בִּרְכוֹת הַשַּׁחַר

כשמתעורר יאמר מיד "מודה אני", ואף־על־פי שלא נטל ידיו עדיין.

מוֹדֶה (האשה אומרת: מוֹדָה) **אֲנִי לְפָנֶיךָ מֶלֶךְ** <> **חַי וְקַיָּם,**
שֶׁהֶחֱזַרְתָּ בִּי נִשְׁמָתִי בְּחֶמְלָה, רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ:

עת רצון

סֵדֶר הַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֱהוּבִי, בְּנִי, שֶׁעַל הָאָדָם לְהִתְגַּבֵּר כָּאֲרִי, וְלָקוּם בְּזְרִיזוּת לַעֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, קֹדֶם שֶׁיִּתְגַּבֵּר עָלָיו הַיֵּצֶר־הָרָע, בְּטִעֲנוֹת וְתוֹאֲנוֹת לְבַל יָקוּם, וְיִתְחַכֵּם עָלָיו לְהַשִּׁיאוֹ בַּחֹרֶף: 'אֵיךְ תָּקוּם עַתָּה בַּבֹּקֶר הַשְׁכֵּם וְהַקֹּר גָּדוֹל'? וּבַקַּיִץ יַשִּׁיאֶנּוּ: 'אֵיךְ תָּקוּם מִמִּטָּתְךָ, וְעַדַיִן לֹא שָׂבַעְתָּ מִשְּׁנָתְךָ'? אוֹ בְּטִעֲנוֹת אֲחֵרוֹת וְכַדּוֹמֶה, כִּי הַיֵּצֶר־הָרָע יוֹדֵעַ הֵיטֵב לְצוּד בְּנֵי־אָדָם בְּמַהֲמוּרוֹת בַּל יָקוּם. וְלָכֵן כָּל בַּר־נֶפֶשׁ הַיָּרֵא וְחָרֵד לִדְבַר הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, צָרִיךְ לְהִתְגַּבֵּר עָלָיו וְלֹא יִשְׁמַע לוֹ, וְאַף אִם יִכְבַּד עָלָיו הַדָּבָר מִפְּנֵי כְּבֵדוּת הַגּוּף וְעַצְלוּתוֹ, יָשִׂים מְגַמָּתוֹ רְצוֹן מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְיָשִׂים אֶל לִבּוֹ, כִּי אִם הָיָה קוֹרֵא אוֹתוֹ אֵיזֶה אָדָם לְאֵיזֶה עֵסֶק שֶׁיַּרְוִיחַ בּוֹ מָמוֹן אוֹ לִגְבּוֹת חוֹבוֹ, אוֹ שֶׁהָיָה קוֹרֵא אוֹתוֹ שֶׁיְּצִיל אֶת מָמוֹנוֹ מִן הַהֶפְסֵד, כְּגוֹן אִם נָפְלָה דְּלֵקָה בָּעִיר וְכַדּוֹמֶה, בְּוַדַּאי הָיָה זָרִיז לָקוּם מִיָּד מִפְּנֵי אַהֲבַת מָמוֹנוֹ וְלֹא הָיָה מִתְרַשֵּׁל, וְכֵן אִם הָיָה צָרִיךְ לְלֶכֶת לַעֲבוֹדַת הַמֶּלֶךְ, הָיָה קָם בְּזְרִיזוּת, וְלֹא הָיָה מִתְרַשֵּׁל פֶּן יַעֲלִילוּ עָלָיו, אוֹ כְּדֵי לִמְצֹא חֵן בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה לַעֲבוֹדַת מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיֵּשׁ לוֹ לְהִזָּהֵר לָקוּם בְּמְהִירוּת וּבְזְרִיזוּת (קצור שלחן ערוך סימן א, סעיף ד).

וּמַיָּד כְּשֶׁיִּתְעוֹרֵר מִשְּׁנָתוֹ יֹאמַר: "מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ מֶלֶךְ חַי וְקַיָּם, שֶׁהֶחֱזַרְתָּ בִּי נִשְׁמָתִי בְּחֶמְלָה, רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ"; וְיַתְחִיל לְחַשֵּׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְמַלֵּא כָּל עָלְמִין וְסוֹבֵב כָּל עָלְמִין, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֶלְקוּת גָּמוּר הוּא, וְזוֹ מְצוַת עֲשֵׂה מִן הַתּוֹרָה, שֶׁיִּהְיֶה הָאָדָם תָּמִיד דָּבוּק בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים י, כ־כא): "אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ תִּירָא, אוֹתוֹ תַעֲבֹד, וּבוֹ תִדְבָּק, וּבִשְׁמוֹ תִּשָּׁבֵעַ, הוּא תְהִלָּתְךָ וְהוּא אֱלֹקֶיךָ אֲשֶׁר עָשָׂה אִתְּךָ

אֶת הַגְּדוֹלוֹת הַנּוֹרָאוֹת הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ". וְיַזְכִּיר לְעַצְמוֹ אֶת גֹּדֶל הַחֲסָדִים וְהָרַחֲמִים גְּמוּרִים שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַד עַכְשָׁו, וְיִקַּבֵּל עַל עַצְמוֹ לֹא לְהַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל הַיּוֹם. וְאִם אֶפְשָׁר לָקוּם בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה - אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, וְעַל־כָּל־פָּנִים יָקוּם קֹדֶם אוֹר הַיּוֹם, שֶׁהוּא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד, וְתַכְרִיעַ־וּמֵיד כְּשֶׁיִּתְעוֹרֵר מִשְּׁנָתוֹ יְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ לְהַדְבִּיק אֶת נִשְׁמָתוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאִם אֶפְשָׁר אֲז לְכַוֵּן וּלְיַחֵד אֶת הָאַרְבָּעָה שֵׁמוֹת: 'ע"ב, ס"ג, מ"ה', 'ב"ן', שֶׁל הָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: 'אֲצִילוּת', 'בְּרִיאָה', 'יְצִירָה', 'עֲשִׂיָּה', אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, אֵיזוֹ הָאֶרָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה תֵּרֵד אָז עַל נִשְׁמָתוֹ עַל־יְדֵי־זֶה.

וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן נד):

כָּךְ רָאוּי לִהְיוֹת מִנְהָג אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, שֶׁתִּכָּף בַּהֲקִיצוֹ מִשְּׁנָתוֹ, מִיָּד כְּשֶׁיִּפְתַּח אֶת עֵינָיו קֹדֶם שֶׁיַּעֲשֶׂה שׁוּם דָּבָר - יַזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ תֵּכֶף בְּעֹלְמָא דְּאַתְיָ. וְזָכְרוֹן בְּעֹלְמָא דְּאַתְיָ צָרִיךְ לִהְיוֹת קֹדֶם בְּכָלְלִיּוּת, וְאַחַר־כָּךְ צָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ הַזִּכָּרוֹן בִּפְרָטִיּוּת, דְּהַיְנוּ שֶׁיַּגְדִּיל דַּעְתּוֹ בְּכָל מַחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה, לְהִסְתַּכֵּל וּלְהִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב עַל כָּל הַסִּבּוֹת וְהָעִנְיָנִים שֶׁהֵשֵׁם־יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ מְזַמְּנִין לוֹ וּמְגַלְגֵּל עִמּוֹ בְּכָל יוֹם וָיוֹם; כִּי כָּל יוֹם וָיוֹם יֵשׁ בּוֹ מַחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה מְשֻׁנֶּה מֵחֲבֵרוֹ, וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁהֵשֵׁם־יִתְבָּרַךְ מְצַמְצֵם אֱלֹקוּתוֹ מֵאֵין־סוֹף עַד אֵין תַּכְלִית, מֵרוּם גְּבֹהֵי מְרוֹמִים עַד נִקְדַּת הַמֶּרְכָּז שֶׁל עוֹלָמוֹ הַגַּשְׁמִי שֶׁהָאָדָם עוֹמֵד עָלָיו, וּמְזַמְּנִין לְכָל אָדָם מַחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה לְפִי הַיּוֹם וּלְפִי הַמָּקוֹם וּלְפִי הָאָדָם, וּמַלְבִּישׁ בָּהֶם רְמָזִים, כְּדֵי לְקָרְבוֹ אֶל עֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּכֵן צָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל עַל כָּל זֶה, לְהַגְדִּיל דַּעְתּוֹ וְשִׂכְלוֹ, לְהָבִין כָּל הָרְמָזִים שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מְרַמֵּז לוֹ בָּהֶם, וּלְהִתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּכָל פַּעַם בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא, כִּי בְּכָל הָעִנְיָנִים וּבְכָל הַמְּלָאכוֹת וּבְכָל הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן, וּבְכָל הַדְּבָרִים שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מַזְמִין לָאָדָם בְּכָל יוֹם וָיוֹם - כָּלָם יֵשׁ בָּהֶם רְמָזִים פְּרָטִיִּים, וְצָרִיךְ לְהַגְדִּיל דַּעְתּוֹ לְהִסְתַּכֵּל עַל זֶה הֵיטֵב, לְהָבִין רְמִיזוֹתָיו שֶׁל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, אַךְ צָרִיךְ לְהִזָּהֵר לְצַמְצֵם דַּעְתּוֹ, שֶׁלֹּא יַגְדִּיל דַּעְתּוֹ יוֹתֵר מִדַּאי, שֶׁלֹּא יֵצֵא מִגְּבוּל הַקְּדֻשָּׁה, הַיְנוּ שֶׁלֹּא תְּשׁוֹטֵט מַחֲשַׁבְתּוֹ עַל־יְדֵי־זֶה לַחֲקִירוֹת וּבִלְבּוּלִים, רַק כְּפִי שֵׂכֶל הָאֱנוֹשִׁי שֶׁלּוֹ, כֵּן יַגְדִּיל דַּעְתּוֹ וּמַחֲשַׁבְתּוֹ בָּזֶה, וְכֵן לֹא יִסְתַּכֵּל בָּזֶה לְמַעְלָה מִמַּדְרֵגָתוֹ.

וְעַל זֶה צְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד, וְזֶה כְּלַל הִתְפִּלָּה שֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהַהוֹדָאָה שֶׁמּוֹדֶה וּמְשַׁבֵּחַ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי הַדִּבּוּרִים הֵם צַמְצוּמִים לְצַמְצֵם בּוֹ אֶת הָאָרַת הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וּכְמוֹ־כֵן קִיּוּם הַמִּצְווֹת מַעֲשִׂיּוֹת מַלְבִּישׁ וּמְצַמְצֵם אֶת הָאוֹר לְתוֹכוֹ, וְלָכֵן תַּכְרִיעַ־וּמֵיד כְּשֶׁאָדָם מִתְעוֹרֵר מִשְּׁנָתוֹ - יַתְחִיל לַחֲשֹׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַכֹּל תָּלוּי כְּפִי הַמַּחֲשָׁבָה הָרִאשׁוֹנָה. וּתְצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ, אֲהוּבִי, בְּנִי, אֵיךְ שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶּׁיִּקְרֶה עִמְּךָ הַיּוֹם הַזֶּה, תִּמְסֹר עַצְמְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֹּו עֲבוֹדָה קְדוֹשָׁה מְאֹד שֶׁל כָּל בַּר־יִשְׂרָאֵל, שֶׁתַּכְרִיעַ־וּמֵיד בַּהַתְחָלַת הַיּוֹם כְּבָר יְקַשֵּׁר אֶת

עַצְמוֹ אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְיִמְסֹר אֶת מֹחַ מַחֲשַׁבְתּוֹ, דִּבּוּרָיו וּמַעֲשָׂיו אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וּכְמוֹ שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל (שִׂיחוֹת־הַר"ן, סִימָן ב):

'טוֹב מְאֹד לְהַשְׁלִיךְ עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִסְמֹךְ עָלָיו;

וְדַרְכִּי כְּשֶׁבָּא הַיּוֹם, אֲנִי מוֹסֵר כָּל הַתְּנוּעוֹת שֶׁלִּי וְשֶׁל בָּנַי וְשֶׁל כָּל הַתְּלוּיִים בִּי עַל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּהְיֶה הַכֹּל כִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ. וְזֶה טוֹב מְאֹד, גַּם אָז אֵין צָרִיךְ לִדְאֹג וְלַחְשֹׁב כְּלָל אִם מִתְנַהֵג כָּרָאוּי אִם לָאו, מֵאַחַר שֶׁסּוֹמֵךְ עָלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאִם הוּא יִתְבָּרַךְ רוֹצֶה בְּעִנְיָן אַחַר, הוּא מְרֻצֶּה לְהִתְנַהֵג בְּעִנְיָן אַחֵר כִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ'.

וְלָכֵן רְאֵה, אָהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, תַּכְלִית־וּמְיֻדָּ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמְּךָ, שֶׁהֶחֱזִיר לְךָ אֶת נִשְׁמָתְךָ, וְזוֹ הִיא הַהוֹדָאָה שֶׁמַּתְחִילִים בְּבֹקֶר הַשְׁכֵּם: "מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ מֶלֶךְ חַי וְקַיָּם, שֶׁהֶחֱזַרְתָּ בִּי נִשְׁמָתִי בְּחֶמְלָה, רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ", שֶׁנּוֹתְנִים הוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהֶחֱזִיר לִי אֶת נִשְׁמָתִי. וְלָכֵן עָלַי לְהִתְחַזֵּק בְּכָל־מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁיִּהְיֶה אֶצְלִי הַיּוֹם הַזֶּה יוֹם חָדָשׁ, וְאָזְכֶּה לָדַעַת שֶׁהַיּוֹם הַזֶּה עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם, וּכְבָר לֹא יִהְיֶה, וְהַיּוֹם הַזֶּה נִבְרָא רַק כְּדֵי לִמְלֹא אֶת הַיּוֹם הַזֶּה עִם אֱלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעִם הַטּוֹב הַנִּצְחִי, שֶׁהֵם קִיּוּם מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִמּוּד תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, וּשְׁפִיכַת לֵב בִּתְפִלָּה וּבַקָּשָׁה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁנִּזְכֶּה אָל דְּבֵקוּת אֲמִתִּית, וְלַחְשֹׁב כָּל הַיּוֹם רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּלְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ וּלְעוֹדֵד וּלְשַׂמֵּחַ הֵן אֶת עַצְמוֹ וְהֵן אֶת אֲחֵרִים, וְלָכֵן הַמִּצְוָה הֲכִי גְּדוֹלָה - לְהִתְחַזֵּק בְּכָל־מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם וְלֹא לְהִשָּׁבֵר.

וַאֲפִלּוּ שֶׁיּוֹדֵעַ עָלָיו שֶׁעָבַר עָלָיו עַד עַכְשָׁו מַה שֶּׁעָבַר יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת, קְטָנוֹת וְהַשְׁלָכוֹת, וְנָפַל לְעֻמְקָא דִּתְהוֹמָא רַבָּה מֵרֹב עֲוֹנוֹתָיו הַמְּרֻבִּים, עִם כָּל זֹאת עָלָיו לְחַדֵּשׁ אֶת הַיּוֹם הַזֶּה בְּהִתְחַדְּשׁוּת חֲדָשָׁה, וְלֵידַע שֶׁהַיּוֹם הַזֶּה עֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם. כִּי הוּא יוֹם חָדָשׁ לְגַמְרֵי, וְכֵן כְּבָר לֹא יִהְיֶה לוֹ לְעוֹלָם, כִּי הַיּוֹם שֶׁעוֹבֵר כְּבָר לְעוֹלָם לֹא יָחֲזֹר לוֹ, וְלָכֵן צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת עַכְשָׁו דַּיְקָא הִתְחַלָּה חֲדָשָׁה, וְלִשְׂכֹּחַ אֶת כָּל הֶעָבַר שֶׁלּוֹ, וְלֵידַע שֶׁאִם הֶחֱזִיר לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת הַיּוֹם הַזֶּה, בְּוַדַּאי הוּא יָכוֹל לְתַקֵּן בַּיּוֹם הַזֶּה דַּיְקָא אֶת כָּל הֶעָבַר שֶׁלּוֹ בְּגִלְגּוּל זֶה וּבְכָל הַגִּלְגּוּלִים, הָעִקָּר שֶׁיִּהְיֶה חָזָק וְאַמִּיץ בְּדַעְתּוֹ מְאֹד, שֶׁאֵיךְ שֶׁהוּא כְּבָר לֹא יַעֲזֹב אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן.

וְלֹא יִרְפֶּה מַחֲשַׁבְתּוֹ מִזֶּה, כִּי הַכֹּל תָּלוּי כְּפִי מַחֲשַׁבְתּוֹ, כִּי (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן קצג): 'הַמַּחֲשָׁבָה יֵשׁ לָהּ תַּקָּף גָּדוֹל, וְאִם יְחַזֵּק? וְיִגְבַּר מַחֲשַׁבְתּוֹ עַל אֵיזֶה דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, יוּכַל לִפְעֹל שֶׁיִּהְיֶה כָּךְ, וַאֲפִלּוּ אִם יְחַזֵּק מַחֲשַׁבְתּוֹ מְאֹד, שֶׁיִּהְיֶה לוֹ כָּךְ - יִהְיֶה לוֹ כָּךְ, כִּי הַכֹּל תָּלוּי כְּפִי מַחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁיִּדְבַּק בָּהּ; וְלָכֵן רָאוּי שֶׁהַמַּחֲשָׁבָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁל הַיּוֹם יַדְבִּיק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִשְׁכַּח אֶת כָּל הֶעָבַר שֶׁלּוֹ, וְיִקַּבֵּל עַל עַצְמוֹ קַבָּלָה חֲזָקָה, שֶׁמֵּהַיּוֹם וָהָלְאָה הוּא חוֹזֵר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיַעֲשֶׂה אֶת רְצוֹנוֹ, וּמַחֲשָׁבָה זוֹ תָּבִיא לוֹ סִיּוּעַ וְעֶזְרָ גָּדוֹל מִן הַשָּׁמַיִם, כִּי בָּאֱמֶת הַכֹּל תָּלוּי כְּפִי הַמַּחֲשָׁבָה שֶׁל הָאָדָם, אִם הָאָדָם חוֹשֵׁב רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אָז תִּמְשֹׁךְ עָלָיו קְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה עַד מְאֹד.

יטול ידיו תיכף ומיד, וסדר הנטילה כך הוא: יטול כלי המים בימינו, ימסרנו לשמאלו, וישפוך מיד שמאל על ידו הימנית, עד פרק הזרוע, ואחר כך יאחוז הכלי בימינו, וישפוך על ידו השמאלית, וכך יעשה ג' פעמים, וישפשף ידיו זו בזו, וקודם שינגב יברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדָיִם:

עת רצון

סֵדֶר נְטִילַת־יָדַיִם שַׁחֲרִית

א.

אָהוּבַי, בְּנֵי! הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן שֶׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת בַּבֹּקֶר הוּא, לַעֲרוֹת עַל הַיָּדַיִם מַיִם שָׁלֹשׁ פְּעָמִים לְסֵרוּגִין, לְהַעֲבִיר רוּחַ־רָעָה שֶׁשּׁוֹרָה עֲלֵיהֶם, וְקַבָּלָה מֵהָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי זוּשָׁא מֵהָאנִיפּוֹלִי, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, שֶׁקִּבֵּל מֵרַבּוֹ הַמַּגִּיד הַקָּדוֹשׁ, שֶׁקִּבֵּל מֵרַבּוֹ הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ, שֶׁאָסוּר לְהוֹרִיד אֶת רַגְלָיו מֵהַמִּטָּה בְּלִי נְטִילָה, וְאִם עוֹמֵד עַל רַגְלָיו לִפְנֵי נְטִילָה, עָלָיו אָמַר הַכָּתוּב (תְּהִלִּים לו, ה): "יִתְיַצֵּב עַל דֶּרֶךְ לֹא טוֹב רָע לֹא יִמְאָס", וּבְכָל הַיּוֹם הָרַע יִרְדֹּף אוֹתוֹ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד בְּנְטִילַת יָדַיִם שַׁחֲרִית, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבָּת קט.): 'בַּת מֶלֶךְ הִיא וּמְקַפֶּדֶת'; וּבְיוֹתֵר מִתְגַּבֶּרֶת הַסִּטְרָא־אַחֲרָא וְהַטֻּמְאָה עַל הַיָּדַיִם, וְעִקַּר הַטֻּמְאָה הוּא שֶׁמַּכְחִישׁ אֶת הַשִּׂגְחָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלָכֵן כְּשֶׁמִּתְעוֹרֵר מִשְּׁנָתוֹ, צָרִיךְ לִטֹּל יָדָיו בְּמַיִם, כִּי הַמַּיִם הֵם סוֹד הַדַּעַת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה יא, ט): "כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת יְהוָ"ה כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים", כִּי אָנוּ צְרִיכִים לְהַמְשִׁיךְ מֵימֵי הַדַּעַת שֶׁהוּא הַשִּׂגְחָה פְּרָטִית, כְּדֵי לְבַטֵּל הַחָכְמָה הַנֶּאֱחָזֶת בַּיָּדַיִם, שֶׁאֲחִיזָתָהּ בַּשֶּׂקֶר וּבַחֹשֶׁךְ (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, נְטִילַת־יָדַיִם שַׁחֲרִית, הֲלָכָה ג, אוֹת ג); וְעַל־כֵּן אָסוּר קֹדֶם נְטִילָה לִגַּע בְּיָדָיו, בְּעֵינָיו וּבְאָזְנָיו, בְּחָטְמוֹ וּבְפִיו, כִּי כָּל אֵלּוּ הֵם נִקְבֵי הָרֹאשׁ וְהַמֹּחַ, וְכָל הַשִּׁבְעָה נְקָבִים הָאֵלּוּ הֵם סוֹד הַמְשָׁכַת הַדַּעַת, שֶׁנִּמְשֶׁכֶת דֶּרֶךְ שִׁבְעַת נְקָבִים הָאֵלּוּ, שֶׁהֵם סוֹד שִׁבְעַת הַנְּרוֹת, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן כא); וְעַל־כֵּן קֹדֶם נְטִילָה אָסוּר לִגַּע בָּהֶם בְּיָדָיו, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְגַּבֵּר הַשֶּׂקֶר וְהַחֹשֶׁךְ וְהַכְּפִירוּת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת עָלָיו, וְלָכֵן הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן שֶׁאָדָם צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת - לִטֹּל יָדָיו בְּמַיִם שָׁלֹשׁ פְּעָמִים לְסֵרוּגִין דַּיְקָא, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּסְתַּלְּקֶנָּה מִמֶּנּוּ הַקְּלִפּוֹת הָרוֹצוֹת לְהִתְאַחֵז בּוֹ.

וְאָמְרוּ בַּזֹּהַר־הַקָּדוֹשׁ (וַיֵּשֶׁב קפד:): 'רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר (תְּהִלִּים כו, ו): "אֶרְחַץ בְּנִקָּיוֹן כַּפַּי וַאֲסוֹבְבָה אֶת מִזְבַּחֲךָ יְהוָ"ה", הַאי קְרָא אוֹקְמוּהּ, אֲבָל תָּא חֲזֵי רָזָא דְּמִלָּה הָכָא. דְּהָא לֵית לָךְ בַּר נַשׁ בְּעָלְמָא דְּלָא טָעִים טַעֲמָא דְּמוֹתָא בְּלֵילְיָא, וְרוּחַ מְסָאֲבָא שַׁרְיָא עַל הַהוּא גּוּפָא, מַאי טַעֲמָא? בְּגִין דִּנְשָׁמְתָא קַדִּישָׁא אִסְתַּלְּקַת מִנַּיְהּ דְּבַר־נַשׁ

וְכוּ', וְכַד נְשָׁמְתָא אִתְהַדְּרַת לְגוּפָא, אִתְעֲבַר הַהוּא זְהָמָא. וְהָא אִתְמַר דְּיָדוֹי דְּבַר־נַשׁ זְהָמָא דְּמְסָאֲבוּ אִשְׁתָּאַר בָּהּ, וְעַל דָּא לָא יַעֲבַר יָדוֹי עַל עֵינוֹי, בְּגִין דְּהַהוּא רוּחַ מְסָאֲבָא שַׁרְיָא עֲלוֹי, עַד דְּנָטִיל לוֹ, וְכַד נָטִיל יָדוֹי כְּדָקָא חָזֵי, כְּדֵין אִתְקַדַּשׁ וְאִקְרֵי 'קָדוֹשׁ'. וְהֵיךְ בָּעֵי לְאִתְקַדְּשָׁא בָּעֵי חַד כְּלִי לְתַתָּא וְחַד כְּלִי מִלְעֵלָּא, בְּגִין דְּיִתְקַדַּשׁ מַהַהוּא דִּלְעֵלָּא, וְהַהוּא דִּלְתַתָּא דְּיָתִיב בְּזָהֲמָא דְּמְסָאֲבוּ בֵּיהּ, וְדָא כְּלִי לְקַבְּלָא מְסָאֲבוּ, וְדָא לְאִתְקַדְּשָׁא מִנֵּיהּ, דָּא "בָּרוּךְ" וְדָא "אָרוּר". וְלָא בְּעַיְנָן אִנּוּן מַיִין דְּזָהֲמָא לְאַשְׁדָּא לוֹן בְּבֵיתָא, דְּלָא יִקְרֵא בְּהוֹ בַּר־נָשׁ, דְּהָא בְּהוּ מִתְכַּנְּשֵׁי סְטָרָא דִּלְהוֹן, וְיָכִיל לְקַבְּלָא נְזָקָא מַאִינּוּן מַיִין מְסָאֲבִין, וְעַד דְּיִתְעֲבַר זְהָמָא מִן יְדוֹי לֹא יְבָרֵךְ וְאוֹקְמִינָא, וּבְגִין כָּךְ בַּר־נָשׁ עַד לֹא יְקַדֵּשׁ יְדוֹי בְּצַפְרָא אִקְרֵי טָמֵא. כַּיָּון דְּאִתְקַדַּשׁ אִקְרֵי 'טָהוֹר' וְכוּ' [בָּא וּרְאֵה סוֹד הַדָּבָר: כִּי אֵין לְךָ אָדָם בָּעוֹלָם שֶׁלֹּא יִטְעַם בַּלַּיְלָה טַעַם מָוֶת, וְרוּחַ טֻמְאָה שׁוֹרָה עַל הַגּוּף הַהוּא, מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהַנְּשָׁמָה הַקְּדוֹשָׁה נִסְתַּלְּקָה מֵהָאָדָם וְכוּ', וּכְשֶׁהַנְּשָׁמָה חוֹזֶרֶת אֶל הַגּוּף, מִסְתַּלֶּקֶת הַהֶמָּה הַהִיא, וְלַמְדָנוּ שֶׁיָּדָיו שֶׁל אָדָם זֶהֶמֶת הַטֻּמְאָה נִשְׁאֶרֶת עֲלֵיהֶם, וְעַל־כֵּן לֹא יַעֲבִיר יָדָיו עַל עֵינָיו, כִּי רוּחַ הַטֻּמְאָה שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם, עַד שֶׁרוֹחֲץ אוֹתָם, וּכְשֶׁנּוֹטֵל אֶת יָדָיו, אָז נִתְקַדֵּשׁ וְנִקְרָא 'קָדוֹשׁ', וְאֵיךְ צָרִיךְ לְהִתְקַדֵּשׁ? צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה כְּלִי אֶחָד מִלְמַטָּה וּכְלִי אֶחָד מִלְמַעְלָה, כְּדֵי שֶׁיִּתְקַדֵּשׁ מֵהַכְּלִי שֶׁלְּמַעְלָה אֶל תּוֹךְ הַכְּלִי שֶׁלְּמַטָּה, שֶׁשָּׁם תִּשְׁרֶה זֶהֶמֶת הַטֻּמְאָה בּוֹ, וְזֶה כְּלִי לְהִתְקַדֵּשׁ הַטֻּמְאָה בּוֹ, זֶה 'בָּרוּךְ' וְזֶה 'אָרוּר', וְאֵלּוּ הַמַּיִם שֶׁל זֶהֱמָה לֹא צְרִיכִים לִשְׁפֹּךְ אוֹתָם בַּבַּיִת, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִקְרַב אֲלֵיהֶם אָדָם, כִּי הֲרֵי בָּהֶם מִתְקַבְּצִים הַטֻּמְאָה שֶׁלָּהֶם שֶׁהֵם הָרוּחוֹת וְהַמַּזִּיקִים, וְיָכוֹל לְקַבֵּל נָזָק מֵאֵלּוּ הַמַּיִם הַטְּמֵאִים, וְעַד שֶׁתַּעֲבֹר הַזְּהֶמָה מִיָּדָיו לֹא יְבָרֵךְ וְכוּ', עַיֵּן שָׁם].

וְקַבָּלָה מִצַּדִּיקִים עֶלְיוֹנִים (סֵפֶר 'דִּבְרֵי־יִצְחָק', בְּשֵׁם הָרַב שָׁלוֹם מִבַּעְלְזָא): שֶׁכָּל אָדָם בָּעֲצָמוֹ יוֹצִיא אֶת הַמַּיִם הַטְּמֵאִים, וְיִשְׁפֹּךְ אוֹתָם בְּמָקוֹם שֶׁאֵין עוֹבְרִים וְשָׁבִים שָׁם וְזֶה מְסֻגָּל לְיִרְאַת־שָׁמַיִם.

ב.

אֲהוּבִי, בְּנִי! רְאֵה לִרְחֹץ אֶת פָּנֶיךָ, עֵינֶיךָ וּפִיךָ לְכִבּוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְנַקֶּה אֶת עַצְמְךָ, שֶׁזֶּה תִּקּוּן גָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְאִם תּוּכַל תַּכְרִי־וּמְיַד לֵילֵךְ וְלִטְבֹּל בִּמְקוֹמָהּ טָהֳרָה אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, כִּי מְקוֹמָהּ הוּא חֶסֶד עֶלְיוֹן וְהַמְתָּקַת הַדִּינִים, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהִתְחַיֵּל אֶת הַיּוֹם עִם טְבִילַת מְקוֹמָהּ, כִּי (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת הַמְתָּקַת הַדִּינִים, סִימָן כב): 'עַל־יְדֵי טְבִילַת מְקוֹמָהּ מִתְבַּטְּלוֹת הַצָּרוֹת, וְיִשּׁוּעָה בָּאָה'. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִרְמְיָה יד, ח): "מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעוֹ בְּעֵת צָרָה", וּמִי שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לֵילֵךְ לִטְבֹּל בִּמְקוֹמָהּ טָהֳרָה, עַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ קְדֻשָּׁה עֶלְיוֹנָה; וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁנִּזְהָר לֵילֵךְ בְּכָל יוֹם מֵימוֹת הַשָּׁנָה אֶל מְקוֹמָהּ, כִּי הַנְּשָׁמָה אֵינָהּ חוֹזֶרֶת לָאָדָם, אֶלָּא עַל־יְדֵי טְבִילַת מְקוֹמָהּ (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, גְּרִים, הֲלָכָה א); וְכָל זְמַן שֶׁאָדָם לֹא הָיָה בַּמְּקוֹמָהּ, אָז מֹחוֹ מְבֹהָל וּמְבֻלְבָּל מְאֹד, אֲבָל תַּכְרִי־וּמְיַד כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לִטְבֹּל בִּמְקוֹמָהּ טָהֳרָה, עַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

וּצְרִיכִים לִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ לְלֶכֶת בְּכָל יוֹם אֶל מְקוֹמָהּ טָהֳרָה. וְאַל יִפָּתֵךְ יִצְרְךָ שֶׁהַמְּקוֹמָהּ יֵזִיק לְךָ בַּחֹרֶף בְּעֵת הַקּוֹר, וּבַקַּיִץ בְּעֵת הַחֹם, כִּי כְּבָר אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־

מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן קכג): שֶׁמְּקוֹר אֵינָהּ מַזָּקֶת כְּלָל, וְהָרוֹפֵא שֶׁיֹּאמַר לְךָ, שֶׁטְּבִילַת מִקְוֶה מַזֶּקֶת - אֵינוֹ רוֹפֵא כְּלָל, אַדְרַבָּה טְבִילַת מִקְוֶה טוֹבָה מְאֹד לִבְרִיאוּת הַגּוּף, כִּי יֵשׁ נְקֻבִּים קְטַנִּים הַרְבֵּה בְּגוּפוֹ שֶׁל אָדָם, וְהֵם נִקְבֵי הַזֵּעָה, שֶׁדֶּרֶךְ שָׁם יוֹצֵאת הַזֵּעָה מִן הָאָדָם, וְהֵם צְרִיכִים לְהִפָּתַח, כִּי אִם נִסְתָּמִים נִקְבֵי הַזֵּעָה, יָכוֹל לְהֶחָלֵשׁ וְלִפֹּל לְחֻלְשָׁה, חַס וְשָׁלוֹם, וְעַל־יְדֵי טְבִילַת מִקְוֶה בְּמַיִם נִפְתָּחִים נִקְבֵי הַזֵּעָה, וְזֶה טוֹב מְאֹד לִבְרִיאוּת הַגּוּף, אַךְ שֶׁלֹּא יִהְיוּ הַמַּיִם קָרִים בְּיוֹתֵר, כִּי אָז מַיָּא מְטָרְשֵׁי לְנִקְבִים (הַיְנוּ, מְקַשִּׁים אוֹתָם. עַיֵּן חֻלִּין מוּ:); הֲרֵי שֶׁטְּשָׁאֲרִין הַמַּיִם קָרִים מְאֹד - אֲזַי הַטְּבִילָה בָּהֶם טוֹבָה מְאֹד.

כִּי בָּאֱמֶת מִקְוֶה הוּא סוֹד עַלְמָא דְּאַתְיָ (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, נְטִילַת־יָדַיִם, שַׁחֲרִית, הֲלָכָה ב, אוֹת א), כִּי מִקְוֶה בְּגִימַטְרִיָּה קנ"א, שֶׁהוּא שֵׁם הַ'בִּינָה' - עַלְמָא דְּאַתְיָ, וּמַמְשִׁיךְ עַל הָאָדָם הַשְׁגָּחָה שְׁלֵמָה, שֶׁמְּשָׁם בָּאוֹת כָּל הַיְשׁוּעוֹת; כִּי כָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים הֵם רַק מֵחֲמַת הֶעְדֵּר הַדַּעַת, שֶׁהוּא חָכְמַת הַטֶּבַע, דְּהַיְנוּ, שֶׁחַס וְשָׁלוֹם, אֵין יוֹדְעִים שֶׁהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר זֶה עִקַּר הַטֻּמְאָה; וְעַל־כֵּן הַיְשׁוּעָה מֵהַצָּרָה וְהַטָּהֳרָה מֵהַטֻּמְאָה, זֶה עַל־יְדֵי מִקְוֶה, שֶׁזֶּה סוֹד עַלְמָא דְּאַתְיָ, מֵימֵי הַדַּעַת; וְעַל־כֵּן כְּשֶׁאָדָם נִכְנָס לְתוֹךְ הַמִּקְוֶה, וְסוֹתֵם עֵינָיו מֵחֲיוּ דְּהַאי עַלְמָא, וְנִתְעַלֵּם וְנִתְכַּסֶּה שָׁם בְּתוֹךְ מֵימֵי הַמִּקְוֶה, שֶׁהוּא מֵימֵי הַדַּעַת, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא נִכְלָל בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִמְתָּקִים מִמֶּנּוּ כָּל הַדִּינִים, וּמַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְדַעַת וְיִרְאָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, שֶׁכָּל זֶה הוּא סוֹד טְבִילַת מִקְוֶה, שֶׁאָדָם נִכְנָס אֶל תּוֹךְ הַמַּיִם, שֶׁהֵם מֵימֵי הַדַּעַת, הַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְנִכְלָל בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא.

וְעַל־כֵּן תִּשְׁתַּדֵּל, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לֵילֵךְ בְּכָל יוֹם לְמִקְוֶה כְּשֵׁרָה, וְיִמְשֹׁךְ עָלֶיךָ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת הַדְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה עִקַּר הַטָּהֳרָה שֶׁנִּטְהָרִין נִשְׁמָתְךָ עַל יָדָהּ, כִּי מַיִם הֵם סוֹד מֵימֵי הַדַּעַת, שֶׁהוּא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, בְּכוֹר בְּהֵמָה טְהוֹרָה, הֲלָכָה ג, אוֹת ב), וְעַל־כֵּן מִקְוֶה מְטַהֶרֶת אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל הַטֻּמְאוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי כָּל־מִינֵי טֻמְאוֹת כֻּלָּם נִמְשָׁכִים מִכְּפִירוֹת וֶאֱמוּנוֹת כְּזָבִיּוֹת, שֶׁזֶּה עִקַּר הַטֻּמְאָה וְהַזֻּהֲמָה, זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ שֶׁהִכְנִיס כְּפִירוּת בָּעוֹלָם, כִּי כָּל הַטֻּמְאוֹת בָּאוֹת עַל־יְדֵי הַיְצֶר־הָרָע הַנִּקְרָא אֵל אַחֵר - כְּפִירוּת, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי מִקְוֶה מַיִם, שֶׁמְּשָׁם גְּדֵלָה הָאֱמוּנָה, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִים לַחֲזֹר לְהוֹצִיא לְגַמְרֵי אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְעַל־יְדֵי־זֶה מְבַטְּלִים כָּל הַטֻּמְאוֹת, שֶׁהֵם כְּפִירוֹת וֶאֱמוּנוֹת כְּזָבִיּוֹת, וְנִטְהָרִים מֵהֶם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְחֶזְקֵאל לו, כה): "וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם", וּ"מַיִם טְהוֹרִים" הֵם מֵימֵי הַמִּקְוֶה, וְעַל־כֵּן תִּכְרֹךְ־וּמִיָּד כְּשֶׁאַתָּה קָם מִמִּשְׁנָתְךָ, הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן, אִם אַתָּה זוֹכֶה אֲהוּבִי, בְּנִי, לָרוּץ לְמִקְוֶה טָהֳרָה וְלִטְבֹּל, עַל־יְדֵי־זֶה אַתָּה מוֹרִיד מַעֲצְמְךָ אֶת כָּל הַזֻּהֲמָה וְהַטֻּמְאָה שֶׁנִּדְבְּקָה בְּךָ בְּעֵת הַשֵּׁנָה, וְיִמְשֹׁךְ עָלֶיךָ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

וְרוֹאִים שֶׁתַּכְלִית־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם טוֹבֵל בַּמִּקְוֶה,

אֲזַי נִטְהֶרֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ, וְנִתְיַשֵּׁב מֹחוֹ, וְהוּא מֻרְגָּשׁ אַחֶרֶת לְגַמְרֵי, כִּי קֹדֶם שֶׁאָדָם נִכְנָס לַמִּקְוֶה, אֲזַי הַקְּלִפּוֹת מְסַבְּבוֹת אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, וְכָל הָרִהוּטִים רָעִים נִדְבָּקִים בּוֹ, אֲבָל כְּשֶׁאָדָם נִכְנָס אֶל תּוֹךְ הַמַּיִם, אֲזַי נִדְחֵית הָרוּחַ, כִּי הַטֶּבַע שֶׁל הָרוּחַ שֶׁנִּדְחֵית מִפְּנֵי הַמַּיִם, וְעַל־כֵּן אִם הוּא מְבֹהָל וּמְבֻלְבָּל, וּמַרְגִּישׁ שְׁרִהוּטוֹת רָעוֹת שׁוֹרוֹת עָלָיו, הָעֵצָה לְזֶה, שֶׁיָּרוּץ תֵּכֶף־וּמִיָּד, וְיִטְבֹּל בְּמִקְוֶה טָהֳרָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְבַּטְּלוּ מִמֶּנּוּ כָּל הָרִהוּטוֹת רָעוֹת. וְתִהְיֶה חָזָק בָּזֶה, אָהוּבִי, בְּנִי, כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וְאָז נָכוֹן לִבְּךָ יִהְיֶה בָּטוּחַ, אֲשֶׁר כָּל הַיּוֹם יֵלֵךְ לְךָ כְּבָר כַּסֵּדֶר; כִּי בָּרָגַע שֶׁאָדָם טוֹבֵל בַּמִּקְוֶה, וּמְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ אֶל הָאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה מַתְחִיל לַיְלֵךְ לוֹ הַכֹּל כְּסֵדֶר (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, מִקְוָאוֹת, הֲלָכָה א, אוֹת א); אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּטַהֵר אֶת עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם בְּמִקְוֶה טָהֳרָה.

ג.

אָהוּבִי, בְּנִי! בְּאָמְרְךָ בְּרָכַת "עַל נְטִילַת־יָדַיִם" - תְּכַוֵּן מְאֹד מְאֹד, כִּי בִּנְטִילָה זוֹ שֶׁאַתָּה נוֹטֵל אֶת יָדֶיךָ, אַתָּה מוֹרִיד וּמַפְרִיד אֶת הַקְּלִפּוֹת וְהָרוּחַ רָעָה הַשּׁוֹרוֹת עַל אֶצְבְּעוֹתֶיךָ, וְלָכֵן בְּמֶשֶׁךְ כָּל הַיּוֹם כְּשֶׁאוֹמְרִים אֶת הַבְּרָכָה הַזּוֹ צְרִיכִים לְכַוֵּן בָּהּ עַד מְאֹד, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סוֹטָה ד:) **'כָּל הַמְזַלְזֵל בִּנְטִילַת־יָדַיִם נֶעֱקָר מִן הָעוֹלָם'; וְלָכֵן צְרִיכִים לְהָזְהֵר מְאֹד מְאֹד בָּל הַיּוֹם בִּנְטִילַת־יָדַיִם, וּבִפְרָט עַכְשָׁו בַּבֹּקֶר יְכַוֵּן הֵיטֵב אֶל הַבְּרָכָה.**

וְיֵשׁ בָּהּ י"ג תֵּבוֹת כְּנֶגֶד י"ג מִדּוֹת רַחֲמִים,

וּכְשֶׁאָדָם נוֹטֵל אֶת יָדָיו, מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ שֶׁפַע אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת הַנְּשָׁמָה, וְלָכֵן צָרִיךְ לְפַשֵּׁט כַּפּוֹת הַיָּדַיִם כְּמִי שֶׁרוֹצֶה לְקַבֵּל בָּהֶם אֵיזֶה דָּבָר, לְרַמֵּז קַבָּלַת הַטָּהֳרָה (חֲמִדַּת יִשְׂרָאֵל), **וּצְרִיכִים לִשְׁפֹּךְ שֶׁפַע שֶׁל מַיִם עַל הַיָּדַיִם, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַב חִסְדָּא (שַׁבָּת קט:): 'אֲנָא מַשָּׁאי מִלְּא חָפְנַי מַיָּא, וְיָהֲבוּ לִי מְלֹא חָפְנַי טִיבוּתָא'; וּצְרִיכִים לְכַוֵּן "עַל נְטִילַת יָדַיִם" - רָאשֵׁי־תֵבוֹת עָ'נִ'י'; כִּי אִם אָדָם אֵינוֹ נוֹטֵל יָדָיו, אֲזַי נַעֲשֶׂה עָנִי, חַס וְשָׁלוֹם.**

וְעַל־כֵּן אִיעָצְךָ, אָהוּבִי, בְּנִי, שֶׁתִּתְהֶיה זָהִיר מְאֹד בִּנְטִילַת־יָדַיִם כָּל הַיּוֹם בְּעֵת שֶׁאַתָּה צָרִיךְ, הֵן כְּשֶׁאַתָּה יוֹצֵא לִצְרָכֶיךָ וְהֵן לַאֲכִילָה, שֶׁצְּרִיכִים אָז לְהִזָּהֵר מְאֹד בִּנְטִילַת־יָדַיִם, וּבִפְרָט בַּבֹּקֶר כְּשֶׁקָּמִים מֵהַשֵּׁנָה, צְרִיכִים לִטֹּל יָדָיו בְּמַיִם, וּלְבָרֵךְ: "עַל נְטִילַת־יָדַיִם", כִּי הִתְעוֹרְרוּת הַשֵּׁנָה זֶה סוֹד תְּחִיַּת הַמֵּתִים, כְּמוֹ שֶׁאָנוּ מְבָרְכִים עַל זֶה "הַמַּחֲזִיר נְשָׁמוֹת לְפָגָרִים מֵתִים" (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, תְּפִלִּין, הֲלָכָה ו, אוֹת יז) **שֶׁכָּל זֶה נַעֲשָׂה עַל־יְדֵי הַמַּיִם שֶׁאָדָם נוֹטֵל בָּהֶם יָדָיו, שֶׁאָז נִמְשֶׁכֶת עָלָיו עֲנָוָה וְשִׁפְלוּת, וּמְאִירָה עָלָיו רוּחַ קָדְשָׁה וְטָהֳרָה; כִּי הַמַּיִם הֵם סוֹד שִׁפְלוּת וַעֲנָוָה, וּכְתִיב** (בְּרֵאשִׁית א, ב)"וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם".

כל פעם שעושה צרכיו, בין גדולים בין קטנים, אחר שיטול ידיו וינגבם יברך ברכה זו.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר יָצַר אֶת־הָאָדָם בְּחָכְמָה, וּבָרָא בוֹ נְקָבִים נְקָבִים, חֲלוּלִים חֲלוּלִים. גָּלוּי וְיָדוּעַ לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ, שֶׁאִם יִפָּתֵם אֶחָד מֵהֶם, אוֹ אִם יִפָּתֵחַ אֶחָד מֵהֶם, אִי (י"ג: א׳) **אֶפְשָׁר לְהִתְקַיֵּם וְלַעֲמֹד אֲפִלּוּ שָׁעָה אֶחָת. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, רוֹפֵא כָל־בָּשָׂר וּמַפְלִיא לַעֲשׂוֹת:**

עת רצון

ד.

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ בִּרְכַּת "אֲשֶׁר יָצַר", תְּכַוֵּן מְאֹד בִּבְרָכָה זוֹ, כִּי הִיא כּוֹלֶלֶת אֶת כָּל הָאָדָם, וְיֵשׁ בָּהּ מ"ה תֵּבוֹת כְּמִסְפַּר אָדָ"ם, שֶׁמְּרַמֶּזֶת עַל חָכְמָ"ה, שֶׁהוּא סוֹד אַבָּא, וְזֶה שֶׁאוֹמְרִים "אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם בְּחָכְמָה, וּבָרָא בוֹ נְקָבִים נְקָבִים חֲלוּלִים חֲלוּלִים", כִּי יֵשׁ בָּאָדָם שִׁבְעָה נְקָבִים שֶׁבָּהֶם מְקַבֵּל הָאָדָם אֶת הָאוֹרוֹת הָעֶלְיוֹנִים שֶׁהֵם סוֹד שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן כא), וְיֵשׁ נְקָבִים שֶׁבָּהֶם מוֹצִיא אֶת הַפְּסֹלֶת וְהַמּוֹתָרוֹת, וְזֶה פְּלָאִי הַבּוֹרֵא אֵיךְ שֶׁמְּקַשֵּׁר רוּחָנִי בְּגַשְׁמִי, שֶׁמִּצַּד נִשְׁמָתוֹ הוּא מוֹרִיד לְעַצְמוֹ אוֹרוֹת רוּחָנִיִּים, אוֹרוֹת צַחְצָחוֹת, לִהְיוֹת דָּבוּק בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִהְיוֹת בָּטֵל וּמְבֻטָּל בָּאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהוּא תַּכְלִית עֲנָוָה וְשִׁפְלוּת, וּמִצַּד שֵׁנִי גּוּפוֹ הַגַּשְׁמִי וְהַחֻמְרִי הַמָּלֵא גַּאוּת וּפְסֹלֶת וּמוֹתָרוֹת, שֶׁצָּרִיךְ לְהוֹצִיא מֵעַצְמוֹ, וְיֵשׁ שֵׁנִי נְקָבִים שֶׁמִּשָּׁם יוֹצְאוֹת הַקְּלִפּוֹת, הַמּוֹתָרוֹת וְהַהֶזְהָמָה, וּכְשֶׁאָדָם מִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב בְּגוּפוֹ הַגַּשְׁמִי וְהַחֻמְרִי, אֵיךְ שֶׁצָּרִיכִים לְקַשֵּׁר רוּחָנִיּוּת לְגַשְׁמִיּוּת, אָז יִתְפַּלֵּא מֵרֹב חָכְמָה שֶׁיֵּשׁ בְּבִנְיַן גּוּפוֹ, אֵיךְ שֶׁמִּצַּד אֶחָד הוּא גַּשְׁמִי וְחֻמְרִי וּמִצַּד אֶחָד הוּא רוּחָנִי וּמָלֵא אוֹר.

וְלָכֵן צְרִיכִים לְכַוֵּן הֵיטֵב בְּאָמְרְךָ בְּרָכָה זוֹ כָּל הַיּוֹם, וְהוּא תִּקּוּן גָּדוֹל לְנִשְׁמָה, וּבִפְרָט כְּשֶׁאָדָם מִתְבּוֹנֵן אֵיךְ שֶׁגּוּפוֹ מִתְנַהֵג בְּחֶשְׁבּוֹן צֶדֶק, וְהוּא בָּרִיא, עָלָיו לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל עַל פְּלָאוֹת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, שֶׁהוּא "רוֹפֵא כָל בָּשָׂר וּמַפְלִיא לַעֲשׂוֹת", כָּל בִּנְיַן גּוּפוֹ שֶׁל הָאָדָם הוּא פֶּלֶא מִפְּלָאֵי הָעֲשִׂיָּה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רוֹפֵא כָל בָּשָׂר, וּבְכַוָּנָתְךָ בִּבְרָכָה זוֹ, תָּמְשֵׁךְ עָלֶיךָ בְּרִיאוּת הַשְּׁלֵמָה, וּכְמַעַט שֶׁכָּל בְּרִיאוּת הָאָדָם תְּלוּיָה בִּבְרָכָה זוֹ, כִּי אִם יְכַוֵּן אָדָם כָּל הַיּוֹם בְּעֵת אָמְרוֹ בְּרָכָה זוֹ בְּפֵרוּשׁ הַמִּלּוֹת, אָז מֻבְטָח לוֹ שֶׁיִּהְיֶה בָּרִיא.

ברכות השחר זמנם מחצות הלילה ואילך, וברכת התורה זמנה מעלות השחר, אך אם ישן על מטתו וקם בלילה, מברך ברכה"ת אף לפני עלות השחר אם רוצה ללמוד (שו"ע ס' מ"ז).

אֱלֹהַי (יפסיק מעט) **, נְשָׁמָה שֶׁנָּתַתָּ בִּי טְהוֹרָה, אַתָּה בְרָאתָהּ, אַתָּה יְצַרְתָּהּ, אַתָּה נְפַחְתָּהּ בִּי, וְאַתָּה מְשַׁמְּרָהּ בְּקִרְבִּי, וְאַתָּה עָתִיד לִטְלָהּ מִמֶּנִּי וּלְהַחֲזִירָהּ בִּי לֶעָתִיד לָבֹא. כָּל־זְמַן שֶׁהַנְּשָׁמָה בְּקִרְבִּי, מוֹדֶה** (האשה אומרת: מוֹדָה) **אֲנִי לְפָנֶיךָ, יְהוָה** (יאהדונהי) **אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, רִבּוֹן כָּל־הַמַּעֲשִׂים, אֲדוֹן כָּל־הַנְּשָׁמוֹת. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַמַּחֲזִיר נְשָׁמוֹת לִפְגָרִים** <> **מֵתִים:**

עת רצון

ה.

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ "אֱלֹהַי נְשָׁמָה שֶׁנָּתַתָּ בִּי טְהוֹרָה, אַתָּה בְרָאתָהּ, אַתָּה יְצַרְתָּהּ, אַתָּה נְפַחְתָּהּ בִּי, וְאַתָּה מְשַׁמְּרָהּ בְּקִרְבִּי", תְּכַוֵּן שֶׁהִיא סוֹבֶב כְּנֶגֶד הָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת, הַנְּשָׁמָה שֶׁהִיא עֶצֶם אֱלֹקוּת, שֶׁהִיא טְהוֹרָה, הִיא כְּנֶגֶד עוֹלָם הָאֲצִילוּת, "אַתָּה בְרָאתָהּ" - כְּנֶגֶד עוֹלָם הַבְּרִיאָה, "אַתָּה יְצַרְתָּהּ" - כְּנֶגֶד עוֹלָם הַיְצִירָה, "אַתָּה נְפַחְתָּהּ בִּי" - כְּנֶגֶד עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, "וְאַתָּה מְשַׁמְּרָהּ בְּקִרְבִּי" - נֶגֶד הַהַשְׁגָּחָה, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַשְׁגִּיחַ עַל הָאָדָם בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע, כִּי הַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה עֶלְיוֹנָה מַה שֶּׁיִּקְרֶה עִם אָדָם בְּכָל רֶגַע, וְדָבָר זֶה לֹא יְכִילֵהוּ הַרְעִיוֹן, "וְאַתָּה עָתִיד לִטְלָהּ מִמֶּנִּי" - שֶׁזֶּה יִהְיֶה מִן נוּקְבִין, בְּעֵת חֲזָרַת הַנְּשָׁמָה אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְהַצַּדִּיקִים הַדְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת, אֲזַי הֵם מְכֻוָּנִים בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע אֵיךְ לְמַסֵּר אֶת נַפְשָׁם בַּחֲזָרָה אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְעַל־יְדֵי־זֶה מַעֲלִים מִן נוּקְבִין אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְעַל־יְדֵי־זֶה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם מִן דּוּכְרִין, שֶׁזֶּה סוֹד "וּלְהַחֲזִירָהּ בִּי לֶעָתִיד לָבֹא", שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַחֲזִיר לַדְּבֵקִים בּוֹ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת שֶׁל "לֶעָתִיד לָבֹא", שֶׁמַּרְגִּישִׁים הָאָרַת עוֹלָם־הַבָּא בָּעוֹלָם־הַזֶּה, וְהַכֹּל טוֹב לָהֶם (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן ד); וְכֵן שַׁיָּכֶת בְּרָכָה זוֹ גַּם לְעֵת הִסְתַּלְּקוּת וּלְעֵת תְּחִיַּה־הַמֵּתִים.

וּבְרָכָה זוֹ סְמוּכָה אֶל בְּרָכַת "אֲשֶׁר יָצַר", כִּי הִיא נֶגֶד אִמָּא, שֶׁהִיא מְחֻבֶּרֶת

תָּמִיד עִם אַבָּא, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לוֹמַר אוֹתָהּ תֵּכֶף־וּמִיָּד אַחַר בִּרְכַּת "אֲשֶׁר יָצַר" בַּבֹּקֶר, וּלְכֻוָּן בָּהּ מְאֹד, כִּי בַּאֲמִירַת בְּרָכָה זוֹ הוּא מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּבְהּ מְרֻמָּז סוֹד מַיִן נוּקְבִין וּמַיִן דּוּכְרִין, הַיְנוּ שֶׁהַצַּדִּיקִים מוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְעַלִּית נִשְׁמָתָם לְמַעְלָה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַחֲזִיר עֲלֵיהֶם אוֹרוֹת צַחְצָחוֹת שֶׁל לְעָתִיד לָבֹא, הֶאָרַת עוֹלָם־הַבָּא.

וְצָרִיךְ הָאָדָם לְהַתֵּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ שֶׁנִּבְרָא מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, אֲפִלּוּ שֶׁהוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא, אָסוּר לְפֹל בְּדַעְתּוֹ כְּלָל, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ אָב הָרַחֲמָן, וְלָכֵן "כָּל זְמַן שֶׁהַנְּשָׁמָה בְּקִרְבִּי" "מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ חֵיִּ"ה אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, רִבּוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים אֲדוֹן כָּל הַנְּשָׁמוֹת", כִּי אָדָם צָרִיךְ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי עַל־יְדֵי תּוֹדָה וְהוֹדָאָה, אָדָם מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הָאֹרֶת עוֹלָם־הַבָּא בָּעוֹלָם־הַזֶּה (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ב), וְלָכֵן הוּא יִתְבָּרַךְ "הַמַּחֲזִיר נְשָׁמוֹת לִפְגָרִים מֵתִים".

וְזוֹ הִתְחַזְּקוּת גְּדוֹלָה לָאָדָם, שֶׁלֹּא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כְּלָל אֲפִלּוּ שֶׁעָבַר עָלָיו בְּחַיָּיו מַה שֶּׁעָבַר, יָזִיר אֶת עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע בַּחֶסֶד שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁמַּחֲזִיר נְשָׁמוֹת, אֲפִלּוּ שֶׁכְּבָר הָיָה פֶּגֶר מֵת, שֶׁנָּפַל לְעָמְקָא דִּתְהוֹמָא רַבָּה, כִּי (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, קְרִיאַת־הַתּוֹרָה, הֲלָכָה ו, אוֹת יז): הַכְּלָל שֶׁל כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לְחוּס עַל עַצְמוֹ לַחֲשֹׁב מַתְכְּלִיתוֹ הַנִּצְחִית, כָּל תַּקָּנָתוֹ שֶׁאֵיךְ שֶׁהוּא יִהְיֶה בְּעַצְמוֹ כִּבְרִיָּה חֲדָשָׁה מַמָּשׁ, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ אוֹמְרִים בַּבְּרָכָה "הַמַּחֲזִיר נְשָׁמוֹת לִפְגָרִים מֵתִים", כִּי כְּשֶׁאָדָם נוֹפֵל לְעָמְקָא דִּתְהוֹמָא רַבָּה, אַזַּי הוּא כְּמוֹ מֵת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ זַ"ל (בְּרָכוֹת יח:): 'רְשָׁעִים בְּחַיֵּיהֶם קְרוּיִין מֵתִים'; וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְחַדֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ, אַזַּי הוּא בִּבְחִינַת "הַמַּחֲזִיר נְשָׁמוֹת לִפְגָרִים מֵתִים"; וְעַל־כֵּן אֵיךְ שֶׁהוּא, צָרִיךְ שֶׁתִּהְיֶה הָעֲבוֹדָה שֶׁעוֹשֶׂה בְּכָל יוֹם אֶצְלוֹ חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי; כִּי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אֵיךְ שֶׁהוּא כָּל זְמַן שֶׁשָּׁם יִשְׂרָאֵל נִקְרָא עָלָיו הוּא עוֹשֶׂה כַּמָּה מִצְוֹת בְּכָל יוֹם, כִּי מִתְעַטֵּף בְּצִיצִית וּמַנִּיחַ תְּפִלִּין, וְאוֹמֵר בִּרְכוֹת־הַשַּׁחַר וּקְרִיאַת־שְׁמַע וּתְפִלַּת הָעֲמִידָה, וְהַרְבֵּה אוֹמְרִים תְּהִלִּים וְלוֹמְדִים תּוֹרָה מְעַט אוֹ הַרְבֵּה, וְהָעִקָּר לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם, וְלִידַע שֶׁהַיּוֹם הַזֶּה כְּבָר לֹא יִהְיֶה לוֹ אַף פַּעַם, וְלָכֵן עָלָיךְ נָפְלָה חוֹבַת הַיּוֹם, וַאֲפִלּוּ אִם יוֹדֵעַ בְּעַצְמוֹ שֶׁמַּעֲשָׂיו מְקֻלְקָלִים הַרְבֵּה, וּכְבָר נִכְשַׁל בְּמַעֲשָׂיו פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר, עִם כָּל זֹאת עָלָיו לִידַע, אִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הֶחֱזִיר לוֹ אֶת נִשְׁמָתוֹ, שֶׁעַד עַכְשָׁו הָיָה כְּפֶגֶר מֵת, וְעַכְשָׁו הֶחֱזִיר לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת נִשְׁמָתוֹ, עָלָיו לִידַע שֶׁהַיּוֹם הַזֶּה הוּא יוֹם חָדָשׁ לְגַמְרֵי, וְיָכוֹל גַּם בַּמָּקוֹם שֶׁהוּא שָׁם לְהַגְדִּיל וּלְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי (מַלְאָכִי א, יא): "וּבְכָל מָקוֹם מֻקְטָר מֻגָּשׁ לִשְׁמִי". 'בְּכָל מָקוֹם' דַּיְקָא, אֲפִלּוּ בַּמְקוֹמוֹת הַטְּמֵאִים לְגַמְרֵי, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְנָחוֹת קי.); וְכָל־שֶׁכֵּן אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֲפִלּוּ הַגְּרוּעַ שֶׁבַּגְּרוּעִים, מַאַחַר שֶׁעָתָּה כַּוָּנָתוֹ לַשָּׁמַיִם, וְרוֹצֶה עַתָּה לְהָנִיחַ תְּפִלִּין וּלְהִתְפַּלֵּל, בְּוַדַּאי מְקַדֵּשׁ וּמְגַדֵּל שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ מֵחָדָשׁ, כְּפִי אוֹתוֹ הַיּוֹם, שֶׁאֹזֶת הָעֲבוֹדָה אֵינוֹ יָכוֹל לְהַשְׁלִים שׁוּם

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַנּוֹתֵן לַשֶּׂכְוִי בִינָה לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה:

עת רצון

מַלְאָךְ וְשָׂרָף וְכוּ', וַאֲפִלּוּ נְשָׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׁבְּגַן־עֵדֶן הָעֶלְיוֹן אֵינָן יְכוֹלוֹת לְהַשְׂלִים הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת, כִּי (תְּהִלִּים קטו, יז): "לֹא הַמֵּתִים יְהַלְלוּ יָהּ"; וְעַל־כֵּן כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ דָּבָר זֶה, אָז שׂוּם דָּבָר לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתוֹ, אֶלָּא הוּא שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ עַל נַעַם חֶלְקוֹ שֶׁהֶחֱזִיר לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת נִשְׁמָתוֹ. וְזֶה צָרִיךְ לְכַוֵּן בְּעֵת אָמְרוֹ בִּרְכַּת "אֱלֹהַי נְשָׁמָה שֶׁנָּתַתָּ בִּי טְהוֹרָה", שֶׁהִיא כְּנֶגֶד עוֹלָם הָאֲצִילוּת, "אַתָּה בְרָאתָהּ" - כְּנֶגֶד עוֹלָם הַבְּרִיאָה, "אַתָּה יְצַרְתָּהּ" - כְּנֶגֶד עוֹלָם הַיְצִירָה, "וְאַתָּה נְפַחְתָּהּ בִּי" - כְּנֶגֶד עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, "וְאַתָּה מְשַׁמְּרָהּ בְּקִרְבִּי" - שֶׁזֶּה גְּדֶל הַהִשְׁגָּחָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שׁוֹמֵר אֶת הַנְּשָׁמָה שֶׁהִיא רוּחָנִית בְּתוֹךְ גּוּפוֹ הַגַּשְׁמִי וְהַחֹמְרִי, "וְאַתָּה עָתִיד לִטְלָהּ מִמֶּנִּי" - שֶׁזֶּה בְּעֵת הַמִּיתָה, וְלַצַּדִּיקִים הַמּוּכָנִים לִמְסֹר אֶת נַפְשָׁם אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע, "וְלְהַחֲזִירָהּ בִּי לָעָתִיד לָבֹא", בְּעֵת תְּחִיַּת־הַמֵּתִים, וְלַצַּדִּיקִים בְּכָל עֵת וְרֶגַע, שֶׁמּוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, אָז יוֹרֵד עֲלֵיהֶם אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת מֵהָאוֹר שֶׁל לָעָתִיד לָבֹא; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּכַוֵּן אֶל דְּבָרִים אֵלּוּ בְּעֵת אֲמִירַת בְּרָכָה זוֹ, וְאָז לְרַב טוּב הַצָּפוּן יִזְכֶּה.

ו.

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ אֶת הַבְּרָכוֹת תְּכַוֵּן רַק פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, אָז כְּבָר תּוּכַל לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ וּלְפָאֵר אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, עַל גְּדֶל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמְּךָ, שֶׁנָּתַן לְךָ בִּינָה לְהַבְחִין אֶת גְּדֶל הַמַּעֲלָה שֶׁנִּבְרֵאתָ מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וְ"לֹא עָשַׂנִי גּוֹי", וְ"לֹא עָשַׂנִי עֶבֶד", וְנָתַן לְךָ עֵינַיִם לִרְאוֹת וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ, וְאֵינְךָ אָסוּר בְּבֵית הָאֲסוּרִים, וְאַתָּה יָכוֹל לֵילֵךְ בִּרְגְלֶיךָ, אֲשֶׁר עַל זֶה צְרִיכִים לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ תָּמִיד אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. עַל גְּדֶל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעוֹשֶׂה עִם הָאָדָם. וְרוֹאִים שְׁבְּנֵי־אָדָם יֵשׁ לָהֶם טְעָנוֹת וּמְעָנוֹת עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְלִבָּם מְעֻקָּם בְּעַקְמוּמִיּוּת, וְעוֹלָה עַל דַּעְתָּם סְפֵקוֹת וּבִלְבּוּלִים וְקֻשְׁיוֹת בְּחַיֵּיהֶם, וּמַר לָהֶם מְאֹד בְּמְרִירוּת עֲצוּמָה, וְאֵינָם שָׂמִים לֵב עַל גְּדֶל הַחֶסֶד שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עֹשֶׂה עִמָּהֶם, שֶׁנָּתַן לָהֶם עֵינַיִם לִרְאוֹת וְרַגְלַיִם לָלֶכֶת וְהֵם בְּרִיאִים, וְאֵין צְרִיכִים לְהוֹלִיךְ אוֹתָם אֶלָּא הוֹלְכִים עַל רַגְלֵיהֶם, וְאִם אָדָם הָיָה מִתְבּוֹנֵן בְּמַה שֶׁהוּא אוֹמֵר בִּבְרָכוֹת אֵלּוּ, אָז הָיָה שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ, וַאֲפִלּוּ שֶׁעָבַר כְּבָר מַה שֶּׁעָבַר, הָיָה חוֹזֵר בָּתְּשׁוּבָה מֵרֹב שִׂמְחָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְרַחֵם עַל שָׁפָל וְנִבְזֶה כָּמוֹהוּ, וְשׁוֹמֵר אוֹתוֹ, אַךְ מֵאַחַר שֶׁאֵין לָאָדָם שֶׁכָּל

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, פּוֹקֵחַ עִוְרִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, מַתִּיר אֲסוּרִים:

עת רצון

וְדַעַת, בִּשְׁבִיל זֶה הוּא הוֹלֵךְ מְמֻרְמָר, מֻלָּא קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת וְעַקְמוּמִיּוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ. וְלָזֹאת אָנוּ מְבָרְכִים בִּרְכַּת "הַנּוֹתֵן לַשֶּׂכְוִי בִינָה לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה", 'שֶׂכְוִי' הוּא הַתַּרְנְגוֹל, כְּמַאֲמָרָם ז"ל (ראש־השנה כו.), הַיְנוּ שֶׁאָנוּ מְבָרְכִים עַל בִּינַת הַתַּרְנְגוֹל מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְצָרְכֵי הָאָדָם שֶׁהֵם עוֹמְדִים מִמִּטָּתָם מִקּוֹלוֹ, וְהוּא יוֹדֵעַ לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה, וְעַל־כֵּן בְּנֵי־אָדָם קָמִים לְקוֹלוֹ. וְיוֹם הוּא הַנָּקְדָּה טוֹבָה שֶׁיֵּשׁ בָּאָדָם, וְלָיְלָה הוּא הָרַע שֶׁנִּדְבָּק בּוֹ, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וְלִמְצֹא בְּעַצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן רפב), וְזוֹ הַבְּרָכָה שֶׁאָנוּ מְבָרְכִים: "הַנּוֹתֵן לַשֶּׂכְוִי בִינָה לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה", כִּי שֶׂכְוִי"ו מִסְפַּר מַלְאָךְ גַּבְרִיאֵ"ל, שֶׁמִּשָּׁם יוֹצֵא הַגְּבוּרוֹת, וְאָדָם צָרִיךְ לְהָמְתִיק אֶת הַגְּבוּרוֹת וְלָדוּן אֶת עַצְמוֹ לְכַף־זְכוּת תָּמִיד, וְלִמְצֹא רַק אֶת הַטּוֹב שֶׁיֵּשׁ בּוֹ, וְעַל־כֵּן בָּזֶה שֶׁאָדָם מוֹצֵא הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אָז נִבְדָּל הָרַע, וְאָז מַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר, הֲלָכָה ה, אוֹת יא), וְלָכֵן אוֹמְרִים "הַנּוֹתֵן לַשֶּׂכְוִי בִינָה", כִּי מַמְשִׁיכִים הָאָרַת הַבִּינָה שֶׁהֵם הַמּוֹחִין אֶל תּוֹךְ הַגְּבוּרוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְהַפְּכִים הַגְּבוּרוֹת וְנַעֲשִׂים דַּעַת, וְזֶה: "לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה", כִּי הַסִּטְרָא־אַחֲרָא מְהַפְּכִים אוֹר לְחֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ לְאוֹר, הַיְנוּ כִּי כְּשֶׁמִּתְגַּבְּרִים הַגְּבוּרוֹת עַל הָאָדָם, אָז נִתְפַּשֵּׁטַת הַהֶסְתָּרָה, שֶׁמַּעְלָמֶת וּמַסְתֶּרֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מֵהָאָדָם, וְאָז מְהַפֵּךְ הָאוֹר לְחֹשֶׁךְ, אֲבָל עַל־יְדֵי הִתְגַּלּוּת הַדַּעַת, שֶׁמּוֹצֵא אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז מְהַפֵּךְ אֶת הַחֹשֶׁךְ לְאוֹר, וְזֶה: "הַנּוֹתֵן לַשֶּׂכְוִי בִינָ"ה" בִּינָה דַּיְקָא, כִּי עִקַּר הַמְתָּקַת הַגְּבוּרוֹת שֶׁנִּמְתָּקִים וְנִתְהַפְּכִים לְדַעַת שֶׁהוּא חֶסֶד הוּא רַק עַל־יְדֵי הַבִּינָה, כִּי מִשָּׁם דִּינִין מִתְעָרִין, וְעַל יָדָהּ נִמְתָּקִים (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, בִּרְכוֹת־הַשַּׁחַר, הֲלָכָה א); וּצְרִיכִים לְכַוֵּן הֵיטֵב בִּבְרָכָה זוֹ, כִּי תַּכְלִית־וּמְיֻחָד כְּשֶׁאָדָם מַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה, זוֹכֶה לְבִינָה יְתֵרָה; כִּי כְּלַל הַצָּרוֹת שֶׁעוֹבְרוֹת עַל הָאָדָם הוּא רַק מֵחֲמַת שֶׁנֶּעְלָם וְנִסְתָּר מִמֶּנּוּ הַדַּעַת וְהַשֵּׂכֶל, שֶׁחוֹשֵׁב כְּאִלּוּ תָּמִיד יַעַבְרוּ עָלָיו גְּבוּרוֹת וְדִינִים, אֲבָל בָּרֶגַע שֶׁאָדָם מְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה "נִתַּן לַשֶּׂכְוִי"י", שֶׁהוּא מִסְפַּר מַלְאָ"ךְ גַּבְרִיאֵ"ל, שֶׁמִּשָּׁם תִּקָּף הַגְּבוּרוֹת - "בִּינָה לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה", וּמוֹדָה וּמְשַׁבֵּחַ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא "שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי", אֲשֶׁר הַשִּׂמְחָה הַזּוֹ הִיא שִׂמְחָה נִצְחִית, כִּי בְּכָל דָּבָר יְכוֹלִים

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, זוֹקֵף כְּפוּפִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, מַלְבִּישׁ עֲרֻמִּים:

עת רצון

הַסָּמ"ךְ־מ"ם וְהַקְּלִפּוֹת לְהִתְאַחֵז בּוֹ, אֲבָל בְּשִׁמְחָה זוֹ שֶׁל "שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי", בָּזֶה אֵין לָהֶם שׁוּם שְׁלִיטָה, וּבִשְׁבִיל זֶה מְבָרְכִים "שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי" דַּיְקָא, כִּי עַל שִׂמְחָה זוֹ אִי אֶפְשָׁר לָהֶם לְהִתְאַחֵז, כִּי אִם הָיוּ מְבָרְכִים "שֶׁעָשַׂנִי יְהוּדִי" - הָיוּ מִתְאַחֲזִים בּוֹ הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא וְהָיוּ שׁוֹבְרִים אוֹתוֹ, וְהָיוּ אוֹמְרִים לוֹ: 'אֵיךְ שֶׁהוּא עֲדַיִן אַתָּה רָחוֹק מִלִּהְיוֹת יְהוּדִי, כִּי לֹא כָּךְ צָרִיךְ יְהוּדִי לְהֵרָאוֹת'. וְהָיוּ מוֹצְאִים אֶצְלוֹ כָּל־מִינֵי חֶסְרוֹנוֹת, אֲבָל תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם מְבָרֵךְ "שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי", הַשִּׂמְחָה הַזֹּאת עוֹלָה עַל כָּל הַשִּׂמְחוֹת. וּכְמוֹ־כֵן "שֶׁלֹּא עָשַׂנִי עֶבֶד", שֶׁהוּא חָם וּכְנַעַן 'הִמְחַמֵּם גּוּפֵיהּ דְּבַר נַשׁ בַּעֲבָרָה' (תִּקּוּנֵי־זֹהַר לז.), שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ט, כה): "כְּנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֶחָיו", וְכֵן מְבָרְכִים "שֶׁלֹּא עָשַׂנִי אִשָּׁה", כִּי (זֹהַר חֻקַּת קפג): 'בַּאֲתַר דְּאִית דְּכַר - נוּקְבָא לֹא אִדְכַּר תַּמָּן'; כִּי עַל־יְדֵי שֶׁאָדָם זוֹכֶה לִהְיוֹת נִכְלָל לְגַמְרֵי בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁזֶּה בְּחִינַת (שְׁמוֹת כ, ז): "זָכוֹר", שֶׁתָּמִיד 'זוֹכְרִים' מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אָז כְּבָר אֵין צְרִיכִים בְּחִינַת (דְּבָרִים ה, יא): "שָׁמוֹר", כִּי מַמָּשׁ נִשְׁמָר מִכָּל רַע, וְזֶה (יְרוּשַׁלְמִי, נְדָרִים ט.): 'זָכוֹר וְשָׁמוֹר בְּדִבּוּר אֶחָד נֶאֶמְרוּ'. כִּי כְּשֶׁאָדָם מִתְאַחֵז בְּאֶחָד, הֵינוּ בְּאַחְדּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה הֵם נַעֲשִׂים אֶחָד, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁ'זּוֹכֵר' מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ 'נִשְׁמָר' מִכָּל רַע, שֶׁעַל זֶה סוֹבֵב "שֶׁלֹּא עָשַׂנִי אִשָּׁה", כִּי הִיא נִכְלֶלֶת בְּתוֹךְ אִישׁ, הֵינוּ הַ'שְׁמִירָה' נִכְלֶלֶת בְּתוֹךְ הַ'זְּכִירָה', וְזֶה בִּרְכַּת "פּוֹקֵחַ עִוְרִים", שֶׁפָּתַח לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת עֵינָיו לְהִסְתַּכֵּל עַל הַשֵּׂכֶל שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר, הֵינוּ בַּחִינוֹת אֱלֹקוּתוֹ שֶׁמַּחֲיֶה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֶּמֶת אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן א), וְכֵן בִּרְכַּת "מַלְבִּישׁ עֲרֻמִּים", שֶׁאָלוּ הַלְּבוּשִׁים שֶׁאָדָם מַלְבִּישׁ אֶת עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם עִם מְצוֹת, וּבָהֶם הָאָדָם יָכוֹל לְ'הִתְפָּאֵר' לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְכֵן "מַתִּיר אֲסוּרִים", וְ"זוֹקֵף כְּפוּפִים", תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁמּוֹצֵא בְּעַצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת יוֹצֵא מִבֵּית הָאֲסוּרִים וְהוֹלֵךְ יָשָׁר וְלֹא כָּפוּף, כִּי כְּשֶׁאָדָם מַחְדִּיר בְּעַצְמוֹ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז אֵין שׁוּם דָּבָר שֶׁיָּכוֹל לְהַכְנִיס אוֹתוֹ בְּשִׁעְבּוּד וַעֲבָדוּת וְלִכְפּוֹף אוֹתוֹ, אַדְרַבָּה! הוּא הוֹלֵךְ בְּקוֹמָה זְקוּפָה וְדָבֵק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵינוֹ מִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, אֶלָּא מוֹצֵא אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, שֶׁזֶּה "רוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם", שֶׁמְּחַפֵּשׂ אֶת הָאֱמוּנָה שֶׁהִיא בְּחִינַת 'אָרֶץ', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַנּוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, רוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמֵּכִין מִצְעֲדֵי גָבֶר:

עת רצון

(תְּהִלִּים לז, ג): "שְׁכָן אֶרֶץ וּרְעֵה אֱמוּנָה", עַל־יְדֵי מַיִם עֲמֻקִּים שֶׁמַּהֶם גְּדֵלָה הָאֱמוּנָה (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ה), וְכֵן "הַמֵּכִין מִצְעֲדֵי גָבֶר", שֶׁסּוֹבֵב עַל הָעֲצוֹת, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נוֹתֵן לוֹ עֲצוֹת טוֹבוֹת אֵיךְ לְהִתְנַהֵג, כִּי תָּכָף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם מִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, עַל־יְדֵי־זֶה יֶשׁ לוֹ עֲצוֹת אֵיךְ לֵילֵךְ, כִּי הָרַגְלַיִם הֵן עַל שֵׁם הָעֲצוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת יא, ח): "וְכָל הָעָם אֲשֶׁר בְּרַגְלָיְךָ", וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י: 'הַהוֹלְכִים אַחַר עֲצָתְךָ'; (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הִפְקֵר וְנִכְסֵי הַגֵּר, הֲלָכָה ד, אוֹת ח). וְזֶה "הָעוֹשֶׂה לִי כָּל צָרְכִּי", לְשׁוֹן הֹוֶה, וְזֶה מִנְהָגֵנוּ לוֹמַר "הָעוֹשֶׂה לִי כָּל צָרְכִּי", לְשׁוֹן הֹוֶה (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, רֹאשׁ הַגִּז, הֲלָכָה ג, אוֹת טז בְּסוֹפוֹ; וְעַיֵּן עוֹד בְּאֹרַח־הַיּשֶׁר סִימָן רה סָעִיף קָטָן כ'), שֶׁסּוֹבֵב עַל הַמַּעֲלִים שֶׁהֵם שְׁמִירָה לָרַגְלַיִם, שֶׁצְּרִיכִים שְׁמִירָה עַל הָרַגְלַיִם דַּיְקָא, שֶׁלֹּא יִתְאַחֲזוּ בָּהֶם הַקְּלִפּוֹת. וְלִכְאוֹרָה תָּמוּהַּ מְאֹד מַדּוּעַ אֵין מְבָרְכִים עַל שׁוּם מַלְבּוּשׁ אֲפִלּוּ עַל מַלְבּוּשׁ חָשׁוּב, וְכֵן עַל שׁוּם דָּבָר אֵין מְבָרְכִים "הָעוֹשֶׂה לִי כָּל צָרְכִּי", רַק עַל מַנְעָלִים? אֶלָּא כִּי בֶּאֱמֶת בַּמַּנְעָלִים כְּלוּלִים כָּל צָרְכֵי הָאָדָם, כִּי צָרְכֵי הָאָדָם נִמְשָׁכִים מֵהַתּוֹרָה, כִּי הִיא מְחַיָּה אֶת הַכֹּל, וּמִמֶּנָּה נִמְשָׁכוֹת כָּל הַהַשְׁפָּעוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, אַךְ אִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל מֵהַתּוֹרָה שׁוּם הַשְׁפָּעָה, כִּי אִם עַל־יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים, שֶׁהִיא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, יְבוּם וְחֲלִיצָה הֲלָכָה ג, אוֹת ח), וְלָכֵן אוֹמְרִים בִּלְשׁוֹן הֹוֶה דַּיְקָא, כִּי עַל אֱמוּנַת חֲכָמִים צְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד שֶׁלֹּא יִפֹּל בְּאֵיזוֹ כְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, וּלְהִתְלוֹצֵץ מֵחֲכָמִים אֲמִתִּיִּים, וּבִפְרָט מַהַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַיָּכוֹל לְקָרֵב אֶת כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֲלֵיהֶן יִתְבָּרֵךְ, וְעַל־כֵּן עוֹשִׂים בְּרָכָה עַל מַנְעָלִים שֶׁהוּא סוֹד נַעֲלַיִם עַל הָרַגְלַיִם, כְּדֵי לִשְׁמֹר לֹא לִפְגֹּם בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים, כִּי כְּשֶׁאָדָם מִתְחַזֵּק

אף ביום הכפורים ובתשעה באב יש לברך ברכת שעשה לי כל צרכי בשם ומלכות, וכן המנהג, [שכידוע במקום שהפוסקים חולקים על המקובלים נקטינן כדעת הפוסקים]. ומי שכל מנהגו כדעת האר"י רשאי לא לברך (הליכות עולם ח"א עמ' נג).

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הָעוֹשֶׂה לִי כָּל־צָרְכִּי:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אוֹזֵר יִשְׂרָאֵל בִּגְבוּרָה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, עוֹטֵר יִשְׂרָאֵל בְּתִפְאָרָה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי:

(האשה אומרת: גּוֹיָה).

עת רצון

בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים, אֵז זוֹכֶה לְתוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה, שֶׁבָּהּ נִשְׁלֶמֶת תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְזֶה בִּרְכַּת: "אוֹזֵר יִשְׂרָאֵל בִּגְבוּרָה", וְ"עוֹטֵר יִשְׂרָאֵל בְּתִפְאָרָה", שֶׁזֶּה סוֹבֵב עַל הֶאֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה יא, ח): "וְהָיָה צֶדֶק אֵזוֹר מָתְנָיו, וְהָאֱמוּנָה אֵזוֹר חֲלָצָיו". כִּי כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְאֵזוֹר וַחֲגוֹרָה שֶׁל אֱמוּנָה, זֶה עִקַּר תִּפְאַרְתּוֹ שֶׁל הָאָדָם, וְעַל־כֵּן מְסַיְּמִים אֶת הַבְּרָכָה: "הַנּוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ", כִּי כְּשֶׁאָדָם חָזָק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְחַדֵּשׁ אוֹתוֹ תָּמִיד, וְזֶה שֶׁאָנוּ מְבָרְכִים: "הַמַּעֲבִיר שֵׁנָה מֵעֵינַי וּתְנוּמָה מֵעַפְעַפָּי", כִּי כְּשֶׁאָדָם מְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה עוֹבֶרֶת מִמֶּנּוּ הַשֵּׁנָה, שֶׁהִיא הַקְּטָנוּת וְהַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, וְזוֹכֶה לִהְיוֹת דָּבוּק בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָנוּ מִתְפַּלְּלִים וּמְבַקְּשִׁים "שַׁתַּרְגִּילֵנִי בְּתוֹרָתֶךָ. וְתַדְבִּיקֵנִי בְּמִצְוֹתֶיךָ. וְאַל תְּבִיאֵנִי לִידֵי חֵטְא. וְלֹא לִידֵי עָוֹן. וְלֹא לִידֵי נִסָּיוֹן. וְלֹא לִידֵי בִּזָּיוֹן. וְתַרְחִיקֵנִי מִיֵּצֶר־הָרָע. וְתַדְבִּיקֵנִי בְּיֵצֶר־הַטּוֹב. וְכֹחַ אֶת יְצָרִי לְהִשְׁתַּעְבֵּד לָךְ. וּתְּנֵנִי הַיּוֹם וּבְכָל יוֹם לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל־רוֹאַי. וְגָמְלֵנִי חֲסָדִים טוֹבִים", וּמְסַיְּמִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁלֹּא עָשַׂנִי עֶבֶד:

(האשה אומרת: שִׁפְחָה).

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁלֹּא עָשַׂנִי אִשָּׁה:

(האשה אומרת בלי שם ומלכות: בָּרוּךְ שֶׁעָשַׂנִי כִּרְצוֹנוֹ).

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמַּעֲבִיר חֶבְלֵי שֵׁנָה מֵעֵינַי, וּתְנוּמָה מֵעַפְעַפָּי:

וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, שֶׁתַּרְגִּילֵנִי בְּתוֹרָתֶךָ, וְתַדְבִּיקֵנִי בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְאַל תְּבִיאֵנִי לִידֵי חֵטְא, וְלֹא לִידֵי עָוֹן, וְלֹא לִידֵי נִסָּיוֹן, וְלֹא לִידֵי בִזָּיוֹן, וְתַרְחִיקֵנִי מִיֵּצֶר הָרָע, וְתַדְבִּיקֵנִי

עת רצון

"גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל", שֶׁאֵלּוּ הַבְּרָכוֹת הֵן הַחֶסֶד הֲכִי גָּדוֹל שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁזִּכָּנוּ לְפָתֹחַ אֶת עֵינֵינוּ וְלִרְאוֹת וּלְהִתְבּוֹנֵן בְּחַסְדֵי הַמָּקוֹם בָּרוּךְ־הוּא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שֶׁקֵּרְבָנוּ אֶל הַצַּדִּיק שֶׁהוּא בְּסוֹד הַ'בִּינָה', שֶׁעַל־יָדוֹ זוֹכִים לְ'הַבְדִּיל' בֵּין טוֹב לְרָע, בֵּין 'יוֹם' לְ'לַיְלָה', וּשְׁמַחִים שֶׁ'לֹא עָשַׂנִי גּוֹי' וְ'עֶבֶד, וְזָכִינוּ שֶׁ'פָּקַח' אֶת 'עִוְרִים' לְהִסְתַּכֵּל בַּאֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִים לְרֹב טוּב הַצָּפוּן לְ'הַלְבִּישׁ' אֶת נִשְׁמָתֵנוּ שֶׁהָיְתָה עַד עַכְשָׁו 'עֲרֻמָּה' מִמִּצְוֹת, וּ'מַתִּיר אֲסוּרִים' וְ'זוֹקֵף כְּפוּפִים' וּמוֹצִיא אוֹתָנוּ מִבֵּית אֲסוּרִים, וּמוֹלִיךְ אוֹתָנוּ בְּקוֹמָה זְקוּפָה, וּמִתְבּוֹנְנִים עַל הַדּוֹמֵם, שֶׁגַּם שָׁם נִמְצָא אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה 'רֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם', שֶׁזֶּה סוֹד (בְּרֵאשִׁית א, ב): "וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם", שֶׁזֶּה רוּחוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ (מִדְרַשׁ־רַבָּה בְּרֵאשִׁית פָּרָשָׁה ב), כִּי זוֹ תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה, שֶׁיִּמְצְאוּ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּתַכְלִית הַגַּשְׁמִיּוּת, וְתִהְיֶינָה לוֹ עֲצוּמוֹת עַל כָּל דָּבָר עַד שֶׁיּוּכַל לְהִתְפַּלֵּל עַל כָּל

בְּיֵצֶר הַטּוֹב, וְכֹף אֶת־יִצְרִי לְהִשְׁתַּעְבֵּד־לָךְ, וּתְּנֵנִי הַיּוֹם וּבְכָל־יוֹם לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל־רוֹאַי, וְגָמְלֵנִי חֲסָדִים טוֹבִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי **אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, שֶׁתַּצִּילֵנִי הַיּוֹם וּבְכָל־יוֹם וָיוֹם, מֵעַזֵּי פָנִים, וּמֵעַזּוּת פָּנִים, מֵאָדָם רָע, מִיֵּצֶר ◌ רָע, מֵחָבֵר ◌ רָע,**

עת רצון

פְּרָט וּפְרָט, שֶׁזֶּה חֶסֶד הַכִּי גָּדוֹל שֶׁרַק יָכוֹל לִהְיוֹת, שֶׁאָדָם מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט מַה שֶּׁצָּרִיךְ, וְזֶה זוֹכִים עַל־יְדֵי תֹּקֶף הָאֱמוּנָה; כִּי כְּשֶׁאָדָם מַאֲמִין אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט בִּפְרָטִיּוּת, "וְאַל יִשְׁלֹט בָּנוּ יֵצֶר־הָרַע, וְהַרְחִיקֵנוּ מֵאָדָם רָע וּמֵחָבֵר רָע, וְדַבְּקֵנוּ בְּיֵצֶר־טוֹב וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְכֹף אֶת יִצְרֵנוּ לְהִשְׁתַּעְבֵּד לָךְ". כִּי כָּךְ צְרִיכִים לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה כְּלַל הַבְּרָכוֹת שֶׁאָנוּ מְבָרְכִים בְּכָל יוֹם בַּבֹּקֶר בְּקוּמֵנוּ מִשְּׁנָתֵנוּ, כְּדֵי שֶׁנְּזַכֵּיר אֶת עַצְמֵנוּ שֶׁאֵין לָנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם - רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַחְדִּיר בְּעַצְמוֹ יְדִיעוֹת אֵלּוּ, אָז זוֹכֶה לְהִכָּלֵל לְגַמְרֵי בְּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְחֵי חַיִּים נִצְחִיִּים.

ז.

אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר! צְרִיכִים לְכַוֵּן מְאֹד בִּתְפִלָּה זוֹ שֶׁמִּתְפַּלְּלִים וּמְבַקְּשִׁים וּמִתְחַנְּנִים "שֶׁתַּצִּילֵנִי הַיּוֹם וּבְכָל יוֹם וָיוֹם מֵעַזֵּי פָנִים. וּמֵעַזּוּת פָּנִים. מֵאָדָם רָע. מִיֵּצֶר־רָע. מֵחָבֵר רָע. מִשָּׁכֵן רָע. מִפֶּגַע רָע. מֵעִין־הָרָע. וּמִלָּשׁוֹן־הָרָע. מִדִּין קָשֶׁה. וּמִבַּעַל דִּין קָשֶׁה. בֵּין שֶׁהוּא בֶּן־בְּרִית. וּבֵין שֶׁאֵינוֹ בֶּן־בְּרִית". וְכִמְעַט שֶׁכָּל הַצָּרוֹת שֶׁעוֹבְרוֹת עַל הָאָדָם בְּכָל יוֹם הֵן רַק מֵחֲמַת שֶׁאֵינוֹ מְכַוֵּן בִּתְפִלָּה זוֹ, כִּי אִם הָיוּ בְּנֵי־אָדָם יוֹדְעִים מַעֲלַת תְּפִלָּה זוֹ הָיוּ מְכַוְּנִים בָּהּ מְאֹד מְאֹד, כִּי בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, עוֹבְרִים עַל בְּנֵי־אָדָם כָּל־מִינֵי חֳלָאִים רָעִים וּמְקָרִים רָעִים וּמִיתוֹת מְשֻׁנּוֹת, רַחֲמָנָא לִשְׁזָבָן, כָּל אֶחָד מִסְתַּבֵּךְ עִם דָּבָר אַחֵר, 'עַזִּי פָנִים' וְ'אָדָם רַע' וְ'שָׁכֵן רַע', וּ'בַּעַל דִּין קָשֶׁה', בֵּין 'יִשְׂרָאֵל' בֵּין 'עַכּוּ"ם', רַחֲמָנָא לִשְׁזָבָן, שֶׁמְּסַבֵּב אוֹתוֹ

מִשְׁכֵּן רָע, מִפְגַּע רָע, מֵעַיִן הָרָע, וּמִלָּשׁוֹן הָרָע, מִדִּין קָשֶׁה, וּמִבַּעַל דִּין קָשֶׁה, בֵּין שֶׁהוּא בֶּן־בְּרִית, וּבֵין שֶׁאֵינוֹ בֶּן־בְּרִית:

טוב לומר גם בקשה זו (עיו"ח שנה ראשונה פרשת וישב אות יד־טו).

וְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יהוה אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, שֶׁתַּצִּילֵנִי הַיּוֹם וּבְכָל יוֹם וָיוֹם <> מִמַּלְשִׁינוּת, מֵעֲדוּת שֶׁקֶר, מִשִּׁנְאַת הַבְּרִיּוֹת, מֵעֲלִילָה, מִמִּיתָה מְשֻׁנָּה, מֵחֳלָאִים רָעִים, מִמִּקְרִים רָעִים וּמִדִּינָהּ שֶׁל גֵּיהִנָּם:

טוב לכוון לפטור בברכת התורה את כל מה שילמד היום והלילה שאחריו.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ עַל דִּבְרֵי תוֹרָה: וְהָעֲרֶב־נָא יְהוָה יהוה אֱלֹהֵינוּ אֶת־דִּבְרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִי עַמְּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל, וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצֶאֱצָאֵינוּ, וְצֶאֱצָאֵי צֶאֱצָאֵינוּ, כֻּלָּנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ, וְצֶאֱצָאֵי עַמְּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל, לִשְׁמָהּ,

עת רצון

ח.

בְּצָרוֹת וּבִיסוּרִים, וְאִם הָיוּ בְּנֵי־אָדָם יוֹדְעִים אֶת מַעֲלַת הַתְּפִלָּה הַזֹּאת - הָיוּ מְכַוְּנִים בָּהּ מְאֹד מְאֹד; וְעַל־כֵּן, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, בְּעֵת אָמְרְךָ הַתְּפִלָּה הַזּוֹ תִּשְׁפֹּךְ נַפְשְׁךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאַל תֵּקֶל בְּעֵינֶיךָ הַתְּפִלָּה הַזּוֹ, וְאָז אִם תְּכַוֵּן בָּזֶה - תִּהְיֶה מֻבְטָח שֶׁבַּיּוֹם הַזֶּה לֹא יִקְרֶה לְךָ שׁוּם מִקְרֶה רַע, וְיִשְׁמֹר אוֹתְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִכָּל רַע, וְיַצִּיל אוֹתְךָ מֵהַשָּׁעוֹת הָרָעוֹת, וְיַמְשִׁיךְ עָלֶיךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ.

אַחַר־כָּךְ תְּבָרֵךְ אֶת בִּרְכוֹת הַתּוֹרָה, אֲשֶׁר לְפִי דַּעַת הָרַמְבַּ"ם (הִלְכוֹת תְּפִלָּה, פֶּרֶק ז, הֲלָכָה י): שֶׁלֹּשׁ בְּרָכוֹת הֵן, וְכָתַב הָרַשְׁבַּ"א (בְּרָכוֹת יא: דִּבּוּר הַמַּתְחִיל: ר' יוֹחָנָן) שֶׁכֵּן דַּעַת בַּעַל הַמָּאוֹר, וְכֵן כָּתְבוּ הַתּוֹסְפוֹת בְּפֶרֶק עַרְבֵי פְּסָחִים (פְּסָחִים קד: רֹאשׁ הַשָּׁנָה חוץ), עַיֵּן שָׁם; וּצְרִיכִים לְכַוֵּן מְאֹד מְאֹד בְּבִרְכַּת הַתּוֹרָה, וְכָתַב הַטּוּר (אוֹרַח־חַיִּים, סִימָן מז): יְכַוֵּן בִּבְרָכָתוֹ עַל מַעֲמַד הַר־סִינַי, אֵיךְ בָּחַר בָּנוּ

וְלוֹמְדֵי תוֹרָתְךָ לִשְׁמָהּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַמְלַמֵּד תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

עת רצון

מִכָּל הָאֻמּוֹת, וְקֵרַבְנוּ לְפָנֶיךָ הַר־סִינַי, וְהִשְׁמִיעָנוּ דְּבָרָיו מִתּוֹךְ הָאֵשׁ, וְנָתַן לָנוּ תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁהִיא בֵּית חַיֵּינוּ כְּלִי חֶמְדָּתוֹ, שֶׁהָיָה מִשְׁתַּעֲשֵׁעַ בּוֹ בְּכָל יוֹם.

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ בְּרִכַּת "עַל דִּבְרֵי תוֹרָה", תְּכַוֵּן שֶׁיֵּשׁ בָּהּ שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה תֵּבוֹת כְּנֶגֶד י"ג מִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת בָּהֶן, וְעִקַּר הַכַּוָּנָה שֶׁל "לַעֲסֹק בְּדִבְרֵי תוֹרָה", שֶׁמַּחֲיִב כָּל אֶחָד לַעֲסֹק בְּדִבְרֵי תוֹרָה, וּלְעַיֵּן וּלְחַדֵּשׁ בַּתּוֹרָה בְּכָל יוֹם, שֶׁזֶּה עֵסֶק הַתּוֹרָה, כִּי כָּל עִסְקוֹ שֶׁל בַּר־יִשְׂרָאֵל צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה וּלְחַדֵּשׁ בָּהּ, וּכְדָרְךָ בַּעַל עֵסֶק, שֶׁתָּמִיד עוֹסֵק בְּמַשָּׂא־וּמַתָּן, וּמְכַוֵּן אֵיךְ לְחַדֵּשׁ וּלְהַרְוִיחַ, כֵּן צָרִיךְ בַּעַל תּוֹרָה לִהְיוֹת כָּל עִסְקוֹ בְּדִבְרֵי תוֹרָה, וְכָל מַשָּׂאוֹ וּמַתָּנוֹ יִהְיֶה בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה לְחַדֵּשׁ בְּדִבְרֵי הַתּוֹרָה. וְאַחַר־כָּךְ בְּאָמְרְךָ בִּרְכַּת "וְהַעֲרֶב נָא", תְּכַוֵּן שֶׁיֵּשׁ בְּבִרְכָה זוֹ ל"ב תֵּבוֹת כְּנֶגֶד ל"ב שְׁבִילִין שֶׁבַּחָכְמָה הָעֶלְיוֹנָה, וְכֵן הַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת בְּל"ב מִדּוֹת. וּתְכַוֵּן הֵיטֵב בְּאָמְרְךָ "וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצֶאֱצָאֵינוּ וְצֶאֱצָאֵי צֶאֱצָאֵינוּ וְצֶאֱצָאֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל", וּלְבַקֵּשׁ אָז הַרְבֵּה רַחֲמִים שֶׁיִּהְיוּ לְךָ בָּנִים תַּלְמִידֵי חֲכָמִים וּנְבוֹנִים תַּלְמִידֵי חֲכָמִים. וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַבַּ"ח (אוֹרַח חַיִּים, סִימָן מז): שֶׁנִּתְקַן עַל־פִּי דִּבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (בָּבָא מְצִיעָא פה.): 'וְכָל הָרוֹאֶה בָּנוֹ וּבֶן בְּנוֹ עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, מֻבְטָח לוֹ שֶׁאֵין הַתּוֹרָה פּוֹסֶקֶת מִזַּרְעוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (יְשַׁעְיָה נט, כא): "לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעֲךָ"', וְעַל־כֵּן צָרִיךְ שֶׁיֹּאמַר: "וְצֶאֱצָאֵינוּ וְצֶאֱצָאֵי צֶאֱצָאֵינוּ וְצֶאֱצָאֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל", וּצְרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה שֶׁגַּם בָּנָיו וּבְנֵי בָנָיו יִהְיוּ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְווֹת, וְאַל תֵּקֶל בְּעֵינֶיךָ תְּפִלָּה זוֹ, כִּי מְאֹד מְאֹד הִקְפִּידוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים עַל תְּפִלַּת הַבָּנִים, לְבַקֵּשׁ עֲלֵיהֶם שֶׁיִּהְיוּ בְּנֵי תוֹרָה, וְאַחַר־כָּךְ תֹּאמַר בִּרְכַּת "אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים, וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ" שֶׁהִיא חֶמְדָּה גְּנוּזָה, וְעָלֵינוּ לִשְׁמֹחַ עַל גּוֹרָלֵנוּ מְאֹד (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, פְּרִיקָה וּטְעִינָה, הֲלָכָה ד, אוֹת לה), וּצְרִיכִים לְכַוֵּן מְאֹד בִּבְרִכַּת הַתּוֹרָה שֶׁמְּבָרְכִים בְּכָל יוֹם, כְּדֵי לִזְכּוֹת לְהַמְשִׁיךְ אוֹר הַתּוֹרָה שֶׁיִּהְיֶה בִּבְחִינַת בְּרָכָה, שֶׁיִּהְיֶה אֶצְלוֹ סַם־חַיִּים, כִּי בַּתּוֹרָה יֵשׁ שְׁנֵי כִּחוֹת: 'זָכָה - נַעֲשָׂה לוֹ סַם חַיִּים, לֹא זָכָה - נַעֲשָׂה לוֹ סַם מָוֶת' (יוֹמָא עב:); וְעַל־כֵּן צְרִיכִים דִּיקָא לְבָרֵךְ עַל הַתּוֹרָה שֶׁהִיא אוֹר פָּשׁוּט, לְצֵירָהּ בִּבְחִינַת בְּרָכָה (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן לו), וְזֶה שֶׁמְּבָרְכִים: "אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ", אָנוּ מַזְכִּירִים בִּבְרָכָה זוֹ, "אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים", דְּהַיְנוּ שֶׁ'בָּחַר בָּנוּ' - מֵהֶם, וְהוֹצִיא אוֹתָנוּ מֵהֶם, דְּהַיְנוּ מֵהֶם וּמִתַּאֲוֹתֵיהֶם הָרָעוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה דִּיקָא שֶׁבָּחַר בָּנוּ מִכָּל

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר־בָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים, וְנָתַן לָנוּ אֶת־תּוֹרָתוֹ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

וַיְדַבֵּר יְהוָה (אדנ"י) אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו לֵאמֹר, כֹּה תְבָרְכוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אָמוֹר לָהֶם: יְבָרֶכְךָ יְהוָה (אדנ"י) וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה (אדנ"י) פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְהוָה (אדנ"י) פָּנָיו אֵלֶיךָ, וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם: וְשָׂמוּ (מלרע) אֶת־שְׁמִי עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַאֲנִי אֲבָרְכֵם:

עת רצון

הָעַמִּים, כִּי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל כֻּלָּם צַדִּיקִים, וְכֻלָּם בְּכָלַל שׁוֹמְרֵי הַבְּרִית (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן כג), וְעַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ מֻבְחָרִים מִכָּל הָעַמִּים, דְּהַיְנוּ מִכָּל הַשִּׁבְעִים אֻמּוֹת וּמִתַּאֲוֹתֵיהֶם הָרָעוֹת, וְהָעִקָּר מֵהַתַּאֲוָה הַכְּלָלִית שֶׁכּוֹלֶלֶת כָּל הַשִּׁבְעִים אֻמּוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא "וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ", כִּי עִקַּר קַבָּלַת הַתּוֹרָה הוּא עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא, עַל־יְדֵי שֶׁאָנוּ מֻבְחָרִים מִכָּל הָעַמִּים, דְּהַיְנוּ יֵשׁ לָנוּ קְדֻשַּׁת הַבְּרִית, וּמַכְנִיעִים וּמְשַׁבְּרִים אֶת הַתַּאֲוָה הַכְּלָלִית, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה "נָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ" (לקוטי־הֲלָכוֹת, ברכת התורה, הלכה א), וְזֶה גָּדֵל הַשִּׂמְחָה בְּ'בִרְכַּת הַתּוֹרָה'. וְכָתַב הַבַּ"ח ז"ל (טור אורח־חיים, סימן מז): 'וְכַוָּנָתוֹ יִתְבָּרֵךְ מֵעוֹלָם הָיְתָה שֶׁנִּהְיֶה עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, כְּדֵי שֶׁתִּתְעַצֵּם נִשְׁמָתֵנוּ בְּעֻצְמִיּוּת וְרוּחָנִיּוּת וּקְדֻשָּׁה מִכָּל מוֹצָא הַתּוֹרָה, וְלָכֵן נָתַן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא תּוֹרַת אֱמֶת לְיִשְׂרָאֵל בְּמַתָּנָה שֶׁלֹּא תִּשְׁתַּכַּח מֵאִתָּנוּ, כְּדֵי שֶׁתִּתְדַּבֵּק נִשְׁמָתֵנוּ וְגוּפֵנוּ וּרְמַ"ח אֵיבָרִים וְשָׂ"ה גִּידִים בִּרְמַ"ח מִצְוֹת עֲשֵׂה וְשָׂ"ה לֹא תַּעֲשֶׂה שֶׁבַּתּוֹרָה, וְאִם הָיוּ עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה בְּבְחִינָה הַזֹּאת, הֵם הָיוּ נַעֲשִׂים מֶרְכָּבָה וְהֵיכָל לִשְׁכִינָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁהָיְתָה הַשְׁכִינָה מַמָּשׁ בְּקִרְבָּם כְּהֵיכַל הָעֵגֶ"ה הָיָה, וּבְקִרְבָּם מַמָּשׁ הָיְתָה הַשְׁכִינָה קוֹבַעַת דִּירָתָהּ, וְהָאָרֶץ כֻּלָּהּ הָיְתָה מְאִירָה מִכְּבוֹדָם, וּבָזֶה יִהְיֶה קִשּׁוּר פָּמַלְיָה שֶׁל מַעְלָה עִם פָּמַלְיָה שֶׁל מַטָּה וְהָיָה הַמִּשְׁכָּן אֶחָד'; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּכַוֵּן פְּרוּשׁ הַמִּלּוֹת בִּבְרִכַּת הַתּוֹרָה, וְאָז טוֹב לוֹ בָּזֶה וּבָבָא לְנַצֵּחַ נִצְחִים, כִּי הַתּוֹרָה הִיא חַיֵּינוּ וְאֹרֶךְ יָמֵינוּ בָּעוֹלָם־הַזֶּה וּבָעוֹלָם־הַבָּא.

ט.

אָהוּבִי, בְּנִי! תֵּכֶף־וּמִיָּד אַחַר בִּרְכַּת הַתּוֹרָה אוֹמְרִים פָּרָשַׁת "בִּרְכַּת הַכֹּהֲנִים", כַּמּוּבָא בְּתוֹסְפוֹת (בְּרָכוֹת יא, דִּבּוּר הַמַּתְחִיל: שֶׁכְּבָר נִפְטַר), וְהַצָּרְפָתִים נָהֲגוּ לוֹמַר פְּסוּקִים

סגולה להנצל מכל דאגה ולהיות כל היום שמח וטוב לב - לומר ג' פעמים אחרי ברכות השחר בלי הפסק דבור כלל המשפט הבא (סגולות ישראל ד, א):

מִיכָאֵל הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל, שַׂר וְאַפּוֹטְרוֹפּוֹס שֶׁל יִשְׂרָאֵל

עת רצון

דִּבְרַת כֹּהֲנִים, וְגַם "אֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁאֵין לָהֶם שִׁעוּר", שֶׁהִיא מִשְׁנָה (פֵּאָה, פֶּרֶק א): 'וְאֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁאָדָם אוֹכֵל פֵּרוֹתֵיהֶם בָּעוֹלָם־הַזֶּה, וְהַקֶּרֶן קַיֶּמֶת לוֹ לָעוֹלָם־הַבָּא, שֶׁהִיא בְּרִיתָא (שַׁבָּת קכז:), מִפְּנֵי הַיִּרּוּשַׁלְמִי - שֶׁצָּרִיךְ שֶׁיִּלְמַד עַל אֶתֶר, וְהַטַּעַם שֶׁנּוֹהֲגִים לוֹמַר תֵּכֶף אַחַר בִּרְכַּת הַתּוֹרָה בִּרְכַּת כֹּהֲנִים, זֶה סוֹד שֶׁהַכֹּהֲנִים מְצַיְּרִים הָאוֹר, שֶׁהוּא קְמִיץ וְסָתוּם, בִּבְחִינַת (וַיִּקְרָא ה, יב/כו): "וְקָמַץ הַכֹּהֵן" וְגוֹ, הֵם מְצַיְּרִים אוֹתוֹ לִבְרָכָה עַל־יְדֵי בִּרְכָתָם שֶׁמְּבָרְכִים אֶת יִשְׂרָאֵל, וְעַל־יְדֵי־זֶה הֵם מְצַיְּרִים אֶת הָאוֹר לְטוֹבָה, וְהַכֹּהֲנִים הֵם שׁוֹמְרִים הַבְּרִית, וְעַל־כֵּן נִסְמְכָה בִּרְכַּת כֹּהֲנִים אַחַר בִּרְכַּת הַתּוֹרָה, כִּי עִקַּר בִּרְכַּת הַתּוֹרָה הִיא לְצַיֵּר הָאוֹר לִבְרָכָה, שֶׁזֶּה סוֹד בִּרְכַּת כֹּהֲנִים (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, בִּרְכַּת הַתּוֹרָה, הֲלָכָה ח).

וְכֵן הַטַּעַם לָמָּה אַחַר בִּרְכַּת הַתּוֹרָה אוֹמְרִים תֵּכֶף בִּרְכַּת כֹּהֲנִים? כִּי עִקַּר קַבָּלַת הַתּוֹרָה הוּא עַל־יְדֵי בִּרְכַּת כֹּהֲנִים, דְּהַיְנוּ תִּקּוּן הַכֵּלִים לִבְרָכָה, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִים לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, כִּי הַכֹּהֵן הוּא בְּסוֹד שְׁמִירַת הַבְּרִית; וְעַל־כֵּן עִקַּר הִתְגַּלּוּת הַתּוֹרָה נִמְסָר לָהֶם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים לג, י): "יוֹרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב וְתוֹרָתְךָ לְיִשְׂרָאֵל", וְעַל־כֵּן מֵאַחַר שֶׁהַכֵּלִי שֶׁלָּהֶם בְּשֶׁלֵמוּת, עַל־כֵּן הֵם יְכוֹלִים לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַתּוֹרָה בְּסוֹד בְּרָכָה (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, נִזְקֵי שְׁכֵנִים, הֲלָכָה ב, אוֹת ה), כִּי כְּשֶׁלּוֹמְדִים תּוֹרָה, צְרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים, שֶׁיְּצַיֵּר אֶת הָאוֹר לְטוֹבָה. כִּי לְצַעֲרֵנוּ הָרַב, הַמִּינִים וְהָאֶפִּיקוֹרְסִים מְהַפְּכִים אֶת הַתּוֹרָה לְהֶבְלֵיהֶם וְלִשְׁטְיוֹתֵיהֶם, לָזֹאת אָנוּ מַקְדִּימִים בִּרְכַּת הַכֹּהֲנִים, כְּדֵי שֶׁנִּהְיֶה שְׁמוּרִים מֵאֶפִּיקוֹרְסִים, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, בְּמִדְבַּר, פָּרָשָׁה יב, סִימָן ג): "וְיִשְׁמְרֶךָ" (בְּמִדְבַּר ו, כד) - 'מִן הַמַּזִּיקִים'; כִּי עִקַּר הַשְׁמִירָה לִהְיוֹת נִשְׁמָר מֵהַמַּזִּיקִים, שֶׁהֵם הַמִּינִים וְהַזְּדִים וְהָאֶפִּיקוֹרְסִים הָרוֹצִים לְצַיֵּר אֶת הָאוֹר לִקְלָלָה, רַחֲמָנָא לִשְׁזְבָן, וְעַל־כֵּן דַּיְקָא אַחַר בִּרְכַּת הַתּוֹרָה אָנוּ אוֹמְרִים בִּרְכַּת כֹּהֲנִים, שֶׁנִּזְכֶּה שֶׁיְּצַיְּרוּ לָנוּ אֶת הָאוֹר לְטוֹבָה. וְיֵשׁ בִּבְרָכָה זוֹ בִּרְכַּת הַבָּנִים וּבִרְכַּת הַפַּרְנָסָה וּבִרְכַּת חַיִּים אֲרֻכִּים, כִּי הַכֹּהֵן יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְבָרֵךְ אֶת עַם־יִשְׂרָאֵל בְּבָנַי, חַיֵּי וּמְזוֹנֵי רְוִיחֵי, שֶׁכָּל זֶה נִצְרָךְ לְלִמּוּד הַתּוֹרָה.

מוֹדָעָה וְגִלּוּי דַּעַת

מספר "עוד יוסף חי", לומר אותה בכל יום.

הִנֵּה אָנֹכִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה וּגְמוּרָה, כִּי יְהוָ֨ה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ הוּא עֹלַת כָּל־הָעֲלוֹת, דְּעָבַד עֲשֶׂר סְפִירוֹת, שֶׁהֵם בֶּתֶר חָכְמָה בִּינָה חֶסֶד גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת נֶצַח הוֹד יְסוֹד וּמַלְכוּת. וּנְהוֹרָהּ טָמִיר וְנָעִיז בְּכֶתֶר עֶלְיוֹן, וּמְנַהּ אִתְפַּשַּׁט נְהוֹרָהּ עַל יו״ד ◦ דְּאִיהִי חָכְמָה, וְהַ״א דְּאִיהִי בִּינָה. וְוָא״ו דְּכָלִיל שִׁית סְפִירָן, חֶסֶד גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת נֶצַח הוֹד יְסוֹד. וְהַ״א דְּאִיהִי מַלְכוּת. וְאֶל אוֹרוֹ הַגָּדוֹל הַמִּתְלַבֵּשׁ בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת דַּאֲצִילוּת אֲנַחְנוּ מַעֲלִים בַּנְּגִינַת הַתְּפִלָּה וְהַבְּרָכוֹת וְהַהוֹדָאוֹת. וְלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְקִיּוּם הַמִּצְוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּתּוֹרָה וּבִדְבְרֵי סוֹפְרִים וְכָל־מַחֲשָׁבָה טוֹבָה וּרְעוּתָא דְּלִבָּא שֶׁבִּקְדֻשָּׁה, לְהוֹרִיד שֶׁפַע ◦ עֶלְיוֹן וּבְרָכָה רַבָּה מֵהָאָרַתּוֹ שֶׁבְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא שֶׁהוּא כֶּתֶר עֶלְיוֹן לְאַבָּא וְאִמָּא שֶׁהֵם חָכְמָה וּבִינָה. וּמֵאַבָּא וְאִמָּא לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא וַחֲקַל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין שֶׁהֵם תִּפְאֶרֶת וּמַלְכוּת. וַהֲרֵינִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה וּגְמוּרָה, כִּי יְהוָ֨ה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, הוּא יְהוָ֨ה יאהדונהי אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. הוּא הָיָה הוּא הֹוֶה וְהוּא יִהְיֶה. הוּא הָיָה – מָמִיר וְנָעִיז בְּכֶתֶר, הוּא הֹוֶה – שֶׁמִּתְלַבֵּשׁ בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת דַּאֲצִילוּת, וְהוּא יִהְיֶה – שֶׁמִּתְגַּלֶּה בְּתִפְאֶרֶת וּמַלְכוּת. וְאֵלּוּ אֲנַחְנוּ מוֹסְרִים נַפְשֵׁנוּ רוּחֵנוּ וְנִשְׁמָתֵנוּ עַל קִדּוּשַׁת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְקַבְּלִים עָלֵינוּ עֹל מַלְכוּתוֹ בְּאַהֲבָה רַבָּה וּבְנֶפֶשׁ חֲפֵצָה, כַּכָּתוּב ◦ בַּתּוֹרָה:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָ֨ה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ יְהוָ֨ה יאהדונהי אֶחָד:

בלחש: בָּרוּךְ, שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, לְעוֹלָם וָעֶד.

וַהֲרֵינִי מְגַלֶּה דַּעְתִּי וּרְצוֹנִי לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּלֵב שָׁלֵם וּבְנֶפֶשׁ חֲפֵצָה לְבַטֵּל בְּטוּל גָּמוּר וְשָׁלֵם כַּדִּין וְכַהֲלָכָה, כָּל־מַחֲשָׁבָה זָרָה פְּגוּמָה וּפְסוּלָה וַאֲסוּרָה, וְכָל־מַחֲשָׁבָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ בַּפְּרָנוּת חַס וְשָׁלוֹם, וְכָל־מִין הִרְהוּר ◦ רָע וְכָל־צִיּוּר ◦ רָע פְּגוּם וּפָסוּל וְאָסוּר. וְכָל־הִרְהוּר שֶׁל יֵהָרָא וְשֶׁטֶן גַּאֲוָה וּפְנִיָּה שֶׁאֵינָהּ טוֹבָה, וְכָל־מִין בַּעַס וְזַעַם וְהַקְפָּדָה, אִם יַעֲלוּ בִלְבִּי וּמוֹחִי בְּכָל־עֵת וָעֵת:

וַהֲרִינִי מַתְנָה עֲלֵיהֶם שֶׁיִּהְיוּ כֻּלָּם בְּטֵלִים וּמְבֻטָּלִים בְּטוּל גָּמוּר מִכָּל־צַד וּפָנָה, לָא שְׁרִירִין וְלָא קַיָּמִין, וְלֹא יִהְיוּ חָלִין כְּלָל וְעִקָּר. וְיִהְיֶה כֹּחַ וְאִמֶּץ וְחִזֶּק תְּנַאי זֶה וּמוֹדָעָה וְגִלּוּי דַּעַת זֶה, שֶׁאֲנִי מַתְנֶה וּמוֹדִיעַ וּמְגַלֶּה דַּעְתִּי לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, בְּכֹחַ וְאִמֶּץ וְחִזֶּק דִּין הַתְּנָאִים וּמוֹדָעוֹת וְגִלּוּי דַּעַת אֲשֶׁר חוֹרִי חֲכָמִים זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה בְּהִלְכוֹת קִנְיָנִים וּמָקַח וּמִמְכָּר. וּכְמוֹ דִּין הַתְּנָאִים וּמוֹדָעוֹת וּבְטוּל שְׁבוּעוֹת וּנְדָרִים שֶׁהוֹרוּ חֲכָמִים ז״ל בְּהִלְכוֹת שְׁבוּעוֹת וּנְדָרִים. וְיִהְיֶה כֹּחַ בְּטוּל זֶה קַיָּם וּמוֹעִיל עַל פִּי דִּין הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה כְּדִין בְּטוּל חֲמֵץ קוֹדֶם חַג הַפֶּסַח. וְיִהְיֶה תְּנַאי זֶה וּמוֹדָעָה וְגִלּוּי דַּעַת זֶה, אֲשֶׁר אֲנִי מַתְנֶה וּמוֹדִיעַ וּמְגַלֶּה דַּעְתִּי, שְׁרִירִין וּבְרִירִין וְקַיָּמִין בְּבֵית דִּין שֶׁל מַעְלָה וּבְבֵית דִּין שֶׁל מַטָּה וּבִישִׁיבוֹת כָּל־הַצַּדִּיקִים וְקַיָּמִים וּגְבִיאִים וַאֲנָשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה וְתַנָּאִים וַאֲמוֹרָאִים וְכָל־חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל:

וְחַנֵּה אָנֹכִי מוֹדֶה הוֹדָאָה גְמוּרָה וּשְׁלֵמָה שְׁרִירָא וְקַיָּמָת לָעַד וּלְנֶצַח נְצָחִים, בְּלֵב שָׁלֵם וּבְנֶפֶשׁ חֲפֵצָה, שֶׁבָּל־עֲבוֹדָתִי לַיהוָה יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, הוּא יְהוָה יהוה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, הֵן בִּתְפִלָּה, הֵן בְּתַלְמוּד תּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, הֵן בְּמַעֲשֶׂה הַמִּצְוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּתּוֹרָה וּבִדְבְרֵי סוֹפְרִים וּבְכָל־דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה, הַכֹּל <> לַעֲשׂוֹת רָצוֹן יְהוָה יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ, וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת, וְלַיֶּחֱד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּהּ (ר״ת יהוה), בְּרַחִילוּ וּרְחִימוּ וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, לְיַחֲדָא שֵׁם אוֹת יו״ד אוֹת ה״א בְּאוֹת וָא״ו אוֹת ה״א בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל־יִשְׂרָאֵל. וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה יהוה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

מַאֲמָר אֶחָד מֵהַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא "לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ"ן"

הַמְדַבֵּר מִפַּעֲלַת אֲמִירַת חֲצוֹת, עִם בֵּאוּר נִפְלָא מֵהַסֵּפֶר "שְׂפַת הַנַּחַל" וּתְפִלָּה מֵהַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא "לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת" עַל מַאֲמָר זֶה לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן קמט

"חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ" (תְּהִלִּים קיט, סב); **חֲצוֹת הוּא מְסֻגָּל בְּמוֹ פְּרִיוֹן, כִּי הוּא הַמְתָּקַת הַדִּינִים, כִּי צָרִיךְ דִּינָא וּמִשְׁפָּט רַחֲמֵי, וְזֶהוּ "עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ", הַיְנוּ שֶׁצָּרִיךְ גּוֹבֶר עַל מִשְׁפָּט. הַתִּקּוּן לְזֶה: "חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם"; וְעִקַּר חֲצוֹת הוּא תָּמִיד אַחַר שֵׁשׁ שָׁעוֹת מִתְּחִלַּת הַלַּיְלָה - הֵן בַּקַּיִץ וְהֵן בַּחֹרֶף, וְאָז מַתְחִיל זְמַן חֲצוֹת וְנִמְשָׁךְ עַד גְּמַר אַשְׁמוּרָה שְׁנִיָּה, דְּהַיְנוּ שְׁתֵּי שָׁעוֹת. וּבַבֹּקֶר טוֹב לְהִסְתַּבֵּל עַל הַשָּׁמַיִם, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ הַדַּעַת** (עֵין בְּאוֹר הַקָּדוֹשׁ שְׁלַח נז).

"שְׂפַת הַנַּחַל" פֵּרוּשׁ עַל הַ"לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ"ן"

"חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ" (תְּהִלִּים קיט, סב); **חֲצוֹת הוּא מְסֻגָּל בְּמוֹ פְּרִיוֹן;**" הַיְנוּ מִי שֶׁקָּם בַּחֲצוֹת לַיְלָה, וּבוֹכֶה וּמִתְאוֹנֵן עַל חָרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, זֶה הַפְּרִיוֹן הָעֶלְיוֹן שֶׁכּוֹלֵל כָּל הַפְּרִיוֹנוֹת, כִּי מְבֹאָר בִּדְבָרָיו זַ"ל (סִימָן רטז), שֶׁיֵּשׁ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה מִינֵי פְּרִיוֹנוֹת כְּנֶגֶד הָעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה בָּתֵּי דִינִים, וְיֵשׁ פְּרִיוֹן אֶחָד שֶׁכּוֹלֵל אֶת כָּל הָעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה בָּתֵּי דִינִים, עַיֵּן שָׁם; הַיְנוּ הַיּוֹם מְחֻלָּק לְעֶשְׂרִים וְאַרְבַּע שָׁעוֹת, וּבְכָל שָׁעָה יֵשׁ צְרוּף אַחַר שֶׁל שֵׁם אֲדנָ"י, כַּיְדוּעַ אֲשֶׁר שֵׁם אֲדנָ"י נִכְתָּב בְּכ"ד צְרוּפִים, וְהֵן הֵן הַכ"ד בָּתֵּי דִינִים, וּבְעֵת חֲצוֹת מַמָּשׁ, אָז הוּא הַזְּמַן שֶׁל הַפְּרִיוֹן הָעֶלְיוֹן הַכּוֹלֵל הָעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה בָּתֵּי דִינִים, וְלָכֵן מִי שֶׁקָּם בַּחֲצוֹת לַיְלָה מַמָּשׁ, וּמְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן אָז לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, הַתְּפִלּוֹת, הַתְּחִנּוֹת וְהַבַּקָּשׁוֹת מֵאֹד רְצוּיוֹת וּמְקֻבָּלוֹת בַּשָּׁמַיִם, כִּי אָז הוּא בִּבְחִינַת (אֵיכָה ב, יט): "שִׁפְכִי כַמַּיִם לִבֵּךְ נֹכַח פְּנֵי אֲדנָ"י", שֶׁאָז הוּא יוֹשֵׁב כִּבְיָכוֹל נֹכַח פְּנֵי אֲדנָ"י מַמָּשׁ, הַיְנוּ אָז בְּשָׁעַת חֲצוֹת מֵאִיר הַשֵּׁם בְּצֵרוּף אֲדנָ"י גָּלוּי כְּסִדְרָן, וְלָכֵן הוּא אָז עֵת רָצוֹן גָּדוֹל בַּשָּׁמַיִם - הֵן לְתְפִלָּה וְהֵן לְתוֹרָה, וְהֵן לִתְשׁוּבָה, וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (תָּמִיד לב:): כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה בַּלַּיְלָה, שְׁכִינָה כְּנֶגְדּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (אֵיכָה ב, יט): "קוּמִי רֹנִּי

בַּלַּיְלָה לְרֹאשׁ אַשְׁמֻרוֹת, שִׁפְכִי כַמַּיִם לִבֵּךְ נֹכַח פְּנֵי אֲדֹנָ״י״; וְכֵן הוּא זְמַן שֶׁל תְּשׁוּבָה, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרָשׁ־רַבָּה, בְּרֵאשִׁית, פָּרָשָׁה ב, סִימָן ח), עַל פָּסוּק זֶה: הַתְּשׁוּבָה נִמְשְׁלָה לְמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (אֵיכָה ב, יט): ״שִׁפְכִי כַמַּיִם לִבֵּךְ״. (עִכְשָׁו יָבֹאר אֶת הַפָּסוּק ״חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ״); **״כִּי הוּא הַמְתָּקֵת הַדִּינִים, כִּי צֶדֶק דִּינָא וּמִשְׁפָּט רַחֲמֵי״**, צֶדֶק הוּא בִּסְפִירַת הַגְּבוּרָה וּמִשְׁפָּט הוּא בִּסְפִירַת הַתִּפְאֶרֶת (עֵין בְּתִקּוּנֵי־זֹהַר, דַּף יז. בְּתִפִלַּת אֱלֹהֵינוּ צֶדֶק יְדִיעָא דְּאִיהוּ דִּין מִשְׁפָּט יְדִיעָא דְּאִיהוּ רַחֲמֵי). ״וְזֶהוּ הַכַּוָּנָה עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ, הַיְנוּ שֶׁצֶּדֶק גּוֹבֵר עַל מִשְׁפָּט״, זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁעַל מִדַּת מִשְׁפָּט שֶׁהִיא רַחֲמֵי, רוֹבֵץ צִדְקֶךָ, הַיְנוּ צֶדֶק שֶׁהוּא דִּין. ״הַתִּקּוּן לְזֶה״ - לְהַמְתִּיק אֶת הַדִּין וּלְהָפְכוֹ לְרַחֲמִים. ״חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם-״ שֶׁתָּקוּם בַּחֲצוֹת לַיְלָה דַּיְקָא, שָׁאָז הוּא הֶאָרַת שֵׁם אֲדֹנָ״י בִּישֶׁר שֶׁהוּא הַבֵּית־דִּין הַכּוֹלֵל כָּל הַכ״ד בָּתֵּי דִּינִים: ״וְעַכְשָׁו חֲצוֹת הוּא תָּמִיד אַחַר שֵׁשׁ שָׁעוֹת מִתְּחִלַּת הַלַּיְלָה, הֵן בַּקַּיִץ וְהֵן בַּחֹרֶף, וְאָז מַתְחִיל זְמַן חֲצוֹת, וְנִמְשָׁךְ עַד גְּמַר אַשְׁמוּרָה שְׁנִיָּה, דְּהַיְנוּ שְׁתֵּי שָׁעוֹת״ (עֵין מַגֵּן אַבְרָהָם, סִימָן א, סָעִיף קָטָן ד, בְּשֵׁם הַזֹּהַר וְיַקְהֵל קְצָה; וְעֵין שָׁם בְּיֵד אֶפְרַיִם, וְעֵין שׁוּ״ת רַב פְּעָלִים חֵלֶק ב, אֹרַח חַיִּים, סִימָן א, שֶׁמְּבִיא בְּשֵׁם הָרַשַׁ״שׁ, שֶׁאָז הוּא זְמַן חֲצוֹת מַמָּשׁ): **״וַנְּבַכֶּךָּ טוֹב לְהִסְתַּכֵּל עַל הַשָּׁמַיִם, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ הַדַּעַת״**; כִּי כְּשֶׁמַּאִיר הַיּוֹם, אָז נִמְשָׁךְ חֲסָדִים וְרַחֲמִים מְרֻבִּים, וְנִשְׁלָם הַדַּעַת (עֵין בְּזֹהַר הַקָּדוֹשׁ שְׁלַח נז.), וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ שָׁם: בַּר נָשׁ דְּאִשְׁתַּדַּל בְּפַלְגוּת לֵילְיָא בְּאוֹרַיְתָא בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְעַר רוּחָא דְּצָפוֹן וְתִיאוּבְתָא דְּאֵילָתָא לְאִתְעָרָא בְּעָלְמָא אָתֵי עִמֵּהּ לְקַיְמָא קֶדֶם מַלְכָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּנָהִיר צַפְרָא וְהַהוּא בַּר נָשׁ צָלוֹתֵיהּ, וּמְיַחֵד שְׁמָא קַדִּישָׁא כַּדְקָא יָאוּת מָשְׁכִין עָלֵהּ חַד חוּטָא דְּחֶסֶד מִסְתַּכֵּל בְּרַקִּיעָא שַׁרְיָא עָלֵהּ נְהִירוּ דְּסַכְלְתָנוּ דְּדַעֲתָא קַדִּישָׁא, וּמִתְעַטַּר בֵּיהּ בַּר נָשׁ וְדַחֲלִין מִנֵּיהּ כַּלָּא כְּדֵין הַאי בַּר נָשׁ אִקְרֵי בְּרָא לְקַדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא, עַיֵּן שָׁם.

תְּפִלָּה עַל מַאֲמָר זֶה מ"לְקוּטֵי־תְּפִלּוֹת", תְּפִלָּה פח

"חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ"; מָלֵא רַחֲמִים, הַמְעוֹרֵר יְשֵׁנִים וְהַמֵּקִיץ נִרְדָּמִים, חוּס וַחֲמֹל עָלַי, וְזַכֵּנִי בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים שֶׁאָזְכֶּה לָקוּם בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה בַּחֲצוֹת מַמָּשׁ כָּל יְמֵי חַיַּי, וְאָזְכֶּה לְהִתְעוֹרֵר מִשְׁנָתִי בַּחֲצוֹת לַיְלָה בְּזִרִיזוּת גָּדוֹל, בְּלִי שׁוּם עַצְלוּת וּכְבֵדוּת כְּלָל, וְלֹא תִּתְגַּבֵּר עָלַי הַשֵּׁנָה וַהֲתַרְדֵּמָה, חַס וְשָׁלוֹם, וְלֹא יוּכַל שׁוּם דָּבָר לִמְנֹעַ אוֹתִי מִזֶּה, וּבְרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וַחֲסָדֶיךָ הַגְּדוֹלִים תְּעוֹרֵר רָחוּם צְפוֹנִית הַמְנַשֶּׁבֶת בְּכִנּוֹר שֶׁל דָּוִד בַּחֲצוֹת לַיְלָה, וּמִשָּׁם יָמְשֵׁךְ עָלַי הִתְעוֹרְרוּת לְהִתְעוֹרֵר תָּמִיד מִשְׁנָתִי בְּעֵת חֲצוֹת לַיְלָה מַמָּשׁ, "עוּרָה כְבוֹדִי עוּרָה הַנֵּבֶל וְכִנּוֹר אָעִירָה שָׁחַר":

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה הִזְהַרְתָּנוּ בְּכַמָּה אַזְהָרוֹת לָקוּם תָּמִיד בַּחֲצוֹת לַיְלָה מַמָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ אַזְהָרוֹת נוֹרָאוֹת עַל זֶה, אַךְ אַתָּה יוֹדֵעַ כִּי רַבּוּ הַמְנִיעוֹת שֶׁמִּתְגַּבְּרִים עָלֵינוּ עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְהַטְרִידֵנוּ מִזֶּה, עַד אֲשֶׁר אִבַּדְנוּ רֹב הַלֵּילוֹת אֲשֶׁר בִּטַּלְנוּ מִלָּקוּם בַּחֲצוֹת, וְעַל־כֵּן בָּאתִי לְפָנֶיךָ אֲדוֹן כֹּל, רַב לְהוֹשִׁיעַ, תֵּן לִי עֵצָה אֵיךְ לִזְכּוֹת לָזֶה לָקוּם תָּמִיד בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת מַמָּשׁ, שֶׁהוּא תֵּכֶף אַחַר שֵׁשׁ שָׁעוֹת מִתְּחִלַּת הַלַּיְלָה, בֵּין בַּחֹרֶף בֵּין בַּקַּיִץ, וְאָזְכֶּה לְהִתְעוֹרֵר אָז בִּזְרִיזוּת גָּדוֹל, וּלְסַדֵּר תִּקּוּן חֲצוֹת, לְאוֹנֵן וּלְקוֹנֵן עַל חָרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ וְעַל גָּלוּת הַתּוֹרָה שֶׁנִּמְסְרוּ רָזֶיהָ לַחִיצוֹנִים, וְעַל חֲטָאַי וַעֲוֹנוֹתַי וּפְשָׁעַי הָעֲצוּמִים וְהָרַבִּים שֶׁגָּרְמוּ כָּל זֶה, וְהֶאֱרִיכוּ אֶת הַגָּלוּת בְּיוֹתֵר, בַּאֲשֶׁר גִּלָּה לְפָנֶיךָ יוֹצֵר הַכֹּל, כַּמָּה וְכַמָּה הֶאֱרַכְתִּי אֶת הַגָּלוּת בַּעֲוֹנוֹתַי הָרַבִּים בִּכְלָל וּבִפְרָט:

אוֹי לִי, וַי לִי, מָה אֹמַר, מָה אֲדַבֵּר, מָה אֶצְטַדָּק, הִנְנִי לְפָנֶיךָ בְּאַשְׁמָה רַבָּה, וּמַה שֶּׁעָבַר עָבַר, זַכֵּנִי מֵעַתָּה לָשׁוּב לְדַרְכְּךָ הַיָּשָׁר בֶּאֱמֶת, וְלֹא אֹבַד שׁוּם לַיְלָה מִלֵּילוֹתַי מִקְוֵמַת חֲצוֹת, וְתִהְיֶה עִמִּי תָּמִיד, וְתַעֲזְרֵנִי וְתִשְׁמְרֵנִי שֶׁלֹּא יַזִּיק לִי כְּלָל קִוְמַת חֲצוֹת בְּשׁוּם דָּבָר, וְלֹא יֶאֱרַע לִי שׁוּם חֳלִי רֹאשׁ וְשׁוּם נֶזֶק מִזֶּה. אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם! הָקִימֵנִי וְאֶחְיֶה, זַכֵּנִי מֵעַתָּה לָקוּם

בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה תָּמִיד בַּחֲצוֹת מַמָּשׁ, בֵּין בְּחֹל בֵּין בְּשַׁבָּת וְיוֹם־טוֹב, בְּשִׁבְתִּי בְּבֵיתִי וּבְלֶכְתִּי בַדֶּרֶךְ, וּלְסַדֵּר תִּקּוּן חֲצוֹת וְלַעֲסֹק אָז בַּתּוֹרָה הָרְבֵּה, וְתַעֲזְרֵנִי וְתוֹשִׁיעֵנִי שֶׁאָזְכֶּה עַל־יְדֵי סֵדֶר תִּקּוּן חֲצוֹת לְהַמְתִּיק וּלְכַפֵּל כָּל הַדִּינִים מֵעָלַי וּמֵעַל כָּל בְּנֵי בֵיתִי וּמֵעַל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ, וְאָזְכֶּה בְּכָל בֹּקֶר לְהִסְתַּכֵּל עַל הַשָּׁמַיִם, וְתַעֲזְרֵנִי לְהַמְשִׁיךְ עָלַי דַּעַת דְּקֻדָּשָׁה עַל־יְדֵי־זֶה, דַּעַת זַךְ וְצַח, דַּעַת אֱמִתִּי, שֶׁאָזְכֶּה עַל יָדוֹ לָשׁוּב אֵלֶיךָ בֶּאֱמֶת, וְלִהְיוֹת בִּרְצוֹנְךָ הַטּוֹב בֶּאֱמֶת מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם, וְיִהְיֶה נִמְשָׁךְ עָלַי בְּכָל בֹּקֶר חוּט שֶׁל חֶסֶד מִבֹּקֶר דְּאַבְרָהָם, וְיָקִים מִקְרָא שֶׁכָּתוּב: "חָסְדֵי יְהוָה כִּי לֹא תָמְנוּ, כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ". וְאָז אֲנִי עַבְדְּךָ, וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי תְּפִלָּה לְאֵל חַיָּי". וְנֶאֱמַר: "יְהוָה בַּשָּׁמַיִם חַסְדֶּךָ, אֱמוּנָתְךָ עַד שְׁחָקִים", וְנֶאֱמַר: "חַדָּשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ, יְהִי לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי", אָמֵן וְאָמֵן:

מַעֲלַת הַזּוֹכֶה לָקוּם בְּכָל לַיְלָה, וְלוֹמַר סֵדֶר תִּקּוּן־חֲצוֹת, וְלִלְמֹד אָז הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּלְהִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ

א.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי, אֲשֶׁר מוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן נד): עַל־יְדֵי קִימַת חֲצוֹת לַיְלָה לַעֲסֹק בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְבָרֵר הַטּוֹב מִן הָרָע, וּלְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הַזְּכָרוֹן הָאֲמִתִּי לִזְכֹּר תָּמִיד תַּכְלִיתוֹ וְסוֹפוֹ הַנִּצְחִי, וּלְאַדְבְּקָא מַחֲשַׁבְתֵּיהּ תָּמִיד בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. וּלְהַדְבִּיק אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ תָּמִיד בָּעוֹלָם־הַבָּא. וּלְהִסְתַּכֵּל עַל כָּל מַה שֶּׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מְסַבֵּב וּמְגַלְגֵּל עִמּוֹ בְּכָל יוֹם, שֶׁהַכֹּל כַּאֲשֶׁר לַכֹּל הוּא כְּדֵי לְרַמֵּז בּוֹ רְמָזִים בְּכָל עֵת לְהִתְקָרֵב אֵלָיו, שֶׁזֶּה עִקַּר הַתַּכְלִית הַטּוֹב הָאֲמִתִּי, וְעִקַּר קִיּוּם הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם מִסְפַּר יְמֵי חַיֵּי הֶבְלוֹ, וְכָל מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה עִמּוֹ בְּכָל יוֹם, הַכֹּל הוּא בִּשְׁבִיל זֶה לְבַד. וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לָקוּם בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת לַיְלָה מַמָּשׁ, וּבוֹכֶה וּמִתְאַבֵּל עַל חֻרְבַּן כָּל הָעוֹלָמוֹת וְעַל חֻרְבַּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ

שֶׁלּוֹ וְעַל צָרוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי הַתְּפִלּוֹת שֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל אָז אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הֵן מְאֹד מְקֻבָּלוֹת וּמְרֻצוֹת בַּשָּׁמַיִם, וְאָז הוּא יוֹשֵׁב לִפְנֵי הַשֵּׁם מַמָּשׁ, וְזוֹכֶה לְהַדְבִּיק מֹחַ מַחֲשַׁבְתּוֹ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, כִּי אָז בַּלַּיְלָה כֻּלָּם יְשֵׁנִים, וְרַק הַצַּדִּיקִים הַדְּבֵקִים בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא עֵרִים וּמִתְבּוֹדְדִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְיַחֲדִים יְחוּדִים קְדוֹשִׁים, וּמַמְשִׁיכִים עַל עַצְמָם אוֹרוֹת עֶלְיוֹנִים, וְזוֹכִים לִלְמֹד תּוֹרָה לִשְׁמָהּ - לְשֵׁם אֵל עוֹלָם, כִּי עִקַּר הַתּוֹרָה לִשְׁמָהּ, שֶׁאָדָם לוֹמֵד, הוּא רַק מֵחֲצוֹת לַיְלָה וָאֵילָךְ, שֶׁאָז פְּתוּחִים כָּל הָעוֹלָמוֹת לְפָנָיו, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִשְׁתַּעֲשֵׁעַ מְאֹד עִם הַצַּדִּיקִים שֶׁלּוֹמְדִים אָז הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה. וְכַמּוּבָא בַּזֹּהַר (פִּנְחָס ריג.): ׳דְּלֵית חֲדוּ לְקָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא אֶלָּא מָאן דְּאִשְׁתְּדַל בְּאוֹרַיְתָא, כָּל־שֶׁכֵּן בַּר־נָשׁ דְּמִתְעַר בְּלֵילְיָא לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְתָא דְּהָא כָּל צַדִּיקַיָּא דִּבְגִנְתָא דְּעֵדֶן צַיְתִין לְקָלֵיהּ וְקָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא מִשְׁתַּכַּח בֵּינַיְיהוּ. וְאֵין שִׂמְחָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֶלָּא מִי שֶׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, כָּל־שֶׁכֵּן בֶּן־אָדָם שֶׁמִּתְעוֹרֵר בַּלַּיְלָה לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, שֶׁהֲרֵי כָּל הַצַּדִּיקִים שֶׁבְּגַן־עֵדֶן מַקְשִׁיבִים לְקוֹלוֹ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִמְצָא בֵּינֵיהֶם.׳; וְעַל־כֵּן רְאֵה, אָהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, מַה לְּפָנֶיךָ?! וְתִזְדָּרֵז לָקוּם בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת, שֶׁאָז הוּא הַזְּמַן לְהִתְבּוֹדֵד עַצְמוֹ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְהָשִׂיחַ וּלְסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לִבְבוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכֵן לִלְמֹד תּוֹרָה לִשְׁמָהּ, וּלְדַבֵּק אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְלֵידַע אֲשֶׁר כָּל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלָיו הַכֹּל לְטוֹבָתוֹ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְצַמְצֵם אֶת עַצְמוֹ מֵאֵין־סוֹף עַד אֵין תַּכְלִית, וּמֵאִיר רְמָזִים לָאָדָם אֵיךְ שֶׁיִּתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וַאֲפִלּוּ מִי שֶׁעוֹסֵק בְּעִסְקֵי עוֹלָם־הַזֶּה, גַּם־כֵּן יָכוֹל לִמְצֹא אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתוֹךְ הָעֵסֶק, וְאֶל כָּל זֶה זוֹכִין כָּל אֵלּוּ שֶׁקָּמִים בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת, וּמְקוֹנְנִין עַל חָרְבַּן־בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, חָרְבַּן־בֵּית הַמִּחְיָן וְעַל צָרוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמַתְמִידִים אָז בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה וּבְעֵסֶק הַיְחוּדִים; אַשְׁרֵי מִי שֶׁקָּם בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת.

ב.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי, אֲשֶׁר רַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד לָקוּם בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת, וּבְפֶרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ (שיחות־הַר״ן, סימן שא): שֶׁעִקַּר עֲבוֹדַת בַּר־יִשְׂרָאֵל בַּחֹרֶף לָקוּם וְלוֹמַר סֵדֶר תִּקּוּן־חֲצוֹת. וּבַקַּיִץ שֶׁהַלַּיְלָה קָצָר מְאֹד, יָקוּם עַל־כָּל־פָּנִים קֹדֶם אוֹר הַיּוֹם; וּבֶאֱמֶת כְּבָר גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (לקוטי־מוהר״ן, חלק ב, סימן סז), אֲשֶׁר בָּעִתִּים הַלָּלוּ, שֶׁכְּבָר אָרַךְ עָלֵינוּ הַגָּלוּת, וְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מְצַפֶּה בְּכָל עֵת לָשׁוּב אֵלֵינוּ, וְלַחֲזֹר לִבְנוֹת בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ, רָאוּי לָנוּ שֶׁלֹּא לְעַכֵּב, חַס וְשָׁלוֹם, בְּנִין בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, רַק לְהִשְׁתַּדֵּל בְּבִנְיָנוֹ, עַל־כֵּן מְאֹד צְרִיכִין לְהִזָּהֵר לָקוּם בַּחֲצוֹת בְּכָל לַיְלָה, וְלִהְיוֹת מִתְאַבֵּל מְאֹד עַל חָרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, כִּי אוּלַי בַּגְּלוּל הָרִאשׁוֹן הָיָה הוּא הַגּוֹרֵם שֶׁיֶּחֱרַב בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ; וַאֲפִלּוּ אִם לָאו, אוּלַי הוּא מְעַכֵּב עַתָּה בַּחֲטָאָיו בְּנִין־בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וְנֶחְשָׁב גַּם־כֵּן כְּאִלּוּ גָּרַם לְהַחֲרִיבוֹ. וְעַל זֶה יִבְכֶּה וְיִתְאַבֵּל מְאֹד בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה נֶחְשָׁב כְּאִלּוּ הוּא מְשֻׁתַּדֵּל בְּבִנְיַן־בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְהִתְקָרֵב אֶל הָאֱמֶת, דְּהַיְנוּ לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיקִים וִירֵאִים וּכְשֵׁרִים אֲמִתִּיִּים, שֶׁהֵם עִקַּר הַפְּאֵר וְהַחֵן וְהַיֹּפִי הָאֲמִתִּי שֶׁל הָעוֹלָם, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּפְתַּח עֵינָיו, וְיִסְתַּכֵּל עַל עַצְמוֹ בְּכָל הַמִּדּוֹת, וְיָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה עַל כָּל הַמִּדּוֹת הָרָעוֹת, וְיִזְכֶּה לָדַעַת וּלְהַכִּיר אֶת שְׁמוֹ הַגָּדוֹל יִתְבָּרַךְ; וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטֶּה אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם כְּלָל, אֶלָּא קָם בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת, וּמִתְאַבֵּל עַל חָרְבַּן־בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ וְעַל פִּזּוּר נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּכָל קְצָוֵי תֵּבֵל, וְעַל הִתְגַּבְּרוּת הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא בָּעוֹלָם הַמַּעֲלִימִים וּמַסְתִּירִים אֶת אֱמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵלּוּ הָרְשָׁעִים וְקַלֵּי הָעוֹלָם מִסִּטְרָא דְּעֵרֶב־רַב מִתְגַּבְּרִים וּמִתְפַּשְׁטִים בָּעוֹלָם, וְהֵם חוֹלְקִים עַל גְּדוֹלֵי מֻבְחָרֵי הַצַּדִּיקִים, וּמַעֲלִימִים אֶת אוֹרָם הַגָּדוֹל, וְזֶה צַעַר שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמִּשְׁתַּתֵּף אָז עִם הַשְּׁכִינָה וּבוֹכֶה עִמָּהּ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לִרְאוֹת בְּנֶחָמָתָהּ, אַשְׁרֵי לוֹ!

ג.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי, אֲשֶׁר בַּחֲצוֹת לַיְלָה, הַשְּׁכִינָה כִּבְיָכוֹל בְּתַכְלִית הַמְּעוּט, כַּיָּדוּעַ, וְאָז הִיא בִּבְחִינַת נְקֵדָה לְבַד, וְאָז הִיא הִתְגַּבְּרוּת הַשִּׁנָּה, וְאָז דַּיְקָא צָרִיךְ כָּל אֶחָד מִי שֶׁנּוֹגֵעַת יִרְאַת הַשֵּׁם בִּלְבּוֹ לְהִתְגַּבֵּר בְּהִתְגַּבְּרוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, לְהִתְעוֹרֵר מֵהַשִּׁנָּה. וְזֶה מְרַמֵּז, שֶׁכְּשֶׁמִּתְגַּבֵּר תֹּקֶף הַשִּׁנָּה עַל נֶפֶשׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, וְרוֹצֶה לְהַפִּילוֹ לְגַמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם, עַל־יְדֵי רִבּוּי עֲוֹונוֹתָיו וְקִלְקוּלָיו, עַד שֶׁכְּמַעַט כִּמְעַט יָכוֹל לִפֹּל לְגַמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם, אָז דַּיְקָא הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מְעוֹרֵר רַחֲמָיו, וּמַמְשִׁיךְ חוּט שֶׁל חֶסֶד (שֶׁזֶּה בְּחִינַת חוּט שֶׁל חֶסֶד שֶׁנִּמְשָׁךְ בַּחֲצוֹת). וְעַל־כֵּן אָז דַּיְקָא צָרִיךְ לְהִתְעוֹרֵר וּלְהִתְחַזֵּק לְחַפֵּשׂ נְקֻדָּתוֹ הַטּוֹבָה, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים צד, יח): "אִם אָמַרְתִּי מָטָה רַגְלִי, חַסְדְּךָ ה' יִסְעָדֵנִי"; וְנֶאֱמַר (דְּבָרִים לב, לו): "כִּי יִרְאֶה כִּי אָזְלַת יָד" וְכוּ', "רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא"; וּבָזֶה תְּלוּיָה הַגְּאֻלָּה בִּכְלָל וּבִפְרָט. וְעַל־כֵּן גְּאֻלָּה רִאשׁוֹנָה הָיְתָה בַּחֲצוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת יא, ד): "כַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה" וְכוּ'; וְכֵן הַגְּאֻלָּה אַחֲרוֹנָה תִּהְיֶה עַל־יְדֵי בְּחִינַת חֲצוֹת, הַיְנוּ עַל־יְדֵי הַכְּשֵׁרִים וְהַיְרֵאִים שֶׁעוֹמְדִים בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הֵם מַמְשִׁיכִים עַל עַצְמָם בְּחִינַת קְדֻשַּׁת חֲצוֹת לַיְלָה, שֶׁאָז מִתְעוֹרֵר חֶסֶד גָּדוֹל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם תָּמִיד בְּחִינַת הִתְעוֹרְרוּת הַשִּׁנָּה שֶׁבַּחֲצוֹת לַיְלָה, דְּהַיְנוּ שֶׁבְּכָל עֵת שֶׁהַשִּׁנָּה וְהַקְּטָנוּת מִתְגַּבֶּרֶת מְאֹד וְרוֹצָה לְהַפִּיל אֶת הָאָדָם, חַס וְשָׁלוֹם, לְגַמְרֵי, אָז דַּיְקָא יִתְעוֹרֵר וְיִתְגַּבֵּר מְאֹד עַל־יְדֵי הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁמּוֹצֵא בְּעַצְמוֹ עֲדַיִן (לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת, הַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר, הֲלָכָה א, אוֹת טו); וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי, לְהִצְטָרֵף לְאֵלּוּ הַזּוֹכִים לָקוּם בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת, לְהִתְאַבֵּל עַל חֻרְבַּן־בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ וְעַל חֻרְבַּן כָּל הָעוֹלָמוֹת וְעַל גָּלוּת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה יָמְשַׁךְ עָלֶיךָ חוּט שֶׁל חֶסֶד, שֶׁתִּזְכֶּה לְהִתְעוֹרֵר מִן הַשִּׁנָּה הָעֲמֻקָּה שֶׁנָּפַלְתָּ אֵלֶיהָ, וְתִזְכֶּה לְהִכָּלֵל בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וַאֲפִלּוּ שֶׁנָּפַלְתָּ עַכְשָׁו בְּיֵאוּשׁ וּבְמְרִירוּת וּבְעַצְבוּת גְּדוֹלָה, עַד שֶׁנִּדְמֶה לְךָ כְּאִלּוּ אָבַד מָנוֹס וְתִקְוָה

מִמְּךָ, עִם כָּל זֹאת בָּזֶה שֶׁתָּקוּם בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת מַמָּשׁ, עַל־יְדֵי־זֶה תִּתְעוֹרֵר בְּךָ הַנְּקֻדָּה הַטּוֹבָה שֶׁהִיא הָאוֹר הָאֱלֹקִי הַמֵּאִיר בְּכָל בַּר־יִשְׂרָאֵל; כִּי בֶּאֱמֶת כָּל עִנְיַן שֶׁל סֵדֶר קִימַת חֲצוֹת, לְשַׁבֵּר אֶת הַשֵּׁנָה, הוּא סוֹד דָּוִד, שֶׁהוּא בְּחִינַת מָשִׁיחַ, שֶׁעוֹסֵק תָּמִיד בְּתִקּוּן נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל לְעוֹרְרָן מִשְּׁנָתָן, הַיְנוּ עַל־יְדֵי הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁמּוֹצֵא בְּכָל אֶחָד, וּמֵאִיר בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וּלְמְצֹא בְּעַצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת תָּמִיד, כְּדֵי לְהִתְעוֹרֵר מִשְּׁנָתוֹ וּנְפִילָתוֹ שֶׁלֹּא יִפֹּל, חַס וְשָׁלוֹם, לְגַמְרֵי. וְהָעִקָּר לְכַוֵּן בְּעֵת שֶׁכְּמַעַט כְּמַעַט יִפֹּל, חַס וְשָׁלוֹם, אָז דַּיְקָא יָאִיר בּוֹ בְּחַסְדּוֹ לְהַצִּילוֹ וּלְעוֹרְרוֹ, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים לו, כד): "כִּי יִפֹּל לֹא יוּטָל"; שֶׁזּוֹ בְּחִינַת קִימַת חֲצוֹת שֶׁהָיָה דָּוִד נִתְעוֹרֵר אָז תָּמִיד, עַל־יְדֵי כִּנּוֹר שֶׁל דָּוִד, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (בְּרָכוֹת ג:): 'כִּנּוֹר הָיָה תָּלוּי לְמַעְלָה מִמִּטָּתוֹ שֶׁל דָּוִד, וְכֵיוָן שֶׁהִגִּיעַ חֲצוֹת לַיְלָה, בָּא רוּחַ צְפוֹנִית, וְנוֹשֶׁבֶת בּוֹ וּמְנַגֵּן מֵאֵלָיו, מִיָּד הָיָה עוֹמֵד וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, עַד שֶׁעָלָה עַמּוּד הַשַּׁחַר'; כִּי דָּוִד הַמֶּלֶךְ מָסַר אֶת נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּר יִשְׂרָאֵל, וְהִשְׁלִיךְ נַפְשׁוֹ מִנֶּגֶד כְּדֵי לְטַהֵר אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (שָׁם ד.): 'כָּךְ אָמַר דָּוִד לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, לֹא חָסִיד אֲנִי? לֹא נָבִיא אֲנִי? שֶׁכָּל מַלְכֵי מִזְרָח וּמַעֲרָב יְשֵׁנִים עַד אַרְבַּע שָׁעוֹת, וַאֲנִי - "חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם"; רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, לֹא חָסִיד אֲנִי?! שֶׁכָּל מַלְכֵי מִזְרָח וּמַעֲרָב יוֹשְׁבִים אֲגַדּוֹת אֲגַדּוֹת בִּכְבוֹדָם, וַאֲנִי יָדַי מְלֻכְלָכוֹת בְּדַם וּבְשָׁפִיר וּבִשְׁלְיָה, כְּדֵי לְטַהֵר אִשָּׁה לְבַעְלָהּ"; כִּי כָּל זֶה עִסְקוֹ שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ - לְקָרֵב אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְעוֹרֵר אֶת הַנְּקֻדָּה הַטּוֹבָה שֶׁיֵּשׁ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד, שֶׁזֶּה סוֹד מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, שֶׁיָּבוֹא בִּמְהֵרָה וְיִגְאָלֵנוּ גְּאֻלַּת עוֹלָם, עַל־יְדֵי שֶׁיִּמְצָא אֶת הַנְּקֻדָּה הַטּוֹבָה אֲצֶל כָּל בַּר־יִשְׂרָאֵל, וְיָדוּנוּ לְכַף־זְכוּת, וְיִקָּרְבוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְכָל זֶה מִתְעוֹרֵר בְּעֵת חֲצוֹת דַּיְקָא. וְעַל־כֵּן מִי שֶׁזּוֹכֶה לָקוּם בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת, וּמִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְפָרֵשׂ אֶת כָּל שִׂיחָתוֹ אָז אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ עַל

עַצְמוֹ חוּט שֶׁל חֶסֶד, וְזוֹכֶה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ עַל כָּל עֲוונוֹתָיו, וּפוֹעֵל אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ, כִּי אָז בְּעֵת חֲצוֹת כָּל הַבְּרָכוֹת מְצוּיוֹת, כַּמּוּבָא (זֹהַר וַיִּקְרָא יג.): "הָעוֹמְדִים בְּבֵית הַוָ"ה בַּלֵּילוֹת" (תְּהִלִּים קלד, א) – 'אִלֵּין אִקְרוֹן "עַבְדֵי הַוָ"ה", אִלֵּין אִתְחַזּוֹן לְבָרְכָא לְמַלְכָּא, וּבְרָכָתָא דִּלְהוֹן – בִּרְכָתָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שָׁם): "שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת הַוָ"ה" וְגוֹ'; אַתּוּן אִתְחַזּוֹן דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא יִתְבָּרַךְ עַל יְדֵיכוֹ, וּבִרְכָתָא דְּעַל יְדֵיכוֹ – בְּרִכְתָא הִיא'; וְאִי נִקְרָאִים 'עַבְדֵי הַשֵּׁם', לְאֵי רָאוּי לְבָרֵךְ לְמַלָּךְ, וּבְרָכָה שֶׁלָּהֶם - בְּרָכָה, זֶה מַה שֶּׁכָּתוּב: "שְׂאוּ יֶדֵיכֶם קֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת הַוָ"ה" וְגוֹ'; אַתֶּם רְאוּיִים שֶׁהַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ יִתְבָּרַךְ עַל יֶדְכֶם, וּבִרְכָה שֶׁעַל יֶדְכֶם - בְּרָכָה הִיא); אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם כְּלָל, וְהוּא עֵר בְּעֵת נְקֻדַּת חֲצוֹת, וּבוֹכֶה אָז עַל צָרַת נַפְשׁוֹ וְעַל צָרַת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וְעַל הָעֲלָמַת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת וְעַל חָרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, אֲשֶׁר בִּזְכוּת זֶה יְמְשַׁךְ עָלָיו חוּט שֶׁל חֶסֶד, וְיִתְבָּרֵךְ מִפִּי אֵל עֶלְיוֹן.

ד.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי, אֲשֶׁר הָאָדָם הַזּוֹכֶה לָקוּם בַּחֲצוֹת לַיְלָה, וּלְהִתְאוֹנֵן וּלְהִתְאַבֵּל עַל חָרְבַּן־בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ – אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל מַעֲלָתוֹ בַּשָּׁמַיִם, כִּי אָז הוּא עֵת־רָצוֹן גָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וּכְשֶׁאָדָם בּוֹכֶה וּמִבַּכֶּה אָז עַל נִשְׁמָתוֹ, שֶׁהָלְכָה בַּגּוֹלָה, וְעַל צָרוֹת יִשְׂרָאֵל וְעַל חָרְבַּן־בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, יָכוֹל לִזְכּוֹת לְהוֹצִיא אֶת הַבַּת מֶלֶךְ מֵהַשִּׁבְיָה (עֵין סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה א, מַאֲבֶדֶת בַּת מֶלֶךְ), שֶׁזֶּה מְרַמֵּז עַל שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. כִּי עַכְשָׁו הַמַּלְכוּת בַּגָּלוּת, כִּי מִתְגַּבְּרִין הָעֵרֶב־רַב בָּעוֹלָם, וּמַעֲלִימִים וּמַסְתִּירִים וּמְכַסִּים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְנֵי־אָדָם נִכְשָׁלִים בַּעֲוונוֹת וּפְשָׁעִים חֲמוּרִים, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מַאֲרִיכִין אֶת הַגָּלוּת, כִּי עַל־יְדֵי כָּל חֵטְא וְעָוֹן שֶׁאָדָם חוֹטֵא, הוּא מוֹרִיד אֶת הַמַּלְכוּת שֶׁהִיא בְּחִינַת הַשְׁכִינָה בְּתוֹךְ הַחִיצוֹנִים וְהַקְּלִפּוֹת, וְעַל־כֵּן רָאוּי לְכָל בַּר־יִשְׂרָאֵל לָקוּם בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת, וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן אָז מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ הֵן עַל

עַצְמוֹ וְהֵן עַל כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהַתְּפִלָּה שֶׁהוּא מִתְפַּלֵּל אָז רְצוּיָה בַּשָּׁמַיִם. וּכְבָר גִּלָּה לָנוּ מְאוֹר עֵינֵינוּ מוֹהַרְנַ"תְ זַ"ל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר, הֲלָכָה ד, אוֹת ה), אֲשֶׁר כָּל עִנְיַן קִימַת חֲצוֹת, שֶׁצְּרִיכִין לְהִתְגַּבֵּר מְאֹד לָקוּם בַּחֲצוֹת לַיְלָה, לְהִתְאַבֵּל מְאֹד עַל חָרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, עַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר עֲלִיַּת הַמַּלְכוּת מִן הַחִיצוֹנִים וְהַקְּלִפּוֹת כַּיָּדוּעַ בַּכַּוָּנוֹת. כִּי כְּשֶׁמִּתְאַבֵּל עַל חָרְבַּן־בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, כְּאִלּוּ עוֹסֵק בְּבִנְיָנוֹ. כִּי (תַּעֲנִית לְ:): 'כָּל הַמִּתְאַבֵּל עַל יְרוּשָׁלַיִם, זוֹכֶה וְרוֹאֶה בְּשִׂמְחָתָהּ'; וְעַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ קְדֻשַּׁת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ שָׁם, עִקַּר אוֹר הַפָּנִים שֶׁמַּמְשִׁיכִין בְּשָׁלֹשׁ רְגָלִים, שֶׁהָיוּ צְרִיכִין לַעֲלוֹת אֶל בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ לִרְאוֹת אֶת פְּנֵי הָוָיְ"ה, כְּדֵי לְקַבֵּל אוֹר הַפָּנִים, וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לָקוּם בַּחֲצוֹת, וּלְהִתְאַבֵּל מְאֹד עַל חָרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ. וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְפִי בְּחִינָתוֹ לִרְאוֹת בְּשִׂמְחָתָהּ, וּלְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ מִשָּׁם חִיּוּת מֵאוֹר הַפָּנִים שֶׁמֵּאִיר שָׁם לְהַחֲיוֹת בְּחִינַת הַמַּלְכוּת, בְּחִינַת חָכְמָה תַּתָּאָה, כְּדֵי לִזְכּוֹת לְהַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת. וְזֶה שֶׁמַּזְכִּירִין עֲלִיַּת רְגָלִים בְּתִקּוּן חֲצוֹת בְּמִזְמוֹר: "כְּאַיָּל תַּעֲרֹג", כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים מב, ה): "אֵלֶּה אֶזְכְּרָה וְאֶשְׁפְּכָה עָלַי נַפְשִׁי, כִּי אֶעֱבֹר בַּסָּךְ אֲדַדֵּם עַד בֵּית אֱלֹהִים"; שֶׁזֶּה מַה שֶּׁהָיוּ עוֹלִין לָרֶגֶל לְבֵית־הַמִּקְדָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י שָׁם. וְזֶה בְּחִינַת שָׁלֹשׁ פְּעָמִים פְּנִים שֶׁמַּזְכִּירִין שָׁם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם: "מַה תִּשְׁתּוֹחֲחִי נַפְשִׁי וְכוּ', כִּי עוֹד אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעוֹת פָּנָיו" וְכוּ'. וּמַזְכִּירִין שָׁלֹשׁ פְּעָמִים "כִּי עוֹד אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעֹת פָּנַי וֵאלֹהָי"; כְּנֶגֶד שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה, שֶׁהֵן הַשָּׁלֹשׁ רְגָלִים, שֶׁהָיוּ עוֹלִין בָּהֶם, לְקַבֵּל אוֹר הַפָּנִים, שֶׁהוּא פְּנֵי הָוָיְ"ה בָּרוּךְ־הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ, שֶׁהֵאִיר בְּיוֹתֵר בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ בְּהִתְגַּלּוּת נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה בַּחֲצוֹת, כִּי כָּל אוֹת וָאוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כֻּלָּם הֵם שְׁעוּרִים וְצִמְצוּמִים קְדוֹשִׁים לְהַשִּׂיג אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי־זֶה, וְעַל־יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁעוֹסְקִין אָז בַּלַּיְלָה - נִמְשָׁךְ עָלָיו חוּט שֶׁל חֶסֶד בַּיּוֹם. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (חֲגִיגָה יב:),

וְעַל־יְדֵי הַחֶסֶד הַזֶּה קוֹצְרִין וְחוֹתְכִין אֶת הַמַּלְכוּת וּבוֹנִין אוֹתָהּ בִּשְׁלֵמוּת בַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר, בִּבְחִינַת (ישעיה טז, ה): "וְהוּכַן בַּחֶסֶד כִּסֵּא"; כַּמּוּבָא (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן ל); וַעֲכִשָׁו בְּעֵת חָרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, הַכֹּל נֶעֱלָם וְנִסְתָּר מֵאִתָּנוּ לְגַמְרֵי, וְאֵין אִתָּנוּ יוֹדֵעַ מָה, וְנִתְקָעִים אֶצְלֵנוּ (תהלים ל, ח): "הִסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ הָיִיתִי נִבְהָל"; כִּי אֵין אָנוּ זוֹכִין לַעֲלוֹת וְלֶרָאוֹת וּלְקַבֵּל אֶת פָּנָיו יִתְבָּרַךְ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה, וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לִזְעֹק מְרָה, וּלְצָעֹק מְאֹד בַּחֲצוֹת עַל חָרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ וְעַל גָּלוּת וְצָרוֹת יִשְׂרָאֵל, כְּדֵי לְשַׁתֵּף עַצְמוֹ עִם הַשְּׁכִינָה וְעִם כָּל הַמִּצְטַעֲרִים בְּצָרָתָהּ, אֲשֶׁר אִי אֶפְשָׁר לִסְבֹּל קוֹל הַזְּעָקָה וְהַצְּעָקָה שֶׁיֵּשׁ שָׁם כְּשֶׁנּוֹפֶלֶת הַמַּלְכוּת. וְעִקַּר הַצְּעָקָה צְרִיכִין לִצְעֹק בְּיוֹתֵר עַל הִסְתַּלְקוּת הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁעָסְקוּ לְהַכְנִיס בָּנוּ הַשָּׂגַת אֱלֹקוּת, וְנִשְׁאַרְנוּ יְתוֹמִים וְאֵין אָב. כִּי צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ מְאֹד אַחַר צַדִּיק אֱמֶת כָּזֶה הַיָּכוֹל לְהוֹרִיד אֶת עַצְמוֹ גַּם אֶל יְרוּדִים וּפְחוּתִים כָּמוֹנוּ, וּלְהָאִיר גַּם בָּנוּ הַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת מֵעִילָּה לְעִלּוּל מִשֶּׁכֻּלּ עֶלְיוֹן אֶל שֶׁכֻּלּ תַּחְתּוֹן. וּמוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב, סימן לט): 'כִּפְי הַמַּדְרֵגָה פְּחוּתָה שֶׁלָּנוּ עַתָּה, וְכֻלָּנוּ אֵין פָּנֵינוּ יָפוֹת כְּלָל, אָנוּ צְרִיכִין שֶׁיְּרַחֵם עָלֵינוּ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, לִתֵּן לָנוּ מַנְהִיג רוֹעֶה נֶאֱמָן, שֶׁיָּכוֹל לְהָאִיר בָּנוּ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. עַל־כֵּן צְרִיכִין לִבְכּוֹת וְלִזְעֹק מְאֹד מְאֹד לִפְנֵי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ עַל זֶה בְּיוֹתֵר, שֶׁיָּחוּס וִירַחֵם עָלֵינוּ, וְיַחֲזִיר לָנוּ הָעֲטָרָה לְיָשְׁנָהּ, שֶׁיַּחֲזֹר וְיִשְׁלַח לָנוּ מְהֵרָה צַדִּיקֵי אֱמֶת, שֶׁיִּשְׁתַּדְּלוּ בְּתַקָּנוֹתֵינוּ, וְיָאִירוּ בָּנוּ הַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת, לַהֲבִיאֵנוּ אֶל תַּכְלִית הַטּוֹב אֲשֶׁר לְכָךְ נוֹצַרְנוּ, אֲשֶׁר אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לָזֶה, כִּי אִם עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה מְאֹד מְאֹד, שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֹּחַ לְרַפֵּא חוֹלִים מְדֻכָּאִים בְּחֹלִי הַנֶּפֶשׁ כְּמוֹנוּ הַיּוֹם בְּעִקְבְתָא מְשִׁיחָא, כַּאֲשֶׁר יוֹדֵעַ כָּל אֶחָד בְּנַפְשׁוֹ, כִּי צְרִיכִין לְנַדֵּד שֵׁנָה מֵעֵינָיו וּמֵעַפְעַפָּיו תְּנוּמָה, לְשׁוֹטֵט וּלְבַקֵּשׁ וּלְהַרְבּוֹת בִּתְפִלָּה וּבְתַחֲנוּנִים, שֶׁיִּזְכֶּה לִמְצֹא הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁיּוּכַל לְרַפְּאוֹתוֹ וּלְהַכְנִיס בּוֹ הַשָּׂגַת אֱלֹקוּת, כְּדֵי לְהַצִּיל אֶת

נַפְשׁוֹ מִנִּי שַׁחַת, כְּמוֹ שֶׁצָּעַק עַל זֶה שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם (משלי ו, ג־ה): ״אַל תִּתֵּן שֵׁנָה לְעֵינֶיךָ וּתְנוּמָה לְעַפְעַפֶּיךָ, הִנָּצֵל כִּצְבִי מִיָּד, וּכְצִפּוֹר מִיַּד יָקוּשׁ״; וְזֶה עַל־יְדֵי שֶׁיְּבַקֵּשׁ עַד שֶׁיִּמְצָא אֶת הַצַּדִּיק הַמַּנְהִיג הָאֱמֶת, שֶׁיִּקָּרְבֵהוּ לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בַּפָּסוּק הַקּוֹדֵם הַסָּמוּךְ לְזֶה. ״עֲשֵׂה זֹאת אֵפוֹא, בְּנִי, וְהִנָּצֵל. כִּי בָאתָ בְכַף רֵעֶךָ לֵךְ הִתְרַפֵּס וּרְהַב רֵעֶיךָ״; וּפֵרֵשׁ רַשִׁ״י: ׳הַרְבֵּה רֵעִים שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ עָלֶיךָ לְפָנָיו׳; הַיְנוּ צַדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁהֵם נִקְרָאִים אַחִים וְרֵעִים לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, שֶׁצְּרִיכִין לְהַכְנִיעַ אֶת עַצְמָם כְּאַסְקָפָה הַנִּדְרֶסֶת וְנִרְפֶּסֶת לְבַקָּשָׁם בְּכָל תַּמְצִית כֹּחוֹ, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לְמָצְאָם (וּכְעֵין שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ״י שָׁם, עַל ״לֵךְ הִתְרַפֵּס״, עַיֵּן שָׁם). וְזֶה שֶׁכָּתוּב שָׁם בְּסָמוּךְ: ״מְעַט שֵׁנוֹת, מְעַט תְּנוּמוֹת, מְעַט חִבֶּק יָדַיִם לִשְׁכָּב, וּבָא כִמְהַלֵּךְ רֵאשֶׁךָ וּמַחְסֹרְךָ כְּאִישׁ מָגֵן״. שֶׁצְּרִיכִין לְמַעֵט בְּשֵׁנָה וּבִתְנוּמָה, כְּדֵי לְבַקֵּשׁ הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁנִּקְרָא: ״מְהַלֵּךְ וְאִישׁ מָגֵן״; כִּי הַצַּדִּיקִים נִקְרָאִים מְהַלְּכִים, עַל שֵׁם שֶׁהוֹלְכִים מִדְּרֵגָה לְדַרְגָּה תָּמִיד. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (זְכַרְיָה ג, ז): ״וְנָתַתִּי לְךָ מַהְלְכִים בֵּין הָעֹמְדִים הָאֵלֶּה״; וְגַם נִקְרָא הַצַּדִּיק ״אִישׁ מָגֵן״, כִּי הוּא ״מָגֵן לְכֹל הַחֹסִים בּוֹ״ (תְּהִלִּים יח, לא). וְהוּא ״מְעַט שֵׁנוֹת מְעַט תְּנוּמוֹת״ וְגוֹ׳. עַד אֲשֶׁר תִּזְכֶּה שֶׁיָּבֹא כְּמַהֲלֵךְ רֵאשֶׁךָ. וּפֵרֵשׁ רַשִׁ״י: ׳דְּבָרִים שֶׁאַתָּה רָשׁ מֵהֶם וּמַחְסוֹרְךָ יִתְמַלֵּא וְכוּ׳; הַיְנוּ כָּל הַדְּבָרִים שֶׁאַתָּה רָשׁ מֵהֶם, וְכָל מַה שֶּׁחָסֵר לְךָ בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת, הַכֹּל יָבוֹא לְךָ מְהֵרָה ״כְּמַהֲלֵךְ וּ״כְאִישׁ מָגֵן״. הַיְנוּ כְּפִי מַעֲלַת הַצַּדִּיק שֶׁתִּזְכֶּה לִמְצֹא, שֶׁנִּקְרָא ״מְהַלֵּךְ״ וְ״אִישׁ מָגֵן״, כְּמוֹ־כֵן יָבוֹא לְךָ כָּל מַחְסוֹרְךָ וְרֵאשְׁךָ, דְּהַיְנוּ הַדְּבָרִים שֶׁאַתָּה רָשׁ מֵהֶם; כִּי כָּל הַחֶסְרוֹנוֹת נִתְמַלְּאִים עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק. כִּי הוּא מַמְשִׁיךְ כָּל הַהַשְׁפָּעוֹת בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת עַל־יְדֵי שֶׁמַּכְנִיס יְדִיעַת אֱלֹקוּתוֹ בְּהַנְּלוִים אֵלָיו, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְמַלְּאִים כָּל הַחֶסְרוֹנוֹת. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (נְדָרִים מא.): ׳דַּעַת קָנְיָת – מֶה חָסַרְתָּ׳; וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְשַׁבֵּר הַשֵּׁנָה, וְלָקוּם בַּחֲצוֹת לַיְלָה לְאוֹנֵן וּלְקוֹנֵן וְלִבְכּוֹת וְלִצְעֹק מְאֹד עַל חָרְבַּן־בֵּית־

הַמְקֻדָּשׁ וְתִקֻּף מְרִירוּת הַגָּלוּת בְּגוּף וְנֶפֶשׁ; וּמִכָּל־שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן לִבְכוֹת וְלִצְעֹק מְאֹד עַל הִסְתַּלְקוּת הַצַּדִּיקִים שֶׁקָּשָׁה כִּפְלַיִם כְּחֻרְבַּן־בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, אֲשֶׁר כָּל הַצָּרוֹת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, אָנוּ סוֹבְלִים עַל־יְדֵי־זֶה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה נז, א): "הַצַּדִּיק אָבָד, וְאֵין אִישׁ שָׂם עַל לֵב, וְאַנְשֵׁי חֶסֶד נֶאֱסָפִים בְּאֵין מֵבִין, כִּי מִפְּנֵי הָרָעָה נֶאֱסַף הַצַּדִּיק"; עַל־כֵּן כָּל מִי שֶׁחָס עַל נַפְשׁוֹ, צָרִיךְ לִצְעֹק מְאֹד, שֶׁיִּזְכֶּה גַּם עַתָּה לִמְצֹא רַבִּי וּמַנְהִיג אֲמִתִּי, שֶׁיּוּכַל לְהַכְנִיס בּוֹ יְדִיעַת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִתְמַלְּאוּ כָּל הַחֲסְרוֹנוֹת, וְתִתְבַּטֵּלְנָה כָּל הַצָּרוֹת וְיִתַּקֵּן הַכֹּל. וְאִם יִהְיֶה עַקְשָׁן גָּדוֹל לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ אַחַר הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, לְבַסּוֹף יִזְכֶּה לִמְצֹא אוֹתוֹ, וְהוּא יוֹרֶה לוֹ אֶת דֶּרֶךְ הָאֱמֶת אֵיךְ לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיִפְתַּח לוֹ שַׁעֲרֵי הַדַּעַת וְהַמֹּחַ וְהַשֵּׂכֶל לְהַשִּׂיג אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי רַב וְנוֹרָא מְאֹד; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטֶּה אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי הָעוֹלָם מַטֶּה אוֹתָנוּ מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (שיחות־הר"ן, סימן נא); וּצְרִיכִין לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁלֹּא יַטֶּה אוֹתוֹ הָעוֹלָם, הַיְנוּ שֶׁלֹּא יִפֹּל בְּטָעוּת הָעוֹלָם, כִּי בְּנָקֵל לְאַבֵּד אֶת שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת כְּאֶחָד, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן; וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁקָּם בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת, וּבוֹכֶה וּמִבְכֶּה שָׁמַיִם וָאָרֶץ עִמּוֹ שֶׁבַּל יֵרֵד שַׁחַת, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וְאַל יִמְשֹׁךְ אַחַר הַלֵּצִים וְהָרְשָׁעִים אֲרוּרִים, אֲשֶׁר חוֹלְקִים עַל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וִיבַקֵּשׁ וְיִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּזְכֶּה לְתִקּוּן הַנֶּפֶשׁ, שֶׁיְּתַקֵּן אֶת נַפְשׁוֹ הַפְּגוּמָה, וְיִזְכֶּה גַּם הוּא לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, אֲשֶׁר יֵשׁ בְּכֹחוֹ לְהָאִיר גַּם בְּנֶפֶשׁ שְׁפֵלָה כְּמֹהוּ הֶאָרַת אֱלֹקוּת בְּגִלּוּי נִפְלָא. וְאִם תִּקַּיֵּם זֹאת, אֲהוּבִי, בְּנִי, בְּכָל לַיְלָה לָקוּם בְּעֵת חֲצוֹת, וּלְאוֹנֵן וּלְקוֹנֵן עַל חֻרְבַּן־בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ וְעַל צָרוֹת יִשְׂרָאֵל וְעַל גָּלוּת הַשְּׁכִינָה וְעַל הַעֲלָמַת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, עַל־יְדֵי־זֶה נָכוֹן יִהְיֶה לִבְךָ בָּטוּחַ, שֶׁסּוֹף־כָּל־סוֹף הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וְכָל הַיְרִידוֹת תִּתְהַפֵּכְנָה לַעֲלִיּוֹת גְּדוֹלוֹת, וְתִזְכֶּה לְהִכָּנֵס לִפְנֵי וּלְפָנִים וְתִהְיֶה עַיִל בְּלֹא בַר; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס דְּבָרִים אֵלּוּ בְּתוֹךְ לִבּוֹ!

ה.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, כִּי דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשָׂה מֵעַצְמוֹ אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן, שֶׁכָּל זֶה מֵאִיר הַצַּדִּיק הָאֱמֶת בִּמְקֹרָבָיו, כִּי הַצַּדִּיק זָכָה לְזַכֵּךְ אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי, עַד שֶׁהָאַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת: אֵשׁ, מַיִם, רוּחַ, עָפָר, שֶׁמֵּהֶם נִתְהַוֶּה הָאָדָם, הֵם מְזֻכָּכִים בְּתַכְלִית הַזִּכּוּךְ, וּמֵאִיר בָּהֶם אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת הַוָ"ה בָּרוּךְ־הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁזֶּה הַצַּדִּיק מִתְגַּלֶּה בָּעוֹלָם, הוּא טוֹבָה גְּדוֹלָה לְכֻלָּם, כִּי הַצַּדִּיק הוּא הַיְּפִי וְהַפְּאֵר וְהַחֵן שֶׁל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית לט, ו): "וַיְהִי יוֹסֵף יְפֵה תֹאַר וִיפֵה מַרְאֶה", שֶׁזֶּה בְּחִינַת (תְּהִלִּים מח, ג): "מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ"; כִּי זֶה הַצַּדִּיק הָאֱמִתִּי שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹסֵף, הוּא הַהֲדוּר וְהַיְּפִי שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, וּכְשֶׁזֶּה הַיְּפִי וְהַפְּאֵר מִתְגַּלֶּה בָּעוֹלָם, דְּהַיְנוּ כְּשֶׁזֶּה הַצַּדִּיק שֶׁהוּא הַיְּפִי שֶׁל כָּל הָעוֹלָם נִתְפָּרְסֵם וְנִתְגַּדֵּל בָּעוֹלָם, אָזַי נִפְתָּחוֹת הָעֵינַיִם שֶׁל הָעוֹלָם, שֶׁכָּל מִי שֶׁנִּכְלָל בְּזֶה הַחֵן שֶׁל זֶה הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא הַחֵן וְהַיְּפִי שֶׁל הָעוֹלָם, דְּהַיְנוּ שֶׁמִּתְקָרֵב אֵלָיו וְנִכְלָל בּוֹ, נִפְתָּחוֹת עֵינָיו וְיָכוֹל לִרְאוֹת בְּאוֹר הָאוֹרוֹת, שֶׁכָּל זֶה הוּא סוֹד מְאוֹרֵי אוֹר, שֶׁנִּתְגַּלָּה עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁהוּא הַיְּפִי וְהַפְּאֵר שֶׁל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן סז); וּלְהַפּוּךְ אִם נִתְפָּרְסְמִים מְפָרְסָמִים שֶׁל שֶׁקֶר, הַמַּעֲלִימִים וּמַסְתִּירִים אֶת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה מִתְגַּבְּרִים הַמְאוֹרֵי אֵשׁ, שֶׁבּוֹעֲרוֹת בּוֹ כָּל הַתַּאֲוֹוֹת וְהַמִּדּוֹת רָעוֹת, שֶׁזֶּה בְּחִינַת חֲרִבַן־בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (אֵיכָה א, יג): "מִמָּרוֹם שָׁלַח אֵשׁ בְּעַצְמֹתַי"; כִּי כְּשֶׁמִּסְתַּלְּקִין הַמְאוֹרֵי אוֹר, שֶׁהֵם הַצַּדִּיקֵי הָאֱמֶת הַמְגַלִּים אֱמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי רַב וְנִפְלָא מְאֹד, וּמִתְפָּרְסְמִים הַמְאוֹרֵי אֵשׁ, שֶׁהֵם הַצְּבוּעִים וְהַשַּׁקְרָנִים הַמְפָרְסָמִים שֶׁל שֶׁקֶר, הַמַּעֲלִימִים וּמַסְתִּירִים אֶת אֱמִתַּת מְצִיאוּתוֹ

יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה נֶחֱשָׁכִים וְנֶעֱלָמִים כָּל הָאוֹרוֹת מִכָּל הָעוֹלָמוֹת, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל סוֹבְלִים צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמַכְאוֹבִים רַבִּים, אֲשֶׁר זֶה סוֹד (איכה ד, יא): "וַיַּצֶּת אֵשׁ בְּצִיּוֹן וַתֹּאכַל יְסֹדֹתֶיהָ", שֶׁזֶּה בְּחִינַת הָאַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת, שֶׁמֵּהֶם נִבְרָא הָאָדָם, הַיְנוּ: אֵשׁ, רוּחַ, מַיִם, עָפָר, וּמִתְגַּבְּרוֹת בּוֹ כָּל הַמִּדּוֹת רָעוֹת וְכָל הַתַּאֲווֹת רָעוֹת הַבָּאוֹת מִשָּׁם, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן ד); וְעַל־כֵּן רָאוּי לָקוּם בַּחֲצוֹת לַיְלָה, וּלְהִתְאַבֵּל עַל חָרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת מִחִין, וְזֶה בְּחִינַת (ישעיה סא, ג): "לָשׂוּם לַאֲבֵלֵי צִיּוֹן לָתֵת לָהֶם פְּאֵר תַּחַת אֵפֶר", פְּאֵר זֶה סוֹד הַמֹּחִין שֶׁהֵם הַתְּפִלִּין, הַנִּמְשָׁכִים מֵהַצַּדִּיק; כִּי הַצַּדִּיק שֶׁהוּא בְּחִינַת מְאוֹרֵי אוֹר, מֵאִיר בִּנְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי רַב וְנִפְלָא מְאֹד. וּמוּבָא בְּדִבְרֵי מוֹהַרַנ"תְ זַ"ל (לקוטי־הלכות תפילין, הלכה ז, אות ב), אֲשֶׁר מוּבָא בְּכַוָּנוֹת הָאָר"י זַ"ל (פְּרִי־עֵץ־חַיִּים, תְּפִלִּין, פֶּרֶק ז): שֶׁאוֹר הַתְּפִלִּין יוֹצֵא עַל־יְדֵי הַתְּקוּנִים הַנַּעֲשִׂין, עַל־יְדֵי קִימַת חֲצוֹת, עַיֵּן שָׁם; הַיְנוּ כִּי עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים וְהַכְּשֵׁרִים שֶׁקָּמִים בַּחֲצוֹת לַיְלָה, וּמִתְאַבְּלִין עַל חָרְבַּן־בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, עַל־יְדֵי־זֶה חוֹזְרִין וְנִתַּקָּנִין כָּל הַתִּקּוּנִים הָעֶלְיוֹנִים, וְחוֹזְרִים וּמִתְגַּבְּרִים בְּחִינַת הַמְּאוֹרֵי אוֹר, וּמֵאִיר אוֹר רֹאשׁ־בַּיִת, שֶׁהוּא בְּחִינַת אַרְבָּעָה מֹחִין, בְּחִינַת פְּאֵר תִּלַּת גְּוִנִין דְּעֵינָא וּבַת עַיִן, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת שֵׁם הַוָּיָ"ה, שֶׁהוּא אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת כְּנֶגֶד הָאַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת הַמְּאִירִים בָּהֶם. וְכָל זֶה הוּא סוֹד אַרְבַּע פָּרָשִׁיּוֹת שֶׁבַּתְּפִלִּין, מֹחִין; כִּי תְּפִלִּין הֵם בְּחִינַת שֵׁם הַוָּיָ"ה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים כח, י): "וְרָאוּ כָל עַמֵּי הָאָרֶץ, כִּי שֵׁם הַוָּיָ"ה נִקְרָא עָלֶיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָּ", וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ברכות ו.): אֵלּוּ תְּפִלִּין שֶׁבָּרֹאשׁ. וְהָאַרְבַּע פָּרָשִׁיּוֹת שֶׁבַּתְּפִלִּין הֵן בְּחִינַת פְּאֵר כְּלָלִיּוּת הַגְּוָנִין דְּעֵינָא; כִּי תְּפִלִּין נִקְרָאִים פְּאֵר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יחזקאל כד, יז): "פְּאֵרְךָ חֲבוֹשׁ עָלֶיךָ", כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מועד קטן טו.), וְהֵם בְּחִינַת גְּוָנִין דְּעֵינָא, בְּחִינַת (שמות יג, טז): "וּלְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ", וְהֵם בְּחִינַת רֹאשׁ בַּיִת, בְּחִינַת

הַפָּרָשִׁיוֹת שֶׁהֵם הַמַּחִין הַמְמַלְּאִין אֶת הַבָּתִּים. וּלְכָל זֶה זוֹכִין עַל־יְדֵי קִימַת חֲצוֹת, שֶׁמִּי שֶׁזּוֹכֶה אָז לָקוּם בַּחֲצוֹת לַיְלָה, וּלְאוֹנֵן וּלְקוֹנֵן עַל חָרְבַּן־בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ וְעַל הִתְגַּבְּרוּת הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא, וְעַל הַעֲלָמַת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁהוּא סוֹד תְּפִלִּין, עַל־יְדֵי־זֶה נִפְתָּחוֹת עֵינָיו לְהִסְתַּכֵּל עַל עַצְמוֹ אֵיךְ אוֹחֵז בְּמִדּוֹתָיו הַנִּמְשָׁכוֹת מֵהָאַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת: אֵשׁ, רוּחַ, מַיִם, עָפָר. כִּי אָז בַּלַּיְלָה בְּעֵת חֲצוֹת יְכוֹלִים לִזְכּוֹת לְיִשּׁוּב הַדַּעַת אֲמִתִּי, לִזְכּוֹת לְהִסְתַּכֵּל עַל עַצְמוֹ אֵיךְ נָפַל וְנִשְׁלַךְ בְּעֻמְקָא דְּתְהוֹמָא רַבָּא; כִּי בְּעֵת חֲצוֹת מְאִירִים הַמֹּחִין בְּהֶאָרָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד, עַד שֶׁזּוֹכֶה לְהִסְתַּכֵּל הֵיטֵב עַל עַצְמוֹ, וַאֲפִלּוּ מִי שֶׁאֵינוֹ זוֹכֶה לָקוּם בַּחֲצוֹת, אַף־עַל־פִּי־כֵן כָּל אוֹר קְדֻשַּׁת הַתְּפִלִּין־מֹחִין שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁכִין עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקֵי הָאֱמֶת, שֶׁהֵם בְּחִינַת רֹאשׁ־בַּיִת, שֶׁאוֹרוֹ נִמְשָׁךְ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל, עַל־יְדֵי הַקָּמִים בַּחֲצוֹת, וְכַמּוּבָן בִּכְתְבֵי הָאֲרִיזַ״ל. כִּי עִקַּר הַפְּאֵר וְהַחֵן וְהַיֹּפִי שֶׁל יִשְׂרָאֵל בִּכְלָל וּבִפְרָט הֵם הַתְּפִלִּין הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁמַּנִּיחַ כָּל אֶחָד בְּכָל יוֹם, שֶׁהֵם בְּחִינַת אוֹר הַפָּנִים, שֶׁאָנוּ מַמְשִׁיכִין עָלֵינוּ אוֹר הַדַּעַת וְהִתְנוֹצְצוּת הַמֹּחִין הָאֱמִתִּיִּים לְהַכִּיר אֶת בּוֹרְאֵנוּ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, לִהְיוֹת נִכְלָל בְּשֵׁם הַוָּי״ה בָּרוּךְ־הוּא, וְאָנוּ מִתְפָּאֲרִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא מִתְפָּאֵר בָּנוּ, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַתְּפִלִּין שֶׁל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, שֶׁמִּתְעוֹרְרִין כְּשֶׁאָנוּ מִתְעַטְּרִין בַּעֲטָרֶת תִּפְאֶרֶת הַתְּפִלִּין שֶׁלָּנוּ, שֶׁאָזַי גַּם הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מַנִּיחַ תְּפִלִּין, שֶׁכָּתוּב בָּהֶם הִתְפָּאֲרוּתוֹ בָּנוּ, בְּחִינַת (דְּבָרִים ה, ז״ח): ״כִּי מִי גּוֹי גָּדוֹל וְגוֹ, וּמִי גּוֹי גָּדוֹל״ וּגוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ו.); וּלְכָל זֶה זוֹכִין עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, שֶׁעַל יָדוֹ כָּל הִתְקָרְבוּת יִשְׂרָאֵל לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ. אֲבָל בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, הוּא נֶעֱלָם מְאֹד מִכָּל הָעוֹלָם, כִּי עַכְשָׁו עַל־יְדֵי חָרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ וַאֲרִיכַת הַגָּלוּת שֶׁמִּתְפַּשֵּׁט וּמִתְגַּבֵּר הַסִּטְרָא־אַחֲרָא מְאֹד לְהַעֲלִים אוֹר הַצַּדִּיק, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת קֶשֶׁה סִלּוּקָן שֶׁל צַדִּיקִים כִּפְלַיִם כְּחָרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה כט, יד) ״לָכֵן הִנְנִי יוֹסִף לְהַפְלִיא אֶת

הָעָם הַזֶּה הַפְלֵא וְפֶלֶא וְאָבְדָה חָכְמַת חֲכָמָיו וּבִינַת נְבוֹנָיו תִּסְתַּתָּר״. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֵין מִדְרָשׁ אֵיכָה, פְּרָשָׁה א); עַל־כֵּן עִקַּר הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי קִימַת חֲצוֹת, כִּי מִי שֶׁרוֹצֶה לָחוּס עַל עַצְמוֹ כְּשֶׁרוֹאֶה עַצְם מְרִירַת גָּלוּת נַפְשׁוֹ וְכוּ׳, צָרִיךְ לִבְכּוֹת מְאֹד עַל עַצְם הַהַעֲלָמָה הַזֹּאת שֶׁנִּתְעַלֵּם אוֹר הַצַּדִּיק הָאֱמֶת בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, וְנִתְרַבָּה הַמַּחֲלֹקֶת מְאֹד וְכוּ׳, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת חֶבְלֵי מָשִׁיחַ, שֶׁהוּא הַקַּטְגּוֹרְיָה שֶׁבֵּין תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סוֹף סוֹטָה), שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה אֲרִיכַת הַגָּלוּת, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, וְזֶה עִקַּר חָרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וְכָל זֶה גּוֹרֵם כָּל אֶחָד עַל־יְדֵי חֲטָאָיו וַעֲוֹנוֹתָיו; כִּי כָל מַה שֶּׁמַּרְבֶּה לִפְגֹּם, חַס וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ־כֵן מִתְגַּבֶּרֶת הַהַעֲלָמָה, חַס וְשָׁלוֹם. וּלְהֵפֶךְ כָּל מַה שֶּׁמֵּשִׁים אֶל לִבּוֹ לִבְכּוֹת עַל זֶה, וְלָשׁוּב וּלְבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּתְקַן כָּל זֶה, עַל־יְדֵי־זֶה מִתְגַּלֶּה הַהַעֲלָמָה, וְזוֹכֶה שֶׁיָּאִיר לוֹ אוֹר הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא בְּחִינַת הָרֹאשׁ בַּיִת, בְּחִינַת פְּאֵר, וְעַל־יְדֵי־זֶה יוֹצֵא בַּבֹּקֶר אוֹר הַתְּפִלִּין, שֶׁהוּא הַדִּבֵּקוּת בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא; כִּי תְּפִלִּין הוּא סוֹד הַדִּבֵּקוּת, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א, סִימָן לח); וְעַל־כֵּן מִי שֶׁחָס עַל נַפְשׁוֹ וְעַל נֶפֶשׁ בָּנָיו וּבְנוֹתָיו, יִשְׁתַּדֵּל לָקוּם בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת, וְיִתְאוֹנֵן וְיקוֹנֵן עַל חָרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ וְעַל הַעֲלָמַת אוֹר הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְאוֹרֵי אוֹר, שֶׁאִם הוּא הָיָה מִתְגַּלֶּה בָּעוֹלָם, הָיָה מֵאִיר לְכָל אֶחָד הֶאָרַת הַמֹּחִין, שֶׁהוּא סוֹד הַתְּפִלִּין, דְּבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וְעַכְשָׁו בְּעֵת גָּלוּתֵנוּ הַמָּרָה וְהָאֲרָכָה מִתְגַּבְּרִין הַמְאוֹרֵי אֵשׁ, שֶׁהֵם הַמְפָרְסָמִים שֶׁל שֶׁקֶר, הַצְּבוּעִים וְהָרַמָּאִים הַמְדַבְּרִים כָּל דָּבָר אָסוּר עַל גְּדוֹלֵי מָבְחֲרֵי הַצַּדִּיקִים, וּמַגְבִּירִים תַּאֲוַת נְאוּף בָּעוֹלָם, שֶׁהוּא בְּחִינַת ״שָׁלַח אֵשׁ בְּעַצְמוֹתַי״, וְעַל־יְדֵי שֶׁאָדָם קָם בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת וּמִתְאוֹנֵן, יִזְכֶּה שֶׁיִּתְהַפֵּךְ אֶצְלוֹ אֵפֶר לִפְאֵר, וְיִזְכֶּה לְמֹחִין שֶׁהוּא סוֹד הַתְּפִלִּין, דְּבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ כְּלָל בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאָז טוֹב לוֹ לָנֶצַח.

תִּקּוּן חֲצוֹת

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי, אֲשֶׁר עַכְשָׁו בַּחֲצוֹת לַיְלָה, נַעֲשִׂים שְׁנֵי דְּבָרִים: הָאֶחָד זִוּוּג לֵאָה וְיַעֲקֹב, וְהַשֵּׁנִי - לִבְכּוֹת עַל רָחֵל שֶׁיָּרְדָה לִבְרִיאָה, בְּסוֹד שְׁכִינָה בְּגָלוּת הַיּוֹרֶדֶת לְמַטָּה בָּעֵת הַזּוֹ מַמָּשׁ. לָכֵן תֵּלֵךְ וְתֵשֵׁב אֵצֶל הַפֶּתַח סָמוּךְ לַמְּזוּזָה, שֶׁהִיא סוֹד הַשְּׁכִינָה, פֶּתַח הָעֶלְיוֹן, וְתָסִיר מִנְעָלֶיךָ, וְתִשָּׁאֵר יָחֵף, וְתִתְעַטֵּף בְּרֹאשֵׁךְ כְּאֵבֶל, וְתַרְבֶּה בִּבְכִיָּה כְּפִי כֹּחֵךְ, וְתִקַּח אֵפֶר מִקְלֶה, וְתָשִׂים עַל מִצְחֵךְ בְּמָקוֹם הַנָּחַת תְּפִלִּין, וְתֹאמַר: "אֵפֶר תַּחַת פְּאֵר", וְתָכוֹף רֹאשֵׁךְ, וְתַחְבֹּט פָּנַיִךְ בַּקַּרְקַע מַמָּשׁ, וּתְכַוֵּן בָּזֶה עַל שְׂרֵפַת הַתּוֹרָה שֶׁנַּעֲשֵׂית אֵפֶר; כִּי בְּיוֹם שֶׁנֶּחֱרַב הַבַּיִת, וְנִשְׂרְפָה הַתּוֹרָה, וְנִמְסְרוּ רָזֶיהָ וְסוֹדוֹתֶיהָ לַחִיצוֹנִים, וְזֶה נִקְרָא גָּלוּת הַתּוֹרָה (פְּרִי עֵץ חַיִּים, שַׁעַר תִּקּוּן־חֲצוֹת, פֶּרֶק ג); וְהִנֵּה לֵאָה הִיא בְּסוֹד בִּינָה עָלְמָא דְּאָתֵי, וְלָכֵן לֵ֫אָ֥ה רָאשֵׁי־תֵבוֹת (דְּבָרִים כט, כח): "הַ֫נִּסְתָּרֹת לַ֫יהוָ֥ה אֱלֹקֵינוּ", שֶׁהִיא סוֹד הַתְּפִלָּה, שֶׁבּוֹכָה שֶׁלֹּא תִּפֹּל בְּחֶלְקוֹ שֶׁל עֵשָׂו, וְעַל־כֵּן הוּא זִוּוּג שָׁלֵם. לֹא־כֵן רָחֵל שֶׁהִיא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן יב), בְּסוֹד "וּכְרָחֵל לִפְנֵי גֹּזְזֶיהָ", שֶׁהַכֹּל גּוֹזְזִין וּפוֹסְקִין מִמֶּנָּה הֲלָכוֹת, וְהִיא עָלְמָא תַּתָּאָה. וְלָכֵן רָ֫חֵ֥ל רָאשֵׁי־תֵבוֹת (בְּרֵאשִׁית ד, ז): "לַ֫פֶּתַח חַ֫טָּאת רֹ֫בֵ֥ץ", שֶׁהִיא רִיב בְּגָלוּתָא, דְּמִתְגַּבְּרִין אִמִּין דְּעָלְמָא רִיב לְשׁוֹנוֹת, "אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוְא" (תְּהִלִּים קמד, ח), כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן ח); הַיְנוּ כִּי בְּעֵת שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהִתְפַּלֵּל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּבוֹכֶה וּמְבַכֶּה מַצָּבוֹ, וּמְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁלֹּא יִפֹּל בְּחֶלְקוֹ שֶׁל עֵשָׂו, שֶׁהוּא כְּלַל הַתַּאֲוֹוֹת וְהַמִּדּוֹת רָעוֹת שֶׁל אִמִּין דְּעָלְמָא, אָז נַעֲשָׂה זִוּוּג עֶלְיוֹן בֵּין יַעֲקֹב לְלֵאָה, שֶׁזֶּה נַעֲשָׂה בְּעֵת חֲצוֹת מַמָּשׁ, שֶׁאָז מִתְקַיֵּם (אֵיכָה ב, יט): "שִׁפְכִי

כַּמַּיִם לִבֵּךְ נֹכַח פְּנֵי אֲדֹנָי״; אֲבָל רָחֵל שֶׁהִיא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה, עָלֶיהָ מִתְאַחֲזִים הַחִיצוֹנִים, שֶׁבִּמְקוֹם שֶׁאָדָם יִלְמַד תּוֹרָה לְשֵׁם אֵל עוֹלָם, הוּא מְבַטֵּל אֶת זְמַנּוֹ הַיָּקָר בְּהֶבֶל וָרִיק וּבִפְטְפּוּטֵי דְּבָרִים בְּטֵלִים, שֶׁזֶּה מְרַמֵּז עַל רָחֵל, שֶׁיָּצְאָה בַּגּוֹלָה, וְאֵינָהּ יְכוֹלָה לְהִזְדַּוֵּג עִם יַעֲקֹב שֶׁהוּא הָאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי; הַיְנוּ כְּשֶׁאָדָם נִמְצָא בְּצָרָה, הוּא בּוֹרֵחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבוֹכֶה וּמְבַכֶּה עַל צָרוֹתָיו, שֶׁזֶּה סוֹד זִוּוּג בֵּין יַעֲקֹב לְלֵאָה. אֲבָל מֵאָז שֶׁנֶּחֱרַב הַבַּיִת, יָצְאָה רָחֵל בַּגּוֹלָה, בְּסוֹד: לַ֙פֶּתַח חַ֣טָּאת רֹבֵ֔ץ, שֶׁבִּמְקוֹם לִלְמֹד תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה, וּלְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ עִם הַשְּׁכִינָה, הוּא מְפַטְפֵּט דְּבָרִים בְּטֵלִים, אֲשֶׁר זֶה הַצַּעַר הָכִי גָּדוֹל לַשְּׁכִינָה, שֶׁבִּמְקוֹם לִלְמֹד תּוֹרָה, מְבַטְּלִים אֶת הַזְּמַן בְּהֶבֶל וָרִיק. וְעַל־כֵּן עַכְשָׁו בַּחֲצוֹת לַיְלָה, שֶׁאָז הַשָּׁמַיִם פְּתוּחִים, רָאוּי וְנָכוֹן לְבַקֵּשׁ עַל רָחֵל, שֶׁתַּחֲזֹר וְתִזְדַּוֵּג אֶל יַעֲקֹב שֶׁהוּא זִוּוּג וְיִחוּד בֵּין תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה לְבֵין אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, שֶׁלֹּא יְבַטֵּל אֶת זְמַנּוֹ בִּפְטְפּוּטֵי דְּבָרִים בְּטֵלִים. וְלָכֵן כָּל מִי שֶׁזּוֹכֶה לִבְכּוֹת עַכְשָׁו עַל גָּלוּת הַשְּׁכִינָה, יִזְכֶּה לִרְאוֹת בִּזְוּוּגָהּ שֶׁל רָחֵל עִם יַעֲקֹב בְּהֶאָרַת הַיּוֹם; כִּי בֶּאֱמֶת צָרִיךְ כָּל בַּר־יִשְׂרָאֵל לִשְׁמֹר מְאֹד עַל דִּבּוּרוֹ, שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ סוֹד הַשְּׁכִינָה, וְתָמִיד יִלְמַד תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה, שֶׁהִיא בְּסוֹד רָחֵל, וְעַל־יְדֵי־זֶה מִזְדַּוֶּגֶת וּמִתְיַחֶדֶת רָחֵל עִם יַעֲקֹב, שֶׁהוּא אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי. וּמֵעֵת הַחֻרְבָּן יָרַד כְּבוֹד הַתּוֹרָה, וּמְבַטְּלִין אֶת הַזְּמַן בְּהֶבֶל וּבְרִיק וּמִתְלוֹצְצִים, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, מִתּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה, ״וּבָאוּ זָרִים וְחִלְּלוּהָ״ (עין יחזקאל ז, כב), וְהָאָדָם יִהְיֶה מוּכָן לִלְמֹד כָּל דָּבָר, רַק לֹא אֶת תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה, אֲשֶׁר זוֹהִי גָּלוּת הַשְּׁכִינָה, שֶׁרָחֵל נִתְפָּרְדָה מִיַּעֲקֹב, וְיָצְאָה בַּגּוֹלָה, וְנִתְקַיֵּם: ״לַ֙פֶּתַח חַ֣טָּאת רֹבֵ֔ץ״ - בְּפִתְחֵי הַפֶּה שׁוֹרֶה הַיֵּצֶר־הָרָע, כִּי בְּמָקוֹם לְדַבֵּר דִּבְרֵי תּוֹרָה, וּלְחַדֵּשׁ חִדּוּשִׁין דְּאוֹרַיְתָא, וּלְהִתְעַמֵּק בַּתּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה, מְפַטְפְּטִים דְּבָרִים בְּטֵלִים וּלְשׁוֹן־הָרָע וּרְכִילוּת וְלֵיצָנוּת, וּמִשָּׁם סוֹבְלִים מַה שֶּׁסּוֹבְלִים; כִּי אִם הָאָדָם הָיָה מְקַדֵּשׁ אֶת פִּיו, וְהָיָה לוֹמֵד תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה - בַּבְלִי,

יְרוּשַׁלְמִי, תּוֹסֶפְתָּא, רַמְבַּ״ם, טוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ, וְכָל סִפְרֵי הַפּוֹסְקִים מֵהַגְּאוֹנִים וְעַד הָאַחֲרוֹנִים, וְהָיָה מְבֹרָר לְעַצְמוֹ הַהֲלָכָה בְּכָל דָּבָר, אָז הָיָה מַרְגִּישׁ הֶאָרַת עוֹלָם־הַבָּא בָּעוֹלָם־הַזֶּה. וְלָכֵן עַכְשָׁו בְּעֵת חֲצוֹת, הוּא הַזְּמַן לְיַשֵּׁב עַצְמוֹ לְהֵיכָן נִשְׁלַךְ וְנִזָּרַק, מֵחֲמַת עֲוֹנוֹתָיו הַמְּרֻבִּים, וְכַמָּה יָמִים וְשָׁבוּעוֹת וְחֳדָשִׁים וְשָׁנִים עָבְרוּ לוֹ בְּהֶבֶל וָרִיק, וְלֹא לָמַד תּוֹרָה. וְרָחֵל שֶׁהִיא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה יָצְאָה בַּגּוֹלָה וְאֵינָהּ יְכוֹלָה לְהִזְדַּוֵּג עִם יַעֲקֹב, שֶׁהוּא בַּר־יִשְׂרָאֵל; כִּי זֶה רוֹאִים בְּחוּשׁ, כְּשֶׁאָדָם נִמְצָא בְּצָרָה, הוּא מִתְפַּלֵּל וּבוֹרֵחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה סוֹד זִוּוּג בֵּין יַעֲקֹב שֶׁהוּא אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי לְבֵין לֵאָה, שֶׁהִיא סוֹד הַתְּפִלָּה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן מִתּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה, הָאָדָם מִתְרַחֵק לְגַמְרֵי, אֲשֶׁר מִשָּׁם הוּא סוֹבֵל כָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִין. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְהִשְׁתַּתֵּף עַכְשָׁו בְּצָרָתָהּ שֶׁל רָחֵל, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּתְעַלֶּה כְּבוֹד הַתּוֹרָה, וְיִרְצֶה הָאָדָם לִלְמֹד תּוֹרָה לִשְׁמָהּ, לְשֵׁם אֵל עוֹלָם, וְיָאִיר לוֹ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ; כִּי בֶּאֱמֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָהּ: דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם לְבוּשׁ לְגַבֵּי הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְזֶה כְּלַל תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה, הַמְלֻבָּשֶׁת בִּדְבָרִים גַּשְׁמִיִּים וְחֻמְרִיִּים; כִּי כָּל הִלְכוֹת הַתּוֹרָה מְחֻלָּקוֹת בַּהֲלָכוֹת הַשַּׁיְכוֹת לְדוֹמֵם, אוֹ לְצוֹמֵחַ, אוֹ לְחַי, אוֹ לְמְדַבֵּר, לְהוֹרוֹת שֶׁאֵין הָעוֹלָם הֶפְקֵר, אֶלָּא בְּכָל פְּרָט וּפְרָט בְּעִסְקֵי הָעוֹלָם־הַזֶּה גְּנוּזָה תּוֹרָה. וּבַר יִשְׂרָאֵל יִתְנַהֵג כְּפִי הִלְכוֹת הַתּוֹרָה, כִּי אֵין הָעוֹלָם הֶפְקֵר, שֶׁזֶּה סוֹד רָזֵי וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת הַתּוֹרָה - לִמְצֹא אֶת הַהֲלָכוֹת בְּכָל פְּרָט וּפְרָט מֵחֶלְקֵי הַבְּרִיאָה. וּמֵחֲמַת שֶׁמֻּרָּב עֲוֹנוֹתֵינוּ אָנוּ רְחוֹקִים מִכָּל זֶה, וּמַה גַּם שֶׁאָנוּ מְבַטְּלִים רֹב הַיּוֹם וְרֹב הַלַּיְלָה בְּפִטְפּוּטֵי הֶבֶל וּדְבָרִים בְּטֵלִים, וּמְבַטְּלִים מִן הַתּוֹרָה, אֲשֶׁר זֶה הֶעָוֹן הֲכִי גָּדוֹל, כִּי וּתֵר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל עֲבוֹדָה־זָרָה, גִּלּוּי עֲרָיוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים, וְעַל מָאֶסֶם בַּתּוֹרָה לֹא וּתֵר (יְרוּשַׁלְמִי חֲגִיגָה, פֶּרֶק א, הֲלָכָה ו); כִּי כָּךְ אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הַלְוַאי אוֹתִי עָזְבוּ וְתוֹרָתִי שָׁמְרוּ, כִּי הַמָּאוֹר שֶׁבָּהּ

מַחֲזִירָם לְמוּטָב (פְּתִיחָתָא דְּאִיכָּה רַבָּתִי); כִּי אִם הָאָדָם הָיָה לוֹמֵד תּוֹרָה, לְבַסּוֹף הָיָה זוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל מַדְרֵגָה זוֹ - לִמְצֹא אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּתוֹךְ הַבְּרִיאָה, אֲשֶׁר זֶה כְּלַל תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה לִמְצֹא בְּתוֹךְ דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֲלָכוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה הַתְּלוּיוֹת בָּהֶם, שֶׁהֵן הֵן גִּלּוּי אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ; כִּי הַתּוֹרָה וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶחָד הֵם, קָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וְאוֹרַיְתָא חַד הוּא (זֹהַר אַחֲרֵי עג), וְזֶה הַיִּחוּד הָעֶלְיוֹן. וְעַל־כֵּן עַכְשָׁו בְּעֵת חֲצוֹת, רָאוּי לִבְכּוֹת וּלְהִתְאוֹנֵן עַל חָרְבַּן־בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ וְעַל בִּזּוּי הַתּוֹרָה וְלוֹמְדֶיהָ, וּלְשַׁתֵּף אֶת עַצְמוֹ עִם רָחֵל, שֶׁהִיא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה שֶׁהָלְכָה בַּגּוֹלָה, וְעַל־יְדֵי שֶׁתִּבְכֶּה עַכְשָׁו עַל בִּזְיוֹן הַתּוֹרָה, וּתְקַבֵּל עַל עַצְמֵךְ לִלְמֹד עַכְשָׁו תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה בְּהַתְמָדָה רַבָּה וּבִתְשׁוּקָה עֲצוּמָה לְשֵׁם אֵל עוֹלָם, תִּזְכֶּה לְהַחֲזִיר אֶת רָחֵל אֶל בַּעְלָהּ יַעֲקֹב שֶׁהוּא אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי. אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ, וְקָם בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה, וּמְיַשֵּׁב אֶת עַצְמוֹ הֵיטֵב אֵיךְ עָבְרוּ עָלָיו עַד עַכְשָׁו יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו, וּמְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה עַל בִּטּוּלָהּ שֶׁל תּוֹרָה, וְעַל שֶׁזִּלְזֵל בָּהּ, שֶׁאָז "וָשָׁב וְרָפָא לוֹ" (יְשַׁעְיָה ו, י), וְיִמְחֹל לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

א. זמן אמירת תיקון חצות הוא בחצות הלילה, דהיינו שתים עשרה שעות בדיוק אחר חצי הזמן שבין זריחת החמה לבין שקיעתה. ב. אלו הימים שאין אומרים בהם תיקון חצות: לילי שבתות וימים טובים, חוה"מ פסח, ר"ה, ויוהכ"פ (בא"ח וישלח ו) ג. אלו הימים שאומרים בהם תיקון לאה בלבד: ר"ח, מראש השנה עד אחר ר"ח חשון, ימי ספירת העומר, חוה"מ סוכות, שנת השמיטה בא"י, ימים שאין בהם תחנון, וכן בבית האבל ובבית החתן (כה"ח ג לד), אולם בליל ת"ב אין אומרים תקון לאה כי אם תקון רחל (ברכ"י תקנב יא) ד. נכון לשבת על גבי קרקע בשעת אמירת תיקון חצות, סמוך לפתח, וטוב שיניח בד או שטיח על מקום ישיבתו. ובימים שאין אומרים תיקון רחל, אין צריך לשבת על גבי קרקע (בא"ח וישלח) ה. כשאין זמן לומר תיקון חצות וסליחות, כיון שהוא סמוך לעלות השחר, אזי יעדיף אמירת תקון חצות, כי הוא עיקר גדול יותר (ברכ"י תקפא)

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ וּרְחִימוּ **לְיַחֲדָא** שֵׁם אוֹת יו"ד אוֹת הֵ"א בְּאוֹת וָא"ו אוֹת הֵ"א, **בְּיִחוּדָא שְׁלִים** (יהוה) **בְּשֵׁם** כָּל־יִשְׂרָאֵל, הֲרֵינִי מוּכָן לוֹמַר תִּקּוּן רָחֵל וְתִקּוּן לֵאָה (כשאומר רק תיקון רחל יאמר: תִּקּוּן רָחֵל. וכשאומר רק תיקון לאה יאמר: תִּקּוּן לֵאָה), **כְּמוֹ** שֶׁסִּדְּרוּ **לָנוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, לְתַקֵּן אֶת־שֶׁרְשָׁם** (אם אומר רק תיקון רחל או לאה יאמר: שֶׁרְשׁוֹ) **בְּמָקוֹם עֶלְיוֹן לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רָצוֹן בּוֹרְאֵנוּ.** (ויאמר ב"פ:) **וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ.**

עֵת רָצוֹן

א.

אֲהוּבַי, בְּנִי! לִפְנֵי כָּל תְּפִלָּה תִּהְיֶה זָהִיר עַד מְאֹד לוֹמַר "לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ", אֲשֶׁר הָאֲמִירָה לְבַד עוֹשָׂה רֹשֶׁם גָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וְעִנְיַן הַיִּחוּד הַזֶּה הוּא כִּי הָעוֹלָם־הַזֶּה הוּא אַחַר הַבְּרִיאָה וְהָעוֹלָם־הַבָּא הוּא קֹדֶם הַבְּרִיאָה (לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן נא), וְתַכְלִית עֲבוֹדַת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם - לְקַשֵּׁר וּלְיַחֵד בֵּין קֹדֶם הַבְּרִיאָה לְאַחַר הַבְּרִיאָה, וְזֶה נַעֲשָׂה בְּיוֹתֵר עַל־יְדֵי תְּפִלָּה, שֶׁהָאָדָם הַמִּסְתּוֹבֵב בָּזֶה הָעוֹלָם הַגַּשְׁמִי וְהַחֻמְרִי, אֲשֶׁר הָעָלֶם וְהַהֶסְתֵּר כָּל־כָּךְ גָּדוֹל, עַד שֶׁיְּכוֹלִים לִטְעוֹת וּלְהַפְרִיד בֵּין קֹדֶם הַבְּרִיאָה לְאַחַר הַבְּרִיאָה, וּבָזֶה שֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל וּמְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכֵן כְּשֶׁמְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוֹות מִדְּבָרִים גַּשְׁמִיִּים, בָּזֶה הוּא מְחַבֵּר אֶת אַחַר הַבְּרִיאָה בְּקֹדֶם הַבְּרִיאָה, שֶׁזֶּה סוֹד הַיִּחוּד הַשָּׁלֵם, שֶׁמְּיַחֲדִים אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת יַחַד עִם הָעוֹלָם־הַזֶּה, וְנִתְגַּלֶּה שֶׁהַכֹּל אַחְדוּת אַחַת; וְעַל־כֵּן נוֹהֲגִין לוֹמַר לִפְנֵי כָּל תְּפִלָּה וּלְפָנֵי כָּל עֲשִׂיַּת מִצְוָה: "לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ", שֶׁזֶּה סוֹד שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת: הַוָי"ה אֲדנָ"י, וְכָל מִצְוָה וּתְפִלָּה צְרִיכָה לִהְיוֹת בְּאַהֲבָה וּבִירָאָה. וְעַל־כֵּן אוֹמְרִים גַּם: בִּדְחִילוּ (יִרְאָה) וּרְחִימוּ (אַהֲבָה), שֶׁזֶּה הַיִּחוּד שֶׁל שֵׁם הַוָי"ה אֲהָיֶ"ה, וּרְחִימוּ (אַהֲבָה) בִּדְחִילוּ (יִרְאָה), שֶׁזֶּה הַיִּחוּד שֶׁל שֵׁם אֲהָיֶ"ה הַוָי"ה. וְרַבֵּנוּ זַ"ל הוֹדִיעָנוּ (לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן ב וְסִימָן נה) לְקַשֵּׁר אֶת הַתְּפִלָּה עִם כָּל הַצַּדִּיקִים שֶׁבַּדּוֹר וְעִם כָּל הַצַּדִּיקִים שׁוֹכְנֵי עָפָר, וְעַל־כֵּן רָאוּי לוֹמַר נֶפֶשׁ זֶה:

תקון רחל

יעמוד ויאמר ודוי

אָנָּא יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, תָּבֹא
לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ, וְאַל תִּתְעַלַּם ◦ מִלְּבֵנוּ
מִתְּחִנָּתֵנוּ, שֶׁא�ין אֲנַחְנוּ עַזֵּי פָנִים וּקְשֵׁי עֹרֶף לוֹמַר
לְפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, צַדִּיקִים
אֲנַחְנוּ וְלֹא־חָטָאנוּ. אֲבָל חָטָאנוּ, עָוִינוּ, פָּשַׁעְנוּ, אֲנַחְנוּ
וַאֲבוֹתֵינוּ וְאַנְשֵׁי בֵיתֵנוּ: אָשַׁמְנוּ, בָּגַדְנוּ, גָּזַלְנוּ, דִּבַּרְנוּ
דֹפִי וְלָשׁוֹן הָרָע, הֶעֱוִינוּ, וְהִרְשַׁעְנוּ, זַדְנוּ, חָמַסְנוּ,
טָפַלְנוּ שֶׁקֶר וּמִרְמָה, יָעַצְנוּ עֲצוֹת רָעוֹת, כִּזַּבְנוּ,
כָּעַסְנוּ, לַצְנוּ, מָרַדְנוּ, מָרִינוּ דְּבָרֶיךָ, נִאַצְנוּ, נִאַפְנוּ,
סָרַרְנוּ, עָוִינוּ, פָּשַׁעְנוּ, פָּגַמְנוּ, צָרַרְנוּ, צָעַרְנוּ אָב ◦
וָאֵם, קִשִּׁינוּ עֹרֶף, רָשַׁעְנוּ, שִׁחַתְנוּ, תִּעַבְנוּ, תָּעִינוּ
וְתִעְתַּעְנוּ, וְסַרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים, וְלֹא
שָׁוָה לָנוּ. וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל־הַבָּא עָלֵינוּ, כִּי אֱמֶת
עָשִׂיתָ, וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ:

מַה־ נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מָרוֹם וּמַה נְּסַפֵּר לְפָנֶיךָ
שׁוֹכֵן שְׁחָקִים, הֲלֹא הַנִּסְתָּרוֹת וְהַנִּגְלוֹת אַתָּה

עת רצון

תקון רחל

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ סֵדֶר הַוִּדּוּי, תְּקַשֵּׁר מַחֲשַׁבְתְּךָ נִשְׁבָּר, וּתְכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וְתִתְחָרֵט עַל
אָל דִּבּוּרְךָ, וְתֹאמְרוֹ בְּלֵב אֱמֶת וּבְלֵב כָּל מַה שֶׁעָשִׂיתָ, וְתֵבֹכֶה וְתוֹרִיד דְּמָעוֹת

יוֹדֵעַ, אַתָּה יוֹדֵעַ רָזֵי עוֹלָם, וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי כָּל־חָי.
אַתָּה חוֹפֵשׂ כָּל־ חַדְרֵי בָטֶן, רֹאֶה כְלָיוֹת וָלֵב, אֵין
דָּבָר נֶעְלָם ‹› מִמְּךָ, וְאֵין ‹› נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּמְחֹל ‹› ־ ‹› לָנוּ אֶת־כָּל־
חַטֹּאתֵינוּ, וּתְכַפֵּר לָנוּ אֶת־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ, וְתִמְחֹל
וְתִסְלַח לְכָל־פְּשָׁעֵינוּ.

יְכַוֵּן לְבָכוֹת עַל חָרְבַּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

עַל־ נַהֲרוֹת בָּבֶל שָׁם יָשַׁבְנוּ גַּם־בָּכִינוּ, בְּזָכְרֵנוּ
אֶת־צִיּוֹן: עַל־עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ תָּלִינוּ כִּנֹּרוֹתֵינוּ:
כִּי שָׁם שְׁאֵלוּנוּ שׁוֹבֵינוּ דִּבְרֵי־שִׁיר וְתוֹלָלֵינוּ שִׂמְחָה,

עת רצון

כַּמִּים לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּמְחֹל לְךָ עַל כָּל חֲטָאֶיךָ וּפְשָׁעֶיךָ וַעֲוֹנוֹתֶיךָ הַמְרֻבִּים.

ב.

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר זֶה, תִּתְעוֹרֵר מְאֹד לְבָכוֹת עַל צָרוֹת יִשְׂרָאֵל, וּתְצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ אֶת כָּל הַגָּלֻיּוֹת שֶׁעָבְרוּ עַד עַכְשָׁו עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְתִכְלֹל עַצְמְךָ עִמָּהֶם, וְתַרְגִּישׁ בְּעַצְמְךָ כְּאִלּוּ אַתָּה מִצְטָרֵף עַכְשָׁו עִמָּהֶם וְסוֹבֵל אֶת סִבְלָם, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּעֲלֶה שַׁעֲשׁוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעְלָה; כִּי בְּעֵת שֶׁבַּר־יִשְׂרָאֵל מִתְאַחֵד עִם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמֵצַר בְּצָרָתָם, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְזַכֶּה אוֹתוֹ לִרְאוֹת בְּשִׂמְחָתָם. וְלָכֵן רָאוּי לְהִתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד בְּאָמְרוֹ מִזְמוֹר זֶה, שֶׁהוּא סוֹבֵב עַל גָּלוּת וְצָרוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁסָּבְלוּ וְסוֹבְלִים עַדַיִן מֵאֻמּוֹת הָעוֹלָם, וְנֶחְרְבָה יְרוּשָׁלַיִם, וּבָאוּ זָרִים וְחִלְּלוּהָ, אֲשֶׁר גֹּדֶל הַצַּעַר שֶׁל הַשְׁכִינָה עַל חִלּוּל יְרוּשָׁלַיִם - אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (גיטין נז:): אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, מַאי דִּכְתִיב (תְּהִלִּים קלו, א): "עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל שָׁם יָשַׁבְנוּ גַּם בָּכִינוּ בְּזָכְרֵנוּ אֶת צִיּוֹן?" מְלַמֵּד, שֶׁהָרְאָהוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְדָוִד חָרְבַּן בַּיִת

שִׁירוּ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן: אֵיךְ נָשִׁיר אֶת־שִׁיר־יְהוָה יאהדונהי, עַל אַדְמַת נֵכָר: אִם־אֶשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלָ ִם, תִּשְׁכַּח יְמִינִי: תִּדְבַּק לְשׁוֹנִי לְחִכִּי אִם־לֹא אֶזְכְּרֵכִי, אִם־לֹא אַעֲלֶה אֶת־יְרוּשָׁלַ ִם, עַל רֹאשׁ שִׂמְחָתִי: זְכֹר

עת רצון

רִאשׁוֹן וְחָרְבַּן בַּיִת שֵׁנִי; חָרְבַּן בַּיִת רִאשׁוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר: "עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל שָׁם יָשַׁבְנוּ גַּם בָּכִינוּ". בַּיִת שֵׁנִי, דִּכְתִיב: "זְכֹר ה' לִבְנֵי אֱדוֹם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַ ִם, הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ". וְכֵן אָמְרוּ בַּזֹּהַר (ויקהל קצה:): מַשְׁרְיָא תְּנִינָא אִתְמַנָּא בְּאַרְבַּע שַׁעֲתֵי אַחֲרָנִין וְלָא אֲמָרֵי שִׁירְתָא בַּר תְּרֵי שַׁעֲתֵי עַד דְּאִתְפַּלְגָא לֵילְיָא וְעָאל קֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא בְּגִנְתָא דְּעֵדֶן וְאִלֵּין אינון אֲבֵלֵי צִיּוֹן וְאִנּוּן דְּבָכוּ עַל חָרְבַּן בֵּי מִקְדְּשָׁא, וּבְשִׁירוּתָא דְּאַרְבַּע שַׁעֲתֵי אֲמָצָעִין פָּתְחֵי וְאָמְרֵי (תהלים קלז, א): "עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל שָׁם יָשַׁבְנוּ גַּם בָּכִינוּ" וְגו, וְאִלֵּין אינון דְּבָכוּ עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל עִמְּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, מִמַּשְׁמַע דִּכְתִיב "גַּם בָּכִינוּ", וּמִנָּלָן דְּבָכוּ תַּמָּן? דִּכְתִיב (ישעיה לג, ז): "הֵן אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חָצָה", מַהוּ חוּצָה? דָּא בָּבֶל, בְּגִין דְּכֻלְּהוּ אוּזְפּוּהִ לַשְׁכִינָה עַד בָּבֶל, וְתַמָּן בָּכוּ עַמְּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, וְעַל דָּא פָּתְחֵי בְּהַאי, וּמְסַיְּמֵי: "זְכֹר ה' לִבְנֵי אֱדוֹם" וְגו, כְּדֵין אִתְעַר קֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא בְּדַרְגּוֹי וּבְטַשׁ בְּרַקִּיעִין כְּדַאֲמָרָן וְאִזְדְּעִזְעוּ תְּרֵיסָר אַלְפֵי עָלְמִין וְגַעֲי וּבְכֵי, דִּכְתִיב (ירמיה כה, ל): "הַוָי"ה מִמָּרוֹם יִשְׁאַג וּמִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ יִתֵּן קוֹלוֹ, שָׁאֹג יִשְׁאַג עַל נָוֵהוּ". וְאִדְכַּר לוֹן לְיִשְׂרָאֵל וְאָחִית תְּרֵין דִּמְעִין לְגוֹ יַמָּא רַבָּא וְכוּ' [מַחֲנֶה שֵׁנִי: מְמֻנֶּה בַּאַרְבַּע שָׁעוֹת אֲחֵרוֹת, וְלֹא אוֹמְרִים שִׁירָה חוּץ מִשְּׁתֵּי שָׁעוֹת עַד שֶׁנִּחֲצָה הַלַּיְלָה, וְנִכְנָס הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּגַן־עֵדֶן, וְאֵלּוּ הֵם אֲבֵלֵי צִיּוֹן, וְאֵלּוּ שְׁבוּכִים עַל חָרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וּבִתְחִלַּת אַרְבַּע שָׁעוֹת הָאֶמְצָעִיּוֹת פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים: "עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל שָׁם יָשַׁבְנוּ גַּם בָּכִינוּ" וְגו, וְאֵלּוּ הֵם שֶׁבָּכוּ עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל עִם יִשְׂרָאֵל, מִמִּשְׁמַע שֶׁכָּתוּב: "גַּם בָּכִינוּ" (לְרִבּוֹת אֶת הַבְּכִיָּה הַהִיא). וּמִנַּיִן לָנוּ שֶׁבָּכוּ שָׁמָּה? שֶׁכָּתוּב: "הֵן אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חוּצָה" (שֶׁהַמַּלְאָכִים שֶׁהֵם הָאֲרִאֵלִים צָעֲקוּ בְּ"חוּצָה"). מַהוּ חוּצָה? זוֹ בָּבֶל. בִּגְלַל שֶׁכֻּלָּם לִוּוּ אֶת הַשְּׁכִינָה עַד בָּבֶל, וְשָׁם בָּכוּ בְּיַחַד עִם יִשְׂרָאֵל. וְלָכֵן פּוֹתְחִים בָּזֶה (על נַהֲרוֹת וכו'), וּמְסַיְּמִים: "זְכֹר ה' לִבְנֵי אֱדוֹם" וְגו, אָז מִתְעוֹרֵר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּדַרְגּוֹתָיו, וּבוֹעֵט בְּרַקִּיעִים כְּפִי שֶׁאָמַרְנוּ, וּמִזְדַּעְזְעִים שְׁנֵים־עָשָׂר אַלְפֵי עוֹלָמוֹת, וְגוֹעֶה וּבוֹכֶה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "ה' מִמָּרוֹם יִשְׁאָג וּמִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ יִתֵּן קוֹלוֹ, שָׁאֹג יִשְׁאַג עַל נָוֵהוּ", וְנִזְכָּר בָּהֶם בְּיִשְׂרָאֵל, וּמוֹרִיד שְׁתֵּי דְּמָעוֹת לְתוֹךְ הַיָּם הַגָּדוֹל וכו']. בְּנִי, בְּנִי! אֵין לְךָ אֵר וְאֵין לְשַׁעֵר אֶת מַעֲלָתְךָ בַּשָּׁמַיִם, אִם תְּצַרֵף עַצְמְךָ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ לְבִכּוֹת עַתָּה, אֵילּוּ שַׁעֲשׁוּעִים אַתָּה גּוֹרֵם. וּבְאָמְרְךָ "זְכֹר ה' לִבְנֵי

יְהוָה [יאהדונהי] לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלִַם, הָאֹמְרִים
עָרוּ| עָרוּ, עַד הַיְסוֹד בָּהּ: בַּת־בָּבֶל הַשְּׁדוּדָה, אַשְׁרֵי
שֶׁיְּשַׁלֶּם־לָךְ, אֶת־גְּמוּלֵךְ שֶׁגָּמַלְתְּ לָנוּ: אַשְׁרֵי| שֶׁיֹּאחֵז
וְנִפֵּץ אֶת־עֹלָלַיִךְ אֶל־הַסָּלַע: (תְּהִלִּים קלז) ♦

עת רצון

לִבְנֵי אֱדוֹם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַיִם, הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ", שֶׁזֶּה סוֹבֵב עַל גָּלוּת אֱדוֹם, שֶׁהִיא הַגָּלוּת הַמָּרָה וְהַנִּמְהֶרֶת הַזּוֹ, שֶׁאָנוּ נִמְצָאִים בָּהּ, שֶׁעִקַּר כַּוָּנָתָם הִיא רַק לְתָּקֵּם אֶת הַיְסוֹד בְּתָקֵּם הַבְּרִית וְכוּ' [עַיֵּן (גִּטִּין נז:) מַה שֶּׁדָּרְשׁוּ עַל פָּסוּק זֶה: "זְכֹר יְיָ"ה לִבְנֵי אֱדוֹם", בְּאַרְבַּע מֵאוֹת יְלָדִים וִילָדוֹת שֶׁנִּשְׁבּוּ לְקָלוֹן, הֶרְגִּישׁוּ בְּעַצְמָן לְמָה הֵן מִתְבַּקְּשִׁין וְכוּ']; וְכֵן קוֹרֶה עַכְשָׁו, שֶׁמְּטַמְּאִים וּמְכַשְּׁלִים אֶת בְּנֵי וּבְנוֹת יִשְׂרָאֵל בְּנָאוּף, וּמַפְקִירִים אוֹתָם לְגֵּמֵרֵי, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וְנִכְשָׁלִים בַּעֲוֹנוֹת חֲמוּרִים בְּכָל מִינֵי פְּגָמֵי הַבְּרִית: שִׁקּוּץ, תִּעוּב, עֶרֶם וְזֹהוֹם וְכוּ', אוֹי לָנוּ, כִּי כָּךְ עָלְתָה בְּיָמֵינוּ, וְתִבְכֶּה בְּמַר נַפְשֵׁךְ עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל בְּנֵי הַנְּעוּרִים בָּעֲתִּים הַלָּלוּ, שֶׁהַפְּרִיצוּת עוֹשָׂה פְּרָצוֹת בִּנְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאֵין שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁמִּתְעַנְיֶנֶת בְּצָרוֹתָם שֶׁל בְּנֵי הַנְּעוּרִים לְרַחֵם עֲלֵיהֶם וּלְהוֹצִיאָם מֵהַפַּח וְהַבּוֹר שֶׁנָּפְלוּ לְשָׁם בְּפִגַּם הַבְּרִית. וְכֵן תִּבְכֶּה וְתִתְאוֹנֵן עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלַיִךְ בָּזֶה. **"בַּת בָּבֶל"**, שֶׁהִיא לִילִי"ת **"הַשְּׁדוּדָה"**, שֶׁשָּׁדְדָה מִמֵּךְ טִפֵּי מֹחֲךְ, וְנִתְפַּזְּרוּ בָּעוֹלָם, אֲשֶׁר מִזֶּה כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל סוֹבְלִים אֶת הַסֵּבֶל הַמָּר הַזֶּה; כִּי כְּשֶׁאָדָם נִכְשָׁל בְּפִגַּם הַבְּרִית - הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, הוּא גּוֹרֵם שֶׁגַּם אֲחֵרִים יַחְטְאוּ, וְתַרְבֶּה לְבְכוֹת וּלְהִתְחַנֵּן עַל צָרוֹת נַפְשֵׁךְ, מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיהָ וְכוּ', וְעַל נְפָשׁוֹת עַם־יִשְׂרָאֵל מַה שֶּׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם וְכוּ', כִּי עַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן לִבְכוֹת עַל כָּל זֶה, וְעַל־יְדֵי שֶׁתַּרְבֶּה לִבְכוֹת בְּאֶמְרֵךְ מִזְמוֹר זֶה, תִּזְכֶּה לְהוֹצִיא אֶת טִפֵּי מֹחֵךְ שֶׁנִּתְפַּזְּרוּ, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וְכֵן תַּכְנִיס הַרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה בְּכָל בְּנֵי וּבְנוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּכְשָׁלִים בְּחַטָּאִים וַעֲוֹנוֹת חֲמוּרִים בְּנָאוּף, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וּתְכַוֵּן לִהְיוֹת אַתָּה הַיָּחִיד שֶׁשָּׁב בְּלֵב אֱמֶת וּבְלֵב שָׁבוּר, שֶׁאָז מוֹחֲלִים לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ. כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (יוֹמָא פו:): הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: גְּדוֹלָה תְּשׁוּבָה, שֶׁבִּשְׁבִיל יָחִיד שֶׁעָשָׂה תְּשׁוּבָה מוֹחֲלִין לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְהֵבֵן לְמַעֲשֶׂה.

יְכַוֵּן לְבָבוֹת עַל הֲרִיגַת הַצַּדִּיקִים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר עַל קִדּוּשַׁת הַשֵּׁם, וַעֲשָׂרָה הֲרוּגֵי מַלְכוּת:

מִזְמוֹר לְאָסָף, אֱלֹהִים! בָּאוּ גוֹיִם בְּנַחֲלָתֶךָ, טִמְּאוּ אֶת־הֵיכַל קָדְשֶׁךָ, שָׂמוּ אֶת־יְרוּשָׁלַם לְעִיִּים: נָתְנוּ אֶת־נִבְלַת עֲבָדֶיךָ מַאֲכָל ◦ לְעוֹף הַשָּׁמַיִם, בְּשַׂר חֲסִידֶיךָ לְחַיְתוֹ־אָרֶץ: שָׁפְכוּ דָמָם כַּמַּיִם סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַם, וְאֵין קוֹבֵר: הָיִינוּ חֶרְפָּה לִשְׁכֵנֵינוּ, לַעַג וָקֶלֶס

עת רצון

ג.

בְּנֵי! בְּאָמְרִי מִזְמוֹר זֶה, תִּתְעוֹרֵר מְאֹד לִבְכּוֹת עַל חָרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וּתְצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ הֵיטֵב אֵיךְ "בָּאוּ גוֹיִם בְּנַחֲלָתֶךָ, טִמְּאוּ אֶת הֵיכַל קָדְשֶׁךָ", שֶׁנִּכְנְסוּ הָרְשָׁעִים לְתוֹךְ בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ וְחִלְּלוּהוּ, וְהָיוּ מְחָרְפִין וּמְגַדְּפִין שָׁם כְּלַפֵּי מַעְלָה, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (מִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא פְּקוּדֵי ד): אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי, כְּשֶׁנִּכְנַס אַנְדְּרְיָאנוּס לְבֵית־הַמִּקְדָּשׁ הָיָה מְחָרֵף וּמְגַדֵּף, אָמַר דָּוִד: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כָּךְ הַעֲלָה עֲלֵיהֶם, כְּאִלּוּ הָיוּ עוֹלִים לְקוֹץ אֲרָזִים, וְלַעֲשׂוֹת סֻלָּמוֹת, לַעֲלוֹת לָרָקִיעַ וְהָיוּ עוֹלִים, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים עד, ה): "יוֹדֵעַ כְּמֵבִיא לְמַעְלָה בִּסְבָךְ עֵץ קַרְדֳּמוֹת", אֶלָּא שֶׁאֵין יְכוֹלִין, וּמַנִּיחִין אוֹתָךְ, וּבְאִין עָלֵינוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים עט, א): "אֱלֹהִים בָּאוּ גוֹיִם בְּנַחֲלָתֶךָ, טִמְּאוּ אֶת הֵיכַל קָדְשֶׁךָ" וְגוֹ'; וְעַד הַיּוֹם נִכְנָסִין כָּל־מִינֵי טְמֵאִים מְטֻמָּאִים, זָבִים וּמְצֹרָעִים וְכוּ', גּוֹיִם עֲרֵלִים, מְשֻׁקָּצִים וּמִתְעַבִּים וְכוּ', בְּמָקוֹם הַמִּקְדָּשׁ, מָקוֹם קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, אֵיזֶה צַעַר וְאֵיזֶה כְּאֵב יֵשׁ לִשְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ?! וּרְאֵה לְהִשְׁתַּתֵּף בְּצַעֲרָהּ הַקָּשֶׁה. וּבָזֶה שֶׁתּוֹרִיד דְּמָעוֹת עַל צַעַר וְחֻלְיוֹ בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִמְחַל לְךָ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ, וְתִזְכֶּה לִהְיוֹת עַיִל בְּלֹא בַר. **"נָתְנוּ אֶת נִבְלַת עֲבָדֶיךָ לְעוֹף הַשָּׁמַיִם, בְּשַׂר חֲסִידֶיךָ לְחַיְתוֹ אָרֶץ"; וּתְצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ אֵיךְ שָׁזָה אַלְפִּים שָׁנָה הוֹרְגִים וְרוֹצְחִים בְּמִיתוֹת מְשֻׁנּוֹת, מִיתוֹת אַכְזָרִיוֹת אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלֹא נִתַּן גּוּפָם הַקָּדוֹשׁ אֲפִלּוּ לִקְבוּרָה, אֶלָּא עוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם וְחַיְתוֹ אֶרֶץ אָכְלוּ אוֹתָם. אֵיזֶה צַעַר וְאֵילוּ יְסוּרִין וּמְרִירוּת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים עָבְרוּ עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאֵין מוֹשִׁיעַ לָהֶם. וּתְצַרֵף עַצְמְךָ בְּצַעֲרָם הַקָּשֶׁה, וּתְצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ אֵיךְ שְׁרֻבְּבוֹת רִבְבוֹת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְאֵין סֵפֶר, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, נֶהֱרְגוּ וְנֶחְנְקוּ וְנִשְׂרְפוּ בְּמִיתוֹת מְשֻׁנּוֹת, וְנִשְׁאַר גּוּפָם בְּלֹא קְבוּרָה. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרָשׁ תְּהִלִּים מִזְמוֹר כב): אָמַר רַבִּי בֶּרֶכְיָה, אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! לַחֲמוֹרִים נָתַתָּ קְבוּרָה, וְלַחֲסִידֶיךָ לֹא נָתַתָּ קְבוּרָה! לַחֲמוֹרִים - אֵלּוּ הַמַּצְרִים, שֶׁנֶּאֱמַר

לִסְבִיבוֹתֵינוּ: עַד־מָה יְהוָה יאהדונהי תֶּאֱנַף לָנֶצַח, תִּבְעַר כְּמוֹ־אֵשׁ קִנְאָתֶךָ: שְׁפֹךְ ◇ חֲמָתְךָ אֶל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא־יְדָעוּךָ, וְעַל מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרָאוּ: כִּי אָכַל אֶת־יַעֲקֹב, וְאֶת־נָוֵהוּ הֵשַׁמּוּ: אַל־

עֵת רָצוֹן

(יְחֶזְקֵאל כג, כ), "אֲשֶׁר בְּשַׂר חֲמוֹרִים בְּשָׂרָם", אֵיזֶה צַעַר וְאֵיזֶה מַכְאוֹב הוּא, רַק לְצַיֵּר בְּדַעַת אֶת גֹּדֶל הָרְצִיחוֹת וְהַשְׁפִיכוּת דָּמִים, שֶׁגָּרְמוּ אֻמּוֹת הָעוֹלָם בְּמֶשֶׁךְ כָּל יְמוֹת הַגָּלוּת. **"הֱיֵינוּ חֶרְפָּה לִשְׁכֵנֵינוּ, לַעַג וָקֶלֶס לִסְבִיבוֹתֵינוּ"**. אֵילּוּ בְּזִיּוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים הָיוּ לְעַם־יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִגְלוּ אוֹתָם מִבָּתֵּיהֶם, וְאֵלּוּ הַגּוֹיִם הָאֲרוּרִים שֶׁהָיוּ שְׁכֵנֵיהֶם, רָאוּ וְהָיוּ שְׂמֵחִים, וְלָעֲגוּ בְּלַעַג וָקֶלֶס, אֵיךְ שְׁמוֹלִיכִין יִשְׂרָאֵל קָדוֹשִׁים לְהָרֵגָן וּלְשָׂרְפָן. וְעַל זֶה אֲנַחְנוּ מְבַקְּשִׁין וּמִתְחַנְּנִין מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ **"שְׁפֹךְ חֲמָתְךָ עַל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּךָ, וְעַל מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרָאוּ"**, וְאֵיךְ שֶׁיָּךְ לְדוּגְמָא לְכַף זְכוּת?! כָּל הַגּוֹיִם וְכָל הַמַּמְלָכוֹת אֲשֶׁמִים בִּשְׁפִיכוּת דָּם יִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּשְׁפַּךְ כַּמַּיִם. הֵמָּה רָאוּ וְלֹא עָשׂוּ כְּלוּם. וַעֲלֵיהֶם אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מכילתא ורש"י בְּשַׁלַּח יד, ז): טוֹב שֶׁבַּמַּצְרִים הָרוֹג. וְאַף שֶׁעָוֹונוֹתֵינוּ הִטּוּ אֵלּוּ, וְחַטֹּאתֵינוּ גָּרְמוּ כָּל זֹאת, עִם כָּל זֹאת אֲנוּ מְבַקְּשִׁין וּמִתְחַנְּנִין מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ **"אַל תִּזְכֹּר לָנוּ עֲוֹנוֹת רִאשׁוֹנִים, מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ, כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד"**. וְדָרְשׁוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, שְׁמוֹת, פָּרָשָׁה לא, סִימָן א): מָשָׁל לְאֶחָד שָׁלָוָה מִן דְּיוֹסְטוּס (מַלְוֶה בְּפֶסַח) וְשָׁכַחוֹ, לְאַחַר זְמַן בָּא וְעָמַד לְפָנָיו. אָמַר לוֹ: יוֹדֵעַ אֲנִי, שֶׁאֲנִי חַיָּב לְךָ. אָמַר לוֹ: לָמָּה הִזְכַּרְתָּ חוֹב הָרִאשׁוֹן, כְּבָר בָּטֵל הוּא מִלִּבִּי; כָּךְ אָדוֹן הָעוֹלָם, הַבְּרִיּוֹת חוֹטְאִין לְפָנָיו, וְהוּא מִסְתַּכֵּל שֶׁאֵין עוֹשִׂין תְּשׁוּבָה, וְהוּא מַנִּיחַ לָהֶם רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן, וּכְשֶׁהֵם שָׁבִים, בָּאֵין לְהַזְכִּיר הַחוֹב שֶׁעָשׂוּ בָּרִאשׁוֹנָה, וְהוּא אוֹמֵר לָהֶם (יְשַׁעְיָה מג, יח): "אַל תִּזְכְּרוּ רִאשׁוֹנוֹת", מִנַּיִן אַתָּה אוֹמֵר, שֶׁאִם שָׁב אָדָם וְעָשָׂה תְּשׁוּבָה, אֲפִלּוּ יֵשׁ בְּיָדוֹ עֲוֹונוֹת הַרְבֵּה, הוּא עוֹשֶׂה אוֹתָן זְכֻיּוֹת, דִּכְתִיב (יְחֶזְקֵאל לג, יט): "וּבְשׁוּב רָשָׁע מֵרִשְׁעָתוֹ, וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה עֲלֵיהֶם הוּא יִחְיֶה", כָּל פְּשָׁעָיו אֲשֶׁר עָשָׂה לֹא יִזָּכְרוּ לוֹ, וְרַק עַל זֶה אָנוּ בּוֹטְחִים, שֶׁיִּמְחַל לָנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל עֲוֹונוֹתֵינוּ. **"עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ, וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ"**; כִּי אֲפִלּוּ הַגָּרוּעַ שֶׁבַּגְּרוּעִים יֵשׁ בּוֹ הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה. וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (בְּרָכוֹת נז.): אֲפִלּוּ רַיְקָנִין שֶׁבָּךְ מְלֵאִים מִצְוֹות כָּרִמּוֹן; וְכָל אֵלּוּ מִנְּשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁנֶּהֱרְגוּ עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם, נֶהֱרְגוּ רַק מֵחֲמַת שֶׁהֵם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מַאֲמִינִים בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל

תִּזְכָּר־לָנוּ עֲוֹנֹת רִאשׁוֹנִים, מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ, כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד: עָזְרֵנוּ| אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל־דְּבַר כְּבוֹד־שְׁמֶךָ, וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַיִ־חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: לָמָּה| יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם, יִוָּדַע בַּגּוֹיִם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דַּם־עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ: תָּבוֹא לְפָנֶיךָ אֲנָקַת אָסִיר, כְּגֹדֶל זְרוֹעֲךָ הוֹתֵר בְּנֵי תְמוּתָה: וְהָשֵׁב לְשָׁכֵנֵינוּ שִׁבְעָתַיִם אֶל־חֵיקָם, חֶרְפָּתָם אֲשֶׁר חֵרְפוּךָ אֲדֹנָי: וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ| וְצֹאן מַרְעִיתֶךָ, נוֹדֶה לְךָ לְעוֹלָם, לְדוֹר וָדוֹר נְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ: (תְּהִלִּים עט) ♦

עת רצון

(מִדְרַשׁ־רַבָּה, בְּמִדְבַּר, פָּרָשָׁה כב, סִימָן ב): 'אָמַר מֹשֶׁה: 'רִבּוֹן הָעוֹלָמִים, אִם הָיִינוּ עֲרֵלִים אוֹ עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים, אוֹ כּוֹפְרֵי מִצְוֹות לֹא הָיוּ שׂוֹנְאִין אוֹתָנוּ, וְאֵינָן רוֹדְפִין אַחֲרֵינוּ, אֶלָּא בְּשֶׁבִיל תּוֹרָה וּמִצְוֹות שֶׁנָּתַתָּ לָנוּ הִלְכָךְ הַנָּקָמָה שֶׁלְּךָ' - "לָתֵת נְקַמַת הַוְיָ"ה בְּמִדְיָן" (בְּמִדְבַּר לא, ג)'; וְעַל זֶה אָנוּ מִתְחַנְּנִין מֻמָּנוּ יִתְבָּרַךְ "**לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם, אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם, יִוָּדַע בַּגּוֹיִם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ**", כִּי רָאוּי לְבַכּוֹת מְאֹד עַל חִלּוּל שֵׁם שָׁמַיִם שֶׁנִּתְחַלֵּל בֵּין הַגּוֹיִם הַטְּמֵאִים וְהַמְּטֻמָּאִים, שֶׁצָּעֲקוּ וְלָעֲגוּ בְּבוּז: אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם, וְלָזֹאת, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, לְעֵינֵינוּ נִקַּם דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ, שֶׁנִּזְכֶּה לִרְאוֹת בְּמוֹ עֵינֵינוּ, אֵיךְ שֶׁתִּנָּקֵם נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ כַּמַּיִם עַל־יְדֵי גּוֹיִם טְמֵאִים מְטֻמָּאִים, רוֹצְחִים שֶׁגָּרוּ בֵּינֵינוּ כִּשְׁכֵנִים, וּבֵן לַיְלָה לַיּוֹם נִתְהַפְּכוּ וְהָרְגוּ וְחָמְסוּ וּבָזְזוּ אֶת הַכֹּל. לְזֹאת "**וְהָשֵׁב לְשָׁכֵנֵינוּ שִׁבְעָתַיִם אֶל חֵיקָם, חֶרְפָּתָם אֲשֶׁר חֵרְפוּךָ אֲדֹנָי**", וּזְכֹר אֵיךְ שֶׁעַם־יִשְׂרָאֵל נִשְׁאֲרוּ מַאֲמִינִים בְּתוֹרָתְךָ וּמְקַיְּמִין אֶת כָּל מִצְוֹתֶיךָ, עַל אַף שֶׁהָרְגוּ וְרָצְחוּ וְשָׁרְפוּ וְחָנְקוּ אוֹתָנוּ, לֹא רַק שֶׁאֲנַחְנוּ נִשְׁאָרְנוּ מַאֲמִינִים בְּתוֹרָתְךָ וּמְקַיְּמִים מִצְוֹותֶיךָ, אֶלָּא אֲנוּ מַמְשִׁיכִים לְחַנֵּךְ אֶת בָּנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ לָלֶכֶת בְּעִקְבוֹת אֲבוֹתֵינוּ וַאֲבוֹת אֲבוֹתֵינוּ, וְלֹא נָטָה מִדִּבְרֵי תּוֹרָתְךָ וּמִצְוֹותֶיךָ כִּי הוּא זֶה, "**וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְצֹאן מַרְעִיתֶךָ, נוֹדֶה לְךָ לְעוֹלָם, לְדוֹר וָדוֹר נְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ**". בְּנִי, בְּנִי! אִם רַק תְּבַנֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, מַה שֶּׁאַתָּה אוֹמֵר, וּתְשַׁתֵּף אֶת עַצְמְךָ בְּצָרוֹת יִשְׂרָאֵל וּבְגָלוּת הַמָּרָה

זְכֹר יְהוָה־ יאהדונהי מֶה־הָיָה לָנוּ, הַבִּיטָה וּרְאֵה אֶת־חֶרְפָּתֵנוּ: נַחֲלָתֵנוּ נֶהְפְּכָה לְזָרִים, בָּתֵּינוּ לְנָכְרִים: יְתוֹמִים הָיִינוּ וְאֵין אָב, אִמּוֹתֵינוּ כְּאַלְמָנוֹת: מֵימֵינוּ בְּכֶסֶף שָׁתִינוּ, עֵצֵינוּ בִּמְחִיר יָבֹאוּ: עַל צַוָּארֵנוּ נִרְדָּפְנוּ, יָגַעְנוּ וְלֹא הוּנַח לָנוּ: מִצְרַיִם נָתַנּוּ יָד, אַשּׁוּר

עת רצון

וְהַנִּמְהֶרֶת שֶׁגָּלוּ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לַהֲרֹג אוֹתָם בְּכָל מִינֵי רְצִיחוֹת וּמִיתוֹת מְשֻׁנּוֹת, שֶׁאֵין הָאָדָם יָכוֹל לְתָאֵר בְּשִׂכְלוֹ אֱנוֹשִׁי, עַד שֶׁאֲפִלּוּ לֹא נִתַּן גּוּפָם הַקָּדוֹשׁ לִקְבוּרָה, וְכֵן עַל גַּדֶּל חִלּוּל שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁנִּתְחַלֵּל בְּחָרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁבָּאוּ גּוֹיִים וּטְמֵאִים וְחִלְּלוּהוּ. וְתִשְׁפֹּךְ דְּמָעוֹת כַּמַּיִם, אֲפִלּוּ יְהִיוּ בְּךָ עֲוֹנוֹת רַבִּים, לֹא תָּזוּז מִשָּׁם עַד שֶׁיִּמְחֹל לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא; כִּי אָצְלוֹ יִתְבָּרַךְ מְאֹד חָשׁוּב כְּשֶׁבַּר־יִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּתֵּף בְּצַעֲרוֹ כְּבִיכוֹל, וּבְצַעֲרָן שֶׁל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהָבֵן לְמַעֲשֶׂה.

ד.

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ קִינָה זוֹ, תִּתְמַרְמֵר מְאֹד עַל גָּלוּת הַשְּׁכִינָה וְעַל הַעֶלְמַת וְהִסְתָּרַת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְאָמְרְךָ **"מֶה"**, תְּכַוֵּן הֲוַי"ה בְּמִלּוּי אַלְפִּי"ן כָּזֶה: יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שֶׁהִיא מִדַּת הָרַחֲמִים, שֶׁאָדָם בָּטֵל וּמְבֻטָּל בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְהוּא בְּחִינַת מָ"ה (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן פב). וְעַכְשָׁו נִתְהַפֵּךְ **"הָיָה לָנוּ"**; הֵינוּ אֱלֹהִי"ם שֶׁהוּא מִדַּת הַדִּין הָעוֹלֶה לָנ"ו, וְזֶה מ"ם ה"א נַעֲשָׂה גִּימַטְרִיָּה אֱלֹהִי"ם. **"הַבִּיטָה וּרְאֵה"**, אֲשֶׁר קִלְפַּת הָעֲרָלָה הַנִּקְרֵאת **"חֶרְפָּתֵנוּ"** נִכְנְסָה בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ בִּמְקוֹם הַ'מִּילּ"ה', הָרוֹמֶזֶת בָּרָאשֵׁי־תֵּבוֹת יְיָ מ"ה הָ"ה לָ'נוּ, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זֶה **"נַחֲלָתֵנוּ נֶהְפְּכָה לְזָרִים בָּתֵּינוּ לְנָכְרִים"**, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁנִּפְגַּמְנוּ בִּפְגַם הַבְּרִית נַחֲלָתֵנוּ וּבָתֵּינוּ נֶהְפְּכוּ לְזָרִים וּלְנָכְרִים, וְגֵרְשָׁנוּ וְסִלְּקָנוּ מֵעָצְמֵנוּ אֶת הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה, וְצִרְכִין לְהִתְאוֹנֵן מְאֹד עַל טִפַּת קְרִי שֶׁאָבַד וְגָרַם לָהֶם שֶׁבּוֹכִים וּמִתְאוֹנְנִים עַל מַר גּוֹרָלָם, שֶׁזֶּה **"יְתוֹמִים הָיִינוּ וְאֵין אָב, אִמּוֹתֵינוּ כְּאַלְמָנוֹת"** (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן קמא); **"עַל צַוָּארֵנוּ נִרְדָּפְנוּ יָגַעְנוּ וְלֹא הוּנַח לָנוּ"**; בִּשְׁבִיל תַּאֲוַת אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, וְכֵן לְשׁוֹן־הָרַע וּרְכִילוּת וּדְבָרִים בְּטֵלִים, שֶׁהֵם תְּלוּיִים בַּצַּוָּאר, עַל־יְדֵי־זֶה אֲנַחְנוּ נִרְדָּפִים מֵעָצְמֵנוּ וּמִתְיַגְּעִים וְלֹא מוֹצְאִים מָנוֹחַ. **"אֲבוֹתֵינוּ חָטְאוּ וְאֵינָם, וַאֲנַחְנוּ עֲוֹנוֹתֵיהֶם סָבָלְנוּ"**; עַל־יְדֵי פְּגַם הַמַּחֲשָׁבָה, שֶׁהוּא בְּסוֹד אַבָּא וְאִמָּא, חָכְמָה וּבִינָה, שֶׁרַק הָרְהַרְנוּ אֵיזֶה הִרְהוּר רַע, וּכְבָר חָלַף מֵאִתָּנוּ, עִם כָּל זֹאת כְּבָר **"וַאֲנַחְנוּ עֲוֹנוֹתֵיהֶם סָבָלְנוּ"**; כִּי כָּךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (כְּתֻבּוֹת מו.): כָּל

לִשְׁבֹּעַ לָחֶם: אֲבֹתֵינוּ חָטְאוּ וְאֵינָם, וַאֲנַחְנוּ עֲוֹנֹתֵיהֶם סָבָלְנוּ: עֲבָדִים ◇ מָשְׁלוּ בָּנוּ, פֹּרֵק אֵין מִיָּדָם: בְּנַפְשֵׁנוּ נָבִיא לַחְמֵנוּ, מִפְּנֵי חֶרֶב הַמִּדְבָּר: עוֹרֵנוּ כְּתַנּוּר נִכְמָרוּ, מִפְּנֵי זַלְעָפוֹת רָעָב: נָשִׁים בְּצִיּוֹן עִנּוּ, בְּתֻלוֹת בְּעָרֵי יְהוּדָה: שָׂרִים בְּיָדָם נִתְלוּ, פְּנֵי זְקֵנִים לֹא נֶהְדָּרוּ: בַּחוּרִים טְחוֹן ◇ נָשָׂאוּ, וְנְעָרִים בָּעֵץ כָּשָׁלוּ: זְקֵנִים ◇ מִשַּׁעַר שָׁבָתוּ, בַּחוּרִים ◇ מִנְּגִינָתָם: שָׁבַת מְשׂוֹשׂ לִבֵּנוּ, נֶהְפַּךְ לְאֵבֶל מְחוֹלֵנוּ: נָפְלָה עֲטֶרֶת רֹאשֵׁנוּ, אוֹי־נָא לָנוּ כִּי חָטָאנוּ: עַל־זֶה הָיָה דָוֶה לִבֵּנוּ,

עת רצון

הַמְהַרְהֵר בַּיּוֹם, בָּא לִידֵי טֻמְאָה בַּלַּיְלָה, אֲפִלּוּ שֶׁאָדָם הֶרְהֵר הִרְהוּר רַע וְחָלַף וְעָבַר מִמֵּחֲשַׁבְתּוֹ, עִם כָּל זֹאת זֶה כִּבֵּר עָשָׂה רֹשֶׁם בָּאָדָם, וְנִכְשַׁל בַּעֲוֹנוֹת. וְזֶה "**אֲבוֹתֵינוּ חָטְאוּ וְאֵינָם**"; עַל־יְדֵי שֶׁהַמֹּחִין חָטְאוּ בְּהִרְהוּר רַע, וְאַף שֶׁכְּבָר חָלַף וְעָבַר מִמֶּנּוּ, עִם כָּל זֹאת הוֹתִיר רֹשֶׁם, שֶׁבַּעֲבוּר זֶה חָטָאנוּ, שֶׁזֶּהוּ "**וַאֲנַחְנוּ עֲוֹנֹתֵיהֶם סָבָלְנוּ**"; וּבִשְׁבִיל זֶה הִזְהִיר אוֹתָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל כָּל־כָּךְ וְאָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן קיד), שֶׁצְּרִיכִין לְהִזָּהֵר מְאֹד מֵהִרְהוּר רַע, כִּי פּוֹגֵם מְאֹד מְאֹד. "**עֲבָדִים מָשְׁלוּ בָּנוּ פֹּרֵק אֵין מִיָּדָם**"; הֶעְבְדוּת שֶׁהֵם כְּלַל כָּל הַמִּדּוֹת רָעוֹת שֶׁיֵּשׁ בַּעֲבָדִים מוֹשְׁלִים בָּנוּ, וְאֵין מִי שֶׁיְּגָאֲלֵנוּ מֵזֶּהֶמְתָּם. "**בְּנַפְשֵׁנוּ נָבִיא לַחְמֵנוּ מִפְּנֵי חֶרֶב הַמִּדְבָּר**"; עַל־יְדֵי פְּגַם הַדִּבּוּר לָשׁוֹן־הָרַע וּרְכִילוּת וְלֵיצָנוּת שֶׁאֲנַחְנוּ דּוֹקְרִים אֶת זוּלָתֵנוּ בְּחֶרֶב הַלָּשׁוֹן, עַל־יְדֵי־זֶה קָשֶׁה לָנוּ לְמָצֹא פַּרְנָסָתֵנוּ, וּצְרִיכִין לְהִתְיַגֵּעַ בִּיגִיעוֹת וּטְרָחוֹת עֲצוּמוֹת. וְכַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן כט), שֶׁעַל־יְדֵי פְּגַם הַדִּבּוּר הָאָדָם צָרִיךְ לְהִתְיַגֵּעַ בַּעֲבוּר פַּרְנָסָתוֹ. "**נָפְלָה עֲטֶרֶת רֹאשֵׁנוּ, אוֹי נָא לָנוּ כִּי חָטָאנוּ**"; נְפִלָּה ה"א שֶׁהִיא הַשְּׁכִינָה, וְנִשְׁאָר בְּמָקוֹמוֹ מַטָּטְרוֹ"ן, שֶׁהִיא בְּסוֹד נַעַ"ר כְּמִסְפַּר ש"ך דִּינִים שֶׁגָּבְרוּ עַל הָרַחֲמִים, וְחָסֵר מֵהֶם הַמְּתוּק שֶׁהִיא ה' שֶׁנָּפְלָה. "**עַל זֶה הָיָה דָוֶה לִבֵּנוּ**"; הַיְנוּ זַ"ה הוּא הַיְסוֹד שֶׁנִּפְגַּם אֶצְלָנוּ, וְעַל־יְדֵי־זֶה הַהו"ד נִתְהַפֵּךְ לְדָוֶ"ה, וּבִשְׁבִיל זֶה **עַל אֵלֶּה חָשְׁכוּ עֵינֵינוּ**"; כִּי בְּחֵטְא הָעֵגֶל שֶׁאָמְרוּ (שְׁמוֹת לב, ד): "אֵלֶּה

עַל־אֵלֶּה חָשְׁבוּ עֵינֵינוּ: עַל הַר־צִיּוֹן שֶׁשָּׁמֵם, שׁוּעָלִים
הָלְכוּ בוֹ: אַתָּה יְהוָה יאהדונהי לְעוֹלָם תֵּשֵׁב, כִּסְאֲךָ
לְדוֹר וָדוֹר: לָמָּה לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ, תַּעַזְבֵנוּ לְאֹרֶךְ יָמִים:
הֲשִׁיבֵנוּ יְהוָה יאהדונהי אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה, חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם:
כִּי אִם־מָאֹס מְאַסְתָּנוּ, קָצַפְתָּ עָלֵינוּ עַד־מְאֹד: (איכה ה).

יחזור לומר פסוק "השיבנו, לסיים בדבר טוב (רב פעלים ח"ד).

הֲשִׁיבֵנוּ יְהוָה יאהדונהי אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה, חַדֵּשׁ יָמֵינוּ
כְּקֶדֶם:

הַבֵּט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה, מְזֻבּוֹל קָדְשְׁךָ וְתִפְאַרְתֶּךָ, אַיֵּה
קִנְאָתְךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ, הֲמוֹן מֵעֶיךָ וְרַחֲמֶיךָ אֵלַי
הִתְאַפָּקוּ: כִּי־אַתָּה אָבִינוּ, כִּי אַבְרָהָם לֹא יְדָעָנוּ

עת רצון

אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל"; אֲשֶׁר מִשָּׁם נִמְשָׁךְ עֲבוֹדָה־זָרָה, גִּלּוּי־עֲרָיוֹת וּשְׁפִיכוּת־דָּמִים, כְּמַאֲמָרָם ז"ל (תַּנְחוּמָא, כִּי תֵּצֵא, כ), שֶׁהָעֶגֶל הָיָה כָּלוּל מִשִּׁשָּׁתָן, עַל־יְדֵי־זֶה נָחְשְׁכוּ עֵינֵינוּ, וְאֵין אָנוּ זוֹכִין לִרְאוֹת אֶת שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְתִתְמַרְמֵר מְאֹד עַל צָרַת נַפְשְׁךָ, וְעַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מִשֶּׁלֹּשׁ עֲבֵרוֹת אֵלּוּ, כִּי אֵין אָדָם נָקִי מֵהֶן, כִּי בָּרֹגַע שֶׁאָדָם מַסִּיחַ דַּעַת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כְּבָר עוֹבֵד עֲבוֹדָה־זָרָה, וּכְשֶׁאָדָם מְהַרְהֵר הִרְהוּרִים רָעִים, אוֹ מִסְתַּכֵּל בְּהִסְתַּכְּלִיּוֹת רָעוֹת, כְּבָר עוֹבֵר עַל גִּלּוּי עֲרָיוֹת, וּכְשֶׁמְּחָרֵף וּמְבַזֶּה אֵיזֶה בַּר־יִשְׂרָאֵל, כְּבָר עוֹבֵר עַל שְׁפִיכוּת דָּמִים, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי הַשְּׁלֹשָׁה חֲטָאִים הָאֵלּוּ נֶחְשָׁךְ מִן הָאָדָם אוֹר הַשְּׁכִינָה, וְאֵינוֹ זוֹכֶה לִרְאוֹת וְלַחֲזוֹת בְּנֹעַם הַוְיָ"ה וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ (תְּהִלִּים כז, ד), וְהָבֵן לְמַעֲשֶׂה.

אַחַר־כָּךְ תֹּאמַר פְּסוּקִים **אֵלּוּ** הַמְלַקְּטִים, הַמְדַבְּרִים מֵהַחֶרְבָּן וְהַנְּחָמָה, וּתְכַוֵּן הֵיטֵב אֶל פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת בְּאָמְרְךָ אוֹתָם, וּתְבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ אָז בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ, כִּי עַכְשָׁו בְּעֵת חֲצוֹת הוּא הַזְּמַן הַמְסֻגָּל שֶׁכָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, עוֹשֶׂה רֹשֶׁם לְמַעְלָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת,

וְיִשְׂרָאֵל ‹› לֹא יַבִּירָנוּ. אַתָּה יְהוָה יאהדונהי אָבִינוּ גְּאָלֵנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֶךָ, לָמָּה תַתְעֵנוּ יְהוָה יאהדונהי מִדְּרָכֶיךָ, תַּקְשִׁיחַ לִבֵּנוּ מִיִּרְאָתֶךָ. שׁוּב לְמַעַן עֲבָדֶיךָ שִׁבְטֵי נַחֲלָתֶךָ: לַמִּצְעָר יָרְשׁוּ עַם־קָדְשֶׁךָ, צָרֵינוּ בּוֹסְסוּ מִקְדָּשֶׁךָ:

וְעַתָּה יְהוָה יאהדונהי אָבִינוּ אָתָּה, אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יֹצְרֵנוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ: אַל־תִּקְצֹף יְהוָה יאהדונהי עַד מְאֹד, וְאַל ‹› לָעַד תִּזְכֹּר עָוֹן, הֵן הַבֶּט־נָא עַמְּךָ כֻלָּנוּ: עָרֵי קָדְשְׁךָ הָיוּ מִדְבָּר, צִיּוֹן מִדְבָּר הָיְתָה יְרוּשָׁלַיִם שְׁמָמָה: בֵּית קָדְשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ אֲשֶׁר הִלְלוּךָ אֲבוֹתֵינוּ הָיָה לִשְׂרֵפַת אֵשׁ, וְכָל־מַחֲמַדֵּינוּ הָיָה לְחָרְבָּה: הַעַל־אֵלֶּה תִתְאַפַּק יְהוָה יאהדונהי תֶּחֱשֶׁה וְתַעֲנֵנוּ עַד־מְאֹד: (שָׁם סד, ד׳־יא) ◆

עת רצון

מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים לוֹמַר כָּאן קִינָה זוֹ הַמּוּבֵאת בְּסֵפֶר 'מֹרֶה־בְּאֶצְבַּע' סִימָן ב', לְהַחִיד"א זַ"ל.

אוֹי לִי עַל גָּלוּת הַשְּׁכִינָה, אוֹי לִי עַל חָרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, אוֹי לִי עַל שְׂרֵפַת הַתּוֹרָה, אוֹי לִי עַל הֲרִיגַת הַצַּדִּיקִים, אוֹי לִי עַל חִלּוּל שְׁמוֹ הַגָּדוֹל וְתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, אוֹי לִי כִּי גָבַר אוֹיֵב, אוֹי לִי עַל תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן שֶׁבָּטְלוּ, אוֹי לִי עַל צַעַר כָּל הָעוֹלָמוֹת, אוֹי לִי עַל צַעַר הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים וְהָאִמָּהוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת, אוֹי לִי עַל צַעַר הַנְּבִיאִים וְהַחֲסִידִים וְהַצַּדִּיקִים אֲשֶׁר בְּגַן־עֵדֶן, אוֹי לִי עַל צַעֲרוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ, עֲוֹנֹתֵינוּ הִטּוּ אֵלֶּה וּפְשָׁעֵינוּ הֶאֱרִיכוּ קִצֵּנוּ וְחַטֹּאתֵינוּ מָנְעוּ הַטּוֹב מִמֶּנּוּ, אוֹי לָהֶם לְבָנִים שֶׁגָּלוּ מֵעַל שֻׁלְחַן אֲבִיהֶם, זֶה כַּמָּה אַרְךְ יָמִים וְשָׁנִים רַבִּים וְרָעִים וְכָל דּוֹר שֶׁלֹּא נִבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּיָמָיו כְּאִלּוּ נֶחֱרַב בְּיָמָיו.

עַל־ חוֹמֹתַיִךְ יְרוּשָׁלַיִם הִפְקַדְתִּי שֹׁמְרִים, כָּל־ הַיּוֹם
וְכָל־הַלַּיְלָה תָּמִיד לֹא יֶחֱשׁוּ. הַמַּזְכִּירִים ◌ׁ
אֶת־יְהוָה יאהדונהי אַל־דָּמִי לָכֶם: וְאַל־תִּתְּנוּ דָמִי לוֹ,
עַד־יְכוֹנֵן וְעַד־יָשִׂים ◌ׁ אֶת־יְרוּשָׁלַיִם תְּהִלָּה בָּאָרֶץ:
נִשְׁבַּע יְהוָה יאהדונהי בִּימִינוֹ וּבִזְרוֹעַ ◌ׁ עֻזּוֹ, אִם־אֶתֵּן
אֶת־דְּגָנֵךְ עוֹד מַאֲכָל ◌ׁ לְאֹיְבַיִךְ, וְאִם יִשְׁתּוּ בְנֵי־נֵכָר
תִּירוֹשֵׁךְ, אֲשֶׁר יָגַעַתְּ בּוֹ: כִּי מְאַסְפָיו יֹאכְלֻהוּ, וְהִלְלוּ
אֶת־יְהוָה יאהדונהי, וּמְקַבְּצָיו יִשְׁתֻּהוּ בְּחַצְרוֹת קָדְשִׁי:

אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן, כִּי־עֵת לְחָנְנָהּ, כִּי־בָא מוֹעֵד:
כִּי־רָצוּ עֲבָדֶיךָ אֶת־ אַבְנֶיהָ, וְאֶת־עֲפָרָהּ יְחֹנֵנוּ:
בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם יְהוָה יאהדונהי, נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס:

וְאַחַר־כְּךָ תֹּאמַר חָמֵשׁ הַקִּינוֹת וְנֶהֱגוּ אַנְשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁאִם אֵינוֹ יָכוֹל לוֹמַר כָּל הַקִּינוֹת בְּכָל לַיְלָה, לוֹמַר בְּכָל יוֹם מִימוֹת הַשָּׁבוּעַ קִינָה אַחַת, וּבְלֵיל שִׁשִּׁי אוֹמְרִים אֶת הַקִּינָה 'דּוֹדִי יָרַד לְגַנּוֹ' וְכוּ', הַמּוּבֵאת אַחַר תִּקּוּן־לֵאָה.

קִינָה לְיוֹם רִאשׁוֹן

קִינָה זוֹ חִבְּרָה אִישׁ הָאֱלֹקִים רַבִּי מֹשֶׁה אַלְשֵׁיךְ זצללה"ה:

הַקְשִׁיבוּ וְשִׁמְעוּ בְּנֵי יַעֲקֹב כֻּלְּכֶם. קְרָעוּ לְבַבְכֶם וְאַל בִּגְדֵיכֶם. כִּי בְּפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם. וּתְנוּ כָבוֹד לַאֲדֹנָי אֱלֹהֵיכֶם:

מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים וְחֵךְ אֹכֶל יִטְעַם לוֹ. אוֹהֵב יָמִים לִרְאוֹת טוֹב וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ. וְהָאֱלֹהִים יִרְאֶה לוֹ לִשְׁכֹּן בְּאָהֳלוֹ מִבְּלִי לוֹ. אֲשֶׁר לֹא עָמַל בּוֹ וְלֹא גִדְּלוֹ:

אָנָה הָלַךְ דּוֹדֵךְ הַתַּרְקִיעַ עִמּוֹ לִשְׁחָקִים. אָנֹכִי חָטָאתִי וְהוּא אָסוּר בָּזוֹקִים וְעַל זֹאת סְפָדוּ וְהֵילִילוּ בֹּאוּ וְלִינוּ בַּשַּׁקִּים. בָּרְחוֹבוֹת וּבַשְּׁוָקִים:

שְׁכִינָה מָה אוֹמֶרֶת כַּלָּתִי מֵרֹאשִׁי. הַגָּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת עָבְרוּ רֹאשִׁי. וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד אֵין הוֹרֵשׁ לְנַפְשִׁי. וַתְּזַנַּח מִשָּׁלוֹם נַפְשִׁי:

עַל זֹאת אֶסְפְּדָה וְאֵילִילָה. אֲסַלְּדָה בְּחִילָה. קוֹלִי סַחוֹלָה. מֵעַי מֵעַי אוֹחִילָה. לְמַעַנְכֶם שֻׁלַּחְתִּי בָּבֶלָה. וַאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה:

עֲוֹנוֹתֵיכֶם הִטּוּ אֵלֶּה וְחַטֹּאתֵיכֶם. הִגְלִיתִי אֶתְכֶם לְיִסְרָה אֶתְכֶם. וַיִּתְעַבֵּר אֲדֹנָי בִּי לְמַעַנְכֶם. וַיִּשְׁלָחֵנִי אֱלֹהִים לִפְנֵיכֶם:

בְּבֵית יִשְׂרָאֵל רָאִיתִי שַׁעֲרוּרִיָּה. אֵין אִישׁ שָׁם עַל לֵב שַׁלְמָה אֶהְיֶה בְּעוֹטְיָה. בְּקִיר נָטוּי וּכְגֶדֶר הַדְּחוּיָה. הֲמִדְבָּר הָיִיתִי לְיִשְׂרָאֵל אִם אֶרֶץ מַאפֵּלְיָה:

יָדַעְנוּ אֲדֹנָי רִשְׁעֵנוּ, וַעֲוֹן אֲבוֹתֵינוּ. חָטָאנוּ, לְךָ אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ. שׁוּב לְמַעַן עָבְדֶיךָ, וְסַלַּחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ. תָּשׁוּב תְּרַחֲמֵנוּ, וְתִכְבֹּשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ:

וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אָהַבְתִּי אֶתְכֶם. כָּל יִשְׁעִי וְכָל חֶפְצִי אָשׁוּב לְרַחֲמְכֶם. שׁוּבוּ אֵלַי וְאָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם. אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מְנַחֲמְכֶם:

אִמְרוּ לְבַת צִיּוֹן כֹּה אָמַר אֲדוֹנָיִךְ. תַּחַת הֱיוֹתֵךְ עֲזוּבָה יִבְעָלוּךְ בָּנָיִךְ. וְכִמְשׂוֹשׂ חָתָן עַל כַּלָּה יָשִׂישׂ עָלַיִךְ אֱלָהָיִךְ. וְהָיִית עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת בְּיַד אֲדֹנָי, וּצְנִיף מְלוּכָה בְּכַף אֱלֹהָיִךְ:

קִינָה לְיוֹם שֵׁנִי

קִינָה זוֹ חִבְּרָהּ הֶחָכָם הַשָּׁלֵם אִישׁ הָאֱלֹקִים מוהר״ר חַיִּים הַכֹּהֵן מִן אֲדַם צוֹבָה זלה״ה. וּשְׁמוֹ חָתוּם בְּרֹאשֵׁי הַכְּתָבִים

קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע בְּיִלָלָה. קוֹל נְהִי מִצִּיּוֹן הַמְּהֻלָּלָה: קוֹל בְּרָמָה:

חִשַּׁבְתִּי יָמִים הָיִיתִי גְּבֶרֶת. בְּיַד אֲדֹנָי עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת. וְעַתָּה אֲנִי שְׁחֹרְחֹרֶת. טָבַעְתִּי בַּבּוֹר בְּיוֵן מְצוּלָה: קוֹל:

יְחִידָה רַעְיָה אֲזַי הָיִיתִי. וּכְבוֹד עֶלְיוֹן אֲנִי נִקְרֵאתִי. וְעַתָּה לְתַחְתִּיוֹת יָרַדְתִּי. וְדוֹדִי וְרֵעִי לָרוּם עָלָה: קוֹל:

יַחַד יוֹדְעֵי בְּתוּלוֹתַי וְרַעְיוֹתַי. בְּכוּ נָא עִמִּי כִּי רַבּוֹת אַנְחוֹתַי. אֵין נוֹטֶה עוֹד אָהֳלִי וּמֵקִים יְרִיעוֹתַי. כִּי דוֹדִי מֶנִּי נָסַע וְנִגְלָה: קוֹל:

מִמָּרוֹם הֻשְׁלַכְתִּי בְּרֹב מְגֻנָּה. שָׁלַח אֵשׁ בְּעַצְמוֹתַי וַיִּרְדְּנָּה. וַיְצָאתִי בַגּוֹלָה בָּדָד כְּאַלְמָנָה. הָגְלָה יְהוּדָה הָגְלַת שְׁלוֹמִים כָּלָה: קוֹל:

הָיִיתִי כְבֵלָה בְּתוֹךְ אַפִּרְיוֹן. וַעֲנַן יוֹמָם עַל מִכּוֹן הַר צִיּוֹן. הֻשְׁלַכְתִּי לַחוּץ כְּעָנִי וְאֶבְיוֹן. בְּגָדַי לָקַח צָר וַאֲנִי אֶמְלָלָה: קוֹל:

כֹּהֲנַי וּזְקֵנַי טָבְחוּ אוֹיְבִי. מַחֲזִיקִים בִּבְרִיתִי זֶרַע אוֹהֲבִי. בָּנַי הַיְקָרִים וּבַחוּרַי. הָלְכוּ בַשֶּׁבִי וְעוֹלָלַי בַּגּוֹלָה: קוֹל:

הֵן כָּל אֵלֶּה אֵין דּוֹרֵשׁ לְנַפְשִׁי. אִמָּלְאָה הֶחָרָבָה וְאֵל עַמִּים אָרִים רֹאשִׁי. וְאוֹיְבִי אָמַר לֹא תִקְרָאִי עוֹד אִישִׁי. כִּי נָפַלְתִּי לִפְנֵי בְנֵי עַוְלָה: קוֹל:

נָא אָב הָרַחֲמָן תָּשׁוּב לְצִיּוֹן. עַיִן בְּעַיִן נִרְאֶה בְּבִנְיַן אַפְרִיוֹן. וְהַבִּית הַזֶּה יִהְיֶה עֶלְיוֹן. וְאָז גְּאוּלִים יִפְצְחוּ צָהֳלָה: וְהַבַּיִת הַזֶּה יִהְיֶה עֶלְיוֹן. וְאָז גְּאוּלִים יִפְצְחוּ צָהֳלָה:

קִינָה לְיוֹם שְׁלִישִׁי

"אֵיכָה נֶחֱרָב הָאוּלָם" וְכוּ'. "עַד אָן יִצְעַק בַּשֶּׁבִי" וְכוּ'. "עַד אָן" וְכוּ'. "בֶּן אֲמָתֶךָ" וְכוּ' (תִּקּוּן־חֲצוֹת). וְרָמַז עָלַי כַּמָּה אֲנִי צָרִיךְ לְצַעֵק זֹאת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ. וְתָפֵס לְדֻגְמָא אֵיךְ הֵם מְעוֹרְרִים הַלֵּב. וְאָמַר אוֹתָם בְּנִגּוּן חֲצוֹת בְּקוֹל נָעִים עָמֹק מְאֹד. (שִׂיחוֹת־הר"ן סִימָן רסח).

קִינָה זוֹ הוּבְאָה מִידוּשָׁלַיִם תּוֹב"כ. בְּנִגּוּן שִׁמְרוֹן קוֹל תִּתֵּן:

עַד מָתַי אֲדֹנָי בְּיוֹם זֶה לְעָמָתֶךָ. בְּמַר תְּיַלֵּל עֲדָתֶךָ. עַל בֵּית תְּפִלָּתֶךָ אֲשֶׁר שָׂרְפוּ צָרֶיךָ. וְהָרְגוּ בְּנֵי בְרִיתֶךָ. אֱלֹהִים בָּאוּ גוֹיִם בְּנַחֲלָתֶךָ:

עַד מָתַי אֲדֹנָי תִּשְׁבַּח שְׁאוֹן קָמֶיךָ. וְשׁוֹמְמוֹת הֵיכָלֶךָ וּנְפוּצוֹת לְאֻמָּךָ. הַלְחוּצִים עָלֶיךָ. הַהֲרוּגִים עַל שְׁמֶךָ: עַד מָתַי עָשַׁנְתָּ בִּתְפִלַּת עַמֶּךָ. אֲשֶׁר יֶהֱגוּ לְפָנֶיךָ עַל חָרְבַּן בֵּיתֶךָ. אֱלֹהִים בָּאוּ גוֹיִם בְּנַחֲלָתֶךָ:

עַד מָתַי אֲדֹנָי אֶשְׁכְּבָה בֵּין שְׁפַתָּיִם. וּבֵין תַּנּוּר וְכִירָיִם. יִכְהוּ לִי עֵינָיִם. לוֹהֲטִים לִי יִשְׁאֲפוּ עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם:

עַד מָתַי אֶשְׁתּוֹמֵם עַל חָרְבַּן פַּעֲמַיִם. עַד מָתַי לֹא תְרַחֵם אֶת יְרוּשָׁלַיִם: עַד מָתַי יֶהֱגוּ בַּצַּר שְׁאֵרִית צֹאן מַרְעִיתֶךָ.

אֱלֹהִים בָּאוּ גוֹיִם בְּנַחֲלָתֶךָ:

עַד מָתַי אֲדֹנָי עִבּוּ"ם יַעֲלוּזוּ. אֲשֶׁר אָכַל אֶת יַעֲקֹב וּבְכָל עֵת יָבוּזוּ. אֲנִי אֶדְרֹשׁ אֶת שְׁלוֹמָם וְהֵם יִמְרְטוּ וְיָגוּזוּ. בְּחֶרְפָּה הִכּוּ לְחָיַי וּבִשְׁפָתַי שָׁוְא נָלוּזוּ.

עַד מָתַי אֲדֹנָי רְשָׁעִים יַעֲלוּזוּ. עַד אָן יִצְעַק בַּשֶּׁבִי (פְּלוֹנִי בֶּן פְּלוֹנִית) אֲמָתֶךָ. אֱלֹהִים בָּאוּ גוֹיִם בְּנַחֲלָתֶךָ:

קִינָה לְיוֹם רְבִיעִי

קִינָה זוֹ רָאשֵׁי־תֵבוֹת שֶׁלָּהּ שֵׁם אדנ״י;

בְּהֵיכָלְךָ שָׁמִיר וָשַׁיִת. הִנֵּה זֹאת תּוֹרַת הַבָּיִת: בְּהֵיכָלְךָ:

אֵיכָה נֶחֱרַב הָאוּלָם.
וְנֶהֱרַס יְסוֹד הָעוֹלָם.
וְחִלּוּ כּוֹכָבִים וְהֵלָּם.
וַיֵּצֵא הַכֹּהֵן מִן הַבַּיִת וּבָא אֲשֶׁר לוֹ הַבַּיִת: בְּהֵיכָלְךָ:

דִּירַת קָדֶשׁ אֲשֶׁר בָּנִיתָ.
לְהַנְחִיל לְעַם זוּ קָנִיתָ.
אוֹי כִּי הָאוֹיְבִים צִוִּיתָ.
יָבֹאוּ וּפִנּוּ אֶת הַבָּיִת:
בְּהֵיכָלְךָ:

נֶחְשְׁכוּ כָּל מְאוֹרֶיהָ.
סָגְרוּ כָּל שְׁעָרֶיהָ.
עַד כִּי אָמְרוּ כָּל רוֹאֶיהָ.
כְּנֶגַע נִרְאָה לִי בַּבָּיִת:
בְּהֵיכָלְךָ:
אֲדֹנָי שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וַחֲמָתֶךָ.
וּזְכֹר דְּבַר נְבוּאָתֶךָ.
לְבַשֵּׁר נָא לַעֲדָתֶךָ.
גָּדוֹל יִהְיֶה כְּבוֹד הַבַּיִת:
לְבַשֵּׁר נָא וְכוּ׳:

קִינָה לְיוֹם חֲמִישִׁי

עַל הֵיכָלִי אֶבְכֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה. וּלְתִפְאֶרֶת צִיּוֹן עִיר הַמְּחֻלָּלָה: בְּכִי תָמִיד עַל חֲרֵבָן פַּעֲמַיִם. אֶרֶץ צְבִי וִירוּשָׁלָיִם. וְעַל עַמָּהּ אֲשֶׁר הָלְכוּ בַגּוֹלָה: וּלְתִפְאֶרֶת:

בֵּית תִּפְאַרְתִּי שָׁם אוֹיֵב לְשַׁמָּה.הוֹשִׁיבַנִי בִּידֵי נְבָיוֹת וְשַׁמָּה. עַל זֹאת אֶבְכֶּה תָמִיד בְּקוֹל יְלָלָה:

וּלְתִפְאֶרֶת:

סָפְדֵי תוֹרָה כִּי חֻלְלָה תִּפְאַרְתֵּךְ. נָפְלָה נְוֵךְ מִיּוֹם שֻׁחֲרַב בֵּיתֵךְ. עַל זֹאת אֶשָּׂא קִינָה עַל אָהֳלִיבָה וְאָהֳלָה: וּלְתִפְאֶרֶת:

חִזְקִי עַמִּי מַהֵר אֶבְנֶה דְבִירְכֶם. נָקָם אַלְבִּישׁ וְאָשִׁיב אֶת שְׁבוּתְכֶם. תּוֹךְ הֵיכָלִי אֶשְׁבֹּן כְּבַתְחִלָּה. כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּתְחִלָּה. כְּדִכְתִיב (יְשַׁעְיָה ב, ג; מִיכָה ד׳ ב׳): "כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר אֲדֹנָי מִירוּשָׁלָיִם";

לְסִיּוּם מִזְמוֹר הַנֶּחָמָה וּמַכֶּנֶּה בּוֹ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּנוּיִים – זְעוּמָה, עַם דַּלָּה, עֲנִיָּה סוֹעֲרָה, שָׁה נֶאֱלָמָה, עַם דַּל, וְאֶבְיוֹן

עִוְּרָה נָא יְמִינְךָ רָמָה. וְלִזְעוּמָה קְרָא נֶחָמָה. וַיֹּאמֶר לְעַם דַּלָּה וַעֲנוּמָה. עֲנִיָּה סוֹעֲרָה רֻחָמָה:

עִוְּרָה נָא חֲשׁוֹף זְרוֹעֲךָ. וְיִגְלֶה קֵץ יְשָׁעֲךָ. וַיֹּאמֶר לְשֶׁה נֶאֱלָמָה. עֲנִיָּה סוֹעֲרָה רֻחָמָה:

עִוְּרָה נָא יְמִינְךָ הָאֵל. וּפְדֵה בְרַחֲמֶיךָ יִשְׂרָאֵל. וַיֹּאמֶר לְעַם דַּל הַשּׁוֹאֵל. וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל:

עִוְּרָה נָא יְמִינְךָ עֶלְיוֹן. וּבְנֵה בְרַחֲמֶיךָ אֶת צִיּוֹן. וַיֹּאמֶר לְעַם דַּל וְאֶבְיוֹן. כִּי נִחַם אֲדֹנָי צִיּוֹן! כְּדִכְתִיב (יְשַׁעְיָה נא, ג): "כִּי נִחַם אֲדֹנָי צִיּוֹן נִחַם כָּל חָרְבֹתֶיהָ, וַיָּשֶׂם מִדְבָּרָהּ כְּעֵדֶן, וְעַרְבָתָהּ כְּגַן אֲדֹנָי, שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִמָּצֵא בָהּ, תּוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה":

תִּקּוּן לֵאָה

לְדָוִד מִזְמוֹר, לַיהוָה יהוה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ, תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ: כִּי־הוּא עַל־יַמִּים יְסָדָהּ, וְעַל־נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ: מִי־יַעֲלֶה בְהַר־ יְהוָה יהוה, וּמִי־יָקוּם

עֹת רָצוֹן

תִּקּוּן לֵאָה

בְּנִי! מוּבָא בְּפְרִי־עֵץ־חַיִּים (וְכֵן בְּשַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת שַׁעַר תִּקּוּן־חֲצוֹת א), לוֹמַר אֶת סֵדֶר הַמִּזְמוֹרִים הָאֵלּוּ שֶׁל סֵדֶר תִּקּוּן לֵאָה בְּסֵדֶר זֶה דַּיְקָא, וְיֵשׁ בָּזֶה כַּוָּנָה עֲמֻקָּה, וְאַף שֶׁיֵּשׁ אוֹמְרִים בְּסֵדֶר אַחֵר, אַתָּה, בְּנִי, אֶחֱז בְּסֵדֶר זֶה הַמּוּבָא בְּכִתְבֵי הָאֲרִיזַ"ל. וּמִזְמוֹרִים אֵלּוּ שֶׁאוֹמְרִים בְּעֵת תִּקּוּן לֵאָה, אוֹמְרִים תָּמִיד, אֲפִלּוּ בְּיָמִים שֶׁאֵין אוֹמְרִים בָּהֶם תַּחֲנוּן, כִּי הֵם נִתְקְנוּ עַל רָזִים עִלָּאִין. וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ, אֲהוּבִי, בְּנִי, אֵילוּ שַׁעֲשׁוּעִים אַתָּה גּוֹרֵם עַכְשָׁו בָּעוֹלָמוֹת עֶלְיוֹנִים בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹרִים אֵלּוּ, הָיִיתָ אוֹמְרָם בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד.

ה.

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר "לַיהוָה" הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ", תְּכַוֵּן שֶׁעַתָּה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִכְנָס לְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ בְּנִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים בְּגַן־עֵדֶן, וַאֲפִלּוּ אוֹתָם הַצַּדִּיקִים הַזּוֹכִים

בִּמְקוֹם טָהֳרָתוֹ: נְקִי כַפַּיִם וּבַר־לֵבָב, אֲשֶׁר לֹא־נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשִׁי, וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִרְמָה: יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְהוָה יאהדונהי, וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ: זֶה דּוֹר דֹּרְשָׁיו, מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם, וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד, יְהוָה יאהדונהי עִזּוּז וְגִבּוֹר, יְהוָה יאהדונהי

עת רצון

עָכְשָׁו לָקוּם בַּחֲצוֹת לִלְמֹד תּוֹרָה, הֵם מִתְחַבְּרִים עִם הַשְּׁכִינָה, וְנִפְתָּחִים לָהֶם שַׁעֲרֵי גַּן־עֵדֶן, שֶׁזֶּה **"שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם"**. וּמוּבָא בְּדִבְרֵי מוֹהַרְנַ"תְ זַ"ל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר, הֲלָכָה ה, אוֹת ב), שֶׁהֵם הַשְּׁעָרִים וְהַפְּתָחִים שֶׁל הַבַּיִת־מִקְדָּשׁ, הֵם בְּחִינַת הַשְּׁעָרִים וְהַפְּתָחִים שֶׁבְּדַעַת הָאָדָם, שֶׁכֻּלָּם יִהְיוּ נִפְתָּחִין **"וְיָבֹא** [בָּהֶם] **מֶלֶךְ הַכָּבוֹד"**, שֶׁיִּתְגַּלֶּה אֱלֹקוּתוֹ וּכְבוֹדוֹ בָּעוֹלָם בִּכְלָלִיּוּת וּבִפְרָטִיּוּת בְּמֹחַ וּבְלֵב כָּל הָאָדָם, שֶׁכֻּלָּם יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ אֶת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, וַאֲזַי תֵּכֶף שׁוֹאֵל מִי שֶׁשּׁוֹאֵל, שֶׁהֵן הַמַּחֲשָׁבוֹת הָרָעוֹת וְהַזָּרוֹת שֶׁבְּלֵב הָאָדָם, הַנִּמְשָׁכוֹת מִמָּקוֹם שֶׁנִּמְשָׁכוֹת, מִבְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ג, א): "וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם", שֶׁשָּׁפְתָה לְאָדָם וְחַוָּה וּלְכָל הַכְּרוּכִים אַחֲרָיו, חַס וְשָׁלוֹם. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (בְּרֵאשִׁית נב): וַי לְחַוָּיָא קַדְמָאָה דְּקָטִיל לְאָדָם וּלְכָל דָּרִין דְּאִתְיַן אַבַּתְרֵיהּ [אוֹי לַנָּחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי, שֶׁהָרַג אֶת הָאָדָם וְאֶת כָּל הַדּוֹרוֹת שֶׁבָּאִים אַחֲרָיו;] וְהֵם שׁוֹאֲלִים: **"מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד"**; כִּי נִדְמֶה לָהֶם שֶׁכְּבָר הֶעֱלִימוּ כְּבוֹדוֹ לְגַמְרֵי, עַד שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְגַלּוֹתוֹ שֶׁיָּבֹא בְּדַעְתֵּנוּ וּבְלִבֵּנוּ וּבְכָל הָעוֹלָם, וְאָז מְשִׁיבִין לָהֶם מִיָּד: **"ה' עִזּוּז וְגִבּוֹר ה' גִּבּוֹר מִלְחָמָה"**; עִזּוּז וְגִבּוֹר דַּיְקָא, שֶׁמַּזְכִּירִין עַתָּה רַק תֹּקֶף גְּבוּרָתוֹ וְעִזּוּזוֹ, הַיְנוּ בְּחִינַת גְּבוּרוֹת וְתֹקֶף הַהַתְפָּלָה, בְּבְחִינַת דִּין וּגְבוּרָה שֶׁל הַבַּעֲלֵי כֹּחַ, שֶׁהֵם מוֹסִיפִין כֹּחַ בִּגְבוּרָה שֶׁל מַעְלָה, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ח), וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קח, יד): "בֵּאלֹהִים נַעֲשֶׂה חָיִל"; הַיְנוּ שֶׁעַל־יְדֵי עִזּוּז גְּבוּרַת הַתְּפִלָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת אֱלֹקי"ם־דִּין, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר גְּבוּרַת הַמִּלְחָמָה, בְּחִינַת הַוָּי"ה גִּבּוֹר מִלְחָמָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיאִין מֵהַסִּטְרָא־אַחֲרָא כָּל חִיּוּת שֶׁל כָּל הַנְּפָשׁוֹת שֶׁבָּלְעָה, וְהֶהְכְרֵחַ לָהּ לְהַקִּיאָם, בְּסוֹד (אִיּוֹב כ, טו): "חַיִל בָּלַע וַיְקִאֵנּוּ", שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְרַבֶּה וּמִתְגַּדֵּל וּמִתְגַּלֶּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ מְאֹד לְעֵין כֹּל. וְעַל־כֵּן אוֹמְרִים תֵּכֶף אַחַר־כָּךְ עוֹד פַּעַם **"וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד"**, עַד שֶׁמַּסִּימִין בְּפֵרוּשׁ **"הַוָּי"ה צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה"**; כִּי בְּוַדַּאי יִגְמֹר אֶת שֶׁלּוֹ,

גִּבּוֹר מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם, וְשָׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם, וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי זֶה הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד, יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת, הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה:

לַמְנַצֵּחַ, מַשְׂכִּיל ◇ לִבְנֵי־קֹרַח: בְּאַיָּל הַשַּׁחַר עַל־ אֲפִיקֵי־מָיִם, כֵּן ◇ נַפְשִׁי תַעֲרֹג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים: צָמְאָה נַפְשִׁי לֵאלֹהִים לְאֵל חָי, מָתַי אָבוֹא

עֹת רָצוֹן

וְיִתְגַּלֶּה כְּבוֹדוֹ לְעֵין כֹּל, וְהַכֹּל עַל־יְדֵי בְּחִינַת עִוּוּז וּגְבוּר, שֶׁהִיא הַתְּפִלָּה שֶׁמִּתְפַּלְּלִין, בְּבְחִינַת דִּין וּגְבוּרָה, וְיכֵן כִּי בְּתִחִלָּה אָמַר "וְהִנָּשְׂאוּ", שֶׁהִיא עֲלִיַּת יְסוֹד וּמַלְכוּת, שֶׁהֵם אוֹתִיּוֹת ו"ה, שֶׁל וְ'ה־נָּשְׂאוּ, אַחַר־כָּךְ אוֹמֵר "שְׂא'וּ'" וְהוּא רוֹמֵז אֶל תִּפְאֶרֶת וְ' עִלָּאָה, שֶׁהִיא שָׂא'־ו', וּבַפָּסוּק **"יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת** יְהוָ"ה", תִּכֵּן אֶל יְהוָ"ה הַיּוֹצֵא מִסּוֹפֵי־ תֵבוֹת: "וּצְדָקָה' מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ' זֶה'"; שֶׁהִיא הי"ה. וְגֹדֶל הַתִּקּוּנִים שֶׁנַּעֲשִׂים עַכְשָׁו לְמַעְלָה בָּעוֹלְמוֹת עֶלְיוֹנִים בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר זֶה, אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי אַתָּה מְגַלֶּה לָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ, שֶׁהַוְיָ"ה בָּרוּךְ־הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ מְחַיֶּה וּמְקַיֵּם אוֹתָם, וְתַדְבִּיק נַפְשְׁךָ אֲזֵי בּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּדִבְקוּת אֱמֶת וּבִתְשׁוּקָה עֲצוּמָה, וְתִהְיֶה נָכוֹן לְמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּלֵב אֱמֶת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יֵרֵד עָלֶיךָ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת עֶלְיוֹנָה וְנוֹרָאָה מְאֹד, וְהָבֵן לְמַעֲשֶׂה.

ו.

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר זֶה, תִּכַּוֵּן אֵיךְ שֶׁנִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִשְׁתּוֹקְקוֹת בִּתְשׁוּקָה עֲצוּמָה לְחַזֵּר אֲלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁהִיא כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל חוֹשֶׁקֶת לַעֲלוֹת אֶל הוֹדָהּ הַתִּפְאֶרֶת. וְתִכְלֹל אֶת עַצְמְךָ בִּתְשׁוּקָה זוֹ בְּכָלוּת הַנֶּפֶשׁ, כִּי עַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן לְהוֹצִיא אֶת הָרְצוֹנוֹת הַטּוֹבִים מִפִּיו, אֲשֶׁר זֶה עִקַּר הַשְּׁלֵמוּת, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־ מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָנִים: לא, סו); כִּי הָאָדָם צָרִיךְ לְהוֹצִיא מִפִּיו כָּל הָרְצוֹנוֹת וְהַתְּשׁוּקוֹת שֶׁיֵּשׁ לוֹ לְחַזֵּר אֲלָיו יִתְבָּרֵךְ. וְכָתַב מוֹהַרַנַ"ת זְ"ל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, קְרִיאַת הַתּוֹרָה, הֲלָכָה ו, אוֹת לה): **"אֱלֹקַי עָלַי נַפְשִׁי תִּשְׁתּוֹחָח עַל־כֵּן אֶזְכָּרְךָ מֵאֶרֶץ יַרְדֵּן וְחֶרְמוֹנִים מֵהַר מִצְעָר"**; שֶׁדָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, צוֹעֵק בְּקוֹל מַר בַּעֲבוּר אֲרִיכַת הַגָּלוּת שֶׁל עַכְשָׁו, וְאוֹמֵר **"עָלַי נַפְשִׁי תִּשְׁתּוֹחָח"**; שֶׁנַּפְשִׁי תִּשְׁתּוֹחָח עָלַי מִגֹּדֶל הַכְּלָיוֹן עֵינַיִם שֶׁאָנוּ מְצַפִּים לַגְּאֻלָּה, וַעֲדַיִן

וְאַרְאֶה פְּנֵי אֱלֹהִים: חַיְתָה־לִּי דִמְעָתִי לֶחֶם יוֹמָם
וָלָיְלָה, בֶּאֱמֹר אֵלַי כָּל־הַיּוֹם אַיֵּה אֱלֹהֶיךָ: אֵלֶּה
אֶזְכְּרָה וְאֶשְׁפְּכָה עָלַי נַפְשִׁי, כִּי אֶעֱבֹר בַּסָּךְ, אֶדַּדֵּם
עַד־בֵּית אֱלֹהִים, בְּקוֹל־רִנָּה וְתוֹדָה הָמוֹן חוֹגֵג:
מַה־תִּשְׁתּוֹחֲחִי נַפְשִׁי וַתֶּהֱמִי עָלָי, הוֹחִלִי לֵאלֹהִים
כִּי־עוֹד אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעוֹת פָּנָיו: אֱלֹהַי! עָלַי נַפְשִׁי
תִשְׁתּוֹחָח, עַל־כֵּן אֶזְכָּרְךָ מֵאֶרֶץ יַרְדֵּן וְחֶרְמוֹנִים ◁

עת רצון

הַקֵּץ סָתוּם מֵאִתָּנוּ. וְעִקַּר דַּאֲגוֹתֵינוּ הוּא "**עַל־כֵּן אֶזְכָּרְךָ מֵאֶרֶץ יַרְדֵּן וְחֶרְמוֹנִים מֵהַר מִצְעָר**"; שֶׁהוּא הַר סִינַי שֶׁשָּׁם קִבַּלְנוּ אֶת הַתּוֹרָה; הַיְנוּ שֶׁנִּפְשֵׁנוּ עָלֵינוּ תִּשְׁתּוֹחָח, וְאָנוּ דּוֹאֲגִים וּמִתְאוֹנְנִים מָתַי נִזְכֶּה לִגְאֻלָּה שְׁלֵמָה, מֵאַחַר שֶׁאָנוּ זוֹכְרִים אוֹתְךָ מֵאֶרֶץ יַרְדֵּן וְחֶרְמוֹנִים, שֶׁעָשִׂיתָ לָנוּ נִסִּים וְנִפְלָאוֹת וְנוֹרָאוֹת כְּאֵלֶּה לִכְבֹּשׁ כָּל אֶרֶץ עֵבֶר הַיַּרְדֵּן, שֶׁשָּׁם הַר חֶרְמוֹן, שֶׁשָּׁם הָיוּ קִלְפּוֹת חֲזָקוֹת וְקָשׁוֹת מְאֹד, שֶׁהֵם סִיחוֹן וְעוֹג, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן כְּבָשָׁם מֹשֶׁה בְּכֹחוֹ הַגָּדוֹל. וְכָל זֶה הָיָה מֵהַר מִצְעָר, שֶׁהוּא הַר סִינַי, שֶׁשָּׁם קִבַּלְנוּ אֶת הַתּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זָכָה מֹשֶׁה לְהַכְנִיעָם. וְאַחֲרֵי שֶׁהָיָה לָנוּ כְּבָר בַּעַל כֹּחַ כָּזֶה, שֶׁהִכְנִיעַ קְלִפּוֹת סִיחוֹן וְעוֹג, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן עֲדַיִן לֹא נִכְנְסוּ לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, עַד שֶׁגָּרַם הַחֵטְא שֶׁנֶּחֱרַב הַבַּיִת שְׁתֵּי פְּעָמִים, וְאָנוּ בַּגָּלוּת הָאֲרֻכָּה הַזּוֹ זֶה כַּמָּה, עַל־כֵּן "**אֱלֹהַי עָלַי נַפְשִׁי תִשְׁתּוֹחָח**"; מָתַי נוּכַל לִזְכּוֹת לִגְאֻלָּה שְׁלֵמָה, כִּי הֲלֹא אַחֲרֵי כָּל הַנִּסִּים וְהַיְשׁוּעוֹת הָאֵלֶּה שֶׁעָשִׂיתָ לָנוּ בְּאֶרֶץ יַרְדֵּן וְחֶרְמוֹנִים וְכוּ', אַחֲרֵי כָּל אֵלֶּה עָבְרוּ עָלֵינוּ צָרוֹת וּתְלָאוֹת בְּלִי שִׁעוּר מֵאָז וְעַד הֵנָּה. כִּי (שם) "**תְּהוֹם אֶל תְּהוֹם קוֹרֵא**"; שֶׁצָּרָה קוֹרֵאת לַחֲבֶרְתָּהּ, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַשִׁ"י. "**כָּל מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ עָלַי עָבָרוּ**", שֶׁכָּל־מִינֵי צָרוֹת עָבְרוּ עָלֵינוּ, וְעַתָּה מָתַי נִזְכֶּה לִמְצֹא הַבַּעַל כֹּחַ הַזֶּה שֶׁיּוּכַל לִגְמֹר הַתִּקּוּנִים, וּלְהַכְנִיסֵנוּ לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל?! וְעַל־כֵּן נִסְמָךְ לָזֶה "**יוֹמָם יְצַוֶּה יְיָ"ה חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי**" וְגוֹ'; יוֹמָם יְצַוֶּה חַסְדּוֹ, זֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים צב, ג): "לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ", שֶׁהוּא בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לָעֲתִיד, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב, סימן ח). "וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי"; בַּלַּיְלָה זֶה בְּחִינַת הַזְּמַן שֶׁל עַכְשָׁו, שֶׁגַּם עַתָּה "שִׁירָה עִמִּי", כִּי בַּכֹּחַ שֶׁאָנוּ מַאֲמִינִים בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁכַת עָלֵינוּ הָאֲרַת קְדֻשַּׁת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לָעֲתִיד, שֶׁאָז יִתְעַר שִׁיר חָדָשׁ, שֶׁמִּשָּׁם אָנוּ מְקַבְּלִים כָּל הַשִּׁירוֹת וְהַתִּשְׁבָּחוֹת שֶׁאָנוּ

מִדַּר מִבְצָעָר: תְּהוֹם־אֶל־תְּהוֹם קוֹרֵא לְקוֹל צִנּוֹרֶיךָ,
כָּל־ מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ עָלַי עָבָרוּ: יוֹמָם| יְצַוֶּה יְהוָה
יאהדונהי| חַסְדּוֹ, וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי, תְּפִלָּה לְאֵל חַיָּי:
אֹמְרָה| לְאֵל סַלְעִי, לָמָּה שְׁכַחְתָּנִי, לָמָּה־קֹדֵר אֵלֵךְ
בְּלַחַץ אוֹיֵב: בְּרֶצַח| בְּעַצְמוֹתַי, חֵרְפוּנִי צוֹרְרָי,
בְּאָמְרָם אֵלַי כָּל־הַיּוֹם אַיֵּה אֱלֹהֶיךָ: מַה־תִּשְׁתּוֹחֲחִי|
נַפְשִׁי, וּמַה־תֶּהֱמִי עָלָי, הוֹחִילִי לֵאלֹהִים כִּי־עוֹד
אוֹדֶנּוּ, יְשׁוּעֹת פָּנַי וֵאלֹהָי:

שָׁפְטֵנִי אֱלֹהִים| וְרִיבָה רִיבִי, מִגּוֹי לֹא־ חָסִיד,
מֵאִישׁ־מִרְמָה וְעַוְלָה תְּפַלְּטֵנִי: כִּי־אַתָּה|

עת רצון

עוֹסְקִים בָּהֶם עַכְשָׁו, לְשִׁיר וּלְשַׁבֵּחַ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, אֲשֶׁר רַק הֵם חַיֵּינוּ וּמֵשִׁיב נַפְשֵׁנוּ לְהִתְקַיֵּם בְּמִרְירַת הַגָּלוּת הַזּוֹ. וְזֶהוּ "תְּפִלָּה לְאֵל חַיָּי"; כִּי עַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לָנוּ כֹּחַ לְהִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וְלִצְעֹק לְפָנָיו עַל אֲרֵיכַת הַגָּלוּת. וְזֶהוּ "אוֹמְרָה לְאֵל סַלְעִי לָמָּה שְׁכַחְתָּנִי"; לָמָּה כְּבָיכוֹל שָׁכַחְתָּ מֵאִתָּנוּ, וְגַם בָּנוּ נִכְנָסָה שִׁכְחָה שֶׁאָנוּ שׁוֹכְחִים מִמְּךָ, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן. וְעַל־כֵּן סִיֵּם "מַה תִּשְׁתּוֹחֲחִי נַפְשִׁי וּמַה תֶּהֱמִי עָלָי, הוֹחִילִי לֵאלֹהִים כִּי עוֹד אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעֹת פָּנַי וֵאלֹהָי"; כִּי עֲדַיִן יֵשׁ לִי תִּקְוָה לְחַלּוֹת לַהֲוָי"ה, כִּי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו שׁוֹלֵחַ לָנוּ צַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים בַּעֲלֵי כֹּחַ גְּדוֹלִים בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִגְמֹר הַתִּקּוּן שֶׁהִתְחִיל מֹשֶׁה, עַד שֶׁיַּעֲקְרוּ וִיבַטְּלוּ קְלִפַּת עֵגֶל לְגַמְרֵי, שֶׁהוּא בְּחִינַת זְהֲמַת הַנָּחָשׁ, בְּחִינַת עֵקֶב עַשָׂו, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשְׁכָה תַּאֲוַת נַאוּף עַל־יְדֵי קְלִפּוֹת הַשָּׁלֹשׁ מְחִיצוֹת שֶׁבְּמֹחַ, עַד שֶׁיִּגְמְרוּ הַגְּאֻלָּה שְׁלֵמָה, וְיַכְנִיסוּ אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל בִּגְאֻלָּה הָאֲמִתִּית בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, וְהָבֵן לְמַעֲשֶׂה.

ז.

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר זֶה, תִּתְעוֹרֵר מְאֹד בְּתִשׁוּקָה עֲצוּמָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן עַל נַפְשְׁךָ, כִּי הַמִּזְמוֹר הַזֶּה אָמְרוֹ דָּוִד עַל אֵלּוּ הַחוֹלְקִים וְרָבִים עִמּוֹ,

אֱלֹהַי מָעוּזִּי, לָמָּה זְנַחְתָּנִי, לָמָּה־קֹדֵר אֶתְהַלֵּךְ בְּלַחַץ אוֹיֵב: שְׁלַח־אוֹרְךָ וַאֲמִתְּךָ, הֵמָּה יַנְחֻנִי, יְבִיאֻנִי אֶל־הַר קָדְשֶׁךָ, וְאֶל־מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ: וְאָבוֹאָה אֶל־מִזְבַּח אֱלֹהִים, אֶל־אֵל שִׂמְחַת גִּילִי, וְאוֹדְךָ בְכִנּוֹר אֱלֹהִים

עת רצון

אַנְשֵׁי בְלִיַּעַל שָׂרְצוּ רַק לִרְאוֹת בְּמַפָּלָתוֹ, וְלָכֵן בְּקֹשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ "שָׁפְטֵנִי" אַתָּה וְלֹא אַחֵר, וְרִיב אֶת רִיבִי וְלֹא אַחֵר; כִּי זֶה עִקַּר שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה, שֶׁאָדָם מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיְּרַחֵם עָלָיו וְיַצִּילוֹ מִכָּל שׁוֹנְאָיו, וְשֶׁלֹּא יִהְיֶה לָהֶם כֹּחַ לִשְׁפֹּט וְלָדוּן אוֹתוֹ, אֲשֶׁר זוֹ שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה, כַּמּוּבָא בַּזֹּהַר (פִּינְחָס רלא.) וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ לְבַר נַשׁ לְפָרְשָׁא חוֹבוֹי כָּל חַד וְחַד כְּמָה דְּאִיהוּ, בְּגִין דְּמַאן דְּמְפָרֵשׁ חֶטְאוֹי לָא אִתְמַסָּר דִּינֵיהּ אֶלָּא בִּידָא דְּמַלְכָּא קַדִּשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא בִּלְחוֹדוֹי, וּמַאן דְּדָאִין לֵהּ קַדִּשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא אִיהוּ לְטַב, וְעַל דָּא בָּעָא דָּוִד מַלְכָּא וְאָמַר: "שָׁפְטֵנִי אֱלֹהִים", אַנְתְּ וְלָא אַחֲרָא, וְכֵן שְׁלֹמֹה אָמַר: "לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ", הוּא וְלָא אַחֲרָא, וְכָל בֵּי דִּינָא בְּדַלִּין מִינֵּיהּ, עַיֵּן שָׁם [וְעַל זֹאת צְרִיךְ בֶּן־אָדָם לְפָרֵשׁ חֲטָאָיו, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּמוֹ שֶׁהוּא, כִּי מִי שְׁמְפָרֵשׁ חֲטָאָיו, לֹא נִמְסָר דִּינוֹ אֶלָּא בְּיָדוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְבַדּוֹ, וּמִי שֶׁדָּן אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הוּא לְטוֹבָה. וְעַל זֶה בִּקֵּשׁ דָּוִד הַמֶּלֶךְ וְאָמַר: "שָׁפְטֵנִי אֱלֹהִים", אַתָּה וְלֹא אַחֵר, וְכָל בַּעֲלֵי הַדִּינִין בְּדַלִּים מִמֶּנּוּ.]; וּבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ **"שְׁלַח אוֹרְךָ וַאֲמִתְּךָ הֵמָּה יַנְחֻנִי, יְבִיאֻנִי אֶל הַר קָדְשֶׁךָ וְאֶל מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ"**; שֶׁיָּאִיר עָלָיו אוֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְהָאֱמֶת שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהוּא יְנַחֵהוּ וְיביאֵהוּ אֶל בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ. לָכֵן רָאוּי לְהִשְׁתּוֹקֵק עַכְשָׁו מְאֹד אַחַר הַגְּאֻלָּה, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיְּגַלֶּה לָנוּ אֶת הָאוֹר וְהָאֱמֶת עַל־יְדֵי אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא. וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (מִדְרַשׁ תְּהִלִּים מג): "שְׁלַח אוֹרְךָ וַאֲמִתְּךָ", "אוֹרְךָ" זֶה אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא'. וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, בְּמִדְבַּר, פָּרָשָׁה טו, סִימָן ט): "שְׁלַח אוֹרְךָ וַאֲמִתְּךָ הֵמָּה יַנְחֻנִי" - 'גָּדוֹל אוֹרוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הַחַמָּה וְהַלְּבָנָה מְאִירִים לָעוֹלָם. וּמַהֵיכָן הֵן מְאִירִים? מִזִּקּוּקֵי אוֹר שֶׁל מַעְלָן הֵן חוֹטְפִין, שֶׁנֶּאֱמַר (חֲבַקּוּק ג, יא): "לְאוֹר חִצֶּיךָ יְתַהֲלֵכוּ לְנֹגַהּ בְּרֶק חֲנִיתֶךָ"; גָּדוֹל הָאוֹר שֶׁל מַעְלָן שֶׁלֹּא נָתַן מִמֶּנּוּ לְכָל הַבְּרִיּוֹת אֶלָּא אֶחָד מִמַּאָה, שֶׁנֶּאֱמַר (דָּנִיֵּאל ב, כב) "יָדַע מָה בַּחֲשׁוֹכָא", לְפִיכָךְ עָשִׂיתִי חַמָּה וּלְבָנָה שֶׁיְּאִירוּ לְפָנֶיךָ, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית א, יז): "וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר"' וְגוֹ'; וְלָכֵן עַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּאִיר עָלָיו הָאוֹר הַגָּנוּז, שֶׁיִּתְגַּלֶּה עַל־יְדֵי מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, שֶׁיָּבֹא וְיִגְאָלֵנוּ בִּגְאֻלַּת עוֹלָם, עַל־יְדֵי שֶׁיְּאִיר אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגָלוּי רַב וְנוֹרָא מְאֹד, עַד שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד

אֱלֹהַי: מַה־תִּשְׁתּוֹחֲחִין נַפְשִׁי, וּמַה־תֶּהֱמִי עָלָי, הוֹחִילִי לֵאלֹהִים כִּי־עוֹד אוֹדֶנּוּ, יְשׁוּעֹת פָּנַי וֵאלֹהָי:

בימים שאין אומרים בהם תחנון אין אומרים מזמור "יענך":

לַמְנַצֵּחַ, מִזְמוֹר לְדָוִד: יַעַנְךָ יְהוָה (יהוה) בְּיוֹם צָרָה, יְשַׂגֶּבְךָ שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: יִשְׁלַח־עֶזְרְךָ מִקֹּדֶשׁ, וּמִצִּיּוֹן יִסְעָדֶךָּ: יִזְכֹּר כָּל־מִנְחֹתֶיךָ, וְעוֹלָתְךָ יְדַשְּׁנֶה סֶלָה: יִתֶּן־לְךָ <> כִּלְבָבֶךָ, וְכָל־עֲצָתְךָ יְמַלֵּא: נְרַנְּנָה

עת רצון

יוֹכַל לִרְאוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה נב, ח): "כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב ה' (יהוה) צִיּוֹן". וְיִתְקַיְּם (צפניה ג, ט): "כִּי אָז אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שָׂפָה בְרוּרָה לִקְרֹא כֻלָּם בְּשֵׁם ה' (יהוה) לְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד". וּבַזֹּהַר אָמְרוּ (זֹהַר קיח.) כַּד יֵהֵא קָרִיב לְיוֹמֵי מְשִׁיחָא אֲפִלּוּ רַבְּיֵי דְּעָלְמָא זְמִינִין לְאַשְׁכְּחָא טְמִירִין דְּחָכְמָתָא וּלְמִנְדַּע בֵּיהּ קִצִּין וְחוּשְׁבָּנִין, וּבְהַהוּא זְמַנָּא אִתְגְּלְיָא לְכֻלָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (צפניה ג, ט): "כִּי אָז אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים" וְגוֹ, מַהוּ "אָז"? בְּזִמְנָא דְּתֵיקוּם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מֵעַפְרָא וְיוֹקִים לַהּ קֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא, כְּדֵין: "אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שָׂפָה בְרוּרָה לִקְרֹא כֻלָּם בְּשֵׁם ה' (יהוה) וּלְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד" [כְּשֶׁיִּהְיֶה קָרוֹב לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ אֲפִלּוּ תִּינוֹקוֹת שֶׁבָּעוֹלָם עֲתִידִים לְמָצֹא חָכְמוֹת נֶעְלָמוֹת, וְיֹדֵעַ עַל יָדָן קִצִּים וְחִשְׁבּוֹנוֹת, וּבְאוֹתוֹ זְמַן יִתְגַּלֶּה לְכֻלָּם זֶה מַה שֶּׁכָּתוּב: "כִּי אָז אֶהְפֹּךְ" וְכוּ', מַהוּ אָז? בְּזִמַּן שֶׁתָּקוּם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מֵהֶעָפָר, וְיָקִים אוֹתָהּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אָז אֶהְפֹּךְ וְכוּ'.]. שֶׁזֶּה מַה' שְׁמַסַּיֵּם, **"כִּי עוֹד אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעוֹת פָּנַי וֵאלֹהָי"**, שֶׁיִּזְכּוּ לִרְאוֹת אֶת פְּנֵי ה' (יהוה) בָּרוּךְ־הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ בְּהִתְגַּלּוּת נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד, שֶׁמִּמֶּשֶׁם תֶּמְשַׁכְנָה לָאָדָם כָּל הַיְשׁוּעוֹת, וְהֶבֵן לְמַעֲשֶׂה.

ח.

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר זֶה תִּתְמַרְמֵר מְאֹד עַל צַעַר וְגָלוּת הַשְּׁכִינָה, הַצּוֹעֶקֶת ע' קָלִין כְּנֶגֶד הָע' תֵּבִין שֶׁיֵּשׁ בְּמִזְמוֹר זֶה; כִּי כְּשֶׁעוֹבֶרֶת עַל הָאָדָם קְטָנוּת הַמֹּחִין, עָלָיו לְצַעֵק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ ע' קָלִין, וְזֶה יִפְתַּח אֶת מֹחוֹ. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן לו), כִּי כָּל נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל הוּא מֻשְׁרָשׁ בְּשִׁבְעִים נְפָשׁ שֶׁל בֵּית יַעֲקֹב, וְשִׁבְעִים נֶפֶשׁ שֶׁל בֵּית יַעֲקֹב מֻשְׁרָשִׁים בְּשִׁבְעִים פָּנִים שֶׁל תּוֹרָה (עין תקוני־זהר, תקון לב); וְזֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹקִים, שֶׁכְּנֶגֶד שִׁבְעִים נֶפֶשׁ שֶׁל בֵּית יַעֲקֹב הֵם שִׁבְעִים לְשׁוֹנוֹת, שֶׁכָּל לְשׁוֹן וְלָשׁוֹן יֵשׁ לָהּ מִדָּה רָעָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ, מַה שֶּׁאֵין בַּחֲבֶרְתָּהּ, וּמֵחֲמַת הַמִּדּוֹת הָאֵלּוּ הֵם מְרֻחָקִים מִשִּׁבְעִים פָּנִים שֶׁל תּוֹרָה. וּכְשֶׁהַנֶּפֶשׁ שֶׁל בֵּית יַעֲקֹב בָּאָה בַּגָּלוּת תַּחַת יַד שִׁבְעִים לְשׁוֹנוֹת, הֵינוּ בְּמִדּוֹתֵיהֶם הָרָעִים,

פְּיִשׁוּעָתֶךָ וּבְשֵׁם־ אֱלֹהֵינוּ נִדְגֹּל, יְמַלֵּא יְהוָה יאהדונהי כָּל־מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ: עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי הוֹשִׁיעַ יְהוָה־ יאהדונהי מְשִׁיחוֹ, יַעֲנֵהוּ מִשְּׁמֵי קָדְשׁוֹ, בִּגְבוּרוֹת יֶשַׁע יְמִינוֹ: אֵלֶּה בָרֶכֶב ◦ וְאֵלֶּה בַסּוּסִים, וַאֲנַחְנוּ בְּשֵׁם־ יְהוָה־ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ נַזְכִּיר: הֵמָּה כָרְעוּ וְנָפָלוּ, וַאֲנַחְנוּ קַמְנוּ וַנִּתְעוֹדָד: יְהוָה־ יאהדונהי הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־ קָרְאֵנוּ:

עת רצון

אָז הִיא רָאמַת שִׁבְעִין קְלִין כַּיּוֹלֶדֶת, שֶׁקֹּדֶם הַלֵּדָה הִיא צוֹעֶקֶת שִׁבְעִין קְלִין (זֹהַר פִּינְחָס רמט:); כְּנֶגֶד שִׁבְעִין תֵּבִין, שֶׁבַּמִּזְמוֹר "יַעַנְךָ", שֶׁבְּלֹא זֶה אִי אֶפְשָׁר לָהּ לְיַלֵּד. וְזֶהוּ כְּלַל, שֶׁכָּל נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל קֹדֶם שֶׁיֵּשׁ לָהּ הִתְגַּלּוּת בַּתּוֹרָה וּבַעֲבוֹדָה, אָז מְנַסִּין וּמְצָרְפִים אֶת הַנֶּפֶשׁ בְּגִלּוּת שֶׁל שִׁבְעִים לְשׁוֹן, הַיְנוּ בְּתַאֲווֹתֵיהֶן, וּכְשֶׁהִיא בָּאָה בְּמִדּוֹתֵיהֶן בְּגִלּוּת, אָז הִיא רָאמַת שִׁבְעִין קְלִין. כִּי הִתְגַּלּוּת הִיא בְּחִינַת לֵדָה, כִּי קֹדֶם הִתְגַּלּוּת שֶׁל תּוֹרָה, אָז הִיא בִּבְחִינַת עִבּוּר, שֶׁהַתּוֹרָה הִיא נֶעֱלֶמֶת מִמֶּנּוּ (קֹהֶלֶת יא, ה): "כַּעֲצָמִים בְּבֶטֶן הַמְּלֵאָה", (דִּבְרִים לא, יח) "וְאָנֹכִי הַסְתֵּר אַסְתִּיר"; הַיְנוּ בַּגְּלוּת בַּמִּדּוֹת הָרָעוֹת שֶׁל שִׁבְעִים לָשׁוֹן, כִּי הַקְּלִפָּה קָדְמָה לַפְּרִי, וּמִי שֶׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל הַפְּרִי, צָרִיךְ לְשַׁבֵּר מִקֹּדֶם הַקְּלִפָּה, לָכֵן קֹדֶם הַהִתְגַּלּוּת מָכְרָח הַנֶּפֶשׁ לִבְוֹא בְּגָלוּת, הַיְנוּ בְּמִדּוֹתֵיהֶם, כְּדֵי לְשַׁבְּרָם, וְלָבוֹא אַחַר־כָּךְ לְהִתְגַּלּוּת. וְלָכֵן צְרִיכִין לִצְעֹק הַרְבֵּה קוֹלוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ שֶׁיְּנַצֵּל מִתַּאֲוֹת נִאוּף שֶׁבּוֹעֶרֶת בּוֹ, וּבְאָמְרָךְ "יַעַנְךָ יְהוָ"ה בְּיוֹם צָרָה" תִּכְוֵן בְּגִימַטְרִיָּה שֵׁם יַב"ק כָּזֶה יאהלוההי"ם, וּבְאָמְרָךְ "יְשַׂגֶּבְךָ שֵׁם' אֱלֹהֵי' יַעֲקֹב"' תִּכְוֵן סוֹפֵי־תֵבוֹת בְּגִימַטְרִיָּה ב"ן כָּזֶה: יו"ד, ה"ה, ו"ו, ה"ה, וּבְאָמְרָךְ "עֲנָנָה בְּי'שׁוּעָתֶךָ", תִּכְוֵן רָאשֵׁי־תֵבוֹת שֵׁם ב"ן כָּזֶה: יו"ד, ה"ה, ו"ו, ה"ה. וּבְאָמְרָךְ "יַעֲנֵנוּ' בְּיוֹם' קָרְאֵנוּ" תִּכְוֵן רָאשֵׁי־תֵבוֹת שֵׁם יַב"ק כָּזֶה: יאהלוההי"ם, וְסוֹפֵי־תֵבוֹת שֵׁם ב"ן כָּזֶה: יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה, וּכְלַל הַשְּׁמוֹת הָאֵלּוּ הֵם שֶׁהָאָדָם שָׁחוֹזֵר בִּתְשׁוּבָה, עַל־יְדֵי שֶׁנָּפַל בְּתַאֲוַת נִאוּף, וְעָשָׂה מַעֲשֶׂה בְּהֵמָ"ה, עָלָיו לִהְיוֹת בָּק"י בַּהֲלָכָה, שֶׁהוּא סוֹד הַתְּשׁוּבָה, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן ו); כִּי מִי שֶׁחוֹגֵר מָתְנָיו לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, עָלָיו לְהִתְאַזֵּר עִם בְּקִיאוּת בַּהֲלָכָה, לֵידַע אֵיךְ לֵילֵךְ בְּדַרְכֵי הַתְּשׁוּבָה, דֶּרֶ"ךְ עוֹלֶה פַּעֲמַיִם הַשֵּׁם יַב"ק יְחוּד בְּרָכָה קְדֻשָּׁה, וּלְהִתְעַלּוֹת מִמַּעֲשֵׂי בְּהֵמָ"ה שֶׁעָשָׂה. וְלָכֵן בְּמִזְמוֹר זֶה מְכַוְּנִים כַּמָּה פְּעָמִים אֶת שֵׁם יַב"ק וְשֵׁם ב"ן הָעוֹלֶה בְּמִסְפַּר בְּהֵמָ"ה, כִּי מִי שֶׁנָּפַל וְעָשָׂה מַעֲשֶׂה בְּהֵמָה, וְרוֹצֶה לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה, עָלָיו לִהְיוֹת בָּק"י בְּרָצוֹא וּבָק"י בְּשׁוּב, שֶׁתָּמִיד יִצְעַק ע' קָלִין אֵלָיו יִתְבָּרַךְ - הֵן בַּעֲלִיָּה וְהֵן בִּירִידָה, וְלֹא יַנִּיחַ אֶת עַצְמוֹ לִפֹּל בְּשׁוּם פָּנִים וְאֹפֶן, וַאֲפִלּוּ שֶׁנִּשְׁלַךְ לִמְקוֹם שֶׁנִּשְׁלַךְ, אָסוּר לְהִתְיָאֵשׁ בְּשׁוּם פָּנִים וְאֹפֶן, רַק לְהִתְחַזֵּק בֵּין בַּעֲלִיָּה וּבֵין בִּירִידָה, וְלִצְעֹק הַרְבֵּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ ע' קָלִין

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינֹת, מִזְמוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ, יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה: לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ, בְּכָל־גּוֹיִם יְשׁוּעָתֶךָ: יוֹדוּךָ עַמִּים| אֱלֹהִים, יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: יִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ לְאֻמִּים, כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים

עת רצון

מַמָּשׁ, וְעַל־יְדֵי־זֶה סוֹף־כָּל־סוֹף יִפָּתְחוּ לוֹ הַמַּחְיָן שֶׁיּוּכָה לַעֲשׂוֹת מַהַמַּקִּיף פְּנִימִי, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן כא): בְּשָׁעָה שֶׁהַמַּחְיָן וְהַשֶּׁפַע אֶלְקִי הוּא בְּהֶעְלֵם בְּחִינַת עִבּוּר, אָז יָפָה צְעָקָה לָאָדָם - בֵּין בִּתְפִלָּה וּבֵין בְּתוֹרָה; כִּי כְּשֶׁנִּתְעַלֵּם הַמַּחְיָן, שֶׁאָז הֵם בִּבְחִינַת עִבּוּר, עָלָיו לִצְעֹק כְּמוֹ אִשָּׁה שֶׁכּוֹרַעַת לֵילֵד, וְרָאמַת ע' קִלִּין, כְּמִנְיַן תֵּבוֹת שֶׁבְּמִזְמוֹר 'יַעַנְךָ', וְאָז יִתְגַּלֶּה אֲלָיו הַמַּחְיָן, שֶׁהוּא הָאוֹר אֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא בְּגִלּוּי רַב וְנוֹרָא מְאֹד, וְהוּא נַעֲשֶׂה בָּטֵל וּמְבֻטָּל אֶל עֶצֶם עַצְמִיּוּת אֱלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהֶבֵן לְמַעֲשֶׂה.

ט.

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר זֶה, תִּתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד, כִּי מִזְמוֹר זֶה הוּא בְּצוּרַת הַמְנוֹרָה, וּמְסֻגָּל מְאֹד לְהַמְשִׁיךְ עַל הָאָדָם אוֹר וּשְׂמִירָה גְּדוֹלָה, וְהוּא מְגִלָּה אֶת פְּנֵי הַוַי"ה בָּרוּךְ־הוּא, וְאֵיךְ שֶׁגַּם בְּגַשְׁמִיּוּת הָאָרֶץ מֵאִיר אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאִם אוֹמְרִים בְּכַוָּנָה מִזְמוֹר זֶה, זוֹכִים לְגַלּוֹת אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל עַצְמוֹ וְעַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, כִּי הַמִּזְמוֹר הַזֶּה מַמְשִׁיךְ בְּרָכָה מִמָּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (מִדְרַשׁ־רַבָּה, דְּבָרִים, פְּרָשָׁה א, סִימָן ט): 'אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְיִשְׂרָאֵל: 'בָּעוֹלָם־הַזֶּה הֱיִיתֶם מִתְבָּרְכִין עַל־יְדֵי אֲחֵרִים, לָעָתִיד לָבֹא אֲנִי אֲבָרֵךְ אֶתְכֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים סז, ב): "אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ" וְגוֹ'"; וּבַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ דָּרַשׁ אֶת כָּל הַמִּזְמוֹר הַזֶּה עַל זְמַן חֲצוֹת, שֶׁאָז הָיָה דָּוִד מְשַׁבֵּחַ וְאוֹמֵר אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה, כַּמּוּבָא (זֹהַר פְּרָשַׁת יִתְרוֹ סז:) רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר (תְּהִלִּים סז, ג): "יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם", תָּא חֲזֵי דָּוִד מַלְכָּא קָם וְשַׁבַּח וְאוֹדֵי לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא, כַּיָּון דְּהַוָה מִשְׁתְּדַל בְּאוֹרַיְתָא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא כַּד רוּחַ צָפוֹן אַתְעַר, וַהֲוָה בָּטֵשׁ בְּאינּוּן נִימִין דְּכִנּוֹרָא וְכִנּוֹרָא הֲוָה מְנַגֵּן וְאָמַר שִׁירָה וְכוּ', וּמַה שִׁירָה הֲוָה קָאָמַר? תָּא חֲזֵי! בְּשַׁעֲתָא דְּקֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא אִתְעַר לְגַבֵּי כָּל אִינּוּן רְתִיכִין לְמֵיהַב לוֹן טַרְפָּא כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, דִּכְתִיב (מִשְׁלֵי לא, טו): "וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה, וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרוֹתֶיהָ", כְּדֵין כְּלָהוּ בְּחַדּוּ פָּתְחֵי וְאָמְרִי: **"אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה"**; כַּד רוּחַ צָפוֹן אִתְעַר וְנָחִית לְעָלְמָא, נָשִׁיב וְאָמַר **"לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ בְּכָל גּוֹיִם יְשׁוּעָתֶךָ"**; כְּנוֹר

◦ מִשָּׁר, וּלְאֻמִּים בָּאָרֶץ תַּנְחֵם סֶלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים, יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ, יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים, וְיִירְאוּ אוֹתוֹ כָּל־אַפְסֵי־אָרֶץ:

הַלְלוּיָהּ אוֹדֶה יְהוָה יאהדונהי בְּכָל ◦ ־ ◦ לֵבָב, בְּסוֹד יְשָׁרִים וְעֵדָה: גְּדֹלִים ◦ מַעֲשֵׂי יְהוָה יאהדונהי, דְּרוּשִׁים לְכָל־חֶפְצֵיהֶם: הוֹד־וְהָדָר פָּעֳלוֹ, וְצִדְקָתוֹ

עת רצון

בְּשַׁעֲתָא דְּאִיהוּ מְנַגֲנָא בֵּיהּ בְּהַהוּא רוּחָא, פָּתַח וְאָמַר: "**יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם**"; דָּוִד כַּד הֲוָה קָם וְאִתְעַר עָלַיְהּ רוּחַ קֻדְשָׁא פָּתַח וְאָמַר "**אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ, יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים, וְיִירְאוּ אוֹתוֹ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ**"; בְּגִין לְאַמְשָׁכָא טִיבוּ דְּקֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא מֵעֵלָּא לְתַתָּא, לְבָתַר אָתָא דָּוִד בְּרוּחַ קֻדְשָׁא וְסִדֵּר לוֹן כַּחֲדָא, וְאִסְתַּכַּל בְּכֻלָּא בְּהַאי קְרָא דִּכְנוֹרָא בְּגִין דִּשְׁלִימוּ דִּיקְרָא דְּקֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא עֵלָּא וְתַתָּא בְּשַׁעֲתָא דִּשְׁאַר עַמִּין אִתְכָּפְיָן וְאָתְיָן וְאוֹדָאן לַהּ לְקֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא, כַּיָּון דְּאִינּוּן אִתְכָּפְיָין וְאוֹדָן לַהּ כָּדֵין אִשְׁתְּלִים יְקָרָא דְּקֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא עֵלָּא וְתַתָּא [רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם"; בּוֹא וּרְאֵה, דָּוִד הַמֶּלֶךְ שִׁבַּח וְהוֹדָה אֶת הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, וְהוּא עָסַק בַּתּוֹרָה בַּשָּׁעָה הַהִיא כְּשֶׁרוּחַ צְפוֹנִית הִתְעוֹרֶרֶת וְהָיָה בוֹעֵט בְּאוֹתָם נִימִין שֶׁל הַכִּנּוֹר, וְהַכִּנּוֹר הָיָה מְנַגֵּן וְאוֹמֵר שִׁירָה. וּמָה שִׁירָה הָיָה אוֹמֵר? בּוֹא וּרְאֵה! בְּשָׁעָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִתְעוֹרֵר לְגַבֵּי כָּל אִלּוּ הַמֻּרְכָּבוֹת לְתַת לָהֶן טָרָף, כְּמוֹ שֶׁהֶעֱמִדָנוּ, כַּכָּתוּב: "וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לִנְעֲרוֹתֶיהָ", אֲזַי כָּלָם פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים בְּשִׁמְחָה - "אֱלֹהִים יְחָנֵנוּ וִיבָרְכֵנוּ" וכו'; כְּשֶׁרוּחַ צְפוֹן מִתְעוֹרֵר וְיוֹרֵד לָעוֹלָם, נוֹשֵׁב וְאוֹמֵר: "לְדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ" וכו', הַכִּנּוֹר שֶׁהוּא מְנַגֵּן בּוֹ בְּרוּחַ הַזֹּאת, פּוֹתֵחַ וְאוֹמֵר: יוֹדוּךָ עַמִּים וכו'; דָּוִד כְּשֶׁהָיָה קָם וְהִתְעוֹרֵר עָלָיו רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, פָּתַח וְאָמַר: "אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ" וכו'; כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַטּוֹבָה שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה. וְאַחַר־כָּךְ בָּא דָּוִד, בְּרַךְ בְּרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ וְסִדֵּר אוֹתָם כְּאֶחָד, הִסְתַּכֵּל בְּכָל הַמִּקְרָא הַזֶּה שֶׁל הַכִּנּוֹר, כִּי שְׁלֵמוּת הַכָּבוֹד שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, בְּשָׁעָה שֶׁשְּׁאָר הָעַמִּים נִכְנָעִים, בָּאִים וּמוֹדִים לוֹ, אָז נִשְׁלָם הַכָּבוֹד שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כְּשֶׁכֻּלָּם נִכְנָעִים וּמוֹדִים לוֹ, אֲזַי נִשְׁלָם הַכָּבוֹד שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְמַעְלָה וּלְמַטָּה], עַיִן שָׁם וְהָבֵן לְמַעֲשֶׂה.

◦ ◦

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר זֶה, תֵּדַע שֶׁעָכְשָׁו נַעֲשָׂה הַיִּחוּד שֶׁל לָאָה עִם יַעֲקֹב, כִּי בַּאֲמִירַת

עֹמֶדֶת לָעַד: זֵכֶר עָשָׂה לְנִפְלְאוֹתָיו, חַנּוּן וְרַחוּם
יְהוָה יאהדונהי: טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו, יִזְכֹּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ:
כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ, לָתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם: מַעֲשֵׂי

עת רצון

מִזְמוֹר זֶה בַּחֲצוֹת לַיְלָה בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁירָה, נַעֲשָׂה סוֹד הַזִּוּוּג וְהָעִבּוּר וְהַלֵּדָה, כְּמוּבָא (פְּרִי עֵץ חַיִּים, שַׁעַר תִּקּוּן־חֲצוֹת, פֶּרֶק ג), וּתְכַוֵּן כִּי יֵשׁ בְּמִזְמוֹר זֶה כ"ב אוֹתִיּוֹת אַלְפָּא בֵּיתָא, וְעִם אוֹתִיּוֹת אֵלּוּ מוֹדִים וּמְשַׁבְּחִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְעַל־יְדֵי תּוֹדָה וְהוֹדָאָה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ שֶׁעֲשׁוּעַ עוֹלָם־הַבָּא (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ב), שֶׁזֶּה בְּעַצְמוֹ סוֹד הַזִּוּוּג וְהָעִבּוּר וְהַלֵּדָה; כִּי עַל־יְדֵי תּוֹדָה וְהוֹדָאָה בָּאָה הוֹלָדָה בְּנֶקֶל, שֶׁהִיא סוֹד הַמְשָׁכַת הַמֹּחִין עַל־יְדֵי אוֹתִיּוֹת אָלֶף־בֵּית, שֶׁאָדָם שָׂר שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וּמוּבָא בְּדִבְרֵי מוֹהֲרַנ"תְּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, נְדָרִים, הֲלָכָה ה, אוֹת ח): "**גְּדוֹלִים מַעֲשֵׂי הַוַּיי"ה**" וְגוֹ, עַל־פִּי מַה שֶּׁגִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ס), שֶׁעַל־יְדֵי סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת מְעוֹרְרִים מִן הַשָּׁנָה וְכוּ', וְזוֹכִין לְפִקְיָדַת עֲקָרוֹת וְכוּ', וְסוֹד זִוּוּג הַנְּשִׁיקִין וְכוּ', וְעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁכַת יִרְאָה וְכוּ', וּמִשָּׁם נִמְשָׁכַת אֲרִיכוּת יָמִים וַעֲשִׁירוּת וְכוּ'. וְזֶה "**הוֹד וְהָדָר פָּעֳלוֹ**", בְּחִינַת הַוַּיי"ה פְּעֻלָּתוֹ, שְׁמִרְמֹז עַל סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת. וְזֶה "**זֵכֶר עָשָׂה לְנִפְלְאוֹתָיו, חַנּוּן וְרַחוּם הַוַּיי"ה**"; כִּי הוּא מֵרִבּוּי רַחֲמָיו וַחֲנִינוֹתָיו יִתְבָּרַךְ שֶׁעָשָׂה זֵכֶר לְנִפְלְאוֹתָיו, וְקָבַע לָנוּ חַג הַפֶּסַח הַקָּדוֹשׁ וְכָל הַיָּמִים טוֹבִים לִזְכֹּר בָּהֶם חֲסָדָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְסַפֵּר מַעֲשֵׂי הַוַּיי"ה וְנוֹרָאוֹתָיו, כְּדֵי שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה גַּם עַתָּה לְהִתְעוֹרֵר מִשְּׁנָתֵנוּ הָעֲמֻקָּה שֶׁנָּפַלְנוּ אֵלֶיהָ, וַאֲנַחְנוּ יְשֵׁנִים אֶת יָמֵינוּ, וְאֵין אֲנַחְנוּ זוֹכִים לִהְיוֹת דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּדֶבֶקוּת אֱמֶת, בִּבְחִינַת הִתְעוֹרְרוּת הַשֵּׁנָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לַעֲשִׂירוּת גְּדוֹלָה וְכוּ', עַיֵּן שָׁם. וְזֶהוּ "**טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו**", בְּחִינַת פַּרְנָסָה וַעֲשִׁירוּת, וְזֶהוּ "**יִזְכֹּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ**", בְּחִינַת תִּקּוּן הַבְּרִית, שֶׁהוּא זִוּוּג דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לַעֲשִׂירוּת מֻפְלָגֶת, וְזֶהוּ "**כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ**", שֶׁהוּא בְּחִינַת כָּל הַתּוֹרָה מִבְּרֵאשִׁית עַד מַתַּן תּוֹרָה, שֶׁהוּא בִּשְׁבִיל "**לָתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם**", דְּהַיְנוּ אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁשָּׁיְכָת רַק לְעַם־יִשְׂרָאֵל. וְעַכְשָׁו גָּלִינוּ מִשָּׁם, מֵרֹב חֲטָאֵינוּ וַעֲוֹנוֹתֵינוּ, וְנִזְכֶּה לַחֲזֹר לְשָׁם עַל־יְדֵי מְשִׁיחֵנוּ צִדְקֵנוּ, אֲשֶׁר הוּא יְעוֹרֵר אֶת כָּל עַם־יִשְׂרָאֵל מִן הַשֵּׁנָה הָעֲמֻקָּה, שֶׁיִּשְׁנִים בַּגָּלוּת הָאֲרֻכָּה וְהַמָּרָה הַזֹּאת. וְזֶהוּ שֶׁמְּבָאר וְהוֹלֵךְ הַכֹּל בְּעִנְיָן זֶה: "**מַעֲשֵׂי יָדָיו אֱמֶת וּמִשְׁפָּט**"; כִּי מַעֲשֶׂה יָדָיו שֶׁהֵם סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, שֶׁמְּסַפֵּר הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד, כְּדֵי לְעוֹרֵר מִן הַשֵּׁנָה,

יָדָיו אֱמֶת וּמִשְׁפָּט, נֶאֱמָנִים כָּל־פִּקּוּדָיו: סְמוּכִים לָעַד לְעוֹלָם, עֲשׂוּיִם בֶּאֱמֶת וְיָשָׁר: פְּדוּת שָׁלַח לְעַמּוֹ, צִוָּה־לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ, קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ: רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת יְהוָה יאהדונהי, שֵׂכֶל טוֹב לְכָל־עֹשֵׂיהֶם, תְּהִלָּתוֹ עֹמֶדֶת לָעַד:

עת רצון

הַכֹּל בֶּאֱמֶת וּבְמִשְׁפָּט; כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁהַכֹּל בְּחֶסֶד, אַף־עַל־פִּי־כֵן הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ אוֹהֵב אֱמֶת וּמִשְׁפָּט (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן קטז); וְעַל־כֵּן אֵין אָדָם זוֹכֶה אֲלֵיהֶם, כִּי אִם עַל־יְדֵי הִתְעוֹרְרוּת מִלְּמַטָּה. כִּי זֶה יָדוּעַ, שֶׁמַּה שֶּׁצְּרִיכִין הִתְעוֹרְרוּת מִלְּמַטָּה, הוּא מִצַּד הַמִּשְׁפָּט, כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לְקַבֵּל שִׂכָּרוֹ בֶּאֱמֶת וּבְמִשְׁפָּט. וְזֶהוּ **"סְמוּכִים לָעַד לְעוֹלָם עֲשׂוּיִם בֶּאֱמֶת וְיָשָׁר"**; כִּי כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, וְהַמַּעֲשִׂיּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה מְלֻבָּשֶׁת וְנֶעֱלָמָת בָּהֶם, הַכֹּל נִסְמָךְ זֶה לָזֶה בְּסֵמֶךְ אֱמֶת וְחִזּוּק, בְּאֹפֶן שֶׁתִּהְיֶה בְּחִירָה לְכָל מִי שֶׁיִּחְפֹּץ לָחוּס עַל נַפְשׁוֹ בֶּאֱמֶת לַאֲמִתָּהּ, וְיוּכַל לְהִתְעוֹרֵר עַל יָדָם בֶּאֱמֶת, וְאִם לָאו - לָאו. וְהַשּׁוֹמֵעַ - יִשְׁמַע, וְהֶחָדֵל - יֶחְדַּל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם עַל מַאֲמָרָם זַ"ל (תַּעֲנִית כג.): אֲנָא עַלְמָא בַּחֲרוּבָה אִשְׁתַּכַּח וְכוּ', עַיֵּן שָׁם. וְזֶהוּ **"פְּדוּת שָׁלַח לְעַמּוֹ"**; כִּי הַפְּדוּת וְהַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת הִתְעוֹרְרוּת הַשָּׁנָה תְּלוּיִ בָּזֶה. וְזֶהוּ **"רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת הַוָי"ה"**; כִּי עַל־יְדֵי סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, זוֹכִין לְיִרְאָה. וְזֶהוּ **"שֵׂכֶל טוֹב לְכָל עֹשֵׂיהֶם"**; שֵׂכֶל טוֹב זֶה בְּחִינַת הִתְבּוֹנְנוּת, שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי עֲשִׂירוּת דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲשִׂיָּה, בְּחִינַת "וּבֵרַכְךָ בְּכָל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה", בְּחִינַת (תְּהִלִּים צ, יז): "וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ", שֶׁבְּרֵכָם שֶׁתִּשְׂרֶה בִּרְכָה בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם. וְזֶהוּ **"שֵׂכֶל טוֹב לְכָל עֹשֵׂיהֶם"**, עֹשֵׂיהֶם זֶה בְּחִינַת עֲשִׂירוּת דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְשֵׂכֶל טוֹב, שֶׁהוּא בְּחִינַת הִתְבּוֹנְנוּת, שֶׁאָדָם מִתְבּוֹנֵן בְּהִתְבּוֹנְנוּת בַּתּוֹרָה, וְאָז **"תְּהִלָּתוֹ עוֹמֶדֶת לָעַד"**; כִּי עַל־יְדֵי־זֶה תִּהְיֶה גְּאֻלָּה שְׁלֵמָה שֶׁאֵין אַחֲרֶיהָ גְּלוּת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הַכֹּל יוֹדוּ וִיהַלְלוּ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ לָעַד וְלָנֶצַח. וְכָל זֶה נַעֲשֶׂה עַכְשָׁו בְּעֵת חֲצוֹת לַיְלָה דַּיְקָא, בְּשָׁעָה שֶׁאָדָם קָם מִשְּׁנָתוֹ, וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, וּמְשַׁבֵּחַ וּמְפָאֵר אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁעַל־יְדֵי הִתְעוֹרְרוּת הַשָּׁנָה שֶׁזָּכָה עַכְשָׁו לָקוּם בַּחֲצוֹת, יִזְכֶּה לַעֲשִׂירוּת גְּדוֹלָה, וְיַגִּיעַ אֶל מַדְרֵגַת הִתְבּוֹנְנוּת הַתּוֹרָה, עַד שֶׁיִּפֹּל עָלָיו יִרְאָה וָפַחַד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְיִזְכֶּה לַאֲרִיכוּת יָמִים וְשָׁנִים טוֹבוֹת, וְתָמְשֵׁךְ עָלָיו דְּבֵקוּת לִהְיוֹת דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְכָל זֶה נַעֲשֶׂה דַּיְקָא עַכְשָׁו בְּעֵת חֲצוֹת, שֶׁעַל־יְדֵי הִתְעוֹרְרוּת הַשָּׁנָה נִפְתָּח פִּיו לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה בְּחִינַת אוֹתִיּוֹת הָאַלְפָּא

נוֹעַ תָּנוּעַ אֶרֶץ בַּשִּׁבּוּר, וְהִתְנוֹדְדָה כַּמְּלוּנָה, וְכָבֵד עָלֶיהָ פִּשְׁעָהּ, וְנָפְלָה וְלֹא תוֹסִיף קוּם: וְהָיָה בַּיּוֹם

עת רצון

בֵּיתָא, שֶׁמֵּהֶם נַעֲשָׂה סוֹד הַזִּוּוּג וְהַיִּחוּד בֵּין לֵאָה וְיַעֲקֹב, וְהָבֵן לְמַעֲשֶׂה.

יא.

בְּנִי! מוּבָא בִּפְרִי עֵץ חַיִּים (שַׁעַר תִּקּוּן־חֲצוֹת, פֶּרֶק ג): אַחַר מִזְמוֹר "הַלְלוּיָהּ אוֹדֶה", צָרִיךְ לוֹמַר פְּסוּקִים אֵלּוּ, וְיֵשׁ בָּהֶם סוֹדוֹת גְּדוֹלִים, וְיוֹצְאִים מֵהֶם שְׁמוֹת נוֹרָאִים לְכַוֵּן, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה נִמְשָׁךְ עָלָיו אוֹר וְזִיו וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְאֵלּוּ הֵם הַשֵּׁמוֹת: **כל"ך** יוֹצֵא מִשָּׁלֹשׁ תֵּבוֹת כְּשִׁיפ'וֹר כַּמְּל'וּנָה וְכָ'בֵד, וְשֵׁם **ש'ע'פ'ה'** יוֹצֵא מִתֵּבַת **פשע"ה**, וְשֵׁם **ייעצ"ה** יוֹצֵא מִתֵּבוֹת יִ'פְקֹד י'קו"ק עַ'ל צְ'בָא הַ'מָּרוֹם. וּמוּבָא בְּשַׁעַר רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ; אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְכַוֵּן שְׁמוֹת אֵלּוּ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יְזַכֵּךְ אֶת נַפְשׁוֹ, וְאֵלּוּ הֵם: **כ'ל'ך' ס'ע'פ'ה' י'א'ע'ו'צ'ה'**, וְהֵם יוֹצְאִים מִשֵּׁמוֹת **יהו"ה אהי"ה מנצפ"ך** בְּאוֹפֶן זֶה: יהו"ה וְאֹ' דְּאָהֱיֶה וְצ'פ'ך' דְּמנצפ"ך מְפֹרָשִׁים, וּשְׁנֵי הֵהי"ן דְּאָהֱיֶה מִתְחַלְּפִים בְּכ' עִינִין בְּאוֹתִיּוֹת אחה"ע, וְהֵיו"ד בְּכַ"ף שֶׁאַחֲרֶיהָ בַּא"ב, וְהַמ"ם בְּלָמ"ד שֶׁלְּפָנֶיהָ, וְהַנּו"ן בְּסָמ"ךְ שֶׁאַחֲרֶיהָ בְּאוֹתִיּוֹת א"ב. עוֹד יְכַוֵּן בִּשְׁנֵי שֵׁמוֹת אֵלּוּ **כל"ך סעפ"ה**, שֶׁמִּסְפָּרָם מנצפ"ך עִם חָמֵשׁ אוֹתִיּוֹת, וְשֵׁם **יאעוצ"ה** עִם שֵׁשׁ אוֹתִיּוֹתָיו בְּגִימַטְרִיָּה מ"ה קמ"ג, שֶׁהוּא מִסְפַּר פק"ח, וְיִכַּוֵּן לְהָאִיר בָּהֶם בְּקס"א שֶׁהוּא מִסְפַּר עֵינֶי"ךָ, וְכַוָּנָה זוֹ מוֹעִילָה מְאֹד לָאָדָם:

יו"ד ה"א וא"ו ה"א אל"ף ה"א יו"ד ה"א
גִּימַטְרִיָּה פק"ח

לְהָאִיר בָּהֶם בְּקס"א אל"ף ה"י יו"ד ה"י גִּימַטְרִיָּה עֵינֶי"ךָ (עִם הַכּוֹלֵל)

וְהָעִנְיָן הוּא, כִּי מוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן רנד); עֵינַיִם הֵם דְּבָרִים עֶלְיוֹנִים וּגְבוֹהִים מְאֹד, וְהֵם רוֹאִים תָּמִיד דְּבָרִים גְּדוֹלִים וְנוֹרָאִים, וְאִם הָיָה הָאָדָם זוֹכֶה לְעֵינַיִם כְּשֵׁרוֹת, הָיָה יוֹדֵעַ דְּבָרִים גְּדוֹלִים, רַק מִמַּה שֶׁעֵינָיו רוֹאוֹת, כִּי הֵם רוֹאוֹת תָּמִיד, אַךְ שֶׁאֵין יוֹדֵעַ מָה רוֹאֶה, כְּמוֹ לְמָשָׁל: כְּשֶׁמַּעֲבִירִין דָּבָר לִפְנֵי עֵינֵי הָאָדָם בְּהַעֲבָרָה וּבְמְהִירוּת גְּדוֹלָה, וַאֲזַי אֵין הָאָדָם יוֹדֵעַ מָה רָאָה. וְהִנֵּה אַף שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁהֶעֱבִירוּ הַדָּבָר לִפְנֵי עֵינָיו, בְּוַדַּאי רָאָה אוֹתוֹ בְּרִאְיָה גְּמוּרָה, עִם כָּל זֶה אֵין יוֹדֵעַ מָה רָאָה, כִּי אַף שֶׁעֵינָיו רָאוּ הַדָּבָר בִּשְׁלֵמוּת, עִם כָּל זֶה מֵחֲמַת הַמְּהִירוּת, לֹא הָיָה פְּנַאי כְּדֵי שֶׁיָּבִיא הָרְאוּת לַדַּעַת, שֶׁיֵּדַע מָה רָאָה, כִּי לְיַדַּע הַדָּבָר שֶׁרָאָה זֶה תָּלוּי בְּדַעַת, וּלְזֶה צָרִיךְ קְצָת זְמַן שֶׁיַּשִּׂיגֵהוּ קְצָת הַדָּבָר הַנִּרְאֶה לִפְנֵי עֵינָיו, כְּדֵי שֶׁיָּבוֹא וְיוֹשִׁיט

הַהוּא יִפְקֹד יְהוָה עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם וְעַל מַלְכֵי הָאֲדָמָה עַל הָאֲדָמָה:

עת רצון

כֹּחַ הָרְאוּת לְהַדַּעַת אֶת הַדָּבָר הַנִּרְאֶה, כְּדֵי שֶׁיֵּדַע בְּהַדַּעַת מָה רָאָה. וּמֵחֲמַת הַמְהִירוּת לֹא רָאָה הַדָּבָר רַק בְּכֹחַ הָרְאוּת, אֲבָל לֹא הָיָה זְמַן לְהוֹשִׁיט הַדָּבָר לְהַדַּעַת, וְעַל־כֵּן אֵינוֹ יוֹדֵעַ מָה רָאָה. וְכֵן הָאָדָם רוֹאֶה בְּעֵינָיו תָּמִיד דְּבָרִים גְּדוֹלִים (הֵינוּ מַרְאוֹת וְחִזְיוֹנוֹת), אַךְ שֶׁהוּא כְּמוֹ שֶׁמַּעֲבִירִין לְפָנָיו בְּהַעֲבָרָה בְּעָלְמָא וּבִמְהִירוּת גְּדוֹלָה, עַל־כֵּן אֵינוֹ יוֹדֵעַ מָה רָאָה, וּכְשֶׁאָדָם מְכַוֵּן בְּעֵת חֲצוֹת בְּשֵׁמוֹת אֵלּוּ, אָז נִפְתָּחִין לוֹ הַמֹּחִין, וְזוֹכֶה לִרְאוֹת מַרְאוֹת וְחָזְיוֹנוֹת, אֲשֶׁר לֹא תֵאַר לְעַצְמוֹ כְּלָל. וּבִלְבַד שֶׁיִּהְיֶה בְּלֵב אֱמֶת, כִּי לְמַעְלָה בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים, שׁוֹנְאִים מְאֹד אֶת הַשֶּׁקֶר. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן נא): הַשֶּׁקֶר מַזִּיק לָעֵינָיִם; כִּי עַל־יְדֵי הַשֶּׁקֶר מְסַלֵּק הַשְׁגָּחַת עֵינֵי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מֵעָלָיו. וְלָכֵן צְרִיכִין לִבְרֹחַ מִכָּל־מִינֵי שַׁקְרָנִים וְרַמָּאִים וּצְבוּעִים וְלֵצִים, אֲשֶׁר אֵין לָהֶם שׁוּם חֵלֶק בְּקִדֻּשָּׁה, וְאוֹי לוֹ לְמִי שֶׁמִּתְחַבֵּר עִמָּהֶם. וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה לָקוּם בַּחֲצוֹת, וּבוֹכֶה בְּדִמְעוֹת שָׁלִישׁ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּפְקַח אֶת עֵינָיו, וְיִזְכֶּה לִרְאוֹת בְּרוּחָנִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעֵינָיו שֹׁכְלוֹ יְטִילוּ בִּשְׁמוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וְיִזְכֶּה לְיַחֵד יְחוּדִים קְדוֹשִׁים, אָז, אֲהוּבִי, בָּנַי, אִם תִּהְיֶה עֲקֵשָׁן גָּדוֹל לַיְלָה אַחַר לַיְלָה לָקוּם בַּחֲצוֹת לַיְלָה, וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁתִּזְכֶּה לְטַהֵר אֶת הַמֹּחִין שֶׁלְּךָ, וּתְצַיֵּר בְּעֵינֵי שִׂכְלְךָ אֶת שֵׁמוֹת אֵלּוּ, לְבַסּוֹף תִּזְכֶּה לַחֲזוֹת בְּנֹעַם הַוָּי"ה וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ, וְתִהְיֶה עַיִל בְּלֹא בַר. וְהָעִקָּר לִבְרֹחַ מִכָּל־מִינֵי שְׁקָרִים וְדִמְיוֹנוֹת שֶׁל הֶבְלֵי עוֹלָם־הַזֶּה. וְזָכוֹר תִּזְכֹּר מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (שִׂיחוֹת־הַר"ן, סִימָן נא): אֶת זֶה תְּקַבְּלוּ מִמֶּנִּי - שֶׁלֹּא יַטְעֶה אֶתְכֶם הָעוֹלָם, כִּי הָעוֹלָם מַטְעֶה מְאֹד אֶת הָאָדָם, וּצְרִיכִין לִבְרֹחַ מִכָּל־מִינֵי הוֹלְכֵי בָּטֵל, אֲשֶׁר זֶה מוֹשֵׁב לַצִּים. וְתָמִיד לְהִתְחַבֵּר רַק עִם יְרֵאִים וּכְשֵׁרִים אֲמִתִּיִּים, וְאָז גַּם אַתָּה, אֲהוּבִי, בָּנַי, תִּזְכֶּה לִהְיוֹת אִישׁ כָּשֵׁר וְיָרֵא אֱלֹקִים, וְתִזְכֶּה לִדְבָרִים עֶלְיוֹנִים עַד מְאֹד; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ בָּזֶה הָעוֹלָם; כִּי בָּזֶה הָעוֹלָם יְכוֹלִים לִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ אֶל מַדְרֵגוֹת עֶלְיוֹנוֹת, אִם רַק מְצַיֵּת אֶת רַבֵּנוּ זַ"ל עַל כָּל אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי הוּא זֶה, כַּמּוּבָא בִּדְבָרָיו זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן קכג); וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (שָׁם, חֵלֶק ב, סִימָן נה): רֽוַח הָעוֹלָם־הַזֶּה אֵין לְשַׁעֵר; דְּהֵינוּ מַה שֶּׁהָאָדָם יָכוֹל לְהַרְוִיחַ בָּזֶה הָעוֹלָם, וְאֵין צָרִיךְ עַל זֶה הוֹצָאוֹת מְשֻׁלָּשׁ שֶׁקּוֹרִין אוֹיֹשׁ לאג, רַק מַה שֶּׁהַכֹּל לְפָנָיו הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, יָכוֹל לְהַרְחִיב יָדוֹ וּלְהַרְוִיחַ הַרְבֵּה מְאֹד, עַיִן לֹא רָאֲתָה וְכוּ', וְהֵבֵן לְמַעֲשֶׂה.

לַמְנַצֵּחַ, מִזְמוֹר לְדָוִד: בֶּבוֹא־אֵלָיו נָתָן הַנָּבִיא,
כַּאֲשֶׁר־בָּא אֶל־בַּת־שָׁבַע: חָנֵּנִי אֱלֹהִים
כְּחַסְדֶּךָ, כְּרֹב רַחֲמֶיךָ מְחֵה פְשָׁעָי: הֶרֶב כַּבְּסֵנִי
מֵעֲוֹנִי, וּמֵחַטָּאתִי טַהֲרֵנִי: כִּי־פְשָׁעַי אֲנִי אֵדָע,
וְחַטָּאתִי נֶגְדִּי תָמִיד: לְךָ לְבַדְּךָ חָטָאתִי וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ
עָשִׂיתִי, לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדָבְרֶךָ, תִּזְכֶּה בְשָׁפְטֶךָ: הֵן־

עת רצון

יב.

אָהוּבַי, בָּנַי! לִפְנֵי שֶׁאַתָּה אוֹמֵר אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה, תְּכַוֵּן בְּשֵׁם קָדוֹשׁ אֶחָד מִשְּׁמוֹת שֶׁל ע"ב, וְהוּא **אל"ד** הַמְכֻוָּן בְּרָאשֵׁי־תֵבוֹת: **א**ַ֫ל **ד**ַּ֫מִּי לָ֫כֶם **אד"ל**, הַנֶּאֱמָר לְמַעְלָה בְּתִקּוּן רָחֵל, הָרוֹמֵז לְדִין, וְנֶהְפָּךְ אַחַר מִזְמוֹרִים שֶׁל תִּקּוּן לֵאָה לְרַחֲמִים וְנַעֲשֶׂה אל"ד, וְעִם הַכּוֹלֵל הוּא לֵאֵ"ה, כִּי הוּא סוֹד לַדַּת לֵאָה. וְטוֹב לְכַוֵּן מָקוֹר זֶה הַשֵּׁם, וְהוּא טוֹב מְאֹד לְכָל דָּבָר, אל"ד בְּגִימַטְרִיָּה עִם הַכּוֹלֵל לֵאֵ"ה, וְאַחַר־כָּךְ תִּתְוַדֶּה עַל חֲטָאֶיךָ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לְהוֹלִיד אֶת הַמֹּחִין הַיּוֹצְאִים מִבִּינָה, שֶׁהִיא לֵאָה; כִּי כְּשֶׁמִּתְיַחֲדִים אַבָּא וְאִמָּא מִשָּׁם יוֹצֵא אַחַר־כָּךְ הוֹלָדָה. וְעַל־כֵּן לֵאֵ"ה דַּיְקָא עוֹלֶה אל"ד עִם הַכּוֹלֵל, כִּי מִבִּינָה שֶׁהִיא לֵאָה יוֹצְאוֹת הַשֵּׁשׁ סְפִירוֹת, שֶׁהֵם זְעֵיר־אַנְפִּין, וְהִיא יָלְדָה שִׁשָּׁה בָּנִים לְיַעֲקֹב. וְהַמִּזְמוֹר הַזֶּה הוּא כָּלוֹ וִדּוּיִים, שֶׁהִתְוַדָּה דָּוִד הַמֶּלֶךְ לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאַף שֶׁדּוֹמֶה הַמַּלְאָךְ רָצָה לְהַפִּילוֹ, לֹא הִנִּיחַ אֶת עַצְמוֹ לְהִפּיל. וְכַמּוּבָא בְּדִבְרֵי מוֹהַרְנַ"תְ זַ"ל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, רְבִית ה, אוֹת כו), אֲשֶׁר זֶה שָׁטָעַן דָּוִד כְּשֶׁהִתְוַדָּה עַל חֶטְאוֹ בְּבַת שֶׁבַע - **"כִּי פְשָׁעַי אֲנִי אֵדָע וְחַטָּאתִי נֶגְדִּי תָמִיד"**; וְאִם־כֵּן אוּכַל לְהִתְרַחֵק וְלִפֹּל עַל־יְדֵי־זֶה, חַס וְשָׁלוֹם, לוֹמַר שֶׁאֶפְסָה תִּקְוָה, חַס וְשָׁלוֹם. וּכְמוֹ שֶׁרָצוּ הָרְבֵּה לִדְחוֹתוֹ עַל־יְדֵי־זֶה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים ג, ג): "רַבִּים אוֹמְרִים לְנַפְשִׁי אֵין יְשׁוּעָתָה לוֹ בֵּאלֹקִים סֶלָה", וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשׁ"י שָׁם, שֶׁהוּא מֵחֲמַת הֶעָוֹן הַזֶּה. אֲבָל דָּוִד הַמֶּלֶךְ לֹא הִסְתַּכֵּל עַל כָּל הַדְּחִיּוֹת הָאֵלֶּה - הֵן מֵאֲחֵרִים וְהֵן מֵעַצְמוֹ, רַק חִזֵּק אֶת עַצְמוֹ וְאָמַר: **"לְךָ לְבַדְּךָ חָטָאתִי וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי;** כִּי לֹא חָטָאתִי נֶגֶד שׁוּם מַלְאָךְ וְשָׂרָף, כִּי אִם נֶגְדְּךָ לְבַד. וְעַל־כֵּן בְּיָדְךָ לְסִלּוֹחַ, כִּי אַתָּה מָכְרָח כְּבִיכוֹל לִסְלֹחַ **"לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדָבְרֶךָ תִּזְכֶּה בְשָׁפְטֶךָ"**; כְּדֵי שֶׁתִּצְדַּק וְתִזְכֶּה נֶגֶד הַמַּלְאָכִים שֶׁקִּטְרְגוּ

בְּעָוֹן חוֹלַלְתִּי, וּבְחֵטְא יֶחֱמַתְנִי אִמִּי: הֵן־אֱמֶת חָפַצְתָּ בַּטֻּחוֹת, וּבְסָתֻם חָכְמָה תוֹדִיעֵנִי: תְּחַטְּאֵנִי בְאֵזוֹב ‹› וְאֶטְהָר, תְּכַבְּסֵנִי וּמִשֶּׁלֶג אַלְבִּין: תַּשְׁמִיעֵנִי שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה, תָּגֵלְנָה עֲצָמוֹת דִּכִּיתָ: הַסְתֵּר פָּנֶיךָ מֵחַטָּאָי,

עת רצון

וְאָמְרוּ (מִדְרַשׁ־רַבָּה, בְּרֵאשִׁית, פָּרָשָׁה ח, סִימָן ו): מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ וְגוֹ'. כִּי עָתִיד לְמַחֵטָא קַמָּךְ וּלְאַרְגָּזָא קַמָּךְ וְכוּ'. וְלֹא יָדְעוּ עִצָּם רִבּוּי רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ עַד אַיִן חֵקֶר, שֶׁאַתָּה מַרְבֶּה לִסְלֹחַ לְכָל הַמְבַקְּשִׁים מְחִילָה וּסְלִיחָה מֵאִתְּךָ. עַל־כֵּן אַתָּה מֻכְרָח לִסְלֹחַ, כְּדֵי שֶׁתִּצְדַּק בְּדָבְרֶךָ וּבְשָׁפְטֶךָ שֶׁבָּרָאתָ אֶת הָאָדָם. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בַּמִּדְרָשׁ, שֶׁהֵשִׁיב הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, וְכִי בְּחִנָּם נִקְרֵאתִי רַחוּם וְחַנּוּן וְכוּ'?! וְזֶה שֶׁאָמַר אַחַר כֹּל "**הֵן אֱמֶת חָפַצְתָּ בַּטֻּחוֹת וּבְסָתֻם חָכְמָה תוֹדִיעֵנִי**"; הַיְנוּ אַף־עַל־פִּי שֶׁלְּפִי הָאֱמֶת שֶׁבַּדַּעְתִּי נִדְמֶה לִי שֶׁרָחוֹק מְאֹד שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ יִסְלַח לִי עַל עָוֹן גָּדוֹל כָּזֶה, וּמַחֲמַת זֶה כְּמְעַט נָפַלְתִּי בְּדַעְתִּי וְנִתְרַחַקְתִּי מֵאִתְּךָ עַל־יְדֵי־זֶה, חַס וְשָׁלוֹם, אֲבָל חַסְדְּךָ גָּבַר עָלַי, שֶׁזִּכִּיתַנִי לְהָבִין מֵרָחוֹק, שֶׁאֱמִתַּת רַחֲמֵי דַּעְתְּךָ הַקְּדוֹשָׁה, אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג; עַל־כֵּן אֲנִי מְחֻיָּב לַעֲשׂוֹת אֶת שֶׁלִּי - לְהִתְחַזֵּק בְּכָל פַּעַם, וּלְהַפִּיל תְּחִנָּתִי לְפָנֶיךָ, עַד יַשְׁקִיף וְיֵרֶא הַשֵּׁם מִשָּׁמַיִם. וְזֶהוּ "**הֵן אֱמֶת חָפַצְתָּ בַּטֻּחוֹת**"; שֶׁבְּוַדַּאי הוּא הָאֱמֶת, וְכָל חֶפְצְךָ וּבַקָּשָׁתְךָ מֵהָאָדָם הַשָּׁפֵל הַזֶּה הוּא רַק הָאֱמֶת, אֲבָל אֲנִי מְבַקֵּשׁ "**וּבְסָתֻם חָכְמָה תוֹדִיעֵנִי**", שֶׁתּוֹדִיעֵנִי חָכְמָה אֲמִתִּית, מַה שֶּׁסְּתוּם וְנֶעְלָם מִמֶּנִּי, שֶׁזֶּה עִקַּר הָאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ; הַיְנוּ שֶׁחִזֵּק אֶת עַצְמוֹ, וְטָעַן עִם הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, אַף־עַל־פִּי שֶׁאַתָּה חָפֵץ רַק בָּאֱמֶת, בְּחִינַת "**הֵן אֱמֶת חָפַצְתָּ בַּטֻּחוֹת**", וּלְפִי הָאֱמֶת שֶׁבְּדַעְתִּי רָחוֹק מְאֹד שֶׁיִּמְחֹל לִי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁנִּדְמֶה, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁאִפְסָה תִּקְוָה, חָלִילָה, אֲבָל אֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁעֲדַיִן לֹא הִשַּׂגְתִּי אֲמִתַּת רַחֲמֶיךָ בִּשְׁלֵמוּת. וַאֲנִי מְבַקֵּשׁ "**וּבְסָתֻם חָכְמָה תוֹדִיעֵנִי**", שֶׁתּוֹדִיעֵנִי מַה שֶּׁסְּתוּם וְנֶעְלָם מִמֶּנִּי, שֶׁהוּא אֲמִתַּת רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ, אֲשֶׁר שָׁגְבוּ וְעָמְקוּ מְאֹד, וְנֶעְלְמוּ מִמֶּנִּי, אֲשֶׁר עַל יָדָם יֵשׁ לִי גַּם־כֵּן תִּקְוָה גְּדוֹלָה, כִּי מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבוֹתֶיךָ, וְאֵין אָנוּ יוֹדְעִין כְּלָל. וְיֵשׁ עִנְיָן שֶׁיִּתְקַן הַכֹּל וְיִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וְכָל הָעַוְוֹנוֹת יִתְהַפְּכוּ לִזְכֻיּוֹת, רַק שֶׁלֹּא יֵיאַשׁ עַצְמוֹ מִן הַצַּעֲקָה וְהַתְּפִלָּה וְהַתְּחִנָּה. וּכְמוֹ שֶׁשָּׁמַעְתִּי מִפִּי רַבֵּנוּ זַ"ל (שִׂיחוֹת־הַר"ן, סִימָן ג); וְלָכֵן כָּל מִי שֶׁיּוֹדֵעַ בְּנַפְשׁוֹ שֶׁחָטָא בְּעֵת שֶׁאוֹחֵז בְּמִזְמוֹר זֶה, אֲזַי הוּא הַזְּמַן לְהִתְוַדּוֹת וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן עַל נַפְשׁוֹ, וְלִשְׁפֹּךְ שִׂיחַ וּתְפִלָּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ; כִּי הַמִּזְמוֹר הַזֶּה אָמְרוּ דָּוִד בְּשִׁבְיל כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וַחֲכָמֵינוּ

וְכָל־עֲוֹנֹתַי מְחֵה: לֵב טָהוֹר בְּרָא־לִי אֱלֹהִים, וְרוּחַ נָכוֹן חַדֵּשׁ בְּקִרְבִּי: אַל־תַּשְׁלִיכֵנִי מִלְּפָנֶיךָ, וְרוּחַ קָדְשְׁךָ אַל־תִּקַּח מִמֶּנִּי: הָשִׁיבָה לִּי שְׂשׂוֹן יִשְׁעֶךָ, וְרוּחַ נְדִיבָה תִסְמְכֵנִי: אֲלַמְּדָה פֹּשְׁעִים דְּרָכֶיךָ, וְחַטָּאִים אֵלֶיךָ יָשׁוּבוּ: הַצִּילֵנִי מִדָּמִים [אֱלֹהִים], אֱלֹהֵי תְּשׁוּעָתִי, תְּרַנֵּן לְשׁוֹנִי צִדְקָתֶךָ: אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח, וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ: כִּי לֹא־תַחְפֹּץ זֶבַח וְאֶתְּנָה, עוֹלָה לֹא תִרְצֶה: זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה, לֵב־נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה: הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת־צִיּוֹן, תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָ ִם: אָז תַּחְפֹּץ זִבְחֵי־צֶדֶק, עוֹלָה וְכָלִיל, אָז יַעֲלוּ עַל־מִזְבַּחֲךָ פָּרִים:

עֵת רָצוֹן

הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (מִדְרַשׁ תְּהִלִּים מִזְמוֹר נא): לְשׁוֹנוֹ שֶׁל אָדָם מְבִיאוֹ לְחַיֵּי הָעוֹלָם־הַבָּא. מִי גָּרַם לְדָוִד לָבֹא לָעוֹלָם־הַבָּא? פִּיו שֶׁאָמַר חָטָאתִי. וְכֵן כָּל בַּר־יִשְׂרָאֵל, שֶׁאֵינוֹ מַטֶּה אֶת עַצְמוֹ, וּבָא אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּלֵב אֱמֶת וּבְלֵב נָכוֹן, וּמִתְוַדֶּה עַל עֲוֹונוֹתָיו, וְאוֹמֵר אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה בְּכַוָּנַת פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, לֹא יָזוּז מִשָּׁם עַד שֶׁיִּמְחֹל לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יַטֶּה אֶת עַצְמוֹ כְּלָל; כִּי מִי שֶׁמַּטֶּה, עוֹלוֹת לוֹ תָּמִיד מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל הִתְרַחֲקוּת, כְּאִלּוּ מְרַחֲקִים אוֹתוֹ מִן הַשָּׁמַיִם, וְאֵין חֲפָצִים בּוֹ כְּלָל, וּכְאִלּוּ אֵין לוֹ כְּבָר שׁוּם תִּקְוָה וְתוֹחֶלֶת. וּבֶאֱמֶת הַכֹּל שֶׁקֶר, הַבָּא מִקְּטָרוּג הַמַּלְאָכִים, שֶׁקִּטְרְגוּ בְּעֵת בְּרִיאַת הָאָדָם: "מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ" וְגוֹ'; עַל־כֵּן צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ מְאֹד מֵהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ כָּל יְמֵי חַיָּיו, שֶׁיִּזְכֶּה לִנְקְדַּת הָאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ. וְהָעִקָּר שֶׁיִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיקֵי אֱמֶת וְתַלְמִידֵיהֶם הַנִּלְוִים אֲלֵיהֶם, שֶׁזָּכוּ לִנְקְדַּת הָאֱמֶת לַאֲמִתָּהּ. כִּי עֶצֶם נְקְדַּת הָאֱמֶת אֵין זוֹכִים, כִּי אִם גְּדוֹלֵי מְבַחֲרֵי הַצַּדִּיקִים, וּמֵהֶם יְכוֹלִים יְכוֹלִים לְקַבֵּל כָּל מִי שֶׁזָּכָה לְהִתְקָרֵב אֲלֵיהֶם. אֲבָל צְרִיכִין יְגִיעוֹת גְּדוֹלוֹת לָזֶה, וּלְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְפַּלֵּל הַרְבֵּה לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ עַל זֶה, וְהֵבֵן לְמַעֲשֶׂה.

בימים שאין אומרים תקון רחל ידלג פסוק "עד אנה", ויאמר - "תקום" וכו'.

עַד אָנָה בְּכִיָּה בְצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם:

תָּקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם:

קִינָה לְיוֹם שִׁישִׁי

אַחַר־כָּךְ יֹאמַר קִינָה זוֹ גַּם מַהֲרוּז "דּוֹדִי יָרַד לְגַנּוֹ" סִפֵּר וְשִׂבְחוֹ מְאֹד. כִּי הוּא מְדַבֵּר מִוּכּוּחַ שֶׁל כְּנֶסֶת־יִשְׂרָאֵל עִם הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וּמְעוֹרֵר הַלֵּב מְאֹד. (שִׂיחוֹת־הָרַ"ן סִימָן רסח)

דּוֹדִי יָרַד לְגַנּוֹ לְרֵעוֹת בַּגַּנִּים
לְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ וְלִלְקוֹט שׁוֹשַׁנִּים
קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק פִּתְחִי לִי תַּמָּתִי
שַׁעֲרֵי צִיּוֹן אֲשֶׁר אָהַבְתִּי

אֵלַיִךְ דּוֹדִי נַפְשִׁי אֶשָּׂא
אֵיךְ אֵשֶׁת נְעוּרִים הִיא גְּרוּשָׁה
מֵאָז הָיִיתִי עַל לִבֵּךְ חֲרוּשָׁה
וְעַתָּה הִמְלַכְתְּ אֵשֶׁת זְנוּנִים

עת רצון

יג.

אַהוּבִי, בְּנִי! בְּאָמְרְךָ שְׁנֵי פְּסוּקִים אֵלּוּ, תִּתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד, כִּי צִיּוֹן כְּנֶגֶד רָחֵל, וִירוּשָׁלַיִם כְּנֶגֶד לֵאָה, שֶׁעָכְשָׁו נִגְמָרִים הַזִּוּוּגִים בֵּין יַעֲקֹב לְרָחֵל וּבֵין יַעֲקֹב לְלֵאָה, וּצְרִיכִים לְהַמְתִּיק אֶת שְׁתֵּיהֶן בִּגְבוּרוֹתֵיהֶן. לֵאָה עוֹמֶדֶת מִן הֶחָזֶה דִּזְעֵיר־אַנְפִּין וּלְמַעְלָה, וְרָחֵל עוֹמֶדֶת מִן הֶחָזֶה דִּזְעֵיר־אַנְפִּין וּלְמַטָּה, וְעַל־יְדֵי שֶׁזָּכִיתָ לוֹמַר תִּקּוּן רָחֵל וְלֵאָה, עַל־יְדֵי־זֶה הִמְשַׁכְתָּ אוֹרוֹת עֶלְיוֹנִים, אוֹרוֹת צַחְצָחוֹת עַל נִשְׁמָתְךָ, וְהִדְבַּקְתָּ אוֹתָהּ אֶל שָׁרְשָׁהּ, וְנִמְשָׁךְ עָלֶיהָ עַכְשָׁו אוֹר וְזִיו מַהַיְחוּדִים הָעֶלְיוֹנִים שֶׁנַּעֲשׂוּ עַכְשָׁו בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, עַל־יְדֵי סֵדֶר אֲמִירָתְךָ מִזְמוֹרִים אֵלּוּ, וְתִכָּנֵס בְּךָ תְּשׁוּקָה עֲצוּמָה לַעֲסֹק תָּמִיד בַּתּוֹרָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת רָחֵל, וּתְפִלָּה שֶׁהִיא בְּחִינַת לֵאָה, אֲשֶׁר רַק זוֹ הַתַּכְלִית בְּזֶה הָעוֹלָם - לַעֲסֹק בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה כָּל הַיָּמִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה גּוֹרְמִים שֶׁעַשּׁוּעִים גְּדוֹלִים בְּכָל הָעוֹלָמוֹת; אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחַז בָּזֶה תָּמִיד.

בִּתִּי אַל תִּפְחֲדִי כִּי עוֹד אֶזְכֹּרֵךְ
וּמֵאֶרֶץ רְחוֹקָה אֲקַבֵּץ פְּזוּרֵךְ
עוֹד אֶבְנֵךְ וְנִבְנֵית בְּיָפְיֵךְ וַהֲדָרֵךְ
וְגַם אָמְנָה אַתְּ אֲחוֹתִי

גָּדֵל כְּאֵבִי כָּל עֵת אֶזְכָּרָה
אֵיכָה שִׁפְחָה תִּירַשׁ גְּבִירָה
וְהִיא עַתָּה מִתְנַכֶּרָה
בְּשִׁמְחַת עוֹלָם וְנִטְעֵי נַעֲמָנִים

דְּעִי כִּי אֲחִישֶׁנָּה עֵת רָצוֹן
וְתִשְׁאֲבִי מַיִם חַיִּים בְּשָׂשׂוֹן
אֲשַׁלַּח גְּדִי עִזִּים מִן הַצֹּאן
אֶל אֶרֶץ גָּזְרָה בְּיַד אִישׁ עִתִּי

הָהּ הָהּ אֲדוֹנִי כִּי בְזִיתָנִי
וּמִשָּׁמַיִם אֶרֶץ הִשְׁלַכְתָּנִי
בְּיוֹם קָרָה מַעֲדֶה בֶּגֶד יְעָטָנִי
וַאֲשֶׁר בֵּיתִי הָיָה לָבוּשׁ שָׁנִים

וְאַלְבִּישֵׁךְ רִקְמָה וְשֵׁשׁ אֶחְבְּשֵׁךְ
וּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב עַל לְבוּשֵׁךְ
וַעֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת תִּהְיֶה בְרֹאשֵׁךְ
וְעַל כָּל כָּבוֹד יָפָה אַתְּ רַעְיָתִי

זָר טִמֵּא הֵיכַל קָדְשִׁי
בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים לְנִבְלֵי חַרְשִׁי
עָרוּ עָרוּ יְסוֹד מִקְדָּשִׁי
עָבְרוּ עַל נַפְשִׁי מַיִם הַזֵּדוֹנִים

חֵן יְפַלַּח סְגוֹר לְבָבָם
תַּחַת הַנְּחֹשֶׁת אָבִיא זְהָבָם
בָּנַיִךְ מֵרָחוֹק יָבִיאוּ עַל גַּבָּם
עֲתָרֵי בַּת פּוּצִי יוֹבִילוּן מִנְחָתִי

טָהוֹר אַתָּה לֹא אַל חָפֵץ רֶשַׁע
עַד אָן לֹא תָּבִיא צַדִּיק וְנוֹשָׁע

תָּשׁוּב וְתַלְבִּישֵׁנִי בִּגְדֵי יֵשַׁע
מְעִיל צְדָקָה וְרֹב פְּנִינִים

יְדִידוּת נַפְשִׁי מַה תִּתְאוֹנְנִי
צִדְקֵךְ גַּם אַהֲבָתֵךְ לֹא נִפְלֵאת מֶנִּי
מִיּוֹם גְּלוֹתֵךְ נָדַדְתִּי אָנִי
כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת עָזַבְתִּי אֶת בֵּיתִי

כְּלוּם יֵשׁ הֲנָאָה מִבְּשַׂר חֲמוֹרִים
כִּי תִשְׂבַּח אַהֲבַת אֵשֶׁת נְעוּרִים
לַחֲצוֹב לָךְ בּוֹרוֹת כֻּלָּם נִשְׁבָּרִים
וְאֵין בָּהֶם מַיִם אַךְ רֹאשׁ פְּתָנִים

לָכֵן הַצַּדִּיק אָבַד עֵקֶב נְפִילָתֵךְ
וִימִינִי הוּשַׁב אָחוֹר מֵרֹב אַהֲבָתֵךְ
לֹא נִכְנַסְתִּי בְּבֵיתִי מִיּוֹם גְּלוֹתֵךְ
לְבַל אֶרְאֶה בְּרָעָתִי

מַלְכִּי קַנֵּא לִכְבוֹד שְׁבִינָתֵךְ
בְּעָלוּנוּ אֲדוֹנִים זָרִים זוּלָתָךְ
וּבְמָקוֹם מִקְדָּשֵׁךְ וְנַחֲלָתָךְ
שָׂמוּ הָאֲשֵׁרִים וְהַחַמָּנִים

נָקָם אֶלְבַּשׁ וְשַׁלְהֶבְתָּיָה
וְאֶשְׂרוֹף בֵּית עַכּוּ״ם וּבֵית הַמִּצְרָיָה
אַשְׁפִּיר חֲצֵי מְדַם חָלָל וְשִׁבְיָה
וּתְהִי זֹאת נֶחָמָתִי

סְפֵינֵךְ אֶבְנֶה וּשְׁעָרַיִךְ אָרִים
וְיַסַּדְתִּיךְ סָבִיב סָבִיב בַּסַּפִּירִים
וְשַׂמְתִּי כַּדְכֹּד שַׁמְשׁוֹתַיִךְ מְאִירִים
וּבְנֵי הַיְצָהָר עַל רֹאשׁ גֵּיא שְׁמָנִים

עוּרִי עוּרִי לִבְשִׁי בִגְדֵךְ צִיּוֹן
כִּי בָנַיִךְ אֶנְאָל עַם עָנִי וְאֶבְיוֹן
עוּרִי דַּבְּרִי שִׁיר בְּבִנְיַן אַפִּרְיוֹן
הַשְׁמִיעִינִי קוֹלֵךְ תַּחַת אַהֲבָתִי

פְּנֵי אֵל תָּשׁוּרִי מֵרֹאשׁ אֲמָנָה
וְעַיִן תְּשׁוּרֵךְ מֵרֹאשִׁית הַשָּׁנָה
וְחָמֵשׁ הַיָּדוֹת תִּהְיֶה לָךְ לְמָנָה
כֵּן דּוֹדִי בָרוּךְ בֵּין הַבָּנִים

צוּף דְּבַשׁ יָזוּב אִמְרָתֵךְ וְשִׂיחֵךְ
תִּשְׁכַּח יְמִינִי אִם אֶשְׁכָּחֵךְ
וּלְהַעֲלוֹת תָּמִיד עַל רָצוֹן מִזְבְּחֵךְ
עַל מִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת בִּקַּשְׁתִּי

קוֹלֵךְ שָׁמַעְתִּי מַחֲמַד עֵינִי
אֶשְׁאַל מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ יְשָׁקֵנִי
וִימִין חֶשְׁקוֹ תְּחַבְּקֵנִי
נָגִילָה בִנְאוֹת דֶּשֶׁא וּמַעְיַן גַּנִּים

רֵעִי לְכָה נַשְׁכִּימָה לַכְּרָמִים
שָׁם אֶתֵּן אֶת דּוֹדַי לָךְ אַהֲבַת עוֹלָמִים
כְּאָח לִי אֶשָּׁקֵךְ נֶגֶד כָּל הָעַמִּים
אֶנְהָגְךָ אֶל בֵּית אִמִּי וְאֶל חֶדֶר הוֹרָתִי

שִׂפְתוֹתַיִךְ כַּלָּה צוּף יָזוּבוּן
וְעֵינַיִךְ יוֹנִים לֵב יֵיטִיבוּן
שְׁנֵי שָׁדַיִךְ רָצוֹן יִשְׁאֲבוּן
שֶׁפַע חַסְדֵי דָוִד הַנֶּאֱמָנִים

תַּבַּעְנָה שִׂפָתַי כִּי אֲזַמְּרָה לָךְ
יְדִידוּת נַפְשִׁי וְלִבִּי אַחֲרַיִךְ הָלַךְ
אַהֲבַת נְעוּרִים זָכַרְתִּי לָךְ
לָכֵן בוֹאִי שָׁכְבִי עִמִּי אֲחוֹתִי

מֹר וַאֲהָלוֹת בְּגָדַיִךְ
נֵרְדְּ וְכַרְכֹּם שְׁמָנַיִךְ
צְרוֹר הַמֹּר בֵּין שָׁדַיִךְ
פְּאֵר וְכָבוֹד כָּל עֲדָתִי

תַּעַן לְשׁוֹנִי שִׁיר בְּסוֹד יְשָׁרִים
עֵת יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל עִם אֵשֶׁת נְעוּרִים

וְהֵיכָל תִּוָּסֵד בִּרְאשׁ הֶהָרִים
בְּשַׁעֲרֵי צִיּוֹן נָעוּף בַּיּוֹנִים

חַלּוּ גְבוּרֵי כֹחַ אַחַי וְלֶאֱמֹי
יוֹמָם וָלַיְלָה לָאֵל אַל תִּתְּנוּ דֹמִי
יִבְנֶה צִיּוֹן וְיִכָּנֵס נִדְחֵי עַמִּי
מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת אֶל בֵּית חֶמְדָּתִי

כְּבוֹד יֵי בְּתוֹכָהּ לְמוֹפֶת וּלְאוֹת
הָאֵשׁ חוֹמָה אֲרֻכָּה סָבִיב לְהַרְאוֹת
נָא חִישׁ גּוֹאֲלֵנוּ אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת
הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ בְּיָרַח הָאֵיתָנִים

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ! מֶלֶךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ. טוֹב וּמֵטִיב הִדָּרֵשׁ לָנוּ, שׁוּבָה עָלֵינוּ בְּרַחֲמוֹן רַחֲמֶיךָ, בִּגְלַל אָבוֹת שֶׁעָשׂוּ רְצוֹנֶךָ. בְּנֵה בֵיתְךָ כְּבַתְּחִלָּה, כּוֹנֵן בֵּית מִקְדָּשְׁךָ עַל מְכוֹנוֹ, הַרְאֵנוּ בְּבִנְיָנוֹ, שַׂמְּחֵנוּ בְּתִקּוּנוֹ, וְהָשֵׁב שְׁכִינָתְךָ לְתוֹכוֹ, וְהָשֵׁב כֹּהֲנִים לַעֲבוֹדָתָם, וּלְוִיִּם לְדוּכָנָם לְשִׁירָם וּלְזִמְרָם, וְהָשֵׁב יִשְׂרָאֵל‹›לִנְוֵיהֶם, וְשָׁם נַעֲלֶה וְנֵרָאֶה וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנֶיךָ. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה־יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתַּעֲלֵנוּ בְּשִׂמְחָה לְאַרְצֵנוּ

עת רצון

יד.

אֲהוּבִי, בְּנִי! בְּאָמְרְךָ תְּפִלָּה זֹאת, תִּתְעוֹרֵר לְרֶקֶד מֵרֹב שִׂמְחָה, וּתְצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ, שֶׁהִנֵּה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בּוֹנֶה אֶת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וְהַכֹּהֲנִים שָׁבִים לַעֲבוֹדָתָם וְהַלְוִיִּם לְדוּכָנָם, לְשִׁירָם וּלְזִמְרָם, וְכָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל חוֹזְרִים וּמִתְקַבְּצִים לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, וּמִתְבַּטְּלוֹת הַקְלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא

וְתִטְעֵנוּ בִּגְבוּלֵנוּ, וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת־קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ, תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, בְּשׁוּב יְהוָה יאהדונהי אֶת־שִׁיבַת צִיּוֹן, הָיִינוּ כְּחֹלְמִים: אָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה, אָז יֹאמְרוּ בַגּוֹיִם, הִגְדִּיל יְהוָה יאהדונהי לַעֲשׂוֹת עִם־אֵלֶּה: הִגְדִּיל יְהוָה יאהדונהי לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ, הָיִינוּ שְׂמֵחִים: שׁוּבָה יְהוָה יאהדונהי אֶת־שְׁבִיתֵנוּ, כַּאֲפִיקִים בַּנֶּגֶב: הַזֹּרְעִים בְּדִמְעָה בְּרִנָּה יִקְצֹרוּ: הָלוֹךְ יֵלֵךְ וּבָכֹה נֹשֵׂא מֶשֶׁךְ־הַזָּרַע, בֹּא־יָבֹא בְרִנָּה נֹשֵׂא אֲלֻמֹּתָיו:

עֵת רָצוֹן

וְהַעֲרֶב־רַב לְגָמְרֵי, וְנִתְגַּלָּה רַק אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, אֲשֶׁר זֶה עִקַּר שַׁעֲשׁוּעַ עוֹלָם־הַבָּא.

טו.

בְּנִי! תֹּאמַר אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי מִזְמוֹר זֶה מְדַבֵּר מִגְּאֻלַּת יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר **"אָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה, אָז יֹאמְרוּ בַגּוֹיִם הִגְדִּיל יְהוָ"ה"** וְגו, וּפָרַשׁ רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן כא): כָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים וְהַגָּלוּת אֵינָם אֶלָּא לְפִי עֶרְךְ חֶסְרוֹן הַדַּעַת, וּכְשֶׁנִּשְׁלָם הַדַּעַת, אָז נִשְׁלָם כָּל הַחֶסְרוֹנוֹת, בְּבְחִינַת (נְדָרִים מא.): אִם דַּעַת קָנִיתָ - מָה חָסַרְתָּ. וּכְתִיב (יְשַׁעְיָה ה, יג): "לָכֵן גָּלָה עַמִּי מִבְּלִי דָעַת" (עַיֵּן סַנְהֶדְרִין צב:); וְעִקַּר הַחַיִּים נִצְחִיִּים יִהְיֶה לָעֲתִיד, מֵחֲמַת הַדַּעַת, שֶׁיִּרְבֶּה הַדַּעַת, שֶׁיֵּדְעוּ הַכֹּל אֶת ה, וְעַל־יְדֵי הַדַּעַת יִכָּלְלוּ בְּאַחְדוּתוֹ, וְאָז יִחְיוּ חַיִּים נִצְחִיִּים כְּמוֹהוּ; כִּי עַל־יְדֵי הַיְדִיעָה נִכְלָלִים בּוֹ, כְּמַאֲמַר הֶחָכָם (דִּרְשׁוֹת־הָר"ן, ד): 'אִלּוּ יְדַעְתִּיו הָיִיתִיו'. וְעִקַּר הַיְדִיעָה יִהְיֶה לֶעָתִיד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם יא, ט): "כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת ה'", וּמֵחֲמַת הַדַּעַת, לֹא יֶחְסַר כָּל טוֹב, וְיִהְיֶה לְכֻלָּם טוֹב. כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (פְּסָחִים נ): 'אָטוּ הָאִידָּנָא לָאו אֶחָד הוּא? וְתַרְצוּ: לֶעָתִיד כּוּלּוֹ הַטּוֹב וְהַמְיֻטָּב'; וַאֲפִלּוּ הָעַכּוּ"ם יֵדְעוּ בְּיִתְרוֹן הַדַּעַת, אֲבָל לֹא כְּמֵנוּ, וְיֵדְעוּ שֶׁהַגְּדֻלָּה שֶׁהָיְתָה לָהֶם וְהַשְׁפָּלוּת שֶׁהָיְתָה לָנוּ בְּזִמַּן הַגָּלוּת, כָּל זֹאת הַגְּדֻלָּה הָיְתָה לָנוּ, אַף־עַל־פִּי שֶׁעַכְשָׁו אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין כָּל זֶה, כִּי אֵין לְהַכְחִישׁ הַחוּשׁ, אַף־עַל־פִּי־כֵן יִרְבֶּה הַדַּעַת וְיָבִינוּ הַכֹּל,

חֲסִידִים וְאַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה נוֹהֲגִים עַל־פִּי סוֹד לוֹמַר פֹּה עָלֵינוּ־לְשַׁבֵּחַ (נְתִיב־מִצְוֹתֶיךָ לְקָאמַרְנָא, נְתִיב הַיִּחוּד, שְׁבִיל הַשִּׁישִׁי, אות ב).

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל, לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית, שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה, שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל־הֲמוֹנָם, שֶׁהֵם ‹› מִשְׁתַּחֲוִים לַהֶבֶל וָרִיק, וּמִתְפַּלְלִים אֶל אֵל ‹› לֹא יוֹשִׁיעַ (יפסיק מעט), וַאֲנַחְנוּ מִשְׁתַּחֲוִים (יברך כל גופו) לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ, וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם ‹› מִמַּעַל, וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים, הוּא אֱלֹהֵינוּ וְאֵין עוֹד אַחֵר, אֱמֶת מַלְכֵּנוּ וְאֶפֶס זוּלָתוֹ, כַּכָּתוּב ‹› בַּתּוֹרָה: וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל ‹› ־ ‹› לְבָבֶךָ, כִּי יְהוָה (יאהדונהי) הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם ‹› מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

עת רצון

שֶׁגְּדֻלָּתָם שֶׁל הָעִבְרִים הָיְתָה לָנוּ גְּדֻלָּה וְלָהֶם הַשְׁפָּלוּת. וְלִכְאוֹרָה הֵיא יְדִיעָה גְּדוֹלָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן הַיְדִיעָה הַזֹּאת תְּהֵיָה לָנוּ לְלַעֲג וְלִשְׂחוֹק לְפִי עֶרְכָּהּ יְדִיעָתֵנוּ. וְזֶהוּ "אָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה, אָז יֹאמְרוּ בַגּוֹיִם הִגְדִּיל יְיָ"ה לַעֲשׂוֹת עִם אֵלֶּה, הִגְדִּיל יְיָ"ה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ", שֶׁיֵּדְעוּ וְיֹאמְרוּ: הַגְּדֻלָּה שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, הַיְנוּ עִם הָעִבְרִים, הִגְדִּיל יְיָ"ה לַעֲשׂוֹת עִם אֵלֶּה, הַגְּדֻלָּה הַזֹּאת הָיְתָה לְיִשְׂרָאֵל, אַף־עַל־פִּי־כֵן "אָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ"; הַיְנוּ שֶׁנִּשְׂחַק וְנַלְעִיג מִידִיעָתָם וְהַשָּׂגָתָם, כִּי הַשָּׂגָתֵנוּ יִהְיֶה לְאַיִן־סוֹף וְקֵץ; אַשְׁרֵי הַמַּחְפֶּה וְיַגִּיעַ!

וְאַחַר־כָּךְ יֹאמַר פִּתְיחַת אֵלְיָהוּ הַנָּבִיא, זָכוּר לַטּוֹב, אֲשֶׁר הוּא מוֹעִיל מְאֹד לִזְכוּךְ הַנֶּפֶשׁ, וּמַכְנִיס בָּאָדָם תְּשׁוּקָה עֲצוּמָה אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאוֹמְרוֹ בְּכָל יוֹם.

עַל כֵּן ◇ נְקַוֶּה לָךְ יְהוָה־יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת
מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ, לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים ◇ מִן
הָאָרֶץ, וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן, לְתַקֵּן עוֹלָם
בְּמַלְכוּת שַׁדַּי, וְכָל־בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ, לְהַפְנוֹת
אֵלֶיךָ ◇ כָּל־רִשְׁעֵי־אָרֶץ, יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל־ יוֹשְׁבֵי
תֵבֵל, כִּי לְךָ תִכְרַע כָּל־בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל ◇ לָשׁוֹן,
לְפָנֶיךָ יְהוָה יהדונהי אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ, וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ
יָקָר יִתֵּנוּ, וְיִקַּבְלוּ כֻּלָּם אֶת־עֹל מַלְכוּתֶךָ, וְתִמְלֹךְ
עֲלֵיהֶם ◇ מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא,
וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד, כַּכָּתוּב ◇ בְּתוֹרָתֶךָ: יְהוָה
יהדונהי יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר: וְהָיָה יְהוָה יהדונהי
לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ, בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה־יְיָ יהדונהי
אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

טוֹב לוֹמַר אַחַר כָּךְ פֶּרֶק רִאשׁוֹן מִמַּסֶּכֶת תָּמִיד וְיָדוּעַ כִּי מוֹהַרַנ"ת זַ"ל נָהַג לֶאוֹמְרוֹ בְּהִתְלַהֲבוּת עֲצוּמָה (שִׂיחוֹת־שָׂרֵי־קֹדֶשׁ, חֵלֶק ו, סִימָן מב):

א. בִּשְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת הַכֹּהֲנִים שׁוֹמְרִים בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ: בְּבֵית אַבְטִינַס,
בְּבֵית הַנִּיצוֹץ, וּבְבֵית הַמּוֹקֵד. בֵּית אַבְטִינַס וּבֵית הַנִּיצוֹץ הָיוּ עֲלִיּוֹת
וְהָרוֹבִים שׁוֹמְרִים שָׁם; בֵּית הַמּוֹקֵד בְּפֶה וּבַיִת גָּדוֹל הָיָה, מָקָף רוֹבְדִין שֶׁל
אֶבֶן, וְזִקְנֵי בֵּית אָב הָיוּ יְשֵׁנִים שָׁם, וּמַפְתְּחוֹת הָעֲזָרָה בְּיָדָם, וּפִרְחֵי כְהֻנָּה
אִישׁ עַל פִּסְתּוֹ בָּאָרֶץ, לֹא הָיוּ יְשֵׁנִים בִּבְגְדֵי קֹדֶשׁ, אֶלָּא פּוֹשְׁטִין וּמִתְקַפְּלִין
וּמַנִּיחִים אוֹתָם תַּחַת רָאשֵׁיהֶם, וּמִתְכַּסִּים בִּכְסוּת עַצְמָן. אֵרַע קֶרִי לְאֶחָד
מֵהֶן - יוֹצֵא וְהוֹלֵךְ לוֹ בַּמִּסְבָּה הַהוֹלֶכֶת תַּחַת הַבִּירָה, וְהַנְּרוֹת הוֹלְקִין מִבָּאן
וּמִבָּאן, עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְבֵית הַטְּבִילָה, וּמְדוּרָה הָיְתָה שָׁם, וּבֵית הַכִּסֵּא

שֶׁל כָּבוֹד. וְזֶה הָיָה כְּבוֹדוֹ: מְצָאוֹ נָעוּל - בְּיִדּוּעַ שֶׁיֵּשׁ שָׁם אָדָם; פָּתוּחַ - בְּיִדּוּעַ שֶׁאֵין שָׁם אָדָם. יָרַד וְטָבַל, עָלָה וְנִסְתַּפֵּג, וְנִתְחַמֵּם כְּנֶגֶד הַמְּדוּרָה. בָּא וְיָשַׁב לוֹ אֵצֶל אָחָיו הַכֹּהֲנִים, עַד שְׁהָיוּ הַשְּׁעָרִים נִפְתָּחִים, יוֹצֵא וְהוֹלֵךְ לוֹ: ב. מִי שֶׁהוּא רוֹצֶה לִתְרֹם אֶת הַמִּזְבֵּחַ, מַשְׁכִּים וְטוֹבֵל עַד שֶׁלֹּא יָבוֹא הַמְמֻנֶּה. וְכִי בְּאֵיזוֹ שָׁעָה הַמְמֻנֶּה בָּא? לֹא כָּל הָעִתִּים שָׁווֹת, פְּעָמִים שֶׁהוּא בָּא מִקְּרִיאַת הַגֶּבֶר, אוֹ סָמוּךְ לוֹ מִלְּפָנָיו אוֹ מִלְּאַחֲרָיו, הַמְמֻנֶּה בָּא וְדוֹפֵק עֲלֵיהֶם, וְהֵם פּוֹתְחִין לוֹ. אָמַר לָהֶם: 'מִי שֶׁטָּבַל יָבוֹא וְיָפִיס'. הֵפִיסוּ, זָכָה מִי שֶׁזָּכָה: ג. נָטַל אֶת הַמַּפְתֵּחַ וּפָתַח אֶת הַפִּשְׁפֵּשׁ, וְנִכְנַס מִבֵּית הַמּוּקָד לָעֲזָרָה, וְנִכְנְסוּ הַכֹּהֲנִים אַחֲרָיו, וּשְׁתֵּי אֲבוּקוֹת שֶׁל אוֹר בְּיָדָם, וְנֶחְלְקוּ לִשְׁתֵּי כִּתּוֹת, אֵלּוּ מְהַלְּכִין בָּאֲכַסַדְרָה דֶּרֶךְ הַמִּזְרָח, וְאֵלּוּ מְהַלְּכִין בָּאֲכַסַדְרָה דֶּרֶךְ הַמַּעֲרָב, הָיוּ בוֹדְקִין וְהוֹלְכִין, עַד שֶׁהֵם מַגִּיעִין לְמָקוֹם עוֹשֵׂי חֲבִתִּין, הִגִּיעוּ אֵלּוּ וָאֵלּוּ, אָמְרוּ: 'שָׁלוֹם'? הַכֹּל שָׁלוֹם; הֶעֱמִידוּ אֶת עוֹשֵׂי חֲבִתִּין לַעֲשׂוֹת חֲבִתִּין: ד. מִי שֶׁזָּכָה לִתְרֹם אֶת הַמִּזְבֵּחַ, הוּא יִתְרֹם וְהֵם אוֹמְרִים לוֹ: חֲזֵי זָהִיר שֶׁלֹּא תִּגַּע בַּכֶּלִי, עַד שֶׁתְּקַדֵּשׁ יָדֶיךָ וְרַגְלֶיךָ מִן הַכִּיּוֹר, וַהֲרֵי הַמַּחְתָּה נְתוּנָה בְּמִקְצוֹעַ בֵּין הַכֶּבֶשׁ לַמִּזְבֵּחַ, בְּמַעֲרָבוֹ שֶׁל כֶּבֶשׁ. אֵין אָדָם נִכְנָס עִמּוֹ, וְלֹא גֵר בְּיָדוֹ, אֶלָּא מְהַלֵּךְ לְאוֹר הַמַּעֲרָכָה. לֹא הָיוּ רוֹאִין אוֹתוֹ וְלֹא שׁוֹמְעִין אֶת קוֹלוֹ, עַד שֶׁהָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל הָעֵץ, שֶׁעָשָׂה בֶּן קָטִין מוּכְנִי לַכִּיּוֹר, וְהֵן אוֹמְרִים הַגִּיעַ עֵת. קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו מִן הַכִּיּוֹר, נָטַל מַחְתַּת הַכֶּסֶף, וְעָלָה לְרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ, וּפִנָּה אֶת הַגֶּחָלִים חֵילָךְ וְחֵילָךְ, וְחָתָה מִן הַמַּאֲכָלוֹת הַפְּנִימִיּוֹת וְיָרַד, הִגִּיעַ לָרִצְפָּה, הָפַךְ פָּנָיו לְצָפוֹן, הָלַךְ לְמִזְרָחוֹ שֶׁל כֶּבֶשׁ כְּעֶשֶׂר אַמּוֹת, צָבַר אֶת הַגֶּחָלִים עַל גַּבֵּי הָרִצְפָּה, רָחוֹק מִן הַכֶּבֶשׁ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, מָקוֹם שְׁנוֹתְנִין שָׁם מֶרַאת הָעוֹף וְרֹשׁוֹן מִזִּבְחַ הַפְּנִימִי וְהַמְּנוֹרָה:

וְאַחַר הַתִּקּוּן יִלְמַד שִׁעוּר מִשְׁנָיוֹת קֹדֶם לְכָל דָּבָר כִּי מִשְׁנָה אוֹתִיּוֹת נְשָׁמָה, וְאִם אֶפְשָׁר שֶׁיִּשְׁלִים בְּכָל חֹדֶשׁ חַ"י פְּרָקִים בְּכָל יוֹם מַה טּוֹב: וְקַבָּלָה בְּיָדִי שֶׁאֵין אָדָם רוֹאֶה פְּנֵי גֵּיהִנּוֹם מִי שֶׁהוּא בָּקִי בְּמִשְׁנָיוֹת (הַשְּׁלֹ"ה הַקָּדוֹשׁ)

ואח"כ יאמר פתיחת אליהו ז"ל וקדיש על ישראל:

פְּתִיחַת אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא

וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

פָּתַח אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא זָכוּר לְטוֹב ◇ וְאָמַר: רִבּוֹן עָלְמִין דְּאַנְתְּ הוּא חַד וְלָא בְחֶשְׁבָּן. אַנְתְּ הוּא עִלָּאָה עַל כָּל־עִלָּאִין סְתִימָא עַל כָּל־סְתִימִין, לֵית מַחֲשָׁבָה תְּפִיסָא בָךְ ◇ כְּלָל. אַנְתְּ הוּא דְּאַפֵּקְתְּ עֶשֶׂר תִּקּוּנִין, וְקָרֵינָן לוֹן עֶשֶׂר סְפִירָן, לְאַנָהָגָא בְּהוֹן עָלְמִין סְתִימִין דְּלָא אִתְגַּלְיָן וְעָלְמִין דְּאִתְגַּלְיָן, וּבְהוֹן אִתְכַּסְיָאַת מִבְּנֵי נָשָׁא, וְאַנְתְּ הוּא דְּקָשִׁיר לוֹן וּמְיַחֵד לוֹן. וּבְגִין דְּאַנְתְּ מִלְּגָאו כָּל־מָאן דְּאַפְרִישׁ חַד מִן חַבְרֵהּ מֵאִלֵּין

עת רצון

פְּתִיחַת אֵלִיָּהוּ

בְּנִי! אִם אַתָּה רוֹצֶה לִזְכּוֹת לְזִכּוּךְ אֶת נַפְשְׁךָ, הַרְגֵּל עַצְמְךָ לוֹמַר בְּכָל יוֹם קֹדֶם הַתְּפִלָּה תְּפִלָּתוֹ שֶׁל אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא (הַמּוּבֵאת בְּהַקְדָּמַת הַתִּקּוּנִים), וְכָל גּוּפֵי חָכְמַת הַקַּבָּלָה תְּלוּיִין וְנִמְצָאִין בָּהּ, וְכָתַב רַבֵּנוּ הַחִיד"א זַ"ל (מוֹרֶה בָּאֲצְבַּע, סִימָן י), בְּכְנִיסָתוֹ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת הֲלֹא מֵרֹאשׁ יַבִּיעַ אֹמֶר פְּתִיחַת אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא, אֲשֶׁר קִבְּלוּ רַבָּנָן קַדִּישִׁין, שֶׁהִיא מְסֻגֶּלֶת לְקַבָּלַת הַתְּפִלָּה. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשַׁלְמִי, עֵרוּבִין, פֶּרֶק ה, הֲלָכָה א): אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא גָּדוֹל שֶׁבַּנְּבִיאִים הָיָה, וְעָמַד תָּמִיד לִפְנֵי הַשְּׁכִינָה; וְעַל־כֵּן בְּאָמְרְךָ תְּפִלָּתוֹ, אַתָּה פּוֹתֵחַ אָז אֶת שַׁעֲרֵי מַחֲךָ, לְהַאִיר בְּךָ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, וְכָל הָאֹמְרוֹ בְּכָל יוֹם, מֻבְטָח לוֹ שֶׁיַּחֲזֹר סוֹף־כָּל־סוֹף בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה.

עֲשַׂר, אִתְחַשִּׁיב לֵהּ בְּאִלּוּ אַפְרִישׁ בָּךְ. וְאִלֵּין עֲשַׂר סְפִירָן אִנּוּן אָזְלִין כְּסִדְרָן, חַד אָרִיךְ וְחַד קָצֵר וְחַד בֵּינוֹנִי. וְאַנְתְּ הוּא דְּאַנְחִיג לוֹן, וְלֵית מָאן דְּאַנְחִיג לָךְ, לָא לְעֵלָּא וְלָא לְתַתָּא וְלָא מִכָּל־סִטְרָא. לְבוּשִׁין תַּקָּנְתְּ לוֹן דְּמִנַּיְהוּ פָּרְחִין ◇ נִשְׁמְתִין לִבְנֵי נָשָׁא. וְכַמָּה גּוּפִין תַּקָּנְתְּ לוֹן, דְּאִתְקְרִיאוּ גּוּפָא לְגַבֵּי לְבוּשִׁין דִּמְכַסְיָן עֲלֵיהוֹן. וְאִתְקְרִיאוּ בְּתִקּוּנָא דָּא: חֶסֶד – דְּרוֹעָא יְמִינָא. גְּבוּרָה – דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא. תִּפְאֶרֶת – גּוּפָא. נֶצַח וְהוֹד – תְּרֵין שׁוֹקִין. יְסוֹד – סִיּוּמָא דְּגוּפָא, אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ. מַלְכוּת – פֶּה, תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה קָרֵינָן לָהּ. חָכְמָה – מוֹחָא, אִיהִי מַחֲשָׁבָה מִלְּגָאו. בִּינָה – לִבָּא וּבָהּ חַלֶּב מֵבִין. וְעַל אִלֵּין תְּרֵין כְּתִיב: "הַנִּסְתָּרוֹת לַיהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ". כֶּתֶר עֶלְיוֹן – אִיהוּ כֶּתֶר מַלְכוּת. וְעֶלֶה אִתְמַר: מַגִּיד מֵרֵאשִׁית אַחֲרִית. וְאִיהוּ קַרְקַפְתָּא דְּתִפְלִי. מִלְּגָאו אִיהוּ אוֹת יו"ד וְאוֹת ה"א וְאוֹת וָא"ו ◇ וְאוֹת ה"א, דְּאִיהוּ אֹרַח אֲצִילוּת. אִיהוּ שַׁקּוּי דְּאִילָנָא בִּדְרוֹעוֹי וְעַנְפּוֹי, כְּמַיָּא דְּאַשְׁקֵי לְאִילָנָא וְאִתְרַבֵּי בְּהַהוּא שַׁקּוּי:

רִבּוֹן עָלְמִין, אַנְתְּ הוּא עִלַּת הָעִלּוֹת וְסִבַּת הַסִּבּוֹת, דְּאַשְׁקֵי לְאִילָנָא בְּהַהוּא נְבִיעוּ. וְהַהוּא נְבִיעוּ אִיהוּ בְּנִשְׁמְתָא לְגוּפָא, דְּאִיהִי (י"ג: דְּאִיהוּ) חַיִּים לְגוּפָא,

וּבָךְ לֵית דִּמְיוֹן וְלֵית דְּיוּקְנָא (הוֹפָא) מִכָּל־מַה דִּלְגָאו וּלְבַר. וּבָרָאתָ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, וְאַפֵּקְתָּ מִנְּהוֹן שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא וְכוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי. וּבְאַרְעָא אִילָנִין וּדְשָׁאִין וְגִנְּתָא־דְעֵדֶן וְעֶשְׂבִּין, וְחַיָּוֹן וְעוֹפִין וְנוּנִין, וּבְעִירִין וּבְנֵי־נָשָׁא, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא בְּהוֹן עֲלָאִין, וְאֵיךְ יִתְנַהֲגוּן בְּהוֹן עֲלָאִין וְתַתָּאִין, וְאֵיךְ אִשְׁתְּמוֹדָעָן מֵעֲלָאֵי וְתַתָּאֵי, וְלֵית דְּיָדַע בָּךְ ◇ כְּלָל. וּבַר מִנָּךְ לֵית יְחִידָא בְּעֲלָאֵי וְתַתָּאֵי. וְאַנְתְּ אִשְׁתְּמוֹדָע אָדוֹן עַל־כֹּלָּא. וְכָל־סְפִירָן – כָּל־חַד אִית לֵהּ שֵׁם יְדִיעַ, וּבְהוֹן אִתְקְרִיאוּ מַלְאָכַיָּא. וְאַנְתְּ לֵית לָךְ שֵׁם יְדִיעַ, דְּאַנְתְּ הוּא מְמַלֵּא כָּל־שְׁמָהָן, וְאַנְתְּ הוּא שְׁלִימוּ דְּכֻלְּהוּ. וְכַד אַנְתְּ ◇ תִּסְתַּלַּק מִנְּהוֹן, אִשְׁתָּאֲרוּ כֻּלְּהוּ שְׁמָהָן בְּגוּפָא בְּלָא נִשְׁמְתָא. אַנְתְּ חַכִּים וְלָאו בְּחָכְמָה יְדִיעָא. אַנְתְּ הוּא מֵבִין וְלָאו מִבִּינָה יְדִיעָא. לֵית לָךְ אֲתַר יְדִיעָא, אֶלָּא לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא תֻּקָּפָךְ וְחֵילָךְ לִבְנֵי נָשָׁא. וּלְאַחְזָאָה לוֹן אֵיךְ אִתְנְהִיג עָלְמָא בְּדִינָא וּבְרַחֲמֵי, דְּאִינּוּן צֶדֶק וּמִשְׁפָּט, כְּפוּם עוֹבָדֵיהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא.

דִּין אִיהוּ גְּבוּרָה. מִשְׁפָּט עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. צֶדֶק מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא, מֹאזְנֵי צֶדֶק תְּרִין סַמְכֵי קְשׁוֹט. דִּין צֶדֶק – אוֹת בְּרִית. כְּלָא לְאַחְזָאָה אֵיךְ אִתְנְהִיג

עָלְמָא. אֲבָל ◦ לָאו דְּאִית לָךְ עֲדֵיךְ יְדִיעָא דְּאִיהוּ דִּין, וְלָאו מִשְׁפָּט יְדִיעָא – דְּאִיהוּ רַחֲמֵי, וְלָאו מִכָּל־אִלֵּין מִדּוֹת כְּלָל.

קוּם רִבִּי שִׁמְעוֹן וְיִתְחַדְּשׁוּן מִלִּין עַל יָדָךְ, דְּהָא רְשׁוּתָא אִית לָךְ לְגַלָּאָה רָזִין טְמִירִין עַל יָדָךְ, מַה דְּלָא אִתְיְהִיב רְשׁוּ לְגַלָּאָה לְשׁוּם בַּר נָשׁ עַד כְּעַן:

קָם רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר: לְךָ יְהוָה יאהדונהי הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד, כִּי־כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, לְךָ יְהוָה יאהדונהי הַמַּמְלָכָה, וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל | לְרֹאשׁ. עָלָאִין שְׁמָעוּ – אִנּוּן דְּמִיכִין דְּחֶבְרוֹן וְרַעְיָא מְהֵימְנָא אִתְעָרוּ מִשְׁנָתְכוֹן, "הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עָפָר" – אִלֵּין אִנּוּן צַדִּיקַיָּא דְּאִנּוּן מִסְּטְרָא דְּהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּהּ: "אֲנִי יְשֵׁנָה וְלִבִּי עֵר". וְלָאו אִנּוּן מֵתִים, וּבְגִין דָּא אִתְמַר בְּהוֹן: "הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עָפָר". רַעְיָא מְהֵימְנָא, אַנְתְּ וַאֲבָהָן הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ לְאִתְעָרוּתָא דִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי יְשֵׁנָה בְּגָלוּתָא, דְּעַד כְּעַן צַדִּיקַיָּא כֻּלְּהוּ דְּמִיכִין, וְשִׁנְתָּא בְּחוֹרֵיהוֹן. מִיָּד יָהִיבַת שְׁכִינְתָּא תְּלַת קָלִין לְגַבֵּי רַעְיָא מְהֵימְנָא, וַיֵּמָא לֵהּ: קוּם רַעְיָא מְהֵימְנָא, דְּהָא עָלָךְ אִתְמַר: "קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק" – לְגַבַּאי בְּאַרְבַּע אַתְוָן דִּילֵהּ,

וְיֵימָא בְּהוֹן: "פְּתַח לִי אֲחוֹתִי רַעְיָתִי יוֹנָתִי תַּמָּתִי". דְּהָא "תַּם עָוֹנֵךְ בַּת צִיּוֹן לֹא יוֹסִיף לְהַגְלוֹתֵךְ". "שֶׁרֹאשִׁי נִמְלָא טָל", מַאי "נִמְלָא טָל"? אֶלָּא אָמַר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא: אַנְתְּ חָשַׁבְתְּ דְּמִיּוֹמָא דְּאִתְחָרַב ◇ בֵּי מַקְדְּשָׁא דְּעָאלְנָא בְּבֵיתָא דִּילִי וְעָאלְנָא בִּישׁוּבָא? לָאו הָכִי, דְּלָא עָאלְנָא כָּל־זִמְנָא דְּאַנְתְּ בִּגְלוּתָא. חֲזֵי לָךְ סִימָנָא: "שֶׁרֹאשִׁי נִמְלָא טָל" – ה״א שְׁבִינְתָא בִּגְלוּתָא, שְׁלִימוּ דִּילָהּ וְחַיִּים דִּילָהּ אִיהוּ טַל. וְדָא אִיהוּ אוֹת יו״ד וְאוֹת ה״א וְאוֹת וָא״ו, וְאוֹת ה״א אִיהִי שְׁבִינְתָא דְּלָא מֵחָשְׁבָן טַ״ל, אֶלָּא אוֹת יו״ד וְאוֹת ה״א וְאוֹת וָא״ו דְּסַלִּיקוּ אַתְוָן לְחָשְׁבָּן טַ״ל. דְּאִיהִי מַלְיָא לִשְׁבִינְתָא מִנְּבִיעוּ דְּכָל־מְקוֹרִין עִלָּאִין. מִיַּד קָם (י״ג זְקוּם) רַעְיָא מְהֵימְנָא וַאֲבָהָן קַדִּישִׁין עִמֵּהּ. עַד כָּאן רָזָא דְּיִחוּדָא. "בָּרוּךְ יְהֹוָה יאהדונהי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן":

וְיֵהִי רַעֲוָא מִן קֳדָם עַתִּיקָא קַדִּישָׁא דְּכָל־קַדִּישִׁין, טְמִירָא דְּכָל־טְמִירִין, סְתִימָא דְּכֹלָּא, דְּיִתְמְשַׁךְ טַלָּא עִלָּאָה מִגֵּהּ לְמַלְיָא רֵישֵׁהּ דְּזָעִיר אַנְפִּין, וּלְהַטְיָא ◇ לַחֲקַל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין בִּנְהִירוּ דְּאַנְפִּין בְּרַעֲוָא וּבְחֶדְוָתָא דִּכֹלָּא. וְיִתְמְשַׁךְ מִן קֳדָם עַתִּיקָא קַדִּישָׁא דְּכָל־קַדִּישִׁין, טְמִירָא דְּכָל־טְמִירִין סְתִימָא דִּכֹלָּא,

רְעוּתָא וְרַחֲמֵי חִנָּא וְחִסְדָּא בִּנְהִירוּ עִלָּאָה בִּרְעוּתָא וְחֶדְוָה, עָלַי וְעַל כָּל־בְּנֵי בֵיתִי, וְעַל כָּל־הַנִּלְוִים אֵלַי, וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּה. וְיִפְרְקִנָּן מִכָּל־עַקְתִין בִּישִׁין דְּיֵיתוּן לְעָלְמָא. וַיְזַמִּין וְיִתְיְהִיב לָנָא מְזוֹנָא וּפַרְנָסָתָא טַבְתָּא, בְּלִי צָרָה וְעַקְתָּא, מִמַּזָּלָא דְּכָל־מְזוֹנֵי בֵּה תַּלְיָן. וְיִשְׁזְבִינָּן מֵעִנָּא בִישָׁא וּמֵחַרְבָּא דְּמַלְאַךְ הַמָּוֶת וּמְדִינָה שֶׁל גֵּהִנֹּם. וְיֵיתֵי לָנָא וּלְכָל־נַפְשָׁתָנָא חִנָּא וְחִסְדָּא וְחַיֵּי אֲרִיכֵי וּמְזוֹנֵי רְוִיחֵי וְרַחֲמֵי מִן קֳדָמֵיהּ. אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן, אָמֵן וְאָמֵן.

ואומרים קדיש עַל יִשְׂרָאֵל (לקמן עמ' 75)

מה טוב ומה נעים שיאמר האדם בכל יום אחר תקון חצות לשון זה אשר הובא בזוהר (פרשת נח ס"ה ע"א). ואם לא אמרו אחר תקון לאה, יאמר בשחרית קודם התפ', וכן יעשה בשבתות וימים טובים, כי דברים אלו עמוקים מאד מאד, והמבין סודם של דברים אלה ידע כמה תועלת גדולה נעשה באמירתם לתיקון אותו היום, בין בפרצוף הימים בין בפרצוף הזמנים (בא"ח מקץ יב).

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן: אֲרַמִּית יְדַאי בִּצְלוֹתִין לְעִלָּא, דְּכַד רְעוּתָא עִלָּאָה לְעִלָּא לְעִלָּא קָיְמָא עַל הַהוּא רְעוּתָא דְּלָא אִתְיְדַע וְלָא אִתְפַּם בְּלָל <> לְעִלְמִין, רֵישָׁא דְּסָתִים – יַתִּיר לְעִלָּא, וְהַהוּא רֵישָׁא – אַפֵּק מַאי דְּאַפֵּק וְלָא יְדִיעַ, וְנָהִיר מַאי דְּנָהִיר כֹּלָּא בִּסְתִימוּ, רְעוּ דְּמַחֲשָׁבָה עִלָּאָה – לְמִרְדַּף אֲבַתְרֵהּ וּלְאִתְנַהֲרָא מִנֵּהּ, חַד פַּרְסוּ אִתְפְּרִים, וּמִנּוֹ הַהוּא פַּרְסָא – בִּרְדִיפוּ דְּהַהוּא מַחֲשָׁבָה עִלָּאָה – מְטֵי וְלָא מָטֵי, עַד הַהוּא פַּרְסוּ, נָהִיר מַאי דְּנָהִיר, וּכְדֵין אִיהוּ מַחֲשָׁבָה עִלָּאָה נָהִיר בִּנְהִירוּ סְתִים דְּלָא יְדִיעַ, וְהַהוּא מַחֲשָׁבָה לָא יָדַע – כְּדֵין, בָּטַשׁ הַאי נְהִירוּ דְּמַחֲשָׁבָה דְּלָא אִתְיְדַע, בִּנְהִירוּ דְּפַרְסָא, דְּקָיְמָא דְּנָהִיר מִמָּה דְּלָא יְדִיעַ, וְלָא אִתְגַּלְיָא. וּכְדֵין הַאי נְהִירוּ דְּמַחֲשָׁבָה

דְּלָא אִתְיְדַע בָּטֵשׁ בִּנְהִירוּ דִּפְרִיסָא, וְנַהֲרִין כַּחֲדָא, וְאִתְעֲבִידוּ תִּשְׁעָה חֵיכְלִין, וְהֵיכְלִין – לָאו אִנּוּן ◇ נְהוֹרִין, וְלָאו אִנּוּן רוּחִין, וְלָאו אִנּוּן ◇ נִשְׁמָתִין, וְלָא אִית מָאן דְּקָיְמָא בְּהוּ. רְעוּתָא דְּכֻלְּ־תִּשְׁעָה נְהוֹרִין – דְּקָיְמֵי כֻּלְּהוּ בְּמַחֲשָׁבָה, דְּאִיהוּ חַד מִנַּיְהוּ בְּחִשְׁבָּנָא – כֻּלְּהוּ לְמִרְדָּף בַּתְרֵיהוּ, בְּשַׁעְתָּא דְּקָיְמֵי בְּמַחֲשָׁבָה, וְלָא מִתְדַּבְּקִן וְלָא אִתְיְדָעוּ, וְאִלֵּין לָא קָיְמֵי – לָא בִּרְעוּתָא, וְלָא בְּמַחֲשָׁבָה עִלָּאָה, תָּפְסִין בָּהּ וְלָא תָּפְסִין, בְּאִלֵּין קָיְמֵי כֻּלְּ־רָזֵי דִּמְהֵימְנוּתָא. וְכֻלְּ־אִנּוּן ◇ נְהוֹרִין מַרְזָא דְּמַחֲשָׁבָה עִלָּאָה וּלְתַתָּא – כֻּלְּהוּ אִקְרוֹן אֵין סוֹף. עַד הָכָא מָטוּ נְהוֹרִין וְלָא מָטוּן. וְלָא אִתְיְדָעוּ, לָאו הָכָא רְעוּתָא וְלָא מַחֲשָׁבָה. כַּד נָחִיר מַחֲשָׁבָה, וְלָא אִתְיְדַע מִמָּאן דְּנָחִיר – כְּדֵין אִתְלַבַּשׁ וְאִסְתִּים גּוֹ בִינָה, וְנָחִיר לְמָאן דְּנָחִיר, וְאָעֵיל דָּא בְּדָא עַד ◇ דְּאִתְכְּלִילוּ כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא, וּבְרָזָא דְּקִרְבָּנָא – כַּד סָלִיק, כֹּלָּא אִתְקַשַּׁר דָּא בְּדָא, וְנָחִיר דָּא בְּדָא, כְּדֵין קָיְמֵי כֻּלְּהוּ בִּסְלִיקוּ, וּמַחֲשָׁבָה אִתְעַטָּר בְּאֵין סוֹף. הַהוּא נְהִירוּ דְּאִתְנְהִיר מִנֵּהּ מַחֲשָׁבָה עִלָּאָה – (דְּלָא אִתְיְדַע בֵּהּ כְּלָל) אִקְרֵי אֵין סוֹף, וּמִנֵּהּ אִשְׁתְּכַח וְקָיְמָא, וְנָחִיר לְמָאן דְּנָחִיר, וְעַל דָּא כֹּלָּא קָאִים, וַבָּאָה חוּלָקְהוֹן דְּצַדִּקַיָּא, בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

תְּפִלָּה מֵהָרַב הֶחָסִיד הַקָּדוֹשׁ הַמְּפֻרְסָם, אִישׁ הָאֱלֹקִי, מוֹרֵנוּ הָרַב רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ מִלִּיזֶ'ענְסְק זְכוּתוֹ תָּגֵן עָלֵינוּ, בַּעַל מְחַבֵּר סֵפֶר 'נֹעַם־אֱלִימֶלֶךְ'.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שׁוֹמֵעַ קוֹל שַׁוְּעַת עָתִירָה, וּמַאֲזִין קוֹל תְּפִלַּת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים, שֶׁתָּבִין לְבֵּנוּ וּתְכוֹנֵן מַחְשְׁבוֹתֵינוּ וּתְשַׁגֵּר תְּפִלָּתֵנוּ בְּפִינוּ, וְתַקְשִׁיב אָזְנֶיךָ לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל תְּפִלַּת עַבְדֶּיךָ הַמִּתְחַנְּנִים אֵלֶיךָ בְּקוֹל שַׁוְעָה וְרוּחַ נִשְׁבָּרָה:

אַתָּה אֵל רַחוּם בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וּבַחֲסָדֶיךָ הַגְּדוֹלִים, תִּמְחֹל וְתִסְלַח וּתְכַפֵּר לָנוּ וּלְכָל הַנְּלוֹים אֲלֵינוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ, אֶת כָּל מַה שֶּׁחָטָאנוּ וְהֶעֱוִינוּ וְהִרְשַׁעְנוּ וּפָשַׁעְנוּ לְפָנֶיךָ, כִּי גָּלוּי וְיָדוּעַ לִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ, כִּי לֹא

בְּמֶרֶד וּבְמַעַל חָלִילָה וְחָלִילָה מָרִינוּ אֶת פִּיךָ וְדִבְרֵי תוֹרָתֶךָ וּמִצְוֹתֶיךָ, כִּי אִם מֵרֹב אֵשׁ חַיֵּצֶר־הָרָע הַבּוֹעֵר בְּקִרְבֵּנוּ תָּמִיד, לֹא יָנוּחַ וְלֹא יִשְׁקֹט עַד אֲשֶׁר מְבִיאֵנוּ אֶל תַּאֲוַת הָעוֹלָם הַשָּׁפָל הַזֶּה וְאֶל הֲבָלָיו, וּמְבַלְבֵּל אֶת מַחְשְׁבוֹתֵינוּ תָּמִיד, אֲפִלּוּ בְּשָׁעָה שֶׁאֲנַחְנוּ עוֹמְדִים לְהִתְפַּלֵּל אֵלֶיךָ וּלְבַקֵּשׁ מִמְּךָ עַל נַפְשֵׁנוּ, הוּא מְבַלְבֵּל אֶת תְּפִלָּתֵנוּ וּמַחְשְׁבוֹתֵינוּ תָּמִיד בְּתַחְבּוּלוֹתָיו, וְאֵין בָּנוּ כֹּחַ לַעֲמֹד בְּתַחְבּוּלוֹתָיו כְּנֶגְדּוֹ, כִּי נֶחֱלַשׁ שִׂכְלֵנוּ וּמֹחֵנוּ וְלִבֵּנוּ, וְכָשַׁל כֹּחַ הַסֵּבֶל מֵרֹב הַצָּרוֹת וְהַתְּלָאוֹת וּמֵרֹב טִרְדַּת הִצְטָרְכוּת הַבְלֵי חַיֵּי הַזְּמַן.

לָכֵן אַתָּה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן, עֲשֵׂה עִמָּנוּ כְּמוֹ שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ עַל־יְדֵי נָאֳמָן בֵּיתֶךָ (שְׁמוֹת לג, יט): "וְחַנֹּתִי אֶת אֲשֶׁר אָחֹן וְרִחַמְתִּי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם"; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (בְּרָכוֹת ז): 'אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵינוֹ חָנוּן וְאֵינוֹ בְּרַאי'; כִּי בֵן דַּרְכְּךָ לְהֵיטִיב לָרָעִים וְלַטּוֹבִים, כִּי גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ אֲנַקְתֵּנוּ וְצַעֲרֵנוּ וְשִׂחֵנוּ, עַל אֲשֶׁר אֵין אָנוּ יְכוֹלִים לְקָרֵב עַצְמֵנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ, וּלְדַבֵּק אֶת לִבֵּנוּ בְּךָ בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים, אֲהָהּ עַל נַפְשֵׁנוּ, צַר לָנוּ מְאֹד, אָבִינוּ.

וְעַתָּה תְּעוֹרֵר נָא עָלֵינוּ רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ הַגְּדוֹלִים וְהַמְרֻבִּים וּכְפֹרֵט לְגָרֵשׁ וּלְבַעֵר אֶת יִצְרֵנוּ הָרָע מִקִּרְבֵּנוּ, וְתִגְעַר בּוֹ שֶׁיָּסוּר וְיֵלֵךְ מֵאִתָּנוּ, וְאַל יָסִית אוֹתָנוּ לְהַדִּיחֵנוּ מֵעֲבוֹדָתֶךָ חָלִילָה, וְאַל יַעֲלֶה בְּלִבֵּנוּ שׁוּם מַחֲשָׁבָה זָרָה חָלִילָה, הֵן בְּהָקִיץ אוֹ בַּחֲלוֹם, וּבִפְרָט בְּעֵת שֶׁאֲנַחְנוּ עוֹמְדִים בִּתְפִלָּה לְפָנֶיךָ, אוֹ בְּשָׁעָה שֶׁאֲנַחְנוּ לוֹמְדִים תּוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה, וּבְשָׁעָה שֶׁאָנוּ עוֹסְקִים בְּמִצְוֹתֶיךָ, תְּהֵא מַחְשְׁבוֹתֵינוּ זַכָּה צְלוּלָה וּבְרוּרָה, לְפָנֶיךָ לְיַחֶדְךָ בֶּאֱמֶת וּבְלֵב שָׁלֵם כִּרְצוֹנְךָ הַטּוֹב עִמָּנוּ:

וּתְעוֹרֵר לְבָבֵנוּ וּלְבַב כָּל הַנִּלְוִים אֵלֵינוּ וּלְבַב כָּל הַחֲפֵצִים בְּחִבְרוּתֵינוּ וּלְבַב כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ לְיַחֶדְךָ בֶּאֱמֶת וּבְאַהֲבָה לַעֲבְדְךָ עֲבוֹדָה יְשָׁרָה וּמְקֻבֶּלֶת לִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ, וְתַקְבֵּעַ אֱמוּנָתְךָ בְּלִבֵּנוּ תָּמִיד בְּלִי הֶפְסֵק רֶגַע, וְתִהְיֶה אֱמוּנָתְךָ קְשׁוּרָה בְּלִבֵּנוּ בְּיִתֵּר אֲשֶׁר לֹא תִמּוֹט, וְתָסִיר מֵעָלֵינוּ כָּל הַמַּסָּכִים הַמַּבְדִּילִים בֵּינֵינוּ וּבֵינֶךָ, אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם, וְתַצִּילֵנוּ מִכָּל

מִכְשׁוֹל וְטָעוּת, אַל תַּעַזְבֵנוּ וְאַל תִּטְּשֵׁנוּ וְאַל תַּכְלִימֵנוּ, וּתְהֵא עִם פִּינוּ בְּעֵת תַּטִּיפֵנוּ וְעִם יָדֵינוּ בְּעֵת מַעֲבָדֵנוּ, וְעִם לִבֵּנוּ בְּעֵת מַחְשְׁבוֹתֵינוּ.

וּתְזַכֵּנוּ, אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם, אֵל מָלֵא רַחֲמִים, שֶׁנִּיחַד אֶת לִבֵּנוּ וּמַחְשְׁבוֹתֵינוּ וְדִבּוּרֵינוּ וּמַעֲשֵׂינוּ וְכָל תְּנוּעוֹתֵינוּ וְהַרְגָּשׁוֹתֵינוּ הַיְדוּעוֹת לָנוּ וְשֶׁאֵינָן יְדוּעוֹת לָנוּ, הַנִּגְלוֹת וְהַנִּסְתָּרוֹת, שֶׁיִּהְיֶה הַכֹּל מְיֻחָד אֵלֶיךָ בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים בְּלִי שׁוּם תַּעֲרוֹבוֹת מַחֲשֶׁבֶת פְּסוּל חָלִילָה.

טַהֵר לִבֵּנוּ וְקַדְּשֵׁנוּ וּזְרֹק עָלֵינוּ מַיִם טְהוֹרִים, וְטַהֲרֵנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים בְּאַהֲבָתֶךָ וּבְחֶמְלָתֶךָ, וְתִטַּע אַהֲבָתְךָ וְיִרְאָתְךָ בְּלִבֵּנוּ תָּמִיד בְּלִי הֶפְסֵק רֶגַע, בְּכָל זְמַן וּבְכָל עֵת וּבְכָל מָקוֹם, בְּלֶכְתֵּנוּ וּבְשָׁכְבֵּנוּ, בְּשָׁכְבֵּנוּ וּבְקוּמֵנוּ תִּבְעַר רוּחַ קָדְשְׁךָ בְּקִרְבֵּנוּ וְנִשְׁעָנִים אֲנַחְנוּ בְּךָ וּבְקָדְשָׁתְךָ וְאַהֲבָתְךָ וּבְיִרְאָתְךָ וּבְתוֹרָתְךָ שֶׁבִּכְתָב וְשֶׁבְּעַל־פֶּה הַנִּגְלֶה וְהַנִּסְתָּר, וּבְמִשְׁנוֹתֶיךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ, הַכֹּל לְיַחֵד לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, וְתִשְׁמְרֵנוּ מִן הַפְּנִיּוֹת וְהַגַּאוּת וּמִן הַכַּעַס וְהַקַּפְדָנוּת וְהָעַצְבוּת וְהַבִּילוּת וּשְׂאָר מִדּוֹת רָעוֹת וּמִכָּל דָּבָר הַמַּפְסִיד עֲבוֹדָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה וְהַטְּהוֹרָה הַחֲבִיבָה עָלֵינוּ.

וְתִשְׁפֹּךְ אֶת רוּחַ קָדְשְׁךָ עָלֵינוּ, שֶׁנִּהְיֶה דְּבֵקִים בָּךְ וְשֶׁנִּשְׁתּוֹקֵק תָּמִיד אֵלֶיךָ יוֹתֵר וְיוֹתֵר וּמִמַּדְרֵגָה לְמַדְרֵגָה תַּעֲלֵנוּ, שֶׁנִּזְכֶּה לָבוֹא לְמַעֲלַת אֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, וּזְכוּתָם יַעֲמֹד לָנוּ שֶׁתִּשְׁמַע בְּקוֹל תְּפִלָּתֵנוּ הַזֹּאת, שֶׁנִּהְיֶה נַעֲנִים בְּעֵת שֶׁנִּתְפַּלֵּל אֵלֶיךָ עָלֵינוּ אוֹ עַל שׁוּם אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל עַמֶּךָ עַל הָרַבִּים וְעַל הַיָּחִיד, וְתִשְׁמַח וְתִתְפָּאֵר בָּנוּ, וְנַעֲשֶׂה פְּרִי לְמַעְלָה וְשֹׂרֶשׁ לְמַטָּה:

וְאַל תִּזְכֹּר לָנוּ אֶת חַטֹּאתֵינוּ וּבְפֶרֶט חַטֹּאת נְעוּרֵינוּ, כְּמַאֲמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם (תְּהִלִּים כה, ו): "חַטֹּאות נְעוּרַי וּפְשָׁעַי אַל תִּזְכֹּר, כְּחַסְדְּךָ זְכָר לִי אַתָּה לְמַעַן טוּבְךָ יְהוָה"; אַדְרַבָּה, תַּהֲפֹךְ כָּל חַטֹּאתֵינוּ וַעֲוֹנוֹתֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ לִזְכֻיּוֹת, וְתַשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ מֵעוֹלָם הַתְּשׁוּבָה תָּמִיד הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה לָשׁוּב אֵלֶיךָ בְּלֵב שָׁלֵם וּלְתַקֵּן לְפָנֶיךָ אֵת אֲשֶׁר פָּגַמְנוּ בִּשְׁמוֹתֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים וְהַטְּהוֹרִים.

וְתַצִּילֵנוּ מִן קְנָאַת אִישׁ מֵרֵעֵהוּ, שֶׁלֹּא יַעֲלֶה קְנָאַת אָדָם עָלֵינוּ וְלֹא קְנָאָתֵנוּ
עַל אֲחֵרִים. אַדְרַבָּה, תִּתֵּן בְּלִבֵּנוּ שֶׁנִּרְאֶה כָּל אֶחָד מַעֲלַת חֲבֵרוֹ
וְלֹא חֶסְרוֹנוֹ, וְשֶׁנַּדְרִיךְ כָּל אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר וְהָרָצוּי לְפָנֶיךָ. וְאַל
יַעֲלֶה בְּלִבֵּנוּ שׁוּם שִׂנְאָה מִכָּל אֶחָד עַל חֲבֵרוֹ לְחָלְלָה, וּתְחַזֵּק הִתְקַשְּׁרוּתֵנוּ
בְּאַהֲבָה אֵלֶיךָ כַּאֲשֶׁר גָּלוּי לְפָנֶיךָ בַּגָּנוּתֵינוּ בְּחַבְרוּתֵינוּ, שֶׁהַכֹּל לַעֲשׂוֹת נַחַת
רוּחַ אֵלֶיךָ, וְזֶה עִקַּר בַּגָּנוּתֵינוּ, וְאִם אֵין לָנוּ שֵׂכֶל לְכַוֵּן אֶת לִבֵּנוּ לְפָנֶיךָ, אַתָּה
תְּלַמְּדֵנוּ אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר נֵדַע בֶּאֱמֶת בַּגָּנַת רְצוֹנְךָ הַטּוֹב.

וְעַל כָּל זֶה אָנוּ מִתְחַנְּנִים אֵלֶיךָ, אֵל מָלֵא רַחֲמִים, שֶׁתְּקַבֵּל תְּפִלָּתֵנוּ זֹאת
בְּאַהֲבָה וְרָצוֹן וַחֲנִינָה וְחֶמְלָה בְּרַחֲמִים וּבַחֲסָדִים הַגְּדוֹלִים תְּבִיאֵנוּ
לָזֶה, מַה שֶּׁהִפַּלְנוּ תְּחִנָּתֵנוּ לְפָנֶיךָ, אֲבָל לֹא עַל־יְדֵי צַעַר וְיִסּוּרִים אוֹ חֳלָאִים
רָעִים חָלִילָה וְנִסְיוֹנוֹת וּבְזָיוֹנוֹת וּמְכֹשׁוֹלוֹת, שֶׁתִּשְׁמְרֵנוּ אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם
מִכָּל זֶה, כַּאֲשֶׁר יָדַעְנוּ בֶּאֱמֶת כִּי כֵן דַּרְכְּךָ לְהֵטִיב לִבְרוּאֶיךָ חִנָּם רֹב
הַטּוֹבָה, וְאַתָּה לֹא יִגּוֹרְךָ רָע וְאַל תַּעַשׂ עִמָּנוּ בְּחַטֹּאתֵינוּ וְאַל תִּפְעַל עִמָּנוּ
כְּמִפְעָלֵינוּ, כִּי אִם בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וּבַחֲסָדֶיךָ הַגְּדוֹלִים תִּתְנַהֵג עִמָּנוּ וְתִפְתַּח
לָנוּ שַׁעֲרֵי רָצוֹן וְחֶמְלָה וְשַׁעֲרֵי רַחֲמִים וַחֲנִינָה וְשַׁעֲרֵי פַּרְנָסָה בְּמִלּוּי וּבְרֶוַח
וּתְבָרֵךְ אֶת מַעֲשֵׂי יָדֵינוּ.

וּמִי מֵאֲנָשֵׁינוּ אֲשֶׁר פַּרְנָסָתוֹ הוּא מַחֲמַת שֶׁמְּקַבֵּל הוּא פַּרְנָסָתוֹ מִכָּל אָדָם
- תִּתֵּן בְּלֵב נְדִיבֵי עַמְּךָ שֶׁיִּפְתְּחוּ אֶת יָדָם אֵלָיו בְּרֶוַח גָּדוֹל וּבְשִׂמְחָה
גְּדוֹלָה יִתְּנוּ, וְאַל יָגִיעַ לוֹ שׁוּם צַעַר מֵחֲמַת הִתְקַבְּלוּת הַהוּא, וְיִהְיֶה לוֹ תָּמִיד
פַּרְנָסָתוֹ וּפַרְנָסַת אִשְׁתּוֹ וִילָדָיו וַאֲנָשֵׁי בֵיתוֹ וְהַנִּלְוִים אֵלָיו מְזֻמָּנֶת לָהֶם בְּרֶוַח
גָּדוֹל, בְּהֶתֵּר וְלֹא בְּאִסּוּר, וְקֹדֶם שֶׁיְּצְטָרֵךְ אֵלָיו תְּבִיאֵהוּ לוֹ מְקֻדָּם פַּרְנָסָתוֹ.
וּמִי מֵאֲנָשֵׁינוּ הָעוֹסְקִים בְּאֵיזֶה מַשָּׂא וּמַתָּן אוֹ בִּמְלָאכָה, תְּבָרֵךְ אֶת מַעֲשֵׂי
יָדָיו וְתַצְלִיחֵהוּ מְאֹד וְתַשְׁפִּיעַ עָלָיו בְּרֹב טוּבְךָ שִׂבְעַת חַסְדְּךָ הַגָּדוֹל תָּמִיד,
לְמַעַן לֹא יִהְיֶה לָנוּ שׁוּם בִּטּוּל עֲבוֹדָתְךָ חָלִילָה.

וְתָסִיר מֵעָלֵינוּ כָּל הַמְּנִיעוֹת לַעֲבוֹדָתְךָ הָאֲמִתָּה, וְתִשְׁלַח לָנוּ מַלְאָכֶיךָ
הַקְּדוֹשִׁים וְהַטְּהוֹרִים שֶׁיְּסַיְּעוּ לָנוּ בְּכָל בְּחוֹתָם הַקְּדוֹשִׁים לְטַהֵר אֶת

מַחְשְׁבוֹתֵינוּ אֵלֶיךָ לְעָבְדְךָ בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים מִתּוֹךְ שִׂמְחָה וְהַרְחָבַת הַלֵּב
מֵרֹב כֹּל, וְנִזְכֶּה לַעֲבֹד אוֹתְךָ בְּכָל לְבָבֵנוּ - בִּשְׁנֵי יְצָרֵינוּ, בְּיֵצֶר־טוֹב
וּבְיֵצֶר־הָרָע לָכֹךְ אֶת יִצְרֵנוּ הָרָע גַּם בֵּן לַעֲבוֹדָתְךָ הַשְּׁלֵמָה, וְתַקְשֵׁר אַהֲבָתֵנוּ
יַחַד קֶשֶׁר חָזָק וְאַמִּיץ לֹא יִשְׁבּוֹת לְעוֹלָם וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים, וְשָׁנִשְׂמַח
בְּמַעֲשֵׂינוּ וּבְמַעֲשֵׂי חֲבֵרֵינוּ עַד לְמְאֹד, וְתַצִּילֵנוּ מִכָּל צַעַר וְצָרָה וְצוּקָה
וּמִדַּוחַק פַּרְנָסָה חָלִילָה וּמִכָּל מִינֵי פֻּרְעָנֻיּוֹת הַמִּתְרַגְּשׁוֹת לָבוֹא לָעוֹלָם,
וְתַשְׁמִיעֵנוּ בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת מִכָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ.

וְתָבַטֵּל מֵעָלֵינוּ וּמֵעַל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּכָל מָקוֹם שֶׁהֵם כָּל גְּזֵרוֹת
קָשׁוֹת וְרָעוֹת, וְתַטֶּה לֵב מַלְכֵּנוּ וְשָׂרָיו וְיוֹעֲצָיו לְטוֹב לָנוּ כָּל הַיָּמִים
לִגְזֹר עָלֵינוּ לְטוֹבָה גְּזֵרוֹת טוֹבוֹת, וְשֶׁנִּהְיֶה אֲהוּבִים זֶה לָזֶה אַהֲבַת אֱמֶת,
אַהֲבַת יֹשֶׁר, אַהֲבָה הַמְּבִיאָה לָנוּ לְיֹשֶׁר עֲבוֹדָתֶךָ, וְתַלְמְדֵנוּ שֵׂכֶל טוֹב,
שֶׁנֵּדַע אֵיךְ לִלְמֹד תּוֹרָתֶךָ לִשְׁמָהּ וּלְקַיֵּם מִצְוֹתֶיךָ לִשְׁמָן, וְשֶׁנֶּהְגֶּה בָּהֶם תָּמִיד
בְּכָל הִתְאַמְּצוּת וּבְכָל כֹּחֵנוּ וְהַשָּׂגָתֵנוּ וְהַשָּׂנַת יָדֵינוּ.

וְתַצִּילֵנוּ מִן הַמַּאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת וּמִן הַמַּשְׁקִים אֲסוּרִים וּמִן הַמַּלְבּוּשִׁים
אֲסוּרִים וּמִן הַמִּשְׂגָּלִים אֲסוּרִים וּמִיֵּתֶר הַדְּבָרִים הָרָעִים אֲשֶׁר
קָצְרָה הַשָּׂגָתֵנוּ לְעָרְכָם לְפָנֶיךָ, וְאַל יֵצֵא שׁוּם דָּבָר מְגֻנֶּה אוֹ מְכֹעָר לֹא מִמֶּנּוּ
וְלֹא מִכָּל הַנִּלְוִים אֵלֵינוּ וְלֹא מִכָּל סִיעָתֵנוּ, וְתִסְתֹּם פִּי הַמְקַטְרְגִים מֵעָלֵינוּ
וּמִכָּל הַנִּלְוִים אֵלֵינוּ וּמֵעַל כָּל סִיעָתֵנוּ:

וְתִתְּנֵנוּ לְאַהֲבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל רוֹאֵינוּ וּבְעֵינֵי הַצַּדִּיקִים
שֶׁבַּדּוֹר, לְמַעַן יִלְמְדוּ אוֹתָנוּ הַדֶּרֶךְ הַטּוֹבָה וְהַיְשָׁרָה לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה
רַבָּה וְאַהֲבַת עוֹלָם, וְיִשְׁמְחוּ בָּנוּ עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.

וְנִזְכֶּה לְגַדֵּל אֶת בָּנֵינוּ לְתוֹרָה וּלְחֻפָּה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְאֶת בְּנוֹתֵינוּ
לְחֻפָּה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים, הַכֹּל לַעֲבוֹדָתֶךָ וּלְיִרְאָתֶךָ וּלְיַחֲדְךָ
בְּאַהֲבָה מִתּוֹךְ שִׂמְחָה וְהַרְחָבָה, וּלְהַשִּׂיאָם קֹדֶם שֶׁיַּגִּיעוּ לְפִרְקָם לְמַעַן
יִהְיֶה שְׁמוּרִים מִן הַחֵטְא וּמִן הַמִּכְשׁוֹלוֹת וְהִרְהוּרִים רָעִים, וְנִהְיֶה בָּלָנוּ

יְכוֹלִים לְהַסְפִּיקָם לַעֲשׂוֹת לָהֶם כָּל צָרְכָּם טוֹב בְּרֶוַח גָּדוֹל בְּלִי שׁוּם צַעַר וְיִסּוּרִים וְחֳלָאִים רָעִים.

שְׁמַע נָא בְּקוֹל תְּפִלָּתֵנוּ אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם, עֲנֵנוּ אָבִינוּ עֲנֵנוּ וְאַל תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ וּשְׁמַע וְהַאֲזֶן וְהַקְשֵׁב לְקוֹל תְּפִלָּתֵנוּ וְתַחֲנוּנֵינוּ, וְעַמֹּד מֵלִיץ טוֹב לְצִדְקֵנוּ לְפָנֶיךָ, כִּי לֹא מִגֹּבַהּ לִבֵּנוּ נָשְׂאָה לִבֵּנוּ לַעֲרֹךְ אֶת תְּפִלָּתֵנוּ הַזֹּאת לְפָנֶיךָ, כִּי אִם בִּטְחוֹנֵנוּ בְּךָ, שֶׁאֲנַחְנוּ בְּטוּחִים בְּטוּבְךָ הַגָּדוֹל בְּמַה שֶּׁהִרְשִׁיתָ לָנוּ לְהִתְפַּלֵּל וְלַעֲרֹךְ שׁוּעַ וּלְבַקֵּשׁ כָּל הִצְטָרְכוּתֵינוּ לְפָנֶיךָ, כִּי מִפְּיךָ הַבַּל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (קִדּוּשִׁין לוּ:): 'אִלְמָלֵא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹזְרוֹ - לֹא הָיָה יָכוֹל לוֹ'; כֵּן תִּהְיֶה בְּעֶזְרָתֵנוּ, וּמַה שֶּׁלֹּא יָדַעְנוּ אֵיךְ וּמַה לְּפָרֵשׁ כָּל שֹׁחֵנוּ לְפָנֶיךָ שֶׁיִּהְיֶה לְטוֹב לָנוּ בָּזֶה וּבַבָּא, אַתָּה תַּשְׁלִים וְתְתַקֵּן הַכֹּל בְּחַסְדְּךָ לְטוֹב לָנוּ כָּל הַיָּמִים, וְתִגְמֹר בַּעֲדֵנוּ לְטוֹבָה בְּכָל מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְרַחֲמֶיךָ וְלַחֲסָדֶיךָ הַגְּדוֹלִים עָלֵינוּ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם (תְּהִלִּים נו, ג): "לָאֵל גֹּמֵר עָלָי"; אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

עֵת רָצוֹן

הֲכָנָה לַתְּפִלָּה

א.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, שֶׁרַבֵּנוּ זַ"ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד לְהִזָּהֵר לְהִתְפַּלֵּל תָּמִיד בַּבֹּקֶר הַשָּׁכֵם בְּכָל מַה שֶּׁיּוּכַל, כִּי לְפִי גֹּדֶל מַעֲלַת הַתְּפִלָּה, שֶׁיִּקָּרֶה מַעֲלָתָהּ מְאֹד מְאֹד - מִי יוֹדֵעַ אִם יִזְכֶּה אַחַר־כָּךְ לְהִתְפַּלֵּל?! עַל־כֵּן כָּל מַה שֶּׁיּוּכַל לְהַקְדִּים עַצְמוֹ לְהִתְפַּלֵּל, רָאוּי לוֹ לְהִזָּהֵר מְאֹד וּלְהַקְדִּים (שִׁיחוֹת־הָרַ"ן, סִימָן לא). וְעַל הַמְבַלִּים זְמַן בְּשָׂבִיל נְקִיּוֹן וּמְאֲרִיכִים בְּבֵית־הַכִּסֵּא הִקְפִּיד מְאֹד וְהִתְלוֹצֵץ מֵאוֹתָם הָאֲנָשִׁים מְאֹד, וְהָאֱרִיךְ הַרְבֵּה בְּעִנְיָן זֶה. וְהַכְלָל - כִּי (בְּרָכוֹת כה:): 'לֹא נִתְּנָה תּוֹרָה לְמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת'. וְאֵין צָרִיךְ לְהַחְמִיר מִן הַדִּין, וְעַל־פִּי הַדִּין הָאֱמוּר הוּא רַק כְּשֶׁנִּצְרָךְ לְנָקְבָיו מַמָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּגְּמָרָא (שָׁם כג.): 'הַנִּצְרָךְ לְנָקְבָיו - אַל יִתְפַּלֵּל'; 'הַנִּצְרָךְ' דַּיְקָא, וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁהוּא נִצְרָךְ לְנָקְבָיו מַמָּשׁ גַּם־כֵּן יֵשׁ דִּינִים בָּזֶה בְּדִיעֲבַד וּבְשָׁעַת הַדְּחָק (כְּמוּבָא בְּשֻׁלְחָן־עָרוּךְ, סִימָן צב), עַיֵּן שָׁם בַּמָּגֵן אַבְרָהָם, שֶׁהֲרִי"ף מַתִּיר לְכַתְּחִלָּה בְּיָכוֹל לְהַעֲמִיד עַצְמוֹ עַד פַּרְסָה, נִמְצָא, עַל־כָּל־פָּנִים כְּשֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לְנָקְבָיו מַמָּשׁ אֵינוֹ צָרִיךְ לְהַחְמִיר וּלְבַטֵּל עַצְמוֹ מִתּוֹרָה וּתְפִלָּה בְּחִנָּם מֵחֲמַת חֲשָׁשׁוֹת

וְחֶמְרוֹת יְתֵרוֹת וְשִׁגְעוֹן בְּעַלְמָא, רַק טוֹב לְהִתְפַּלֵּל בַּבֹּקֶר תֵּכֶף אַחַר עֲמִידָתוֹ מִמִּטָּתוֹ, אִם אֶפְשָׁר בְּנָקֵל לְהִתְפַּנּוֹת - אֶפְשָׁר, וְאִם לָאו - לָאו, וְיִתְפַּלֵּל כָּךְ, אֲפִלּוּ אִם חוֹשֵׁשׁ בְּמֵעָיו לֹא יַשְׁגִּיחַ, וְלֹא יִסְתַּכֵּל עַל זֶה כְּלָל. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל שֶׁדָּבָר גָּדוֹל הוּא אֶצְלוֹ שֶׁדִּבֵּר מֵעִנְיָן זֶה, כִּי יוֹצֵא מִזֶּה עִנְיָן גָּדוֹל מְאֹד, דְּהַיְנוּ שֶׁלֹּא לְבַלּוֹת זְמַן בְּשָׁבִיל זֶה וְשֶׁלֹּא יַאֲרִיךְ בִּשְׁבִיל נְקִיּוּת (שיחות־הר"ן, סימן ט); וְהִזְהִיר רַבֵּנוּ זַ"ל מְאֹד לְהַכְרִיחַ אֶת עַצְמוֹ לְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה, דְּהַיְנוּ לְקַשֵּׁר הַמַּחֲשָׁבָה אֶל הַדִּבּוּר בְּקֶשֶׁר אַמִּיץ וְחָזָק, שֶׁיַּטֶּה אָזְנָיו הֵיטֵב הֵיטֵב, וְיִשְׁמַע מַה שֶּׁהוּא מְדַבֵּר בַּתְּפִלָּה, וְזֶה עִקַּר תְּפִלָּה בְּכַוָּנָה, וְלֹא הָיָה מְצַוֶּה לְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה מִמֶּשׁ עַל־פִּי כְּתְבֵי הָאֲרִיזַ"ל, אֲפִלּוּ לְאוֹתָן הָאֲנָשִׁים שֶׁהָיוּ לוֹמְדִים כְּתְבֵי הָאֲרִיזַ"ל עַל־פִּי פְּקֻדָּתוֹ. וְאָמַר, שֶׁעִקַּר שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה הוּא "בָּרוּךְ אַתָּה הֲוָיָ"ה" וְכוּ' כְּפִשׁוּטוֹ, וְזֶה עִקַּר כַּוָּנַת הַתְּפִלָּה, שֶׁיְּכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וְיִשְׁמַע הֵיטֵב מַה שֶּׁהוּא אוֹמֵר, וְהָיָה מִתְלוֹצֵץ מְאֹד מְאֹד מֵאוֹתָן הָאוֹמְרִים שֶׁאֵין צְרִיכִים לְהַכְרִיחַ עַצְמוֹ לְתְפִלָּה, וְהָיָה מַזְהִיר מְאֹד לְהִתְפַּלֵּל בְּכוֹחוֹת, לְהַכְנִיס כָּל כּוֹחוֹ בְּאוֹתִיּוֹת הַתְּפִלָּה, וְעַל מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת הַבָּאוֹת בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה הָיָה מְצַוֶּה לִבְלִי לְהַשְׁגִּיחַ עֲלֵיהֶם כְּלָל, וַיַּעֲשֶׂה אֶת שֶׁלּוֹ, וְיִתְפַּלֵּל כְּדַרְכּוֹ וְאַל יַשְׁגִּיחַ כְּלָל עַל שׁוּם בַּלְבּוּל, וְאַל יַחֲזִיר פָּנָיו וּמַחֲשַׁבְתּוֹ אֲלֵיהֶם כְּלָל; וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל: שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהִתְפַּלֵּל כָּל הַתְּפִלָּה בְּכַוָּנָה כָּרָאוּי, רַק כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִתְפַּלֵּל קְצָת מֵהַתְּפִלָּה בְּכַוָּנָה, כְּנִרְאֶה בְּחוּשׁ, שֶׁאֶחָד אוֹמֵר 'קְטֹרֶת' בְּכַוָּנָה, וְאֶחָד אוֹמֵר 'פְּסוּקֵי־דְזִמְרָה' בְּכַוָּנָה וְכוּ', וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל: כִּי עִקַּר הַתְּפִלָּה הִיא כִּפְשׁוּטוֹ כְּמוֹ תִּינוֹק בְּבֵית־הַסֵּפֶר מַמָּשׁ, שֶׁאוֹמֵר אֶת הַדִּבּוּרִים בְּתַמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וְהִזְהִיר מְאֹד לְהִתְפַּלֵּל בְּשִׂמְחָה, וּלְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ שֶׁתִּהְיֶה הַתְּפִלָּה בְּנִגּוּן שֶׁל שִׂמְחָה, וְיִרְאֶה לְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ קֹדֶם הַתְּפִלָּה, וּלְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מַה דְּאֶפְשָׁר בְּתוֹךְ הַשִּׂמְחָה, וּלְחַפֵּשׂ וְלִמְצֹא בְּעַצְמוֹ אֵיזוֹ נְקֻדָּה טוֹבָה, כְּדֵי לִזְכּוֹת לְשִׂמְחָה שֶׁיּוּכַל לְהִתְפַּלֵּל בְּשִׂמְחָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְבַּטְּלוּ מִמֶּנּוּ כָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת זָרוֹת וְהַבַּלְבּוּלִים שֶׁמְּבַלְבְּלִים אוֹתוֹ (שיחות־הר"ן, סימן עה), וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל: כְּשֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה, דְּהַיְנוּ שֶׁמְּקַשֵּׁר הַמַּחֲשָׁבָה אֶל הַדִּבּוּר וּמַטֶּה אָזְנוֹ וְשׁוֹמֵעַ מַה שֶּׁהוּא מְדַבֵּר, אֲזַי הַכּוֹחוֹת נִמְשָׁכִים מִמֶּילָא אֶל תּוֹךְ דִּבּוּרֵי הַתְּפִלָּה, כִּי כָּל הַכּוֹחוֹת מְצַפִּים וּמִסְתַּכְּלִים תָּמִיד עַל זֶה שֶׁיִּמְשְׁכוּ וְיִכָּנְסוּ בְּתוֹךְ דִּבּוּרִים קְדוֹשִׁים, עַל־כֵּן כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה נִמְשָׁכִים וְנִכְנָסִים כָּל הַכּוֹחוֹת שֶׁלּוֹ מִמֶּילָא אֶל תּוֹךְ הַתְּפִלָּה, וְזוֹכֶה לְהִתְפַּלֵּל בְּכֹחַ גָּדוֹל, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵינוֹ מַכְרִיחַ עַצְמוֹ לָזֶה, כִּי הַכּוֹחוֹת נִמְשָׁכִים מִמֶּילָא אֶל תּוֹךְ דִּבּוּרֵי הַתְּפִלָּה כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה (שיחות־הר"ן, סימן סו), וְהָיָה מְחַזֵּק מְאֹד אֶת אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים שֶׁקִּבְּלוּ לְפָנָיו בְּקוֹבְלָנָא גְּדוֹלָה עַל שֶׁהֵם רְחוֹקִים מִתְּפִלָּה מְאֹד, וְקָשָׁה עֲלֵיהֶם מְאֹד לְהִתְפַּלֵּל, וְהָיָה מְחַזֵּק אוֹתָם וּמְנַחֵם אוֹתָם בְּכַמָּה לְשׁוֹנוֹת, שֶׁלֹּא יִפְּלוּ בְּדַעְתָּם בִּשְׁבִיל זֶה. וְאָמַר: הֲלֹא אֵצֶל הַגֵּר שֶׁנִּתְגַּיֵּר כַּמָּה זְכִיָּה אֶצְלוֹ כְּשֶׁזּוֹכֶה לוֹמַר אֶת הַתֵּבוֹת לְבַד עַד "בָּרוּךְ שֶׁאָמַר", עַל־כֵּן רָאוּי לָאָדָם, לְנַחֵם אֶת עַצְמוֹ וּלְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ עַל אֲשֶׁר עַל־כָּל־פָּנִים הוּא זוֹכֶה לוֹמַר הַתֵּבוֹת שֶׁל הַתְּפִלָּה. וּפַעַם אַחַת דִּבֵּר עִם

אִישׁ פָּשׁוּט בְּעִנְיַן תְּפִלָּה שֶׁקָּשֶׁה מְאֹד לְהִתְפַּלֵּל, וְנָתַן לוֹ עֵצָה, וְאָמַר לוֹ: שֶׁיַּחֲשֹׁב בְּלִבּוֹ שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל, כִּי אִם עַד "בָּרוּךְ שֶׁאָמַר", כִּי אוּלַי הוּא צָרִיךְ בְּגִלְגּוּל זֶה לְתַקֵּן רַק חֵלֶק זֶה מֵהַתְּפִלָּה, כִּי אוּלַי בַּגִּלְגּוּל הָרִאשׁוֹן כְּבָר הִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה שֶׁאֵר חֶלְקֵי הַתְּפִלָּה; רַק חֵלֶק זֶה עַד "בָּרוּךְ שֶׁאָמַר", הוּא צָרִיךְ עֲכְשָׁו בְּגִלְגּוּל זֶה לְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה, וְעַל־כֵּן יְכַוֵּנִים כָּל כֹּחוֹ בָּזֶה הַמְעַט לְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה עַד "בָּרוּךְ שֶׁאָמַר", וְאַחַר־כָּךְ כְּשֶׁיִּגִּיעַ לְ"בָּרוּךְ שֶׁאָמַר", יַחֲשֹׁב אוּלַי צָרִיךְ לְתַקֵּן חֵלֶק זֶה כְּגוֹן מ"בָּרוּךְ שֶׁאָמַר" עַד "וַיְבָרֶךְ דָּוִד", לְהִתְפַּלֵּל אוֹתוֹ הַחֵלֶק בְּכַוָּנָה. וְהַכְּלָל - שֶׁלֹּא יַבְלִבֵּל דַּעְתּוֹ בִּתְחִלָּה בְּכָל הַתְּפִלָּה, כִּי יִהְיֶה קָשֶׁה וְכָבֵד עָלָיו, רַק יִתְאַמֵּץ בְּכָל פַּעַם לוֹמַר מְעַט בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה, כִּי מְעַט יְכוֹלִים לְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה, וְאַחַר־כָּךְ עוֹד מְעַט (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן קכב); וְהַכְּלָל - שֶׁאָסוּר לְבַלְבֵּל אֶת עַצְמוֹ בְּשׁוּם פָּנִים וְאֹפָן, רַק לוֹמַר אֶת הַתְּפִלָּה בִּתְמִימוּת וּבְפִשְׁיטוּת בָּרָכָה אַחַר בָּרָכָה וּמִזְמוֹר אַחַר מִזְמוֹר, וְיִשְׁתַּדֵּל לְקַשֵּׁר אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ אֶל דִּבּוּרוֹ; כִּי בְּעֵת שֶׁמְּדַבֵּר אֶת דִּבּוּרֵי הַתְּפִלָּה, אָז הוּא מְקַשֵּׁר אֶת עַצְמוֹ אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ; וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיְקָר, לְהַכְנִיס אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ בְּתוֹךְ לִבְּךָ בְּאֹפֶן שֶׁתּוּכַל לְהִתְלַהֵב בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ, כִּי בִּשְׁעַת הַתְּפִלָּה כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה אָז נִפְתָּחִים לוֹ אוֹרוֹת עֶלְיוֹנִים, אוֹרוֹת צַחְצָחוֹת, וְיוּכַל לוֹמַר אֶת הַתְּפִלָּה בִּדְבֵקוּת גְּדוֹלָה עַד מְאֹד.

ב.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיְקָר, אֲשֶׁר כָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת זָרוֹת בָּאוֹת לָאָדָם בְּעֵת הַתְּפִלָּה (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ל'), וְדַיְקָא בְּעֵת הַתְּפִלָּה נִזְכָּרִים לוֹ כָּל הַשְּׁטְיוֹת וְהַמַּחֲשָׁבוֹת זָרוֹת וְהַבַּלְבּוּלִים, וְרוֹצִים לְבַלְבֵּל אוֹתוֹ, וְכָל זֶה מֵחֲמַת עֲוֹנוֹתָיו הַמְרֻבִּים, כִּי הַמַּחֲשָׁבוֹת זָרוֹת שֶׁבָּאוֹת לָאָדָם הֵן הֵן עֲוֹנוֹתָיו (חַיֵּי־מוֹהֲר"ן, סִימָן תקצ); וְעַל־כֵּן אָסוּר לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ בְּעֵת שֶׁבָּאוֹת לוֹ מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת בְּעֵת הַתְּפִלָּה וְרוֹצוֹת לְבַלְבְּלוֹ, אֶלָּא יְקַבֵּל אֶת זֶה לְכַפָּרַת עֲוֹנוֹת, וְיֵדַע שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רוֹצֶה לְקָרְבוֹ, וְיִתְגַּבֵּר מְאֹד מְאֹד עַל הַמַּחֲשָׁבוֹת זָרוֹת שֶׁלֹּא יְשַׁבְּרוּ אוֹתוֹ כְּלָל, כִּי בָּזֶה שֶׁאָדָם רוֹצֶה לְהִתְפַּלֵּל וְאֵין מַנִּיחִין אוֹתוֹ וּמְבַלְבְּלִים אוֹתוֹ בְּכַמָּה מִינֵי בַּלְבּוּלִים, וְהוּא צָרִיךְ לְכַמָּה יְגִיעוֹת בִּשְׁעַת הַתְּפִלָּה, וְאַז גַּם־כֵּן קָשֶׁה לוֹ לְהִתְפַּלֵּל מֵרֹב הַבַּלְבּוּלִים וְהַמַּחֲשָׁבוֹת הַזָּרוֹת שֶׁבָּאִים עָלָיו, אָסוּר לוֹ לְהִשָּׁבֵר בְּשׁוּם פָּנִים וְאֹפָן, כִּי זֶה עִנְיַן שֶׁל מְסִירוּת־נֶפֶשׁ, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ, וְעַל זֶה נֶאֱמַר (תְּהִלִּים מד, כג): "כִּי עָלֶיךָ הוֹרַגְנוּ כָּל הַיּוֹם נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה". וּמוּבָא בַּזֹּהַר (מִדְרָשׁ הַנֶּעְלָם, חַיֵּי שָׂרָה קכד:): שֶׁזֶּה סוֹבֵב עַל תְּפִלָּה, שֶׁהִיא סוֹד קָרְבָּנוֹת, דְּהַיְנוּ כְּשֶׁרוֹצֶה לְהִתְפַּלֵּל, וְאֵין מַנִּיחִין אוֹתוֹ וּמְבַלְבְּלִים אוֹתוֹ בְּכַמָּה מִינֵי בַּלְבּוּלִים, וְהוּא צָרִיךְ לְכַמָּה מִינֵי יְגִיעוֹת בִּשְׁעַת הַתְּפִלָּה, וְאַזַּי אֲפִלּוּ אִם אֵינוֹ זוֹכֶה לְהִתְפַּלֵּל כָּרָאוּי, אַף־עַל־פִּי־כֵן הַיְגִיעָה

בְּעַצְמָהּ שֶׁמִּיגַּע עַצְמוֹ בְּכָל כֹּחוֹ וּמוֹסֵר נַפְשׁוֹ לְהִתְפַּלֵּל כָּרָאוּי, זֶה בְּעַצְמוֹ הוּא סוֹד קָרְבָּנוֹת (שיחות־הר"ן, סימן יב); וְעַל־כֵּן אָסוּר לְהִתְבַּלְבֵּל מְשׁוּם מַחֲשָׁבָה זָרָה, שֶׁבָּאָה לוֹ בְּעֵת הַתְּפִלָּה, אֶלָּא יַמְשִׁיךְ לְהִתְפַּלֵּל בַּתְּמִימוּת וּבְפְּשִׁיטוּת, וְיַחְדִּיר בְּעַצְמוֹ תָּמִיד מַחֲשָׁבָה זוֹ: אֲשֶׁר 1אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לְכֹל אֱלקוּת גְּמוּר הוּא'. וּכְכָל שֶׁיַּחְדִּיר בְּעַצְמוֹ יְדִיעָה זוֹ, אֲשֶׁר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, עַל־יְדֵי־זֶה מְמַלֵּא יִתְבַּטְּלוּ מִמֶּנּוּ כָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת זָרוֹת, וְאֵין זוֹ עֵצָה לְהַשְׁלִיךְ אֶת רֹאשׁוֹ לְכָאן וּלְכָאן, כְּדֵי לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ אֶת הַמַּחֲשָׁבוֹת זָרוֹת, כִּי אַדְרַבָּה! אָז הַמַּחֲשָׁבוֹת זָרוֹת יָרוּצוּ אֲחֲרָיו יוֹתֵר וְיוֹתֵר (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן עב); וְעִקַּר הָעֵצָה לְהִפָּטֵר מִמַּחֲשָׁבוֹת זָרוֹת בְּעֵת הַתְּפִלָּה הִיא עַל־יְדֵי תֹּקֶף הַשִּׂמְחָה, כִּי כְּשֶׁאָדָם מְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱלקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ עַל שֶׁנִּבְרָא מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וּמַכְנִיס בְּתוֹךְ לִבּוֹ שִׂמְחָה עֲצוּמָה, אָז זוֹכֶה שֶׁנִּפְרְדוֹת מִמֶּנּוּ הַקְּלִפּוֹת שֶׁהֵן עֲוֹנוֹתָיו שֶׁנִּדְבְּקוּ בּוֹ, כִּי הַסִּטְרָא־אַחֲרָא וְהַקְּלִפּוֹת אֵינָן סוֹבְלוֹת שִׂמְחָה, וְעַל־כֵּן הִזְהִיר הָאֲרִיזַ"ל אֶת תַּלְמִידוֹ שֶׁיִּתְפַּלֵּל בְּשִׂמְחָה רַבָּה (עץ חיים שער הכוונות, דרושי ברכת השחר), כִּי עַל־יְדֵי הַשִּׂמְחָה בּוֹרְחִים כָּל הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא, שֶׁהֵם הַמַּחֲשָׁבוֹת זָרוֹת. וְרַבֵּנוּ זַ"ל אָמַר (ספר־המדות, אות תפלה, סימן פא): 'תְּפִלָּה שֶׁהִיא בְּשִׂמְחָה, הִיא עֲרֵבָה וּמְתֻקָּה לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ'. (שם סימן ע): 'עַל־יְדֵי שִׂמְחָה תָּבֹא תְּפִלָּתְךָ בְּהֵיכַל מַלְכָּךְ'; כִּי דַּיְקָא כְּשֶׁאָדָם שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ בֶּאֱלקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה מְבַעֵר אֶת כָּל הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא שֶׁנִּדְבְּקוּ בּוֹ, וְזוֹכֶה לְבַטֵּל מִמֶּנּוּ כָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת זָרוֹת וְהַהִרְהוּרִים רָעִים, וּמִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה. גַּם לְהִתְפַּלֵּל בְּקוֹל רָם הוּא מְסֻגָּל לְבַטֵּל מִמֶּנּוּ אֶת כָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת זָרוֹת; כִּי (ספר־המדות, אות תפלה, סימן כט): 'הַדִּבּוּר בְּקוֹל רָם מֵבִיא הַרְגָּשָׁה וּתְנוּעָה בְּכָל הָאֵיבָרִים'. כִּי עַל־יְדֵי שֶׁאָדָם צוֹעֵק בִּתְפִלָּתוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה נִזְדַּכֵּךְ מֹחוֹ (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימנים: כא, לו); וְכֵן צְרִיכִים לִתֵּן צְדָקָה קֹדֶם הַתְּפִלָּה, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁנּוֹתְנִים צְדָקָה קֹדֶם הַתְּפִלָּה, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִים לְבְחִינַת מִשְׁפָּט, וְנִתְבַּטְּלוֹת מִמֶּנּוּ הַמַּחֲשָׁבוֹת זָרוֹת שֶׁהֵם (זהר במדבר, רנב.): 'עֲנָנִים הִמְכְּסִין עַל עֵינִין', (עֲנָנִים שֶׁמְּכַסִּים אֶת עֵינֵי שִׂכְלוֹ), (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן ב); וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (ספר־המדות, אות תפלה, סימן לו): 'קֹדֶם הַתְּפִלָּה תִּתֵּן צְדָקָה, וְתַקְשֵׁר אֶת עַצְמְךָ לְצַדִּיק הַדּוֹר, וְזֵיקָא עַל־יְדֵי־זֶה תְּפִלָּתְךָ נִשְׁמַעַת'. וְכֵן (שם, סימן מה): 'עַל־יְדֵי צְדָקָה בִּשְׁתֵּי יָדַיִם - תְּפִלָּתוֹ נִשְׁמַעַת'; וְלָכֵן אָהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, רְאֵה לְקַיֵּם אֶת כָּל זֹאת בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה. וְהָעִקָּר - תְּחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ עַכְשָׁו לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה עַל נֵעֶם חֶלְקְךָ אֲשֶׁר אַתָּה הוֹלֵךְ לְדַבֵּר עִם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲשֶׁר מַלְאֲכֵי מַעְלָה וּשְׂרָפִים יְרֵאִים וּמְפַחֲדִים וְזוֹחֲלִים וְרוֹעֲדִים מֵאֵימַת קוֹנָם, וְלָכֵן אֵינָם זוֹכִים לְדַבֵּר בְּכָל פַּעַם עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאַתָּה בָּשָׂר וָדָם חֹמֶר עַב וְגַס, גּוּשׁ עָפָר, זוֹכֶה לַעֲמֹד עַכְשָׁו לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וּלְדַבֵּר עִמּוֹ, דָּבָר זֶה צָרִיךְ לְהַכְנִיס בְּךָ שִׂמְחָה עֲצוּמָה מְאֹד, וַאֲפִלּוּ שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁחָטָאתָ, עָוִיתָ וּפָשַׁעְתָּ, וְעָשִׂיתָ כָּל־מִינֵי מַעֲשִׂים מְגֻנִּים עַד עַכְשָׁו, עִם כָּל זֹאת רְאֵה לְהִתְגַּבֵּר עַכְשָׁו לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וּתְקַח אֶת הַסִּדּוּר וְתִתְפַּלֵּל מִתּוֹךְ

הַסִּדּוּר דַּיְקָא, כִּי (אסתר ט, כה): "אָמַר עִם הַסֵּפֶר יָשׁוּב מַחֲשַׁבְתּוֹ הָרָעָה", כְּשֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר, עַל־יְדֵי־זֶה בּוֹרְחוֹת מִמֶּנּוּ כָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת זָרוֹת, וְאָסוּר לְהִתְפַּלֵּל בְּעַל־פֶּה כְּלָל, כִּי כָּךְ אָדָם מַחְסִיר בְּרָכוֹת שְׁלֵמוֹת וְתַבּוֹת רַבּוֹת, וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִתְפַּלֵּל מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר דַּיְקָא, וּלְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּאוֹתִיּוֹת הַתְּפִלָּה, וּלְצַיֵּר בְּדַעְתּוֹ אֵיךְ שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֱלקוּת גָּמוּר הוּא, וְהָאוֹתִיּוֹת הֵם אוֹרוֹת צַחְצָחוֹת, אוֹרוֹת עֶלְיוֹנִים, אֵשׁ שְׁחוֹרָה עַל־גַּבֵּי אֵשׁ לְבָנָה, וְיֵדַע אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְקָדֻשָּׁה וּלְטָהֳרַת הַמֹּחִין, וּתְפִלָּתוֹ תִּכָּנֵס לִפְנֵי וְלִפְנִים, וְיִמְחֹל לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו וּפְשָׁעָיו הַמְרֻבִּים, וְיִזְכֶּה לְהַעֲשׂוֹת כְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ נֶפֶשׁ, רוּחַ וּנְשָׁמָה, וְיִהְיֶה דָּבוּק תָּמִיד בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּדִבְקוּת אֱמֶת, וְיִבָּטֵל מִמֶּנּוּ הַגַּשְׁמִיּוּת לְגַמְרֵי, עַד שֶׁלֹּא יִרְאֶה וְלֹא יִשְׁמַע וְלֹא יַרְגִּישׁ, כִּי אִם אֶת אֱלקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ הַמְלֵאָה כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס דְּבָרִים אֵלּוּ בְּתוֹךְ לִבּוֹ בְּאֹפֶן שֶׁיִּתְפַּלֵּל בְּתָמִימוּת וּבְפָשִׁיטוּת וּבְכַוָּנָה גְּדוֹלָה; אַשְׁרֵי לוֹ בָּזֶה וְאַשְׁרֵי לוֹ בַּבָּא!

ג.

אֲהוּבִי, בְּנִי! עָלֶיךָ לִזְכֹּר הֵיטֵב אֶת דִּבְרֵי הַטּוּר (אורח־חיים, סימן צח): "הַמִּתְפַּלֵּל צָרִיךְ שֶׁיְּכַוֵּן לִבּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים י, יז): "תָּכִין לִבָּם תַּקְשִׁיב אָזְנֶךָ", פֵּרוּשׁ: שֶׁיְּכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת שֶׁמּוֹצִיא בִּשְׂפָתָיו, וְיַחֲשֹׁב כְּאִלּוּ שְׁכִינָה כְּנֶגְדּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (שם טז, ח): "שִׁוִּיתִי ה' לְנֶגְדִּי תָּמִיד", וְיָעִיר הַכַּוָּנָה וְיָסִיר כָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת הַטּוֹרְדוֹת אוֹתוֹ, עַד שֶׁתִּשָּׁאֵר מַחֲשַׁבְתּוֹ וְכַוָּנָתוֹ זַכָּה בִּתְפִלָּתוֹ, וְיַחֲשֹׁב כִּי אִלּוּ הָיָה מְדַבֵּר לִפְנֵי מֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם, שֶׁהַיּוֹם כָּאן וּלְמָחָר בַּקֶּבֶר - הָיָה מְסַדֵּר דְּבָרָיו וּמִכְוָנָן בָּהֶם יָפֶה לְבַל יִכָּשֵׁל, קַל וָחֹמֶר לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁצָּרִיךְ לְכַוֵּן אַף מַחֲשַׁבְתּוֹ, כִּי לְפָנָיו הַמַּחֲשָׁבָה נִדְבּוּר, כִּי כָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת הוּא חוֹקֵר. וְכֵן הָיוּ עוֹשִׂין חֲסִידִים וְאַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה, מִתְבּוֹדְדִים וּמְכַוְּנִין בִּתְפִלָּתָן, עַד שֶׁהָיוּ מַגִּיעִים לְהִתְפַּשְׁטוּת הַגַּשְׁמִיּוּת וּלְהִתְגַּבְּרוּת הָרוּחַ הַשְּׂכְלִית, עַד שֶׁהָיוּ מַגִּיעִים קָרוֹב לְמַעֲלַת נְבוּאָה, וְאִם תָּבֹא לוֹ מַחֲשָׁבָה אַחֶרֶת בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה - יִשְׁתֹּק, עַד שֶׁתִּתְבַּטֵּל הַמַּחֲשָׁבָה. וְיִתְפַּלֵּל דֶּרֶךְ תַּחֲנוּנִים כָּרֵשׁ הַמְבַקֵּשׁ בְּפֶתַח, וּבְנַחַת, שֶׁלֹּא תֵּרָאֶה עָלָיו כְּמַשּׂאוֹי וּמְבַקֵּשׁ לְפָטֵר מִמֶּנָּה, וְאַחַר שֶׁיַּעֲשֶׂה כָּל זֶה, מֻבְטָח לוֹ שֶׁתִּתְקַבֵּל תְּפִלָּתוֹ, שֶׁהַתְּפִלָּה הִיא בִּמְקוֹם הַקָּרְבָּן, דִּכְתִיב (הושע יד, ג): "וְנִשַּׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ"; וּכְתִיב (דברים יא, יג): "וּלְעָבְדוֹ בְכָל לְבַבְכֶם" - 'וְכִי יֵשׁ עֲבוֹדָה בַּלֵּב? אֶלָּא 'אֵיזוֹהִי עֲבוֹדָה שֶׁהִיא בַּלֵּב? הֱוֵי אוֹמֵר זוֹ תְּפִלָּה' (תענית ב).

וּלְפִיכָךְ צָרִיךְ לְהִזָּהֵר שֶׁתְּהֵא דְּמֵאַת הַקָּרְבָּן בְּכַוָּנָה, וְלֹא יַעֲרֹב בָּהּ מַחֲשָׁבָה אַחֶרֶת כְּמוֹ הַמַּחֲשָׁבָה שֶׁפּוֹסֶלֶת בַּקָּדָשִׁים, וּמְעָמֵד דּוּמְיָא דַּעֲבוֹדָה, דִּכְתִיב (דברים יח, ה): "לַעֲמֹד לְשָׁרֵת", וְהַשְׁוָאַת הָרַגְלַיִם כַּכֹּהֲנִים בְּשָׁעַת הָעֲבוֹדָה, וּקְבִיעוּת מָקוֹם כָּמוֹ הַקָּרְבָּנוֹת, שֶׁכָּל אֶחָד קָבוּעַ מְקוֹמוֹ לִשְׁחִיטָתוֹ וּמַתַּן דָּמָיו, וְשֶׁלֹּא יָחוּץ דָּבָר בֵּינוֹ לְבֵין הַקִּיר וּבֵינוֹ לַקַּרְקַע דְּגֶמֶת הַקָּרְבָּן, שֶׁחֲצִיצָה פּוֹסֶלֶת בֵּינוֹ לְבֵין הַכְּלִי וּבֵינוֹ לָרִצְפָּה, וְרָאוּי הוּא שֶׁיִּהְיוּ לוֹ מַלְבּוּשִׁים נָאִים מְיֻחָדִים לַתְּפִלָּה, כְּגוֹן: בִּגְדֵי כְּהוּנָה, אֶלָּא שֶׁאֵין כָּל אָדָם יָכוֹל לְבַזְבֵּז

עַל זֶה, וּמִכָּל מָקוֹם טוֹב הוּא שֶׁיִּהְיוּ לוֹ מִכְנָסִים מְיֻחָדִים לִתְפִלָּה מִשּׁוּם נְקִיּוּת, וְאַחַר שֶׁיַּעֲשֶׂה דֶּגְמַת הַקָּרְבָּן עוֹלָה לְרֵיחַ נִחוֹחַ לַמָּקוֹם שֶׁהַקָּרְבָּן עוֹלָה, וְהַמַּלְאָךְ עוֹשֶׂה אוֹתָהּ כְּתֶר לְקוֹנוֹ. וְאַל יַחֲשֹׁב - רָאוּי הוּא שֶׁיַּעֲשֶׂה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת בַּקָּשָׁתִי, כַּיָּוֹן שֶׁכִּוַּנְתִּי בִּתְפִלָּתִי, דְּאַדְרַבָּה! זֶהוּ שֶׁמַּזְכִּיר עֲוֹנוֹתָיו, אֶלָּא יַחֲשֹׁב שֶׁיַּעֲשֶׂה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בַּקָּשָׁתוֹ בְּחַסְדּוֹ, כִּי יֹאמַר בְּלִבּוֹ: 'מִי אֲנִי דָּל וְנִבְזֶה בָּא לְבַקֵּשׁ מֵאֵת מֶלֶךְ מְלֵכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אִם לֹא מֵרֹב חֲסָדָיו שֶׁהוּא מִתְנַהֵג בָּהֶם עִם בְּרִיּוֹתָיו'. וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי, שֶׁהַתְּפִלּוֹת שֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לִפְנֵי הַתְּפִלָּה בְּלָשׁוֹן שֶׁהוּא רָגִיל בָּהּ דַּיְקָא, שֶׁזּוֹ נִקְרֵאת 'הִתְבּוֹדְדוּת', עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מְקַשֵּׁר אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ, דִּבּוּרוֹ וּמַעֲשָׂיו אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְזֶה מֵסִיר מִמֶּנּוּ אֶת הַמַּחֲשָׁבוֹת זָרוֹת, כִּי אֵין עוֹד דָּבָר שֶׁמְּנַקֶּה אֶת הָאָדָם בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת כְּמוֹ הַשִּׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, שֶׁאָדָם מַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, וְעַל־כֵּן צָרִיךְ שֶׁתִּתְקַבֵּעַ לְעַצְמְךָ אֲפִלּוּ כַּמָּה רְגָעִים לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְבַקֵּשׁ בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ, שֶׁיְּנַקֶּה אֶת מַחֲשַׁבְתְּךָ מִכָּל־מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת וּמִכָּל־מִינֵי טְרֵדוֹת וּבִלְבּוּלִים, כְּדֵי שֶׁתִּתְכַּוֵּן בִּתְפִלָּה, וְזוֹ הָעֲצָה הֲכִי נְכוֹנָה וַהֲכִי קַלָּה לִזְכּוֹת לְהִתְפַּלֵּל אַחַר־כָּךְ אֶת כָּל סֵדֶר הַתְּפִלָּה כְּדָבֵר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, כִּי בָּרֹגַע שֶׁאָדָם מַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהוּא מִתְבּוֹדֵד לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וּמְצַיֵּר בְּדַעְתּוֹ כְּאִלּוּ רוֹאֶה בְּעֵינָיו שִׂכְלוֹ אֵיךְ שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֲלִקוּת גָּמוּר הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה נִטְהֶרֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ. וְלָכֵן קֹדֶם הַתְּפִלָּה תְּדַבֵּר וְתָשִׂיחַ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא הַצָּלָחָה נִצְחִית, הַצָּלָחָה כָּזוֹ שֶׁאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, וְאִם נִשְׁאָר לְךָ עוֹד זְמַן פָּנוּי עַד זְמַן הַתְּפִלָּה שֶׁהַצִּבּוּר מִתְפַּלְּלִים, רְאֵה לִלְמֹד שִׁעוּר מִשְׁנָיוֹת, כִּי כָּךְ אָמַר הָאֲרִיזַ"ל (אוֹר־הַיָּשָׁר, עַמּוּד הָעֲבוֹדָה, סִימָן א, סָעִיף כה; הוּבָא בְּבֵאוּר־הַיָּשָׁר סִימָן א, סָעִיף ב, סָעִיף קָטָן ו): 'שִׁעוּר מִשְׁנָה קוֹדֶם לְכָל דָּבָר'; וְתַעֲשֶׂה לְעַצְמְךָ חֹק קָבוּעַ לִלְמֹד קֹדֶם הַתְּפִלָּה שִׁעוּר בְּמִשְׁנָה כְּסִדְרָן, וְזֶה זְכוּת הַנִּשְׁמָה רַב מְאֹד. וַחֲסִידִים וְאַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה מִלְּבַד שִׁעוּרִים בְּמִשְׁנָיוֹת כְּסִדְרָן קֹדֶם הַתְּפִלָּה נוֹהֲגִין לִלְמֹד אַחַר סֵדֶר בְּרָכַת הַתּוֹרָה פֶּרֶק בְּמַסֶּכְתָּ־אָבוֹת, כְּגוֹן: בְּיוֹם רִאשׁוֹן - פֶּרֶק רִאשׁוֹן, וּבְיוֹם שֵׁנִי - פֶּרֶק שֵׁנִי, עַד יוֹם שִׁשִּׁי - פֶּרֶק שִׁשִּׁי, כִּי מַסֶּכְתָּ זוֹ מְדֻבֶּרֶת מִכָּל־מִינֵי מִדּוֹת וְהַנְהָגוֹת טוֹבוֹת שֶׁנָּהֲגוּ הַתַּנָּאִים, וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת חוֹזְרִים עַל כָּל הַמַּסֶּכְתָּ, וְיֵשׁ בָּזֶה כַּמָּה סְגֻלּוֹת, כַּיָּדוּעַ לְמַשְׂכִּילִים, וּבִפְרָטִיּוּת מִי שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁפָּגַם בִּבְרִיתוֹ, יִהְיֶה חָזָק לִלְמֹד קֹדֶם הַתְּפִלָּה פֶּרֶק בְּמַסֶּכְתָּ אָבוֹת, וְזֶה זְכוּת הַנֶּפֶשׁ וְטָהֳרָתָהּ, וְיִקָּנֶה לְעַצְמוֹ מִדּוֹת טוֹבוֹת. וְכֵן טוֹב מְאֹד לִקְבֹּעַ לְעַצְמוֹ שִׁעוּר בַּזֹּהַר־הַקָּדוֹשׁ כְּסִדְרָן קֹדֶם הַתְּפִלָּה, כִּי הַלִּמּוּד בַּזֹּהַר מְזַכֵּךְ אֶת הַנֶּפֶשׁ מִכָּל־מִינֵי חֶלְדָּה. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (שִׂיחוֹת־הַרַ"ן, סִימָן קח): שֶׁלִּמּוּד הַזֹּהַר מַכְנִיס חֵשֶׁק לְכָל הַלִּמּוּדִים, וְהַלָּשׁוֹן בְּעַצְמָהּ מְעוֹרֶרֶת אֶת הָאָדָם וּמוֹשֶׁכֶת לִבּוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְצַדִּיקִים וַחֲכְמֵי הַקַּבָּלָה לֹא הָיוּ הוֹלְכִים לְהִתְפַּלֵּל, עַד שֶׁאָמְרוּ אֲפִלּוּ בְּגֶרְסָה כַּמָּה דַּפִּים זֹהַר, אֲשֶׁר הוּא אוֹר וְזִיו

אֲדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מָלַךְ, בְּטֶרֶם כָּל־יְצִיר נִבְרָא. לְעֵת נַעֲשָׂה בְחֶפְצוֹ כֹּל, אֲזַי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא. וְאַחֲרֵי

עת רצון

וְחִיּוּת לַנֶּפֶשׁ, וּמְזַכֶּכָה מִכָּל־מִינֵי חֻלְּדָּה שֶׁנִּדְבָּקוּ בָהּ, וּמֵאִיר אֶת הַנִּשְׁמָה בְּאוֹר אֱלֹקִי; וְעַל־כֵּן, בְּנֵי, תִּהְיֶה זְהִיר בָּזֶה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, לֹא לָלֶכֶת לְהִתְפַּלֵּל קֹדֶם שֶׁהִתְבּוֹדַדְתָּ קְצָת עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלָמַדְתָּ עַל־כָּל־פָּנִים פֶּרֶק מִשְׁנָיוֹת וְגֶרֶסְתָּ שִׁעוּר בַּזֹּהַר, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה מְאֹד מְאֹד מְזַכֵּךְ אֶת הַנֶּפֶשׁ. וְאִם הָיוּ בְּנֵי־אָדָם יוֹדְעִים אֶל מַה מֵבִיא דָּבָר זֶה, הָיוּ לְהִתְבּוֹדֵד קֹדֶם הַתְּפִלָּה, וְכֵן לִלְמֹד שִׁעוּר בְּמִשְׁנָיוֹת וְשִׁעוּר בַּזֹּהַר־הַקָּדוֹשׁ, אֲז הָיוּ נִזְהָרִים בָּזֶה מְאֹד כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם, כִּי זֶה פּוֹתֵחַ אֶת הַמֹּחַ לְהַשִּׂיג רוּחָנִיּוּת וּדְבֵקוּת בְּעֵת הַתְּפִלָּה, וְאִם עֲדַיִן נִשְׁאָר זְמַן עַד שְׁעַת הַתְּפִלָּה, רָאוּי לִלְמֹד גַּם שִׁעוּר בִּגְמָרָא, שֶׁמְּזַמֵּר כָּל הָעֲרִיצִים וְהַקִּלְפּוֹת שֶׁנִּדְבְּקוּ בּוֹ, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן כְּשֶׁלּוֹמֵד גְּמָרָא רַשִׁ"י וְתוֹסָפוֹת, זֶה הוֹרֵג לְגַמְרֵי אֶת הַקְּלִפּוֹת שֶׁבָּרָא עַל־יְדֵי עֲוֹנוֹתָיו. וְדוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת נָתְנוּ רֶמֶז לָזֶה (שיר השירים ג, ז): "אַל יְחַסֵּר הַמָּזֹג", הֵינוּ אִם יֵשׁ פָּנַאי לִפְנֵי זְמַן הַתְּפִלָּה לְקַיֵּם אֶת זאת: הִ'תְבּוֹדְדוּת - לְהִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכֵן לִלְמֹד שִׁעוּר מִ'שְׁנָיוֹת, וְכֵן לִגְרֹס שִׁעוּר זֹ'הַר, וְכֵן לְהִתְעַמֵּק בְּלִמּוּד גְּ'מָרָא (ראשי־תבות הַ'מִּ'זְ'גְ), הֵינוּ שֶׁלֹּא יֶחְסְרוּ לוֹ דְּבָרִים אֵלּוּ קֹדֶם הַתְּפִלָּה, אֲז יִהְיֶה בָּטוּחַ שֶׁמֹּחוֹ יִהְיֶה מְזֻכָּךְ לְקַבֵּל דְּבֵקוּת וְאוֹר וְזִיו וְחִיּוּת בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה. וְכָל זֶה נֶאֱמָר כָּל זְמַן שֶׁיֵּשׁ לוֹ עַדַיִן זְמַן לִפְנֵי שֶׁמַּגִּיעַ זְמַן הַתְּפִלָּה הַקְּבוּעָה בְּעֵת שֶׁהַצִּבּוּר מִתְפַּלְּלִים, אֲבָל כְּשֶׁמַּגִּיעַ זְמַן הַתְּפִלָּה הִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל (שיחות־הר"ן סימן לא):

שֶׁלֹּא נַעֲשֶׂה שׁוּם דָּבָר אֲפִלּוּ לִלְמֹד, רַק תַּכְרִיז־וּמְיַד לַעֲמֹד וּלְהִתְפַּלֵּל. אֲבָל מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה עַצְמוֹ, גּוֹנֵב לְעַצְמוֹ אֵיזוֹ עֵת קֹדֶם זְמַן הַתְּפִלָּה, וְהוּא חָזָק בְּשִׁעוּרִים אֵלּוּ: הִ'תְבּוֹדְדוּת, מִ'שְׁנָה, זֹ'הַר, גְּ'מָרָא, וְאִם תַּרְגִּיל עַצְמְךָ בָּזֶה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, אֲזַי בְּמֶשֶׁךְ הַזְּמַן תַּרְגִּישׁ כָּל־מִינֵי נְעִימוּת, וְיָאִיר מֹחֲךָ בְּעֵת הַתְּפִלָּה, וְתַרְגִּישׁ סִפּוּק רוּחָנִי בְּעֵת הַתְּפִלָּה, כִּי לִמּוּד הַתּוֹרָה קֹדֶם הַתְּפִלָּה מוֹשֵׁךְ אֶת לִבְּכוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וּמַה גַּם שֶׁזֶּה מוֹרִיד מִמֶּנּוּ כָּל־מִינֵי מָרָה־שְׁחוֹרָה וְעַצְבוּת וְדִכָּאוֹן, וּמַשְׁרֶה בְּתוֹכוֹ שִׂמְחָה עֲצוּמָה, אֲשֶׁר עַל זֶה הִזְהִירָנוּ הָאֲרִיזַ"ל יוֹתֵר מֵהַכֹּל (שער־הכוונות דרושי ברכות־השחר), שֶׁיִּשְׁמֹר עַצְמוֹ מְאֹד, וְיִרְאֶה שֶׁתְּפִלָּתוֹ תִּהְיֶה רַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְזוֹ הַכָּנָה גְּדוֹלָה לִתְפִלָּה בְּכַוָּנָה, וְכֵן לִמּוּד תּוֹרָה קֹדֶם הַתְּפִלָּה מְזַכֵּךְ אֶת הָאָדָם, שֶׁלֹּא יָבוֹא לִשׁוּם מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת בְּעֵת תְּפִלָּתוֹ, כִּי הַלִּמּוּד קֹדֶם הַתְּפִלָּה מְזַכֵּךְ אֶת הַמֹּחַ מַחֲשָׁבָה וּמַדְבִּיקָהּ אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא.

אַשְׁרֵי מִי שֶׁיְּקַיֵּם כָּל זאת!

אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר! הַתְחָלַת הַתְּפִלָּה מַתְחֶלֶת בְּשִׁיר "אֲדוֹן עוֹלָם", וְהוּא שִׁיר נוֹרָא

בִּבְלוֹת הַכֹּל, לְבַדּוֹ יִמְלֹךְ נוֹרָא. וְהוּא הָיָה וְהוּא הֹוֶה, וְהוּא יִהְיֶה בְּתִפְאָרָה. וְהוּא אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי, לְהַמְשִׁילוֹ וּלְהַחְבִּירָה. בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי תַכְלִית, וְלוֹ הָעֹז וְהַמִּשְׂרָה. בְּלִי עֵרֶךְ בְּלִי דִמְיוֹן, בְּלִי שִׁנּוּי וּתְמוּרָה.

עת רצון

וְנִפְלָא מְאֹד מָלֵא סוֹדוֹת פְּלָאֵי פְּלָאוֹת, מִמַּה שֶׁהָיָה קֹדֶם הַבְּרִיאָה, וּמִמַּה שֶׁהוּא עַכְשָׁו בַּבְּרִיאָה, וּמִמַּה שֶׁיִּהְיֶה אַחַר הַבְּרִיאָה, וְכָתַב בְּסֵפֶר מַטֵּה מֹשֶׁה (חלק א, עמוד העבודה, סימן לא): "אֲדוֹן עוֹלָם" הוּא שִׁיר נָאֶה וּמְעֻלֶּה, וּמָצָאתִי כָּתוּב: כָּל מִי שֶׁמְכַוֵּן בְּעֵת הַתְחָלַת "אֲדוֹן עוֹלָם" - כָּתַב רַבִּי יְהוּדָה הֶחָסִיד וְרַבִּי הַאי גְּאוֹן וְרַבִּי שְׁרִירָא גְּאוֹן: 'עָרֵב אֲנִי בַּדָּבָר, שֶׁתְּפִלָּתוֹ נִשְׁמַעַת, וְאֵין שָׂטָן מְקַטְרֵג עַל תְּפִלָּתוֹ, וְאֵין שָׂטָן וּפֶגַע רַע בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה וּבְיוֹם־הַכִּפּוּרִים בִּתְפִלָּתוֹ, וְאוֹיְבָיו נוֹפְלִים לְפָנָיו, וְיֵשׁ אוֹמְרִים: 'אַף יֵצֶר־הָרַע מַשְׁלִים אֹתוֹ, וְעָלָיו אָמַר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ (משלי טז, ז): "בִּרְצוֹת ה' דַּרְכֵי אִישׁ, גַּם אוֹיְבָיו יַשְׁלִים אִתּוֹ", עַיִן שָׁם; וְהַטַּעַם שֶׁהִתְחָלַת הַתְּפִלָּה מַתְחִילָה בְּתֵבוֹת "אֲדוֹן עוֹלָם", כְּדֵי לְהַזְכִּיר זְכוּת אַבְרָהָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בראשית רבה ז ו): 'מִיּוֹם שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת עוֹלָמוֹ לֹא הָיָה מִי שֶׁקָּרָא לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אָדוֹן, עַד אַבְרָהָם אָבִינוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית יח, ח): "אֲדֹנָי אֱלֹהִים בַּמָּה אֵדָע" וְגוֹ, וְאַף דָּנִיֵּאל לֹא נֶעֱנָה אֶלָּא בִּשְׁבִיל אַבְרָהָם, שֶׁנֶּאֱמַר (דניאל ט, יז): "וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְגוֹ' לְמַעַן אֲדֹנָי", לְמַעַנְךָ מִבָּעֵי לֵהּ אֶלָּא לְמַעַן אַבְרָהָם שֶׁקָּרָאוֹ אָדוֹן'; וְיֵשׁ בָּזֶה סוֹדוֹת פְּלָאֵי פְּלָאוֹת, אֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ הָיָה, הֹוֶה וְיִהְיֶה, וְהַכֹּל לַכֹּל אֶלְקוּת גָּמוּר הוּא, וְקֹדֶם הָיָה רַק אֵין־סוֹף עַד שֶׁנֶּאֱצַל וּבָרָא וְיָצַר וְעָשָׂה אֶת הַשִּׁלְשָׁה עוֹלָמוֹת, וְעַל־כֵּן הִזְכִּיר בְּרִיאָה, יְצִירָה עֲשִׂיָּה, שֶׁזֶּה "בְּטֶרֶם כָּל יְצִי"ר נִבְרָ"א לְעֵת נַעֲשָׂ"ה", כִּי קֹדֶם הָיָה הַכֹּל אֵין־סוֹף, וְעַל־כֵּן אָדוֹ"ן מִסְפָּר אֵי"ן, שֶׁקֹּדֶם הָיָה הַכֹּל אֵין־סוֹף, וְאַחַר־כָּךְ הִלְבִּישׁ עַצְמוֹ בַּאֲצִילוּת, שֶׁזֶּה עוֹל"ם מִסְפָּר סו"ת, וְזֶה אָדוֹ"ן עוֹל"ם אֵי"ן־סו"ף, "אֲשֶׁר מָלַךְ בְּטֶרֶם כָּל יְצִי"ר נִבְרָ"א לְעֵת נַעֲשָׂ"ה בְּחֶפְצוֹ כֹּל", שֶׁמַּאֲי"ן הִלְבִּישׁ אֶת עַצְמוֹ בָּעוֹל"ם שֶׁהוּא סו"ף, וּמִשָּׁם בָּרָ"א וְיָצַ"ר וְעָשָׂ"ה אֶת הָעוֹלָמוֹת. וּצְרִיכִים לְכַוֵּן בָּזֶה מְאֹד מְאֹד,

(ובפרט בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה וּבְיוֹם־הַכִּפּוּרִים, שֶׁאָז מִנְהַג יִשְׂרָאֵל לְשִׁיר אֶת הַשִּׁיר הַזֶּה בְּנִגּוּן הַתְּעוֹרְרוּת עַד מְאֹד). וְאִם יִתְבּוֹנֵן הָאָדָם בְּפַרּוּשׁ הַמִּלּוֹת, אָז יִרְעַד וְיִפְחַד מֵאֵימַת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְתִכָּנֵס בּוֹ שִׂמְחָה עֲצוּמָה עַל גֹּדֶל הַזְּכוּת שֶׁיֵּשׁ לוֹ שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חֵלֶק בְּחֶלְקוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיֹסֵים "הַוָי"ה לִי וְלֹא אִירָא", כִּי בָּזֶה שֶׁאָדָם מְדַבֵּק עַצְמוֹ בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְיוֹדֵעַ

בְּלִי חִבּוּר בְּלִי פֵּרוּד, גְּדֻלַּ־כֹּחַ וּגְבוּרָה. וְהוּא אֵלִי וְחַי גּוֹאֲלִי, וְצוּר חֶבְלִי בְּיוֹם צָרָה. וְהוּא נִסִּי וּמָנוֹסִי, מְנָת כּוֹסִי בְּיוֹם אֶקְרָא. וְהוּא רוֹפְאִי וְהוּא מַרְפְּאִי, וְהוּא צוֹפֶה וְהוּא עֻזָּרָה. בְּיָדוֹ אַפְקִיד רוּחִי, בְּעֵת אִישַׁן וְאָעִירָה. וְעִם רוּחִי גְּוִיָּתִי, אֲדֹנָי לִי וְלֹא אִירָא. בְּמִקְדָּשׁוֹ תָּגֵל נַפְשִׁי, מְשִׁיחֵנוּ יִשְׁלַח מְהֵרָה. וְאָז נָשִׁיר בְּבֵית קָדְשִׁי, אָמֵן אָמֵן, שֵׁם הַנּוֹרָא .

עֵת רָצוֹן

אֲשֶׁר כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, הִיא אַחְדּוּת אַחַת עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה אֵינוֹ מִתְיָרֵא וּמִתְפַּחֵד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי עַל־יְדֵי תֹּקֶף הַדְּבֵקוּת שֶׁדָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְנִדְבָּק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא יָכוֹל לְהִפָּרֵד מִמֶּנּוּ, עַל־יְדֵי־זֶה כְּבָר אֵינוֹ מִתְיָרֵא מִכְּלוּם.

סֵדֶר עֲטִיפַת הַטַּלִּית

לפני שיברך על הציצית יבדוק בחוטי הציצית שלא יהיה בהם חסרון הפוסל, ויפריד החוטים שלא יהיו מסובכים, וטוב להסתכל בציצית בשעת עטיפה כשמברך (ש"ע כד, ג). וְיכַוֵּן כאילו יש בו תכלת, דאותה הארה לא נפסקה (האר"י ז"ל). אסור להתעטף בציצית ולהניח תפילין אפילו בלא ברכה משקיעת החמה, ורבינו האר"י ז"ל היה נזהר שלא להיות מעוטף בציצית ותפילין אחר שקיעת החמה, ותיכף היה מסירה מעל ראשו, וכן ראוי להיזהר (ברכ"י סי' י"ח).

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ וּרְחִימוּ לְיַחֲדָא שֵׁם אוֹת יו"ד אוֹת ה"א בְּאוֹת וָא"ו אוֹת ה"א, בְּיִחוּדָא שְׁלִים (יהוה) בְּשֵׁם כָּל־יִשְׂרָאֵל, הֲרֵינִי מוּכָן לְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה לִלְבֹּשׁ טַלִּית מְצֻיֶּצֶת כְּהִלְכָתָהּ, כְּמוֹ שֶׁצִּוָּנוּ יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ (יהוה־אלהינו) אֱלֹהֵינוּ בְּתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה: "וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם". וְעַל יְדֵי עֲטִיפַת הַצִּיצִית נִזְכֹּר כָּל מִצְוֹתָיו לַעֲשׂוֹתָם. כְּדֵי לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרִי, וְלַעֲשׂוֹת רָצוֹן בּוֹרְאִי. וַהֲרֵינִי מוּכָן לְבָרֵךְ עַל עֲטִיפַת הַטַּלִּית כְּתִקּוּן רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה. וַהֲרֵינִי מְכַוֵּן לִפְטוֹר בִּבְרָכָה זוֹ גַּם טַלִּית הַקָּטָן שֶׁעָלַי. וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

עת רצון

מִצְוַת צִיצִית

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי, אֲשֶׁר מִצְוַת צִיצִית הִיא מִצְוָה יְקָרָה עַד מְאֹד, וְהִיא כְּלוּלָה מִכָּל הַמִּצְוֹת, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (נדרים כה.): 'שְׁקוּלָה מִצְוַת צִיצִית כְּנֶגֶד כָּל מִצְוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה'; כִּי הַטַּלִּית שֶׁאָדָם מִתְעַטֵּף בָּהּ, הִיא אוֹר הַמַּקִּיף שֶׁמַּקִּיף אֶת בַּר־יִשְׂרָאֵל עִם אוֹר אֱלֹקִי וְאַרְבַּע צִיצִיּוֹתָיו בְּאַרְבַּע כְּנָפוֹת הִיא הַמְּשָׁכַת הָאוֹרוֹת הָעֶלְיוֹנִים לְמַטָּה, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ צִמְצֵם אֶת עַצְמוֹ מֵאֵין־סוֹף עַד אֵין תַּכְלִית, כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה לְאָדָם הַשָּׂגָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן נֶאֱמַר עַל מִצְוַת צִיצִית "וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ" (במדבר טו, לט),

יְכַוֵּן בברכתו לפטור גם טלית קטן שעליו

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ לְהִתְעַטֵּף בְּצִיצִית:

עת רצון

'וּרְאִיתֶם אוֹתָם אֵין כְּתִיב כָּאן, אֶלָּא "וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ", מַגִּיד שֶׁכָּל הַמְקַיֵּם מִצְוַת צִיצִית כְּאִלּוּ מְקַבֵּל פְּנֵי שְׁכִינָה' (ירושלמי, ברכות, הֲלָכָה א, פֶּרֶק ב); כִּי בָּזֶה שֶׁאָדָם עוֹטֵף אֶת עַצְמוֹ בְּצִיצִית, הוּא עוֹטֵף אֶת עַצְמוֹ עִם אוֹר הַמַּקִּיף, אוֹר עֶלְיוֹן עַד מְאֹד, וְאִם הָיִיתָ מִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה מִתְעַטֵּף בְּטַלִּית גָּדוֹל, אֵיךְ שֶׁאַתָּה מִתְעַטֵּף אָז עִם אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז הָיָה נוֹפֵל עָלֶיךָ יִרְאָה וָפַחַד עַד מְאֹד, וְהָיִיתָ זוֹכֶה לְדַבֵּק אֶת עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁכָּל זֶה הוּא מִצְוַת צִיצִית, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נָתַן לָנוּ מִצְוָה קְדוֹשָׁה כָּזוֹ, שֶׁנִּזְכֹּר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל יָדָהּ, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (מִדְרַשׁ־רַבָּה, בַּמִּדְבָּר, פָּרָשָׁה יז, סִימָן יז): "וּרְאִיתֶם", "וְזָכַרְתֶּם" - 'הָרְאָיָה מְבִיאָה לִידֵי זְכָרוֹן, וְהַזְּכָרוֹן מֵבִיא לִידֵי מַעֲשֶׂה'; כִּי בָּזֶה שֶׁאָדָם עוֹטֵף אֶת עַצְמוֹ בְּאוֹר הַצִּיצִית, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מְצַמְצֵם אֶת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ עָלָיו; כִּי בָּאֱמֶת לְכ אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי בּוֹעֵר בְּנַפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמִשְׁתּוֹקֵק אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד, וְרוֹצֶה לָצֵאת מֵהַגּוּף לְגַמְרֵי, וְעַל־יְדֵי מִצְוַת צִיצִית מְתַקְּנִים כֵּלִים וּלְבוּשִׁים לְכַסּוֹת וּלְהַעֲלִים אֶת הָאוֹר, כְּדֵי לְחַזֵּק אֶת הָאָדָם בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְעַל־כֵּן צִיצִית מְסֻגֶּלֶת לֶאֱמוּנָה (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ז), וְלָכֵן בְּעֵת שֶׁאַתָּה מִתְעַטֵּף בְּצִיצִית תִּתְעוֹרֵר מְאֹד אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, וְתִהְיֶה שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ עַל גֹּדֶל הַזְּכוּת שֶׁזָּכִיתָ עַכְשָׁו לְהִתְעַטֵּף בְּצִיצִית. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סִפְרֵי פָּרָשַׁת כִּי תֵצֵא): "וְהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים" - 'זוֹ קְדֻשַּׁת צִיצִית, מַגִּיד שֶׁהַצִּיצִית מוֹסֶפֶת קְדֻשָּׁה לְיִשְׂרָאֵל'; כִּי בָּזֶה שֶׁאָדָם מִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב בָּאוֹר אֱלֹקִי שֶׁהוּא מִתְעַטֵּף עַכְשָׁו בּוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֹּר תָּמִיד אֶת כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ; וְעַל־כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסִיקְתָא זוּטְרָא פָּרָשַׁת שְׁלַח): 'מִנַּיִן צִיצִית תַּרי"ג מִצְוֹת ת"ר וְח' חוּטִין וְה' קְשָׁרִים, הֲרֵי מִנְיַן תּוֹרָה עִם "אָנֹכִי" "וְלֹא יִהְיֶה לְךָ"'; כִּי בָּזֶה שֶׁאָדָם מִתְעַטֵּף בְּצִיצִית, הוּא מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְזוֹכֵר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי־זֶה, וְעַל־יְדֵי־זֶה מְסַלֵּק אֶת הַסִּטְרָא־אַחֲרָא וְהַקְּלִפּוֹת וְהַזְּהָמָה וְהַטֻּמְאָה מִמֶּנּוּ, שֶׁהֵם הַכְּפִירוּת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת. וְעַל־כֵּן מִצְוַת צִיצִית הִיא מְסֻגֶּלֶת לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה מְזֻקֶּקֶת, וְהִיא כְּלוּלָה מִכָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ. וְלָכֵן בְּעֵת שֶׁאַתָּה מִתְעַטֵּף בְּצִיצִית תִּהְיֶה שָׂמֵחַ מְאֹד, כִּי אָז נִמְשָׁךְ עָלֶיךָ אוֹר מַקִּיף, וּתְכַוֵּן הֵיטֵב בְּאָמְרְךָ אֶת הַפְּסוּקִים (תְּהִלִּים קד, א־ב): "בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה, יְהוָה אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְאֹד הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ, עֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה", כִּי עַל־יְדֵי שֶׁמְּדַבֵּק אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ

בְּעַלְמָא דְּאָתֵי, עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה יִחוּד בֵּין הַוָּי"ה וּבֵין אֱלֹהִים, כִּי הַוָּי"ה אֱלֹהִים הוּא שֵׁם מָלֵא שֶׁהוּא עוֹלָם־הַבָּא, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְדַבֵּק אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ תָּמִיד בְּעַלְמָא דְּאָתֵי (לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן נד); וְעַל־כֵּן אוֹמְרִים פְּסוּקִים אֵלּוּ דַּיְקָא, "הַוָּי"ה אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְאֹד הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ", שֶׁזֶּה סוֹבֵב עַל מִצְוַת צִיצִית, שֶׁהוּא הַצְמָטוּס, אַף שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלַחֲשֹׁב מֵעַלְמָא דְּאָתֵי, אֲבָל הַהֶכְרֵחַ לוֹ לְצַמְצֵם אֶת עַצְמוֹ בִּשְׁבִיל קִיּוּם הָעוֹלָם, וְיִמְצָא אֶת הָרְמָזִים שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְרַמֵּז לוֹ בְּכָל פֶּרֶט וּפֶרֶט, וְעָלָיו לֵידַע שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ הוּא לְבוּשׁ לְגַבֵּי הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְצַמְצֵם אֶת עַצְמוֹ מֵאֵין־סוֹף עַד אֵין תַּכְלִית לְרַמֵּז לָאָדָם רְמָזִים אֵיךְ לְהִתְנַהֵג בְּכָל דָּבָר, שֶׁהֵם הָאַרְבַּע כְּנָפוֹת שֶׁל הַצִּיצִית, שְׁמֹשֶׁם נִמְשָׁכִים הָאוֹרוֹת, "עִטָּה אוֹר כַּשַּׂלְמָה", כְּבִיכוֹל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְעַטֵּף אֶת עַצְמוֹ עִם אוֹר, שֶׁזֶּה "נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה", אֲבָל בֶּאֱמֶת הַכֹּל לַכֹּל אֱלָקוּת גָּמוּר הוּא, וְאָדָם אֵינוֹ מֻסָּגָל לְהָבִין אֶת זֶה, בְּשָׁבִיל זֶה מִתְעַטְּפִים בְּצִיצִית קֹדֶם הַתְּפִלָּה, כִּי בְּעֵת הַתְּפִלָּה אָדָם נִכְנָס בִּדְבֵקוּת כָּזוֹ, עַד שֶׁמְּבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּאֵיזֶה מָקוֹם הוּא נִמְצָא, כִּי זֶה עִקַּר שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה שֶׁאָדָם לֹא יַרְגִּישׁ גַּם אֶת עַצְמוֹ שֶׁהוּא נִמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם (לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן נה), וְעַל־כֵּן מִתְעַטְּפִים בְּצִיצִית דַּיְקָא, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ אֵיזֶה צַמְצוּם, וְעַל־כֵּן אוֹמְרִים "הַוָּי"ה אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְאֹד", דְּהַיְנוּ כִּי אַתָּה הַוָּי"ה גָּדַלְתָּ מְאֹד, וּמֵעֹצֶם גְּדֻלָּתְךָ לֹא הָיָה לָנוּ כֹּחַ לִסְבֹּל אוֹרְךָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא מְאֹד, אֲךָ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים צִמְצַמְתָּ וְהִלְבַּשְׁתָּ הָאוֹר כְּדֵי שֶׁנּוּכַל לְקַבְּלוֹ, וְזֶה "הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ" שֶׁהִלְבַּשְׁתָּ עַצְמְךָ בִּלְבוּשִׁים וּבְכִסּוּיִים, אֶת הַהוֹד וְהֶהָדָר אוֹר הָעֶלְיוֹן, כְּדֵי שֶׁנּוּכַל לְקַבְּלוֹ, וּבְרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים אַתָּה מַמְשִׁיךְ אוֹר בְּמַדְרֵגָה וּבְמִדָּה כְּפִי עֵרֶךְ הַלְּבוּשִׁים, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה הָאוֹר גָּדוֹל יוֹתֵר מִדַּאי מִכְּפִי הַלְּבוּשִׁים וְהַכֵּלִים שֶׁגּוֹרֵם שְׁבִירָה, חַס וְשָׁלוֹם, וְזֶה "עִטָּה אוֹר כַּשַּׂלְמָה" - 'כַּשַּׂלְמָה' דַּיְקָא, הַיְנוּ כְּמוֹ הַשִּׂמְלָה שֶׁהִיא הַלְּבוּשׁ לְהַגּוּף, כְּמוֹ־כֵן הָאוֹר הָאֱלֹקִי נִתְלַבֵּשׁ כְּשִׂמְלָה, וְזֶה "נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה" - 'שָׁמַיִם' הוּא אוֹר הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וּצְרִיכִים לַעֲשׂוֹת מְחִיצוֹת, כְּדֵי לְקַבֵּל אֶת הָאוֹר הַזֶּה (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, כְּלָאֵי בִּגְדִים הֲלָכָה ד, אוֹת ה); וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לוֹמַר אֶת הַבְּרָכָה "אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהִתְעַטֵּף בְּצִיצִית", בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה, וְתִהְיֶה שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ עַל גֹּדֶל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁזָּכִיתָ בִּזְכִיּוֹת חִנָּם לְהִבָּרֵא מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהִלְבִּישׁ אוֹתְךָ בִּלְבוּשׁ קָדוֹשׁ וְנוֹרָא כָּזֶה שֶׁזֶּה סוֹד הַצְמָטוּס, שֶׁגַּם אַתָּה בְּמָקוֹם שֶׁאַתָּה נִמְצָא, אַתָּה יָכוֹל לְדַבֵּק אֶת עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן מִצְוַת צִיצִית שְׁקוּלָה כְּכָל הַמִּצְוֹת, וְעַל־כֵּן "לְהִתְעַטֵּף בְּ'צִיצִית" רָאשֵׁי־תֵבוֹת ל'ב, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד ל"ב חוּטִין שֶׁיֵּשׁ בְּאַרְבָּעָה כְּנָפוֹת, שְׁמֹשֶׁם נִמְשֶׁכֶת הַחָכְמָה עִלָּיוֹנָה לְמַטָּה, עַד שֶׁאָדָם יִזְכֶּה לְהַשִּׂיג הַשָּׂגַת אֱלָקוּת בְּצַמְצוּם גָּדוֹל מְאֹד.

סֵדֶר הַנָּחַת תְּפִלִּין

תפלה של יד מקומה ביד שמאל על הקיבורת, שהוא בשר גבוה שבין המרפק לכתף, והמעברתא, הוא המקום (המעבר) שהרצועה עוברת בו יניח לצד הכתף, ולפני שיהדק הרצועה יברך מיושב. המנהג שאם נפלו מידו התפילין מתענה, ומ"מ אם קשה עליו התענית, וכש"כ אם הוא צורבא מדרבנן, וממעט בתלמוד תורה, יתן צדקה לכפר נפילת התפילין, וגדולה צדקה לכפר אפילו למזיד וק"ו לשוגג או אנוס. אם נפלו התפילין בכיס שלה, לא יתענה (מג"א ס' מ"ד), אלא יתן פרוטה לצדקה (א"ר שם). מנהג חכמים לנשק התפילין בשעת הנחתן ובשעת חליצתן (שו"ע ס' כח)

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ (אהה"ת) **בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ** (יאהה"ו) **וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ** (אהה"ו) **לְיַחֲדָא שֵׁם י"ה** (אבא ואמא), **בְּו"ה** (זעיר ונוקבא), **בְּיִחוּדָא שְׁלִים, בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מְכַוֵּן בְּהַנָּחַת תְּפִלִּין לְקַיֵּם מִצְוַת בּוֹרְאִי שֶׁצִּוָּנוּ לְהָנִיחַ תְּפִלִּין, בַּכָּתוּב בַּתּוֹרָה** (דברים ו, ח): **"וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ"**, **וְהֵם אַרְבַּע פָּרָשִׁיּוֹת אֵלּוּ: "שְׁמַע"**, **"וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ"**, **"קַדֵּשׁ"**, **"וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ"**, **שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם יִחוּדוֹ וְאַחְדוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ**

עת רצון

מִצְוַת תְּפִלִּין

א.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי, שֶׁמִּצְוַת תְּפִלִּין הִיא הַמְשָׁכַת הַמֹּחִין הָעֶלְיוֹנִים, וּבְשָׁעָה שֶׁהָאָדָם מְעַטֵּר בִּתְפִלִּין, אָז נִמְשָׁךְ עָלָיו מֹחִין עֶלְיוֹנִים, וּדְבֵקוּת וְחִיּוּת אֱלֹקִית, אִם רַק יְכַוֵּן בְּתִמִּימוּת וּבְפָשִׁיטוּת מַה כָּתוּב בְּתוֹךְ הַתְּפִלִּין, וְאֵיךְ שֶׁבְּהַנָּחַת תְּפִלִּין הוּא מְקַיֵּם אֶת רְצוֹן הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, בְּמַחֲשָׁבָה זוֹ יָכוֹל לְהִתְבַּטֵּל מַהַמְצִיאוּת מֵרֹב אוֹר שֶׁיָּאִיר עָלָיו, כִּי הַתְּפִלִּין הֵם חִיּוּת הַנֶּפֶשׁ. וְעַל־כֵּן לֹא בְּחִנָּם אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שבת יב.): 'חַיָּב אָדָם לְמַשְׁמֵשׁ בִּתְפִלִּין כָּל שָׁעָה וְשָׁעָה'; כִּי אָסוּר לְהַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִן הַתְּפִלִּין כְּרֶגַע, וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לְשָׁמְחַ

בָּעוֹלָם, וְשֶׁנִּזְכֹּר נִסִּים וְנִפְלָאוֹת שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ בְּהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם, וַאֲשֶׁר לוֹ כֹּחַ וְהַמֶּמְשָׁלָה בָּעֶלְיוֹנִים וּבַתַּחְתּוֹנִים לַעֲשׂוֹת בָּהֶם כִּרְצוֹנוֹ. וְצִוָּנוּ לְהָנִיחַ עַל הַיָּד לְזִכָּרוֹן זְרוֹעַ הַנְּטוּיָה וְשֶׁהִיא נֶגֶד הַלֵּב, לְשַׁעְבֵּד בָּזֶה הַאַוּוֹת וּמַחְשָׁבוֹת לִבֵּנוּ לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וְעַל הָרֹאשׁ נֶגֶד הַמֹּחַ, שֶׁהַנְּשָׁמָה שֶׁבְּמֹחִי עִם שְׁאָר חוּשַׁי וְכֹחוֹתַי כֻּלָּם יִהְיוּ מְשֻׁעְבָּדִים לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּמִשֶּׁפַע מִצְוַת תְּפִלִּין יִתְמַשֵּׁךְ עָלַי לִהְיוֹת לִי חַיִּים אֲרוּכִים וְשֶׂפַע קֹדֶשׁ וּמַחֲשָׁבוֹת קְדוֹשׁוֹת בְּלִי הִרְהוּר חֵטְא וְעָוֹן כְּלָל, וְשֶׁלֹּא יַפְּתֶנּוּ וְלֹא יִתְּנֶרֶה בָּנוּ יֵצֶר־הָרַע, וְיַנִּיחֵנוּ לַעֲבֹד אֶת יְהוָה כַּאֲשֶׁר עִם לְבָבֵנוּ.

עת רצון

בְּכָל עֵת וְרֶגַע עִם הַתְּפִלִּין שֶׁעָלָיו, זֶה יוֹעִיל לוֹ לְהַשָּׂגָה וּלְהַמְשֶׁכֶת הַמֹּחִין; כִּי בֶּאֱמֶת הַתְּפִלִּין הֵם אוֹרוֹת גְּדוֹלִים מְאֹד, מֹחִין גְּדוֹלִים וְעֶלְיוֹנִים, וּמַהֶם מִשְׁתַּלְשֵׁל וּמִצְטַמְצֵם שֶׁכָּל עֶלְיוֹן לְשֶׁכָּל תַּחְתּוֹן, עַד שֶׁנִּכְנָס בְּלִבּוֹ אוֹר כָּזֶה שֶׁמַּכְנִיעַ אֶת תַּאֲוֹת לִבּוֹ. וְעַל־כֵּן הַתְּפִלִּין שֶׁל יָד הוּא כְּנֶגֶד הַלֵּב, כְּדֵי לִשְׁבֹּר תַּאֲוֹת לִבּוֹ, וְהַתְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ הוּא כְּנֶגֶד הַמֹּחַ, לְשַׁעְבֵּד אֶת מַחְשְׁבוֹתָיו אֵלָיו יִתְבָּרַךְ; כִּי בָּזֶה שֶׁאָדָם מִתְעַטֵּר בִּתְפִלִּין עַל הַיָּד וְעַל הָרֹאשׁ, הוּא מְשַׁעְבֵּד אֶת מֹחַ מַחֲשַׁבְתּוֹ וְלִבּוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְנַעֲשִׂים כֵּלִים לְהַמְשִׁיךְ בּוֹ אוֹרוֹת עֶלְיוֹנִים, אוֹרוֹת צַחְצָחוֹת, וְעַל־כֵּן הַתְּפִלִּין הֵם שְׁחוֹרִים, כִּי הַשַּׁחֲרוּת הִיא סוֹד הַצִּמְצוּם (לקוטי־הֲלָכוֹת, תְּפִלִּין, הֲלָכָה ב, אות ב), לְהַמְשִׁיךְ בָּאָדָם אוֹרוֹת צַחְצָחוֹת, אוֹרוֹת עֶלְיוֹנִים, שֶׁגַּם אִם הוּא נִמְצָא בְּקַטְנוּת הַמֹּחִין וּמֹחוֹ מְבֻלְבָּל מְאֹד, וְכֵן הַלֵּב מְעֻקָּם בְּעִקְמוּמִיּוּת - גַּם־כֵּן יוּכַל לְהַשִּׂיג אוֹרוֹת הַתְּפִלִּין, וְעַל־כֵּן מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין רָאוּי לוֹ לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְנָחוֹת מג): 'כָּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ תְּפִלִּין בְּרֹאשׁוֹ וּתְפִלִּין בִּזְרוֹעוֹ - הַכֹּל בְּחִזּוּק שֶׁלֹּא יֶחְטָא'; כִּי נִמְשָׁךְ עָלָיו אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת וְשִׂמְחָה אֲמִתִּית, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִצּוֹל מֵחֲטָאִים, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין בְּכָל יוֹם וְלִשְׁמֹחַ בָּהֶם, וְהַנָּחַת תְּפִלִּין הִיא כְּמוֹ לְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ שׁוֹחַר־טוֹב, תְּהִלִּים א): 'אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רוֹצִים אָנוּ לִיגַּע בַּתּוֹרָה יוֹמָם וָלָיְלָה, אֲבָל אֵין לָנוּ פְּנַאי'; אָמַר לָהֶן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: 'קִימוּ מִצְוֹת תְּפִלִּין, וּמַעֲלֶה אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאִלּוּ אַתֶּם יְגִעִים בַּתּוֹרָה יוֹמָם וָלָיְלָה'; כִּי הַתּוֹרָה הִיא חָכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבָזֶה שֶׁאָדָם מִתְעַטֵּר בַּתְּפִלִּין בְּרֹאשׁוֹ וּבִזְרוֹעוֹ, בָּזֶה הוּא מְשַׁעְבֵּד אֶת תַּאֲוֹת לִבּוֹ וּמֹחַ מַחֲשַׁבְתּוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁהֵם מְזֻדְּכָּכִין לִהְיוֹת כֵּלִים לְהַרְגִּישׁ בָּהֶם נֹעַם זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ

וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּהֵא חֲשׁוּבָה מִצְוַת הַנָּחַת תְּפִלִּין לְפָנֶיךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, בְּאִלּוּ קִיַּמְתִּיהָ בְּכָל פְּרָטֶיהָ וְדִקְדּוּקֶיהָ וְכוֹנוֹתֶיהָ, וְתַרַ"ג מִצְוֹת הַתְּלוּיִים בָּהּ, בְּהִתְקַשְּׁרוּת לְכָל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁבְּדוֹרֵינוּ וּלְכָל הַצַּדִּיקִים שׁוֹכְנֵי עָפָר, קְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הֵמָּה, וּבִפְרָט לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, רַבִּי נַחְמָן בֶּן פֵּיגָא זְכוּתוֹ תָּגֵן עָלֵינוּ.

וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ אָמֵן סֶלָה. (כ' פְּעָמִים)

תָּשִׂים אֶת הַתְּפִלִּין שֶׁל יָד עַל הַקִּבָּרֶת, וְקֹדֶם שֶׁתְּהַדֵּק אוֹתוֹ תֹּאמַר אֶת הַבְּרָכָה בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, כִּי בִּבְרָכָה זוֹ אַתָּה מְיַחֵד וּמְזַוֵּג עוֹלָמוֹת עֶלְיוֹנִים, וּמְמַשִּׁיךְ עַל עַצְמְךָ אוֹרוֹת צַחְצָחוֹת, וְתִשְׁמַח מְאֹד בְּאָמְרְךָ אֶת הַבְּרָכָה הַזֹּאת:

עת רצון

תָּמִיד. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֵין בְּרָכוֹת ל:): 'רַבָּה הַוֶּה קָא בָּדַח טוּבָא, אָמַר: 'תְּפִלִּין קָא מַנַּחְנָא"; כִּי תְּפִלִּין הֵם סוֹד הַשִּׂמְחָה, וְעַל־כֵּן הֵם כְּנֶגֶד הַלֵּב, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שִׁיר־הַשִּׁירִים ח, ו): "שִׂמֵנִי כַחוֹתָם עַל לִבֶּךָ", כְּדֵי לְפַשֵּׁט עַקְמוּמִיּוּת שֶׁבַּלֵּב, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִים לְשִׂמְחָה (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, תְּפִלִּין, הֲלָכָה ד, אוֹת ד); כִּי עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בָּזֶה הָעוֹלָם עוֹבְרִים קְשָׁיוֹת וּסְפֵקוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבָזֶה שֶׁאָדָם מַנִּיחַ תְּפִלִּין נִכְנֶסֶת בּוֹ שִׂמְחָה אֲמִתִּית, עַד שֶׁנִּתְפַּשְּׁטָה הָעַקְמוּמִיּוּת שֶׁבְּלִבּוֹ, וְאֵין לוֹ שׁוּם קְשָׁיוֹת וּסְפֵקוֹת כְּלָל עָלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ; וְעַל־כֵּן, אָהוּבִי, בְּנִי, בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה מַנִּיחַ תְּפִלִּין שֶׁל יָד וְשֶׁל רֹאשׁ, תְּשַׂעְבֵּד אֶת תַּאֲוֹת וּמַחְשָׁבוֹת לִבְּךָ וּמֹחֲךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז תִּהְיֶה שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ עַל נַעַם חֶלְקֶךָ. וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי, אֲשֶׁר אָסוּר לְהַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מֵהַתְּפִלִּין כְּלָל, כִּי בָּזֶה שֶׁמַּנִּיחַ תְּפִלִּין מְשַׂעְבֵּד אֶת תַּאֲוֹת לִבּוֹ וְאֶת מַחְשְׁבוֹתָיו אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְנַעֲשֶׂה כֻּלָּנוּ דְּלֵעֵלָּא, כַּמּוּבָא (תִּקּוּנֵי־זֹהַר, תִּקּוּן מז): 'וְאִם הוּא מַנִּיחַ תְּפִלִּין דְּיָד וּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא בְּכָל יוֹמָא, דְּאִינּוּן לְקֶבֶל "זָכוֹר" וְ"שָׁמוֹר" אִיהוּ "בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ", וְאִם לָאו - לָאו'; וְלָכֵן בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה מִתְעַטֵּר בִּתְפִלִּין שֶׁל יָד וּבִתְפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ, תִּשְׂמַח מְאֹד עַל נַעַם חֶלְקֶךָ, שֶׁאָז נַעֲשֶׂה יִחוּד גָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, בְּסוֹד הַוְּכָרָא וְנוּקְבָא, כַּמּוּבָא (הַקְדָּמַת הַזֹּהַר יד.): 'וּתְפִלִּין אִתְּנִן דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא אִינּוּן מַמָּשׁ, וְעַל דָּא "רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ כַּכַּרְמֶל" (שִׁיר־הַשִּׁירִים ז, ו) - אִלֵּין תְּפִלִּין

יכוין בברכה זו לפטור גם את התפילין של ראש:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ לְהָנִיחַ תְּפִלִּין:

עת רצון

דְּרִישָׁא, "וְדַלַּת רֹאשֶׁךָ" - הַהִיא תְּפִלִּין שֶׁל יָד, דְּאִיהִי מִסְכְּנָא לְגַבֵּי עִלָּא, אוֹף הָכִי שְׁלִימוּ אִית לָהּ כְּגוֹנָא דִּלְעִלָּא, "מָלֵךְ אָסוּר בָּרָהָטִים", קְשִׁיר אִיהוּ וְאָחִיד בְּאִינּוּן בָּתֵּי לְאִתְאַחֲדָא בְּהַהוּא שְׁמָא קַדִּישָׁא כִּדְקָא יָאוֹת, וְעַל דָּא מָאן דְּאִתְתָּקַן בְּהוּ אִיהוּ הָוֵי בְּצֶלֶם אֱלֹהִים, מַה אֱלֹהִים אִתְיַחֲדָא בֵּיהּ שְׁמָא קַדִּישָׁא אַף הוּא אִתְיַחֵד בֵּיהּ שְׁמָא קַדִּישָׁא כִּדְקָא יָאוֹת "זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם" (בְּרֵאשִׁית א, כז), תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא וּתְפִלִּין שֶׁל יָד וְכוּלָּא חַד'; הַיְנוּ כְּשֶׁבַּר־יִשְׂרָאֵל זוֹכֶה לְהָנִיחַ תְּפִלִּין שֶׁל יָד וּתְפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ, נַעֲשֶׂה יִחוּד שָׁלֵם בֵּין שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת, הָעוֹלָם־הַזֶּה - שֶׁהוּא עוֹלָם הַמַּעֲשֶׂה, בְּחִינַת נוּקְבָא דַּלָּה וַעֲנִיָּה, אֶל הָעוֹלָם־הַבָּא - שֶׁהוּא עוֹלָם הַמַּחֲשָׁבָה, בְּחִינַת דּוּכְרָא, מַשְׁפִּיעַ שֶׁפַע גִּלּוּי אֱלֹקוּת; אַשְׁרֵי מִי שֶׁנִּזְהָר לְהָנִיחַ תְּפִלִּין שֶׁל יָד וּתְפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ בְּכָל יוֹם, וְשָׂמֵחַ בָּהֶם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ מֹחִין עִלָּאִין, דְּבֵקוּת וְחִיּוּת וְזִיו אֱלֹקוּת, אַשְׁרֵי לוֹ.

ב.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי, אֲשֶׁר מִצְוַת תְּפִלִּין מַמְשִׁיכָה עַל הָאָדָם אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. כִּי תְּפִלִּין נִקְרָאִין פְּאֵר, שֶׁנֶּאֱמַר (יְחֶזְקֵאל כד, יז): "פְּאָרְךָ חֲבוֹשׁ עָלֶיךָ", וְנִקְרָאִין תְּפִלִּין לְשׁוֹן 'פְּלִילָה', שֶׁהֵם אוֹת וְעֵדוּת לְכָל רוֹאֵינוּ שֶׁהַשְׁכִינָה שׁוֹרָה עָלֵינוּ, דִּכְתִיב (דְּבָרִים כח, י): "וְרָאוּ כָל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם הַוָי"ה נִקְרָא עָלֶיךָ", וְדָרְשִׁינַן (מְנָחוֹת לה:): 'אֵלּוּ תְּפִלִּין שֶׁבְּרֹאשׁ'; וְיֵכֶף בְּהַנָּחָתָן, שֶׁצִּוָּנוּ הַמָּקוֹם לְהָנִיחַ אַרְבַּע פָּרָשִׁיּוֹת אֵלּוּ, שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם יִחוּד שְׁמוֹ וִיצִיאַת מִצְרַיִם, עַל הַזְּרוֹעַ - כְּנֶגֶד הַלֵּב, וְעַל הָרֹאשׁ - כְּנֶגֶד הַמּוֹחַ, כְּדֵי שֶׁנִּזְכֹּר יְצִיאַת מִצְרַיִם עַל־יְדֵי נִסִּים וְנִפְלָאוֹת שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, אֲשֶׁר הֵם מוֹרִים עַל יִחוּדוֹ שֶׁהוּא יָחִיד בְּעוֹלְמוֹ, וַאֲשֶׁר לוֹ הַכֹּחַ וְהַמֶּמְשָׁלָה בָּעֶלְיוֹנִים וּבַתַּחְתּוֹנִים לַעֲשׂוֹת בָּהֶם כִּרְצוֹנוֹ (טוּר אוֹרַח־חַיִּים, סִימָן כה). וּמַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבָּת מט.), שֶׁתְּפִלִּין צְרִיכִין גּוּף נָקִי, וְאָמְרוּ בַּגְּמָרָא: 'מַאי גּוּף נָקִי? שֶׁיְּהֵא שָׁלֹא יָפִיחַ בָּהֶם'; אֲבָל אֵינוֹ עִנְיָן לוֹמַר שֶׁצְּרִיכִים גּוּף נָקִי מֵעֲבֵרוֹת שֶׁמִּטַּמְּאָה, כִּי כָל אָדָם אֲפִלּוּ בַּעַל עֲבֵרָה מְחֻיָּב בְּמִצְוֹת תְּפִלִּין, וּבִלְבַד שֶׁיֵּדַע לְהִזָּהֵר בָּהֶם, וְאוּלַי מִתּוֹךְ הַתְמָדָתוֹ בְּמִצְוֹת הַתְּפִלִּין, שֶׁהֵם זִכָּרוֹן גָּדוֹל לָאָדָם בִּמְלֹאכֶת שָׁמַיִם, יָשׁוּב מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה, וְיִטָּהֵר מִכָּל גִּלּוּלָיו. וַחֲכָמֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, חִיְּבוּנוּ בְּמִצְוֹת הַתְּפִלִּין לְחַנֵּךְ בּוֹ אֲפִלּוּ הַנְּעָרִים הַקְּטַנִּים, כָּל זְמַן שֶׁהִגִּיעוּ

וְאַחַר־כָּךְ תְּהַדֵּק אֶת הַתְּפִלִּין שֶׁל יָד עַל הַקִּבּוֹרֶת, וְתִכְרֹךְ כְּרִיכָה אַחַת בְּסוֹד בֵּינָה, וְאַחַר־כָּךְ תִּכְרֹךְ בְּפָרָק הָאֶמְצָעִי ז' כְּרִיכוֹת סָבִיב הַזְּרוֹעַ, בְּסוֹד ז' הֵיכָלוֹת, ז' סְפִירוֹת: חֶסֶד, גְּבוּרָה, תִּפְאֶרֶת, נֶצַח, הוֹד, יְסוֹד, מַלְכוּת, וְכָל זֶה מְיֻשָּׁב.

אַחַר־כָּךְ תָּקוּם וְתִלְבַּשׁ תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ. וְאִם הִפְסִיק בְּדִבּוּר שֶׁאֵינוֹ לְצֹרֶךְ הַתְּפִלִּין, בֵּין תְּפִלִּין שֶׁל יָד לִתְפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ יְבָרֵךְ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָ֫ה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת תְּפִלִּין:

עת רצון

לִכְלֹל שֶׁיֵּדְעוּ לִשְׁמֹר אוֹתָם (סִפְרֵי מב.), וּמִזֶּה יֵשׁ לְהָבִין, שֶׁדַּעַת חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים לִהְיוֹת כָּל אָדָם מַחֲזִיק בְּמִצְוָה זוֹ וְרָגִיל בָּהּ, כִּי הִיא עִקַּר גָּדוֹל וּשְׁמִירָה רַבָּה מִן הָעֲבֵרוֹת, וְסֵלָּם חָזָק לַעֲלוֹת עִמּוֹ לְהָכֵנָס בַּעֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא בָּרוּךְ־הוּא (סֵפֶר הַחִנּוּךְ, מִצְוָה תכא); וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִשָּׁמֵר מְאֹד מְאֹד בַּמִּצְוָה הַיְקָרָה הַזּוֹ שֶׁל תְּפִלִּין, כִּי בָּרָגַע שֶׁאָדָם מַלְבִּישׁ אֶת עַצְמוֹ בִּתְפִלִּין שֶׁל יָד וּתְפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ, מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ; כִּי בַּתְּפִלִּין יֵשׁ כ"א אוֹתִיּוֹת, וּמַמְשִׁיךְ עַל הָאָדָם דְּבֵקוּת עֶלְיוֹנָה, שֶׁלֹּא יִסַּח דַּעְתּוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַתְּפִלִּין הֵם בְּסוֹד הַדְּבֵקוּת, כִּי מִי שֶׁמַּנִּיחַ תְּפִלִּין וּמִתְבּוֹנֵן בָּהֶם, עַל־יְדֵי־זֶה בָּא לִידֵי דְּבֵקוּת וּבְטוּל אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן לח); וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבָּת יב.): 'חַיָּב אָדָם לְמַשְׁמֵשׁ בִּתְפִלִּין בְּכָל שָׁעָה קַל וְחֹמֶר מְצִיץ, מַה צִּיץ שֶׁאֵין בּוֹ אֶלָּא אַזְכָּרָה אַחַת, אָמְרָה תּוֹרָה (שְׁמוֹת כח, לח): "וְהָיָה עַל מִצְחוֹ תָּמִיד" - שֶׁלֹּא יַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִמֶּנּוּ, תְּפִלִּין שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם אַזְכָּרוֹת הַרְבֵּה - עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה, שֶׁלֹּא יַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מֵהֶם'; וְלָכֵן בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה מַנִּיחַ תְּפִלִּין, רְאֵה לַחֲשֹׁב אֲז רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַתְּפִלִּין שֶׁל יָד מְשַׁעְבֵּד אֶת תַּאֲוֹת הַלֵּב וְשׁוֹבֵר אֶת יִצְרוֹ הָרַע הַבּוֹעֵר בּוֹ, וּתְפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ מְזַכֵּךְ אֶת הַמֹּחַ בְּזִכּוּךְ אַחַר זִכּוּךְ, שֶׁיִּזְכֶּה לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל אֶת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ. וְהִקְדִּימוּ תְּפִלִּין שֶׁל יָד לְקֹדֶם תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אָבוֹת פֶּרֶק ג): 'כָּל שֶׁמַּעֲשָׂיו מְרֻבִּין מֵחָכְמָתוֹ - חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת, וְכָל שֶׁחָכְמָתוֹ מְרֻבָּה מִמַּעֲשָׂיו - אֵין חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת'; וְהוּא עַל דֶּרֶךְ שֶׁאָמְרוּ יִשְׂרָאֵל קֹדֶם קַבָּלַת הַתּוֹרָה "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע" (שְׁמוֹת כד, ז), שֶׁאָדָם צָרִיךְ קֹדֶם לְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוֹת בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת וְהַשְׂכָּלוֹת כְּלָל, אֶלָּא לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאַחַר־כָּךְ יִזְכֶּה לְהָבִין אֶת הַשֵּׂכֶל שֶׁל הַמִּצְוָה (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן צא); וְלָכֵן מַקְדִּימִים קֹדֶם שֶׁל יָד, כְּדֵי לְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוֹת בִּבְחִינַת 'נַעֲשֶׂה', בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת וְהַשְׂכָּלוֹת כְּלָל, וְאַחַר־כָּךְ מַנִּיחִים תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ, וְהוּא עַל דֶּרֶךְ 'וְנִשְׁמַע', שֶׁזּוֹכֶה

וּתְהַדְּקֵם הֵיטֵב סְבִיב רֹאשֶׁךָ, כִּי זוֹ הִיא קְשִׁירָתָם, וּתְכַוֵּן אֲשֶׁר הַחָכְמָה הָעֶלְיוֹנָה, שֶׁהִיא אַבָּא, מִתְיַחֶדֶת וּמִזְדַּוֶּגֶת עִם הַבִּינָה הָעֶלְיוֹנָה, שֶׁהִיא אִמָּא, וּבְיַחַד מִתְחַבְּרִים עִם זְעֵיר וְנוּקְבָא, וְנַעֲשֶׂה יִחוּד שָׁלֵם.

וְאַחַר־כָּךְ תִּכְרֹךְ אֶת הָרְצוּעוֹת עַל הָאֶצְבַּע הָאֶמְצָעִית, שָׁלֹשׁ כְּרִיכוֹת, וְהוּא סוֹד אַרוּסִין וְקִדּוּשִׁין (לקוטי־הלכות, קדושין, הֲלָכָה ג, אות ח), כִּי הוּא סוֹד הַטַּבַּעַת, וְזֶה שֶׁאוֹמְרִים אָז פְּסוּקִים אֵלּוּ (הושע ב, כא־כב):

וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי לְעוֹלָם: וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים: וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בֶּאֱמוּנָה וְיָדַעַתְּ אֶת יְהוָה:

עת רצון

אַחַר־כָּךְ לָבֹא לְהַשָּׂגַת הַמּוֹחִין הָעֶלְיוֹנִים. וְלָכֵן תְּפִלִּין שֶׁל יָד הֵם כְּנֶגֶד הַלֵּב, לְשַׁעְבֵּד בָּזֶה תַּאֲוֹת וּמַחְשָׁבוֹת לִבּוֹ, וּתְפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ, כְּדֵי לְשַׁעְבֵּד אֶת מֹחַ מַחֲשַׁבְתּוֹ, שֶׁהוּא כְּלִי וּלְבוּשׁ שֶׁל נִשְׁמָתוֹ, שֶׁתִּהְיֶה מְשֻׁעְבֶּדֶת לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן רְאֵה, אָהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה מַנִּיחַ תְּפִלִּין לִשְׁמֹחַ מְאֹד עַל גֹּדֶל הַזְּכוּת שֶׁזָּכִיתָ לְהִבָּרֵא מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וְאַתָּה זוֹכֶה לְהִתְאַחֵז בַּשֶּׂכְיָנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי בָּזֶה שֶׁאָדָם מַנִּיחַ תְּפִלִּין הוּא אוֹחֵז בִּשְׂכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּמּוּבָא (זֹהַר תּוֹלְדוֹת קמא): 'בִּתְפִלֵּי דְּמַנַּח אַרְיֵשֵׁיהּ וּבְדְרוֹעֵיהּ, דְּאִנּוּן רָזָא עִלָּאָה כְּדְקָא חָזֵי, בְּגִין דִּקְדֻשָּׁא־בְּרִיךְ־הוּא אִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ בְּבַר־נָשׁ דְּאִתְעַטַּר בֵּיהּ בִּתְפִלִּין וְאִתְעַטַּף בְּצִיצִית, וְכֻלָּא רָזָא דְּמְהֵימָנוּתָא עִלָּאָה'; וְנִכְלָל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי גַּם הַקְּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַנִּיחַ תְּפִלִּין בְּכָל יוֹם, כְּמַאֲמָרָם ז"ל (ברכות ו.): 'אָמַר רַבִּי אָבִין בַּר רַב אַדָּא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק מִנַּיִן שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַנִּיחַ תְּפִלִּין? שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה סב, ח): "נִשְׁבַּע ה' בִּימִינוֹ וּבִזְרוֹעַ עֻזּוֹ", "בִּימִינוֹ" - זוֹ תּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לג, ב): "מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ", "וּבִזְרוֹעַ עֻזּוֹ" - אֵלּוּ תְּפִלִּין, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים כט, יא): "ה' עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן"; וּמִנַּיִן שֶׁהַתְּפִלִּין עֹז הֵם לְיִשְׂרָאֵל? דִּכְתִיב (דברים כח, י): "וְרָאוּ כָל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עָלֶיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָּ", וְתַנְיָא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל אוֹמֵר: אֵלּוּ תְּפִלִּין שֶׁבָּרֹאשׁ'; וְלָכֵן בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה בָּא עַכְשָׁו לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין תִּתְעוֹרֵר בְּתִשּׁוּקָה עֲצוּמָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ יִרְאָה וְאַהֲבָה, וְתַעֲשֶׂה אֶת עַצְמְךָ מֶרְכָּבָה לִשְׂכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי הֲנָחַת תְּפִלִּין שֶׁל יָד וּתְפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ.

ג.

אָהוּבִי, בְּנִי, רְאֵה לוֹמַר תְּפִלָּה זוֹ קֹדֶם הֲנָחַת תְּפִלִּין, וּתְכַוֵּן הֵיטֵב פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת שֶׁאַתָּה אוֹמֵר, וְזֶה יִפְתַּח לִבְּךָ וְדַעְתְּךָ לְהַמְשִׁיךְ עָלֶיךָ עֲרֵבוּת זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ.

כִּי בְּעֵת קְשִׁירַת הַשָּׁלֹשׁ כְּרִיכוֹת עַל הָאֶצְבַּע הָאֶמְצָעִית, נִתְגַּלָּה הַקְּדוּשִׁין שֶׁקִּדֵּשׁ אוֹתָנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּהַר סִינַי, וְזֶה קָשֶׁר בַּל יִנָּתֵק, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (תַּנְחוּמָא תְּצַוֶּה): 'אָמַר רַבִּי חָנִי בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר: כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר "לִי" - לְעוֹלָם וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים, וְזֶה "וְאַרַשְׂתִּיךְ לִי לְעוֹלָם"; שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֵרַס וְקִדֵּשׁ אוֹתָנוּ לְעוֹלָם וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים בְּקֶשֶׁר בַּל יִנָּתֵק, וְזֶה "וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים",שֶׁהֵם כְּנֶגֶד אַרְבַּע פָּרָשִׁיוֹת שֶׁבַּתְּפִלִּין, וְלָכֵן אַרְבַּע לְשׁוֹנוֹת צֶדֶק וּמִשְׁפָּט חֶסֶד וְרַחֲמִים, כְּמוֹ שֶׁפֵּרַשׁ רַשִׁ"י (שָׁם), שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה עֲטָרָה מֵאַרְבָּעְתָּן בְּרֹאשׁ יִשְׂרָאֵל, הַיְנוּ סוֹד הַתְּפִלִּין שֶׁהֵם עִקַּר הָעֲטָרָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, תְּפִלִּין, הֲלָכָה ה, אוֹת מב). וּמְסַיְּמִים "וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בֶּאֱמוּנָה וְיָדַעְתְּ אֶת יְהוָה", כִּי אֱמוּנָה וְדַעַת תְּלוּיִם זֶה בָּזֶה, כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה, שֶׁיְּסַלֵּק אֶת דֵּעָתּוֹ וְשִׂכְלוֹ וְחָכְמָתוֹ לְגַמְרֵי, וְיָבֹא לִידֵי בִּטּוּל אֱמִתִּי אֶל הָאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, אֲשֶׁר אָז יָבֹא אֶל שְׁלֵמוּת הַדַּעַת, "וְיָדַעְתְּ אֶת ה'" בָּרוּךְ־הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ, כִּי כְּשֶׁאָדָם מַקְדִּים אֱמוּנָה, לְבַסּוֹף בָּא אֶל הַשֵּׂכֶל וְהַדַּעַת (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן צא). וְתִהְיֶה בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה בְּעֵת אָמְרְךָ פְּסוּקִים אֵלּוּ, כִּי אָז אַתָּה מְעוֹרֵר אֶת הָאֲרִיסִין וְהַקְּדוּשִׁין שֶׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עִם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל.

אחר הנחת תפילין ראוי שיאמר שתי פרשיות אלו, כיון שכל ארבע הפרשיות כתובות בתפילין (ב"ח סימן ל"ו). ואם אינו יכול לאומרן לפני התפילה, יאמר אותן אחר התפלה, לפני שיחלוץ התפילין.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: קַדֶּשׁ־לִי כָּל־בְּכוֹר, פֶּטֶר כָּל־רֶחֶם בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה לִי הוּא: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם, זָכוֹר

עת רצון

וּבְאָמְרְךָ אֶת שְׁתֵּי הַפָּרָשִׁיוֹת הָאֵלּוּ תְּכַוֵּן בָּהֶם מְאֹד, כִּי פָּרָשָׁה רִאשׁוֹנָה וְכֵן פָּרָשָׁה שְׁנִיָּה שֶׁל תְּפִלִּין מְדַבְּרוֹת מִקְּדֻשַּׁת בְּכוֹרִים (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, תְּפִלִּין, הֲלָכָה ו, אוֹת ט), כִּי קְדֻשַּׁת בְּכוֹרִים הוּא סוֹד קְדֻשַּׁת הַבְּרִית, עַל־יְדֵי שֶׁמְּקַדְּשִׁים הַהוֹלָדָה הָרִאשׁוֹנָה, וְנוֹתְנִים אוֹתָהּ לַכֹּהֵן, שֶׁכָּל זֶה הוּא סוֹד רְאִיַּת פְּנֵי הַצַּדִּיק, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִים שֶׁהַצַּדִּיק מַמְשִׁיךְ עָלָיו רוּחַ חַיִּים וַעֲנָוָה אֲמִתִּית, שֶׁנִּתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי בְּעֵינֵי עַצְמוֹ, וְנִתְחַדֵּד מֹחוֹ וּמַחֲשַׁבְתּוֹ, וּמִתְנוֹצֵץ לוֹ אוֹרוֹת צַחְצָחוֹת (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן עב); וְעִקַּר קְדֻשַּׁת הַבְּכוֹרִים הוּא לִתְּנָם לַכֹּהֵן, כִּי קְדֻשַּׁת הַכְּהוּנָה הִתְחִילָה מֵאַהֲרֹן שֶׁזָּכָה לָזֶה, עַל־יְדֵי רְאִיַּת פְּנֵי הַצַּדִּיק, מֹשֶׁה אָחִיו, בֶּאֱמֶת בְּלִי קִנְאָה רַק בַּעֲנָוָה אֲמִתִּית, וְעַל־יְדֵי־זֶה זָכָה לְמַעֲלָה גְּדוֹלָה וְנוֹרָאָה כָּזֹאת, שֶׁהוּא כָּתֵר הַכְּהוּנָה, שֶׁיִּהְיוּ הוּא וּבָנָיו הַכֹּהֲנִים לַעֲמֹד לִפְנֵי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, לְשָׁרְתוֹ וּלְבָרְכָהּ בְּשִׁמּוֹ, כִּי בָּזֶה שָׁרָאָה וְקִבֵּל פְּנֵי מֹשֶׁה אָחִיו בְּשִׂמְחָה, בָּזֶה הָיָה תָּלוּי כָּל יְצִיאַת מִצְרַיִם וְקַבָּלַת הַתּוֹרָה, עַל־כֵּן זֶה זָכָה

אֶת־הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יְצָאתֶם ׀ מִמִּצְרַיִם ׀ מִבֵּית עֲבָדִים, כִּי בְחֹזֶק יָד הוֹצִיא יְהוָה יאהדונהי אֶתְכֶם ׀ מִזֶּה, וְלֹא יֵאָכֵל חָמֵץ: הַיּוֹם אַתֶּם יֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב: וְהָיָה כִּי־יְבִיאֲךָ יְהוָה יאהדונהי אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי, אֲשֶׁר נִשְׁבַּע

עת רצון

לְהוֹנָה. וְכַמְבאָר בַּפָּרָשָׁה שֶׁל שְׁלִיחוּת מֹשֶׁה לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, שֶׁמַּאַן מֹשֶׁה בִּשְׁלִיחוּתוֹ כַּמָּה פְּעָמִים, כִּי לֹא רָצָה לִטֹּל גְּדֻלָּה עַל אֲחִיו אַהֲרֹן (תַּנְחוּמָא שְׁמוֹת כז), עַד שֶׁאָמַר לוֹ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ (שְׁמוֹת ד, יד): "הֲלֹא אַהֲרֹן אָחִיךָ הַלֵּוִי יָדַעְתִּי כִּי דַבֵּר הוּא וְגַם הִנֵּה הוּא יוֹצֵא לִקְרָאתֶךָ וְרָאֲךָ וְשָׂמַח בְּלִבּוֹ", שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זָכָה לִכְהוּנָה (שַׁבָּת קלט), שֶׁבִּזְכוּת זֶה זָכָה לְחֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט הַנָּתוּן עַל הַלֵּב. נִמְצָא, עַל־יְדֵי "וְרָאֲךָ וְשָׂמַח בְּלִבּוֹ", הֵינוּ עַל־יְדֵי שְׁרוֹאִים פְּנֵי הַצַּדִּיק וּשְׂמָחִים, עַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁפָּע עָלָיו מֹחִין וְדַעַת, אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְנַעֲשֶׂה בָּטֵל וּמְבֻטָּל בְּעֵינֵי עַצְמוֹ לְגַמְרֵי. וְלָכֵן אוֹמְרִים שְׁתֵּי פָּרָשִׁיּוֹת אֵלּוּ תֶּכֶף־וּמִיָּד אַחַר הַנָּחַת הַתְּפִלִּין, כְּדֵי לְהַזְכִּיר לְעַצְמֵנוּ אֶת מִצְוַת קְדֻשַּׁת הַבְּכוֹרִים שֶׁמַּגִּיעָה לַכֹּהֵן, כִּי הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן שֶׁהוּא סוֹד הַבְּכוֹרָה צָרִיךְ לִהְיוֹת הִתְקַשְּׁרוּת אֶל הַכֹּהֵן שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁעַל־יָדוֹ זוֹכִים לַעֲנָוָה וּלְבִטּוּל בְּשִׁלֵּמוּת, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּעֵינֵי עַצְמוֹ כְּלֹא כְלוּם, שֶׁאָז דַּיְקָא מִזְּדַּכֵּךְ מֹחוֹ, וְזוֹכֶה לְהַשִּׂיג אוֹרוֹת צַחְצָחוֹת. וְכֵן שְׁתֵּי פָּרָשִׁיּוֹת אֵלּוּ מְדַבְּרוֹת מִיצִיאַת מִצְרַיִם וּבִיאַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, תְּפִלִּין, הֲלָכָה ה, אוֹת יב), כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת יג, ג): "זָכוֹר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יְצָאתֶם מִמִּצְרַיִם" וְגוֹ, "וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ" וְגוֹ, כִּי דַּיְקָא עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת בְּחִינַת מֹשֶׁה, זוֹכִים לָצֵאת מִמִּצְרַיִם וְלָבֹא אֶל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא סוֹד אֲרִיכַת אַפַּיִם, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ לִסְבֹּל בְּסַבְלָנוּת גְּדוֹלָה וּלְהַאֲרִיךְ אַפּוֹ עַל כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וְזֶה תְּלוּי כְּפִי תֹּקֶף הָאֱמוּנָה הַבְּרוּרָה שֶׁמַּכְנִיס בְּעַצְמוֹ. וְעַל־כֵּן שְׁתֵּי פָּרָשִׁיּוֹת שְׁנִיּוֹת שֶׁל הַתְּפִלִּין מְדַבְּרוֹת מֵאֱמוּנָה, פָּרָשַׁת "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל", שֶׁהִיא אֱמוּנַת הַיִּחוּד, וּפָרָשַׁת "וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ", שֶׁמְּדַבֶּרֶת מִקַּבָּלַת עֹל מִצְוֹת וּבִטּוּל הָעֲבוֹדָה־זָרָה, שֶׁזֶּה סוֹד קְדֻשַּׁת הַתְּפִלִּין, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ עֹל מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא יִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, אֶלָּא יַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְיִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת בְּחִינַת מֹשֶׁה, אֲשֶׁר יַמְשִׁיךְ עָלָיו קְדֻשַּׁת הַבְּרִית שֶׁהִיא קְדֻשַּׁת הַבְּכוֹרָה,

לַאֲבֹתֶיךָ לָתֶת לָךְ, אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ, וְעָבַדְתָּ
אֶת־הָעֲבֹדָה הַזֹּאת בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה: שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל
מַצֹּת, וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי חַג לַיהוָה יהוה יהוה: מַצּוֹת יֵאָכֵל
אֶת שִׁבְעַת הַיָּמִים, וְלֹא־יֵרָאֶה לְךָ חָמֵץ, וְלֹא־יֵרָאֶה
לְךָ שְׂאֹר בְּכָל־גְּבֻלֶךָ: וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא
לֵאמֹר, בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְהוָה יהוה לִי בְּצֵאתִי
מִמִּצְרָיִם: וְהָיָה לְךָ לְאוֹת עַל־יָדֶךָ, וּלְזִכָּרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ,
לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת יְהוָה יהוה בְּפִיךָ, כִּי בְיָד חֲזָקָה
הוֹצִאֲךָ יְהוָה יהוה מִמִּצְרָיִם: וְשָׁמַרְתָּ אֶת־הַחֻקָּה
הַזֹּאת לְמוֹעֲדָהּ, מִיָּמִים יָמִימָה:

וְהָיָה כִּי־יְבִאֲךָ יְהוָה יהוה אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי,
כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְךָ וְלַאֲבֹתֶיךָ וְנָתְנָהּ לָךְ:
וְהַעֲבַרְתָּ כָל־פֶּטֶר־רֶחֶם לַיהוָה יהוה, וְכָל־ פֶּטֶר

עת רצון

וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻקֶּקֶת,
וְיַאֲרִיךְ אַפּוֹ עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, שֶׁאֶל
כָּל זֶה זוֹכִים עַל־יְדֵי אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל דַּיְקָא
(לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן קנה); וְעַל־כֵּן לֹא
בְּחִנָּם, שֶׁהַסִּטְרָא־אַחֲרָא מִתְגַּבֶּרֶת
וּמִתְפַּשֶּׁטֶת עַל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל דַּיְקָא, כִּי סוֹד
הַתְּפִלִּין הוּא סוֹד אַרְבַּע רוּחוֹת שֶׁל אֶרֶץ־
יִשְׂרָאֵל, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (שִׁבְחֵי־הַר"ן,
סִימָן לא); וְעַל־כֵּן כְּשֶׁאָדָם מַנִּיחַ תְּפִלִּין בְּכָל
יוֹם, וְאוֹמֵר אֶת הָאַרְבַּע פָּרָשִׁיּוֹת שֶׁל
הַתְּפִלִּין, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ
אֱמוּנָה בְּיִחוּד הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּמְקַבֵּל
עַל עַצְמוֹ עַל הַמִּצְוֹת, וְזוֹכֶה לְהִתְקַדֵּשׁ
בִּקְדֻשַּׁת הַבְּרִית, וּמַרְחִיק מִמֶּנּוּ אֶת הָעֵרֶב־
רַב הַנֶּאֱחָזִים בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, וּמְבַטְּלָם לְגַמְרֵי.
וְעַל־כֵּן יֵשׁ בְּמִצְוַת תְּפִלִּין כֹּחַ לְבַטֵּל אֶת
הַסִּטְרָא־אַחֲרָא לְגַמְרֵי, שֶׁלֹּא יִתְאַחֲזוּ בּוֹ
בִּכְפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת וּבְנַאוּף, רַחֲמָנָא
לִשְׁזָבֵן. וְלָכֵן הָאַרְבַּע פָּרָשִׁיּוֹת שֶׁבַּתְּפִלִּין הֵם
כְּנֶגֶד הָאַרְבָּעָה מִחִין: חָכְמָה, בִּינָה, תִּפְאֶרֶת,

שָׁגָר בְּהֵמָה אֲשֶׁר יִהְיֶה לְךָ הַזְּכָרִים לַיהוָה יאהדונהי:
וְכָל־פֶּטֶר חֲמֹר תִּפְדֶּה בְשֶׂה, וְאִם־לֹא תִפְדֶּה
וַעֲרַפְתּוֹ, וְכֹל בְּכוֹר אָדָם בְּבָנֶיךָ תִּפְדֶּה: וְהָיָה
כִּי־יִשְׁאָלְךָ בִנְךָ מָחָר לֵאמֹר מַה־זֹּאת, וְאָמַרְתָּ אֵלָיו
בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְהוָה יאהדונהי מִמִּצְרַיִם ◇ מִבֵּית
עֲבָדִים: וַיְהִי כִּי־הִקְשָׁה פַּרְעֹה לְשַׁלְּחֵנוּ, וַיַּהֲרֹג יְהוָה
יאהדונהי כָּל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, מִבְכֹר אָדָם וְעַד־
בְּכוֹר בְּהֵמָה, עַל־כֵּן אֲנִי זֹבֵחַ לַיהוָה יאהדונהי,
כָּל־פֶּטֶר ◇ רֶחֶם הַזְּכָרִים, וְכָל־בְּכוֹר בָּנַי אֶפְדֶּה:
וְהָיָה לְאוֹת עַל־יָדֶךָ וּלְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ, כִּי בְחֹזֶק
יָד הוֹצִיאָנוּ יְהוָה יאהדונהי מִמִּצְרָיִם:

עת רצון

מַלְכוּת, כַּמּוּבָא (זֹהַר וָאֶתְחַנַּן רסכ.): דְּחַד בַּיְתָא דִּתְפִלִּין דְּהוּא "קַדֵּשׁ לִי כָּל בְּכוֹר" סְתָם - מוֹחָא עִלָּאָה (חָכְמָה); תִּנְיָנָא - "וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ", מֹחָא דְּתַרְעוֹי נַפְקִין לְחַמְשִׁין תַּרְעִין וְכוּ', וְאִקְרֵי אִמָּא עִלָּאָה (בִּינָה) וְכוּ', בַּיְתָא תְּלִיתָאָה - "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל", יִשְׂרָאֵל סָבָא (תִּפְאֶרֶת) וְכוּ', רְבִיעָאָה - "וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ" וְכוּ' גְּבוּרָא תַּקִּיפָא (מַלְכוּת)' וְכוּ'; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאוֹמֵר בְּכָל יוֹם אֶת הָאַרְבַּע פָּרָשִׁיוֹת שֶׁבַּתְּפִלִּין בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה וּמִתְבּוֹנֵן בְּמַה שֶּׁאוֹמֵר, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוּא יְמַשִּׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, אַשְׁרֵי לוֹ בָּזֶה וְאַשְׁרֵי לוֹ בַּבָּא!

אופן וסדר ההליכה לבית הכנסת

בזוהר הקדוש (ואתחנן דף רסה.) הפליג מאד בשבח היוצא מביתו מעוטף בציצית ומוכתר בתפילין והולך לבית הכנסת. ואלו דבריו בתרגומם: אמר רבי שמעון: בשעה שבן אדם מקדים בחצי הלילה וקם ומשתדל בעסק התורה עד שהאיר הבוקר, ובבוקר מניח תפילין... ובא לצאת משער ביתו... ארבעה מלאכים קדושים מתחברים עמו, ויוצאים עמו משער ביתו, ומלוים לו לבית הכנסת, ומכריזין לפניו: "תנו יקר לדיוקן של המלך הקדוש. תנו יקר לבן המלך... רוח קדושה שורה עליו ומכריזה ואומרת: "ישראל אשר בך אתפאר..." ולא עוד אלא שהקב"ה משתבח בו ומכריז עליו בכל העולמות": ראו איזה בן עשיתי בעולמי". ומי שעולה לבית הכנסת ויוצא מהשער בלי תפילין בראשו וציצית בבגדו, ואומר: "אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך", הקב"ה אומר: "היכן הוא מוראי? זה מעיד עדות שקר". עכ"ל. וכן פסק בשו"ע (כה, ב) **שמצוה זה קודמת למצות עשרה ראשונים** (סדור עוי"ח).

כשיצא מביתו לילך לבית הכנסת יניח ידו על המזוזה ויאמר כסדר הזה:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, יְהוָה אֶחָד:

בלחש: **בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, לְעוֹלָם וָעֶד:**

עת רצון

כְּנִיסָה לְבֵית־הַכְּנֶסֶת

אָהוּבַי, בְּנֵי הַיָּקָר! בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה נִכְנָס אֶל בֵּית־הַכְּנֶסֶת, תַּעֲמֹד קֹדֶם בְּפָתְחַ הַדֶּלֶת בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה וּבְרָתֶת וּבְזִיעַ, וְזֶה יַמְשִׁיךְ עָלֶיךָ אוֹר גָּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד, כָּךְ גִּלָּה לָנוּ הָאֲרִיזַ"ל (שַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת, כְּנִיסַת בֵּית־הַכְּנֶסֶת), וְתֹאמַר אֶת הַפְּסוּקִים הָאֵלֶּה שֶׁהֵם לְקוּטֵי פְּסוּקִים שֶׁשַּׁיָּכִים בְּעֵת כְּנִיסַת הָאָדָם אֶל בֵּית־הַכְּנֶסֶת (תְּהִלִּים ה, ח): "וַאֲנִי בְּרֹב חַסְדְּךָ אָבוֹא בֵיתֶךָ, אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל קָדְשְׁךָ בְּיִרְאָתֶךָ", שֶׁאָז תִּשְׁתַּחֲוֶה לִפְנֵי אֲרוֹן־הַקֹּדֶשׁ, וְתוֹדֶה וּתְשַׁבַּח לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּךְ, וּתְפָרֵשׁ לְעַצְמְךָ "וַאֲנִי" - כְּמוֹ שֶׁאֲנִי נִמְצָא בַּשְּׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו, וַאֲנִי יוֹדֵעַ הֵיטֵב בְּאֵיזֶה מַעֲמָד

ואח"כ יאמר:

יְהוָה יִשְׁמֹר צֵאתִי וּבוֹאִי לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם ◇ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם, אֵל שַׁדַּי ◇ יְבָרֵךְ אוֹתִי וְיִתֶּן לִי רַחֲמִים:

מצוה לרוץ כשהולך לבית הכנסת ואפילו בשבת, וכל זה עד הפתח, אבל בתוך בית הכנסת לא ירוץ, אלא יתעכב מעט בפתח קודם שיכנס, כדי להראות עצמו ירא וחרד ומזדעזע ליכנס בהיכל מלכו של עולם, ויאמר שם בפתח:

וַאֲנִי בְּרֹב חַסְדְּךָ אָבוֹא בֵיתֶךָ, אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל־הֵיכַל־קָדְשְׁךָ בְּיִרְאָתֶךָ:

אך פסוק זה יאמר דוקא אם הוא נכנס לבית הכנסת כשהוא מוכתר בתפילין. ובשבת ויו"ט וביום שאין מניחים תפילין, יכול לאומרו, אע"פ שאינו מעוטף בטלית שדי בטלית קטנה שעליו.

אח"כ אם אפשר לו יאמר בעודו עומד בפתח אֵלּוּ הַפְּסוּקִים כִּי הֵם מְסֻגָּלִים, ואם לא אפשר לו יאמרם כשהוא נכנס והולך למקומו (בא"ח שנה א' פ' מקץ ג').

יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת עִמָּנוּ, מִשְׂגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת, אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְהוָה יאהדונהי הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ:

עת רצון

וּמַצָּב אֲנִי נִמְצָא, אַף־עַל־פִּי־כֵן "בְּרֹב חַסְדְּךָ" - הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּדִי, "אָבוֹא בֵיתֶךָ" - אֲנִי זוֹכֶה לָבֹא עַכְשָׁו אֶל בֵּית־הַכְּנֶסֶת. "הַוָי"ה אָהַבְתִּי מְעוֹן בֵּיתֶךָ וּמְקוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ" (שם כו, ח), וְהַכֹּל מִפְּנֵי שֶׁאֲנִי אוֹהֵב מְאֹד לִהְיוֹת בְּמִשְׁכַּן הַשְׁכִינָה שֶׁהוּא בֵּית־הַכְּנֶסֶת. וַאֲנִי אֶשְׁתַּחֲוֶה וְאֶכְרָעָה אֲבָרְכָה לִפְנֵי הַוָי"ה עוֹשִׂי, תְּשִׁתַּחֲוֶה עוֹד פַּעַם וּתְכַוֵּן הֵיטֵב שֶׁאַתָּה מִשְׁתַּחֲוֶה עַכְשָׁו אֶל מוּל פְּנֵי הַשְׁכִינָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִכָּנֵס בְּךָ תִּקֻּף הָרָצוֹן; כִּי כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהִשְׁתַּחֲוֹת לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ עָלָיו רָצוֹן גָּדוֹל מְאֹד, עַד שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה לַּעֲשׂוֹת מֵרֹב כְּסוּפִים; כִּי הָעִקָּר לָמָּה אֵין לָאָדָם רְצוֹנוֹת וְכִסּוּפִים אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא? כִּי הוּא מָלֵא גְּאוּת וְיִשּׁוּת וּפְנִיּוֹת רַבּוֹת, אֲבָל בְּשָׁעָה שֶׁאָדָם מִשְׁתַּחֲוֶה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שָׁבָה הוּא מַכְנִיעַ אֶת עַצְמוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, עַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָסֶת בּוֹ תְּשׁוּקָה עֲצוּמָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, עַד שֶׁמַּתְחִיל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, שָׁזֶה (שם סט, יד): "וַאֲנִי תְּפִלָּתִי לְךָ הוי"ה עֵת רָצוֹן, אֱלֹהִים בְּרֹב חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ", וְעַל־כֵּן מְשִׁתַּחֲוִים פַּעֲמִים בְּעֵת כְּנִיסַת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, שָׁזֶה סוֹד מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ

יזהר מאד שלא ידבר בבית הכנסת כלל, ובפרט בשעת התפלה.
ישכים לבית הכנסת כדי שיהיה מי' הראשונים, ולפני התפילה יש אומרים פסוקים אלו:

וַתִּתְפַּלֵּל חַנָּה וַתֹּאמַר, עָלַץ לִבִּי בַּיהוָה יאהדונהי, רָמָה קַרְנִי בַּיהוָה יאהדונהי, רָחַב פִּי עַל־אוֹיְבָי, כִּי־שָׂמַחְתִּי בִּישׁוּעָתֶךָ: אֵין־קָדוֹשׁ כַּיהוָה יאהדונהי כִּי־אֵין בִּלְתֶּךָ, וְאֵין צוּר כֵּאלֹהֵינוּ: אַל־תַּרְבּוּ תְדַבְּרוּ גְּבֹהָה גְבֹהָה, יֵצֵא עָתָק מִפִּיכֶם, כִּי אֵל דֵּעוֹת יְהוָה יאהדונהי, וְלוֹ נִתְכְּנוּ עֲלִלוֹת: קֶשֶׁת גִּבֹּרִים חַתִּים, וְנִכְשָׁלִים אָזְרוּ חָיִל: שְׂבֵעִים בַּלֶּחֶם נִשְׂכָּרוּ וּרְעֵבִים חָדֵלוּ, עַד־עֲקָרָה יָלְדָה שִׁבְעָה, וְרַבַּת בָּנִים אֻמְלָלָה: יְהוָה יאהדונהי מֵמִית וּמְחַיֶּה, מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל: יְהוָה יאהדונהי מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׁיר, מַשְׁפִּיל אַף־מְרוֹמֵם: מֵקִים‹›מִעָפָר דָּל מֵאַשְׁפֹּת יָרִים אֶבְיוֹן לְהוֹשִׁיב עִם־נְדִיבִים וְכִסֵּא כָבוֹד יַנְחִלֵם, כִּי לַיהוָה יאהדונהי מְצֻקֵי אֶרֶץ וַיָּשֶׁת עֲלֵיהֶם תֵּבֵל: רַגְלֵי חֲסִידָיו יִשְׁמֹר, וּרְשָׁעִים בַּחֹשֶׁךְ יִדָּמּוּ, כִּי־לֹא בְכֹחַ יִגְבַּר־אִישׁ: יְהוָה יאהדונהי ‹› יֵחַתּוּ מְרִיבָיו עָלָיו בַּשָּׁמַיִם יַרְעֵם, יְהוָה יאהדונהי ‹› יָדִין אַפְסֵי־אָרֶץ, וְיִתֶּן־עֹז לְמַלְכּוֹ

עת רצון

הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ח.): 'לְעוֹלָם יִכָּנֵס אָדָם שְׁנֵי פְּתָחִים בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, וְאַחַר־כָּךְ יִתְפַּלֵּל'; כִּי צְרִיכִים לְהִשְׁתַּחֲוֹות פַּעֲמַיִם. וְאַל יַקֵּל בְּעֵינֶיךָ דָּבָר זֶה, כִּי כְּמַעַט כָּל הַהִשָּׁגָה שֶׁהִשִּׂיג הָאֲרִיזַ"ל הָיְתָה בָּזֶה שֶׁעָמַד עַל פֶּתַח בֵּית־הַמִּדְרָשׁ בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה וּבְרָתָת וּבְזִיעַ (כָּךְ גִּלָּה לְתַלְמִידָיו (עַיֵּן שַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת, כְּנִיסַת בֵּית־הַכְּנֶסֶת); אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְקַיֵּם אֶת זֶה.

וְיָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחוֹ: אָתוֹהִי כְּמָה רַבְרְבִין וְתִמְהוֹהִי
כְּמָה תַּקִּיפִין, מַלְכוּתֵהּ מַלְכוּת עָלַם וְשָׁלְטָנֵהּ עִם־דָּר
וְדָר: וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְצֹאן מַרְעִיתֶךָ נוֹדֶה לְךָ לְעוֹלָם
לְדוֹר וָדוֹר, נְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ: עֶרֶב ◇ וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם
אָשִׂיחָה וְאֶהֱמֶה, וַיִּשְׁמַע קוֹלִי: פְּרָנֵן־יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר,
וַיָּרִיעוּ כָּל־בְּנֵי אֱלֹהִים: לֹא־אִירָא מֵרִבְבוֹת עָם, אֲשֶׁר
סָבִיב שָׁתוּ עָלָי: וַאֲנִי בַיהוָה יאהדונהי אֲצַפֶּה, אוֹחִילָה
לֵאלֹהֵי יִשְׁעִי, יִשְׁמָעֵנִי אֱלֹהָי: (בשבת ויום־טוב יתלג פסוק זה: אַל־תִּשְׂמְחִי
אוֹיַבְתִּי לִי כִּי נָפַלְתִּי קַמְתִּי, כִּי־אֵשֵׁב ◇ בַּחֹשֶׁךְ יְהוָה יאהדונהי אוֹר לִי:) כִּי־לְךָ
יְהוָה יאהדונהי הוֹחָלְתִּי, אַתָּה תַּעֲנֶה אֲדֹנָי אֱלֹהָי: רַגְלִי
עָמְדָה בְמִישׁוֹר, בְּמַקְהֲלִים אֲבָרֵךְ יְהוָה יאהדונהי:

יזהר כל אדם לומר קודם פרשת העקידה נוסח זה המובא בספר בא"ח (שנה ראשונה פרשת מקץ הלכה י"ב), ובזה יהיה ניצול מקללת רבי שמעון בר יוחאי הכתובה באידרא רבה דף קמ"א עמ' ב':

רִבּוֹן עָלְמָא! יְהֵא רַעֲוָא קֳדָמָךְ לְמֵיהַב לָן חֵילָא לְאִתְעָרָא בִיקָרָךְ, לְמֶעְבַּד
רְעוּתָךְ וּלְסַדָּרָא כֻּלָּא כְּדְקָא יָאוּת. וְאַף עַל גַּב דְּלֵית אֲנַן יָדְעִין
לְשַׁוָּאָה רְעוּתָא וְלִבָּא לְתַקָּנָא כֻּלָּא, יְהֵא רַעֲוָא קֳדָמָךְ דְּתִתְרְעֵי בְּמִלִּין
וְצְלוֹתָא דִּילָן, לְתַקָּנָא תִּקּוּנָא דִּלְעֵלָּא כְּדְקָא יָאוּת, וְלֶהֱוֹ הֵיכְלִין עֶלָּאִין
וְרוּחִין עֶלָּאִין, עֵילֵי הֵיכְלָא בְּהֵיכְלָא וְרוּחָא בְּרוּחָא, עַד ◇ דְּמִתְחַבְּרָן
בְּרֵכְתַּיְהוּ כְּדְקָא חֲזֵי, שַׁיְפָא בְּשַׁיְפָא, וְאִשְׁתְּלִימוּ דָּא בְּדָא וְאִתְיַחֲדוּ דָּא
בְּדָא עַד ◇ דְּאִנּוּן חַד, וְנַהֲרִין דָּא בְדָא. וּכְדֵין ◇ נִשְׁמְתָא עֶלָּאָה דְּכֻלָּא
אַתְיָא מִלְּעֶלָּא, וְנָהִיר לוֹן, וְלֶהֱוֹוּ נְהִירִין כָּלְהוּ בְּוַצִּינִין בְּשִׁלִּימוּ כְּדְקָא חֲזֵי,
עַד ◇ דְּהַהוּא נְהוֹרָא עֶלָּאָה אִתְעַר, וְכֻלָּא אָעִיל ◇ לְגַבֵּי קֻדְשָׁא קַדִּישִׁין,
וְאִתְבָּרְכָא וְאִתְמַלְיָא כְּבִירָא דְּמִין ◇ נַבְעִין וְלָא פַסְקִין, וְכֻלְּהוּ מִתְבָּרְכָן
לְעֶלָּא וְתַתָּא. וְהַהוּא דְּלָא אִתְיְדַע וְלָא אָעִיל בְּחֶשְׁבָּנָא, רְעוּתָא דְּלָא אִתְפַּס

לָעָלְמִין, בָּסִים לְגוֹ לְגוֹ בְּגַוַּיהוּ. וְלָא אִתְיְדַע הַהוּא רְעוּתָא וְלָא אִתְפַּס לְמִנְדַּע. וּכְדֵין כֹּלָּא רְעוּתָא חֲדָא עַד אֵין סוֹף, וְכֹלָּא אִידּוּ בְּשְׁלִימוּ מִלְּתַתָּא וּמִגּוֹ לְגוֹ, עַד ◦ דְּאִתְעֲבִיד כֹּלָּא חַד, וְאִתְמַלְיָא כֹּלָּא וְאִשְׁתְּלִים כֹּלָּא, וְאִתְנְהִיר וְאִתְבַּסַּם כֹּלָּא כְּרָקָא יָאוּת:

רִבּוֹן עָלְמָא! יְהֵא רְעוּתָךְ עִם עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל ◦ לְעָלַם, וּפָרְקַן יְמִינָךְ אַחֲזֵי לְעַמָּךְ בְּבֵית מִקְדָּשָׁךְ, לְאַמְטוּיֵי לָנָא מְטוּב נְהוֹרָךְ, וּלְקַבְּלָא צְלוֹתָנָא בְּרַחֲמֵי. יְהֵא רַעֲוָא קָמָךְ, דְּתָחֵי סָעִיד וְסָמִיךְ לָן, דְּנֵימָא מִלִּין בְּאַרַח מֵישַׁר, בְּתִקּוּנָא דְּלְעֵלָּא, בְּתִקּוּנִין דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא וּמַטְרוֹנִיתָא קַדִּישָׁא, וּלְמֶעְבַּד יְחוּדָא שְׁלִים. לְאַשְׁלָפָא לְהַהִיא נִשְׁמְתָא דְּכָל־חַיֵּי, מִדַּרְגָּא לְדַרְגָּא עַד סוֹפָא דְּכָל־דַּרְגִּין. בְּגִין דְּתָחֵי הַהִיא נִשְׁמְתָא מִשְׁתַּכְּחָא בְּכֹלָּא וּמִתְפַּשְׁטָא בְּכֹלָּא, דְּהָא עֵלָּא וְתַתָּא תַּלְיָן בְּהַאי נִשְׁמְתָא וּמִתְקַיְּמִי בַּהּ:

תְּפִלַּת שַׁחֲרִית

לפני התפלה יאמר:

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּדִחִילוּ וּרְחִימוּ וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ לְיַחֲדָא שֵׁם אוֹת יו״ד אוֹת ה״א בְּאוֹת וָא״ו אוֹת ה״א, בְּיִחוּדָא שְׁלִים (יהוה) בְּשֵׁם כָּל־יִשְׂרָאֵל, הִנֵּה אֲנַחְנוּ בָּאִים לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת שַׁחֲרִית (בשבת: שֶׁל שַׁבָּת קֹדֶשׁ), שֶׁתִּתֵּקֵן אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, עִם כָּל־הַמִּצְוֹת הַכְּלוּלוֹת בָּהּ, לְתַקֵּן אֶת־שֶׁרְשָׁהּ בְּמָקוֹם עֶלְיוֹן, לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רָצוֹן בּוֹרְאֵנוּ. וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

עת רצון

א.

אָהוּבַי, בְּנִי! לִפְנֵי כָּל תְּפִלָּה תִּהְיֶה זָהִיר עַד מְאֹד לוֹמַר "לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ", אֲשֶׁר הָאֲמִירָה לְבַד עוֹשָׂה רֹשֶׁם גָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וְעִנְיַן הַיִּחוּד הַזֶּה הוּא כִּי הָעוֹלָם־הַזֶּה הוּא אַחַר הַבְּרִיאָה וְהָעוֹלָם־הַבָּא הוּא קֹדֶם הַבְּרִיאָה (לקוטי־מוהר״ן, חֵלֶק א, סִימָן נא), וְתַכְלִית עֲבוֹדַת הָאָדָם בָּזֶה הָעוֹלָם - לְקַשֵּׁר וּלְיַחֵד בֵּין קֹדֶם הַבְּרִיאָה לְאַחַר הַבְּרִיאָה, וְזֶה נַעֲשֶׂה בְּיוֹתֵר עַל־יְדֵי תְּפִלָּה, שֶׁהָאָדָם הַמִּסְתּוֹבֵב בָּזֶה הָעוֹלָם הַגַּשְׁמִי וְהַחָמְרִי, אֲשֶׁר הַהֶעְלֵם וְהַהֶסְתֵּר כָּל־כָּךְ גָּדוֹל, עַד שֶׁיְּכוֹלִים לִטְעוֹת וּלְהַפְרִיד בֵּין קֹדֶם הַבְּרִיאָה לְאַחַר הַבְּרִיאָה, וּבָזֶה שֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל וּמְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכֵן כְּשֶׁמְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוֹת מְדַבְּרִים גַּשְׁמִיִּים, בָּזֶה הוּא מְחַבֵּר אֶת אַחַר הַבְּרִיאָה בְּקֹדֶם הַבְּרִיאָה, שֶׁזֶּה סוֹד הַיִּחוּד הַשָּׁלֵם, שֶׁמְיַחֲדִים אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת יַחַד עִם הָעוֹלָם־הַזֶּה, וְנִתְגַּלֶּה שֶׁהַכֹּל אַחֲדוּת אַחַת; וְעַל־כֵּן נוֹהֲגִין לוֹמַר לִפְנֵי כָּל תְּפִלָּה וּלְפָנֵי כָּל עֲשִׂיַּת מִצְוָה: "לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ", שֶׁזֶּה סוֹד שְׁנֵי הַשֵּׁמוֹת: הַוָּי״ה אֲדנָ״י, וְכָל מִצְוָה וּתְפִלָּה צְרִיכָה לִהְיוֹת בְּאַהֲבָה וּבְיִרְאָה. וְעַל־כֵּן אוֹמְרִים גַּם: בְּדִחִילוּ (יִרְאָה) וּרְחִימוּ (אַהֲבָה), שֶׁזֶּה הַיִּחוּד שֶׁל שֵׁם הַוָּי״ה אֲהָיֶ״ה, וּרְחִימוּ (אַהֲבָה) בְּדִחִילוּ (יִרְאָה), שֶׁזֶּה הַיִּחוּד שֶׁל שֵׁם אֲהָיֶ״ה הַוָּי״ה. וְרַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִירָנוּ (לקוטי־מוהר״ן, חֵלֶק א, סִימָן ב וְסִימָן נה) לְקַשֵּׁר אֶת הַתְּפִלָּה עִם כָּל הַצַּדִּיקִים שֶׁבַּדּוֹר וְעִם כָּל הַצַּדִּיקִים שׁוֹכְנֵי עָפָר, וְעַל־כֵּן רָאוּי לוֹמַר נָסַח זֶה:

קֹדֶם כָּל תְּפִלָּה יְקַבֵּל עָלָיו מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ", וְיכַוֵּן לֶאֱהוֹב כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּנַפְשׁוֹ, וע"ז תְּקֻבַּל תְּפִלָּתוֹ בְּתוֹךְ תְּפִלּוֹת כָּל יִשְׂרָאֵל (שעה"כ שער ו') ♦

הֲרֵינִי מְקַבֵּל עָלַי מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל: וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ, וּמְכַוֵּן לֶאֱהוֹב כָּל־אֶחָד מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּנַפְשִׁי וּמְאוֹדִי. וַהֲרֵינִי מְזַמֵּן פֶּה שֶׁלִּי לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא:

עת רצון

מִצְוַת אַהֲבַת־יִשְׂרָאֵל

צָרִיךְ שֶׁתִּדַּע, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, שֶׁהָאֲרִיז"ל הַקָּדוֹשׁ תִּקֵּן (שַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת, דְּרוּשֵׁי בִּרְכַּת הַשַּׁחַר) שֶׁקֹּדֶם הַתְּפִלָּה צָרִיךְ לְקַבֵּל עָלָיו מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ" (וַיִּקְרָא יט, יח), וְהִסְבִּירוֹ רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן רלט), כִּי עַל־יְדֵי מַחֲלֹקֶת אִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר, כִּי עִקַּר הַדִּבּוּר הוּא מִשָּׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קכב, ח): "אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם"; וְעַל־כֵּן צָרִיךְ כָּל אֶחָד קֹדֶם הַתְּפִלָּה לְקַבֵּל עָלָיו מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ", כְּדֵי שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁיֵּשׁ אַהֲבָה וְשָׁלוֹם, עַל־יְדֵי־זֶה יוּכַל לְדַבֵּר בִּתְפִלָּה, אֲבָל כְּשֶׁאֵין שָׁלוֹם וְיֵשׁ מַחֲלֹקֶת - אִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר, וְעַל־כֵּן אֲפִלּוּ אִם אֶחָד רוֹצֶה שָׁלוֹם רַק שְׁחוֹלְקִים עָלָיו, עִם כָּל זֶה אֵין הַשָּׁלוֹם בִּשְׁלֵמוּת, וּבִשְׁבִיל זֶה אִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר וּלְהִתְפַּלֵּל, אַף שֶׁהוּא אִישׁ שָׁלוֹם, מֵאַחַר שֶׁהֵם חוֹלְקִים עָלָיו, וְזֶה שֶׁאָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ (תְּהִלִּים קכ, ז): "אֲנִי שָׁלוֹם" - כִּי אֲנִי שָׁלוֹם, וּמִצִּדִּי אֶהְיֶה בְּשָׁלוֹם עִם כֻּלָּם, וְעִם כָּל זֹאת "וְכִי אֲדַבֵּר, הֵמָּה לַמִּלְחָמָה", דְּהַיְנוּ אַף שֶׁ"אֲנִי שָׁלוֹם", עִם כָּל זֹאת אִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר מֵחֲמַת הַמַּחֲלֹקֶת שֶׁהֵם חוֹלְקִים עָלַי. וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ" קֹדֶם הַתְּפִלָּה דַּיְקָא, וְאָז נָכוֹן לִבּוֹ יִהְיֶה בָּטוּחַ שֶׁלֹּא יִכָּנְסוּ בּוֹ שׁוּם מַחֲשָׁבוֹת רָעוֹת, כִּי כְּשֶׁיֵּשׁ לָאָדָם אֱיָה שׂוֹנֵא, וְכָל הַיּוֹם הוּא חוֹשֵׁב עָלָיו רַק רַע אֵיךְ לְהַצִּיק לוֹ, אוֹ שֶׁהוּא חוֹשֵׁב אֵיךְ שֶׁהַשּׂוֹנְאִים יַעֲשׂוּ לוֹ אֱיָה רַע, אֲזַי כָּל תְּפִלָּתוֹ מִתְבַּלְבֶּלֶת, וְאֵין לוֹ יְשׁוּבַ־הַדַּעַת, אֲבָל כְּשֶׁאָדָם מְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ", דְּהַיְנוּ שֶׁאֲנִי אוֹהֵב אֶת כָּל בַּר־יִשְׂרָאֵל כְּנַפְשִׁי, וְלֹא אִכְפַּת לִי מִשּׁוּם בְּרִיָּה, כִּי אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְמַלֵּא כָּל עָלְמִין וְסוֹבֵב כָּל עָלְמִין, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשָׂה מֵעַצְמוֹ אֶלָּא מֵהַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן, וַאֲפִלּוּ מָה שֶׁקּוֹרֶה עִמִּי מִבַּעַל בְּחִירָה, זֶה רַק מֵרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז כְּשֶׁאֲנִי מַכְנִיס בְּעַצְמִי יְדִיעָה זוֹ, אָז אֲנִי

סדר הקרבנות עד ברוך שאמר, הוא בתיקון ועליית עולם העשיה (והעולם השפל)

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב מִלְּפָנֶיךָ, וּפָקְדֵנוּ בִּפְקֻדַּת יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים ◇ מִשְּׁמֵי שְׁמֵי קֶדֶם, וּזְכֹר־לָנוּ יְהוָ֔ה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ אַהֲבַת הַקְּדֻמוֹנִים - אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ, אֶת־הַבְּרִית וְאֶת־הַחֶסֶד וְאֶת־הַשְּׁבוּעָה שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמֹּרִיָּה, וְאֶת־הָעֲקֵדָה שֶׁעָקַד אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ כַּכָּתוּב ◇ בְּתוֹרָתֶךָ:

עת רצון

בְּשָׁלוֹם עִם כָּל אֶחָד, וְאָז כְּשֶׁבָּא לְהִתְפַּלֵּל, אֵין לוֹ כְּבָר שׁוּם מַחֲשָׁבוֹת רָעוֹת עַל אַף אֶחָד, מֵאַחַר שֶׁהוּא נִכְלָל לְגַמְרֵי בַּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא. וְעַל־כֵּן מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ", שַׁיֶּכֶת דַּיְקָא לִפְנֵי הַתְּפִלָּה, כִּי כָּךְ כְּשֶׁאָדָם מַחְדִּיר בְּעַצְמוֹ הַמִּצְוָה הַזּוֹ שֶׁהוּא אוֹהֵב אֶת כָּל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל כְּנַפְשׁוֹ, מֻמְלָא לֹא מִתְבַּלְבֶּלֶת לוֹ הַתְּפִלָּה, כִּי הוּא חוֹשֵׁב תָּמִיד רַק מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְאֵינוֹ חוֹשֵׁב מְשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁרוֹצָה לַעֲשׂוֹת לוֹ אֵיזֶה רַע, אוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, אֵין לוֹ מַחֲשָׁבָה לַעֲשׂוֹת רַע לְזוּלָתוֹ, וְעַל־כֵּן מְאד מְאד נָחוּץ לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ" לִפְנֵי הַתְּפִלָּה דַּיְקָא.

ב.

אָהוּבַי, בְּנִי! רְאֵה לְהִזָּהֵר לוֹמַר בְּכָל יוֹם פָּרָשַׁת הָעֲקֵדָה, כִּי מַעֲלַת אֲמִירָתָהּ אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, וְהִיא הַמְתֻקֶּת הַדִּינִים. כַּמּוּבָא בְּתִקּוּנֵי־זֹהַר (קלט.): 'דְּלָא אִית קָרְבָּן דְּבַטֵּיל מוֹתָנָא מִן בְּנֵי־נָשָׁא כְּקָרְבָּן דַּעֲקֵדַת יִצְחָק, דִּכְתִיב (בראשית כב, ט) "וַיַּעֲקֹד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ", אִתְקַשַּׁר מִדַּת הַדִּין וְאִתְעַקַּד לְעִלָּא, וְלָא הֲוָה לֵהּ רְשׁוּ לְקַרְבָא לְבֵי־דִינָא רַבְרְבָא דְּאִיהוּ גְּבוּרָה, וַעֲקֵדַת יִצְחָק מוֹעִילָה לְיִשְׂרָאֵל לְאַדְכָּרָא לֵהּ בְּכָל יוֹמָא בְּגָלוּתָא, דְּתַגִּין עֲלַיְיהוֹן מַכָּל מְעַרְעְרִין בִּישִׁין, וְקָלָא נָפִיק וְאָמַר (שם, כב יב): "אַל תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה"; וּזְכוּת אֲבוּהוֹן, יָגֵן עֲלֵיהוֹן מֵעַרְעִין בִּישִׁין'; [אֵין קָרְבָּן שֶׁיֵּשׁ בְּכֹחוֹ לְבַטֵּל מָוֶת מִבְּנֵי־אָדָם כְּקָרְבַּן עֲקֵדַת יִצְחָק, שֶׁכָּתוּב בּוֹ: "וַיַּעֲקֹד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ", כִּי עַל־יָדוֹ נִקְשְׁרָת מִדַּת הַדִּין לְמַעְלָה וְנֶעֱקְדָה, וְלֹא הָיָה לַשָּׂטָן רְשׁוּת לְהִתְקָרֵב לִפְנֵי בֵּית־דִּין הַגָּדוֹל שֶׁהוּא גְּבוּרָה, וַעֲקֵדַת יִצְחָק טוֹבָה הִיא לְיִשְׂרָאֵל לְהַזְכִּיר אוֹתָהּ בְּכָל יוֹם בְּגָלוּת, כְּדֵי שֶׁתָּגֵן עֲלֵיהֶם מִכָּל הַמַּקְרִים רָעִים]. וְכָתַב בַּסֵּפֶר סֵדֶר־הַיּוֹם (פָּרָשַׁת הָעֲקֵדָה): 'וַיְתַחֵל תְּפִלָּתוֹ בְּפָרָשַׁת עֲקֵדָה, מִפְּנֵי שֶׁאֵין לָנוּ סָמָךְ עַל מַה לִּסְמֹךְ אֶלָּא עַל זְכוּת אֲבוֹתֵינוּ הַקְּדָמוֹנִים, וְהוּא הַמַּקִּים אוֹתָנוּ בְּגָלוּתֵנוּ, וּמִפְּנֵי שֶׁעִנְיַן הָעֲקֵדָה הוּא גָּדוֹל מְאד מְאד - בֵּין מִצַּד הָעוֹקֵד וּבֵין מִצַּד הַנֶּעֱקָד, עַד שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הִבְטִיחַ לְיִשְׂרָאֵל שֶׁבְּיוֹם הַדִּין שֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹמְדִים בְּצַעַר מִפְּנֵי הַמְקַטְרְגִים וְהַמְבַקְּשִׁים עֲלֵינוּ רָעָה, שֶׁנַּזְכִּיר עֲקֵדַת יִצְחָק, וּבָזֶה לֹא נִפְחָד מִשּׁוּם עִנְיָן, וַאֲפִלּוּ

וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת־אַבְרָהָם, וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם. וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי: וַיֹּאמֶר קַח־נָא אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ אֲשֶׁר־אָהַבְתָּ אֶת־יִצְחָק, וְלֶךְ־לְךָ אֶל־אֶרֶץ הַמֹּרִיָּה, וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אַחַד הֶהָרִים אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ: וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וַיַּחֲבֹשׁ אֶת־חֲמֹרוֹ, וַיִּקַּח אֶת־שְׁנֵי נְעָרָיו אִתּוֹ וְאֶת יִצְחָק בְּנוֹ, וַיְבַקַּע עֲצֵי עֹלָה, וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים: בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי,

עת רצון

עִנְיַן הָעֲקֵדָה אֵין צָרִיךְ לְהַזְכִּיר אֶלָּא שֶׁנִּתְקַע בַּשּׁוֹפָר, וּמִתּוֹךְ אוֹתוֹ שׁוֹפָר יִזְכֹּר לָנוּ שׁוֹפָר שֶׁל אַיִל, וּמַאֵיל יִזְכֹּר לְיִצְחָק, וּמִיִּצְחָק הֲרֵי הָעֲקֵדָה, וּמִתְמַלֵּא רַחֲמִים בָּזֶה עַל כָּל עַם־יִשְׂרָאֵל, וְאֵין שָׂטָן וְאֵין פֶּגַע רַע שָׁיּוּכַל לְהָרַע עִם יִשְׂרָאֵל. וְאִם־כֵּן רָאוּי לִזְכֹּר עִנְיַן הָעֲקֵדָה בְּכָל יוֹם וְיוֹם קֹדֶם שֶׁנִּסְדֵּר תְּפִלָּתֵנוּ, כְּדֵי שֶׁיִּתְמַלֵּא רַחֲמִים עָלֵינוּ אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם, וְיִקַּבֵּל תְּפִלָּתֵנוּ וּתְחִנּוֹתֵינוּ בְּחֶמְלָה, וּבַעַל נֶפֶשׁ לֹא יְבַטֵּל אוֹתָהּ בְּשׁוּם עִנְיָן, וְגוֹרֵם טוֹבָה גְּדוֹלָה לוֹ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל, עַיֵּן שָׁם. וְלָכֵן רָאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לוֹמַר פָּרָשַׁת הָעֲקֵדָה, וּתְכַוֵּן בְּכָל תֵּבָה וְתֵבָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר, כִּי יֵשׁ בָּזֶה סוֹדוֹת נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים עַד מְאֹד, כִּי בָּהּ מְרַמֵּז אֵיךְ שֶׁיִּצְחָק אָבִינוּ מָסַר אֶת נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְצָרִיךְ לְצַיֵּר בְּדַעְתּוֹ כְּאִלּוּ הוּא מוּכָן עַכְשָׁו לִשְׁכַּב עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וְשֶׁיִּשְׁחֲטוּ אוֹתוֹ, וּכְשֶׁאָדָם מְכַוֵּן כַּוָּנָה זוֹ שֶׁהוּא שׁוֹכֵב עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, וּמוּכָן לְהִשָּׁחֵט בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה מוֹחֲלִים לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו, וְנִמְשָׁכִים עָלָיו חֲסָדִים וְרַחֲמִים גְּמוּרִים; וְעַל־כֵּן 'מִזְבֵּ"ח' מִסְפָּרוֹ אַ"ל הַוַ"ה, כִּי בְּשָׁעָה שֶׁאָדָם מוּכָן לִמְסֹר נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז נִמְשָׁךְ עָלָיו חֶסֶד גָּדוֹל וּמַרְגִּישׁ עֲרֵבוּת, נְעִימוּת, דְּבֵקוּת עֶלְיוֹנָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה עִקַּר מַעֲלַת פָּרָשַׁת הָעֲקֵדָה לְאָמְרָהּ בְּכָל יוֹם, לְכַוֵּן שֶׁגַּם הוּא מוּכָן לְהִשָּׁחֵט בַּעֲבוּר שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה אַל רַב טוּב הַצָּפוּן יְזַכֶּה לְהַגִּיעַ, כִּי כְּשֶׁאָדָם מוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא חוֹמֵל עָלָיו, שֶׁזּוֹ עֲבוֹדַת כָּל הַצַּדִּיקִים, שֶׁהֵם מוֹסְרִים נַפְשָׁם וּשְׁמָם בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי מְסִירַת הַשֵּׁם הוּא גַּם־כֵּן עִנְיַן שֶׁל מְסִירוּת נֶפֶשׁ, כִּי כְּשֶׁמְּדַבְּרִים עֲלֵיהֶם כָּל דָּבָר אָסוּר, זֶה גַּם־כֵּן בְּחִינַת מְסִירוּת נֶפֶשׁ,

וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו ׀ וַיַּרְא אֶת־הַמָּקוֹם ׀ מֵרָחֹק:
וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־נְעָרָיו, שְׁבוּ־לָכֶם פֹּה עִם־הַחֲמוֹר,
וַאֲנִי וְהַנַּעַר נֵלְכָה עַד־כֹּה, וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם:
וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת־עֲצֵי הָעֹלָה, וַיָּשֶׂם עַל־יִצְחָק בְּנוֹ,
וַיִּקַּח בְּיָדוֹ אֶת־הָאֵשׁ וְאֶת־הַמַּאֲכֶלֶת, וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם
יַחְדָּו: וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־אַבְרָהָם אָבִיו, וַיֹּאמֶר אָבִי,

עת רצון

כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן רס), כִּי גְּדוֹלֵי הַצַּדִּיקִים הַמּוֹרִידִים אֶת הַשְּׁכִינָה בָּעוֹלָם, יֵשׁ לָהֶם שׂוֹנְאִים אֲרוּרִים הַמְמָרְרִים לָהֶם אֶת חַיֵּיהֶם, וּמְדַבְּרִים עֲלֵיהֶם כָּל דָּבָר אָסוּר, וּמַעֲבִירִים אֶת שְׁמָם עַל־יְדֵי שֶׁמּוֹצִיאִים עֲלֵיהֶם שֵׁם רַע וּשְׁקָרִים וְכִזָּבִים, וְאֵלּוּ הַצַּדִּיקִים צְרִיכִים לִהְיוֹת בְּפִיּוֹת אֵלּוּ הָרְשָׁעִים הָאֲרוּרִים, וְלִסְבֹּל אֶת הַצַּעַר הַזֶּה, שֶׁהִיא גָּלוּת הַשְּׁכִינָה, כִּי הַצַּדִּיקִים דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ תָּמִיד, כִּי הֵם מֶרְכָּבָה לַשְּׁכִינָה, אַךְ הֵם מוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם וְאֶת שְׁמָם בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהֵם סוֹבְלִים עֲנוּיִים קָשִׁים, כִּי יֵשׁ אָדָם שֶׁנַּעֲשָׂה מִכֻּלּוֹ וּמִמֶּנּוּ דִּבּוּר שֶׁנַּעֲשָׂה שִׂיחָה בִּפְנֵי הַבְּרִיּוֹת, וְהַכֹּל דּוֹבְרִים מֶמֶנּוּ, וְהוּא הוֹלֵךְ נָע וָנָד וּמִתְפַּזֵּר בִּפְנֵי כֻּלָּם, וְאֵצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁהוּא בָּא לְשָׁם, יֵשׁ לוֹ עֲנוּיִים וְצָרוֹת מְשֻׁנּוֹת (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן קסג), וְאַף־עַל־פִּי־כֵן הֵם מְקַבְּלִים הַכֹּל בְּאַהֲבָה בִּשְׁבִילוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמוֹרִידִים אֶת הַשְּׁכִינָה בָּעוֹלָם, וְעַל־יְדֵי־זֶה הֵם זוֹכִים לְהַעֲלוֹת מַיִן נוּקְבִין אֲלֵיהֶם יִתְבָּרֵךְ. וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, בְּעֵת שֶׁאַתָּה אוֹמֵר פָּרָשַׁת הָעֲקֵדָה תְּכַוֵּן הֵיטֵב שֶׁגַּם אַתָּה מוּכָן וּמְזֻמָּן לְמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ אֲלֵיהֶם יִתְבָּרֵךְ, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, זֶה הַכֹּל נְסִיּוֹנוֹת שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְנַסֶּה אוֹתְךָ אֶל מִי תָּרוּץ בְּעֵת שֶׁיְּצָעֲרוּ אוֹתְךָ וִיבַזּוּךָ וְיַחֲרְפוּךָ בְּחֵרוּפִים וּבְגִדּוּפִים, וְיוֹצִיאוּ עָלֶיךָ שֵׁם רַע; וְלָכֵן בְּנִי, רְאֵה לִבְרֹחַ אֲלֵיהֶם יִתְבָּרֵךְ, וְתִמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ אֲלֵיהֶם יִתְבָּרֵךְ, וְכָל מַחֲשַׁבְתְּךָ תִּהְיֶה רַק אֵיךְ לִהְיוֹת בָּטֵל וּמְבֻטָּל אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְעַל־כֵּן בְּכָל יוֹם קֹדֶם הַתְּפִלָּה אוֹמְרִים פָּרָשַׁת הָעֲקֵדָה, כִּי כָּל עִנְיַן הָעֲקֵדָה הוּא סוֹד הַבִּטּוּל, שֶׁאָדָם צָרִיךְ תָּמִיד לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ אֲלֵיהֶם יִתְבָּרֵךְ בְּרָצוֹא וָשׁוֹב (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן סה); כִּי כְּשֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמַכְאוֹבִים רַבִּים, הֵן מֵעַצְמוֹ שֶׁנָּפַל בְּמָקוֹם שֶׁנָּפַל, וְהֵן מֵאֲחֵרִים, שֶׁמְּחָרְפִים וּמְגַדְּפִים וּמְבַזִּים אוֹתוֹ, וּמְדַבְּרִים עָלָיו כָּל רַע, עָלָיו

וַיֹּאמֶר הִנֶּנִי בְנִי. וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ וְהָעֵצִים, וְאַיֵּה הַשֶּׂה לְעֹלָה: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם, אֱלֹהִים יִרְאֶה־לּוֹ הַשֶּׂה לְעֹלָה, בְּנִי. וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: וַיָּבֹאוּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים, וַיִּבֶן שָׁם אַבְרָהָם ◇ אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ אֶת־הָעֵצִים, וַיַּעֲקֹד אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ, וַיָּשֶׂם אֹתוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל ◇ לָעֵצִים: וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם ◇ אֶת־יָדוֹ, וַיִּקַּח אֶת־הַמַּאֲכֶלֶת, לִשְׁחֹט אֶת־בְּנוֹ: וַיִּקְרָא אֵלָיו מַלְאַךְ יְהוָה יאהדונהי מִן־הַשָּׁמַיִם, וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם| אַבְרָהָם. וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי: וַיֹּאמֶר אַל־תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל־הַנַּעַר, וְאַל־תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה, כִּי|

עת רצון

לְבַטֵּל אֶת עָצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְיִכָּנֵס בְּדַעְתּוֹ אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְיַחֲשֹׁב כְּאִלּוּ הוּא שׁוֹכֵב עַכְשָׁו עַל הַמִּזְבֵּחַ, וּמוּכָנִים לִשְׁחֹט אוֹתוֹ בִּשְׁבִיל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְיִדֹּם וְיִשְׁתֹּק, אָז דַּיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה יִמָּשֵׁךְ עָלָיו חֶסֶד מִסּוֹד מִזְבֵּ"ח שֶׁעוֹלֶה אֶ"ל הַוַּי"ה; וְעַל־כֵּן אוֹמְרִים פָּרָשַׁת הָעֲקֵדָה בְּכָל יוֹם קֹדֶם הַתְּפִלָּה, כִּי עִקַּר תִּקּוּן הַתְּפִלָּה הוּא דַּיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה. וּבָזֶה מֻיָּשָׁב מַדּוּעַ נִקְרֵאת זֹאת הַפָּרָשָׁה פָּרָשַׁת הָעֲקֵדָה דַּיְקָא, כִּי הֲלֹא עָשׂוּ כַּמָּה עֲבוֹדוֹת בִּשְׁבִיל לְשַׁחֲטוֹ, כִּי עָרַךְ אֶת הָעֵצִים וְגַם הֶעֱלָהוּ לַמִּזְבֵּחַ, וְלָמָּה לֹא נִקְרֵאת עַל שֵׁם הַעֲרָכָה אוֹ עַל שֵׁם הַעֲלָאָה שֶׁהֶעֱלָה אֶת יִצְחָק בְּנוֹ, אֶלָּא נִקְרֵאת עֲקֵדָה דַּיְקָא לְשׁוֹן קְשִׁירָה? כִּי זֶה עִקַּר הַתִּקּוּן שֶׁנִּמְשַׁךְ עַל־יְדֵי זְכוּת הָעֲקֵדָה, הַיְנוּ שֶׁיּוֹכִיחַ לְקַשֵּׁר וּלְחַבֵּר אֶת עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְזוֹכִים לְחַבֵּר וּלְקַשֵּׁר אֶת עַצְמוֹ דֶּרֶךְ הַתְּפִלָּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, תְּפִלַּת עַרְבִית, הֲלָכָה ד, אוֹת טז), וְעַל־כֵּן אוֹמְרִים "וַיַּעֲקֹד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ", כִּי עֲקֵדָה הִיא לְשׁוֹן קְשׁוּר יַדַּיִם וְרַגְלַיִם בְּיַחַד, שֶׁצְּרִיכִים לְקַשֵּׁר עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכֵן הַדִּבּוּר שֶׁאָדָם מְדַבֵּר עִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא צָרִיךְ לִהְיוֹת תְּפִלָּה שְׁלֵמָה, מֵהַתְחָלַת הַתְּפִלָּה עַד סוֹפָהּ יִהְיֶה נַעֲשֶׂה אֶחָד, וּצְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בָּזֶה מְאֹד, וְאַף שֶׁאַבְרָהָם אָבִינוּ עָקַד אֶת בְּנוֹ, עִם כָּל זֹאת נִזְכֶּרֶת רַק זְכוּת יִצְחָק, וְנִקְרֵאת עֲקֵדַת יִצְחָק, וְאַף שֶׁהַנְּסָיוֹן שֶׁל אַבְרָהָם הָיָה גָּדוֹל

עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי־יְרֵא אֱלֹהִים ◌ אַתָּה, וְלֹא חָשַׂכְתָּ
אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ מִמֶּנִּי: וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו ◌
וַיַּרְא וְהִנֵּה־אַיִל, אַחַר נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ בְּקַרְנָיו, וַיֵּלֶךְ
אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת־הָאַיִל, וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה תַּחַת בְּנוֹ:
וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא – יְהוָה יראה
יִרְאֶה, אֲשֶׁר יֵאָמֵר הַיּוֹם בְּהַר יְהוָה יראה יֵרָאֶה:
וַיִּקְרָא מַלְאַךְ יְהוָה יהוה אֶל־אַבְרָהָם, שֵׁנִית
מִן־הַשָּׁמָיִם: וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבַּעְתִּי, נְאֻם־יְהוָה יהוה,
כִּי יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה, וְלֹא חָשַׂכְתָּ

עת רצון

עַד מְאֹד, כִּי לְמֵאָה שָׁנִים נוֹלַד לוֹ יִצְחָק,
וְהָלַךְ לִשְׁחֹט אוֹתוֹ, וְאִם־כֵּן לָמָּה מַזְכִּירִים
זְכוּת יִצְחָק וְלֹא זְכוּת אַבְרָהָם? אֶלָּא
אַבְרָהָם אָבִינוּ הָיָה הוֹלֵךְ לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנוֹ,
וְלָכֵן אַף שֶׁהָיָה לוֹ נִסָּיוֹן גָּדוֹל מְאֹד, עִם כָּל
זֶה עִקֵּר הַנִּסָּיוֹן הָיָה לְיִצְחָק, כִּי הוּא לֹא
שָׁמַע בְּפִרוּשׁ מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהָלַךְ
לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹן אָבִיו שֶׁאָמַר לוֹ: בּוֹא אֲנִי
הוֹלֵךְ לִשְׁחֹט אוֹתְךָ בִּשְׁבִיל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־
הוּא. וְדָבָר זֶה סוֹבֵב בְּכָל דּוֹר וְדוֹר שֶׁהַצַּדִּיק
הָאֱמֶת הַדָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא מַסִּיחַ דַּעְתּוֹ
מִמֶּנּוּ כְּרֶגַע, אַף שֶׁגַּם לוֹ יֵשׁ נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים
וּמָרִים, שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו צָרוֹת וְיִסּוּרִים, וְהוּא
צָרִיךְ לִסְבֹּל צַעַר וְיִסּוּרִים שֶׁל כְּלַל יִשְׂרָאֵל
(לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן סו), עִם כָּל זֹאת
הַנִּסָּיוֹן הֲכִי גָּדוֹל הוּא שֶׁל תַּלְמִידָיו, שֶׁהֵם
מוֹסְרִים נַפְשָׁם בִּשְׁבִיל לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת
לְמוּד רַבָּם, וּמוּכָנִים לְמָסֵר אֶת נַפְשָׁם
בְּפַעַל מַמָּשׁ, כְּדֵי לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת לְמוּד
רַבָּם שֶׁגִּלָּה לָהֶם אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ
יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן בָּזֶה שֶׁזּוֹכְרִים אֶת עֲקֵדַת
יִצְחָק קֹדֶם הַתְּפִלָּה, עַל־יְדֵי־זֶה מְקַשְּׁרִים
אֶת עַצְמָנוּ עִם הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁבְּכָל
דּוֹר וָדוֹר, שֶׁהָיוּ נִכְלָלִים בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא
וּמְלַמְּדִים לְתַלְמִידֵיהֶם גִּלּוּי אֱלֹקוּת. וְדָבָר
זֶה סוֹבֵב בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, שֶׁגְּדוֹלֵי מְבַחֲרֵי
הַצַּדִּיקִים שֶׁנִּכְלָלִים לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהֵם
בְּחִינַת אַבְרָהָם, וּמְלַמְּדִים עִם תַּלְמִידֵיהֶם
גִּלּוּי אֱלֹקוּת, וְתַלְמִידֵיהֶם נִקְרָאִים בָּנִים,
כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (סַנְהֶדְרִין יט:): 'כָּל הַמְלַמֵּד אֶת
בֶּן חֲבֵרוֹ תּוֹרָה, מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ
יְלָדוֹ'; וְהַתַּלְמִידִים מוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם לָבוֹא
אֶל רַבָּם, אַף שֶׁבַּחוּץ גּוֹרֵם הַסַּמ"ךְ־מֵ"ם
בִּלְבוּל גָּדוֹל, וּמַעֲלִים אֶת שֵׁם הַצַּדִּיק

אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידֶךָ: כִּי־בָרֵךְ אֲבָרֶכְךָ, וְהַרְבָּה אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲךָ, כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכַחוֹל אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת הַיָּם, וְיִרַשׁ זַרְעֲךָ אֵת שַׁעַר אֹיְבָיו: וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֲךָ ◦ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ, עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְקֹלִי: וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם אֶל־נְעָרָיו, וַיָּקֻמוּ וַיֵּלְכוּ יַחְדָּו אֶל־בְּאֵר שָׁבַע, וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם בִּבְאֵר שָׁבַע:

וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפֹנָה לִפְנֵי ◦ יְהוָה׃ יאהדונהי, וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים ◦ אֶת־דָּמוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:

עת רצון

מֵהָעוֹלָם, וּמְפַרְסֵם שַׁקְרָנִים וּצְבוּעִים (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב, סימן סז), וְאֵין שׁוּם עֵצָה אַחֶרֶת נֶגְדּוֹ אֶלָּא לְמָסֹר אֶת נַפְשׁוֹ אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם מוֹנֵעַ וּמְעַכֵּב, אֶלָּא לָבוֹא בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וּבָזֶה שֶׁאָדָם מְכַוֵּן לִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ עַל קִדּוּשׁ־הַשֵּׁם בַּעֲבוּר רַבּוֹ, אֲשֶׁר בִּשְׁבִיל זֶה יֵשׁ מְנִיעוֹת וְנִסְיוֹנוֹת קָשִׁים מְאֹד, וְלָכֵן מַזְכִּירִים זְכוּתוֹ שֶׁל יִצְחָק, שֶׁהוּא מָסַר אֶת נַפְשׁוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹן אָבִיו; וּכְמוֹ־כֵן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר הַתַּלְמִידִים צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹן רַבָּם, שֶׁמְּלַמְּדִים עִמָּהֶם אֵיךְ לְהִתְקָרֵב אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאַף שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם בֵּין כָּךְ בְּזִיּוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים, וְסוֹבְלִים מַה שֶּׁסּוֹבְלִים, שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר זֶה לְעֻמַּת זֶה נֶגֶד הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים יֵשׁ רְשָׁעִים אֲרוּרִים, קְלִפּוֹת, הַמַּעֲלִימִים וּמְכַסִּים וּמַסְתִּירִים אֶת שֵׁם הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, וְעוֹשִׂים מִמֶּנּוּ כָּל־מִינֵי צְחוֹק וְחוֹכָא וְאִיטְלוּלָא, עִם כָּל זֹאת אֶת שֵׁם הַצַּדִּיק הָאֱמֶת אַף פַּעַם לֹא יַצְלִיחוּ לְבַטֵּל וּלְהַכְנִיעַ כְּלָל, וּבָזֶה שֶׁמּוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם לָבֹא אֲלָיו, עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא נִזְכֶּר עָלָיו שֵׁם הַצַּדִּיק.

ג.

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ פָּסוּק זֶה "וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ", תְּכַוֵּן הֵיטֵב פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, כִּי כָּךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מדרש־רבה ויקרא, פרשה ב, סימן יא): 'בְּשָׁעָה שֶׁעָקַד אַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת יִצְחָק בְּנוֹ, הִתְקִין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שְׁנֵי כְבָשִׂים, אֶחָד שֶׁל שַׁחֲרִית וְאֶחָד שֶׁל עַרְבִית, וְכָל־כָּךְ לָמָּה? שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מַקְרִיבִין תָּמִיד עַל־גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, וְקוֹרִין אֶת הַמִּקְרָא הַזֶּה (ויקרא א, יא): "צָפֹנָה לִפְנֵי הַוָי"ה", זוֹכֵר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עֲקֵדַת יִצְחָק; מְעִידָנִי עָלַי שָׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, בֵּין

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה (יהוה) אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּתְמַלֵּא רַחֲמִים עָלֵינוּ. וּבְכֵן, בְּרֹב רַחֲמֶיךָ תִּזְכֹּר לָנוּ עֲקֵדָתוֹ שֶׁל יִצְחָק אָבִינוּ בֶּן־אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו (ע"נ: עֲלֵיהֶם) הַשָּׁלוֹם, כְּאֵלּוּ אָפְרוֹ צָבוּר וּמֻנָּח עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, וְתַבִּיט בְּאֶפְרוֹ לְרַחֵם עָלֵינוּ, וּלְבַטֵּל מֵעָלֵינוּ כָּל־גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת, וּתְזַכֵּנוּ לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ, וְתַצִּילֵנוּ מִיֵּצֶר הָרָע וּמִכָּל־חֵטְא וְעָוֹן, וְתַאֲרִיךְ יָמֵינוּ בַּטּוֹב וּשְׁנוֹתֵינוּ בַּנְּעִימִים:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּבַשׁ אַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת־רַחֲמָיו לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם, כֵּן יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת־כַּעַסְךָ, וְיִגְלוּ רַחֲמֶיךָ עַל מִדּוֹתֶיךָ,

עת רצון

גּוֹי בֵּין יִשְׂרָאֵל, בֵּין אִישׁ בֵּין אִשָּׁה, בֵּין עֶבֶד בֵּין אָמָה, קוֹרִין אֶת הַמִּקְרָא הַזֶּה "צָפְנָה לִפְנֵי הֲוָי"ה", זוֹכֵר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עֲקֵדַת יִצְחָק, שֶׁנֶּאֱמַר: "צָפְנָה לִפְנֵי הֲוָי"ה"; וּצְרִיכִים לְכַוֵּן כְּאִלּוּ הוּא שׁוֹכֵב עַכְשָׁו עַל־גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, וְשׁוֹחֲטִין אוֹתוֹ, וְזוֹרְקִין דָּמָיו עַל הַמִּזְבֵּחַ, אֵז מָבְטָח לוֹ שֶׁנִּמְחָלִים כָּל עֲוֹנוֹתָיו. וַחֲסִידִים וְאַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה אוֹמְרִים פְּסוּק זֶה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים, כִּי בְּפְסוּק זֶה מִקְשָׁרִים הָעוֹלְמוֹת זֶה בָּזֶה, עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה לְעוֹלָם הַמַּחֲשָׁבָה.

וְאַחַר־כָּךְ בְּשָׁעָה שֶׁתֹּאמַר אֶת הַתְּפִלָּה:

"רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּבַשׁ אַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת רַחֲמָיו לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם, כֵּן יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ מֵעָלֵינוּ, וְיִגְלוּ רַחֲמֶיךָ עַל מִדּוֹתֶיךָ, וְתִתְנַהֵג עִמָּנוּ בְּמִדַּת הַחֶסֶד" - תְּכַוֵּן בִּתְפִלָּה זוֹ מְאֹד מְאֹד, וּבְאָמְרְךָ הי"ג מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים תִּתְעוֹרֵר בְּבְכִיָּה עֲצוּמָה, שֶׁיְּמִשֵּׁךְ עָלֶיךָ אוֹר גָּדוֹל, כִּי כָּל עֲקֵדַת יִצְחָק הוּא לִמְסֹר אֶת עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאַף שֶׁסּוֹבֵל חֳרוּפִים וְגִדּוּפִים מֵרְשָׁעִים אֲרוּרִים שֶׁמּוֹצִיאִים עָלָיו שֵׁם רַע, וּמְדַבְּרִים עָלָיו כָּל דָּבָר אָסוּר, שֶׁזֶּה סוֹד מְסִירוּת נֶפֶשׁ, מְסִירוּת שְׁמוֹ, וְעִם כָּל זֹאת הוּא מְסַכִּים עַל הַכֹּל, הָעִקָּר לַעֲשׂוֹת רְצוֹן רַבּוֹ שֶׁמְּלַמְּדוֹ תּוֹרָה וּדְבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, דַּיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה שֶׁיִּמְתְּקוּ מִמֶּנּוּ וּמִכָּל הָעוֹלָם כָּל הַדִּינִים; כִּי כְּפִי שֶׁהַתַּלְמִיד מוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּר רַבּוֹ, כְּמוֹ־כֵן זוֹכֶה שֶׁרַבּוֹ מַשְׁפִּיעַ עָלָיו מִשֶּׁפַע תּוֹרָתוֹ, שֶׁכָּל זֶה הוּא סוֹד עֲקֵדַת יִצְחָק, שֶׁיִּצְחָק נֶעֱקַד עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ לַעֲשׂוֹת רְצוֹן אָבִיו; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס דְּבָרִים אֵלּוּ אֶל תּוֹךְ לִבּוֹ, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

וְתִתְנַהֵג עִמָּנוּ יְהוָה אדנ"י אֱלֹהֵינוּ בְּמִדַּת הַחֶסֶד וּבְמִדַּת הָרַחֲמִים, וְתִכָּנֵם לָנוּ לִפְנִים ◦ מִשּׁוּרַת הַדִּין, וּבְטוּבְךָ הַגָּדוֹל יָשׁוּב חֲרוֹן אַפֶּךָ, מֵעָמֶּךָ וּמֵעִירֶךָ וּמֵאַרְצֶךָ וּמִנַּחֲלָתֶךָ, וְקַיֵּם לָנוּ יְהוָה אדנ"י אֱלֹהֵינוּ אֶת־הַדָּבָר שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, עַל־יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ ◦ כָּאָמוּר: וְזָכַרְתִּי אֶת־בְּרִיתִי יַעֲקוֹב, וְאַף אֶת־בְּרִיתִי יִצְחָק, וְאַף אֶת־בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר, וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר: וְנֶאֱמַר: וְאַף־גַּם־זֹאת, בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם, לֹא־מְאַסְתִּים וְלֹא־גְעַלְתִּים לְכַלֹּתָם לְהָפֵר בְּרִיתִי אִתָּם, כִּי אֲנִי יְהוָה אדנ"י אֱלֹהֵיהֶם: וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רִאשֹׁנִים, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי־אוֹתָם ◦ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לִהְיוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים, אֲנִי יְהוָה אדנ"י: וְנֶאֱמַר: וְשָׁב יְהוָה אדנ"י אֱלֹהֶיךָ אֶת־שְׁבוּתְךָ וְרִחֲמֶךָ, וְשָׁב ◦ וְקִבָּצְךָ מִכָּל־הָעַמִּים, אֲשֶׁר הֱפִיצְךָ יְהוָה אדנ"י אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה: אִם־יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה הַשָּׁמָיִם, מִשָּׁם יְקַבֶּצְךָ יְהוָה אדנ"י אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקָּחֶךָ: וֶהֱבִיאֲךָ יְהוָה אדנ"י אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יָרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ, וְיָרַשְׁתָּהּ, וְהֵיטִבְךָ, וְהִרְבְּךָ מֵאֲבֹתֶיךָ: וְנֶאֱמַר עַל יְדֵי נְבִיאֶךָ: יְהוָה אדנ"י חָנֵנוּ לְךָ קִוִּינוּ, הֱיֵה זְרוֹעָם לַבְּקָרִים, אַף־יְשׁוּעָתֵנוּ בְּעֵת צָרָה: וְנֶאֱמַר: וְעֵת־צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב, וּמִמֶּנָּה יִוָּשֵׁעַ: וְנֶאֱמַר: כְּכָל־צָרָתָם לוֹ צָר וּמַלְאַךְ פָּנָיו הוֹשִׁיעָם, בְּאַהֲבָתוֹ

וּבְחָכְמָתוֹ הוּא גָּאָלָם, וַיְנַשְּׁלֵם וַיְנַשְּׁאֵם כָּל־יְמֵי עוֹלָם:
(יְבָנֶנּוּ לי"ג מדות) וְנֶאֱמַר: מִי־אֵל כָּמוֹךָ (אל) נֹשֵׂא עָוֹן (רחום) וְעֹבֵר
עַל־פֶּשַׁע (וחנון) לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ (ארך), לֹא־הֶחֱזִיק לָעַד
אַפּוֹ (אפים), כִּי־חָפֵץ חֶסֶד הוּא (ורב חסד): יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ (ואמת)
יִכְבֹּשׁ עֲוֹנֹתֵינוּ (נוצר חסד), וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל־
חַטֹּאתָם (לאלפים): תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב (נושא עון) חֶסֶד לְאַבְרָהָם
(ופשע), אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ (וחטאה) מִימֵי קֶדֶם (ונקה):
וְנֶאֱמַר: וַהֲבִיאוֹתִים אֶל־הַר קָדְשִׁי וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית <>
תְּפִלָּתִי, עוֹלֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן עַל־מִזְבְּחִי, כִּי
בֵיתִי בֵּית־ תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל־הָעַמִּים:

אֵלּוּ דְבָרִים שֶׁאֵין לָהֶם שִׁעוּר: הַפֵּאָה וְהַבִּכּוּרִים
וְהָרֳאָיוֹן וּגְמִילוּת חֲסָדִים וְתַלְמוּד תּוֹרָה:

עת רצון

ד.

וְאַחַר־כָּךְ אוֹמְרִים מִשְׁנָה 'אֵלּוּ דְבָרִים שֶׁאֵין לָהֶם שִׁעוּר: הַפֵּאָה, וְהַבִּכּוּרִים, וְהָרֳאָיוֹן, וּגְמִילוּת חֲסָדִים, וְתַלְמוּד־תּוֹרָה'; כִּי אֵלּוּ אֵין לָהֶם שִׁעוּר מַדְאוֹרַיְתָא 'הַפֵּאָה' - כְּדִכְתִיב (וַיִּקְרָא יט, ט): "לֹא תְכַלֶּה פְּאַת שָׂדְךָ"; וְלֹא נֶאֱמַר כַּמָּה יָנִיחַ, אֶלָּא כַּמָּה שֶׁיִּרְצֶה יָנִיחַ, אֲבָל חֲכָמִים נָתְנוּ בּוֹ שִׁעוּר, שֶׁהוּא אֶחָד מִשִּׁשִּׁים. 'וְהַבִּכּוּרִים' - דִּכְתִיב (דְּבָרִים כו, ב): "וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל פְּרִי הָאֲדָמָה; וְלֹא נֶאֱמַר כַּמָּה. 'וְהָרֳאָיוֹן' - דִּכְתִיב (דְּבָרִים טז, טז): "שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה" וְגוֹ'; וְצָרִיךְ לְהָבִיא קָרְבָּן רְאִיָּה בְּיוֹם־טוֹב בְּכָל פַּעַם הַמִּתְרָאֶה בַּעֲזָרָה, וּלְאוֹתוֹ קָרְבָּן אֵין שִׁעוּר כַּמָּה הוּא שָׁוֶה, אֶלָּא כַּמָּה שֶׁיִּרְצֶה שֶׁיָּבִיא, וְזֶה הַקָּרְבָּן שֶׁמֵּבִיא נִקְרָא עוֹלַת רְאִיָּה, וְאֵין לוֹ שִׁעוּר מִדְּאוֹרַיְתָא. 'וּגְמִילוּת חֲסָדִים' - אֵין לָהֶם שִׁעוּר, הַיְנוּ דָּוְקָא בְּגוּפָם, אֲבָל בְּמָמוֹנָם יֵשׁ לוֹ שִׁעוּר, כִּדְאָמְרִינַן (כְּתוּבוֹת ג.): 'הַמְבַזְּבֵז - אַל יְבַזְּבֵז יוֹתֵר מֵחֻמְשׁוֹ'. 'וְתַלְמוּד תּוֹרָה' - אֵין לוֹ שִׁעוּר, אֶלָּא כַּמָּה שֶׁיָּכוֹל לִלְמֹד בַּיּוֹם יִלְמַד. וְחַיָּב לִלְמֹד בְּכָל עֵת וָרֶגַע שֶׁיֵּשׁ לוֹ פְּנַאי, וְהַטַּעַם שֶׁאוֹמְרִים אֶת

אֵלּוּ דְבָרִים שֶׁאָדָם עוֹשֶׂה אוֹתָם וְאוֹכֵל מִפֵּרוֹתֵיהֶם בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְהַקֶּרֶן קַיֶּמֶת לוֹ לָעוֹלָם (י"נ: לָעוֹלָם) **הַבָּא, וְאֵלּוּ הֵן: כִּבּוּד אָב** <> **וָאֵם, וּגְמִילוּת חֲסָדִים,**

עת רצון

הַמִּשְׁנָה כָּאן, הוּא עַל־פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ד), שֶׁעִקַּר עֲבוֹדַת הַצַּדָּקָה הוּא לְשַׁבֵּר אֶת הָאַכְזָרִיּוּת שֶׁלּוֹ וּלְהָפְכָהּ לְרַחֲמָנוּת, וּצְרִיכִים לִתֵּן בְּכָל יוֹם צְדָקָה, וְהַצְּדָקָה הִיא פּוֹתַחַת כָּל הַפְּתָחִים לָאָדָם, שֶׁיִּכָּנֵס עַל־יָדָהּ לִפְנֵי וְלִפְנִים, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לִתֵּן בְּכָל יוֹם צְדָקָה, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה פּוֹתֵחַ תָּמִיד פֶּתַח חָדָשׁ, וְיָכוֹל לְהִכָּנֵס לְתוֹךְ פֶּתַח הַקְּדֻשָּׁה, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה שֶׁיִּמְשִׁיךְ עָלָיו הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשְׁפָּעָה גְּדוֹלָה, וְלֹא יִצְטָרֵךְ לַעֲשׂוֹת שׁוּם דָּבָר, וּלְכָל זֶה זוֹכִים עַל־יְדֵי תֹּקֶף הָרָצוֹן, שֶׁאָדָם מְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ לְהַכְלֵל בְּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְזוֹכֶה לִשְׁמֹעַ אֶת קוֹל הַהִשְׁגָּחָה הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וְאֵינוֹ מְבַלְבֵּל אֶת עַצְמוֹ מֵהַכְּמֵי הַטֶּבַע שֶׁרוֹצִים לְהַחְדִּיר, חַס וְשָׁלוֹם, כְּאִלּוּ הַכֹּל טֶבַע מִקְרֶה וּמַזָּל. וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה לָתֵת צְדָקָה בְּכָל יוֹם, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה שֶׁנִּפְתָּח לוֹ הַפֶּתַח בְּהַרְחָבָה גְּדוֹלָה, וְזוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל רְצוֹנוֹת חֲזָקִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן כְּשֶׁאָדָם לוֹמֵד תּוֹרָה, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְקַשֵּׁר בָּרָצוֹן הָעֶלְיוֹן, וְנִכְלָל בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא; וְעַל־כֵּן אוֹמְרִים בְּכָל יוֹם: 'אֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁאֵין לָהֶם שִׁעוּר, הַפֵּאָה וְהַבִּכּוּרִים וְהָרָאָיוֹן וּגְמִילוּת חֲסָדִים וְתַלְמוּד תּוֹרָה'; כִּי אֵלּוּ הֵן מִצְווֹת שֶׁזּוֹכִים עַל־יָדָן לְהָאָרַת הָרָצוֹן, וְעַל־כֵּן אֵין לָהֶם שִׁעוּר (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת בִּרְכוֹת הַשַּׁחַר, הֲלָכָה ה, אוֹת סג); כִּי הָרָצוֹן דִּקְדֻשָּׁה אֵין לוֹ שִׁעוּר, כִּי הוּא מוֹעִיל בְּכָל דַּרְגָּה וְדַרְגָּה בְּכָל אָדָם שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי אֲפִלּוּ מִי שֶׁהוּא בְּמַדְרֵגָה פְּחוּתָה מְאֹד מוֹעִיל לוֹ גַּם־כֵּן הָרָצוֹן הַטּוֹב, כִּי עַל־יְדֵי הָרָצוֹן הַטּוֹב - הַכֹּל יְכוֹלִים לַעֲלוֹת, כִּי (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק ב, סִימָן עח): 'אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל'; וּלְהֵפֶךְ גַּם מִי שֶׁהוּא בְּמַדְרֵגָה עֶלְיוֹנָה מְאֹד, הוּא צָרִיךְ גַּם־כֵּן לָרוּץ וּלְהִתְחַזֵּק בְּרָצוֹן חָדָשׁ יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי (תְּהִלִּים קמה, ג): "לִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר"; וְעַל־כֵּן הָרָצוֹן הוּא עִנְיָן שֶׁאֵין לוֹ שִׁעוּר, וְצְרִיכִים תָּמִיד בְּכָל יוֹם וְיוֹם לְהִתְגַּבֵּר בִּרְצוֹנוֹת חֲזָקִים חֲדָשִׁים לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ; וְעַל־כֵּן 'נָקט הַפֵּאָה וְהַבִּכּוּרִים וְהָרָאָיוֹן וּגְמִילוּת חֲסָדִים', שֶׁהֵם עִנְיַן צְדָקָה שְׁנוֹתְנִים מֵהַתְּבוּאָה מִשִּׁבְעַת הַמִּינִים לָעֲנִיִּים, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִים לְרָצוֹן לְהַכְנִיעַ מֵצַח הַנָּחָשׁ, וּלְהַגְבִּיר הָאָרַת הָרָצוֹן, כִּי פֵּאָה וּבִכּוּרִים צְרִיכִים לָתֵת תֵּכֶף בַּהַתְחָלָה שֶׁל הַתְּבוּאָה, פֵּאָה נוֹתְנִים בְּעֵת הַקְצִיר תֵּכֶף, וְכֵן בִּכּוּרִים נוֹתְנִים תֵּכֶף כְּשֶׁמַּתְחִיל הַפְּרִי לְהִתְבַּכֵּר, כִּי הַתְּבוּאָה וְהַפֵּרוֹת צְרִיכִים לְתַקְּנָם בְּיוֹתֵר מַחֲטָא אָדָם הָרִאשׁוֹן, שֶׁנֶּאֱחַז בְּיוֹתֵר בַּעֲבוֹדַת אֲדָמָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ג, יז): "אֲרוּרָה הָאֲדָמָה בַּעֲבוּרֶךָ בְּעִצָּבוֹן

תֹּאכְלֶנָּה" וְגוֹ'; שֶׁמִּשָּׁם בָּאוֹת כָּל יְגִיעוֹת הַל"ט מְלָאכוֹת, שֶׁצְּרִיכִים לְהִתְיַגֵּעַ וְלִטְרֹחַ בָּהֶם, קֹדֶם שֶׁמְּבָרְרִים הַתְּבוּאָה וְהַפֵּרוֹת שֶׁעִקָּרָם בַּעֲבוֹדַת הָאֲדָמָה, שֶׁהֵם מוֹנְעִים גְּדוֹלִים בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ; וְעַל־כֵּן צִוְּתָה הַתּוֹרָה, שֶׁתְּכָף כְּשֶׁקּוֹצְרִים הַתְּבוּאָה יִתֵּן פֵּאָה לֶעָנִיִּים, כְּדֵי לְטַהֵר הַתְּבוּאָה הַיּוֹצֵאת מִן הָאֲדָמָה מִזֹּהַמַּת הַנָּחָשׁ, וּלְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הָאָרַת הָרָצוֹן. וְכֵן בְּכוּרִים צְרִיכִים לִתֵּן תֵּכֶף כְּשֶׁהַפְּרִי מַתְחִיל לְהִתְבַּכֵּר, גַּם־כֵּן מֵהַטַּעַם הַזֶּה, וּבכּוּרִים הֵם יְקָרִים מְאֹד, כִּי מְבִיאִים אוֹתָם לְבֵית־הַמִּקְדָּשׁ, שָׁשָׁם עִקַּר הָאָרַת הַפָּנִים, סוֹד הָרָצוֹן הָעֶלְיוֹן, שֶׁהוּא סוֹד הַפָּנִים, וְעִקָּרָם מְבִיאִים אוֹתָם בְּשָׁבוּעוֹת שֶׁהוּא יוֹם הַבִּכּוּרִים, כִּי בְּשָׁבוּעוֹת הוּא קַבָּלַת הַתּוֹרָה שֶׁעִקָּרָהּ הוּא עַל־יְדֵי הָרָצוֹן. נִמְצָא, שֶׁפֵּאָה וּבכּוּרִים הֵם סוֹד צְדָקָה, שֶׁנּוֹתְנִים בַּהַתְחָלַת תִּקּוּן הַתְּבוּאָה, כְּדֵי לִזְכּוֹת לָרָצוֹן, וְעַל־כֵּן אֵין לָהֶם שִׁעוּר, כִּי הָרָצוֹן אֵין לוֹ שִׁעוּר, וְזֶה עִנְיַן הָרַאָיוֹן, שֶׁהֵיא מִצְוֹת (דברים טז, טז): "שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל זְכוּרְךָ אֶת פְּנֵי הָוָי"ה אֱלֹהֶיךָ"; דְּהַיְנוּ בְּשָׁלֹשׁ רְגָלִים, שֶׁאָז קוֹרְאִים וּמְגַלִּים אֶת הָרָצוֹן, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים אָז לַעֲלוֹת וְלֵרָאוֹת אֶת פְּנֵי הָוָי"ה לְקַבֵּל שָׁם הָאָרַת הָרָצוֹן, שֶׁהוּא סוֹד פְּנֵי הָוָי"ה הַמֵּאִיר בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ בְּיוֹתֵר, וְעַל־כֵּן הָרַאָיוֹן אֵין לוֹ שִׁעוּר, כִּי הָרָצוֹן אֵין לוֹ שִׁעוּר, וְזֶה 'וּגְמִילוּת חֲסָדִים' שֶׁהוּא כְּלַל כָּל הַצְּדָקָה שֶׁכְּלוּלָה מִגְּמִילוּת חֲסָדִים, שֶׁעִקָּרָהּ בְּשִׁבְיל הָרָצוֹן, וְעַל־כֵּן אֵין לוֹ שִׁעוּר, וְכָל זֶה הוּא בִּשְׁבִיל לִזְכּוֹת לְקַבָּלַת הַתּוֹרָה מְחֻדָּשׁ בְּכָל יוֹם. וְזֶה 'וְתַלְמוּד תּוֹרָה', שֶׁאֵין לָהּ גַּם־כֵּן שִׁעוּר, כִּי עִקַּר קַבָּלַת הַתּוֹרָה הוּא עַל־יְדֵי שְׁלֵמוּת הָרָצוֹן, וְעַל־כֵּן אוֹמְרִים מִשְׁנָה זוֹ בְּכָל יוֹם אַחַר בִּרְכַּת הַתּוֹרָה, כִּי בְּכָל יוֹם צְרִיכִים לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ קַבָּלַת הַתּוֹרָה מְחֻדָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שמות יט, א): "בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַּר סִינָי" - וּפֵרַשׁ רַשִׁ"י ז"ל: 'שֶׁבְּכָל יוֹם יִהְיֶה דּוֹמֶה בְּעֵינֶיךָ כְּאִלּוּ הַיּוֹם אַתָּה עוֹמֵד עַל הַר סִינַי' וְכוּ'; וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים ו, ו): "אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם" - וּפֵרַשׁ רַשִׁ"י ז"ל: 'בְּכָל יוֹם יִהְיֶה דּוֹמֶה בְּעֵינֶיךָ כְּחָדָשִׁים'; וְזֶה כָּל עִנְיַן בִּרְכַּת הַתּוֹרָה שֶׁמְּבָרְכִים בְּכָל יוֹם אֶת הַתּוֹרָה, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ נוֹתֵן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה בְּכָל יוֹם מְחֻדָּשׁ, וְעִקָּרוֹ עַל־יְדֵי הִתְחַדְּשׁוּת הָרָצוֹן, שֶׁצְּרִיכִים לְחַדְּשׁוֹ בְּכָל יוֹם מְחֻדָּשׁ, וְאָסוּר לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כְּלָל, אֶלָּא לְהִתְחִיל בְּכָל פַּעַם הַתְחָלָה חֲדָשָׁה, וְלֹא יִשְׁבֹּר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, וּבִפְרָט בִּלְמוּד הַתּוֹרָה יַעֲשֶׂה בְּכָל יוֹם הַתְחָלָה חֲדָשָׁה. וְזֶה תִּקֵּף הָרָצוֹן שֶׁצְּרִיךְ אָדָם לְהִתְחַזֵּק בְּכָל יוֹם מְחֻדָּשׁ, וְאַחַר־כָּךְ מַמְשִׁיכִים לוֹמַר אֶת הַבְּרִיתָא (שבת קכז.): 'אֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁאָדָם אוֹכֵל פֵּרוֹתֵיהֶם בָּעוֹלָם־הַזֶּה וְהַקֶּרֶן קַיֶּמֶת לוֹ לָעוֹלָם־הַבָּא, כִּי הֵן מִצְוֹוֹת מְאֹד נִצְרָכוֹת, שֶׁאָדָם יִהְיֶה זָהִיר בָּהֶן בְּכָל יוֹם, וְאֵלּוּ הֵן: 'כִּבּוּד אָב וָאֵם' - שֶׁהֵיא מַהַמִּצְוָה הַחֲמִשִּׁית שֶׁבַּחֲמִשִּׁית, כְּמַאֲמָרָם ז"ל (פסיקתא רבתי): 'חֲמִשִּׁית שֶׁבַּחֲמִשִּׁית' - "כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ"' (שמות כ, יא; דברים ה, טו); וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תנא־דבי־אליהו רבא, פרק כח): 'כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְבַקֵּשׁ מֵהָאָדָם רַק שֶׁיְּכַבֵּד אָב וָאֵם'; וְאָמְרוּ (קדושין ל:): 'בִּזְמַן שֶׁאָדָם מְכַבֵּד אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, מַעֲלֶה אֲנִי עֲלֵיהֶם כְּאִלּוּ דָּרְתִּי בֵּינֵיהֶם וְכִבְּדוּנִי'; וְאָמְרוּ (שם לא): 'בִּזְמַן

וּבְקוּר חוֹלִים, וְהַכְנָסַת אוֹרְחִים, וְהַשְׁכָּמַת בֵּית־הַכְּנֶסֶת, וַהֲבָאַת שָׁלוֹם בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, וּבֵין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ, וְתַלְמוּד תּוֹרָה כְּנֶגֶד כֻּלָּם:

עת רצון

שֶׁאָדָם מְצַעֵר אֶת אָבִיו אֶת אִמּוֹ, אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: 'יָפָה עָשִׂיתִי שֶׁלֹּא דַּרְתִּי בֵּינֵיהֶם, כִּי אֶצְלוֹ יִתְבָּרֵךְ מְאֹד מְאֹד חֲשׁוּבָה מִצְוַת כִּבּוּד אָב וָאֵם, וּכְשֶׁאָדָם מְכַבֵּד אֶת אֲבִיו וְאֶת אִמּוֹ - מוֹחֲלִין לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו''; וְעַל־כֵּן מַזְכִּירִים אֶת זֶה בְּכָל יוֹם, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה אָדָם זָהִיר בְּמִצְוַת כִּבּוּד אָב וָאֵם. 'וּגְמִילוּת חֲסָדִים' - זֶה מְאֹד מְאֹד חָבִיב בְּעֵינֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (יַלְקוּט הוֹשֵׁעַ, רְמז תקכב): 'אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, חָבִיב עָלַי חֶסֶד שֶׁאַתֶּם גּוֹמְלִים זֶה עִם זֶה יוֹתֵר מִכָּל הַזְּבָחִים שֶׁזָּבַח שְׁלֹמֹה לְפָנַי'. וְאָמְרוּ (יְבָמוֹת עט.): 'שְׁלֹשָׁה סִימָנִים יֵשׁ בָּאָמָּה זוֹ: הָרַחֲמָנִים, וְהַבַּיְשָׁנִים וְגוֹמְלֵי חֲסָדִים'; וְאָמְרוּ (יְרוּשַׁלְמִי, תַּעֲנִית, פֶּרֶק ג, הֲלָכָה ד): "וּבְצֵל יָדַי כִּסִּיתִיךְ" (יְשַׁעְיָהוּ נא, טז) - 'זוֹ גְּמִילוּת חֲסָד, שֶׁכָּל הָעוֹשֶׂה גְּמִילוּת חֲסָדִים, זוֹכֶה לְיֵשֵׁב בְּצִלּוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא'. 'וְהַשְׁכָּמַת בֵּית הַמִּדְרָשׁ שַׁחֲרִית וְעַרְבִית' - כִּי מְאֹד מְאֹד צְרִיכִים לְהַזְהֵר לְהַכְנִס בְּכָל יוֹם לְבֵית־הַכְּנֶסֶת בָּעֶרֶב וּבַבֹּקֶר, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ח.): 'מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בֵּית־הַכְּנֶסֶת בְּעִירוֹ, וְאֵינוֹ נִכְנָס שָׁם לְהִתְפַּלֵּל - נִקְרָא: 'שָׁכֵן רַע''. וְאָמְרוּ (יְרוּשַׁלְמִי בְּרָכוֹת, פֶּרֶק ב, הֲלָכָה ג): 'כָּל מִי שֶׁאֵינוֹ נִכְנָס בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת בָּעוֹלָם־הַזֶּה, אֵינוֹ נִכְנָס לְבֵית־הַכְּנֶסֶת בָּעוֹלָם־הַבָּא'; וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְהַזְהֵר מְאֹד לְהִכָּנֵס אֶל תּוֹךְ בֵּית־הַכְּנֶסֶת בְּכָל יוֹם, וְיִזְכֶּה לְטַהֵר אֶת עַצְמוֹ מִכָּל הָעֲוונוֹת שֶׁבְּיָדוֹ, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (יַלְקוּט בָּלָק, רְמז תשנא): 'מָה הַנְּחָלִים הָאֵלּוּ בְּנֵי־אָדָם יוֹרְדִים לְתוֹכָם כְּשֶׁהֵם טְמֵאִים וְטוֹבְלִים וְעוֹלִים טְהוֹרִים - כָּךְ בָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת בְּנֵי־אָדָם נִכְנָסִים לְתוֹכָם כְּשֶׁהֵם מְלֵאִים עֲוונוֹת, וְיוֹצְאִים מְלֵאִים מִצְוות'. וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי, לְהִזָּהֵר מְאֹד לְהִכָּנֵס לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ שַׁחֲרִית וְעַרְבִית, וְאַל תִּתְעַצֵּל, כִּי הַתְּפִלּוֹת שֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ מְקֻבָּלוֹת וּמְרֻצוֹת יוֹתֵר מִכָּל מָקוֹם, כִּי (בְּרָכוֹת ו.): 'הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְצוּי בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת'; וּצְרִיכִים לְהִזָּהֵר בָּזֶה מְאֹד מְאֹד, וְלֹא לְזַלְזֵל בָּזֶה, חַס וְשָׁלוֹם. 'וְהַכְנָסַת־אוֹרְחִים' - שֶׁהִיא מִצְוָה יְקָרָה מְאֹד, עַד שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבָּת קכז.): 'גְּדוֹלָה הַכְנָסַת־אוֹרְחִים יוֹתֵר מֵהַקְבָּלַת פְּנֵי שְׁכִינָה'; וְאָמְרוּ (בְּרָכוֹת י.): 'כָּל הַמְאָרֵחַ תַּלְמִיד חָכָם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וּמַאֲכִילֵהוּ וּמַשְׁקֵהוּ, כְּאִלּוּ עָשָׂה חֶסֶד עִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל'; וְלָכֵן צָרִיךְ לְהִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד בְּמִצְוַת הַכְנָסַת־אוֹרְחִים, שֶׁבְּשָׂכָר זֶה

יִשָּׁלֵם לוֹ, שֶׁאַף פַּעַם לֹא יֶחְסַר לוֹ כְּלוּם. 'וּבְקוּר חוֹלִים' - שֶׁמְּאד מְאד הִזְהִירוּנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים עַל מִצְוָה זוֹ, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (נְדָרִים מ.): 'כָּל הַמְבַקֵּר אֶת הַחוֹלֶה - נִצָּל מִדִּינָהּ שֶׁל גֵּיהִנּוֹם'; וְאָמְרוּ (שָׁם לט:): 'כָּל הַמְבַקֵּר אֶת הַחוֹלֶה גּוֹרֵם לוֹ שֶׁיְּחָיֶה, וְכָל שֶׁאֵינוֹ מְבַקֵּר אֶת הַחוֹלֶה גּוֹרֵם לוֹ שֶׁיָּמוּת'. וְאָמְרוּ (סוֹטָה יד.): 'מָה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּקֵר חוֹלִים אַף אַתָּה בַּקֵּר חוֹלִים'; כָּל־כָּךְ חֲשׁוּבָה אֲצִילוּ יִתְבָּרַךְ מִצְוַת בִּקּוּר חוֹלִים. וְאָמְרוּ (מִדְרַשׁ־רַבָּה, וַיֵּרָא, פָּרָשָׁה מט, סימן ד): "כִּי יְדַעְתִּיו לְמַעַן אֲשֶׁר יְצַוֶּה" (בְּרֵאשִׁית יח, יט) - 'זֶה בִּקּוּר חוֹלִים'; וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאד בְּמִצְוַת בִּקּוּר חוֹלִים, וְכָל הַזּוֹכֶה לְבַקֵּר חוֹלִים, אֲז אַף פַּעַם לֹא יִצְטָרֵךְ לָבוֹא לְיִדֵי מַדָּה זוֹ, חַס וְשָׁלוֹם. 'וְהַכְנָסַת כַּלָּה' - שֶׁהִיא מִצְוָה גְּדוֹלָה עַד מְאד, לְהִשְׁתַּדֵּל לְחַתֵּן בַּחוּרִים וּבְתוּלוֹת, וְלַעֲסֹק בְּצָרְכֵיהֶם, עַד שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְגִלָּה ג.): 'מְבַטְּלִים תַּלְמוּד־תּוֹרָה לְהַכְנָסַת כַּלָּה'; וְהַכֹּל בְּהַצְנֵעַ לֶכְת, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (סוֹטָה מט:): "וְהַצְנֵעַ לֶכֶת" (מִיכָה ו, ח) - 'זוֹ הַכְנָסַת כַּלָּה לַחֻפָּה'; וּמִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בָּזֶה לְהַכְנִיס כַּלָּה לַחֻפָּה, יִזְכֶּה שֶׁהַשְּׁכִינָה תְּהֶיֶה תָּמִיד עִמּוֹ, כִּי אֵין עוֹד דָּבָר גָּדוֹל מִזֶּה - מִלַּעֲסֹק בְּמִצְוַת הַכְנָסַת כַּלָּה, לְשַׁדֵּךְ אֶת בְּנֵי וּבְנוֹת יִשְׂרָאֵל. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (מַסֶּכֶת סוֹפְרִים יט): 'רָאָה שְׁלֹמֹה כֹּחַ שֶׁל גּוֹמְלֵי חֲסָדִים, וּבָנָה שְׁנֵי שְׁעָרִים - אֶחָד לַחֲתָנִים וְאֶחָד לַאֲבֵלִים, בְּשַׁבָּת הָיוּ מִתְקַבְּצִים יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַיִם וְיוֹשְׁבִים בֵּין שְׁנֵי שְׁעָרִים הַלָּלוּ, מִשֶּׁחָרַב בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, הִתְקִינוּ שֶׁיִּהְיוּ הַחֲתָנִים וַאֲבֵלִים בָּאִים לְבֵית־הַכְּנֶסֶת כְּדֵי לִגְמֹל לָהֶם חֶסֶד, חֲתָנִים לְקַלְּסָם וּלְלַוּתָם לְבֵיתָם, וַאֲבֵלִים לְנַחֲמָם'; הֲרֵי שֶׁהַמִּצְוָה הַזּוֹ שֶׁל הַכְנָסַת כַּלָּה גְּדוֹלָה עַד מְאד. 'וּלְוָיַת הַמֵּת' - שֶׁהִיא מִצְוָה רַבָּה מְאד, עַד שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת יח.): 'כָּל הָרוֹאֶה אֶת הַמֵּת וְאֵינוֹ מְלַוֵּהוּ, עוֹבֵר מִשּׁוּם (מִשְׁלֵי יז, ה): "לֹעֵג לָרָשׁ חֵרֵף עֹשֵׂהוּ"; וְאִם לִוָּהוּ מַה שְׂכָרוֹ? עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר (מִשְׁלֵי יט, יז): "מַלֵּוֶה חֲנוּן ה'" חוֹנֵן דָּל'"; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סוֹטָה יד.): 'מָה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא קָבַר מֵתִים - אַף אַתָּה קְבֹר מֵתִים'; כִּי אֲצִילוּ יִתְבָּרַךְ מְאד חָשׁוּב כְּשֶׁאָדָם עוֹסֵק בִּקְבוּרַת הַמֵּת, וְעוֹשֶׂה צָרְכּוֹ, כִּי (קֹהֶלֶת ז, ב): "טוֹב לָלֶכֶת אֶל בֵּית אֵבֶל מִלֶּכֶת אֶל בֵּית מִשְׁתֶּה בַּאֲשֶׁר הוּא סוֹף כָּל הָאָדָם וְהַחַי יִתֵּן אֶל לִבּוֹ" - שֶׁתָּמִיד יִזְכֹּר מַעֲשָׂיו, כְּדֵי שֶׁיִּתְעוֹרֵר בִּתְשׁוּבָה, וְיִמָּלֵא אֶת יָמָיו בְּטוּב, כִּי בְּשָׁעַת פְּטִירָתוֹ שֶׁל אָדָם לְבֵית עוֹלָמוֹ כָּל מַעֲשָׂיו נִפְרָטִים לְפָנָיו (תַּעֲנִית יא.); וְעַל־כֵּן בָּשָׂעָה שֶׁאָדָם הוֹלֵךְ לְלַוּוֹת אֶת הַמֵּת, וּמִתְעוֹרֵר בִּתְשׁוּבָה, בָּזֶה עוֹשֶׂה טוֹבָה הֵן לַנִּפְטָר וְהֵן לְעַצְמוֹ, כִּי עַל הַנִּפְטָר שֶׁמְּלַוֵּהוּ מְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עָלָיו, וְעַל עַצְמוֹ שֶׁנִּתְעוֹרֵר בִּתְשׁוּבָה, שֶׁרוֹאֶה מַה סּוֹפוֹ שֶׁל הָאָדָם, וְעַל־כֵּן מִצְוַת לְוָיַת הַמֵּת הִיא מִצְוָה גְּדוֹלָה מְאד. 'וְעִיּוּן תְּפִלָּה' - שֶׁיָּשִׂים לֵב אֶל הַתְּפִלָּה שֶׁמִּתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיִהְיֶה רָגִיל בָּזֶה, כִּי כְּשֶׁאָדָם מַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְאֵין עוֹד דָּבָר שֶׁמַּמְשִׁיךְ גִּלּוּי אֱלֹקוּת לָאָדָם כְּמוֹ תְּפִלָּה, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְהַרְבּוֹת בִּתְפִלָּה בְּכָל יוֹם, וּלְהַשִּׂיחַ וּלְסַפֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ בְּפִשְׁיטוּת וּבְתָמִימוּת גְּמוּרָה,

וּכְכָל שֶׁיִּהְיֶה הָאָדָם חָזָק בָּזֶה, עַל־יְדֵי־זֶה יִמְשׁוֹךְ עַל עַצְמוֹ הָאָרַת הַשְּׁכִינָה. 'וַהֲבָאַת שָׁלוֹם בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ' - שֶׁאָצְלוֹ יִתְבָּרֵךְ מְאֹד יָקָר עִנְיַן הַשָּׁלוֹם, כִּי (מִדְרַשׁ־רַבָּה, בַּמִּדְבָּר, פָּרָשָׁה יב, סִימָן א): 'לֹא בָרָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת עוֹלָמוֹ אֶלָּא עַל־מְנַת שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם בֵּין הַבְּרִיּוֹת'; וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְאֹד מַקְפִּיד שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם בֵּין הַבְּרִיּוֹת. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סַנְהֶדְרִין לז.): 'נִבְרָא הָאָדָם יְחִידִי מִפְּנֵי שְׁלוֹם הַבְּרִיּוֹת, שֶׁלֹּא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵרוֹ אַבָּא גָּדוֹל מֵאָבִיךָ'; וְהִזְהִירוּ מְאֹד חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אָבוֹת ד, כ): 'הֱוֵי מְקַדֵּים בִּשְׁלוֹם כָּל אָדָם'; כִּי (עֻקְצִין ג, יב): 'לֹא מָצָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כְּלִי מַחֲזִיק בְּרָכָה לְיִשְׂרָאֵל אֶלָּא הַשָּׁלוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים כט, יא): "ה' עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן ה' יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם"'; וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְהִשְׁתַּדֵּל מְאֹד שֶׁיִּהְיֶה תָּמִיד שָׁלוֹם בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, וְזוֹ מִצְוָה רַבָּה מְאֹד לְהַשְׁלִים בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, כִּי (מִדְרַשׁ־רַבָּה, נָשֹׂא, פָּרָשָׁה לח, סִימָן ו): 'גָּדוֹל הַשָּׁלוֹם וּשְׁנוֹאָה הַמַּחְלֹקֶת'; וְאָמְרוּ (מִדְרַשׁ־רַבָּה, וַיִּקְרָא, פָּרָשָׁה ט, סִימָן ט): 'גָּדוֹל שָׁלוֹם שֶׁכָּל הַבְּרָכוֹת כְּלוּלוֹת בּוֹ'; וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל־מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם בֵּין הַבְּרִיּוֹת, 'וּבֵין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ' - וְאֵין עוֹד דָּבָר גָּדוֹל יוֹתֵר מֵהַמַּשִּׂים שָׁלוֹם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (אָבוֹת־דְּרַבִּי־נָתָן, פֶּרֶק כח): 'כָּל הַמַּשִּׂים שָׁלוֹם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, מַעֲלָה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ מַשִּׂים שָׁלוֹם בְּיִשְׂרָאֵל עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, לְפִי שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד מֶלֶךְ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ'; וּצְרִיכִים לְמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ שֶׁיִּהְיֶה לוֹ שָׁלוֹם־בַּיִת שֶׁיִּפְּיֵס אֶת אִשְׁתּוֹ תָּמִיד, כִּי אָסוּר לְבַזּוֹת וּלְהַשְׁפִּיל אֶת אִשְׁתּוֹ, כִּי (רֹאשׁ הַשָּׁנָה ו.): 'אִשָּׁה - בַּעֲלָהּ מְשַׂמְּחָהּ'; וּמִי שֶׁיָּכוֹל לַעֲסֹק בְּשָׁלוֹם־בַּיִת - מַעֲלָתוֹ גְּדוֹלָה עַד מְאֹד. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנְחוּמָא יִתְרוֹ): 'וּמָה אַבְנֵי הַמִּזְבֵּחַ שֶׁלֹּא רוֹאוֹת וְלֹא שׁוֹמְעוֹת וְלֹא מְדַבְּרוֹת, עַל שֶׁמַּטִּילוֹת שָׁלוֹם, אָמְרָה תּוֹרָה (דְּבָרִים כז, ח): "לֹא תָנִיף עֲלֵיהֶם בַּרְזֶל"; הַמַּטִּיל שָׁלוֹם בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ וּבֵין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁיַּאֲרִיכוּ יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו'; וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁעוֹסֵק בַּהֲבָאַת שָׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ וּבֵין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, שָׂאנ מַעֲלָתוֹ גְּדוֹלָה עַד מְאֹד. 'וְתַלְמוּד תּוֹרָה כְּנֶגֶד כֻּלָּם' - כִּי אֵין לְךָ עוֹד דָּבָר גָּדוֹל יוֹתֵר מִלִּמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, עַד שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֲבוֹדָה־זָרָה יט.): 'כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה - הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה לוֹ חֶפְצוֹ'; וְאָמְרוּ (שָׁם כ.): 'כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה - נְכָסָיו מַצְלִיחִים'; וְאָמְרוּ (אָבוֹת ו, ב): 'אֵין לְךָ בֶּן־חוֹרִין, אֶלָּא מִי שֶׁעוֹסֵק בְּתַלְמוּד תּוֹרָה'; כִּי כְּשֶׁאָדָם עוֹסֵק בַּתּוֹרָה תָּמִיד, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מוֹחֵל לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (יְרוּשַׁלְמִי רֹאשׁ־הַשָּׁנָה, פֶּרֶק ד, הֲלָכָה ח): 'כֵּיוָן שֶׁקִּבַּלְתֶּם עֲלֵיכֶם עַל תּוֹרָה - מַעֲלֶה אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאִלּוּ לֹא חֲטָאתֶם מִימֵיכֶם'; וְעַל־כֵּן לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה עוֹלֶה עַל הַכֹּל, כִּי אֵין עוֹד דָּבָר גָּדוֹל מִלִּמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, עַד שֶׁמִּי שֶׁלּוֹמֵד תּוֹרָה מוֹחֲלִין לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו, וּכְבָר אֵין צָרִיךְ לְהָבִיא קָרְבָּנוֹת, כִּי (מְנָחוֹת קי.): 'כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה אֵינוֹ צָרִיךְ לְעוֹלָה וּלְחַטָּאת וּלְמִנְחָה וּלְאָשָׁם'; וּצְרִיכִים לְמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ לִלְמֹד בְּכָל יוֹם אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי (שִׁיר־הַשִּׁירִים רַבָּה, פָּרָשָׁה ו, סִימָן יז): 'כָּל מָקוֹם שֶׁהִשְׁרָה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא תּוֹרָתוֹ הִשְׁרָה

יש נוהגים לומר כאן מזמור ט"ו, ומי שיש בו מדות הללו, בטוח הוא שתשכון נשמתו בגן עדן

מִזְמוֹר לְדָוִד, ה' מִי־יָגוּר בְּאָהֳלֶךָ, מִי־יִשְׁכֹּן בְּהַר קָדְשֶׁךָ: הוֹלֵךְ תָּמִים וּפֹעֵל צֶדֶק, וְדֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ: לֹא־רָגַל עַל־לְשֹׁנוֹ, לֹא־עָשָׂה לְרֵעֵהוּ רָעָה, וְחֶרְפָּה לֹא־נָשָׂא עַל־קְרֹבוֹ: נִבְזֶה בְּעֵינָיו נִמְאָס, וְאֶת־יִרְאֵי ה' יְכַבֵּד, נִשְׁבַּע לְהָרַע וְלֹא יָמֵר: כַּסְפּוֹ לֹא־נָתַן בְּנֶשֶׁךְ, וְשֹׁחַד עַל־נָקִי לֹא לָקָח, עֹשֵׂה־אֵלֶּה לֹא יִמּוֹט לְעוֹלָם:

לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם יָרֵא שָׁמַיִם בַּסֵּתֶר כְּבַגָּלוּי, וּמוֹדֶה עַל־הָאֱמֶת, וְדוֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ וְיַשְׁכִּים וְיֹאמַר: רִבּוֹן הָעוֹלָמִים וַאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים! לֹא עַל־

עת רצון

שְׁכִינָתוֹ'; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, קֹהֶלֶת, פָּרָשָׁה ו, סִימָן יג): 'הוֹאִיל וְהֶבֶל הֵם יָמָיו שֶׁל אָדָם וּכְצֵל הֵם, מָה הַנָּאָה יֶשׁ לוֹ בַּחַיִּים יוֹתֵר מִלְּהִתְעַסֵּק בְּדִבְרֵי תוֹרָה, שֶׁכָּלְהּ חַיִּים?!; וּמִי שֶׁלּוֹמֵד תּוֹרָה, אֵז הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שׁוֹרֶה עִמּוֹ תָּמִיד, וְהַשְׁכִּינָה מְקַדַּמְתּוֹ וּבָאָה לְפָנָיו בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוֹלֵךְ, כִּי אָצְלוֹ יִתְבָּרַךְ מְאֹד חָשׁוּב לְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנָּא־דְּבֵי־אֵלִיָּהוּ זוּטָא, פֶּרֶק א): 'כֵּיוָן שֶׁקָּרָא אָדָם תּוֹרָה וּנְבִיאִים וּכְתוּבִים, וְשָׁנָה מִדְרָשׁ וַהֲלָכוֹת וְאַגָּדוֹת, וְשָׁנָה הַגְּמָרָא וְשָׁנָה הַפִּלְפּוּל לְשִׁמָּהּ - מִיָּד רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שׁוֹרָה עָלָיו'; וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁלּוֹמֵד בְּכָל יוֹם תּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה 'מְשַׁמַּרְתּוֹ מִכָּל רַע בְּנַעֲרוּתוֹ וְנוֹתֶנֶת לוֹ אַחֲרִית וְתִקְוָה בְּזִקְנוּתוֹ' (קִדּוּשִׁין פב:; מַסֶּכֶת סוֹפְרִים טז); וְלָכֵן, אָהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, שִׂים לְבָבְךָ הַיטֵב אֶל הַמִּשְׁנָה וְהַבְּרַיְתָא הַזּוֹ שֶׁלָּמַדְתָּ, כְּדֵי שֶׁתְּקַיְּמֶם בְּכָל יוֹם, כְּדֵי שֶׁתִּזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ עֲרֵבוּת, נְעִימוּת, יְדִידוּת, וְיִהְיֶה שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי מַה נִּשְׁאָר מֵהָאָדָם? רַק הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹות שֶׁזּוֹכֶה לְקַיֵּם וְלִלְמֹד בְּכָל יוֹם; אַשְׁרֵי מִי שֶׁשָּׂם דְּבָרַי אֵלּוּ אֶל תּוֹךְ לִבּוֹ, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

ה.

אָהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר! רְאֵה לוֹמַר אֶת הַתְּפִלָּה וְהַבַּקָּשָׁה הַזּוֹ "לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם יָרֵא שָׁמַיִם בַּסֵּתֶר כְּבַגָּלוּי וּמוֹדֶה עַל הָאֱמֶת וְדוֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ"; וּתְכַוֵּן הֵיטֵב אֶל כָּל מָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר, כִּי אָדָם צָרִיךְ לִירֹא וְלִפְחֹד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בַּסֵּתֶר כְּבַגָּלוּי, וְעָלָיו לִזְכֹּר תָּמִיד אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל,

צִדְקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ, כִּי עַל־
רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים: אֲדֹנָי שְׁמָעָה, אֲדֹנָי סְלָחָה, אֲדֹנָי
הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל־תְּאַחַר. לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי־שִׁמְךָ
נִקְרָא עַל־עִירְךָ וְעַל־עַמֶּךָ: מַה־ אֲנַחְנוּ, מַה־חַיֵּינוּ,
מַה־חַסְדֵּנוּ, מַה־צִּדְקוֹתֵינוּ, מַה־כֹּחֵנוּ, מַה־גְּבוּרָתֵנוּ,
מַה־נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יְהוָה֔ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ, הֲלֹא כָּל־הַגִּבּוֹרִים כְּאַיִן לְפָנֶיךָ, וְאַנְשֵׁי
הַשֵּׁם כְּלֹא הָיוּ, וַחֲכָמִים כִּבְלִי מַדָּע, וּנְבוֹנִים כִּבְלִי
הַשְׂכֵּל. כִּי כָּל־מַעֲשֵׂינוּ תֹהוּ, וִימֵי חַיֵּינוּ הֶבֶל ◦
לְפָנֶיךָ, וּמוֹתַר הָאָדָם ◦ מִן־הַבְּהֵמָה אָיִן, כִּי הַכֹּל
הָבֶל. לְבַד הַנְּשָׁמָה הַטְּהוֹרָה, שֶׁהִיא עֲתִידָה לִתֵּן דִּין
וְחֶשְׁבּוֹן לִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ. וְכָל־הַגּוֹיִם כְּאַיִן ◦ נֶגְדֶּךָ,
שֶׁנֶּאֱמַר: הֵן גּוֹיִם כְּמַר מִדְּלִי וּכְשַׁחַק מֹאזְנַיִם נֶחְשָׁבוּ,
הֵן אִיִּים כַּדַּק יִטּוֹל: אֲבָל אֲנַחְנוּ עַמְּךָ, בְּנֵי בְרִיתֶךָ,
בְּנֵי אַבְרָהָם אֹהֲבֶךָ שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ לוֹ בְּהַר הַמֹּרִיָּה, זֶרַע
יִצְחָק עֲקֵדֶךָ שֶׁנֶּעֱקַד עַל־גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, עֲדַת יַעֲקֹב ◦
בִּנְךָ בְכוֹרֶךָ, שֶׁמֵּאַהֲבָתְךָ שֶׁאָהַבְתָּ אוֹתוֹ וּמִשִּׂמְחָתְךָ
שֶׁשָּׂמַחְתָּ בּוֹ קָרָאתָ שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל וְיֵשָׁרוּן:

עת רצון

וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלָקוּת גָּמוּר הוּא, וּמַה שַּׁיָּךְ לְהִתְחַבֵּא מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי (תְּהִלִּים קלט, ז): "אָנָה מִפָּנֶיךָ אֵבָרֵחַ [אָנָה מִפָּנֶיךָ אֶסְתֵּר] אִם אֶסַּק שָׁמַיִם שָׁם אַתָּה וְאַצִּיעָה שְׁאוֹל הִנָּךְ";

לְפִיכָךְ, אֲנַחְנוּ חַיָּבִים לְהוֹדוֹת לָךְ וּלְשַׁבְּחָךְ וּלְפָאֲרָךְ וּלְרוֹמְמָךְ, וְלִתֵּן שִׁיר שֶׁבַח וְהוֹדָאָה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל, וְחַיָּבִים אֲנַחְנוּ לוֹמַר לְפָנֶיךָ שִׁירָה בְּכָל־יוֹם תָּמִיד. אַשְׁרֵינוּ, מַה־ טּוֹב חֶלְקֵנוּ, וּמַה־נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ,

עת רצון

וְעַל־כֵּן: "וַיִּשְׁכִּים וַיֹּאמֶר רִבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים"; וּתְכֵנֵן הֵיטֵב אֶל כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁאַתָּה מִתְפַּלֵּל וּמְבַקֵּשׁ פֹּה, וְאַתָּה מַזְכִּיר אֶת הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים.

וּבְאָמְרְךָ: "אַשְׁרֵינוּ כְּשֶׁאָנוּ מַשְׁכִּימִים וּמַעֲרִיבִים בְּבָתֵּי כְנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת וּמְיַחֲדִים שִׁמְךָ בְּכָל יוֹם תָּמִיד, וְאוֹמְרִים פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד"" - תְּהֵיֶה שָׂמֵחַ מְאֹד מְאֹד, כִּי עָכְשָׁו אַתָּה מְיַחֵד יִחוּד עֶלְיוֹן וְנוֹרָא מְאֹד, וְזֶה נִקְרָא קְרִיאַת־שְׁמַע דְּקָרְבָּנוֹת, וּצְרִיכִים לְהִזָּהֵר בָּהּ מְאֹד מְאֹד, וְאַף שֶׁעָקַר הַמִּצְוָה שֶׁל קְרִיאַת־שְׁמַע הִיא בִּבְרָכַת יוֹצֵר הַמְאוֹרוֹת, שֶׁאָז מְבָרְכִים שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, עִם כָּל זֹאת גַּם עָכְשָׁו צְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד בְּקְרִיאַת־שְׁמַע דְּקָרְבָּנוֹת בְּכָל הַשָּׁלֹשׁ פָּרָשִׁיּוֹת, וְיכַוֵּן לָצֵאת בְּזוֹ הַקְּרִיאָה יְדֵי מִצְוֹת עֲשֵׂה דְּקְרִיאַת־שְׁמַע שֶׁל שַׁחֲרִית, וְרָאוּי לָאָדָם לְהִתְנַהֵג בָּזֶה, לִקְרֹא בְּקְרִיאַת־שְׁמַע שֶׁל הַקָּרְבָּנוֹת אֶת הַשָּׁלֹשׁ הַפָּרָשִׁיּוֹת, שְׁמָא, חַס וְשָׁלוֹם, לֹא יִקְרָא קְרִיאַת־שְׁמַע דְּיוֹצֵר בַּזְּמַן הָרָאוּי, וְיִהְיֶה (קֹהֶלֶת א, טו) "מְעֻוָּת לֹא יוּכַל לִתְקֹן"(יסוד־ושרש־העבודה, שער ב, פֶּרֶק י); וּבְעֵת אָמְרְךָ קְרִיאַת־שְׁמַע זוֹ תְּכַוֵּן לְבַטֵּל אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ בְּתָמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וְיֵשׁ בַּאֲמִירַת קְרִיאַת־שְׁמַע זוֹ שְׁמוֹת וְיִחוּדִים וְכַוָּנוֹת עֶלְיוֹנוֹת. וְאַתָּה אָהוּבִי, בְּנִי, תְּכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת לְאַהֲבַת הַשֵּׁם, "לְאַהֲבָה אֶת הָוָי"ה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם", וְאַל תִּסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, אֶלָּא תִּהְיֶה מוּכָן וּמְזֻמָּן לִמְסֹר נַפְשְׁךָ בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכֵן תִּשְׁמֹר מְאֹד שֶׁלֹּא תִּכָּנֵס בְּךָ אֵיזוֹ מַחֲשָׁבָה זָרָה נֶגְדּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה בִּכְלַל "וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם" - שֶׁאָז עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ עַל הָאָדָם חֲרוֹן־אַף, "וְחָרָה אַף הָוָי"ה בָּכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר הָוָי"ה נוֹתֵן לָכֶם" - כִּי אָדָם צָרִיךְ לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, לֵידַע אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשָׂה מֵעַצְמוֹ אֶלָּא מֵהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן, וְעַל־כֵּן הָאָדָם צָרִיךְ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִהְיוֹת סָבְלָן גָּדוֹל עַל כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, שֶׁיֵּשׁ לוֹ

וּמַה־יָּפָה מְאֹד יְרֻשָּׁתֵנוּ. אַשְׁרֵינוּ, שֶׁאֲנַחְנוּ מַשְׁכִּימִים וּמַעֲרִיבִים בְּבָתֵּי־כְנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי־מִדְרָשׁוֹת, וּמְיַחֲדִים שִׁמְךָ, בְּכָל־יוֹם תָּמִיד אוֹמְרִים פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה:

עת רצון

בְּזִיּוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים וְחֻרּוּפִים וְגִדּוּפִים שֶׁמְּחָרְפִים וּמְגַדְּפִים אוֹתוֹ רְשָׁעִים אֲרוּרִים שֶׁנִּבְרְאִים מַחֲמַת עֲוֹנוֹתָיו, עִם כָּל זֹאת עָלָיו לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִהְיוֹת בְּסַבְלָנוּת גְּדוֹלָה, וּלְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ אֶל הָאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְלֹא יָבוֹא לִידֵי כַּעַס וּקְפִידוּת, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁאָז עַל־יְדֵי־זֶה יְאַבֵּד אֶת מָמוֹנוֹ וְאֶת פַּרְנָסָתוֹ, כִּי הַכַּעַס מְאַבֵּד לָאָדָם אֶת מָמוֹנוֹ וְאֶת פַּרְנָסָתוֹ, וּמְמַשִּׁיךְ עָלָיו חָרוֹן אַף, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן סח); וְלָכֵן, אָהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, תִּתְעוֹרֵר עַכְשָׁו בְּעֵת אֲמִירַת קְרִיאַת־שְׁמַע לְכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וְיִתְלַהֵב לִבְּךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכֵן תֹּאמַר פָּרָשַׁת צִיצִית, וְתַזְכִּיר אֶת עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִשְׁתַּדֵּל מְאֹד לוֹמַר בְּכָל יוֹם אֶת הַשָּׁלֹשׁ פָּרָשִׁיּוֹת שֶׁל קְרִיאַת־שְׁמַע, בְּעֵת אֲמִירַת הַקְּרְבָּנוֹת, כִּי חֹמֶר הֶעָוֹן שֶׁל הָעוֹבֵר עַל זְמַן קְרִיאַת־שְׁמַע אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי מְבַטֵּל מִצְוַת עֲשֵׂה מִדְּאוֹרַיְתָא, וְעַל־כֵּן מִי יוֹדֵעַ אִם עַל־יְדֵי אֲרִיכַת תְּפִלָּתוֹ, אִם יִגִּיעַ לִקְרִיאַת־שְׁמַע דְּיוֹצֵר אוֹר בַּזְּמַן, אִם לֹא יַעֲבֹר כְּבָר זְמַן קְרִיאַת־שְׁמַע, וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁמִּתְפַּלְּלִים וְתִיקִין צְרִיכִים לְהַזְהִיר אֶת הַשָּׁלֹשׁ פָּרָשִׁיּוֹת, וְלָכֵן טוֹב לוֹמַר בִּקְרִיאַת־שְׁמַע דְּקְרְבָּנוֹת אֶת כָּל הַשָּׁלֹשׁ פָּרָשִׁיּוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה יֵצֵא יְדֵי חוֹבַת קְרִיאַת־שְׁמַע בִּשְׁלֵמוּת, וְכֵן מוּבָא בְּהַרְבֵּה פּוֹסְקִים, וְנָכוֹן לְחוּשׁ לְדִבְרֵיהֶם, וְאַל יָקֵל בְּדָבָר זֶה, כִּי מִצְוַת קְרִיאַת־שְׁמַע הִיא דְּאוֹרַיְתָא, וְהִיא מִצְוָה יְקָרָה עַד מְאֹד מֵעִקְּרֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, יְהוָה אֶחָד:

בלחש: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, לְעוֹלָם וָעֶד:

אם רואה שעד שיגיע לקריאת שמע יעבור זמנה, יקרא כאן קריאת שמע כולה. יפסיק מעט, ובעוד שעיניו מכוסות יאמר 'ברוך שם' וכו' בכוונה, שאם לא כיון בפשט הדברים לא יצא ידי חובה, וצריך לחזור מפסוק שמע (בא"ח וארא יא). ויתאר האדם לנפשו שהוא עומד בביהמ"ק, ושומע השם מפי הכה"ג ונופל על פניו בפישוט ידים ורגלים ואומר בשכמל"ו, ובאמירה זו מבטל האדם כל מהותו ומציאותו לקב"ה (עיון תפלה).

יָכִין לְקַיֵּם מִצְוַת ק"ש מִדְּרַבָּנָן, וְיִזָּהֵר לוֹמַר ק"ש זוֹ בְּכַוָּנָה כְּמוֹ בְּק"ש דְּיוֹצֵר (בא"ח מקץ ז). וְיכַוֵּן לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, לִהְיוֹת נֶהֱרָג עַל קִדּוּשׁ ה', שֶׁזֶּהוּ שֶׁאוֹמְרִים 'בְּכָל נַפְשְׁךָ'.

וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה־יאהדונהי אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל־לְבָבְךָ, וּבְכָל־נַפְשְׁךָ, וּבְכָל־מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם (יפסיק מעט), עַל־לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ, וְדִבַּרְתָּ בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ, וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ, וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: (כשיאמר על ידך ימשמש בתפילין של יד) וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל־יָדֶךָ, (כשיאמר בין עיניך ימשמש בתפילין של ראש) וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ [לא תחמוד] וּבִשְׁעָרֶיךָ:

וְהָיָה אִם־שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי, אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם (יפסיק מעט), לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵיכֶם (יבטא היטב את העין) וּלְעָבְדוֹ, בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ, יוֹרֶה

וּמַלְקוֹשׁ, וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשֶׁךָ וְיִצְהָרֶךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב ◇ בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ, וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן־יִפְתֶּה לְבַבְכֶם, וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם ◇ אֱלֹהִים ◇ אֲחֵרִים, וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: (יאמר בלחש, אך ישמיע לאוזנו) וְחָרָה (יפסיק מעט) אַף־יְהוָה יאהדונהי בָּכֶם, וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם, וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר, וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ, וַאֲבַדְתֶּם ◇ מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה יאהדונהי נֹתֵן לָכֶם: (עד כאן בלחש) וְשַׂמְתֶּם ◇ אֶת־דְּבָרַי אֵלֶּה עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־ נַפְשְׁכֶם, וּקְשַׁרְתֶּם ◇ אֹתָם לְאוֹת (ימשמש בתפילין של יד) עַל־יֶדְכֶם, וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת (ימשמש בתפילין של ראש) בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמַּדְתֶּם ◇ אֹתָם ◇ אֶת־בְּנֵיכֶם, לְדַבֵּר בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ, וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ, וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר (יבמא היטב את העין) נִשְׁבַּע ◇ יְהוָה יאהדונהי לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם, כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְהוָה יאהדונהי אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם, וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם, וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף ◇ פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת, וּרְאִיתֶם ◇ אֹתוֹ (יעביר הציציות שבידו ע"ג עֵינָיו פְּעָמִים, ובכל פעם ינשקם), וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת

יְהוָה־אֱלֹהֵיכֶם יאהדונהי וַעֲשִׂיתֶם ‹› אֹתָם, וְלֹא־תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם, (יעביר הציציות על גבי עיניו וינשקם) אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים ‹› אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ, וַעֲשִׂיתֶם ‹› אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי, וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: (יְכַוֵּן לְקַיֵּם מ"ע לְזָכוֹר יצי"מ בְּכָל יוֹם, בֹּקֶר וְעֶרֶב, שֶׁנֶּא' לְמַעַן תִּזְכּוֹר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ) אֲנִי יְהוָה־אֱלֹהֵיכֶם יאהדונהי אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם ‹› מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים, אֲנִי יְהוָה־אֱלֹהֵיכֶם: יאהדונהי [לא תענה ברעך עד שקר]

אַתָּה הוּא אֶחָד קֹדֶם שֶׁבָּרָאתָ הָעוֹלָם, וְאַתָּה הוּא אֶחָד לְאַחַר שֶׁבָּרָאתָ הָעוֹלָם. אַתָּה הוּא אֵל בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְאַתָּה הוּא אֵל בָּעוֹלָם הַבָּא, וְאַתָּה

עת רצון

א.

אָהוּבַי, בְּנֵי הַיָּקָר! בְּאָמְרְךָ: "אַתָּה הוּא אֶחָד קֹדֶם שֶׁבָּרָאתָ הָעוֹלָם וְאַתָּה הוּא אֶחָד לְאַחַר שֶׁבָּרָאתָ הָעוֹלָם. אַתָּה הוּא אֵל בָּעוֹלָם־הַזֶּה וְאַתָּה הוּא אֵל בָּעוֹלָם־הַבָּא" - תְּכַוֵּן פְּרוּשׁ הַמִּלּוֹת וְתִתְלַהֵב מְאֹד, וּתְקַשֵּׁר אֶת הָעוֹלָם־הַבָּא בָּעוֹלָם־הַזֶּה, שֶׁזּוֹ שְׁלֵמוּת הָאֱמֶת (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן נא), וְתַמְשִׁיךְ לְבַטֵּל עַצְמְךָ אֲלֵיהֶן יִתְבָּרַךְ בַּאֲמִירָתְךָ: "אַתָּה הוּא הַוְיָ"ה אֱלֹהֵינוּ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת בִּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם עֶלְיוֹנִים", כִּי בִּתְפִלָּה זוֹ אַתָּה מְגַלֶּה לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, כִּי אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְאוֹמְרִים אֶת הַפְּסוּקִים הָאֵלּוּ קֹדֶם הַקָּרְבָּנוֹת, כְּדֵי לְהִתְלַהֵב מְאֹד בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם לְעַצְמוֹ וּלְכָל הָעוֹלָם אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְלַהֵב לִבּוֹ בְּתִשּׁוּקָה עֲצוּמָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. בְּנִי, בְּנִי! אֵין עוֹד מַעֲלָה גְּדוֹלָה יוֹתֵר מֵהִדָּבְקוּת שֶׁאָדָם דָּבוּק בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל הָעוֹלָם לֹא כְּדַאי לִדְבֵקוּת אַחַת שֶׁאָדָם דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן תְּכַוֵּן, בְּנִי, פְּרוּשׁ הַמִּלּוֹת מַה שֶּׁאַתָּה

הוּא, וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמּוּ: קָדֵשׁ ◦ שִׁמְךָ בְּעוֹלָמְךָ עַל עַם ◦ מְקַדְּשֵׁי שִׁמֶךָ, וּבִישׁוּעָתְךָ מַלְכֵּנוּ תָּרוּם וְתַגְבִּיהַּ קַרְנֵנוּ, וְתוֹשִׁיעֵנוּ בְּקָרוֹב לְמַעַן שִׁמֶךָ. בָּרוּךְ הַמְקַדֵּשׁ ◦ שְׁמוֹ בָּרַבִּים:

אַתָּה הוּא יְהוָה יאהדונהי הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם ◦ מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת, בִּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם הָעֶלְיוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים. אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן, וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן, וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין אֱלֹהִים. קַבֵּץ נְפוּצוֹת קְוֵיךָ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ, יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל־בָּאֵי עוֹלָם כִּי אַתָּה־הוּא הָאֱלֹהִים לְבַדְּךָ לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ. אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ, אֶת־הַיָּם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּם, וּמִי בְכָל־מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ בָּעֶלְיוֹנִים וּבַתַּחְתּוֹנִים שֶׁיֹּאמַר־לָךְ מַה־תַּעֲשֶׂה וּמַה־תִּפְעָל. אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם חַי וְקַיָּם, עֲשֵׂה עִמָּנוּ חֶסֶד בַּעֲבוּר כְּבוֹד שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא שֶׁנִּקְרָא עָלֵינוּ, וְקַיֵּם־לָנוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ אֶת־הַדָּבָר שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ עַל־יְדֵי צְפַנְיָה חוֹזֶךָ, בָּאָמוּר: בָּעֵת הַהִיא

עת רצון

אוֹמַר, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְלַהֵב לִבְּךָ אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, וְתָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, תְּשׁוּבָה שֶׁל אַהֲבָה מַרֹב תְּשׁוּקָה שֶׁיֵּשׁ לְךָ אֲחָרָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִמְחֹל לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ, וְיָאִיר עָלֶיךָ אוֹר הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא.

אָבִיא אֶתְכֶם, וּבָעֵת קַבְּצִי אֶתְכֶם, כִּי־אֶתֵּן אֶתְכֶם לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה בְּכֹל עַמֵּי הָאָרֶץ, בְּשׁוּבִי אֶת־שְׁבוּתֵיכֶם לְעֵינֵיכֶם, אָמַר יְהוָה יאהדונהי:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְעָשִׂיתָ כִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְכַנּוֹ נְחֹשֶׁת לִרְחָצָה וְנָתַתָּ אֹתוֹ בֵּין אֹהֶל מוֹעֵד

עת רצון

פָּרָשַׁת הַכִּיּוֹר

בְּנִי! נוֹהֲגִין לוֹמַר פָּרָשַׁת הַכִּיּוֹר לִפְנֵי עֲבוֹדַת הַקְּרְבָּנוֹת, כִּי מִצְוַת עֲשֵׂה עַל כֹּהֵן הָעוֹבֵד - לְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו מִן הַכִּיּוֹר, וְאַחַר־כָּךְ יַעֲבֹד, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת ל, יט): "וְרָחֲצוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מִמֶּנּוּ אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם, בְּבֹאָם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד"; וְכֹהֵן שֶׁעָבַד וְלֹא קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו שַׁחֲרִית חַיָּב מִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת ל, כ): "יִרְחֲצוּ מַיִם וְלֹא יָמֻתוּ", וַעֲבוֹדָתוֹ פְּסוּלָה, בֵּין כֹּהֵן גָּדוֹל בֵּין כֹּהֵן הֶדְיוֹט. וּמִנַּיִן שֶׁעֲבוֹדָתוֹ פְּסוּלָה? שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם שָׁם, כא): "חָק עוֹלָם לוֹ וּלְזַרְעוֹ", וְאֵין הַכֹּהֵן צָרִיךְ לְקַדֵּשׁ בֵּין כָּל עֲבוֹדָה וַעֲבוֹדָה, אֶלָּא פַּעַם אַחַת מִקְדֵּשׁ בַּבֹּקֶר וְעוֹבֵד וְהוֹלֵךְ כָּל הַיּוֹם כֻּלּוֹ וְכָל הַלַּיְלָה, וְהוּא שֶׁלֹּא יֵצֵא מִן הַמִּקְדָּשׁ וְלֹא יִישַׁן וְלֹא יַטִּיל מַיִם וְלֹא יַסִּיחַ דַּעְתּוֹ, וְאִם עָשָׂה אַחַת מֵאַרְבַּעְתָּן צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְקַדֵּשׁ (רמב"ם, הלכות בִּיאַת הַמִּקְדָּשׁ, פֶּרֶק ה); וּבִשְׁבִיל שֶׁאָנוּ הוֹלְכִין לוֹמַר אֶת פָּרָשַׁת הַתָּמִיד וְסֵדֶר הָעֲבוֹדָה, וּלְקַיֵּם (הוֹשֵׁעַ יד, ג): "וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ";

לָכֵן אוֹמְרִים עַכְשָׁו פָּרָשַׁת הַכִּיּוֹר, שֶׁזּוֹ עֲבוֹדָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁל הַכֹּהֵן כְּשֶׁנִּכְנָס לְבֵית־הַמִּקְדָּשׁ. וְלָכֵן אָהוּבִי, בְּנִי, תְּבוֹנֵן הֵיטֵב בְּאָמְרְךָ אֶת פָּרָשַׁת הַכִּיּוֹר, וּתְצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ אֵיךְ שֶׁאַתָּה עוֹמֵד עַכְשָׁו בָּעֲזָרָה וְרוֹחֵץ יָדֶיךָ וְרַגְלֶיךָ, וְשָׁלֹא יִדְבַּק בְּךָ מְאוּמָה מֵהֶבְלֵי הָעוֹלָם־הַזֶּה וַהֲבָלָיו, אֶלָּא תִּהְיֶה כְּלִי מוּכָן לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ וְלַעֲבֹד אֶת עֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ עֲבוֹדָה תָּמָה בְּלִי שׁוּם מַחֲשֶׁבֶת פִּגּוּל, מַחֲשָׁבָה זָרָה וְחִיצוֹנָה כְּלָל, וּלְכָךְ הָיָה הַכִּיּוֹר מְמֹרָאוֹת הַצּוֹבְאוֹת שֶׁל נָשִׁים, לְרַמֵּז שֶׁאִי אֶפְשָׁר לָבוֹא לְמָקוֹם קָדוֹשׁ, אֶלָּא כְּשֶׁיִּרְחַץ עַצְמוֹ מִתַּאֲוָה זוֹ לְגַמְרֵי, וְיִהְיֶה דָּבוּק תָּמִיד בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן כִּיּוֹ"ר עוֹלֶה רל"ו, שֶׁהוּא שֵׁם בֵּן אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת עִם הַמִּלּוּאִים: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, הָעוֹלֶה רל"ב וְעִם אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת זֶה רל"ו, שֶׁעַל־יְדֵי נְטִילַת מַיִם מֵהַכִּיּוֹר, יִזְכֶּה שֶׁיָּאִירוּ לוֹ הָאוֹרוֹת מֵהָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: אֲצִילוּת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָּה.

וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנָתַתָּ שָׁמָּה מָיִם: וְרָחֲצוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מִמֶּנּוּ אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם: בְּבֹאָם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ מַיִם וְלֹא יָמֻתוּ אוֹ בְגִשְׁתָּם אֶל הַמִּזְבֵּחַ לְשָׁרֵת לְהַקְטִיר אִשֶּׁה לַיהוָה: וְרָחֲצוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וְלֹא יָמֻתוּ וְהָיְתָה לָהֶם חָק עוֹלָם לוֹ וּלְזַרְעוֹ לְדֹרֹתָם:

פָּרָשַׁת הַקְּרְבָּנוֹת

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה֤ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּרַחֵם עָלֵינוּ וְתִמְחֹל לָנוּ אֶת־כָּל־חַטֹּאתֵינוּ, וּתְכַפֵּר לָנוּ אֶת־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ, וְתִמְחֹל וְתִסְלַח לְכָל־ פְּשָׁעֵינוּ, וְשֶׁתִּבְנֶה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ קָרְבַּן הַתָּמִיד שֶׁיְּכַפֵּר בַּעֲדֵנוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ עַל־יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ, בָּאָמוּר:

פָּרָשַׁת הַתָּמִיד

וַיְדַבֵּר יְהוָה֤ יאהדונהי אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: צַו אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם, אֶת־קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ:

עת רצון

פָּרָשַׁת הַתָּמִיד

בְּנִי! אַחַר פָּרָשַׁת תְּרוּמַת־הַדֶּשֶׁן נוֹהֲגִין לוֹמַר פָּרָשַׁת הַתָּמִיד, כִּי אַחַר תְּרוּמַת־הַדֶּשֶׁן הִתְחִילוּ הַכֹּהֲנִים לְסַדֵּר הַמַּעֲרָכוֹת שֶׁל אֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ, וְאַחַר סֵדֶר הַמַּעֲרָכָה הִתְחִילוּ סֵדֶר הַקְרָבַת תָּמִיד שֶׁל שַׁחַר, שֶׁהִיא מִצְוַת עֲשֵׂה בְּכָל יוֹם לְהַקְרִיב שְׁנֵי כְבָשִׂים עוֹלוֹת, אֶחָד בַּבֹּקֶר וְאֶחָד בֵּין הָעַרְבַּיִם, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ם (הִלְכוֹת תְּמִידִין וּמוּסָפִין, פֶּרֶק א, סָעִיף א):

'מִצְוַת עֲשֵׂה לְהַקְרִיב שְׁנֵי כְבָשִׂים לְעוֹלָה בְּכָל יוֹם, וְהֵם הַנִּקְרָאִים תְּמִידִין, אֶחָד בַּבֹּקֶר

וְאָמַרְתָּ לָהֶם, זֶה הָאִשֶּׁה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיהוָה יאהדונהי, כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם, שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תָּמִיד: אֶת־הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר, וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם: וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה, בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית רְבִיעִת הַהִין: עֹלַת ◇ תָּמִיד, הָעֲשָׂיָה בְּהַר סִינַי לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיהוָה יאהדונהי:

עת רצון

וְאֶחָד בֵּין הָעַרְבַּיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר כח, ג): "שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תָּמִיד" וְגוֹ''; וְלָכֵן אוֹמְרִים פָּרָשַׁת הַתָּמִיד, וּמְכַוְּנִים הֵיטֵב עַל כָּל מַה שֶּׁאוֹמְרִים, וְיִכְלֹל אֶת עַצְמוֹ עִם הַכֹּהֲנִים שֶׁהִקְרִיבוּ אֶת הַתָּמִיד שֶׁל שַׁחַר. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (ילקוט משלי יד, רמז תתק"ו): 'תָּמִיד שֶׁל שַׁחַר מְכַפֵּר עֲוֹנוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ בַּלַּיְלָה, וְתָמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם מְכַפֵּר עֲוֹנוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ בַּיּוֹם'. וְאָמְרוּ (תנחומא צו, סימן יד): 'אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא, אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְיִשְׂרָאֵל: 'אַף־עַל־פִּי שֶׁבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ עָתִיד לֵחָרֵב, וְהַקְרְבָנוֹת בְּטֵלִין - לֹא תִּשְׁכְּחוּ עֲצְמְכֶם לְסַדֵּר הַקְרְבָנוֹת, אֶלָּא הְוֵהרוּ לִקְרוֹת בָּהֶן, לִשְׁנוֹת בָּהֶן, וְאִם תַּעַסְקוּ בָּהֶן - אֲנִי מַעֲלֶה עֲלֵיכֶם כְּאִלּוּ בְקַרְבָנוֹת אַתֶּם עוֹסְקִים'; וְאָמְרוּ (מגלה לא:): 'אָמַר אַבְרָהָם לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! שֶׁמָּא, חַס וְשָׁלוֹם, יִשְׂרָאֵל חוֹטְאִים לְפָנֶיךָ, וְאַתָּה עוֹשֶׂה לָהֶם כְּדוֹר הַמַּבּוּל וּכְדוֹר הַהַפְלָגָה? אָמַר לוֹ: לָאו. אָמַר לְפָנָיו: 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, בַּמָּה אֵדַע? אָמַר לוֹ: "קְחָה לִי עֶגְלָה מְשֻׁלֶּשֶׁת" וְגוֹ'' (בראשית טו, ח-ט). אָמַר לְפָנָיו: 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תִּנַּח בְּזְמַן שֶׁבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם, בְּזְמַן שֶׁאֵין בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם מַה תְּהֵא עֲלֵיהֶם?' אָמַר: 'כְּבָר תִּקַּנְתִּי לָהֶם סֵדֶר קָרְבָּנוֹת, כָּל זְמַן שֶׁקּוֹרְאִים בָּהֶן, מַעֲלֶה אֲנִי עֲלֵיהֶם כְּאִלּוּ מַקְרִיבִין לְפָנַי קָרְבָּן, וּמוֹחֵל אֲנִי עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵיהֶם''; וְהִנֵּה מוֹהֲרַנ"ת זַ"ל הִקְשָׁה (לקוטי־הלכות, חלוקת שתפין, הלכה ה, אותיות ה, ו): לָמָּה קָדְמָה פָּרָשַׁת תָּמִיד לְפָרָשַׁת קְטֹרֶת, הֲלֹא עַל־פִּי הַכַּוָּנוֹת הָיָה צָרִיךְ לִהְיוֹת קְטֹרֶת קֹדֶם, כִּי מְבֹאָר בַּכַּוָּנוֹת שֶׁעַל־יְדֵי הַתָּמִיד מַעֲלִין חִיּוּת הַקְּדֻשָּׁה מִמַּטָּה לְמַעְלָה, וְעוֹשִׂין מַחִיצוֹנִיּוּת פְּנִימִיּוּת, וּמַעֲלִין מַעֲשִׂיָּה לִיצִירָה, וְנַעֲשָׂה חִיצוֹנִיּוּת חֶסֶד, גְּבוּרָה, תִּפְאֶרֶת דִּיצִירָה פְּנִימִיּוּת לִפְנִימִיּוּת, חָכְמָה, בִּינָה, דַּעַת דַּעֲשִׂיָּה וְכוּ', עַיֵּן שָׁם. וְאַחַר־כָּךְ אוֹמְרִים קְטֹרֶת, וּבָזֶה מַעֲלִין נִצּוֹצֵי הַקְּדֻשָּׁה מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת, וּמַלְבִּישִׁין מַדְרֵגוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת שֶׁל עֲשִׂיָּה, וְאָז עוֹלִין הָעוֹלָמוֹת

וְנִסְכּוֹ רְבִיעִת הַהִין לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד, בַּקֹּדֶשׁ הַסֵּךְ נֶסֶךְ שֵׁכָר לַיהוָה יאהדונהי: וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם, כְּמִנְחַת הַבֹּקֶר וּכְנִסְכּוֹ תַּעֲשֶׂה, אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה יאהדונהי:

עת רצון

כְּסֵדֶר, עַיֵּן שָׁם. וְלִכְאוֹרָה קָשֶׁה, כִּי לְפִי זֶה נִרְאֶה הַסֵּדֶר מֻהֲפָּךְ, כִּי הָיָה רָאוּי שֶׁיֹּאמְרוּ קְטֹרֶת קֹדֶם פְּרָשַׁת תָּמִיד, כְּדֵי לְבָרֵר תְּחִלָּה הַנְּצוֹצוֹת מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת עַל־יְדֵי הַקְּטֹרֶת, וּלְהַלְבִּישׁ בְּחִינַת רַגְלֵי הָעֲשִׂיָּה שֶׁהוּא מַלְכוּת דַּעֲשִׂיָּה, וְאַחַר־כָּךְ יַעֲלוּ כְּסֵדֶר, שֶׁמַּלְכוּת יִלְבְּשׁוּ נֶצַח, הוֹד, יְסוֹד וְנֶצַח, הוֹד, יְסוֹד, חֶסֶד גְּבוּרָה, תִּפְאֶרֶת וְכוּ'. עַד שֶׁיַּעֲלֶה רֹאשׁ הָעֲשִׂיָּה לִיצִירָה עַל־יְדֵי פָּרָשַׁת הַתָּמִיד. וּמַדּוּעַ אָנוּ עוֹשִׂין לְהֶפֶךְ, שֶׁבִּתְחִלָּה אוֹמְרִים פָּרָשַׁת הַתָּמִיד, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה צְרִיכִין לַעֲלוֹת רֹאשׁ הָעֲשִׂיָּה לִיצִירָה, וְאַחַר־כָּךְ קֹדֶם שֶׁעוֹלָה בְּשָׁלְמוּת אוֹמְרִים קְטֹרֶת, לְהַעֲלוֹת הַנְּצוֹצוֹת מֵהַקְּלִפּוֹת, לְהַלְבִּישׁ רַגְלֵי הָעֲשִׂיָּה, וְאָז דַּיְקָא עִקַּר עֲלִיַּת הָעוֹלָמוֹת כְּסֵדֶר, וְהָיָה רָאוּי לְהַתְחִיל מִזֶּה, אַךְ אִם אָמְנָם יְסוֹד פְּנִימִיּוּת הַכַּוָּנוֹת שֶׁגִּבּוּ מֵאֹתָנוּ מְאֹד, וְנֶעֱלְמוּ מֵאִתָּנוּ דַּרְכֵיהֶם הַנִּפְלָאִים, עִם כָּל זֶה מַה שֶּׁאֶפְשָׁר לְמִצֹא בָּהֶם רְמָזִים לְדַרְכֵי עֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־פִּי הַקַּדְמוֹת אֲמִתִּיּוֹת, אָנוּ מְחֻיָּבִים לְמִצֹא כְּפִי שִׂכְלֵנוּ אֲשֶׁר חָנָנוּ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ לָעַד, וְלַהֲבִינָם עַל־פִּי פְּשִׁטוּת כְּפִי מַדְרֵגָתֵנוּ הַנְּמוּכָה, וּלְהָאִיר גַּם בָּנוּ הַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת.

וְהָעִנְיָן הוּא לְפִי עֲנִיּוּת דַּעְתִּי, כִּי יֵשׁ חָצֵר וּבַיִת, שֶׁהֵם הֶחָצֵר שֶׁלִּפְנֵי הַמִּשְׁכָּן וְאַחַר־כָּךְ הַמִּשְׁכָּן, שֶׁהָיָה מְכֻסֶּה בִּירִיעוֹת שֶׁהוּא בַּיִת, וְכֵן בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ הָיְתָה תְּחִלָּה הָעֲזָרָה שֶׁהוּא חָצֵר, כִּי לֹא הָיְתָה עָלֶיהָ תִּקְרָה, וְאַחַר־כָּךְ הַהֵיכָל וּבֵית קֹדֶשׁ־הַקָּדָשִׁים, שֶׁהֵם עִקַּר הַבַּיִת־מִקְדָּשׁ שֶׁהֵם בַּיִת, כִּי הָיְתָה עֲלֵיהֶם תִּקְרָה, וְהִסְתַּכֵּל וּרְאֵה שֶׁקִּרְבַּן הַתָּמִיד וְכֵן כָּל הַקָּרְבָּנוֹת הָיוּ עִקַּר מַעֲשֵׂיהֶם בְּתוֹךְ הֶחָצֵר, שֶׁהִיא הָעֲזָרָה, שֶׁשָּׁם הָיָה עוֹמֵד הַמִּזְבֵּחַ הַחִיצוֹן. אֲבָל הַקְּטֹרֶת הָיְתָה נַעֲשֵׂית בְּפָנִים בְּתוֹךְ הַבַּיִת שֶׁהוּא הַהֵיכָל, וּבִשְׁבִיל זֶה הָיָה הַתָּמִיד קֹדֶם לִקְטֹרֶת. וְכֵן מִתְנַהֵג עִם כָּל אָדָם בַּעֲבוֹדָתוֹ, כִּי בִּתְחִלָּה כְּשֶׁאָדָם רוֹצֶה לִכְנֹס בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, אָז הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו חוֹמֵל עָלָיו וּמֵקֵל עָלָיו וּמַנִּיחַ אוֹתוֹ לְהִכָּנֵס אֶל הַקְּדֻשָּׁה, כִּי (יומא לח:): 'הַבָּא לִטָּהֵר מְסַיְּעִין אוֹתוֹ'; וַאֲזַי הוֹלֵךְ לוֹ קְצָת כְּסֵדֶר, וְאָז עַל־יְדֵי עֲבוֹדָתוֹ הוּא מַתְחִיל לַעֲלוֹת מִדַּרְגָּה לְדַרְגָּה, וּמַתְחִיל לִכְנֹס קְצָת מִחוּץ לִפְנִים, אֲבָל אַף־עַל־פִּי שֶׁנִּכְנָס לִפְנִים לֹא נִכְנָס כִּי אִם לִבְחִינַת חָצֵר, וְעַדַיִן הוּא עוֹמֵד מִחוּץ לַבַּיִת, וּכְשֶׁרוֹצֶה לִכְנֹס לְתוֹךְ הַבַּיִת שֶׁהוּא הָעִקָּר,

אֵין מַנִּיחִים אוֹתוֹ הַשּׁוֹמְרִים שֶׁהֵם נְטוּרֵי תֹּרָעָא, וְאָז אִי אֶפְשָׁר לוֹ לִכָּנֵס לְתוֹךְ הַבַּיִת, עַד שֶׁיֵּחָזֵר וְיֵצֵא לַחוּץ לְבָרֵר נִצּוֹצוֹת קְדוֹשִׁים מִמַּעֲמַקֵּי הַקְּלִפּוֹת. וְיִתַּקֵּן מֵהֶם תִּקּוּנִים גְּדוֹלִים בְּבְחִינַת קְטֹרֶת, וְאָז דַּיְקָא יִכָּנֵס לִפְנִים לְתוֹךְ הַבַּיִת; כִּי לִכְנֹס לִפְנִים לְתוֹךְ הַבַּיִת, אֵין מַנִּיחִין אוֹתוֹ, עַד שֶׁיַּחֲזֹר וִיבָרֵר וְיַעֲלֶה וְיִתַּקֵּן מַה שֶּׁפָּגַם, דְּהַיְנוּ שֶׁיַּעֲלֶה הַנִּצּוֹצוֹת מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת שֶׁהוֹרִידָם לְשָׁם בַּעֲוֹנוֹתָיו, אֲבָל זֶהוּ מַחְמֶלֶת הַשֵּׁם מַה שֶּׁלֹּא גָּזַר עָלָיו מִתְּחִלָּה, שֶׁיְּבָרֵר וְיִתַּקֵּן תְּחִלָּה לְגָמְרֵי מַה שֶּׁפָּגַם, וְאַחַר־כָּךְ יַתְחִיל לִכְנֹס לְחֲצֵרוֹת הַקֹּדֶשׁ, כִּי אִם־כֵּן הָיָה קָשֶׁה מְאֹד לְכָל אָדָם לְהִתְקָרֵב, כִּי בִּתְחִלָּה בְּוַדַּאי אֵין בּוֹ שׁוּם כֹּחַ לְהַתְחִיל לְלֶחֶם מִלְחָמָה כָּזֹאת, לְבָרֵר הַנִּצּוֹצוֹת הָעֲשׂוּקוֹת בְּעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת, וּבְפָרָט שֶׁעֲדַיִן לֹא רָאָה מְאוֹרוֹת מִימָיו, וְאֵין בּוֹ שׁוּם תְּשׁוּקָה עֲדַיִן לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם בֶּאֱמֶת כָּרְאוּי; עַל־כֵּן מַחְמֶלֶת הַשֵּׁם שֶׁמְּנִיחַ אוֹתוֹ תְּחִלָּה לִכְנֹס לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, אַף־עַל־פִּי שֶׁלֹּא תִּקֵּן עֲדַיִן מַה שֶּׁקִּלְקֵל, עַד שֶׁנִּמְצָאִים קְצָת שֶׁנִּכְנָסִים בְּתוֹךְ שַׁעֲרֵי הַקֹּדֶשׁ, עַד שֶׁבָּאִים לְתוֹךְ בְּחִינַת הַחֲצֵר, וְאָז כְּבָר רָאוּ קְצָת יְפִי וְנֹעַם וְיִקְרַת קְדֻשָּׁתוֹ, וַחֲפֵצִים וּמִשְׁתּוֹקְקִים לִכְנֹס לַבַּיִת, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר הַתַּכְלִית. אֲבָל אֵין מַנִּיחִין אוֹתָם לִכְנֹס לַבַּיִת, עַד שֶׁיַּחְזְרוּ וְיֵצְאוּ לַחוּץ לְבָרֵר הַנִּצּוֹצוֹת מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת. וְאָז דַּיְקָא יִכָּנְסוּ לְתוֹךְ הַבַּיִת לִפְנִים מִמָּשׁ, כִּי לְתוֹךְ הַבַּיִת לִפְנִים אִי אֶפְשָׁר לִכְנֹס, כִּי אִם כְּשֶׁמַּעֲלִין הַנִּצּוֹצוֹת מִמְּרַחֲקִים, מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת.

וְזֶה סוֹד פָּרָשַׁת הַתָּמִיד וּקְטֹרֶת, מַה שֶּׁבִּתְחִלָּה מַקְרִיבִין הַתָּמִיד לַעֲלוֹת מִדְּרֵגָה לְדַרְגָּה וְאַחַר־כָּךְ הַקְּטֹרֶת שֶׁהוּא לְהַעֲלוֹת הַנִּצּוֹצוֹת מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת, שֶׁהָיָה רָאוּי לְכְאוֹרָה לִהְיוֹת בְּהֶפֶךְ כַּנַּ"ל, אַךְ עַל־פִּי הַנַּ"ל מֻיָּשָׁב הֵיטֵב, כִּי קֹדֶם הַקְרָבַת הַתָּמִיד לֹא הָיָה לָנוּ שׁוּם כֹּחַ עֲדַיִן לְהַתְחִיל לְבָרֵר הַנִּצּוֹצוֹת מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת, עַל־כֵּן חָמַל עָלֵינוּ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, וְצִוָּנוּ תְּחִלָּה לְהַקְרִיב קָרְבַּן הַתָּמִיד, וְנָתַן לָנוּ כֹּחַ לְהַתְחִיל לַעֲלוֹת מִדְּרֵגָה לְדַרְגָּה עַל־יְדֵי הַתָּמִיד, אַף־עַל־פִּי שֶׁעֲדַיִן לֹא בֵּרְרנוּ הַנִּצּוֹצוֹת מֵהַקְּלִפּוֹת, אֲבָל כְּשֶׁרוֹצִין לִגְמֹר הַעֲלִיָּה בִּשְׁלֵמוּת, וְלִכְנֹס לִפְנִים לְתוֹךְ הַבַּיִת, זֶה אִי אֶפְשָׁר, כִּי אִם עַל־יְדֵי קְטֹרֶת, שֶׁצְּרִיכִין לַחֲזֹר וּלְבָרֵר הַנִּצּוֹצוֹת מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת עַל־יְדֵי הַקְּטֹרֶת. וְגַם הַכֹּחַ שֶׁל הַתָּמִיד שֶׁהִקְרַבְנוּ קֹדֶם מְסַיֵּעַ לָזֶה, כַּמּוּבָא בַּכַּוָּנוֹת וּבְסִדּוּר הַמַּעֲרָכָה, שֶׁהֵם תְּלוּיִים זֶה בָּזֶה. וְאָז דַּיְקָא עַל־יְדֵי הַקְּטֹרֶת שֶׁהוּא הַבְּרוּר מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת, עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא נִכְנָסִים לִפְנִים לְתוֹךְ הַבַּיִת, שֶׁהוּא עִקַּר הַשְּׁלֵמוּת, וְאָז עוֹלִין הָעוֹלָמוֹת כְּסִדָּר בִּשְׁלֵמוּת, וְכֵן הוּא בַּעֲבוֹדַת אָדָם בְּכָל אָדָם וּבְכָל זְמַן.

וְזֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ"ל (לקו"מ מוהר"ן, חלק א, סימן כה), שֶׁיֵּשׁ אֶחָד שֶׁהוּא אֲצֶל הַפֶּתַח שֶׁל הַקְּדֻשָּׁה וְחוֹזֵר לַאֲחוֹרָיו, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי מַחֲמַת שֶׁאֵין מַנִּיחִין אוֹתוֹ לִכְנֹס עַד שֶׁיַּחֲזֹר וִיבָרֵר הַנִּצּוֹצוֹת מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת, דְּהַיְנוּ שֶׁיַּחֲזֹר וְיֵלֵךְ דֶּרֶךְ כָּל אֵלּוּ הַמְּקוֹמוֹת הָרָעִים שֶׁהָיוּ בָּהֶם בַּתְּחִלָּה, וְיָשׁוּב מֵהֶם בְּשָׁלוֹם; עַל־כֵּן מִי שֶׁהוּא פֻּתִי נִדְמֶה לוֹ שֶׁמְּרַחֲקִין אוֹתוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, וּבִפְרָט שֶׁזֶּה הַדָּבָר צָרִיךְ לְהִתְמַהְמֵהַּ הַרְבֵּה, וְהַכֹּל לְפִי הַפְּגָמִים שֶׁלּוֹ

וּכְפִי הָעֲלִיָּה שֶׁצָּרִיךְ לָעֲלוֹת, עַל־כֵּן מִי שֶׁאֵינוֹ חָס עַל עַצְמוֹ, וּמְבַקֵּשׁ, חַס וְשָׁלוֹם, עֲלִילָה לְפָרֵשׁ מֵאַחֲרֵי הַמָּקוֹם, מְדַמֶּה בְּדַעְתּוֹ כְּאִלּוּ אֶפֶס תִּקְוָה, חַס וְשָׁלוֹם, מֵעָצֶם צָרוֹת הַנָּפָשׁ שֶׁבָּאִין עָלָיו, שֶׁחוֹזְרִין וְעוֹלִין עַל לִבּוֹ מַחֲשָׁבוֹת וְתַאֲוֹת וְהִרְהוּרִים וְכוּ', מַה שֶּׁנִּדְמֶה לוֹ שֶׁזֶּה כַּמָּה יָמִים אוֹ שָׁנִים שֶׁהוּא רָחוֹק מֵהֶם, וְהוּא חוֹשֵׁב שֶׁהוּא לְרָעָה, חַס וְשָׁלוֹם, אֲבָל אֶלְקִים חֲשָׁבָהּ לְטוֹבָה, כִּי זֶהוּ נִסְיוֹנוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא עִקַּר תִּקּוּנוֹ, וְאַף־עַל־פִּי שֶׁלִּפְעָמִים הוּא נוֹפֵל, חַס וְשָׁלוֹם, לְאֵיזֶה דְּבָרִים רָעִים מַמָּשׁ עַל־יְדֵי עֹצֶם הַהִתְגָּרוּת שֶׁמִּתְגָּרִין בּוֹ כְּשֶׁצָּרִיךְ לְהִכָּנֵס, אַף־עַל־פִּי־כֵן כְּבָר אָנוּ מֻזְהָרִים הַרְבֵּה שֶׁאָסוּר לִפֹּל מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם. כִּי יֵשׁ בְּעִנְיָן זֶה דְּבָרִים עֲמֻקִּים הַרְבֵּה, וְחַסְדֵי הַשֵּׁם אֵינָם כָּלִים לְעוֹלָם, וְהָעִקָּר הוּא הִתְקַשְּׁרוּת לְצַדִּיקֵי הָאֱמֶת, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁמַּאֲמִין בְּצַדִּיקֵי אֱמֶת הַכְּלוּלִים בְּהָרֹאשׁ־בַּיִת הָאֲמִתִּי שֶׁמִּמֶּנּוּ נִמְשָׁךְ הַכֹּל, יֶשׁ לוֹ תִּקְוָה לְעוֹלָם, כִּי הוּא יָכוֹל לְתַקֵּן הַכֹּל, לְהַעֲלוֹת כָּל הַנִּצּוֹצוֹת, שֶׁהֵם אִבְנֵי קֹדֶשׁ, מִמְּקוֹמוֹת הַחִיצוֹנִים מִבְּחִינַת הָרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת. וְלַחֲזֹר וּלְהַכְנִיס כֻּלָּם לִפְנִים לְתוֹךְ הַבַּיִת פְּנִימָה.

וּמִכָּל זֶה תִּתְעוֹרֵר וְתִתְחַזֵּק הַיטֵב, אָהוּבִי, בְּנִי, בְּעֵת אָמְרְךָ פָּרָשַׁת הַתָּמִיד, שֶׁעָכְשָׁו אַתָּה גּוֹרֵם תִּקּוּן נִפְלָא לְמַעְלָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וַאֲפִלּוּ שֶׁעֲדַיִן נִתְאַחֲזוּ בְּךָ הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא, עִם כָּל זֹאת יֵשׁ עִנְיָן שֶׁהַכֹּל מִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וַאֲפִלּוּ שֶׁהוּא עַכְשָׁו, בִּבְחִינַת תּוֹלָע שֶׁהִיא קְלִפָּה קָשָׁה שֶׁנִּתְאַחֲזָה בְּךָ, וְקָשֶׁה לְךָ לְהִפָּרֵד מִמֶּנָּה, עִם כָּל זֹאת עַל־יְדֵי אֲמִירַת פָּרָשַׁת תָּמִיד יִתְהַפֵּךְ תּוֹלַ"ע אֶל עוֹלַ"ת (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, תּוֹלָעִים, הֲלָכָה ג, אוֹת ב). וּבִפְרָטִיּוּת שֶׁתַּכְנִיס תַּלְמִידֵי חֲכָמִים לְתוֹךְ בֵּיתְךָ, כִּי הַמַּכְנִיס אוֹרְחִים תַּלְמִידֵי חֲכָמִים לְתוֹךְ בֵּיתוֹ, כְּאִלּוּ הִקְרִיב תְּמִידִין, וּבִשְׁבִיל זֶה הָיָה הַתָּמִיד כָּבֹשׂ דַּיְקָא, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתַּקְּנִין הָאַלְפִּין הַנְּפוּלִין, עַל־יְדֵי חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין שֶׁסּוֹבְלִים הַצַּדִּיקִים מִמִּתְנַגְּדִים רְשָׁעִים, וְעַל־יְדֵי שֶׁעוֹשִׂים עַצְמָם כְּמוֹ תּוֹלַעַת הָרוֹחֶשֶׁת עַל הָאָרֶץ, וְאֵינָם עוֹנִים לָהֶם, עַל־יְדֵי־זֶה עוֹלִים בְּתִכְלִית הָעֲלִיָּה וּמוֹצְאִין אֶת אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם בְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן כח); כִּי הַצַּדִּיקִים עוֹשִׂים עַצְמָם כְּתוֹלַעַת הָרוֹחֶשֶׁת עַל הָאָרֶץ. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְכִילְתָּא בְּשַׁלַּח): 'מַה תּוֹלַעַת אֵינָהּ מַכָּה אֶת הָאָרֶז אֶלָּא בַּפֶּה, כָּךְ אֵין לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל אֶלָּא תְּפִלָּה'; כִּי הַצַּדִּיקִים הַסּוֹבְלִים בְּזִיּוֹנוֹת מִמִּתְנַגְּדִים רְשָׁעִים אֲרוּרִים הַשּׁוֹפְכִים דָּמָם, הֵם מְבַטְּלִין עַצְמָם אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ, וְנַעֲשִׂים בְּעֵינֵיהֶם כְּתוֹלַעַת הָרוֹחֶשֶׁת עַל הָאָרֶץ, וּמִתְפַּלְּלִים אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ; שֶׁכָּל זֶה סוֹד עוֹלַ"ת תָּמִי"ד, אֲשֶׁר בָּזֶה קוֹרְעִין אֶת הַשָּׂטָן, שֶׁזֶּה שֶׁהִקְרִיבוּ תש"ל תְּמִידִין בְּשָׁנָה, הָעוֹלֶה מִסְפָּר קַרְ"ע שָׂטָ"ן. וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי, אֲשֶׁר בְּכָל בֹּקֶר רוֹצֶה קְלִפָּה שֶׁל תּוֹלַ"ע לְהִתְגַּבֵּר עַל הָאָדָם, וּלְהַכְנִיסוֹ בְּיֵאוּשׁ וּבְעַצְבוּת כְּאִלּוּ אָבַד מָנוֹס וְתִקְוָה מִמֶּנּוּ, חַס וְשָׁלוֹם, וְעַל־יְדֵי הַקְרָבַת עוֹלַ"ת תָּמִי"ד, מְהַפְּכִים אֶת תּוֹלַ"ע אֶל עוֹלַ"ת, וְזֶה נַעֲשָׂה בְּכֹחַ הַשְּׁלִשָּׁה שִׁמּוֹת: קס"א, קמ"ג, קנ"א, שֶׁעוֹלֶה תָּמִי"ד; אַשְׁרֵי מִי שֶׁנִּבְּנוּ אֶל פְּשׁוּטָן שֶׁל דְּבָרִים, כִּי יֵשׁ כָּאן סוֹדוֹת עֶלְיוֹנִים, רָזֵי דְּרָזִין פְּלָאֵי פְּלָאוֹת, וְלָכֵן בְּאָמְרְךָ פָּרָשַׁת הַתָּמִיד, תִּתְעוֹרֵר מְאֹד, וְתִזְכֶּה לְהִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

אַתָּה הוּא יְהוָה־ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ שֶׁהִקְטִירוּ אֲבוֹתֵינוּ
לְפָנֶיךָ אֶת־קְטֹרֶת הַסַּמִּים, בִּזְמַן שֶׁבֵּית־
הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם, כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָ אוֹתָם עַל־יַד מֹשֶׁה
נְבִיאֶךָ, כַּכָּתוּב ‹› בְּתוֹרָתֶךָ: וַיֹּאמֶר יְהוָה־ יאהדונהי
אֶל־מֹשֶׁה, קַח־לְךָ סַמִּים, נָטָף וּשְׁחֵלֶת וְחֶלְבְּנָה,
סַמִּים וּלְבֹנָה זַכָּה, בַּד בְּבַד יִהְיֶה: וְעָשִׂיתָ אֹתָהּ

עת רצון

פָּרָשַׁת הַקְּטֹרֶת

בְּנִי! אַחַר פָּרָשַׁת תָּמִיד נוֹהֲגִין לוֹמַר פָּרָשַׁת הַקְּטֹרֶת, כִּי בְּשָׁעָה שֶׁשָּׁחֲטוּ הַכֹּהֲנִים אֶת קָרְבַּן הַתָּמִיד, וְזָרְקוּ אֶת דָּמוֹ, אֵז עָסְקוּ כֹּהֲנִים אֲחֵרִים בְּדֶשֶׁן הַמִּזְבֵּחַ הַפְּנִימִי שֶׁל הַקְּטֹרֶת, שֶׁהוֹרִידוּ אֶת הַדֶּשֶׁן מִן הַמִּזְבֵּחַ הַפְּנִימִי, וְהֵכִינוּ אוֹתוֹ לְהַקְטֶרֶת הַקְּטֹרֶת, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ם (הִלְכוֹת תְּמִידִין, פֶּרֶק ו, הֲלָכָה ב): 'וְהַמְדַשֵּׁן אֶת הַמִּזְבֵּחַ הַפְּנִימִי מְדַשְּׁנוֹ בְּשָׁעָה שֶׁהַשּׁוֹחֵט שׁוֹחֵט אֶת הַתָּמִיד, וְאַחַר־כָּךְ זוֹרֵק הַדָּם' וְכוּ', עַיֵּן שָׁם; וְאָז הֵיטִיבוּ וְתִקְּנוּ חֲמִשָּׁה מִן הַשִּׁבְעָה נֵרוֹת שֶׁל הַמְּנוֹרָה, וּבֵין הַטָּבַת חֲמִשָּׁת הַנֵּרוֹת וּבֵין הַטָּבַת שְׁנֵי הַנֵּרוֹת הִפְסִיקוּ עִם הַקְּטֹרֶת הַקְּטֹרֶת שֶׁל שַׁחַר. וּכְמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יוֹמָא לג.) מִן הַפָּסוּק (שְׁמוֹת ל, ז): "וְהִקְטִיר עָלָיו אַהֲרֹן קְטֹרֶת סַמִּים בַּבֹּקֶר בְּהֵיטִיבוֹ אֶת הַנֵּרֹת יַקְטִירֶנָּה" - 'אָמְרָה תּוֹרָה חַלְּקֵהוּ לְשָׁנֵי בָּקָרִים'; כְּמוֹ שֶׁכּוֹתֵב הָרַמְבַּ"ם (שָׁם פֶּרֶק ג, הֲלָכָה טז): 'לֹא הָיָה מֵטִיב כָּל הַנֵּרוֹת בְּפַעַם אַחַת, אֶלָּא מֵטִיב חֲמִשָּׁה נֵרוֹת וּמַפְסִיק, וְעוֹשִׂין עֲבוֹדָה אַחֶרֶת, וְאַחַר־כָּךְ נִכְנָס וּמֵטִיב הַשְּׁנַיִם, כְּדֵי לְהַרְגִּישׁ אֶת כָּל הָעֲזָרָה', עַיֵּן שָׁם; וְהִיא מִצְוַת עֲשֵׂה לְהַקְטִיר קְטֹרֶת עַל מִזְבַּח הַפְּנִימִי שֶׁל זָהָב בְּכָל יוֹם בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ם (שָׁם, הֲלָכָה א): 'מִצְוַת עֲשֵׂה לְהַקְטִיר הַקְּטֹרֶת עַל מִזְבַּח הַזָּהָב שֶׁבַּהֵיכָל פַּעֲמַיִם בְּכָל יוֹם בַּבֹּקֶר וּבֵין הָעַרְבַּיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת ל, ז): "וְהִקְטִיר עָלָיו אַהֲרֹן קְטֹרֶת סַמִּים" וְגוֹ'', עַיֵּן שָׁם; וּכְשֶׁאֲנַחְנוּ אוֹמְרִים אֶת סֵדֶר פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת, זֶה נֶחְשָׁב כְּאִלּוּ הִקְרַבְנוּ אוֹתוֹ מַמָּשׁ, וְאֵין עוֹד דָּבָר גָּדוֹל מֵאֲמִירַת קְטֹרֶת בָּעֶרֶב וּבֹקֶר, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁאוֹמְרִים בָּעֶרֶב וּבַבֹּקֶר פָּרָשַׁת קְטֹרֶת, נִצּוֹלִין מִמִּיתָה מְשֻׁנָּה, וְכָל הַקְּלִפּוֹת וְהָרוּחוֹת רָעוֹת מִסְתַּלְּקִין מִמֶּנּוּ אִם אָמְרוֹ בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה. וּבַזֹּהַר־הַקָּדוֹשׁ (וַיַּקְהֵל ריח:) מַפְלִיא מְאֹד שֶׁבַח אָדָם שֶׁזּוֹכֶה לוֹמַר בְּכָל יוֹם מַעֲשֵׂה הַקְּטֹרֶת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוּא נִצָּל מִכָּל הַדְּבָרִים הָרָעִים וְהַכְּשׁוּפִים שֶׁבָּעוֹלָם,

קְטֹרֶת, רֹקַח מַעֲשֵׂה רוֹקֵחַ, מְמֻלָּח טָהוֹר קֹדֶשׁ:
וְשָׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה ׀ הָדֵק ׀ וְנָתַתָּה מִמֶּנָּה לִפְנֵי הָעֵדֻת
בְּאֹהֶל מוֹעֵד, אֲשֶׁר אִוָּעֵד לְךָ שָׁמָּה, קֹדֶשׁ קָדָשִׁים
תִּהְיֶה לָכֶם: וְנֶאֱמַר: וְהִקְטִיר עָלָיו אַהֲרֹן קְטֹרֶת
סַמִּים, בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר, בְּהֵיטִיבוֹ אֶת־הַנֵּרֹת יַקְטִירֶנָּה:
וּבְהַעֲלֹת אַהֲרֹן אֶת־הַנֵּרֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה,
קְטֹרֶת ◇ תָּמִיד לִפְנֵי יְהוָה יהוה אדונהי לְדֹרֹתֵיכֶם:

עת רצון

וּמִכָּל־מִינֵי פְּגָעִים רָעִים, וְהָרְהוּרִים רָעִים
וּמִדִּין רַע, וּמִמָּוֶת, וּמִכָּל־מִינֵי מִיתוֹת
מְשֻׁנּוֹת, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבֵן, וְלֹא יִנְזֵק כָּל אוֹתוֹ
הַיּוֹם, כִּי אֵין הַסִּטְרָא־אַחֲרָא יְכוֹלָה לִשְׁלֹט
עָלָיו אִם אָמְרָה בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד;
אַשְׁרֵי מִי שֶׁאוֹמְרָהּ לְאַט וּבְכַוָּנָה, עַל־כָּל־
פָּנִים פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, שֶׁאָז מְקַשֵּׁר אֶת כָּל
הָעוֹלָמוֹת יַחַד, וּמַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ שִׂמְחָה
עֲצוּמָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (משלי כז, ט): "שֶׁמֶן
וּקְטֹרֶת יְשַׂמַּח לֵב"; וְכֵן קְטֹרֶת אֵינָהּ נִקְרֶבֶת
אֶלָּא בְּזִמַּן שֶׁשָּׁמֶן וְקָרֵב, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שמות
ל, ז): "וְהִקְטִיר עָלָיו אַהֲרֹן קְטֹרֶת סַמִּים
בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר בְּהֵיטִיבוֹ אֶת הַנֵּרֹת יַקְטִירֶנָּה";
וּכְתִיב (שם): "וּבְהַעֲלוֹת אַהֲרֹן אֶת הַנֵּרוֹת בֵּין
הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה" - 'בְּגִין דְּאִשְׁתַּכְּחוּ שָׁמֶן
וּקְטֹרֶת כַּחֲדָא, וְהַקְטֹרֶת מְקַשֶּׁרֶת אֶת הָאָדָם
אֲלֵיהוּ יִתְבָּרַךְ, וּמְחַדֶּדֶת אֶת דַּעְתּוֹ וּמֹחוֹ,
וְזוֹכֶה לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ,
כַּמּוּבָא (זהר ויקרא יא.); וְעַל־כֵּן אֲהוּבִי, בְּנִי,
בְּאָמְרְךָ אֶת פָּרָשַׁת הַקְּטֹרֶת, וְכֵן כְּשֶׁתֹּאמַר
אֶת סֵדֶר הַקְּטֹרֶת הַקְּטֹרֶת, תֹּאמְרוֹ לְאַט
מִלָּה בְּמִלָּה, וּבְכַוָּנָה פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת. וְטוֹב
לְמָנוֹת אֶת הָאַחַד־עָשָׂר סַמָּנִים
בְּאָצְבְּעוֹתָיו. וְאֶת גֹּדֶל הַתְּקוּנִים שֶׁנַּעֲשִׂים
עַכְשָׁו בְּאָמְרְךָ אֶת סֵדֶר פָּרָשַׁת הַקְּטֹרֶת -
אֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי מַמְשִׁיךְ עַל
עַצְמוֹ אוֹרוֹת צַחְצָחוֹת, כִּי עַכְשָׁו זְמַן
הַבְּרוּרִים שֶׁמְּבָרֵר אֶת הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ
בּוֹ, אֲפִלּוּ מִבְּחִינַת בַּהֲמִיּוּת וְגַשְׁמִיּוּת גּוּפוֹ
וּמַעֲשָׂיו הַמְגֻנִּים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, (לקוטי־הלכות,
השכמת הבקר, הלכה א, אות ו); וְעַל־כֵּן יֵשׁ בַּקְּטֹרֶת
גַּם חֶלְבְּנָה שְׁמוֹצִיא רֵיחַ רַע, שֶׁמְּרַמֵּז,
שֶׁאֲפִלּוּ לַגְּרוּעִים, גַּם לָהֶם יֵשׁ עַכְשָׁו תִּקּוּן,
כִּי הֵם מִתְחַבְּרִים עִם שְׁאָר סַמָּנֵי הַקְּטֹרֶת,
אֲשֶׁר בְּיַחַד הֵם י"א סוֹד ו"ה שֶׁל שֵׁם הַוָּי"ה
בָּרוּךְ־הוּא; וְעַל־כֵּן אֵין דָּבָר שֶׁמַּכְנִיעַ אֶת
הַקְּלִפּוֹת כְּמוֹ קְטֹרֶת, כִּי קְטֹרֶת מְטַהֶרֶת כָּל
הַמְּקוֹמוֹת מֵהַקְּלִפּוֹת אֲפִלּוּ אֵלּוּ הַנְּמוֹכִים
מְאֹד, וּמַעֲלֶה וּמְקַשֶּׁרֶת הַכֹּל לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ

תָּנוּ רַבָּנָן: פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת בִּיצַד? שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וּשְׁמוֹנָה מָנִים הָיוּ בָהּ, שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וַחֲמִשָּׁה בְּמִנְיַן יְמוֹת הַחַמָּה, מָנֶה בְּכָל־יוֹם, מַחֲצִיתוֹ בַבֹּקֶר וּמַחֲצִיתוֹ בָּעֶרֶב. וּשְׁלֹשָׁה מָנִים יְתֵרִים, שֶׁמֵּהֶם

עת רצון

הָעֶלְיוֹן, וּמוֹרִיד עַל עַצְמוֹ אוֹר נוֹרָא וְנִפְלָא עַד מְאֹד; אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה זֹאת. וְזֶה סוֹד הָאֶרֶת הַשִּׁבְעָה רוֹעִים, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְבוֹא לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, אֱמוּנָה מְזֻכֶּכֶת, כִּי אִם כְּשֶׁבָּאִים לְהַשִּׁבְעָה רוֹעִים, שֶׁהֵם מְבָחֲרֵי צַדִּיקֵי הַדּוֹר, כְּלָלִיּוּת כָּל מַנְהִיגֵי הַדּוֹר. וְעַל שֵׁם זֶה נִקְרָאִים רוֹעִים, כִּי הֵם רוֹעִים הָאֱמוּנָה לְתַקָּנָהּ וּלְהַשְׁלִימָהּ (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן כב), וְעַל־יְדֵי תִּקּוּף הָאֱמוּנָה נִתְבַּטְּלִין כָּל הַקְּלִפּוֹת וְהַחִיצוֹנִים מֵהָאָדָם. וְעַל־כֵּן רְאֵה וְגַם רְאֵה, אָהוּבִי, בְּנִי, אֲשֶׁר "סַמִּים נָטָף וּשְׁחֵלֶת וְחֶלְבְּנָה סַמִּים וּלְבֹנָה זַכָּה" - יַעֲלֶה בָּמַסְפָּר: 'אַבְרָהָם, יִצְחָק, יַעֲקֹב, מֹשֶׁה, אַהֲרֹן, יוֹסֵף, דָּוִד, שֶׁהֵם הַשִּׁבְעָה רוֹעִים, וּבָזֶה שֶׁאוֹמְרִים אֶת פָּרָשַׁת הַקְּטֹרֶת מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עֲזוּת דִּקְדֻשָּׁה לְהִתְקָרֵב אֲלֵיהֶם.

(לקוטי־הֲלָכוֹת, פְּרִיָּה וּרְבִיָּה הֲלָכָה ב); וְעַל־כֵּן בִּשְׁבִיל זֶה מַקְטִירִין קְטֹרֶת בְּעֵת הַהַדְלָקָה, כִּי נִתְוַסֵּף וְנִמְשָׁךְ עַל הַטּוֹב שֶׁיֵּשׁ אֵצֶל כָּל בַּר־יִשְׂרָאֵל אוֹר רַב מִלְּעֵלָּא, אוֹר הָאַהֲבָה שֶׁבַּדַּעַת (לקוטי־הֲלָכוֹת, חֲנֻכָּה, הֲלָכָה ג, אות ט); וְעַל־כֵּן דַּיְקָא בְּעֵת אֲמִירַת הַקְּטֹרֶת נִמְשָׁךְ אוֹר נוֹרָא וְנִפְלָא כָּזֶה עַל הָאָדָם, עַד שֶׁמְּמִית אֶת הָרַע וְהַקְּלִפּוֹת שֶׁנִּתְאַחֲזוּ בָּאָדָם בִּשְׁבִיל חֲטָאָיו הַמְּרֻבִּים; כִּי עַל־יְדֵי גֹּדֶל הָאוֹר הֵם נִתְבַּטְּלִים לְגַמְרֵי; כִּי בָּאֱמֶת עַל הָאָדָם לִהְיוֹת תָּמִיד דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיֵדַע, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, שֶׁזֶּה הַיִּחוּד בֵּין אַבָּא וְאִמָּא י"ה אֶל זְעֵיר וְנוּקְבֵיהּ ו"ה, אַךְ הַקְּלִפּוֹת מִתְאַחֲזִין בְּתוֹךְ ו"ה, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי י"א סַמָּנֵי הַקְּטֹרֶת מַכְנִיעִין וּמְבַטְּלִין אֶת כֹּחָם, וְחוֹזֵר לִהְיוֹת הַיִּחוּד

סֵדֶר פִּטּוּם־הַקְּטֹרֶת

וְעַתָּה אֲפָרֵשׁ לְךָ, אָהוּבִי, בְּנִי, בָּאֵר הֵיטֵב אֶת סֵדֶר פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה לְפָנֶיךָ כְּמִדְרָשׁ סָתוּם. "תָּנוּ רַבָּנָן, פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת" - רִקּוּחַ הַקְּטֹרֶת וְעֵרוּב סַמָּנֶיהָ, "כֵּיצַד" - הֵיתָה נַעֲשֵׂית? "שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וּשְׁמוֹנָה מָנִים הָיוּ בָהּ" - כְּדֵי שֶׁיַּגִּיעַ מָנֶה אֶחָד לְכָל יוֹם כְּמִנְיַן שס"ה יְמוֹת הַחַמָּה, וְהִקְרִיבוּ פְּרָס הָיְנוּ חֲצִי מָנֶה בְּשַׁחֲרִית בַּבֹּקֶר, וּפְרָס וְעוֹד חֲצִי מָנֶה בֵּין הָעַרְבַּיִם, וְאַף־עַל־פִּי שֶׁעַם־יִשְׂרָאֵל מוֹנִין לִימוֹת הַלְּבָנָה, וְאֵין בִּימוֹת הַלְּבָנָה רַק שנ"ד יוֹם כַּיָּדוּעַ, וְאִם־כֵּן נִשְׁאֲרוּ י"א מָנִים יְתֵרִים

‹ מַכְנִים כֹּהֵן גָּדוֹל, וְנוֹטֵל מֵהֶם ‹ מְלֹא חָפְנָיו בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, מַחֲזִירָן לַמַּכְתֶּשֶׁת בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים, כְּדֵי לְקַיֵּם ‹ מִצְוַת הַקְרָה מִן הַהַקָּה. וְאַחַד עָשָׂר סַמָּנִים הָיוּ בָהּ, וְאֵלּוּ הֵן: (טוב למעוכם באצבעותיו) **א הַצֳרִי, ב וְהַצִּפֹּרֶן, ג וְהַחֶלְבְּנָה, ד וְהַלְּבוֹנָה, מִשְׁקַל שִׁבְעִים**

עת רצון

בְּכָל שָׁנָה, אֲבָל סוֹף־כָּל־סוֹף הֶצְרְכוּ לְהַשְׁלִים מִנְיַן הַקְּטֹרֶת בַּשָּׁנִים הַמְעֻבָּרוֹת לְחַדֵּשׁ הָעִבּוּר, וְלָכֵן בִּשְׁנַת הָעִבּוּר, תָּמִיד הִשְׁתַּוָּה הַמִּנְיָן שֶׁל הַסַּמָּנִים וּשְׁלֹשָׁה מָנִים יִתָּרִים עַל שס"ה יְמוֹת הַחַמָּה, כִּי הָיוּ שס"ח, עַל מַה בָּאוּ? אֶלָּא שֶׁמֵּהֶם מַכְנִיס הַכֹּהֵן גָּדוֹל, וְנוֹטֵל מְלֹא חָפְנָיו בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, וְאֵלּוּ שְׁלֹשָׁה מָנִים יִתָּרִים הוּא מַחֲזִירָן לְמַכְתֶּשֶׁת בְּעֶרֶב יוֹם־הַכִּפּוּרִים, וְכוֹתֵשׁ אוֹתָם עוֹד הַפַּעַם, כְּדֵי לְקַיֵּם בָּהֶם מִצְוַת הַקָּה מִן הַהַקָּה, וּכְמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יומא מה.) בַּעֲבוֹדַת יוֹם־כִּפּוּרִים, כְּתִיב (ויקרא טז, יב): "וְלָקַח וְגוֹ, וּמְלֹא חָפְנָיו קְטֹרֶת סַמִּים דַּקָּה" - 'מַה תַּלְמוּד לוֹמַר? וַהֲלֹא כְּבָר נֶאֱמַר (שמות ל, לה): "וְשָׂחַקְתָּ מִמֶּנָּה הָדֵק", מַה תַּלְמוּד לוֹמַר דַּקָּה? כְּדֵי שֶׁתְּהֵא דַּקָּה מִן הַהַקָּה'.

"וְאַחַד־עָשָׂר סַמָּנִים הָיוּ בָהּ" - אֵלּוּ הֵשס"ח מָנִים הָיוּ מֻרְכָּבִים מִי"א סַמָּמָנִים שׁוֹנִים, "וְאֵלּוּ הֵן:" - מִקֹּדֶם מוֹנֶה הָאַרְבָּעָה הַמְפֹרָשִׁים בַּפָּסוּק (שמות ל, לד): "קַח לְךָ" וְגוֹ' נָטָף וּשְׁחֵלֶת וְחֶלְבְּנָה סַמִּים וּלְבֹנָה זַכָּה בַּד בְּבַד יִהְיֶה א. "הַצֳרִי" - הוּא הַנָּטָף. ב. "וְהַצִּפֹּרֶן" - הוּא הַשְּׁחֵלֶת. ג. "וְהַחֶלְבְּנָה" - הוּא חֶלְבְּנָה הַכְּתוּבָה בַּפָּסוּק. ד. "וְהַלְּבוֹנָה" - הוּא לְבוֹנָה זַכָּה. שֶׁמִּכָּל אֶחָד מֵאַרְבָּעָה אֵלּוּ "מִשְׁקַל שִׁבְעִים שִׁבְעִים מָנֶה" - הַיְנוּ שִׁבְעִים מָנֶה מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד, כִּי כְתִיב (שמות ל, לד): "בַּד בְּבַד יִהְיֶה", שֶׁיִּהְיֶה מִשְׁקָלָן שָׁוֶה, וְאַרְבַּע פְּעָמִים שִׁבְעִים הֵן מָאתַיִם וּשְׁמוֹנִים מָנֶה, וְאַחַר־כָּךְ מוֹנֶה הַשְּׁאָר שֶׁלֹּא כְּתוּבִין בְּפֵרוּשׁ בַּפָּסוּק. ה. "מוֹר" ו. "וּקְצִיעָה" ז. "וְשִׁבֹּלֶת נֵרְדְּ" ח. "וְכַרְכֹּם, מִשְׁקַל שִׁשָּׁה־עָשָׂר שִׁשָּׁה־עָשָׂר מָנֶה" - הַיְנוּ שִׁשָּׁה־עָשָׂר מִכָּל אֶחָד מֵאַרְבָּעָה אֵלּוּ שֶׁבִּיחַד הֵם שִׁשִּׁים וְאַרְבָּעָה מָנֶה. ט. "הַקִּשְׁטָ שְׁנַיִם־עָשָׂר" - מָנֶה מִמָּנָּה. י. וְ"קִלּוּפָה שְׁלֹשָׁה" - מָנִים מִמֶּנָּה. יא. וְ"קִנָּמוֹן תִּשְׁעָה" - מָנִים מִמֶּנָּה. וְאֵלּוּ בְּיִחַד בֵּין כֻּלָּם מָאתַיִם וּשְׁמוֹנִים עִם שִׁשִּׁים וְאַרְבַּע, עִם י"ב עִם ג' וְעִם ט, סַךְ הַכֹּל הֵם שס"ח מָנֶה, שס"ה כְּמִנְיַן יְמוֹת הַחַמָּה וְעוֹד שְׁלֹשָׁה לְיוֹם כִּפּוּרִים. וְעַכְשָׁו מַמְשִׁיךְ לִמְנוֹת דְּבָרִים שֶׁעָשְׂרוּ בַּקְּטֹרֶת לְתַקֵּן אוֹתָם בְּיוֹתֵר, אֲבָל אֵינָם מִמִּנְיַן הַי"א סַמָּמָנִים הַנַּ"ל.

שִׁבְעִים ◇ מָנֶה. ה מוֹר, ו וְקִצִיעָה, ז וְשִׁבֹּלֶת נֵרְדְּ,
ח וְכַרְכֹּם, מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עָשָׂר, שִׁשָּׁה עָשָׂר מָנֶה.
ט וְהַקְשְׁטְ שְׁנֵים עָשָׂר, י קִלּוּפָה שְׁלִשָּׁה. יא קִנָּמוֹן
תִּשְׁעָה. בּוֹרִית כַּרְשִׁינָא תִּשְׁעָה קַבִּין. יֵין קַפְרִיסִין
סְאִין תְּלָת וְקַבִּין תְּלָתָא, וְאִם לֹא מָצָא יֵין קַפְרִיסִין,
מֵבִיא חֲמַר חִוָּר עַתִּיק. מֶלַח סְדוֹמִית רֻבַּע, מַעֲלֶה
עָשָׁן כָּל־שֶׁהוּא. רִבִּי נָתָן הַבַּבְלִי אוֹמֵר: אַף כִּפַּת
הַיַּרְדֵּן כָּל־שֶׁהִיא. אִם נָתַן בָּהּ דְּבַשׁ פְּסָלָהּ, וְאִם חִסֵּר
אַחַת מִכָּל־סַמְמָנֶיהָ חַיָּב מִיתָה:

רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן־גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הַצָּרִי אֵינוֹ אֶלָּא
שָׂרָף הַנּוֹטֵף מֵעֲצֵי הַקְּטָף. בּוֹרִית כַּרְשִׁינָא
לְמָה הִיא בָאָה? כְּדֵי לְשַׁפּוֹת בָּהּ אֶת־הַצִּפֹּרֶן כְּדֵי

עת רצון

"בּוֹרִית כַּרְשִׁינָה" - שֶׁמְּבִיאִין אוֹתָהּ לְתַקֵּן הַצִּפֹּרֶן, "תִּשְׁעָה קַבִּין" - מִמָּנָּה, "יַיִן" - שֶׁבָּא מֵעִיר "קַפְרִיסִין" - אוֹ מִפְּרִי שֶׁשְּׁמוֹ קַפְרֵס, גַּם מְבִיאִין אוֹתָהּ לְתַקֵּן הַצִּפֹּרֶן, "סְאִין תְּלָת, וְקַבִּין תְּלָתָא" - מִמֶּנָּהּ הֵינוּ שְׁלֹשׁ סְאִין וּמֶחֱצָה, כִּי הַסְּאָה הוּא שִׁשָּׁה קַבִּין, "וְאִם אֵין לוֹ יֵין קַפְרִיסִין" - אֲזַי בִּמְקוֹמוֹ "מֵבִיא חֲמַר חִוָּרִין עַתִּיק" - הֵינוּ יַיִן לָבָן יָשָׁן חָזָק בְּיוֹתֵר, וְגַם מְבִיאִין "מֶלַח סְדוֹמִית רֻבַּע" - הַקַּב, גַּם שָׂמִין בְּתוֹכָהּ "מַעֲלֶה עָשָׁן כָּל שֶׁהוּא". כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה עֲשַׁן הַקְּטֹרֶת מִתְמַמֵּר וְעוֹלֶה. "רַבִּי נָתָן הַבַּבְלִי אוֹמֵר: אַף" - הוֹסִיפוּ לָתֵת בָּהּ "כִּפַּת הַיַּרְדֵּן" - שֶׁהוּא עֹשֶׂב הַגָּדֵל עַל שְׂפַת הַיַּרְדֵּן, "כָּל שֶׁהוּא" - לְהוֹסִיף בָּהּ רֵיחַ טוֹב. אֲבָל "אִם נָתַן בָּהּ דְּבַשׁ" - שֶׁמַּרְבֶּה וּמוֹסִיף בָּרִיחָהּ מְאֹד - "פְּסָלָהּ", כִּי זוֹ גְּזֵרַת הַכָּתוּב לֹא לְעָרֵב בָּהּ דְּבַשׁ, וְגַם "אִם חִסֵּר אַחַת מִכָּל" יא - "סַמְמָנֶיהָ" - הַנַּ"ל "חַיָּב מִיתָה".

"רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הַצָּרִי" שֶׁהוּא הָרִאשׁוֹן שֶׁבִּי"א סַמְמָנִים הַנַּ"ל, "אֵינוֹ אֶלָּא שָׂרָף הַנּוֹטֵף מֵעֲצֵי הַקְּטָף, בּוֹרִית כַּרְשִׁינָה לְמָה הִיא בָאָה? כְּדֵי לְיַפּוֹת

שֶׁתְּהֵא נָאָה. יֵין קַפְרִיסִין לְמָה הוּא בָּא? כְּדֵי לְשָׁרוֹת בּוֹ אֶת־הַצִּפֹּרֶן, כְּדֵי שֶׁתְּהֵא עַזָּה. וַהֲלֹא מֵי רַגְלַיִם יָפִין לָהּ. אֶלָּא שֶׁאֵין מַכְנִיסִין מֵי רַגְלַיִם בַּמִּקְדָּשׁ מִפְּנֵי הַכָּבוֹד:

תַּנְיָא, רַבִּי נָתָן אוֹמֵר: כְּשֶׁהוּא שׂוֹחֵק אוֹמֵר הָדֵק הֵיטֵב, הֵיטֵב הָדֵק, מִפְּנֵי שֶׁהַקּוֹל יָפֶה לַבְּשָׂמִים. פִּטְמָהּ לַחֲצָאִין כְּשֵׁרָה, לְשָׁלִישׁ וּלְרָבִיעַ לֹא שָׁמַעְנוּ. אָמַר ◇ רַבִּי יְהוּדָה: זֶה הַכְּלָל: אִם כְּמִדָּתָהּ – כְּשֵׁרָה לַחֲצָאִין, וְאִם חִסֵּר אַחַת מִכָּל־סַמְמָנֶיהָ – חַיָּב מִיתָה:

עת רצון

בָּהּ אֶת הַצִּפֹּרֶן" - כִּי הַצִּפֹּרֶן הִיא שְׁחוֹרָה בְּיוֹתֵר, וְלָכֵן שִׁפְשְׁפוּ אוֹתָהּ בְּבוֹרִית כַּרְשִׁינָה, "כְּדֵי שֶׁתְּהֵא נָאָה" - בְּיוֹתֵר לִפְנֵי שֶׁיִּשְׂחֹק אוֹתָהּ. "יֵין קַפְרִיסִין לְמָה הוּא בָּא? כְּדֵי לְשָׁרוֹת בּוֹ אֶת הַצִּפֹּרֶן, כְּדֵי שֶׁתְּהֵא עַזָּה" - הַיְנוּ שֶׁיְּהֵא רֵיחָהּ חָזָק, "וַהֲלֹא" - גַּם "מֵי רַגְלַיִם יָפִין לָהּ" - לְהַצִּפֹּרֶן לְצַחְצֵחַ אוֹתָהּ, "אֶלָּא" - לֹא מְבִיאִין אוֹתָהּ מַחֲמַת "שֶׁאֵין מַכְנִיסִין מֵי רַגְלַיִם בַּמִּקְדָּשׁ מִפְּנֵי הַכָּבוֹד":

"**תַּנְיָא** רַבִּי נָתָן אוֹמֵר: כְּשֶׁהוּא שׂוֹחֵק" - וְכוֹתֵשׁ אֶת סַמְמָנֵי הַקְּטֹרֶת הַנַּ"ל בְּיַחַד, הָאִישׁ הַשּׁוֹחֵק וְכוֹתֵשׁ אוֹתָם "אוֹמֵר" - בְּשָׁעַת שְׁחִיקָה וּכְתִישָׁה: "הָדֵק הֵיטֵב, הֵיטֵב הָדֵק", "מִפְּנֵי שֶׁהַקּוֹל" - שֶׁיּוֹצֵא מִפִּיו בְּשָׁעַת שְׁחִיקָה וּכְתִישָׁה "יָפֶה לַבְּשָׂמִים" - לְהָרְבּוֹת רֵיחָן; "פִּטְמָהּ לַחֲצָאִין" - הַיְנוּ אִם לָקַח חֲצִי הַמִּדָּה שֶׁל כָּל אֶחָד מֵהַסַּמְמָנִין, כְּגוֹן שְׁלֹשִׁים וַחֲמִשָּׁה מָנֶה שֶׁל הַצֳּרִי וְהַצִּפֹּרֶן וְכוּ' בְּמָקוֹם שִׁבְעִים, וּשְׁמוֹנָה שֶׁל מוֹר וּקְצִיעָה וְכוּ', בְּמָקוֹם שִׁשָּׁה־עָשָׂר, וְכֵן כֻּלָּם - "כְּשֵׁרָה", אֲבָל אִם לָקַח רַק "לִשְׁלִישׁ וּלְרָבִיעַ לֹא שָׁמַעְנוּ" - אִם זֶה כָּשֵׁר, וְחוֹזֵר וּמְפָרֵשׁ: "אָמַר רַבִּי יְהוּדָה זֶה הַכְּלָל: אִם כְּמִדָּתָהּ" - אִם לָקַח מִכָּל סִימָן וְסִימָן כְּפִי מִדָּתוֹ וְחִלֵּק אוֹתוֹ לַחֲצִי, אֲזַי "כְּשֵׁרָה לַחֲצָאִין", אֲבָל "אִם חִסֵּר אַחַת מִכָּל סַמְמָנֶיהָ - חַיָּב מִיתָה".

תָּנֵי בַּר קַפָּרָא: אַחַת לְשִׁשִּׁים אוֹ לְשִׁבְעִים שָׁנָה הָיְתָה בָּאָה שֶׁל שִׁירִים לַחֲצָאִין. וְעוֹד תָּנֵי בַּר קַפָּרָא: אִלּוּ הָיָה נוֹתֵן בָּהּ קָרְטוֹב שֶׁל דְּבַשׁ, אֵין אָדָם יָכוֹל ‹› לַעֲמוֹד מִפְּנֵי רֵיחָהּ. וְלָמָּה אֵין מְעָרְבִין בָּהּ דְּבַשׁ? מִפְּנֵי שֶׁהַתּוֹרָה אָמְרָה: כִּי כָל־שְׂאֹר וְכָל־דְּבַשׁ לֹא־תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיהוָה יאהדונהי:

יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת עִמָּנוּ, מִשְׂגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת, אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ

עת רצון

"**תָּנֵי** בַּר קַפָּרָא אוֹמֵר: אַחַת לְשִׁשִּׁים אוֹ לְשִׁבְעִים שָׁנָה הָיְתָה בָּאָה שֶׁל שִׁירִים" - הַיְנוּ מִמַּה שֶׁנִּשְׁאַר מִן הַשְּׁלֹשָׁה מָנִים יְתֵרִים שֶׁל קְטֹרֶת יוֹם הַכִּפּוּרִים הָיָה מַגִּיעַ "לַחֲצָאִין", שֶׁכְּבָר הָיָה לָהֶם חֲצִי מִמִּדַּת הַקְּטֹרֶת שֶׁל אוֹתָהּ שָׁנָה, וְלֹא הֶצְרִכוּ לְפַטֵּם רַק חֲצִי מִדָּתָהּ, כִּי מֵהַשְּׁלֹשָׁה מָנִים יְתֵרִים שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים הָיָה הַכֹּהֵן מַכְנִיס רַק מְלֹא חָפְנָיו, שֶׁהוּא חֲצִי מָנֶה אוֹ פָּחוֹת, וְלָכֵן כְּפִי מִדַּת חָפְנוֹ שֶׁל הַכֹּהֵן גָּדוֹל, לְסוֹף שִׁשִּׁים אוֹ שִׁבְעִים שָׁנָה, הָיָה נִשְׁאָר כְּבָר קס"ד מָנֶה שֶׁהוּא חֲצִי מִשמ"ח, וְלֹא הֶצְרִכוּ לְפַטֵּם רַק לַחֲצָאִין. "וְעוֹד תָּנֵי בַּר קַפָּרָא, אִלּוּ הָיָה נוֹתֵן בָּהּ קָרְטוֹב שֶׁל דְּבַשׁ, אֵין אָדָם יָכוֹל לַעֲמֹד מִפְּנֵי רֵיחָהּ" - כִּי הָיָה רֵיחָהּ נוֹדֵף בְּאֹפֶן נוֹרָא מְאֹד, וְאִם־כֵּן "לָמָּה אֵין מְעָרְבִין בָּהּ דְּבַשׁ?" - רַק "מִפְּנֵי שֶׁהַתּוֹרָה אָמְרָה (וַיִּקְרָא ב, יא): "כִּי כָל שְׂאֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיהוָה"";

וְכָךְ גָּזְרָה חָכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בָּנַי, כִּי בְּכָל פֶּרֶט וּפֶרֶט, אַף שֶׁהִסְבַּרְתִּי לְךָ פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, יֵשׁ בְּכָל זֶה סוֹדוֹת נוֹרָאִים פְּלָאִי פְלָאוֹת, שֶׁמּוֹת וְיִחוּדִים קְדוֹשִׁים עַיִן לֹא רָאֲתָה, לֹא יְכִילֻהוּ הָרַעְיוֹן וְשִׂכְלָ הָאֱנוֹשִׁי כְּלָל, וּמִסְפִּיק שֶׁרַק תְּכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וּבָזֶה תִּתְעַלֶּה וְיָמְשֵׁךְ עָלֶיךָ חַיִּים וְחֶסֶד וְרַחֲמִים מְרֻבִּים.

בָּנַי! אַחַר שֶׁגָּמַרְתָּ אֲמִירַת סֵדֶר הַקְטָרַת הַקְּטֹרֶת, תֹּאמַר אֶת הַשְּׁלֹשָׁה פְּסוּקִים אֵלּוּ - 'דְּאָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה, רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא רַבִּי יֵסֵא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: 'לְעוֹלָם לֹא יְהֵא הַפְּסוּק הַזֶּה זָז מִתּוֹךְ פִּיךָ'' (יְרוּשַׁלְמִי בְּרָכוֹת, פֶּרֶק ה, הֲלָכָה ה); וְהֵם כְּנֶגֶד שְׁלֹשָׁה עוֹלָמוֹת: בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָּה.

בָּךְ: יְהוָה יאהדונהי הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ: וְעָרְבָה לַיהוָה יאהדונהי מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם, כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמֹנִיּוֹת:

אַבַּיֵי, (יפסיק מעט) הָוָה מְסַדֵּר סֵדֶר הַמַּעֲרָכָה, מִשְּׁמָא דְּגְמָרָא וְאַלְבָּא דְּאַבָּא שָׁאוּל. מַעֲרָכָה גְּדוֹלָה קוֹדֶמֶת לְמַעֲרָכָה שְׁנִיָּה שֶׁל קְטֹרֶת, וּמַעֲרָכָה שְׁנִיָּה שֶׁל קְטֹרֶת קוֹדֶמֶת לְסִדּוּר שְׁנֵי גְּזִירֵי־עֵצִים, וְסִדּוּר

עת רצון

וְאִם תֹּאמַר אֶת זֶה בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה, תַּמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ אוֹר וְזִיו וְחַיִּים וַאֲרִיכוּת יָמִים.

בְּנִי! אַחַר־כָּךְ נוֹהֲגִין לוֹמַר מַאֲמַר שֶׁל "אַבַּיֵי, הָוָה מְסַדֵּר סֵדֶר הַמַּעֲרָכָה" - שֶׁהוּא מַאֲמַר בַּגְּמָרָא יוֹמָא (דף לג), כִּי בְּתוֹכוֹ כְּלוּלָה כָּל תַּמְצִית עֲבוֹדַת הַיּוֹם בְּקִצּוּר, וְאַף־עַל־פִּי שֶׁאַבַּיֵי סִדֵּר אוֹתוֹ עַל־פִּי שִׁיטַת אַבָּא שָׁאוּל, שֶׁסּוֹבֵר שֶׁהַטָּבַת כָּל הַשִּׁבְעַת נֵרוֹת הָיוּ לִפְנֵי הַקְּטֹרֶת הַקְּטֹרֶת, וְרַבָּנָן חוֹלְקִים עָלָיו, וְאוֹמְרִים שֶׁקְּטֹרֶת הָיְתָה קְרֻבָה בֵּין הַטָּבַת חֲמֵשֶׁת הַנֵּרוֹת לְבֵין הַטָּבַת שְׁנֵי הַנֵּרוֹת, וְכֵן פָּסַק הָרַמְבַּ"ם (פרק ו, הלכות תמידין, הֲלָכָה ג), אַף־עַל־פִּי־כֵן הָעוֹלָם נָהֲגוּ לוֹמַר עַל־פִּי סֵדֶר אַבַּיֵי דְּמִשְׁמַע לְהוּ דְּהָכִי הִלְכְתָא כֵּיוָן שֶׁאַבַּיֵי סִדֵּר כָּךְ (בית־יוסף, אורח־חיים, סימן מח). וְעוֹד, כִּי אַבַּיֵי רֵאשֵׁי־תֵבוֹת: "אֲשֶׁר בְּךָ יְרֻחַם יָתוֹם" (הושע יד, ד), שֶׁמְּרַמֵּז עַל מַה שֶּׁנִּשְׁאַרְנוּ כְּיתוֹמִים וְאֵין אָב מֵאָז שֶׁחָרַב בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ, וְאֵין אָנוּ יְכוֹלִין לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירָתְךָ בַּבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו. וְלָכֵן אֲנַחְנוּ מִתְנַחֲמִים בִּדְבָרֵי אַבַּיֵי, שֶׁהוּא רֵאשֵׁי־תֵבוֹת: "אֲשֶׁר בְּךָ יְרֻחַם יָתוֹם", וּמְסַדְּרִים אֶת סֵדֶר הָעֲבוֹדָה, בִּבְחִינַת (הושע יד, ג): "וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ", וְאַלְיְבָּא דְּאַבָּא שָׁאוּל שֶׁאֲנַחְנוּ שׁוֹאֲלִים עַל לֵב אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם, הֲלֹא מַעֲרָכָה גְּדוֹלָה קוֹדֶמֶת לְמַעֲרָכָה שְׁנִיָּה שֶׁל קְטֹרֶת וְכוּ', וּמָתַי נִבָּר נִזְכֶּה לִרְאוֹת בִּבְנִין בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ, וְנִזְכֶּה לַעֲשׂוֹת כָּל עֲבוֹדוֹת אֵלּוּ בְּפֹעַל מַמָּשׁ.

"מַעֲרָכָה גְּדוֹלָה" - הִיא הַמַּעֲרֶכֶת הָרִאשׁוֹנָה שֶׁל עֵצִים עַל הַמִּזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, שֶׁעָלָיו יַקְטִירוּ כָּל הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁל הַיּוֹם, "קוֹדֶמֶת לְמַעֲרָכָה שְׁנִיָּה שֶׁל קְטֹרֶת" - הִיא הָיְתָה עוֹד מַעֲרָכָה שְׁנִיָּה שֶׁל עֵצִים עַל הַמִּזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, שֶׁמִּמֶּנָּה לָקְחוּ גֶּחָלִים לַמִּזְבֵּחַ הַפְּנִימִי לְהַקְטִיר עָלָיו הַקְּטֹרֶת,

שְׁנֵי גְּזִירֵי־עֵצִים קוֹדֶם לְדִשּׁוּן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי, וְדִשּׁוּן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי קוֹדֵם לַהֲטָבַת חָמֵשׁ נֵרוֹת, וַהֲטָבַת חָמֵשׁ נֵרוֹת קוֹדֶמֶת לְדַם הַתָּמִיד, וְדַם הַתָּמִיד קוֹדֵם לַהֲטָבַת שְׁתֵּי נֵרוֹת, וַהֲטָבַת שְׁתֵּי נֵרוֹת קוֹדֶמֶת לִקְטֹרֶת, וּקְטֹרֶת לְאֵבָרִים, וְאֵבָרִים לְמִנְחָה, וּמִנְחָה לַחֲבִתִּין, וַחֲבִתִּין לִנְסָכִין, וְנִסָּכִין לְמוּסָפִין, וּמוּסָפִין לְבָזִיכִין, וּבָזִיכִין קוֹדְמִין לְתָמִיד שֶׁל בֵּין־הָעַרְבָּיִם,

עת רצון

"מַעֲרָכָה שְׁנִיָּה שֶׁל קְטֹרֶת קוֹדֶמֶת לְסִדּוּר שְׁנֵי גִּזְרֵי עֵצִים" - שֶׁהָיְתָה מְצוָה בְּכָל יוֹם אַחַר שֶׁעָרְכוּ הַמַּעֲרֶכֶת שֶׁל אֵשׁ לְהוֹסִיף עַל הַמַּעֲרָכָה הַגְּדוֹלָה שְׁתֵּי בְּקִיעֵיוֹת עֵצִים אֲרֻכּוֹת כְּמִדַּת רֹחַב הַמַּעֲרָכָה, וְנוֹתְנָן מִמַּעַל לַעֲצֵי הַמַּעֲרָכָה, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא א, ז): "וְעָרְכוּ עֵצִים עַל הָאֵשׁ". "וְסִדּוּר שְׁנֵי גִּזְרֵי עֵצִים קֹדֶם לְדִשּׁוּן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי" - כִּי אַחַר־כָּךְ דִּשּׁוּנוֹ הַמִּזְבֵּחַ הַפְּנִימִי שֶׁל קְטֹרֶת, וְחָתָה מֵהֶנּוּ הַגֶּחָלִים שֶׁהִקְטִיר עֲלֵיהֶם הַקְּטֹרֶת שֶׁל אֶתְמוֹל. "וְדִשּׁוּן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי קֹדֶם לַהֲטָבַת חָמֵשׁ נֵרוֹת" - כִּי אַחַר־כָּךְ הִתְחִילוּ לְהֵיטִיב אֶת הַנֵּרוֹת וְחִלְקוּ אוֹתָם לִשְׁנֵי חֲלָקִים, חָמֵשׁ וּשְׁתַּיִם, דִּכְתִיב (שמות ל, ז): "בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר בְּהֵיטִיבוֹ אֶת הַנֵּרוֹת", אָמְרָה תּוֹרָה חִלְקוּ הַהֲטָבָה לִשְׁנֵי בְּקָרִים, "וַהֲטָבַת חָמֵשׁ נֵרוֹת קוֹדֶמֶת לְדַם הַתָּמִיד" - שֶׁאַחַר שֶׁהֵיטִיבוּ חָמֵשׁ הַנֵּרוֹת הִפְסִיקוּ עִם שְׁחִיטַת וּזְרִיקַת דַּם הַתָּמִיד, "וְדַם הַתָּמִיד קֹדֶם לַהֲטָבַת שְׁתֵּי נֵרוֹת" - שֶׁאַחַר־כָּךְ גָּמְרוּ הַטָּבַת שְׁתֵּי נֵרוֹת הַנִּשְׁאָרִים, "וַהֲטָבַת שְׁתֵּי נֵרוֹת קוֹדֶמֶת לִקְטֹרֶת" - שֶׁאַחַר־כָּךְ הִקְטִירוּ אֶת הַקְּטֹרֶת עַל מִזְבַּח הַפְּנִימִי, "וּקְטֹרֶת קוֹדֶמֶת לָאֵבָרִים" - שֶׁאַחַר־כָּךְ הִקְטִירוּ אֵיבְרֵי תָּמִיד עַל מִזְבַּח הַחִיצוֹן "וְאֵבָרִים לְמִנְחָה" - שֶׁאַחַר־כָּךְ הִקְרִיבוּ מִנְחַת נְסָכִים שֶׁל תָּמִיד, דִּכְתִיב (בְּמִדְבַּר כח, ה): "וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה"; "וּמִנְחָה לַחֲבִתִּין" - שֶׁאַחַר־כָּךְ שֶׁהִקְרִיבוּ מִנְחַת הַחֲבִתִּין שֶׁל הַכֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁהָיָה מַקְרִיב בְּכָל יוֹם בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב, "וַחֲבִתִּין לִנְסָכִין" - אַחַר־כָּךְ נִסְכוּ יֵינוֹ שֶׁל הַקָּרְבָּן תָּמִיד עַל הַמִּזְבֵּחַ, דִּכְתִיב (שם) "וְנִסְכּוֹ רְבִיעִית הַהִין"; "וְנִסָּכִין לְמוּסָפִין" - שֶׁאִם הָיָה שַׁבָּת אוֹ רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ אוֹ מוֹעֵד הִקְרִיבוּ אָז אֶת קָרְבָּן הַמּוּסָף, "וּמוּסָפִין לְבָזִיכִין" - שֶׁאִם הָיָה שַׁבָּת הָיוּ מַקְטִירִין שְׁנֵי בָּזִיכֵי לְבוֹנָה שֶׁל לֶחֶם הַפָּנִים אַחַר הַמּוּסָפִין, "וּבָזִיכִין קוֹדְמִין לְתָמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבָּיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא ו, ה)

שֶׁנֶּאֱמַר: וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעֹלָה, וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים: עָלֶיהָ הַשְּׁלֵם כָּל־הַקְּרְבָּנוֹת כֻּלָּם:

אָנָּא בְּכֹחַ, גְּדֻלַּת יְמִינְךָ, תַּתִּיר צְרוּרָה: (אב"נ ית"ץ)
קַבֵּל רִנַּת, עַמְּךָ. שַׂגְּבֵנוּ, טַהֲרֵנוּ נוֹרָא: (קר"ע שט"ן)
נָא גִבּוֹר, דּוֹרְשֵׁי יִחוּדֶךָ, כְּבָבַת שָׁמְרֵם: (נג"ד יכ"ש)
בָּרְכֵם טַהֲרֵם, רַחֲמֵי צִדְקָתֶךָ, תָּמִיד גָּמְלֵם: (בט"ר צת"נ)
חָסִין קָדוֹשׁ, בְּרֹב טוּבְךָ, נַהֵל עֲדָתֶךָ: (חק"ב טנ"ע)
יָחִיד גֵּאֶה, לְעַמְּךָ פְּנֵה, זוֹכְרֵי קְדֻשָּׁתֶךָ: (יג"ל פו"ק)
שַׁוְּעָתֵנוּ קַבֵּל, וּשְׁמַע צַעֲקָתֵנוּ, יוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת: (שק"ו צי"ת)

בלחש: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, לְעוֹלָם וָעֶד:

עת רצון

"וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעוֹלָה וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים - עָלֶיהָ הַשְּׁלֵם כָּל הַקְּרְבָּנוֹת"; הַיְנוּ שֶׁכָּל אֵלּוּ הָעֲבוֹדוֹת הָיוּ עוֹשִׂים אַחַר הַתָּמִיד שֶׁל שַׁחַר וְלִפְנֵי הַתָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם, כִּי עָלֶיהָ הַיְנוּ עַל הַתָּמִיד שֶׁל שַׁחַר חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים צְרִיכִין לְהַשְׁלִים כָּל הַקְּרְבָּנוֹת כֻּלָּם, וְאֵין מַקְרִיבִין שׁוּם קָרְבָּן אַחַר הַתָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם.

בְּנִי, בְּנִי! כַּמָּה אַתָּה צָרִיךְ לִשְׁמֹחַ מִצַּד אֶחָד שֶׁאַתָּה זוֹכֶה לוֹמַר וְלִלְמֹד סֵדֶר הַמַּעֲרָכָה, וְאַתָּה נִכְלָל עִכְשָׁו בַּעֲבוֹדַת הַכֹּהֵן, וְכַמָּה אַתָּה צָרִיךְ לִבְכּוֹת מִצַּד שֵׁנִי עַל חָרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁאָנוּ רְחוֹקִים מִלִּקְיִם כָּל זֹאת, וּתְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס וְיִרַחֵם עַל פְּלֵיטַת עַם־יִשְׂרָאֵל, וְיָבֹא וְיִגְאָלֵנוּ וְיִבְנֶה לָנוּ אֶת בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ, וְשָׁם נַעֲשֶׂה אֶת עֲבוֹדַת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ.

בְּנִי! אַחַר־כָּךְ אוֹמְרִים תְּפִלַּת רַבִּי נְחוּנְיָא בֶּן הַקָּנָה, אֲנָא בְּכֹחַ וְכוּ', שֶׁהִיא מְיֻסֶּדֶת עַל־פִּי הַשֵּׁם מ"ב הַקָּדוֹשׁ, וְעִנְיָנָהּ לְהַעֲלוֹת אֶת הָעֲשִׂיָּה לִיצִירָה, וְנֶחֱלֶקֶת לְשִׁבְעָה חֲלָקִים, לְשִׁבְעָה יְמֵי הַשָּׁבוּעַ, כְּדֵי לְהַעֲלוֹת אֶת הַיָּמִים לְמַעְלָה מֵהַמָּקוֹם וּלְמַעְלָה מֵהַזְּמַן, וּבְכָל יוֹם נֶחֱלָק לְשִׁשָּׁה תֵּבוֹת, בְּסוֹד (ישעיה ו, ב): "בִּשְׁתַּיִם יְכַסֶּה פָּנָיו וּבִשְׁתַּיִם יְכַסֶּה רַגְלָיו וּבִשְׁתַּיִם יְעוֹפֵף"; כִּי אָסוּר לְהִסְתַּכֵּל לְמַעְלָה מִמַּדְרֵגָתוֹ שָׁוֶה: "בִּשְׁתַּיִם יְכַסֶּה פָּנָיו", וְכֵן אָסוּר לְהִסְתַּכֵּל לְמַטָּה מִמַּדְרֵגָתוֹ, שָׁוֶה:

רִבּוֹן הָעוֹלָמִים, אַתָּה צִוִּיתָנוּ לְהַקְרִיב קָרְבַּן הַתָּמִיד בְּמוֹעֲדוֹ, וְלִהְיוֹת כֹּהֲנִים בַּעֲבוֹדָתָם וּלְוִיִּם בְּדוּכָנָם וְיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדָם. וְעַתָּה בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ חָרַב ◇ בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וּבָטַל הַתָּמִיד, וְאֵין לָנוּ לֹא כֹהֵן בַּעֲבוֹדָתוֹ, וְלֹא לֵוִי בְּדוּכָנוֹ, וְלֹא יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדוֹ. וְאַתָּה אָמַרְתָּ: וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ:

לָכֵן, יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה֤ יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁיְּהֵא שִׂיחַ שִׂפְתוֹתֵינוּ זֶה חָשׁוּב וּמְקֻבָּל וּמְרוּצֶה לְפָנֶיךָ, כְּאִלּוּ הִקְרַבְנוּ קָרְבַּן הַתָּמִיד בְּמוֹעֲדוֹ, וְעָמַדְנוּ עַל מַעֲמָדוֹ. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ.

וְנֶאֱמַר: וְשָׁחַט אוֹתוֹ עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפֹנָה לִפְנֵי יְהוָה֤ יהוה וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים ◇ אֶת־דָּמוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְנֶאֱמַר: וְאֵת הַתּוֹרָה לָעֹלָה לַמִּנְחָה וְלַחַטָּאת וְלָאָשָׁם, וְלַמִּלּוּאִים וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים:

עֵת רָצוֹן

"בַּשְּׁתַּיִם יְכַסֶּה אֶת רַגְלָיו", וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה: "בַּשְּׁתַּיִם יְעוֹפֵף", כִּי מִצַּד אֶחָד צָרִיךְ לִשְׁמֹר שֶׁלֹּא יִהְיֶה "פֶּן יֶהֱרָסוּ" (שְׁמוֹת יט, כא), וּמִצַּד שֵׁנִי אָסוּר לְהִתְיָאֵשׁ, וּכְשֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּקִיאוּת זוֹ אָז יוּכַל לְעוֹפֵף, וְלַעֲלוֹת מַעֲלָה מַעֲלָה (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָנִים ו, סג): מַדְרֵגָה אַחַר מַדְרֵגָה בְּרוּם גְּבָהֵי מְרוֹמִים.

בְּנֵי! אַחַר־כָּךְ אוֹמְרִים תְּפִלַּת "רִבּוֹן הָעוֹלָמִים", וְתִשְׁפֹּךְ נַפְשְׁךָ אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, כִּי עִכְּשָׁו הוּא עֵת־רָצוֹן גָּדוֹל בַּשָּׁמַיִם, וְעַל־יְדֵי כָּל תְּפִלָּה וּתְפִלָּה שֶׁמְּבַקְּשִׁים עַל בִּנְיַן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ מַמְשִׁיכִין אוֹתוֹ לְמַטָּה, וּמַה גַּם שֶׁזּוֹכִים לְעֵת עַתָּה לִבְנְיַן בֵּית הַמִּחְיָן, שֶׁהוּא גַּם־כֵּן בִּנְיַן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן יג), כִּי הַמִּחְיָן צְרִיכִים לִהְיוֹת דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, שֶׁזֶּה בִּנְיַן־בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ הַפְּרָטִי שֶׁל כָּל בַּר־יִשְׂרָאֵל.

א אֵיזֶהוּ מְקוֹמָן שֶׁל זְבָחִים? קָדְשֵׁי קָדָשִׁים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן. פָּר וְשָׂעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים – שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן, וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן, וְדָמָן טָעוּן

עת רצון

אֵיזֶהוּ מְקוֹמָן

בְּנִי! אַחַר־כָּךְ תִּקְּנוּ לוֹמַר מִשְׁנַת "אֵיזֶהוּ מְקוֹמָן שֶׁל זְבָחִים", שֶׁהוּא פֶּרֶק חֲמִישִׁי מִמַּסֶּכֶת זְבָחִים, כְּדֵי שֶׁנְּקַיֵּם דִּבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (קִדּוּשִׁין ל.): 'לְעוֹלָם יְשַׁלֵּשׁ אָדָם אֶת שְׁנוֹתָיו שְׁלִישׁ בְּמִקְרָא, שְׁלִישׁ בְּמִשְׁנָה וּשְׁלִישׁ בְּתַלְמוּד'; שֶׁצְּרִיכִים לִלְמֹד שְׁלָשְׁתָּן בְּכָל יוֹם, וְלָכֵן אוֹמְרִין פָּרָשַׁת הַתָּמִיד כְּנֶגֶד מִקְרָא, וּמִשְׁנַת "אֵיזֶהוּ מְקוֹמָן" כְּנֶגֶד מִשְׁנָה, וּבְרַיְתָא דְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל כְּנֶגֶד תַּלְמוּד.

וּבָחֲרוּ דַּוְקָא בְּפֶרֶק "אֵיזֶהוּ מְקוֹמָן", כִּי הוּא פֶּרֶק שָׁלֵם בְּלִי שׁוּם מַחֲלֹקֶת, וְגָדוֹל הוּא הַשָּׁלוֹם, וְגַם כִּי כְּלוּלִים בּוֹ כָּל הַקָּרְבָּנוֹת הַיָּחִיד וְהַצִּבּוּר, וּמְקוֹמִים עַל־יָדָהּ (הוֹשֵׁעַ יד, ג): "וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ"; וְלָכֵן תִּכָּנֵן הֵיטֵב עַל־כָּל־פָּנִים פְּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, כְּדֵי שֶׁתָּבִין מַה שֶּׁאַתָּה אוֹמֵר. וְלָכֵן חִבַּרְתִּי לְךָ פֵּרוּשׁ פָּשׁוּט, אֲבָל תֵּדַע שֶׁגַּם בָּזֶה בְּכָל מִשְׁנָה וּמִשְׁנָה מְרֻמָּזִים סוֹדוֹת עֶלְיוֹנִים; אַשְׁרֵי עַיִן רָאַתָּה. וְאָנוּ אֵין לָנוּ אֶלָּא פְּשׁוּטָן שֶׁל דְּבָרִים.

א. 'אֵיזֶהוּ מְקוֹמָן שֶׁל זְבָחִים'? - אֵיפֹה הוּא מְקוֹם שְׁחִיטָתוֹ וְקַבָּלַת דָּמוֹ וַאֲכִילָתוֹ שֶׁל כָּל זֶבַח וָזֶבַח? 'קָדְשֵׁי קָדָשִׁים' - שֶׁהֵם חַטָּאוֹת וַאֲשָׁמוֹת וְעוֹלוֹת וְשַׁלְמֵי צִבּוּר, וְנִקְרָאִים 'קָדְשֵׁי קָדָשִׁים', כִּי מוֹעֲלִים בָּהֶם מִיָּד שֶׁהֻקְדְּשׁוּ, וְכֵן נִפְסָלִים אִם בִּשְׁרָם יוֹצֵא חוּץ לַעֲזָרָה. 'שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן' - מִכֹּתֶל צְפוֹנִי שֶׁל הָעֲזָרָה עַד כֹּתֶל צְפוֹנִי שֶׁל הַמִּזְבֵּחַ. וּמַתְחִיל לְפָרֵשׁ כָּל הַקָּדְשֵׁי קָדָשִׁים בְּפָרָטִיּוּת, וְהִתְחִיל עִם 'פַּר וְשָׂעִיר שֶׁל יוֹם־הַכִּפּוּרִים' - כִּי נִכְנָס דָּמָן לִפְנֵי וְלִפְנִים לְהַזּוֹת בֵּין הַבַּדִּים וּקְדָשָׁתָן יִתֵּרָה, 'שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן', וְגַם: 'קִבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן', וְאַחַר־כָּךְ: 'דָּמָן טָעוּן הַזָּיָה עַל בֵּין הַבַּדִּים' - הֵינוּ שֶׁנִּכְנָס לִפְנֵי וְלִפְנִים, וּמַזֶּה כְּנֶגֶד בַּדֵּי הָאָרוֹן, בֵּין מִדַּם הַפָּר וּבֵין מִדַּם הַשָּׂעִיר שְׁמוֹנָה הַזָּיוֹת מִכָּל אֶחָד, אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה, וְאַחַר־כָּךְ מַזֶּה מִשְּׁנֵיהֶם גַּם 'עַל הַפָּרֹכֶת', הֵינוּ כְּנֶגֶד הַפָּרֹכֶת מִבַּחוּץ, שְׁמוֹנָה הַזָּיוֹת מִכָּל אֶחָד, וְאַחַר־כָּךְ מְעָרֵב דַּם הַפָּר עִם דַּם הַשָּׂעִיר וּמַזֶּה מִשְּׁנֵיהֶם בְּיַחַד 'עַל מִזְבַּח הַזָּהָב, אַרְבַּע מַתָּנוֹת עַל אַרְבַּע קַרְנוֹתָיו, וְאַחַר־כָּךְ עוֹד שֶׁבַע הַזָּיוֹת עַל טָהֳרוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ, סַךְ הַכֹּל בֵּין כֻּלָּם מ"ג הַזָּיוֹת, וְאִם חִסֵּר 'מַתָּנָה אַחַת מֵהֶן' מִכָּל מ"ג אֵלּוּ - 'מְעַכֶּבֶת', 'שִׁירֵי הַדָּם' - מַה שֶּׁנִּשְׁאַר אַחַר הַהַזָּיוֹת בִּכְלֵי שָׁרֵת, 'הָיָה

הַזָּיָה עַל בֵּין הַבַּדִּים וְעַל הַפָּרֹכֶת וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב. מַתָּנָה אַחַת מֵהֶן מְעֻכֶּבֶת. שִׁיְרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן. אִם לֹא נָתַן לֹא עִכֵּב: ב. פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים – שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן, וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן, וְדָמָן טָעוּן הַזָּיָה עַל הַפָּרֹכֶת וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב. מַתָּנָה אַחַת מֵהֶן מְעֻכֶּבֶת. שִׁיְרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן. אִם לֹא נָתַן לֹא עִכֵּב. אֵלּוּ וָאֵלּוּ נִשְׂרָפִין בְּבֵית הַדֶּשֶׁן: ג. חַטֹּאת הַצִּבּוּר וְהַיָּחִיד. אֵלּוּ הֵן חַטֹּאת הַצִּבּוּר: שְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים וְשֶׁל מוֹעֲדוֹת – שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן, וְקִבּוּל דָּמָן

עת רצון

שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן'. אֲבָל 'אִם לֹא נָתַן לֹא עִכֵּב':

ב. 'פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים' - שֶׁהֵם פַּר הֶעְלַם דָּבָר שֶׁל צִבּוּר, וּפַר כֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ. 'וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים' - שֶׁהֵם שְׂעִירֵי חַטָּאת שֶׁל עֲבוֹדָה־זָרָה. 'שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן, וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן, וְדָמָן טָעוּן הַזָּיָה עַל הַפָּרֹכֶת', הֵינוּ שֶׁבַּע הַזָּיוֹת כְּנֶגֶד הַפָּרֹכֶת מִבַּחוּץ. 'וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב' - אַרְבַּע מַתָּנוֹת עַל אַרְבַּע קַרְנוֹתָיו, 'מַתָּנָה אַחַת מֵהֶן מְעֻכֶּבֶת, שִׁיְרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן', אֲבָל 'אִם לֹא נָתַן לֹא עִכֵּב, אֵלּוּ וָאֵלּוּ, הֵן מַה שֶּׁחִשַּׁב בְּמִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה, פַּר וְשָׂעִיר שֶׁל יוֹם־הַכִּפּוּרִים, וְהֵן מַה שֶּׁחִשַּׁב בְּמִשְׁנָה זוֹ פָּרִים וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים, כֻּלָּם 'נִשְׂרָפִין בְּבֵית הַדֶּשֶׁן' מִחוּץ לָעִיר בְּמָקוֹם שֶׁמַּנִּיחִין דֶּשֶׁן שֶׁל הַמִּזְבֵּחַ:

ג. 'חַטֹּאת הַצִּבּוּר' - שֶׁהֵם חַטָּאוֹת שֶׁל חוֹבַת הַצִּבּוּר שֶׁבָּאִים בְּרֹאשֵׁי חֳדָשִׁים וּבְמוֹעֲדוֹת, 'וְהַיָּחִיד' אוֹ חוֹבַת אִישׁ יָחִיד שֶׁצָּרִיךְ לְהָבִיא קָרְבָּן חַטָּאת כְּשֶׁעָבַר בְּשׁוֹגֵג עַל עֲבֵרָה שֶׁחַיָּבִין עַל זְדוֹנָהּ כָּרֵת אוֹ מִיתַת בֵּית־דִּין, וּמְפֹרֶשֶׁת הַמִּשְׁנָה: 'אֵלּוּ הֵן חַטֹּאת הַצִּבּוּר' שֶׁרוֹצֶה לִמְנוֹת כָּאן, 'שְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים וְשֶׁל מוֹעֲדוֹת' - שֶׁבָּאִים בְּקָרְבָּן

בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן, וְדָמָן טָעוּן אַרְבַּע מַתָּנוֹת עַל אַרְבַּע קְרָנוֹת. כֵּיצַד? עָלָה בַכֶּבֶשׁ וּפָנָה לַסּוֹבֵב, וּבָא לוֹ לְקֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית, מִזְרָחִית צְפוֹנִית, צְפוֹנִית מַעֲרָבִית, מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית. שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד הַדְּרוֹמִי, וְנֶאֱכָלִין לִפְנִים ◦ מִן הַקְּלָעִים, לְזִכְרֵי־כְהֻנָּה, בְּכָל־מַאֲכָל, לְיוֹם וָלַיְלָה

עת רצון

מוֹסֵף שֶׁל הַיּוֹם, כִּי חַטָּאוֹת הַפְּנִימִיּוֹת כְּבָר הוּזְכְּרוּ לְמַעְלָה, 'שְׁחִיטָתָן בִּצְפוֹן' הָעֲזָרָה, 'וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן, וְדָמָן טָעוּן אַרְבַּע מַתָּנוֹת עַל אַרְבַּע קְרָנוֹת' - הֵינוּ שֶׁהַכֹּהֵן צָרִיךְ לַעֲמֹד עַל יַד קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ וְלִתֵּן הַדָּם עַל אַרְבַּע קַרְנוֹתָיו. 'כֵּיצַד?' - בְּאֵיזֶה סֵדֶר הוּא נוֹתֵן אֶת הָאַרְבַּע מַתָּנוֹת? 'עָלָה בַכֶּבֶשׁ' - הוּא הַשִּׁפּוּעַ שֶׁלִּפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ שֶׁמִּמֶּנּוּ עוֹלִין לַמִּזְבֵּחַ, וּמֵהַכֶּבֶשׁ הַגָּדוֹל יוֹצֵא מִימִין כֶּבֶשׁ קָטָן, שֶׁמִּמֶּנּוּ יְכוֹלִים לְהַגִּיעַ אֶל הַסּוֹבֵב הַמַּקִּיף אֶת הַמִּזְבֵּחַ, שֶׁעָלָיו הַכֹּהֵן יָכוֹל לַעֲמֹד וְלִתֵּן הַדָּם עַל קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ, 'וּפָנָה' לְצַד יָמִין 'לַסּוֹבֵב, וּבָא לוֹ לְקֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית' - כִּי בָּהּ הָיָה פּוֹגֵשׁ תְּחִלָּה כְּשֶׁפָּנָה לְיָמִין עַל הַסּוֹבֵב, וְנָתַן שָׁם דָּם עַל הַקֶּרֶן, וְאַחַר־כָּךְ הָלַךְ כָּל צַד מִזְרָח שֶׁל הַסּוֹבֵב עַד שֶׁהִגִּיעַ לְקֶרֶן 'מִזְרָחִית צְפוֹנִית', וְנָתַן שָׁם דָּם עַל הַקֶּרֶן, וּמִשָּׁם הָלַךְ כָּל צַד צָפוֹן, עַד שֶׁהִגִּיעַ לְקֶרֶן 'צְפוֹנִית מַעֲרָבִית', וְנָתַן דָּם עַל הַקֶּרֶן וּמִשָּׁם הָלַךְ כָּל צַד מַעֲרָב, עַד שֶׁהִגִּיעַ לְקֶרֶן 'מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית', וְנָתַן דָּם עַל הַקֶּרֶן, וּבָזֶה נִגְמְרוּ כָּל הָאַרְבַּע מַתָּנוֹת, וּמִשָּׁם יָרַד בְּכֶבֶשׁ קָטָן אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ. 'שְׁיָרֵי הַדָּם' - מַה שֶּׁהָיָה נִשְׁאָר בִּכְלִי שָׁרֵת, 'הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד דְּרוֹמִי' - כִּי שָׁם בְּקֶרֶן דְּרוֹמִית מַעֲרָבִית שֶׁל הַיְסוֹד הָיוּ שְׁנֵי נְקָבִים דַּקִּים, אֶחָד פּוֹנֶה לְמַעֲרָב וְאֶחָד פּוֹנֶה לְדָרוֹם, וְשָׁמָּה שׁוֹפְכִין שְׁיָרֵי הַדָּם, שֶׁל חַטָּאוֹת פְּנִימִיּוֹת הָיוּ שׁוֹפְכִין בַּנָּקָב הַדְּרוֹמִי, וְשֶׁל חַטַּאת חִיצוֹנִיוֹת הָיוּ שׁוֹפְכִין בַּנָּקָב דְּרוֹמִי 'וְנֶאֱכָלִין לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים' - הָיוּ צְרִיכִין לֶאֱכֹל אֶת בְּשַׂר הַחַטֹּאת בְּתוֹךְ קַלְעֵי הֶחָצֵר שֶׁבַּמִּשְׁכָּן אוֹ בְּתוֹךְ עֶזְרַת־כֹּהֲנִים אוֹ עֶזְרַת־יִשְׂרָאֵל בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ 'לִזְכְרֵי כְהֻנָּה' - רַק לִזְכָרִים שֶׁבַּכֹּהֲנִים וְלֹא לִנְקֵבוֹת, בְּכָל מַאֲכָל בֵּין צָלִי בֵּין מְבֻשָּׁל, 'לְיוֹם וָלַיְלָה' - שֶׁצְּרִיכִין לֶאֱכֹל אוֹתוֹ כָּל יוֹם הַהַקְרָבָה וְהַלַּיְלָה שֶׁאַחֲרָיו, כִּי בְּקָדָשִׁים הַלַּיְלָה הוֹלֵךְ אַחַר הַיּוֹם, אֲבָל רַק 'עַד חֲצוֹת' לַיְלָה, כִּי חֲכָמִים עָשׂוּ הַרְחָקָה שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ לֶאֱכֹל אַחַר עֲלוֹת הַשַּׁחַר וְיִתְחַיֵּב כָּרֵת מִשּׁוּם נוֹתָר:

עַד־חֲצוֹת: ׀ .הָעֹלָה – קֹדֶשׁ קָדָשִׁים. שְׁחִיטָתָהּ בַּצָּפוֹן, וְקִבּוּל דָּמָהּ בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן, וְדָמָהּ טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע, וּמְעוּנָהּ הֶפְשֵׁט וְנִתּוּחַ וְכָלִיל ◊ לָאִשִּׁים: ׀ .וּבְחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר וַאֲשָׁמוֹת. אֵלּוּ

עת רצון

ד. 'הָעוֹלָה' - שֶׁהִיא בָּאָה לְחוֹבָה, כְּגוֹן עוֹלַת יוֹלֶדֶת אוֹ מְצֹרָע, אוֹ שֶׁהִיא בָּאָה לִנְדָבָה לְרָצוֹת עַל מִי שֶׁעָבַר עַל מִצְוֹת עֲשֵׂה אוֹ עַל לָאו הַנִּתָּק לַעֲשֵׂה, אוֹ עַל מִי שֶׁהָיָה לוֹ הִרְהוּר עֲבֵרָה, 'קֹדֶשׁ קָדָשִׁים', וּמוֹעָלִין בָּהּ מֵיָּד מִשֶּׁהֻקְדְּשׁוּ, 'שְׁחִיטָתָהּ בְּצָפוֹן' הָעֲזָרָה, 'וְקִבּוּל דָּמָהּ בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן, וְדָמָהּ טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע' - שֶׁהָיָה הַכֹּהֵן עוֹמֵד עַל הָרִצְפָּה וְזוֹרֵק הַדָּם מִן הַכְּלִי שָׁרֵת עַל חַדְּהּ שֶׁל זָוִית מִזְרָחִית צְפוֹנִית, וְהַדָּם מִתְפַּשֵּׁט לִשְׁנֵי הַצְּדָדִין לְמִזְרָח וּלְצָפוֹן, וְכֵן עוֹשֶׂה עַל זָוִית דְּרוֹמִית מַעֲרָבִית, וּמִתְפַּשֵּׁט הַדָּם עַל צְדֵדֵי דְּרוֹמִי וּמַעֲרָבִי, נִמְצָא בִּשְׁתֵּי מַתָּנוֹת מַגִּיעַ לְאַרְבָּעָה צְדָדִין, 'וּטְעוּנָה הֶפְשֵׁט, שֶׁמִּצְוָה לְהַפְשִׁיט אֶת עוֹרָהּ, דִּכְתִיב (ויקרא א, ו): "וְהִפְשִׁיט אֶת הָעוֹלָה"; מַה שָּׁאַיִן כֵּן בִּשְׁאָר זְבָחִים, 'וְנִתּוּחַ, שֶׁחוֹתֵךְ אוֹתָהּ לִנְתָחִים, דִּכְתִיב (שם): "וְנִתַּח אוֹתָהּ לִנְתָחֶיהָ"; 'וְכָלִיל לָאִשִּׁים' - שֶׁכָּל הַנְּתָחִים וְהָרֹאשׁ וְהַקֶּרֶב וְהַכְּרָעַיִם וְהַחֵלֶב אֶת כֻּלָּם מַקְטִירִים עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ:

ה. 'וּבְחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר' - הֵם שְׁנֵי כְּבָשִׂים עֲצֶרֶת שֶׁמַּקְרִיבִין בְּשָׁבוּעוֹת עִם שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, וְהֵם קָדְשֵׁי קָדָשִׁים וְכֵן 'אֲשָׁמוֹת. אֵלּוּ הֵן אֲשָׁמוֹת: אָשָׁם גְּזֵלוֹת' - שֶׁחַיָּב לְהָבִיא אַיִל לְאָשָׁם מִי שֶׁכָּפַר בְּתְבִיעַת מָמוֹן שֶׁל חֲבֵרוֹ וְנִשְׁבַּע לִשָּׁקֶר וְאַחַר־כָּךְ הוֹדָה. 'אָשָׁם מְעִילוֹת' - מִי שֶׁנֶּהֱנָה שְׁוֶה פְּרוּטָה מִן הַהֶקְדֵּשׁ וּמָעַל בְּשׁוֹגֵג - חַיָּב לְהָבִיא אַיִל לְאָשָׁם. 'אָשָׁם שִׁפְחָה חָרוּפָה' - הַבָּא עַל שִׁפְחָה חָרוּפָה שֶׁהִיא חָצְיָהּ שִׁפְחָה וְחָצְיָהּ בַּת־חוֹרִין, וְהִיא מְקֻדֶּשֶׁת לְעֶבֶד עִבְרִי - חַיָּב לְהָבִיא אַיִל לְאָשָׁם. 'אָשָׁם נָזִיר' - נָזִיר שֶׁנִּטְמָא בְּתוֹךְ יְמֵי נְזִירוּתוֹ - חַיָּב לְהָבִיא כֶּבֶשׂ בֶּן שְׁנָתוֹ לְאָשָׁם. 'אָשָׁם מְצֹרָע' - כָּל מְצֹרָע בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ - חַיָּב לְהָבִיא כֶּבֶשׂ בֶּן שְׁנָתוֹ לְאָשָׁם. 'אָשָׁם תָּלוּי' - שֶׁמֵּבִיא אָדָם שֶׁעָבַר עַל סֵפֶק חֵטְא, בַּעֲבֵרוֹת שֶׁחַיָּבִים עַל זְדוֹנָם כָּרֵת וְעַל שִׁגְגָתָן חַטָּאת, כְּגוֹן: שֶׁהָיְתָה לְפָנָיו חֲתִיכַת חֵלֶב וַחֲתִיכַת שׁוּמָן, וְאָכַל אַחַת מֵהֶן וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיזֶה מֵהֶן אָכַל - חַיָּב לְהָבִיא אָשָׁם תָּלוּי. 'שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן, וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן. וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע' - כְּדִין הָעוֹלָה. 'וְנֶאֱכָלִין לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים' - בְּתוֹךְ הָעֲזָרָה. 'לִזְכְרֵי כְהֻנָּה' - וְלֹא לִנְקֵבוֹת, 'בְּכָל מַאֲכָל' - בֵּין צָלִי בֵּין מְבֻשָּׁל. 'לְיוֹם וְלַיְלָה עַד חֲצוֹת' - וְלֹא יוֹתֵר, כְּדֵי לְהַרְחִיק אֶת הָאָדָם מִן הָעֲבֵרָה:

הֵן אֲשָׁמוֹת: אֲשַׁם גְּזֵלוֹת, אֲשַׁם ◦ מְעִילוֹת, אֲשַׁם שִׁפְחָה חֲרוּפָה, אֲשַׁם נָזִיר, אֲשַׁם ◦ מְצוֹרָע, אֲשָׁם תָּלוּי – שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן, וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן, וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע, וְנֶאֱכָלִין לִפְנִים ◦ מִן הַקְּלָעִים, לְזִכְרֵי־כְהֻנָּה, בְּכָל־מַאֲכָל, לְיוֹם וָלַיְלָה עַד־ חֲצוֹת: ו. הַתּוֹדָה וְאֵיל נָזִיר קָדָשִׁים קַלִּים. שְׁחִיטָתָן בְּכָל־מָקוֹם בָּעֲזָרָה, וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע, וְנֶאֱכָלִין בְּכָל־הָעִיר, לְכָל־אָדָם, בְּכָל־מַאֲכָל, לְיוֹם וָלַיְלָה עַד־ חֲצוֹת. הַמּוּרָם ◦ מֵהֶם כַּיּוֹצֵא בָהֶם, אֶלָּא שֶׁהַמּוּרָם נֶאֱכָל ◦ לַכֹּהֲנִים

עת רצון

ו. עַכְשָׁו מַתְחִילָה הַמִּשְׁנָה לְמָנוֹת הַקָּדָשִׁים קַלִּים, שֶׁאֵין מוֹעֲלִים בָּהֶם מִיָּד שֶׁהֻקְדְּשׁוּ, וְאֵינָם נִפְסָלִים אִם יָצָא בִּשָּׂרָם חוּץ לַעֲזָרָה, וְהֵם 'הַתּוֹדָה' - שֶׁהוּא הַקָּרְבָּן שֶׁמְּבִיאִין עַל כָּל נֵס שֶׁעָשָׂה לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּבִפְרָט כְּשֶׁיּוֹצְאִים מִצָּרָה שֶׁהֵם הָאַרְבָּעָה שֶׁצְּרִיכִין לְהוֹדוֹת: יוֹרְדֵי הַיָּם, הוֹלְכֵי מִדְבָּרוֹת, חוֹלֶה שֶׁנִּתְרַפֵּא, וְהַיּוֹצֵא מִבֵּית הָאֲסוּרִים. 'וְאֵיל נָזִיר' - שֶׁהַנָּזִיר מַקְרִיב בְּיוֹם הַשְּׁלֶמֶת יְמֵי נִזְרוֹ קָדָשִׁים קַלִּים. 'שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם בָּעֲזָרָה'- וְאֵינָם צְרִיכִין שְׁחִיטָה בַּצָּפוֹן כְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים 'וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע', כְּזְרִיקַת דַּם הָעוֹלָה הַנ"ל. 'וְנֶאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר' - יְרוּשָׁלַיִם. 'לְכָל אָדָם' - מִיִּשְׂרָאֵל. 'בְּכָל מַאֲכָל' - בֵּין צָלִי בֵּין מְבֻשָּׁל. 'לְיוֹם וָלַיְלָה' - אֲבָל רַק עַד חֲצוֹת; כְּדֵי לְהַרְחִיק אֶת הָאָדָם מִן הָעֲבֵרָה. 'הַמּוּרָם מֵהֶם' - הַדְּבָרִים שֶׁמְּרִימִים וּמַפְרִישִׁים מֵהֶם, שֶׁהֵם: הֶחָזֶה וְהַשּׁוֹק שֶׁל הַקָּרְבָּן תּוֹדָה, אוֹ הַחַלּוֹת שֶׁמַּקְרִיבִין עִמָּהּ, וְכֵן הַמּוּרָם מֵאֵיל הַנָּזִיר, שֶׁהֵם הַזְּרֹעַ בְּשֵׁלָה מִן הָאֵיל, וְהֶחָזֶה וְשׁוֹק וְהַלְּחָמִים שֶׁלּוֹ. 'כַּיּוֹצֵא בָּהֶם' - דִּינָם כְּמוֹ הַתּוֹדָה וְאֵיל נָזִיר בְּעַצְמָם, שֶׁנֶּאֱכָלִים בְּכָל הָעִיר לְיוֹם וָלַיְלָה עַד חֲצוֹת, 'אֶלָּא שֶׁהַמּוּרָם' - חָמוּר בְּדָבָר זֶה שֶׁהוּא 'נֶאֱכָל' רַק 'לַכֹּהֲנִים, לִנְשֵׁיהֶם וְלִבְנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם', וַאֲסוּרִים לְאִישׁ זָר:

לִנְשֵׁיהֶם וְלִבְנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם: ז. שְׁלָמִים קָדָשִׁים קַלִּים. שְׁחִיטָתָן בְּכָל־מָקוֹם בָּעֲזָרָה, וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע, וְנֶאֱכָלִין בְּכָל־הָעִיר, לְכָל־אָדָם, בְּכָל־מַאֲכָל, לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד. הַמּוּרָם ◇ מֵהֶם כַּיּוֹצֵא בָהֶם, אֶלָּא שֶׁהַמּוּרָם נֶאֱכָל ◇ לַכֹּהֲנִים לִנְשֵׁיהֶם וְלִבְנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם: ח. הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר וְהַפֶּסַח קָדָשִׁים קַלִּים. שְׁחִיטָתָן בְּכָל־מָקוֹם בָּעֲזָרָה,

עת רצון

ז. 'שְׁלָמִים' - מִי שֶׁנָּדַב לִבּוֹ לְהָבִיא קָרְבָּן שְׁלָמִים בִּנְדָבָה אוֹ בִּנְדָבָה בְּכָל יְמוֹת הַשָּׁנָה, 'קָדָשִׁים קַלִּים'. וְיֵשׁ לוֹ אֶת הַדִּינִים שֶׁל קָדָשִׁים קַלִּים הַנַּ"ל, 'שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם בָּעֲזָרָה. וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע, וְנֶאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר לְכָל אָדָם בְּכָל מַאֲכָל' - אֲבָל יֵשׁ לוֹ קֻלָּה אַחַת לְגַבֵּי זְמַן הַאֲכִילָה, שֶׁהוּא נֶאֱכָל 'לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא ז, טז): "בְּיוֹם הַקְרִיבוֹ אֶת זִבְחוֹ יֵאָכֵל וּמִמָּחֳרָת"; 'הַמּוּרָם מֵהֶם' - הַיְנוּ הֶחָזֶה וְשׁוֹק, 'כַּיּוֹצֵא בָהֶם' - שֶׁגַּם נֶאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד. "אֶלָּא שֶׁהַמּוּרָם נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים לִנְשֵׁיהֶם וְלִבְנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם' - וַאֲסוּרִים לְזָר:

ח. 'הַבְּכוֹר' - בְּכוֹר זָכָר פָּטֶר רֶחֶם שֶׁל בְּהֵמָה טְהוֹרָה. 'וְהַמַּעֲשֵׂר' - מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה שֶׁל בָּקָר וְצֹאן. 'וְהַפֶּסַח' - קָרְבַּן פֶּסַח הַנִּקְרָב בְּי"ד בְּנִיסָן כֻּלָּם 'קָדָשִׁים קַלִּים, שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם בָּעֲזָרָה' - וְאֵינָם טְעוּנִין צָפוֹן, 'דָּמָן טָעוּן' רַק "מַתָּנָה אֶחָת, וּבִלְבַד שֶׁיִּתֵּן כְּנֶגֶד הַיְסוֹד' - שֶׁיִּתֵּן מַתָּנָה זוֹ עַל אֶחָד מִצְּדֵי הַמִּזְבֵּחַ שֶׁיֵּשׁ כְּנֶגֶד הַיְסוֹד, לְאַפּוֹקֵי צַד מִזְרָח וְדָרוֹם שֶׁאֵין שָׁם יְסוֹד, 'שְׁנֵה בַּאֲכִילָתָן' - אַף־עַל־פִּי שֶׁמַּתַּן דָּמָם שָׁוֶה, אֲבָל בַּאֲכִילָתָן מְשֻׁנִּים הֵם, כִּי 'הַבְּכוֹר נֶאֱכָל' כֻּלּוֹ 'לַכֹּהֲנִים' - לְנְשֵׁיהֶם וְלִבְנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם, 'וְהַמַּעֲשֵׂר' - נֶאֱכָל כֻּלּוֹ 'לְכָל אָדָם', וְאֵין בּוֹ לַכֹּהֲנִים אֲפִלּוּ חֶזֶה וְשׁוֹק, 'וְנֶאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר' - יְרוּשָׁלַיִם, 'בְּכָל מַאֲכָל' - בֵּין צָלִי בֵּין מְבֻשָּׁל, 'לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד'. אֲבָל 'הַפֶּסַח אֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא בַּלַּיְלָה', דִּכְתִיב בּוֹ (שְׁמוֹת יב, ח): "וְאָכְלוּ אֶת הַבָּשָׂר בַּלַּיְלָה הַזֶּה"; 'וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא עַד חֲצוֹת' - כְּשִׁיטַת רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה, שֶׁמִּן הַתּוֹרָה אֵין הַפֶּסַח נֶאֱכָל אֶלָּא עַד חֲצוֹת. 'וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא לִמְנוּיָיו' - לְאוֹתָן שֶׁנִּמְנוּ עָלָיו קֹדֶם שְׁחִיטָתוֹ, כִּדְכְתִיב (שָׁם ד): "תָּכְסוּ עַל הַשֶּׂה"; 'וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא צָלִי, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם ט): "כִּי אִם צְלִי אֵשׁ":

וְדָמָן טָעוּן מַתָּנָה אַחַת, וּבִלְבָד שֶׁיִּתֵּן בְּנֶגֶד הַיְסוֹד. שְׁנָה בַּאֲכִילָתָן: הַבְּכוֹר נֶאֱכָל ◦ לַכֹּהֲנִים, וְהַמַּעֲשֵׂר לְכָל־אָדָם, וְנֶאֱכָלִין בְּכָל־הָעִיר, בְּכָל־מַאֲכָל, לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד. הַפֶּסַח אֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא בַלַּיְלָה, וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא עַד־חֲצוֹת, וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא לִמְנוּיָו, וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא צָלִי:

רִבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת: א. מִקַּל וָחוֹמֶר, ב. מִגְּזֵרָה שָׁוָה, ג. מִבִּנְיַן

עת רצון

בְּרַיְתָא דְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל

בְּנִי! אַחַר־כָּךְ נוֹהֲגִין לוֹמַר בָּרַיְתָא דְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל, כְּדֵי לָצֵאת גַּם חוֹבַת לְמוּד גְּמָרָא וּבְרַיְתָא בְּכָל יוֹם, וּבְחָרוּ דַּוְקָא בִּבְרַיְתָא דְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל, שֶׁהִיא הַתְחָלַת סֵפֶר 'תּוֹרַת־כֹּהֲנִים' שֶׁכָּלוּ מְדַבֵּר מִקָּרְבָּנוֹת, וְיִהְיֶה נֶחְשָׁב כְּאִלּוּ עָסַקְנוּ בַּעֲבוֹדָה, בִּבְחִינַת (הוֹשֵׁעַ יד, ג): "וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ"; וְעוֹד שֶׁיֵּשׁ בָּהּ כָּל הַי"ג מִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת בָּהֶן. נִמְצָא, שֶׁהִיא כְּלָלִיּוּת כָּל דְּרָשׁוֹת חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים בַּגְּמָרָא וּבִבְרַיְתָא וְכוּ', וְלָכֵן בָּהּ דַּיְקָא רָאוּי לָצֵאת יְדֵי חוֹבַת מִצְוַת לְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְגַם סוֹדָהּ רַב מְאֹד, כִּי י"ג מִדּוֹת אֵלּוּ שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת בָּהֶם - הֵן מְכֻוָּנוֹת כְּנֶגֶד י"ג מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים, וְכַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן כז), שֶׁכְּפִי הִזְדַּכְּכוּת חָכְמָתוֹ בִּי"ג מִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת בָּהֶן - כֵּן מְעוֹרֵר אֶת י"ג תִּקּוּנֵי־דִיכְנָא, וְכֵן הִזְדַּכְּכוּת קוֹל רִנָּתוֹ, וְאָז עַל־יְדֵי הַשְׁמָעַת קוֹלוֹ לְבַד בִּלְא דִּבּוּר - הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מוֹשִׁיעוֹ בְּעֵת צָרָתוֹ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רוֹאֶה אֵיזֶה עַכּוּ"ם מֵצֵר לָנוּ וּמוֹשִׁיעֵנוּ מֵהֶם; וְלָכֵן עַכְשָׁו שֶׁאֲנַחְנוּ הוֹלְכִים לוֹמַר רְנָה וְזִמְרָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּפְסוּקֵי דְּזִמְרָה, אֲנַחְנוּ מַזְכִּירִים מִקֹּדֶם אֶת הַי"ג מִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת בָּהֶן, וּמְעוֹרְרִים בָּזֶה הַי"ג מִדּוֹת רַחֲמִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה מְזַדְּכִּין קוֹל רִנָּתֵנוּ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ מִכָּל צָרוֹתֵינוּ. וְלָכֵן תִּכֵּנוֹן הֵיטֵב כִּי מִלְּבַד הַפְּרוּשׁ הַפָּשׁוּט, זֶה סוֹבֵב עַל סְפִירוֹת עֶלְיוֹנוֹת, אֵיךְ שֶׁמִּתְיַחֲדִין יַחַד לְמַעְלָה בָּעוֹלְמוֹת הָעֶלְיוֹנִים, וְכֵן לֵידַע אֲשֶׁר כָּל הַשִּׁנּוּיִים וְהַקְּשָׁיוֹת שֶׁיֵּשׁ בַּתּוֹרָה וְכָל

אָב <> **וְכָתוּב אֶחָד, וּמִבְּנִין אָב וּשְׁנֵי כְתוּבִים, ד. מִכְּלָל וּפְרָט, ה. מִפְּרָט וּכְלָל, ו. כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל – אִי אַתָּה דָּן אֶלָּא כְּעֵין הַפְּרָט, ז. מִכְּלָל שֶׁהוּא**

עת רצון

הַמַּחֲלֹקֶת דִּקְדָּשָׁה שֶׁיֵּשׁ בֵּין תַּנָּאִים וְאָמוֹרָאִים וּבֵין צַדִּיקִים וּכְשֵׁרִים אֲמִתִּיִּים, הַכֹּל כְּדֵי לְגַלּוֹת שֶׁכָּל הַפְּעֻלּוֹת מִשְׁתַּנּוֹת נִמְשָׁכִין מֵאֶחָד הַפָּשׁוּט יִתְבָּרַךְ (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, כְּלָאֵי בְּהֵמָה, הֲלָכָה ד, אוֹת יט); וּצְרִיכִים לְקַשֵּׁר וּלְחַבֵּר הַכֹּל אֶל הָאַחְדוּת הַפָּשׁוּט עַל־יְדֵי י"ג מִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת בָּהֶם.

א) מִכְּלָל וְחָמֵר - אִם מָצִינוּ בְּאֵיזֶה דָּבָר חֻמּוּר בַּתּוֹרָה שֶׁהַתּוֹרָה הִקְלָה בּוֹ אֵיזוֹ קֻלָּה, לְמַדִּים מִמֶּנּוּ אוֹתָהּ קֻלָּה לְדָבָר אַחֵר שֶׁהוּא קַל מִמֶּנּוּ, וְכֵן לְהִפּוּךְ - אִם רוֹאִין שֶׁהֶחֱמִירָה הַתּוֹרָה בְּאֵיזֶה עִנְיָן בְּדָבָר קַל, לְמֵדִין מִמֶּנּוּ שֶׁכָּל־שֶׁכֵּן שֶׁנַּחֲמִיר אוֹתָהּ חֻמְרָה בְּדָבָר הֶחָמוּר מִמֶּנּוּ.

ב) וּמִגְזֵרָה שָׁוָה - גְּזֵרָה הִיא לְשׁוֹן הֲתִיכָה, וּגְזֵרָה שָׁוָה הִיא שֶׁמּוֹצְאִים אוֹתָהּ מִלָּה אוֹ הֲתִיכָה שָׁוָה בִּשְׁנֵי עִנְיָנִים שֶׁבַּתּוֹרָה, וְאָז לְמֵדִים אֶחָד מֵהֶבְרוֹ שֶׁיִּהְיֶה נוֹהֵג בָּזֶה כָּל מַה שֶּׁנּוֹהֵג בָּזֶה, וּבְכָלַל גְּזֵרָה שָׁוָה הִיא מִדַּת הַהֶקֵּשׁ וְהַסְמוּכִין, שֶׁשְּׁנֵי דְּבָרִים כְּתוּבִין זֶה אֵצֶל זֶה בַּתּוֹרָה, וְאִי דּוֹרְשִׁין הֲלָכוֹת מִזֶּה לָזֶה.

ג) מִבְּנִין אָב וְכָתוּב אֶחָד - אֵיזֶה דָּבָר שֶׁבַּתּוֹרָה שֶׁלְּמְדִין מִמֶּנּוּ לְמִקּוֹמוֹת אֲחֵרִים הַסְּתוּמִים נִקְרָא: 'אָב', וְהַדָּבָר הַמְפֹרָשׁ בְּאֵיזֶה מָקוֹם הֲרֵי הוּא בּוֹנֶה וְעוֹשֶׂה הָאָב, שֶׁיִּהְיֶה אָב לְכָל הַתּוֹרָה לִלְמֹד מִמֶּנּוּ, וְלִפְעָמִים הַבִּנְיָן אָב הוּא מַפְסוּק אֶחָד, וְלִפְעָמִים הוּא 'בִּנְיַן אָב וּמִשְּׁנֵי כְתוּבִים' - שֶׁשְּׁנֵי כְתוּבִים מְגַלִּים לָנוּ לִלְמֹד מִזֶּה עַל זֶה וּמִזֶּה עַל זֶה, וּמִבֵּין שְׁנֵיהֶם אַתָּה לוֹמֵד לִמְקוֹמוֹת אֲחֵרִים לִתֵּן עֲלֵיהֶם כָּל מַה שֶּׁנֶּאֱמַר בָּזֶה וּבָזֶה, וּ'בִּנְיַן אָב' גַּם נִקְרָא בִּלְשׁוֹן חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: 'מַה מָּצִינוּ'.

ד) מִכְּלָל וּפְרָט - כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר בַּתּוֹרָה דָּבָר הַכּוֹלֵל הַרְבֵּה דְּבָרִים, וְאַחַר־כָּךְ פֵּרֵט הַכָּתוּב בָּזֶה עִנְיָן מְפֹרָט, אֲמִרְינַן שֶׁאֵין בַּכְּלָל אֶלָּא מַה שֶּׁבַּפְּרָט.

ה) וּמִפְּרָט וּכְלָל - אִם הַפְּרָט מֻקְדָּם וְהַכְּלָל מְאֻחָר, נַעֲשֶׂה כְּלָל מוֹסִיף עַל הַפְּרָט וְאִיתְרַבִּי כָּל דָּבָר שֶׁדּוֹמֶה לְהַכְּלָל אֲפִלּוּ לֹא נִכְתְּבוּ בְּפֵרוּשׁ.

ו) **כְּלָל** וּפְרָט וּכְלָל אִי אַתָּה דָּן אֶלָּא כְּעֵין הַפְּרָט - אִם הַתּוֹרָה כּוֹתֶבֶת אֵיזֶה כְּלָל וְאַחַר־כָּךְ פּוֹרֶטֶת כַּמָּה דְּבָרִים, וְאַחַר־כָּךְ חוֹזֶרֶת וְכוֹתֶבֶת כְּלָל שֵׁנִי, אָז אֵין אַתָּה דָּן אֶלָּא כְּעֵין הַפְּרָט, שֶׁכָּל מַה שֶּׁבַּכְּלָל צָרִיךְ לִהְיוֹת דּוֹמֶה לַפְּרָט.

ז) מִכְּלָל שֶׁהוּא צָרִיךְ לִפְרָט וּמִפְּרָט שֶׁהוּא צָרִיךְ לְכְלָל - לִפְעָמִים הַכְּלָל אֵינוֹ

צָרִיךְ לִפְרָט, וּמִפְּרָט שֶׁהוּא צָרִיךְ לִכְלָל, ח. וְכָל־דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא מִן־הַכְּלָל ◦◦ לְלַמֵּד – לֹא לְלַמֵּד עַל עַצְמוֹ יָצָא, אֶלָּא לְלַמֵּד עַל־הַכְּלָל כֻּלּוֹ יָצָא. ט. וְכָל־דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל, וְיָצָא לִטְעוֹן טָעוּן אַחֵר שֶׁהוּא כְּעִנְיָנוֹ – יָצָא לְהָקֵל וְלֹא לְהַחְמִיר. י. וְכָל־דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל, וְיָצָא לִטְעוֹן טָעוּן אַחֵר

עת רצון

מִפְרָשׁ לְעַצְמוֹ וְיֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק אִם הַכַּוָּנָה בּוֹ עֲנִין פְּרָטִי, וּבָא הַפְּרָט אַחֲרָיו לְפָרְשׁוֹ וּלְבָאֲרוֹ, וְאָז מָרְבִּין כָּל מַה שֶּׁדּוֹמֶה לְהַפְּרָט וְלֹא אוֹמְרִין שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת בְּדִיּוּק כְּמוֹ הַפְּרָט, כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִין בִּכְלָל וּפְרָט, כִּי כָּאן הַפְּרָט בָּא לְבָאֵר אֶת הַכְּלָל, וּלְלַמֵּד שֶׁמַּרְבִּין כָּל הַדּוֹמֶה לוֹ, וְכֵן לִפְעָמִים פְּרָט אֵינוֹ מְבָרֵר כָּל צָרְכּוֹ, וְאִי אֶפְשָׁר לְדָרְשׁוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא, כִּי הַכְּלָל עוֹמֵד לְנֶגְדּוֹ, וְלָכֵן אֵין אוֹמְרִים שֶׁהַפְּרָט צָרִיךְ לַכְּלָל לְפָרְשׁוֹ וּלְבָאֲרוֹ, וְהַכְּלָל מְרֻבֶּה כָּל מַה שֶּׁדּוֹמֶה לַפְּרָט.

ח) וְכָל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא מִן הַכְּלָל לְלַמֵּד, לֹא לְלַמֵּד עַל עַצְמוֹ יָצָא, אֶלָּא לְלַמֵּד עַל הַכְּלָל כֻּלּוֹ יָצָא - לְפְעָמִים יֵשׁ כְּלָל שֶׁכּוֹלֵל הַכֹּל, וְאַחַר־כָּךְ יָצָא דָּבָר אֶחָד מִן הַכְּלָל לְלַמֵּד אֵיזוֹ הֲלָכָה - אָז אוֹמְרִים שֶׁדָּבָר שֶׁיָּצָא מִן הַכְּלָל לֹא יָצָא לְלַמֵּד רַק לְעַצְמוֹ, אֶלָּא לְלַמֵּד עַל הַכְּלָל כֻּלּוֹ, וְכֻלָּם מְקַבְּלִין אוֹתָהּ הֲלָכָה כְּמוֹ הַדָּבָר שֶׁיָּצָא מִן הַכְּלָל.

ט) וְכָל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לִטְעוֹן טָעוּן אַחֵר שֶׁהוּא כְּעִנְיָנוֹ יָצָא לְהָקֵל וְלֹא לְהַחְמִיר - לִפְעָמִים יֵשׁ דָּבָר שֶׁמּוּבָן מֵאֵילָיו, שֶׁהוּא בְּתוֹךְ הַכְּלָל, וְהוֹצִיאוֹ הַפָּסוּק לְכָתְבוֹ בִּפְנֵי עַצְמוֹ, אֲבָל לֹא נִכְתְּבוּ בּוֹ כָּל הַחֲמִרוֹת שֶׁנִּכְתְּבוּ בַּכְּלָל, רַק חֻמְרָא אַחַת נִכְתְּבָה בּוֹ מִבֵּין כָּל הַחֲמִרוֹת שֶׁל הַכְּלָל, שֶׁזֶּהוּ טַעַן אֶחָד, הַיְנוּ מַשָּׂא אֶחָד שֶׁהוּא כְּעִנְיָנוֹ שֶׁל הַכְּלָל - אָז אֲמָרִינָן שֶׁיָּצָא מִן הַכְּלָל לְהָקֵל עַל עַצְמוֹ וְלֹא לְהַחְמִיר וְלִתֵּן בּוֹ חֻמְרוֹת יוֹתֵר מִמַּה שֶּׁכָּתוּב בּוֹ.

י) וְכָל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לִטְעוֹן טָעוּן אַחֵר שֶׁלֹּא כְּעִנְיָנוֹ יָצָא לְהָקֵל וּלְהַחְמִיר - וְלִפְעָמִים יֵשׁ דָּבָר שֶׁמּוּבָן מֵאֵלָיו שֶׁהוּא בְּתוֹךְ הַכְּלָל, וּמִמֵּילָא כָּל חֻמְרוֹת הַכְּלָל נוֹהֲגוֹת בּוֹ, וְהוֹצִיאוֹ הַפָּסוּק מִן הַכְּלָל לְהוֹסִיף בּוֹ אֵיזוֹ חֻמְרָה שֶׁלֹּא נִמְצֵאת בַּכְּלָל, שֶׁזֶּהוּ טַעַן אַחֵר שֶׁלֹּא כְּעִנְיָנוֹ, אָז אֵין אוֹמְרִין שֶׁבָּא הַכָּתוּב לְהוֹסִיף בּוֹ עוֹד חֻמְרָה אַחַת עַל כָּל הַחֻמְרוֹת שֶׁל הַכְּלָל, וְיִהְיוּ נוֹהֲגִים בּוֹ כָּל חֻמְרוֹת הַכְּלָל עִם גַּם חֻמְרָה נוֹסֶפֶת,

שֶׁלֹּא בְעַנְיָנוֹ – יָצָא לְהַקֵּל וּלְהַחְמִיר. יא. וְכָל־ דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל, וְיָצָא לִדּוֹן בְּדָבָר חָדָשׁ – אִי אַתָּה יָכוֹל <> **לְהַחֲזִירוֹ לִכְלָלוֹ, עַד שֶׁיַּחֲזִירֶנּוּ הַכָּתוּב לִכְלָלוֹ בְּפֵרוּשׁ: יב. וְדָבָר הַלָּמֵד מֵעִנְיָנוֹ וְדָבָר הַלָּמֵד מִסּוֹפוֹ: יג. וְכֵן שְׁנֵי כְתוּבִים הַמַּכְחִישִׁים זֶה אֶת־זֶה, עַד שֶׁיָּבֹא הַכָּתוּב הַשְּׁלִישִׁי וְיַכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם:**

יְהוּדָה בֶן תֵּימָא אוֹמֵר: חֱוֵי עַז כַּנָּמֵר, וְקַל כַּנֶּשֶׁר, וְרָץ כַּצְּבִי, וְגִבּוֹר כָּאֲרִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹן אָבִיךָ שֶׁבַּשָּׁמַיִם: הוּא הָיָה אוֹמֵר: עַז פָּנִים לַגֵּיהִנֹּם, וּבוֹשֶׁת פָּנִים לְגַן עֵדֶן:

עת רצון

אֶלָּא אוֹמְרִים שֶׁיָּצָא לְהָקֵל בּוֹ, כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים בַּמִּדָּה הַקּוֹדֶמֶת, וְאֵין הַחֻמְרוֹת הָאֲחֵרוֹת נוֹהֲגוֹת בּוֹ, וְלֹא בֵּאֵר הַכָּתוּב אֶלָּא לְהַחְמִיר בּוֹ חֶמְרָה זוֹ בִּלְבָד.

יא) וְכָל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לִדּוֹן בְּדָבָר חָדָשׁ, אִי אַתָּה יָכוֹל לְהַחֲזִירוֹ לִכְלָלוֹ עַד שֶׁיַּחֲזִירֶנּוּ הַכָּתוּב לִכְלָלוֹ בְּפֵרוּשׁ - אִם הָיָה אֵיזֶה דָּבָר בְּתוֹךְ הַכְּלָל, וְיָצָא מִן הַכְּלָל לָדוּן בּוֹ דָּבָר חָדָשׁ לְגַמְרֵי, הִפְךְ מִן הַכְּלָל - אֲזַי אֲמִרִינָן שֶׁיָּצָא לְגַמְרֵי מִן הַכְּלָל, וְשֶׁלֹּא לָדוּן בּוֹ שְׁאָר הַדִּינִים שֶׁל הַכְּלָל, אֶלָּא אִם־כֵּן פֵּרֵשׁ בּוֹ הַכָּתוּב לְהָבִיא שֶׁיְּהֵא נוֹהֵג בּוֹ הַדִּינִים שֶׁל הַכְּלָל.

יב) וְדָבָר הַלָּמֵד מֵעִנְיָנוֹ וְדָבָר הַלָּמֵד מִסּוֹפוֹ - לְפָעָמִים הַדָּבָר סָתוּם וְאֵין יוֹדְעִים בְּאֵיזֶה פֶּרֶט הַכָּתוּב מְדַבֵּר - אֲזַי אַתָּה לוֹמֵד מֵעִנְיָנוֹ, כְּלוֹמַר מֵעִנְיַן הַדְּבָרִים שֶׁהַפָּסוּק מְדַבֵּר מֵהֶם, שֶׁבְּוַדַּאי גַּם כָּאן הַפָּסוּק מְדַבֵּר מִן הַדָּבָר שֶׁהוּא דּוֹמֶה לוֹ, וְלִפְעָמִים מִסּוֹפָהּ שֶׁל הַפָּרָשָׁה אַתָּה לָמֵד עַל תְּחִלָּתָהּ לְבָאֳרָהּ בְּמָה הַכָּתוּב מְדַבֵּר, וְזֶה נִקְרָא: 'דָּבָר הַלָּמֵד מִסּוֹפוֹ'.

יג) וְכֵן שְׁנֵי כְתוּבִים הַמַּכְחִישִׁים זֶה אֶת זֶה, עַד שֶׁיָּבֹא הַכָּתוּב הַשְּׁלִישִׁי וְיַכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם - לְפָעָמִים יֵשׁ שְׁנֵי פְּסוּקִים הַסּוֹתְרִים זֶה אֶת זֶה, וְאֵין אַתָּה יוֹדֵעַ עַל אֵיזֶה מֵהֶם לִסְמֹךְ - אֲזַי תְּחַפֵּשׂ בַּתּוֹרָה עַד שֶׁתִּמְצָא פָּסוּק שְׁלִישִׁי שֶׁמַּכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם, וְאָז יִהְיֶה שָׁלוֹם בֵּין כֻּלָּם.

בְּנִי! אַחַר שֶׁסִּדַּרְנוּ אֶת כָּל סֵדֶר הַקָּרְבָּנוֹת וְגַם לָמַדְנוּ מִקְרָא, מִשְׁנָה וּגְמָרָא, וְלָכֵן מְבַקְּשִׁים וּמִתְפַּלְּלִים לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁיִּבְנֶה אֶת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהוּא מְקוֹם הַקָּרְבָּנוֹת, וְשֶׁיִּתֵּן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתוֹ, וְגַם בְּנֵין

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה־יי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּבָּנֶה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, לַעֲשׂוֹת חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם:

ואומרים קדיש יָתוֹם:

קַדִּישׁ

יִתְגַּדַּל [בריעה] וְיִתְקַדַּשׁ <> שְׁמֵהּ רַבָּא אמן [בן יהי רצון] ,
בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ, וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ,
וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ, אמן [בן יהי רצון]. בְּחַיֵּיכוֹן
וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־ יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן
קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. אמן [בן יהי רצון]

עת רצון

בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ הוּא בִּנְיַן הַדַּעַת (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן יג); וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ברכות לג.): 'כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דֵּעָה כְּאִלּוּ נִבְנָה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בְּיָמָיו'; וְלָכֵן עַל־יְדֵי בִּנְיַן הַדַּעַת וְהַמֹּחִין - נִזְכֶּה לְקַבֵּל חֶלְקֵנוּ שֶׁבַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה.

עִנְיַן קַדִּישׁ

בְּנֵי! צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע שֶׁהַקַּדִּישׁ הַזֶּה שֶׁבֵּין הַקָּרְבָּנוֹת וּבֵין הוֹדוּ - שַׁיָּךְ לַחַזָּן, וְהַהָכְרֵחַ לְאָמְרוֹ, וְאִם אֵין מְנַיֵּן, יְמַתִּין עַד שֶׁיִּהְיֶה מְנַיֵּן, כִּי בַּקַּדִּישׁ הַזֶּה הוּא מַעֲלָה אֶת עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה אֶל עוֹלָם הַיְצִירָה, וְאִם לֹא מַקְפִּיד עַל הַקַּדִּישׁ הַזֶּה - הֲרֵי מְשַׁנֶּה וּמְהַפֵּךְ עוֹלָמוֹת; לָכֵן צָרִיךְ לְהִזָּהֵר בְּקַדִּישׁ זֶה מְאד מְאד, כִּי בָּאֱמֶת הַתְּפִלָּה הִיא בְּטוּל אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא (לקוטי־הלכות, כלאי הכרם, הלכה ב, אות ט), וְעַל־כֵּן יֵשׁ אַרְבָּעָה חֲלָקִים בַּתְּפִלָּה שֶׁהֵם כְּנֶגֶד הָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: 'אֲצִילוּת', 'בְּרִיאָה', 'יְצִירָה', 'עֲשִׂיָּה' כַּיָּדוּעַ (שער־הכוונות, דרושי תפלת־השחר, דרוש א), דְּהַיְנוּ: קְרֻבָּנוֹת, וּפְסוּקֵי־דְזִמְרָה, וּבִרְכַת קְרִיאַת־שְׁמַע, וּתְפִלַּת שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה; כִּי בִּתְחִלָּה צָרִיךְ לְתַקֵּן אַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת, שֶׁהֵם בְּשָׁרְשָׁם אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת הַוָ"ה בָּרוּךְ־הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ, שֶׁזֶּה סוֹד אַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא [בריעה] **מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא**
יִתְבָּרַךְ [בריעה], **וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם,**
וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא
בְּרִיךְ [בריעה] **הוּא, אָמֵן** [כן יהי רצון] **לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא,**
שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא,
וְאִמְרוּ אָמֵן [בריעה] **. אָמֵן** [כן יהי רצון]

עת רצון

'אֲצִילוּת', 'בְּרִיאָה', 'יְצִירָה', 'עֲשִׂיָּה', כִּי אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לָבוֹא אֶל בְּטוּל אֲמִתִּי אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא עַד שֶׁלֹּא יִרְצֶה שׁוּם דָּבָר אֶלָּא אֶת הַקְּדוּשַׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, וְיִהְיֶה בָּטֵל וּמְבֻטָּל אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, אֶלָּא כְּשֶׁמִּתְקַנִּים כָּל הַמִּדּוֹת הָרָעוֹת הַנִּמְשָׁכוֹת מֵאַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן ד), שֶׁהֵם הָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת. וְלָכֵן צְרִיכִים בַּתְּפִלָּה לְסַדֵּר אַרְבָּעָה חֶלְקֵי הַתְּפִלָּה, דְּהַיְנוּ קְרֻבָנוֹת, וּפְסוּקֵי־דְזִמְרָה, וּבְרָכוֹת קְרִיאַת־שְׁמַע וּתְפִלַּת שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה, כְּדֵי לְבָרֵר וּלְתַקֵּן אַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת וְכֵן הָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת, וְאָז זוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל בְּטוּל אֱמֶת שֶׁהוּא בְּגִמַר תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה, שֶׁהוּא כְּנֶגֶד עוֹלָם הָ'אֲצִילוּת', שֶׁשָּׁם עִקַּר הַבִּטּוּל אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְעִקַּר הַבִּטּוּל - לְאַחַר שֶׁמִּסַּיֵּם הַשְׁלִיחַ־צִבּוּר תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה, שֶׁאָז נוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם וּמוֹסְרִים נַפְשָׁם לַהַוָי"ה בָּרוּךְ־הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ, וְזֶה בְּטוּל אֶל הָאֵין־סוֹף, וְלָכֵן אוֹמְרִים וְדוּי קֹדֶם נְפִילַת־אַפַּיִם שֶׁהוּא הַבְּטוּל; כִּי אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ אֶל בְּטוּל אֶל הָאֵין־סוֹף, כִּי אִם עַל־יְדֵי 'וִדּוּי דְּבָרִים', וְזֶה סוֹד הַקְּדִישִׁים שֶׁאוֹמְרִים בֵּין עוֹלָם לְעוֹלָם, דְּהַיְנוּ בֵּין הַקָּרְבָּנוֹת לְפִסּוּקֵי־דְזִמְרָה, וְכֵן בֵּין יִשְׁתַּבַּח לְיוֹצֵר, כִּי אָנוּ צְרִיכִים לְתַקֵּן כָּל הָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת, שֶׁהֵם הָאַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת, שֶׁיִּהְיוּ כֻּלָּם קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים, כְּדֵי שֶׁכֻּלָּם יִתְעַלּוּ וְיִכָּלְלוּ לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְיִתְבַּטְּלוּ כֻּלָּם בְּאוֹר אֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְאָז יֵדַע כִּי הַוָי"ה הוּא אֱלֹהִים, שֶׁזֶּה עַלְמָא־דְּאָתֵי, וְזֶה הַקְּדִישׁ - שֶׁהוּא הַגְדָּלַת שְׁמוֹ הַגָּדוֹל יִתְבָּרַךְ "יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא"; כִּי עִקַּר גְּדֻלַּת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ הִיא כְּשֶׁמִּתְגַּלֶּה אֲשֶׁר הַוָי"ה הוּא הָאֱלֹהִים, אֲשֶׁר הוּא הַשֵּׁם מָלֵא, שֵׁם הַגָּדוֹל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים קד, א): "יְהוָה אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְאֹד"; הַיְנוּ שֶׁשֵּׁם הַוָי"ה אֱלֹהִי"ם הוּא גָּדוֹל מְאֹד; כִּי זֶה הַשֵּׁם שֶׁמִּתְיַחֵד וְנִכְלָל שֶׁיִּהְיֶה לָעֲתִיד, שֶׁיִּהְיֶה הַוָי"ה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

וְעַל־כֵּן עִקַּר כַּוָּנַת הַקְּדִישׁ הִיא לְיַחֵד וּלְחַבֵּר שְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת אֱלֹהִי"ם עִם שְׁלֹשָׁה

עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבָּנָן וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל־
תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן, דְּעַסְקִין בְּאוֹרַיְתָא קַדִּישְׁתָּא,
דִּי בְאַתְרָא הָדֵין וְדִי בְכָל־אֲתָר וַאֲתָר, יְהֵא לָנָא
וּלְהוֹן וּלְכוֹן חִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי, מִן קֳדָם ◇ מָארֵי
שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא, חַיִּים וְשָׂבָע וִישׁוּעָה
וְנֶחָמָה וְשֵׁיזָבָא וּרְפוּאָה וּגְאֻלָּה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה
וְרֶוַח וְהַצָּלָה, לָנוּ וּלְכָל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

עת רצון

שְׁמוֹת הָוָי"ה, שֶׁזֶּה סוֹד הַוָּי"ה הוּא הָאֱלֹהִי"ם. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי הַקַּדִּישׁ נִכְלָל עוֹלָם בְּעוֹלָם שֶׁלְּמַעְלָה מִמֶּנּוּ, כִּי עִקַּר הַכְּלָלִיּוּת הִיא בְּסוֹד הַוָּי"ה אֱלֹהִי"ם, הַיְנוּ שֶׁיֵּדַע שֶׁהַכֹּל טוֹב, וְכָל מְאֹרָעוֹתָיו הֵם לְטוֹבָתוֹ, כִּי כָּל מַה שֶּׁעוֹלִים וְנִכְלָלִים מִדַּרְגָּה לְדַרְגָּה וּמֵעוֹלָם לְעוֹלָם - כָּל זֶה הוּא סוֹד הַבִּטּוּל, וְאָז לְפִי הָעֲלִיָּה וְהִכְלָלוּת - כֵּן זוֹכִים לְיֵדַעַת', דְּהַיְנוּ לְהַגְדִּיל דַּעְתּוֹ בְּכָל פַּעַם, וּלְהָבִין שֶׁהַכֹּל לְטוֹבָתוֹ, שֶׁזֶּה הַקַּדִּישׁ שֶׁבֵּין עוֹלָם לְעוֹלָם, שֶׁעַל־יָדוֹ עוֹלִים מֵעוֹלָם לְעוֹלָם; כִּי הַקַּדִּישׁ הוּא הַגְּדֻלַּת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִטְהָרִים וְנִתְקַדְּשִׁים כָּל הָעוֹלָמוֹת, עַד שֶׁזּוֹכִים אַחַר־כָּךְ לָבוֹא אֶל בְּטוּל גָּמוּר אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְאָז זוֹכֶה לְדַעַת גְּדוֹלָה בִּשְׁלֵמוּת, וְיוֹדֵעַ בִּידִיעָה שְׁלֵמָה שֶׁהַכֹּל לְטוֹבָתוֹ. וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר בְּקַדִּישׁ זֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי הוּא עִנְיַן הָעִמּוּד שֶׁיֵּשׁ בְּכָל הַיְכָל, עַלָּא וְתַתָּא בְּכָל עוֹלָם וְעוֹלָם, וְדֶרֶךְ הָעִמּוּד הַזֶּה עוֹלִים וְנִכְלָלִים כָּל אֶחָד בַּחֲבֵרוֹ, עַד שֶׁנַּעֲשִׂים כָּל הָעוֹלָמוֹת אֶחָד. וְעַל־כֵּן הַקַּדִּישׁ מַתְבָּר 'שַׁלְשָׁלְאִין דְּפַרְזְלָא' (שובב מנעולין של ברזל) (זהר תרומה, קכט:), וְהַקַּדִּישׁ הוּא עֲלִיַּת הַקְּדֻשָּׁה אֶל הָאוֹר הָעֶלְיוֹן לְהִתְכַּלֵּל זֶה בָּזֶה, בְּהָאֲרַת אַחְדּוּת אוֹר אֵין־סוֹף, וַאֲנַחְנוּ יְרֵאִים פֶּן עַל־יְדֵי עֲלִיַּת הָעוֹלָמוֹת יִתְאַחֲזוּ וְיַעֲלוּ גַּם הַחִיצוֹנִים עִמָּהֶם וְיִינָקוּ, לָזֹאת אָנוּ אוֹמְרִים קַדִּישׁ שֶׁהוּא שָׁבַח גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, וּצְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד לַעֲנוֹת: "אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא", שֶׁמַּעֲלָתוֹ אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, כַּמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (וילך רפה:): 'מַאי אַגְרַיְהוּ? דְּכַד יִפֵּק בַּר־נָשׁ מֵהַאי עָלְמָא דְּהַוָה שׁוֹמֵר לְאַתְבָּא אָמֵן; מַאי 'שׁוֹמֵר'?

נכון שיפסע ג' פסיעות ויאמר:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

עת רצון

כְּלוֹמַר: נָטִיר הַאי בְּרָכָה דְּאָמַר הַהוּא דְּמְבָרֵךְ, וּמְחַכֶּה לֵהּ לְאַתְבָא: 'אָמֵן', כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ - נְשָׁמָתֵיהּ סַלְקָא, וּמַכְרְזֵי קַמֵּיהּ: "פִּתְחוּ שְׁעָרִים"'. וְוַדַּאי לְלִבּוּשׁ קֹדֶשׁ שֶׁל ש"ע נִהוֹרִין. 'תָּאנָא: כָּל מָאן דְּשָׁמַע בְּרָכָה וְלָא אִתְפַּוֵּן בְּאָמֵן נָחִית לַאֲבָדוֹן. וְתָאנָא: מָאן דְּנָחִית לַאֲבָדוֹן לָא סָלִיק לְעַלְמִין, וְהַהוּא אִקְרֵי גְּבַר דְּאִשְׁתָּצֵי וְאִתְאֲבִיד מִכָּלְהוּ עַלְמִין. וְתָאנָא: לְהַהוּא אֲתַר נָחְתִין לְהַנְהוּ גִּבְרֵי דְּמְבַזֵּי לְאַתְבָא אָמֵן, וְעַל אָמֵן סַגִּיאִין דְּאִתְאֲבִידוּ מִנַּיהּ דְּלָא חָשִׁיב לְהוּ - דַּיְנִין לֵהּ בְּגֵיהִנֹּם, וְאִתְאֲבִיד וְלָא סָלִיק לְעָלְמִין'.

מָאן אָמֵן? יאהדונה"י - אל"ף מ"ם נו"ן - ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן - אדנ"י. וּמִי שֶׁאֵינוֹ עוֹנֶה אָמֵן, עָלָיו נֶאֱמַר(תְּהִלִּים פּג, יז): "מַלֵּא פְּנֵיהֶם קָלוֹן"; שְׁמֵן אל"ף נַעֲשָׂה אֶפֵּ"ל, מֵ"ם נו"ן - בְּגִימַטְרִיָה: קָלוֹ"ן (עֵין שַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת, דְּרוּשֵׁי חַג־הַפּוּרִים דְּרוּשׁ א); וְיוֹשֵׁב בְּגֵיהִנּוֹם בְּחֹשֶׁךְ שֶׁל מִצְרַיִם. (זֹהַר וַיֵּלֶךְ, רפה:): 'וְאִי אִיהוּ קַדִּישׁ שְׁמַיָּה דְּקַדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא בְּאָמֵן - סָלִיק דַּרְגָּא בָּתַר דַּרְגָּא לְאִתְעַדְּנָא מַהַאי עַלְמָא־דְּאָתֵי דְּנָגִיד תְּדִיר'. וּפָנָיו מְאִירִים בש"ע נִהוֹרִין, דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא; וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְהַזְהֵר לַעֲנוֹת: "אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא" וְ"אָמֵן".

וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַּע אָהוּבִי, בְּנִי, כִּי עַל־יְדֵי עֲנִיַּת אָמֵן מְזַכִּכִין הַנֶּפֶשׁ, שֶׁתְּקַבֵּל הָאָרָה וְחִיּוּת גְּדוֹלָה בְּכָל הַתּוֹרָה וּמִצְווֹת שֶׁיִּלְמֵד וְיקַיֵּם, וּמִי שֶׁהוּא כְּמֵת בְּלִי חִיּוּת, וְגַם אֵינוֹ שׁוֹמֵר לִהְיוֹת מַעֲוֹנֵי אָמֵן בְּכָל כֹּחוֹ, שֶׁעַל־יָדוֹ יִתְעוֹרֵר לוֹ הַחִיּוּת - יוֹרֵד לַאֲבָדוֹן, חֹשֶׁךְ כָּפֶל, חֹשֶׁךְ שֶׁל מִצְרַיִם לָרְשָׁעִים, שֶׁהָיָה לָהֶם חֹשֶׁךְ וְלֹא אוֹר בַּעֲשִׂיַּת הַמִּצְווֹת. וְלָזֶה מִי שֶׁאֵינוֹ נִזְהָר בְּאָמֵן וּמְבַטְּלוֹ בִּשְׁאָט נָפֶשׁ קַלָּה - עֲנֻשׁוֹ אֹפֶל וְקָלוֹן וְלֹא סַלְקִין לֵהּ לְעָלְמִין שֶׁל גַּן־עֵדֶן עֶלְיוֹן וְתַחְתּוֹן, אֶלָּא סַלְקִין לֵהּ שֶׁיִּתְגַּלְגֵּל בָּעוֹלָם־הַזֶּה עַד שֶׁיְּרַצֶּה עֲוֹנוֹ, וְיִהְיֶה בְּעֵינֵי עַצְמוֹ אֲבִיד מִכְּלָא (זֹהַר־חָדָשׁ רכג:). וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (מִדְרַשׁ־רַבָּה, כִּי תָּבֹא, פָּרָשָׁה ז, סִימָן א): 'כָּל מִי שֶׁעוֹנֶה אָמֵן בָּעוֹלָם־הַזֶּה - זוֹכֶה לַעֲנוֹת אָמֵן לֶעָתִיד לָבוֹא'; וַעֲנִיַּת אָמֵן בְּקַדִּישׁ מוֹצִיאָה אֶת נִשְׁמוֹת הָרְשָׁעִים מִגֵּיהִנּוֹם, כַּמּוּבָא (יַלְקוּט יְשַׁעְיָה, רְמז תכט): 'אַל תִּקְרֵי (יְשַׁעְיָהוּ כו, ב): "שֹׁמֵר אֱמֻנִים", אֶלָּא: "שֶׁאוֹמְרִים אָמֵן"; שֶׁבִּשְׁבִיל אָמֵן אֶחָד שֶׁעוֹנִים מִתּוֹךְ גֵּיהִנּוֹם - נְצוֹלִים מִתּוֹכוֹ'; וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְהַזְהֵר בַּעֲנִיַּת אָמֵן בְּעֵת אָמְרוֹ קַדִּישׁ, וְאָסוּר לְדַבֵּר אָז, כִּי עֲוֹנוֹ גָּדוֹל עַד מְאֹד. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ אַגָּדָה, בְּרֵאשִׁית, אות עט): 'עַמֵּי הָאָרֶץ

טוב לסמוך פסוקי הודו לה' וגו' לסדר הקרבנות ואיזהו מקומן כמה שאפשר, וכן על פי הסוד צריך להסמיך פסוקי הודו לזמירות (בא"ח ש"א מקץ יא).

הודו

הוֹדוּ לַיהוָה יאהדונהי קִרְאוּ בִשְׁמוֹ, הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילֹתָיו: שִׁירוּ לוֹ זַמְּרוּ־לוֹ, שִׂיחוּ בְּכָל־נִפְלְאֹתָיו: הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קָדְשׁוֹ, יִשְׂמַח לֵב מְבַקְשֵׁי

עת רצון

שֶׁאֵינָם יוֹדְעִים לֹא לִקְרוֹת וְלֹא לִשְׁנוֹת וְלֹא לִדְרֹשׁ וְהֵם נִכְנָסִים לְתוֹךְ בָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת וְעוֹנִים: 'אָמֵן' - אֲפִלּוּ אֵין בְּיָדָם, אֶלָּא שְׂכַר 'אָמֵן' זֶה - דַּיָּם'.

וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲהוּבִי, בְּנִי, שֶׁעַל־יְדֵי קְדִישׁ זֶה שֶׁאוֹמְרִים אַחַר הַקְּרֻבָּנוֹת - נִכְלֶלֶת הָעֲשִׂיָּה בִּיצִירָה, אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה מִגְּדֶל הַתִּקּוּנִים שֶׁנַּעֲשָׂה מִקְּדִישׁ זֶה; וְאַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁיְּכַוֵּן בְּפֵרוּשׁ הַמִּלּוֹת בְּעֵת שֶׁיֹּאמַר הַחַזָּן אֶת הַקְּדִישׁ, וְיַעֲנֶה אָמֵן בְּכֹחַ גָּדוֹל, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שבת קיט:) 'כָּל הָעוֹנֶה אָמֵן בְּכָל כֹּחוֹ פּוֹתְחִים לוֹ שַׁעֲרֵי גַּן־עֵדֶן'; אַשְׁרֵי לוֹ.

עִנְיַן פְּסוּקֵי הוֹדוּ

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, שֶׁכָּל הַפְּסוּקִים שֶׁאוֹמְרִים בֵּין הַקְּרֻבָּנוֹת לְבֵין בָּרוּךְ שֶׁאָמַר, הֵם פְּסוּקֵי יִחוּד, כְּדֵי לְגַלּוֹת אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אָנוּ מְפַחֲדִים פֶּן וְאוּלַי יִתְגַּבְּרוּ הַקְּלִפּוֹת שֶׁל עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, וְיִרְצוּ לְבַלְבֵּל אֶת הָאָדָם וּלְנַתְּקוֹ מֵהַדְּבֵקוּת בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, לָזֹאת תִּקְּנוּ לוֹמַר: "הוֹדוּ לַיהוָ"ה קִרְאוּ בִשְׁמוֹ". שֶׁזֶּה הַמִּזְמוֹר נִתְקַן לְהַכְנִיעַ אֶת הַקְּלִפּוֹת שֶׁבִּיצִירָה, כִּי נִתְעוֹרְרִים נֶגֶד עֲשִׂיָּה שֶׁעוֹלִים בִּיצִירָה, וְעַל־יְדֵי שֶׁמַּזְכִּירִים גְּדֻלַּת הַבּוֹרֵא - נִכְנָעִים (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן כה); כִּי בֶּאֱמֶת אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָדָם צָרִיךְ לְהַכְנִיס אֶת כָּל מֹחוֹ וּמַחֲשַׁבְתּוֹ רַק בָּזֶה, שֶׁיִּהְיֶה שִׂכְלוֹ 'שֹׂכֶל הַנִּקְנֶה'. אַךְ הַבְּהֵמִיּוּת וְכֹחַ הַדִּמְיוֹן מִתְגַּבְּרִים מְאֹד עַל הָאָדָם, וּבִפְרָט מִי שֶׁרוֹצֶה לְהַכְנִיעַ אֶל הַקְּדֻשָּׁה, אֲז מִתְגַּבְּרוֹת עָלָיו הַקְּלִפּוֹת שֶׁהֵם הַדִּמְיוֹנוֹת, וּמְסַבְּבִים אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, וְאִי

יְהוָה יאהדונהי: דִּרְשׁוּ יְהוָה יאהדונהי וְעֻזּוֹ, בַּקְּשׁוּ פָנָיו תָּמִיד: זִכְרוּ נִפְלְאֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה, מֹפְתָיו וּמִשְׁפְּטֵי־ פִיהוּ: זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ, בְּנֵי יַעֲקֹב ‹› בְּחִירָיו: הוּא יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, בְּכָל־הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו: זִכְרוּ

עת רצון

אֶפְשָׁר לְהַכְנִיעָם, אֶלָּא עַל־יְדֵי גְּדֻלַּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁאוֹמְרִים אֶת הַפְּסוּקִים הָאֵלּוּ, שֶׁבְּכָל פָּסוּק וּפָסוּק מִפְּסוּקֵי הַיִּחוּד מְגַלִּים אֶת גְּדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וּצְרִיכִים לְכַוֵּן בָּהֶם עַד מְאֹד, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי הַפְּסוּקִים הָאֵלּוּ שְׁמְגַלִּים אֶת גְּדֻלַּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ - נִכְנָעִים כָּל הַקְלִפּוֹת וְהַדְּמְיוֹנוֹת וְהַמַּחֲשָׁבוֹת זָרוֹת. וְלָכֵן, אֲהוּבִי, בְּנִי, תְּכַוֵּן אָל פְּרוּשׁ הַמִּלּוֹת בְּאָמְרְךָ פְּסוּקִים אֵלּוּ, וְתַכְנִיס בְּעַצְמְךָ גְּדֻלַּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, אֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְהוּא מְחַיֶּה אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכָל הַנִּבְרָאִים שֶׁבָּעוֹלָם, הֵן טוֹבִים וְהֵן רָעִים, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם כִּסֵּא לֵאלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה פָּלָא אֵיךְ יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁהַיִּחוּד הָאֲמִתִּי שֶׁהִיא הַשְׁכִינָה, שֶׁתִּהְיֶה כּוֹלֶלֶת שְׁנֵי הֲפָכִים בְּנוֹשֵׂא אֶחָד טוֹב וָרָע, אַךְ זֶה הַיִּחוּד. אֲבָל בֶּאֱמֶת אִם אָדָם מַכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז הָרַע נַעֲשֶׂה כִּסֵּא לַטּוֹב, וְאָז נִכְנָעִים הַקְלִפּוֹת לְגַמְרֵי, וְאֵין לָהֶם שׁוּם קִיּוּם, וְאֵין לָאָדָם שׁוּם מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת, אֶלָּא הוּא דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁכָּל זֶה הֵם אֵלּוּ הַפְּסוּקִים שֶׁאוֹמְרִים לִפְנֵי בָּרוּךְ שֶׁאָמַר, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְכַוֵּן בָּהֶם מְאֹד מְאֹד. וּמִזְמוֹר "הוֹדוּ" - חִבְּרוֹ דָּוִד כְּשֶׁהֶעֱלָה אֶת הָאָרוֹן מִבֵּית עוֹבֵד אֱדוֹם אֶל עִיר דָּוִד, וּנְתָנוֹ לְאָסָף וְאֶחָיו לְשׁוֹרֵר אוֹתוֹ לִפְנֵי הָעָם (סִפּוּר הַתָּמִיד), וְאִיתָא (סִדּוּר־עוֹלָם־רַבָּה, פֶּרֶק יד), בַּשַּׁחַר הָיוּ אוֹמְרִים לִפְנֵי הָעָם: "הוֹדוּ לַיהוָ"ה כָּל הָאָרֶץ", עַד "וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעָם אָמֵן וְהַלֵּל לַיהוָ"ה". וְכֵן אִיתָא (סִפּוּר הַ'פְּרְדֵּס', לְרַשׁ"י): וּבְכָל יוֹם הָיוּ אוֹמְרִים בַּמִּקְדָּשׁ: "הוֹדוּ לַיהוָ"ה קִרְאוּ בִשְׁמוֹ", כְּדֵי לְהַזְכִּיר בְּכָל יוֹם נִפְלְאוֹת אֱלֹהֵינוּ, שֶׁבַּחַר בַּאֲבוֹתֵינוּ, וְהִרְבָּה וְהִפְרָה אוֹתָנוּ, וְהַמִּזְמוֹר הַזֶּה: "הוֹדוּ לַיהוָ"ה קִרְאוּ בִשְׁמוֹ", הוּא בְּדִבְרֵי־הַיָּמִים־א (טז, ח, לו), וְאַחַר־כָּךְ הוּא מְלֻקָּט מִפְּסוּקֵי תְּהִלִּים, שֶׁמְּדַבְּרִים מִגְּדֻלַּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּצְרִיכִים לְכַוֵּן בָּהֶם הֵיטֵב, כִּי עַל־יְדֵי זֶה הוּא מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְכָל מִי שֶׁמְּכַוֵּן בִּפְסוּקִים אֵלּוּ - אָז כָּל פָּסוּק מֵאִיר לוֹ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ; אַשְׁרֵי מִי שָׂשָׂם לִבּוֹ אֶל מַה שֶּׁהוּא אוֹמֵר.

לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ, דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר: אֲשֶׁר כָּרַת
אֶת־אַבְרָהָם, וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִצְחָק: וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחֹק,
לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶרֶץ־כְּנָעַן,
חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם: בִּהְיוֹתְכֶם ◇ מְתֵי מִסְפָּר, כִּמְעַט
וְגָרִים בָּהּ: וַיִּתְהַלְּכוּ מִגּוֹי אֶל־גּוֹי, וּמִמַּמְלָכָה אֶל־עַם
אַחֵר: לֹא־הִנִּיחַ לְאִישׁ לְעָשְׁקָם, וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם ◇
מְלָכִים: אַל־תִּגְּעוּ בִּמְשִׁיחָי, וּבִנְבִיאַי אַל־תָּרֵעוּ:

שִׁירוּ לַיהוָה כָּל־הָאָרֶץ, בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם־אֶל־יוֹם
יְשׁוּעָתוֹ: סַפְּרוּ בַגּוֹיִם ◇ אֶת־כְּבוֹדוֹ, בְּכָל־
הָעַמִּים נִפְלְאוֹתָיו: כִּי גָדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל
מְאֹד, וְנוֹרָא הוּא עַל־כָּל־אֱלֹהִים: כִּי כָל־אֱלֹהֵי
הָעַמִּים אֱלִילִים, וַיהוָה שָׁמַיִם עָשָׂה:
הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו, עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקוֹמוֹ: הָבוּ לַיהוָה
מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים, הָבוּ לַיהוָה כָּבוֹד וָעֹז:
הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ, שְׂאוּ מִנְחָה וּבֹאוּ
לְפָנָיו, הִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה בְּהַדְרַת־קֹדֶשׁ: חִילוּ
מִלְּפָנָיו כָּל־הָאָרֶץ, אַף־תִּכּוֹן תֵּבֵל, בַּל־תִּמּוֹט:
יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ, וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם יְהוָה
מָלָךְ: יִרְעַם הַיָּם וּמְלוֹאוֹ, יַעֲלֹץ הַשָּׂדֶה וְכָל־
אֲשֶׁר־בּוֹ: אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיָּעַר, מִלִּפְנֵי יְהוָה,
כִּי־בָא לִשְׁפּוֹט אֶת־הָאָרֶץ: הוֹדוּ לַיהוָה כִּי

טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וְאִמְרוּ הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ,
וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן־הַגּוֹיִם, לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ,
לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל מִן־הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, וַיֹּאמְרוּ כָל־הָעָם אָמֵן
וְהַלֵּל ‹› לַיהוָה יאהדונהי:

רוֹמְמוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדֹם רַגְלָיו,
קָדוֹשׁ הוּא: רוֹמְמוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ
וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ, כִּי־קָדוֹשׁ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ:
וְהוּא רַחוּם| יְכַפֵּר עָוֹן, וְלֹא־יַשְׁחִית, וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב
אַפּוֹ, וְלֹא־יָעִיר כָּל־חֲמָתוֹ: אַתָּה יְהוָה יאהדונהי
לֹא־תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי, חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד
יִצְּרוּנִי: זְכֹר ‹› רַחֲמֶיךָ יְהוָה יאהדונהי וַחֲסָדֶיךָ, כִּי
מֵעוֹלָם הֵמָּה: תְּנוּ עֹז לֵאלֹהִים, עַל־יִשְׂרָאֵל גַּאֲוָתוֹ,
וְעֻזּוֹ בַּשְּׁחָקִים: נוֹרָא אֱלֹהִים| ‹› מִמִּקְדָּשֶׁיךָ, אֵל
יִשְׂרָאֵל, הוּא נֹתֵן| עֹז וְתַעֲצֻמוֹת לָעָם, בָּרוּךְ אֱלֹהִים:

כְּשֶׁיֹּאמַר אֵל נְקָמוֹת ה' יְכַוֵּן לִשְׁאֹל מֵהַשי"ת שֶׁיִּנְקֹם נִקְמַת עֶשְׂרָה הֲרוּגֵי מַלְכוּת (עוי"ח מִפִּקּוּדֵי יד).

אֵל־ נְקָמוֹת יְהוָה יאהדונהי, אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: הִנָּשֵׂא
שֹׁפֵט הָאָרֶץ, הָשֵׁב גְּמוּל עַל־גֵּאִים: לַיהוָה יאהדונהי
הַיְשׁוּעָה, עַל־עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶלָה: יְהוָה יאהדונהי
צְבָאוֹת עִמָּנוּ, מִשְׂגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה:
יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת, אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְהוָה

יאהדונהי הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ: הוֹשִׁיעָה
אֶת־עַמֶּךָ, וּבָרֵךְ אֶת־נַחֲלָתֶךָ, וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד־
הָעוֹלָם: נַפְשֵׁנוּ (צריך להדגיש התי"ת) חִכְּתָה לַיהוָה יאהדונהי,
עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ הוּא: כִּי־בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ, כִּי בְשֵׁם
קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ: יְהִי־חַסְדְּךָ יְהוָה יאהדונהי עָלֵינוּ,
כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ: הַרְאֵנוּ יְהוָה יאהדונהי חַסְדֶּךָ,
וְיֶשְׁעֲךָ תִּתֶּן־לָנוּ: קוּמָה עֶזְרָתָה לָּנוּ, וּפְדֵנוּ לְמַעַן
חַסְדֶּךָ: אֲנִי יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֶיךָ, הַמַּעַלְךָ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם, הַרְחֶב־פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה
לּוֹ, אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְהוָה יאהדונהי אֱלֹהָיו: וַאֲנִי
בְּחַסְדְּךָ בָטַחְתִּי, יָגֵל ‹ › לִבִּי בִּישׁוּעָתֶךָ, אָשִׁירָה
לַיהוָה יאהדונהי, כִּי גָמַל עָלָי:

אֲרוֹמִמְךָ יְהוָה יאהדונהי כִּי דִלִּיתָנִי, וְלֹא־שִׂמַּחְתָּ
אוֹיְבַי לִי: יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהָי, שִׁוַּעְתִּי

עת רצון

בָּנַי! בְּאָמְרְךָ: "מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת
לְדָוִד. אֲרוֹמִמְךָ יְהוָה כִּי דִלִּיתָנִי וְלֹא
שִׂמַּחְתָּ אֹיְבַי לִי" - תִּשְׂמַח מְאֹד, כִּי עַכְשָׁו
אַחַר שֶׁזָּכִינוּ לְהַכְרִית אֶת הַקְּלִפּוֹת עַל־יְדֵי
הַפְּסוּקִים שֶׁאָמַרְנוּ מִשֶּׁבְּחוֹ יִתְבָּרַךְ, עָלֵינוּ
לְהוֹדוֹת עַל חֶסְדָּיו הַמְּרֻבִּים שֶׁעוֹשֶׂה עִמָּנוּ
בְּכָל יוֹם; כִּי בְּכָל יוֹם נִצְמַחַת צְמִיחַת קֶרֶן
יְשׁוּעָה, עַד שֶׁסּוֹף־כָּל־סוֹף יִתְקַבְּצוּ כָּל
הַיְשׁוּעוֹת שֶׁנִּתְעוֹרְרוּ וְנִצְמְחוּ עַל־יְדֵי תְּפִלּוֹת
יִשְׂרָאֵל, וְעַל־יְדֵי־זֶה תָּבוֹא הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה,
וְיִבָּנֶה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ; וְעַל־כֵּן אוֹמְרִים בְּכָל
יוֹם אֶת מִזְמוֹר זֶה (לקוטי־הלכות, מתנה, הלכה ה,
אות נג); וְיֵשׁ בְּמִזְמוֹר זֶה עֶשֶׂר הַוָּיוֹ"ת כְּנֶגֶד
עֶשֶׂר סְפִירוֹת, וְצ"א תֵּבוֹת לְחֻבַּר הַוָּי"ה
אַדְנָ"י - יאהדונה"י, שֶׁהֵם חִבּוּר וְעִיר
וְנוּקְבָא, שֶׁהֵם הַיִּחוּד הַשָּׁלֵם; כִּי יֵשׁ בְּמִזְמוֹר

אֵלֶיךָ וַתְּרַפְּאֵנִי: יְהוָה יאהדונהי הֶעֱלִיתָ מִן־שְׁאוֹל נַפְשִׁי, חִיִּיתַנִי מִיָּרְדִי־בוֹר: זַמְּרוּ לַיהוָה יאהדונהי חֲסִידָיו, וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ: כִּי רֶגַע בְּאַפּוֹ, חַיִּים בִּרְצוֹנוֹ, בָּעֶרֶב יָלִין בֶּכִי, וְלַבֹּקֶר ‹› רִנָּה: וַאֲנִי אָמַרְתִּי בְשַׁלְוִי, בַּל־אֶמּוֹט לְעוֹלָם: יְהוָה יאהדונהי – בִּרְצוֹנְךָ

עת רצון

זֶה ט"ו פְּסוּקִים שֶׁהֵם י"ה, וּזְעֵיר וְנוּקְבָא הֵם ו"ה, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה יִחוּד הַשָּׁלֵם, וְנוֹתְנִים הוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שֶׁזִּכִּינוּ לְהַכְנִיעַ אֶת הַקְּלִפּוֹת, וּכְדֵי שֶׁלֹּא יִתְעוֹרְרוּ עוֹד פַּעַם - אוֹמְרִים: "אֲרוֹמְמְךָ יְהוָה כִּי דִלִּיתָנִי וְלֹא שִׂמַּחְתָּ אוֹיְבִי לִי"; כִּי הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא רָצוּ לִרְאוֹת בִּי שֶׁאֶפֹּל, חַס וְשָׁלוֹם, לְעֻמְקָא דִּתְהוֹמָא רַבָּה, וְעַל־יְדֵי שֶׁאֲנִי נוֹתֵן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמִּי, עַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לִי כֹּחַ לְבַקֵּשׁ עַל לְהַבָּא; כִּי עַל־יְדֵי שֶׁאָדָם נוֹתֵן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל הֶעָבַר, עַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְבַקֵּשׁ עַל לְהַבָּא. וְזוֹ צְרִיכָה לִהְיוֹת עֲבוֹדַת בַּר־יִשְׂרָאֵל תָּמִיד - לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ עַל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ, וְיָזִכִּיר לְעַצְמוֹ אֶת גֹּדֶל חֲסָדָיו הַמְרֻבִּים שֶׁעוֹשֶׂה עִמּוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה וְרֶגַע, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְרַחֵב לִבּוֹ תָּמִיד, וְלָכֵן מִזְמוֹר זֶה אָמְרוּ הַלְוִיִּים בַּחֲנֻכַּת הַבַּיִת בִּימֵי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ. וּבְמִדְרָשׁ 'שׁוֹחַר־טוֹב' (תהלים ל) אִיתָא: "מִזְמוֹר שִׁיר" - 'לְפִי שֶׁשְּׁתֵּי פְּעָמִים נִבְנָה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, אֶחָד בָּנָה שְׁלֹמֹה וְאֶחָד בָּנָה עֶזְרָא, לְפִיכָךְ: "מִזְמוֹר שִׁיר", "מִזְמוֹר" - עַל הָרִאשׁוֹן, "וְשִׁיר" - עַל הַשֵּׁנִי". וְגַם מִ'זְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת' רָאשֵׁי־תֵבוֹת: מָ'שַׁ'ח; שֶׁהוּא רָאשֵׁי־תֵבוֹת: מִילָ"ה שַׁ"בָּ"ת חֲ"דָ"שׁ; שֶׁעֲלֵיהֶם גָּזְרוּ הַיְוָנִים, שֶׁהֵם כְּלַל הַקְּלִפּוֹת שֶׁרוֹצִים לְהִתְגַּבֵּר עַל הָאָדָם בְּכָל יוֹם גַּם עַכְשָׁו, וּלְבַטֵּל מֵהָאָדָם אֶת מִצְוַת 'מִילָה' - עַל־יְדֵי פְּגַם־הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וְכֵן אֶת מִצְוַת 'שַׁבָּת' - רוֹצִים לַעֲקֹר אוֹתָהּ לְגַמְרֵי מִכְּלַל יִשְׂרָאֵל, רַחֲמָנָא לִצְלָן, 'חֹדֶשׁ' - הוּא מִצְוַת 'קִדּוּשׁ־הַחֹדֶשׁ', שֶׁזֶּה הָעִנְיָן שֶׁל הִתְחַדְּשׁוּת, הַיְנוּ אַף שֶׁבִּימֵי הַיְוָנִים גָּזְרוּ בְּפִשְׁיטוּת שֶׁלֹּא לְקַיֵּם מִצְוַת מִילָה שַׁבָּת וְחֹדֶשׁ - דָּבָר זֶה שַׁיָּךְ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר עַד דּוֹרוֹתֵינוּ אֵלֶּה, שֶׁמִּתְגַּבְּרִים הַקְּלִפּוֹת וְהָעֲרֵב־רַב מְאֹד, וּמַכְשִׁילִים אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּפֶגֶם־הַבְּרִית, וְגוֹרְמִים חִלּוּל שַׁבָּת בְּפַרְהֶסְיָה, עַד שֶׁרוֹצִים לַעֲקֹר אֶת הַשַּׁבָּת לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וּמְמֵילָא מַכְנִיסִים יֵאוּשׁ גָּדוֹל בְּעַם־יִשְׂרָאֵל, כְּאִלּוּ אָבַד מָנוֹס וְתִקְוָה, חַס וְשָׁלוֹם. לָזֹאת תַּכְלִיתוֹ־וּמִיָּד

הֱעֲמַדְתָּה לְרַגְלַי עָז, הִסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ הָיִיתִי נִבְהָל: אֵלֶיךָ יְהוָה־יאהדונהי אֶקְרָא, וְאֶל־אֲדֹנָי אֶתְחַנָּן: מַה־בֶּצַע בְּדָמִי בְרִדְתִּי אֶל שָׁחַת, הֲיוֹדְךָ עָפָר, הֲיַגִּיד אֲמִתֶּךָ: שְׁמַע־יְהוָה־יאהדונהי וְחָנֵּנִי, יְהוָה־יאהדונהי הֱיֵה־עֹזֵר לִי: הָפַכְתָּ מִסְפְּדִי לְמָחוֹל ◇ לִי, פִּתַּחְתָּ שַׂקִּי וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ ◇ כָּבוֹד וְלֹא יִדֹּם, (יפסיק מעט) יְהוָה־יאהדונהי אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ:

עת רצון

כְּשֶׁזָּכִינוּ לוֹמַר אֶת הַפְּסוּקִים הַמַּגְלִים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה: "מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת" - אֲנוּ אוֹמְרִים: "בָּרוּךְ שֶׁאָמַר" (לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת, שַׁכִּירַת פּוֹעֲלִים, הֲלָכָה ד, אוֹת ג), כִּי מִזְמוֹר זֶה מְדַבֵּר מֵהַמְתָּקַת הַכַּעַס וְהַחֲרוֹן־אַף, שֶׁזֶּה: "כִּי רֶגַע בְּאַפּוֹ חַיִּים בִּרְצוֹנוֹ, בָּעֶרֶב יָלִין בֶּכִי וְלַבֹּקֶר רִנָּה", כִּי בַּלַּיְלָה דִּינִים מִתְעָרִין, וּמִשָּׁם הַחֶשְׁךְ שֶׁל לַיְלָה, וְזֶה נִמְשָׁךְ מֵהַכַּעַס וְהַדִּינִים שֶׁמִּתְעוֹרְרִים בַּכְּנִיסַת הַלַּיְלָה, שֶׁאָז זֶה תְּחִלַּת יוֹם הָאַחַר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים ז, יב): "וְאֵל זוֹעֵם בְּכָל יוֹם"; הֵינוּ כִּי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, וּמַעֲשֶׂה בְרֵאשִׁית זֶה עַל־יְדֵי תְּחִלַּת הַצַּמְצוּם, שֶׁבִּלְא זֶה לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְהִתְהַוּוֹת הַבְּרִיאָה כְּלָל, וְעַל־כֵּן מַאֲחַר שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם מַעֲשֵׂה־בְרֵאשִׁית, בְּהֶכְרַח שֶׁיְּחַדֵּשׁ גַּם תְּחִלַּת הַצַּמְצוּם עַל־מְנַת שֶׁיִּהְיֶה קִיּוּם לָעוֹלָם, כִּי בְּלֹא זֶה אֵין קִיּוּם לָעוֹלָם כְּלָל, כִּי כָּל הַחִיּוּת וְהָאוֹרוֹת הַמְלֻבָּשִׁים בְּכָל הַבְּרִיאָה וּבְכָל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם מִשְׁתּוֹקְקִים בְּכָל עֵת לַחֲזֹר לְשָׁרְשָׁם, וְהָיָה מִתְבַּטֵּל הָעוֹלָם, חַס וְשָׁלוֹם לָגַמְרֵי, וְעַל־כֵּן הַצַּמְצוּם הוּא קִיּוּם לְעוֹלָם, שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מְחַדֵּשׁ הַצַּמְצוּם בְּכָל יוֹם בְּשָׁבִיל קִיּוּם הָעוֹלָם, וּמִשָּׁם נִשְׁתַּלְשֵׁל כַּעַס וְזַעַם בְּכָל יוֹם, שֶׁזֶּה: "וְאֵל זוֹעֵם בְּכָל יוֹם", וְזוֹ כָּל עֲבוֹדַת הַצַּדִּיקִים לְבַטֵּל וּלְהַמְתִּיק הַזַּעַם הַמִּתְעוֹרֵר בְּכָל יוֹם דַּיְקָא בְּעֵת שְׁנוֹי הָעִתִּים בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב, בְּעֵת שֶׁצְּרִיכִים הַנְּפָשׁוֹת לְהִתְחַדֵּשׁ, וְעַל־כֵּן כָּל קִיּוּם הָעוֹלָם הוּא עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים וְעַל־יְדֵי כְּלַל יִשְׂרָאֵל, שֶׁעַל־יָדָם דַּיְקָא שֶׁעוֹסְקִים בִּתְקוּנֵי קְרִיאַת־שְׁמַע וּתְפִלָּה בְּעֵת שְׁנוֹי הָעִתִּים בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב, עַל־יְדֵי־זֶה מַמְתִּיקִים אֶת הַדִּינִים בְּשָׁרְשֵׁיהֶם הָעֶלְיוֹנִים, כִּי שֹׂרֶשׁ צִמְצוּם עֶלְיוֹן כֻּלּוֹ חֶסֶד גָּדוֹל, אֲז מַמְשִׁיכִים דַּיְקָא כָּל הַהַשְׁפָּעוֹת וְכָל הַבְּרָכוֹת וְכָל הָעֲשִׁירוּת, כִּי כָּל הַמָּמוֹן

וְהַפָּרָשָׁה נִמְשָׁךְ מִשָּׁם, הַיְנוּ מִבְּחִינַת גְּבוּרוֹת וְדִינִים קָדוֹשִׁים, כְּשֶׁאוֹכִים לְהַמְתִּיקָם עַל־יְדֵי שֶׁמְּבַטְּלִים וּמְשַׁבְּרִים הַכַּעַס שֶׁהוּא תַּקָּף הַדִּינִים, וְלָכֵן אָנוּ אוֹמְרִים בְּכָל יוֹם: "מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ יְהוָ"ה כִּי דִלִּיתָנִי וְלֹא שִׂמַּחְתָּ אוֹיְבַי לִי"; כִּי נוֹתְנִים שֶׁבַח לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֵיךְ שֶׁעָזַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, שֶׁזֶּה: "יְהוָ"ה הֶעֱלִיתָ מִן שְׁאוֹל נַפְשִׁי חִיִּיתַנִי מִיָּרְדִי בוֹר", שֶׁאַף שֶׁנִּפְלְתִּי כְּבָר בַּשְּׁאוֹל תַּחְתִּיּוֹת וּמִתַּחְתָּיו, עַל־יְדֵי חֲטָאַי וַעֲוֹנוֹתַי הַמְרֻבִּים שְׁגָרְמוּ לִי הָעֲרֵב־רַב, הֵן פְּגַם־הַבְּרִית וְהֵן חִלּוּל שַׁבָּת, רַחֲמָנָא לִיסַּזְבָּן, וְהֵן חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁכָּל זֶה טֻמְאַת הַכּוֹפְרִים וְהָאֶפִּיקוֹרְסִים הַמִּתְפַּשְּׁטִים עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר אֶת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁהֵם כָּל־כָּךְ מִתְלַבְּשִׁים עַל מִצְוַת שַׁבָּת, לְעָקְרָהּ מִנִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל; כִּי שַׁבָּת הִיא סוֹד חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי עַל־יְדֵי שַׁבָּת נִתְגַּלָּה שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ אֶחָד, וְאֵין בִּלְעָדָיו כְּלוּם, וּכְשֶׁזּוֹכִים לְהַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִים לְתִקּוּן וּלְטָהֳרַת הַבְּרִית. וְעַל־כֵּן אֵלּוּ הָרְשָׁעִים וְהָעֲרֵב־רַב הַמִּתְפַּשְּׁטִים עַכְשָׁו בָּעוֹלָם - הֵן הֵן הַקְלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא שֶׁצְּרִיכִים לְבַטֵּל אוֹתָם לְגַמְרֵי, עַל־יְדֵי שֶׁמְּהַלְּלִים וּמְזַמְּרִים לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים. שֶׁזֶּה מַה שֶּׁאָנוּ אוֹמְרִים: "זַמְּרוּ לַיהוָ"ה חַסִידָיו וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ", וְאַף שֶׁכְּמַעַט שֶׁנָּפַלְתִּי לְעֻמְקֵי עֲמָקִים עַל־יְדֵי הַחָרוֹן־אַף שֶׁמִּתְגַּבְּרִים הַסִּטְרָא־אַחֲרָא עָלַי, שֶׁזֶּה: "כִּי רָגַע בְּאַפּוֹ חַיִּים בִּרְצוֹנוֹ, בָּעֶרֶב יָלִין בֶּכִי וְלַבֹּקֶר רִנָּה" - כִּי (ספרי ראה, צו): 'כְּשֶׁיֵּשׁ עֲבוֹדָה־זָרָה בָּעוֹלָם - חָרוֹן־אַף בָּעוֹלָם'; וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁאֵין עֲבוֹדָה־זָרָה בָּעוֹלָם, אֶלָּא שֶׁהָאֱמוּנָה לֹא כָּל־כָּךְ בִּשְׁלֵמוּת, אֲז גַּם־כֵּן הַחָרוֹן אַף גָּדוֹל מְאֹד, וְהַסְתָּרַת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מִן הָעוֹלָם הִיא כְּפִי הִתְמַעֲטוּת הָאֱמוּנָה, וּמַחֲמַת שֶׁחָרוֹן אַפּוֹ כָּרֶגַע, עַל־יְדֵי־זֶה אֵינוֹ נִרְגָּשׁ כְּלָל, וְרַק שֶׁנֶּעֱלְמוּ וְנִסְתְּרוּ פְּנֵי הַצַּדִּיקִים מִן הָעוֹלָם, כִּי בָּזֶה שֶׁהַצַּדִּיקִים מַסְתִּירִים פְּנֵיהֶם מִן הָעוֹלָם, וְאֵינָם רוֹצִים לְהַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם, זֶה בָּא מֵחָרוֹן אַף (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן יח, אות ב); וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּזְכֶּה שֶׁיִּהְיֶה חֶלְקוֹ בְּחֶלֶק הַצַּדִּיקִים, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהִנָּצֵל מֵהָעֲרֵב־רַב בְּשׁוּם פָּנִים וְאֹפֶן, אֶלָּא כְּשֶׁמַּחֲזִיקִים אֶת עַצְמָם בְּיַחַד עִם הַצַּדִּיקִים שֶׁמְּגַלִּים וּמְפָרְסְמִים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּגִלּוּי נוֹרָא מְאֹד, וְדַיְקָא עַל־יָדָם יְכוֹלִים לְבַטֵּל אֶת קְלִפַּת הָעֲרֵב־רַב הַמִּתְפַּשְּׁטִים בָּעוֹלָם, וְרוֹצִים לְבַטֵּל אֶת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וּשְׁמִירַת שַׁבָּת וּקְדֻשַּׁת הַבְּרִית.

וְלָכֵן, בְּנִי, בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר זֶה תִּתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אַף שֶׁיֵּשׁ עַכְשָׁו הַסְתָּרַת פָּנִים גְּדוֹלָה מְאֹד, וְלֹא רוֹאִים אֶת הַצַּדִּיקִים, וְעוֹד מְדַבְּרִים עֲלֵיהֶם כָּל דָּבָר אָסוּר, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה צְרִיכִים לִצְעֹק הַרְבֵּה: "אֵלֶיךָ יְהוָ"ה אֶקְרָא וְאֶל אֲדֹנָי אֶתְחַנָּן", שֶׁצְּרִיכִים הַרְבֵּה לְשִׁפְכָּה שִׂיחַ וּתְפִלָּה אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁיִּזְכֶּה לְהַשִּׂאֵר אֲצַל הַצַּדִּיקִים, הַמְקֻרָבִים אוֹתוֹ אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי כָּל אֵלּוּ הַחוֹלְקִים עַל הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים הַמְגַלִּים וְהַמְפָרְסְמִים אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּיָדוּעַ לְךָ, שֶׁהֵן הֵן

בעשרת ימי־תשובה ובהושענא רבה מוסיפים:

יְהוָה יאהדונהי **הוּא הָאֱלֹהִים, יְהוָה** יאהדונהי **הוּא הָאֱלֹהִים:** ב׳ פעמים

עת רצון

עֲזִי פָּנִים שֶׁבַּדּוֹר שֶׁהֵם שְׁלִיחֵי הַסָּמ"ךְ־מ"ם הַמְלַאִים עֲוונוֹת; כִּי לֹא יַחֲלֹק אָדָם עַל צַדִּיק הַדָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ אֶלָּא אִם נִפְגַּם בַּבְּרִית. וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֱהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר! לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן פֹּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּעֵת אֲמִירָתְךָ פְּסוּק זֶה: "מַה בָּצַע בְּדָמִי בְּרִדְתִּי אֶל שָׁחַת הֲיוֹדְךָ עָפָר הֲיַגִּיד אֲמִתֶּךָ, שְׁמַע יְהוָה וְחָנֵּנִי יְהוָה הֱיֵה עוֹזֵר לִי"; וְתִתֵּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁאֵיךְ שֶׁהוּא אַתָּה יוֹדֵעַ מַהַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַמְגַלֶּה לְךָ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה: "הָפַכְתָּ מִסְפְּדִי לְמָחוֹל לִי פִּתַּחְתָּ שַׂקִּי וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה" - הַיְנוּ מִצַּד אֶחָד צְרִיכִים לִבְכּוֹת וּלְהִתְחַנֵּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁאַף שֶׁכְּבָר עָבַר עָלָיו מַה שֶּׁעָבַר, שֶׁנִּתְאַחֲזוּ בּוֹ כָּל הַקְּלִפּוֹת עַל־יְדֵי עֲוונוֹתָיו הַמְרֻבִּים, אֲבָל מִצַּד שֵׁנִי זָכָה לְהִתְקָרֵב אֶל גְּדוֹלֵי מְבָחֲרֵי הַצַּדִּיקִים הַמְגַלִּים וּמְפָרְסְמִים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁעַל כָּל זֶה מְרֻמָּזִים הַפְּסוּקִים שֶׁדִּבֵּר וְהִלֵּל וְשִׁבַּח אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּגָדְלַת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַּטְּלוּ הַקְּלִפּוֹת, עִם כָּל זֶה עָלָיו לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּזְכֶּה לְהִשָּׁאֵר אָצֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת; כִּי קִלְפַּת יַיִן, שֶׁהִיא חָכְמַת הַטֶּבַע, מִתְגַּבֶּרֶת וּמִתְפַּשֶּׁטֶת בְּכָל פַּעַם, וּבִפְרָט עַכְשָׁו בְּעֵת הַתְּפִלָּה רוֹצִים לְהִתְאַחֵז בּוֹ כָּל הַקְּלִפּוֹת וְרוֹצִים לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר אֶת פְּנֵי הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים הַמְגַלִּים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵז מֻמְּלָא יִפֹּל לְנֶקְבָא דְּתְהוֹמָא רַבָּא. וְלָכֵן צְרִיכִים הָרְבֵּה רַחֲמִים לְהִשָּׁאֵר אֵצֶל גְּדוֹלֵי מְבָחֲרֵי הַצַּדִּיקִים הַיְכוֹלִים לְהוֹצִיא אוֹתוֹ מֵהַהֲמָה שֶׁנָּפַל אֵלֶיהָ, וּמִצַּד שֵׁנִי צְרִיכִים לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל שֶׁהוּא זוֹכֶה לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, וּמַחֲזִיק אֶת עַצְמוֹ בִּגְדוֹלֵי מְבָחֲרֵי הַצַּדִּיקִים, הַלּוֹמְדִים עִמּוֹ עֵצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת אֵיךְ לְהַחֲזִיק מַעֲמָד. וְלָכֵן הַמִּזְמוֹר הַזֶּה כּוֹלֵל עֶשֶׂר הַוָּי"וֹת שֶׁהֵם כְּלַל פַּרְצוּף כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְצ"א תֵּבוֹת לְחֹבֶר יהו"ה אדנ"י שֶׁהֵם יאהדונה"י, זְעֵיר וְנוּקְבָא, עוֹלָם־הַבָּא בָּעוֹלָם־הַזֶּה, וְיֵשׁ בָּהֶם י"ה פְּסוּקִים שֶׁהֵם י"ה כְּלַל הַמֹּחִין אַבָּא וְאִמָּא לְחַבְּרָם אֶל ו"ה זְעֵיר וְנוּקְבָא, וְיֵשׁ בְּמִזְמוֹר זֶה רָזִין דְּרָזִין וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת, כִּי בְּמִזְמוֹר זֶה מְנַצְּחִים אֶת הָאוֹיְבִים וְהַשּׂוֹנְאִים הַמִּתְפַּשְּׁטִים עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וְנִמְשָׁכִים רְפוּאָה שְׁלֵמָה לִנְעָרְכִים; וְעַל־כֵּן תְּכַוֵּן הֵיטֵב, בְּנִי, פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת בְּעֵת אָמְרְךָ מִזְמוֹר זֶה, וְתִשְׁפֹּךְ נַפְשְׁךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, מִצַּד אֶחָד - תִּתֵּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה עַל גֹּדֶל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמְּךָ, וּמִצַּד שֵׁנִי - תְּבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן שֶׁלֹּא תִּפֹּל לְנֶקְבָא דְּתְהוֹמָא רַבָּא, וְשֶׁלֹּא יִתְכַּסֶּה מִמְּךָ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ.

יְהוָה יאהדונהי מֶלֶךְ, יְהוָה יאהדונהי מָלָךְ, יְהוָה יאהדונהי יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: ב׳ פעמים

וְהָיָה יְהוָה יאהדונהי לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ, בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה יאהדונהי אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

הוֹשִׁיעֵנוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן־הַגּוֹיִם, לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ, לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן־הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן, הַלְלוּיָהּ: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ, הַלְלוּיָהּ:

עת רצון

אָהוּבִי, בְּנִי, בְּאָמְרְךָ: "הַוָיֵ"ה מָלָךְ, הַוָיֵ"ה מַלַךְ - פַּעֲמַיִם, צָרִיךְ לוֹמַר זֹאת בַּעֲמִידָה, וְזֶה נֶגֶד: הָיָה, הֹוֶה וְיִהְיֶה. "הַוָיֵ"ה מָלָךְ" - זֶה נֶגֶד כֶּתֶר, חָכְמָה, בִּינָה, "הַוָיֵ"ה מַלַךְ" - זֶה נֶגֶד חֶסֶד, גְּבוּרָה, תִּפְאֶרֶת, וְצָרִיךְ לִהְיוֹת בְּנִקּוּד פַּתָּח (שַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת, דְּרוּשֵׁי תְּפִלַּת הַשַּׁחַר, דְּרוּשׁ א), "הַוָיֵ"ה יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד" - זֶה נֶגֶד נֵצַח, הוֹד, יְסוֹד, מַלְכוּת. וְיֵשׁ בַּאֲמִירַת שְׁנֵי פְּסוּקִים אֵלּוּ סוֹדוֹת גְּדוֹלִים וְרָזֵי דְרָזִין, וּצְרִיכִים לְהִזָּהֵר לְאָמְרָם בְּמֵעֲמַד וּבְקוֹל רָם, וּבְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ (בְּרֵאשִׁית לד.): "הַוָיֵ"ה מָלָךְ, הַוָיֵ"ה מַלַךְ, הַוָיֵ"ה יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד", "הַוָיֵ"ה מָלָךְ" לְעֵלָּא, "הַוָיֵ"ה מַלַךְ" בְּאֶמְצָעִיתָא, "הַוָיֵ"ה יִמְלֹךְ" לְתַתָּא; וּכְשֶׁתֹּאמַר פְּסוּקִים אֵלּוּ בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה - יַאִיר בְּךָ אוֹר הָאֵין־סוֹף, בְּסוֹד: הָיָה, הֹוֶה וְיִהְיֶה, אֶיהוּ וְחַיּוֹהִי חַד בֶּהוֹן, אֶיהוּ וְגַרְמוֹהִי חַד בֶּהוֹן, עַצְמוּת אוֹר הָאֵין־סוֹף, וְהַכֹּל יִכָּלֵל בְּאוֹר אַחְדוּת הַפָּשׁוּט, אוֹר הָאֵין־סוֹף, לִהְיוֹת בַּגְּבוּל וּבְמִדָּה שֶׁהַוָיֵ"ה אֶחָד; אַשְׁרֵי מִי שֶׁנִּכְלָל בָּאוֹר הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וּמִתְקַשֵּׁר וּמִתְיַחֵד בְּקֶשֶׁר וּבְיִחוּד אֶחָד עִמּוֹ, שֶׁאָז יִרְאֶה וְנִפְחָד יִפְלוּ עַל הַמְּצִיקִים וְהַמְצַעֲרִים אוֹתוֹ.

בְּנִי! עַכְשָׁו אַתָּה מַתְחִיל לְהִכָּנֵס אֶל עוֹלָם הַיְצִירָה, וְלָכֵן רְאֵה לוֹמַר אֶת כָּל הַמִּזְמוֹרִים בְּנַחַת, וְאַל תְּדַלֵּג שׁוּם אוֹת וְתֵבָה, חַס וְשָׁלוֹם, וְתֵדַע שֶׁכָּל מִזְמוֹר עַל רָזֵי־דְרָזִין נִתְקַן, וּבְכָל מִזְמוֹר יֵשׁ בּוֹ שֵׁמוֹת וְיִחוּדִים מְיֻחָדִים הַיּוֹצְאִים מֵרָאשֵׁי־תֵבוֹת וְסוֹפֵי־תֵבוֹת וְאֶמְצָעֵי־תֵבוֹת, וּצְרִיכִים

בשבת ויום טוב ממשיכים במזמור "השמים מספרים" וכו' (לקמן עמ' 386).

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינֹת, מִזְמוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ,
יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה: לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ,
בְּכָל־גּוֹיִם יְשׁוּעָתֶךָ: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים, יוֹדוּךָ
עַמִּים כֻּלָּם: יִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ לְאֻמִּים, כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים

עת רצון

לְהִשָּׁמֵר מְאֹד לְאָמְרָם בְּנִגּוּן וּבְנַחַת וּבְדִבֵּקוּת גְּדוֹלָה, וּלְכַוֵּן עַל־כָּל־פָּנִים פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וּבְרִבּוֹת הַזִּמָּנִים יְזַדְּכֵּךְ מֹחֲךָ וְדַעְתְּךָ, עַד שֶׁיִּפָּתַח מֹחֲךָ וְתִזְכֶּה לְהָבִין אֶת פְּנִימִיּוּת כַּוָּנַת הַמְּזַמְּרִים, וְיָאִירוּ לְפָנֶיךָ עֵינֶיךָ הַשָּׁמוֹת הַיּוֹצְאִים מִכָּל מִזְמוֹר, וְיָמְשֵׁךְ עָלֶיךָ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת לִהְיוֹת דָּבוּק בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּדִבֵּקוּת אֱמֶת; אַשְׁרֵי לְךָ!

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת

בְּנִי! קֹדֶם "בָּרוּךְ שֶׁאָמַר", אוֹמְרִים "לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת", שֶׁהוּא סוֹד הַמְּנוֹרָה, וְיֵשׁ בּוֹ סְגֻלָּה גְּדוֹלָה לִשְׁמִירָה, כִּי הַמִּזְמוֹר הַזֶּה הוּא בְּסוֹד מַלְבּוּ"שׁ חַשְׁמַ"ל. וּבְאָמְרְךָ אוֹתוֹ מֵאִיר עָלֶיךָ אֲ אוֹר הַפָּנִים הַמַּבְעִיר אֶת כָּל הַקְּלִפּוֹת הָרוֹצוֹת לְהִתְאַחֵז בָּאָדָם (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן לה), וְנִתְחַזֵּק הָאֱמוּנָה בָּאָדָם, וְנִתְגַּלֶּה אֲשֶׁר גַּם הַטַּב"ע שֶׁעוֹלָה אֱלֹהִי"ם, גַּם־כֵּן יִתֵּן לְךָ חֵן וָחֶסֶד וּבְרָכָה וְהָאָרַת הַפָּנִים, שֶׁזֶּה "**אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה**", כִּי עַל־יְדֵי תִּקּוּף הָאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלֶּה שֶׁאֵין שׁוּם טֶבַע כְּלָל, רַק הַכֹּל לַכֹּל מַלְבּוּ"שׁ וּלְבוּשׁ לְהַשְׁכִּינָה. "**לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ בְּכָל גּוֹיִם יְשׁוּעָתֶךָ**" - שֶׁאֲפִלּוּ מֵאַרְצִיּוּת וּמֵהַגּוֹיִם יְכוֹלִים לִלְמֹד דַּרְכֵי הַמָּקוֹם בָּרוּךְ־הוּא, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (שיחות־הר"ן, סימן נב): 'מִכָּל הַדְּבָרִים צוֹעֵק כְּבוֹד הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, כִּי (ישעיה ו, ג): "מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ", וַאֲפִלּוּ מִסִּפּוּרֵי הַגּוֹיִם צוֹעֵק גַּם־כֵּן כְּבוֹד הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים צו, ד): "סַפְּרוּ בַגּוֹיִם כְּבוֹדוֹ", שֶׁאֲפִלּוּ בְּסִפּוּרֵי הַגּוֹיִם צוֹעֵק כְּבוֹד הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, כִּי כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ צוֹעֵק תָּמִיד וְקוֹרֵא וּמְרַמֵּז לְהָאָדָם שֶׁיִּתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ יְקָרֵב אוֹתוֹ בְּרַחֲמִים בְּאַהֲבָה וּבְחִבָּה גְּדוֹלָה, עַיֵּן שָׁם. "**יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם**" - כִּי עַל־יְדֵי שֶׁהָאָרֶץ נוֹתֶנֶת יְבוּלָהּ, שֶׁהִיא סוֹד הִתְעַלּוּת הַנֶּפֶשׁ עַל הַגּוּף, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַּטְּלִים הָעַמִּים, שֶׁהֵם גַּשְׁמִיּוּת הַגּוּף, וּבָאִים גַּם־כֵּן לְהִתְקָרֵב אֶל הַקְּדֻשָּׁה, בְּסוֹד "יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם" - אֵיךְ? עַל־יְדֵי "אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ"

<> מִישָׁר, וּלְאֻמִּים בָּאָרֶץ תַּנְחֵם סֶלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים, יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ, יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים, וְיִירְאוּ אוֹתוֹ כָּל־אַפְסֵי־אָרֶץ:

כָּל הָאוֹמֵר מִזְמוֹר לְמִנַּצֵּחַ בְּכָל יוֹם בְּהַנָּץ הַחַמָּה בְּצוּרַת הַמָּנוֹרָה לֹא יִקְרֶה לוֹ שׁוּם מִקְרֶה רַע, וְחָשׁוּב כְּאִלּוּ הִדְלִיק אֶת הַמְּנוֹרָה שבביהמ"ק, כִּי תִּמְצָא בּוֹ שִׁבְעָה פְּסוּקִים, כְּנֶגֶד שִׁבְעַת קְנֵי הַמְּנוֹרָה. וְגַם יֵשׁ בָּהּ מ"ט תֵּבוֹת, כְּנֶגֶד מִנְיַן הַגְּבִיעִים וְהַכַּפְתּוֹרִים וְהַפְּרָחִים וְהַנֵּרוֹת, שֶׁבְּשִׁבְעַת קְנֵי הַמְּנוֹרָה, שֶׁעוֹלִים לְמִנְיָן מ"ט (רד"א).

מ"ברוך שאמר " עד "יצר אוד" הוא בתיקון ועליית עולם היצירה [עולם הגלגלים]

עת רצון

(לקוטי־הֲלָכוֹת, חֲדָשׁ, הֲלָכָה ג, אוֹת טו); וְעַל־כֵּן לְעָתִיד שֶׁאָנַחְנוּ נָשׁוּב לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, וְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ יָשׁוּב אֲלֵינוּ, שֶׁאָז תִּתְעַלֶּה הַנֶּפֶשׁ עַל הַגּוּף, וְאָז יֵדְעוּ וְיָכִירוּ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּשְׁלֵמוּת, עַל־יְדֵי־זֶה: **"יִשְׁמְחוּ וִירַנְּנוּ לְאֻמִּים, כִּי תִשְׁפֹּט עַמִּים מִישׁוֹר וּלְאֻמִּים בָּאָרֶץ תַּנְחֵם סֶלָה"** - שֶׁגַּם הַגּוֹיִים וְאֻמּוֹת הָעוֹלָם יַשִּׂיגוּ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ וְאַחְדוּתוֹ, וְתִכָּנֵס גַּם בָּהֶם שִׂמְחָה (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן כא); וְכָל אֵלּוּ שֶׁצִּעֲרוּ אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁפְּטֵם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְכֻלָּם יוֹדוּ וְיִשַּׁבְּחוּ אֶת מִשְׁפָּטָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּשְׁפֹּט אוֹתָם. **"יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם"**. וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּתֵּן הָאָרֶץ יְבוּלָהּ, כִּי בָּרֶגַע שֶׁהַנֶּפֶשׁ מִתְגַּבֶּרֶת עַל הַחֹמֶר, הָרוּחָנִי שׁוֹרֶה עַל הַגַּשְׁמִי, עַל־יְדֵי־זֶה: **"אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ"**, וְגַם הַטֶּבַע שֶׁגִּימַטְרִיָּה "אֱלֹהִים", יִהְיֶה נַעֲשֶׂה "אֱלֹהֵינוּ", הֵינוּ שֶׁגַּם מִמִּדַּת הַדִּין יֶשְׁפַּע עָלֵינוּ שֶׁפַע. **"יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וְיִירְאוּ אוֹתוֹ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ"** - הֵינוּ כְּשֶׁיֵּשׁ שֶׁפַע אָז יֵשׁ שָׁלוֹם (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן מ); וְזֶה עִקַּר הַבְּרָכָה, כִּי (עקצין פרק ג, יב): 'לֹא מָצָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כְּלִי מַחֲזִיק בְּרָכָה לְיִשְׂרָאֵל, אֶלָּא הַשָּׁלוֹם'; וְהַשָּׁלוֹם בָּא עַל־יְדֵי יִרְאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִתְבַּטֵּל הַגּוּף לְגַמְרֵי (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן עה), וְעַל־יְדֵי־זֶה כָּל הָאַרְצִיּוֹת נַעֲשִׂים אֶפֶס וְאַיִן, וְזוֹכִים לִבְרָכָה וְנִשְׁמָר מִכָּל מַרְעִין בִּישִׁין, וְעַל־כֵּן סְגֻלָּה לוֹמַר אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה בְּצוּרַת הַמְּנוֹרָה, וְהוּא שְׁמִירָה לָאָדָם, וְיֵשׁ בְּמִזְמוֹר זֶה חֲמֵשׁ פְּעָמִים שֵׁם אֱלֹהִי"ם כְּנֶגֶד מַנַּצְפַּ"ךְ, וְהוּא הַמְתָּקַת שֹׁרֶשׁ הַדִּין, וְהָאוֹמְרוֹ בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה בְּצוּרַת הַמְּנוֹרָה - מוֹחֲלִין לוֹ עַל כָּל עֲוֹונוֹתָיו, וְנִדְבָּקֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְנִתְגַּלֶּה אֵלָיו הַנִּסְתָּרוֹת; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאוֹמְרוֹ בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה.

יעמוד ויאחז את שתי הציציות שלפניו ויאמר "ברוך שאמר", ובסופו ינשק את הציציות.

בָּרוּךְ שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם, בָּרוּךְ הוּא, בָּרוּךְ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה, בָּרוּךְ גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם, בָּרוּךְ עוֹשֶׂה בְרֵאשִׁית, בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל הָאָרֶץ, בָּרוּךְ מְרַחֵם

עת רצון

בָּרוּךְ שֶׁאָמַר

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי, שֶׁעַד בְּרכַּת "בָּרוּךְ שֶׁאָמַר" הָאָדָם נִמְצָא בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, וּמִבִּרכַּת "בָּרוּךְ שֶׁאָמַר" הָאָדָם נִכְנָס לְעוֹלָם הַיְצִירָה עַד בִּרכַּת "יוֹצֵר אוֹר", וְיֵשׁ בִּבְרָכָה זוֹ סוֹדוֹת וְרָזֵי־דְּרָזִין, לֹא יְכִילֵהוּ הָרַעְיוֹן, כִּי בִּרְכָה זוֹ נִתְקְנָה עַל־יְדֵי פִּתְקָה דְּנָפַל מִשְּׁמַיָּא עִם פ"ז תֵּבוֹת, וְסִימָן(שִׁיר־הַשִּׁירִים ה, יא): "רֹאשׁוֹ כֶּתֶם פָּז", (טור, אֹרַח־חַיִּים, סִימָן נא); וְכָתַב בַּ'פְּרִישָׁה': "רֹאשׁוֹ כֶּתֶם פָּז" - 'פֵּרוּשׁ שֶׁהוּא רָמְז לְ"בָּרוּךְ שֶׁאָמַר", שֶׁהוּא רֹאשׁ לִפְסוּקֵי־דְּזִמְרָה'; וְלָכֵן צְרִיכִים לְכַוֵּן בִּבְרָכָה זוֹ מְאֹד, כִּי הִיא שֶׁבַח עֶלְיוֹן וְנוֹרָא מְאֹד, וְלָכֵן צָרִיךְ לֶאֱמְרוֹ בְּנִגּוּן וּבְנְעִימָה, כִּי הוּא שִׁיר נָאֶה וְנֶחְמָד לְמַעְלָה, וְצְרִיכִים לֶאֱמְרוֹ מְעֻמָּד, וְתֹאחֵז בְּיָדְךָ הַיְמָנִית שְׁתֵּי הַצִּיצִיּוֹת שֶׁל הַטַּלִּית אוֹתָן שֶׁהֵן כְּנֶגֶד פָּנֶיךָ, וְיֵשׁ בִּבְרָכָה זוֹ שִׁלְשָׁה־עָשָׂר 'בָּרוּכִים' כְּנֶגֶד שִׁלְשָׁה־עָשָׂר תִּקּוּנָא דִּיקְנָא דְּאַרִיךְ־אַנְפִּין, וּשְׁלֹשָׁה "בָּרוּךְ" הָרִאשׁוֹנִים הֵם כְּנֶגֶד כֶּתֶר, חָכְמָה, בִּינָה, וְהַשְּׁאָר כְּנֶגֶד זְעֵיר וְנוּקְבָא, וּכְשֶׁאָדָם אוֹמְרָם בְּכַוָּנָה עֶלְיוֹנָה, עַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ עָלָיו אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וְאִם הָיוּ בְּנֵי־אָדָם יוֹדְעִים אֶת מַעֲלַת אֲמִירַת "בָּרוּךְ שֶׁאָמַר" בְּכַוָּנָה, אָז הָיוּ מִתְבַּטְּלִים לְגַמְרֵי אֶל הָא�ַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְזֶה "בָּ'רוּךְ שְׁ'אָמַר וְ'הָיָה הָ'עוֹלָם", רָאשֵׁי־תֵּבוֹת: בְּ'שָׁ'וָ'ה', כִּי בּוֹ בָּרָגַע שֶׁנִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מַתְחִילִים לוֹמַר "בָּרוּךְ שֶׁאָמַר" כָּאן לְמַטָּה, אָז מַתְחִילִים הַמַּלְאָכִים לוֹמַר לְמַעְלָה שִׁיר וְשֶׁבַח מִשֶּׁלָּהֶם, וְעַל־כֵּן אָז עִם־יִשְׂרָאֵל בְּשָׁוֶה עִם הַמַּלְאָכִים, וּצְרִיכִים לוֹמַר אֶת הַבְּרָכָה הַזֹּאת בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה וּבְרָתֶת וּבְזִיעַ, כִּי הִיא מְלֵאָה סוֹדוֹת וְכַוָּנוֹת עֶלְיוֹנוֹת, לֹא יְכִילֵם הָרַעְיוֹן, וְכֵן זֶה גַּם אוֹתִיּוֹת שׁ'וּ'בָ'ה', שֶׁעַל־יְדֵי "בָּ'רוּךְ שֶׁ'אָמַר וְ'הָיָה הָ'עוֹלָם", יְכוֹלִים לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית אִם יִכְוֵן בָּהּ הַיטֵב. "**בָּרוּךְ שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם**" הוּא כְּבָיכוֹל אֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא. "**בָּרוּךְ־הוּא**" אֲרִיךְ אַנְפִּין שֶׁהוּא 'כֶּתֶר' הַנִּקְרָא הוּא. "**בָּרוּךְ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה**", הוּא חָכְמָה אַבָּא עִלָּאָה, הַנֶּאֱמָר עָלָיו כְּבָיכוֹל "כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ". "**בָּרוּךְ גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם**" הוּא בִּינָה, שֶׁדִּינִין מִתְעָרִין מִינָהּ. "**בָּרוּךְ עוֹשֶׂה בְרֵאשִׁית**", הוּא חֶסֶד, בְּסוֹד "אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה". "**בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל הָאָרֶץ**" הוּא

עַל הַבְּרִיּוֹת, בָּרוּךְ מְשַׁלֵּם שָׂכָר טוֹב לִירֵאָיו, בָּרוּךְ חַי לָעַד וְקַיָּם לָנֶצַח, בָּרוּךְ פּוֹדֶה וּמַצִּיל, בָּרוּךְ שְׁמוֹ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הָאֵל, אָב הָרַחֲמָן, הַמְהֻלָּל בְּפִי־עַמּוֹ, מְשֻׁבָּח וּמְפֹאָר בִּלְשׁוֹן חֲסִידָיו ◇ וַעֲבָדָיו, וּבְשִׁירֵי דָוִד עַבְדֶּךָ נְהַלֶּלְךָ, יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, בִּשְׁבָחוֹת וּבְזִמִּירוֹת, וְנַגְדִּלְךָ, וְנִשְׁבָּחֲךָ, וּנְפָאֶרְךָ, וְנַמְלִיכְךָ, וְנַזְכִּיר שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ אֱלֹהֵינוּ, יָחִיד, חַי הָעוֹלָמִים, מֶלֶךְ מְשֻׁבָּח וּמְפֹאָר עֲדֵי־עַד שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מֶלֶךְ מְהֻלָּל בַּתִּשְׁבָּחוֹת:

עת רצון

תִּפְאֶרֶת הַנִּקְרָא רַחֲמִים, וּבוֹ רַחֲמִים. "**בָּרוּךְ מְרֻחָם עַל הַבְּרִיּוֹת**", הוּא גְּבוּרָ"ה שֶׁנִּמְתָּק מֵעַל יִשְׂרָאֵל, וְאַל יַעֲשֶׂה בָּהֶם שׁוּם דִּין. "**בָּרוּךְ מְשַׁלֵּם שָׂכָר טוֹב לִירֵאָיו**" - זֶה סוֹבֵב עַל נָצַח וְהוֹד, שֶׁהֵם מְשַׁלְּמִים שָׂכָר עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הַנִּקְרָא טוֹב, שֶׁנֶּאֱמַר (יְשַׁעְיָה ג, י): "אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב". "**בָּרוּךְ חַי לָעַד וְקַיָּם לָנֶצַח**", הוּא יְסוֹד צַדִּיק בְּסוֹד צַדִּיק חַי אִקְרֵי בְּעֵת הַיִּחוּד הַקָּדוֹשׁ, לְזֶה אָמַר "**בָּרוּךְ חַי**" כְּבָיְכוֹל יְסוֹד צַדִּיק לָעַד, בַּיִּחוּד הַתָּמִיד. "**וְקַיָּם לָנֶצַח**", תְּרֵין רַעְיִן דְּלָא מִתְפָּרְשִׁין לְעָלְמָא כְּמוֹ אַבָּא וְאִמָּא. "**בָּרוּךְ פּוֹדֶה וּמַצִּיל**", הוּא מַלְכוּת שְׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי בַּעֲבוּר זֶה נֶאֱמַר "וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם". "**בָּרוּךְ שְׁמוֹ**", הוּא בִּינָה דִּבְרִיאָה אִמָּא הַמְקֻנָּא בַּבְּרִיאָ"ה, הַנִּקְרֵאת שְׁמוֹ, כְּמוֹ נוּקְבָא מַלְכוּת הַנִּקְרֵאת שֵׁם. וּמְרֻמָּזוֹת בּוֹ י"ג מִדּוֹת הָרַחֲמִים, וְלָכֵן צְרִיכִים לְכַוֵּן פְּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וּלְהִזְדָּעֲזֵעַ בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה, בְּרָתֵת וּבְזִיעַ, אֵיךְ בְּאָמְרוֹ בָּרְכָה זוֹ מְחַבֵּר וּמְיַחֵד אֶת כָּל הָעוֹלְמוֹת כֻּלָּם, אַף שֶׁאָדָם נִמְצָא בָּעוֹלָם הַגַּשְׁמִי וְהַחָמְרִי הַזֶּה, וְעוֹמֵד עַל גַּשְׁמִיּוּת הָעוֹלָם הַנִּרְאֶה טֶבַע גָּמוּר, עִם כָּל זֹאת אֱלֹהִי"ם עִם הַכּוֹלֵל הוּא פ"ו, הַמְרַמֵּז אֲשֶׁר אֵין טֶבַע כְּלָל, אֶלָּא הַכֹּל לַכֹּל אֱלָקוּת גָּמוּר הוּא, וְהַכֹּל מְיֻחָד בְּיִחוּדִים עֶלְיוֹנִים וּמְרֻמָּזִים בּוֹ הָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת; אַשְׁרֵי מִי שֶׁשָּׂם לֵב אֶל פְּשׁוּטָן שֶׁל דְּבָרִים, וְשׁוֹפֵךְ נַפְשׁוֹ אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ, שֶׁאָז לֹא יָזוּז מִכָּאן עַד שֶׁיִּרְאֶה יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה, וְיִמְשַׁךְ עָלָיו חֶסֶד

פְּסוּקֵי דְזִמְרָה

אֵין אוֹמְרִים הַזְּמִירוֹת בְּמִרוּצָה כִּי אִם בְּנַחַת. שֶׁלֹּא יְדַלֵּג שׁוּם תֵּבָה וְלֹא יַבְלִיעֵם, אֶלָּא יוֹצִיא מִפִּיו כְּאִלּוּ מוֹנֶה מָעוֹת (שו"ע נא ח, ד"מ).

מִזְמוֹר לְתוֹדָה, הָרִיעוּ לַיהוָה יאהדונהי כָּל־הָאָרֶץ: עִבְדוּ אֶת־יְהוָה יאהדונהי בְּשִׂמְחָה, בֹּאוּ לְפָנָיו בִּרְנָנָה: דְּעוּ כִּי־יְהוָה יאהדונהי הוּא אֱלֹהִים, הוּא־עָשָׂנוּ וְלוֹ אֲנַחְנוּ, עַמּוֹ וְצֹאן מַרְעִיתוֹ: בֹּאוּ

עת רצון

וְרַחֲמִים מִכָּל הָעוֹלָמוֹת. וּבִבְרָכָה זוֹ הָאָדָם נִכְנָס בָּעוֹלָם הַיְצִירָה, שֶׁשָּׁם הַמַּלְאָכִים שָׂרִים שֵׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאָדָם שֶׁמְּחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ, אָז נַעֲשָׂה בְּ'שָׁ'וֹ'ה' עִם הַמַּלְאָכִים. וּצְרִיכִים לוֹמַר אֶת הַבְּרָכָה הַזּוֹ בְּכַוָּנָה עַד מְאֹד, מִלָּה בְּמִלָּה כְּדִרְכָּם שֶׁל צַדִּיקִים וַחֲסִידִים וְאַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה, לְהַאֲרִיךְ בְּכָל "בָּרוּךְ" בְּחִיּוּת וּבְנְעִימוּת, בְּמְתִיקוּת וּבַעֲרֵבוּת עַד מְאֹד, כִּי כָּל "בָּרוּךְ" שֶׁאוֹמֵר הוּא פּוֹתֵחַ צִנּוֹר חָדָשׁ מִי"ג תִּקּוּנָא דִּיקְנָא קַדִּישָׁא; אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת בְּעֵת אֲמִירַת בְּרָכָה זוֹ; וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי, לְהִזָּהֵר לוֹמַר אֶת הַבְּרָכָה הַזּוֹ בְּכַוָּנָה עֶלְיוֹנָה עַד מְאֹד.

מִזְמוֹר לְתוֹדָה

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ **"מִזְמוֹר לְתוֹדָה"**, תִּהְיֶה מְאֹד בְּשִׂמְחָה, וְתִתֵּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמְּךָ, שֶׁאַתָּה יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל זְמַן שֶׁהָאָדָם חַי אֵינוֹ יָכוֹל לְהַסְפִּיק לְהוֹדוֹת לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל גְּדֹל הַחֶסֶד חִנָּם הַזֶּה שֶׁנִּבְרָא מִגֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וְיָכוֹל לָתֵת תָּמִיד תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר תּוֹדָה וְהוֹדָאָה זֶה שֶׁעָשׂוּעַ עוֹלָם־הַבָּא (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב, סימן ב); וְעַל־יְדֵי תּוֹדָה וְהוֹדָאָה זוֹכִים לְהוֹלָדָה בְּנֵקֶל. וְזֶה אֲשֶׁר "לְתוֹדָה" אוֹתִיּוֹת "תּוֹלָדָה", וְלָכֵן הַמִּזְמוֹר הַזֶּה מְסֻגָּל לְמַקְשָׁה לְיָלִיד. וְיֵשׁ בְּמִזְמוֹר זֶה קס"ח אוֹתִיּוֹת, שֶׁהוּא סוֹד חֶסֶד בְּא"ת ב"ש, וְיֵשׁ בְּמִזְמוֹר זֶה מ"ג תֵּבוֹת, כִּי הַקְּשׁוּי לֵילֵד בָּא מֵהַקְלָפָּה הַנִּקְרֵאת גַּם, וְהִיא אוֹמֶרֶת (מלכים א, כב): "גַּם לִי גַּם לָךְ לֹא יִהְיֶה, גְּזֹרוּ", וְאוֹמְרִים אֶת זֶה כָּאן, כִּי בְּעֵת פְּסוּקֵי־דְזִמְרָה בָּא הֶלְדֶּת הַמּוֹחִין, וְאָנוּ מְפַחֲדִין שֶׁהַקְלִפּוֹת לֹא יִתְאַחֲזוּ בּוֹ עַל־יְדֵי

שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה, חֲצֵרֹתָיו בִּתְהִלָּה, הוֹדוּ־לוֹ בָּרְכוּ שְׁמוֹ: כִּי־טוֹב יְהוָה־אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם חַסְדּוֹ, וְעַד־דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ:

עת רצון

כַּעַס וְגַאֲוָה, שֶׁהוּא עֲבוֹדָה־זָרָה מַמָּשׁ - אֶל אַחַר, וְלָכֵן אוֹמְרִים מִזְמוֹר זֶה כָּאן דַּיְקָא, כְּדֵי לְהַכְרִית אֶת הַקְּלִפּוֹת. "מִזְמוֹר" לְזַמֵּר הָעֲרִיצִים. "לְתוֹדָה" אוֹתִיּוֹת "תּוֹלָדָה", שֶׁיִּזְכֶּה לְהוֹלִיד אֶת הַמּוֹחִין. **"הַרְיעוּ לַיהוָ"ה כָּל הָאָרֶץ"**, רָאשֵׁי־תֵבוֹת "הֲלָכָה", לְהַעֲלוֹת אֶת גַּשְׁמִיּוּת הָאָרֶץ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי קִיּוּם הֲלָכָה, וְזוֹ מַעֲלַת קָרְבַּן תּוֹדָה שֶׁלֹּא יִתְבַּטֵּל, כִּי תָּמִיד יִצְטָרְכוּ לְהַעֲלוֹת אֶת גַּשְׁמִיּוּת הָעֲשִׂיָּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְבָרֵר אֶת הַטּוֹב, וְיַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. **"עִבְדוּ אֶת יְהוָ"ה בְּשִׂמְחָה בֹּאוּ לְפָנָיו בִּרְנָנָה"**, כִּי עִקַּר הַתַּכְלִית לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה בְּהַמְשָׁכַת הַמּוֹחִין, אַךְ כְּשֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לָבוֹא לִידֵי שִׂמְחָה יָנֻגַּן לְעַצְמוֹ אֵיזֶה נִגּוּן שֶׁל שִׂמְחָה (שִׂיחוֹת־הַר"ן, סִימָן רעג), שֶׁזֶּה: "עִבְדוּ אֶת יְהוָ"ה בְּשִׂמְחָה", וּכְשֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהַגִּיעַ לְהַשִּׂמְחָה, אֲזַי הָעֲצָה: "בֹּאוּ לְפָנָיו בִּרְנָנָה", שֶׁיָּשִׁיר לְעַצְמוֹ אֵיזֶה נִגּוּן שֶׁל שִׂמְחָה. **"דְּעוּ כִּי יְהוָ"ה הוּא אֱלֹקִים"**, זֶה סוֹד הַמּוֹחִין שֶׁהוּא הַדַּע"ת, לֵידַע כִּי הֵן חֶסֶד וְהֵן גְּבוּרָה הֵם שְׁנֵיהֶם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה סוֹד הַדַּעַת שֶׁכָּלוּל מֵחֶסֶד וּגְבוּרָה (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ד), וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלֶּה לָנוּ אֲשֶׁר: **"הוּא עָשָׂנוּ וְלוֹ אֲנַחְנוּ עַמּוֹ וְצֹאן מַרְעִיתוֹ"**, בְּרִצּוֹנוֹ הַפָּשׁוּט הוֹרִיד אוֹתָנוּ בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּ"ה הַחֻמְרִי הַזֶּה, כְּדֵי לְהַכִּירוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבִשְׁבִיל זֶה צָרִיךְ לְהוֹלִיד בָּנִים חַיִּים וְקַיָּמִים, כְּדֵי שֶׁהֵם יְקַבְּלוּ עֲלֵיהֶם עֹל מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה סוֹד הוֹלָדוֹת הַנְּפָשׁוֹת, כְּדֵי לְהוֹלִיד מוֹחִין חֲדָשִׁים (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, תְּפִלִּין, הֲלָכָה ה, אוֹת לא), כִּי כָּל נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל הִיא הִתְגַּלּוּת חֲדָשָׁה וְדַעַת חֲדָשָׁה לְהַכִּיר אֶת מִי שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם, כִּי זֶה כְּלָל, שֶׁאֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה שְׁתֵּי פְּעָמִים דָּבָר אֶחָד, וַאֲפִלּוּ נְפָשׁוֹת הַמְגֻלְגָּלוֹת כְּשֶׁבָּאוֹת בְּגִלְגּוּל, הֵן לֹא אוֹתָן הַנְּפָשׁוֹת, אֶלָּא בְּצֵרוּף אֶחָד אוֹ רוּחַ חֲדָשָׁה אוֹ נֶפֶשׁ חֲדָשָׁה, כִּי אֵין שְׁתֵּי נְפָשׁוֹת דּוֹמוֹת זוֹ לָזוֹ (שִׂיחוֹת הַר"ן, סִימָן נד). נִמְצָא, שֶׁבְּכָל פַּעַם שֶׁנּוֹלֶדֶת נֶפֶשׁ חֲדָשָׁה מִיִּשְׂרָאֵל נוֹלָד שֵׂכֶל חָדָשׁ, וְזֶה עִקַּר הַתַּכְלִית בְּזֶה הָעוֹלָם - לְהוֹלִיד נְפָשׁוֹת חֲדָשׁוֹת וּמוֹחִין חֲדָשִׁים בְּכָל פַּעַם, וְאָנוּ מִתְפַּחֲדִין שֶׁלֹּא יִתְאַחֲזוּ הַחִיצוֹנִים בָּהֶם, וְלָכֵן אָנוּ אוֹמְרִים קֹדֶם פְּסוּקֵי דְזִמְרָה "מִזְמוֹר לְתוֹדָה" שֶׁשּׁוֹמֵר אֶת הַיּוֹלֶדֶת, וּמְסַיְּם: **"וְעַד דּוֹר וָדוֹר אֱמוּנָתוֹ"**, כִּי עִקַּר הָאֱמוּנָה נִתְחַדֶּשֶׁת וְנִתְחַזְּקָה מִדּוֹר לְדוֹר, עַל־יְדֵי הִתְחַדְּשׁוּת הַנְּשָׁמוֹת שֶׁהֵם שִׂכְלִיִּים חֲדָשִׁים בְּהַכָּרַת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וּבִירוּשַׁלְמִי (שְׁבוּעוֹת, פֶּרֶק א, הֲלָכָה ה) אָמְרוּ: בְּשָׁעָה שֶׁאָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְמֹשֶׁה

ש יְהִי כְבוֹד יְהוָה יאהדונהי לְעוֹלָם, יִשְׂמַח יְהוָה יאהדונהי
בְּמַעֲשָׂיו: ד יְהִי שֵׁם יְהוָה יאהדונהי מְבֹרָךְ,
מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: ו מִמִּזְרַח־שֶׁמֶשׁ עַד־מְבוֹאוֹ,
מְהֻלָּל שֵׁם יְהוָה יאהדונהי: ש רָם עַל־כָּל־גּוֹיִם יְהוָה יאהדונהי

עת רצון

"וְהִתְוַדֶּה עָלָיו" וְגוֹ, הִתְחִיל וְאָמַר (תְּהִלִּים ק):
"מִזְמוֹר לְתוֹדָה" עַל שֵׁם "וְהִתְוַדֶּה עָלָיו".
וְיוּבְנוּ עַל־פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק
ב, סִימָן ב), אֲשֶׁר כָּל עִנְיַן תּוֹדָה זֶה שֶׁעֲשׁוּעַ
עוֹלָם־הַבָּא, כִּי לָעָתִיד לָבוֹא כָּל הַקָּרְבָּנוֹת
בְּטֵלִין חוּץ מִקָּרְבַּן תּוֹדָה (מִדְרַשׁ־רַבָּה, פָּרָשַׁת צַו,
פָּרָשָׁה ט); וְעִקַּר הַקָּרְבַּן תּוֹדָה יִהְיֶה אָז (תְּהִלִּים
נ, כג): "זֹבֵחַ תּוֹדָה יְכַבְּדָנְנִי", וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים (סַנְהֶדְרִין מג:) עַל זְבִיחַת הַיֵּצֶר־הָרָע,
שֶׁאָדָם יַעֲשֶׂה בְּכָל פַּעַם תְּשׁוּבָה חֲדָשָׁה עַל
הַשָּׁגָה הָרִאשׁוֹנָה, כִּי בְּכָל יוֹם וּבְכָל פַּעַם
יַשִּׂיג הַשָּׁגַת אֱלֹקוּת חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי, כִּי תִּהְיֶה
תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה הָרִאשׁוֹנָה, בְּכָל פַּעַם
יַשִּׂיגוּ מֵחָדָשׁ מֹחִין חֲדָשִׁים, וּבְכָל פַּעַם
יַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה חֲדָשָׁה, וְיִתְוַדֶּה עַל זְבִיחַת
הַיֵּצֶר־הָרָע, כִּי בְּכָל פַּעַם יַשִּׂיג שֶׁעֵד עַכְשָׁו
גִּשֵּׁם אֶת הַשָּׂגָתוֹ. וְזֶה סוֹד "מִזְמוֹר לְתוֹדָה",
לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה וְלִתֵּן תּוֹדָה עַל
הַשָּׂגַת אֱלֹקוּת שֶׁמַּשִּׂיג בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ.
וְנִזְכָּר בְּמִזְמוֹר זֶה אַרְבַּע פְּעָמִים שֵׁם הַוְיָ"ה
בָּרוּךְ־הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ, כְּנֶגֶד אַרְבָּעָה מִינֵי
לְחָמִים שֶׁיֵּשׁ בְּקָרְבָּנוֹת תּוֹדָה: עֶשֶׂר מַצּוֹת,
עֶשֶׂר חַלּוֹת, עֶשֶׂר רְבוּכָה, עֲשָׂרָה חָמֵץ,
וְהָיָה הַכֹּהֵן לוֹקֵחַ מֵעֲשֶׂר מִכָּל אֶחָד, וְכֵן יֵשׁ
בְּמִזְמוֹר זֶה מ"א תֵּבוֹת, נֶגֶד אַרְבָּעִים מִינֵי
לְחָמִים, וְאֶחָד כְּנֶגֶד זֶבַח תּוֹדָה; אַשְׁרֵי מִי
שֶׁמְּכַוֵּן פְּרוּשׁ הַמִּלּוֹת בְּמִזְמוֹר זֶה.

יְהִי כְבוֹד

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, שֶׁבְּאָמְרְךָ
פְּסוּקִים אֵלּוּ, עָלֶיךָ לְהִתְעוֹרֵר מְאֹד
מְאֹד בְּשִׁבְחוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל פָּסוּק וּפָסוּק
מִשְּׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה פְּסוּקִים אֵלּוּ, מְרֻמָּז עַל
רָזִי־דְרָזִין וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת, כִּי בְּשִׁמּוֹנֶה־עֶשְׂרֵה
פְּסוּקִים אֵלּוּ יֵשׁ שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה אַזְכָּרוֹת,
וְעַל־יְדֵי שֶׁאוֹמֵר אֶת הַשְּׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה פְּסוּקִים
אֵלּוּ נַעֲשֶׂה עַל־יָדוֹ מֶרְכָּבָה לְיסוֹד צַדִּיק חַ"י
עוֹלָמִים, וּמַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת
וּדְבֵקוּת מֵהָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת, וְלָכֵן יֵשׁ
בַּשְּׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה פְּסוּקִים אֵלּוּ קל"ח תֵּבוֹת,
שֶׁהוּא סוֹד חֵקֶ"ל תַּפּוּחִין שֶׁהוּא הַמַּלְכוּת,
שֶׁבּוֹ מְאִירִים הָאוֹרוֹת עֶלְיוֹנִים מִנּוּקְבָא
דְּפַרְדֵּשָׁקָא (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ב), וְלָכֵן
הָרִאשֵׁי־תֵבוֹת שֶׁל הַשְּׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה פְּסוּקִים
אֵלּוּ בְּגִימַטְרִיָּה תרפ"ו, שֶׁהֵם הָאַרְבָּעָה

יאהדונהי עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: יְהוָה יאהדונהי שִׁמְךָ לְעוֹלָם, יְהוָה־יאהדונהי זִכְרְךָ לְדֹר־וָדֹר: יְהוָה־יאהדונהי בַּשָּׁמַיִם הֵכִין כִּסְאוֹ, וּמַלְכוּתוֹ בַכֹּל מָשָׁלָה: יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ, וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם יְהוָה־יאהדונהי

עת רצון

שַׁמּוֹת ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, וּשְׁלֹשָׁה מִלּוּאִים שֶׁל אהי"ה, שֶׁהֵם: קס"א קמ"ג קנ"א; כִּי בְּאֶמְרְךָ פְּסוּקִים אֵלּוּ, אַתָּה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּבַּפְּסוּקִים הָאֵלּוּ מַפְרִיד מֵעַצְמוֹ אֶת הַיֵּשׁוּת וְהַגַּאוּת, שֶׁאָדָם רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת אֶת עַצְמוֹ מְצִיאוּת נִפְרֶדֶת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וְעַל־כֵּן הַשְׁמוֹנָה־עָשָׂר פְּסוּקִים אֵלּוּ הֵם שִׁבְחִים וְיִחוּדִים בְּיִחוּד הַוַּי"ה בָּרוּךְ־הוּא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּמְגַלִּים וּמְפָרְסְמִים שֶׁכְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא מָלֵא בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וּ**"מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם יְהוָה"**, הַיְנוּ מִמִּזְרַח עַד מַעֲרָב הַבְּרִיאָה מְהֻלָּל שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, וַאֲפִלּוּ בְּתוֹךְ הַגּוֹיִם נִמְצָא כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, **"רָם עַל כָּל גּוֹיִם יְהוָה עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ"**, כִּי **"יְהוָה בַּשָּׁמַיִם הֵכִין כִּסְאוֹ וּמַלְכוּתוֹ בַכֹּל מָשָׁלָה"**, אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ מְחֻבָּרִים יַחַד, וּבְגִלּוּי זֶה כֻּלָּם יֹאמְרוּ שִׁירָה **"יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם יְהוָה מָלָךְ"**, וְלֹא שַׁיָּךְ לְהִפָּרֵד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְאַף שֶׁמִּתְגַּבְּרִים עַל הָאָדָם כָּל־מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת וּבִלְבּוּלִים, וְרוֹצִים לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבִפְרָט בְּעֵת הַתְּפִלָּה שֶׁאָז מִתְגַּבְּרוֹת כָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת זָרוֹת, וּבָאוֹת לְבַלְבֵּל אֶת הָאָדָם שֶׁלֹּא יַחְשֹׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אַף־עַל־פִּי־כֵן גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן חֵלֶק א, סִימָן עב): שֶׁלֹּא צְרִיכִים לְהִסְתַּכֵּל וּלְהַשְׁגִּיחַ עַל פְּנִיּוֹת וּמַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת הַבָּאוֹת בַּתְּפִלָּה, רַק הָאָדָם צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת אֶת שֶׁלּוֹ לְיַלֵּךְ בִּתְפִלָּתוֹ כְּסֵדֶר, וְלֹא לְהַשְׁגִּיחַ עַל שׁוּם בִּלְבּוּל מַחֲשָׁבָה זָרָה כְּלָל, רַק יַעֲשֶׂה אֶת שֶׁלּוֹ וְיֵלֵךְ כְּדַרְכּוֹ, וְלֹא יַחֲזִיר פָּנָיו לְהַבִּיט עַל אֵלּוּ הַמַּחֲשָׁבוֹת כְּלָל, וְכָל אֵלּוּ הַמַּחֲשָׁבוֹת זָרוֹת מוֹרִידוֹת מִמֶּנּוּ אֶת כָּל הַקְּטָרוּגִים, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מִסְתַּתֵּר בְּתוֹךְ הַמַּחֲשָׁבוֹת, שֶׁזֶּה **"רַבּוֹת מַחֲשָׁבוֹת בְּלֵב אִישׁ וַעֲצַת יְהוָה הִיא תָקוּם"**; הַיְנוּ מַחֲשָׁבוֹת הַרְבֵּה יֵשׁ בְּשָׁעַת הַתְּפִלָּה, כִּי אָז בָּאִים עָלָיו בִּלְבּוּלִים גְּדוֹלִים וּמַחֲשָׁבוֹת רַבּוֹת, אֲבָל: **"עֲצַת יְהוָה הִיא תָקוּם"**, הַיְנוּ פְּנִימִיּוּת הַנְּקֻדָּה שֶׁבַּלֵּב, מַה שֶּׁבִּפְנִימִיּוּת הַמַּחֲשָׁבָה מִתְכַּוֵּן לִשְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ לְבַד, שֶׁזֶּה בְּחִינַת עֲצַת הַוַּי"ה, שֶׁמִּתְכַּוֵּן לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לְבַד בִּפְנִימִיּוּת מַחֲשַׁבְתּוֹ, זֶה נִשְׁאָר קַיָּם בִּבְחִינַת **"עֲצַת יְהוָה הִיא תָקוּם"**, עַל־כֵּן אֵין לְהִסְתַּכֵּל

יאהדונהי מָלָךְ׃ יְהוָה יאהדונהי מָלָךְ, יְהוָה יאהדונהי
מָלָךְ, יְהוָה יאהדונהי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד׃ ש יְהוָה יאהדונהי
מֶלֶךְ עוֹלָם וָעֶד, אָבְדוּ גוֹיִם מֵאַרְצוֹ׃ ר יְהוָה יאהדונהי
הֵפִיר עֲצַת־גּוֹיִם, הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים׃
ש עֲצַת יְהוָה יאהדונהי לְעוֹלָם תַּעֲמֹד,
מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדֹר וָדֹר׃ כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי,
הוּא־צִוָּה וַיַּעֲמֹד׃ ש כִּי־בָחַר יְהוָה יאהדונהי בְּצִיּוֹן, אִוָּה
לְמוֹשָׁב לוֹ׃ ר כִּי־יַעֲקֹב ‹› בָּחַר לוֹ יָהּ, יִשְׂרָאֵל ‹›
לִסְגֻלָּתוֹ׃ כִּי לֹא־יִטֹּשׁ יְהוָה יאהדונהי עַמּוֹ, וְנַחֲלָתוֹ לֹא
יַעֲזֹב׃ ר וְהוּא רַחוּם יְכַפֶּר עָוֹן, וְלֹא־יַשְׁחִית, וְהִרְבָּה

עת רצון

כְּלָל עַל שׁוּם מַחֲשָׁבוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וּפְנִיּוֹת,
רַק לְהִתְפַּלֵּל כְּסֵדֶר (שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן עב);
וּצְרִיכִים לְהַכְנִיס בְּעַצְמוֹ הֵיטֵב אֲשֶׁר אֵין
בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת
גָּמוּר הוּא, וַאֲפִלּוּ בְּתוֹךְ הַצָּרָה גַּם שָׁם
אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם נִמְצָא, וְאִם אָדָם מַכְנִיס
בְּעַצְמוֹ דְּבָרִים אֵלּוּ, אָז יִתְבַּטְּלוּ מִמֶּנּוּ
הַקְּלִפּוֹת - 'עָוֹן', 'מַשְׁחִית', 'אַף' וְ'חֵמָה',
וְלֹא יוּכְלוּ לִשְׁלֹט עָלָיו. וְלָכֵן, בְּנִי, בְּאָמְרְךָ
פְּסוּקִים אֵלּוּ תִּתְלַהֵב מְאֹד וְתִכָּנֵן לְהַמְשִׁיךְ
עַל עַצְמְךָ הָאָרָה וְזִיו וְחִיּוּת וְדִבְקוּת הַבּוֹרֵא
יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְתִהְיֶה מוּכָן לְמָסֵר אֶת נַפְשְׁךָ
אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי בּוֹ בָּרֵגַע שֶׁאַתָּה אוֹמֵר
פְּסוּקִים אֵלּוּ, אַתָּה נִכְלָל בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־
הוּא; אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה זֹאת אֶת גֹּדֶל
הַיִּחוּדִים וְהַצִּרּוּפִים וְהַשֵּׁמוֹת הַנַּעֲשִׂים עַכְשָׁו
בְּכָל הָעוֹלָמוֹת בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר פְּסוּקִים
אֵלּוּ, וְלָכֵן תֹּאמַר אוֹתָם לְאַט מִלָּה בְּמִלָּה,
וְתִגְרֹם נַחַת רוּחַ גָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְאַל
תִּתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם וּמִשּׁוּם
אָדָם הָרָץ וְחוֹטֵף אֶת פְּסוּקִים אֵלּוּ, רַק
תִּסְתַּכֵּל עַל עַצְמְךָ לְאָמְרָם בְּנַחַת וּבְנֹעַם
לְאַט בְּחִיּוּת וּבִדְבֵקוּת, וּתְכַוֵּן עַל פֵּרוּשׁ
הַמִּלּוֹת, בָּזֶה יָמְשַׁךְ עָלֶיךָ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת
וּדְבֵקוּת בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְיָאִיר לְךָ אוֹרוֹ
יִתְבָּרַךְ כָּל הַיּוֹם בְּהָאָרָה וּבְזִיו גָּדוֹל.

לְהָשִׁיב אַפּוֹ, וְלֹא־יָעִיר כָּל־חֲמָתוֹ: ש יְהוָה־צְבָאוֹת יאהדונהי
הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ:

אחרי הפסוקים האלה יאמר תיכף ומיד שני הפסוקים של "אשרי", ואחריהם "תהלה לדוד". ויזהר מאד שלא יפסיק בין פסוקים אלה לבין תהלה לדוד בשום פסוק אחר, כי פוגם בעולמות העליונים. ואם נזדמן לו עניית דבר שבקדושה יענה, ואחר כך יחזור שלושה פסוקים אחרונים של "יהי כבוד", בכדי לסומכם ל"תהילה לדוד" (בא"ח ויגש יא).

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ, עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: אַשְׁרֵי הָעָם
שֶׁכָּכָה לּוֹ, אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְהוָה־אֱלֹהָיו יאהדונהי (כתר)
אֱלֹהָיו:

עת רצון

עִנְיַן אַשְׁרֵי

בְּנִי! מוֹהַרַנ"ת זַ"ל מַסְבִּיר (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, קְרִיאַת־שְׁמַע, הֲלָכָה ה, אוֹת יד), מָה הוּא עִנְיַן שֶׁל "תְּהִלָּה לְדָוִד", שֶׁאוֹמְרִים קֹדֶם מִזְמוֹרֵי הַלְלוּיָהּ, כִּי הִנֵּה אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ד:): 'כָּל הָאוֹמֵר 'תְּהִלָּה לְדָוִד' שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּכָל יוֹם מֻבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן הָעוֹלָם־הַבָּא, מַאי טַעֲמָא, אִילֵימָא מִשּׁוּם דְּאִית בֵּיהּ אֶל"ף־בֵּי"ת לֵימָא תְּמַנְיָא אַפֵּי, אֶלָּא מִשּׁוּם דְּאִית בֵּיהּ פַּרְנָסָה, לֵימָא הַלֵּל הַגָּדוֹל, אֶלָּא מִשּׁוּם דְּאִית בֵּיהּ תַּרְתֵּי; וְהַדְּבָרִים תְּמוּהִים לְכְאוֹרָה מַה קּוֹל הָרַעַשׁ הַזֶּה שֶׁבִּשְׁבִיל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אֶל"ף־בֵּי"ת, עַל־יְדֵי־זֶה - 'מֻבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן הָעוֹלָם־הַבָּא, וְגַם הַטַּעַם הַשֵּׁנִי תָּמוּהַּ בְּיוֹתֵר, שֶׁבִּשְׁבִיל שֶׁנִּזְכֶּרֶת בּוֹ פַּרְנָסָה יִהְיֶה מֻבְטָח כָּל־כָּךְ, וְגַם הַתֵּרוּץ הַשֵּׁנִי קָשֶׁה לְכְאוֹרָה שֶׁמִּשַּׁנֵּי מִשּׁוּם דְּאִית בֵּיהּ תַּרְתֵּי, אִם־כֵּן יִתְקַנּוּ לוֹמַר תַּמְנְיָא אַפֵּי וְהַלֵּל הַגָּדוֹל, וּצְרִיכִים לוֹמַר שֶׁכַּוָּנַת הַתַּרְצָן הִיא, שֶׁמַּעֲלָה גְּדוֹלָה מַה שֶּׁפְּלוּלִים שְׁנֵיהֶם בְּמִזְמוֹר אֶחָד אֶל"ף־בֵּי"ת וּפַרְנָסָה, וְאִם־כֵּן יִתְפַּלֵּא הָאָדָם מָה הַקֶּשֶׁר יֵשׁ לְפַרְנָסָה עִם הָאֶל"ף־בֵּי"ת, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה 'תְּהִלָּה לְדָוִד' יָקָר כָּל־כָּךְ מִשּׁוּם דְּאִית בֵּיהּ תַּרְתֵּי יַחַד, עַד שֶׁכָּל הָאוֹמְרוֹ - מֻבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן הָעוֹלָם־הַבָּא; אַךְ הָעִנְיָן כִּי עַל־יְדֵי שְׁתֵּי הַבְּחִינוֹת הָאֵלּוּ יַחַד, שֶׁהֵן הַשֵּׁבָח הַגָּדוֹל שֶׁל זֶה הַמִּזְמוֹר 'תְּהִלָּה לְדָוִד' שֶׁנֶּאֱמַר בְּאַלְפָא בֵּיתָא, וְיֵשׁ בּוֹ הַזְכָּרוֹת הַפַּרְנָסָה שֶׁהִיא מֵאִתּוֹ יִתְבָּרֵךְ, עַל־יְדֵי אֵלּוּ הַשְּׁתֵּי בְּחִינוֹת נִזְכֶּה לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּוַדַּאי, וְעַל־כֵּן מֻבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן הָעוֹלָם־הַבָּא, מֵאַחַר שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה בְּוַדַּאי לְתִשׁוּבָה; כִּי עִקַּר הַתְּשׁוּבָה עַל־יְדֵי הַדִּבּוּר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (הוֹשֵׁעַ יד, ג): "קְחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים

וְשׁוּבוּ אֶל הַוְיָ"ה", וְדִרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה תְּצַוֶּה, לח): 'אֵינִי מְבַקֵּשׁ מִכֶּם אֶלָּא דְּבָרִים'; הֵינוּ שֶׁעִקַּר הַתְּשׁוּבָה זוֹכִין עַל־יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים שֶׁהוּא כְּלוֹ דִּבּוּרִים קְדוֹשִׁים שֶׁל צְעָקוֹת וּתְחִנּוֹת וּבַקָּשׁוֹת וְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת אֵלּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְתְשׁוּבָה, וְזֶה סוֹד מַעֲלַת הָאַלְפָא בֵּיתָא, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ "תְּהִלָּה לְדָוִד", כִּי הָאָלֶ"ף־בֵּי"ת הֵם כְּלָל כָּל הַכ"ב אוֹתָן שֶׁבָּהֶם כְּלוּלִים כָּל הַדִּבּוּרִים שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁכֻּלָּם הֵם צְרוּפֵי אוֹתִיּוֹת מֵהָאָלֶ"ף־בֵּי"ת, וְעִקַּר כָּל הַפְּגָמִים שֶׁל כָּל הַחֲטָאִים שֶׁבָּעוֹלָם הֵם בִּבְחִינַת הַכ"ב אֹתָן, שֶׁמַּמְשִׁיךְ, חַס וְשָׁלוֹם, הָאוֹתִיּוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּאוֹתוֹ הַדָּבָר שֶׁעוֹבֵר עָלָיו לְהַסְטְרָא־אָחֳרָא, רַחֲמָנָא לִצְלָן, כִּי עִקַּר הַחִיּוּת שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים הֵם הָאוֹתִיּוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּאוֹתוֹ דָּבָר שֶׁבּוֹ נִבְרָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים לג, ו): "בִּדְבַר הַוְיָ"ה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ" וְגוֹ'; וְעַל־יְדֵי הָעֲבֵרָה, חַס וְשָׁלוֹם, מַמְשִׁיךְ אֵלּוּ הָאוֹתִיּוֹת לְמָקוֹם שֶׁמַּמְשִׁיךְ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְעַל־כֵּן עִקַּר הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי הַדִּבּוּר, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה חוֹזֵר וּמְצָרֵף אוֹתִיּוֹת הַדִּבּוּר לְטוֹב, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְקַן פֶּגֶם הָעָוֹן שֶׁהָיָה עִקַּר הַפֶּגֶם בְּהַדִּבּוּר, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי "תְּהִלָּה לְדָוִד", שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אָלֶ"ף־בֵּי"ת שֶׁהֵם כְּלַל כָּל הַדִּבּוּרִים שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁכֻּלָּם צְרוּפִים שֶׁל הָאָלֶ"ף־בֵּי"ת, עַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִין לְתַקֵּן הַכֹּל, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה יְמַשִּׁיךְ עַל עַצְמוֹ קְדֻשָּׁה, שֶׁיְּקֻדַּשׁ הַדִּבּוּר מְאֹד, שֶׁיֵּאָמֵר תָּמִיד שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת הָרִבָּה עִם הַדִּבּוּר שֶׁכָּלוּל מֵהָאָלֶ"ף־בֵּי"ת מכ"ב אֹתָן, וְיִמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ רַחֲמָנוּתוֹ וְטוּבוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּנִּזְכָּר בָּזֶה הַמִּזְמוֹר הַקָּדוֹשׁ גְּדֻלַּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ עַד אֵין חֵקֶר וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו וְטוּבוֹ הָרִבֵּה וְחַסְדּוֹ הַגָּדוֹל וְכוּ', וְשֶׁהוּא קָרוֹב לְכָל קֹרְאָיו וְכוּ', וְסַיֵּם: "**תְּהִלַּת הַוְיָ"ה יְדַבֶּר פִּי, וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד**", שֶׁכָּל בָּשָׂר יְבָרֵךְ שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בְּוַדַּאי יִתָּקֵן הַכֹּל, עַל־יְדֵי שֶׁיַּהֲפֹךְ כָּל הַצְּרוּפִים שֶׁהֵם כְּלַל הַדִּבּוּרִים שֶׁבָּעוֹלָם, יַהֲפֹךְ אוֹתָם וְיִכְלֹל אוֹתָם בְּתוֹךְ הָאָלֶ"ף־בֵּי"ת הַקָּדוֹשׁ, שֶׁהֵם דִּבְרֵי הִתְבּוֹדְדוּת וְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ. וּבְוַדַּאי הִיא עֵצָה גְּדוֹלָה וְקַלָּה שֶׁהַכֹּל יְכוֹלִין לְקַיְּמָהּ, כִּי יְכוֹלִין לִזְכּוֹת לִתְשׁוּבָה וּלְחַיֵּי עוֹלָם־הַבָּא עַל־יְדֵי הַדִּבּוּר לְבַד, אַךְ יֵשׁ עַל זֶה מְנִיעָה גְּדוֹלָה וַעֲצוּמָה, וְהִיא מְנִיעַת הַפַּרְנָסָה, שֶׁכָּל אָדָם טָרוּד בְּפַרְנָסָתוֹ מְאֹד, וְעַל־כֵּן אֵינוֹ עוֹסֵק בִּשְׁלֵמוּת אֲפִלּוּ בְּעֵצָה קַלָּה הַזֹּאת לְשׁוּב לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי הַדִּבּוּר הַקָּדוֹשׁ שֶׁל הַכ"ב אוֹתִיּוֹת שֶׁבָּאַלְפָא בֵּיתָא, אֲבָל בֶּאֱמֶת גַּם זוֹ אֵינָהּ מְנִיעָה כְּלָל, כִּי צְרִיכִים לְהַזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ הָאֱמֶת, שֶׁאִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אֹפֶן לְהַמְשִׁיךְ לְעַצְמוֹ פַּרְנָסָה עַל־יְדֵי יְגִיעָתוֹ וְטִרְחָתוֹ, כִּי זוֹהִי כְּפִירָה, חַס וְשָׁלוֹם, לוֹמַר (דְּבָרִים ח, יז): "כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחַיִל הַזֶּה", רַק צְרִיכִים לְהַאֲמִין בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל הַפַּרְנָסָה הִיא מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ לְבַד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ח, יח): "וְזָכַרְתָּ אֶת הַוְיָ"ה אֱלֹהֶיךָ, כִּי הוּא הַנּוֹתֵן לְךָ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת חָיִל"; וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמִזְמוֹר זֶה: "**עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ, פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶיךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן**"; וְזוֹהִי מַעֲלַת זֶה הַמִּזְמוֹר דְּאִית בֵּיהּ תַּרְתֵּי יַחַד, שֶׁנֶּאֱמַר בְּאָלֶ"ף־בֵּי"ת, וְנִזְכָּרַת בּוֹ פַּרְנָסָה שֶׁהִיא מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי־זֶה מָבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן הָעוֹלָם־הַבָּא, כִּי מִי

שֶׁיֵּלֵךְ בְּדַרְכְּךָ זוֹ - בְּוַדַּאי יִזְכֶּה לָעוֹלָם־הַבָּא, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הַתְּשׁוּבָה וְהַהִתְקָרְבוּת אֲלֵיהוּ יִתְבָּרַךְ מִכָּל מָקוֹם, דְּהֵינוּ אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵינוֹ זוֹכֶה לְהִתְגַּעֵ וְלִטְרֹחַ בַּעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ הַצַּדִּיקִים וְהַכְּשֵׁרִים וְהַחֲסִידִים שֶׁלְּפָנֵינוּ, שֶׁאֲפִלּוּ הַקְּטַנִּים שֶׁבָּהֶם יָגְעוּ וְטָרְחוּ מְאֹד מְאֹד, בְּתַעֲנִיּוֹת רַבּוֹת וּבְסִגּוּפִים קָשִׁים וַעֲצוּמִים רַבִּים מְאֹד, וְאִם אֵינוֹ זוֹכֶה לָזֶה אַף־עַל־פִּי דְּיוֹדֵעַ בְּנַפְשׁוֹ שֶׁהָיָה צָרִיךְ לָזֶה לְפִי עִוְּנוֹתָיו וּפְגָמָיו הַמְּרֻבִּים, וַאֲפִלּוּ אִם יוֹדֵעַ בְּעַצְמוֹ שֶׁגַּם עַתָּה עוֹבֵר עָלָיו מַה שֶּׁעוֹבֵר בְּכָל עֵת, אַף־עַל־פִּי־כֵן אִם לֹא יָנִיחַ אֶת עַצְמוֹ לְפַל לְעוֹלָם וְיחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר דְּבוּרִים עַל־כָּל־פָּנִים תָּמִיד לִפְנֵי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּצָעָקוֹת וּבְתַחֲנוּנוֹת וּבַקָּשׁוֹת רַבּוֹת לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, בְּוַדַּאי סוֹף־כָּל־סוֹף יָשׁוּב לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, אַךְ שֶׁלֹּא תִּמְנָעֵהוּ מִזֶּה הַפַּרְנָסָה רַק יִבְטַח בְּהַשֵּׁם שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ יְפַרְנְסוֹ בְּרַחֲמָיו, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמִזְמוֹר זֶה, וַאֲפִלּוּ אִם הוּא בַּעַל מַשָּׂא־וּמַתָּן אוֹ מְלָאכָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן יֵדַע הָאֱמֶת "כִּי לֹא בְכֹחַ יִגְבַּר אִישׁ" (שמואל־א ב, ט), וְאִם יַעֲשֶׂה מַה שֶּׁיַּעֲשֶׂה, אֵינוֹ יָכוֹל לְקַבֵּל פַּרְנָסָתוֹ עַל־יְדֵי יְגִיעָתוֹ וְטִרְחָתוֹ לְבַד, כִּי אִם בִּישׁוּעַת הַשֵּׁם וּבְחַסְדּוֹ, כַּאֲשֶׁר יוֹדֵעַ כָּל אֶחָד בְּעַצְמוֹ, שֶׁעִקַּר הַפַּרְנָסָה כְּשֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מְזַמֵּין לוֹ אֵיזֶה רֶוַח וְכֵיוֹצֵא, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן הַטְּרָדוֹת וְהַהַאֲגוֹת שֶׁאֵינָן מוֹעִילוֹת כְּלָל, אַדְרַבָּה מַזִּיקוֹת הַרְבֵּה לְפַרְנָסָה, עַל־כֵּן אֲפִלּוּ בַּעַל מַשָּׂא־וּמַתָּן וּמְלָאכָה יָכוֹל לְמְצֹא בְּנַפְשׁוֹ כַּמָּה שָׁעוֹת בַּיּוֹם שֶׁיַּעֲסֹק בָּהֶן בַּאֲמִירַת תְּהִלִּים וְהִתְבּוֹדְדוּת, לְקַדֵּשׁ הַדִּבּוּר שֶׁל הָאָל"ף־בֵּי"ת, וְעַל־יְדֵי־זֶה יָשׁוּב בְּוַדַּאי לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ. נִמְצָא, שֶׁעַל־יְדֵי הָאֵלּוּ תְּרֵתֵי שֶׁכָּלוּל הַמִּזְמוֹר מֵהֶם שֶׁהֵם הָאָל"ף־בֵּי"ת, שֶׁהוּא כְּלָל הַדִּבּוּר הַקָּדוֹשׁ וְהַזְּכֻרַת שֵׁבַח פַּרְנָסָה, שֶׁהִיא מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה בְּוַדַּאי נָשׁוּב לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן זוֹכִין עַל־יְדֵי מִזְמוֹר זֶה לְחַיֵּי עוֹלָם־הַבָּא, מֵאַחַר שֶׁעַל־יָדוֹ שָׁבִין לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ.

בְּנֵי! בְּאָמְרְךָ **"אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶלָה"**, תִּתֵּן שֶׁבַח וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל גֹּדֶל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמְּךָ, שֶׁאַתָּה זוֹכֶה לֵישֵׁב בַּיְשִׁיבָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁשָּׁם לוֹמְדִים אֶת הָאֱמוּנָה, וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, כִּי בַּיְשִׁיבָה שֶׁל מַצַּדִּיק, שָׁם לוֹמְדִים אֱמוּנָה (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב, סימן ה), וְעִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה - כְּשֶׁנּוֹתְנִים הוֹדָאָה וּתְהִלָּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁעַל זֶה אָנוּ מְשַׁבְּחִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְאוֹמְרִים: **"אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶלָה"**, אַשְׁרֵי הָאָדָם הַזּוֹכֶה לֵישֵׁב בְּבֵיתֶךָ, בִּישִׁיבַת הָאֱמוּנָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה **"יְהַלְלוּךָ סֶלָה"**, תָּמִיד יְהַלְלוּ וִישַׁבְּחוּ וִיפָאֲרוּ אוֹתָךְ, **"אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ, אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְּהוָה אֱלֹהָיו"**, זֶה עִקַּר הַמַּעֲלָה וְהַמַּדְרֵגָה שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְהַגִּיעַ אֲלֵיהָ בָּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁלֹּא יִקָּשֶׁה שׁוּם קֻשְׁיוֹת עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְשֶׁלֹּא תִּהְיֶה לוֹ שׁוּם עִקְמוּמִיּוּת בַּלֵּב עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֶלָּא צָרִיךְ לֵידַע שֶׁכָּל מַה שֶּׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה כָּךְ צָרִיךְ לִהְיוֹת, שֶׁזֶּה: **"אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ"**, שֶׁמִּכָּל דָּבָר יוֹדֵעַ שֶׁכָּךְ צָרִיךְ לִהְיוֹת. **"אַשְׁרֵי הָעָם"** שֶׁמַּחֲזִיק שֶׁהַוְיָ"ה אֱלֹהָיו, וְאֵין לוֹ אַף אֶחָד בָּזֶה הָעוֹלָם רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְצָרִיךְ לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד שֶׁלֹּא תִּתְבַּלְבֵּל דַּעְתּוֹ כְּלָל, אֶלָּא יִהְיֶה בָּרוּר

תְּהִלָּה לְדָוִד, אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל־יוֹם אֲבָרְכֶךָּ, וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד, וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ, יאהדונהי (חכמה)

עת רצון

לוֹ, שֶׁזֶּה: **"תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ אֱלֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד"**, "תְּהִלָּה" לְשׁוֹן עֲרֵבוּב, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (איוב ד, יח): "בְּמַלְאָכָיו יָשִׂים תְּהִלָּה"; דָּוִד הוּא סוֹד תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה, הַיְנוּ כְּשֶׁהַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה, חַס וְשָׁלוֹם, נוֹפֶלֶת וְנִתְעָרְבֶבֶת לְצַרּוּפִין אֲחֵרִים, הָעֵצָה לָזֶה: **"אֲרוֹמִמְךָ אֱלֹהַי הַמֶּלֶךְ"**, הַהִתְרוֹמְמוּת שֶׁלּוֹ הִיא עַל־יְדֵי: "אֱלֹהַי", שֶׁהוּא: "חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם" (תהלים נב, ג). "הַמֶּלֶךְ" הוּא סוֹד בִּינָה לִבָּא, שֶׁהַלֵּב בַּנֶּפֶשׁ כְּמֶלֶךְ בְּמִלְחָמָה (ספר־היצירה, פֶּרֶק ו), **"וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ"** - הַיְנוּ אַחַר־כָּךְ מַעֲלֶה אֶת הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה לְחָכְמָה עִלָּאָה, וְהַחָכְמָה הִיא מְקוֹר הַבְּרָכָה (לקוטי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן יב); כִּי כְּשֶׁאָדָם רוֹצֶה לְהַחְדִּיר בְּעַצְמוֹ יְדִיעָה זוֹ, אֲשֶׁר אֵין בְּלִעֲדֶיהָ יִתְבָּרַךְ כְּלָל, אָז מְעָרְבִים לוֹ אֶת מִחוֹ וְדַעְתּוֹ, וְהוּא בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה שֶׁלֹּא יִפֹּל לְנִקְבָא דִּתְהוֹמָא רַבָּא, וְשֶׁלֹּא יַעֲקֹר תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה מִתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְעָלָיו לְהִתְחַזֵּק אָז בְּיוֹתֵר לָבוֹא אֶל בְּטוּל אֶמֶת, **"בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד"**, וְאָמַר: **"בְּכָל יוֹם"** - דְּהַיְנוּ שֶׁמְּבָרְכִים וּמְשַׁבְּחִים שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם מֻחְדָּשׁ, כִּי צְרִיכִים לְדַעַת, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם זְמַן כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֶלְקוּת גָּמוּר הוּא (לקוטי־הַלָכוֹת, מִילָה ד, אוֹת יד), שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה **"וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד"** - כִּי הוּא מְקַשֵּׁר אֶת הַזְּמַן אֶל לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן, וְהוּא בָּא אֶל בְּטוּל אֱמֶת עַד אֵין־סוֹף, **"גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר"** - כְּשֶׁאָדָם מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּמַחֲשָׁבָה זוֹ, אֲשֶׁר אֵין בְּלִעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְאֵין שׁוּם זְמַן וּמָקוֹם וְגַם הַזְּמַן וְהַמָּקוֹם הוּא נִבְרָא, וְהוּא מְקַשֵּׁר אֶת הַזְּמַן וְהַמָּקוֹם אֶל לְמַעְלָה מֵהַמָּקוֹם וּלְמַעְלָה מֵהַזְּמַן, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְהַלֵּל גְּדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ עַד אֵין חֵקֶר, שֶׁאָפְלוּ הַסִּטְרָא־אַחֲרָא שֶׁנִּקְרָאִים מְאֹד, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (מִדְרַשׁ־רַבָּה, בְּרֵאשִׁית, פָּרָשָׁה ט, סִימָן י), : "מְאֹד" (בְּרֵאשִׁית א, לא) - 'זֶה מַלְאַךְ הַמָּוֶת'; הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְהֻלָּל גַּם מִסִּטְרָא דְּמוֹתָא (לקוטי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן י), שֶׁזֶּה **"גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר"**; כִּי הַכֹּל מְגַלִּים וּמְפָרְסְמִים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּגִלּוּי נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, עַד שֶׁאָפְלוּ מִסִּטְרָא דְּמוֹתָא שֶׁהֵם הַסִּטְרָא־אַחֲרָא, הַמַּכְרִחַ לָהֶם לְהוֹדוֹת אֲשֶׁר אֵין בְּלִעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהֵם בְּעַצְמָם כַּסָּא לְאַלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁזֶּה בְּטוּלָם. **"דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ"** - כִּי הָאָדָם

וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ, וְדִבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ
אָשִׂיחָה: וֶעָזּוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יאמֵרוּ, וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה:
זֵכֶר <> רַב־טוּבְךָ יַבִּיעוּ, וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: חַנּוּן וְרַחוּם
יְהוָה יאהדונהי(בינה) , אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל־חָסֶד: טוֹב־יְהוָה
יאהדונהי(חסד) לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְהוָה

עת רצון

בָּא לְזֶה הָעוֹלָם, כְּדֵי לְקַשֵּׁר אֶת הָעוֹלָם־הַזֶּה לָעוֹלָם־הַבָּא, וְרַק בִּשְׁבִיל זֶה צָרִיךְ לְהַנִּיחַ אַחֲרָיו בָּנִים, כִּי אִי אֶפְשָׁר לִגְמֹר הַתִּקּוּן הַזֶּה בְּדוֹר אֶחָד, עַל־כֵּן צָרִיךְ לְהַנִּיחַ בָּנִים בָּזֶה הָעוֹלָם, כְּדֵי שֶׁהֵם יִגְמְרוּ אֶת זֶה הַתִּקּוּן מִדּוֹר לְדוֹר, שֶׁזֶּה: "**דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ**" דַּיְקָא, כִּי בָּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה הַגַּשְׁמִי אִי אֶפְשָׁר לְגַלּוֹת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּפַעַם אַחַת, אֶלָּא צְרִיכִים לְהַמְשִׁיךְ אֶת הָאָרָה הַזּוֹ מִדּוֹר דּוֹר, כִּי זֶה הָיָה עִקַּר הַבְּרִיאָה, כְּדֵי לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְשָׁאַב לַבָּנִים יִמְסֹר: "**הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אָשִׂיחָה וָעֶזּוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יאמֵרוּ וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה**" - תָּמִיד יְסַפְּרוּ מִגְּדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ וּמִטּוּבוֹ וְרַחֲמָנוּתוֹ. "**זֵכֶר רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ חַנּוּן וְרַחוּם יְהוָה אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל חָסֶד**" - כִּי זֶה עִקַּר הַחֶסֶד הַגָּדוֹל, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתָיו, וְעוֹזֵר לְכָל אֶחָד "טוֹב יְהוָה לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו" - שֶׁזֶּה סוֹבֵב עַל תְּפִלָּה, שֶׁאָדָם מַאֲמִין שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא טוֹב לַכֹּל - הֵן לִרְפוּאָה, הֵן לְפַרְנָסָה וְהֵן לְכָל הַדְּבָרִים, וּכְשֶׁמַּאֲמִין כָּךְ בְּוַדַּאי כָּל הִשְׁתַּדְּלוּתוֹ בָּתַר קְדֻשָּׁא־בְּרִיךְ־הוּא, וְלֹא יִרְדֹּף אַחַר תַּחְבּוּלוֹת רַבּוֹת, כִּי מִי שֶׁאֵינוֹ מַאֲמִין בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת הִשְׁתַּדְּלוּת וְתַחְבּוּלוֹת רַבּוֹת, כְּגוֹן כְּשֶׁצָּרִיךְ לִרְפוּאָה צָרִיךְ לְהִשְׁתַּדֵּל אַחַר עֲשָׂבִים רַבִּים, וְלִפְעָמִים אֵלּוּ הָעֲשָׂבִים הַצְּרִיכִים לוֹ אֵינָם בְּנִמְצָא בִּמְדִינָתוֹ, וַעֲשָׂבִים הַנִּמְצָאִים - אֵין טוֹב לְמַכָּתוֹ, אֲבָל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא טוֹב לְכָל הַמַּכּוֹת לִרְפוּאָתָם, וְהוּא נִמְצָא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים ד, ז): "מִי כַּיהוָ"ה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קָרְאֵנוּ אֵלָיו", וְעַל־יְדֵי תְּפִלָּה זוֹכֶה לַכֹּל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן יד); וְזֶה: "**וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו**", שֶׁרַחֲמֵי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ יִתְמַשְּׁכוּ עַל כָּל הַבְּרִיאָה, וְכָל הַבְּרִיאָה יְרַחֲמוּ אֶחָד עַל חֲבֵרוֹ וְיִהְיֶה שָׁלוֹם בֵּינֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה יא, ו־ט): "וְגָר זְאֵב עִם כֶּבֶשׂ וְנָמֵר עִם גְּדִי וגו', לֹא יָרֵעוּ וְלֹא יַשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר קָדְשִׁי"; כִּי יִהְיֶה שָׁלוֹם בֵּינֵיהֶם. וְזֶה עִקַּר הִשְׁלֵמוּת - שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְהַגִּיעַ לְשָׁלוֹם כָּזֶה, שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם בְּעַצְמוֹתָיו בֵּין בְּגוּפוֹ וּבֵין בְּנַפְשׁוֹ, שֶׁזֶּה: "**יוֹדוּךָ יְהוָה כָּל מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה**", "**מַעֲשֶׂיךָ**" - זֶה עֲשִׂיָּה, הֵינוּ הַגּוּף "**חֲסִידֶיךָ**" - זֶה הַנֶּפֶשׁ, כְּמוֹ

יאהדונהי (גבורה) כָּל־מַעֲשֶׂיךָ, יְחַסִּידֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ, וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו, וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל־עֹלָמִים, וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל־דּוֹר וָדֹר: סוֹמֵךְ יְהוָה יאהדונהי לְכָל־הַנֹּפְלִים, וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים: עֵינֵי־כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ, וְאַתָּה נוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אָכְלָם

עת רצון

שֶׁכָּתוּב (משלי יא, יז): "גּוֹמֵל נַפְשׁוֹ אִישׁ חָסֶד"; וְאִיךְ זוֹכִים לְהַגִּיעַ לְשָׁלוֹם נִפְלָא כָּזֶה, שֶׁיְּבַקֵּשׁ וְיַחְפֹּשׂ אַחַר הַשָּׁלוֹם הָאֲמִתִּי שֶׁהוּא שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ הַנִּקְרָא שָׁלוֹם (שבת י), דַּיְקָא עַל־יְדֵי שֶׁמְּגַלִּים אֶת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, "**כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ. לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי־הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר**", - שֶׁמְּגַלִּים וּמְפָרְסְמִים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, שֶׁמַּלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מוֹלֶכֶת וּמוֹשֶׁלֶת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם, בְּרֹאשׁ כָּל דַּרְגִּין וּבְסוֹף כָּל דַּרְגִּין, אֲפִלּוּ בַּשְּׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו לֹא יִסְתַּתֵּר פָּנִים מִנֶּה, אַךְ לִידַע וּלְהוֹדִיעַ זֹאת לְכָל בָּאֵי עוֹלָם, הוּא רַק עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁעוֹסֵק בָּזֶה לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַדַּעַת הַקְּדוֹשָׁה וְהַנּוֹרָאָה הַזּוֹ, שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁמּוֹדִיעִים כֹּחוֹ וּמֶמְשַׁלְתּוֹ יִתְבָּרַךְ מִדּוֹר לְדוֹר, עַל־יְדֵי־זֶה מְקֻשָּׁרִים בֵּין דְּרֵי מַעְלָה לְדָרֵי מַטָּה, וְנִמְשֶׁכֶת פַּרְנָסָה עַל הָאָדָם בְּשֶׁפַע גָּדוֹל (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב, סימן ז), וְעַל־יְדֵי־זֶה הַצַּדִּיקִים מְחַזְּקִים וּמְעוֹדְדִים אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁבַּל יִיָּאֲשׁוּ אֶת עַצְמָן כְּלָל, אֶלָּא אֲפִלּוּ שֶׁמְּנֻחִים בְּמָקוֹם שֶׁמְּנֻחִים בִּנְקֻבָּא דִּתְהוֹמָא רַבָּא, גַּם שָׁם יִמְצְאוּ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. "**סוֹמֵךְ יְהוָה לְכָל הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים**", - שֶׁזֶּה סוֹבֵב עַל אֲלוּ שֶׁכְּבָר נָפְלוּ בְּמָקוֹם שֶׁנָּפְלוּ, אַף־עַל־פִּי־כֵן הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים סוֹמְכִים אֶת הַנֹּפְלִים וְזוֹקְפִים אֶת הַכְּפוּפִים, שֶׁלֹּא יִיָּאֲשׁוּ אֶת עַצְמָם כְּלָל, אֶלָּא: "**עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ**" - שֶׁתָּמִיד יִסְתַּכְּלוּ בְּבִטָּחוֹן חָזָק אֲלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיֵדְעוּ אֲשֶׁר אֵין לָהֶם בָּזֶה הָעוֹלָם אַף אֶחָד, רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם פַּרְנָסָה "בְּעִתּוֹ" דַּיְקָא (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן עו); כִּי יֵשׁ אָדָם שֶׁהוּא צָרִיךְ פַּרְנָסָה הַיּוֹם, וּמַחֳמַת שֶׁאֵין לוֹ בִּטָּחוֹן חָזָק, אֲזַי תָּבוֹא לוֹ הַפַּרְנָסָה בְּשָׁתַּיִם אוֹ בְּשָׁלֹשׁ שָׁנִים וְלֹא מָתַי שֶׁהוּא צָרִיךְ, אֲבָל כְּשֶׁאָדָם מְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֲלָיו יִתְבָּרַךְ, וְצוֹפֶה וּמַבִּיט רַק אֲלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ שֶׁאֵין לוֹ אַף

בְּעִתּוֹ: (יְכַוֵּן שהפרנסה מאתו יתברך, וכוונה בו שיפרנסנו בכבוד) **פּוֹתֵחַ אֶת־יָדֶךָ** (יכוין ר"ת שם פא"י שהוא בגימט' יאהדונה"י, וכן סא"ל, וס"ת חת"ך) **, וּמַשְׂבִּיעַ** (בגימט' חת"ך) **לְכָל־חַי רָצוֹן: צַדִּיק** יוהוה"ו יאהדונהי (יסוד) **בְּכָל־דְּרָכָיו, וְחָסִיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו: קָרוֹב** יְהוָה יאהדונהי (מלכות) **לְכָל־קֹרְאָיו, לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת: רְצוֹן־יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה, וְאֶת־שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר** יְהוָה

עת רצון

אֶחָד בְּמִי לִבְטֹחַ רַק אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲז הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נוֹתֵן לוֹ אֶת אָכְלוֹ בְּעִתּוֹ דַּיְקָא, וְזֶה: **"פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן"**, שֶׁהוּא רֵאשֵׁי־תֵבוֹת: אַ'פִּ'י', וְסוֹפֵי־תֵבוֹת: חָ'תַ'דְ', כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לְפַרְנָסָה, אֶלָּא עַל־יְדֵי שֶׁחוֹתֵךְ אֶת כַּעֲסוֹ, כִּי עִקַּר הַמְנִיעָה שֶׁתִּהְיֶה לָאָדָם מָמוֹן וּפַרְנָסָה הוּא הַכַּעַס וְהָרְצִיחָה שֶׁנִּכְנְסוּ בּוֹ (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן סח); וְעַל־כֵּן אָדָם הָרוֹצֶה לִזְכּוֹת לְפַרְנָסָה בְּשִׁלְמוּת יִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מִכַּעַס, כִּי עַל־יְדֵי כַּעַס הוּא מְאַבֵּד אֶת מָמוֹנוֹ, וְעַל־כֵּן מֻרְמָז בְּפָסוּק זֶה שֵׁם חָ'תַ'דְ', שֶׁהוּא הַשֵּׁם שֶׁל הַפַּרְנָסָה וּמֻרְמָז בּוֹ אַ'פִּ'י', שֶׁהוּא הַכַּעַס, אַף וְחֵמָה, הֱיוֹת שֵׁם חָ'תַ'דְ' חוֹתֶכֶת וְשׁוֹבֶרֶת לוֹ אֶת הַחוֹמָה, וּכְשֶׁאָדָם מַאֲרִיךְ אַפּוֹ עַל כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו - עַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע; כִּי בֶּאֱמֶת הוּא יִתְבָּרַךְ רוֹצֶה לְהַשְׁפִּיעַ לְכָל בָּשָׂר וְדָם מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ, אַךְ הָאָדָם מֵרֹב כְּסִילוּתוֹ וְטִפְּשׁוּתוֹ מְאַבֵּד מַה שֶּׁנּוֹתְנִים לוֹ, וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּרָצוֹן חָזָק לִידַע אֲשֶׁר הוּא צָרִיךְ רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְכָל רְצוֹנוֹתָיו וְכִסּוּפָיו יִהְיוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּשְׁפַּע עָלָיו פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע, שֶׁזֶּה: **"וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן"** - כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, נוֹתֵן לָאָדָם רָצוֹן, וּבָרָע שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם רָצוֹן אֲמִתִּי לְהִכָּלֵל רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲז נִשְׁפָּע עָלָיו שֶׁפַע, וְאֵין לוֹ כְּבָר שׁוּם קְשָׁיוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲפִלּוּ שֶׁעוֹבֵר עָלָיו מַה שֶּׁעוֹבֵר, הוּא בּוֹרֵחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי נִסְכָּם בְּדַעְתּוֹ אֲשֶׁר: **"קָרוֹב יְהוָה לְכָל קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת. רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם"** - וְלָכֵן אֵין שׁוּם עֵצָה אַחֶרֶת אֶלָּא לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן עַל נַפְשׁוֹ, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה יִשְׁמֹר אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִכָּל הָרְשָׁעִים הָאֲרוּרִים הַמִּתְנַגְּדִים הָרוֹצִים לַעֲקֹר אוֹתוֹ מִזֶּה הָעוֹלָם. **"שׁוֹמֵר יְהוָה אֶת כָּל אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד"** - וְאָז הוּא מְשַׁבֵּחַ וּמְפָאֵר אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. **"תְּהִלַּת יְהוָה יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם**

יאהדונהי (נצח) אֶת־כָּל־אֹהֲבָיו, וְאֵת כָּל־הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד:
תְּהִלַּת יְהוָה יאהדונהי (הוד) יְדַבֶּר פִּי, וִיבָרֵךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ, מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם, הַלְלוּיָהּ:

עת רצון

וָעֶד" - שֶׁזֶּה עִקַּר הַשְׁלֵמוּת שֶׁאָדָם יַגִּיעַ אֵלָיו בָּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁתָּמִיד יַעֲסֹק בְּהַלֵּל וְשֶׁבַח, שֶׁיִּשְׂבַּח וִיפָאֵר אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא; אַשְׁרֵי מִי שָׁזּוֹכֶה לְהַכְנִיס דִּבּוּרִים אֵלּוּ בְּתוֹךְ לִבּוֹ, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו, וְיִהְיֶה מֻבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן עוֹלַם־הַבָּא; כִּי הָעִקָּר בָּזֶה הָעוֹלָם לְהִתְחַזֵּק עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, בֵּין בְּגַשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי, וְיִהְיֶה כָּל רְצוֹנוֹ וְכִסּוּפוֹ לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הָאֲרַת הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְשֶׁכָּל רְצוֹנוֹ וְכִסּוּפוֹ יִהְיֶה רַק לְהוֹרִיד אֶת הַשְּׁכִינָה בָּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מְמַלְּאִים יִתְבַּטְּלוּ כָּל הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא הָרוֹצִים לְהִתְאַחֵז בּוֹ, וְיַרְגִּישׁ יְדִידוּת, עֲרֵבוּת, נְעִימוּת, זִיו, חִיּוּת אֱלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בָּעוֹלַם־הַזֶּה כְּדֶגְמַת הָעוֹלַם־הַבָּא.

עִנְיַן הַחֲמִשָּׁה הַלְלוּיָהּ

בְּנִי! הַחֲמִשָּׁה שְׁבָחִים הָאֵלּוּ מְרֻמָּזִים עַל הָעֶשֶׂר סְפִירוֹת וְהוּא פַּרְצוּף שָׁלֵם, וְכָלוּל מִנֶּפֶשׁ, רוּחַ, נְשָׁמָה, חַיָּה יְחִידָה, וְלָכֵן רָאָה לְכַוֵּן אֶת פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת בְּאָמְרְךָ הַחֲמִשָּׁה מִזְמוֹרִים הָאֵלּוּ, כִּי הֵם שְׁבָחִים וְהִלּוּלִים לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ וּלְפָאֵר אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ עָלָיו אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי כְּפִי הַהֶכְלֵלוּת שֶׁאָדָם נִכְלָל לְגַמְרֵי בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְהוּא מְהַלֵּל וּמְשַׁבֵּחַ וּמְפָאֵר אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה יוֹרֵד עָלָיו אוֹר גָּדוֹל וְעֶלְיוֹן מְאֹד. וְלָכֵן בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר רִאשׁוֹן: "**הַלְלוּיָהּ הַלְלִי נַפְשִׁי**" - תְּכַוֵּן, שֶׁמִּזְמוֹר זֶה הוּא נֶגֶד הַמַּלְכוּת, שֶׁבָּהּ הַנֶּפֶשׁ, וּתְפָרֵשׁ אֶת כָּל הַפְּסוּקִים כְּפִי מִדַּת הַמַּלְכוּת וְהַנֶּפֶשׁ שֶׁמַּעֲלִים שְׁבָחִים גְּדוֹלִים לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וּבְאָמְרְךָ מִזְמוֹר שֵׁנִי: "**הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב זַמְּרָה אֱלֹהֵינוּ**" - תְּכַוֵּן שֶׁמִּזְמוֹר זֶה נֶגֶד נֶצַח, הוֹד, יְסוֹד, וּתְפָרֵשׁ אֶת הַמִּזְמוֹרִים כְּפִי הַסְּפִירוֹת הָאֵלּוּ הַמְרֻמָּזוֹת בְּתוֹךְ הַפְּסוּקִים. וּבְאָמְרְךָ: "**הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת יְיָ"ה מִן הַשָּׁמַיִם**" - תְּכַוֵּן שֶׁמִּזְמוֹר זֶה נֶגֶד הַתִּפְאֶרֶת שֶׁבּוֹ הָרוּחַ, וּתְהַלֵּל וְתוֹדֶה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְתִתְעוֹרֵר מְאֹד בְּאָמְרְךָ פְּסוּקִים אֵלּוּ, כִּי כְּשֶׁאָדָם אוֹמֵר אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה, רָאוּי לוֹ לְהִתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן רלב), כִּי כְּשֶׁאָדָם אוֹמֵר פְּסוּקִים אֵלּוּ,

אֲזַי הוּא קוֹרֵא לְכֻלָּם וּמְצַוֶּה לְכֻלָּם שֶׁיְּהַלְּלוּ אֶת הַוְיָ"ה בָּרוּךְ־הוּא, יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וְעַל־כֵּן רָאוּי לָאָדָם לְהִתְעוֹרֵר לִתְפִלָּה בְּכַוָּנַת הַלֵּב, מַאַחַר וּבִתְפִלָּתוֹ קוֹרֵא לְכָל הָעוֹלָמוֹת לְהַלְלוֹ וּלְשַׁבְּחוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ הֵיטֵב שֶׁאַתָּה קוֹרֵא לְכָל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ לְהַכְלֵל בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁזֶּה סוֹד הָרוּחַ. וּבְאָמְרְךָ מִזְמוֹר: "**הַלְלוּיָהּ שִׁירוּ לַהַוָיָ"ה שִׁיר חָדָשׁ**" - תְּכַוֵּן שֶׁהוּא נֶגֶד חֶסֶד וּגְבוּרָה לְחַבְּרוֹ וּלְשַׁלְּבוֹ יַחַד, וּבְאָמְרְךָ מִזְמוֹר: "**הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ**" - תְּכַוֵּן שֶׁזֶּה נֶגֶד שָׁלֹשׁ רֹאשׁוֹנוֹת: כֶּתֶר, חָכְמָה, בִּינָה, שֶׁבּוֹ כְּלוּלִים נְשָׁמָה, חַיָּה, יְחִידָה, וְהֵם כְּלוּלִים מֵעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, כִּי הָעֶשֶׂר פְּעָמִים הַלְלוּיָהּ שֶׁאוֹמְרִים בְּסוֹף הַתְּהִלִּים כְּלוּלִים מִכָּל סֵפֶר הַתְּהִלִּים, שֶׁנֶּאֱמַר בַּעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁכְּנֶגְדָּם הֵם עֶשֶׂר סְפִירוֹת, וּמִזְמוֹר אַחֲרוֹן הוּא כְּלָלִיּוּת דִּכְלָלִיּוּת, שֶׁכּוֹלֵל בְּזֶה הַמִּזְמוֹר בְּעַצְמוֹ אֶת כָּל הָעֲשָׂרָה הַלְלוּיָהּ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסָחִים קיז.): 'בַּעֲשָׂרָה לְשׁוֹנוֹת נֶאֱמַר סֵפֶר תְּהִלִּים וְגָדוֹל מִכֻּלָּם הַלְלוּיָהּ, שֶׁכּוֹלֵל שָׁם כָּל הַשְׁבָּחִים בְּיַחַד'; כִּי הַלְלוּיָהּ הוּא עִקַּר כְּלָלִיּוּת סֵפֶר הַתְּהִלִּים שֶׁכּוֹלֵל כָּל הַשְׁבָּחִים שֶׁאָדָם מְשַׁבֵּחַ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְשַׁבֵּחַ אֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁזֶּה סוֹד (תּוֹרַת לְוִיתִּיקוּס פּוֹ): 'אִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא' וְ'אִתְעָרוּתָא דִּלְעִלָּא', שְׁנֵּתְאַחֲדִים יַחַד, בְּסוֹד (דְּבָרִים י, כא): "הוּא תְהִלָּתְךָ וְהוּא אֱלֹהֶיךָ" - שֶׁזֶּה עִקַּר שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה וְהַתְּהִלָּה.

וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְחַבֵּר וּלְיַחֵד אֶת הַחֲמִשָּׁה מִזְמוֹרִים אֵלּוּ (טוּר, סִימָן נא; בְּשֵׁם רַב עַמְרָם גָּאוֹן), כִּי הֵם כְּלוּלִים אֶחָד בַּשֵּׁנִי, כִּי מִרַמֵּז כְּנֶגֶד עֶשֶׂר סְפִירוֹת שֶׁאֵין בָּהֶם שׁוּם פֵּרוּד כְּלָל: נֶפֶשׁ, רוּחַ, נְשָׁמָה, חַיָּה, יְחִידָה, שֶׁזֶּה הַלְלוּיָהּ בָּרֹאשׁ הַלְלוּיָהּ בַּסּוֹף, וְכֵן תִּקְנוּ לְשַׁלּוּשֵׁי הַלְלוּיָהּ בְּתַר הַלְלוּיָהּ, כִּי נָעוּץ רֹאשׁוֹ בְּסוֹפוֹ וְסוֹפוֹ בְּרֹאשׁוֹ, וְכֵן נְעוּצִים וּמְחֻבָּרִים הַמִּזְמוֹרִים זֶה בָּזֶה, כִּי הַכֹּל אֶחָד - הָרֹאשׁ וְהַסּוֹף, וְהִתְעוֹרְרוּת עֶלְיוֹן וְהִתְעוֹרְרוּת תַּחְתּוֹן, שֶׁזֶּה סוֹד: "**כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ**", שֶׁהוּא סִיּוּם סֵפֶר תְּהִלִּים שֶׁכּוֹלֵל כָּל הַתְּפִלּוֹת, שֶׁעַל זֶה אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, בְּרֵאשִׁית, פָּרָשָׁה יד; וְאִתְּחַנַּן, פָּרָשָׁה ב): 'עַל כָּל נְשִׁימָה וְנְשִׁימָה תְּהַלֵּל יָהּ'; לְיַדַּע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהַוְדַּע אֲשֶׁר כָּל נְשִׁימָה וְנְשִׁימָה הִיא רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּצְרִיכִים לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ וּלְפָאֵר אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ עַל כָּל נְשִׁימָה וְנְשִׁימָה, שֶׁזֶּה סוֹד 'יְחִידָה', שֶׁאָדָם נִכְלָל לְגַמְרֵי בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְהוּא בָּטֵל וּמְבֻטָּל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְבָר אֵינוֹ רוֹצֶה שׁוּם דָּבָר רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ.

וְקֹדֶם צְרִיכִים לַעֲלוֹת אֶת הַ'נֶּפֶשׁ', לְזַכְּכָהּ וּלְטַהֲרָהּ שֶׁלֹּא יִהְיֶה בָּהּ אֵיזוֹ גַּשְׁמִיּוּת מֵעוֹלָם הָ'עֲשִׂיָּה'. וְאַחַר־כָּךְ צָרִיךְ לְזַכֵּךְ וּלְטַהֵר אֶת הָ'רוּחַ, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בָּהּ שׁוּם 'רוּחַ' מֵהֶבְלֵי עוֹלַם־הַזֶּה וַהֲבָלָיו. וְאַחַר־כָּךְ צְרִיכִים לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר אֶת הַ'נְּשָׁמָה' שֶׁתָּמִיד יַחְשֹׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא תִּהְיֶינָה לוֹ שׁוּם 'מַחֲשָׁבוֹת' זָרוֹת וְשׁוּם 'מַחֲשָׁבוֹת' חִיצוֹנִיּוֹת. וְאַחַר־כָּךְ צָרִיךְ לַעֲלוֹת אֶל הַ'חַיָּה', שֶׁתִּהְיֶה כָּל 'חִיּוּתוֹ' רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. עַד שֶׁיִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ לִ'יְחִידָה', לִהְיוֹת בָּטֵל וּמְבֻטָּל אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא לְגַמְרֵי, שֶׁזּוֹ הַמַּדְרֵגָה הָעֶלְיוֹנָה שֶׁאָדָם צָרִיךְ לִזְכּוֹת אֵלֶיהָ בְּזֶה

הַלְלוּיָהּ, הַלְלִי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה׃ יאהדונהי: אֲהַלְלָה יְהוָה יאהדונהי בְּחַיָּי, אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי: אַל־תִּבְטְחוּ בִנְדִיבִים, בְּבֶן־אָדָם שֶׁאֵין לוֹ תְּשׁוּעָה: תֵּצֵא רוּחוֹ יָשֹׁב לְאַדְמָתוֹ, בַּיּוֹם הַהוּא אָבְדוּ

עת רצון

הָעוֹלָם, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לְזֶה אֶלָּא בְּעֵת הַגְּאֻלָּה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁנִּכְלָל בּוֹ יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי.

א.

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ: **"הַלְלוּיָהּ הַלְלִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה"** - תְּכַוֵּן שֶׁהַנֶּפֶשׁ שֶׁלְּךָ תָּמִיד תְּהַלֵּל אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. **"אֲהַלְלָה יְהוָה בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי"** - שֶׁזֶּה עִקַּר הַשְּׁלֵמוּת שֶׁאֵין אָדָם נִצְרָךְ לַבְּרִיּוֹת, כִּי (בְּרָכוֹת ו:) 'כֵּיוָן שֶׁנִּצְרָךְ אָדָם לַבְּרִיּוֹת - פָּנָיו מִשְׁתַּנּוֹת כִּכְרוּם'; כִּי מִי שֶׁהוּא נִצְרָךְ לַבְּרִיּוֹת קָשֶׁה לוֹ לְהִתְפַּלֵּל בָּרַבִּים, וְטוֹב וְנוֹחַ לוֹ לְהִתְפַּלֵּל בְּיָחִיד, כִּי כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל בָּרַבִּים נוֹפְלִים עָלָיו פְּנִיּוֹת גְּדוֹלוֹת וּשְׁקָרִים, שֶׁעוֹשֶׂה תְּנוּעוֹת בִּשְׁבִיל בְּנֵי־אָדָם מֵאַחַר שֶׁנִּצְרָךְ לָהֶם, וַאֲפִלּוּ מִי שֶׁאֵינוֹ נִצְרָךְ לַבְּרִיּוֹת בִּשְׁבִיל פַּרְנָסָה, כִּי הוּא מִתְפַּרְנֵס מִשֶּׁל עַצְמוֹ, אַף־עַל־פִּי־כֵן יֵשׁ שֶׁהוּא נִצְרָךְ לַבְּרִיּוֹת בִּשְׁבִיל כָּבוֹד וַחֲשִׁיבוּת וְכַיּוֹצֵא (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן סו), וְזֶה: **"אֲהַלְלָה יְהוָה בְּחַיָּי"** - הַיְנוּ כְּשֶׁאֵינִי נִצְרָךְ לַבְּרִיּוֹת, אֶלָּא "בְּחַיָּי" דַּיְקָא אֲנִי מְהַלֵּל וּמְשַׁבֵּחַ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאֲנִי חַי עִם הַחַיִּים שֶׁלִּי, שֶׁאֵינִי נִצְרָךְ לְחַיּוֹת עִם חִיּוּת שֶׁל שׁוּם אָדָם, כִּי (בֵּיצָה לב:): הַנִּצְרָךְ לַבְּרִיּוֹת - חַיָּיו אֵינָם חַיִּים; הַיְנוּ שֶׁאֵינָם חַיִּים שֶׁלּוֹ, כִּי הוּא חַי מֵאֲחֵרִים, אֲבָל כְּשֶׁאֵינִי נִצְרָךְ לַבְּרִיּוֹת, וְחַי אֶת הַחַיִּים שֶׁלִּי, אָז אוֹכַל לְהַלְלוֹ וּלְהִתְפַּלֵּל לְפָנָיו בֶּאֱמֶת, וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל בְּטוּל כָּזֶה אֲלֵיהֶן יִתְבָּרַךְ, שֶׁמְּזַכֵּךְ וּמְטַהֵר אֶת נַפְשׁוֹ, שֶׁחַי אֶת הַחַיִּים שֶׁלּוֹ וְאֵינוֹ נִצְרָךְ לַבְּרִיּוֹת כְּלָל, אָז דַּיְקָא יוּכַל לִמְצֹא אֶת הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת בְּעַצְמוֹ, שֶׁזֶּה: **"אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי"** (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן רפב), כִּי כָּל בַּר־יִשְׂרָאֵל צָרִיךְ לְדוּן אֶת עַצְמוֹ לְכַף־זְכוּת, וְלִמְצֹא בְּעַצְמוֹ עוֹד מְעַט טוֹב שֶׁיֵּשׁ בּוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְהַכְלֵל בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְלֹא יִצְטָרֵךְ לְהַגִּיעַ לְטוֹבַת זוּלָתוֹ. **"אַל תִּבְטְחוּ בִנְדִיבִים בְּבֶן אָדָם שֶׁאֵין לוֹ תְּשׁוּעָה. תֵּצֵא רוּחוֹ יָשׁוּב לְאַדְמָתוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אָבְדוּ עָשְׁתֹּנוֹתָיו"** - כִּי בָּרֶגַע שֶׁאָדָם מוֹצֵא בְּעַצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, וְיוֹדֵעַ שֶׁגַּם הוּא חָשׁוּב אֵצֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהוּא בֶּן יָחִיד אֵצֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דִּבְרִים יד, א): "בָּנִים אַתֶּם לַיהוָ"ה אֱלֹהֵיכֶם"; אָז הוּא לֹא בוֹטֵחַ בְּשׁוּם אָדָם, וְיוֹדֵעַ אֲשֶׁר אֵין לוֹ אֶלָּא רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ; וְזֶה עִקַּר הַמַּדְרֵגָה לָבוֹא אֵלֶיהָ בָּזֶה הָעוֹלָם:

עֶשְׂתֹנֹתָיו: אַשְׁרֵי שֶׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ, שִׂבְרוֹ עַל־יְהוָה
יאהדונהי אֱלֹהָיו: עֹשֵׂה| שָׁמַיִם וָאָרֶץ, אֶת־הַיָּם וְאֶת־כָּל־
אֲשֶׁר־בָּם, הַשֹּׁמֵר אֱמֶת לְעוֹלָם: עֹשֶׂה מִשְׁפָּט|
לָעֲשׁוּקִים, נֹתֵן לֶחֶם לָרְעֵבִים, יְהוָה־יאהדונהי מַתִּיר
אֲסוּרִים: יְהוָה־יאהדונהי| פֹּקֵחַ עִוְרִים, יְהוָה־יאהדונהי
זֹקֵף כְּפוּפִים, יְהוָה־יאהדונהי אֹהֵב צַדִּיקִים: יְהוָה
יאהדונהי| שֹׁמֵר אֶת־גֵּרִים, יָתוֹם וְאַלְמָנָה יְעוֹדֵד, וְדֶרֶךְ
רְשָׁעִים יְעַוֵּת: יִמְלֹךְ יְהוָה־יאהדונהי| לְעוֹלָם, אֱלֹהַיִךְ
צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר, הַלְלוּיָהּ:

עת רצון

"אַשְׁרֵי שֶׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שִׂבְרוֹ עַל יְהוָה אֱלֹהָיו" - כִּי הוּא נִכְלָל לְגַמְרֵי בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְנִשְׁבַּר רַק בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז מֵאִיר בּוֹ עוֹלָם־הַבָּא בָּעוֹלָם־הַזֶּה. "עֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם הַשֹּׁמֵר אֱמֶת לְעוֹלָם" - שֶׁהוּא קִשּׁוּר שָׁמַיִם וָאָרֶץ. "אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם" - אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִכְלָל בֶּאֱמֶת, וְנִצּוֹל מֵהַקְלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא הָרוֹצִים לַעֲשֹׂק אוֹתוֹ. "עֹשֶׂה מִשְׁפָּט לָעֲשׁוּקִים נֹתֵן לֶחֶם לָרְעֵבִים יְהוָה מַתִּיר אֲסוּרִים יְהוָה פֹּקֵחַ עִוְרִים, יְהוָה זֹקֵף כְּפוּפִים, יְהוָה אֹהֵב צַדִּיקִים"; כִּי בְּרֶגַע שֶׁאָדָם חוֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲפִלּוּ אִם כְּבָר הָיָה עָשׁוּק בְּטִיקְלָא, וְנַפְשׁוֹ עֲשׁוּקָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוּא אָסוּר בְּבֵית־הָאֲסוּרִים, וְהוּא עִוֵּר שֶׁאֵינוֹ רוֹאֶה רוּחָנִיּוּת אֱלֹקוּת, וְאֵין לוֹ פַּרְנָסָה, כִּי בָּרֶגַע שֶׁאָדָם פּוֹגֵם בִּפְגַם־הַבְּרִית - הוֹצָאַת־זֶרַע־לְבַטָּלָה, שֶׁזֶּה בִּכְלָל נַפְשׁוֹת הָעֲשׁוּקִים, עַל־יְדֵי־זֶה אֵין לוֹ פַּרְנָסָה, כִּי (זֹהַר פִּינְחָס, רמד:): 'מַאן דְּזָרִיק פְּרוּרִין דְּנַהֲמָא עֲנִיּוּת רָדִיף אַבַּתְרֵיהּ, כָּל־שֶׁכֵּן מַאן דְּזָרִיק פְּרוּרִין דְּמֹחָא'; וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהִכָּלֵל בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא פּוֹקֵחַ אֶת עֵינָיו, וְזוֹקְפוֹ וּמַשְׁפִּיעַ לוֹ פַּרְנָסָה, עַד שֶׁהוּא מַמְלִיךְ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל עַצְמוֹ וְעַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ "יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם" (תְּהִלִּים קמו, י); אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֶת הַשֶּׂבַח הַזֶּה, שֶׁאָז אֵל רַב טוּב הַגָּנוּז יִזְכֶּה.

הַלְלוּיָהּ, כִּי־טוֹב זַמְּרָה אֱלֹהֵינוּ, כִּי־ נָעִים נָאוָה תְּהִלָּה: בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם יְהוָה יאהדונהי, נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס: הָרֹפֵא לִשְׁבוּרֵי לֵב, וּמְחַבֵּשׁ לְעַצְּבוֹתָם: מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים, לְכֻלָּם שֵׁמוֹת

עת רצון

ב.

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ: "**הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב זַמְּרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי נָעִים נָאוָה תְּהִלָּה**" - תִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה שֶׁזּוֹכֶה אוֹתְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתּוּכַל תָּמִיד לְזַמֵּר לֵאלֹהֵינוּ וּלְהַרְגִּישׁ אֶת הַטּוֹב וְהַנְּעִימוּת שֶׁבְּתוֹךְ הַבְּרִיאָה; כִּי בֶּאֱמֶת מִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּהַשָּׂגַת אֱלֹקוּת, אָז מַרְגִּישׁ אֶת הַטּוֹב וְהַנַּעַם וְהַחִיּוּת וְהַדְּבֵקוּת שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה הָעוֹלָם, כִּי הוּא יִתְבָּרֵךְ מִסְתַּתֵּר בְּכָל פְּרָט וּפְרָט מִפְּרָטֵי הַבְּרִיאָה, וּצְרִיכִים רַק לְקַשֵּׁר אֶת הָעוֹלָם־הַבָּא בָּעוֹלָם־הַזֶּה, שֶׁזֶּה: "**בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם יְהוָה נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס**" - כִּי יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַטָּה מְכֻוָּנֶת כְּנֶגֶד יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה, וּכְשֶׁיִּתְיַחֲדוּ יַחַד, אָז עַל־יְדֵי־זֶה: "**נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס**" - כָּל אֵלּוּ שֶׁהָיוּ נִדָּחִים, יִתְקַבְּצוּ יַחַד, כִּי יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַטָּה וִירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה הֵן בִּינָה וּמַלְכוּת, וּכְשֶׁתִּבָּנֶה יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה תִּבָּנֶה יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַטָּה, וּכְשֶׁתִּבָּנֶה יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַטָּה תִּבָּנֶה יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה, כִּי זֶה תָּלוּי בָּזֶה, וְהָעִקָּר הוּא לְקַדֵּשׁ אֶת דִּבּוּרוֹ שֶׁהוּא הַמַּלְכוּת, וּלְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר אֶת מַחְשַׁבְתּוֹ שֶׁהִיא הַבִּינָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִתְאַחֲדוּ יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה וִירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַטָּה, וְעַל־יְדֵי־זֶה כָּל הַנִּדָּחִים וְהַנְּפוּלִים בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל יִתְקַבְּצוּ יַחַד, וְתִכָּנֵס בָּהֶם שִׂמְחָה עֲצוּמָה. "**הָרוֹפֵא לִשְׁבוּרֵי לֵב וּמְחַבֵּשׁ לְעַצְּבוֹתָם**" - שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ חוֹמֵל וּמְרַחֵם עַל נִשְׁבְּרֵי לֵב, וּמְרַפֵּא וּמְחַבֵּשׁ לְעַצְּבוֹתָם, כִּי הַכֹּל בְּחִשְׁבּוֹן צֶדֶק. "**מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים לְכֻלָּם שֵׁמוֹת יִקְרָא**" - כְּמוֹ שֶׁכָּל כּוֹכָב וְכוֹכָב יֵשׁ לוֹ שֵׁם בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְאֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְדַלֵּג עֲלֵיהֶן, כְּמוֹ־כֵן מַה שֶּׁמִּתְנַהֵג עִם עַם־יִשְׂרָאֵל הַכֹּל בְּחִשְׁבּוֹן צֶדֶק עַל כָּל מַה שֶּׁצָּרִיךְ לַעֲבֹר עֲלֵיהֶן. "**גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב כֹּחַ לִתְבוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר**" - כִּי עַל־יְדֵי שֶׁאָדָם מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד לְהִתְבּוֹנֵן בְּגֶדְלַת אֲדוֹנֵנוּ הַבּוֹרֵא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ - עַל־יְדֵי־זֶה נִפְרָד הָרַע שֶׁבְּאַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת שֶׁבּוֹ; כִּי כָּל אֶחָד יֵשׁ בּוֹ אַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת: אֵשׁ, רוּחַ, מַיִם, עָפָר, וּכְשֶׁאָדָם מְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הָאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה מְבַטֵּל אֶת הַמִּדּוֹת הָרָעוֹת וְהַתַּאֲווֹת הָרָעוֹת הַבָּאוֹת מֵאַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן ד אות ח), וּכְשֶׁאָדָם נִכְלָל בָּאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, אָז בָּא לִידֵי עֲנָוָה אֲמִתִּית, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁפָּלֶת כָּל הָרִשְׁעוּת וְהָרַע שֶׁנִּדְבְּקוּ בּוֹ

יִקָּרֵא: גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב־כֹּחַ, לִתְבוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר: מְעוֹדֵד עֲנָוִים יְהוָה יאהדונהי, מַשְׁפִּיל רְשָׁעִים עֲדֵי־אָרֶץ: עֱנוּ לַיהוָה יאהדונהי בְּתוֹדָה, זַמְּרוּ לֵאלֹהֵינוּ בְּכִנּוֹר: הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם בְּעָבִים, הַמֵּכִין לָאָרֶץ מָטָר,

עת רצון

מֵהַאַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת, וְזֶה: "מְעוֹדֵד עֲנָוִים יְהוָה מַשְׁפִּיל רְשָׁעִים עֲדֵי אָרֶץ" - רָאשֵׁי־תֵבוֹת: מַיִם, ר׳וּחַ, עָפָר, אֵ׳שׁ, שֶׁהֵם הָאַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א, סִימָן ח, אוֹת ה), וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְזַכֵּךְ עַצְמוֹ מֵהָאַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת - עַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ רוּחַ חַיִּים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְזוֹכֶה לַעֲנָוָה. "עֱנוּ לַיהוָה בְּתוֹדָה זַמְּרוּ לֵאלֹהֵינוּ בְּכִנּוֹר" - אָז תָּמִיד נוֹתֵן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאֵינוֹ מִסְתַּכֵּל עַל מַה שֶּׁמַּעֲלִימִים וּמַסְתִּירִים אֶת הַצַּדִּיקִים, כִּי יוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל בִּשְׁבִיל טוֹבַת הָעוֹלָם. "הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם בָּעָבִים, הַמֵּכִין לָאָרֶץ מָטָר, הַמַּצְמִיחַ הָרִים חָצִיר" - כִּי בֶּאֱמֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רוֹצֶה לְהַשְׁפִּיעַ הַשְׁפָּעוֹת טוֹבוֹת לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אַךְ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִקְטְרְגוּ הַמְקַטְרְגִים, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְסַבֵּב שֶׁתִּהְיֶה מַחֲלֹקֶת וְכִסּוּיִים עַל הַצַּדִּיקִים הַמּוֹרִידִים שֶׁפַע לָעוֹלָם (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א, סִימָן פח), שֶׁזֶּה: "הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם בָּעָבִים" - "שָׁמַיִם הוּא הַצַּדִּיק, עַל שֵׁם: אֵ״שׁ וּמַ״ים, הַיְנוּ אַהֲבָה וְיִרְאָה, כִּי עַל שֵׁם זֶה נִקְרָא צַדִּיק: 'שָׁמַיִם'. וְעַל־כֵּן: "הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם בָּעָבִים" - מִלְּשׁוֹן עָב"וּת וְגַשְׁמִיּוּת שֶׁמְּכַסֶּה אֶת הַצַּדִּיק בְּעָב"וּת וְקַשְׁיוּת שֶׁמַּקְשִׁים וְחוֹלְקִים עָלָיו רְשָׁעִים אֲרוּרִים, וְעַל־יְדֵי כִּסּוּי הַמַּחֲלֹקֶת וְהַקֻּשְׁיוֹת הָאֵלּוּ - עַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁפָּעוֹת הַשְׁפָּעוֹת טוֹבוֹת בְּלִי שׁוּם קִטְרוּגִים, שֶׁזֶּה: "הַמֵּכִין לָאָרֶץ מָטָר, הַמַּצְמִיחַ הָרִים חָצִיר. נוֹתֵן לִבְהֵמָה לַחְמָהּ לִבְנֵי עֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ". עִם כָּל זֹאת הָאָדָם צָרִיךְ לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְלֹא יִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם מוֹנֵעַ וּמְעַכֵּב הָרוֹצֶה לְעַכְּבוֹ שֶׁלֹּא יִתְקָרֵב לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים, וְאַף שֶׁאֵלּוּ הָרְשָׁעִים עוֹשִׂים חַיִל, וּמִתְגַּבְּרִים וּמִתְפַּשְּׁטִים עַל הַצַּדִּיק, עָלָיו לָיַדַּע, אֲשֶׁר: "לֹ׳א בְ׳גְבוּרַת הַ׳סּוּס יֶ׳חְפָּץ, וְלֹ׳א בְ׳שׁוֹקֵי הָ׳אִישׁ יִ׳רְצֶה", רָאשֵׁי־תֵבוֹת: פַּעֲמִים ה״ב׳ל׳י, כִּי הַכֹּל הָבֶל, הָבֶל הֲבָלִים, כִּי לֹא יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת כְּלוּם, כִּי: "רוֹצֶה יְהוָה אֶת יְרֵאָיו אֶת הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ" - וְלֹא שַׁיָּךְ לְהָעָלִים וּלְהַסְתִּיר אֶת הַצַּדִּיקִים הַמַּגְלִים וּמְפָרְסְמִים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה: "שַׁבְּחִי יְרוּשָׁלַ׳יִם אֶת יְהוָה, הַלְלִי אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן" - כִּי הַצַּדִּיקִים זוֹכִים לְיִרְאַ״ה שֶׁל״ם, שֶׁזֶּה סוֹד יְרוּשָׁלַ״ם (מִדְרַשׁ־רַבָּה וַיֵּרָא, פָּרָשָׁה נוּ; לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב, סִימָן א), וּמֵאַחַר שֶׁהֵם דְּבֵקִים בְּמִדַּת הַיִּרְאָה, לָכֵן אִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת לָהֶם שׁוּם

הַמַּצְמִיחַ חֲרִים חָצִיר: נוֹתֵן לִבְהֵמָה לַחְמָהּ, לִבְנֵי עֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ: לֹא בִגְבוּרַת הַסּוּס יֶחְפָּץ, לֹא־בְשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה: רוֹצֶה יְהוָה אֶת־יְרֵאָיו, אֶת־הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ: שַׁבְּחִי יְרוּשָׁלַם אֶת־יְהוָה יאהדונהי, הַלְלִי אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן: כִּי־חִזַּק בְּרִיחֵי שְׁעָרָיִךְ, בֵּרַךְ בָּנַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ: הַשָּׂם־גְּבוּלֵךְ שָׁלוֹם, חֵלֶב חִטִּים

עת רצון

דְּבָר. "כִּי חִזַּק בְּרִיחֵי שְׁעָרָיִךְ בֵּרַךְ בָּנַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ" - כִּי גֹּדֶל מַעֲלַת הַצַּדִּיקִים הִיא שֶׁהֵם זוֹכִים לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר אֶת הַשְּׁבָעָה נֵרוֹת (לקוטי־מוהר"ן, חֵלֶק א, סִימָן כא, אוֹת ב), שֶׁנִּקְרָאִים: 'שְׁעָרִים', שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הֵם זוֹכִים לְמַעֲשִׂים טוֹבִים. "כִּי חִזַּק בְּרִיחֵי שְׁעָרָיִךְ" - בָּזֶה שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְחַזֵּק אֶת הַדְּלָתוֹת וּבְרִיחֵי שְׁעָרִים, שֶׁשּׁוֹמֵר עַל עֵינָיו, אָזְנָיו, חָטְמוֹ וּפִיו, עַל־יְדֵי־זֶה: "בֵּרַךְ בָּנַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ" - כִּי (רש"י, בְּרֵאשִׁית ו, ט): 'תּוֹלְדוֹתֵיהֶם שֶׁל צַדִּיקִים מַעֲשִׂים טוֹבִים'; וְעַל־יְדֵי־זֶה שֶׁהֵם שׁוֹמְרִים אֶת הַשְּׁעָרִים - הֵם דְּבוּקִים בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְנִשְׁפָּע לָהֶם שֶׁפַע אֱלֹהִי, וְעַל־יְדֵי־זֶה: "הַשָּׂם גְּבוּלֵךְ שָׁלוֹם חֵלֶב חִטִּים יַשְׂבִּיעֵךְ" - מֵאַחַר שֶׁהֵם חַיִּים בְּשָׁלוֹם עִם כָּל אֶחָד, וְעַל־יְדֵי־זֶה לֹא חָסֵר לָהֶם פַּרְנָסָה; כִּי בָּרָגַע שֶׁאָדָם הוּא בְּשָׁלוֹם עִם הַכֹּל, אָז הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַשְׂבִּיעוֹ בְּפַרְנָסָה בְּשֶׁפַע, שֶׁזֶּה: "הַשָּׂם גְּבוּלֵךְ שָׁלוֹם" - אִם בִּגְבוּלֵךְ יִהְיֶה שָׁלוֹם - אָז: "חֵלֶב חִטִּים יַשְׂבִּיעֵךְ" - לֹא תֶּחְסַר לְךָ פַּרְנָסָה, וְיִהְיֶה לְךָ שֶׁפַע (לקוטי־מוהר"ן, חֵלֶק א, סִימָן נו, אוֹת ו), וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְהַמְתִּיק אֶת כָּל הַדִּינִים. "הַנֹּתֵן שֶׁלֶג כַּצָּמֶר כְּפוֹר כָּאֵפֶר יְפַזֵּר", כִּי יָדוּעַ שֶׁיֵּשׁ פ"ר דִּינִים, וְהַמְתָּקָתָם הִיא עַל־יְדֵי שְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת: הוי"ה אהי"ה אהו"ה, שֶׁזֶּה "כְּפוֹ"ר" - כ"ו פ"ר, הֵינוּ עַל־יְדֵי שֵׁם הַוָּי"ה הָעוֹלֶה כ"ו מַמְתִּיקִים אֶת הַפַּ"ר דִּינִים. כְּאֵפֶ"ר - כ"א פ"ר, שֶׁהוּא אהי"ה הָעוֹלֶה כ"א מַמְתִּיקִים אֶת הַפַּ"ר דִּינִים. "יְפַזֵּ"ר - שֶׁהוּא י"ז פ"ר דִּינִים, שֶׁעַל־יְדֵי שֵׁם אהו"ה הָעוֹלֶה י"ז מַמְתִּיקִים אֶת הַפַּ"ר דִּינִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה (יְשַׁעְיָה א, יח): "אִם יִהְיוּ חַטֹּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ"; כִּי תִּכְלָה־וּמִיד כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְשׁוֹפֵךְ לִבּוֹ וְשִׂיחוֹ לִפְנֵי קוֹנוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה יְבַטֵּל אֶת הַסְּמָ"ךְ־מֵ"ם הָרַע אֲחֲרָיו, שֶׁזֶּה: "יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וְיַמְסֵם יַשֵּׁב רוּחוֹ יִזְלוּ מָיִם" - שֶׁיִּשְׁפַּע עָלָיו שֶׁפַע גָּדוֹל, וְיִזְכֶּה לְהוֹצִיא אֶת מִשְׁפָּטָיו לָאוֹר (לקוטי־מוהר"ן, חֵלֶק א, סִימָן סא, אוֹת א); "לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי, וּמִשְׁפָּטִים בַּל יְדָעוּם הַלְלוּיָהּ" - אֵיזֶה שֶׁבַח הוּא זֶה שֶׁזּוֹכֶה לִהְיוֹת

יַשְׁבִּיעֵךְ: הַשֹּׁלֵחַ אִמְרָתוֹ אָרֶץ, עַד־מְהֵרָה יָרוּץ דְּבָרוֹ:
הַנּוֹתֵן שֶׁלֶג כַּצָּמֶר, כְּפוֹר כָּאֵפֶר יְפַזֵּר: מַשְׁלִיךְ קַרְחוֹ
כְפִתִּים, לִפְנֵי קָרָתוֹ מִי יַעֲמֹד: יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיְמִסֵּם,
יַשֵּׁב רוּחוֹ יִזְלוּ־מָיִם: מַגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב, חֻקָּיו
וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל: לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל־גּוֹי,
וּמִשְׁפָּטִים בַּל־יְדָעוּם, הַלְלוּיָהּ:

יְזַהֵר לוֹמַר מִזְמוֹר זֶה וּמִזְמוֹר "הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ" בְּמִתוּן וּבְכַוָּנָה, כִּי עֲלֵיהֶם אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל בַּגְּמָרָא, יֶהֱא חֶלְקִי מִגּוֹמְרֵי הַלֵּל בְּכָל יוֹם (רש"י שבת קיח:).

הַלְלוּיָהּ, הַלְלוּ אֶת־יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם, יאהדונהי
הַלְלוּהוּ בַּמְּרוֹמִים: הַלְלוּהוּ כָּל־מַלְאָכָיו,
הַלְלוּהוּ כָּל־צְבָאָיו: הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ, הַלְלוּהוּ

עֵת רָצוֹן

דָּבוּק אֵצֶל הַצַּדִּיק, שֶׁעַל־יָדוֹ יָכוֹל לִתֵּן עֵצָה לְנַפְשׁוֹ, וְיֵשׁ לוֹ עֵצוֹת שְׁלֵמוֹת, לֹא־כֵן אֵלּוּ שֶׁנֶּאֶחֱזוּ בְּמַעֲשֵׂה הַגּוֹיִים יוֹצֵא לָהֶם מִשְׁפָּט מְעֻקָּל;

וְעַל־כֵּן, בְּנִי, רְאֵה לְשַׁבֵּחַ אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ עַל גְּדֶל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמְּךָ, שֶׁזִּכָּה אוֹתְךָ לִהְיוֹת מְקֻרָב אֶל הַצַּדִּיק הַמְלַמֵּד אוֹתְךָ עֵצוֹת אֲמִתִּיּוֹת, אֵיךְ לָצֵאת מֵהַפַּח נִשְׁבָּר שֶׁנָּפַלְתָּ לְשָׁם, וְאֵיךְ שֶׁתַּעֲלֶה מַעְלָה מַעְלָה בִּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יֶמְשַׁךְ עָלֶיךָ זִיו וְשֶׁפַע וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת תָּמִיד.

ג.

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר: "הַלְלוּ אֶת יְהוָה מִן הַשָּׁמַיִם, הַלְלוּהוּ בַּמְּרוֹמִים" - תִּתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד, כִּי בְּמִזְמוֹר זֶה מְרֻמָּזִים הָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת, וְאֵיךְ שֶׁהֵם נִכְלָלִים זֶה בָּזֶה, וּבְשָׁעָה שֶׁאָדָם אוֹמֵר מִזְמוֹר זֶה, אֲזַי קוֹרֵא לְכֻלָּם, וּמְצַוֶּה לָהֶם שֶׁיְּהַלְלוּ אֶת הַוָּי"ה. וְלָכֵן רָאוּי לְאָדָם לְהִתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד בְּאָמְרוֹ שֶׁבַח זֶה, כִּי הוּא עַכְשָׁו קוֹרֵא לְכָל הָעוֹלָמוֹת לְהַלֵּלוּ וּלְשַׁבְּחוֹ וּלְפָאֲרוֹ יִתְבָּרַךְ (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן רלב); כִּי: **"הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת יְהוָה מִן הַשָּׁמַיִם"** - זֶה אֲצִילוּת.

כָּל־כּוֹכְבֵי (מלעילו) אוֹר: הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמָיִם, וְהַמַּיִם
אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם: יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה (יאהדונהי),
כִּי הוּא צִוָּה וְנִבְרָאוּ: וַיַּעֲמִידֵם לָעַד לְעוֹלָם, חָק־נָתַן
וְלֹא יַעֲבוֹר: הַלְלוּ אֶת־יְהוָה (יאהדונהי) מִן־הָאָרֶץ,
תַּנִּינִים וְכָל־תְּהֹמוֹת: אֵשׁ וּבָרָד שֶׁלֶג וְקִיטוֹר, רוּחַ

עת רצון

"הַלְלוּהוּ בַּמְרוֹמִים" - זֶה בְּרִיאָה. "הַלְלוּהוּ כָּל מַלְאָכָיו" - זֶה יְצִירָה. "הַלְלוּהוּ כָּל צְבָאָיו" - זֶה עֲשִׂיָּה. "הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ" - שֶׁהוּא כּוֹלֵל עֲשִׂיָּה בִּיצִירָה. "הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי אוֹר" - שֶׁהוּא כּוֹלֵל יְצִירָה בַּבְּרִיאָה. "הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמָיִם" - שֶׁהוּא כּוֹלֵל בְּרִיאָה בַּאֲצִילוּת. "וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם" - שֶׁהוּא כּוֹלֵל הָאֲצִילוּת בַּמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן. "יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה" - שֶׁנִּכְלָל בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְכֻלָּם מְשַׁבְּחִים לְהַהוּא דְּסָתִים עִלַּת כָּל הָעִלּוֹת. "כִּי הוּא צִוָּה וְנִבְרָאוּ" - וְהוּא מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אוֹתָם בְּכָל רֶגַע וָרֶגַע, וּבְלִי חִיּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ אֵין לָהֶם שׁוּם קִיּוּם כְּלָל. "הַלְלוּ אֶת יְהוָה מִן הָאָרֶץ, תַּנִּינִים וְכָל תְּהֹמוֹת", "אֵשׁ" - זֶה סוֹבֵב עַל יְסוֹד הָאֵשׁ. "וּבָרָד שֶׁלֶג וְקִיטוֹר" - זֶה סוֹבֵב עַל יְסוֹד הַמַּיִם. "רוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה דְּבָרוֹ" - זֶה סוֹבֵב עַל יְסוֹד הָרוּחַ. "הֶהָרִים וְכָל גְּבָעוֹת" - זֶה סוֹבֵב עַל יְסוֹד הַדּוֹמֵם. "עֵץ פְּרִי וְכָל אֲרָזִים" - זֶה סוֹבֵב עַל יְסוֹד צוֹמֵחַ. "הַחַיָּה וְכָל בְּהֵמָה, רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר כָּנָף" - זֶה סוֹבֵב עַל יְסוֹד הַחַי שֶׁאֵינוֹ מְדַבֵּר. "מַלְכֵי אֶרֶץ וְכָל לְאֻמִּים, שָׂרִים וְכָל שֹׁפְטֵי אָרֶץ: בַּחוּרִים וְגַם בְּתוּלוֹת, זְקֵנִים עִם נְעָרִים" - זֶה סוֹבֵב עַל יְסוֹד חַי הַמְדַבֵּר. וְכֻלָּם: "יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ, הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ וְשָׁמָיִם. וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ, תְּהִלָּה לְכָל חֲסִידָיו, לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרֹבוֹ, הַלְלוּיָהּ". אֵיזוֹ זְכוּת זוֹ שֶׁמְּתוּךְ כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ: 'דּוֹמֵם', 'צוֹמֵחַ', 'חַי', 'מְדַבֵּר' - 'אֲצִילוּת', 'בְּרִיאָה', 'יְצִירָה', 'עֲשִׂיָּה', שֶׁיִּהְיֶה נִבְרָא מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, הַזּוֹכֶה לְהַכִּיר אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וּלְשַׁבְּחַ וּלְפָאֵר אֶת שְׁמוֹ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא; אַשְׁרֵי מִי שֶׁנִּכְלָל עִם כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ בְּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן נב), שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוּא בָּא לִידֵי מְחַיֵּב הַמְּצִיאוּת, שֶׁנִּכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְשׁוֹכֵחַ לְגַמְרֵי מֵהָעוֹלָם־הַזֶּה; כִּי אָדָם צָרִיךְ לְהַגִּיעַ אֶל בִּטּוּל כָּזֶה עַד שֶׁיְּבַטֵּל אֶת הָאַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת: דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, וְכָל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ עִם הַנִּבְרָאִים שֶׁבָּהּ יִהְיוּ מְבֻטָּלִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיִּכָּלֵל לְגַמְרֵי בְּמְחַיֵּב הַמְּצִיאוּת, שֶׁאָז יִמְשַׁךְ עָלָיו נֹעַם, זִיו וַעֲרֻבוּת וּדְבֵקוּת עֶלְיוֹנָה.

סְעָרָה עֹשָׂה דְבָרוֹ: הֶהָרִים וְכָל־גְּבָעוֹת, עֵץ פְּרִי
וְכָל־אֲרָזִים: הַחַיָּה וְכָל־בְּהֵמָה, רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר כָּנָף:
מַלְכֵי־אֶרֶץ וְכָל ◇ לְאֻמִּים, שָׂרִים וְכָל־שֹׁפְטֵי אָרֶץ:
בַּחוּרִים וְגַם־בְּתוּלוֹת, זְקֵנִים עִם־נְעָרִים: יְהַלְלוּ אֶת־
שֵׁם יְהוָה־יאהדונהי, כִּי־נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ, הוֹדוֹ
עַל־אֶרֶץ וְשָׁמָיִם: וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ, תְּהִלָּה לְכָל־
חֲסִידָיו, לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרֹבוֹ, הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ, שִׁירוּ לַיהוָה־יאהדונהי שִׁיר חָדָשׁ, תְּהִלָּתוֹ
בִּקְהַל חֲסִידִים: יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו,
בְּנֵי־צִיּוֹן יָגִילוּ בְמַלְכָּם: יְהַלְלוּ שְׁמוֹ בְמָחוֹל, בְּתֹף

עת רצון

ד.

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר: "הַלְלוּיָהּ, שִׁירוּ לַיהוָה
שִׁיר חָדָשׁ, תְּהִלָּתוֹ בִּקְהַל חֲסִידִים" -
תִּהְיֶה בִּשְׂמְחָה עֲצוּמָה שֶׁזָּכִיתָ לְהִתְקָרֵב אֶל
הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַמַּדְרִיךְ אוֹתְךָ בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת,
וְעָלֶיךָ לָשִׁיר בְּכָל פַּעַם שִׁיר חָדָשׁ אֲלֵיו
יִתְבָּרַךְ בְּשִׂיחָה, תְּפִלָּה וּבַקָּשָׁה, אֲשֶׁר אֵין
עוֹד דָּבָר גָּדוֹל מִזֶּה, כְּשֶׁבְּרִי־יִשְׂרָאֵל הוֹלֵךְ
לְמָקוֹם פָּנוּי שָׁאֵין שָׁם בְּנֵי־אָדָם, וּמְדַבֵּר
וְשׁוֹפֵךְ אֶת כָּל לִבּוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֵין לְתָאֵר
וְאֵין לְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַצְּרוּפִים שֶׁגּוֹרֵם
לְמַעְלָה, וְלָכֵן תִּשְׂמַח מְאֹד מְאֹד עַל נֹעַם
חֶלְקְךָ שֶׁיֵּשׁ לְךָ חֵלֶק קָדוֹשׁ וְנוֹרָא כָּזֶה, וְשָׁם
תְּהִלָּתְךָ בְּקְהַל חֲסִידִים, אֵיזֶה חָסִיד
הַמִּתְחַסֵּד עִם קוֹנוֹ (זֹהַר מִשְׁפָּטִים, קיד:), כִּי
כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה בָּזֶה הָעוֹלָם לְהַכִּיר אֶת
הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְשָׁר לְפָנָיו שִׁירוֹת
וְתִשְׁבָּחוֹת חֲדָשׁוֹת בְּכָל פַּעַם - זֶה הַחָסֶד
הַכִּי גָּדוֹל שֶׁעוֹשִׂים כְּבִיכוֹל עִם הַקָּדוֹשׁ־
בָּרוּךְ־הוּא, וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (מִדְרָשׁ שׁוֹחַר־טוֹב,
תְּהִלִּים קמט): 'כָּל זְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל רוֹאִים אֶת
הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא - הֵם נַעֲשׂוּ חֲסִידִים.
רָאוּהוּ בַּיָּם - נַעֲשׂוּ חֲסִידִים וְאָמְרוּ שִׁירָה';
כִּי זוֹ מַעֲלַת חָסִיד הַמִּתְחַסֵּד עִם קוֹנוֹ,
שֶׁשָּׁר שִׁירוֹת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְנִכְלָל בָּאֵין־סוֹף
בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁזֶּה: **"יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו, בְּנֵי
צִיּוֹן יָגִילוּ בְמַלְכָּם"** - שֶׁנִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
שְׂמֵחוֹת בְּעוֹשָׂם וְשָׂשׂוֹת בְּמַלְכָּם. **"יְהַלְלוּ**

וְכִנּוֹר יְזַמְּרוּ־לוֹ: כִּי־רוֹצֶה יְהוָה יאהדונהי בְּעַמּוֹ, יְפָאֵר עֲנָוִים בִּישׁוּעָה: יַעְלְזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד, יְרַנְּנוּ עַל־מִשְׁכְּבוֹתָם: רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם, וְחֶרֶב פִּפְיוֹת בְּיָדָם: לַעֲשׂוֹת נְקָמָה בַּגּוֹיִם, תּוֹכֵחוֹת בַּלְאֻמִּים: לֶאְסֹר מַלְכֵיהֶם בְּזִקִים, וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בַרְזֶל: לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כָּתוּב, הָדָר הוּא לְכָל־חֲסִידָיו, הַלְלוּיָהּ:

עת רצון

שִׁמּוֹ בְּמַחוֹל, בְּתֹף וְכִנּוֹר יְזַמְּרוּ לוֹ" - כִּי הַחֲסִידִים הָאֲמִתִּיִּים תָּמִיד מְשַׂבְּחִים וּמְפָאֲרִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאֵין לָהֶם שׁוּם קְשָׁיוֹת וּסְפֵקוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, הֵיוֹת שֶׁיּוֹדְעִים: **"כִּי רוֹצֶה יְהוָה בְּעַמּוֹ יְפָאֵר עֲנָוִים בִּישׁוּעָה"** - שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רוֹצֶה וְחָפֵץ בְּעַמּוֹ. וְלָמָּה אָדָם אֵינוֹ רוֹאֶה יְשׁוּעָה? מִפְּנֵי הַגַּאוּת וְהַיְשׁוּת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ, אֲבָל תַּכְרִיעַ־וּמְיַד כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לָבֹא אֶל בְּטוּל אֱמֶת, וְהוּא בָּטֵל וּמְבֻטָּל בָּאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא - אָז רוֹאֶה יְשׁוּעָה. **"יַעְלְזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יְרַנְּנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם"** - הַחֲסִידִים הָאֲמִתִּיִּים הֵם עֲלִיזִים וּשְׂמֵחִים בְּכָבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, וַאֲפִלּוּ בְּשָׁעָה שֶׁהוֹלְכִים לִישֹׁן הֵם שְׂמֵחִים שֶׁנִּשְׁמָתָם עוֹלֶה עַכְשָׁו לְמַעְלָה. **"רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם וְחֶרֶב פִּפְיוֹת בְּיָדָם"** - שֶׁהֵם קוֹרְאִים קְרִיאַת־שְׁמַע, שֶׁזֶּה: **"וְחֶרֶב פִּפְיוֹת בְּיָדָם"**; כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (בְּרָכוֹת ה.): 'כָּל הַקּוֹרֵא קְרִיאַת־שְׁמַע עַל מִטָּתוֹ - כְּאִלּוּ אוֹחֵז חֶרֶב שֶׁל שְׁתֵּי פִּיּוֹת בְּיָדוֹ'; **"רוֹמְמוֹת אֵ"ל בִּגְרוֹנָם"** - רָאשֵׁי־תֵבוֹת: בְּ'אֵ'ר, שֶׁהֵם מוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם לְהַכְנֵס בִּכְאֵר עֶלְיוֹנָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה: **"לַעֲשׂוֹת נְקָמָה בַּגּוֹיִם, תּוֹכֵחוֹת בַּלְאֻמִּים. לֶאְסֹר מַלְכֵיהֶם בְּזִקִים וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בַרְזֶל"** - כָּל הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא שֶׁנִּדְבָּקוּ בָּהֶם מֵחֲמַת עֲוֹנוֹתֵיהֶם וּמַחְשְׁבוֹתֵיהֶם הָרָעוֹת - נִתְבַּטְּלִים לְגַמְרֵי, כִּי כְּשֶׁבַּר־יִשְׂרָאֵל קוֹרֵא קְרִיאַת־שְׁמַע בַּלַּיְלָה עַל מִטָּתוֹ, אֲזַי הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא בּוֹרְחִים מִמֶּנּוּ, וְזוֹכֶה לְהִכָּלֵל בָּאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן כְּשֶׁאָדָם מִתְעוֹרֵר וְשׁוֹפֵט אֶת עַצְמוֹ קֹדֶם הַשֵּׁנָה, שֶׁאָז אֲפִלּוּ שֶׁנִּכְתַּב כְּבָר עָוֹנוֹ בַּסֵּפֶר - יִמָּחֵק, שֶׁזֶּה: **"לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כָּתוּב, הָדָר הוּא לְכָל חֲסִידָיו הַלְלוּיָהּ"** - אֲפִלּוּ אִם כְּבָר נִכְתַּב בְּסֵפֶר הָעֲשִׂיָּה הַמַּעֲשִׂים שֶׁלּוֹ, הַיְנוּ מַעֲשָׂיו הָרָעִים, עִם כָּל זֹאת עַל־יְדֵי שֶׁמִּתְוַדֶּה אָז, וְקוֹרֵא קְרִיאַת־שְׁמַע עַל מִטָּתוֹ וּבוֹכֶה - עַל־יְדֵי־זֶה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מוֹחֵל לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו, וְעוֹלֶה נִשְׁמָתוֹ לְמַעְלָה.

הַלְלוּיָהּ | הַלְלוּ־אֵל בְּקָדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ ‹› עֻזּוֹ:
הַלְלוּהוּ בִגְבוּרֹתָיו, הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ:
הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ

עת רצון

ה.

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ: "**הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ**" - תְּהִיֶּה מְאֹד מְאֹד שָׂמֵחַ, כִּי הַמִּזְמוֹר הַזֶּה הוּא כְּנֶגֶד הָעֶשֶׂר סְפִירוֹת, הָעֶשֶׂר לְשׁוֹנוֹת שֶׁסֵּפֶר תְּהִלִּים נֶאֱמַר בָּהֶם, וְהוּא כְּלוּל מִכָּל הַשִּׁבָּחִים, לְזֹאת בְּאָמְרְךָ: "**הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ**" - תְּכַוֵּן שֶׁזֶּה נֶגֶד הַכֶּתֶר. "**הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ**" - תְּכַוֵּן שֶׁזֶּה נֶגֶד חָכְמָה. "**הַלְלוּהוּ בִגְבוּרֹתָיו**" - תְּכַוֵּן שֶׁזֶּה נֶגֶד בִּינָה. "**הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ**" - תְּכַוֵּן שֶׁזֶּה נֶגֶד חֶסֶד. "**הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר**" - תְּכַוֵּן שֶׁזֶּה נֶגֶד גְּבוּרָה. "**הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר**" - תְּכַוֵּן שֶׁזֶּה נֶגֶד תִּפְאֶרֶת. "**הַלְלוּהוּ בְּתֹף וּמָחוֹל**" - תְּכַוֵּן שֶׁזֶּה נֶגֶד נֶצַח. "**הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב**" - תְּכַוֵּן שֶׁזֶּה נֶגֶד הוֹד. "**הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי־שָׁמַע**" - תְּכַוֵּן שֶׁזֶּה נֶגֶד יְסוֹד. "**הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה**" - תְּכַוֵּן שֶׁזֶּה נֶגֶד מַלְכוּת. וּכְשֶׁתִּסַּיֵּם: "**כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ**" - תַּכְפִּיל אֶת זֶה פַּעֲמַיִם, וּתְכַוֵּן בְּשֵׁם נוֹרָא הַיּוֹצֵא מֵרֹאשֵׁי־תֵבוֹת: "כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ" - רָאשֵׁי־תֵבוֹת: כ'ה'ת', שֶׁהוּא שֵׁם קָדוֹשׁ וְנוֹרָא הָאוֹתִיּוֹת שֶׁאַחַר שֵׁם שַׁדַּ"י. וּבָזֶה הַשֵּׁם הָרַג מֹשֶׁה רַבֵּנוּ אֶת הַמִּצְרִי, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות ב, יג): "לָמָּה תַּכֶּה רֵעֶךָ וְגוֹ, הַלְהָרְגֵנִי אַתָּה אוֹמֵר כַּאֲשֶׁר הָרַגְתָּ אֶת הַמִּצְרִי" (שֵׁם, פָּסוּק יד) עִם הַשֵּׁם הַזֶּה?! וְהַשֵּׁם הַזֶּה יוֹצֵא מִפָּסוּק (דְּבָרִים ו, ה): "וְאָהַבְתָּ אֵת הַוַ"ה אֱלֹהֶיךָ", סוֹפֵי־תֵבוֹת: ת'כ'ה', וְהַשֵּׁם הַזֶּה מַצִּיל אֶת הָאָדָם מִשּׁוֹנְאָיו. וְלָכֵן תְּכַוֵּן בְּיוֹתֵר בְּמִזְמוֹר זֶה, וּבִפְרָט כְּשֶׁתִּכְפֹּל אֶת הַפָּסוּק: "**כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ**" תְּכַוֵּן אֶל שֵׁם תכ"ה, שֶׁהוּא רָאשֵׁי־תֵבוֹת: תַּ'חַת כַּ'נְפֵי הַ'שְּׁכִינָה (קְהִלּוֹת יַעֲקֹב). וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן נה, אוֹת ט): שֶׁפֹּה נַעֲשָׂה יִחוּד בֵּין מַלְאָךְ סנד"ל וּמַלְאָךְ מט"ט שֹׂר הַפָּנִים, כְּלָלִיּוּת עֲשִׂיָּה בִּיצִירָה, עַל־יְדֵי שֶׁכּוֹפְלִים הַפָּסוּק: "כֹּל הַנְּשָׁמָה" (פְּרִי־עֵץ־חַיִּים, שַׁעַר הַזְּמִירוֹת, פֶּרֶק ה) - 'בְּכָל נְשִׁימָה וְנְשִׁימָה צָרִיךְ לְהַלֵּל אֶת הַשֵּׁם' (מִדְרַשׁ־רַבָּה בְּרֵאשִׁית, פָּרָשָׁה יד, ט; וְאֶתְחַנַּן, פָּרָשָׁה ב, לו); וְעַל־יְדֵי עֵין־הָרָע שֶׁל הָרְשָׁעִים - נִכְפֶּלֶת הַנְּשִׁימָה, כַּנִּרְאֶה בְּחוּשׁ, כְּשֶׁיֵּשׁ לָאָדָם עֵין־הָרָע - אֲזַי מְגַהֵק וּפוֹתֵחַ פִּיו לְקַבֵּל נְשִׁימָה כְּפוּלָה. וּכְשֶׁהַנְּשִׁימָה כְּפוּלָה - גַּם הַהַלֵּל צָרִיךְ לִכְפֹּל, וּבִפְרָט שֶׁצָּרִיךְ לְהַלֵּל וּלְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שֶׁהִצִּיל אוֹתוֹ מֵעֵין־הָרָע, וְהוּא רוֹאֶה בְּהַכָּרַת הָרְשָׁעִים. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי פָּסוּק: "**כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ**", שֶׁכּוֹפְלִים אוֹתוֹ - מַכְרִיתִים אֶת כָּל הַשּׂוֹנְאִים, וְנִשְׁפַּעַת עַל הָאָדָם פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע.

בְּתֹף וּמָחוֹל, הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב: הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי-
שָׁמַע (ומלעילו), הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה
תְּהַלֵּל יָהּ, הַלְלוּיָהּ: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ, הַלְלוּיָהּ:

בָּרוּךְ יְהוָ֑ה יאהדונהי לְעוֹלָם, אָמֵן וְאָמֵן: בָּרוּךְ יְהוָה
יאהדונהי מִצִּיּוֹן, שֹׁכֵן יְרוּשָׁלָם, הַלְלוּיָהּ: בָּרוּךְ
יְהוָ֑ה יאהדונהי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת
לְבַדּוֹ: וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם, וְיִמָּלֵא כְבוֹדוֹ
אֶת-כָּל-הָאָרֶץ, אָמֵן וְאָמֵן:

יעמוד ויאמר בכוונה:

וַיְבָרֶךְ דָּוִיד אֶת-יְהוָ֑ה יאהדונהי לְעֵינֵי כָּל-הַקָּהָל,
וַיֹּאמֶר דָּוִיד: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָ֑ה יאהדונהי אֱלֹהֵי

עת רצון

בְּנִי! בְּאִמְרָךְ אַרְבָּעָה פְּסוּקִים אֵלּוּ, תְּכַוֵּן הֵיטֵב שֶׁהֵם כְּנֶגֶד הָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: 'אֲצִילוּת', 'בְּרִיאָה', 'יְצִירָה', 'עֲשִׂיָּה'. וְעַל-יְדֵי פְּסוּקִים אֵלּוּ שֶׁמַּתְחִילִים עִם "בָּרוּךְ" - אַתָּה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ שֶׁפַע אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ מֵהָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת, כִּי אַרְבָּעָה פְּסוּקִים אֵלּוּ הַמַּתְחִילִים בָּתֹבֶת "בָּרוּךְ" - נִמְשָׁכִים מֵהָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: 'אֲצִילוּת', 'בְּרִיאָה', 'יְצִירָה', 'עֲשִׂיָּה', כִּי מִכָּל עוֹלָם יוֹצֵא יְסוֹד וּמַלְכוּת, שֶׁזֶּה מִרְמָז עַל "בָּרוּךְ". וְלָכֵן בְּאִמְרָךְ: **"בָּרוּךְ יְהוָ֑ה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן"** - תְּכַוֵּן אֶל עוֹלָם הָאֲצִילוּת. **"בָּרוּךְ יְהוָ֑ה מִצִּיּוֹן שׁוֹכֵן יְרוּשָׁלַיִם הַלְלוּיָהּ"** - תְּכַוֵּן אֶל עוֹלָם הַבְּרִיאָה. **"בָּרוּךְ יְהוָ֑ה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ"** - תְּכַוֵּן אֶל עוֹלָם הַיְצִירָה. **"וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִמָּלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן"** - תְּכַוֵּן אֶל עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, שֶׁיִּתְגַּלֶּה כְּבָר כְּבוֹדוֹ עַל כָּל הָאָרֶץ, וְנִזְכֶּה לְקַבֵּל אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְנִהְיֶה בְּטֵלִים וּמְבֻטָּלִים בָּאֵין-סוֹף בָּרוּךְ-הוּא.

בְּנִי! בְּאִמְרְךָ: **"וַיְבָרֶךְ דָּוִד אֶת יְהוָה לְעֵינֵי כָּל הַקָּהָל"**, כְּתַב הָאֲרִיזַ"ל (שַׁעַר-הַכַּוָּנוֹת, יוֹם-הַכִּפּוּרִים, הַקְדָּמָה): לְכַוֵּן רָאשֵׁי-תֵבוֹת וַדַּא"י,

יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ, מֵעוֹלָם וְעַד־עוֹלָם: לְךָ יְהוָה יאהדונהי הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד, כִּי־כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, לְךָ יְהוָה יאהדונהי הַמַּמְלָכָה,

עת רצון

שֶׁהוּא גִּימַטְרִיָּה שֵׁם אֱהְיֶ"ה; כִּי דָּוִד הַמֶּלֶךְ כְּשֶׁהִתְפַּלֵּל - הִתְפַּלֵּל **"לְעֵינֵי כָּל הַקָּהָל"**, וְגִלָּה וּפֵרֵשׁ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בִּלְשׁוֹן וַדָּאוּת, שֶׁיִּהְיֶה בָּרוּר לְכָל עַם־יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שׁוֹחַר־טוֹב תְּהִלִּים, כה): 'אָמַר דָּוִד לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם בְּשָׁעָה שֶׁאֲנִי עוֹמֵד לְפָנֶיךָ בִּתְפִלָּה, אַל תְּהִי תְּפִלָּתִי מְאוּסָה לְפָנֶיךָ, מִפְּנֵי שֶׁעֵינַי יִשְׂרָאֵל תְּלוּיוֹת בִּי, וְעֵינַי תְּלוּיוֹת בְּךָ, וְאִם תִּשְׁמַע תְּפִלָּתִי - כְּאִלּוּ תִּשְׁמַע תְּפִלָּתָם"; וְזוֹ הִיְתָה כָּל תְּפִלָּתוֹ שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ, שֶׁהָיָה תָּמִיד מִתְפַּלֵּל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: **"לְעֵינֵי כָּל הַקָּהָל"**, כִּי רָצָה לְהַחְדִּיר בָּהֶם עִנְיַן תְּפִלָּה, כִּי דָּוִד הוּא תְּפִלָּתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁתָּמִיד הִתְפַּלֵּל בַּעֲבוּר כְּלַל יִשְׂרָאֵל, כִּי (סוֹטָה מט.): 'אִלְמָלֵא תְּפִלָּתוֹ שֶׁל דָּוִד - הָיוּ כָּל יִשְׂרָאֵל מוֹכְרֵי פִּסְלֹת'; וְדָוִד הַמֶּלֶךְ צִעֵר עַצְמוֹ וְנַפְשׁוֹ הָרַבֵּה בְּבַקָּשַׁת רַחֲמִים (בְּרָכוֹת ל.); וְכָל עִנְיָנוֹ הָיָה רַק תְּפִלָּה. וְעִקַּר תְּפִלָּתוֹ הָיְתָה שֶׁבִּקֵּשׁ רַחֲמִים שֶׁתִּשְׁרֶה עֲלֵיהֶם שְׁכִינָה, כְּדֵי שֶׁיְּבָרֵךְ אֶת עַם־יִשְׂרָאֵל, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (יִלְקוּט הַמְּכִירִי, תְּהִלִּים א, ח): 'דָּוִד הָיָה מְבַקֵּשׁ רַחֲמִים שֶׁתִּשְׁרֶה עֲלֵיהֶם שְׁכִינָה, כְּדֵי לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל: **"וַיֹּאמֶר דָּוִד: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲבִינוּ מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם"** - כִּי גִּלָּה לְכֻלָּם שְׁיֵּשׁ שְׁנֵי עוֹלָמוֹת - עוֹלָם־הַזֶּה וְעוֹלָם־הַבָּא, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַפְרִיד בֵּינֵיהֶם, וְהִזְכִּיר עֶשֶׂר סְפִירוֹת: **"לְךָ יְהוָה"** (כְּנֶגֶד שָׁלֹשׁ רִאשׁוֹנוֹת: כֶּתֶר, חָכְמָה, בִּינָה) **"הַגְּדֻלָּה"** (חֶסֶד) **"וְהַגְּבוּרָה"** (גְּבוּרָה) **"וְהַתִּפְאֶרֶת"** (תִּפְאֶרֶת) **"וְהַנֵּצַח"** (נֶצַח) **"וְהַהוֹד"** (הוֹד) **"כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם"** (יְסוֹד) **"וּבָאָרֶץ"** (מַלְכוּת). שֶׁזֶּה שֶׁבַח נוֹרָא מְאֹד, וּבוֹ מֻרְמָז בְּרִיאַת מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית וּקְרִיעַת יַם־סוּף וִיצִיאַת־מִצְרַיִם וְכָל מַה שֶּׁעָבַר עַל עַם־יִשְׂרָאֵל, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (בְּרָכוֹת נח.): **"לְךָ הָיָ"ה הַגְּדֻלָּה"** - זֶה מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, וְכֵן הוּא אוֹמֵר (אִיּוֹב ט, י): "עוֹשֶׂה גְּדוֹלוֹת עַד אֵין חֵקֶר", וְכֵן זוֹ קְרִיעַת יַם־סוּף, **"וְהַגְּבוּרָה"** - זוֹ יְצִיאַת מִצְרַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת יד, לא): "וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה", וְכֵן זוֹ מַכַּת בְּכוֹרוֹת, **"וְהַתִּפְאֶרֶת"** - זֶה חָמָה וּלְבָנָה שֶׁעָמְדוּ לוֹ לִיהוֹשֻׁעַ, שֶׁנֶּאֱמַר (יְהוֹשֻׁעַ י, יג): "וַיִּדֹּם הַשֶּׁמֶשׁ וְיָרֵחַ עָמָד", וְכֵן זֶה מַתַּן־תּוֹרָה, **"וְהַנֵּצַח"** - זוֹ מַפְלְתָּהּ שֶׁל רוֹמִי, וְכֵן הוּא אוֹמֵר (יְשַׁעְיָה סג, ג): "וְיֵז נִצְחָם עַל בִּגְדָי", וְכֵן זוֹ יְרוּשָׁלַיִם, **"וְהַהוֹד"** - זוֹ מִלְחֶמֶת נַחֲלַת אַרְנוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּמִדְבַּר כא, יד): "עַל־כֵּן יֵאָמֵר בְּסֵפֶר מִלְחֲמוֹת יְהוָ"ה אֶת וָהֵב בְּסוּפָה", וְכֵן זֶה בִּנְיַן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, **"כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם"** - זוֹ מִלְחֶמֶת

וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכָל | לְרֹאשׁ: וְהָעֹשֶׁר וְהַכָּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ,
וְאַתָּה מוֹשֵׁל בַּכֹּל (כשיאמר "בַּכל" יתן שלוש פרוטות לצדקה, ויתן שתי פרוטות בבת אחת,
ואחר־כך יתן פרוטה שלישית) , וּבְיָדְךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה, וּבְיָדְךָ לְגַדֵּל
וּלְחַזֵּק לַכֹּל: וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ,
וּמְהַלְלִים לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ: וַיְבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךָ,
וּמְרוֹמַם עַל־כָּל־בְּרָכָה וּתְהִלָּה: אַתָּה־הוּא יְהוָה
יאהדונהי לְבַדֶּךָ, אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם, שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם
וְכָל־צְבָאָם, הָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר עָלֶיהָ, הַיַּמִּים וְכָל־

עת רצון

סִיסְרָא, שֶׁנֶּאֱמַר (שופטים ח, כ): "מִן הַשָּׁמַיִם נִלְחֲמוּ הַכּוֹכָבִים מִמְּסִלּוֹתָם", "וּלְךָ הַוְיָ"ה הַמַּמְלָכָה" - זוֹ מִלְחֶמֶת עֲמָלֵק, וְכֵן הוּא אוֹמֵר (שְׁמוֹת יז, טז): "כִּי יָד עַל כֵּס יָהּ", "הַמִּתְנַשֵּׂא" - זוֹ מִלְחֶמֶת גּוֹג וּמָגוֹג, וְכֵן הוּא אוֹמֵר (יְחֶזְקֵאל לט, א): "הִנְנִי לְךָ גּוֹג נָשִׂיא רֹאשׁ מֶשֶׁךְ וְתוּבָל".

וְהַכֹּל מֶרֶמְז: "לְךָ יְהוָה הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא **לְכֹל לְרֹאשׁ, וְהָעֹשֶׁר וְהַכָּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ**" - שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מֶלֶךְ וּמִתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ וְהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. "**וְאַתָּה מוֹשֵׁל בַּכֹּל**" - וְכֵן הוּא הַזְּמַן לְתֵּן צְדָקָה (שַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת, דְּרוּשֵׁי תְּפִלַּת־הַשַּׁחַר, דְּרוּשׁ א; פְּרִי־עֵץ־חַיִּים, שַׁעַר הַזְּמִירוֹת, פֶּרֶק ה) , (וְצָרִיךְ לְכַוֵּן בְּשַׁבָּת וּבְיוֹם־טוֹב לְהַפְרִישׁ בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ צְדָקָה (עֵין עוֹד־יוֹסֵף־חַי, פָּרָשַׁת וַיִּגַּשׁ, אות יב)), כִּי אָז כְּשֶׁאָדָם נוֹתֵן כָּאן צְדָקָה - אָז נִפְתָּח לוֹ אוֹר גָּדוֹל מֵהַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא בוכ"ו, שֶׁהוּא חִלּוּף שֵׁם אהי"ה, וְזֶה יוֹצֵא מִתֵּבוֹת:

"בְּ'כֹל וּ'בְיָדְךָ כֹּ'חַ וּ'גְבוּרָה". "**וּבְיָדְךָ לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק לַכֹּל**" - כִּי אֲנַחְנוּ מְגַלִּים שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. "**וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ וּמְהַלְלִים לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ**" - שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים וּמְהַלְלִים וּמְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּבַשָּׁבָח הַזֶּה אֲנוּ מַמְשִׁיכִים עַל עַצְמֵנוּ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבָקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּפַרְוִשׁ הַמִּלּוֹת, שֶׁאָז יִמָּשֵׁךְ עָלָיו אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבָקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין עוֹד שֶׁבַח יוֹתֵר גָּדוֹל מִזֶּה שֶׁאָדָם מְגַלֶּה וּמְפָרְסֵם אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל. "**אַתָּה הוּא יְהוָה לְבַדֶּךָ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם, הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ, הַיַּמִּים וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם**" - כִּי (תִּקּוּנֵי־זֹהַר צב.; קכב.) : 'לֵית אָתָר פָּנוּי מִנַּיְיהּ' (בְּכָל מָקוֹם שֵׁם גְּנוּז אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם) , "**וְצִבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים**", אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל

אֲשֶׁר בָּהֶם, וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת־כֻּלָּם, וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים: אַתָּה־הוּא יְהוָה־יהוה יאהדונהי הָאֱלֹהִים (עד כאן מעומד) אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בְּאַבְרָם, וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר כַּשְׂדִּים, וְשַׂמְתָּ שְׁמוֹ אַבְרָהָם: וּמָצָאתָ אֶת־לְבָבוֹ נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ, וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית לָתֵת אֶת־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי, הַחִתִּי,

עת רצון

(לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן רלא), שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁאוֹמְרִים זֹאת - רָאוּי לְהִתְפַּלֵּל עַל כָּל דָּבָר, כִּי כָּל הָרְפוּאוֹת הֵן עַל־יְדֵי כֹּחוֹת הַגַּלְגַּלִּים, שֶׁהֵם "צְבָא הַשָּׁמַיִם", וְכָל אֶחָד נוֹתֵן כֹּחַ בְּאֵיזֶה סַם וְעֵשֶׂב הַשַּׁיָּךְ לוֹ, וּמֵהֶם מְקַבְּלִים הַסַּמִּים וַעֲשָׂבִים כֹּחַ לִרְפוּאָה, וּכְשֶׁצְּרִיכִים רְפוּאָה מִתְחַבְּרִים כַּמָּה כֹּחוֹת מֵהַגַּלְגַּלִּים, שֶׁזֶּה נוֹתֵן כֹּחַ בְּעֵשֶׂב זֶה, וְזֶה בְּעֵשֶׂב אַחֵר וְכֵיוֹצֵא, וּמִתְחַבְּרִים כֻּלָּם וְעוֹשִׂים מֵהֶם הַרְכָּבָה לִרְפוּאָה, וְעַל־כֵּן טוֹב לְבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּעֵת שֶׁאוֹמְרִים: **"וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים"**, שֶׁאָז בָּאִים כֻּלָּם לְהִשְׁתַּחֲוֹות וְלִתֵּן שֶׁבַח וְהוֹדָאָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיְּצַוֶּה הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּמְשִׁיכוּ אֵלּוּ הַכּוֹחוֹת הַצְּרִיכִים לִרְפוּאָה בְּתוֹךְ חֲתִיכַת לֶחֶם אוֹ דָּבָר אַחֵר שֶׁאוֹכֵל וְשׁוֹתֶה, וְיִתְרַפֵּא מִמֵּילָא; כִּי בָּאֱמֶת (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב, סימן א): כָּל צְבָא הַשָּׁמַיִם מִשְׁתַּחֲוִים וְנִכְנָעִים לִשְׁרָשָׁם, שֶׁהוּא דִּבּוּר הַוַיי"ה; כִּי כְּשֶׁזּוֹכֶה לִתְפִלָּה שֶׁהוּא דִּבּוּר הַוַיי"ה, שֶׁהוּא הַשֹּׁרֶשׁ הָעֶלְיוֹן, שֶׁכָּל הַשָּׂרִים עֶלְיוֹנִים וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם כֻּלָּם מְקַבְּלִים כֹּחָם מִמֶּנּוּ, אֲזַי הֵם כֻּלָּם לְטוֹבָה אֲצִילוֹ, כַּמּוּבָא (תקוני־זהר, פב:): 'כָּל כּוֹכְבַיָּא לְווֹיִן דָּא מִן דָּא; סִיהֲרָא לְוָה מִן שִׁמְשָׁא, כִּי (קהלת ה, ז): "גָּבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ"; וְהֵם כֻּלָּם לְווֹיִם זֶה מִזֶּה וְזֶה מִזֶּה, עַד שֶׁמְּקַבְּלִים וְלְווֹיִם מֵהַשָּׂרִים הָעֶלְיוֹנִים וְהַשָּׂרִים עֶלְיוֹנִים מְקַבְּלִים מֵהָעֶלְיוֹנִים מֵהֶם, גָּבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ, עַד שֶׁכֻּלָּם מְקַבְּלִים מִשֹּׁרֶשׁ הַכֹּל שֶׁהוּא דִּבּוּר הַוַיי"ה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים לג, ו): "בִּדְבַר יְהוָה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם", וְעַל־כֵּן **"וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים"**, רָאשֵׁי־תֵבוֹת: מִ'לְ'וַ'ה', כִּי אֶחָד לוֹוֶה מֵהַשֵּׁנִי עוֹלָם מֵעוֹלָם, וְכֹחַ לְמַעְלָה מִכֹּחַ, כֻּלָּם לְווִים זֶה מִזֶּה, וּכְשֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נַעֲשָׂה הַמַּלְוֶה הַגָּדוֹל, וְנִמְשָׁכֶת עָלָיו רְפוּאָה וִישׁוּעָה, וְאֵינוֹ נִצְרָךְ לַבְּרִיּוֹת; וְעַל־כֵּן בְּאָמְרְךָ פָּסוּק זֶה - תְּכַוֵּן מְאֹד מְאֹד לִדְבָרִים אֵלּוּ. **"אַתָּה הוּא יְהוָה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בְּאַבְרָם וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר כַּשְׂדִּים וְשַׂמְתָּ שְׁמוֹ אַבְרָהָם, וּמָצָאתָ אֶת לְבָבוֹ נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ"** - תְּכַוֵּן בְּדַעְתְּךָ אֶת הַמְּסִירוּת נֶפֶשׁ שֶׁמָּסַר אַבְרָהָם אָבִינוּ בִּשְׁבִיל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְגִלָּה וּפָרְסֵם אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וּמָסַר אֶת נַפְשׁוֹ בִּשְׁבִיל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְזָרְקוּ אוֹתוֹ בְּאוּר כַּשְׂדִּים, וְהוּא הָיָה מוּכָן

הָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַיְבוּסִי וְהַגִּרְגָּשִׁי, לָתֵת לְזַרְעוֹ, וַתָּקֶם אֶת־דְּבָרֶיךָ <> כִּי צַדִּיק אָתָּה: וַתֵּרֶא (מלעילו) אֶת־עֳנִי אֲבֹתֵינוּ בְּמִצְרָיִם, וְאֶת־זַעֲקָתָם שָׁמַעְתָּ עַל־יַם־סוּף: וַתִּתֵּן אֹתֹת וּמֹפְתִים בְּפַרְעֹה וּבְכָל־עֲבָדָיו וּבְכָל־עַם

עת רצון

לְהִשָּׁרֵף עַל קִדּוּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְעַלָּה. "וְשָׁמַתָּ שְׁמוֹ אַבְרָהָם" - שֶׁהוֹסִיף לוֹ ה"א עַל שְׁמוֹ, וְזֶה שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב, ד): "בְּהִבָּרְאָם"; וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, בְּרֵאשִׁית, פָּרָשָׁה יב, סִימָן ט): 'אַל תִּקְרֵי "בְּהִבָּרְאָם" אֶלָּא 'בְּאַבְרָהָם' - מִלְמַד שֶׁלֹּא נִבְרְאוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֶלָּא בִּזְכוּת אַבְרָהָם'; כִּי הוּא מָסַר אֶת נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְמוֹ־כֵן כָּל בַּר־יִשְׂרָאֵל עָלָיו לִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ, לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וְלִמְצֹא אֶת הָאֱמוּנָה (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ה): 'כִּי צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ בְּעֶצְמוֹ אֵיךְ אוֹחֲזוֹ בָּאֱמוּנָה'; כִּי (מְגִלָּה ו): 'יָגַעְתָּ וּמָצָאתָ תַּאֲמִין'; שֶׁזֶּה עִקַּר הַיְגִיעָה כָּל יְמֵי חַיָּיךְ; אֲהוּבִי, בְּנִי, עָלֶיךָ לִמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וְלִמְצֹא אֶת הָאֱמוּנָה, שֶׁתִּתְהַיֶּה מְבֹרֶרֶת וּמְזֻקֶּכֶת אֶצְלְךָ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְהָאִיר הָאֲרַת הַנְּקֻדָּה מִפִּיו אֶל לִבּוֹ (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן לד), שֶׁזֶּה סוֹד הָאֱמוּנָה, שֶׁיִּהְיֶה פִּיו וְלִבּוֹ שָׁוִים. וְצָרִיךְ הָאָדָם לָבוֹא אֶל בִּטּוּל כָּזֶה, עַד שֶׁיֵּדַע אֲשֶׁר אֵין שׁוּם זְמַן, כִּי גַּם הַזְּמַן הוּא נִבְרָא, וְהַכֹּל לַכֹּל אֲלִקוּת גָּמוּר הוּא, כִּי בֶּאֱמֶת אֵין שׁוּם זְמַן כְּלָל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן סא), שֶׁזֶּה הָיָה כְּרִיתַת בְּרִית עִם אַבְרָהָם אָבִינוּ. "וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית לָתֵת אֶת אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי הָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַיְבוּסִי וְהַגִּרְגָּשִׁי לָתֵת לְזַרְעוֹ, וַתָּקֶם אֶת דְּבָרֶיךָ כִּי צַדִּיק אָתָּה" - שֶׁנָּתַן לָנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל בִּזְכוּת אַבְרָהָם אָבִינוּ, וְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הִיא לְמַעְלָה מֵהַמָּקוֹם וּלְמַעְלָה מֵהַזְּמַן (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, מִילָה, הֲלָכָה ד, אוֹת יא), שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא חָמַל עַל אֲבוֹתֵינוּ, **"וַתֵּרֶא אֶת עֳנִי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם וְאֶת זַעֲקָתָם שָׁמַעְתָּ עַל יַם סוּף. וַתִּתֵּן אֹתֹת וּמֹפְתִים בְּפַרְעֹה וּבְכָל עֲבָדָיו וּבְכָל עַם אַרְצוֹ, כִּי יָדַעְתָּ כִּי הֵזִידוּ עֲלֵיהֶם וַתַּעַשׂ לְךָ שֵׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה"** - הַיְנוּ "הַיּוֹם הַזֶּה" דַּיְקָא, לְמִצְוֹא אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בַּיּוֹם הַזֶּה, וּפָסוּק זֶה מְדַבֵּר מִמְּצוַת מִילָה שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ שֶׁהָיָה רֹאשׁ לַנִּמּוֹלִים, שֶׁאָז כְּשֶׁנִּצְטַוָּה בְּמִצְוָה זוֹ הִגְדִּיל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שְׁמוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית יז, ה): "וְלֹא יִקָּרֵא עוֹד שִׁמְךָ אַבְרָם וְהָיָה שִׁמְךָ אַבְרָהָם"; וְזֶה שֶׁאָנוּ מַזְכִּירִים פְּסוּקִים אֵלּוּ בְּכָל יוֹם בִּפְסוּקֵי דְּזִמְרָה, לְהוֹרוֹת אֲשֶׁר אֵין שׁוּם זְמַן כְּלָל, שֶׁזֶּה הַשֵּׁם שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נָתַן לְאַבְרָהָם אָבִינוּ, כִּי הַשֵּׁם שֶׁל הָאָדָם מְקֻשָּׁר בֵּין הַמָּקוֹם וְהַזְּמַן אֶל לְמַעְלָה מֵהַמָּקוֹם

אַרְצוֹ, כִּי יָדַעְתָּ כִּי הֵזִידוּ עֲלֵיהֶם, וַתַּעַשׂ־לְךָ שֵׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה: וְהַיָּם בָּקַעְתָּ לִפְנֵיהֶם, וַיַּעַבְרוּ בְתוֹךְ־הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה, וְאֶת־רֹדְפֵיהֶם הִשְׁלַכְתָּ בִמְצוֹלֹת כְּמוֹ־אֶבֶן בְּמַיִם עַזִּים:

עת רצון

וּלְמַעְלָה מֵהַזְּמַן, וְעַל־כֵּן הוּא עִנְיָן גָּדוֹל לְהַזְכִּיר תָּמִיד שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים, כִּי הֵם הַמְקַשְּׁרִים בֵּין הַזְּמַן וְהַמָּקוֹם אֶל לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן וְהַמָּקוֹם, וְלָכֵן בְּעֵת הַבְּרִית נוֹתְנִים לַתִּינוֹק שֵׁם, וְקוֹרְאִים אָז פְּסוּקִים אֵלּוּ, כִּי בָּהֶם מְרֻמָּז אֵיךְ שֶׁאַבְרָהָם אָבִינוּ מָסַר אֶת נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְקִיֵּם אֶת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה נָתַן לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַתָּנָה אֶת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל לוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו. "**וְהַיָּם בָּקַעְתָּ לִפְנֵיהֶם וַיַּעַבְרוּ בְתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה**" - שֶׁבִּזְכוּת מִצְוַת מִילָה נִבְקַע לָהֶם הַיָּם, וְלָכֵן אוֹמְרִים פְּסוּקִים אֵלּוּ קֹדֶם שִׁירַת הַיָּם, כִּי בּוֹ מְגֻלָּה מִגְדָּלָתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ שֶׁמָּסַר אֶת נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, וּגְלָה וּפִרְסֵם אֶת אֱמֶתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, שֶׁדַּיְקָא בִּזְכוּת זֶה זָכִינוּ לָצֵאת מִמִּצְרַיִם, וְקָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם וְהִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. וְלָכֵן תְּכַוֵּן בְּאָמְרְךָ פְּסוּקִים אֵלּוּ, וְתִהְיֶה שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ שָׁזָכְתָּ לְהִבָּרֵא מִזֶּרַע אַבְרָהָם אָבִינוּ, וְהִשְׁמְחָה הוֹאִיל עוֹלָה עַל כָּל הַשְּׂמָחוֹת.

שִׁירַת הַיָּם

בְּנִי! אֶת שִׁירַת הַיָּם צָרִיךְ לוֹמַר בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה, וְהוּא תִּקּוּן גָּדוֹל לַנֶּפֶשׁ, וּמִי שֶׁאוֹמְרָהּ בְּכָל יוֹם וּמְכַוֵּן הֵיטֵב בְּעֵת אֲמִירַת שִׁירַת הַיָּם, וּמְצַיֵּר בְּדַעְתּוֹ כְּאִלּוּ הוּא עוֹמֵד עַכְשָׁו עַל הַיָּם, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בּוֹקֵעַ לְפָנָיו אֶת הַיָּם, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְחָלִים לוֹ כָּל עֲוֹנוֹתָיו, וְנִמְשָׁךְ עָלָיו אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ; וְלָכֵן צָרִיךְ אָהוּבִי, בְּנִי, לוֹמַר אֶת שִׁירַת הַיָּם בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, כִּי הוּא שָׁבַח נוֹרָא מְאֹד וְנֶאֱמַר בְּדֶרֶךְ שִׁירָה, כִּי תִּקְנוּ לוֹמַר שִׁירַת הַיָּם אַחַר פְּסוּקֵי דְּזִמְרָה (לקוטי־הלכות, חֲבִירוּת וּקְבָלַנוּת, הֲלָכָה א, אות ה), כִּי דַּיְקָא אַחַר הַנִּגּוּנִים שֶׁנַּעֲשִׂים מִקִּבּוּץ וּבְרוּר הַטּוֹב מֵהָרָע, עַל־יְדֵי פְּסוּקֵי דְּזִמְרָה שֶׁאָז בֵּרְרוּ אֶת הַטּוֹב מֵהָרָע, עַל־יְדֵי הַשֶּׁבַח שֶׁשִּׁבְּחוּ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּזְמִירוֹת דָּוִד, אָז אוֹמְרִים שִׁירַת הַיָּם שֶׁאָמְרָה מֹשֶׁה, וְעַל־כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (זהר, בשלח): 'כָּל הָאוֹמֵר שִׁירַת הַיָּם בְּכַוָּנָה - מוֹחֲלִין לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו'; כִּי אָז

וַיּוֹשַׁע יְהוָה אדנ"י בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרָיִם, וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת־מִצְרַיִם ◇ מֵת עַל־שְׂפַת הַיָּם: וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת־הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אדנ"י בְּמִצְרַיִם, וַיִּירְאוּ הָעָם אֶת־יְהוָה אדנ"י, וַיַּאֲמִינוּ בַּיהוָה אדנ"י וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ:

עת רצון

דַּיְקָא נִתְבַּטֵּל אֲצִלוֹ הָרָע, וְנִמְחֲלוּ עֲוֹונוֹתָיו, וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (מִדְרַשׁ שׁוֹחַר־טוֹב, תְּהִלִּים יח): 'כָּל מִי שֶׁנַּעֲשָׂה לוֹ נֵס וְאוֹמֵר שִׁירָה - בְּיָדוּעַ שֶׁמּוֹחֲלִים לוֹ כָּל עֲוֹונוֹתָיו, וְנַעֲשָׂה בְּרִיָּה חֲדָשָׁה'; וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לְכַוֵּן הֵיטֵב בְּעֵת אָמְרְךָ שִׁירַת הַיָּם, כִּי הַשִּׁירָה הִיא הַשְׁפָּעַת נַעַם הָעֶלְיוֹן, וְלָכֵן בְּעֵת קְרִיעַת יַם־סוּף שֶׁאָמְרוּ אָז יִשְׂרָאֵל שִׁירָה, וְזָכוּ לְקַבֵּל הַשְׁפָּעַ שֶׁל נַעַם הָעֶלְיוֹן, וְאָז נִתְגַּדֵּל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, כִּבּוּד אָב וָאֵם, הֲלָכָה ב, אוֹת יז), כִּי קְרִיעַת יַם־סוּף מוֹרָה עַל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁבִּשְׁעַת הַבְּרִיאָה קִבֵּץ וְכִנֵּס כָּל הַמַּיִם לְמָקוֹם אֶחָד, כְּמוֹ־כֵן בְּכֹחוֹ צִוָּה גַּם עַתָּה שֶׁיִּקָּווּ הַמַּיִם וְיִבָּקַע הַיָּם, כְּדֵי שֶׁיַּעַבְרוּ יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, נְשִׂיאַת כַּפַּיִם, הֲלָכָה ה, אוֹת יח), וּבָזֶה שֶׁתֹּאמַר שִׁירָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, יְמֻשַּׁךְ עָלֶיךָ שֶׁפַע רוּחָנִי וְשֶׁפַע גַּשְׁמִי, וְהוּא עִנְיַן גָּדוֹל מְאֹד אַחַר שֶׁאָמַר פְּסוּקֵי־דְזִמְרָה, שֶׁיֹּאמַר שִׁירַת הַיָּם, כַּמּוּבָא בַּזֹּהַר (תְּרוּמָה, קלא:): 'בְּהַהוּא זִמְנָא דְּמִסַּיְמֵי יִשְׂרָאֵל שְׁבָחֵי דְּאִנּוּן תֻּשְׁבְּחָן דְּדָוִד, כְּדֵין תֻּשְׁבְּחָתָא דְּשִׁירָתָא דְּיַמָּא כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, וְאִי תֵּימָא הַאי תֻּשְׁבְּחָתָא אַמַּאי אִיהִי בְּתִקּוּנָא בָּתַר יְרִיעָתָא בָּתַר שְׁבָחֵי דְּדָוִד, וְהָא תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב אַקְדִּימַת לְתוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה וְאַקְדִּימַת לַנְּבִיאִים וְאַקְדִּימַת לַכְּתוּבִים, וּכְמָה דְּאַקְדִּימַת הָכִי אִצְטְרִיךְ לְאַקְדָּמָא בְּשִׁירָתָא, אֶלָּא מִגּוֹ דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לָא אִתַּתְקִנָא אֶלָּא מִתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, מִשּׁוּם הָכִי אִצְטְרִיךְ לוֹמַר לָהּ בְּשֵׁירוּתָא דְּתִקּוּנָאָה, וְהַאי תֻּשְׁבְּחָתָא מְעַלְיָא מִכָּל שְׁאָר תֻּשְׁבְּחָן דְּעָלְמָא. וְאִיהִי לֹא אִתַּתְקָנָא מַכָּלְהוּ כְּמָה דְּאִתַּתְקָנָא מִתֻּשְׁבְּחָתָא דָּא. וּבְגִין דָּא אִיהִי סָמוּךְ לְצְלוֹתָא דְּמֵישָׁב כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא'.

[שִׁירַת הַיָּם הִיא בְּעֵת שֶׁעַם־יִשְׂרָאֵל מְסַיְּמִים אֶת הַשְׁבָּחִים, שֶׁהֵם תֻּשְׁבְּחוֹת שֶׁל דָּוִד, אֲז דַּיְקָא אוֹמְרִים שִׁירַת הַיָּם, וְאִם תֹּאמַר לָמָּה אוֹמְרִים שֶׁבַּח הַזֶּה בְּתִקּוּן אַחֲרוֹן, אַחַר שְׁבָחִים שֶׁל דָּוִד, וַהֲרֵי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב קֻדְּמָה לְתוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה, וְקַדְּמָה לִנְבִיאִים וְקַדְּמָה לִכְתוּבִים, וּכְמוֹ שֶׁהִיא קוֹדֶמֶת כָּךְ צְרִיכִים לְהַקְדִּימָהּ, אֶלָּא מִתּוֹךְ שֶׁכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֵינָהּ מִתְתַּקֶּנֶת אֶלָּא מִתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, עַל־כֵּן צְרִיכִים לוֹמַר שִׁירָה בִּתְחִלַּת תִּקּוּנָהּ, וְשֶׁבַח זֶה מְעֻלֶּה מִכָּל הַתֻּשְׁבָּחוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, וְהִיא אֵינָהּ מִתְתַּקֶּנֶת מִכֻּלָּם כְּמוֹ שֶׁמִּתְתַּקֶּנֶת מִשֶּׁבַח זֶה, וּמִשּׁוּם זֶה הִיא סְמוּכָה לִתְפִלָּה דְּמֵישָׁב הֵינוּ לִתְפִלַּת יוֹצֵר אוֹר]; עָמֹד וּרְאֵה וְהִתְבּוֹנֵן, אֲהוּבִי, בְּנִי, אֶת

אָז יָשִׁיר־מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיהוָה
יאהדונהי, וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר, אָשִׁירָה לַיהוָה יאהדונהי
כִּי־גָאֹה גָּאָה, סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם: עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ,

עת רצון

מַעֲלַת שִׁירַת הַיָּם, שֶׁאָמְרוּ עַם־יִשְׂרָאֵל עִם מֹשֶׁה, וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (סוֹטָה כו:): "אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַהֲוָיָ"ה וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר" - מַה תַּלְמוּד לוֹמַר: "לֵאמֹר"? מְלַמֵּד שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים שִׁירָה אַחֲרָיו שֶׁל מֹשֶׁה עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר; וְלָכֵן, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, בְּעֵת אָמְרְךָ אֶת הַשִּׁירָה הַזּוֹ, תְּכַוֵּן כְּאִלּוּ אַתָּה עוֹמֵד בַּיָּם וְנִקְרַע לְפָנֶיךָ הַיָּם, וְאַתָּה עוֹבֵר אֶת הַיָּם וְשָׁר שִׁיר עִם מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּיַחַד, כִּי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ שָׁר עִם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְדוֹרוֹת עוֹלָם, שֶׁזֶּה: "אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה" - שָׁר' לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא 'יָשִׁיר' (סַנְהֶדְרִין צא:); כִּי הוּא שָׁר תָּמִיד עִם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי בְּשָׁעָה שֶׁעָמַד־יִשְׂרָאֵל שָׁרִים שִׁירַת הַיָּם, כָּךְ שָׁר עִמָּהֶם מֹשֶׁה בְּיַחַד. וְאָמְרוּ בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (תִּרוּמָה קלב:): 'בְּהַהִיא שַׁעֲתָא כַּד שִׁירְתָא דְּיָמָא אִתְמַר, מִתְעַטְּרָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּהַהוּא כְּתָרָא, דְּזִמִּין קְדִשָּׁא־בְּרִיךְ־הוּא לְאַעְטָרָא לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא, וְהַהוּא כְּתָרָא גְּלִיפָּא מְחֻקָּקָא בְּשָׁמָהָן קַדִּישִׁין, כְּמָה דְּאִתְעַטָּר קְדִשָּׁא־בְּרִיךְ־הוּא הַהוּא יוֹמָא דְּאַעְבְּרוּ יִשְׂרָאֵל יַת יַמָּא, וְאַטְבָּע לְכָל מַשִּׁרְיָן דְּפַרְעֹה וּפָרָשׁוֹהִי. בְּגִין דָּא בָּעֵי בַּר־נַשׁ לְשַׁוָּאָה רְעוּתֵיהּ בְּהַאי שִׁירְתָא. וְכָל מַאן דְּזָכֵי לֵהּ בְּהַאי עָלְמָא, זָכֵי לְמֶחֱמֵי לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא בְּתִקּוּנֵי הַהוּא כְּתָרָא וּבַחֲגִירוּ דְּזַיְנֵיהּ, וְזַכֵּי לְשַׁבְּחָא הַאי שִׁירְתָא תַּמָּן וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי'. [בְּשָׁעָה שֶׁשִּׁירַת הַיָּם נֶאֱמָרָת, מִתְעַטֶּרֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּאוֹתוֹ כֶּתֶר שֶׁעָתִיד הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְעַטֵּר אֶת מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ, וְכֶתֶר הַהוּא מְפֻתָּח וְחָקוּק בִּשְׁמוֹת הַקְּדוֹשִׁים, כְּמוֹ שֶׁנִּתְעַטֵּר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בַּיּוֹם הַהוּא שֶׁעָבְרוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּם, וְהִטְבִּיעַ כָּל מַחֲנוֹת פַּרְעֹה וּפָרָשָׁיו, מִשּׁוּם זֶה צָרִיךְ הָאָדָם לְשׁוֹם רְצוֹנוֹ בְּשִׁירָה זוֹ, וְכָל מִי שֶׁזָּכָה בָּהּ בָּעוֹלָם־הַזֶּה זוֹכֶה לִרְאוֹת אֶת מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ, וְתִקְנוּ הַכָּתָר הַהוּא בִּכְלֵי זַיִן שֶׁהוּא חָגוּר, וְזוֹכֶה לְשַׁבֵּחַ שִׁירָה זוֹ שָׁמָּה]. רְאֵה, אָהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֵל מָה אַתָּה יָכוֹל לִזְכּוֹת בְּעֵת אָמְרְךָ אֶת שִׁירַת הַיָּם, כִּי הַשִּׁירָה הַזּוֹ שָׁרִים נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מֵאָז קְרִיעַת יַם־סוּף, וְכֵן בְּכָל הַדּוֹרוֹת. וְעִקַּר הַשְּׁלֵמוּת תִּהְיֶה בְּעֵת הַגְּאֻלָּה, שֶׁאָז נֹאמַר שִׁירָה בְּיַחַד עִם מְשִׁיחֵנוּ צִדְקֵנוּ (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, תּוֹלְעִים, הֲלָכָה ד, אוֹת ד); כִּי אָז נִזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה בִּשְׁלֵמוּת, לִגְמֹר רְפוּאַת הַבַּת מֶלֶךְ בִּשְׁלֵמוּת, וּלְהוֹצִיאָהּ מִגָּלוּתָהּ, שֶׁזֶּה מְרֻמָּז עַל הַשְּׁכִינָה וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְזֶה: **"אָשִׁירָה לַיהוָה כִּי גָאֹה גָּאָה סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם"** - כִּי עִקַּר גְּאוּתוֹ וְהִתְפָּאֲרוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, בָּא עַל־יְדֵי הָעֲזוּת וְהָעַקְשָׁנוּת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הֵם מַכְנִיעִים וּמַפִּילִים אֶת הַסָּמ"ךְ־מ"ם וְחֵילוֹתָיו שֶׁמִּתְגַּבְּרִים עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם, שֶׁאִי אֶפְשָׁר

וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה, זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ, אֱלֹהֵי אָבִי וַאֲרֹמְמֶנְהוּ: יְהוָה אִישׁ מִלְחָמָה, יְהוָה שְׁמוֹ: מַרְכְּבֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם, וּמִבְחַר שָׁלִשָׁיו טֻבְּעוּ

עת רצון

לְהַפִּילָם וּלְנַצְּחָם, כִּי אִם עַל־יְדֵי עֲקִשָּׁנוּת וַעֲזוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, וְזֶה עִקַּר הִתְפָּאֲרוּתוֹ וְגֵאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה: "**סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם**" - "סוּס וְרֹכְבוֹ" הֵם הַסָּמ"ךְ־מ"ם וְנוּקְבֵיהּ, שֶׁמַּהֶם כְּלַל הַהֲסָתוֹת וְהַפִּתּוּיִים וְהַתַּאֲווֹת וְהַמְנִיעוֹת וְהַהֶרְהוּרִים רָעִים וּמַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת, שֶׁמִּתְגַּבְּרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל יוֹם וָיוֹם, שֶׁזּוֹכִים לְהַפִּילָם וּלְהַכְנִיעָם רַק עַל־יְדֵי עַזּוּת וְעַקְשָׁנוּת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁזֶּה: "**עֻזִּי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה**" - שֶׁעִקַּר הַיְשׁוּעָה וְהַכְנָעַת הַסִּטְרָא־אַחֲרָא וְהַקְלִפּוֹת הִיא עַל־יְדֵי עַזּוּת וְעַקְשָׁנוּת דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁהוּא: "**עֻזִּי וְזִמְרָת יָהּ**". וְזֶה עִקַּר הִתְפָּאֲרוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבָזֶה הוּא מִתְגָּאֶה שֶׁעַם־יִשְׂרָאֵל לֹא מִתְיָאֲשִׁים, אֶלָּא: "**כִּי גָאֹה גָּאָה**", וְכֵן: "**זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ אֱלֹהֵי אָבִי וַאֲרֹמְמֶנְהוּ**" - שֶׁעִקַּר הַנּוֹי וְהַהִתְרוֹמְמוּת שֶׁל עַם־יִשְׂרָאֵל, הוּא שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִתְפָּאֵר עִם כָּל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל, שֶׁרוֹאֶה אֶת הָעַזּוּת וְהָעַקְשָׁנוּת שֶׁלּוֹ, שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לַעֲזֹב אֶת מְקוֹמוֹ, אֶלָּא הוּא מוּכָן לִלְחֹם אֶת מִלְחֶמֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה: "**יְהוָה אִישׁ מִלְחָמָה יְהוָה שְׁמוֹ**" (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, הֲלָכָה ד, אוֹת יב); כִּי זֶה עִקַּר שִׁבְחָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁאַפְלוּ כְּשֶׁהַסָּמ"ךְ־מ"ם וְנוּקְבָא דִּילֵהּ מִתְגַּבְּרִים עֲלֵיהֶם וְרוֹצִים לְהַפִּילָם וּלְהַכְשִׁילָם, אַף־עַל־פִּי־כֵן הֵם לֹא מִתְיָאֲשִׁים כְּלָל, אֶלָּא מִתְחַזְּקִים וְאוֹמְרִים שִׁירָה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ. וְכָךְ צָרִיךְ כָּל בַּר־יִשְׂרָאֵל לְהִתְחַזֵּק מַעֲמָד, שֶׁאַפְלוּ כְּשֶׁעוֹבֵר עָלָיו מַה שֶּׁעוֹבֵר וְנוֹפֵל לְעֻמְקָא דִּתְהוֹמָא רַבָּה, עִם כָּל זֶה עִקַּר הַמִּלְחָמָה מִלְחֶמֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ הוּא לְהִתְחַזֵּק בְּכָל הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו, וְיֹאמַר שִׁירָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְעַל־יְדֵי־זֶה יַפִּיל אֶת הַסָּמ"ךְ־מ"ם וְנוּקְבֵיהּ, וְיִזְכֶּה לָצֵאת מֵהַשְׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו. "**עֻזִּי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ אֱלֹהֵי אָבִי וַאֲרֹמְמֶנְהוּ**" - וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (זְבָחִים קטז.): 'אֵין "עֻזִּי" אֶלָּא תּוֹרָה'; שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִים לִתְשׁוּבָה וּלְדַעַת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מְעוֹרְרִים רַחֲמִים אֲצִלּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ כְּבֵיכוֹל מִתְפַּלֵּל עָלֵינוּ, וְזֶה: "**וְזִמְרָת יָהּ**" - "וְזִמְרָת יְהּ" דַּיְקָא, הַיְנוּ תְּפִלַּת הַוַּי"ה, אָז: "**וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה**"; כִּי עַל־יְדֵי־זֶה "וְזִמְרָת יָהּ" שֶׁהִיא תְּפִלַּת הַוַּי"ה, שֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּרַחֲמָיו הַפְּשׁוּטִים לְעוֹרֵר אֶת רַחֲמָיו הַגְּדוֹלִים - אָז בְּוַדַּאי יְקֻבַּל יְשׁוּעָה, כִּי רַחֲמָיו הַגְּדוֹלִים אֵינָם נִפְסָקִים לְעוֹלָם; וּכְשֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ יְרַחֵם עָלֵינוּ בְּאֵלּוּ הָרַחֲמִים, בְּוַדַּאי אֵין שׁוּם עָוֹן וּפֶגֶם שֶׁיִּהְיֶה חוֹצֵץ מִפָּנֵי אֵלּוּ הָרַחֲמִים הַגְּדוֹלִים, וּבְוַדַּאי תִּהְיֶה לוֹ יְשׁוּעָה בִּשְׁלֵמוּת (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן קה), וּכְשֶׁבַּר־יִשְׂרָאֵל

בְּיַם־סוּף: תְּהֹמֹת יְכַסְיֻמוּ, יָרְדוּ בִמְצוֹלֹת כְּמוֹ־אָבֶן:
יְמִינְךָ יְהוָה יאהדונהי נֶאְדָּרִי בַכֹּחַ, יְמִינְךָ יְהוָה יאהדונהי
תִּרְעַץ אוֹיֵב: וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרֹס קָמֶיךָ, תְּשַׁלַּח
חֲרֹנְךָ יֹאכְלֵמוֹ כַּקַּשׁ: וּבְרוּחַ אַפֶּיךָ נֶעֶרְמוּ מַיִם,
נִצְּבוּ כְמוֹ־נֵד נֹזְלִים, קָפְאוּ תְהֹמֹת בְּלֶב־יָם: אָמַר
אוֹיֵב אֶרְדֹּף אַשִּׂיג אֲחַלֵּק שָׁלָל, תִּמְלָאֵמוֹ נַפְשִׁי אָרִיק
חַרְבִּי תּוֹרִישֵׁמוֹ יָדִי: נָשַׁפְתָּ בְרוּחֲךָ כִּסָּמוֹ יָם, צָלְלוּ
כַּעוֹפֶרֶת בְּמַיִם אַדִּירִים: מִי־כָמֹכָה בָּאֵלִם יְהוָה
יאהדונהי, מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ, נוֹרָא תְהִלֹּת, עֹשֵׂה
פֶלֶא: נָטִיתָ יְמִינְךָ, תִּבְלָעֵמוֹ אָרֶץ: נָחִיתָ בְחַסְדְּךָ,
עַם־זוּ גָּאָלְתָּ, נֵהַלְתָּ בְעָזְּךָ אֶל־ נְוֵה קָדְשֶׁךָ: שָׁמְעוּ

עת רצון

מִתְחַזֵּק וְלוֹמֵד תּוֹרָה, וְשָׁר שִׁירוֹת וְתֻשְׁבָּחוֹת לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אָז הוּא יָכוֹל לִרְאוֹת אֶת הַשְׁכִינָה כְּמוֹ בִּקְרִיעַת יַם־סוּף, שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סוטה ל:): 'עוֹלֵל מֻטָּל עַל בֶּרֶכֵי אִמּוֹ וְתִינוֹק יוֹנֵק מִשְּׁדֵי אִמּוֹ, כֵּיוָן שֶׁרָאָה אֶת הַשְׁכִינָה - עוֹלֵל הִגְבִּיהַּ צַוָּארוֹ, וְתִינוֹק שָׁמַט דַּד מִפִּיו, וְאָמְרוּ: "זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ", כִּי אֲפִלּוּ עֻבָּרִין שֶׁבְּמֵעֵי אִמָּן אָמְרוּ שִׁירָה'; וְלָכֵן רְאֵה, אָהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְהִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב בְּגֹדֶלְתּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְצַיֵּר לְפָנֶיךָ אֵיךְ שֶׁאַתָּה נִמְצָא בְּיַחַד עִם כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּעֵת קְרִיעַת יַם־סוּף, וּמֹשֶׁה עוֹמֵד עַל גַּבֵּיהֶם, וְתֹאמְרוּ בְּיַחַד שִׁירָה, שֶׁאָז יָמְשֵׁךְ עֲלֵיכֶם אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְכָךְ תְּפָרֵשׁ אֶת כָּל הַפְּסוּקִים שֶׁל שִׁירַת הַיָּם, עַד שֶׁיָּמְשֵׁךְ עָלֶיךָ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת, אֲשֶׁר אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַשֹּׂבַע הַנּוֹרָא הַזֶּה. וּבִפְרָט שֶׁנִּמְחָלִים לוֹ עֲוֹונוֹתָיו, בְּעֵת אָמְרוֹ אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת. וְלָכֵן אָהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, רְאֵה לִכְלֹל אֶת עַצְמְךָ עַכְשָׁו בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁעָבְרוּ אֶת הַיָּם בְּעֵת קְרִיעַת הַיָּם, וְשָׁרוּ שִׁירָה אֲלֵיהֶן יִתְבָּרַךְ, וּבְזֹאת זֶה תִּזְכֶּה לְהִתְעַנֵּג בַּעֲרֻבוּת, נְעִימוּת, יְדִידוּת, זִיו, חִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְעוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ.

עַמִּים יִרְגָּזוּן, חִיל אָחַז יֹשְׁבֵי פְלֶשֶׁת: אָז נִבְהֲלוּ אַלּוּפֵי
אֱדוֹם, אֵילֵי מוֹאָב יֹאחֲזֵמוֹ רָעַד, נָמֹגוּ כֹּל יֹשְׁבֵי כְנָעַן:
תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וָפַחַד, בִּגְדֹל זְרוֹעֲךָ יִדְמוּ כָּאָבֶן,
עַד־יַעֲבֹר עַמְּךָ יְהוָה יאהדונהי, עַד־יַעֲבֹר עַם־זוּ קָנִיתָ:
תְּבִאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר נַחֲלָתְךָ, מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ
יְהוָה יאהדונהי, מִקְדָּשׁ (ויפסיק מעט) אֲדֹנָי כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ: יְהוָה
יאהדונהי יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: יְהוָה יאהדונהי <> יִמְלֹךְ
לְעֹלָם וָעֶד: יְהוָה יאהדונהי מַלְכוּתֵהּ קָאִים לְעָלַם
וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: כִּי בָא סוּס פַּרְעֹה בְּרִכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו
בַּיָּם, וַיָּשֶׁב יְהוָה יאהדונהי עֲלֵהֶם אֶת־מֵי הַיָּם, וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ בַיַּבָּשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם:

כִּי לַיהוָה יאהדונהי הַמְּלוּכָה, וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם: וְעָלוּ
מוֹשִׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפֹּט אֶת־הַר עֵשָׂו, וְהָיְתָה
לַיהוָה יאהדונהי הַמְּלוּכָה: וְהָיָה יְהוָה יאהדונהי לְמֶלֶךְ
עַל־כָּל־הָאָרֶץ, בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה יאהדונהי אֶחָד
וּשְׁמוֹ אֶחָד:

שֶׁבַח בְּרֵכַת "יִשְׁתַּבַּח" הוּא עָצוּם וְנוֹרָא מְאֹד, וְיֵשׁ בָּהּ י"ג שְׁבָחִים כְּנֶגֶד י"ג מִדּוֹת הָרַחֲמִים, וְאֵין לְמַהֵר אֲמִירָתָם אֲלָא אוֹמְרָם בְּנַעִימָה כְּמִסְדֵּר שִׁבְחוֹ שֶׁל מֶלֶךְ, פִּיו וְלִבּוֹ שָׁוִים (החיד"א בשם היעב"ץ, בא"ח). וְיִמְנָה אוֹתָם בְּאֶצְבָּעוֹתָיו, וְיִזָּהֵר שֶׁלֹּא לְהָבִיא עַצְמוֹ לִידֵי הֶפְסֵק בֵּינֵיהֶם לְקַדִּישׁ וּקְדֻשָּׁה, וְאִם הֻכְרַח לְהַפְסִיק יַחְזֹר לוֹמַר כִּי לְךָ נָאֶה וכו' כְּדֵי שֶׁיֹּאמַר הַי"ג שְׁבָחִים בְּלִי הֶפְסֵק בֵּינֵיהֶם.

יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ, הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל
וְהַקָּדוֹשׁ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, כִּי־לְךָ נָאֶה יְהוָה
יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד, א שִׁיר ב
וּשְׁבָחָה, ג הַלֵּל ד וְזִמְרָה, ה עֹז, ו וּמֶמְשָׁלָה, ז נֶצַח,

עת רצון

יִשְׁתַּבַּח

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ: "**יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ, הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, כִּי לְךָ נָאֶה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ**" - תְּכַוֵּן שֶׁזֶּה סוֹבֵב עַל הָעֶשֶׂר סְפִירוֹת: כֶּתֶר, חָכְמָה, בִּינָה, חֶסֶד, גְּבוּרָה, תִּפְאֶרֶת, נֶצַח, הוֹד, יְסוֹד, מַלְכוּת. וְכֵן עַל י"ג מִדּוֹת רַחֲמִים: אֵל רַחוּם, וְחַנּוּן, אֶרֶךְ אַפַּיִם, וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת, נוֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים, נוֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה. וְאָמְרוּ בְּזֹהַר הַקָּדוֹשׁ (תִּקּוּנָא קלב): 'כַּיָּון דְּמֹטֵי בַּר־נַשׁ לְיִשְׁתַּבַּח נָטִיל קֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא הַהוּא כְּתָרָא וְשָׁוֵי לֵהּ קַמֵּיהּ. וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שְׁרִיאַת לְאִתְתַּקָּנָא לְמֵיתֵי קַמֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה. וְאִצְטְרִיךְ לְאַכְלָלָא לֵהּ בִּתְלֵיסָר מִכִּילִן דְּרַחֲמֵי עִלָּאֵי דְּמִנְּהוֹן אִתְבָּרְכַת וְכוּ' וְהָכָא אִנּוּן: "שִׁיר וּשְׁבָחָה. הַלֵּל. וְזִמְרָה. עֹז. וּמֶמְשָׁלָה. נֶצַח. גְּדֻלָּה. וּגְבוּרָה. וְתִפְאֶרֶת. קְדֻשָּׁה" - הָדָא תְּרֵיסַר.

וּלְבָתַר לְחַבְּרָא לָהּ בַּהֲדֵיהוּ וְלוֹמַר: "וּמַלְכוּת". הָא תְּלֵיסַר בְּגִין דְּאִיהִי מִתְבָּרְכָא מִנַּיְהוּ; וְעַל־כֵּן, בְּנִי, בְּאָמְרְךָ שְׁבָחִים אֵלּוּ - תִּתְעוֹרֵר מֵאֵל, וְתֵדַע שֶׁעָכְשָׁו אַתָּה מְעוֹרֵר אֶת הַי"ג מִדּוֹת רַחֲמִים עָלֶיךָ: "שִׁיר (אֵל), וּשְׁבָחָה (רַחוּם), הַלֵּל (וְחַנּוּן), וְזִמְרָה (אֶרֶךְ), עֹז (אַפַּיִם), וּמֶמְשָׁלָה (וְרַב חֶסֶד), נֶצַח (וֶאֱמֶת), גְּדֻלָּה (נוֹצֵר חֶסֶד), וּגְבוּרָה (לָאֲלָפִים), תְּהִלָּה (נוֹשֵׂא עָוֹן), וְתִפְאֶרֶת (וָפֶשַׁע), קְדֻשָּׁה (וְחַטָּאָה), וּמַלְכוּת (וְנַקֵּה). "**בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ וּמַעֲלִים וְעַד עוֹלָם אַתָּה אֵל**" - עַכְשָׁו בְּאֵלּוּ הַבְּרָכוֹת וְהַהוֹדָאוֹת שֶׁאַתָּה מְשַׁבֵּחַ וּמְפָאֵר וּמוֹדֶה אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּמְחַבֵּר וּמְקַשֵּׁר אֶת הָעוֹלָם־הַזֶּה בָּעוֹלָם־הַבָּא, עַל־יְדֵי־זֶה נִזְדָּעְזַע כָּל גּוּפְךָ הַכָּלוּל מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת, וּמְקַבֵּל שֶׁפַע וְאוֹר וְזִיו מֵהַי"ג מִדּוֹת הָרַחֲמִים. וְתִסַּיֵּם אֶת הַבְּרָכָה: "**אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וּמְהֻלָּל בַּתִּשְׁבָּחוֹת, אֵל הַהוֹדָאוֹת, אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת, בּוֹרֵא כָּל הַנְּשָׁמוֹת, רִבּוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים, מֶלֶךְ יָחִיד חֵי הָעוֹלָמִים**". וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל: לְדַקְדֵּק מְאֹד שֶׁיִּהְיֶה סִיּוּם הַבְּרָכָה כְּעֵין הַפְּתִיחָה, הֵינוּ כְּמוֹ שֶׁמַּתְחִילִים פְּסוּקֵי־דְּזִמְרָה עִם בְּרָכַת "בָּרוּךְ שֶׁאָמַר", וּמְסַיְּמִים "יָחִיד חֵי הָעוֹלָמִים", כֵּן צְרִיכִים לְסַיֵּם אֶת הַבְּרָכָה הַזּוֹ "יָחִיד חֵי הָעוֹלָמִים" בְּלִי תֵּבַת "אֵל", כִּי צָרִיךְ לִהְיוֹת הַסִּיּוּם כְּעֵין הַפְּתִיחָה; וְהֵעִיד הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי שְׁמֶעלְקָא מִנִּיקֶלְשְׁבּוּרְג,

ח גְּדֻלָּה ט וּגְבוּרָה, י תְּהִלָּה יא וְתִפְאֶרֶת, יב קְדֻשָּׁה יג
וּמַלְכוּת, בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ,
וּמֵעוֹלָם וְעַד־עוֹלָם אַתָּה אֵל. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מֶלֶךְ
גָּדוֹל וּמְהֻלָּל בַּתִּשְׁבָּחוֹת. אֵל הַהוֹדָאוֹת, אֲדוֹן
הַנִּפְלָאוֹת, בּוֹרֵא כָּל־הַנְּשָׁמוֹת, רִבּוֹן כָּל־הַמַּעֲשִׂים,
הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה, מֶלֶךְ יָחִיד חַי הָעוֹלָמִים, אָמֵן:

בעשרת ימי־תשובה וי"א גם בהושע"ר מוסיפים מזמור תהילים ק"ל (בה"ח נר ס"ק ח):

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְהוָה׃ יאהדונהי: אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלִי,
תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי: אִם־עֲוֹנוֹת <> תִּשְׁמָר־יָהּ, אֲדֹנָי
מִי יַעֲמֹד: כִּי־עִמְּךָ הַסְּלִיחָה, לְמַעַן תִּוָּרֵא: קִוִּיתִי יְהוָה׃ יאהדונהי קִוְּתָה נַפְשִׁי,

עת רצון

זְכוּתוֹ תָּגֵן עָלֵינוּ, שֶׁשָּׁמַע מַרְבּוֹ הַמַּגִּיד הַקָּדוֹשׁ מִמַּעֲזְרִיטְשׁ, זְכוּתוֹ תָּגֵן עָלֵינוּ, שֶׁשָּׁמַע מֹרַבּוֹ הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ, זְכוּתוֹ תָּגֵן עָלֵינוּ, שֶׁאוֹמְרִים: "חַי הָעוֹלָמִים", "חַי" עִם פַּתַח, וְלֹא עִם צֵירֵי, וְכֵן הֵעִיד מִשְׁמוֹ הָרַב הַקָּדוֹשׁ הַחוֹזֶה מִלּוּבְלִין, זְכוּתוֹ תָּגֵן עָלֵינוּ, שֶׁכָּךְ אָמְרוּ כָּל הַצַּדִּיקִים "חַי" עִם פַּתַח, כִּי עַכְשָׁו פּוֹתְחִים אֶת שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם, לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַי"ג מִדּוֹת הָרַחֲמִים.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמַקִּים

בְּנֵי! הָאֲרִ"י הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה, שֶׁבֵּין בִּרְכַּת "יִשְׁתַּבַּח" לְ"יוֹצֵר אוֹר" אוֹמְרִים מֵהַתְחָלַת רֹאשׁ־הַשָּׁנָה עַד יוֹם־הַכִּפּוּרִים מִזְמוֹר ק"ל בְּתִהִלִּים: **"שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמַקִּים"**, כִּי בְּכָל יוֹם וְיוֹם מֵאֵלּוּ הָעֲשָׂרָה יָמִים מִתְעוֹרֵר אֶחָד מֵהָעֲמָקִים הַמְּזֻכָּרִים בְּסֵפֶר הַיְצִירָה (פֶּרֶק א, מִשְׁנָה ד), הֵינוּ שֵׁשׁ עֲשָׂרָה עֲמָקִים: עֹמֶק רִאשִׁית, עֹמֶק אַחֲרִית, עֹמֶק טוֹב, עֹמֶק רַע, עֹמֶק רוּם, עֹמֶק תַּחַת, עֹמֶק מִזְרָח, עֹמֶק מַעֲרָב, עֹמֶק צָפוֹן, עֹמֶק דָּרוֹם; וְעַל־כֵּן בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר זֶה - תִּתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד בְּתְשׁוּבָה, כִּי אָז נִפְתָּח פֶּתַח בְּעָמְקָא דִּתְהוֹמָא רַבָּא שֶׁנִּפְלְתָּ לְשָׁם, וְאִם תִּבְכֶּה וְתִתְחַנֵּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בַּאֲמִירַת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה, אָז תֵּצֵא מֵהָעֹמֶק הָרַע שֶׁלְּךָ שֶׁנִּפְלְתָּ לְשָׁם. כִּי יֵשׁ עֲשָׂרָה כִּתְרִין

וְלִדְבָרוֹ הוֹחָלְתִּי: נַפְשִׁי לַאדֹנָי, מִשֹּׁמְרִים לַבֹּקֶר, שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר: יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה יאהדונהי, כִּי־עִם־יְהוָה יאהדונהי הַחֶסֶד, וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְּדוּת: וְהוּא יִפְדֶּה אֶת־יִשְׂרָאֵל מִכֹּל עֲוֹנֹתָיו:

ואומר החזן חצי קדיש:

יִתְגַּדַּל וכו״עה וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן ובן יהי רצון. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ, וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן ובן יהי רצון.
בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ

עת רצון

דִּמְסָאֲבוּתָא, עֲשָׂרָה עֲמָקִים שֶׁהָאָדָם נוֹפֵל לְתוֹכָם, וּבְכָל יוֹם וְיוֹם כְּשֶׁאוֹמֵר אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה, הוּא יוֹצֵא מֵהָעֹמֶק הָרִע שֶׁלּוֹ, וְעַל־כֵּן בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר "מִמַּעֲמַקִּים", עַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלּוֹת עֲצוּת עֲמָקוֹת, בְּסוֹד (משלי כ, ה) : "מַיִם עֲמֻקִּים עֵצָה בְלֶב אִישׁ, וְאִישׁ תְּבוּנָה יְדַלֶּנָּה"; כִּי כְּשֶׁאָדָם צוֹעֵק מִמַּעֲמַקִּים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ מֵעֹמֶק דִּלְבָּא, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלִּים לוֹ עֲצוּת עֲמָקוֹת, "עֲמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ" (קהלת ז, כד), אֵיךְ לָצֵאת מֵעֹמֶק בּוֹר וְדוּת שֶׁנָּפַל לְשָׁם, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁהוּא צוֹעֵק מִמַּעֲמַקִּים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלִּית לוֹ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה (לקוטי־מוהר״ן, חלק ב, סימן ה), וְזוֹהִי כָּל הַצְּעָקָה שֶׁאָנוּ צוֹעֲקִים בְּכָל יוֹם בַּעֲשֶׂרֶת־יְמֵי־תְּשׁוּבָה בִּתְפִלַּת "מִמַּעֲמַקִּים", כְּדֵי שֶׁיִּתְגַּלּוּ לָנוּ עֲצוּת עֲמָקוֹת אֵיךְ לְהַגִּיעַ אֶל הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה (לקוטי־הלכות, הושענא רבא, הֲלָכָה א); כִּי כָּל הַצָּרוֹת שֶׁעוֹבְרוֹת עַל הָאָדָם בָּזֶה הָעוֹלָם, עַד שֶׁנּוֹפֵל לְעֹמֶק דִּתְהוֹמָא רַבָּא וּבַעֲשָׂרָה עֲמָקִים, בַּעֲשָׂרָה כִּתְרִין דִּמְסָאֲבוּתָא, הֵן מֵחֲמַת שֶׁאֵין לוֹ אֱמוּנָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה אֵין לוֹ עֲצוֹת אֵיךְ לָצֵאת מִשָּׁם, אֲבָל בָּזֶה שֶׁהוּא צוֹעֵק מִתּוֹךְ עֹמֶק לִבּוֹ:

"מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ הַוָיֵ"ה", עַל־יְדֵי־זֶה נִפְתָּחִים לוֹ שְׁעָרִים וּפְתָחִים לָצֵאת מֵהָעֲשָׂרָה עֲמָקִים שֶׁנָּפַל לְשָׁם, שֶׁאֵלּוּ הַצְּעָקוֹת שֶׁצּוֹעֲקִים מֵעֹמֶק הַלֵּב וּבְבְכִיּוֹת עֲצוּמוֹת, שֶׁיְּחוּס וְיִרְחַם עָלָיו, וְיִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ (לקוטי־הלכות, נזיקין, הֲלָכָה ה, אות ט);
וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן עַל נַפְשְׁךָ בְּעֵת אֲמִירַת:
"מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ הַוָיֵ"ה", וְתִתְוַדֶּה בֵּינְךָ לְבֵין עַצְמְךָ עַל כָּל חַטָּאֶיךָ הַמְרֻבִּים שֶׁעָשִׂיתָ כָּל הַשָּׁנָה, כִּי עַכְשָׁו הוּא עֵת־רָצוֹן גָּדוֹל מְאֹד בַּשָּׁמַיִם, וּתְכַוֵּן בְּכָל פָּסוּק וּפָסוּק שֶׁאַתָּה אוֹמֵר, שֶׁיִּמְחל לְךָ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ, וְתִזְכֶּה לָצֵאת מֵעֹמֶק רַע שֶׁנָּפַלְתָּ אֵלָיו, וְאָז לֹא תָּזוּז מִשָּׁם, אֲהוּבִי, בְּנִי, עַד שֶׁיִּתְכַּפֵּר לְךָ הַכֹּל בְּיוֹם־הַכִּפּוּרִים; כִּי כְּשֶׁאוֹמְרִים בְּכַוָּנָה בַּעֲשָׂרָה יָמִים אֵלּוּ מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד יוֹם־כִּפּוּר בְּכָל יוֹם אֶת מִזְמוֹר "מִמַּעֲמַקִּים", וְצוֹעֲקִין מֵעֹמֶק הַלֵּב, עַל־יְדֵי־זֶה יוֹצְאִים מֵעֲשָׂרָה כִּתְרִין דִּמְסָאֲבוּתָא, מֵעֲשָׂרָה עֲמָקִים, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מוֹחֵל לוֹ, בְּסוֹד:

"וְהוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִכֹּל עֲוֹנוֹתָיו".

אָמֵן. אמן וכן יהי רצון). (באומרו 'יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא' יכוון: יה"ר שיתרחה זכר עמלק ואז יהיה השם שלם והכסא שלם)

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא (כריעה) מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ (כריעה), **וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא** (כריעה), אמן וכן יהי רצון). **לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן** (כריעה). אמן וכן יהי רצון).

עת רצון

קדיש

בְּנֵי! הַקָּדִישׁ שֶׁבֵּין פְּסוּקֵי־דְזִמְרָה לְבֵין בִּרְכַּת הַמְאוֹרוֹת חָשׁוּב מְאֹד, וְיֵשׁ בּוֹ סוֹדוֹת וְכַוָּנוֹת עֶלְיוֹנִים, כִּי זֶה הַגֶּשֶׁר הַמְגַשֵּׁר בֵּין עוֹלָם הַיְצִירָה לְבֵין עוֹלָם הַבְּרִיאָה, וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד בְּקִדּוּשׁ זֶה, כִּי עַל־יָדוֹ נַעֲשֶׂה יִחוּד גָּדוֹל בָּעוֹלְמוֹת הָעֶלְיוֹנִים, וּמַמְשִׁיכִים שֶׁפַע וּבְרָכָה מִלְמַעְלָה לְמַטָּה, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה הַשֵּׁם שָׁלֵם וְהַכִּסֵּא שָׁלֵם. וְזֶה: **"יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא"**, שֶׁיִּתְפַּשֵּׁט שֵׁם י"ה הָרָמוּז בְּשִׁמְהּ אֶל הַחֶסֶד וְאֶל הַגְּבוּרָה עַד הַמַּלְכוּת, שֶׁהוּא: **"עָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ"**, וְיִהְיֶה הַשֵּׁם שָׁלֵם בְּכָל אַרְבַּע אוֹתִיּוֹתָיו, עִם הַמַּלְכוּת יִחוּד שָׁלֵם, **"וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ"** לְקַיֵּם (תְּהִלִּים קמ"ה, יא): "וּמַלְכוּתְךָ בְּכָל מָשָׁלָה", וְאָז צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ, **"וְיַצְמַח פּוּרְקָנֵהּ וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ"** (סדר היום). וְהַקָּדִישׁ הַזֶּה מְמֻשִׁיךְ עַל הָאָדָם גְּדֻלּוֹת הַמּוֹחִין, וּמִתְחִיל לְהָאִיר בּוֹ אוֹר הַחָכְמָה, וְלָכֵן הוּא נָחוּץ מְאֹד יוֹתֵר מִשְּׁאָר הַקְּדִישִׁים. וְכָתַב רַבֵּנוּ תָּם: אִם יֵשׁ שִׁשָּׁה בְּנֵי־אָדָם שֶׁלֹּא שָׁמְעוּ 'קַדִּישׁ' וּ'בָרְכוּ' אַף־עַל־פִּי שֶׁאֲחֵרִים שָׁמְעוּ, יְכוֹלִים לוֹמַר 'קַדִּישׁ' וּ'בָרְכוּ' עִמָּהֶם. וְכָתַב עוֹד, שֶׁכֵּן מָצָא כָּתוּב בַּהַגָּדָה (עין תוֹספוֹת, מגִלָּה כג:), שֶׁאֵין אוֹמְרִים 'בָּרְכוּ, אֶלָּא אִם־כֵּן יֶשׁ שָׁם שִׁשָּׁה שֶׁלֹּא הִתְפַּלְּלוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (שופטים ה, ב): "בִּפְרֹעַ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל, בְּהִתְנַדֵּב עָם בָּרְכוּ יְהוָ"ה"; פֵּרוּשׁ שֶׁהַתִּבָּה הַשִּׁשִּׁית הִיא 'בָּרְכוּ'. וְיֵשׁ נִסְמָכִים עַל זֶה הַפְּסוּק (תְּהִלִּים סח, כז): "בְּמַקְהֲלוֹת בָּרְכוּ אֱלֹהִים, יְהוָ"ה מִמְקוֹר יִשְׂרָאֵל". וְיֵשׁ בּוֹ שֵׁשׁ תֵּבוֹת. עוֹד הָבִיא רַבֵּנוּ תָּם אַסְמַכְתָּא לְאֵלּוּ הַשִּׁשָּׁה, זֶה הַפָּסוּק (דְּבָרִים ג, כג): "וָאֶתְחַנַּן אֶל יְהוָ"ה בָּעֵת הַהִיא לֵאמֹר"; וְיֵשׁ בּוֹ שֵׁשׁ תֵּבוֹת, וְגַם אוֹתִיּוֹת 'וָאֶתְחַנַּן' שֵׁשׁ, וְגַם אוֹת רִאשׁוֹנָה שֵׁשׁ. וְכֵן נִרְאֶה מִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם זַ"ל (הִלְכוֹת תְּפִלָּה וּבִרְכַּת כֹּהֲנִים, ח, ד) , שֶׁצָּרִיךְ שִׁשָּׁה שֶׁלֹּא שָׁמְעוּ 'קַדִּישׁ' וּ'בָרְכוּ, אֲבָל הָרֹא"שׁ כָּתַב שֶׁתַּלְמִידֵי רַשִׁ"י כָּתְבוּ בְּשֵׁמוֹ: שֶׁאֲפִלּוּ בַּשְּׁבִיל אֶחָד פּוֹרְסִין עַל שְׁמַע. וְכֵן כָּתוּב בְּמַסֶּכֶת סוֹפְרִים (פֶּרֶק י, הֲלָכָה ז): 'בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ תִּשְׁעָה אוֹ עֲשָׂרָה שֶׁשָּׁמְעוּ בֵּין 'קַדִּישׁ' בֵּין 'בָּרְכוּ, וְלֹא הִתְפַּלְּלָה עֲמַד אֶחָד בֵּין אֵלּוּ, וְאוֹמֵר 'בָּרְכוּ' אוֹ 'קַדִּישׁ', וְעָנוּ אֵלּוּ אַחֲרָיו - יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ'. וְסִבְרָא גְּדוֹלָה הִיא, דִּלְמָה לֹא יִצְטָרְפוּ תִּשְׁעָה שֶׁשָּׁמְעוּ עִם הַיָּחִיד שֶׁלֹּא

ק"ש וּבִרְכוֹתֶיהָ

א. מצוה מן המובחר לקרוא ק"ש קודם הנץ החמה בכדי שיסיים ק"ש וברכותיה עם הנץ החמה, ויסמוך תפלת העמידה מיד בנץ בדיוק, ואם לא קראה קודם הנץ, ישתדל לקוראה כמה שיותר מוקדם. ואם עברו ג' שעות זמניות מעלות השחר - קוראה, אך אין לו כבר שכר כקורא בזמן, ואם עברו ארבע שעות זמניות מהיום - קוראה בלא ברכותיה כל היום, כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים (שארית יוסף ב עמ' קיא).

ב. צריך לְכַוֵּן פירוש המילים, ואם לא כוון אף בפסוק הראשון - לא יצא. ולכן יפסיק את קריאתו בסיום איזה פסוק וימתין כדי הילוך ד' אמות, ויחזור לפסוק ראשון. ויש אומרים שצריך לסיים הפרשה שהתחיל (שם סי' סא).

ג. יקרא ק"ש בטעמים כמו שהם בתורה. ומצוה לדקדק באותיות ק"ש שלא יבלע אפילו אות אחת (שו"ע סא), וצריך ג"כ שישמיע לאזניו, ובדיעבד אם לא השמיע לאזניו ולא דקדק באותיותיו - יצא (שארית יוסף ב סב א).

ואומר החזן: **בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה** יאהדונהי **הַמְבֹרָךְ׃**

ועונים הקהל: **בָּרוּךְ יְהוָה** יאהדונהי **הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד׃**

וחוזר החזן: **בָּרוּךְ יְהוָה** יאהדונהי **הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד׃**

עת רצון

שָׁמַע, שֶׁיֹּאמַר הוּא דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה, הֲרֵי הוּא מְקַדֵּשׁ אֶת הַשֵּׁם בַּעֲשָׂרָה (אבודרהם).

וְלָכֵן צְרִיכִים לְהַזְהֵר מְאֹד מְאֹד בְּקִדּוּשׁ זֶה, אֲשֶׁר גּוֹרֵם יִחוּד וְזִוּוּג גָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְאָסוּר לְעַיֵּן בְּסֵפֶר אָז! מִכָּל־שֶׁכֵּן שֶׁאָסוּר לְדַבֵּר אָז! כִּי אֲמִירַת הַקִּדּוּשׁ בֵּין 'יִשְׁתַּבַּח' לְבֵין 'יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת' הִיא יִחוּד עֶלְיוֹן מְאֹד.

בָּרְכוּ

בָּנַי! בְּשָׁעָה שֶׁהַחַזָּן אוֹמֵר: "**בָּרְכוּ אֶת יְהוָה הַמְבֹרָךְ**" - תְּכַוְּנוּ אָז מְאֹד מְאֹד, כִּי עַכְשָׁו נַעֲשֶׂה יִחוּד גָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, כִּי 'בָּרְכוּ' אוֹתִיּוֹת 'רוֹכֵב, גִּימַטְרִיָּה הַוַ"ה

מנהגנו שלא עומדים בעניית "ברוך ה'", ויש נוהגים להגביה גופם מעט.

מ"יוצר אור" עד "גאל ישראל" הוא בתיקון ועליית עולם הבריאה [עולם המלאכים]

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, יוֹצֵר <> **אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ, עֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת־הַכֹּל. הַמֵּאִיר לָאָרֶץ וְלַדָּרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים,**

(משמש בתפלין של יד וינשקם)

עֵת רָצוֹן

פָּשׁוּט, רָבוּעַ וּמ"ה, כָּזֶה: יהו"ה י' י"ה יה"ו יהו"ה, יו"ד, יו"ד ה"א, יו"ד ה"א וא"ו, יו"ד ה"א וא"ו ה"א - שֶׁהוּא כ"ו ע"ב ק"ל, הֲרֵי 'בָּרְכוּ'. וְהוּא סוֹד הַפָּסוּק (יְשַׁעְיָה יט, א): "הִנֵּה יְהוָ"ה רֹכֵב עַל עָ"ב קַ"ל"; וּתְכַוֵּן לְהוֹרִיד אוֹר, לְהַשְׁלִים דַּעַת דְּנוּקְבָא, כִּי עַכְשָׁו יוֹרֵד אוֹר גָּדוֹל עַל הָאָדָם, וְצָרִיךְ לְהַדְבִּיק אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא בְּשָׁעָה שֶׁהַחַזָּן מְנַגֵּן בַּאֲמִירַת 'בָּרְכוּ, וְלִשְׁמֹחַ אָז מְאֹד, כִּי נַעֲשָׂה עַכְשָׁו יִחוּד גָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלְמוֹת. וְהַקָּהָל עוֹנֶה: "**בָּרוּךְ יְהוָה הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד**"; וּצְרִיכִים לְכַוֵּן אָז בְּחָמֵשׁ תֵּבוֹת אֵלּוּ, וּלְקַבֵּל אוֹר אֱלֹקִי עַל נֶפֶשׁ, רוּחַ, נְשָׁמָה, חַיָּה, יְחִידָה שֶׁלּוֹ, וְאֶת זֶה אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר אֶלָּא בַּעֲשָׂרָה דַּיְקָא, כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים כָּל בְּרָכוֹת־הַשַּׁחַר וּבְרָכוֹת קְרִיאַת־שְׁמַע בְּיָחִיד, אֲבָל כְּשֶׁרוֹצִים לְעוֹרֵר וּלְפַרְסֵם שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלוֹמַר לָרַבִּים שֶׁיְּבָרְכוּ אֶת שֵׁם הַוְי"ה הַמְבֹרָךְ, צְרִיכִים עֲשָׂרָה דַּיְקָא, כִּי זֶה נִקְרָא: 'דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה', שֶׁאֵין אוֹמְרִים בְּפָחוֹת מֵעֲשָׂרָה (בְּרָכוֹת כא:) ; כְּדֵי לְעוֹרֵר וּלְהָקִיץ רַבִּים שֶׁיְּבָרְכוּ אֶת שְׁמוֹ, שֶׁבָּהֶם כְּלוּלִים 'דָּרֵי מַעְלָה' וְ'דָרֵי מַטָּה', לָזֶה צְרִיכִים עֲשָׂרָה דַּיְקָא, כְּדֵי שֶׁיּוּכְלוּ לְכָלֵל סוֹד בְּחִינַת אַי"ה אֶל סוֹד בְּחִינַת מְל"א יַחַד, וְזֶה יָדוּעַ, שֶׁמִּבְּחִינַת אַי"ה עַד בְּחִינַת מְל"א, הֵם בְּחִינַת עֲשָׂרָה תִּקּוּנִים, שֶׁהֵן עֶשֶׂר סְפִירוֹת, שֶׁהֵם מִפֶּתֶר עַד מַלְכוּת (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, נְטִילַת יָדַיִם, הֲלָכָה ו, אוֹת עז); הֵינוּ כִּי הַכֶּתֶר הוּא בְּסוֹד 'אַי"ה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ, שֶׁשָּׁם אֵין יוֹדְעִים כְּלוּם מֵרֹב הִתְכַּלְלוּתוֹ בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְהַמַּלְכוּת הִיא בְּסוֹד 'מְל"א כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, שֶׁשָּׁם הוּא גִּלּוּי אֱלֹקוּת בְּהִתְגַּלּוּת גְּדוֹלָה עַד הִתְגַּלּוּת הַמַּלְכוּת לְכָל בָּאֵי עוֹלָם, וְזֶה סוֹד הַלִּמּוּד שֶׁלּוֹמֵד הַצַּדִּיק הָאֱמֶת עִם דָּרֵי מַעְלָה וְעִם דָּרֵי מַטָּה (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ז); שֶׁזֶּה הַיִּחוּד בֵּין "בָּרְכוּ אֶת הַוְי"ה הַמְבֹרָךְ" לְבֵין "בָּרוּךְ הַוְי"ה הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד".

בִּרְכַּת הַמְּאוֹרוֹת

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי עַכְשָׁו הָאָדָם נִכְנָס בְּעוֹלָם הַבְּרִיאָה, וְנִפְתָּחִים שִׁבְעָה הֵיכָלוֹת בְּשָׁעָה שֶׁאוֹמֵר אֶת בִּרְכַּת הַמְּאוֹרוֹת, כַּמּוּבָא בַּזֹּהַר (פְּקוּדֵי רס:): 'הֵיכָלָא

וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל־יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. מָה־רַּבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה יאהדונהי, כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ, מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ. הַמֶּלֶךְ הַמְּרוֹמָם לְבַדּוֹ מֵאָז,

עֹת רָצוֹן

קַדְמָאָה (ישעיה מה, ז): **"יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ"**; נְהִירוּ דְּאָבֵן טָבָא, סַפִּירוּ דְּאָבֵן טָבָא, נָצִיץ לְתֵרֵין סִטְרִין כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא, אוֹר וְחֹשֶׁךְ. (תהלים קד, כד): **"מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ"ה כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ"**, כְּלְהוּ אוֹפַנִּים וְגַלְגַּלִּים. **"מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ"** וְגוֹ'. **"הַמֶּלֶךְ הַמְּרוֹמָם לְבַדּוֹ מֵאָז"** - שְׁמָא קַדִּישָׁא יאהדונה"י, כְּלָלָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא שְׁלִים בְּתַרֵי שְׁמָהָן, וְדָא הוּא סָלִיק בַּאֲוִירָא **"וּמִתְנַשֵּׂא מִימוֹת עוֹלָם"**; הֵיכָלָא תִּנְיָנָא: **"אֵל בָּרוּךְ גְּדוֹל דֵּעָה"** אוֹרְפַּנִי"אֵל, רָזָא דְּכָלִיל אַתְוָן וְעִירִין דְּאַלְפָּא בֵּיתָא, הָכָא אִנּוּן דְּקָאֲמְרֵי **"קָדוֹשׁ"** וּ**"בָרוּךְ"**, וְהָכָא אִיהִי קְדֻשָּׁה וּ**"בָרוּךְ כְּבוֹד** יְיָ"ה"; הֵיכָלָא תְּלִיתָאָה: **"לְאֵל בָּרוּךְ נְעִימוֹת יִתְּנוּ"**; הֵיכָלָא רְבִיעָאָה: **"הַמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית"**. בְּגִין דְּהָכָא מִתְגַּלְגְּלִין נְהוֹרִין וְדִינִין דְּעָלְמָא. מַאן דְּאִיהוּ לְחַיִּים - מִתְחַדֵּשׁ כְּמִלְקַדְמִין לְאִתְקַיָּמָא בְּעָלְמָא בְּנְהוֹרָא דִּימִינָא, דְּאִקְרֵי אֵ"ל, כִּדְקָאמְרָן. הֵיכָלָא חֲמִישָׁאָה - הֵיכָלָא דָּא אִקְרֵי: **"אַהֲבַת עוֹלָם"**, וְדָא אִיהוּ מְשִׁיכוּ דְּרַחֲמוּתָא דְּהֵיכָלָא דְּאִקְרֵי 'אַהֲבָה', וְדָא הוּא: **"אַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתָּנוּ יְיָ"ה אֱלֹהֵינוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ"ה הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה"**, בָּרָזָא דְּאֵ"ל שַׁדַּ"י. הֵיכָלָא שִׁתֵּיתָאָה: **"אֱמֶת וְיַצִּיב וְנָכוֹן וְקַיָּם"**, וּבַעֲיָנָן דְּלָא לְאַפְסָקָא בֵּין הֵיכָלִין אִלֵּין לְאִלֵּין, דְּהָא בְּמִשִּׁיכוּ דְּצִלּוֹתָא וּרְעוּתָא מִתְחַבְּרָאן כַּחֲדָא, וְאִתְקַשְּׁרָאן אִלֵּין בְּאִלֵּין, בְּרָזָא דִּשְׁמָהָן קַדִּישִׁין דִּשְׁלִטִין בְּכָל חַד וְחַד; הֵיכָלָא שְׁבִיעָאָה: **"אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח"**, רָזָא דְּרָזִין בִּלְחִישׁוּ וְלָא אֶשְׁתְּמַע קָלָא. הָכָא אִיהוּ רְעוּתָא דְּלִבָּא לְאִתְכַּוָּנָא, וּלְסַלְקָא רְעוּתָא מִתַּתָּא לְעִלָּא עַד אֵין־סוֹף, וּלְקַשְּׁרָא שְׁבִיעָאָה בִּשְׁבִיעָאָה וְכוּלָּא חַד בְּחַד דָּא בְּדָא מִתַּתָּא לְעִלָּא, וּלְבָתַר מֵעִלָּא לְתַתָּא, לְאַמְשָׁכָא בִּרְכָאן בְּכָלְהוּ עָלְמִין מִמְּקוֹרָא דְּחַיֵּי, דְּאִיהוּ הֵיכָלָא שְׁבִיעָאָה עִלָּאָה, וְדָא שְׁכִינְתָּא בִּרְעוּתָא דְּלִבָּא וּבְסִתִּימוּ דְּעַיְנִין, בְּרָזָא דְּאַתְוָן דִּשְׁבַע שְׁמָהָן עִלָּאִין קַדִּישִׁין' וְכוּ', עַיֵּן שָׁם.

בְּנִי! בְּנִי! אִם רַק תָּשִׂים לִבְּךָ אֶל דְּבָרִים אֵלּוּ - יִתְלַהֵב לִבְּךָ בְּשַׁלְהוּבִין דְּרַחֲמוּתָא, וְתֹאמַר אֶת בִּרְכַּת הַמְּאוֹרוֹת וּבִרְכַּת קְרִיאַת־שְׁמַע בְּדֶבֶקוּת עֲצוּמָה, כִּי הָאוֹר שֶׁל כָּל הַמְּאוֹרוֹת נִמְשָׁךְ מִנְּקֻדַּת הַצַּדִּיק הַנִּקְרָא 'אוֹר', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים צז, יא): "אוֹר זָרוּעַ לַצַּדִּיק"; וּמִמֶּנּוּ נִמְשָׁכָת כָּל הַתּוֹרָה שֶׁהִיא סוֹד בְּרָכַת אַהֲבַת עוֹלָם (לקוטי־הלכות, נשיאת כפים, הלכה ה, אות י); וְלָכֵן כְּשֶׁאַתָּה מִתְכַּוֵּן לוֹמַר עַכְשָׁו אֶת הַבְּרָכוֹת

הַמְשֻׁבָּח וְהַמְפֹאָר וְהַמִּתְנַשֵּׂא מִימוֹת עוֹלָם. אֱלֹהֵי עוֹלָם! בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ, אֲדוֹן עָזֵנוּ, צוּר מִשְׂגַּבֵּנוּ, מָגֵן יִשְׁעֵנוּ, מְשֻׂגָּב ◇ בַּעֲדֵנוּ.

עת רצון

הָאֵלוּ - רְאֵה שֶׁיִּתְלַהֵב לִבְּךָ מְאֹד, וְתִכְוֵן אֶת פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת אֶל מַה שֶּׁאַתָּה אוֹמֵר, כִּי בְּכָל בָּרְכָה וּבָרְכָה וּבְכָל תֵּבָה וְתֵבָה יֵשׁ סוֹדוֹת גְּדוֹלִים, רָזֵי־דְרָזִין, סִתְרֵי נִסְתָּרוֹת; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְכַוֵּן אֶל מַה שֶּׁאוֹמֵר, וְאָז יְמֻשַּׁךְ עָלָיו אוֹר וְזִיו וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

בְּנִי! בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר אֶת הַבְּרָכָה הַזּוֹ - יִתְלַהֵב לִבְּךָ מְאֹד, כִּי עַכְשָׁו אַתָּה מַזְכִּיר 'מִדַּת יוֹם בַּלַּיְלָה וּמִדַּת לַיְלָה בַּיּוֹם' (בְּרָכוֹת יא:); וְהַטַּעַם שֶׁצָּרִיךְ לְהַזְכִּיר מִדַּת לַיְלָה בַּיּוֹם וּמִדַּת יוֹם בַּלַּיְלָה, כְּדֵי לְהַאֲמִין שְׁמִי שֶׁבָּרָא אוֹר - בָּרָא חֹשֶׁךְ, וְנַעֲשָׂה יִחוּד בֵּין תִּפְאֶרֶת לְמַלְכוּת, וְהוּא חִזּוּק גָּדוֹל לְכָל בַּר־יִשְׂרָאֵל, שֶׁאֲפִלּוּ כְּשֶׁמֶר וְחֹשֶׁךְ לוֹ, וְעוֹבֵר עָלָיו מַה שֶּׁעוֹבֵר - לֹא יֵיאַשׁ עַצְמוֹ בְּשׁוּם פָּנִים, אֶלָּא יַזְכִּיר לְעַצְמוֹ חֲסָדָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר בְּוַדַּאי בְּתֹקֶף חַשְׁכוּתוֹ - גַּם־כֵּן יָאִיר לוֹ, וּבְשֶׁבִיל זֶה מַזְכִּיר 'מִדַּת יוֹם - בַּלַּיְלָה'. וְכֵן בְּשָׁעָה שֶׁמֵּאִיר לוֹ - אַל יַחֲשֹׁב כְּאִלּוּ הִגִּיעַ כְּבָר לְאֵיזוֹ מַדְרֵגָה גְּבוֹהָה וְיִתְגָּאֶה, חַס וְשָׁלוֹם, וְלָכֵן הוּא מַזְכִּיר 'מִדַּת לַיְלָה - בַּיּוֹם'. וְהַיִּחוּד הַזֶּה נַעֲשָׂה עַל־יְדֵי שָׁלוֹם, שֶׁמְּחַבֵּר שְׁנֵי הַפָּכִים (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן פ); וְשָׁלוֹם הוּא הַיְסוֹד הַמְחַבֵּר בֵּין תִּפְאֶרֶת לְמַלְכוּת, וְעַיִר־אַנְפִּין לְנוּקְבָא, וּבִבְרָכָה זוֹ נִתְגַּלִּית אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, וּמְחַיֶּה וּמְהַוֶּה אֶת עוֹלָמוֹ בְּכָל עֵת וָרָגַע, וּבְשֶׁבִיל זֶה מַתְחִילִים קֹדֶם קְרִיאַת־שְׁמַע לְבָרֵךְ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל הַמְאוֹרוֹת אֲשֶׁר בָּרָא בְּרִצּוֹנוֹ, דְּהַיְנוּ בְּרָכַת :יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ", לְהָעִיד וּלְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם בְּכָל יוֹם וְיוֹם מְחֻדָּשׁ שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בָּרָא בְּעַצְמוֹ אֶת הָאוֹר וְאֶת הַחֹשֶׁךְ, אֶת הַיּוֹם וְאֶת הַלַּיְלָה, וְכָל הַגַּלְגַּלִּים וְחַמָּה וּלְבָנָה וְכוֹכָבִים וְכָל צְבָאָם, וְאֵין שׁוּם טֶבַע כְּלָל, הַכֹּחַ דַּעַת חַכְמֵי הַטֶּבַע, שֶׁאוֹמְרִים שֶׁיֵּשׁ טֶבַע, וְתוֹלִים הַכֹּל בְּטֶבַע וּבְאוֹתוֹת הַשָּׁמַיִם (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, בִּרְכַּת־הַשַּׁחַר, הֲלָכָה ה, אוֹת כח); וּבָזֶה שֶׁאָנוּ מְבָרְכִים אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם מְחֻדָּשׁ, בָּזֶה אֲנַחְנוּ מְגַלִּים שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִמְצָא, וְאֵין בִּלְעָדָיו נִמְצָא, וְהַכֹּל לְכֹל אֶלְקוּת גָּמוּר הוּא, וּבְכָל עֵת וָרֶגַע אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעָלֵינוּ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל הַמַּצָּבִים שֶׁעוֹבְרִים עָלֵינוּ; כִּי בֶּאֱמֶת הוּא יִתְבָּרַךְ מְצַמְצֵם אֶת עַצְמוֹ מֵאֵין־סוֹף עַד אֵין תַּכְלִית, וּבְכָל יוֹם וְיוֹם וּבְכָל שָׁעָה וְשָׁעָה וּבְכָל רֶגַע הוּא מְרַמֵּז לָאָדָם רְמָזִים לְהִתְקָרֵב אֵלָיו (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן נד); וְלָכֵן אָנוּ מְבָרְכִים וּמְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים אֶת

אֵל בָּרוּךְ, גְּדוֹל דֵּעָה, הֵכִין וּפָעַל זָהֳרֵי חַמָּה, טוֹב יָצַר כָּבוֹד לִשְׁמוֹ, מְאוֹרוֹת נָתַן סְבִיבוֹת עָזּוֹ, פְּנוֹת צְבָאוֹת קְדוֹשִׁים, רוֹמְמֵי שַׁדַּי, תָּמִיד מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וּקְדֻשָּׁתוֹ. תִּתְבָּרַךְ יְהוָה֤ יהוה אֱלֹהֵינוּ בַּשָּׁמַיִם ◦ מִמַּעַל, וְעַל־הָאָרֶץ מִתָּחַת, עַל־כָּל־שָׁבַח

עת רצון

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּכָל יוֹם עַל גֹּדֶל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעוֹשֶׂה עִמָּנוּ, שֶׁ"מֵאִיר לָאָרֶץ וְלַדָּרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים" רַבִּים אֶת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי כָּזֶה, אֲשֶׁר מִי שָׂרַק יַטֶּה אָזְנוֹ, מֹחוֹ וּלְבָבוֹ - יִשְׁמַע וְיַרְגִּישׁ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיִּתְחַזֵּק בְּכָל הַמַּצָּבִים שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו בְּגַשְׁמִיּוּת וּברוּחָנִיּוּת; כִּי בֶּאֱמֶת כָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים שֶׁאָדָם סוֹבֵל בְּחַיָּיו, הֵם רַק מֵחֲמַת שֶׁנָּפַל בִּיאוּשׁ וּבְמְרִירוּת וּבְמָרָה־שְׁחוֹרָה, כִּי נֶעְלָם וְנִסְתָּר מִמֶּנּוּ הָאוֹר אֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְנִדְמֶה לוֹ כְּאִלּוּ אָבַד מָנוֹס וְתִקְוָה מִמֶּנּוּ, אֲבָל בּוֹ בָּרֶגַע שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהַכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֶת הָאוֹר אֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְרוֹאֶה וּמַרְגִּישׁ אֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם אֶת הַבְּרִיאָה, "וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית" - זֶה מַהְדִּיר בְּעַצְמוֹ תִּקְוָה עֲצוּמָה שֶׁיּוּכַל לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל, לְשַׁבֵּחַ וּלְפָאֵר אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. "מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ, מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶיךָ, הַמֶּלֶךְ הַמְרוֹמָם לְבַדּוֹ מֵאָז, הַמְשֻׁבָּח וְהַמְפֹאָר וְהַמִּתְנַשֵּׂא מִימוֹת עוֹלָם"; כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ לְבַד בָּרָא אֶת הָעוֹלָם, וּמְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אוֹתוֹ מֵאָז עַד עַכְשָׁו; וְעַל־כֵּן אָנוּ מְבַקְּשִׁים וּמִתְחַנְּנִים לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ: "אֱלֹהֵי עוֹלָם, **בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, רַחֵם עָלֵינוּ אֲדוֹן עָזֵנוּ, צוּר מִשְׂגַּבֵּנוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ מִשְׂגָּב בַּעֲדֵנוּ**" - 'שֶׁתִּתְמְשִׁיךְ עָלֵינוּ גַּם עַכְשָׁו אוֹר וְחִיּוּת וְזִיו וּדְבֵקוּת לִהְיוֹת דָּבוּק בְּךָ תָּמִיד'; הַיְנוּ שֶׁנִּזְכֶּה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מַצָּבֵנוּ וּבְכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֵינוּ, וּלְהַמְשִׁיךְ עָצְמֵנוּ אֶל הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, שֶׁנִּזְכֶּה לִהְיוֹת דְּבֵקִים בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמֵנוּ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמֵנוּ הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הָאֶל"ף־בֵּי"ת, שֶׁזֶּה הַשֶּׁבַח שֶׁל: "**אֵל בָּרוּךְ גְּדוֹל דֵּעָה, הֵכִין וּפָעַל זָהֳרֵי חַמָּה, טוֹב יָצַר כָּבוֹד לִשְׁמוֹ, מְאוֹרוֹת נָתַן סְבִיבוֹת עָזּוֹ, פְּנוֹת צְבָאָיו קְדוֹשִׁים רוֹמְמֵי שַׁדַּי, תָּמִיד מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וּקְדֻשָּׁתוֹ**", שֶׁנִּתְקַן בְּאֶל"ף־בֵּי"ת דַּיְקָא, לְהוֹרוֹת לְכָל בַּר־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר אָפְלוּ הוּא נִמְצָא בְּמַצָּב הַקָּשֶׁה בְּיוֹתֵר בְּחַיָּיו - אַל יֵיאַשׁ עַצְמוֹ מִן הָרַחֲמִים, אֶלָּא יַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁיִּהְיֶה רָגִיל בָּהּ, וְיִתֵּן שֶׁבַח וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל הַחֲסָדִים וְהָרַחֲמִים הַגְּמוּרִים

מַעֲשֵׂי יָדֶיךָ, וְעַל־ מְאוֹרֵי אוֹר שֶׁיָּצַרְתָּ, תְּפָאֲרוּךָ סֶּלָה.

תִּתְבָּרַךְ לָנֶצַח צוּרֵנוּ מַלְכֵּנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ – בּוֹרֵא קְדוֹשִׁים. יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ – יוֹצֵר מְשָׁרְתִים, וְאֲשֶׁר מְשָׁרְתָיו כֻּלָּם עוֹמְדִים בְּרוּם

עת רצון

שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ וְעוֹשֶׂה עִמּוֹ וְיַעֲשֶׂה עִמּוֹ. **"תִּתְבָּרַךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִמַּעַל לְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת, עַל כָּל שָׁבַח מַעֲשֵׂי יָדֶיךָ וְעַל מְאוֹרֵי אוֹר שֶׁיָּצַרְתָּ הַמָּה יְפָאֲרוּךָ סֶּלָה"** - כִּי אֵין עוֹד שֶׁבַח וְהוֹדָאָה יוֹתֵר גְּדוֹלִים מִזֶּה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מֵאִיר לָאָדָם בְּתוֹךְ חֶשְׁכוּתוֹ, וּבֶאֱמֶת זוֹ עֲבוֹדַת הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים הַגְּדוֹלִים רָמֵי הַמַּעֲלָה, בְּמַדְרֵגָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד, שֶׁמְּאִירִים אֶת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ לְכָל הַדְּבֵקִים בָּהֶם; וְעַל־כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנְחוּמָא וַיֵּרָא, ט): 'אַשְׁרֵיהֶן הַצַּדִּיקִים וְאַשְׁרֵי דְּבֵקֵיהֶם'; כִּי מִי שֶׁזּוֹכֶה לִהְיוֹת מְקֹרָב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת - הוּא פּוֹתֵחַ לוֹ אֶת הָעֵינַיִם שֶׁיִּסְתַּכֵּל בִּגְדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ; כִּי הַצַּדִּיק פּוֹתֵחַ אֶת עֵינֵי הַמְקֹרָבִים אֵלָיו (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן סז); וְהָעִקָּר שֶׁיִּתְחִיל לְהִסְתַּכֵּל עַל עַצְמוֹ בְּאֵיזֶה מַעֲמָד וּמַצָּב הוּא נִמְצָא, וְעַל־יְדֵי־זֶה יוּכְלוּ אַחַר־כָּךְ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ וּלְפָאֵר אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ לָנֶצַח.

וְעַל־כֵּן בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה, אָהוּבִי, בְּנִי, אוֹמֵר בִּרְכַּת הַמְּאוֹרוֹת, יִתְלַהֵב לִבְּךָ בְּשַׁלְהוֹבִין דִּרְחִימוּתָא, כִּי בְּעֵת שֶׁאָנוּ מְבָרְכִים בִּרְכַּת הַמְּאוֹרוֹת, אָנוּ נוֹתְנִים כֹּחַ לַמְּאוֹרוֹת - לַשֶּׁמֶשׁ וְלַיָּרֵחַ וְלַכּוֹכָבִים שֶׁיָּאִירוּ; כִּי בֶּאֱמֶת לָהֶם אֵין שׁוּם אוֹר מֵעַצְמָם, אֶלָּא מַה שֶּׁמְּקַבְּלִים מִמַּה שֶּׁלְּמַעְלָה מֵהֶם, וְהָעֶלְיוֹן מֵהָעֶלְיוֹן, עַד שֶׁמְּקַבְּלִים כֻּלָּם מֵאוֹר הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא מֵאִיר כָּל הָאוֹרוֹת, וְעַל־כֵּן אָנוּ מְבָרְכִים בְּכָל יוֹם לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שֶׁבָּרָא מְאוֹרוֹת אֵלּוּ, וְנוֹתֵן בָּהֶם כֹּחַ לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ, אֲבָל הַחַמָּה וְהַלְּבָנָה בְּעַצְמָן אֵין לָהֶן שׁוּם אוֹר כְּלָל, אַדְרַבָּה אֲנַחְנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְאִירִים בָּהֶן; כִּי (זֹהַר, שְׁמוֹת טו.; שְׁלַח לְךָ קסא.): 'כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ נִבְרָא רַק בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל'; וְעַל־יְדֵי שֶׁאָנוּ מְבָרְכִים בְּכָל יוֹם עַל בְּרִיאַת הַמְּאוֹרוֹת, עַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ נוֹתְנִין בָּהֶם כֹּחַ לְהָאִיר (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, מִילָה, הֲלָכָה ד, אוֹת טז), וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ עָלֵינוּ גַּם־כֵּן אוֹר. וְלָכֵן בְּשָׁעָה שֶׁאוֹמְרִים בִּרְכַּת הַמְּאוֹרוֹת, נַעֲשִׂים יְחוּדִים עִלָּאִיִּים בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וְצָרִיךְ שֶׁתִּתְדַּע, אָהוּבִי, בְּנִי, אֲשֶׁר כָּל תִּבָּה וְתִבָּה שֶׁל הַשְׁבָּחִים בְּבִרְכַּת הַמְּאוֹרוֹת עַל רֵיזִין עִלָּאִין

עוֹלָם, וּמַשְׁמִיעִים בִּירָאָה יַחַד בְּקוֹל, דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם. כֻּלָּם אֲהוּבִים, כֻּלָּם בְּרוּרִים, כֻּלָּם גִּבּוֹרִים, כֻּלָּם קְדוֹשִׁים, כֻּלָּם עוֹשִׂים בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה

עֵת רָצוֹן

וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת נִתָּקְנוּ, וּבְעֵת שֶׁעַם־יִשְׂרָאֵל מְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים וּמְעָרִיצִים וּמַקְדִּישִׁים וּמַמְלִיכִים אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, בּוֹ בָּרֶגַע גַּם מַלְאֲכֵי מַעְלָה מִצְטָרְפִים אֶל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְרוֹעֲדִים וְזוֹחֲלִים מֵאֵימַת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לְבַוֵּן פָּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, כִּי אֵין לְךָ תֵּבָה שֶׁלֹּא יִהְיוּ בָהּ סוֹדוֹת וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת, וְהֵם מְלֵאִים שְׁמוֹת וְיִחוּדִים, וְלָכֵן תֹּאמַר אֶת זֶה בְּנַחַת וּבְשָׂפָה בְּרוּרָה מִלָּה בְּמִלָּה, וְאָז יָמְשֵׁךְ עָלֶיךָ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, רַק תִּשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה בְּעֵת אָמְרְךָ בִּרְכַּת הַמְּאוֹרוֹת, וְאַתָּה מְזִכִּיר שְׁבָחִין עִלָּאִין, כִּי הַשִּׂמְחָה שֶׁאָדָם שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ, מְרַחֶבָה לוֹ אֶת הַדַּעַת עַד שֶׁיִּהְיֶה נַעֲשֶׂה כְּלִי לְקַבֵּל אֶת כָּל הָאוֹרוֹת וְהַיִּחוּדִים שֶׁנִּמְשָׁכִים בְּעֵת אֲמִירַת בִּרְכַּת הַמְּאוֹרוֹת. וְלָכֵן רְאֵה וְהָבֵן וְתַשְׂכִּיל, בְּנִי, מַה לְּפָנֶיךָ, אֲפִלּוּ שֶׁאַתָּה שָׁבוּר, וְעוֹבְרִים עָלֶיךָ צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמַכְאוֹבִים רָעִים, עִם כָּל זֹאת חַזֵּק אֶת עַצְמְךָ לִהְיוֹת עַכְשָׁו בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וּתְצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ אֵיךְ שֶׁכָּל פָּמַלְיָה שֶׁל מַעְלָה, מַלְאָכִים וּשְׂרָפִים מִצְטָרְפִים אֶל תְּפִלָּתְךָ, וּבָזֶה בְּעֵצְמוֹ רָאוּי לְךָ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, שֶׁאִישׁ גַּם וּמְגֻשָּׁם כָּמוֹךָ, הַמִּסְתּוֹבֵב בְּעוֹלָם הָעַשְׂיָה הַגַּשְׁמִי וְהַחֻמְרִי, זוֹכֶה לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ וּלְפָאֵר וּלְרוֹמֵם וּלְהַדֵּר וּלְנַצֵּחַ אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, אֲשֶׁר מַלְאָכִים וּשְׂרָפִים רוֹעֲדִים וְזוֹחֲלִים מֵאֵימָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאַתָּה טִפָּה סְרוּחָה יָכוֹל לְשַׁבֵּחַ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשִׁבְחִים כָּאֵלּוּ הַנּוֹתְנִים כֹּחַ לְהָאִיר אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתוֹךְ הַשֶּׁמֶשׁ וְהַלְּבָנָה וְהַכּוֹכָבִים, וּבְכָל צָבָא הַשָּׁמַיִם, שֶׁזֶּה בְּעֶצְמוֹ צָרִיךְ לְהַחֲיוֹת וּלְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ וּלְשַׂמֵּחַ אוֹתְךָ שֶׁלֹּא תִּתְיָאֵשׁ בְּשׁוּם פָּנִים וְאֹפֶן, אֶלָּא תַּחֲזִיק מַעֲמָד, כִּי בְּוַדַּאי הוּא יִתְבָּרַךְ אָב הָרַחֲמָן וְנוֹתֵן לְךָ רְשׁוּת לְשַׁבְּחוֹ וּלְפָאֲרוֹ בְּשִׁבְחִים כָּאֵלּוּ, וְלָכֵן בְּאָמְרְךָ בִּרְכַּת הַמְּאוֹרוֹת תֹּאמְרָהּ לְאַט מִלָּה בְּמִלָּה וּתְכַוֵּן אֶל פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וְתַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּתוֹךְ תֵּבוֹת הַתְּפִלָּה, שֶׁאָז יָאִיר עָלֶיךָ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת בִּבְחִינַת 'מִין מְתִיקִין' (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן ט; כִּי בְּשָׁעָה שֶׁבַּר־יִשְׂרָאֵל אוֹמֵר אֶת כָּל הַשְּׁבָחִים הָאֵלּוּ בְּמִסִּירוּת נֶפֶשׁ אֲמִתִּית - נִתְחַדֵּשׁ וְנִתּוֹסֵף שֶׁפַע אוֹר חָדָשׁ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּחַזֵּק מַעֲמָד וְאוֹמֵר בִּרְכַּת הַמְּאוֹרוֹת בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה מִלָּה בְּמִלָּה בְּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גְּדוֹלָה.

רְצוֹן קוֹנֵיהֶם, וְכֻלָּם פּוֹתְחִים ‹› אֶת־פִּיהֶם בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה, בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה, וּמְבָרְכִין, וּמְשַׁבְּחִין, וּמְפָאֲרִין, וּמַקְדִּישִׁין, וּמַעֲרִיצִין, וּמַמְלִיכִין, אֶת־ שֵׁם הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, קָדוֹשׁ הוּא. וְכֻלָּם ‹› מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם זֶה מִזֶּה, וְנוֹתְנִים רְשׁוּת זֶה לָזֶה, לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצְרָם בְּנַחַת רוּחַ, בְּשָׂפָה בְרוּרָה וּבִנְעִימָה, קְדֻשָּׁה כֻּלָּם כְּאֶחָד עוֹנִים בְּאֵימָה, וְאוֹמְרִים בְּיִרְאָה:

י״א שאין צריך לאמר קדושה זו בציבור כי אין זה אלא סיפור דברים איך אומרים המלאכים, וי״א שאין לאמרה ביחיד, וטוב לחוש לדבריהם שיחיד יאמרנה בניגון וטעמים כקורא בתורה. והמנהג כסברא הראשונה (שו״ע וברמ״א סימן נט ס״ג).

קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת, מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ בְּרַעַשׁ גָּדוֹל מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת הַשְּׂרָפִים, לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ ‹› כְּבוֹד־יְהוָה יאהדונהי מִמְּקוֹמוֹ:

לָאֵל בָּרוּךְ, נְעִימוֹת יִתֵּנוּ. לַמֶּלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם, זְמִירוֹת יֹאמֵרוּ, וְתִשְׁבָּחוֹת יַשְׁמִיעוּ. כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ, פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת, עֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת, בַּעַל מִלְחָמוֹת, זוֹרֵעַ צְדָקוֹת, מַצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת, בּוֹרֵא רְפוּאוֹת, נוֹרָא תְהִלּוֹת, אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת, הַמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל־ יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, כָּאָמוּר:

לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת:

אַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתָּנוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, חֶמְלָה גְּדוֹלָה וִיתֵרָה חָמַלְתָּ עָלֵינוּ. אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! בַּעֲבוּר שִׁמְךָ הַגָּדוֹל, וּבַעֲבוּר אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבָּטְחוּ בָךְ, וַתְּלַמְּדֵמוֹ חֻקֵּי חַיִּים לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם, כֵּן תְּחָנֵּנוּ אָבִינוּ אָב הָרַחֲמָן. הַמְּרַחֵם רַחֵם־נָא עָלֵינוּ, וְתֵן בְּלִבֵּנוּ מְאֹד עַל בָּנָיו שֶׁיִּהְיוּ לוֹמְדֵי תוֹרָה וְצַדִּיקִים וּבַעֲלֵי מִדּוֹת טוֹבוֹת (מ"ב מ"ז) וְתֵן בְּלִבֵּנוּ

עת רצון

בִּרְכַת אַהֲבַת עוֹלָם

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי, אֲשֶׁר בְּעֵת שֶׁאַתָּה אוֹמֵר בָּרְכָה זוֹ - עָלֶיךָ לְהִתְלַהֵב בְּהִתְלַהֲבוּת חֲדָשָׁה וּבְתִשּׁוּקָה גְּדוֹלָה אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי בִּרְכַּת 'אַהֲבַת עוֹלָם' הִיא סוֹד קַבָּלַת הַתּוֹרָה בְּכָל יוֹם מֻחָדָשׁ (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, בִּרְכוֹת־הַשַּׁחַר, הֲלָכָה ה, אוֹת כח), כְּמוֹ שֶׁאָנוּ מְבַקְּשִׁים: "וְתֵן בְּלִבֵּנוּ בִּינָה לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל לִשְׁמֹעַ לִלְמֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה"; כִּי עַכְשָׁו בְּעֵת אֲמִירַת בְּרָכָה זוֹ, אָנוּ מְבַטְּלִים אֶת עַצְמֵנוּ לְגַמְרֵי אֶל הָאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וּמְקַשְּׁרִים אֶת כָּל הָרְצוֹנוֹת שֶׁלָּנוּ אֶל שֹׁרֶשׁ הָרָצוֹן, וְזֶה נַעֲשָׂה עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁקִּבַּלְנוּ עַל־יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ שֶׁעוֹסֶק בָּזֶה לְקַשֵּׁר כָּל הָרְצוֹנוֹת לְשֹׁרֶשׁ הָרָצוֹן לְמַצַּח הָעֶלְיוֹן, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן רטו); כִּי כָּל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹוֹת הֵם רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי שֶׁלּוֹמְדִים אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּמְקַיְּמִים אֶת מִצְוֹוֹתֶיהָ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ מְבַטְּלִים אֶת רְצוֹנֵנוּ הַגַּשְׁמִי וְהַחָמְרִי אֶל רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהִיא תַּכְלִית הָרוּחָנִיּוּת, וְלָכֵן קֹדֶם שֶׁאָנוּ קוֹרְאִים קְרִיאַת־שְׁמַע, שֶׁאָז אָנוּ מִתְבַּטְּלִים לְגַמְרֵי אֶל הָאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, כִּי אָנוּ מוֹסְרִים אֶת נַפְשֵׁנוּ וּלְבָבֵנוּ וְכִסְפֵּנוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אָנוּ מַקְדִּימִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה, שֶׁנִּזְכֶּה שֶׁיָּאִיר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, וִידַבֵּק לְבָבֵנוּ בְּמִצְוֹוֹתָיו יִתְבָּרַךְ; כִּי דַּיְקָא עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹוֹת אָנוּ נִתְקַשְּׁרִין בְּשֹׁרֶשׁ כָּל הַשָּׁרָשִׁים, שֶׁהוּא רָצוֹן שֶׁבְּרְצוֹנוֹת. וְהִזְכִּיר שְׁמוֹנֶה לְשׁוֹנוֹת:

בִּינָה לְהָבִין, לְהַשְׂכִּיל, לִשְׁמֹעַ, לִלְמֹד וּלְלַמֵּד, לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת־כָּל־דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה. וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ, וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְיַחֵד לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת־שְׁמֶךָ.

עת רצון

"לְהָבִי"ן, לְהַשְׂכִּי"ל, לִשְׁמ"עַ, לִלְמ"ד וּלְלַמֵּ"ד, לִשְׁמ"ר וְלַעֲשׂו"ת וּלְקַיֵּ"ם, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד 'בִּינָה', הַסְּפִירָה הַשְּׁמִינִית מִמַּעְלָה לְמַטָּה, אֲשֶׁר מִשָּׁם נִמְשָׁכוֹת כָּל הָעֲצוֹת שֶׁהֵם כְּלַל הַתַּרי"ג מִצְווֹת (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הֶפְקֵר וְנִכְסֵי הַגֵּר, הֲלָכָה ד, אוֹת יח); כִּי הַמַּלְכוּת מִתְחַנֶּנֶת, שֶׁתִּזְכֶּה "לְהָבִי"ן וּלְהַשְׂכִּי"ל לִשְׁמ"עַ לִלְמ"ד וּלְלַמֵּ"ד לִשְׁמ"ר וְלַעֲשׂו"ת וּלְקַיֵּ"ם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַּלְמוּד תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה". וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי, אֲשֶׁר אִם תִּזְכֶּה לְכָנֵן פְּרוּשׁ הַמִּלּוֹת בִּפְשִׁיטוּת מִלָּה בְּמִלָּה בְּמַה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר, יִתְלַהֵב לִבְּךָ מְאֹד, כִּי תְּפִלָּה זוֹ כּוֹלֶלֶת בָּהּ הַכֹּל. וְאָמַר הָאִישׁ הָאֱלֹקִי הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב זי"ע (שִׁלְחַן־הַטָּהוֹר, קְאמַרְנָא, סִימָן ס, סָעִיף ה): שֶׁשָּׁמַע בְּמִתִיבְתָּא דִּרְקִיעָא, שֶׁאֲרִיכַת הַגָּלוּת הִיא עַל שֶׁאֵיננוּ מַאֲרִיכִים בְּבִרְכַת אַהֲבַת עוֹלָם לְאָמְרָהּ בְּכַוָּנָה, בְּנֹעַם וּבְנַחַת; כִּי הַתְּפִלָּה הַזּוֹ הִיא שֶׁבַח וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, תְּחִנָּה וּבַקָּשָׁה שֶׁנִּזְכֶּה לְבַטֵּל אֶת עַצְמֵנוּ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה עַד מְאֹד, וְנִזְכֶּה לְהִכָּלֵל בְּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא בְּרָצוֹן שָׁבָרְצוֹנוֹת, וְיִפָּתַח לִבֵּנוּ כְּפִתְחוֹ שֶׁל אוּלָם, וְתָאִירָנָה עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּדֵי שֶׁנִּכָּוֵן אֶל הָאֱמֶת, וּצְרִיכִים לִשְׁפֹּךְ דְּמָעוֹת כַּמַּיִם בְּאָמְרוֹ: "וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ" - כִּי הַכֹּל תָּלוּי בְּקְדֻשַּׁת הָעֵינַיִם, כִּי אִם אֵין הָאָדָם נִזְהָר בִּשְׁמִירַת־הָעֵינַיִם, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וּמִסְתַּבֵּל בְּמָקוֹמוֹת הַמְּזֹהָמִים, עַל־יְדֵי־זֶה נֶחְשָׁכוֹת עֵינָיו, וְאֵינוֹ זוֹכֶה שֶׁיָּאִירוּ עֵינָיו בְּתוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי מִי שֶׁפּוֹגֵם בְּעֵינָיו, אֵינוֹ זוֹכֶה שֶׁיִּטְעֲיֵר לוֹ הָאוֹר לְבָרְכָה (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, קְרִיאַת־שְׁמַע, הֲלָכָה ד, אוֹת י); וּצְרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה עַל אַהֲבָה וְיִרְאָה, אֲשֶׁר הֵם הָעִקָּר וְהַיְסוֹד בִּלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וּבְקִיּוּם הַמִּצְווֹת, כִּי (תִּקּוּנֵי־זֹהַר, כה:): 'אוֹרַיְתָא בְּלָא דְּחִילוּ וּרְחִימוּ - לָא פָּרְחַת לְעֵלָּא'; וּכְשֶׁיֵּשׁ לָאָדָם אַהֲבָה וְיִרְאָה - אָז לֹא יֵבוֹשׁ וְלֹא יִכָּלֵם וְלֹא יִכָּשֵׁל לְעוֹלָם וָעֶד, וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לִהְיוֹת מִקָּרֹב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת - יִקָּבֵל מִמֶּנּוּ יִרְאָה וְאַהֲבָה (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן יז); וּצְרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ קֹדֶם קְרִיאַת־שְׁמַע, שֶׁהִיא אֱמוּנַת הַיִּחוּד, שֶׁנִּזְכֶּה שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ דַּיְקָא "יוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ", כִּי הַגְּאֻלָּה תְּלוּיָה רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ וְלֹא בְּיַד בָּשָׂר וָדָם, וְדָבָר זֶה צְרִיכִים לְחַזֵּר הַרְבֵּה הֵן לְעַצְמוֹ וְהֵן לַאֲחֵרִים, אֲשֶׁר הַתַּכְלִית בָּזֶה הָעוֹלָם הִיא רַק לְהִכָּלֵל

וְלֹא נִבּוֹשׁ וְלֹא נִכָּלֵם וְלֹא נִכָּשֵׁל ◇ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא בָּטָחְנוּ. נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתֶךָ, וְרַחֲמֶיךָ יְהוָה יאהדונהי **אֱלֹהֵינוּ, וַחֲסָדֶיךָ הָרַבִּים, אַל יַעַזְבוּנוּ נֶצַח, סֶלָה וָעֶד. מַהֵר וְהָבֵא עָלֵינוּ בְּרָכָה וְשָׁלוֹם ◇ מְהֵרָה מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת (כָּל) הָאָרֶץ,** (יקבץ ארבע הציציות בידו השמאלית) **וּשְׁבוֹר עֹל הַגּוֹיִם ◇ מֵעַל צַוָּארֵנוּ, וְהוֹלִיכֵנוּ מְהֵרָה קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ. כִּי אֵל**

עת רצון

בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְלִלְמֹד אֶת תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהִיא חָכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁהֵם רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נָתַן לָנוּ מַתָּנָה אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כְּמַאֲמָרָם ז"ל (מִדְרַשׁ־רַבָּה, בְּמִדְבַּר, פָּרָשָׁה כג, סִימָן ז): 'אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְמֹשֶׁה הֵן הָאָרֶץ חֲבִיבָה עָלַי, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים יא, יב): "אֶרֶץ אֲשֶׁר הֲוָיָ"ה אֱלֹהֶיךָ דוֹרֵשׁ אוֹתָהּ תָּמִיד"; וְיִשְׂרָאֵל חֲבִיבִין עָלַי, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם ז, ח): "כִּי מֵאַהֲבַת הֲוָיָ"ה אֶתְכֶם" - אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: אֲנִי אַכְנִיס אֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵן חֲבִיבִין עָלַי, לְאֶרֶץ שֶׁחָבִיבָה עָלַי, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּמִדְבַּר לד, ב): "כִּי אַתֶּם בָּאִים אֶל הָאָרֶץ כְּנַעַן"'; אַךְ מִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אַדְמָתֵנוּ. וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִתְפַּלֵּל הַרְבֵּה קֹדֶם אֲמוּנַת הַיִּחוּד עַל קִבּוּץ גָּלֻיּוֹת, וְכוֹפְלִים וּמַבְקִשִׁים: **"וּשְׁבֹר עַל הַגּוֹיִם וְעַל גָּלֻיּוֹת מֵעַל צַוָּארֵנוּ"** - כִּי בִּכְלָלִיּוּת אָנוּ סוֹבְלִים מֵהַגּוֹיִם, וּבִפְרָטִיּוּת אָנוּ סוֹבְלִים מֵהָעֲרֶב־רַב. **"וְתוֹלִיכֵנוּ מְהֵרָה קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ"** - כִּי רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ יִגְאָלֵנוּ, וְכָל הַגַּעְגּוּעִים שֶׁלָּנוּ שֶׁתִּתְגַּלֶּה לָנוּ קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הֵם רַק עַל־יְדֵי אֲמוּנַת הַיִּחוּד, כִּי אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שַׁיֶּכֶת רַק לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְלֹא לַגּוֹיִם, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן לֹא לָעֲרֶב־רַב, אֲשֶׁר עוֹקְרִין אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה מִנִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל; כִּי (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן ז): 'אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וֶאֱמוּנָה תְּלוּיוֹת זוֹ בָּזוֹ'; וְדַיְקָא שָׁם זוֹכִים לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻקֶּקֶת. וְזֶה שֶׁקָּדַם קְרִיאַת־שְׁמַע, שֶׁהִיא אֲמוּנַת הַיִּחוּד, אָנוּ מְבַקְּשִׁים וּמִתְגַּעְגְּעִים לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִים לֶאֱמוּנָה (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן קנה);

וּכְשֶׁאוֹמְרִים: **"כִּי אֵל פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת אָתָּה"**, צְרִיכִים לְכַוֵּן אֲשֶׁר כָּל הַיְשׁוּעוֹת נִמְצָאוֹת רַק אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, וְרַק הוּא יִתְבָּרַךְ יָכוֹל לְהוֹשִׁיעַ וְלֹא בָּשָׂר וָדָם. **"אֵ֭ל פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת"** - רָאשֵׁי־תֵבוֹת הַשֵּׁם אַ־פ־י, שֶׁם הַפְּרָטָנְסָה: פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ", כִּי עַל־יְדֵי שֶׁחוֹתֵךְ אַפּוֹ מֵהַכַּעַס, וְזוֹכֶה לַאֲרִיכַת אַפַּיִם,

פּוֹעַל יְשׁוּעוֹת אָתָּה, וּבָנוּ בָחַרְתָּ מִכָּל־עָם וְלָשׁוֹן, וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל בְּאֶמֶת לְהוֹדוֹת לָךְ וּלְיַחֶדְךָ, לְיִרְאָה וּלְאַהֲבָה אֶת־שְׁמֶךָ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה:

עת רצון

נִמְשֶׁכֶת עָלָיו פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן סח); **"וּבָנוּ בָחַרְתָּ מִכָּל עָם וְלָשׁוֹן"**. וּצְרִיכִים לְחַקֵּק בְּדַעְתּוֹ הֵיטֵב, שֶׁעַם־יִשְׂרָאֵל הֵם הָעָם הַנִּבְחָר, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים, וְזֶה מֵעִקְּרֵי הָאֱמוּנָה, וְאֵין לָנוּ שׁוּם שַׂיָּכוּת אֶל הַגּוֹיִים כְּלָל, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ בָּחַר בָּנוּ, וְאַנַחְנוּ בָּחַרְנוּ בּוֹ, וְכַמּוּבָא (זֹהַר, שְׁמוֹת כ:): 'רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח (שִׁיר־הַשִּׁירִים ב, טז): "דּוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים" - אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: אוֹי לָהֶם לַבְּרִיּוֹת שֶׁאֵינָם מַשְׂגִּיחִים וְאֵינָם יוֹדְעִים, בְּשָׁעָה שֶׁעָלָה בְּמַחֲשָׁבָה לְפָנָיו הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לִבְרֹא עוֹלָמוֹ - כָּל הָעוֹלָמוֹת עָלוּ בְּמַחֲשָׁבָה אַחַת, וּבְמַחֲשָׁבָה זוֹ נִבְרְאוּ כֻּלָּם, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תְּהִלִּים קד, כד): "כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ"; וּבְמַחֲשָׁבָה זוֹ שֶׁהִיא הַחָכְמָה נִבְרָא הָעוֹלָם־הַזֶּה וְהָעוֹלָם שֶׁל מַעְלָה, נָטָה יְמִינוֹ וּבָרָא הָעוֹלָם שֶׁלְּמַעְלָה, נָטָה שְׂמֹאלוֹ וּבָרָא הָעוֹלָם־הַזֶּה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יְשַׁעְיָה מח, יג): "אַף יָדִי יָסְדָה אֶרֶץ, וִימִינִי טִפְּחָה שָׁמָיִם"; קוֹרֵא אֲנִי אֲלֵיהֶם יַעַמְדוּ יַחְדָּו, וְכֻלָּם בָּרְגַע אֶחָד וּבְשָׁעָה אַחַת נִבְרְאוּ, וְעָשָׂה עוֹלָם־הַזֶּה כְּנֶגֶד הָעוֹלָם שֶׁל מַעְלָה, וְכָל מַה שֶּׁיֵּשׁ לְמַעְלָה - כְּדֻגְמָתוֹ לְמַטָּה, וְכָל מַה שֶּׁיֵּשׁ לְמַטָּה - כְּדֻגְמָתוֹ בַּיָּם, וְהַכֹּל אֶחָד, בָּרָא בָּעֶלְיוֹנִים הַמַּלְאָכִים, בָּרָא בָּעוֹלָם־הַזֶּה בְּנֵי־אָדָם, בָּרָא בַּיָּם לִוְיָתָן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שְׁמוֹת לו, יח): "לְחַבֵּר אֶת הָאֹהֶל לִהְיוֹת אֶחָד"; כְּתִיב בָּאָדָם (בְּרֵאשִׁית ט, ו): "כִּי בְצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם"; וּכְתִיב (תְּהִלִּים ח, ו): "וַתְּחַסְּרֵהוּ מְעַט מֵאֱלֹהִים"; אִי בְּנֵי נָשָׁא יַקִּירִין בְּעוֹבָדֵיהוֹן כָּל הַאי, וְאִנּוּן מִתְאַבְּדִין מַעֲפַר דְּבִירָא, בַּמָּה אָתְיַן לְשַׁאֲבָא מִנֵּיהּ, וּבָחַר בָּעֶלְיוֹנִים וּבָחַר בְּיִשְׂרָאֵל. לָעֶלְיוֹנִים לֹא קָרָא "בָּנִים", לַתַּחְתּוֹנִים קָרָא "בָּנִים". הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (דְּבָרִים יד, א): "בָּנִים אַתֶּם לַהֲוָ"ה אֱלֹהֵיכֶם"; הוּא קָרָא לָהֶם "בָּנִים", וְהֵם קָרְאוּ לוֹ "אָב", דִּכְתִיב (יְשַׁעְיָה סג, טז): "כִּי אַתָּה אָבִינוּ"; וּכְתִיב (שִׁיר־הַשִּׁירִים ב, טז): "דּוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ" - הוּא בָּחַר בִּי, וַאֲנִי בָּחַרְתִּי בּוֹ; "הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים" - הוּא "הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים", אַף־עַל־פִּי שֶׁהַקּוֹצִים סָבִיב לָהֶם, וְאֵין אַחַר יָכוֹל לִרְעוֹת בַּשּׁוֹשַׁנִּים כְּמוֹתוֹ'. **"הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה"** - סוֹפֵי־תֵבוֹת רלו, שֶׁהֵם שְׁמוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, שִׁעוּר קוֹמָתוֹ - ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, עִם הָאַרְבָּעָה כּוֹלְלִים; שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אוֹהֵב אֶת כָּל בַּר־יִשְׂרָאֵל, וּבָחַר בּוֹ

א. יְכַוֵּן לקיים מצות עשה דאורייתא של קריאת שמע של שחרית, ומצוַת יחוד השם.

ב. יִקְרָא ק"ש בְּכַוָּנָה בְּאֵימָה וָרֶתֶת וְזִיעַ, שֶׁיְכַוֵּן בְּשָׁעָה שֶׁהוּא קוֹרֵא אֶת שְׁמַע [כשאומר ה' אלהינו] לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, לִהְיוֹת נָהֳרָג עַל קִדּוּשׁ ה', שֶׁזֶּהוּ שֶׁאוֹמְרִים 'בְּכָל נַפְשְׁךָ' (מ"ב ס"א סק"ג). וּכְשֶׁאוֹמֵר "ה' אֶחָד" יְכַוֵּן לְהַאֲמִין שהשם ית' אֶחָד בְּלִי שִׁתּוּף.

ג. צָרִיךְ לְהַאֲרִיךְ בַּחי"ת שֶׁל אֶחָד כְּדֵי שֶׁיְּמַלִּיךְ הקב"ה בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, שֶׁלָּזֶה רוֹמְזִים הַחֲטוֹטָרוֹת שֶׁבָּאָמְצַע גַּג החי"ת, וְיַאֲרִיךְ בְּדָלֶ"ת שֶׁל אֶחָד שֶׁעִוּר שֶׁיַּחְשֹׁב שֶׁהַקב"ה יָחִיד בְּעוֹלָמוֹ וּמוֹשֵׁל בְּד' רוּחוֹת הָעוֹלָם (שו"ע ס"א).

ד. יפסיק מעט, ובעוד שעיניו מכוסות יאמר 'ברוך שם' וכו' בכוונה, שאם לא כיון בפשט הדברים לא יצא ידי חובה, וצריך לחזור מפסוק שמע (בא"ח ואדא יא) . ויתאר האדם לנפשו שהוא עומד בביהמ"ק, ושומע השם מפי הכה"ג ונופל על פניו בפישוט ידים ורגלים ואומר בשכמל"ו, ובאמירה זו מבטל האדם כל מהותו ומציאותו לקב"ה (עין תפלה).

עת רצון

לִהְיוֹת שׁוֹרֶה בּוֹ בְּקִבְיעוּת, אִם יִזְכֶּה לְטַהֵר וּלְקַדֵּשׁ אֶת עֵינָיו וְאָזְנָיו וְחָטְמוֹ וּפִיו (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן כא, אות ב), שֶׁהֵם כְּנֶגֶד שֵׁמוֹת אֵלּוּ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לִשְׁפֹּךְ אֶת נַפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בִּתְפִלָּה וּבִתְחִנָּה זוֹ, וְאִם הָיוּ בְּנֵי־אָדָם יוֹדְעִים מַעֲלַת הַתְּפִלָּה הַזּוֹ, וְאֶל מַה יְכוֹלִים לִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ עַל־יָדָהּ, הָיוּ מַאֲרִיכִים בָּהּ מְאֹד מְאֹד.

צָרִיךְ שֶׁתִּדַּע, אָהוּבִי, בְּנִי, אֲשֶׁר רַבֵּנוּ זַ"ל אָמַר (ספר־המדות, אהבה, סימן ד): 'כְּשֶׁתִּשְׁוּב בִּתְחִלָּה עַל עֲוֹנוֹתֶיךָ - תּוּכַל לָבוֹא לְאַהֲבַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ'; וְעַל־כֵּן בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה מִתְפַּלֵּל שֶׁתִּכָּנֵס בְּךָ "אַהֲבָה רַבָּה", "אַהֲבַת עוֹלָם", אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ, תִּשְׁתַּדֵּל לְשׁוּב עַכְשָׁו בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית, וְתוֹרִיד דְּמָעוֹת כַּמַּיִם עַל כָּל מַה שֶׁעָשִׂיתָ עַד עַכְשָׁו, וּתְקַבֵּל עַל עַצְמְךָ לֹא לַעֲשׂוֹת עוֹד אֶת הָרָע, וְאָז תִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ לְדְבֵקוּת אֱמֶת, וְתֹאהַב אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (שם, סימן ג): 'עַל־יְדֵי אַהֲבַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ - נִשְׁמָר הַנֶּפֶשׁ מִכָּל פְּגָעִים רָעִים'; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְאַהֲבַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ.

עִנְיַן קְרִיאַת־שְׁמַע

צָרִיךְ שֶׁתִּדַּע, אָהוּבִי, בְּנִי, כִּי עִכְּשָׁו בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר קְרִיאַת־שְׁמַע, אַתָּה מְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה, וְאִם תְּכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, תַּעֲשֶׂה יִחוּד גָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְתָמְשֵׁךְ עָלֶיךָ רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאַת הַגּוּף, וְיִמָּחֲלוּ לְךָ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ, כִּי מַעֲלַת הַזּוֹכֶה לוֹמַר

קְרִיאַת־שְׁמַע - עוֹלֶה עַל הַכֹּל, וּבָזֶה תְּלוּיָה כָּל הַיַּהֲדוּת, שֶׁיְּכֻוָּה לְיַחֵד אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בָּעוֹלָם, וְרַק בְּשִׁבְיל זוֹ הַתַּכְלִית הָאָדָם נִבְרָא. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ו.): 'אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְיִשְׂרָאֵל: 'אַתֶּם עֲשִׂיתוּנִי חֲטִיבָה אַחַת בָּעוֹלָם, וַאֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶתְכֶם חֲטִיבָה אַחַת בָּעוֹלָם'; 'אַתֶּם עֲשִׂיתוּנִי חֲטִיבָה אַחַת בָּעוֹלָם' - שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים ו, ד): "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָ"ה אֱלֹהֵינוּ, יְהוָ"ה אֶחָד"; 'וַאֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶתְכֶם חֲטִיבָה אַחַת בָּעוֹלָם' - שֶׁנֶּאֱמַר (דִּבְרֵי הַיָּמִים א יז, כא): "וּמִי כְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ"'; כִּי בְּשָׁעָה שֶׁאָדָם אוֹמֵר קְרִיאַת־שְׁמַע, בָּזֶה הוּא מַמְלִיךְ עַל עַצְמוֹ וְעַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, יְחוּד יְהוָ"ה בָּרוּךְ־הוּא, וּכְשֶׁאוֹמֵר: **"שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָ"ה אֱלֹקֵינוּ יְהוָ"ה אֶחָד"**, וְהוּא מְכַוֵּן לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הָאוֹר אֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה יְחוּדָא עִלָּאָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים, וּכְשֶׁאוֹמֵר: **"בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד"**, וּמְכַוֵּן אֵיךְ שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ הוּא אֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וּמְלֻבָּשׁ בַּלְּבוּשׁ הַזֶּה אֲשֶׁר לְמַרְאֵה עֵינָיו, וְדוֹמֶם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר - הֵם לְבוּשׁ לְגַבֵּי הָאֵין־סוֹף, עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה יְחוּדָא תַּתָּאָה בְּכָל הַנִּבְרָאִים, הֵינוּ שֶׁמְּגַלֶּה שֶׁהַכֹּל לְכֹל אֱלְקוּת גָּמוּר. וְהֵיחוּד הַזֶּה יְחוּדָא עִלָּאָה וְיִחוּדָא תַּתָּאָה, צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל יוֹם וָיוֹם (לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן יא). וְזוֹ הַשָּׂגַת 'דְּרֵי מַעְלָה' וְ'דַּרְדֵּי מַטָּה', סוֹד: "אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ", שֶׁזֶּה יְחוּדָא עִלָּאָה, סוֹד: "מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ", שֶׁזֶּה יְחוּדָא תַּתָּאָה (לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ז); וְזֶה סוֹד רְמַ"ח תֵּבִין שֶׁבִּקְרִיאַת־שְׁמַע, כְּנֶגֶד רְמַ"ח מִצְווֹת עֲשֵׂה שֶׁבַּתּוֹרָה, כְּדֵי לְהַשִּׂיג וְלָדַעַת עַל־יְדֵם אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְזֶה עִקַּר הָרַחֲמָנוּת בָּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁאָדָם יְרַחֵם עַל עַצְמוֹ, וְיֵאִיר בְּדַעְתּוֹ, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלְקוּת גָּמוּר, וּכְשֶׁאָדָם מֵאִיר בְּדַעְתּוֹ הָאָרָה הַזֹּאת - אָז נִקְרָא: 'אָדָם'; כִּי זֶה עִקַּר הָרַחֲמָנוּת - לְהַכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה כְּלַל רְמַ"ח מִצְווֹת עֲשֵׂה שֶׁבַּתּוֹרָה, שֶׁכָּל מִצְוָה וּמִצְוָה הִיא צִנּוֹר הַמַּמְשִׁיךְ לָאָדָם אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּכְשֶׁמְּקַיְּמִים אֶת רְמַ"ח מִצְווֹת עֲשֵׂה - אָז נִקְרָאִים: 'אָדָם', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּמִדְבַּר יט, יד): "זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם"; כִּי אִם לָאו, חַס וְשָׁלוֹם, הוּא רַק 'חַיָּה' בִּדְמוּת 'אָדָם', כִּי 'אָדָם' הוּא מִלְּשׁוֹן (יְשַׁעְיָהוּ יד, יד): "אֶדַּמֶּה לְעֶלְיוֹן" - הֵינוּ שֶׁעִקַּר מִצְוַת קְרִיאַת־שְׁמַע הִיא דְּבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, לִהְיוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד.

וְזֶה עִקַּר הָרַחֲמָנוּת - לְהִשְׁתַּדֵּל שֶׁיִּהְיֶה הָעוֹלָם מְיֻשָּׁב מִבְּנֵי־אָדָם. וְעַל־כֵּן קְרִיאַת־שְׁמַע שֶׁהִיא הִתְגַּלּוּת אֱלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה עִקַּר הָרַחֲמָנוּת, עַל־כֵּן יֶשׁ בָּהּ רְמַ"ח תֵּבִין כְּנֶגֶד רְמַ"ח מִצְווֹת עֲשֵׂה, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד רְמַ"ח אֵבָרִים, וְעַל־כֵּן רַחַ"ם אוֹתִיּוֹת רְמַ"ח (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, קְרִיאַת־שְׁמַע, הֲלָכָה ג, אוֹת ד), כְּשֶׁאָדָם מְרַחֵם עַל עַצְמוֹ וְאוֹמֵר בְּכָל יוֹם קְרִיאַת־שְׁמַע - עַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ רְפוּאָה שְׁלֵמָה בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֵבָרָיו, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (זֹהַר־חָדָשׁ, אַחֲרֵי): 'כָּל אִינִישׁ דְּיִקְרֵי קְרִיאַת־שְׁמַע כַּדְקָא יָאוּת - כָּל תַּבָּה וְתַבָּה מַשְׁפִּיעַ בְּכָל אֵבָר וְאֵבָר דִּילֵיהּ'; וְלָכֵן צְרִיכִים לְדַקְדֵּק מְאֹד מְאֹד בְּאָמְרוֹ קְרִיאַת־

שְׁמַע, וְעַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ לְעַצְמוֹ רְפוּאָה שְׁלֵמָה, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת טוֹ): 'כָּל הַקּוֹרֵא קְרִיאַת־שְׁמַע וּמְדַקְדֵּק בְּאוֹתִיּוֹתֶיהָ - מְצַנְּנִין לוֹ גֵּיהִנּוֹם'; וְעִקַּר הַגֵּיהִנּוֹם הוּא כְּשֶׁבּוֹעֵר בּוֹ יֵצֶר־הָרָע שֶׁל נְאוּף, וְיֵצֶר־הָרָע שֶׁל כְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, וְעַל־כֵּן אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן לוֹ): כְּשֶׁמִּתְגַּבֵּר עַל הָאָדָם יֵצֶר־הָרָע שֶׁל נְאוּף וְיֵצֶר־הָרָע שֶׁל כְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, יֹאמַר: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָ"ה אֱלֹקֵינוּ, יְהוָ"ה אֶחָד" - "בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד"; בְּבְכִיָּה עֲצוּמָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְטַהֵר אֶת מֹחַ מַחֲשַׁבְתּוֹ, וְיִזְכֶּה לְצַיֵּר אֶת הָאוֹר לְטוֹבָה; וּבֶאֱמֶת צָרִיךְ כָּל בַּר־יִשְׂרָאֵל לִבְכּוֹת בְּכָל יוֹם אֵלּוּ יִתְבָּרַךְ בִּבְכִיּוֹת עֲצוּמוֹת בְּשָׁעָה שֶׁאוֹמֵר קְרִיאַת־שְׁמַע, כִּי אָז נַעֲשֶׂה יִחוּד בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וּכְשֶׁאֵין הָאָדָם זוֹכֶה, וּבִפְרָט כְּשֶׁחָטָא הַרְבֵּה בְּפֹגֶם־הַבְּרִית - הוֹצָאַת־זֶרַע־לְבַטָּלָה, זֶה גּוֹרֵם לוֹ שֶׁיַּעֲלוּ עַל לִבּוֹ קְשָׁיוֹת וּסְפֵקוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכֵן מִתְעַקֵּם לִבּוֹ בְּעִקְמוּמִיּוּת וְנִשְׁבָּר לְגַמְרֵי, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן כְּשֶׁנִּכְנָסִים בּוֹ קְשָׁיוֹת וּסְפֵקוֹת עַל צַדִּיקִים וִירֵאֵי הַשֵּׁם, וּמַתְחִיל לְדַבֵּר עֲלֵיהֶם כָּל דָּבָר אָסוּר, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה הוֹרֵס אֶת כָּל הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי כָּל זְמַן שֶׁאָדָם מְקָרֵב אֶל צַדִּיק אֲמִתִּי, הַדָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּדְבֵקוּת אֱמֶת, וּמְקַבֵּל אֶת דְּבָרָיו, אָז יֶשׁ לוֹ תִּקְוָה טוֹבָה לַחֲזֹר אֶל הָאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי עִקַּר הָאֱמוּנָה הָאֲמִתִּית, לִהְיוֹת בָּטֵל וּמְבֻטָּל לְאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְלָזֶה אֵין זוֹכִים אֶלָּא עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּת לְצַדִּיקִים, וְלִשְׁמֹעַ בְּקוֹלָם וּלְקַבֵּל אֶת עֲצָתָם (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן ז), וְדַיְקָא עַל־יָדָם בָּאִים אַחַר־כָּךְ לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכָּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ. אַךְ אִי אֶפְשָׁר לְשׁוּם אָדָם לְהַשִּׂיג וְלִתְפֹּס בְּדִבּוּרוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק אִם לֹא שֶׁתִּתְקַן תְּחִלָּה אוֹת בְּרִית־קֹדֶשׁ כָּרָאוּי (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן לוֹ); וְלִכְאוֹרָה, לֹא שָׁבַקְתְּ חַיִּי לְכָל בְּרִיָּה, כִּי אִם־כֵּן מַה יַּעֲשׂוּ הֲמוֹן־עַם שֶׁרֻבָּם אֵינָם בְּכְלַל תִּקּוּן הַבְּרִית בִּשְׁלֵמוּת, כִּי זְעִירִין אִנּוּן בְּכָל דּוֹר, שֶׁזּוֹכִין לְתִקּוּן הַבְּרִית בִּשְׁלֵמוּת, וְאִם־כֵּן זֶה שֶׁלֹּא זָכָה עֲדַיִן לְתִקּוּן הַבְּרִית, אִם־כֵּן, חַס וְשָׁלוֹם, אֲפָסָה תִּקְוָה, כִּי אֵינוֹ יָכוֹל לְקַבֵּל שׁוּם עֵצָה מֵהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, מֵאַחַר שֶׁהַמֹּחִין שֶׁלּוֹ אֵינָם מִתְקַנִּים מֵחֲמַת פְּגַם־הַבְּרִית שֶׁפָּגַם, וְאַדְרַבָּה! לֹא זָכָה - נַעֲשָׂה לוֹ סַם הַמָּוֶת, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי נִצְטַיֵּר אָצְלוֹ הָאוֹר בְּהִפּוּךְ, לְפִי פְּגַם הַכֵּלִים שֶׁל הַמֹּחִין שֶׁלּוֹ. וְאִם־כֵּן מַה יִּפְעַל בְּעֵסֶק הַתּוֹרָה?! וְכֵן אֲפִלּוּ כְּשֶׁיָּבוֹא לַצַּדִּיק וְהַצַּדִּיק יִגְלֶה לוֹ תּוֹרָה וּמוּסָר, מַה יוֹעִיל לוֹ, אַדְרַבָּה יוּכַל לְקַלְקֵל לוֹ יוֹתֵר, חַס וְשָׁלוֹם, מֵחֲמַת שֶׁתְּפִיסַת הַמֹּחִין שֶׁלּוֹ הִיא פְּגוּמָה עַל־יְדֵי פְּגַם־הַבְּרִית, וַאֲזַי אֵינוֹ יָכוֹל לִתְפֹּס דִּבּוּרוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק, רַק אַדְרַבָּה נִצְטַיֵּר אָצְלוֹ לְהֶפֶךְ. וְאִם־כֵּן נָפַל פִּיתָא בְּבִירָא, וּמָה הוֹעִילוּ חֲכָמִים בְּתַקָּנָתָן, שֶׁעוֹסְקִין כָּל יְמֵיהֶם לְתַקֵּן נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי הִתְגַּלּוּת תּוֹרָתָם הַקְּדוֹשָׁה. וְעִקַּר תִּקּוּן נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל הוּא לְהוֹצִיאָם מִפְּגַם־הַבְּרִית, שֶׁזֶּהוּ יְסוֹד כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ כַּיָּדוּעַ, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג רוּחָנִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֶלָּא כְּשֶׁזּוֹכִים לִמֹּחַ נְקִי וּמְזֻכָּךְ, שֶׁזֶּה זוֹכִים עַל־יְדֵי תִּקּוּן הַבְּרִית, וְאִם־כֵּן אַיִּךְ אֶפְשָׁר לְתַקֵּן עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה אֶת אוֹתָן שֶׁפָּגְמוּ בִּבְרִית־קֹדֶשׁ, מֵאַחַר שֶׁאֵין לָהֶם יְכֹלֶת לִתְפֹּשׂ דִּבּוּרוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק, אַדְרַבָּה

נִצְטַיֵּר אֶצְלָם אוֹר הַתּוֹרָה שֶׁל הַצַּדִּיק לְהֵפֶךְ,
חַס וְשָׁלוֹם, בִּבְחִינַת 'לֹא זָכָה'.

אַךְ בֶּאֱמֶת יֵשׁ בְּעִנְיָן זֶה דְּבָרִים גְּנוּזִים הָרְבֵּה, וְכַאֲשֶׁר הֵבַנּוּ מֵרַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה צָרִיךְ הַצַּדִּיק לִפְעָמִים לְהַלְבִּישׁ תּוֹרָתוֹ בְּסִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת וּבְשִׂיחוֹת חֻלִּין, וְלִפְעָמִים מַלְבִּישׁ זֹאת הַתּוֹרָה בְּתוֹרָה אַחֶרֶת וְכוּ', הַכֹּל בְּאֹפֶן שֶׁיּוּכְלוּ גַּם הַפְּגוּמִים לְקַבֵּל בְּדָרְךְ נִפְלָאָה הִתְגַּלּוּת הָעֲצוּת, אֵיךְ לִזְכּוֹת לְהִתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ מִמָּקוֹם שֶׁהֵם שָׁם. וְעִקַּר הָעֲצָה לְכָל זֶה, הָעִקָּר הוּא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהִיא בְּחִינַת: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל" וּ"בָרוּךְ שֵׁם", כִּי עַל־יְדֵי אֲמִירַת "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל" וּ"בָרוּךְ שֵׁם" - זוֹכִין לְהַנְצַל מֵהָרְהוּרֵי נַאוּף. נִמְצָא, שֶׁאֲמִירַת "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַוָי"ה אֱלֹקֵינוּ הַוָי"ה אֶחָד" - "בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד", הוּא סוֹד תִּקּוּן הַבְּרִית, שֶׁהוּא תִּקּוּן הַמֹּחִין, שֶׁהֵם הַכֵּלִים לְצַיֵּר הָאוֹר לְבָרְכָה, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהוּא "שְׁמַע" וּ"בָרוּךְ שֵׁם" שֶׁהֵם סוֹד תִּקּוּן הַבְּרִית, כִּי הָעִקָּר הוּא הָאֱמוּנָה; הֵן בִּכְלָלִיּוּת הַתּוֹרָה, צְרִיכִים לְהַאֲמִין שֶׁהַכֹּל נִתַּן לְמֹשֶׁה בְּהַר־סִינַי, וְהֵן בִּפְרָטִיּוּת בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, שֶׁצְּרִיכִין לְהִתְקָרֵב לַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, וְצָרִיךְ לְבַטֵּל דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי כְּאִלּוּ אֵין לוֹ שׁוּם דַּעַת עַצְמוֹ כְּלָל, וְיִסְתַּכֵּל רַק עַל הָאֱמֶת לַאֲמִתָּה, וְיִמְשִׁיךְ עַצְמוֹ רַק אֶל הָאֱמֶת שֶׁהִיא בְּחִינַת אֱמוּנָה, וְלֹא יִטְעֶה אֶת עַצְמוֹ, וְאָז בְּוַדַּאי יִזְכֶּה לְקַבֵּל עֲצוֹת קְדוֹשׁוֹת וְתִקּוּן גָּדוֹל מַהַצַּדִּיק וְתוֹרָתוֹ, אַף־עַל־פִּי שֶׁלֹּא תִּקֵּן בְּרִיתוֹ עֲדַיִן, וְאֵין הַמֹּחַ שֶׁלּוֹ בִּשְׁלֵמוּת, הָעִקָּר שֶׁיַּכִּיר אֶת מְקוֹמוֹ וְיֵדַע זֹאת בְּעַצְמוֹ, אֵיךְ הַמֹּחַ שֶׁלּוֹ אֵינוֹ מְתֻקָּן כָּרָאוּי מֵחֲמַת פְּגַם־הַבְּרִית שֶׁלּוֹ כְּפִי מַה שֶּׁיּוֹדֵעַ בְּנַפְשׁוֹ, וְעַל־כֵּן הוּא צָרִיךְ לְבַטֵּל דַּעַת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי, וּכְשֶׁבָּא אֶל הַצַּדִּיק - יַטֶּה דַּעְתּוֹ רַק עַל הָאֱמֶת לַאֲמִתָּה, וְכֵן כְּשֶׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה - יְבַטֵּל בְּכָל פַּעַם אֶת הָעֲרְמוּמִיּוּת שֶׁנִּכְנְסָה בְּתוֹכוֹ, וִיבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שֶׁיְּגַלֶּה לוֹ נְקֻדַּת הָאֱמֶת בְּכָל פַּעַם, שֶׁיֵּדַע תָּמִיד בְּכָל עֵת אֵיךְ לְהִתְנַהֵג בֶּאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ. וְאִם תָּבוֹא עַל דַּעְתּוֹ אֵיזוֹ קֻשְׁיָה עַל הַצַּדִּיק אוֹ עַל הַתּוֹרָה אוֹ עַל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, יְבַטֵּל דַּעְתּוֹ וְיֹאמַר בְּלִבּוֹ: 'מִי אֲנִי וּמַה דַּעְתִּי וְחָכְמָתִי שֶׁיִּהְיֶה קֻשְׁיָה לִי אֵיזוֹ קֻשְׁיָה עַל הַשֵּׂכֶל בְּדַעַת, כִּי הֲלֹא אֲנִי יוֹדֵעַ בְּעַצְמִי שֶׁדַּעְתִּי עֲכוּרָה וּפְגוּמָה מְאֹד עַל־יְדֵי פְּגַם־הַבְּרִית - הוֹצָאַת־זֶרַע־לְבַטָּלָה, שֶׁלֹּא זָכִיתִי עֲדַיִן לְתַקֵּן'; וִיבַטֵּל דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי, וְיִסְמֹךְ עַצְמוֹ רַק עַל הָאֱמוּנָה, וְיִמְסֹר לִבּוֹ לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וּלְצַדִּיקֵי אֱמֶת וּלְתוֹרָתָם הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁיּוֹלִיכוּ אוֹתוֹ בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת כִּרְצוֹנָם, וְאָז יִזְכֶּה שֶׁתָּאִיר לוֹ הָאֱמֶת בְּכָל עֵת, וְיִזְכֶּה בָּהֶם וּבְתוֹרָתָם הָאֱמִתִּית, וְאָז עַל־יְדֵי תֹּקֶף הָאֱמוּנָה שֶׁלּוֹ - עַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה נִכְלָל בָּהֶם, וְיִצְטַיֵּר אֶצְלוֹ הָאוֹר לְבָרְכָה מִלְמַעְלָה, עַד שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְקַלְקֵל לְמַטָּה, חַס וְשָׁלוֹם, עַל־יְדֵי פְּגַם כְּלֵי הַמֹּחִין שֶׁלּוֹ, וְאָז לֹא דַּי שֶׁאֵין נִצְטַיֵּר הָאוֹר לְמַטָּה, לְהֵפֶךְ, חַס וְשָׁלוֹם, עַל־יְדֵי פְּגַם כְּלֵי הַמֹּחִין שֶׁלּוֹ, עַל־יְדֵי פְּגַם־הַבְּרִית, אֶלָּא אַדְרַבָּה! עַל־יְדֵי שֶׁמַּמְשִׁיךְ הָאוֹר מְצַיֵּר מִלְמַעְלָה בִּבְחִינַת בְּרָכָה, אֲזַי זֶה הָאוֹר הַמְצַיֵּר מִלְמַעְלָה יִהְיֶה רַק בִּבְרָכָה, וְזֶה יִהְיֶה מְבָרֵר וּמְתַקֵּן וּמְזַכֵּךְ הַכֵּלִים שֶׁלּוֹ, דְּהַיְנוּ הַמֹּחִין, וְיִזְכֶּה עַל־יְדֵי־זֶה לְתִקּוּן הַבְּרִית

(לקוטי־הלכות, קריאת־שמע, הלכה ד).

וְלָכֵן רְאֵה, אֱהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לְכֵן פְּרוֹשׁ הַמִּלּוֹת בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר קְרִיאַת־שְׁמַע, וּתְבַטֵּל אֶת עַצְמְךָ לְגָמְרֵי אֲלֵיהֶן יִתְבָּרַךְ, וְתִהְיֶה מוּכָן וּמְזֻמָּן לִהְיוֹת מוֹסֵר אֶת נַפְשְׁךָ אֲלֵיהֶן יִתְבָּרַךְ בְּתָמִימוּת וּבְפִשְׁיטוּת גְּמוּרָה, עַד שֶׁתִּהְיֶה בְּעֵינֶיךָ בָּטֵל וּמְבֻטָּל, וְכָבָר לֹא תִּרְצֶה שׁוּם דָּבָר, רַק אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְזוֹ שְׁלֵמוּת הַיִּחוּד וְקַבָּלַת עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם בֶּאֱמֶת, וְתִזְכֶּה לְבַטֵּל מִמְּךָ אֶת כָּל הַמְּדוֹת וְהַתַּאֲוֹת רָעוֹת, עַד שֶׁתִּתְהֶיֶה מְזֻכָּךְ לְגָמְרֵי; כִּי הַקּוֹרֵא קְרִיאַת־שְׁמַע עִם לֵב אֱמֶת - נִכְלָל לְגָמְרֵי בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, וַיִּקְרָא, פָּרָשָׁה ד, סִימָן ח): 'תָּבוֹא הַנֶּפֶשׁ שֶׁהִיא יְחִידָה בְּגוּף, וּתְקַלֵּס לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁהוּא יָחִיד בְּעוֹלָמוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים ו, ד): "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, הַוְיָ"ה אֱלֹקֵינוּ, הַוְיָ"ה אֶחָד"'; וְאֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ מְאד יָקָר בְּשָׁעָה שֶׁעֹם־יִשְׂרָאֵל מְיַחֲדִים בְּיַחַד שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (מִדְרַשׁ־רַבָּה, שִׁיר־הַשִּׁירִים, פָּרָשָׁה ח, סִימָן טו): 'כְּשֶׁיִּשְׂרָאֵל נִכְנָסִין לְבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וְקוֹרִין קְרִיאַת־שְׁמַע בְּכַוָּנוּן הַדַּעַת בְּקוֹל אֶחָד, בְּדַעָה וּבְטַעַם אֶחָד - הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אוֹמֵר לָהֶם (שִׁיר־הַשִּׁירִים ח, יג): "הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים" - 'אֲנִי וּפָמַלְיָה שֶׁלִּי מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ'; אֲבָל כְּשֶׁיִּשְׂרָאֵל קוֹרִין קְרִיאַת־שְׁמַע בְּטָרוּף הַדַּעַת - זֶה מַקְדִּים וְזֶה מְאַחֵר, וְאֵינָם מְכַוְּנִים דַּעְתָּם בִּקְרִיאַת־שְׁמַע, רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ צוֹוַחַת (שִׁיר־הַשִּׁירִים ח, יד): "בְּרַח דּוֹדִי"'.

וְאִם הָיִית יוֹדֵעַ, אֲהוּבִי, בְּנִי, אֵיזֶה יִחוּד עֶלְיוֹן נַעֲשֶׂה עַכְשָׁו בְּכָל הָעוֹלָמוֹת בְּשָׁעָה שֶׁבַּר־יִשְׂרָאֵל מוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ כָּל הָאַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית־דִּין בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְצַיֵּר בְּדַעְתּוֹ כְּאִלּוּ רוֹצִים לְהַעֲבִירוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, עַל דָּתוֹ, וְאִם לֹא יְחַפֵּץ - יְקַבֵּל כָּל הָעֲנָשִׁים קָשִׁים וּמָרִים בָּעוֹלָם: 'סְקִילָה', 'שְׂרֵפָה', 'הֶרֶג, 'חֶנֶק', וְיַרְגִּישׁ בְּתַשׁוּקָה עֲצוּמָה בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ אֵיךְ שֶׁסּוֹקְלִים וְשׂוֹרְפִים וְהוֹרְגִים וְחוֹנְקִים אוֹתוֹ מַמָּשׁ, וְהוּא אֵינוֹ מַכְנִיעַ אֶת עַצְמוֹ אֲלֵיהֶם כְּלָל, אֶלָּא נִשְׁאָר חָזָק בְּנַקְדַּת יַהֲדוּתוֹ, בּוֹ בָּרֵגַע עוֹשֶׂה יִחוּד וְזִוּוג בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְנוֹתֵן כֹּחַ וְחִיּוּת וְשֶׁפַע לְהַחַיּוֹת אֶת כָּל הַבְּרִיאָה, כִּי אֵין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם אֶלָּא בִּזְכוּת זֶה שֶׁמּוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּעֵת אֲמִירַת פְּסוּקֵי הַיִּחוּד, כַּמּוּבָא (זֹהַר, צו לג): 'וְכַד נָפִיק נְשָׁמָתֵיהּ הוּא יָהֲוֵי מִתְכַּוֵּן לְגָמֹר אֶת הַשֵּׁם "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל" וּ"בָרוּךְ שֵׁם", לְקָרְבָא נְשָׁמָתֵיהּ קָרְבָּנָא לְשֵׁם הַוְיָ"ה, וְצָרִיךְ לְמִתְוַדָּה לְקָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא לְקַבְּלָא לְקָרְבָא ה' בְּשִׁמֵיהּ דְּאָכֵיל וְשַׁצֵּי, וּלְאַחְזָרָא בִּתְיוּבְתָּא לְגַבֵּי יה"ו, אֲהֵי"ה כְּחִשְׁבַּן מ"ב, דַּאדנ"י קָרֵינָא לֵהּ דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא. וְיִכַּוֵּן בְּשָׁמָא מְפָרָשׁ דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א בְּלָב אֶחָד, וּבִיהּ יְפוּק רוּחֵיהּ בְּנַפְשׁ דִּילֵיהּ מְקַבֵּל עֲלַיהּ מִיתָה וְיִסּוּרִין, וּבִנְשָׁמָתָא מוֹדֶה בְּכַמָּה וּדְוִיִּין וּמִתְחָרֵט. בְּנַפְשׁ מְקַבֵּל עֲלַיהּ מִיתָה שְׁחִיטָה, שְׂרֵפָה, וְאִי צָרִיךְ אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית־דִּין דְּאִינּוּן: סְקִילָה, שְׂרֵפָה, הֶרֶג וְחֶנֶק, מְקַבֵּל לֵהּ מֵאדנ"י בְּנַפְשׁ דִּילֵהּ, וּבִנְשָׁמָתֵיהּ מוֹדֶה בְּכַמָּה וּדְוִיִּין וְחוֹזֵר בִּתְיוּבְתָּא לְגַבֵּי אֲהֵי"ה, דְּאָחִיד בִּתְרִין שְׁמָהָן הַוְיָ"ה הָוְיָ"ה בְּמַחֲשַׁבְתֵּיהּ יָכֵין לְאַפָּקָא וּדוּי וְקַבָּלַת מִיתָה עֲלַיהּ בְּלֵב אֶחָד דְּאִיהוּ שְׁמָא מְפָרָשׁ כְּגַוָּנָא דָּא יו"ד ה"א וא"ו ה"א' וְכוּ', עַיֵּן שָׁם. וְאָמְרוּ (זֹהַר, בְּלָק קצה:): 'לְשַׁוָּאָה גָּרְמֵיהּ גּוֹ אִנּוּן דְּמָסְרֵי נַפְשַׁיְהוּ עַל קְדֻשַּׁת שְׁמֵיהּ, הֵינוּ

בְּיִחוּדָא דְּ"שְׁמַע יִשְׂרָאֵל" דִּכְלָל מָאן דְּשַׁוִּי הָכִי רְעוּתֵיהּ בְּהַאי קְרָא - אִתְחָשִׁיב לֵהּ כְּאִלּוּ מְסַר נַפְשֵׁיהּ עַל קִדּוּשַׁת שְׁמֵיהּ; וְאָמְרוּ (זֹהַר, חַיֵּי־שָׂרָה קכד:): 'כָּל הַמְכַוֵּן לִבּוֹ בְּהַאי פְּסוּקָא כְּדֵי לִמְסֹר נַפְשׁוֹ עַל קִדּוּשַׁת שְׁמוֹ - מַעֲלָה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ נֶהֱרָג בְּכָל יוֹם עָלָיו, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (תְּהִלִּים מד, כג): "כִּי עָלֶיךָ הוֹרַגְנוּ כָּל הַיּוֹם"; אָמַר רַב נַחְמָן: כָּל הַמּוֹסֵר נַפְשׁוֹ בְּהַאי פְּסוּקָא - נוֹחֵל אַרְבַּע מֵאוֹת עוֹלָמוֹת לָעוֹלָם־הַבָּא'; וְאָמְרוּ (זֹהַר, בְּרֵאשִׁית יב.): 'פְּקוּדָא תְּלִיתָאָה: לְמִנְדַּע דְּאִית אֱלָהָא רַבְרְבָא וְשַׁלִּיטָא בְּעָלְמָא, וּלְיַחֲדָא לֵהּ בְּכָל יוֹמָא יְחוּדָא כְּדְקָא יָאוּת, בְּאִנּוּן שִׁית סִטְרִין עִלָּאִין, וּלְמֶעְבַּד לוֹן יְחוּדָא חָדָא בְּשִׁית תֵּבִין דְּ"שְׁמַע יִשְׂרָאֵל", וּלְכַוָּנָא רְעוּתָא לְעִלָּא בַּהֲדַיְיהוּ, וְעַל דָּא אָחָד אִצְטְרִיךְ לְאַרְכָּא לֵהּ בְּשִׁית תֵּבִין, וְדָא הוּא דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית א, ט): "יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד"; יִתְכַּנְּשׁוּן דְּרָגִין דִּתְחוֹת שְׁמַיָּא לְאִתְאַחֲדָא בֵּיהּ לְמֶהֱוֵי בְּשִׁלִימוּ לְשִׁית סִטְרִין כְּדְקָא יָאוּת, וְעִם כָּל דָּא בְּהַהוּא יְחוּדָא אִצְטְרִיךְ לְקַשְׁרָא בֵּיהּ יְרֵאָה, דְּאִצְטְרִיךְ לְאַרְכָּא בְּדָלֶ"ת דְּאֶחָד, דְּדָלֶ"ת דְּאֶחָד גְּדוֹלָה, וְהֵינוּ דִּכְתִיב (שָׁם): "וְתֹרָאָה הַיְבָשָׁה"; דְּתִתְחַזֵּי וְתִתְקַשַּׁר דָּלֶ"ת דְּאִיהִי יַבָּשָׁה בְּהַהוּא יְחוּדָא, וּלְבָתַר דְּאִתְקַשְׁרַת תַּמָּן לְעִלָּא, אִיצְטְרִיךְ לְקַשְׁרָא לֵהּ לְתַתָּא בְּאֶכְלוּסָהָא בְּשִׁית סִטְרִין אֲחָרָנִין דִּלְתַתָּא: "בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד", דְּאִית בֵּיהּ שִׁית תֵּבִין אֲחָרָנִין דְּיִחוּדָא, כְּדֵין מַה דַּהֲוֹת יַבָּשָׁה אִתְעֲבִידַת אֲרָץ, לְמֶעְבַּד פֵּירִין וְאִיבִין וּלְנַטְעָא אִילָנִין, וְהֵינוּ דִּכְתִיב (שָׁם, י): "וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיַּבָּשָׁה אֶרֶץ", בְּהַהוּא יְחוּד דִּלְתַתָּא, אַרְעָא רַעֲוָא שְׁלִים כְּדְקָא יָאוּת, וְעַל דָּא "כִּי טוֹב", "כִּי טוֹב" - תְּרֵי זִמְנֵי, חַד יְחוּדָא עִלָּאָה, וְחַד יְחוּדָא תַּתָּאָה, כְּיָון דְּאִתְאַחִיד בִּתְרִין סִטְרִין, מִכָּאן וּלְהַלְאָה: "תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא", אִתְתַּקְנַת לְמֶעְבַּד פֵּירִין וְאִיבִין כְּדְקָא יָאוּת'; כִּי עַל־יְדֵי שֶׁהָאָדָם מְיַחֵד שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם, וּמוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ בִּשְׁבִילוֹ יִתְבָּרַךְ בָּעֵת אֲמִירַת "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, הַוְיָ"ה אֱלֹקֵינוּ, הַוְיָ"ה אֶחָד" - "בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד" - עַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וּמְחַיֶּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה, וְכָל הָעוֹלָם עוֹמֵד רַק בִּשְׁבִילוֹ. וְזֶה כְּלַל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וְהַמִּצְווֹת הַכְּלוּלוֹת בֶּאֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קיט, פו): "כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה"; וְעַל־כֵּן מִי שֶׁמּוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ בְּעֵת אֲמִירַת קְרִיאַת־שְׁמַע, וּמְכַוֵּן לִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם - הוּא מְחַיֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְהוּא חָשׁוּב כְּאִלּוּ לוֹמֵד כָּל הַיּוֹם. וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ שׁוֹחַר־טוֹב, תְּהִלִּים א): 'כָּל מִי שֶׁקּוֹרֵא קְרִיאַת־שְׁמַע שַׁחֲרִית וְעַרְבִית - מַעֲלָה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ יָגַע בַּתּוֹרָה יוֹמָם וָלָיְלָה'; וְאָמְרוּ (מְנָחוֹת צט:): 'אֲפִלּוּ לֹא קָרָא אָדָם אֶלָּא קְרִיאַת־שְׁמַע שַׁחֲרִית וְעַרְבִית - קִיֵּם: "לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעֲךָ"'; וְאָמְרוּ (יַלְקוּט וְאֶתְחַנַּן, רְמֵז תתלה): 'אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: יִשְׂרָאֵל לְשֶׁעָבַר הֱיִיתֶם מַקְרִיבִים לִי שְׁתֵּי פָּעָמִים בַּיּוֹם, גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנַי שֶׁבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ עָתִיד לְהֶחָרֵב, וּמִכָּאן וָאֵילָךְ אִי אַתֶּם יְכוֹלִים לְהַקְרִיב קָרְבָּנוֹת, אֶלָּא מְבַקֵּשׁ אֲנִי תְּמוּרָתְכֶם: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל" בְּבֹקֶר, "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל" בָּעֶרֶב, וְעוֹלָה לְפָנַי יוֹתֵר מִכָּל הַקָּרְבָּנוֹת".

עַמֹּד וּרְאֵה וְהִתְבּוֹנֵן, אָהוּבִי, בְּנִי, מַה זֶּה לוֹמַר בְּכָל יוֹם קְרִיאַת־שְׁמַע בְּכַוָּנָה, שֶׁיֵּחָשֵׁב אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ כְּאִלּוּ עָסַק בַּתּוֹרָה. וְאָמְרוּ (תְּנָא־דְבֵי־אֵלִיָּהוּ רַבָּה, פֶּרֶק ב): 'אֲפִלּוּ אֵין בְּיָדוֹ שֶׁל אָדָם לֹא מִקְרָא וְלֹא מִשְׁנָה, אֶלָּא מַשְׁכִּים וּמַעֲרִיב לְבֵית־הַכְּנֶסֶת וּלְבֵית־הַמִּדְרָשׁ, וְקוֹרֵא קְרִיאַת־שְׁמַע בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל - שֶׁכָּרוֹ מְנַח לְפָנָיו, וּבִלְבַד שֶׁיְּהֵא שָׁמוּר מִן הָעֲבֵרָה'; אַשְׁרֵי הָאָדָם שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם כְּלָל, אֶלָּא בְּכָל יוֹם וְשָׁעָה שֶׁאוֹמֵר קְרִיאַת־שְׁמַע, הוּא מוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּדִבְקוּת אֱמֶת וּבִתְשׁוּקָה עֲצוּמָה, שֶׁאָז יַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְיִזְכֶּה לִרְפוּאָה שְׁלֵמָה בְּרַמַּ"ח אֵבָרָיו. וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (תַּנְחוּמָא קְדוֹשִׁים, ו): 'לֹא תְהֵא קְרִיאַת־שְׁמַע קַלָּה בְּעֵינֶיךָ, מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בָּהּ רַמַּ"ח תֵּבוֹת, כְּמִנְיַן אֵבָרִים שֶׁבָּאָדָם - אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: 'אִם שָׁמַרְתָּ אֶת שֶׁלִּי - לִקְרוֹת קְרִיאַת־שְׁמַע כְּתִקּוּנָהּ, אֲנִי אֶשְׁמֹר אֶת שֶׁלְּךָ". וְאָמְרוּ (מְכִילְתָא, בְּשַׁלַּח): יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָ"ה אֱלֹקֵינוּ יְהוָ"ה אֶחָד", וְרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ צוֹוַחַת (דִּבְרִים לג, כט): "אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ"'; וְהָעִקָּר רְאֵה, אָהוּבִי, בְּנִי, לְהִזָּהֵר מְאֹד לֹא לַעֲבֹר אֶת זְמַן קְרִיאַת־שְׁמַע, כִּי הִיא מִצְוַת עֲשֵׂה דְּאוֹרַיְתָא לוֹמַר קְרִיאַת־שְׁמַע בָּעֶרֶב וּבַבֹּקֶר, בִּזְמַנּוֹ דַּיְקָא, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, קֹהֶלֶת, פָּרָשָׁה ד, סִימָן יח): 'חֲבִיבָה קְרִיאַת־שְׁמַע בְּעוֹנָתָהּ מֵאֶלֶף עוֹלוֹת שֶׁהַכְּסִיל זוֹבֵחַ'; וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד לֹא לַעֲבֹר אֶת זְמַן קְרִיאַת־שְׁמַע, לֹא בַּבֹּקֶר וְלֹא בָּעֶרֶב, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁקּוֹרֵא קְרִיאַת־שְׁמַע וּבִזְמַנָּהּ, יַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ מֹחִין עִלָּאִין, וְיִגְרֶם יִחוּד בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וּבָרֶגַע שֶׁאָדָם מְבַטֵּל, חַס וְשָׁלוֹם, מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל קְרִיאַת־שְׁמַע, אוֹ שֶׁאֵינוֹ קוֹרֵאהּ בִּזְמַנָּהּ, עָלָיו אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת כו.): "מֻעָּוֹת לֹא יוּכַל לִתָּקֵן" (קֹהֶלֶת א, טו) - 'זֶה שֶׁבִּטֵּל קְרִיאַת־שְׁמַע שֶׁל עַרְבִית וּקְרִיאַת־שְׁמַע שֶׁל שַׁחֲרִית'; וְעַל־כֵּן רְאֵה לְבָנִי מְאֹד בְּאָמְרְךָ קְרִיאַת־שְׁמַע בָּעֶרֶב וּבַבֹּקֶר, שֶׁיְּהֵא בִּזְמַנּוֹ דַּיְקָא, וְתִמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ בַּעֲבוּר זֶה, כִּי רַבִּים חֲלָלִים הִפִּילוּ אֵלּוּ שֶׁאֵינָם נִזְהָרִים לוֹמַר קְרִיאַת־שְׁמַע בִּזְמַנָּהּ, וְגָרְמוּ לְעַצְמָם רָעוֹת וְצָרוֹת רַבּוֹת, וּבָאוּ עֲלֵיהֶם בִּלְבוּלִים וְעֵרְבוּבֵי הַדַּעַת וַחֲלָאִים רַבִּים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְהַכֹּל מִפְּנֵי שֶׁאֵינָם נִזְהָרִים לְדַקְדֵּק בִּזְמַן קְרִיאַת־שְׁמַע, לֹא־כֵן מִי שֶׁנִּזְהָר לוֹמַר קְרִיאַת־שְׁמַע בִּזְמַנָּהּ, יִתְבָּרַךְ מִמְּעוֹן הַבְּרָכוֹת, וְיָמְשֵׁךְ עָלָיו אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ; אַשְׁרֵי לוֹ בָּזֶה וְאַשְׁרֵי לוֹ בַּבָּא!

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי, אֲשֶׁר עַל אֲמִירַת קְרִיאַת־שְׁמַע, אֵין הַמּוֹחַ יָכוֹל לְהָכִיל אֶת הַכַּוָּנוֹת וְהַסּוֹדוֹת וְהַיִּחוּדִים שֶׁיֵּשׁ לְכַוֵּן בָּהֶם, כִּי מִצְוַת קְרִיאַת־שְׁמַע הִיא גִּלּוּי אֱלֹקוּת, יְחוּד הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וּמַמְשָׁכַת הַמּוֹחִין, וְאַף שֶׁכְּבָר נִדְפַּס בְּשַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת וּבְפִרְי־עֵץ־חַיִּים וּבַסִּדּוּרִים כַּוָּנוֹת וְיִחוּדִים, עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר הֵם רַק כְּמָחוֹי בְּמָחוֹג, אֲבָל לֹא יְכִילֻהוּ הָרָעְיוֹן לְהַגִּיעַ עַד סוֹף הַכַּוָּנוֹת, וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּשְׁלִיךְ שִׂכְלוֹ וְחָכְמָתוֹ וְאוֹמְרוֹ כְּיֶלֶד קָטָן בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת, וּמְדַבֵּק עַצְמוֹ בְּפֵרוּשׁ הַמִּלּוֹת מִלָּה בְּמִלָּה. וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת טו.): 'כָּל הַקּוֹרֵא קְרִיאַת־שְׁמַע וּמְדַקְדֵּק בְּאוֹתִיּוֹתֶיהָ - מְצַנְּנִין לוֹ גֵּיהִנּוֹם'; וְאָמְרוּ (מְגִלָּה כ.): 'הַקּוֹרֵא אֶת שְׁמַע - צָרִיךְ

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, יְהוָה אֶחָד:

בלחש: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, לְעוֹלָם וָעֶד:

עת רצון

לְהַשְׁמִיעַ לְאָזְנוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל" - הַשְׁמַע לְאָזְנֶיךָ מַה שֶּׁאַתָּה מוֹצִיא מִפִּיךָ; וְעַל־כֵּן נוֹהֲגִין לְאָמְרוֹ בְּקוֹל וּבְיַחַד, מִלָּה בְּמִלָּה, בְּחִתּוּךְ הַדִּבּוּר בָּרוּר, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנְחוּמָא קְדוֹשִׁים, ו): 'לֹא תְּהֵא קְרִיאַת־שְׁמַע קַלָּה בְּעֵינֶיךָ, מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בָּהּ רְמַ"ח תֵּבוֹת כְּמִנְיַן אֵבָרִים שֶׁבָּאָדָם - אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: 'אִם שָׁמַרְתָּ אֶת שֶׁלִּי לִקְרוֹת קְרִיאַת־שְׁמַע כְּתִקּוּנָהּ - אֲנִי אֶשְׁמֹר אֶת שֶׁלְּךָ". וְאָמְרוּ (הַר־חַדָּשׁ, אַחֲרֵי): 'כָּל אִינִישׁ דְּיִקְרֵי קְרִיאַת־שְׁמַע כִּדְקָא יָאוּת - כָּל תְּבָה וְתֵבָה מַשְׁפֵּיעַ בְּאֵבָר דִּילֵיהּ'; וְעַל־כֵּן אִם תֹּאמַר מִלָּה בְּמִלָּה וּתְדַקְדֵּק בַּאֲמִירַת כָּל תֵּבָה, עַל־יְדֵי־זֶה תְּמַשֵּׁךְ רְפוּאָה וְאוֹר וְזִיו וְחִיּוּת עַל הָאֵבָר שֶׁהִיא כְּנֶגֶד אוֹתָהּ תֵּבָה שֶׁבִּקְרִיאַת־שְׁמַע; וּרְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי, לֹא לְזִלְזֵל בָּזֶה, כִּי הָאָדָם מְחַפֵּשׂ תְּרוּפוֹת עַל רְמַ"ח אֵבָרָיו, וּבְכָל יוֹם יֵשׁ לְפָנָיו אוֹרוֹת צַחֲצָחוֹת לְהָאִיר עַל כָּל אֵבָר, וּלְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ רְפוּאָה, וְהָאָדָם מְזַלְזֵל בָּהֶם. וְלָכֵן רְאֵה גַּם בְּשָׁעָה שֶׁתֹּאמַר: 'שְׁמַ"ע יִשְׂרָאֵל יְהוָ"ה אֱלֹקֵינ"וּ יְהוָ"ה אֶחָ"ד' - תְּכַוֵּן שֶׁזְּעֵיר־אַנְפִּין דַּאֲצִילוּת לוֹקֵחַ עַתָּה שְׁלֹשָׁה מִחִּין חַבַ"ד, הַיְנוּ 'שְׁמַ"ע יִשְׂרָאֵ"ל' - זֶה יִשְׂרָאֵל סָבָא עַתִּיק, 'יְהוָ"ה' - זֶה מֹחַ הַחָכְמָה, 'אֱלֹקֵינ"וּ' - זֶה מֹחַ הַבִּינָה, 'יְהוָ"ה' - זֶה מֹחַ הַדַּעַת, 'אֶחָ"ד' - בָּזֶה נִשְׁלָם כָּל הַפַּרְצוּף. כִּי אֶל"ף הוּא בְּסוֹד הַכֶּתֶר שֶׁמַּאִיר בְּתוֹךְ אַבָּא וְאִמָּא, וּמִשָּׁם לִזְעֵיר־אַנְפִּין, שֶׁכָּל זֶה כָּלוּל בְּתוֹךְ ח' אֶל הַמַּלְכוּת שֶׁהוּא ד' דִּלַּיִת לָהּ מִגַּרְמַהּ כְּלוּם. וּתְצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ אֵיךְ שֶׁהַכֹּל לְכֹל אֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, אוֹר פָּשׁוּט, בְּסוֹד 'שְׁמַ"ע יִשְׂרָאֵ"ל', וְאַחַר־כָּךְ אַרְבָּעָה שֵׁמוֹת: ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, 'יְהוָ"ה אֱלֹקֵינ"וּ יְהוָ"ה אֶחָ"ד, בָּרוּ"ךְ שֵׁ"ם כְּבו"ד מַלְכוּת"וֹ לְעוֹלָ"ם וָעֶ"ד', לְגַלּוֹת לְכָלְלִיּוּת הַבְּרִיאָה, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לְכֹל אֱלָקוּת גְּמוּר הוּא, שֶׁמַּאִיר בָּהּ הָאוֹר אֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא: דּוֹמֶם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר - הֵם לְבוּשׁ לְגַבֵּי גִּלּוּי הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וּתְבַטֵּל עַצְמְךָ וְכָל גַּשְׁמִיּוּת הֲבֵלֵי הָעוֹלָם־הַזֶּה אֶל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלָקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֵידַע בִּידִיעָה מֻחְלָטֶת אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל.

אֲבָל עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲהוּבִי, בְּנִי, כָּל זְמַן שֶׁיֵּשׁ לְךָ אֵיזֶה שׁוֹנָא אוֹ שֶׁעֲדַיִן לֹא זָכִיתָ לְבוֹא לְבִטּוּל אֱמֶת לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲפִלּוּ שֶׁנִּדְמֶה לְךָ שֶׁאַתָּה מְקֻבָּל וְגָאוֹן, צַדִּיק וְלַמְדָן - עֲדַיִן אַתָּה עוֹמֵד בַּחוּץ לְגַמְרֵי, כִּי הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא אֵינוֹ מֵאִיר אֶלָּא בְּאָדָם שֶׁבָּטֵל לְגַמְרֵי מִמְּצִיאוּת, וְזֶה סוֹד: 'הָאֲבוֹת הֵן הֵן הַמֶּרְכָּבָה' (מִדְרַשׁ־רַבָּה, בְּרֵאשִׁית, פָּרָשָׁה מז,

סימן ו); כִּי הָיוּ בְּטֵלִים לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְלֹא הָיָה לָהֶם שׁוּם עֵסֶק עִם שׁוּם בְּרִיָּה, וְלָכֵן אִם חָתַמְתָּ עַל אֵיזֶה בַּר־יִשְׂרָאֵל - תֵּדַע שֶׁעֲדַיִן אַתָּה בּוּר וְעַם־הָאָרֶץ, 'מְקַבֵּל' וְלֹא 'מְקַבֵּל', וְהִנֵּךְ רַק לַיִן גָּדוֹל שֶׁהָאוֹרוֹת חֲשׁוּכִים מִמְּךָ, וְאַל תַּטְעֶה עַצְמְךָ כְּלָל, כִּי כַּוָּנַת שְׁנֵי פְּסוּקִים אֵלּוּ: **"שְׁמַע" "וּבָרוּךְ שֵׁם"**, שֶׁהֵם יְחוּדָא עִלָּאָה וְיִחוּדָא תַּתָּאָה צְרִיכִים לְהָבִיא אֶת הָאָדָם אֶל בִּטּוּל גָּמוּר, וּלְאַחֵד אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּיַחַד, וְלֹא תִּהְיֶה בְּלִבְּךָ שׁוּם טִינָה וְשִׂנְאָה עַל שׁוּם בַּר־יִשְׂרָאֵל, וּמִי יֹאמַר טָהַרְתִּי לִבִּי מֵחַטָּאַי, כִּי בַּעֲוֹונוֹתֵינוּ הָרַבִּים, הַלֵּב יוֹדֵעַ אֶת הָאֱמֶת וּמָרַת נַפְשׁוֹ, אֵיךְ שֶׁעֲדַיִן יֶשׁ בְּךָ פְּרוּדִים עִם זֶה אוֹ עִם זֶה, וּמְמַהֵר עֲדַיִן אַתָּה עוֹמֵד בַּחוּץ לְגַמְרֵי וְאַתָּה סְתָם לַיִן, עוֹשֶׂה לַצְּנוּת מֵעַצְמְךָ וּמֵאֲחֵרִים. וְרָאוּי לְךָ לִבְכּוֹת מְאֹד מְאֹד בְּאֶמְרְךָ שְׁנֵי פְּסוּקִים אֵלּוּ, כִּי עֲדַיִן יִצְרָא דַּעֲבוֹדָה־זָרָה וְיִצְרָא דְּנֹאוּף חֲזָקִים אָצְלְךָ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן לו), וְאַתָּה עֲדַיִן עוֹמֵד לְגַמְרֵי בַּחוּץ, וְהָאֱמוּנָה נִפְגֶּמֶת אָצְלְךָ מְאֹד, כִּי בַּעֲוֹונוֹתֵינוּ הָרַבִּים, הַסְּמָ"ךְ־מ"ם עוֹשֶׂה פְּרוּדִים בֵּין אַנְשֵׁי הָאֱמֶת וּבֵין יִרְאֵי הַשֵּׁם וְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ, וּמַלְבִּישִׁים אֶת זֶה בְּמַחֲלֹקֶת לְשֵׁם שָׁמַיִם, בְּשָׁעָה שֶׁאֵין תּוֹפְסִים, אֲשֶׁר 'הַאי הוֹלָקָא דְּהַוֵי בְּכָלָּה - מְנַיְּהוּ' (בְּרָכוֹת ו.) - אֵלּוּ הַדַּחְיקוֹת שֶׁדּוֹחֲקִים אֶת עַצְמָם הַתַּלְמִידֵי חֲכָמִים וְהֵם מְסַכְסְכִים בֵּינֵיהֶם - זֶה בָּא מֵהַקְלִפּוֹת שֶׁבָּרְאוּ מִפְּגָמֵי הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לִצְלָן, בְּמַחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה; כִּי יֵשׁ שֶׁפְּגָמוּ בְּמַעֲשֶׂה, שֶׁעָשׂוּ כָּל־מִינֵי תּוֹעֵבוֹת רָעוֹת, וְזֶהוּ (סוֹטָה כב:): 'עוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה זְמָרִי וּמְבַקֵּשׁ שָׂכָר כְּפִנְחָס'; רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְיֵשׁ שֶׁבְּמַעֲשֶׂה לֹא עָשָׂה כְּלוּם, אֶלָּא מְדַבֵּר נְאוּף, שֶׁ'חָמוּר הַדִּבּוּר יוֹתֵר מֵעוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה' (עַרְכִין טו.); וְיֵשׁ שֶׁמְּהַרְהֵרִין הִרְהוּרִין בִּישִׁין, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִפְגָּמִים הַשְּׁלֹשָׁה לְבוּשִׁין שֶׁל נֶפֶשׁ, רוּחַ וּנְשָׁמָה - מַחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה, וּמִזֶּה בָּא שֶׁנִּכְנָסִים בּוֹ מַחֲשָׁבוֹת וְדִבּוּרִים וּמַעֲשִׂים נֶגֶד חֲבֵרוֹ. וְאֵיךְ תָּבוֹא עַכְשָׁו לְיַחֵד אֶת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ וְלַעֲשׂוֹת יִחוּד עִלָּאָה, בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה פָּגוּם בְּמַחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה, וְיֵשׁ בִּלְבָבְךָ עַל חֲבֵרְךָ, עַד שֶׁאַתָּה אֵינְךָ יָכוֹל לְדַבֵּר אִתּוֹ מֵחֲמַת שִׂנְאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עָקַרְתָּ אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי מִשָּׁרְשְׁךָ, וְאֵין לְךָ חֵלֶק בֵּאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, וְאַתָּה מִין וְאֶפִּיקוֹרֶס, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְכוֹפֵר בָּעִקָּר, כִּי מִי שֶׁעוֹשֶׂה פְּרוּד בֵּין אַנְשֵׁי הָאֱמֶת, וְגוֹרֵם מַחֲלֹקֶת וּמְרִיבוֹת וְשִׂנְאָה וְקִנְאָה בֵּינֵיהֶם. וְכֵן מִי שֶׁמַּפְרִיד בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, צָרִיךְ שֶׁיֵּדַע שֶׁהוּא עֲדַיִן בַּחוּץ לְגַמְרֵי, וְצָרִיךְ לִשְׁפֹּךְ לִבּוֹ כַּמַּיִם בִּבְכִיּוֹת עֲצוּמוֹת פֶּן וְאוּלַי יִמָּחֲלוּ לוֹ. וְאַל יַקֵּל בְּעֵינָיו זֶה הַכְּלָל, כִּי יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים פַּעֲמַיִם קְרִיאַת־שְׁמַע בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה, וּמְיַחֲדִים אֶת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, וּצְרִיכִים לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ אַז גַּם אַחְדּוּת עִם כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי יֵשׁ מ"ט אוֹתִיּוֹת בִּשְׁנֵי פְּסוּקִים אֵלּוּ: **'שְׁמַ"ע יִשְׂרָא"ל הַוָ"ה אֱלֹקֵינ"וּ הַוָ"ה אֶח"ד' - בָּרו"ךְ שֵׁ"ם כְּבו"ד מַלְכוּת"וֹ לְעו"לָ"ם וָע"ד'**, כְּנֶגֶד מ"ט אוֹתִיּוֹת שֶׁבִּשְׁמוֹת י"ב שִׁבְטֵי־יָ"ה: רְאוּבֵן, שִׁמְעוֹן, לֵוִי, יְהוּדָה, יִשָּׂשכָר, זְבוּלֻן, דָּן, נַפְתָּלִי, גָּד, אָשֵׁר, יוֹסֵף, בִּנְיָמִין, שֶׁמַּהֶם יוֹצְאִים כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעַל־כֵּן בְּשָׁעָה שֶׁמְּיַחֲדִין אֶת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, צְרִיכִים גַּם לְהִתְאַחֵד יַחַד עִם כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים יד,

וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל־לְבָבְךָ, וּבְכָל־נַפְשְׁךָ, וּבְכָל־מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה,

עת רצון

א): "בָּנִים אַתֶּם לַיהוָ"ה אֱלֹקֵיכֶם", וּבְשָׁעָה שֶׁעַדַיִן אֵינְךָ בָּטֵל וּמְבֻטָּל לְגַמְרֵי אֶל הָאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְיֵשׁ בְּךָ קִנְאָה וְשִׂנְאָה עַל אֵיזֶה בַּר־יִשְׂרָאֵל - עֲדַיִן יֵשׁ בְּךָ שֶׁמֶץ שֶׁל מִינוּת, וַעֲדַיִן אַתָּה מֵעִיד עֵדוּת שֶׁקֶר, וּמַכְרִיזִין עָלֶיךָ כְּרוּזִין: תִּפַּח רוּחֵיהּ וְנַפְשֵׁיהּ דְּהַאי בַּר־נַשׁ; וְהַסִּימָן אִם אֵין אָצְלוֹ אֲפִלּוּ שֶׁמֶץ שֶׁל מִינוּת וּכְפִירוּת, שֶׁהִיא עֲבוֹדָה־זָרָה - כְּשֶׁהוּא אֵינוֹ מַפְרִיד עַצְמוֹ מִנִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הַכְּשֵׁרוֹת, יִרְאֵי הַשֵּׁם וְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ, וְהוּא בָּטֵל וּמְבֻטָּל כְּאַסְקֻפָּה הַנִּדְרֶסֶת לִפְנֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וְאוֹחֵז עַצְמוֹ בְּיַחַד עִם יִרְאִים וּשְׁלֵמִים וּבוֹרֵחַ מֵאֵלּוּ הַכּוֹפְרִים וְהָאֶפִּיקוֹרְסִים, מִינִים מַסְטְרָא דְּעַרְעַ־רַב הַמְכַחֲשִׁים הַכֹּל, תִּפַּח רוּחָם וְנִפְשָׁם. וּזְכֹר כְּלָל זֶה, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ אֶל מֹחַ בָּרוּר וְשֵׂכֶל הַיָּשָׁר, רַק בְּשָׁעָה שֶׁמִּתְרַחֵק מֵאֵלּוּ הָעֲרֶב־רַב, וּמִתְחַבֵּר עַצְמוֹ עִם יִרְאֵי הַשֵּׁם וְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ, שֶׁאָז יָכוֹל לִגְרֹם יִחוּד עֶלְיוֹן עַל־יְדֵי אֲמִירַת "שְׁמַע" וּ"בָרוּךְ שֵׁם", וְיַעֲשֶׂה יִחוּד עֶלְיוֹן וְתַחְתּוֹן, יְחוּדָא עִלָּאָה וְיִחוּדָא תַּתָּאָה בַּאֲמִירַת שְׁנֵי פְּסוּקִים אֵלּוּ: **"שְׁמַ"ע יִשְׂרָא"ל הַוָ"ה אֱלֹקֵינ"וּ הַוָ"ה אֶח"ד" - "בָּרו"ךְ שֵׁ"ם כְּבו"ד מַלְכוּת"וֹ לְעוֹלָ"ם וָע"ד"**, וְאָז יַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת וּמֹחִין כָּאֵלּוּ עַד שֶׁכְּבָר לֹא יִרְצֶה שׁוּם דָּבָר רַק אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִהְיֶה בָּטֵל לְגַמְרֵי מִמְּצִיאוּת אֶל עֶצֶם עַצְמִיּוּת אֱלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין עוֹד נַעַם וַעֲרֵבוּת יוֹתֵר מִזֶּה, וּכְדַאי לִירֵד לָזֶה הָעוֹלָם אֲפִלּוּ רַק בְּשָׁבִיל פַּעַם אַחַת לוֹמַר: **"שְׁמַ"ע יִשְׂרָא"ל הַוָ"ה אֱלֹקֵינ"וּ הַוָ"ה אֶח"ד" - "בָּרו"ךְ שֵׁ"ם כְּבו"ד מַלְכוּת"וֹ לְעוֹלָ"ם וָע"ד"**, וְלִהְיוֹת מְיֻחָד עִם כָּלָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הַיּוֹצְאִים מִשִּׁבְעִים־עֶשֶׂר שִׁבְטֵי־יָ"ה, כִּי גּוֹרֵם יִחוּד בְּכָל הָעוֹלָמוֹת וּבְשִׁבִּילוֹ נִבְרְאָה כָּל הַבְּרִיאָה וְהִיצִירָה וְהָעֲשִׂיָּה, וּמְשַׁבְּחִין וּמְפָאֲרִין אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן בְּשָׁעָה שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְרִירוּת, וְנִדְמֶה לוֹ כְּאִלּוּ אָבַד מָנוֹס וְתִקְוָה מִמֶּנּוּ, וּכְבָר הִתְיָאֵשׁ מֵהָעוֹלָם־הַזֶּה וּמֵהָעוֹלָם־הַבָּא גַּם יַחַד - מֵרֹב צָרוֹת, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא בָּא בְּלֵב אֱמֶת, וּמְיַחֵד אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר מַעֲלָתוֹ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא תִּהְיֶה לוֹ שׁוּם שִׂנְאָה וְטִינָה עַל שׁוּם בְּרִיָּה, שֶׁדָּבָר זֶה מְאֹד מְאֹד חָמוּר אָצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אַהֲבַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ תְּלוּיָה בְּאַהֲבַת־יִשְׂרָאֵל, וּכְמַאֲמַר הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי"ע (אגרות הרי"ץ, אגרת תתמז): 'מִי שֶׁאוֹהֵב אֶת הָאָב - אוֹהֵב אֶת הַבָּנִים'; וְדוֹ"ק.

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ פָּרָשָׁה זוֹ, תִּתְלַהֵב מְאֹד אֶל אַהֲבַת הַשֵּׁם, לֶאֱהֹב אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ - **"בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל**

אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם (דברים ו:ו), **עַל־לִבָּךְ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ, וְדִבַּרְתָּ בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ, וּבְלֶכְתְּךָ**

עת רצון

מְאֹדֶךָ", וּתְכַוֵּן אֶל דְּרָשַׁת חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת נד.): **"בְּכָל לְבָבְךָ"** - 'בִּשְׁנֵי יְצָרֶיךָ, בְּיֵצֶר־טוֹב וּבְיֵצֶר־הָרָע', **"וּבְכָל נַפְשְׁךָ"** - 'אֲפִלּוּ הוּא נוֹטֵל אֶת נַפְשֶׁךָ', **"וּבְכָל מְאֹדֶךָ"** - 'בְּכָל מָמוֹנֶךָ'. דָּבָר אַחֵר, **"בְּכָל מְאֹדֶךָ"** - 'בְּכָל מִדָּה וּמִדָּה שֶׁהוּא מוֹדֵד לְךָ - הֱוֵי מוֹדֶה לוֹ'; כִּי זוֹ שְׁלֵמוּת הָאַהֲבָה, שֶׁאָדָם נִכְלָל לְגַמְרֵי בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְאוֹהֵב אֶת הַמָּקוֹם בָּרוּךְ־הוּא, וּמוֹאֵס בְּכָל אַהֲבוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, וְהֵיכָן שֶׁרַק בָּאָה לוֹ אֵיזוֹ אַהֲבָה - תַּכְרִי־וּמִיָּד הוּא מַעֲלֶה אֶת הָאַהֲבָה אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה: **"וְאָהַבְתָּ"** - כְּשֶׁנִּכְנָסָה בְּךָ אֵיזוֹ אַהֲבָה חִיצוֹנִית - תַּמְשִׁיךְ בָּהּ: **"אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ"** - לִכְלֹל אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְנָקֵט שְׁלֹשָׁה עִנְיָנִים: **"לְבָבְךָ"**, **"נַפְשְׁךָ"**, **"מְאֹדֶךָ"** - כִּי צָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל עַל כָּל דָּבָר לְהַמְשִׁיךְ מִזֶּה אַהֲבַת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּלְכָךְ נֶחְשָׁב: **"בְּכָל לְבָבְךָ"** - מִשְׁכֵּן הָרוּחַ, שֶׁהִיא בַּלֵּב. **"וּבְכָל נַפְשְׁךָ"** - מִשְׁכֵּן הַנֶּפֶשׁ שֶׁהִיא בַּכָּבֵד, שֶׁהַכֹּל צְרִיכִין לִקְשֹׁר אֶל אַהֲבַת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. **"וּבְכָל מְאֹדֶךָ"** - סוֹבֵב עַל דְּבָרִים גַּשְׁמִיִּים, וְעַל מְאֹרָעוֹת שֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם מִכָּל־מִינֵי פִּגְעֵי וּמִקְרֵי הַזְּמַן, עִם כָּל זֹאת רָאוּי לְכָל בַּר־יִשְׂרָאֵל לְקַשְּׁרָם אֶל אַהֲבַת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּבְכָל מִדָּה וּמִדָּה שֶׁהוּא מוֹדֵד לְךָ - הֱוֵי מוֹדֶה לוֹ מְאֹד מְאֹד, וְזוֹ שְׁלֵמוּת הָאַהֲבָה, וְאִם תַּגִּיעַ לְאַהֲבָה כָּזוֹ, לֶאֱהֹב אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בִּשְׁנֵי יְצָרֶיךָ, הֵן שֶׁהוֹלֵךְ לְךָ בְּטוֹב, וְהֵן שֶׁהוֹלֵךְ לְךָ בְּרַע, וּמָרִים וּמְרוֹרִים לְךָ הַחַיִּים, שֶׁנִּדְמֶה לְךָ כְּאִלּוּ נָטַל נַפְשְׁךָ, וְכֵן אִבַּדְתָּ אֶת כָּל מָמוֹנְךָ, עִם כָּל זֹאת אַתָּה אוֹהֵב אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה אֲמִתִּית, אָז הִגַּעְתָּ לִתְכְלִית הַשְּׁלֵמוּת שֶׁלִּשְׁמָהּ אָדָם נִבְרָא בָּזֶה הָעוֹלָם. וְכַמּוּבָא בַּזֹּהַר (וַאֵתְחַנַּן רסג.): 'פְּקוּדָא לְאַהֲבָה, וְהָא אוֹקִימְנָא רְחִימוּ דְּקֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא, דְּבָעֵי בַּר־נָשׁ לְרַחֲמָא לַהּ רְחִימוּ סַגִּי, כְּאִבְרָהָם דְּרָחִים לַהּ לְקֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא בְּכַמָּה רְחִימוּ וּמָסַר גּוּפֵיהּ וְנַפְשֵׁהּ לְגַבֵּיהּ'; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סִפְרִי, וַאֵתְחַנַּן): **"וְאָהַבְתָּ אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ"** - 'אֲהֵבֵהוּ עַל כָּל הַבְּרִיּוֹת כְּאַבְרָהָם אָבִיךָ'; וְאָמְרוּ (שָׁם, הָאֲזִינוּ): 'עַד שֶׁלֹּא בָּא אָבִינוּ אַבְרָהָם לָעוֹלָם - כְּבָיְכוֹל לֹא הָיָה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מֶלֶךְ אֶלָּא עַל הַשָּׁמַיִם, אֲבִינוּ אַבְרָהָם הִמְלִיכוֹ עַל הַשָּׁמַיִם וְעַל הָאָרֶץ. אֲפִלּוּ בְּקֹשׁ הַמָּקוֹם מֵאֲבִינוּ אַבְרָהָם גַּלְגֵּל עֵינוֹ וְאַף נַפְשׁוֹ - הָיָה נוֹתֵן לוֹ מֵרֹב אַהֲבָה שֶׁהָיָה אַבְרָהָם אָבִינוּ אוֹהֵב לְהַמָּקוֹם בָּרוּךְ־הוּא'; וְכֵן אָמְרוּ בַּזֹּהַר (וַאֵתְחַנַּן רסז.): **"וְאָהַבְתָּ אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ"** - "וְאָהַבְתָּ", דְּבָעֵי בַּר־נָשׁ לְאִתְקַשָּׁרָא בֵּיהּ בְּרַחֲמוֹתָא עִלָּאָה, דְּכָל פֻּלְחָנָא דְּבָעֵי בַּר־נָשׁ לְמִפְלַח לְקֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא - דִּיפְלַח

בָּרֶךָ, **וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ**: (כשיאמר על ידך ימשמש בתפילין של יד)
וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל־יָדֶךָ, (כשיאמר בין עיניך ימשמש בתפילין של ראש) **וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ** [לא תחמוד]
וּבִשְׁעָרֶיךָ:

עת רצון

בִּרְחִימוּ, דְּלֵית לָךְ פֻּלְחָנָא כְּמוֹ רְחִימוּתָא דְּקֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וְכוּ', וְתָא חֲזֵי: לֵית לָךְ מִלָּה בַּחֲבִיבוּתָא קַמֵּי קֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא כְּמַאן דְּרָחִים לַהּ כִּדְקָא יָאוּת, וּמָה הוּא? כְּמָה דִּכְתִיב: "**בְּכָל לְבָבְךָ**", "**בְּכָל**", מַאי קָא מַיְרֵי? 'בִּלְבָבְךָ' מִבָּעֵי לֵיהּ, 'בְּנַפְשְׁךָ' 'בִּמְאֹדֶךָ', מַהוּ "**בְּכָל לְבָבְךָ**"? אֶלָּא לְאַכְלְלָא תְּרֵין לִבִּין, חַד טַב וְחַד בִּישׁ, "**בְּכָל נַפְשְׁךָ**" חַד טַב וְחַד בִּישׁ, "**בְּכָל מְאֹדֶךָ**" וְכוּ', בֵּין דְּנָפַל לֵהּ מָמוֹנָא מִירוּתָא, אוֹ מִסְטָרָא־אַחֲרָא, אוֹ בֵּין דְּאִיהוּ רָוֵחַ לֵיהּ, וְעַל דָּא כְּתִיב "**בְּכָל מְאֹדֶךָ**" וְכוּ', "וְאָהַבְתָּ" - מַאן דְּרָחִים לְקֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא, אִתְעֲטַר בְּחֶסֶד מִכָּל סִטְרִין, וְעָבַד חֶסֶד בְּכֹלָּא, וְלָא חָיֵס עַל גּוּפֵיהּ וְעַל מָמוֹנֵיהּ, מְנָלַן? מֵאַבְרָהָם, כְּמָה דְּאִתְמַר, דְּהָא לָא חָס בִּרְחִימוּתָא דְּמָארֵיהּ עַל לִבֵּיהּ וְעַל נַפְשֵׁיהּ וְעַל מָמוֹנֵיהּ, עַל לִבֵּיהּ לָא אַשְׁגַּח עַל רְעוּתָא דִּילֵיהּ בְּגִין רְחִימוּתָא דְּמָארֵיהּ, עַל נַפְשֵׁיהּ דְּלָא חָס עַל בְּרֵיהּ וְעַל אִתְּתֵיהּ בְּגִין רְחִימוּתָא דְּמָארֵיהּ, עַל מָמוֹנֵיהּ דַּהֲוָה קָאֵם בְּפָרְשַׁת אָרְחִין וְאַתְקִין מְזוֹנֵי לְכָל עָלְמָא, בְּגִין כָּךְ אִתְעֲטַר בְּעִטְרָא דְּחֶסֶד, כְּמָה דִּכְתִיב (מיכה ז, כ): "חֶסֶד לְאַבְרָהָם", וּמַאן דְּאִתְקְשַׁר בִּרְחִימוּתָא דְּמָארֵהּ - זָכֶה לְהַאי וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּעָלְמִין כֻּלְּהוּ מִתְבָּרְכָן בִּגְיניהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תהלים קמה, י): "וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה", אַל תִּקְרֵי "יְבָרְכוּכָה", אֶלָּא יְבָרְכוּ כ"ה'.

וְעַל־כֵּן, אָהוּבִי, בְּנִי, בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר פָּרָשָׁה זוֹ, תַּכְנִיס בְּעַצְמְךָ אַהֲבַת הַמָּקוֹם בָּרוּךְ־הוּא, לֶאֱהֹב אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ "**בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ**", וְתִזְכֶּה לְהִכָּנֵס בְּהֵיכַל הָאַהֲבָה, שֶׁהַהֵיכָל הַזֶּה עוֹלֶה עַל כָּל הַהֵיכָלוֹת, כִּי אוֹהֵב אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּתַכְלִית הָאַהֲבָה, עַד שֶׁמַּגִּיעַ בַּכְלוּת הַנֶּפֶשׁ לְסוֹד 'נְשִׁיקִין', כַּמּוּבָא בַּזֹּהַר (אמר צז.): 'כָּל נְשִׁיקִין דְּמַלְכָּא אִנּוּן תַּמָּן'; כִּי מֵרֹב תְּשׁוּקַת אַהֲבָה שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, עַד כְּלוּת הַנֶּפֶשׁ - הוּא נִכְנָס לְסוֹד 'נְשִׁיקִין', שֶׁזֶּה סוֹד (שיר־השירים א, ב): "יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ", וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע שֶׁמּוּבָא בִּכְתְבֵי הָאֲרִיזַ"ל (שַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת, דְּרוּשֵׁי כַּוָּנוֹת קְרִיאַת־שְׁמַע, דְּרוּשׁ ח) לְכַוֵּן בְּעֵת אָמְרוֹ פָּרָשַׁת: "**וְאָהַבְתָּ**" בְּשֵׁם מ"ב, כִּי יֵשׁ בְּפָרָשָׁה זוֹ מ"ב תֵּבִין וְכָל תֵּבָה מְרֻמֶּזֶת נֶגֶד אוֹת אַחֶרֶת מִשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא הַזֶּה, וְעַיֵּן שָׁם הַזֶּה מְזֻכָּר בְּדִבְרֵי חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (קדושין עא.): 'אָמַר רַב

יְהוּדָה אָמַר רַב: שֵׁם בֶּן אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת אֵין מוֹסְרִין אוֹתוֹ אֶלָּא לְמִי שֶׁצָּנוּעַ וְעָנָו, וְעוֹמֵד בַּחֲצִי יָמָיו, וְאֵינוֹ כּוֹעֵס, וְאֵינוֹ מִשְׁתַּכֵּר, וְאֵינוֹ מַעֲמִיד עַל מִדּוֹתָיו, וְכָל הַיּוֹדְעוֹ וְהַהֶזְהִיר בּוֹ וְהִמְשַׁמְּרוֹ בְּטָהֳרָה - אֲהוּב לְמַעְלָה וְנֶחֱמָד לְמַטָּה, וְאֵימָתוֹ מֻטֶּלֶת עַל הַבְּרִיּוֹת, וְנוֹחֵל שְׁנֵי עוֹלָמִים, הָעוֹלָם־הַזֶּה וְהָעוֹלָם־הַבָּא'; וּמֵעֹצֶם נוֹרְאוֹת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה, שֵׁם מ"ב - צְרִיכִין לְהֶזָּהֵר בּוֹ מְאֹד. וְכִמּוּבָא (עֲבוֹדַה־זָרָה יז:): שֶׁרַבִּי חֲנִינָא בֶּן תְּרַדְיוֹן נִגְזַר עָלָיו שֶׁרָפָה, כִּי הָיָה הוֹגֶה אֶת הַשֵּׁם בְּאוֹתִיּוֹתָיו; וּפָרַשׁ רַשִּׁ"י: שֶׁהָיָה דּוֹרְשׁוֹ בְּאַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת, וְעוֹשֶׂה בּוֹ מַה שֶּׁהוּא חָפֵץ', עַיֵּן שָׁם; וְהִנֵּה בְּעִנְיַן עֹצֶם הַשֵּׁם שֶׁל מ"ב אוֹתִיּוֹת, כָּתַב רַשִּׁ"י זַ"ל (קִדּוּשִׁין עא.): שֶׁשֵּׁם בֶּן אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם - לֹא פֵּרְשׁוּ לָנוּ, עַיֵּן שָׁם; אֲבָל הוּא מוּבָא בְּתִקּוּנֵי־זֹהַר (יט.): 'אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי: "אָבָא בָּ"ם" (תְּהִלִּים קיח, יט) - בְּאַרְבָּעִים וּתְרֵין אַתְוָן דִּשְׁמָא מְפָרֵשׁ, לְמִנְדַּע כָּל אֶת וְאֶת עַל תְּקוּנֵיהּ "בְּרֵאשִׁית" וְכוּ', "וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ" וְאִנּוּן: אב"ג ית"ן. קר"ע שט"ן. נג"ד יכ"ש. בט"ר צת"ג. חק"ב טנ"ע. יג"ל פז"ק. שק"ו צי"ת' וְכוּ'; כִּי הַשֵּׁם מ"ב מְכֻוָּן כְּנֶגֶד הַמ"ב אוֹתִיּוֹת שֶׁיֵּשׁ מִתֵּבַת "בְּרֵאשִׁית" עַד הַב' שֶׁל תֵּבַת "וָבֹהוּ", וְעַל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה יָסַד הַתַּנָּא רַבִּי נְחוּנְיָא בֶּן הַקָּנָה אֶת תְּפִלָּתוֹ - "אָנָּא בְּכֹחַ גְּדֻלַּת יְמִינְךָ" וְכוּ', שֶׁתִּתֵּקֵן תְּפִלָּה קְדוֹשָׁה, וּבָהּ הִלְבִּישׁ אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ בֶּן מ"ב אוֹתִיּוֹת בְּרֵאשִׁי־תֵבוֹתֶיהָ, כְּדֵי שֶׁנַּעֲלֶה תְּפִלּוֹתֵינוּ עַל־יְדֵי הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה, וְלֹא נִהְיֶה בִּכְלַל 'הַהוֹגֶה אֶת הַשֵּׁם בְּאוֹתִיּוֹתָיו, חַס וְשָׁלוֹם, וְלָכֵן גַּם עַתָּה בְּעֵת אֲמִירָתְךָ פָּרָשָׁה רִאשׁוֹנָה שֶׁבְּקְרִיאַת־שְׁמַע, מְסֻגָּל לְכַוֵּן כָּל תֵּבָה כְּנֶגֶד אוֹת אַחַת שֶׁבַּשֵּׁם מ"ב הַקָּדוֹשׁ, וּבְהּ תַּמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ קְדֻשָּׁה עֶלְיוֹנָה, וְכֵן כָּתַב הַשֵּׁל"ה הַקָּדוֹשׁ (מַסֶּכֶת תָּמִיד, פֶּרֶק נֵר מִצְוָה, סִימָן כו): 'צָרִיךְ לְכַוֵּן שֶׁיֵּשׁ בְּפָרָשַׁת שְׁמַע עַד "וּבִשְׁעָרֶיךָ" מ"ב תֵּבוֹת, וְהֵם כְּנֶגֶד שֵׁם הַגְּבוּרָה, שֵׁם שֶׁל אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם שֶׁבּוֹ נִבְרְאוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ, וְהַכַּוָּנָה הַזֹּאת הִיא לְכָלֵל הַשְּׂמֹאל בִּימִין לְמַעַן תִּהְיֶה הַיָּמִין שׁוֹלֶטֶת, וְזֶה כִּי הַפָּרָשָׁה עַצְמָהּ שֶׁל "וְאָהַבְתָּ" הִיא הַיָּמִין, וּמִנַּיִן תֵּבוֹתֶיהָ שֵׁם מ"ב בְּשֵׁם הַגְּבוּרָה הִיא הַשְּׂמֹאל, וְנִמְצָא, שֶׁהַיָּמִין נִגְלָה וְהַשְּׂמֹאל נִסְתָּר כְּמִנַּיִן הַתֵּבוֹת, וְלָכֵן הַמְדַקְדְּקִים בְּשָׁעַת קְרִיאַת פָּרָשַׁת "וְאָהַבְתָּ" מְשִׂימִים יָד שְׂמֹאל תּוֹךְ יָד יָמִין, לְרַמֵּז כִּי הַיָּמִין שׁוֹלֶטֶת עַל הַשְּׂמֹאל וְהָרַחֲמִים כּוֹבְשִׁין אֶת הַכַּעַס כְּשֶׁעוֹשִׂין רְצוֹנוֹ שֶׁל מָקוֹם וְעוֹבְדִים מֵאַהֲבָה', עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ.

וְהִנֵּה עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲהוּבִי, בְּנִי, אֲשֶׁר הֵם מ"ב כֵּלִים לְהַמְשִׁיךְ בָּהֶם אוֹר וְזִיו דְּבֵקוּת אַהֲבָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלָכֵן: **"אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל"** - סוֹפֵי־תֵבוֹת: כ'ל'י'ם', שֶׁעַל־יְדֵי שֵׁם מ"ב, שֶׁהֵם מ"ב כֵּלִים, מוֹרִידִים אֶת הָאוֹרוֹת הָעֶלְיוֹנִים לְמַטָּה, וְלָכֵן תְּכַוֵּן הֵיטֵב בְּאָמְרְךָ כָּל תֵּבָה מִפָּרָשַׁת "וְאָהַבְתָּ", כִּי בָּזֶה אַתָּה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ צְנוֹרוֹת הָאַהֲבָה מַרוֹם גְּבֹהֵי מְרוֹמִים וְלֹא יְכִילֻהוּ הַדַּעַת וְהַשֵּׂכֶל עִמָּק הַסּוֹדוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּכָל זֶה, וְלָכֵן תֹּאמַר אֶת הַתֵּבוֹת בְּשִׂמְחָה וּבְאַהֲבָה גְּדוֹלָה, וּתְכַוֵּן אֶל פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וְיָאִיר עָלֶיךָ אוֹר עֶלְיוֹן מֵאוֹר הָאוֹרוֹת.

וְהָיָה אִם־שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי, אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם (יפסיק מעט), לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם (יבטא היטב את העין) וּלְעָבְדוֹ, בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ, יוֹרֶה

עת רצון

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ פָּרָשַׁת: "וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ" - תְּכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת בִּתְמִימוּת וּבְפָשְׁיטוּת, וְתַכְנִיס בְּעַצְמְךָ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְקַבֵּל עַל עַצְמְךָ לְקַיֵּם אֶת כָּל הַמִּצְוֹות בְּלֵב וּבְנֶפֶשׁ, וּלְעָבְדוֹ בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה, שֶׁאָז תִּהְיֶה נָכוֹן וּבָטוּחַ שֶׁיִּשְׁפַּע עָלֶיךָ שֶׁפַע בְּפַרְנָסָתְךָ, וְלֹא תִּצְטָרֵךְ אֶל הַבְּרִיּוֹת, לֹא־כֵן אִם, חַס וְשָׁלוֹם, יִכָּנֵס בְּךָ רֶגַע אֶחָד אֵילּוּ סְפֵקוֹת בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עָלֶיךָ לְדַעַת, שֶׁזֶּה נִקְרָא כְּבָר עוֹבֵד עֲבוֹדָה־זָרָה, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבַן (עַיֵּן לְקוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן סב); כִּי בֶּאֱמֶת הָאָדָם צָרִיךְ לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא יִרְצֶה שׁוּם רָצוֹן אַחֵר מִבִּלְעֲדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲבָל בּוֹ בָּרָגַע כְּשֶׁאָדָם מַסִּיחַ דַּעַת כְּרָגַע מֵהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, וְנִכְנָס בּוֹ אֵיזֶה הִרְהוּר אוֹ קְשָׁיָה אוֹ סְפֵקוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, זֶה כְּבָר נִקְרָא עֲבוֹדָה־זָרָה, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן כְּשֶׁחוֹנֵף אֶת בֶּן־אָדָם, וְעוֹשֶׂה מִמֶּנּוּ מְצִיאוּת, וּמִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו, אֲזַי הוּא עוֹבֵד אֱלֹהִים אֲחֵרִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִנְקֹם בּוֹ עַל־יְדֵי חֲרוֹן־אַף, וְלֹא תִּהְיֶה לוֹ פַּרְנָסָה כְּלָל, וּמַה שֶּׁרַק יָרוּחַ - לֹא יִרְאֶה בָּזֶה סִימָן בְּרָכָה; כִּי עַל הָאָדָם לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, לֵידַע וּלְהוֹדִיעַ אֲשֶׁר דָּבָר קָטָן וְדָבָר גָּדוֹל לֹא נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ, אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחַת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְזֶה צְרִיכִים לַחֲקֹק עַל הַלֵּב שֶׁשָּׁם שׁוֹרֶה הָרוּחַ וְעַל הַכָּבֵד שֶׁשָּׁם שׁוֹרֶה הַנֶּפֶשׁ, שֶׁיֵּדַע בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמֻחְלָטֶת, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְזֶה סוֹד הַתְּפִלִּין שֶׁהוּא הַדְּבֵקוּת בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא (לְקוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן לח, אוֹת א), וּצְרִיכִים לְקַשֵּׁר בְּקֶשֶׁר אֲמִיץ וְחָזָק אֶת הַדְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ וּבְמֹחוֹ, שֶׁיִּהְיֶה תָּמִיד בֵּין עֵינָיו, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְכֵן יִקְשֹׁר אֶת יָדָיו וְיִשְׁעַבֵּד אֶת תַּאֲוֹות לִבּוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, לֵידַע אֲשֶׁר הַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גְּמוּר הוּא, וְאֵין מִקְרֶה וְאֵין מַזָּל וְאֵין טֶבַע.

וְכָתְבוּ הַמְקֻבָּלִים (שַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת, דְּרוּשֵׁי כַּוָּנוֹת קְרִיאַת־שְׁמַע, דְּרוּשׁ ח), אֲשֶׁר בְּפָרָשַׁת "וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ", מִדַּת הַתֵּבַת "וְהָיָה" עַד תֵּבַת "וְשַׂמְתֶּם" יֵשׁ ע"ב תֵּבוֹת, וְהֵם מְכֻוָּנִים כְּנֶגֶד הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ שֶׁל ע"ב שֵׁמוֹת נִקְרָא הַיָּם לְיִשְׂרָאֵל, וְיָצְאוּ מִמִּצְרַיִם, וּמֵאֵמָא נִשְׁפָּעִים אוֹרוֹת עַל הַזְּעֵיר־אַנְפִּין, שֶׁהֵם מֹחִין עִלָּאִין,

וּמַלְקוֹשׁ, וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב
בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ, וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם
פֶּן־יִפְתֶּה לְבַבְכֶם, וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים

עת רצון

דְּבָקוּת בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּכְנְסוּ בְּגַדְלוּת הַמֹּחִין, וּמֵאַחַר שֶׁאֲנַחְנוּ מַחְדִּירִים עַכְשָׁו בְּאָמְרֵנוּ פָּרָשַׁת "וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ" בְּתוֹךְ לְבָבֵנוּ אֱמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֵידַע אֲשֶׁר דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל, וּמַמְשִׁיכִים עַל עַצְמֵנוּ מֹחִין דִּגְדֻלּוּת, לָכֵן רָאוּי לְכַוֵּן בְּכָל תֵּבָה שֶׁל פָּרָשַׁת "וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ" שֵׁם אֶחָד מֵהָע"ב שֵׁמוֹת, וְסוֹדָם יָדוּעַ לַמְבִינִים וְלַמַּשְׂכִּילִים בְּחָכְמַת הָאֱלֹקוּת, וְהוּא מְזֻכָּר גַּם־כֵּן בְּדִבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית־רַבָּה, פָּרָשָׁה מד, סִימָן כב) עַל פָּסוּק (בְּרֵאשִׁית טו, יד): "וְגַם אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָּן אָנֹכִי" - 'רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵי בַּר זִמְרָא: בִּשְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת הַלָּלוּ הִבְטִיחַ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְאַבְרָהָם אָבִינוּ שֶׁהוּא גּוֹאֵל אֶת בָּנָיו, וְאִם יַעֲשׂוּ תְּשׁוּבָה - גּוֹאָלָן בְּשִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת, דְּאָמַר רַבִּי יוּדָן (דְּבָרִים ד, לד): מִ"לָבוֹא לָקַחַת לוֹ גּוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי" עַד "מוֹרָאִים גְּדוֹלִים" - אַתָּה מוֹצֵא שִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאִם יֹאמַר לְךָ אָדָם שִׁבְעִים וַחֲמִשָּׁה הֵם, אֱמֹר לוֹ: 'צֵא מֵהֶם גּוֹי שְׁנֵי שֶׁאֵינוֹ מִן הַמִּנְיָן'; ר' אֲבִין אָמַר: בְּשִׁמּוֹ גִּאֳלָן שֶׁשְּׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת'; וְהִנֵּה הַשֵּׁם הַזֶּה מֻרְכָּב מֵרי"ו אוֹתִיּוֹת, הֵינוּ ע"ב קְבוּצוֹת שֶׁל ג' ג' אוֹתִיּוֹת שֶׁבְּסֵדֶר הַכֹּל יֵשׁ רי"ו אוֹתִיּוֹת, וְהָאוֹתִיּוֹת הָאֵלּוּ יוֹצְאוֹת מֵהַשְּׁלֹשָׁה פְּסוּקִים הַכְּתוּבִים אֵצֶל קְרִיעַת יַם־סוּף (שְׁמוֹת יד, יט-כא): "וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים הַהֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם, וַיִּסַּע עַמּוּד הֶעָנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֹד מֵאַחֲרֵיהֶם: וַיָּבֹא בֵּין מַחֲנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל, וַיְהִי הֶעָנָן וְהַחֹשֶׁךְ וַיָּאֶר אֶת הַלָּיְלָה, וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלָּיְלָה: וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם, וַיּוֹלֶךְ יְהוָה אֶת הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עַזָּה כָּל הַלַּיְלָה, וַיָּשֶׂם אֶת הַיָּם לֶחָרָבָה וַיִּבָּקְעוּ הַמָּיִם"; וְתִרְאֶה וְתַשְׂכִּיל וְתִתְבּוֹנָן, אֲהוּבִי, בְּנִי, אֲשֶׁר בְּכָל פָּסוּק מֵאֵלּוּ הַשְּׁלֹשָׁה פְּסוּקִים יֵשׁ ע"ב אוֹתִיּוֹת, וּכְשֶׁלּוֹקְחִין הָאוֹת הָרִאשׁוֹנָה מֵהַפָּסוּק הָרִאשׁוֹן "וַיִּסַּע", וְהָאוֹת הָאַחֲרוֹנָה מֵהַפָּסוּק הַשֵּׁנִי "וַיָּבֹא", וְאַחַר־כָּךְ גַּם הָאוֹת הָרִאשׁוֹנָה מֵהַפָּסוּק הַשְּׁלִישִׁי "וַיֵּט", וּמְחַבְּרִין שְׁלָשְׁתָּם יַחַד - בָּזֶה נַעֲשָׂה הַשֵּׁם הָרִאשׁוֹן שֶׁל הָע"ב שֵׁמוֹת וְהוּא וה"ו, וְכָךְ הוֹלְכִים מֵאוֹת לְאוֹת עַד שֶׁעוֹשִׂים ע"ב קְבוּצוֹת שֶׁל ג' ג' אוֹתִיּוֹת. וְכַמּוּבָא בְּפֵרוּשׁ רַשׁ"י (סַנְהֶדְרִין מה.) עַל הַמִּשְׁנָה (סַנְהֶדְרִין ד, ה): 'אֲנָ"י וְה"וֹ הוֹשִׁיעָה נָּא' - 'אֲנָ"י וְה"וֹ' מִשִּׁבְעִים וּשְׁנַיִם שֵׁמוֹת הֵן, הַנִּקּוּבִים בִּשְׁלֹשָׁה מִקְרָאוֹת הַסְּמוּכִין בְּפָרָשַׁת "וַיְהִי בְּשַׁלַּח, וַיִּסַּע וגו, וַיָּבֹא בֵּין מַחֲנֵה, וַיֵּט מֹשֶׁה

אֲחֵרִים, וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: (יאמר בלחש, אך ישמיע לאזניו) וְחָרָה (יפסיק מעט) אַף־יְהוָה יאהדונהי בָּכֶם, וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם, וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר, וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ, וַאֲבַדְתֶּם ◇ מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה יאהדונהי נֹתֵן לָכֶם: (עד כאן בלחש) וְשַׂמְתֶּם ◇ אֶת־דְּבָרַי אֵלֶּה עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־ נַפְשְׁכֶם, וּקְשַׁרְתֶּם ◇ אֹתָם לְאוֹת

עת רצון

אֶת יָדוֹ", וּשְׁלָשְׁתָּן בְּנֵי שִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת, וּמֵהֶן שֵׁם הַמְפֹרָשׁ, אוֹת רִאשׁוֹנָה שֶׁל פָּסוּק רִאשׁוֹן, וְאַחֲרוֹנָה שֶׁל אֶמְצָעִי, וְרִאשׁוֹנָה שֶׁל אַחֲרוֹן, וְכֵן בְּזֶה הַסֵּדֶר כֻּלָּן, הַשֵּׁם הָרִאשׁוֹן וָהוֹ, וי"ו שֶׁל וַיֵּסַע, ה"א דְּכָל הַלַּיְלָה, וי"ו דְּוַיֵּט, עַיִן שֵׁם; וְהַשֵּׁם הַזֶּה נִקְרָא שֵׁם ע"ב בְּצוּרַת יָשָׁר הָפוּךְ וְיָשָׁר, כִּי הַפָּסוּק הָרִאשׁוֹן וְהָאַחֲרוֹן הֵם בְּדֶרֶךְ יָשָׁר, וְהַפָּסוּק הַשֵּׁנִי הוּא בְּדֶרֶךְ הָפוּךְ. וְכִדְאִיתָא בַּזֹּהַר־הַקָּדוֹשׁ (בְּשַׁלַּח נא:): 'צְרוּפָא דְּאַתְוָן אֵלֵּין, אַתְוָן קַדְמָאֵי רְשִׁימָן כְּסִדְרָן בְּאָרַח מֵישָׁר, בְּגִין דְּכֻלְּהוּ אַתְוָן קַדְמָאֵי אִשְׁתַּכְחוּ בְּחֻשְׁ"ד, לְמֵיהַךְ בְּאָרַח מֵישָׁר בְּסִדּוּרָא מְתֻתָּקָן. אַתְוָן תִּנְיָנֵי רְשִׁימָן בְּגִלְגּוּלָא לְמִפְרַע. בְּגִין דְּכֻלְּהוּ אַתְוָן תִּנְיָנֵי מִשְׁתַּכְחֵי בְּגִבּוּרָה, לְגַלָּאָה דִּינִין וְזִינִין דְּאַתְיָן מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא. אָתְוָן תְּלִיתָאֵי אִינּוּן אַתְוָן רְשִׁימָן לְאַחֲזָאָה גְּוִנִין לְאִתְעַטָּרָא בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא' וְכוּ'; וְלָכֵן מְכֻוָּנִים שֵׁמוֹת אֵלּוּ בָּהֶע"ב תִּבוֹת שֵׁיֵּשׁ מִ"וְהָיָה" עַד "וְשַׂמְתֶּם". וּמִתֵּבַת "אֶת דִּבְרֵי אֵלֶּה" וְגוֹ' עַד סוֹף הַפָּרָשָׁה "כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ" - יֵשׁ נ' תִּבוֹת, שֶׁהֵם מְכֻוָּנִים כְּנֶגֶד הַנּוּ"ן שַׁעֲרֵי בִּינָה, וַאֲפִלּוּ שֶׁעֲדַיִן לֹא הִגִּיעָתְ לְמַדְרֵגָה כָּזוֹ, לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל אֶת גֹּדֶל הַשֵּׁמוֹת וְהַיִּחוּדִים שֶׁיֵּשׁ בְּפָרָשַׁת "וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ" - רָאוּי לְךָ עַל־כָּל־פָּנִים לְכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, כִּי פָּרָשָׁה זוֹ בָּאָה לְלַמֵּד (בְּרָכוֹת יד:) וְקַיָּמָא לָן (שָׁם טו.): 'הַקּוֹרֵא אֶת שְׁמַע וְלֹא הִשְׁמִיעַ לְאָזְנוֹ - לֹא יָצָא, קָרָא וְלֹא דִּקְדֵּק בְּאוֹתִיּוֹתֶיהָ - לֹא יָצָא'; וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְכַוֵּן עַל־כָּל־פָּנִים פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וְיַדְבִּיק אֶת עַצְמוֹ בְּתֵבוֹת הַפָּרָשָׁה, וְיִשְׁמֹר מְאֹד לֹא לְחַבֵּר אֶת הַתֵּבוֹת בְּיִחַד (וְרָאוּי לְכָל יְרֵא שָׁמַיִם לְעַיֵּן בְּסֵפֶר הַנִּפְלָא 'יְסוֹד־וְשֹׁרֶשׁ־הָעֲבוֹדָה' (שַׁעַר ד, פֶּרֶק ז), שֶׁמַּסְבִּיר וּמַרְאֶה אֵיךְ צְרִיכִים לִתֵּן רֶוַח בֵּין הַדְּבָקִים, וְרֹב בְּנֵי־אָדָם אֵינָם נִזְהָרִים בָּזֶה); וְלָכֵן אַתָּה, בְּנִי, תִּהְיֶה זָהִיר וְזָרִיז מְאֹד לְהַפְרִיד בֵּין תֵּבָה לְתֵבָה וְתֹאמְרָהּ מִלָּה בְּמִלָּה, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה אַתָּה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, דְּבָרִים, פָּרָשָׁה ב, סִימָן לא): 'אַיזֶהוּ

(ימשמש בתפילין של יד) עַל־יָדֶךָ, וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת (ימשמש בתפילין של ראש) בֵּין עֵינֶיךָ: וְלִמַּדְתֶּם ‹› אֹתָם ‹› אֶת־בְּנֵיכֶם, לְדַבֵּר בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ, וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ, וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר (יבמא היטב את העין) נִשְׁבַּע ‹› יְהוָה יאהדונהי לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם, כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:

יאחוז הציציות גם בידו הימנית ושורשם ישארו בידו השמאלית. וטוב להסתכל בציצית וכו'
ויכוין כאלו יש בו תכלת, דאותה ההארה לא נפסקה (האר"י זצוק"ל)

וַיֹּאמֶר יְהוָה יאהדונהי אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם, וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם, וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף ‹›

עת רצון

דִּקְדּוּק אוֹתִיּוֹת לְמֻדּוּנוּ רַבּוֹתֵינוּ: "בְּכָל לְבַבְכֶם" - צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ בֵּין לָמֶ"ד לְלָמֶ"ד. "וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה" - צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ בֵּין מֵ"ם לְמֵ"ם'; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאוֹמְרָם בְּכָל יוֹם בְּכַוָּנַת פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת וּמְדַקְדֵּק אוֹתִיּוֹתֶיהָ, שָׂאז לְרֹב טוּב הַצָּפוּן יִזְכֶּה.

צָרִיךְ שֶׁתֹּאמַר, אֲהוּבִי, בְּנִי, אֶת פָּרָשַׁת צִיצִית בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, כִּי מִצְוַת צִיצִית מַצָּלֶת מִתַּאֲוַת נאוף (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן ז,), וְגָדֵל מַעֲלַת אֲמִירַת פָּרָשַׁת צִיצִית בְּעֵת קְרִיאַת־שְׁמַע - אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל. וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת יב:): 'פָּרָשַׁת צִיצִית מִפְּנֵי מַה קְבָעוּהָ? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר חֲבִיבָא: מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בָּהּ חֲמִשָּׁה דְּבָרִים: מִצְוַת צִיצִית, יְצִיאַת מִצְרַיִם, עַל מִצְוֹת, וְדַעַת מִינִים, הִרְהוּר עֲבֵרָה וְהִרְהוּר עֲבוֹדָה־זָרָה; בִּשְׁלָמָא הָנֵי תְּלַת מִפָּרָשָׁן, 'עַל מִצְוֹת' - דִּכְתִיב (במדבר טו, לט): "וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת הַוָי"ה"; 'צִיצִית' - דִּכְתִיב: "וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית" וְגוֹ'; 'יְצִיאַת מִצְרַיִם' - דִּכְתִיב: "אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי" וְגוֹ'; אֶלָּא דַּעַת מִינִים, הִרְהוּר עֲבֵרָה וְהִרְהוּר עֲבוֹדָה־זָרָה מְנָלַן? דְּתַנְיָא: "אַחֲרֵי לְבַבְכֶם" - זוֹ מִינוּת, וְכֵן הוּא

פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת, וּרְאִיתֶם ‹› אֹתוֹ (יעבִיר הציציות שבידו ע"ג עֵינָיו פַּעֲמָיִם, ובכל פעם ינשקם) , וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה — יאהדונהי וַעֲשִׂיתֶם ‹› אֹתָם, וְלֹא־תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם, (יעבִיר הציציות על גבי עינו וינשקם) אֲשֶׁר־אַתֶּם

עת רצון

אוֹמֵר (תְּהִלִּים יד, א): "אָמַר נָבָל בְּלִבּוֹ אֵין אֱלֹהִים"; "אַחֲרֵי עֵינֵיכֶם" - זֶה הִרְהוּר עֲבֵרָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שׁוֹפְטִים יד, ג): "וַיֹּאמֶר שִׁמְשׁוֹן אֶל אָבִיו: אוֹתָהּ קַח לִי, כִּי הִיא יָשְׁרָה בְּעֵינָי"; "אַתֶּם זוֹנִים" - זֶה הִרְהוּר עֲבוֹדָה־זָרָה, וְכֵן הוּא אוֹמֵר (שׁוֹפְטִים ח, לג): "וַיָּזְנוּ אַחֲרֵי הַבְּעָלִים"; וְעַל־כֵּן רָאוּי לְכָל בַּר־יִשְׂרָאֵל לְהִתְעוֹרֵר מְאֹד בְּאָמְרוֹ פָּרָשַׁת צִיצִית, כִּי גַּם פֹּה מִן "וַיֹּאמֶר" עַד תֵּבֵת "אֱמֶת", יֵשׁ בָּהֶם גַּם־כֵּן ע"ב תֵּבוֹת, מְכֻוָּנוֹת כְּנֶגֶד הַשֵּׁם ע"ב, אֲבָל כָּאן הַכַּוָּנָה לְשֵׁם ע"ב כֻּלּוֹ בְּדֶרֶךְ יָשָׁר, הַיְנוּ כָּל הַשְּׁלֹשָׁה פְּסוּקִים שֶׁל "וַיֹּסַע" "וַיָּבֹא" "וַיֵּט" בְּדֶרֶךְ יָשָׁר, הָאוֹתִיּוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת מִכָּל הַשְּׁלֹשָׁה פְּסוּקִים בְּיַחַד - זֶהוּ הַשֵּׁם הָרִאשׁוֹן, הָאוֹתִיּוֹת הַשֵּׁנִיּוֹת מִכָּל הַשְּׁלֹשָׁה פְּסוּקִים בְּיַחַד - זֶהוּ הַשֵּׁם הַשֵּׁנִי, וְכֵן כֻּלָּם. וּכְשֶׁאָדָם מְכַוֵּן פָּרוּשׁ הַמִּלּוֹת וּמִתְעוֹרֵר בְּלֵב אֱמֶת אֶל מַה שֶּׁהוּא אוֹמֵר - יִזְכֶּה שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשַׁלְמִי בְּרָכוֹת, פֶּרֶק א, הֲלָכָה ב): "'וּרְאִיתֶם אוֹתָהּ' אֵין כְּתִיב כָּאן, אֶלָּא "וּרְאִיתֶם אֹתוֹ" - מַגִּיד שֶׁכָּל הַמְקַיֵּם אֶת מִצְוַת צִיצִית כְּאִלּוּ מְקַבֵּל פְּנֵי הַשְּׁכִינָה; כִּי בְּשָׁעָה שֶׁהָאָדָם מִסְתַּכֵּל עַל הַצִּיצִית, וּמְקַיֵּם "וּרְאִיתֶם אֹתוֹ", אָז הוּא מִסְתַּכֵּל כְּבָיכוֹל עַל הַשְּׁכִינָה, כִּי הַצִּיצִית הִיא מִצְוָה מְמִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁהֵם רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלָכֵן רָאוּי לוֹ לִשְׁמֹחַ מְאֹד כָּל הַיּוֹם בְּמִצְוַת צִיצִית שֶׁעָלָיו. וְיִשְׁתַּדֵּל שֶׁיִּהְיוּ לוֹ צִיצִיּוֹת נְקִיּוֹת, שֶׁזֶּה שִׂבְחוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (שַׁבָּת קנג.): "זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ" - 'עֲשֵׂה לְפָנַיו צִיצִית נָאָה'; וּצְרִיכִים לִשְׁמֹר שֶׁלֹּא יִהְיֶה בָּהֶם שׁוּם כֶּתֶם וְלִכְלוּךְ, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁבָּזֶה מַרְאֶה לַדַּעַת שֶׁמִּצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ חֲשׁוּבוֹת בְּעֵינָיו. וְאָמְרוּ (פְּסִיקְתָּא זוּטְרְתָּא, שְׁלַח): 'מִנַּיִן צִיצִית תַּרְיַ"ג, צִיצִי"ת ת"ר וְח' חוּטִין וְהִ' קְשָׁרִים - הֲרֵי תַּרְיַ"ג, כְּמִנְיַן תּוֹרָ"ה עִם "אָנֹכִי" וְ"לֹא יִהְיֶה לְךָ" - הֲרֵי לְךָ שֶׁשְּׁקוּלָה מִצְוֹת צִיצִית כְּכָל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ'; וְלָכֵן כְּשֶׁאָדָם נִזְהָר לְלָמֵד בְּצִיצִית נְקִיּוֹת, וּמַחֲזִיק אֶת זֶה בַּחֲשִׁיבוּת, וְשָׂמֵחַ בָּהּ - בָּזֶה מְגַלֶּה שֶׁאָצְלוֹ חֲשׁוּבוֹת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבָּת קנג.): "בְּכָל עֵת יִהְיוּ בְּגָדֶיךָ לְבָנִים" (קֹהֶלֶת ט, ח) - 'אֵלּוּ צִיצִית'. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סִפְרֵי שְׁלַח): "וְהָיִיתֶם קְדוֹשִׁים" - 'זוֹ קְדֻשַּׁת צִיצִית; מַגִּיד שֶׁהַצִּיצִית מוֹסֶפֶת קְדֻשָּׁה לְיִשְׂרָאֵל'; וְהַזְהִיר בְּמִצְוַת צִיצִית יְזֻכָּה לְאִשָּׁה וּלְבָנִים

זֹנִים ‹› **אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ, וַעֲשִׂיתֶם** ‹› **אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי, וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם:** יְכַוֵּן לְקַיֵּם מ"ע לִפְקֹד יצ"מ בְּכָל יוֹם ,

בֹּקֶר וְעֶרֶב, שֶׁנֶּא' לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ) **אֲנִי יְהוָה** יאהדונהי

עת רצון

(תַּנְחוּמָא, כִּי תֵצֵא, א); וּבְאָמְרָךְ פָּסוּק: "**וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם**" - תִּשְׁפֹּךְ דְּמָעוֹת כַּמַּיִם, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת יב:): "אַחֲרֵי לְבַבְכֶם" - 'זוֹ מִינוּת', "וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם" - 'זֶה הִרְהוּר עֲבֵרָה'; וְהֵם שְׁנֵיהֶם תְּלוּיִים זֶה בָּזֶה, כְּשֶׁאָדָם נִמְשָׁךְ אַחַר עֵינָיו, לְהִסְתַּכֵּל עַל כָּל אִשָּׁה, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן - זֶה מַכְנִיס בּוֹ כְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, וְכַמּוּבָא בַּזֹּהַר (קְדוֹשִׁים פּד.): 'אָסִיר לֵהּ לְבַר־נָשׁ לְאִסְתַּכְּלָא בְּשִׁפִּירוּ דְּאִנְתָּתָא, בְּגִין דְּלָא יֵיתֵי בְּהַרְהוּרָא בִּישָׁא וְיִתְעַקַּר לְמִלְּה אַחֲרָא, וְכָךְ הָוָה רַבִּי שִׁמְעוֹן עָבִיד כַּד הֲוָה אָזֵל בְּמָתָא וְהָוֹ חַבְרַיָּא אָזְלִין אַבַּתְרֵיהּ וְחָמָא לְאִינְתּוּ שַׁפִּירָאן - מָאִיךְ עֵינֵיהּ וַהֲוָה אָמַר לְחַבְרַיָּא (וַיִּקְרָא יט, ד): "אַל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים"'; וְהִסְבִּיר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן לו), שֶׁנִּאוּף מֵבִיא לַעֲבוֹדָה־זָרָה, כִּי בָּרָגַע שֶׁאָדָם עוֹשֶׂה מְצִיאוּת מִמִּישֶׁהוּ, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן שֶׁמְּהַרְהֵר אַחַר נָשִׁים, הוּא מְנַתֵּק אוֹתָם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה עוֹשֶׂה אוֹתָם "אֱלִילִים" - עֲבוֹדָה־זָרָה; וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לִשְׁפֹּךְ הַרְבֵּה דְּמָעוֹת אֲלֵיהֶן יִתְבָּרַךְ בְּאָמְרוֹ פָּסוּק זֶה, כִּי אֵין מִי שֶׁיִּהְיֶה נָקִי בַּדּוֹר הַזֶּה מִשְּׁתֵּי הָעֲבֵרוֹת הַחֲמוּרוֹת הָאֵלּוּ: עֲבוֹדָה־זָרָה וְגִלּוּי־עֲרָיוֹת, כִּי הָעֲרֶב־רַב מִתְפַּשְּׁטִים מְאֹד בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וּבְפָרָט בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וּמְדַבְּרִים פָּתוּחַ נֶגְדּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִי שׁוּם בּוּשָׁה, וְכוֹפְרִים בַּכֹּל, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, יוֹדְעִים רִבּוֹנָם וּמְכַוְּנִים לְמָרְד בּוֹ, מַטִּיחִים דְּבָרִים כְּלַפֵּי מַעְלָה, וְנִתְקוּ אֶת בְּנֵי־אָדָם לְגַמְרֵי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁחוֹשְׁבִים שֶׁ"כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחַיִל הַזֶּה" (דְּבָרִים ח, יז), וּכְאִלּוּ הַכֹּל תָּלוּי רַק בְּכֹחַ הָאָדָם, רַחֲמָנָא לִצְלָן, שֶׁזּוֹ עֲבוֹדָה־זָרָה מַמָּשׁ, וּמִי שֶׁרַק נִכְנְסָה בּוֹ אֵיזוֹ מַחֲשָׁבָה אוֹ הִרְהוּר בְּדַעוֹתֵיהֶם הַטְּמֵאוֹת כְּבָר נִלְכָּד בַּעֲבוֹדָה־זָרָה. וְכֵן הִפְקִירוּ אֶת בְּנוֹתֵיהֶם וּנְשׁוֹתֵיהֶם לְהִכָּשֵׁל אֶת בְּנֵי־אָדָם בְּנִאוּף, שִׁקּוּץ, תּוֹעֵבָה, זִהוּם וְעֶרֶם; וְלָכֵן בְּכָל יוֹם כְּשֶׁאוֹמְרִים פָּסוּק זֶה, רָאוּי לְכָל בַּר־יִשְׂרָאֵל לִשְׁפֹּךְ דְּמָעוֹת כַּמַּיִם שֶׁלֹּא יִלָּכֵד בִּכְפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת וּבִדְעוֹת נִפְסָדוֹת, וְשֶׁלֹּא יִכָּשֵׁל בִּרְאִיוֹת אֲסוּרוֹת, וְשֶׁלֹּא יָבוֹא לִפְגַם־הַבְּרִית הַחֲמוּר מְאֹד, וְעַל־יְדֵי אֲמִירַת פָּרָשַׁת צִיצִית בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, לְכַוֵּן פְּרוּשׁ הַמִּלּוֹת מַה

אֱלֹהֵיכֶם, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם <> **מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים, אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: אֱמֶת.** [ולא תענה ברעך עד שקר] יאהדונהי

עת רצון

שֶׁאוֹמַר, וְיִשְׂמַח מְאֹד עַל גְּדֵל הַזְּכוּת שֶׁנָּתַן לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְהִתְלַבֵּשׁ בְּצִיצִית - הַשִּׂמְחָה הַזוֹ תַּצִּיל אוֹתוֹ מִכְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת וּמִתַּאֲוַת נְאוּף. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְנָחוֹת מג:): 'כָּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ צִיצִית בְּבִגְדּוֹ - בְּחִזּוּק שֶׁלֹּא יֶחֱטָא'; וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲשֶׁר הָעִקָּר הוּא שִׂמְחַת הַמִּצְוֹות, כִּי עַל־יְדֵי תֹּקֶף הַשִּׂמְחָה שָׁאָדָם שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ בְּקִיּוּם הַמִּצְוֹות, עַל־יְדֵי־זֶה יָכוֹל לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּלְהִתְנַהֵג עַל חֲטָאָיו בִּשְׁלֵמוּת (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן קעח); וּכְשֶׁתִּזְכֶּה לְשִׂמְחָה, אֲזַי הַשֵּׂם־יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ יִשְׁמֹר לְךָ אֶת הַבְּרִית־קֹדֶשׁ. כִּי עִקַּר פְּגַם־הַבְּרִית הוּא עַל־יְדֵי עַצְבוּת (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן קסט).

וְעַל־כֵּן, אֲהוּבִי, בְּנִי, רְאֵה לְכַוֵּן מְאֹד מְאֹד בְּאָמְרְךָ פָּרָשַׁת צִיצִית, וְתַזְכִּיר לְעַצְמְךָ נַס יְצִיאַת מִצְרַיִם, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם, מֵעֲבוֹדָה־זָרָה שֶׁלָּהֶם וּמֵהַנְּאוּף שֶׁלָּהֶם, וּכְמוֹ־כֵן תִּזְכֶּה לָצֵאת גַּם עַכְשָׁו מִמִּצְרַיִם, שֶׁהֵם כָּל הַגָּלְיוֹת (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ד); וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (מִדְרַשׁ־רַבָּה, וַיִּקְרָא, פָּרָשָׁה יג, סִימָן ד): 'כָּל הַמִּלְכִיּוֹת נִקְרְאוּ עַל שֵׁם מִצְרַיִם, עַל שֵׁם שֶׁהָיוּ מְצֵרִין לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל'; וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסָחִים קטז:): 'בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיָּב אָדָם לִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יָצָא מִמִּצְרַיִם'; כִּי הַמִּצְרִיִּים הָיוּ עוֹבְדֵי אֱלִילִים וּמְשֻׁקָּצִים בְּנַאוּף, וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (תּוֹרַת־כֹּהֲנִים, אַחֲרֵי): 'מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל מִצְרִיִּים שְׁטוּפִים בַּעֲבוֹדָה־זָרָה וּבְגִלּוּי־עֲרָיוֹת וּבִשְׁפִיכוּת־דָּמִים וּבְמִשְׁכָּב־זָכָר וּבְהַרְבָּעַת בְּהֵמָה וְכוּ', כִּי מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל מִצְרִיִּים מְקֻלְקָלִים מִכָּל הָעַמִּמִין'; וְאָמְרוּ (תַּנָּא־דְּבֵי־אֵלִיָּהוּ רַבָּה, פֶּרֶק ז, סִימָן ח): 'אֵין לְךָ אֻמָּה בָּעוֹלָם שֶׁהָיְתָה שְׁטוּפָה בְּדָבָרִים מְכֹעָרִים וַחֲשׁוּדִים בְּכָשָׁפִים וּבְזִמָּה וּבְכָל מַעֲשִׂים רָעִים, אֶלָּא הַמִּצְרִיִּים בִּלְבָד'; וְלָכֵן מַזְכִּירִים בְּכָל יוֹם יְצִיאַת מִצְרַיִם בִּקְרִיאַת־שְׁמַע, כְּדֵי לְעוֹרֵר וּלְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ וּלְשַׂמֵּחַ אֶת כָּל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל, שֶׁיִּזְכֶּה לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְיבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיִּהְיֶה נַעֲשֶׂה כְּסֵא לֵאלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, מֶרְכָּבָה לִשְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּדֵי שֶׁיֵּצֵא בְּכָל יוֹם מִמִּצְרַיִם שֶׁהִיא מֵצַר־יָם, צְמָצוּם וְקַטְנוּת הַמֹּחִין, מִמַּלְכוּת רִשְׁעָה וּמֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן הָעֲרֶב־רַב, וְשֶׁלֹּא יִדְבְּקוּ בּוֹ מַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים, כְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, וְשִׁקּוּץ תְּעוּב זְהוּם וְנַאוּף; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּכַוֵּן בְּכָל יוֹם פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת בְּאָמְרוֹ פָּרָשִׁיּוֹת קְרִיאַת־שְׁמַע וְצִיצִית,

יזהר לסיים "אני ה' אלהיכם אמת" עם הש"ץ ביחד ומלת אמת יאמר אותה עם הקהל בקול רם (גם הש"ץ יאמר אותה בלחש), ואחר כך ישתוק וישמע מהש"ץ כשחוזר לומר "ה' אלהיכם אמת" ויכַוֵּן לצאת ידי חובה באמירתן. ואם לא הספיק לגמור עם הש"ץ או שהוּא מתפלל ביחיד, אז אחרי שגומר "אני ה' אלהיכם אמת" יחזור לומר "ה' אלהיכם אמת", כדי להשלים מנין רמ"ח תיבות של ק"ש כמנין איבריו של האָדָם:

וחוזר הש"ץ: יְהֹוָה יאהדונהי אֱלֹהֵיכֶם אֱמֶת.

וַיַּצִּיב, וְנָכוֹן, וְקַיָּם, וְיָשָׁר, וְנֶאֱמָן, וְאָהוּב, וְחָבִיב, וְנֶחְמָד, וְנָעִים, וְנוֹרָא, וְאַדִּיר, וּמְתֻקָּן, וּמְקֻבָּל,

עת רצון

שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִנָּצֵל מִפּוֹגְעֵי וּמִמְּקָרֵי הַזְּמַן, וְיִזְכֶּה לְהִכָּלֵל לְגַמְרֵי בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא; אַשְׁרֵי לוֹ בָּזֶה וְאַשְׁרֵי לוֹ בַּבָּא!

עִנְיַן חֲמֵשׁ־עֶשְׂרֵה וָוִין שֶׁל וַיַּצִּיב

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי, אֲשֶׁר אָמְרַת הַחֲמֵשׁ־עֶשְׂרֵה וָוִין שֶׁבְּנֻסַּח אֱמֶת וְיַצִּיב - יֵשׁ בָּזֶה סוֹדוֹת נוֹרָאִים, רָזִין וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת, שֶׁהֵם בְּסוֹד וְוֵי הָעֲמוּדִים שֶׁחָשְׁבוּהוּ לְמֹשֶׁה בְּעֹת בְּנִיַּת הַמִּשְׁכָּן, כַּמּוּבָא (מִדְרַשׁ־רַבָּה, שְׁמוֹת, פָּרָשָׁה נא, סִימָן ו): 'הִתְחִיל יוֹשֵׁב וּמַתְמִיהַּ, אָמַר: 'עַכְשָׁו יִשְׂרָאֵל מוֹצְאִין יְדֵיהֶם לַאֲמֹר מֹשֶׁה נְטָלָן'; מָה עָשָׂה? הָאִיר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עֵינָיו, וְרָאָה אוֹתָם עֲשׂוּיִים וָוִים לָעֲמוּדִים, אוֹתָהּ שָׁעָה נִתְפַּיְּסוּ כָּל יִשְׂרָאֵל', עַיֵּן שָׁם; וּמֹשֶׁה בָּנָה אֶת הַמִּשְׁכָּן, כְּדֵי לְהוֹרִיד אֶת הַשְּׁכִינָה בֵּין יִשְׂרָאֵל, שֶׁתִּשְׁרֶה שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, וִיקַבְּלוּ עֲצוּת נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת עַל כָּל דָּבָר מֵהַמַּגִּינִי אֶרֶץ, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת לְהַחֲיוֹת נֶפֶשׁ כָּל חַי, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ה, אות), כִּי כָּל בְּרָכַת "אֱמֶת וְיַצִּיב וְנָכוֹן" וְכוּ' - הִיא כֻּלָּהּ רַק דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה, אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת, הַמְשִׁיבִין וּמְחַיִּין אֶת הַנֶּפֶשׁ מְאֹד מְאֹד, כִּי כּוֹפְלִין וְשׁוֹנִין וּמְשַׁלְּשִׁין וּמְרַבְּעִין וְכוּ' וְכוּ' אֶת חֲבִיבוּת, נְעִימוּת, עֲרֵבוּת, יְדִידוּת, מְתִיקוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ וּבְתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, בְּדִבּוּרִים נִפְלָאִים וּמְתֻקִּים מְאֹד מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים: "אֱמֶת וְיַצִּיב וְנָכוֹן וְקַיָּם וְיָשָׁר וְנֶאֱמָן" וְכוּ' וְכוּ', שֶׁחוֹזְרִים בְּכַמָּה וְכַמָּה לְשׁוֹנוֹת יְקָרַת חֲבִיבַת נִפְלָאוֹת עֲרֵבוּת אֱמוּנָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁכָּל זֶה הוּא סוֹד אֲמָרוֹת יְקָרוֹת, אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת, לְהַחֲיוֹת וּלְהַשִּׁיב בָּהֶם כָּל הַנְּשָׁמוֹת הַנִּפּוּלוֹת (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הַפְקָר וְנִכְסֵי הַגֵּר, הֲלָכָה ד, אות טז); וְכָתְבוּ הַקְּדָמוֹנִים אֲשֶׁר חֲמֵשׁ־עֶשְׂרֵה וָוִין

שֶׁ"בֶּאֱמֶת וְיַצִּיב" הֵם כְּנֶגֶד שִׁבְעָה רְקִיעִים וְאָרֶץ - הָרֵי שְׁמוֹנָה, וְשִׁבְעָה אֲוִירִים שֶׁבֵּינֵיהֶם - הָרֵי ט"ו, וְכֻלָּם אֵינָם מִתְקַיְּמִים אֶלָּא בִּשְׁבִיל הַתּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמְיָה לג, כה): "אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה - חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׂמְתִּי"; וְט"ו מְרַמְּזִין גַּם עַל שֵׁם י"ה, שֵׁם הַמִּחְיִן, אַבָּא וְאִמָּא, חָכְמָה וּבִינָה, הַמְאִירִים לְוָ"ו קְצָווֹת עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא הַיְסוֹד, וְלָכֵן ו' פְּעָמִים ט"ו עוֹלֶה צ', לְהוֹרוֹת אֲשֶׁר הַיִּחוּד נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק וְהוּא הַמְחַיֶּה וּמְחַזֵּק וּמְאַמֵּץ אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּתְחַזְּקוּ מַעֲמָד, אֲפִלּוּ שֶׁכְּבָר נָפְלוּ בְּמָקוֹם שֶׁנָּפְלוּ, עִם כָּל זֹאת אָסוּר לְהִתְיָאֵשׁ, שֶׁעַל כָּל זֶה סוֹבְבִים כָּל הַשְּׁבָחִים הָאֵלּוּ שֶׁאֲנַחְנוּ אוֹמְרִים: **"אֱמֶת אֱלֹהֵי עוֹלָם מַלְכֵּנוּ צוּר יַעֲקֹב מָגֵן יִשְׁעֵנוּ לְדֹר וָדֹר הוּא קַיָּם וּשְׁמוֹ קַיָּם וְכִסְאוֹ נָכוֹן וּמַלְכוּתוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לָעַד קַיֶּמֶת, וּדְבָרָיו חַיִּים וְקַיָּמִים נֶאֱמָנִים וְנֶחֱמָדִים לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים"**; וְכָל זֶה נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁיָּכוֹל לְהוֹרִיד אֶת עָצְמוֹ לְכָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּלְתַקֵּן בְּרִיתָם, וְשֶׁיִּזְכּוּ לִמְצֹא אֶת הַנְּקֻדָּה הַשַּׁיֶּכֶת לְלִבָּם בְּעֵת הַזֹּאת (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן לד), שֶׁיִּהְיוּ פִּיהֶם וּלְבָבָם שָׁוִים, כִּי הַפֶּה הוּא בְּסוֹד יו"ד, וְהַלֵּב בְּסוֹד וי"ו, וְהַצַּדִּיק מְחַזֵּק וּמְעוֹדֵד וּמְשַׂמֵּחַ אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יִתְיָאֲשׁוּ בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, כִּי עֲדַיִן יֵשׁ לָהֶם תִּקְוָה לְתַקֵּן הַכֹּל, הָעִקָּר שֶׁיְּקַשְּׁרוּ אֶת עַצְמָם אֶל הַנְּקֻדָּה הַשַּׁיֶּכֶת אֶל לִבָּם בְּעֵת הַזֹּאת, וְיִכְוְנוּ אֶל פְּרוּשׁ הַמִּלּוֹת מַה שֶּׁהֵם אוֹמְרִים, שֶׁאָז יָאִיר לָהֶם אֱמֶתַּת מְצִיאוּתוֹ בְּהָאָרָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד.

וְעַל־כֵּן רָאָה, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְכַוֵּן פְּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וְאִם תּוּכַל לְהַרְגִּישׁ עֲרֵבוּת, נְעִימוּת, יְדִידוּת הַשְּׁבָחִים שֶׁאַתָּה אוֹמֵר עַכְשָׁו לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ - תִּהְיֶה מוּכָן וּמְזֻמָּן לִמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ אֲלָיו יִתְבָּרַךְ מֵרֹב תְּשׁוּקָה אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ. וּבֶאֱמֶתְךָ: **"מֵ'עוֹלָם ה'וּא שְׁ'מְךָ"** - תְּכַוֵּן אֶל שֵׁם מ'ה'ש', שֶׁהוּא הַשֵּׁם הַמַּמְשִׁיךְ רְפוּאָה עַל הָאָדָם, וְתֵדַע שֶׁכָּל רְפוּאָתְךָ - רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאַת הַגּוּף תְּלוּיִים רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתַחְדִּיר אֶת זֶה הַיְסוֹד בְּלִבְּךָ, אֲשֶׁר **"וְאֵין לָנוּ עוֹד אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ סֶלָה"**, וּבִידִיעָה זוֹ כְּבָר לֹא תִּצְטָרֵךְ לְאַף אֶחָד, אֶלָּא תָּמִיד תַּמְשִׁיךְ אֶת עַצְמְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי (תִּקּוּנֵי־זֹהַר צב,: קכב:) : 'לֵית אֲתַר פָּנוּי מִנֵּיהּ'; וּכְדֵי לְאַמֵּת אֶת אֱמוּנָתֵנוּ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אָנוּ אוֹמְרִים אֶת הַשֶּׁבַח הַנּוֹרָא וְהַנִּפְלָא מְאֹד: **"עֶזְרַת אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם, מָגֵן וּמוֹשִׁיעַ לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר"**; כִּי קֹדֶם שֶׁאֲנַחְנוּ נִכָּנָסִים אֶל תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה, שֶׁהִיא הֵיכַל קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, אָנוּ מַזְכִּירִים שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עֶזְרַ לַאֲבוֹתֵינוּ, לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, כְּדֵי לְחַזֵּק אֶת לְבָבֵנוּ, שֶׁגַּם אֲנַחְנוּ נִתְחַזֵּק בִּתְפִלָּה, וְהוּא יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵעַ גַּם אוֹתָנוּ, כִּי כְּמוֹ שֶׁשָּׁמַע תְּפִלַּת אֲבוֹתֵינוּ, כֵּן יִשְׁמַע גַּם בִּתְפִלָּתֵנוּ (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, נְחָלוֹת, הֲלָכָה ד, אות ג). וּמַזְכִּירִים אַרְבַּע פְּעָמִים "אֱמֶת", כְּדֵי לְקַשֵּׁר אֶת הָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת יַחַד: 'אֲצִילוּת', 'בְּרִיאָה', 'יְצִירָה', 'עֲשִׂיָּה', שֶׁיִּהְיוּ מְיֻחָדִים בֶּאֱמֶת, וּלְהוֹרוֹת אֲשֶׁר אֵין שׁוּם פֵּרוּד, חַס וְשָׁלוֹם, בֵּינֵיהֶם. וְזֶה סוֹד סְמִיכַת גְּאֻלָּה לִתְפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ (זֹהַר וַיַּקְהֵל, רייז): 'וּבְגִין לְאַסְמְכָא גְּאֻלָּה לִתְפִלָּה, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא חַד בְּלָא פְּרוּדָא, וְלָא לְאַחֲזָאָה תַּרוּכִין, וְסִימָנִיךְ (וַיִּקְרָא כא, ז): "וְאִשָּׁה גְּרוּשָׁה מֵאִשָּׁה

וְטוֹב, וְיָפֶה, הַדָּבָר הַזֶּה עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. אֱמֶת אֱלֹהֵי עוֹלָם ‹› מַלְכֵּנוּ, צוּר יַעֲקֹב מָגֵן יִשְׁעֵנוּ, לְדוֹר וָדוֹר הוּא קַיָּם וּשְׁמוֹ קַיָּם, וְכִסְאוֹ נָכוֹן, וּמַלְכוּתוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לָעַד קַיֶּמֶת, וּדְבָרָיו חַיִּים וְקַיָּמִים וְנֶאֱמָנִים וְנֶחֱמָדִים לָעַד (כשיאמר לעד ינשק הציצית ויעבירן על גבי עיניו ויניחן מידיו) וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים. עַל אֲבוֹתֵינוּ, עָלֵינוּ, וְעַל בָּנֵינוּ, וְעַל

עת רצון

לֹא יִקָּחוּ". וְאִי תֵּימָא וְהָא בְּגָלוּתָא אִיהִי, וְהָא אִתְתַּרְכַת? לָאו הָכִי, אֶלָּא וַדַּאי בְּגָלוּתָא אִיהִי לְדַיָּרָא עִמְּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, וּלְאַגָּנָא עֲלַיְהוּ, אֲבָל לָא אִתְתַּרְכַת, וְהָא שְׁכִינְתָּא לָא אִתְחֲזֵי בְּבֵית רִאשׁוֹן וּבְבֵית שֵׁנִי, עַד דְּלָא גָּלוּ יִשְׂרָאֵל סַלְקָא לְעֵלָּא, וּלְבָתַר אִיהִי שָׁוְיאַת מְדוֹרָא עִמְּהוֹן, אֲבָל תְּרוּכִין לָא הֲוֹת לְעָלְמִין, וּבְגִין דָּא בָּעֵי לְאַחֲזָאָה פָּרְקָנָא דְּאִית בֵּיהּ אַרְבַּע גְּאֻלּוֹת, וְרָזָא הָכָא בְּשַׁעֲתָא דְּנַפְקָא שְׁכִינְתָּא מִגָּלוּתָא דְּמִצְרַיִם, תַּבְעָא מִקֳּדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא, דְּיִפְרֹק לָהּ, הַשְׁתָּא אַרְבַּע זִמְנִין, דְּאִנּוּן אַרְבַּע גְּאֻלּוֹת לְקָבֵל אַרְבַּע גָּלְיוֹת בְּגִין דְּתְהֵא בַּת חוֹרִין, וְלָא תְּהֵא מִתְרָכָא, וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא קָיְמָא וְאִתְפָּרְקַת אַרְבַּע גְּאֻלּוֹת בְּהַהִיא יְצִיאַת מִצְרַיִם, וְהַשְׁתָּא דְּאִצְטְרִיכַת בְּתִקּוּנָהָא לְאִתְחַבְּרָא בְּבַעְלָהּ, אִצְטְרִיךְ לְאַחֲזָאָה הַהִיא גְּאֻלָּה מִצְרַיִם דְּאִית בָּהּ אַרְבַּע גְּאֻלּוֹת. וְעַל דָּא אִית לְאַדְכָּרָא בְּהַהִיא גְּאֻלָּה אַרְבַּע זִמְנִין - "אֱמֶת",

"אֱמֶת", "אֱמֶת", "אֱמֶת" - עַד "עֶזְרַת אֲבוֹתֵינוּ", דְּדָא הוּא עֶזְרָה וְסָמְךְ לְיִשְׂרָאֵל כָּלְהוּ, וּמִתַּמָּן וּלְהָלְאָה אַרְבַּע זִמְנִין אַחֲרָנִין - "אֱמֶת", "אֱמֶת", "אֱמֶת", "אֱמֶת" - לְמֶהֱוֵי אַרְבַּע גְּאֻלּוֹת אִלֵּין בְּקִיּוּמָא תַּקִּיף בְּחוֹתָמָא תַּקִּיף דְּגוּשְׁפַּנְקָא דְּמַלְכָּא אַרְבַּע גְּאֻלּוֹת כְּפוּלִין בְּקִיּוּמָא, וְכֻלְּהוּ בְּהַהִיא יְצִיאַת מִצְרַיִם, דְּאִלּוּ לָא אִשְׁתְּכַחוּ אִנּוּן אַרְבַּע גְּאֻלּוֹת בְּהַהִיא יְצִיאַת מִצְרַיִם כָּל זִמְנָא דְּלֶהֱוֵי גָּלוּתָא - לָא אִתְחַבְּרַת בְּתִקּוּנָהָא לְאִתְיַחֲדָא שְׁמָא קַדִּישָׁא. וְעַל דָּא אִית לְאַדְכָּרָא גְּאֻלָּה דְּמִצְרַיִם תָּדִיר בְּכָל קִדּוּשִׁין דְּקִדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא, בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. רָזָא דְּקֻדְשָׁה הָא אוֹקִימְנָא, דְּהָא בְּקֻדְשָׁה מִתְקַדְּשֵׁי כֹּלָּא עֵלָּא וְתַתָּא, וְכָל דַּרְגִּין וְכָל רְתִיכִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, כֻּלְּהוּ מִתְקַדְּשֵׁי בִּקְדֻשָּׁתָא דָּא, וּבְקֻדְשָׁה דָּא אוֹקִימְנָא רָזִין עִלָּאִין לְאִנּוּן מְאֲרֵי רָזִין דְּמִסְתַּכְּלִין בְּקֻדְשָׁה דְּמָארֵיהוֹן זַכָּאָה חֻלְקֵיהוֹן".

הוֹרוֹתֵינוּ, וְעַל כָּל־ הוֹרוֹת זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַבָדֶיךָ, עַל הָרִאשׁוֹנִים, וְעַל הָאַחֲרוֹנִים, דָּבָר טוֹב ◦ וְקַיָּם, בֶּאֱמֶת וּבֶאֱמוּנָה חֹק וְלֹא יַעֲבוֹר. אֱמֶת שֶׁאַתָּה הוּא יְהוָה־ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מַלְכֵּנוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ, גּוֹאֲלֵנוּ גּוֹאֵל אֲבוֹתֵינוּ, יוֹצְרֵנוּ צוּר יְשׁוּעָתֵנוּ, פּוֹדֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ מֵעוֹלָם הוּא שְׁמֶךָ, וְאֵין לָנוּ עוֹד אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ סֶלָה.

עֶזְרַת אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם, מָגֵן וּמוֹשִׁיעַ לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם בְּכָל־ דֹּר וָדֹר. בְּרוּם עוֹלָם ◦ מוֹשָׁבֶךָ, וּמִשְׁפָּטֶיךָ וְצִדְקָתְךָ עַד אַפְסֵי אָרֶץ. אֱמֶת, אַשְׁרֵי אִישׁ ◦ שֶׁיִּשְׁמַע לְמִצְוֹתֶיךָ, וְתוֹרָתְךָ וּדְבָרְךָ יָשִׂים עַל ◦ לִבּוֹ. אֱמֶת שֶׁאַתָּה הוּא אָדוֹן לְעַמֶּךָ, וּמֶלֶךְ גִּבּוֹר לָרִיב רִיבָם לְאָבוֹת וּבָנִים. אֱמֶת, אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן, וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן, וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ.

אֱמֶת, מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ יְהוָה־ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, מִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ, כָּל־ בְּכוֹרֵיהֶם הָרָגְתָּ, וּבְכוֹרְךָ יִשְׂרָאֵל גָּאָלְתָּ, וְיַם־ סוּף לָהֶם בָּקָעְתָּ, וְזֵדִים טִבַּעְתָּ, וִידִידִים עָבְרוּ יָם, וַיְכַסּוּ־ מַיִם צָרֵיהֶם, אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתָר. עַל־ זֹאת שִׁבְּחוּ אֲהוּבִים וְרוֹמְמוּ לָאֵל, וְנָתְנוּ יְדִידִים זְמִירוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת

לַמֶּלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם, רָם וְנִשָּׂא, גָּדוֹל וְנוֹרָא, מַשְׁפִּיל גֵּאִים עָדֵי אָרֶץ, מַגְבִּיהַּ שְׁפָלִים עַד מָרוֹם, מוֹצִיא אֲסִירִים, פּוֹדֶה עֲנָוִים, עוֹזֵר דַּלִּים, הָעוֹנֶה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּעֵת שַׁוְּעָם אֵלָיו.

עת רצון

וְדַע אֲהוּבִי, בְּנִי, אֲשֶׁר כָּל שֶׁבַח וְשֶׁבַח שֶׁאַתָּה אוֹמֵר עַכְשָׁו לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ - אַתָּה מְיַחֵד אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת וְגוֹרֵם שַׁעֲשׁוּעִים עֶלְיוֹנִים לַעֲלוֹת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן תֹּאמַר לְאַט מִלָּה בְּמִלָּה בְּחִיּוּת וּבְדֶבֶקוּת וּבְנִגּוּן הַמְעוֹרֵר, וּבְאָמְרְךָ "וְעוֹזֵר דַּלִּים" - תְּכַוֵּן אֶל הַשְּׁכִינָה, שֶׁהִיא דַּלָּה וַעֲנִיָּה (שַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת, דְּרוּשֵׁי קְרִיאַת־שְׁמַע, דְּרוּשׁ ח), וְתָקוּם אָז מִמְקוֹמְךָ וּתְצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ כְּאִלּוּ אַתָּה עוֹמֵד עַכְשָׁו בְּיַחַד עִם מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִצְטָרֵף עִמָּהֶם, לוֹמַר שִׁירוֹת וְתֻשְׁבָּחוֹת לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא; כִּי בָּאֱמֶת הָאָדָם נִמְצָא בְּסַכָּנָה בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע שֶׁלֹּא יִפֹּל בְּנָקְבָא דִּתְהוֹמָא רַבָּא, וְעַל־כֵּן הוּא צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּגְאַל אוֹתוֹ מֵהַיֵּצֶר־הָרָע הַבּוֹעֵר בּוֹ, וְיִכָּוֵן מְאֹד לְסֵמֶךְ גְּאֻלָּה לְתִפְלָה, שֶׁהוּא סוֹד יְסוֹד וּמַלְכוּת, זִוּוּג בֹּעַז עִם רוּת (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן קכ), כִּי בֹּעַז הוּא סוֹד גּוֹאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (רוּת ג, יב): "כִּי גֹאֵל אָנֹכִי" וְגוֹ, וְרוּת הִיא סוֹד תְּפִלָּה כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ז:): 'לָמָּה נִקְרָא שְׁמָהּ "רוּת"? שֶׁיָּצָא מִמֶּנָּה דָּוִד שֶׁרִוָּנוּ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּשִׁירוֹת וְתֻשְׁבָּחוֹת'; וּמִי שֶׁנִּזְהָר לִסְמֹךְ גְּאֻלָּה לִתְפִלָּה - יִהְיֶה מֻבְטָח שֶׁיִּשָּׁמֵר כָּל הַיּוֹם מִכָּל־מִינֵי מַזִּיקִים, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (בְּרָכוֹת ט:): 'הֶעִיד רַבִּי יוֹסִי בֶּן אֲלָיְקִים מְשׁוּם קְהִלָּה קְדִישָׁא דְּבֵירוּשָׁלַיִם: כָּל הַסּוֹמֵךְ גְּאֻלָּה לִתְפִלָּה - אֵינוֹ נִזּוֹק כָּל הַיּוֹם כֻּלּוֹ'; וְכָתְבוּ הַקַּדְמוֹנִים: כְּ"ל אָדָ"ם הַסּוֹמֵ"ךְ גְּאֻלָּ"ה לִתְפִלָּ"ה (=810, עִם הַכּוֹלֵל= 811) בְּגִימַטְרִיָּה: יְ"שׁ ל"וֹ חֵלֶ"ק בָּעוֹלָ"ם הַזֶּ"ה וּבָעוֹלָ"ם הַבָּ"א (811) . וְהוּא עַל דֶּרֶךְ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ד:): 'אֱיזֶהוּ בֶּן הָעוֹלָם־הַבָּא? זֶה הַסּוֹמֵךְ גְּאֻלָּה לִתְפִלָּה'. וְאָמְרוּ (זֹהַר תְּרוּמָה, קלח:): 'וּבְגִין כָּךְ בָּעֵינָן לְאִתְאַחֲדָא בֵּיהּ בְּקִדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וּלְאִתְאַחֲדָא בֵּיהּ, כְּמַאן דְּאַמְשִׁיךְ מַעֲלָא לְתַתָּא דְּלָא יִשְׁתְּבַק בַּר־נָשׁ מִנֵּיהּ אֲפִלּוּ שַׁעֲתָא חֲדָא, וְעַל דָּא כָּךְ סָמִיךְ גְּאֻלָּה לְתִפְלָה בָּעֵי לְאִתְאַחֲדָא בֵּיהּ וּלְאִשְׁתָּעֵי בַּהֲדֵיהּ בְּלְחִישׁוּ בְּרָזָא דְּלָא יִתְרַחֵק מִנָּן וְלָא יִשְׁתְּבַק מִנָּן, וְעַל דָּא כְּתִיב (דְּבָרִים ד, ד): "וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּהֲוָ"ה אֱלֹהֵיכֶם, חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם"'; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הָאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וּבָא בְּעֵת הַתְּפִלָּה לְבַטּוֹל כָּזֶה, עַד שֶׁכְּבָר אֵינוֹ מַרְגִּישׁ גַּם אֶת עַצְמוֹ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן נה), שֶׁזֶּה נִקְרָא

מיד באמרו 'תְּהִלּוֹת' יעמוד ויכין עצמו לתפילה, וכתבו גורי האר"י שיש בזה רמז וסוד גדול.

תְּהִלּוֹת לָאֵל עֶלְיוֹן גּוֹאֲלָם, בָּרוּךְ הוּא ◇ וּמְבוֹרָךְ.
מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל ◇ לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה
רַבָּה, וְאָמְרוּ כֻלָּם מִי־כָמֳכָה בָּאֵלִם יְהוָה יאהדונהי,
מִי כָּמֳכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ, נוֹרָא תְהִלֹּת, עֹשֵׂה פֶלֶא:
שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְּחוּ גְאוּלִים לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל עַל־שְׂפַת
הַיָּם, יַחַד כֻּלָּם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ: יְהוָה יאהדונהי
יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר גָּאַלְנוּ יְהוָה יאהדונהי
צְבָאוֹת שְׁמוֹ, קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל. כשאומר "גאל ישראל" ימשמש בתפילין של ראש

(בא"ח בשלח ג) בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

עת רצון

שְׁלֵמוּת הַבִּטּוּל. וְאָמְרוּ (זֹהַר תְּרוּמָה, קכט.):
'וּבְשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל עָאלִין לְבֵי כְּנִישְׁתָּא
וּמְצַלִּין צְלוֹתְהוֹן, כַּד מָטָאן לְ"גָאַל יִשְׂרָאֵל"
וְסָמְכִין גְּאֻלָּה לְתְפִלָּה, כְּדֵין הַאי גַּוֹן חָזֵר
אִסְתַּלָּק עַל רֵישָׁא דְּאַדְרָא וְאִתְעֲבַד לַהּ
כִּתְרָא, וְכַרְוָזָא נָפִיק וְאָמַר: 'זַכָּאִין אַתּוּן
עַמָּא קַדִּישָׁא דְּעַבְדֵי טוּב קֳמֵיהּ דְּקֻדְשָׁא-
בְּרִיךְ-הוּא'; וְרָזָא דָּא (יְשַׁעְיָה לח, ג): "וְהַטּוֹב
בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי" - דְּסָמִיךְ גְּאֻלָּה לְתְפִלָּה,
בְּגִין דְּהָא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּמָטוּ לְ"תְּהִלּוֹת
לְאֵל עֶלְיוֹן" דְּסָלִיק הַאי גַּוֹן עַל רֵישָׁא
דְּהַהוּא אַדְרָא - אִתְעַר הַאי צַדִּיק
לְאִתְחַבְּרָא בַּאֲתַר דְּאִצְטְרִיךְ בְּרַחֲמוּ
בַּחֲבִיבוּ בְּחֶדְוָא בִּרְעוּתָא, וְכָל שְׁיְפִין כֻּלְּהוּ
מִתְחַבְּרָן בְּתִיאוּבְתָּא חֲדָא אִלֵּין בְּאִלֵּין -
עִלָּאִין בְּתַתָּאִין, וּבוּצִינִין כֻּלְּהוּ נְהָרִין
וּמִתְלַהֲטִין וְכֻלְּהוֹן קַיְמָא בְּחִבּוּרָא חֲדָא
בְּהַאי צַדִּיק דְּאִקְרֵי "טוֹב", כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר
(שָׁם ג, י): "אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב"; וְדָא מְחַבֵּר
לְכֻלְּהוּ בְּחִבּוּרָא חֲדָא, כְּדֵין כֹּלָּא בְּלְחִישׁוּ
עִלָּא וְתַתָּא בְּנִשְׁיקִין דִּרְעוּתָא, וְקַיְמָא מִלָּה
בְּחִבּוּרָא דִּבֵי אַדְרָא'; וּכְשֶׁזּוֹכֶה לְחַבֵּר וּלְיַחֵד
גְּאֻלָּה לִתְפִלָּה - אָז נַעֲשֶׂה יְחוּד וְזִוּוּג עֶלְיוֹן
מְאֹד בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, בְּסוֹד 'חִבּוּק', 'נְשׁוּק',
'יְחוּד' וְ'זִוּוּג', וְנִמְשָׁךְ עָלָיו מִחֵן עִלָּאִין,
וְנִדְבָּק בְּחֵי הַחַיִּים, בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא;
אַשְׁרֵי לוֹ בָּזֶה וְאַשְׁרֵי לוֹ בַּבָּא!

תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה

א. אין להפסיק בן גאולה לתפילה אפילו בשתיקה, ואפ' לקדיש ולקדשה ולברכו, וכדין הנמצא באמצע תפלת העמידה שאינו רשאי להפסיק לענות כלום (עד 'אלהי נצור' שבסיום העמידה), ולפיכך אם ממתינים שיהיו עשרה שיתחילו תפלת הלחש ביחד, יש להמתין קודם החתימה, ולא אחר שחתמו גאל ישראל.

ב. צריך לכתחילה לכוין פירוש המילים בכל הברכות. ואם לא כיון בברכה הראשונה, לא יצא ידי חובה, ומ"מ אינו חוזר [וישתדל אז לפחות לכוון במודים]. ואם מתפלל בע"פ, שלא מתוך הסידור, צריך לעצום עיניו בתפלתו.

ג. בתפלת שמ"ע צריך לעמוד על מקומו שרגלו צמודות זו לזו, ויתפלל בלחש, ויבטא היטב כל תיבה ותיבה, וישמיע לאזניו בלבד, ולא ישמיע קולו לאחרים.

ד. צריך להשתחוות בברכה הראשונה בתחלתה ובסופה, ובברכת "מודים" בתחלתה ובסופה, ואין להשתחוות בשאר ברכות בתחלתן ובסופן. וכשהוא כורע, כורע במהירות בפעם אחת, וכשהוא זוקף יזקוף בנחת.

ה. מצוה מן המובחר להתפלל שמ"ע עם הנץ החמה, וזמנה נמשך עד ד' שעות מהיום בשעות זמניות, שהוא שליש היום. ובדיעבד יכול להתפלל שמ"ע לאחר מכן עד חצות, אלא אם כן הזיד בדבר, שאז יתפלל בתנאי של נדבה (שארית יוסף ב' סי פט).

ו. הנצרך לנקביו, אף שיכול להעמיד עצמו עד כדי שעור פרסה, לכתחלה לא יתפלל עד שיתפנה לנקביו, אלא אם כן יעבור זמן התפלה שאז יתפלל אם יכול להעמיד עצמו שעור פרסה.

יְהִי רָצוֹן לְהִתְפַּלֵּל דֶּרֶךְ תַּחֲנוּנִים, כֹּרֶשׁ הָעוֹמֵד בַּפֶּתַח, וּבְנַחַת, שֶׁלֹּא תֵּרָאֶה עָלָיו כְּמַשָּׂא וּכְמִי שֶׁמְּבַקֵּשׁ לְהַכְעִיס מִמֶּנּוּ [שו"ע צח ג]. **בתפילת העמידה עד סוף תחנון הוא בתיקון עולם האצילות** [עולם העליון] **ישים אל לבו שהוא מתפלל כנגד ירושלים, בית המקדש, ובית קדש הקדשים.**

עת רצון

תְּפִלַּת־שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה

אֲהוּבִי, בְּנִי! עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי תְּפִלַּת־שְׁמוֹנֶה־ תְּפִלַּת הָעֲמִידָה, עָלֶיךָ לָדַעַת שֶׁאַתָּה נִמְצָא
עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת הִיא עִקַּר הַתְּפִלָּה, בְּעוֹלָם הָאֲצִילוּת, וְשָׁם הַכֹּל פָּתוּחַ, אֵין שׁוּם
וְעַל־כֵּן כְּשֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ עַכְשָׁו לְהִתְפַּלֵּל אֶת דָּבָר הַמַּפְרִיד בֵּינְךָ לְבֵינוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלָכֵן

תִּשְׁתַּדֵּל לְכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת מַה שֶּׁאַתָּה אוֹמֵר, וְאַל תַּפְרִיד מַחֲשַׁבְתְּךָ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּרָגַע, וּתְצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ שֶׁאַתָּה עוֹמֵד לִפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה תִּתְקַבֵּל תְּפִלָּתְךָ לְרָחֲמִים וּלְרָצוֹן לִפְנֵי אֲדוֹן כֹּל, וְאַל יִהְיֶה דָּבָר זֶה נָקֵל בְּעֵינֶיךָ, כִּי כָּל הָאוֹרוֹת הָעֶלְיוֹנִים וְכָל הַיִּחוּדִים נַעֲשִׂים דַּיְקָא עַכְשָׁו עַל־יָדְךָ, וְלָכֵן תִּסְלַק אֶת כָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת הַטּוֹרְדוֹת מִדַּעְתְּךָ, וּתְכַוֵּן הֵיטֵב אֶל מַה שֶּׁאַתָּה מוֹצִיא מִפִּיךָ, כִּי דַּע שֶׁאַתָּה עוֹמֵד לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ בְּהֵיכַל קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, וּכְפִי שֶׁתָּכִין אֶת עַצְמְךָ כֵּן יֶמְשֵׁךְ עָלֶיךָ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וְעָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה שֶׁאַתָּה מְבָרֵךְ, יֵשׁ בָּהּ שְׁמוֹת וְיִחוּדִים נוֹרָאִים, אֲשֶׁר לֹא יְכִילוּם הָרְעִיוֹן, כְּיָדוּעַ לְכָל הַבָּאִים בְּסוֹד הַשֵּׁם, וּבְשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר וּמִתְפַּלֵּל לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת הַשְּׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה־בְּרָכוֹת - אָז אַתָּה מִתְיַחֵד רַק עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלָכֵן סְגֹר עֵינֶיךָ, כִּי אָז הוּא זְמַן הַבְּטוּל אֶל הָאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְאָסוּר לְהִסְתַּכֵּל בַּחוּץ, אֶלָּא לִסְתֹּם אֶת עֵינָיו מֵחֲיוַת דְּהַאי עָלְמָא, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבַּטְּלִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן סה); וּמְאֹד מְאֹד הֶחְמִירוּ בָּזֶה בַּזֹּהַר־הַקָּדוֹשׁ (וַאֵתְחַנַּן רס.) וְאָמְרוּ: 'מַאן דְּקָאֵם בִּצְלוֹתָא - בָּעֵי לְכַוְּנָא רַגְלוֹי וְאוֹקְמוּהָ, וּבָעֵי לְחַפָּיָא רֵישֵׁיהּ כְּמַאן דְּקָאֵם קַמֵּי מַלְכָּא, וּבָעֵי לְמִכְסֵיָא עֵינוֹי בְּגִין דְּלָא יִסְתַּכֵּל בִּשְׁכִינְתָּא. וּבְסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא אָמַר: מַאן דְּפָקַח עֵינוֹי בִּשְׁעָתָא דִּצְלוֹתָא אוֹ דְּלָא מָאיךְ עֵינוֹי בְּאַרְעָא - אַקְדִּים עֲלֵהּ מַלְאָךְ הַמָּוֶת; וְכַד תִּפּוֹק נַפְשֵׁיהּ - לָא יִסְתַּכֵּל בְּנְהִירוּ דִּשְׁכִינְתָּא וְלָא יְמוּת בְּנְשִׁיקָה. מַאן דְּמָזַלְזֵל בִּשְׁכִינְתָּא - מִתְעַנְּשִׁין מִיתַת נְשִׁיקָה. וְאַל תַּפְרִיד מַחֲשַׁבְתְּךָ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּרָגַע, וּתְצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ שֶׁאַתָּה עוֹמֵד לִפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה תִּתְקַבֵּל תְּפִלָּתְךָ לְרָחֲמִים וּלְרָצוֹן לִפְנֵי אֲדוֹן כֹּל, וְאַל יִהְיֶה דָּבָר זֶה נָקֵל בְּעֵינֶיךָ, כִּי כָּל הָאוֹרוֹת הָעֶלְיוֹנִים וְכָל הַיִּחוּדִים נַעֲשִׂים דַּיְקָא עַכְשָׁו עַל־יָדְךָ, וְלָכֵן תִּסְלַק אֶת כָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת מִדַּעְתְּךָ, וּתְכַוֵּן הֵיטֵב אֶל מַה שֶּׁאַתָּה מוֹצִיא מִפִּיךָ, כִּי דַּע שֶׁאַתָּה עוֹמֵד לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ בְּהֵיכַל קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, וּכְפִי שֶׁתָּכִין אֶת עַצְמְךָ כֵּן יֶמְשֵׁךְ עָלֶיךָ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וְעָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה שֶׁאַתָּה מְבָרֵךְ, יֵשׁ בָּהּ שְׁמוֹת וְיִחוּדִים נוֹרָאִים, אֲשֶׁר לֹא יְכִילוּם הָרְעִיוֹן, כְּיָדוּעַ לְכָל הַבָּאִים בְּסוֹד הַשֵּׁם, וּבְשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר וּמִתְפַּלֵּל לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת הַשְּׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה־בְּרָכוֹת - אָז אַתָּה מִתְיַחֵד רַק עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלָכֵן סְגֹר עֵינֶיךָ, כִּי אָז הוּא זְמַן הַבְּטוּל אֶל הָאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְאָסוּר לְהִסְתַּכֵּל בַּחוּץ, אֶלָּא לִסְתֹּם אֶת עֵינָיו מֵחֲיוַת דְּהַאי עָלְמָא, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבַּטְּלִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן סה); וּמְאֹד מְאֹד הֶחְמִירוּ בָּזֶה בַּזֹּהַר־הַקָּדוֹשׁ (וַאֵתְחַנַּן רס.) וְאָמְרוּ: 'מַאן דְּקָאֵם בִּצְלוֹתָא - בָּעֵי לְכַוְּנָא רַגְלוֹי וְאוֹקְמוּהָ, וּבָעֵי לְחַפָּיָא רֵישֵׁיהּ כְּמַאן דְּקָאֵם קַמֵּי מַלְכָּא, וּבָעֵי לְמִכְסֵיָא עֵינוֹי בְּגִין דְּלָא יִסְתַּכֵּל בִּשְׁכִינְתָּא. וּבְסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא אָמַר: מַאן דְּפָקַח עֵינוֹי בִּשְׁעָתָא דִּצְלוֹתָא אוֹ דְּלָא מָאיךְ עֵינוֹי בְּאַרְעָא - אַקְדִּים עֲלֵהּ מַלְאָךְ הַמָּוֶת; וְכַד תִּפּוֹק נַפְשֵׁיהּ - לָא יִסְתַּכֵּל בִּשְׁכִינְתָּא וְלָא יְמוּת בְּנְשִׁיקָה. מַאן דְּמָזַלְזֵל בִּשְׁכִינְתָּא - מִתְעַנְּשִׁין מִיתַת נְשִׁיקָה.

אֲדֹנָי, שְׂפָתַי תִּפְתָּח, וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

עת רצון

מַלְכָּא, וּבְעוֹד דְּאִיהוּ בְּרָוָא עִמֵּיהּ לָא אִתְרַחֲקָא מִנֵּיהּ כְּלָל'; וְכֵן אָמְרוּ (זֹהַר וַיִּגַּשׁ, רט:): 'מַאן דְּצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ וְקָם קָמֵי מָארֵיהּ, אִצְטְרִיךְ לֵהּ דְּלָא לְמַשְׁמַע קָלֵיהּ בְּצְלוֹתֵיהּ, וּמַאן דְּאַשְׁמַע קָלֵיהּ בְּצְלוֹתֵיהּ - צְלוֹתֵיהּ לָא אִשְׁתְּמַע. מַאי טַעֲמָא? בְּגִין דְּצְלוֹתָא לָאו אִיהוּ הַהִיא קָלָא דְּאִשְׁתְּמַע דְּהַהוּא קוֹל דְּאִשְׁתְּמַע לָאו הִיא צְלוֹתָא. וּמַאן אִיהִי צְלוֹתָא דָּא? קָלָא אָחֳרָא דְּתַלְיָא בְּקָלָא דְּאִשְׁתְּמַע, וּמַאן הוּא קָלָא דְּאִשְׁתְּמַע דָּא הַהוּא קוֹל דְּהוּא בְּוֹא"ו, קָלָא דְּתַלְיָא בֵּיהּ דָּא הַהוּא קוֹל בְּלֹא וָא"ו. וּבְגִין כָּךְ לָא אִצְטְרִיךְ לֵהּ לְבַר־נַשׁ לְמִשְׁמַע קָלֵיהּ בְּצְלוֹתֵיהּ, אֶלָּא לְצַלָּאָה בִּלְחַשׁ בְּהַהוּא קָלָא דְּלָא אִשְׁתְּמַע, וְדָא הִיא צְלוֹתָא דְּאִתְקַבְּלַת תָּדִיר, וְסִימָנִיךְ (בְּרֵאשִׁית מה, טז): "וְהַקֹּל נִשְׁמַע" - "קֹל" בְּלָא וָא"ו "נִשְׁמַע", דָּא הִיא צְלוֹתָא דְּהִיא בַּחֲשַׁאי, דִּכְתִיב בְּחַנָּה (שְׁמוּאֵל־א א, יג): "וְקוֹלָהּ לֹא יִשָּׁמֵעַ" - דָּא הִיא צְלוֹתָא דְּקִדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא קַבִּיל, כַּד אִתְעֲבַד גּוֹ **רְעוּתָא** וְכַוָּנָא וְתִקּוּנָא כְּדָקָא יָאוֹת, וּלְיַחֲדָא יְחוּדָא דְּמָרֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת בְּכָל יוֹמָא'; וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד לְהִתְפַּלֵּל אֶת תְּפִלַּת הָעֲמִידָה בְּלַחַשׁ דַּיְקָא, וְקוֹלוֹ לֹא יִשָּׁמַע, אֶלָּא לְעַצְמוֹ, וְיִהְיֶה דָּבוּק אָז בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיֵדַע שֶׁעַכְשָׁו הוּא מְבַטֵּל לְגַמְרֵי אֶת הַטֶּבַע, כְּמוֹ שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן רטז): 'דַּע, כִּי הַפִּילוֹסוֹפִים קוֹרְאִים לְהַטֶּבַע: 'אִם כָּל חַי, וַאֲנַחְנוּ עַל־יְדֵי תְּפִלּוֹתֵינוּ אֲנוּ מְבַטְּלִים הַטֶּבַע, כִּי הַטֶּבַע מְחַיֵּב כָּךְ, וְעַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה נִשְׁתַּנֶּה הַטֶּבַע. וְזֶה בְּחִינַת חַ"י בְּרָכוֹת הַתְּפִלָּה חוּץ מִבִּרְכַת הַמִּינִים, שֶׁעַל־יְדֵי חַי בְּרָכָן מְבַטְּלִים הַטֶּבַע 'אִם כָּל חַי, וּמַכְנִיעִין וּמְבַטְּלִין הַמִּינִים וְהָאֶפִּיקוֹרְסִים'; וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד לְהַקְפִּיד לְהִתְפַּלֵּל לְאַט לְאַט תְּפִלַּת הָעֲמִידָה, וְאַל יַקֵּל בְּעֵינֶיךָ דָּבָר זֶה, כִּי מִי שֶׁמַּקֵּל - מְקַלִּים לוֹ חַיָּיו. וְאִם הָיוּ בְּנֵי־אָדָם יוֹדְעִים אֶת מַעֲלַת הַשְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת, וְאֵיךְ שֶׁמַּמְשִׁיכִים חִיּוּת וּמִחְיָן וּדְבֵקוּת בָּאָדָם - הָיוּ נִזְהָרִים בָּזֶה מְאֹד מְאֹד; אַשְׁרֵי מִי שֶׁשָּׂם דְּבָרַי אֵלֶּה אֶל תּוֹךְ לִבּוֹ, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

אֲדֹנָ"י שְׂפָתַי

בְּנִי! כְּשֶׁתֹּאמַר: "אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ" - תְּבַטֵּל אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי עַכְשָׁו אַתָּה נִמְצָא בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ, כִּי אֲדֹנָ"י זֶה הֵיכָל (תִּקּוּנֵי־זֹהַר לג), וּבִשְׁעַת הַתְּפִלָּה אָדָם עוֹמֵד בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ, וְצָרִיךְ לָבוֹא לְבָטוּל כָּזֶה, שֶׁלֹּא יִמְצָא

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל, הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֶלְיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים

עת רצון

וְלֹא יַרְגִּישׁ וְלֹא יֵרָאֶה גַּם אֶת עַצְמוֹ, אֶלָּא יִהְיֶה בָּטֵל וּמְבֻטָּל אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן נה), וּכְשֶׁזּוֹכֶה לִפְתֹּחַ אֶת פִּיו בְּעֵת הַתְּפִלָּה - אָז הוּא בְּסוֹד "אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח", שֶׁהַשְּׁכִינָה מְדַבֶּרֶת מִתּוֹךְ גְּרוֹנוֹ (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן יח); כִּי בְּשָׁעָה שֶׁאָדָם פּוֹתֵחַ אֶת פִּיו בִּתְפִלָּה - עַל־יְדֵי־זֶה הוּא בּוֹנֶה אוֹתִיּוֹת שֶׁהֵן אֲבָנִים, וְלָכֵן "אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּ'פְתָּח" רָאשֵׁי־תֵבוֹת (דִּבְרִים כז, ו): "אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת תִּ'בְנֶה"; כִּי עַכְשָׁו בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה מַתְחִיל לְהִתְפַּלֵּל אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, נַעֲשִׂים מִזֶּה יְחוּדִים וְצִרּוּפִים עֶלְיוֹנִים בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְלָכֵן בְּעֵת אֲמִירָתְךָ: "אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח" - תֵּדַע שֶׁבָּזֶה אַתָּה פּוֹתֵחַ אֶת כָּל הַשְּׁעָרִים לְהֵיכַל קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, וְאַתָּה נִכְנָס בְּתוֹכוֹ. וְתִרְאֶה שֶׁיִּפֹּל עָלֶיךָ יִרְאָה וָפַחַד, וּבִפְרָט שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ עַכְשָׁו לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בִּלְשׁוֹנְךָ - תִּתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד בְּעֵת אֲמִירָתְךָ תְּפִלָּה בְּלַחַשׁ.

כְּשֶׁתֹּאמַר "בָּרוּךְ" - תִּשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה סוֹד הַבִּטּוּל שֶׁאַתָּה כּוֹרֵעַ וּמִשְׁתַּחֲוֶה וּמִתְבַּטֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי. וּבְאָמְרְךָ **"אַתָּה"** - תְּצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ שֶׁאַתָּה עוֹמֵד עַכְשָׁו לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא פָּנִים אֶל פָּנִים, וּמְדַבֵּר אֵלָיו, וּכְשֶׁתֹּאמַר **"אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ"** - תִּשְׁמַח בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה שֶׁאַתָּה מַמְלִיךְ עַל עַצְמְךָ עַכְשָׁו אֶת אֱלֹהוּתוֹ, וְאַתָּה מוֹדֶה שֶׁהוּא גַּם **"אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ"**, וְלֹא נִתַּקְתָּ אֶת עַצְמְךָ מֵהַהוֹד הַקָּדֵם, אֶלָּא אַתָּה מַמְשִׁיךְ לְקַבֵּל עַל עַצְמְךָ אֱלֹהוּתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּפִי שֶׁקִּבְּלוּ אֲבוֹתֶיךָ, וּכְשֶׁתַּזְכִּיר **"אֱלֹהֵי אַבְרָהָם"** - תַּזְכִּיר אֶת עַצְמְךָ אֵיךְ שֶׁ"אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם" (יְחֶזְקֵאל לג, כד) - שֶׁאַבְרָהָם אָבִינוּ הָיָה "אֶחָד" בְּגִלּוּי אֱלֹקוּת, וְעָמַד נֶגֶד כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְלֹא הִתְיָרֵא מִשּׁוּם בְּרִיָּה, אֶלָּא גִּלָּה לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (סוֹטָה י:): 'הִקְרִיא אַבְרָהָם שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּפֶה כָּל עוֹבֵר וָשָׁב'; וּמָסַר אֶת נַפְשׁוֹ בִּשְׁבִילוֹ יִתְבָּרַךְ, וְגִלָּה אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּמִסִּירוּת נֶפֶשׁ הֲכִי גְּדוֹלָה, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (סִפְרִי, הַאֲזִינוּ): 'עַד שֶׁלֹּא בָּא אָבִינוּ אַבְרָהָם לָעוֹלָם - כְּבֵיכוֹל לֹא הָיָה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מֶלֶךְ אֶלָּא עַל הַשָּׁמַיִם, אָבִינוּ אַבְרָהָם הִמְלִיכוֹ עַל הַשָּׁמַיִם וְעַל הָאָרֶץ; אֲפִלּוּ בְּקֹשׁ הַמָּקוֹם מֵאָבִינוּ אַבְרָהָם גִּלְגֵּל עֵינוֹ וְאַף נַפְשׁוֹ - הָיָה נוֹתֵן לוֹ'; וּבִזְכוּת הַזּוֹ אַתָּה בָּא אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבְהַזְכִּירְךָ **"אֱלֹהֵי יִצְחָק"** - תְּעוֹרֵר אֶת עַצְמְךָ בִּבְכִיָּה עֲצוּמָה,

טוֹבִים, קוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת, וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. כשיאמר "באהבה" יכוין למסור עצמו

על קידוש ה', בסקילה שריפה הרג וחנק.

בעש"ת: זָכְרֵנוּ לְחַיִּים, מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים, כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים, לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים.

אם לא אמר "זכרנו" ונזכר לפני שאמר "ה'" חוזר, ואם אחר "ה'" אינו חוזר.

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ (הוי) מָגֵן אַבְרָהָם.

עת רצון

וּתְצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ, אֵיךְ שֶׁיִּצְחָק אָבִינוּ שָׁכַב עַל הַמִּזְבֵּחַ וּפָשַׁט אֶת צַוָּארוֹ לִשְׁחֹט אֶת עַצְמוֹ, וּמָסַר נַפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנְחוּמָא תּוֹלְדוֹת, ב): 'אִלְמָלֹא לֹא נִבְרָא יִצְחָק - לֹא הָיָה הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם'; וְהוּא מָסַר אֶת נַפְשׁוֹ בִּשְׁבִיל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאוֹמֵר לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: 'פַּלְגָא - עָלַי, פַּלְגָא - עָלָיךְ' (שַׁבָּת פט:); כִּי הוּא מְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּקַּח עַל עַצְמוֹ חֲצִי עֲוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהוּא לוֹקֵחַ עַל עַצְמוֹ חֲצִי עֲוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שִׁיר־הַשִּׁירִים רַבָּה, פָּרָשָׁה ח): יִצְחָק הָלַךְ לִישֵׁב עַל פִּתְחָהּ שֶׁל גֵּיהִנֹּם לְהַצִּיל בָּנָיו מִדִּינָהּ שֶׁל גֵּיהִנֹּם; כִּי מֵרֹב מִסִּירוּת נַפְשׁוֹ, שֶׁמָּסַר אֶת נַפְשׁוֹ אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (סִפְרִי, וְאֶתְחַנַּן): "בְּכָל נַפְשְׁךָ" (דְּבָרִים ד, כט) - 'כְּיִצְחָק שֶׁעָקַד עַצְמוֹ עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ'; זָכָה לִרְאוֹת אֶת גְּדֻלַּת יִשְׂרָאֵל, וּמָסַר נַפְשׁוֹ עֲלֵיהֶם, כִּי כָּל מַה שֶּׁאָדָם מוֹסֵר אֶת עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְיוֹדֵעַ שִׁפְלוּתוֹ - הוּא מַשִּׂיג יוֹתֵר בְּגֻדְלַת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן עט), וְלָכֵן תִּתְעוֹרֵר עִכְּשָׁו לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ זְכוּת יִצְחָק אָבִינוּ, שֶׁהוּא מוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּר כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וּמְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ שֶׁיָּחוּס וְיִרְחַם עֲלֵיהֶם וְיוֹצִיאֵם מִגָּלוּתָם. וּכְשֶׁתַּזְכִּיר "וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב" תְּצַיֵּר לְעַצְמְךָ אֵיךְ שֶׁיַּעֲקֹב אָבִינוּ הֵקִים וְיָסַד אֶת כְּלָל יִשְׂרָאֵל, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (שַׁבָּת קמו.): יַעֲקֹב אָבִינוּ הוֹלִיד שְׁנֵים־עָשָׂר שְׁבָטִים שֶׁלֹּא הָיָה בָּהֶם שׁוּם דָּפִי; וּמֵהֶם יָצְאוּ כְּלָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְזָכָה לְהִכָּלֵל לְגַמְרֵי בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (מְגִלָּה יח.) שֶׁקָּרָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְיַעֲקֹב "אֵל"; וּמָסַר אֶת

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים ונאים.

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי, מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה, רַב לְהוֹשִׁיעַ,

עת רצון

נַפְשׁוֹ לְהַחְדִּיר בְּבָנָיו אֶת אֱמוּתַת מְציאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן הָיְתָה מִטָּתוֹ שְׁלֵמָה וְסָבֵל יִסּוּרִים רַבִּים בְּחַיָּיו: צָרַת עֵשָׂו, צָרַת לָבָן, צָרַת רָחֵל, צָרַת דִּינָה, צָרַת יוֹסֵף, צָרַת שִׁמְעוֹן, וְהֶחְדִּיר אֱמוּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּבָנָיו, וְעַל־כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, וַיִּקְרָא, פָּרָשָׁה ל, סִימָן ד): 'שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא נִבְרְאוּ אֶלָּא בִּזְכוּתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב'; כִּי הוּא הִמְשִׁיךְ אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁקִּבֵּל מֵאֲבוֹתָיו אַבְרָהָם וְיִצְחָק אֶל בָּנָיו, וְזֶה עִקַּר הַשֶּׁבַח שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ שֶׁהוּא בְּחִיר הָאָבוֹת, כִּי כְּשֶׁזּוֹכֶה אָדָם לְחַנֵּךְ אֶת הַיְלָדִים עַל דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה, זְכוּתוֹ גְּדוֹלָה מְאֹד, וְלָכֵן תִּתְעוֹרֵר עָכְשָׁו מְאֹד בִּזְכוּת הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה בְּנֵקֶל לְךָ לְסַפֵּר בְּשִׁבְחוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִשְׂמַח מְאֹד שֶׁנָּתַן חֶלְקְךָ בְּחֵלֶק הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים, וְלָכֵן אַתָּה יָכוֹל לְשַׁבְּחַ וּלְפָאֵר אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְלוֹמַר: **"הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים, קוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת"**, אֲשֶׁר זֶה יַכְנִיס בְּךָ אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁהֶאֱמִינוּ אֲבוֹתֵינוּ: אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב, וְדֵיקָא עַל־יְדֵי אֱמוּנָה זוֹ, אָנוּ מַאֲמִינִים וּמְתַחְזְקִים שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ יִגְאָלֵנוּ גְּאֻלַּת עוֹלָם מֵהַסִּטְרָא־אַחֲרָא וְהַקְּלִפּוֹת וְהָעֲרֶב־רַב, שֶׁהֵם נִתְפַּשְּׁטוּ עַכְשָׁו בָּעוֹלָם, כִּי הַגְּאֻלָּה תִּהְיֶה רַק עַל־יְדֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, שֶׁהוּא יָבִיא לָנוּ אֶת הַגּוֹאֵל צֶדֶק, **"וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה"**, כִּי עַל־יְדֵי תִּקּוּף הָאֱמוּנָה שֶׁאָדָם מַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַּטֶּלֶת הַמְּלוּכוּת דְּסִטְרָא־אַחֲרָא, וְזוֹכֶה לִגְאֹל אֶת נַפְשׁוֹ מִכָּל הַקְּלִפּוֹת וְהַמַּשְׁחִיתִים.

וְכֵן תַּמְשִׁיךְ לְסַיֵּם אֶת הַבְּרָכָה בְּכַוָּנָה עֶלְיוֹנָה "מָגֵן אַבְרָהָם". כִּי הוּא הָיָה אָבִינוּ הָרִאשׁוֹן שֶׁגִּלָּה אֶת אֲמִתַּת מְציאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם, וְעַל־כֵּן בְּךָ חוֹתְמִין (פְּסָחִים קיז:); כִּי הָעִקָּר הוּא אָבִינוּ אַבְרָהָם, שֶׁהוּא הָיָה הָרִאשׁוֹן שֶׁגִּלָּה אֶת אֲמִתַּת מְציאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְלֹא הִתְיָרֵא וְלֹא הִתְפַּחֵד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְעַל־כֵּן בִּזְכוּתוֹ דַּיְקָא אָנוּ קַיָּמִים.

אַחַר־כָּךְ תַּמְשִׁיךְ לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ: **"אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי"**, וְתָכִין רָאשֵׁי־תֵבוֹת א'ג'ל'א' (שַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת דְּרוּשֵׁי הָעֲמִידָה דְּרוּשׁ ה; לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן ה), שֶׁהוּא שֵׁם נוֹרָא מְאֹד הַמְבַטֵּל כָּל הַמַּשְׁחִיתִים. וְתַחְדִּיר בְּעַצְמְךָ אֱמוּנָה בְּתַחִיַּת הַמֵּתִים, וְתָכִין הֵיטֵב בְּמַחֲשַׁבְתְּךָ: **"מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה, רַב לְהוֹשִׁיעַ"**, כִּי גַּם עַכְשָׁו נִשְׁמוֹת הַמֵּתִים נְדוֹנִים לְמַעְלָה, וְעָלֵינוּ לְהַזְכִּירָם לְטוֹבָה,

בקיץ אומרים: **מוֹרִיד הַטָּל.**

אם אמר משיב הרוח חוזר לאתה גיבור ואם נזכר אחרי שחתם מחיה המתים חוזר לראש.

בחורף אומרים: **מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגָּשֶׁם.**

אם אמר מוריד הטל ונזכר לפני שחתם מחיה המתים חוזר למשיב הרוח. ואם חתם מחיה המתים אינו חוזר.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, סוֹמֵךְ נוֹפְלִים, וְרוֹפֵא חוֹלִים, וּמַתִּיר אֲסוּרִים, וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה־לָּךְ, מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה.

בעשי"ת אומרים: **מִי כָמוֹךָ אָב הָרַחֲמָן זוֹכֵר יְצוּרָיו בְּרַחֲמִים לְחַיִּים.**

ואם לא אמר, ולא נזכר עד שאמר שם ה' בברכה, אינו חוזר.

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

עת רצון

וּבְפֶרֶט עֲכְשָׁו, שֶׁרְשָׁעִים אֲרוּרִים הָעֲרֶב־רַב חוֹפְרִים קְבָרִים וְזוֹרְקִים אֶת הַמֵּתִים מִקִּבְרוֹתֵיהֶם, עָלֵינוּ לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן מְאֹד עַל זֶה בְּעֵת הַזְּכָרַת תְּחִיַּת הַמֵּתִים, כִּי בְּוַדַּאי נִגְזָרָה הַגְּזֵרָה עַל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וְנִתְהַפְּכָה עַל הַמֵּתִים, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (ספר־המדות, כבוד, טז): 'כְּשֶׁנְּחְטָטִים הַמֵּתִים, יָדוּעַ שֶׁרָצָה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְהָבִיא אֵיזֶה בְּזָיוֹן עַל הַחַיִּים, וְנִתְהַפֵּךְ הַדָּבָר'; וְעַל־כֵּן עֲכְשָׁו הַזְּמַן גַּם לְבַקֵּשׁ הֵן עַל הַחַיִּים וְהֵן עַל הַמֵּתִים, שֶׁיָּחוּס וְיִרַחֵם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָלֵינוּ, וְיַצִּיל אוֹתָנוּ מִשְּׁעוֹת רָעוֹת הַמִּתְרַגְּשׁוֹת וּבָאוֹת, וְשִׁיהְיֶה לָנוּ "**סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים**", שֶׁכָּל זֶה שַׁיָּךְ לִנְשָׁמוֹת הַחַיִּים, וְכֵן "**וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר**", שֶׁעַד עֵת בֹּא דְּבָרוֹ לֹא יְחַטְּטוּ אֶת קִבְרֵיהֶם אֵלֶּה רִשְׁעֵי הָעֲרֶב־רַב, הַמַּצִּיקִים לְכִנֶּסֶת יִשְׂרָאֵל, וְשֶׁנִּזְכֶּה שֶׁתִּהְיֶה כְּבָר גְּאֻלָּתֵנוּ וּפְדוּת נַפְשֵׁנוּ וּתְחִיַּת הַמֵּתִים, וּתְסַיֵּם אֶת הַבְּרָכָה בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד.

כשמגיע החזן לקְדֻשָּׁה צריך לחזור ג' פסיעות למקום שבו עמד בתפלתו, ויצמיד רגליו, עד שיענה אמן של ברכת "האל הקדוש". ובאומרו "קדוש" וכו' ידלג ג' דלוגים, שיגביה עקביו וגופו כלפי מעלה, וכן ידלג בפסוק "ברוך" וכו', ובפסוק "ימלוך" וכו':

נַקְדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ, כְּנֹעַם שִׂיחַ סוֹד שַׂרְפֵי קֹדֶשׁ, הַמְשַׁלְּשִׁים לְךָ קְדֻשָּׁה, וְכֵן כָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ: וְקָרָא ז�ֶה אֶל־ז�ֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת, מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: לְעֻמָּתָם ‹› מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ ‹› כְּבוֹד־יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ: וּבִדְבְרֵי קָדְשְׁךָ ‹› כָּתוּב לֵאמֹר: יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם, אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר, הַלְלוּיָהּ:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ, וּקְדוֹשִׁים בְּכָל־יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

בעש"ת אומרים: הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ.

ואם שכח ולא נזכר תוך כדי דיבור חוזר לראש. וש"צ שטעה ולא נזכר אלא לאחר כדי דיבור, חוזר לאתה קדוש.

עת רצון

אַתָּה קָדוֹשׁ

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ בְּרָכָה זוֹ, תִּתְעוֹרֵר בְּתַשׁוּקָה עֲצוּמָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי בְּרָכָה זוֹ מְחַבֶּרֶת בֵּין הַתִּפְאֶרֶת לַמַּלְכוּת, וְנַעֲשֶׂה יִחוּד עֶלְיוֹן עַכְשָׁו בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. כִּי בִּרְכַּת "**אַתָּה קָדוֹשׁ**" זֶה עֶצֶם הַתַּכְלִית, שֶׁיִּזְכּוּ יִשְׂרָאֵל אַחַר הַתְּחִיָּה, שֶׁיְּקַדְּשׁוּ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְשֶׁאָדָם בָּטֵל וּמְבֻטָּל בְּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, יָכוֹל לִזְכּוֹת עוֹד עַכְשָׁו קֹדֶם הַתְּחִיָּה לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ קְדֻשָּׁתוֹ יִתְבָּרַךְ (לִקּוּטֵי־הַלָּכוֹת, מִילָה, הֲלָכָה ה, אוֹת ה). וְזֶה "**אַתָּה קָדוֹשׁ**" - תִּפְאֶרֶת וְעֵיר־אַנְפִּין, "**וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ**" - מַלְכוּת נְקֵבָא דִּילָהּ, "**וּקְדוֹשִׁים**" - י"ב שִׁבְטֵי־יָ"הּ, שֶׁיָּצְאוּ מֵהֶם וּתְלוּיִים בָּהֶם, וְהֵם אֲשֶׁר צְרִיכִין לְתַקֵּן וּלְבָרֵר אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ מֵהַמְקוֹמוֹת הַנְּמוֹכִים וְהַשְׁפָלִים, שֶׁזֶּה עִקַּר הַתַּעֲלוּת הַקְּדֻשָּׁה (לִקּוּטֵי־הַלָּכוֹת, הַפְקָר וְנִכְסֵי הֶגֵּר, הֲלָכָה ה, אוֹת כט). "**וּקְדוֹשִׁים**" - כָּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, "**בְּכָל**" - תְּכוּנַת שֵׁם יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה, "**יוֹם**" - הַיְנוּ כִּי בְּכָל יוֹם עַל הָאָדָם לְהַלֵּל שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, "**יְהַלְלוּךָ סֶּלָה**" - גִּימַטְרִיָּה הוי"ה אדנ"י עִם הָאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת הַכּוֹלְלִים. וְעַל־יְדֵי שֶׁמְּהַלְלִים וּמְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים אֶת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם, גּוֹרְמִים יִחוּד עֶלְיוֹן בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וּבָזֶה מִתְגַּלֶּה לְכֹל "**כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה**"; אֲשֶׁר זֶה הַשֶּׁבַח הַכִּי גָּדוֹל שֶׁבֵּר־יִשְׂרָאֵל יָכוֹל

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת, וּמְלַמֵּד לֶאֱנוֹשׁ בִּינָה. וְחָנֵּנוּ

עֵת רָצוֹן

לְשַׁבֵּחַ אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, שֶׁמְּגִלָּה אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּזֶה הָעוֹלָם מִסּוֹד הַכֶּתֶר, וְלָכֵן אַתָּה קָדוֹשׁ' וְשִׁמְךָ' קָדוֹשׁ' - סוֹפֵי־תֵבוֹת: תר"ך סוֹד כֶּתֶ"ר עֶלְיוֹן, וּכְשֶׁמַּמְשִׁיךְ אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם עַל עַצְמוֹ נִמְתָּקִים כָּל הַדִּינִים מִמֶּנּוּ. (וְיֵשׁ שֶׁאֵינָם מוֹסִיפִים תֵּבוֹת "כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה", וְהוּא עַל־פִּי דִּבְרֵי הַזֹּהַר (זֹהַר־חָדָשׁ, תִּרוּמָה נב.): 'אַתָּה קָדוֹשׁ אִית בֵּיהּ י"ד תֵּיבִין, עֶשֶׂר אֲמִירָן וד' אַתָּון, וְדָא כָּלִיל לְכָל סִטְרִין וְאֶחָיד מִסַּיְפֵי עָלְמָא עַד סַיְפֵי עָלְמָא). "**בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָ"ה, הָאֵל הַקָּדוֹשׁ**"; בְּבִרְכָה זוֹ מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ סוֹד א"ל, שֵׁם הַחֶסֶד שֶׁמִּשָּׁם הַקְּדֻשָּׁה, וְיָכוֹל לִבְחֹן עַצְמוֹ אִם נַפְשׁוֹ מְזֻכֶּכֶת בְּלִי פְּגָם, וְנִשְׁמָתוֹ דְּבוּקָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִי פְּרוּד, אִם מִצְטַיְּרִים הַשְּׂמוֹת לְפָנָיו בְּנָקֵל. וְלָכֵן בָּרְכָה זוֹ נֶגֶד הֵיכָל רָצוֹן, וּבוֹ מְמֻנֶּה רָזִיאֵ"ל הַמַּגָּלָה רָזֵי תּוֹרָה. וְיַאֲרִיךְ בִּבְרָכָה זוֹ מְאֹד, וּבְכָל תְּפִלָּה יָאִירוּ לוֹ כָּאן שֵׁמוֹת חֲדָשִׁים כְּפִי הַיּוֹם שֶׁעָלָיו לְבָרֵר וּלְתַקֵּן, לְפִי שֹׁרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ וּקְדֻשָּׁתוֹ שֶׁאוֹחֵז בָּהּ; כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְצַמְצֵם עַצְמוֹ מֵאֵין־סוֹף עַד אֵין תַּכְלִית בְּכָל יוֹם וְיוֹם מֻחְדָּשׁ, לְרַמֵּז לוֹ רְמָזִים מָה עָלָיו לְתַקֵּן וּלְבָרֵר בַּיּוֹם הַזֶּה דַּיְקָא (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן נד), וְלָכֵן אֵין תְּפִלָּה מֵהַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת דּוֹמָה לַחֲבֶרְתָּהּ כְּלָל, כִּי בְּכָל תְּפִלָּה עָלָיו לְבָרֵר וּלְתַקֵּן בְּרוּרִין וְתִקּוּנִין חֲדָשִׁים מַעְסְקֵי עוֹלָם־הַזֶּה, וְלָכֵן תִּרְאֶה אֵיךְ שֶׁמְּסֻבָּבִים עִמּוֹ מִלְמַעְלָה הַרְבֵּה פְּעָמִים, שֶׁיִּהְיֶה מְטֻלְטָל בַּדְּרָכִים, וְיִתְפַּלֵּל שָׁם תְּפִלָּה אַחַת מֵהַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת, וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל הַבֵּרוּר וְהַתִּקּוּן כְּפִי שֹׁרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ לְפִי הַמָּקוֹם וּלְפִי הַזְּמַן; אַשְׁרֵי מִי שֶׁתָּמִיד דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵינוֹ מַפְסִיק מִן הַדְּבֵקוּת כְּלָל.

אַתָּה חוֹנֵן

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ בְּרָכָה זוֹ, תִּתְעוֹרֵר מְאֹד, כִּי הַדַּעַת הִיא יְסוֹד כָּל הָאָדָם, כִּי (נִדָּרִים מא.): 'דַּעַת קָנְיָתִי מָה חָסַרְתָּ, דַּעַת חָסַרְתָּ מָה קָנְיָתִי'; וְעִקַּר הַיִּחוּד הָעֶלְיוֹן הוּא רַק עַל־יְדֵי הַדַּעַת, כַּנּוֹדָע בְּסוֹד (בְּרֵאשִׁית ד, א): "וְהָאָדָם יָדַע" וְגוֹ'. וְתַכְלִית הָעֲבוֹדָה הִיא לְיַחֵד אֶת הַשֵּׁם הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא, וּמוֹרֶה בָּזֶה תַּכְלִית אַהֲבָתוֹ וּדְבֵקוּתוֹ בּוֹ, וְשֶׁאֵין רְצוֹנוֹ לִפְרֹשׁ מִמֶּנּוּ, כִּי אִם לָדַעַת אוֹתוֹ. וְהַדַּעַת הָאֲמִתִּית הִיא הַיִּחוּד. וּכְשֶׁאָדָם חוֹטֵא, חַס וְשָׁלוֹם, טִמְטֵם דַּעְתּוֹ, וְאֵינוֹ זוֹכֶה לְהַשִּׂיג הַשָּׂגַת הַתּוֹרָה, וְעַל־כֵּן בִּבְרָכָה זוֹ צָרִיךְ לִשְׁפֹּךְ שִׂיחַ וּתְפִלָּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּתֵּן לוֹ דַּעַת לְהַכִּירוֹ יִתְבָּרַךְ, וְשֶׁיִּזְכֶּה לְהַשָּׂגַת הַתּוֹרָה. וְנָקֵט לְשׁוֹן חוֹנֵן, שֶׁהוּא חֲנִינָה וּמַתָּנַת חִנָּם. וְזֶה אֲשֶׁר אַתָּה' חוֹנֵן' לָאָדָם'

מֵאִתְּךָ ‹› חָכְמָה בִּינָה וָדָעַת. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, חוֹנֵן הַדָּעַת:

אמן: אמת שהשי"ת הוא חונן הדעת, וכן יהי רצון שיחננו חכמה בינה ודעת.

הֲשִׁיבֵנוּ אָבִינוּ לְתוֹרָתֶךָ, וְקָרְבֵנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ, וְהַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ.

יש נוהגים להוסיף בקשה זו:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתַּחֲתֹר חֲתִירָה מְתַּחַת כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ, לְהַחֲזִיר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְכָל־פּוֹשְׁעֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וּבְכָלָם תַּחֲזִירֵנִי לִי (פב"ם), כִּי יְמִינְךָ יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הָרוֹצֶה בִּתְשׁוּבָה:

עת רצון

דַּעַת' סוֹפֵי־תֵבוֹת: 'מַתָּנָה', כִּי אֶת הַדַּעַת מְבַקְּשִׁים בְּמַתְּנַת חִנָּם, שֶׁיִּתֵּן לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא דַּעַת. וְנָקֵט חָ'כְמָה, בִּ'ינָה וְ'דַעַת, שֶׁהוּא שֵׁם קָדוֹשׁ, רָאשֵׁי־תֵבוֹת: חב"ו, לְתַקֵּן אֶת הַדַּעַת שֶׁפָּגַם בְּפֶגֶם־הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לִצְלָן, שֶׁזֶּה מְטַמְטֵם דַּעְתּוֹ. וְהַשָּׁלֹשׁ לְשׁוֹנוֹת: חָכְמָה, בִּינָה וָדַעַת, הוּא עַל דֶּרֶךְ שֶׁכָּתַב רַשְׁ"י (שמות לא, ג): "חָכְמָה' - הוּא מַה שֶּׁלּוֹמֵד מֵרֵבּוֹ, וּ'בִינָה' - שֶׁמְּבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר, וָ'דַעַת' הוּא רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ'; וְכֵן יוֹצֵא מֵהֶם שְׁלֹשָׁה מַלְאָכִים: 'חָכְמָה' - חַכְמִיאֵ"ל, 'בִּינָה' - שְׁמִיעֵ"ל, 'וָדַעַת' - עֲזָרִיאֵ"ל, אֲשֶׁר הֵם רָאשֵׁי־תֵבוֹת: שע"ח נְהוֹרִין עִלָּאִין, בְּסוֹד מַלְבּוּ"שׁ הָעֶלְיוֹן. וְתִתְחַנֵּן הַרְבֵּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁאַף שֶׁאַתָּה נִמְצָא בְּמַדְרֵגָה פְּחוּתָה בְּיוֹתֵר, כִּי שֵׁם אֱנוֹשׁ הוּא הַתֹּאַר הַיּוֹתֵר גָּרוּעַ, עִם כָּל זֹאת גַּם לְאֱנוֹשׁ מְלַמֵּד בִּינָה, עַל־יְדֵי שֶׁמִּתְפַּלֵּל וּמִתְחַנֵּן לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּתֵּן לוֹ הַדַּעַת.

הֲשִׁיבֵנוּ

בְּנִי! בִּתְפִלָּה זוֹ תְּבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁתְּזַכֶּה לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה. וְעִקַּר הַתְּשׁוּבָה הוּא עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה. כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (תַּנְא־דְבֵי־אֵלִיָּהוּ רַבָּה, פֶּרֶק יח): 'בֹּא וּרְאֵה כַּמָּה גָּדוֹל כֹּחָהּ שֶׁל הַתּוֹרָה, שֶׁמְּטַהֶרֶת אֶת פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל בִּזְמַן שֶׁעוֹשִׂין תְּשׁוּבָה, אֲפִלּוּ

אמן: אמת שהשי"ת רוצה בתשובה, וכן יהי רצון שיחזרנו בתשובה.

סְלַח לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ, מְחַל ‹› לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ, כִּי אֵל טוֹב ‹› וְסַלָּח אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, חַנּוּן הַמַּרְבֶּה לִסְלֹחַ:

אמן: אמת שהשי"ת חנון המרבה לסלוח, וכן יהי רצון שיסלח לנו על חטאנו ופשענו.

עת רצון

מַעֲבוֹדָה־זָרָה שְׁבִידָם'; וְלָכֵן מְבַקְּשִׁים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ "הֲשִׁיבֵנוּ אָבִינוּ לְתוֹרָתֶךָ" דַּיְקָא, כִּי עִקַּר הַתְּשׁוּבָה הוּא עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה. וְיַעַן שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אבות ג, ה): 'כָּל הַפּוֹרֵק מִמֶּנּוּ עֹל תּוֹרָה - נוֹתְנִין עָלָיו עֹל מַלְכוּת וְעֹל דֶּרֶךְ־אֶרֶץ'; הֲרֵי שֶׁבִּשְׁבִיל שֶׁפָּרַשְׁנוּ מִן הַתּוֹרָה, נִתַּן עָלֵינוּ עֹל מַלְכוּת וַעֲבוֹדַת הָעַמִּים. וְלָכֵן אָנוּ שׁוֹאֲלִים וּמְבַקְּשִׁים "וְקָרְבֵנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ" דַּיְקָא, שֶׁבִּזְכוּת הַתּוֹרָה, נִזְכֶּה לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְנִקַּבֵּל עָלֵינוּ עֹל עֲבוֹדָתוֹ לְבַד, וְלֹא עַל עֲבָדוּת אֲחֵרִים. וְיָדוּעַ, אֲשֶׁר שֵׁם הַלְּבוּשׁ שֶׁל הַנְּשָׁמָה הוּא שֵׁם אֱלוֹ"ה, וְלָכֵן "הֲ'שִׁיבֵנוּ אָ'בִינוּ ל'תוֹרָתֶךָ וְ'קָרְבֵנוּ", **רָאשֵׁי־תֵבוֹת: שֵׁם אֱלוֹ"ה, שֶׁהוּא סוֹד מַלְבּוּשׁ לַנְּשָׁמָה** (זהר משפטים צו: שַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת, דְּרוּשֵׁי בְּרָכַת הַשַּׁחַר; דְּרוּשֵׁי הַלַּיְלָה, דְּרוּשׁ י). וְעַל־כֵּן "מַ'לְכֵּנוּ לְ'עַבוֹדָתֶךָ וְ'הַחֲזִירֵנוּ בִּ'תְשׁוּבָה שְׁ'לֵמָה, **רָאשֵׁי־תֵבוֹת: מַלְבּוּ"שׁ, וּמֵהֵשֵׁם הִיא מִתְרַחֶקֶת הַקְּלִפּוֹת. וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי הָאָדָם שֶׁשָּׁב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, שֶׁאָז מַלְבִּישׁ עַצְמוֹ בְּשֵׁם אֱלוֹ"ה, וְהַקְּלִפּוֹת שֶׁבָּרָא מֵחֲמַת חֲטָאָיו מִתְפָּרְדוֹת מִמֶּנּוּ, וְאֵין לָהֶן רְשׁוּת לִנְגֹּעַ בּוֹ.**

סְלַח לָנוּ

בְּנֵי! בְּעֵת שֶׁאַתָּה מְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ סְלִיחָה עַל חֲטָאֶיךָ וּפְשָׁעֶיךָ, תְּכַוֵּן בְּשֵׁם סא"ל, שֶׁהוּא רֹאשֵׁי־תֵבוֹת: "סְ'לַח לָ'נוּ אָ'בִינוּ"; **כִּי עִקַּר כָּל הַחֲטָאִים בָּאִים מֵהַסַּמְא"ל, שֶׁהוּא הַמַּחֲטִיא אֶת הָאָדָם בְּכָל הַחֲטָאִים. וְלָכֵן עִכְשָׁו כְּשֶׁחוֹזְרִים בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, אָנוּ מְבַקְּשִׁים, שֶׁיָּסִיר מִשְּׁמוֹ מ' מַלְאָךְ רַע סַמְא"ל, וְיִתְהַפֵּךְ לְמַלְאָךְ טוֹב, בְּסוֹד סא"ל. וּכְשֶׁאָדָם מְבַקֵּשׁ סְלִיחָה וּמְחִילָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, אֵינוֹ זָז מִשָּׁם, עַד שֶׁמּוֹחֲלִים לוֹ, וְנִסְתָּר בְּסֵתֶר צֵל כְּנָפָיו יִתְבָּרֵךְ, בְּתוֹךְ שֵׁם קָדוֹשׁ וְנוֹרָא סא"ל, בְּסוֹד** (תהלים לב, ז): "אַ'תָּה סֵ'תֶר לִ'י" (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן ריג); וְזֶה מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מדרש־רבה, במדבר, פָּרָשָׁה כ, סימן יג): 'בִּלְעָם הָיָה רָשָׁע עָרוּם, וְיָדַע שֶׁאֵין עוֹמֵד מִפְּנֵי הַפְּרָעָנוּת אֶלָּא תְּשׁוּבָה, שֶׁכָּל מִי שֶׁחוֹטֵא וְאוֹמֵר: 'חָטָאתִי' - אֵין רְשׁוּת

רְאֵה־ נָא בְעָנְיֵנוּ, וְרִיבָה רִיבֵנוּ, וּמַהֵר לְגָאֳלֵנוּ גְּאֻלָּה שְׁלֵמָה לְמַעַן שְׁמֶךָ, כִּי אֵל גּוֹאֵל חָזָק אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה , גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

אמן: אמת שהשי"ת הוא גואל ישראל, וכן יהי רצון שיגאלנו במהרה.

בתענית ציבור החזן מוסיף כאן בחזרת הש"ץ ברכת "עננו":

עֲנֵנוּ אָבִינוּ עֲנֵנוּ, בְּיוֹם צוֹם הַתַּעֲנִית הַזֶּה, כִּי בְצָרָה גְדוֹלָה אֲנָחְנוּ. אַל־תֵּפֶן לְרִשְׁעֵנוּ וְאַל־תִּתְעַלָּם <> מַלְבֵּנוּ מְבַקְּשָׁתֵנוּ. הֱיֵה נָא קָרוֹב לְשַׁוְּעָתֵנוּ. טֶרֶם נִקְרָא אֵלֶיךָ אַתָּה תַּעֲנֶה, נָדִבֵּר וְאַתָּה תִּשְׁמַע, כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר: וְהָיָה טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה, עוֹד הֵם <> מְדַבְּרִים וַאֲנִי אֶשְׁמָע. כִּי אַתָּה יְהוָֹה [אדנ"י] פּוֹדֶה וּמַצִּיל וְעוֹנֶה וּמְרַחֵם בְּכָל־עֵת צָרָה וְצוּקָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הָעוֹנֶה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּעֵת צָרָה:

עת רצון

לַמַּלְאָךְ לִגַּע בּוֹ'; וְלָכֵן כְּשֶׁאָדָם מִתְוַדֶּה בִּבְרָכָה זוֹ, וּמְבַקֵּשׁ שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִסְלַח וְיִמְחֹל לוֹ, נִקְשָׁר בְּעוֹלָם הַבִּינָה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַסְתִּירוֹ בְּסֵתֶר צֵל כְּנָפָיו, כִּי אִמָּא מְסַכְּכָא עַל בְּנִין, וְלָכֵן "חַנּוּן' הַמַּרְבֶּה' לִסְלֹחַ'" - סוֹפֵי־תֵבוֹת: חַנָּ"ה, גִּימַטְרִיָּה שֵׁם ס"ג, שֶׁהוּא בְּבִינָה, וְנִצּוֹל מִכָּל הַמַּזִּיקִים.

רְאֵה נָא

בָּנַי! בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר בְּרָכָה זוֹ, תִּכָּוֵן הָעִקָּר עַל גְּאֻלָּה פְּרָטִית בַּעֲבוּר נַפְשְׁךָ שֶׁנִּמְצֵאת בְּגָלוּת הַיֵּצֶר, שֶׁמְּשָׁם קָמִים עָלֶיךָ שׂוֹנְאִים, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (ספר־המִדּוֹת, נאוף, כה): 'עַל־יְדֵי הוֹצָאַת־זֶרַע־לְבַטָּלָה, בּוֹרֵא קְלִפּוֹת הַמִּתְלַבְּשִׁים בִּבְנֵי־אָדָם מִתַּנְגְּדִים וְחוֹלְקִים עָלָיו, וְעוֹשִׂין לוֹ יִסּוּרִים'; וְהֵם יוֹצְאִים לָרִיב עִמּוֹ, וּמְצִיקִים לוֹ וּמְמָרְרִים אֶת חַיָּיו בְּמִרִיבוֹת וּבְמַחֲלֹקֶת, וְכִמְעַט שֶׁיִּפֹּל בְּדַעְתּוֹ וְיֹאבַד אֶת שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת כְּאֶחָד. וְעַל זֶה צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה, שֶׁיִּרְאֶה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעָנְיֵנוּ, שְׁקָמִים עָלָיו שׂוֹנְאִים וְרִבִּים עִמּוֹ. וְעַל־כֵּן מְבַקְּשִׁים "וּ'גְאָלָנוּ מִ'הֵרָה לְ'מַעַן שְׁ'מֶךָ", שֶׁהוּא רָאשֵׁי־תֵבוֹת: שָׁלוֹ"ם, שֶׁבּוֹ תְּלוּיָה הַגְּאֻלָּה, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (מִדְרַשׁ־רַבָּה, וַיִּקְרָא, פָּרָשָׁה ט, סִימָן ט): 'גָּדוֹל שָׁלוֹם, שֶׁכָּשְׁמָלְךָ הַמָּשִׁיחַ בָּא, אֵינוֹ פּוֹתֵחַ אֶלָּא בְּשָׁלוֹם'. וְכֵן אָמְרוּ (מִדְרַשׁ־רַבָּה, דְּבָרִים, פָּרָשָׁה ה, סִימָן יב): 'גָּדוֹל הַשָּׁלוֹם שֶׁאֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְבַשֵּׂר אֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּהְיוּ נִגְאָלִים אֶלָּא בְּשָׁלוֹם'; וְיַעַן שֶׁשְּׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִקְרָא שָׁלוֹם (שבת י),

רְפָאֵנוּ יְהוָה יאהדונהי וְנֵרָפֵא, הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה, כִּי תְהִלָּתֵנוּ אָתָּה, וְהַעֲלֵה אֲרוּכָה וּמַרְפֵּא לְכָל־תַּחֲלוּאֵינוּ וּלְכָל־מַכְאוֹבֵינוּ וּלְכָל־מַכּוֹתֵינוּ,

עת רצון

לָכֵן מְבַקְּשִׁים לְמַעַן שִׁמְךָ דַּיְקָא שֶׁהוּא שָׁלוֹם. וּמֵחֲמַת שֶׁמִּדַּת הַשָּׁלוֹם תְּלוּיָה בְּדַעַת, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן נו), לָכֵן צְרִיכִין לְכַוֵּן שֵׁם הַדַּעַת שֶׁהוּא אהו"ה, וְזֶה "**רְאֵה' נָא' בְּעָנְיֵנוּ' וְרִיבָה'**" - סוֹפֵי־תֵבוֹת אהו"ה, שֶׁהוּא שֵׁם הַדַּעַת, שֶׁבּוֹ תְּלוּיָה גְּאֻלָּה פְּרָטִית; כִּי כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ דַּעַת - נִגְאָל מִכָּל צָרוֹתָיו. כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (נִדָּרִים מא.): 'דַּעַת קָנְיָת - מָה חָסַרְתָּ?'; כִּי יוֹדֵעַ וְעַד אֲשֶׁר בְּכָל צָרוֹתָיו לוֹ צָר, וּבְתוֹךְ הַקָּמִים עָלָיו אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם מִסְתַּתֵּר. וּבְדַעַת הַזּוֹ הֵם נִתְבַּטְּלִים לְגַמְרֵי, וְאָז כְּשֶׁיִּתְפַּלֵּל עַל גְּאֻלָּה פְּרָטִית יַעֲזֹר מִמֵּילָא כְּבָר לְקָרֵב אֶת הַגְּאֻלָּה הַכְּלָלִית. וּבִתְפִלָּה זוֹ יְכוֹלִים לְבַטֵּל אֶת כָּל הַשּׂוֹנְאִים הַמְרִיבִים וּמְצִיקִים לוֹ.

רְפָאֵנוּ

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ בְּרָכָה זוֹ, תִּשְׁפֹּךְ נַפְשְׁךָ אֲלֵיהוּ יִתְבָּרַךְ, לְבַקֵּשׁ בַּעֲבוּרְךָ רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאַת הַגּוּף; כִּי בְּרָכָה זוֹ מְאֹד מְסֻגֶּלֶת לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ רְפוּאָה, וְכֵן לְהַזְכִּיר חוֹלֶה שֶׁצָּרִיךְ רְפוּאָה. וְעִקַּר הָרְפוּאָה הוּא עַל־יְדֵי תִּקּוּ הָאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ; כִּי יֵשׁ בְּנֵי־אָדָם אֲשֶׁר סוֹבְלִים חֳלָאִים וּמַכְאוֹבִים רַבִּים, רַק מֵחֲמַת חֶסְרוֹן אֱמוּנָה, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ה); וְעַל־כֵּן עִקַּר הָרְפוּאָה הִיא עַל־יְדֵי תִּקּוּן הָאֱמוּנָה; כִּי כְּשֶׁנּוֹפְלִים מֵהָאֱמוּנָה, חַס וְשָׁלוֹם - בָּאוֹת מַכּוֹת מֻפְלָאוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁאֵין מוֹעִיל לָהֶן רְפוּאוֹת, אֲבָל כְּשֶׁמַּעֲלִים וּמְתַקְּנִין הָאֱמוּנָה - זוֹכִים לִרְפוּאָה (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הֶפְקֵר וְנִכְסֵי הַגֵּר, הֲלָכָה ד, אוֹת ל); וְכָל הַחוֹלָאַת בָּאָה לְאָדָם רַק מֵחֲמַת מִדַּת הַגְּבוּרָה שֶׁנִּתְלַבְּשָׁה בּוֹ. וְלָכֵן מַתְחִילָה הַבְּרָכָה בְּרָאשֵׁי־תֵבוֹת: רי"ו - "**רְ'פָאֵנוּ יְיָ וְ'נֵרָפֵא**"; כִּי עִקַּר הָרְפוּאָה הִיא רַק עַל־יְדֵי הַמְתָּקַת הַגְּבוּרָה שֶׁנִּתְאַחֲזָה בּוֹ; כִּי כְּשֶׁאָדָם מַחְדִּיר בְּעַצְמוֹ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ וְעַד אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ, אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּצִּיל הָעֶלְיוֹן - אָז אַף פַּעַם לֹא יֶחֱלֶה. כִּי עִקַּר הַחוֹלָאַת הִיא רַק מֵחֲמַת חֶסְרוֹן הָאֱמוּנָה, וּבִשְׁבִיל זֶה מִתְפַּלְּלִים וּמְבַקְּשִׁים: "**רְפָאֵנוּ יְיָ וְ'נֵרָפֵא**", שֶׁדַּיְקָא אַתָּה יִתְבָּרַךְ תְּרַפֵּא אוֹתִי. וְכַמּוּבָא (זֹהַר חָדָשׁ, בְּלָק נד:): 'כֵּיוָן דְּאָמַר (יִרְמְיָהוּ יז, יד): "רְפָאֵנִי", מַהוּ "וְאֵרָפֵא"? כֵּיוָן דְּאָמַר "הוֹשִׁיעֵנִי", מַהוּ "וְאִוָּשֵׁעָה"? כֵּיוָן דְּאַסְיָא מְסֵי, מַאן הוּא דְּמָחֵי? אֶלָּא כָּל

יש נוהגים להוסיף בקשה זו:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה֙ יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּרְפָּאֵנִי רְפוּאָה שְׁלֵמָה, רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאַת הַגּוּף, כְּדֵי שֶׁאֶהְיֶה חָזָק בִּבְרִיאוּת גּוּף וְנֶשָׁמָה, לְכַוֵּן תּוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה.

כִּי אֵל רוֹפֵא רַחֲמָן וְנֶאֱמָן אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

אמן: אמת שהשי"ת הוא רופא חולים, וכן יהי רצון שירפאנו מכל מחלותינו.

עת רצון

אַסְוָתָא דְּעָלְמָא בִּידָא דְּקָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא, אָבָל אִית מִנְּהוֹן עַל־יְדָא דְּשָׁלִיחָא וְאִית מִנְּהוֹן דְּלָא אִתְמַסְּרוּ בִּידָא דְּשָׁלִיחָא, וְאִנּוּן דְּאִתְמַסְּרוּ בִּידָא דְּשָׁלִיחָא אַסְוָתָא אִנּוּן, אֲבָל לְזִמְנָא מִתְהַדְּרִין, אֲבָל אִנּוּן דְּקָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא, מַסֵּי הַהוּא מַרְעָא לָא אִתְהַדַּר לְעָלְמִין, וְעַל דָּא אַסְוָתָא דִּילֵיהּ אִיהִי אַסְוָתָא דִּילִית בַּהּ מַרְעָא כְּלָל, וּבְגִין כָּךְ "רְפָאֵנִי הָוָי"ה וְאֵרָפֵא", וְדַאי בְּלָא קִטְרוּגָא כְּלָל; כִּי בָּרָע שֶׁאָדָם מַכְנִיס עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְתָּקִים מִמֶּנּוּ כָּל הַגְּבוּרוֹת. וְזֶה **"הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה כִּי תְהִלָּתֵנוּ אָתָּה"** רָאשֵׁי־תֵבוֹת: שְׁנֵי פְּעָמִים רי"ו. כִּי כָּל הַמַּחֲלוֹת בָּאוֹת לְאָדָם שִׁמְּדַת הַגְּבוּרָה מִתְלַבֶּשֶׁת אֶצְלוֹ בְּכָל קוֹמָתוֹ, בְּסוֹד חַבַּ"ד חַגַ"ת נְהַ"י (חָכְמָה, בִּינָה, דַּעַת, חֶסֶד, גְּבוּרָה, תִּפְאֶרֶת, נֶצַח, הוֹד, יְסוֹד); וְעַל־כֵּן טוֹב לְכַוֵּן שָׁלֹשׁ פְּעָמִים רי"ו, לְהַמְתִּיק אֶת הַגְּבוּרָה שֶׁנִּתְלַבְּשָׁה בּוֹ עַל־יְדֵי פְּגַם הָאֱמוּנָה. וְלָכֵן מַזְכִּירִין **"רוֹפֵא נֶאֱמָן"** הַיְנוּ נֶאֱמָן דַּיְקָא; כִּי עִקַּר הָרְפוּאָה תְּלוּיָה בָּאֱמוּנָה, וְיֵשׁ בִּבְרָכָה זוֹ כ"ז תֵּבוֹת כְּנֶגֶד כ"ז אוֹתִיּוֹת א"ב עִם מִנְצַפַּ"ךְ, שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁאָדָם מַרְבֶּה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ - נִבְנֵית אִצְלוֹ הָאֱמוּנָה, וְעַל־כֵּן **"רוֹפֵ"א נֶאֱמָ"ן"** - עוֹלֶה כְּמִסְפַּר חַתַ"ךְ, הַיְנוּ לַחְתֹּךְ גְּזַר דִּין שֶׁל חוֹלֶה. וְיֵעָן שֶׁבִּרְכָה זוֹ נִתְקְנָה כְּנֶגֶד מִילָה, שֶׁצְּרִיכָה רְפוּאָה (מְגִלָּה יז:), וְלָכֵן **"הָוָי"ה רוֹפֵ"א חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל"** - סוֹפֵי־תֵבוֹת: אֵ"לִ"יָ"ה"וּ, שֶׁהוּא מַלְאַךְ הַבְּרִית הַמַּמְשִׁיךְ רְפוּאָה (יַלְקוּט שִׁמְעוֹנִי, לְךָ־לְךָ, רְמז עא). וְכֵן יָדוּעַ, שֶׁכָּל הַחֳלָאִים רָעִים בָּאִים לָאָדָם רַק עַל־יְדֵי קִלְקוּל הַבְּרִית; כִּי בְּרִית וֶאֱמוּנָה תְּלוּיוֹת זוֹ בָּזוֹ, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן לא), שֶׁאֵין קִיּוּם אֱמוּנָה אֶלָּא עַל־יְדֵי בְּרִית, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים פט, כט): "וּבְרִיתִי נֶאֱמָנָת לוֹ"; וְעַל־כֵּן נִזְכָּר פֹּה דַּיְקָא אֱלֹהֵינוּ - מַלְאַךְ הַבְּרִית, וְהוּא יַבְשֵׁר בְּשׂוֹרַת הַיְשׁוּעָה, שֶׁעַל זֶה מִתְפַּלְּלִים **"רְפָאֵנוּ הָוָי"ה וְנֵרָפֵא, הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה"**; כִּי עַל־יְדֵי שֶׁזּוֹכִים לְבִרּוּר וְזִכּוּךְ הָאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁעַל־יָדוֹ בָּאָה הָרְפוּאָה, וּמִשָּׁם נִמְשֶׁכֶת כְּבָר הַיְשׁוּעָה לָאָדָם. וְעִקַּר הַיְשׁוּעָה - לְהַנָּצֵל מֵהַיֵּצֶר־הָרָע הַמַּחְטִיאוֹ בְּפֶגֶם־הַבְּרִית, שֶׁמִּשָּׁם נִתְקַלְקֶלֶת הָאֱמוּנָה. וְזֶה **"הוֹשִׁיעֵנוּ"** - מִן הַיֵּצֶר־הָרָע, **"וְנִוָּשֵׁעָה"** - מִן הַיְסוּרִין, **"כִּי תְהִלָּתֵנוּ אַתָּה וְהַעֲלֵה"** - סוֹפֵי־תֵבוֹת: 'הָוָי"ה', כִּי הוּא יִתְבָּרֵךְ מְרַחֵם

אם אמר בָּרֵךְ עָלֵינוּ בקיץ אם נזכר קודם שחתם חוזר לראש הברכה, ואם אחר שאמר ברוך אתה ה', קודם שסיים הברכה, יאמר למדני חקיך ויחזור לתחילת הברכה, ואם נזכר אחר שסיים לחתום מברך השנים וכן כשנזכר בברכות שלאחר כן, חוזר לְבָרְכֵנוּ וממשיך משם על הסדר, ואם נזכר אחר שאמר יהיו לרצון וגו' האחרון חוזר לראש, וכל זה גם כשמסופק תוך ל' יום מפסח אם אמר כהוגן או לא.

בקיץ: **בָּרְכֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל־מַעֲשֵׂי יָדֵינוּ, וּבָרֵךְ שְׁנָתֵנוּ בְּטַלְלֵי רָצוֹן בְּרָכָה וְנָדָבָה, וּתְהִי אַחֲרִיתָהּ חַיִּים וְשָׂבָע וְשָׁלוֹם, כַּשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת**

עת רצון

עַל הַחוֹטְאִים שֶׁלֹּא "יֵדַח מִמֶּנּוּ נִדָּח" (שְׁמוּאֵל־ב יד, יד). וְעַל־כֵּן שָׁלֹשׁ פְּעָמִים גְּבוּרָה, שֶׁהוּא רי"ו, עוֹלֶה כְּמִסְפַּר תְּרֵחֵ"ם. וְלָכֵן, בְּנִי, רְאֵה לְכַוֵּן מְאֹד בִּבְרָכָה זוֹ, וְתַמְשִׁיךְ לְעַצְמְךָ רְפוּאָה שְׁלֵמָה, רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאַת הַגּוּף. וּכְשֶׁיְּתַקֵּן בְּרוּחָנִיּוּת, מְמֵילָא יְתַקֵּן כְּבָר גַּם בְּגַשְׁמִיּוּת (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א, סִימָן יד, אוֹת ט).

בָּרֵךְ עָלֵינוּ

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ בָּרְכָה זוֹ תְּכַוֵּן מְאֹד, כִּי בִּבְרָכָה זוֹ תְּלוּיָה פַּרְנָסַת הָאָדָם, וְרָאוּי לְכַוֵּן מְאֹד שֶׁיַּשְׁפִּיעַ עָלָיו הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא פַּרְנָסָה. וּכְמַעַט שֶׁאָדָם סוֹבֵל עֲנִיּוּת וְדַחֲקוּת מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ מְכַוֵּן בִּבְרָכָה זוֹ. וְכַמּוּבָא (זֹהַר בֹּשְׁלַח סב:): 'כָּל אִנּוּן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא בָּעָאן בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא לְשָׁאֲלָה מְזוֹנַיְהוּ מִקָּדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וּלְצַלָּאָה צְלוֹתְהוֹן עָלַיְהּ, מַאי טַעֲמָא? בְּגִין דְּכָל מָאן דְּמַצְלֵי צְלוֹתֵיהּ לְגַבֵּי קָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא עַל מְזוֹנֵיהּ - גָּרִים דְּיִתְבָּרֵךְ כָּל יוֹמָא עַל־יְדוֹי הַהוּא אִילָנָא דְּמָזוֹן דִּכְלָא בֵּיהּ וְכוּ'. וּמַאן דְּשָׁאִיל מְזוֹנֵי בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא - הַהוּא אִקְרֵי: 'בְּרָא מְהֵימָנָא, בְּרָזָא דִּבְגִינֵיהּ מִשְׁתַּכְחָן בִּרְכָאן לְעֵלָּא, עַיִן שָׁם; וְכָתַב הַשֵּׁלָ"ה (דִּינֵי תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה), אֲשֶׁר יֵשׁ שְׁתֵּי נֻסְחָאוֹת "וְשַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבָהּ", וְכֵן "וְשַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ", וּפֵרוּשׁ - כְּשֶׁאָדָם נִמְצָא בְּבֵיתוֹ, אָז יֹאמַר: פָּנַי הָאֲדָמָה' וְשַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבָהּ - סוֹפֵי־תֵבוֹת: יהו"ה, וּכְשֶׁאָדָם נִמְצָא בַּדֶּרֶךְ, אָז יֹאמַר: פָּנַי' הָאֲדָמָה' וְשַׂבְּעֵנוּ' מִטּוּבֶךָ' - סוֹפֵי־תֵבוֹת: יוה"ך, שֶׁהוּא שֵׁם שְׁמִירַת הַדֶּרֶךְ; כִּי הָאָדָם צָרִיךְ פַּרְנָסָה בְּבֵיתוֹ וּבַדֶּרֶךְ, וּמַזְכִּירִים בִּבְרָכָה זוֹ כַּמָּה פְּעָמִים תֵּבַת בָּרָכָה, כִּי הַבְּרָכָ"ה - עוֹלֶה ע"ב, ס"ג, מ"ה', ב"ן', שֶׁהֵם שְׁמוֹת שֶׁל הָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: 'אֲצִילוּת', 'בְּרִיאָה', 'יְצִירָה', 'עֲשִׂיָּה', שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכוֹת כָּל הַבְּרָכוֹת, וְעַל־כֵּן רָאוּי לְכָל בַּר־יִשְׂרָאֵל לְכַוֵּן הֵיטֵב בִּבְרָכָה זוֹ, וּלְהַפְצִיר הַרְבֵּה עַל פַּרְנָסָה, שֶׁהַמַּפְתֵּחַ הוּא רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרֵךְ

לִבְרָכָה, כִּי אֵל טוֹב וּמֵטִיב אַתָּה וּמְבָרֵךְ הַשָּׁנִים.
בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:

אמן: אמת שהשי"ת הוא מברך השנים, וכן יהי רצון שיברך שנה זו וכל שנה ושנה.

אם טעה ואמר בָּרְכֵנוּ בימות הגשמים וסיים הברכה אם נזכר קודם שהתחיל תקע אומר שם ותן טל ומטר לברכה, אם נזכר אחר שהתחיל תקע יתפלל כדרכו ויאמר בשומע תפלה ותן טל ומטר לברכה. ואם נזכר אחר שאמר ברוך אתה ה' קודם שסיים שומע תפלה, יאמר למדני חקיך, ויאמר: ותן טל ומטר לברכה כי אתה שומע תפלת כל פה וכו'. ואם נזכר אחר שסיים שומע תפלה קודם שהתחיל רצה יאמר שם ותן טל ומטר לברכה. ואם נזכר אחר רצה חוזר מברך עלינו וגומר על הסדר. ואם לא נזכר אלא עד לאחר שאמר יהיו לרצון האחרון אפילו עדיין לא עקר רגליו צריך לחזור לראש התפלה.

בחורף: בָּרֵךְ עָלֵינוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ אֶת־ הַשָּׁנָה הַזֹּאת, וְאֶת־כָּל־מִינֵי תְבוּאָתָהּ לְטוֹבָה, וְתֵן טַל וּמָטָר לִבְרָכָה עַל כָּל־פְּנֵי הָאֲדָמָה, וְרַוֵּה פְּנֵי תֵבֵל, וְשַׂבַּע אֶת־הָעוֹלָם כֻּלּוֹ מִטּוּבֶךָ, וּמַלֵּא יָדֵינוּ מִבִּרְכוֹתֶיךָ וּמֵעֹשֶׁר מַתְּנוֹת יָדֶיךָ. שָׂמְרָה וְהַצִּילָה שָׁנָה זוֹ מִכָּל־ דָּבָר ◇ רָע, וּמִכָּל־מִינֵי מַשְׁחִית, וּמִכָּל־ מִינֵי פֻּרְעָנוּת, וַעֲשֵׂה לָהּ תִּקְוָה טוֹבָה וְאַחֲרִית שָׁלוֹם, חוּס וְרַחֵם עָלֶיהָ וְעַל־ כָּל־תְּבוּאָתָהּ וּפֵרוֹתֶיהָ, וּבָרְכָהּ בְּגִשְׁמֵי רָצוֹן בְּרָכָה וּנְדָבָה, וּתְהִי אַחֲרִיתָהּ

עת רצון

(תַּעֲנִית ב:); וְאָמְרוּ (מִדְרַשׁ־רַבָּה, בְּרֵאשִׁית, פָּרָשָׁה כ, סִימָן כב): 'הַפַּרְנָסָה הִיא רַק עַל־יְדֵי הַקָּדוֹשׁ־ בָּרוּךְ־הוּא, עַיִן שָׁם; וְעַל־כֵּן, בָּנַי, רְאֵה מַה לְּפָנֶיךָ, וּתְכַוֵּן הֵיטֵב בִּבְרָכָה זוֹ, וְתַפְצִיר בִּתְפִלָּה עַל פַּרְנָסָתְךָ, וְאָז לֹא תָּזוּז מִפֶּה, עַד שֶׁיִּשְׁפַּע עָלֶיךָ שֶׁפַע פַּרְנָסָה בְּהַרְחָבָה. וְאִם בְּנֵי־אָדָם הֵיוּ יוֹדְעִים אֵיךְ שֶׁבִּבְרָכָה זוֹ תְּלוּיָה כָּל פַּרְנָסָתָם - הָיוּ מְכַוְּנִין בָּהּ הֵיטֵב.

חַיִּים וְשָׂבָע וְשָׁלוֹם, בַּשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת לִבְרָכָה, כִּי אֵל טוֹב וּמֵטִיב אַתָּה וּמְבָרֵךְ הַשָּׁנִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:

אמן: אמת שהשי"ת הוא מברך השנים, וכן יהי רצון שיברך שנה זו וכל שנה ושנה.

תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל ◇ לְחֵרוּתֵנוּ, וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גָּלֻיּוֹתֵינוּ, וְקַבְּצֵנוּ יַחַד מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ.

יש נוהגים להוסיף בקשה זו במיוחד בימי השובבי"ם ובימי שישי ובעש"ת:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁבְּכָל־טִפָּה וְטִפָּה שֶׁיֵּצְאָה מִמֶּנִּי לְבַטָּלָה, בֵּין בְּאֹנֶס בֵּין בְּרָצוֹן, בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד, בֵּין עֵר, בֵּין יָשֵׁן, בֵּין עַל יָדִי, בֵּין עַל יְדֵי אֲחֵרִים, שֶׁלֹּא בִּמְקוֹם מִצְוָה, עָשֹׂה לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַיּוֹצֵא מִפְּסוּק חַיִל בָּלַע וְיָקִאנּוּ, שֶׁתַּחֲזִירֶהָ לִמְקוֹמָהּ בִּמְקוֹם הַקֹּדֶשׁ.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְקַבֵּץ נִדְחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

עת רצון

תְּקַע בְּשׁוֹפָר

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר בִּבְרָכָה זוֹ מַעֲלִין אֶת כָּל הַטִּפּוֹת שֶׁיֵּצְאוּ מִמֶּנּוּ לְבַטָּלָה, וּמְבִיאָם אֶל תִּקּוּנָם; וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְכַוֵּן מְאֹד בַּאֲמִירַת בְּרָכָה זוֹ, וּלְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה שֶׁיִּתְלַקְּטוּ וְיִתְקַבְּצוּ כָּל הַטִּפּוֹת שֶׁנֶּאֶבְדוּ מִמֶּנּוּ, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבֵן, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה אֲרִיכַת הַגָּלוּת הַמָּרָה. וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד לְתִלּוֹת שֶׁבְּשִׁבִילוֹ מִתְאָרְכָת הַגָּלוּת הָאֲרֻכָּה וְהַמָּרָה הַזּוֹ, וְלָכֵן מַזְהִירִים שׁוֹפֵר דַּיְקָא, כִּי מוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב, סימן פח), אֲשֶׁר אֵלּוּ הַמַּלְאָכִים הַמְמֻנִּים עַל הָאֲבֵדוֹת שֶׁהָאָדָם מְאַבֵּד עַל־יְדֵי חֲטָאָיו, הֵם תּוֹקְעִים בְּשׁוֹפָרוֹת תר"ת, שֶׁהֵם רָאשֵׁי־תֵּבוֹת (תהלים קיב, י): "תַּ'אֲוַת רְ'שָׁעִים תֹּ'אבֵד"; וְלָכֵן מַתְחִילִים בְּלָשׁוֹן "תְּקַע", שֶׁהִיא בְּחִינַת בִּיאָה וְזִוּוּג, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (בבא־קמא כו.): 'וְנִתְקַע בָּאשָׁה'; "בְּשׁוֹפָר' גָּדוֹל' לְחֵרוּתֵנוּ'" - סוֹפֵי־תֵּבוֹת רל"ו, שֶׁהֵם מִסְפַּר 'ע"ב, 'ס"ג, 'מ"ה,'ב"ן', שֶׁהֵם אַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: 'אֲצִילוּת', 'בְּרִיאָה', 'יְצִירָה', 'עֲשִׂיָּה'; כִּי מִי

אמן: אמת שהשי"ת הוא מקבץ נדחנו, וכן יהי רצון שיקבצנו במהרה לארצנו.

הָשִׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרִאשׁוֹנָה, וְיוֹעֲצֵינוּ כְּבַתְּחִלָּה, וְהָסֵר מִמֶּנּוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה, וּמְלֹךְ עָלֵינוּ מְהֵרָה אַתָּה יְהוָה יאהדונהי לְבַדְּךָ, בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים,

עת רצון

שָׁחוֹטָא, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, בִּפְגַם־הַבְּרִית, וְהַטִּפּוֹת יוֹצְאוֹת לְבַטָּלָה, פּוֹגֵם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְהַנְּשָׁמוֹת הוֹלְכוֹת עַרְטִילָאִין, אֲשֶׁר מִשָּׁם אֲרִיכַת הַגָּלוּת. וּצְרִיכִים לְכַוֵּן בַּשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ מַע"ב שֵׁמוֹת חב"ו הַיּוֹצֵא מִתֵּבוֹת אֵלּוּ: יַחַ"ד מַאַרְבַּ"ע כַּנְפוֹ"ת, שֶׁעַל־יְדֵי כַּוָּנַת שֵׁם זֶה, יִתְקַיֵּם (איוב כ, טו): "חַיִל בָּלַע וַיְקִיאֶנּוּ", שֶׁיִּהְיֶה הַהֶכְרֵחַ לְהַסֶּמ"ךְ־מ"ם וְנָקְבָא דִּילִיהּ שָׁבְלַע אֶת הַנִּצּוֹצוֹת לְהַקִּיאָם, וְהַכֹּל בְּכֹחַ הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁנִּכְנַס בְּתוֹךְ בֵּית הַבְּלִיעָה שֶׁלָּהֶם, וּמוֹצִיא מִשָּׁם אֶת הַנְּשָׁמוֹת שֶׁנִּבְלְעוּ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ח), וְעַל־יְדֵי הַחֵטְא הַזֶּה נִגְרַם לָאָדָם שֶׁיִּהְיֶה תָּמִיד בַּעַל חוֹב (שִׂיחוֹת־הַר"ן, סִימָן קיב); וּבָזֶה שֶׁיְּכַוֵּן הֵיטֵב בִּבְרָכָה זוֹ בְּשֵׁם ח"ב"ו, וְיָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, עַל־יְדֵי־זֶה יֵצֵא מֵהַקְּלָלָה לִהְיוֹת בַּעַל ח"ו"ב"; כִּי כְּשֶׁזּוֹכֶה לְהִגָּאֵל עַל־יְדֵי קִבּוּץ הַנְּשָׁמוֹת הַנִּדָּחוֹת, נִתְקַיֵּם אֲצָלוֹ (שיר־השירים ב, ג): "בְּ'צִלּוֹ חִ'מַּדְתִּי וְ'יָשַׁבְתִּי". וְזֶה שֶׁמְּסַיְּמִים אֶת הַבְּרָכָה "מְקַבֵּ'ץ נִדְחֵ'י עַמּוֹ'", כִּי דַּיְקָא עַל־יְדֵי שֵׁם זֶה ח"ב"ו, זוֹכֶה שֶׁנִּסְתַּתֵּר בְּסֵתֶר צֵל כְּנָפָיו יִתְבָּרַךְ, וְזֶה מְקַבֵּ"ץ - עוֹלֶה בְּדִיּוּק 'ע"ב, ס"ג, מ"ה', 'ב"ן'; כִּי תַּכְלִית־וּמְיַּד כְּשֶׁנִּתְקַבְּצִים כָּל הַנִּיצוֹצוֹת שֶׁנִּתְפַּזְּרוּ, מֵאִיר עֲלֵיהֶן אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת מֵהָאַרְבָּעָה שֵׁמוֹת הָאֵלּוּ. וְסִימָן לָאָדָם אִם תִּקֵּן אֶת הַחֵטְא הַמְגֻנֶּה הַזֶּה - אִם מֵאִיר לִפְנֵי עֵינָיו הָאַרְבָּעָה שֵׁמוֹת הָאֵלֶּה בִּקְבִיעוּת. וְזֶה מְקַבֵּ"ץ לְשׁוֹן הֹוֶה, שֶׁבְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה צָרִיךְ לְהָאִיר לִפְנֵי עֵינָיו הָאַרְבָּעָה שֵׁמוֹת: 'ע"ב, 'ס"ג, 'מ"ה', 'ב"ן', שֶׁהֵם בְּסוֹד תִּקּוּן הַבְּרִית.

הָשִׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר בְּאָמְרְךָ בָּרְכָה זוֹ, רָאוּי לְךָ לְהִתְעוֹרֵר לְהַמְתִּיק אֶת כ"ד בָּתֵּי דִינִים, וּלְבַקֵּשׁ שֶׁיִּמְתְּקוּ כָּל הַדִּינִים וְיִתְהַפְּכוּ לְרַחֲמִים גְּמוּרִים, כִּי יֵשׁ כ"ד בָּתֵּי דִינִים, כְּמוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן רטו); וּבְבָרְכָה זוֹ נִתְעַלִּית הַמַּלְכוּת, שֶׁמִּתְגַּלָּה מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי הַמִּשְׁפָּט; כִּי עִקַּר עֲלִיַּת הַמַּלְכוּת הִיא עַל־יְדֵי הַמִּשְׁפָּט, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי כט, ד): "מֶלֶךְ בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד אָרֶץ"; וְעַל־כֵּן

בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט. בָּרוּךְ אַתָּה יהוה, מֶלֶךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט:

בעשי"ת אומרים: הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט.

אם נזכר אחר כדי דיבור חוזר לברכת השיבה, ואם סיים העמידה, יחזור לראש בתנאי של נדבה.

אמן: אמת שהשי"ת אוהב צדקה ומשפט, וכן יהי רצון שישיב שופטנו וימלוך עלינו.

לַמִּינִים וְלַמַּלְשִׁינִים אַל תְּהִי תִקְוָה, וְכָל־הַזֵּדִים כְּרֶגַע יֹאבֵדוּ, וְכָל־אוֹיְבֶיךָ וְכָל־שׂוֹנְאֶיךָ מְהֵרָה יִכָּרֵתוּ, וּמַלְכוּת הָרִשְׁעָה מְהֵרָה תְעַקֵּר וּתְשַׁבֵּר,

עת רצון

מַזְכִּירִים בִּבְרָכָה זוֹ הַיְקָא מַלְכוּת, "**מֶלֶךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט**" (לקוטי־הלכות, תפילה, הלכה ה, אות ג); וְלָכֵן יֵשׁ בִּבְרָכָה זוֹ כ"ד תֵּבוֹת, כְּנֶגֶד כ"ד בָּתֵּי דִּינִים. וְכֵן צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ עַל תִּקּוּן הַמִּשְׁפָּט, שֶׁיִּהְיֶה בְּהַחְזָרַת הַסַּנְהֶדְּרִין, בְּבִנְיַן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁאָז יָאִיר אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאוֹר זִיו מִחִין עִלָּאִין, עַד שֶׁיִּתְבַּטֵּל הַסָּמ"ךְ־מ"ם וְנֶקְבֵיהּ, שֶׁזֶּה שֶׁאָנוּ מְבַקְּשִׁים עַכְשָׁו: "**וְהֶסֵר מִמֶּנּוּ יָגוֹן**" (סמא"ל) "**וַאֲנָחָה**" (לילי"ת), שֶׁהֵם הַמַּטְעִין אֶת הַדִּין וְהַמִּשְׁפָּט, וְנִכְשָׁלִים עַל־יָדָם בִּפְגַם־הַבְּרִית, וּמִשָּׁם יוֹנְקִין רַבָּנִים וְדַיָּנִים שֶׁאֵינָם כְּשֵׁרִים, שֶׁעוֹשִׂים עִוּוּת הַדִּין, אֲשֶׁר מֵהֶם נִמְשֶׁכֶת תַּאֲוַת נְאוּף (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב, סימן ה). וְהַתִּקּוּן - עַל־יְדֵי הַמָּגִינִי אָרֶץ, שֶׁהֵם בְּחִינַת אוֹהֲבֵי הַמֶּלֶךְ (ספורי־מעשיות, מעשה יב). וְזֶה שֶׁמְּסַיְּמִים אֶת הַבְּרָכָה: "**מֶלֶךְ אוֹהֵב**", שֶׁהוּא שֵׁם קָדוֹשׁ וְנוֹרָא, וְהוּא בְּסוֹד הָאוֹהֵב נֶאֱמָן שָׁיוֹשֵׁב בְּתוֹךְ דִּבְרֵי הַמַּלִּין שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וּמַאֲהֲבָה דְּקְדֻשָּׁה נִתְבַּטֵּל כָּל הָרַע וְהַטָּמְאָה, וְיִהְיֶה תִּקּוּן הַשָּׁלֵם.

וְלַמַּלְשִׁינִים

צָרִיךְ שֶׁתְּכַוֵּן מְאֹד, אֲהוּבִי, בְּנִי, בִּבְרָכָה זוֹ, כִּי בִּרְכַּת הַמִּינִים שֶׁמִּתְפַּלְּלִים שֶׁיֵּעָקְרוּ הַמִּינִים וּמַלְכוּת הָרִשְׁעָה, שֶׁלֹּא יִתְגַּבְּרוּ עַל מַלְכוּת דְּקְדֻשָּׁה (לקוטי־הלכות, תפילה, הלכה ה, אות ג); כִּי בָּאֱמֶת צְרִיכִים לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הָאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְלֵידַע, אֲשֶׁר רַק הוּא יִתְבָּרַךְ מֶלֶךְ וּמַלְכוּתוֹ בְּכֹל מָשָׁלָה. וּבְגִלּוּי זֶה נִתְעַלִּית הַמַּלְכוּת בִּשְׁלֵמוּת. אֲבָל מֵאָז שֶׁיָּצָא הַטָּמֵא הַיָּדוּעַ בָּעוֹלָם, וְהִקִּים אֱמוּנָה כּוֹזֶבֶת, וְרַבִּים חֲלָלִים הִפִּילָה, שֶׁזֶּה

וּתְכַלֵּם וְתַכְנִיעֵם, בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמַכְנִיעַ זֵדִים: (י"נ: מַנִּים)

אמן: אמת שהשי"ת מכניע כל סוגי הרשע בעולם, וכן יה"ר שיכניע כל האויבים במהרה בימינו.

עַל הַצַּדִּיקִים, וְעַל־הַחֲסִידִים, וְעַל־ שְׁאֵרִית עַמְּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל, וְעַל זִקְנֵיהֶם, וְעַל־פְּלֵיטַת בֵּית־ סוֹפְרֵיהֶם, וְעַל־גֵּרֵי־הַצֶּדֶק וְעָלֵינוּ, יֶהֱמוּ נָא רַחֲמֶיךָ

עת רצון

רָאשֵׁי־תֵבוֹת מִי"ן (מ'אמין י'שו נ'וצרי) כַּיָּדוּעַ, אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ נִמְשְׁכוּ כָּל הַצָּרוֹת לְעַם־יִשְׂרָאֵל, מַאָז הַגָּלוּת זֶה קָרוֹב לְאַלְפַּיִם שָׁנָה, אֲשֶׁר מֵאֱמוּנָה כּוֹזֶבֶת זוֹ צָצוּ אוֹיְבֵי עַמְּךָ, וּמַלְשִׁינִים עַל עַם־יִשְׂרָאֵל, רַחֲמָנָא לִצְלָן, שֶׁהֵם הַמְשֻׁמָּדִים, יִמַּח שְׁמָם, שֶׁנִּמְשְׁכוּ אַחַר הַמִּין הַזֶּה. וְלָכֵן רָאוּי לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיַּעֲקֹר וְיִשְׁבֹּר מַלְכוּת זָדוֹן, הַהוֹלְכִים אַחַר אֱמוּנָה כּוֹזֶבֶת זוֹ. וְהַמַּלְעִיג עַל דִּבְרֵי חֲכָמִים וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה וְתוֹרָה מִן הַשָּׁמַיִם נִקְרָא מִין וְכוֹפֵר, שֶׁהֲרֵי כּוֹפֵר בְּתַחְיַּת הַמֵּתִים וּבְהַשְׁאָרַת הַנֶּפֶשׁ וּבְבִיאַת מָשִׁיחַ וּבְכָל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, וְאֵינוֹ בְּגֶדֶר דַּת יִשְׂרָאֵל כְּלָל, כִּי אֵין לוֹ שׁוּם אֱמוּנָה, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן. וּבִתְפִלָּה זוֹ אָנוּ מְבַקְּשִׁים שֶׁיַּעֲבִיר אֶת רוּחַ הַטֻּמְאָה מִן הָאָרֶץ, וְתִתְגַּלֶּה מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ לְעֵינֵי כֹל, וְזֶה יִהְיֶה עוֹלָם הַתִּקּוּן.

עַל הַצַּדִּיקִים

צָרִיךְ שֶׁתְּכַוֵּן, אֲהוּבִי, בְּנִי, בִּבְרָכָה זוֹ מְאֹד, לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְפַּלֵּל עַל צַדִּיקֵי הַדּוֹר וְעַל תַּלְמִידֵיהֶם וְתַלְמִידֵי תַּלְמִידֵיהֶם הָעוֹסְקִים לְקָרֵב נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלַעֲשׂוֹת גֵּרִים וּבַעֲלֵי־תְּשׁוּבָה. וְצָרִיךְ לְבַקֵּשׁ: "**וְשִׂים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם**", שֶׁיִּהְיֶה חֶלְקֵנוּ תָּמִיד עִם הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, וַאֲפִלּוּ בְּשָׁעָה שֶׁנִּכְשַׁלְנוּ בְּאֵיזֶה חֵטְא וְעָוֹן, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, עָלֵינוּ לִזְכֹּר, אֲשֶׁר כָּל אֲבֵדוֹתֵינוּ נִמְצָאוֹת אֵצֶל הַצַּדִּיק (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן קפח); כִּי חֶלְקֵנוּ שָׂיִשׂ לָנוּ בַּקְּדֻשָּׁה נִמְצָא אֵצֶל הַצַּדִּיקִים, וּבְוַדַּאי אִם נַחֲזִיק בָּהֶם, הֵם יָשִׁיבוּ לָנוּ אֶת אֲבֵדָתֵנוּ. וּכְמוֹ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁמַּחֲזִיר הָעֲדָיִים בְּכָל שַׁבָּת לְעַם־יִשְׂרָאֵל, כִּי הוּא טוֹב עַיִן (עֵין שַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת, דְּרוּשֵׁי קְבָלַת שַׁבָּת, דְּרוּשׁ א). וְכֵן צָרִיךְ כָּל בַּר־יִשְׂרָאֵל לְהִתְנַהֵג - לְהִתְאַחֵד עִם כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כַּמּוּבָא (יְחֶזְקֵאל לו, כו): "וַהֲסִירוֹתִי אֶת לֵב הָאֶבֶן

יְהוָה־יהוה אֱלֹהֵינוּ, וְתֵן שָׂכָר טוֹב לְכָל־הַבּוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בֶּאֱמֶת, וְשִׂים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם, וּלְעוֹלָם לֹא נֵבוֹשׁ, כִּי־בְךָ בָטָחְנוּ, וְעַל חַסְדְּךָ הַגָּדוֹל בֶּאֱמֶת נִשָּׁעָנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יהוה , מִשְׁעָן וּמִבְטָח לַצַּדִּיקִים:

אמן: אמת שהשי"ת מגן על הצדיקים, וכן יהי רצון שישמור עליהם תמיד.

תִּשְׁכֹּן בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ, וְכִסֵּא דָוִד עַבְדְּךָ מְהֵרָה בְתוֹכָהּ תָּכִין, וּבְנֵה אוֹתָהּ

עת רצון

מִבְּשַׂרְכֶם, וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בָּשָׂר"; וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ירושלמי, יומא, פֶּרֶק ד, הֲלָכָה א), שֶׁיִּהְיֶה כָּל אֶחָד בּוֹשֵׁר בְּחֶלְקוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, כִּי זָכָה - נוֹטֵל חֶלְקוֹ וְחֵלֶק חֲבֵרוֹ. וְהַצַּדִּיק הוּא טוֹב עַיִן, שֶׁמַּחֲזִיר לְכָל אֶחָד אֲבֵדָתוֹ, וְלֹא עוֹד אֶלָּא כָּל אֶחָד הַמִּקָּרֵב אֶל הַצַּדִּיק מִתְבַּשֵּׁר בְּחֶלְקוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ. וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּחֲזִיק בְּהַצַּדִּיק תָּמִיד, וּמִתְחַבֵּר אֵלָיו וְאֶל תַּלְמִידָיו, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נָכוֹן לִבּוֹ יִהְיֶה בָּטוּחַ, שֶׁיִּקָּבֵל בַּחֲזָרָה קְדֻשָּׁתוֹ שֶׁאִבֵּד עַל־יְדֵי חֲטָאָיו, כִּי הֵם נִמְצָאִים אֵצֶל הַצַּדִּיק.

תִּשְׁכֹּן בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם

בִּתְפִלָּה זוֹ רָאוּי לְךָ, אֱהוּבִי, בְּנִי, לְכַוֵּן מְאֹד, כִּי כָּל אֶחָד כְּפִי תְּשׁוּבָתוֹ שֶׁשָּׁב בִּתְשׁוּבָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמַדְבִּיק נַפְשׁוֹ בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, כָּךְ בּוֹנֶה אֶת יְרוּשָׁלַיִם; כִּי כָּל בַּר־יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ חֵלֶק בִּירוּשָׁלַיִם, וְעַל־יְדֵי כָּל תְּשׁוּבָה וּתְפִלָּה שֶׁל כָּל בַּר־יִשְׂרָאֵל נִבְנֶה חֵלֶק מִירוּשָׁלַיִם. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תענית ה.): 'אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, לֹא אָבוֹא בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה עַד שֶׁאָבוֹא בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַטָּה'; כִּי זֶה תָּלוּי בָּזֶה. אֲבָל הָרְשָׁעִים הָאָרוּרִים, הָעֲרֵב־רַב, מְטַמְּאִים אוֹתָהּ, עַל־יְדֵי שֶׁמְּחַלְּלִים אֶת הַשַּׁבָּת, וּמְבַזִּים תַּלְמִידֵי חֲכָמִים אֲמִתִּיִּים הַדְּבֵקִים בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (שבת קיט:): 'לֹא חָרְבָה יְרוּשָׁלַיִם אֶלָּא בִּשְׁבִיל שֶׁחִלְּלוּ בָהּ אֶת הַשַּׁבָּת'; וְזֶה נַעֲשָׂה עַל־יְדֵי הָרְחוֹקִים מֵהַקְּדֻשָּׁה. וְכֵן אָמְרוּ (שם): 'לֹא חָרְבָה יְרוּשָׁלַיִם, אֶלָּא בִּשְׁבִיל שֶׁבִּטְּלוּ בָהּ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים'; וְזֶה נַעֲשָׂה עַל־יְדֵי הַקְּרוֹבִים אֶל הַקְּדֻשָּׁה. כִּי בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, הֶשְׁווּ יַחַד; כִּי

בִּנְיַן עוֹלָם בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. (מנהג ירושלים לומר כאן בת"ב 'נחם' לקמן עמ' 220)

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, בּוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם:

אמן: אמת שהשי"ת בונה ירושלים, וכן יהי רצון שיבנה במהרה וישכון בתוכה.

עת רצון

יָכוֹל לִהְיוֹת אֶחָד שֶׁקָּרוֹב אֶל הַקְּדֻשָּׁה, לוֹמֵד תּוֹרָה וּמְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוֹות, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא רוֹדֵף אֶת הַתַּלְמִידֵי חֲכָמִים הָאֱמִתִּיִּים, וְאֵין הוּא אֶלָּא 'שֵׂד יְהוּדַאי' (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן כח); כִּי כָּל אֵלּוּ הַלּוֹמְדִים תּוֹרָה בְּגַסּוּת הָרוּחַ כְּיַרְבָּעָם בֶּן נְבָט, בְּלִי שׂוּם הַכְנָעָה, וְרוֹדְפִים וּמְבַזִּים אֶת הַתַּלְמִידֵי חֲכָמִים הָאֱמִתִּיִּים, הַדְּבֵקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הֵם, הֵם מַחֲרִיבֵי יְרוּשָׁלַיִם, בְּדִיּוּק כְּמוֹ הָרְשָׁעִים הָאֲרוּרִים הַמְחַלְּלִים שַׁבָּת בְּרֵישׁ־גָּלֵי.

וְצַרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי, שֶׁמְּאֹד תִּשָּׁמֵר אֶת עַצְמְךָ לֹא לְהִתְחַבֵּר עִם הַ'שֵּׂדִין יְהוּדַאִין' הָאֵלּוּ, כִּי הֵם הַמַּעֲלִימִים וּמְכַסִּים אֶת אֱמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה חָרְבַּן יְרוּשָׁלַיִם. וְעַל־כֵּן אָנוּ מְבַקְּשִׁים: **"וְכִסֵּא דָוִד עַבְדְּךָ מְהֵרָה לְתוֹכָהּ תָּכִין"**; שֶׁיִּנָּצֵל מִ'שֵּׂדִין יְהוּדַאִין', וְיִזְכֶּה לָבוֹא לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, גִּלּוּי אֱלוֹקוּת בְּכָל תְּנוּעָה, וִיקַבֵּל הַכֹּל בְּאַהֲבָה וּבְחִבָּה. וְאַל יִהְיֶה עוֹשֶׂה מְרִיבָה וּמַצָּה עִם שׂוּם בְּנֵי־אָדָם, וְיִשְׁתּוֹק וְיַקַּבֵּל כָּל הַבְּזָיוֹנוֹת וְהַחֲרוּפִין וְהַגִּדּוּפִין. וְאָז יִתְגַּלֶּה לוֹ אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם הַגָּנוּז בְּכָל הַכִּסּוּיִין, וְיִהְיֶה הַשֵּׁם שָׁלֵם וְהַכִּסֵּא שָׁלֵם. וּמְסַיְּמִים: **"בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם"** - לְשׁוֹן הֹוֶה; כִּי עַל־יְדֵי שֶׁאָדָם שָׂב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּבוֹכֶה וּמְבַכֶּה עַל חָרְבַּן יְרוּשָׁלַיִם, וּמַדְבִּיק נַפְשׁוֹ בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְסוֹבֵל חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין מֵרְשָׁעִים אֲרוּרִים, וְשׁוֹתֵק, עַל־יְדֵי־זֶה גּוֹרֵם שֶׁתִּתְבַּנֶּה יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה, שֶׁזֶּה סוֹד בִּינָה, וְעַל־יְדֵי דְּבֵקוּת אֱמֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה גּוֹרֵם שֶׁתִּתְבַּנֶּה יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַטָּה, שֶׁזֶּה סוֹד מַלְכוּת. וּכְשֶׁשְּׁתֵּיהֶן יִתְיַחֲדוּ בִּינָה וּמַלְכוּת, אָז תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה - עַל־יְדֵי גָּדֵל אַהֲבַת־יִשְׂרָאֵל, שֶׁיֹּאהַב אֶת כָּל בַּר־יִשְׂרָאֵל כְּנַפְשׁוֹ. וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (יְרוּשַׁלְמִי חֲגִיגָה, פֶּרֶק ג): 'יְרוּשָׁלַיִם כְּעִיר שֶׁחֲבֵרָה לָהּ יַחְדָּו, עִיר שֶׁהִיא עוֹשָׂה כָּל יִשְׂרָאֵל חֲבֵרִים, בְּשָׁעָה שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים לָרֶגֶל'. וְכֵן הוּא (יְרוּשַׁלְמִי בָּבָא־קַמָּא, פֶּרֶק ז): 'יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחֲבֵרָה לָהּ יַחְדָּו, שֶׁמְּחַבֶּרֶת אֶת יִשְׂרָאֵל זֶה לָזֶה'; וְלָכֵן, בְּנִי! תְּבַקֵּשׁ הַרְבֵּה עַל עֲלִיַּת הַמַּלְכוּת אֶל שָׁרְשָׁהּ, שֶׁהִיא בִּינָה, וּכְבָר נִזְכֶּה אֶל הַיִּחוּד הַשָּׁלֵם, וְשֶׁנִּתְרַחֵק וְנִבָּדֵל מֵאֵלּוּ הָרְשָׁעִים הָאֲרוּרִים הַמְחָרִיבִים יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁהֵם הַ'שֵּׂדִין יְהוּדַאִין'. וּכְכָל שֶׁתִּזְכֶּה תָּמִיד בִּירוּשָׁלַיִם, כֵּן יָאִיר לְךָ אֱמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנָּא־דְבֵי־אֵלִיָּהוּ רַבָּה, פֶּרֶק ל): 'בָּרוּךְ הַמָּקוֹם בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהוּא זוֹכֵר אֶת יְרוּשָׁלַיִם בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה'.

אֶת־ צֶמַח דָּוִד עַבְדְּךָ מְהֵרָה תַצְמִיחַ, וְקַרְנוֹ תָּרוּם
בִּישׁוּעָתֶךָ, כִּי לִישׁוּעָתְךָ קִוִּינוּ וְצִפִּינוּ כָּל־הַיּוֹם.
בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מַצְמִיחַ קֶרֶן יְשׁוּעָה:

אמן: אמת שהשי"ת מצמיח קרן ישועה, וכן יה"ר שיצמיח גאולתנו ומשיחנו במהרה.

עת רצון

אֶת צֶמַח

אֲהוּבִי, בְּנִי! בִּתְפִלָּה זוֹ תִּתְפַּלֵּל הַרְבֵּה עַל הַגְּאֻלָּה, שֶׁבֹּא יָבוֹא בֶּן דָּוִד, וְיָרִים אֶת קֶרֶן יִשְׂרָאֵל הַמֻּשְׁפֶּלֶת עַכְשָׁו בֵּין הַגּוֹיִם. וּבְאָמְרְךָ: **"כִּי לִישׁוּעָתְךָ קִוִּינוּ כָּל הַיּוֹם"** - תְּכַוֵּן לְמַה שֶׁשּׁוֹאֲלִים אֶת הָאָדָם בְּשָׁעָה שֶׁמַּגִּיעָה נִשְׁמָתוֹ לָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן: צִפִּית לִישׁוּעָה? (שַׁבָּת לא. שַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת, דְּרוּשׁ הָעֲמִידָה, דְּרוּשׁ ו). שֶׁזֶּה סוֹבֵב עַל יְשׁוּעָה כְּלָלִית וִישׁוּעָה פְּרָטִית, שֶׁאָסוּר לְהִתְיָאֵשׁ בְּשׁוּם פָּנִים וְאֹפֶן, וַאֲפִלּוּ שֶׁרוֹאֶה שֶׁעֲדַיִן רְחוֹקָה מִמֶּנּוּ הַיְשׁוּעָה, עִם כָּל זֹאת יְצַפֶּה וְיַקְוֶה לִישׁוּעָה, שֶׁבֹּא יָבוֹא וְלֹא יְאַחֵר; וּפִתְאֹם יָבוֹא מָלְךְ הַכָּבוֹד, וְיוֹשִׁיעַ לוֹ וְיוֹצִיאוֹ מִמַּצַר לְהַרְחָבָה. וְזֶה אֲשֶׁר צָמַ"ח מִסְפָּרוֹ הוי"ה אהי"ה הוי"ה אדנ"י, שֶׁהוּא יְחוּד הַשָּׁלֵם (שַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת, שָׁם). וּצְרִיכִים מְאֹד לְהַשְׁמֵר לֹא לִפֹּל בְּכַעַס וּבְדַחִיקַת הַשָּׁעָה, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכוֹת כָּל הַגְּאֻלּוֹת הַכּוֹזְבוֹת וּמְשִׁיחֵי הַשֶּׁקֶר, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, שֶׁקָּמִים בְּכָל דּוֹר, יִמַּח שְׁמָם, וְזֶה שֶׁאָנוּ מְבַקְּשִׁים: **"כִּי לִישׁוּעָתְךָ קִוִּינוּ כָּל הַיּוֹם"** - בְּלִי שׁוּם דְּחִיקַת הַקֵּץ. וּמְסַיְּמִים: **"מַ'צְמִיחַ קֶ'רֶן יְ'שׁוּעָה"** - שֶׁהוּא רָאשֵׁי־תֵּבוֹת מִסְפַּר כַּ"ס; כִּי עַל־יְדֵי דְּחִיקַת הַשָּׁעָה בָּאִים לִידֵי כַּעַס, שֶׁמִּשָּׁם סוֹבְלִים אֶת אֲרִיכַת הַגָּלוּת הַמָּרָה הַזּוֹ. וּצְרִיכִים לֵידַע, אֲשֶׁר בְּכָל יוֹם מִתְקָרֶבֶת הַגְּאֻלָּה כְּפִי הָעֲבוֹדָה שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, שֶׁעוֹבֵד אֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁסּוֹף־כָּל־סוֹף יִתְקַבְּצוּ כָּל הָעֲבוֹדוֹת יַחַד וְתָבוֹא הַגְּאֻלָּה בִּשְׁלֵמוּת, וְכָל אֶחָד כְּפִי חֶלְקוֹ בְּהִתְקָרְבוּת מַשִּׂיחַ, כֵּן יִזְכֶּה אָז לְהִתְעַנֵּג עַל הַוַּי"ה, וְלִשְׂבֹּעַ מִטּוּבוֹ הַגָּדוֹל שֶׁיַּשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ אָז (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הֶפְקֵר וְנִכְסֵי הַגֵּר, הֲלָכָה ד, אוֹת לב).

וְתִזְכֹּר זֹאת הַיטֵב, אֲהוּבִי, בְּנִי! כִּי רַבִּים חֲלָלִים הִפִּילָה דְּחִיקַת הַשָּׁעָה, דְּחִיקַת הַקֵּץ, עַד שֶׁנֶּעֱקְרוּ מִן הָעוֹלָם, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבַן, עַל־יְדֵי הַכַּעַס וְהַשִּׁגָּעוֹן וְהַגַּאוּת שֶׁנִּכְנְסָה בָּהֶם.

שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְהוָה־יהוה אֱלֹהֵינוּ, אָב הָרַחֲמָן חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ, וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת <> תְּפִלָּתֵנוּ, כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת וְתַחֲנוּנִים אָתָּה.

תְּפִלַּת הֶחָיִד"א

מָרָן הֶחָיִד"א בְּסִפְרוֹ 'מוֹרֶה־בְּאֶצְבַּע' (סִימָן ג, אוֹת קכו) כָּתַב וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: בְּ"שְׁמַע קוֹלֵנוּ" בְּכָל תְּפִלּוֹת חֹל יִתְוַדֶּה, וְכֹה יֹאמַר:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ, בְּבֹשֶׁת פָּנִים בְּחֶרְפָּה וּכְלִמָּה, שֶׁחָטָאנוּ, עָוִינוּ וּפָשַׁעְנוּ לְפָנֶיךָ, וְעָבַרְנוּ עַל מִצְוֹות דְּאוֹרַיְתָא וּדְרַבָּנָן, וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עָשִׂינוּ, וַהֲרֵי אֲנַחְנוּ מִתְחָרְטִים חֲרָטָה גְּמוּרָה וַאֲנַחְנוּ שָׁבִים בִּתְשׁוּבָה. וְיִהְי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּזַכֵּנוּ לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְתִמְחֹל וְתִסְלַח וּתְכַפֵּר לָנוּ חַטֹּאתֵינוּ עֲוֹונוֹתֵינוּ וּפִשָׁעֵינוּ, וּתְמַלֵּא כָּל הַשֵּׁמוֹת שֶׁפָּגַמְנוּ בָהֶם, וְתוֹצִיא לָאוֹר כָּל נִצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה אֲשֶׁר נִתְפַּזְּרוּ עַל־יָדֵינוּ, וְיָשׁוּב הַכֹּל לְאֵיתָנוֹ הָרִאשׁוֹן. וּתְזַכֵּנוּ לְקַיֵּם כָּל מִצְוֹתֶיךָ וְלַעֲסֹק בְּתוֹרָתְךָ לִשְׁמָהּ. וְתַצִּילֵנוּ מִיֵּצֶר־הָרָע, וּתְפַרְנְסֵנוּ פַּרְנָסָה טוֹבָה, בְּהֶתֵּר וְנַחַת וְרֶוַח לַעֲבוֹדָתֶךָ (יִכָּוֵן בַּשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ הַמְפֻעָּה עַל הַפַּרְנָסָה דִּיקְרֶנְסִי"א שְׁעוֹלֶה גִּימַטְרִיָּה חת"ך עִם ג' אוֹתִיּוֹת. וְיִכָּוֵן דַּוְקָא בַּשֵּׁם הַנַּ"ל, וְלֹא יוֹצִיא מִפִּיו)

וּבְיוֹם שֶׁאֵין בּוֹ תַּחֲנָה יֹאמַר:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּזַכֵּנוּ לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה לִשְׁמָהּ וּבְמִצְוֹות וּבִגְמִילוּת חֲסָדִים. וְיִהְיוּ כָּל מַעֲשֵׂינוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם, וּתְזַכֵּנוּ לְהַשְׁלִים תִּקּוּן נַפְשֵׁנוּ, רוּחֵנוּ וְנִשְׁמָתֵנוּ בְּגִלְגּוּל זֶה. וּתְפַרְנְסֵנוּ פַּרְנָסָה טוֹבָה, בְּהֶתֵּר, בְּנַחַת וּבְרֶוַח. (יִכָּוֵן בְּשֵׁם דִּיקְרֶנְסִי"א. הֵיוֹצֵא)

עת רצון

שְׁמַע קוֹלֵנוּ

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר בִּבְרָכָה זוֹ רַק מַחֲמֶת רִבּוּי עֲוונוֹתָיו, הַמַּעֲלִימִים
הָאָדָם יָכוֹל לִשְׁפֹּךְ שִׂיחַ וּתְפִלָּה אֲלָיו וּמַסְתִּירִים וּמְכַסִּים אֶת אֱמִתַּת מְצִיאוּתוֹ
יִתְבָּרַךְ, וּלְבַקֵּשׁ אֶת כָּל מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ. יִתְבָּרַךְ, אוֹר הָאֶלְקִי הַמֵּאִיר בִּנְשָׁמוֹת
וּבְפֹרָט אִם יַעֲשֶׂה אֶת עַצְמוֹ כָּעָנִי, הַשׁוֹאֵל יִשְׂרָאֵל. וְיֵשׁ שֵׁם קָדוֹשׁ וְנוֹרָא אראירת"א,
וּמְבַקֵּשׁ בְּפֶתַח הַמֶּלֶךְ כָּל צָרְכּוֹ, וְיָשׁוּב שֶׁהַמְכַוְּנוֹ - פּוֹתֵחַ אֶת הַשְּׁעָרִים הַנְּעוּלִים,
בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֲלָיו יִתְבָּרַךְ, אָז תְּפִלָּתוֹ וְהוּא: אֶ'חָד ר'אשׁ אַ'חְדוּתוֹ ר'אשׁ יָ'חִיד
תִּתְקַבֵּל לְמַעְלָה; כִּי עִקַּר מְנִיעַת הַשְׁפָּעַת בָּא תְּ'מוּרָתוֹ אָ'חַד. וְהַמְּזַכִּירוֹ בְּתוֹךְ תְּפִלָּתוֹ

מִפְסוּק (מַלְאָכִי ג, ט): "וַהֲרִיקֹתִי לָכֶם בְּרָכָה עַד בְּלִי דָי"; וּמִפְסוּק (תְּהִלִּים ד, ז): "נְסָה עָלֵינוּ אוֹר פָּנֶיךָ יְהוָה"; וְיִכַּוֵּן דַּוְקָא בַּשֵּׁם הַנַּ"ל, וְלֹא יוֹצִיא מִפִּיו:

וּמִלְּפָנֶיךָ מַלְכֵּנוּ - רֵיקָם אַל־תְּשִׁיבֵנוּ, חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ וּשְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ.

בתענית יחיד וכן בתענית צבור אומר כאן היחיד עננו, וכן ש"צ ששכח לומר עננו בין גואל לרופא, יאמר כאן בלי חתימה. ואם שכחו אינם חוזרים.

עַנֵּנוּ אָבִינוּ עַנֵּנוּ, בְּיוֹם צוֹם תַּעֲנִית הַזֶּה, כִּי בְצָרָה גְדוֹלָה אֲנָחְנוּ. אַל־תֵּפֶן לְרִשְׁעָנוּ וְאַל־תִּתְעַלָּם <> מִלְּבֵנוּ מִבַּקָּשָׁתֵנוּ. הֱיֵה נָא קָרוֹב לְשַׁוְעָתֵנוּ. טֶרֶם נִקְרָא אֵלֶיךָ אַתָּה תַּעֲנֶה, נִדְבַּר וְאַתָּה תִּשְׁמַע, כְּדָבָר שֶׁנֶּאֱמַר: וְהָיָה טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה, עוֹד הֵם <> מְדַבְּרִים וַאֲנִי אֶשְׁמָע. כִּי אַתָּה יְהוָה־יהוה פּוֹדֶה וּמַצִּיל וְעוֹנֶה וּמְרַחֵם בְּכָל־עֵת צָרָה וְצוּקָה.

כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל־פֶּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

אמן: אמת שהשי"ת שומע תפילה, וכן יהי רצון שישמע כל תפילותינו.

רְצֵה יְהוָה־יהוה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה, וְהָשֵׁב הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ, וְאִשֵּׁי

עת רצון

וּתְחִנָּתָן, לֹא יָשִׁיבוּ פָּנָיו רֵיקָם (שַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת, דְּרוּשֵׁי בִּרְכַּת הַשַּׁחַר, הַקְּדָמָה). וְרָאוּי לְכָל בַּר־יִשְׂרָאֵל לְבַכּוֹת וּלְהִתְחַנֵּן אֲלֵיהוּ יִתְבָּרַךְ בִּתְפִלָּה זוֹ, וּלְהַאֲרִיךְ בָּהּ כְּפִי צָחוּת לְשׁוֹנוֹ, שֶׁיִּמְחֹל לוֹ עֲוֹנוֹתָיו הַמְרֻבִּים, וְיִשְׁפִּיעַ לוֹ שֶׁפַע פַּרְנָסָה וְהַרְחָבָה, וְלֹא יִצְטָרֵךְ לַבְּרִיּוֹת. וְאִם יִזְכֶּה לְכַוֵּן יְחוּדִים קְדוֹשִׁים הַיְדוּעִים לְכָל אֵלּוּ הַבָּאִים בְּסוֹד הַשֵּׁם - כָּאן הַמָּקוֹם לְכַוְּנָם, וְיַעֲלֶה לְמַעְלָה, וְיִתְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן לִפְנֵי אֲדוֹן כֹּל, וְהָבֵן לְמַעֲשֶׂה.

רְצֵה הַוַּ"ה

בְּנִי! בִּתְפִלָּה זוֹ שֶׁאַתָּה מִתְפַּלֵּל "**רְצֵה הַוַּ"ה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר קָדְשֶׁךָ**" - תִּתְעוֹרֵר בְּבָכְיָה עֲצוּמָה מְאֹד, כִּי בִּתְפִלָּה זוֹ

יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן, וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ.

בראש־חודש ובחול־המועד אומרים: יעלה ויבוא, ואם שכח ונזכר אחר שאמר "ברוך אתה ה'" של המחזיר שכינתו לציון, יאמר "למדני חקיך", ויחזור לרצה ויאמר יעלה ויבא. ואם נזכר קודם שאמר מודים, יאמר יעלה ויבוא שם. ואם התחיל מודים, ועוד לא הגיע לפסוק יהיו לרצון האחרון, חוזר לרצה. ואם סיים פסוק יהיו לרצון האחרון, חוזר לראש, חוץ מערבית של ליל ראש־חודש שאינו חוזר כלל (וגם לא יאמר או למדני חקיך כדי לחזור).

עת רצון

אַתָּה מַמְתִּיק אֶת הַדִּין וּמַמְשִׁיךְ אֶת הָרָצוֹן שֶׁהוּא "עַתִּיק", וּמְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּבְנֶה לָנוּ אֶת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ שֶׁנֶּחֱרַב עַכְשָׁו, וְשׁוֹרִים דִּינִים בָּעוֹלָם, וְעַל־כֵּן 'רְצֵה' עוֹלֶה שֵׁם אֱלֹהִים בְּמִלּוּי הֵהִי"ן כָּזֶה: אל"ף, למ"ד, ה"ה, יו"ד, מ"ם, שֶׁהוּא בְּגִימַטְרִיָּה רְצ"ה (שַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת, דְּרוּשֵׁי הָעֲמִידָה, דְּרוּשׁ ו). וְעַל־יְדֵי הָרָצוֹן שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ - יָאִיר בּוֹ אוֹר נִפְלָא וּתְשׁוּקָה עֲצוּמָה. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרָשׁ שׁוֹחַר־טוֹב, תְּהִלִּים יז): 'כָּל אוֹתָן אֲלָפִים שֶׁנָּפְלוּ בִּימֵי דָּוִד, לֹא נָפְלוּ אֶלָּא עַל שֶׁלֹּא תָּבְעוּ בִּנְיַן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ'; וַהֲלֹא דְּבָרִים קַל וָחֹמֶר, וּמָה אִם אֵלּוּ שֶׁלֹּא נִבְנָה בִּימֵיהֶם וְלֹא חָרַב בִּימֵיהֶם, כָּךְ נַעֲשָׂה לָהֶם, וְנֶעֱנְשׁוּ עַל שֶׁלֹּא תָּבְעוּ בִּנְיַן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, אֲנוּ שֶׁחָרַב בִּימֵינוּ, וְהָיָה בִּימֵינוּ וְאֵין אֲנוּ מִתְאַבְּלִין עָלָיו, וְלֹא מְבַקְּשִׁים רַחֲמִים, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה, לְפִיכָךְ הִתְקִינוּ חֲסִידִים הָרִאשׁוֹנִים, שֶׁיִּהְיוּ מִתְפַּלְּלִים שָׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת בְּכָל יוֹם, וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן "וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ", וּתְכַנֵּן וְהָשֵׁב אֶ"ת הָ'עֲבוֹדָה לִ'דְבִיר - שֶׁהוּא רָאשֵׁי־תֵבוֹת: אֶ'לִ'ו'ה', שֶׁזֶּה שֵׁם הַלָּבוּשׁ (זֹהַר מִשְׁפָּטִים צו: שַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת, דְּרוּשֵׁי בִּרְכַּת הַשַּׁחַר; דְּרוּשֵׁי הַלַּיְלָה, דְּרוּשׁ י), וּלְהוֹרוֹת שֶׁעַל־יְדֵי כָּל תְּפִלָּה שֶׁאֲנַחְנוּ מִתְפַּלְּלִים עַכְשָׁו עַל בִּנְיַן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, אֲנוּ מוֹרִידִים בְּכָל פַּעַם אֶת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ מִלְמַעְלָה לְמַטָּה, עַד שֶׁנִּזְכֶּה שֶׁתְּפִלּוֹת כְּלַל יִשְׂרָאֵל תְּשַׁלְּמָנָה. "**וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ**", וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה שֶׁיֵּרֵד לָנוּ בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל אֵשׁ - "**וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים**". וּכְשֶׁתְּסַיֵּם אֶת הַבְּרָכָה: "**הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן**" - תְּכַוֵּן בְּדַעְתְּךָ אֵיךְ יִהְיֶה בְּעֵת שֶׁנִּזְכֶּה לִרְאוֹת בְּמוֹ עֵינֵינוּ שֶׁבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַעְלָה יֵרֵד לְמַטָּה, וְנִזְכֶּה לַחֲזוֹת בְּבִנְיָנוֹ, וּתְכַוֵּן הַ'מַּחֲזִיר שְׁ'כִינָתוֹ לְ'צִיּוֹן רָאשֵׁי־תֵבוֹת: שֵׁ'ל'ה', וְהוּא עַל דֶּרֶךְ (בְּרֵאשִׁית מט, י): "עַד כִּי יָבֹא שִׁילֹה", סוֹפֵי־תֵבוֹת שֵׁם הַזִּכָּרוֹן א'ה'י'ד, וּמִי שֶׁמְּכַוֵּן אֶת זֶה, לֹא יָמוּשׁ מִזִּכְרוֹ בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ.

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ! יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר
זִכְרוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ, זִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ, וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד
עַבְדֶּךָ, וְזִכְרוֹן כָּל־עַמְּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל – לְפָנֶיךָ, לִפְלֵיטָה, לְטוֹבָה, לְחֵן,
לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם, בְּיוֹם

בראש־חודש: **רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ** (י"נ: חֹדֶשׁ) **הַזֶּה,**

בחול־המועד פסח: **חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם** ‹› **מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,**

בחול־המועד סוכות: **חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם** ‹› **מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,**

לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זָכְרֵנוּ יְהוָה־יהוה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה,
וּפָקְדֵנוּ בּוֹ לִבְרָכָה, וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים, בִּדְבַר יְשׁוּעָה
וְרַחֲמִים. חוּס וְחָנֵּנוּ וַחֲמֹל וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ, כִּי אֵל
מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה.

וְאַתָּה – בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, תַּחְפֹּץ בָּנוּ וְתִרְצֵנוּ,
וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בָּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה , הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

אמן: אמת שהשי"ת יחזיר שכינתו לציון, וכן יה"ר שיחזיר העבודה לביהמ"ק.

עת רצון

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ תְּפִלַּת: "יַעֲלֶה וְיָבוֹא וְיַגִּיעַ
וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר
זִכְרוֹנֵנוּ" וְכוּ' וְכוּ' - תִּתְעוֹרֵר מְאֹד לְבַקֵּשׁ
מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ שֶׁיִּזְכֹּר לָנוּ זְכוּת אֲבוֹתֵינוּ וּזְכוּת
מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, וּזְכוּת יְרוּשָׁלַיִם עִיר־הַקֹּדֶשׁ
שֶׁבָּהּ הָיוּ עוֹלִין לָרֶגֶל, וּזְכוּת כָּל עַם־יִשְׂרָאֵל,
שֶׁמּוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם,
וּתְבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁיָּחוּס
וִירַחֵם עָלֵינוּ, וְיִזְכְּרֵנוּ לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה,
וְיוֹשִׁיעֵנוּ לְחַיִּים טוֹבִים וְנִזְכֶּה לִישׁוּעָה
וְרַחֲמִים, וּתְכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת עַל מַה
שֶּׁאַתָּה אוֹמֵר, וְתַשְׁפֵּךְ נַפְשְׁךָ בִּתְפִלָּה זוֹ,
שֶׁיֵּשׁ בָּהּ רָזִין וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת, וּכְלוּלָה
מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת, אֲשֶׁר יֵשׁ בָּהֶם עֲשָׂרָה
שֵׁמוֹת, וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ מָה הַתְּפִלָּה הַזּוֹ
פּוֹעֶלֶת בַּשָּׁמַיִם, הָיִיתָ שׁוֹפֵךְ דְּמָעוֹת כַּמַּיִם.

בחזרה, כשהחזן אומר "מודים", יאמרו הקהל בלחש "מודים דרבנן" ויכרעו ראשם לבד (ו"א שיברע גם גופו). וצריך להיזהר לענות "אמן" על ברכת "המחזיר שכינתו" ואח"כ יאמרו "מודים":

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד, צוּרֵנוּ צוּר חַיֵּינוּ וּמָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא, לְדֹר וָדֹר נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ, עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ, וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ, וְעַל־נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל־יוֹם עִמָּנוּ, וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת, עֶרֶב ◇ וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב – כִּי־לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְרַחֵם – כִּי־לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ, כִּי מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ.

מוֹדִים דְּרַבָּנָן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי כָל־בָּשָׂר, יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ, עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ. כֵּן תְּחַיֵּינוּ וּתְחָנֵּנוּ, וְתֶאֱסֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ, לִשְׁמֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ, וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ. בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת.

עת רצון

מודים

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ: "מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ" - תִּשְׁתַּחֲוֶה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּצְרִיכִים לִהְיוֹת כּוֹרֵעַ גּוּפוֹ עַד שֶׁיִּתְפַּקְּקוּ כָּל חֻלְיוֹתָיו, וּבְהִשְׁתַּחֲוָאָה זוֹ שֶׁמִּשְׁתַּחֲוֶה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הוּא מוֹרִיד אוֹר נוֹרָא וְנִפְלָא עַל נִשְׁמָתוֹ, וּמְבַטֵּל אֶת הַנָּחָשׁ שֶׁרָץ אַחֲרָיו, וְלָכֵן תִּכְנַע פְּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וְתִשְׂמַח מְאֹד "עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ, וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ", שֶׁבְּהִשְׁתַּחֲוָאָה זוֹ אַתָּה מוֹסֵר אֶת חַיֶּיךָ, וְנִמְשָׁךְ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁדֵּיקָא עַל־יְדֵי־זֶה

בחנוכה ובפורים אומרים כאן: "על הנסים". ואם לא אמרו ונזכר לפני שאמר: "ברוך אתה ה'" - חוזר. ואם אמר "ה'" - אינו חוזר:

עַל הַנִּסִּים, וְעַל הַפֻּרְקָן, וְעַל הַגְּבוּרוֹת, וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת, וְעַל הַנִּפְלָאוֹת, וְעַל הַנֶּחָמוֹת שֶׁעָשִׂיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה.

לחנוכה:

בִּימֵי מַתִּתְיָה בֶן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל חַשְׁמוֹנַאי וּבָנָיו, כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יָוָן הָרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, לְשַׁכְּחָם תּוֹרָתָךְ וּלְהַעֲבִירָם <> מֵחֻקֵּי רְצוֹנָךְ. וְאַתָּה, בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעֵת צָרָתָם, רַבְתָּ אֶת־רִיבָם, דַּנְתָּ אֶת־דִּינָם, נָקַמְתָּ אֶת־נִקְמָתָם, מָסַרְתָּ גִּבּוֹרִים בְּיַד חַלָּשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד מְעַטִּים, וּרְשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים, וּטְמֵאִים בְּיַד טְהוֹרִים, וְזֵדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תוֹרָתֶךָ. לְךָ עָשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמֶךָ, וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה וּפֻרְקָן כְּהַיּוֹם הַזֶּה. וְאַחַר כָּךְ בָּאוּ בָנֶיךָ לִדְבִיר בֵּיתֶךָ, וּפִנּוּ אֶת־הֵיכָלֶךָ, וְטִהֲרוּ אֶת־מִקְדָּשֶׁךָ, וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת בְּחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ, וְקָבְעוּ שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ בְּהַלֵּל וּבְהוֹדָאָה. וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, וְנוֹדֶה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה.

לפורים:

בִּימֵי מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה, כְּשֶׁעָמַד עֲלֵיהֶם הָמָן הָרָשָׁע, בִּקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד לַהֲרוֹג וּלְאַבֵּד אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים, מִנַּעַר וְעַד זָקֵן, טַף וְנָשִׁים, בְּיוֹם אֶחָד, בִּשְׁלִשָּׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ <> שְׁנֵים עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר, וּשְׁלָלָם לָבוֹז. וְאַתָּה, בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, הֵפַרְתָּ אֶת־עֲצָתוֹ, וְקִלְקַלְתָּ אֶת־מַחֲשַׁבְתּוֹ, וַהֲשֵׁבוֹתָ לוֹ גְּמוּלוֹ בְּרֹאשׁוֹ, וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֶת־בָּנָיו עַל הָעֵץ, וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, וְנוֹדֶה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה.

עת רצון

תְּזַכֶּה לִרְאוֹת נִסִּים נִגְלִים "**וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם וְיוֹם עִמָּנוּ, וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וְבֹקֶר וְצָהֳרַיִם**" - כִּי בּוֹ בָּרֶגַע שֶׁאָדָם מְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הָאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא רוֹאֶה נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה עִמּוֹ בְּכָל יוֹם. וּבֶאֱמֶת רְאוּי לְהִתְחַזֵּק אֲפִלּוּ בְּעֵת שֶׁעוֹבֵר עָלָיו מַה שֶּׁעוֹבֵר וְלֹא יִתְיָאֵשׁ כְּלָל, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה עִם הָאָדָם בְּכָל יוֹם נִסִּים וְנִפְלָאוֹת רַבּוֹת עַד מְאֹד, "**הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ**". וּלְכָל זֶה זוֹכֶה דַּיְקָא כְּשֶׁמִּשְׁתַּתְּחֲוֶה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי לְגַבֵּי הָאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאָז נִמְשָׁךְ עָלָיו אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְיָכוֹל לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲשֶׁר זֶה בְּעַצְמוֹ שַׁעֲשׁוּעַ עוֹלָם־הַבָּא, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ב). וְלָכֵן אַשְׁרֵי אָדָם שֶׁזּוֹכֶה לְבַטֵּל עַצְמוֹ לְגַמְרֵי

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא תָּמִיד, שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ לְעוֹלָם וָעֶד, וְכָל־הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה.

בעש"ת אומרים: וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל־בְּנֵי בְרִיתֶךָ.

ואם לא אמר ונזכר לפני שאמר: "ברוך אתה ה'" של ברכת "הטוב שמך" - חוזר. ואם לא נזכר עד לאחר שאמר שם ה' אינו חוזר.

וַיְהַלְלוּ וִיבָרְכוּ אֶת־שִׁמְךָ הַגָּדוֹל בֶּאֱמֶת, לְעוֹלָם, כִּי טוֹב, הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה, הָאֵל הַטּוֹב. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה (ה"א), הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

עת רצון

אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְכוֹרֵעַ וּמִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יֻשְׁפַּע עָלָיו אוֹר רוּחָנִי, וְיִטְעַם טַעַם עוֹלָם־הַבָּא בָּעוֹלָם־הַזֶּה.

וְעַל כֻּלָּם

בְּנִי! עָלֶיךָ לִזְכֹּר, אֲשֶׁר הַשֶּׁבַח: "**יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא**" - הוּא כְּנֶגֶד נה"י (נֶצַח, הוֹד, יְסוֹד), **חג"ת** (חֶסֶד, גְּבוּרָה, תִּפְאֶרֶת), **חב"ד** (חָכְמָה, בִּינָה, דַּעַת), נֶפֶשׁ, רוּחַ, נְשָׁמָה, שֶׁאָנוּ מְבַקְּשִׁים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁשָּׂם מַלְכֵּנוּ יָאִיר עָלֵינוּ תָּמִיד, וְלָכֵן תְּבַקֵּשׁ הָרָבֶּה עַל חַיִּים, כִּי עִקַּר רוּחַ חַיִּים מְקַבְּלִים מֵהַצַּדִּיק, שֶׁהוּא בְּחִינַת מָשִׁיחַ (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ח), כִּי הַצַּדִּיק מְגַלֶּה אֶת אֱמֶתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁכָּל אֶחָד יוֹדֵעַ שֶׁהָרוּחַ חַיִּים שֶׁלּוֹ זֶה רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן מָשִׁיחַ יִכָּנִיס בָּעוֹלָם אֶת יְדִיעָה זוֹ, אֲשֶׁר אֵין לָנוּ חַיִּים מִבִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל כָּל נְשִׁימָה וּנְשִׁימָה תְּהַלֵּל יָ"הּ (מִדְרַשׁ־רַבָּה בְּרֵאשִׁית, פָּרָשָׁה יד; וְאֶתְחַנַּן, פָּרָשָׁה ב). וּתְסַיֵּם אֶת הַבְּרָכָה "וּלְךָ' נָאֶה' לְהוֹדוֹת'" - תְּכַוֵּן סוֹפֵי־תֵבוֹת ת"כ"ה' (שַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת, דְּרוּשֵׁי הָעֲמִידָה, דְּרוּשׁ ו). כִּי הַשֵּׁם הַזֶּה נִכְתָּב עַל מֵצַח שֶׁל מָשִׁיחַ, וְתֵבוֹת תכ"ה גִּימַטְרִיָּה מָשִׁי"חַ בְּ"ן דָּוִ"ד עִם הַכּוֹלֵל, כִּי עָתִיד לְהַכְנִיעַ עִם הַשֵּׁם הַזֶּה כֹּחַם שֶׁל רְשָׁעִים מִן הָעוֹלָם, עַל־יְדֵי תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם מְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְסוֹד (תְּהִלִּים

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים ונאים.

סֵדֶר נְשִׂיאַת כַּפַּיִם

כשעומדים הכהנים על הדוכן יהיו פניהם כלפי ההיכל ואחוריהם כלפי העם ויאמרו "יהי רצון" זה, ומאריכין בו עד שיסיים הש"צ "ולך נאה להודות" כדי שתהיה עניית אמן של הקהל גם על זה.

יהי רצון מלפניך ה' או"א שתהיה ברכה זו שצויתנו לברך את עמך ישראל ברכה שלמה, ולא יהיה בה מכשול ועון, מעתה ועד עולם.

הכהנים מברכים: **בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בִּקְדֻשָּׁתוֹ שֶׁל אַהֲרֹן וְצִוָּנוּ לְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה.**

עת רצון

קנ, ו): "כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ; וְזֶה שֶׁבַּר־יִשְׂרָאֵל מְהַלֵּל אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא נְשִׁימָה וּנְשִׁימָה תְּהַלֵּל יָהּ'; וְזֶה שֶׁבַּר־יִשְׂרָאֵל מְבַעֵר אֶת כָּל הָרוּחוֹת וְהַקְלִפּוֹת מִן הָעוֹלָם.

בִּרְכַּת כֹּהֲנִים

בְּנִי! בְּעֵת בִּרְכַּת כֹּהֲנִים תְּכוֹפֵף עַצְמְךָ וּתְכַוֵּן אֶל כָּל מַה שֶּׁהַכֹּהֲנִים מְבָרְכִים, כִּי עַכְשָׁו בְּעֵת שֶׁהַכֹּהֲנִים מְבָרְכִים אֶת יִשְׂרָאֵל נִפְתָּחִים כָּל הָעוֹלָמוֹת וְהַבְּרָכוֹת מְצוּיוֹת, וְעַל־כֵּן תְּבַקֵּשׁ אָז מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁיְּבָרֵךְ אוֹתְךָ, וּתְבַקֵּשׁ בֵּינְךָ לְבֵין עַצְמְךָ כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ, כִּי עַכְשָׁו הוּא עֵת־רָצוֹן גָּדוֹל מְאֹד, כִּי בְּעֵת בִּרְכַּת הַכֹּהֲנִים יֵשׁ עֵת־רָצוֹן גָּדוֹל מְאֹד לְמַעְלָה, וְיכוֹלִים לִפְעֹל כָּל מַה שֶּׁרַק רוֹצִים, וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (יְלקוּט נְשׂא, רְמז תשי; תַּנְחוּמָא, נְשׂא, ח): 'אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְיִשְׂרָאֵל, אַף־עַל־פִּי שאמרתי לכהנים שיהיו מברכים אֶתְכֶם, אֲנִי עוֹמֵד עִמָּהֶם וּמְבָרֵךְ אֶתְכֶם; לְפִיכָךְ פֵּרְשׁוּ הַכֹּהֲנִים אֶת כַּפֵּיהֶם, לוֹמַר שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹמֵד עָלֵינוּ (שִׁיר הַשִּׁירִים ב, ט) : "הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחַר כָּתְלֵנוּ מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלּוֹנוֹת" - מִבֵּין אֶצְבְּעוֹתֵיהֶם שֶׁל כֹּהֲנִים. "מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים" - בְּשָׁעָה שֶׁפּוֹרְשִׂים כַּפֵּיהֶם'; וּבְעֵת בִּרְכַּת הַכֹּהֲנִים יְכוֹלִים לְהַכְנִיעַ אֶת הָרַע שֶׁל הָאֻמּוֹת, שֶׁהֵם כָּל הַתַּאֲוֹוֹת, כֹּחַ הַמְדַמֶּה שֶׁבַּלֵּב שֶׁמַּתְאָוֶה לְכָל הַתַּאֲוֹוֹת (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, נְשִׂיאוּת כַּפַּיִם, הֲלָכָה א), וּבְשָׁעָה שֶׁהַכֹּהֲנִים מְבָרְכִים אֶת יִשְׂרָאֵל, אָז נִמְשָׁךְ עֵת־רָצוֹן גָּדוֹל עַל כָּל אֵלּוּ שֶׁעוֹמְדִים שָׁם (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, נְשִׂיאוּת כַּפַּיִם, הֲלָכָה ג, אות ב); כִּי הַכֹּהֲנִים נִכְלָלִים בְּחֶסֶד, וּמַמְשִׁיכִים אֶת הַחֶסֶד עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְזֶה שֶׁמְּבָרְכִים "יְבָרֶכְךָ הַוְיָ"ה" - 'בְּמַמּוֹן', "וְיִשְׁמְרֶךָ" - 'מִן הַמַּזִּיקִים' (בְּמִדְבַּר רַבָּה, פָּרָשָׁה יא, סִימָן ה); כִּי זֶה עִקַּר הַבְּרָכָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַשְׁפִּיעַ

ומקרא הש"ץ: יְבָרֶכְךָ יְהוָה (יאהדונהי) וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה (יאהדונהי) פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְהוָה (יאהדונהי) פָּנָיו אֵלֶיךָ, וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם: (וְשָׂמוּ אֶת־שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַאֲנִי אֲבָרְכֵם)

רבון העולמים עשינו מה שנגזרת עלינו, עשה אתה מה שהבטחתנו: השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל:

ואם אֵין כהנים יאמר הש"ץ "או"א" וכו', ואחר כל פסוק יענו הקהל: "כן יהי רצון".

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ: בָּרְכֵנוּ בַּבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה הַכְּתוּבָה עַל־יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ, הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו הַכֹּהֲנִים עַם קְדוֹשֶׁיךָ, כָּאָמוּר:

ואחר־כך יאמר: "ברכך" וכו' עד "ואני אברכם", ואחר כל פסוק עונים הקהל: "כן יהי רצון".

עת רצון

עָלָיו שֶׁפַע, וּמְשַׁמְּרוֹ מִכָּל הַמַּזִּיקִים שֶׁלֹּא יְאַבֵּד אֶת מָמוֹנוֹ, "יָאֵר יְהוָ"ה פָּנָיו אֵלֶיךָ", שֶׁהִיא הָאָרַת הַפָּנִים הָעֶלְיוֹנִים, וְכֵן "יִשָּׂא יְהוָ"ה פָּנָיו אֵלֶיךָ", כִּי בְּשָׂעָה שֶׁיֵּשׁ הָאָרַת פָּנִים, הַדְרַת פָּנִים, זוֹכֶה לְשַׁבֵּר תַּאֲוַת מָמוֹן וְזוֹכֶה לְשָׁלוֹם (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן כז).

וּצְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד לֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל הַכֹּהֲנִים בְּעֵת שֶׁהַכֹּהֲנִים מְבָרְכִים אֶת יִשְׂרָאֵל, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (חגיגה טז.): 'הַמִּסְתַּכֵּל בַּכֹּהֲנִים שֶׁהָיוּ עוֹמְדִין עַל דּוּכָנָן וּמְבָרְכִין אֶת יִשְׂרָאֵל בַּשֵּׁם הַמְפֹרָשׁ - עֵינָיו כֵּהוֹת'; וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר בָּזֶה מְאֹד, וְהַכֹּהֲנִים צְרִיכִים לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּעַיִן־טוֹבָה, כַּמּוּבָא (זהר, נשא קמז): 'כַּהֲנָא דְּבָרִיךְ בְּעַיְנָא טָבָא - בְּרָכָתֵיהּ אִתְקַיָּם'; וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי, כִּי הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה שְׁרוּיָה עַל אֶצְבְּעוֹת הַכֹּהֲנִים, וּבִרְפֹּת כֹּהֲנִים כַּוָּנָתָם צְרִיכָה - לְבָרֵךְ תְּחִלָּה לְהַשְׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה, וְהַשְּׁכִינָה תְּבָרֵךְ אַחַר־כָּךְ אֶת יִשְׂרָאֵל, כִּדְכָתִיב: "כֹּה" הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה נִקְרֵאת "כֹּה", כִּדְאִיתָא (עץ־חיים, שער תקון נקבא, פרק ב, כלל כב), וְזֶהוּ: "**כֹּה תְּבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**" - כְּלוֹמַר **כ"ה** וְאוֹת **ת'** שֶׁל **ת'בָּרְכוּ** הֲרֵי הוּא שֵׁם **תכ"ה**, רָאשֵׁי־תֵּבוֹת **כָּ'ל הַ'נְּשָׁמָה תְּ'הַלֵּל**, שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה חֶלְקֵי נֶפֶ"שׁ, רוּ"חַ, נְשָׁמָ"ה, חַיָּ"ה, יְחִידָ"ה. וְכָל אֶחָד כָּלוּל גַּם־כֵּן מֵחֲמִשָּׁה חֲלָקִים הֲרֵי כ"ה חֶלְקֵי נֶפֶ"שׁ, רוּ"חַ, נְשָׁמָ"ה, חַיָּ"ה, יְחִידָ"ה, וְעִקַּר הַבְּרָכָה שֶׁל חֲמֵשׁ אֶצְבְּעוֹת הַכֹּהֲנִים עַל יִשְׂרָאֵל, לְהוֹרוֹת שֶׁצְּרִיכִין לְבָרֵךְ לְיִשְׂרָאֵל בַּחֲמִשָּׁה חֶלְקֵי נֶפֶ"שׁ, וְהַטַּעַם כִּי בְּתוֹךְ בַּר־יִשְׂרָאֵל נִמְצָאִים חֲמִשָּׁה חֶלְקֵי נֶפֶ"שׁ כַּנּוֹדָע, זֶכֶה

הרואה חלום ונפשו עגומה, יאמר בעת נשיאת כפים:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! אֲנִי שֶׁלְּךָ וַחֲלוֹמוֹתַי שֶׁלְּךָ, חֲלוֹם חָלַמְתִּי וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה הוּא, בֵּין שֶׁחָלַמְתִּי אֲנִי לְעַצְמִי, וּבֵין שֶׁחָלְמוּ לִי אֲחֵרִים, וּבֵין שֶׁאֲנִי חָלַמְתִּי עַל אֲחֵרִים, אִם טוֹבִים הֵם - חַזְּקֵם וְאַמְּצֵם כַּחֲלוֹמוֹתָיו שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק, וְאִם צְרִיכִים רְפוּאָה - רְפָאֵם כְּמֵי מָרָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, וּכְמֵי יְרִיחוֹ עַל יְדֵי אֱלִישָׁע, וּכְמִרְיָם מִצָּרַעְתָּהּ, וּכְנַעֲמָן מִצָּרַעְתּוֹ, וּכְחִזְקִיָּהוּ מֵחָלְיוֹ. וּכְשֵׁם שֶׁהָפַכְתָּ קִלְלַת בִּלְעָם בֶּן־בְּעוֹר מֵרָעָה לְטוֹבָה, כֵּן תַּהֲפוֹךְ לִי כָּל־חֲלוֹמוֹתַי לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה, וְתִרְצֵנִי בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

שִׂים שָׁלוֹם, טוֹבָה וּבְרָכָה, חַיִּים, חֵן וָחֶסֶד, צְדָקָה וְרַחֲמִים, עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ, וּבָרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ, כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ

עת רצון

יַתִּיר' וכו' (עין יהר, משפטים צד:), וּמַאֲלוּ חֲמִשָּׁה חֶלְקֵי נֶפֶשׁ פְּנִימִיִּים צוֹמֵחַ מִזֶּה בְּקִדֻּשָּׁה חֲמֵשׁ אֶצְבָּעוֹת שֶׁל יָד יָמִין וּשְׂמֹאל, הֲרֵי בֵּין הַכֹּל הֵם חֲמֵשׁ פְּעָמִים חֲמֵשׁ, הַמְרַמְּזִים לְ"**כֹּה תְבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**", וְהָבֵן.

שִׂים שָׁלוֹם

בְּנִי! מְסַיְּמִים אֶת הַתְּפִלָּה עִם שָׁלוֹם, כִּי **אִם יֵשׁ שָׁלוֹם - יֵשׁ הַכֹּל, וְאִם אֵין שָׁלוֹם - אֵין כְּלוּם**; כִּי (עקצין ג, יב): 'לֹא מָצָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כְּלִי מַחְזִיק בְּרָכָה לְיִשְׂרָאֵל אֶלָּא הַשָּׁלוֹם'; וְשָׁלוֹם הוּא הַזִּוּוּג וְהִיחוּד הָעֶלְיוֹן, כִּי אַחַר כָּל הַתְּפִלָּה שֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עָלָיו לְהַעֲשׂוֹת כְּלִי לְקַבֵּל אֶת הַשֶּׁפַע, כִּי כְּשֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, אַךְ צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה לוֹ כְּלִי לְקַבֵּל אֶת הַשֶּׁפַע, כִּי אִם אֵין כְּלִי, הַכֹּל יוֹצֵא לַחוּץ, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וְיוֹרֵד וְנוֹפֵל לְעֻמְקָא דִּתְהוֹמָא רַבָּא יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְעַל־כֵּן הָעִקָּר הוּא הַשָּׁלוֹם, וְלָכֵן מְסַיְּמִים אֶת הַתְּפִלָּה: "הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם" - כִּי גְּמַר הַתִּקּוּן הוּא שָׁלוֹם (לקוטי־הלכות, ברכות־השחר, הלכה ה, אות צט); וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ

לָנוּ יְהוָה־ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, תּוֹרָה וְחַיִּים, אַהֲבָה וָחֶסֶד, צְדָקָה וְרַחֲמִים, בְּרָכָה וְשָׁלוֹם, וְטוֹב ◇ בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ, וּלְבָרֵךְ אֶת־כָּל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, בְּרֹב עֹז וְשָׁלוֹם.

בעשרת ימי־תשובה מוסיפים: וּבְסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה וִישׁוּעָה וְנֶחָמָה וּגְזֵרוֹת ◇ טוֹבוֹת, נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ, אֲנַחְנוּ וְכָל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם.

ואם לא אמר, ונזכר לאחר שהזכיר שם ה' בחתימת הברכה - אינו חוזר.

בָּרוּךְ אַתָּה יהוה, הַמְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם, אָמֵן:

אמן: אמת שהשי"ת מברך את עמו בשלום, וכן יהי רצון שיָשִׂים שלום עלינו.

עת רצון

הַקְּדוֹשִׁים (כַּלָּה רַבָּתִי, פֶּרֶק ג, סִימָן א): 'כָּל הָרוֹדֵף שָׁלוֹם - אֵין תְּפִלָּתוֹ חוֹזֶרֶת רֵיקָם'; כִּי תַּכְלִית־וּמִיד כְּשֶׁאָדָם מְחַפֵּשׂ רַק אַחַר הַשָּׁלוֹם, אָז יֵשׁ בּוֹ כֹּחַ לְקַבֵּל אֶת כָּל הָאוֹרוֹת הָעֶלְיוֹנִים.

וְעַל־כֵּן כָּל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, הַדְּבֵקִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, הֵם חֲפֵצִים תָּמִיד בְּשָׁלוֹם, אַךְ הַסָּמ"ךְ־מֵ"ם הָרְשָׁע רוֹדֵף אוֹתָם בְּמַחֲלֹקֶת וּמְרִיבוֹת, וּמְסַבֵּךְ אוֹתָם בְּסִבּוּכִים, כִּי אֵינוֹ יָכוֹל לִסְבֹּל שֶׁיֵּשׁ צַדִּיקִים הַדְּבֵקִים בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהֵם רוֹצִים לְהַמְשִׁיךְ אֶת אוֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וּלְקָרֵב אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, שֶׁאָז עַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה תִּקּוּן הַשָּׁלוֹם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְעַל־כֵּן הוּא מְעוֹרֵר עֲלֵיהֶם מַחֲלֹקֶת וּמְרִיבוֹת עַד מְאֹד, וְזֶה גּוֹרֵם פֵּרוּדִים בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. כִּי אִם הָיוּ מִתְאַחֲדִים יַחַד אֵצֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, אָז הָיוּ מַמְשִׁיכִים עֲלֵיהֶם אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְלֹא הָיוּ צְרִיכִים שׁוּם דָּבָר כְּלָל, רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, אַךְ מֵאַחַר שֶׁהַסָּמ"ךְ־מֵ"ם אֵינוֹ יָכוֹל לִסְבֹּל אֶת זֶה, עַל־כֵּן הוּא מְעוֹרֵר מַחֲלֹקֶת עַל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וּמַרְחִק אֶת הָאֲנָשִׁים מִמֶּנּוּ, וְלָכֵן אָנוּ מְסַיְּמִים אֶת כָּל הַתְּפִלּוֹת עִם שָׁלוֹם, כִּי שָׁלוֹם הוּא הַכְּלִי הַמַּחֲזִיק אֶת הַבְּרָכָה. וְכֵן אָמְרוּ (יְרוּשַׁלְמִי בְּרָכוֹת, פֶּרֶק ב, הֲלָכָה ד): 'וְחוֹתֵם בְּשָׁלוֹם, שֶׁכָּל הַבְּרָכוֹת חוֹתְמִיהֶם שָׁלוֹם; אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר חַלַפְתָּא: אֵין

יְהִיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי: יאהדונהי

עת רצון

לְךָ כְּלִי מַחֲזִיק בְּרָכָה יוֹתֵר מִן הַשָּׁלוֹם, וּמָה הַטַּעַם? "הַוָי"ה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן, הַוָי"ה יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם"' (תְּהִלִּים כט, יא). וְלָכֵן בְּאָמְרְךָ: "שִׂים שָׁלוֹם", תְּכַוֵּן אָל יְחוּד הַוָי"ה אֱלֹהִי"ם שֶׁהוּא שֵׁם מָלֵא (שַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת, דְּרוּשׁ הָעֲמִידָה, דְּרוּשׁ ו), כִּי עַכְשָׁו בְּעֵת סִיּוּם הַתְּפִלָּה נַעֲשָׂה הַיִּחוּד הַשָּׁלֵם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם, כִּי שֵׁם הַוָי"ה אֱלֹהִי"ם הוּא שֵׁם מָלֵא (לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן נד); כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת הַשָּׁלוֹם - כְּשֶׁשְּׁנֵי הַפָּכִים מִתְחַבְּרִים יַחַד (שָׁם, סִימָן פ), וְעַל־כֵּן דַּיְקָא בְּסִיּוּם הַתְּפִלָּה צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה עַל שָׁלוֹם, כִּי כְּשֶׁיֵּשׁ שָׁלוֹם - יֵשׁ הַכֹּל, וְלָכֵן "הַבְּרָכָה" מִסְפָּרָה עוֹלֶה רל"ב, כְּנֶגֶד הָאַרְבָּעָה שֵׁמוֹת: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, וְזֶה: "שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה" - כִּי תַּכְלִית־הַמַּיִם כְּשֶׁאָדָם מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הָאָרֶת הַשָּׁלוֹם, אָז מְאִירָה עָלָיו הָאָרֶת הַפָּנִים עֶלְיוֹנִים, בְּסוֹד: "כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְהוָ"ה אֱלֹהֵינ"וּ" - שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכוֹת כָּל הַבְּרָכוֹת לְעַם־יִשְׂרָאֵל, וְעַל־כֵּן בַּשָּׁלוֹ"ם אוֹתִיּוֹת מַלְבּוּ"שׁ, כִּי תַּכְלִית־וּמַיִם כְּשֶׁיֵּשׁ שָׁלוֹם - הוּא מַלְבִּישׁ אֶת עַצְמוֹ בִּ'לְבוּשׁ' נֶגֶד הַסִּטְרָא־אַחֲרָא שֶׁלֹּא יִתְאַחֲזוּ בּוֹ, וְלָכֵן מְסַיְּמִים אֶת הַבְּרָכָה "הַמְבָרֵךְ' אֶת' עַמּוֹ' יִשְׂרָאֵל' בַּשָּׁלוֹם"' - סוֹפֵי־תֵּבוֹת: מַ'לְ'כ'וּ'ת'.

אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּקַבֵּל עַל עַצְמוֹ עַכְשָׁו בְּעֵת סִיּוּם הַתְּפִלָּה שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם עִם כָּל בַּר־יִשְׂרָאֵל, וְלֹא יְעוֹרֵר מַחֲלֹקֶת עַל שׁוּם בְּרִיָּה, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא יִפְרֹד מֵהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וְאָז נָכוֹן לִבּוֹ יִהְיֶה בָּטוּחַ, שֶׁיִּהְיֶה דָּבוּק תָּמִיד בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִרְבּוֹת בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה בִּבְרָכַת הַשָּׁלוֹם, וְיִקַּבֵּל עַל עַצְמוֹ, שֶׁמֵּהַיּוֹם וָהָלְאָה יִהְיֶה בְּשָׁלוֹם עִם כָּל בַּר־יִשְׂרָאֵל, וְאָז יִהְיֶה בְּטוּחַ שֶׁיִּכָּתֵב בְּסֵפֶר הַחַיִּים, וְתִמְשֵׁךְ עָלָיו פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע, לֹא־כֵן אִם יֵשׁ לָאָדָם אֵיזוֹ קִנְאָה אוֹ אֵיזוֹ שִׂנְאָה עַל זוּלָתוֹ מֵאֵיזוֹ סִבָּה שֶׁתִּהְיֶה, אֲזַי עָלָיו לְהִתְפַּלֵּחַ מְאֹד מְאֹד פֶּן וְאוּלַי לֹא יִכָּתֵב בְּסֵפֶר הַחַיִּים, אוֹ יִגְזְרוּ עָלָיו עֲנִיּוּת אוֹ צַעַר וְיִסּוּרִים, רַחֲמָנָא לִיצְּלַן, וְלָכֵן צָרִיךְ לְקַבֵּל עָלָיו מִדַּת הַשָּׁלוֹם, שֶׁהוּא שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא (שַׁבָּת י), וּבוֹ בְּרָגַע שֶׁיַּחֲלִיט שֶׁרוֹצֶה רַק שָׁלוֹם וְלֹא רוֹצֶה לָרִיב עִם אַף אֶחָד, אָז בָּזֶה יִזְכֶּה שֶׁתִּתְקַבְּלֶנָּה תְּפִלּוֹתָיו בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן.

בְּנִי! תֹּאמַר עַכְשָׁו פָּסוּק: "יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ הַוָי"ה צוּרִי וְגֹאֲלִי", שֶׁהוּא מִתְקָנַת חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת טז) מִכֹּחַ הָאִי (תְּהִלִּים יט, טו): "יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי" - מַשְׁמַע לְבַסּוֹף וּמַשְׁמַע מַעִקָּרָא דִּבְעֵינָן לְמֵימַר, מַאי טַעֲמָא תַּקִּינוּ רַבָּנָן לְאַחַר שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת, לֵימְרוּ מֵעִקָּרָא? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן פַּזִּי: הוֹאִיל וְלֹא אָמְרוֹ דָּוִד אֶלָּא לְאַחַר שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה פָּרָשִׁיוֹת, לְפִיכָךְ תַּקִּינוּ

אֱלֹהַי, נְצֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע, וְשִׂפְתוֹתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה, וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדֹּם, וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה, פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ, וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי, וְכָל־הַקָּמִים עָלַי לְרָעָה, מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם

עת רצון

רַבָּנָן לְאַחַר שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה בָּרְכוֹת'; וּבַזֹּהַר (וַיִּשְׁלַח קסט.): מְגִלָּה סְתוּמָה נוֹרָאִים עַל זֶה: "יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי" - אִלֵּין מִלִּין דְּאִתְפָּרְשָׁן, "וְהֶגְיוֹן לִבִּי" - אִלֵּין מִלִּין סְתִימָן דְּלָא יָכִיל אִינִישׁ לְפָרְשָׁא לוֹן בְּפוּמֵיהּ, דָּא הוּא "הֶגְיוֹן" דְּאִיהוּ בִּלְבָּא דְּלָא יָכִיל לְאִתְפָּרְשָׁא'; הַיְנוּ "אִמְרֵי פִי" - זֶה דְּבָרִים מְפֹרָשִׁים, "וְהֶגְיוֹן לִבִּי" - הֵם דְּבָרִים סְתוּמִים, שֶׁאֵין אָדָם יָכוֹל לְפָרְשָׁם בְּפִיו, וְזֶהוּ "הֶגְיוֹן" שֶׁהוּא בַּלֵּב, שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְפָּרֵשׁ. וּבְפָסוּק זֶה מְרֻמָּזִים סוֹדוֹת נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים מְאֹד, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת. וְנִסְמָם בְּדַעַת רִאשׁוֹנִים, וְכֵן בְּדַעַת הָרַאֲב"ד וְהָרַשְׁבָּ"א לוֹמַר כָּאן פָּסוּק זֶה, אַף שֶׁאוֹמְרִים אֶת זֶה עוֹד פַּעַם בְּסִיּוּם כָּל הַתְּפִלּוֹת, כִּי פֹּה מִסְתַּיֶּמֶת הַתְּפִלָּה, וּמִכָּאן וָאֵילָךְ יָכוֹל הָאָדָם לְהַרְבּוֹת בַּתְּפִלּוֹת שֶׁתִּקְנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֵין בְּרָכוֹת טז: - יז.), וְכֵן יָכוֹל לְבַקֵּשׁ מִפִּיו יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ; וְסִיּוּם הַתְּפִלָּה מְסַיְּמִים בְּפָסוּק זֶה, וְלָכֵן יְהִי"וּ עוֹלֶה כְּמִסְפַּר אֵ"ל, "לְ'רָצוֹן אִ'מְרֵי פִ'י" - רָאשֵׁי־תֵבוֹת אָ'לְ'ף' (שַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת, דְּרוּשֵׁי הָעֲמִידָה, דְּרוּשׁ ו), סוֹד אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, שֶׁנִּמְצָא אוֹתוֹ דַּיְקָא עַכְשָׁו בְּעֵת שֶׁבְּטֵל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, "רָצוֹן אִמְרֵי פִי" עוֹלֶה כְּמִסְפַּר תרפ"ז, שֶׁהוּא סוֹד נוּקְבָא דְּפַרְדַּשְׁקָא, שֵׁמוֹת: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, קס"א, קמ"ג, קנ"א (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ב), שֶׁהוּא אוֹרוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ, וּמִי שֶׁמְּכַוֵּן בְּפָסוּק זֶה לְאָמְרוֹ בְּכַוָּנָה - אֵין תְּפִלָּתוֹ חוֹזֶרֶת רֵיקָם.

עַכְשָׁו תַּרְבֶּה בִּתְפִלּוֹת וּבַקָּשׁוֹת כְּמוֹ שֶׁנֶּהֱגוּ הַתַּנָּאִים וְהָאָמוֹרָאִים, וְתַאֲרִיךְ בִּתְפִלָּה זוֹ כְּפִי יְכָלְתְּךָ: **"אֱלֹהַי נְצֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה"** - כִּי הָעִקָּר לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁלֹּא יְדַבֵּר שֶׁקֶר וְלֹא יְדַבֵּר לָשׁוֹן־הָרָע, כִּי אִם, חָלִילָה וְחָס, מְקַלְקֵל פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ - אֵין מִתְקַבְּלוֹת הַתְּפִלּוֹת שֶׁלּוֹ, וְלָכֵן אַחַר כָּל הַתְּפִלּוֹת מְבַקְּשִׁים עַל קְדֻשַּׁת וְטָהֳרַת הַדִּבּוּר, שֶׁלֹּא יִהְיֶה מָפְקָר בְּדִבּוּרוֹ, אֶלָּא יִשְׁמֹר אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִדִּבּוּר לָשׁוֹן־הָרָע וּרְכִילוּת וְלַעֲנוּת, וּמִדִּבּוּרֵי שֶׁקֶר, שֶׁאָז יִהְיֶה בָּטוּחַ שֶׁתִּתְקַבֵּלְנָה תְּפִלּוֹתָיו לְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן. **"וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדֹּם"** - שֶׁיְּקַבֵּל אֶת כָּל הַבְּזָיוֹנוֹת וְהַשְׁפָּכוּת דָּמִים בְּאַהֲבָה, שֶׁזֶּה סוֹד הַתְּשׁוּבָה (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ו); כִּי עִקַּר הַתְּשׁוּבָה לִשְׁתֹּק לְמַחְרְפֵי

וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם. הָרָגִיל לוֹמַר "עֲשֵׂה לְמַעַן וְכוּ" בְּפַעֲנֻחָ וּכְהָ וּמְקַבֵּל פְּנֵי שְׁכִינָה **עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ, הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי:**

סגולה שלא ישכח שמו ליום הדין: יאמר קודם "יהיו לרצון" פסוק מתנ"ך המתחיל באות הראשונה של שמו, ומסתיים באות האחרונה של שמו, או פסוק ששמו מופיע בו.

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה יאהדונהי **צוּרִי וְגֹאֲלִי:**

יש אומרים תפילה זו (הנקראת תפילת רב (ברכות טז:)):

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה־ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּרַחֲמֵנוּ וּתְחַיֵּינוּ חַיִּים אֲרֻכִּים, חַיִּים שֶׁל שָׁלוֹם, חַיִּים שֶׁל טוֹבָה, חַיִּים שֶׁל בְּרָכָה, חַיִּים שֶׁל פַּרְנָסָה טוֹבָה, חַיִּים שֶׁל חִלּוּץ עֲצָמוֹת, חַיִּים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם יִרְאַת חֵטְא, חַיִּים שֶׁאֵין בָּהֶם בּוּשָׁה וּכְלִמָּה, חַיִּים שֶׁל עֹשֶׁר וְכָבוֹד, חַיִּים שֶׁתְּהֵא בְנוּ אַהֲבַת <> תּוֹרָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם, חַיִּים שֶׁתְּמַלֵּא כָּל־מִשְׁאֲלוֹת לִבֵּנוּ לְטוֹבָה לַעֲבוֹדָתֶךָ. אָמֵן. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה־ יאהדונהי צוּרִי וְגֹאֲלִי:

עת רצון

וְלִמְבַּוֵּי נַפְשׁוֹ "**וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה**" - וּלְהַשְׁכִּיל בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּמְקַיֵּם אֶת שֶׁיִּבַּטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הָאֵין־סוֹף מְצַוּוֹתָיו יִתְבָּרַךְ. **וַיִּרְבֶּה לְהִתְפַּלֵּל בְּפִי צַחוּת לְשׁוֹנוֹ כָּל מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ, כִּי כָּאן הַמָּקוֹם לְהַרְחִיב אֶת הַדִּבּוּר**, וּבִפְרָט: "וְכָל הַקָּמִים וְהַחוֹשְׁבִים עָלַי לְרָעָה, מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם" - אֲשֶׁר אֵין לְךָ אָדָם שֶׁלֹּא יִהְיוּ לוֹ שׂוֹנְאִים הַמְצַעֲרִים אוֹתוֹ, מְחָרְפִים וּמְגַדְּפִים וְשׂוֹפְכִים אֶת דָּמוֹ וּמְקַפְּחִים אֶת פַּרְנָסָתוֹ. כִּי כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא - בּוֹרֵא מַשְׁחִיתִים הַמִּתְלַבְּשִׁים בִּבְנֵי־אָדָם וּמְצַעֲרִים אוֹתוֹ (סִפְרֵי־הַמִּדּוֹת, נאוף, סימן כו). וְלָכֵן

אם יש אחריו מי שלא גמר תפילתו ימתין עד שיסיים ואז יוכל לפסוע.

עֹשֶׂה שָׁלוֹם (בעש"ת אומר: הַשָּׁלוֹם) **בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְרַחֲמָיו**
יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל,
וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָ֔ה (אדנ"י) אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּבָּנֶה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, לַעֲשׂוֹת חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם.

בעשרת ימי־תשובה אומרים אבינו מלכנו:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! חָטָאנוּ לְפָנֶיךָ רַחֵם עָלֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה.

עת רצון

עַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּזְכֶּה לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְיִתְחָרֵט עַל עֲוֹנוֹתָיו, וְאָז מְמֵילָא יִתְבַּטְּלוּ כָּל שׂוֹנְאָיו בְּגַשְׁמִיּוּת וּברוּחָנִיּוּת. וִיבַקֵּשׁ וְיִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ. **וְיסַיֵּם עוֹד פַּעַם אֶת תְּפִלָּתוֹ עִם הַפָּסוּק: "יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָ֔ה צוּרִי וְגוֹאֲלִי"; וּבָזֶה יִהְיֶה מֻבְטָח שֶׁתְּפִלָּתוֹ אֵינָהּ חוֹזֶרֶת רֵיקָם.**

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ תְּפִלַּת: **"אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה"** - רְאֵה לְהִתְעוֹרֵר עַכְשָׁו מְאֹד בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְתִתְחָרֵט עַל כָּל הָעָבַר שֶׁלְּךָ, וּתְבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבִפְרָט בַּעֲשֶׂרֶת־יְמֵי־תְּשׁוּבָה הַקְּדוֹשִׁים וְהַנּוֹרָאִים, אֲשֶׁר צְרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים שֶׁתִּכָּתֵב בְּסֵפֶר הַחַיִּים, וְאַל תֵּקֵל בְּעֵינֶיךָ תְּפִלָּה וּתְחִנָּה זוֹ שֶׁאָנוּ מְבַקְּשִׁים וּמִתְחַנְּנִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיְּחַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה, וִיבַטֵּל מֵעָלֵינוּ כָּל־מִינֵי גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת רָעוֹת וְאַכְזָרִיּוֹת, וְלָכֵן תִּתְעוֹרֵר בִּבְכִיָּה עֲצוּמָה, כִּי דַּיְקָא בִּרְגָעִים אֵלּוּ אַתָּה יָכוֹל לִפְעֹל אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ, וְאַל תְּדַבֵּר עַכְשָׁו דְּבָרִים בְּטֵלִים, אֶלָּא תִּשְׁפֹּךְ לִבְּךָ כַּמַּיִם לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל תְּפִלָּה וּתְחִנָּה וּבַקָּשָׁה תֹּאמַר בְּהִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה וּבִבְכִיָּה עֲצוּמָה, כִּי מַעֲלַת הַבְּכִיָּה אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לִבְכּוֹת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְרוֹחֵץ אֶת פָּנָיו עִם דִּמְעוֹתָיו, לֹא זָז מִשָּׁם עַד שֶׁמּוֹחֲלִים לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו. וּמַה גַּם שֶׁהַתְּפִלָּה בִּבְכִיָּה מִתְקַבֶּלֶת בְּיוֹתֵר, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (בְּרָכוֹת לב:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! חַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! בַּטֵּל מֵעָלֵינוּ כָּל־גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! בַּטֵּל מַחְשְׁבוֹת שׂוֹנְאֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! הָפֵר עֲצַת אוֹיְבֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כַּלֵּה כָּל־צַר וּמַשְׁטִין מֵעָלֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כַּלֵּה דֶּבֶר וְחֶרֶב <> וְרָעָה וְרָעָב וּשְׁבִי וּבִזָּה וּמַשְׁחִית וּמַגֵּפָה וְיֵצֶר הָרָע וְחֶלְאִים רָעִים מִבְּנֵי בְרִיֶּתֶךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! שְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל־חוֹלֵי עַמֶּךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! מְנַע מַגֵּפָה מִנַּחֲלָתֶךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! זָכוּר (י"ג זְכָר) כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! מְחוֹל וְסְלַח לְכָל־עֲוֹנוֹתֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! קְרַע רוֹעַ גְּזַר דִּיננוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! מְחוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים כָּל־שִׁטְרֵי חוֹבוֹתֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר צַדִּיקִים וַחֲסִידִים.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר יְשָׁרִים וּתְמִימִים.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה טוֹבָה.

עת רצון

בְּבָא־מְצִיעָא נט. תִּקּוּנֵי־זֹהַר כו: מז: זֹהַר־חָדָשׁ - שִׁיר־הַשִּׁירִים: רוּת): 'אַף־עַל־פִּי שֶׁשַּׁעֲרֵי תְּפִלָּה נִנְעָלוּ, שַׁעֲרֵי דְּמָעוֹת לֹא נִנְעָלוּ'; וְלָכֵן תִּשְׁפֹּךְ עֵינֶיךָ כַּמַּיִם, בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה צוֹעֵק בְּכָל פַּעַם: "אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ", כִּי אַתָּה עוֹמֵד עַכְשָׁו לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְלָכֵן תְּבַקֵּשׁ רַחֲמִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בִּבְכִיָּה עֲצוּמָה, שֶׁדַּיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה תִּתְקַבֵּל תְּפִלָּתְךָ, כַּמּוּבָא (זֹהַר תְּרוּמָה, קסה:): 'זַכָּאָה חֻלְקָא דְּהַאי בַּר־נָשׁ דְּאוֹשִׁיד דִּמְעִין כַּמַּיָּה קָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא בִּצְלוֹתָא' [אַשְׁרֵי הָאִישׁ שֶׁשּׁוֹפֵךְ דְּמָעוֹת לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעֵת הַתְּפִלָּה]; וְאָז נָכוֹן לִבְךָ יִהְיֶה שֶׁתְּקֻבַּל תְּפִלָּתְךָ בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁתִּתֶּן לִי וְלִבְנֵי בֵיתִי וּלְכָל הַסְּמוּכִים עַל שֻׁלְחָנִי הַיּוֹם וּבְכָל יוֹם וָיוֹם מְזוֹנוֹתַי בְּכָבוֹד בִּזְכוּת שֵׁמֶךָ הַגָּדוֹל (סִפְרֵי אֲחֲרִים נְקוּד זֶה: דִּיקְרְנוּסְא) הַמְמֻנֶּה עַל הַפַּרְנָסָה:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר מְחִילָה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר גְּאֻלָּה וִישׁוּעָה.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב מִלְּפָנֶיךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! הַצְמַח לָנוּ יְשׁוּעָה בְּקָרוֹב.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! הָרֵם קֶרֶן יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! וְהָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחֶךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! הַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! שְׁמַע קוֹלֵנוּ, חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ אִם־לֹא לְמַעֲנֵנוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת‹›תְּפִלָּתֵנוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! אַל־תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם ‹› מִלְּפָנֶיךָ.

בימים שאין אומרים בהם תחנון אומרים:

יְהִי שֵׁם יְהוָה יאהדונהי מְבֹרָךְ, מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: מִמִּזְרַח־שֶׁמֶשׁ עַד־מְבוֹאוֹ, מְהֻלָּל שֵׁם יְהוָה יאהדונהי: רָם עַל כָּל־גּוֹיִם יְהוָה יאהדונהי, עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: יְהוָה יאהדונהי אֲדֹנֵינוּ! מָה־אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ:

ואומר החזן חצי קדיש לקמן בעמ' 158. וממשיכים "יהי חסדך", ובימי שני וחמישי בהוצאת ס"ת.

סֵדֶר תַּחֲנוּן

א. מיד אחר חזרת הש"ץ יש לומר "ודוי ונפילת אפים". ואסור לדבר בין החזרה לבין אמירת ודוי ונפילת אפים.

ב. אלו הימים שאין אומרים בהם ודוי ונפילת אפים,בין בשחרית בין במנחה: ר"ח, כל חדש ניסן, י"ד באייר, ל"ג לעומר, מר"ח סיון עד י"ב בו ועד בכלל, ט' באב, ט"ו באב, ערב ראש השנה, ערב יום הכפורים, ממוצאי יום כפור עד סוף חודש תשרי, חנוכה, ט"ו בשבט, פורים, י"ד וט"ו אדר א'.

ג. ובכל יום שאין אומרים בו ודוי ונפילת אפים, אין אומרים גם במנחה ביום שלפניו, חוץ מערב ר"ה וערב יוה"כ שבמנחה שלפניהם אומרים ודוי ונפ"א, וכן במנחה של ערב פסח שני.

ד. וכן אין אומרים ודוי ונפילת אפים בבית האבל, וכשיש בבית הכנסת חתן בתוך שבעת ימי חופתו, או מוהל או סנדק או אבי הבן ביום המילה, או חתן בר מצוה ביום הכנסו

לעול המצוות, וכן אין אומרים בבית כנסת שנערכת בו מילה בו ביום, ובתפלה הסמוכה לסיום מסכת.

אָנָּא יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, תָּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ, וְאַל תִּתְעַלַּם ◇ מֵלְּבֵנוּ

עת רצון

נְפִילַת אַפַּיִם

א.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אַחֲרֵי שֶׁזָּכִיתָ לִהְיוֹת בְּעוֹלָם הָאֲצִילוּת, וְשָׁפַכְתָּ אֶת לִבְּךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בִּשְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת, רְאֵה תִּכְרַע־וּמֵיָּד כְּשֶׁמַּסִּים הַשְׁלִיחַ־צִבּוּר חֲזָרַת הַי"ח בְּרָכוֹת, לוֹמַר סֵדֶר 'נְפִילַת־אַפַּיִם', וְתִשָּׁמֵר מְאֹד לֹא לְהַפְסִיק בֵּין חֲזָרַת הַשְׁלִיחַ־צִבּוּר לְבֵין 'נְפִילַת־אַפַּיִם' בְּדִבּוּר, כִּי זֶה גּוֹרֵם הֶפְסֵד גָּדוֹל לָאָדָם, וַחֲבָל שֶׁאַחַר שֶׁזָּכִיתָ לִהְיוֹת בְּעוֹלָם הָאֲצִילוּת, וְעָכְשָׁו אַתָּה עוֹמֵד לְקַבֵּל אֶת הַשֶּׁפַע הַיּוֹרֵד מִלְּמַעְלָה, שֶׁתַּפְסִיק בְּדִבּוּר. וְלָכֵן אָסוּר לְהַפְסִיק בְּשׁוּם פָּנִים וְאֹפָן בְּדִבּוּר בֵּין חֲזָרַת הַשְׁלִיחַ־צִבּוּר לְ'נְפִילַת־אַפַּיִם'. וּבְעִנְיַן 'נְפִילַת־אַפַּיִם', אִם הוּא עַל־יַד שְׂמֹאל אוֹ עַל־יַד יָמִין, יֵשׁ מַחֲלֹקֶת הַפּוֹסְקִים; הָאַבּוּדְרָהָם וְרַב הַאי גָּאוֹן וְהָרוֹקֵחַ סוֹבְרִים לְהַטּוֹת בִּשְׂמאל, וְכֵן פְּסַק הַמְּחַבֵּר, אַךְ דַּעַת רַשִׁ"י וְהָרִיבַ"שׁ - בִּימִין. וְהָרַמְ"א מְפָרֵשׁ, שֶׁבְּשַׁחֲרִית כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ תְּפִלִּין - יִטֶּה בִּימִין, מִשּׁוּם כְּבוֹד תְּפִלִּין, וּבְמִנְחָה - בִּשְׂמאל. וְכֵן הַסִּכִּים הַטּוּרֵי־זָהָב, אַךְ דַּעַת הַגְּרָ"א וְהַיַּעַבַ"ץ, דְּאַף עִם תְּפִלִּין יִטֶּה עַל שְׂמאל. וְהִנֵּה רַבֵּנוּ זַ"ל סִפֵּר (חַיֵּי־מוֹהַרַ"ן, סִימָן תמח): שֶׁפַּעַם הָיָה בַּדֶּרֶךְ וְהִתְפַּלֵּל שַׁחֲרִית, וְנָפַל עַל פָּנָיו עַל יְמִינוֹ כַּנָּהוּג עָכְשָׁו, וּבָא אֵלָיו רַב סְעַדְיָה גָּאוֹן, וְאָמַר לוֹ: שֶׁגַּם בְּשַׁחֲרִית צְרִיכִים לִפֹּל עַל שְׂמאל', עַיֵּן שָׁם; וּמֵאָז נָהַג רַבֵּנוּ זַ"ל לִפֹּל עַל שְׂמאל. וְכָךְ נוֹהֲגִים אַנְשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה. וְיְהֹוָה מְאֹד, שֶׁלֹּא יִפְלוּ פָּנָיו דְּבוּקוֹת תּוֹךְ יָדוֹ הַשְּׂמאלִית, רַק עַל זְרוֹעַ הַשְּׂמאלִית מַמָּשׁ, וְיֵשׁ בָּזֶה סוֹד גָּדוֹל (שַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת, דְּרוּשֵׁי נְפִילַת־אַפַּיִם, דְּרוּשׁ ג), וְהַנִּזְהָר בָּזֶה - יַאֲרִיךְ יָמִים.

ב.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר קֹדֶם נְפִילַת אַפַּיִם צְרִיכִים לְהִתְוַדּוֹת, כִּי זֶה בְּסוֹד נְפִילָה וִירִידָה, שֶׁאָדָם מַשְׁלִיךְ אֶת עַצְמוֹ עָכְשָׁו בְּעֶמְקָא דִּתְהוֹמָא רַבָּא, וּמְגַלֶּה וּמְפָרֵסֵם אֶת חַטָּאָיו וַעֲוֹונוֹתָיו וּפְשָׁעָיו

מִתְחַנְּנִים. שֶׁאֵין אֲנַחְנוּ עַזֵּי פָּנִים וּקְשֵׁי עֹרֶף, לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְהוָה־יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, צַדִּיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא־חָטָאנוּ. אֲבָל חָטָאנוּ, עָוִינוּ, פָּשַׁעְנוּ, אֲנַחְנוּ וַאֲבוֹתֵינוּ וְאַנְשֵׁי בֵיתֵנוּ: אָשַׁמְנוּ, בָּגַדְנוּ, גָּזַלְנוּ, דִּבַּרְנוּ

עת רצון

הַמְרִבִּים שֶׁעָשָׂה, וְאַחַר־כָּךְ הוּא אוֹמֵר אֶת הַי"ג מִדּוֹת רַחֲמִים, שֶׁהֵם הַי"ג תִּקּוּנֵי דִיקְנָא הַנִּמְשָׁכִים מֵאֲרִיךְ־אַנְפִּין, שֶׁהוּא סוֹד הַכָּתָר, בְּחִינַת אֲי"ה (לקוטי־הֲלָכוֹת, נְשִׂיאַת כַּפַּיִם, הֲלָכָה ב, אות ב). וּבֶאֱמֶת זֶה דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד לְהִתְוַדּוֹת עַל הַחֲטָאִים קֹדֶם נְפִילַת אַפַּיִם, שֶׁאָז הוּא תַּכְלִית הַיִּחוּד, שֶׁנִּכְלָלִים בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, בְּסוֹד: 'מָטֵי וְלֹא מָטֵי, הַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן כד); כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג אֶת זֶה הָאוֹר הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, כִּי אִם עַל־יְדֵי שֶׁמַּעֲלֶה כָּל נִצּוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת, שֶׁזֶּה סוֹד עֲלִיַּת הַשְּׁכִינָה מֵהַגָּלוּת, וְלָזֶה צְרִיכִים וִדּוּי דְּבָרִים, כִּי עַל־יְדֵי הַחֲטָאִים, נוֹפְלִים נִצּוֹצֵי הַקְּדֻשָּׁה בֵּין הַקְּלִפּוֹת, שֶׁזֶּה עִקַּר פֶּגֶם כָּל הַחֲטָאִים שֶׁבָּעוֹלָם, כַּיָּדוּעַ. וְעִקַּר הַפֶּגֶם הוּא מַה שֶּׁמִּתְגַּבֶּרֶת, חַס וְשָׁלוֹם, הָעַצְבוּת עַל־יְדֵי הַחֲטָאִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים לח, יט): "אֲדַאֲג מֵחַטָּאתִי" וְגוֹ'; כִּי הַשְּׁכִינָה שֶׁהִיא כְּלָלִיּוּת הַקְּדֻשָּׁה, הִיא שִׂמְחָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְהַקְּלִפּוֹת שֶׁכְּנֶגֶד הַקְּדֻשָּׁה הֵן עַצְבוּת, תֻּקְפָּא דִּדַּיְנָא, וְעַל־יְדֵי הַחֲטָאִים, גּוֹרְמִים שֶׁנִּצּוֹצֵי הַקְּדֻשָּׁה, שֶׁהֵם נִצּוֹצֵי הַשִּׂמְחָה, לִשְׂמֹחַ רַק בְּאַחְדּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲלוּ הֵם נִצּוֹצֵי הַשִּׂמְחָה, נִצּוֹצֵי הַקְּדֻשָּׁה שֶׁנּוֹפְלִים בֵּין הַקְּלִפּוֹת, וְאָז הָעַצְבוּת וְהַמָּרָה־שְׁחוֹרָה נִתְגַּבֶּרֶת, חַס וְשָׁלוֹם, וְאֵינָם מַנִּיחִים לְיִשְׂרָאֵל לִשְׂמֹחַ. וְזֶה עִקַּר גָּלוּת הַשְּׁכִינָה, עִקַּר פֶּגֶם כָּל הַחֲטָאִים שֶׁבָּעוֹלָם. וְעַל־כֵּן מַאַחַר שְׁגּוֹמְרִים אֶת תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת, שֶׁהֵם בַּאֲצִילוּת, וּצְרִיכִים עַכְשָׁו לְהַעֲלוֹת אֶת נַפְשׁוֹ בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, לְהִכָּלֵל בְּתַכְלִית הַשִּׂמְחָה, הַהֲכָרַח לוֹ לְיָרֵד קֹדֶם בְּעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת, לְהַעֲלוֹת נִצּוֹצֵי הַשִּׂמְחָה, שֶׁהֵם נִצּוֹצֵי הַקְּדֻשָּׁה, עַל־כֵּן צְרִיכִים וִדּוּי דְּבָרִים, כִּי עַל־יְדֵי הַוִּדּוּי שֶׁמִּתְוַדִּים עַל הַחֲטָאִים, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְכַּפְּרִים הַחֲטָאִים, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁאָדָם מִתְוַדֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, מוֹצִיא אֶת הָרַע מֵעַצְמוֹתָיו (לקוטי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ד), וְאָז עוֹלֶה הַשִּׂמְחָה מַהַגָּלוּת, שֶׁהִיא עִקַּר הַקְּדֻשָּׁה, וְנִכְלָל בְּמָקוֹם שֶׁנִּכְלָל (לקוטי־הֲלָכוֹת, נְפִילַת אַפַּיִם, הֲלָכָה ד, אות ב); וּבֶאֱמֶת צָרִיךְ לְהָבִין הֵיטֵב לְשׁוֹן וְנֻסַּח הַוִּדּוּיִים, שֶׁקּוֹרְאִים 'נְפִילַת־אַפַּיִם', כִּי עָלֶיךָ לְדַעַת, אָהוּבִי, בְּנִי! מֵאַחַר שֶׁמִּתְוַדֶּה וְאוֹמֵר: 'חָטָאתִי' - הֲרֵי בָּזֶה הוּא מוֹדֶה, שֶׁיֵּשׁ בּוֹרֵא יָחִיד קַדְמוֹן נִמְצָא הַמְחַיֵּב יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּמוֹדֶה בְּתוֹרַת

דִּפִּי וְלָשׁוֹן הָרָע, הֶעֱוִינוּ, וְהִרְשַׁעְנוּ, זַדְנוּ, חָמַסְנוּ, טָפַלְנוּ שֶׁקֶר וּמִרְמָה, יָעַצְנוּ עֲצוֹת רָעוֹת, כִּזַּבְנוּ, כָּעַסְנוּ, לַצְנוּ, מָרַדְנוּ, מָרִינוּ דְּבָרֶיךָ, נִאַצְנוּ, נִאַפְנוּ,

עֹת רָצוֹן

מֹשֶׁה אֱמֶת, שֶׁהִבּוֹרָא הַיָּחִיד קִדְמוֹן הִזְהִירָנוּ עַל־יְדֵי מֹשֶׁה, לְבִלְתִּי לַעֲשׂוֹת אֵלּוּ הַחֲטָאִים, רַק שֶׁיִּצְרוֹ הִתְגַּבֵּר עָלָיו וְכוּ', וּמוֹדֶה שֶׁחָטָא וְעִוֵּת בָּזֶה. כִּי בְּוַדַּאי הָיָה לוֹ כֹּחַ לְהִתְגַּבֵּר נֶגְדּוֹ וְכוּ', אַךְ אַף־עַל־פִּי־כֵן מֵאַחַר שֶׁמִּתְוַדֶּה עַל הַחֲטָאִים, וּמְבַקֵּשׁ תְּשׁוּבָה וּמְחִילָה, הֲרֵי הוּא מְחַפֵּשׂ וּמְבַקֵּשׁ 'אֵיזֶה מָקוֹם כְּבוֹדוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר עֲלִיָּתוֹ. וְזֶהוּ שֶׁאוֹמְרִים בַּזּוּהַר: "**תָּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ, וְאַל תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ, שֶׁאֵין אָנוּ עַזֵּי פָנִים וּקְשֵׁי עֹרֶף לוֹמַר לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹקֵינוּ וֵאלֹקֵי אֲבוֹתֵינוּ צַדִּיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ, אֲבָל אֲנַחְנוּ וַאֲבוֹתֵינוּ חָטָאנוּ**" וְכוּ'. וְלִכְאוֹרָה, הָעִנְיָן פָּלָא, מַה זֶּה שֶׁמַּזְכִּירִין לְשׁוֹן שְׁלִילָה, "שֶׁאֵין אָנוּ עַזֵּי פָנִים וְכוּ', לוֹמַר לְפָנֶיךָ וְכוּ', צַדִּיקִים וְלֹא חָטָאנוּ" וְכוּ', מַה טַּעֲנָה הִיא זֹאת, וְלָמָּה לָנוּ לְהַזְכִּיר כָּל זֶה, הָיָה לָנוּ לְהַתְחִיל תֵּכֶף: "אָנָּא ה' חָטָאתִי" וְכוּ'? וְגַם קָשֶׁה, אֵיךְ נוֹכַל לוֹמַר: "**צַדִּיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ**" וְכוּ', מֵאַחַר שֶׁאָנוּ יוֹדְעִים בְּעַצְמֵנוּ שֶׁחָטָאנוּ, וּמָה זּוֹ זְכוּת שֶׁאֵינוֹ בַּעַל עַזּוּת פָּנִים כָּל־כָּךְ לוֹמַר לֹא חָטָאתִי, הֲלֹא אִי אֶפְשָׁר לְהַכְחִישׁ הַחוּשׁ, מֵאַחַר שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁחָטָא? אַךְ עִקַּר הַטַּעֲנָה הִיא, שֶׁמְּבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, שֶׁלֹּא יִתְעַלֵּם מִתְּחִנָּתֵנוּ, וְתָבוֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ, וַאֲזַי הוּא יָכוֹל תֵּכֶף לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ: אַיִּךְ אֲבַקֵּשׁ שֶׁלֹּא יִתְעַלֵּם מִתְּחִנָּתִי, מֵאַחַר שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ בְּעַצְמִי שֶׁגָּרַמְתִּי בַּעֲוֹנוֹתַי הַעֲלָמָה וְהִסְתָּרָה כָּזֹאת, כִּי עַל־יְדֵי כָּל חֵטְא וְעָוֹן וָפֶשַׁע, מַעֲלִימִים וּמַסְתִּירִים כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּבְחִינַת (יְשַׁעְיָה נט, ב): "כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מַבְדִּילִים בֵּינֵכֶם לְבֵין אֱלֹקֵיכֶם"; עַל־כֵּן תֵּכֶף מְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ וּמִתְנַצֵּל לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְאוֹמַר: "**שֶׁאֵין אָנוּ עַזֵּי פָנִים וּקְשֵׁי עֹרֶף לוֹמַר לְפָנֶיךָ צַדִּיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ**"; **הֵינוּ שֶׁזֶּה עִקַּר הַזְּכוּת שֶׁלִּי, מַה שֶּׁעֲדַיִן אֲנִי יוֹדֵעַ וּמַאֲמִין שֶׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ, וַאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמְחַפֵּשׂ עֲדַיִן תְּשׁוּבָה וּמְחִילָה, כִּי הָיָה אֶפְשָׁר, חַס וְשָׁלוֹם, לִפֹּל כָּל־כָּךְ, עַד שֶׁיַּכְחִישׁ לְגַמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם** וְכוּ', **כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב** (יִרְמְיָה ב, לה): "הִנְנִי נִשְׁפָּט אוֹתָךְ עַל אָמְרֵךְ לֹא חָטָאתִי" וְגוֹ'; עַל־כֵּן אָנוּ מִתְנַצְּלִים, מֵאַחַר שֶׁאָנוּ מַאֲמִינִים בְּהֶאֱמֶת, וְאֵין אָנוּ עַזֵּי פָנִים וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁהַכּוֹפְרִים שֶׁעוֹשִׂים כָּל הָעֲבֵרוֹת, וְאוֹמְרִים שֶׁהֵם צַדִּיקִים וְלֹא חָטְאוּ כְּלָל, כִּי מַכְחִישִׁים בְּכָל מִצְוֹת הַתּוֹרָה, רַחֲמָנָא לִצְלָן. אֲבָל מֵאַחַר שֶׁאֵין אָנוּ עַזֵּי פָנִים לוֹמַר כָּךְ, חַס וְשָׁלוֹם, וְאָנוּ אוֹמְרִים בְּפֶה מָלֵא: "**חָטָאנוּ, עָוִינוּ, פָּשַׁעְנוּ**", עַל־כֵּן בְּוַדַּאי רָאוּי לְךָ שֶׁלֹּא תִּתְעַלֵּם מִתְּחִנָּתֵנוּ. כִּי עִקַּר הַהַעֲלָמָה הוּא

סָרַרְנוּ, עָוִינוּ, פָּשַׁעְנוּ, כָּזַבְנוּ, צָרַרְנוּ, צִעַרְנוּ, אָב <> **וָאֵם, קִשִּׁינוּ עֹרֶף, רָשַׁעְנוּ, שִׁחַתְנוּ, תִּעַבְנוּ, תָּעִינוּ וְתִעְתָּעְנוּ, וְסַרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים, וְלֹא שָׁוָה לָנוּ. וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל־הַבָּא עָלֵינוּ, כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ, וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ:**

עת רצון

מֵחֲמַת שֶׁעַל־יְדֵי הֶעָוֹן נַעֲשֶׂה מָסָךְ הַמַּבְדִּיל, וְיָכוֹל לְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ כְּפִירָה, חַס וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (ספר־המדות, אֱמוּנָה, סִימָן כב): הַפְּשִׁיעָה שֶׁל הָאָדָם מַכְנִיס כְּפִירָה לָאָדָם; כִּי עִקַּר שָׁרְשׁ הַיֵּצֶר־הָרָע הוּא בְּחִינַת אֵל אַחֵר, כְּפִירוּת, שֶׁשָּׁרְשׁוֹ מֵהַעֲלָמָה, אֲבָל כֹּחַ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל גָּדוֹל מְאֹד, וּבִפְרָט גֹּדֶל הַכֹּחַ שֶׁל הַצַּדִּיקִים הָעוֹסְקִים בְּתִקּוּנָם, עַל־כֵּן אֲפִלּוּ אַחַר כָּל הַחֲטָאִים וְהָעֲוֹנוֹת הַגְּמוּרִים, חַס וְשָׁלוֹם, עֲדַיִן הַנְּשָׁמָה מְזֻקֶּרֶת עִצְמָהּ בְּהָאֱמֶת, וּמְרֻגֶּשֶׁת כְּאֵבָה הָעָצוּם שֶׁל עֲוֹנוֹתֶיהָ, עַד שֶׁמְּבַקֶּשׁ עֲדַיִן תְּשׁוּבָה וּמְחִילָה. וְכָל זְמַן שֶׁמְּבַקֶּשׁ, עֲדַיִן יֶשׁ לוֹ תִּקְוָה, וְזֶהוּ שֶׁמְּבַקְּשִׁים מֵאַחַר "שֶׁאֵין אָנוּ עַזֵּי פָנִים" וְכוּ', עַל־כֵּן תֵּכֶף נִתְבַּטֶּלֶת הַהַעֲלָמָה וְהַהֶסְתָּרָה, שֶׁהֵם יוֹנְקִים מִשָּׁם וְכוּ', עַל־כֵּן בְּוַדַּאי רָאוּי לְךָ שֶׁלֹּא תִּתְעַלֵּם מִתְּחִנָּתֵנוּ וְכוּ' (לקוטי־הלכות, ארח־חיים, נְפִילַת אַפַּיִם, הֲלָכָה ו, אוֹתִיּוֹת: ה, ו), וּבִשְׁבִיל זֶה תֵּכֶף־וּמִיָּד אַחַר הַוִּדּוּי מַזְכִּירִים אֶת הי"ג מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים, שֶׁנִּמְשָׁכִים מִי"ג תִּקּוּנֵי דִיקְנָא, שֶׁמַּזְכִּירִין אַחַר הַוִּדּוּי דַּיְקָא, כִּי הי"ג תִּקּוּנֵי דִיקְנָא נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת עַתִּיק, שֶׁהוּא בְּחִינַת מַאֲמָר סָתוּם, כַּמּוּבָן בַּכַּוָּנוֹת. וְעַל־כֵּן אַחַר הַוִּדּוּי מַזְכִּירִין י"ג מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים. כִּי עִקַּר תִּקּוּן הַחֲטָאִים שֶׁהִתְוַדּוּ עֲלֵיהֶם, הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת בְּרֵאשִׁית מַאֲמָר סָתוּם, הַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב, סימן יב), שֶׁהוּא סוֹד הַכֶּתֶר, בְּחִינַת עַתִּיק, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכִין הי"ג מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים וְכוּ'.

וְלָכֵן, אֲהוּבִי, בְּנִי! בְּעֵת שֶׁאַתָּה מִתְוַדֶּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, תִּשְׁתַּדֵּל שֶׁיִּהְיֶה בְּלֵב אֱמֶת, וְתוֹרִיד דְּמָעוֹת בְּעֵת הַוִּדּוּי, כִּי אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַתּוֹעֶלֶת שֶׁל הַוִּדּוּי דְּבָרִים שֶׁאַתָּה מִתְוַדֶּה עַכְשָׁו, כִּי הַוִּדּוּי דְּבָרִים שֶׁאוֹמְרִים קֹדֶם נְפִילַת אַפַּיִם, הוּא סוֹד הַבִּטּוּל לְאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, כִּי אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ אֶל בִּטּוּל אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, כִּי אִם עַל־יְדֵי וִדּוּי דְּבָרִים (לקוטי־הלכות, כִּלְאֵי הַכֶּרֶם, הֲלָכָה ב, אוֹת ט), שֶׁזֶּה סוֹד יְרִידָה לְצֹרֶךְ עֲלִיָּה. וְאִם תִּתְוַדֶּה בְּלֵב אֱמֶת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן שֶׁתּוֹרִיד דְּמָעוֹת עַל חֲטָאֶיךָ הַמְּרֻבִּים, יִמְחֹל לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ. כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (תורת־כהנים, בְּחֻקֹּתַי) עַל הַפָּסוּק (ויקרא כו, מ): "וְהִתְוַדּוּ אֶת עֲוֹנָם וְאֶת

בימי שני וחמישי נוהגים להוסיף "מה נאמר". ויש האומרים אותו אחרי "או"א אל תעש עמנו כלה".

מַה־ נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מָרוֹם, וּמַה נְּסַפֵּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים, הֲלֹא הַנִּסְתָּרוֹת וְהַנִּגְלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ, אַתָּה יוֹדֵעַ רָזֵי עוֹלָם, וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי כָל־חָי, אַתָּה חוֹפֵשׂ כָּל־חַדְרֵי בָטֶן, רֹאֶה כְלָיוֹת וָלֵב. אֵין דָּבָר נָעְלָם ‹› מִמֶּךָּ, וְאֵין ‹› נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּמַחֵל ‹› לָנוּ אֶת־כָּל־חַטֹּאתֵינוּ, וּתְכַפֵּר לָנוּ אֶת־ כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ, וְתִמְחַל וְתִסְלַח לְכָל־פְּשָׁעֵינוּ, וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ: סְלַח לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ, מְחֹל ‹› לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשָׁעְנוּ: כִּי אַתָּה אֲדֹנָי, טוֹב ‹› וְסַלָּח, וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קֹרְאֶיךָ: לְמַעַן־שִׁמְךָ יְהוָה יהוה, וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנִי כִּי רַב־הוּא: לְמַעַן־שִׁמְךָ יְהוָה יהוה, תְּחַיֵּנִי, בְּצִדְקָתְךָ תּוֹצִיא מִצָּרָה נַפְשִׁי: יְהוָה יהוה צְבָאוֹת עִמָּנוּ, מִשְׂגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְהוָה יהוה צְבָאוֹת, אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְהוָה יהוה הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ: הַשִּׁיבֵנוּ יְהוָה יהוה אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה, חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם:

אֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם אַתָּה וּבַעַל הָרַחֲמִים. גְּדֻלַּת רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ וּתְזַכֵּר הַיּוֹם לְזֶרַע יְדִידֶיךָ, כְּמוֹ שֶׁ**הוֹדַעְתָּ לְעָנָו מִקֶּדֶם, וְכֵן כָּתוּב ‹› בְּתוֹרָתֶךָ: וַיֵּרֶד יְהוָה יהוה בֶּעָנָן, וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם, וַיִּקְרָא בְשֵׁם, יְהוָה יהוה: וְשָׁם נֶאֱמַר:**

עת רצון

עוֹן אֲבָתָם"; לְצַד הַתְּשׁוּבָה הֵם הַדְּבָרִים, שֶׁמֵּיָּד שֶׁהֵם מִתְוַדִּים עַל עֲוֹנוֹתֵיהֶם, מִיָּד אֲנִי חוֹזֵר וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְהִתְוַדּוּ אֶת עֲוֹנָם וְאֶת עֲוֹן אֲבֹתָם בְּמַעֲלָם אֲשֶׁר מָעֲלוּ בִי". וְאָמְרוּ בַּזֹּהַר (בא מא.): 'מָאן דְּאִשְׁתְּעֵי וּמְפָרֵט חֲטָאוֹי עַל כָּל מַה דְּעָבַד, אִי תֵּימָא לְמֵאי אִצְטְרִיךְ? אֶלָּא מִקַּטְרְגָא קַאֵים תְּדִיר קַמֵּי קֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא, בְּגִין לְאִשְׁתְּעֵי וּלְמִתְבַּע חוֹבֵי בְּנֵי נָשָׁא וּלְמִתְבַּע עֲלֵיהוֹן דִּינָא, כְּיָון דְּאַקְדִּים בַּר־נָשׁ וּמַפְרִיט חֲטָאוֹי כָּל חַד וְחַד לָא אַשְׁאִיר פִּטְרָא דְּפוּמָא לְהַהוּא מְקַטְרְגָא, וְלָא יָכִיל לְמִתְבַּע עֲלֵיהּ דִּינָא, דְּהָא תַּדִּיר תָּבַע דִּינָא בְּקַדְמֵיתָא וּלְבָתַר מִשְׁתְּעֵי וּמְקַטְרֵג פְּלוֹנִי עֲבַד כָּךְ, וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ לֵהּ לְבַר־נָשׁ לְאַקְדָּמָא, וּלְפָרֵט חֲטָאוֹי, כְּיָון דְּמִקַּטְרְגָא חֲמֵי דָּא לֵית לֵהּ פִּטְרָא דְּפוּמָא עֲלֵיהּ, וּכְדֵין אִתְפָּרַשׁ מִנֵּיהּ מִכָּל וְכָל', עַיֵּן שָׁם. וְלָכֵן הוּא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד לְהִתְוַדּוֹת לְפָנָיו שֶׁנּוֹפֵל עַל פָּנָיו.

יזהר מאד להפסיק בין תיבות ה' ה' (בא"ח בי תשא י"א). וישחה מעט כשאומר ויעבור, ויזקוף כשאומר ה'. יחיד המתפלל, יקרא י"ג מידות בטעמי המקרא, כקורא בתורה.

וַיַּעֲבֹר יְהוָה יאהדונהי עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא: יְהוָה יאהדונהי יְהוָה יאהדונהי א אֵל ב רַחוּם ג וְחַנּוּן, ד אֶרֶךְ ה אַפַּיִם ו וְרַב־חֶסֶד ז וֶאֱמֶת: ח נֹצֵר חֶסֶד ט לָאֲלָפִים, י נֹשֵׂא עָוֹן יא וָפֶשַׁע יב וְחַטָּאָה, יג וְנַקֵּה:

עת רצון

ג.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! בְּעֵת שֶׁתֹּאמַר הי"ג מִדּוֹת הָרַחֲמִים, תִּזְדַּעְזֵעַ מֵרֹב פַּחַד, וְתֹאמְרֶם מִלָּה בְּמִלָּה, כִּי בְּעֵת שֶׁאַתָּה אוֹמֵר, מִתְגַּלּוֹת הַמִּדּוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת עָלֶיךָ. לָכֵן צְרִיכִים לְדַקְדֵּק מְאֹד מְאֹד בְּכָל תֵּבָה וְתֵבָה. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (רֹאשׁ הַשָּׁנָה יז:): 'בְּרִית כְּרוּתָה לִי"ג מִדּוֹת, שֶׁאֵינָן חוֹזְרוֹת רֵיקָם, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת לד, י): "הִנֵּה אָנֹכִי כּוֹרֵת בְּרִית"' וְגוֹ'. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, שְׁמוֹת, פָּרָשָׁה ב, סִימָן א) עַל הַפָּסוּק (תְּהִלִּים קג, ז): "יוֹדִיעַ דְּרָכָיו לְמֹשֶׁה, לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲלִילוֹתָיו" - 'בָּשָׂר וָדָם מִדּוֹתָיו וַעֲלִילוֹתָיו מְעֻוָּתוֹת הֵן, שֶׁנֶּאֱמַר (דִּבְרִים כב, יז): "וְשָׂם לָהּ עֲלִילוֹת דְּבָרִים"; אֲבָל מִדּוֹתָיו וַעֲלִילוֹתָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא - רַחֲמָנִיּוֹת הֵן, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים קג, ח): "רַחוּם וְחַנּוּן הַוְיָ"ה"; וְאוֹתָן מִדּוֹת הוֹדִיעַ לְמֹשֶׁה, בְּשָׁעָה שֶׁאָמַר לוֹ (שְׁמוֹת לג, יג): "הוֹדִעֵנִי נָא אֶת דְּרָכֶךָ"; אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא (שָׁם לג, יט): "וְחַנֹּתִי אֶת אֲשֶׁר אָחֹן" - הֲוֵי "רַחוּם וְחַנּוּן הַוְיָ"ה"'. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנְא־דְבֵי־אֵלִיָּהוּ זוּטָא, פֶּרֶק ו): 'אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: מֹשֶׁה, אִי אַתָּה יָכוֹל לַעֲמֹד עַל מִדּוֹתַי, אֶלָּא הֲרֵי אֲנִי מוֹדִיעֲךָ מִקְצָת מִדּוֹתַי, כְּשֶׁאֲנִי רוֹאֶה אֶת בְּנֵי־אָדָם, שֶׁאֵין לָהֶן תּוֹחֶלֶת - לֹא בְּמַעֲשֵׂיהֶן וְלֹא בְּמַעֲשֵׂה אֲבוֹתֵיהֶן, אֶלָּא בִּשְׁבִיל שֶׁהֵן עוֹמְדִין וּמְבָרְכִין וּמִתְחַנְּנִין וּמַרְבִּים תְּפִלָּה לְפָנַי, אֲנִי נִזְקָק לָהֶן, וְכוֹפֵל לָהֶן מְזוֹנוֹתֵיהֶן, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים קב, יח): "פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעַרְעָר" וְגוֹ'. וְאוֹמֵר (שְׁמוֹת לג, יט): "וַיֹּאמֶר אֲנִי אַעֲבִיר כָּל טוּבִי עַל פָּנֶיךָ"; אֵלּוּ שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה מִדּוֹת: ה' ה' אֵל רַחוּם וְחַנּוּן, אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת, נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים, נוֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה (שָׁם לד, ו־ז); וְאֵלּוּ נֶאֱמַר 'טוּבִי' וְלֹא נֶאֱמַר 'כָּל טוּבִי, הֱיֵיתִי אוֹמֵר, אֵין כָּאן יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ, וּכְשֶׁהוּא אוֹמֵר 'כָּל טוּבִי, יֵשׁ כָּאן יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ, "וְקָרָאתִי בְשֵׁם ה' לְפָנֶיךָ" וְגוֹ' (שָׁם לג, יט), וְאוֹמֵר (שָׁם לד, ה): "וַיֵּרֶד ה' בֶּעָנָן" וְגוֹ, וְאוֹמֵר (שָׁם לד, ו): "וַיַּעֲבֹר ה' עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא" וְגוֹ, כֵּיוָן שֶׁרָאָה מֹשֶׁה, שֶׁמִּדָּה שֶׁל חֶסֶד הִיא וּמִדָּה שֶׁל רַחֲמִים הִיא, נִתְעַטֵּף וְעָמַד בִּתְפִלָּה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר

רַחוּם וְחַנּוּן, חָטָאנוּ לְפָנֶיךָ, רַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ:

ישב באמירת "לדוד אליך" אחרי שיסיים "רחום וחנון" (בא"ח כי תשא י"ג).

לְדָוִד, אֵלֶיךָ יְהוָה נַפְשִׁי אֶשָּׂא: אֱלֹהַי בְּךָ בָטַחְתִּי, אַל־אֵבוֹשָׁה, אַל־יַעַלְצוּ אוֹיְבַי לִי:

עת רצון

(שָׁם, פָּסוּק ח): "וַיֹּאמֶר אִם נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ"'.

וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר לְדַעַת הַ'בַּעַל הַלָּכוֹת גְּדוֹלוֹת', אֲמִירַת י"ג מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים הִיא מִדְּאוֹרַיְתָא. וְלָכֵן צְרִיכִים לְדַקְדֵּק בְּכָל תֵּבָה. וּמוּבָא בַּזֹּהַר (נְשֹׂא, קלא:): 'וְאִנּוּן תְּלֵיסַר תִּקּוּנִין דִּיקְנָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא טְמִירָא דְּטָמִירִין תַּקִּיפִין לְתַתָּרָא וּלְאַכְפְיָא כָּל גִּוָּרֵי דִּינִין', עַיֵּן שָׁם; וְלָכֵן תְּכוּן מְאֹד בְּעֵת אֲמִירָךְ הי"ג מִדּוֹת הָרַחֲמִים, כִּי נַעֲשִׂים עַכְשָׁו יְחוּדִים עִלָּאִין בְּכָל הָעוֹלָמוֹת.

ד.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר לְפִי דִּבְרֵי הַזֹּהַר (בְּמִדְבַּר קכ:), צָרִיךְ לוֹמַר כָּאן מִזְמוֹר (תְּהִלִּים כה): "לְדָוִד אֵלֶיךָ יְהוָ"ה נַפְשִׁי אֶשָּׂא"; וְלֹא תְּחִנָּה אַחֶרֶת, וְלִפֹּל עַל פָּנָיו בְּאָמְרוֹ פָּסוּק רִאשׁוֹן, וּלְכַוֵּן בְּעֵת אֲמִירָתוֹ פָּסוּק זֶה, שֶׁמּוֹסֵר נַפְשׁוֹ לְמִיתָה אֲלֵיהֶן יִתְבָּרַךְ. וְכָל־כָּךְ יַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּמַחֲשָׁבָה זוֹ, שֶׁהוּא מוּכָן וּמְזֻמָּן לְמָסֹר אֶת נַפְשׁוֹ בְּרֶגַע זֶה אֲלֵיהֶן יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיַּרְגִּישׁ טַעַם הַמִּיתָה, כִּי יְכוֹלִים לְמָסֹר אֶת נַפְשׁוֹ בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם, וּלְהַרְגִּישׁ טַעַם הַמִּיתָה מַמָּשׁ, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן קצג). וְאָז אִם יִהְיֶה לְךָ לֵב אֱמֶת, לֵב טָהוֹר, בְּאָמְרְךָ פָּסוּק זֶה: "לְדָוִד אֵלֶיךָ יְהוָ"ה נַפְשִׁי אֶשָּׂא", שֶׁאַתָּה מוֹסֵר נַפְשְׁךָ אֲלֵיהֶן יִתְבָּרַךְ, לֹא תָּזוּז מִשָּׁם עַד שֶׁיִּמְחֲלוּ לְךָ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ, בְּלִי שׁוּם סָפֵק. אֲבָל בִּלְבַד שֶׁיִּהְיֶה בְּלֵב אֱמֶת, בְּלֵב טָהוֹר, כִּי לְמַעְלָה אֵין סוֹבְלִים שׁוּם שֶׁקֶר. וּבִפְרָט כְּשֶׁאֵינוֹ אוֹחֵז בָּזֶה, אֵז סַכָּנָה גְּדוֹלָה לִפֹּל עַל פָּנָיו. וְלָכֵן הֵקֵלּוּ מְאֹד בָּזֶה, וְתִקְנוּ תְּחִנָּה אַחֶרֶת: "רַחוּם וְחַנּוּן חָטָאתִי לְפָנֶיךָ". אֲבָל אִם אַתָּה רוֹצֶה שֶׁיִּמְחֲלוּ לְךָ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ, שֶׁחָטָאתָ מֵעוֹדְךָ עַד רֶגַע זֶה, תֹּאמַר, אֲהוּבִי, בְּנִי, דַּיְקָא אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה. וְרַק בְּפָסוּק רִאשׁוֹן נוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם, וּמוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם אֲלֵיהֶן יִתְבָּרַךְ. וְאִם תּוּכַל לְכַוֵּן אֶת הָאַרְבָּעָה שֵׁמוֹת: מִמַּטָּה לְמַעְלָה כָּזֶה: יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, יו"ד ה"י וא"ו ה"י, יו"ד ה"י וי"ו ה"י. וְתַרְגִּישׁ אֵיךְ שֶׁנַּפְשְׁךָ עוֹלָה אָז לְמַעְלָה מִמַּלְכוּת דְּמַלְכוּת דַּעֲשִׂיָּה, שֶׁהִיא מִדּוֹר הַקְלִפּוֹת, שֶׁאַתָּה נִמְצָא שָׁם, עַד מַלְכוּת דְּמַלְכוּת דַּאֲצִילוּת, גִּלּוּי אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ

גַּם כָּל־קַוֶּיךָ לֹא יֵבֹשׁוּ, יֵבֹשׁוּ הַבּוֹגְדִים רֵיקָם: דְּרָכֶיךָ יְהוָה־ יאהדונהי הוֹדִיעֵנִי, אָרְחוֹתֶיךָ לַמְּדֵנִי: הַדְרִיכֵנִי בַאֲמִתֶּךָ וְלַמְּדֵנִי, כִּי־אַתָּה אֱלֹהֵי יִשְׁעִי, אוֹתְךָ קִוִּיתִי כָּל־הַיּוֹם: זְכֹר־רַחֲמֶיךָ יְהוָה־ יאהדונהי וַחֲסָדֶיךָ, כִּי

עת רצון

יִתְבָּרַךְ. אָז לֹא תָּזוּז מִשָּׁם, עַד שֶׁיִּמְחֹל לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְיָאִיר עָלֶיךָ אוֹר נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד. וּבְפָרָט מִי שֶׁחָטָא בְּפִגּוּם־הַבְּרִית - הוֹצָאַת־זֶרַע־לְבַטָּלָה, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וְנִדְבָּק בְּמִקְוֵה הַקְּלִפּוֹת, וּמְסָבָּב עִם מַשְׁחִיתִים שֶׁמְּצַעֲרִים אוֹתוֹ, אֵין עֵצָה אַחֶרֶת לְהִטָּהֵר מֵהֶם, אֶלָּא לִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ בְּאִמְרוֹ פָּסוּק זֶה: "לְדָוִד אֵלֶיךָ יְהוָ"ה נַפְשִׁי אֶשָּׂא", שֶׁאָז מַעֲלֶה מַיִן נְקֵבִין, כִּי אָז הוּא סוֹד בִּטּוּל אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, כְּלֵאי הַכֶּרֶם, הֲלָכָה ב, אוֹת ט); וְעוֹלֶה מַעֲלֶה מַעֲלֶה, וְאָז זוֹכֶה שֶׁיּוֹרֵד מַיִן דּוּכְרִין, שֶׁהוּא סוֹד הַמֹּחִין, שֶׁנִּשְׁפָּע עֲלֵיהֶם רֹב וְהֶאָרָה גְּדוֹלָה מִמָּשָׁ מִזִּיו הַשְּׁכִינָה מֵעֵין עוֹלָם־הַבָּא. וּשְׁכַר הָעוֹשֶׂה דָּבָר זֶה - אֵין לְמַעְלָה מִמֶּנּוּ.

וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי! מֵאֲחַר שֶׁכָּבָר עָבַר עָלֶיךָ מַה שֶׁעָבַר, שֶׁנַּפַלְתָּ וְנִשְׁלַכְתָּ בְּמִקּוֹמוֹת הַמְּטֻנָּפִים, וְנִכְשַׁלְתָּ בְּמַה שֶׁנִּכְשַׁלְתָּ, כְּדַאי לְךָ לוֹמַר מִזְמוֹר זֶה, וּלְכַוֵּן בּוֹ הֵיטֵב, וּבִפְרָטִיּוּת בְּאִמְרָךְ פָּסוּק רִאשׁוֹן: "לְדָוִד אֵלֶיךָ יְהוָ"ה נַפְשִׁי אֶשָּׂא", תִּכַּוֵּן בַּפְּשִׁיטוּת: 'נַפְשִׁי אֶשָּׂא אֵלֶיךָ בְּמַסִּירוּת נֶפֶשׁ גְּמוּרָה, קַח רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֶת נַפְשִׁי, וְהִנְנִי מוּכָן וּמְזֻמָּן לִמְסֹר אֶת נַפְשִׁי עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם'; אֲשֶׁר אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן פ): אֲפִלּוּ פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל מוּכָנִים לִמְסֹר אֶת נַפְשָׁם עַל קִדּוּשׁ־הַשֵּׁם, וְדֵיקָא עַל־יְדֵי־זֶה יִמְחֹל לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְחִילָה גְּמוּרָה. וְזֶה מַה שֶּׁעָשָׂה תָּמִיד דָּוִד הַמֶּלֶךְ, שֶׁמָּסַר אֶת נַפְשׁוֹ לְמִיתָה אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן "אֵלֶיךָ יְהוָ"ה נַפְשִׁי אֶשָּׂא", עוֹלֶה: דָּוִ"ד מָלֵ"ךְ יִשְׂרָאֵ"ל חַ"י וְקַ"ם, כִּי מִי שֶׁמּוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, הֲרֵי זֶה נִשְׁאָר שְׁמוֹ חַי וְקַיָּם לָנֶצַח, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים לב, מ): "כִּי אֶשָּׂא אֶל שָׁמַיִם יָדִי, וְאָמַרְתִּי חַי אָנֹכִי לְעוֹלָם"; כִּי אִם אָדָם מְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ וָעֶד, אֲשֶׁר אֵין לוֹ בָּזֶה הָעוֹלָם רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, אָז זוֹכֶה לְחַיִּים נִצְחִיִּים, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן כא): חַיִּים נִצְחִיִּים הֵם רַק לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, כִּי הוּא חַי לָנֶצַח, וּמִי שֶׁנִּכְלָל בְּשָׁרְשׁוֹ, דְּהַיְנוּ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא גַּם־כֵּן חַי לָנֶצַח, כִּי מֵאַחַר שֶׁהוּא נִכְלָל בְּאֶחָד, וְהוּא אֶחָד עִם הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, הוּא חַי חַיִּים נִצְחִיִּים כְּמוֹ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, וּבִלְבַד שֶׁיִּהְיֶה בְּלֵב אֱמֶת, לֵב טָהוֹר. וְכַמּוּבָא (זֹהַר בְּמִדְבַּר קכ): 'הַשְׁתָּא (אַחַר תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה) בָּעֵי לְאִתְכַּנָּשָׁא לְגַבֵּי

מֵעוֹלָם הֵמָּה: חַטָּאוֹת נְעוּרַי וּפְשָׁעַי אַל־תִּזְכֹּר, כְּחַסְדְּךָ זְכָר־לִי־אַתָּה, לְמַעַן טוּבְךָ יְהוָה׀ יאהדונהי:

עת רצון

הַהוּא אִילָנָא דְּמוֹתָא וּלְמִנְפַּל (צְרִיךְ לְקַבֵּץ נַפְשׁוֹ, רוּחוֹ וּנְשָׁמָתוֹ יַחַד, וּלְמַסְרָם עַל קִדּוּשׁ־הַשֵּׁם) וְלֵימָא לְגַבַּיהּ: "אֵלֶיךָ הָוָ"ה נַפְשִׁי אֶשָּׂא", בְּקַדְמֵיתָא (בְּעֶרֶב קֹדֶם שֶׁהָלַכְתִּי לִישׁן) יְהִיבְנָא לָךְ בְּפִקָּדוֹנָא (מַסְרְתִּי נַפְשִׁי בְּפִקָּדוֹן אֵלֶיךָ, בְּאָמְרִי: "בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי"), הַשְׁתָּא (לְאַחַר הַתְּפִלָּה), דְּקַשִׁירְנָא יְחוּדָא וַעֲבִידְנָא עוֹבָדָא וּמְלוֹלָא כִּדְקָא יָאוּת (קִשַּׁרְתִּי אֶת עַצְמִי בְּקִיּוּם מִצְוֹת צִיצִית וּתְפִלִּין וּתְפִלָּה), וְאוֹדִינָא עַל חֲטָאַי (וְהִתְוַדֵּיתִי עַל כָּל הַחֲטָאִים שֶׁלִּי), הָא נַפְשִׁי מְסִירְנָא לְךָ וַדַּאי (עַכְשָׁו אֲנִי מוֹסֵר אֶת נַפְשִׁי לְגַמְרֵי אֵלֶיךָ), וְיֶחֱזֵי בַּר־נָשׁ גַּרְמֵיהּ כְּאִלּוּ פָּטִיר מִן עָלְמָא דְּנַפְשֵׁיהּ, מְסִיר לְהַאי אֲתַר דְּמוֹתָא (וְלֵכֵן צָרִיךְ אָדָם לִמְסֹר נַפְשׁוֹ לְגַמְרֵי אֶל הַמִּיתָה), בְּגִין כָּךְ לָא אִית בֵּיהּ וָא"ו (בְּשִׁבְיל זֶה אֵין בְּכָל הַמִּזְמוֹר הַזֶּה, שֶׁנֶּאֱמַר עַל־פִּי הָא' ב, אוֹת וָא"ו), דָּוָא"ו אִילָנָא דְּחַיֵּי הוּא, וְהַאי אִילָנָא דְּמוֹתָא הוּא (כִּי אוֹת וָא"ו סוֹבֶבֶת עַל אוֹת הַחַיִּים, וּפֹה מְדַבֵּר בְּמִיתָה עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם), וְהָא קָמַשְׁמַע לָן דְּרָזָא דְּמִלָּה דְּאִית חוֹבִין דְּלָא מִתְכַּפְּרָן עַד דְּאִתְפַּטָּר בַּר־נָשׁ מֵעָלְמָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (יְשַׁעְיָה כב, יד): "אִם יְכֻפַּר הֶעָוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד תְּמֻתוּן". וְהַאי יָהִיב גַּרְמֵיהּ וַדַּאי לְמוֹתָא וּמְסִיר נַפְשֵׁיהּ לְהַאי אֲתַר. לָאו בְּפִקָּדוֹנָא כְּמָה בְּלֵילְיָא אֶלָּא כְּמָאן דְּאִתְפַּטַּר מִן עָלְמָא וַדַּאי (כִּי יֵשׁ עֲוֹנוֹת שֶׁלֹּא מִתְכַּפְּרִים לָאָדָם, אֶלָּא עַל־יְדֵי מִיתָה, וְכִשְׁאָדָם מוֹסֵר נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמְכַוֵּן בִּתְמִימוּת וּבְפָשִׁיטוּת, שֶׁהוּא מוּכָן וּמְזֻמָּן לִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ כַּעַת, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְכַּפֵּר עֲוֹנוֹ, כִּי נֶחְשָׁב כְּאִלּוּ מֵת עַכְשָׁו, אֲבָל זֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּלֵב אֱמֶת וּבְלֵב טָהוֹר, וְלֹא לְהִטָּעוֹת אֶת עַצְמוֹ). וְתִקּוּנָא דָּא בְּעֵי בְּכַוָּנָא דִּלְבָּא, וּכְדֵין קָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא מְרַחֵם עֲלוֹי וּמְכַפֵּר לֵהּ לְחוֹבַיהּ, וְזָכָאָה הוּא בַּר־נָשׁ דְּיָדַע לְמִפְתֵּי לֵהּ וּלְמִפְלַח לְמָארֵיהּ בְּרַעוּתָא וּבְכַוָּנָא דִּלְבָּא. וַוי לֵהּ לְמַאן דְּאָתֵי לְמִפְתֵּי לְמָארֵיהּ בִּלְבָּא דְּחִיקָא, וְלָא בְּרַעוּתָא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תְּהִלִּים עח, לו-לז): "וַיְפַתּוּהוּ בְּפִיהֶם וּבִלְשׁוֹנָם יְכַזְּבוּ לוֹ, וְלִבָּם לֹא נָכוֹן עִמּוֹ", הוּא אוֹמֵר (שָׁם כה, א): "אֵלֶיךָ הָוָ"ה נַפְשִׁי אֶשָּׂא", וְלָאו כָּל מִלּוֹי אֶלָּא בְּלִבָּא רְחִיקָא הָא גָּרַם עֲלֵיהּ לְאִסְתַּלְקָא מֵעָלְמָא עַד לָא מְטוֹן יוֹמוֹי בִּזְמָנָא דְּהַאי אִילָנָא אִתְעַר בְּעָלְמָא לְמֶעְבַּד דִּינָא. וְעַל דָּא בָּעֵי בַּר־נָשׁ לְאַדְבְּקָא נַפְשֵׁיהּ וּרְעוּתֵיהּ בְּמָארֵיהּ וְלָא יֵיתֵי לְגַבֵּיהּ בְּרַעוּתָא כְּדִיבָא, בְּגִין דִּכְתִיב (שָׁם קא, ז): "דֹּבֵר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי"; מַאי לֹא יִכּוֹן? אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא דַּהֲוָא אַתְקִין גַּרְמֵיהּ לְהַאי וְלִבֵּיהּ רְחִיקָא מִקָּדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא קָלָא נָפִיק וְאָמַר (תְּהִלִּים קא, ז): "לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי" וְגוֹ' וְכוּ'. וְכַאֲה חֲלָקְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, עֲלֵיהוּ כְּתִיב (יְשַׁעְיָה סו, יח): "וּבָאוּ וְרָאוּ אֶת כְּבוֹדִי" וְגוֹ'. וּכְתִיב (תְּהִלִּים קמ, יד): "אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ" וְגוֹ'.

וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי, מַה לְפָנֶיךָ! בְּרָגָעִים אֵלּוּ אַתָּה יָכוֹל לִזְכּוֹת, שֶׁיִּמְחֲלוּ לְךָ עַל

טוֹב־וְיָשָׁר יְהוָה יאהדונהי, עַל־כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ:
יַדְרֵךְ עֲנָוִים בַּמִּשְׁפָּט, וִילַמֵּד עֲנָוִים דַּרְכּוֹ: כָּל־
אָרְחוֹת יְהוָה יאהדונהי חֶסֶד וֶאֱמֶת, לְנֹצְרֵי בְרִיתוֹ
וְעֵדֹתָיו: לְמַעַן־שִׁמְךָ יְהוָה יאהדונהי, וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנִי כִּי
רַב־הוּא: מִי־זֶה הָאִישׁ יְרֵא יְהוָה יאהדונהי, יוֹרֶנּוּ
בְּדֶרֶךְ יִבְחָר: נַפְשׁוֹ בְּטוֹב תָּלִין, וְזַרְעוֹ יִירַשׁ [מלעיל]
אֶרֶץ: סוֹד יְהוָה יאהדונהי לִירֵאָיו, וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם:
עֵינַי תָּמִיד אֶל־יְהוָה יאהדונהי, כִּי הוּא־יוֹצִיא מֵרֶשֶׁת
רַגְלָי: פְּנֵה־אֵלַי וְחָנֵּנִי, כִּי־יָחִיד וְעָנִי אָנִי: צָרוֹת לְבָבִי
הִרְחִיבוּ, מִמְּצוּקוֹתַי הוֹצִיאֵנִי: רְאֵה עָנְיִי וַעֲמָלִי, וְשָׂא
לְכָל־חַטֹּאותָי: רְאֵה־אוֹיְבַי כִּי־רָבּוּ, וְשִׂנְאַת חָמָס
שְׂנֵאוּנִי: שָׁמְרָה נַפְשִׁי וְהַצִּילֵנִי, אַל־אֵבוֹשׁ כִּי־חָסִיתִי
בָךְ: תֹּם־וְיָשֶׁר יִצְּרוּנִי, כִּי קִוִּיתִיךָ: פְּדֵה אֱלֹהִים <>
אֶת־יִשְׂרָאֵל, מִכֹּל צָרוֹתָיו: וְהוּא יִפְדֶּה אֶת־יִשְׂרָאֵל
מִכֹּל עֲוֹנֹתָיו:

יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל! שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ, וְהִנָּחֵם
עַל הָרָעָה לְעַמֶּךָ:

עת רצון

כָּל עֲוֹנוֹתָיךְ. וְעַל־כֵּן תִּזָּהֵר לוֹמַר אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה בְּכָל יוֹם, וּתְכַוֵּן בְּכָל פָּסוּק עַל עַצְמֵךְ, וְתִשְׁפֹּךְ שִׂיחַ וּתְפִלָּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ

בְּמִזְמוֹר זֶה, כִּי בְּכָל פָּסוּק וּפָסוּק תִּמְצָא אֶת נַפְשֵׁךְ, וְאַז לֹא תָּזוּז מִשָּׁם עַד שֶׁיִּמְחֹל לָךְ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיךְ.

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! אָבִינוּ אָתָּה. אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! אֵין לָנוּ
מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה. אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! רַחֵם עָלֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ, כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים. עֲשֵׂה
עִמָּנוּ וּצְדָקָה וָחֶסֶד, לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל, וְהוֹשִׁיעֵנוּ: וַאֲנַחְנוּ
לֹא נֵדַע מַה־נַּעֲשֶׂה, כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ: זְכֹר ‹› רַחֲמֶיךָ
יְהוָה יאהדונהי וַחֲסָדֶיךָ, כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: יְהִי חַסְדְּךָ
יְהוָה יאהדונהי עָלֵינוּ, כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ: אַל תִּזְכָּר־לָנוּ
עֲוֹנוֹת רִאשׁוֹנִים, מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ, כִּי דַלּוֹנוּ
מְאֹד: עָזְרֵנוּ בְּשֵׁם יְהוָה יאהדונהי, עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:
חָנֵּנוּ יְהוָה יאהדונהי חָנֵּנוּ, כִּי רַב שָׂבַעְנוּ בוּז: בְּרֹגֶז,
רַחֵם תִּזְכֹּר. בְּרֹגֶז, אַהֲבָה תִּזְכֹּר. בְּרֹגֶז, עֲקֵדָה תִּזְכֹּר.
בְּרֹגֶז, תְּמִימוּת ‹› תִּזְכֹּר: יְהוָה יאהדונהי הוֹשִׁיעָה,
הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: כִּי הוּא יָדַע יִצְרֵנוּ, זָכוּר
כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ: עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד
שְׁמֶךָ, וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:

ואומר החזן חצי קדיש לקמן

בימי שני וחמישי מוסיפים תחנונים אלו, לפני אמירת הקדיש. וצריך לאומרם בעמידה (שו"ע או"ח קלד, א), בכוונה ובמתון, ולא במרוצה.

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים וּמִתְנַהֵג בַּחֲסִידוּת, מוֹחֵל עֲוֹנוֹת עַמּוֹ,
מַעֲבִיר ‹› רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן. מַרְבֶּה מְחִילָה לַחַטָּאִים, וְסֹלִיחָה לַפּוֹשְׁעִים.
עֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם כָּל־בָּשָׂר וְרוּחַ, לֹא כְרָעָתָם לָהֶם גּוֹמֵל. אֵל! הוֹרַתָנוּ לוֹמַר
מִדּוֹת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, זְכֹר לָנוּ הַיּוֹם בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, כְּמוֹ שֶׁהוֹדַעְתָּ לֶעָנָו
מִקֶּדֶם, וְכֵן כָּתוּב ‹› בְּתוֹרָתֶךָ: וַיֵּרֶד יְהוָה יאהדונהי בֶּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם,

וַיִּקְרָא בְשֵׁם, יְהוָה-יהוה-יהוה: וְשָׁם נֶאֱמַר:

וַיַּעֲבֹר יְהוָה-יהוה-יהוה עַל-פָּנָיו וַיִּקְרָא: יְהוָה יהוה-יהוה-יהוה יְהוָה-יהוה-יהוה א אֵל
ב רַחוּם ג וְחַנּוּן, ד אֶרֶךְ ה אַפַּיִם ו וְרַב-חֶסֶד ז וֶאֱמֶת: ח נֹצֵר חֶסֶד
ט לָאֲלָפִים, י נֹשֵׂא עָוֹן יא וָפֶשַׁע יב וְחַטָּאָה, יג וְנַקֵּה:

אַנְשֵׁי אֱמוּנָה אָבָדוּ, בָּאִים בְּכֹחַ מַעֲשֵׂיהֶם. גִּבּוֹרִים לַעֲמֹד בַּפָּרֶץ, הוֹזִים
<> אֶת-הַגְּוֵרוֹת. הָיוּ לָנוּ לְחוֹמָה, וּלְמַחֲסֶה בְּיוֹם זָעַם. זוֹעֲכִים אַף
בְּלַחֲשָׁם, חֲמָה עָצְרוּ בְּשִׂוְעָם. טֶרֶם קְרָאוּךָ עֲנִיתָם, יוֹדְעִים לַעֲתֹר וּלְרַצּוֹת.
בָּאָב רִחַמְתָּ לְמַעָנָם, לֹא הֵשִׁיבוֹתָ פְּנֵיהֶם רֵיקָם. מֵרֹב עֲוֹנֵינוּ אֲבַרְנוּם,
נֶאֶסְפוּ מֵנּוּ בַּחֲטָאֵינוּ. סָעוּ הֵמָּה לִמְנוּחוֹת, עָזְבוּ אוֹתָנוּ לַאֲנָחוֹת. פַּסּוּ גוֹדְרֵי
גָדֵר, צָמְתוּ מְשִׁיבֵי חֵמָה. קָמִים בַּפָּרֶץ אַיִן, רָאוּיִם לְרַצּוֹתְךָ אָפְסוּ. שׁוֹטַטְנוּ
בְּאַרְבַּע פִּנּוֹת, תְּרוּפָה לֹא מָצָאנוּ. שַׁבְנוּ אֵלֶיךָ בְּכֹשֶׁת פָּנֵינוּ, לְשַׂחֲרֶךָ אֵל
בְּעֵת צָרוֹתֵינוּ.

עת רצון

ה.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר בִּימֵי שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי, אָז הוּא עֵת רָצוֹן גָּדוֹל בַּשָּׁמַיִם. וְלָכֵן מַרְבִּים אָז בִּתְפִלּוֹת וּבְתַחֲנוּנִים. וְכָתַב הָאַבּוּדְרָהָם בְּשֵׁם הַמִּדְרָשׁ, עַל פָּסוּק (יְשַׁעְיָה נה, ו): "דִּרְשׁוּ הַוָי"ה בְּהִמָּצְאוֹ" - ב' ה' מִצְאוּ, הֵינוּ בְּיָמִים ב' וְה' יְכוֹלִים לִמְצֹא בְּיוֹתֵר אֶת הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא. כִּי אָז הֵם יָמִים מְסֻגָּלִים מְאֹד, וּבִשְׁבִיל זֶה מַרְבִּים בִּתְחִנּוֹת וּבַקָּשׁוֹת עַל גָּלוּת הַשְּׁכִינָה, צָרוֹת יִשְׂרָאֵל, חָרְבַּן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְחִלּוּל שְׁמוֹ הַגָּדוֹל יִתְבָּרַךְ הַמִּתְחַלֵּל בֵּין הָעַמִּים. וְלָכֵן תִּזְהַר מְאֹד, אֲהוּבִי, בְּנִי! לוֹמַר אֶת תְּחִנַּת "וְהוּא רַחוּם" בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה, וְאִם תִּזְכֶּה לִשְׁפֹּךְ דְּמָעוֹת כַּמַּיִם בְּאָמְרְךָ אֶת הַתְּפִלּוֹת וְהַתְּחִנּוֹת הָאֵלּוּ, אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַזְּכוּת שֶׁיֵּשׁ לְךָ בַּשָּׁמַיִם, כִּי לְמַעְלָה מִתְפָּאֲרִים עִם בֶּן-אָדָם שֶׁמִּתְאוֹנֵן עַל צָרוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעַל גָּלוּת הַשְּׁכִינָה וְחָרְבַּן-בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, וְעַל חִלּוּל שְׁמוֹ הַגָּדוֹל הַמִּתְחַלֵּל בֵּין הַגּוֹיִם. וְלָכֵן תֹּאמַר בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה פְּרוּשׁ הַמִּלּוֹת וּבְכוֹל גָּדוֹל, וְתִשְׁפֹּךְ נַפְשְׁךָ אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר בִּזְכוּת זֶה יִמְחַל לְךָ הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא עַל כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ. כִּי מִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל תָּמִיד עַל צָרוֹת יִשְׂרָאֵל וְעַל גָּלוּת הַשְּׁכִינָה הַמְחֻלָּל בֵּין הַגּוֹיִם וְעַל חָרְבַּן-בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, הוּא מְאֹד חָשׁוּב בַּשָּׁמַיִם, אַשְׁרֵי לוֹ!

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים וּמִתְנַהֵג בַּחֲסִידוּת, מוֹחֵל עֲוֹנוֹת עַמּוֹ,
מַעֲבִיר ‹› רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן. מַרְבֶּה מְחִילָה לַחַטָּאִים, וּסְלִיחָה לַפּוֹשְׁעִים.
עֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם כָּל־בָּשָׂר וְרוּחַ, לֹא כְרָעָתָם לָהֶם גּוֹמֵל. אֵל! הוֹרֵתָנוּ לוֹמַר
מִדּוֹת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, זְכֹר לָנוּ הַיּוֹם בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, כְּמוֹ שֶׁהוֹדַעְתָּ לֶעָנָו
מִקֶּדֶם, וְכֵן כָּתוּב ‹› בְּתוֹרָתֶךָ: וַיֵּרֶד יְהוָה יהוה בֶּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם,
וַיִּקְרָא בְשֵׁם, יְהוָה יהוה: וְשָׁם נֶאֱמַר:

וַיַּעֲבֹר יְהוָה יהוה| עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא: יְהוָה יהוה| יְהוָה יהוה א אֵל
ב רַחוּם ג וְחַנּוּן, ד אֶרֶךְ ה אַפַּיִם ו וְרַב־חֶסֶד ז וֶאֱמֶת: ח נֹצֵר חֶסֶד
ט לָאֲלָפִים, י נֹשֵׂא עָוֹן יא וָפֶשַׁע יב וְחַטָּאָה, יג וְנַקֵּה:

תָּמַהְנוּ מֵרָעוֹת, תָּשַׁשׁ כֹּחֵנוּ מִצָּרוֹת. שַׁחְנוּ עַד לִמְאֹד, שָׁפַלְנוּ עַד עָפָר.
רַחוּם! כָּךְ הִיא מִדָּתֵנוּ: קָשֵׁי עֹרֶף וּמַמְרִים אֲנַחְנוּ. צָעֲקֵנוּ בְּפִינוּ
חָטָאנוּ, פְּתַלְתּוֹל וְעִקֵּשׁ לִבֵּנוּ. עֶלְיוֹן! רַחֲמֶיךָ מֵעוֹלָם, סְלִיחָה עִמְּךָ הִיא.
נִחַם עַל הָרָעָה, מַשֵּׁה כְלַפֵּי חֶסֶד. לֹא תִתְעַלַּם בְּעִתּוֹת כָּאֵל, כִּי בְצָרָה
גְּדוֹלָה אֲנָחְנוּ. יָוַדַע לְעֵינֵי הַכֹּל, טוּבְךָ וְחַסְדְּךָ עִמָּנוּ. חָתַם פִּי־שָׂטָן, וְאַל
יַשְׂטִין עָלֵינוּ, זָעַם בּוֹ וְיִדֹּם. יָעֲמֹד מֵלִיץ טוֹב לְצַדֵּקֵנוּ, הוּא נַגִּיד יָשְׁרֵנוּ.
דָּרְכֶיךָ רַחוּם וְחַנּוּן, גִּלִּיתָ לְנֶאֱמַן בָּיִת. בְּבַקְּשׁוֹ אָז מִלְּפָנֶיךָ, אֱמוּנָתֶךָ
הוֹדַעְתָּ לוֹ.

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים וּמִתְנַהֵג בַּחֲסִידוּת, מוֹחֵל עֲוֹנוֹת עַמּוֹ,
מַעֲבִיר ‹› רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן. מַרְבֶּה מְחִילָה לַחַטָּאִים, וּסְלִיחָה לַפּוֹשְׁעִים.
עֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם כָּל־בָּשָׂר וְרוּחַ, לֹא כְרָעָתָם לָהֶם גּוֹמֵל. אֵל! הוֹרֵתָנוּ לוֹמַר
מִדּוֹת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, זְכֹר לָנוּ הַיּוֹם בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, כְּמוֹ שֶׁהוֹדַעְתָּ לֶעָנָו
מִקֶּדֶם, וְכֵן כָּתוּב ‹› בְּתוֹרָתֶךָ: וַיֵּרֶד יְהוָה יהוה בֶּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם,
וַיִּקְרָא בְשֵׁם, יְהוָה יהוה: וְשָׁם נֶאֱמַר:

וַיַּעֲבֹר יְהוָה יהוה| עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא: יְהוָה יהוה| יְהוָה יהוה א אֵל
ב רַחוּם ג וְחַנּוּן, ד אֶרֶךְ ה אַפַּיִם ו וְרַב־חֶסֶד ז וֶאֱמֶת: ח נֹצֵר חֶסֶד
ט לָאֲלָפִים, י נֹשֵׂא עָוֹן יא וָפֶשַׁע יב וְחַטָּאָה, יג וְנַקֵּה:

על סדר א"ת ב"ש

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ: אַל תַּעַשׂ עִמָּנוּ כָּלָה, תֹּאחֵז יָדְךָ בַּמִּשְׁפָּט. בְּבֹא
תּוֹכָחָה נֶגֶדֶךָ, שְׁמֵנוּ מִסְפְּרְךָ אַל תֵּמַח. גְּשָׁתְךָ לַחֲקֹר מוֹסָר,
רַחֲמֶיךָ יְקַדְּמוּ רָגְזֶךָ. הַלּוֹת מַעֲשִׂים בְּשׁוּרֶךָ, קָרֵב צֶדֶק מֵאֱלֶיךָ. הוֹרֵנוּ!
בְּזַעֲקֵנוּ לָךְ, צַו יְשׁוּעָתֵנוּ בְּמַפְגִּיעַ. וָתָשִׁיב שְׁבוּת אָהֳלֵי תָם, פָּתָחְיוּ רְאֵה
כִּי שָׁמֵמוּ. זְכֹר נָאַמְתָּ, עֲדוּת לֹא תִשָּׁכַח מִפִּי זַרְעוֹ. חוֹתַם תְּעוּדָה תַּתִּיר,
סוֹדְךָ שִׂים בְּלִמּוּדֶיךָ. טַבּוּר אַגַּן הַסַּהַר, נָא אַל יֶחְסַר הַמָּזֶג. יָהּ! דַּע
אֶת־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָדָעוּךָ, מַגֵּר אֶת־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יָדָעוּךָ. כִּי תָשִׁיב
לְבִצָּרוֹן, לְכוּדִים אֲסִירֵי הַתִּקְוָה.

יש נוהגים לומר כאן "מה נאמר לפניך"

מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מָרוֹם, וּמַה נְּסַפֵּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים, הֲלֹא
הַנִּסְתָּרוֹת וְהַנִּגְלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ, אַתָּה יוֹדֵעַ רָזֵי עוֹלָם, וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי
כָל־חָי, אַתָּה חוֹפֵשׂ כָּל־חַדְרֵי בָטֶן, רֹאֶה כְלָיוֹת וָלֵב. אֵין דָּבָר נֶעְלָם ‹›
מִמֶּךָּ, וְאֵין ‹› נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה֔ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּמְחֹל ‹› ־ ‹
› לָנוּ אֶת־כָּל־חַטֹּאתֵינוּ, וְתִכַּפֵּר לָנוּ אֶת־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ, וְתִמְחֹל וְתִסְלַח
לְכָל־פְּשָׁעֵינוּ, וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ: סְלַח לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ,
מְחַל ‹› לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשָׁעְנוּ: כִּי אַתָּה אֲדֹנָי, טוֹב וְסַלָּח, וְרַב־חֶסֶד
לְכָל־קֹרְאֶיךָ: לְמַעַן־שִׁמְךָ יְהוָה֔ יאהדונהי, וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנִי כִּי רַב־הוּא:
לְמַעַן־שִׁמְךָ יְהוָה֔ יאהדונהי תְּחַיֵּנִי, בְּצִדְקָתְךָ תוֹצִיא מִצָּרָה נַפְשִׁי: יְהוָה֔ יאהדונהי
צְבָאוֹת עִמָּנוּ, מִשְׂגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְהוָה֔ יאהדונהי צְבָאוֹת,
אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְהוָה֔ יאהדונהי הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ:
חַשְּׁבֵנוּ יְהוָה֔ יאהדונהי אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה, חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם:]

וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית, וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ, וְלֹא־יָעִיר
כָּל־חֲמָתוֹ: אַתָּה יְהוָה֔ יאהדונהי לֹא־תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי, חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ
תָּמִיד יִצְּרוּנִי: הוֹשִׁיעֵנוּ יְהוָה֔ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן־הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם
קָדְשֶׁךָ, לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: אִם־עֲוֹנוֹת ‹› תִּשְׁמָר־יָהּ, אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד:

כִּי־עִמְּךָ הַסְּלִיחָה, לְמַעַן תִּוָּרֵא: לֹא כַחֲטָאֵינוּ עָשָׂה לָנוּ, וְלֹא כַּעֲוֹנוֹתֵינוּ גָּמַל עָלֵינוּ: אִם־עֲוֹנֵינוּ עָנוּ בָנוּ, יְהוָה־עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ: זְכֹר ◦ רַחֲמֶיךָ יְהוָה־ וַחֲסָדֶיךָ, כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: צַנֵּךְ יְהוָה־ בְּיוֹם צָרָה, יְשַׂגֶּבְךָ שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: יְהוָה־ הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים, עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה כְּרֹב רַחֲמֶיךָ, וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:

וְעַתָּה| אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ, אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ אֶת־עַמְּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה, וַתַּעַשׂ־לְךָ שֵׁם כַּיּוֹם הַזֶּה, חָטָאנוּ רָשָׁעְנוּ: אֲדֹנָי כְּכָל־צִדְקֹתֶיךָ יָשָׁב־נָא אַפְּךָ וַחֲמָתְךָ מֵעִירֶךָ יְרוּשָׁלַיִם הַר־קָדְשֶׁךָ, כִּי בַחֲטָאֵינוּ וּבַעֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵינוּ, יְרוּשָׁלַיִם וְעַמְּךָ לְחֶרְפָּה לְכָל־סְבִיבוֹתֵינוּ: וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל־תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל־תַּחֲנוּנָיו, וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל־מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם, לְמַעַן אֲדֹנָי: הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע, פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שִׁמְמוֹתֵינוּ, וְהָעִיר אֲשֶׁר־נִקְרָא שִׁמְךָ עָלֶיהָ, כִּי לֹא עַל־צִדְקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ, כִּי עַל־רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים: אֲדֹנָי| שְׁמָעָה אֲדֹנָי| סְלָחָה, אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה, וַעֲשֵׂה אַל־תְּאַחַר, לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי־שִׁמְךָ נִקְרָא עַל־עִירְךָ וְעַל־עַמֶּךָ: אָבִינוּ אָב הָרַחֲמָן, הֵרָאֵנוּ אוֹת לְטוֹבָה, וְקַבֵּץ נְפוּצוֹתֵינוּ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ, יֵבִינוּ וְיֵדְעוּ כָּל־הַגּוֹיִם כִּי אַתָּה יְהוָה־ אֱלֹהֵינוּ אָבִינוּ אָתָּה, אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יֹצְרֵנוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ. אָבִינוּ, מַלְכֵּנוּ, צוּרֵנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ – חְוֹסָה יְהוָה־ עַל־עַמֶּךָ, וְאַל־תִּתֵּן ◦ נַחֲלָתְךָ לְחֶרְפָּה לִמְשָׁל־בָּם גּוֹיִם, לָמָּה יֹאמְרוּ בָעַמִּים אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם: יָדַעְנוּ יְהוָה־ כִּי חָטָאנוּ, וְאֵין מִי יַעֲמֹד בַּעֲדֵנוּ, אֶלָּא שִׁמְךָ הַגָּדוֹל יַעֲמֹד־לָנוּ בְּעֵת צָרָה. וּכְרַחֵם אָב עַל בָּנִים רַחֵם עָלֵינוּ, חֲמֹל עַל עַמֶּךָ, וְרַחֵם עַל נַחֲלָתֶךָ, חְוֹסָה נָא כְּרֹב רַחֲמֶיךָ, חָנֵּנוּ מַלְכֵּנוּ וַעֲנֵנוּ, לְךָ יְהוָה־ הַצְּדָקָה, עֲשֵׂה נִפְלָאוֹת כְּכָל־עֵת וָעֵת, הַכְּטֹל־נָא וְהוֹשִׁיעָה נָא צֹאן מַרְעִיתֶךָ, אַל יִמְשָׁל־בָּנוּ קֶצֶף, כִּי לְךָ יְהוָה־ הַיְשׁוּעָה, בְּךָ תּוֹחַלְתֵּנוּ. אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת! אֲנָא סְלַח נָא, כִּי אֵל טוֹב ◦ וְסַלָּח אָתָּה:

אָנָּא מֶלֶךְ רַחוּם וְחַנּוּן, זְכֹר וְהַבֵּט לִבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים, וְתֵרָאֶה לְפָנֶיךָ עֲקֵדַת יָחִיד, וּלְמַעַן יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ, אַל תַּעֲזֹבֵנוּ אָבִינוּ, וְאַל תִּטְּשֵׁנוּ מַלְכֵּנוּ, וְאַל תִּשְׁבָּחֵנוּ יוֹצְרֵנוּ, וְאַל תַּעַשׂ עִמָּנוּ כָּלָה בְּגָלוּתֵנוּ, כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

אֵין כָּמוֹךָ ‹› חַנּוּן וְרַחוּם אֱלֹהֵינוּ, אֵין כָּמוֹךָ אֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת,
חוֹשְׁעֵנוּ וְרַחֲמֵנוּ, מֵרַעַשׁ וּמֵרָגֶז הַצִּילֵנוּ. זְכֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב, אַל־תֵּפֶן אֶל־קְשִׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל־רִשְׁעוֹ וְאֶל־חַטָּאתוֹ: שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל־הָרָעָה לְעַמֶּךָ: וְהָסֵר מִמֶּנּוּ מַכַּת הַמָּוֶת כִּי רַחוּם אָתָּה, כִּי בֶן דַּרְכְּךָ לַעֲשׂוֹת חֶסֶד חִנָּם בְּכָל־דֹּר וָדֹר: אֲנָא יְהוָה יאהדונהי הוֹשִׁיעָה נָּא, אֲנָא יְהוָה יאהדונהי הַצְלִיחָה נָּא: אֲנָא יְהוָה יאהדונהי עֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: לְךָ יְהוָה יאהדונהי קִוִּינוּ, לְךָ יְהוָה יאהדונהי חִכִּינוּ, לְךָ יְהוָה יאהדונהי נְיַחֵל, אַל תֶּחֱשֶׁה וּתְעַנֵּנוּ, כִּי נָאֲמוּ גוֹיִם: אָבְדָה תִקְוָתָם, כָּל־בֶּרֶךְ לְךָ תִּכְרַע, וְכָל־קוֹמָה לְפָנֶיךָ תִּשְׁתַּחֲוֶה:

חַפּוֹתֵחַ יָד בִּתְשׁוּבָה לְקַבֵּל פּוֹשְׁעִים וְחַטָּאִים, נִבְהֲלָה נַפְשֵׁנוּ מֵרֹב עֲצֻבוֹתֵינוּ,
אַל תִּשְׁבָּחֵנוּ נֶצַח, קוֹמָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ, אַל תִּשְׁפֹּךְ ‹› חֲרוֹנְךָ עָלֵינוּ, כִּי עַמְּךָ אֲנָחְנוּ, בְּנֵי בְרִיתֶךָ. אֵל, הַבִּיטָה! הַל בְּבוֹדֵנוּ בַּגּוֹיִם, וְשִׁקְּצוּנוּ בְּטָמְאַת הַנִּדָּה, עַד מָתַי עָוֶךָ בַּשְּׁבִי וְתִפְאַרְתְּךָ בְּיַד צָר. הֵמָּה יִרְאוּ וְיֵבֹשׁוּ וְיֵחַתּוּ מִגְּבוּרָתָם, עוֹרְרָה גְבוּרָתְךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ, אַל יִמְעֲטוּ לְפָנֶיךָ תְּלָאוֹתֵינוּ, מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ בְּעֵת צָרוֹתֵינוּ, לֹא לְמַעֲנֵנוּ, אֶלָּא לְמַעַנְךָ פְּעַל, וְאַל תַּשְׁחֵת אֶת־זֶכֶר שְׁאֵרִיתֵנוּ, כִּי לְךָ מְיַחֲלוֹת עֵינֵינוּ, כִּי אֵל מֶלֶךְ ‹› חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה, וּזְכֹר עֲדוּתֵנוּ בְּכָל־יוֹם תָּמִיד אוֹמְרִים פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, יְהוָה יאהדונהי אֶחָד:

ואומר החזן חצי קדיש:

יִתְגַּדַּל וכריעה וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן וכן יהי רצון. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ,
וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן וכן יהי רצון.
בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. אמן וכן יהי רצון. באומרו יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא יכוין: יה"ר שימחה וכר עמלק ואז יהיה השם שלם והכסא שלם יָהּ:
שְׁמֵהּ רַבָּא וכריעה מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ וכריעה , וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר,
וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ וכריעה הוּא, אמן וכן יהי רצון. לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא,

דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן וכריעה. אמן וכן יהי רצון.

לפני הוצאת ספר־תורה ביום שיש בו תחינה אומרים:

אֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת, אַל בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנוּ, חְוֹסָה יְהוָה׀ יהוה יְהוָה׀ יהוה עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ, וְהוֹשִׁיעֵנוּ מִכָּל־רָע, חָטָאנוּ לְךָ אָדוֹן, סְלַח נָא, כְּרֹב רַחֲמֶיךָ אֵל:

אֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם וּמָלֵא רַחֲמִים, אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ, חְוֹסָה יְהוָה׀ יהוה יְהוָה׀ יהוה עַל שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ, וְהַצִּילֵנוּ מִכָּל־רָע, חָטָאנוּ לְךָ אָדוֹן, סְלַח נָא, כְּרֹב רַחֲמֶיךָ אֵל:

וביום שאין אומרים בו תחנון אומרים:

יְהִי יְהוָה׀ יהוה אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם אֲבוֹתֵינוּ אַל־יַעַזְבֵנוּ וְאַל־יִטְּשֵׁנוּ: הוֹשִׁיעָה אֶת־עַמֶּךָ, וּבָרֵךְ אֶת־נַחֲלָתֶךָ, וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד־הָעוֹלָם: בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ:

בָּרוּךְ הַמָּקוֹם שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בָּרוּךְ הוּא: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ, אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְּהוָה׀ יהוה אֱלֹהָיו:

עת רצון

פְּתִיחַת הַהֵיכָל לְהוֹצָאַת סֵפֶר תּוֹרָה

א.

בְּנִי! עַכְשָׁו כְּשֶׁפּוֹתְחִים אֶת הַהֵיכָל הוּא עֵת־רָצוֹן גָּדוֹל בַּשָּׁמַיִם, כִּי עַכְשָׁו נִפְתָּחִים כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְעַל־כֵּן עַכְשָׁו יְכוֹלִים לִפְעֹל אֵצֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כָּל מַה שֶּׁרוֹצִים, פְּשׁוּטוֹ כְּמַשְׁמָעוֹ, וּבְנֵי־אָדָם לֹא יוֹדְעִים אֶת מַעֲלַת הָרְגָעִים הָאֵלּוּ, בְּעֵת שֶׁנִּפְתַּח הַהֵיכָל שָׁבוֹ מֻנָּחִים סִפְרֵי הַתּוֹרָה, כִּי אִם הָיָה הָאָדָם יוֹדֵעַ אֵילוּ יְחוּדִים נַעֲשִׂים עַכְשָׁו בַּשָּׁמַיִם, אָז לֹא הָיָה מְדַבֵּר, חַס וְשָׁלוֹם, שׁוּם דִּבּוּרִים בְּטֵלִים, אֶלָּא הָיָה שׁוֹפֵךְ אֶת לִבּוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ שֶׁיְּחוּס וִירַחֵם עָלָיו, וְיַמְתִּיק מִמֶּנּוּ אֶת כָּל הַדִּינִים, וְיַמְשִׁיךְ עָלָיו בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדָיו. וְלָכֵן רְאֵה לְהִזָּהֵר מְאֹד עַכְשָׁו לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ, וְתֹאמַר אֶת הַתְּפִלּוֹת הָאֵלּוּ, וְנוֹהֲגִים לְפִתְחַ עִם פְּסוּקִים הַמְגֻלִּים אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאֵיךְ שֶׁאֵין מִבִּלְעָדָיו כְּלָל, וּבָזֶה שֶׁמַּמְלִיכִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, בָּזֶה נִתְעַלֶּה שִׁבְחוֹ יִתְבָּרֵךְ עֲלָא וְתַתָּא, וְלָכֵן בְּאָמְרְךָ: "אַתָּה

הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ, אֵין כְּמוֹךָ בָאֱלֹהִים אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ, מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עֹלָמִים, וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדֹר, יְהוָה מָלָךְ, יְהוָה מָלָךְ יְהוָה יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן, יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם: שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה פְּסוּקִים כְּנֶגֶד: 'נֶפֶשׁ', 'רוּחַ', 'נְשָׁמָה', 'חַיָּה', 'יְחִידָה', לְגַלּוֹת עַל־יְדֵי מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְתִזְהַר מְאֹד בַּאֲמִירַת פְּסוּקִים אֵלּוּ, וְתִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב מַה שֶּׁאַתָּה אוֹמֵר, וְאָז תִּרְאֶה וְתָבִין וְתַשְׂכִּיל אֵיךְ שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּבְשָׁעָה שֶׁתֹּאמַר פְּסוּקִים: **"וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָאָרֹן"** - תְּכַוֵּן הֵיטֵב אֶל פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְבַּטְּלוּ אוֹיְבֶיךָ וְשׂוֹנְאֶיךָ לְגַמְרֵי, וְתִתֵּן שֶׁבַח לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִפְתַּח לִבְּךָ לוֹמַר הַי"ג מִדּוֹת הָרַחֲמִים, אֲשֶׁר בְּעֵת שֶׁאָדָם אוֹמֵר י"ג מִדּוֹת רַחֲמִים, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ עָלָיו חֶסֶד עֶלְיוֹן, וּמוֹחֲלִין לוֹ עַל כָּל עֲוֹונוֹתָיו, וְתִתְלַהֵב מְאֹד בְּעֵת אֲמִירַת פְּסוּקִים אֵלּוּ, וְאַל יַקְלוּ בְּעֵינֶיךָ הַתְּפִלּוֹת שֶׁאוֹמְרִים אֵז, כִּי כָּל תְּפִלָּה וְכָל תְּחִנָּה וְכָל בַּקָּשָׁה שֶׁמִּתְחַנְּנִים וּמִתְפַּלְּלִים וּמְבַקְּשִׁים אָז מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ - מִתְקַבֶּלֶת, וְכֵן אַתָּה יָכוֹל לְהַאֲרִיךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ, וּבְאָמְרְךָ אֶת הַתְּפִלָּה **"בָּרִיךְ שְׁמֵהּ"** הַמּוּבֵאת בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (וַיַּקְהֵל רו.) - תְּכַוֵּן אֶל פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וְהוּא סְגֻלָּה לְתִקּוּן עָוֹן קְרִי, וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד לוֹמַר תָּמִיד בְּעֵת פְּתִיחַת הָאָרוֹן תְּפִלָּה זוֹ הַמּוּבֵאת בַּזֹּהַר־הַקָּדוֹשׁ, וּתְכַוֵּן בְּפִשְׁיטוּת **"בָּרִיךְ כְּתָרֵךְ"** - כָּתֶר תּוֹרָה, שֶׁהֵם הַתַּגִּים. **"וְאַתְרֵךְ"** - שֶׁהֵם הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל מַלְכוּת. **"רְעוּתָךְ"** - רְצוֹנְךָ. **"וּפְרָקָן יְמִינָךְ אַחֲזֵי לְעַמָּךְ בְּבֵית מַקְדְּשֵׁךְ"** - זֶה הַבְּרָכוֹת שֶׁמְּבָרְכִים יִשְׂרָאֵל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. **"וּפְרָקָן"** שֶׁהוּא פְּדוּת שֶׁל הַגְּאֻלָּה שְׁלֵמָה, עַל־יְדֵי חֶסֶד הַגָּדוֹל בּוֹ אוֹר קַדְמָאָה, **"וּפְרָקָן יְמִינָךְ"** עַל־יְדֵי חֶסֶד שֶׁבּוֹ אוֹר קַדְמָאָה הַמֵּאִיר מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ, שֶׁאָנוּ מְבַקְּשִׁים **"אַחֲזֵי לְעַמָּךְ"**, שֶׁתְּגַלֶּה אֶת הָאוֹר הַזֶּה לְעַם־יִשְׂרָאֵל **"בְּבֵית מַקְדְּשֵׁךְ"**, שֶׁיִּבָּנֶה בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, **"וּלְאַמְטוּיֵי לָנָא מֵטוּב נְהוֹרָךְ"** - שֶׁיּוּגַע לָנוּ מֵאוֹר הַטּוֹב שֶׁל אוֹר הַקַּדְמוֹן הַזֶּה. **"דְּתוֹרִיךְ לָן חַיִּין בְּטִיבוּתָא"** - שֶׁיִּתֵּן לָנוּ חַיִּים אֲרֻכִּים, וּכְשֶׁתַּגִּיעַ אֶל תֵּבֵת **"לָא עַל אֱנָשׁ רְחִיצְנָא וְלָא עַל בַּר אֱלָהִין סְמִיכְנָא, אֶלָּא בֶּאֱלָהָא דִּשְׁמַיָּא, דְּהוּא אֱלָהָא קְשׁוֹט וְאוֹרַיְתֵהּ קְשׁוֹט, וְנְבִיאוֹהִי קְשׁוֹט וּמַסְגֵּי לְמֶעְבַּד טָבָן וּקְשׁוֹט. בֵּהּ אֲנָא רָחִיץ"** - תִּתְלַהֵב מְאֹד מְאֹד, כִּי אָסוּר לְבָטֵחַ בְּשׁוּם בָּשָׂר וְדָם שֶׁהוּא טִפָּה סְרוּחָה, כֻּלּוֹ שֶׁקֶר, אֶלָּא תִּבְטַח רַק בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי אַף אֶחָד לֹא יַעֲזֹר לְךָ אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְשֶׁלֹּא יִהְיֶה לְךָ בִּטָּחוֹן שֶׁל סִטְרָא־אָחֳרָא, אֶלָּא תִּבְטַח רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן תִּזָּהֵר מְאֹד מְאֹד, לוֹמַר אֶת כָּל הַתְּפִלּוֹת וְהַתְּחִנּוֹת שֶׁרָגִילִים לוֹמַר. וְרַבֵּנוּ זַ"ל הִקְפִּיד מְאֹד לוֹמַר אֶת כָּל הַתְּפִלּוֹת מִכָּל הַסִּדּוּרִים, וְהִפְלִיא בְּמַעֲלַת הָאָדָם הַזּוֹכֶה לוֹמַר הַרְבֵּה תְּפִלּוֹת וּתְחִנּוֹת וּבַקָּשׁוֹת מִכָּל הַסִּדּוּרִים. וּבִפְרָט עַכְשָׁו בְּעֵת רָצוֹן כָּזֶה, שֶׁפְּתוּחִים כָּל הָעוֹלָמוֹת אֶל יַקֵּל בְּעֵינֶיךָ דָּבָר זֶה, כִּי רוֹאִים בְּחוּשׁ, שֶׁבְּנֵי־אָדָם שׁוֹכְחִים, שֶׁעַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן שֶׁפְּתוּחִים כָּל הָעוֹלָמוֹת, כִּי בְּעֵת פְּתִיחַת הַהֵיכָל לְמַטָּה נִפְתָּח הַהֵיכָל לְמַעְלָה, וְעַל־כֵּן מֵרֹב קְטָנוּת הַדַּעַת וְשִׁבְּרוֹן לֵב, וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, וְעִקְמוּמְיוּת, שׁוֹכֵחַ דָּבָר זֶה, וּמְדַבֵּר אָז, חַס וְשָׁלוֹם, דְּבָרִים בְּטֵלִים עִם חֲבֵרוֹ.

וְדַיְקָא עַכְשָׁו בָּרגָעִים הָאֵלּוּ שֶׁנִּפְתַּח הַהֵיכָל,
וּמוֹלִיכִים אֶת הַסֵּפֶר תּוֹרָה, בְּאָמְרוֹ הַתְּפִלּוֹת הָאֵלּוּ, הוּא יָכוֹל לִפְעֹל אֵצֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כָּל מַה שֶּׁהוּא רוֹצֶה.

וְאִם הָיוּ בְּנֵי־אָדָם יוֹדְעִים זֹאת, הָיוּ מִתְלַהֲבִים מְאֹד לוֹמַר כָּל הַתְּפִלּוֹת, וְהָיוּ שׁוֹפְכִים לִבָּם כַּמַּיִם לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ. וְאַל יְהִיֶה נָקֵל בְּעֵינֶיךָ, בְּנִי, תְּפִלּוֹת אֵלּוּ, אֶלָּא תֹּאמַר אֶת כֻּלָּן. וְכַאֲשֶׁר גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁהוּא מְקַנֵּא מְאֹד בְּאָדָם כָּזֶה, שֶׁיָּכוֹל לוֹמַר הַרְבֵּה תְּפִלּוֹת וּבַקָּשׁוֹת. וְאַחַר־כָּךְ תְּלַוֶּה אֶת הַסֵּפֶר תּוֹרָה עַד הַתֵּבָה, וּמַהַתְחָלַת הַקְּרִיאָה עַד סוֹף הַקְּרִיאָה תִּשְׁמֹר מְאֹד לֹא לְדַבֵּר שׁוּם דָּבָר בָּטֵל, כִּי עָנְשׁוֹ שֶׁל הַמְדַבֵּר בְּעֵת קְרִיאַת הַתּוֹרָה חָמוּר מְאֹד, כִּי בְּשָׁעָה שֶׁהַבַּעַל קוֹרֵא קוֹרֵא בַּתּוֹרָה, צָרִיךְ לְכַוֵּן שֶׁהוּא שׁוֹמֵעַ עַכְשָׁו אֶת הַתּוֹרָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְלָכֵן הוּא עָוֹן חָמוּר מְאֹד לְדַבֵּר בְּעֵת קְרִיאַת הַתּוֹרָה. וְכִמְעַט שֶׁכָּל חֶרְטוֹן הַפַּרְנָסָה וְהַמַּחֲלוֹת וְהַיִּסּוּרִים וְהָעֲנִיּוּת וְהַדַּחֲקוּת שֶׁבְּנֵי־אָדָם סוֹבְלִים, הֵם רַק מֵחֲמַת שֶׁאֵין נִזְהָרִים בַּדָּבָר, אֶלָּא מְדַבְּרִים בְּעֵת קְרִיאַת הַתּוֹרָה; וְעַל־כֵּן, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, תִּתְרַחֵק מִכָּל אֵלּוּ הַמְדַבְּרִים בְּעֵת קְרִיאַת הַתּוֹרָה, וּבְוַדַּאי תִּדּוֹן אוֹתָם לְכַף־זְכוּת, שֶׁהֵם שׁוֹגְגִין, שֶׁאֵינָם יוֹדְעִים אֶת מַעֲלַת הַקְּרִיאָה וּמַעֲלַת הָעֵת רָצוֹן הַזֶּה בְּשָׁעָה שֶׁהַסֵּפֶר תּוֹרָה בַּחוּץ וּפְתוּחַ וְקוֹרְאִים בּוֹ, וְאִם הָיֵינוּ יוֹדְעִים שֶׁעַכְשָׁו אָנוּ נִמְצָאִים בְּמַעֲמַד הַר־סִינַי, הָיָה נוֹפֵל עָלֵינוּ רָתֵת וְזִיעַ, אֵימָה וָפַחַד, וְעַל־כֵּן רְאֵה, בְּנִי, לְכַוֵּן בְּעֵת קְרִיאַת הַתּוֹרָה.

ב.

בְּנִי! לְקָנוֹת אֶת הַמִּצְוֹות בְּכֶסֶף מָלֵא הִיא מַעֲלָה יְתֵרָה מְאֹד, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה שׁוֹבְרִים אֶת תַּאֲוַת מָמוֹן (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן כג), וְכָל הַמִּצְוֹות שֶׁאָדָם עוֹשֶׂה אוֹתָן בְּלֹא מָמוֹן, הֵינוּ שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לְהַפְסִיד מָמוֹן בִּשְׁבִיל הַמִּצְוָה, אֵין בָּזֶה שְׁלֵמוּת, וְלָכֵן תִּשְׁתַּדֵּל מְאֹד לִקְנוֹת מִצְוָה, הֵינוּ עֲלֶיהָ לַתּוֹרָה. וּבִכְלָל טוֹב מְאֹד לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִקְנוֹת עַל־כָּל־פָּנִים פַּעַם אַחַת בְּחֹדֶשׁ עֲלֶיהָ לַתּוֹרָה, כִּי כְּשֶׁאָדָם עוֹלֶה לַתּוֹרָה, וּמְבָרֵךְ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, מוֹחֲלִין לוֹ עַל כָּל עֲוֹונוֹתָיו, וְהוּא תִּקּוּן גָּמוּר לְפֻגַּם־הַבְּרִית - עָוֹון קָרִי, כִּי כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא, חַס וְשָׁלוֹם, עַל־יְדֵי חֶטְאוֹ הוּא פּוֹגֵם בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי אִם עָבַר עַל אֵיזוֹ מִצְוַת עֲשֵׂה וְכָל־שֶׁכֵּן עַל אֵיזוֹ מִצְוַת לֹא תַּעֲשֶׂה, הֲרֵי זֶה בְּזֶה אֶת הַתּוֹרָה, חַס וְשָׁלוֹם, וְעַל־כֵּן בָּזֶה שֶׁקּוֹנֶה מִצְוָה, וְעוֹלֶה לַתּוֹרָה, בָּזֶה הוּא מְתַקֵּן מַה שֶּׁפָּגַם.

אֲבָל צְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד לְשַׁלֵּם מַה שֶּׁקָּנָה, כִּי הַכֶּסֶף שֶׁקּוֹנִים מִצְוָה הוּא נֶדֶר, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן שֶׁאָדָם נוֹדֵר אֵיזֶה נֶדֶר בְּעֵת עֲלֶיהָ לַתּוֹרָה, בְּוַדַּאי צָרִיךְ לְהִזָּהֵר תֵּכֶף־וּמִיָּד לְשַׁלְּמוֹ, כִּי אַחֶרֶת יוֹתֵר טוֹב שֶׁלֹּא יִנְדֹּר כְּלָל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (קהלת ה, ד): "טוֹב אֲשֶׁר לֹא תִדֹּר מִשֶּׁתִּדּוֹר וְלֹא תְשַׁלֵּם"; כִּי עָוֹון נְדָרִים חָמוּר עַד מְאֹד, וְלָכֵן אִם אֶחָד קוֹנֶה מִצְוָה אוֹ נוֹדֵר נֶדֶר בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ אוֹ בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, שֶׁיְּשַׁלְּמוֹ תֵּכֶף־וּמִיָּד, וּזְכוּתוֹ גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, כִּי מַעֲלַת הַצְּדָקָה בִּשְׁבִיל צְרָכֵי רַבִּים - אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל,

וכשמוציאים ספר תורה אומר החזן עם הקהל:

גַּדְּלוּ לַיהוָה אִתִּי, וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו:

רוֹמְמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא: רוֹמְמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ, כִּי־קָדוֹשׁ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ: אֵין־קָדוֹשׁ כַּיהוָה כִּי־אֵין בִּלְתֶּךָ, וְאֵין צוּר כֵּאלֹהֵינוּ: כִּי מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי יְהוָה, וּמִי צוּר זוּלָתִי אֱלֹהֵינוּ: תּוֹרָה צִוָּה־לָנוּ מֹשֶׁה, מוֹרָשָׁה קְהִלַּת יַעֲקֹב: עֵץ־חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ, וְתֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר: דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי־נֹעַם, וְכָל־נְתִיבֹתֶיהָ שָׁלוֹם: שָׁלוֹם רָב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ, וְאֵין־לָמוֹ מִכְשׁוֹל: יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן, יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם: כִּי שֵׁם יְהוָה אֶקְרָא, הָבוּ גֹדֶל<>לֵאלֹהֵינוּ: הַכֹּל תְּנוּ עֹז לֵאלֹהִים וּתְנוּ כָבוֹד לַתּוֹרָה: וְיִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ, וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם יְהוָה מָלָךְ: יִשְׂמַח הַר־צִיּוֹן תָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה, לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ:

כִּי שֵׁם יְהוָה אֶקְרָא, הָבוּ גֹדֶל<>לֵאלֹהֵינוּ: הַכֹּל תְּנוּ עֹז לֵאלֹהִים וּתְנוּ כָבוֹד לַתּוֹרָה:

ומגביה ספר תורה ומראה הכתב לקהל ואומרים:

וְזֹאת הַתּוֹרָה, אֲשֶׁר־שָׂם<>מֹשֶׁה לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: תּוֹרָה צִוָּה־לָנוּ מֹשֶׁה, מוֹרָשָׁה קְהִלַּת יַעֲקֹב: הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ, אִמְרַת־יְהוָה יְהוָה צְרוּפָה, מָגֵן הוּא לְכֹל הַחוֹסִים בּוֹ:

וקורין בפרשת השבוע ג' גברי. אין פוחתין ואין מוסיפין עליהם. ובשעת הקריאה אסור לדבר. ואוזני כל הקהל תהיינה אל ספר התורה.

עת רצון

וְאִם חָטָא וּפָגַם בְּכֶסֶף זוּלָתוֹ וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיךְ לְתַקְּנוֹ, אֲזַי עֲצָתוֹ לַעֲשׂוֹת מִזֶּה צָרְכֵי רַבִּים. וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (בְּיצָה כט.): 'גָּזַל וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ לְמִי גָּזַל - יַעֲשֶׂה מֵהֶם צָרְכֵי רַבִּים'.

בִּרְכוֹת הַתּוֹרָה

אומר העולה: בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה יאהדונהי הַמְבֹרָךְ:

ועונים הקהל: בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

וחוזר העולה: בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר־בָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת <> - <> תּוֹרָתוֹ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

עת רצון

קְרִיאַת הַתּוֹרָה

א.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּשִׁעַת הַתְּפִלָּה בִּימֵי שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי, נִתְקְנָה עַל־יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ וְהַנְּבִיאִים, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (בְּבָא־קַמָּא פב.) עַל פָּסוּק (שְׁמוֹת טו, כב): "וַיֵּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר, וְלֹא מָצְאוּ מָיִם" - 'דּוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת אָמְרוּ: אֵין מַיִם אֶלָּא תּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר (יְשַׁעְיָהוּ נה, א): "הוֹי כָּל צָמֵא לְכוּ לַמַּיִם", כַּיּוֹן שֶׁהָלְכוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּלֹא תּוֹרָה - נָלְאוּ. עָמְדוּ נְבִיאִים שֶׁבֵּינֵיהֶם וְתִקְנוּ לָהֶם שֶׁיִּהְיוּ קוֹרִין בְּשַׁבָּת, וּמַפְסִיקִין בְּאֶחָד בְּשַׁבָּת, וְקוֹרִין בְּשֵׁנִי, וּמַפְסִיקִין שְׁלִישִׁי וּרְבִיעִי, וְקוֹרִין בַּחֲמִישִׁי, וּמַפְסִיקִין עֶרֶב־שַׁבָּת, כְּדֵי שֶׁלֹּא יְלִינוּ שְׁלֹשׁ יָמִים בְּלֹא תּוֹרָה'; וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד לִשְׁמֹעַ קְרִיאַת־הַתּוֹרָה בִּימֵי שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי, שֶׁהֵם הַיָּמִים שֶׁעָלָה וְיָרַד מֹשֶׁה בְּאַרְבָּעִים יָמִים אַחֲרוֹנִים לְקַבֵּל לוּחוֹת אַחֲרוֹנוֹת. וְזֶה תִּקּוּן הַבְּרִית גָּדוֹל מְאֹד, לִשְׁמֹעַ אָז אֶת הַקְּרִיאָה (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, קְרִיאַת הַתּוֹרָה, הֲלָכָה ג, אוֹתִיּוֹת ו, ז); וּמִצָּוָה מִן הַמֻּבְחָר, שֶׁיַּעֲלֶה כֹּהֵן, לֵוִי, יִשְׂרָאֵל. וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁקּוֹנֶה אֶת הַמִּצְוָה לַעֲלוֹת לַתּוֹרָה בְּכֶסֶף מְלֵא, כִּי גּוֹרֵם תִּקּוּן גָּדוֹל בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים. וְכֵן מִצְוַת הַגְבָּהַת הַתּוֹרָה, רָאוּי לְקָנוֹתָהּ בְּדָמִים יְקָרִים (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, קְרִיאַת הַתּוֹרָה, הֲלָכָה ד, אוֹת ד); כִּי בְּעֵת הַגְבָּהַת הַתּוֹרָה, וְאָנוּ מְרִאִין הַכְּתָב לָעָם, וְהַכֹּל קוֹרְאִים וּמְעִידִים, כִּי זֹאת תּוֹרָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה (דְּבָרִים ד, מד): "וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"; שֶׁאֲנַחְנוּ מְגַלִּים אָז לְכָלָם אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְפָרְסְמִים לְכָלָם, אֲשֶׁר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה מֵהַשָּׁמַיִם. וּבָזֶה אֲנַחְנוּ מְבַטְּלִים וְעוֹקְרִים אֶת דַּעַת הַמִּינִים וְהָאֶפִּיקוֹרְסִים, אֲשֶׁר אֵינָם מַאֲמִינִים בְּתוֹרָה מִן הַשָּׁמַיִם, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן. וְעַל־כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְגִלָּה לב): 'הַגּוֹלֵל סֵפֶר תּוֹרָה, שֶׁהוּא הַמַּגְבִּיהַּ, הוּא כְּנֶגֶד

ואחר קריאת התורה מברך העולה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר נָתַן־לָנוּ אֶת ‹› ־ ‹› תּוֹרָתוֹ תּוֹרַת אֱמֶת, וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

ואומרים חצי קדיש:

יִתְגַּדַּל וכריעה **וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא**, אמן ובן יהי רצון. **בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ, וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ.** אמן ובן יהי רצון. **בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־ יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן.** אמן ובן יהי רצון. באומרו 'יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא' יכוין: יה"ר שימחה זכר עמלק ואז יהיה השם שלם והכסא שלם יָהּ שְׁמֵהּ רַבָּא וכריעה **מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ** וכריעה **, וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ** וכריעה **הוּא**, אמן ובן יהי רצון. **לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן** וכריעה. אמן ובן יהי רצון.

מאשרי עד תפלה לדוד הוא להודיד השפע לצורך עולם הבריאה

עת רצון

כֻּלָּם'; כִּי זֶה עִקַּר הַתִּקּוּן שֶׁל כָּל קְרִיאַת הַתּוֹרָה, כִּי עַל־יְדֵי הַהַגְבָּהָה, שֶׁאֲנַחְנוּ מַגְבִּיהִים אֶת הַסֵּפֶר תּוֹרָה וּמַרְאִים לְכֻלָּם, שֶׁהַתּוֹרָה הִיא תּוֹרַת אֱמֶת, שֶׁנְּתִנָה לָנוּ מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְעַל־יְדֵי־זֶה מַכְנִיעִים אֶת מָצַח הַנָּחָשׁ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ד), שֶׁהֵם כְּלַל הַכּוֹפְרִים וְהָאֶפִּיקוֹרְסִים, הַזֵּדִים וְהַמִּינִים, הַמַּגְבִּירִים אֶת מַצַּח הַנָּחָשׁ, חָכְמַת הַטֶּבַע, וְהַצַּדִּיקִים לוֹחֲמִים עִמָּהֶם עַל יְדֵי שֶׁמְּגַלִּים תּוֹרָה, וּבָזֶה הֵם מַגְבִּירִים אֶת רַעֲוָא־דְרַעֲוִין, רָצוֹן שֶׁבָּרְצוֹנוֹת, שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן אַשְׁרֵי הָאָדָם שֶׁזּוֹכֶה לִקְנוֹת לְעַצְמוֹ עֵלֶיהָ בְּיָמִים אֵלּוּ, אוֹ עַל־כָּל־פָּנִים הַגְבָּהַת הַסֵּפֶר תּוֹרָה, שֶׁאָז יָמְשְׁכוּ עָלָיו חֶסֶד וְרַחֲמִים רַבִּים, אַשְׁרֵי לוֹ!

יְהִי חַסְדְּךָ יְהוָה יאהדונהי עָלֵינוּ, כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ:

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ, עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ, אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְּהוָה יאהדונהי (כתר) אֱלֹהָיו:

תְּהִלָּה לְדָוִד, אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל־יוֹם אֲבָרְכֶךָּ, וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְהוָה יאהדונהי (חכמה) וּמְהֻלָּל מְאֹד,

עת רצון

אַשְׁרֵי

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי, בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר מִזְמוֹר זֶה, רְאֵה לְמַאן אַתָּה אוֹמֵר, כִּי הַמִּזְמוֹר הַזֶּה נִתְקַן עַל־פִּי סֵדֶר הָאֲלֶ"ף־בֵּי"ת, וְחָכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (בְּרָכוֹת ד:): 'כָּל הָאוֹמֵר 'תְּהִלָּה לְדָוִד' שָׁלוֹשׁ פְּעָמִים בְּכָל יוֹם - מֻבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן הָעוֹלָם־הַבָּא'; וְיֵשׁ בְּמִזְמוֹר זֶה סוֹדוֹת נוֹרָאִים וְרָזֵי דְּרָזִין, סִתְרֵי נִסְתָּרוֹת, וְהָאוֹמְרָם שָׁלוֹשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם - מֻמְשָׁךְ עַל עֶצְמוֹ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, כִּי בּוֹ מְרֻמָּזִים שְׁמוֹת עֶלְיוֹנִים מְרֻאָשֵׁי־תֵּבוֹת וְסוֹפֵי־תֵּבוֹת. וְלָכֵן רְאֵה לִהְיוֹת נִזְהָר לוֹמַר כָּל פָּסוּק בְּכַוָּנָה עֶלְיוֹנָה, וְלָכֵן בְּעוֹד שֶׁהָאָדָם מַכִּין אֶת עַצְמוֹ לוֹמַר קְדֻשָּׁה־דְּסִדְרָא, אָז מַקְדִּימִים לוֹמַר מִזְמוֹר (תְּהִלִּים, קמה): **"תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ אֱלֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד"**; שֶׁנִּתְקַן בְּסֵדֶר אָלֶף־בֵּי"ת דַּיְקָא, כִּי הָאָדָם צָרִיךְ לְתַקֵּן אֶת כ"ב אוֹתִיּוֹת הַדִּבּוּר שֶׁפָּגַם בָּהֶם, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ עַל הָאָדָם בִּלְבּוּל הַדַּעַת וְהַשֵּׂכֶל, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זֶה מְדַבֵּר כָּל הָעוֹלֶה עַל רוּחוֹ, וּפוֹגֵם בְּדִבּוּרוֹ בִּלְשׁוֹן־הָרָע וּרְכִילוּת וְלַצָנוּת, נִבּוּל־פֶּה וּדְבָרִים בְּטֵלִים, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁעוֹקֵר אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, וְעַל־כֵּן עָכְשָׁו הוּא הַזְּמַן שֶׁהָאָדָם יְתַקֵּן אֶת כָּל אֲשֶׁר פָּגַם. וְלָכֵן בְּאָמְרְךָ עָכְשָׁו מִזְמוֹר זֶה תְּכַוֵּן בְּיוֹתֵר, וְתִדַּקְדֵּק לוֹמַר פָּסוּק בְּפָסוּק לְאַט לְאַט, וְכֶשֶׁתַּגִּיעַ אֶל הַפָּסוּק: **פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ"** תְּכַוֵּן שָׁם אַ"פִּ' וְסוֹפֵי־תֵּבוֹת חֵ'תַ'דְ'; כִּי בְּיוֹתֵר צָרִיךְ הָאָדָם לַחְתּוֹךְ אֶת אַפּוֹ, שֶׁהוּא הַכַּעַס וְהָרְצִיחָה שֶׁבּוֹעֵר בָּאָדָם, וּבִפְרָט מִי שֶׁפָּגַם בְּפֶגֶם־הַבְּרִית, הוּא הֶרְגֵּל לִהְיוֹת כַּעֲסָן גָּדוֹל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוּא מְאַבֵּד אֶת פַּרְנָסָתוֹ, כִּי אֵין עוֹד דָּבָר שֶׁמְּאַבֵּד אֶת

וְלִגְדֻלָּתְךָ אֵין חֵקֶר: הוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ,
וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ, וְדִבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ
אָשִׂיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ, וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה:
זֵכֶר <> רַב־טוּבְךָ יַבִּיעוּ, וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: חַנּוּן וְרַחוּם
יְיָ יאהדונהי (בינה) , אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל־חָסֶד: טוֹב־יְיָ יאהדונהי
(חסד) לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְיָ יאהדונהי
(גבורה) כָּל־מַעֲשֶׂיךָ, וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד
מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ, וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי
הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו, וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ
מַלְכוּת כָּל־עֹלָמִים, וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל־דּוֹר וָדֹר: סוֹמֵךְ
יְהוָה יאהדונהי לְכָל־הַנֹּפְלִים, וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים:
עֵינֵי־כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ, וְאַתָּה נוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אָכְלָם
בְּעִתּוֹ: (יְהִי שהפרנסה מאתו יתברך, ובוטח בו שיפרנסנו בכבוד) פּוֹתֵחַ אֶת־יָדֶךָ (יהוה
ר"ת שם פא"י שהוא בגימט' יאהדונה"י, וכן פא"ל, וס"ת חת"ק) , וּמַשְׂבִּיעַ (בגימט' חת"ק) לְכָל־חַי
רָצוֹן: צַדִּיק יְיָ יאהדונהי (יסוד) בְּכָל־דְּרָכָיו, וְחָסִיד
בְּכָל־מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְיָ יאהדונהי (מלכות) לְכָל־קֹרְאָיו, לְכֹל
אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶּאֱמֶת: רְצוֹן־יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה, וְאֶת־
שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְהוָה יאהדונהי (נצח)

עת רצון

מָמוֹנוֹ שֶׁל הָאָדָם כְּמוֹ הַכַּעַס וְהָרְצִיחָה אָהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת,
(לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן סח); וְלָכֵן רְאֵה, וְתִהְיֶה דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

אֶת־כָּל־אֹהֲבָיו, וְאֵת כָּל־הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד: תְּהִלַּת יְהוָה יאהדונהי (הוד) ‹› יְדַבֶּר פִּי, וִיבָרֵךְ ‹› כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ, מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם, הַלְלוּיָהּ:

בימים שאין אומרים בהם תחנון אין אומרים מזמור "יענך".

לַמְנַצֵּחַ, מִזְמוֹר לְדָוִד: יַעַנְךָ יְהוָה יאהדונהי בְּיוֹם צָרָה, יְשַׂגֶּבְךָ שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: יִשְׁלַח־עֶזְרְךָ מִקֹּדֶשׁ, וּמִצִּיּוֹן יִסְעָדֶךָּ: יִזְכֹּר כָּל־מִנְחֹתֶיךָ, וְעוֹלָתְךָ יְדַשְּׁנֶה סֶלָה: יִתֶּן־לְךָ ‹› כִּלְבָבֶךָ, וְכָל־עֲצָתְךָ יְמַלֵּא: נְרַנְּנָה

עת רצון

לַמְנַצֵּחַ

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר בְּיוֹם שֶׁאוֹמְרִים תַּחֲנוּן, אוֹמְרִים אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה, כִּי הַמִּזְמוֹר הַזֶּה מוֹלִיד אֶת הַמּוֹחִין, וְלָכֵן יֵשׁ בּוֹ שִׁבְעִים תֵּבוֹת, כְּנֶגֶד שִׁבְעִים קוֹלוֹת שֶׁל הַיּוֹלֶדֶת שֶׁצּוֹעֶקֶת בְּעֵת הַלֵּידָה; כִּי עַכְשָׁו בֵּין אֲמִירַת "אַשְׁרֵי", שֶׁהוּא הַמִּשְׁכַּת הַפַּרְנָסָה, בְּסוֹד: "פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ", לְבֵין "וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל", שֶׁמְּדַבֵּר מִגְּאֻלָּתָן וִישׁוּעָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, צְרִיכִים לוֹמַר מִזְמוֹר זֶה, וּלְכֵן בּוֹ הֵיטֵב. וְיֵשׁ בּוֹ תִּשְׁעָה פְּסוּקִים, כְּנֶגֶד תִּשְׁעָה רְקִיעִים, וְדָוִד הָיָה מַמְשִׁיךְ שֶׁפַע בְּרָכָה מִתִּשְׁעָה אוֹרוֹת עֶלְיוֹנִים לְמַדְּתוֹ מִדַּת הַמַּלְכוּת. וְיֵשׁ בּוֹ שִׁבְעִים תֵּבוֹת, כְּנֶגֶד שִׁבְעִים שָׂרִים הַסּוֹבְבִים לַכִּסֵּא, הָרוֹדְפִים אַחַר דָּוִד לְתָפְסוֹ. וְלָכֵן בָּזֶה הַמִּזְמוֹר טוֹב לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְטוֹב לְכַוֵּן בֶּאֱמֹרוֹ: **"יַעַנְךָ יְהוָה בְּיוֹם צָרָה"** - רֵאשֵׁי־תֵבוֹת עוֹלֶה שֵׁם יַב"ק, כִּי אֲפִלּוּ כְּשֶׁאָדָם בָּא בְּיוֹם צָרָה, עָלָיו לִהְיוֹת בָּק"י בַּהֲלָכָה, לְיַדֵּעַ אֵיךְ לְיַלֵּךְ וּלְהִתְחַזֵּק: בָּק"י בְּרָצוֹא, בָּק"י בְּשׁוֹב. כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן ו); וְכֵן **"קָדְשׁוֹ בִּגְבוּרוֹת יִשַּׁע"** - הוּא רֵאשֵׁי־תֵבוֹת שֵׁם יַב"ק, בְּתוֹךְ הַגְּבוּרוֹת שֶׁמִּתְגַּבְּרוֹת עָלָיו, יִמְצָא אֶת הַקְּדֻשָּׁה, כְּדֵי לְהוֹשִׁיעַ וּלְהַחֲזִיק מַעֲמָד מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, וְלֹא יִתְיָאֵשׁ בְּשׁוּם פָּנִים וְאֹפֶן. וְכֵן **"יַעֲנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ"** הוּא רֵאשֵׁי־תֵבוֹת שֵׁם יַב"ק, כִּי אָסוּר לְהִתְיָאֵשׁ, וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁמַּגִּיעַ לְמַצָּבִים הֲכִי קָשִׁים, עָלָיו לִקְרֹא אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְכָתַב בַּסֵּפֶר 'מַטֵּה־מֹשֶׁה', שֶׁמִּזְמוֹר זֶה אָמַר דָּוִד עַל יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁהָיוּ צְרִיכִים פָּרְנָסָה, וְהָיוּ פּוֹשְׁטִים בִּגְדוּד (בְּרָכוֹת ג:), וְהָיָה דָּוִד מִתְפַּלֵּל, שֶׁיְּשׁוּבוּ בְּשָׁלוָה, לְפִיכָךְ תִּקְּנוּ לְאָמְרוֹ בְּכָל

בְּיִשׁוּעָתֶךָ וּבְשֵׁם־ אֱלֹהֵינוּ נִדְגֹּל, יְמַלֵּא יְהוָה כָּל־מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ: עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי הוֹשִׁיעַ יְהוָה מְשִׁיחוֹ, יַעֲנֵהוּ מִשְּׁמֵי קָדְשׁוֹ, בִּגְבוּרוֹת יֵשַׁע יְמִינוֹ: אֵלֶּה בָרֶכֶב וְאֵלֶּה בַסּוּסִים, וַאֲנַחְנוּ בְּשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נַזְכִּיר: הֵמָּה כָּרְעוּ וְנָפָלוּ, וַאֲנַחְנוּ קַמְנוּ וַנִּתְעוֹדָד: יְהוָה הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־ קָרְאֵנוּ:

בתשעה באב ובבית האבל מתחילים מ־"ואתה קדוש".

עת רצון

יוֹם סָמוּךְ לִ"תְּהִלָּה לְדָוִד", דְּאִית בֵּיהּ עִנְיְנֵי פּוּרְעָנֻתָּא. וְכֵן כָּתַב בַּסֵּפֶר 'אֲבוּדְרָהָם', אֲשֶׁר הַמְּזְמוֹר הַזֶּה מְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַקֵּץ, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים כ, ב): **"יַעַנְךָ יְהוָ"ה בְּיוֹם צָרָה"**. וּכְתִיב (דָּנִיֵּאל יב, א): "וְהָיְתָה עֵת צָרָה". **"יִשְׁלַח עֶזְרְךָ מִקֹּדֶשׁ"** - זֶה מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד. **"עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי הוֹשִׁיעַ יְהוָ"ה מְשִׁיחוֹ"**, **"אֵלֶּה בָרֶכֶב"** גּוֹג וּמָגוֹג. **"הֵמָּה כָּרְעוּ וְנָפָלוּ, וַאֲנַחְנוּ קַמְנוּ"**, וּלְכָךְ נָהֲגוּ לְאָמְרוֹ סָמוּךְ לְסֵדֶר קְדֻשָּׁה, שֶׁמַּתְחִיל "וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל". וְכָתַב הַשֶּׂלֶ"ה (סִדּוּר שַׁעַר־הַשָּׁמַיִם, בְּרָכַת לַמְנַצֵּחַ), אֲשֶׁר כְּלַל הַמְּזְמוֹר הַזֶּה שֶׁאֲנַחְנוּ צוֹעֲקִים עַל מְנִיעַת הַשֶּׂפַע הַבָּא מִלְמַעְלָה, שֶׁאֵינוֹ יוֹרֵד לְמַטָּה מִצַּד הַחִיצוֹנִים הָעוֹצְרִים, שֶׁזּוֹהִי עֲצִירַת הָרֶחֶם וּבֵית הָרֶחֶם צַר, וּכְתִיב (יְשַׁעְיָה סג, ט): "בְּכָל צָרָתָם לוֹ צָר"; וּכְתִיב (תְּהִלִּים צא, טו): "עִמּוֹ אָנֹכִי בְצָרָה", כִּי עָצוֹר נֶעֱצָר הָרֶחֶם שֶׁל מַעְלָה, וְכִבְיָכוֹל הַשְּׁכִינָה בְּגָלוּת, וְהָאִשָּׁה מַקְשָׁה לְיֹלֵד, וְלִפְעָמִים יוֹלֶדֶת נְפָלִים, מַחֲמַת תְּשׁוּאוֹת כֹּחַ, שֶׁזֶּה (דְּבָרִים לב, יח): "צוּר יְלָדְךָ תֶּשִׁי"; שֶׁהַלְּדָה הִיא בִּתְשׁוּאוֹת כֹּחַ. וְלָכֵן אֲנַחְנוּ צוֹעֲקִים עַכְשָׁו בְּמִזְמוֹר זֶה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁתִּהְיֶה לֵדָה קַלָּה, הַיְנוּ פּוּרְעָנֻתָּא בִּשְׁפַע לְעַם־יִשְׂרָאֵל וּגְאֻלָּה שְׁלֵמָה. וּמִכָּל זֶה תָּבִין מַה שֶּׁדָּרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, בְּרֵאשִׁית, פָּרָשָׁה כ, סִימָן ט) עַל פָּסוּק (בְּרֵאשִׁית ג, יז): "בְּעִצָּבוֹן תֹּאכְלֶנָּה" - 'אָמַר רַבִּי אַסִי: קָשָׁה הִיא הַפּוּרְעָנֻתָּא כְּפָלַיִם כַּלֵּדָה. בְּלֵידָה כְּתִיב: "בְּעֶצֶב תֵּלְדִי בָּנִים", וּבְפוּרְעָנֻתָּא כְּתִיב: "בְּעִצָּבוֹן תֹּאכְלֶנָּה" - רַבִּי אֶלִיעֶזֶר וְרַבִּי שְׁמוּאֵל בְּרַבִּי נַחְמָן, רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אָמַר: הַקִּישׁ גְּאֻלָּה לְפוּרְעָנֻתָּא וּפוּרְעָנֻתָּא לִגְאֻלָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים קלו, כד): "וַיִּפְרְקֵנוּ מִצָּרֵינוּ"; וְסָמִיךְ לֵהּ (שָׁם, כה): "נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר", מַה גְּאֻלָּה פְּלָאִים, אַף פּוּרְעָנֻתָּא פְּלָאִים, מַה פּוּרְעָנֻתָּא בְּכָל יוֹם, אַף גְּאֻלָּה בְּכָל יוֹם. רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן אָמַר: וּגְדוֹלָה מִן הַגְּאֻלָּה, שֶׁהַגְּאֻלָּה עַל־יְדֵי מַלְאָךְ וְהַפּוּרְעָנֻתָּא עַל־יְדֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, גְּאֻלָּה עַל־יְדֵי מַלְאָךְ, מִנַּיִן? שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית מח, טז): "הַמַּלְאָךְ הַגֹּאֵל אֹתִי מִכָּל רָע", פּוּרְעָנֻתָּא עַל־יְדֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים קמה, טז): "פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶיךָ, וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן"; וְהָבֵן.

וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל, וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב, נְאֻם יְהוָה יאהדונהי: וַאֲנִי – זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם, אָמַר יְהוָה יאהדונהי, רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ, וּדְבָרַי אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי בְּפִיךָ, לֹא־יָמֻשׁוּ מִפִּיךָ, וּמִפִּי זַרְעֲךָ, וּמִפִּי זֶרַע זַרְעֲךָ, אָמַר יְהוָה יאהדונהי, מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:

עת רצון

וּבָא לְצִיּוֹן

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי, בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר פְּסוּקִים אֵלּוּ: "וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב", שֶׁנִּקְרָא קְדֻשָּׁה־דְּסִדְרָא, תְּכַוֵּן מְאֹד מְאֹד בְּפֵרוּשׁ הַמִּלּוֹת עַל כָּל מָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר, כִּי סֵדֶר זֶה וּתְפִלָּה זוֹ תִּקְּנוּהָ נְבִיאִים הָרִאשׁוֹנִים, וְהַזְּקֵנִים הַקַּדְמוֹנִים תִּקְּנוּהָ לְאָמְרָהּ בְּצִבּוּר (סדור רב עמרם גאון), וְהַטַּעַם - מִפְּנֵי גְּזֵרַת שְׁמַד שֶׁהָיְתָה עַל יִשְׂרָאֵל, שֶׁמָּנְעוּ מֵהֶם לוֹמַר קְדֻשָּׁה, וְלָכֵן הִכְנִיסוּ בְּאֶמְצַע הַפְּסוּקִים: "קָדוֹשׁ, קָדוֹשׁ, קָדוֹשׁ" וְגוֹ' (ספר הפרדס לרש"י), וּמַה שֶׁתִּקְּנוּ סֵדֶר הַפְּסוּקִים הָאֵלּוּ וְהַקְּדֻשָּׁה לְאָמְרוֹ בַּסּוֹף, בְּשָׁבִיל עַמֵּי הָאָרֶץ הַמְאַחֲרִין לָבוֹא לְבֵית־הַכְּנֶסֶת לְתִפְלָה, וּכְדֵי שֶׁלֹּא יִפְסִידוּ שְׁמִיעַת הַקְּדֻשָּׁה, דְּאָמְרִינַן בְּשִׁלְהֵי דְּסוֹטָה (מט.): 'אַמַּאי קָאֵי עַלְמָא? אַסִּדְרָא דִּקְדֻשָּׁה וְעַל יְהָא שְׁמֵיהּ רַבָּא דְּאַגַּדְתָּא' (אבודרהם), וְעַל דָּבָר שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד וּמִתְקַיֵּם עָלָיו - אִי אֶפְשָׁר לְזַלְזֵל בֵּיהּ (שבלי הלקט); וּלְכָךְ צְרִיכִים לְכַוֵּן מְאֹד מְאֹד בְּעֵת אָמְרוֹ אֶת פְּסוּקִים אֵלּוּ, וּלְכַוֵּן עַל־כָּל־פָּנִים פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וּבִפְרָטִיּוּת כְּשֶׁתַּגִּיעַ אֶל תְּפִלָּה "בָּרוּךְ־הוּא אֱלֹקֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לִכְבוֹדוֹ", תִּשְׁמַח מְאֹד מְאֹד, וּתְכַוֵּן לִמְסֹר נַפְשְׁךָ עַל קִדּוּשׁ־הַשֵּׁם, וּבָזֶה תְּלוּיָה הַשָּׂגָה שֶׁל רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, וּבִלְבַד שֶׁתִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה וּבְלֵב אֱמֶת, כִּי לָשֶׁקֶר אֵין לְמַעְלָה שׁוּם שָׁוִי, וְדוֹחִים אוֹתוֹ מִכָּל הָעוֹלָמוֹת, וְיוֹצֵא בַּחֲרָפוֹת וּבוּשׁוֹת, לֹא־כֵן כְּשֶׁאָדָם שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ, וּמְכַוֵּן בְּלֵב אֱמֶת לִמְסֹר נַפְשׁוֹ עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם, אָז יִזְכֶּה לְרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ בָּרוּר. וּבְזֹהַר (תרומה קלג.) מַפְלִיג מְאֹד מְאֹד בְּמַעֲלַת קְדֻשָּׁה־דְּסִדְרָא, שֶׁאוֹמְרִים אַחַר הַתְּפִלָּה, כְּדֵי לְהוֹסִיף עַל הָאָדָם קְדֻשָּׁה עַל־גַּבֵּי קְדֻשָּׁה, וְהַקְּדֻשָּׁה הַזּוֹ עוֹלָה עַל כָּל הַקְּדֻשׁוֹת, שֶׁאוֹמְרִים הַמַּלְאָכִים וּמְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהֵם מְקַנְּאִים בְּכָל בַּר־יִשְׂרָאֵל שֶׁיָּכוֹל לוֹמַר קְדֻשָּׁה־דְּסִדְרָא אֲפִלּוּ בְּיָחִיד, עַיֵּן שָׁם; וּבַטּוּר כָּתַב (ארחות חיים, סימן קלב): 'וְצָרִיךְ לְהִזָּהֵר בּוֹ מְאֹד לְאָמְרוֹ בְּכַוָּנָה, דְּאָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, מִיּוֹם שֶׁחָרַב

וְאַתָּה קָדוֹשׁ, יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת, מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: (בלחש:) וּמְקַבְּלִין דֵּין מִן־דֵּין וְאָמְרִין: קַדִּישׁ בִּשְׁמֵי מְרוֹמָא עִלָּאָה בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ, קַדִּישׁ עַל־אַרְעָא עוֹבַד גְּבוּרְתֵּהּ, קַדִּישׁ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת, מַלְיָא כָל־אַרְעָא זִיו יְקָרֵהּ: (בקול:) וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ, וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל: בָּרוּךְ ‹› כְּבוֹד־יְהוָה יאהדונהי מִמְּקוֹמוֹ: (בלחש:) וְנָטְלַתְנִי רוּחָא, וּשְׁמָעִית בַּתְרַי קַל זְיָע

עת רצון

בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ אֵין לְךָ יוֹם שֶׁאֵין בּוֹ קְלָלָה, וְלֹא יָרַד הַטַּל לִבְרָכָה, וְכָל יוֹם מְרֻבֶּה קִלְלָתוֹ מִיּוֹם שֶׁלְּפָנָיו, אֶלָּא עַלְמָא אַמַּאי קָאֵי אַקְדֵּשָׁא דְּסִדְרָא, וְאֶמֶן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּה דְּאַגְדְּתָא, עַיֵּן שָׁם; וְצָרִיךְ שֶׁתַּדַּע, אֲהוּבִי, בְּנִי, שֶׁקְּדֻשָּׁה־דְּסִדְרָא הוּא מְאֹד נָחוּץ לְתִקּוּן הָאָדָם, כִּי בַּאֲמִירָתָהּ זוֹכֶה לְתַקֵּן אֶת בְּרִיתוֹ שֶׁפָּגַם, וּמַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר עֶלְיוֹן וְנוֹרָא מְאֹד. וְאֹמֶר הָאַר"י זַ"ל, שֶׁצְּרִיכִים לְכַוֵּן בְּאָמְרוֹ (יְשַׁעְיָהוּ נט, כ): "וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל", מָתַי יָבוֹא גּוֹאֵל? כְּשֶׁיִּתַּקֵּן אֶת צִיּוֹן, שֶׁהוּא הַיְסוֹד (צִיּוֹן = גִּימַטְרִיָּה יוֹסֵ"ף), כִּי עַל־יְדֵי פְּגַם־הַבְּרִית - הוֹצָאַת־זֶרַע־לְבַטָּלָה, הוּא מוֹסֵר אֶת בָּנָיו בְּיַד הַחִיצוֹנִים, וְגוֹרֵם רָעָה לְעַצְמוֹ וּלְבָנָיו, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן קמא), וְעַל זֶה יְדָווּ כָּל הַדָּווּיִם, כִּי עִקַּר כָּל הַצָּרוֹת שֶׁאָדָם סוֹבֵל, הֵן מַעֲצָמוֹ וְהֵן מֵאֲחֵרִים הוּא עַל־יְדֵי פְּגַם־הַבְּרִית - הוֹצָאַת־זֶרַע־לְבַטָּלָה, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (סִפְרֵי־הַמִּדּוֹת, נאוּף, סִימָן כו): 'עַל־יְדֵי הוֹצָאַת־זֶרַע־לְבַטָּלָה בּוֹרֵא קְלִפּוֹת הַמִּתְלַבְּשׁוֹת בִּבְנֵי־אָדָם מִתְנַגְּדִים וְחוֹלְקִים עָלָיו וְעוֹשִׂים לוֹ יִסּוּרִין'; וְכַאֲשֶׁר יַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, אָז יַחְזְרוּ אוֹתָם בָּנִים לִמְקוֹמָם, תּוֹךְ הָאוֹצָר הַנִּקְרָא גּוּף. וְזוֹ כַּוָּנַת מַאֲמָרָם זַ"ל (יְבָמוֹת סב.): 'אֵין בֶּן דָּוִד בָּא עַד שֶׁיִּכְלוּ כָּל הַנְּשָׁמוֹת שֶׁבַּגּוּף'. וְלָכֵן "גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי פֶּ֫שַׁע" רָאשֵׁי־תֵבוֹת: ג'וּ'ף', "בְּיַעֲקֹב נְאֻם יְיָ וַאֲנִי" - רָאשֵׁי־תֵבוֹת בָּ'נ'י', כִּי בָּזֶה תְּלוּיָה הַגְּאֻלָּה - כְּשֶׁאָדָם יַעֲסֹק בְּתִקּוּן הַבְּרִית, כִּי כָּל הַהַעֲלָמוֹת וְהַהִסְתָּרוֹת שֶׁנַּעֲלָם וְנִסְתָּר מִמֶּנּוּ הָאוֹר אֵין־סוֹף בָּרוּךְ־

שַׁגִּיא דְּמִשַּׁבְּחִין וְאָמְרִין: בָּרִיךְ יְקָרָא דַּיהוָה יאהדונהי
מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ: יְהוָה (בקול:) יאהדונהי יִמְלֹךְ לְעֹלָם
וָעֶד: יְהוָה (בלחש:) יאהדונהי מַלְכוּתֵהּ קָאִים לְעָלַם
וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יְהוָה (בקול:) יאהדונהי אֱלָהֵי אַבְרָהָם
יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ, שָׁמְרָה־זֹּאת לְעוֹלָם, לְיֵצֶר
מַחְשְׁבוֹת לְבַב עַמֶּךָ, וְהָכֵן לְבָבָם אֵלֶיךָ: וְהוּא רַחוּם
יְכַפֵּר עָוֹן, וְלֹא־יַשְׁחִית, וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ, וְלֹא־
יָעִיר כָּל־חֲמָתוֹ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב ◇ וְסַלָּח, וְרַב־
חֶסֶד לְכָל־קֹרְאֶיךָ: צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם, וְתוֹרָתְךָ

עת רצון

הוּא, הוּא רַק מֵחֲמַת פֶּגֶם־הַבְּרִית, וְלָכֵן עַכְשָׁו צְרִיכִים לַעֲסֹק בְּתִקּוּן עָוֹן זֶה, כִּי מֵרֹאשִׁית הֶלְדָּת מָשִׁיחַ הָיָה לְתַקֵּן עָוֹן זֶה, כִּי הַתְּחָלַת הִתְגַּלּוּת מָשִׁיחַ הָיָה מִיהוּדָה, שֶׁהוֹלִיד מִתָּמָר אֶת פֶּרֶץ וְזֶרַח, וְהֵם הָיוּ תִּקּוּן עַל חֵטְא עֵר וְאוֹנָן שֶׁהִשְׁחִיתוּ דַּרְכָּם, וְעַל־כֵּן הָצְרַךְ יְהוּדָה לְהַמְשִׁיךְ נְשָׁמַת מָשִׁיחַ בָּעוֹלָם, שֶׁעַל־יָדוֹ יִהְיֶה תִּקּוּן זֶה, כִּי תִּקּוּן עָוֹן זֶה תָּלוּי בְּמָשִׁיחַ (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, פְּרִיָה וּרְבִיָה, הֲלָכָה א, אוֹת ט); וְלָכֵן בְּאָמְרָךְ: "וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב" - תְּכַוֵּן מְאֹד לְשׁוּב אָז בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, שֶׁזֶּה "וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע" דַּיְקָא, שֶׁהֵם הַשָּׁבִים עַל חֵטְא פֶּגֶם־הַבְּרִית, שֶׁנִּקְרָא (יְשַׁעְיָה נט, ד): "יָלְדֵי פֶּשַׁע זֶרַע שֶׁקֶר", וְהַגּוֹאֵל צָדָק יָבוֹא כְּדֵי לְתַקְּנָם, כִּי כָּל תִּקּוּנָם עַל־יָדוֹ דַּיְקָא, כִּי מָשִׁיחַ יָבֹא לְתַקֵּן זֶה הַחֵטְא בְּיוֹתֵר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה יא, יב): "וְנִפּוּצוֹת יְהוּדָה יְקַבֵּץ"; שֶׁיְּקַבֵּץ כָּל הַנִּדָּחִים וְהַנִּפְזָרִים בְּאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ, כִּי סוֹד מָשִׁיחַ הוּא סוֹד אוֹר הַחֶסֶד הֶחָדָשׁ הַמִּתְקַן הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים יח, נא): "וְעֹשֶׂה חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ"; וּכְשֶׁיָּבֹא וִיתַקְּנָם, אָז תַּחֲזֹר וְתָאִיר בָּהֶם הַנְּקֻדָּה שֶׁהִיא כְּלוּלָה מִשָּׁלֹשׁ נְקֻדּוֹת (לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן לד); וְזֶה שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים: "וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר הַוָי"ה רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרַי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּפִיךָ לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעֲךָ וּמִפִּי זֶרַע זַרְעֲךָ"; הֵינוּ הַנְּקֻדָּה הַשְּׁזוּרָה אֵצֶל בְּרִית שָׁלוֹם הִיא כְּלוּלָה מִשָּׁלֹשׁ נְקֻדּוֹת, שֶׁהֵם סוֹד: רֹאשׁ, תּוֹךְ, סוֹף, שֶׁהֵם שָׁלֹשׁ מַדְרֵגוֹת

אֱמֶת: תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב, חֶסֶד לְאַבְרָהָם, אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם: בָּרוּךְ אֲדֹנָי <> יוֹם יוֹם יַעֲמָס־לָנוּ, הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה: יְהוָה־ יאהדונהי צְבָאוֹת עִמָּנוּ, מִשְׂגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְהוָה־ יאהדונהי צְבָאוֹת, אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְהוָה־ יאהדונהי הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ:

עת רצון

מַאַב לִבֵּן וּלְבֵן הַבֵּן, שָׂכָל אֶחָד מִקַּבֵּל מִן הָעֶלְיוֹן וְעֶלְיוֹן מַעֲלְיוֹן, כִּי הַשָּׁלֹשׁ נְקֻדּוֹת קְשׁוּרוֹת זוֹ בָּזוֹ, וְכֻלָּם יָאִירוּ וְיִתְגַּלּוּ עַל־יְדֵי מָשִׁיחַ, וְעַל־כֵּן אוֹמְרִים שָׁלֹשׁ פְּעָמִים: "קָדוֹשׁ" (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, נְשִׂיאַת כַּפַּיִם, הֲלָכָה ה, אוֹת כ); וּקְדֻשָּׁה־דְסִדְרָא נִתְקַנָּה בִּלְשׁוֹן תַּרְגּוּם, הַיְנוּ שֶׁהַתַּרְגּוּם נִכְלָל בַּקְּדֻשָּׁה, כִּי תַּרְגּוּם הוּא סוֹד עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן יט), וּצְרִיכִים לִכְלֹל אֶת הַתַּרְגּוּם אֶל הַקְּדֻשָּׁה, שֶׁזֶּה סוֹד פְּעֻלּוֹת הַמְשֻׁנּוֹת שֶׁנִּתְאַחֲדִים בְּאַחְדּוּת הַפְּשׁוּט (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ב) כִּי (סוֹטָה מט.) 'לֹא קָאֵי עַלְמָא אֶלָּא עַל קְדֻשָּׁא־דְסִדְרָא'; וְלָכֵן צְרִיכִים לְקַשֵּׁר אֶת הָעוֹלָם־הַזֶּה אֶל הָעוֹלָם־הַבָּא, שֶׁזֶּה סוֹד לְשׁוֹן תַּרְגּוּם מִלְּשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ, וּבִשְׁבִיל זֶה כָּלוֹלָה קְדֻשָּׁה־דְסִדְרָא מִשְּׁנֵי הַלְּשׁוֹנוֹת לְחַבְּרָם יַחַד (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, נְשִׂיאַת כַּפַּיִם, הֲלָכָה ב, אוֹת ג); וְזֶה נַעֲשָׂה דַּיְקָא עַל־יְדֵי שְׁמִירַת וְתִקּוּן הַבְּרִית, שֶׁאָז יָכוֹל לַעֲסֹק בְּתִקּוּן הָעוֹלָם, לְקַשֵּׁר אֶת הָעוֹלָם־הַזֶּה לָעוֹלָם־הַבָּא (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, נְשִׂיאַת כַּפַּיִם, הֲלָכָה א);

וְיֵשׁ בַּאֲמִירַת פְּסוּקֵי "וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל" סוֹדוֹת וְרָזִין עִלָּאִין, וְהַכֹּל בָּנוּי עַל שֵׁמוֹת וְיִחוּדִים לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַשֶּׁפַע בָּעוֹלָם, וְהָעִקָּר עַל־יְדֵי תִּקּוּן הַבְּרִית, שֶׁאָז זוֹכִים לְמֹחִין נְקִיִּים, וּלְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וְלָכֵן בְּאָמְרְךָ: **"שָׁמְרָה זֹאת לְעוֹלָם לְיֵצֶר מַחֲשָׁבוֹת לְבַב עַמֶּךָ"**, תְּכַוֵּן: **"שָׁ'מְרָה זֹ'את לְ'עוֹלָם"** - רָאשֵׁי־תֵבוֹת: שִׁ'כְבַת זֶ'רַע לְ'בַטָּלָה, שֶׁיִּשְׁמֹר אֶת הַטִּפָּה לְבְחִינַת נְקֵבָא שֶׁנִּקְרָא זֹאת וְקַרְקַע עוֹלָם כַּיָּדוּעַ. וְהָעִקָּר שֶׁיִּשְׁמֹר אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ, כִּי הַחֵטְא הַמְּגֻנֶּה הַזֶּה שֶׁל פְּגַם־הַבְּרִית, בָּא עַל־יְדֵי פְּגַם הַמַּחֲשָׁבָה, וְלָכֵן **"מַ'חֲשָׁבוֹת לְ'בַב עַ'מֶּ'ךָ"** - רָאשֵׁי־תֵבוֹת שֶׁם הַיּוֹצֵא מֵרָאשֵׁי־תֵבוֹת **"עֹ'שֶׂה מִ'שְׁפָּט לַ'עֲשׁוּקִים"**; אִם אָדָם זוֹכֶה לִשְׁמֹר עַל מַחֲשַׁבְתּוֹ, הוּא מוֹצִיא אֶת כָּל הַקְּדֻשׁוֹת מֵהַקְלִפָּה שֶׁבָּלַע, כִּי הָעִקָּר תְּלוּי בְּקְדֻשַּׁת הַמַּחֲשָׁבָה, לְהַדְבִּיק אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ תָּמִיד בְּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְיִבָּטֵחַ רַק בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁזֶּה סוֹד **"מִבְטָחוֹ"** אוֹתִיּוֹת

בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לִכְבוֹדוֹ, וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים, וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת, וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ. הוּא יִפְתַּח לִבֵּנוּ בְּתוֹרָתוֹ, וְיָשֵׂם בְּלִבֵּנוּ אַהֲבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ, וּלְעָבְדוֹ בְּלֵבָב שָׁלֵם. כְּשֶׁאוֹמֵר "לֹא נִיגַע לָרִיק וכו'" יְכַוֵּן מְאֹד עַל פָּנָיו שֶׁיְּהִיוּ לוֹמְדֵי תוֹרָה וְצַדִּיקִים וּבַעֲלֵי מִדּוֹת טוֹבוֹת (מ"ב מ"ח) לֹא נִיגַע לָרִיק, וְלֹא נֵלֵד לַבֶּהָלָה. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁנִּשְׁמֹר חֻקֶּיךָ וּמִצְוֹתֶיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְנִזְכֶּה וְנִחְיֶה וְנִירַשׁ טוֹבָה וּבְרָכָה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ ‹› כָּבוֹד וְלֹא יִדֹּם (יפסיק מעט), יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ: יְהוָה יאהדונהי חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ, יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר: וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ, כִּי לֹא־עָזַבְתָּ דוֹרְשֶׁיךָ יְהוָה יאהדונהי: יְהוָה יאהדונהי אֲדֹנֵינוּ! מָה־אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ: חִזְקוּ וְיַאֲמֵץ לְבַבְכֶם כָּל־הַמְיַחֲלִים לַיהוָה יאהדונהי:

עת רצון

חב"ו, שֵׁם הַמַּעֲלָה אֶת הַטִּפּוֹת, בְּסוֹד (איוב כ, טו): "חַיִל בָּלַע וַיְקִיאֶנּוּ"; וְאוֹתִיּוֹת מ"ט, הִתְגַּלּוּת שַׁעֲרֵי בִינָה, הַיְנוּ עַל־יְדֵי "מִבְטָחוֹ", מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ שֵׁם חב"ו, שֶׁיּוֹצִיאוּ לוֹ אֶת הַטִּפּוֹת שֶׁאָבַד עַל־יְדֵי פְּגַם־הַבְּרִית, וְיַעֲלֶה אֶל מ"ט שַׁעֲרֵי בִינָה. וְזֶה שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (סִפְרֵי־הַמִּדּוֹת, בִּטָּחוֹן, סִימָן י): 'עַל־יְדֵי בִּטָּחוֹן יִזְכֶּה לֵידַע שֵׁמוֹת הַקֹּדֶשׁ'; שֶׁזֶּה מַה שֶּׁאָנַחְנוּ מְסַיְּמִים "וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ", עַל־יְדֵי "מִבְטָחוֹ" יוֹצֵא אוֹתִיּוֹת חב"ו וְאוֹתִיּוֹת מ"ט וְכַנַּ"ל, וְזֶה "כִּי לֹא עָזַבְתָּ דוֹרְשֶׁיךָ' הַוַּ"ה"' - סוֹפֵי־תֵבוֹת הוּא הַשֵּׁם תכ"ה, שֶׁבְּשֵׁם זֶה הָרֵג מֹשֶׁה אֶת הַמִּצְרִי כַּיָּדוּעַ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּכַוֵּן הֵיטֵב בְּאָמְרוֹ אֶת פְּסוּקֵי "וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל", כִּי יֵשׁ בָּזֶה רָזִין וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת, אַשְׁרֵי לוֹ.

ואומר החזן קדיש תתקבל:

יִתְגַּדַּל (בריעה) וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן (כן יהי רצון). בְּעָלְמָא
דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ, וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח
פֻּרְקָנֵהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן (כן יהי רצון). בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן
וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־ יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב,
וְאִמְרוּ: אָמֵן. אמן (כן יהי רצון). באומרו 'יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא' יכוון: יה"ר שימחה זכר עמלק ואז יהיה השם
שלם והכסא שלם יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא (בריעה) מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי
עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ (בריעה), וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם,
וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלָּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא
בְּרִיךְ (בריעה) הוּא, אמן (כן יהי רצון). לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא,
שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא,
וְאִמְרוּ: אָמֵן (בריעה). אמן (כן יהי רצון).

תִּתְקַבַּל צְלוֹתָנָא וּבָעוּתָנָא עִם צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן
דְּכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל, קֳדָם אֲבוּנָא דְּבִשְׁמַיָּא
(וְאַרְעָא), וְאִמְרוּ: אָמֵן. (אמן)

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא, חַיִּים וְשָׂבָע וִישׁוּעָה
וְנֶחָמָה וְשֵׁיזָבָא וּרְפוּאָה וּגְאֻלָּה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה
וְרֶוַח וְהַצָּלָה, לָנוּ וּלְכָל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ: אָמֵן. (אמן)

יפסע שלוש פסיעות ויאמר:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם (בעש"ת אומרים: הַשָּׁלוֹם) בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְרַחֲמָיו
יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל,
וְאִמְרוּ: אָמֵן. (אמן)

ומחזירים את ספר התורה למקומו ואומרים:

יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה־יהוה כִּי־נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ, הוֹדוֹ עַל־אֶרֶץ וְשָׁמָיִם:
וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל־חֲסִידָיו לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרֹבוֹ הַלְלוּיָהּ:
יְהוָה־יהוה הוּא הָאֱלֹהִים, יְהוָה־יהוה הוּא הָאֱלֹהִים, בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל,
וְעַל־הָאָרֶץ מִתָּחַת, אֵין עוֹד: אֵין־כָּמוֹךָ בָאֱלֹהִים אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ:
הֲשִׁיבֵנוּ יְהוָה־יהוה אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה, חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם:

מתפלה לדוד עד קוה אל ה' הוא להוריד השפע לצורך עולם היצירה

בימים שאין אומרים בהם תחנון אין אומרים "תפלה לדוד" ומתחילין מ"בית יעקב".

תְּפִלָּה לְדָוִד, הַטֵּה־יְהוָה־יהוה אָזְנְךָ עֲנֵנִי, כִּי־עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי: שָׁמְרָה
נַפְשִׁי כִּי־חָסִיד אָנִי, הוֹשַׁע עַבְדְּךָ אַתָּה אֱלֹהַי, הַבּוֹטֵחַ אֵלֶיךָ: חָנֵּנִי
אֲדֹנָי, כִּי־אֵלֶיךָ אֶקְרָא כָּל־הַיּוֹם: שַׂמֵּחַ נֶפֶשׁ עַבְדֶּךָ, כִּי־אֵלֶיךָ אֲדֹנָי נַפְשִׁי
אֶשָּׂא: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב ‹› וְסַלָּח, וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קֹרְאֶיךָ: הַאֲזִינָה יְהוָה
יהוה־תְּפִלָּתִי, וְהַקְשִׁיבָה בְּקוֹל תַּחֲנוּנוֹתָי: בְּיוֹם צָרָתִי אֶקְרָאֶךָּ, כִּי תַעֲנֵנִי:

עת רצון

תְּפִלָּה לְדָוִד

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי! שֶׁזֶּה דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד לוֹמַר עַכְשָׁו אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה, וּלְכַוֵּן בּוֹ מְאֹד, כִּי בְּמִזְמוֹר זֶה מוֹרִידִים אֶת הַשֶּׁפַע לָאָדָם. וְאִם הָיוּ בְּנֵי־אָדָם יוֹדְעִים מַעֲלַת אֲמִירָתוֹ, הָיוּ מְכַוְּנִים בּוֹ מְאֹד מְאֹד פָּרוּשׁ הַמִּלּוֹת. וְהָאֲרִיז"ל אָמַר, שְׁצָרִיכִים לְכַוֵּן בּוֹ מְאֹד מְאֹד, כִּי עַכְשָׁו זֶה גּוֹרֵם תִּקּוּן גָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, כִּי יֶשׁ בּוֹ קפ"ו תֵּבוֹת, נֶגֶד הַוי"ה בְּהַכָּאָה: י' פְּעָמִים י', ה' פְּעָמִים ה', ו' פְּעָמִים ו', ה' פְּעָמִים ה', שֶׁעוֹלֶה בְּגִימַטְרִיָּה מָקוֹ"ם, שֶׁהוּא סוֹד קפ"ו. וְדָוִד הַמֶּלֶךְ זָכָה לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי שֶׁבִּטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי, וְעָשָׂה אֶת עַצְמוֹ כְּעָנִי, שֶׁזֶּה "כִּי עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי". וּמוּבָא בַּזֹּהַר (בְּלָק קצה.): 'דָּוִד חָכְמָא דְּכָל כַּוִּין וְכָל תַּרְעֵי שְׁמַיָּא כֻּלְּהוּ זְמִינִין לְאִסְתְּחָא לְמִסְכְּנָא, וְלֵית בְּכָל צְלוֹתִין דְּעָלְמָא דְּקָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא אָצִית מַיָּד כִּצְלוֹתָא דְּמִסְכְּנָא, כַּיָּון דְּחָמֵי הַאי עָבֵד גְּרָמֵיהּ עַנְיָא וּמִסְכְּנָא, פָּשֵׁט לְבוּשָׁא בְּמַלְכוּתָא, וְיָתִיב בְּאַרְעָא כְּמִסְכְּנָא, אָמַר תְּפִלָּה, דִּכְתִיב: "תְּפִלָּה לְדָוִד, הַטֵּה הַוי"ה אָזְנְךָ עֲנֵנִי"'; וְלָכֵן בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר זֶה, תַּעֲשֶׂה עַצְמְךָ כְּעָנִי, וְזוֹ מַדְרֵגַת הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹשִׁיחַ, שֶׁמְּבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְעוֹשֶׂה אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד עָנִי. וְכֵן הוּא יָכוֹל לְהַמְתִּיק אֶת

אֵין־כָּמוֹךָ בָאֱלֹהִים| אֲדֹנָי, וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ: כָּל־גּוֹיִם| אֲשֶׁר עָשִׂיתָ יָבוֹאוּ| וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי, וְיכַבְּדוּ לִשְׁמֶךָ: כִּי־גָדוֹל אַתָּה וְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת, אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ: הוֹרֵנִי יְהוָה| יאהדונהי דַּרְכֶּךָ, אֲהַלֵּךְ בַּאֲמִתֶּךָ, יַחֵד לְבָבִי לְיִרְאָה שְׁמֶךָ: אוֹדְךָ| אֲדֹנָי אֱלֹהַי בְּכָל־<> לְבָבִי, וַאֲכַבְּדָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם:

עת רצון

הַעֲנִיּוּת וְהָאֲבְיוֹנוּת בְּשָׁרְשׁוֹ, דְּהֵינוּ שֶׁהוּא מַמְתִּיק אֶת כָּל הַמִּחִין דְּקַטְנוּת בְּתַכְלִית, קַטְנוּת דְּקַטְנוּת, עַד קָצֶה הָאַחֲרוֹן עַד אֵין תַּכְלִית, הַכֹּל הוּא מַמְתִּיק בְּשָׁרְשׁוֹ הָעֶלְיוֹן, הַגְּבֹהַּ הַנּוֹרָא מְאֹד, שֶׁהוּא סוֹד אי"ן, שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִכָּל הַמִּחִין דְּגַדְלוּת וְקַטְנוּת, שֶׁשָּׁם כֻּלָּא חַד, וְהַכֹּל נִמְתָּק שָׁם (לִקּוּטֵי הַלָּכוֹת, תְּפִלַּת הַמִּנְחָה, הֲלָכָה ה, אוֹת ז); וְלָכֵן מִי שֶׁזּוֹכֶה לְכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת בְּמִזְמוֹר זֶה, וְעוֹשֶׂה אֶת עַצְמוֹ עָנִי, וּמְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הָאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ כָּל הַהַשְׁפָּעוֹת טוֹבוֹת שֶׁנִּשְׁפְּעוּ בְּעֵת הַתְּפִלָּה, כִּי יוֹרֵד עַכְשָׁו הַשֶּׁפַע מֵאֲצִילוּת לִבְרִיאָה וּמִבְּרִיאָה לִיצִירָה וּמִיצִירָה לַעֲשִׂיָּה, וְזוֹ גְּדֻלַּת הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא בְּחִינַת דָּוִד, שֶׁיּוֹרֵד אֶל מְקוֹמוֹת הַמְּטֻנָּפִים, וּמַגְבִּיהַּ וּמַעֲלֶה אֶת כָּל הַנְּפָשׁוֹת הַפְּגוּמוֹת. כִּי בָּזֶה שֶׁעוֹשֶׂה אֶת עַצְמוֹ עָנִי, הוּא מִתְחַבֵּר אֲלֵיהֶם, עַד שֶׁיֵּשׁ לוֹ שַׂיָּכוּת אֲלֵיהֶם, וּמַחְדִּיר בָּהֶם מֹחִין עֶלְיוֹנִים, שֶׁזֶּה שֶׁאָמַר: **"שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי"**; וְדָרְשׁוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ד.): "לְדָוִד שָׁמְרָה נַפְשִׁי, כִּי חָסִיד אָנִי" - לֵוִי וְרַבִּי יִצְחָק, חַד אָמַר: כָּךְ אָמַר דָּוִד לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, לֹא חָסִיד אֲנִי, שֶׁכָּל מַלְכֵי מִזְרָח וּמַעֲרָב יוֹשְׁבִים אַגָּדוֹת אַגָּדוֹת בְּכַבּוֹדָם, וַאֲנִי יָדַי מְלֻכְלָכוֹת בְּדָם וּבְשִׁפּוּר וּבְשִׁלְיָה, כְּדֵי לְטַהֵר אִשָּׁה לְבַעְלָהּ"; כִּי דָּוִד הַמֶּלֶךְ קָם בַּחֲצוֹת לַיְלָה, וּבָכָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל גָּלוּת הַשְּׁכִינָה וְעַל בִּזָּיוֹן נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמָסַר אֶת נַפְשׁוֹ לְקָרֵב אֶת כָּל הָרְחוֹקִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְדֵיקָא עַל־יְדֵי־זֶה זָכָה שֶׁיֵּצְאוּ מִמֶּנּוּ מָשִׁיחַ, שֶׁעָלָיו נֶאֱמַר (זְכַרְיָה ט, ט): "צַדִּיק וְנוֹשָׁע הוּא עָנִי וְרֹכֵב עַל חֲמוֹר"; כִּי זֶה סוֹד הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא בְּחִינַת מָשִׁיחַ, שֶׁמַּשִּׁים אֶת עַצְמוֹ כָּעָנִי, וְתָמִיד בּוֹכֶה וּמְבַכֶּה שָׁמַיִם וְאָרֶץ עַל שִׁפְלוּתוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לִרְכַּב עַל הַחֲמָרִיּוּת לְהַכְנִיעָהּ. וְכָךְ הוּא מְקָרֵב נְפָשׁוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְאָמְרוּ בַּזֹּהַר (פִּינְחָס רִיג:): וְדָוִד בָּעֵי בָּעוּתֵיהּ קָמֵי קַדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא, וְאָמַר: "שָׁמְרָה נַפְשִׁי" דְּלָא יִדְחוּן לֵהּ לְבַר, וְכַד מָטֵי לְקִבְלֵהּ יִפְתְּחוּן לֵהּ פִּתְחִין וְתִקַּבֵּל לֵהּ קָמֵךְ. "כִּי חָסִיד אָנִי" - וְכִי חָסִיד אִקְרֵי? אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה: אִין, דִּכְתִיב (יְשַׁעְיָה נה, ג): "חַסְדֵי דָוִד הַנֶּאֱמָנִים", בְּגִין כָּךְ "שָׁמְרָה נַפְשִׁי" דְּלָא תִּשְׁבַּק לֵהּ לְמַהֲךְ לְבַר'; כִּי דַּיְקָא הַצַּדִּיק שֶׁמַּחֲזִיק אֶת עַצְמוֹ לְלֹא כְּלוּם, וְתָמִיד קִיט, סב): "חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ"'; וְאִידָךְ: 'כָּךְ אָמַר דָּוִד לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, לֹא חָסִיד אֲנִי, שֶׁכָּל מַלְכֵי מִזְרָח וּמַעֲרָב יוֹשְׁבִים אַגָּדוֹת אַגָּדוֹת בְּכַבּוֹדָם, וַאֲנִי יָדַי מְלֻכְלָכוֹת בְּדָם וּבְשִׁפּוּר וּבְשִׁלְיָה, כְּדֵי לְטַהֵר אִשָּׁה לְבַעְלָהּ"; כִּי דָּוִד הַמֶּלֶךְ קָם בַּחֲצוֹת לַיְלָה, וּבָכָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל גָּלוּת הַשְּׁכִינָה וְעַל בִּזָּיוֹן נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמָסַר אֶת נַפְשׁוֹ לְקָרֵב אֶת כָּל הָרְחוֹקִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְדֵיקָא עַל־יְדֵי־זֶה זָכָה שֶׁיֵּצְאוּ מִמֶּנּוּ מָשִׁיחַ, שֶׁעָלָיו נֶאֱמַר (זְכַרְיָה ט, ט): "צַדִּיק וְנוֹשָׁע הוּא עָנִי וְרֹכֵב עַל חֲמוֹר"; כִּי זֶה סוֹד הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא בְּחִינַת מָשִׁיחַ, שֶׁמַּשִּׁים אֶת עַצְמוֹ כָּעָנִי, וְתָמִיד בּוֹכֶה וּמְבַכֶּה שָׁמַיִם וְאָרֶץ עַל שִׁפְלוּתוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לִרְכַּב עַל הַחֲמָרִיּוּת לְהַכְנִיעָהּ. וְכָךְ הוּא מְקָרֵב נְפָשׁוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְאָמְרוּ בַּזֹּהַר (פִּינְחָס רִיג:): וְדָוִד בָּעֵי בָּעוּתֵיהּ קָמֵי קַדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא, וְאָמַר: "שָׁמְרָה נַפְשִׁי" דְּלָא יִדְחוּן לֵהּ לְבַר, וְכַד מָטֵי לְקִבְלֵהּ יִפְתְּחוּן לֵהּ פִּתְחִין וְתִקַּבֵּל לֵהּ קָמֵךְ. "כִּי חָסִיד אָנִי" - וְכִי חָסִיד אִקְרֵי? אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה: אִין, דִּכְתִיב (יְשַׁעְיָה נה, ג): "חַסְדֵי דָוִד הַנֶּאֱמָנִים", בְּגִין כָּךְ "שָׁמְרָה נַפְשִׁי" דְּלָא תִּשְׁבַּק לֵהּ לְמַהֲךְ לְבַר'; כִּי דַּיְקָא הַצַּדִּיק שֶׁמַּחֲזִיק אֶת עַצְמוֹ לְלֹא כְּלוּם, וְתָמִיד מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ כָּל הַהַשְׁפָּעוֹת טוֹבוֹת שֶׁנִּשְׁפְּעוּ בְּעֵת הַתְּפִלָּה, כִּי יוֹרֵד עַכְשָׁו הַשֶּׁפַע מֵאֲצִילוּת לִבְרִיאָה וּמִבְּרִיאָה לִיצִירָה וּמִיצִירָה לַעֲשִׂיָּה, וְזוֹ גְּדֻלַּת הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא בְּחִינַת דָּוִד, שֶׁיּוֹרֵד אֶל מְקוֹמוֹת הַמְּטֻנָּפִים, וּמַגְבִּיהַּ וּמַעֲלֶה אֶת כָּל הַנְּפָשׁוֹת הַפְּגוּמוֹת. כִּי בָּזֶה שֶׁעוֹשֶׂה אֶת עַצְמוֹ עָנִי, הוּא מִתְחַבֵּר אֲלֵיהֶם, עַד שֶׁיֵּשׁ לוֹ שַׂיָּכוּת אֲלֵיהֶם, וּמַחְדִּיר בָּהֶם מֹחִין עֶלְיוֹנִים, שֶׁזֶּה שֶׁאָמַר: **"שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי"**; וְדָרְשׁוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ד.): "לְדָוִד שָׁמְרָה נַפְשִׁי, כִּי חָסִיד אָנִי" - לֵוִי וְרַבִּי יִצְחָק, חַד אָמַר: כָּךְ אָמַר דָּוִד לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, לֹא חָסִיד אֲנִי, שֶׁכָּל מַלְכֵי מִזְרָח וּמַעֲרָב יוֹשְׁבִים עַד שָׁלֹשׁ שָׁעוֹת, וַאֲנִי (תְּהִלִּים

כִּי־חַסְדְּךָ גָּדוֹל עָלָי, וְהִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִשְּׁאוֹל תַּחְתִּיָּה: אֱלֹהִים, זֵדִים קָמוּ־עָלַי, וַעֲדַת עָרִיצִים בִּקְשׁוּ נַפְשִׁי, וְלֹא שָׂמוּךָ לְנֶגְדָּם: וְאַתָּה אֲדֹנָי אֵל־רַחוּם וְחַנּוּן, אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת: פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי, תְּנָה־עֻזְּךָ לְעַבְדֶּךָ, וְהוֹשִׁיעָה לְבֶן־אֲמָתֶךָ: עֲשֵׂה־עִמִּי אוֹת לְטוֹבָה, וְיִרְאוּ שֹׂנְאַי וְיֵבֹשׁוּ, כִּי־אַתָּה יְהוָה עֲזַרְתַּנִי וְנִחַמְתָּנִי: יאהדונהי

עת רצון

חוֹשֵׁב שֶׁהוֹלְכִים לִדְחוֹת אוֹתוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא בָּטֵל וּמְבֻטָּל בְּעֵינַי עַצְמוֹ, הוּא יָכוֹל לְקָרֵב רְחוֹקִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וּכְכָל שֶׁהוּא מְפַחֵד יוֹתֵר שֶׁלֹּא יִדָּחֶה כָּרֶגַע מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי אֵיזוֹ יִשׁוּת וְגֵאוּת, כֵּן זוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל בִּטּוּל אֱמֶת, וְעַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ בְּכוֹחוֹ לְהַעֲלוֹת אֶת כָּל הַנְּפָשׁוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְזֶה כְּלַל הַמְּזְמוֹר שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים בִּלְשׁוֹן עֲנָוָה וְשִׁפְלוּת, הַכֹּל - כְּדֵי לְהַחֲזִיק מַעֲמָד וְלֹא לְהִשָּׁבֵר, וְזֶה שֶׁמְּשַׁבְּחִים אֶת עַצְמָם: "**כִּי חַסְדְּךָ גָּדוֹל עָלַי, וְהִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִשְּׁאוֹל תַּחְתִּיָּה**"; עַל־יְדֵי שֶׁקֵּרַבְתָּנִי לְצַדִּיקֵי אֱמֶת, וְשַׁמְתָּ חֶלְקִי מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית־הַמִּדְרָשׁ שֶׁלָּהֶם, וַאֲנִי לוֹמֵד אֶצְלָם אֵיךְ לְהִתְחַזֵּק אֲפִלּוּ בַּמַּצָּבִים הֲכִי קָשִׁים - 'אַךְ אֲנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם "**אֱלֹהִים, זֵדִים קָמוּ עָלַי, וַעֲדַת עָרִיצִים בִּקְשׁוּ נַפְשִׁי וְלֹא שָׂמוּךָ לְנֶגְדָּם**"'; שֶׁהֵם כָּלַל הָרְשָׁעִים הָאֲרוּרִים הַנּוֹאֲפִים כִּכְלָבִים, וְחוֹלְקִים עַל צַדִּיקֵי אֱמֶת, וְרוֹצִים לְרַחֲקֵנִי מֵהֶם, כְּדֵי לְאַבְּדֵנִי מִשְּׁנֵי הָעוֹלָמוֹת. וְלָכֵן אֲנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ: "**פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי תְּנָה עֻזְּךָ לְעַבְדֶּךָ וְהוֹשִׁיעָה לְבֶן אֲמָתֶךָ**", שֶׁאָזְכֶּה לְהִתְאַזֵּר בְּעֻזּוּת דִּקְדֻשָּׁה נֶגֶד כָּל הַקָּמִים עָלַי לְרַחֲקֵנִי מֵהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל מֵהַצַּדִּיקִים הַמְקֻרָבִים אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ, אֶלָּא עַל־יְדֵי עֻזּוּת דִּקְדֻשָּׁה (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן כב), שֶׁיִּתְגַּבֵּר בָּעֻזּוּת וּבָעַקְשָׁנוּת נֶגְדָּם, וְלֹא יִתְפַּעֵל מֵהֶם, וְדֵיקָא עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְקַבֵּל מִצַּדִּיקֵי הַדּוֹר, צַדִּיקֵי אֱמֶת, הִתְחַזְּקוּת, אֲפִלּוּ בַּמַּצָּבִים הֲכִי קָשִׁים (לקוטי־הלכות, מתנה, הלכה ה, אות ה); כִּי בָּאֱמֶת עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְרִירוּת וּמַכְאוֹבִים, וְנוֹפֵל בְּכָל פַּעַם בַּחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּעֵינֵי עַצְמוֹ כְּלֹא כְלוּם, וְהוּא מְאֹד מְאֹד מְסֻכָּן, שֶׁלֹּא יֹאבַד אֶת שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת גַּם יַחַד. וְלָכֵן עָלָיו לְהִתְחַנֵּן כָּאן מְאֹד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אַחֲרֵי שֶׁכְּבָר זָכָה לַעֲבֹר אֶת הָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: עֲשִׂיָּה, יְצִירָה, בְּרִיאָה, אֲצִילוּת, וְנִכְלָל כְּבָר בְּמָקוֹם שֶׁנִּכְלָל, עַד שֶׁמְּסַר אֶת נַפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי, וְעַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן שֶׁיֵּרֵד הַשֶּׁפַע, דַּיְקָא עַכְשָׁו מִתְאַחֲזִים בּוֹ הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא־אָחֳרָא, שֶׁהֵם כְּלַל הָעֲזֵי פָּנִים הָרוֹצִים לְרַחֲקוֹ מֵהַקְּדֻשָּׁה וּלְהַחֲלִישׁ דַּעְתּוֹ, וּמְסִיתִים וּמַדִּיחִים אוֹתוֹ, שֶׁיִּתְרַחֵק מֵהַצַּדִּיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד, וּמִתַּלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, שֶׁהֵם צַדִּיקֵי הַדּוֹר, שֶׁיְּכוֹלִים לַעֲשׂוֹת לוֹ טוֹבָה נִצְחִית.

בֵּית יַעֲקֹב, לְכוּ וְנֵלְכָה בְּאוֹר יְהוָה יאהדונהי: כִּי
כָל־הָעַמִּים יֵלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו, וַאֲנַחְנוּ נֵלֵךְ
בְּשֵׁם־יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: יְהִי יְהוָה
יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ, כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם־אֲבוֹתֵינוּ, אַל־
יַעַזְבֵנוּ וְאַל־יִטְּשֵׁנוּ: לְהַטּוֹת לְבָבֵנוּ אֵלָיו, לָלֶכֶת
בְּכָל־דְּרָכָיו, וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו ◦ וְחֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו אֲשֶׁר
צִוָּה אֶת־אֲבוֹתֵינוּ: וְיִהְיוּ דְבָרַי אֵלֶּה, אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתִּי
לִפְנֵי יְהוָה יאהדונהי, קְרֹבִים אֶל־יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ
יוֹמָם וָלָיְלָה, לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ, וּמִשְׁפַּט עַמּוֹ
יִשְׂרָאֵל, דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ: לְמַעַן דַּעַת כָּל־עַמֵּי הָאָרֶץ
כִּי יְהוָה יאהדונהי הוּא הָאֱלֹהִים, אֵין עוֹד:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד, לוּלֵי יְהוָה יאהדונהי שֶׁהָיָה לָנוּ,
יֹאמַר־נָא יִשְׂרָאֵל: לוּלֵי יְהוָה יאהדונהי שֶׁהָיָה

עת רצון

וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִתְאַזֵּר בְּעַזּוּת וּבְעַקְשָׁנוּת דִּקְדֻשָּׁה נֶגְדָּם, וְלֹא לְהִתְפָּעֵל מֵהֶם. וְהָעִקָּר - לְבַקֵּשׁ תָּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁלֹּא יַדְּחֶה מִפָּנָיו בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, וְכֵן שֶׁלֹּא יִתְרַחֵק מֵהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁנִּכְלָל בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וּמִתַּלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, אֲשֶׁר עַל יָדָם יִזְכֶּה לְתִקּוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד, וְהָבֵן.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי! בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה, עָלֶיךָ לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד. וְרַבֵּנוּ זַ"ל הִזְהִיר אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, לְכַוֵּן מְאֹד בַּאֲמִירַת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה, וּלְכַוֵּן בּוֹ פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, כִּי בְּמִזְמוֹר זֶה נוֹתְנִים תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא,

לָנוּ, בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם: אֲזַי חַיִּים בְּלָעֻונוּ, בַּחֲרוֹת אַפָּם בָּנוּ: אֲזַי הַמַּיִם שְׁטָפוּנוּ, נַחְלָה עָבַר עַל־נַפְשֵׁנוּ: אֲזַי עָבַר עַל־נַפְשֵׁנוּ, הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים: בָּרוּךְ יְהוָה שֶׁלֹּא נְתָנָנוּ טֶרֶף לְשִׁנֵּיהֶם: נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר יאהדונהי,

עת רצון

שֶׁשָּׁם חֶלְקֵנוּ בְּחֶלֶק הַצַּדִּיק, וְלֹא שָׁם נַפְשֵׁנוּ לְמוֹט רַגְלֵינוּ בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם שֶׁחָלַק עַל רַבֵּנוּ זַ"ל, וְכִמְעַט שֶׁנֶּאֱבַדְנוּ לְגַמְרֵי עַל יָדוֹ. וּבַמִּזְמוֹר הַזֶּה נָתַן דָּוִד הַמֶּלֶךְ תּוֹרָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהִצִּילוֹ מִכָּל הַמִּתְנַגְּדִים שֶׁרָצוּ לְבַלְּעַ אוֹתוֹ חַיִּים, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אוצר המדרשים) עַל הַפָּסוּק (משלי ג, יט): "הַוָי"ה בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ" - 'כְּשֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹלָמוֹ, בְּרַחֲמִים בָּרָא אוֹתוֹ, וְאִלְמְלֵא רַחֲמָיו הָרַבִּים, לֹא הָיָה הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם, שֶׁכָּל דָּבָר וְדָבָר שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא - בָּרָא כְּנֶגְדּוֹ, וְנָתַן אֵימַת זֶה עַל זֶה: בָּרָא יִשְׂרָאֵל, בָּרָא כְּנֶגְדּוֹ אֻמּוֹת הָעוֹלָם. וְאִלְמְלֵא רַחֲמָיו וְתַקָּנָה שֶׁתִּתְקֵן, הָיוּ אֻמּוֹת הָעוֹלָם בּוֹלְעִין אֶת יִשְׂרָאֵל לְפִי שָׁעָה שֶׁהֵן חַיִּים, שֶׁכֵּן דָּוִד מְשׁוֹרֵר: "**לוּלֵא הָוָי"ה שֶׁהָיָה לָנוּ**" וְגוֹ, אֲזַי "**חַיִּים בָּלָעֻונוּ**" וְגוֹ'. וּמַה תַּקָּנָה תִּקֵּן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא? בָּרָא לָהֶן לְאֻמּוֹת הָעוֹלָם שָׂרִים לְמַעְלָה, וּבָרָא כְּנֶגְדָּן יִשְׂרָאֵל, וּבָרָא לָהֶן מִיכָאֵל וְגַבְרִיאֵל שָׂרֵי יִשְׂרָאֵל, וְהִפִּיל אֵימָתָן עַל שָׂרֵי אֻמּוֹת הָעוֹלָם. וּבִזְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹבְרִין עַל רְצוֹנוֹ שֶׁל מָקוֹם, עוֹמְדִין וּמְקַטְרְגִין שָׂרֵי אֻמּוֹת הָעוֹלָם לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל יִשְׂרָאֵל, וְעוֹמְדִין שָׂרֵי יִשְׂרָאֵל בִּתְפִלָּה וּבִתְחִנָּה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְכֵיוָן שֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹשִׂין תְּשׁוּבָה, וּמַשְׁכִּימִין בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וְעוֹמְדִין בִּתְפִלָּה וּבִתְחִנּוּנִים, וּמְכַוְּנִים אֶת לִבָּם לַאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם, מִתְחַבֶּרֶת תְּפִלָּתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל עִם תְּפִלָּתָן שֶׁל שָׂרֵי יִשְׂרָאֵל, מִיָּד מִתְרַצֶּה לָהֶן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְנוֹתֵן לָהֶם כֹּחַ, וּמִתְגַּבְּרִין וּמוֹצִיאִין אֵשׁ חֵם, וְנוֹתְנִין אֵימָתָן עַל שָׂרֵי אֻמּוֹת הָעוֹלָם, וּכְשֶׁאֵימָתָן נוֹפֶלֶת עַל הַשָּׂרִים שֶׁל מַעְלָה, אֵימָה נוֹפֶלֶת עַל אֻמּוֹת הָעוֹלָם'; וְלָכֵן אַשְׁרֵי אָדָם שֶׁזּוֹכֶה לַחֲזוֹר בְּכָל יוֹם בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, וְנוֹתֵן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁזּוֹכֶה אוֹתוֹ לִהְיוֹת מִקָּרֵב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁהוּא רַבֵּנוּ זַ"ל, הַמְגַלֶּה לוֹ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּפוֹתֵחַ אֶת פִּיו לְדַבֵּר אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ. כִּי רַבֵּנוּ זַ"ל מְעוֹרֵר מַהַשָּׁנָה, כַּמּוּבָא (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן ס), וְעַל־יְדֵי־זֶה אָדָם פּוֹתֵחַ אֶת פִּיו וּמְדַבֵּר אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה הַחֶסֶד הַכִּי גָּדוֹל, שֶׁזָּכִינוּ לִהְיוֹת מִקְרֹבִים אֶל רַבֵּנוּ זַ"ל, וַאֲפִלּוּ שֶׁכְּבָר עָבְרוּ עַל נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים, עִם כָּל זֹאת רַבֵּנוּ זַ"ל מְגַלֶּה לָנוּ עֲצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת, אֵיךְ לְהִתְחַזֵּק מַעֲמָד, אֲפִלּוּ שֶׁנָּפַלְנוּ בְּמָקוֹם

נַמְלְטָה מִפַּח יוֹקְשִׁים, הַפַּח נִשְׁבַּר וַאֲנַחְנוּ נִמְלָטְנוּ: עֶזְרֵנוּ בְּשֵׁם יְהוָ֫ה יאהדונהי, עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

עת רצון

שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים קכד, ז) - "מָשָׁל לְיוֹנָה שֶׁהָיְתָה יוֹשֶׁבֶת בְּקִנָּהּ, רָאָה אוֹתָהּ נָחָשׁ רַע, הָיָה מְבַקֵּשׁ לַעֲלוֹת אֶלֶיהָ, בָּרְחָה הֵימֶנּוּ לְמָקוֹם אַחֵר, עָלָה וְיָשַׁב לָהּ בְּקִנָּהּ, נָפְלָה הָאֵשׁ בְּקִנָּהּ וְנִשְׂרַף הַנָּחָשׁ. פָּרְחָה הַצִּפּוֹר וְיָשְׁבָה לָהּ בְּגַג, כֵּיוָן שֶׁנִּשְׂרַף הַנָּחָשׁ וְהַקֵּן, אָמְרוּ לַצִּפּוֹר: עַד מָתַי אַתְּ פּוֹרַחַת מִמָּקוֹם זֶה לְמָקוֹם זֶה?! הָלְכָה וּמָצְאָה לָהּ קֵן נָאֶה וּמְשֻׁבָּח, וְיָשְׁבָה לָהּ בְּתוֹכוֹ. כָּךְ הָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, וְהָיָה פַּרְעֹה הַנָּחָשׁ מִתְחַכֵּם עֲלֵיהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת א, י): "הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ", וְהוּא נִמְשָׁל כְּנָחָשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר (יְחֶזְקֵאל כט, ג): "הִנְנִי עָלֶיךָ פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם הַתַּנִּים הַגָּדוֹל", בָּרְחוּ יִשְׂרָאֵל מִפָּנָיו, שֶׁנֶּאֱמַר (הוֹשֵׁעַ יא, יא): "יֶחֶרְדוּ כְצִפּוֹר מִמִּצְרַיִם", וְכֵיוָן שֶׁיָּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, נִשְׂרַף פַּרְעֹה בָּאֵשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת טו, ז): "תְּשַׁלַּח חֲרוֹנְךָ יֹאכְלֵמוֹ כַּקַּשׁ", יָשְׁבוּ לָהֶם יִשְׂרָאֵל בְּמָקוֹם אַחֵר, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים קב, ח): "וַאֲהִיֶה כְּצִפּוֹר בּוֹדֵד עַל גָּג"; וְאַחַר־כָּךְ בָּרְחוּ כְּצִפּוֹר מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי כז, ח): "כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן קִנָּהּ, כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ", וּכְשֶׁבָּאוּ לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, מָצְאוּ לָהֶם קֵן, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים פד, ד): "גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת", וְכֵן דָּוִד אָמַר (שָׁם קלב, ה): "עַד אֶמְצָא מָקוֹם לַהֲוָי"ה מִשְׁכָּנוֹת לְאַבִּיר יַעֲקֹב". לְכָךְ נֶאֱמַר: **"נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר נִמְלְטָה"**; אַשְׁרֵי מִי שֶׁשָּׁם לִבּוֹ אֶל דִּבְרֵי אֵלּוּ בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וְנוֹתֵן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁזָּכָה לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁהוּא רַבֵּנוּ זַ"ל, וְאֶל תַּלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, הַמְחַזְּקִים וּמְשַׂמְּחִים וּמְעוֹרְרִים אֶת לִבּוֹת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁיִּבָּרְחוּ תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרְךָ, וַאֲפִלּוּ בַּמַּצָּבִים הַקָּשִׁים בְּיוֹתֵר לֹא יִתְיָאֲשׁוּ בְּשׁוּם פָּנִים וְאֹפֶן, וְהֵבֵן.

הַשִּׁיר שֶׁל יוֹם

עת רצון

שִׁיר שֶׁל יוֹם

א.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר בְּכָל יוֹם וְיוֹם אָדָם צָרִיךְ לְהַזְכִּיר לְעַצְמוֹ אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת. וְלָכֵן סוֹפְרִים אֶת הַיָּמִים בְּכָל יוֹם וְיוֹם: "הַיּוֹם יוֹם רִאשׁוֹן בְּשַׁבָּת", "הַיּוֹם יוֹם שֵׁנִי בְּשַׁבָּת" וְכוּ'. כִּי אֲנַחְנוּ מִשְׁתּוֹקְקִים אֶל שַׁבָּת שֶׁהִיא אַחְדּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר (בְּשַׁלַּח סג.): "רְאוּ כִּי הַוְיָ"ה נָתַן לָכֶם הַשַּׁבָּת" (שְׁמוֹת טז, כט), מַאי "שַׁבָּת"? יוֹמָא דְּבֵיהּ נַיְחִין שְׁאַר יוֹמִין, וְהוּא כְּלָלָא דְּכָל אִנּוּן שִׁיתָּא אַחֲרָנִין, וּמִנֵּיהּ מִתְבָּרְכִין. רַבִּי יֵיסָא אָמַר: וְכֵן נָמֵי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִקְרֵי "שַׁבָּת", בְּגִין דְּאִיהִי בַּת זוּגָן, וְדָא הִיא כַּלָּה, דִּכְתִיב (שְׁמוֹת לא, יד): "וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַשַּׁבָּת, כִּי קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם"; וְלָא לְשַׁאֲר עַמִּין, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שָׁם, יז): "בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", וְדָא הִיא "לָכֶם" וְלֹא לְשַׁאֲר עַמִּין, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שָׁם): "בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", וְדָא הִיא אַחֲסָנַת יְרוּתַת עָלְמִין לְיִשְׂרָאֵל'; וְלָכֵן צְרִיכִים לְהַזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ אֶת הַשַּׁבָּת, שֶׁאָז מֵאִיר אַחְדּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ב): שֶׁצְּרִיכִים לְהַמְשִׁיךְ אֶת קְדֻשַּׁת שַׁבָּת עַל שִׁשֶּׁת יְמֵי הַחֹל. וְלָכֵן תִּקְנוּ שֶׁלְּוַיִּים יֹאמְרוּ עַל הַדּוּכָן בְּכָל יוֹם מִזְמוֹר אַחַר, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (שִׁיר־הַשִּׁירִים רַבָּה, פָּרָשָׁה ד, סִימָן ט): "וּמִדְבָּרֵךְ נָאוָה" (שִׁיר־הַשִּׁירִים ד, ג) - זֶה הַשִּׁיר, דְּתָנִינָן תַּמָּן: הַשִּׁיר שֶׁהָיוּ הַלְוִיִּים אוֹמְרִים בַּמִּקְדָּשׁ, בְּרִאשׁוֹן הָיוּ אוֹמְרִים (תְּהִלִּים כד): "לַהַוָיָ"ה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ", בַּשֵּׁנִי (שָׁם מח): "גָּדוֹל הַוָיָ"ה וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ" וְגוֹ, בַּשְּׁלִישִׁי (שָׁם פב): "אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל", בָּרְבִיעִי (שָׁם צד): "אֵל נְקָמוֹת הַוְיָ"ה, אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ", בַּחֲמִישִׁי (שָׁם פא): "הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עֻזֵּנוּ הָרִיעוּ לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב", בַּשִּׁשִּׁי (שָׁם צג): "הַוְיָ"ה מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ", בְּשַׁבָּת (שָׁם צב): "מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת", לָעֲתִיד לָבוֹא לְיוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים'; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (רֹאשׁ־הַשָּׁנָה לא.): 'רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי עֲקִיבָא: בָּרִאשׁוֹן מָה הָיוּ אוֹמְרִים (תְּהִלִּים כד): "לַהַוָיָ"ה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ", עַל שֵׁם שֶׁקָּנָה וְהִקְנָה שַׁלִּיט בְּעוֹלָמוֹ. בַּשֵּׁנִי מָה הָיוּ אוֹמְרִים (שָׁם מח): "גָּדוֹל הַוָיָ"ה וּמְהֻלָּל מְאֹד", עַל שֵׁם שֶׁחִלֵּק מַעֲשָׂיו וּמָלַךְ עֲלֵיהֶן. בַּשְּׁלִישִׁי הָיוּ אוֹמְרִים (שָׁם פב): "אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל", עַל שֵׁם שֶׁגָּלָה אֶרֶץ בְּחָכְמָתוֹ, וְהֵכִין תֵּבֵל לַעֲדָתוֹ. בָּרְבִיעִי הָיוּ אוֹמְרִים (שָׁם צד): "אֵל נְקָמוֹת הַוְיָ"ה", עַל שֵׁם שֶׁבָּרָא חַמָּה וּלְבָנָה, וְעָתִיד לִפָּרַע מֵעוֹבְדֵיהֶן. בַּחֲמִישִׁי הָיוּ אוֹמְרִים (שָׁם פא): "הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עֻזֵּנוּ", עַל שֵׁם שֶׁבָּרָא עוֹפוֹת וְדָגִים לְשַׁבֵּחַ לִשְׁמוֹ. בַּשִּׁשִּׁי הָיוּ

מִזְמוֹר לְיוֹם רִאשׁוֹן

הַיּוֹם יוֹם אֶחָד בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ, הַשִּׁיר שֶׁהָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים עַל הַדּוּכָן:

לְדָוִד מִזְמוֹר, לַיהוָה יהוה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ, תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ: כִּי־הוּא עַל־יַמִּים יְסָדָהּ, וְעַל־נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ: מִי־יַעֲלֶה בְהַר־יְהוָה יהוה, וּמִי־יָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ: נְקִי כַפַּיִם וּבַר־לֵבָב, אֲשֶׁר| לֹא־נָשָׂא

עת רצון

אוֹמְרִים (שָׁם צג): "הַוְיָ"ה מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ", עַל שֵׁם שֶׁגָּמַר מְלַאכְתּוֹ וּמָלַךְ עֲלֵיהֶן. בַּשַּׁבְּעֵי הָיוּ אוֹמְרִים (שָׁם צב): "מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת", לְיוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת'; וְלָכֵן רָאוּי, אֲהוּבִי, בְּנִי! לְכַוֵּן בְּכָל יוֹם אֶל הַמִּזְמוֹר שֶׁשַּׁיָּךְ לְאוֹתוֹ יוֹם, כִּי כָּל יוֹם וְיוֹם יֵשׁ לוֹ שִׁיר מְיֻחָד כְּפִי הָאֲרֶת הַנְּקֻדָּה שֶׁמְּאִירָה בּוֹ מִשַּׁבָּת, שֶׁהִיא עֶצֶם הַנְּקֻדָּה, וְעַל־כֵּן מַזְכִּירִים שַׁבָּת בְּשִׁיר שֶׁל יוֹם דַּיְקָא, שֶׁאוֹמְרִים בְּכָל יוֹם: "הַיּוֹם יוֹם רִאשׁוֹן בְּשַׁבָּת" וְכוּ', וְכֵן בְּשֵׁנִי וְכוּ' וְכֵן בִּשְׁלִישִׁי וְכוּ', כִּי עַל־יְדֵי הַשִּׁיר עִקַּר הִתְקַשְּׁרוּת הָאֲרַת הַנְּקֻדָּה אֶל כָּל הָעוֹלָמוֹת. וְעִקַּר הַנְּקֻדָּה הַפְּנִימִית הִיא שַׁבָּת שְׁמָא דְקֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, נְשִׂיאַת כַּפַּיִם, הֲלָכָה ה, אוֹת כא); וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר כָּל יוֹם וְיוֹם יֵשׁ בּוֹ שִׁיר אֶחָד, שִׁיר מְיֻחָד כְּפִי הַנְּקֻדָּה הַקְּדוֹשָׁה הַשַּׁיֶּכֶת לִכְלָלִיּוּת לִבּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, מִלְמֻדִים, הֲלָכָה ד, אוֹת ז); כִּי בְּכָל יוֹם וְיוֹם מֵאִיר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת הָאוֹר הַגָּנוּז, וְיכוֹלִים לְהִתְקָרֵב בְּכָל יוֹם וְיוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי הַשִּׁיר שֶׁנִּשְׁמַע בַּיּוֹם הַזֶּה דַּיְקָא, כִּי בְּכָל יוֹם וְיוֹם מִתְגַּלֶּה אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהִתְגַּלּוּת נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה עַד מְאֹד, שֶׁזֶּה עִנְיַן שֶׁל הַשִּׁיר שֶׁהַלְוִיִּם הָיוּ אוֹמְרִים עַל הַדּוּכָן בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ, כִּי הֵם הָיוּ מְקַשְּׁרִים אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּזְכּוּ לִרְאוֹת אֶת הַטּוֹב הַגָּנוּז שֶׁבְּכָל יוֹם וְיוֹם, כִּי בְּכָל יוֹם וְיוֹם מֵאִיר הָאוֹר הַגָּנוּז (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָנִים לג, פד); אַשְׁרֵי מִי שֶׁמִּתְעוֹרֵר בְּכָל יוֹם וְיוֹם לְהִתְקָרֵב אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל־יְדֵי הַשִּׁיר הַנִּגּוּן, שֶׁמִּתְעוֹרֵר בְּכָל הָעוֹלָמוֹת בַּיּוֹם הַזֶּה דַּיְקָא, וְהַבֵּן.

ב.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר בְּיוֹם רִאשׁוֹן אַחַר הַשַּׁבָּת, נִסְתַּלֵּק מֵהָאָדָם הַנְּשָׁמָה שֶׁהָאִירָה בּוֹ בְּשַׁבַּת־קֹדֶשׁ. וְלָכֵן בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר זֶה תִּשְׁמַח מְאֹד מְאֹד, כִּי בְּמִזְמוֹר זֶה נִתְגַּלָּה אֲשֶׁר "לַהַוְיָ"ה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ" - שֶׁזֶּה גִּלּוּי הַנְּשָׁמָה, שֶׁנִּתְגַּלָּה לְכֻלָּם עֶצֶם הָאֲצִילוּת, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ

לַשָּׁוְא נַפְשִׁי, וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִרְמָה: יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְהוָה יהוה, וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ: זֶה דּוֹר דֹּרְשָׁיו, מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם, וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד, יְהוָה יהוה עִזּוּז וְגִבּוֹר, יְהוָה יהוה

עת רצון

מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְהַכֹּל לַכֹּל זֶה אֱלֹקוּת, וְזֶה "**כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנָהָ**", שֶׁהוּא סוֹד מַה שֶּׁגִּלָּה רַבֵּנוּ זַ"ל (ספורי־מעשיות, מעשה יג, מיום ו): מֵעִנְיַן הָעֶשֶׂר חוֹמוֹת שֶׁל מַיִם, שֶׁהֵם סוֹד עֶשֶׂר סְפִירוֹת, שֶׁהֵם כְּלַל צְמְצוּמֵי הַדַּעַת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלָּה אֱלֹקוּתוֹ וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל הָאָרֶץ (לקוטי־הלכות, ערובי תחומין, הלכה ו, אות יב). וּכְשֶׁתִּתְבּוֹנֵן, אָהוּבִי, בְּנִי, הֵיטֵב בְּמִזְמוֹר זֶה, תִּרְאֶה וְתָבִין וְתַשְׂכִּיל, שֶׁכָּל הַמִּזְמוֹר מְדַבֵּר מִגְלוּי הַנְּשָׁמָה, וְלֹא כָּל אֶחָד זוֹכֶה לְזֶה, אֶלָּא מִי שֶׁהוּא "**נְקִי כַפַּיִם וּבַר לֵבָב**", אֲשֶׁר גִּלָּה רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן מט), שֶׁצְּרִיכִים לְזַכֵּךְ אֶת הַלֵּב, בְּאֹפֶן שֶׁיִּשָּׂרֵה בּוֹ רַק הַטּוֹב, כִּי הִתְלַהֲבוּת הַלֵּב, זֶה בְּחִינַת אֵין־סוֹף, וּצְרִיכִים לְצַמְצֵם אֶת הִתְלַהֲבוּת הַלֵּב, וּלְצַיֵּר אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, וְאָז "**יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת הַוָּי"ה**" - שֶׁהוּא סוֹד הַצִּמְצוּם שֶׁל חֶלֶל הַפָּנוּי, שֶׁשָּׁם שׁוֹרֶשׁ יְחוּדֵי הַשֵּׁמוֹת הַקְּדוֹשִׁים, אֲשֶׁר עַל־יָדָם נִמְשֶׁכֶת בְּרָכָה עַל הָאָדָם. "שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד" - הֵם הַשְּׁעָרִים וְהַפְּתָחִים שֶׁבְּדַעַת הָאָדָם, שֶׁכְּלָם יִהְיוּ נִפְתָּחִים, וְיָבוֹא בָּהֶם מֶלֶךְ הַכָּבוֹד, שֶׁיִּתְגַּלֶּה אֱלֹקוּתוֹ וּכְבוֹדוֹ בָּעוֹלָם בִּכְלָל, וּבִפְרָטִיּוּת בְּמֹחַ וּבְלֵב אָדָם, שֶׁכֻּלָּם יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ אֶת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז תִּכְלֶה שׁוֹאַל מִי שֶׁשּׁוֹאֵל, שֶׁהֵם הַמַּחֲשָׁבוֹת הָרָעוֹת וְהַהֶזְיוֹת שֶׁבְּלֵב הָאָדָם, הַנִּמְשָׁכוֹת מֵהַיֵּצֶר־הָרָע, מִבְּחִינַת (בראשית ג, א): "וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם", שֶׁפִּתָּה לְאָדָם וְחַוָּה וּלְכָל הַכְּרוּכִים אַחֲרָיו, וְכַמּוּבָא (זהר בראשית, נב.): 'וַוי לְחַוָּיָא קַדְמָאָה דְּקָטִיל לָאָדָם, וּלְכָל דָּרִין דְּאָתַיִן אַבָּתְרֵיהּ, וְהֵם שׁוֹאֲלִים: "**מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד**"'; כִּי נִדְמֶה לָהֶם שֶׁכְּבָר הֶעֱלִימוּ כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי, עַד שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְגַלּוֹתוֹ, שֶׁיָּבוֹא בְּדַעְתֵּנוּ וּבְלִבֵּנוּ וּבְכָל הָעוֹלָם, וְאָז מְשִׁיבִים לָהֶם מִיָּד: "**הַוָּי"ה עִזּוּז וְגִבּוֹר הַוָּי"ה גִּבּוֹר מִלְחָמָה**", 'גִּבּוֹר מִלְחָמָה' דַּיְקָא שֶׁמְּזַכִּירִים עַתָּה רַק תֹּקֶף גְּבוּרָתוֹ וְעֻזּוֹ, הַיְנוּ סוֹד גְּבוּרוֹת וְתֹקֶף הַתְּפִלָּה, שֶׁהוּא בְּסוֹד דִּין שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב, סימן ח), שֶׁהַצַּדִּיק יָכוֹל לְהַכְנִיס לְבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁל הַסִּטְרָא־אַחֲרָא, וּלְהוֹצִיא מִשָּׁם נְשָׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת שֶׁנִּפְּלוּ לְשָׁם. וּלְהָאִיר גַּם בָּהֶם אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

גִּבּוֹר מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם, וְשָׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם, וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי זֶה הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד, יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת, הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה: הושענו

מִזְמוֹר לְיוֹם שֵׁנִי

הַיּוֹם יוֹם שֵׁנִי בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ, הַשִּׁיר שֶׁהָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים עַל הַדּוּכָן:

שִׁיר מִזְמוֹר, לִבְנֵי־קֹרַח: גָּדוֹל יְהוָה יאהדונהי וּמְהֻלָּל מְאֹד, בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר־קָדְשׁוֹ: יְפֵה נוֹף, מְשׂוֹשׂ כָּל־הָאָרֶץ, הַר־צִיּוֹן יַרְכְּתֵי צָפוֹן, קִרְיַת מֶלֶךְ רָב: אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ, נוֹדַע לְמִשְׂגָּב: כִּי־הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ, עָבְרוּ יַחְדָּו: הֵמָּה רָאוּ כֵּן תָּמָהוּ, נִבְהֲלוּ נָחְפָּזוּ: רְעָדָה אֲחָזַתַם (מלעיל) שָׁם, חִיל כַּיּוֹלֵדָה:

עת רצון

וְלָכֵן אוֹמְרִים תֵּכֶף־וּמִיָּד: "וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד", עַד שֶׁמְּסַיְּמִים "הָעָם" צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד"; כִּי בְּוַדַּאי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת יֹגְמֹר אֶת שֶׁלּוֹ, וְיַגְלֶה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ לְעֵינֵי כָּל (לקוטי־הלכות, השׂמחת הבקר, הלכה ה, אות ב), כִּי הוּא בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל, וְהוּא מַמְשִׁיךְ אֶת אוֹר הַשַּׁבָּת, גִּלּוּי אֱלקוּת, עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, גַּם בְּשִׁשֶּׁת יְמֵי הַחֹל. וְלָכֵן תִּקַּבֵּל עַל עַצְמְךָ הַיּוֹם הַזֶּה דַּיְקָא לִשְׁמֹר בְּיוֹתֵר עַל מַה מַּחֲשַׁבְתְּךָ, וְלַחֲשֹׁב רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי בְּיוֹם רִאשׁוֹן נִסְתַּלֵּק סוֹד הַנְּשָׁמָה שֶׁקִּבֵּל הָאָדָם בְּשַׁבָּת, שֶׁהוּא קְדֻשַּׁת וְטָהֳרַת הַמַּחֲשָׁבָה, לַחֲשֹׁב וּלְהַרְגִּישׁ רַק אֱלקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַבֵן.

ג.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר בְּיוֹם שֵׁנִי אַחַר הַשַּׁבָּת, נִסְתַּלְּקוּת מֵהָאָדָם הָרוּחַ שֶׁהֵאִירָה בּוֹ בְּשַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְלָכֵן בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר זֶה, תִּשְׁמַח מְאֹד מְאֹד, כִּי בְּמִזְמוֹר זֶה נִתְגַּלָּה מַעֲלַת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ וִירוּשָׁלַיִם. "גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹקֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ", כִּי עִקַּר גְּדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ - כְּשֶׁמְּגַלִּים גַּם

בְּרוּחַ קָדָיִם, תְּשַׁבֵּר אֳנִיּוֹת ‹› **תַּרְשִׁישׁ: כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ, כֵּן רָאִינוּ, בְּעִיר־יְהוָה־צְבָאוֹת** יאהדונהי, **בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ, אֱלֹהִים יְכוֹנְנֶהָ עַד־עוֹלָם סֶלָה: דִּמִּינוּ אֱלֹהִים חַסְדֶּךָ, בְּקֶרֶב הֵיכָלֶךָ: כִּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן תְּהִלָּתְךָ עַל־קַצְוֵי־אֶרֶץ, צֶדֶק מָלְאָה יְמִינֶךָ: יִשְׂמַח הַר־צִיּוֹן, תָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה, לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ: סֹבּוּ צִיּוֹן וְהַקִּיפוּהָ, סִפְרוּ מִגְדָּלֶיהָ: שִׁיתוּ לִבְּכֶם לְחֵילָהּ, פַּסְּגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ, לְמַעַן תְּסַפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן: כִּי זֶה אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעֶד, הוּא יְנַהֲגֵנוּ עַל־מוּת:** הושיענו

עת רצון

לָרְחוֹקִים עַל־יְדֵי הִדְּבּוּר אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁעוֹשִׂים מֵהַר - שָׂדֶה, וּמִשָּׂדֶה - בַּיִת, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן ט); וּכְשֶׁתִּתְבּוֹנֵן, אֲהוּבִי, בְּנִי, הֵיטֵב בְּמִזְמוֹר זֶה, תִּרְאֶה וְתָבִין וְתַשְׂכִּיל, שֶׁכָּל הַמִּזְמוֹר מְדַבֵּר מִגְלוּי הָרוּחַ, שֶׁהוּא סוֹד הַדִּבּוּר הַמְחַבֵּר בֵּין קְדֻשָּׁא־בְּרִיךְ־הוּא לִשְׁכִינְתֵּיהּ, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן כט), שֶׁזֶּה: **"כִּי הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ עָבְרוּ יַחְדָּו"**, שֶׁזֶּה סוֹד בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהַמֹּחַ שֶׁל הָאָדָם שָׁנוּתַקֵּן עַל־יְדֵי תִּקּוּן הַדִּבּוּר, וּכְשֶׁפּוֹגְמִים בַּדִּבּוּר, אֲזַ נַעֲשֶׂה בְּחִינַת נְפִילָה, שֶׁהַדְּמִים לוֹחֲצִים אֶת הַמֹּחַ, שֶׁזֶּה **"רְעָדָה אֲחָתָם שָׁם חִיל כַּיּוֹלֵדָה"**, וְעַל־יְדֵי פְּגַם הַדִּבּוּר רוֹעֵד הָאָדָם, וְנוֹפֵל, רַחֲמָנָא לִישַׁזְבָן, כִּי נִפְגַּם הָרוּחַ, שֶׁזֶּה **"וְרוּחַ קָדָיִם תְּשַׁבֵּר אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ"**. וְלָכֵן בְּיוֹם שֵׁנִי נִסְתַּלֵּק סוֹד הָרוּחַ, שֶׁקִּבֵּל הָאָדָם בְּשַׁבָּת, שֶׁהוּא קְדֻשַּׁת הַדִּבּוּר. וְלָכֵן תְּקַבֵּל עַל עַצְמְךָ הַיּוֹם הַזֶּה דַּיְקָא לִשְׁמֹר בְּיוֹתֵר עַל דִּבּוּר פִּיךָ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יַחֲזֹר וְיִבָּנֶה אֲצִלְךָ בִּנְיַן הַמֹּחִין. **"כִּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן תְּהִלָּתְךָ עַל קַצְוֵי אֶרֶץ צֶדֶק מָלְאָה יְמִינֶךָ"**, עַד **"כִּי זֶה אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעֶד, הוּא יְנַהֲגֵנוּ עַל מוּת"**, כִּי עַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת הַדִּבּוּר, שֶׁהוּא סוֹד הָרוּחַ, נִבְנֶה הַמֹּחִין, וְנִדְבָּק בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְהָבֵן.

מִזְמוֹר לְיוֹם שְׁלִישִׁי

הַיּוֹם יוֹם שְׁלִישִׁי בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ, הַשִּׁיר שֶׁהָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים עַל הַדּוּכָן:

מִזְמוֹר לְאָסָף, אֱלֹהִים נִצָּב ◦ בַּעֲדַת־אֵל, בְּקֶרֶב
אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט: עַד־מָתַי תִּשְׁפְּטוּ־עָוֶל, וּפְנֵי
רְשָׁעִים תִּשְׂאוּ־סֶלָה: שִׁפְטוּ־דַל וְיָתוֹם, עָנִי וָרָשׁ

עת רצון

ד.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר בְּיוֹם שְׁלִישִׁי אַחַר הַשַּׁבָּת, נִסְתַּלֵּק מֵהָאָדָם הַנֶּפֶשׁ שֶׁהָאִירָה בּוֹ בְּשַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְלָכֵן בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר זֶה תִּשְׁמַח מְאֹד מְאֹד, כִּי בְּמִזְמוֹר זֶה מְדַבֵּר כֻּלּוֹ מִמִּשְׁפָּט, אֲשֶׁר צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת נְפָשׁוֹת לְהַקְדּוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן נט), שֶׁמִּי שֶׁמְּקָרֵב נְפָשׁוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, בּוֹנֶה 'הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ', וְצָרִיךְ לִשְׁפֹּט אֶת עַצְמוֹ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְאַחֲזוּ הָרַע שֶׁבָּאֵלּוּ הַנְּפָשׁוֹת בּוֹ. וּכְשֶׁאָדָם שׁוֹפֵט אֶת עַצְמוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה מְעוֹרֵר אֶת הִתְלַהֲבוּת הַלֵּב, בְּסוֹד לַהֲבַת אֵשׁ, וְהָאֵשׁ הַזֶּה שׁוֹרֵף אֶת כָּל הַקְּלִפּוֹת, שֶׁלֹּא יִתְאַחֲזוּ בְּלִבּוֹ. וְלָכֵן עִקַּר תִּקּוּן הַנֶּפֶשׁ הוּא לַעֲשׂוֹת נְפָשׁוֹת אֲלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁכָּתוּב אֵצֶל אַבְרָהָם אָבִינוּ (בְּרֵאשִׁית יב, ה): "אֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ", וְתַרְגּוּמוֹ: 'וְיַת נַפְשָׁתָא דְּשַׁעְבִּידוּ לְאוֹרַיְתָא'; שֶׁקָּרֵב נְפָשׁוֹת תַּחַת כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה. אֲבָל כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְאַחֲזוּ הַקְּלִפּוֹת וְהָרַע שֶׁל אֵלּוּ הַנְּפָשׁוֹת, צְרִיכִים לִשְׁפֹּט אֶת עַצְמוֹ הֵיטֵב:

"עַד מָתַי תִּשְׁפְּטוּ עָוֶל וּפְנֵי רְשָׁעִים תִּשְׂאוּ סֶלָה" - כִּי אִם אֵינָם שׁוֹפְטִים אֶת עַצְמָם, עַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִים לְרַחֵק אֶת הָרְשָׁעִים. **"שִׁפְטוּ דַל וְיָתוֹם עָנִי וָרָשׁ הַצְדִּיקוּ"** - שֶׁמְּעוֹרֵר וּמְחַזֵּק אוֹתָךְ, שֶׁתָּמִיד תִּשְׁפֹּט אֶת עַצְמְךָ וְאֶת אֲחֵרִים, וְתָדִין אוֹתָם לְכַף־זְכוּת, כִּי הֵם בְּחִינַת דָּל וְיָתוֹם, וְתִמְצָא בָּהֶם אֶת הַצַּדָּק, וְעַל־יְדֵי־זֶה **"פַּלְּטוּ דַל וְאֶבְיוֹן מִיַּד רְשָׁעִים הַצִּילוּ"**; כִּי כְּשֶׁזּוֹכִים לִשְׁפֹּט אֶת עַצְמוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִים לְהַעֲלוֹת אֶת הַנְּפָשׁוֹת לְתִכְלִית הָעֲלִיָּה; כִּי קֹדֶם שֶׁמְּקָרְבִים אֶת הַנְּפָשׁוֹת, אֲזַי הֵם מְנֻחִים בָּעֲמָקָא דִּתְהוֹמָא, בְּמַדּוֹר הַקְּלִפּוֹת. **"לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ בַּחֲשֵׁכָה יִתְהַלָּכוּ, יִמּוֹטוּ כָּל מוֹסְדֵי אָרֶץ"** - כִּי כָּל הַנְּפָשׁוֹת הָרְחוֹקוֹת מִסְתּוֹבְבוֹת בַּחֲשֵׁכָה, וּמַחֲרִיבוֹת אֶת הָעוֹלָם, כִּי עִקַּר הַתִּכְלִית שֶׁל הַבְּרִיאָה הָיָה לְמַלֵּא אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וּלְהָאִיר אֶת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בָּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְחֶזְקֵאל מג, ב): "וְהָאָרֶץ הֵאִירָה מִכְּבֹדוֹ" וְגוֹ'. וְזֶה: **"אֲנִי אָמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֶלְיוֹן כֻּלְּכֶם"** - שֶׁזֶּה סוֹבֵב עַל

הַצְּדִיקוּ: פַּלְטוּ־דַל וְאֶבְיוֹן, מִיַּד רְשָׁעִים הַצִּילוּ: לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ, בַּחֲשֵׁכָה יִתְהַלָּכוּ, יִמּוֹטוּ כָּל־מוֹסְדֵי
ומלעילו אָרֶץ: אֲנִי־אָמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם, וּבְנֵי עֶלְיוֹן כֻּלְּכֶם: אָכֵן כְּאָדָם תְּמוּתוּן, וּכְאַחַד הַשָּׂרִים תִּפֹּלוּ:
קוּמָה אֱלֹהִים שָׁפְטָה הָאָרֶץ, כִּי־אַתָּה תִּנְחַל בְּכָל־
הַגּוֹיִם: הושיענו

מִזְמוֹר לְיוֹם רְבִיעִי

הַיּוֹם יוֹם רְבִיעִי בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ, הַשִּׁיר שֶׁהָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים עַל הַדּוּכָן:

אֵל־ נְקָמוֹת יְהוָה יהוה, אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ, הָשֵׁב גְּמוּל עַל־גֵּאִים: עַד־מָתַי

עת רצון

עַם־יִשְׂרָאֵל שֶׁעָמְדוּ עַל הַר־סִינַי, שָׁאֲנוּ פָסְקָה זֵהֳמָתָם עַל־יְדֵי אֵשׁ הַמִּשְׁפָּט, וְנִתְבַּטֵּל הָרַע מֵהֶם, עַד שֶׁהָיוּ דּוֹמִים לְמַלְאָכִים. רַק עַל־יְדֵי הָעֲרֶב רַב, שֶׁנִּתְקָרְבוּ גַּם־כֵּן, וְהֵם עָשׂוּ אֶת הָעֶגֶל, שֶׁלָּהֶם אֵין מוֹעִיל מִשְׁפָּט, עַל־יְדֵי־זֶה גָּרְמוּ אַחַר־כָּךְ מַה שֶּׁגָּרְמוּ: "**אָכֵן כְּאָדָם תְּמוּתוּן וּכְאַחַד הַשָּׂרִים תִּפֹּלוּ**", כִּי כְּשֶׁאֵין מִשְׁפָּט, הַיְנוּ שֶׁאֵין שׁוֹפְטִים אֶת עַצְמָם, עַל־יְדֵי־זֶה גּוֹרְמִים נְפִילָה לְעַצְמוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, וּנְפִילָה לְאַלּוּ הַנְּפָשׁוֹת שֶׁקָּרְבָן (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הַרְשָׁאָה, הֲלָכָה ד, אות יב); וְלָכֵן תְּקַבֵּל עַל עַצְמְךָ הַיּוֹם הַזֶּה דַּיְקָא, לִשְׁמֹר עַל מַעֲשֶׂיךָ, וְתַעֲסֹק הַרְבֵּה בַּעֲשִׂיָּה דִּקְדֻשָּׁה, לַעֲשׂוֹת נְפָשׁוֹת לְקָרְבָן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי הַיּוֹם הַזֶּה מְאֹד מְסֻגָּל לְקָרֵב רְחוֹקִים, כִּי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי נִכְפַּל בּוֹ כִּי טוֹב, לְמִצֹּא אֶת הַטּוֹב הַגָּנוּז שֶׁבְּכָלָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲלָקוּת (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר, הֲלָכָה א, אות ב); וְלָכֵן דַּיְקָא בַּיּוֹם הַזֶּה שֶׁנִּסְתַּלְּקָת מֵהָאָדָם הַנֶּפֶשׁ שֶׁהָאִירָה בּוֹ בְּשַׁבָּת, צָרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד לַעֲסֹק בְּמִצְוֹת מַעֲשִׂיּוֹת דַּיְקָא, וְעַל־יְדֵי־זֶה יָאִיר אֶת הַטּוֹב הַגָּנוּז בּוֹ וּבַאֲחֵרִים, וְהָבֵן.

ה.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר בְּיוֹם רְבִיעִי

רְשָׁעִים| יְהוָה יאהדונהי, עַד־מָתַי רְשָׁעִים יַעֲלֹזוּ: יַבִּיעוּ יְדַבְּרוּ עָתָק, יִתְאַמְּרוּ כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן: עַמְּךָ יְהוָה יאהדונהי יְדַכְּאוּ, וְנַחֲלָתְךָ יְעַנּוּ: אַלְמָנָה וְגֵר יַהֲרֹגוּ, וְיתוֹמִים יְרַצֵּחוּ: וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה־יָהּ, וְלֹא־יָבִין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: בִּינוּ בֹעֲרִים בָּעָם, וּכְסִילִים מָתַי

עת רצון

קֹדֶם הַשַּׁבָּת, כְּבָר מַתְחִיל לְהָאִיר עַל הָאָדָם הַנֶּפֶשׁ מִשַּׁבָּת הַבָּאָה. וְלָכֵן בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר זֶה, תִּשְׂמַח מְאֹד מְאֹד, כִּי עַל־יָדוֹ מַכְנִיעִים אֶת הַקְּלִפּוֹת שֶׁמְּסַבְּבִים אֶת הָאָדָם, וְעִקַּר כֹּחָן שֶׁל הַקְּלִפּוֹת הוּא רַק עַל־יְדֵי גַּאוּת וְיִשּׁוּת: 'אֲנָא אָמְלֹךְ', שֶׁאָז הוֹלֵךְ לָאָדָם שֶׁלֹּא כְּסֵדֶר. כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב, סימן פב); כִּי בָּרַגַע שֶׁאָדָם תָּמִיד אוֹמֵר: אֲנִי", אוֹ אָנָ"ה, כְּבָר מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ דִּינִים, שֶׁזֶּה "**אֵל נְקָמוֹת יְהוָה, אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ**" - שֶׁזֶּהוּ רָאשֵׁי־תֵבוֹת: אֲ'נִ'י, אָ'נָ'ה', וְאֵין עוֹד דָּבָר שֶׁנּוֹקֵם בָּאָדָם כְּמוֹ הַיֵּשׁוּת וְהַגַּאוּת שֶׁמְּסַבֵּב אוֹתוֹ, אֲשֶׁר זֶה כְּלַל הָרְשָׁעִים שֶׁנִּכְשָׁלִים רַק בְּשֶׁכֵּיל הַגַּאוּת, שֶׁזֶּהוּ: "**הַנַּשֵּׂא שִׁפְטֵי הָאָרֶץ הַשֵּׂב גְּמוּל עַל גֵּאִים**". וְלָכֵן רָאוּי לְךָ, אָהוּבִי, בְּנִי! בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר זֶה, לְהִתְעוֹרֵר מְאֹד לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ נֶפֶשׁ דְּשַׁבָּת הַבָּאָה, וְתִבָּרַח מֵהָרְשָׁעִים אֲשֶׁר אֵינָם מְרַחֲמִים עַל שׁוּם בְּרִיָּה, וּבָזֶה הֵם מְרֵאִים, שֶׁאֵינָם מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל. כִּי כָּךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בִּיצָה לב:): 'כָּל מִי שֶׁמְּרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת - בְּיָדוּעַ שֶׁהוּא מִזַּרְעוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, וְכָל מִי שֶׁאֵינוֹ מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת - בְּיָדוּעַ שֶׁאֵינוֹ מִזַּרְעוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ'; וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִתְרַחֵק מְאֹד מֵאֵלּוּ הָרְשָׁעִים הָאֲרוּרִים, שֶׁאֵין לָהֶם שׁוּם שֶׁמֶץ רַחֲמָנוּת. שֶׁזֶּה: "**עַמְּךָ יְהוָה יְדַכְּאוּ וְנַחֲלָתְךָ יְעַנּוּ, אַלְמָנָה וְגֵר יַהֲרֹגוּ וְיתוֹמִים יְרַצֵּחוּ: וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יָהּ, וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב**". וְדַיְקָא בְּיוֹם זֶה שֶׁמַּאִיר הַנֶּפֶשׁ שֶׁל שַׁבָּת הַבָּאָה, צְרִיכִים לְהָכִין אֶת עַצְמוֹ לִהְיוֹת כְּלִי מוּכָן לְקַבֵּל בּוֹ אוֹר הַשַּׁבָּת. וְלָכֵן צְרִיכִים לְקָרֵב רְחוֹקִים אֶל הַקְּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי בְּיוֹם הַזֶּה יְכוֹלִים מְאֹד לְהִצָּלֵחַ בְּקֵרוּב רְחוֹקִים. אֲבָל הָעִקָּר לְהִתְרַחֵק מֵרְשָׁעִים, וְזֶה אִי אֶפְשָׁר רַק עַל־יְדֵי שֶׁלּוֹמֵד תּוֹרָה, שֶׁאָז אֲפִלּוּ כְּשֶׁעוֹבְרִים עָלָיו יְסוּרִים קָשִׁים וּמָרִים מְאֹלּוּ הָרְשָׁעִים הָאֲרוּרִים, אִם יִלְמַד תּוֹרָה, אָז יִזְכֶּה לְהִפָּיֵלם, שֶׁזֶּה: "**אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר תְּיַסְּרֶנּוּ יָהּ וּמִתּוֹרָתְךָ תְּלַמְּדֶנּוּ: לְהַשְׁקִיט לוֹ מִימֵי רָע עַד יִכָּרֶה לָרָשָׁע שָׁחַת**"; כִּי כְּשֶׁלּוֹמְדִים תּוֹרָה, עַל־יְדֵי־זֶה מַכְנִיעִים אֶת הָרְשָׁעִים הַקָּמִים עָלָיו. הָעִקָּר רַק תִּתְחַזֵּק לַעֲשׂוֹת בְּיוֹם זֶה מִצְוֹות מַעֲשִׂיּוֹת דַּיְקָא, כִּי זֶה רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכַמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל

תַּשְׁבִּילוּ: הֲנַטַּע אֹזֶן הֲלֹא יִשְׁמָע, אִם־יֹצֵר עַיִן הֲלֹא
יַבִּיט: הֲיֹסֵר גּוֹיִם הֲלֹא יוֹכִיחַ, הַמְלַמֵּד אָדָם דָּעַת:
יְהוָה יאהדונהי יֹדֵעַ מַחְשְׁבוֹת אָדָם, כִּי־הֵמָּה הָבֶל:
אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר־תְּיַסְּרֶנּוּ יָהּ, וּמִתּוֹרָתְךָ תְלַמְּדֶנּוּ:
לְהַשְׁקִיט לוֹ מִימֵי רָע, עַד יִכָּרֶה לָרָשָׁע שָׁחַת: כִּי
לֹא־יִטֹּשׁ יְהוָה יאהדונהי עַמּוֹ, וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב:
כִּי־עַד־צֶדֶק יָשׁוּב מִשְׁפָּט, וְאַחֲרָיו כָּל־יִשְׁרֵי־לֵב:
מִי־יָקוּם לִי עִם־מְרֵעִים, מִי־יִתְיַצֵּב לִי עִם־פֹּעֲלֵי אָוֶן:
לוּלֵי יְהוָה יאהדונהי עֶזְרָתָה לִּי, כִּמְעַט שָׁכְנָה דוּמָה
נַפְשִׁי: אִם־אָמַרְתִּי מָטָה רַגְלִי, חַסְדְּךָ יְהוָה יאהדונהי
יִסְעָדֵנִי: בְּרֹב שַׂרְעַפַּי בְּקִרְבִּי, תַּנְחוּמֶיךָ יְשַׁעֲשְׁעוּ

עת רצון

(לקוטי־מוהר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן צא), שֶׁזּוֹ עֲבוֹדַת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁמַּלְבִּישׁ אֶת עַצְמוֹ בְּסִפּוּרִים, וּמְקָרֵב רְחוֹקִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמְקַשֵּׁר חָכְמָה עִלָּאָה בְּחָכְמָה תַּתָּאָה. וּכְשֶׁנִּסְתַּלֵּק מֹשֶׁה, צָעַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: "**מִי יָקוּם לִי עִם מְרֵעִים, מִי יִתְיַצֵּב לִי עִם פֹּעֲלֵי אָוֶן**"; כִּי גָּדֵל כֹּחַ הַצַּדִּיק - אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי הוּא יָכוֹל לְהוֹרִיד אֶת עַצְמוֹ אֲפִלּוּ אֶל הַכִּי גְּרוּעִים, וּלְהָאִיר בָּהֶם נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, עַד שֶׁלֹּא יִתְיָאֲשׁוּ, שֶׁזֶּה: "**אִם אָמַרְתִּי מָטָה רַגְלִי חַסְדְּךָ יְהוָה יִסְעָדֵנִי**" - כִּי הַצַּדִּיק מָטֶה כְּלַפֵּי חֶסֶד תָּמִיד, וְדָן אֶת עַצְמוֹ וְאֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ לְכַף־זְכוּת (לקוטי־הֲלָכוֹת, הַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר, הֲלָכָה א, אוֹת ה). וְלָכֵן אֲפִלּוּ אִם מָטָה רַגְלִי, חַס וְשָׁלוֹם, עַל־יְדֵי הַחֶסֶד שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁמְּמַשִּׁיךְ עָלַי הַצַּדִּיק, יִסְעָדֵנִי וִיחַזְּקֵנִי שֶׁלֹּא אֶפֹּל. וְזֶה: "**בְּרֹב שַׂרְעַפַּי בְּקִרְבִּי תַּנְחוּמֶיךָ יְשַׁעֲשְׁעוּ נַפְשִׁי**" - הַיְנוּ כְּשֶׁרַבּוּ הַמַּחֲשָׁבוֹת וּמְבַלְבְּלוֹת אוֹתִי, וְרוֹצִים לְהַפִּיל אוֹתִי, חַס וְשָׁלוֹם, עַל־יְדֵי רִבּוּי הַפְּגָמִים, אֲזַי "**תַּנְחוּמֶיךָ יְשַׁעֲשְׁעוּ נַפְשִׁי**" - הַיְנוּ שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מְנַחֵם אוֹתוֹ בְּמַה שֶּׁעוֹזֵר לוֹ לִמְצֹא אֵיזוֹ נְקֻדָּה טוֹבָה בְּעַצְמוֹ. וְזוֹ נֶחָמָתוֹ, וְזֶה מְשַׁעְשֵׁעַ אֶת נַפְשׁוֹ. וְעַל־כֵּן דַּיְקָא בַּיּוֹם הַזֶּה שֶׁהוּא הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁמְּכִינִים אֶת עַצְמֵנוּ לְשַׁבָּת, מוֹסִיפִים גַּם

נַפְשִׁי: הַיַּחְבְּרֶךָּ כִּפְּאֵי הַוָּוֹת, יֹצֵר עָמָל עָלַי־חֹק: יָגֹודּוּ
עַל־נֶפֶשׁ צַדִּיק, וְדָם נָקִי יַרְשִׁיעוּ: וַיְהִי יְהוָה־אֲדֹנָי יאהדונהי
לִי לְמִשְׂגָּב, וֵאלֹהַי לְצוּר מַחְסִי: וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם
אֶת־אוֹנָם, וּבְרָעָתָם יַצְמִיתֵם, יַצְמִיתֵם יְהוָה יאהדונהי
אֱלֹהֵינוּ: הושיענו

מִזְמוֹר לְיוֹם חֲמִישִׁי

הַיּוֹם יוֹם חֲמִישִׁי בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ, הַשִּׁיר שֶׁהָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים עַל הַדּוּכָן:

לַמְנַצֵּחַ עַל־הַגִּתִּית לְאָסָף: הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ,
הָרִיעוּ לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: שְׂאוּ־זִמְרָה וּתְנוּ־תֹף,
כִּנּוֹר נָעִים עִם־נָבֶל: תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ ◦ שׁוֹפָר, בַּכֶּסֶה

עת רצון

אֶת הַפְּסוּקִים: "לְכוּ נְרַנְּנָה לַה', נָרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ" וְגוֹ', לְהַזְכִּיר לְעַצְמֵנוּ כְּבָר עָכְשָׁו אֶת קַבָּלַת שַׁבָּת. וּצְרִיכִים לִשְׁמֹחַ מְאֹד בַּיּוֹם הַזֶּה, כִּי כְּבָר מְאִירָה בּוֹ הַנְּפָשׁ שֶׁל יוֹם הַשַּׁבָּת הַבָּאָה, וְהָבֵן.

ו.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר בְּיוֹם חֲמִישִׁי קֹדֶם הַשַּׁבָּת, כְּבָר מַתְחִיל לְהָאִיר עַל הָאָדָם הָרוּחַ מִשַּׁבָּת הַבָּאָה. וְלָכֵן בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר זֶה - תִּשְׁמַח מְאֹד מְאֹד, כִּי בְּמִזְמוֹר זֶה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ שִׂמְחָה גְּדוֹלָה מִשִּׂמְחַת הַשַּׁבָּת. כִּי כְּבָר עָכְשָׁו יוֹם חֲמִישִׁי מַתְחִילִים לִשְׁמֹעַ אֶת שִׁיר הַשַּׁבָּת: "שְׂאוּ זִמְרָה וּתְנוּ תֹף", וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֲרָכִין יא.): 'מִנַּיִן שֶׁאֵין אוֹמְרִים שִׁירָה, אֶלָּא עַל הַיַּיִן? שֶׁנֶּאֱמַר (שופטים ט, יג): "וַתֹּאמֶר לָהֶם הַגֶּפֶן, הֶחָדַלְתִּי אֶת תִּירוֹשִׁי הַמְשַׂמַּח אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁים", אִם אֲנָשִׁים מְשַׂמֵּחַ, אֱלֹקִים בַּמֶּה מְשַׂמֵּחַ? מִכָּאן שֶׁאֵין אוֹמְרִים שִׁירָה, אֶלָּא עַל הַיַּיִן וְכוּ'. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מֵהָכָא (תְּהִלִּים פא, ג): "שְׂאוּ זִמְרָה וּתְנוּ תֹף, כִּנּוֹר נָעִים עִם נָבֶל"; כִּי בָּרָגַע שֶׁאָדָם הוּא בְּשִׂמְחָה, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְסִבָּלָנוּת, וְאֵינוֹ כּוֹעֵס עַל שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁזֶּה: "לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֵכָר",

לְיוֹם חַגֵּנוּ: כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא, מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי
יַעֲקֹב: עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ, בְּצֵאתוֹ עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם,
שְׂפַת לֹא־יָדַעְתִּי אֶשְׁמָע: הֲסִירוֹתִי מִסֵּבֶל שִׁכְמוֹ,

עת רצון

וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבָּת קה:): 'הַמְקָרֵעַ בִּגְדָיו בַּחֲמָתוֹ וְהַמְשַׁבֵּר כֵּלָיו בַּחֲמָתוֹ וְהַמְפַזֵּר מָעוֹתָיו בַּחֲמָתוֹ, יְהֵא בְּעֵינֶיךָ כְּעוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה, שֶׁכָּךְ אָמָנוּתוֹ שֶׁל יֵצֶר־הָרָע: הַיּוֹם אוֹמֵר לוֹ עֲשֵׂה כָּךְ, וּלְמָחָר אוֹמֵר לוֹ עֲשֵׂה כָּךְ, עַד שֶׁאוֹמֵר לוֹ עֲבֹד עֲבוֹדָה זָרָה, וְהוֹלֵךְ וְעוֹבֵד. אָמַר רַבִּי אָבִין: מַאי קְרָאָה (תְּהִלִּים פא, י): "לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֵכָר" - אֵיזֶהוּ "אֵל זָר" שֶׁיֵּשׁ בְּגוּפוֹ שֶׁל אָדָם? הֱוֵי אוֹמֵר: זֶה יֵצֶר־הָרָע'; וְתִזְכֹּר אֶת זֹאת הֵיטֵב, אֲהוּבִי, בְּנִי! כִּי כָּל הַצָּרוֹת שֶׁאָדָם סוֹבֵל בְּחַיִּים, הֵן רַק מִפְּנֵי שֶׁאֵין לוֹ כֹּחַ הַמַּעְצוֹר, וְלֹא יָכוֹל לִהְיוֹת סַבְלָן וְוַתְּרָן, וּבָא אֶל כַּעַס וּרְצִיחָה, שֶׁזּוֹ הִיא עֲבוֹדָה־זָרָה, אֲשֶׁר הוֹרֶסֶת אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, וּמְרַחֶקֶת אוֹתוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ וּמִקְדֶּשֶׁת שַׁבָּת. **"לוֹ עַמִּי שֹׁמֵעַ לִי יִשְׂרָאֵל בִּדְרָכַי יְהַלֵּכוּ, כִּמְעַט אוֹיְבֵיהֶם אַכְנִיעַ וְעַל צָרֵיהֶם אָשִׁיב יָדִי"**. וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנְחוּמָא בְּלָק): 'אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְיִשְׂרָאֵל: אִם שְׁמַרְתֶּם מִצְוֹתַי, אֲנִי מַפִּיל שׂוֹנְאֵיכֶם לִפְנֵיכֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים פא, יד): "לוּ עַמִּי שֹׁמֵעַ לִי, יִשְׂרָאֵל בִּדְרָכַי יְהַלֵּכוּ כִּמְעַט" וְגוֹ, כֵּיוָן שֶׁרָאָה בִּלְעָם הַיְאֵךְ יִשְׂרָאֵל מְשַׁמְּרִין אֶת הַמִּצְוֹות הַקַּלּוֹת, אָמַר: מִי יוּכַל לְקַלֵּל אֶת אֵלּוּ, שֶׁהֵן מְשַׁמְּרִים מִצְוֹתָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּשְׁמוֹ גָּלוּף בָּהֶן: "הַוַי"ה אֱלֹקָיו עִמּוֹ", הַמְקַלְלוֹ מְקֻלָּל לְעַצְמוֹ, שֶׁשְּׁמוֹ מְשֻׁתָּף בָּהֶן'; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אַגַּדְתּ בְּרֵאשִׁית, פֶּרֶק לב): 'אָמְרוּ לוֹ יִשְׂרָאֵל, רִבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים, עַד אֵימָתַי אֻמּוֹת הָעוֹלָם שׁוֹלְטִין עָלֵינוּ?! עַד אֵימָתַי מְשַׁעְבְּדִין אוֹתָנוּ?! וְכֵן דָּוִד אוֹמֵר: "עַד אָנָה יָרוּם אֹיְבִי עָלָי" (תְּהִלִּים יג, ג); אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הַדָּבָר תָּלוּי בָּכֶם, עֲשׂוּ תְּשׁוּבָה, וַאֲנִי מְכַלֶּה אוֹתָם, שֶׁנֶּאֱמַר: "לוּ **עַמִּי שֹׁמֵעַ לִי יִשְׂרָאֵל בִּדְרָכַי יְהַלֵּכוּ, כִּמְעַט אֹיְבֵיהֶם אַכְנִיעַ וְעַל צָרֵיהֶם אָשִׁיב יָדִי**"'; וְלָכֵן רְאֵה עוֹד הַיּוֹם הַזֶּה, יוֹם חֲמִישִׁי בְּשַׁבָּת, לִשְׁמֹחַ מְאֹד, וּלְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת, וּתְקַדֵּשׁ אֶת דִּבּוּרְךָ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה תַּמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁל שַׁבָּת, הַמְאִירָה אֶת הָאוֹר אֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְתִזְכֶּה שֶׁיִּמְחַל לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל חֲטָאֶיךָ. וְלָכֵן בְּיוֹם חֲמִישִׁי בְּשַׁבָּת, אָז הוּא עֵת־רָצוֹן בַּשָּׁמַיִם, כִּי אָז מְלַקְּטִים אֶת הָרוּחַ שֶׁל הַשַּׁבָּת הַבָּאָה. אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכִין אֶת עַצְמוֹ בַּיּוֹם הַזֶּה לְשַׁבָּת, וּמִשְׁתַּדֵּל כְּבָר לְהָכִין אֶת עַצְמוֹ לְיוֹם הַשַּׁבָּת הַבָּא, וְהָבֵן.

כַּפָּיו מִדּוֹד תַּעֲבֹרְנָה: בַּצָּרָה קָרָאתָ וַאֲחַלְּצֶךָּ, אֶעֱנְךָ
בְּסֵתֶר ◦ רַעַם, אֶבְחָנְךָ עַל־מֵי מְרִיבָה סֶלָה: שְׁמַע
עַמִּי וְאָעִידָה בָּךְ, יִשְׂרָאֵל אִם־תִּשְׁמַע־לִי: לֹא־יִהְיֶה
בְךָ אֵל זָר, וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֵכָר: אָנֹכִי יְהוָה יאהדונהי
אֱלֹהֶיךָ הַמַּעַלְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם, הַרְחֶב־פִּיךָ
וַאֲמַלְאֵהוּ: וְלֹא־שָׁמַע ◦ עַמִּי לְקוֹלִי, וְיִשְׂרָאֵל ◦
לֹא־אָבָה לִי: וָאֲשַׁלְּחֵהוּ בִּשְׁרִירוּת לִבָּם, יֵלְכוּ
בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם: לוּ עַמִּי שֹׁמֵעַ לִי, יִשְׂרָאֵל בִּדְרָכַי ◦
יְהַלֵּכוּ: כִּמְעַט אוֹיְבֵיהֶם אַכְנִיעַ, וְעַל־צָרֵיהֶם אָשִׁיב
יָדִי: מְשַׂנְאֵי יְהוָה יאהדונהי ◦ יְכַחֲשׁוּ־לוֹ, וְיִהְיֶה עִתָּם
לְעוֹלָם: וַיַּאֲכִילֵהוּ מֵחֶלֶב חִטָּה, וּמִצּוּר דְּבַשׁ
אַשְׂבִּיעֶךָּ: הושיענו

מִזְמוֹר לְיוֹם שִׁשִּׁי

הַיּוֹם יוֹם הַשִּׁשִּׁי בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ, הַשִּׁיר שֶׁאָמְרוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים עַל הַדּוּכָן:

יְהוָה יאהדונהי מָלָךְ, גֵּאוּת לָבֵשׁ, לָבֵשׁ יְהוָה יאהדונהי, עֹז
הִתְאַזָּר, אַף־תִּכּוֹן תֵּבֵל, בַּל־תִּמּוֹט: נָכוֹן כִּסְאֲךָ

עת רצון

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר בְּיוֹם הַשִּׁשִּׁי, עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, כְּבָר מַתְחִילָה לְהָאִיר עַל הָאָדָם הַנִּשָּׁמָה מִיּוֹם הַשַּׁבָּת. וְלָכֵן צְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד עַל הַנִּשָּׁמָה, עַל־יְדֵי שֶׁיְּקַדֵּשׁ אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ, שֶׁהִיא לְבוּשׁ

מֵאָז, מֵעוֹלָם אָתָּה: נִשְׂאוּ נְהָרוֹת| יְהוָה יאהדונהי! נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם, יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם: מִקֹּלוֹת| מַיִם רַבִּים אַדִּירִים ‹› מִשְׁבְּרֵי־יָם, אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְהוָה יאהדונהי: עֵדֹתֶיךָ| נֶאֶמְנוּ מְאֹד, לְבֵיתְךָ נַאֲוָה־קֹדֶשׁ, יְהוָה יאהדונהי לְאֹרֶךְ יָמִים:

בכל יום אחר מזמור היום אומרים 'הושיענו'. ובימים שמוסיפים מזמור נוסף על שיר של יום, יאמרו 'הושיענו' אחר המזמור הנוסף, ואח"כ קדיש יהא שלמא:

הוֹשִׁיעֵנוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, וְקַבְּצֵנוּ מִן־הַגּוֹיִם, לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ, לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן־הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן, הַלְלוּיָהּ: בָּרוּךְ יְהוָה

עת רצון

עַל נִשְׁמָתוֹ. וְיִזְכֹּר הַיטַב, אֲשֶׁר "הַוָי"ה מָלְךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ", הֵינוּ שֶׁלְּבוּשֵׁי גֵּאוּתוֹ וְהִתְפָּאֲרוּתוֹ יִתְבָּרַךְ הֵם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן יז); וְאַף שֶׁבֵּין כָּךְ מִתְגַּבְּרִים וּמִתְפַּשְׁטִים עַל הַנְּשָׁמָה כָּל־מִינֵי מוֹנְעִים וּמְעַכְּבִים, שֶׁהֵם כְּלַל הַמַּיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם, שֶׁזֶּה "מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם"; כִּי כְּלַל אֻמּוֹת הָעוֹלָם וְתַאֲוֹתֵיהֶם וּמִדּוֹתֵיהֶם הָרָעוֹת, רוֹצִים לִשְׁבֹּר אֶת הַנְּשָׁמָה, וּלְהַשְׁכִּיחָהּ מִגְּדֻלָּתָהּ, אֲשֶׁר הִיא חֵלֶק אֱלוֹק מִמַּעַל, עִם כָּל זֹאת "אַדִּיר בַּמָּרוֹם הַוָי"ה", לְעוֹלָם יָדָךְ עַל הָעֶלְיוֹנָה, אִם אָדָם מַחְדִּיר בְּעַצְמוֹ, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גְּמוּר הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה לֹא יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת לוֹ שׁוּם דָּבָר (לקוטי־הלכות, שבת, הלכה ז, אות מא); כִּי הָעִקָּר בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא הִתְחַזְּקוּת - לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן עִכְּשָׁו בָּעֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, עָלֶיךָ, אֲהוּבִי, בְּנִי, לְשָׁמֹחַ מְאֹד, שֶׁכְּבָר הִתְחִיל לְהָאִיר בְּךָ הַנְּשָׁמָה שֶׁל שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְתִשְׁמֹר מְאֹד עַל מַחֲשַׁבְתְּךָ, וְתַחֲשֹׁב רַק מִשַּׁבַּת־קֹדֶשׁ, וּבְכָל מַה שֶּׁאַתָּה קוֹנֶה לִכְבוֹד שַׁבָּת - תִּשְׂמַח מְאֹד, כִּי אֵין עוֹד שִׂמְחָה כְּשִׂמְחַת הַשַּׁבָּת, וְהָבֵן.

יאהדונהי מִצִּיּוֹן, שֹׁכֵן יְרוּשָׁלָיִם, הַלְלוּיָהּ: בָּרוּךְ יְהוָה
יאהדונהי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ:
וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם, וְיִמָּלֵא כְבוֹדוֹ אֶת־כָּל־
הָאָרֶץ, אָמֵן וְאָמֵן:

למחרת יום כיפור אומרים:

לַמְנַצֵּחַ, לִבְנֵי־קֹרַח מִזְמוֹר: רָצִיתָ יְהוָה יאהדונהי אַרְצֶךָ, שַׁבְתָּ שְׁבִית
יַעֲקֹב: נָשָׂאתָ עֲוֹן עַמֶּךָ, כִּסִּיתָ כָל־חַטָּאתָם סֶלָה: אָסַפְתָּ
כָל־עֶבְרָתֶךָ, הֱשִׁיבוֹתָ מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ: שׁוּבֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ, וְהָפֵר כַּעַסְךָ עִמָּנוּ:
הֲלְעוֹלָם תֶּאֱנַף־בָּנוּ, תִּמְשֹׁךְ אַפְּךָ לְדֹר וָדֹר: הֲלֹא־אַתָּה תָּשׁוּב תְּחַיֵּנוּ, וְעַמְּךָ
יִשְׂמְחוּ־בָךְ: הַרְאֵנוּ יְהוָה יאהדונהי חַסְדֶּךָ, וְיֶשְׁעֲךָ תִּתֶּן־לָנוּ: אֶשְׁמְעָה
מַה־יְדַבֵּר הָאֵל יְהוָה יאהדונהי, כִּי־ יְדַבֵּר שָׁלוֹם אֶל־עַמּוֹ וְאֶל־חֲסִידָיו,
וְאַל־יָשׁוּבוּ לְכִסְלָה: אַךְ קָרוֹב לִירֵאָיו יְשׁוּעָתוֹ, לִשְׁכֹּן כָּבוֹד בְּאַרְצֵנוּ:
חֶסֶד־וֶאֱמֶת נִפְגָּשׁוּ, צֶדֶק וְשָׁלוֹם נָשָׁקוּ: אֱמֶת מֵאֶרֶץ תִּצְמָח, וְצֶדֶק מִשָּׁמַיִם
נִשְׁקָף: גַּם־יְהוָה יאהדונהי יִתֵּן הַטּוּב, וְאַרְצֵנוּ תִּתֵּן יְבוּלָהּ: צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ,
וְיָשֵׂם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו:

בצום גדליה ובעשרה בטבת אומרים:

שִׁיר מִזְמוֹר לְאָסָף: אֱלֹהִים אַל־דֳּמִי־לָךְ, אַל־תֶּחֱרַשׁ וְאַל־תִּשְׁקַט אֵל:
כִּי־הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יֶהֱמָיוּן, וּמְשַׂנְאֶיךָ נָשְׂאוּ רֹאשׁ: עַל־עַמְּךָ יַעֲרִימוּ סוֹד,
וְיִתְיָעֲצוּ עַל־צְפוּנֶיךָ: אָמְרוּ לְכוּ וְנַכְחִידֵם ‹› מִגּוֹי, וְלֹא־יִזָּכֵר שֵׁם־יִשְׂרָאֵל עוֹד:
כִּי נוֹעֲצוּ לֵב יַחְדָּו, עָלֶיךָ בְּרִית יִכְרֹתוּ: אָהֳלֵי אֱדוֹם וְיִשְׁמְעֵאלִים ‹› מוֹאָב
‹› וְהַגְרִים: גְּבָל וְעַמּוֹן וַעֲמָלֵק, פְּלֶשֶׁת עִם־יֹשְׁבֵי צוֹר: גַּם־אַשּׁוּר נִלְוָה עִמָּם,
הָיוּ זְרוֹעַ לִבְנֵי־לוֹט סֶלָה: עֲשֵׂה־לָהֶם כְּמִדְיָן, כְּסִיסְרָא כְּיָבִין בְּנַחַל קִישׁוֹן:
נִשְׁמְדוּ בְעֵין־דֹּאר, הָיוּ דֹמֶן לָאֲדָמָה: שִׁיתֵמוֹ נְדִיבֵימוֹ כְּעֹרֵב ‹› וְכִזְאֵב,
וּכְזֶבַח וּכְצַלְמֻנָּע כָּל־נְסִיכֵמוֹ: אֲשֶׁר אָמְרוּ נִירְשָׁה לָּנוּ, אֵת נְאוֹת אֱלֹהִים:
אֱלֹהַי שִׁיתֵמוֹ כַּגַּלְגַּל, כְּקַשׁ לִפְנֵי־רוּחַ: כְּאֵשׁ תִּבְעַר־יָעַר, וּכְלֶהָבָה תְּלַהֵט

חָרִים: כֵּן תִּרְדְּפֵם בְּסַעֲרָתֶךָ, וּבְסוּפָתְךָ תְבַהֲלֵם: מַלֵּא פְנֵיהֶם קָלוֹן, וְיבַקְשׁוּ שִׁמְךָ יְהוָה אדנ"י: יֵבֹשׁוּ וְיִבָּהֲלוּ עֲדֵי־עַד, וְיַחְפְּרוּ וְיֹאבֵדוּ: וְיֵדְעוּ כִּי־אַתָּה שִׁמְךָ יְהוָה אדנ"י לְבַדֶּךָ, עֶלְיוֹן עַל־כָּל־הָאָרֶץ:

בחנוכה אומרים:

מִזְמוֹר, שִׁיר־חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד: אֲרוֹמִמְךָ יְהוָה אדנ"י כִּי דִלִּיתָנִי, וְלֹא־שִׂמַּחְתָּ אֹיְבַי לִי: יְהוָה אדנ"י אֱלֹהָי, שִׁוַּעְתִּי אֵלֶיךָ וַתִּרְפָּאֵנִי: יְהוָה אדנ"י הֶעֱלִיתָ מִן־שְׁאוֹל נַפְשִׁי, חִיִּיתַנִי מִיָּרְדִי־בוֹר: זַמְּרוּ לַיהוָה אדנ"י חֲסִידָיו, וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ: כִּי רֶגַע בְּאַפּוֹ, חַיִּים בִּרְצוֹנוֹ, בָּעֶרֶב יָלִין בֶּכִי, וְלַבֹּקֶר ◇ רִנָּה: וַאֲנִי אָמַרְתִּי בְשַׁלְוִי, בַּל־אֶמּוֹט לְעוֹלָם: יְהוָה אדנ"י – בִּרְצוֹנְךָ הֶעֱמַדְתָּה לְהָרְרִי עֹז, הִסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ הָיִיתִי נִבְהָל: אֵלֶיךָ יְהוָה אדנ"י אֶקְרָא, וְאֶל־אֲדֹנָי אֶתְחַנָּן: מַה־בֶּצַע בְּדָמִי בְּרִדְתִּי אֶל שָׁחַת, הֲיוֹדְךָ עָפָר, הֲיַגִּיד אֲמִתֶּךָ: שְׁמַע־יְהוָה אדנ"י וְחָנֵּנִי, יְהוָה אדנ"י הֱיֵה־עֹזֵר לִי: הָפַכְתָּ מִסְפְּדִי לְמָחוֹל◇לִי, פִּתַּחְתָּ שַׂקִּי וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה: לְמַעַן [יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם, (יפסיק מעט) יְהוָה אדנ"י אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ:

בתענית אסתר ובפורים אומרים:

לַמְנַצֵּחַ עַל־אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר, מִזְמוֹר לְדָוִד: אֵלִי, אֵלִי! לָמָּה עֲזַבְתָּנִי, רָחוֹק [מִישׁוּעָתִי דִּבְרֵי שַׁאֲגָתִי: אֱלֹהַי אֶקְרָא יוֹמָם וְלֹא תַעֲנֶה, וְלַיְלָה וְלֹא־דוּמִיָּה לִי: וְאַתָּה קָדוֹשׁ, יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: בְּךָ בָטְחוּ אֲבוֹתֵינוּ, [בָּטְחוּ וַתְּפַלְּטֵמוֹ: אֵלֶיךָ זָעֲקוּ וְנִמְלָטוּ, בְּךָ בָטְחוּ וְלֹא־בוֹשׁוּ: וְאָנֹכִי תוֹלַעַת וְלֹא־אִישׁ, חֶרְפַּת אָדָם וּבְזוּי עָם: כָּל־רֹאַי יַלְעִגוּ לִי, יַפְטִירוּ [בְּשָׂפָה יָנִיעוּ רֹאשׁ: גֹּל אֶל־יְהוָה אדנ"י ◇ יְפַלְּטֵהוּ, יַצִּילֵהוּ כִּי חָפֵץ בּוֹ: כִּי־אַתָּה גֹחִי מִבֶּטֶן, [מַבְטִיחִי עַל־שְׁדֵי אִמִּי: עָלֶיךָ הָשְׁלַכְתִּי מֵרָחֶם, מִבֶּטֶן אִמִּי אֵלִי אָתָּה: אַל־תִּרְחַק מִמֶּנִּי כִּי־צָרָה קְרוֹבָה, כִּי־אֵין עוֹזֵר: סְבָבוּנִי פָּרִים רַבִּים, אַבִּירֵי בָשָׁן כִּתְּרוּנִי: פָּצוּ עָלַי פִּיהֶם, אַרְיֵה טֹרֵף וְשֹׁאֵג: כַּמַּיִם נִשְׁפַּכְתִּי, וְהִתְפָּרְדוּ כָּל־עַצְמוֹתָי, הָיָה לִבִּי כַּדּוֹנָג, נָמַס בְּתוֹךְ מֵעָי: יָבֵשׁ כַּחֶרֶשׂ [כֹּחִי, וּלְשׁוֹנִי מְדֻבָּק מַלְקוֹחָי, וְלַעֲפַר־מָוֶת ◇ תִּשְׁפְּתֵנִי: כִּי סְבָבוּנִי כְלָבִים, עֲדַת מְרֵעִים הִקִּיפוּנִי, כָּאֲרִי יָדַי וְרַגְלָי: אֲסַפֵּר כָּל־עַצְמוֹתָי, הֵמָּה יַבִּיטוּ יִרְאוּ־בִי: יְחַלְּקוּ

בְּנֵי לָהֶם, וְעַל־לִבּוֹשִׁי יַפִּילוּ גוֹרָל: וְאַתָּה יְהוָה אל־תִּרְחַק, אֱיָלוּתִי לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה: הַצִּילָה מֵחֶרֶב נַפְשִׁי, מִיַּד־כֶּלֶב יְחִידָתִי: הוֹשִׁיעֵנִי מִפִּי אַרְיֵה, וּמִקַּרְנֵי רֵמִים עֲנִיָּתָנִי: אֲסַפְּרָה שִׁמְךָ לְאֶחָי, בְּתוֹךְ קָהָל אֲהַלְלֶךָּ: יִרְאֵי יְהוָה אל| הַלְלוּהוּ, כָּל־זֶרַע יַעֲקֹב כַּבְּדוּהוּ, וְגוּרוּ מִמֶּנּוּ כָּל־זֶרַע יִשְׂרָאֵל: כִּי לֹא־בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֱנוּת עָנִי, וְלֹא־הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ, וּבְשַׁוְּעוֹ אֵלָיו שָׁמֵעַ: מֵאִתְּךָ תְּהִלָּתִי, בְּקָהָל רָב נְדָרַי אֲשַׁלֵּם, נֶגֶד יְרֵאָיו: יֹאכְלוּ עֲנָוִים| וְיִשְׂבָּעוּ, יְהַלְלוּ יְהוָה יהוה דרשיו, יְחִי לְבַבְכֶם לָעַד: יִזְכְּרוּ| וְיָשֻׁבוּ אֶל־יְהוָה יהוה כָּל־אַפְסֵי־אֶרֶץ, וְיִשְׁתַּחֲוּ לְפָנֶיךָ כָּל־מִשְׁפְּחוֹת גּוֹיִם: כִּי לַיהוָה יהוה הַמְּלוּכָה, וֹמֹשֵׁל בַּגּוֹיִם: אָכְלוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ| כָּל־דִּשְׁנֵי־אֶרֶץ, לְפָנָיו יִכְרְעוּ כָּל־יוֹרְדֵי עָפָר, וְנַפְשׁוֹ לֹא חָיָה: זֶרַע יַעַבְדֶנּוּ, יְסֻפַּר לָאדֹנָי לַדּוֹר: יָבֹאוּ וְיַגִּידוּ צִדְקָתוֹ, לְעַם נוֹלָד, כִּי עָשָׂה:

בשבעה עשר בתמוז אומרים:

מִזְמוֹר לְאָסָף, אֱלֹהִים בָּאוּ גוֹיִם| בְּנַחֲלָתֶךָ, טִמְּאוּ אֶת־הֵיכַל קָדְשֶׁךָ, שָׂמוּ אֶת־יְרוּשָׁלַם לְעִיִּים: נָתְנוּ אֶת־נִבְלַת עֲבָדֶיךָ מַאֲכָל<> לְעוֹף הַשָּׁמַיִם, בְּשַׂר חֲסִידֶיךָ לְחַיְתוֹ־אֶרֶץ: שָׁפְכוּ דָמָם| כַּמַּיִם סָבִיבוֹת יְרוּשָׁלַ ם, וְאֵין קוֹבֵר: הָיֵינוּ חֶרְפָּה לִשְׁכֵנֵינוּ, לַעַג וָקֶלֶס לִסְבִיבוֹתֵינוּ: עַד־מָה יְהוָה יהוה תֶּאֱנַף לָנֶצַח, תִּבְעַר כְּמוֹ־אֵשׁ קִנְאָתֶךָ: שְׁפֹךְ <> חֲמָתְךָ אֶל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא־יָדָעוּךָ, וְעַל מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרָאוּ: כִּי אָכַל אֶת־יַעֲקֹב, וְאֶת־נָוֵהוּ הֵשַׁמּוּ: אַל־תִּזְכָּר־לָנוּ עֲוֹנֹת רִאשֹׁנִים, מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ, כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד: עָזְרֵנוּ| אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל־דְּבַר כְּבוֹד־שְׁמֶךָ, וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל־חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: לָמָּה| יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם, יִוָּדַע בַּגּוֹיִם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דַּם־עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ: תָּבוֹא לְפָנֶיךָ אֲנָקַת אָסִיר, כִּגְדֹל זְרוֹעֲךָ הוֹתֵר בְּנֵי תְמוּתָה: וְהָשֵׁב לִשְׁכֵנֵינוּ שִׁבְעָתַיִם אֶל־חֵיקָם, חֶרְפָּתָם אֲשֶׁר חֵרְפוּךָ אֲדֹנָי: וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ| וְצֹאן מַרְעִיתֶךָ, נוֹדֶה לְךָ לְעוֹלָם, לְדֹר וָדֹר נְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ:

בבית האבל אומרים:

לַמְנַצֵּחַ לִבְנֵי־קֹרַח מִזְמוֹר: שִׁמְעוּ־זֹאת כָּל־הָעַמִּים, הַאֲזִינוּ כָּל־יֹשְׁבֵי חָלֶד:
גַּם־בְּנֵי אָדָם גַּם־בְּנֵי־אִישׁ, יַחַד עָשִׁיר וְאֶבְיוֹן: פִּי יְדַבֵּר חָכְמוֹת,
וְהָגוּת לִבִּי תְבוּנוֹת: אַטֶּה לְמָשָׁל אָזְנִי, אֶפְתַּח בְּכִנּוֹר חִידָתִי: לָמָּה אִירָא
בִּימֵי רָע, עֲוֹן עְקֵבַי יְסוֹבֵנִי: הַבֹּטְחִים עַל־חֵילָם, וּבְרֹב עָשְׁרָם יִתְהַלָּלוּ: אָח

עת רצון

צָרִיךְ שֶׁתַּדַּע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר הֶחְכָּם מִכָּל אָדָם אָמַר (קֹהֶלֶת ז, ב): "טוֹב לָלֶכֶת אֶל בֵּית הָאֵבֶל מִלֶּכֶת אֶל בֵּית מִשְׁתֶּה, בַּאֲשֶׁר הוּא סוֹף כָּל הָאָדָם, וְהַחַי יִתֵּן אֶל לִבּוֹ". וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, קֹהֶלֶת, פָּרָשָׁה ה, סִימָן ז): 'לָמָּה חֲכָמִים בְּבֵית אֵבֶל? שֶׁכָּל מִי שֶׁמִּתְאַבֵּל, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְשַׂמְּחוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (יְשַׁעְיָה כט, יט): "וְיָסְפוּ עֲנָוִים בַּה' וְגוֹ"ה שִׂמְחָה"'; כִּי אָדָם צָרִיךְ תָּמִיד לְחַשֵּׁב עַל תַּכְלִיתוֹ הַנִּצְחִית, וְיֵדַע שֶׁצִּיֵּעַ הַיּוֹם שֶׁיִּצְטָרֵךְ לַעֲזֹב אֶת זֶה הָעוֹלָם, שֶׁזֶּה כְּלַל הַזְּכָרוֹן שֶׁהְזְהִירָנוּ כָּל־כָּךְ רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן נד), שֶׁצָּרִיךְ לִשְׁמֹר מְאֹד עַל הַזְּכָרוֹן, וְעִקַּר הַזְּכָרוֹן לִזְכֹּר שֶׁיֵּשׁ עוֹד עוֹלָם, וְנִצְטָרֵךְ לְחַזֵּר לְשָׁם, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת (קֹהֶלֶת ז, ב) "וְהַחַי יִתֵּן אֶל לִבּוֹ". וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, קֹהֶלֶת, פָּרָשָׁה ו, סִימָן ט): 'אֵלּוּ הַצַּדִּיקִים שֶׁנּוֹתְנִין מִיתָתָן כְּנֶגֶד לִבָּן'; וְכֵן אָמְרוּ (יְרוּשַׁלְמִי כְּתֻבּוֹת, מד:): 'מַה תַּלְמוּד לוֹמַר: "וְהַחַי יִתֵּן אֶל לִבּוֹ"? אֶלָּא עֶבֶד דְּיַעְבְּדִנּוֹן, סְפוֹד דְּיִסְפְּדוּן, קְבוֹר דְּיִקְבְּרוּן, לְווֹי דְּיִלְווּן'. שֶׁאָדָם צָרִיךְ עוֹד בַּחַיִּים חִיּוּתוֹ לְצַיֵּר לְעַצְמוֹ אֶת יוֹם הַמִּיתָה, וְאֵיךְ שֶׁיַּעֲשׂוּ לוֹ אֶת הַטָּהֳרָה וְיַסְפִּידוּ אוֹתוֹ וִילַוּוּ אוֹתוֹ, וְיִקְבְּרוּ אוֹתוֹ. וּכְמוֹ שֶׁסִּפֵּר רַבֵּנוּ זַ"ל (שִׂיחוֹת־הַר"ן, סִימָן קצ):

'שֶׁכַּמָּה פְּעָמִים צִיֵּר לְעַצְמוֹ עִנְיְנֵי מִיתָה, כְּאִלּוּ הוּא מֵת מַמָּשׁ, עַד שֶׁהִרְגִּישׁ טַעַם מִיתָה מַמָּשׁ, וְהָיָה מְצַיֵּר לְעַצְמוֹ בְּדִיּוּק אֵיךְ שֶׁיְּמוּת וְכוּ', וְאֵיךְ שֶׁיִּבְכּוּ עָלָיו וְכוּ', וְאָמַר: שֶׁהוּא מְלָאכָה לְצַיֵּר לְעַצְמוֹ זֹאת הַיְטֵב'; כִּי בָּאֱמֶת כָּל הַצָּרוֹת שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם, שֶׁהוּא חוֹשֵׁב שֶׁיִּשָּׁאֵר בָּזֶה הָעוֹלָם לְהַרְבֵּה זְמַן, וּמִזֶּה בָּא שֶׁהוּא רָץ אַחַר כָּבוֹד אוֹ אַחַר מָמוֹן אוֹ אַחַר תַּאֲווֹת, אֲבָל מִי שֶׁזּוֹכֵר תָּמִיד שֶׁיְּמֵנוּ כְּצֵל עוֹבֵר, וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, וַיְחִי, פָּרָשָׁה צו, סִימָן ב): "כַּצֵּל יָמֵינוּ עַל הָאָרֶץ" (דִּבְרֵי־הַיָּמִים־א כט, טו) - 'וְהֶלְוֹאי כְּצֵלּוֹ שֶׁל כֹּתֶל אוֹ כְּצֵלּוֹ שֶׁל אִילָן, אֶלָּא כְּצֵלּוֹ שֶׁל עוֹף בְּשָׁעָה שֶׁהוּא עָף'; וּכְתִיב (תְּהִלִּים צ, י): "יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה", וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן סא): אֲשֶׁר כָּל הַשִּׁבְעִים שָׁנָה הֵם כְּרֶבַע שָׁעָה, כָּל־כָּךְ פּוֹרֵחַ הַזְּמַן; וּמִי שֶׁשָּׂם לִבּוֹ אֶל דָּבָר זֶה, אֲז זוֹכֶה כְּבָר לְיִשּׁוּב־הַדַּעַת אַחַר לִגְמָרֵי. וּכְעַיִן שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן קח): 'בְּשָׁבִיל תַּעֲנוּג קָטָן אֶחָד שֶׁל רֶבַע שָׁעָה, אָדָם יָכוֹל לְאַבֵּד וּלְהַפְסִיד כָּל הָעוֹלָם־הַזֶּה עִם הָעוֹלָם־הַבָּא; וְלָכֵן מִי שֶׁשָּׂם לְפָנָיו עֵינָיו תָּמִיד אֶת הַיּוֹם

הָאַחֲרוֹן שֶׁלּוֹ, וּמְצַיֵּר בְּדַעְתּוֹ, אֵיךְ שֶׁיִּצְטָרֵךְ לַעֲזֹב אֶת זֶה הָעוֹלָם, וְלֹא יִקַּח עִמּוֹ שׁוּם דָּבָר, רַק אֶת מַה שֶּׁהֵכִין בְּזֶה הָעוֹלָם - תּוֹרָה וּתְפִלָּה, וּמִצְווֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. וּכְמַאֲמַר הַתַּנָּא הַקָּדוֹשׁ (אָבוֹת ו, ט): 'אֵין מְלַוִּין לוֹ לָאָדָם לֹא כֶּסֶף וְזָהָב וְלֹא אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמַרְגָּלִיּוֹת, אֶלָּא תּוֹרָה וּמִצְווֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בִּלְבָד'; אֲז כָּל הַחַיִּים שֶׁלּוֹ הוֹלְכִים כְּבָר בְּאֹפֶן אַחֵר, וְעַל־כֵּן לֹא בְּחִנָּם שֶׁאוֹמְרִים מִזְמוֹר זֶה בְּבֵית הָאֲבֵל, כִּי הַכֹּל מְדַבֵּר מֵאַחֲרִיתוֹ וְתַכְלִיתוֹ הַנִּצְחִית שֶׁל הָאָדָם וְאֵיךְ שֶׁיְּשִׂים אֶת זֶה תָּמִיד לְפָנֵי עֵינָיו. וְזֶה שֶׁאָמַר: **"שִׁמְעוּ זֹאת כָּל הָעַמִּים הַאֲזִינוּ כָּל יֹשְׁבֵי חָלֶד"**, שֶׁהִתְחִיל "הַאֲזִינוּ כָּל יֹשְׁבֵי חָלֶד", וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשַׁלְמִי שַׁבָּת, עד:): 'לָמָּה הוּא מוֹשֵׁל כָּל בָּאֵי הָעוֹלָם בְּחֶלְדָּה? אֶלָּא לְפִי שֶׁכָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ בַּיַּבָּשָׁה - יֵשׁ בַּיָּם; הָרְבֵּה מִינִים בַּיָּם מַה שֶּׁאֵין בַּיַּבָּשָׁה, וְאֵין חֶלְדָּה בַּיָּם'; הַיְנוּ שֶׁקָּרָא הָעוֹלָם "יֹשְׁבֵי חָלֶד", כִּי כָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ בַּיַּבָּשָׁה יֵשׁ בַּיָּם חוּץ מִן הַחֶלְדָּה, וְהַדָּבָר תָּמוּהַּ מְאֹד. וְכִי בִּשְׁבִיל זֶה יִקְרָא כָּל בְּנֵי עוֹלָם "יֹשְׁבֵי חָלֶד" עַל שֵׁם הַחֶלְדָּה שֶׁיֵּשׁ בֵּינֵיהֶם? וְכֵן הִקְשָׁה 'הַכּוֹתֵב' בְּפֵרוּשׁוֹ עַל ה'עֵין־יַעֲקֹב' גַּם לָמָּה בְּמִזְמוֹר זֶה דַּיְקָא שֶׁמְּדַבֵּר מִגֹּדֶל הֶבֶל הָעוֹלָם, קוֹרֵא "יֹשְׁבֵי חָלֶד" עַל שֵׁם הַחֶלְדָּה? אַךְ הָעִקָּר מַה שֶּׁקָּרָא אֶת הָעוֹלָם עַל שֵׁם הַחֶלְדָּה, הוּא מַחֲמַת גֹּדֶל הַהַעְלָמָה שֶׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם, כִּי הַחֶלְדָּה דָּרָה בְּעִקְּרֵי הַבָּתִּים, וּבָאָה בְּמַאֲרָב וּבְהַכְמָנָה וּבְגִנְבָה, שֶׁזֶּהוּ כָּל עִנְיְנֵי הָעוֹלָם־הַזֶּה, שֶׁהוּא מָלֵא הֲבָלִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (קֹהֶלֶת ו, יא): "כִּי יֵשׁ דְּבָרִים הַרְבֵּה מַרְבִּים הֶבֶל מַה יִּתֵּר לָאָדָם"; וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשְׁ"י שָׁם: 'שֶׁנִּתְעַסֵּק בָּהֶן בְּחַיָּיו כְּשְׂחוֹק הַמְלָכִים קוֹפִים וּפִילִים וַאֲרָיוֹת, הֶבֶל הִרְבּוּ לוֹ, וּמַה יִּוָּתֵר לוֹ מִשֶּׁמֵּת', עַיֵּן שָׁם; וּבֶאֱמֶת צָרִיךְ שֶׁתִּתְדַּע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר כָּל עִנְיְנֵי טָעוּת שֶׁטוֹעִין הָעוֹלָם בְּהֶבְלֵי הָעוֹלָם־הַזֶּה, הוּא מֵחֲמַת גֹּדֶל הַהַעְלָמָה שֶׁבָּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם ג, יב): "גַּם אֶת הָעֹלָם נָתַן בְּלִבָּם מִבְּלִי אֲשֶׁר לֹא יִמְצָא הָאָדָם אֶת הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף". וּפֵרֵשׁ רַשְׁ"י: "הָעֹלָם" - 'לְשׁוֹן הַעֲלָמָה, שֶׁאִם יֵדַע הָאָדָם יוֹם מִיתָתוֹ קָרוֹב, לֹא יִבְנֶה בַּיִת, וְלֹא יִטַּע כֶּרֶם, לָכֵךְ הוּא אוֹמֵר, שֶׁהַכֹּל עָשָׂה יָפֶה בְּעִתּוֹ' וְכוּ', עַיֵּן שָׁם; וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, תּוֹלְדוֹת, פָּרָשָׁה סה, סִימָן יב): 'שִׁבְעָה דְּבָרִים מְכַסִּים מִבְּנֵי־אָדָם, וְאֵלּוּ הֵן: יוֹם הַמִּיתָה וְיוֹם הַנֶּחָמָה, וְעֹמֶק הַדִּין, וְאֵין אָדָם יוֹדֵעַ בַּמֶּה הוּא מִשְׁתַּכֵּר, וְאֵין אָדָם יוֹדֵעַ מַה בְּלִבּוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, וְאֵין אָדָם יוֹדֵעַ מַה בְּעִבּוּרָהּ שֶׁל אִשָּׁה, וּמַלְכוּת הָרִשָּׁעָה אֵימָתַי נוֹפֶלֶת', עַיֵּן שָׁם; וְאָמְרוּ הַטַּעַם שֶׁיּוֹם הַמִּיתָה נֶעְלָם מִן הָעוֹלָם - בִּשְׁבִיל קִיּוּם הָעוֹלָם. שֶׁאִם לֹא־כֵן, אֵין אָדָם בּוֹנֶה בַּיִת וְכוּ'. וְלִכְאוֹרָה קָשֶׁה מַאי כְּלֵי הַאי אִם לֹא יִבְנוּ בַּיִת, הֲלֹא דָּוִד בְּעַצְמוֹ קוֹרֵא תִּגֹּר עַל הַבּוֹנִים בָּתִּים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: **"קִרְבָּם בָּתֵּימוֹ לְעוֹלָם מִשְׁכְּנֹתָם לְדֹר וָדֹר, קָרְאוּ בִשְׁמוֹתָם עֲלֵי אֲדָמוֹת"**. אֲבָל בֶּאֱמֶת הַכֹּל בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה, כִּי כָּל הָעוֹלָם לֹא נִבְרָא, כִּי אִם בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה, וְעִקַּר הַבְּחִירָה הוּא עַל־יְדֵי גֹּדֶל הַהַעְלָמָה שֶׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם, כִּי אִם הָיוּ הַכֹּל רוֹאִין אֶת הָאֱמֶת עַיִן בְּעַיִן, שֶׁהָעוֹלָם מָלֵא מַאלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה ו, ג): "מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ"; וּכְתִיב (יִרְמְיָה כג, כד): "הֲלֹא אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֲנִי מָלֵא";

וְשֶׁהָאָדָם לֹא בָּא לְזֶה הָעוֹלָם, כִּי אִם לַחֲשֹׁב עַל תַּכְלִיתוֹ הָאֲחָרוֹן, וּלְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם דֵּיקָא אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְמַה שֶׁיִּזְכֶּה, בְּוַדַּאי לֹא הָיָה שׁוּם בְּחִירָה, וְהָיוּ הַכֹּל בְּטֵלִים אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא הָיָה שַׁיָּךְ שׁוּם שָׂכָר וְעֹנֶשׁ, וְהָיָה מִתְבַּטֵּל הָעוֹלָם לְגַמְרֵי; כִּי עִקַּר זֶה הָעוֹלָם נִבְרָא וּמִתְקַיֵּם רַק בִּשְׁבִיל שָׂכָר וְעֹנֶשׁ, שֶׁהוּא עַל־יְדֵי שֶׁיֵּשׁ בְּחִירָה דַּיְקָא. וְעִקַּר הַבְּחִירָה הוּא עַל־יְדֵי הַהַעְלָמָה, שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁנִּתְעַלֵּם הָאֱמֶת כָּל־כָּךְ מִן הָעוֹלָם, עַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ בְּחִירָה וְיֵשׁ שָׂכָר וְעֹנֶשׁ, אֲבָל בְּוַדַּאי מַדָּה טוֹבָה מֵרֻבָּה, וּבְוַדַּאי יֵשׁ כֹּחַ בָּאָדָם לִבְחֹר בַּטּוֹב וּלְהִסְתַּכֵּל עַל הָאֱמֶת אִם יִרְצֶה, אַךְ יֵשׁ בָּזֶה מִלְחָמָה גְּדוֹלָה, שֶׁזֹּ כָּל עֲבוֹדַת הָאָדָם בָּזֶה הָעוֹלָם, וְעַל־כֵּן הָעִקָּר הוּא אֱמוּנַת חֲכָמִים אֲמִתִּיִּים, וּלְהִתְקָרֵב אֲלֵיהֶם וּלְתַלְמִידֵיהֶם, וּלְכָל הַנִּלְוִים אֲלֵיהֶם; כִּי הַצַּדִּיקִים הַחֲכָמִים הָאֲמִתִּיִּים, שֶׁלֹּא הִנִּיחוּ עַצְמָן לִטְעוֹת בְּהֶבְלֵי הָעוֹלָם וְתַאֲוֹתָיו לְגַמְרֵי, הֵם יוֹדְעִין הֵיטֵב הֵיטֵב כָּל עִנְיַן הַהַעְלָמָה הַזֹּאת שֶׁבָּעוֹלָם, וְיוֹדְעִין לְהַמְשִׁיךְ שֵׂכֶל עֶלְיוֹן מְאֹד אֵיךְ לְגַלּוֹת הַהַעְלָמָה הַזֹּאת, וּלְגַלּוֹת הָאֱמֶת בָּעוֹלָם, וּלְהָאִיר עִצּוֹת נִפְלָאוֹת בְּלֵב כָּל אֶחָד, בְּאֹפֶן שֶׁיְּצַיֵּיל נַפְשׁוֹ מִנִּי שַׁחַת, שֶׁלֹּא יֵרֵדְ אַחֲרֵי הֶבְלֵי הָעוֹלָם, רַק כָּל הִשְׁתַּדְּלוּתוֹ תִּהְיֶה לִזְכּוֹת לְאַחֲרִית טוֹב, לְחַיִּים נִצְחִיִּים; כִּי כְּשֶׁזּוֹכִין לֶאֱמוּנַת חֲכָמִים, נִתְרַבִּין הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל הַתּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִכְלֶלֶת הַתּוֹרָה בְּאֶבֶן שְׁתִיָּה, בְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים, שֶׁהוּא שֵׂכֶל הַכּוֹלֵל, שֶׁמִּמֶּשֶׁם מַמְשִׁיכִין הַמְּתָקָה לְהַמְּתִיק כָּל הַדִּינִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְנִמְשָׁכֶת שִׂמְחָה גְּדוֹלָה, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סימן סא); כִּי כָּל הַהַעְלָמוֹת וְהַהִסְתָּרוֹת שֶׁנַּעֲלָם וְנִסְתָּר הָאֱמֶת, הֵם עַל־יְדֵי הַצַּמְצוּמִים וְהַדִּינִים כַּיָּדוּעַ, שֶׁבָּאִים מִקְּטָנוּת הַדַּעַת, שֶׁאֶחָד מְקַנֵּא בַּשֵּׁנִי וְאֶחָד שׂוֹנֵא אֶת הַשֵּׁנִי וְאֶחָד רוֹדֵף אֶת הַשֵּׁנִי, שֶׁזֶּה בָּא מִצַּמְצוּם הַמֹּחִין, שֶׁמִּמֶּשֶׁם בָּאִים כָּל הַדִּינִים עַל הָאָדָם, וּכְשֶׁמַּמְשִׁיכִין שֵׂכֶל וּמַמְתִּיקִין הַדִּינִים כְּפִי הַהַמְתָּקָה, כְּמוֹ־כֵן מְגַלִּין הַהַעְלָמָה. אֲבָל הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל הָאֱמִתִּי שֶׁחִדֵּשׁ חִדּוּשִׁים כָּאֵלּוּ שֶׁנִּתְחַבְּרִין מֵהֶם סְפָרִים קְדוֹשִׁים, סְפָרִים חֲדָשִׁים הַמְגַלִּים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי רַב וְנוֹרָא מְאֹד, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁלֶמֶת הַתּוֹרָה בִּשְׁלֵמוּת נִפְלָאָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא מַמְשִׁיךְ אֶת הַשֵּׂכֶל הָעֶלְיוֹן, שֵׂכֶל הַכּוֹלֵל מִבְּחִינַת קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, שֶׁמִּמֶּשֶׁם נִמְתָּקִין כָּל־מִינֵי דִּינִים שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִין לְגַלּוֹת כָּל־מִינֵי הַעֲלָמוֹת וְהִסְתָּרוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי הַכֹּל אֶחָד, כִּי צְרִיכִין שֵׂכֶל עֶלְיוֹן וְגָבֹהַּ וְעָמֹק מְאֹד לְגַלּוֹת עֹצֶם הָעַלְמָה שֶׁבָּעוֹלָם שֶׁהִתְפַּשֵּׁט הַסָּמ"ךְ־מֵ"ם כָּל־כָּךְ, וְהָעֲלִים הָאֱמֶת מִן הָעוֹלָם, שֶׁזֶּה הַשֵּׂכֶל שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁהוּא בְּסוֹד אֶבֶן שְׁתִיָּה, קָדְשֵׁי קָדָשִׁים. וְזֶה יוּבַן מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשַׁלְמִי שַׁבָּת, עד:):

'רַבִּי אַחָא אָמַר, רַבִּי אַבָּהוּ וְרַבָּנָן, חַד אָמַר לְמָה הוּא מוֹשֵׁל כָּל בַּאֵי הָעוֹלָם בְּחֶלְבָּה? אֶלָּא לְפִי שֶׁכָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ בַּיַּבָּשָׁה - יֵשׁ בַּיָּם, הִרְבָּה מִינִים בַּיָּם מַה שֶּׁאֵין בַּיַּבָּשָׁה וְאֵין חֶלְבָּה בַּיָּם, וְחוֹרָנָה אָמַר: לָמָּה הוּא מוֹשֵׁל כָּל בַּאֵי עוֹלָם בְּחֶלְבָּה? אֶלָּא מַה הַחֶלְבָּה הַזֹּאת גּוֹרֶרֶת וּמַנַּחַת וְאֵינָהּ יוֹדַעַת לְמִי הִיא מַנַּחַת, כָּךְ הֵן כָּל בַּאֵי הָעוֹלָם גּוֹרְרִין וּמַנִּיחִין, וְאֵינָן יוֹדְעִין לְמִי הֵן מַנִּיחִין - "יִצְבֹּר וְלֹא יֵדַע מִי אֹסְפָם"' (תְּהִלִּים

לֹא־פָדַר יִפְדֶּה אִישׁ, לֹא־יִתֵּן לֵאלֹהִים כָּפְרוֹ: וְיֵקַר פִּדְיוֹן נַפְשָׁם, וְחָדַל לְעוֹלָם: וְיִחִי־עוֹד לָנֶצַח, לֹא יִרְאֶה הַשָּׁחַת: כִּי יִרְאֶה| חֲכָמִים יָמוּתוּ, יַחַד כְּסִיל וָבַעַר יֹאבֵדוּ, וְעָזְבוּ לַאֲחֵרִים חֵילָם: קִרְבָּם בָּתֵּימוֹ| לְעוֹלָם, מִשְׁכְּנֹתָם לְדֹר וָדֹר, קָרְאוּ בִשְׁמוֹתָם עֲלֵי אֲדָמוֹת: וְאָדָם בִּיקָר בַּל־יָלִין, נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמוּ: זֶה דַרְכָּם כֶּסֶל לָמוֹ, וְאַחֲרֵיהֶם| בְּפִיהֶם יִרְצוּ סֶלָה: כַּצֹּאן|

עת רצון

לט, ז); וְעַתָּה מַאֲלֶיךָ תָּבִין, שֶׁשְּׁנֵיהֶם לְדָבָר אֶחָד נִתְכַּוְּנוּ, וּמַר אָמַר חֲדָא וּמַר אָמַר אָמַר חֲדָא, וְלָא פְּלִיגִי, כִּי בִּשְׁבִיל זֶה בְּעַצְמוֹ נִקְרָא הָעוֹלָם "חֶלֶד", עַל שֵׁם הַחֶלְדָּה שֶׁיֶּשְׁנָהּ בַּיַּבֶּשָׁה, שֶׁהוּא עַל שֵׁם גֹּדֶל הַעֶלְמָה שֶׁל זֶה הָעוֹלָם, שֶׁזֶּה בְּעַצְמוֹ מַה שֶּׁחוֹרָנָה אָמַר: 'מָה הַחֶלְדָּה הַזֹּאת גּוֹרֶרֶת וּמַנַּחַת וְאֵינָהּ יוֹדַעַת לְמִי הִיא מַנַּחַת, כָּךְ הֵן כָּל בָּאֵי הָעוֹלָם גּוֹרְרִין וּמַנִּיחִין וְגוֹרְרִין וּמַנִּיחִין, וְאֵינָן יוֹדְעִין לְמִי הֵן מַנִּיחִין' - כִּי זֶה בְּעַצְמוֹ הָעֶלְמָה שֶׁנַּעֲלָם וְנִסְתָּר מִבְּנֵי־אָדָם, שֶׁיִּבָּא הַיּוֹם וְיִצְטָרְכוּ לָמוּת, וְעַל מָה וְעַל מִי הֵם יָגִעִים וְטוֹרְחִים וְאוֹסְפִים כְּסָפִים וּבוֹנִים בָּתִּים וְעוֹסְקִים בַּעֲסָקִים וְשׁוֹכְחִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁעַל זֶה צוֹעֵק דָּוִד הַמֶּלֶךְ: **"שִׁמְעוּ זֹאת כָּל הָעַמִּים, הַאֲזִינוּ כָּל יֹשְׁבֵי חָלֶד, גַּם בְּנֵי־אָדָם גַּם בְּנֵי אִישׁ, יַחַד עָשִׁיר וְאֶבְיוֹן, פִּי יְדַבֵּר חָכְמוֹת וְהִגּוּת לִבִּי תְּבוּנוֹת, אַטֶּה לְמָשָׁל אָזְנִי אֶפְתַּח בְּכִנּוֹר חִידָתִי, לָמָּה אִירָא בִּימֵי רָע עֲוֹן עֲקֵבַי יְסוֹבֵנִי הַבֹּטְחִים עַל חֵילָם וּבְרֹב עָשְׁרָם יִתְהַלָּלוּ, אָח לֹא פָדֹה יִפְדֶּה אִישׁ, לֹא יִתֵּן לֵאלֹהִים כָּפְרוֹ, וְיֵקַר פִּדְיוֹן נַפְשָׁם וְחָדַל לְעוֹלָם"**; וְלָכֵן עַל הָאָדָם לְיַשֵּׁב אֶת עַצְמוֹ הֵיטֵב הֵיכָן הוּא עוֹמֵד וּמָה עָשָׂה עַד עַכְשָׁו, וְיַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, אֲשֶׁר אֵין לְךָ דָּבָר הָעוֹמֵד בִּפְנֵי הַתְּשׁוּבָה, וּבָרֹגַע שֶׁאָדָם שָׁב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, הוּא מִיָּד מְקַבְּלוֹ, וְאָז הוּא נִכְלָל בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְחֵי חַיִּים נִצְחִיִּים, שֶׁזֶּה: "**וְיִחִי עוֹד לָנֶצַח לֹא יִרְאֶה הַשָּׁחַת**", כִּי מִי שֶׁזּוֹכֶה לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, עַל־יְדֵי־זֶה נִצֹּל מִכָּל רַע, כִּי אֵין עוֹד דָּבָר שֶׁמַּצִּיל אֶת הָאָדָם כְּמוֹ תְּפִלָּה וּבַקָּשָׁה, וְאֵין עוֹד דָּבָר שֶׁמְּלַוֶּה אֶת הָאָדָם עַד הֶרֶגַע הָאַחֲרוֹן כְּמוֹ שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר עַל זֶה הִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל בְּיוֹתֵר, וְאָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן כה): 'הַהִתְבּוֹדְדוּת הִיא מַעֲלָה עֶלְיוֹנָה וּגְדוֹלָה מֵהַכֹּל'; הַיְנוּ שֶׁאָדָם מַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, וְשׁוֹפֵךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לִבּוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, שֶׁאָז יִזְכֶּה לְהִכָּלֵל בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְעוֹד בַּחַיִּים חַיּוּתוֹ יִחְיֶה לָנֶצַח. כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן כא): 'חַיִּים נִצְחִיִּים הֵם רַק לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ, כִּי הוּא חַי לָנֶצַח, וּמִי שֶׁנִּכְלָל בְּשָׁרְשׁוֹ, דְּהַיְנוּ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, הוּא גַּם־כֵּן חַי לָנֶצַח. כִּי מֵאַחַר שֶׁהוּא נִכְלָל בְּאֶחָד, וְהוּא אֶחָד עִם הַשֵּׁם־

לִשְׁאוֹל שַׁחְתּוֹ, מֶוֶת יִרְעֵם, וַיִּרְדּוּ בָם יְשָׁרִים לַבֹּקֶר, וְצוּרָם לְבַלּוֹת שְׁאוֹל, מִזְּבֻל לוֹ: אַךְ־אֱלֹהִים יִפְדֶּה נַפְשִׁי מִיַּד־שְׁאוֹל, כִּי יִקָּחֵנִי סֶלָה: אַל־תִּירָא

עת רצון

יִתְבָּרַךְ, הוּא חַי חַיִּים נִצְחִיִּים כְּמוֹ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ. וְכֵן אֵין שְׁלֵמוּת רַק לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, וְחוּץ מִמֶּנּוּ כֻּלָּם חֲסָרִים, מִי שֶׁנִּכְלָל בּוֹ - יֵשׁ לוֹ שְׁלֵמוּת; וְאֶל כָּל זֶה זוֹכִים עַל־יְדֵי שֶׁמַּרְגִּילִים אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר הָאִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו. וְזֶה שֶׁאָמַר אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא (תְּנָא־דְבֵי־אֵלִיָּהוּ רַבָּה, פֶּרֶק טו): 'לְפִי שֶׁכָּל הַמַּרְבֶּה שִׂיחוֹת וּתְפִלּוֹת, הֵם הַמְלַוִּים אוֹתוֹ עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְבֵית עוֹלָמוֹ'; וְאֶל כָּל זֶה זוֹכִים רַק עַל־יְדֵי מִדַּת הַתְּמִימוּת וְהַפְשִׁיטוּת שֶׁמְּסַלֵּק אֶת דַּעְתּוֹ וְחָכְמָתוֹ, וּמַרְבֶּה לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כַּאֲשֶׁר גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל (שִׂיחוֹת־הַרַ"ן, סִימָן קנד): 'שֶׁעִקַּר מַה שֶּׁהַגִּיעַ לְמִדְרֵגָתוֹ, הוּא רַק עַל־יְדֵי עִנְיַן פְּרָאסְטַקְ (שֶׁהָיָה מִתְנַהֵג עַצְמוֹ כְּאָדָם פָּשׁוּט), הַיְנוּ שֶׁהָיָה מְדַבֵּר הַרְבֵּה וּמְשִׂיחַ הַרְבֵּה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וְאָמַר תְּהִלִּים הַרְבֵּה בִּפְשִׁיטוּת, וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא הִגִּיעַ לְמַה שֶּׁהִגִּיעַ'; אֲבָל תַּכְלִיתוֹ וּמִיְּדֵי כְּשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ אַחַר חָכְמָתוֹ הַמְדֻמָּה, וְרָץ אֶל הֶבְלֵי הָעוֹלָם־הַזֶּה כְּקוֹרֵא בֶּהָרִים, עָלָיו אָמַר: "יְרֵאָה חֲכָמִים יָמוּתוּ יַחַד כְּסִיל וָבַעַר יֹאבֵדוּ וְעָזְבוּ לַאֲחֵרִים חֵילָם"; וְלָכֵן אֵין שׁוּם תַּכְלִית בָּעוֹלָם - רַק לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (עֲרוּבִין נד.): 'אָמַר לֵהּ רַב שְׁמוּאֵל לְרַב יְהוּדָה, שִׁיננָא חֲטֵף וְאָכֵל, חֲטֵף וְאִישְׁתֵּי דְּעַלְמָא דְּאַזְלִינַן מִנֵּהּ כְּהִלּוּלָא דְּמֵי. אָמַר לֵהּ רַב לְרַב הַמְנוּנָא: בְּנֵי, אִם יֵשׁ לְךָ הֵיטֵב לְךָ, שֶׁאֵין בַּשְּׁאוֹל תַּעֲנוּג וְאֵין לַמָּוֶת הִתְמַהְמְהֵ. וְאִם תֹּאמַר, אֲנִיחַ לִבְנֵי חֵק בַּשְּׁאוֹל, מִי יַגִּיד לְךָ, בְּנֵי־אָדָם דּוֹמִים לְעִשְׂבֵי הַשָּׂדֶה, הַלָּלוּ נוֹצְצִין וְהַלָּלוּ נוֹבְלִין. "קִרְבָם בָּתֵּימוֹ לְעוֹלָם מִשְׁכְּנֹתָם לְדֹר וָדֹר קָרְאוּ בִשְׁמוֹתָם עֲלֵי אֲדָמוֹת, וְאָדָם בִּיקָר בַּל יָלִין נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמוּ" (תְּהִלִּים מט, יב-יג); כִּי מִי שֶׁאֵינוֹ חוֹשֵׁב עַל תַּכְלִיתוֹ - הוּא נִדְמֶה כַּבְּהֵמָה אוֹכֶלֶת עֵשֶׂב וְנִכְנֶסֶת לְבֵיתָהּ כְּאָדָם שֶׁמִּתְיַגֵּעַ וְטוֹרֵחַ בַּעֲבוּר פַּרְנָסָתוֹ וּבוֹנֶה בָּתִּים, וְאֵינוֹ שָׂם לֵב שֶׁיָּבוֹא הַיּוֹם שֶׁיִּצְטָרֵךְ לַעֲזֹב אֶת זֶה הָעוֹלָם. "זֶה דַּרְכָּם כֶּסֶל לָמוֹ וְאַחֲרֵיהֶם בְּפִיהֶם יִרְצוּ סֶלָה", וּפֵרַשׁ רַשִׁ"י: שֶׁחֶלְבָּ יֵשׁ לָהֶם עַל כִּסְלֵיהֶם, וּמוֹנֵעַ אוֹתָם מִלְּשׁוּב לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן הוֹלְכִים הָרְשָׁעִים בְּדַרְכָּם הָרָעָה, וְאֵינָם יוֹעֲצִים עֲצוֹת דְּקֻדְשָׁה לָשׁוּב לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי הַחֶלְבָּ שֶׁמְּכַסֶּה עַל כִּלְיוֹתֵיהֶם. כִּי הַחֶלְבָּ הוּא כָּנֶגֶד עֲצוֹת דְּקֻדְשָׁה, וְעַל־יְדֵי נִתְעָרְבִּין עֲצוֹת דְּקֻדְשָׁה, וְעַל־יְדֵי־זֶה הוֹלְכִים, חַס וְשָׁלוֹם, בְּדֶרֶךְ לֹא טוֹבָה, שֶׁהוֹלְכִים בַּעֲצַת הַנָּחָשׁ שֶׁהִיא בְּהֶפֶךְ מַעֲצַת דְּקֻדְשָׁה (לִקּוּטֵי־הַלָּכוֹת, חֶלֶב וְדָם, הֲלָכָה א, אוֹת ב); וְכֵן דָּרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבָּת לא:) עַל פָּסוּק זֶה: "זֶה דַּרְכָּם כֶּסֶל לָמוֹ וְאַחֲרֵיהֶם בְּפִיהֶם יִרְצוּ סֶלָה" - יוֹדְעִין רְשָׁעִים, שֶׁדַּרְכָּם לְמִיתָה, וְיֵשׁ לָהֶם חֶלְבָּ עַל כִּסְלָם, שֶׁמָּא תֹּאמַר שֶׁכָּחָה הִיא מֵהֶן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "וְאַחֲרֵיהֶם בְּפִיהֶם יִרְצוּ

כִּי־יַעֲשֶׂר אִישׁ, כִּי־יִרְבֶּה כְּבוֹד בֵּיתוֹ: כִּי לֹא בְמוֹתוֹ יִקַּח הַכֹּל, לֹא־יֵרֵד אַחֲרָיו כְּבוֹדוֹ: כִּי־נַפְשׁוֹ בְּחַיָּיו יְבָרֵךְ, וְיוֹדְךָ כִּי־תֵיטִיב לָךְ: תָּבוֹא עַד־דּוֹר אֲבוֹתָיו, עַד־נֶצַח לֹא יִרְאוּ־אוֹר: אָדָם בְּיקָר וְלֹא יָבִין, נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמוּ:

עת רצון

סֶלָה"; וּבֶאֱמֶת בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ **"כִּצֹּאן לִשְׁאוֹל שַׁתּוּ מָוֶת יִרְעֵם וַיִּרְדּוּ בָם יְשָׁרִים לַבֹּקֶר וְצוּרָם לְבַלּוֹת שְׁאוֹל מִזְּבֻל לוֹ"**; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מסכת גיהנום, פרק שני; הובא בְּרֵאשִׁית־חָכְמָה' שַׁעַר הַיִּרְאָה, פֶּרֶק יב): 'אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, פַּעַם אַחַת הָלַכְתִּי בַּדֶּרֶךְ, וּמָצָאתִי אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא זָכוּר לַטּוֹב, אָמַר לִי: 'רְצוֹנְךָ שֶׁאַעֲמִידְךָ עַל שַׁעַר גֵּיהִנּוֹם'? אָמַרְתִּי לוֹ: 'הֵן'! הֵרָאַנִי בְּנֵי־אָדָם שֶׁתְּלוּיִין בְּחָטְמָם, וּבְנֵי־אָדָם שֶׁתְּלוּיִין בִּידֵיהֶם, וּבְנֵי־אָדָם שֶׁתְּלוּיִין בִּלְשׁוֹנָם, וּבְנֵי־אָדָם שֶׁתְּלוּיִין בְּרַגְלֵיהֶם, וְהֵרָאַנִי נָשִׁים שֶׁתְּלוּיוֹת בְּדַדֵּיהֶן, וְהֵרָאַנִי בְּנֵי־אָדָם שֶׁתְּלוּיִין בְּעֵינֵיהֶם, וְהֵרָאַנִי בְּנֵי־אָדָם שֶׁמַּאֲכִילִין אוֹתָם בְּשָׂרָם, וּבְנֵי־אָדָם שֶׁמַּאֲכִילִין אוֹתָם גַּחֲלֵי רְתָמִים, וּבְנֵי־אָדָם יוֹשְׁבִים חַיִּים וְתוֹלְעִים אוֹכְלִין אוֹתָם, אָמַר לִי: אֵלּוּ שֶׁכָּתוּב עֲלֵיהֶם: "כִּי תּוֹלַעְתָּם לֹא תָמוּת". וְהֵרָאַנִי בְּנֵי־אָדָם שֶׁמַּאֲכִילִין אוֹתָם חוֹל דַּק, וְהָיוּ מַאֲכִילִין אוֹתָם עַל כָּרְחָם וְשׁוֹנִיהֶם נִשְׁבָּרוֹת, וְהַקְּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אוֹמֵר לָהֶם: 'רְשָׁעִים, כְּשֶׁאֲכַלְתֶּם אֶת הַגֶּזֶל הָיָה מָתֹק בְּפִיכֶם, וְעַתָּה אֵין בָּכֶם כֹּחַ לֶאֱכֹל לְקַיִּם' - מַה שֶּׁנֶּאֱמַר: "שִׁנֵּי רְשָׁעִים שִׁבַּרְתָּ" (תְּהִלִּים ג, ח); וְהֵרָאַנִי בְּנֵי־אָדָם שֶׁמַּשְׁלִיכִין אוֹתָם מִן הָאֵשׁ לַשֶּׁלֶג וּמִן הַשֶּׁלֶג לָאֵשׁ כְּרוֹעֶה זֶה שֶׁרוֹעֶה אֶת צֹאנוֹ מֵהַר לְהַר, וַעֲלֵיהֶם הַכָּתוּב אוֹמֵר: **"כַּצֹּאן לִשְׁאוֹל שַׁתּוּ מָוֶת יִרְעֵם וַיִּרְדּוּ בָם יְשָׁרִים לַבֹּקֶר וְצוּרָם לְבַלּוֹת שְׁאוֹל מִזְּבֻל לוֹ"**. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: כָּל מַלְאָךְ וּמַלְאָךְ מְמֻנֶּה לְהַפְרַע עֹנֶשׁ עֲבֵרָה אַחַת, זֶה בָּא וְדָן אוֹתוֹ וְהוֹלֵךְ לוֹ, וְכֵן הַשֵּׁנִי וְכֵן הַשְּׁלִישִׁי וְכֵן כֻּלָּם, עַד שֶׁמַּשְׁלִימִין לְכָל עֲבֵרוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ. לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה? לְבַעַל חוֹב, שֶׁהָיוּ לוֹ בַּעֲלֵי חוֹבוֹת הַרְבֵּה, וְהוֹלִיכוּהוּ אֵצֶל הַמֶּלֶךְ, אָמַר לָהֶם הַמֶּלֶךְ: 'מָה אֶעֱשֶׂה לָכֶם? לְכוּ וְחַלְּקוּהוּ בֵּינֵיכֶם'. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נַפְשׁוֹ נִמְסֶרֶת בְּגֵיהִנּוֹם לְמַלְאָכִים אַכְזָרִיִּים, וּמְחַלְּקִים אוֹתוֹ בֵּינֵיהֶם', עַיִן שָׁם; וְלָכֵן אַשְׁרֵי אָדָם שֶׁזּוֹכֶה לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה בְּעוֹדוֹ בַּחַיִּים חַיּוּתוֹ, כִּי הַקְּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אָב הָרַחֲמָן, וְהוּא צוֹפֶה וּמַבִּיט וּמְחַכֶּה לָאָדָם שֶׁיַּחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה. כִּי כָּךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, דְּבָרִים, פָּרָשָׁה ב, סִימָן ז): 'שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה לְעוֹלָם פְּתוּחִים'; וְאָמְרוּ (שָׁם טו): 'אֵין לְךָ דָּבָר גָּדוֹל מִן הַתְּשׁוּבָה'; וְכָל זְמַן שֶׁאָדָם חַי, הוּא יָכוֹל לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִמְחֹל לוֹ. וְלָכֵן, אֲהוּבִי, בְּנִי! זְכוֹר תְּזִכֹּר, אֲשֶׁר רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לְךָ, וְתִבְרַח רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי **"אַךְ אֱלֹהִים יִפְדֶּה נַפְשִׁי מִיַּד שְׁאוֹל, כִּי יִקָּחֵנִי סֶלָה"**, וְאַל תְּקַנֵּא בְּשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, כִּי **"אַל תִּירָא כִּי יַעֲשֹׁר אִישׁ, כִּי יִרְבֶּה כְּבוֹד בֵּיתוֹ, כִּי לֹא**

וּתְשׁוּעַת צַדִּיקִים <> מֵיְהוָה־ יאהדונהי, מָעוּזָּם בְּעֵת צָרָה: וַיַּעְזְרֵם יְהוָה יאהדונהי וַיְפַלְּטֵם, יְפַלְּטֵם <> מֵרְשָׁעִים וְיוֹשִׁיעֵם, כִּי־חָסוּ בוֹ:

ואומרים קדיש יהא שלמא.

יִתְגַּדַּל וכריעה וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן וכן יהי רצון. בְּעָלְמָא
דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ, וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח
פֻּרְקָנֵהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן וכן יהי רצון. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן
וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־ יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב,
וְאִמְרוּ אָמֵן. אמן וכן יהי רצון • באומרו 'יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא' יכוין: יה"ר שימחה זכר עמלק ואו יהיה השם שלם והכפא שלם יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא וכריעה מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי
עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ וכריעה , וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם,

עת רצון

בְּמוֹתוֹ יִקַּח הַכֹּל לֹא יֵרֵד אַחֲרָיו כְּבוֹדוֹ". וְלָכֵן מַה לְּךָ לָרוּץ אַחַר הַהֶבֶל?! בְּרַח לְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאַל תִּתְיָאֵשׁ בְּשׁוּם פָּנִים וַאֲפָלּוּ, כִּי בְּפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב, סימן עח): אֲשֶׁר 'אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל'; וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב, סימן קיב): 'אִם אַתָּה מַאֲמִין שֶׁיְּכוֹלִין לְקַלְקֵל - תַּאֲמִין שֶׁיְּכוֹלִין לְתַקֵּן'. **"כִּי נַפְשׁוֹ בְּחַיָּיו יְבָרֵךְ וְיוֹדְךָ כִּי תֵיטִיב לָךְ"**; וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י: 'הָרָשָׁע מְבָרֵךְ אֶת נַפְשׁוֹ בְּחַיָּיו, וְאוֹמֵר: 'שָׁלוֹם עָלַיִךְ נַפְשִׁי, לֹא יֶאֱנֵךְ שׁוּם רָעָה'; אֲבָל אֲחֵרִים אֵין אוֹמְרִים עָלָיו כֵּן'; **"וְיוֹדְךָ כִּי תֵיטִיב לָךְ"**: 'וְאַתָּה אִם תִּשְׁמַע לִדְבָרַי הַכֹּל "יוֹדְךָ כִּי תֵיטִיב" נַפְשְׁךָ לְיַשֵּׁר אֶת דַּרְכְּךָ'; "תָּבֹא עַד דּוֹר אֲבוֹתָיו עַד נֵצַח לֹא יִרְאוּ אוֹר": 'כְּשֶׁתַּשְׁלִים יָמֶיךָ וְתָמוּת, תָּבוֹא וְתִרְאֶה אֶת דּוֹר הָרְשָׁעִים, אֲבוֹתָיו שֶׁל רָשָׁע נְדוֹנִים בְּגֵיהִנּוֹם, אֲשֶׁר **"עַד נֵצַח לֹא יִרְאוּ אוֹר, אָדָם בִּיקָר וְלֹא יָבִין נִמְשָׁל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמוּ"**: 'דֶּרֶךְ הַחַיִּים נְתוּנִים לְפָנָיו, שֶׁאִם יֵלֵךְ בָּהּ, הֲרֵי הוּא נִכְבָּד, וְאֵינוֹ מֵבִין אֶת הַטּוֹב'. וְלָכֵן אַשְׁרֵי אָדָם שֶׁמַּחְדִּיר בְּדַעְתּוֹ דְּבָרִים אֵלּוּ, וְשָׁב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּעוֹדוֹ בְּכֹחוֹ, שֶׁאָז יִמְלֵא אֶת כָּל יְמֵי חַיָּיו בְּטוּב אֲמִתִּי וְנִצְחִי, וְיִזְכֶּה לְחָזוֹת בְּנֹעַם הַוְיָ"ה וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ תָּמִיד, וְהָבֵן.

וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, (ברייתא) אמן (כן יהי רצון) ♦ לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא,
שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא,
וְאִמְרוּ אָמֵן (ברייתא) ♦ אמן (כן יהי רצון) ♦

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא, חַיִּים וְשָׂבָע וִישׁוּעָה
וְנֶחָמָה וְשֵׁיזָבָא וּרְפוּאָה וּגְאֻלָּה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה
וְרֶוַח וְהַצָּלָה, לָנוּ וּלְכָל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

יפסע שלוש פסיעות ויאמר:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם
עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

מקַוֶה אל ה' עד עלינו לשבח הוא להוריד השפע לצורך עולם העשיה

קַוֵּיתִי אֶל־יְהוָה יאהדונהי, חָזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ, וְקַוֵּה
אֶל־יְהוָה יאהדונהי: אֵין־קָדוֹשׁ כַּיהוָה יאהדונהי
כִּי־אֵין בִּלְתֶּךָ, וְאֵין צוּר כֵּאלֹהֵינוּ: כִּי מִי אֱלוֹהַּ
מִבַּלְעֲדֵי יְהוָה יאהדונהי, וּמִי צוּר זוּלָתִי אֱלֹהֵינוּ:

אֵין כֵּאלֹהֵינוּ, אֵין כַּאדוֹנֵנוּ, אֵין כְּמַלְכֵּנוּ, אֵין כְּמוֹשִׁיעֵנוּ: מִי כֵאלֹהֵינוּ, מִי כַאדוֹנֵנוּ, מִי כְמַלְכֵּנוּ, מִי כְמוֹשִׁיעֵנוּ: נוֹדֶה לֵאלֹהֵינוּ, נוֹדֶה לַאדוֹנֵנוּ, נוֹדֶה לְמַלְכֵּנוּ, נוֹדֶה לְמוֹשִׁיעֵנוּ: בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ, בָּרוּךְ אֲדוֹנֵנוּ, בָּרוּךְ מַלְכֵּנוּ, בָּרוּךְ מוֹשִׁיעֵנוּ:

עת רצון

אֵין כֵּאלֹהֵינוּ

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי, בְּאָמְרְךָ פִּזְמוֹן "אֵין כֵּאלֹקֵינוּ", תְּכַוְּנוּ לוֹמַר לְאַט בְּנַחַת מִלָּה בְּמִלָּה, כִּי זֶה נִבְנֶה עַל יְסוֹד חֲמִשָּׁה פַּרְצוּפִים אֲרִיךְ־אַנְפִּין, אַבָּא וְאִמָּא, זְעֵיר וְנֻקְבִיהּ, וְכֵן כָּל פִּיּוּט בְּנִפְרָד הוּא כְּנֶגֶד הָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: 'אֲצִילוּת', 'בְּרִיאָה', 'יְצִירָה', 'עֲשִׂיָּה', בְּפַרְטִיּוּת מִתַּתָּא לְעִלָּא, וְהָאִישׁ הָאֱלֹקִי הָרַב הַמַּגִּיד מִמֶּעזְרִיטְשׁ זִי"ע הָיָה מַקְפִּיד מְאֹד שֶׁיִּהְיֶה לוֹ מְנֻיָּן בְּעֵת אֲמִירַת פִּיּוּט זֶה, וְהָיָה אוֹמְרוֹ בְּנַחַת וּבְנִגּוּן נִפְלָא מְאֹד, אֲשֶׁר מִי שֶׁרַק שָׁמַע הָיָה לִבּוֹ נָמֵס וְנִכְנָס בּוֹ הִרְהוּר תְּשׁוּבָה, וְזֶה סִדְרוֹ:

"**אֵין כֵּאלֹהֵינוּ**" - חָכְמָה דַּעֲשִׂיָּה יו"ד ה"י וי"ו ה"י, "**אֵין כַּאדוֹנֵנוּ**" - בִּינָה דַּעֲשִׂיָּה יו"ד ה"י וא"ו ה"י, "**אֵין כְּמַלְכֵּנוּ**" - מַלְכוּת דַּעֲשִׂיָּה יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה, "**אֵין כְּמוֹשִׁיעֵנוּ**" - זְעֵיר־אַנְפִּין דַּעֲשִׂיָּה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, "**מִי כֵאלֹהֵינוּ**" - חָכְמָה דִּיצִירָה יו"ד ה"י וי"ו ה"י, "**מִי כַאדוֹנֵנוּ**" - בִּינָה דִּיצִירָה יו"ד ה"י וא"ו ה"י, "**מִי כְמַלְכֵּנוּ**" - מַלְכוּת דִּיצִירָה יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה, "**מִי כְמוֹשִׁיעֵנוּ**" - זְעֵיר־אַנְפִּין דִּיצִירָה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, "**נוֹדֶה לֵאלֹהֵינוּ**" - חָכְמָה דִּבְרִיאָה יו"ד ה"י וי"ו ה"י, "**נוֹדֶה לַאדוֹנֵנוּ**" - בִּינָה דִּבְרִיאָה יו"ד ה"י וא"ו ה"י, "**נוֹדֶה לְמַלְכֵּנוּ**" - מַלְכוּת דִּבְרִיאָה יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה, "**נוֹדֶה לְמוֹשִׁיעֵנוּ**" - זְעֵיר־אַנְפִּין דִּבְרִיאָה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, "**בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ**" - חָכְמָה דַּאֲצִילוּת יו"ד ה"י וי"ו ה"י, "**בָּרוּךְ אֲדוֹנֵנוּ**" - בִּינָה דַּאֲצִילוּת יו"ד ה"י וא"ו ה"י, "**בָּרוּךְ מַלְכֵּנוּ**" - מַלְכוּת דַּאֲצִילוּת יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה, "**בָּרוּךְ מוֹשִׁיעֵנוּ**" - זְעֵיר־אַנְפִּין דַּאֲצִילוּת יו"ד ה"א וא"ו ה"א, "**אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ**" - חָכְמָה דְּאָרִיךְ, "**אַתָּה הוּא אֲדוֹנֵנוּ**" - בִּינָה דְּאָרִיךְ, "**אַתָּה הוּא מַלְכֵּנוּ**" - מַלְכוּת דְּאָרִיךְ, "**אַתָּה הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ**" - זְעֵיר דְּאָרִיךְ; בְּנִי, אֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַסּוֹדוֹת רָזֵי־דְרָזִין שֶׁיֵּשׁ בְּפִיּוּט זֶה, וְלָכֵן תֹּאמַר אוֹתוֹ בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה וּבְנַעֲימוּת, כִּי בָּזֶה מוֹרִיד אֶת כָּל הַשֶּׁפַע מֹחִין וְדַעַת דְּבֵקוּת אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת אֲלֵקִי עַל עַצְמוֹ, וְהַנִּזְהָר בָּזֶה כָּל הַהַשְׁפָּעוֹת יֶשְׁפְּעוּ עָלָיו.

אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ, אַתָּה הוּא אָדוֹנֵנוּ, אַתָּה הוּא מַלְכֵּנוּ, אַתָּה הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ: אַתָּה תוֹשִׁיעֵנוּ. אַתָּה תָּקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן, כִּי־עֵת לְחֶנְנָהּ, כִּי־בָא מוֹעֵד:

אַתָּה הוּא יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ שֶׁהִקְטִירוּ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ אֶת־קְטֹרֶת הַסַּמִּים, בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם, כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָ אוֹתָם עַל־יַד מֹשֶׁה נְבִיאֶךָ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ: וַיֹּאמֶר יְהוָה יאהדונהי אֶל־מֹשֶׁה, קַח־לְךָ סַמִּים, נָטָף וּשְׁחֵלֶת וְחֶלְבְּנָה, סַמִּים וּלְבֹנָה זַכָּה, כַּד בְּכַד יִהְיֶה: וְעָשִׂיתָ אֹתָהּ קְטֹרֶת, רֹקַח מַעֲשֵׂה רוֹקֵחַ, מְמֻלָּח טָהוֹר קֹדֶשׁ: וְשָׂחַקְתָּ מִמֶּנָּה ׳ הָדֵק ׳ וְנָתַתָּה מִמֶּנָּה לִפְנֵי הָעֵדֻת בְּאֹהֶל

עת רצון

וְתַכְף־וּמִיָּד אַחַר־כָּךְ תֹּאמַר: "פְּטוּם הַקְּטֹרֶת", וְהִיא שְׁמִירָה גְּדוֹלָה שֶׁלֹּא יִתְאַחֲזוּ בּוֹ הַחִיצוֹנִים, כִּי מִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּדִבֻּקוּת וּבְיִחוּדִים, וּמַמְשִׁיךְ לְעַצְמוֹ מֹחִין, סַכָּנָה גְּדוֹלָה שֶׁלֹּא יִתְאַחֲזוּ בּוֹ הַקְּלִפּוֹת וְהַחִיצוֹנִים, וְלָכֵן אוֹמְרִים תַּכְף־וּמִיָּד "פְּטוּם הַקְּטֹרֶת", שֶׁדָּבָר זֶה מְבַעֵר וּמְכַלֶּה אֶת הַקְּלִפּוֹת. וּמַחֲמַת שֶׁרַבֵּנוּ ז"ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד שֶׁלֹּא נַחְסִיר יוֹם אֶחָד מִבְּלִי לְמוּד שֻׁלְחָן־עָרוּךְ הֲלָכָה פְּסוּקָה, לָכֵן כְּדֵי לְקַיֵּם אֶת רְצוֹן רַבֵּנוּ ז"ל, אֲזַי בְּאָמְרְךָ "כָּל הַשָּׁנָה הֲלָכוֹת בְּכָל יוֹם", יִהְיֶה רָגִיל עַל לְשׁוֹנְךָ כַּמָּה סִימָנִים קְטַנִּים מִשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, כְּגוֹן סִימָן ש':

'לְעוֹלָם יְסַדֵּר אָדָם שֻׁלְחָנוֹ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, כְּדֵי לְלַוּוֹת אֶת הַשַּׁבָּת, אֲפִלּוּ אֵינוֹ צָרִיךְ אֶלָּא לִכְזַיִת'; אוֹ סִימָן תי"ט: 'מִצְוָה לְהַרְבּוֹת בְּסְעֻדַּת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ'; וְאַחַר־כָּךְ אוֹמְרִים אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְקַדִּישׁ דְּרַבָּנָן שֶׁשַּׁיָּךְ לְהַחֲזָן אִם אֵין חִיּוּב, וְאַחַר־כָּךְ יֹאמַר "עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ", כִּי הוּא שֶׁבַח עֶלְיוֹן וְנוֹרָא מְאֹד, שֶׁבָּזֶה כָּבַשׁ יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן אֶת יְרִיחוֹ, וְהִפִּיל אֶת כָּל הַחוֹמוֹת וְהַכְּשׁוּף וּבִטֵּל אוֹתָם

מוֹעֵד, אֲשֶׁר אִוַּעֵד לְךָ שָׁמָּה, קַדֵּשׁ קָדָשִׁים תִּהְיֶה לָכֶם: וְנֶאֱמַר: וְהִקְטִיר עָלָיו אַהֲרֹן קְטֹרֶת סַמִּים, בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר, בְּהֵיטִיבוֹ אֶת־הַנֵּרֹת יַקְטִירֶנָּה: וּבְהַעֲלֹת אַהֲרֹן אֶת־הַנֵּרֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה, קְטֹרֶת ◇ תָּמִיד לִפְנֵי יְהוָה יאהדונהי לְדֹרֹתֵיכֶם:

תָּנוּ רַבָּנָן: פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת בִּיצַד? שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וּשְׁמוֹנָה מָנִים הָיוּ בָהּ, שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וַחֲמִשָּׁה כְּמִנְיַן יְמוֹת הַחַמָּה, מָנֶה בְּכָל־יוֹם, מַחֲצִיתוֹ בַּבֹּקֶר וּמַחֲצִיתוֹ בָּעֶרֶב. וּשְׁלֹשָׁה מָנִים יְתֵרִים, שֶׁמֵּהֶם ◇ מַכְנִיס כֹּהֵן גָּדוֹל, וְנוֹטֵל מֵהֶם ◇ מְלֹא חָפְנָיו בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, מַחֲזִירָן לַמַּכְתֶּשֶׁת בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים, כְּדֵי לְקַיֵּם ◇ מִצְוַת דַּקָּה מִן הַדַּקָּה. וְאֶחָד עָשָׂר סַמָּנִים הָיוּ בָהּ, וְאֵלּוּ הֵן: הַצָּרִי, בּ וְהַצִּפֹּרֶן, ג וְהַחֶלְבְּנָה, ד וְהַלְּבוֹנָה, מִשְׁקַל שִׁבְעִים שִׁבְעִים ◇ מָנֶה. ה מוֹר, ו וּקְצִיעָה, ז וְשִׁבֹּלֶת נֵרְדְּ, ח וְכַרְכֹּם, מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עָשָׂר שִׁשָּׁה עָשָׂר מָנֶה. ט וְהַקִּשְׁטְ שְׁנֵים עָשָׂר, י קִלּוּפָה שְׁלֹשָׁה, יא קִנָּמוֹן תִּשְׁעָה. בּוֹרִית כַּרְשִׁינָא תִּשְׁעָה קַבִּין, יֵין קַפְרִיסִין סְאִין תְּלָת וְקַבִּין תְּלָתָא, וְאִם לֹא מָצָא יֵין קַפְרִיסִין, מֵבִיא חֲמַר חִיוָּר עַתִּיק. מֶלַח סְדוֹמִית רֹבַע, מַעֲלֶה עָשָׁן כָּל־שֶׁהוּא. רִבִּי נָתָן הַבַּבְלִי אוֹמֵר: אַף כִּפַּת הַיַּרְדֵּן כָּל־שֶׁהִיא.

אִם נָתַן בָּהּ דְּבַשׁ פְּסָלָהּ, וְאִם חִפֵּר אַחַת מִכָּל־
סַמְמָנֶיהָ חַיָּב מִיתָה:

רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן־גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הַצָּרִי אֵינוֹ אֶלָּא
שְׂרָף הַנּוֹטֵף מֵעֲצֵי הַקְּטָף. בּוֹרִית כַּרְשִׁינָא
לְמָה הִיא בָאָה? כְּדֵי לְשַׁפּוֹת בָּהּ אֶת־הַצִּפָּרֶן כְּדֵי
שֶׁתֵּהָא נָאָה. יֵין קַפְרִיסִין לְמָה הוּא בָא? כְּדֵי
לְשָׁרוֹת בּוֹ אֶת־הַצִּפָּרֶן, כְּדֵי שֶׁתֵּהָא עַזָּה. וַהֲלֹא מֵי
רַגְלַיִם יָפִין לָהּ, אֶלָּא שֶׁאֵין מַכְנִיסִין מֵי רַגְלַיִם
בַּמִּקְדָּשׁ מִפְּנֵי הַכָּבוֹד:

תַּנְיָא, רִבִּי נָתָן אוֹמֵר: כְּשֶׁהוּא שׁוֹחֵק אוֹמֵר הָדֵק
הֵיטֵב, הֵיטֵב הָדֵק, מִפְּנֵי שֶׁהַקּוֹל יָפֶה
לַבְּשָׂמִים. פִּטְמָהּ לַחֲצָאִין כְּשֵׁרָה, לְשָׁלִישׁ וּלְרָבִיעַ
לֹא שָׁמַעְנוּ. אָמַר ◦ רִבִּי יְהוּדָה: זֶה הַכְּלָל: אִם
כְּמִדָּתָהּ – כְּשֵׁרָה לַחֲצָאִין, וְאִם חִפֵּר אַחַת מִכָּל־
סַמְמָנֶיהָ – חַיָּב מִיתָה:

תָּנֵי בַר קַפָּרָא: אַחַת לְשִׁשִּׁים אוֹ לְשִׁבְעִים שָׁנָה
הָיְתָה בָאָה שֶׁל שִׁירַיִם לַחֲצָאִין. וְעוֹד תָּנֵי בַר
קַפָּרָא: אִלּוּ הָיָה נוֹתֵן בָּהּ קָרְטוֹב שֶׁל דְּבַשׁ, אֵין אָדָם
יָכוֹל ◦ לַעֲמוֹד מִפְּנֵי רֵיחָהּ. וְלָמָּה אֵין מְעָרְבִין בָּהּ
דְּבַשׁ? מִפְּנֵי שֶׁהַתּוֹרָה אָמְרָה: כִּי כָל־שְׂאֹר וְכָל־

דְּבַשׁ לֹא־תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיהוָה יאהדונהי׃

יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת עִמָּנוּ, מִשְׂגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה׃ יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת, אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ׃ יְהוָה יאהדונהי הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ׃ וְעָרְבָה לַיהוָה יאהדונהי מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם, כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמֹנִיּוֹת׃

תָּנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ׃ כָּל־הַשּׁוֹנֶה הֲלָכוֹת בְּכָל־ יוֹם ◇ מֻבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן־הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר׃ הֲלִיכוֹת עוֹלָם לוֹ. אַל תִּקְרֵי הֲלִיכוֹת אֶלָּא הֲלָכוֹת׃ אָמַר ◇ רִבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר ◇ רִבִּי חֲנִינָא׃ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים ◇ מַרְבִּים שָׁלוֹם בָּעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר׃ וְכָל־בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְהוָה יאהדונהי וְרַב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ. אַל תִּקְרֵי בָּנָיִךְ, אֶלָּא בּוֹנָיִךְ׃ יְהִי־שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ, שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ׃ לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי, אֲדַבְּרָה־נָּא שָׁלוֹם בָּךְ׃ לְמַעַן בֵּית־יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ׃ וּרְאֵה־בָנִים לְבָנֶיךָ, שָׁלוֹם עַל־יִשְׂרָאֵל׃ שָׁלוֹם רָב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ, וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל׃ יְהוָה יאהדונהי עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן, יְהוָה יאהדונהי ◇ יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם׃

זה הקדיש יש בו תועלת גדולה לנפטר ולכן יאמרו לכתחילה יתום, ומ"מ יש להקפיד שיאמרו הש"ץ אף כשאין יתום בביהכנ"ס, וזאת כדי להסמיך ה'ברכו' בתרא לקדיש כי כן עיקר מדינא (שו"ת או נדברו חי"ג ל"ג). ולדברי האר"י ז"ל אמירת קדישים אלו גורמת השתלשלות השפעת התפילה לעולם, כידוע לאלו הבאים בסוד ה', ולכן אין להמנע

מלאומרם (כה"ח מ"ח סק"א).

יִתְגַּדַּל (כריעה) וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן וכן יהי רצון. בְּעָלְמָא
דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ, וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח
פֻּרְקָנֵהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן וכן יהי רצון. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן
וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־ יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב,
וְאִמְרוּ אָמֵן. אמן וכן יהי רצון • באומרו יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא' יכוין: יה"ר שימחה זכר עמלק ואז יהיה השם
שלם והכסא שלם יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא (כריעה) מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי
עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ (כריעה), וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם,
וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלָּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא
בְּרִיךְ (כריעה) הוּא, אמן וכן יהי רצון. לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא,
שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא,
וְאִמְרוּ אָמֵן (כריעה) • אמן וכן יהי רצון •

עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבָּנָן וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל־
תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן, דְּעָסְקִין בְּאוֹרַיְתָא קַדִּישְׁתָּא,
דִּי בְאַתְרָא הָדֵין וְדִי בְכָל־אֲתָר וַאֲתָר, יְהֵא לָנָא
וּלְהוֹן וּלְכוֹן חִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי, מִן קֳדָם <> מָארֵי
שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא, חַיִּים וְשָׂבָע וִישׁוּעָה
וְנֶחָמָה וְשֵׁיזָבָא וּרְפוּאָה וּגְאֻלָּה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה
וְרֶוַח וְהַצָּלָה, לָנוּ וּלְכָל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

ואומר: (רבנן) בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה יאהדונהי הַמְבֹרָךְ:

ועונים הקהל: בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

וחוזר: בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל, לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית, שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה, שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל־הֲמוֹנָם, שֶׁהֵם ‹› מִשְׁתַּחֲוִים לַהֶבֶל וָרִיק, וּמִתְפַּלְלִים אֶל אֵל ‹› לֹא יוֹשִׁיעַ (ישעיה מד), וַאֲנַחְנוּ מִשְׁתַּחֲוִים (ירמיה כה גופו) לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ, וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם ‹› מִמַּעַל, וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים,

עת רצון

לַגֶּמֶרִי, וְכָל הַמְכַוֵּן בְּאָמְרוֹ תְּפִלָּה וְשֶׁבַח זֶה שֶׁל "עָלֵינוּ", מֻבְטָח לוֹ שֶׁתְּפִלָּתוֹ תִּתְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן, וּתְפִלָּה זוֹ מְאֹד נִצְרֶכֶת לְסִיּוּם הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת, כִּי הִיא שֶׁבַח עֶלְיוֹן מְאֹד וַחֲתִימַת הַתְּפִלָּה.

בְּנִי! אוֹמְרִים "עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ" בְּכַוָּנָה וּבְשִׂמְחָה גְּדוֹלָה, וּתְפִלָּה זוֹ תִּקָּנָהּ יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן בְּעֵת שֶׁכָּבַשׁ אֶת יְרִיחוֹ וְנִכְנַס לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, וְהַתְּפִלָּה הַזּוֹ מְלֵאָה סוֹדוֹת וְיִחוּדִים עֶלְיוֹנִים, וּמְאִירָה אוֹר הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא עַל הָאוֹמְרָהּ, וּמְבַטֶּלֶת מִמֶּנּוּ אֶת כָּל הַקְּלִפּוֹת שֶׁבָּרָא מֵרֹב חֲטָאָיו, וְנִמְחָלִים לוֹ כָּל עֲוֹנוֹתָיו, אִם יְכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת. וְרָאוּי שֶׁתְּכַוֵּן עֲלֵינ"וּ אוֹתִיּוֹת עֶלְיו"ן, לְהַמְשִׁיךְ אוֹר גָּדוֹל מֵרוּם הַמַּעֲלוֹת אוֹר הָאֵין־סוֹף לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת הַמִּתְלַבְּשׁוֹת בְּאַרְבַּע עוֹלָמוֹת: 'אֲצִילוּת', 'בְּרִיאָה', 'יְצִירָה', 'עֲשִׂיָּה', וּמְהַבְּלִים וּמְבַטְּלִים אֶת כָּל

הוּא אֱלֹהֵינוּ וְאֵין עוֹד אַחֵר, אֱמֶת מַלְכֵּנוּ וְאֶפֶס זוּלָתוֹ,
כַּכָּתוּב ◦ בַּתּוֹרָה: וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל ◦ ־ ◦
לְבָבֶךָ, כִּי יְהוָה יאהדונהי הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם ◦ מִמַּעַל
וְעַל־הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

עַל כֵּן ◦ נְקַוֶּה לְךָ יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ יאהדונהי לִרְאוֹת
מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ, לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים ◦ מִן
הָאָרֶץ, וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן, לְתַקֵּן עוֹלָם
בְּמַלְכוּת שַׁדַּי, וְכָל־בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ, לְהַפְנוֹת
אֵלֶיךָ ◦ כָּל־רִשְׁעֵי־אָרֶץ, יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל־יוֹשְׁבֵי תֵבֵל,
כִּי לְךָ תִכְרַע כָּל־בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל ◦ לָשׁוֹן, לְפָנֶיךָ
יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ יאהדונהי יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ, וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יָקָר
יִתֵּנוּ, וְיַקַּבְּלוּ כֻלָּם אֶת־עֹל מַלְכוּתֶךָ, וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם
◦ מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא,
וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד, כַּכָּתוּב ◦ בְּתוֹרָתֶךָ:
יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ יאהדונהי יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר: וְהָיָה יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ
יאהדונהי לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ, בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ
יאהדונהי אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: וּבְתוֹרָתְךָ יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ יאהדונהי

עת רצון

הַקְּלִפּוֹת וְאֻמּוֹת הָעוֹלָם, עוֹבְדֵי הָאֱלִילִים
שֶׁלֹּא יִשְׁלְטוּ עָלֵינוּ כְּלָל, וּמְגֻלִּים לִכְל אֲשֶׁר
הַכֹּל הֶבֶל הַבָּלִים וְאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל,

וְהַזָּהִיר לְאָמְרָהּ אַחַר כָּל תְּפִלָּה מֻבְטָח לוֹ
שֶׁתְּפִלָּתוֹ לֹא תָּשׁוּב רֵיקָם.

אֱלֹהֵינוּ כָּתוּב לֵאמֹר: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה אדנ"י יהוה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אדנ"י יהוה אֶחָד:

חמשה פסוקים אלו, טובים לאריכות ימים ושנים:

וַיֹּאמֶר אִם־שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל יְהוָה אדנ"י יהוה אֱלֹהֶיךָ וְהַיָּשָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהַאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְתָּ כָּל־חֻקָּיו, כָּל־הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי בְמִצְרַיִם לֹא־אָשִׂים עָלֶיךָ <> כִּי אֲנִי יְהוָה אדנ"י יהוה רֹפְאֶךָ:

עֵץ־חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ, וְתֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר: דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי־נֹעַם, וְכָל־נְתִיבֹתֶיהָ שָׁלוֹם: מְגַדֵּל־עֹז שֵׁם יְהוָה אדנ"י יהוה, בּוֹ־רָוּץ צַדִּיק וְנִשְׂגָּב: כִּי־בִי יִרְבּוּ יָמֶיךָ, וְיוֹסִיפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים:

סגולה נפלאה לאדם לומר שלשה פסוקים אלו בכל יום אחר תפלתו, וינצל מכל גזרות קשות ורעות.

אַל־תִּירָא מִפַּחַד פִּתְאֹם. וּמִשֹּׁאַת רְשָׁעִים כִּי תָבוֹא: עֲצוּ עֵצָה וְתֻפָר. דַּבְּרוּ דָבָר וְלֹא יָקוּם, כִּי עִמָּנוּ אֵל: וְעַד־זִקְנָה אֲנִי הוּא, וְעַד־שֵׂיבָה אֲנִי אֶסְבֹּל. אֲנִי עָשִׂיתִי וַאֲנִי אֶשָּׂא, וַאֲנִי אֶסְבֹּל וַאֲמַלֵּט:

ואחר כך יאמר פסוקים אלו ג"פ:

וְאַתָּה אַל־תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב נְאֻם־יְהוָה אדנ"י יהוה וְאַל־תֵּחַת יִשְׂרָאֵל, כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעֲךָ מֵרָחוֹק וְאֶת־זַרְעֲךָ מֵאֶרֶץ שִׁבְיָם. וְשָׁב יַעֲקֹב וְשָׁקַט, וְשַׁאֲנַן וְאֵין מַחֲרִיד: הָאֵל תְּמִים דַּרְכּוֹ. אִמְרַת יְהוָה אדנ"י יהוה צְרוּפָה, מָגֵן הוּא לְכֹל הַחוֹסִים בּוֹ:

טוב לאמר את הפסוקים הבאים:

וַיֹּאמֶר לָהּ אֶלְקָנָה אִישָׁהּ חַנָּה לָמָּה תִבְכִּי וְלָמָּה לֹא תֹאכְלִי וְלָמָּה יֵרַע לִבָּבֵךְ, הֲלוֹא אָנֹכִי טוֹב לָךְ מֵעֲשָׂרָה בָנִים:

כֹּה אָמַר יְהוָה אדנ"י יהוה מִנְעִי קוֹלֵךְ מִבֶּכִי, וְעֵינַיִךְ מִדִּמְעָה, כִּי יֵשׁ שָׂכָר לִפְעֻלָּתֵךְ נְאֻם־יְהוָה אדנ"י יהוה וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב: וְיֵשׁ־תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֵךְ נְאֻם־יְהוָה אדנ"י יהוה, וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם:

יש נוהגים לומר אחרי 'עלינו לשבח' מזמור "לדוד ה' אורי וישעי", ומנהג טוב הוא. ובפרט מר"ח אלול עד הושענא רבא (מורה באצבע אות לו, בא"ח פקודי ט).

לְדָוִד, יְהוָה֥ יאהדונה״י אוֹרִ֗י וְיִשְׁעִ֫י מִמִּ֥י אִירָ֑א, יְהוָ֥ה יאהדונה״י מָעוֹז־חַ֝יַּ֗י מִמִּ֥י
אֶפְחָֽד: בְּקָרֹ֤ב עָלַ֨י׀ מְרֵעִ֗ים לֶאֱכֹ֥ל אֶת־בְּשָׂרִ֑י, צָרַ֖י וְאֹיְבַ֣י לִ֑י, הֵ֝מָּה
כָּ֗שְׁלוּ וְנָפָֽלוּ: אִם־תַּחֲנֶ֣ה עָלַ֣י׀ מַחֲנֶ֣ה לֹא־יִירָ֣א לִבִּ֑י, אִם־תָּקוּם֮ עָלַ֪י מִלְחָמָ֫ה,

עת רצון

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר אֵצֶל אַנְשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ נוֹהֲגִים, שֶׁמַּעֲרֶב רֹאשׁ־חֹדֶשׁ אֱלוּל בְּמִנְחָה מַתְחִילִים לוֹמַר מִזְמוֹר זֶה, עַד שַׁחֲרִית שֶׁל שְׁמִחַת־תּוֹרָה, וּמְנַהֲגֵנוּ לוֹמַר בְּשַׁחֲרִית אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה אַחַר שִׁיר שֶׁל יוֹם. וְאוֹמְרִים קַדִּישׁ יָתוֹם אַחַר־כָּךְ, וּבְמִנְחָה אוֹמְרִים אֶת זֹאת תְּכָף־וּמִיָּד אַחַר תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה, לִפְנֵי תַּחֲנוּן וְקַדִּישׁ תִּתְקַבַּל, כִּי כֵן נָהֲגוּ בְּמִדְינוֹת וָאוֹהֲלִין וְאוֹקְרֵינָה, וְכָךְ נָהֲגוּ בְּבֵית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּצְרִיכִים לְהִתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד בְּעֵת אֲמִירַת מִזְמוֹר זֶה, כִּי בּוֹ מֻרְמָז רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים וְסֻכּוֹת. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (מִדְרַשׁ־רַבָּה, וַיִּקְרָא, פָּרָשָׁה כא, סִימָן ג): ״אוֹרִי״ - 'בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה', ״וְיִשְׁעִי״ - 'בְּיוֹם־הַכִּפּוּרִים'; וְלָכֵן אוֹמֵר דָּוִד הַמֶּלֶךְ: **״יְיָ״ה אוֹרִי וְיִשְׁעִי מִמִּי אִירָא״**, כִּי בָּרֶגַע שֶׁאָדָם זוֹכֶה וּבָא אֶל הַצַּדִּיק עַל רֹאשׁ־הַשָּׁנָה, וּמִתְפַּלֵּל עִמּוֹ יַחַד, אָז זוֹכֶה לְקַבֵּל הִתְעוֹרְרוּת כָּזוֹ, עַד שֶׁמּוֹחֲלִין לוֹ בְּיוֹם־הַכִּפּוּרִים; כִּי בֶּאֱמֶת עִקַּר הָאוֹר הוּא רַק הַשֵּׂם־יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קיח, כז): ״אֵל יְיָ״ה וַיָּאֶר לָנוּ״; כִּי רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מֵאִיר לָאָדָם, וְאִם אָדָם זוֹכֶה, אָזַי נִדְבָּק בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְאָז יוֹדֵעַ, אֲשֶׁר **״יְיָ״ה מָעוֹז חַיַּי מִמִּי אֶפְחָד״**, וְאַף שֶׁמִּתְעוֹרְרִים כָּל הַקְּלִפּוֹת וְהַמַּשְׁחִיתִים שֶׁבָּרָאתִי כָּל הַשָּׁנָה עַל־יְדֵי חֲטָאַי וַעֲוֹנוֹתַי הַמְרֻבִּים, עִם כָּל זֹאת כְּשֶׁאֲנִי חוֹזֵר בִּתְשׁוּבָה, הֵם נוֹפְלִים נְפִילָה אַחַר נְפִילָה, שֶׁזֶּה: **״בְּקָרֹב עָלַי מְרֵעִים לֶאֱכֹל אֶת בְּשָׂרִי, צָרַי וְאֹיְבַי לִי הֵמָּה כָּשְׁלוּ וְנָפָלוּ״**; וְאַף שֶׁהַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא הֵמָּה אוֹרְבִים עַל הָאָדָם, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א, סִימָן קמא), כִּי הֵם בָּאִים מַחֲנוֹת שְׁלֵמִים וּמְלַוִּים אֶת הָאָדָם, עִם כָּל זֹאת: **״אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה לֹא יִירָא לִבִּי, אִם תָּקוּם עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ״**; וּמוּבָא (תִּקּוּנֵי־זֹהַר, תִּקּוּן טז): שֶׁזֹּאת סוֹבֵב עַל הַשְּׁכִינָה, וְתִכְף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם חָזָק בֶּאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכָּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ וְדָבוּק בְּהַשְּׁכִינָה, אֲזַי הוּא אֵינוֹ מִתְיָרֵא מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וּמַה גַּם שֶׁמְּנַצֵּחַ. וְדָוִד בְּזֹאת הֵפִיק רְצוֹנוֹ מֵהַשֵּׁ״ם, כְּשֶׁנִּלְחָם עִם אוֹיְבָיו, כְּמַה דְּאִתְּ אָמַר: ״אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה וְגוּ, בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ״. וּצְרִיכִים לְבַקֵּשׁ תָּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ רַק דָּבָר אֶחָד - שֶׁתָּמִיד יִזְכֶּה לְהִשָּׁאֵר בְּבֵית־הַקְּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כָּל יְמֵי חַיָּיו, וְאַף פַּעַם לֹא יִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲפִלּוּ שֶׁיַּעֲבֹר עָלָיו מַה שֶּׁיַּעֲבֹר, יִשְׁתַּדֵּל לְהֶחָזִיק מַעֲמָד, וְתָמִיד יַצְפֶּה לְזִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה: **״אַחַת שָׁאַלְתִּי מֵאֵת הַוָיְ״ה אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ, שִׁבְתִּי בְּבֵית הַוָיְ״ה כָּל יְמֵי חַיַּי, לַחֲזוֹת בְּנֹעַם הַוָיְ״ה וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ״** - אַחַת אֲנִי שׁוֹאֵל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאַחַת אֲנִי מְבַקֵּשׁ כָּל יְמֵי חַיַּי,

בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ: אַחַת| שָׁאַלְתִּי מֵאֵת־יְהוָה יאהדונהי, אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ, שִׁבְתִּי בְּבֵית־יְהוָה יאהדונהי כָּל־יְמֵי חַיַּי, לַחֲזוֹת בְּנֹעַם־יְהוָה יאהדונהי וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ: כִּי יִצְפְּנֵנִי| בְּסֻכֹּה בְּיוֹם רָעָה, יַסְתִּרֵנִי בְּסֵתֶר אָהֳלוֹ, בְּצוּר יְרוֹמְמֵנִי: וְעַתָּה יָרוּם רֹאשִׁי עַל אֹיְבֵי סְבִיבוֹתַי, וְאֶזְבְּחָה בְאָהֳלוֹ זִבְחֵי תְרוּעָה, אָשִׁירָה

עת רצון

שֶׁאָזְכֶּה לָשֶׁבֶת תָּמִיד בְּבֵית הַוי"ה, וְלַחֲזוֹת בְּנֹעַם הַוי"ה וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ. וְאַל כָּל זֶה זוֹכִים בְּחֹגֶ־הַסְּכּוֹת, שֶׁאָז אָדָם מַצְפִּין אֶת עַצְמוֹ בַּסֻּכָּה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהִיא צִלָּא דִּמְהֵימְנוּתָא - צַל הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁזֶּה: **"כִּי יִצְפְּנֵנִי בְּסֻכָּה בְּיוֹם רָעָה יַסְתִּירֵנִי בְּסֵתֶר אָהֳלוֹ, בְּצוּר יְרוֹמְמֵנִי"**; כִּי בֶּאֱמֶת הַסֻּכָּה מְגִנָּה עַל הָאָדָם בְּיוֹם רָעָה, שֶׁהוּא סוֹד וְנָפִיק, דְּהַיְנוּ בְּעֵת שֶׁנּוֹפֵל מֵעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, עִם כָּל זֹאת מְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּכָל־מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לֹא לְיַאֵשׁ אֶת עַצְמוֹ, אֲזַי זוֹכֶה שֶׁיָּאִיר לְפָנָיו שֵׁם הַוָי"ה בָּרוּךְ־הוּא בְּקִבְיעוּת, עִם כָּל זֹאת אָסוּר לְחַשֵּׁב כִּי כְּבָר הִגִּיעַ לְאֵיזוֹ דַּרְגָּה, כִּי כָּל זְמַן שֶׁאָדָם חַי, הוּא נִמְצָא בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה מְאֹד, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁמְּבַקְּשִׁים: **"אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי, אַל תַּט בְּאַף עַבְדֶּךָ עֶזְרָתִי הָיִיתָ אַל תִּטְּשֵׁנִי וְאַל תַּעַזְבֵנִי אֱלֹהֵי יִשְׁעִי"** - אַף שֶׁעֶזְרָתִי לִי עַד עַכְשָׁו וְהִתְחַזַּקְתִּי בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, עִם כָּל זֹאת אֲנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ: אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי, וְכֵן אַל תִּטְּשֵׁנִי וְאַל תַּעַזְבֵנִי, וְתָמִיד אָדָם צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת הִתְחַלָּה חֲדָשָׁה, וְלִבּוֹא אֲצִלוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים עַל שֶׁפָּגַם בְּמֹחוֹ, כִּי הַמֹּחִין נִקְרָאִים אַבְ"א וְאִמְ"א, שֶׁזֶּה: **"כִּי אָבִי וְאִמִּי עֲזָבוּנִי וַהוי"ה יַאַסְפֵנִי"** - שֶׁאַף שֶׁפָּגַמְתִּי בְּמֹחִי, וְעַל־יְדֵי־זֶה אֲנִי מְבֹהָל וּמְבֻלְבָּל, עִם כָּל זֹאת אֲנִי מְבַקֵּשׁ מִמְּךָ יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ לָעַד, שֶׁתַּאַסְפֵנִי אֵלֶיךָ: **"הוֹרֵנִי הַוי"ה דַּרְכֶּךָ וּנְחֵנִי בְּאֹרַח מִישׁוֹר לְמַעַן לֹא יַפְסִיק מִלְּצַעֵק וְלִזְעֹק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה סוֹף־כָּל־סוֹף יִזְכֶּה לִרְאוֹת אֶת פְּנֵי הַוי"ה בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁזֶּה: "שְׁמַע הַוי"ה קוֹלִי אֶקְרָא, וְחָנֵּנִי וַעֲנֵנִי לְךָ אָמַר לִבִּי בַּקְּשׁוּ פָנַי אֶת פָּנֶיךָ הַוי"ה אֲבַקֵּשׁ"**; כִּי עַל־יְדֵי שֶׁאָדָם חָזָק בָּזֶה שֶׁתָּמִיד יִצְעַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲזַי זוֹכֶה שֶׁיָּאִיר לְפָנָיו עֵינָיו שֵׁם הַוָי"ה בָּרוּךְ־הוּא בְּקִבְיעוּת, עִם כָּל זֹאת אָסוּר לְחַשֵּׁב כִּי כְּבָר הִגִּיעַ לְאֵיזוֹ דַּרְגָּה, כִּי כָּל זְמַן שֶׁאָדָם חַי, הוּא נִמְצָא בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה מְאֹד, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁמְּבַקְּשִׁים: **"אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי, אַל תַּט בְּאַף עַבְדֶּךָ עֶזְרָתִי הָיִיתָ אַל תִּטְּשֵׁנִי וְאַל תַּעַזְבֵנִי אֱלֹהֵי יִשְׁעִי"** - אַף שֶׁעֶזְרָתִי לִי עַד עַכְשָׁו וְהִתְחַזַּקְתִּי בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, עִם כָּל זֹאת אֲנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ: אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי, וְכֵן אַל תִּטְּשֵׁנִי וְאַל תַּעַזְבֵנִי, וְתָמִיד אָדָם צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת הִתְחַלָּה חֲדָשָׁה, וְלִבּוֹא אֲצִלוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים עַל שֶׁפָּגַם בְּמֹחוֹ, כִּי הַמֹּחִין נִקְרָאִים אַבְ"א וְאִמְ"א, שֶׁזֶּה: **"כִּי אָבִי וְאִמִּי עֲזָבוּנִי וַהוי"ה יַאַסְפֵנִי"** - שֶׁאַף שֶׁפָּגַמְתִּי בְּמֹחִי, וְעַל־יְדֵי־זֶה אֲנִי מְבֹהָל וּמְבֻלְבָּל, עִם כָּל זֹאת אֲנִי מְבַקֵּשׁ מִמְּךָ יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ לָעַד, שֶׁתַּאַסְפֵנִי אֵלֶיךָ: **"הוֹרֵנִי הַוי"ה דַּרְכֶּךָ וּנְחֵנִי בְּאֹרַח מִישׁוֹר לְמַעַן לֹא יַפְסִיק מִלְּצַעֵק וְלִזְעֹק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה סוֹף־כָּל־סוֹף יִזְכֶּה לִרְאוֹת אֶת פְּנֵי הַוי"ה בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁזֶּה: "שְׁמַע הַוי"ה קוֹלִי אֶקְרָא, וְחָנֵּנִי וַעֲנֵנִי לְךָ אָמַר לִבִּי בַּקְּשׁוּ פָנַי אֶת פָּנֶיךָ הַוי"ה אֲבַקֵּשׁ"**; כִּי עַל־יְדֵי שֶׁאָדָם חָזָק בָּזֶה שֶׁתָּמִיד יִצְעַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲזַי זוֹכֶה שֶׁיָּאִיר לְפָנָיו עֵינָיו שֵׁם הַוָי"ה בָּרוּךְ־הוּא בְּקִבְיעוּת, עִם כָּל זֹאת אָסוּר לְחַשֵּׁב כִּי כְּבָר הִגִּיעַ לְאֵיזוֹ דַּרְגָּה, כִּי כָּל זְמַן שֶׁאָדָם חַי, הוּא נִמְצָא בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה מְאֹד, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁמְּבַקְּשִׁים: **"אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי, אַל תַּט בְּאַף עַבְדֶּךָ עֶזְרָתִי הָיִיתָ אַל תִּטְּשֵׁנִי וְאַל תַּעַזְבֵנִי אֱלֹהֵי יִשְׁעִי"** - אַף שֶׁעֶזְרָתִי לִי עַד עַכְשָׁו וְהִתְחַזַּקְתִּי בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, עִם כָּל זֹאת אֲנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ: אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי, וְכֵן אַל תִּטְּשֵׁנִי וְאַל תַּעַזְבֵנִי, וְתָמִיד אָדָם צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת הִתְחַלָּה חֲדָשָׁה, וְלִבּוֹא אֲצִלוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים עַל שֶׁפָּגַם בְּמֹחוֹ, כִּי הַמֹּחִין נִקְרָאִים אַבְ"א וְאִמְ"א, שֶׁזֶּה: **"כִּי אָבִי וְאִמִּי עֲזָבוּנִי וַהוי"ה יַאַסְפֵנִי"** - שֶׁאַף שֶׁפָּגַמְתִּי בְּמֹחִי, וְעַל־יְדֵי־זֶה אֲנִי מְבֹהָל וּמְבֻלְבָּל, עִם כָּל זֹאת אֲנִי מְבַקֵּשׁ מִמְּךָ יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ לָעַד, שֶׁתַּאַסְפֵנִי אֵלֶיךָ: **"הוֹרֵנִי הַוי"ה דַּרְכֶּךָ וּנְחֵנִי בְּאֹרַח מִישׁוֹר לְמַעַן**

וַאֲזַמְּרָה לַיהוָה יאהדונהי: שְׁמַע־יְהוָה יאהדונהי קוֹלִי אֶקְרָא, וְחָנֵּנִי וַעֲנֵנִי: לְךָ אָמַר לִבִּי בַּקְּשׁוּ פָנָי, אֶת־פָּנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֲבַקֵּשׁ: אַל־תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי, אַל תַּט־בְּאַף עַבְדֶּךָ, עֶזְרָתִי הָיִיתָ, אַל־תִּטְּשֵׁנִי וְאַל־תַּעַזְבֵנִי אֱלֹהֵי יִשְׁעִי: כִּי־אָבִי וְאִמִּי עֲזָבוּנִי, וַיהוָה יאהדונהי <> יַאַסְפֵנִי: הֹורֵנִי יְהוָה יאהדונהי

עת רצון

שׁוֹרְרָי"; כִּי בָּאֱמֶת הָאָדָם צָרִיךְ שֶׁיִּהְיוּ לוֹ בְּכָל יוֹם שְׁנֵי עֵדִים בְּחֹל - מִילָה וּתְפִלִּין, וּבְשַׁבָּת - שַׁבָּת וּמִילָה, כַּמּוּבָא (תִּקּוּנֵי־זֹהַר, תִּקּוּן כב), וְכָל זְמַן שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם שְׁנֵי עֵדִים הָאֵלּוּ, הֵם מְעִידִים וּמַבְטִיחִים לָנוּ בְּכָל עֵת שֶׁעֲדַיִן חֲבִיבוּתָא גְּבָן, אֲפִלּוּ אִם יָרְדְנוּ כְּמוֹ שֶׁיָּרַדְנוּ, מֵאַחַר שֶׁאָנוּ זוֹכִים לַדַּעַת מִשְּׁנֵי עֵדִים קְדוֹשִׁים כָּאֵלּוּ, שֶׁאָנוּ חֲתוּמִים בְּחוֹתָמוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּגוּפֵנוּ, בְּאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ, וּמְכַתְּרִים וּמְעַטְּרִים בָּעֲטָרֶת תְּפִאֶרֶת הַתְּפִלִּין הַקְּדוֹשִׁים, וְיֵשׁ לָנוּ מַתָּנָה טוֹבָה שֶׁהָיְתָה גְּנוּזָה אֲצִלּוֹ בְּבֵית גְּנָזָיו וְשִׂבַּת שְׁמָהּ, אֲבָל הַסִּטְרָא־אַחֲרָא וְהַקְּלִפּוֹת שֶׁהֵם הַיֵּצֶר־הָרָע וְחֵילוֹתָיו הֵם עֲדֵי שֶׁקֶר, שֶׁהֵם מַכְנִיסִים בְּלֵב הָאָדָם הַהֶפֶךְ מִכָּל זֶה, שֶׁמְּיָאְשִׁים אוֹתוֹ כְּאִלּוּ אֵין לוֹ תִּקְוָה כְּבָר, כִּי הוּא הַמֵּסִית וְהוּא הַמַּדִּיחַ, וְהוּא הַמַּשְׁטִין, שֶׁבְּתְחִלָּה מֵסִית לָאָדָם מָה שֶּׁמֵּסִית, וְאַחַר־כָּךְ הוּא מַשְׁטִין לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וּכְמוֹ שֶׁהוּא מַשְׁטִין וּמְקַטְרֵג לְמַעְלָה, לְהַרְחִיק רַחֲמָיו מִיִּשְׂרָאֵל, חַס וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ־כֵן הוּא מַשְׁטִין בְּיוֹתֵר בְּלֵב הָאָדָם, כְּאִלּוּ אֵפֶס תִּקְוָה, חַס וְשָׁלוֹם. וּבֶאֱמֶת רַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ אֵינָם כְּלִים, כַּאֲשֶׁר הִבְטִיחָנוּ, שֶׁלֹּא יַעֲזֹב אוֹתָנוּ. וְעַל זֶה מִתְפַּלֵּל דָּוִד הַמֶּלֶךְ: "אַל תִּתְּנֵנִי בְּנֶפֶשׁ צָרָי, כִּי קָמוּ בִי עֵדֵי שֶׁקֶר וְיִפַּח חָמָס"; שֶׁהֵם הַסִּטְרָא־אַחֲרָא וְהַקְּלִפּוֹת, שֶׁהֵם עֲדֵי שֶׁקֶר, הָרוֹצִים לְהָעִיד בְּלֵב הָאָדָם הַהֶפֶךְ מִן הָאֱמֶת, כְּאִלּוּ מֵאַחַר שֶׁחָטָא הָאָדָם, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבֵן, אֵין לוֹ כְּבָר שׁוּם תִּקְוָה לְתַקֵּן. וּבֶאֱמֶת הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ, שְׁזֶה "לוּלֵא הֶאֱמַנְתִּי לִרְאוֹת בְּטוּב ה' בְּאֶרֶץ חַיִּים"; (ל'ו'ל'א' אוֹתִיּוֹת אֶ'ל'וּ'ל', לְרַמֵּז, שֶׁלּוּלֵ"א הַיְנוּ הַכֹּחַ שֶׁל סוֹד כְּוָנַת אֱלוּ"ל, שֶׁהוּא: "אִם אֶפֶס שָׁמַיִם שָׁם אָתָּה, וְאַצִּיעָה שְׁאוֹל הִנָּךְ" - שֶׁהוּא דֶּרֶךְ הַתְּשׁוּבָה, כְּמוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ו) הוּא הַדֶּרֶךְ הָאֲמִתִּית, לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי הֵם הָעֵדֵי אֱמֶת, שֶׁמְּעִידִים לָאָדָם שֶׁעֲדַיִן יֶשׁ לוֹ תִּקְוָה, שֶׁהוּא בָּקִ"י בְּרָצוֹא וּבָקִ"י בְּשׁוּב הָעוֹלִים דֶּרֶ"ךְ, שֶׁהֵם שְׁנֵי הָעֵדִים הַנֶּאֱמָנִים הַמְחַזְּקִים וּמְעוֹדְדִים וּמְשַׂמְּחִים אוֹתִי בְּכֹחַ הַצַּדִּיק הָאֱמֶת לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, כִּי לוּלֵא זֹאת, כְּבָר קָמוּ בִי עֵדֵי שֶׁקֶר וְכִלּוּנִי, חַס וְשָׁלוֹם, לְגַמְרֵי. אֲבָל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ הוּא בְּעֶזְרֵנוּ, שֶׁגִּלָּה לָנוּ עַל־יְדֵי צַדִּיקֵינוּ הָאֲמִתִּיִּים סוֹד כְּוָנַת אֱלוּל, שֶׁהוּא סוֹד הַדֶּרֶךְ לִתְשׁוּבָה, שֶׁהוּא הַהֶפֶךְ מֵעֲדוּת שֶׁקֶר, עַל־יְדֵי־זֶה כָּל הִתְחַזְּקוּתֵנוּ לְנֶצַח. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "קַוֵּה אֶל ה'; חֲזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ וְקַוֵּה אֶל ה'"; וּכְמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַשִׁ"י שָׁם: 'וְאִם לֹא נִתְקַבְּלָה תְּפִלָּתְךָ, חֲזַק וֶאֱמָץ, וַחֲזֹר וְקַוֵּה אֶל הַשֵּׁם';

דַּרְכֶּךָ, וְנִחֲנִי בְּאֹרַח מִישׁוֹר, לְמַעַן שׁוֹרְרָי: אַל־תִּתְּנֵנִי בְּנֶפֶשׁ צָרָי, כִּי קָמוּ־בִי עֵדֵי־שֶׁקֶר, וְיפֵחַ חָמָס: לוּלֵא הֶאֱמַנְתִּי לִרְאוֹת בְּטוּב־יְהוָה בְּאֶרֶץ חַיִּים: קַוֵּה אֶל־יְהוָה, חֲזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ, וְקַוֵּה אֶל־יְהוָה:

שְׁלֹשָׁה עָשָׂר עִקָּרִים

כָּל יְרֵא שָׁמַיִם יֹאמַר בְּכָל יוֹם י"ג עִקָּרִים, כמ"ש בְּסֵפֶר 'יְסוֹדֵי הַתּוֹרָה' לר"ש אגאסי זצ"ל.

חֲרֵי אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בִּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר עִקָּרִים שֶׁל הַתּוֹרָה

הַקָּדוֹשָׁה. א שֶׁהַבּוֹרֵא בָּרוּךְ הוּא מָצוּי וּמַשְׁגִּיחַ. ב וְהוּא אֶחָד. ג וְאֵין לוֹ גּוּף וְאֵין לוֹ דְּמוּת הַגּוּף. ד וְשֶׁהוּא קַדְמוֹן לְכָל־קַדְמוֹנִים. ה וְאֵין עֲבוֹדָה לְזוּלָתוֹ. ו וְיוֹדֵעַ מַחְשְׁבוֹת בְּנֵי אָדָם. ז וּנְבוּאַת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם

עת רצון

כִּי ה' אֹתָנוּ תָּמִיד (לקוטי־הֲלָכוֹת, עֲדוּת, הֲלָכָה ה, אות יד).

בְּנִי! אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַשַּׁעֲשׁוּעִים שֶׁאַתָּה גּוֹרֵם לְמַעְלָה בְּעֵת שֶׁאַתָּה אוֹמֵר אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה בִּימֵי אֱלוּל הַקְּדוֹשִׁים בַּבֹּקֶר בִּתְפִלַּת שַׁחֲרִית, וּבָעֶרֶב בִּתְפִלַּת מִנְחָה. כִּי הַמִּזְמוֹר הַזֶּה הוּא הִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה מְאֹד לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן בְּשָׁעָה שֶׁאוֹמְרִים אוֹתוֹ, יֵשׁ הִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. כִּי בְּמִזְמוֹר זֶה יֵשׁ י"ג אַזְכָּרוֹת שֶׁל שֵׁם הַוָיָ"ה בָּרוּךְ־הוּא, כְּנֶגֶד הַי"ג מִדּוֹת הָרַחֲמִים הַנִּפְתָּחִים בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה. וְהַבָּאִים בְּסוֹד הַשֵּׁם, יוֹדְעִים לְכַוֵּן בְּכָל שֵׁם הַוָיָ"ה בְּאֶחָד מֵהַשֵּׁמוֹת הַשַּׁיְכִים לְאֶחָד מֵהַי"ג תִּקּוּנֵי דִּקְנָא קַדִּישָׁא; אַשְׁרֵי מִי שֶׁיֹּאמַר אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה בְּהִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, וְהָבֵן.

עִנְיַן 'אֲנִי מַאֲמִין'

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר חֲסִידִים וְאַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה אוֹמְרִים בְּכָל יוֹם אֶת הַי"ג עִקָּרִים, **שֶׁכָּל הַיְּהֻדוּת תְּלוּיָה בָּהֶם**, וְיֵשׁ שֶׁאוֹמְרִים אֶת זֹאת בַּבֹּקֶר אַחַר בִּרְכַּת הַתּוֹרָה, לִפְנֵי הַתְּפִלָּה, וְיֵשׁ אוֹמְרִים אֶת זֹאת אַחַר הַתְּפִלָּה, וְיֵשׁ שֶׁאוֹמְרִים אֶת זֹאת כַּמָּה פְּעָמִים בַּיּוֹם, כָּל אֶחָד כְּפִי שֶׁמַּאִיר לוֹ. וְהוּא עִנְיָן גָּדוֹל מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן מד): הָאֱמוּנָה תּוֹלָה בַּפֶּה שֶׁל הָאָדָם, בִּבְחִינַת (תהלים פט, ב): "אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ בְּפִי"; הַיְנוּ עַל־יְדֵי שֶׁמְּדַבְּרִים אֱמוּנָה בַּפֶּה - זֶה בְּעַצְמוֹ

אֱמֶת. ה וְשִׁפְוָשָׁה רַבְּנוּ הוּא אָדוֹן לְכָל־הַנְּבִיאִים. ו וְשַׁהֲתוֹרָה נְתוּנָה מִן הַשָּׁמַיִם. ז וְשֶׁלֹּא תִשְׁתַּנֶּה בְּשׁוּם זְמַן חַס וְשָׁלוֹם. יא וְשֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַעֲנִישׁ לָרְשָׁעִים, וּמְשַׁלֵּם שָׂכָר טוֹב לַצַּדִּיקִים. יב וְשֶׁיָּבֹא מְלֶךְ הַמָּשִׁיחַ. יג וְשֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עָתִיד לְהַחֲיוֹת אֶת הַמֵּתִים.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה֨ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּבוֹךְ יְצִרֵנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ ‹› כָּל־יְמֵי חַיֵּינוּ תָּמִיד, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

עת רצון

הָאֱמוּנָה, וְגַם עַל־יְדֵי־זֶה בָּאִים לָאֱמוּנָה, עַיֵּן שָׁם. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (שִׂיחוֹת־הַר"ן, סִימָן קפב): 'כְּשֶׁנּוֹפְלִים עַל הָאָדָם סְפֵקוֹת בֶּאֱמוּנַת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, יֹאמַר בְּפֶה מָלֵא: **'אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁהוּא יָחִיד רִאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן'**; כִּי יָדוּעַ, שֶׁיֵּצֶר־הָרָע נִמְשָׁךְ מִגְּבוּרוֹת הַנְּפוּלִין, וְיֵשׁ גְּבוּרוֹת דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁבָּהֶם מַמְתִּיקִים הַגְּבוּרוֹת דִּקְלִפָּה, וְהַדִּבּוּר הוּא בְּחִינַת גְּבוּרוֹת דִּקְדֻשָּׁה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קמה, יא): "וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ"; נִמְצָא, כְּשֶׁיֹּאמַר: 'אֲנִי מַאֲמִין'; הוּא גְּבוּרוֹת דִּקְדֻשָּׁה, וּבָזֶה הוּא מַמְתִּיק אֶת הַסְּפֵקוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת גְּבוּרוֹת דִּקְלִפָּה', עַיֵּן שָׁם; וְזוֹ מַעֲלָה גְּדוֹלָה מְאֹד כְּשֶׁאָדָם מְגַלֶּה מִפִּיו דַּיְקָא אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, בֵּית־הַכְּנֶסֶת, הֲלָכָה ו, אוֹת כז); כִּי זֶה לְעֻמַּת זֶה יֵשׁ פֶּה דּוֹבֵר תַּהְפּוּכוֹת, שֶׁהֵם דִּבְרֵי פִּיהֶם שֶׁל הַמַּאֲמִינִים בֶּאֱמוּנוֹת כֻּזָּבִיּוֹת - "אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֵּר שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שֶׁקֶר". וְצָרִיךְ אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, שֶׁלֹּא לִתֵּן לָהֶם יְנִיקָה, כִּי כָּל כֹּחָם כְּשֶׁחוֹתְרִים לִינֹק מִקְּדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל, וְעַל־כֵּן אָסוּר לְבַר־יִשְׂרָאֵל לְהִשְׁתַּתֵּף עִם גּוֹי, מִשּׁוּם (שְׁמוֹת כג, יג): "וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא תַזְכִּירוּ לֹא יִשָּׁמַע עַל פִּיךָ"; כִּי הַדִּבּוּר עוֹשֶׂה רֹשֶׁם, וְלָכֵן צְרִיכִים תָּמִיד לְדַבֵּר רַק דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וּלְהוֹצִיא מִפִּיו דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה. וְלָכֵן אַשְׁרֵי הָאָדָם שֶׁזּוֹכֶה לוֹמַר בְּכָל יוֹם אֶת הי"ג עִקָּרִים, שֶׁהֵם גִּלּוּי הָאֱמוּנָה, וְזֶה מַמְשִׁיךְ עַל הָאָדָם אוֹר נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד. אִם יִתְבּוֹנֵן מָה הוּא אוֹמֵר. וְזֶה עִנְיַן הַבְּרָכָה שֶׁאָנוּ מְבָרְכִין אֶת הַקְּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל דָּבָר תְּחִלָּה וְסוֹף, כְּדֵי לְגַלּוֹת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, בִּרְכַּת הָרֵיחַ, הֲלָכָה ד, אוֹת יג); כִּי לִכְאוֹרָה קָשֶׁה, לְמָה לָנוּ לְבָרֵךְ הַבְּרָכָה בְּפֶה מָלֵא דַּיְקָא לְגִלּוּת הָאֱמוּנָה, הֲלֹא הָיָה דַּי בְּמַחֲשָׁבָה, שֶׁיַּאֲמִין בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ, שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בָּרָא הַכֹּל וְעָתִיד לְחַדֵּשׁ הַכֹּל? אַךְ מַה שֶּׁאָנוּ צְרִיכִים לוֹמַר כָּל הַבְּרָכוֹת וְהַהוֹדָאוֹת בְּפֶה מָלֵא דַּיְקָא, וְכֵן לְדַבֵּר דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה, הַכֹּל כְּדֵי לְבָרֵר אֶת הַמַּדָּמָה. כִּי עַל־יְדֵי שֶׁאָדָם חוֹטֵא, נִתְבַּלְבֵּל אֲצִלּוֹ הַמַּדָּמָה, וְלָכֵן כְּשֶׁבְּרֹא־יִשְׂרָאֵל מְגַלֶּה אֶת הָאֱמוּנָה עַל־יְדֵי פִּיו, וְכֵן אוֹמֵר אֶת הַבְּרָכוֹת בְּפִיו, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה

עֲשֹׂר זְכִירוֹת

יֵשׁ לְהִשְׁתַּדֵּל לוֹמַר אֶת הָעֲשָׂר זְכִירוֹת בְּכָל יוֹם, שֶׁבְּזֶה מְקַיְּם כַּמָּה מִצְוֹות עֲשֵׂה דְּאוֹרָיְתָא בְּרֶגַע אֶחָד, וְיֹאמַר לְאַט וּבְהִתְבּוֹנְנוּת.

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וּשְׁכִינְתֵּהּ, הֲרֵינִי בָּא לְקַיֵּם ◇ מִצְוַת עֲשֵׂה זְכִירוֹת שֶׁחָיַּב אָדָם לִזְכּוֹר בְּכָל־יוֹם, וְאֵלּוּ הֵן: « יְצִיאַת מִצְרַיִם. ב

עֵת רָצוֹן

לְבָרוּר וְזִכּוּךְ הַמְּדָמֶה, וְזוֹכֶה לְהַגִּיעַ לְבָרוּר וְזִכּוּךְ הָאֱמוּנָה, עַד שֶׁרוֹאֶה בְּעֵינָיו בְּמַה שֶׁהוּא מַאֲמִין. וְלָכֵן מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים לִהְיוֹת רָגִיל לוֹמַר כַּמָּה פְּעָמִים בַּיּוֹם אֶת סֵדֶר 'אֲנִי מַאֲמִין', וְאָז יָאִיר עָלָיו אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

עִנְיַן הַזְּכִירוֹת

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר כָּתְבוּ חַכְמֵי הַקַּבָּלָה (עֵץ שַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת, דְּרוּשֵׁי תְּפִלַּת הַשַּׁחַר, דְּרוּשׁ א), שֶׁהוּא עִנְיָן גָּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד לְהַזְכִּיר בְּכָל יוֹם אֶת הַשֵּׁשׁ זְכִירוֹת, וּבָזֶה מְקַיְּם שֵׁשׁ מִצְוֹות עֲשֵׂה. וְאַשְׁרֵי מִי שְׁנִּזְהָר בָּזֶה! וּבֶאֱמֶת מָה הוּא כָּל עִנְיַן הַזְּכִירוֹת שֶׁצְּרִיכִים לִזְכֹּר? אֶלָּא רַבֵּנוּ זַ"ל גִּלָּה לָנוּ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן נד), אֲשֶׁר צְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד עַל הַזִּכָּרוֹן, שֶׁלֹּא יִפֹּל לִשְׁכְחָה. וְעִקַּר הַזִּכָּרוֹן הוּא לִזְכֹּר תָּמִיד בְּעַלְמָא דְּאָתֵי, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּדַעְתּוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁאֵין עוֹלָם אֶלָּא אֶחָד, וְעַל־יְדֵי שֶׁמְּדַבֵּק מַחֲשַׁבְתּוֹ בְּעַלְמָא דְּאָתֵי, עַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה נַעֲשֶׂה יִחוּד בֵּין הַוָּ"ה לַאלקי"ם, הַיְנוּ לְקַשֵּׁר אֶת הָעוֹלָם הַגַּשְׁמִי וְהַחֻמְרִי הַזֶּה אֶל הָעוֹלָם־הַבָּא. כִּי בֶּאֱמֶת עִקַּר עֲבוֹדַת הָאָדָם כָּל יְמֵי חַיָּיו הוּא לְאַדְבְּקָא מַחֲשַׁבְתֵּיהּ בְּעַלְמָא דְּאָתֵי (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, חֻזְקַת מְטַלְטְלִין, הֲלָכָה ב, אוֹת ב), וְזֶה נַעֲשֶׂה דַּיְקָא בְּעוֹלָם־הַזֶּה הַגַּשְׁמִי וְהַחֻמְרִי, שֶׁעוֹסֵק בְּמַשָּׂא־וּמַתָּן, וּבְתוֹךְ הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן בְּעִסְקֵי הָעוֹלָם־הַזֶּה, עָלָיו לַחֲשֹׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן אַחַר מִיתַת הָאָדָם שׁוֹאֲלִים אוֹתוֹ תֵּכֶף (שַׁבָּת לא.): 'נָשָׂאתָ וְנָתַתָּ בֶּאֱמוּנָה'?! כִּי אִז אַחַר הִסְתַּלְקוּתוֹ, הַנְּשָׁמָה רוֹצָה לַעֲלוֹת לְאַדְבְּקָא בְּעַלְמָא דְּאָתֵי. אֲבָל לֹא כָּל אָדָם זוֹכֶה לָזֶה, כִּי אִם 'מִי שֶׁטָּרַח בְּעֶרֶב־שַׁבָּת - יֹאכַל בְּשַׁבָּת' (עֲבוֹדָה־זָרָה ג.) וּכְפוּם מַה דְּאִתְדַּבַּק וְאִתְמַשַּׁךְ בַּר־נַשׁ בְּהַאי עָלְמָא - הָכִי מַשְׂכִּין לֵהּ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי (זֹהַר, וַיֵּרָא ק.); הַיְנוּ מִי שֶׁדִּבֵּק מַחֲשַׁבְתּוֹ בְּעַלְמָא דְּאָתֵי, בְּהַאי עָלְמָא שְׁפָלָה, זוֹכֶה שֶׁגַּם אַחַר מִיתָתוֹ יִתְדַּבֵּק מִיָּד בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. וְזֶה כָּל עִנְיַן הַשֵּׁשׁ זְכִירוֹת שֶׁצְּרִיכִים לִזְכֹּר בְּכָל יוֹם, שֶׁהֵם הַיְסוֹד בַּיַּהֲדוּת: **א. זְכִירַת יְצִיאַת מִצְרַיִם,** שֶׁאָז הָיָה שִׁעְבּוּד הַטֶּבַע וְהִתְגַּלּוּת הַהַשְׁגָּחָה, וְעַיִן בְּעַיִן רָאוּ אֶת אֲמִתַּת

הַשַּׁבָּת. ◎ הַמָּן. ◎ מַעֲשֶׂה עֲמָלֵק הָרָשָׁע. ◎ מַעֲמַד הַר סִינַי. ◎ מַה־שֶּׁהִקְצִיפוּ אֲבוֹתֵינוּ לַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בַּמִּדְבָּר וּבְפָרָט בָּעֵגֶל. ◎ מַה שֶּׁיַּעֲצוּ בָּלָק וּבִלְעָם לַעֲשׂוֹת לַאֲבוֹתֵינוּ לְמַעַן יַדַּעַת צִדְקוֹת ה'. ◎ מַעֲשֶׂה מִרְיָם הַנְּבִיאָה. ◎ מִצְוַת וְזָכַרְתָּ אֶת־ה' אֱלֹקֶיךָ ◇ כִּי הוּא הַנּוֹתֵן לְךָ ◇ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת חָיִל. ◎ וְזִכְירַת יְרוּשָׁלַיִם תִּבָּנֶה וְתִכּוֹנֵן בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן.

עת רצון

מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵיךְ שֶׁהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם בְּכֹחַ גָּדוֹל וּבְיָד חֲזָקָה. **ב. זְכִירַת יוֹם הַשַּׁבָּת,** שֶׁאָז הוּא זְמַן גִּלּוּי אֱלקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהִתְגַּלּוּת נוֹרָאָה מְאֹד, וְכַמּוּבָא (זֹהַר, יִתְרוֹ פח:): 'מַהוּ שַׁבָּת? שְׁמָא דְּקֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא, שְׁמָא דְּאִיהוּ שְׁלִים מִכָּל סִטְרוֹי'. **ג. זְכִירַת מַעֲמַד הַר־סִינַי;** לִזְכֹּר בְּכָל יוֹם וְיוֹם כְּאִלּוּ הַיּוֹם הַזֶּה קִבַּלְנוּ אֶת הַתּוֹרָה. וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (תַּנְחוּמָא, כִּי תָבֹא): 'כָּךְ אָמַר מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל: בְּכָל יוֹם וְיוֹם תִּהֵא חֲבִיבָה עֲלֵיכֶם הַתּוֹרָה כְּאִלּוּ קִבַּלְתֶּם אוֹתָהּ הַיּוֹם הַזֶּה מֵהַר־סִינַי'. וְאָמְרוּ (פְּסִיקְתָא דְּרַב כַּהֲנָא, פִּרְקָא יב, סִימָן כא): "בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַּר סִינָי" (שְׁמוֹת יט, א) - 'וְכִי בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ? אֶלָּא כְּשֶׁתְּהֵא לָמֵד דְּבָרַי - לֹא יִהְיוּ בְּעֵינֶיךָ יְשָׁנִים, אֶלָּא כְּאִלּוּ הַיּוֹם נִתְּנָה תּוֹרָה'. **ד. זְכִירַת מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל;** שֶׁנִּזְכֹּר בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ, אֵיךְ יְכוֹלִים לְהַטְעוֹת בְּנֵי־אָדָם, וְלָלֶכֶת אַחַר הַהֶבֶל וְהָרִיק, וְלַעֲשׂוֹת עֵגֶל וּמַסֵּכָה, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן. וְלַעֲזֹב אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, רַחֲמָנָא לִצְלָן. **ה. זְכִירַת מִרְיָם,** שֶׁנִּזְכֹּר אֵיךְ שֶׁאָדָם צָרִיךְ לִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מִלְּדַבֵּר לְשׁוֹן־הָרַע, שֶׁזֶּה עוֹקֵר אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, עַד כְּדֵי כָּךְ, שֶׁאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עַרְכִין טו.): 'כָּל הַמְסַפֵּר לָשׁוֹן־הָרַע, אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: 'אֵין אֲנִי וְהוּא יְכוֹלִין לָדוּר בָּעוֹלָם"; כִּי הוּא מְסַלֵּק שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ. **ו. זְכִירַת מְחִיַּת עֲמָלֵק,** שֶׁנִּזְכֹּר מַה שֶּׁעוֹשֶׂה לָנוּ עֲמָלֵק, שֶׁמַּכְנִיס כְּפִירוּת וּסְפֵקוֹת בָּאָדָם (שְׁמוֹת יז, ז): "הֲיֵשׁ ה' בְּקִרְבֵּנוּ אִם אָיִן"; וְהוּא מְקָרֵר אֶת הָאָדָם מֵעֲבוֹדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, וּמִתְלוֹצֵץ מֵהַמִּצְוֹוֹת, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (מִדְרַשׁ שְׁמוּאֵל, יב): "לָץ תַּבָּה" (מִשְׁלֵי יט, כה) - 'זֶה עֲמָלֵק'. וְכָל אֵלּוּ הַשֵּׁשׁ זְכִירוֹת צְרִיכִים לִזְכֹּר אוֹתָם בְּכָל יוֹם בְּפֶה מָלֵא, כִּי בָּהֶם תָּלוּי הַזְּכָרוֹן בְּעֶלְמָא דְּאָתֵי, כִּי כָּל זְכִירַת יְצִיאַת מִצְרַיִם לְמַעַן נִזְכֹּר כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ, אֵיךְ שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא חָמַל עָלֵינוּ וְהוֹצִיאָנוּ מֵעַבְדוּת לְחֵרוּת וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה, כְּדֵי שֶׁנִּזְכֶּה לַעֲבֹד אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִזְכֹּר בְּעֶלְמָא דְּאָתֵי תָּמִיד, וְכֵן זְכִירַת מִצְוַת שַׁבָּת הוּא גִּלּוּי אֱלקוּת בְּתַכְלִית הַמַּדְרֵגָה הָעֶלְיוֹנָה, לְהֵיוֹת בָּטֵל וּמְבֻטָּל בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁזֶּה זִכָּרוֹן בְּעֶלְמָא דְּאָתֵי, וְכֵן לִזְכֹּר מַעֲמַד קַבָּלַת הַתּוֹרָה, כִּי הַתּוֹרָה הִיא חָכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אוֹרַיְתָא וְקֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא חַד הוּא, וְהַכֹּל כְּדֵי לִזְכֹּר תָּמִיד בְּעֶלְמָא דְּאָתֵי, וְכֵן זְכִירַת מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל, שֶׁהוּא הַהֶפֶךְ

מֵהַזְּכָרוֹן בָּעֶלְמָא דְּאָתֵי. כִּי הָעֶגֶל הָיָה כְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְעָלֵינוּ לְהַזְכִּיר אֶת עַצְמֵנוּ תָּמִיד אֶל מַה יְכוֹלִים לִפֹּל וּלְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְלַעֲשׂוֹת מַהַסְּבָּה עִקָּר, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן סב), שֶׁזֶּה הָעֶגֶל שֶׁעוֹשִׂים מַהַסְּבָּה עִקָּר, וְשׂוֹכְחִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. וְכֵן זְכִירַת מַעֲשֶׂה מִרְיָם שֶׁהָיְתָה לָשׁוֹן־הָרַע, שֶׁזֶּה הֶפֶךְ מֵהַזְּכָרוֹן בָּעֶלְמָא דְּאָתֵי, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (יְרוּשַׁלְמִי פֵּאָה, פֶּרֶק א): 'אֵין אָדָם אוֹמֵר לָשׁוֹן־הָרַע עַד שֶׁכּוֹפֵר בָּעִקָּר'; וְכֵן זְכִירַת מַעֲשֶׂה עֲמָלֵק, שֶׁהוּא הַמְקָרֵר אֶת הָאָדָם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים כה, יח): "אֲשֶׁר קָרְךָ בַּדָּרֶךְ וַיְזַנֵּב בְּךָ כָּל הַנֶּחֱשָׁלִים אַחֲרֶיךָ, וְאַתָּה עָיֵף וְיָגֵעַ וְלֹא יָרֵא אֱלֹהִים"; שֶׁהוּא הֶפֶךְ מִזְּכָרוֹן בָּעֶלְמָא דְּאָתֵי. וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, בָּנַי! לוֹמַר בְּכָל יוֹם אֶת הַשֵּׁשׁ זְכִירוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּדְבִּיק נִשְׁמָתְךָ בָּעֶלְמָא דְּאָתֵי, וְיֵרֵד עָלֶיךָ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְתִהְיֶה דְּבוּק בְּחַי הַחַיִּים, וְעוֹלָמְךָ תִּירַשׁ בְּחַיֶּיךָ.

זְכִירַת יְצִיאַת־מִצְרַיִם

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנַי! אֲשֶׁר בִּזְכִירַת יְצִיאַת־מִצְרַיִם נִתְגַּלָּה הַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִית (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, נְטִילַת יָדַיִם שַׁחֲרִית, הֲלָכָה ב, אוֹת ו); כִּי אָז זָכִינוּ לָצֵאת מֵהַטֶּבַע שֶׁהוּא חָמֵץ, שֶׁהוּא שֵׁם אֱלֹהִי"ם, הַטֶּבַע"ע גִּימַטְרִיָּה אֱלֹהִי"ם, שֶׁמִּשָּׁם אֲחִיזַת הַדִּינִים, כִּי חָמֵץ זֶה לְשׁוֹן (תְּהִלִּים עג, כא): "כִּי יִתְחַמֵּץ לְבָבִי" וְגוֹ'; שֶׁזֶּה נֶאֱמַר עַל הַקְּשָׁיוֹת שֶׁנּוֹפְלוֹת לָאָדָם עַל הַנְהָגַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, שֶׁזּוֹ חָכְמַת הַטֶּבַע, שֶׁמִּשָּׁם בָּאִים כָּל הַכְּפִירוּת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת וְהַקְּשָׁיוֹת עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲבָל מַצָּה זֶה סוֹד הַדַּעַ"ת, גִּלּוּי אֱמוּנַת הַהַשְׁגָּחָה, כִּי מַצָּה עַל שֵׁם שֶׁיָּצְאוּ בְּחִפָּזוֹן, וְלֹא הִסְפִּיק בְּצֵקָם שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחֲמִיץ, עַד שֶׁנִּגְלָה אֲלֵיהֶם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וּגְאָלָם, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת יב, לט): "וַיֹּאפוּ אֶת הַבָּצֵק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֻגֹת מַצּוֹת, כִּי לֹא חָמֵץ, כִּי גֹרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם, וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהְמֵהַּ, וְגַם צֵדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם"; כִּי הָיְתָה לָהֶם אֱמוּנָה בְּהַשְׁגָּחַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן לֹא הֵכִינוּ לָהֶם שׁוּם צֵדָה, וְיָצְאוּ בְּחִפָּזוֹן. נִמְצָא, מַצָּה הִיא סוֹד דַּעַ"ת שֶׁל אֱמוּנַת הַהַשְׁגָּחָה, שֶׁזֶּה עִקַּר גְּדֻלַּת הַדַּעַת, כְּשֶׁזּוֹכֶה לְהִתְגַּלּוּת אֱלֹקוּת, לִרְאוֹת וְלֵידַע שֶׁהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ לְבַד, שֶׁכָּל זֶה סוֹד חִפָּזוֹן, שֶׁהוּא סוֹד לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן וּלְמַעְלָה מֵהַמָּקוֹם, שֶׁדִּלֵּג עַל הַקֵּץ וְהוֹצִיאָם בְּחִפָּזוֹן גָּדוֹל, בְּלִי שׁוּם זְמַן, רַק בְּרֶגַע אֶחָד וּבְשָׁעָה קַלָּה; בְּאוֹ מַרְעֻמְסֵס לְסֻכּוֹת וְנִתְקַבְּצוּ יַחַד בְּשָׁעָה קַלָּה שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף מִכָּל אַרְצוֹת־מִצְרַיִם, כִּי הִגְבִּיהָם לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן וּלְמַעְלָה מֵהַמָּקוֹם, וְעַל־יְדֵי־זֶה יָצְאוּ בְּלִי שׁוּם זְמַן, בְּלִי שׁוּם הֶכְנָה, רַק בְּשָׁעָה קַלָּה. וְזֶה עִקַּר הַגְּאֻלָּה - עַל־יְדֵי הִתְגַּלּוּת הַהַשְׁגָּחָה. וְאֶת זֶה אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִזְכֹּר בְּכָל יוֹם וָיוֹם, שֶׁזִּכָּרוֹן זֶה מַכְנִיס אוֹתָנוּ בִּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וּבִזְכָרוֹן בָּעֶלְמָא דְּאָתֵי, וְעַל־יְדֵי־זֶה אֲנוּ זוֹכִים לְהִכָּנֵס בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, וְלַעֲשׂוֹת הַתְחָלָה חֲדָשָׁה בְּכָל פַּעַם (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, פְּרִיקָה

וטעינה, הלכה ד, אות טז); וְעַל־כֵּן חוֹבָה עָלֵינוּ לִזְכֹּר יְצִיאַת־מִצְרַיִם בְּכָל יוֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים טז, ג): "לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ"; וְכֵן בַּהַתְחָלַת נְתִינַת הַתּוֹרָה הִתְחִיל (שמות כ, ב): "אָנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים"; וְכֵן בְּרֹב הַמִּצְוֹות הִזְכִּיר יְצִיאַת־מִצְרַיִם, כִּי עַתָּה כָּל הַהַתְחָלוֹת שֶׁאָנוּ מַתְחִילִים בְּכָל יוֹם בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, זֶה בְּעֶצְמוֹ בְּחִינַת יְצִיאַת־מִצְרַיִם, שֶׁיּוֹצְאִים מִכָּל הַמְּצָרִים שֶׁנִּפָּלְנוּ לְשָׁם. כִּי בֶּאֱמֶת כָּל הַהַתְחָלָה שֶׁלָּנוּ לְכָנֵס בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם, הוּא עַל־יְדֵי יְצִיאַת־מִצְרַיִם. כִּי עַתָּה, תְּהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לָנוּ הַתְחָלָה טוֹבָה מֵהֵיכָן לְהַתְחִיל, מֵאַחַר שֶׁכְּבָר גָּמַר הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ יְשׁוּעָתוֹ עַל־יְדֵי מֹשֶׁה, וְהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם בְּאוֹתוֹת נוֹרָאִים, שֶׁעַל זֶה אָנוּ נוֹתְנִים שֶׁבַח וְהוֹדָאָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם עֶרֶב וָבֹקֶר; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֵר תָּמִיד בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (פסחים קטז): 'בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיָּב אָדָם לִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יָצָא מִמִּצְרַיִם'; שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְבָרֵר אֶת כֹּחַ הַמְּדַמֶּה שֶׁלּוֹ (לקוטי־הלכות, מלמדים, הלכה ג, אות ה), וְיִזְכֶּה לְדַבֵּק מַחֲשַׁבְתּוֹ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

זְכִירַת הַשַּׁבָּת

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר עִקַּר הַתַּכְלִית בְּזֶה הָעוֹלָם - לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַזִּכָּרוֹן מִשַּׁבָּת לְשִׁשֶּׁת יְמֵי הַחֹל (לקוטי־הלכות, ברכת הפרות, הלכה ג, אות י); כִּי בְּשַׁבָּת מֵאִיר אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי רַב מְאֹד, וְאָז נַעֲשֶׂה שִׂמְחָה גְּדוֹלָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וּצְרִיכִים לְהַמְשִׁיךְ אֶת שִׂמְחַת הַשַּׁבָּת עַל שֵׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מכילתא, יתרו): "זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ" - 'תְּהֵא זוֹכְרוֹ מֵאֶחָד בְּשַׁבָּת, שֶׁאִם יְתַמְּנֶה לְךָ מָנָה יָפָה, תְּהֵא מְתַקֵּנוֹ לְשֵׁם שַׁבָּת. רַבִּי יִצְחָק אוֹמֵר: לֹא תְּהֵא מוֹנֶה כְּדַרְכְּךָ שֶׁאַחֵרִים מוֹנִין, אֶלָּא תְּהֵא מוֹנֶה לְשֵׁם שַׁבָּת'; וְאָמְרוּ (שם, בשלח): 'מִי שֶׁמְּשַׁמֵּר אֶת הַשַּׁבָּת - מְרֻחָק מִן הָעֲבֵרָה'. וְלָכֵן צְרִיכִים לִזְכֹּר בְּכָל יוֹם אֶת הַשַּׁבָּת, שֶׁהוּא בְּחִינַת יְצִיאַת־מִצְרַיִם, שֶׁיּוֹצְאִים מִכָּל הַמְּצָרִים שֶׁנִּפָּלְנוּ לְשָׁם, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה שָׁמוּר מֵעֲבֵרוֹת, כִּי מִי שֶׁמַּחְדִּיר בְּעַצְמוֹ אֱמוּנַת הַיִּחוּד, וְיוֹדֵעַ וְעֵד, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ עוֹמֵד עַל־יָדָם, וְצוֹפֶה וּמַבִּיט עָלָיו תָּמִיד, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא לֹא יָבוֹא לִידֵי עֲבֵרָה, וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תורת־כהנים, בחקותי): "זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ" - 'יָכוֹל בִּלְבָּךְ כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר 'שָׁמוֹר', הֲרֵי שְׁמִירַת הַלֵּב אֲמוּרָה, מָה אֲנִי מְקַיֵּם 'זָכוֹר'? שֶׁתְּהֵא שׁוֹנֶה בְּפִיךָ'; כִּי צְרִיכִים לְהַזְכִּיר בְּכָל יוֹם שַׁבָּת, וַאֲפִלּוּ בְּאֶמְצַע הַשָּׁבוּעַ, שֶׁאָדָם עוֹסֵק בְּעִסְקֵי הָעוֹלָם־הַזֶּה בְּמַשָּׂא־וּמַתָּן, עִם כָּל זאת יַזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ בְּשַׁבָּת, שֶׁהוּא עֶלְמָא דְּאָתֵי (לקוטי־הלכות, מקח וממכר, הלכה ד, אות טו); כִּי בְּשִׁשֶּׁת יְמֵי הַחֹל, אִי הָאָדָם צָרִיךְ לְהִתְיַגֵּעַ וְלִטְרֹחַ מְאֹד, כְּדֵי לְהַשִּׂיג פַּרְנָסָתוֹ, כִּי מֵאָז שֶׁנִּתְקַלֵּל אָדָם הָרִאשׁוֹן (בראשית ג, יט): "בְּזֵעַת אַפֶּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם" וְגוֹ'; אָדָם צָרִיךְ לָרוּץ וּלְהִתְרוֹצֵץ עַל פַּרְנָסָתוֹ וְאֵינוֹ מוֹצֵא, כִּי בְּשִׁשֶּׁת יְמֵי הַחֹל, הָאָדָם שֶׁאֵינוֹ

דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא שׁוֹטֶה מַמָּשׁ. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּמִדְבַּר יא, ח): "שָׁטוּ הָעָם וְלָקְטוּ" וְגוֹ'; וְאָמְרוּ עַל זֶה בַּזֹּהַר (בְּשַׁלַּח סג.): 'וְאִנּוּן דְּלָא אִשְׁתַּכְּחוּ בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא, מַה כְּתִיב בְּהוּ? "שָׁטוּ הָעָם וְלָקְטוּ" (בְּמִדְבַּר יא, ח) - מַאי "שָׁטוּ"? שְׁטוּתָא הֲווּ נָסְבֵי לְגַרְמַיְהוּ, בְּגִין דְּלָא הֲווּ בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא, מַה כְּתִיב בְּהוּ? "וְטָחֲנוּ בָרֵחַיִם, אוֹ דָכוּ בַּמְּדֹכָה" וְגוֹ' - מַאן אִטְרַח לוֹן כָּל הַאי? אֶלָּא דְּאִנּוּן לָא הֲווּ בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא. כְּגַוְונָא דָּא אִנּוּן דְּלָא מְהֵימְנֵי בֵּיהּ בְּקֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא לֹא בָּעָאן לְאִסְתַּכָּלָא בְּאָרְחוֹי וְאִנּוּן בָּעָאן לְאַטְרְחָא גַּרְמַיְהוּ כָּל יוֹמָא בָּתַר מְזוֹנָא יְמָמָא וְלֵילֵי דְּלָמָא לָא סָלִיק בִּידֵיהוּ פִּתָּא דְּנַהֲמָא, מָאן גָּרִים לוֹן הַאי? בְּגִין דְּלָאו אִנּוּן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא. אוּף הָכָא "שָׁטוּ הָעָם וְלָקְטוּ" - "שָׁטוּ" בִּשְׁטוּתָא דְּגַרְמַיְהוּ וּבָעָאן לְאַטְרְחָא עֲלֵיהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב: "וְטָחֲנוּ בָרֵיחַיִם" - בָּתַר כָּל טָרְחָא דָּא לָא סָלִיק בִּידֵיהוּ, אֶלָּא דִּכְתִיב: "וְהָיָה טַעֲמוֹ כְּטַעַם לְשַׁד הַשָּׁמֶן", וְלֹא יַתִּיר. מָאן גָּרִים לוֹן הַאי? בְּגִין דְּלָא הֲווּ בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא, עַיֵּן שָׁם; וּבָזֶה שְׁגוֹרִים וּמַזְכִּירִים אֶת עִנְיַן מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ קְדֻשַּׁת הַשַּׁבָּת, שֶׁהוּא שְׁבִיתָה מִכֹּל, וְלֹא צָרִיךְ לְטָרֵחַ וּלְהִתְיַגֵּעַ כָּל־כָּךְ בְּפַרְנָסָתוֹ, כִּי שַׁבָּת זֶה זִכָּרוֹן בְּעֹלָמָא דְּאָתֵי. וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם בְּשַׁבָּת, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁאָנַחְנוּ סוֹפְרִים אֶת הַיָּמִים בְּכָל יוֹם וְיוֹם, וְאוֹמְרִים: 'הַיּוֹם יוֹם רִאשׁוֹן בְּשַׁבָּת' וְכוּ', הַכֹּל כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַזִּכָּרוֹן מִיּוֹם הַשַּׁבָּת לְשִׁשֶּׁת יְמֵי הַחֹל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מְזַכְּכִים אֶת הַמַּדָּמָה (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, מִלְמוּדִים, הֲלָכָה ג, אוֹת ג), וְזוֹכִים לִהְיוֹת דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי שַׁבָּת הִיא מֵעֵין עוֹלָם־הַבָּא.

זְכִירַת מְחִיַּת עֲמָלֵק

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר עִקַּר הַתַּכְלִית בָּזֶה הָעוֹלָם - לְהַדְבִּיק מַחֲשַׁבְתּוֹ בְּעֹלָמָא דְּאָתֵי, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן נד), לִזְכֹּר תָּמִיד בָּעוֹלָם־הַבָּא. וְזוֹ צְרִיכָה לִהְיוֹת כָּל עֲבוֹדַת בַּר־יִשְׂרָאֵל כָּל יְמֵי חַיָּיו - לְנַתֵּק אֶת עַצְמוֹ מֵהֶבְלֵי הָעוֹלָם־הַזֶּה, וְלַחֲשֹׁב רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְיֵדַע אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, חִזְּקַת מִטַּלְטְלִין, הֲלָכָה ב, אוֹת ב); וְצָרִיךְ שֶׁיֵּדַע, שֶׁכָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְצָרִיךְ לִהְיוֹת שָׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ תָּמִיד. וְאָסוּר לִדְחֹק אֶת הַשָּׁעָה כְּרֶגַע, אֶלָּא לֵידַע בֶּאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכָּכָת, אֲשֶׁר כָּל מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ יָבוֹא אֵלָיו, וְעָלָיו רַק לְהִתְפַּלֵּל אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּתֵּן לוֹ אֶת כָּל מַה שֶּׁצָּרִיךְ. וְעִקַּר קִלְפַּת עֲמָלֵק בָּאָה לְקָרֵר אֶת הָאָדָם מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּלְהַכְנִיס בּוֹ סְפֵקוֹת "הֲיֵשׁ ה' בְּקִרְבֵּנוּ אִם אָיִן" (שְׁמוֹת יז, ז); וְלָכֵן צְרִיכִים לִזְכֹּר אֶת זֹאת כָּל יְמֵי חַיָּיו. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת נח.): "לְךָ ה' הַמַּמְלָכָה" (דִּבְרֵי־הַיָּמִים־א כט, יא) - 'זוֹ מִלְחֶמֶת עֲמָלֵק'; כִּי בָּזֶה שֶׁאָדָם מַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְחֶה עֲמָלֵק, וְכָל עִנְיָנוֹ שֶׁל עֲמָלֵק הוּא רַק

לְהַכְנִיס בָּאָדָם סְפֵקוֹת בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁלֹּא יִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן מָצִינוּ בְּמִלְחֶמֶת עֲמָלֵק, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יז, יא): "וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ - וְגָבַר יִשְׂרָאֵל, וְכַאֲשֶׁר יַנִּיחַ יָדוֹ - וְגָבַר עֲמָלֵק"; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ראש־השנה כט.): 'וְכִי יָדָיו שֶׁל מֹשֶׁה עוֹשׂוֹת מִלְחָמָה אוֹ שׁוֹבְרוֹת מִלְחָמָה? אֶלָּא לוֹמַר לְךָ, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מִסְתַּכְּלִין כְּלַפֵּי מַעְלָה, וּמִשְׁתַּעְבְּדִין אֶת לִבָּם לְאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם - הָיוּ מִתְגַּבְּרִים, וְאִם לָאו - הָיוּ נוֹפְלִים'; וְעִקַּר הַהִתְגַּבְּרוּת נֶגֶד עֲמָלֵק הוּא תְּפִלָּה, שֶׁזֶּה (שם, יב): "וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה עַד בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ", וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י: 'וַיְהִי מֹשֶׁה יָדָיו בֶּאֱמוּנָה פְּרוּשׁוֹת הַשָּׁמַיִם בִּתְפִלָּה נֶאֱמָנָה וּנְכוֹנָה'; כִּי עִקַּר הַמִּלְחָמָה לִלְחֹם בַּעֲמָלֵק הוּא עַל־יְדֵי תְּפִלָּה, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, וְכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁאָדָם מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, בּוֹנֶה אֶצְלוֹ אֶת הֶאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה. וְלָכֵן צְרִיכִים לְדַבֵּר בְּהִתְלַהֲבוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מֵאִיר מֹחוֹ וְדַעְתּוֹ בְּרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן קנו), וְהוּא מַכְנִיעַ אֶת עֲמָלֵק. וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר בְּמִלְחֶמֶת עֲמָלֵק (שמות יז, יג): "וַיַּחֲלֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת עֲמָלֵק וְאֶת עַמּוֹ לְפִי חָרֶב"; הֵינוּ "לְפִי חָרֶב" דַּיְקָא, שֶׁהַפֶּה שֶׁלּוֹ נַעֲשֶׂה חָרֶב, כִּי עִקַּר חֶרְבָּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל הוּא תְּפִלָּה, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן ב). וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מדרש שוחר־טוב, תהלים קמח): 'פִּיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל חַרְבָּם'; אֲבָל אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לִשְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה, אֶלָּא כְּשֶׁזּוֹכֶה לְתִקּוּן הַבְּרִית. וַעֲמָלֵק מְטַמֵּא אֶת הַבְּרִית, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים כה, יח): "אֲשֶׁר קָרְךָ בַּדֶּרֶךְ וַיְזַנֵּב בְּךָ כָּל הַנֶּחֱשָׁלִים אַחֲרֶיךָ" וגו'; וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י זַ"ל: 'חִסְרֵי כֹחַ מֻחֲמֶת חֻטְאָם שֶׁהָיָה הָעָנָן פּוֹלְטָן'; כִּי כָּל עִנְיַן עֲמָלֵק הוּא פְּגַם־הַבְּרִית, לְהַכְשִׁיל אֶת בְּנֵי־אָדָם בִּפְגַם־הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לִיצְלַן, וּלְהַכְנִיס בָּאָדָם חָכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וּכְפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, וְלַעֲקֹר אֶת הָאָדָם מֵהַתְּמִימוּת הָאֲמִתִּית, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב, סימן יט); וְעַל־כֵּן עִקַּר מִלְחֶמֶת עֲמָלֵק הוּא הַזְּכִירָה דַּיְקָא, הֵינוּ שֶׁצְּרִיכִים לִזְכּר הֵיטֵב מָה עָשָׂה עֲמָלֵק (לקוטי־הלכות, ברכת הפרות, הלכה ה, אות ג), שֶׁהוּא מַכְשִׁיל אֶת הָאָדָם בִּפְגַם־הַבְּרִית, וְעַל־כֵּן הוּא רוֹדֵף תָּמִיד אַחַר מַחֲנֵה דָּן, שֶׁהוּא הַמַּאֲסֵף לְכָל הַמַּחֲנוֹת דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁמְּחַפֵּשׂ וּמוֹצֵא כָּל הָאֲבֵדוֹת, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י: שֶׁכָּל מַה שֶּׁנֶּאֱבַד מִיִּשְׂרָאֵל - הֵם הָיוּ מוֹצְאִים'; וְעַל־כֵּן עֲמָלֵק מִתְגָּרֶה בָּהֶם בְּיוֹתֵר, כִּי הוּא אוֹרֵב עַל הָאֲבֵדוֹת תָּמִיד לְתָפְסָן, חַס וְשָׁלוֹם, וְעַל־כֵּן הִתְגָּרוּתוֹ עַל אוֹתָן שֶׁהָיָה הֶעָנָן פּוֹלְטָן, שֶׁהֵם הַנִּדָּחִים וְהָאוֹבְדִים. וְעַל־כֵּן צִוָּה הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לִזְכּר הֵיטֵב בְּכָל יוֹם מַעֲשֵׂה עֲמָלֵק, כִּי הָאֲבֵדָה צְרִיכָה זְכָרוֹן הֵיטֵב, שֶׁלֹּא לְשִׁכְחַ הַדָּבָר, כִּי כָּל הָאֲבֵדוֹת בָּאִים מִשִּׁכְחָה וְהֶסֵּחַ הַדַּעַת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בָּאִים לִידֵי אֲבֵדָה, חַס וְשָׁלוֹם, בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת, וְעַל־כֵּן הַשִּׁכְחָה נִקְרֵאת בְּשֵׁם 'אֲבֵדָה', כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (אבות ה, יב): 'קָשָׁה לִשְׁמֹעַ וְקָשֶׁה לְאַבֵּד'; שֶׁפֵּרוּשׁוֹ שִׁכְחָה. וְכַמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן קפח); וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לִזְכּר הֵיטֵב מַעֲשֵׂה עֲמָלֵק וְלֹא לִשְׁכֹּחַ, כִּי צְרִיכִים לִזְכּר הֵיטֵב כָּל מַה שֶּׁאָבַד עַל־יְדֵי תַּאֲוֹתָיו, וּלְהִשְׁתַּדֵּל מְאֹד לְחַפֵּשׂ אַחַר אֲבֵדוֹתָיו,

כַּמּוּבָא (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב, סימן פח), וְעַל־כָּל־פָּנִים לְהַזְהֵר שֶׁלֹּא יְאַבֵּד עוֹד. וְהָעִקָּר הוּא הַזְּכָרוֹן, כִּי כָּל זְמַן שֶׁזּוֹכֵר שֶׁיֵּשׁ אֲבֵדוֹת, וּמְבַקֵּשׁ וְחוֹתֵר לְחַפְּשָׂם, וְאֵינוֹ שׁוֹכֵחַ אֶת עַצְמוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, כַּאֲבֵדָה לְאַחַר יֵאוּשׁ, חַס וְשָׁלוֹם, אֲזַי יֶשׁ לוֹ תִּקְוָה עֲדַיִן. כִּי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ חוֹשֵׁב מַחֲשָׁבוֹת "לְבִלְתִּי יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדָּח" (שמואל־ב יד, יד), וּבְוַדַּאי סוֹף־כָּל־סוֹף יִהְיוּ נִמְצָאוֹת כָּל הָאֲבֵדוֹת, וְיִתַּקֵּן הַכֹּל. וְכָל אֶחָד כְּפִי מַה שֶּׁיִּהְיֶה לוֹ חֵלֶק בִּיּוֹתֵר בְּהַבַּקָּשָׁה וְהַחִפּוּשׂ - אַשְׁרֵי לוֹ! וּלְפוּם צַעֲרָא אַגְרָא' (אבות ה, כג), שֶׁכָּל אֶחָד כְּפִי מַה שֶּׁהִתְיַגֵּעַ וְהִצְטַעֵר יוֹתֵר עַל הָאֲבֵדוֹת, וְהִשְׁתַּדֵּל לְבַקְּשָׁם וּלְחַפְּשָׂם בִּתְפִלָּה וּבְתַחֲנוּנִים וּבְגַעֲגוּעִים וּבְהִשְׁתּוֹקְקוּת וּבְהִתְקָרְבוּת לְצַדִּיקִים וּכְשֵׁרִים אֲמִתִּיִּים, וְסֵבֶל בְּזִיּוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דְּמִים הָרַבֵּה עַל־יְדֵי־זֶה, כְּמוֹ־כֵן יִזְכֶּה בְּיוֹתֵר שֶׁיַּחֲזִירוּ לוֹ אֲבֵדוֹתָיו בְּשָׁלוֹם; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֵר מַעֲשֵׂה עֲמָלֵק בְּכָל יוֹם, שֶׁרוֹצֶה לַעֲקֹר אוֹתוֹ מִשְּׁנֵי הָעוֹלָמוֹת, וּלְהַשְׁפִּיחַ מִמֶּנּוּ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁאָז עַל־יְדֵי הַזְּכָרוֹן יִזְכֶּה לְהִכָּלֵל בָּעַלְמָא דְּאָתֵי, וְשׁוּם בְּרִיָּה בָּעוֹלָם לֹא תּוּכַל לַעֲשׂוֹת לוֹ שׁוּם דָּבָר, אַשְׁרֵי לוֹ!

זְכִירַת מַעֲמַד הַר־סִינַי

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר צְרִיכִים לִזְכֹּר בְּכָל יוֹם בְּקַבָּלַת הַתּוֹרָה, כִּי צְרִיכִים לִלְמֹד בְּכָל יוֹם עִם חֶשְׁק חָדָשׁ, וּלְצַיֵּר בְּדַעְתּוֹ בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע, שֶׁהוּא עוֹמֵד עָכְשָׁו בְּמַעֲמַד הַר־סִינַי וּמְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, כִּי קַבָּלַת הַתּוֹרָה הָיְתָה עַל־יְדֵי בְּטוּל אֶל הַתַּכְלִית הַנִּצְחִית (לקוטי־הלכות, נטילת־ידים שחרית, הלכה ד, אות ב); וְלָכֵן צְרִיכִים לְקַבֵּל בְּכָל יוֹם וְיוֹם מֵחָדָשׁ אֶת הַתּוֹרָה, שֶׁזֶּה סוֹד הִתְחַדְּשׁוּת הַמֹּחִין, שֶׁנִּמְשָׁכִין בְּכָל יוֹם וְיוֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (איכה ג, כג): "חֲדָשִׁים לְבָקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ"; וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י: 'מִתְחַדְּשִׁים הֵם חֲסָדֶיךָ מִיּוֹם אֶל יוֹם, כִּי גְּדוֹלָה הִיא הַבְטָחָתְךָ. וְדָבָר גָּדוֹל הוּא לְהַאֲמִין בְּךָ, שֶׁתְּקַיֵּם וְתִשְׁמֹר מַה שֶּׁהִבְטַחְתָּ לָנוּ'; אֶל כָּל זֶה זוֹכִים עַל־יְדֵי שֶׁמְּקַבְּלִים אֶת הַתּוֹרָה מֵחָדָשׁ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ספרי, דברים) עַל הַפָּסוּק (דברים ו, ו): "אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם" - 'שֶׁיִּהְיוּ דִּבְרֵי תּוֹרָה בְּכָל יוֹם בְּעֵינֶיךָ כְּחַדָּשִׁים'; שֶׁבְּכָל יוֹם וָיוֹם צְרִיכִים לְקַבֵּל מֵחָדָשׁ אֶת הַתּוֹרָה, וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לָזֶה בִּשְׁלֵמוּת - לִהְיוֹת בָּטֵל וּמְבֻטָּל אֶל הָאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְהוּא נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּעֶצֶם עַצְמִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי בְּבִטּוּל גָּמוּר, אֲזַי כְּשֶׁזּוֹכֶה לַחֲזֹר, מֵבִיא עִמּוֹ חִדּוּשִׁין דְּאוֹרַיְתָא, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן סה); וַאֲפִלּוּ בְּנֵי־אָדָם שֶׁאֵינָם זוֹכִים לְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם חִדּוּשֵׁי תּוֹרָה, עֲלֵיהֶם לְהַתְחִיל לִלְמֹד בְּכָל יוֹם בְּחֶשְׁק חָדָשׁ וּבְחִיּוּת חֲדָשָׁה, וְיִהְיוּ בְּעֵינָיו כַּחֲדָשִׁים מַמָּשׁ. וְלָכֵן צְרִיכִים לִזְכֹּר בְּכָל יוֹם בְּמַעֲמַד הַר־סִינַי, אֵיךְ שֶׁקִּבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה, וְעַל־יְדֵי שֶׁזּוֹכְרִים מַעֲמַד הַר־סִינַי, מְזַכְּכִים אֶת הַמַּדָּמָה (לקוטי־הלכות, תפילין, הלכה ה, אות לה); כִּי צְרִיכִים לְזַכֵּךְ עַצְמוֹ וּמֹחוֹ לְגַמְרֵי, עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה בּוֹ שׁוּם כֹּחַ הַמַּדָּמָה, וְאָז יִזְכֶּה לְמֹחִין גְּדוֹלִים אֲמִתִּיִּים וּלְרוּחַ

נְבוּאָה, רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ אֱמִתִּית. וְלָכֵן לֹא זָכוּ עַם־יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, אֶלָּא עַל־יְדֵי שֶׁסִּלְקוּ חָכְמָתָם הַמְדֻמָּה לְגַמְרֵי, וְהִתְחַזְקוּ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁדֵּיקָא עַל־יְדֵי־זֶה מְזַכְּכִים אֶת הַמֹּחִין. וְכַמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן קכג) עַל הַפָּסוּק (דְּבָרִים לב, ו) : "עַם נָבָל וְלֹא חָכָם"; וְתַרְגּוּמוֹ: "עַמָּא דְקַבִּילוּ אוֹרַיְתָא וְלָא חַכִּימוּ"; כִּי עִקַּר קַבָּלַת הַתּוֹרָה הָיָה רַק עַל־יְדֵי־זֶה, עַל־יְדֵי שֶׁסִּלְקוּ אֶת חָכְמָתָם לְגַמְרֵי; כִּי אִם הָיוּ מַעֲמִידִים עַל חָכְמָתָם וְשִׂכְלָם, לֹא הָיוּ יְכוֹלִים לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, כִּי כָּל הַשִּׂכְלִ שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, אֲפִלּוּ שֶׁל הַיְרֵאִים וְהַכְּשֵׁרִים, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא זָכוּ לְשַׁבֵּר תַּאֲוֹת לִבָּם לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי, עַד שֶׁיִּהְיֶה כְּמוֹ עוֹר שֶׁמַּעֲבִדִים אוֹתוֹ הֵיטֵב, עַד שֶׁיִּהְיוּ יְכוֹלִים לְהַפְכוֹ, וְלִרְאוֹת לָעֵינַיִם שֶׁהוּא נָקִי לְגַמְרֵי, עֲדַיִן אֵין לָהֶם שׁוּם שֵׂכֶל לְגַמְרֵי, וְכָל שִׂכְלָם הוּא רַק כֹּחַ הַמְדַמֶּה, שֶׁהוּא כֹּחַ הַגּוּף, כֹּחַ הַבְּהֵמִיּוּת, מַחֲמַת שֶׁלֹּא פָּשְׁטוּ אֶת גּוּפָם לְגַמְרֵי עֲדַיִן מֵהַבְּהֵמִיּוּת, וְגַם הַמְדַמֶּה שֶׁלָּהֶם אֵינוֹ מְבָרֵר עֲדַיִן לְגַמְרֵי, עַל־כֵּן עִקַּר תִּקּוּנָם לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, הוּא עַל־יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁכָּתוּב (שְׁמוֹת יד, לא): "וַיַּאֲמִינוּ בַּה' וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ"; דְּהַיְנוּ לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים, וּלְהַאֲמִין בָּהֶם, וּלְבַטֵּל דֵּעָתוֹ נֶגְדָּם לְגַמְרֵי, כְּאִלּוּ אֵין לוֹ שׁוּם שֵׂכֶל כְּלָל, וְדֵיקָא עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִים לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה מִחָדָשׁ. וְלָכֵן אִם אַתָּה רוֹאֶה, אָהוּבִי, בְּנִי, שֶׁאֶחָד זוֹכֶה לְחִדּוּשִׁין דְּאוֹרַיְתָא, שֶׁמְּחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם חִדּוּשִׁין חֲדָשִׁים, סִימָן שֶׁהוּא בָּטֵל וּמְבֻטָּל אֶל הָאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא לְגַמְרֵי, וְהוּא בְּעֵינֵי עַצְמוֹ כְּלֹא כְלוּם, וּמַרְגִּישׁ אֶלֶף טַעֲמֵי מִיתָה מַמָּשׁ, וְהוּא בּוֹרֵחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהוּא חָזָק מְאֹד בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים. וְרָאוּי לְךָ, אָהוּבִי, בְּנִי! לְהִתְקָרֵב אֵלָיו, שֶׁגַּם אַתָּה עַל יָדוֹ תּוּכַל לְהַגִּיעַ אֶל מַדְרֵגָה זוֹ - לְחַדֵּשׁ אֶת עַצְמְךָ בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וְאַף שֶׁעַל צַדִּיקִים כָּאֵלּוּ הַדְּבֵקִים בָּאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְשׁוֹמְעִים כְּרוּזִים מִלְּמַעְלָה, וְזוֹכִים לְחַדֵּשׁ חִדּוּשִׁים חֲדָשִׁים בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה, מִתְפַּשְׁטוֹת הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא, לְהַעֲלִימָם וּלְהַסְתִּירָם מֵהָעוֹלָם, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן סז), אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיק, שֶׁהוּא הֵיפִי וְהַחֵן וְהַפְּאֵר שֶׁל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְאִם הוּא הָיָה מִתְפָּרְסֵם בָּעוֹלָם, הָיוּ כֻּלָּם פּוֹתְחִים עֵינֵיהֶם לִרְאוֹת בִּגְדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲבָל מַעֲלִימִים אֶת הֵיפִי וְהַפְּאֵר הַזֶּה מֵהָעוֹלָם, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה אָפֵר תַּחַת פְּאֵר, כִּי נִתְפָּרְסָמִים טַאטְיָרִין, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לָדַעַת, אָהוּבִי, בְּנִי! כִּי כֵּן הָיָה עַל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הָעֲלָמוֹת וְכִסּוּיִים מִקֶּרַח וַעֲדָתוֹ, דָּתָן וַאֲבִירָם, וּמָאתַיִם וַחֲמִשִּׁים נְשִׂיאֵי עֵדָה, קְרָאֵי מוֹעֵד, אַנְשֵׁי שֵׁם, וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יוֹמָא ד.): 'מֹשֶׁה עָלָה בָּעָנָן וְנִתְכַּסָּה בָּעָנָן וְנִתְקַדֵּשׁ בָּעָנָן, כְּדֵי לְקַבֵּל תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל בְּקְדֻשָּׁה'; כִּי עָנָן הוּא לְשׁוֹן מְנִיעָה, שֶׁהַקְּלִפּוֹת רוֹצוֹת לִמְנֹעַ אוֹתוֹ, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן קטו), שֶׁבְּעֵת קַבָּלַת הַתּוֹרָה הִתְפַּשְּׁטוּ עַל מֹשֶׁה הַמְּנִיעוֹת וְהָעִכּוּבִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת כ, יח): "וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֲרָפֶל, אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹקִים"; שֶׁהוּא עָנָן וַעֲרָפֶל, שֶׁהוּא מְנִיעָה, שֶׁהִתְפַּשְּׁטוּ עָלָיו הַמְּנִיעוֹת וְהָעִכּוּבִים. וְכֵן מוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ח) עַל הַפָּסוּק (אֵיכָה ג, מד): "סַכּוֹתָה בָעָנָן לָךְ מֵעֲבוֹר תְּפִלָּה"; הַיְנוּ הַקְּלִפּוֹת וְהַמְעַכְּבִים

אֶת הַתְּפִלָּה, עַיִן שָׁם; וְלִבִּי דַּיְקָא עַל גְּדוֹלֵי מְבַחֲרֵי הַצַּדִּיקִים, אֲשֶׁר יֵשׁ בְּכֹחָם לְהַחֲזִיר אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּתְשׁוּבָה, וּלְהַכְנִיס בָּהֶם חֵשֶׁק חָדָשׁ לִלְמֹד תּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְלִהְיוֹת וְלִטְיֵל בְּכָל חֶלְקֵי הַתּוֹרָה, עֲלֵיהֶם מִתְפַּשְּׁטִים הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא, לְמָנַע וּלְעַכֵּב מִלְּהִתְקָרֵב אֲלֵיהֶם, כִּי עוֹמְדִים עֲלֵיהֶם כְּלָבִים, שֶׁהֵם עַזֵּי פָּנִים, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן נ) בְּסוֹד (יְשַׁעְיָה נו, יא): "וְהַכְּלָבִים עַזֵּי נֶפֶשׁ"; שֶׁהֵם הָעַזֵּי פָּנִים שֶׁבַּדּוֹר, פּוֹגְמֵי הַבְּרִית, נוֹאֲפֵי כְּכָלָבִים, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וְהֵם אֲשֶׁר מַחֲצִיפִים פְּנֵיהֶם נֶגֶד הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים הַבְּטֵלִים וּמְבֻטָּלִים בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן. וְלָכֵן רְאֵה, אָהוּבִי, בְּנִי, מַה לְּפָנֶיךָ! רְאֵה לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים, הַמְחֻדָּשִׁים חִדּוּשֵׁי תּוֹרָה חֲדָשִׁים בְּכָל יוֹם. וְכֹחַ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, שִׁיר־הַשִּׁירִים, פָּרָשָׁה ו, סִימָן יז): 'כָּל מָקוֹם שֶׁהַשְּׁרָה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא תּוֹרָתוֹ - הִשְׁרָה שְׁכִינָתוֹ'. כִּי הֵיכָן שֶׁמְּחֻדָּשִׁים חִדּוּשֵׁי תּוֹרָה, שָׁם שׁוֹרָה הַשְּׁכִינָה, וְאִם תִּתְאַבֵּק בַּעֲפַר רַגְלֵיהֶם, גַּם עָלֶיךָ יִשְׁפְּעוּ מֹחִין חֲדָשִׁים לְהַשִּׂיג אֶת הַתּוֹרָה מֵחָדָשׁ בְּכָל יוֹם. וּשְׁמֹר אֶת עַצְמְךָ מְאֹד מֵרָשָׁעִים, אֲרוּרִים, הַנּוֹאֲפִים כְּכָלָבִים, הַנּוֹבְחִים עַל הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים, הַבְּטֵלִים וּמְבֻטָּלִים בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא. וְזֶה בְּכָלַל זְכִירַת מַתַּן־תּוֹרָה, שֶׁצְּרִיכִים לִזְכֹּר בְּכָל יוֹם, וְאִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה וְלִינֹק מֵהַצַּדִּיקִים, אֶלָּא עַל־יְדֵי מִדַּת הָעִזּוּת דִּקְדֻשָּׁה. וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן רעא), שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל בִּשְׁלֵמוּת מֵהַצַּדִּיק, אֶלָּא עַל־יְדֵי עִזּוּת דִּקְדֻשָּׁה. וְכֵן אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן קמז): 'מִי שֶׁאֵין בּוֹ עִזּוּת דִּקְדֻשָּׁה - אֵין לוֹ חֵלֶק בַּתּוֹרָה'; שֶׁזֶּה מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בִּיצָה כה:): 'מִפְּנֵי מָה נִתְּנָה תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל? מִפְּנֵי שֶׁהֵן עַזִּין'; כִּי אָדָם צָרִיךְ לְהִתְאַזֵּר בְּעִזּוּת דִּקְדֻשָּׁה, וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מִכָּל אֵלּוּ הַמּוֹנְעִים, שֶׁמּוֹנְעִים אוֹתוֹ מִלְּהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, הַמַּחְדִּיר בּוֹ הַתְמָדָה וּשְׁקִידָה רַבָּה בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה. **וְסִימָן זֶה תִּקַּבֵּל, אָהוּבִי, בְּנִי! מִי הוּא הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַדָּבוּק בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא - אִם הוּא מְזָרֵז אֶת אֲנָשָׁיו וּמְקָרְבָיו לִלְמֹד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה**; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמִּתְקָרֵב אֵלָיו! וְאֶת זֹאת צְרִיכִים לִזְכֹּר בְּכָל יוֹם.

זְכִירַת מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר אָדָם צָרִיךְ לְהַזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם מַחֲטָא הָעֵגֶל, אֵיךְ שֶׁהֶעֱרֵב־רַב הִטְעוּ אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְדָבָר זֶה שַׁיָּךְ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, אֲשֶׁר מִתְעָרְבִים בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל גּוֹיִים גְּמוּרִים, וְאֵינָם מִתְבַּיְשִׁים לְדַבֵּר פְּתוּחַ נֶגֶד הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְנֶגֶד כָּל הַקָּדוֹשׁ לְעַם־יִשְׂרָאֵל. וְכֵן בֵּין הַיְרֵאִים נִכְנַס חֵטְא הָעֵגֶל, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן סב), שֶׁעוֹשִׂים מֵהַסִּבָּה עִקָּר, שֶׁזֶּה חֵטְא הָעֵגֶל, כְּגוֹן אֵלּוּ שֶׁחוֹשְׁבִים שֶׁהַכֹּל הוּא עַל־פִּי הַטֶּבַע, עוֹלָם כְּמִנְהָגוֹ נוֹהֵג, עַד שֶׁיֵּשׁ שֶׁחוֹשְׁבִים שֶׁצָּרִיךְ לַעֲבֹד אֶת הָאֱמֶצְעִי, כְּמוֹ שֶׁטָּעוּ בָּעֵגֶל, שֶׁרָצוּ לַעֲשׂוֹת אֶת הָעֵגֶל

אֶמְצָעִי בֵּינָם לְבֵין הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, שֶׁאָמְרוּ (שְׁמוֹת לב, א): "אֲשֶׁר יֵלְכוּ לְפָנֵינוּ"; בְּחִינַת אֶמְצָעִי. וּבְטָעֲיוֹת כָּאֵלּוּ רַבִּים נִכְשָׁלִים וְעוֹשִׂים אֶת הַסִּבּוֹת אֶמְצָעִי בֵּינוֹ לְבֵין הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, הֵינוּ שֶׁמַּאֲמִינִים בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, אֲבָל מַאֲמִינִים גַּם בָּאֶמְצָעִי, וְאוֹמְרִים שֶׁצָּרִיךְ לְסִבּוֹת, הֵינוּ שֶׁמַּאֲמִינִים לְמָשָׁל בְּהַסִּבָּה שֶׁל פַּרְנָסָה, שֶׁהוּא הַמַּשְׁא־וּמַתָּן הוּא הָעִקָּר, כְּאִלּוּ, חַס וְשָׁלוֹם, בְּלִי הַסִּבָּה שֶׁל מַשָּׂא־וּמַתָּן, אֵין יְכֹלֶת בְּיַד הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לִתֵּן לָהֶם פַּרְנָסָה, וּבְהַסִּבָּה שֶׁל הִרְפּוּאָה, שֶׁהוּא סַמִּים, עוֹשִׂים מֵהֶם עִקָּר, כְּאִלּוּ, חַס וְשָׁלוֹם, בְּלִי הַסַּמִּים, אֵין יְכֹלֶת בְּיַד הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לְרַפֵּא, וְאֵין הַדָּבָר כֵּן, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא סִבַּת כָּל הַסִּבּוֹת וְעִלַּת כָּל הָעִלּוֹת, וְאֵין צָרִיךְ לְשׁוּם סִבָּה, וְעִסְקָנוּ בְּאֵלּוּ הַסִּבּוֹת צָרִיךְ לְהַאֲמִין בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לְבַד, וְלֹא לַעֲשׂוֹת מֵהַסִּבּוֹת עִקָּר. וְאִם אָדָם עוֹשֶׂה מֵהַסִּבָּה עִקָּר, הֲרֵי זֶה חֵטְא הָעֵגֶל, שֶׁבָּזֶה כְּלָם נִכְשָׁלִים, שֶׁבְּמָקוֹם לָרוּץ אַחַר הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, הַמְגַלֶּה אֶת גֹּדֶל הַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִית שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, רָצִים וּמִתְרוֹצְצִים אֶל עֲשִׁירִים, וְחוֹנְפִים אוֹתָם, כְּדֵי לְקַבֵּל מֵהֶם אֵיזוֹ נְדָבָה. וּבֶאֱמֶת אֵין לְךָ עוֹד שְׁטוּת יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזּוֹ. וְזֶה חֵטְא הָעֵגֶל, שֶׁעוֹשִׂים מֵהָעָשִׁיר עֵגֶל זָהָב, וְרוֹקְדִים סְבִיבוֹ. אוֹי לְאוֹתָהּ בּוּשָׁה וְאוֹי לְאוֹתָהּ חֶרְפָּה. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, שְׁמוֹת, פָּרָשָׁה לב, סִימָן א): 'אִלּוּ הִמְתִּינוּ יִשְׂרָאֵל לְמֹשֶׁה, וְלֹא הָיוּ עוֹשִׂים אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה, לֹא הָיוּ עוֹבְדֵי אֱלִילִים וְלֹא מַלְאֲכֵי־הַמָּוֶת שׁוֹלְטִים בָּהֶם'; כִּי בָּרֶגַע שֶׁעוֹזְבִים אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, הַמְגַלֶּה אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ - כְּבָר בָּאִים לַעֲשׂוֹת אֶת הָעֵגֶל. וְלָכֵן צְרִיכִים לִזְכֹּר בְּכָל יוֹם אֶת מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל, אֶל מָה הָאָדָם יָכוֹל לִפֹּל, כִּי כָּל מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל הָיָה עַל־יְדֵי הִתְגַּבְּרוּת הַיְכָלֵי הַתְּמוּרוֹת (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת הוֹדָאָה, הֲלָכָה ו, אוֹת כב), כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קו, כ): "וַיָּמִירוּ אֶת כְּבוֹדָם בְּתַבְנִית שׁוֹר" וְגוֹ'; וּכְתִיב (שָׁם עח, מ): "כַּמָּה יַמְרוּהוּ בַּמִּדְבָּר יַעֲצִיבוּהוּ בִּישִׁימוֹן" וְגוֹ'; וְיֵקָא עַל־יְדֵי הַיְכָלֵי הַתְּמוּרוֹת עוֹזְבִים אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁיְּכוֹל לְתַקֵּן אוֹתָם בִּשְׁלֵמוּת, וּבוֹרְחִים אֶל אֵיזֶה שֵׁ'קְרָן, רַ'מַאי, צַ'בּוּעַ, שֶׁהוּא "שֵׁ'רָ'ץ' הַשֹּׁרֵץ עַל הָאָרֶץ" (וַיִּקְרָא יא, מא), לְהַטְעוֹת בְּנֵי־אָדָם; כִּי בֶּאֱמֶת כָּל מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל בָּא לָהֶם עַל־יְדֵי שֶׁהִתְרַשְּׁלוּ מִלְּחַפֵּשׂ אֶת הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁהוּא מֹשֶׁה רַבֵּנוּ (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, שְׁלוּחִין, הֲלָכָה ה, אוֹת ט); וְאָז הָיוּ זוֹכִים לְמַה שֶׁהָיוּ זוֹכִים, אֲבָל הַשָּׂטָן הִתְגָּרָה בָּם מְאֹד עַל־יְדֵי הָעֵרֶב־רַב, שֶׁהֵם הַמְנַחֲשִׁים וְהַקּוֹסְמִים שֶׁל מִצְרַיִם, שֶׁלֹּא נִטְהֲרוּ מִזַּהֲמַת הַנָּחָשׁ, שֶׁמֵּהֶם נִמְשְׁכוּ נְבִיאֵי הַשֶּׁקֶר, עַד שֶׁהֵסִית וְהִדִּיחַ אוֹתָם בִּכְפִירוֹת גְּדוֹלוֹת, עַד שֶׁעָשׂוּ אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה שֶׁל הָעֵגֶל. וְכָל זֶה בָּא לָהֶם עַל־יְדֵי שֶׁלֹּא נִזְהֲרוּ בְּאַזְהָרָה לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ עוֹד וְעוֹד אֶת הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, כְּדֵי לְבָרֵר עוֹד אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה וּלְחַזְּקָהּ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ח), וּמֵהֶמְשֵׁךְ שֶׁנִּתְרַשְּׁלוּ בָּזֶה לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אַחַר הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, נִתְגָּרָה בָּהֶם הַשָּׂטָן וְהִכְשִׁילָם כָּל־כָּךְ בִּכְפִירוֹת כָּאֵלּוּ, עַד שֶׁעָשׂוּ עֲבוֹדָה־זָרָה מַמָּשׁ, שֶׁכָּל זֶה נִמְשָׁךְ מִכְּפִירַת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כַּיָּדוּעַ לְמֵבִינִים אֱמִתִּיִּים, שֶׁכָּל הַכְּפִירוֹת שֶׁבָּעוֹלָם הֵן שֶׁל הַדּוֹרוֹת

הַקּוֹדְמִים, שֶׁעָבְדוּ עֲבוֹדָה־זָרָה מֵמָּשׁ, הֵן שֶׁל הַדּוֹרוֹת שֶׁל עַכְשָׁו שְׁטוּעִים עַל־יְדֵי חָכְמַת שֶׁקֶר, כֻּלָּם נִמְשָׁכִים מִכְּפִירַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, מַחֲמַת שֶׁאֻמּוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג בְּשׁוּם שֵׂכֶל וּמוֹפֵת, שֵׂכֶל שֶׁל הֶגְיוֹן, כִּי אִם עַל־יְדֵי רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר, שֶׁהָרִאשׁוֹן וְהָרַבִּי שֶׁבְּכֻלָּם הוּא מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וְזֶה שֶׁבָּאוּ אֶל אַהֲרֹן וְאָמְרוּ לוֹ (שמות לב, א) : "קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים, כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ לֹא יָדַעְנוּ מֶה הָיָה לוֹ"; וְעַתָּה בּוֹא וּרְאֵה אַתָּה הַמְעַיֵּן הַמִּסְתַּכֵּל בַּתּוֹרָה בְּעֵין הָאֱמֶת, שֶׁמִּפְרָשׁ כָּאן, שֶׁכָּל טָעוּתָם הָיְתָה בְּעִנְיַן שֶׁלֹּא הִשְׁתַּדְּלוּ לְחַפֵּשׂ קְדֻשַּׁת רַבָּם מֹשֶׁה כָּרָאוּי, עַד שֶׁנָּפְלוּ לְטָעוּת כָּזֶה עַל יְדֵי הָעֵרֶב־רַב, שֶׁמַּאֲחַר שֶׁאֵינָם יוֹדְעִים מֶה הָיָה לוֹ לְמֹשֶׁה, עַל כֵּן רָצוּ לַעֲשׂוֹת לָהֶם אֱלֹהִים אֲחֵרִים. וְלֹא שָׁתוּ אֶל לִבָּם הָאֱמֶת. כִּי אַדְרַבָּא, מֵאַחַר שֶׁמֹּשֶׁה עָשָׂה לָהֶם טוֹבוֹת כָּאֵלּוּ וְגִלָּה לָהֶם אֱלֹהוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהִתְגַּלּוּת נִפְלָאָה וְנוֹרָאָה כָּזוֹ, בְּפֶרֶט בְּשָׁעַת מַתַּן־תּוֹרָה. וְאִם עַכְשָׁו נֶעְלָם מֵהֶם, אַדְרַבָּא, זֶה לְטוֹבָתָם כְּדֵי שֶׁיִּשְׁתַּדְּלוּ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת קְדֻשַּׁת הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁלּוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, עַד שֶׁיִּתְבָּרְרוּ בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר, כַּאֲשֶׁר הָיָה בֶּאֱמֶת, שֶׁמֹּשֶׁה עָלָה לַמָּרוֹם, כְּדֵי לְקַבֵּל שְׁאָרֵי מִצְווֹת הַתּוֹרָה, כְּדֵי לְתַקְּנָם וּלְבָרְרָם בִּשְׁלֵמוּת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, רַק הֵם הָיוּ צְרִיכִים לַעֲמֹד עַל עָמְדָם, וּלְצַפּוֹת לִישׁוּעַת הַשֵּׁם, וּלְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְגַּעְגֵּעַ אַחֲרָיו, עַד שֶׁהָיָה חוֹזֵר וּבָא אֲלֵיהֶם, וְהָיָה מְלַמְּדָם וּמֵאִיר בָּהֶם כָּל הַתּוֹרָה. וּכְמוֹ שֶׁעָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ שֶׁעָמַד אֲצַל הָהָר וְהִמְתִּין שָׁם עַל מֹשֶׁה רַבּוֹ, וְהָיָה תּוֹלֶה עֵינָיו לַמָּרוֹם וּמְצַפֶּה רַק שֶׁיַּחֲזֹר וְיִתְגַּלֶּה אֵלָיו, אֲבָל, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, לֹא נִזְהֲרוּ בָּזֶה, עַד שֶׁנִּכְשְׁלוּ כָּל־כָּךְ, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַחֲרָבָנוֹת וְכָל הַגָּלְיוֹת, כִּי חֻזְרָה וְנִמְשְׁכָה זֹהֲמַת הַנָּחָשׁ, שֶׁמֵּהֶם הַכְּפִירוֹת שֶׁל עַכְשָׁו, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה אֲרִיכַת הַגָּלוּת בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים. וְעִקַּר הַתִּקּוּן - עַל־יְדֵי צַדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אֵיזוֹ בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ גַּם עַכְשָׁו, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ח); אֲבָל צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אַחֲרָיו מְאֹד בְּכָל עֵת, אֲפִלּוּ מִי שֶׁכְּבָר הִתְחִיל לְמָצְאוֹ. כִּי הַצַּדִּיק אֵין־סוֹף לְגָדְלָתוֹ, כִּי הוּא דָּבוּק בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלָכֵן צְרִיכִים תָּמִיד לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶצְלוֹ אֶת הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁהִשְׁאִיר בָּזֶה הָעוֹלָם. וְזֶה שֶׁאָמַר לָהֶם מֹשֶׁה (דְּבָרִים לא, כז-כט): "הֵן בְּעוֹדֶנִי חַי עִמָּכֶם הַיּוֹם מַמְרִים הֱיִיתֶם וְגוֹ', כִּי יָדַעְתִּי אַחֲרֵי מוֹתִי כִּי הַשְׁחֵת תַּשְׁחִיתוּן" וְגוֹ' וְהִקְשָׁה רַשִׁ"י: 'וַהֲלֹא כָּל יְמֵי יְהוֹשֻׁעַ לֹא הִשְׁחִיתוּ וְכוּ'? אֶלָּא מִכָּאן, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁתַּלְמִידוֹ קַיָּם, כְּאִלּוּ לֹא מֵת'; וְקָשֶׁה - הֲלֹא הַצַּדִּיק הָאֱמֶת נִקְרָא 'חַי' לְעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת יח.) עַל הַפָּסוּק (קֹהֶלֶת ט, ה): "כִּי הַחַיִּים יוֹדְעִים שֶׁיָּמוּתוּ" - 'אִלּוּ צַדִּיקִים שֶׁבְּמִיתָתָן נִקְרְאוּ חַיִּים, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל־ב כג, כ): "וּבְנָיָהוּ בֶן יְהוֹיָדָע בֶּן אִישׁ חַיִל רַב פְּעָלִים מִקַּבְצְאֵל, הוּא הִכָּה אֶת שְׁנֵי אֲרִאֵל מוֹאָב, וְהוּא יָרַד וְהִכָּה אֶת הָאֲרִי בְּתוֹךְ הַבּוֹר בְּיוֹם הַשָּׁלֶג"; "בֶּן אִישׁ חַי" - אָטוּ כּוּלֵי עָלְמָא בְּנֵי מֵתֵי נִינְהוּ? אֶלָּא "בֶּן אִישׁ חַי" - שֶׁאֲפִלּוּ בְּמִיתָתוֹ קָרוּי 'חַי'. "רַב פְּעָלִים מִקַּבְצְאֵל" - שֶׁרָבָה וְקִבֵּץ פּוֹעֲלִים לַתּוֹרָה'; וּמִכָּל־שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, בְּוַדַּאי חַי וְקַיָּם לְעוֹלָם. וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (סוֹטָה יג:): 'לֹא

מֹת מֹשֶׁה, כְּתִיב הָכָא (דְּבָרִים לד, ה): "וַיָּמָת שָׁם"; וּכְתִיב הָתָם (שמות לד, כח): "וַיְהִי שָׁם עִם ה'"; מַה לְּהַלָּן עוֹמֵד וּמְשַׁמֵּשׁ, אַף כָּאן עוֹמֵד וּמְשַׁמֵּשׁ'; וְכֵן מוּבָא (זֹהַר, תְּרוּמָה קעד:): 'אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: מֹשֶׁה לָא מִית, וְאִי תֵּימָא הָא כְּתִיב (דְּבָרִים לד, ה): "וַיָּמָת שָׁם מֹשֶׁה"? כַּךְ בְּכָל אֲתַר לְצַדִּיקַיָּא קְרֵי בְּהוּ מִיתָה. מַאי מִית? מִסְטְרָא דִּילֵן אִקְרֵי הָכִי'; אַךְ בָּאֱמֶת הַכֹּל נִיחָא, כִּי זֶהוּ בְּעַצְמוֹ כַּוָּנַת חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים שֶׁהֵבִיא רַשִׁ"י (דְּבָרִים לא, כט): הַיְנוּ שֶׁאֵינוֹ כְּפִי פְּשׁוּטוֹ, שֶׁאַחֲרֵי מוֹתוֹ הַפְּשׁוּט יַשְׁחִיתוּ, כִּי הֲלֹא אָנוּ רוֹאִין שֶׁלֹּא הִשְׁחִיתוּ אַחֲרֵי מוֹתוֹ הַפְּשׁוּט, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שׁוֹפְטִים ב, ז): "וַיַּעַבְדוּ אֶת ה' כָּל יְמֵי יְהוֹשֻׁעַ וְכֹל יְמֵי הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר הֶאֱרִיכוּ יָמִים אַחֲרֵי יְהוֹשֻׁעַ" וְגוֹ, אֶלָּא עַל כָּרְחָךְ מוּכָח מִזֶּה, שֶׁפְּרוּשׁ תֵּבֵת מִיתָה הַנֶּאֱמָר אֶצֶל הַצַּדִּיק, הַרְבֵּי הָאֱמֶת, שֶׁיֵּשׁ לוֹ תַּלְמִידִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה, אֵינוֹ כְּפְשׁוּטוֹ מִיתָה מַמָּשׁ, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי הַצַּדִּיקִים בְּמִיתָתָן קְרוּיִים חַיִּים, וּמַה שֶּׁאָנוּ חוֹשְׁבִים שֶׁמֵּתוּ וְנִסְתַּלְּקוּ, זֶה רַק מִסְטְרָא דִּילָן, עַל־יְדֵי שֶׁפָּגַמְנוּ בְּמַעֲשֵׂינוּ, וּמֵחֲנוּ פָּגוּם מְאֹד, עַל־יְדֵי־זֶה אֲנַחְנוּ חוֹשְׁבִים שֶׁהַצַּדִּיק הָרַבִּי הָאֱמֶת נִסְתַּלֵּק, וּבִמְקוֹם לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אַחַר הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁלּוֹ שֶׁהִשְׁאִיר אֵצֶל תַּלְמִידָיו, אָנוּ עוֹשִׂים אֶת הָעֶגֶל, הַיְנוּ שֶׁעוֹבְדִים אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁמִּמֶּנּוּ מְקַבְּלִים דַּעַת וְשֵׂכֶל, אֵיךְ לְהִתְקָרֵב אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּבוֹרְחִים אַחַר־כָּךְ אֶל אֵיזֶה מַקֵּל, וְעוֹשִׂים מִמֶּנּוּ עֶגֶל. וְזֶהוּ מַה שֶּׁצּוֹעֵק הַנָּבִיא (יְשַׁעְיָה נו, א): "הַצַּדִּיק אָבַד, וְאֵין אִישׁ שָׂם עַל לֵב, וְאַנְשֵׁי חֶסֶד נֶאֱסָפִים בְּאֵין מֵבִין, כִּי מִפְּנֵי הָרָעָה נֶאֱסַף הַצַּדִּיק"; כִּי בֶּאֱמֶת צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת תָּמִיד, אֲפִלּוּ הַמְקָרְבִין אֵלָיו, שֶׁיִּזְכּוּ לְהִתְקָרֵב אֵלָיו בִּיגִיעוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כְּדֵי לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ יוֹתֵר וְיוֹתֵר עֲצוֹת, כִּי הַצַּדִּיק מִסְתַּתֵּר בְּכָל פַּעַם מֵהָעוֹלָם מֻחְמָּת קַלְקוּלָם, וְנִתְרַחֵק מֵהֶן הַרְבֵּה, עַד שֶׁקָּשֶׁה לָהֶם לְקַבֵּל וְלִינֹק מֵאוֹרוֹ הַגָּדוֹל, כִּי אִם עַל־יְדֵי יְגִיעוֹת וּבַקָּשָׁה וְחִפּוּשׂ הַרְבֵּה, וְזֶה גַּם בְּחַיָּיו, מִכָּל־שֶׁכֵּן אַחַר הִסְתַּלְּקוּתוֹ לְעֵלָּא וּלְעֵלָּא, צְרִיכִין לְחַפְּשׂוֹ וּלְבַקְּשׁוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, לְסַלְסֵל וּלְחַפֵּשׂ בְּתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהִשְׁאִיר אַחֲרָיו בְּרָכָה - סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים, וְלֵילֵךְ בְּדַרְכָיו וְאָרְחוֹתָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁלָּמַד אוֹתָנוּ, וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן הַרְבֵּה לְפָנָיו הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיּוֹרִיד דְּמָעוֹת הַרְבֵּה וְיִשְׁפֹּךְ לִבּוֹ כַּמַּיִם לִפְנֵי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לִמְצֹא וּלְהַשִּׂיג פְּנִימִיּוּת כַּוָּנַת תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַצַּדִּיק בְּעַצְמוֹ, כִּי עִקַּר הַצַּדִּיק הוּא תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁשָּׁם גָּנוּז רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁלּוֹ. וְכַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן קצב), אֲשֶׁר פָּנָיו, שִׂכְלוֹ וְנִשְׁמָתוֹ נִמְצָאִים בְּתוֹךְ סִפְרוֹ; וּצְרִיכִין לְהַאֲמִין שֶׁבְּוַדַּאי נִמְצָא אֶחָד אוֹ רַבִּים שֶׁהֵם תַּלְמִידָיו הָאֲמִתִּיִּים, שֶׁקִּבְּלוּ תּוֹרָתוֹ וּדְרָכָיו וַעֲצוֹתָיו וּרְמָזָיו הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁיְּכוֹלִים לְהַחֲיוֹת אֶת הַכֹּל, כִּי אֵין דּוֹר יְתוֹם, וּבְוַדַּאי לֹא נִסְתַּלֵּק הַצַּדִּיק, עַד שֶׁהִשְׁאִיר אַחֲרָיו בְּרָכָה, שֶׁהֵם הַתַּלְמִידִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁלּוֹ שֶׁהֵם סוֹד הַחֲלִיפוֹת שֶׁלּוֹ, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ז) עַל מַאֲמָרָם זַ"ל (בְּבָא־בַּתְרָא קטז): "אֲשֶׁר אֵין חֲלִיפוֹת לְמוֹ" (תְּהִלִּים נה, כ) - 'חַד אָמַר בֵּן וְחַד אָמַר תַּלְמִיד'; כִּי הַצַּדִּיק צָרִיךְ לְהַשְׁאִיר בֵּן וְתַלְמִיד, וְהַתַּלְמִיד נִקְרָא בֵּן, כִּי (סַנְהֶדְרִין יט:):

'כָּל הַמְלַמֵּד אֶת בֶּן חֲבֵרוֹ תּוֹרָה - מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ יְלָדוֹ'; וְלָכֵן כְּשֶׁהַתַּלְמִידִים מְגַלִּים תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה בָּעוֹלָם, נֶחְשָׁב כְּאִלּוּ לֹא מֵת. וּכְמַאֲמָרָם ז"ל (מִדְרָשׁ שׁוֹחַר־טוֹב, תְּהִלִּים, פֶּרֶק א, סִימָן ח) עַל הַפָּסוּק (תְּהִלִּים סא, ה): "אָגוּרָה בְאָהֳלְךָ עוֹלָמִים" - 'אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן, וְכִי תַּעֲלֶה עַל דַּעְתְּךָ שֶׁדָּוִד הָיָה מְבַקֵּשׁ דִּירָה לִשְׁנֵי עוֹלָמִים? אֶלָּא אָמַר: 'יְהִיוּ קוֹרִין וּמַזְכִּירִין אוֹתִי בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, כְּאִלּוּ אֲנִי קַיָּם"'; כִּי כְּשֶׁמְּגַלִּים דַּעְתּוֹ הַקְּדוֹשָׁה, הוּא מִתְלַבֵּשׁ בְּדִבּוּרֵיהֶם, וְנֶחְשָׁב כְּאִלּוּ הוּא חַי מַמָּשׁ. וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרָשׁ שׁוֹחַר־טוֹב, תְּהִלִּים, פֶּרֶק סא, סִימָן ג): 'וְכִי עָלָה עַל דַּעְתּוֹ שֶׁל דָּוִד לִהְיוֹת חַי עוֹלָמִים? אֶלָּא אָמַר דָּוִד לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: 'יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁיִּהְיוּ שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת שֶׁלִּי נֶאֱמָרִין בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת לְעוֹלָם'; וְכֵן אָמְרוּ (בְּכוֹרוֹת לא:): 'וְכִי אִפְשָׁר לְאָדָם לָגוּר בִּשְׁנֵי עוֹלָמִים? אֶלָּא אָמַר דָּוִד: 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, יֹאמְרוּ דְּבַר שְׁמוּעָה מִפִּי בָּעוֹלָם־הַזֶּה'; דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי: כָּל תַּלְמִיד חָכָם שֶׁאוֹמְרִים דְּבַר שְׁמוּעָה מִפִּיו בָּעוֹלָם־הַזֶּה, שִׂפְתוֹתָיו דּוֹבְבוֹת בַּקֶּבֶר. וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק בַּר זְעִירִי: מַאי קְרָא? "וְחִכֵּךְ כְּיֵין הַטּוֹב הוֹלֵךְ לְדוֹדִי לְמֵישָׁרִים דּוֹבֵב שִׂפְתֵי יְשֵׁנִים" (שִׁיר־הַשִּׁירִים ז, י): - כְּכֻמָּר שֶׁל עֲנָבִים, מַה כֻּמָּר שֶׁל עֲנָבִים, כֵּיוָן דְּאָדָם נוֹגֵעַ בּוֹ - דּוֹבֵב, אַף תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, כֵּיוָן שֶׁאָדָם אוֹמֵר דְּבַר שְׁמוּעָה מִפִּיו - דּוֹבְבוֹת שְׂפָתָיו בַּקֶּבֶר'; אֲבָל צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אֶת זֶה הַתַּלְמִיד הָאֲמִתִּי שֶׁהִשְׁאִיר הַצַּדִּיק, שֶׁקִּבֵּל דַּעַת רַבּוֹ כָּרָאוּי, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּדִבּוּרָיו בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, כִּי גַּם הוּא נִכְלָל בְּרַבּוֹ, עַל־יְדֵי שֶׁחוֹזֵר תָּמִיד דִּבְרֵי רַבּוֹ, וְרַבּוֹ נִכְלָל בּוֹ עַל־יְדֵי שֶׁהוּא מְפָרְסֵם תּוֹרַת רַבּוֹ לָאֲחֵרִים, וְעַל־כֵּן יֵשׁ בְּכֹחוֹ לְבָרֵר אֶת הַמַּדְמֶה שֶׁל כָּל מִי שֶׁמִּתְקָרֵב אֵלָיו, וּבְעֵת שֶׁמִּתְרַשְּׁלִים בָּזֶה לָבוֹא אֶל תַּלְמִידוֹ שֶׁהִשְׁאִיר אַחֲרָיו בְּרָכָה, נִרְאֶה אַחֲרֵי מוֹתוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁעַל זֶה נֶאֱמַר: "כִּי יָדַעְתִּי אַחֲרֵי מוֹתִי הַשְׁחֵת תַּשְׁחִיתוּן" וְגוֹ'; הַיְנוּ בְּכָל עֵת וּבְכָל דּוֹר שֶׁהִתְרַשְּׁלוּ בָּזֶה לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אַחַר הַתַּלְמִיד שֶׁנִּשְׁאַר מֵהֶרֶב, וְהָלְכוּ לַעֲשׂוֹת עֶגֶל, עַל־יְדֵי־זֶה נִדְמֶה שֶׁהַצַּדִּיק נִסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם, וּבֶאֱמֶת הַצַּדִּיק חַי וְנִמְצָא בֵּינֵינוּ, עַל־יְדֵי שֶׁתָּמִיד מְדַבֵּר מִפִּנּוּ וּמִתּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁהִשְׁאִיר אַחֲרָיו בְּרָכָה. וּצְרִיכִים לִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ לְהִתְקָרֵב אֵלָיו, אֶל תַּלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים הָאֲמִתִּיִּים, הַבְּקִיאִים בִּדְבָרָיו יָשָׁר וְהָפוּךְ, עַד שֶׁיֵּשׁ לָהֶם גַּם־כֵּן כֹּחַ לְהַעֲלוֹת וּלְהַגְבִּיהַּ אֶת כָּל הַנְּפָשׁוֹת הַפְּגוּמוֹת, וּלְהַחֲזִירָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לִזְכֹּר אֶת זֶה בְּכָל יוֹם וָיוֹם, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה שֶׁיִּזְכֹּר מַעֲשֶׂה הָעֶגֶל, שֶׁאָמְרוּ (שְׁמוֹת לב, א/כג): "כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ, אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, לֹא יָדַעְנוּ מָה הָיָה לוֹ"; וְעָשׂוּ אֶת הָעֶגֶל, וְעַל־יְדֵי־זֶה קִלְקְלוּ מַה שֶּׁקִּלְקְלוּ. וְדָבָר זֶה שַׁיָּךְ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, שֶׁצְּרִיכִים לָדַעַת אֲשֶׁר מֹשֶׁה רַבֵּנוּ חַי וְקַיָּם, וְכֵן כָּל הַצַּדִּיקִים חַיִּים וְקַיָּמִים, וּצְרִיכִים לַהֲגוֹת בְּסִפְרֵיהֶם הַקְּדוֹשִׁים שֶׁהִשְׁאִירוּ אַחֲרֵיהֶם בְּרָכָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִים לְקַבֵּל אֶת הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ הַגְּנוּזָה בְּתוֹךְ דִּבְרֵיהֶם הַקְּדוֹשִׁים; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטֶּה אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם,

וּמַכְנִיס דִּבּוּרִים אֵלּוּ הַיטֵב בְּתוֹךְ לִבּוֹ, אַשְׁרֵי לוֹ!

זְכִירַת מִרְיָם

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר עִקַּר הַתַּכְלִית בָּזֶה הָעוֹלָם הוּא לְהַדְבִּיק מַחֲשַׁבְתּוֹ בָּעֶלְמָא דְּאָתֵי, וְלִזְכֹּר תָּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. וּצְרִיכִים לְהָגֵיעַ לְמַדְרֵגָה כָּזוֹ, עַד שֶׁלֹּא יַסִּיחַ דַּעַת כָּרֶגַע מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה שֶׁאָדָם פּוֹגֵם בְּלָשׁוֹן־הָרָע - עַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁפָּח מִמֶּנּוּ הַתַּכְלִית הַנִּצְחִית. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ירושלמי, פֵּאָה, פֶּרֶק א): 'הָאָדָם אֵינוֹ אוֹמֵר לָשׁוֹן־הָרָע, עַד שֶׁכּוֹפֵר בָּעִקָּר'; כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי, שֶׁמַּאֲמִין אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן, עַל־יְדֵי־זֶה אַף פַּעַם לֹא יָבוֹא לְדַבֵּר רַע עַל חֲבֵרוֹ, וְכֵיוָן שֶׁמְּדַבֵּר רַע עַל חֲבֵרוֹ, סִימָן שֶׁסִּלֵּק אֶת שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ מֵעַל פְּנֵי עֵינָיו, כִּי אִם אָדָם הָיָה יוֹדֵעַ, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִמְצָא פֹּה אִתּוֹ, עִמּוֹ וְאֶצְלוֹ, לֹא הָיָה מְדַבֵּר רַע עַל זוּלָתוֹ. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֲרָכִין טו:): 'כָּל הַמְסַפֵּר לָשׁוֹן־הָרָע, אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: 'אֵין אֲנִי וְהוּא יְכוֹלִין לָדוּר בָּעוֹלָם''; כִּי עַל־יְדֵי דִּבּוּר לָשׁוֹן־הָרָע מְסַלֵּק אֶת שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְזֶה הָיָה הַפֶּגֶם שֶׁל מִרְיָם, שֶׁדִּבְּרָה בְּאָחִיהָ מֹשֶׁה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּמִדְבַּר יב, א): "וַתְּדַבֵּר מִרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמֹשֶׁה" וְגוֹ, וְאַף שֶׁמִּרְיָם הָיְתָה נְבִיאָה (מְגִלָּה יד.): אַף־עַל־פִּי־כֵן לֹא הוֹעִיל לָהּ שׁוּם דָּבָר, כִּי מַאֲחַר שֶׁדִּבְּרָה לָשׁוֹן־הָרָע - לָקְתָה בְּצָרַעַת, כִּי עַל־יְדֵי לָשׁוֹן־הָרָע נִפְגַּם הַזִּכָּרוֹן בָּעֶלְמָא דְּאָתֵי, וְנִפְגְּמָה הַנְּבוּאָה, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן נד); וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד לְכַבֵּד אֶת כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל־מִינֵי כָּבוֹד, כְּדֵי שֶׁתִּתְגַּלֶּה הַנֶּפֶשׁ שֶׁכָּל בַּר־יִשְׂרָאֵל הוּא נֶפֶשׁ אֱלֹקִי (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, בִּרכַת הַפֵּרוֹת, הֲלָכָה ג, אוֹת י); וְעַל־כֵּן עָוֹן לָשׁוֹן־הָרָע חָמוּר מְאֹד, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁמְּדַבֵּר לָשׁוֹן־הָרָע עַל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, נִמְצָא, שֶׁמְּבַזֶּה נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, חַס וְשָׁלוֹם, וְאֵז אֵין הַנֶּפֶשׁ יְכוֹלָה לְהִתְגַּלּוֹת, וְעַל־כֵּן הוּא פּוֹגֵם בַּזִּכָּרוֹן, שֶׁהוּא הַנֶּפֶשׁ, שֶׁמִּתְגַּלֶּה עַל־יְדֵי הַכָּבוֹד שֶׁנּוֹתֵן לְכָל בַּר־יִשְׂרָאֵל; כִּי כָּל בַּר־יִשְׂרָאֵל יֶשׁ לוֹ תַּכְלִית לְמָה הוּא נִבְרָא - כְּדֵי לְגַלּוֹת אֶת אֱמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן צְרִיכִים אֶת כָּל בַּר־יִשְׂרָאֵל, וּצְרִיכִים לְכַבְּדוֹ וּלְיַקְּרוֹ, וְאָסוּר לְדַבֵּר עָלָיו לָשׁוֹן־הָרָע. וְלָכֵן צְרִיכִים לִזְכֹּר מַעֲשֵׂה מִרְיָם, כְּדֵי לְהַגְבִּיר אֶת הַזִּכָּרוֹן עַל הַשִּׂכְחָה. וּבֶאֱמֶת אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֲרָכִין טו:): 'כָּל הַמְסַפֵּר לָשׁוֹן־הָרָע, מַגְדִּיל עֲוֹנוֹת כְּנֶגֶד עֲבוֹדָה־זָרָה, גִּלּוּי־עֲרָיוֹת וּשְׁפִיכוּת־דָּמִים'; כִּי עַל־יְדֵי לָשׁוֹן־הָרָע מַפְרִיד אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, כִּי מַפְרִיד בֵּין כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, שַׁבָּת, הֲלָכָה ז, אוֹת לב); כִּי בֶּאֱמֶת כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מְקַבְּלִים חִיּוּת רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּבְרָגַע שֶׁאָדָם מְדַבֵּר רַע עַל אֶחָד מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, עַל־יְדֵי־זֶה מְעוֹרֵר קִטְרוּג עָלָיו לְהַפְרִידוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן צְרִיכִים מְאֹד לְהִזָּהֵר לֹא לְדַבֵּר לָשׁוֹן־הָרָע עַל שׁוּם בַּר־יִשְׂרָאֵל, וְזֶה הַזִּכָּרוֹן שֶׁצְּרִיכִים לִזְכֹּר בְּכָל יוֹם אֶת מַעֲשֵׂה מִרְיָם, כִּי אֲפִילּוּ מִרְיָם

בְּרֵאשִׁית תַּמָּן

וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

בְּרֵאשִׁית, תַּמָּן תְּרֵי תַּמָּן שַׁבָּת, כִּגְוָנָא דָּא בְּרֵאשִׁית בָּרָ״א שִׁ״ת. וְאִנּוּן תְּרֵין שַׁבָּתוֹת, עֲלֵיהוּ אִתְּמַר: וְשָׁמְרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת־הַשַּׁבָּת וגו׳, תְּרֵין זִמְנִין אִדְּכַר הָכָא שַׁבָּת, לָקֳבֵל שְׁבִינְתָּא עִלָּאָה וְתַתָּאָה. לְדִרְתָּם, מַאי לְדִרְתָּם, אֶלָּא זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּעָבִיד לוֹן דִּירָה בְּשַׁבָּת בִּתְרֵי בָתֵּי לִבָּא, וְאִתְּפְּנִי מִתַּמָּן יֵצֶר הָרָע דְּאִיהוּ חִלּוּל שַׁבָּת. בְּרִית עוֹלָם, דָּא צַדִּיק דְּשַׁרְיָן תַּרְוַיְהוּ עֲלֵהּ, חַד לְאַמְלָאָה לֵהּ וְחַד לְאִתְמַלָּיָא מִנֵּהּ. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אִנּוּן תְּרֵין כָּלָּן נֶצַח וְהוֹד בְּנוֹי דְּיִשְׂרָאֵל סָבָא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. תְּלַת שְׁבִיעֵי שְׁבִיעֵי שְׁבִיעֵי, אִלֵּין תְּלַת אֲבָהָן עִנָּג שַׁבָּת. וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת־הַגָּן. וְנָהָר, אִית נָהָר וְאִית נָהָר. אִית נָהָר דְּאִתְקְרֵי נָהָר פְּלָגָיו, וְאִית נָהָר דְּאִתְקְרֵי נַחַל קְדוּמִים. עֵדֶן עִלָּאָה, עֲלֵהּ אִתְּמַר עַיִן לֹא רָאֲתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ. הַאי נָהָר, אִיהוּ יָ״וּ דְּנָפִיק מֵעֵדֶן עִלָּאָה דְּאִיהוּ אָלֶ״ף, וְאַעֲבַר בֵּין אַבָּא וְאִמָּא וְאָזִיל חֲמֵשׁ מְאוֹת שָׁנָה וּמָטֵי עַד צַדִּיק שְׁבִיעֵי, וּמִתַּמָּן אַשְׁקֵי לְגִנְּתָא דְּאִיהוּ שְׁבִינְתָּא תַּתָּאָה. זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּנָטִיר דִּירָה לְשַׁבָּת דְּאִיהוּ לִבָּא, דְּלָא אִתְקְרִיב תַּמָּן עֲצִיבוּ דִּטְחוֹל וְכַעַס הַדְּמְיוֹן מִתְגַּבֵּר עָלָיו, שֶׁזֶּה עוֹכֵר אוֹתוֹ לְגַמְרֵי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, מִלְּמֵדִים, הֲלָכָה ג, אות ה); וּכְשֶׁאָדָם מַדְבִּיק אֶת מוֹחַ מַחֲשַׁבְתּוֹ בְּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְזוֹכֵר תָּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, אָז אַף פַּעַם לֹא יָדַבֵּר לָשׁוֹן־הָרָע. וְזֶה הַזִּכָּרוֹן שֶׁצְּרִיכִים לִזְכֹּר בְּכָל יוֹם; אַשְׁרֵי מִי שֶׁנִּזְהָר בָּזֶה!

שֶׁהָיְתָה נְבִיאָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן כְּשֶׁדִּבְּרָה לָשׁוֹן־הָרָע נֶעֶשְׂתָה מְצֹרַעַת, שֶׁנֶּעֱלָם וְנִסְתַּר מִמֶּנָּה אוֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁזֶּה לְאַדְבְּקָא מַחֲשַׁבְתָּא בְּעַלְמָא דְּאָתֵי. עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה כְּשֶׁאֲבַר־יִשְׂרָאֵל מְדַבֵּר לָשׁוֹן־הָרָע, שֶׁאָז שׂוֹכֵחַ לְגַמְרֵי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֲרָכִין טו:): 'כָּל הַמְסַפֵּר לָשׁוֹן־הָרָע, כְּאִלּוּ כּוֹפֵר בָּעִקָּר'; כִּי כֹּחַ

עֵת רָצוֹן

דְּמָרָה, דְּאִיהוּ נוּרָא דְּגַהְנָם. דַּעֲלַהּ אִתְּמַר, לֹא־תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. וְהָכִי הוּא וַדַּאי, דְּכָל־מָאן דְּכָעֵים בְּאִלּוּ אוֹקִיד נוּרָא דְּגַהְנָם. אַרְבָּעִים מְלָאכוֹת חָסֵר אַחַד, אִנּוּן לָקֳבֵל אַרְבָּעִים מַלְקִיּוֹת חָסֵר אַחַד בְּשַׁבָּת. וְאִנּוּן, עֲשָׂרָה דְּלָקָה אָדָם וַעֲשָׂרָה לְחַוָּה וַעֲשָׂרָה לְנָחָשׁ וְתִשְׁעָה לְאַרְעָא. וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, אֵין לוֹקִין בְּשַׁבָּת, דְּאִלֵּין מְלָאכוֹת אִנּוּן חֲשׁוּבִין לְיִשְׂרָאֵל לָקָבֵל מַלְקִיּוֹת. יְצִיאוֹת הַשַּׁבָּת שְׁתַּיִם, אִנּוּן עֲקִירָה וְהַנָּחָה, דְּעָבִיד לוּן בְּבַת אַחַת. מָאן דְּאַעֲקַר חֵפֶץ מֵאַתְרֵהּ, וְאָנַח לֵהּ לְבַר מֵאַתְרֵהּ וּמֵרְשׁוּתֵהּ, בְּאִלּוּ אַעֲקַר אִילָנָא דְּחַיֵּי, דְּאִיהוּ אוֹת בְּרִית, וְאָנַח לֵהּ בִּרְשׁוּ נוּכְרָאָה. מָאן דְּעָבִיד דָּא, גָּרִים דְּאַעֲקַר נִשְׁמְתֵהּ מֵרְשׁוּת דִּילֵהּ, וְאַנַח לָהּ בִּרְשׁוּ אַחֲרָא, דְּאִיהוּ מָוֶת וּטְחוֹל. וְדָא, גָּרַם לְיִשְׂרָאֵל דְּאִתְעַקְּרוּ מֵאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, וְאִתְגְּלִיאוּ לְאַרְעָא נוּכְרָאָה, דְּאִיהִי רְשׁוּת הָרַבִּים. וְהָכִי אִיהוּ, מָאן דְּאָעִיל אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ דִּילֵהּ בִּרְשׁוּ נוּכְרָאָה. שַׁבְּתַי – אִיהוּ מָחוֹל, חַמָּה אִתְּמָא בִּישָׁא – מָוֶת. שַׁבְּתַי, עֲלַהּ אִתְּמַר: וַחֲבוֹר רֵק אֵין בּוֹ מָיִם. מַיִם אֵין בּוֹ, אֲבָל נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים יֵשׁ בּוֹ. וְאִיהוּ רָעָב וְצִמָּאוֹן וְקִנְאָה וְהֶסְפֵּד וַחֲשׁוּבָא וְקִבָּלָא, וְאִיהוּ גָּלוּתָא לְיִשְׂרָאֵל. וּצְרִיבִין יִשְׂרָאֵל לְמֶעְבַּד לָהּ שְׁנוּי בְּכֹלָּא וְהָא אוּקְמוּהָ. וְאִיהוּ דִּבּוּר דְּחוֹל דְּאִיהוּ אָסִיר בְּשַׁבָּת. וְכַד לָא אַשְׁבַּחַת אֲתַר לְשָׁרְיָא תַּמָּן, אִיהִי בִּרְחַת, בִּגְנָנָא דְּשִׁפְחָה דְּאַבְרָהָם דְּאִתְּמַר בָּהּ: מִפָּנַי שָׂרַי גְּבִרְתִּי אָנֹכִי בֹרַחַת. טְחוֹל, עֲלַהּ אִתְּמַר: שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ, נַעַל מְטָנָף דְּטִפָּה סְרוּחָה. כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אַדְמַת קֹדֶשׁ הוּא, דָּא שַׁבָּת. וַעֲלַהּ אֲמָרַת שְׁבִינְתָּא: פָּשַׁטְתִּי אֶת־כָּתָנְתִּי אֵיכָכָה אֶלְבָּשֶׁנָּה, רָחַצְתִּי אֶת־רַגְלַי אֵיכָכָה אֲטַנְּפֵם. וּבְגִין דָּא צָרִיךְ בַּר נָשׁ בְּשַׁבָּת לְשַׁנּוּיֵי בִּלְבּוּשִׁין בְּשַׂרְגָּא בְּמַאֲכָלִין, וְצָרִיךְ לְמֶהֱוֵי מוֹסִיף מֵחֹל עַל הַקֹּדֶשׁ. וְכָל־הַגּוֹרֵעַ, גּוֹרְעִין לֵהּ נָפֶשׁ יְתֵרָה חַם וְשָׁלוֹם. וְכָל־הַמּוֹסִיף, מוֹסִיפִין לֵהּ נָפֶשׁ יְתֵרָה בְּשַׁבָּת. בָּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם, אָמֵן וְאָמֵן:

אִגֶּרֶת הָרַמְבָּ"ן

אִגֶּרֶת זֹאת שָׁלַח הרמב"ן ז"ל מֵעִבּוּר לְקָטוֹלַנְיָא לִבְנוֹ, לְזַרְזוֹ עַל הָעֲנָוָה, וְצִוָּה אוֹתוֹ שֶׁיִּקְרָאֶנָּה פַּעַם אַחַת בְּשָׁבוּעַ וַיִּלְמְדוּ גַּם בָּנָיו עִמּוֹ, וְיִהְיוּ רְגִילִים בָּהּ בְּעַל פֶּה כְּדֵי לְחַנְּכָם מִיַּלְדוּתָם בְּיִרְאַת שָׁמַיִם. וּבִשֵּׁר לוֹ שֶׁבַּיּוֹם שֶׁיִּקְרָא הָאִגֶּרֶת הַזֹּאת - יַעֲנוּהוּ מִן הַשָּׁמַיִם כָּל מָה שֶׁיִּשְׁאַל.

שְׁמַע בְּנִי מוּסַר אָבִיךָ. וְאַל תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ: תִּתְנַהֵג תָּמִיד לְדַבֵּר כָּל־דְּבָרֶיךָ בְּנַחַת, לְכָל־אָדָם, וּבְכָל־עֵת, וּבָזֶה תִּנָּצֵל מִן הַכַּעַס שֶׁהִיא מִדָּה רָעָה לְהַחֲטִיא בְּנֵי אָדָם. וְכֵן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה: "כָּל־הַבּוֹעֵס כָּל־מִינֵי גֵּהִנָּם שׁוֹלְטִין בּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: וְחָסֵר כַּעַס מִלִּבֶּךָ, וְהַעֲבֵר רָעָה מִבְּשָׂרֶךָ. וְאֵין רָעָה אֶלָּא גֵּהִנָּם, שֶׁנֶּאֱמַר: וְגַם רָשָׁע לְיוֹם רָעָה". וְכַאֲשֶׁר תִּנָּצֵל מִן הַכַּעַס, תַּעֲלֶה עַל לִבְּךָ מִדַּת הָעֲנָוָה שֶׁהִיא מִדָּה טוֹבָה מִכָּל־הַמִּדּוֹת טוֹבוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר: עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאַת ה'. וּבַעֲבוּר הָעֲנָוָה, תַּעֲלֶה עַל לִבְּךָ מִדַּת הַיִּרְאָה, כִּי תִתֵּן אֶל לִבְּךָ תָּמִיד: מֵאַיִן בָּאתָ, וּלְאַן אַתָּה הוֹלֵךְ, וְשֶׁאַתָּה רִמָּה וְתוֹלָעָה בְּחַיֶּיךָ וְאַף כִּי בְּמוֹתֶךָ, וְלִפְנֵי מִי אַתָּה עָתִיד לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן, לִפְנֵי מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, שֶׁנֶּאֱמַר: הִנֵּה הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלוּךָ, אַף כִּי לִבּוֹת בְּנֵי אָדָם. וְנֶאֱמַר: הֲלֹא אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ אֲנִי מָלֵא נְאֻם ה'. וְכַאֲשֶׁר תַּחֲשׁוֹב אֶת־כָּל־אֵלֶּה, תִּירָא מִבּוֹרְאֶךָ וְתִשָּׁמֵר מִן הַחֵטְא, וּבְמִדּוֹת הָאֵלֶּה תִּהְיֶה שָׁמֵחַ בְּחֶלְקֶךָ. וְכַאֲשֶׁר תִּתְנַהֵג בְּמִדַּת הָעֲנָוָה לְהִתְבּוֹשֵׁשׁ מִכָּל־אָדָם וּלְהִתְפַּחֵד מִמֶּנּוּ וּמִן הַחֵטְא, אָז תִּשְׁרֶה עָלֶיךָ רוּחַ הַשְּׁכִינָה וְזִיו כְּבוֹדָהּ וְחַיֵּי עוֹלָם הַבָּא.

וְעַתָּה בְּנִי, דַּע וּרְאֵה, כִּי הַמִּתְגָּאֶה בְּלִבּוֹ עַל הַבְּרִיּוֹת, מוֹרֵד הוּא בְּמַלְכוּת שָׁמַיִם, כִּי מִתְפָּאֵר הוּא בִּלְבוּשׁ מַלְכוּת שָׁמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: ה' מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ וגו'. וּבַמֶּה יִתְגָּאֶה לֵב הָאָדָם? אִם בְּעֹשֶׁר, ה' מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׁיר. וְאִם בְּכָבוֹד, הֲלֹא לֵאלֹהִים הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר: וְהָעֹשֶׁר וְהַכָּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ, וְאֵיךְ מִתְפָּאֵר בְּכָבוֹד קוֹנוֹ?! וְאִם מִתְפָּאֵר בְּחָכְמָה – "מֵסִיר שָׂפָה לַנֶּאֱמָנִים, וְטַעַם זְקֵנִים יָקָח": נִמְצָא, הַכֹּל שָׁוֶה לִפְנֵי הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא, כִּי בְּאַפּוֹ מַשְׁפִּיל גֵּאִים, וּבִרְצוֹנוֹ מַגְבִּיהַּ שְׁפָלִים, לָבֵן תַּשְׁפִּיל עַצְמְךָ וִינַשֵּׂאֲךָ הַמָּקוֹם.

עַל כֵּן אֲפַרֵשׁ לְךָ אֵיךְ תִּתְנַהֵג בְּמִדַּת הָעֲנָוָה לָלֶכֶת בָּהּ תָּמִיד: כָּל־דְּבָרֶיךָ יִהְיוּ בְנַחַת, וְרֹאשְׁךָ פָּפוּף, וְעֵינֶיךָ יַבִּיטוּ לְמַטָּה לָאָרֶץ וְלִבְּךָ לְמַעְלָה, וְאַל תַּבִּיט בִּפְנֵי אָדָם בְּדַבֶּרְךָ עִמּוֹ, וְכָל אָדָם יִהְיֶה גָּדוֹל מִמְּךָ בְּעֵינֶיךָ, וְאִם חָכָם אוֹ עָשִׁיר הוּא — עֶלְיְךָ לְכַבְּדוֹ, וְאִם רָשׁ הוּא וְאַתָּה עָשִׁיר אוֹ חָכָם מִמֶּנּוּ — חֲשֹׁב בְּלִבְּךָ כִּי אַתָּה חַיָּב מִמֶּנּוּ וְהוּא זַכַּאי מִמְּךָ, שֶׁאִם הוּא חוֹטֵא, הוּא שׁוֹגֵג וְאַתָּה מֵזִיד. בְּכָל דְּבָרֶיךָ וּמַעֲשֶׂיךָ וּמַחְשְׁבוֹתֶיךָ וּבְכָל עֵת, חֲשֹׁב בְּלִבְּךָ כְּאִלּוּ אַתָּה עוֹמֵד לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ עָלֶיךָ, כִּי כְּבוֹדוֹ מָלֵא הָעוֹלָם. וּדְבָרֶיךָ יִהְיוּ בְּאֵימָה וּבִירָאָה כְּעֶבֶד לִפְנֵי רַבּוֹ, וְתִתְבַּיֵּשׁ מִכָּל־אָדָם, וְאִם יְקָרֶאךָ אִישׁ, אַל תַּעֲנֵהוּ בְּקוֹל רָם רַק בְּנַחַת, בְּעוֹמֵד לִפְנֵי רַבּוֹ. וֶהֱוֵי זָהִיר לִקְרוֹת בַּתּוֹרָה תָּמִיד אֲשֶׁר תּוּכַל לְקַיְּמָהּ. וְכַאֲשֶׁר תָּקוּם מִן הַסֵּפֶר, תְּחַפֵּשׂ בַּאֲשֶׁר לָמַדְתָּ אִם יֵשׁ בּוֹ דָּבָר אֲשֶׁר תּוּכַל לְקַיְּמוֹ, וּתְפַשְׁפֵּשׁ בְּמַעֲשֶׂיךָ בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב, וּבָזֶה יִהְיוּ כָּל־יָמֶיךָ בִּתְשׁוּבָה. וְהָסֵר כָּל־דִּבְרֵי הָעוֹלָם מִלִּבְּךָ בְּעֵת הַתְּפִלָּה, וְהָכֵן לִבְּךָ לִפְנֵי הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא, וְטַהֵר רַעְיוֹנֶיךָ, וַחֲשֹׁב הַדִּבּוּר קֹדֶם שֶׁתּוֹצִיאֶנּוּ מִפִּיךָ, וְכֵן תַּעֲשֶׂה כָּל־יְמֵי חַיֵּי הֶבְלְךָ בְּכָל דָּבָר וְדָבָר וְלֹא תֶחֱטָא. וּבָזֶה יִהְיוּ דְּבָרֶיךָ וּמַעֲשֶׂיךָ וּמַחְשְׁבוֹתֶיךָ יְשָׁרִים, וּתְפִלָּתְךָ תִּהְיֶה זַכָּה וּבָרָה וּנְקִיָּה וּמְכֻוֶּנֶת וּמְקֻבֶּלֶת לִפְנֵי הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר: תָּכִין לִבָּם תַּקְשִׁיב אָזְנֶךָ. תִּקְרָא הָאֲגֶרֶת הַזֹּאת פַּעַם אַחַת בַּשָּׁבוּעַ וְלֹא תִפָּחוֹת, לְקַיְּמָהּ וְלָלֶכֶת בָּהּ תָּמִיד אַחַר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לְמַעַן תַּצְלִיחַ בְּכָל דְּרָכֶיךָ וְתִזְכֶּה לָעוֹלָם הַבָּא הַצָּפוּן לַצַּדִּיקִים. וּבְכָל יוֹם שֶׁתִּקְרָאֶנָּה יַעֲנִיךָ מִן הַשָּׁמַיִם בַּאֲשֶׁר יַעֲלֶה עַל לִבְּךָ לִשְׁאוֹל עַד עוֹלָם, אָמֵן סֶלָה:

פרשת המן

חכמינו ז"ל אמרו כל מי שיאמר פרשת המן בכל יום לא יחסר לו פרנסה ומקודם אומרים את הי"ר. ויוכל לומר פרשת המן אפילו בשבת רק התפלות על הפרנסה לא יאמר בשבת:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתַּזְמִין פַּרְנָסָה לְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וּפַרְנָסָתִי וּפַרְנָסַת אַנְשֵׁי בֵיתִי בִּכְלָלָם. בְּנַחַת וְלֹא בְצַעַר בְּכָבוֹד וְלֹא בְבִזּוּי בְּהֶתֵּר וְלֹא בְּאִסּוּר כְּדֵי שֶׁנּוּכַל לַעֲבוֹד עֲבוֹדָתֶךָ וְלִלְמוֹד תּוֹרָתֶךָ כְּמוֹ שֶׁצִּוִּיתָנוּ לַאֲבוֹתֵינוּ מָן בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ צִיָּה וַעֲרָבָה:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמָיִם וְיָצָא הָעָם וְלָקְטוּ דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַעַן אֲנַסֶּנּוּ הֲיֵלֵךְ בְּתוֹרָתִי אִם לֹא: וְהָיָה בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי וְהֵכִינוּ אֵת אֲשֶׁר יָבִיאוּ וְהָיָה מִשְׁנֶה עַל אֲשֶׁר יִלְקְטוּ יוֹם | יוֹם: וַיֹּאמֶר

עת רצון

פָּרָשַׁת הַמָּן

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר כָּתַב מָרָן (שֻׁלְחָן עָרוּךְ, אֹרַח־חַיִּים, סִימָן א, סָעִיף ג): 'טוֹב לוֹמַר פָּרָשַׁת הַמָּן'; וְכָתַב הַ'טּוּרִי־זָהָב': כְּדֵי שֶׁיַּאֲמִין שֶׁכָּל מְזוֹנוֹתָיו בָּאִים בְּהַשְׁגָּחָה, עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב הַ'פְּרִי־מְגַדִּים': דְּאִיתָא בִּירוּשַׁלְמִי בְּרָכוֹת: 'כָּל הָאוֹמֵר פָּרָשַׁת הַמָּן, מֻבְטָח שֶׁלֹּא יִתְמַעֲטוּ מְזוֹנוֹתָיו'; וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים (מִשְׁנַה־בְּרוּרָה): בָּזֶה שֶׁאָדָם אוֹמֵר בְּכָל יוֹם פָּרָשַׁת הַמָּן, נִתְחַזֵּק אָצְלוֹ הָאֱמוּנָה שֶׁכָּל מְזוֹנוֹתָיו בָּאִים לוֹ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, שֶׁכֵּן הָיָה בַּמָּן, שֶׁהִשְׁגִּיחַ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לָתֵת לְכָל אֶחָד עֹמֶר לְמִסְפַּר גֻּלְגֹּלֶת בְּנֵי בֵיתוֹ, וְעוֹד שֶׁיַּאֲמִין שֶׁרְבּוּי הַהִשְׁתַּדְּלוּת אֵינוֹ מוֹעִיל מְאוּמָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בַּמָּן (שְׁמוֹת טז, יח): "וְלֹא הֶעְדִּיף הַמַּרְבֶּה וְהַמַּמְעִיט לֹא הֶחְסִיר"; וְלָכֵן הוּא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד לְהַזְהִיר בְּכָל יוֹם אֶת הַמָּן, שֶׁהוּא לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם. וּבֶאֱמֶת כְּשֶׁאַבְרָ־יִשְׂרָאֵל מְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה יוֹדֵעַ שֶׁפַּרְנָסָתוֹ הִיא רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, בְּבְחִינַת מָן, אֲז אֵינוֹ צָרִיךְ לְהִתְיַגֵּעַ כָּל־כָּךְ אַחַר הַפַּרְנָסָה, כִּי מַה שֶּׁאָדָם כָּל־כָּךְ יָגֵעַ עַל פַּרְנָסָתוֹ, זֶה רַק מֵחֲמַת שֶׁאֵין לוֹ אֱמוּנָה בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהוּא זָן וּמְפַרְנֵס אֶת כֻּלָּם (לִקּוּטֵי־הַלָּכוֹת, בִּרְכוֹת־הַשַּׁחַר, הֲלָכָה ה, אוֹת יב); וּבוֹ בָּרֶגַע שֶׁאָדָם מַכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֱמוּנָה בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְיוֹדֵעַ וְעַד, אֲשֶׁר דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן, וּפַרְנָסָתוֹ הִיא רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁפָּע עָלָיו שֶׁפַע שֶׁל פַּרְנָסָה,

מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֲשֶׁר כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עָרֵב וַיֵּדַעְתֶּם כִּי יְהוָה הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וּבֹקֶר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד יְהוָה בְּשָׁמְעוֹ אֶת תְּלֻנֹּתֵיכֶם עַל יְהוָה וְנַחְנוּ מָה תַלִּינוּ עָלֵינוּ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּתֵת יְהוָה לָכֶם בָּעֶרֶב בָּשָׂר לֶאֱכֹל וְלֶחֶם בַּבֹּקֶר לִשְׂבֹּעַ בִּשְׁמֹעַ יְהוָה אֶת תְּלֻנֹּתֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם מַלִּינִם עָלָיו וְנַחְנוּ מָה לֹא עָלֵינוּ תְלֻנֹּתֵיכֶם כִּי עַל יְהוָה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן אֱמֹר אֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִרְבוּ לִפְנֵי יְהוָה כִּי שָׁמַע אֶת תְּלֻנֹּתֵיכֶם: וַיְהִי כְּדַבֵּר אַהֲרֹן אֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּפְנוּ אֶל הַמִּדְבָּר וְהִנֵּה כְּבוֹד יְהוָה נִרְאָה בֶּעָנָן: וַיְדַבֵּר

עת רצון

וְלֹא צָרִיךְ לְהִתְיַגֵּעַ בִּכְלָל עַל פַּרְנָסָתוֹ, וַאֲפִלּוּ זֶה שֶׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת אֵיזֶה עֵסֶק בְּפַרְנָסָתוֹ, כָּל מִלַּאכְתּוֹ הִיא מְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן, בְּסוֹד ט"ל אוֹרוֹת (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן יא); לֹא־כֵן מִי שֶׁהוּא פּוֹגֵם בְּבְרִית, וְאֵין לוֹ אֱמוּנָה, אֲזַי כְּשֶׁצָּרִיךְ לַעֲבֹד וּלְהִתְיַגֵּעַ עַל פַּרְנָסָתוֹ, נִתְהַפֵּךְ לוֹ הַט"ל אוֹרוֹת לְל"ט מַלְקוֹת, וְהוּא מַרְגִּישׁ אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ נִלְקֶה בְּכָל יוֹם. וּבֶאֱמֶת עָלָיִךְ לָדַעַת, אֲהוּבִי, בְּנִי! שֶׁמִּי שֶׁזּוֹכֶה לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הָאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְיוֹדֵעַ שֶׁכָּל פַּרְנָסָתוֹ הִיא רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲזַי נִמְשֶׁכֶת עָלָיו פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע. כִּי הַמָּן הוּא סוֹד הַבִּטָּחוֹן (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, גְּנֵבָה, הֲלָכָה ג, אוֹת י), שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לִבְטֹחַ עַל הַשֵּׁם בְּכָל יוֹם, שֶׁיְּזַמֵּין לוֹ פַּרְנָסָתוֹ, וְלֹא יֵחָשֵׁב מִיּוֹם לַחֲבֵרוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים פסח, כ): "בָּרוּךְ הַיּוֹם ה' יוֹם יוֹם"; כִּי בְּכָל יוֹם וְיוֹם נִשְׁפָּע עַל הָאָדָם שֶׁפַע חָדָשׁ, וּמִי שֶׁמְּבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הָאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְהוּא מְסִתַּכֵּל רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מַמְשִׁיךְ אֶת הַשֶּׁפַע תָּכְף־וּמִיָּד אֵלָיו (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן עו); כִּי הַכֹּל תָּלוּי בְּפִי הַבְּטוּל שֶׁאָדָם מְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הָאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא. וְרוֹאִים, שֶׁבְּנֵי־אָדָם יְגֵעִים וְטוֹרְחִים מְאֹד מְאֹד קָשֶׁה עַל פַּרְנָסָה, כָּל זֶה בָּא לָהֶם מֵחֲמַת חֶסְרוֹן אֱמוּנָה, וּכְמַאֲמָרָם ז"ל (קִדּוּשִׁין פב.): 'רָאִיתִי מְיָמֶיךָ חַיָּה וְעוֹף שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אֻמָּנוּת, וְהֵם מִתְפַּרְנְסִים שֶׁלֹּא בְּצַעַר, וַאֲנִי נִבְרֵאתִי לְשַׁמֵּשׁ אֶת קוֹנִי, אֵינוֹ דִּין שֶׁאֶתְפַּרְנֵס שֶׁלֹּא בְּצַעַר? אֶלָּא שֶׁהֶרְעוֹתִי מַעֲשַׂי וְקִפַּחְתִּי אֶת פַּרְנָסָתִי'; כִּי בָּרֶגַע שֶׁאָדָם מְאַבֵּד אֶת דַּעְתּוֹ וְשִׂכְלוֹ וְחוֹטֵא, אֲזַי הוּא צָרִיךְ לָלֶכֶת וּלְהִתְיַגֵּעַ בַּעֲבוּר פַּרְנָסָה, כַּמּוּבָא (זֹהַר, בְּשַׁלַּח סג): 'וְאִנּוּן דְּלָא אִשְׁתַּכְחוּ בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא, מַה כְּתִיב בְּהוּ? "שָׁטוּ הָעָם וְלָקְטוּ " (בְּמִדְבַּר יא, ח) - מַאי "שָׁטוּ"? שְׁטוּתָא הֲווּ נָסְבֵי לְגַרְמַיְהוּ, בְּגִין דְּלָא הֲווּ בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא, מַה כְּתִיב בְּהוּ? "וְטָחֲנוּ בָרֵחַיִם, אוֹ דָכוּ בַּמְּדָכָה" וְגוֹ' - מָאן אִטְרַח לוֹן כָּל הַאי? אֶלָּא דְּאִנּוּן לָא הֲווּ בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא. כְּגַוְנָא דָּא אִנּוּן דְּלָא מְהֵימְנֵי בֵּיהּ בְּקֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא לֹא בָּעָאן לְאִסְתַּכְּלָא בְּאַרְחוֹי וְאִנּוּן בָּעָאן לְאַטְרָחָא גַּרְמַיְהוּ כָּל יוֹמָא בְּתַר מְזוֹנָא יְמָמָא וְלֵילְיָא

יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: שְׁמַעְתִּי אֶת תְּלוּנֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דַּבֵּר אֲלֵהֶם לֵאמֹר בֵּין הָעַרְבַּיִם תֹּאכְלוּ בָשָׂר וּבַבֹּקֶר תִּשְׂבְּעוּ לָחֶם וְיָדַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וַיְהִי בָּעֶרֶב וַתַּעַל הַשְּׂלָו וַתְּכַס אֶת הַמַּחֲנֶה וּבַבֹּקֶר הָיְתָה שִׁכְבַת הַטָּל סָבִיב לַמַּחֲנֶה: וַתַּעַל שִׁכְבַת הַטָּל וְהִנֵּה עַל פְּנֵי הַמִּדְבָּר דַּק מְחֻסְפָּס דַּק כַּכְּפֹר עַל הָאָרֶץ: וַיִּרְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו מָן הוּא כִּי

עת רצון

דִּלְמָא לָא סָלִיק בִּידֵיהוּ פִּתָּא דְּנָהֲמָא, מָאן גָּרִים לוֹן הַאי? בְּגִין דְּלָאו אִנּוּן בְּנֵי מְהֵימָנוּתָא. אוּף הָכָא "שָׁטוּ הָעָם וְלָקְטוּ" - "שָׁטוּ" בִּשְׁטוּתָא דְּגַרְמֵיהוּ וּבְעָאן לְאַטְרָחָא עֲלֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב: "וְטָחֲנוּ בָּרֵיחַיִם", עַיֵּן שָׁם; כִּי מִי שָׁאַיִן לוֹ אֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא צָרִיךְ לְהִתְיַגֵּעַ וְלִטְרֹחַ מְאֹד אַחַר פַּרְנָסָתוֹ וְעוֹבֵד קָשֶׁה, וְעוֹשֶׂה מַעֲשִׂים שֶׁל שְׁטוּת, הָעִקָּר לְמִצֹּא פַּרְנָסָתוֹ. כִּי בֶּאֱמֶת מִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְיוֹדֵעַ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ זָן וּמְפַרְנֵס אֶת כָּל בְּרִיָּה, וּבְכָל יוֹם וָיוֹם מְיֻעָדֶת לוֹ פַּרְנָסָתוֹ, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (מכילתא, בשלח): 'מִי שֶׁבָּרָא יוֹם - בָּרָא פַּרְנָסָתוֹ'; כִּי כָּל יוֹם וָיוֹם יֵשׁ לוֹ אֶת הַשֶּׁפַע שֶׁלּוֹ, הוּא לֹא צָרִיךְ לְהִתְיַגֵּעַ כְּלָל, וְהַפַּרְנָסָה בָּאָה אֵלָיו בְּנָקֵל, וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (כתובות סז): 'מְלַמֵּד שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד נוֹתֵן הַקְּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא פַּרְנָסָתוֹ בְּעִתּוֹ'; וְהוּא אֵינוֹ צָרִיךְ לְהִתְיַגֵּעַ וּלְהִצְטַעֵר כְּלָל עַל פַּרְנָסָתוֹ, כִּי בָּאָה הַפַּרְנָסָה אֶל בֵּיתוֹ, שֶׁזּוֹ מַדְרֵגַת הַצַּדִּיקִים הַדְּבֵקִים בְּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְהֵם בְּטֵלִים לְגַמְרֵי אֶל עֶצֶם עַצְמִיּוּת אֱלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, בָּא לָהֶם פַּרְנָסָתָם שְׁלֵא בְּצַעַר. כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (ספרי, בהעלותך): 'יָכוֹל מִפָּנֵי שֶׁמִּצְטַעֲרִים עָלָיו בִּשְׁעַת לְקִיטָתוֹ הָיוּ מִתְרַעֲמִים? תַּלְמוּד לוֹמַר (במדבר יא, ח): "שָׁטוּ הָעָם"; לְפָתַח בֵּיתוֹ הָיָה יוֹשֵׁב וּמְלַקֵּט פַּרְנָסָתוֹ וּפַרְנָסַת בֵּיתוֹ, עַיֵּן שָׁם; כִּי מִי שֶׁבּוֹטֵחַ רַק בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְזַמֵּין לוֹ פַּרְנָסָתוֹ בְּלִי שׁוּם יְגִיעָה וְטִרְחָה כְּלָל, כִּי כָּל הַטִּרְחָה וְהַיְגִיעָה שֶׁאָדָם מִתְיַגֵּעַ בַּעֲבוּר פַּרְנָסָתוֹ, זֶה רַק מֵחֲמַת חִסָּרוֹן הָאֱמוּנָה, שֶׁאָז הוּא צָרִיךְ לְטַלְטֵל אֶת עַצְמוֹ בִּשְׁבִיל פַּרְנָסָה (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן מ): 'כִּי אִם הָיָה מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁיְּכוֹל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְהַזְמִין לוֹ כָּל צָרְכּוֹ, לֹא הָיָה נוֹסֵעַ שׁוּם נְסִיעָה בַּעֲבוּר פַּרְנָסָתוֹ, נִמְצָא, כִּי הַנְּסִיעָה שֶׁנּוֹסֵעַ בַּעֲבוּר פַּרְנָסָתוֹ הִיא קִלְקוּל הָאֱמוּנָה, רַחֲמָנָא לִצְלָן'.

וְלָכֵן, בְּנִי! אַשְׁרֵי מִי שֶׁאוֹמֵר בְּכָל יוֹם אֶת פָּרָשַׁת הַמָּן, וְהוּא מְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁיַּמְשִׁיךְ לוֹ פַּרְנָסָתוֹ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְלֹא יִצְטָרֵךְ לָלֶכֶת נָע וָנָד וּלְהִתְיַגֵּעַ בָּעֶמֶל וְיְגִיעָה וְטִרְחָה, אֲז יִזְכֶּה לְפַרְנָסָה, בְּנָקֵל וּבְכָבוֹד, וְלֹא יִצְטָרֵךְ לְטַלְטֵל אֶת עַצְמוֹ בְּדָרָכִים, בִּיגִיעוֹת וּבְטִרְחוֹת עֲצוּמוֹת. וּבִלְבָד, אָהוּבִי, בְּנִי! שֶׁתִּהְיֶה בָּטֵל וּמְבֻטָּל לְגַמְרֵי אֶל

לֹא יָדְעוּ מַה הוּא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם הוּא הַלֶּחֶם אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לָכֶם
לְאָכְלָה: זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לִקְטוּ מִמֶּנּוּ אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ עֹמֶר
לַגֻּלְגֹּלֶת מִסְפַּר נַפְשֹׁתֵיכֶם אִישׁ לַאֲשֶׁר בְּאָהֳלוֹ תִּקָּחוּ: וַיַּעֲשׂוּ בֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיִּלְקְטוּ הַמַּרְבֶּה וְהַמַּמְעִיט: וַיָּמֹדוּ בָעֹמֶר וְלֹא הֶעְדִּיף הַמַּרְבֶּה וְהַמַּמְעִיט לֹא
הֶחְסִיר אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ לָקָטוּ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם אִישׁ אַל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד
בֹּקֶר: וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה וַיּוֹתִרוּ אֲנָשִׁים מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר וַיָּרֻם תּוֹלָעִים
וַיִּבְאַשׁ וַיִּקְצֹף עֲלֵהֶם מֹשֶׁה: וַיִּלְקְטוּ אֹתוֹ בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר אִישׁ כְּפִי אָכְלוֹ וְחַם
הַשֶּׁמֶשׁ וְנָמָס: וַיְהִי | בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי לָקְטוּ לֶחֶם מִשְׁנֶה שְׁנֵי הָעֹמֶר לָאֶחָד וַיָּבֹאוּ
כָּל נְשִׂיאֵי הָעֵדָה וַיַּגִּידוּ לְמֹשֶׁה: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה שַׁבָּתוֹן
שַׁבַּת קֹדֶשׁ לַיהוָה מָחָר אֵת אֲשֶׁר תֹּאפוּ אֵפוּ וְאֵת אֲשֶׁר תְּבַשְּׁלוּ בַּשֵּׁלוּ וְאֵת
כָּל הָעֹדֵף הַנִּיחוּ לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד הַבֹּקֶר: וַיַּנִּיחוּ אֹתוֹ עַד הַבֹּקֶר כַּאֲשֶׁר
צִוָּה מֹשֶׁה וְלֹא הִבְאִישׁ וְרִמָּה לֹא הָיְתָה בּוֹ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אִכְלֻהוּ הַיּוֹם כִּי
שַׁבָּת הַיּוֹם לַיהוָה הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֻהוּ בַּשָּׂדֶה: שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקְטֻהוּ וּבַיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לֹא יִהְיֶה בּוֹ: וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יָצְאוּ מִן הָעָם לִלְקֹט וְלֹא
מָצָאוּ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה עַד אָנָה מֵאַנְתֶּם לִשְׁמֹר מִצְוֹתַי וְתוֹרֹתָי: רְאוּ
כִּי יְהוָה נָתַן לָכֶם הַשַּׁבָּת עַל כֵּן הוּא נֹתֵן לָכֶם בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי לֶחֶם יוֹמָיִם
שְׁבוּ | אִישׁ תַּחְתָּיו אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי: וַיִּשְׁבְּתוּ הָעָם בַּיּוֹם
הַשְּׁבִעִי: וַיִּקְרְאוּ בֵית יִשְׂרָאֵל אֶת שְׁמוֹ מָן וְהוּא כְּזֶרַע גַּד לָבָן וְטַעְמוֹ
כְּצַפִּיחִת בְּדְבָשׁ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה מְלֹא הָעֹמֶר מִמֶּנּוּ

עת רצון

הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, בְּבִטּוּל כָּל הַרְגָּשׁוֹתָיִךְ,
וּבוֹא תָּבוֹא רַק אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא תַּחֲנֹף אֶת
שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְאָז תִּרְאֶה אֵיךְ שֶׁהוּא
יִתְבָּרַךְ יַשְׁפִּיעַ עָלַיִךְ שֶׁפַע דִּקְדֻשָּׁה, וְכָל
פַּרְנָסָתֵךְ תִּהְיֶה מִן הַשָּׁמַיִם דַּיְקָא, וְזוֹ
מַדְרֵגַת גְּדוֹלֵי מְבָחֲרֵי הַצַּדִּיקִים, שֶׁהֵם כָּל־
כָּךְ בְּטֵלִים וּמְבֻטָּלִים אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־
הוּא, עַד שֶׁאֵינָם צְרִיכִים לְהִתְיַגֵּעַ וְלִטְרֹחַ
וּלְבַקֵּשׁ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם פַּרְנָסָתָם,
אֶלָּא מַשְׁפִּיעִים עֲלֵיהֶם מִלְמַעְלָה שֶׁפַע
דִּקְדֻשָּׁה, אַשְׁרֵי מִי שֶׁשָּׂם דְּבָרִים אֵלּוּ אֶל
תּוֹךְ לִבּוֹ, וְנִזְהָר לוֹמַר בְּכָל יוֹם פָּרָשַׁת הַמָּן,
שֶׁאָז מֻבְטָח לוֹ שֶׁתִּהְיֶה לוֹ פַּרְנָסָה מִן
הַשָּׁמַיִם, וְהָבֵן.

לְמִשְׁמֶרֶת לְדֹרֹתֵיכֶם לְמַעַן | יִרְאוּ אֶת הַלֶּחֶם אֲשֶׁר הֶאֱכַלְתִּי אֶתְכֶם בַּמִּדְבָּר בְּהוֹצִיאִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן קַח צִנְצֶנֶת אַחַת וְתֶן שָׁמָּה מְלֹא הָעֹמֶר מָן וְהַנַּח אֹתוֹ לִפְנֵי יְהוָה לְמִשְׁמֶרֶת לְדֹרֹתֵיכֶם: כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וַיַּנִּיחֵהוּ אַהֲרֹן לִפְנֵי הָעֵדֻת לְמִשְׁמֶרֶת: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָכְלוּ אֶת הַמָּן אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד בֹּאָם אֶל אֶרֶץ נוֹשָׁבֶת אֶת הַמָּן אָכְלוּ עַד בֹּאָם אֶל קְצֵה אֶרֶץ כְּנָעַן: וְהָעֹמֶר עֲשִׂרִית הָאֵיפָה הוּא: (שמות טז)

תפילה על הפרנסה

אַתָּה הוּא יְהוָה לְבַדֶּךָ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיַּמִּים וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם וְאַתָּה הוּא שֶׁעָשִׂיתָ נִסִּים וְנִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת תָּמִיד עִם אֲבוֹתֵינוּ גַּם בַּמִּדְבָּר הִמְטַרְתָּ לָהֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם וּמְצוּר הַחַלָּמִישׁ הוֹצֵאתָ לָהֶם מַיִם וְגַם נָתַתָּ לָהֶם כָּל צָרְכֵיהֶם שִׂמְלוֹתָם לֹא בָלְתָה מֵעֲלֵיהֶם בֵּן בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וּבַחֲסָדֶיךָ הָעֲצוּמִים תְּזוּנֵנוּ וּתְפַרְנְסֵנוּ וּתְכַלְכְּלֵנוּ וְתַסְפִּיק לָנוּ כָּל צָרְכֵנוּ וְצָרְכֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל הַמְרוּבִים בְּמִלּוּי וּבְרֶוַח בְּלִי טֹרַח וְעָמֶל גָּדוֹל מִתָּחַת יָדְךָ הַנְּקִיָּה וְלֹא מִתָּחַת יְדֵי בָשָׂר וָדָם:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתִּתֵּן לִי וּלְאַנְשֵׁי בֵיתִי כָּל מַחְסוֹרֵנוּ וְתַזְמִין לָנוּ כָּל צָרְכֵנוּ לְכָל יוֹם וָיוֹם מֵחַיֵּינוּ דֵּי מַחְסוֹרֵנוּ וּלְכָל שָׁעָה וְשָׁעָה מִשָּׁעוֹתֵינוּ דֵּי סִפּוּקֵנוּ וּלְכָל עֶצֶם מֵעֲצָמֵינוּ דֵּי מִחְיָתֵנוּ מִיָּדְךָ הַטּוֹבָה וְהָרְחָבָה וְלֹא בְּמַעוּט מִפְּעָלֵינוּ וְקוֹצֶר חֲסָדֵינוּ וּמִזְעֵיר גְּמוּלוֹתֵינוּ וְיִהְיוּ מְזוֹנוֹתַי וּמְזוֹנוֹת אַנְשֵׁי בֵיתִי וְזַרְעִי וְזֶרַע זַרְעִי מְסוּרִים בְּיָדְךָ וְלֹא בְּיַד בָּשָׂר וָדָם:

אם בדעתו לילך באותו יום לעסוק במשא ומתן יאמר אלו הפסוקים:

עֶזְרִי מֵעִם יְהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: הַשְׁלֵךְ עַל יְהוָה יְהָבְךָ וְהוּא יְכַלְכְּלֶךָּ: שְׁמָר תֹּם וּרְאֵה יָשָׁר כִּי אַחֲרִית לְאִישׁ שָׁלוֹם: בְּטַח בַּיהוָה וַעֲשֵׂה טוֹב שְׁכָן אֶרֶץ וּרְעֵה אֱמוּנָה: הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחָד: כִּי עָזִּי וְזִמְרָת

יָהּ יְהוָה וַיְחִי לִי לִישׁוּעָה: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם בְּרִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר הַבּוֹטֵחַ בַּיהוָה חֶסֶד יְסוֹבְבֶנּוּ. וּכְתִיב. וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם. יְהוָה אֱלֹהִים אֱמֶת תֵּן לִי בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדַי כִּי בָטַחְתִּי בְךָ שֶׁעַל יְדֵי מִלֵּאכְתִּי וּמַשָּׂא וּמַתָּן וַעֲסָקִים שֶׁלִּי תִּשְׁלַח לִי בְּרָכָה שֶׁאוּכַל לְפַרְנֵם אֶת עַצְמִי וּבְנֵי בֵיתִי בְּנַחַת וְלֹא בְצַעַר בְּהֶתֵּר וְלֹא בְאִסּוּר לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם וְיִקְוִים בִּי מִקְרָא שֶׁכָּתוּב הַשְׁלֵךְ עַל יְהוָה יְהָבְךָ וְהוּא יְכַלְכְּלֶךָ אָמֵן:

תְּפִלָּה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה עַד מְאֹד, לִזְכּוֹת לְהַשִּׂיג פַּרְנָסָה בְּנָקֵל, מֵהַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא 'לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת', תְּפִלָּה ע"ה:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּרַחֵם עָלַי וְתַעֲזְרֵנִי וְתוֹשִׁיעֵנִי שֶׁאֶזְכֶּה לָסוּר מֵרָע וְלַעֲשׂוֹת הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ תָּמִיד, וְתִתְּנֵנִי לַאֲהֲבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל רוֹאַי וְתִגְמְלֵנִי חֲסָדִים טוֹבִים. וְאֶזְכֶּה לְקַיֵּם בְּשִׁלֵּמוּת מִצְוַת "וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ" שֶׁיִּהְיֶה שֵׁם שָׁמַיִם מִתְאַהֵב עַל־יָדִי, שֶׁיִּהְיֶה מַשָּׂאִי וּמַתָּנִי בֶּאֱמוּנָה, וְדִבּוּרִי בְּנַחַת עִם הַבְּרִיּוֹת, וְיִהְיֶה רוּחַ הַמָּקוֹם וְרוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הֵימֶנִּי, וְאֶהְיֶה אָהוּב לְמַעְלָה וְנֶחְמָד לְמַטָּה, וְאֶמְצָא חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם. וּתְרַחֵם עָלַי וְתַזְמִין לִי פַּרְנָסָתִי בְּרֶוַח, וְתִתֶּן לִי כָּל צָרְכִּי וְכָל צָרְכֵי אַנְשֵׁי בֵּיתִי קֻדָּם שֶׁאֶצְטָרֵךְ לָהֶם, בְּלִי יְגִיעָה וְטִרְחָה וְעָמָל כְּלָל:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה יָדַעְתָּ, כִּי קָשִׁין מְזוֹנוֹתֵינוּ כִּקְרִיעַת יַם־סוּף, אֲבָל גָּדוֹל אַתָּה וְרַב כֹּחַ, וּבְכֹחֲךָ הַגָּדוֹל וּבַחֲסָדֶיךָ הָרַבִּים, גַּם קְרִיעַת יַם־סוּף קַל לְפָנֶיךָ, כִּי מִי יֹאמַר לְךָ מַה תַּעֲשֶׂה, וְאֵין דָּבָר נִמְנָע מִמֶּךָּ, עַל כֵּן רַחֵם עָלֵינוּ בִּזְכוּת אֲבִינוּ הָרִאשׁוֹן אַבְרָהָם אִישׁ הַחֶסֶד, וַעֲשֵׂה לְמַעַן אַהֲבָתוֹ, וְתֵן לָנוּ פַּרְנָסוֹתֵינוּ בְּהַרְחָבָה גְּדוֹלָה, בְּלִי יְגִיעָה וְטִרְחָה וּבְלִי שׁוּם טִרְדָּא כְּלָל. וְאַל תַּצְרִיכֵנִי לֹא לִידֵי מַתְּנַת בָּשָׂר וָדָם וְלֹא לִידֵי הַלְוָאָתָם, בְּאֹפֶן שֶׁאֶזְכֶּה לִשְׁמֹר מִצְוֹתֶיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ וְלַעֲסֹק בְּתוֹרָתְךָ תָּמִיד כָּל יְמֵי חַיַּי אֲנִי וְזַרְעִי וְזֶרַע זַרְעִי וְכָל זֶרַע עַמְּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. וְיִקַּיֵּם בִּי מִקְרָא שֶׁכָּתוּב הַשְׁלֵךְ עַל יְהוָה יְהָבְךָ וְהוּא יְכַלְכְּלֶךָ לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לַצַּדִּיק. עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ. פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן. אָבִי אָב הָרַחֲמָן פַּרְנְסֵנִי וְכַלְכְּלֵנִי בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים לְבַד, לֹא כְּמַעֲשֵׂי וּכְרֹעַ מַעֲלָלַי, רַק כְּחַסְדְּךָ עֲשֵׂה עִמִּי, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ. וְאַל תַּעֲזְבֵנִי וְאַל תִּפְּשֵׁנִי. עֲזְרֵנִי כִּי עָלֶיךָ נִשְׁעָנְתִּי. "אַל תַּעַזְבֵנִי יְהוָה אֱלֹהַי אַל תִּרְחַק מִמֶּנִּי. חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי אֲדֹנָי תְּשׁוּעָתִי":

פָּרָשַׁת הַיִּרְאָה

אִיתָא בְּסִפְרֵי יְרֵאִים שֶׁצָּרִיךְ לוֹמַר פָּרָשַׁת הַיִּרְאָה וּפָרָשַׁת הַתְּשׁוּבָה

וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שֹׁאֵל מֵעִמָּךְ כִּי אִם לְיִרְאָה אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בְּכָל דְּרָכָיו וּלְאַהֲבָה אֹתוֹ וְלַעֲבֹד אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ: לִשְׁמֹר אֶת מִצְוֹת יְהוָה וְאֶת חֻקֹּתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לְטוֹב לָךְ: הֵן לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם הָאָרֶץ וְכָל

עת רצון

פָּרָשַׁת הַיִּרְאָה

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר יֵשׁ חֲסִידִים וְאַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה, שֶׁאוֹמְרִים בְּכָל יוֹם פָּרָשַׁת הַיִּרְאָה, כִּי הָעִקָּר בָּזֶה הָעוֹלָם הוּא יִרְאָה - לִירָא מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ. וְכַמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (שִׂיחוֹת־הַר"ן, סִימָן ה), שֶׁקֹּדֶם צְרִיכִין לְהַתְחִיל עִם יִרְאַת הָעֹנֶשׁ, כִּי עִקַּר הָעֲבוֹדָה בַּהַתְחָלָה הוּא רַק מֵחֲמַת יִרְאַת הָעֹנֶשׁ, וּבְלִי יִרְאַת הָעֹנֶשׁ, אִי אֶפְשָׁר לְהַתְחִיל כְּלָל בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם. וַאֲפִלּוּ צַדִּיקִים צְרִיכִים גַּם־כֵּן יִרְאָה, כִּי עוֹבְדִים מֵאַהֲבָה הֵם מוּעָטִים מְאֹד מְאֹד. וְהָעִקָּר הוּא יִרְאַת הָעֹנֶשׁ, כִּי הַיִּרְאָה עִלָּאָה בְּגִין דְּהוּא רַב וְשַׁלִּיט, הֵינוּ יִרְאַת הָרוֹמְמוּת, לְאוֹ כָּל אָדָם זוֹכֶה לְזֹאת הַיִּרְאָה, אֲבָל עִקַּר הָעֲבוֹדָה הוּא רַק עַל יִרְאַת הָעֹנֶשׁ אֲצֶל רֹב בְּנֵי־אָדָם. כִּי קֹדֶם צְרִיכִים לִירָא לְבִלִּי לַחֲטֹא, וְאַחַר־כָּךְ יָבוֹא לְיִרְאָה עִלָּאָה, שֶׁהוּא לִירָא וּלְסַחֵד רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ בְּעִצְמוֹ. וּצְרִיכִים לְהַתְחִיל עִם יִרְאָה, וְאַחַר־כָּךְ בָּאִים לְאַהֲבָה, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ה). וְזוֹ מִצְוַת עֲשֵׂה. כִּי יִרְאָה וְאַהֲבָה זוֹכִים רַק עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן יז); וְיַעַן שֶׁתְּחִלַּת כְּנִיסַת הָאָדָם בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ תָּלוּי בְּיִרְאָה, עַל־כֵּן נוֹהֲגִים יִרְאֵי הַשֵּׁם לוֹמַר בְּכָל יוֹם פָּרָשַׁת הַיִּרְאָה. וּמוּבָא (זֹהַר, הַקְדָּמָה יא.): 'פִּקּוּדָא קַדְמָאָה דְּכֻלָּא וְאִקָּרֵי פִּקּוּדָא דָּא יִרְאַת הַוָ"ה, דְּאִקְרֵי רֵאשִׁית, דִּכְתִיב (תְּהִלִּים קיא, י): "רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת הַוָ"ה"; (מִשְׁלֵי א, ז): "יִרְאַת הַוָ"ה רֵאשִׁית דַּעַת"; בְּגִין דְּמִלָּה דָּא "רֵאשִׁית" אִקְרֵי, וְדָא אִיהִי תַּרְעָא לְאַעֲלָא גּוֹ מְהֵימְנוּתָא. וְעַל פִּקּוּדָא דָּא אִתְקִים כָּל עָלְמָא. יִרְאָה אִתְפְּרַשׁ לְתַלַּת סִטְרִין - תְּרִין מִנַּיְהוּ לֵית בְּהוּ עִקָּרָא כְּדְקָא יָאוּת, וְחַד עִקָּרָא דִּיִרְאָה. אִית בַּר־נַשׁ דְּדָחִיל מִקֳּדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא בְּגִין דִּיחוֹן בְּנוֹהִי וְלָא יְמוּתוּן אוֹ דְּחִיל מַעֲנְשָׁא דְּגוּפֵיהּ אוֹ דְּמָמוֹנֵיהּ, וְעַל דָּא דָּחִיל לֵהּ תָּדִיר - אִשְׁתְּכַח יִרְאָה דְּאִיהוּ דָּחִיל לְקֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא לָא שָׁוֵי לְעִקָּרָא. אִית בַּר־נַשׁ דְּדָחִיל מִן קֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא בְּגִין דְּדָחִיל מַעֲנְשָׁא דְּהַהוּא עָלְמָא וְעַנְשָׁא דְּגֵיהִנּוֹם - תְּרִין אִלֵּין

אֲשֶׁר בָּהּ: רַק בַּאֲבֹתֶיךָ חָשַׁק יְהוָה לְאַהֲבָה אוֹתָם וַיִּבְחַר בְּזַרְעָם אַחֲרֵיהֶם
בָּכֶם מִכָּל הָעַמִּים כַּיּוֹם הַזֶּה: וּמַלְתֶּם אֵת עָרְלַת לְבַבְכֶם וְעָרְפְּכֶם לֹא
תַקְשׁוּ עוֹד: כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים הָאֵל הַגָּדל
הַגִּבֹּר וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָנִים וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד: עֹשֶׂה מִשְׁפַּט יָתוֹם
וְאַלְמָנָה וְאֹהֵב גֵּר לָתֶת לוֹ לֶחֶם וְשִׂמְלָה: וַאֲהַבְתֶּם אֶת הַגֵּר כִּי גֵרִים הֱיִיתֶם
בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם: אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִּירָא אֹתוֹ תַּעֲבֹד וּבוֹ תִדְבָּק וּבִשְׁמוֹ
תִּשָּׁבֵעַ: הוּא תְהִלָּתְךָ וְהוּא אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר עָשָׂה אִתְּךָ אֶת הַגְּדלֹת וְאֶת
הַנּוֹרָאֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ: בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יָרְדוּ אֲבֹתֶיךָ מִצְרַיְמָה
וְעַתָּה שָׂמְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב: וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

עת רצון

לָאו עִקָּרָא דִּירְאָה אִנּוּן וְשָׁרְשָׁא דִּילֵהּ.
יִרְאָה דְּאִיהִי עִקָּרָא - לְמִדְחַל בַּר־נַשׁ
לְמָארֵהּ בְּגִין דְּאִיהוּ רַב וְשַׁלִּיט עִקָּרָא
וְשָׁרְשָׁא דְּכָל עָלְמִין וְכוֹלָּא קָמֵיהּ כְּלָא
חֲשִׁיבִין. כְּמָה דְּאִתְמַר (דניאל ה, לב): "וְכָל
דָּיְרֵי אַרְעָא כְּלָהּ חֲשִׁיבִין"; וּלְשַׁוָּאָה רְעוּתֵיהּ
בְּהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי יִרְאָה', עַיִן שָׁם; וְלָכֵן
מִי שֶׁזּוֹכֶה לְיִרְאָה - זוֹכֶה לַכֹּל. וְרָאוּי לְבַקֵּשׁ
הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ עַל יִרְאַת־שָׁמַיִם, וְצָרִיךְ
לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ יִרְאָה עִלָּאָה כָּזוֹ, עַד
שֶׁתָּמִיד יִרְאָה לְמַרְאֵה עֵינָיו אָמְתַּת
מְצִיאוּתוֹ אֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא וְאֵין
בִּלְעָדָיו נִמְצָא, וְעַל־יְדֵי־זֶה יַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ
אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ;
כִּי הַיִּרְאָה הִיא הַשַּׁעַר וְהַפֶּתַח לְהִכָּנֵס אֲלָיו
יִתְבָּרַךְ, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (שבת לא:): 'אָמַר רַבָּה
בַּר רַב הוּנָא: כָּל אָדָם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ תּוֹרָה וְאֵין
בּוֹ יִרְאַת־שָׁמַיִם, דּוֹמֶה לְגִזְבָּר שֶׁמָּסְרוּ לוֹ
מַפְתְּחוֹת הַפְּנִימִיּוֹת, וּמַפְתְּחוֹת הַחִיצוֹנוֹת
לֹא מָסְרוּ לוֹ. בְּהֵי עֵילֵּי? מַכְרִיז רַבִּי יַנַּאי:
'חֶבֶל עַל דְּלִית לֵהּ דַּרְתָּא, וְתַרְעָא לְדַרְתָּא
עָבִיד'; אָמַר רַב יְהוּדָה: לֹא בָּרָא הַקָּדוֹשׁ־
בָּרוּךְ־הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיִּירְאוּ
מִלְּפָנָיו, שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת ג, יד): "וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה
שֶׁיִּרְאוּ מִלְּפָנָיו"'; וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים (מדרש־רבה, קהלת, פרשה ג, סימן יח):
'אָמַר רַבִּי יוּדָן: גְּדוֹלָה הִיא הַיִּרְאָה, שֶׁשָּׁמַיִם
וָאָרֶץ לֹא נִבְרְאוּ אֶלָּא בִּזְכוּת הַיִּרְאָה, הֲדָא
הוּא דִּכְתִיב (קהלת ג, יד): "וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה
שֶׁיִּרְאוּ מִלְּפָנָיו"; אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: גְּדוֹלָה
הִיא הַיִּרְאָה, שֶׁשְּׁנֵי סְפָרִים שָׁכַתָּב שְׁלֹמה -
לֹא חָתָמָן אֶלָּא בְּיִרְאָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב
(משלי לא, ל): "שֶׁקֶר הַחֵן וְהֶבֶל הַיֹּפִי, אִשָּׁה
יִרְאַת יְהוָ"ה הִיא תִתְהַלָּל"; וּבְסֵפֶר הַדִּין
כְּתִיב (קהלת יב, יג): "סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע אֶת
הָאֱלֹהִים יְרָא"'; אַשְׁרֵי מִי שָׁקוֹנֶה לְעַצְמוֹ
מִדַּת הַיִּרְאָה!

וְשָׁמַרְתָּ מִשְׁמַרְתּוֹ וְחֻקֹּתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וּמִצְוֹתָיו כָּל הַיָּמִים: וְיָדַעְתֶּם הַיּוֹם כִּי | לֹא אֶת בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ וַאֲשֶׁר לֹא רָאוּ אֶת מוּסַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶת גָּדְלוֹ אֶת יָדוֹ הַחֲזָקָה וּזְרֹעוֹ הַנְּטוּיָה: וְאֶת אֹתֹתָיו וְאֶת מַעֲשָׂיו אֲשֶׁר עָשָׂה בְּתוֹךְ מִצְרַיִם לְפַרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וּלְכָל אַרְצוֹ: וַאֲשֶׁר עָשָׂה לְחֵיל מִצְרַיִם לְסוּסָיו וּלְרִכְבּוֹ אֲשֶׁר הֵצִיף אֶת מֵי יַם סוּף עַל פְּנֵיהֶם בְּרָדְפָם אַחֲרֵיכֶם וַיְאַבְּדֵם יְהוָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וַאֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם בַּמִּדְבָּר עַד בֹּאֲכֶם עַד הַמָּקוֹם הַזֶּה: וַאֲשֶׁר עָשָׂה לְדָתָן וְלַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב בֶּן רְאוּבֵן אֲשֶׁר פָּצְתָה הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וַתִּבְלָעֵם וְאֶת בָּתֵּיהֶם וְאֶת אָהֳלֵיהֶם וְאֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם בְּקֶרֶב כָּל יִשְׂרָאֵל: כִּי עֵינֵיכֶם הָרֹאֹת אֵת כָּל מַעֲשֵׂה יְהוָה הַגָּדֹל אֲשֶׁר עָשָׂה: וּשְׁמַרְתֶּם אֶת כָּל הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לְמַעַן תֶּחֶזְקוּ וּבָאתֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: וּלְמַעַן תַּאֲרִיכוּ יָמִים עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם וּלְזַרְעָם אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּשְׁמַע יִרְאָתְךָ וְאַהֲבָתְךָ בְּלִבֵּנוּ, וּבְלֵב כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, לְיִרְאָה אֶת שְׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, בְּכָל לְבָבֵנוּ וּבְכָל נַפְשֵׁנוּ, יִרְאַת הָרוֹמְמוּת שֶׁל אֵין סוֹף, יִתְבָּרַךְ וְיִתְעַלֶּה שְׁמְךָ, כִּי גָדוֹל אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ. אָמֵן סֶלָה.

תְּפִלָּה נוֹרָאָה מִסִּדּוּר 'קוֹל־יַעֲקֹב', לְהָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי יַעֲקֹב קָאפִּיל, זְכוּתוֹ תָּגֵן עָלֵינוּ

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתַּתְחִיר חֲתִירָה אַחַת תַּחַת כִּסֵּא כְּבוֹדֶךָ, וְתַפְשִׁיט יָד יְמִינְךָ הַפְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים, וּתְקַבֵּל תְּשׁוּבַת פּוֹשְׁעֵי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל הַשָּׁבִים אֵלֶיךָ, וּמְחַל עֲוֹנָם. וְאִם אֵין תְּשׁוּבָתָם כְּפִי עֲוֹנָם, אַתָּה אֵל טוֹב וְסַלָּח, יַחְשֹׁב לְפָנֶיךָ כְּאִלּוּ עָשׂוּ תְּשׁוּבָה מַסֶּפֶקֶת. וְאוֹתָם קְשֵׁי עֹרֶף שֵׁייֵשׁ בָּהֶם, הַחֲזִירֵם אַתָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יְחֶזְקֵאל לו, כו): "וַהֲסִרֹתִי אֶת לֵב הָאֶבֶן מִבְשַׂרְכֶם"; וּמִי שֶׁהִרְהֵר תְּשׁוּבָה בְּלִבּוֹ, תַּעֲשֶׂה שֶׁיָּשׁוּב לְפָנֶיךָ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, כִּי אַתָּה חָפֵץ בִּתְשׁוּבַת רָשָׁע, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: "כִּי לֹא אֶחְפֹּץ בְּמוֹת הָרָשָׁע, כִּי אִם בְּשׁוּבוֹ מִדַּרְכּוֹ וָחָי"; וְעַל כָּל פְּשָׁעִים תְּכַסֶּה אַהֲבָה שְׁאַהֲבַתְךָ לַאֲבוֹתֵינוּ. עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ, אָמֵן סֶלָה:

וְיֹאמַר הַזִּדּוּי בְּדָמְעוֹת שָׁלִישׁ וִיכַבֵּס בְּהַדָּמְעוֹת אֶת כַּפּוֹת יָדָיו וְאֶת מִצְחוֹ, וְזֶה מוֹעִיל לְהָסִיר רְשִׁימוֹת עֲוֹונוֹתָיו הָרְשׁוּמִים שָׁם, כַּמְּבֹאָר בַּזֹּהַר (פָּרָשַׁת יִתְרוֹ):

אָנָּא יְהוָה, חָטָאתִי, עָוִיתִי, פָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ מִיּוֹם הֱיוֹתִי עַל הָאֲדָמָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה, וְעָבַרְתִּי עַל מִצְוֹת עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, וְעָשִׂיתִי פְּגַם וּמוּם ברמ״ח אֵבָרַי ושס״ה גִּידַי הֲרוּחָנִיִּים שֶׁבְּנַפְשִׁי וְרוּחִי. וְגַם עָבַרְתִּי עַל עֲבֵרוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם כְּרֵתוֹת, וּפָגַמְתִּי בְּצֶלֶם נִשְׁמָתִי, שֶׁלֹּא יָאִיר הַצֶּלֶם בְּנִשְׁמָתִי, וְגַם עָבַרְתִּי עַל עֲבֵרוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן חִלּוּל הַשֵּׁם, פָּגַמְתִּי בִּנְשָׁמָה לְנִשְׁמָתִי, וְגָרַמְתִּי חֹשֶׁךְ בִּמְקוֹם הָאוֹר, וּמִיתָה בִּמָּקוֹם חַיִּים הַנִּצְחִיִּים, וְגַם עָבַרְתִּי עַל אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית־דִּין, וְגָרַמְתִּי פְּגַם בְּאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שְׁמְךָ הַמְיֻחָד, שֶׁהוּא שֵׁם הָעֶצֶם. וְהִנֵּה עַתָּה נָשָׂאתִי לִבִּי וְנַדְבָה רוּחִי לָשׁוּב אֵלֶיךָ בֶּאֱמֶת וּבְלֵב שָׁלֵם בְּכָל נַפְשִׁי וּבְכָל מְאֹדִי, כִּי פָּשָׁעְתִּי אֲנִי אֵדַע וְחָטָאתִי נֶגְדִּי תָּמִיד, וַעֲוֹנִי לֹא כִפִּיתִי בְּתוֹךְ לִבִּי, וְהִנְנִי מוֹדֶה וְעוֹזֵב לְהַשְׁלִיךְ מֵעָלַי כָּל חַטֹּאתַי וַעֲוֹנִי וּפִשְׁעֵי שֶׁחָטָאתִי, שֶׁעָוִיתִי וְשֶׁפָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ מִנְּעוּרַי עַד הַיּוֹם הַזֶּה, וְלַעֲשׂוֹת לִי לֵב חָדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה לִהְיוֹת זָהִיר וְזָרִיז בְּיִרְאָתֶךָ, וְאַתָּה יְהוָה הַפּוֹתֵחַ יָד בְּתְשׁוּבָה, וּמְסַיֵּעַ לֵב הָאָדָם לְטָהֵר, תִּפְתַּח יָד יְמִינְךָ לְקַבֵּל, וְקַבְּלֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ, וְעָזְרֵנוּ נֶגֶד הַשָּׂטָן הַנִּלְחָם בִּי בְּתַחְבּוּלוֹתָיו, וּמְכַסֵּךְ נַפְשִׁי לְהַדִּיחָהּ וְלַהֲמִיתָהּ, גְּעַר בּוֹ לְבִלְתִּי יִמְשֹׁל בִּי, וּבַל יַעֲמֹד עַל יְמִינִי לְשָׂטְנֵנִי, וְעָשִׂיתָ אֶת אֲשֶׁר בְּחֶקֶּיךָ אֵלֶּךְ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי, לְמַעַן אוּכַל לְתַקֵּן אֲשֶׁר קִלְקַלְתִּי, וְיִתְרַפֵּא הַפְּגָם וְהַמּוּם שֶׁעָשִׂיתִי בְּנַפְשִׁי, בְּרוּחִי, בְּנִשְׁמָתִי, וּנְשָׁמָה לְנִשְׁמָתִי, וְיַחֲזֹר צֶלֶם אֱלֹהִים לְהָאִיר בִּדְמוּתִי. וְהִנֵּה שִׂיחַ שִׂפְתוֹתַי זֶה וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יִהְיֶה חָשׁוּב וּמְקֻבָּל לְפָנֶיךָ, כְּאִלּוּ נֶחֱנַקְתִּי בְּטַבַּעַת בֵּית מִטְבָּחַיִם שֶׁבְּמִקְדָּשׁ בִּתְפִיסַת יְדֵי הַכֹּהֲנִים בִּשְׁנֵי סִימָנִים שֶׁבַּצַּוָּאר לְפִיּוּם ה׳ אַחֲרוֹנָה שֶׁל שֵׁם הָעֶצֶם, וּכְאִלּוּ נֶהֱרַגְתִּי בְּמַאֲכֶלֶת הַמְיֻחֶדֶת לִשְׁחֹט הָעוֹלוֹת, וְנִתְקַבֵּל דָּמָן בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן, וְיֵרָצֶה לְפָנֶיךָ לְפִיּוּם אוֹת ו׳ שֶׁל שֵׁם הָעֶצֶם, וּכְאִלּוּ נִשְׂרַפְתִּי אָבַד וְכָלִיל לָאִשִּׁים לְרֵיחַ נִיחוֹחַ לְפָנֶיךָ לְפִיּוּם ה׳ רִאשׁוֹנָה שֶׁל שֵׁם הָעֶצֶם, וּכְאִלּוּ נַעֲשֵׂיתִי עָפָר עַל מִזְבַּחֲךָ הַקָּדוֹשׁ, וּבְמִצְוַת תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן שֶׁהוּא גְּמַר כַּפָּרָה, וּכְאִלּוּ עָבַר עָלַי דִּין סְקִילָה לְפִיּוּם אוֹת י׳ שֶׁל שֵׁם הָעֶצֶם, וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים בְּזְכוּת אַבְרָהָם אָבִינוּ וַחֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה שֶׁנִּשְׁלְכוּ לְכִבְשַׁן הָאֵשׁ, וְהִצַּלְתָּם

לְמַעַן קָדְשַׁת שִׁמְךָ, בֵּן תַּצִּיל אוֹתִי מִן הַשְּׂרָפָה, בְּאֹם שֶׁנִּתְחַיַּבְתִּי בְּבֵית דִּינְךָ הַצֶּדֶק, וּבְזְכוּת יִצְחָק שֶׁנֶּעֱקַד לְפָנֶיךָ כְּשֶׂה לַטֶּבַח, וּפָשַׁט אֶת צַוָּארוֹ וְנִכְמְרוּ רַחֲמֶיךָ עָלָיו וְהִצַּלְתּוֹ, בֵּן תַּצִּילֵנִי מִן הַהֲרִיגָה, בְּאֹם שֶׁנִּתְחַיַּבְתִּי בְּבֵית דִּינְךָ הַצֶּדֶק, וּבְזְכוּת יַעֲקֹב אָבִינוּ, שֶׁרָדַף אַחֲרָיו אֱלִיפָז בֶּן עֵשָׂו בַּחֶרֶב לְהָנְקוֹ, וְהִצַּלְתָּ אוֹתוֹ מִיָּדוֹ, בֵּן תַּצִּילֵנוּ מֵחֶנֶק, אִם נִתְחַיַּבְתִּי בְּבֵית דִּינְךָ הַצֶּדֶק, וּבְזְכוּת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, שֶׁרָצוּ הָעָם לְסָקְלוֹ בָּאֲבָנִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת יז, ד): "עוֹד מְעַט וְסָקְלֻנִי"; וְהִצַּלְתּוֹ מִיָּדָם. וּבְזְכוּת כָּל דּוֹר הַמִּדְבָּר שֶׁהִנַּחְלְתָּ לָהֶם אֶרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, וְעוֹנֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן עָקַר אֶבֶן גְּדוֹלָה לְהַפִּיל עֲלֵיהֶם וּלְסָקְלָם, וְהִצַּלְתָּם מִיָּדוֹ, בֵּן תַּצִּילֵנוּ מִדִּין סְקִילָה, אִם נִתְחַיַּבְתִּי בְּבֵית דִּינְךָ הַצֶּדֶק, כִּי אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אַתָּה, וּבְרַחֲמֶיךָ רַבִּים וַחֲסָדֶיךָ הַגְּדוֹלִים אֲנִי נִשְׁעָן, כִּי לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לִשְׁאוֹל, כִּי אַתָּה רוֹצֶה בִּתְשׁוּבָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יְשַׁעְיָהוּ נה, ז): "יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָוֶן מַחְשְׁבֹתָיו, וְיָשֹׁב אֶל יְהוָה וִירַחֲמֵהוּ וְאֶל אֱלֹהֵינוּ כִּי יַרְבֶּה לִסְלוֹחַ". וְאַתָּה יְהוָה אֱלֹהַי אֵל טוֹב וְסַלָּח. שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה, שְׁמַע אֶל תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל תַּחֲנוּנָיו, וְאַל יְעַבֵּב שׁוּם חֵטְא וַעֲוֹן אֶת תְּפִלָּתִי וְאֶת תְּשׁוּבָתִי, וַעֲמָדוּ לְפָנֶיךָ מְלִיצֵי יֹשֶׁר לְהַמְלִיץ בַּעֲדִי, וּלְהַכְנִיס תְּפִלָּתִי וּתְשׁוּבָתִי לִפְנֵי כִּסֵּא כְּבוֹדֶךָ. וְאִם חֵטְא עָצוּם וְרַב הֶעָוֹן וְנָדוֹל הַפֶּשַׁע, וְאֵין לִי מְלִיץ יֹשֶׁר, אַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים חָתוֹר לִי חֲתִירָה מִתַּחַת כִּסֵּא כְּבוֹדֶךָ, כְּמוֹ שֶׁחָתַרְתָּ לִמְנַשֶּׁה וְקִבַּלְתּוֹ בִּתְשׁוּבָה בְּהִתְפַּלְלוֹ לְפָנֶיךָ, בֵּן תְּקַבְּלֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ, וְשֶׁלֹּא אָשׁוּב לְכִסְלָה עוֹד עַד עוֹלָם, וּשְׁמַע תְּפִלָּתִי, כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים, בָּרוּךְ אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

פרשת התשובה

וְהָיָה כִּי יָבֹאוּ עָלֶיךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לְפָנֶיךָ
וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבְךָ בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדִּיחֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שָּׁמָּה:
וְשַׁבְתָּ עַד יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְקֹלוֹ כְּכֹל אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם אַתָּה
וּבָנֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ: וְשָׁב יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרִחֲמֶךָ וְשָׁב
וְקִבֶּצְךָ מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר הֱפִיצְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שָּׁמָּה: אִם יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה
הַשָּׁמָיִם מִשָּׁם יְקַבֶּצְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקָּחֶךָ: וֶהֱבִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל
הָאָרֶץ אֲשֶׁר יָרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ וִירִשְׁתָּהּ וְהֵיטִבְךָ וְהִרְבְּךָ מֵאֲבֹתֶיךָ: וּמָל יְהוָה

עת רצון

פָּרָשַׁת הַתְּשׁוּבָה

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר כָּל בַּר־
יִשְׂרָאֵל צָרִיךְ לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה
בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ, כִּי בְּכָל יוֹם וְיוֹם יוֹרֵד אוֹר
חָדָשׁ מִלְמַעְלָה, וְכַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל
(לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן פד), שֶׁבְּכָל יוֹם מֵאִיר
הָאוֹר הַגָּנוּז בַּהִתְגַּלּוּת חָדָשׁ מְאֹד, אַךְ יֵשׁ
נֶחְשָׁשִׁים וְעַקְרָבִים שֶׁהֵם הַמַּחֲשָׁבוֹת זָרוֹת
הַמְבַלְבְּלִים אֶת הָאָדָם, וּמְגָרְשִׁים אוֹתוֹ
שֶׁלֹּא יַשִּׂיג אֶת הָאוֹר הַזֶּה, וּמַה גַּם שֶׁאַפִּלּוּ
כְּשֶׁאָדָם כְּבָר זוֹכֶה לְהַגִּיעַ לְהַשָּׂגַת אֱלֹקוּת,
הוּא צָרִיךְ לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה בְּכָל יוֹם
וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע מֵחָדָשׁ, פֶּן גִּשֵּׁם אֶת
אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא חַי בְּדִמְיוֹן
גָּדוֹל, וְזֶה סוֹד הַתְּשׁוּבָה, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי
רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן ו), שֶׁצָּרִיךְ
לִהְיוֹת בָּקִי בְּרָצוֹא וּבָקִי בְּשׁוֹב, אֲפִלּוּ שֶׁהִגִּיעַ
כְּבָר לְאֵיזוֹ מַדְרֵגָה, צָרִיךְ לָדַעַת שֶׁעָלָיו
לְהִתְעַלּוֹת מִדַּרְגָּה לְדַרְגָּה יוֹתֵר וְיוֹתֵר, בְּסוֹד
(תהלים קלט, ח): "אִם אֶסַּק שָׁמַיִם שָׁם אָתָּה";
וּלְהֵפֶךְ אִם אָדָם נוֹפֵל בְּתַכְלִית הַיְרִידָה
אָסוּר לוֹ לְהִתְיָאֵשׁ, כִּי (שם): "וְאַצִּיעָה שְׁאוֹל
הִנָּךְ"; גַּם בַּשְּׁאוֹל תַּחְתִּיּוֹת וּמִתַּחְתָּיו יְכוֹלִים
לִמְצֹא אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְזֶה סוֹד דָּרֵךְ
הַתְּשׁוּבָה, כִּי צָרִיךְ שְׁתֵּי בְקִיאִיּוֹת: בָּקִי
בְּרָצוֹא, שֶׁכְּשֶׁאָדָם עוֹלֶה מַעְלָה מַעְלָה צָרִיךְ
לָדַעַת, אֲשֶׁר הַוָּי"ה הוּא אֱלֹהִי"ם, שֶׁעוֹלֶה
בָּק"י, הַיְנוּ הֵן שֶׁהוֹלֵךְ לוֹ בְּמִדַּת הַחֶסֶד,
שֶׁהוּא שֵׁם הַוָּי"ה, וְהֵן שֶׁהוֹלֵךְ לוֹ בְּמִדַּת
הַדִּין, שֶׁהוּא שֵׁם אֱלֹהִי"ם, אַף־עַל־פִּי־כֵן
מִתְחַזֵּק, שֶׁזּוֹ שְׁלֵמוּת הַדַּעַת, שֶׁכּוֹלֵל בּוֹ
חֶסֶד וּגְבוּרָה, וְכֵן צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה בָּק"י בְּשׁוֹב,
הַיְנוּ אֲפִלּוּ כְּשֶׁנּוֹפֵל בְּעִמְקֵי עֲמָקִים וּבַשְּׁאוֹל
תַּחְתִּיּוֹת וּמִתַּחְתָּיו, וְגַם שָׁם הוֹלֵךְ לוֹ פַּעַם
בְּחֶסֶד שֶׁהוּא שֵׁם הַוָּי"ה, וּפַעַם בְּדִין, שֶׁהוּא
שֵׁם אֱלֹהִי"ם, עִם כָּל זֹאת אָסוּר לְהִשָּׁבֵר
מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, וְאָז כְּשֶׁיֵּשׁ לָאָדָם

אֱלֹהֶיךָ אֶת לְבָבְךָ וְאֶת לְבַב זַרְעֶךָ לְאַהֲבָה אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ לְמַעַן חַיֶּיךָ: וְנָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵת כָּל הָאָלוֹת הָאֵלֶּה עַל אֹיְבֶיךָ וְעַל שֹׂנְאֶיךָ אֲשֶׁר רְדָפُוּךָ: וְאַתָּה תָּשׁוּב וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה וְעָשִׂיתָ אֶת כָּל מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם: וְהוֹתִירְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל | מַעֲשֵׂה יָדֶךָ

עת רצון

שְׁתֵּי הַבְּקִיאִיּוֹת הָאֵלּוּ, הוּא הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַתְּשׁוּבָה. וְלָכֵן פַּעֲמַיִם בְּקִ"י עוֹלֶה כְּמִסְפַּר דֶּרֶךְ. וּבֶאֱמֶת עָלֶיךָ, אָהוּבִי, בְּנִי, לָדַעַת, שֶׁבִּלְי הַבְּקִיאִיּוֹת הָאֵלּוּ, אִי אֶפְשָׁר לְהִתְחַזֵּק בְּשׁוּם פָּנִים וְאֹפָן, כִּי עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד בְּכָל יוֹם צָרוֹת וְיִסּוּרִים, קְטָנוֹת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת - בֵּין בַּעֲלִיָּה וּבֵין בִּירִידָה, כִּי כְּשֶׁאָדָם דָּבוּק בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, נִדְמֶה לוֹ שֶׁכְּבָר הִגִּיעַ לְאֵיזוֹ דַּרְגָּה. וּבֶאֱמֶת הוּא חַי בְּדִמְיוֹן, כִּי אֵין־סוֹף לְהַשְׁגָּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְהֵפֶךְ כְּשֶׁאָדָם נוֹפֵל בְּאֵיזוֹ יְרִידָה, נִדְמֶה לוֹ כְּאִלּוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֵינוֹ חָפֵץ בּוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה מִתְרַחֵק. וְלָכֵן צְרִיכִים בְּקִיאוּת עֲצוּמָה לֵילֵךְ בְּדֶרֶךְ הַתְּשׁוּבָה, שֶׁתָּמִיד יַדְבִּיק אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְיִהְיֶה בָּטֵל וּמְבֻטָּל בְּעֵינֵי עַצְמוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא אַף פַּעַם לֹא יִפֹּל, כִּי כָּל עִנְיַן הַנְּפִילָה שֶׁאָדָם נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ, זֶה רַק מֵחֲמַת יֵאוּשׁ וְגַאוּת, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סוֹטָה ה:): 'אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מְשׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי: כָּל אָדָם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ גַּסּוּת הָרוּחַ, כְּאִלּוּ עוֹבֵד עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים, כְּתִיב הָכָא (מִשְׁלֵי טז, ה): "תּוֹעֲבַת יְהוָ"ה כָּל גְּבַהּ לֵב"; וּכְתִיב הָתָם (דְּבָרִים ז, כו): "וְלֹא תָבִיא תוֹעֵבָה אֶל בֵּיתֶךָ"; וְרַבִּי יוֹחָנָן דְּיָדֵיהּ אָמַר, כְּאִלּוּ כָּפַר בָּעִקָּר, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים ח, יד): "וְרָם לְבָבֶךָ וְשָׁכַחְתָּ אֶת יְהוָ"ה אֱלֹהֶיךָ" וְגוֹ'; רַבִּי חָמָא בַּר חֲנִינָא אָמַר: כְּאִלּוּ בָּא עַל כָּל הָעֲרָיוֹת, כְּתִיב הָכָא: "תּוֹעֲבַת יְהוָ"ה כָּל גְּבַהּ לֵב", וּכְתִיב הָתָם (וַיִּקְרָא יח, כז): "כִּי אֶת כָּל הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵל" וְגוֹ'; עוּלָא אָמַר: כְּאִלּוּ בָּנָה בָּמָה, שֶׁנֶּאֱמַר (יְשַׁעְיָהוּ ב, כב): "חִדְלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְאַפּוֹ, כִּי בַמֶּה נֶחְשָׁב הוּא", עַיֵּן שָׁם; וְלָכֵן עִקַּר הַתְּשׁוּבָה - שֶׁיִּהְיֶה כְּבוֹדוֹ כְּאַיִן נֶגֶד כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ. וַאֲפִלּוּ אִם אֶחָד יַחֲרֵף וִיגַדֵּף וִיבַיֵּשׁ אוֹתוֹ - יִשְׁמַע בְּזִיּוֹנוֹ וְיִדֹּם וְיִשְׁתֹּק, שֶׁזֶּה מַרְאֶה שֶׁחָזַר בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית, כִּי יוֹדֵעַ וְעַד אֲשֶׁר בְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם. וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! שֶׁזּוֹ דַּרְכָּם שֶׁל צַדִּיקִים, שֶׁתָּמִיד שׂוֹרִים בְּלֵב־נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה, וּבוֹכִים וּמְבַכִּים שָׁמַיִם וָאָרֶץ עַל שֶׁנִּתְרַחֲקוּ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה הֵם עוֹלִים תָּמִיד בְּמַעֲלָה עֶלְיוֹנָה בְּהַשָּׂגַת אֱלֹקוּת, וְלֹא שַׁיָּךְ אֶצְלָם לִפֹּל, כִּי הֵם תָּמִיד עוֹשִׂים הַתְּחָלָה חֲדָשָׁה, וְנִדְמֶה לָהֶם כְּאִלּוּ הֵם אַף פַּעַם לֹא הִתְחִילוּ, וְצַדִּיק שֶׁהִגִּיעַ לְמַדְרֵגָה כָּזוֹ שֶׁהוּא בָּטֵל וּמְבֻטָּל בְּעֵינֵי עַצְמוֹ לְגַמְרֵי, וְסוֹבֵל עֶלְבּוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים, חֲרוּפִים וְגִדּוּפִים, וּמַרְגִּישׁ אֶת עַצְמוֹ הֲכִי גָּרוּעַ בָּעוֹלָם, וְשֶׁעַדַיִן לֹא יָצָא מֵחֹל אֶל הַקֹּדֶשׁ אֲפִלּוּ כְּחוּט הַשַּׂעֲרָה,

בִּפְרִי בִטְנְךָ וּבִפְרִי בְהֶמְתְּךָ וּבִפְרִי אַדְמָתְךָ לְטוֹבָה כִּי | יָשׁוּב יְהוָה לָשׂוּשׂ עָלֶיךָ לְטוֹב כַּאֲשֶׁר שָׂשׂ עַל אֲבֹתֶיךָ: כִּי תִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה כִּי תָשׁוּב אֶל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתַּחְתִּיר חֲתִירָה מִתָּחַת כִּסְּאֲ כְּבוֹדֶךָ, לְהַחֲזִיר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, לְכָל פּוֹשְׁעֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וּבִכְלָלָם תַּחֲזִירֵנִי בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ, כִּי יְמִינְךָ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים וְרוֹצֶה אַתָּה בִּתְשׁוּבָה. אָמֵן סֶלָה.

תְּפִלָּה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה עַד מְאֹד לִזְכּוֹת לִתְשׁוּבָה אֲמִתִּית, וּלְנַתֵּק אֶת עַצְמוֹ מֵהָרַע, מֵהַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא 'לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת', תְּפִלָּה ע"ב

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתַּעְזְרֵנִי לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה יָדַעְתָּ גֹּדֶל הִתְרַחֲקוּתִי מִמְּךָ עַל־יְדֵי עֲוֹנוֹתַי וּפְשָׁעַי הָרַבִּים וְהָעֲצוּמִים מְאֹד עַד גָּבְהֵי שָׁמַיִם, עַד אֲשֶׁר אֵינִי יוֹדֵעַ שׁוּם דֶּרֶךְ אֵיךְ לָשׁוּב אֵלֶיךָ, כִּי נִשְׁמִיוּת עֲכִירַת הַחֹמֶר וְתַאֲוֹתָיו הָרָעִים נֶאֱחַז וְנִדְבַּק בִּי מְאֹד, וְדַעְתִּי נִתְעָרְבֵב וְנִתְעַבֵּר וְנִתְגַּשֵּׁם מְאֹד. מָרָא דְּעַלְמָא כֹּלָּא, חוּס וַחֲמֹל עָלַי, וְתֵן לִי עֵצָה טוֹבָה אֵיךְ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וְלַחְתֹּר וְלִמְצֹא אֵיזֶה דֶּרֶךְ וּנְתִיב וְשָׁבִיל, בְּאֹפֶן שֶׁאָזְכֶּה לָשׁוּב אֵלֶיךָ מֵעֲתָּה. וְזַכֵּנִי בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, לִהְיוֹת רָגִיל לְהִתְאַנֵּחַ לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת מֵעֹמֶק הַלֵּב עַל גֹּדֶל הִתְרַחֲקוּתִי מִמְּךָ, וְשֶׁתִּזְכֵּנִי לְהִתְקָרֵב אֵלֶיךָ בֶּאֱמֶת. וְאֶהְיֶה מִתְאַנֵּחַ עַל זֶה בֶּאֱמֶת בְּכָל עֵת, עַד שֶׁיִּהְיֶה נִשְׁבָּר כָּל גּוּפִי עַל־יְדֵי כָּל אֲנָחָה וַאֲנָחָה. וְאָזְכֶּה עַל־יְדֵי אַנְחוֹתַי לְהוֹצִיא מִמֶּנִּי הָרוּחַ וְהַהֶבֶל דִּסְטְרָא אַחֲרָא וּלְהַכְנִיס בְּקִרְבִּי רוּחַ וֶהֶבֶל דִּקְדֻשָּׁה. וְעַל־יְדֵי־זֶה אָזְכֶּה לַעֲקֹר וּלְהַפְסִיק חֶבֶל הַמַּמְאָה שֶׁנִּקְשָׁר בִּי בַּעֲוֹנוֹתַי הָרַבִּים. וְתַעְזְרֵנִי מֵהֶרֶה, שֶׁאָזְכֶּה לְהַפְסִיק וּלְנַתֵּק עַצְמִי לְגַמְרֵי מֵחֶבֶל הַמַּמְאָה, וַאֲדַבֵּק וַאֲקַשֵּׁר עַצְמִי בְּקֶשֶׁר אַמִּיץ וְחָזָק לְחֶבֶל הַקְּדֻשָּׁה לְעוֹלְמֵי עַד וּלְנֶצַח נְצָחִים. וְתַפְסִיק וּתְגָרֵשׁ וּתְבַטֵּל מִמֶּנִּי מִגּוּפִי וְנַפְשִׁי וְרוּחִי וְנִשְׁמָתִי כָּל מִינֵי טֻמְאוֹת וְסִטְרִין אוֹחֲרָנִין. וּתְקָרְבֵנִי וּתְקַשְּׁרֵנִי בְּרַחֲמֶיךָ, לְחֶבֶל הַקְּדֻשָּׁה בֶּאֱמֶת, בְּקֶשֶׁר

עת רצון

צַדִּיק כָּזֶה אַף פַּעַם לֹא יִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא יִפֹּל בַּחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, כִּי מֵאַחַר שֶׁעַדַיִן לֹא הִתְחִיל לָצֵאת מֵחֵל אֶל הַקֹּדֶשׁ כְּהוּא זֶה. וְלָכֵן מַה שֶׁיֵּשׁ שֶׁיִּפֹּל? כִּי הוּא אַף פַּעַם לֹא הִתְעַלָּה. וְהַהַשָּׂגָה הַזּוֹ מַשִּׂיגִים גְּדוֹלֵי מְבֻחָרֵי הַצַּדִּיקִים, וְעַל־כֵּן תָּמִיד מִתְעַלִּים יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְהָבֵן.

אֲמִין וְחָזָק מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. וּמֵעַתָּה תַּמְשִׁיךְ עָלַי חַיִּים טוֹבִים וַאֲרֻכִּים דֶּרֶךְ הַחֶבֶל שֶׁבְּקֶדֶשָׁה. וּתְחָנֵנוּ מֵאִתְּךָ שֶׁפַע טוֹבָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְכָל טוֹב, חַיִּים אֲמִתִּיִּים, חַיִּים דִּקְדֻשָּׁה, חַיִּים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם יִרְאַת שָׁמַיִם, חַיִּים שֶׁנִּזְכֶּה בָּהֶם לְתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה בֶּאֱמֶת, וְלַעֲבֹד אוֹתְךָ תָּמִיד וּלְהִתְדַּבֵּק בָּהֶם בְּחַי הַחַיִּים. אֵל חַי חֶלְקֵנוּ צוּרֵינוּ, הַחַיֵּינוּ בְּאוֹר פָּנֶיךָ, הֲקִימֵנִי וְאֶחְיֶה חַיִּים דִּקְדֻשָּׁה, עֲזֵרֵנִי וְחָנֵּנִי וְדַבֵּק לִבִּי בְּמִצְוֹתֶיךָ, זַכֵּנִי לִהְיוֹת דָּבוּק בְּךָ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד. וְתִשְׁמְרֵנִי וְתַצִּילֵנִי בְּרַחֲמֶיךָ, מֵאֲנָחוֹת דְּסִטְרָא אַחֲרָא שֶׁלֹּא יֵצֵא מִפִּנִּי הֶבֶל וַאֲנָחָה לְתַאֲוֹת עוֹלָם הַזֶּה וַהֲבָלָיו חַס וְשָׁלוֹם, רַק כָּל אַנְחוֹתַי וְנַעֲנוּעַי וּתְשׁוּקָתִי, יִהְיוּ רַק לְשִׁמְךָ וְלַעֲבוֹדָתְךָ לְהִתְקָרֵב אֵלֶיךָ בֶּאֱמֶת. וְאָזְכֶּה לְהִתְדַּבֵּק בְּךָ תָּמִיד, וְיִקָּיֵם בִּי מִקְרָא שֶׁכָּתוּב, וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם. אָמֵן וְאָמֵן:

תִּקּוּן הַכְּלָלִי

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לקוטי־מוהר״ן, חלק א, סימן כט), אֲשֶׁר לִזְכוּת לְפַרְנָסָה בְּנָקֵל, בְּלִי טֹרַח, שֶׁיִּהְיֶה בְּחִינַת (שמות טז, ד): ״לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם״; אֶל זֶה צְרִיכִים ׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳, שֶׁהוּא תִּקּוּן הַבְּרִית, שֶׁבָּזֶה תְּלוּיָה פַּרְנָסָה בְּלִי טֹרַח, שֶׁהוּא סוֹד מָן, כִּי פַּרְנָסָה שֶׁהִיא בְּטִרְחָא וּבִכְבֵדוּת, הִיא מֵחֲמַת שֶׁלֹּא תִּקֵּן ׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳, שֶׁהוּא תִּקּוּן הַבְּרִית, כִּי (זהר, פנחס רמד.): ׳מָאן דְּזָרִיק פֵּרוּרִין דְּנַהֲמָא, עֲנִיּוּת רָדִיף אַבַּתְרֵיהּ, כָּל־שֶׁכֵּן מָאן דְּזָרִיק פֵּרוּרִין דְּמֹחָא׳; וְכָל זְמַן שֶׁלֹּא תִּקֵּן ׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳, הַמֹּחִין שֶׁלּוֹ מְבֻלְבָּלִים וְנִלְחָצִים, וּמִזֶּה בָּאָה הַנְּפִילָה, עַד שֶׁאֵין אָדָם יוֹדֵעַ אֵיךְ לְהִתְנַהֵג, כִּי הַדָּמִים נִתָּזִין אֶל הַמֹּחַ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִלְחָצִים הַמֹּחִין, וְעַל־יְדֵי לְחִיצַת הַמֹּחִין רוֹעֲשִׁים הָאֲבָרִים, שֶׁזּוֹ גָּלוּת הַשְּׁכִינָה, וְעַל־יְדֵי ׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳, שֶׁמְּעוֹרֵר אֶת הַמֹּחִין, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁכִים עָלָיו מֹחִין נְקִיִּים, וּמַגְבִּיהַּ אֶת הַשְּׁכִינָה מֵהַגָּלוּת, וְזֶה סוֹד מַשָּׂא־וּמַתָּן בֶּאֱמוּנָה; כִּי מִי שֶׁאֵינוֹ עוֹסֵק בְּמַשָּׂא־וּמַתָּן בֶּאֱמוּנָה, וְהוּא מְשֻׁקָּע בְּתַאֲוֹת מָמוֹן, וְגוֹזֵל אֶת חֲבֵרוֹ, אֲזַי הוּא מְעוֹרֵר אֶת הַדָּמִים לְהַשְּׁכִינָה, וְגוֹרֵם לָהּ דַּם נִדּוֹת, שֶׁזֶּה הַקִּלְקוּל, אֲשֶׁר מִשָּׁם נוֹבֵעַ עֲנִיּוּת לָאָדָם. וְעִקַּר תִּקּוּן שֶׁל הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן הוּא שֶׁיִּכָּוֵן בְּכָל הִלּוּךְ וְהִלּוּךְ וּבְכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁהוּא

הוֹלֵךְ וּמְדַבֵּר בְּשָׁעַת הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן, שֶׁכְּוָנָתוֹ כְּדֵי שֶׁיַּרְוִיחַ שֶׁיִּתֵּן צְדָקָה, וְזֶה הוּא 'תִּקּוּן הַכְּלָלִי' שֶׁל הַדָּמִים. וְהַכְּלָל - שֶׁצָּרִיךְ לְתַקֵּן תְּחִלָּה תִּקּוּן הַכְּלָלִי, וְעַל־יְדֵי־זֶה מְמֵילָא יִתְתַּקֵּן הַכֹּל בִּפְרָט. וְאַף שֶׁ'תִּקּוּן הַכְּלָלִי' הוּא גָּבֹהַּ וּמְרוֹמָם יוֹתֵר מִתִּקּוּן כָּל דָּבָר בִּפְרָט, עִם כָּל זֹאת מֻחֲמַת שֶׁתִּקּוּן כָּל דָּבָר תָּלוּי בַּמּחַ, דְּהַיְנוּ לְהַמְשִׁיךְ לַבְּנוּנִית מֵהַמּחַ וּלְרוֹמֵם הַמּחַ, אִי אֶפְשָׁר כִּי אִם עַל־יְדֵי 'תִּקּוּן הַכְּלָלִי', וּמֵאַחַר שֶׁמּוּבָא בַּשֻּׁלְחָן־עָרוּךְ (אֹרַח־חַיִּים, סִימָן קנו, סָעִיף א): 'אַחַר־כָּךְ יֵלֵךְ לַעֲסָקָיו, וְכָל תּוֹרָה שֶׁאֵין עִמָּהּ מְלָאכָה, סוֹפָהּ בְּטֵלָה וְגוֹרֶרֶת עָוֹן, כִּי הָעָנִי יַעֲבִירֵנוּ עַל דַּעַת קוֹנוֹ'; וְלָכֵן נוֹהֲגִים אַנְשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ לוֹמַר בְּכָל יוֹם תֵּכֶף־וּמִיָּד אַחַר הַתְּפִלָּה אֶת סֵדֶר 'תִּקּוּן הַכְּלָלִי', מֵאַחַר שֶׁזֶּה מְתַקֵּן אֶת הַמֹּחִין, וּמַה גַּם מֵבִיא לָאָדָם פַּרְנָסָה בְּנָקֵל. וְלָכֵן, אֲהוּבִי, בְּנִי! רְאֵה לִהְיוֹת חָזָק מְאֹד לוֹמַר אַחַר הַתְּפִלָּה אֶת הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁהוּא תִּקּוּן גָּמוּר לִפְגַם־הַבְּרִית (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן רה); וְזֶה יַקֵּל לְךָ בְּפַרְנָסָה כָּל הַיּוֹם; כִּי בֶּאֱמֶת אֲמִירַת תְּהִלִּים אַחַר הַתְּפִלָּה הִיא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד, וְשׁוֹמֵר אֶת הַנֶּפֶשׁ שֶׁלְּבַל יִפֹּל לְנֶקְבָא דִּתְהוֹמָא רַבָּא. כִּי בְּעֵת הַתְּפִלָּה זָכָה הָאָדָם לְהַגִּיעַ אֶל בִּטּוּל אֱמֶת, לִהְיוֹת בָּטֵל וּמְבֻטָּל אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וּכְשֶׁחוֹזֵר מֵהַבִּטּוּל, הַיְנוּ אַחַר הַתְּפִלָּה, צָרִיךְ לְהִשָּׁמֵר מְאֹד שֶׁלֹּא יִפֹּל מִמַּדְרֵגָתוֹ, שֶׁלֹּא יִתְגַּבְּרוּ עָלָיו הַקְּלִפּוֹת. וְלָכֵן הוּא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד לוֹמַר כַּמָּה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים, שֶׁבָּזֶה הוּא שׁוֹמֵר אֶת עַצְמוֹ שֶׁלֹּא יִפֹּל מִמַּדְרֵגָתוֹ, שֶׁזָּכָה בְּעֵת הֶאָרַת הַמֹּחִין בִּשְׁעַת הַתְּפִלָּה. וְלָכֵן נוֹהֲגִים חֲסִידִים וְאַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה לוֹמַר אַחַר הַתְּפִלָּה דַּיְקָא כַּמָּה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, בִּרְכַּת הַשַּׁחַר, הֲלָכָה ה, אוֹת כח), וְזֶה שׁוֹמֵר אֶת הָאָדָם שֶׁלֹּא יִפֹּל, חַס וְשָׁלוֹם. וְלָכֵן קִבְּלוּ אַנְשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ עַל עַצְמָם לוֹמַר בְּכָל יוֹם תֵּכֶף־וּמִיָּד אַחַר תְּפִלַּת שַׁחֲרִית אֶת הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁהֵם 'תִּקּוּן הַכְּלָלִי', תִּקּוּן הַבְּרִית. וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה

לְאָמְרוֹ בְּכָל יוֹם, וְאָז אֶל רַב טוּב הַגָּנוּז יִזְכֶּה, וְהָבֵן.

יְהִי רָצוֹן קֹדֶם אֲמִירַת תְּהִלִּים (בְּשַׁבָּת וְיוֹם־טוֹב אֵין אוֹמְרִים אוֹתוֹ)

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, הַבּוֹחֵר בְּדָוִד עַבְדּוֹ וּבְזַרְעוֹ אַחֲרָיו וְהַבּוֹחֵר בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת, שֶׁתִּפָּן בְּרַחֲמִים אֶל קְרִיאַת מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים שֶׁאָקְרָא בְּאִלּוּ אֲמָרָם דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, בְּעַצְמוֹ, זְכוּתוֹ תָּגֵן עָלֵינוּ. וְתַעֲמֹד לָנוּ זְכוּת פְּסוּקֵי הַתְּהִלִּים וְזִכּוּת תֵּבוֹתֵיהֶם וְאוֹתִיּוֹתֵיהֶם וּנְקֻדּוֹתֵיהֶם וְטַעֲמֵיהֶם וְהַשֵּׁמוֹת הַיּוֹצְאִים מֵהֶם - מֵרָאשֵׁי־תֵּבוֹת וּמִסּוֹפֵי־תֵּבוֹת, לְכַפֵּר פְּשָׁעֵינוּ וַעֲוֹונוֹתֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ, וּלְזַמֵּר עֲרִיצִים וּלְהַכְרִית כָּל הַחוֹחִים וְהַקּוֹצִים הַסּוֹבְבִים אֶת הַשּׁוֹשַׁנָּה הָעֶלְיוֹנָה, וּלְחַבֵּר אֵשֶׁת נְעוּרִים עִם דּוֹדָהּ בְּאַהֲבָה וְאַחֲוָה וְרֵעוּת, וּמִשָּׁם יָמְשֵׁךְ לָנוּ שֶׁפַע לְנֶפֶשׁ, רוּחַ וּנְשָׁמָה, לְטַהֲרֵנוּ מֵעֲוונוֹתֵינוּ וְלִסְלֹחַ חַטֹּאתֵינוּ וּלְכַפֵּר פְּשָׁעֵינוּ, כְּמוֹ שֶׁסָּלַחְתָּ לְדָוִד שֶׁאָמַר מִזְמוֹרִים אֵלּוּ לְפָנֶיךָ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל־ב יב, יג): "גַּם יְהוָה הֶעֱבִיר חַטָּאתְךָ לֹא תָמוּת". וְאַל תִּקְּחֵנוּ מֵהָעוֹלָם הַזֶּה קֹדֶם זְמַנֵּנוּ עַד מְלֹאת שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם, בְּאֹפֶן שֶׁנּוּכַל לְתַקֵּן אֵת אֲשֶׁר שִׁחַתְנוּ. וּזְכוּת דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, תָּגֵן עָלֵינוּ וּבַעֲדֵנוּ שְׁתַּאֲרִיךְ אַפְּךָ עַד שׁוּבֵנוּ אֵלֶיךָ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ. וּמֵאוֹצַר מַתְּנַת חִנָּם חָנֵנוּ, כְּדִכְתִיב (שְׁמוֹת לג, יט): "וְחַנֹּתִי אֵת אֲשֶׁר אָחֹן וְרִחַמְתִּי אֵת אֲשֶׁר אֲרַחֵם". וּכְשֵׁם שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים לְפָנֶיךָ שִׁירָה בְּעוֹלָם־הַזֶּה - כָּךְ נִזְכֶּה לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ שִׁיר וּשְׁבָחָה לָעוֹלָם־הַבָּא. וְעַל־יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים תִּתְעוֹרֵר חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן לָשִׁיר בְּקוֹל נָעִים בְּגִילַת וְרַנֵּן, כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן נִתַּן לָהּ, הוֹד וְהָדָר בְּבֵית אֱלֹהֵינוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן סֶלָה:

קֹדֶם שֶׁיַּתְחִיל בַּאֲמִירַת תְּהִלִּים יֹאמַר זֶה:

לְכוּ נְרַנְּנָה לַיהוָה, נָרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ: נְקַדְּמָה פָנָיו בְּתוֹדָה, בִּזְמִרוֹת נָרִיעַ לוֹ: כִּי אֵל גָּדוֹל יְהוָה, וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:

חֲרִיבִי מְזַמֵּן אֶת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ אֶת בּוֹרְאִי, לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וּשְׁכִינְתֵּהּ, בִּרְחִילוּ וּרְחִימוּ, עַל־יְדֵי הַהוּא טְמִיר וְנֶעְלָם, בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

טוֹב לוֹמַר זֹאת לִפְנֵי אֲמִירַת הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרִים:

חֲרִיבִי מְקֻשָּׁר עֲצָבַי בַּאֲמִירַת הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרִים אֵלּוּ לְכָל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁבְּדוֹרֵנוּ, וּלְכָל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּים שׁוֹבְנֵי עָפָר, קְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הֵמָּה. וּבִפְרָט לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, רַבֵּנוּ נַחְמָן בֶּן פֵּיגָא. זְכוּתָם תָּגֵן עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, אָמֵן.

פֶּרֶק טז

מִכְתָּם לְדָוִד שָׁמְרֵנִי אֵל כִּי חָסִיתִי בָךְ: אָמַרְתְּ לַיהוָה
אֲדֹנָי אָתָּה טוֹבָתִי בַּל עָלֶיךָ: לִקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר
בָּאָרֶץ הֵמָּה וְאַדִּירֵי כָּל חֶפְצִי בָם: יִרְבּוּ עַצְּבוֹתָם
אַחֵר מָהָרוּ בַּל אַסִּיךְ נִסְכֵּיהֶם מִדָּם וּבַל אֶשָּׂא אֶת
שְׁמוֹתָם עַל שְׂפָתָי: יְהוָה מְנָת חֶלְקִי וְכוֹסִי אַתָּה
תּוֹמִיךְ גּוֹרָלִי: חֲבָלִים נָפְלוּ לִי בַּנְּעִמִים אַף נַחֲלָת
שָׁפְרָה עָלָי: אֲבָרֵךְ אֶת יְהוָה אֲשֶׁר יְעָצָנִי אַף לֵילוֹת
יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי: שִׁוִּיתִי יְהוָה לְנֶגְדִּי תָּמִיד כִּי מִימִינִי
בַּל אֶמּוֹט: לָכֵן שָׂמַח לִבִּי וַיָּגֶל כְּבוֹדִי אַף בְּשָׂרִי
יִשְׁכֹּן לָבֶטַח: כִּי לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לִשְׁאוֹל לֹא תִתֵּן
חֲסִידְךָ לִרְאוֹת שָׁחַת: תּוֹדִיעֵנִי אֹרַח חַיִּים שֹׂבַע
שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ נְעִמוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח:

פֶּרֶק לב

לְדָוִד מַשְׂכִּיל אַשְׁרֵי נְשׂוּי פֶּשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה: אַשְׁרֵי
אָדָם לֹא יַחְשֹׁב יְהוָה לוֹ עָוֹן וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה:
כִּי הֶחֱרַשְׁתִּי בָּלוּ עַצְמַי בְּשַׁאֲגָתִי כָּל הַיּוֹם: כִּי יוֹמָם
וָלַיְלָה תִּכְבַּד עָלַי יָדֶךָ נֶהְפַּךְ לְשַׁדִּי בְּחַרְבֹנֵי קַיִץ
סֶלָה: חַטָּאתִי אוֹדִיעֲךָ וַעֲוֹנִי לֹא כִסִּיתִי אָמַרְתִּי אוֹדֶה
עָלֵי פְּשָׁעַי לַיהוָה וְאַתָּה נָשָׂאתָ עֲוֹן חַטָּאתִי סֶלָה: עַל

זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חָסִיד אֵלֶיךָ לְעֵת מְצֹא רַק לִשְׁטֶף
מַיִם רַבִּים אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ: אַתָּה סֵתֶר לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי
רָנֵי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה: אַשְׂכִּילְךָ וְאוֹרְךָ בְּדֶרֶךְ זוּ
תֵּלֵךְ אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינִי: אַל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפֶרֶד אֵין
הָבִין בְּמֶתֶג וָרֶסֶן עֶדְיוֹ לִבְלוֹם בַּל קָרֹב אֵלֶיךָ: רַבִּים
מַכְאוֹבִים לָרָשָׁע וְהַבּוֹטֵחַ בַּיהוָה חֶסֶד יְסוֹבְבֶנּוּ:
שִׂמְחוּ בַיהוָה וְגִילוּ צַדִּיקִים וְהָרְנִינוּ כָּל יִשְׁרֵי לֵב:

פֶּרֶק מא

לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם
רָעָה יְמַלְּטֵהוּ יְהוָה: יְהוָה יִשְׁמְרֵהוּ וִיחַיֵּהוּ
וְאָשֻׁר בָּאָרֶץ וְאַל תִּתְּנֵהוּ בְּנֶפֶשׁ אֹיְבָיו: יְהוָה יִסְעָדֶנּוּ
עַל עֶרֶשׂ דְּוַי כָּל מִשְׁכָּבוֹ הָפַכְתָּ בְחָלְיוֹ: אֲנִי אָמַרְתִּי
יְהוָה חָנֵּנִי רְפָאָה נַפְשִׁי כִּי חָטָאתִי לָךְ: אוֹיְבַי יֹאמְרוּ
רַע לִי מָתַי יָמוּת וְאָבַד שְׁמוֹ: וְאִם בָּא לִרְאוֹת שָׁוְא
יְדַבֵּר לִבּוֹ יִקְבָּץ אָוֶן לוֹ יֵצֵא לַחוּץ יְדַבֵּר: יַחַד עָלַי
יִתְלַחֲשׁוּ כָּל שֹׂנְאָי עָלַי יַחְשְׁבוּ רָעָה לִי: דְּבַר בְּלִיַּעַל
יָצוּק בּוֹ וַאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא יוֹסִיף לָקוּם: גַּם אִישׁ שְׁלוֹמִי
אֲשֶׁר בָּטַחְתִּי בוֹ אוֹכֵל לַחְמִי הִגְדִּיל עָלַי עָקֵב: וְאַתָּה

עת רצון

אַחַר "אַ'תָּה סֵ'תֶר לִ'י" - צָרִיךְ לְהַפְסִיק

מְעַט (עַיֵּן בִּלְקוּטֵי־מוֹהַר"ן חֵלֶק א, סִימָן ריג).

יְהוָה חָנֵנִי וַהֲקִימֵנִי וַאֲשַׁלְּמָה לָהֶם: בְּזֹאת יָדַעְתִּי כִּי חָפַצְתָּ בִּי כִּי לֹא יָרִיעַ אֹיְבִי עָלָי: וַאֲנִי בְּתֻמִּי תָּמַכְתָּ בִּי וַתַּצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם: בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֵהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פֶּרֶק מב

לַמְנַצֵּחַ מַשְׂכִּיל לִבְנֵי קֹרַח: כְּאַיָּל תַּעֲרֹג עַל אֲפִיקֵי
מָיִם כֵּן נַפְשִׁי תַעֲרֹג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים: צָמְאָה
נַפְשִׁי לֵאלֹהִים לְאֵל חָי מָתַי אָבוֹא וְאֵרָאֶה פְּנֵי
אֱלֹהִים: הָיְתָה לִי דִמְעָתִי לֶחֶם יוֹמָם וָלָיְלָה בֶּאֱמֹר
אֵלַי כָּל הַיּוֹם אַיֵּה אֱלֹהֶיךָ: אֵלֶּה אֶזְכְּרָה וְאֶשְׁפְּכָה
עָלַי נַפְשִׁי כִּי אֶעֱבֹר בַּסָּךְ אֲדַדֵּם עַד בֵּית אֱלֹהִים
בְּקוֹל רִנָּה וְתוֹדָה הָמוֹן חוֹגֵג: מַה תִּשְׁתּוֹחֲחִי נַפְשִׁי
וַתֶּהֱמִי עָלָי הוֹחִלִי לֵאלֹהִים כִּי עוֹד אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעוֹת
פָּנָיו: אֱלֹהַי עָלַי נַפְשִׁי תִשְׁתּוֹחָח עַל כֵּן אֶזְכָּרְךָ
מֵאֶרֶץ יַרְדֵּן וְחֶרְמוֹנִים מֵהַר מִצְעָר: תְּהוֹם אֶל תְּהוֹם
קוֹרֵא לְקוֹל צִנּוֹרֶיךָ כָּל מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ עָלַי עָבָרוּ:
יוֹמָם יְצַוֶּה יְהוָה חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי תְּפִלָּה
לְאֵל חַיָּי: אוֹמְרָה לְאֵל סַלְעִי לָמָּה שְׁכַחְתָּנִי לָמָּה
קֹדֵר אֵלֵךְ בְּלַחַץ אוֹיֵב: בְּרֶצַח בְּעַצְמוֹתַי חֵרְפוּנִי
צוֹרְרָי בְּאָמְרָם אֵלַי כָּל הַיּוֹם אַיֵּה אֱלֹהֶיךָ: מַה

תִּשְׁתּוֹחֲחִי נַפְשִׁי וּמַה תֶּהֱמִי עָלַי הוֹחִילִי לֵאלֹהִים כִּי עוֹד אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעוֹת פָּנַי וֵאלֹהָי׃

פֶּרֶק נט

לַמְנַצֵּחַ אַל תַּשְׁחֵת לְדָוִד מִכְתָּם בִּשְׁלֹחַ שָׁאוּל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת הַבַּיִת לַהֲמִיתוֹ׃ הַצִּילֵנִי מֵאֹיְבַי אֱלֹהָי מִמִּתְקוֹמְמַי תְּשַׂגְּבֵנִי׃ הַצִּילֵנִי מִפֹּעֲלֵי אָוֶן וּמֵאַנְשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי׃ כִּי הִנֵּה אָרְבוּ לְנַפְשִׁי יָגוּרוּ עָלַי עַזִּים לֹא פִשְׁעִי וְלֹא חַטָּאתִי יְהוָה׃ בְּלִי עָוֹן יָרֻצוּן וְיִכּוֹנָנוּ עוּרָה לִקְרָאתִי וּרְאֵה׃ וְאַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הָקִיצָה לִפְקֹד כָּל הַגּוֹיִם אַל תָּחֹן כָּל בֹּגְדֵי אָוֶן סֶלָה׃ יָשׁוּבוּ לָעֶרֶב יֶהֱמוּ כַכֶּלֶב וְיסוֹבְבוּ עִיר׃ הִנֵּה יַבִּיעוּן בְּפִיהֶם חֲרָבוֹת בְּשִׂפְתוֹתֵיהֶם כִּי מִי שֹׁמֵעַ׃ וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׂחַק לָמוֹ תִּלְעַג לְכָל גּוֹיִם׃ עֻזּוֹ אֵלֶיךָ אֶשְׁמְרָה כִּי אֱלֹהִים מִשְׂגַּבִּי׃ אֱלֹהֵי חַסְדִּי יְקַדְּמֵנִי אֱלֹהִים יַרְאֵנִי בְּשׁוּרָי׃ אַל תַּהַרְגֵם פֶּן יִשְׁכְּחוּ עַמִּי הֲנִיעֵמוֹ בְחֵילְךָ וְהוֹרִידֵמוֹ מָגִנֵּנוּ אֲדֹנָי׃ חַטַּאת פִּימוֹ דְּבַר שִׂפְתֵימוֹ וְיִלָּכְדוּ בְגֵאוֹנָם וּמֵאָלָה וּמִכַּחַשׁ יְסֻפָּרוּ׃ כַּלֵּה בְחֵמָה כַּלֵּה וְאֵינֵמוֹ וְיֵדְעוּ כִּי אֱלֹהִים מֹשֵׁל בְּיַעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סֶלָה׃ וְיָשֻׁבוּ לָעֶרֶב יֶהֱמוּ כַכֶּלֶב וְיסוֹבְבוּ עִיר׃ הֵמָּה יְנִיעוּן לֶאֱכֹל אִם לֹא יִשְׂבְּעוּ וָלִינוּ׃ וַאֲנִי אָשִׁיר

עֻזֶּךָ וַאֲרַנֵּן לַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ כִּי הָיִיתָ מִשְׂגָּב לִי וּמָנוֹס בְּיוֹם צַר לִי: עֻזִּי אֵלֶיךָ אֲזַמֵּרָה כִּי אֱלֹהִים מִשְׂגַּבִּי אֱלֹהֵי חַסְדִּי:

פֶּרֶק עז

לַמְנַצֵּחַ עַל יְדוּתוּן לְאָסָף מִזְמוֹר: קוֹלִי אֶל אֱלֹהִים וְאֶצְעָקָה קוֹלִי אֶל אֱלֹהִים וְהַאֲזִין אֵלָי: בְּיוֹם צָרָתִי אֲדֹנָי דָּרָשְׁתִּי יָדִי לַיְלָה נִגְּרָה וְלֹא תָפוּג מֵאֲנָה הִנָּחֵם נַפְשִׁי: אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהֱמָיָה אָשִׂיחָה וְתִתְעַטֵּף רוּחִי סֶלָה: אָחַזְתָּ שְׁמֻרוֹת עֵינָי נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: חִשַּׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם שְׁנוֹת עוֹלָמִים: אֶזְכְּרָה נְגִינָתִי בַלָּיְלָה עִם לְבָבִי אָשִׂיחָה וַיְחַפֵּשׂ רוּחִי: הַלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדֹנָי וְלֹא יֹסִיף לִרְצוֹת עוֹד: הֶאָפֵס לָנֶצַח חַסְדּוֹ גָּמַר אֹמֶר לְדֹר וָדֹר: הֲשָׁכַח חַנּוֹת אֵל אִם קָפַץ בְּאַף רַחֲמָיו סֶלָה: וָאֹמַר חַלּוֹתִי הִיא שְׁנוֹת יְמִין עֶלְיוֹן: אֶזְכּוֹר מַעַלְלֵי יָהּ כִּי אֶזְכְּרָה מִקֶּדֶם פִּלְאֶךָ: וְהָגִיתִי בְכָל פָּעֳלֶךָ וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: אֱלֹהִים בַּקֹּדֶשׁ דַּרְכֶּךָ מִי אֵל גָּדוֹל כֵּאלֹהִים: אַתָּה הָאֵל עֹשֵׂה פֶלֶא הוֹדַעְתָּ בָעַמִּים עֻזֶּךָ: גָּאַלְתָּ בִזְרוֹעַ

עת רצון

בְּאָמְרְךָ "אֵל" "אֱלֹהִים" - תְּכַוֵּן הַמִּלּוּי כָּזֶה: אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם.

עַמֶּךָ בְּנֵי יַעֲקֹב וְיוֹסֵף סֶלָה: רָאוּךָ מַיִם אֱלֹהִים רָאוּךָ
מַיִם יָחִילוּ אַף יִרְגְּזוּ תְהֹמוֹת: זֹרְמוּ מַיִם עָבוֹת קוֹל
נָתְנוּ שְׁחָקִים אַף חֲצָצֶיךָ יִתְהַלָּכוּ: קוֹל רַעַמְךָ בַּגַּלְגַּל
הֵאִירוּ בְרָקִים תֵּבֵל רָגְזָה וַתִּרְעַשׁ הָאָרֶץ: בַּיָּם דַּרְכֶּךָ
וּשְׁבִילְךָ בְּמַיִם רַבִּים וְעִקְּבוֹתֶיךָ לֹא נֹדָעוּ: נָחִיתָ כַצֹּאן
עַמֶּךָ בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

פֶּרֶק צ

תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲדֹנָי מָעוֹן אַתָּה הָיִיתָ
לָנוּ בְּדֹר וָדֹר: בְּטֶרֶם הָרִים יֻלָּדוּ וַתְּחוֹלֵל
אֶרֶץ וְתֵבֵל וּמֵעוֹלָם עַד עוֹלָם אַתָּה אֵל: תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ
עַד דַּכָּא וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי אָדָם: כִּי אֶלֶף שָׁנִים
בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר וְאַשְׁמוּרָה בַלָּיְלָה:
זְרַמְתָּם שֵׁנָה יִהְיוּ בַּבֹּקֶר כָּחָצִיר יַחֲלֹף: בַּבֹּקֶר יָצִיץ
וְחָלָף לָעֶרֶב יְמוֹלֵל וְיָבֵשׁ: כִּי כָלִינוּ בְאַפֶּךָ וּבַחֲמָתְךָ
נִבְהָלְנוּ: שַׁתָּה עֲוֹנֹתֵינוּ לְנֶגְדֶּךָ עֲלֻמֵנוּ לִמְאוֹר פָּנֶיךָ:
כִּי כָל יָמֵינוּ פָּנוּ בְעֶבְרָתֶךָ כִּלִּינוּ שָׁנֵינוּ כְּמוֹ הֶגֶה:
יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה וְאִם בִּגְבוּרֹת
שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְרָהְבָּם עָמָל וָאָוֶן כִּי גָז חִישׁ וַנָּעֻפָה:
מִי יוֹדֵעַ עֹז אַפֶּךָ וּכְיִרְאָתְךָ עֶבְרָתֶךָ: לִמְנוֹת יָמֵינוּ כֵּן
הוֹדַע וְנָבִיא לְבַב חָכְמָה: שׁוּבָה יְהוָה עַד מָתָי
וְהִנָּחֵם עַל עֲבָדֶיךָ: שַׂבְּעֵנוּ בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וּנְרַנְּנָה

וְנִשְׂמְחָה בְּכָל יָמֵינוּ: שַׂמְּחֵנוּ בִּימוֹת עִנִּיתָנוּ שְׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה: יֵרָאֶה אֶל עֲבָדֶיךָ פָּעֳלֶךָ וַהֲדָרְךָ עַל בְּנֵיהֶם: וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

פֶּרֶק קה

הוֹדוּ לַיהוָה קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו: שִׁירוּ לוֹ זַמְּרוּ לוֹ שִׂיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו: הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קָדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב מְבַקְשֵׁי יְהוָה: דִּרְשׁוּ יְהוָה וְעֻזּוֹ בַּקְּשׁוּ פָנָיו תָּמִיד: זִכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה מֹפְתָיו וּמִשְׁפְּטֵי פִיהוּ: זֶרַע אַבְרָהָם עַבְדּוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו: הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו: זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר: אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׂחָק: וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם: בִּהְיוֹתָם מְתֵי מִסְפָּר כִּמְעַט וְגָרִים בָּהּ: וַיִּתְהַלְּכוּ מִגּוֹי אֶל גּוֹי מִמַּמְלָכָה אֶל עַם אַחֵר: לֹא הִנִּיחַ אָדָם לְעָשְׁקָם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים: אַל תִּגְּעוּ בִמְשִׁיחָי וְלִנְבִיאַי אַל תָּרֵעוּ: וַיִּקְרָא רָעָב עַל הָאָרֶץ כָּל מַטֵּה לֶחֶם שָׁבָר: שָׁלַח לִפְנֵיהֶם אִישׁ לְעֶבֶד נִמְכַּר יוֹסֵף: עִנּוּ בַכֶּבֶל רַגְלוֹ בַּרְזֶל בָּאָה נַפְשׁוֹ: עַד עֵת בֹּא דְבָרוֹ אִמְרַת יְהוָה צְרָפַתְהוּ: שָׁלַח

מֶלֶךְ וַיִּתְיָרְחוּ מֹשֶׁל עַמִּים וַיִּפַּתְּחֻהוּ: שָׂמוֹ אָדוֹן לְבֵיתוֹ
וּמֹשֵׁל בְּכָל קִנְיָנוֹ: לֶאְסֹר שָׂרָיו בְּנַפְשׁוֹ וּזְקֵנָיו יְחַכֵּם:
וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרָיִם וְיַעֲקֹב גָּר בְּאֶרֶץ חָם: וַיֶּפֶר אֶת
עַמּוֹ מְאֹד וַיְעַצְּמֵהוּ מִצָּרָיו: הָפַךְ לִבָּם לִשְׂנֹא עַמּוֹ
לְהִתְנַכֵּל בַּעֲבָדָיו: שָׁלַח מֹשֶׁה עַבְדּוֹ אַהֲרֹן אֲשֶׁר בָּחַר
בּוֹ: שָׂמוּ בָם דִּבְרֵי אֹתוֹתָיו וּמוֹפְתִים בְּאֶרֶץ חָם: שָׁלַח
חֹשֶׁךְ וַיַּחְשֵׁךְ וְלֹא מָרוּ אֶת דְּבָרוֹ: הָפַךְ אֶת מֵימֵיהֶם
לְדָם וַיָּמֶת אֶת דְּגָתָם: שָׁרַץ אַרְצָם צְפַרְדְּעִים בְּחַדְרֵי
מַלְכֵיהֶם: אָמַר וַיָּבֹא עָרֹב כִּנִּים בְּכָל גְּבוּלָם: נָתַן
גִּשְׁמֵיהֶם בָּרָד אֵשׁ לֶהָבוֹת בְּאַרְצָם: וַיַּךְ גַּפְנָם
וּתְאֵנָתָם וַיְשַׁבֵּר עֵץ גְּבוּלָם: אָמַר וַיָּבֹא אַרְבֶּה וְיֶלֶק
וְאֵין מִסְפָּר: וַיֹּאכַל כָּל עֵשֶׂב בְּאַרְצָם וַיֹּאכַל פְּרִי
אַדְמָתָם: וַיַּךְ כָּל בְּכוֹר בְּאַרְצָם רֵאשִׁית לְכָל אוֹנָם:
וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב וְאֵין בִּשְׁבָטָיו כּוֹשֵׁל: שָׂמַח
מִצְרַיִם בְּצֵאתָם כִּי נָפַל פַּחְדָּם עֲלֵיהֶם: פָּרַשׂ עָנָן
לְמָסָךְ וְאֵשׁ לְהָאִיר לָיְלָה: שָׁאַל וַיָּבֵא שְׂלָו וְלֶחֶם
שָׁמַיִם יַשְׂבִּיעֵם: פָּתַח צוּר וַיָּזוּבוּ מָיִם הָלְכוּ בַּצִּיּוֹת
נָהָר: כִּי זָכַר אֶת דְּבַר קָדְשׁוֹ אֶת אַבְרָהָם עַבְדּוֹ:
וַיּוֹצֵא עַמּוֹ בְשָׂשׂוֹן בְּרִנָּה אֶת בְּחִירָיו: וַיִּתֵּן לָהֶם
אַרְצוֹת גּוֹיִם וַעֲמַל לְאֻמִּים יִירָשׁוּ: בַּעֲבוּר יִשְׁמְרוּ חֻקָּיו
וְתוֹרֹתָיו יִנְצֹרוּ הַלְלוּ יָהּ:

פֶּרֶק קלז

עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל שָׁם יָשַׁבְנוּ גַּם בָּכִינוּ בְּזָכְרֵנוּ אֶת צִיּוֹן: עַל עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ תָּלִינוּ כִּנֹּרוֹתֵינוּ: כִּי שָׁם שְׁאֵלוּנוּ שׁוֹבֵינוּ דִּבְרֵי שִׁיר וְתוֹלָלֵינוּ שִׂמְחָה שִׁירוּ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן: אֵיךְ נָשִׁיר אֶת שִׁיר יְהוָה עַל אַדְמַת נֵכָר: אִם אֶשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלָם תִּשְׁכַּח יְמִינִי: תִּדְבַּק לְשׁוֹנִי לְחִכִּי אִם לֹא אֶזְכְּרֵכִי אִם לֹא אַעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שִׂמְחָתִי: זְכֹר יְהוָה לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָם הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ: בַּת בָּבֶל הַשְּׁדוּדָה אַשְׁרֵי שֶׁיְּשַׁלֶּם לָךְ אֶת גְּמוּלֵךְ שֶׁגָּמַלְתְּ לָנוּ: אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחֵז וְנִפֵּץ אֶת עֹלָלַיִךְ אֶל הַסָּלַע:

פֶּרֶק קנ

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ: הַלְלוּהוּ בִּגְבוּרֹתָיו הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְּתֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב: הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ:

מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְהוָה שְׁבוּת עַמּוֹ יָגֵל יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל: וּתְשׁוּעַת צַדִּיקִים מֵיְהוָה מָעוּזָּם בְּעֵת צָרָה: וַיַּעְזְרֵם יְהוָה וַיְפַלְּטֵם יְפַלְּטֵם מֵרְשָׁעִים וְיוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ:

זֹאת הַתְּפִלָּה מָצָאנוּ בְּאַמְתַּחַת הַכְּתָבִים, וְהִיא מִפִּי הַכַּמּוּת וְרַב הָאֵיכוּת

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, עִלַּת הָעִלּוֹת וְסִבַּת כָּל הַסִּבּוֹת, אַתָּה לְעַלָּא, לְעִלָּא מִן כֹּלָא, וְלֵית לְעִלָּא מִנָּךְ, דְּלֵית מַחֲשָׁבָה תִּפְיסָא בָּךְ כְּלָל, וּלְךָ דּוֹמְיָה תְּהִלָּה, וּמְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה. אוֹתְךָ אֲדָרֵשׁ, אוֹתְךָ אֲבַקֵּשׁ שְׁתַּחְתּוֹר חֲתִירָה דֶּרֶךְ כִּבּוּשָׁה מֵאִתְּךָ, דֶּרֶךְ כָּל הָעוֹלָמוֹת, עַד הַהִשְׁתַּלְשְׁלוּת שֶׁלִּי - בַּמָּקוֹם שֶׁאֲנִי עוֹמֵד, כְּפִי אֲשֶׁר נִגְלָה לְךָ, יוֹרֵעַ תַּעֲלוּמוֹת, וּבַדָּרָךְ וּנְתִיב הַזֶּה תָּאִיר עָלַי אוֹרְךָ, לְהַחֲזִירֵנִי בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת, כְּפִי רְצוֹנְךָ בֶּאֱמֶת, כְּפִי רְצוֹן מִבְחַר הַבְּרוּאִים, לִבְלִי לַחֲשֹׁב בְּמַחֲשַׁבְתִּי שׁוּם מַחֲשֶׁבֶת חוּץ וְשׁוּם מַחֲשָׁבָה וּבִלְבּוּל שֶׁהוּא נֶגֶד רְצוֹנְךָ, רַק לְדַבֵּק בְּמַחֲשָׁבוֹת זַכּוֹת, צַחוֹת וּקְדוֹשׁוֹת בַּעֲבוֹדָתְךָ בֶּאֱמֶת בְּהַשְׂגָּתְךָ וּבְתוֹרָתְךָ. הַט לִבִּי אֶל עֵדְוֹתֶיךָ, וְתֵן לִי לֵב טָהוֹר לְעָבְדְךָ בֶּאֱמֶת. וּמִמְּצוּלוֹת יָם תּוֹצִיאֵנִי לְאוֹר גָּדוֹל חִישׁ קַל מְהֵרָה. תְּשׁוּעַת יְהוָה כְּהֶרֶף עַיִן, לֵאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים כָּל יְמֵי חַיּוֹתִי עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. וְאָזְכֶּה לְחַדֵּשׁ נְעוּרַי, הַיָּמִים שֶׁעָבְרוּ בַּחֹשֶׁךְ, לְהַחֲזִירָם אֶל הַקְּדֻשָּׁה, וְתִהְיֶה יְצִיאָתִי מִן הָעוֹלָם כִּבְיאָתִי, בְּלֹא חֵטְא. וְאָזְכֶּה לַחֲזוֹת

בְּנֹעַם יְהוָה וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ, כְּלוֹ אוֹמֵר כָּבוֹד, אָמֵן נֶצַח סֶלָה וָעֶד:

כְּשֶׁיּוֹצֵא מִבֵּית־הַכְּנֶסֶת אוֹמֵר:

יְהוָה נְחֵנִי בְצִדְקָתֶךָ לְמַעַן שׁוֹרְרָי הַיְשַׁר לְפָנַי דַּרְכֶּךָ: וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנָיִם:

קַבָּלַת פְּנֵי הַשְּׁכִינָה

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת סד.): 'הַיּוֹצֵא מִבֵּית־הַכְּנֶסֶת וְנִכְנָס לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה - זוֹכֶה

וּמְקַבֵּל פְּנֵי שְׁכִינָה, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים פד, ח): ״יֵלְכוּ מֵחַיִל אֶל חָיִל יֵרָאֶה אֵל אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן״; וְכָתַב הַטּוּ״ר (אֹרַח־חַיִּים, סִימָן קנה): ׳וְאַחַר שֶׁיֵּצֵא מִבֵּית־הַכְּנֶסֶת יֵלֵךְ לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ קֹדֶם שֶׁיֵּלֵךְ לַעֲסָקָיו, וְיִקְבַּע עֵת לִלְמֹד, וְאָמַר רָבָא (שַׁבָּת לא.): בְּשָׁעָה שֶׁמַּכְנִיסִים אֶת הָאָדָם לְדִין, אוֹמְרִים לוֹ: ׳קָבַעְתָּ עִתִּים לַתּוֹרָה׳? ׳נָשָׂאתָ וְנָתַתָּ בֶּאֱמוּנָה׳? וּקְבִיעַת הָעֵת צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה קָבוּעַ וְתָקוּעַ, בְּעִנְיָן שֶׁלֹּא יַעֲבִירֶנּוּ אַף אִם הוּא סָבוּר לְהַרְוִיחַ הַרְבֵּה׳, עַיֵּן שָׁם; וְכָתַב בַּשֻּׁלְחָן־עָרוּךְ (אֹרַח־חַיִּים, סִימָן קנה, סָעִיף א): ׳אַחַר שֶׁיֵּצֵא מִבֵּית־הַכְּנֶסֶת יֵלֵךְ לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ, וְיִקְבַּע עֵת לִלְמֹד, וְצָרִיךְ שֶׁאוֹתוֹ עֵת יִהְיֶה קָבוּעַ, שֶׁלֹּא יַעֲבִירֶנּוּ אַף אִם הוּא סָבוּר לְהַרְוִיחַ הַרְבֵּה׳. הָגָה: וְאַף מִי שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לִלְמֹד, יֵלֵךְ לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ, וְשָׁכַר הֲלִיכָה בְּיָדוֹ, אוֹ יִקְבַּע לוֹ מָקוֹם, וְיִלְמַד מְעַט בְּמַה שֶׁיּוֹדֵעַ וְיַחֲשֹׁב בְּעִנְיָנָיו, וְיִכָּנֵס בְּלִבּוֹ יִרְאַת־שָׁמַיִם׳, עַיֵּן שָׁם; וְכָתַב הַמָּגֵן־אַבְרָהָם (שָׁם, סָעִיף קְטָן א): ׳וְאִם צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת דָּבָר נָחוּץ, יִלְמַד פָּסוּק אֶחָד אוֹ הֲלָכָה אַחַת׳, עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב שָׁם בַּמִּשְׁנָה־בְּרוּרָה (סָעִיף קְטָן ב) ״וְיִקְבַּע״ – ׳אִם יֵלֵךְ מִקֹּדֶם לַעֲסָקָיו חִישִׁינָן שֶׁמָּא יִמָּשֵׁךְ וְיִתְבַּטֵּל קְבִיעוּתוֹ, עַיֵּן שָׁם; וְכֵן (סָעִיף קְטָן ה): ״לְהַרְוִיחַ הַרְבֵּה״ – ׳וְאִישׁ כָּזֶה הוּא מְבַעֲלֵי אֲמָנָה, שֶׁמַּאֲמִין וּבוֹטֵחַ בְּהַשֵּׁם שֶׁלֹּא יֶחְסַר לוֹ מְזוֹנוֹתָיו עַל־יְדֵי־זֶה׳, עַיֵּן שָׁם; וְכֵן (סָעִיף קְטָן ט): ״מְעַט בְּמַה שֶׁיּוֹדֵעַ״ – ׳וּכְשֶׁלּוֹמֵד רַק מְעַט – נָכוֹן שֶׁעִקַּר לִמּוּדוֹ יִהְיֶה בַּהֲלָכוֹת, שֶׁיֵּדַע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג לְמַעֲשֶׂה׳, עַיֵּן שָׁם. וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר רַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד עַל זֶה, וְאָמַר (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן כט): ׳שֶׁכָּל אִישׁ יִשְׂרְאֵלִי מְחֻיָּב לִלְמֹד בְּכָל יוֹם וְיוֹם פּוֹסְקִים חֹק וְלֹא יַעֲבֹר, וַאֲפִלּוּ אִם הוּא אָנוּס וְאֵין לוֹ פְּנַאי – יִלְמַד עַל־כָּל־פָּנִים אֵיזֶה סָעִיף שֻׁלְחָן־עָרוּךְ, כִּי צָרִיךְ לִלְמֹד אֵיזֶה דִּין בַּשֻּׁלְחָן־עָרוּךְ בְּכָל יוֹם וְיוֹם כָּל יְמֵי חַיָּיו, וּכְשֶׁאֵינוֹ אָנוּס יִלְמַד כְּסֵדֶר כָּל הָאַרְבָּעָה חֶלְקֵי שֻׁלְחָן־עָרוּךְ מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וּכְשֶׁיִּגְמֹר וְיסַיֵּם אַרְבָּעָה חֶלְקֵי שֻׁלְחָן־עָרוּךְ, יַחֲזֹר וְיַתְחִיל לִלְמֹדָם כְּסֵדֶר, וְכֵן יִנְהַג כָּל יְמֵי חַיָּיו׳.

וּרְצוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל הָיָה (שִׂיחוֹת־הַר״ן, סִימָן כט), שֶׁיַּעֲשׂוּ לְעַצְמָם שְׁנֵי שִׁעוּרִים שֻׁלְחָן־עָרוּךְ, שִׁעוּר אֶחָד - לִגְרֹס הָרְבֵּה מְחַבֵּר רַמ״א כְּסִדְרָן, (שְׁזֶּה נִקְרָא בִּדְבָרָיו: שֻׁלְחָן־עָרוּךְ הַ׳קְטַנִּים׳, כִּי אֵז בְּיָמָיו נִדְפַּס רַק מְחַבֵּר רַמ״א בְּחִבּוּר נִפְרָד, וְהַפְלִיג רַבֵּנוּ זַ״ל בָּזֶה מְאֹד וְאָמַר: שְׁטוֹב לִגְרֹס בָּזֶה הָרְבֵּה מְאֹד מֵהַתְחָלָתָם עַד סוֹפָם; וְכֵן יָדוּעַ, שֶׁהַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע הִזְהִיר אֶת תַּלְמִידָיו (כְּתַר שֵׁם־טוֹב, חֵלֶק ב; הוּבָא בְּבַעַל־שֵׁם־טוֹב עַל הַתּוֹרָה, פָּרָשַׁת וְאֶתְחַנַּן סִימָן יח; וּבְשִׂיחַ־שִׂרְפֵי־קֹדֶשׁ, חֵלֶק ג, סִימָן תרז), שֶׁיִּהְיֶה שָׁגוּר בְּפִיהֶם שֻׁלְחָן־עָרוּךְ, עַל־כָּל־פָּנִים מְחַבֵּר רַמ״א, כִּי נִכְתְּבוּ בְּרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ גְּדוֹל). וְשִׁעוּר שֵׁנִי - לִלְמֹד טוּר בֵּית־יוֹסֵף וְשֻׁלְחָן־עָרוּךְ עִם הַמָּגִינִים: טוּרֵי־זָהָב, וּמָגֵן־אַבְרָהָם וְכוּ׳ (שֶׁזֶּה נִקְרָא אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל שֻׁלְחָן־עָרוּךְ הַ׳גְּדוֹלִים׳, הַיְנוּ לִלְמֹד בְּעֹמֶק הָעִיּוּן עִם כָּל הַפּוֹסְקִים, וּלְבָרֵר לְעַצְמוֹ אֶת הַהֲלָכָה. וְדָבָר זֶה מְבֹרָר הַטּוֹב מֵהָרָע, כַּמּוּבָא בִּדְבָרָיו זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א, סִימָן ח) וְזוֹכֶה לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה). וְהִקְפִּיד רַבֵּנוּ זַ״ל מְאֹד (שִׂיחוֹת־הַר״ן סִימָן כט, קִפָּה וְעוֹד), שֶׁלֹּא יֶחְסַר לָאָדָם לִמּוּד שֻׁלְחָן־עָרוּךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם, כִּי אִי אֶפְשָׁר לִהְיוֹת יְהוּדִי בְּלִי לִמּוּד שֻׁלְחָן־עָרוּךְ. וּפַעַם אַחַת הִתְבַּטֵּא, שֶׁיְּכוֹלִים לִדְרֹשׁ וּלְחַדֵּשׁ מַה שֶּׁרַק רוֹצִים, אֲבָל לֹא לָצֵאת מִגְּדֶר הַשֻּׁלְחָן־עָרוּךְ. וּמֵאַחַר שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל הִקְפִּיד כָּל־כָּךְ עַל לִמּוּד שֻׁלְחָן־עָרוּךְ, וְכֵן הִקְפִּיד מְאֹד לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין דְּרַבֵּנוּ־תָּם, וְאָמַר (כּוֹכְבֵי־אוֹר, אַנְשֵׁי מוֹהֲרַ״ן, דִּבּוּרִים מִמּוֹהֲרַ״ן־ת, סִימָן לו), שֶׁלִּדְעָתוֹ תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁהַיֶּלֶד נַעֲשֶׂה בַּר־מִצְוָה, שֶׁיַּנִּיחַ תְּפִלִּין דְּרַשׁ״י וְרַבֵּנוּ תָּם, וְשֶׁלֹּא יַמְתִּין עַד הַחֲתָנָה, וּבַהֲנָחַת שְׁנֵי זוּגוֹת תְּפִלִּין יַשִּׂיג שִׂמְחָה וּדְבֵקוּת וְחִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמֵאַחַר שֶׁהָאֲרִ״י זַ״ל גִּלָּה, שֶׁנָּכוֹן לִלְמֹד בִּתְפִלִּין דְּרַבֵּנוּ־תָּם דַּיְקָא, וּמַמְשִׁיכִים עַל עַצְמוֹ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת אֱלֹקִי, וְזוֹכִים לִדְבֵקוּת עֶלְיוֹנָה, לִשְׁמֹר שֶׁלֹּא יִתְאַחֲזוּ בּוֹ הַקְּלִפּוֹת הָרוֹדְפוֹת אַחֲרָיו. וְלָכֵן נָהֲגוּ אַנְשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ (כּוֹכְבֵי־אוֹר, אַנְשֵׁי מוֹהֲרַ״ן, דִּבּוּרִים מִמּוֹהֲרַ״ן־ת, סִימָן לו), שֶׁתֵּכֶף־וּמִיָּד אַחַר הַתְּפִלָּה, קֹדֶם שֶׁחוֹלְצִים אֶת הַתְּפִלִּין דְּרַבֵּנוּ־תָּם, לוֹמְדִים שִׁעוּר פְּשׁוּט בַּשֻּׁלְחָן־עָרוּךְ מְחַבֵּר רַמ״א כְּסִדְרָן בְּכָל יוֹם, מְעַט אוֹ הַרְבֵּה, כְּפִי מַסַּת הַפְּנַאי, וְכָךְ מְקַיְּמִים וּמַשְׁלִימִים אֶת רְצוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, הֵן שֶׁהִקְפִּיד לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין דְּרַבֵּנוּ־תָּם בְּכָל יוֹם, וְהֵן שֶׁהִקְפִּיד שֶׁיִּלְמְדוּ

שֻׁלְחָן־עָרוּךְ בְּכָל יוֹם. וְכָךְ אִם עוֹשִׂים לְעַצְמָם קְבִיעוּת חֲזָקָה בְּכָל יוֹם, חֹק וְלֹא יַעֲבֹר, לִלְמֹד שִׁעוּר קָטָן זֶה אַחַר הַתְּפִלָּה, בָּזֶה מְקַיְּמִים 'קְבַעְתָּ עִתִּים לַתּוֹרָה'. וְנָכוֹן שֶׁיִּהְיֶה הָעֵת הַזֶּה קָבוּעַ אַחַר הַתְּפִלָּה, כִּי אַחַר הַתְּפִלָּה יֵשׁ לָאָדָם נְסִיוֹן קָשֶׁה שֶׁלֹּא יִפֹּל מִמַּדְרֵגָתוֹ שֶׁהִשִּׂיג בְּעֵת הִתְפַּשְׁטוּת הַנְּשָׁמִיּוּת וְהַשָּׂגַת אֱלֹקוּת בְּעֵת הַתְּפִלָּה, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן סה), אֲשֶׁר בְּעֵת הַתְּפִלָּה אָדָם זוֹכֶה לְבִטּוּל אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְאָז אֵינוֹ מַרְגִּישׁ שׁוּם יְסוּרִים, וּכְשֶׁחוֹזֵר מֵהַבִּטּוּל, אָז יָכוֹל הָרָע לְהִתְגַּבֵּר עָלָיו. וְלָכֵן נָכוֹן שֶׁיִּלְמַד אָז תּוֹרָה בְּהִתְחַדְּשׁוּת חֲדָשָׁה, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי מוֹהַרַנַ"ת זַ"ל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, נְטִילַת־יָדַיִם שַׁחֲרִית, הֲלָכָה ד, אוֹת ב); וְאוֹתוֹ עֵת קְבוּעַ שֶׁלְּאַחַר הַתְּפִלָּה, יִהְיֶה אֶצְלוֹ חֹק וְלֹא יַעֲבֹר כָּל יְמֵי חַיָּיו, לִלְמֹד אֲפִלּוּ סָעִיף אוֹ שְׁנֵי סְעִיפִים כְּסִדְרָן, וְאִם יוּכַל לִלְמֹד יוֹתֵר - אַשְׁרֵי לוֹ וְאַשְׁרֵי חֶלְקוֹ! כִּי כָּךְ יִזְכֶּה לִגְמֹר וּלְסַיֵּם אֶת הָאַרְבָּעָה חֶלְקֵי שֻׁלְחָן עָרוּךְ מְחַבֵּר רַמָּ"א, פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר, בְּמֶשֶׁךְ יְמֵי חַיָּיו, וְיִזְכֹּר כָּל הֲלָכָה, וְאַחַר־כָּךְ בְּמֶשֶׁךְ הַיּוֹם אוֹ הַלַּיְלָה, כְּשֶׁיִּלְמַד שִׁעוּר שְׁנֵי בַּפּוֹסְקִים, אָז יִלְמַד בְּעִיּוּן רַב כְּסִדְרָן טוּר, בֵּית־יוֹסֵף, וְשֻׁלְחָן־עָרוּךְ עִם הַמָּגִינִים, וְכֵן עִם כָּל הָאַחֲרוֹנִים, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה בָּקִי בַּהֲלָכָה. אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם הַרְבֵּה שֻׁלְחָן־עָרוּךְ מְחַבֵּר רַמָּ"א כְּסִדְרָן, וְאָז יִזְכֶּה לְיִרְאַת־שָׁמַיִם שְׁלֵמָה, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (סִפְרֵי־הַמִּדּוֹת, פּוֹסֵק, סִימָן ב): 'עַל־יְדֵי לִמּוּד שֻׁלְחָן־עָרוּךְ בָּאִים לְיִרְאָה'; וְכֵן (שָׁם, סִימָן ג): 'לִמּוּד הַפּוֹסְקִים מְבַטֵּל הִרְהוּרֵי עֲבוֹדָה־זָרָה'; וְכַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן סב): כְּשֶׁיֵּשׁ לָאָדָם קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁקָּשֶׁה לוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מֵרֹב קֻשְׁיוֹת, אֲזַי עֲצָתוֹ שֶׁיִּלְמַד פּוֹסֵק, שֶׁזֶּה יְפַשֵּׁט אֶת הָעַקְמוּמִיּוּת שֶׁבִּלְבּוֹ. שֶׁזֶּה פֵּרוּשׁ הַפָּסוּק (תְּהִלִּים קיט, ז): "אוֹדְךָ בְּיֹשֶׁר לֵבָב בִּלְמֹדִי מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ"; מָתַי זוֹכִים לְיֹשֶׁר לֵב? כְּשֶׁלּוֹמְדִים "מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ", הַיְנוּ לִמּוּד פּוֹסְקִים, הֲלָכוֹת פְּסוּקוֹת, שֶׁזֶּה מַכְנִיס בּוֹ אֱמוּנָה בִּשְׁלֵמוּת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ

עֲרֵבוּת, נְעִימוּת, יְדִידוּת, זִיו, חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאַל תָּקֵל בְּדָבָר זֶה, אֲהוּבִי, בְּנִי! כִּי כָּךְ תּוּכַל לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ פְּנֵי הַשְּׁכִינָה. וְעַל זֶה כִּוְּנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים בְּאָמְרָם (בְּרָכוֹת סד.): 'הַיּוֹצֵא מִבֵּית־הַכְּנֶסֶת וְנִכְנָס לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה - זוֹכֶה וּמְקַבֵּל פְּנֵי שְׁכִינָה'. וְאַתָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת חָזָק עַל זֶה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וַאֲפִלּוּ שֶׁאַתָּה מְמַהֵר מְאֹד, עַל־כָּל־פָּנִים אַל תּוֹרִיד אֶת הַתְּפִלִּין שֶׁל רַבֵּנוּ־תָּם, עַד שֶׁתִּלְמַד בָּהֶם הֲלָכָה אַחַת אוֹ שְׁתֵּי הֲלָכוֹת חֹק וְלֹא יַעֲבֹר, וְאָז תַּרְגִּישׁ הֶאָרָה עֲצוּמָה בְּחַיֶּיךָ.

וְהִנֵּה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (בְּרָכוֹת ח.): 'לְעוֹלָם יַשְׁלִים אָדָם פָּרָשִׁיּוֹתָיו עִם הַצִּבּוּר שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם, וַאֲפִלּוּ "עֲטָרוֹת" וְ"דִיבוֹן", וְכָל הַמַּשְׁלִים פָּרָשִׁיּוֹתָיו עִם הַצִּבּוּר - מַאֲרִיכִים לוֹ יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו'; וְכָתַב בַּשֻּׁלְחָן־עָרוּךְ (אֹרַח־חַיִּים, סִימָן רפה, סָעִיף א): 'אַף־עַל־פִּי שֶׁאָדָם שׁוֹמֵעַ כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ בְּכָל שַׁבָּת בְּצִבּוּר, חַיָּב לִקְרוֹת לְעַצְמוֹ בְּכָל שָׁבוּעַ פָּרָשַׁת אוֹתוֹ שָׁבוּעַ שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם, אֲפִלּוּ "עֲטָרוֹת" וְ"דִיבוֹן"'; עוֹד כָּתַב (שָׁם, סָעִיף ב): 'לְמוּד הַפָּרָשָׁה בְּפֵרוּשׁ רַשִׁ"י - חָשׁוּב כְּמוֹ תַּרְגּוּם, וְיֵרֵא־שָׁמַיִם יִקְרָא תַּרְגּוּם וְגַם פֵּרוּשׁ רַשִׁ"י'; וְאָמְרוּ תַּלְמִידֵי הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי"ע, שֶׁמִּכָּאן יֵשׁ רֶמֶז שֶׁסְּגֻלָּה לְיִרְאַת־שָׁמַיִם - לִלְמֹד חֲמֵשׁ עִם פֵּרוּשׁ רַשִׁ"י. עוֹד כָּתַב (שָׁם, סָעִיף ג): 'מִיּוֹם רִאשׁוֹן וָאֵילַךְ חָשׁוּב עִם הַצִּבּוּר; וְיָדוּעַ אֲשֶׁר הָאֲרִ"י זַ"ל הִקְפִּיד מְאֹד (שַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת, דְּרוּשֵׁי סֵדֶר שַׁבָּת, דְּרוּשׁ א), שֶׁיַּעַבְרוּ אֶת פָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם בְּעֶרֶב־שַׁבָּת דַּיְקָא; אֲבָל מָרָן זַ"ל פָּסַק לַהֲלָכָה, שֶׁמִּיּוֹם רִאשׁוֹן כְּבָר יְכוֹלִים לִקְרֹא אֶת פָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ. וְכֵן כָּתַב הַ'לְּבוּשׁ': 'וְכָל הַשָּׁבוּעַ מִיּוֹם רִאשׁוֹן וָאֵילַךְ - הֲוֵי מַשְׁלִים עִם הַצִּבּוּר, שֶׁהֲרֵי מַתְחִילִין הַצִּבּוּר הַפָּרָשָׁה בְּיוֹם שַׁבָּת בְּמִנְחָה', עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב הַ'מִּשְׁנָה־בְּרוּרָה' (סָעִיף קָטָן ח): 'וּבַסֵּפֶר 'מַטֵּה־יְהוּדָה' כָּתַב: 'דְּאִם הוּא קוֹרֵא מִתְּחִלַּת הַשָּׁבוּעַ וָהָלְאָה, הוּא גַּם־כֵּן בִּכְלַל מִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר'; וְכֵן בַּסֵּפֶר 'מַעֲשֶׂה־רַב' כָּתַב בְּהַנְהָגַת הַגְּרַ"א, שֶׁהָיָה

נוֹהֵג תֵּכֶף אַחַר הַתְּפִלָּה בְּכָל יוֹם לִקְרֹא מִקְצָת מֵהַסִּדְרָא שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם, וּלְסַיֵּם בְּעֶרֶב שַׁבָּת׳, עַיֵּן שָׁם; וְלָכֵן, אֲהוּבִי, בְּנִי! מֵאַחַר שֶׁהַמְצִיאוּת מֹרָאָה, שֶׁאִם מַנִּיחִים אֶת הַמִּצְוָה הַיְקָרָה הַזּוֹ שֶׁהִבְטִיחוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁבִּזְכוּתָהּ מַאֲרִיכִים יָמִים וְשָׁנִים, לְעֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, שֶׁאָז אָדָם מְאֹד טָרוּד, וּבִפְרָט בְּעַרְבֵי שַׁבָּתוֹת שֶׁל חֳדְשֵׁי הַחֹרֶף, שֶׁאָז הֵם יָמִים קְצָרִים מְאֹד - אָדָם פָּשׁוּט לֹא מְסַיֵּם שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן לֹא פֵּרוּשׁ רַשִׁ״י. וְזֶה בָּרוּר לְמִי שֶׁלֹּא רוֹצֶה לְהַטְעוֹת אֶת עַצְמוֹ. וְרוֹאִים בְּנֵי־אָדָם, שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם שָׁבוּעַ אַחַר שָׁבוּעַ, וְרוֹצִים לְהַחְמִיר דַּיְקָא לְהִתְנַהֵג כְּפִי הָאֲרִיזַ״ל, וְלַעֲבֹר אֶת הַסִּדְרָא שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם בְּעֶרֶב־שַׁבָּת דַּיְקָא, וּמֵרֹב טָרְדוֹת אֵינָם מַסְפִּיקִים, וְדוֹחִים אֶת זֶה מִשָּׁבוּעַ לְשָׁבוּעַ, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁיְּכוֹלָה לַעֲבֹר לָהֶם כָּל הַשָּׁנָה, וְלֹא סִיְּמוּ פַּעַם אַחַת שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם, וְזוֹ הַמְצִיאוּת! וְכִמְעַט שֶׁאֵין אָדָם שֶׁאֵינוֹ סוֹבֵל אֵיזֶה צַעַר וְיִסּוּרִים וְהֶפְסֵד מָמוֹן אוֹ עָגְמַת־נֶפֶשׁ בְּשָׁבוּעַ שֶׁלֹּא סִיֵּם פָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם. וְלָכֵן כִּדַּאי בָּזֶה לִסְמֹךְ עַל דִּבְרֵי מָרָן זַ״ל, שֶׁפָּסַק, אֲשֶׁר מִיּוֹם רִאשׁוֹן וָאֵילָךְ חָשׁוּב עִם הַצִּבּוּר, וּבְכָל יוֹם וְיוֹם אַחַר הַתְּפִלָּה יִלְמַד חֻמָּשׁ וְרַשִׁ״י עִם הַתַּרְגּוּם כְּהַנְהָגַת הַגְּרָ״א זַ״ל, וְעַד עֶרֶב־שַׁבָּת יִזְכֶּה לְסַיֵּם שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם עִם פֵּרוּשׁ רַשִׁ״י זַ״ל, וְזֶה יַמְשִׁיךְ לְךָ כָּל הַבְּרָכוֹת וְהַטּוֹבוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, וְתִזְכֶּה לַאֲרִיכוּת יָמִים וְשָׁנִים טוֹבוֹת. וְרוֹאִים בְּנֵי־אָדָם רָצִים וּמְתָרוֹצְצִים לְהַשִּׂיג סְגֻלּוֹת לַאֲרִיכוּת יָמִים, וְהִנֵּה יֵשׁ לָנוּ הַבְטָחָה מֵחָכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁכָּל הַמַּשְׁלִים פַּרְשִׁיּוֹתָיו עִם הַצִּבּוּר - מַאֲרִיכִים לוֹ יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו׳; וְלָמָּה לָנוּ לֵילֵךְ אֶל בּוֹרוֹת נִשְׁבָּרִים, וּלְחַפֵּשׂ בִּזְבָלִים עֲצוֹת לַאֲרִיכוּת יָמִים וְשָׁנִים?! מוּטָב לִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ בְּכָל יוֹם לִלְמֹד חֻמָּשׁ וְרַשִׁ״י עִם הַתַּרְגּוּם, שֶׁאָז יִהְיֶה מֻבְטָח, שֶׁתִּהְיֶה לוֹ אֲרִיכוּת יָמִים וְשָׁנִים טוֹבוֹת, וְלֹא יֶחְסַר לוֹ שׁוּם דָּבָר. וְאִם מָרָן זַ״ל פָּסַק כָּךְ, וְגַם רַבֵּנוּ הַגְּרָ״א זַ״ל

הִתְנַהֵג כָּךְ, לָמָּה נִהְיֶה חֲכָמִים בְּעֵינֵינוּ, וּלְחַכּוֹת עַד עֶרֶב־שַׁבָּת, שֶׁאָז בָּטוּחַ לֹא יִהְיֶה לוֹ זְמַן.

וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי, מַה לְּפָנֶיךָ! אִם יֵשׁ לְךָ פְּנַאי אַחַר הַתְּפִלָּה בְּעוֹדְךָ מְלֻבָּשׁ עִם טַלִּית וּתְפִלִּין דְּרַבֵּנוּ־תָּם, אַחַר לְמוּד שֻׁלְחָן־עָרוּךְ מְחַבֵּר רַמ״א, לִלְמֹד גַּם שְׁעוּר בְּחֻמָּשׁ וְרַשׁ״י עִם הַתַּרְגּוּם - אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, כִּי זֶה יָבִיא לְךָ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְאוֹתָהּ הֶאָרָה שֶׁזָּכִיתָ בְּעֵת הַתְּפִלָּה, שֶׁהֵאִיר עָלֶיךָ הָאוֹר אֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא בִּבְהִירוּת גְּדוֹלָה, לֹא תֵּלֵךְ מִמְּךָ כָּל הַיּוֹם, כִּי ׳מִקְרָא׳ הוּא בַּעֲשִׂיָּה (שַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת, דְּרוּשֵׁי הַקְּדִישׁ, דְּרוּשׁ א), וְעַל־יְדֵי שֶׁתִּלְמַד חֻמָּשׁ וְרַשׁ״י עִם הַתַּרְגּוּם, עַל־יְדֵי־זֶה תִּזָּכֶה לִהְיוֹת שָׁמוּר כָּל הַיּוֹם מִפְּגַם־הַבְּרִית, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א, סִימָן יט), וְתִזָּכֶה לְטָהֳרַת הַמֹּחִין, שֶׁכָּל הַיּוֹם יָאִיר עָלֶיךָ מֶלֶךְ עֶלְיוֹן בְּהֶאָרָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד, כִּי יְזַדְּכֵךְ לְךָ עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, וְתִמְצָא גַּם שָׁם אֶת אֱמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁשָּׂם דְּבָרִים אֵלּוּ בְּתוֹךְ לִבּוֹ וּמְקַיְּמָם בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, אֲשֶׁר לְרַב טוּב הַצָּפוּן יִזְכֶּה, אַשְׁרֵי לוֹ!

פִּתְ שַׁחֲרִית

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בָּבָא־מְצִיעָא קז): ׳תָּנוּ רַבָּנָן: שִׁלְשָׁה־עָשָׂר דְּבָרִים נֶאֶמְרוּ בְּפַת שַׁחֲרִית: (א) מַצָּלַת מִן הַחַמָּה, (ב) וּמִן הַצִּנָּה, (ג) וּמִן הַזִּיקִין, (ד) וּמִן הַמַּזִּיקִין, (ה) וּמַחְכִּימַת פֶּתִי, (ו) וְזוֹכָה בַּדִּין, (ז) לִלְמֹד תּוֹרָה וּלְלַמֵּד, (ח) וּדְבָרָיו נִשְׁמָעִין, (ט) וְתַלְמוּדוֹ מִתְקַיֵּם בְּיָדוֹ, (י) וְאֵין בְּשָׂרוֹ מַעֲלֶה הֶבֶל, (יא) וְנִזְקָק לְאִשְׁתּוֹ, (יב) וְאֵינוֹ מִתְאַוֶּה לְאִשָּׁה אַחֶרֶת, (יג) וְהוֹרֶגֶת כִּנָּה שֶׁבִּבְנֵי מֵעַיִם. וְיֵשׁ אוֹמְרִים: אַף מוֹצִיא אֶת הַקְּנָאָה וּמַכְנִיס אֶת הָאַהֲבָה. אָמַר לֵהּ רַבָּה לְרָבָא בַּר מָרִי מְנָא הָא מִלְּתָא דְּאָמְרֵי אִינָשֵׁי: שִׁתִּין רָהִיטֵי רָהוּט וְלָא מָטוּ לְגַבְרָא דְּמַצְפְּרָא כְּרָךְ. וְאָמְרוּ רַבָּנָן: הַשְׁכֵּם וֶאֱכֹל, בַּקַּיִץ

מִפְּנֵי הַחַמָּה, וּבַחֹרֶף מִפְּנֵי הַצִּנָּה. אָמַר לֵהּ דִּכְתִיב (יְשַׁעְיָה מט, י): "לֹא יִרְעֲבוּ וְלֹא יִצְמָאוּ וְלֹא יַכֵּם שָׁרָב וְשֶׁמֶשׁ"; "לֹא יַכֵּם שָׁרָב וְשֶׁמֶשׁ" כֵּינָן "דְּלָא יִרְעֲבוּ וְלָא יִצְמָאוּ"; וְלָכֵן הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר בַּבֹּקֶר לֶאֱכֹל פַּת שַׁחֲרִית, שֶׁזֶּה מְרַחֵק מֵהָאָדָם כָּל־מִינֵי מַחֲלוֹת וְחֳלָאִים רָעִים, וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (שָׁם): 'מַחֲלָה שֶׁשְּׁמוֹנִים וּשְׁלֹשָׁה חֳלָאִים תְּלוּיִין בְּמָרָה, וְכֻלָּן פַּת שַׁחֲרִית בְּמֶלַח וְקִיתוֹן שֶׁל מַיִם מְבַטֵּלְתָּן'; וְכֵן מוּבָא בַּשֻּׁלְחָן־עָרוּךְ (אֹרַח־חַיִּים, סִימָן קנה, סָעִיף ב): 'קֹדֶם שֶׁיֵּלֵךְ לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ יָכוֹל לֶאֱכֹל פַּת שַׁחֲרִית, אִם הוּא רָגִיל בּוֹ, וְטוֹב שֶׁיַּרְגִּיל בּוֹ'; וְכָתַב הַלְּבוּשׁ: 'וְטוֹב הוּא שֶׁיַּרְגִּיל אָדָם עַצְמוֹ בּוֹ לִשְׁמֹר בְּרִיאוּתוֹ וְכוּ', לְפִיכָךְ יַרְגִּיל אָדָם עַצְמוֹ כֵּן, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה בָּרִיא וְחָזָק לַעֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ', עַיֵּן שָׁם; וְלָכֵן רְאֵה, אָהוּבִי, בְּנִי! לֶאֱכֹל פַּת שַׁחֲרִית דַּיְקָא, כְּדֵי שֶׁלֹּא תֶּחֱלַשׁ, וּצְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לִשְׁמֹר עַל בְּרִיאוּת הַגּוּף. וּכְמוֹ שֶׁאָמַר הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי"ע (צַוָּאַת־הָרִיבַ"שׁ; הוּבָא בְּבַעַל־שֵׁם־טוֹב עַל הַתּוֹרָה, פָּרָשַׁת וְאֶתְחַנַּן, סִימָן ז): 'כְּשֶׁנַּעֲשָׂה חוֹר קָטָן בַּגּוּף, נַעֲשָׂה חוֹר גָּדוֹל בַּנְּשָׁמָה'; הַיְנוּ כְּשֶׁאָדָם נֶחֱלָשׁ בִּבְרִיאוּת גּוּפוֹ, כְּבָר הוּא אֵינוֹ יָכוֹל לִלְמֹד וּלְהִתְפַּלֵּל, וּמְחַסֵּר הַרְבֵּה מֵעֲבוֹדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן "הֶחָכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ" (קֹהֶלֶת ב, יד), לִשְׁמֹר עַל בְּרִיאוּת גּוּפוֹ, וְלֶאֱכֹל פַּת שַׁחֲרִית דַּיְקָא. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (סִפְרֵי־הַמִּדּוֹת, דֵּעָה, סִימָן י): 'עַל־יְדֵי פַּת שַׁחֲרִית מִתְחַכֵּם'; כִּי כְּשֶׁאָדָם אוֹכֵל, מִתְיַשֶּׁבֶת דַּעְתּוֹ בְּסֵבֶלְנוּת גְּדוֹלָה וְאֵינוֹ כּוֹעֵס. וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (סִפְרֵי־הַמִּדּוֹת, כַּעַס, סִימָן י): 'סְגֻלָּה לְכַעַס - שֶׁיֹּאכַל פַּת שַׁחֲרִית'; כִּי כָּל זְמַן שֶׁאָדָם לֹא אוֹכֵל, אֵין מִתְיַשֶּׁבֶת דַּעְתּוֹ, וְהוּא מְבֹהָל וּמְבֻלְבָּל מְאֹד, אֲבָל כְּשֶׁאָדָם אוֹכֵל פַּת שַׁחֲרִית, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְיִשּׁוּב־הַדַּעַת, וְזוֹכֶה לִלְמֹד תּוֹרָה בְּמֹחִין נְקִיִּים וְזַכִּים. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (סִפְרֵי־הַמִּדּוֹת, לִמּוּד, סִימָן מח): 'עַל־יְדֵי פַּת שַׁחֲרִית, תַּלְמוּדוֹ מִתְקַיֵּם בְּיָדוֹ, וְזוֹכֶה לִלְמֹד וּלְלַמֵּד'; לָכֵן צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְהִזָּהֵר בְּדָבָר זֶה, וּלְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּתֵּן לוֹ לֶאֱכֹל, אֲפִלּוּ שֶׁהָאֹכֶל יִהְיֶה מוּכָן עַל הַשֻּׁלְחָן לֹא יֹאכַל,

עַד שֶׁיְּבַקֵּשׁ קֹדֶם מִמְּנּוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּתֵּן לוֹ לֶאֱכֹל. וְכַמּוּבָא (זֹהַר, מִקֵּץ קצט:) עַל הַפָּסוּק (מִשְׁלֵי כח, כ): "אִישׁ אֱמוּנוֹת רַב בְּרָכוֹת" – זֶה הוּא בַּר־נַשׁ דְּמְהֵימְנוּתָא דְּקָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא בֵּיהּ, כְּגוֹן רַבִּי יֵיסָא סָבָא, דְּאַף־עַל־גַּב דַּהֲוָה לֵהּ מֵיכְלָא דְּהַהוּא יוֹמָא לְמֵיכַל – לָא הֲוָה מַתְקִין לֵהּ עַד דְּשָׁאֵיל מְזוֹנֵיהּ קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, לְבָתַר דְּצָלֵי צְלוֹתֵיהּ וְשָׁאֵיל מְזוֹנֵיהּ קָמֵי מַלְכָּא – כְּדֵין הֲוֵי מַתְקִין וַהֲוָה אָמַר תָּדִיר: 'לָא נַתְקִין עַד דְּיִנְתְּנוּן מִבֵּי מַלְכָּא'; וְדָבָר זֶה גּוֹרֵם תִּקּוּן גָּדוֹל לְמַעְלָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וּמַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וְאִם אֶפְשָׁר לְהַזְמִין אוֹרֵחַ עָנִי שֶׁיֹּאכַל עִמּוֹ בְּצַוָּתָא – אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה. כִּי זֶה מְאֹד חָשׁוּב בַּשָּׁמַיִם. וְכַמּוּבָא (זֹהַר, תְּרוּמָה קנה:): 'בְּמַאי זָכֵי בַּר־נַשׁ לְאִתְעַדָּנָא בְּהַהוּא עִדּוּנָא עִלָּאָה? בְּשֻׁלְחָן דִּילֵיהּ. כְּמָה דְּאִיהוּ מְעַדֵּן עַל פִּתּוֹרֵיהּ נַפְשָׁאן דְּמִסְכְּנֵי, דִּכְתִיב (יְשַׁעְיָה נח, י): "וְנָפֵשׁ נַעֲנָה תַּשְׂבִּיעַ"; מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ (שָׁם, יז): "אָז תִּתְעַנַּג עַל הַוָי"ה" וְגוֹ, דְּאוּף הָכִי קָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא רָוֵי לֵהּ בְּכָל אִנּוּן עִדּוּנִין דְּמִשַּׁח רְבוּת קָדְשָׁא עִלָּאָה דְּנָגִיד וְאִתְמְשַׁךְ תָּדִיר לְהַהוּא כָּבוֹד עִלָּאָה, כְּתִיב: "וְנָפֵשׁ נַעֲנָה תַּשְׂבִּיעַ"; מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ: "אָז תִּתְעַנַּג עַל הַוָי"ה"'; וְכֵן יִזְהֵר מְאֹד לוֹמַר אֵיזֶה דְּבַר תּוֹרָה עַל שֻׁלְחָנוֹ, כִּי כָּךְ מוּבָא (זֹהַר, תְּרוּמָה קנג:): 'שֻׁלְחָן דְּלָא אִתְמַר עָלֵהּ מִלֵּי דְּאוֹרַיְתָא – עָלֵהּ כְּתִיב (יְשַׁעְיָה כח, ח): "כִּי כָּל שֻׁלְחָנוֹת מָלְאוּ קִיא צֹאָה בְּלִי מָקוֹם"; וְאָסוּר לְבָרְכָא עַל הַהוּא שֻׁלְחָן. מַאי טַעֲמָא? בְּגִין דְּאִית שֻׁלְחָן וְאִית שֻׁלְחָן. שֻׁלְחָן אִיהוּ דְּקָא מְסַדְּרָא קַמֵּיהּ דְּקָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא לְעֵלָּא, וְאִיהוּ קַיְמָא תָּדִיר לְסַדֵּר בֵּיהּ פִּתְגָּמֵי אוֹרַיְתָא וּלְכֻלָּא בֵּיהּ אַתְוָן דְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְתָא, וְאִנּוּן אַתְוָן דְּמִלֵּי אוֹרַיְתָא אִתְכְּלִילָן בֵּיהּ בְּהַהוּא שֻׁלְחָן, וְאִיהוּ לָקֵיט לוֹן לְגַבֵּיהּ וְכָלִיל כֻּלְּהוּ בְּגַוֵּיהּ וּבְהוּ אֶשְׁתַּלִּים וְחָדֵי, וְאִית לֵהּ חֶדְוָה, וְעַל שֻׁלְחָן דָּא כְּתִיב (יְחֶזְקֵאל מא, כב): "זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי הַוָי"ה"; "לִפְנֵי הַוָי"ה" וְלֹא 'מִלִּפְנֵי הַוָי"ה', שֻׁלְחָן אַחֲרָא אִית דְּלָא אִית בֵּיהּ חֵלְקָא דְּאוֹרַיְתָא, וְלֵית לֵהּ חֵלְקָא בְּקָדְשָׁה

דְּאוֹרַיְתָא, וְהַהוּא שֻׁלְחָן אִקָּרֵי: "קִיא צוֹאָה", וְדָא אִיהוּ "בְּלִי מָקוֹם", דְּלֵית לֵהּ חֻלְקָא בְּסִטְרָא דִּקְדֻשָּׁה כְּלוּם, בְּגִין כָּךְ שֻׁלְחָן דְּלָא אִתְמַר עָלֵהּ מִלֵּי דְּאוֹרַיְתָא - אִיהוּ שֻׁלְחָן דְּ"קִיא צוֹאָה", אִיהוּ שֻׁלְחָן דְּטַעֲוָא אַחֲרָא, לֵית בְּהַהוּא שֻׁלְחָן חוּלְקָא בְּרָזָא דְּאֱלָהָא עִלָּאָה, שֻׁלְחָן דְּמִלֵּי אוֹרַיְתָא אִתְמְרוּ עָלֵהּ - קָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא נָטִיל הַהוּא שֻׁלְחָן וְשָׁוֵי לֵהּ לְחוּלְקֵיהּ, וְלֹא עוֹד אֶלָּא סוּרְיָ"א רַב מִמָּנָא נָטִיל כָּל אִנּוּן מִלִּין, וְשָׁוֵי דְּיוּקְנָא דְּהַהוּא שֻׁלְחָן קָמֵיהּ קָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וְכָל אִנּוּן מִלִּין דְּאוֹרַיְתָא, דְּאִתְמְרוּ עָלֵהּ סָלְקִין עַל הַהוּא פִּתּוֹרָא וְאִתְעַטַּר קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, מַשְׁמַע דִּכְתִיב: "זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי הָוָיָ"ה"; דְּאִתְעַטַּר קַמֵּי קָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא. שֻׁלְחָן דְּבַר־נַשׁ קַיְמָא לְדַכְאָה לֵהּ לְבַר־נַשׁ מִכָּל חוֹבוֹי. זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּאִלֵּין תְּרִין קַיְמִין עַל פִּתּוֹרֵיהּ - מִלֵּי דְּאוֹרַיְתָא, וְחוּלְקָא לְמִסְכְּנִין מֵהַהוּא שֻׁלְחָן. כַּד סָלְקִין הַהוּא פִּתּוֹרָא מִקָּמֵיהּ דְּבַר־נַשׁ - תְּרִין מַלְאָכִין קַדִּישִׁין אִזְדַּמְנָן תַּמָּן חַד מִימִינָא וְחַד מִשְּׂמָאלָא, חַד אָמַר דָּא אִיהוּ שֻׁלְחָן דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא דְּפַלְגֵּיָא קָא מְסַדֵּר קָמֵיהּ - מְסַדֵּר יְהֵא תְּדִיר פִּתּוֹרָא דָּא בְּבִרְכָאן עִלָּאִין וּמְשִׁחָא, וְרַבִּי עִלָּאָה קָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא יַשְׁרֵי עָלוֹי, וְחַד אָמַר דָּא אִיהוּ שֻׁלְחָן דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא דְּפַלְגֵיָא קָא מְסַדֵּר קָמֵיהּ דָּא פִּתּוֹרָא דִּי עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי יְבָרְכוּן לֵהּ מְסַדֵּר יְהֵא הַאי פִּתּוֹרָא קָמֵי עַתִּיק יוֹמִין בְּהַאי עַלְמָא וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי; וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן סב), אֲשֶׁר בְּעֵת שֶׁאָדָם אוֹכֵל, נַעֲשֶׂה יִחוּד קָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (רוּת ב, יד): "לְעֵת הָאֹכֶל גֹּשִׁי הֲלוֹם"; לְעֵת הָאֹכֶל דַּיְקָא, הֵינוּ עַל־יְדֵי אֲכִילָה גֹּשִׁי הֲלוֹם, דָּא יִחוּד קָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ. כִּי בֶּאֱמֶת גַּם הַמַּאֲכָל שֶׁאָדָם אוֹכֵל, הוּא "חֵלֶק אֱלוֹהַּ מִמַּעַל" (אִיּוֹב לא, ב), כִּי דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲבָל מִתְלַבֵּשׁ בַּלְּבוּשׁ הַזֶּה שֶׁלְּמַרְאֶה עֵינֵינוּ. וְלָכֵן אִם מַכְנִיסִים חִטָּה שֶׁהוּא צוֹמֵחַ בְּתוֹךְ הָאֲדָמָה, שֶׁהוּא דּוֹמֵם, וְחוֹרְשִׁים וְזוֹרְעִים, וְאַחַר־כָּךְ מַצְמִיחַ חִטִּים אוֹ שְׂאָר מִינֵי

פֵּרוֹת, נִתְעַלִּים בַּעֲלִיָּה אַחַר עֲלִיָּה. וְכֵן בַּעֲלֵי חַיִּים שֶׁאוֹכְלִים אֶת הַחִטִּים וְהַמַּרְעֶה וְכוּ׳, הַמַּאֲכָל נִכְלָל בָּהֶם, וְגַם הֵם מִתְעַלִּים, הַיְנוּ הַבְּהֵמוֹת וְעוֹפוֹת טְהוֹרוֹת שֶׁמֻּתָּר לְאָכְלָם, וּכְשֶׁמְּדַבֵּר שֶׁהוּא בַּר־יִשְׂרָאֵל אוֹכְלָם, וּמְכַוֵּן כַּוָּנָה פְּשׁוּטָה, אֵיךְ שֶׁהַכֹּל זֶה אֶלְקוּת וֶאֱלֹקוּת זֶה הַכֹּל, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֶרֶת כָּל הַבְּרִיאָה בְּבֵרוּר וְזִכּוּךְ, עַד שֶׁאֵינוֹ רוֹאֶה וְאֵינוֹ מַרְגִּישׁ מְשׁוּם דָּבָר רַק אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי רַב מְאֹד, עַד שֶׁזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ לְהֶאָרַת הָרָצוֹן, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ״ן, חֵלֶק ב, סִימָן ז), שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁכּוֹלֵל אֶת הָעוֹלָמוֹת עֶלְיוֹן בְּתַחְתּוֹן וְתַחְתּוֹן בְּעֶלְיוֹן, הַיְנוּ שֶׁמְּקַשֵּׁר אֶת הָעוֹלָם־הַבָּא בָּעוֹלָם־הַזֶּה וְהָעוֹלָם־הַזֶּה בָּעוֹלָם־הַבָּא, שֶׁיּוֹדֵעַ וְעַד אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא - הוּא יָכוֹל לְקַבֵּל בְּעֵת הָאֲכִילָה הֶאָרַת הָרָצוֹן, דְּהַיְנוּ שֶׁיָּאִיר לוֹ הָרָצוֹן בְּעֵת הָאֲכִילָה, וְיִשְׁתּוֹקֵק וְיִכְסֹף מְאֹד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּרָצוֹן מָפְלָא, בְּלִי שׁוּם יְדִיעָה, שֶׁלֹּא יֵדַע כְּלָל מָה הוּא רוֹצֶה, וְיִשְׁפַּע עָלָיו שֶׁפַע דִּקְדֻשָּׁה, אַשְׁרֵי מִי שֶׁשָּׁם דְּבָרִים אֵלּוּ אֶל תּוֹךְ לִבּוֹ, וּמְקַיְּמָם בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת.

וּבְעִנְיַן הַלִּמּוּד בְּשָׁעַת הַסְּעֻדָּה, כָּל אֶחָד כְּפִי עִנְיָנוֹ, יֵשׁ שֶׁמַּזְכִּירִים לְפָנָיו פָּסוּק מִתַּנ״ךְ, וְאוֹמֵר וּמְחַדֵּשׁ עַל זֶה דִּבְרֵי תּוֹרָה נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים בְּפַרְדֵּ״ס הַתּוֹרָה, וְיֵשׁ שֶׁאֵינָם בְּמַדְרֵגָה זוֹ, עַל־כָּל־פָּנִים מְעַיְּנִים בְּאֵיזֶה סֵפֶר מִפָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ, מֵאֵיזֶה צַדִּיק אוֹ גָּאוֹן שֶׁחִבֵּר חִבּוּר עַל הַתּוֹרָה, אוֹ יֵשׁ מִי שֶׁלּוֹמֵד אֵיזֶה לִמּוּד שֶׁרוֹצֶה וּמֵאִיר לוֹ, וְהוּא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה יוֹצֵא כִּרְוּז (יְחֶזְקֵאל מא, כב): ״זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי הָוָי״ה״; וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִשְׁתַּעֲשֵׁעַ עִמּוֹ, וְהַצַּדִּיקִים הַדְּבֵקִים בְּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, עַל כָּל כַּפִּית וְעַל כָּל לְעִיסָה וְכוּ׳ - הֵם מְיַחֲדִים יִחוּד אַחֵר, אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה זֹאת! וְאֵין לָנוּ מֻשָּׂג מַה זּוֹ עֲבוֹדַת הַצַּדִּיקִים בְּעֵת הָאֲכִילָה דַּיְקָא, שֶׁמְּיַחֲדִים יִחוּדִים קְדוֹשִׁים וְנוֹרָאִים מְאֹד. וְדָבָר זֶה הוּא בִּלְתִּי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר,

אֶלָּא מִי שֶׁנִּזְדַּכֵּךְ בְּזִכּוּךְ אַחַר זִכּוּךְ וְדָבוּק בְּעַצְמוֹ בְּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, אַשְׁרֵי לוֹ!

מַשָּׂא־וּמַתָּן בֶּאֱמוּנָה

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אבות ב, ב): ׳טוֹב תּוֹרָה עִם דֶּרֶךְ אֶרֶץ, שֶׁיְּגִיעַת שְׁנֵיהֶם מַשְׁכַּחַת עָוֹן׳; וְאַף שֶׁעִקַּר הַשְׁלֵמוּת הוּא רַק לַעֲסֹק בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה כָּל הַיּוֹם, עִם כָּל זֹאת יִשְׁתַּדֵּל כָּל אֶחָד שֶׁיִּהְיֶה לוֹ אֵיזֶה כְּלִי לְפַרְנָסָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ מֵעֲבוֹדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי־זֶה, וּכְמַאֲמָרָם זַ״ל (ערובין מא:): ׳הָעֲנִיּוּת מַעֲבֶרֶת אֶת הָאָדָם עַל דַּעְתּוֹ וְעַל דַּעַת קוֹנוֹ׳; וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (חַיֵּי־מוֹהַרַ״ן, סימן תקא): שֶׁ׳חָפֵץ מְאֹד שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ פַּרְנָסָה, אַף־עַל־פִּי שֶׁבְּטָחוֹן גַּם־כֵּן טוֹב מְאֹד, אַף־עַל־פִּי־כֵן טוֹב מְאֹד כְּשֶׁזּוֹכִין שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַעֲמָד פַּרְנָסָה, כִּי בִּמְקוֹם עֲבוֹדַת בְּטָחוֹן, בִּמְקוֹם זֶה יַעֲשֶׂה עֲבוֹדָה אַחֶרֶת, כְּלוֹמַר כִּי אִם לֹא יִהְיֶה לוֹ מַעֲמָד פַּרְנָסָה, וְיִהְיֶה לוֹ בִּלְבּוּל הַדַּעַת מֵהַפַּרְנָסָה, וְיִצְטָרֵךְ בְּכָל פַּעַם לְחַזֵּק עַצְמוֹ בְּמִדַּת הַבְּטָחוֹן, בִּמְקוֹם זֶה יַעֲסֹק בַּעֲבוֹדָה אַחֶרֶת וּבְהִתְחַזְּקוּת אַחֶרֶת בְּשֹׁאָר עִנְיְנֵי עֲבוֹדַת הַשֵּׁם, וְהָבֵן. וְאַף־עַל־פִּי־כֵן אָמַר שֶׁהָעִקָּר הוּא בְּטָחוֹן. וְאָמַר בְּזוֹ הַלָּשׁוֹן: ׳נָאר בְּטָחוֹן׳ (רק בִּטָּחוֹן)׳; כִּי בֶּאֱמֶת אֲפִלּוּ לְהַשִּׂיג מִשְׂרָה אוֹ אֵיזֶה מַשָּׂא־וּמַתָּן וּפַרְנָסָה טוֹבָה, גַּם עַל זֶה צְרִיכִים בְּטָחוֹן, כִּי גַּם זֶה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, הַיְנוּ לְהַשִּׂיג מִשְׂרָה בְּפַרְנָסָה אוֹ לְהַצְלִיחַ בְּעֵסֶק מַשָּׂא־וּמַתָּן, מְכָרְחִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ אֵין לָאָדָם כְּלוּם. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים ח, יח): ״וְזָכַרְתָּ אֶת הַוָיָ״ה אֱלֹקֶיךָ, כִּי הוּא הַנּוֹתֵן לְךָ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת חַיִל״ וְגו׳, וְתַרְגּוּמוֹ: ״אֲרֵי הוּא יָהֵב לָךְ עֵצָה לְמִקְנֵי נִכְסִין״ וְכוּ׳; כִּי בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ לֹא נַעֲשֶׂה שַׁיָּךְ שֶׁיִּהְיֶה לָאָדָם ׳הַצְלָחָה׳, כִּי דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ, אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יומא לח.): ׳בְּשִׁמְךָ יִקָּרְאוּךָ וּבְמִקְוֶךָ יוֹשִׁיבוּךָ, אֵין אָדָם נוֹגֵעַ בְּמַה

שֶׁמּוּכָן לַחֲבֵרוֹ; וְלָכֵן גַּם מִי שֶׁמְּחַפֵּשׂ עֲבוֹדָה, וּמִי שֶׁנִּכְנָס בְּמַשָּׂא־וּמַתָּן, אוֹ מִי שֶׁכְּבָר יֵשׁ לוֹ מִשְׂרָה וְעוֹסֵק בְּמַשָּׂא־וּמַתָּן, צָרִיךְ שֶׁיֵּדַע, שֶׁהוּא תָּלוּי רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ. וְהָעִקָּר לֹא לְהִשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר, כִּי עִקַּר הַצְּלָחַת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם - כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ לֵב חָזָק וְאַמִּיץ מְאֹד וּמֵרֵץ גָּדוֹל, וְאָז הוּא עוֹסֵק בְּמַשָּׂא־וּמַתָּן, וְנִכְנָס בַּעֲסָקִים, וְאֵינוֹ נִשְׁבָּר מִשּׁוּם דָּבָר, כִּי כָּךְ אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א, סִימָן רמט): שֶׁעִקַּר הַגְּבוּרָה הִיא בַּלֵּב, וּמִי שֶׁלִּבּוֹ חָזָק, אֵינוֹ מִתְיָרֵא מִשּׁוּם אָדָם וּמִשּׁוּם דָּבָר, וְהוּא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת גְּבוּרוֹת נוֹרָאוֹת וְלִכְבֹּשׁ מִלְחָמוֹת חֲזָקוֹת עַל־יְדֵי חֹזֶק וְאֹמֶץ לִבּוֹ, וְאֵינוֹ מִתְפַּחֵד, וְרָץ לְקִשְׁרֵי הַמִּלְחָמָה הַחֲזָקָה; וְדָבָר זֶה תָּלוּי גַּם בְּפַרְנָסָה, מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ לֵב אַמִּיץ וְחָזָק, וְהוּא בַּעַל בִּטָּחוֹן גָּדוֹל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיֵשׁ לוֹ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְתָמִיד מְבַקֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כָּל מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ, אֲפִלּוּ אִם הוּא פּוֹתֵחַ עֵסֶק, אוֹ נִכְנָס בְּמַשָּׂא־וּמַתָּן, אוֹ רוֹצֶה לְהִתְקַבֵּל בְּמִשְׂרָה בְּפַרְנָסָה, הוּא יוֹדֵעַ שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל לְמִי שֶׁהַפַּרְנָסָה בְּיָדוֹ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַצְלִיחַ דַּרְכּוֹ. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב, סִימָן ז): ׳מִי שֶׁרוֹצֶה לַחְגֹּר מָתְנָיו לִהְיוֹת מְפַרְנֵס, לִתֵּן פַּרְנָסָה לְהַתְּלוּיִים בּוֹ, הוּא צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה אִישׁ חַיִל, וְלֹא יִהְיֶה הֵפֶךְ, שֶׁקּוֹרִין: ׳רֹעַ־מַזָּל׳, ׳שְׁלֵי־מַזָּל׳, כִּי צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה לוֹ קְצָת מֶמְשָׁלָה, כִּי כָּל הַפַּרְנָסָה נִמְשֶׁכֶת מֵהַמַּלְכוּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּמֶּלֶךְ (דָּנִיֵּאל ד, יו-יט): ״אִילָנָא דִּי חֲזַיְתָ דִּי רְבָה וּתְקֵף וְגוֹ, וּמְזוֹן לְכֹלָּא בֵּהּ אַנְתְּ הוּא מַלְכָּא״; וְעַל־כֵּן מִי שֶׁרוֹצֶה לְקַבֵּל פַּרְנָסָה, צָרִיךְ שֶׁתִּהְיֶה לוֹ קְצָת מֶמְשָׁלָה, כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה לוֹ אֵיזוֹ שַׁיְכוּת עִם הַמַּלְכוּת. וְזֶה (רוּת ב, יד): ״לְעֵת הָאֹכֶל גֹּשִׁי הֲלוֹם״ - ׳אֵין ״הֲלוֹם״ אֶלָּא מַלְכוּת׳ (זְבָחִים קב.); כִּי צָרִיךְ שֶׁתִּהְיֶה לוֹ מֶמְשָׁלָה וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁהַבַּעַל חוֹגֵר מָתְנָיו נֶגֶד אִשְׁתּוֹ וּמְחַיֵּב עַצְמוֹ לְפַרְנָסָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּכְּתֻבָּה: ׳וַאֲנָא אֶפְלַח וְאוֹקִיר וְאָזוֹן׳ וְכוּ׳; אָז נוֹתְנִים לוֹ קְצָת מֶמְשָׁלָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ג, טז): ״וְהוּא יִמְשָׁל בָּךְ״; כִּי עַל־יְדֵי הַמֶּמְשָׁלָה הוּא יָכוֹל לְהַמְשִׁיךְ הַפַּרְנָסָה׳, עַיֵּן שָׁם; וּבֶאֱמֶת דָּבָר זֶה רוֹאִים בְּחוּשׁ מַה

שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בָּבָא־קַמָּא צב.): ׳בְּתַר עַנְיָא אַזְלָא עַנְיוּתָא׳; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (נִדָּרִים מא.): ׳אֵין עָנִי אֶלָּא בְּדַעַת, וּבְמַעֲרָבָא אָמְרִי: דְּדָא בֵּיהּ - כֻּלָּא בֵּיהּ, דְּלָא דָּא בֵּיהּ - מַה בֵּיהּ?! דָּא קָנִי - מֶה חָסֵר, דָּא לָא קָנִי - מַה קָּנִי?!׳; כִּי הָעִקָּר מַה שֶּׁאָדָם צָרִיךְ לְהַחְדִּיר בְּעַצְמוֹ, זֶה גֹּדֶל הַמּחִין לְהַגִּיעַ אֶל דַּעַת הָאֱמֶת, שֶׁהוּא (דְּבָרִים ד, לה־לט): ״אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי יְהוָ״ה הוּא הָאֱלֹקִים אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ וְגו׳ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבוֹתָ אֶל לְבָבֶךָ, כִּי יְהוָ״ה הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד״; וְדַיְקָא עַל־יְדֵי הַדַּעַת הַזֶּה, נִשְׁפַּעַת עָלָיו פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע גָּדוֹל. וְעוֹסֵק בְּמַשָּׂא־וּמַתָּן בֶּאֱמוּנָה, וּכְכָל שֶׁאָדָם מַחְדִּיר בְּעַצְמוֹ יוֹתֵר אֱמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה בָּאָה לוֹ הַפַּרְנָסָה בְּנָקֵל, וְאֵינוֹ אָץ לְהַעֲשִׁיר, אֶלָּא שָׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ, וּמַרְבֶּה בִּצְדָקָה, כִּי כָּךְ אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א, סִימָן יג): ׳עַל־יְדֵי צְדָקָה מְשַׂבְּרִים תַּאֲוַת מָמוֹן, וְזוֹכִים לְמַשָּׂא־וּמַתָּן בֶּאֱמוּנָה׳.

וְלָכֵן רְאֵה מַה לְּפָנֶיךָ, אָהוּבִי, בְּנִי! עִקַּר כָּל הָעֲנִיּוּת וְהַדַּחֲקוּת בָּא לָאָדָם רַק מֵחֲמַת חֶסְרוֹן הַדַּעַת, שֶׁהוּא שׁוֹכֵחַ מִמְּנוּ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא צָרִיךְ לִטְרֹחַ וּלְהִתְיַגֵּעַ בִּשְׂכִיל פַּרְנָסָה, כִּי מִי שֶׁחָזָק בֶּאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיֵשׁ לוֹ בִּטָּחוֹן חָזָק, וְיוֹדֵעַ אֲשֶׁר כָּל דָּבָר שֶׁהוּא צָרִיךְ, הוּא מְבַקֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אָז יֵשׁ לוֹ לֵב רָחָב, לֵב אַמִּיץ, וְאֵינוֹ מְפַחֵד מִשּׁוּם דָּבָר, וְעוֹסֵק בְּמַשָּׂא־וּמַתָּן בֶּאֱמוּנָה, וְיֵשׁ לוֹ פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע. כִּי פַּרְנָסָה בְּנָקֵל הִיא דַּיְקָא עַל־יְדֵי שֶׁמַּחְדִּיר בְּעַצְמוֹ אֱמוּנָה, שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁגַּם הַטֶּבַע בְּעַצְמוֹ שֶׁהוּא הָעֵסֶק בְּמַשָּׂא־וּמַתָּן, הוּא רַק הַשְׂגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, בִּרְכוֹת הַשַּׁחַר, הֲלָכָה ה, אוֹת יב); כִּי בָּזֶה שֶׁאָדָם מַכִּיר שֶׁגַּם הַטֶּבַע הוּא הַשְׂגָּחָה, וְכָל הָעֵסֶק שֶׁהוּא עוֹסֵק, זֶה רַק לְבוּשׁ וּכְלִי לְקַבֵּל בּוֹ שֶׁפַע, אָז בֶּאֱמֶת נִפְתָּח לוֹ הַשֶּׁפַע, כִּי הַכֹּל תָּלוּי בְּדַעַת הָאָדָם, אִם יֵשׁ לוֹ גֹּדֶל הַמּחִין וְהוּא מְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא לֹא צָרִיךְ כָּל־כָּךְ לְהִתְיַגֵּעַ וְלִטְרֹחַ. וְלָכֵן אִי אֶפְשָׁר

לַעֲסֹק בְּמַשָּׂא־וּמַתָּן בֶּאֱמוּנָה, כִּי אִם כְּשֶׁהוּא שָׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ תָּמִיד, וּמִסְתַּפֵּק בְּשֶׁלּוֹ, וְאֵינוֹ מְקַנֵּא בְּשׂוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, נְזִיקִין, הֲלָכָה ב, אוֹת ז); וְעִקַּר הַשְׁלֵמוּת לֹא לְשַׁנּוֹת בְּדִבּוּרוֹ כְּלָל, אֶלָּא יַעֲסֹק בְּמַשָּׂא־וּמַתָּן בֶּאֱמוּנָה וּבֶאֱמֶת, וְאַף פַּעַם לֹא יַחֲלִיף וְלֹא יְשַׁנֶּה אֶת דִּבּוּרוֹ, אָז דַּיְקָא גּוֹרֵם שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַשְׁפִּיעַ עָלָיו שֶׁפַע גָּדוֹל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, חֶלְקַת שְׂתָפִין, הֲלָכָה ד, אוֹת ב); וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א, סִימָן לה), שֶׁעַל־יְדֵי מַשָּׂא־וּמַתָּן בֶּאֱמוּנָה, וְאֵינוֹ מְשַׁנֶּה אֶת דִּבּוּרוֹ כְּרַב סַפְּרָא (מכות כד.; שְׁאִילְתּוֹת, שְׁאִילְתָּא לו), עַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר גָּדוֹל וְנוֹרָא מֵאוֹר הַחַשְׁמַ״ל, הַמְבַעֵר אֶת כָּל הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא הַמּוֹנְעִים מִמֶּנּוּ לְהַשִּׂיג פַּרְנָסָה.

וְהַכְּלָל, אָהוּבִי, בְּנִי! שֶׁתָּמִיד תִּהְיֶה מוּכָן לְקַבֵּל כָּל מַה שֶּׁנּוֹתְנִים לְךָ, כְּמוֹ שֶׁסִּפֵּר לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל מֵהַבַּעַל בִּטָּחוֹן, שֶׁבְּכָל יוֹם הָיְתָה לוֹ עֲבוֹדָה אַחֶרֶת, וְהָיָה תָּמִיד שָׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ, וְלֹא הִתְבַּיֵּשׁ מִלַּעֲסֹק בְּשׂוּם עֵסֶק שֶׁהִצִּיעוּ לוֹ, הוּא יָדַע שֶׁהוּא צָרִיךְ פַּרְנָסָה יוֹם זֶה, וְלָכֵן גַּם אִם אַתָּה תֵּלֵךְ בְּדַרְכְּךָ זוֹ, לֹא תִּצְטָרֵךְ לְהִתְיַגֵּעַ הַרְבֵּה בְּפַרְנָסָתְךָ, תָּמִיד תִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה, וְכָל אֵיזֶה מַשָּׂא־וּמַתָּן שֶׁיַּגִּיעַ לְיָדְךָ - תִּקַּח וּתְקַבֵּל. כִּי כָּךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מכילתא, בשלח): ׳מִי שֶׁבָּרָא יוֹם - בָּרָא פַּרְנָסָה׳; וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א, סִימָן כט), שֶׁעִקַּר הַתִּקּוּן שֶׁל מַשָּׂא־וּמַתָּן בֶּאֱמוּנָה, שֶׁיְּכַוֵּן בְּכָל הִלּוּךְ בִּשְׁעַת הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן, שֶׁיְּרַוִּיחַ כְּדֵי שֶׁיִּתֵּן צְדָקָה. וְזֶה הַתִּקּוּן הַכְּלָלִי שֶׁל הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן בֶּאֱמוּנָה, עַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ יֶשׁ לוֹ פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע. וְהָעִקָּר - לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מִשּׂוּם דָּבָר, רַק לְהַחְדִּיר בְּעַצְמוֹ אֱמוּנַת אוֹמֵן, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א, סִימָן לג): ׳שֶׁצָּרִיךְ לָדַעַת שֶׁמְּלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, אֲפִלּוּ מִי שֶׁעוֹסֵק עִם הַגּוֹיִים בְּעֵסֶק מַשָּׂא־וּמַתָּן, לֹא יוּכַל לְהִתְנַצֵּל וְלוֹמַר: אִי אֶפְשָׁר לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מֵחֲמַת עֲבִיּוּת וְגַשְׁמִיּוּת שֶׁנּוֹפֶלֶת תָּמִיד עָלָיו,

מֵחֲמַת הָעֹסֶק שֶׁעוֹסֵק תָּמִיד עִמָּהֶם, כִּי כְּבָר גִּלּוּ לָנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁבְּכָל הַדְּבָרִים גַּשְׁמִיִּים וּבְכָל הַלְּשׁוֹנוֹת שֶׁל הַגּוֹיִים וְאֻמּוֹת הָעוֹלָם, יָכוֹל לִמְצֹא בָּהֶם אֱלֹקוּת, כִּי בִּלְאו הֵכִי אֵלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ אֵין לָהֶם שׁוּם חִיּוּת וְקִיּוּם כְּלָל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (נַחֲמִיָּה ט, ו): ״וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם״; וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי, שֶׁזֶּה הַנִּסָּיוֹן הֲכִי קָשֶׁה שֶׁמְּנַסִּים אֶת הָאָדָם - בַּעֲנִיּוּת, חַס וְשָׁלוֹם, אֲשֶׁר הוֹרֶסֶת אוֹתוֹ לְגַמְרֵי. כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (מִדְרַשׁ־רַבָּה, שְׁמוֹת, פָּרָשָׁה לא, סִימָן יא): ׳אֵין בָּעוֹלָם קָשֶׁה מִן הָעֲנִיּוּת, שֶׁהִיא קָשָׁה מִכָּל יִסּוּרִין שֶׁבָּעוֹלָם׳; וְאָמְרוּ (שָׁם, סִימָן יד): ׳אֵין לְךָ מִדָּה קָשָׁה מִן הָעֲנִיּוּת, שֶׁכָּל מִי שֶׁהוּא מְדַקְדֵּק בַּעֲנִיּוּת, כְּאִלּוּ דְּבוּקִין בּוֹ כָּל יִסּוּרִים שֶׁבָּעוֹלָם, וּכְאִלּוּ בָּאוּ עָלָיו כָּל הַקְּלָלוֹת שֶׁבְּמִשְׁנָה תּוֹרָה. וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ: אִלּוּ נִתְקַבְּצוּ כָּל יִסּוּרִין לְצַד אֶחָד וְהָעֲנִיּוּת לְצַד אֶחָד - הָעֲנִיּוּת מַכְרַעַת לְכֻלָּן׳, עַיֵּן שָׁם.

וְלָכֵן רְאֵה, אָהוּבִי, בְּנִי! לָקַחַת אֶת עַצְמְךָ בְּיָדֶיךָ, וְאַל תִּשְׁבֹּר מִשּׁוּם דָּבָר בָּעוֹלָם, הַדְּבֵק אֶת עַצְמְךָ בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וַאֲפִלּוּ אִם תִּצְטָרֵךְ לְהִסְתּוֹבֵב וְלִדְפֹּק עַל פְּתָחֵי נְדִיבִים, כְּדֵי לְפַרְנֵס אֶת אִשְׁתְּךָ וִילָדֶיךָ, אַל תִּתְפַּעֵל מִשּׁוּם דָּבָר, אֶלָּא תִּהְיֶה חָזָק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְעוֹלָם אַל תִּתְרַעֵם עָלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי אֶת כָּל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים נִסּוּ קֹדֶם בַּעֲנִיּוּת וּבְדַחֲקוּת גְּדוֹלָה, עַד שֶׁאֶלֶף טַעֲמֵי מִיתָה טָעֲמוּ בְּכָל יוֹם, וְלֹא הָיָה לָהֶם לְתֵת לִבְנֵי בֵּיתָם וּלְיַלְדֵיהֶם אֲפִלּוּ פַּת לֶחֶם, עִם כָּל זֹאת הִתְחַזְּקוּ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהִדְבִּיקוּ אֶת עַצְמָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְנָסְעוּ עַל פְּנֵי הַמְּדִינָה וְגִלּוּ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְכָל מָקוֹם שֶׁבָּאוּ, גִּלּוּ וּפִרְסְמוּ אֶת שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה סוֹף־כָּל־סוֹף נִפְתַּח לָהֶם כְּלִי הַשֶּׁפַע, וְנִשְׁפַּע עֲלֵיהֶם שֶׁפַע גָּדוֹל מְאֹד. וּזְכֹר כְּלָל זֶה מְאֹד, כִּי תִּצְטָרֵךְ אוֹתוֹ לִימֵי חַיֶּיךָ, כִּי אַתָּה אֵינְךָ יוֹדֵעַ אֵיךְ הַגַּלְגַּל יִסְתּוֹבֵב עָלֶיךָ. וְלָכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (דֶּרֶךְ־אֶרֶץ זוּטָא, פֶּרֶק ט): ׳הֱוֵי אוֹהֵב אֶת הָעֲנִיִּים, כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ בָּנֶיךָ לְאוֹתָהּ מִדָּה׳; וּלְעוֹלָם תִּזְכֹּר, אֲשֶׁר הַפַּרְנָסָה הִיא רַק

בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא בְּיַד בָּשָׂר וָדָם, אַתָּה צָרִיךְ רַק לַעֲסֹק בְּמַשָּׂא־וּמַתָּן אוֹ לַעֲסֹק בְּאֵיזֶה עֵסֶק, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לְךָ כְּלִי, אֲבָל עָלֶיךָ לָדַעַת שֶׁגַּם הַכְּלִי הוּא מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, בְּמִדְבַּר, פָּרָשָׁה כב, סִימָן ח) עַל הַפָּסוּק (תְּהִלִּים עה, ז-ח): "כִּי לֹא מִמּוֹצָא וּמִמַּעֲרָב וְלֹא מִמִּדְבַּר הָרִים, כִּי אֱלֹקִים שׁוֹפֵט זֶה יַשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים" – 'מַהוּ "כִּי לֹא מִמּוֹצָא וּמִמַּעֲרָב"? לֹא מִמַּה שֶּׁאָדָם יוֹצֵא וְעָמֵל בְּסְחוֹרָה וְהוֹלֵךְ מִמִּזְרָח לְמַעֲרָב – נַעֲשֶׂה עָשִׁיר, אֲפִלּוּ פּוֹרֵשׁ בְּסְפִינוֹת וְהוֹלֵךְ מִמִּזְרָח לְמַעֲרָב וְחוֹזֵר עַל הַמִּדְבָּרוֹת וְעַל הֶהָרִים אֵינוֹ נַעֲשֶׂה עָשִׁיר', עַיֵּן שָׁם.

וְלָכֵן, אֲהוּבִי, בְּנִי! רְאֵה לְקַחֵת אֶת עַצְמְךָ בַּיָּדַיִם, וְאַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, הַדְבֵּק אֶת עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיזֶה עֵסֶק שֶׁיַּצִּיעוּ לְךָ בְּפַרְנָסָה תִּקַּח. וְאַל תִּסְתַּכֵּל עַל כְּבוֹדְךָ. וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (פְּסָחִים קיג.): 'פִּשֵּׁט נְבֵילְתָּא בְּשׁוּקָא, וְשָׁקִיל אַגְרָא וְלָא תֵּימָא: כַּהֲנָא אֲנָא, וְגַבְרָא רַבָּא אֲנָא, וְסַנְיָא בִּי מִלְתָא"; וְאָז תִּרְאֶה שֶׁהַכֹּל זֶה אֲחִיזַת עֵינַיִם, כְּמוֹ שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן רי): 'עַל־יְדֵי מַשָּׂא־וּמַתָּן בֶּאֱמוּנָה הוּא מְקַיֵּם מִצְוַת "וְאָהַבְתָּ", וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יוֹמָא פו.): 'שֶׁיְּהֵא שֵׁם שָׁמַיִם מִתְאַהֵב עַל יָדֶיךָ' וְכוּ'; וּכְשֶׁתְּקַיֵּם "וְאָהַבְתָּ", עַל־יְדֵי־זֶה תִּהְיֶה לְךָ פַּרְנָסָה בְּלִי יְגִיעָה וָטָרַח'; וְאַף פַּעַם אַל תִּכָּנֵס בְּכַעַס וּרְצִיחָה וּבְלַחַץ, כִּי זֶה מְמִילָא לֹא יַעֲזֹר לְךָ, הָעִקָּר תִּשְׁתַּדֵּל לְקַדֵּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם בָּרַבִּים, וְתָמִיד תִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְאַל תִּדְאַג כְּלָל, כִּי הֲכִי גְּרוּעַ וְקָשֶׁה שֶׁיְּכוֹל לִהְיוֹת – שֶׁתִּצְטָרֵךְ לִהְיוֹת מְחַזֵּר עַל הַפְּתָחִים, חַס וְשָׁלוֹם, וְגַם אָז אָסוּר לְךָ לְהִשְׁבֵּר בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, אֶלָּא תִּשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וּלְשַׂמֵּחַ אֶת אֲחֵרִים, וְכָל מַה שֶּׁיִּתְּנוּ בְּיָדֶיךָ – תִּקַּח וְתִשְׂמַח. כִּי הָעִקָּר רַק לִהְיוֹת דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז תִּרְאֶה בְּחוּשׁ אֵיךְ שֶׁהַכֹּל נִסָּיוֹן אֶחָד גָּדוֹל שֶׁמְּנַסִּים אוֹתְךָ, כִּי גַּם אֶת הֶעָשִׁיר הֲכִי גָּדוֹל נִסּוּ קֹדֶם בְּנִסְיוֹנוֹת מְאֹד קָשִׁים, כִּי גַּם מִי שֶׁנִּכְנָס בְּעֵסֶק מַשָּׂא־וּמַתָּן, בַּהַתְחָלָה נִסּוּ אוֹתוֹ בְּנִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים, שֶׁהֻצְרַךְ לִלְווֹת כְּסָפִים וּלְהִסְתַּבֵּךְ בְּחוֹבוֹת גְּדוֹלִים,

וְיֵשׁ שֶׁלֹּא הֶחֱזִיקוּ מַעֲמָד וְנִשְׁבְּרוּ לְגַמְרֵי, וּפָשְׁטוּ אֶת הָרֶגֶל, וְכָל זֶה בָּא מֵחֲמַת חֶסְרוֹן אֱמוּנָה וּבִטָּחוֹן שֶׁהָיָה בָּהֶם, וְלֹא הָיוּ שְׂמֵחִים בְּחֶלְקָם. וּבְוַדַּאי צְרִיכִים לְקַיֵּם מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (קִדּוּשִׁין פב:): ״לְעוֹלָם יְלַמֵּד אָדָם לִבְנוֹ אֻמָּנוּת נְקִיָּה וְקַלָּה, וִיבַקֵּשׁ רַחֲמִים לְמִי שֶׁהָעֹשֶׁר וְהַנְּכָסִים שֶׁלּוֹ, שֶׁאֵין עֲנִיּוּת מִן הָאֻמָּנוּת וְאֵין עֲשִׁירוּת מִן הָאֻמָּנוּת, אֶלָּא לְמִי שֶׁהָעֹשֶׁר שֶׁלּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (חַגַּי ב, ח): ״לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נְאֻם הַוְיָ״ה צְבָאוֹת״; אֲבָל אִם בְּכָל זֹאת לֹא הוֹלֵךְ לְךָ כְּלוּם, וְקָשֶׁה וְכָבֵד לְךָ לִמְצֹא אֵיזֶה מְקוֹר פַּרְנָסָה תְּדִירִית, אָסוּר לְהִתְיָאֵשׁ בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, רַק עָלֶיךָ לְדַבֵּק אֶת עַצְמְךָ בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁ״מְּלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ״ (יְשַׁעְיָהוּ ו, ג), וְהוּא נִמְצָא וְאֵין בִּלְעָדָיו נִמְצָא, וְתֵדַע שֶׁכָּל הָעוֹלָם לְפָנֶיךָ, וְיִשְׂרָאֵל נִתְבָּעִים וְנוֹתְנִים, רַק צֵא מֵעַצְמְךָ, וְאָז תִּרְאֶה שֶׁיָּבוֹא לְךָ שֶׁפַע גָּדוֹל, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְכָל זֶה בִּכְלַל מַשָּׂא־וּמַתָּן בֶּאֱמוּנָה, שֶׁאָדָם תָּמִיד צָרִיךְ רַק לְדַבֵּר דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה עִם כָּל מִי שֶׁפּוֹגֵשׁ וְיִחְיֶה בְּגַדְלוּת הַמֹּחִין, וְהָעִקָּר - שֶׁלֹּא לְהִתְפַּחֵד מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, אֵין דָּבָר כָּזֶה עָנִי, כִּי כְּבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, וַיִּקְרָא, פָּרָשָׁה לד, סִימָן ח): ״יוֹתֵר מִמַּה שֶּׁבַּעַל־הַבַּיִת עוֹשֶׂה עִם הֶעָנִי, הֶעָנִי עוֹשֶׂה עִם בַּעַל הַבַּיִת״; וְלָכֵן תָּמִיד תֵּלֵךְ בְּגַדְלוּת הַמֹּחִין, שֶׁאַתָּה מְזַכֶּה אֶת זוּלָתְךָ, וְלֹא שֶׁבָּאתָ לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ. וְאִם תֵּלֵךְ בְּגַדְלוּת הַמֹּחִין וּבְהַרְחָבַת הַדַּעַת כָּזוֹ, לְבַסּוֹף לֹא תִּצְטָרֵךְ אֶל הַבְּרִיּוֹת, וּמֶלֶךְ הַכָּבוֹד יָאִיר עָלֶיךָ אֶת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִזְכֶּה לִהְיוֹת עָשִׁיר גָּדוֹל בַּעֲשִׁירוּת מֻפְלֶגֶת, וְעוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס דִּבּוּרִים אֵלּוּ בְּתוֹךְ לִבּוֹ, וְאָז טוֹב לוֹ לָנֶצַח נְצָחִים, כִּי רַבִּים חֲלָלִים הִפִּילָה אֵלּוּ הָעֲנִיּוּת וְהַדַּחֲקוּת וְהַחוֹבוֹת וְהַטְרָדוֹת שֶׁאָדָם נִכְנָס בָּהֶן. כִּי רוֹאִים שֶׁבְּנֵי־אָדָם יוֹצְאִים מִדַּעְתָּם וְנִכְנָסִים בְּחוֹבוֹת עַל לֹא דָּבָר. וְרַבֵּנוּ זַ״ל הִקְפִּיד עַל זֶה מְאֹד, וּבְפֵרוּשׁ אָמַר (שִׂיחוֹת־הַר״ן, סִימָן קכב): מוּטָב שֶׁיִּהְיֶה בַּעַל חוֹב לְעַצְמוֹ אוֹ לִבְנֵי בֵּיתוֹ בְּמַלְבּוּשִׁים מִלְּהִיוֹת בַּעַל חוֹב לְהַחֲנְוָנִי אוֹ לַאֲחֵרִים. וּצְרִיכִים

לְחַכּוֹת עַד שֶׁיַּגִּיעַ לוֹ הַכֶּסֶף, וְאַף שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם דְּבָרִים שֶׁהוּא מֻכְרָח, עִם כָּל זֹאת אֵין זוֹ עֵצָה לִדְחֹק אֶת הַשָּׁעָה וְלִלְווֹת, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה אָדָם מִסְתַּבֵּךְ בְּצָרוֹת גְּדוֹלוֹת; וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּתוֹךְ לִבּוֹ בְּתָמִימוּת וּבְפִשְׁיטוּת, וְהוּא דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד מְבַקֵּשׁ מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁיִּתֵּן לוֹ פַּרְנָסָה בְּנָקֵל, אָז יִרְאֶה נִסִּים וְנִפְלָאוֹת שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמּוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהָעִקָּר לֹא לִפֹּל בַּחֲלִישׁוּת הַדַּעַת כְּרֶגַע וְלֹא לַחְשֹׁב כְּאִלּוּ זֶה סוֹף הָעוֹלָם, אֵין דָּבָר כָּזֶה, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִמְצָא בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וּצְרִיכִים לְדַבֵּר אֵלָיו וְלַעֲשׂוֹת מְעַט הִשְׁתַּדְּלוּת, וְאָז תִּרְאֶה שֶׁתָּבוֹא לְךָ פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע, וְיִהְיֶה לְךָ טוֹב בָּעוֹלָם־הַזֶּה וּבָעוֹלָם־הַבָּא.

הַגְהָגַת הַיּוֹם

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר עִקַּר הַתַּכְלִית בְּזֶה הָעוֹלָם - לִהְיוֹת דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד יְצַיֵּר בְּדַעְתּוֹ, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וִידֻמֶּה בְּדַעְתּוֹ, אֵיךְ שֶׁכָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ הִיא אוֹר הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְזֶה בֵּרוּר וְזִכּוּךְ הַמְּדָמֶּה. כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לקוטי־מוהר״ן, חלק א, סימן כה); כִּי בֶּאֱמֶת כָּל הֶבְלֵי הָעוֹלָם־הַזֶּה אֲשֶׁר לִפְנֵי מַרְאֵה עֵינֵי הָאָדָם, זֶה דִּמְיוֹן אֶחָד גָּדוֹל, כִּי תֵּכֶף כְּשֶׁאָדָם רָחוֹק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, הוּא בּוֹנֶה לְעַצְמוֹ דִּמְיוֹנוֹת, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם, שֶׁכָּל־כָּךְ נָפְלוּ וְנִכְנְסוּ בְּדִמְיוֹן אַחַר דִּמְיוֹן, עַד שֶׁהֵם נִרְדָּפִים מֵעַצְמָם, וְנִתְקָעִים בָּהֶם (ויקרא כו, יז): ״וְרָדוּ בָכֶם שֹׂנְאֵיכֶם וְנַסְתֶּם וְאֵין רֹדֵף אֶתְכֶם״; וּכְתִיב (שם, לו־לז): ״וְרַדַף אֹתָם קוֹל עָלֶה נִדָּף, וְנָסוּ מְנַסַּת חֶרֶב וְנָפְלוּ וְאֵין רֹדֵף, וְכָשְׁלוּ אִישׁ בְּאָחִיו כְּמִפְּנֵי חֶרֶב וְרֹדֵף אָיִן, וְלֹא תִהְיֶה לָכֶם תְּקוּמָה לִפְנֵי אֹיְבֵיכֶם״; כִּי הַדִּמְיוֹן הוּא חֹלִי רַע מְאֹד, שֶׁקָּשֶׁה לָצֵאת מִמֶּנּוּ, עַד שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ירושלמי, שבת, עה.): ״וְהֵסִיר הַוְיָ״ה מִמְּךָ כָּל חֹלִי״ (דברים ז, טו) – ׳זֶה הָרַעְיוֹן׳; כִּי הָרַעְיוֹנוֹת רָעִים, שֶׁהֵם הַדִּמְיוֹנוֹת, שֶׁאָדָם מְדַמֶּה לְעַצְמוֹ

כָּל־מִינֵי דִּמְיוֹנוֹת, זֶה מַה שֶּׁהוֹרֵס אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, וְזֶה כְּלַל כֹּחַ הַמְדַמֶּה שֶׁמִּתְפַּשֵּׁט בָּעוֹלָם, עַד שֶׁבְּנֵי־אָדָם חַיִּים בְּכָל־מִינֵי דִּמְיוֹנוֹת, הֲזָיוֹת וּמַחֲשָׁבוֹת וְהִרְהוּרִים רָעִים, וְרוֹדְפִים אֶת עַצְמָם יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר הַזּוֹלַת יָכוֹל לַעֲשׂוֹת לָהֶם, וְיֵשׁ בָּזֶה כָּל־מִינֵי שִׁגְיוֹנוֹת שֶׁנִּדְבָּקוּ בָּאָדָם: זֶה מְדַמֶּה לְעַצְמוֹ כְּאִלּוּ רוֹדְפִים אוֹתוֹ בְּנֵי־אָדָם, וְרוֹצִים לַעֲשׂוֹת לוֹ אֶת הָרָע, עַד שֶׁהוּא בּוֹנֶה לְעַצְמוֹ כָּל־מִינֵי בִּנְיָנִים וְדִמְיוֹנוֹת שֶׁל שָׁוְא, וּמִתְאַזֵּר בְּדִמְיוֹנוֹת אֵיךְ לְהִתְנַקֵּם בַּזּוֹלַת, וְהוּא רַב בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ עִם הַזּוֹלַת, אֲשֶׁר הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ, כִּי הַזּוֹלַת אֲפִלּוּ אֵינוֹ חוֹשֵׁב מִמֶּנּוּ. וְזֶה מְדַמֶּה לְעַצְמוֹ שֶׁנִּכְנָס בַּעֲסָקִים, וְעוֹסֵק בְּכָל־מִינֵי עֲסָקִים, וְלוֶה כְּסָפִים וּמַשְׁקִיעַ אוֹתָם בִּמְנָיוֹת, וְרוֹאֶה בְּדִמְיוֹנוֹ אֵיךְ שֶׁהֵם רַק יַעֲלוּ מַעְלָה מַעְלָה, וְיִהְיֶה נַעֲשֶׂה בְּנָקֵל עָשִׁיר גָּדוֹל, וְחוֹזֶה כָּל־מִינֵי חֶזְיוֹנוֹת, וְעַל סְמָךְ זֶה הוּא לוֶה כְּסָפִים וּמַשְׁקִיעַ בִּמְנָיוֹת, וּלְפֶתַע פִּתְאֹם קוֹרֵס כָּל הַבִּנְיָן וְהַדִּמְיוֹן שֶׁבָּנָה וְדִמְיֵן בְּדַעְתּוֹ, וְלֹא רַק שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה עָשִׁיר, אֶלָּא שֶׁפּוֹשֵׁט אֶת הָרֶגֶל, וְחַיָּב לְאֵין סְפֹר אֲנָשִׁים כֶּסֶף, וְנוֹפֵל בְּעָמְקָא דִּתְהוֹמָא רַבָּא. וְזֶה מַכְנִיס בְּעַצְמוֹ כָּל־מִינֵי הִרְהוּרִים רָעִים: שִׁקּוּץ, תִּעוּב, זְהוּם וְעֵרֹם, וּמְהַרְהֵר אַחַר נָשִׁים, וּמַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ כָּל־מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל נאוּף, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, עַד שֶׁבָּא לִידֵי פְּגַם־הַבְּרִית, וְחוֹטֵא בַּחֵטְא הַמְּזֹהָם שֶׁל הוֹצָאַת־זֶרַע־לְבַטָּלָה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, שֶׁכָּל זֶה בָּא לָאָדָם רַק מֵחֲמַת הַדִּמְיוֹנוֹת שֶׁנִּכְנְסוּ בּוֹ, שֶׁמְּדַמֶּה כָּל־מִינֵי תּוֹעֵבוֹת, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁכָּל־כָּךְ נִכְנְסוּ בְּלִכְלוּךְ וְשִׁקּוּץ וְתִעוּב מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת וְהִרְהוּרִים מְגֻנִּים, וְנִדְבְּקוּ בָּהֶם הַדִּמְיוֹנוֹת הָרָעִים, עַד שֶׁקָּשֶׁה לָהֶם לָצֵאת מִזֶּה. וְכֵן כָּל־מִינֵי דִּמְיוֹנוֹת שֶׁרַק עוֹלִים בְּלֵב הָאָדָם, שֶׁזֶּה הוֹרֵס אוֹתוֹ לְגַמְרֵי. וְעַל־כֵּן עִקַּר הָעֲבוֹדָה שֶׁל בַּר־יִשְׂרָאֵל - לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר אֶת מֹחַ מַחֲשַׁבְתּוֹ, וּלְהַחְדִּיר בְּעַצְמוֹ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֵידַע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהַוְדִּיעַ, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְיִרְאָה בְּעֵינֵי שִׂכְלוֹ אֵיךְ שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ לְבוּשׁ לְגַבֵּי

הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שֶׁם אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּבְכָל שֶׁיַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּמַחֲשָׁבוֹת אֵלּוּ, עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְבֵרוּר וְזִכּוּךְ הַמְּדָמֶּה. וְרַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד עַל קְדֻשַּׁת וְטָהֳרַת הַמַּחֲשָׁבוֹת, וְאָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב, סִימָן קיד): שֶׁצְּרִיכִים לִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מְאֹד מֵהִרְהוּר רַע, כִּי זֶה פּוֹגֵם מְאֹד בְּכָל הָעוֹלָמוֹת; וּבְפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א, סִימָן רלג): כְּשֶׁמִּתְגַּבְּרִים עַל הָאָדָם מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת וְהִרְהוּרִים רָעִים, וְהוּא מִתְחַזֵּק וּמִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם וּמְנַצֵּחַ אוֹתָם - יֵשׁ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא תַּעֲנוּג גָּדוֹל מִזֶּה, וְהוּא יָקָר מְאֹד בְּעֵינֵי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, כְּמָשָׁל שֶׁיֵּשׁ אֵצֶל הַמְּלָכִים, לִפְעָמִים בְּיוֹמָא דְּפַגְרָא, הֵם מַנִּיחִים כַּמָּה חַיּוֹת שֶׁיְּנַצְּחוּ זֶה עִם זֶה, וְהֵם עוֹמְדִים וּמִסְתַּכְּלִים, וְיֵשׁ לָהֶם תַּעֲנוּג גָּדוֹל מֵהַנִּצָּחוֹן. כְּמוֹ־כֵן הַמַּחֲשָׁבוֹת הֵן בָּאוֹת מִבְּחִינַת הַחַיּוֹת, כַּמּוּבָא (תִּקּוּנֵי־זֹהַר, סג); וְלָכֵן מַחֲשָׁבוֹת קְדוֹשׁוֹת הֵן חַיּוֹת טְהוֹרוֹת, וּמַחֲשָׁבוֹת טְמֵאוֹת הֵן חַיּוֹת טְמֵאוֹת, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַנִּיחַ בְּכַוָּנָה מִלְמַעְלָה בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן, שֶׁיְּנַצְּחוּ זֶה עִם זֶה, וְאִם בַּר־יִשְׂרָאֵל מִתְחַזֵּק וְרַק חוֹשֵׁב מַחֲשָׁבוֹת טוֹבוֹת, וּמַכְנִיס בְּדִמְיוֹנוֹ אֵיךְ שֶׁכָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ זֶה אֱלֹקוּת, וְאַף שֶׁבֵּין כָּךְ נִתְפַּשְׁטוֹת עָלָיו הַמַּחֲשָׁבוֹת זָרוֹת בְּיֶתֶר שְׁאֵת וָעֹז עִם מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל כְּפִירָה וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, דִּמְיוֹנוֹת וַהֲבָלִים שֶׁל שְׁקוּץ, תִּעוּב, זְהוּם וְנִאוּף, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא בְּאֶמְצַע - חוֹזֵר רַק אֶל הַמַּחֲשָׁבָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מְנַצֵּחַ אֶת הַמִּלְחָמָה, וְיֵשׁ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא תַּעֲנוּג גָּדוֹל מִמֶּנּוּ.

וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר אִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, שֶׁתִּהְיֶינָה שְׁתֵּי מַחֲשָׁבוֹת יַחַד בְּפַעַם אַחַת, וְעַל־כֵּן בְּנָקֵל יְכוֹלִים לְגָרֵשׁ אֶת הַמַּחֲשָׁבוֹת הָרָעוֹת וְהַדִּמְיוֹנוֹת בְּ׳שֵׂב וְאַל תַּעֲשֶׂה׳, וּבָזֶה בָּא אֶל תַּכְלִית הַבְּרִיאָה שֶׁבִּשְׁבִילָהּ נִבְרָא. כִּי עִקַּר הַתַּכְלִית שֶׁבַּעֲבוּרָהּ יָרְדָה נִשְׁמָתוֹ אֶל הָעוֹלָם־הַזֶּה הַגַּשְׁמִי וְהַחָמְרִי, אֵינָהּ אֶלָּא

כְּדֵי שֶׁיְּמַלֵּא אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ עִם אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְמַאֲמָרָם זַ״ל (תַּנְחוּמָא נְשֹׂא, טז): ׳מִיּוֹם שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, נִתְאַוָּה שֶׁיִּהְיֶה לוֹ דִּירָה בַּתַּחְתּוֹנִים׳; שֶׁכָּל תִּשּׁוּקָתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּבְיָכוֹל שֶׁאָדָם שֶׁנִּמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם הַגַּשְׁמִי וְהַחָמְרִי, רַק חוֹשֵׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. כִּי הָעִקָּר הוּא הַמַּחֲשָׁבָה, וְכַמּוּבָא (זֹהַר וַיֵּחִי, רמו.): ׳מַחֲשָׁבָה דְּבַר־נַשׁ הוּא רֵישָׁא דְּכֹלָּא׳; וְכַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א, סִימָן כא): ׳בְּמָקוֹם שֶׁהָאָדָם חוֹשֵׁב - שָׁם כָּל הָאָדָם׳; וְלָכֵן אִם אָדָם מַחְדִּיר בְּתוֹךְ תּוֹכוֹ רַק מַחֲשָׁבוֹת קְדוֹשׁוֹת וּטְהוֹרוֹת, וּמְצַיֵּר בְּדַעְתּוֹ אֵיךְ שֶׁכָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ - מַה שֶּׁהוּא רוֹאֶה, מַה שֶּׁהוּא שׁוֹמֵעַ, מַה שֶּׁהוּא מַרְגִּישׁ - הַכֹּל זֶה אֱלֹקוּת, אָז הוּא יָכוֹל לִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ לִחְיוֹת חַיֵּי הָעוֹלָם־הַבָּא בָּעוֹלָם־הַזֶּה מַמָּשׁ, וְהוּא חַי חַיִּים נְעִימִים, עֲרֵבִים וּמְתֻקִּים. חַיִּים שְׁקֵטִים וְכוּ׳, וְיֵשׁ לוֹ שַׂלְוַת הַנֶּפֶשׁ. אֲבָל אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לְזֶה, אֶלָּא כְּשֶׁיְּקַדֵּשׁ אֶת הַשִּׁבְעָה נֵרוֹת שֶׁלּוֹ, שֶׁהֵם: שְׁתֵּי הָעֵינַיִם וּשְׁתֵּי הָאָזְנַיִם וּשְׁנֵי נִקְבֵי דְּחָטְמָא וְהַפֶּה, שֶׁבָּהֶם מִתְקַיֵּם הַמַּחֲשָׁבָה. כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְקַדֵּשׁ אֶת עֵינָיו וּלְהִסְתַּכֵּל רַק עַל רוּחָנִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמַטֶּה אָזְנוֹ קַשֶּׁבֶת לְכָל מַה שֶּׁהוּא שׁוֹמֵעַ, וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ רַק רוּחָנִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּת, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הַר״ן, סִימָן נב): ׳מִכָּל הַדְּבָרִים צוֹעֵק כְּבוֹד הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְקוֹרֵא אֶת הָאָדָם שֶׁיִּתְקָרֵב אֵלָיו׳; וַאֲפִלּוּ דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, קוֹרְאִים אֶת הָאָדָם, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן מְדַבֵּר, כִּי מִי שֶׁמַּחְדִּיר בְּעַצְמוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא שׁוֹמֵעַ רַק אֶת הַקּוֹל הַפְּנִימִי שֶׁבְּכָל הַבְּרִיאָה. כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְצַמְצֵם אֶת עַצְמוֹ מֵאֵין־סוֹף עַד אֵין תַּכְלִית, וּמְרַמֵּז רְמָזִים לָאָדָם שֶׁיִּתְקָרֵב אֵלָיו, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א, סִימָן נד); וְזוֹ מַדְרֵגַת הַצַּדִּיקִים, שֶׁמִּכָּל דָּבָר הֵם רוֹאִים וְשׁוֹמְעִים וּמַרְגִּישִׁים רַק אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה הֵם מַלְבִּישִׁים אֶת הַשָּׂגוֹתֵיהֶם בִּפְסוּקֵי הַתּוֹרָה וּבְמַאֲמְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, וְנִצְטָרֵךְ לִפְנֵיהֶם צְרוּפִים חֲדָשִׁים, וּמְיַחֲדִים יְחוּדִים קְדוֹשִׁים בְּכָל פְּרָט מִפְּרָטֵי הַבְּרִיאָה.

וּבֶאֱמֶת צָרִיךְ לִשְׁמֹר מְאֹד עַל הָעֵינַיִם, כִּי בְּפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א, סִימָן רנד): אֲשֶׁר הָעֵינַיִם הֵם דְּבָרִים עֶלְיוֹנִים וּגְבוֹהִים מְאֹד, וְהֵם תָּמִיד רוֹאִים דְּבָרִים גְּדוֹלִים וְנוֹרָאִים, וְאִם אָדָם הָיָה זוֹכֶה לְעֵינַיִם קְדוֹשׁוֹת, הָיָה רוֹאֶה דְּבָרִים נִפְלָאִים מְאֹד, מַה שֶּׁעוֹמֵד וּמִסְתּוֹבֵב לִפְנֵי אָדָם. אַךְ רֹב בְּנֵי־אָדָם אֵינָם קוֹלְטִים כְּלָל מַה הֵם רוֹאִים, אַף שֶׁכָּל אֶחָד רוֹאֶה, אֲבָל זֶה הוֹלֵךְ בְּמְהִירוּת כָּזוֹ, שֶׁזֶּה אֵינוֹ חוֹזֵר אֶל הַשֵּׂכֶל שֶׁיָּבִינוּ מָה רָאוּ; לֹא־כֵן הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים הַדְּבוּקִים בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, הֵם רוֹאִים מַרְאוֹת וְחֶזְיוֹנוֹת, אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה זֹאת! וְלָכֵן לֹא בְּחִנָּם, שֶׁאָדָם צָרִיךְ מְאֹד לִשְׁמֹר עַל הָעֵינַיִם, כִּי כָּךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סַנְהֶדְרִין מה.): 'אֵין יֵצֶר־הָרָע שׁוֹלֵט אֶלָּא בְּמִי שֶׁעֵינָיו רוֹאוֹת'; וְגִלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א, סִימָן רמב), שֶׁיֵּשׁ אֲרִיךְ אַנְפִּין דִּקְדֻשָּׁה וַאֲרִיךְ אַנְפִּין דְּקִלְפָּה; אֲרִיךְ אַנְפִּין דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁכָּל מָקוֹם שֶׁהוּא רַק מִסְתּוֹבֵב, רוֹאֶה עֶצֶם עַצְמִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִשְׁתַּעְשֵׁעַ בְּשַׁעֲשׁוּעַ דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, וּמִתְעַנֵּג בְּזִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הֵיכָן שֶׁרַק מִסְתּוֹבֵב, רוֹאֶה רַק אֱלֹקוּת, שֶׁאֵלּוּ הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים. וּלְהֵפֶךְ - אֲרִיךְ אַנְפִּין דְּקִלְפָּה, כָּל צַד שֶׁרַק מִסְתּוֹבֵב, רוֹאֶה נְשָׁמִים פְּרוּצוֹת הַמְגֹרוֹת אֶת יְצָרוֹ הָרַע, שֶׁאֵלּוּ הָרְשָׁעִים; כִּי אֵין עוֹד דָּבָר הַהוֹרֵס אֶת הָאָדָם, כְּמוֹ שֶׁמַּרְגִּיל עַצְמוֹ לְהִסְתַּכֵּל עַל נָשִׁים. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יוֹמָא עד:): 'טוֹב מַרְאֵה עֵינַיִם בְּאִשָּׁה, יוֹתֵר מִגּוּפוֹ שֶׁל מַעֲשֶׂה, שֶׁנֶּאֱמַר (קֹהֶלֶת ו, ט): ״טוֹב מַרְאֵה עֵינַיִם מֵהֲלֹךְ נָפֶשׁ״'; הַיְנוּ יוֹתֵר חָמוּר לְהִסְתַּכֵּל עַל אִשָּׁה, מֵרַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, לַעֲבֹר עֲבֵרָה. כִּי הָעֵינַיִם הֵם כְּלִי קָדוֹשׁ מְאֹד, לִרְאוֹת בּוֹ אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּמּוּבָא (תִּקּוּנֵי־זֹהַר, קכח.): 'וּבְאֵלֵּין אַרְבַּע גְּוָנִין דְּעֵינָא נַהֲרִין אַרְבַּע אַתְוָן הָוָי״ה', עַיִן שָׁם; הַיְנוּ הָעַיִן יֵשׁ בָּהּ שְׁלֹשָׁה צְבָעִים וְהַבַּת־עַיִן שֶׁזֶּה נֶגֶד אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֵׁם הָוָי״ה בָּרוּךְ־הוּא, וְלָכֵן הַצַּדִּיקִים, מֵהֶם נֶעֱלָם חִיּוּי דְּהַאי עַלְמָא, וְרוֹאִים רַק רוּחָנִיּוּת אֱלֹקוּת, וּבְנֵי־אָדָם אֵינָם מְבִינִים אֶת זֹאת, וְעַל־כֵּן הֵם נִרְאִים בְּעֵינֵי

הֲמוֹן הָעָם כְּעִוְרִים, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (ספורי־מעשיות, מעשה יג, מיום א), מֵהָעִוֵּר שֶׁזָּכַר לֹא כְּלוּם, כִּי הוּא הָיָה נִכְלָל לְגַמְרֵי בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְלָכֵן לֹא הָיְתָה לוֹ שׁוּם הִסְתַּכְּלוּת בְּזֶה הָעוֹלָם; וּבְנֵי־אָדָם לֹא מְבִינִים אֶת זֶה, אֵיךְ שַׁיָּךְ שֶׁצַּדִּיק לֹא תִּהְיֶה לוֹ שׁוּם הִסְתַּכְּלוּת בְּזֶה הָעוֹלָם, וְעַל־כֵּן אֵין לוֹ שׁוּם חֲשִׁיבוּת בְּעֵינֵי הֲמוֹן־עַם, וְהוּא נִרְאֶה בְּעֵינֵיהֶם כְּעִוֵּר. וְאִם הָיוּ בְּנֵי־אָדָם יוֹדְעִים מַעֲלַת הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים הַדְּבוּקִים בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וּמִסְתַּכְּלִים רַק עַל רוּחָנִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, הָיוּ מְנַשְּׁקִים אֶת אָבָק רַגְלֵיהֶם. וּלְהֵפֶךְ - הָרְשָׁעִים, כָּל הִסְתַּכְּלוּתָם הִיא רַק עַל שִׁקּוּץ, תִּעוּב וְזִהוּם, עַל נְשִׁים וְכוּ׳, עַד שֶׁנִּדְבְּקָה בָּהֶם כָּל־כָּךְ הַקְּלִפָּה הַזּוֹ, שֶׁכָּל אִשָּׁה שֶׁעוֹבֶרֶת, הֵם מֻכְרָחִים לְהִסְתַּכֵּל עָלֶיהָ, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁכָּל־כָּךְ נִפְלוּ בִּדְבָר זֶה, וְנַעֲשָׂה אֶצְלָם כְּטֶבַע שֵׁנִי, וּמִשְׁתַּגְּעִים כְּשֶׁרוֹאִים אִשָּׁה פְּרוּצָה הַהוֹלֶכֶת בִּבְגָדֵי פְּרִיצוּת, רַחֲמָנָא לִצְלָן. וְלָכֵן כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה אָדָם לָצֵאת מֵהַדִּמְיוֹנוֹת שֶׁלּוֹ, הוּא מֻכְרָח לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר אֶת הָעֵינַיִם, וּלְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְהִסְתַּכֵּל עַל הַחִיּוּת שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לקוטי־מוהר״ן, חלק א, סימן א), שֶׁאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי צָרִיךְ תָּמִיד לְהִסְתַּכֵּל עַל הַחִיּוּת וְהַשֵּׂכֶל שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר, הַמְחַיֶּה וּמְהַוֶּה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה; וְלָכֵן, אֲהוּבִי, בְּנִי! רְאֵה מַה לְּפָנֶיךָ, עִם הָעֵינַיִם יְכוֹלִים לְהַגִּיעַ אֶל הַמַּדְרֵגוֹת הֲכִי עֶלְיוֹנוֹת, לִרְאוֹת בְּמוֹ עֵינָיו מַרְאוֹת וְחֶזְיוֹנוֹת וְגִלּוּי אֱלֹקוּת, אוֹ לְהֵפֶךְ, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, לִפֹּל בְּנֶקְבָא דִּתְהוֹמָא רַבָּא, וּלְהִסְתַּכֵּל עַל כָּל־מִינֵי תְּמוּנוֹת תּוֹעֵבָה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְעַל נְשִׁים פְּרוּצוֹת הַהוֹלְכוֹת בְּעַזּוּת וּבְפְרִיצוּת גְּדוֹלָה. וְזֶה מַה שֶּׁמּוּבָא (תקוני־זהר, קכז:) : ״עַיְנִין עַמִּיקִין אִית בְּהוֹן עָמֵק טוֹב וְעָמֵק רַע, הִיא לָא יָדַע בַּר־נַשׁ לְבֵיהּ ״עָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ״ (קהלת ז, כד), אִם הוּא עָמֵק טוֹב, לָא יָכִיל בַּר־נַשׁ לְמִנְדַּע חָכְמָתֵיהּ, וְאִם הוּא עַם הָאָרֶץ, כַּמָּה עַמִּקִין מַחֲשַׁבְתִּין דִּילֵיהּ בִּישִׁין. הַאי אִיהוּ קֶבֶר פָּתוּחַ, עַיִן שָׁם; אַשְׁרֵי מִי שֶׁשּׁוֹמֵר אֶת עֵינָיו, אָז

קָדוֹשׁ יֵאָמֵר לוֹ. כִּי עִקַּר הַקְּדֻשָּׁה תְּלוּיָה בָּעֵינַיִם.

וְהָאָזְנַיִם - אָדָם צָרִיךְ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְהַטּוֹת אָזְנָיו לִשְׁמֹעַ רַק בְּקוֹל הַפְּנִימִי שֶׁל הַבְּרִיאָה, וְיִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים, לִשְׁמֹעַ רַק מַה שֶּׁהַחֲכָמִים הָאֲמִתִּיִּים, חַכְמֵי הַתּוֹרָה אוֹמְרִים. וְיִשְׁמֹר אֶת אָזְנָיו לְבַל יַשְׁמִיעַ לָהֶן שׁוּם שְׁמִיעָה שֶׁל הֶבְלֵי הָעוֹלָם־הַזֶּה. וּכְמַאֲמָרָם זַ״ל (כְּתֻבוֹת ה.): ׳דָּרַשׁ בַּר קַפָּרָא, מַאי דִּכְתִיב (דְּבָרִים כג, יד): ״וְיָתֵד תִּהְיֶה לְךָ עַל אָזְנֶךָ״? אַל תִּקְרֵי ״אָזְנֶךָ״ אֶלָּא ׳עַל אָזְנֶךָ׳, שֶׁאִם יִשְׁמַע אָדָם דָּבָר שֶׁאֵינוֹ הָגוּן, יַנִּיחַ אֶצְבָּעוֹ בְּאָזְנָיו, וְהַיְנוּ דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: מִפְּנֵי מָה אֶצְבְּעוֹתָיו שֶׁל אָדָם דּוֹמוֹת לִיתֵדוֹת? מַאי טַעֲמָא? אִילֵימָא מִשּׁוּם דִּמְחַלְקָן כָּל חָדָא וַחֲדָא לְמִלְּתֵיהּ עֲבִידָא, דְּאָמַר מַר זוֹ זֶרֶת, זוֹ קְמִיצָה, זוֹ אֶמָּה, זוֹ אֶצְבַּע, זֶה אֲגוּדָּל, אֶלָּא מַה טַּעַם מְשֻׁפּוֹת כִּיתֵדוֹת? שֶׁאִם יִשְׁמַע אָדָם דָּבָר שֶׁאֵינוֹ הָגוּן - יַנִּיחַ אֶצְבְּעוֹתָיו בְּאָזְנָיו. תָּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, מִפְּנֵי מָה אֹזֶן כֻּלָּהּ קָשָׁה וְהָאַלְיָה רַכָּה? שֶׁאִם יִשְׁמַע אָדָם דָּבָר שֶׁאֵינוֹ הָגוּן - יָכוֹף אַלְיָה לְתוֹכָהּ. תָּנוּ רַבָּנָן: אַל יַשְׁמִיעַ אָדָם לְאָזְנָיו דְּבָרִים בְּטֵלִים, מִפְּנֵי שֶׁהֵן נִכְוּוֹת תְּחִלָּה לָאֵיבָרִים׳, עַיֵּן שָׁם; וְגִלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה יג, מִיּוֹם ב), שֶׁהַחֵרֵשׁ הָיָה חַי חַיִּים טוֹבִים, שֶׁזֶּה מְרַמֵּז עַל גְּדוֹלֵי מְבַחֲרֵי הַצַּדִּיקִים, אֲשֶׁר דְּבוּקִים בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְאֵינָם שׁוֹמְעִים שׁוּם דָּבָר רַק אֶת הַקּוֹל הַפְּנִימִי שֶׁבַּבְּרִיאָה, וְלָכֵן הֵם חַיִּים חַיִּים טוֹבִים. אַךְ בְּעֵינֵי הָעוֹלָם הֵם נִרְאִים כְּבַעֲלֵי מוּמִין, כִּי גְּדוֹלֵי מְבַחֲרֵי הַצַּדִּיקִים, אֵין לָהֶם שׁוּם שְׁמִיעָה בְּזֶה הָעוֹלָם כְּלָל, וְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אֵינוֹ עוֹלֶה אֶצְלָם לְכְלוּם. וְעַל־כֵּן הֵם לֹא שׁוֹמְעִים אֶת קוֹל הַחֶסְרוֹנוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם, כִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד צוֹעֵק עַל חֶסְרוֹנוֹ, וַאֲפִלּוּ בְּקוֹל הַשִּׂמְחָה שֶׁבָּעוֹלָם יֵשׁ בּוֹ חֶסְרוֹנוֹת, כִּי עַד עַכְשָׁו הָיָה חָסֵר לוֹ, וְעַכְשָׁו נִתְמַלֵּא חֶסְרוֹנוֹ, לֹא־כֵן אֵלּוּ הַצַּדִּיקִים הַדְּבוּקִים בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, אַף פַּעַם לֹא חָסֵר לָהֶם כְּלוּם. וְלָכֵן הֵם דְּבוּקִים רַק בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, לֹא־כֵן הָרְשָׁעִים,

יֵשׁ בָּהֶם שִׁגָּעוֹן, שֶׁהֵם צְרִיכִים לִשְׁמֹעַ מַה שֶּׁקּוֹרֶה אֵצֶל כָּל אֶחָד, אֲשֶׁר זֶה סִימָן שֶׁל שׁוֹטֶה. וְכַמּוּבָא בַּזֹּהַר (יתרו עה:): 'מַאן דְּאָדְנוֹי רַבְרְבִין - טְפְשָׁא בְּלִבָּא וְשִׁגְעוֹנָא בְּרוּחָא'; שְׁזֶּה מְרַמֵּז עַל אָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ אָזְנַיִם גְּדוֹלוֹת, וְתָמִיד צָרִיךְ לִשְׁמֹעַ מַה שֶּׁאֲחֵרִים מְדַבְּרִים, אֲשֶׁר זֶה מוֹכִיחַ שֶׁשּׁוֹרֶה בּוֹ שִׁגָּעוֹן וְטִפְּשׁוּת. וְרוֹאִים בְּחוּשׁ, בְּנֵי־אָדָם שֶׁתָּמִיד רָצִים וּמִתְרוֹצְצִים רַק לִשְׁמֹעַ מַה שֶּׁקּוֹרֶה אֵצֶל הַזּוּלַת, וְאֵין עוֹד טִפְּשׁוּת גְּדוֹלָה מִזּוֹ. כִּי תָּמִיד חָסֵר לָהֶם, כִּי אִם רַק שׁוֹמְעִים שֶׁלַּזּוּלַת יֵשׁ יוֹתֵר מֵהֶם, אֲזַי הַקִּנְאָה אוֹכֶלֶת אוֹתָם, וְהֵם מִצְטַעֲרִים. וְזֶה כְּלַל הָעוֹלָם, שֶׁלֹּא שׁוֹמְעִים לְדִבְרֵי חֲכָמִים, אֶלָּא מַפְקִירִים אָזְנֵיהֶם לִשְׁמֹעַ מַה שֶּׁבְּנֵי־אָדָם מְדַבְּרִים. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (מִדְרַשׁ־רַבָּה, דְּבָרִים, פָּרָשָׁה ד, סִימָן ה): 'אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: שִׁמְעוּ לִי! שֶׁאֵין אָדָם שׁוֹמֵעַ לִי וּמַפְסִיד''; וְאָמְרוּ (תַּנְחוּמָא כִּי תָבֹא, ד): "וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע" - 'אִם שָׁמַעְתָּ קְמָעָא סוֹפְךָ לִשְׁמֹעַ הַרְבֵּה'; וְכֵן (שָׁם): 'אִם זָכִיתָ לִשְׁמֹעַ לַתּוֹרָה שֶׁנִּתְּנָה בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת - תִּזָּכֶה לִשְׁמֹעַ קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה'; וְכֵן (שָׁם): 'אִם שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל רַבְּךָ - סוֹפְךָ שֶׁאֲחֵרִים שׁוֹמְעִים לְךָ'.

וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי, מַה לְּפָנֶיךָ! בְּרַח לְךָ מִבְּנֵי־אָדָם, וְתִסְתֹּם אֶת אָזְנֶיךָ שֶׁבַּל תִּשְׁמַע בָּהֶם דְּבָרִים בְּטֵלִים וְסִפּוּרִים שֶׁל מַה בְּכָךְ, אֶלָּא הַדְבֵּק אֶת עַצְמְךָ בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ שׁוֹחַר־טוֹב, מִשְׁלֵי ט): 'אָזְנֶיךָ שֶׁלֹּא שָׁמַעְתָּ בָּהֶם דְּבָרִים בְּטֵלִים, הֵם יַקְשִׁיבוּ לְךָ שָׁלוֹם בָּעוֹלָם'; כִּי מִי שֶׁאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ שׁוּם קוֹל חִסָּרוֹן מֵהֶבְלֵי הָעוֹלָם־הַזֶּה, הוּא חַי חַיִּים עֲרֵבִים וּמְתֻקִּים, כִּי שׁוֹמֵעַ רַק טוֹב.

הַחֹטֶם - צָרִיךְ לִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מְאֹד מִכַּעַס וּרְצִיחָה, שֶׁאֵין עוֹד דָּבָר הָעוֹקֵר אֶת הָאָדָם כְּמוֹ הַכַּעַס וְהָרְצִיחָה שֶׁנִּכְנָס בּוֹ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוּא מְאַבֵּד אֶת הָעוֹלָם־הַזֶּה וְהָעוֹלָם־הַבָּא גַּם יַחַד. וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (קִדּוּשִׁין מא.): 'רַגְזָן - לֹא עָלְתָה בְיָדוֹ אֶלָּא רַגְזָנוּתָא'; כִּי מִי שֶׁהוּא תָּמִיד

בְּכַעַס, לֹא מַרְוִיחַ כְּלוּם, וְנִשְׁאָר כַּעֲסָן, כִּי עִם כַּעַס וּרְצִיחָה לֹא מַגִּיעִים לְשׁוּם דָּבָר, רַק שֶׁעוֹקֵר אֶת עַצְמוֹ מֵהָעוֹלָם־הַזֶּה וּמֵהָעוֹלָם־הַבָּא. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פסחים סו:): 'כָּל אָדָם שֶׁכּוֹעֵס, אִם חָכָם הוּא - חָכְמָתוֹ מִסְתַּלֶּקֶת מִמֶּנּוּ; וְרוֹאִים בְּנֵי־אָדָם, שֶׁכָּל דָּבָר קָטָן מַכְנִיס בָּהֶם כַּעַס וּרְצִיחָה, וּמְעַצְבֵּן אוֹתָם, וְחַיֵּיהֶם אֵינָם חַיִּים כְּלָל, כִּי מֵרֹב שִׂיחָם וְכַעֲסָם, הֵם נִכְנָסִים בַּעֲצַבִּים, וְקוֹרְעִים וְשׁוֹבְרִים דְּבָרִים יְקָרִים. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שבת קה:): 'הַמְקָרֵעַ בְּגָדָיו בְּחֲמָתוֹ וְהַמְשַׁבֵּר כֵּלָיו בַּחֲמָתוֹ וְהַמְפַזֵּר מָעוֹתָיו בַּחֲמָתוֹ - יְהֵיֶה בְּעֵינֶיךָ כְּעוֹבֵד עֲבוֹדָה־זָרָה'; כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי, שֶׁמַּאֲמִין אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, הוּא סַבְלָן גָּדוֹל מְאֹד. כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ אֶל מִדַּת הַסַּבְלָנוּת, אֶלָּא עַל־יְדֵי אֱמוּנָה בְּרוּרָה, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן קנה), שֶׁאָז יֵשׁ לוֹ כֹּחַ הַגָּדֵל וְכֹחַ הַצּוֹמֵחַ, וְשׁוּם רוּחַ סְעָרָה לֹא יְכוֹלָה לִשְׁבֹּר אוֹתוֹ. וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי, מַה לְּפָנֶיךָ! הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ בְּמִדַּת הַסַּבְלָנוּת, כִּי אֵין עוֹד דָּבָר יָפֶה וְיָקָר בְּזֶה הָעוֹלָם כְּמִדָּה זוֹ. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תענית ד.): 'מִבַּעְיָא לֵהּ לְאִינִישׁ לְמֵילַף נַפְשֵׁיהּ בְּנִיחוּתָא'; אָדָם צָרִיךְ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְחִיּוֹת עִם הַזּוּלַת בְּנַחַת וּבְסַבְלָנוּת גְּדוֹלָה, וּבִפְרָט עִם אִשְׁתּוֹ וְעִם בְּנֵי בֵּיתוֹ. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תנחומא חיי־שרה, ב): 'הַזִּקְנָה קוֹפֶצֶת עַל אָדָם מִפְּנֵי כַּעַס בָּנִים'; שֶׁהַיְלָדִים מְצִיקִים לוֹ, וְהוּא מִתְעַצְבֵּן עֲלֵיהֶם וְנַעֲשֶׂה בְּכַעַס, וְזֶה מַה שֶּׁמַּזְקִין אוֹתוֹ מֵרֹב צָרוֹתָיו.

וְלָכֵן עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר אִי אֶפְשָׁר לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשׁוּם פָּנִים וְאֹפֶן, אֶלָּא עַל־יְדֵי מִדַּת הַסַּבְלָנוּת, כִּי מִי שֶׁסַּבְלָן יוֹתֵר - הוּא מַצְלִיחַ יוֹתֵר, כִּי הַסַּבְלָן הוּא הַמַּצְלִיחַ - הֵן בְּבֵיתוֹ וְהֵן בַּחוּץ. וְעִקַּר הַכַּעַס בָּא רַק מֵחֲמַת גַּאֲוָה סְרוּחָה שֶׁנִּכְנְסָה בָּאָדָם, כִּי לְהֶפֶךְ - מִי שֶׁהוּא עָנָו, הוּא מְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי לִפְנֵי כֻּלָּם, וְעַל־יְדֵי־זֶה אַף אֶחָד אֵינוֹ יָכוֹל לְעַצְבֵּן אוֹתוֹ, וְהוּא מַצְלִיחַ. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ

הַקְּדוֹשִׁים (ערובין נד.): ׳אִם אָדָם מֵשִׂים עַצְמוֹ כְּמִדְבָּר זֶה שֶׁהַכֹּל דָּשִׁין בּוֹ - תַּלְמוּדוֹ מִתְקַיֵּם בְּיָדוֹ; וְאִם לָאו - אֵין תַּלְמוּדוֹ מִתְקַיֵּם בְּיָדוֹ׳; כִּי הָעִקָּר בְּזֶה הָעוֹלָם רַק לִהְיוֹת בָּטֵל בָּאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְלִהְיוֹת בְּעֵינֵי עַצְמוֹ כְּלֹא כְלוּם, וְאָז הוּא סָבְלָן גָּדוֹל מְאֹד, וְאַף אֶחָד בָּעוֹלָם אֵינוֹ יָכוֹל לְעַצְבֵּן אוֹתוֹ, כִּי הוּא חַי חַיִּים טוֹבִים, חַיִּים נִצְחִיִּים, וְהוּא צוֹחֵק מִכֻּלָּם. וְדָבָר זֶה אִי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר לִבְנֵי־אָדָם, שֶׁעֲדַיִן רְחוֹקִים לְגַמְרֵי מִזֶּה, וְהֵם מְנֻחָים בְּכָל הַתַּאֲוֹוֹת וְהַמִּדּוֹת רָעוֹת. וְלֹא בְּחִנָּם שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (זֹהַר־חָדָשׁ, נח): ״לֹא יִהְיֶה בְּךָ אֵל זָר״ (תְּהִלִּים פא, י) - ׳שֶׁלֹּא תִּהְיֶה נוֹחַ לְכְעֹס׳; וְרוֹאִים שֶׁכָּל אֵלּוּ שֶׁכּוֹעֲסִים וְנִכְנָסִים בְּכַעַס וּרְצִיחָה, מְאַבְּדִים אֶת שְׁפִיּוּת דַּעְתָּם, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְשׁוֹרָה בָּהֶם רוּחַ הַטֻּמְאָה, כַּמּוּבָא (זֹהַר, תְּצַוֶּה קפב:) עַל הַפָּסוּק (אִיּוֹב יח, ד): ״טוֹרֵף נַפְשׁוֹ בְּאַפּוֹ״ - ׳אִיהוּ טָרִיף וְעָקַר נַפְשֵׁיהּ בְּגִין רֻגְזֵיהּ, וְאַשְׁרֵי בְּגַוֵּיהּ ״אֵל זָר״, וְעַל דָּא כְּתִיב (יְשַׁעְיָהוּ ב, כב): ״חִדְלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם, אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְּאַפּוֹ״, דְּהַהִיא נִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא טָרִיף לֵהּ, וְסָאִיב לֵהּ בְּגִין אַפּוֹ. אֲשֶׁר ״נְשָׁמָה״ אַחֲלַף ״בְּאַפּוֹ״. ״כִּי בַמֶּה נֶחְשָׁב הוּא״ - עֲבוֹדָה־זָרָה נִתְחַשֵּׁיב הַהוּא בַּר־נַשׁ. וּמַאן דְּאִתְחַבֵּר עִמֵּיהּ וּמַאן דְּאִשְׁתָּעֵי בַּהֲדֵיהּ כְּמַאן דְּאִתְחַבֵּר בַּעֲבוֹדָה־זָרָה מַמָּשׁ, מַאי טַעְמָא, בְּגִין דַּעֲבוֹדָה־זָרָה מַמָּשׁ שָׁאֲרֵי בְּגַוֵּיהּ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּעָקַר קְדֻשָּׁה עִלָּאָה מֵאַתְרֵיהּ וּשְׁאֲרֵי בְּאַתְרֵיהּ עֲבוֹדָה־זָרָה אֵל זָר. מָה ׳אֵל זָר׳ כְּתִיב בֵּיהּ (וַיִּקְרָא יט, ד): ״אַל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים״, כְּגַוְנָא דָּא אָסִיר לְאִסְתַּכְּלָא בְּאַנְפּוֹי׳ וְכוּ׳, עַיִן שָׁם; כָּל־כָּךְ הֶחְמִירוּ בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ עַל מִי שֶׁכּוֹעֵס, שֶׁהוּא מַמָּשׁ עֲבוֹדָה־זָרָה, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וְעוֹקֵר אֶת נַפְשׁוֹ. וְאָסוּר לְהִסְתַּכֵּל עָלָיו, וּמְאַבֵּד אֶת הָעוֹלָם־הַזֶּה וְהָעוֹלָם־הַבָּא. וְעִקַּר הַכַּעַס בָּא מֵהַחֹטֶם, כַּמּוּבָא (זֹהַר, הַאֲזִינוּ רפט.): ׳עִקָּרָא דְּרֻגְזָא בְּחָטְמָא תַּלְיָא׳; וְהַכֹּל בָּא לָאָדָם מֵחֶמֶת גַּאוּת וְגַאֲוָה, שֶׁהוּא חוֹשֵׁב שֶׁהַכֹּל מַגִּיעַ לוֹ. וּבֶאֱמֶת אָדָם צָרִיךְ לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וּלְהַשְׁפִּיל אֶת עַצְמוֹ לְגַבֵּי מְצִיאוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ,

וְאָז נִצּוֹל מִכָּל הַצָּרוֹת שֶׁבָּאוֹת עָלָיו, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (דֶּרֶךְ־אֶרֶץ רַבָּה, פֶּרֶק י): 'כָּל מִי שֶׁדַּעְתּוֹ שְׁפֵלָה, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַצִּילוֹ מִן הַפֻּרְעָנוּת'; וְאִישׁ כָּזֶה אַף פַּעַם לֹא יָרִיב עִם אִשְׁתּוֹ וִילָדָיו, כִּי הוּא בָּטֵל וּמְבֻטָּל בָּאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא. וְעַל־כֵּן אֵינוֹ כּוֹעֵס, וְטוֹעֵם טַעַם הָעוֹלָם־הַבָּא בָּעוֹלָם־הַזֶּה. כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (סַנְהֶדְרִין פּח:): 'אֵיזֶהוּ בֶּן עוֹלָם־הַבָּא? כָּל שֶׁהוּא עַנְוְתָן וּשְׁפַל בֶּרֶךְ שַׁיָּךְ וְעַיִל שַׁיָּךְ וְנָפִיק'.

וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי! לִקָּנוֹת לְעַצְמְךָ אֶת הַמִּדָּה הַיְקָרָה שֶׁל סַבְלָנוּת, כִּי בְּשׁוּם פָּנִים וְאֹפֶן לֹא תּוּכַל לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם, אִם תִּהְיֶה כַּעֲסָן וְתַקְפִּיד עַל כָּל אָדָם, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה אַתָּה קוֹנֶה לְעַצְמְךָ שׂוֹנְאִים, אֶלָּא תִּהְיֶה סַבְלָן גָּדוֹל עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְתִהְיֶה בָּטֵל וּמְבֻטָּל אֶל הָאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה אִכְפַּת לְךָ שׁוּם דָּבָר שֶׁבְּנֵי־אָדָם מְדַבְּרִים אֵלֶיךָ, כָּל־כָּךְ תִּהְיֶה דָּבוּק בָּאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, אָז תִּזְכֶּה שֶׁתִּשְׁרֶה בְּךָ הַשְׁכִינָה, כִּי הַשְׁכִינָה אֵינָהּ שׁוֹרָה אֶלָּא בְּמִי שֶׁאֵינוֹ כּוֹעֵס. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אָבוֹת־דְּרַבִּי־נָתָן, פֶּרֶק כג): 'אֵיזֶה עָלוּב שֶׁבָּעֲלוּבִים? זֶה שֶׁהוּא עָלוּב כְּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּמִדְבַּר יב, ג): "וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד"'; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס דִּבּוּרִים אֵלּוּ בְּתוֹךְ לִבּוֹ, וְקוֹנֶה לְעַצְמוֹ מִדַּת הַסַּבְלָנוּת, וְאָז יִזְכֶּה לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּנָקֵל, וְיִחְיֶה חַיִּים נִצְחִיִּים, חַיִּים עֲרֵבִים וּמְתֻקִּים.

הַפֶּה – הוּא הַכְּלִי הֲכִי קָדוֹשׁ שֶׁל הָאָדָם, כִּי זֶהוּ הַשַּׁעַר לְהִכָּנֵס בּוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן פּד), כִּי הַתְּפִלָּה הִיא הַשַּׁעַר שֶׁדַּרְכּוֹ נִכְנָסִין לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ; וְלָכֵן צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לִשְׁמֹר עַל הַדִּבּוּר יוֹתֵר מִכָּל הָאֲבָרִים. וּכְמַאֲמַר הֶחָכָם מִכָּל הָאָדָם (מִשְׁלֵי יח, כא): "מָוֶת וְחַיִּים בְּיַד לָשׁוֹן" וְגוֹ'; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנְחוּמָא מְצֹרָע, ב): 'הַכֹּל תָּלוּי בַּלָּשׁוֹן, זָכָה – לְחַיִּים, נִתְחַיֵּב – לְמָוֶת, עָסַק בַּתּוֹרָה בִּלְשׁוֹנוֹ – זָכָה לְחַיִּים, שֶׁהַתּוֹרָה עֵץ־חַיִּים, שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי ג, יח): "עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ"; וְהִיא רְפוּאָתוֹ שֶׁל לָשׁוֹן־הָרָע, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם טו, ד): "מַרְפֵּא לָשׁוֹן עֵץ חַיִּים, וְסֶלֶף בָּהּ שֶׁבֶר בְּרוּחַ". וְאִם

עָסַק אָדָם בִּלְשׁוֹן־הָרָע, מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ לָמוּת, שֶׁקְּשֶׁה לָשׁוֹן־הָרָע כְּשִׁפְיכַת דָּמִים, שֶׁכָּל הַהוֹרֵג, אֵינוֹ הוֹרֵג אֶלָּא נֶפֶשׁ אַחַת, וְהַמְסַפֵּר לְשׁוֹן הָרַע הוֹרֵג שְׁלֹשָׁה: הָאוֹמְרוֹ וְהַמְקַבְּלוֹ וְהַנֶּאֱמַר עָלָיו׳ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ שׁוֹחַר־טוֹב, מִשְׁלֵי כא): ״שֹׁמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ״ – ׳אָמַר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: מִלַּמֵּד שֶׁמִּיתָתוֹ שֶׁל אָדָם וּתְחִיָּתוֹ שֶׁל אָדָם אֵינָהּ נְתוּנָה אֶלָּא בַּלָּשׁוֹן, אִם זָכָה וְנִצְרֶרְהוּ – הוּא מְחַיֵּהוּ, וְאִם לָאו – הוּא מְמִיתֵהוּ, עַיֵּן שָׁם; וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אָבוֹת ה, כג): ׳לְפוּם צַעֲרָא אַגְרָא׳; הַיְנוּ הַצַּעַר וְהַשָּׂכָר תְּלוּיִים כְּפִי הַפֶּה שֶׁל אָדָם, אִם אָדָם זוֹכֶה וְשׁוֹמֵר עַל דִּבּוּרוֹ, וּמְדַבֵּר רַק אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וּמִתְוַדֶּה אֵלָיו, זוֹכֶה לִשְׂכַר עוֹלָם־הַבָּא, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (מִדְרַשׁ שׁוֹחַר־טוֹב, תְּהִלִּים נא): ׳לְשׁוֹנוֹ שֶׁל אָדָם מְבִיאוֹ לְחַיֵּי הָעוֹלָם־הַבָּא. מִי גָּרַם לְדָוִד לָבוֹא לָעוֹלָם־הַבָּא? פִּיו שֶׁאָמַר חָטָאתִי, עַיֵּן שָׁם; וּלְהֵפֶךְ – מִי שֶׁמַּפְקִיר אֶת דִּבּוּרוֹ, הוּא יוֹרֵד לַשְּׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתִּיו, וְאֵינוֹ עוֹלֶה מִשָּׁם, כַּמּוּבָא (מִדְרַשׁ אַגָּדָה): ׳מִי גָּרַם לְדוֹאֵג הָאֲדוֹמִי, שֶׁיְּאַבֵּד אֶת הָעוֹלָם־הַזֶּה וְהָעוֹלָם־הַבָּא? עַל־יְדֵי דִּלְטוּרִין שֶׁהָיָה בּוֹ, שֶׁדִּבֵּר לָשׁוֹן־הָרָע, וְגָרַם שֶׁיַּהַרְגוּ אֶת הַכֹּהֲנִים׳.

וְלָכֵן, אֲהוּבִי, בְּנִי! אִם אַתָּה רוֹצֶה לִזְכּוֹת לְהַרְגִּישׁ עוֹלָמְךָ בְּחַיֶּיךָ, וּלְהַמְשִׁיךְ עָלֶיךָ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, רְאֵה לִשְׁמֹר עַל דִּבּוּר פִּיךָ, לֹא לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלֶה עַל רוּחֶךָ, וְתַעֲשֶׂה אֶת עַצְמְךָ כְּאִלֵּם, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה יג, מִיּוֹם ג), מֵהַכְבֵד פֶּה, שֶׁאָמַר: אַתֶּם סְבוּרִים שֶׁאֲנִי כְּבַד פֶּה? אֵין אֲנִי כְּבַד פֶּה כְּלָל, רַק שֶׁהַדִּבּוּרִים שֶׁל הָעוֹלָם שֶׁאֵינָם שְׁבָחִים לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, אֵין בָּהֶם שְׁלֵמוּת. וְלָכֵן הוּא לֹא מְדַבֵּר שׁוּם דִּבּוּר בָּטֵל. וְזֶה סוֹבֵב עַל הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל הַדָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁאֵין לוֹ שׁוּם דִּבּוּר בְּהֶבְלֵי הָעוֹלָם־הַזֶּה, וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁמְּדַבֵּר עִם בְּנֵי־אָדָם, הוּא מְקַשֵּׁר אוֹתָם אָז אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי בְּשִׂיחוֹת חֻלִּין שֶׁלּוֹ הוּא מַלְבִּישׁ תּוֹרָה. כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב, סִימָן צא), שֶׁמַּחֲמַת גֹּדֶל הָאוֹר

שֶׁמֵּאִיר לְהַצַּדִּיק הַדָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, קָשֶׁה לוֹ לְהַחְדִּיר אֶת זֶה לִבְנֵי־אָדָם. וְעַל־כֵּן הוּא מַלְבִּישׁ עַצְמוֹ בְּשִׂיחוֹת חֻלִּין, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ שַׂיָּכוּת עִם הֲמוֹן־עַם, שֶׁהֵם עֲדַיִן לֹא רְחוֹקִים מִשִּׂיחַת חֻלִּין, וְהַצַּדִּיק מוֹרִיד אֶת עַצְמוֹ אֲלֵיהֶם, וּמְסַפֵּר לָהֶם כָּל־מִינֵי סִפּוּרִים, אֲבָל בְּתוֹךְ הַשִּׂיחוֹת חֻלִּין שֶׁלּוֹ מְלֻבָּשׁ בָּהֶם אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ. וְכָךְ הוּא מַמְשִׁיךְ אוֹתָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֲבוֹדָה־זָרָה יט.): ״שִׂיחָתָן שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים צְרִיכָה לִמּוּד״; כִּי הַשִּׂיחוֹת חֻלִּין שֶׁלָּהֶם זֶה בִּשְׁבִיל הַלִּמּוּד, לְהַחְדִּיר בִּנְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֱמוּנָה וְהַשָּׂגַת אֱלֹקוּת. וְכֵן אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א, סִימָן ה), שֶׁהַצַּדִּיקִים כָּל־כָּךְ דְּבֵקִים בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, אֲפִלּוּ בְּשָׁעָה שֶׁאוֹמְרִים תּוֹרָה, אוֹ מְגַלִּים אֵיזֶה מַאֲמָר, מַלְבִּישִׁים בָּזֶה תְּפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דָּנִיֵּאל ד, יד): ״בִּגְזֵרַת עִירִין פִּתְגָמָא, וּמֵאמַר קַדִּישִׁין שְׁאֵלְתָא״; כְּשֶׁיֵּשׁ גְּזֵרוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, אֲזַי מַלְבִּישִׁים הַצַּדִּיקִים אֶת שְׁאֵלָתָם בְּמַאֲמָר, וְכָל זֶה מַדְרֵגַת הַצַּדִּיקִים.

וְלָכֵן רְאֵה, אָהוּבִי, בְּנִי, מַה לְּפָנֶיךָ! אִם אַתָּה רוֹצֶה לִחְיוֹת חַיִּים אֲמִתִּיִּים, עֲרֵבִים וּמְתֻקִּים, שְׁמֹר עַל פִּתְחֵי פִיךָ, כִּי כָּל הַצָּרוֹת שֶׁאָדָם סוֹבֵל בָּזֶה הָעוֹלָם, הֵן רַק מִפְּנֵי הַדִּבּוּר שֶׁמַּפְקִירוֹ, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א, סִימָן לח) עַל הַפָּסוּק (תְּהִלִּים קמח, ח): ״רוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה דְּבָרוֹ״ – מִי גּוֹרֵם רוּחַ סְעָרָה לָאָדָם? זֶה הַדִּבּוּר שֶׁמַּפְקִירוֹ. וְכִמְעַט שֶׁאֵין צָרָה שֶׁאָדָם לֹא יִסְבֹּל בָּעוֹלָם, שֶׁאֵין בָּזֶה חֵלֶק הַדִּבּוּר. וְלָכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (חֻלִּין פט.): ״מָה אֻמָּנוּתוֹ שֶׁל אָדָם בָּעוֹלָם־הַזֶּה? יְשִׂים עַצְמוֹ כְּאִלֵּם. יָכוֹל אַף לְדִבְרֵי תוֹרָה? תַּלְמוּד לוֹמַר (תְּהִלִּים נח, ב): ״אֱמֶת תְּדַבֵּרוּן״. כִּי בִּדְבָרִים שֶׁל מַה בְּכָךְ כְּדַאי לַעֲשׂוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלֵּם, וְאָז יַחֲסֹךְ מֵעַצְמוֹ כָּל־מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמַחֲלֹקֶת וּמְרִיבוֹת מִבְּנֵי־אָדָם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן דִּבּוּרֵי תוֹרָה וְגִלּוּי אֱלֹקוּת וּלְחַזֵּק וּלְעוֹדֵד וּלְשַׂמֵּחַ בְּנֵי־אָדָם – בָּזֶה יַרְבֶּה. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (דֶּרֶךְ־אֶרֶץ זוּטָא, פֶּרֶק ג): ״הֱוֵי דָּן דִּבְרֶיךָ עַד שֶׁלֹּא תּוֹצִיאֵם

מִפִּיךָ׳; וְכָל זֶה מְדַבֵּר רַק בְּדִבּוּרִים שֶׁאֵין בָּהֶם חֲשָׁשׁ שֶׁל אִסּוּר, כְּגוֹן: לָשׁוֹן־הָרָע וּרְכִילוּת, אֶלָּא סְתָם דִּבּוּרִים שֶׁאָדָם מְדַבֵּר כָּל הָעוֹלֶה עַל רוּחוֹ, וּלְבַסּוֹף גּוֹרֵם לְעַצְמוֹ צָרוֹת. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (קֹהֶלֶת ו, ז): ״כָּל עֲמַל אָדָם לְפִיהוּ״, וְאָמְרוּ בַּזֹּהַר (מִצְרַע מב.): ׳הַאי קְרָא בְּשַׁעֲתָא דְּדַיְינִין לֵהּ לְבַר־נַשׁ בְּהַהוּא עָלְמָא כְּתִיב כָּל הַהוּא דִּינָא, וְכָל מַאי דְּסָבִיל בְּהַהוּא עָלְמָא וְנָקְמִין מִנֵּיהּ נִקְמָתָא דְּעָלְמָא ״לְפִיהוּ״, בְּגִין פִּיהוּ דְּלָא נָטִיר לֵיהּ, וְסָאִיב לֵהּ לְנַפְשֵׁיהּ, וְלָא אִתְדַּבָּק בִּסְטָרָא דְּחַיֵּי, סְטָרָא דִּימִינָא׳ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וְכָל־שֶׁכֵּן כְּשֶׁאָדָם מְטַמֵּא אֶת לְשׁוֹנוֹ בְּדִבּוּרֵי לָשׁוֹן־הָרָע וּרְכִילוּת וְלֵצָנוּת, שֶׁעָוֹן זֶה הוּא חָמוּר מְאֹד, עַד שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֲרָכִין טו.): ׳כָּל הַמְסַפֵּר לָשׁוֹן־הָרָע מַגְדִּיל עֲוֹנוֹת כְּנֶגֶד עֲבוֹדָה־זָרָה וְגִלּוּי־עֲרָיוֹת וּשְׁפִיכוּת־דָּמִים׳; וְאָמְרוּ (שָׁם): ׳כָּל הַמְסַפֵּר לָשׁוֹן־הָרָע – אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: ׳אֵין אֲנִי וְהוּא יְכוֹלִין לָדוּר בָּעוֹלָם״; כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי שֶׁמַּאֲמִין אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, יִשְׁמֹר מְאֹד מַה שֶּׁמּוֹצִיא מִפִּיו. כִּי הֲרֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹמֵד וְשׁוֹמֵעַ כָּל דִּבּוּר שֶׁמְּדַבֵּר. וְלָכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסָחִים קיג.): ׳הַפֵּךְ בִּנְבֵלְתָּא וְלָא תַּהֲפֵךְ בְּמִלֵּי׳; יוֹתֵר טוֹב לְהִתְעַסֵּק עִם נְבֵלָה שֶׁמּוֹצִיאָה רֵיחַ רַע מִסְּתָם לְהַפֵּךְ בִּלְשׁוֹנוֹ בְּדִבּוּרִים אֲסוּרִים, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן בִּנְבוּל־פֶּה, שֶׁדָּבָר זֶה חָמוּר מְאֹד. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, וַיִּקְרָא, פָּרָשָׁה א, סִימָן כד): ״וְהָיָה מַחֲנֶךָ קָדוֹשׁ, וְלֹא יֵרָאֶה בְךָ עֶרְוַת דָּבָר״ – ׳עֶרְוַת דִּבּוּר, זֶה נִבּוּל הַפֶּה׳. וְאָמְרוּ (שַׁבָּת לג.): ׳בַּעֲוֹן נִבּוּל־פֶּה צָרוֹת רַבּוֹת וּגְזֵרוֹת קָשׁוֹת מִתְחַדְּשׁוֹת וּבַחוּרֵי שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל מֵתִים, יְתוֹמִים וְאַלְמָנוֹת צוֹעֲקִים וְאֵינָם נַעֲנִים׳; וְלָכֵן הָעִקָּר הוּא הַפֶּה שֶׁל הָאָדָם שֶׁצָּרִיךְ לִשְׁמֹר עָלָיו מְאֹד, וְאֵין עוֹד דָּבָר שֶׁמְּגַלֶּה אֶת פְּנִימִיּוּת הָאָדָם וּמַחֲשַׁבְתּוֹ כְּמוֹ הַדִּבּוּר. וְכַמּוּבָא (זֹהַר, בֹּלָק קצג.): ׳לֵית מִלָּא בְּעָלְמָא דְּיִשְׁתְּמוֹדָעוּן לֵהּ לְבַר־נַשׁ, אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּאֶפְתַּח פּוּמֵיהּ׳; אֵין עוֹד דָּבָר שֶׁמְּגַלֶּה אֶת פְּנִימִיּוּת הָאָדָם כְּמוֹ הַדִּבּוּר. כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל

(סִפְרֵי־הַמִּדּוֹת, אוֹת נְבוּל פֶּה, סִימָן א): ׳מִי שֶׁמְּדַבֵּר נְבוּל־פֶּה, בְּיָדוּעַ שֶׁלִּבּוֹ חוֹשֵׁב מַחְשָׁבוֹת אָוֶן׳; וְלָכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסָחִים צט.): ׳פֶּה שְׁתִיקָה לַחֲכָמִים, קַל וָחֹמֶר לַטִּפְּשִׁים, שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי יז, כח): ״גַּם אֱוִיל מַחֲרִישׁ חָכָם יֵחָשֵׁב״׳; וְזֶה עִקַּר הַצְלָחַת הָאָדָם, שֶׁאֵינוֹ מְדַבֵּר כָּל הָעוֹלֶה עַל רוּחוֹ. וּכְמַאֲמַר הַתַּנָּא (אָבוֹת ג, יג): ׳סְיָג לַחָכְמָה – שְׁתִיקָה׳; וְאָמְרוּ (שָׁם פֶּרֶק א): ׳כָּל יָמַי גָּדַלְתִּי בֵּין הַחֲכָמִים, וְלֹא מָצָאתִי לַגּוּף טוֹב מִשְׁתִיקָה׳; כִּי גַּם הַגּוּף נֶהֱנֶה כְּשֶׁשּׁוֹתֵק, כִּי כָּךְ אֵינוֹ מִסְתַּבֵּךְ בְּמַחֲלֹקֶת וּמְרִיבוֹת.

וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי, מַה לְּפָנֶיךָ, תִּרְאֶה לְקַדֵּשׁ אֶת פִּיךָ לֹא לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלֶה עַל רוּחֶךָ, וַאֲפִלּוּ שֶׁאֶחָד בָּא וּמְחָרֵף וּמְבַזֶּה אוֹתְךָ, שְׁתֹק, שְׁתֹק, אֲהוּבִי, בְּנִי! שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה תַּמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ הֶאָרַת זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ. וּכְמַאֲמָרָם זַ״ל (מִדְרָשׁ שׁוֹחַר־טוֹב, תְּהִלִּים פּוּ): ׳כָּל מִי שֶׁשּׁוֹמֵעַ קִלְלָתוֹ וְשׁוֹתֵק, וְסִפֵּק בְּיָדוֹ לִמְחוֹת, נַעֲשֶׂה שֻׁתָּף לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא׳; וְאָמְרוּ (שָׁם, טז): ׳כָּל מִי שֶׁשּׁוֹמֵעַ קִלְלָתוֹ וְשׁוֹתֵק – נִקְרָא חָסִיד׳; וְדָוִד שֶׁשָּׁמַע קִלְלָתוֹ וְשָׁתַק, בְּדִין הוּא שֶׁיִּקָּרֵא חָסִיד. כִּי הָעִקָּר בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא לִשְׁמֹר עַל דִּבּוּר פִּיו, וְזֶה עִקַּר הַיִּחוּס וְהַמַּעֲלָה שֶׁל אָדָם, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (קִדּוּשִׁין עא:): ׳זִיל בָּתַר שְׁתִיקוּתָא, כִּי הַאי דְּבָדְקֵי בְּנֵי מַעֲרָבָא, כִּי מִינְצוּ בֵּי תְּרֵי בַּהֲדֵי הֲדָדֵי חֲזוּ הֵי מִנַּיְהוּ דְּקָדְרִים וְשָׁתְיִק – אָמְרֵי: ׳הַאי מְיָחֵס טְפֵי!״; כִּי מִי שֶׁשּׁוֹמֵעַ חֶרְפָּתוֹ וּבִזְיוֹנוֹ וְשׁוֹתֵק, זֶה סִימָן שֶׁהוּא מְיָחֵס, וּמַרְאֶה אֶת טָהֳרַ לְבָבוֹ שֶׁדְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לְשׁוּם דַּרְגָּה בְּזֶה הָעוֹלָם, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן לְהַחְדִּיר בְּעַצְמוֹ קְדֻשַּׁת הַמַּחֲשָׁבָה, אֶלָּא עַל־יְדֵי שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִשְׁתֹּק. וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א, סִימָן רלד): אֲשֶׁר אִי אֶפְשָׁר לַעֲלוֹת אֶל עוֹלָם הַמַּחֲשָׁבָה אֶלָּא עַל־יְדֵי שֶׁזּוֹכֶה לִשְׁמֹר עַל דִּבּוּרוֹ וְשׁוֹתֵק, שֶׁזֶּה סוֹד מַאֲמָרָם זַ״ל (מִנְחוֹת כט:): ׳שְׁתֹק! כָּךְ עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה׳; שֶׁלַּעֲלוֹת אֶל הַמַּחֲשָׁבָה, צָרִיךְ לִשְׁתֹּק. וְאָז כְּשֶׁאָדָם מַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד לִשְׁתֹּק, וְלֹא מַתְחִיל לְדַבֵּר עִם אַף אֶחָד, אֲזַי

הַמַּחֲשָׁבָה שֶׁלּוֹ דְּבוּקָה בְּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְהוּא בָּטֵל וּמְבָטָל לְגַמְרֵי אֶל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד מְצַיֵּר בְּדַעְתּוֹ, אֵיךְ שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא. וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הֶאָרַת הָעוֹלָם־הַבָּא בָּעוֹלָם־הַזֶּה.

וְלָכֵן רְאֵה מַה לְּפָנֶיךָ, אֲהוּבִי, בְּנִי! אִם אַתָּה רוֹצֶה לְהַצְלִיחַ בְּזֶה הָעוֹלָם, וְלַעֲבֹר אֶת הָעוֹלָם־הַזֶּה בְּשָׁלוֹם, רְאֵה לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר אֶת הָעֵינַיִם, הָאָזְנַיִם, הַחֹטֶם וְהַפֶּה שֶׁלְּךָ, וְאָז תִּזְכֶּה שֶׁתָּאִיר בְּךָ נִשְׁמָתְךָ הַמְלֻבֶּשֶׁת בְּמַחֲשַׁבְתְּךָ, וּתְצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ אֵיךְ שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְתִהְיֶה מְיֻשָּׁב בְּדַעְתְּךָ, וְשׁוּם דָּבָר לֹא יוּכַל לְנַתֵּק אוֹתְךָ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי אַתָּה חַי בְּעוֹלָמְךָ, עוֹלָם שֶׁלְּךָ, כִּי (מִדְרַשׁ־רַבָּה, שְׁמוֹת, פָּרָשָׁה נב, סִימָן ג): ׳כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק יֵשׁ לוֹ עוֹלָם בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְגַן־עֵדֶן בִּפְנֵי עַצְמוֹ׳; וְאָמְרוּ (תַּעֲנִית ט:): ׳כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה לוֹ חָזִיז בִּפְנֵי עַצְמוֹ׳; וְאָמְרוּ (מִדְרַשׁ־רַבָּה, דְּבָרִים, פָּרָשָׁה ג, סִימָן ד): ׳כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק יֵשׁ לוֹ מָדוֹר בִּפְנֵי עַצְמוֹ׳; כִּי כָּל אֶחָד כְּפִי עֲבוֹדָתוֹ שֶׁמְּקַדֵּשׁ וּמְטַהֵר אֶת עֵינָיו, אָזְנָיו, חָטְמוֹ וּפִיו, עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה כְּלִי לְקַבֵּל אֶת נִשְׁמָתוֹ הַמְלֻבֶּשֶׁת בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ; כִּי הַמַּחֲשָׁבָה הִיא הַלְּבוּשׁ שֶׁל הַנְּשָׁמָה, כִּי הַנְּשָׁמָה מְלֻבֶּשֶׁת בַּעֲשָׂרָה לְבוּשִׁים, שֶׁזֶּה עֶשֶׂר בְּחִינוֹת מַחֲשָׁבָה שֶׁיֵּשׁ בָּאָדָם. וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה וּמְזַכֵּךְ אֶת הַלְּבוּשִׁים, הֵינוּ אֶת הַמַּחֲשָׁבָה שֶׁלּוֹ, אָז זוֹכֶה לְגִלּוּי אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא מֵבִין וּמַשְׂכִּיל הַשָּׂגַת אֱלֹקוּת שֶׁלְּמַעְלָה מִשִּׂכְלוֹ, שֶׁזֶּה סוֹד הַנְּבוּאָה וְהָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁזּוֹכִים לָהֶם הַצַּדִּיקִים וְחַיִּים בָּעוֹלָם שֶׁלָּהֶם, וְאֵינָם מִתְבַּלְבְּלִים מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה אֵלּוּ; וְעַל־כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנְחוּמָא וַיִּקְרָא, ז) עַל הַפָּסוּק (תְּהִלִּים מז, ג): "כִּי ה' עֶלְיוֹן נוֹרָא מֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל הָאָרֶץ" – ׳וּבְנֵי־אָדָם לְמַטָּה, "עַל־כֵּן יִהְיוּ דְבָרֶיךָ מְעַטִּים" (קֹהֶלֶת ה, א), וּמָה עָלֶיךָ לַעֲשׂוֹת? לִתֵּן יָדְךָ עַל פִּיךָ וְעַל הָאָזְנַיִם, שֶׁלֹּא לְדַבֵּר וְלֹא לִשְׁמֹעַ, עַיֵּן שָׁם; וּבָזֶה נִמְדֶּדֶת גְּדֻלַּת הָאָדָם, אֵיךְ שֶׁמִּתְנַהֵג עִם הָעֵינַיִם וְהָאָזְנַיִם, הַחֹטֶם וְהַפֶּה, אִם אֵינוֹ מִסְתַּכֵּל עַל

מְקוֹמוֹת הַמְּטֻנָּפִים, וְעַל נָשִׁים, וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ וּמַשְׁמִיעַ לְאָזְנָיו דְּבָרִים בְּטֵלִים, וְאֵינוֹ כּוֹעֵס, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן שֶׁשּׁוֹמֵר עַל דִּבּוּרוֹ, בָּזֶה הוּא מְגַלֶּה שֶׁמֹּחַ מַחֲשַׁבְתּוֹ, שֶׁהִיא נִשְׁמָתוֹ, דִּבּוּקָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְזוֹ מַדְרֵגַת הַצַּדִּיקִים. וְהָעִקָּר - לִשְׁמֹר עַל הַדִּבּוּר, כִּי הַדִּבּוּר הוּא הַסֶּלֶם הַמְקַשֵּׁר אֶת הָאָדָם מֵהָעוֹלָם־הַזֶּה אֶל הָעוֹלָם־הַבָּא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית כח, יב-יג): "וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה, וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ, וְהִנֵּה הוי"ה נִצָּב עָלָיו" וְגוֹ, וּמוּבָא (הַשְׂמָטוֹת הַזֹּהַר, דַּף שוֹ:), שֶׁכָּל הַפָּסוּק הַזֶּה סוֹבֵב עַל קוֹל הָאָדָם, כִּי קו"ל עוֹלֶה סו"ם, וּכְשֶׁאָדָם שׁוֹמֵר עַל דִּבּוּרוֹ וְעוֹסֵק רַק בִּתְפִלָּה, עַל־יְדֵי־זֶה עוֹלֶה מַעְלָה מַעְלָה, וּמַגִּיעַ עַד אֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וּמְיַחֵד קָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ: "וַיַּחַלֹּם וְהִנֵּה סֻלָּם" - 'דָּא צְלוֹתָא, "מֻצָּב אַרְצָה" - 'דְּמִצְלִין בְּנֵי־נָשָׁא לֵהּ בְּאַרְעָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא וּמָטַת לִשְׁמַיָּא דְּאִיהוּ קָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא, דְּאִתְמַר (מְלָכִים־א ח, לב): "וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם"; רָזָא דְּמִלָּה (תְּהִלִּים ח, ב): "הֲוָי"ה אֲדוֹנֵנוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ, אֲשֶׁר תְּנָה הוֹדְךָ עַל הַשָּׁמָיִם"; וּבְזִמְנָא דְּמוֹדָע לוֹן קָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא דִּשְׁכִינְתָּא סַלְקָא בְּהַהִיא צְלוֹתָא מִיָּד (בְּרֵאשִׁית כח, יב): "וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ"; בְּהַהוּא בַּר־נַשׁ. כֻּלְהוּ פָּתְחִין גַּדְפַּיְהוּ לְקַבֵּל שְׁכִינְתָּא בְּהַהוּא צְלוֹתָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יְחֶזְקֵאל א, יא): "וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְמַעְלָה"; וְהַאי אִיהוּ עוֹלִים שְׁכִינְתָּא עַל גַּדְפַּיְהוּ, וְיוֹרְדִים בּוֹ, מַאי בּוֹ? בְּקָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא, וְקָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא נָחִית עָלַיְהוּ לְקַבְּלָא שְׁכִינְתֵּיהּ, וּמִתְיַחֵד קָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא בּוֹ בְּהַהוּא צְלוֹתָא דִּשְׁכִינְתָּא אִיהִי מְצָוָה כְּלִילָא מִשֵּׁם הֲוָי"ה', עַיֵּן שָׁם; וְלָכֵן אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לְשׁוּם מַדְרֵגָה בָּזֶה הָעוֹלָם, אֶלָּא עַל־יְדֵי תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, אֲשֶׁר אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן כה): 'הַהִתְבּוֹדְדוּת הִיא מַעֲלָה עֶלְיוֹנָה וּגְדוֹלָה מֵהַכֹּל'; הֵינוּ כְּשֶׁאָדָם מַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר

אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, וְכָל מַה שֶּׁמֵּעִיק לוֹ, הוּא מְסַפֵּר רַק אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מַעֲלֶה שַׁעֲשׁוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעְלָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א, סִימָן ק), אֲשֶׁר כָּל הַצַּדִּיקִים לֹא זָכוּ לְהַגִּיעַ אֶל מַדְרֵגָתָם הַנִּפְלָאָה, אֶלָּא עַל־יְדֵי שֶׁהִרְגִּילוּ אֶת עַצְמָם לְדַבֵּר תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ; כִּי אֲפִלּוּ שֶׁאָדָם ״מָצָא אָרְצָה״, אֲבָל אִם יֵשׁ לוֹ סוֹלְ״ם שֶׁהוּא קוֹ״ל הַתְּפִלָּה שֶׁלּוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְגִלּוּי אֶלְקוּת בְּתַכְלִית הַמַּדְרֵגָה הָעֶלְיוֹנָה, עַד אֲשֶׁר ״וּרְאִשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה״, שֶׁמַּשִּׂיג הַשָּׂגַת אֱלֹקוּת, וְרוֹאֶה בְּמוֹ עֵינָיו גִּלּוּיִים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים מְאֹד, ״וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ״ וְגוֹ, וְזוֹכֶה לִרְאוֹת וְלִשְׁמֹעַ כְּרוּזִים וְקוֹלוֹת מִלְמַעְלָה. ״וְהִנֵּה הָוָי״ה נִצָּב עָלָיו, וַיֹּאמֶר אֲנִי הָוָי״ה״ וְגוֹ׳ - כִּי אֵין עוֹד דָּבָר יוֹתֵר חָשׁוּב אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ תְּפִלָּה, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (תַּנְחוּמָא וַיֵּרָא, א): ׳אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְיִשְׂרָאֵל: ׳הֱווּ זְהִירִים בִּתְפִלָּה, שֶׁאֵין מִדָּה אַחֶרֶת יָפָה הֵימֶנָּה, וְהִיא גְּדוֹלָה מִכָּל הַקָּרְבָּנוֹת, וַאֲפִלּוּ אֵין אָדָם יְכֹלאי לַעֲנוֹת בִּתְפִלָּתוֹ וְלַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִמּוֹ, כֵּיוָן שֶׁמִּתְפַּלֵּל וּמַרְבֶּה בְּתַחֲנוּנִים - אֲנִי עוֹשֶׂה חֶסֶד עִמּוֹ׳; כָּל־כָּךְ חָשׁוּב אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ תְּפִלָּה, שֶׁאָדָם מַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ שׁוֹחֵר־טוֹב, תְּהִלִּים ק): ׳בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה עוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל - יְהֵא לִבְּךָ שָׂמֵחַ, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים ק, ב): ״עִבְדוּ אֶת הָוָי״ה בְּשִׂמְחָה״; כִּי אֵין עוֹד שִׂמְחָה כְּמוֹ שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר תָּמִיד אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי אָז הוּא אַף פַּעַם לֹא לְבַד, כִּי בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא רַק בָּא, הוּא מַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא ״מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ״ (יְשַׁעְיָהוּ ו, ג).

וְלָכֵן רְאֵה, אָהוּבִי, בְּנִי, מַה לְּפָנֶיךָ! אִם אַתָּה רוֹצֶה לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, וְזֶה אֲשֶׁר יְלַוֶּה אוֹתְךָ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ.

וּכְמַאֲמַר אֱלֹהֵינוּ הַנָּבִיא (תַּנְא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ רַבָּה, פֶּרֶק טו): ״לְפִי שֶׁכָּל הַמַּרְבֶּה שִׂיחוֹת וּתְפִלּוֹת, הֵם אֲשֶׁר מְלַוִּים אוֹתוֹ, עַד שֶׁמַּגִּיעַ אֶל בֵּית עוֹלְמוֹ; כִּי אֵין עוֹד טוֹב לָאָדָם כְּמִי שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁמְּלַוֶּה אוֹתוֹ, וְהוּא אַף פַּעַם אֵינֶנּוּ לְבַד, כִּי תָּמִיד יוֹדֵעַ, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה, שָׁם אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְעַל־כֵּן הוּא מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהוּא בָּטֵל וּמְבֻטָּל בָּאֱין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, אֲשֶׁר זוֹ הַשִּׂמְחָה הֲכִי גְּדוֹלָה שֶׁאָדָם צָרִיךְ לִשְׂמֹחַ כָּל יְמֵי חַיָּיו, שֶׁזָּכָה לְהִבָּרֵא מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל וְלֹא עָשַׂנִי כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב, סִימָן י), אֲשֶׁר זוֹ הַשִּׂמְחָה הֲכִי גְּדוֹלָה, שֶׁאָדָם שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ שֶׁנִּבְרָא בַּר־יִשְׂרָאֵל וְלֹא עָשָׂהוּ גּוֹי, אֲשֶׁר בַּשִּׂמְחָה הַזּוֹ אִי אֶפְשָׁר לְהַסָּמ״ךְ־מ״ם לִשְׁבּוֹר אֶת הָאָדָם, כִּי זֶה לֹא נַעֲשָׂה בִּבְחִירָתוֹ. וְלָכֵן כְּשֶׁבַּר־יִשְׂרָאֵל שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ בְּכָל יוֹם, שֶׁזָּכָה לְהִבָּרֵא מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, אֵין עוֹד שִׂמְחָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזּוֹ. וְעַל־כֵּן לֹא בְּחִנָּם שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב, סִימָן כד), אֲשֶׁר מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וּצְרִיכִים לְהַכְרִיחַ אֶת עַצְמוֹ לְהַגִּיעַ אֶל הַשִּׂמְחָה, כִּי זוֹ הָעֲבוֹדָה הֲכִי קָשָׁה לָאָדָם, שֶׁיִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל שִׂמְחָה אֲמִתִּית, כְּפִי פִּגְעֵי וּמִקְרֵי הַזְּמַן שֶׁעוֹבְרִים עַל בְּנֵי־אָדָם. וְלָכֵן צְרִיכִים לְהַכְרִיחַ אֶת עַצְמוֹ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְגַם חַכְמֵי הָרוֹפְאִים אָמְרוּ, שֶׁכָּל הַמַּחֲלוֹת וְהֶחֳלָאִים רָעִים בָּאִים לָאָדָם רַק מֵחֲמַת הָעַצְבוּת וְהַמְּרִירוּת וְהַדְּכָאוֹן שֶׁנִּכְנָס בּוֹ; וְכָל הַקְּלָלוֹת שֶׁבַּתּוֹכֵחָה מְגִיעוֹת לָאָדָם, רַק מֵחֲמַת חֶסְרוֹן הַשִּׂמְחָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים כח, מז): ״תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עָבַדְתָּ אֶת הָוָי״ה אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוּב לֵבָב מֵרֹב כֹּל״; כִּי הַהֶכְרֵחַ לְכָל מִי שֶׁרוֹצֶה לְהַצְלִיחַ בְּזֶה הָעוֹלָם, לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סִפְרֵי־הַמִּדּוֹת, שִׂמְחָה, חֵלֶק ב, סִימָן א): ׳מִי שֶׁהוּא שָׂמֵחַ תָּמִיד, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מַצְלִיחַ׳; וְלָכֵן צְרִיכִים לְהַכְרִיחַ אֶת עַצְמוֹ לִהְיוֹת בְּכָל יוֹם וְיוֹם בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וּלְשִׂמְחַ בְּנִקְדַּת יַהֲדוּתוֹ, וְאָסוּר לְדַחֵק אֶת הַשִּׂמְחָה מִיּוֹם לַחֲבֵרוֹ, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (תַּנְחוּמָא שְׁמִינִי, ב):

׳אֵין הַשִּׂמְחָה מַמְתֶּנֶת לָאָדָם, לֹא כָּל מִי שֶׁשִּׂמַּח הַיּוֹם שָׂמֵחַ לְמָחָר׳. וּבֶאֱמֶת עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר אֵין עוֹד שִׂמְחָה כְּשִׂמְחַת הַתּוֹרָה, כִּי מִי שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִלְמֹד בְּכָל יוֹם אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, זוֹ הַשִּׂמְחָה הַנִּצְחִית. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, וַיִּקְרָא, פָּרָשָׁה ל, סִימָן ב): ״שִׂבְעָה שְׂמָחוֹת״ – ׳שִׁבְּעֵנוּ בְּחָמֵשׁ שְׂמָחוֹת: מִקְרָא, מִשְׁנָה, תַּלְמוּד, תּוֹסֶפְתָּא וְאַגָּדוֹת׳; כִּי מִי שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִלְמֹד בְּסֵדֶר־דֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, הוּא זוֹכֶה לִהְיוֹת וּלְטַיֵּל בְּכָל חֶלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה; כִּי בֶּאֱמֶת אָמַר הַתַּנָּא הַקָּדוֹשׁ (אָבוֹת ו, ט): ׳אֵין מְלַוִּין לוֹ לָאָדָם לֹא כֶּסֶף וְזָהָב וְלֹא אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמַרְגָּלִיּוֹת, אֶלָּא מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בִּלְבָד׳; מַה נִּשְׁאָר מֵהָאָדָם? אֶלָּא הַתּוֹרָה שֶׁלּוֹמֵד בְּכָל יוֹם. וְעָלֶיךָ לָדַעַת, אֲהוּבִי, בְּנִי! שֶׁהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא חָכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וַאֲפִלּוּ שֶׁחָטָאתָ וְעָשִׂיתָ מַעֲשִׂים מְגֻנִּים, וְעָבַר עָלֶיךָ מַה שֶּׁעָבַר, וַעֲדַיִן עוֹבֵר עָלֶיךָ מַה שֶּׁעוֹבֵר, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי כֹּחַ הַתּוֹרָה הוּא גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן יט): ׳אֲפִלּוּ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים שֶׁנִּפְלוּ בִּמְצָדָה רָעָה, וְעוֹשִׂים חֲטָאִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְקָשֶׁה לָהֶם לָצֵאת מִזֶּה, אִם יִקְבְּעוּ לְעַצְמָם קְבִיעוּת חֲזָקָה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם כָּךְ וְכָךְ, כֹּחַ הַתּוֹרָה יוֹצִיא אוֹתָם מִשָּׁם׳; וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשַׁלְמִי, רֹאשׁ־הַשָּׁנָה, פֶּרֶק ד, הֲלָכָה ח): ׳כֵּיוָן שֶׁקִּבַּלְתֶּם עֲלֵיכֶם עֹל תּוֹרָה – מַעֲלֶה אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאִלּוּ לֹא חֲטָאתֶם מִימֵיכֶם׳; כִּי אֵין עוֹד חֲשִׁיבוּת אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה. וְלָכֵן אַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁאַתָּה טָרוּד מְאֹד בְּכָל יוֹם וְיוֹם לְהָבִיא טֶרֶף לְבֵיתֶךָ, וְאַתָּה עָסוּק כָּל הַיּוֹם מִבֹּקֶר עַד עֶרֶב, עִם כָּל זֹאת זְכֹר מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א, סִימָן רפד), שֶׁמַּה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבָּת לא.), שֶׁשּׁוֹאֲלִים אֶת הָאָדָם: ׳קָבַעְתָּ עִתִּים לַתּוֹרָה׳?; הַפֵּרוּשׁ הוּא, שֶׁשּׁוֹאֲלִים אוֹתוֹ: אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁהָיִיתָ טָרוּד בִּלְהָבִיא טֶרֶף לְבֵיתֶךָ וּשְׁאָר טְרָדוֹת וּבִלְבּוּלִים שֶׁעָבְרוּ עָלֶיךָ, אֲבָל הַאִם גָּזַלְתָּ זְמַן בַּעֲבוּר לִמּוּד תּוֹרָה?! כִּי ׳קֶבַע׳ הוּא לְשׁוֹן גֶּזֶל, כְּמוֹ

שֶׁכָּתוּב (משלי כב, כג): "וְקָבַע אֶת קֹבְעֵיהֶם נָפֶשׁ" – הֵינוּ שֶׁשּׁוֹאֲלִים אֶת הָאָדָם, אִם גָּזַל מֵהַזְּמַן שֶׁהוּא טָרוּד בַּעֲסָקָיו, בַּעֲבוּר עִתִּים לַתּוֹרָה. כִּי צָרִיךְ הָאָדָם לַחֲטֹף וְלִמְצֹא עִתִּים לַתּוֹרָה מִתּוֹךְ הַטִּרְדָּה וְהָעֵסֶק; וְרַבֵּנוּ זַ"ל גִּלָּה לָנוּ דֶּרֶךְ קַלָּה מְאֹד אֵיךְ שֶׁכָּל אֶחָד יָכוֹל לִלְמֹד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה בְּנָקֵל, אִם רַק יִהְיֶה לוֹ רָצוֹן חָזָק וְאַמִּיץ. וְאָמַר (שיחות־הר"ן, סימן עו): שֶׁאֵין צְרִיכִים בִּלְמוּד רַק הָאֲמִירָה לְבָד, לוֹמַר הַדְּבָרִים כְּסֵדֶר, וּמְמֵילָא יָבִין וְלֹא יִבָּלְבֵל דַּעְתּוֹ בְּתַחְלַת לִמּוּדוֹ, שֶׁיִּרְצֶה לְהָבִין תֵּכֶף, וּמֵחֲמַת זֶה יִקָּשֶׁה לוֹ הַרְבֵּה תֵּכֶף וְלֹא יָבִין כְּלָל, רַק יַכְנִיס מֹחוֹ בִּלְמוּד, וְיֹאמַר כְּסֵדֶר בִּזְרִיזוּת, וּמְמֵילָא יָבִין. וְאִם לֹא יָבִין תֵּכֶף, יָבִין אַחַר־כָּךְ, וְאִם יִשְׁאֲרוּ אֵילּוּ דְּבָרִים, שֶׁאַף־עַל־פִּי־כֵן לֹא יָכוֹל לַעֲמֹד עַל כַּוָּנָתָם, מַה בְּכָךְ?! כִּי מַעֲלַת רִבּוּי הַלִּמּוּד עוֹלָה עַל הַכֹּל. וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שבת סג.): 'לִגְמֹר וְהָדַר לְסִבֹּר וְאַף עַל גַּב דְּלָא יָדַע מַה קָאָמַר, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קיט, כ): "גָּרְסָה נַפְשִׁי לְתַאֲבָה"' וְגוֹ'; כִּי עַל־יְדֵי רִבּוּי הַלִּמּוּד שֶׁיִּלְמַד בְּמְהִירוּת, יִזְכֶּה לִלְמֹד הַרְבֵּה. וְדִבֵּר עַל זֶה רַבֵּנוּ זַ"ל הַרְבֵּה מְאֹד, אֵיךְ שֶׁזּוֹ עֵצָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד, לִלְמֹד בְּדֶרֶךְ זוֹ. כָּךְ הוּא יָכוֹל לְסַיֵּם אֶת כָּל סִפְרֵי הַתַּנַ"ךְ, שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה, בַּבְלִי, יְרוּשַׁלְמִי, תּוֹסֶפְתָּא, וְכָל הַמִּדְרָשִׁים כֻּלָּם וְסִפְרֵי הַזֹּהַר וְהַתִּקּוּנִים, וְכָל כִּתְבֵי הָאֲרִיזַ"ל, וְכָל סִפְרֵי הַפּוֹסְקִים: רַמְבַּ"ם, טוּר, וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ, וְעוֹד הֲמוֹן סְפָרִים, כִּי מִי שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִלְמֹד בְּדֶרֶךְ זוֹ, לְהַמְשִׁיךְ בְּכָל יוֹם לִלְמֹד פֶּרֶק אַחַד פָּרָק, לְבַסּוֹף יִזְכֶּה לְסַיֵּם אֶת כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים. וְאָמַר: שֶׁבְּנֵי־אָדָם פּוֹסְקִים מִלִּלְמֹד, מֵחֲמַת שֶׁנּוֹפֶלֶת עֲלֵיהֶם כְּבֵדוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, כִּי הֵם חוֹשְׁבִים שֶׁצְּרִיכִים לְהָבִין תֵּכֶף־וּמִיָּד, וְאִם לֹא מְבִינִים, אֲזַי עוֹזְבִים אֶת הַכֹּל. וּבָאֱמֶת לֹא־כֵן הוּא, אֶלָּא אָדָם צָרִיךְ תָּמִיד לִלְמֹד, וַאֲפִלּוּ שֶׁשּׁוֹכֵחַ, כִּי לֶעָתִיד לָבוֹא מַזְכִּירִים לָאָדָם אֶת כָּל מַה שֶּׁלָּמַד (שיחות־הר"ן, סימן כו); וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מדרש־רבה, קהלת, פרשה א, סימן לא): 'זֶה שִׁפּוּטָהּ שֶׁל תּוֹרָה, שֶׁאָדָם לוֹמֵד תּוֹרָה

וְשׂוֹכְחָהּ, לְטוֹבָתוֹ אָדָם לוֹמֵד תּוֹרָה וְשׂוֹכֵחַ, שֶׁאִלּוּ הָיָה לוֹמֵד תּוֹרָה וְלֹא שׂוֹכְחָהּ, הָיָה מִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה שְׁתַּיִם וְשָׁלֹשׁ שָׁנִים, וְחוֹזֵר וּמִתְעַסֵּק בִּמְלַאכְתּוֹ, וְלֹא הָיָה מַשְׂגִּיחַ בָּהּ לְעוֹלָם, אֶלָּא מִתּוֹךְ שֶׁאָדָם לוֹמֵד תּוֹרָה וְשׂוֹכְחָהּ - אֵינוֹ מֵזִיז וְאֵינוֹ מֵזִיעַ אֶת עַצְמוֹ מִדִּבְרֵי תּוֹרָה׳; וְכָךְ אָדָם לוֹמֵד פַּעַם אַחַר פַּעַם. וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר אִי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר לְאָדָם שֶׁנִּמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם מַעֲלַת לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּכְכָל שֶׁאָדָם מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, יוֹתֵר נִכְנָס בְּתוֹךְ רוּחָנִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וּזְכֹר כְּלָל זֶה, אֲשֶׁר יָמֵינוּ כְּצֵל עוֹבֵר (עַיֵּן תְּהִלִּים קמד, ד), הִנֵּה אֲנַחְנוּ כָּאן, וְעוֹד מְעַט יוֹצְאִים מִכָּאן. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, קֹהֶלֶת, פָּרָשָׁה ו, סִימָן יג): ׳הוֹאִיל וְהֶבֶל הֵם יָמָיו שֶׁל אָדָם וּכְצֵל הֵם, מָה הֲנָאָה יֶשׁ לוֹ בַּחַיִּים? אֶלָּא יִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה שֶׁכָּלָּהּ חַיִּים׳; וּמִי שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִלְמֹד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה כְּסִדֶּר־דֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, הוּא זוֹכֶה לִהְיוֹת בְּתוֹךְ כָּל חֶלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְזוֹ הַשִּׂמְחָה הֲכִי גְּדוֹלָה, וְאֵין עוֹד שִׂמְחָה כְּשִׂמְחַת הַתּוֹרָה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שָׂמֵחַ מְאֹד עִם הָאָדָם הַזֶּה שֶׁלּוֹמֵד תּוֹרָה, כִּי הוּא מְחַיֶּה וּמְקַיֵּם אֶת הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ. כַּמּוּבָא (זֹהַר תְּרוּמָה, קנה:): ׳בְּכָל זִמְנָא דְּאוֹרַיְתָא מִתְקַיְּמָא בְּעַלְמָא וּבְנֵי־נָשָׁא מִשְׁתַּדְּלָן בָּהּ - כְּבֵיכוֹל קַדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא חַדֵּי בְּעוֹבְדֵי יְדוֹי וְחַדֵּי בְּעָלְמִין כֻּלְּהוּ וּשְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְקַיְמֵי בְּקִיּוּמַיְהוּ, וְלָא עוֹד אֶלָּא קַדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא כָּנִישׁ כָּל פְּמַלְיָא דִּילֵיהּ וְאָמַר לוֹן: חָמוּ עַמָּא קַדִּישָׁא דְּאִית לִי בְּאַרְעָא דְּאוֹרַיְתִי מִתְעַטְּרָא בְּגִינֵיהוֹן, חָמוּ עוֹבְדֵי יָדַי דְּאַתּוּן אָמְרִתּוּן (שָׁם ח): ״מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ״; וְאַנּוּן כַּד חָמָאן חֶדְוָה דְּמָארֵהוֹן בְּעַמַּיָּה, מִיָּד פָּתְחֵי וְאָמְרֵי (שְׁמוּאֵל־ב ז, כג): ״וּמִי כְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ״׳; וְזוֹ הַשִּׂמְחָה הָאֲמִתִּית.

וְלָכֵן אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, אֲהוּבִי, בְּנִי! אַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאַתָּה עָסוּק כָּל הַיּוֹם, תַּעֲשֶׂה לְעַצְמְךָ חֶשְׁבּוֹן הַנֶּפֶשׁ, שֶׁיָּבוֹא הַיּוֹם שֶׁתִּצְטָרֵךְ לַעֲזֹב אֶת זֶה הָעוֹלָם, וְאֵין מַה שֶּׁיִּשְׁמֹר אוֹתְךָ אֶלָּא הַתּוֹרָה שֶׁלָּמַדְתָּ.

וְכַמּוּבָא (זֹהַר וַיִּשְׁלַח, קסח.): 'זַכָּאִין אִנּוּן יִשְׂרָאֵל דְּקַדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא אִתְרָעֵי בְּהוּ וְיָהֵב לוֹן אוֹרַיְתָא דְּקִשׁוֹט בְּגִין לְמִזְכֵּי בָּהּ לְחַיֵּי עָלְמָא, דְּכָל מָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְתָא - קַדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא מָשִׁיךְ עָלֵהּ חַיִּין עִלָּאִין וְאָעִיל לֵהּ לְחַיֵּי עָלְמָא דְּאָתֵי. דִּכְתִיב (דְּבָרִים ל, כ): "כִּי הוּא חַיֶּיךָ וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ"; וּכְתִיב (שָׁם לב, מז): "וּבַדָּבָר הַזֶּה תַּאֲרִיכוּ יָמִים", חַיִּין בְּהַאי עָלְמָא וְחַיִּין בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר: כָּל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְתָא לִשְׁמָהּ, לָאו מִיתְּתֵיהּ עַל יָדָא דְּיֵצֶר־הָרָע בְּגִין דְּאִתְתַּקִּיף בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי וְלָא אַרְפֵּי מִנֵּיהּ. וּבְגִין כָּךְ צַדִּיקַיָּא דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְתָא לָא מִסְתַּאֲבֵי גּוּפָא דִּלְהוֹן דְּלָא שָׁרָא עֲלַיְהוּ רוּחַ מְסָאֲבָא, עַיִּן שָׁם; וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי, מַה לְּפָנֶיךָ! וְאַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאַתָּה טָרוּד מְאֹד, עִם כָּל זֹאת רְאֵה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם מְעַט וְעוֹד מְעַט, כִּי אֵין הַתּוֹרָה נִלְמֶדֶת בְּפַעַם אַחַת, וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (מִדְרַשׁ־רַבָּה, בַּמִּדְבָּר, פָּרָשָׁה יב, סִימָן יד): 'לָמָּה נִמְשְׁלָה תּוֹרָה בִּתְאֵנָה? שֶׁהַתְּאֵנָה נִלְקֶטֶת מְעַט מְעַט, כָּךְ הַתּוֹרָה הַיּוֹם לוֹמֵד מְעַט וּלְמָחָר הַרְבֵּה, לְפִי שֶׁאֵינָהּ מִתְלַמֶּדֶת לֹא בְּשָׁנָה וְלֹא בְּשָׁתַיִם' וכו', עַיִּן שָׁם. וְכֵן אָמְרוּ (מִדְרַשׁ־רַבָּה, וַיִּקְרָא, פָּרָשָׁה יט, סִימָן ב): 'הַטְּפֵשׁ נִכְנָס לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ, וְרוֹאֶה שֶׁיֵּשׁ כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה לִלְמֹד, וְלָכֵן הוּא אוֹמֵר: מִי יָכוֹל לִלְמֹד אֶת הַתּוֹרָה?! אֲבָל מִי שֶׁפִּקֵּחַ אוֹמֵר: הֲרֵינִי שׁוֹנֶה שְׁתֵּי הֲלָכוֹת הַיּוֹם וּשְׁתֵּי הֲלָכוֹת לְמָחָר, עַד שֶׁאֲנִי שׁוֹנֶה אֶת כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ'; וְאִם תֵּלֵךְ בְּדֶרֶךְ זוֹ, אֲהוּבִי, בְּנִי! אָז תַּמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ עֲרֵבוּת, יְדִידוּת, זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִהְיֶה הֲכִי מְאֻשָּׁר בְּחַיֶּיךָ, וְזֶה יָבִיא לְךָ עֲשִׁירוּת נִפְלָאָה, כִּי הַתּוֹרָה מַעֲשֶׁרֶת בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת, וּמִי שֶׁקּוֹבֵעַ עִתִּים לַתּוֹרָה, הַתּוֹרָה מִתְחַבֶּרֶת עִמּוֹ תָּמִיד, וּמַמְשִׁיכָה לוֹ כָּל מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ. וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ, אֲהוּבִי, בְּנִי! אֶל מָה אַתָּה יָכוֹל לִזְכּוֹת עַל־יְדֵי שְׁקִידָה רַבָּה בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אָז לֹא הָיִיתָ פּוֹסֵק מִלִּלְמֹד תּוֹרָה אֲפִלּוּ כְּרֶגַע. וְלָכֵן רְאֵה, מַה לְּפָנֶיךָ! אֵין עוֹד טוֹב בְּזֶה הָעוֹלָם, אֶלָּא לִהְיוֹת דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, לְהַדְבִּיק אֶת

מַחֲשַׁבְתּוֹ בְּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וּלְצַיֵּר בְּדַעְתּוֹ אֵיךְ שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְתִשְׁמֹר עַל מֹחַ מַחֲשַׁבְתְּךָ שֶׁלֹּא יְהַרְהֵר, חַס וְשָׁלוֹם, בְּשׁוּם הִרְהוּרִים רָעִים, וּתְקַדֵּשׁ וּתְטַהֵר אֶת הָעֵינַיִם וְהָאָזְנַיִם, הַחֹטֶם וְהַפֶּה, שֶׁהֵם כְּלֵי הַמֹּחִין, וְעַל יָדָם דַּיְקָא תִּזְכֶּה שֶׁיָּאִיר עָלֶיךָ מֶלֶךְ הַכָּבוֹד בְּהֶאָרָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד, וְתָמִיד תּוּכַל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוֹות בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְעוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ, וְתִשְׁקֹד בִּלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאָז טוֹב לְךָ בָּזֶה וּבַבָּא כָּל הַיָּמִים, וְאִם תִּתְנַהֵג כָּךְ, אֲהוּבִי, בְּנִי!

אָז עוֹד בַּחַיִּים חַיּוּתְךָ תִּחְיֶה חַיֵּי עוֹלָם־הַבָּא.

תְּפִלַּת הַדֶּרֶךְ

בְּכָל פַּעַם כְּשֶׁאַתָּה נוֹסֵעַ בַּדֶּרֶךְ, תֹּאמַר תְּפִלָּה זוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּנָּצֵל מִתְּאֻנַּת דְּרָכִים וּמִכָּל מִינֵי רָעוֹת הַמִּתְרַגְּשׁוֹת לָבוֹא, וְתַחֲזֹר בְּשָׁלוֹם לְבֵיתְךָ בָּרִיא וְשָׁלֵם.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְהוָה אֱלֹקֵינוּ וֵאלֹקֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתּוֹלִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם, וְתַצְעִידֵנוּ לְשָׁלוֹם, וְתִסְמְכֵנוּ לְשָׁלוֹם, וְתַגִּיעֵנוּ לִמְחוֹז חֶפְצֵנוּ לְחַיִּים וּלְשִׂמְחָה וּלְשָׁלוֹם, וְתַחֲזִירֵנוּ לְבֵיתֵנוּ לְשָׁלוֹם, וְתַצִּילֵנוּ מִכַּף כָּל אוֹיֵב וְאוֹרֵב וְלִסְטִים בַּדֶּרֶךְ, וּמִכָּל־מִינֵי פֻּרְעָנֻיּוֹת הַמִּתְרַגְּשׁוֹת לָבוֹא לָעוֹלָם, וְתִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ, וְתִתְּנֵנוּ לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאֵינוּ, וְתִשְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ, כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת וְתַחֲנוּנִים אַתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה.

כִּי׳ מַלְאָכָיו׳ יְצַוֶּה׳ לָךְ׳ לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ.

וְיַעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים. וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם

מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנָיִם.

בְּשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, מִימִינִי מִיכָאֵל, וּמִשְּׂמֹאלִי גַּבְרִיאֵל, וּמִלְּפָנַי אוּרִיאֵל, וּמֵאֲחוֹרַי רְפָאֵל, וְעַל רֹאשִׁי שְׁכִינַת אֵל.

וְהַנֹּסַח הַזֶּה מְדֻיָּק מְאֹד מִכַּמָּה מְקוֹרוֹת מְפוֹסָקִים, וְגַם מָצָאתִי פּוֹסְקִים, שֶׁיְּכוֹלִים לֵאָמְרוֹ כָּמָּה פְּעָמִים בְּיוֹם וּדְלָא כְּהַמְּחַבֵּר, בְּפָרָטִיּוּת כְּהַיּוֹם, שֶׁכָּל הַדְּרָכִים בְּחֶזְקַת סַכָּנָה, רַחֲמָנָא לִצְלָן (הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ יִשְׁמֹר אֶת עַם יִשְׂרָאֵל). רָאוּי לְאָמְרוֹ בְּכָל פַּעַם כְּשֶׁנּוֹסֵעַ לְאֵיזֶה מָקוֹם. (אַשֶּׁר־בִּנַּחַל, מִכְתָּב ו׳ עב).

תְּפִלַּת מִנְחָה

עת רצון

סֵדֶר תְּפִלַּת מִנְחָה

א.

בְּנִי! עִקַּר שְׁלֵמוּת תְּפִלַּת הַמִּנְחָה הוּא מִתֵּשַׁע שָׁעוֹת וּמֶחֱצָה, שֶׁאָז הוּא עִקַּר זְמַן הַקְרָבַת קָרְבַּן תָּמִיד שֶׁל בֵּין־הָעַרְבַּיִם, כַּמּוּבָא בָּרַמְבַּ"ם (הִלְכוֹת תְּמִידִין וּמוּסָפִין, פֶּרֶק א, הֲלָכָה ג): 'תָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם שׁוֹחֲטִין אוֹתוֹ מִשֶּׁאֲרִיךְ הַצַּל וְיֵרֶאֶה לַכֹּל שֶׁהֶאֱרִיךְ, וְהוּא מִשֵּׁשׁ וּמֶחֱצָה וְמַעֲלֶה עַד סוֹף הַיּוֹם, וְלֹא הָיוּ שׁוֹחֲטִין אוֹתוֹ בְּכָל יוֹם אֶלָּא בְּשִׁמּוֹנָה שָׁעוֹת וּמֶחֱצָה וְקָרֵב בְּתֵשַׁע וּמֶחֱצָה', עַיֵּן שָׁם; וְכָתַב הַטּוּר (אֹרַח־חַיִּים, סִימָן רלב): 'כְּשֶׁמַּגִּיעַ זְמַן תְּפִלַּת הַמִּנְחָה יִתְפַּלֵּל, וּמְאֹד צָרִיךְ לְהִזָּהֵר בָּהּ, דְּאָמַר רַבִּי חֶלְבּוֹ. אָמַר רַב הוּנָא: לְעוֹלָם יְזָהֵר אָדָם בִּתְפִלַּת הַמִּנְחָה, שֶׁהֲרֵי לֹא נֶעֱנָה אֵלִיָּהוּ אֶלָּא בִּתְפִלַּת הַמִּנְחָה, שֶׁנֶּאֱמַר (מְלָכִים־א יח, לו): "וַיְהִי בַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה וַיִּגַּשׁ אֵלִיָּהוּ" (בְּרָכוֹת ו:); וְהַטַּעַם - מִפְּנֵי שֶׁתְּפִלַּת הַשַּׁחַר זְמַנּוֹ יָדוּעַ בַּבֹּקֶר, בְּקוּמוֹ מִמִּטָּתוֹ מִתְפַּלֵּל מִיָּד קֹדֶם שֶׁיִּהְיֶה טָרוּד בַּעֲסָקָיו, וְכֵן שֶׁל עֶרֶב בַּלַּיְלָה זְמַנָּהּ יָדוּעַ, בְּבוֹאוֹ לְבֵיתוֹ וְהוּא פָּנוּי מֵעֲסָקָיו, אֲבָל שֶׁל מִנְחָה שֶׁהוּא בְּאֶמְצַע הַיּוֹם, בְּעוֹד שֶׁהוּא טָרוּד בַּעֲסָקָיו צָרִיךְ לָשׂוּם אוֹתָהּ אֶל לִבּוֹ וְלִפְנוֹת מִכָּל עֲסָקָיו, וּלְהִתְפַּלֵּל אוֹתָהּ. וְאִם עָשָׂה כֵּן שְׂכָרוֹ הַרְבֵּה מְאֹד, וְעַל־כֵּן מָנְעוּ חֲכָמִים לְכָל אָדָם לַעֲשׂוֹת מְלָאכוֹת הַקְּבוּעוֹת סָמוּךְ לִזְמַן הַמִּנְחָה, דְּתָנַן (שַׁבָּת ט:): 'לֹא יֵשֵׁב אָדָם לִפְנֵי הַסַּפָּר, פֵּרוּשׁ לֹא יִסְתַּפֵּר סָמוּךְ לְמִנְחָה עַד שֶׁיִּתְפַּלֵּל'' וְכוּ', עַיֵּן שָׁם; כִּי בֶּאֱמֶת כְּשֶׁאָדָם טָרוּד כָּל הַיּוֹם בַּעֲסָקָיו, אָז הוּא בְּבְחִינַת שֵׁנָה, שֶׁהַמֹּחִין שֶׁלּוֹ יְשֵׁנִים, כִּי בְּעֵת מַשָּׂא־וּמַתָּן הָאָדָם עָסוּק עַד מְאֹד, וּמֵרֹב טִרְדָּתוֹ הַמֹּחִין יְשֵׁנִים (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן לה), עַד שֶׁמַּגִּיעַ לִפְנוֹת עֶרֶב, שֶׁאָז שׁוֹרִים דִּינִים רַבִּים בָּעוֹלָם, כִּי מֵרֹב טִרְדָּתוֹ בְּעִסְקֵי עוֹלַם־הַזֶּה כָּל הַיּוֹם הוּא בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, שֶׁיִּשְׁכַּח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, חַס וְשָׁלוֹם, וְעַל־כֵּן אָז מֵאִיר סוֹד רֹאשׁ־הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא פַּחַד יִצְחָק, וְהָאָדָם צָרִיךְ לְהִתְעוֹרֵר אָז מֵהַשֵּׁנָה (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, תְּפִלַּת הַמִּנְחָה, הֲלָכָה א), וְלַעֲצֹר מִכָּל עֲסָקָיו, וְיִבָּרֵא אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן תְּפִלַּת הַמִּנְחָה הִיא גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, כִּי תְּפִלַּת הַמִּנְחָה הִיא דִּינָא קַשְׁיָא, עִם כָּל זֹאת הִיא בְּעוֹלָם הָאֲצִילוּת (פְּרִי־עֵץ־חַיִּים, שַׁעַר תְּפִלַּת הַמִּנְחָה, פֶּרֶק א, שַׁעַר הַכַּוָּנוֹת מִנְחָה, דְּרוּשׁ א), וְאָז הוּא הַזִּוּוּג בֵּין

יַעֲקֹב (שֶׁהוּא הַזְּעִיר־אַנְפִּין) וּבֵין לְאָה (שֶׁהִיא הַבִּינָה), שֶׁשָּׁם שׁוֹרִין הַדִּינִים, כִּי מִבִּינָה דִּינִין מִתְעָרִין (זֹהַר, אַחֲרֵי סה.), כִּי עַל לְאָה נֶאֱמַר (בְּרֵאשִׁית כט, יז) "וְעֵינֵי לֵאָה רַכּוֹת"; וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י: שֶׁבָּכְתָה שֶׁלֹּא תִּפֹּל בְּגוֹרָלוֹ שֶׁל עֵשָׂו; וְעָשָׂו בָּזֶה אֶת הַבְּכוֹרָה, שֶׁהִיא הַחָכְמָה הָעֶלְיוֹנָה וְכָפַר בַּכֹּל, וְלֹא הֶאֱמִין שֶׁבְּכָל דָּבָר וְדָבָר בְּעִסְקֵי הָעוֹלָם־הַזֶּה גָּנוּז אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּצְרִיכִין לְהִסְתַּכֵּל בְּהַשֹּׂכֶל שֶׁבְּכָל דָּבָר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן א); וְעַל־כֵּן אָז בְּעֵת מִנְחָה דִּינָא תַּקִּיפָא שַׁרְיָא בְּעָלְמָא, שֶׁשּׁוֹרִים אָז דִּינִין קָשִׁים; כִּי מֵרֹב טָרְדוֹת שֶׁאָדָם טָרוּד בַּעֲסָקָיו, הוּא יָכוֹל לִשְׁכֹּחַ מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְלַחֲשֹׁב שֶׁהַכֹּל טֶבַע, וְלַעֲקֹר אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁזּוֹ הִתְגַּבְּרוּת עֵשָׂו, שֶׁהוּא תַּכְלִית הָעֲשִׂיָּה, לְהַשְׁכִּיחַ אֶת אֱמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מִן הָעוֹלָם, וְעַל־כֵּן צְרִיכִין אָז לְהִתְחַזֵּק בְּיוֹתֵר וְלָרוּץ אֶל בֵּית־הַכְּנֶסֶת, וּלְהִתְפַּלֵּל מִנְחָה, שֶׁבָּזֶה מַכְנִיעִים אֶת עֵשָׂו, שֶׁהוּא נִקְרָא עַל שֵׁם עֲשִׂיָּה; כִּי דַּיְקָא אָז כְּשֶׁאָדָם נִמְצָא בְּתַכְלִית הַגַּשְׁמִיּוּת עָסוּק בַּעֲסָקָיו, וְנִטְבָּע בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה עַל שֵׁם עֲשָׂו, וּכְשֶׁהוּא בּוֹרֵחַ וְנִכְנָס אֶל בֵּית־הַכְּנֶסֶת דַּיְקָא לְהִתְפַּלֵּל מִנְחָה, עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה הַזִּוּוּג הָעֶלְיוֹן בֵּין יַעֲקֹב וּבֵין לְאָה בְּעוֹלָמוֹת עֶלְיוֹנִים, וְיוֹרֵד עָלָיו שֶׁפַע גָּדוֹל מְאֹד. וְעַל־כֵּן נֶאֱמַר אֵצֶל יַעֲקֹב בְּשָׁעָה שֶׁנִּפְגֹּשׁ עִם עֵשָׂו (בְּרֵאשִׁית לב, יט־כא): "מִנְחָה הִוא שְׁלוּחָה לַאדֹנִי לְעֵשָׂו. כִּי אָמַר אֲכַפְּרָה פָּנָיו בַּמִּנְחָה הַהֹלֶכֶת לְפָנָי, וְאַחֲרֵי כֵן אֶרְאֶה פָּנָיו אוּלַי יִשָּׂא פָנָי"; כִּי דַּיְקָא עַל־יְדֵי תְּפִלַּת מִנְחָה מַכְנִיעִים אֶת עֵשָׂו, שֶׁהוּא נִקְרָא עַל שֵׁם עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה; כִּי בּוֹ בָּרֹגַע שֶׁאָדָם נִמְצָא מִשְׁקָע בְּתַכְלִית הַגַּשְׁמִיּוּת וְהָעֲבִיּוּת וְהַחֻמְרִיּוּת, וְנִזְכָּר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּבוֹרֵחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בִּתְפִלָּה וּבְקָשָׁה, עַל־יְדֵי־זֶה מַכְנִיעַ אֶת תַּכְלִית הַגַּשְׁמִיּוּת, וְנַעֲשֶׂה יִחוּד עֶלְיוֹן בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְלֵאָה מִזְדַּוֶּגֶת עִם יַעֲקֹב דַּיְקָא. וּבִשְׁבִיל זֶה הִזְהִירוּנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים בְּיוֹתֵר עַל תְּפִלַּת הַמִּנְחָה (בְּרָכוֹת ו:): 'לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם זָהִיר בִּתְפִלַּת הַמִּנְחָה, שֶׁהֲרֵי אֵלִיָּהוּ לֹא נַעֲנָה אֶלָּא בִּתְפִלַּת הַמִּנְחָה'; כִּי אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא רָצָה לְהַכְנִיעַ אֶת עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה־זָרָה שֶׁהָיוּ בְּיָמָיו, וְעִקַּר עֲבוֹדָה־זָרָה שֶׁלָּהֶם הָיְתָה, שֶׁאָמְרוּ שֶׁהַכֹּל תָּלוּי בְּמַעֲרֶכֶת הַשָּׁמַיִם, כְּאִלּוּ הַכֹּל טֶבַע וּמִקְרֶה וּמַזָּל, וְאֵלִיָּהוּ שָׁבַר אֶת הַקְּלִפָּה הָעֲצוּמָה הַזּוֹ, עַד שֶׁצָּעֲקוּ: "יְהוָ"ה הוּא הָאֱלֹהִים"; שֶׁהַכֹּל עַל־יְדֵי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לְבַד, כִּי יְהוָ"ה הוּא הָאֱלֹקִים שֹׁלִיט וּמוֹשֵׁל וּמַנְהִיג הַכֹּל בְּרָצוֹנוֹ (לִקּוּטֵי־הַלָּכוֹת, תְּפִלַּת הַמִּנְחָה, הֲלָכָה ב); וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, עַכְשָׁו בֵּין־הָעַרְבַּיִם, שְׁעַת מִנְחָה, שֶׁאַתָּה עָסוּק בַּעֲסָקֶיךָ בְּעִסְקֵי הָעוֹלָם־הַזֶּה, לְנַתֵּק אֶת עַצְמְךָ מֵהַכֹּל, וּלְבָרֵחַ אֶל בֵּית־הַכְּנֶסֶת דַּיְקָא, וּלְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת מִנְחָה, וְאַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאַתָּה טָרוּד מְאֹד בַּעֲסָקֶיךָ, וְאַתָּה רוֹצֶה לְהִתְפַּלֵּל בִּיחִידוּת, עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי עַכְשָׁו זֶה הַנִּסָּיוֹן שֶׁלְּךָ, אִם תַּעֲזֹב אֶת הַכֹּל, וְתִבְרַח לְבֵית־הַכְּנֶסֶת וְתִתְפַּלֵּל מִנְחָה בְּצִבּוּר דַּיְקָא, עַל־יְדֵי־זֶה תִּגְרֹם זִוּוּג עֶלְיוֹן לְמַעְלָה בֵּין יַעֲקֹב (שֶׁהוּא הַזְּעִיר־אַנְפִּין) וּבֵין לְאָה (שֶׁהִיא הַבִּינָה), וְיִשְׁרֶה עָלֶיךָ אוֹר עֶלְיוֹן מֵעוֹלָם הָאֲצִילוּת, וְתִשְׁתַּעֲשַׁע בְּשַׁעֲשׁוּעַ דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, וְיֵרֵד עָלֶיךָ חֵלֶק גָּדוֹל מֵהַשֵּׁ"י עוֹלָמוֹת שֶׁנּוֹחֵל כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק בָּעוֹלָם־הַבָּא, כִּי (עֵקֶצִין ג, יב): 'עָתִיד הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְהַנְחִיל לְכָל צַדִּיק וְצַדִּיק שֵׁ"י עוֹלָמוֹת,

שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי ח, כא): "לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ"'; וְעִנְיַן הַשֵּׁ"י עוֹלָמוֹת הוּא סוֹד (אֶסְתֵּר ה, ו): "עַד חֲצִי הַמַּלְכוּת וְתֵעָשׂ" - הֵינוּ כִּי כְּתִ"ר עוֹלֶה פַּעֲמַיִם שֵׁ"י, וַחֲצִי הַכְּתִ"ר יְכוֹלִים עוֹד לִזְכּוֹת בָּזֶה הָעוֹלָם - אִם מְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְהָאָדָם כָּלוּל מִיָּמִין וּשְׂמֹאל, יָמִין הוּא אוֹ"ר, שֶׁעוֹלֶה ר"ז, רָזִין דְּאוֹרַיְתָא, וּשְׂמֹאל הוּא מִנְחָ"ה שֶׁעוֹלֶה ק"ג, כִּי אָז אִם הוּא זוֹכֶה לְהַכְנִיס לְבֵית־הַכְּנֶסֶת וּלְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת מִנְחָה, יְקַבֵּל חֵלֶק גָּדוֹל מֵהַשֵּׁ"י עוֹלָמוֹת, וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית לב, יד): "וַיִּקַּח מִן הַבָּא בְיָדוֹ מִנְחָה לְעֵשָׂו אָחִיו"; "בְיָדוֹ" דַּיְקָא, הֵינוּ בְּיַד אַחַת שֶׁהִיא יַד שְׂמֹאל, שֶׁשָּׁם מֵאִירִים ק"ג עוֹלָמוֹת (גִּימַטְרִיָּה אֱמוּנָ"ה עִם הַכּוֹלֵל), שֶׁעַל־יְדֵי תֹּקֶף הָאֱמוּנָה שֶׁמִּתְחַזֵּק בְּשָׁעָה שֶׁהַדִּינִין מִתְגַּבְּרִים עָלָיו, עַל־יְדֵי־זֶה מַכְנִיעַ אֶת עֵשָׂו אָחִיו, שֶׁהוּא עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, וּמַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר עֶלְיוֹן וְנוֹרָא מְאֹד. וְאַף שֶׁעֵשָׂו, עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, מִתְגַּבֵּר אָז, וְאוֹמֵר (שָׁם לג, ט): "יֶשׁ לִי רָב, אָחִי" וְגוֹ'; הֵינוּ שֶׁעֵשָׂו מִתְפָּאֵר עַל יַעֲקֹב שֶׁאָצְלוֹ נִמְצָאִים כָּל הַשֵּׁ"י עוֹלָמוֹת, כִּי כָּל הַי"ש' הֵם לִי, וְאִם אֶרְצֶה לְקַטְרֵג אוֹכַל לְקַטְרֵג (שַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת מִנְחָה, דְּרוּשׁ ב), עִם כָּל זֹאת כְּשֶׁבַּר־יִשְׂרָאֵל מְנַתֵּק אֶת עַצְמוֹ מִגִּשְׁמִיּוּת הָעוֹלָם־הַזֶּה, וַאֲפִלּוּ שֶׁיְּכוֹל לְהָרְוִיחַ עַכְשָׁו הַרְבֵּה מָמוֹן וָכֶסֶף, עוֹזֵב אֶת הַכֹּל וּבוֹרֵחַ אֶל בֵּית־הַכְּנֶסֶת לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת מִנְחָה, מְבַטֵּל אֶת עֵשָׂו שֶׁהוּא תַּכְלִית הָעֲשִׂיָּה, וּמְגַלֶּה אֶת אֱמֶתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ גַּם בַּחוּץ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁפָּע עָלָיו שֶׁפַע רוּחָנִי, חֵלֶק גָּדוֹל מֵהַשֵּׁ"י עוֹלָמוֹת (כְּמִסְפַּר ק"ג שֶׁהוּא אֱמוּנָ"ה עִם הַכּוֹלֵל).

וְלָכֵן רְאֵה, אָהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְהִקָּדִים לְהִתְפַּלֵּל כַּמָּה שֶׁיּוֹתֵר מֵהַר תְּפִלַּת מִנְחָה, וְאַל תְּחַכֶּה לָרֶגַע הָאַחֲרוֹן, כִּי מֵרֹב הַבַּלְבּוּלִים וְהַטְּרָדוֹת שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם אָז, הוּא יָכוֹל לָבוֹא לְהִתְפַּלֵּל כְּבָר אַחַר צֵאת הַכּוֹכָבִים, שֶׁאֵינוֹ זְמַן מִנְחָה, וְלָכֵן תִּשְׁבֹּר אֶת כָּל הַמְנִיעוֹת וְהָעִכּוּבִים שֶׁיֵּשׁ לְךָ עַכְשָׁו, וְרוּץ אֶל בֵּית־הַכְּנֶסֶת לְהִתְפַּלֵּל בְּצִבּוּר דַּיְקָא, וְאַף שֶׁאַתָּה מְבֹהָל וּמְבֻלְבָּל מֵרֹב הַטְּרָדוֹת שֶׁלְּךָ, אַל תִּסְתַּפֵּל עַל זֶה כְּלָל, אֶלָּא תִּתְגַּבֵּר עַל כָּל הַמְנִיעוֹת, וְתִתְפַּלֵּל מִלָּה בְּמִלָּה מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר דַּיְקָא, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּגְרֹם נַחַת רוּחַ גָּדוֹל לְמַעְלָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְתִגְרֹם זִוּוּג וְיִחוּד עֶלְיוֹן וְנוֹרָא עַד מְאֹד.

ב.

בְּנִי הַיָּקָר! בְּבוֹאֲךָ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת, תִּשְׁתַּדֵּל הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן לִטֹּל אֶת יָדֶיךָ, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים הִקְפִּידוּ עַל זֶה מְאֹד, שֶׁקֹּדֶם הַתְּפִלָּה עַל הָאָדָם לִטֹּל אֶת יָדָיו, וְכֵן נִפְסַק בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ (אֹרַח־חַיִּים, סִימָן רלג, סָעִיף ב): 'אִם יֵשׁ לוֹ מַיִם צָרִיךְ לִטֹּל יָדָיו כְּדֵי לְהִתְפַּלֵּל, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לָהֶם שׁוּם לִכְלוּךְ; וְכָתַב הָרַמְ"א: וַאֲפִלּוּ עוֹמֵד מִלְּמוּדוֹ יִטֹּל יָדָיו לְתְפִלָּה', עַיֵּן שָׁם; וְעַל נְטִלַת יָדַיִם קֹדֶם הַתְּפִלָּה מָסְרוּ הַצַּדִּיקִים אֶת נַפְשָׁם, וְהוּא דָּבָר גָּדוֹל עַד מְאֹד, כְּעִנְיַן הַכֹּהֵן שֶׁנִּכְנָס לַעֲבֹד אֶת הָעֲבוֹדָה, שֶׁהָיָה מְקַדֵּשׁ אֶת יָדָיו וְרַגְלָיו מִן הַכִּיּוֹר, וְלָכֵן הָיוּ צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים נוֹהֲגִים לִטְבֹּל קֹדֶם כָּל תְּפִלָּה. וְאַתָּה אָהוּבִי, בְּנִי רְאֵה לְהִזָּהֵר עַל־כָּל־פָּנִים לִטֹּל אֶת יָדֶיךָ קֹדֶם כָּל תְּפִלָּה, וְכֵן תִּשְׁתַּדֵּל לְהַתְּ אָז צְדָקָה, כִּי כֵן כָּתַב רַבִּי חַיִּים וִיטָאל זַ"ל (פְּרִי־עֵץ־חַיִּים, שַׁעַר מִנְחָה וּמַעֲרִיב, פֶּרֶק א),

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ לְיַחֲדָא שֵׁם אוֹת יו״ד אוֹת הֵ״א בְּאוֹת וָא״ו אוֹת הֵ״א, בְּיִחוּדָא שְׁלִים
(יהוד) **בְּשֵׁם כָּל־יִשְׂרָאֵל, הִנֵּה אֲנַחְנוּ בָּאִים לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת מִנְחָה, שֶׁתִּתֵּקֵן**

עת רצון

שֶׁשָּׁמַע מֵרַבּוֹ הָאֲרִיז״ל, אַף שֶׁעִקַּר שְׁלֵמוּת הַצַּדָּקָה הוּא בְּשַׁחֲרִית, עִם כָּל זֹאת גַּם בְּמִנְחָה רָאוּי לִתֵּן צְדָקָה, וּמִלְּבַד זֹאת הָיָה נִזְהָר מְאֹד לְהַשְׁלִים שָׂכָר קְדֵם תְּפִלַּת הַמִּנְחָה, וּכְשֶׁלֹּא הָיָה לוֹ, הָיָה חוֹזֵר וְלוֹוֶה כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לְשַׁלֵּם, וְכַמָּה פְּעָמִים נֶאֱרַע שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לְהַשִּׂיג אֶת הַמָּעוֹת לְשַׁלֵּם עַד אַחַר הַשְּׁקִיעָה, וְהִתְעַכֵּב עַד אָז, כָּל־כָּךְ הָיָה נִזְהָר לְשַׁלֵּם שָׂכַר קֹדֶם תְּפִלַּת הַמִּנְחָה; וְלָכֵן תִּשְׁתַּדֵּל גַּם אַתָּה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לֹא לְהוֹנוֹת וּלְצַעֵר וְלֹא לְרַמּוֹת שׁוּם בְּרִיָּה, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא תַּעֲשֶׂה מֵאַף אֶחָד צְחוֹק, וְלִדְחוֹתוֹ בְּלֵךְ וָשׁוֹב, אֶלָּא תְּשַׁלֵּם שְׂכַר שָׂכִיר אוֹ תְּפַיְּסוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּמְתִּיק כָּל הַדִּינִים הַקָּשִׁים הַשְּׁוֹרִים עֲכְשָׁו בָּעוֹלָם בִּשְׁעַת מִנְחָה, וּכְשֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִרְאֶה אֵיךְ אַתָּה מִתְחַשֵּׁב בְּזוּלָתֶךָ, לְהִשְׁתַּדֵּל לְהַחֲזִיר לוֹ מַה שֶּׁאַתָּה חַיָּב לוֹ, וְאַתָּה נוֹתֵן אָז צְדָקָה, אָז יִפְתַּח אֵלֶיךָ אֶת שַׁעַר הַשָּׁמַיִם, וְיַמְשִׁיךְ עָלֶיךָ רַחֲמִים רַבִּים.

וְעִנְיַן פְּרוּטָה לִצְדָקָה אָמַר הָאֲרִיז״ל (שֵׁם, פֶּרֶק ב): כִּי 'פְּרוּטָה' הִיא אוֹתִיּוֹת פר״ט ו״ה, כִּי הִנֵּה רפ״ח נִצּוֹצוֹת שֶׁנָּפְלוּ בִּשְׁעַת הַבְּרִיאָה, בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן, בְּסוֹד (בְּרֵאשִׁית א, ב): ״מְרַחֶפֶת״ת עַל פְּנֵי הַמָּיִם״; שֶׁהֵם אוֹתִיּוֹת מ״ת-רפ״ח, שֶׁמִּשָּׁם הַדִּינִים, עַתָּה עַל־יְדֵי צְדָקָה נִתְעַלִּין וְנִתְקַבְּצִין יַחַד (רפ״ח עִם הַכּוֹלֵל עוֹלֶה פר״ט). וְהָעִנְיָן הוּא, כִּי צָרִיךְ הָאָדָם לְיַחֵד אֶת הָעוֹלָם־הַזֶּה בָּעוֹלָם־הַבָּא, שֶׁהוּא יִחוּד בֵּין זְעֵיר־אַנְפִּין שֶׁהוּא אוֹת ו, לְבֵין הַמַּלְכוּת שֶׁהִיא אוֹת ה', לֵידַע אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּבְכָל פְּרַ״ט וּפְרַ״ט מִפִּרְטֵי הָעוֹלָם־הַזֶּה יֵשׁ בּוֹ אֱלֹקוּת גָּמוּרָה הַמְחַיָּה וּמְהַוֶּה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה, וּכְשֶׁמְּכַוֵּן אֶל כָּל זֶה, עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה יִחוּד בֵּין ו' לְבֵין ה', יִחוּד שָׁמַיִם וָאָרֶץ, לְגַלּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ, לְגַלּוֹת שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא. וְזֶה סוֹד פְּרוּטָ״ה לְצְדָקָה שְׁנוֹתְנִין, שֶׁהוּא פר״ט ו״ה, כִּי מְגַלִּים אֲשֶׁר בְּכָל פְּרַ״ט מַעֲסְקֵי הָעוֹלָם־הַזֶּה, שֶׁם גְּנוּז אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְעַל־יְדֵי־זֶה מְקַבְּצִין וּמַעֲלִין אֶת כָּל הַנִּצּוֹצוֹת הַקְּדוֹשִׁים שֶׁמְּצוּיִים בְּכָל פְּרַ״ט וּפְרַ״ט מֵעִסְקֵי הָעוֹלָם־הַזֶּה וּמְחַיִּין אוֹתָם, וְנִמְתָּקִין כָּל הַדִּינִין, כִּי נִתְיַחֵד ו' עִם ה' שֶׁהוּא שָׁמַיִם וָאָרֶץ, רוּחָנִיּוּת וְגַשְׁמִיּוּת, וְיוֹדְעִים אֲשֶׁר (שֵׁם): ״וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת״ת עַל פְּנֵי הַמָּיִם״; כִּי בְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, כִּי אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, שֶׁזֶּה סוֹד הַמַּיִם, שֶׁהוּא הַדַּעַת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה יא, ט) ״כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת הַוי״ה, כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים״; שֶׁנִּתְגַּלָּה שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, שֶׁזֶּה בְּעַצְמוֹ

יִצְחָק אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם. עַם כָּל־הַמִּצְוֹת הַכְּלוּלוֹת בָּהּ לְתַקֵּן אֶת־שָׁרְשָׁהּ בְּמָקוֹם עֶלְיוֹן לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רָצוֹן בּוֹרְאֵנוּ. וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ.

לַמְנַצֵּחַ עַל־הַגִּתִּית, לִבְנֵי־קֹרַח מִזְמוֹר: מַה־יְּדִידוֹת מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת: נִכְסְפָה וְגַם־כָּלְתָה נַפְשִׁי לְחַצְרוֹת יְהוָה יאהדונהי, לִבִּי

עת רצון

הַמְתָּקַת הַדִּינִין. וְעַל־כֵּן בְּיוֹתֵר צְרִיכִין לְהִזָּהֵר בִּנְטִילַת יָדַיִם וּבְצַדְקָה קֹדֶם תְּפִלַּת מִנְחָה דַּיְקָא.

ג.

אָהוּבִי, בְּנִי! לִפְנֵי כָּל תְּפִלָּה תִּהְיֶה זָהִיר עַד מְאֹד לוֹמַר "לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ", אֲשֶׁר הָאֲמִירָה לְבַד עוֹשֶׂה רֹשֶׁם גָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וְעִנְיַן הַיִּחוּד הַזֶּה הוּא כִּי הָעוֹלָם־הַזֶּה הוּא אַחַר הַבְּרִיאָה וְהָעוֹלָם־הַבָּא הוּא קֹדֶם הַבְּרִיאָה (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן נא), וְתַכְלִית עֲבוֹדַת הָאָדָם בָּזֶה הָעוֹלָם - לְקַשֵּׁר וּלְיַחֵד בֵּין קֹדֶם הַבְּרִיאָה לְאַחַר הַבְּרִיאָה, וְזֶה נַעֲשָׂה בְּיוֹתֵר עַל־יְדֵי תְּפִלָּה, שֶׁהָאָדָם הַמִּסְתּוֹבֵב בָּזֶה הָעוֹלָם הַגַּשְׁמִי וְהַחֻמְרִי, אֲשֶׁר הֶהָעֳלַם וְהַהֶסְתֵּר כָּל־כָּךְ גָּדוֹל, עַד שֶׁיְּכוֹלִים לִטְעוֹת וּלְהַפְרִיד בֵּין קֹדֶם הַבְּרִיאָה לְאַחַר הַבְּרִיאָה, וּבָזֶה שֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל וּמְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכֵן כְּשֶׁמְּקַיֵּם אֶת הַמִּצְוֹות מִדְּבָרִים גַּשְׁמִיִּים, בָּזֶה הוּא מְחַבֵּר אֶת אַחַר הַבְּרִיאָה בְּקֹדֶם הַבְּרִיאָה, שֶׁזֶּה סוֹד הַיִּחוּד הַשָּׁלֵם, שֶׁמְּיַחֲדִים אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת יַחַד עִם הָעוֹלָם־הַזֶּה, וְנִתְגַּלֶּה שֶׁהַכֹּל אַחְדוּת אַחַת; וְעַל־כֵּן נוֹהֲגִין לוֹמַר לִפְנֵי כָּל תְּפִלָּה וְלִפְנֵי כָּל עֲשִׂיַּת מִצְוָה: "לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ", שֶׁזֶּה סוֹד שְׁנֵי הַשֵּׁמוֹת: הַוַּי"ה אֲדנָ"י, וְכָל מִצְוָה וּתְפִלָּה צְרִיכָה לִהְיוֹת בְּאַהֲבָה וּבְיִרְאָה. וְעַל־כֵּן אוֹמְרִים גַּם: בְּדַחֲילוּ (יִרְאָה) וּרְחִימוּ (אַהֲבָה), שֶׁזֶּה הַיִּחוּד שֶׁל שֵׁם הַוַּי"ה אֲהִיֵ"ה, וּרְחִימוּ (אַהֲבָה) בְּדַחֲילוּ (יִרְאָה), שֶׁזֶּה הַיִּחוּד שֶׁל שֵׁם אֲהִיֵ"ה הַוַּי"ה. וְרַבֵּנוּ זַ"ל הִזְהִירָנוּ (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ב וְסִימָן נה) לְקַשֵּׁר אֶת הַתְּפִלָּה עִם כָּל הַצַּדִּיקִים שֶׁבַּדּוֹר וְעִם כָּל הַצַּדִּיקִים שׁוֹכְנֵי עָפָר, וְעַל־כֵּן רָאוּי לוֹמַר נֹסַח זֶה:

ד.

אָהוּבִי, בְּנִי! נוֹהֲגִין לְהַתְחִיל תְּפִלַּת מִנְחָה עִם מִזְמוֹר פ"ד: "לַמְנַצֵּחַ עַל־הַגִּתִּית לִבְנֵי־קֹרַח מִזְמוֹר" וְכוּ'; וְיֵשׁ בָּזֶה רָזִין וְסוֹדוֹת נִפְלָאִים, וְכֵן מְרֻמָּז בְּמִזְמוֹר זֶה

וּבְשָׂרִי יְרַנְּנוּ אֶל אֵל־חָי: גַּם־צִפּוֹר| מָצְאָה בַּיִת,
וּדְרוֹר| קֵן לָהּ, אֲשֶׁר־שָׁתָה אֶפְרֹחֶיהָ, אֶת־מִזְבְּחוֹתֶיךָ,
יְהוָה־צְבָאוֹת, מַלְכִּי וֵאלֹהָי: אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי
בֵיתֶךָ, עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶלָה: אַשְׁרֵי אָדָם עוֹז־לוֹ בָךְ,
מְסִלּוֹת בִּלְבָבָם: עֹבְרֵי| בְּעֵמֶק הַבָּכָא, מַעְיָן
יְשִׁיתוּהוּ, גַּם־בְּרָכוֹת יַעְטֶה מוֹרֶה: יֵלְכוּ מֵחַיִל
אֶל־חָיִל, יֵרָאֶה אֶל־אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן: יְהוָה־צְבָאוֹת
אֱלֹהִים צְבָאוֹת שִׁמְעָה תְפִלָּתִי, הַאֲזִינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב

עת רצון

שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִנְקֹם אֶת נִקְמַת יִשְׂרָאֵל מֵהַגּוֹיִים שֶׁעוֹרְרוּ דִּינִים וּגְבוּרוֹת עֲלֵיהֶם, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (מִדְרָשׁ תְּהִלִּים, פִּרְקָא ח, סִימָן ח): "לַמְנַצֵּחַ עַל הַגִּתִּית" - 'עַל פֶּרְעָנוּת גּוֹג וּמָגוֹג, וְאַרְבַּע מַלְכִיּוֹת שֶׁהוּא דּוֹרְכָם כְּגַת, שֶׁנֶּאֱמַר (יְשַׁעְיָה סג, ב): "וּבִגְדֶיךָ כְּדוֹרֵךְ בְּגַת"; אָמַר יְשַׁעְיָה הַנָּבִיא (שָׁם ה, טז): "וַיִּגְבַּהּ יְהוָ"ה צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט"; אֵימָתַי יִהְיֶה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא גָּבוֹהַּ? כְּשֶׁיַּעֲשֶׂה מִשְׁפָּט בָּאֻמּוֹת, כִּי הֵם הֶחֱרִיבוּ אֶת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בִּזְמַן מְנוּחָה, שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמְיָה ו, ד): "אוֹי לָנוּ כִּי פָנָה הַיּוֹם כִּי יִנְטוּ צִלְלֵי עֶרֶב" (תַּעֲנִית כט.), וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְעוֹרֵר עֲלֵיהֶם אֶת הַדִּינִים וְהַגְּבוּרוֹת, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (מִדְרָשׁ, תְּהִלִּים פד): 'שֶׁכָּל מִי שֶׁפָּשַׁט יָדוֹ בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ, עָתִיד הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לִתֵּן בְּתוֹכוֹ הַגַּת, וְכֵן הוּא אוֹמֵר (יְשַׁעְיָה סג, ו): "קוֹל שָׁאוֹן מֵעִיר, קוֹל מֵהֵיכָל, קוֹל יְהוָ"ה מְשַׁלֵּם גְּמוּל לְאוֹיְבָיו"; קוֹל שָׁאוֹן - מִמַּה שֶׁעָשׂוּ בְּעִירוֹ, קוֹל מֵהֵיכָל - מִמַּה שֶׁעָשׂוּ בְּהֵיכָלוֹ, הוֹי "מַה יְדִידוֹת מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ", בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ נִקְרָא יָדִיד, וּמִי שָׁבָנָאוֹ נִקְרָא יָדִיד, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל ב, יב כה): "וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יְדִידְיָה", וּמִי שֶׁנִּבְרְאוּ בְּחֶלְקוֹ נִקְרָא יָדִיד, שֶׁנֶּאֱמַר (דִּבְרֵי הַיָּמִים לג, יב): "לְבִנְיָמִין אָמַר יְדִיד יְהוָ"ה"; וְכֵן בְּדָוִד הוּא אוֹמֵר (תְּהִלִּים ס, ז): "לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ"; שֶׁעַל זֶה אָנוּ אוֹמְרִים: "מַה יְּדִידוֹת מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ יְהוָה צְבָאוֹת" - שֶׁאָנוּ נִזְכָּרִים מִבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ שֶׁנִּשְׂרָף עַכְשָׁו. וְתַדַּע שֶׁעַכְשָׁו בְּעֵת תְּפִלַּת מִנְחָה, אַף שֶׁמִּצַּד אֶחָד הוּא זְמַן שֶׁל דִּינִים, עִם כָּל זֹאת כְּשֶׁאָדָם יָכוֹל לְהַפֵּךְ הַכֹּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אָז נַעֲשֶׂה עֵת־רָצוֹן גָּדוֹל כְּמוֹ בְּשַׁבָּת בְּמִנְחָה; כִּי הָעִקָּר תָּלוּי כְּפִי הַבִּטּוּל שֶׁהָאָדָם מְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְנִכְלָל בְּעֶצֶם עַצְמִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ; הֵינוּ

סֶלָה: מָגִנֵּנוּ רְאֵה אֱלֹהִים, וְהַבֵּט פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: כִּי טוֹב־יוֹם בַּחֲצֵרֶיךָ מֵאָלָף, בָּחַרְתִּי הִסְתּוֹפֵף בְּבֵית אֱלֹהָי, מִדּוֹר בְּאָהֳלֵי־רֶשַׁע: כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן יְהוָה־ יאהרונהי אֱלֹהִים, חֵן וְכָבוֹד יִתֵּן יְהוָה־ יאהרונהי, לֹא יִמְנַע־טוֹב לַהֹלְכִים בְּתָמִים: יְהוָה־ יאהרונהי צְבָאוֹת, אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וְעָשִׂיתָ כִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְכַנּוֹ נְחֹשֶׁת לְרָחְצָה וְנָתַתָּ אֹתוֹ בֵּין אֹהֶל מוֹעֵד

עת רצון

שֶׁמֵּרֹב הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִין וְהַדִּינִים שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו, הוּא בּוֹרַח רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לִבְטוּל אֱמֶת, לִהְיוֹת בָּטֵל וּמְבֻטָּל אֶל אֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא (לקוטי־מוהר"ן, חֵלֶק א, סִימָן סה), וְאָז נִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְעֵת־רָצוֹן, שֶׁזֶּה: "נִכְסְפָה וְגַם־כָּלְתָה נַפְשִׁי לְחַצְרוֹת יְהוָה, לִבִּי וּבְשָׂרִי יְרַנְּנוּ אֶל־אֵל חָי"; וְעַל־יְדֵי־זֶה כְּשֶׁחוֹזֵר מֵהַבִּטּוּל, נִמְשָׁךְ עָלָיו גִּלּוּי אֱלֹקוּת בְּמַדְרֵגָה עֶלְיוֹנָה מְאֹד, עַד שֶׁזּוֹכֶה לְהַכִּירוֹ יִתְבָּרֵךְ, גַּם מִגּוּפוֹ הַגַּשְׁמִי וְהַחֹמְרִי, בְּסוֹד (איוב יט, ז): "וּמִבְּשָׂרִי אֶחֱזֶה אֱלוֹהַּ"; הַיְנוּ שֶׁגַּם בְּשַׂר הַגּוּף יִרְאֶה וְיֶחֱזֶה הַשָּׂגוֹת עֶלְיוֹנוֹת; כִּי הַנְּשָׁמָה שֶׁל כָּל אָדָם רוֹאָה וּמַשָּׂגֶת תָּמִיד דְּבָרִים עֶלְיוֹנִים מְאֹד, אֲבָל הַגּוּף אֵינוֹ יוֹדֵעַ מֵהֶם, עַל־כֵּן צָרִיךְ כָּל אָדָם לְרַחֵם מְאֹד עַל בְּשַׂר הַגּוּף, לְרָאוֹת לְזַכֵּךְ הַגּוּף, עַד שֶׁתּוּכַל הַנְּשָׁמָה לְהוֹדִיעַ לוֹ מִכָּל מַה שֶּׁהִיא רוֹאָה וּמַשָּׂגֶת תָּמִיד (לקוטי־מוהר"ן, חֵלֶק א, סִימָן כב),

וְעַל־יְדֵי תִּקּוּן הַכִּסּוּפִין אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא גַּם מִשְׁתּוֹקֵק אַחַר בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה שֶׁנִּזְדַּכֵּךְ גַּם לִבּוֹ וּבְשָׂרוֹ, וְאָז הוּא מוֹצֵא אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּכָל מָקוֹם, וּכְבָר אֵינוֹ הוֹלֵךְ בְּגָלוּת; כִּי בּוֹ בָּרֶגַע שֶׁאָדָם נִכְלָל בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְיוֹדֵעַ וְעַד אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרֵךְ כְּלָל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, יֶשׁ לוֹ כְּבָר בֵּית וְקֵן הֵיכָן לְהַכְנִס שָׁם, שֶׁזֶּה "גַּם־צִפּוֹר מָצְאָה בַּיִת וּדְרוֹר קֵן לָהּ, אֲשֶׁר־שָׁתָה אֶפְרֹחֶיהָ אֶת־מִזְבְּחוֹתֶיךָ, יְהוָה צְבָאוֹת מַלְכִּי וֵאלֹהָי"; כִּי הַשְּׁכִינָה, נִשְׁמָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, נִקְרֵאת צִפּוֹר. אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּכַוֵּן הֵיטֵב בְּעֵת שֶׁאוֹמֵר מִזְמוֹר זֶה, וְגוֹרֵם יְחוּדִים עֶלְיוֹנִים לְמַעְלָה.

ה.

בְּנִי! נוֹהֲגִין לוֹמַר פָּרָשַׁת הַכִּיּוֹר, כִּי מִצְוֹת עֲשֵׂה עַל כֹּהֵן הָעוֹבֵד לְקַדֵּשׁ יָדָיו

וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנָתַתָּ שָׁמָּה מָיִם: וְרָחֲצוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מִמֶּנּוּ אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם: בְּבֹאָם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ מַיִם וְלֹא יָמֻתוּ אוֹ בְגִשְׁתָּם אֶל הַמִּזְבֵּחַ לְשָׁרֵת לְהַקְטִיר אִשֶּׁה לַיהוָה: וְרָחֲצוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וְלֹא יָמֻתוּ וְהָיְתָה לָהֶם חָק עוֹלָם לוֹ וּלְזַרְעוֹ לְדֹרֹתָם:

פָּרָשַׁת הַתָּמִיד

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: צַו אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם, אֶת־קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ:

עת רצון

וְרַגְלָיו וְאַחַר־כָּךְ יַעֲבֹד, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות ל, יט): "וְרָחֲצוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מִמֶּנּוּ אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם"; וְכֹהֵן שֶׁעָבַד וְלֹא קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו שַׁחֲרִית חַיָּב מִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: "יִרְחֲצוּ מַיִם וְלֹא יָמֻתוּ", וַעֲבוֹדָתוֹ פְּסוּלָה בֵּין כֹּהֵן גָּדוֹל בֵּין כֹּהֵן הֶדְיוֹט, וּמְנַיִן שֶׁעֲבוֹדָתוֹ פְּסוּלָה? שֶׁנֶּאֱמַר: "חֻקַּת עוֹלָם לוֹ וּלְזַרְעוֹ"; וְאֵין הַכֹּהֵן צָרִיךְ לְקַדֵּשׁ בֵּין כָּל עֲבוֹדָה וַעֲבוֹדָה, אֶלָּא פַּעַם אַחַת מְקֻדָּשׁ בַּבֹּקֶר, וְעוֹבֵד וְהוֹלֵךְ כָּל הַיּוֹם כֻּלּוֹ וְכָל הַלַּיְלָה, וְהוּא שֶׁלֹּא יֵצֵא מִן הַמִּקְדָּשׁ וְלֹא יִישַׁן וְלֹא יַטִּיל מַיִם וְלֹא יַסִּיחַ דַּעְתּוֹ, וְאִם עָשָׂה אַחַת מֵאַרְבַּעְתָּן צָרִיךְ לְחַזֵּר וּלְקַדֵּשׁ (רמב"ם, בית המקדש, פרק ה); וְיֵעָן שֶׁאָנוּ הוֹלְכִין לוֹמַר אֶת פָּרָשַׁת הַתָּמִיד, וּלְקַיֵּם (הושע יד, ג): "וּנְשַׁלְּמָה פָּרִים שְׂפָתֵינוּ"; וְכָל הַיּוֹם הָיִינוּ טְרוּדִים בְּעִסְקֵי הָעוֹלָם־הַזֶּה וְהִסַּחְנוּ דַּעְתֵּנוּ, לָכֵן אוֹמְרִים עַכְשָׁו פָּרָשַׁת הַכִּיּוֹר, שֶׁזּוֹ הָעֲבוֹדָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁל הַכֹּהֵן כְּשֶׁנִּכְנָס לְבֵית־הַמִּקְדָּשׁ.

ו.

בני! אוֹמְרִים פָּרָשַׁת הַתָּמִיד, וּמְכַוְּנִים הֵיטֵב עַל כָּל מַה שֶּׁאוֹמְרִים, וְיִכְלֹל אֶת עַצְמוֹ עִם הַכֹּהֲנִים שֶׁהִקְרִיבוּ אֶת הַתָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם, וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (ילקוט, משלי יד, רמז תתקנ): 'תָּמִיד שֶׁל שַׁחַר מְכַפֵּר עֲוֹנוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ בַּלַּיְלָה, וְתָמִיד שֶׁל בֵּין־הָעַרְבַּיִם מְכַפֵּר עֲוֹנוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ בַּיּוֹם'; וְאָמְרוּ (תנחומא צו, סימן יד): 'אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא, אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְיִשְׂרָאֵל: אַף־

וְאָמַרְתָּ לָהֶם, זֶה הָאִשֶּׁה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיהוָה יאהדונהי, כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם, שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תָּמִיד: אֶת־הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר, וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם: וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה, בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית רְבִיעִת הַהִין: עֹלַת ‹›תָּמִיד, הָעֲשָׂיָה בְּהַר סִינַי לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיהוָה יאהדונהי: וְנִסְכּוֹ רְבִיעִת הַהִין לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד, בַּקֹּדֶשׁ הַסֵּךְ נֶסֶךְ שֵׁכָר לַיהוָה יאהדונהי: וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם, כְּמִנְחַת הַבֹּקֶר וּכְנִסְכּוֹ תַּעֲשֶׂה, אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה יאהדונהי:

אַתָּה הוּא יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ שֶׁהִקְטִירוּ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ אֶת־קְטֹרֶת הַסַּמִּים, בְּזְמַן שֶׁבֵּית־

עת רצון

עַל־פִּי שֶׁבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ עָתִיד לֵחָרֵב וְהַקָּרְבָּנוֹת בְּטֵלִין, לֹא תִּשְׁכְּחוּ עַצְמְכֶם לְסַדֵּר הַקָּרְבָּנוֹת, אֶלָּא הֶוֵּהרוּ לִקְרוֹת בָּהֶן לִשְׁנוֹת בָּהֶן, וְאִם תַּעֲסְקוּ בָּהֶן, אֲנִי מַעֲלֶה עֲלֵיכֶם כְּאִלּוּ בְּקָרְבָּנוֹת אַתֶּם עוֹסְקִים', וְאָמְרוּ (מגלה לא:): 'אָמַר אַבְרָהָם לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! שֶׁמָּא, חַס וְשָׁלוֹם, יִשְׂרָאֵל חוֹטְאִים לְפָנֶיךָ, וְאַתָּה עוֹשֶׂה לָהֶם כְּדוֹר הַמַּבּוּל וּכְדוֹר הַפַּלָּגָה? אָמַר לוֹ: לָאו. אָמַר לְפָנָיו: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, בַּמֶּה אֵדַע? אָמַר לוֹ (בראשית טו, ח): "קְחָה לִי עֶגְלָה מְשֻׁלֶּשֶׁת" וְגוֹ'. אָמַר לְפָנָיו: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תִּינַח בִּזְמַן שֶׁבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם, בִּזְמַן שֶׁאֵין בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם מַה תְּהֵא עֲלֵיהֶם? אָמַר לוֹ: כְּבָר תַּקָּנְתִּי לָהֶם סֵדֶר קָרְבָּנוֹת, כָּל זְמַן שֶׁקּוֹרְאִין בָּהֶן, מַעֲלֶה אֲנִי עֲלֵיהֶן כְּאִלּוּ מַקְרִיבִין לְפָנַי קָרְבָּן, וּמוֹחֵל אֲנִי עַל כָּל עֲוֹונוֹתֵיהֶם'.

בְּנִי! אֵין עוֹד דָּבָר גָּדוֹל מֵאֲמִירַת קְטֹרֶת בָּעֶרֶב וּבַבֹּקֶר, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁאוֹמְרִים בָּעֶרֶב וּבַבֹּקֶר פָּרָשַׁת קְטֹרֶת, נְצוֹלִין מִמִּיתָה

הַמְקֻדָּשׁ קָדָשִׁים, כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָ אוֹתָם עַל־יַד מֹשֶׁה נְבִיאֶךָ, כַּכָּתוּב ‹› בְּתוֹרָתֶךָ:

וַיֹּאמֶר יְהוָה יאהדונהי אֶל־מֹשֶׁה, קַח־לְךָ סַמִּים, נָטָף וּשְׁחֵלֶת וְחֶלְבְּנָה, סַמִּים וּלְבֹנָה זַכָּה, כַּד בְּכַד יִהְיֶה: וְעָשִׂיתָ אֹתָהּ קְטֹרֶת, רֹקַח מַעֲשֵׂה רוֹקֵחַ, מְמֻלָּח טָהוֹר קֹדֶשׁ: וְשָׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה הָדֵק, וְנָתַתָּה מִמֶּנָּה לִפְנֵי הָעֵדֻת בְּאֹהֶל מוֹעֵד, אֲשֶׁר אִוָּעֵד לְךָ שָׁמָּה, קֹדֶשׁ קָדָשִׁים תִּהְיֶה לָכֶם: וְנֶאֱמַר: וְהִקְטִיר עָלָיו אַהֲרֹן קְטֹרֶת סַמִּים, בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר, בְּהֵיטִיבוֹ אֶת־

עת רצון

מְשֻׁנָּה, וְכָל הַקְּלִפּוֹת וְהָרוּחוֹת רָעוֹת מִסְתַּלְּקִין מִמֶּנּוּ, אִם אוֹמְרָהּ בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה, וּבְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ (וַיַּקְהֵל רי"ח:) מַפְלִיא מְאֹד שֶׁבַח הָאָדָם, שֶׁזּוֹכֶה לוֹמַר בְּכָל יוֹם מַעֲשֵׂה הַקְּטֹרֶת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוּא נִצּוֹל מִכָּל הַדְּבָרִים הָרָעִים וְהַכִּשּׁוּפִים שֶׁבָּעוֹלָם, וּמִכָּל־מִינֵי פְּגָעִים רָעִים, וְהָרְהוּרִים רָעִים, וּמִדִּין רַע וּמָוֶת, וּמִכָּל־מִינֵי מִיתוֹת מְשֻׁנּוֹת, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וְלֹא יִנָּזֵק כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם, כִּי אֵין הַסִּטְרָא־אָחֳרָא יְכוֹלָה לְשָׁלְטָ עָלָיו אִם אוֹמְרָהּ בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאוֹמְרָהּ לְאַט וּבְכַוָּנָה עַל־כָּל־פָּנִים פְּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, שֶׁאָז מְקַשֵּׁר אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת יַחַד, וּמַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ שִׂמְחָה עֲצוּמָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי כז, ט): "שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת יְשַׂמַּח לֵב"; וְכֵן קְטֹרֶת אֵינָהּ נִקְרֶבֶת אֶלָּא בְּזִמַּן שֶׁשָּׁמָן קָרֵב, זֶה שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת ל, ז): "וְהִקְטִיר עָלָיו אַהֲרֹן קְטֹרֶת סַמִּים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר בְּהֵיטִיבוֹ אֶת הַנֵּרֹת יַקְטִירֶנָּה"; וּכְתִיב (שָׁם ט): "וּבְהַעֲלוֹת אַהֲרֹן אֶת הַנֵּרֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה"; בְּגִין דְּאִשְׁתַּכְּחוּ שָׁמֶן וּקְטֹרֶת כְּחַדָּא. וְהַקְּטֹרֶת מְקַשֶּׁרֶת אֶת הָאָדָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמְחַדֶּדֶת אֶת דַּעְתּוֹ וּמֹחוֹ, וְזוֹכֶה לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּמּוּבָא (זֹהַר, וַיִּקְרָא יא.); וְעַל־כֵּן, אֲהוּבַי, בָּנַי, בְּאָמְרְךָ אֶת פָּרָשַׁת הַקְּטֹרֶת, וְכֵן כְּשֶׁתֹּאמַר אֶת סֵדֶר הַקְּטֹרֶת הַקְּטֹרֶת, תֹּאמְרָהּ לְאַט מִלָּה בְּמִלָּה, וּבְכַוָּנָה פְּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וְטוֹב לְמָנוֹת אֶת הָאֶחָד־עָשָׂר סַמָּנִים בְּאֶצְבְּעוֹתָיו.

הַנֵּרֹת יַקְטִירֶנָּה: וּבְהַעֲלֹת אַהֲרֹן אֶת־הַנֵּרֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה, קְטֹרֶת ◌ תָּמִיד לִפְנֵי יְהוָה יאהדונהי לְדֹרֹתֵיכֶם:

תָּנוּ רַבָּנָן, פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת בִּיצַד? שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וּשְׁמוֹנָה מָנִים הָיוּ בָהּ, שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וַחֲמִשָּׁה כְּמִנְיַן יְמוֹת הַחַמָּה, מָנֶה בְּכָל־יוֹם, מַחֲצִיתוֹ בַּבֹּקֶר וּמַחֲצִיתוֹ בָּעֶרֶב. וּשְׁלֹשָׁה מָנִים יְתֵרִים, שֶׁמֵּהֶם ◌ מַכְנִיס כֹּהֵן גָּדוֹל, וְנוֹטֵל מֵהֶם ◌ מְלֹא חָפְנָיו בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, מַחֲזִירָן לַמַּכְתֶּשֶׁת בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים כְּדֵי לְקַיֵּם ◌ מִצְוַת דַּקָּה מִן הַדַּקָּה. וְאַחַד עָשָׂר סַמָּנִים הָיוּ בָהּ, וְאֵלּוּ הֵן: (טוב למנותם באצבעותיו) א הַצֳּרִי, ב וְהַצִּפֹּרֶן, ג וְהַחֶלְבְּנָה, ד וְהַלְּבוֹנָה, מִשְׁקַל שִׁבְעִים שִׁבְעִים ◌ מָנֶה. ה מוֹר, ו וּקְצִיעָה, ז וְשִׁבֹּלֶת נֵרְדְּ, ח וְכַרְכֹּם, מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עָשָׂר שִׁשָּׁה עָשָׂר מָנֶה. ט וְקִשְׁטְ שְׁנֵים עָשָׂר, י קִלּוּפָה שְׁלֹשָׁה, יא קִנָּמוֹן תִּשְׁעָה. בּוֹרִית כַּרְשִׁינָא תִּשְׁעָה קַבִּין, יֵין קַפְרִיסִין סְאִין תְּלָת וְקַבִּין תְּלָתָא, וְאִם לֹא מָצָא יֵין קַפְרִיסִין מֵבִיא חֲמַר חִוָּר עַתִּיק. מֶלַח סְדוֹמִית רֻבַּע, מַעֲלֶה עָשָׁן כָּל־שֶׁהוּא. רִבִּי נָתָן הַבַּבְלִי אוֹמֵר: אַף כִּפַּת הַיַּרְדֵּן כָּל־שֶׁהִיא. אִם נָתַן בָּהּ דְּבַשׁ פְּסָלָהּ, וְאִם חִסֵּר אַחַת מִכָּל־סַמָּנֶיהָ חַיָּב מִיתָה:

רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן־גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הַצָּרִי אֵינוֹ אֶלָּא שְׂרָף הַנּוֹטֵף מֵעֲצֵי הַקְּטָף. בּוֹרִית כַּרְשִׁינָא לְמָה הִיא בָּאָה? כְּדֵי לְשַׁפּוֹת בָּהּ אֶת־הַצִּפֹּרֶן כְּדֵי שֶׁתֵּדֵא נָאָה. יֵין קַפְרִיסִין לְמָה הוּא בָּא? כְּדֵי לְשָׁרוֹת בּוֹ אֶת־הַצִּפֹּרֶן כְּדֵי שֶׁתֵּדֵא עַזָּה. וַהֲלֹא מֵי רַגְלַיִם יָפִין לָהּ, אֶלָּא שֶׁאֵין מַכְנִיסִין מֵי רַגְלַיִם בַּמִּקְדָּשׁ מִפְּנֵי הַכָּבוֹד:

תַּנְיָא, רִבִּי נָתָן אוֹמֵר: בְּשֶׁהוּא שׁוֹחֵק אוֹמֵר הָדֵק הֵיטֵב, הֵיטֵב הָדֵק, מִפְּנֵי שֶׁהַקּוֹל יָפֶה לַבְּשָׂמִים. פִּטְמָה לַחֲצָאִין כְּשֵׂרָה, לְשָׁלִישׁ וּלְרָבִיעַ לֹא שָׁמַעְנוּ. אָמַר ◦ רִבִּי יְהוּדָה: זֶה הַכְּלָל: אִם כְּמִדָּתָהּ – כְּשֵׂרָה לַחֲצָאִין, וְאִם חִסֵּר אַחַת מִכָּל־סַמְמָנֶיהָ – חַיָּב מִיתָה:

תָּנֵי בַּר קַפָּרָא: אַחַת לְשִׁשִּׁים אוֹ לְשִׁבְעִים שָׁנָה הָיְתָה בָּאָה שֶׁל שִׁירַיִם לַחֲצָאִין. וְעוֹד תָּנֵי בַּר קַפָּרָא: אִלּוּ הָיָה נוֹתֵן בָּהּ קָרְטוֹב שֶׁל דְּבַשׁ אֵין אָדָם יָכוֹל ◦ לַעֲמוֹד מִפְּנֵי רֵיחָהּ. וְלָמָּה אֵין מְעָרְבִין בָּהּ דְּבַשׁ? מִפְּנֵי שֶׁהַתּוֹרָה אָמְרָה: כִּי כָל־שְׂאֹר וְכָל־דְּבַשׁ לֹא־תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיהוָה יאהדונהי: יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת עִמָּנוּ, מִשְׂגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה:

יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת, אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְהוָה יאהדונהי הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ: וְעָרְבָה לַיהוָה יאהדונהי מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם, כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמֹנִיּוֹת:

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ, עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ, אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְּהוָה יאהדונהי (כתר) אֱלֹהָיו:

תְּהִלָּה לְדָוִד, אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל־יוֹם אֲבָרְכֶךָּ, וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְהוָה יאהדונהי (הכמה) וּמְהֻלָּל מְאֹד,

עת רצון

בְּנִי! אַחַר שֶׁגָּמְרוּ אֲמִירַת סֵדֶר הַקְּטֹרֶת הַקְּטֹרֶת, אֲמֹר אֶת שְׁלֹשֶׁת הַפְּסוּקִים הָאֵלּוּ: דְּאָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רַבִּי יֹסֵא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן, לְעוֹלָם לֹא יְהֵא הַפָּסוּק הַזֶּה זָז מִתּוֹךְ פִּיךָ (יְרוּשַׁלְמִי, בְּרָכוֹת, פֶּרֶק ה, הֲלָכָה ה), וְהֵם כְּנֶגֶד שְׁלֹשָׁה עוֹלָמוֹת: בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָּה:

ח.

בְּנִי! עֶלְיךָ לָדַעַת, שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ד:): 'כָּל הָאוֹמֵר 'תְּהִלָּה לְדָוִד' שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּכָל יוֹם - מֻבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן עוֹלָם־הַבָּא'; וְלָכֵן רָאוּי לְאוֹמְרָהּ עַכְשָׁו בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, כִּי יֵשׁ בְּמִזְמוֹר זֶה רָזִין וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת, וְהוּא כָּלוּל מַעֲשֶׂה סְפִירוֹת, וּכְשֶׁתַּגִּיעַ אֶל פָּסוּק: "פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן"; תְּכַוֵּן מְאֹד, כִּי בְּפָסוּק זֶה נִרְמָז, אֲשֶׁר הַפַּרְנָסָה הִיא רַק בִּידֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְלָכֵן יֵשׁ נוֹהֲגִין בְּשָׁעָה שֶׁאוֹמְרִים זֶה, פּוֹרְשִׂים כַּפֵּיהֶם כְּלַפֵּי הַשָּׁמַיִם, וְהוּא סִימָן לְקַבָּלַת הַשֶּׁפַע מִלְמַעְלָה, וּכְשֶׁתֹּאמַר: "פּוֹתֵחַ' אֶת' יָדֶךָ" - תְּכַוֵּן רְאשֵׁי־תֵבוֹת: שֵׁם פא"י וְסוֹפֵי־תֵבוֹת שֵׁם חת"ך, וְהוּא עַל דֶּרֶךְ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן סח), כְּשֶׁאָדָם חוֹתֵ"ךְ וּמְבַטֵּל אֶת כַּעְסוֹ הַבָּא מֵהָא"ף יָבֹא עָלָיו שֶׁפַע גָּדוֹל.

וְלִגְדֻלָּתְךָ אֵין חֵקֶר: הוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ,
וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ, וְדִבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ
אָשִׂיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ, וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה:
זֵכֶר <> רַב־טוּבְךָ יַבִּיעוּ, וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: חַנּוּן וְרַחוּם
יְהוָה יאהדונהי (בינה) , אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל־חָסֶד: טוֹב־יְהוָה
יאהדונהי (חסד) לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְהוָה
יאהדונהי (גבורה) כָּל־מַעֲשֶׂיךָ, וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד
מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ, וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי
הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו, וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ
מַלְכוּת כָּל־עֹלָמִים, וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל־דּוֹר וָדֹר: סוֹמֵךְ
יְהוָה יאהדונהי לְכָל־הַנֹּפְלִים, וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים:
עֵינֵי־כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ, וְאַתָּה נוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אָכְלָם
בְּעִתּוֹ: (יְהִי שהפרנסה מאתו יתברך, ובוטח בו שיפרנסנו בכבוד) פּוֹתֵחַ אֶת־יָדֶךָ (יכוין
ר"ת שם פא"י שהוא בגימט' יאהדונה"י, וכן סא"ל, וס"ת חת"ק) , וּמַשְׂבִּיעַ (בגימט' חת"ק) לְכָל־חַי
רָצוֹן: צַדִּיק יְהוָה יאהדונהי (יסוד) בְּכָל־דְּרָכָיו, וְחָסִיד
בְּכָל־מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְהוָה יאהדונהי (מלכות) לְכָל־קֹרָאָיו, לְכֹל
אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת: רְצוֹן־יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה, וְאֶת־
שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְהוָה יאהדונהי (נצח)
אֶת־כָּל־אֹהֲבָיו, וְאֵת כָּל־הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד: תְּהִלַּת
יְהוָה יאהדונהי (הוד) <> יְדַבֶּר פִּי, וִיבָרֵךְ <> כָּל־בָּשָׂר שֵׁם
קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ, מֵעַתָּה וְעַד־
עוֹלָם, הַלְלוּיָהּ:

תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ, מַשְׂאַת כַּפַּי מִנְחַת־עֶרֶב: הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְּעִי מַלְכִּי וֵאלֹהָי, כִּי־אֵלֶיךָ אֶתְפַּלָּל:

ואומר החזן חצי קדיש

עת רצון

ט.

נוֹהֲגִים לוֹמַר שְׁנֵי פְּסוּקִים אֵלּוּ, שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם סוֹדוֹת גְּדוֹלִים, וּכְמַאֲמָרָם ז"ל (מִדְרַשׁ שׁוֹחַר־טוֹב, תְּהִלִּים קמא): "תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ מַשְׂאַת כַּפַּי מִנְחַת עֶרֶב"; מַהוּ "תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי"? כָּךְ אָמַר דָּוִד: 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כְּשֶׁהָיָה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם, הָיִינוּ מַקְטִירִים לְפָנֶיךָ קְטֹרֶת, עַכְשָׁו אֵין לָנוּ לֹא מִזְבֵּחַ וְלֹא כֹהֵן גָּדוֹל, תִּקְבֵּל תְּפִלָּתִי וְתִקְרַע הָרָקִיעַ וְתַפְנֵס תְּפִלָּתִי, לְכָךְ נֶאֱמַר: "תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ מַשְׂאַת כַּפַּי מִנְחַת עֶרֶב"; וְכֵן הוּא אוֹמֵר (עֶזְרָא ט, ד ה): "וְאֵלַי יֵאָסְפוּ כֹּל חָרֵד בְּדִבְרֵי אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל עַל מַעַל הַגּוֹלָה, וַאֲנִי יֹשֵׁב מְשׁוֹמֵם עַד לְמִנְחַת הָעָרֶב, וּבְמִנְחַת הָעֶרֶב קַמְתִּי מִתַּעֲנִיתִי וּבְקָרְעִי בִגְדִּי וּמְעִילִי וָאֶכְרְעָה עַל־בִּרְכַּי וָאֶפְרְשָׂה כַפַּי אֶל־יְהוָה אֱלֹהָי"; וְלָמָּה בְּמִנְחָה? אֶלָּא עַכְשָׁו כָּל הַיּוֹם־טוֹבָה נַפְשִׁי בָּעוֹלָם שְׁלֵא נִצְטַעֵר, וּבְמִנְחָה מַתָּה עָלַי וּמַעֲי מִתְחַלְפִין, לְפִיכָךְ צָרִיךְ אָדָם לְהִתְוַדּוֹת חַטָּאתוֹ, וּלְהִתְחַנֵּן בִּתְפִלַּת הַמִּנְחָה, לְכָךְ נֶאֱמַר: "מַשְׂאַת כַּפַּי מִנְחַת עֶרֶב"; וְכֵן דָּנִיֵּאל אוֹמֵר (דָּנִיֵּאל ט, כא):

"וְעוֹד אֲנִי מְדַבֵּר בִּתְפִלָּה, וְהָאִישׁ גַּבְרִיאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי בֶחָזוֹן וְגוֹ' נוֹגֵעַ אֵלַי כְּעֵת מִנְחַת עֶרֶב". אֵימָתַי? בְּעֵת מִנְחַת עֶרֶב'; וְאָמְרוּ (אַגַּדַת בְּרֵאשִׁית, פֶּרֶק עז) "וַיְהִי בַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה" (מְלָכִים־א יח, לו) - 'זֶה שֶׁאָמַר הַכָּתוּב: "תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ מַשְׂאַת כַּפַּי מִנְחַת עֶרֶב" - אֵין לְךָ חֲבִיבָה יוֹתֵר מִתְּפִלַּת מִנְחָה'; וְכֵן אַתָּה מוֹצֵא בְּדָנִיֵּאל, שֶׁעָשָׂה אֶחָד וְעֶשְׂרִים יוֹם מִתְפַּלֵּל וְלֹא נַעֲנָה אֶלָּא בִּתְפִלַּת מִנְחָה, שֶׁכֵּן הוּא אוֹמֵר (דָּנִיֵּאל ט, כא-כב): "וְעוֹד אֲנִי מְדַבֵּר בִּתְפִלָּה וְהָאִישׁ גַּבְרִיאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי בֶחָזוֹן בַּתְּחִלָּה מָעֵף בִּיעָף נֹגֵעַ אֵלַי כְּעֵת מִנְחַת עֶרֶב, וַיָּבֶן וַיְדַבֵּר עִמִּי, וַיֹּאמַר דָּנִיֵּאל עַתָּה יָצָאתִי לְהַשְׂכִּילְךָ בִּינָה"; כֵּיוָן שֶׁרָאָה יִצְחָק שֶׁכָּךְ חֲבִיבָה הִיא תִּפִלַּת מִנְחָה לֹא יָצָא אֶלָּא בָהּ, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית כד, סג) "וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עָרֶב"; אַף דָּוִד כֵּן בְּקֵשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר: "תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ מַשְׂאַת כַּפַּי מִנְחַת עֶרֶב"; לְפִיכָךְ כְּשֶׁרָאָה אֵלִיָּהוּ שֶׁכָּךְ הִיא חֲבִיבָה תִּפִלַּת מִנְחָה, לֹא הִתְפַּלֵּל אֶלָּא בָהּ, שֶׁנֶּאֱמַר: "וַיְהִי בַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה".

יִתְגַּדַּל וכריעה יִיתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן ובן יהי רצון. בְּעָלְמָא דִי בְרָא כִרְעוּתֵהּ, וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וַיַצְמַח פָּרְקָנֵהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן ובן יהי רצון. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. אמן ובן יהי רצון.באומרו יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא יכוין: יה"ר שימחה זכר עמלק ואז יהיה השם שלם והכפא שלם יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא וכריעה מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ וכריעה , וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵהּ דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ וכריעה הוּא, אמן ובן יהי רצון. לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן וכריעה. אמן ובן יהי רצון.

בתענית ציבור אם יש ששה מתענים מוציאים ספר תורה וקוראים ג' בפרשת "ויחל משה". ואחר הקריאה מחזירים את ספר התורה למקומו, ואומר החזן חצי קדיש.

תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה

יַחְשֹׁב כְּאִלּוּ שְׁכִינָה כְּנֶגְדּוֹ, וְיָסִיר כָּל הַמַּחְשָׁבוֹת הַטּוֹרְדוֹת אוֹתוֹ עַד שֶׁתִּשָּׁאֵר מַחֲשַׁבְתּוֹ וְכַוָּנָתוֹ זַכָּה בִּתְפִלָּתוֹ. וְיַחְשֹׁב כִּי אִלּוּ הָיָה צָרִיךְ לְדַבֵּר לִפְנֵי מֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם הָיָה מְסַדֵּר וּמְכַוֵּן בָּהֶם יָפָה לְבַל יִכָּשֵׁל, קַל וָחוֹמֶר לִפְנֵי ממהה"ב שֶׁהוּא חוֹקֵר כָּל הַמַּחְשָׁבוֹת. יָשִׂים אֶל לִבּוֹ שֶׁהוּא מִתְפַּלֵּל כְּנֶגֶד יְרוּשָׁלַיִם, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וּבֵית קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים.

עת רצון

י.

הַחַזָּן אוֹמֵר חֲצִי קַדִּישׁ, וְאַחַר־כָּךְ עוֹמְדִין לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה, וְצָרִיכִין לְכַוֵּן מְאֹד בְּכָל בְּרָכָה וּבְרָכָה וּבְכָל שֵׁם וְשֵׁם, כִּי כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה הִיא נֶגֶד עוֹלָם אֶחָד לְגָמְרֵי, וְכָל שֵׁם וְשֵׁם הוּא נֶגֶד יִחוּד אֶחָד, וּבְאָמְרָךְ אֶת הַשְּׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת, נִשְׁמָתְךָ מִתְחַנֶּנֶת וּמְבַקֶּשֶׁת אֵז מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁהִיא צְרִיכָה, וְגֹדֶל הַתִּקּוּנִים וְהַיִּחוּדִים שֶׁנַּעֲשִׂים בְּעֵת אֲמִירַת שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת, זֶה אִי אֶפְשָׁר לְשַׁעֵר וּלְתָאֵר כְּלָל; כִּי אִם הֵיוּ בְּנֵי־אָדָם יוֹדְעִים אֶת מַעֲלַת אֲמִירַת הַשְּׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת שֶׁתִּקְּנוּ אַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה, הָיוּ אוֹמְרִים אוֹתָן בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה וּבְדִבֵּקוּת עֲצוּמָה, וְהָיוּ מְכַוְּנִים בָּהֶן עַל כָּל־פָּנִים פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּטָּה אָזְנוֹ אֶל מַה שֶּׁאוֹמֵר, וּמְכַוֵּן שֶׁהוּא מְדַבֵּר אֲז פָּנִים אֶל פָּנִים אֶל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאֲז אֶל רֹב טוּב הַגָּנוּז יִזְכֶּה.

אֲדֹנָי, שְׂפָתַי תִּפְתָּח, וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל, הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֶלְיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים, קוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת, וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. כשיאמר "באהבה" יכוין למסור עצמו

על קידוש ה', בסקילה שריפה הרג וחנק.

בעש"ת: זָכְרֵנוּ לְחַיִּים, מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים, וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים, לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים.

אם לא אמר "זכרנו" ונזכר לפני שאמר "ה'" חוזר, ואם אחר "ה'" אינו חוזר.

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מָגֵן אַבְרָהָם.

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו יתּ' הם יאים ונאים.

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי, מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה, רַב לְהוֹשִׁיעַ,

בקיץ אומרים: **מוֹרִיד הַטָּל.**

אם אמר משיב הרוח חוזר לאתה גיבור ואם נזכר אחרי שחתם מחיה המתים חוזר לראש.

בחורף אומרים: **מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם.**

אם אמר מוריד הטל ונזכר לפני שחתם מחיה המתים חוזר למשיב הרוח. ואם חתם מחיה המתים אינו חוזר.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים,
סוֹמֵךְ נוֹפְלִים, וְרוֹפֵא חוֹלִים, וּמַתִּיר
אֲסוּרִים, וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ
בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה־לָּךְ, מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה
וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה.

בעש"ת אומרים: מִי כָמוֹךָ אָב הָרַחֲמָן זוֹכֵר יְצוּרָיו בְּרַחֲמִים לְחַיִּים.
ואם לא אמר, ולא נזכר עד שאמר שם ה' בברכה, אינו חוזר.

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ,
מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים ונאים.

כשמגיע החזן לְקָדְשָׁה צריך לחזור ג' פסיעות למקום שבו עמד בתפלתו, ויצמיד רגליו, עד שיענה אמן של ברכת "האל הקדוש". ובאומרו "קדוש" וכו' ידלג ג' דלוגים, שיגביה עקביו וגופו כלפי מעלה, וכן ידלג בפסוק "ברוך" וכו', ובפסוק "ימלוך" וכו':

נַקְדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ, כְּנֹעַם שִׂיחַ סוֹד שַׂרְפֵי קֹדֶשׁ, הַמְשַׁלְּשִׁים לְךָ קְדֻשָּׁה, וְכֵן
כָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ: וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ
יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת, מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: לְעֻמָּתָם ‹› מְשַׁבְּחִים
וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ ‹› כְּבוֹד־יְהוָה יאהדונהי מִמְּקוֹמוֹ: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ ‹› כָּתוּב
לֵאמֹר: יִמְלֹךְ יְהוָה יאהדונהי לְעוֹלָם, אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר, הַלְלוּיָהּ:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ, וּקְדוֹשִׁים בְּכָל־יוֹם יְהַלְלוּךָ
סֶּלָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

בעש"ת אומרים: הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ.
ואם שכח ולא נזכר תוך כדי דיבור חוזר לראש. וש"צ שטעה ולא נזכר אלא לאחר כדי דיבור, חוזר לאתה קדוש.

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים ונאים.

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת, וּמְלַמֵּד לֶאֱנוֹשׁ בִּינָה. וְחָנֵּנוּ מֵאִתְּךָ ‹› חָכְמָה בִּינָה וָדָעַת. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, חוֹנֵן הַדָּעַת:

אמן: אמת שהשי"ת הוא חונן הדעת, וכן יהי רצון שיחננו חכמה בינה ודעת.

הֲשִׁיבֵנוּ אָבִינוּ לְתוֹרָתֶךָ, וְקָרְבֵנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ, וְהַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ.

יש נוהגים להוסיף בקשה זו:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה־יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתַּחְתֹּר חֲתִירָה מִתַּחַת כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ, לְהַחֲזִיר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְכָל־פּוֹשְׁעֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וּבְכָלָם תַּחֲזִירֵנִי לִי (פב"פ), כִּי יְמִינְךָ יְהוָה־יהוה פְּשׂוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הָרוֹצֶה בִּתְשׁוּבָה:

אמן: אמת שהשי"ת רוצה בתשובה, וכן יהי רצון שיחזרנו בתשובה.

סְלַח לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ, מְחַל ‹› לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ, כִּי אֵל טוֹב ‹› וְסַלָּח אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, חַנּוּן הַמַּרְבֶּה לִסְלֹחַ:

אמן: אמת שהשי"ת חנון המרבה לסלוח, וכן יהי רצון שיסלח לנו על חטאנו ופשענו.

רְאֵה־נָא בְעָנְיֵנוּ, וְרִיבָה רִיבֵנוּ, וּמַהֵר לְגָאֳלֵנוּ גְּאֻלָּה שְׁלֵמָה לְמַעַן שְׁמֶךָ, כִּי אֵל גּוֹאֵל חָזָק אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

אמן: אמת שהשי"ת הוא גואל ישראל, וכן יהי רצון שיגאלנו במהרה.

בתענית ציבור החזן מוסיף כאן בחזרת הש"ץ ברכת "עננו":

עַנֵּנוּ אָבִינוּ עַנֵּנוּ, בְּיוֹם צוֹם תַּעֲנִית הַזֶּה, כִּי בְצָרָה גְדוֹלָה אֲנָחְנוּ. אַל־תֵּפֶן לְרִשְׁעֵנוּ וְאַל־תִּתְעַלַּם ‹› מַלְכֵּנוּ מִבַּקָּשָׁתֵנוּ. הֱיֵה נָא קָרוֹב לְשַׁוְעָתֵנוּ. טֶרֶם נִקְרָא אֵלֶיךָ אַתָּה תַּעֲנֶה,

נְדַבֵּר וְאַתָּה תִּשְׁמַע, כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר: וְהָיָה טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה, עוֹד הֵם ◇ מְדַבְּרִים וַאֲנִי אֶשְׁמָע. כִּי אַתָּה יְהוָה יאהדונהי פּוֹדֶה וּמַצִּיל וְעוֹנֶה וּמְרַחֵם בְּכָל־עֵת צָרָה וְצוּקָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הָעוֹנֶה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּעֵת צָרָה:

רְפָאֵנוּ יְהוָה יאהדונהי וְנֵרָפֵא, הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה, כִּי תְהִלָּתֵנוּ אָתָּה, וְהַעֲלֵה אֲרוּכָה וּמַרְפֵּא לְכָל־תַּחֲלוּאֵינוּ וּלְכָל־מַכְאוֹבֵינוּ וּלְכָל־מַכּוֹתֵינוּ,

יש נוהגים להוסיף בקשה זו:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּתְרַפְּאֵנִי רְפוּאָה שְׁלֵמָה, רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאַת הַגּוּף, כְּדֵי שֶׁאֶהְיֶה חָזָק בִּבְרִיאוּת גּוּף וּנְשָׁמָה, לְקַיֵּם תּוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה.

כִּי אֵל רוֹפֵא רַחֲמָן וְנֶאֱמָן אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

אמן: אמת שהשי"ת הוא רופא חולים, וכן יהי רצון שירפאנו מכל מחלותינו.

אם אמר בָּרֵךְ עָלֵינוּ בקיץ אם נזכר קודם שחתם חוזר לראש הברכה, ואם אחר שאמר ברוך אתה ה', קודם שסיים הברכה, יאמר למדני חקיך ויחזור לתחילת הברכה, ואם נזכר אחר שסיים לחתום מברך השנים וכן כשנזכר בברכות שלאחר כן, חוזר לְבָרְכֵנוּ וממשיך משם על הסדר, ואם נזכר אחר שאמר יהיו לרצון וגו' האחרון חוזר לראש, וכל זה גם כשמסופק תוך ל' יום מפסח אם אמר כהוגן או לא.

בקיץ: **בָּרְכֵנוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ בְּכָל־מַעֲשֵׂי יָדֵינוּ, וּבָרֵךְ שְׁנָתֵנוּ בְּטַלְלֵי רָצוֹן בְּרָכָה וְנָדָבָה, וּתְהִי אַחֲרִיתָהּ חַיִּים וְשָׂבָע וְשָׁלוֹם, כַּשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת לִבְרָכָה, כִּי אֵל טוֹב וּמֵטִיב אַתָּה וּמְבָרֵךְ הַשָּׁנִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:**

אמן: אמת שהשי"ת הוא מברך השנים, וכן יהי רצון שיברך שנה זו וכל שנה ושנה.

אם טעה ואמר בָּרֵכֵנוּ בימות הגשמים וסיים הברכה אם נזכר קודם שהתחיל תקע אומר שם ותן טל ומטר לברכה, אם נזכר אחר שהתחיל תקע יתפלל כדרכו ויאמר בשומע

תפלה ותן טל ומטר לברכה. ואם נזכר אחר שאמר ברוך אתה ה' קודם שסיים שומע תפלה, יאמר למדני חקיך, ויאמר: ותן טל ומטר לברכה כי אתה שומע תפלת כל פה וכו'. ואם נזכר אחר שסיים שומע תפלה קודם שהתחיל רצה יאמר שם ותן טל ומטר לברכה. ואם נזכר אחר רצה חוזר מברך עלינו וגומר על הסדר. ואם לא נזכר אלא עד לאחר שאמר יהיו לרצון האחרון אפילו עדיין לא עקר רגליו צריך לחזור לראש התפלה.

בחורף: בָּרֵךְ עָלֵינוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ אֶת־ הַשָּׁנָה הַזֹּאת, וְאֶת־כָּל־מִינֵי תְבוּאָתָהּ לְטוֹבָה, וְתֵן טַל וּמָטָר לִבְרָכָה עַל כָּל־פְּנֵי הָאֲדָמָה, וְרַוֵּה פְּנֵי תֵבֵל, וְשַׂבַּע אֶת־הָעוֹלָם כָּלּוֹ מִטּוּבֶךָ, וּמַלֵּא יָדֵינוּ מִבִּרְכוֹתֶיךָ וּמַעֲשֵׁר מַתְּנוֹת יָדֶיךָ. שְׁמָרָה וְהַצִּילָה שָׁנָה זוֹ מִכָּל־ דָּבָר ◇ רָע, וּמִכָּל־מִינֵי מַשְׁחִית, וּמִכָּל־ מִינֵי פֻּרְעָנוּת, וַעֲשֵׂה לָהּ תִּקְוָה טוֹבָה וְאַחֲרִית שָׁלוֹם, חוּם וְרַחֵם עָלֶיהָ וְעַל־ כָּל־תְּבוּאָתָהּ וּפֵרוֹתֶיהָ, וּבָרְכָהּ בְּגִשְׁמֵי רָצוֹן בְּרָכָה וּנְדָבָה, וּתְחִי אַחֲרִיתָהּ חַיִּים וְשָׂבָע וְשָׁלוֹם, כַּשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת לִבְרָכָה, כִּי אֵל טוֹב וּמֵטִיב אַתָּה וּמְבָרֵךְ הַשָּׁנִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:

אמן: אמת שהשי"ת הוא מברך השנים, וכן יהי רצון שיברך שנה זו וכל שנה ושנה.

תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל ◇ לְחֵרוּתֵנוּ, וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גָּלֻיּוֹתֵינוּ, וְקַבְּצֵנוּ יַחַד מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ.

יש נוהגים להוסיף בקשה זו במיוחד בימי השובבי"ם ובימי שישי ובעשי"ת:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה־ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁכָּל־טִפָּה וְטִפָּה שֶׁיְּצֵאָה מִמֶּנִּי לְבַטָּלָה, בֵּין בְּאֹנֶס בֵּין בְּרָצוֹן, בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד, בֵּין עֵר, בֵּין יָשֵׁן, בֵּין עַל יָדִי, בֵּין

עַל יְדֵי אֲחֵרִים, שֶׁלֹּא בִּמְקוֹם מִצְוָה, עֲשֵׂה לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַיּוֹצֵא מִפָּסוּק חַיִל בָּלַע וַיְקִאֵנוּ, שֶׁתַּחֲזִירֵהוּ לִמְקוֹמָהּ בִּמְקוֹם הַקֹּדֶשׁ.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְקַבֵּץ נִדְחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

אמן: אמת שהשי"ת הוא מקבץ נדחנו, וכן יהי רצון שיקבצנו במהרה לארצנו.

הָשִׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרִאשׁוֹנָה, וְיוֹעֲצֵינוּ כְּבַתְּחִלָּה, וְהָסֵר מִמֶּנּוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה, וּמְלֹךְ עָלֵינוּ מְהֵרָה אַתָּה יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ יאהדונהי לְבַדְּךָ, בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט. בָּרוּךְ אַתָּה יהוה, מֶלֶךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט:

בעש"ת אומרים: הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט.

אם נזכר אחר כדי דיבור חוזר לברכת השיבה, ואם סיים העמידה, יחזור לראש בתנאי של נדבה.

אמן: אמת שהשי"ת אוהב צדקה ומשפט, וכן יהי רצון שישיב שופטנו וימלוך עלינו.

לַמִּינִים וְלַמַּלְשִׁינִים אַל תְּהִי תִקְוָה, וְכָל־הַזֵּדִים כְּרֶגַע יֹאבֵדוּ, וְכָל־אוֹיְבֶיךָ וְכָל־שׂוֹנְאֶיךָ מְהֵרָה יִכָּרֵתוּ, וּמַלְכוּת דָּרְשָׁעָה מְהֵרָה תְעַקֵּר וּתְשַׁבֵּר, וּתְכַלֵּם וְתַכְנִיעֵם, בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמַכְנִיעַ זֵדִים (י"נ: מִינִים):

אמן: אמת שהשי"ת מכניע כל סוגי הרשע בעולם, וכן יה"ר שיכניע כל האויבים במהרה בימינו.

עַל הַצַּדִּיקִים, וְעַל־הַחֲסִידִים, וְעַל־ שְׁאֵרִית עַמֶּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל, וְעַל זִקְנֵיהֶם, וְעַל־פְּלֵיטַת בֵּית־סוֹפְרֵיהֶם, וְעַל־גֵּרֵי־הַצֶּדֶק וְעָלֵינוּ, יֶהֱמוּ נָא רַחֲמֶיךָ

יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, וְתֵן שָׂכָר טוֹב לְכָל־הַבּוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בֶּאֱמֶת, וְשִׂים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם, וּלְעוֹלָם לֹא נֵבוֹשׁ, כִּי־בְךָ בָטָחְנוּ, וְעַל חַסְדְּךָ הַגָּדוֹל בֶּאֱמֶת נִשָּׁעָנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יהוה , מִשְׁעָן וּמִבְטָח לַצַּדִּיקִים:

אמן: אמת שהשי"ת מגן על הצדיקים, וכן יהי רצון שישמור עליהם תמיד.

תִּשְׁכֹּן בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ, וְכִסֵּא דָוִד עַבְדְּךָ מְהֵרָה בְתוֹכָהּ תָּכִין, וּבְנֵה אוֹתָהּ בִּנְיַן עוֹלָם בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ.

במנחה של תשעה באב אומרים נחם, ואם שכח אינו חוזר.

נַחֵם יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ אֶת־אֲבֵלֵי צִיּוֹן וְאֶת־אֲבֵלֵי יְרוּשָׁלַיִם, וְאֶת־הָעִיר הַחֲרֵבָה וְהַבְּזוּיָה וְהַשְּׁוֹמֵמָה, מִבְּלִי בָנֶיהָ הִיא יוֹשֶׁבֶת, וְרֹאשָׁהּ חָפוּי כְּאִשָּׁה עֲקָרָה שֶׁלֹּא יָלָדָה. וַיַּבְלְעוּהָ לְגִיוֹנִים וַיִּרְשׁוּהָ, וַיַּטִּילוּ אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לַחֶרֶב, וַיַּהַרְגוּ בְּזָדוֹן חֲסִידֵי עֶלְיוֹן. עַל כֵּן צִיּוֹן בְּמֹרֶר תִּבְכֶּה וִירוּשָׁלַיִם תִּתֵּן קוֹלָהּ, לִבִּי לִבִּי עַל חַלְלֵיהֶם, מֵעַי מֵעַי עַל הֲרוּגֵיהֶם. כִּי אַתָּה יְהוָה יאהדונהי בָּאֵשׁ הִצַּתָּהּ, וּבָאֵשׁ אַתָּה עָתִיד לִבְנוֹתָהּ, כַּכָּתוּב: וַאֲנִי אֶהְיֶה־לָּהּ נְאֻם יְהוָה יאהדונהי חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב. וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְתוֹכָהּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְנַחֵם צִיּוֹן בְּבִנְיַן יְרוּשָׁלָיִם: וממשיך את צמח וכו'.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, בּוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם:

אמן: אמת שהשי"ת בונה ירושלים, וכן יהי רצון שיבנה במהרה וישכון בתוכה.

אֶת־צֶמַח דָּוִד עַבְדְּךָ מְהֵרָה תַצְמִיחַ, וְקַרְנוֹ תָּרוּם בִּישׁוּעָתֶךָ, כִּי לִישׁוּעָתְךָ קִוִּינוּ וְצִפִּינוּ כָּל־הַיּוֹם. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מַצְמִיחַ קֶרֶן יְשׁוּעָה:

אמן: אמת שהשי"ת מצמיח קרן ישועה, וכן יה"ר שיצמיח גאולתנו ומשיחנו במהרה.

שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְהוָה־יהוה אֱלֹהֵינוּ, אָב הָרַחֲמָן חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ, וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת ◦ תְּפִלָּתֵנוּ, כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת וְתַחֲנוּנִים אָתָּה.

תְּפִלַּת הַחִיד"א

מָרָן הַחִיד"א בְּסִפְרוֹ 'מוֹרֶה־בָּאֲצְבַּע' (סִימָן ג, אוֹת קכז) כָּתַב וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: בְּ"שְׁמַע קוֹלֵנוּ" בְּכָל תְּפִלּוֹת חֹל יְתַוְּדֶה, וְכֹה יֹאמַר:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ, בְּבֹשֶׁת פָּנִים בְּחֶרְפָּה וּכְלִמָּה, שֶׁחָטָאנוּ, עָוִינוּ וּפָשַׁעְנוּ לְפָנֶיךָ, וְעָבַרְנוּ עַל מִצְוֹת דְּאוֹרַיְתָא וּדְרַבָּנָן, וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עָשִׂינוּ, וַהֲרֵי אֲנַחְנוּ מִתְחָרְטִים חֲרָטָה גְּמוּרָה וַאֲנַחְנוּ שָׁבִים בִּתְשׁוּבָה. וְיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּזַכֵּנוּ לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְתִמְחֹל וְתִסְלַח וּתְכַפֵּר לָנוּ חַטֹּאתֵינוּ עֲוֹנוֹתֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ, וְתִמַּלֵּא כָּל הַשֻּׁמוֹת שֶׁפָּגַמְנוּ בָּהֶם, וְתוֹצִיא לָאוֹר כָּל נִצּוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה אֲשֶׁר נִתְפַּזְּרוּ עַל־יָדֵינוּ, וְיָשׁוּב הַכֹּל לְאֵיתָנוֹ הָרִאשׁוֹן. וּתְזַכֵּנוּ לְקַיֵּם כָּל מִצְוֹתֶיךָ וְלַעֲסֹק בְּתוֹרָתְךָ לִשְׁמָהּ. וְתַצִּילֵנוּ מִיֵּצֶר־הָרָע, וּתְפַרְנְסֵנוּ פַּרְנָסָה טוֹבָה, בְּהֶתֵּר וְנַחַת וְרֶוַח לַעֲבוֹדָתֶךָ (יִכָּוֵן בְּשֵׁם הַקָּדוֹשׁ הַמְּמֻנֶּה עַל הַפַּרְנָסָה דִּיקְרַנוֹס"א שֶׁעוֹלֶה גִּימַטְרִיָּה חת"ך עִם ג' אוֹתִיּוֹת. וְיִכָּוֵן דַּוְקָא בְּשֵׁם הַנַּ"ל, וְלֹא יוֹצִיא מִפִּיו)

וּבְיוֹם שֶׁאֵין בּוֹ תַּחֲנָה יֹאמַר:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּזַכֵּנוּ לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה לִשְׁמָהּ וּבְמִצְוֹת וּבִגְמִילוּת חֲסָדִים. וְיִהְיוּ כָּל מַעֲשֵׂינוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם, וּתְזַכֵּנוּ לְהַשְׁלִים תִּקּוּן נַפְשֵׁנוּ, רוּחֵנוּ וְנִשְׁמָתֵנוּ בְּגִלְגּוּל זֶה. וּתְפַרְנְסֵנוּ פַּרְנָסָה טוֹבָה, בְּהֶתֵּר, בְּנַחַת וּבְרֶוַח. (יִכָּוֵן בְּשֵׁם דִּיקְרַנוֹס"א, הַיּוֹצֵא מִפְּסוּק (מַלְאָכִי ג, י): "וַהֲרִיקֹתִי לָכֶם בְּרָכָה עַד בְּלִי דָי"; וּמִפְּסוּק (תְּהִלִּים ד, ז): "נְסָה עָלֵינוּ אוֹר פָּנֶיךָ יְהוָה"; וְיִכָּוֵן דַּוְקָא בְּשֵׁם הַנַּ"ל, וְלֹא יוֹצִיא מִפִּיו):

וּמִלְּפָנֶיךָ מַלְכֵּנוּ – רֵיקָם אַל־תְּשִׁיבֵנוּ, חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ וּשְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ.

בתענית יחיד וכן בתענית צבור אומר כאן היחיד עננו, וכן ש"צ ששכח לומר עננו בין גואל לרופא, יאמר כאן בלי חתימה. ואם שכחו אינם חוזרים.

עֲנֵנוּ אָבִינוּ עֲנֵנוּ, בְּיוֹם צוֹם הַתַּעֲנִית הַזֶּה, כִּי בְצָרָה גְּדוֹלָה אֲנָחְנוּ. אַל־תֵּפֶן לְרִשְׁעָנוּ וְאַל־תִּתְעַלֵּם ◦ מִלְּבֵנוּ מִבַּקָּשָׁתֵנוּ. הֱיֵה נָא קָרוֹב לְשַׁוְּעָתֵנוּ. טֶרֶם נִקְרָא אַתָּה תַּעֲנֶה, נִדְבַּר וְאַתָּה תִּשְׁמַע, כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר: וְהָיָה טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה, עוֹד הֵם ◦ מְדַבְּרִים וַאֲנִי אֶשְׁמָע. כִּי אַתָּה יְהוָה־יהוה פּוֹדֶה וּמַצִּיל וְעוֹנֶה וּמְרַחֵם בְּכָל־עֵת צָרָה וְצוּקָה.

כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל־פֶּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

אמן: אמת שהשי"ת שומע תפילה, וכן יהי רצון שישמע כל תפילותינו.

רְצֵה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה, וְהָשֵׁב הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ, וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם מְהֵרָה בְאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן, וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ.

בראש־חודש ובחול־המועד אומרים: יעלה ויבוא, ואם שכח ונזכר אחר שאמר "ברוך אתה ה'" של המחזיר שכינתו לציון, יאמר "למדני חקיך", ויחזור לרצה ויאמר יעלה ויבא. ואם נזכר קודם שאמר מודים, יאמר יעלה ויבוא שם. ואם התחיל מודים, ועוד לא הגיע לפסוק יהיו לרצון האחרון, חוזר לרצה. ואם סיים פסוק יהיו לרצון האחרון, חוזר לראש, חוץ מערבית של ליל ראש־חודש שאינו חוזר כלל (וגם לא יאמר אז למדני חקיך כדי לחזור).

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ! יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ, זִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ, וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד עַבְדֶּךָ, וְזִכְרוֹן כָּל־עַמְּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל – לְפָנֶיךָ, לִפְלֵיטָה, לְטוֹבָה, לְחֵן, לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם, בְּיוֹם

עת רצון

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ תְּפִלַּת: "יַעֲלֶה וְיָבוֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ" וְכוּ' וְכוּ' - תִּתְעוֹרֵר מְאֹד לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ שֶׁיִּזְכֹּר לָנוּ זְכוּת אֲבוֹתֵינוּ וּזְכוּת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, וּזְכוּת יְרוּשָׁלַיִם עִיר־הַקֹּדֶשׁ שֶׁבָּהּ הָיוּ עוֹלִין לָרֶגֶל, וּזְכוּת כָּל עַם־יִשְׂרָאֵל, שֶׁמּוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם, וּתְבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁיָּחוּס וִירַחֵם עָלֵינוּ, וְיִזְכְּרֵנוּ לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה, וְיוֹשִׁיעֵנוּ לְחַיִּים טוֹבִים וְנִזְכֶּה לִישׁוּעָה וְרַחֲמִים, וּתְחַנֵּן פַּרוּשׁ הַמִּלּוֹת עַל מַה שֶּׁאַתָּה אוֹמֵר, וְתַשְׁפֵּךְ נַפְשְׁךָ בִּתְפִלָּה זוֹ, שֶׁיֵּשׁ בָּהּ רָזִין וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת, וּכְלוּלָה מַעֲשֶׂה סְפִירוֹת, אֲשֶׁר יֵשׁ בָּהֶם עֲשָׂרָה שַׁמּוֹת, וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ מָה הַתְּפִלָּה הַזּוֹ פּוֹעֶלֶת בַּשָּׁמַיִם, הָיִיתָ שׁוֹפֵךְ דְּמָעוֹת כַּמַּיִם.

בראש־חודש: רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ (י"ג: חֻקָּשׁ) הַזֶּה,

בחול־המועד פסח: חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם ‹› מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,

בחול־המועד סוכות: חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם ‹› מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,

לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זָכְרֵנוּ יְהוָה־יהוה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה, וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים טוֹבִים, בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. חוּס וְחָנֵּנוּ וַחֲמֹל וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ, כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה.

וְאַתָּה – בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, תַּחְפֹּץ בָּנוּ וְתִרְצֵנוּ, וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

אמן: אמת שהשי"ת יחזיר שכינתו לציון, וכן יה"ר שיחזיר העבודה לביהמ"ק.

בחזרה, כשהחזן אומר "מודים", יאמרו הקהל בלחש "מודים דרבנן" ויכרעו ראשם לבד (ו"א שיכרע גם גופו). וצריך להיזהר לענות "אמן" על ברכת "המחזיר שכינתו" ואח"כ יאמרו "מודים":

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְהוָה־יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד, צוּרֵנוּ צוּר חַיֵּינוּ וּמָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא, לְדֹר וָדֹר נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ, עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶיךָ, וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ,

מודים דרבנן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְהוָה־יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי כָל־בָּשָׂר, יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ, עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ. כֵּן תְּחַיֵּינוּ וּתְחָנֵּנוּ, וְתֶאֱסֹף גָּלְיוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ, לִשְׁמֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ, וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ. בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת.

וְעַל־נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל־יוֹם עִמָּנוּ, וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת, עֶרֶב ‹› וְבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב – כִּי־לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְרַחֵם – כִּי־לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ, כִּי מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ.

בחנוכה ובפורים אומרים כאן: "על הנסים". ואם לא אמרו ונזכר לפני שאמר: "ברוך אתה ה'" - חוזר. ואם אמר "ה'" - אינו חוזר:

עַל הַנִּסִּים, וְעַל הַפֻּרְקָן, וְעַל הַגְּבוּרוֹת, וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת, וְעַל הַנִּפְלָאוֹת, וְעַל הַנֶּחָמוֹת שֶׁעָשִׂיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה.

לחנוכה:

בִּימֵי מַתִּתְיָה בֶן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל חַשְׁמוֹנַאי וּבָנָיו, כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יָוָן הָרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, לְשַׁכְּחָם תּוֹרָתֶךָ וּלְהַעֲבִירָם ‹› מֵחֻקֵּי רְצוֹנֶךָ. וְאַתָּה, בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעֵת צָרָתָם, רַבְתָּ אֶת־רִיבָם, דַּנְתָּ אֶת־דִּינָם, נָקַמְתָּ אֶת־נִקְמָתָם, מָסַרְתָּ גִּבּוֹרִים בְּיַד חַלָּשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד מְעַטִּים, וּרְשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים, וּטְמֵאִים בְּיַד טְהוֹרִים, וְזֵדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תוֹרָתֶךָ. לְךָ עָשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמֶךָ, וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה וּפֻרְקָן כְּהַיּוֹם הַזֶּה. וְאַחַר כָּךְ בָּאוּ בָנֶיךָ לִדְבִיר בֵּיתֶךָ, וּפִנּוּ אֶת־הֵיכָלֶךָ, וְטִהֲרוּ אֶת־מִקְדָּשֶׁךָ, וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת בְּחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ, וְקָבְעוּ שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ בְּהַלֵּל וּבְהוֹדָאָה. וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, וְנוֹדֶה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה.

לפורים:

בִּימֵי מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה, כְּשֶׁעָמַד עֲלֵיהֶם הָמָן הָרָשָׁע, בִּקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד לַהֲרוֹג וּלְאַבֵּד אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים, מִנַּעַר וְעַד זָקֵן, טַף וְנָשִׁים, בְּיוֹם אֶחָד, בִּשְׁלִשָּׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ ‹› שְׁנֵים עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר, וּשְׁלָלָם לָבוֹז. וְאַתָּה, בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, הֵפַרְתָּ אֶת־עֲצָתוֹ, וְקִלְקַלְתָּ אֶת־מַחֲשַׁבְתּוֹ, וַהֲשֵׁבוֹתָ לוֹ גְּמוּלוֹ בְּרֹאשׁוֹ, וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֶת־בָּנָיו עַל הָעֵץ, וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, וְנוֹדֶה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה.

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא תָּמִיד, שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ לְעוֹלָם וָעֶד, וְכָל־הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶלָה.

בעש"ת אומרים: וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל־בְּנֵי בְרִיתֶךָ.

ואם לא אמר ונזכר לפני שאמר: "ברוך אתה ה'" של ברכת "הטוב שמך" - חוזר. ואם לא נזכר עד לאחר שאמר שם ה' אינו חוזר.

וְיַהַלְלוּ וְיבָרְכוּ אֶת־שִׁמְךָ הַגָּדוֹל בֶּאֱמֶת, לְעוֹלָם,
כִּי טוֹב, הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה,
הָאֵל הַטּוֹב. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ (הי), הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ
נָאֶה לְהוֹדוֹת:

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים

בתענית ציבור (כשמתפללים מנחה קטנה תוך חצי שעה סמוך לשקיעה) אומרים כאן בחזרה ברכת כהנים (לעיל בשחרית).

שִׂים שָׁלוֹם, טוֹבָה וּבְרָכָה, חַיִּים, חֵן וָחֶסֶד, צְדָקָה
וְרַחֲמִים, עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ, וּבָרְכֵנוּ
אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ, כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ
לָנוּ יְהוָה (אהדונהי) אֱלֹהֵינוּ, תּוֹרָה וְחַיִּים, אַהֲבָה
וָחֶסֶד, צְדָקָה וְרַחֲמִים, בְּרָכָה וְשָׁלוֹם, וְטוֹב <>
בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ, וּלְבָרֵךְ אֶת־כָּל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, בְּרֹב
עֹז וְשָׁלוֹם.

בעשרת ימי־תשובה מוסיפים: וּבְסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה וִישׁוּעָה
וְנֶחָמָה וּגְזֵרוֹת <> טוֹבוֹת, נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ, אֲנַחְנוּ וְכָל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל,
לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם.

ואם לא אמר, ונזכר לאחר שהזכיר שם ה' בחתימת הברכה - אינו חוזר.

בָּרוּךְ אַתָּה יוהוה, הַמְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
בַּשָּׁלוֹם, אָמֵן:

אמן: אמת שהשי"ת מברך את עמו בשלום, וכן יהי רצון שיָשִׂים שלום עלינו.

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה יאהדונהי צוּרִי וְגֹאֲלִי:

אֱלֹהַי, נְצֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע, וְשִׂפְתוֹתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה, וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדֹּם, וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה, פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ, וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי, וְכָל־הַקָּמִים עָלַי לְרָעָה, מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם. הַרְגִיל לוֹמַר "עֲשֵׂה לְמַעַן" וְכוּ' בְּכָל־נָוֶה וּמְקַבֵּל פְּנֵי שְׁכִינָה עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ, הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי:

הרוצה להתענות תענית יחיד כגון תענית שובבי"ם, או תענית ערב ר"ח, חייב לקבלו עליו ביום שקודם התענית, ולכתחילה יקבלו בסוף תפילת מנחה קטנה, קודם שיאמר פסוק "יהיו לרצון" וכו' האחרון, ובדיעבד מועיל לקבלו אפילו במנחה גדולה, ואם שכח לקבלו עתה במנחה - יקבלו בפיו עד השקיעה, ואם קבלו בלילה - אינו תענית (שו"ע תקסב ה, כה"ח שם). ויאמר נוסח זה:

רבון העולמים, הריני לפניך על תנאי בתענית נדבה, למחר מעלות השחר עד אחר תפלת ערבית. ואם לא אוכל או לא ארצה, כשאומר: מזמור לדוד יהוה רועי, אוכל להפסיק, ולא יהיה בי שום עון. אבל יהי רצון מלפניך, יהוה אלהי ואלהי אבותי, שתתן בי כח ובריאות, ואזכה להתענות למחר, ותקבלני באהבה וברצון, ותזכני לשוב בתשובה שלמה, ותענה עתירתי, ותשמע תפלתי, כי אתה שומע תפלת כל־פה. ברוך שומע תפלה.

המתענה תענית יחיד, במוצאי התענית (במנחה קטנה או בערבית) יאמר כאן נוסח זה:

רבון העולמים, גלוי לפניך, בזמן שבית המקדש היה קיים, אדם חוטא ומקריב קרבן, ואין מקריבין ממנו אלא חלבו ודמו ומתכפר לו. ועכשיו ישבתי בתענית ונתמעט חלבי ודמי. יהי רצון מלפניך, שיהא חלבי ודמי שנתמעט, כאלו הקרבתיו לפניך על גבי המזבח ותרצני.

סגולה שלא ישכח שמו ליום הדין: יאמר קודם "יהיו לרצון" פסוק מתנ"ך המתחיל באות הראשונה של שמו, ומסתיים באות האחרונה של שמו, או פסוק ששמו מופיע בו.

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה יאהדונהי **צוּרִי וְגֹאֲלִי:**

יש אומרים תפילה זו (הנקראת תפילת רב (ברכות טז)):

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה־ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּרַחֲמֵנוּ וּתְחַיֵּינוּ חַיִּים אֲרֻכִּים, חַיִּים שֶׁל שָׁלוֹם, חַיִּים שֶׁל טוֹבָה, חַיִּים שֶׁל בְּרָכָה, חַיִּים שֶׁל פַּרְנָסָה טוֹבָה, חַיִּים שֶׁל חִלּוּץ עֲצָמוֹת, חַיִּים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם יִרְאַת חֵטְא, חַיִּים שֶׁאֵין בָּהֶם בּוּשָׁה וּכְלִמָּה, חַיִּים שֶׁל עֹשֶׁר וְכָבוֹד, חַיִּים שֶׁתְּהֵא בְנוּ אַהֲבַת <> תּוֹרָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם, חַיִּים שֶׁתְּמַלֵּא כָּל־מִשְׁאֲלוֹת לִבֵּנוּ לְטוֹבָה לַעֲבוֹדָתֶךָ. אָמֵן. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה־ יאהדונהי צוּרִי וְגֹאֲלִי:

אם יש אחריו מי שלא גמר תפילתו ימתין עד שיסיים ואז יוכל לפסוע.

עֹשֶׂה שָׁלוֹם (בעשי"ת אומר: הַשָּׁלוֹם) **בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן:**

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה־ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּבָּנֶה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, לַעֲשׂוֹת חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם.

במקום שכלו הג' פסיעות יעמוד ולא יחזור למקומו עד שיגיע הש"ץ לקְדֻשָּׁה. והש"ץ יעמוד שיעור הילוך ארבע אמות ואחר־כך יתחיל החזרה.

בעשרת ימי־תשובה אומרים אבינו מלכנו:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! חָטָאנוּ לְפָנֶיךָ רַחֵם עָלֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! חַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! בַּטֵּל מֵעָלֵינוּ כָּל־גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! בַּטֵּל מַחְשְׁבוֹת שׂוֹנְאֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! הָפֵר עֲצַת אוֹיְבֵינוּ.

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כַּלֵּה כָּל־צַר וּמַשְׁטִין מֵעָלֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כַּלֵּה דֶּבֶר וְחֶרֶב ‹ וְרָעָה וְרָעָב וּשְׁבִי וּבִזָּה וּמַשְׁחִית וּמַגֵּפָה וְיֵצֶר הָרָע וְחֶלְאִים רָעִים מִבְּנֵי בְרִיתֶךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! שְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל־חוֹלֵי עַמֶּךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! מְנַע מַגֵּפָה מִנַּחֲלָתֶךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! זָכוּר (ג׳ זְכֹר) כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! מְחוֹל וְסְלַח לְכָל־עֲוֹנוֹתֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! קְרַע רוֹעַ גְּזַר דִּינֵנוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! מְחוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים כָּל־שִׁטְרֵי חוֹבוֹתֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר צַדִּיקִים וַחֲסִידִים.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר יְשָׁרִים וּתְמִימִים.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה טוֹבָה.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר מְחִילָה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר גְּאֻלָּה וִישׁוּעָה.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב מִלְּפָנֶיךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! הַצְמַח לָנוּ יְשׁוּעָה בְּקָרוֹב.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! רָחֵם קֶרֶן יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! וְרָחֵם קֶרֶן מְשִׁיחֶךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! חָנְנוּ וַעֲנֵנוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! הַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! שְׁמַע קוֹלֵנוּ, חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ אִם־לֹא לְמַעֲנֵנוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כַּבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת‹־תְּפִלָּתֵנוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! אַל־תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם ‹ מִלְּפָנֶיךָ.

בימים שאין אומרים בהם תחנון אומרים:

יְהִי שֵׁם יְהוָה (יאהדונהי) מְבֹרָךְ, מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: מִמִּזְרַח־שֶׁמֶשׁ עַד־מְבוֹאוֹ, מְהֻלָּל שֵׁם יְהוָה (יאהדונהי): רָם עַל כָּל־גּוֹיִם יְהוָה (יאהדונהי), עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: יְהוָה (יאהדונהי) אֲדֹנֵינוּ! מָה־אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ:

ואומר החזן קדיש תתקבל לקמן בעמ' 236.

סֵדֶר תַּחֲנוּן

א. אלו הימים שאין נופלים על פניהם, ר"ח, כל חדש ניסן, י"ד באייר, ל"ג לעומר, מר"ח סיון עד י"ב בו ועד בכלל, ט' באב, ט"ו באב, ערבי חגים ושבתות, ממוצאי יום כפור עד סוף חודש תשרי, חנוכה, ט"ו בשבט, פורים, י"ד וט"ו אדר א'. וכשיש שמחה בביהכ"נ.

ב. יאמר הש"ץ את הוִדוי בקול דמע ובנחת ולא במרוצה, כדי שיתעורר הוא והקהל עמו לתשובה. המתוודה צריך לעמוד כשאומר הוִדוי, וישחה ראשו, ויכה באגרופו על לבו בכל תיבה של הוִדוי, כאומר אתה גרמת לי (החיד"א).

אָנָּא יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, תָּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ, וְאַל תִּתְעַלַּם ◦ מִלְּבֵנוּ מִתְּחִנָּתֵנוּ. שֶׁאֵין אֲנַחְנוּ עַזֵּי פָנִים וּקְשֵׁי עֹרֶף, לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, צַדִּיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא־חָטָאנוּ. אֲבָל חָטָאנוּ, עָוִינוּ, פָּשַׁעְנוּ, אֲנַחְנוּ וַאֲבוֹתֵינוּ וְאַנְשֵׁי בֵיתֵנוּ: אָשַׁמְנוּ, בָּגַדְנוּ, גָּזַלְנוּ, דִּבַּרְנוּ דֹפִי וְלָשׁוֹן הָרָע, הֶעֱוִינוּ, וְהִרְשַׁעְנוּ, זַדְנוּ, חָמַסְנוּ,

עת רצון

יא.

בְּנֵי הֵיכָל! אַף שֶׁבְּעֵת תְּפִלַּת מִנְחָה דִּינִים שׁוֹרִים בָּעוֹלָם, עִם כָּל זאת הַתְּפִלָּה שֶׁאָדָם מַתְפַּלֵּל אָז, הִיא בָּעוֹלָם הָאֲצִילוּת מַמָּשׁ, לְכָךְ אַחַר שֶׁמְּוֻנֶּה־עָשְׂרֵה אוֹמְרִים נְפִילַת אַפַּיִם, כֵּן הִיא דַּעַת הַמְקֻבָּלִים (שַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת, דְּרוּשֵׁי נְפִילַת אַפַּיִם, דְּרוּשׁ א), וְכֵן הִיא דַּעַת הַפּוֹסְקִים. וּמוּבָא בְּסִדּוּר רַב עַמְרָם גָּאוֹן, וְכֵן בַּטּוּר (אֹרַח־חַיִּים, סִימָן רלד), אַךְ מִנְהַג הַסְּפָרַדִּים לֹא לִפֹּל עַל פְּנֵיהֶם בְּמִנְחָה, וְכֵן אוֹמְרִים מִזְמוֹר כ"ה כְּמוֹ בְּשַׁחֲרִית, וְצָרִיךְ לְאָמְרוֹ בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, כִּי בָּאֱמֶת כְּשֶׁיֵּשׁ דִּינִים עַל הָאָדָם וּבָא וּבוֹרֵחַ אָז אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ וּמַתְוֶדֶה לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְהַמְתִּיק אֶת הַדִּינִים מִמֶּנּוּ.

טָפַלְנוּ שֶׁקֶר וּמִרְמָה, יָעַצְנוּ עֲצוּת רָעוֹת, כִּזַּבְנוּ, כָּעַסְנוּ, לַצְנוּ, מָרַדְנוּ, מָרִינוּ דְּבָרֶיךָ, נִאַצְנוּ, נִאַפְנוּ, סָרַרְנוּ, עָוִינוּ, פָּשַׁעְנוּ, פָּגַמְנוּ, צָרַרְנוּ, צָעַרְנוּ אָב ◌ וָאֵם, קִשִּׁינוּ עֹרֶף, רָשַׁעְנוּ, שִׁחַתְנוּ, תִּעַבְנוּ, תָּעִינוּ וְתִעְתָּעְנוּ, וְסַרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים, וְלֹא שָׁוָה לָנוּ. וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל־הַבָּא עָלֵינוּ, כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ, וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ:

יזהר מאד להפסיק בין תיבות ה' ה' (בא"ח כי תשא י"א). וישחה מעט כשאומר ויעבור, ויזקוף כשאומר ה'. יחיד המתפלל, יקרא י"ג מידות בטעמי המקרא, כקורא בתורה.

אֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם אַתָּה וּבַעַל הָרַחֲמִים. גְּדֻלַּת רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ וּתְזַכֵּר הַיּוֹם לְעַבְדְּךָ, כְּמוֹ שֶׁהוֹדַעְתָּ לָעָנָו מִקֶּדֶם, וְכֵן כָּתוּב ◌ בְּתוֹרָתֶךָ: וַיֵּרֶד יְהוָה יאהדונהי בֶּעָנָן, וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם, וַיִּקְרָא בְשֵׁם, יְהוָה יאהדונהי: וְשָׁם נֶאֱמַר:

וַיַּעֲבֹר יְהוָה יאהדונהי| עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא: יְהוָה יאהדונהי| יְהוָה יאהדונהי א אֵל ב רַחוּם ג וְחַנּוּן, ד אֶרֶךְ ה אַפַּיִם ו וְרַב־חֶסֶד ז וֶאֱמֶת: ח נֹצֵר חֶסֶד ט לָאֲלָפִים, י נֹשֵׂא עָוֹן יא וָפֶשַׁע יב וְחַטָּאָה, יג וְנַקֵּה:

רַחוּם וְחַנּוּן, חָטָאנוּ לְפָנֶיךָ, רַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ:

ישב באמירת "לדוד אליך" אחרי שיסיים "רחום וחנון" (בא"ח כי תשא י"ג).

לְדָוִד, אֵלֶיךָ יְהוָה יאהדונהי נַפְשִׁי אֶשָּׂא: אֱלֹהַי בְּךָ בָטַחְתִּי, אַל־אֵבוֹשָׁה, אַל־יַעֲלְצוּ אוֹיְבַי לִי:

גַּם כָּל־קַוֶּיךָ לֹא יֵבֹשׁוּ, יֵבֹשׁוּ הַבּוֹגְדִים רֵיקָם: דְּרָכֶיךָ
יְהוָה (אדנותי) הוֹדִיעֵנִי, אָרְחוֹתֶיךָ לַמְּדֵנִי: הַדְרִיכֵנִי
בַאֲמִתֶּךָ וְלַמְּדֵנִי, כִּי־אַתָּה אֱלֹהֵי יִשְׁעִי, אוֹתְךָ קִוִּיתִי
כָּל־הַיּוֹם: זְכֹר־רַחֲמֶיךָ יְהוָה (אדנותי) וַחֲסָדֶיךָ, כִּי
מֵעוֹלָם הֵמָּה: חַטֹּאות נְעוּרַי וּפְשָׁעַי אַל־תִּזְכֹּר,
כְּחַסְדְּךָ זְכָר־לִי־אַתָּה, לְמַעַן טוּבְךָ יְהוָה (אדנותי):
טוֹב־וְיָשָׁר יְהוָה (אדנותי), עַל־כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ:
יַדְרֵךְ עֲנָוִים בַּמִּשְׁפָּט, וְיַלֶּמֶד עֲנָוִים דַּרְכּוֹ: כָּל־
אָרְחוֹת יְהוָה (אדנותי) חֶסֶד וֶאֱמֶת, לְנֹצְרֵי בְרִיתוֹ
וְעֵדֹתָיו: לְמַעַן־שִׁמְךָ יְהוָה (אדנותי), וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנִי כִּי
רַב־הוּא: מִי־זֶה הָאִישׁ יְרֵא יְהוָה (אדנותי), יוֹרֶנּוּ
בְּדֶרֶךְ יִבְחָר: נַפְשׁוֹ בְּטוֹב תָּלִין, וְזַרְעוֹ יִירַשׁ (מלעיל)
אָרֶץ: סוֹד יְהוָה (אדנותי) לִירֵאָיו, וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם:
עֵינַי תָּמִיד אֶל־יְהוָה (אדנותי), כִּי הוּא־יוֹצִיא מֵרֶשֶׁת
רַגְלָי: פְּנֵה־אֵלַי וְחָנֵּנִי, כִּי־יָחִיד וְעָנִי אָנִי: צָרוֹת לְבָבִי
הִרְחִיבוּ, מִמְּצוּקוֹתַי הוֹצִיאֵנִי: רְאֵה עָנְיִי וַעֲמָלִי, וְשָׂא
לְכָל־חַטֹּאותָי: רְאֵה־אוֹיְבַי כִּי־רָבּוּ, וְשִׂנְאַת חָמָס
שְׂנֵאוּנִי: שָׁמְרָה נַפְשִׁי וְהַצִּילֵנִי, אַל־אֵבוֹשׁ כִּי־חָסִיתִי
בָךְ: תֹּם־וְיֹשֶׁר יִצְּרוּנִי, כִּי קִוִּיתִיךָ: פְּדֵה אֱלֹהִים <>
אֶת־יִשְׂרָאֵל, מִכֹּל צָרוֹתָיו: וְהוּא יִפְדֶּה אֶת־יִשְׂרָאֵל
מִכֹּל עֲוֹנֹתָיו:

יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל! שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ, וְהִנָּחֵם עַל הָרָעָה לְעַמֶּךָ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הִיא תְּפִלָּה וּתְחִינָה נוֹרָאָה (בא"ח כי תשא יד) ♦

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! אָבִינוּ אָתָּה. אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה. אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! רַחֵם עָלֵינוּ. אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים. עֲשֵׂה עִמָּנוּ וצדקה צְדָקָה וָחֶסֶד, לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל, וְהוֹשִׁיעֵנוּ: וַאֲנַחְנוּ לֹא נֵדַע מַה־נַּעֲשֶׂה, כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ: זְכֹר <> <> רַחֲמֶיךָ יְהוָה־ יאהדונהי וַחֲסָדֶיךָ, כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: יְהִי חַסְדְּךָ יְהוָה־ יאהדונהי עָלֵינוּ, כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ: אַל תִּזְכָּר־לָנוּ עֲוֹנוֹת רִאשׁוֹנִים, מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ, כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד: עָזְרֵנוּ בְּשֵׁם יְהוָה־ יאהדונהי, עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: חָנֵּנוּ יְהוָה־ יאהדונהי חָנֵּנוּ, כִּי רַב שָׂבַעְנוּ בוּז: בְּרֹגֶז, רַחֵם תִּזְכֹּר. בְּרֹגֶז, אַהֲבָה תִּזְכֹּר. בְּרֹגֶז, עֲקֵדָה תִּזְכֹּר. בְּרֹגֶז, תְּמִימוּת <> תִּזְכֹּר: יְהוָה־ יאהדונהי הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: כִּי הוּא יָדַע יִצְרֵנוּ, זָכוּר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ: עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ, וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:

ואומר החזן קדיש תתקבל

יִתְגַּדַּל וברעותה וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן וכן יהי רצון. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ, וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ, וְיָקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן וכן יהי רצון. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ

אָמֵן. אמן וכן יהי רצון.באומרו 'יְהֵא שְׁמֵה רַבָּא' יכוון: יה"ר שימחה וכר עמלק ואז יהיה השם שלם והכסא שלם **יְהֵא** **שְׁמֵהּ רַבָּא** וכריעה **מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ** וכריעה, **וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ** וכריעה **הוּא,** אמן וכן יהי רצון. **לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן** וכריעה. אמן וכן יהי רצון.

תִּתְקַבַּל צְלוֹתָנָא וּבָעוּתָנָא עִם צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְּכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל, קֳדָם אֲבוּנָא דְּבִשְׁמַיָּא (וארעא) **וְאִמְרוּ אָמֵן.** (אמן)

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא, חַיִּים וְשָׂבָע וִישׁוּעָה וְנֶחָמָה וְשֵׁיזָבָא וּרְפוּאָה וּגְאֻלָּה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְרֶוַח וְהַצָּלָה. לָנוּ וּלְכָל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ

אָמֵן. (אמן)

יפסע שלוש פסיעות ויאמר:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם (בעש"ת אומרים: הַשָּׁלוֹם) **בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ,**

וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינֹת, מִזְמוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ,
יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה: לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ,
בְּכָל־גּוֹיִם יְשׁוּעָתֶךָ: יוֹדוּךָ עַמִּים| אֱלֹהִים, יוֹדוּךָ
עַמִּים כֻּלָּם: יִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ לְאֻמִּים, כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים
מִישׁוֹר, וּלְאֻמִּים| בָּאָרֶץ תַּנְחֵם סֶלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים|
אֱלֹהִים, יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ,
יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים, וְיִירְאוּ
אוֹתוֹ כָּל־אַפְסֵי־אָרֶץ:

בערב־שבת במקום "למנצח" אומרים:

יְדִדְנוּת יאהדונהי **מָלָךְ, גֵּאוּת לָבֵשׁ, לָבֵשׁ יְהוָה** יאהדונהי, **עֹז הִתְאַזָּר, אַף־תִּכּוֹן**
תֵּבֵל, בַּל־תִּמּוֹט: נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז, מֵעוֹלָם אָתָּה: נָשְׂאוּ נְהָרוֹת|

יְהוָה אדהונ"ו נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם, יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם: מִקֹּלוֹת| מַיִם רַבִּים
אַדִּירִים <> מִשְׁבְּרֵי־יָם, אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְהוָה אדהונ"ו: עֵדֹתֶיךָ| נֶאֶמְנוּ מְאֹד,
לְבֵיתְךָ נַאֲוָה־קֹדֶשׁ, יְהוָה אדהונ"ו לְאֹרֶךְ יָמִים:

בתענית ציבור או תענית יחיד אומרים 'תפלה לעני כי יעטוף' (אך בתענית אסתר יש לומר מזמור למנצח על אילת השחר לעיל עמ' 180):

תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי־יַעֲטֹף, וְלִפְנֵי יְהוָה אדהונ"ו יִשְׁפֹּךְ שִׂיחוֹ: יְהוָה אדהונ"ו
שִׁמְעָה תְפִלָּתִי, וְשַׁוְעָתִי אֵלֶיךָ תָּבוֹא: אַל־תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ| מִמֶּנִּי בְּיוֹם
צַר לִי, הַטֵּה־אֵלַי אָזְנֶךָ, בְּיוֹם אֶקְרָא מַהֵר עֲנֵנִי: כִּי־כָלוּ בָעָשָׁן יָמָי, וְעַצְמוֹתַי
כְּמוֹקֵד נִחָרוּ: הוּכָּה כָעֵשֶׂב וַיִּבַשׁ לִבִּי, כִּי־שָׁכַחְתִּי מֵאֲכֹל לַחְמִי: מִקּוֹל
אַנְחָתִי, דָּבְקָה עַצְמִי לִבְשָׂרִי: דָּמִיתִי לְקָאַת מִדְבָּר, הָיִיתִי כְּבוֹם חֳרָבוֹת:
שָׁקַדְתִּי וָאֱהִי, כְּצִפּוֹר בּוֹדֵד עַל־גָּג: כָּל־הַיּוֹם חֵרְפוּנִי אוֹיְבָי, מְהוֹלָלַי בִּי
נִשְׁבָּעוּ: כִּי־אֵפֶר כַּלֶּחֶם אָכָלְתִּי, וְשִׁקֻּוַי בִּבְכִי מָסָכְתִּי: מִפְּנֵי־זַעְמְךָ וְקִצְפֶּךָ,
כִּי נְשָׂאתַנִי וַתַּשְׁלִיכֵנִי: יָמַי כְּצֵל נָטוּי, וַאֲנִי כָּעֵשֶׂב איבש: וְאַתָּה יְהוָה אדהונ"ו
לְעוֹלָם תֵּשֵׁב, זִכְרְךָ לְדֹר וָדֹר: אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן, כִּי־עֵת לְחֶנְנָהּ,
כִּי־בָא מוֹעֵד: כִּי רָצוּ עֲבָדֶיךָ אֶת־אַבְנֶיהָ, וְאֶת־עֲפָרָהּ יְחֹנֵנוּ: וְיִירְאוּ גוֹיִם
אֶת־שֵׁם יְהוָה, וְכָל־מַלְכֵי הָאָרֶץ אֶת כְּבוֹדֶךָ: כִּי־בָנָה יְהוָה אדהונ"ו צִיּוֹן,
נִרְאָה בִּכְבוֹדוֹ: פָּנָה אֶל־תְּפִלַּת הָעַרְעָר, וְלֹא־בָזָה אֶת־תְּפִלָּתָם: תִּכָּתֵב זֹאת
לְדוֹר אַחֲרוֹן, וְעַם נִבְרָא יְהַלֶּל־יָהּ: כִּי־הִשְׁקִיף מִמְּרוֹם קָדְשׁוֹ, יְהוָה אדהונ"ו
מִשָּׁמַיִם| אֶל־אֶרֶץ הִבִּיט: לִשְׁמֹעַ אֶנְקַת אָסִיר, לְפַתֵּחַ בְּנֵי תְמוּתָה: לְסַפֵּר
בְּצִיּוֹן שֵׁם יְהוָה, וּתְהִלָּתוֹ בִּירוּשָׁלִָם: בְּהִקָּבֵץ עַמִּים יַחְדָּו, וּמַמְלָכוֹת לַעֲבֹד
אֶת־יְהוָה: עִנָּה בַדֶּרֶךְ כֹּחִי, קִצַּר יָמָי: אֹמַר אֵלִי! אַל־תַּעֲלֵנִי בַּחֲצִי יָמָי, בְּדוֹר
דּוֹרִים שְׁנוֹתֶיךָ: לְפָנִים הָאָרֶץ יָסַדְתָּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ שָׁמָיִם: הֵמָּה| יֹאבֵדוּ וְאַתָּה
תַּעֲמֹד, וְכֻלָּם כַּבֶּגֶד יִבְלוּ, כַּלְבוּשׁ תַּחֲלִיפֵם וְיַחֲלֹפוּ: וְאַתָּה־הוּא, וּשְׁנוֹתֶיךָ
לֹא יִתָּמּוּ: בְּנֵי־עֲבָדֶיךָ יִשְׁכֹּנוּ, וְזַרְעָם לְפָנֶיךָ יִכּוֹן:

ואומרים קדיש יהא שלמא:

יִתְגַּדַּל וכו"ע וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן ובן יהי רצון. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ,
וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן ובן יהי רצון.
בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ

אָמֵן. אמן וכן יהי רצון] באומרו 'יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא' יכוין: ה"ר שימחה זכר עמלק ואז יהיה השם שלם והכסא שלם

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא וכריעה] **מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ** וכריעה] , **וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא** וכריעה] **בְּרִיךְ הוּא,** אמן וכן יהי רצון] **. לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן** וכריעה] **.** אמן וכן יהי רצון] **.**

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא, חַיִּים וְשָׂבָע וִישׁוּעָה וְנֶחָמָה וְשֵׁיזָבָא וּרְפוּאָה וּגְאֻלָּה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְרֶוַח וְהַצָּלָה, לָנוּ וּלְכָל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ:

אָמֵן. (אמן)

נכון שיפסע ג' פסיעות ויאמר:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ: אָמֵן. (אמן)

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל, לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית, שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה, שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל־הֲמוֹנָם, שֶׁהֵם ‹› מִשְׁתַּחֲוִים לַהֶבֶל וָרִיק, וּמִתְפַּלְלִים אֶל אֵל ‹› לֹא יוֹשִׁיעַ (ישעיה מד), **וַאֲנַחְנוּ**

עת רצון

יב. בְּנִי! אוֹמְרִים "עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ" בְּכַוָּנָה וּבְשִׂמְחָה גְּדוֹלָה, וּתְפִלָּה זוֹ תַּקָּנָה יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן בְּעֵת שֶׁכָּבַשׁ אֶת יְרִיחוֹ וְנִכְנַס לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, וְהַתְּפִלָּה הַזּוֹ מְלֵאָה סוֹדוֹת וְיִחוּדִים עֶלְיוֹנִים, וּמְאִירָה אוֹר הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא עַל הָאוֹמְרָהּ, וּמְבַטֶּלֶת מִמֶּנּוּ אֶת כָּל הַקְּלִפּוֹת שֶׁבָּרָא מֵרֹב חֲטָאָיו, וְנִמְחָלִים לוֹ כָּל עֲוֹנוֹתָיו, אִם יְכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת. וְרָאוּי שֶׁתְּכַוֵּן עֲלֵי"ו אוֹתִיּוֹת עֶלְיוֹ"ן, לְהַמְשִׁיךְ אוֹר גָּדוֹל מֵרוֹם הַמַּעֲלוֹת אוֹר הָאֵין־סוֹף לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת הַמִּתְלַבְּשׁוֹת בְּאַרְבַּע עוֹלָמוֹת: 'אֲצִילוּת', 'בְּרִיאָה', 'יְצִירָה', 'עֲשִׂיָּה', וּמְבַטְּלִים וּמְכַבְּשִׁים אֶת כָּל הַקְּלִפּוֹת וְאֻמּוֹת הָעוֹלָם, עוֹבְדֵי הָאֱלִילִים שֶׁלֹּא יִשְׁלְטוּ עָלֵינוּ כְּלָל, וּמְגַלִּים לַכֹּל אֲשֶׁר הַכֹּל הֶבֶל הֲבָלִים וְאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַזְּהִיר לְאָמְרָהּ אַחַר כָּל תְּפִלָּה מְבֻטָּח לוֹ שֶׁתְּפִלָּתוֹ לֹא תָּשׁוּב רֵיקָם.

מִשְׁתַּחֲוִים (יכרע כל גופו) לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ
בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ, וּמוֹשַׁב
יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם ◦ מִמַּעַל, וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים,
הוּא אֱלֹהֵינוּ וְאֵין עוֹד אַחֵר, אֱמֶת מַלְכֵּנוּ וְאֶפֶס זוּלָתוֹ,
כַּכָּתוּב ◦ בַּתּוֹרָה: וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל ◦ ־ ◦
לְבָבֶךָ, כִּי יְהוָה יאהדונהי הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם ◦
מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתָּחַת, אֵין עוֹד:

עַל כֵּן ◦ נְקַוֶּה לְךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת
מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ, לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים ◦ ◦ מִן
הָאָרֶץ, וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן, לְתַקֵּן עוֹלָם
בְּמַלְכוּת שַׁדַּי, וְכָל־בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ, לְהַפְנוֹת
אֵלֶיךָ ◦ כָּל־רִשְׁעֵי־אָרֶץ, יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל־יוֹשְׁבֵי תֵּבֵל,
כִּי לְךָ תִכְרַע כָּל־בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל ◦ ־ ◦ לָשׁוֹן,
לְפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ, וְלִכְבוֹד
שִׁמְךָ יָקָר יִתֵּנוּ, וְיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת־עֹל מַלְכוּתֶךָ,
וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם ◦ מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הַמַּלְכוּת
שֶׁלְּךָ הִיא, וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד, כַּכָּתוּב ◦
בְּתוֹרָתֶךָ: יְהוָה יאהדונהי ◦ יאהדונהי ◦ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:
וְנֶאֱמַר: וְהָיָה יְהוָה יאהדונהי לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ,
בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה יאהדונהי אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

וּבְתוֹרָתְךָ יְהוָה־יהדונהי אֱלֹהֵינוּ כָּתוּב לֵאמֹר: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה־יהדונהי אֱלֹהֵינוּ יְהוָה־יהדונהי אֶחָד:

תְּפִלַּת עַרְבִית לְחוֹל וּלְמוֹצָ"שׁ

בראש־חודש נוהגים לומר מזמור ברכי נפשי:

בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה־יהדונהי, יְהוָה־יהדונהי אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְאֹד, הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ: עֹטֶה־אוֹר כַּשַּׂלְמָה, נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה: הַמְקָרֶה בַמַּיִם

עת רצון

סֵדֶר תְּפִלַּת עַרְבִית

א.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי, כִּי תְּפִלַּת עַרְבִית הִיא רְשׁוּת (בְּרָכוֹת כז:), וּפָרְשׁוּ הַמְקֻבָּלִים (תִּקּוּנֵי־זֹהַר כ.), כִּי בַּלַּיְלָה אֵז הוּא חֹשֶׁךְ הַקְּלִפּוֹת שְׁמִתְפַּשְׁטוֹת בָּעוֹלָם, וְנִסְגָּרִין שַׁעֲרֵי גַּן־עֵדֶן, וְהַדִּינִין מַתְחִילִים לְעוֹפֵף בָּאֲוִיר הָעוֹלָם, וְעַל־כֵּן אֵז צְרִיכִין שְׁמִירָה יְתֵרָה מִכָּל הַמְזִיקִים, וְלָכֵן תְּפִלַּת עַרְבִית הִיא רְשׁוּת אַחֶרֶת לְגַמְרֵי, הֵינוּ בְּעֵת שֶׁהָאָדָם עוֹמֵד לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת עַרְבִית וּמְכַוֵּן פְּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן כְּשֶׁזּוֹכֶה לָבוֹא לְהֵיכַל הַשֵּׁם וְיוֹדֵעַ לְכַוֵּן כַּוָּנַת הַתְּפִלָּה, אֲזַי נִמְשֶׁכֶת עָלָיו שְׁמִירָה יְתֵרָה; וְלָכֵן מַה טּוֹב וְנָעִים לְהַקְדִּים לְהִתְפַּלֵּל תֵּכֶף־וּמִיָּד בְּתְחִלַּת הַלַּיְלָה אֶת תְּפִלַּת עַרְבִית לְפָנַי שֶׁעוֹשֶׂה אֵיזוֹ מְלָאכָה, כִּי כָּךְ יִהְיֶה בָּטוּחַ שֶׁהִתְפַּלֵּל. וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ד:): 'שֶׁלֹּא יְהֵא אָדָם בָּא מִן הַשָּׂדֶה בָּעֶרֶב, וְאוֹמֵר: 'אֵלֵךְ לְבֵיתִי וְאֹכַל קְמָעָא וְאֶשְׁתֶּה קְמָעָא וְאִישַׁן קְמָעָא, וְאַחַר־כָּךְ אֶקְרָא קְרִיאַת־שְׁמַע וְאֶתְפַּלֵּל'; וְחוֹטְפָתּוֹ שֵׁנָה, וְנִמְצָא יָשֵׁן כָּל הַלַּיְלָה'; וְלָכֵן יֵרֵא שָׁמַיִם מִתְפַּלֵּל תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁרַק מַגִּיעַ זְמַן תְּפִלַּת עַרְבִית. וּצְרִיכִים לְכַוֵּן מְאֹד בִּתְפִלַּת עַרְבִית יוֹתֵר מִשְּׁאָר תְּפִלּוֹת, כִּי הָאָדָם עָיֵף וְיָגֵעַ מִכָּל טִרְדוֹת הַיּוֹם, וְדֶרֶךְ הַטֶּבַע שֶׁחוֹטְפָתּוֹ שֵׁנָה, וּמַה גַּם שֶׁבְּדִיּוּק אָז נַעֲשֶׂה עָסוֹק, וְצָרִיךְ לְלֶכֶת פֹּה אֶל פֹּגִישָׁה, פֹּה אֶל חֲתֻנָּה אוֹ שְׁאָר טִרְדוֹת, וּבֵין כָּךְ שׁוֹכֵחַ לְהִתְפַּלֵּל, וְלָכֵן הֶחְכִּים עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ, וּמְקֻדִּים לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת עַרְבִית.

עֲלִיּוֹתָיו, הַשָּׁם־עֲבִים רְכוּבוֹ, הַמְהַלֵּךְ עַל־כַּנְפֵי־רוּחַ: עֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת,
מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לוֹהֵט: יָסַד־אֶרֶץ עַל־מְכוֹנֶיהָ, בַּל־תִּמּוֹט עוֹלָם וָעֶד: תְּהוֹם
כַּלְבוּשׁ כִּסִּיתוֹ, עַל־הָרִים יַעַמְדוּ מָיִם: מִן־גַּעֲרָתְךָ יְנוּסוּן, מִן־קוֹל רַעַמְךָ
יֵחָפֵזוּן: יַעֲלוּ הָרִים יֵרְדוּ בְקָעוֹת, אֶל־מְקוֹם זֶה| יָסַדְתָּ לָהֶם: גְּבוּל־שַׂמְתָּ
בַּל־יַעֲבֹרוּן, בַּל־יְשֻׁבוּן לְכַסּוֹת הָאָרֶץ: הַמְשַׁלֵּחַ מַעְיָנִים בַּנְּחָלִים, בֵּין הָרִים
יְהַלֵּכוּן: יַשְׁקוּ כָּל־חַיְתוֹ שָׂדָי, יִשְׁבְּרוּ פְרָאִים צְמָאָם: עֲלֵיהֶם עוֹף־הַשָּׁמַיִם
יִשְׁכֹּנוּן, מִבֵּין עֳפָאִים יִתְּנוּ־קוֹל: מַשְׁקֶה הָרִים ‹› מֵעֲלִיּוֹתָיו, מִפְּרִי מַעֲשֶׂיךָ
תִּשְׂבַּע הָאָרֶץ: מַצְמִיחַ חָצִיר| לַבְּהֵמָה וְעֵשֶׂב לַעֲבֹדַת הָאָדָם, לְהוֹצִיא לֶחֶם
‹› מִן־הָאָרֶץ: וְיַיִן| יְשַׂמַּח לְבַב־אֱנוֹשׁ, לְהַצְהִיל פָּנִים ‹› מִשָּׁמֶן, וְלֶחֶם
לְבַב־אֱנוֹשׁ יִסְעָד: יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי יְהוָה־ יאהדונהי, אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע:
אֲשֶׁר־שָׁם צִפֳּרִים יְקַנֵּנוּ, חֲסִידָה בְּרוֹשִׁים בֵּיתָהּ: הָרִים הַגְּבֹהִים לַיְעֵלִים,
סְלָעִים ‹› מַחְסֶה לַשְׁפַנִּים: עָשָׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים, שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ:
תָּשֶׁת־חֹשֶׁךְ וְיִהִי לָיְלָה, בּוֹ־תִרְמֹשׂ כָּל־חַיְתוֹ־יָעַר: הַכְּפִירִים שֹׁאֲגִים לַטָּרֶף,
וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵל אָכְלָם: תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ יֵאָסֵפוּן, וְאֶל־מְעוֹנֹתָם יִרְבָּצוּן: יֵצֵא אָדָם
לְפָעֳלוֹ, וְלַעֲבֹדָתוֹ עַדִי־עָרֶב: מָה־רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ| יְהוָה ־ יאהדונהי, כֻּלָּם בְּחָכְמָה
עָשִׂיתָ, מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ: זֶה| הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב יָדָיִם, שָׁם־רֶמֶשׂ וְאֵין
מִסְפָּר, חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם־ גְּדֹלוֹת: שָׁם אֳנִיּוֹת יְהַלֵּכוּן, לִוְיָתָן זֶה־יָצַרְתָּ
לְשַׂחֶק־בּוֹ: כֻּלָּם אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּן, לָתֵת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: תִּתֵּן לָהֶם יִלְקֹטוּן,
תִּפְתַּח יָדְךָ יִשְׂבְּעוּן טוֹב: תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ יִבָּהֵלוּן, תֹּסֵף רוּחָם יִגְוָעוּן,
וְאֶל־עֲפָרָם יְשׁוּבוּן: תְּשַׁלַּח רוּחֲךָ יִבָּרֵאוּן, וְתְחַדֵּשׁ פְּנֵי אֲדָמָה: יְהִי כְבוֹד
יְהוָה־ יאהדונהי לְעוֹלָם, יִשְׂמַח יְהוָה־ יאהדונהי בְּמַעֲשָׂיו: הַמַּבִּיט לָאָרֶץ וַתִּרְעָד,
יִגַּע בֶּהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ: אָשִׁירָה לַיהוָה־ יאהדונהי בְּחַיָּי, אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי:
יֶעֱרַב עָלָיו שִׂיחִי, אָנֹכִי אֶשְׂמַח בַּיהוָה־ יאהדונהי: יִתַּמּוּ חַטָּאִים| מִן־הָאָרֶץ
וּרְשָׁעִים| עוֹד אֵינָם, בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה־ יאהדונהי, הַלְלוּיָהּ:

יש הנוהגים לומר במוצאי שבת לפני תפלת ערבית את המזמורים והפסוקים הבאים במנגינה מיוחדת, והיא מנגינה עתיקה מימות דוד המלך ע"ה. והטעם למנהג זה מפני

שאומרים "אדם להבל דמה", ומעוררים את האדם היוצא למלאכה בששה ימים הבאים, שכל עבודתו ועסקיו יהיו באמונה וביושר, כי אדם להבל דמה וימיו כצל עובר. ומה שאומרים למנצח בנגינות, הוא מפני שיש בו מ"ט תיבות, כמספר מ"ט שבתות השנה שמבקשים בזכות השבת חנינה וברכה, וזה שאומרים אלוהים יחוננו ויברכנו. ומה שאין חוששים לומר מזמורים אלה בלילה, הוא מפני שיש עדיין הארת שבת עד חצות, וכ"ש קודם תפלת ערבית ולפני סעודה רביעית שעדיין יש תוספת נשמה יתרה (שו"ת יוסף אומץ סימן נד הובא בילקו"י ס' רצג סעיף ב).

לְדָוִד | בָּרוּךְ יְהוָה־יהוה צוּרִי, הַמְלַמֵּד יָדַי לַקְרָב, אֶצְבְּעוֹתַי לַמִּלְחָמָה:
חַסְדִּי וּמְצוּדָתִי, מִשְׂגַּבִּי וּמְפַלְטִי לִי, מָגִנִּי וּבוֹ חָסִיתִי, הָרוֹדֵד עַמִּי
תַּחְתָּי: יְהוָה־יהוה, מָה־אָדָם וַתֵּדָעֵהוּ, בֶּן־אֱנוֹשׁ וַתְּחַשְּׁבֵהוּ: אָדָם לַהֶבֶל
דָּמָה, יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר: יְהוָה־יהוה הַט־שָׁמֶיךָ וְתֵרֵד, גַּע בֶּהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ:
בְּרוֹק בָּרָק וּתְפִיצֵם, שְׁלַח חִצֶּיךָ וּתְהֻמֵּם: שְׁלַח יָדֶיךָ מִמָּרוֹם, פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי
מִמַּיִם רַבִּים, מִיַּד בְּנֵי נֵכָר: אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר־שָׁוְא, וִימִינָם יְמִין שָׁקֶר:
אֱלֹהִים שִׁיר חָדָשׁ אָשִׁירָה לָךְ, בְּנֵבֶל עָשׂוֹר אֲזַמְּרָה־לָּךְ: הַנּוֹתֵן תְּשׁוּעָה
לַמְּלָכִים, הַפּוֹצֶה אֶת־דָּוִד עַבְדּוֹ מֵחֶרֶב רָעָה: פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי מִיַּד בְּנֵי־נֵכָר,
אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר־שָׁוְא, וִימִינָם יְמִין שָׁקֶר: אֲשֶׁר בָּנֵינוּ| כִּנְטִעִים מְגֻדָּלִים
בִּנְעוּרֵיהֶם, בְּנוֹתֵינוּ כְּזָוִיֹּת, מְחֻטָּבוֹת ◇ תַּבְנִית הֵיכָל: מְזָוֵינוּ מְלֵאִים מְפִיקִים
◇ מִזַּן אֶל זַן, צֹאנֵנוּ מַאֲלִיפוֹת מְרֻבָּבוֹת בְּחוּצוֹתֵינוּ: אַלּוּפֵינוּ מְסֻבָּלִים, אֵין
פֶּרֶץ וְאֵין יוֹצֵאת, וְאֵין צְוָחָה בִּרְחֹבֹתֵינוּ: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ, אַשְׁרֵי הָעָם
שֱׁיְהוָה־יהוה אֱלֹהָיו:

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת, מִזְמוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ, יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ
סֶלָה: לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ, בְּכָל־גּוֹיִם יְשׁוּעָתֶךָ: יוֹדוּךָ עַמִּים| אֱלֹהִים, יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: יִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ לְאֻמִּים, כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים ◇
מִישֹׁר, וּלְאֻמִּים| בָּאָרֶץ תַּנְחֵם סֶלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים| אֱלֹהִים, יוֹדוּךָ עַמִּים
כֻּלָּם: אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ, יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים, וְיִירְאוּ
אֹתוֹ כָּל־אַפְסֵי־אָרֶץ:

הַלְלוּ אֶת־יְהוָה אדהנותי כָּל־גּוֹיִם, שַׁבְּחוּהוּ כָּל־הָאֻמִּים: כִּי גָבַר עָלֵינוּ חַסְדּוֹ, וֶאֱמֶת־יְהוָה אדהנותי לְעוֹלָם, הַלְלוּיָהּ: יְהוָה אדהנותי צְבָאוֹת עִמָּנוּ, מִשְׂגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְהוָה אדהנותי צְבָאוֹת, אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְהוָה אדהנותי הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ: הוֹשִׁיעָה אֶת־עַמֶּךָ, וּבָרֵךְ אֶת־נַחֲלָתֶךָ, וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד־הָעוֹלָם: בְּשָׁלוֹם יַחְדָּו אֶשְׁכְּבָה וְאִישָׁן, כִּי־אַתָּה יְהוָה אדהנותי לְבָדָד לָבֶטַח תּוֹשִׁיבֵנִי:

מִכְתָּם לְדָוִד, שָׁמְרֵנִי אֵל כִּי־חָסִיתִי בָךְ: אָמַרְתְּ לַיהוָה אדהנותי – אֲדֹנָי אָתָּה, טוֹבָתִי בַּל־עָלֶיךָ: לִקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר־בָּאָרֶץ הֵמָּה, וְאַדִּירֵי כָּל־חֶפְצִי־בָם: יִרְבּוּ עַצְּבוֹתָם אַחֵר מָהָרוּ, בַּל־אַסִּיךְ נִסְכֵּיהֶם ‹› מִדָּם, וּבַל־אֶשָּׂא אֶת־שְׁמוֹתָם עַל־שְׂפָתָי: יְהוָה אדהנותי מְנָת־חֶלְקִי וְכוֹסִי, אַתָּה תּוֹמִיךְ גּוֹרָלִי: חֲבָלִים נָפְלוּ־לִי בַּנְּעִמִים, אַף־נַחֲלַת שָׁפְרָה עָלָי: אֲבָרֵךְ אֶת־יְהוָה אדהנותי אֲשֶׁר יְעָצָנִי, אַף־לֵילוֹת יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי: שִׁוִּיתִי יְהוָה לְנֶגְדִּי תָּמִיד, כִּי מִימִינִי, בַּל־אֶמּוֹט: לָכֵן| שָׂמַח לִבִּי וַיָּגֶל כְּבוֹדִי, אַף־בְּשָׂרִי יִשְׁכֹּן לָבֶטַח: כִּי| לֹא־תַעֲזֹב נַפְשִׁי לִשְׁאוֹל, לֹא־תִתֵּן חֲסִידְךָ לִרְאוֹת שָׁחַת: תּוֹדִיעֵנִי אֹרַח‹› חַיִּים, שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת־פָּנֶיךָ, נְעִמוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח:

יש נוהגים לומר מזמור זה בכל יום לפני תפלת ערבית:

לְדָוִד| , יְהוָה אדהנותי| אוֹרִי וְיִשְׁעִי מִמִּי אִירָא, יְהוָה אדהנותי מָעוֹז־חַיַּי מִמִּי אֶפְחָד: בְּקָרֹב עָלַי| מְרֵעִים לֶאֱכֹל אֶת־בְּשָׂרִי, צָרַי וְאֹיְבַי לִי, הֵמָּה כָשְׁלוּ וְנָפָלוּ: אִם־תַּחֲנֶה עָלַי| מַחֲנֶה לֹא־יִירָא לִבִּי, אִם־תָּקוּם עָלַי מִלְחָמָה, בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ: אַחַת| שָׁאַלְתִּי מֵאֵת־יְהוָה אדהנותי, אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ, שִׁבְתִּי בְּבֵית־יְהוָה אדהנותי כָּל־יְמֵי חַיַּי, לַחֲזוֹת בְּנֹעַם־יְהוָה אדהנותי וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ: כִּי יִצְפְּנֵנִי| בְּסֻכֹּה בְּיוֹם רָעָה, יַסְתִּרֵנִי בְּסֵתֶר אָהֳלוֹ, בְּצוּר יְרוֹמְמֵנִי: וְעַתָּה יָרוּם רֹאשִׁי עַל אֹיְבַי סְבִיבוֹתַי, וְאָזְבְּחָה בְאָהֳלוֹ זִבְחֵי תְרוּעָה, אָשִׁירָה וַאֲזַמְּרָה לַיהוָה אדהנותי: שְׁמַע־יְהוָה אדהנותי קוֹלִי אֶקְרָא, וְחָנֵּנִי וַעֲנֵנִי: לְךָ| אָמַר לִבִּי בַּקְּשׁוּ פָנָי, אֶת־פָּנֶיךָ יְהוָה אדהנותי אֲבַקֵּשׁ: אַל־תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ|

מִמֶּנִּי, אַל תַּט־בְּאַף עַבְדֶּךָ, עֶזְרָתִי הָיִיתָ, אַל־תִּטְּשֵׁנִי וְאַל־תַּעַזְבֵנִי אֱלֹהֵי יִשְׁעִי: כִּי־אָבִי וְאִמִּי עֲזָבוּנִי, וַיהוָה יֶאֱסְפֵנִי: <> יאהדונהי יאהדונהי יאהדונהי

יַעֲקֹב אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, עִם כָּל־הַמִּצְוֹת הַכְּלוּלוֹת בָּהּ, לְתַקֵּן אֶת־שָׁרְשָׁהּ בְּמָקוֹם עֶלְיוֹן, לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רָצוֹן בּוֹרְאֵנוּ, וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

יְהוָה יאהדונהי **צְבָאוֹת עִמָּנוּ, מִשְׂגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְהוָה** יאהדונהי **צְבָאוֹת, אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְהוָה** יאהדונהי **הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ:**

החזן אומר חצי קדיש:

יִתְגַּדַּל וכריעה **וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא**, אמן ובן יהי רצון. **בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ**, **וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ.** אמן ובן יהי רצון. **בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן.** אמן ובן יהי רצון. באומרו "יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא" יכוין: יה"ר שימחה זכר עמלק ואז יהיה השם שלם והכסא שלם

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא וכריעה **מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ** וכריעה, **וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ** וכריעה **הוּא**, אמן ובן יהי רצון. **לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן** וכריעה. אמן ובן יהי רצון.

עת רצון

וְהָעוֹלָם־הַבָּא הוּא קֹדֶם הַבְּרִיאָה (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן נא), וְתַכְלִית הָאָדָם בָּזֶה הָעוֹלָם - לְקַשֵּׁר וּלְיַחֵד בֵּין קֹדֶם הַבְּרִיאָה לְאַחַר הַבְּרִיאָה, וְזֶה נַעֲשֶׂה בְּיוֹתֵר עַל־יְדֵי תְּפִלָּה, שֶׁהָאָדָם הַמִּסְתּוֹבֵב בָּזֶה הָעוֹלָם הַגַּשְׁמִי וְהַחָמְרִי, אֲשֶׁר הֶהָעְלֵם וְהַהֶסְתֵּר כָּל־כָּךְ גָּדוֹל, עַד שֶׁיְּכוֹלִים לִטְעוֹת וּלְהַפְרִיד בֵּין קֹדֶם הַבְּרִיאָה לְאַחַר הַבְּרִיאָה, וּבָזֶה שֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל וּמְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכֵן כְּשֶׁמְּקַיֵּם אֶת הַמִּצְוֹת מִדְּבָרִים גַּשְׁמִיִּים, בָּזֶה הוּא מְחַבֵּר אֶת אַחַר הַבְּרִיאָה בְּקֹדֶם הַבְּרִיאָה, שֶׁזֶּה סוֹד הַיִּחוּד הַשָּׁלֵם, שֶׁמְּיַחֲדִים אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת יַחַד עִם הָעוֹלָם־הַזֶּה, וְנִתְגַּלֶּה שֶׁהַכֹּל אַחְדוּת אַחַת; וְעַל־כֵּן נוֹהֲגִין לוֹמַר לִפְנֵי כָּל תְּפִלָּה וְלִפְנֵי כָּל עֲשִׂיַּת מִצְוָה: "לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ", שֶׁזֶּה סוֹד שְׁנֵי הַשֵּׁמוֹת: הַוָי"ה אֲדנָ"י, וְכָל מִצְוָה וּתְפִלָּה צְרִיכָה

וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית, וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ, וְלֹא־יָעִיר כָּל־חֲמָתוֹ: יְהוָה־יי יאהדונהי הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ:

ק"ש וּבִרְכוֹתֶיהָ

ואומר החזן: בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה־יי יאהדונהי הַמְבֹרָךְ:

ועונים הקהל: בָּרוּךְ יְהוָה־יי יאהדונהי הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

וחוזר החזן: בָּרוּךְ יְהוָה־יי יאהדונהי הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

לאחר שענה ברוך ה' וכו' אין להפסיק בדיבור כלל.

עת רצון

לִהְיוֹת בְּאַהֲבָה וּבִירְאָה. וְעַל־כֵּן אוֹמְרִים גַּם: בִּדְחִילוּ (יִרְאָה) וּרְחִימוּ (אַהֲבָה), שֶׁזֶּה הַיִּחוּד הַיְדוּעַ שֶׁל שֵׁם הַוָיי"ה אֶהְיי"ה, וּרְחִימוּ (אַהֲבָה) בִּדְחִילוּ (יִרְאָה), שֶׁזֶּה הַיִּחוּד שֶׁל שֵׁם אֶהְיי"ה הַוָיי"ה. וְרַבֵּנוּ זַ"ל הִזְהִירָנוּ (לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן ב וְסִימָן נה) לְקַשֵּׁר אֶת הַתְּפִלָּה עִם כָּל הַצַּדִּיקִים שֶׁבַּדּוֹר וְעִם כָּל הַצַּדִּיקִים שׁוֹכְנֵי עָפָר, וְעַל־כֵּן רָאוּי לוֹמַר נֶסַח זֶה:

ג.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר עַכְשָׁו בְּעֵת שֶׁנֶּחְשָׁךְ הָעוֹלָם וְנַעֲשָׂה לַיְלָה וְדִינִים נִתְעוֹרְרִים, אֲזַי צְרִיכִים לְרַחֲמִים גְּדוֹלִים לְהַנָּצֵל מֵהַקְּלִפּוֹת וְהַמַּשְׁחִיתִים שֶׁמְּשׁוֹטְטִין עַכְשָׁו בָּאֲוִיר הָעוֹלָם, וְהֵם אַרְבָּעָה אָבוֹת נְזִיקִין אַרְבַּע רָאשֵׁי קְלִפּוֹת: 'עָוֹן', 'מַשְׁחִית', 'אַף', 'חֵמָה'; וְיֵשׁ תַּחְתִּיהֶם אַלְפֵי אֲלָפִים וְרֹב רִבְבוֹת קְלִפּוֹת וּמַשְׁחִיתִים, וְעַל־כֵּן תִּקְנוּ לוֹמַר בְּהִתְחַלַּת תְּפִלַּת עַרְבִית פְּסוּקִים (תְּהִלִּים עח, לח; כ, י): "וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר 'עָוֹן' וְלֹא 'יַשְׁחִית', וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב 'אַפּוֹ, וְלֹא יָעִיר כָּל 'חֲמָתוֹ'"; "יְהוָה הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ". שֶׁבְּפָסוּק זֶה מַכְנִיעִים אֶת הָאַרְבָּעָה אָבוֹת נְזִיקִין, אַרְבַּע רָאשֵׁי קְלִפּוֹת: 'עָוֹן', 'מַשְׁחִית', 'אַף', 'חֵמָה', הַשּׁוֹלְטִין בַּלַּיְלָה וּמַחְטִיאִין בַּחוּרֵי יִשְׂרָאֵל, וְלָכֵן הוּא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד לוֹמַר אֶת הַפָּסוּק הַזֶּה בַּלַּיְלָה, וְהוּא מֵאִיר עַל הָאָדָם הָאַרְבָּעַת מַלְאֲכֵי הַשָּׁמִירָה, שֶׁהֵם: גַּבְרִיאֵל, מִיכָאֵל, רָפָאֵל, אוֹרִיאֵל,

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בִּדְבָרוֹ מַעֲרִיב עֲרָבִים בְּחָכְמָה, פּוֹתֵחַ שְׁעָרִים בִּתְבוּנָה, מְשַׁנֶּה עִתִּים וּמַחֲלִיף אֶת־הַזְּמַנִּים, וּמְסַדֵּר אֶת־הַכּוֹכָבִים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בָּרָקִיעַ כִּרְצוֹנוֹ. בּוֹרֵא יוֹמָם וָלָיְלָה, גּוֹלֵל אוֹר מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר, הַמַּעֲבִיר יוֹם וּמֵבִיא לַיְלָה, וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה. יְהוָה־צְבָאוֹת שְׁמוֹ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים:

עת רצון

הַשּׁוֹמְרִים שֶׁלֹּא יָבוֹא לִידֵי חֵטְא, וְלָכֵן רָאֵה לְאָמְרוֹ בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה לְאַט. וְיֵשׁ בְּפָסוּק זֶה שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה תֵּבוֹת כְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הָרַחֲמִים, שֶׁמַּכְנִיעִין אֶת הַקְּלִפּוֹת דְּמָרְכָּבָה הַטְּמֵאָה: עָוֹן, מַשְׁחִית, אַף, חֵימָה, וּמוֹרִיד וּמְבָרֵר אֶת הַמֶּרְכָּבָה הַקְּדוֹשָׁה מַלְאֲכֵי הַשָּׁמִירָה: גַּבְרִיאֵל, מִיכָאֵל, רְפָאֵל, אוֹרִיאֵל, וְנִמְתָּקִין.

וְאַחַר־כָּךְ בְּאָמְרְךָ: בָּרְכ"וּ אֶת הַוְיָ"ה הַמְבֹרָךְ, תְּכַוֵּן בָּרְכ"וּ אוֹתִיּוֹת כ"ו (הַוְיָ"ה פְּשׁוּטָה) ר"ב. הֵם רִבּוּעַ שֶׁל ע"ב: י, י"ה, יה"ו, יהו"ה, (עוֹלָה ע"ב) וְרִבּוּעַ שֶׁל מ"ה: יו"ד, יה"ו, יו"ד ה"א, יו"ד ה"א וא"ו, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, (עוֹלָה ק"ל) ע"ב ק"ל עוֹלָה ר"ב, וְזֶה סוֹד (יְשַׁעְיָה יט, א): "הִנֵּה הַוְיָ"ה רֹכֵ"ב עַל עָ"ב קַ"ל"; וְנִתְבַּטְּלוֹת הַקְּלִפּוֹת שֶׁל מַצ"ר־יָ"ם, וְנִמְשָׁךְ עַל הָאָדָם אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, בְּאָמְרוֹ: בָּרוּ"ךְ הַוְיָ"ה הַמְבֹרָ"ךְ לְעוֹלָ"ם וָעֶ"ד, שֶׁהוּא נֶגֶד: נָפָ"ש רוּ"חַ נְשָׁמָ"ה חַיָּ"ה יְחִידָ"ה.

ד.

בְּנִי! עַכְשָׁו לִפְנֵי שֶׁאַתָּה אוֹמֵר אֶת שְׁתֵּי הַבְּרָכוֹת קֹדֶם קְרִיאַת־שְׁמַע וּשְׁתֵּי הַבְּרָכוֹת שֶׁאַחַר קְרִיאַת־שְׁמַע, תִּתְעוֹרֵר בְּהִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה וּבִתְשׁוּקָה עֲצוּמָה אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי עַכְשָׁו נִשְׁמָתְךָ נִכְנֶסֶת אֶל אַרְבָּעָה הֵיכָלוֹת קְדוֹשִׁים, וְהַמְכַוֵּן פַּרוּשׁ הַמִּלּוֹת וּמִתְפַּלֵּל לְאַט מִלָּה בְּמִלָּה בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה בִּבְרָכוֹת אֵלּוּ - נִמְשָׁךְ עָלָיו אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת דְּבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, לְהָאִיר עַל נַפְשׁוֹ אוֹר אֱלֹקִי, שֶׁפַּע הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, בִּרְכַּת **"הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים"** הִיא בְּהֵיכַל **"לְבָנַת הַסַּפִּיר"**, בְּאָמְרְךָ **"בְּחָכְמָה"** תְּכַוֵּן 'אֲצִילוּת', וּבְאָמְרְךָ **"פּוֹתֵחַ שְׁעָרִים"**, תְּכַוֵּן 'בְּרִיאָה'

אַהֲבַת עוֹלָם בֵּית־יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ אָהַבְתָּ, תּוֹרָה וּמִצְוֹת חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לִמַּדְתָּ. עַל כֵּן יְהוָה יאהדונהי **אֱלֹהֵינוּ, בְּשָׁכְבֵנוּ וּבְקוּמֵנוּ נָשִׂיחַ בְּחֻקֶּיךָ, וְנִשְׂמַח וְנַעֲלוֹז בְּדִבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ וּמִצְוֹתֶיךָ וְחֻקּוֹתֶיךָ לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאוֹרֶךְ יָמֵינוּ, וּבָהֶם נֶהְגֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה. וְאַהֲבָתְךָ לֹא תָסוּר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אוֹהֵב אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:**

א. יְכַוֵּן לקיים מצות עשה דאורייתא של קריאת שמע של ערבית, ומצוַת יְחוּד השם.

ב. יִקְרָא ק"ש בְּכַוָּנָה בְּאֵימָה וְרָתֵת וְזִיעַ, שֶׁיְּכַוֵּן בְּשָׁעָה שֶׁהוּא קוֹרֵא אֶת שְׁמַע **וכשאומר ה' אלהינו** לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, לִהְיוֹת נֶהֱרָג עַל קִדּוּשׁ ה', שֶׁזֶּהוּ שֶׁאוֹמְרִים 'בְּכָל נַפְשְׁךָ' (מ"ב ס"א סק"ג). וּכְשֶׁאוֹמֵר "ה' אֶחָד" יְכַוֵּן לְהַאֲמִין שהשם ית' אֶחָד בְּלִי שִׁתּוּף.

ג. צָרִיךְ לְהַאֲרִיךְ בַּחי"ת שֶׁל אֶחָד כְּדֵי שֶׁיְּמַלִּיךְ הקב"ה בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, שֶׁלָּזֶה רוֹמֵז הַחֲטוֹטְרוֹת שֶׁבְּאֶמְצַע גַּג החי"ת, וְיַאֲרִיךְ בְּדָלֶ"ת שֶׁל אֶחָד שֶׁעִוּוּר שֶׁיֵּחָשֵׁב שֶׁהַקב"ה יָחִיד בָּעוֹלָמוֹ וּמוֹשֵׁל בְּד' רוּחוֹת הָעוֹלָם (שו"ע ס"א).

ד. יִפְסִיק מְעַט, וּבְעוֹד שֶׁעֵינָיו מְכוּסוֹת יֹאמַר 'בָּרוּךְ שֵׁם' וכו' בכוונה, שאם לא כיון בפשט הדברים לא יצא ידי חובה, וצריך לחזור מפסוק שמע (בא"ח וארא יא) . וְיִתְאַר הָאָדָם לְנַפְשׁוֹ שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּבֵיהַמ"ק, וְשׁוֹמֵעַ הַשֵּׁם מִפִּי הַכֹּהֵ"ג וְנוֹפֵל עַל פָּנָיו בִּפְשִׁיטוּת יָדַיִם וְרַגְלַיִם וְאוֹמֵר בְּשִׂכְמַל"וֹ, וּבְאֶמִירָה זוֹ מְבַטֵּל הָאָדָם כָּל מַהוּתוֹ וּמְצִיאוּתוֹ לִקְבַ"ה (עיין תפלה).

עת רצון

שֶׁהֵם הָעוֹלָמוֹת הַנִּקְרָאִים שְׁעָרִים לְגַבֵּי אֲצִילוּת, וּבְאֶמְרְךָ **"וּבְתְבוּנָה מְשַׁנֶּה עִתִּים"**, תְּכַוֵּן 'יְצִירָה', וּבְאֶמְרְךָ **"וּמַחֲלִיף אֶת הַזְּמַנִּים"** תְּכַוֵּן 'עֲשִׂיָּה', וּבָזֶה תִּתְעוֹרֵר בְּךָ תְּשׁוּקָה עֲצוּמָה לָרוּץ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, וְכֵן בְּרֻבַּת **"אַהֲבַת עוֹלָם"** הִיא בְּהֵיכַל **"אַהֲבָה"**, וְתִתְעוֹרֵר אָז בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַל שֶׁבָּרָאנוּ מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, וְהֵם חַיֵּינוּ וְאוֹרֶךְ יָמֵינוּ וּבָהֶם נֶהֱגֶה יוֹמָם וָלָיְלָה, וְתִשְׁפּוֹךְ נַפְשְׁךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁאַהֲבָתוֹ אֲלֵינוּ לֹא תָסוּר לְעוֹלָם וָעֶד, אֶלָּא אֲנַחְנוּ נֹאהַב אוֹתוֹ וְהוּא יֹאהַב אוֹתָנוּ. וְאַחַר־כָּךְ אוֹמְרִים קְרִיאַת־שְׁמַע, שֶׁהוּא הַיִּחוּד וְהַזִּוּוּג הָעֶלְיוֹן, וּצְרִיכִין לְכַוֵּן בְּכָל תֵּבָה וְתֵבָה.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, יְהוָה אֶחָד:

בלחש: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה (יאהדונהי) אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל־לְבָבְךָ, וּבְכָל־נַפְשְׁךָ, וּבְכָל־מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם (יפסיק מעט), עַל־לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ, וְדִבַּרְתָּ בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ, וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ, וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל־יָדֶךָ, וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ (ולא תחמוד) וּבִשְׁעָרֶיךָ:

וְהָיָה אִם־שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי, אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם (יפסיק מעט), לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה (יאהדונהי) אֱלֹהֵיכֶם (יבמא היטב את העין) וּלְעָבְדוֹ, בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ, יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ, וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב <> בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ, וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן־יִפְתֶּה

עת רצון

קְרִיאַת־שְׁמַע

בְּנִי! בְּנִי! אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר מַה קּוֹרֶה בְּאָמְרְךָ עַכְשָׁו קְרִיאַת־שְׁמַע, אַתָּה מְצַנֵּן אֶת הַגִּיהִנּוֹם, וּמוֹחֲלִין לְךָ עַל כָּל עֲוֹונוֹתֶיךָ, וְנִשְׁמָתְךָ נִדְבֶּקֶת אָז אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלָכֵן תֹּאמַר לְאַט מִלָּה בְּמִלָּה וְאַל תַּחֲטֹף, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי יְחוּדִים עִלָּאִין נַעֲשִׂים עַכְשָׁו עַל־יְדֵי אֲמִירַת הַקְּרִיאַת־שְׁמַע שֶׁלְּךָ - אַשְׁרֶיךָ!

לְבַבְכֶם, וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם ◦ אֱלֹהִים ◦ אֲחֵרִים,
וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: (יאמר בלחש, אך ישמיע לאזניו) וְחָרָה (יפסיק מעט) אַף־
יְהוָה (אדונהי) בָּכֶם, וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם, וְלֹא־יִהְיֶה
מָטָר, וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ, וַאֲבַדְתֶּם ◦
מְהֵרָה מֵעַל ׀ הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה (אדונהי) נֹתֵן
לָכֶם: (עד כאן בלחש) וְשַׂמְתֶּם ◦ אֶת־דְּבָרַי אֵלֶּה עַל־לְבַבְכֶם
וְעַל־נַפְשְׁכֶם, וּקְשַׁרְתֶּם ◦ אֹתָם לְאוֹת ׀ עַל־יֶדְכֶם,
וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמַּדְתֶּם ◦ אֹתָם ◦
אֶת־בְּנֵיכֶם, לְדַבֵּר בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ, וּבְלֶכְתְּךָ
בַדֶּרֶךְ, וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ
וּבִשְׁעָרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם ׀ עַל הָאֲדָמָה
אֲשֶׁר (יבמא היטב את העין) נִשְׁבַּע ◦ יְהוָה (אדונהי) לַאֲבֹתֵיכֶם
לָתֵת לָהֶם, כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְהוָה (אדונהי) אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל ׀ וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם, וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת
עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם, וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף ◦
פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת, וּרְאִיתֶם ◦ אֹתוֹ ,
וּזְכַרְתֶּם ׀ אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה (אדונהי) וַעֲשִׂיתֶם ◦
אֹתָם, וְלֹא־תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם ׀ וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם,
אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים ◦ אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ, וַעֲשִׂיתֶם
◦ אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי, וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי

יְהוָה֣ יאהדונהי אֱלֹהֵיכֶ֗ם אֲשֶׁ֤ר הוֹצֵאתִי֙ אֶתְכֶ֔ם <>
מֵאֶ֖רֶץ מִצְרַ֑יִם לִֽהְיוֹת֙ לָכֶ֣ם לֵֽאלֹהִ֔ים אֲנִ֖י יְהוָה֥ יאהדונהי ולא
תענה ברעך עד שקר אֱלֹהֵיכֶ֖ם יאהדונהי אֱמֶֽת׃

יזהר לסיים "אני ה' אלהיכם אמת" עם הש"ץ ביחד ומלת אמת יאמר אותה עם הקהל בקול רם (גם הש"ץ יאמר אותה בלחש), ואחר כך ישתוק וישמע מהש"ץ כשחוזר לומר "ה' אלהיכם אמת" וְיכַוֵּן לצאת ידי חובה באמירתן. ואם לא הספיק לגמור עם הש"ץ או שהוא מתפלל ביחיד, אז אחרי שגומר "אני ה' אלהיכם אמת" יחזור לומר "ה' אלהיכם אמת", כדי להשלים מנין רמ"ח תיבות של ק"ש כמנין איבריו של האָדָם:

וחוזר הש"ץ: יְהוָה֥ יאהדונהי אֱלֹהֵיכֶ֖ם אֱמֶֽת׃

וֶאֱמוּנָ֣ה כָּל־זֹ֗את וְקָ֤יָם עָלֵ֙ינוּ֙ כִּ֣י הוּא֩ יְהוָה֨ יאהדונהי
אֱלֹהֵ֜ינוּ וְאֵ֤ין זוּלָתוֹ֙ וַאֲנַ֣חְנוּ יִשְׂרָאֵ֔ל עַמּ֑וֹ
הַפּוֹדֵ֙נוּ֙ מִיַּ֣ד מְלָכִ֔ים הַגּוֹאֲלֵ֖נוּ מִכַּ֥ף כָּל־

עת רצון

וְאַחַר קְרִיאַת־שְׁמַע תֹּאמַר אֶת שְׁתֵּי הַבְּרָכוֹת שֶׁלְּאַחֲרֶיהָ "**וֶאֱמוּנָה כָּל זֹאת**" הוּא בְּהֵיכַל "**הָרָצוֹן**", וּתְכַוֵּן שֶׁיִּתְבַּטְּלוּ כָּל שׁוֹנְאֶיךָ בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת, וְכֵן בְּרָכַת "**הַשְׁכִּיבֵנוּ**" הִיא בְּהֵיכַל "**קְדֻשִּׁים**", אֲשֶׁר שָׁם נַעֲשֶׂה הַזִּוּוּג הָעֶלְיוֹן - הַ'שְׁכִּיבֵנוּ אָ'בִינוּ לְ'שָׁלוֹם (ראש־תיבות לאו"ה) עַלְמָא דְּאִתְכַּסְיָא, וְתִתְחַנֵּן "**וּפְרֹס עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ**" - שֶׁתִּהְיֶה מְסֻבָּב עִם אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּסֻכָּה, וּבְיוֹתֵר תִּבְכֶּה וְתִתְחַנֵּן בְּאָמְרָךְ "**וְתַקְּנֵנוּ מַלְּכֵּנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ**", אֲשֶׁר רַבֵּנוּ זַ"ל הִזְהִירָנוּ עַל זֶה בְּיוֹתֵר, וְאָמַר (שיחות־הר"ן, סימן רלח): 'הֲלֹא אֲפִלּוּ הַתֵּבוֹת צְרִיכִין לְהִתְפַּלֵּל בְּהִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה וּבְכַוָּנָה גְּדוֹלָה מֵעֻמְקָא דְּלִבָּא מְאֹד, כִּי זֹאת הִיא תְּפִלָּה יְקָרָה מְאֹד מְאֹד, כִּי מְאֹד צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים מֵהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שֶׁנִּזְכֶּה שֶׁיִּתֵּן לָנוּ עֵצָה טוֹבָה, שֶׁנִּזְכֶּה לֵידַע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג בְּכָל דָּבָר'; כִּי בָּזֶה הָעוֹלָם הָעֵקֶר הוּא הָעֵצָה, לָדַעַת אֵיךְ לָתֵת לְעַצְמוֹ עֵצָה שְׁלֵמָה עַל כָּל דָּבָר, וְעִקַּר הַצָּרוֹת שֶׁל הָאָדָם הוּא, מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לָתֵת עֵצָה לְנַפְשׁוֹ, וְלָכֵן תְּבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן הַרְבֵּה עַל תִּקּוּן הָעֵצָה, וּלְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה "**וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנוּ**", שֶׁיְּסַתִּירֵנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּסֵתֶר צֵל כְּנָפָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז נִהְיֶה בְּטוּחִים בֶּהֱכֵל. וּכְשֶׁתִּגְמֹר אֶת שְׁתֵּי הַבְּרָכוֹת שֶׁלְּפָנֵי קְרִיאַת־שְׁמַע וּשְׁתֵּים שֶׁלְּאַחַר קְרִיאַת־שְׁמַע,

עָרִיצִים, הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ, הַמְשַׁלֵּם גְּמוּל ◦ לְכָל־אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ, הַשָּׂם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים, וְלֹא נָתַן לַמּוֹט רַגְלֵנוּ, הַמַּדְרִיכֵנוּ עַל בָּמוֹת אוֹיְבֵינוּ, וַיָּרֶם קַרְנֵנוּ עַל כָּל־שׂוֹנְאֵינוּ, יְצִיר בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ כְּאִילּוּ הוֹצִיא אוֹתָנוּ מִמִּצְרַיִם עָכְשָׁיו, וְיִתֵּן בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ הוֹדָאָה בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה מְאֹד לְהַשׁ"ת עַל זֶה (יסוה"ע) וּנפשׁ ז׳ הָאֵל הָעֹשֶׂה לָנוּ נְקָמָה בְּפַרְעֹה, בְּאוֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים בְּאַדְמַת בְּנֵי חָם. הַמַּכֶּה בְעֶבְרָתוֹ כָּל־בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם, וַיּוֹצִיא אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם לְחֵרוּת עוֹלָם, הַמַּעֲבִיר בָּנָיו בֵּין גִּזְרֵי יַם־סוּף, וְאֶת רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת שׂוֹנְאֵיהֶם בִּתְהוֹמוֹת ◦ טִבַּע. רָאוּ בָנִים ◦ אֶת־גְּבוּרָתוֹ, שִׁבְּחוּ וְהוֹדוּ לִשְׁמוֹ, וּמַלְכוּתוֹ – בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם. מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל ◦ לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה, וְאָמְרוּ כֻלָּם: מִי־כָמֹכָה בָּאֵלִם יְהוָה יאהדונהי, מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ, נוֹרָא תְהִלֹּת, עֹשֵׂה פֶלֶא: מַלְכוּתְךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ רָאוּ בָנֶיךָ עַל־הַיָּם, יַחַד כֻּלָּם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ: יְהוָה

עת רצון

כְּשֶׁהַחַזָּן אוֹמֵר חֲצִי קַדִּישׁ, אָז אַתָּה נִכְנָס לִפְנֵי וְלִפְנִים בִּתְפִלַּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה. בְּנִי, בְּנִי! כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה יֵשׁ בָּהּ יְחוּדִים עֶלְיוֹנִים אֲחֵרִים, וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל יָדְךָ, אֲפִלּוּ שֶׁאַתָּה רָחוֹק מִכַּוָּנַת הַשֵּׁמוֹת, רַק בְּאָמְרְךָ בְּתִמִּימוּת וּבִפְשִׁיטוּת אֶת הַבְּרָכוֹת וּתְכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, אֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר מַה שֶּׁנַּעֲשֶׂה עַכְשָׁו בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים, וְהֵיכִי דְּאִי שָׁתַרְדְּ לְזֶה הָעוֹלָם רַק לְהִתְפַּלֵּל פַּעַם אַחַת שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת בִּתְפִלַּת עַרְבִית, אֵיזֶה נֵעֶם וְאֵיזֶה שַׁעֲשׁוּעַ אַתָּה גּוֹרֵם עַכְשָׁו בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, "עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹקִים זוּלָתְךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֶּה לוֹ" (יְשַׁעְיָה סד, ג), אַשְׁרֶיךָ!

יאהדונהי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר: כִּי פָדָה יְהוָה יאהדונהי אֶת־יַעֲקֹב, וּגְאָלוֹ מִיַּד חָזָק מִמֶּנּוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

הַשְׁכִּיבֵנוּ אָבִינוּ לְשָׁלוֹם, וְהַעֲמִידֵנוּ מַלְכֵּנוּ לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם, וּפְרֹשׂ עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ, וְתַקְּנֵנוּ מַלְכֵּנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ, וְהוֹשִׁיעֵנוּ מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ, וְהָגֵן בַּעֲדֵנוּ, וְהָסֵר מֵעָלֵינוּ מַכַּת אוֹיֵב, דֶּבֶר, חֶרֶב, חֹלִי, צָרָה, רָעָה, רָעָב, וְיָגוֹן וּמַשְׁחִית וּמַגֵּפָה. שִׂבֵּר וְהָסֵר הַשָּׂטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ, וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנוּ, וּשְׁמֹר צֵאתֵנוּ וּבוֹאֵנוּ לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם ◇ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. כִּי אֵל שׁוֹמְרֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ אַתָּה מִכָּל־דָּבָר ◇ רָע וּמְפַגֵּעַ לַיְלָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, שׁוֹמֵר אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל ◇ לָעַד. אָמֵן.

החזן אומר חצי קדיש:

יִתְגַּדַּל וכריעה וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן וכן יהי רצון. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ, וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן וכן יהי רצון. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. אמן וכן יהי רצון. (באומרו 'יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא' יכוין: יה"ר שימחה זכר עמלק ואז יהיה השם שלם והכסא שלם) יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא וכריעה מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ וכריעה, וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ וכריעה הוּא, אמן וכן יהי רצון. לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן וכריעה. אמן וכן יהי רצון.

תְּפִילַת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה

יַחְשֹׁב כְּאִלּוּ שְׁכִינָה כְּנֶגְדּוֹ, וְיָסִיר כָּל הַמַּחְשָׁבוֹת הַטּוֹרְדוֹת אוֹתוֹ עַד שֶׁתִּשָּׁאֵר מַחֲשַׁבְתּוֹ וְכַוָּנָתוֹ זַכָּה בִּתְפִלָּתוֹ. וְיַחְשֹׁב כִּי אִלּוּ הָיָה צָרִיךְ לְדַבֵּר לִפְנֵי מֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם הָיָה מְסַדֵּר וּמְכַוֵּן בָּהֶם יָפָה לִבַּל יִכָּשֵׁל, קַל וָחוֹמֶר לִפְנֵי מִמְּהֻבָּ"ה שֶׁהוּא חוֹקֵר כָּל הַמַּחְשָׁבוֹת. יָשִׂים אֶל לִבּוֹ שֶׁהוּא מִתְפַּלֵּל כְּנֶגֶד יְרוּשָׁלַיִם, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וּבֵית קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים.

אֲדֹנָי, שְׂפָתַי תִּפְתָּח, וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל, הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֶלְיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים, קוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת, וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. <> בשיאמר "באהבה" יכוין למסור עצמו

על קידוש ה', בסקילה שריפה הרג וחנק.

בעש"ת: זָכְרֵנוּ לְחַיִּים, מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים, וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים, לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים.

אם לא אמר "זכרנו" ונזכר לפני שאמר "ה'" חוזר, ואם אחר "ה'" אינו חוזר.

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה (הה), מָגֵן אַבְרָהָם.

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי, מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה, רַב לְהוֹשִׁיעַ,

בקיץ אומרים: **מוֹרִיד הַטָּל.**

אם אמר משיב הרוח חוזר לאתה גיבור ואם נזכר אחרי שחתם מחיה המתים חוזר לראש.

בחורף אומרים: **מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם.**

אם אמר מוריד הטל ונזכר לפני שחתם מחיה המתים חוזר למשיב הרוח. ואם חתם מחיה המתים אינו חוזר.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, סוֹמֵךְ נוֹפְלִים, וְרוֹפֵא חוֹלִים, וּמַתִּיר אֲסוּרִים, וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה־לָּךְ, מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה.

בעשי"ת אומרים: **מִי כָמוֹךָ אָב הָרַחֲמָן זוֹכֵר יְצוּרָיו בְּרַחֲמִים לְחַיִּים.**

ואם לא אמר, ולא נזכר עד שאמר שם ה' בברכה, אינו חוזר.

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ, וּקְדוֹשִׁים בְּכָל־יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

בעשי"ת אומרים: **הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ.**

ואם שכח ולא נזכר תוך כדי דיבור חוזר לראש. וש"צ שטעה ולא נזכר אלא לאחר כדי דיבור, חוזר לאתה קדוש.

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת, וּמְלַמֵּד לֶאֱנוֹשׁ בִּינָה.

במוצאי שבת ומוצאי יו"ט אומר אתה חוננתנו. ואם שכח והזכיר כבר שם ה' של חתימת הברכה אינו חוזר.

אַתָּה חוֹנַנְתָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מַדָּע וְהַשְׂכֵּל, אַתָּה אָמַרְתָּ לְהַבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל וּבֵין אוֹר לְחֹשֶׁךְ וּבֵין יִשְׂרָאֵל <> לָעַמִּים, וּבֵין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. כְּשֵׁם שֶׁהִבְדַּלְתָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֵעַמֵּי הָאֲרָצוֹת וּמִמִּשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה, כָּךְ פְּדֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִשָּׂטָן רָע וּמִפֶּגַע רָע, וּמִכָּל־גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת הַמִּתְרַגְּשׁוֹת לָבֹא בָּעוֹלָם.

וְחָנֵּנוּ מֵאִתְּךָ ◇ חָכְמָה בִּינָה וָדָעַת. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה חוֹנֵן הַדָּעַת:

הֲשִׁיבֵנוּ אָבִינוּ לְתוֹרָתֶךָ, וְקָרְבֵנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ, וְהַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ.

יש נוהגים להוסיף בקשה זו:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתַּחְתֹּר חֲתִירָה מִתַּחַת כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ, לְהַחֲזִיר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְכָל־פּוֹשְׁעֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וּבְכֻלָּם תַּחֲזִירֵנִי לִי (פב"פ), כִּי יְמִינְךָ יְהוָה פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הָרוֹצֶה בִּתְשׁוּבָה:

סְלַח לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ, מְחַל ◇ לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ, כִּי אֵל טוֹב ◇ וְסַלָּח אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, חַנּוּן הַמַּרְבֶּה לִסְלֹחַ:

רְאֵה־ נָא בְעָנְיֵנוּ, וְרִיבָה רִיבֵנוּ, וּמַהֵר לְגָאֳלֵנוּ גְּאֻלָּה שְׁלֵמָה לְמַעַן שְׁמֶךָ, כִּי אֵל גּוֹאֵל חָזָק אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה , גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

רְפָאֵנוּ יְהוָה יאהדונהי וְנֵרָפֵא, הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה, כִּי תְהִלָּתֵנוּ אָתָּה, וְהַעֲלֵה אֲרוּכָה וּמַרְפֵּא לְכָל־ תַּחֲלוּאֵינוּ וּלְכָל־מַכְאוֹבֵינוּ וּלְכָל־מַכּוֹתֵינוּ,

יש נוהגים להוסיף בקשה זו:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּרְפָּאֵנִי רְפוּאָה שְׁלֵמָה, רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאַת הַגּוּף, כִּדֵי שֶׁאֶהְיֶה חָזָק בִּבְרִיאוּת גּוּף וּנְשָׁמָה, לְקַיֵּם תּוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה.

כִּי אֵל רוֹפֵא רַחֲמָן וְנֶאֱמָן אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה , רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

אם אמר בָּרֵךְ עָלֵינוּ בקיץ אם נזכר קודם שחתם חוזר לראש הברכה, ואם אחר שאמר ברוך אתה ה', קודם שסיים הברכה, יאמר למדני חקיך ויחזור לתחילת הברכה, ואם נזכר אחר שסיים לחתום מברך השנים וכן כשנזכר בברכות שלאחר כן, חוזר לְבָרְכֵנוּ וממשיך משם על הסדר, ואם נזכר אחר שאמר יהיו לרצון וגו' האחרון חוזר לראש, וכל זה גם כשמסופק תוך ל' יום מפסח אם אמר כהוגן או לא.

בקיץ: **בָּרְכֵנוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ בְּכָל־ מַעֲשֵׂי יָדֵינוּ, וּבָרֵךְ שְׁנָתֵנוּ בְּטַלְלֵי רָצוֹן בְּרָכָה וְנָדָבָה, וּתְהִי אַחֲרִיתָהּ חַיִּים וְשָׂבָע וְשָׁלוֹם, כַּשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת לִבְרָכָה, כִּי אֵל טוֹב וּמֵטִיב אַתָּה וּמְבָרֵךְ הַשָּׁנִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:**

אמן: אמת שהשי"ת הוא מברך השנים, וכן יהי רצון שיברך שנה זו וכל שנה ושנה.

אם טעה ואמר בָּרְכֵנוּ בימות הגשמים וסיים הברכה אם נזכר קודם שהתחיל תקע אומר שם ותן טל ומטר לברכה, אם נזכר אחר שהתחיל תקע יתפלל כדרכו ויאמר בשומע תפלה ותן טל ומטר לברכה. ואם נזכר אחר שאמר ברוך אתה ה' קודם שסיים שומע תפלה, יאמר למדני חקיך, ויאמר: ותן טל ומטר לברכה כי אתה שומע תפלת כל פה וכו'. ואם נזכר אחר שסיים שומע תפלה קודם שהתחיל רצה יאמר שם ותן טל ומטר לברכה. ואם נזכר אחר רצה חוזר מברך עלינו וגומר על הסדר. ואם לא נזכר אלא עד לאחר שאמר יהיו לרצון האחרון אפילו עדיין לא עקר רגליו צריך לחזור לראש התפלה.

בחורף: **בָּרֵךְ עָלֵינוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ אֶת־ הַשָּׁנָה הַזֹּאת, וְאֶת־כָּל־מִינֵי תְבוּאָתָהּ לְטוֹבָה, וְתֵן טַל וּמָטָר לִבְרָכָה עַל כָּל־פְּנֵי הָאֲדָמָה, וְרַוֵּה פְּנֵי תֵבֵל, וְשַׂבַּע אֶת־הָעוֹלָם כָּלּוֹ מִטּוּבֶךָ, וּמַלֵּא יָדֵינוּ מִבִּרְכוֹתֶיךָ וּמֵעֹשֶׁר מַתְּנוֹת יָדֶיךָ. שְׁמָרָה וְהַצִּילָה שָׁנָה זוֹ מִכָּל־ דָּבָר ‹› רָע, וּמִכָּל־מִינֵי מַשְׁחִית, וּמִכָּל־ מִינֵי פְּרָעָנוּת, וַעֲשֵׂה לָהּ תִּקְוָה טוֹבָה וְאַחֲרִית שָׁלוֹם, חוּם וְרַחֵם עָלֶיהָ וְעַל־ כָּל־תְּבוּאָתָהּ וּפֵרוֹתֶיהָ,**

וּבָרְכָה בְּגִשְׁמֵי רָצוֹן בְּרָכָה וּנְדָבָה, וּתְהִי אַחֲרִיתָהּ חַיִּים וְשָׂבָע וְשָׁלוֹם, כַּשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת לִבְרָכָה, כִּי אֵל טוֹב וּמֵטִיב אַתָּה וּמְבָרֵךְ הַשָּׁנִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:

אמן: אמת שהשי"ת הוא מברך השנים, וכן יהי רצון שיברך שנה זו וכל שנה ושנה.

תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל ◦ לְחֵרוּתֵנוּ, וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גָּלֻיּוֹתֵינוּ, וְקַבְּצֵנוּ יַחַד מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ.

יש נוהגים להוסיף בקשה זו במיוחד בימי השובבי"ם ובימי שישי ובעש"ת:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה־יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁכָּל־טִפָּה וְטִפָּה שֶׁתֵּצֵאָה מִמֶּנִּי לְבַטָּלָה, בֵּין בְּאֹנֶס בֵּין בְּרָצוֹן, בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד, בֵּין עֵר, בֵּין יָשֵׁן, בֵּין עַל יָדִי, בֵּין עַל יְדֵי אֲחֵרִים, שֶׁלֹּא בִּמְקוֹם מִצְוָה, עֲשֵׂה לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל תֵּיוֹצֵא מִפְּסוּק חַיִל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ, שֶׁתַּחֲזִירֶהּ לִמְקוֹמָהּ בִּמְקוֹם הַקֹּדֶשׁ.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְקַבֵּץ נִדְחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

אמן: אמת שהשי"ת הוא מקבץ נדחנו, וכן יהי רצון שיקבצנו במהרה לארצנו.

הָשִׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרִאשׁוֹנָה, וְיוֹעֲצֵינוּ כְּבַתְּחִלָּה, וְהָסֵר מִמֶּנּוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה, וּמְלֹךְ עָלֵינוּ מְהֵרָה אַתָּה יְהוָה־יהוה לְבַדְּךָ, בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מֶלֶךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט:

בעש"ת אומרים: הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט.

אם נזכר אחר כדי דיבור חוזר לברכת השיבה, ואם סיים העמידה, יחזור לראש בתנאי של נדבה.

לַמִּינִים וְלַמַּלְשִׁינִים אַל תְּהִי תִקְוָה, וְכָל־הַזֵּדִים כְּרֶגַע יֹאבֵדוּ, וְכָל־אוֹיְבֶיךָ וְכָל־שׂוֹנְאֶיךָ מְהֵרָה יִכָּרֵתוּ, וּמַלְכוּת הָרִשְׁעָה מְהֵרָה תְעַקֵּר וּתְשַׁבֵּר, וּתְכַלֵּם וְתַכְנִיעֵם, בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמַכְנִיעַ זֵדִים (י"נ: מִינִים):

עַל הַצַּדִּיקִים, וְעַל־הַחֲסִידִים, וְעַל־ שְׁאֵרִית עַמֶּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל, וְעַל זִקְנֵיהֶם, וְעַל־פְּלֵיטַת בֵּית־סוֹפְרֵיהֶם, וְעַל־גֵּרֵי־הַצֶּדֶק וְעָלֵינוּ, יֶהֱמוּ נָא רַחֲמֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ (יאהדונהי), וְתֵן שָׂכָר טוֹב לְכָל־הַבּוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בֶּאֱמֶת, וְשִׂים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם, וּלְעוֹלָם לֹא נֵבוֹשׁ, כִּי־בְךָ בָּטָחְנוּ, וְעַל חַסְדְּךָ הַגָּדוֹל בֶּאֱמֶת נִשָּׁעָנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יהוה, מִשְׁעָן וּמִבְטָח לַצַּדִּיקִים:

תְּשׁכֹּן בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ, וְכִסֵּא דָוִד עַבְדְּךָ מְהֵרָה בְתוֹכָהּ תָּכִין, וּבְנֵה אוֹתָהּ בִּנְיַן עוֹלָם בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. (מנהג ירושלים לומר כאן בת"ב 'נחם' לעיל עמ' 220)

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, בּוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם:

אֶת־ צֶמַח דָּוִד עַבְדְּךָ מְהֵרָה תַצְמִיחַ, וְקַרְנוֹ תָּרוּם בִּישׁוּעָתֶךָ, כִּי לִישׁוּעָתְךָ קִוִּינוּ (וְצִפִּינוּ) כָּל־הַיּוֹם. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה , מַצְמִיחַ קֶרֶן יְשׁוּעָה:

שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְהוָה־יהוה אֱלֹהֵינוּ, אָב הָרַחֲמָן חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ, וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת ◇ תְּפִלָּתֵנוּ, כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת וְתַחֲנוּנִים אָתָּה.

תְּפִלַּת הַחִיד"א

מָרָן הַחִיד"א בְּסִפְרוֹ 'מוֹרֶה־בָּאֲצְבַּע' (סִימָן ג, אוֹת קכז) כָּתַב וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: בְּ"שְׁמַע קוֹלֵנוּ" בְּכָל תְּפִלּוֹת חֹל יִתְוַדֶּה, וְכֹה יֹאמַר:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ, בְּבֹשֶׁת פָּנִים בְּחֶרְפָּה וּכְלִמָּה, שֶׁחָטָאנוּ, עָוִינוּ וּפָשַׁעְנוּ לְפָנֶיךָ, וְעָבַרְנוּ עַל מִצְוֹת דְּאוֹרַיְתָא וּדְרַבָּנָן, וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עָשִׂינוּ, וַהֲרֵי אֲנַחְנוּ מִתְחָרְטִים חֲרָטָה גְּמוּרָה וַאֲנַחְנוּ שָׁבִים בִּתְשׁוּבָה. וְיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּזַכֵּנוּ לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְתִמְחֹל וְתִסְלַח וּתְכַפֵּר לָנוּ חַטֹּאתֵינוּ עֲוֹנוֹתֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ, וּתְמַלֵּא כָּל הַשֻּׁמּוֹת שֶׁפָּגַמְנוּ בָהֶם, וְתוֹצִיא לָאוֹר כָּל נִצּוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה אֲשֶׁר נִתְפַּזְּרוּ עַל־יָדֵינוּ, וְיָשׁוּב הַכֹּל לְאֵיתָנוֹ הָרִאשׁוֹן. וּתְזַכֵּנוּ לְקַיֵּם כָּל מִצְוֹתֶיךָ וְלַעֲסֹק בְּתוֹרָתְךָ לִשְׁמָהּ. וְתַצִּילֵנוּ מִיֵּצֶר־הָרָע, וּתְפַרְנְסֵנוּ פַּרְנָסָה טוֹבָה, בְּהֶתֵּר וְנַחַת וְרֶוַח לַעֲבוֹדָתֶךָ (יִכַּוֵּן בְּשֵׁם הַקָּדוֹשׁ הַמְּמֻנֶּה עַל הַפַּרְנָסָה דִּיקְרַנוּסְ"א שֶׁעוֹלֶה גִּימַטְרִיָּה חת"ך עִם ג' אוֹתִיּוֹת. וְיִכַּוֵּן בְּזוֹקֵא בְּשֵׁם הַנַּ"ל, וְלֹא יוֹצִיא מִפִּיו)

וּבְיוֹם שֶׁאֵין בּוֹ תַּחֲנָה יֹאמַר:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּזַכֵּנוּ לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה לִשְׁמָהּ וּבְמִצְוֹת וּבְגְמִילוּת חֲסָדִים. וְיִהְיוּ כָּל מַעֲשֵׂינוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם, וּתְזַכֵּנוּ לְהַשְׂלִים תִּקּוּן נַפְשֵׁנוּ, רוּחֵנוּ וְנִשְׁמָתֵנוּ בְּגִלְגּוּל זֶה. וּתְפַרְנְסֵנוּ פַּרְנָסָה טוֹבָה, בְּהֶתֵּר, בְּנַחַת וּבְרֶוַח. (יִכַּוֵּן בְּשֵׁם דִּיקְרַנוּסְ"א, הַיּוֹצֵא מִפְּסוּק (מַלְאָכִי ג, ט): "וַהֲרִיקֹתִי לָכֶם בְּרָכָה עַד בְּלִי דָי"; וּמִפָּסוּק (תְּהִלִּים ד, ז): "נְסָה עָלֵינוּ אוֹר פָּנֶיךָ יְהוָה"; וְיִכַּוֵּן בְּזוֹקֵא בְּשֵׁם הַנַּ"ל, וְלֹא יוֹצִיא מִפִּיו):

וּמִלְּפָנֶיךָ מַלְכֵּנוּ – רֵיקָם אַל־תְּשִׁיבֵנוּ, חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ וּשְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ. (כט"ב אומרים כאן ענינו, לעיל בעמ' 133) כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל־פֶּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

רְצֵה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה, וְהָשֵׁב הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ, וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן, וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ.

בראש־חודש ובחול־המועד אומרים: יעלה ויבוא, ואם שכח ונזכר אחר שאמר "ברוך אתה ה'" של המחזיר שכינתו לציון, יאמר "למדני חקיך", ויחזור לרצה ויאמר יעלה ויבא. ואם נזכר קודם שאמר מודים, יאמר יעלה ויבוא שם. ואם התחיל מודים, ועוד לא הגיע לפסוק יהיו לרצון האחרון, חוזר לרצה. ואם סיים פסוק יהיו לרצון האחרון, חוזר לראש, חוץ מערבית של ליל ראש־חודש שאינו חוזר כלל (וגם לא יאמר אז למדני חקיך כדי לחזור).

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ! יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיִגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ, זִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ, וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד עַבְדֶּךָ, וְזִכְרוֹן כָּל־עַמְּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל – לְפָנֶיךָ, לִפְלֵיטָה, לְטוֹבָה, לְחֵן, לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם, בְּיוֹם

בראש־חודש: **רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ** (י"נ: חֹדֶשׁ) **הַזֶּה,**

בחול־המועד פסח: **חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם** <> **מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,**

בחול־המועד סוכות: **חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם** <> **מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,**

לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זָכְרֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, וּפָקְדֵנוּ בּוֹ לִבְרָכָה, וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים, בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. חוּס וְחָנֵּנוּ וַחֲמֹל וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ, כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה.

עת רצון

בְּנִי! בְּאָמְרָךְ תְּפִלַּת: "יַעֲלֶה וְיָבוֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ" וְכוּ' וְכוּ' - תִּתְעוֹרֵר מְאֹד לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּזְכֹּר לָנוּ זְכוּת אֲבוֹתֵינוּ וּזְכוּת מִשִּׁיחַ צִדְקֵנוּ, וּזְכוּת יְרוּשָׁלַיִם עִיר־הַקֹּדֶשׁ שֶׁבָּהּ הָיוּ עוֹלִין לָרֶגֶל, וּזְכוּת כָּל עַם־יִשְׂרָאֵל, שֶׁמּוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם, וּתְבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס

וְאַתָּה – בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, תַּחְפֹּץ בָּנוּ וְתִרְצֵנוּ, וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה , הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד, צוּרֵנוּ צוּר חַיֵּינוּ וּמָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא, לְדֹר וָדֹר נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ, עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ, וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ, וְעַל־נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל־יוֹם עִמָּנוּ, וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת, עֶרֶב ◇ וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב – כִּי־לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְרַחֵם – כִּי־לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ, כִּי מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ.

בחנוכה ובפורים אומרים כאן: "על הנסים". ואם לא אמרו ונזכר לפני שאמר: "ברוך אתה ה'" - חוזר. ואם אמר "ה'" - אינו חוזר:

עַל הַנִּסִּים, וְעַל הַפֻּרְקָן, וְעַל הַגְּבוּרוֹת, וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת, וְעַל הַנִּפְלָאוֹת, וְעַל הַנֶּחָמוֹת שֶׁעָשִׂיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה.

לחנוכה:

בִּימֵי מַתִּתְיָהוּ בֶן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל חַשְׁמוֹנַאי וּבָנָיו, כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יָוָן הָרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, לְשַׁכְּחָם תּוֹרָתָךְ וּלְהַעֲבִירָם ◇ מֵחֻקֵּי רְצוֹנָךְ. וְאַתָּה, בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, עָמַדְתָּ לָהֶם

עת רצון

וִירַחֵם עָלֵינוּ, וְיִזְכְּרֵנוּ לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה, שֶׁיֵּשׁ בָּהּ רָזִין וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת, וּכְלוּלָה וְיוֹשִׁיעֵנוּ לְחַיִּים טוֹבִים וְנִזְכֶּה לִישׁוּעָה מַעֲשֶׂה סְפִירוֹת, אֲשֶׁר יֵשׁ בָּהֶם עֲשָׂרָה וְרַחֲמִים, וּתְכַוֵּן פְּרוּשׁ הַמִּלּוֹת עַל מַה שֵּׁמוֹת, וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ מָה הַתְּפִלָּה הַזּוֹ שֶׁאַתָּה אוֹמֵר, וְתִשְׁפֹּךְ נַפְשְׁךָ בִּתְפִלָּה זוֹ, פּוֹעֶלֶת בַּשָּׁמַיִם, הָיִיתָ שׁוֹפֵךְ דְּמָעוֹת כַּמַּיִם.

בְּעֵת צָרָתָם, רַבְתָּ אֶת־רִיבָם, דַּנְתָּ אֶת־דִּינָם, נָקַמְתָּ אֶת־נִקְמָתָם, מָסַרְתָּ גִּבּוֹרִים בְּיַד חַלָּשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד מְעַטִּים, וּרְשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים, וּטְמֵאִים בְּיַד טְהוֹרִים, וְזֵדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תוֹרָתֶךָ. לְךָ עָשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמֶךָ, וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה וּפְרָקָן כְּהַיּוֹם הַזֶּה. וְאַחַר כָּךְ בָּאוּ בָנֶיךָ לִדְבִיר בֵּיתֶךָ, וּפִנּוּ אֶת־הֵיכָלֶךָ, וְטִהֲרוּ אֶת־מִקְדָּשֶׁךָ, וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת בְּחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ, וְקָבְעוּ שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ בְּהַלֵּל וּבְהוֹדָאָה. וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, וְנוֹדֶה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה.

לפורים:

בִּימֵי מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה, כְּשֶׁעָמַד עֲלֵיהֶם הָמָן הָרָשָׁע, בִּקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד לַהֲרוֹג וּלְאַבֵּד אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים, מִנַּעַר וְעַד זָקֵן, טַף וְנָשִׁים, בְּיוֹם אֶחָד, בִּשְׁלִשָּׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ <> שְׁנֵים עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר, וּשְׁלָלָם לָבוֹז. וְאַתָּה, בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, הֵפַרְתָּ אֶת־עֲצָתוֹ, וְקִלְקַלְתָּ אֶת־מַחֲשַׁבְתּוֹ, וַהֲשֵׁבוֹתָ לוֹ גְּמוּלוֹ בְּרֹאשׁוֹ, וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֶת־בָּנָיו עַל הָעֵץ, וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, וְנוֹדֶה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה.

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא תָּמִיד, שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ לְעוֹלָם וָעֶד, וְכָל־הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶלָה.

בעש"ת אומרים: **וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל־בְּנֵי בְרִיתֶךָ.**

ואם לא אמר ונזכר לפני שאמר: "ברוך אתה ה'" של ברכת "הטוב שמך" - חוזר. ואם לא נזכר עד לאחר שאמר שם ה' אינו חוזר.

וַיְהַלְלוּ וִיבָרְכוּ אֶת־שִׁמְךָ הַגָּדוֹל בֶּאֱמֶת, לְעוֹלָם, כִּי טוֹב, הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה, הָאֵל הַטּוֹב. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה (ה), הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שִׂים שָׁלוֹם, טוֹבָה וּבְרָכָה, חַיִּים, חֵן וָחֶסֶד, צְדָקָה וְרַחֲמִים, עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ, וּבָרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ, כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ

לָנוּ יְהוָה־ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, תּוֹרָה וְחַיִּים, אַהֲבָה וָחֶסֶד, צְדָקָה וְרַחֲמִים, בְּרָכָה וְשָׁלוֹם, וְטוֹב ◇ בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ, וּלְבָרֵךְ אֶת־כָּל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, בְּרֹב עֹז וְשָׁלוֹם.

בעשרת ימי־תשובה מוסיפים: וּבְסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה יִוָּשְׁעָה וְנֶאָמָה וּגְזֵרוֹת ◇ טוֹבוֹת, נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ, אֲנַחְנוּ וְכָל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם.

ואם לא אמר, ונזכר לאחר שהזכיר שם ה' בחתימת הברכה - אינו חוזר.

בָּרוּךְ אַתָּה יוהוהו, הַמְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם, אָמֵן:

אמן: אמת שהשי"ת מברך את עמו בשלום, וכן יהי רצון שיָשִׂים שלום עלינו.

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה יאהדונהי צוּרִי וְגֹאֲלִי:

אֱלֹהַי, נְצֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע, וְשִׂפְתוֹתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה, וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדֹּם, וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה, פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ, וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי, וְכָל־הַקָּמִים עָלַי לְרָעָה, מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם. הַרְגִּיל לוֹמַר "עֲשֵׂה לְמַעַן וְכוּ" בְּכָל־עֵת וּמַקְבֵּל פְּנֵי שְׁכִינָה עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ, הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי:

סגולה שלא ישכח שמו ליום הדין: יאמר קודם "יהיו לרצון" פסוק מתנ"ך המתחיל באות הראשונה של שמו, ומסתיים באות האחרונה של שמו, או פסוק ששמו מופיע בו.

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה יאהדונהי **צוּרִי וְגֹאֲלִי:**

יש אומרים תפילה זו (הנקראת תפילת רב (ברכות טז)):

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה־ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּרַחֲמֵנוּ וּתְחַיֵּינוּ חַיִּים אֲרֻכִּים, חַיִּים שֶׁל שָׁלוֹם, חַיִּים שֶׁל טוֹבָה, חַיִּים שֶׁל בְּרָכָה, חַיִּים שֶׁל פַּרְנָסָה טוֹבָה, חַיִּים שֶׁל חִלּוּץ עֲצָמוֹת, חַיִּים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם יִרְאַת חֵטְא, חַיִּים שֶׁאֵין בָּהֶם בּוּשָׁה וּכְלִמָּה, חַיִּים שֶׁל עֹשֶׁר וְכָבוֹד, חַיִּים שֶׁתְּהֵא בְנוּ אַהֲבַת <> תּוֹרָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם, חַיִּים שֶׁתְּמַלֵּא כָּל־מִשְׁאֲלוֹת לִבֵּנוּ לְטוֹבָה לַעֲבוֹדָתֶךָ. אָמֵן. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה־ יאהדונהי צוּרִי וְגֹאֲלִי:

אם יש אחריו מי שלא גמר תפילתו ימתין עד שיסיים ואז יוכל לפסוע.

עֹשֶׂה שָׁלוֹם (בעשי"ת אומר: הַשָּׁלוֹם) **בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן:**

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה־ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּבָּנֶה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, לַעֲשׂוֹת חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם.

אחרי התפלה אומרים:

יְהִי שֵׁם יְהוָה־ יאהדונהי מְבֹרָךְ, מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: מִמִּזְרַח־שֶׁמֶשׁ עַד־מְבוֹאוֹ, מְהֻלָּל שֵׁם יְהוָה־ יאהדונהי: רָם עַל כָּל־גּוֹיִם יְהוָה יאהדונהי, עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: יְהוָה־ יאהדונהי אֲדֹנֵינוּ, מָה־אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ:

ואומר החזן קדיש תתקבל לקמן בעמ' 279

לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת

מתפללים ערבית כמו בחול ומוסיפים אתה חוננתנו בברכת חונן הדעת ואחרי שמו"ע אומר חצי קדיש ואח"כ ממשיכים "שובה" וכו', ועל פי הסוד צריך לומר "ויהי נועם" בכל מוצאי שבת ואפילו אם חל יום־טוב באותו שבוע.

יִתְגַּדַּל וכו"ע **וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן** וכן יהי רצון**. בְּעָלְמָא דִי בְרָא כִרְעוּתֵהּ,**
וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן וכן יהי רצון**.**
בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־ יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. אמן וכן יהי רצון**.** (באומרו 'יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא' יכוין: ה"ר שימחה זכר עמלק ואז יהיה השם שלם והכסא שלם)
יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא וכו"ע מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ וכו"ע**, וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר,**
וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלָּל, שְׁמֵהּ דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ וכו"ע **הוּא,** אמן וכן יהי רצון**. לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא,**
דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן וכו"ע**.** אמן וכן יהי רצון**.**

לפני "שובה" יש נוהגים לומר בקשה זו:

הֲרֵינִי מְכִין עַצְמִי לְקַבֵּל אוֹר תּוֹסֶפֶת קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לִימֵי הַחֹל, וְאֶתְקַדֵּשׁ בְּעֵזֶרֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּימֵי הַחֹל מִקְדֻּשַּׁת הַשַּׁבָּת, כְּמוֹ שֶׁצִּוָּנוּ יְהוָ֔ה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ בְּתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה:
וְהִתְקַדַּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים, וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָ֔ה יאהדונהי אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, שֶׁתַּעֲלֶה
לְפָנֶיךָ בְּאִלּוּ בְּנִיתִי בְכָל־הַבְּנוֹת הֶרְאוּיוֹת לְבֵנוֹ בָּזֶה:

שׁוּבָה יְהוָ֔ה יאהדונהי עַד־מָתָי, וְהִנָּחֵם עַל־עֲבָדֶיךָ: שַׂבְּעֵנוּ בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ,
וְנְרַנְּנָה וְנִשְׂמְחָה בְּכָל־יָמֵינוּ: שַׂמְּחֵנוּ כִּימוֹת עִנִּיתָנוּ, שְׁנוֹת רָאִינוּ
רָעָה: יֵרָאֶה אֶל־ עֲבָדֶיךָ פָּעֳלֶךָ, וַהֲדָרְךָ עַל־בְּנֵיהֶם:

עַל פִּי הַסּוֹד עִנְיַן וִיהִי נוֹעַם שֶׁאוֹמְרִים בְּכָל מוֹצָאֵי שַׁבָּת הוּא עִנְיַן נְפִלָא וְגָדוֹל מְאֹד, כִּי הוּא כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ תּוֹסֶפֶת קְדוּשַׁת שַׁבָּת לְכָל יְמֵי הַשָּׁבוּעַ הַבָּא עַד שַׁבָּת הָאַחֶרֶת, וְעַל כֵּן פָּסוּק
זֶה וּמִזְמוֹר יוֹשֵׁב בְּסֵתֶר יֵשׁ לוֹמְרוֹ בַּעֲמִידָה (בא"ח ויצא ו).

וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ
כּוֹנְנֵהוּ:

יֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן, בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן: אֹמַר לַיהוָה (אדנות) מַחְסִי וּמְצוּדָתִי,
אֱלֹהַי אֶבְטַח־בּוֹ: כִּי הוּא יַצִּילְךָ מִפַּח יָקוּשׁ מִדֶּבֶר הַוּוֹת: בְּאֶבְרָתוֹ
יָסֶךְ לָךְ, וְתַחַת־כְּנָפָיו תֶּחְסֶה, צִנָּה וְסֹחֵרָה אֲמִתּוֹ: לֹא־תִירָא מִפַּחַד לָיְלָה,
מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם: מִדֶּבֶר בָּאֹפֶל יַהֲלֹךְ, מִקֶּטֶב יָשׁוּד צָהֳרָיִם: יִפֹּל מִצִּדְּךָ אֶלֶף
וּרְבָבָה מִימִינֶךָ, אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ: רַק בְּעֵינֶיךָ תַבִּיט, וְשִׁלֻּמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה:
כִּי־אַתָּה יְהוָה (אדנות) מַחְסִי, עֶלְיוֹן שַׂמְתָּ מְעוֹנֶךָ: לֹא־תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה,
וְנֶגַע לֹא־יִקְרַב ◇ בְּאָהֳלֶךָ: כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה־לָּךְ, לִשְׁמָרְךָ בְּכָל־דְּרָכֶיךָ:
עַל־כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ, פֶּן־תִּגֹּף בָּאֶבֶן רַגְלֶךָ: עַל־שַׁחַל וָפֶתֶן תִּדְרֹךְ, תִּרְמֹס כְּפִיר
וְתַנִּין: כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ, אֲשַׂגְּבֵהוּ כִּי־יָדַע שְׁמִי: יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ
עִמּוֹ־אָנֹכִי בְצָרָה, אֲחַלְּצֵהוּ וַאֲכַבְּדֵהוּ: אֹרֶךְ יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ, וְאַרְאֵהוּ
בִּישׁוּעָתִי: אֹרֶךְ יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ, וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי:

וְאַתָּה קָדוֹשׁ, יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ
יְהוָה (אדנות) צְבָאוֹת, מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: (בלחש) וּמְקַבְּלִין
דֵּין מִן־דֵּין וְאָמְרִין: קַדִּישׁ בִּשְׁמֵי מְרוֹמָא עִלָּאָה בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ, קַדִּישׁ
עַל־אַרְעָא עוֹבַד גְּבוּרְתֵּהּ, קַדִּישׁ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יְהוָה (אדנות)
צְבָאוֹת, מְלָיָא כָל־אַרְעָא זִיו יְקָרֵהּ: (בקול) וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ, וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי
קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל: בָּרוּךְ ◇ כְּבוֹד־יְהוָה (אדנות) מִמְּקוֹמוֹ: (בלחש) וְנָטְלַתְנִי רוּחָא,
וּשְׁמָעִית בַּתְרַי קַל זְיָע שַׂגִּיא דְּמִשַּׁבְּחִין וְאָמְרִין: בְּרִיךְ יְקָרָא דַּייְיָ (אדנות) יְהוָה
מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ: (בקול) יְהוָה (אדנות) יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: (בלחש) יְהוָה (אדנות) מַלְכוּתֵהּ
קָאִים לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: (בקול) יְהוָה (אדנות) אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק
וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ, שָׁמְרָה־זֹּאת לְעוֹלָם, לְיֵצֶר מַחְשְׁבוֹת לְבַב עַמֶּךָ, וְהָכֵן
לְבָבָם אֵלֶיךָ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא־יַשְׁחִית, וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ,
וְלֹא־יָעִיר כָּל־חֲמָתוֹ: כִּי אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב ◇ וְסַלָּח, וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קֹרְאֶיךָ:
צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם, וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב, חֶסֶד לְאַבְרָהָם,
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם: בָּרוּךְ אֲדֹנָי ◇ יוֹם יוֹם יַעֲמָס־לָנוּ, הָאֵל
יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה: יְהוָה (אדנות) צְבָאוֹת עִמָּנוּ, מִשְׂגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה:
יְהוָה (אדנות) צְבָאוֹת, אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְהוָה (אדנות) הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ
יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ:

בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לִכְבוֹדוֹ, וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים, וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת, וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ. הוּא יִפְתַּח לִבֵּנוּ בְּתוֹרָתוֹ, וְיָשֵׂם בְּלִבֵּנוּ אַהֲבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וּלְעָבְדוֹ בְּלֵבָב שָׁלֵם. לֹא נִיגַע לָרִיק, וְלֹא נֵלֵד לַבֶּהָלָה. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה֤ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁנִּשְׁמֹר חֻקֶּיךָ וּמִצְוֹתֶיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְנִזְכֶּה וְנִחְיֶה וְנִירַשׁ טוֹבָה וּבְרָכָה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ ◇ כָּבוֹד וְלֹא יִדֹּם (יפסיק מעט), יְהוָה֤ יאהדונהי אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ: יְהוָה֤ יאהדונהי חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ, יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר: וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ, כִּי לֹא־עָזַבְתָּ דוֹרְשֶׁיךָ יְהוָה֤ יאהדונהי: יְהוָה֤ יאהדונהי אֲדֹנֵינוּ, מָה־אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ: חִזְקוּ וְיַאֲמֵץ לְבַבְכֶם כָּל־הַמְיַחֲלִים לַיהוָה֤ יאהדונהי:

ואומר החזן קדיש תתקבל

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן וכן יהי רצון. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ, וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן וכן יהי רצון. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. אמן וכן יהי רצון.באומרו 'יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא' יכוין: יה"ר שימחה זכר עמלק ואו יהיה השם שלם והכסא שלם יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא וכריעה מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ וכריעה, וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ וכריעה הוּא, אמן וכן יהי רצון. לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן וכריעה. אמן וכן יהי רצון.

תִּתְקַבַּל צְלוֹתָנָא וּבָעוּתָנָא עִם צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְּכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל, קֳדָם אֲבוּנָא דְּבִשְׁמַיָּא (וארעא), וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא, חַיִּים וְשָׂבָע וִישׁוּעָה וְנֶחָמָה וְשֵׁיזָבָא וּרְפוּאָה וּגְאֻלָּה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְרֶוַח וְהַצָּלָה. לָנוּ וּלְכָל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

יפסע שלוש פסיעות ויאמר:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם (בעש"ת אומרים: הַשָּׁלוֹם) בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת, אֶשָּׂא עֵינַי אֶל־הֶהָרִים, מֵאַיִן יָבֹא
עֶזְרִי: עֶזְרִי מֵעִם יְהוָה יאהדונהי, עֹשֵׂה שָׁמַיִם
וָאָרֶץ: אַל־יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ, אַל־יָנוּם שֹׁמְרֶךָ: הִנֵּה
לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן, שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: יְהוָה יאהדונהי
שֹׁמְרֶךָ, יְהוָה יאהדונהי צִלְּךָ עַל־יַד יְמִינֶךָ: יוֹמָם
הַשֶּׁמֶשׁ לֹא־יַכֶּכָּה, וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה: יְהוָה יאהדונהי <>
יִשְׁמָרְךָ מִכָּל־רָע, יִשְׁמֹר אֶת־נַפְשֶׁךָ: יְהוָה יאהדונהי <
> יִשְׁמָר־צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ, מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:

ואומרים קדיש יהא שלמא:

יִתְגַּדַּל וכריעה וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן וכן יהי רצון. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ,
וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן וכן יהי רצון.
בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ
אָמֵן. אמן וכן יהי רצון.באומרו 'יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא' יכוין: יה"ר שימחה זכר עמלק ואו יהיה השם שלם והכסא שלם יְהֵא
שְׁמֵהּ רַבָּא וכריעה מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ וכריעה, וְיִשְׁתַּבַּח,
וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ
וכריעה הוּא, אמן וכן יהי רצון. לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא
וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן וכריעה. אמן וכן יהי רצון.

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא, חַיִּים וְשָׂבָע וִישׁוּעָה וְנֶחָמָה וְשֵׁיזָבָא וּרְפוּאָה
וּגְאֻלָּה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְרֶוַח וְהַצָּלָה. לָנוּ וּלְכָל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ
אָמֵן. (אמן)

יפסע שלוש פסיעות ויאמר:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם (בעש"ת אומרים: הַשָּׁלוֹם) בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ,
וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

וְאוֹמְרִים: בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה יאהדונהי הַמְבֹרָךְ׃

וְעוֹנִים הַקָּהָל: בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד׃

וְחוֹזֵר: בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד׃

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל, לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר
בְּרֵאשִׁית, שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, וְלֹא
שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה, שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם
וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל־הֲמוֹנָם, שֶׁהֵם ◦ מִשְׁתַּחֲוִים לַהֶבֶל וָרִיק,
וּמִתְפַּלְלִים אֶל אֵל ◦ לֹא יוֹשִׁיעַ (יפסיק מעט), וַאֲנַחְנוּ
מִשְׁתַּחֲוִים (יכרע כל גופו) לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ
בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ, וּמוֹשַׁב
יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם ◦ מִמַּעַל, וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים,
הוּא אֱלֹהֵינוּ וְאֵין עוֹד אַחֵר, אֱמֶת מַלְכֵּנוּ וְאֶפֶס זוּלָתוֹ,
כַּכָּתוּב ◦ בַּתּוֹרָה: וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל ◦ ־ ◦
לְבָבֶךָ, כִּי יְהוָה יאהדונהי הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם ◦ מִמַּעַל
וְעַל־הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד׃

עת רצון

ו.

בְּנִי! אוֹמְרִים "עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ" בְּכַוָּנָה
וּבְשִׂמְחָה גְּדוֹלָה, וּתְפִלָּה זוֹ תִּקְּנָהּ
יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן בְּעֵת שֶׁכָּבַשׁ אֶת יְרִיחוֹ וְנִכְנַס
לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, וְהַתְּפִלָּה הַזּוֹ מְלֵאָה סוֹדוֹת
וְיִחוּדִים עֶלְיוֹנִים, וּמְאִירָה אוֹר הָאֵין־סוֹף
בָּרוּךְ־הוּא עַל הָאוֹמְרָהּ, וּמְבַטֶּלֶת מִמֶּנּוּ אֶת
כָּל הַקְּלִפּוֹת שֶׁבָּרָא מֵרֹב חֲטָאָיו, וְנִמְחָלִים
לוֹ כָּל עֲוֹנוֹתָיו, אִם יְכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת.
וְרָאוּי שֶׁתְּכַוֵּן עַלְיו"נ אוֹתִיּוֹת עֶלְיוֹן,
לְהַמְשִׁיךְ אוֹר גָּדוֹל מֵרוּם הַמַּעֲלוֹת אוֹר
הָאֵין־סוֹף לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת הַמִּתְלַבְּשׁוֹת
בְּאַרְבַּע עוֹלָמוֹת: 'אֲצִילוּת', 'בְּרִיאָה',
'יְצִירָה', 'עֲשִׂיָּה', וּמְהַבְּלִים וּמְבַטְּלִים אֶת כָּל

עַל כֵּן ◇ נְקַוֶּה לָךְ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת
מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ, לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים ◇ מִן
הָאָרֶץ, וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן, לְתַקֵּן עוֹלָם
בְּמַלְכוּת שַׁדַּי, וְכָל־בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ, לְהַפְנוֹת
אֵלֶיךָ ◇ כָּל־רִשְׁעֵי־אָרֶץ, יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל־יוֹשְׁבֵי תֵבֵל,
כִּי לְךָ תִכְרַע כָּל־בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל ◇ לָשׁוֹן, לְפָנֶיךָ
יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ, וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יָקָר
יִתֵּנוּ, וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת־עֹל מַלְכוּתֶךָ, וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם
◇ מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא,
וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד, כַּכָּתוּב ◇ בְּתוֹרָתֶךָ:
יְהוָה יאהדונהי יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר: וְהָיָה יְהוָה
יאהדונהי לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ, בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה
יאהדונהי אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: וּבְתוֹרָתְךָ יְהוָה יאהדונהי
אֱלֹהֵינוּ כָּתוּב לֵאמֹר: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה יאהדונהי
אֱלֹהֵינוּ יְהוָה יאהדונהי אֶחָד:

עת רצון

הַקְלִפּוֹת וְאֻמּוֹת הָעוֹלָם, עוֹבְדֵי הָאֱלִילִים שֶׁלֹּא יִשְׁלְטוּ עָלֵינוּ כְּלָל, וּמְגֻלִּים לַכֹּל, אֲשֶׁר הַכֹּל הֶבֶל הֲבָלִים וְאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל. וְהַזְהֵיר לְאוֹמְרָהּ אַחַר כָּל תְּפִלָּה - מֻבְטָח לוֹ שֶׁתְּפִלָּתוֹ לֹא תָּשׁוּב רֵיקָם.

סִפְרַת הָעֹמֶר

עת רצון

סֵדֶר סְפִירַת־הָעֹמֶר

א.

בְּנִי הַיָּקָר! אֵין דַּי דְּיוֹ וְאֵין קֻלְמוֹסִין לְהַסְבִּיר אֶת עֹמֶק כַּוָּנַת הַתְּקוּנִים, הַשַּׁמּוֹת, הַיִּחוּדִים וְהַצֵּרוּפִים, שֶׁנַּעֲשִׂים בְּעֵת סְפִירַת־הָעֹמֶר, אַחַר הַהָאָרָה הַגְּדוֹלָה שֶׁיָּרְדָה בְּעֵת הַסֵּדֶר בְּלֵיל־פֶּסַח, הָאוֹר וְהַמֹּחִין בְּאִתְעוֹרְרוּתָא דִּלְעֵלָּא, וְאַחַר־כָּךְ נוֹטְלִין כָּל הַמֹּחִין וּמַתְחִילִין לְהִכָּנֵס מֹחִין דְּקַטְנוּת וְגַדְלוּת וְכוּ', כְּפִי סֵדֶר הַסְּפִירָה. וַאֲנִי לֹא אָבוֹא אֶלָּא לְבָאֵר לְךָ בְּפַשְׁטוּת תַּכְלִית כַּוָּנוֹת הַסְּפִירָה, כְּדֵי לְקַח לְעִצְמְךָ הָאָרָה עַל כָּל הַשָּׁנָה, כִּי הָאֶרֶת סְפִירַת־הָעֹמֶר נִמְשֶׁכֶת בְּדַקּוּת עַל כָּל הַשָּׁנָה, כַּיָּדוּעַ לַמְבִינִים (עֵץ לְקוּטֵי־הַלָּכוֹת, פְּקוּדוֹן, הֲלָכָה ד); כִּי עִקַּר כַּוָּנַת הַסְּפִירָה בְּפַשְׁיטוּת הוּא, שֶׁצְּרִיכִין לָדַעַת שֶׁיְּמֵי הָאָדָם מְנוּיִים וּסְפוּרִים בְּמִסְפָּר וּבְמִנְיָן כָּל יוֹם וְיוֹם, וְהָאָדָם יִצְטָרֵךְ לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן מִכָּל יוֹם וְיוֹם, כִּי אֵין שׁוּם יוֹם הוֹלֵךְ לְבַטָּלָה, חַס וְשָׁלוֹם, וַאֲפִלּוּ שָׁעָה וְרֶגַע אֶחָת אֵינוֹ הוֹלֵךְ לְבַטָּלָה, חַס וְשָׁלוֹם, בְּסוֹד (וַיִּקְרָא כג, טו): "שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימוֹת תִּהְיֶינָה"; שֶׁהַשָּׁבַע שַׁבָּתוֹת שֶׁהֵם יְמֵי הַסְּפִירָה צְרִיכִין לִהְיוֹת תְּמִימוֹת וּשְׁלֵמוֹת בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, וְלֹא יֵלֵךְ מֵהֶם רֶגַע לְאִבּוּד, חַס וְשָׁלוֹם; כִּי שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת מְרַמְּזִין עַל כָּל יְמֵי חַיֵּי אָדָם שֶׁכְּלוּלִים בְּשִׁבְעָה יְמֵי הַשָּׁבוּעַ, כִּי כָּל יְמֵי עוֹלָם כְּלוּלִים בְּשִׁבְעָה יְמֵי הַשָּׁבוּעַ, שֶׁהֵם שִׁבְעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, כִּי אֵין נִמְצָא יוֹם בָּעוֹלָם חוּץ מִשִּׁבְעַת יְמֵי הַשָּׁבוּעַ, שֶׁהֵם חוֹזְרִים חֲלִילָה, כָּל יְמֵי עוֹלָם. עַל־כֵּן כָּל יְמֵי חַיֵּי הָאָדָם כְּלוּלִים בְּשִׁבְעַת יָמִים, שֶׁהֵם סוֹד שִׁבְעַת יְמֵי הַשָּׁבוּעַ, וְכָל יוֹם כָּלוּל מִכָּל הַשִּׁבְעָה יָמִים עַל־כֵּן הֵם שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת שֶׁהֵם מ"ט יְמֵי הַסְּפִירָה, שֶׁהַמִּצְוָה לִסְפֹּר כָּל יוֹם וְיוֹם, כְּדֵי לֵידַע וְלִזְכֹּר אֶת יְמֵי חַיֵּי הָבֶלוֹ, שֶׁכָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר הוּא חַי עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, הֵם מְנוּיִים וּסְפוּרִים בְּמִסְפָּר וּבְמִנְיָן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (אִיּוֹב יד, כה): "כִּי שְׁנוֹת מִסְפָּר יֶאֱתָיוּ אִם כִּימֵי שָׂכִיר יָמָיו"; וּכְתִיב (קֹהֶלֶת ו, יב): "מִסְפַּר יְמֵי חַיֵּי הֶבְלוֹ"; וּכְתִיב (תְּהִלִּים צ, יב): "לִמְנוֹת יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע"; וְעַל־כֵּן אָסוּר לָהָאָדָם לְדַחוֹת אֶת עַצְמוֹ מִיּוֹם לְיוֹם, רַק לֵידַע הֵיטֵב שֶׁזֶּה הַיּוֹם לֹא יִהְיֶה לוֹ עוֹד כָּל יְמֵי חַיָּיו, כִּי יוֹם הָאַחֲר הוּא עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי, וְהַלְוַאי שֶׁיִּפְרַע בְּזִמְנוֹ,

שֶׁיִּזְכֶּה לְמָחָר לָצֵאת יְדֵי חוֹבָתוֹ, מַה שֶּׁצָּרִיךְ לִפְרֹעַ לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ חוֹבַת הַזְּמַן שֶׁל יוֹם מָחָר בְּעַצְמוֹ. אֲבָל עַל־כָּל־פָּנִים, חָלִילָה, לְהַטְעוֹת אֶת עַצְמוֹ לִדְחוֹת מִיּוֹם לְיוֹם. וּכְמוֹ שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ערב) עַל פָּסוּק (תְּהִלִּים צה, ז): "הַיּוֹם אִם בְּקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ"; שֶׁעִקַּר הָעֲבוֹדָה מִי שֶׁרוֹצֶה לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלוֹ יִתְבָּרַךְ וּלְדָבְקָה בּוֹ, הָעִקָּר הוּא שֶׁיֵּדַע שֶׁהָעִקָּר הוּא הַיּוֹם, 'הַיּוֹם' דַּיְקָא; וְזֶה סוֹד מִצְוַת סְפִירַת־הָעֹמֶר, שֶׁהוּא הַתְחָלָה וַהֲכָנָה לְקַבָּלַת הַתּוֹרָה, לְהוֹרוֹת שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, כִּי אִם כְּשֶׁיּוֹדְעִין שֶׁהָעִקָּר הוּא הַיּוֹם הַזֶּה שֶׁהָאָדָם עוֹמֵד בּוֹ, וְלֹא לִדְחוֹת מִיּוֹם לְיוֹם, כִּי כָּל יְמֵי הָאָדָם מְנוּיִים וּסְפוּרִים, שֶׁזֶּהוּ: "הַיּוֹם אִם בְּקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ", הֵינוּ אִם תִּרְצוּ לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלוֹ וּלְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, אִי אֶפְשָׁר לָכֶם לְקַבֵּל, כִּי אִם עַל־יְדֵי הַיּוֹם, לֵידַע, שֶׁהָעִקָּר הוּא הַיּוֹם הַזֶּה דַּיְקָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים כו, יז): "הַיּוֹם הַזֶּה ה' אֱלֹהֶיךָ מְצַוְּךָ לַעֲשׂוֹת"; הַיּוֹם הַזֶּה דַּיְקָא, וּכְתִיב (דְּבָרִים ה, מ): "אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם"; כִּי עַל־יְדֵי שְׁמוֹנִין וְסוֹפְרִים שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת קֹדֶם קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁהֵם כְּלַל יְמֵי הָאָדָם, עַל־יְדֵי־זֶה יוֹצְאִין מְטֻמְאָה לְטָהֳרָה, וּמַמְשִׁיכִין הָאֱמֶת וְהַקְּדֻשָּׁה עַל עַצְמוֹ, שֶׁיֵּדַע תָּמִיד בְּכָל יוֹם וְיוֹם, שֶׁהָעִקָּר הוּא הַיּוֹם הַזֶּה דַּיְקָא, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁכְּלוּלָה מִכָּל הַיָּמִים וְהַמְּדוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים לט, ה): "וּמִדַּת יָמַי מַה הִיא"; כִּי קֹדֶם קַבָּלַת הַתּוֹרָה בְּעֵת שֶׁאָנוּ צְרִיכִין לְטַהֵר עַצְמֵנוּ מִטֻּמְאַת מִצְרַיִם, אָנוּ צְרִיכִין לִסְפֹּר הַיָּמִים בְּפֶה מָלֵא, כְּדֵי לִזְכֹּר זֹאת הַיטֵב, שֶׁיְּמֵי הָאָדָם מְנוּיִים וּסְפוּרִים, כִּי מַחֲמַת זֻהֲמַת מִצְרַיִם יְכוֹלִים הַסִּטְרָא־אַחֲרָא וְהַקְּלִפּוֹת לְבַלְבֵּל אֶת הַמֹּחַ, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁיִּטְעֶה אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ אֵין הַיּוֹם מִסְפָּק לַעֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, וְיִרְצֶה לִדְחוֹת מִיּוֹם לְיוֹם, עַל־כֵּן צְרִיכִין לִסְפֹּר הַיָּמִים בְּפֶה מָלֵא, כִּי הַדִּבּוּר יֶשׁ לוֹ כֹּחַ גָּדוֹל לְהַזְכִּיר אֶת הָאָדָם אֲפִלּוּ בְּעֵת שֶׁאֵינוֹ נָקִי מֵהֲמָתוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִרְמְיָה לא, כ): "מִדֵּי דַבְּרִי בוֹ זָכוֹר אֶזְכְּרֶנּוּ"; אֲבָל עַל־יְדֵי שֶׁסַּפְּרוּ מ"ט יְמֵי הַסְּפִירָה, וְזָכִינוּ לָצֵאת מֵהֲמַת מִצְרַיִם וּלְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה בְּשָׁבוּעוֹת, אֲזַי אֵין צְרִיכִין עוֹד אַחַר־כָּךְ לִסְפֹּר הַיָּמִים בְּפֶה מָלֵא בְּכָל יוֹם בְּשָׁאֵר יְמוֹת הַשָּׁנָה, כִּי מֵמֵילָא זוֹכִין לִזְכֹּר זֹאת בְּכָל יוֹם, עַל־יְדֵי שֶׁכְּבָר מְשָׁכְנוּ עָלֵינוּ הַקְּדֻשָּׁה, עַל־יְדֵי מִצְוַת סְפִירָה וְקַבָּלַת הַתּוֹרָה; כִּי זֶה עִקַּר הַקְּדֻשָּׁה - לִזְכֹּר בְּכָל יוֹם וְיוֹם, שֶׁזֶּה הַיּוֹם מָנוּי וְסָפוּר, וּצְרִיכִין לָצֵאת בּוֹ חוֹבַת הַיּוֹם בְּזֶה הַיּוֹם דַּיְקָא:

וְעַל־כֵּן סוֹפְרִין הַיָּמִים לָעֹמֶר, כִּי הָעֹמֶר הוּא תִּקּוּן וְהַמְתָּקַת כָּל הַצְּמָצוּמִים וְהַגְּדָרִים שֶׁל הַמֹּחִין, כְּדֵי לְקַבֵּל הַמֹּחִין בְּהִדְרָגָה וּבְמִדָּה, וְשֶׁלֹּא לִתֵּן יְנִיקָה, חַס וְשָׁלוֹם, לְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא יוֹתֵר מִדַּאי מֵהַצְּמָצוּמִים וְהַמִּדּוֹת, כְּדֵי שֶׁלֹּא יַהֲפְכוּ הָאֱמֶת, וְעַל־כֵּן סוֹפְרִין הַיָּמִים לָעֹמֶר, כִּי בָּאֱמֶת כָּל יוֹם וְיוֹם יֶשׁ בּוֹ חָכְמָה וְשֵׂכֶל מְיֻחָד, שֶׁזֶּה עִקַּר אוֹר יוֹם, שֶׁהוּא אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁהוּא הַשֵּׂכֶל, וּכְמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּסִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת (מַעֲשֶׂה יג) בְּהַמַּעֲשֶׂה שֶׁל יוֹם הַשְּׁלִישִׁי, שֶׁכָּל יוֹם וְיוֹם בָּא עִם שִׁירִים וְחִדּוּת, שֶׁכְּלוּלִים בָּהֶם כָּל הַחָכְמוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב וְתָבִין, שֶׁכָּל הַחָכְמוֹת שֶׁבָּעוֹלָם כְּלוּלִים בַּיָּמִים, כִּי אוֹר

יוֹם הוּא הַשֵּׁכֶל. וְזֶהוּ (קֹהֶלֶת ב, יג): "שֶׁיֵּשׁ יִתְרוֹן לַחָכְמָה מִן הַסִּכְלוּת כְּיִתְרוֹן הָאוֹר מִן הַחֹשֶׁךְ". אֲבָל בְּכָל יוֹם יֵשׁ חֹשֶׁךְ שֶׁקָּדַם לָאוֹר, כִּי הַלַּיְלָה קֹדֶם אֶל הַיּוֹם בְּסֵדֶר הַבְּרִיאָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית א, ה): "וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד"; וּבְשֶׁרְשׁוֹ בְּקָדְשָׁה הוּא תִּקּוּן גָּדוֹל, מַה שֶּׁהַחֹשֶׁךְ קֹדֶם לָאוֹר, כִּי הַחֹשֶׁךְ הוּא הָעֲדֵר הַדַּעַת, צִמְצוּם הַמֹּחִין, שֶׁזֶּהוּ לְבָנָה, שֶׁשִּׁלִּיטָתָהּ בַּלַּיְלָה, שֶׁהִיא סוֹד מַלְכוּת, שֶׁעִקַּר תִּקּוּן וְקִבָּלַת הַמֹּחִין עַל־יָדָהּ דַּיְקָא, אֲבָל מְחֻסַּרֶת פְּגַם מַעֲשֵׂי בְּנֵי־אָדָם, שֶׁהֵם פְּגַם מְעוּט הַלְּבָנָה, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ לְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא יְנִיקָה, חַס וְשָׁלוֹם, מִשָּׁם, כִּי מִשָּׁם עִקַּר יְנִיקָתָם, וּמִשָּׁם עִקַּר אֲחִיזַת מַלְכוּת הָרְשָׁעָה שֶׁהוּא זֶהֻמַּת מִצְרַיִם; כִּי עִקַּר יְנִיקָתָם מִפְּגַם מַלְכוּת דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁהוּא פְּגַם הַצִּמְצוּם, שֶׁהוּא מְעוּט הַלְּבָנָה, וּמִשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַפְּגָמִים שֶׁבָּעוֹלָם, וַאֲזַי מִתְגַּבֵּר, חַס וְשָׁלוֹם, חֹשֶׁךְ מַמָּשׁ, שָׁרוֹצֶה לְהַחֲשִׁיךְ אוֹר הַיּוֹם לְגַמְרֵי, הֵינוּ שָׁרוֹצֶה לְבַלְבֵּל אֶת הַדַּעַת וּלְהַחֲשִׁיךְ אֶת אוֹר הָאֱמֶת, שֶׁהוּא אוֹר הַשֵּׂכֶל וְהַחָכְמָה הָאֲמִתִּית הַמֵּאִיר בְּכָל יוֹם וָיוֹם, שֶׁהוּא עִקַּר אוֹר יוֹם. וּמִזֶּה נִמְשָׁכִין כָּל הַבִּלְבּוּלִים וְהַמְּנִיעוֹת וְהָעִכּוּבִים שֶׁבְּכָל יוֹם וָיוֹם, שֶׁמִּזֶּה נִמְשָׁכִין כָּל הַסְּעָיוֹת, שֶׁהָאָדָם רוֹצֶה לִדְחוֹת זֶה הַיּוֹם, עַד שֶׁעַל־פִּי הָרֹב נִדְמֶה לוֹ כְּאִלּוּ אֵין זֶה הַיּוֹם נִמְנֶה וְנִסְפָּר כְּלָל בִּימֵי חַיָּיו, כְּאִלּוּ הַיּוֹם הַזֶּה אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ כְּלָל, אֲשֶׁר נִמְצָא זֶה בְּרֹב בְּנֵי־אָדָם, שֶׁאֵינָם מְפַקְּחִים עַל דַּרְכֵיהֶם הֵיטֵב, בְּפֶרֶט כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ אֵיזוֹ סִבָּה וּמְאוֹרָע לְטוֹב אוֹ לְהַפְךָ, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁאָז הַיּוֹם מִתְבַּלְבֵּל אֶצְלוֹ לְגַמְרֵי, עַד שֶׁרֹב יְמֵיהֶם כָּלִים בָּזֶה לְהֶבֶל וְלָרִיק, רַחֲמָנָא לִצְלָן. כְּגוֹן בְּיוֹם זֶה הוּא יָרִיד וְיוֹמָא דִּשׁוּקָא, וּבְיוֹם זֶה צָרִיךְ לַחֲשֹׁב חֶשְׁבּוֹנוֹתָיו, וּבְזֶה הַיּוֹם יוֹצֵא לַדֶּרֶךְ, וּבְאִלּוּ הַיָּמִים הוּא זֶה הַיּוֹם הוּא יוֹם וְעוֹלֶה בְּחֶשְׁבּוֹן, וּבְוַדַּאי יֶשׁ בּוֹ טוֹב רַק שֶׁהַחֹשֶׁךְ מְכַסֶּה עָלָיו, כִּי הַקְּלִפָּה קוֹדֶמֶת לַפְּרִי, וְצָרִיכִין לְהִתְגַּבֵּר וּלְהִשְׁתַּדֵּל לְשָׁבְּרָהּ הַקְּלִפָּה, שֶׁהֵם כְּלָל כָּל הַמְּנִיעוֹת וְהַבִּלְבּוּלִים וְהַטָּעָיוֹת וְהַדְּחִיּוֹת, וְלֵידַע וּלְהַאֲמִין, שֶׁדַּיְקָא בַּיּוֹם הַזֶּה יָכוֹל לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לְפִי בְּחִינָתוֹ, וְאִם תִּדְרְשֵׁנוּ יִמָּצֵא לְךָ, וְתִזְכֶּה לִמְצֹא הַטּוֹב שֶׁבְּזֶה הַיּוֹם דַּיְקָא, כִּי לֵית יוֹם דְּלֵית בֵּיהּ טוֹב, כְּמוֹ שֶׁמּוּבָא בְּזֹהַר הַקָּדוֹשׁ (נשׂא קכב.), הַמּוּבָא בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן (חלק א, סימן פד), וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: 'תֵּא חֲזֵי כָּל שִׁית יְמֵי בְּרֵאשִׁית וְכוּ', וְלֹא תִּשְׁכַּח יוֹם דְּלֵית בֵּיהּ טוֹב וְכוּ', וְכָל יוֹמָא אִית לֵהּ גֶּדֶר מִלְבַד דְּלָא יֵיעוֹל כָּל בַּר־נַשׁ לְהַהוּא טוֹב, כְּגוֹן חֹשֶׁךְ דְּכִסְיָא לְנְהוֹרָא' וְכוּ'; עַל־כֵּן צְרִיכִים לֵידַע שֶׁמַּה שֶּׁנִּדְמֶה לְהָאָדָם כְּאִלּוּ הַיּוֹם אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה וּלְלִמּוֹד וְלַעֲסֹק בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, זֶה נִמְשָׁךְ רַק מֵהַחֹשֶׁךְ שֶׁקָּדַם לָאוֹר, שֶׁנִּמְשָׁךְ מִפְּגַם הַצִּמְצוּם, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ הַגֶּדֶר מִלְבַד יֶשׁ עַל הַטּוֹב שֶׁבְּכָל יוֹם, כַּמְבֹאָר בַּזֹּהַר הַנַּ"ל, וּמִשָּׁם בָּאִים כָּל הַטָּעָיוֹת וְהַדְּחִיּוֹת שֶׁל כָּל אָדָם שֶׁבְּכָל יוֹם, שֶׁנִּדְמֶה לוֹ כְּאִלּוּ הַיּוֹם הַזֶּה אֵינוֹ כְּלוּם, כְּאִלּוּ אֵינוֹ מִימֵי חַיָּיו, כְּאִלּוּ הַיּוֹם אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ כְּלָל, אֲשֶׁר נִמְצָא זֶה בְּרֹב בְּנֵי־אָדָם, שֶׁאֵינָם מְפַקְּחִים עַל דַּרְכֵיהֶם הֵיטֵב, בְּפֶרֶט כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ אֵיזוֹ סִבָּה וּמְאוֹרָע לְטוֹב אוֹ לְהַפְךָ, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁאָז הַיּוֹם מִתְבַּלְבֵּל אֶצְלוֹ לְגַמְרֵי, עַד שֶׁרֹב יְמֵיהֶם כָּלִים בָּזֶה לְהֶבֶל וְלָרִיק, רַחֲמָנָא לִצְלָן. כְּגוֹן בְּיוֹם זֶה הוּא יָרִיד וְיוֹמָא דִּשׁוּקָא, וּבְיוֹם זֶה צָרִיךְ לַחֲשֹׁב חֶשְׁבּוֹנוֹתָיו, וּבְזֶה הַיּוֹם יוֹצֵא לַדֶּרֶךְ, וּבְאִלּוּ הַיָּמִים הוּא

בַּדֶּרֶךְ נָע וָנָד וּמְטֻלְטָל, וּבְזֶה הַיּוֹם בָּא מִן הַדֶּרֶךְ, וְצָרִיךְ לְהָרִים הַמַּשּׂוֹי מֵעַל הָעֲגָלָה וּלְסַדֵּר הַסְּחוֹרָה וּלְחַלְקָהּ כָּרָאוּי וְכוּ', וּבְיוֹם זֶה מְזֻדְּמָן לוֹ אֵיזֶה מְרִיבָה וּקְטָטָה עִם אֶחָד, וּבְיוֹם זֶה נִקְרָא עַל אֵיזֶה סְעֻדָּה וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה בְּטוּלִים וּבִלְבּוּלִים שׁוֹנִים בְּכָל יוֹם וָיוֹם, עַד שֶׁכִּמְעַט בְּכָל יוֹם נִמְצָא בּוֹ בְּטוּל וּבִלְבּוּל גָּדוֹל, וַאֲפִלּוּ בְּשָׁאָר הַיָּמִים שֶׁאֵין בּוֹ מְאוֹרָעוֹת כָּאֵלֶּה, נִדְמֶה לוֹ גַּם־כֵּן עַל־פִּי הָרֹב בְּכָל יוֹם כְּאִלּוּ הַיּוֹם הַזֶּה אֵינוֹ כְּלוּם, וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ מֵהַגָּדֵר מִלְּבַד דְּאִית עַל כָּל יוֹם, שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵהַחֹשֶׁךְ שֶׁקָּדַם לָאוֹר, דְּהַיְנוּ פְּגַם הַצִּמְצוּם, שֶׁהוּא סוֹד תִּקּוּן מְעוּט הַלְּבָנָה; עַל־כֵּן סוֹפְרִים הַיָּמִים לָעֹמֶר דַּיְקָא, כִּי הָעֹמֶר הוּא סוֹד הַמְתָּקַת הַצִּמְצוּם, תִּקּוּן מְעוּט הַלְּבָנָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַּטֵּל יְנִיקַת הַחֹשֶׁךְ וְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא, שֶׁהוּא הַגָּדֵר שֶׁיֵּשׁ עַל כָּל יוֹם וָיוֹם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְיַדֵּעַ הָאֱמֶת, שֶׁבְּכָל יוֹם וָיוֹם יֵשׁ בּוֹ טוֹב, וּצְרִיכִין לְהִשְׁתַּדֵּל לְהִתְקָרֵב בְּזֶה הַיּוֹם דַּיְקָא לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ כְּפִי אוֹתוֹ הַיּוֹם, כִּי כָּל הַיָּמִים מְנוּיִים וּסְפוּרִים, שֶׁזֶּהוּ סוֹד מִצְוַת סְפִירַת־הָעֹמֶר:

וְזֶה שֶׁכָּתוּב (מיכה ז, יא־יב): "יוֹם לִבְנוֹת גְּדֵרֵיךְ יוֹם הַהוּא יִרְחַק חֹק יוֹם הוּא וְעָדֶיךָ יָבוֹא לְמִנִּי אַשּׁוּר" וְכוּ'; וּלְפִי עִנְיָנֵנוּ יִתְפָּרֵשׁ הַיֵּטֵב, שֶׁיִּשְׂרָאֵל אוֹמְרִים אֶל הָעִבּוּ"ם, שֶׁהֵם הַסִּטְרָא־אַחֲרָא וְהַקְּלִפּוֹת הַמְסַבְּבִין אֶת הַקְּדֻשָּׁה, שֶׁמֵּהֶם כָּל הַמְנִיעוֹת וְהַבִּלְבּוּלִים וְהַדְּחִיּוֹת שֶׁבְּכָל יוֹם, עַד שֶׁנִּדְמֶה כְּאִלּוּ זֶה הַיּוֹם אֵינוֹ יוֹם כְּלָל, וְזֶהוּ: "יוֹם לִבְנוֹת גְּדֵרֵיךְ"; כְּלוֹמַר אַתֶּם הַסִּטְרָא־אַחֲרָא וְהַמְּנִיעוֹת וְהַדְּחִיּוֹת אַתֶּם אוֹמְרִים שֶׁזֶּה הַיּוֹם הוּא רַק "לִבְנוֹת גְּדֵרֵיךְ", הַיְנוּ הַגְּדָרִים שֶׁל הַסִּטְרָא־אַחֲרָא, שֶׁהֵם הַגָּדֵר שֶׁיֵּשׁ עַל כָּל יוֹם וָיוֹם, שֶׁלֹּא יִתְקָרֵב לְהַטּוֹב שֶׁבְּכָל יוֹם, וְזֶהוּ: "יוֹם הַהוּא יִרְחַק חֹק", שֶׁאַתֶּם אוֹמְרִים, שֶׁהַיּוֹם הוּא רַק "לִבְנוֹת גְּדֵרֵיךְ", דְּהַיְנוּ הַגְּדָרִים וְהַמְסַבִּים שֶׁעַל כָּל יוֹם שֶׁהֵם הַמְנִיעוֹת וְהַדְּחִיּוֹת, אֲבָל הוּא רָחוֹק לַעֲסֹק בְּזֶה הַיּוֹם בְּתוֹרָה שֶׁנִּקְרֵאת "חֹק" וּמִשָּׁפָט, וְזֶהוּ: "יוֹם הַהוּא יִרְחַק חֹק", שֶׁבְּזֶה הַיּוֹם "יִרְחַק חֹק" שֶׁהוּא הַתּוֹרָה, כִּי אִי אֶפְשָׁר לַעֲסֹק בְּתוֹרָה וַעֲבוֹדָה בְּזֶה הַיּוֹם, מַחֲמַת דְּחִיּוֹת וּמְנִיעוֹת כַּנַּ"ל. אֲבָל בֶּאֱמֶת אֵינוֹ כֵּן - "יוֹם הוּא וְעָדֶיךָ יָבוֹא", כִּי בְּוַדַּאי זֶה הַיּוֹם הוּא יוֹם גְּמוּר, וּבְוַדַּאי נִשְׁתַּדֵּל וְנִתְגַּבֵּר לַעֲסֹק בְּזֶה הַיּוֹם דַּיְקָא בְּתוֹרָה וַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, וּלְשַׁבֵּר אֶת הַגְּדָרִים שֶׁלָּכֶם וְכָל הַמְנִיעוֹת שֶׁלָּכֶם, שֶׁאַתָּה רוֹצִים לְהַחֲשִׁיךְ וּלְהַסְתִּיר אֶת אוֹר הַיּוֹם, כִּי: "יוֹם הוּא וְעָדֶיךָ יָבוֹא"; וּכְעֵין שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י לְפִי עִנְיָנוֹ, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: "יוֹם הוּא וְעָדֶיךָ יָבוֹא" - הַנָּבִיא אוֹמֵר: 'אוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁאַתֶּם מַלְעִיגִים עָלָיו לֵאמֹר בָּטֵל וְהָלַךְ לוֹ, יוֹם הוּא - שָׁמוּר וְנָצוּר, וְלֹא בָּטֵל. עָדֶיךָ יָבוֹא - הָעֲבוּ"ם לְהַחֲרִיבְךָ, לְמִנִּי אַשּׁוּר - שֶׁהוּא רֹאשׁ לְמַרְעֵינוּ וְעָרֵי מָצוֹר'; רְאֵה וְהָבֵן וְהַבֵּט אֲתָּה הַמְעַיֵּן, וְתִרְאֶה שֶׁמִּפְרָשׁ בְּרוּחַ קָדְשׁוֹ שֶׁל רַשִׁ"י זַ"ל כָּל דִּבְרֵינוּ בָּאֵר הֵיטֵב; הַיְנוּ שֶׁהַנָּבִיא אוֹמֵר בְּשֵׁם יִשְׂרָאֵל לְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא וְהַקְּלִפּוֹת, שֶׁהֵם כְּלַל הָעִבּוּ"ם: "יוֹם הוּא וְעָדֶיךָ יָבוֹא"; אוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁאַתֶּם מַלְעִיגִים עָלָיו לֵאמֹר בָּטֵל וְהָלַךְ לוֹ, כְּאִלּוּ זֶה הַיּוֹם בָּטֵל וְהוֹלֵךְ לָרִיק וְלַהֶבֶל, חַס וְשָׁלוֹם, וְאִי אֶפְשָׁר לְהִתְקָרֵב בּוֹ לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, מִגֹּדֶל הַשְׁתַּטְּחוּת וְהִתְפַּשְׁטוּת הַגְּדָרִים וְהַמְּחִיצוֹת וְהַבִּלְבּוּלִים שֶׁמִּתְגַּבְּרִים הַסִּטְרָא־אַחֲרָא, שֶׁהֵם הַגָּדֵר שֶׁיֵּשׁ עַל כָּל יוֹם וָיוֹם, שֶׁלֹּא יִתְקָרֵב לְהַטּוֹב שֶׁבְּכָל יוֹם, וְזֶהוּ: "יוֹם הַהוּא יִרְחַק חֹק", שֶׁאַתֶּם אוֹמְרִים, שֶׁהַיּוֹם הוּא רַק "לִבְנוֹת גְּדֵרֵיךְ", דְּהַיְנוּ הַגְּדָרִים וְהַמְסַבִּים שֶׁעַל כָּל יוֹם שֶׁהֵם הַמְנִיעוֹת וְהַדְּחִיּוֹת, אֲבָל הוּא רָחוֹק לַעֲסֹק בְּזֶה הַיּוֹם בְּתוֹרָה שֶׁנִּקְרֵאת "חֹק" וּמִשָּׁפָט, וְזֶהוּ: "יוֹם הַהוּא יִרְחַק חֹק", שֶׁבְּזֶה הַיּוֹם "יִרְחַק חֹק" שֶׁהוּא הַתּוֹרָה, כִּי אִי אֶפְשָׁר לַעֲסֹק בְּתוֹרָה וַעֲבוֹדָה בְּזֶה הַיּוֹם, מַחֲמַת דְּחִיּוֹת וּמְנִיעוֹת כַּנַּ"ל. אֲבָל בֶּאֱמֶת אֵינוֹ כֵּן - "יוֹם הוּא וְעָדֶיךָ יָבוֹא", כִּי בְּוַדַּאי זֶה הַיּוֹם הוּא יוֹם גְּמוּר, וּבְוַדַּאי נִשְׁתַּדֵּל וְנִתְגַּבֵּר לַעֲסֹק בְּזֶה הַיּוֹם דַּיְקָא בְּתוֹרָה וַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, וּלְשַׁבֵּר אֶת הַגְּדָרִים שֶׁלָּכֶם וְכָל הַמְנִיעוֹת שֶׁלָּכֶם, שֶׁאַתָּה רוֹצִים לְהַחֲשִׁיךְ וּלְהַסְתִּיר אֶת אוֹר הַיּוֹם, כִּי: "יוֹם הוּא וְעָדֶיךָ יָבוֹא"; וּכְעֵין שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י לְפִי עִנְיָנוֹ, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: "יוֹם הוּא וְעָדֶיךָ יָבוֹא" - הַנָּבִיא אוֹמֵר: 'אוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁאַתֶּם מַלְעִיגִים עָלָיו לֵאמֹר בָּטֵל וְהָלַךְ לוֹ, יוֹם הוּא - שָׁמוּר וְנָצוּר, וְלֹא בָּטֵל. עָדֶיךָ יָבוֹא - הָעֲבוּ"ם לְהַחֲרִיבְךָ, לְמִנִּי אַשּׁוּר - שֶׁהוּא רֹאשׁ לְמַרְעֵינוּ וְעָרֵי מָצוֹר'; רְאֵה וְהָבֵן וְהַבֵּט אַתָּה הַמְעַיֵּן, וְתִרְאֶה שֶׁמִּפְרָשׁ בְּרוּחַ קָדְשׁוֹ שֶׁל רַשִׁ"י זַ"ל כָּל דִּבְרֵינוּ בָּאֵר הֵיטֵב; הַיְנוּ שֶׁהַנָּבִיא אוֹמֵר בְּשֵׁם יִשְׂרָאֵל לְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא וְהַקְּלִפּוֹת, שֶׁהֵם כְּלַל הָעִבּוּ"ם: "יוֹם הוּא וְעָדֶיךָ יָבוֹא"; אוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁאַתֶּם מַלְעִיגִים עָלָיו לֵאמֹר בָּטֵל וְהָלַךְ לוֹ, כְּאִלּוּ זֶה הַיּוֹם בָּטֵל וְהוֹלֵךְ לָרִיק וְלַהֶבֶל, חַס וְשָׁלוֹם, וְאִי אֶפְשָׁר לְהִתְקָרֵב בּוֹ לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, מִגֹּדֶל הַשְׁתַּטְּחוּת וְהִתְפַּשְׁטוּת הַגְּדָרִים וְהַמְּחִיצוֹת וְהַבִּלְבּוּלִים שֶׁמִּתְגַּבְּרִים

מְאֹד בְּכָל יוֹם, עַד שֶׁנִּדְמֶה בְּכָל יוֹם, שֶׁבָּזֶה הַיּוֹם אִי אֶפְשָׁר לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ. אֲבָל בֶּאֱמֶת אֵינוֹ כֵן, כִּי "יוֹם הוּא" - שָׁמוּר וְנָצוּר וְלֹא בָּטֵל, "עָדֶיךָ יָבוֹא" - הָעַכּוּ"ם לְהַחֲרִיבְךָ, שֶׁבָּזֶה הַיּוֹם דַּיְקָא יָבוֹא אֵלֶיךָ חָרְבָּן וְהֶרִיסָה, שֶׁנִּזְכֶּה לְהֶרֶס הַגְּדָרִים וְהַמְּחִיצוֹת שֶׁלָּכֶם, עַד שֶׁנִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב לְהַטּוֹב שֶׁבָּזֶה הַיּוֹם דַּיְקָא, וְזֶהוּ: "לְמַנִּי אַשּׁוּר" - שֶׁהוּא רֹאשׁ לְמַרְעֵינוּ, "וְעָרֵי מָצוֹר" - הַיְנוּ כְּלָל כָּל הַקְּלִפּוֹת וְסִטְרִין אֲחֲרָנִין שֶׁכְּלוּלִים בְּהָעַכּוּ"ם, שֶׁרֹאשׁ שֶׁלָּהֶם אַשּׁוּר, שֶׁהוּא הָרִאשׁוֹן שֶׁהִגְלָה אֶת יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצָם. כִּי הַתְּחָלַת הַגָּלוּת שֶׁל עֲשֶׂרֶת הַשְּׁבָטִים הִתְחִילָה מֵאַשּׁוּר, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י, שֶׁהוּא רֹאשׁ לְמַרְעֵינוּ וְעָרֵי מָצוֹר וְכוּ'; הַיְנוּ עִם כְּלַל שְׁאָר הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא, שֶׁהֵם עָרֵי מָצוֹר, שֶׁהֵם בּוֹנִים עָרֵי מָצוֹר מַמָּשׁ סְבִיב כָּל אָדָם, שֶׁהֵם בְּחִינַת גְּדֵרִים וּמְחִיצוֹת רַבּוֹת וְחוֹמוֹת נְחֹשֶׁת וּבְרִיחֵי בַּרְזֶל, וּמִשְׁתַּטְּחִים וּמִתְפַּשְׁטִים מְאֹד מְאֹד בְּכָל יוֹם וְיוֹם לִמְנֹעַ אֶת הָאָדָם מִלָּצֵאת חוֹבַת יוֹם בְּיוֹמוֹ. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (קֹהֶלֶת ט, יד): "עִיר קְטַנָּה וַאֲנָשִׁים בָּהּ מְעָט, וּבָא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל וְסָבַב אֹתָהּ וּבָנָה עָלֶיהָ מְצוֹדִים גְּדֹלִים"; וְכָל אֵלּוּ הֶעָרֵי מָצוֹר, שֶׁהֵם כְּלַל הַגְּדֵרִים וְהַמְנִיעוֹת וְהַדְּחִיוֹת שֶׁל הַסִּטְרָא־אַחֲרָא, כְּלָם נִזְכֶּה לְהַחֲרִיב, כִּי אָנוּ יוֹדְעִים שֶׁדַּיְקָא זֶה הַיּוֹם שֶׁאָנוּ עוֹמְדִים בּוֹ - יוֹם הוּא, כִּי בְּוַדַּאי הוּא יוֹם גָּמוּר וְאֵינוֹ בָּטֵל, חַס וְשָׁלוֹם, כַּאֲשֶׁר אַתֶּם אוֹמְרִים: "וְעָדֶיךָ יָבוֹא" - הָעַכּוּ"ם וְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא לְהַחֲרִיבְךָ.

וְזֶה בְּחִינַת כְּלַל הַמִּנְיָנוֹת שֶׁל סְפִירָה, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב בְּסוֹף פֶּרֶק ו' מִסִּדֶּר הַמִּנְיָנוֹת הֵיטֵב בִּפְרָטִיּוּת בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה, וְתִרְאֶה גֹּדֶל הַשִּׁנּוּיִים שֶׁבְּכָל יוֹם וְיוֹם. וְהַכְּלָל שֶׁבְּכָל הַשִּׁבְעָ שָׁבוּעוֹת, שֶׁהֵם מ"ט יְמֵי הַסְּפִירָה, אָנוּ מְקַבְּלִים בְּכָל יוֹם וְיוֹם מֹחַ מְיֻחָד. כִּי עַתָּה אָנוּ מְקַבְּלִים הַמֹּחִין בְּהַדְרָגָה וּבְמִדָּה בְּכָל יוֹם וְיוֹם, אֲבָל אֵין מְקַבְּלִים אוֹתָם כְּסֵדֶר, רַק כְּמוֹ שֶׁקִּבָּלְנוּ אוֹתָם בְּלֵיל א' שֶׁל פֶּסַח, שֶׁלֹּא כְּסֵדֶר, רַק שֶׁאָז קִבָּלְנוּ כֻּלָּם בְּחַפָּזוֹן בְּרֶגַע אֶחָד, אֲבָל עַכְשָׁו מְקַבְּלִים אוֹתָם בְּהַדְרָגָה וּבְמִדָּה בְּכָל יְמֵי הַסְּפִירָה, אֲבָל שֶׁלֹּא כְּסֵדֶר, כִּי מְקַבְּלִין מִחִין דְּגַדְלוּת קֹדֶם מִחִין דְּקַטְנוּת, עַיֵּן שָׁם הַשִּׁנּוּיִים הַנִּפְלָאִים, כְּגוֹן בְּיוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל שָׁבוּעַ רִאשׁוֹן מְקַבְּלִין גְּדֻלּוּת א' דְּאַבָּא, וּבְיוֹם שֵׁנִי גְּדֻלּוּת א' דְּאִמָּא, וּבְיוֹם שְׁלִישִׁי קַטְנוּת ב' דְּאַבָּא וְאִמָּא, וּבְיוֹם רְבִיעִי גְּדֻלּוּת שְׁנֵי דְּאִמָּא, וּבְיוֹם חֲמִישִׁי קַטְנוּת א' דְּאַבָּא וְאִמָּא, וּבְיוֹם שִׁשִּׁי רִשְׁימוּ דְּגַדְלוּת ב' דְּאַבָּא, וּבְיוֹם שְׁבִיעִי עֲצִמוּת דְּגַדְלוּת ב' דְּאַבָּא, וּבָזֶה נִשְׁלָם שָׁבוּעַ א, וְהַכֹּל נִכְנָס בִּבְחִינַת מֹחַ הַחָכְמָה, שֶׁהוּא כְּלַל שָׁבוּעַ הָרִאשׁוֹן. וְאַחַר־כָּךְ בְּשָׁבוּעַ שֵׁנִי מְקַבְּלִין כָּל אֵלּוּ הַמֹּחִין וְנִמְשָׁכִין לְמֹחַ הַבִּינָה וְכוּ'. וְכָל אֵלּוּ הַבְּחִינוֹת הֵם בְּכָל אָדָם וּבְכָל זְמַן, כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין יוֹדְעִים בָּאוּר הַכַּוָּנוֹת לְעֻמְקָן, אֲבָל אַף־עַל־פִּי־כֵן זֶה אָנוּ יוֹדְעִים וּמַאֲמִינִים, שֶׁכָּל אֵלּוּ הַבְּחִינוֹת נַעֲשִׂין וְנִמְשָׁכִין בְּכָל דּוֹר וָדוֹר בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה בְּכָל אָדָם וְאָדָם לְפִי בְּחִינָתוֹ; כִּי כְּלַל כָּל הַמֹּחִין וְהַחָכְמָה וְהַשֵּׂכֶל הוּא לָדַעַת וּלְהַכִּיר אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה עִקַּר הַדַּעַת, עִקַּר קַבָּלַת הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ד, לט): "וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְהוָ"ה הוּא הָאֱלֹקִים" וְכוּ'; כִּי עַל־יְדֵי כָּל מִצְוָה

וּמִצְוָה וְעַל־יְדֵי כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר מֵעֵסֶק הַתּוֹרָה זוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ דַּעַת וְשֵׂכֶל לְהִתְקָרֵב אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, וּלְהַכִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה עִקַּר הַתַּכְלִית. וְזֶה כְּלַל כָּל כַּוָּנוֹת הָאֲרִיזַ"ל, שֶׁרֻבָּם כְּכֻלָּם הֵם לְהַמְשִׁיךְ מֹחִין הַיְנוּ שֶׁכַּוָּנַת כָּל הַמִּצְוֹות הוּא לְהַמְשִׁיךְ מֹחִין וְדַעַת עַל כָּל אָדָם שֶׁיִּזְכֶּה לְהַכִּיר אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ בְּעֹלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי כְּפִי בְּחִינָתוֹ, וְעַל־יְדֵי כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה נִמְשָׁךְ מֹחַ וְשֵׂכֶל מְיֻחָד לָדַעַת וּלְהַכִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי לְתִבּוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר, וּכְפִי הַיִּחוּד שֶׁגּוֹרְמִים לְמַעְלָה, כֵּן נִמְשָׁךְ עַל הָאָדָם שֶׁפַע הַדַּעַת, שֶׁיִּזְכֶּה לְהַכִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבִימֵי הַסְּפִירָה, שֶׁאָז צְרִיכִין לָצֵאת מִטֻּמְאַת מִצְרַיִם שֶׁנִּתְאַחֲזָה בָּהֶם מֵאָז, עַל־כֵּן צְרִיכִין לְקַבֵּל הַמֹּחִין שֶׁלֹּא כְּסֵדֶר כַּמְבֹאָר בַּכַּוָּנוֹת. וּכְנֶגֶד כָּל מֹחַ שֶׁצְּרִיכִין לְקַבֵּל בְּכָל יוֹם וְיוֹם בִּפְרָטִיּוּת, כְּמוֹ־כֵן יֵשׁ כְּנֶגְדּוֹ קְלִפָּה הַקּוֹדֶמֶת לַפְּרִי, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַגֶּדֶר מִלְּבַר דְּאִית עַל כָּל יוֹם וְיוֹם, וּכְפִי הַשִּׁנּוּיִים הַגְּדוֹלִים שֶׁבֵּין הַמֹּחִין, כְּמוֹ־כֵן יֵשׁ שִׁנּוּיִים רַבִּים בְּהַגְּדָרִים וְהַמְחִיצוֹת שֶׁיֵּשׁ עַל כָּל יוֹם וְיוֹם, "גַּם אֶת זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים" (קֹהֶלֶת ז, יד); וּמִזֶּה תָּבִין מֵאֵלֶיךָ, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל־מִינֵי הַדְּחִיּוֹת וְהַבִּלְבּוּלִים שֶׁבָּאִין עַל הָאָדָם בְּכָל יוֹם, עַד שֶׁנִּדְמֶה כְּאִלּוּ זֶה הַיּוֹם אֵינוֹ יוֹם מִימֵי חַיָּיו, כִּי בָּזֶה הַיּוֹם יֶשׁ בּוֹ סִבָּה זֹאת וְעִכּוּב זֶה וּבִלְבּוּל וְכוּ' וְכוּ', כִּי הַכֹּל נִמְשָׁךְ מִשִּׁנּוּיִים הַגְּדוֹלִים שֶׁיֵּשׁ בֵּין הַיָּמִים; כִּי יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁאַף־עַל־פִּי שֶׁבַּיָּמִים הַקּוֹדְמִים הִתְפַּלֵּל קָצָת, וְהָיָה לוֹ אֵיזֶה נַיְחָא קְצָת, אֲבָל עַכְשָׁו קָשֶׁה בְּיוֹתֵר, כִּי יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁהַיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים הָיוּ בְּסוֹד מֹחִין דְּגַדְלוּת אֲצִלּוֹ, שֶׁשָּׁם אֵין אֲחִיזַת הַחִיצוֹנִים שֶׁהֵם הַמְנִיעוֹת כָּל־כָּךְ, אֲבָל עַכְשָׁו צָרִיךְ לְקַבֵּל מֹחִין דְּקַטְנוּת, וְלִפְעָמִים הוּא קַטְנוּת א' שֶׁהוּא קַטְנוּת יוֹתֵר, וְגַם יֵשׁ קַטְנוּת דְּקַטְנוּת שֶׁשָּׁם הַסִּטְרָא־אַחֲרָא נֶאֱחָזֶת בְּיוֹתֵר, וְעַל־כֵּן נִדְמֶה לוֹ שֶׁקָּשֶׁה לַעֲמֹד כְּנֶגֶד הַמְנִיעוֹת שֶׁבְּזֶה הַיּוֹם, אֲבָל בֶּאֱמֶת צָרִיךְ לְהַאֲמִין, שֶׁבְּוַדַּאי גַּם בְּזֶה הַיּוֹם יֶשׁ בּוֹ טוֹב, רַק שֶׁצְּרִיכִין לִשְׁבֹּר הַגֶּדֶר כְּפִי אוֹתוֹ הַיּוֹם, כְּדֵי לִזְכּוֹת לְהַטּוֹב שֶׁבְּזֶה הַיּוֹם דַּיְקָא, כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁבִּכְלַל יִשְׂרָאֵל אֵין מְקַבְּלִין הַמֹּחִין שֶׁלֹּא כְּסֵדֶר כִּי אִם בְּפֶסַח וְאַחַר־כָּךְ בִּימֵי הַסְּפִירָה, אֲבָל תָּמִיד מְקַבְּלִין כְּסֵדֶר, אַךְ כְּבָר מִבֹּאָר שֶׁמָּה שֶׁמַּכְרִחִין אָז לְקַבֵּל שֶׁלֹּא כְּסֵדֶר הוּא מֵחֲמַת גֹּדֶל אֲחִיזַת הַסִּטְרָא־אַחֲרָא, שֶׁהִיא זֶהֱמַת מִצְרַיִם, שֶׁמֵּחֲמַת זֶה הֶהְכְרַח לְקַבֵּל הַמֹּחִין שֶׁלֹּא כְּסֵדֶר, וְעַל־כֵּן כְּשֶׁהָאָדָם אֵינוֹ נָקִי מַעֲוֹנוֹתָיו, וְצָרִיךְ לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה, אֲזַי הוּא גַּם־כֵּן יְצִיאַת מִצְרַיִם, וַאֲזַי הוּא צָרִיךְ גַּם בְּשָׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה לְקַבֵּל הַמֹּחִין שֶׁלֹּא כְּסֵדֶר כְּפִי יְצִיאָתוֹ מִמִּצְרַיִם, דְּהַיְנוּ מֵאֲחֲמַת עֲוֹנוֹתָיו, וּכְמוֹ־כֵן בָּאִים עָלָיו שִׁנּוּיִים לְאֵין מִסְפָּר, עַד שֶׁבְּכָל פַּעַם נִדְמֶה לוֹ, שֶׁעַתָּה אִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אֹפֶן לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ. וְכָל זֶה בָּא מִשִּׁנּוּי הַמֹּחִין הַבָּאִין בְּכָל יוֹם, שֶׁכְּמוֹ־כֵן הֵם הִתְפַּשְׁטוּת הַגְּדָרִים וְהַמְחִיצוֹת שֶׁעַל כָּל יוֹם וְיוֹם, וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְחַזֵּק אֶת עַצְמָם בְּכָל יוֹם וְיוֹם כְּפִי אוֹתוֹ הַיּוֹם. וְאִם לִפְעָמִים מִשְׁתַּטְּחִים כְּנֶגְדּוֹ מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ בְּשׁוּם אֹפֶן לְהִתְפַּלֵּל כָּרָאוּי, אַף־עַל־פִּי־כֵן צָרִיךְ לֵידַע וּלְהַאֲמִין שֶׁגַּם הַיּוֹם הַזֶּה הוּא יוֹם, וְהוּא מָנוּי וְסָפוּר בִּימֵי חַיָּיו, וְאִם אִי אֶפְשָׁר לְהִתְפַּלֵּל כָּרָאוּי בְּשׁוּם אֹפֶן בְּזֶה הַיּוֹם, יִשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת בּוֹ עֲבוֹדָה

אַחֶרֶת, כְּגוֹן: לִלְמֹד יוֹתֵר, אוֹ לַעֲסֹק בְּמִצְוֹות וּגְמִילוּת חֲסָדִים, אוֹ לוֹמַר שְׁאָר תְּחִינוֹת וּבַקָּשׁוֹת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ וְכַיּוֹצֵא; כִּי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ רָצָה לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹות. וּבְרוּךְ הַשֵּׁם, יֵשׁ לָנוּ בְּמָה לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמֵנוּ בְּכָל יוֹם וָיוֹם בְּכַמָּה מִינֵי לִמּוּדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וּבְכַמָּה וְכַמָּה מִינֵי מִצְוֹות וְכוּ', וְהָעִקָּר שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל שֶׁלֹּא יִטְעֶה, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁהַיּוֹם הֶזֶּה בָּטֵל וְהוֹלֵךְ, כִּי צָרִיךְ לַחֲשֹׁב בְּכָל יוֹם, שֶׁאֵין לוֹ כִּי אִם אוֹתוֹ הַיּוֹם לְבַד, בְּסוֹד: "הַיּוֹם אִם בְּקוֹלוֹ תִשְׁמָעוּ":

וְאַחַר שֶׁסּוֹפְרִין מ"ט יְמֵי הַסְּפִירָה - זוֹכִין לִשְׁבוּעוֹת, שֶׁאָז הוּא עִקַּר קַבָּלַת הַתּוֹרָה, וְאָז זוֹכִין לְקַבֵּל בְּחִינַת כֶּתֶר כַּמּוּבָא בַּכַּוָּנוֹת. וְאִיתָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁכֶּתֶר הוּא לְשׁוֹן הַמְתָּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ו), שֶׁ'כֶּתֶר' הוּא לְשׁוֹן הַמְתָּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (אִיּוֹב לו, ב): "כַּתֵּר לִי זְעִיר"; וְאָז הוּא תַּכְלִית הַתִּקּוּן שֶׁל הַצְּמִצּוּמִים בְּכָל הַבְּחִינוֹת, כִּי בְּשֶׁבַע שְׁבוּעוֹת שֶׁסּוֹפְרִין מִקֹּדֶם, אָז מְתַקְּנִים אֶת הַצִּמְצוּם שֶׁל הַמֹּחִין, שֶׁלֹּא יֵצֵא הַמֹּחַ חוּץ לִגְבוּל הַקְּדֻשָּׁה, שֶׁלֹּא יַחֲשֹׁב מַחֲשָׁבוֹת רָעוֹת בְּתַאֲוֹת וְהַרְהוּרִים וְחָכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וְחָכְמוֹת שֶׁל הֶבֶל, וְכָל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת שֶׁהוּא חוּץ לִגְבוּל הַקְּדֻשָּׁה, שֶׁכֻּלָּם נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת זֶהֳמַת מִצְרַיִם, שֶׁיּוֹנְקִין מִפֶּגֶם הַצִּמְצוּם דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת מַלְכוּת דִּקְדֻשָּׁה, כִּי הֵם מִבְּחִינַת מַלְכוּת הָרְשָׁעָה, שֶׁכָּל זֶה אָנוּ עוֹסְקִין לְתַקֵּן בְּכָל יְמֵי הַסְּפִירָה כַּנַּ"ל. וּכְפִי הַתִּקּוּן - כֵּן נִמְשָׁךְ עָלֵינוּ הָאֹרֶת הַמֹּחִין דִּקְדֻשָּׁה, עַד שֶׁבְּשָׁבוּעוֹת, בְּיוֹם הַחֲמִישִׁים, אָז מְקַבְּלִין הַמֹּחִין בְּשִׁלֵּמוּת, וְנִמְשָׁךְ עָלֵינוּ הַקְּדֻשָּׁה מִשַּׁעַר הַחֲמִשִּׁים, וְאָז הוּא עִקַּר קַבָּלַת הַתּוֹרָה, אָז נִתַּקֵּן צִמְצוּם הַמֹּחִין; הֵינוּ, כִּי גַּם כְּשֶׁנִּשְׁמָרִים מִפֶּגֶם הַצִּמְצוּם, שֶׁלֹּא לְהַרְהֵר בְּמַחֲשָׁבוֹת חוּץ, וְזוֹכִין לְמֹחִין דִּקְדֻשָּׁה, עֲדַיִן צְרִיכִין לְהִזָּהֵר וּלְהִשָּׁמֵר מְאֹד גַּם בַּקְּדֻשָּׁה שֶׁלֹּא יֵצֵא חוּץ לַגְּבוּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ, שֶׁזֹּהִי הָאַזְהָרָה שֶׁהִזְהִיר מְאֹד קֹדֶם קַבָּלַת הַתּוֹרָה (שְׁמוֹת יט, כד): "אַל יֶהֱרְסוּ לַעֲלוֹת אֶל הַוי"ה". נִמְצָא, שֶׁצְּרִיכִין לְתַקֵּן הַמֹּחִין בִּשְׁתֵּי בְּחִינוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁנֵי מִינֵי צִמְצוּמִים, הֵינוּ צִמְצוּם אֶחָד בְּעֵת שֶׁרוֹצִין לְקַבֵּל הַמֹּחִין, שֶׁצְּרִיכִין לְתַקֵּן הַצִּמְצוּם שֶׁלֹּא יֵצֵא הַמֹּחַ מִגְּבוּל הַקְּדֻשָּׁה וְלַחוּץ, שֶׁלֹּא יַחֲשֹׁב מַחֲשָׁבוֹת חוּץ וְכוּ', וְזֶה מְתַקְּנִים בְּמ"ט יְמֵי הַסְּפִירָה, וְאַחַר־כָּךְ גַּם כְּשֶׁמְּקַבְּלִין הַמֹּחִין צְרִיכִין לְתַקֵּן הַצִּמְצוּם הַשֵּׁנִי, שֶׁגַּם בַּקְּדֻשָּׁה לֹא יֵצֵא חוּץ לַגְּבוּל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ (חֲגִיגָה יג.): 'בְּמַפָּלָא מִמְּךָ אַל תִּדְרֹשׁ' וְכוּ'; שֶׁזֹּהִי הָאַזְהָרָה (שְׁמוֹת יט, כד): "אַל יֶהֱרְסוּ לַעֲלוֹת אֶל הַוי"ה". וְזֶה צְרִיכִין לְתַקֵּן בְּשִׁבוּעוֹת עַל־יְדֵי כֶּתֶר, כִּי כֶּתֶר לְשׁוֹן הַמְתָּנָה, הֵינוּ שֶׁאָסוּר לְהָרַס לַעֲלוֹת אֶל הַשֵּׁם:

וְאֵלּוּ שְׁנֵי הַתִּקּוּנִים צָרִיךְ גַּם כָּל אָדָם לְהִזָּהֵר בָּהֶם מְאֹד מְאֹד; כִּי צָרִיךְ הָאָדָם לְהִזָּהֵר מְאֹד בְּכָל יוֹם וָיוֹם לָצֵאת חוֹבַת הַיּוֹם בְּכָל מַה דְּאֶפְשָׁר, כִּי צָרִיךְ לֵידַע שֶׁכָּל יָמָיו מְנוּיִים וּסְפוּרִים, וְיִצְטָרֵךְ לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן מִכָּל יוֹם וּמִכָּל שָׁעָה, וְאֵין לוֹ בְּעוֹלָמוֹ כִּי אִם אוֹתוֹ הַיּוֹם, שֶׁזֶּהוּ מְצוּת סְפִירָה, עַל־כֵּן בְּוַדַּאי הוּא צָרִיךְ לִהְיוֹת זָרִיז גָּדוֹל בְּכָל יוֹם וָיוֹם לְהִתְחַזֵּק בַּעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּכָל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדוֹ לַעֲשׂוֹת בְּכֹחוֹ.

אַךְ אַף־עַל־פִּי־כֵן צְרִיכִין לְהַמְתִּין הַרְבֵּה, עַד שֶׁיִּזְכֶּה שֶׁתִּהְיֶה עֲבוֹדָתוֹ בִּשְׁלֵמוּת כָּרָאוּי, בְּסוֹד (יוֹמָא לח:): 'הַבָּא לְטַהֵר מְסַיְּעִין לוֹ... אוֹמְרִים לוֹ הַמְּתֵּן'; וּשְׁנֵי הַבְּחִינוֹת הָאֵלֶּה מְקֻבָּלִים בְּמ"ט יְמֵי הַסְּפִירָה וּשְׁבוּעוֹת, כִּי בְּמ"ט יְמֵי הַסְּפִירָה סוֹפְרִין הַיָּמִים, לְיַדֵּע שֶׁהַיָּמִים מְנוּיִים וּסְפוּרִים, עַל־כֵּן צְרִיכִין לִהְיוֹת זְרִיז גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד בַּעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבִשְׁבוּעוֹת - אָז מְתַקְּנִין צְמִצּוּם הַשֵּׁנִי, לִבְלִי לַהֲרֹס הַגְּבוּל לַעֲלוֹת אֶל הַשֵּׁם, רַק לְהַמְתִּין לִישׁוּעַת הַשֵּׁם תָּמִיד בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, וְשֶׁלֹּא יִגְרֹם לוֹ הַזְּרִיזוּת חוּץ מֵהַמִּדָּה הָרְאוּיָה לְגָמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם; כִּי זֶה כְּלָל גָּדוֹל שֶׁבְּכָל דָּבָר וּבְכָל מִדָּה שֶׁבָּעוֹלָם יֵשׁ בּוֹ טוֹב וְרַע, וְהַבַּעַל דָּבָר אוֹרֵב עַל הָאָדָם תָּמִיד לְלָכְדוֹ בְּמִצּוּדָתוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, בְּכָל־מִינֵי תַּחְבּוּלוֹת וְרַמָּאוּת וְעַרְמוּמִיּוּת שֶׁבָּעוֹלָם, מַה שֶּׁאֵין הַפֶּה יָכוֹל לְדַבֵּר וְהַלֵּב לַחְשֹׁב. וּצְרִיכִין לְשׂוּם לֵב אֶל הָאֱמֶת תָּמִיד, וּלְהִסְתַּכֵּל הֵיטֵב בְּכָל דָּבָר מַה יֵּצֵא מִזֶּה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִלְכָּד בִּרְשָׁתוֹ, חַס וְשָׁלוֹם; כִּי בְּוַדַּאי בִּתְחִלָּה מִתְגַּבֵּר הַבַּעַל־דָּבָר מְאֹד עַל הָאָדָם לְמָנְעוֹ לְגָמְרֵי מִדַּרְכּוֹ הַחַיִּים, חַס וְשָׁלוֹם, אַךְ כְּשֶׁהָאָדָם מִתְעוֹרֵר קְצָת וְרוֹצֶה לָשׁוּב לְהַשֵּׁם לְהִתְפַּלֵּל אוֹ לִלְמֹד וְכַיּוֹצֵא, הוּא מִתְפַּשֵּׁט כְּנֶגְדּוֹ וּמוֹנְעוֹ בְּכַמָּה מְנִיעוֹת וַחֲלִישׁוּת וּבִלְבּוּלִים בְּלִי שִׁעוּר, עַד שֶׁכַּמָּה פְּעָמִים גַּם כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל וְלוֹמֵד, אֵין הָעֲבוֹדָה בִּשְׁלֵמוּת כָּרָאוּי, בִּפְרָט שֶׁכַּמָּה זְמַנִּים וְעִתִּים מְבַלְבֵּל אוֹתוֹ לְגָמְרֵי, מַחֲמַת טִרְדַּת הַפַּרְנָסָה וְכַיּוֹצֵא. וְלֹא דַּי לוֹ בָּזֶה כִּי אִם עוֹד אוֹרֵב עָלָיו כְּאִלּוּ אֶפֶס תִּקְוָה, חַס וְשָׁלוֹם, כְּאִלּוּ אִי אֶפְשָׁר לוֹ עוֹד לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ כָּרָאוּי, מֵאַחַר שֶׁעוֹבְרִים יָמִים וְשָׁנִים וַעֲדַיִן הוּא רָחוֹק כְּמוֹ שֶׁהוּא רָחוֹק. וּבֶאֱמֶת גַּם זֶה הוּא תַּחְבּוּלוֹת הַבַּעַל־דָּבָר, שֶׁהַבַּעַל־דָּבָר מִתְלַבֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ בְּמִצְווֹת, שֶׁמַּכְנִיס בִּלְבּוֹ הִתְרַשְּׁלוּת וַחֲלִישׁוּת, עַל־יְדֵי הַמִּצְווֹת וְהַיִּרְאָה שֶׁלּוֹ, שֶׁהוּא מִתְלַבֵּשׁ בָּהֶם, כְּאִלּוּ הוּא רוֹצֶה בְּתַקָּנָתוֹ, וּמוֹכִיחַ אוֹתוֹ עַל־יְדֵי שֶׁהוּא רָחוֹק כָּל־כָּךְ. וּבֶאֱמֶת כַּוָּנָתוֹ לְהָרַע, לְמָנְעוֹ וּלְהַחֲלִישׁוֹ גַּם מִמַּעַט עֲבוֹדָתוֹ שֶׁרוֹצֶה לַעֲסֹק בָּהּ. עַל־כֵּן כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לִכְנֹס בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, צָרִיךְ לְהִזָּהֵר מְאֹד לֶאֱחֹז בִּשְׁנֵיהֶם, בִּבְחִינַת (קֹהֶלֶת ז, יח): "טוֹב אֲשֶׁר תֶּאֱחֹז בָּזֶה וְגַם מִזֶּה אַל תַּנַּח אֶת יָדֶךָ" וְכוּ'; דְּהַיְנוּ לִהְיוֹת זְרִיז גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד בַּעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֶת "כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת בְּכֹחֲךָ עֲשֵׂה" (שָׁם ט, י); בִּזְרִיזוּת גְּדוֹלָה, דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְלֹא לִדְחוֹת מִיּוֹם לְיוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן צָרִיךְ לְהַמְתִּין הַרְבֵּה הַרְבֵּה, שֶׁאֲפִלּוּ כְּשֶׁרוֹאֶה שֶׁאֵין עֲבוֹדָתוֹ בִּשְׁלֵמוּת, וַאֲפִלּוּ אִם לִפְעָמִים אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כְּלָל, אַף־עַל־פִּי־כֵן יַמְתִּין וִיצַפֶּה לִישׁוּעַת הַשֵּׁם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים סב, ו): "אַךְ לֵאלֹקִים דּוֹמִי נַפְשִׁי" וְכוּ', "אַךְ אֶל אֱלֹקִים דּוֹמִיָּה נַפְשִׁי" וְכוּ' (שָׁם, פָּסוּק ב); וּכְתִיב (אֵיכָה ג, כו): "טוֹב וְיָחִיל וְדוֹמָם לִתְשׁוּעַת הֲוָי"ה"; וְזֶה שְׁמִירַת הַתּוֹרָה; כִּי צְרִיכִין שְׁמִירָה גְּדוֹלָה מְאֹד מִתַּחְבּוּלוֹת הַבַּעַל־דָּבָר בְּכָל הָאֲפָנִים וְהַבְּחִינוֹת, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה. וּשְׁמִירָה לְשׁוֹן הַמְתָּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית לו, יא): "וְאַבְיו שָׁמַר אֶת הַדָּבָר"; הַיְנוּ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה בִּשְׁלֵמוּת, וּלְהִדָּבֵק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת, כִּי אִם עַל־יְדֵי שְׁמִירָה וְהַמְתָּנָה, כִּי צָרִיךְ לְהַמְתִּין הַרְבֵּה עַד שֶׁיִּזְכֶּה לְמַה שֶּׁיִּזְכֶּה; כִּי אֲפִלּוּ מִי

שֶׁזּוֹכֶה לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם כָּרָאוּי, וְעוֹסֵק הַרְבֵּה בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, צָרִיךְ גַּם־כֵּן לְהַמְתִּין הַרְבֵּה עַד שֶׁיִּזְכֶּה לִשְׁלֵמוּת כָּרָאוּי, כִּי עֻקַּר תַּכְלִית הָעֲבוֹדָה הִיא לְהַכִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (בא מב:): 'בְּגִין דְּיִשְׁתְּמוֹדָעִין לֵיהּ'; וּלְזֶה צְרִיכִין לְהַמְתִּין הַרְבֵּה. אַךְ לֹא הָיָה לָנוּ כֹּחַ לְהַמְתִּין כָּל־כָּךְ, כִּי כְּפִי הַנְּקֻדָּה טוֹבָה שֶׁבְּלֵב כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, הוּא בּוֹעֵר וּמִתְלַהֵב מְאֹד לְהִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ וּלְדָבְקָה בּוֹ, עַל־כֵּן בְּרַחֲמָיו נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי הִיא חַיֵּינוּ וְאֹרֶךְ יָמֵינוּ, כִּי עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה יֶשׁ לָנוּ בְּמַה לְהַחֲיוֹת עַצְמֵנוּ כָּל הַיָּמִים, אֲשֶׁר אָנוּ מְמַתִּינִים לִישׁוּעָתוֹ, לְהִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּשְׁלֵמוּת, כִּי הַתּוֹרָה הִיא אַחְדּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי הַתּוֹרָה בְּעַצְמָהּ אָנוּ זוֹכִין לְבֹא אֶל הַתַּכְלִית הָאֲמִתִּית לְדָבְקָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ. אַךְ גַּם מִי שֶׁאֵין עֲבוֹדָתוֹ בִּשְׁלֵמוּת, וַאֲפִלּוּ אִם נִדְמֶה לוֹ שֶׁעֲדַיִן הוּא רָחוֹק לְגַמְרֵי, וַאֲפִלּוּ אִם הוּא בֶּאֱמֶת כָּךְ, אַף־עַל־פִּי־כֵן צָרִיךְ לְהַמְתִּין וּלְצַפּוֹת לִישׁוּעָתוֹ, וּלְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ כָּךְ בְּכָל מַה שֶּׁיּוּכַל - פַּעַם בְּתוֹרָה, פַּעַם בִּתְפִלָּה, פַּעַם בְּהִתְבּוֹדְדוּת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, פַּעַם בְּשִׂיחָה עִם חֲבֵרוֹ אוֹ רַבּוֹ, פַּעַם בַּעֲשִׂיַּת אֵיזֶה מִצְוָה וּגְמִילוּת חֲסָדִים, פַּעַם בְּרָצוֹן וְכִסּוּפִין וְהִשְׁתּוֹקְקוּת, שֶׁזֶּה הָעִקָּר:

וְזֶה סוֹד גְּאֻלָּה רִאשׁוֹנָה וּגְאֻלָּה אַחֲרוֹנָה, שֶׁאֵין לָהּ הֶפְסֵק, כִּי אֵין אַחֲרִיתָהּ גָּלוּת, שֶׁזֶּה סוֹד פֶּסַח וְשָׁבוּעוֹת, כִּי פֶּסַח הוּא גְּאֻלָּה רִאשׁוֹנָה, שֶׁאָז אוֹכְלִין מַצָּה שֶׁהוּא חִפָּזוֹן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים טז, ג): "שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל עָלָיו מַצּוֹת... כִּי בְחִפָּזוֹן יָצָאתָ" וְכוּ'; וְזֶה זְרִיזוּת שֶׁצְּרִיכִין לְהִזְדָּרֵז מְאֹד בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם בִּזְרִיזוּת גָּדוֹל וְלֹא לִדְחוֹת מִיּוֹם לַחֲבֵרוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁזֶּהוּ סִפְרַת־הָעֹמֶר. וְעַל־כֵּן מֵאָז מַתְחִילִין תֵּכֶף לִסְפֹּר מ"ט יְמֵי הַסְּפִירָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא כג, טו): "וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת"; שֶׁתּוֹרָתָהּ הַתּוֹרָה מִצְוֹת סְפִירָה בְּמָחֳרַת הַשַּׁבָּת, שֶׁהוּא יוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח שֶׁנִּקְרָא שַׁבָּת, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י. כִּי בִימֵי הַסְּפִירָה אָנוּ מַמְשִׁיכִין עָלֵינוּ הַמּוֹחִין שֶׁל פֶּסַח, שֶׁהֵם זְרִיזוּת וְחִפָּזוֹן (רק שֶׁבְּפֶסַח מְקַבְּלִין כֹּל הַמּוֹחִין בְּבַת אַחַת, וּבִסְפִירָה מְקַבְּלִין אוֹתָן הַמּוֹחִין בְּעַצְמָן בְּהַדְרָגָה בְּכָל יְמֵי הַסְּפִירָה). אֲבָל שָׁבוּעוֹת שֶׁהוּא קַבָּלַת הַתּוֹרָה הוּא גְּאֻלָּה הָאַחֲרוֹנָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (דְּבָרִים נב, יב): "כִּי לֹא בְחִפָּזוֹן תֵּצֵאוּ וּבְמָנוֹסָה לֹא תֵלֵכוּן" וְכוּ'; וְעַל־כֵּן מְבִיאִין אָז שְׁתֵּי הַלֶּחֶם מֵחָמֵץ דַּיְקָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא כג, יז): "חָמֵץ תֵּאָפֶינָה" וְכוּ'; וְחָמֵץ הוּא בְּאַחוֹר הַזְּמַן - הַמְתָּנָה, הַיְנוּ שֶׁצְּרִיכִין לִבְלִי לְהָרֵס לְעֲלוֹת אֶל הַשֵּׁם, רַק בְּגֹדֶל הַזְּרִיזוּת יִהְיֶה זְהִיר לְאָחֹז גַּם בָּזֶה לְהַמְתִּין הַרְבֵּה, שֶׁאוֹמְרִים לוֹ הַמְתֵּן, שֶׁזֶּה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת כָּתֵר שֶׁמְּקַבְּלִין בְּשָׁבוּעוֹת, שֶׁהוּא לְשׁוֹן הַמְתָּנָה, וְזֶהוּ גְּאֻלָּה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁאֵין לָהּ הֶפְסֵק; כִּי כְּשֶׁזּוֹכִין לְהַמְתָּנָה, אָז בְּוַדַּאי יְזַכֶּה לִגְאֻלָּה שְׁלֵמָה מִגָּלוּת נַפְשִׁי, כִּי בְּוַדַּאי סוֹף־כָּל־סוֹף יָשׁוּב אֶל הַשֵּׁם וִירַחֲמֵהוּ, כִּי (אֵיכָה ג, כב): "חַסְדֵי ה' כִּי לֹא תָמְנוּ כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמָיו"; וְעַל זֶה נֶאֱמַר (חֲבַקּוּק ב, א־ג): "עַל מִשְׁמַרְתִּי אֶעֱמָדָה וְאֶתְיַצְּבָה וְכוּ', כִּי עוֹד חָזוֹן לַמּוֹעֵד וְכוּ', אִם יִתְמַהְמָהּ חַכֵּה לוֹ" וְכוּ'; שֶׁזֶּהוּ נֶאֱמַר עַל הַגְּאֻלָּה הָאַחֲרוֹנָה, וְזֶהוּ גַּם בְּכָל אָדָם וּבְכָל זְמַן; כִּי עִקַּר הַגְּאֻלָּה הִיא גְּאֻלַּת הַנֶּפֶשׁ, שֶׁאַף־עַל־פִּי שֶׁצְּרִיכִין לְמַהֵר מְאֹד לְמַלֵּט נַפְשׁוֹ מִמַּה

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ,
לְיַחֲדָא שֵׁם אוֹת יו״ד אוֹת הֵ״א בְּאוֹת וָא״ו אוֹת הֵ״א, בְּיִחוּדָא שְׁלִים

בְּשֵׁם כָּל־יִשְׂרָאֵל. הִנֵּה אֲנַחְנוּ בָּאִים לְקַיֵּם <> מִצְוַת סְפִירַת הָעֹמֶר, לְתַקֵּן אֶת־שָׁרְשָׁהּ בְּמָקוֹם עֶלְיוֹן, לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאֵנוּ. וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ: יְהוָ֫ה֬ יאהדונהי יִגְמֹר בַּעֲדִי, יְהוָ֫ה֬ יאהדונהי חַסְדְּךָ לְעוֹלָם, מַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אַל־תֶּרֶף: אֶקְרָא לֵאלֹהִים עֶלְיוֹן, לָאֵל גֹּמֵר עָלָי: וָאֶעֱבֹר עָלַיִךְ וָאֶרְאֵךְ מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמָיִךְ. וָאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חָיִי, וָאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חָיִי: בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָ֫ה֬ יאהדונהי, יְהוָ֫ה֬ יאהדונהי אֱלֹהַי גָּדַלְתְּ מְאֹד, הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ: עֹטֶה־אוֹר כַּשַּׂלְמָה, נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה:

הש״ץ **אומר: בִּרְשׁוּת מֹרַי וְרַבּוֹתַי.** והקהל עונים: שָׁמַיִם

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ עַל סְפִירַת הָעֹמֶר:

עת רצון

שֶׁצָּרִיךְ לְהַמְלֵט, אַף־עַל־פִּי־כֵן כְּשֶׁרוֹאֶה שֶׁמִּתְעַכֵּב גְּאֻלָּתוֹ הַרְבֵּה, צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק לְהַמְתִּין הַרְבֵּה לִישׁוּעָתוֹ, עַד "יַשְׁקִיף וְיֵרֶא ה' מִשָּׁמָיִם" (איכה ג, נ), כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים עא, יד): "וַאֲנִי תָּמִיד אְיַחֵל"; וּכְמוֹ שֶׁהוּא בְּעִנְיַן הַגְּאֻלָּה הַכְּלָלִית שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁבְּוַדַּאי צְרִיכִין בְּכָל יוֹם לִפֹּל עַל פָּנָיו, וְלִבְכּוֹת וּלְהִתְחַנֵּן הַרְבֵּה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ שֶׁיְּמַהֵר גְּאֻלָּתֵנוּ תֵּכֶף־וּמִיָּד, כִּי אָרַךְ עָלֵינוּ הַגָּלוּת וְכָשֵׁל כֹּחַ הַסֵּבֶל. וְאַף־עַל־פִּי־כֵן כְּשֶׁרוֹאִין שֶׁמִּתְאָרֵךְ הַגָּלוּת, אַף־עַל־פִּי־כֵן צְרִיכִין לְהַמְתִּין עוֹד וְעוֹד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (חבקוק ב, ג):

"אִם יִתְמַהְמָהּ חַכֵּה לוֹ, כִּי בֹא יָבֹא לֹא יְאַחֵר"; כֵּן הִיא בִּפְרָטִיּוּת בְּכָל אָדָם, אַף־עַל־פִּי שֶׁצָּרִיךְ לִבְכּוֹת הַרְבֵּה לִפְנֵי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, וּלְהִתְחַנֵּן לְפָנָיו עַל נַפְשׁוֹ שֶׁיְּגָאֲלֶנָּה מֵהֶרֶה מִתַּאֲוֹת עוֹלָם־הַזֶּה וַהֲבָלָיו, אַף־עַל־פִּי־כֵן כְּשֶׁרוֹאֶה שֶׁמִּתְמַהְמֵהַּ הַדָּבָר הַרְבֵּה, צָרִיךְ לְהוֹחִיל וּלְהַמְתִּין הַרְבֵּה זְמַנִּים אַחַר זְמַנִּים, אוּלַי יִשָּׂא הַשֵּׁם בְּעֵינָיו, "כִּי לֹא לְעוֹלָם יָרִיב וְלֹא לָנֶצַח יִקְצֹף" (ישעיהו נז, טז), וְאַף־עַל־פִּי שֶׁהַמְנִיעָה מִצִּדֵּנוּ, מֵחֲמַת שֶׁאֵין אָנוּ הַגּוּנִים בְּמַעֲשֵׂינוּ כָּרָאוּי, וַאֲפִלּוּ אִם הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא, אַף־עַל־פִּי־כֵן כָּל זְמַן שֶׁתּוֹלֶה

ניסן ט״ז הַיּוֹם יוֹם אֶחָד לָעֹמֶר:
אנא חסד שבחסד אלהים י

י״ז הַיּוֹם שְׁנֵי יָמִים לָעֹמֶר:
בכח גבורה שבחסד יחננו ש

י״ח הַיּוֹם שְׁלֹשָׁה יָמִים לָעֹמֶר:
גדולת תפארת שבחסד ויברכנו מ

י״ט הַיּוֹם אַרְבָּעָה יָמִים לָעֹמֶר:
ימינך נצח שבחסד יאר ח

כ הַיּוֹם חֲמִשָּׁה יָמִים לָעֹמֶר:
תתיר הוד שבחסד פניו ו

כ״א הַיּוֹם שִׁשָּׁה יָמִים לָעֹמֶר:
צדורה יסוד שבחסד אתנו ו

כ״ב הַיּוֹם שִׁבְעָה יָמִים לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד:
אב״ג ית״ץ מַלְכוּת שבחסד סלה י

כ״ג הַיּוֹם שְׁמוֹנָה יָמִים לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וְיוֹם אֶחָד:
קבל חסד שבגבורה לדעת ר

כ״ד הַיּוֹם תִּשְׁעָה יָמִים לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וּשְׁנֵי יָמִים:
רנת גבורה שבגבורה בארץ נ

כ״ה הַיּוֹם עֲשָׂרָה יָמִים לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וּשְׁלֹשָׁה יָמִים:
עמך תפארת שבגבורה דרכך נ

כ״ו הַיּוֹם אַחַד עָשָׂר יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וְאַרְבָּעָה יָמִים:
שגבנו נצח שבגבורה בכל ו

כ״ז הַיּוֹם שְׁנֵים עָשָׂר יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וַחֲמִשָּׁה יָמִים:
טהרנו הוד שבגבורה גוים ל

כ״ח הַיּוֹם שְׁלֹשָׁה עָשָׂר יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וְשִׁשָּׁה יָמִים:
נוֹרָא יסוד שבגבורה ישועתך א

כ״ט הַיּוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת:
קר״ע שט״ן מַלְכוּת שבגבורה יודוך מ

ל הַיּוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וְיוֹם אֶחָד:
נא חסד שבתפארת עמים י

א אייר הַיּוֹם שִׁשָּׁה עָשָׂר יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וּשְׁנֵי יָמִים:
גבור גבורה שבתפארת אלהים ם

ב הַיּוֹם שִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וּשְׁלֹשָׁה יָמִים:
דורשי תפארת שבתפארת יודוך כ

ג הַיּוֹם שְׁמוֹנָה עָשָׂר יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וְאַרְבָּעָה יָמִים:
יחודך נצח שבתפארת עמים י

עת רצון

עֵינָיו לִמְרוֹם, וְשׁוֹמֵר וּמְצַפֶּה וּמַמְתִּין לִישׁוּעָתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה בְּעָצְמוֹ יָחוּס וְיַחֲמֹל עָלָיו הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וִיקָרְבֵהוּ לַעֲבוֹדָתוֹ בֶּאֱמֶת, וְיִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה:

ד הַיּוֹם תִּשְׁעָה עָשָׂר יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וַחֲמִשָּׁה יָמִים:
כבכת הוד שבתפארת כלם ת

ה הַיּוֹם עֶשְׂרִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וְשִׁשָּׁה יָמִים:
שמרם יסוד שבתפארת ישמחו ש

ו הַיּוֹם אֶחָד וְעֶשְׂרִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שְׁלִשָּׁה שָׁבוּעוֹת:
נג"ד יכ"ש מַלְכוּת שבתפארת וירננו פ

ז הַיּוֹם שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שְׁלִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְיוֹם אֶחָד:
ברכם חסד שבנצח לאמים ו

ח הַיּוֹם שְׁלִשָּׁה וְעֶשְׂרִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שְׁלִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וּשְׁנֵי יָמִים:
טהרם גבורה שבנצח כי ט

ט הַיּוֹם אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שְׁלִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וּשְׁלִשָּׁה יָמִים:
רחמי תפארת שבנצח תשפוט ע

י הַיּוֹם חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שְׁלִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְאַרְבָּעָה יָמִים:
צדקתך נצח שבנצח עמים מ

י"א הַיּוֹם שִׁשָּׁה וְעֶשְׂרִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שְׁלִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וַחֲמִשָּׁה יָמִים:
תמיד הוד שבנצח מישור י

י"ב הַיּוֹם שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שְׁלִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְשִׁשָּׁה יָמִים:
גמלם יסוד שבנצח ולאמים ם

י"ג הַיּוֹם שְׁמוֹנָה וְעֶשְׂרִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת:
בט"ר צת"ג מַלְכוּת שבנצח בארץ מ

י"ד הַיּוֹם תִּשְׁעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת וְיוֹם אֶחָד:
חסין חסד שבהוד תנחם י

ט"ו הַיּוֹם שְׁלֹשִׁים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת וּשְׁנֵי יָמִים:
קדוש גבורה שבהוד סלה ש

ט"ז הַיּוֹם אֶחָד וּשְׁלֹשִׁים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת וּשְׁלִשָּׁה יָמִים:
ברכ תפארת שבהוד יודוך ו

י"ז הַיּוֹם שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת וְאַרְבָּעָה יָמִים:
טובך נצח שבהוד עמים ר

י"ח הַיּוֹם שְׁלֹשָׁה וּשְׁלֹשִׁים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת וַחֲמִשָּׁה יָמִים:
נהל הוד שבהוד אלהים ו

י"ט הַיּוֹם אַרְבָּעָה וּשְׁלֹשִׁים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת וְשִׁשָּׁה יָמִים:
עדתך יסוד שבהוד יודוך ל

כ הַיּוֹם חֲמִשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת:
חק"כ טנ"ע מַלְכוּת שבהוד עמים א

כ"א הַיּוֹם שִׁשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְיוֹם אֶחָד:
יחיד חסד שביסוד כלם מ

כ"ב הַיּוֹם שִׁבְעָה וּשְׁלֹשִׁים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וּשְׁנֵי יָמִים:
גאה גבורה שביסוד ארץ י

כ״ג הַיּוֹם שְׁמוֹנָה וּשְׁלֹשִׁים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וּשְׁלֹשָׁה יָמִים:

לעמך תפארת שביסוד נתנה ם

כ״ד הַיּוֹם תִּשְׁעָה וּשְׁלֹשִׁים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְאַרְבָּעָה יָמִים:

פנה נצח שביסוד יבולה ב

כ״ה הַיּוֹם אַרְבָּעִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וַחֲמִשָּׁה יָמִים:

זוכרי הוד שביסוד יברכנו א

כ״ו הַיּוֹם אֶחָד וְאַרְבָּעִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְשִׁשָּׁה יָמִים:

קדושתך יסוד שביסוד אלהים ר

כ״ז הַיּוֹם שְׁנַיִם וְאַרְבָּעִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת:

יג״ל פז״ק מלכות שביסוד אלהינו ץ

כ״ח הַיּוֹם שְׁלֹשָׁה וְאַרְבָּעִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְיוֹם אֶחָד:

שועתנו חסד שבמלכות יברכנו ת

כ״ט הַיּוֹם אַרְבָּעָה וְאַרְבָּעִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וּשְׁנֵי יָמִים:

קכל גבורה שבמלכות אלהים נ

א סיון הַיּוֹם חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וּשְׁלֹשָׁה יָמִים:

ושמע תפארת שבמלכות ויראו ח

ב הַיּוֹם שִׁשָּׁה וְאַרְבָּעִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְאַרְבָּעָה יָמִים:

צעקתנו נצח שבמלכות אותו ם

ג הַיּוֹם שִׁבְעָה וְאַרְבָּעִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וַחֲמִשָּׁה יָמִים:

יודע הוד שבמלכות כָּל ס

ד הַיּוֹם שְׁמוֹנָה וְאַרְבָּעִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְשִׁשָּׁה יָמִים:

תעלומות יסוד שבמלכות אפסי ל

ה הַיּוֹם תִּשְׁעָה וְאַרְבָּעִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שִׁבְעָה שָׁבוּעוֹת:

שק״ו צ״ת מַלְכוּת שבמלכות ארץ ה

הָרַחֲמָן הוּא יַחֲזִיר עֲבוֹדַת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ לִמְקוֹמָהּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. אָמֵן:

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינֹת, מִזְמוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ, יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה, לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ, בְּכָל־גּוֹיִם יְשׁוּעָתֶךָ: יוֹדוּךָ עַמִּים| אֱלֹהִים, יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: יִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ לְאֻמִּים, כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים <> מִישֹׁר, וּלְאֻמִּים| בָּאָרֶץ תַּנְחֵם סֶלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים|

אֱלֹהִים, יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ, יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים, וְיִירְאוּ אֹתוֹ כָּל־אַפְסֵי־אָרֶץ:

אָנָּא בְּכֹחַ, גְּדֻלַּת יְמִינְךָ, תַּתִּיר צְרוּרָה: (אב"ג יח"ץ)

קַבֵּל רִנַּת, עַמְּךָ. שַׂגְּבֵנוּ, טַהֲרֵנוּ נוֹרָא: (קר"ע שט"ן)

נָא גְּבוֹר, דּוֹרְשֵׁי יִחוּדֶךָ, כְּבָבַת שָׁמְרֵם: (נג"ד יב"ש)

בָּרְכֵם טַהֲרֵם, רַחֲמֵי צִדְקָתֶךָ, תָּמִיד גְּמְלֵם: (בט"ר צת"נ)

חָסִין קָדוֹשׁ, בְּרֹב טוּבְךָ, נַהֵל עֲדָתֶךָ: (חק"ב טנ"ע)

יָחִיד גֵּאֶה, לְעַמְּךָ פְּנֵה, זׇכְרֵי קְדֻשָּׁתֶךָ: (יג"ל פו"ק)

שַׁוְּעָתֵנוּ קַבֵּל, וּשְׁמַע צַעֲקָתֵנוּ, יוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת: (שק"ו צי"ת)

בלחש: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, לְעוֹלָם וָעֶד:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם. אַתָּה צִוִּיתָנוּ עַל־יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ לִסְפֹּר סְפִירַת הָעֹמֶר בְּדֵי לְטַהֲרֵנוּ מִקְּלִפּוֹתֵינוּ וּמִטֻּמְאוֹתֵינוּ. כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ בְּתוֹרָתֶךָ (וַיִּקְרָא כג, טו): "וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הֲבִיאֲכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה. עַד מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִת תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם"; כְּדֵי שֶׁיִּטָּהֲרוּ נַפְשׁוֹת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל מִזְּהֲמָתָם: וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁבִּזְכוּת סְפִירַת הָעֹמֶר שֶׁסָּפַרְתִּי הַיּוֹם יִתָּקֵן מַה שֶּׁפָּגַמְתִּי בַּסְּפִירָה (כָּאן יַזְכִּיר הַסְּפִירָה הַשַּׁיֶּכֶת לְאוֹתוֹ הַלַּיְלָה). וְאֶטָּהֵר וְאֶתְקַדַּשׁ בִּקְדֻשָּׁה שֶׁל מַעְלָה. וְעַל־יְדֵי־זֶה יֻשְׁפַּע שֶׁפַע רַב בְּכָל הָעוֹלָמוֹת וְלִתָּקֵן אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ וְרוּחוֹתֵינוּ וְנִשְׁמוֹתֵינוּ מִכָּל סִיג וּפְגָם. וּלְטַהֲרֵנוּ וּלְקַדְּשֵׁנוּ בִּקְדֻשָּׁתְךָ הָעֶלְיוֹנָה. אָמֵן סֶלָה:

סימן שמעון לביא

בַּר יוֹחָאי, נִמְשַׁחְתָּ אַשְׁרֶיךָ, שֶׁמֶן שָׁשׂוֹן מֵחֲבֵרֶיךָ:

בַּר יוֹחָאי, שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ, נִמְשַׁחְתָּ מִמִּדַּת הַקֹּדֶשׁ, נָשָׂאתָ צִיץ נֵזֶר הַקֹּדֶשׁ, חָבוּשׁ עַל רֹאשְׁךָ פְּאֵרֶךָ: בַּר יוֹחָאי, נִמְשַׁחְתָּ אַשְׁרֶיךָ, שֶׁמֶן שָׁשׂוֹן מֵחֲבֵרֶיךָ:

בַּר יוֹחָאי, מוֹשַׁב טוֹב יָשַׁבְתָּ, יוֹם נַסְתָּ יוֹם אֲשֶׁר בָּרַחְתָּ, בְּמַעֲרַת צוּרִים שָׁעֲמַדְתָּ, שָׁם קָנִיתָ הוֹדְךָ וַהֲדָרֶךָ: בַּר יוֹחָאי, נִמְשַׁחְתָּ אַשְׁרֶיךָ, שֶׁמֶן שָׁשׂוֹן מֵחֲבֵרֶיךָ:

בַּר יוֹחָאי, עֲצֵי שִׁטִּים עוֹמְדִים, לִמּוּדֵי יְהוָה חֵם לוֹמְדִים, אוֹר מָפְלָא אוֹר הַיָּקוֹד חֵם יוֹקְדִים, הֲלֹא הֵמָּה יוֹרוּךָ מוֹרֶךָ: בַּר יוֹחָאי, נִמְשַׁחְתָּ אַשְׁרֶיךָ, שֶׁמֶן שָׁשׂוֹן מֵחֲבֵרֶיךָ:

בַּר יוֹחָאי, וְלִשְׁדֵה תַּפּוּחִים, עָלִיתָ לְלַקֵּט בּוֹ מֶרְקָחִים, סוֹד תּוֹרָה בְּצִיצִים וּפְרָחִים, נַעֲשָׂה אָדָם נֶאֱמַר בַּעֲבוּרֶךָ: בַּר יוֹחָאי, נִמְשַׁחְתָּ אַשְׁרֶיךָ, שֶׁמֶן שָׁשׂוֹן מֵחֲבֵרֶיךָ:

בַּר יוֹחָאי, נֶאֱזַרְתָּ בִּגְבוּרָה, וּבְמִלְחֶמֶת אֵשׁ דַּת הַשַּׁעֲרָה, וְחֶרֶב הוֹצֵאתָ מִתַּעֲרָהּ, שָׁלַפְתָּ נֶגֶד צוֹרְרֶיךָ: בַּר יוֹחָאי, נִמְשַׁחְתָּ אַשְׁרֶיךָ, שֶׁמֶן שָׁשׂוֹן מֵחֲבֵרֶיךָ:

בַּר יוֹחָאי, לִמְקוֹם אַבְנֵי שַׁיִשׁ, הִגַּעְתָּ לִפְנֵי אַרְיֵה לַיִשׁ, גַּם גִּלַּת כּוֹתֶרֶת עַל עַיִשׁ, תָּשׂוּרִי וּמִי יְשׂוּרֶךָ: בַּר יוֹחָאי, נִמְשַׁחְתָּ אַשְׁרֶיךָ, שֶׁמֶן שָׁשׂוֹן מֵחֲבֵרֶיךָ:

בַּר יוֹחָאי, בְּקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, קָן יָרוֹק מְחֻדַּשׁ חָדָשִׁים, שָׁבַע שַׂבְּתוֹת סוֹד חֲמִשִּׁים, קָשַׁרְתָּ קִשְׁרֵי שי"ן קְשָׁרֶיךָ: בַּר יוֹחָאי, נִמְשַׁחְתָּ אַשְׁרֶיךָ, שֶׁמֶן שָׁשׂוֹן מֵחֲבֵרֶיךָ:

בַּר יוֹחָאי, יו"ד חָכְמָה קָדוּמָה, הִשְׁקַפְתָּ לְכִבּוֹדָהּ פְּנִימָה, שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת רֵאשִׁית תְּרוּמָה, אַתְּ בְּרוּב מְמֻשַׁח זִיו אוֹרֶךָ: בַּר יוֹחָאי, נִמְשַׁחְתָּ אַשְׁרֶיךָ, שֶׁמֶן שָׁשׂוֹן מֵחֲבֵרֶיךָ:

בַּר יוֹחָאי, אוֹר מָפְלָא רוּם מַעֲלָה, יָרֵאתָ מִלְהַבִּיט כִּי רַב לָהּ, תַּעֲלוּמָה וְאַיִן קוֹרֵא לָהּ, נַמְתָּ עַיִן לֹא תְשׂוּרֶךָ: בַּר יוֹחָאי, נִמְשַׁחְתָּ אַשְׁרֶיךָ, שֶׁמֶן שָׁשׂוֹן מֵחֲבֵרֶיךָ:

בַּר יוֹחָאי, אַשְׁרֵי יוֹלַדְתֶּךָ, אַשְׁרֵי הָעָם חֵם לוֹמְדֶיךָ, וְאַשְׁרֵי הָעוֹמְדִים עַל סוֹדֶךָ, לְבוּשֵׁי חֹשֶׁן תָּמֵיד וְאוּרֶיךָ: בַּר יוֹחָאי, נִמְשַׁחְתָּ אַשְׁרֶיךָ, שֶׁמֶן שָׁשׂוֹן מֵחֲבֵרֶיךָ:

בַּר יוֹחָאי, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל אָחֵינוּ. שֶׁיָּבוֹא וְיִגָּאֲלֵנוּ בִּמְהֵרָה, וְנֹאמַר אָמֵן: בַּר יוֹחָאי, נִמְשַׁחְתָּ אַשְׁרֶיךָ, שֶׁמֶן שָׁשׂוֹן מֵחֲבֵרֶיךָ:

ואמרתם כה לחי

וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחַי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי, וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחַי רַבִּי שִׁמְעוֹן צַדִּיקָאי:

אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא אַשְׁרֵי עַיִן רָאַתְהוּ, לֵב חָכָם יַשְׂכִּיל פִּיהוּ אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי:

וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחַי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי, וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחַי רַבִּי שִׁמְעוֹן צַדִּיקָאי:

בָּרוּךְ הוּא מִפִּי עֶלְיוֹן קָדוֹשׁ הוּא מֵהֲרִיוֹן, מְאוֹר גָּלִיל הָעֶלְיוֹן אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי:

וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחַי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי, וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחַי רַבִּי שִׁמְעוֹן צַדִּיקָאי:

גְּבוֹר וְאִישׁ מִלְחָמָה בְּדַת תּוֹרָה תְּמִימָה, מָלֵא מַדָּע וְחָכְמָה אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי:

וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחַי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי, וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחַי רַבִּי שִׁמְעוֹן צַדִּיקָאי:

דָּרַשׁ כָּל תַּעֲלוּמוֹת בְּעֹז וְתַעֲצוּמוֹת, עָלָה מַעֲלוֹת רָמוֹת אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי:

וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחַי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי, וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחַי רַבִּי שִׁמְעוֹן צַדִּיקָאי:

הֻחְבָּא בְּתוֹךְ מְעָרָה מִפְּנֵי הַגְּזֵרָה, שָׁם לָמַד סִתְרֵי תוֹרָה אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי:

וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחַי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי, וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחַי רַבִּי שִׁמְעוֹן צַדִּיקָאי:

וְשָׁם נִבְרָא מַעְיָן לוֹ וְחָרוּב לְמַאֲכָלוֹ, מַה טּוֹב חֶלְקוֹ וְחֶבְלוֹ אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי:

וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחַי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי, וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחַי רַבִּי שִׁמְעוֹן צַדִּיקָאי:

זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה דִּין רֵיבָא וּבַר רֵיבָא, זְכָה רַבִּים וְזָכָה אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי:

וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחַי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי, וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחַי רַבִּי שִׁמְעוֹן צַדִּיקָאי:

חֲדֵשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם. זֶה הַמַּרְגִּיז מַמְלָכוֹת אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי:
וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי, וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן צַדִּיקָאי:

טַהֵר אֶת עִיר טְבֶרְיָה עָשָׂה אוֹתָהּ נְקִיָּה. הוֹדוּ לוֹ מִן שָׁמַיָּא אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי:
וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי, וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן צַדִּיקָאי:

יָדַע כָּל הַנִּסְתָּרוֹת דְּבָרָיו עוֹשִׂים פֵּרוֹת, בְּטֶל בַּמָּה גְּזֵרוֹת אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי:
וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי, וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן צַדִּיקָאי:

כָּל יָמָיו אֲשֶׁר חָיָה אוֹת הַקֶּשֶׁת לֹא נִחְיָה, כִּי הוּא אוֹת עוֹלָם הָיָה אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי:
וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי, וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן צַדִּיקָאי:

לְכָל יִשְׂרָאֵל הֵאִיר בְּסוֹד תּוֹרָה הַבָּהִיר, כְּאוֹר הַחַמָּה מַזְהִיר אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי:
וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי, וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן צַדִּיקָאי:

מָקוֹם בָּחַר בִּשְׁמַיָּא עִם הַנָּבִיא אֲחִיָּה, זֶה מִבְּנֵי עֲלִיָּה אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי:
וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי, וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן צַדִּיקָאי:

נֶחְמָד מְאֹד לְמַעְלָה זָכָה לִיקָר וּגְדֻלָּה, כֶּתֶר עֶלְיוֹן לוֹ נִגְלָה אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי:
וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי, וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן צַדִּיקָאי:

סִינַי סִינַי לוֹ נִקְרָא אֲרִי שֶׁבַּחֲבוּרָה, מִמֶּנּוּ תֵּצֵא תּוֹרָה אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי:
וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי, וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן צַדִּיקָאי:

עֲשָׂה שִׁבְעִים תִּקּוּנִים יְקָרִים מִפְּנִינִים, בָּם תִּקֵּן הָעֶלְיוֹנִים אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי:
וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לֶחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי, וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לֶחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן צַדִּיקָאי:

פָּתַח אֶת פִּיו בְּחָכְמָה הוֹצִיא אוֹר תַּעֲלוּמָה, תִּקֵּן זְהֲרֵי חַמָּה אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי:
וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לֶחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי, וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לֶחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן צַדִּיקָאי:

צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם גִּלָּה מִדְרַשׁ הַנֶּעֱלָם, יָכוֹל לִפְטוֹר הָעוֹלָם אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי:
וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לֶחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי, וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לֶחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן צַדִּיקָאי:

קוֹלוֹ זִמֵּר עֲרִיצִים וְהִכְרִית אֶת הַקּוֹצִים, וְהִצִּיל הַלְּחוּצִים אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי:
וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לֶחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי, וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לֶחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן צַדִּיקָאי:

רָאָה פָּנָיו מְאִירִים בְּשִׂבְתּוֹ עִם חֲבֵרִים, עֵת גִּלָּה סוֹד נִסְתָּרִים אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי:
וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לֶחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי, וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לֶחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן צַדִּיקָאי:

שָׁלוֹם רַב עַל מִשְׁכָּבוֹ מַה יָּפְיוֹ וּמַה טּוּבוֹ, דּוֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי:
וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לֶחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי, וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לֶחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן צַדִּיקָאי:

תּוֹרָתוֹ מָגֵן לָנוּ חִיא מְאִירַת עֵינֵינוּ, הוּא יַמְלִיץ טוֹב בַּעֲדֵנוּ אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי:
וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לֶחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי, וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לֶחָי רַבִּי שִׁמְעוֹן צַדִּיקָאי:

בִּרְכַּת הַלְּבָנָה

לַמְנַצֵּחַ, מִזְמוֹר לְדָוִד: הַשָּׁמַיִם ◇ מְסַפְּרִים כְּבוֹד־אֵל, וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ: יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ אֹמֶר, וְלַיְלָה לְלַיְלָה יְחַוֶּה־דָּעַת: אֵין־אֹמֶר וְאֵין

עת רצון

קִדּוּשׁ לְבָנָה

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר קִדּוּשׁ לְבָנָה הוּא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, כִּי אָז עוֹסְקִים לְמַלֵּא אֶת פְּגִימַת הַלְּבָנָה, שֶׁהִיא הַעֲצִבוּת וּמָרָה־שְׁחוֹרָה, שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵחָסְרוֹן הַלְּבָנָה. וּבְעֵת שֶׁמְּקַדְּשִׁים אֶת הַלְּבָנָה שְׂמֵחִים מְאֹד, וְלָכֵן אוֹמְרִים: **"שָׁשִׂים וְשִׂמֵּחִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנָם"** - כִּי בְּעֵת בִּרְכַּת הַלְּבָנָה עַם־יִשְׂרָאֵל שְׂמֵחִים מְאֹד (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, שַׁבָּת, הִלְכָה ז, אוֹת מט); וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ, אָהוּבִי, בְּנִי, אֶת גֹּדֶל הַשִּׂמְחָה שֶׁנִּגְרֶמֶת עַכְשָׁו לְמַעְלָה בַּשָּׁמַיִם בְּעֵת קִדּוּשׁ לְבָנָה, הָיִיתָ שָׂמֵחַ מְאֹד מְאֹד, כִּי אֵין עוֹד שִׂמְחָה כְּשִׂמְחַת מִלּוּי הַלְּבָנָה, שֶׁהִיא הַתֶּרֶת הַסְּפָקוֹת; כִּי כָּל הַצָּרוֹת בָּאוֹת לָאָדָם רַק עַל־יְדֵי פְּגַם הַלְּבָנָה, שֶׁהוּא חָסְרוֹן הָעֲצָה, שֶׁאָדָם אֵינוֹ יוֹדֵעַ לָתֵת עֵצָה לְנַפְשׁוֹ, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכִים לְאָדָם כָּל הַבִּלְבּוּלִים, וּבָזֶה שֶׁאָדָם מְמַלֵּא חָסְרוֹן הַלְּבָנָה, עַל־יְדֵי שֶׁמְּקַדֵּשׁ אוֹתָהּ, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁכָת עָלָיו הִתְחַדְּשׁוּת חֲדָשָׁה, וְעַל־כֵּן מַזְכִּירִים בִּבְרָכָה זֹאת: **"פּוֹעֵל אֱמֶת שֶׁפְּעָלָתוֹ אֱמֶת, וְלִלְבָנָה אָמַר, שֶׁתִּתְחַדֵּשׁ עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת לַעֲמוּסֵי בֶטֶן, שֶׁהֵם עֲתִידִים לְהִתְחַדֵּשׁ כְּמוֹתָהּ וּלְפָאֵר לְיוֹצְרָם עַל שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ"**; כִּי עִקַּר הַשֶּׁבַח שֶׁל בְּרָכָה זֹאת הוּא הִתְגַּלּוּת אֲמִתַּת הָאֱמֶת, שֶׁיְּכוֹלִים לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל פַּעַם כְּמוֹ הַלְּבָנָה, וְלַעֲסֹק בְּמִלּוּי הַלְּבָנָה (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, רִבִּית, הֲלָכָה ה, אוֹת מז); וְרַבֵּנוּ זַ"ל אָמַר (חַיֵּי־מוֹהַר"ן, סִימָן תפג): שֶׁצְּרִיכִים לִרְאוֹת לְזָרֵז אֶת עַצְמוֹ לְהִתְקַדֵּשׁ לְקַדֵּשׁ אֶת הַלְּבָנָה קֹדֶם שִׁבְעָה יָמִים. וְכֵן אָמַר: שֶׁאֲפִלּוּ מִתּוֹךְ עֲנָנִים דַּקִּים וְקַלּוּשִׁים - גַּם־כֵּן יְכוֹלִים כְּבָר לְקַדֵּשׁ אֶת הַלְּבָנָה; וְכֵן מוּבָא (מִדְרַשׁ־תְּהִלִּיּוֹת, בִּרְכַּת הַלְּבָנָה; אֶלְיָהּ־רַבָּה סִימָן תכב, סָעִיף קָטָן ז; מְאוֹר־עֵינַיִם, בְּרֵאשִׁית), שֶׁכָּל מִי שֶׁמְּקַדֵּשׁ לְקַדֵּשׁ אֶת הַלְּבָנָה מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר - מֻבְטָח לוֹ שֶׁלֹּא יָמוּת בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה; וּצְרִיכִים לְהַזְהֵר מְאֹד מְאֹד בְּמִצְוָה זוֹ, וְאִם יוֹצֵא שֶׁיְּכוֹלִים לְקַדֵּשׁ אֶת הַלְּבָנָה בְּמוֹצָאֵי־שַׁבָּת, אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, כִּי אָז אָדָם הוּא שָׂמֵחַ מְאֹד.

דְּבָרִים, בְּלִי נִשְׁמַע קוֹלָם: בְּכָל־הָאָרֶץ| יָצָא קַוָּם,
וּבִקְצֵה תֵבֵל מִלֵּיהֶם, לַשֶּׁמֶשׁ שָׂם־אֹהֶל בָּהֶם: וְהוּא
כְּחָתָן יֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ, יָשִׂישׂ כְּגִבּוֹר לָרוּץ אֹרַח: מִקְצֵה
הַשָּׁמַיִם| מוֹצָאוֹ, וּתְקוּפָתוֹ עַל־קְצוֹתָם, וְאֵין נִסְתָּר
מֵחַמָּתוֹ: תּוֹרַת יְהוָה יאהדונהי תְּמִימָה, מְשִׁיבַת נָפֶשׁ,
עֵדוּת יְהוָה יאהדונהי נֶאֱמָנָה, מַחְכִּימַת פֶּתִי: פִּקּוּדֵי
יְהוָה יאהדונהי יְשָׁרִים, מְשַׂמְּחֵי־לֵב, מִצְוַת יְהוָה יאהדונהי|
בָּרָה, מְאִירַת עֵינָיִם: יִרְאַת יְהוָה יאהדונהי|
טְהוֹרָה, עוֹמֶדֶת לָעַד, מִשְׁפְּטֵי־יְהוָה יאהדונהי אֱמֶת,
צָדְקוּ יַחְדָּו: הַנֶּחֱמָדִים מִזָּהָב וּמִפַּז רָב, וּמְתוּקִים
מִדְּבַשׁ וְנֹפֶת צוּפִים: גַּם־עַבְדְּךָ נִזְהָר בָּהֶם, בְּשָׁמְרָם
עֵקֶב רָב: שְׁגִיאוֹת מִי־יָבִין, מִנִּסְתָּרוֹת נַקֵּנִי: גַּם ◇
מִזֵּדִים| חֲשֹׂךְ עַבְדֶּךָ, אַל־יִמְשְׁלוּ־בִי אָז אֵיתָם, וְנִקֵּיתִי
מִפֶּשַׁע רָב: יִהְיוּ לְרָצוֹן| אִמְרֵי־פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ,
יְהוָה יאהדונהי צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

צוּרִי בָּעוֹלָם הַזֶּה וְגוֹאֲלִי לָעוֹלָם הַבָּא. וְכָל־קַרְנֵי
רְשָׁעִים אַגַּדֵּעַ, תְּרוֹמַמְנָה קַרְנוֹת צַדִּיק:

הַלְלוּיָהּ| הַלְלוּ אֶת־יְהוָה יאהדונהי מִן־הַשָּׁמַיִם,
הַלְלוּהוּ בַּמְּרוֹמִים: הַלְלוּהוּ כָל־מַלְאָכָיו,
הַלְלוּהוּ כָּל־צְבָאָיו: הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ, הַלְלוּהוּ
כָּל־כּוֹכְבֵי (מלעילו) אוֹר: הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם, וְהַמַּיִם

אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם: יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה יאהדונהי, כִּי הוּא צִוָּה וְנִבְרָאוּ: וַיַּעֲמִידֵם לָעַד לְעוֹלָם, חָק־נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר:

כשאומר 'כי אראה שמיך' יסתכל בשמים ובלבנה, אבל לכשיתחיל בברכה לא יסתכל בה עוד (בא"ח ויקרא כג).

כִּי־ אֶרְאֶה שָׁמֶיךָ מַעֲשֵׂה אֶצְבְּעֹתֶיךָ, יָרֵחַ וְכוֹכָבִים אֲשֶׁר כּוֹנָנְתָּה: יְהוָה יאהדונהי אֲדֹנֵינוּ! מָה־אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ:

לפני הברכה יאמר:

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, לְיַחֲדָא שֵׁם אוֹת יו"ד אוֹת הֵ"א בְּאוֹת וָא"ו אוֹת הֵ"א, בְּיִחוּדָא שְׁלִים (יהוה) בְּשֵׁם כָּל־יִשְׂרָאֵל. הִנֵּה אֲנַחְנוּ בָּאִים לְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַלְּבָנָה כְּמוֹ שֶׁתִּקְּנוּ לָנוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, עִם כָּל־הַמְּצוֹת הַכְּלוּלוֹת בָּהּ, לְתַקֵּן אֶת־שָׁרְשָׁהּ בְּמָקוֹם עֶלְיוֹן, לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאֵנוּ, לַאֲקָמָא שְׁכִינְתָּא מֵעַפְרָא, וְיַעֲלֶה לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ בְּאִלּוּ בָּנוּ בְּכָל־הַבְּנוֹת הֶחָרְאוּיוֹת לְכֶתֶר בָּזֶה. וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בְּמַאֲמָרוֹ בָּרָא שְׁחָקִים וּבְרוּחַ פִּיו כָּל־צְבָאָם, חֹק וּזְמַן ‹› נָתַן לָהֶם שֶׁלֹּא יְשַׁנּוּ אֶת ‹› ־ תַּפְקִידָם, שָׂשִׂים וּשְׂמֵחִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנֵיהֶם – פּוֹעֵל אֱמֶת שֶׁפְּעָלָתוֹ אֱמֶת, וְלַלְּבָנָה אָמַר שֶׁתִּתְחַדֵּשׁ, עֲטֶרֶת ‹› תִּפְאֶרֶת לַעֲמוּסֵי בָטֶן, שֶׁגַּם הֵם עֲתִידִים לְהִתְחַדֵּשׁ

בְּמוֹתָהּ וּלְפָאֵר לְיוֹצְרָם עַל שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְחַדֵּשׁ חֳדָשִׁים:

סִימָן טוֹב תְּהִי לָנוּ וּלְכָל־יִשְׂרָאֵל:

סִימָן טוֹב תְּהִי לָנוּ וּלְכָל־יִשְׂרָאֵל:

סִימָן טוֹב תְּהִי לָנוּ וּלְכָל־יִשְׂרָאֵל:

בָּרוּךְ יוֹצְרֵךְ, בָּרוּךְ עוֹשֵׂךְ, בָּרוּךְ קוֹנֵךְ, בָּרוּךְ בּוֹרְאֵךְ. כְּשֵׁם שֶׁאֲנַחְנוּ מְרַקְּדִים [ידלג ג"פ] **כְּנֶגְדֵּךְ** (י"א: כְּנֶגְדָּךְ), **וְאֵין אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לִגַּע בָּךְ, כָּךְ אִם יְרַקְּדוּ אֲחֵרִים כְּנֶגְדֵּנוּ לְהַזִּיקֵנוּ, לֹא יוּכְלוּ לִגַּע בָּנוּ, וְלֹא יִשְׁלְטוּ בָּנוּ, וְלֹא**

עת רצון

וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר בְּאָמְרְךָ: "בָּרוּךְ **יוֹצְרֵךְ, בָּרוּךְ עוֹשֵׂךְ, בָּרוּךְ בּוֹרְאֵךְ, בָּרוּךְ קוֹנֵךְ**" - תְּכוּנַן נֶגֶד הָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: 'עֲשִׂיָּה', 'יְצִירָה', 'בְּרִיאָה', 'אֲצִילוּת'; כִּי הַכֹּל אוֹר גָּדוֹל הוּא. **וְלָכֵן בְּעֵת אָמְרְךָ: "כְּשֵׁם שֶׁאֲנִי רוֹקֵד כְּנֶגְדֵּךְ וְאֵינִי יָכוֹל לִנְגֹּעַ בָּךְ, כָּךְ לֹא יוּכְלוּ כָּל אוֹיְבֵי לִנְגֹּעַ בִּי לְרָעָה**" - תְּרַקֵּד מֵרֹב שִׂמְחָה, כִּי אָז נַעֲשֶׂה הַיִּחוּד הַשָּׁלֵם, כִּי הוּא בְּחִינַת הִתְרַחֲקוּת שֶׁהוּא תַּכְלִית הַהִתְקָרְבוּת, כִּי אִם הָיָה קָרוֹב מְאֹד, הָיָה מִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי מֵהָאוֹר, וְעַל־יְדֵי רִבּוּי אוֹר, הָיָה מִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי, כִּי רִבּוּי הַשֶּׁמֶן גּוֹרֵם כִּבּוּי הַנֵּר, וְעַל־כֵּן דַּיְקָא בָּזֶה שֶׁאוֹמְרִים: "**וְאֵינִי יָכוֹל לִנְגֹּעַ בָּךְ**" - זֶה עִקַּר הַתִּקּוּן, וְזֶה עִקַּר הַשִּׂמְחָה (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, רֹאשׁ־חֹדֶשׁ, הֲלָכָה ג, אוֹת ד); וְלָכֵן דַּיְקָא בְּעֵת קִדּוּשׁ הַלְּבָנָה, אָז מֵאִיר מַלְכוּת דִּקְדֻשָּׁה, מַלְכוּת דָּוִד מְשִׁיחַ, אֲשֶׁר הוּא יִגְאָלֵנוּ גְּאֻלַּת עוֹלָם (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, שַׁבָּת, הֲלָכָה ז, אוֹת טו); וְזוֹ הַשִּׂמְחָה הֲכִי גְּדוֹלָה, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לִשְׂמֹחַ בְּעֵת קִדּוּשׁ הַלְּבָנָה, וְלָכֵן מַזְכִּירִים: "דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חַי וְקַיָּם"; כִּי אָז מַתְחִילָה הָאֲרַת דָּוִד, שֶׁמִּמֶּנּוּ יֵצֵא מָשִׁיחַ, שֶׁהוּא יִגְאָלֵנוּ גְּאֻלַּת עוֹלָם. וְלָכֵן אוֹמְרִים אָז שָׁלֹשׁ פְּעָמִים: "**שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם, עֲלֵיכֶם שָׁלוֹם**"; כִּי כָּל הָעִנְיָן שֶׁל מָשִׁיחַ זֶה שָׁלוֹם, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (מִדְרַשׁ־רַבָּה, דִּבָּרִים, פָּרָשָׁה ה, סִימָן יב): 'גָּדוֹל הַשָּׁלוֹם, שֶׁאֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְבַשֵּׂר אֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּהְיוּ נִגְאָלִים אֶלָּא בְּשָׁלוֹם'; וְאָמְרוּ (מִדְרַשׁ־רַבָּה, וַיִּקְרָא, פָּרָשָׁה ט, סִימָן ט): 'גָּדוֹל שָׁלוֹם,

יַעֲשׂוּ בָנוּ שׁוּם רֹשֶׁם וּבְלֵל וְעִקָּרוֹ. תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה
וָפַחַד, בִּגְדֹל זְרוֹעֲךָ יִדְמוּ כָּאָבֶן: כָּאָבֶן יִדְמוּ, זְרוֹעֲךָ
בִּגְדֹל, וָפַחַד אֵימָתָה עֲלֵיהֶם תִּפֹּל:

חוזרים מ"סימן טוב" שלוש פעמים.

דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חַי וְקַיָּם שלוש פעמים. אָמֵן, אָמֵן, אָמֵן:
נֶצַח, נֶצַח, נֶצַח: סֶלָה, סֶלָה, סֶלָה: וָעֶד, וָעֶד, וָעֶד:

לֵב טָהוֹר בְּרָא־לִי אֱלֹהִים, וְרוּחַ נָכוֹן חַדֵּשׁ בְּקִרְבִּי: ז׳ פעמים.

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת, אֶשָּׂא עֵינַי אֶל־הֶהָרִים, מֵאַיִן יָבֹא
עֶזְרִי, עֶזְרִי מֵעִם יְהוָה יאהדונהי, עֹשֵׂה שָׁמַיִם
וָאָרֶץ: אַל־יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ, אַל־יָנוּם שֹׁמְרֶךָ: הִנֵּה
לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן, שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: יְהוָה יאהדונהי שֹׁמְרֶךָ,
יְהוָה יאהדונהי צִלְּךָ עַל־יַד יְמִינֶךָ, יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא־

עת רצון

שֶׁכְּשֶׁמֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ בָּא, אֵינוֹ פּוֹתֵחַ אֶלָּא בְּשָׁלוֹם'; וְלָכֵן עַכְשָׁו בְּעֵת שֶׁמְּקַדְּשִׁים אֶת הַלְּבָנָה, וְעוֹסְקִים בְּמִלּוּי הַלְּבָנָה, שֶׁזֶּה סוֹד הַגְּאֻלָּה, אֲזַי כָּל אֶחָד מְשָׁלִים עִם חֲבֵרוֹ, וְאוֹמְרִים אֶחָד לַשֵּׁנִי: "שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם, עֲלֵיכֶם שָׁלוֹם". כִּי עַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן לְהַשְׁלִים זֶה עִם זֶה. וְזוֹ תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה, שֶׁלֹּא תִּהְיֶה עוֹד שׁוּם מַחֲלֹקֶת, וְיָקִים (יְשַׁעְיָה ל, כו): "וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה"; שֶׁיַּחֲזִיר אֶת שְׁתֵּיהֶן לִהְיוֹת שָׁוִים, שֶׁמִּשָּׁם מֵאִיר הַשָּׁלוֹם הָאֲמִתִּי, עַל־יְדֵי מִלּוּי הַלְּבָנָה, וְעַל־כֵּן אָז הוּא זְמַן שֶׁמַּשְׁלִימִים אֶחָד עִם הַשֵּׁנִי; אַשְׁרֵי מִי שֶׁנִּזְהָר מְאֹד לְקַדֵּשׁ אֶת הַלְּבָנָה בְּכָל חֻדָּשׁ, וְיַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְהֵבֵן לְמַעֲשֶׂה.

יַכֶּכָּה, וְיָרֵחַ בַּלַּיְלָה: יְהוָה־יְ יאהדונהי ◇ יִשְׁמָרְךָ
מִכָּל־רָע, יִשְׁמֹר אֶת־נַפְשֶׁךָ: יְהוָה יאהדונהי ◇ יִשְׁמָר־
צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ, מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:

הַלְלוּיָהּ, הַלְלוּ־אֵל בְּקָדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ ◇ עֻזּוֹ:
הַלְלוּהוּ בִּגְבוּרֹתָיו, הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ:
הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ
בְתֹף וּמָחוֹל, הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב: הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי־
שָׁמַע, הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל
יָהּ, הַלְלוּיָהּ: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ, הַלְלוּיָהּ:

תָּנָא דְבֵי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל: אִלְמָלֵי לֹא זָכוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶלָּא לְהַקְבִּיל פְּנֵי אֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם פַּעַם אַחַת
בַּחֹדֶשׁ — דַּיָּם. אָמַר אַבַּיֵי: הִלְכָךְ נִימְרִינְהוּ מֵעָמָּד:

ואומרים קדיש על ישראל ואח"כ אומרים:

וְהָיָה אוֹר־הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה, וְאוֹר הַחַמָּה יִהְיֶה
שִׁבְעָתַיִם, כְּאוֹר שִׁבְעַת הַיָּמִים, בְּיוֹם חֲבֹשׁ
יְהוָה־יְ יאהדונהי אֶת־שֶׁבֶר עַמּוֹ, וּמַחַץ מַכָּתוֹ יִרְפָּא:

וַתַּעֲדִי זָהָב וָכֶסֶף, וּמַלְבּוּשֵׁךְ שֵׁשׁ וָמֶשִׁי וְרִקְמָה,
סֹלֶת וּדְבַשׁ וָשֶׁמֶן אָכָלְתְּ, וַתִּיפִי בִּמְאֹד מְאֹד,
וַתִּצְלְחִי לְמַלּוּכָה:

ואומרים: שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם ג' פעמים.

ק"ש שֶׁעַל הַמִּטָּה

עת רצון

סֵדֶר קְרִיאַת־שְׁמַע־שֶׁעַל־הַמִּטָּה

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי, אֲשֶׁר אֵין עוֹד דָּבָר הֲהוֹרֵג אֶת הַקְלִפּוֹת שֶׁבָּרָא הָאָדָם עַל־יְדֵי פְּגַם הַבְּרִית, כְּמוֹ אֲמִירַת קְרִיאַת־שְׁמַע שֶׁעַל הַמִּטָּה כְּפִי סֵדֶר הָאֲרִיזַ"ל, שֶׁתִּתְקֵן לוֹמַר אֶת הַסֵּדֶר הַזֶּה דַּיְקָא, עִם אֵלּוּ הַפְּסוּקִים, וְעִם אֵלּוּ הַוִּדּוּיִים, וְיִקַּבֵּל עַל עַצְמוֹ אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין: סְקִילָה, שְׂרֵפָה, הֶרֶג וְחֶנֶק. וְלָכֵן מִי שֶׁיּוֹדֵעַ בְּנַפְשׁוֹ שֶׁפָּגַם בִּבְרִיתוֹ, וּמִתְגַּבְּרִים עָלָיו הַהֶרְהוּרִים רָעִים, עָלָיו לְהִזָּהֵר מְאֹד לוֹמַר בְּכָל לַיְלָה אֶת הַסֵּדֶר הַזֶּה, כִּי הוּא תִּקּוּן גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד עַל כָּל פְּגָמֵי הַבְּרִית, וּבִפְרָט עַל פְּגַם הָעָוֹן הֶחָמוּר שֶׁל הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, שֶׁעָוֹן זֶה גּוֹרֵם קִלְקוּל גָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וּבוֹרֵא קִלְפּוֹת וּמַשְׁחִיתִים בָּעוֹלָם־הַזֶּה שֶׁנּוֹקְמִים בּוֹ, כִּי עִקַּר פְּגַם חֵטְא עָוֹן זֶה, הוּא פְּגַם הַמַּחֲשָׁבָה, שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁאֵינוֹ שׁוֹמֵר אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ מִלְּהִרְהֵר בָּזֶה, הוּא בָּא לִידֵי עָוֹן הֶחָמוּר הַזֶּה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, עַל־כֵּן עִקַּר תִּקּוּנוֹ הוּא עַל־יְדֵי אֲמִירַת קְרִיאַת־שְׁמַע שֶׁעַל הַמִּטָּה, כְּפִי שֶׁתִּתְקֵן הָאֲרִיזַ"ל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, קְרִיאַת־שְׁמַע שֶׁעַל הַמִּטָּה, הֲלָכָה ב), וּצְרִיכִין לְהִתְוַדּוֹת אָז, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה מְבֻטָּח שֶׁלֹּא יָזוּז מִשָּׁם עַד שֶׁמּוֹחֲלִין לוֹ כָּל מַה שֶׁחָטָא וּפָגַם בַּיּוֹם הַזֶּה. וְאִם הָיוּ בְּנֵי־אָדָם יוֹדְעִים אֶל מַה יְכוֹלִים לְזְכּוֹת עַל־יְדֵי אֲמִירַת סֵדֶר קְרִיאַת־שְׁמַע שֶׁעַל הַמִּטָּה שֶׁתִּתְקֵן הָאֲרִיזַ"ל עִם הַוִּדּוּיִים, וְאֵיךְ שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁאָדָם קוֹרֵא קְרִיאַת־שְׁמַע שֶׁעַל הַמִּטָּה וּמִתְוַדֶּה, הוּא מוֹחֵק אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָיו, וְלֹא נִשְׁאָר מֵהֶם זֶכֶר, וּמַשָּׂרָה הַשְׁכִּינָה עַל עַצְמוֹ, אַז הָיוּ מְדַקְדְּקִים מְאֹד מְאֹד לְאָמְרָהּ בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה מְאֹד. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (בְּרָכוֹת ה.): כָּל הַקּוֹרֵא קְרִיאַת־שְׁמַע שֶׁעַל מִטָּתוֹ - מַזִּיקִין בְּדַלִּין הֵימֶנּוּ, כִּי מִי שֶׁנִּזְהָר לוֹמַר קְרִיאַת־שְׁמַע שֶׁעַל הַמִּטָּה בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה, וּמְדַקְדֵּק בְּאוֹתִיּוֹתֶיהָ, כָּל הַמַּזִּיקִין שֶׁבָּרָא מֵחֲמַת פְּגָמֵי הַבְּרִית כָּל הַיּוֹם, רַחֲמָנָא לִישְׁזְבָן - בְּדַלִּין הֵימֶנּוּ, וְנִצְטַנֵּן אֵשׁ הַגֵּיהִנּוֹם, שֶׁלֹּא יָזִיק לוֹ כְּלוּם. וּמִכָּל־שֶׁכֵּן כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה וְאוֹמֵר אֶת הַסֵּדֶר שֶׁתִּתְקֵן הָאֲרִיזַ"ל, וּמִתְוַדֶּה וּמוֹצִיא מִפִּיו כָּל מַה שֶׁעָשָׂה בַּיּוֹם הַזֶּה, לֹא זָז מִשָּׁם עַד שֶׁמּוֹחֲלִין לוֹ. וְכַמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (קְרַח קעח.): "מָארֵי דְּחוּשְׁבָּנָא הָא אוּקְמוּהָ דִּבְכָל לֵילְיָא וְלֵילְיָא, עַד לָא יִשְׁכַּב וְעַד לָא נָאִים בָּעֵי בַּר נָשׁ לְמֶעְבַּד חוּשְׁבָּנָא מֵעוֹבָדוֹי דְּעָבַד כָּל הַהוּא יוֹמָא, וְיִתּוֹב מִנַּיְהוּ וְיִבְעֵי עֲלַיְיהוּ רַחֲמֵי, מַאי טַעֲמָא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא? בְּגִין דְּהַהִיא שַׁעֲתָא אִילָנָא דְמוֹתָא

אם ישן אחר חצות לילה, יאמר ברכת "המפיל" ללא שם ומלכות, ויהרהר שם ומלכות בלבו (יחו"ד ח"ד). אם נשאר ער עד אחר חצות יקרא הק"ש שעל המטה קודם חצי השעה שלפני חצות, ואם שכח יקרא כמה שיותר מהר קודם חצות, ואם שכח אף לקרוא קודם חצות יכול לקרוא כל סדר ק"ש אחר חצות (רב פעלים ח"ב ס' ב).

עת רצון

שְׁארֵי בְעָלְמָא, וְכָל בְּנֵי עָלְמָא טָעֲמִין טַעֲמָא דְמוֹתָא, וּבָעֵי בְּהַהִיא שַׁעֲתָא לְמֶעְבַּד חוּשְׁבְּנָא מֵעוֹבָדוֹי וְיוֹדֵי עֲלַיהוּ, בְּגִין דְּאִיהִי שַׁעֲתָא דְמוֹתָא וְאִלֵּין אַקְרוּן מְארֵי דְּחוּשְׁבְּנָא". וּכְשֶׁזּוֹכֶה לַעֲשׂוֹת חֶשְׁבּוֹן הַנֶּפֶשׁ מָה עָשָׂה וּפָעַל בַּיּוֹם הַזֶּה, וּמְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין: סְקִילָה, שְׂרֵפָה, הֶרֶג וְחֶנֶק, וּבְפָרַט בְּאָמְרוֹ פָּסוּק: "בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי"; הוּא מְכַוֵּן לְמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, אָז נִמְשָׁךְ עָלָיו אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת בְּדִבֵּקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטָּעָה אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם כְּלָל, אֶלָּא הוּא מַכִּיר אֶת מְקוֹמוֹ וְיוֹדֵעַ לְנַכּוֹן בְּדִיּוּק מָה שֶׁעָשָׂה עַד עַכְשָׁו, וּמַכִּיר אֶת מַעֲשָׂיו הַמְכֹעָרִים, וּמִתְבַּיֵּשׁ מְאֹד מִלְּפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וּבוֹכֶה וּמְבַקֵּשׁ שָׁמַיִם וָאָרֶץ שֶׁיִּמְחֹל לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אָז יִקְרָא בַּעַל תְּשׁוּבָה גָּמוּר. וְכָל זֶה תַּעֲשֶׂה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, לְקִרּוֹת אֶת סֵדֶר קְרִיאַת־שְׁמַע שֶׁעַל הַמִּטָּה שֶׁתִּתֵּקֵן הָאֲרִיזַ"ל, וְתֹאמַר גַּם אֶת הַוִּדּוּיִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִמְחֹל לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל חַטֹּאתֶיךָ הַמְרֻבִּים. וּבִפְרָט פֶּגֶם הַבְּרִית הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, אֲשֶׁר מְאֹד מְאֹד מְסֻגָּל סֵדֶר הַזֶּה לְתַקֵּן אֶת הַחֵטְא הַמְגֻנֶּה הַזֶּה, וּמַה גַּם אִם תַּעֲשֶׂה לְעַצְמְךָ קְבִיעוּת חֲזָקָה בְּכָל לַיְלָה קֹדֶם שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ לִישֹׁן לַעֲרֹךְ חֶשְׁבּוֹן הַנֶּפֶשׁ עַל כָּל מַה שֶּׁעָשִׂיתָ כָּל הַיּוֹם הַזֶּה, וְתִתְוַדֶּה אָז לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִבְכֶּה וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבְךָ, אָזַי תִּהְיֶה מֻבְטָח שֶׁאַף פַּעַם לֹא תָּבֹא לִידֵי גַּאוּת וְהִתְנַשְּׂאוּת, וְתִהְיֶה עָנָו שָׁפֵל וְסָבְלָן, וְלֹא תַּעֲנֶה לְמְחָרְפֵי וּמְבַזֵּי נַפְשְׁךָ כְּלוּם, וְתִסְבֹּל כָּל הַבָּא עָלֶיךָ. וְעַל־יְדֵי שֶׁתָּבֹא וְתִתְחַנֵּן וְתִבְכֶּה וְתִתְוַדֶּה בְּלֵב אֱמֶת אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, אָז דַּיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה תַּהֲרֹג אֶת כָּל הַקְּלִפּוֹת וְהַמַּזִּיקִים וְהַמַּשְׁחִיתִים שֶׁנִּבְרְאוּ עַל־יְדֵי פְּגָמֵי הַבְּרִית שֶׁפָּגַמְתָּ, וְיִמְחֹל לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל הַכֹּל; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאוֹמֵר אֶת הַסֵּדֶר הַזֶּה כָּל לַיְלָה חֹק וְלֹא יַעֲבֹר כָּל יְמֵי חַיָּיו. וְאַל יַטְעֶה אוֹתְךָ יִצְרְךָ כְּאִלּוּ אַתָּה עַכְשָׁו עָיֵף וְיָגֵעַ וְקָשֶׁה לְךָ מְאֹד לוֹמַר אֶת כָּל הַסֵּדֶר הַזֶּה, כִּי בְּנַפְשְׁךָ הוּא, כִּי אִם תַּעֲזֹבֵנִי יוֹם - יוֹמַיִם אֶעֱזָבְךָ, וּלְאַט לְאַט תִּהְיֶה נֶעֱקָר, חַס וְשָׁלוֹם, מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ; וְלָכֵן, אָהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, אִם אַתָּה רוֹצֶה לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים, תִּשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת וָהִיר לוֹמַר אֶת הַסֵּדֶר הַזֶּה דַּיְקָא, וְתִזְכֶּה לְהֵעָשׂוֹת בַּעַל תְּשׁוּבָה אֲמִתִּי,

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּהּ, בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ,
לְיַחֲדָא שֵׁם אוֹת יו"ד אוֹת הֵ"א בְּאוֹת וָא"ו אוֹת הֵ"א, בְּיִחוּדָא שְׁלִים
(יהוה) בְּשֵׁם כָּל־יִשְׂרָאֵל, לַאֲקָמָא שְׁכִינְתָּא מֵעַפְרָא וּלְעָלוּיֵי שְׁבִינַת עֲזֵנוּ, חֲרִינִי
מְקַבֵּל עֲלַי אֲלָהוּתוּ יִתְבָּרַךְ וְאַהֲבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ, וְחָרִינִי יָרֵא מִמֶּנּוּ, בְּגִין דְּאִיהוּ
רַב וְשַׁלִּיט עַל כֹּלָּא, וְכֹלָּא קַמֵּיהּ כְּלָא. וַחֲרִינִי מַמְלִיכוֹ עַל כָּל־אֵבֶר וְאֵבֶר
וְגִיד וְגִיד מֵרַמ"ח אֵבָרִים וּשְׁסָ"ה גִּידִים שֶׁל גּוּפִי וְנַפְשִׁי רוּחִי וְנִשְׁמָתִי,
מַלְכוּת גְּמוּרָה וּשְׁלֵמָה. וַחֲרִינִי עֶבֶד לַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהוּא בְּרַחֲמָיו יְזַכֵּנִי
לְעָבְדוֹ בְּלֵב שָׁלֵם וְנֶפֶשׁ חֲפֵצָה. אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן:

קודם ברכת הַמַּפִּיל נוהגים לומר "רבונו של עולם הריני מוחל וסולח", ונוהגים לאומרו אף בשבת.

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם הֲרֵינִי מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לְכָל־מִי שֶׁהִכְעִיס
וְהִקְנִיט אוֹתִי, אוֹ שֶׁחָטָא כְּנֶגְדִּי – בֵּין בְּגוּפִי,
בֵּין בְּמָמוֹנִי, בֵּין בִּכְבוֹדִי, בֵּין בְּכָל־אֲשֶׁר לִי, בֵּין
בְּאָנֵס בֵּין בְּרָצוֹן, בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד, בֵּין בְּדִבּוּר
בֵּין בְּמַעֲשֶׂה, בֵּין בְּגִלְגּוּל זֶה בֵּין בְּגִלְגּוּל אַחֵר,
לְכָל־בַּר יִשְׂרָאֵל, וְלֹא יֵעָנֵשׁ ‹› שׁוּם אָדָם בְּסִבָּתִי.
יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה־יהוה אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי
שֶׁלֹּא אֶחֱטָא עוֹד, וּמַה־שֶּׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ מְחֹק

עת רצון

וְתִהְיֶה נַעֲשֶׂה כְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ אוֹר וְזִיו חִיּוּת
וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְתֵצֵא מֵהֶעוֹלָם־
הַזֶּה בְּלֹא חֵטְא, וְתִהְיֶה יְצִיאָתְךָ כְּבִיאָתְךָ בְּלִי
שׁוּם רְבָב וְכָתֶם כְּלָל, וּבִלְבַד שֶׁתִּהְיֶה עַקְשָׁן

גְּדוֹל לוֹמַר אֶת הַסֵּדֶר הַזֶּה דַּיְקָא בְּכָל לַיְלָה
כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וְאָז תִּהְיֶה נִקְרָא בְּשֵׁם צַדִּיק,
וּכְרוּזִים יֵלְכוּ לְפָנֶיךָ: "אַשְׁרֵי הַבֵּן שֶׁשָּׁב אֶל
אָבִיו, אַשְׁרֵי לוֹ בָּזֶה וְאַשְׁרֵי לוֹ בַּבָּא"!

בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, אֲבָל ‹› לֹא עַל יְדֵי יְסוּרִין וַחֲלָאִים רָעִים. יְהִיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה יאהדונהי צוּרִי וְגֹאֲלִי:

בָּרוּךְ [אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,] הַמַּפִּיל חֶבְלֵי שֵׁנָה עַל עֵינַי, וּתְנוּמָה עַל עַפְעַפַּי, וּמֵאִיר לְאִישׁוֹן בַּת עָיִן. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה־ יאהדונהי אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, שֶׁתַּשְׁכִּיבֵנִי לְשָׁלוֹם, וְתַעֲמִידֵנִי לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם, וְתֵן חֶלְקִי בְּתוֹרָתֶךָ, וְתַרְגִּילֵנִי לִדְבַר מִצְוָה, וְאַל תַּרְגִּילֵנִי לִדְבַר עֲבֵרָה, וְאַל תְּבִיאֵנִי לִידֵי חֵטְא, וְלֹא לִידֵי נִסָּיוֹן, וְלֹא לִידֵי בְזָיוֹן, וְיִשְׁלֹט בִּי יֵצֶר הַטּוֹב, וְאַל יִשְׁלֹט בִּי יֵצֶר הָרָע, וְתַצִּילֵנִי מִיֵּצֶר הָרָע וּמֵחֲלָאִים רָעִים, וְאַל יַבְהִילוּנִי חֲלוֹמוֹת רָעִים וְהִרְהוּרִים רָעִים, וּתְהֵא מִטָּתִי שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ, וְהָאֵר עֵינַי פֶּן אִישַׁן הַמָּוֶת. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַמֵּאִיר לָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּכְבוֹדוֹ:

יְכַוֵּן בְּק"ש זוֹ לְתַקֵּן אֶת עָוֹן פְּגַם הַבְּרִית (בא"ח פקודי).

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה־ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, יְהוָה־ יאהדונהי אֶחָד:

בלחש: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל־לְבָבְךָ, וּבְכָל־ נַפְשְׁךָ, וּבְכָל־מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה,

אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם (יפסיק מעט), עַל־לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם
לְבָנֶיךָ, וְדִבַּרְתָּ בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ, וּבְלֶכְתְּךָ
בַדֶּרֶךְ, וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל־יָדֶךָ,
וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ (ולא
תחמוד) וּבִשְׁעָרֶיךָ:

וְהָיָה אִם־שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי, אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
אֶתְכֶם הַיּוֹם (יפסיק מעט), לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה (יאהדונהי) אֱלֹהֵיכֶם (יבטא היטב את העין) וּלְעָבְדוֹ, בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־
נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ, יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ,
וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב <> בְּשָׂדְךָ
לִבְהֶמְתֶּךָ, וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן־יִפְתֶּה
לְבַבְכֶם, וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם <> אֱלֹהִים <> אֲחֵרִים,
וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: (יאמר בלחש, אך ישמיע לאזניו) וְחָרָה (יפסיק מעט) אַף־
יְהוָה (יאהדונהי) בָּכֶם, וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם, וְלֹא־יִהְיֶה
מָטָר, וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ, וַאֲבַדְתֶּם <>
מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה (יאהדונהי) נֹתֵן
לָכֶם: (עד כאן בלחש) וְשַׂמְתֶּם <> אֶת־דְּבָרַי אֵלֶּה עַל־לְבַבְכֶם
וְעַל־נַפְשְׁכֶם, וּקְשַׁרְתֶּם <> אֹתָם לְאוֹת עַל־יֶדְכֶם,
וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמַּדְתֶּם <> אֹתָם <>
אֶת־בְּנֵיכֶם, לְדַבֵּר בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ, וּבְלֶכְתְּךָ
בַדֶּרֶךְ, וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ

וּבִשְׁעָרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה
אֲשֶׁר (יכבא היטב את העין) נִשְׁבַּע ◇ יְהוָה יאהדונהי לַאֲבֹתֵיכֶם
לָתֵת לָהֶם, כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְהוָה יאהדונהי אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם, וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת
עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם, וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף ◇
פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת, וּרְאִיתֶם ◇ אֹתוֹ ,
וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה יאהדונהי וַעֲשִׂיתֶם ◇
אֹתָם, וְלֹא־תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם,
אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים ◇ אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ, וַעֲשִׂיתֶם
◇ אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי, וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי
יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵיכֶם, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם ◇
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים, אֲנִי יְהוָה ולא
תענה ברעך עד שקר יאהדונהי אֱלֹהֵיכֶם: אֱמֶת.

חוזר ואומר: יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵיכֶם אֱמֶת.

יַעֲלוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד, יְרַנְּנוּ עַל־מִשְׁכְּבוֹתָם: רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם, וְחֶרֶב
פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם:

הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה, שִׁשִּׁים גִּבֹּרִים סָבִיב לָהּ, מִגִּבֹּרֵי יִשְׂרָאֵל: כֻּלָּם אֲחֻזֵי
חֶרֶב מְלֻמְּדֵי מִלְחָמָה, אִישׁ חַרְבּוֹ עַל־יְרֵכוֹ מִפַּחַד בַּלֵּילוֹת: (ג' פעמים)

יְבָרֶכְךָ יְהוָה יאהדונהי וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה יאהדונהי פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא
יְהוָה יאהדונהי פָּנָיו אֵלֶיךָ, וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:

יֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן, בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן: אֹמַר לַיהוָה יאהדונהי מַחְסִי וּמְצוּדָתִי,
אֱלֹהַי אֶבְטַח־בּוֹ: כִּי הוּא יַצִּילְךָ מִפַּח יָקוּשׁ מִדֶּבֶר הַוּוֹת: בְּאֶבְרָתוֹ
יָסֶךְ לָךְ, וְתַחַת־כְּנָפָיו תֶּחְסֶה, צִנָּה וְסֹחֵרָה אֲמִתּוֹ: לֹא־תִירָא מִפַּחַד לָיְלָה,
מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם: מֵדֶבֶר בָּאֹפֶל יַהֲלֹךְ, מִקֶּטֶב יָשׁוּד צָהֳרָיִם: יִפֹּל מִצִּדְּךָ אֶלֶף
וּרְבָבָה מִימִינֶךָ, אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ: רַק בְּעֵינֶיךָ תַבִּיט, וְשִׁלֻּמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה:
כִּי־אַתָּה יְהוָה יאהדונהי מַחְסִי:

יעמוד ויאמר וידוי, וישחה ראשו, ויכה באגרופו על לבו בכל תיבה של הִודוי, כאומר אתה גרמת לי (החיד"א). ואין לאומרו בליל שבת ובשאר ימים שאין אומרים בהם תחנון. וכן אין לאומרו במוצ"ש עד חצות הלילה, וכן במוצאי ר"ח, וכיוצא בזה.

עת רצון

עִנְיַן הַוִּדּוּי שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים קֹדֶם הַשֵּׁנָה

אֱהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר! לְהַסְבִּיר לְךָ וְלַהֲבִינְךָ עִנְיַן הִוִּדּוּי שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים קֹדֶם הַשֵּׁנָה בְּכָל לַיְלָה בְּסֵדֶר אַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: אֲצִילוּת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָּה, וּמְקַבְּלִים עַל עַצְמֵנוּ אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית־דִּין: סְקִילָה, שְׂרֵפָה, הֶרֶג וְחֶנֶק. כְּדֵי לְתַקֵּן מַה שֶּׁפָּגַמְנוּ בָּעוֹלָמוֹת, אֲשֶׁר שָׁם מְאִירִים הַשֵּׁמוֹת: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, יוּבַן עַל־פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל שֶׁהַשֵּׁגָתוֹ הִיא מֵרֵישָׁא דְּלָא אִתְיְדַע שָׁלֹשׁ רִאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכוּ', בִּלְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן כא, שֶׁמְּבֹאָר שָׁם: כְּדֵי לִזְכּוֹת שֶׁיִּשְׁפַּע עָלָיו שֶׁפַע אֲלֻקִי, גִּלּוּי אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְחַיּוֹת חַיִּים נִצְחִיִּים, וְיִכָּלֵל לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא יִהְיֶה חִלּוּק אֶצְלוֹ בֵּין חַיִּים לְמֵיתָה. עַד שֶׁלֹּא יִרְצֶה שׁוּם דָּבָר בָּעוֹלָם, וְיִהְיֶה הַכֹּל שָׁוֶה אֶצְלוֹ "בְּהִתְהַלְּכְךָ תַּנְחֶה אוֹתָךְ, בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ, וַהֲקִיצוֹתָ הִיא תְשִׂיחֶךָ". הַיְנוּ שֶׁהַכֹּל שָׁוֶה אֶצְלוֹ, וְאֵין שׁוּם חִלּוּק בֵּין הָעוֹלָם־הַזֶּה וּבֵין הַקֶּבֶר וּבֵין הָעוֹלָם־הַבָּא, כִּי בְּהִתְהַלְּכְךָ תַּנְחֶה אוֹתְךָ הַתּוֹרָה, וְכֵן בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ, שֶׁשָּׁם בְּשָׁכְבְּךָ בַּקֶּבֶר, שָׁם גַּם־כֵּן הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וְהַתּוֹרָה, וְכֵן וַהֲקִיצוֹתָ לָעוֹלָם־הַבָּא וְכוּ'. כִּי מֵאַחַר שֶׁאֵין לוֹ שׁוּם תַּאֲוָה וְרָצוֹן כְּלָל לְשׁוּם דָּבָר רַק לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וְלַתּוֹרָה; נִמְצָא, שֶׁהַכֹּל שָׁוֶה אֶצְלוֹ - בֵּין בָּעוֹלָם־הַזֶּה וּבֵין בַּקֶּבֶר וּבֵין בָּעוֹלָם־הַבָּא, בְּכֻלָּם הוּא דָּבוּק רַק בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וּבְתוֹרָה, כִּי מִי שֶׁמְּקַשֵּׁר בָּעוֹלָם־הַזֶּה, יֵשׁ חִלּוּק בֵּין הָעוֹלָם־הַזֶּה שֶׁהוּא רָחֵב יָדַיִם, וּבֵין הַקֶּבֶר שֶׁהוּא מָקוֹם צַר וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה. אֲבָל מִי שְׁנִזְדַּכֵּךְ מֹחוֹ, וְאֵין לוֹ שׁוּם שְׁמָרִים בְּמֹחוֹ, הַכֹּל שָׁוֶה אֶצְלוֹ (עֵץ שׂיחוֹת־הַר"ן, סִימָן נא).

וְלִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ אֶל זֶה שֶׁיֵּאִיר בּוֹ שֶׁפַע אֲלֻקִי, וְיִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי, אִי אֶפְשָׁר לָבֹא לָזֶה, אֶלָּא שֶׁיְּקַדֵּשׁ אֶת פִּיו

אָנָּא יְהוָה־יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, תָּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ, וְאַל תִּתְעַלַּם ◇ מִלְּבֵנוּ מִתְּחִנָּתֵנוּ, שֶׁאֵין אֲנַחְנוּ עַזֵּי פָנִים וּקְשֵׁי עֹרֶף לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְהוָה־יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, צַדִּיקִים

עת רצון

וְחָטָמוֹ וְעֵינָיו וְאָזְנָיו, וְהֵן הֵן מְאִירִים לוֹ שֶׁפַע אֶלְקִי, כִּי הַפֶּה וְהַחֹטֶם וְהָעֵינַיִם וְהָאָזְנַיִם תְּלוּיִים בַּמֹּחַ, וְהֵן מְעוֹרְרִין אֶת הַמֹּחַ שֶׁיָּאִיר בּוֹ שֶׁפַע אֶלְקִי, עַיֵּן שָׁם.

וְהִנֵּה מְבֹאָר בְּעֵץ חַיִּים שַׁעַר א' פֶּרֶק א':

רְאִיָּה, שְׁמִיעָה, רֵיחָא, דִּבּוּר הֵם אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת הַוַּיו"ה, וְהֵם סוֹד נְפָשׁ, רוּחַ, נְשָׁמָה, נְשָׁמָה לִנְשָׁמָה, עַיֵּן שָׁם; וְנִתְפָּרֵשׁ יוֹתֵר בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים נְתִיב אוֹרוֹת אָזֵן, חֹטֶם פֶּה דְּאָדָם קַדְמוֹן, כִּי אוֹרוֹת הָעֶלְיוֹנִים רוּחָנִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּת מִתְלַבֵּשׁ בְּיוֹתֵר בְּאֵלּוּ הָאַרְבָּעָה חוּשִׁים: הָעֵינַיִם, הָאָזְנַיִם, הַחֹטֶם וְהַפֶּה שֶׁבָּאָדָם, וְלָכֵן הֵם נִכְנָסִים תַּחַת סוֹג ד' אוֹתִיּוֹת שֶׁל שֵׁם הַוַּיו"ה, שֶׁבְּכָל אוֹת הוּא הַוַּיו"ה שְׁלֵמָה בִּפְנֵי עַצְמָה, בְּסוֹד אַרְבָּעָה מִלּוּאִים: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, וְהֵם נְפָשׁ, רוּחַ, נְשָׁמָה, נְשָׁמָה לִנְשָׁמָה, וְהַיְחִידָה הִיא הָרָצוֹן הַמְפֻלָּא וְכוּ', עַיֵּן שָׁם. הַיְנוּ כְּפִי שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר אֶת הַכֵּלִים הָאֵלּוּ, שֶׁהֵם: הַפֶּה, הַחֹטֶם, הָאָזְנַיִם וְהָעֵינַיִם, שֶׁהֵם כְּלֵי הַמֹּחִין, כְּמוֹ־כֵן זוֹכֶה שֶׁמְּאִירָה בּוֹ הָאָרַת הַיְחִידָה, שֶׁהִיא סוֹד נְקֻדַּת הַמַּשִּׁיחַ, שֶׁהוּא בָּטֵל וּמְבֻטָּל אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, וְאֵין לוֹ כְּבָר רָצוֹן אַחֵר מִבִּלְעָדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי נִכְלָל לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא וְכָל הָעוֹלָמוֹת וְכוּ'.

וּכְשֶׁמְּקַדֵּשׁ אֶת הַפֶּה, זוֹכֶה שֶׁמְּאִירָה בּוֹ הַנְּפָשׁ, וּכְשֶׁשּׁוֹמֵר אֶת עַצְמוֹ מִכָּעַס וּקְפִידוּת מְאִיר בּוֹ הָרוּחַ, וּכְשֶׁמְּחַזֵּק עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה הַתְּלוּיָה בְּאוֹזְנִין, מֵאִיר בּוֹ סוֹד הַנְּשָׁמָה, וּכְשֶׁמְּקַדֵּשׁ אֶת הָעֵינַיִם לְהִסְתַּכֵּל רַק בְּהַשֵּׂכֶל וְהַחִיּוּת אֱלֹקוּת שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר, אֲזַי מְאִירָה בּוֹ נְשָׁמָה לִנְשָׁמָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה כְּלִי קִבּוּל לְקַבֵּל אוֹרוֹת הַצַּחְצָחוֹת מַעְתִּיק וְכוּ'.

וְזוֹ כָּל עֲבוֹדַת אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי בְּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁיְּקַדֵּשׁ אֶת הַחוּשִׁים הָאֵלּוּ: רְאִיָּה, שְׁמִיעָה, רֵיחָא וְדִבּוּר, כִּי הוּא עִקַּר הָאָדָם, כִּי (ערובין מא.): בְּתַר רֵישָׁא גּוּפָא אָזִיל; כִּי כְּשֶׁזּוֹכֶה לְקַדְּשָׁם, אָז כְּבָר כָּל הָאָדָם מְקֻדָּשׁ. כִּי עִקַּר הָאָדָם הוּא רֹאשׁוֹ, וּבְמָקוֹם שֶׁאָדָם חוֹשֵׁב - שָׁם כָּל הָאָדָם מַמָּשׁ, וְיָכוֹל לִזְכּוֹת לִרְוּחַ־הַקֹּדֶשׁ וּנְבוּאָה בְּרוּרָה וּמְזֻכָּכֶת, כִּי הַכֹּל תָּלוּי רַק בְּקְדֻשַּׁת אֵלּוּ הַכֵּלִים, שֶׁהֵם כְּלֵי הַמֹּחִין.

אֲנַחְנוּ וְלֹא־חָטָאנוּ. אֲבָל חָטָאנוּ, עָוִינוּ, פָּשַׁעְנוּ, אֲנַחְנוּ וַאֲבוֹתֵינוּ וְאַנְשֵׁי בֵיתֵנוּ: אָשַׁמְנוּ, בָּגַדְנוּ, גָּזַלְנוּ, דִּבַּרְנוּ דֹפִי וְלָשׁוֹן הָרָע, הֶעֱוִינוּ, וְהִרְשַׁעְנוּ, זַדְנוּ, חָמַסְנוּ, טָפַלְנוּ שֶׁקֶר וּמִרְמָה, יָעַצְנוּ עֲצוֹת רָעוֹת, כִּזַּבְנוּ, כָּעַסְנוּ, לַצְנוּ, מָרַדְנוּ, מָרִינוּ דְּבָרֶיךָ, נִאַצְנוּ, נִאַפְנוּ, סָרַרְנוּ, עָוִינוּ, פָּשַׁעְנוּ, פָּגַמְנוּ, צָרַרְנוּ, צִעַרְנוּ, אָב וָאֵם, קִשִּׁינוּ עֹרֶף, רָשַׁעְנוּ, שִׁחַתְנוּ, תִּעַבְנוּ, תָּעִינוּ וְתִעְתָּעְנוּ, וְסַרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים, וְלֹא שָׁוָה לָנוּ. וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל־הַבָּא עָלֵינוּ, כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ, וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ:

מַה־ נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מָרוֹם וּמַה נְּסַפֵּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים, הֲלֹא הַנִּסְתָּרוֹת וְהַנִּגְלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ, אַתָּה יוֹדֵעַ רָזֵי עוֹלָם, וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי כָל־חָי. אַתָּה חוֹפֵשׂ כָּל־חַדְרֵי בָטֶן, רֹאֶה כְלָיוֹת וָלֵב. אֵין דָּבָר נֶעְלָם ‹› מִמֶּךָּ, וְאֵין ‹› נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ֗ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּמְחֹל ‹› ־ ‹› לָנוּ אֶת־כָּל־חַטֹּאתֵינוּ, וּתְכַפֵּר לָנוּ אֶת־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ, וְתִמְחֹל וְתִסְלַח לְכָל־פְּשָׁעֵינוּ.

עת רצון

הַכְּלִי הָרִאשׁוֹן וְהָעִקָּרִי הוּא "הַדִּבּוּר". לְקַדֵּשׁ בְּיוֹתֵר מֵהַכֹּל אֶת הַדִּבּוּר, וְלֹא יוֹצִיא מִפִּיו שׁוּם דִּבּוּר שֶׁאֵינוֹ מָכְרָח. וְאָמַר הָאֲרִיזַ"ל לְתַלְמִידָיו: תְּנַאי הָרִאשׁוֹן בְּהַשָּׂגַת הַחָכְמָה הָעֶלְיוֹנָה לִהְיוֹת דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, תָּלוּי בִּשְׁמִירַת הַדִּבּוּר, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (אבות ג): "סְיָג לַחָכְמָה שְׁתִיקָה"; וּכְשֶׁזּוֹכֶה לִשְׁמִירַת הַדִּבּוּר, אָז גַּם בְּעוֹלָם

אֶת הַמִּלִּים לְלֹא הַנִּקּוּד אֵין לוֹמַר בַּפֶּה רַק לְהַרְהֵר בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁאִם חָטָאתִי, עָוִיתִי וּפָשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ וּפָגַמְתִּי בְּאוֹת י' שֶׁל שִׁמְךָ הַגָּדוֹל יהו"ה וּבְאוֹת א' שֶׁל אדנ"י, וְנִתְחַיַּבְתִּי בְּדִינְךָ הַצֶּדֶק סְקִילָה אוֹ כַּיּוֹצֵא בָּהּ - חֲרֵי אֲנִי מְקַבֵּל עָלַי סְקִילָה, וַהֲרֵינִי בְּאִלּוּ נִסְקַלְתִּי עַל־יְדֵי אוֹת א' שֶׁל הַשֵּׁם אדנ"י בְּבֵית־דִּין הַגָּדוֹל שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם עַל דְּבַר כְּבוֹד שִׁמְךָ. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ רַבִּים תָּשׁוּב וְתִתְיַחֵד שָׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת רִאשׁוֹנוֹת שֶׁל שְׁלֹשָׁה שְׁמוֹתֶיךָ הַיְקָרִים: יהו"ה אדנ"י אדנ"י - יא"א. וְשֵׁם קָדְשְׁךָ בְּכְתִיבַת ד' יודי"ן שֶׁהוּא בְּגִימַטְרִיָּא ע"ב בָּזֶה: יו"ד ה"י וי"ו ה"י. וְיָאִיר בִּרְצוֹנְךָ בְּעוֹלָם הָאֲצִילוּת, וְאַל יְהֵא מוֹנֵעַ:

עת רצון

הַחֵרוּת, כִּי כָל מַה שֶׁעּוֹבֵר עַל הָאָדָם הוּא רַק מִסִּבַּת פְּגַם דִּבּוּר, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (שמיני מב) עַל פָּסוּק "כָּל עָמַל הָאָדָם לְפִיהוּ" - בְּגִין פִּיהוּ דְּלָא נָטִיר לֵהּ וְכוּ', עַיֵּן שָׁם; וְכֵן הוּא בְּתָנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ זוּטָא פֶּרֶק טז, שֶׁמְּפָרֵשׁ בִּפְרָטִיּוּת מַה שֶּׁצָּרִיךְ הָאָדָם לַעֲשׂוֹת כָּל יָמָיו וְכוּ', וּמְסַיֵּם: וַאֲפִלּוּ אִם אָדָם עוֹשֶׂה כָּל זֹאת, אֵינוֹ מַסְפִּיק לְהָבֵל הַיּוֹצֵא מִפִּיו אֲפִלּוּ שָׁעָה אַחַת, שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת ו, ז): "כָּל עָמַל הָאָדָם לְפִיהוּ" - פִּיו שֶׁהוּא חוֹטֵא בָּהֶם וְכוּ', עַיֵּן שָׁם.

וְרַבֵּנוּ זַ"ל פֵּרֵשׁ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן לח): מַאי דִּכְתִיב (תְּהִלִּים קמח, ח): "רוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה דְּבָרוֹ" - עַל־יְדֵי פְּגַם הַדִּבּוּר לְהַפְקִיר אֶת דִּבּוּרוֹ, וּלְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל מֹחוֹ וְדַעְתּוֹ נַעֲשֶׂה רוּחַ סְעָרָה בְּמֹחוֹ וְדַעְתּוֹ, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בָּא לָחֳלִי הַנְּפִילָה בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן כט), וְעוֹקֵר אֶת עַצְמוֹ מִשְּׁנֵי הָעוֹלָמוֹת, חַס וְשָׁלוֹם. וּמַמָּשׁ אֵין עוֹד דָּבָר שֶׁעוֹקֵר כָּל־כָּךְ אֶת הָאָדָם מִמָּנּוּ יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ פְּגַם הַדִּבּוּר, וְזוֹהִי הָעֲבוֹדָה הֲכִי קָשָׁה לָאָדָם - שֶׁיַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִבְלִי לְדַבֵּר עִם שׁוּם בְּרִיָּה, רַק הַמְכָרֵחַ לוֹ מְאֹד מִצַּד פַּרְנָסָתוֹ, אוֹ יְדַבֵּר עִם חֲבֵרָיו רַק בְּדִבְרֵי תוֹרָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם וְהִתְחַזְּקוּת, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַזַ"ל (חֻלִּין פט.) (תְּהִלִּים נח, ב): "הַאֻמְנָם אֵלֶם" מָה אֱמוּנָתוֹ שֶׁל אָדָם בָּעוֹלָם־הַזֶּה? יַעֲשֶׂה עַצְמוֹ כְּאִלֵּם, יָכוֹל אַף לְדִבְרֵי תוֹרָה? תַּלְמוּד לוֹמַר "צֶדֶק תְּדַבֵּרוּן", עַיֵּן שָׁם; כִּי רַק דִּבְרֵי שֶׁל מַה בְּכָךְ עוֹקְרִים אֶת הָאָדָם מִשָּׁרְשׁוֹ הָעֶלְיוֹן, אֲבָל לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ בְּדִבּוּרֵי חִזּוּק וְיִרְאַת שָׁמַיִם וְדִבְרֵי תוֹרָה - מִצְוָה רַבָּה, וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לֹא לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ, אָז מֵאִיר עָלָיו אוֹר נִפְלָא כָּזֶה, אֲשֶׁר מַלְאָכִים מְמַהֲדִים לַעֲמֹד עַל יָדוֹ, וּמֵאִיר עָלָיו אוֹר נִפְלָא בְּהֶאָרָה נוֹרָאָה בְּגִלּוּי שֵׁם ב"ן.

וְאִם חָטָאתִי, עָוִיתִי וּפָשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ, וּפָגַמְתִּי בְּאוֹת ה' רִאשׁוֹנָה שֶׁל שִׁמְךָ הַגָּדוֹל יהו"ה וּבְאוֹת ד' שֶׁל אדנ"י, וְנִתְחַיַּבְתִּי בְּדִינְךָ הַצֶּדֶק שְׂרֵפָה אוֹ סַיּוֹצֵא בָּהּ - חֲרִינִי מְקַבֵּל עָלַי שְׂרֵפָה, וַחֲרִינִי בְּאִלּוּ נִשְׂרַפְתִּי עַל־יְדֵי אוֹת ד' שֶׁל הַשֵּׁם אדנ"י בְּבֵית־דִּין הַגָּדוֹל שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ, וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים תָּשׁוּב וּתְיַחֵד שָׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת שְׁנִיּוֹת שֶׁל שְׁלֹשָׁה

עת רצון

וְהַכְּלִי הַשֵּׁנִי הוּא "הַחֹטֶם". לִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מְאֹד מְאֹד מִכַּעַס וּקְפִדוּת, יִהְיֶה אִיךְ שֶׁיִּהְיֶה, כִּי עָוֹן הַכַּעַס חָמוּר מְאֹד מְאֹד כְּאִלּוּ כּוֹפֵר בָּעִקָּר, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ בַּיּוֹהַר הַקָּדוֹשׁ (בַּמִּדְבַּר קעט); כִּי בָּאֱמֶת אִם הָיְתָה אֱמוּנָתוֹ שְׁלֵמָה, שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, אֲפִלּוּ מִבַּעַל בְּחִירָה, הַכֹּל בִּרְצוֹן הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן, בְּוַדַּאי לֹא הָיָה כּוֹעֵס. וּבָזֶה שֶׁכּוֹעֵס, מַרְאֶה לָדַעַת שֶׁיֵּשׁ אֶצְלוֹ פֹּגֶם אֱמוּנָה, וּכְשֶׁאֵין לוֹ אֱמוּנָה - חַיָּיו אֵינָם חַיִּים (עֵץ שִׂיחוֹת־הַר"ן, סִימָן נג), וְאָז טוֹעֵם מְרִירוּת הַגֵּיהִנּוֹם שֶׁל זֶה הָעוֹלָם (עֵץ לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן קיט), וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (נְדָרִים כב): כָּל הַכּוֹעֵס כָּל־מִינֵי גֵּיהִנּוֹם שׁוֹלְטִין בּוֹ; מֵאַחַר שֶׁאֵין אֱמוּנָתוֹ בִּשְׁלֵמוּת, אֲזַי יוֹשֵׁב בְּחֹשֶׁךְ וּבְצַלְמָוֶת, וְאֵין לְךָ עוֹד דָּבָר שֶׁעוֹקֵר אֶת הַנְּשָׁמָה כְּמוֹ כַּעַס, כִּי עַל־יְדֵי כַּעַס נֶאֱבֶדֶת רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ לְגַמְרֵי, וְכָל הַצָּרוֹת שֶׁעוֹבְרוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בָּזֶה הָעוֹלָם, הַכֹּל - כְּשֶׁאֵין לוֹ סַבְלָנוּת, וּבָאִים לִידֵי כַּעַס וּקְפִדוּת וְכָל אֶחָד כְּפִי מַדְרֵגַת הָאֱמֶת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ, כְּמוֹ־כֵן הוּא סַבְלָן וְאֵינוֹ כּוֹעֵס וּמַקְפִּיד כְּלָל, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, כִּי הַסַּבְלָנוּת תְּלוּיָה בֶּאֱמוּנָה (עֵץ לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן קנה).

וּבְזֹהַר חָדָשׁ (פָּרָשַׁת נֹחַ) אָמְרוּ: "לֹא יִהְיֶה בְּךָ אֵל זָר" - שֶׁלֹּא תִּהְיֶה נֹחַ לִכְעֹס, כִּי עַל־יְדֵי כַּעַס שׁוֹבְרִים אֶת הַחוֹמָה (עֵץ לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן סח), כִּי כָּל אָדָם מְסֻבָּב עִם אֶלְקוּת כְּחוֹמָה, וְזֶהוּ עִקַּר הָרוּחַ חַיִּים שֶׁלּוֹ, שֶׁנּוֹשֵׁף אוֹר חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲבָל עַל־יְדֵי כַּעַס, רַחֲמָנָא לִצְלָן, עוֹקֵר אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי. וְעַל־כֵּן הִקְפִּיד הָאֲרִיז"ל עַל כַּעַס יוֹתֵר מִכָּל הָעֲבֵרוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי כָּל עֲבֵרָה עוֹשֶׂה רַק כְּתָם עַל הַנְּשָׁמָה, וְעַל־יְדֵי דְּמָעוֹת זוֹכִים לִרְחֹץ אֶת הַכְּתָמִים, אֲבָל עַל־יְדֵי כַּעַס מְאַבֵּד אֶת הַנְּשָׁמָה, וּצְרִיכִים יִסּוּרִים לְהַחֲזִיר וּלְהַמְשִׁיךְ לוֹ נִשְׁמָתוֹ.

וְעַל־כֵּן כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ עַל־כָּל־פָּנִים מַעֲכְשָׁו בְּמִדַּת הַסַּבְלָנוּת, וּמַאֲרִיךְ אַפּוֹ וְרוּחוֹ עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, וְאֵינוֹ כּוֹעֵס וּמַקְפִּיד כְּלָל, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְגַלּוֹת רוּחוֹ, וּמְאִירָה עָלָיו הָאָרָה נוֹרָאָה בְּגִלּוּי שֵׁם מ"ה, וְהוֹלֵךְ לוֹ הַכֹּל כְּסִדְרָן (עֵץ לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן פב); כִּי עַל־יְדֵי סַבְלָנוּת מַרְאֶה לָדַעַת

שְׁמוֹתֶיךָ הַיְקָרִים: יהו"ה אהי"ה אדנ"י - הה"ד. וְשֵׁם קָדְשְׁךָ בְּמִלּוּי שְׁלִשָּׁה יוּדי"ן וְאַ' שֶׁהוּא בְּגִימַטְרִיָּא ס"ג בָּזֶה: יו"ד ה"י וא"ו ה"י. וְיָאִיר בְּרְצוֹנְךָ בָּעוֹלָם הַבְּרִיאָה, וְאַל יֵהָא מוֹנֵעַ:

וְאִם חָטָאתִי, עָוִיתִי וּפָשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ, וּפָגַמְתִּי בְּאוֹת ו' שֶׁל שִׁמְךָ הַגָּדוֹל יהו"ה וּבְאוֹת נ' שֶׁל אדנ"י, וְנִתְחַיַּבְתִּי לְפָנֶיךָ בְּדִינְךָ הַצֶּדֶק הָרֶגֶ אוֹ בַּיּוֹצֵא בּוֹ - הֲרֵינִי מְקַבֵּל עָלַי הָרֶגֶ, וַהֲרֵינִי כְּאִלּוּ נֶהֱרַגְתִּי עַל־יְדֵי אוֹת נ' שֶׁל הַשֵּׁם אדנ"י בְּבֵית־דִּין הַגָּדוֹל שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ, וְאַתָּה

עת רצון

שֶׁקִּבֵּל עַל עַצְמוֹ עֹל מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְאִירָה עָלָיו הָאָרַת מֶלֶךְ הַכָּבוֹד, וְעַל־כֵּן הוּא בִּבְחִינַת מ"ה לְגַמְרֵי, וְאֵינוֹ מַקְפִּיד עַל בִּזָּיוֹן כְּבוֹדוֹ (עֵץ לְקוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן ו), שֶׁזֶּהוּ עִקַּר הַתְּשׁוּבָה.

הַכְלִי הַשְּׁלִישִׁי הוּא "הָאָזְנַיִם". לְקַדֵּשׁ מְאד אֶת הָאָזְנַיִם וְלִבְלִי לְהַכְנִיס בָּהֶם דְּבָרִים בְּטֵלִים וְנִבּוּל פֶּה, חַס וְשָׁלוֹם, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַזַ"ל (כְּתֻבּוֹת ה:): אַל יַשְׁמִיעַ אָדָם לְאָזְנוֹ דְּבָרִים בְּטֵלִים, מִפְּנֵי שֶׁהֵם נְכוִיים תְּחִלָּה לְאֵיבָרִים, וְאָמְרוּ: מַאי דִּכְתִיב (דְּבָרִים כג, יד): "וְיָתֵד תִּהְיֶה לְךָ עַל אָזְנֶךָ", אַל תִּקְרֵי אָזְנֶךָ אֶלָּא אָזְנְךָ, שֶׁאִם יִשְׁמַע אָדָם דָּבָר שֶׁאֵינוֹ הָגוּן יִנְּתֵק אֶצְבָּעוֹ בְּאָזְנוֹ; וּלְעוֹלָם אַל יַלֵּךְ הָאָדָם לִשְׁמֹעַ מַה שֶּׁאֲחֵרִים מְדַבְּרִים, כִּי מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ לֵידַע וְלִשְׁמֹעַ, יָבאוּ וְיַגִּידוּ לוֹ, וְעַל דָּבָר זֶה יֵשׁ לְרַמֵּז מַה שְּׁמוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (יִתְרוֹ עה:): מַאן דְּאוֹדְנוֹי רַבְרְבִין טְפֵשָׁא בְלָבָא וְשַׁגְעוֹנָא בְּרוּחֵיהּ; כִּי עִקַּר כָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים הוּא שֶׁמְּבַלְבֵּל אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד מֵאֲחֵרִים, וְרוֹצֶה לַדַּעַת תָּמִיד מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה אֵצֶל אֲחֵרִים, וְדָבָר זֶה עוֹקֵר אֶת הָאָדָם מִמְּנוּחַ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן הָעִקַּר לְהַטּוֹת אָזְנוֹ תָּמִיד אֶל קוֹל הַתּוֹרָה וְאֶל קוֹל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים וְקוֹל הַחֲבֵרִים טוֹבִים, וְיִקַּיֵּם מַאֲמָרָם זַ"ל (יְבָמוֹת כ:): מִצְוָה לִשְׁמֹעַ דִּבְרֵי חֲכָמִים.

וְאָמְרוּ חַזַ"ל בְּמִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא (פָּרָשַׁת תְּבוֹא): "וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע", אִם שָׁמַעְתָּ קִימְעָא - סוֹפְךָ לִשְׁמֹעַ הַרְבֵּה, אִם שָׁמַעְתָּ בָּעוֹלָם־הַזֶּה - תִּשְׁמַע לָעוֹלָם־הַבָּא מִפִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אִם זָכִיתָ לִשְׁמֹעַ דִּבְרֵי תוֹרָה שֶׁנִּתְּנָה בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת, תִּזְכֶּה לִשְׁמֹעַ קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה, אִם שָׁמַעְתָּ לְקוֹל רַבְּךָ - סוֹפְךָ שֶׁאֲחֵרִים שׁוֹמְעִים לְךָ וְכוּ', עַיֵּן שָׁם. וּכְשֶׁתִּזְכֶּה לְהַטּוֹת אָזְנֶיךָ בְּכָל דִּבּוּרֵי הָעוֹלָם, תִּשְׁמַע שֶׁכָּלָם צוֹעֲקִים אֵלֶיךָ, וּמְרַמְּזִים לְךָ רְמָזִים לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ; כִּי מִכָּל הַדְּבָרִים צוֹעֵק כְּבוֹד הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ (עֵץ שִׂיחוֹת־הַר"ן, סִימָן נב), שֶׁזֶּהוּ סוֹד תָּא שְׁמַע, וְיִהְיֶה מֵבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר, וְיָבִין אֶת הָרְמָזִים שְׁמְרַמְּזִים לוֹ. וּכְשֶׁמְרַגִּיל אֶת עַצְמוֹ

בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים תָּשׁוּב וְתָיֵחֵד שָׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת שְׁלִישִׁיּוֹת שֶׁל שְׁלֹשָׁה שְׁמוֹתֶיךָ הַיְקָרִים: יהו"ה אהי"ה ארנ"י - וי"נ. וְשֵׁם קָדְשְׁךָ בְּמִלּוּי אַלְפִּין שֶׁהוּא בְּגִימַטְרִיָּא מ"ה פָּזָה: יו"ד ה"א וא"ו ה"א. וְיָאִיר בְּרִצּוֹנְךָ בָּעוֹלָם הַיְצִירָה, וְאַל יְהֵא מוֹנֵעַ:

וְאִם חָטָאתִי, עָוִיתִי וּפָשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ, וּפָגַמְתִּי בְּאוֹת ה' אַחֲרוֹנָה שֶׁבְּשִׁמְךָ הַגָּדוֹל יהו"ה וּבְאוֹת י' שֶׁל שִׁמְךָ ארנ"י, וְנִתְחַיַּבְתִּי בְּדִינְךָ הַצָּדֶק חָנָּק אוֹ כַּיּוֹצֵא בּוֹ - הֲרֵינִי מְקַבֵּל עָלַי חֶנֶק, וַהֲרֵינִי בְּאִלּוּ נֶחֱנַקְתִּי עַל־יְדֵי אוֹת י'

עת רצון

לִשְׁמֹעַ מִכָּל דָּבָר רַק אֶת פְּנִימִיּוּת קוֹלוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה מֵאִיר עָלָיו אוֹר נִשְׁמָתוֹ בְּאוֹר הַבִּינָה בְּהָאָרָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה, וּמֵאִיר עָלָיו שֵׁם ס"ג, וְנַעֲשֶׂה מֵבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר.

וְהַכְּלִי הָרְבִיעִי הוּא "הָעַיִן" - לְקַדֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אֶת הָעַיִן, וּלְהִסְתַּכֵּל בְּכָל דָּבָר רַק בַּחִיּוּת אֱלֹקוּת שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר, וְתָכָף־וּמִיָּד מַה שֶּׁיִּרְאֶה - הֵן דּוֹמֶם, אוֹ צוֹמֵחַ, אוֹ חַי, אוֹ מְדַבֵּר, תָּכָף־וּמִיָּד יִרְאֶה וְיִסְתַּכֵּל עַל אֱלקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ הַמְחַיֶּה וּמְהַוֶּה אֶת דָּבָר זֶה, כִּי בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ אֵין לָהֶם שׁוּם קִיּוּם כְּלָל, וּכְשֶׁאָדָם מַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְהִסְתַּכֵּל וּלְהִתְבּוֹנֵן בְּכָל דָּבָר רַק עַל רוּחָנִיּוּת חִיּוּת אֱלקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ הַמַּלְבֶּשֶׁת בְּכָל דָּבָר מִפְּרָטֵי הַבְּרִיאָה, עַל־יְדֵי־זֶה מֵאִירָה עָלָיו נְשָׁמָה לִנְשָׁמָה הָאֲרַת עָצֶם הָאֲצִילוּת שֵׁם ע"ב, וְאָז בְּאִיתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא - אִיתְעַר דִּלְעֵלָּא, כְּמוֹ שֶׁמְּקַדֵּשׁ אֲלוּ הָאַרְבָּעָה חוּשִׁים, שֶׁהֵם כְּלֵי הַמּוֹחִין: הַפֶּה, הַחֹטֶם, הָאָזְנַיִם וְהָעֵינַיִם, כְּמוֹ־כֵן נִפְתָּחִים לוֹ שַׁעֲרֵי הַשָּׁמַיִם, וּמְאִירִים עָלָיו בְּקִבְיעוּת אֲלוּ הַשְּׁמוֹת: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, וּמְטַיֵּל בָּהֶם כְּמוֹ שֶׁמְּטַיֵּל בְּגַן נָהְדָּר מִבַּיִת לְעֲלִיָּה וְכוּ', וְנִשְׁפָּע עָלָיו רוּחַ חַיִּים חֲדָשָׁה בְּכָל פַּעַם, כִּי נִשְׁמַ"ת רוּ"חַ חַיִּי"ם עוֹלָה: רְאִי"ה, שְׁמִיעָ"ה, רֵיחָ"א, דִּבּוּ"ר, שֶׁהֵם הַכֵּלִים לְהַמְשָׁכַת רוּחָנִיּוּת חִיּוּת אֱלקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אוֹר הָעַתִּיק וְכוּ', שֶׁשָּׁם נִתְבַּטֶּלֶת הַבְּחִירָה, כִּי הִיא נְקֻדַּת הַמַּשִּׁיחַ יְחִידָה מַמָּשׁ.

וְזֶה שֶׁאִיתָא בַּתִּקּוּנִים: אִית נְבוּאָה מַרְאִיָּה, וְאִית נְבוּאָה מִשְׁמִיעָה, וְאִית נְבוּאָה מַרְיָחָא, וְאִית נְבוּאָה מִדִּבּוּר וְכוּ'; הַיְנוּ כָּל אֶחָד כְּפִי מַה שֶּׁזּוֹכֶה לְקַדֵּשׁ אֵיזֶה כְּלִי יוֹתֵר, כְּמוֹ־כֵן נִשְׁפָּע עָלָיו רוּחַ הַנְּבוּאָה יוֹתֵר, שֶׁהוּא בְּרוּר וְזִכּוּךְ הַמַּדָּמָה, גִּלּוּי הָאֱמוּנָה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת, שֶׁאֵין שְׁלֵמוּת אַחֲרָיו, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה רוֹצֶה רַבֵּנוּ זַ"ל לְהַכְנִיס בְּכָל אֶחָד מִמְּקָרָבָיו לְכָל אֶחָד הַמְקַיְּם דְּבָרָיו בְּתָמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת כְּלָל.

שֶׁל הַשֵּׁם אדנ"י בְּבֵית־דִּין הַגָּדוֹל שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם עַל דְּבַר כְּבוֹד שִׁמְךָ, וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים תָּשׁוּב וּתְיַחֵד שָׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת אַחֲרוֹנוֹת שֶׁל שְׁלֹשָׁה שְׁמוֹתֶיךָ הַיְקָרִים: יהו"ה אהי"ה אדנ"י - הה"י. וְשֵׁם קָדְשְׁךָ בְּמִלּוּי הַהֵי"ן שֶׁהוּא בְּגִימַטְרִיָּא ב"ן כָּזֶה: יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה. וְיָאִיר בִּרְצוֹנְךָ בָּעוֹלָם הָעַשָּׂיָה, וְאַל יְהֵא מוֹנֵעַ:

עת רצון

וְזֶה שֶׁהִתְפָּאֵר פַּעַם אַחַת מוֹהַרַנַ"תְּ זַ"ל:

צוּלִיב דֶּעם הִתְנוֹצְצוּת אֱלֹקוּת וואס אִין דָּא אִין מִיר אִיז מַיין קוּקְן גָּאר אַנְדֶערְשׁ, אוּן מַיין הֶערִין גָּאר אַנְדֶערְשׁ, אוּן מַיין רֶעדְן מִיט מֶענְטְשֶׁען אוֹיךְ גָּאר אַנְדֶערְשׁ [בִּשְׁבִיל הַהִתְנוֹצְצוּת אֱלֹקוּת שֶׁיֵּשׁ בִּי, בִּשְׁבִיל זֶה הַהִסְתַּכְּלוּת שֶׁלִּי וְהַשְׂמִיעָה וְהַדִּבּוּר שֶׁלִּי כְּבָר בְּאֹפֶן אַחֵר לְגַמְרֵי], וְדוֹ"ק מְאֹד; כִּי הוּא זָכָה לִזֶּה בְּכֹחַ קְדֻשַּׁת רַבֵּנוּ זַ"ל.

וְכֵן כָּל אֶחָד אֲשֶׁר יְבַטֵּל אֶת דַּעְתּוֹ הַפְּגוּמָה, וְיַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ בַּדֶּרֶךְ הַקְּדוֹשָׁה וְהַנּוֹרָאָה הַזּוֹ - לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר אֶת כְּלֵי הַמַּחְיָן, שֶׁהֵם: הָעֵינַיִם, הָאָזְנַיִם, הַחֹטֶם וְהַפֶּה, כְּמוֹ־כֵן יִזְכֶּה גַּם־כֵּן שֶׁיָּאִירוּ עָלָיו אוֹרוֹת אֵלּוּ. וְהָעִקָּר לֹא לְיַאֵשׁ אֶת עַצְמוֹ, אַף שֶׁרוֹאֶה שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו יָמִים וְשָׁנִים, וּבְכָל פַּעַם נוֹפֵל, חַס וְשָׁלוֹם, יוֹתֵר וְיוֹתֵר, יִשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת בְּכָל פַּעַם הַתְחָלָה חֲדָשָׁה.

וְהִנֵּה בָּא הַלַּיְלָה וְהוֹלֵךְ לִישֹׁן, וְעָשָׂה לְעַצְמוֹ חֶשְׁבּוֹן מָה עָשָׂה כָּל הַיּוֹם, וְאֵיךְ נָהֲג עִם הָעֵינַיִם, הָאָזְנַיִם, הַחֹטֶם וְהַפֶּה, עַל־כֵּן כְּשֶׁתֹּאמַר שֶׁאֵם חָטָאתִי וְכוּ' וּפָגַמְתִּי יו"ד שֶׁל שֵׁם הַוָי"ה, תְּכַוֵּן לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר פָּגַמְתָּ הַיּוֹם בָּעֵינַיִם, שֶׁהֵם: שָׁם ע"ב, וּכְשֶׁתֹּאמַר שֶׁאֵם חָטָאתִי וְכוּ', וּפָגַמְתִּי בְּאוֹת ה' רִאשׁוֹנָה שֶׁל שֵׁם הַוָי"ה, תְּכַוֵּן לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר פָּגַמְתָּ הַיּוֹם בָּאָזְנַיִם, שֶׁהֵם: שֵׁם ס"ג, וּכְשֶׁתֹּאמַר שֶׁאֵם חָטָאתִי וְכוּ' וּפָגַמְתִּי בְּאוֹת ו' שֶׁל שֵׁם הַוָי"ה, תְּכַוֵּן לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר פָּגַמְתָּ הַיּוֹם בַּחֹטֶם, שֶׁהֵם שֵׁם מ"ה. וּכְשֶׁתֹּאמַר שֶׁאֵם חָטָאתִי וְכוּ' וּפָגַמְתִּי בְּאוֹת ה' אַחֲרוֹנָה שֶׁל שֵׁם הַוָי"ה תְּכַוֵּן לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר פָּגַמְתָּ הַיּוֹם בַּפֶּה.

וְהִנֵּה אַף שֶׁעֲדַיִן אַתָּה רָחוֹק מִכָּל אֵלּוּ הַשְּׁמוֹת, וְקָשֶׁה וְכָבֵד עָלֶיךָ לְצַמְצֵם מֹחֲךָ וּלְיַחֲדָם, עַל־כָּל־פָּנִים תִּרְאֶה לוֹמַר אֶת הַסֵּדֶר הַזֶּה מִלָּה בְּמִלָּה, וְעַל־יְדֵי שֶׁתִּהְיֶה רָגִיל לְאָמְרָם בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה, אָז בְּמֶשֶׁךְ הַיָּמִים וְהַשָּׁנִים תִּזְכֶּה לְהָאֳרוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת כְּאֵלּוּ, וְגִלּוּיִים אֲשֶׁר לֹא שְׁעָרָתָּ מִימֶיךָ. וְהִנֵּה אַף שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּכָל יוֹם מַה שֶּׁעוֹבֵר בִּכְלֵי הַמַּחְיָן: הָעֵינַיִם, הָאָזְנַיִם, הַחֹטֶם וְהַפֶּה, עַל־כָּל־פָּנִים אָסוּר לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כְּלָל, רַק לְהִשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת בְּכָל פַּעַם הַתְחָלָה חֲדָשָׁה יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, אֲפִלּוּ שֶׁיִּהְיֶה כֵּן אֲלָפִים וְרִבְבוֹת פְּעָמִים, כִּי כָּל הַמְשָׁכָה וְהַעְתָּקָה שֶׁאַתָּה מַמְשִׁיךְ וּמְנַתֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּסוּר מֵרָע וַעֲשֵׂה טוֹב

וַהֲרֵי עָתָּה קִבַּלְתִּי עָלַי כָּל אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית־דִּין לִכַּפֵּר עַל־כָּל עֲוֹנוֹתַי שֶׁחָטָאתִי עָוִיתִי וּפָשַׁעְתִּי מִנְּעוּרַי וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה, לְכַפֵּר עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי וּלְתַקֵּן כָּל הָעוֹלָמוֹת שֶׁפָּגַמְתִּי בָּהֶם:

יְיָ אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי - יְהוָה אֶחְיֶה אֲדֹנָי:

אחר־כך יאמר: "אנא בכח" כולו בכל לילה, ואחר שגמר אותו יחזור לומר הפסוק שכנגד אותו הלילה ג' פעמים, כמו שמסודר כאן:

אָנָּא בְּכֹחַ, גְּדֻלַּת יְמִינְךָ, תַּתִּיר צְרוּרָה: (אב"ג יח"ץ)

קַבֵּל רִנַּת, עַמְּךָ. שַׂגְּבֵנוּ, טַהֲרֵנוּ נוֹרָא: (קר"ע שט"ן)

נָא גִבּוֹר, דּוֹרְשֵׁי יִחוּדֶךָ, כְּבָבַת שָׁמְרֵם: (נג"ד יכ"ש)

בָּרְכֵם טַהֲרֵם, רַחֲמֵי צִדְקָתֶךָ, תָּמִיד גָּמְלֵם: (בט"ר צת"ג)

חָסִין קָדוֹשׁ, בְּרֹב טוּבְךָ, נַהֵל עֲדָתֶךָ: (חק"ב טנ"ע)

יָחִיד גֵּאֶה, לְעַמְּךָ פְּנֵה, זוֹכְרֵי קְדֻשָּׁתֶךָ: (יג"ל פו"ק)

שַׁוְּעָתֵנוּ קַבֵּל, וּשְׁמַע צַעֲקָתֵנוּ, יוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת: (שק"ו צי"ת)

בלחש: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, לְעוֹלָם וָעֶד:

אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן, כִּי־עֵת לְחֶנְנָהּ, כִּי־בָא מוֹעֵד: כִּי רָצוּ עֲבָדֶיךָ אֶת אַבְנֶיהָ, וְעָפְרָהּ יְחֹנֵנוּ: וְיִרְאוּ גוֹיִם אֶת שֵׁם יְיָ, וְכָל מַלְכֵי הָאָרֶץ אֶת כְּבוֹדֶךָ: כִּי בָנָה יְיָ צִיּוֹן, נִרְאָה בִּכְבוֹדוֹ: פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעַרְעָר, וְלֹא בָזָה אֶת תְּפִלָּתָם: תִּכָּתֵב זֹאת לַדּוֹר אַחֲרוֹן, וְעַם נִבְרָא יְהַלֵּל יָהּ: כִּי הִשְׁקִיף מִמְּרוֹם קָדְשׁוֹ, יְיָ מִשָּׁמַיִם אֶל אֶרֶץ הִבִּיט: לִשְׁמֹעַ אֶנְקַת אָסִיר, לְפַתֵּחַ בְּנֵי תְמוּתָה: לְסַפֵּר בְּצִיּוֹן שֵׁם יְיָ, וּתְהִלָּתוֹ בִּירוּשָׁלָיִם: בְּהִקָּבֵץ עַמִּים יַחְדָּו, וּמַמְלָכוֹת לַעֲבֹד אֶת יְיָ: בְּשֵׁם יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, מִימִינִי מִיכָאֵל, וּמִשְּׂמֹאלִי גַּבְרִיאֵל, וּמִלְּפָנַי אוּרִיאֵל, וּמֵאֲחוֹרַי רְפָאֵל, וְעַל רֹאשִׁי שְׁכִינַת אֵל.

עת רצון

בְּאֵלּוּ הַחוּשִׁים, כְּמוֹ־כֵן אַתָּה מַמְשִׁיךְ עַל עִצְמְךָ אוֹר נִפְלָא, וְסוֹף־כָּל־סוֹף תִּזְכֶּה לִבְנִין בֵּית הַמִּחְיִן שֶׁלְּךָ. וְעַל־כֵּן אַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל, אִם הַיּוֹם הַזֶּה לֹא עָבַר עָלֶיךָ כְּמוֹ שֶׁהָיָה נִצְרָךְ, וְנִפְגְּמוּ עֵינֶיךָ אוֹ אָזְנֶיךָ אוֹ חָטְמְךָ אוֹ פִּיךָ, תִּתְוַדֶּה וּתְכַוֵּן לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְאָז יְמִין ה' פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל אוֹתְךָ, וְאִם תַּתְמִיד בְּכָל לַיְלָה בַּאֲמִירַת סֵדֶר זֶה, אָז תִּזְכֶּה שֶׁיְּזַדְּכֵּךְ מֵחָךְ, וְיָאִיר בְּךָ רַבֵּנוּ זַ"ל אוֹרוֹ הַגָּנוּז שֶׁהוּא אוֹר עַתִּיק וְכוּ', יְחִידָה דִּיחִידָה, וְיִתְבַּטֵּל מִמְּךָ כָּל חֵיזוּ דְּהַאי עָלְמָא, וְלֹא תִּרְצֶה רָצוֹן אַחֵר מִבִּלְעֲדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִזְכֶּה לְהִכָּלֵל בְּחַיִּים נִצְחִיִּים, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן!

סֵדֶר הַדְלָקַת נֵרוֹת לְשַׁבָּת וְלִיו"ט

לפני הדלקת נרות שבת יברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל שַׁבָּת:

לפני הדלקת נר של יום טוב יברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל (אם חל בשבת יוסיף: שַׁבָּת **וְ יוֹם־טוֹב:**

עת רצון

מוֹהַרַנַ"תְּ זַ"ל בְּקֵשׁ מֵאִשְׁתּוֹ וּמִבְּתּוֹ וּמַכַּלּוֹתָיו, אֲשֶׁר בְּעֵת שֶׁיַּדְלִיקוּ אֶת הַנֵּרוֹת, יֹאמְרוּ: 'כְּמוֹ שֶׁאֲנִי מַדְלִיקָה עַכְשָׁו אֶת הַנֵּרוֹת, כְּמוֹ־כֵן יַדְלֵק אוֹר רַבֵּנוּ זַ"ל בְּלִבּוֹת כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' [אזוי ווי איך צינד יענצט אן די לעכט אזוי זאל אן גיצונדען ווערן דעם הייליגען רבינ'ס ליכט אין אלע אידישע הערצער].

שִׁיר הַשִּׁירִים

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, לְיַחֲדָא שֵׁם אוֹת יו״ד אוֹת הֵ״א בְּאוֹת וָא״ו אוֹת הֵ״א, בְּיִחוּדָא שְׁלִים (יהוה) בְּשֵׁם כָּל־יִשְׂרָאֵל. הִנֵּה אֲנַחְנוּ בָּאִים לְשׁוֹרֵר בְּקוֹל נָעִים שִׁיר הַשִּׁירִים. לְתַקֵּן אֶת־שָׁרְשָׁהּ בְּמָקוֹם עֶלְיוֹן, לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאֵנוּ, וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

א. שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה: יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ, כִּי־טוֹבִים דֹּדֶיךָ מִיָּיִן: לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים, שֶׁמֶן תּוּרַק שְׁמֶךָ עַל־כֵּן עֲלָמוֹת אֲהֵבוּךָ: מָשְׁכֵנִי

עת רצון

מַעֲלַת אֲמִירַת שִׁיר־הַשִּׁירִים

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֱהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר יֵשׁ נוֹהֲגִים בְּעֶרֶב־שַׁבָּת לוֹמַר שִׁיר־הַשִּׁירִים, שֶׁהוּא קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (יְדִים ג, ה): 'שֶׁאֵין כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ כְּדַאי כְּיוֹם שֶׁנִּתַּן בּוֹ שִׁיר־הַשִּׁירִים לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּל הַכְּתוּבִים - קֹדֶשׁ, וְשִׁיר־הַשִּׁירִים - קֹדֶשׁ קָדָשִׁים'; וְהוּא הִשְׁתּוֹקְקוּת גְּדוֹלָה שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֶל אֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם. וְלָכֵן דַּיְקָא עַכְשָׁו שֶׁנִּמְשָׁכִים עַל הָאָדָם מֹחִין עֶלְיוֹנִים, וְהַלֵּב מִשְׁתּוֹקֵק מְאֹד אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, לָכֵן הוּא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד לוֹמַר עַתָּה שִׁיר הַשִּׁירִים בְּתִשְׁוּקָה עֲצוּמָה אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ. וְאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שִׁיר־הַשִּׁירִים רַבָּה, פְּרָשָׁה א, סִימָן יא): "שִׁיר הַשִּׁירִים" - 'הַמְשֻׁבָּח שֶׁבַּשִּׁירִים, הַמְעֻלֶּה שֶׁבַּשִּׁירִים, הַמְסֻלְסָל שֶׁבַּשִּׁירִים'; וְלָכֵן כְּשֶׁבְּרִי־יִשְׂרָאֵל אוֹמֵר שִׁיר הַשִּׁירִים - מוֹחֲלִין לוֹ עַל כָּל עֲוֹונוֹתָיו, כִּי מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹרוֹת צַחְצָחוֹת, אוֹרוֹת עֶלְיוֹנִים הַגְּנוּזִים וּטְמוּנִים בְּתוֹךְ שִׁיר־הַשִּׁירִים, כִּי כָּל הַסּוֹדוֹת מִיּוֹם בְּרֹא אֱלֹקִים אָדָם עַל הָאֲדָמָה, וְעַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת, וְכָל מַה שֶּׁעָבַר עַל עַם יִשְׂרָאֵל, גָּנוּז בְּתוֹךְ שִׁיר

אֲחֲרֶיךָ נָרוּצָה, תֵּבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ ◇ חֲדָרָיו, נָגִילָה
וְנִשְׂמְחָה בָּךְ, נַזְכִּירָה דֹדֶיךָ מִיַּיִן, מֵישָׁרִים אֲהֵבוּךָ:
שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה, בְּנוֹת יְרוּשָׁלִַם, כְּאָהֳלֵי קֵדָר
כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֹה: אַל־תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת

עת רצון

הַשִּׁירִים, כַּמּוּבָא (זֹהַר תְּרוּמָה קמג:): 'וְעַל דָּא כָּל רְחִימוּ וְכָל חֵידוּ אֶשְׁתַּכַּח. וּבְגִין כָּךְ כָּל מִלּוֹי בְּרְחִימוּ וּבְחֶדְוָה וְלָא אִשְׁתַּכַּח בְּשִׁאָר כָּל שִׁירִין דְּעָלְמָא הָכִי. וּבְגִין דָּא מִסְטָרָא דַּאֲבָהָן אִתְּעַר שִׁירָתָא דָּא. יוֹמָא דְּאִתְגְּלֵי שִׁירָתָא דָּא הַהוּא יוֹמָא נַחַת שְׁכִינְתָּא לְאַרְעָא. דִּכְתִיב (מלכים־א ח, יא): "וְלֹא יָכְלוּ הַכֹּהֲנִים לַעֲמֹד לְשָׁרֵת" וְגוֹ'. מַאי טַעֲמָא, בְּגִין "כִּי מָלֵא כְבוֹד הֲוָיָ"ה אֶת בֵּית הֲוָיָ"ה", בְּהַהוּא יוֹמָא מַמָּשׁ אִתְגְּלִיאַת תֻּשְׁבְּחָתָא דָּא וְאָמַר שְׁלֹמֹה בְּרוּחַ קֻדְשָׁא תֻּשְׁבְּחָתָא דְּשִׁירָתָא דָּא אֵיהִי כְּלָלָא דְּכָל אוֹרַיְתָא, כְּלָלָא דְּכָל עֻבְדָּא דִּבְרֵאשִׁית, כְּלָלָא דְּרָזָא דַּאֲבָהָן, כְּלָלָא דְּגָלוּתָא דְּמִצְרַיִם, וְכַד נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְתֻשְׁבְּחָתָא דְּיַמָּא, כְּלָלָא דְּיו"ד אֲמִירָן וְקִיּוּמָא דְּהַר־סִינַי, וְכַד אָזְלוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא, עַד שֶׁעָאלוּ לְאַרְעָא וְאִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא. כְּלָלָא דְּעִטּוּרָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה בְּרְחִימוּ וּבְחֶדְוָה, כְּלָלָא דְּגָלוּתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בֵּינֵי עַמְמַיָּא וּפָרְקָנָא דִּלְהוֹן, כְּלָלָא דִּתְחִיַּת הַמֵּתִים עַד יוֹמָא דְּאִיהִי שַׁבָּת לַהֲוָיָ"ה, מַאי דַּהֲוָא וּמַאי דְּהָוֵי וּמַאי דְּזִמִּין לְמֶהֱוֵי. לְבָתַר בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה, כַּד יְהֵא שַׁבָּת לַהֲוָיָ"ה כְּלָא אִיהוּ בְּשִׁיר הַשִּׁירִים' וְכוּ' [וְלָכֵן נִמְצָאִים כָּל הָאַהֲבָה וְכָל הַשִּׂמְחָה, וְלָכֵן כָּל דִּבְרֵיהֶם בְּאַהֲבָה וְחֶדְוָה, וְלֹא נִמְצָא בְּשֹׁאָר כָּל הַשִּׁירִים שֶׁל הָעוֹלָם כֵּן, וְלָכֵן מִצַּד הָאֲבוֹת הִתְעוֹרְרָה שִׁירָה זוֹ. הַיּוֹם שֶׁהִתְגַּלְתָּה הַשִּׁירָה הַזּוֹ, בְּאוֹתוֹ יוֹם יֵרֵדָה שְׁכִינָה לָאָרֶץ, שֶׁכָּתוּב (מלכים־א ח, יא): "וְלֹא יָכְלוּ הַכֹּהֲנִים לַעֲמֹד לְשָׁרֵת" וְגוֹ'. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם "כִּי מָלֵא כְבוֹד הֲוָיָ"ה אֶת בֵּית הֲוָיָ"ה". בְּאוֹתוֹ יוֹם מַמָּשׁ הִתְגַּלְתָּה הַתֻּשְׁבָּחָה הַזֹּאת, וְאָמַר אוֹתָהּ שְׁלֹמֹה בְּרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ. תֻּשְׁבַּחַת הַשִּׁירָה הַזּוֹ הִיא כְּלָל שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה. הַכְּלָל שֶׁל כָּל מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. הַכְּלָל שֶׁל סוֹד הָאָבוֹת. הַכְּלָל שֶׁל גָּלוּת מִצְרַיִם, וּכְשֶׁיָּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְתֻשְׁבַּחַת הַיָּם. הַכְּלָל שֶׁל יוד אֲמִירוֹת וְקִיּוּם שֶׁל הַר־סִינַי. וּכְשֶׁהָלְכוּ יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר, עַד שֶׁנִּכְנְסוּ לָאָרֶץ וְנִבְנָה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ. הַכְּלָל שֶׁל עִטּוּר הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ הָעֶלְיוֹן בְּאַהֲבָה וְשִׂמְחָה. הַכְּלָל שֶׁל גָּלוּת יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַמִּים וְהַגְּאֻלָּה שְׁלֵמָה. הַכְּלָל שֶׁל תְּחִיַּת־הַמֵּתִים, עַד לְיוֹם שֶׁהוּא שַׁבָּת לְהַשֵּׁם. מַה שֶּׁהָיָה, וּמַה שֶּׁיִּהְיֶה, וּמַה שֶּׁעָתִיד לִהְיוֹת אַחַר הַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, כְּשֶׁתִּהְיֶה שַׁבָּת לְהַשֵּׁם, הַכֹּל נִמְצָא בְּשִׁיר־הַשִּׁירִים], עַיֵּן שָׁם; וְלָכֵן אַשְׁרֵי הָאָדָם הַזּוֹכֶה לוֹמַר עַכְשָׁו שִׁיר־הַשִּׁירִים, וְיִמְשֹׁךְ עַל עַצְמוֹ

שְׁשָׁזָפַתְנִי הַשָּׁמֶשׁ, בְּנֵי אִמִּי נִחֲרוּ־בִי, שָׂמֻנִי נֹטֵרָה
אֶת־הַכְּרָמִים, כַּרְמִי שֶׁלִּי לֹא נָטָרְתִּי: הַגִּידָה לִי
שֶׁאֲהֵבָה נַפְשִׁי, אֵיכָה תִרְעֶה, אֵיכָה תַרְבִּיץ בַּצָּהֳרָיִם,
שֶׁלָּמָּה אֶהְיֶה כְּעֹטִיָּה עַל עֶדְרֵי חֲבֵרָיִךְ: אִם־לֹא תֵּדְעִי
לָךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים, צְאִי־לָךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן, וּרְעִי
אֶת־גְּדִיֹתַיִךְ עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרֹעִים: לְסֻסָתִי בִּרְכְבֵי
פַּרְעֹה דִּמִּיתִיךְ רַעְיָתִי: נָאוְוּ לְחָיַיִךְ בַּתֹּרִים, צַוָּארֵךְ
בַּחֲרוּזִים: תּוֹרֵי זָהָב נַעֲשֶׂה־לָּךְ, עִם נְקֻדּוֹת הַכָּסֶף:
עַד־שֶׁהַמֶּלֶךְ בִּמְסִבּוֹ, נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ: צְרוֹר הַמֹּר|
דּוֹדִי לִי, בֵּין שָׁדַי יָלִין: אֶשְׁכֹּל הַכֹּפֶר| דּוֹדִי לִי,
בִּכַרְמֵי עֵין גֶּדִי: הִנָּךְ יָפָה רַעְיָתִי, הִנָּךְ יָפָה עֵינַיִךְ
יוֹנִים: הִנְּךָ יָפֶה דּוֹדִי אַף נָעִים, אַף־עַרְשֵׂנוּ רַעֲנָנָה:
קֹרוֹת בָּתֵּינוּ אֲרָזִים, רָהִיטֵנוּ בְּרוֹתִים:

ב. אֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים: כְּשׁוֹשַׁנָּה
בֵּין הַחוֹחִים, כֵּן רַעְיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת: כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי
הַיַּעַר, כֵּן דּוֹדִי בֵּין הַבָּנִים, בְּצִלּוֹ חִמַּדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי
וּפִרְיוֹ מָתוֹק לְחִכִּי: הֱבִיאַנִי אֶל־בֵּית הַיָּיִן, וְדִגְלוֹ עָלַי
אַהֲבָה: סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת רַפְּדוּנִי בַּתַּפּוּחִים, כִּי־
חוֹלַת אַהֲבָה אָנִי: שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי, וִימִינוֹ
תְּחַבְּקֵנִי: הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, בִּצְבָאוֹת
אוֹ בְאַיְלוֹת הַשָּׂדֶה, אִם־תָּעִירוּ| וְאִם־תְּעוֹרְרוּ אֶת־

דָּאֲהַבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ: קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה־זֶה בָּא, מְדַלֵּג
עַל־הֶהָרִים ◇ מְקַפֵּץ עַל־הַגְּבָעוֹת: דּוֹמֶה דוֹדִי לִצְבִי
אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים, הִנֵּה־זֶה עוֹמֵד אַחַר כָּתְלֵנוּ,
מַשְׁגִּיחַ מִן־הַחַלֹּנוֹת, מֵצִיץ מִן־הַחֲרַכִּים: עָנָה דוֹדִי
וְאָמַר לִי קוּמִי לָךְ רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי־לָךְ: כִּי־הִנֵּה
הַסְּתָו עָבָר, הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ לוֹ: הַנְּצָנִים נִרְאוּ
בָאָרֶץ, עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ, וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ:
הַתְּאֵנָה חָנְטָה פַּגֶּיהָ וְהַגְּפָנִים| סְמָדַר נָתְנוּ רֵיחַ, קוּמִי
לָךְ רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי־לָךְ: יוֹנָתִי בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע בְּסֵתֶר
הַמַּדְרֵגָה, הַרְאִינִי אֶת־מַרְאַיִךְ הַשְׁמִיעֵנִי אֶת־קוֹלֵךְ,
כִּי־קוֹלֵךְ עָרֵב וּמַרְאַיִךְ נָאוֶה: אֶחֱזוּ־לָנוּ שֻׁעָלִים,
שֻׁעָלִים קְטַנִּים ◇ מְחַבְּלִים כְּרָמִים, וּכְרָמֵינוּ סְמָדַר:
דּוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ, הָרֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים: עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם,
וְנָסוּ הַצְּלָלִים, סֹב דְּמֵה־לְךָ דוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר
הָאַיָּלִים עַל־הָרֵי בָתֶר:

ג. עַל־מִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת בִּקַּשְׁתִּי אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי,
בִּקַּשְׁתִּיו ◇ וְלֹא מְצָאתִיו: אָקוּמָה נָּא וַאֲסוֹבְבָה
בָּעִיר בַּשְּׁוָקִים וּבָרְחֹבוֹת, אֲבַקְשָׁה אֵת שֶׁאָהֲבָה
נַפְשִׁי, בִּקַּשְׁתִּיו ◇ וְלֹא מְצָאתִיו: מְצָאוּנִי הַשֹּׁמְרִים
הַסֹּבְבִים בָּעִיר, אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי רְאִיתֶם: כִּמְעַט
שֶׁעָבַרְתִּי מֵהֶם, עַד שֶׁמָּצָאתִי אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי,

אֲחַזְתִּיו וְלֹא אַרְפֶּנּוּ, עַד־שֶׁהֲבִיאתִיו אֶל־בֵּית אִמִּי
וְאֶל־חֶדֶר הוֹרָתִי: הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם,
בִּצְבָאוֹת אוֹ בְּאַיְלוֹת הַשָּׂדֶה, אִם־תָּעִירוּ| וְאִם־תְּעוֹרְרוּ
אֶת־הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ: מִי זֹאת עֹלָה מִן־הַמִּדְבָּר
כְּתִימְרוֹת עָשָׁן, מְקֻטֶּרֶת מֹר וּלְבוֹנָה מִכֹּל אַבְקַת
רוֹכֵל: הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה, שִׁשִּׁים גִּבֹּרִים סָבִיב
לָהּ מִגִּבֹּרֵי יִשְׂרָאֵל: כֻּלָּם אֲחֲזֵי חֶרֶב מְלֻמְּדֵי מִלְחָמָה,
אִישׁ חַרְבּוֹ עַל־יְרֵכוֹ מִפַּחַד בַּלֵּילוֹת: אַפִּרְיוֹן עָשָׂה לוֹ
הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן: עַמּוּדָיו עָשָׂה כֶסֶף
רְפִידָתוֹ זָהָב מֶרְכָּבוֹ אַרְגָּמָן, תּוֹכוֹ רָצוּף אַהֲבָה
מִבְּנוֹת יְרוּשָׁלִַם: צְאֶינָה| וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ
שְׁלֹמֹה, בָּעֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה־לּוֹ אִמּוֹ, בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ וּבְיוֹם
שִׂמְחַת לִבּוֹ:

ד. הִנָּךְ יָפָה רַעְיָתִי, הִנָּךְ יָפָה עֵינַיִךְ יוֹנִים, מִבַּעַד
לְצַמָּתֵךְ, שַׂעְרֵךְ ◦ כְּעֵדֶר הָעִזִּים שֶׁגָּלְשׁוּ מֵהַר
גִּלְעָד: שִׁנַּיִךְ ◦ כְּעֵדֶר הַקְּצוּבוֹת שֶׁעָלוּ מִן־הַרַחְצָה,
שֶׁכֻּלָּם ◦ מַתְאִימוֹת וְשַׁכְּלָה אֵין בָּהֶם: כְּחוּט הַשָּׁנִי
שִׂפְתוֹתַיִךְ וּמִדְבָּרֵךְ נָאוֶה, כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רַקָּתֵךְ,
מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ: כְּמִגְדַּל דָּוִיד צַוָּארֵךְ, בָּנוּי לְתַלְפִּיּוֹת,
אֶלֶף הַמָּגֵן תָּלוּי עָלָיו כֹּל שִׁלְטֵי הַגִּבֹּרִים: שְׁנֵי שָׁדַיִךְ
◦ כִּשְׁנֵי עֳפָרִים תְּאוֹמֵי צְבִיָּה, הָרֹעִים בַּשּׁוֹשַׁנִּים: עַד

שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים, אֵלֶךְ לִי אֶל־הַר הַמֹּור
וְאֶל־גִּבְעַת הַלְּבוֹנָה: כֻּלָּךְ יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ:
אִתִּי מִלְּבָנוֹן כַּלָּה, אִתִּי מִלְּבָנוֹן תָּבוֹאִי, תָּשׁוּרִי|
מֵרֹאשׁ אֲמָנָה, מֵרֹאשׁ שְׂנִיר וְחֶרְמוֹן, מִמְּעֹנוֹת אֲרָיוֹת,
מֵהָרְרֵי נְמֵרִים: לִבַּבְתִּנִי אֲחֹתִי כַלָּה, לִבַּבְתִּנִי בְּאַחַת
מֵעֵינַיִךְ, בְּאַחַד עָנָק מִצַּוְּרֹנָיִךְ: מַה־יָּפוּ דֹדַיִךְ אֲחֹתִי
כַלָּה, מַה־טֹּבוּ דֹדַיִךְ מִיַּיִן וְרֵיחַ שְׁמָנַיִךְ מִכָּל־בְּשָׂמִים:
נָפֶת ◌ תִּטֹּפְנָה שִׂפְתוֹתַיִךְ ◌ כַּלָּה, דְּבַשׁ וְחָלָב תַּחַת
לְשׁוֹנֵךְ, וְרֵיחַ שַׂלְמֹתַיִךְ ◌ כְּרֵיחַ לְבָנוֹן: גַּן| נָעוּל אֲחֹתִי
כַלָּה, גַּל נָעוּל מַעְיָן חָתוּם: שְׁלָחַיִךְ פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים עִם
פְּרִי מְגָדִים, כְּפָרִים עִם־נְרָדִים: נֵרְדְּ| וְכַרְכֹּם קָנֶה
וְקִנָּמוֹן עִם כָּל־עֲצֵי לְבוֹנָה, מֹר וַאֲהָלוֹת עִם כָּל־רָאשֵׁי
בְשָׂמִים: מַעְיַן גַּנִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנֹזְלִים ◌
מִן־לְבָנוֹן: עוּרִי צָפוֹן וּבוֹאִי תֵימָן, הָפִיחִי גַּנִּי יִזְּלוּ
בְשָׂמָיו, יָבֹא דוֹדִי לְגַנּוֹ וְיֹאכַל פְּרִי מְגָדָיו:

ה. בָּאתִי לְגַנִּי אֲחֹתִי כַלָּה, אָרִיתִי מוֹרִי עִם־בְּשָׂמִי,
אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם־דִּבְשִׁי, שָׁתִיתִי יֵינִי עִם־חֲלָבִי,
אִכְלוּ רֵעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים: אֲנִי יְשֵׁנָה וְלִבִּי עֵר,
קוֹל| דּוֹדִי דוֹפֵק, פִּתְחִי־לִי אֲחֹתִי רַעְיָתִי יוֹנָתִי תַמָּתִי,
שֶׁרֹאשִׁי נִמְלָא־טָל, קְוֻצּוֹתַי רְסִיסֵי לָיְלָה: פָּשַׁטְתִּי
אֶת־כָּתָנְתִּי אֵיכָכָה אֶלְבָּשֶׁנָּה, רָחַצְתִּי אֶת־רַגְלַי

אֵיכָכָה אֲטַנְּפֵם: דּוֹדִי שָׁלַח יָדוֹ מִן־הַחֹר, וּמֵעַי הָמוּ עָלָיו: קַמְתִּי אֲנִי לִפְתֹּחַ לְדוֹדִי, וְיָדַי נָטְפוּ־מוֹר, וְאֶצְבְּעֹתַי מוֹר עֹבֵר, עַל כַּפּוֹת הַמַּנְעוּל: פָּתַחְתִּי אֲנִי לְדוֹדִי, וְדוֹדִי חָמַק עָבָר, נַפְשִׁי יָצְאָה בְדַבְּרוֹ, בִּקַּשְׁתִּיהוּ וְלֹא מְצָאתִיהוּ, קְרָאתִיו ◦ וְלֹא עָנָנִי: מְצָאֻנִי הַשֹּׁמְרִים הַסֹּבְבִים בָּעִיר, הִכּוּנִי פְצָעוּנִי, נָשְׂאוּ אֶת־רְדִידִי מֵעָלַי שֹׁמְרֵי הַחֹמוֹת: הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלִַם, אִם־תִּמְצְאוּ אֶת־דּוֹדִי מַה־תַּגִּידוּ לוֹ, שֶׁחוֹלַת אַהֲבָה אָנִי: מַה־דּוֹדֵךְ מִדּוֹד הַיָּפָה בַּנָּשִׁים, מַה־דּוֹדֵךְ מִדּוֹד שֶׁכָּכָה הִשְׁבַּעְתָּנוּ: דּוֹדִי צַח וְאָדוֹם, דָּגוּל מֵרְבָבָה: רֹאשׁוֹ כֶּתֶם פָּז, קְוֻצּוֹתָיו תַּלְתַּלִּים שְׁחֹרוֹת כָּעוֹרֵב: עֵינָיו כְּיוֹנִים עַל־אֲפִיקֵי מָיִם, רְחֲצוֹת בֶּחָלָב יְשֻׁבוֹת עַל־מִלֵּאת: לְחָיָו כַּעֲרוּגַת הַבֹּשֶׂם, מִגְדְּלוֹת מֶרְקָחִים, שִׂפְתוֹתָיו שׁוֹשַׁנִּים נֹטְפוֹת מוֹר עֹבֵר: יָדָיו גְּלִילֵי זָהָב מְמֻלָּאִים בַּתַּרְשִׁישׁ, מֵעָיו עֶשֶׁת שֵׁן מְעֻלֶּפֶת סַפִּירִים: שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ מְיֻסָּדִים עַל־אַדְנֵי־פָז, מַרְאֵהוּ כַּלְּבָנוֹן, בָּחוּר כָּאֲרָזִים: חִכּוֹ מַמְתַקִּים וְכֻלּוֹ מַחֲמַדִּים, זֶה דוֹדִי וְזֶה רֵעִי בְּנוֹת יְרוּשָׁלִָם:

ו. אָנָה הָלַךְ דּוֹדֵךְ, הַיָּפָה בַּנָּשִׁים, אָנָה פָּנָה דוֹדֵךְ וּנְבַקְשֶׁנּוּ עִמָּךְ: דּוֹדִי יָרַד לְגַנּוֹ לַעֲרֻגוֹת הַבֹּשֶׂם,

לִרְעוֹת בַּגַּנִּים וְלִלְקֹט שׁוֹשַׁנִּים: אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי לִי,
הָרֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים: יָפָה אַתְּ רַעְיָתִי כְּתִרְצָה, נָאוָה
כִּירוּשָׁלִַם אֲיֻמָּה כַּנִּדְגָּלוֹת: חָסְבִי עֵינַיִךְ מִנֶּגְדִּי שֶׁהֵם
הִרְהִיבֻנִי, שַׂעְרֵךְ ◦ כְּעֵדֶר הָעִזִּים שֶׁגָּלְשׁוּ מִן־הַגִּלְעָד:
שִׁנַּיִךְ ◦ כְּעֵדֶר הָרְחֵלִים, שֶׁעָלוּ מִן־הָרַחְצָה, שֶׁכֻּלָּם ◦
מַתְאִימוֹת וְשַׁכְּלָה אֵין בָּהֶם: כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רַקָּתֵךְ,
מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ: שִׁשִּׁים הֵמָּה מְלָכוֹת, וּשְׁמֹנִים
פִּילַגְשִׁים, וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר: אַחַת הִיא יוֹנָתִי
תַמָּתִי, אַחַת הִיא לְאִמָּהּ בָּרָה הִיא לְיוֹלַדְתָּהּ, רָאוּהָ
בָנוֹת וַיְאַשְּׁרוּהָ, מְלָכוֹת וּפִילַגְשִׁים וַיְהַלְלוּהָ: מִי־זֹאת
הַנְּשְׁקָפָה כְּמוֹ־שָׁחַר, יָפָה כַלְּבָנָה, בָּרָה כַּחַמָּה,
אֲיֻמָּה כַּנִּדְגָּלוֹת: אֶל־גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי לִרְאוֹת בְּאִבֵּי
הַנָּחַל, לִרְאוֹת הֲפָרְחָה הַגֶּפֶן הֵנֵצוּ הָרִמֹּנִים: לֹא
יָדַעְתִּי, נַפְשִׁי שָׂמַתְנִי מַרְכְּבוֹת עַמִּי נָדִיב:

ז. שׁוּבִי שׁוּבִי הַשּׁוּלַמִּית, שׁוּבִי שׁוּבִי וְנֶחֱזֶה־בָּךְ,
מַה־תֶּחֱזוּ בַּשּׁוּלַמִּית, כִּמְחֹלַת הַמַּחֲנָיִם: מַה־יָּפוּ
פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת־נָדִיב, חַמּוּקֵי יְרֵכַיִךְ ◦ כְּמוֹ
חֲלָאִים, מַעֲשֵׂה יְדֵי אָמָּן: שָׁרְרֵךְ אַגַּן הַסַּהַר אַל־יֶחְסַר
הַמָּזֶג, בִּטְנֵךְ עֲרֵמַת חִטִּים סוּגָה בַּשּׁוֹשַׁנִּים: שְׁנֵי
שָׁדַיִךְ ◦ כִּשְׁנֵי עֳפָרִים, תְּאֹמֵי צְבִיָּה: צַוָּארֵךְ ◦ כְּמִגְדַּל
הַשֵּׁן, עֵינַיִךְ בְּרֵכוֹת בְּחֶשְׁבּוֹן עַל־שַׁעַר בַּת־רַבִּים,

אַפֵּךְ ◦ כְּמִגְדַּל הַלְּבָנוֹן צוֹפֶה פְּנֵי דַמֶּשֶׂק: רֹאשֵׁךְ
עָלַיִךְ ◦ כַּכַּרְמֶל וְדַלַּת רֹאשֵׁךְ ◦ כָּאַרְגָּמָן, מֶלֶךְ אָסוּר
בָּרְהָטִים: מַה־יָּפִית וּמַה־נָּעַמְתְּ, אַהֲבָה בַּתַּעֲנוּגִים:
זֹאת קוֹמָתֵךְ דָּמְתָה לְתָמָר וְשָׁדַיִךְ לְאַשְׁכֹּלוֹת:
אָמַרְתִּי אֶעֱלֶה בְתָמָר אֹחֲזָה בְּסַנְסִנָּיו, וְיִהְיוּ־נָא שָׁדַיִךְ
◦ כְּאַשְׁכְּלוֹת הַגֶּפֶן וְרֵיחַ אַפֵּךְ ◦ כַּתַּפּוּחִים: וְחִכֵּךְ ◦
כְּיֵין הַטּוֹב, הוֹלֵךְ לְדוֹדִי לְמֵישָׁרִים, דּוֹבֵב שִׂפְתֵי
יְשֵׁנִים: אֲנִי לְדוֹדִי וְעָלַי תְּשׁוּקָתוֹ: לְכָה דוֹדִי נֵצֵא
הַשָּׂדֶה נָלִינָה בַּכְּפָרִים: נַשְׁכִּימָה לַכְּרָמִים נִרְאֶה
אִם־פָּרְחָה הַגֶּפֶן פִּתַּח הַסְּמָדַר הֵנֵצוּ הָרִמּוֹנִים, שָׁם
אֶתֵּן אֶת־דֹּדַי לָךְ: הַדּוּדָאִים נָתְנוּ־רֵיחַ, וְעַל־פְּתָחֵינוּ
כָּל־מְגָדִים, חֲדָשִׁים גַּם־יְשָׁנִים, דּוֹדִי צָפַנְתִּי לָךְ:

ח. מִי יִתֶּנְךָ ◦ כְּאָח לִי, יוֹנֵק שְׁדֵי אִמִּי, אֶמְצָאֲךָ בַחוּץ
אֶשָּׁקְךָ, גַּם לֹא־יָבוּזוּ לִי: אֲנַהֲגֲךָ אֲבִיאֲךָ אֶל־בֵּית אִמִּי,
תְּלַמְּדֵנִי, אַשְׁקְךָ מִיַּיִן הָרֶקַח מֵעֲסִיס רִמֹּנִי: שְׂמֹאלוֹ
תַּחַת רֹאשִׁי, וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי: הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת
יְרוּשָׁלִַם, מַה־תָּעִירוּ וּמַה־תְּעֹרְרוּ אֶת־הָאַהֲבָה עַד
שֶׁתֶּחְפָּץ: מִי זֹאת עֹלָה מִן־הַמִּדְבָּר, מִתְרַפֶּקֶת עַל־
דּוֹדָהּ, תַּחַת הַתַּפּוּחַ עוֹרַרְתִּיךָ, שָׁמָּה חִבְּלַתְךָ אִמֶּךָ,
שָׁמָּה חִבְּלָה יְלָדַתְךָ: שִׂימֵנִי כַחוֹתָם עַל ◦ ־◦ לִבֶּךָ,
כַּחוֹתָם עַל־זְרוֹעֶךָ, כִּי־עַזָּה כַמָּוֶת אַהֲבָה, קָשָׁה

כִּשְׁאוֹל קִנְאָה, רְשָׁפֶיהָ רִשְׁפֵּי אֵשׁ ‹› שַׁלְהֶבֶתְיָה: מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת־הָאַהֲבָה וּנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּהָ, אִם־יִתֵּן אִישׁ אֶת־כָּל־הון בֵּיתוֹ בָּאַהֲבָה בּוֹז יָבוּזוּ לוֹ: אָחוֹת לָנוּ קְטַנָּה וְשָׁדַיִם אֵין לָהּ, מַה־נַּעֲשֶׂה לַאֲחוֹתֵנוּ בַּיּוֹם שֶׁיְּדֻבַּר־בָּהּ: אִם־חוֹמָה הִיא נִבְנֶה עָלֶיהָ טִירַת כָּסֶף, וְאִם־דֶּלֶת הִיא נָצוּר עָלֶיהָ לוּחַ אֶרֶז: אֲנִי חוֹמָה וְשָׁדַי כַּמִּגְדָּלוֹת, אָז הָיִיתִי בְעֵינָיו כְּמוֹצְאַת שָׁלוֹם: כֶּרֶם הָיָה לִשְׁלֹמֹה בְּבַעַל הָמוֹן, נָתַן אֶת־הַכֶּרֶם לַנֹּטְרִים, אִישׁ יָבִא בְּפִרְיוֹ אֶלֶף כֶּסֶף: כַּרְמִי שֶׁלִּי לְפָנָי, הָאֶלֶף לְךָ שְׁלֹמֹה, וּמָאתַיִם לְנֹטְרִים ‹› אֶת־פִּרְיוֹ: הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים, חֲבֵרִים ‹› מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ, הַשְׁמִיעִנִי: בְּרַח דּוֹדִי וּדְמֵה־לְךָ לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים, עַל הָרֵי בְשָׂמִים:

המנהג לחזור ולומר פסוק "היושבת בגנים", כי חכמינו ז"ל דרשו פסוק זה של "ברח דודי" לגנאי, ואין לסיים בדבר רע.

הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים, חֲבֵרִים ‹› מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ, הַשְׁמִיעֵנִי:

לאחר שיר השירים יאמר:

רִבּוֹן כָּל־הָעוֹלָמִים, יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁבִּזְכוּת שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר קָרָאנוּ, שֶׁהוּא קֹדֶשׁ קָדָשִׁים, בִּזְכוּת פְּסוּקָיו, וּבִזְכוּת ‹› תֵּבוֹתָיו, וּבִזְכוּת אוֹתִיּוֹתָיו, וּבִזְכוּת נְקֻדּוֹתָיו, וּבִזְכוּת טְעָמָיו וְצִרּוּפָיו וּרְמָזָיו וְסוֹדוֹתָיו הַקְּדוֹשִׁים וְהַטְּהוֹרִים הַנּוֹרָאִים הַיּוֹצְאִים מִמֶּנּוּ, שֶׁתָּהֵא שָׁעָה זוֹ שְׁעַת רַחֲמִים, שְׁעַת הַקְשָׁבָה, שְׁעַת הַאֲזָנָה, וְנִקְרָאֲךָ וְתַעֲנֵנוּ, נַעֲתִיר לְךָ וְתַעֲתֵר לָנוּ, וְתִהְיֶה עוֹלָה לְפָנֶיךָ קְרִיאַת שִׁיר הַשִּׁירִים כְּאִלּוּ

הִשַּׂגְנוּ כָּל־הַסְּדוֹת הַנִּפְלָאִים וְהַנּוֹרָאִים אֲשֶׁר הֵם חֲתוּמִים וּסְתוּמִים בּוֹ בְּכָל־תְּנָאָיו, וְנוֹכָה לְמָקוֹם שֶׁהַנְּפָשׁוֹת, הָרוּחוֹת וְהַנְּשָׁמוֹת, נֶחְצָבוֹת מִשָּׁם, וּבְאִלּוּ עָשִׂינוּ כָּל־מַה־שֶּׁמֻּטָּל עָלֵינוּ לְהַשִּׂיג בֵּין בְּגִלְגּוּל זֶה, בֵּין בְּגִלְגּוּלִים אֲחֵרִים, וְלִחְיוֹת מִן הָעוֹלִים וְהַזּוֹכִים לָעוֹלָם הַבָּא, עִם שְׁאָר צַדִּיקִים וַחֲסִידִים. וּמַלֵּא כָּל־מִשְׁאֲלוֹת לִבֵּנוּ לְטוֹבָה, וְתִהְיֶה עִם לְבָבֵנוּ וְאִמְרֵי פִינוּ בְּעֵת מַחְשְׁבוֹתֵינוּ, וְעֵת יָדֵינוּ בְּעֵת מַעֲבָדֵינוּ, וְתִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה וְהַרְוָחָה, בְּכָל־מַעֲשֵׂי יָדֵינוּ, וּמֵעָפָר עָנְיֵנוּ תְּקוֹמֵמֵנוּ, וּמֵאַשְׁפּוֹת דַּלּוּתֵנוּ תְּרוֹמְמֵנוּ, וְתָשִׁיב שְׁבִינָתְךָ לְעִיר קָדְשֶׁךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן:

יש נוהגים לומר כאן קדיש יהא שלמא.

הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: יֹאמְרוּ גְּאוּלֵי יְהוָה אֲשֶׁר גְּאָלָם מִיַּד צָר: וּמֵאֲרָצוֹת קִבְּצָם מִמִּזְרָח וּמִמַּעֲרָב מִצָּפוֹן וּמִיָּם: תָּעוּ בַמִּדְבָּר בִּישִׁימוֹן דָּרֶךְ עִיר מוֹשָׁב לֹא מָצָאוּ: רְעֵבִים גַּם צְמֵאִים נַפְשָׁם בָּהֶם תִּתְעַטָּף: וַיִּצְעֲקוּ אֶל יְהוָה בַּצַּר לָהֶם מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יַצִּילֵם: וַיַּדְרִיכֵם בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה לָלֶכֶת אֶל עִיר מוֹשָׁב: יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם: כִּי

עת רצון

עֲרֵבוּת, נְעִימוּת, יְדִידוּת, זִיו, חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָאִיר לוֹ תָּמִיד אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אַשְׁרֵי לוֹ בָּזֶה וְאַשְׁרֵי לוֹ בָּבָא!

אָהוּבַי, בְּנֵי הַיָּקָר! פּוֹתְחִים אֶת תְּפִלַּת הַמִּנְחָה בַּאֲמִירַת מִזְמוֹר ק"ז שֶׁבְּתְהִלִּים: "**הוֹדוּ לַהֲוָי"ה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ**"; כֵּן הַמִּנְהָג אֲצֶל אַנְשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ וְהִנֵּה אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה תִּקֵּן הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ, זְכוּתוֹ תָּגֵן עָלֵינוּ, לֶאֱמְרוֹ בְּכָל עֶרֶב־שַׁבָּת־קֹדֶשׁ, וְאָמַר מוֹהֲרַנ"ת זַ"ל הַטַּעַם (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, בִּרְכוֹת הוֹדָאָה, הֲלָכָה ו), שֶׁהָאָרְבָּעָה צְרִיכִים לְהוֹדוֹת, שֶׁהֵם (עַיֵּן בִּרְכוֹת נד:): חוֹלֶה, יוֹרְדֵי הַיָּם, יוֹצֵא מִבֵּית הָאֲסוּרִים וְהוֹלְכֵי מִדְבָּרִיּוֹת - זֶה סוֹבֵב עַל כָּל אָדָם בְּכָל שִׁשָּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, שֶׁאָדָם טָרוּד בַּעֲסָקָיו, בְּעִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְהוּא בִּכְלָל **'חוֹלֶה'** - מֵרִבּוּי חֲטָאָיו וּבִלְבּוּלָיו וְהֶרְפַּתְקָאוֹתָיו שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו בְּהֵיוֹתוֹ מְעֹרָב בְּגַשְׁמִיּוּת הָבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְכֵן הוּא בִּכְלָל **'יוֹרְדֵי הַיָּם'** - שֶׁהֵם עִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁאָדָם טוֹבֵעַ בַּיָּם הַתַּאֲוֹת וְכוּ', וְהַגַּשְׁמִיּוּת שָׁלּוֹ, וְכֵן הוּא בִּכְלָל **'יוֹצְאֵי בֵּית־הָאֲסוּרִים'** - שֶׁהוּא אָסוּר בְּתַאֲוֹתָיו וּבְמִדּוֹתָיו הָרָעוֹת כָּל שִׁשָּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, וְכֵן הוּא בִּכְלָל **'הוֹלְכֵי מִדְבָּרִיּוֹת'** - כִּי כָּל שִׁשָּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה הוּא מִסְתּוֹבֵב בַּדְּרָכִים וּבַעֲשִׂיּוֹתָיו הַגַּשְׁמִיּוֹת,

הִשְׂבִּיעַ נֶפֶשׁ שִׁקֵּקָה וְנֶפֶשׁ רְעֵבָה מִלֵּא טוֹב: יֹשְׁבֵי חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת אֲסִירֵי עֳנִי וּבַרְזֶל: כִּי הִמְרוּ אִמְרֵי אֵל וַעֲצַת עֶלְיוֹן נָאָצוּ: וַיַּכְנַע בֶּעָמָל לִבָּם כָּשְׁלוּ וְאֵין עֹזֵר: וַיִּזְעֲקוּ אֶל יְהוָה בַּצַּר לָהֶם מִמְּצֻקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם: יוֹצִיאֵם מֵחֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת וּמוֹסְרוֹתֵיהֶם יְנַתֵּק: יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם: כִּי שִׁבַּר דַּלְתוֹת נְחֹשֶׁת וּבְרִיחֵי בַרְזֶל גִּדֵּעַ: אֱוִלִים מִדֶּרֶךְ פִּשְׁעָם וּמֵעֲוֹנֹתֵיהֶם יִתְעַנּוּ: כָּל אֹכֶל תְּתַעֵב נַפְשָׁם וַיַּגִּיעוּ עַד שַׁעֲרֵי מָוֶת: וַיִּזְעֲקוּ אֶל יְהוָה בַּצַּר לָהֶם מִמְּצֻקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם: יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וְיִרְפָּאֵם וִימַלֵּט מִשְּׁחִיתוֹתָם: יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם: וְיִזְבְּחוּ זִבְחֵי תוֹדָה וִיסַפְּרוּ מַעֲשָׂיו בְּרִנָּה: יוֹרְדֵי הַיָּם בָּאֳנִיּוֹת עֹשֵׂי מְלָאכָה בְּמַיִם רַבִּים: הֵמָּה רָאוּ מַעֲשֵׂי יְהוָה וְנִפְלְאוֹתָיו בִּמְצוּלָה: וַיֹּאמֶר וַיַּעֲמֵד רוּחַ סְעָרָה וַתְּרוֹמֵם גַּלָּיו: יַעֲלוּ שָׁמַיִם יֵרְדוּ תְהוֹמוֹת

עת רצון

שֶׁמִּסְתּוֹבֵב רָחוֹק מִן הַקְּדֻשָּׁה, וּמִעֲרֶב בֵּין הַגּוֹיִים, וּכְשֶׁבָּא עֶרֶב־שַׁבָּת־קֹדֶשׁ וְרָץ לַמִּקְוֶה, וּמִתְלַבֵּשׁ בְּבִגְדֵי שַׁבָּת, וְרָץ לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ וּמְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת, אָז יָכוֹל לוֹמַר אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה שֶׁמְּרַמָּזִים בּוֹ הָאַרְבָּעָה שֶׁצְּרִיכִים לְהוֹדוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת נד:), כִּי תַּכְלִית־וּמְיֻחָד כְּשֶׁמְּקַבֵּל עַל עַצְמוֹ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת אַחַר שֶׁעָבְרוּ עָלָיו שִׁשֶּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, וְהוּא בִּכְלָל חוֹלֶה מִתַּאֲוֹוֹתָיו וּמִדּוֹתָיו הָרָעוֹת, וְיָרַד לְעֻמְקֵי הַיָּם וְנִטְבָּע שָׁם, וְהָיָה אָסוּר בְּבֵית־הָאֲסוּרִים בְּחֻמְרִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, וְהִסְתּוֹבֵב בָּעוֹלָם הַתֹּהוּ, בְּמִדְבָּרִיּוֹת שֶׁל הֶבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְעָכְשָׁו כְּשֶׁזּוֹכֶה לַעֲבֹר עַל שִׁשֶּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, וְאֵינוֹ מְיַאֵשׁ אֶת עַצְמוֹ כְּלָל, אֶלָּא רָץ אֶל תּוֹךְ הַשַּׁבָּת, אָז רָאוּי לוֹ לְהַגִּיד תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקְּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ, שֶׁאַחַר שֶׁעָבְרוּ עָלָיו שִׁשֶּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, וְהָיָה חוֹלֶה וְיָרַד לַיָּם, וְיָשַׁב בְּבֵית־הָאֲסוּרִים וְהָלַךְ בַּמִּדְבָּרִיּוֹת, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא נִשְׁאָר יְהוּדִי מַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְחוֹזֵר אֲלָיו יִתְבָּרַךְ וְאֵינוֹ מִתְיָאֵשׁ כְּלָל, אֶלָּא מְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת, בָּזֶה בְּעַצְמוֹ רָאוּי לוֹ לְתֵּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקְּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

וְעַל־כֵּן תִּקֵּן הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ, זְכוּתוֹ תָּגֵן עָלֵינוּ, לוֹמַר בְּכָל עֶרֶב־שַׁבָּת־קֹדֶשׁ אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה, וּכְמוֹ שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל (שִׂיחוֹת־הַר"ן, סִימָן עח), שֶׁבַּאֲמִירַת "הוֹדוּ" יְכוֹלִים לִשְׂבֹּר לִבּוֹ מְאֹד אֲלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְפָרֵשׁ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ, וְלָכֵן תִּפָּרֵשׂ עַל עַצְמְךָ כָּל פְּסוּק וּפְסוּק בְּהִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, וּבִפְרָטִיּוּת בִּפְסוּקִי: **"וַיִּצְעֲקוּ אֶל ה' בַּצַּר לָהֶם"** (שֶׁזֶּה צוֹעֲקִין וּבוֹכִים אַשְׁרֵי־שֶׁלּוֹמְנוּ מְאֹד בְּנִגּוּן הַיְדוּעַ, וּמִסַּיְמִים בְּנַחֲמָה: **"וּמִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יַצִּילֵם"**,

נַפְשָׁם בְּרָעָה תִתְמוֹגָג: יָחוֹגּוּ וְיָנוּעוּ כַּשִּׁכּוֹר וְכָל חָכְמָתָם תִּתְבַּלָּע: וַיִּצְעֲקוּ
אֶל יְהוָה בַּצַּר לָהֶם וּמִמְּצוּקֹתֵיהֶם יוֹצִיאֵם: יָקֵם סְעָרָה לִדְמָמָה וַיֶּחֱשׁוּ גַּלֵּיהֶם:
וַיִּשְׂמְחוּ כִּי יִשְׁתֹּקוּ וַיַּנְחֵם אֶל מְחוֹז חֶפְצָם: יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי
אָדָם: וִירֹמְמוּהוּ בִּקְהַל עָם וּבְמוֹשַׁב זְקֵנִים יְהַלְלוּהוּ: יָשֵׂם נְהָרוֹת לְמִדְבָּר
וּמֹצָאֵי מַיִם לְצִמָּאוֹן: אֶרֶץ פְּרִי לִמְלֵחָה מֵרָעַת יֹשְׁבֵי בָהּ: יָשֵׂם מִדְבָּר לַאֲגַם
מַיִם וְאֶרֶץ צִיָּה לְמֹצָאֵי מָיִם: וַיּוֹשֶׁב שָׁם רְעֵבִים וַיְכוֹנְנוּ עִיר מוֹשָׁב: וַיִּזְרְעוּ
שָׂדוֹת וַיִּטְּעוּ כְרָמִים וַיַּעֲשׂוּ פְּרִי תְבוּאָה: וַיְבָרְכֵם וַיִּרְבּוּ מְאֹד וּבְהֶמְתָּם לֹא
יַמְעִיט: וַיִּמְעֲטוּ וַיָּשׁוּחוּ מֵעֹצֶר רָעָה וְיָגוֹן: שֹׁפֵךְ בּוּז עַל נְדִיבִים וַיַּתְעֵם בְּתֹהוּ
לֹא דָרֶךְ: וַיְשַׂגֵּב אֶבְיוֹן מֵעוֹנִי וַיָּשֶׂם כַּצֹּאן מִשְׁפָּחוֹת: יִרְאוּ יְשָׁרִים וְיִשְׂמָחוּ
וְכָל עַוְלָה קָפְצָה פִּיהָ: מִי חָכָם וְיִשְׁמָר אֵלֶּה וְיִתְבּוֹנְנוּ חַסְדֵי יְהוָה:

עת רצון

"וּמִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם", "וּמִמְּצוּקֹתֵיהֶם יוֹצִיאֵם"); אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁאוֹמֵר אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה בְּהִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה, וּמִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב הֵיטֵב בְּכָל פָּסוּק וּפָסוּק בְּמָה שֶׁאוֹמֵר, וּמְפָרְשׁוֹ עַל עַצְמוֹ, וְאָז, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כְּשֶׁתַּגִּיעַ אֶל הַפָּסוּק הָאַחֲרוֹן: "מִי חָכָם וְיִשְׁמָר אֵלֶּה וְיִתְבּוֹנְנוּ חַסְדֵי הַוְיָ"ה", כְּבָר תִּהְיֶה לָזֶה מַשְׂמָעוּת אַחֶרֶת לְגַמְרֵי, "מִי חָכָם וְיִשְׁמָר אֵלֶּה", הֵינוּ אֶת הָאַרְבָּעָה מִינֵי הוֹדָאוֹת שֶׁהוֹדֵיתָ עַכְשָׁו לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁהוֹצִיאֲךָ מִכָּל־מִינֵי מַחֲלוֹת וַחֲלָאִים, וְהִצִּילְךָ מֵהַיָּם הַסּוֹעֵר שֶׁל הֶבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְהוֹצִיאֲךָ מִבֵּית הָאֲסוּרִים, וְעָבַרְתָּ אֶת כָּל הַמַּדְבָּרִיּוֹת אָז "וְיִתְבּוֹנְנוּ חַסְדֵי הַוְיָ"ה", תִּתְבּוֹנֵן, אֲהוּבִי, בְּנִי, בְּעַצְמְךָ אֶת גֹּדֶל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, זֶה הוּא חַסְדֵי הַוְיָ"ה בֶּאֱמֶת, וְתִתֵּן תּוֹדָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל זֶה.

קַבָּלַת שַׁבָּת

יש נוהגים לומר מזמורים אלו לפני קבלת שבת:

לְכוּ נְרַנְּנָה לַיהוָה נָרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ: נְקַדְּמָה פָנָיו בְּתוֹדָה, בְּזִמְרוֹת נָרִיעַ לוֹ: כִּי אֵל גָּדוֹל יְהוָה, וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל־כָּל־אֱלֹהִים: אֲשֶׁר בְּיָדוֹ מֶחְקְרֵי־אָרֶץ, וְתוֹעֲפוֹת הָרִים לוֹ: אֲשֶׁר־לוֹ הַיָּם וְהוּא עָשָׂהוּ, וְיַבֶּשֶׁת יָדָיו יָצָרוּ: בֹּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה, נִבְרְכָה לִפְנֵי־יְהוָה עֹשֵׂנוּ: כִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ, וַאֲנַחְנוּ עַם מַרְעִיתוֹ וְצֹאן יָדוֹ, הַיּוֹם אִם־בְּקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ: אַל־תַּקְשׁוּ לְבַבְכֶם כִּמְרִיבָה, כְּיוֹם מַסָּה בַּמִּדְבָּר: אֲשֶׁר נִסּוּנִי אֲבוֹתֵיכֶם, בְּחָנוּנִי גַּם־רָאוּ פָּעֳלִי: אַרְבָּעִים שָׁנָה אָקוּט בְּדוֹר, וָאֹמַר עַם תֹּעֵי לֵבָב הֵם, וְהֵם לֹא־יָדְעוּ דְרָכָי: אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי בְאַפִּי, אִם־יְבֹאוּן אֶל־מְנוּחָתִי:

שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ, שִׁירוּ לַיהוָה כָּל־הָאָרֶץ: שִׁירוּ לַיהוָה בָּרְכוּ שְׁמוֹ, בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם־לְיוֹם יְשׁוּעָתוֹ: סַפְּרוּ בַגּוֹיִם כְּבוֹדוֹ, בְּכָל־הָעַמִּים נִפְלְאוֹתָיו: כִּי גָדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד, נוֹרָא הוּא עַל־כָּל־אֱלֹהִים: כִּי| כָּל־אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים, וַיהוָה שָׁמַיִם עָשָׂה: הוֹד־וְהָדָר לְפָנָיו, עֹז וְתִפְאֶרֶת בְּמִקְדָּשׁוֹ: הָבוּ לַיהוָה מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים, הָבוּ לַיהוָה כָּבוֹד וָעֹז: הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ, שְׂאוּ־מִנְחָה וּבֹאוּ לְחַצְרוֹתָיו: הִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה בְּהַדְרַת־קֹדֶשׁ, חִילוּ מִפָּנָיו כָּל־הָאָרֶץ: אִמְרוּ בַגּוֹיִם| יְהוָה מָלָךְ, אַף־תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל־תִּמּוֹט, יָדִין עַמִּים בְּמֵישָׁרִים: יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ, יִרְעַם הַיָּם וּמְלֹאוֹ: יַעֲלֹז שָׂדַי וְכָל־אֲשֶׁר־בּוֹ, אָז יְרַנְּנוּ כָּל־עֲצֵי־יָעַר: לִפְנֵי יְהוָה| כִּי בָא, כִּי בָא לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ, יִשְׁפֹּט־תֵּבֵל בְּצֶדֶק, וְעַמִּים בֶּאֱמוּנָתוֹ:

יְהוָה מָלָךְ תָּגֵל הָאָרֶץ, יִשְׂמְחוּ אִיִּים רַבִּים: עָנָן וַעֲרָפֶל סְבִיבָיו, צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאוֹ: אֵשׁ לְפָנָיו תֵּלֵךְ, וּתְלַהֵט סָבִיב צָרָיו: הֵאִירוּ

בָּרְכוּ תֵּבֵל, רָאֲתָה וַתָּחֶל הָאָרֶץ: הָרִים כַּדּוֹנַג נָמַסּוּ, מִלִּפְנֵי יְהוָה יאהדונהי,
מִלִּפְנֵי אֲדֹן כָּל־הָאָרֶץ: הִגִּידוּ הַשָּׁמַיִם צִדְקָהּ, וְרָאוּ כָל־הָעַמִּים כְּבוֹדוֹ: יֵבֹשׁוּ
כָּל־עֹבְדֵי פֶּסֶל הַמִּתְהַלְלִים בָּאֱלִילִים, הִשְׁתַּחֲווּ־לוֹ כָּל־אֱלֹהִים: שָׁמְעָה
וַתִּשְׂמַח| צִיּוֹן, וַתָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה, לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ יְהוָה יאהדונהי: כִּי־אַתָּה
יְהוָה יאהדונהי עֶלְיוֹן עַל־כָּל־הָאָרֶץ, מְאֹד נַעֲלֵיתָ עַל־כָּל־אֱלֹהִים: אֹהֲבֵי
יְהוָה יאהדונהי שִׂנְאוּ רָע, שֹׁמֵר נַפְשׁוֹת חֲסִידָיו, מִיַּד רְשָׁעִים יַצִּילֵם: אוֹר זָרֻעַ
לַצַּדִּיק, וּלְיִשְׁרֵי־לֵב שִׂמְחָה: שִׂמְחוּ צַדִּיקִים בַּיהוָה יאהדונהי, וְהוֹדוּ לְזֵכֶר
קָדְשׁוֹ:

מִזְמוֹר, שִׁירוּ לַיהוָה יאהדונהי| שִׁיר חָדָשׁ, כִּי־נִפְלָאוֹת עָשָׂה, הוֹשִׁיעָה־לּוֹ
יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ: הוֹדִיעַ יְהוָה יאהדונהי <> יְשׁוּעָתוֹ, לְעֵינֵי הַגּוֹיִם
גִּלָּה צִדְקָתוֹ: זָכַר חַסְדּוֹ| וֶאֱמוּנָתוֹ לְבֵית יִשְׂרָאֵל, רָאוּ כָל־אַפְסֵי־אָרֶץ אֵת
יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ: הָרִיעוּ לַיהוָה יאהדונהי כָּל־הָאָרֶץ, פִּצְחוּ וְרַנְּנוּ וְזַמֵּרוּ: זַמְּרוּ
לַיהוָה בְּכִנּוֹר, בְּכִנּוֹר וְקוֹל זִמְרָה: בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר, הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
יְהוָה יאהדונהי: יִרְעַם הַיָּם וּמְלֹאוֹ, תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ: נְהָרוֹת יִמְחֲאוּ־כָף, יַחַד
הָרִים יְרַנֵּנוּ: לִפְנֵי־יְהוָה יאהדונהי כִּי בָא לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ, יִשְׁפֹּט־תֵּבֵל בְּצֶדֶק,
וְעַמִּים בְּמֵישָׁרִים:

ויש נוהגים להתחיל מכאן:

יְהוָה יאהדונהי מָלָךְ יִרְגְּזוּ עַמִּים, יֹשֵׁב כְּרוּבִים תָּנוּט הָאָרֶץ: יְהוָה יאהדונהי בְּצִיּוֹן
גָּדוֹל, וְרָם הוּא עַל־כָּל־הָעַמִּים: יוֹדוּ שִׁמְךָ גָּדוֹל וְנוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא: וְעֹז
מֶלֶךְ מִשְׁפָּט אָהֵב, אַתָּה כוֹנַנְתָּ מֵישָׁרִים, מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בְּיַעֲקֹב| אַתָּה
עָשִׂיתָ: רוֹמְמוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדֹם רַגְלָיו, קָדוֹשׁ הוּא:
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן| בְּכֹהֲנָיו, וּשְׁמוּאֵל בְּקֹרְאֵי שְׁמוֹ, קֹרְאִים ואל״ף נהה אֶל־יְהוָה יאהדונהי
וְהוּא יַעֲנֵם: בְּעַמּוּד עָנָן יְדַבֵּר אֲלֵיהֶם, שָׁמְרוּ עֵדֹתָיו, וְחֹק נָתַן־לָמוֹ:
יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ אַתָּה עָנִיתָם, אֵל נֹשֵׂא הָיִית לָהֶם, וְנֹקֵם עַל־עֲלִילוֹתָם:
רוֹמְמוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ, כִּי־קָדוֹשׁ יְהוָה יאהדונהי
אֱלֹהֵינוּ:

מִזְמוֹר לְתוֹדָה, הָרִיעוּ **לַיהוָה** יהדונהי כָּל־הָאָרֶץ: עִבְדוּ אֶת־יְהוָה יהדונהי **בְּשִׂמְחָה**, בֹּאוּ **לְפָנָיו** בִּרְנָנָה: דְּעוּ כִּי־**יְהוָה** יהדונהי הוּא אֱלֹהִים, הוּא־עָשָׂנוּ וְלוֹ אֲנַחְנוּ, עַמּוֹ וְצֹאן מַרְעִיתוֹ: בֹּאוּ שְׁעָרָיו [בְּתוֹדָה, חֲצֵרֹתָיו בִּתְהִלָּה, הוֹדוּ־לוֹ בָּרְכוּ שְׁמוֹ: כִּי־טוֹב יְהוָה יהדונהי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ, וְעַד־דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ:

בשעת אמירת "מזמור לדָוִד" ו"לכה דודי", יהפוך פניו כנגד צד מערב, ויעמוד באימה וביראה, ויכַוֵּן לקבל עליו תוספת קדושת שבת.

מִזְמוֹר לְדָוִד, **הָבוּ לַיהוָה** יהדונהי **בְּנֵי אֵלִים**, **הָבוּ לַיהוָה** יהדונהי **כָּבוֹד וָעֹז**: **הָבוּ לַיהוָה** יהדונהי **כְּבוֹד שְׁמוֹ**, **הִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה** יהדונהי **בְּהַדְרַת־קֹדֶשׁ**:

עת רצון

סֵדֶר קַבָּלַת שַׁבָּת

אָהוּבַי, בְּנִי! בְּקַבָּלַת שַׁבָּת אוֹמְרִים מִזְמוֹר כ"ט שֶׁבְּתְהִלִּים, שֶׁהֵם הַשִּׁבְעָה קוֹלוֹת שֶׁאָמַר דָּוִד עַל הַמַּיִם, שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, קְלִפָּה, סִימָן ו): הַשִּׁבְעָה קוֹלוֹת שֶׁאָמַר דָּוִד עַל הַמַּיִם, בְּדִבּוּרָם - מַכְנִיעִים הָרוּחַ רָעָה'; כִּי כָּל שִׁשָּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה עוֹבְרִים עַל הָאָדָם כָּל־מִינֵי רוּחוֹת רָעוֹת, וְעַכְשָׁו בְּאָמְרְךָ אֶת הַשִּׁבְעָה קוֹלוֹת, תְּסַלֵּק מִמְּךָ אֶת כָּל הָרוּחוֹת רָעוֹת שֶׁנִּדְבְּקוּ בְךָ עַל־יְדֵי עֲוֹונוֹתֶיךָ, וְלָכֵן תֹּאמַר אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה בְּכַוָּנָה עַד מְאֹד, כִּי נַעֲשִׂים תִּקּוּנִים גְּדוֹלִים בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים בְּאָמְרְךָ אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה, וּתְכַוֵּן בַּאֲמִירַת הַשְּׁלִשָּׁה "**הָבוּ לַהֲוָיָ"ה**" - שֶׁבָּהֶם אַתָּה מְקַבֵּל נֶפֶשׁ, רוּחַ, וּנְשָׁמָה, "**הָבוּ לַהֲוָיָ"ה הָרִאשׁוֹן** - תְּכַוֵּן אֶל שֵׁם יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה, "הָבוּ" גִּימַטְרִיָּה י"ג תִּקּוּנֵי דִּקְנָא דַּאֲרִיךְ־אַנְפִּין דַּעֲשִׂיָּה, שֶׁאָז מְקַבְּלִים אֶת הַנֶּפֶשׁ. "**הָבוּ לַהֲוָיָ"ה** - **הַשֵּׁנִי** - תְּכַוֵּן אֶל שֵׁם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, "הָבוּ" גִּימַטְרִיָּה י"ג תִּקּוּנֵי דִּקְנָא דַּאֲרִיךְ־אַנְפִּין דְּיִצִירָה, שֶׁאָז מְקַבְּלִים אֶת הָרוּחַ. "**הָבוּ לַהֲוָיָ"ה הַשְּׁלִישִׁי** - תְּכַוֵּן אֶל שֵׁם הַוָיָ"ה יו"ד ה"י וא"ו ה"י, "הָבוּ" גִּימַטְרִיָּה י"ג תִּקּוּנֵי דִּקְנָא דַּאֲרִיךְ־אַנְפִּין דִּבְרִיאָה, שֶׁאָז מְקַבְּלִים אֶת הַנְּשָׁמָה.

וְתִתְעוֹרֵר אָז מְאֹד מְאֹד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבְפָרָט שֶׁבַּמִּזְמוֹר הַזֶּה יֵשׁ שְׁמוֹנָה־עֶשְׂרֵה הַוָיָו"ת, שֶׁכְּנֶגְדָּם תִּקְנוּ אַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת בִּתְפִלַּת הַחֹל. וְלָכֵן עַכְשָׁו בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר

קוֹל יְהוָה יאהדונהי עַל־הַמָּיִם, אֵל־הַכָּבוֹד הִרְעִים,
יְהוָה יאהדונהי עַל־מַיִם רַבִּים: קוֹל־יְהוָה יאהדונהי
בַּכֹּחַ, קוֹל יְהוָה יאהדונהי בֶּהָדָר: קוֹל יְהוָה יאהדונהי
שֹׁבֵר אֲרָזִים, וַיְשַׁבֵּר יְהוָה יאהדונהי אֶת־אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן:
וַיַּרְקִידֵם כְּמוֹ־עֵגֶל, לְבָנוֹן וְשִׂרְיֹן כְּמוֹ בֶן־רְאֵמִים:
קוֹל־יְהוָה יאהדונהי חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ: קוֹל יְהוָה
יאהדונהי <> יָחִיל מִדְבָּר, יָחִיל יְהוָה יאהדונהי מִדְבַּר
קָדֵשׁ: קוֹל יְהוָה יאהדונהי| יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת, וַיֶּחֱשֹׂף
יְעָרוֹת, וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד: יְהוָה יאהדונהי
לַמַּבּוּל יָשָׁב, וַיֵּשֶׁב יְהוָה יאהדונהי מֶלֶךְ לְעוֹלָם: יְהוָה
יאהדונהי עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן, יְהוָה יאהדונהי| יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ
בַּשָּׁלוֹם:

עת רצון

זֶה, וְאַתָּה מַזְכִּיר אֶת י"ח הַוַּיּוֹ"ת, תִּכַּוֵּן
לְתַקֵּן אֶת הַשְּׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת שֶׁזִּלְזַלְתָּ
בָּהֶן בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל, וְעַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן
לְתַקֵּן אֶת זֶה. וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ, אָהוּבִי, בְּנִי,
מַה נַּעֲשָׂה בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים בְּשָׁעָה
שֶׁאַתָּה אוֹמֵר אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה, הָיִיתָ
מְדַקְדֵּק מְאֹד מְאֹד לוֹמַר אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה
מִלָּה בְּמִלָּה בְּכַוָּנָה עֶלְיוֹנָה עַד מְאֹד, כִּי
נִתְהַוִּים מִזֶּה יְחוּדִים קְדוֹשִׁים עַד מְאֹד,
וְהַשִּׁבְעָה קוֹלוֹת שֶׁיּוֹצְאִים מִמִּזְמוֹר זֶה הֵם
כְּנֶגֶד הַשִּׁבְעָה הֵבָלִים הַיּוֹצְאִים מֵהַשֶּׁבַע
סְפִירוֹת, וְנִצְטָרְפִים צְרוּפִים וְיִחוּדִים עֶלְיוֹנִים
לְמַעְלָה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ
בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא בְּעֵת אֲמִירַת מִזְמוֹר זֶה.

אַחַר־כָּךְ אוֹמְרִים: פִּזְמוֹן "לְכָה דוֹדִי",
שֶׁתִּקְנוּ רַבִּי שְׁלֹמֹה אֶלְקַבֵּץ זַ"ל,
וּמִנְהָגֵנוּ לֹא לְדַלֵּג שׁוּם דִּלּוּג בַּמִּזְמוֹר הַזֶּה,
אֶלָּא אוֹמְרִים אוֹתוֹ בִּשְׁלֵמוּת, וְזֶה מְכֻוָּן
כְּנֶגֶד קְדֻשָּׁא־בְּרִיךְ־הוּא הַנִּקְרָא "דּוֹדִי",
שֶׁיּוֹצֵא לִקְרַאת "כַּלָּה" שֶׁהִיא הַשְּׁכִינָה,

פיוט נאה לר' שלמה הלוי אלקבץ ז"ל..

לְכָה דוֹדִי לִקְרַאת כַּלָּה, פְּנֵי שַׁבָּת נְקַבְּלָה:

שָׁמוֹר וְזָכוֹר בְּדִבּוּר אֶחָד, הִשְׁמִיעָנוּ אֵל הַמְיֻחָד,
יְהוָֹה־יי יאהדונהי אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, לְשֵׁם
וּלְתִפְאֶרֶת וְלִתְהִלָּה: לכה

לִקְרַאת שַׁבָּת לְכוּ וְנֵלְכָה, כִּי הִיא מְקוֹר הַבְּרָכָה,
מֵרֹאשׁ מִקֶּדֶם נְסוּכָה, סוֹף מַעֲשֶׂה
בְּמַחֲשָׁבָה תְּחִלָּה: לכה

מִקְדַּשׁ מֶלֶךְ עִיר מְלוּכָה, קוּמִי צְאִי מִתּוֹךְ הַהֲפֵכָה,
רַב לָךְ שֶׁבֶת בְּעֵמֶק הַבָּכָא, וְהוּא יַחְמוֹל
עָלַיִךְ <> חֶמְלָה: לכה

הִתְנַעֲרִי מֵעָפָר קוּמִי, לִבְשִׁי בִּגְדֵי תִפְאַרְתֵּךְ עַמִּי, עַל
יַד בֶּן־יִשַׁי בֵּית הַלַּחְמִי, קָרְבָה אֶל נַפְשִׁי
גְּאָלָה: לכה

עת רצון

וּבְיַחַד מְקַבְּלִים פְּנֵי שַׁבָּת מַלְכְּתָא. וּכְשֶׁתַּגִּיעַ לוֹמַר שָׁלֹשׁ פְּעָמִים "**בּוֹאִי כַלָּה**", "**בּוֹאִי כַלָּה**", "**בּוֹאִי כַלָּה**" - אָז תְּכַוֵּן שֶׁעַכְשָׁו אַתָּה מְקַבֵּל נֶפֶשׁ, רוּחַ וּנְשָׁמָה יְתֵרָה שֶׁל שַׁבָּת מַלְכְּתָא; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּכַוֵּן בְּפֵרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וְעָשׂ וְשָׂמַח בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד, שֶׁנִּמְשָׁכֶת עָלָיו קְדֻשַּׁת שַׁבָּת.

הִתְעוֹרְרִי, הִתְעוֹרְרִי, כִּי בָא אוֹרֵךְ קוּמִי אוֹרִי, עוּרִי
עוּרִי שִׁיר דַּבֵּרִי, כְּבוֹד יְהוָה יאהדונהי עָלַיִךְ נִגְלָה: לכה

לֹא תֵבוֹשִׁי וְלֹא תִכָּלְמִי, מַה־תִּשְׁתּוֹחֲחִי וּמַה־תֶּהֱמִי,
בָּךְ יֶחֱסוּ עֲנִיֵּי עַמִּי, וְנִבְנְתָה עִיר עַל תִּלָּהּ: לכה

וְהָיוּ לִמְשִׁסָּה שׁוֹסַיִךְ, וְרָחֲקוּ כָּל־מְבַלְּעָיִךְ, יָשִׂישׂ עָלַיִךְ
אֱלֹהָיִךְ, כִּמְשׂוֹשׂ חָתָן עַל־כַּלָּה: לכה

יָמִין וּשְׂמֹאל תִּפְרוֹצִי, וְאֶת־יְהוָה יאהדונהי תַּעֲרִיצִי,
עַל יַד אִישׁ בֶּן־פַּרְצִי, וְנִשְׂמְחָה וְנָגִילָה: לכה

בּוֹאִי בְשָׁלוֹם עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ, גַּם בְּשִׂמְחָה בְּרִנָּה
וּבְצָהֳלָה, תּוֹךְ אֱמוּנֵי עַם סְגֻלָּה:

מימין: בּוֹאִי כַלָּה, משמאל: בּוֹאִי כַלָּה, תּוֹךְ אֱמוּנֵי עַם
סְגֻלָּה:

כשיאמר "בואי כלה" פעם שלישית יְכַוֵּן לקבל תוספת הנפש, ויאמר אותה בלחש.

מן האמצע: בּוֹאִי כַלָּה, שַׁבָּת מַלְכְּתָא:

מי שלא הספיק לומר את שיר השירים יאמר פסוקים אלו שסימנם יעק"ב

יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ, כִּי־טוֹבִים דֹּדֶיךָ מִיָּיִן: עוּרִי צָפוֹן וּבוֹאִי תֵימָן, הָפִיחִי
גַּנִּי יִזְּלוּ בְשָׂמָיו, יָבֹא דוֹדִי לְגַנּוֹ וְיֹאכַל פְּרִי מְגָדָיו: קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה־זֶה
בָּא, מְדַלֵּג עַל־הֶהָרִים ‹› מְקַפֵּץ עַל־הַגְּבָעוֹת: בָּאתִי לְגַנִּי אֲחֹתִי כַלָּה,
אָרִיתִי מוֹרִי עִם־בְּשָׂמִי, אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם־דִּבְשִׁי, שָׁתִיתִי יֵינִי עִם־חֲלָבִי,
אִכְלוּ רֵעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים:

יש נוהגים לומר כאן מזמור "שיר ליום השבת" דלקמן. ויש נוהגים לומר כאן תפלה זו:

אָנָּא בְּכֹחַ, גְּדֻלַּת יְמִינְךָ, תַּתִּיר צְרוּרָה: (אב"ג ית"ץ)
קַבֵּל רִנַּת, עַמְּךָ. שַׂגְּבֵנוּ, טַהֲרֵנוּ נוֹרָא: (קר"ע שט"ן)
נָא גִּבּוֹר, דּוֹרְשֵׁי יִחוּדֶךָ, כְּבָבַת שָׁמְרֵם: (נג"ד יכ"ש)
בָּרְכֵם טַהֲרֵם, רַחֲמֵי צִדְקָתֶךָ, תָּמִיד גְּמָלֵם: (בט"ר צת"ג)
חָסִין קָדוֹשׁ, בְּרֹב טוּבְךָ, נַהֵל עֲדָתֶךָ: (חק"ב טנ"ע)
יָחִיד גֵּאֶה, לְעַמְּךָ פְּנֵה, זוֹכְרֵי קְדֻשָּׁתֶךָ: (יג"ל פו"ק)
שַׁוְּעָתֵנוּ קַבֵּל, וּשְׁמַע צַעֲקָתֵנוּ, יוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת: (שק"ו צי"ת)

בלחש: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, לְעוֹלָם וָעֶד:

אין אומרים "במה מדליקין" בערב שבת שחל בו יום־טוב או ערב יום־טוב, ולא בחול־המועד, ולא בערב שבת חנוכה או ערב חנוכה, ולא בבית האבל.

כָּל־ יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר: וְעַמֵּךְ ◇ כֻּלָּם צַדִּיקִים, לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ, נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר:

א. בַּמֶּה מַדְלִיקִין וּבַמֶּה אֵין מַדְלִיקִין? אֵין מַדְלִיקִין לֹא בְּלֶכֶשׁ, וְלֹא בְּחֹסֶן, וְלֹא בְּכָלָךְ, וְלֹא בְּפְתִילַת הָאִידָן, וְלֹא בְּפְתִילַת הַמִּדְבָּר, וְלֹא בִּירוֹקָה שֶׁעַל פְּנֵי הַמָּיִם. לֹא בְּזֶפֶת וְלֹא בְּשַׁעֲוָה, וְלֹא בְּשֶׁמֶן קִיק, וְלֹא בְּשֶׁמֶן שְׂרֵפָה, וְלֹא בְּאַלְיָה, וְלֹא בְּחֵלֶב. נָחוּם הַמָּדִי אוֹמֵר: מַדְלִיקִין בְּחֵלֶב מִבָּשָׁל, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֶחָד מְבֻשָּׁל וְאֶחָד שֶׁאֵינוֹ מְבֻשָּׁל – אֵין מַדְלִיקִין בּוֹ:

ב. אֵין מַדְלִיקִין בְּשֶׁמֶן שְׂרֵפָה בְּיוֹם טוֹב, רִבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: אֵין מַדְלִיקִין בְּעִטְרָן מִפְּנֵי כְּבוֹד הַשַּׁבָּת, וַחֲכָמִים ◇ מַתִּירִים בְּכָל־הַשְּׁמָנִים – בְּשֶׁמֶן

שְׁמִשְׁמִין, בְּשֶׁמֶן אֲגוּזִים, בְּשֶׁמֶן צְנוֹנוֹת, בְּשֶׁמֶן דָּגִים, בְּשֶׁמֶן פִּקּוּעוֹת, בְּעִטְרָן וּבְנַפְטָ. רִבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: אֵין מַדְלִיקִין אֶלָּא בְּשֶׁמֶן זַיִת בִּלְבָד: ג. כָּל הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ אֵין מַדְלִיקִין בּוֹ אֶלָּא פִּשְׁתָּן, וְכָל הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ אֵינוֹ מִטַּמֵּא טֻמְאַת אֹהָלִים, אֶלָּא פִּשְׁתָּן. פְּתִילַת הַבֶּגֶד שֶׁקִּפְּלָהּ וְלֹא הִבְהֲבָהּ, רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: טְמֵאָה הִיא, וְאֵין מַדְלִיקִין בָּהּ, רִבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: טְהוֹרָה הִיא, וּמַדְלִיקִין בָּהּ: ד. לֹא יִקּוֹב אָדָם שְׁפוֹפֶרֶת שֶׁל בֵּיצָה, וְיִמְלְאֶנָּה שֶׁמֶן, וְיִתְּנֶנָּה עַל פִּי הַנֵּר בְּשַׁבִּיל שֶׁתְּהֵא מְנַטֶּפֶת, וַאֲפִלּוּ הִיא שֶׁל חֶרֶס, וְרִבִּי יְהוּדָה מַתִּיר, אֲבָל אִם חִבְּרָהּ הַיּוֹצֵר מִתְּחִלָּה – מֻתָּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּלִי אֶחָד: לֹא יְמַלֵּא אָדָם קְעָרָה שֶׁמֶן, וְיִתְּנֶנָּה בְּצַד הַנֵּר, וְיִתֵּן רֹאשׁ הַפְּתִילָה בְּתוֹכָהּ, בְּשַׁבִּיל שֶׁתְּהֵא שׁוֹאֶבֶת, וְרִבִּי יְהוּדָה מַתִּיר: ה. הַמְכַבֶּה אֶת־הַנֵּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתְיָרֵא מִפְּנֵי גוֹיִם, מִפְּנֵי לִסְטִים, מִפְּנֵי רוּחַ רָעָה, מִפְּנֵי (י"ג: בְּשַׁבִּיל) הַחוֹלֶה שֶׁיִּשָּׁן – פָּטוּר. בְּחָם עַל הַנֵּר, בְּחָם עַל הַשֶּׁמֶן, בְּחָם עַל הַפְּתִילָה – חַיָּב, וְרִבִּי יוֹסֵי פּוֹטֵר בְּכֻלָּן, חוּץ מִן הַפְּתִילָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה פֶּחָם: ו. עַל שָׁלֹשׁ עֲבֵירוֹת נָשִׁים <> מֵתוֹת בְּשָׁעַת לִדָּתָן (י"ג: לְדָתָן): עַל שְׁאִינָן זְהִירוֹת בְּנִדָּה וּבַחַלָּה וּבְהַדְלָקַת הַנֵּר: ז. שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים צָרִיךְ אָדָם לוֹמַר בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ עֶרֶב שַׁבָּת עִם

חֲשֵׁבָה, עֲשַׂרְתָּן? עֲרַבְתָּן? הַדְלַקְתָּ אֶת־הַנֵּר! סָפֵק חֲשֵׁבָה, סָפֵק אֵינָהּ חֲשֵׁבָה, אֵין מְעַשְּׂרִין אֶת־הַוַּדַּאי, וְאֵין מַטְבִּילִין אֶת־הַכֵּלִים, וְאֵין מַדְלִיקִין אֶת־הַנֵּרוֹת, אֲבָל מְעַשְּׂרִין אֶת־הַדְּמַאי, וּמְעָרְבִין וְטוֹמְנִין אֶת־הַחַמִּין:

אָמַר ‹›רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר ‹› רִבִּי חֲנִינָא: תַּלְמִידֵי חֲכָמִים ‹› מַרְבִּים שָׁלוֹם בָּעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר: וְכָל־בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְהוָה יאהדונהי וְרַב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ. אַל תִּקְרֵי בָנַיִךְ אֶלָּא בוֹנָיִךְ: יְהִי־שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ, שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ: לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה־נָּא שָׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן בֵּית־יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ: וּרְאֵה־בָנִים לְבָנֶיךָ, שָׁלוֹם עַל־יִשְׂרָאֵל: שָׁלוֹם רָב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל: יְהוָה יאהדונהי עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן, יְהוָה יאהדונהי ‹› יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

ואומרים קדיש על יִשְׂרָאֵל:

יִתְגַּדַּל [בריעה] וְיִתְקַדַּשׁ ‹› שְׁמֵהּ רַבָּא אמן [בן יהי רצון] ,
בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ, וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ,
וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ, אמן [בן יהי רצון]. בְּחַיֵּיכוֹן
וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־ יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן
קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. אמן [בן יהי רצון]

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא [בריעה] מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא
יִתְבָּרַךְ [בריעה], וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם,
וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא
בְּרִיךְ [בריעה] הוּא, אמן [בן יהי רצון] לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא,
שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא,
וְאִמְרוּ אָמֵן [בריעה] . אמן [בן יהי רצון]

עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבָּנָן וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל־
תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן, דְּעָסְקִין בְּאוֹרַיְתָא קַדִּישְׁתָּא,
דִּי בְאַתְרָא הָדֵין וְדִי בְכָל־אֲתַר וַאֲתַר, יְהֵא לָנָא
וּלְהוֹן וּלְכוֹן חִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי, מִן קֳדָם <> מָארֵי
שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא, חַיִּים וְשָׂבָע וִישׁוּעָה
וְנֶחָמָה וְשֵׁיזָבָא וּרְפוּאָה וּגְאֻלָּה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה
וְרֶוַח וְהַצָּלָה, לָנוּ וּלְכָל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

נכון שיפסע ג' פסיעות ויאמר:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם
עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת: טוֹב לְהֹדוֹת לַיהוָה יאהדונהי, וּלְזַמֵּר לִשְׁמְךָ עֶלְיוֹן: לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ, וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת: עֲלֵי־עָשׂוֹר וַעֲלֵי־נָבֶל, עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר: כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְהוָה יאהדונהי בְּפָעֳלֶךָ, בְּמַעֲשֵׂי

עת רצון

בְּנִי, אֲהוּבִי, כָּאן אוֹמְרִים מִזְמוֹר צ"ב, שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, בְּרֵאשִׁית, פָּרָשָׁה כב, סִימָן יג): 'בְּשָׁעָה שֶׁמָּצָא אָדָם הָרִאשׁוֹן אֶת קַיִן, וְשָׁאַל אוֹתוֹ: מַה נַּעֲשָׂה בְּדִינְךָ? עָנָה וְאָמַר לוֹ: עָשִׂיתִי תְּשׁוּבָה. אָמַר אָדָם הָרִאשׁוֹן: אִם כָּךְ גְּדוֹלָה מִדַּת הַתְּשׁוּבָה. פָּתַח וְאָמַר: **"מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת, טוֹב לְהֹדוֹת לַהֲוָי"ה וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן"**' וְגוֹ'; כִּי בְּמִזְמוֹר זֶה מַמְשִׁיכִים עַל עַצְמוֹ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת, שֶׁהִיא אוֹר הַתְּשׁוּבָה, כִּי בְּשָׁבִיל הַשַּׁבָּת נִצּוֹל הָאָדָם מִדִּינָהּ שֶׁל גֵּיהִנּוֹם - 'כִּיוָן שֶׁרָאָה אָדָם כֹּחָהּ שֶׁל שַׁבָּת, בָּא אָדָם לוֹמַר הַמְנוֹן לְשַׁבָּת: "מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת": "טוֹב לְהוֹדוֹת לַהֲוָי"ה" - 'אָדָם הָרִאשׁוֹן אָמְרוֹ, כְּדֵי שֶׁיִּלְמְדוּ כָּל הַדּוֹרוֹת, שֶׁכָּל מִי שֶׁמּוֹדֶה עַל פְּשָׁעִים וְעוֹזֵב, נִצּוֹל מִדִּינָהּ שֶׁל גֵּיהִנּוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר: "טוֹב לְהוֹדוֹת לַהֲוָי"ה"' (מִדְרַשׁ שׁוֹחַר־טוֹב, תְּהִלִּים צב); וְעַל־כֵּן בְּאֶמְרְךָ מִזְמוֹר זֶה, תְּכַוֵּן אֶל פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, אֵיךְ שֶׁאָדָם שֶׁזּוֹכֶה לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, מוֹחֵל לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו. וּלְהַפֵּךְ - אֲלוּ הָרְשָׁעִים, אַף שֶׁעָכְשָׁו פּוֹרְחִים כְּמוֹ עֵשֶׂב, וּמוֹצִיאִים צִיצִים וּפְרָחִים, אֲבָל לְבַסּוֹף: **"לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי־עַד, כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן"** - שֶׁיִּתְבַּטְּלוּ לְגַמְרֵי, וְיִהְיוּ נַעֲשִׂים כְּלֹא, וְעַל־כֵּן בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר זֶה, תְּכַוֵּן לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְתִזְכֹּר אֶת גֹּדֶל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּבְרֵאתָ מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וְאַתָּה שׁוֹמֵר שַׁבָּת, וְכָל הַמִּזְמוֹר הַזֶּה סוֹבֵב עַל הָאֲרַת 'אֲצִילוּת' שֶׁיּוֹרֶדֶת בְּשַׁבָּת, וְאִם כָּל הַנְּשָׁמוֹת אֲפִלּוּ אֵלּוּ הַמֻּנָּחִים בְּעֶמְקֵי הַקְּלִפּוֹת יַחְזְרוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, אָז יִמְחַל לָהֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵיהֶם, וְיִתְכַּפֵּר לָהֶם מִכֹּל וָכֹל.

וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְאָמְרוֹ בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה,

וְיֵשׁ בְּכָל פָּסוּק וּפָסוּק שֵׁמוֹת וְכַוָּנוֹת עֲמֻקּוֹת, אֲשֶׁר הֵם לְמַעְלָה מִשִּׂכְלֵנוּ וְדַעְתֵּנוּ, וְעוֹשִׂים יִחוּד וְצֵרוּף בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים, וְתַכְלִיתוֹ וּמְיֻחָד אַחַר זֶה תֹּאמַר מִזְמוֹר צ"ג, **"הַוָי"ה מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ"**, שֶׁכְּבָיְכוֹל בְּשַׁבָּת־קֹדֶשׁ מִתְלַבֵּשׁ בִּלְבוּשׁ אוֹר, וְהַצַּדִּיקִים זוֹכִים לִרְאוֹת וְלֶחֱזוֹת בְּנֹעַם הַוָי"ה, בָּאוֹר הַזֶּה, שֶׁהוּא לְבוּשׁוֹ יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עֲרֵבוּת נְעִימוּת יְדִידוּת זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִמְחַל לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו; כִּי עַל־יְדֵי תִּקּוּף

יָדֶיךָ אֲרַגֵּן: מַה־גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה יאהדונהי, מְאֹד עָמְקוּ
מַחְשְׁבֹתֶיךָ: אִישׁ־בַּעַר לֹא יֵדָע, וּכְסִיל ◦ לֹא־יָבִין
אֶת־זֹאת: בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים| כְּמוֹ עֵשֶׂב, וַיָּצִיצוּ כָּל־פֹּעֲלֵי
אָוֶן, לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי־עַד: וְאַתָּה מָרוֹם לְעֹלָם יְהוָה יאהדונהי:
כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ, יְהוָה יאהדונהי, כִּי־הִנֵּה אֹיְבֶיךָ
יֹאבֵדוּ, יִתְפָּרְדוּ כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן: וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי,
בַּלֹּתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן: וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרָי, בַּקָּמִים עָלַי
מְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי: צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח, כְּאֶרֶז
בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה: שְׁתוּלִים בְּבֵית יְהוָה יאהדונהי,
בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ: עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה, דְּשֵׁנִים
וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי־יָשָׁר יְהוָה יאהדונהי, צוּרִי
וְלֹא־עַוְלָתָה בּוֹ:

יְהוָה יאהדונהי מָלָךְ, גֵּאוּת לָבֵשׁ, לָבֵשׁ יְהוָה יאהדונהי,
עֹז הִתְאַזָּר, אַף־תִּכּוֹן תֵּבֵל, בַּל־תִּמּוֹט: נָכוֹן
כִּסְאֲךָ מֵאָז, מֵעוֹלָם אָתָּה: נָשְׂאוּ נְהָרוֹת| יְהוָה יאהדונהי!
נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם, יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם: מִקֹּלוֹת| מַיִם
רַבִּים אַדִּירִים ◦ מִשְׁבְּרֵי־יָם, אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְהוָה

עת רצון

הָאוֹר שָׁזוֹכִים לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ בְּשַׁבָּת, נִתְבַּטְלִים, וְזוֹכֶה לְהַעֲשׂוֹת כְּלִי לְהַמְשִׁיךְ בּוֹ
אָז נִתְפָּרְדִים כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן, וְכָל הַקְּלִפּוֹת זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵי לוֹ בָּזֶה וְאַשְׁרֵי
וְהַמַּשְׁחִיתִים שָׁבָרָא עַל־יְדֵי עֲוֹנוֹתָיו לוֹ בַּבָּא!

יאהדונהי: עֲדֹתֶיךָ נֶאֶמְנוּ מְאֹד, לְבֵיתְךָ נַאֲוָה־קֹדֶשׁ,
יְהוָה יאהדונהי לְאֹרֶךְ יָמִים:

עַרְבִית שֶׁל שַׁבָּת

בר"ח יש אומרים מזמור "ברכי נפשי" (לעיל עמ' 243).

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ
לְיַחֲדָא שֵׁם אוֹת יו"ד אוֹת ה"א בְּאוֹת וָא"ו אוֹת ה"א, בְּיִחוּדָא שְׁלִים
(יהוה) בְּשֵׁם כָּל־יִשְׂרָאֵל, הִנֵּה אֲנַחְנוּ בָּאִים לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת עַרְבִית שֶׁל שַׁבַּת קֹדֶשׁ, שֶׁתִּתְקֵן יַעֲקֹב אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, עִם כָּל־הַמִּצְוֹת הַכְּלוּלוֹת בָּהּ לְתַקֵּן אֶת־שֶׁרְשָׁהּ בְּמָקוֹם עֶלְיוֹן לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רָצוֹן בּוֹרְאֵנוּ, וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

יש נוהגים לומר פסוקים אלו קודם הקדיש:

יְהוָה יאהדונהי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ: יוֹם יְצַוֶּה
יְהוָה יאהדונהי חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי. תְּפִלָּה לְאֵל חַיָּי: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ: וִיבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךָ, וּמְרוֹמַם עַל־כָּל־בְּרָכָה וּתְהִלָּה:

החזן אומר חצי קדיש:

יִתְגַּדַּל (כריעה) וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן (בן יהי רצון). בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ,
וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן (בן יהי רצון).
בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. אמן (בן יהי רצון) באומרו יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא יכוין: יה"ר שימחה זכר עמלק ואז יהיה השם שלם והכסא שלם
יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא (כריעה) מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ (כריעה),
וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵהּ

דְּקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אמן ובן יהי רצון. לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן ובריעה. אמן ובן יהי רצון.

ואומר החזן: בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה יאהדונהי הַמְבֹרָךְ׃

ועונים הקהל: בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד׃

וחוזר החזן: בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד׃

לאחר שענה ברוך ה' וכו' אין להפסיק בדיבור כלל.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בִּדְבָרוֹ מַעֲרִיב עֲרָבִים בְּחָכְמָה, פּוֹתֵחַ שְׁעָרִים בִּתְבוּנָה, מְשַׁנֶּה עִתִּים וּמַחֲלִיף אֶת־הַזְּמַנִּים, וּמְסַדֵּר אֶת־הַכּוֹכָבִים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בָּרָקִיעַ כִּרְצוֹנוֹ, בּוֹרֵא יוֹמָם וָלָיְלָה, גּוֹלֵל אוֹר מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר, הַמַּעֲבִיר יוֹם וּמֵבִיא לַיְלָה, וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה. יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת שְׁמוֹ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים:

אַהֲבַת עוֹלָם בֵּית־יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ אָהַבְתָּ, תּוֹרָה וּמִצְוֹת חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לִמַּדְתָּ. עַל כֵּן יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, בְּשָׁכְבֵנוּ וּבְקוּמֵנוּ נָשִׂיחַ בְּחֻקֶּיךָ, וְנִשְׂמַח וְנָעֲלֹז בְּדִבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ וּמִצְוֹתֶיךָ וְחֻקּוֹתֶיךָ לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאוֹרֶךְ יָמֵינוּ, וּבָהֶם נֶהְגֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה. וְאַהֲבָתְךָ לֹא תָסוּר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אוֹהֵב אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

א. יְכַוֵּן לקיים מצות עשה דאורייתא של קריאת שמע של ערבית, ומצוַת יִחוּד השם.

ב. יִקְרָא ק"ש בְּכַוָּנָה בְּאֵימָה וְרָתֵת וְזִיעַ, שֶׁיְכַוֵּן בְּשָׁעָה שֶׁהוּא קוֹרֵא אֶת שְׁמַע [כשאומר ה' אלהינו] לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, לִהְיוֹת נֶהֱרָג עַל קִדּוּשׁ ה', שֶׁזֶּהוּ שֶׁאוֹמְרִים 'בְּכָל נַפְשְׁךָ' (מ"ב ס"א סק"ג). וּכְשֶׁאוֹמֵר "ה' אֶחָד" יְכַוֵּן לְהַאֲמִין שהשם ית' אֶחָד בְּלִי שִׁתּוּף.

ג. צָרִיךְ לְהַאֲרִיךְ בַּחי"ת שֶׁל אֶחָד כְּדֵי שֶׁיַּמְלִיךְ הקב"ה בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, שֶׁלָּזֶה רוֹמֵז הַחֲטוֹטְרוֹת שֶׁבָּאָמְצַע גַּג הַחי"ת, וַיַּאֲרִיךְ בְּדָלֶ"ת שֶׁל אֶחָד שֶׁעוֹד שֶׁיַּחְשֹׁב שֶׁהַקב"ה יָחִיד בָּעוֹלָמוֹ וּמוֹשֵׁל בְּד' רוּחוֹת הָעוֹלָם (שו"ע ס"א).

ד. יפסיק מעט, ובעוד שעיניו מכוסות יאמר 'ברוך שם' וכו' בכוונה, שאם לא כיון בפשט הדברים לא יצא ידי חובה, וצריך לחזור מפסוק שמע (בא"ח וארא יא) . ויתאר האדם לנפשו שהוא עומד בביהמ"ק, ושומע השם מפי הכה"ג ונופל על פניו בפישוט ידים ורגלים ואומר בשכמל"ו, ובאמירה זו מבטל האדם כל מהותו ומציאותו לקב"ה (עיון תפלה).

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, יְהוָה אֶחָד׃׃

בלחש: **בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, לְעוֹלָם וָעֶד׃**

עת רצון

אָהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לָדַעַת, עַכְשָׁו כְּשֶׁאַתָּה אוֹמֵר קְרִיאַת־שְׁמַע, אַתָּה מְיַחֵד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא, וְאַתָּה מְקַיֵּם בָּזֶה מִצְוַת עֲשֵׂה, וְלָכֵן תִּהְיֶה שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ עַל גְּדֶל הַזְּכוּת שֶׁזָּכִיתָ לְהַבְרֵא מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וּלְיַחֵד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאַתָּה נִכְלָל בְּעֵת אֲמִירָתְךָ בְּתוֹךְ יִחוּד הַוַּיי"ה בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ. וּמוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (וְאֶתְחַנַּן רסג): 'פִּקּוּדָא דָּא, לְיַחֲדָא שְׁמָהּ דְּקָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא בְּכָל יוֹמָא, דְּהָא כְּמָה דְּמְיַחֲדֵי שְׁמָא דְּקָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא לְתַתָּא, הָכִי אִתְיַחַד שְׁמָהּ לְעֵלָּא. אִשְׁתַּכַּח קָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא יְחִידָאי עֵלָּא וְתַתָּא. מַאן דְּמְיַחֵד שְׁמָהּ דְּקָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא, יְשַׁוֵּי לִבֵּהּ וּרְעוּתֵהּ בְּהַהוּא יִחוּדָא דְּקַאֲמְרָן, וְיִתְכַּר כָּל שַׁיְפּוֹי בְּהוּא יִחוּדָא בְּהַהוּא רְעוּתָא לְמֶהֱוֵי כֻּלְּהוּ אֶחָד. כְּמָה דְּשַׁוֵּי כָּל שַׁיְפּוֹי בָּרָזָא דְּחַד, הָכִי לְעֵלָּא מְתַבַּר כָּל שַׁיְפִּין עֵלָּאִין בְּהַהוּא יִחוּדָא, לְמֶהֱוֵי כֻּלְּהוּ חַד.

בְּשַׁעְתָּא דְּאָתֵי בַּר נַשׁ לְיַחֲדָא שְׁמָא דְּקָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא, כָּל חֵילֵי שְׁמַיָּא כֻּלְּהוּ, קַיְמִין שׁוּרִין שׁוּרִין, בְּגִין לְאִתְתַּקָּנָא וּלְאִתְכְּלָלָא כֻּלְּהוּ בְּהַהוּא יִחוּדָא,

לְמִיקַם בְּרָזָא דְּחַד בִּיחוּדָא חֲדָא. כֻּלְּהוּ מִתְתַּקְנָן בְּתִקּוּנֵיהוֹן כִּדְקָא יָאוּת וְכוּ'. כַּיָּון דְּאִתְיַחֲדָן שַׁיְפִין כֻּלְּהוּ בְּרָזָא חֲדָא דְּיִחוּדָא חָדָא, כְּדֵין אִקְרֵי קָרְבָּן שְׁלִים'; הַיְנוּ בְּשָׁעָה שֶׁאָדָם לְיַחֵד אֶת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ כָּאן לְמַטָּה, כָּךְ מִתְיַחֵד שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ שָׁם לְמַעְלָה. נִמְצָא, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְחִידִי לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וּמִי שֶׁמְּיַחֵד שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ יָשִׂים לִבּוֹ וּרְצוֹנוֹ בַּיִּחוּד הַזֶּה, וְיַחֵבֵּר אֶת כָּל אֲבָרָיו בְּאוֹתוֹ הַיִּחוּד, בְּאוֹתוֹ הָרָצוֹן, כְּדֵי שֶׁכֻּלָּם יִהְיוּ אֶחָד, וּכְמוֹ שֶׁמְּשַׁמֵּשׁ כָּל אֲבָרָיו בְּסוֹד אֶחָד לְמַטָּה, כָּךְ מְחַבֵּר אֶת כָּל הָאֲבָרִים הָעֶלְיוֹנִים בָּעוֹלָמוֹת בְּאוֹתוֹ יִחוּד, שֶׁיִּהְיוּ כֻּלָּם אֶחָד, וּבְשָׁעָה שֶׁאָדָם בָּא לְיַחֵד שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, כָּל צְבָאוֹת הַשָּׁמַיִם עוֹמְדִים שׁוּרוֹת שׁוּרוֹת, וּמְקַבְּלִים אֶז תִּקּוּנִים וְנִכְלָלִים בְּאוֹתוֹ יִחוּד, וְכֻלָּם נַעֲשִׂים אֶחָד.

וְכָל זֶה נַעֲשָׂה עַל יָדְךָ, אֲהוּבִי, בְּנִי.

וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהִזָּהֵר מְאֹד לְכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, בְּכָל מָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר, כִּי כָּל תִּבָּה וְתִבָּה שֶׁל קְרִיאַת־שְׁמַע, כְּלוּלִים בָּהּ שְׁמוֹת וְיִחוּדִים וְרָזִין עִלָּאִין, וְאִי אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ אֶת זֶה בְּפָרָטֵי פְּרָטִיּוּת מִקְצָר דַּעְתֵּנוּ וְשִׂכְלֵנוּ, הָעִקָּר לְכַוֵּן פַּשְׁטוּת: **"שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָ"ה אֱלֹהֵינוּ, יְהוָ"ה אֶחָד"**. וּתְכַוֵּן לְמַסֵּר אֶת נַפְשְׁךָ אֲלֵיהֶן יִתְבָּרַךְ. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת יג:): 'כָּל הַמַּאֲרִיךְ בְּאֶחָד - מַאֲרִיכִים לוֹ יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו'; **"בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד"**. שֶׁכָּל זֶה הוּא יִחוּדָא עִלָּאָה וְיִחוּדָא תַּתָּאָה (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן יא). כִּי בְּפָסוּק רִאשׁוֹן: **"שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָ"ה אֱלֹהֵינוּ יְהוָ"ה אֶחָד"** - אַתָּה מְיַחֵד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם, וּמְגַלֶּה אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ אַשֶּׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל. **"בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד"** - אַתָּה מְגַלֶּה אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּזֶה הָעוֹלָם, אֵיךְ שֶׁהוּמַם, צוֹמַח, חַי, מְדַבֵּר, הֵם כְּסֵא לְאֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשָׂה מֵעַצְמוֹ, אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן, וְעַל־יְדֵי אֲמִירַת שְׁנֵי פְּסוּקִים: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָ"ה אֱלֹהֵינוּ יְהוָ"ה אֶחָד", "בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד" - תְּבַטֵּל מִמְּךָ אֶת תַּאֲוַת נַאוּף שֶׁבּוֹעֶרֶת בְּךָ (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן לז), וּמִכָּל־שֶׁכֵּן כְּשֶׁתִּזְכֶּה לְהוֹרִיד דְּמָעוֹת כַּמַּיִם בְּאָמְרְךָ שְׁנֵי פְּסוּקִים אֵלּוּ, אָז יִמָּחֲקוּ מִמְּךָ כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ שֶׁחָטָאתָ בְּפִגּוּם־הַבְּרִית, וְתִתְבַּטֵּלְנָה כָּל הַקְּלִפּוֹת שֶׁבָּרָאתָ עַל־יְדֵי הַחֶטְא הַמְּגֻנֶּה שֶׁל פִּגּוּם־הַבְּרִית. כִּי בַּאֲמִירַת שְׁנֵי פְּסוּקִים אֵלּוּ מַמְשִׁיכִים עַל עַצְמוֹ מֹחִין עִלָּאִין, וְנִתְבַּטֶּלֶת תַּאֲוַת נַאוּף מֵהָאָדָם לְגַמְרֵי, וְכָל הַקְּלִפּוֹת וְהַמַּשְׁחִיתִים שֶׁבָּרָא מֵרֹב עֲוֹנוֹתָיו נִתְבַּטְּלִים לְגַמְרֵי.

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ: "**וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָ"ה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ**" - תִּשְׁמַח מְאֹד, וְתַכְנִיס בְּלִבְּךָ אַהֲבָתוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (וְאֶתְחַנַּן רסז:): 'דְּבָעֵי בַּר נַשׁ לְאִתְקַשְׁרָא בַּהּ בְּרַחִימוּתָא, דְּכָל פֻּלְחָנָא עִלָּאָה דְּבָעֵי בַּר־נַשׁ לְמִפְלַח לְקָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא דְּיִפְלַח בִּרְחִימוּ, דְּלֵית לֵךְ פֻּלְחָנָא כְּמוֹ רְחִימוּתָא דְּקָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא' [כִּי צָרִיךְ הָאָדָם לְהִתְקַשֵּׁר בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאַהֲבָה, שֶׁכָּל הָעֲבוֹדָה הָעֶלְיוֹנָה שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לַעֲבֹד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁיַּעֲבֹד רַק בְּאַהֲבָה, כִּי אֵין לְךָ עוֹד עֲבוֹדָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה כְּמוֹ אַהֲבַת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא]. וּבְאָמְרְךָ: "**בְּכָל לְבָבְךָ**" - תְּכַוֵּן עַל שְׁנֵי יְצָרֶיךָ. וּבְאָמְרְךָ: "**וּבְכָל נַפְשְׁךָ**" - תְּכַוֵּן אֲפִלּוּ נוֹטֵל נַפְשֶׁךָ. וּבְאָמְרְךָ: "**וּבְכָל**

וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה (אדונהי) **אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל־לְבָבְךָ, וּבְכָל־נַפְשְׁךָ, וּבְכָל־מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם** (יפסיק מעט), **עַל־לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ, וְדִבַּרְתָּ בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ, וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ, וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל־יָדֶךָ, וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ** [ולא תחמוד] **וּבִשְׁעָרֶיךָ:**

עת רצון

מְאֹדֶךָ" - תְּכַוֵּן בְּכָל מָמוֹנְךָ. כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ברכות נד.). וְשֶׁלֹּא יִהְיֶה זֶה מַהַשָּׁפָה וְלַחוּץ, אֶלָּא תְּכַוֵּן לִמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ וְאֶת מָמוֹנְךָ לְגַמְרֵי אֲלֵיהוּ יִתְבָּרַךְ. "וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל לְבָבֶךָ" - שֶׁתִּתְחַדֵּיר דִּבּוּרִים אֵלֶּה הֵיטֵב בְּכָל לְבָבְךָ, לֵידַע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהַוְדִּיעַ אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וַאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁנַּפְלְתָּ וְנִמְשַׁכְתָּ אַחַר יִצְרְךָ הָרַע וְטָמֵאתָ אֶת נַפְשְׁךָ, וּבִזְבַּזְתָּ אֶת מָמוֹנְךָ בְּתַאֲוֹת רָעוֹת וְלֹא נָתַתָּ צְדָקָה, וְנִשְׁקַעְתָּ בְּתַאֲוֹת מָמוֹן, עִם כָּל זֹאת עַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן לְהִכָּלֵל בְּאַהֲבָה עֶלְיוֹנָה - לֶאֱהֹב אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. "וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ" - וְתִמְסֹר דָּבָר זֶה לִילָדֶיךָ, וּתְדַבֵּר בָּהֶם בֵּין בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבֵין שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ, וּבֵין כְּשֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ לִישֹׁן, וּבֵין כְּשֶׁאַתָּה קָם מֵהַשֵּׁנָה, תָּמִיד תַּחֲשֹׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּתְדַבֵּר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כְּדֵי לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל. וְגִלּוּי הָאֱלֹקוּת הַזֶּה יְבַעֵר אֶת הָרַע וְאֶת הַטֻּמְאָה שֶׁנִּדְבְּקוּ בְּךָ עַל־יְדֵי עֲוֹונוֹתֶיךָ הַמְּרֻבִּים. "וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ" - תְּכַוֵּן אֶל מִצְוֹת תְּפִלִּין שֶׁל יַד, וְאֶל מִצְוֹת תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ, שֶׁאַתָּה זוֹכֶה לְקַיֵּם בְּכָל יוֹם וְתִשְׁמַח בָּזֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי זְכִיתָ לְהִבָּרֵא מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל וּלְהָנִיחַ בְּכָל יוֹם תְּפִלִּין, וְשֶׁלֹּא יַפִּיל אוֹתְךָ יִצְרְךָ הָרַע כְּאִלּוּ אֵין לְךָ כֹּבֶד תִּקְוָה וְתַקָּנָה, תִּלְעַג לוֹ, וְתִשְׂמַח שֶׁאַתָּה זוֹכֶה לְהָנִיחַ תְּפִלִּין בְּכָל יוֹם. "וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ" - תַּזְכִּיר אֶת עַצְמְךָ שֶׁאַתָּה הוּא, הַיְנוּ בְּאֵיזוֹ מַדְרֵגָה נְמוּכָה שֶׁאַתָּה נִמְצָא, עַל־כָּל־פָּנִים יֵשׁ לְךָ מְזוּזָה כְּשֵׁרָה עַל פֶּתַח בֵּיתְךָ, וְעַל כָּל דַּלְתוֹתֶיךָ וּשְׁעָרֶיךָ, וּבָהּ כָּתוּב יְחוּד הַוְיָ"ה יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְתִשְׁמַח מְאֹד עִם הַמְצָוָה הַיְקָרָה הַזּוֹ שֶׁזָּכָה אוֹתְךָ

וְהָיָה אִם־שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי, אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם (יפסיק מעט), לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה יארהונהי אֱלֹהֵיכֶם (יבטא היטב את העין) וּלְעָבְדוֹ, בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ, יוֹרֶה

עת רצון

בָּהּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּתְדַקְדֵּק מְאֹד בָּזֶה תָּמִיד.

אָהוּבִי, בְּנִי! בְּאָמְרְךָ: "**וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת יְהוָ"ה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם**" - תְּכַוֵּן בְּתָמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, שֶׁאַתָּה מְקַבֵּל עַל עַצְמְךָ עַכְשָׁו לִשְׁמֹעַ כָּל מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, "וּלְעָבְדוֹ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ" בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה, וְתִהְיֶה מוּכָן לְמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ אֲלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז תִּהְיֶה בָּטוּחַ, אָהוּבִי, בְּנִי, שֶׁלֹּא תֶּחְסַר לְךָ פַּרְנָסָה; כִּי בּוֹ בָּרֵגַע שֶׁאָדָם מְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וּמְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ עֹל מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, אָז: "**וְנָתַתִּי מְטַר אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ, וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ**" - שֶׁלֹּא תֶּחְסַר לְךָ שׁוּם פַּרְנָסָה, וְיִהְיֶה לְךָ שֶׂפַע גָּדוֹל בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, וְלֹא תִּצְטָרֵךְ לִידֵי מַתְּנַת בָּשָׂר וָדָם אֶלָּא מִיָּדוֹ הַמְלֵאָה וְהַפְּתוּחָה תִּתְפָּרְנֵס, וּבוֹ בָּרֵגַע אִם, חַס וְשָׁלוֹם, אַתָּה סָר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאַתָּה רָץ אַחַר בָּשָׂר וָדָם, וְעוֹשֶׂה מֵמֶנּוּ מְצִיאוּת וְחוֹנֵף אוֹתוֹ, וּמְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ שֶׁיַּעֲזֹר לְךָ, הֲרֵי אַתָּה מַמְלִיךְ עַל עַצְמְךָ מַלְכוּת דְּסִטְרָא־אַחֲרָא, וְאַתָּה עוֹשֶׂה עֲבוֹדָה־זָרָה, שֶׁעַל זֶה אוֹמְרִים: "**הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם**" - שֶׁמִּשְׁתַּחֲוִים לִפְנֵי בָּשָׂר וָדָם וְחוֹנְפִים אוֹתוֹ, שֶׁאָז: "**וְחָרָה אַף יְהוָ"ה בָּכֶם, וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר, וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה, אֲשֶׁר יְהוָ"ה נֹתֵן לָכֶם**" - כִּי אֵין לְךָ עוֹד מַדֶּה מְגֻנָּה מִזֶּה שֶׁאָדָם חוֹנֵף אֶת זוּלָתוֹ וּמִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו, עוֹשֶׂה אוֹתוֹ עֲבוֹדָה־זָרָה וְאֵלִיל, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְעַל־כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סוטה מא:): 'כָּל אָדָם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חֲנָפָה - מֵבִיא אַף לָעוֹלָם'; כִּי גּוֹרֵם שֶׁיִּהְיֶה חָרוֹן אַף עַל יָדוֹ, וְכֵן (שם): 'אֵין תְּפִלָּתוֹ נִשְׁמַעַת'; מֵאַחַר שֶׁהִפְרִיד אֶת עַצְמוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְהָלַךְ לְבַקֵּשׁ אֶת צְרָכָיו מִבָּשָׂר וָדָם, וְעָשָׂה אוֹתוֹ אֵלִיל וַעֲבוֹדָה־זָרָה, וְעַל־כֵּן (שם): 'אֲפִלּוּ עֲבָרִים שֶׁבְּמֵעֵי אִמָּן מְקַלְלִין אוֹתוֹ'; כִּי אֵין לְךָ עוֹד אָדָם מְקֻלָּל, כְּמִי שֶׁרָץ אַחַר בָּשָׂר וָדָם וְחוֹנֵף אוֹתוֹ, וּמִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו וּמַלְקֵק אוֹתוֹ, וְסוֹפוֹ נוֹפֵל לַגֵּיהִנּוֹם, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן. וּזְכֹר דְּבָרִים אֵלּוּ הֵיטֵב, כִּי

וּמַלְקוֹשׁ, וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב
<> בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ, וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם
פֶּן־יִפְתֶּה לְבַבְכֶם, וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם <> אֱלֹהִים <>
אֲחֵרִים, וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: (יאמר בלחש, אך ישמיע לאוניו) וְחָרָה (יפסיק מעט)
אַף־יְהוָה (יאחדונהי) בָּכֶם, וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם, וְלֹא־
יִהְיֶה מָטָר, וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ, וַאֲבַדְתֶּם
<> מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה (יאחדונהי) נֹתֵן
לָכֶם: (עד כאן בלחש) וְשַׂמְתֶּם <> אֶת־דְּבָרַי אֵלֶּה עַל־לְבַבְכֶם
וְעַל־נַפְשְׁכֶם, וּקְשַׁרְתֶּם <> אֹתָם לְאוֹת עַל־יֶדְכֶם, וְהָיוּ
לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמַּדְתֶּם <> אֹתָם <> אֶת־בְּנֵיכֶם,
לְדַבֵּר בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ, וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ,

עת רצון

(בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה מח, סִימָן ו): 'כָּל חָנָפָה שֶׁנֶּאֱמְרָה בַּמִּקְרָא - בְּמִינוּת הַכָּתוּב מְדַבֵּר'; וַחֲנֻפָּה וַעֲבוֹדָה־זָרָה וּמִינוּת הֵם דָּבָר אֶחָד, וְעַל־כֵּן: "**וְשַׂמְתֶּם אֶת דְּבָרַי אֵלֶּה עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם, וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יֶדְכֶם, וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם**" - שֶׁתַּחְדִּיר הַיֵּטֶב בְּלִבְּךָ וּבְנַפְשְׁךָ דְּבָרִים אֵלּוּ, וְכֵן בְּשָׂעָה שֶׁאַתָּה מֵנִיחַ תְּפִלִּין עַל הַיָּד וְעַל הָרֹאשׁ תִּקְשֹׁר אֶת רֹאשְׁךָ וְאֶת יָדְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ - לֵידַע שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאֵינְךָ צָרִיךְ אֶת שׁוּם בָּשָׂר וָדָם, וְדָבָר זֶה תַּכְנִיס גַּם בִּילָדֶיךָ: "**וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ, וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ**" - כִּי דָּבָר זֶה צְרִיכִים לְלַמֵּד הָרְבֵּה עִם הַיְלָדִים, שֶׁאָסוּר לַחֲנֹךְ אֶת שׁוּם בָּשָׂר וָדָם, וְאָסוּר לַעֲשׂוֹת מְצִיאוּת מִשּׁוּם נִבְרָא שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁבָּזֶה הוּא עוֹשֶׂה אוֹתוֹ אֱלִיל. וְכָל כַּוָּנַת מְזוּזָה וּתְפִלִּין צְרִיכָה לְלַמֵּד עַל כַּוָּנָה זוֹ - יְחוּד הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, לְשַׁעְבֵּד אֶת הַמּוֹחַ וְאֶת הַיְדָעִים וְאֶת הַדִּלְתוֹת בֵּיתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, לֵידַע שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן אָסוּר לַחֲנֹךְ אֶת שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, אֶלָּא כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ תְּבַקֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יָבוֹא לְךָ שֶׁפַע רוּחָנִי וְשֶׁפַע גַּשְׁמִי.

וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע (יבמא היטב את העין) יְהוָה יאהדונהי לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם, כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְהוָה יאהדונהי אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם, וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם, וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף

עת רצון

אָהוּבִי, בְּנִי! בְּאָמְרְךָ: "לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע הַוְיָ"ה לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ" - תְּבַקֵּשׁ אָז מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ עַל אֲרִיכוּת יָמִים, וּבְרִיאוּת שְׁלֵמָה, וְשֶׁיִּהְיוּ לְךָ יְלָדִים יִרְאֵי הַשֵּׁם, וְעוֹשִׂים רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, יְלָדִים תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, וַחֲתָנִים תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, כִּי כְּשֶׁמְיַחֲדִים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְנִתְגַּלֶּה אֵלָיו אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז הוּא עֵת־רָצוֹן גָּדוֹל, וּבִפְרָט בְּעֵת אֲמִירַת קְרִיאַת־שְׁמַע, שֶׁנִּפְתָּחִים אָז כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְנַעֲשִׂים יְחוּדִים וְצִרּוּפִים עֶלְיוֹנִים בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, אָז הוּא זְמַן לְבַקֵּשׁ עַל בְּרִיאוּת וְעַל יְלָדִים וַאֲרִיכוּת יָמִים.

בְּנִי! בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר פָּרָשַׁת צִיצִית, תִּתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (נדרים כה.): 'שְׁקוּלָה מִצְוַת צִיצִית כְּנֶגֶד כָּל הַמִּצְוֹות שֶׁבַּתּוֹרָה'; וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְכַוֵּן בְּכָל מִלָּה וְתֵבָה שֶׁאוֹמְרִים בְּפָרָשַׁת צִיצִית, כִּי צִיצִית הִיא אוֹר הַמַּקִּיף - אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ מִצְוַת צִיצִית, נִמְשָׁךְ עָלָיו אוֹר וְזִיו הַשְּׁכִינָה, וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (ירושלמי, ברכות, פֶּרֶק א, הֲלָכָה ב): "'וּרְאִיתֶם אוֹתָם" - 'אֵין כְּתִיב כָּאן, אֶלָּא "וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ" - מַגִּיד שֶׁכָּל הַמְקַיֵּם מִצְוַת צִיצִית כְּאִלּוּ מְקַבֵּל פְּנֵי שְׁכִינָה'; וְעַל־כֵּן צִיצִית הִיא שְׁמִירָה מִמַּאֲוַת נַאוּף (לקוטי־מוהר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ז); כִּי תַּכְלִית־וּמַיָּד כְּשֶׁאָדָם מְסוֹבֵב אֶת עַצְמוֹ עִם אוֹר, זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה בּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ הַטֻּמְאָה הַזֹּאת, כְּמוּבָא (מנחות מד.) שֶׁמִּצְוַת צִיצִית שׁוֹמֶרֶת אֶת הָאָדָם מֵהַחֶטְא, כִּי כְּשֶׁאָדָם מְסֻבָּב עִם אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז מִסְתַּלְּקִים מִמֶּנּוּ כָּל הַקְּלִפּוֹת, וְעַל־כֵּן צִיצִית מַצִּילָה אֶת הָאָדָם מִכָּל הָעֲבֵרוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה, וּבִפְרָט מֵעֲבוֹדָה־זָרָה וְגִלּוּי־עֲרָיוֹת וּשְׁפִיכוּת־דָּמִים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תְּנָא־דְבֵי־אֵלִיָּהוּ, פֶּרֶק כו): "לְדֹרֹתָם" - 'לְדוֹ"ר

פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת, וּרְאִיתֶם ◦ אֹתוֹ, וּזְכַרְתֶּם ◦ אֶת־ כָּל־מִצְוֹת יְהוָה יאהדונהי וַעֲשִׂיתֶם ◦ אֹתָם, וְלֹא־תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם, אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים ◦ אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ , וַעֲשִׂיתֶם

עת רצון

תְּ"ם, תָּם מִן הָעֲבוֹדָה־זָרָה, תָּם מִן גִּלּוּי־עֲרָיוֹת, תָּם מִן שְׁפִיכוּת־דָּמִים'; וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְכַוֵּן מְאֹד בְּאָמְרוֹ פָּרָשַׁת צִיצִית, וְלִשְׁמֹחַ מְאֹד עַל הַמִּצְוָה הַזֹּאת שֶׁזָּכָנוּ בָּהּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהִיא מִצְוַת צִיצִית, וְרָאוּי לִשְׂמֹחַ כָּל הַיּוֹם, שֶׁאָנוּ הוֹלְכִים עִם צִיצִית, וְשִׂמְחַת הַמִּצְוֹת תִּגְרֵם שֶׁנִּהְיֶה שְׁמוּרִים מִכָּל חֵטְא, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְנָחוֹת מג.): 'חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל, שֶׁסִּבְּבָן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּמִצְוַת צִיצִית בִּבְגָדֵיהֶם'; וְלָכֵן בְּאָמְרְךָ, אֲהוּבִי, בְּנִי, אֶת פָּרָשַׁת צִיצִית, תְּכַוֵּן אֶל כָּל מַה שֶּׁאַתָּה אוֹמֵר, וּבִפְרָט כִּדְרָשַׁת חֲכָמֵינוּ זַ"ל (בְּרָכוֹת יב.): "**אַחֲרֵי לְבַבְכֶם**" - 'זוֹ מִינוּת', "**וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם**" - 'זֶה נִאוּף'; כִּי זֶה תָּלוּי בָּזֶה, כְּשֶׁאָדָם מַפְרִיד אֶת עַצְמוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְנִכְנָסִת בּוֹ כְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, עַל־יְדֵי־זֶה מִתְגַּבֶּרֶת עָלָיו תַּאֲוַת נִאוּף, לֹא־כֵן כְּשֶׁאָדָם מִתְעַטֵּף עַצְמוֹ בְּצִיצִית שֶׁהִיא אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַּטֶּלֶת הַכְּפִירוּת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת מִמֶּנּוּ, כִּי עַל־יְדֵי הָאוֹר הַגָּדוֹל, שֶׁאָדָם מֵאִיר עַל עַצְמוֹ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהֶאָרָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַּטְּלִים מִמֶּנּוּ כָּל הַהִרְהוּרִים רָעִים וְכָל הַמַּחֲשָׁבוֹת רָעוֹת, וְנִצּוֹל מִתַּאֲוַת נִאוּף, וְזוֹכֶה לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻקָּכָת, וְזוֹכֵר תָּמִיד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּמְקַדֵּשׁ וּמְטַהֵר אֶת עַצְמוֹ בְּקֻדְשָׁה אֲמִתִּית; אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לִשְׁמֹחַ כָּל הַיּוֹם עִם מִצְוַת צִיצִית שֶׁעָלָיו, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִשָּׁמֵר מִכָּל הַמַּזִּיקִים, וְיִהְיֶה שָׁמוּר מִכָּל הַחַטָּאִים, כִּי מִצְוַת צִיצִית הִיא אוֹר הַמַּקִּיף. וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, אֶת גֹּדֶל מַעֲלַת מִצְוַת צִיצִית, אַז הָיִיתָ שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ כָּל הַיּוֹם עַל שֶׁיֵּשׁ לְךָ מִצְוָה יְקָרָה כָּזוֹ, שֶׁמְּסַר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנְחוּמָא שְׁלַח, טו): "וּרְאִיתֶם" "וּזְכַרְתֶּם" - 'הַמַּרְאָה מֵבִיא לִידֵי זְכָרוֹן, וְהַזְּכָרוֹן מֵבִיא לִידֵי מַעֲשֶׂה'; הָעִקָּר הוּא שִׁמְחַת הַמִּצְוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּעֲלֶה מַעְלָה מַעְלָה לְמַעְלָה מִנַּפְשִׁין, רוּחִין, וְנִשְׁמָתִין (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן כד), וְתִזְכֶּה לְהַשִּׂיג הַשָּׂגַת אֱלֹקוּת בְּמַדְרֵגָה עֶלְיוֹנָה מְאֹד, כִּי מִצְוַת צִיצִית הִיא לְבוּשׁ לְגַבֵּי הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וּבָזֶה שֶׁתִּאמַר פָּרָשַׁת צִיצִית, וְתִתְכַּוֵּן בְּךָ תְּשׁוּקָה עֲצוּמָה אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ לְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוָה הַזֹּאת, עַל־יְדֵי־זֶה תִּנָּצֵל מִכָּל רַע כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ.

<> אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי, וְהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: (יִכָּוֵן לְקַיֵּים מ"עִקְּבוֹר יצי"מ)
אֲנִי יְהוָ֫ה יאהדונהי אֱלֹהֵיכֶם, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי
אֶתְכֶם <> מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים, אֲנִי
יְהוָ֫ה יאהדונהי אֱלֹהֵיכֶם: אֱמֶת.

יזהר לסיים "אני ה' אלהיכם אמת" עם הש"ץ ביחד ומלת אמת יאמר אותה עם הקהל בקול רם (גם הש"ץ יאמר אותה בלחש), ואחר כך ישתוק וישמע מהש"ץ כשחוזר לומר "ה' אלהיכם אמת" ויכַוֵּן לצאת ידי חובה באמירתן. ואם לא הספיק לגמור עם הש"ץ או שהוא מתפלל ביחיד, אז אחרי שגומר "אני ה' אלהיכם אמת" יחזור לומר "ה' אלהיכם אמת", כדי להשלים מנין רמ"ח תיבות של ק"ש כמנין איבריו של האָדָם:

וחוזר הש"ץ: יְהוָ֫ה יאהדונהי אֱלֹהֵיכֶם אֱמֶת.

וֶאֱמוּנָה כָּל־זֹאת וְקַיָּם עָלֵינוּ, כִּי הוּא יְהוָ֫ה יאהדונהי
אֱלֹהֵינוּ וְאֵין זוּלָתוֹ, וַאֲנַחְנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ,
הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד מְלָכִים, הַגּוֹאֲלֵנוּ מִכַּף כָּל־

עת רצון

בְּנִי! בְּאִמְרָךְ בָּרָכָה שְׁלִישִׁית תִּכְוֵן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וְזֶה בְּעַצְמוֹ כְּבָר יַחְדִּיר בְּךָ רָצוֹן גָּדוֹל אֶל הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, כִּי בְּפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל (שִׂיחוֹת־הָרַ"ן, סִימָן לב), אֲשֶׁר עַל־יְדֵי תִּקּוּף הָרָצוֹן, שֶׁאָדָם כּוֹסֵף אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, הוּא יָכוֹל לָבוֹא עַל־יְדֵי־זֶה לְרָצוֹן כָּזֶה, עַד שֶׁלֹּא יֵדַע מָה הוּא רוֹצֶה מֵרֹב תְּשׁוּקָה אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי עַל־יְדֵי תִּקּוּף הָאֱמוּנָה שֶׁהָאָדָם מַאֲמִין, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לְכֹל אֶלְקוּת גָּמוּר הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי מִמְּצִיאוּתוֹ, עַד שֶׁלַּיְלָה כַּיּוֹם יָאִיר לוֹ, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ אוֹמְרִים: "**וֶאֱמוּנָה כָּל זֹאת וְקַיָּם עָלֵינוּ, כִּי הַוָיְ"ה אֱלֹהֵינוּ וְאֵין זוּלָתוֹ וַאֲנַחְנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ**". וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה שֶׁאָדָם מַכְנִיס בְּעַצְמוֹ תִּקּוּף הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה, וּמְסַלֵּק אֶת דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי, וַאֲפִלּוּ שֶׁעוֹבֵר עָלָיו לַיְלָה וְחֹשֶׁךְ, שֶׁזֶּה כְּלָל הַקְּטָנוּת וְהַיְרִידוֹת וְהַהִשְׁלָכוֹת שֶׁנִּשְׁלָךְ לְשָׁם, רַחֲמָנָא לִצְלָן, עִם כָּל זֹאת הוּא מִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, אָז עַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ רוֹאֶה נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, שֶׁכָּל הַשּׁוֹנְאִים וְהָאוֹיְבִים וְהָעֲרִיצִים נִתְבַּטְּלִים לְגַמְרֵי, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא גּוֹאֵל אוֹתוֹ בְּכָל פַּעַם,

עֲרִיצִים, הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ, הַמְשַׁלֵּם גְּמוּל <>
לְכָל־אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ, הַשָּׂם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים, וְלֹא נָתַן
לַמּוֹט רַגְלֵנוּ, הַמַּדְרִיכֵנוּ עַל בָּמוֹת אוֹיְבֵינוּ, וַיָּרֶם
קַרְנֵנוּ עַל כָּל־שׂוֹנְאֵינוּ, יְצַיֵּר בְּמַהֲשַׁבְתּוֹ כְּאִילּוּ הוֹצִיא אוֹתָנוּ מִמִּצְרַיִם עֲכְשָׁיו, וְיִתֵּן בְּמַהֲשַׁבְתּוֹ

עת רצון

וְרוֹאֶה שִׁדּוּד הַטֶּבַע, שִׁדּוּד הַמַּעֲרָכָה, כִּי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ לָאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻקָּקָת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזַי לְפִי בְּחִינָתוֹ (תְּהִלִּים קלט, יב): "לַיְלָה כַּיּוֹם יָאִיר כַּחֲשֵׁיכָה כָּאוֹרָה"; כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קלט, יב): "גַּם חֹשֶׁךְ לֹא יַחְשִׁיךְ מִמֶּךָּ" וְגוֹ', וּכְתִיב (מִיכָה ז, ח): "כִּי אֵשֵׁב בַּחֹשֶׁךְ ה' אוֹר לִי" וְגוֹ'.

וְזֶה שֶׁצְּרִיכִים 'לִכְלֹל מִדַּת לַיְלָה בַּיּוֹם, וּמִדַּת יוֹם בַּלַּיְלָה' (בְּרָכוֹת יב.), כִּי הַכֹּל אֶחָד, כִּי הָאֱמוּנָה וְדַעַת דְּקֻדְשָׁה הוּא כֻּלּוֹ אֶחָד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (הוֹשֵׁעַ ב, כב): "וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בֶּאֱמוּנָה וְיָדַעַתְּ אֶת ה'"; וְעִקַּר הָאֱמוּנָה הוּא דַּיְקָא בַּלַּיְלָה בְּעֵת הַחֹשֶׁךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים צב, ג): "וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת"; וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל תִּקֻּף הָאֱמוּנָה הַזֹּאת, אֲזַי נִכְלָל בְּהֵיכַל הָרָצוֹן, וּמִשְׁתַּוְּקִק אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ בְּכִסּוּפִים כָּאֵלּוּ, עַד שֶׁלֹּא יוֹדֵעַ בְּעַצְמוֹ מָה הוּא רוֹצֶה, אֶלָּא רוֹצֶה לְהִכָּלֵל בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁזּוֹ בִּרְכַּת הַגְּאֻלָּה, וְזוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל הַפְּדִיּוֹן הָעֶלְיוֹן, כְּמוֹ שֶׁמְּסַיְּמִים: "**כִּי פָדָה ה' אֶת יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ מִיַּד חָזָק מִמֶּנּוּ**" (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, בִּרְכוֹת־הַשַּׁחַר, הֲלָכָה ה, אוֹת ל), וְעַל־כֵּן דַּיְקָא בְּעֵת הַחַשְׁכוּת שֶׁעוֹבֶרֶת עַל הָאָדָם, שֶׁנַּחֲשָׁכִים מִמֶּנּוּ כָּל הָאוֹרוֹת, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא מְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזַי רוֹאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁעוֹשֶׂה עִמּוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְרוֹאֶה אֶת יְשׁוּעַת הַוְיָ"ה בָּרוּךְ־הוּא, יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, שֶׁעוֹשֶׂה עִמּוֹ - "**הַשָּׂם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים וְלֹא נָתַן לַמּוֹט רַגְלֵינוּ**". וְעַל־כֵּן דַּיְקָא בְּעֵת שֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם כָּל־מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים, וְהוּא מִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, הוּא זוֹכֶה לְהִכָּנֵס בְּהֵיכַל הָרָצוֹן, שֶׁנִּמְשָׁךְ עָלָיו רָצוֹן חָזָק אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר מִשָּׁם נִמְשָׁכָת הַגְּאֻלָּה - "**גָּאַל יִשְׂרָאֵל**". וְעַל־כֵּן מַזְכִּירִין יְצִיאַת מִצְרַיִם בַּלַּיְלָה וּקְרִיעַת יַם־סוּף, לְהוֹרוֹת לְאָדָם שֶׁלֹּא יֵאָשׁ עַצְמוֹ בְּשׁוּם פָּנִים וְאֹפֶן אֲפִלּוּ שֶׁנִּדְמֶה לוֹ כְּאִלּוּ כְּבָר הַכֹּל סָגוּר וּמְסֻגָּר וְחֹשֶׁךְ, וְהוּא מְסֻבָּב בְּחוֹמוֹת בְּצוּרוֹת, עִם כָּל זֹאת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לֹא עָזַב חַסְדּוֹ מֵעִמָּנוּ, וְכֵן יַעֲשֶׂה עִם כָּל אֶחָד נְסִים וְנִפְלָאוֹת, אִם יְחַזֵּק עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻקֶּקֶת, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדֶיו יִתְבָּרַךְ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכִּנוֹ אֶל פְּרוּשׁ הַמִּלּוֹת מַה שֶּׁאוֹמֵר, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ יִבְנֶה אֶת הַמַּלְכוּת דְּקֻדְשָׁה, וְהָאֱמוּנָה הִיא סוֹד הַמַּלְכוּת.

הוֹדָאָה בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה מְאֹד לְהַשי"ת עַל זֶה (יסוה"ע) הֲאֵל הָעֹשֶׂה לָנוּ וְנִפִּים וְנִקָּמָה בְּפַרְעֹה, בְּאוֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים בְּאַדְמַת בְּנֵי חָם. הַמַּכֶּה בְעֶבְרָתוֹ כָּל־בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם, וַיּוֹצִיא אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם לְחֵרוּת עוֹלָם, הַמַּעֲבִיר בָּנָיו בֵּין גִּזְרֵי יַם־סוּף, וְאֶת רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת שׂוֹנְאֵיהֶם בְּתְהוֹמוֹת ◇ טִבַּע. רָאוּ בָנִים ◇ אֶת־גְּבוּרָתוֹ, שִׁבְּחוּ וְהוֹדוּ לִשְׁמוֹ, וּמַלְכוּתוֹ – בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם. מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל ◇ לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה, וְאָמְרוּ כֻלָּם: מִי־כָמֹכָה בָּאֵלִם יְהוָה יאהדונהי, מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ, נוֹרָא תְהִלֹּת, עֹשֵׂה פֶלֶא: מַלְכוּתְךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ רָאוּ בָנֶיךָ עַל־הַיָּם, יַחַד כֻּלָּם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ: יְהוָה יאהדונהי יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר: כִּי פָדָה יְהוָה יאהדונהי אֶת־יַעֲקֹב, וּגְאָלוֹ מִיַּד חָזָק מִמֶּנּוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

הַשְׁכִּיבֵנוּ אָבִינוּ לְשָׁלוֹם, וְהַעֲמִידֵנוּ מַלְכֵּנוּ לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם, וּפְרֹשׂ עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ, וְתַקְּנֵנוּ מַלְכֵּנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ,

עת רצון

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ בְּרָכָה רְבִיעִית, וְאַתָּה מִתְפַּלֵּל הַרְבֵּה עַל שָׁלוֹם וְאַהֲבָה, תְּכַוֵּן הֵיטֵב, כִּי אַתָּה נִמְצָא עַכְשָׁו בְּהֵיכַל־קֹדֶשׁ קָדָשִׁים, וְנַעֲשָׂה עַכְשָׁו יְחוּד גָּדוֹל בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים, כִּי אֵין לְךָ עוֹד טוֹב מֵהַשָּׁלוֹם, כִּי (עִקְצִין ג, יב): 'לֹא מָצָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כְּלִי

וְהוֹשִׁיעֵנוּ מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ, וְחָנֵּנוּ בַּעֲדֵנוּ, באמרו "ופרוש עלינו..."
יעמוד ויכוין לקבל תוספת נשמה דבחינת הלילה (בא"ח ויר"א ג)
וּפְרֹשׂ עָלֵינוּ וְעַל־יְרוּשָׁלַיִם
עִירֶךָ סֻכַּת (רַחֲמִים) שָׁלוֹם. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַפּוֹרֵשׂ <>
סֻכַּת שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְעַל
יְרוּשָׁלָיִם. אָמֵן:

עת רצון

מַחֲזִיק בְּרָכָה לְיִשְׂרָאֵל אֶלָּא הַשָּׁלוֹם;
וְהַשָּׁלוֹם הוּא יְחוּד וְזִוּוּג עֶלְיוֹן וְנוֹרָא מְאֹד,
וְעַל־כֵּן תִּתְחַנֵּן וּתְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ,
שֶׁתִּשְׁכַּב בְּמִדַּת שָׁלוֹם, וְתַקִּין בְּמִדַּת שָׁלוֹם,
וְשֶׁיִּפְרֹס עָלֶיךָ תָּמִיד סֻכַּת שָׁלוֹם, וּתְבַקֵּשׁ
וְתִתְחַנֵּן מְאֹד: "וְתַקְּנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה
מִלְּפָנֶיךָ", כִּי הָעִקָּר לְבַקֵּשׁ עַל תִּקּוּן הָעֵצָה,
כִּי כְּשֶׁיֵּשׁ לָאָדָם חֻלְקַת הָעֵצָה, אֵין לְךָ עוֹד
גְּלוּת וְצָרָה מָרָה כָּזוֹ, וּלְהֵפֶךְ כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה
לְתִקּוּן הָעֵצָה, אֵין לְךָ עוֹד יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה
מִזּוֹ, וְעַל־כֵּן מְבַקְּשִׁים וּמִתְחַנְּנִים מִמֶּנּוּ
יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּתֵּן לָנוּ עֵצָה טוֹבָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה:
"וְהוֹשִׁיעֵנוּ מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ", כִּי תַּכְלִית־
וּמְיֻחָד שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם עֵצָה שְׁלֵמָה, עַל־יְדֵי־זֶה
נִגְאָל מִכָּל צָרוֹתָיו, וְנִשְׁמָר מִכָּל־מִינֵי מַזִּיקִים
וְאוֹיְבִים - "דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וְיָגוֹן וְשָׂטָן
וּמַשְׁחִית", אַךְ אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לְעֵצָה
שְׁלֵמָה, אֶלָּא עַל־יְדֵי שֶׁהוּא מַחֲזִיק בְּמִדַּת
הַשָּׁלוֹם שֶׁהוּא שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא,
כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שבת י.): שְׁמוֹ
שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שָׁלוֹם; וְשָׁלוֹם זֶה
הַיְסוֹד, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה הַזִּוּוּג הָעֶלְיוֹן,
וְעַל־כֵּן אָנוּ מְבַקְּשִׁים וּמִתְחַנְּנִים עַכְשָׁו מִמֶּנּוּ
יִתְבָּרַךְ: "וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנוּ", שֶׁזֶּה סוֹד
הַסֻּכָּה, שֶׁהוּא יְחוּד הַוָּי"ה אַדְנִ"י הָעוֹלֶה
סוּכָּ"ה. "וּפְרֹשׂ עָלֵינוּ סֻכַּת רַחֲמִים וְחַיִּים
וְשָׁלוֹם", כִּי תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁיֵּשׁ שָׁלוֹם, אֲזַי יֵשׁ
חַיִּים, וְנִמְשָׁכִים עַל הָאָדָם רַחֲמִים, וְנִסְתָּר
בְּסֵתֶר צֵל כְּנָפָיו יִתְבָּרַךְ; וְעַל־כֵּן מְסַיְּמִים
אֶת הַבְּרָכָה "הַפּוֹרֵשׂ סֻכַּת שָׁלוֹם", שֶׁזֶּה
סוֹד הַיִּחוּד הָעֶלְיוֹן, וְעַל־כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים (ראש־השנה יח:): 'בִּזְמַן שֶׁיֵּשׁ שָׁלוֹם
- יְהֵא לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה'; כִּי זֶה עִקַּר
הַשִּׂמְחָה - כְּשֶׁיֵּשׁ שָׁלוֹם, שֶׁהוּא יְחוּד בֵּין
הָעוֹלָם הַבָּא לָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁזֶּה סוֹד הַסֻּכָּה,
שֶׁמִּשָּׁם יוֹצֵא תִּקּוּן הָעֵצָה, וְעַל־כֵּן 'שָׁלוֹם'
רָאשֵׁי־תֵבוֹת: "שִׂ'מּוֹר" - 'לֵ'ב', "וְ'זָכוֹר" -
'מ'ח'; כִּי 'זָכוֹר וְשָׁמוֹר בְּדִבּוּר אֶחָד נֶאֶמְרוּ'
(ראש־השנה כו.); וְזֶה חִבּוּר בֵּין לֵב לְמֹחַ,
שֶׁמִּשָּׁם תִּקּוּן הָעֵצָה שֶׁאֵין נִפְרָד הַלֵּב
מֵהַמֹּחַ, וְעַל־כֵּן 'שָׁלוֹם' רָאשֵׁי־תֵבוֹת:
שְׁלֹשָׁה מֹחִין וּשְׁלֹשָׁה לְבוּשִׁין. שֶׁהֵם
חָכְמָה, בִּינָה, דַּעַת, שֶׁכָּל זֶה עִקַּר שְׁלֵמוּת
בַּר־יִשְׂרָאֵל, שֶׁזּוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל שָׁלוֹם אֲמִתִּי

וְשָׁמְרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשַּׁבָּת, לַעֲשׂוֹת אֶת־הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעֹלָם, כִּי־שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ:

החזן אומר חצי קדיש:

יִתְגַּדַּל (כל העם) וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן (וכן יהי רצון). בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ, וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן (וכן יהי רצון). בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. אמן (וכן יהי רצון). (באומרו 'יהא שמה רבא' יכוין: ה"ר שימחה זכר עמלק ואו יהיה השם שלם והכפא שלם) יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא (כריעה) מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ (כריעה), וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ (כריעה) הוּא, אמן (וכן יהי רצון). לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן (כריעה). אמן (וכן יהי רצון).

עת רצון

עִם כָּל בַּר־יִשְׂרָאֵל, וְכֵן אֵין לוֹ שׁוּם קְשִׁיּוֹת וְעַקְמוּמִיּוֹת בַּלֵּב עָלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה הֵיכַל קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, וְנִמְשָׁךְ עָלָיו תִּקּוּן שָׁלֵם.

בָּנִי! בְּשַׁבָּת אוֹמְרִים "וְשָׁמְרוּ **בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת**", שֶׁפְּסוּקִים אֵלּוּ מְרַמְּזִים עַל הַיִּחוּד וְהַזִּוּוּג הָעֶלְיוֹן, כְּמוּבָא בְּדִבְרֵי הָאֲרִיזַ"ל, "בֵּינִי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת" "**בְּרִית עוֹלָם בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא**", שֶׁאָז הוּא הַזִּוּוּג לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וְהָבֵן.

בָּנִי! כְּשֶׁהַחַזָּן מַתְחִיל לוֹמַר קַדִּישׁ תִּתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד, כִּי הַקַּדִּישׁ מְקַשֵּׁר בֵּין עוֹלָם לְעוֹלָם, שֶׁדָּרֶךְ שָׁם עוֹלִים מֵעוֹלָם לְעוֹלָם, כִּי מַעֲלַת הַקַּדִּישׁ גְּבוֹהָה מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁאָמְרוּ בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (תרומה קכט:): 'בִּקְדֻשָּׁא דָּא סָלְקָא בְּכָל סִטְרִין לְעֵלָּא וְתַתָּא וּבְכָל סִטְרֵי מְהֵימְנוּתָא, וְתַבְּרָא מַנְעוּלִין וְגֻשְׁפַּנְקִין דְּפַרְזְלָא, וּקְלִפִּין בִּישִׁין לְאִסְתַּלְקָא יְקָרָא דְּקֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא עַל כֹּלָּא, וַאֲנָן בָּעַיְנָן לְמֵימַר לֵהּ בְּלִישָׁנָא דְּסִטְרָא־אַחֲרָא, וּלְאָתְבָא בְּחֵילָא תַּקִּיף - "אִמַּן יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ". בְּגִין דְּיִתְבַּר חֵילָא דְּסִטְרָא־אַחֲרָא, וְיִסְתַּלַּק קְדֻשָּׁא־בְּרִיךְ־הוּא בִּיקָרֵהּ עַל כֹּלָּא'; [הַקַּדִּישׁ הַזֶּה הַיְנוּ אֲמִירַת קַדִּישׁ עוֹלֶה לְמַעְלָה בְּכָל הַבְּדָדִים לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וְשׁוֹבֶרֶת

תְּפִילַת שָׁבַע

יַחְשֹׁב כְּאִלּוּ שְׁכִינָה כָּנֶגְדּוֹ, וְיָסִיר כָּל הַמַּחְשָׁבוֹת הַטּוֹרְדוֹת אוֹתוֹ עַד שֶׁתִּשָּׁאֵר מַחֲשַׁבְתּוֹ וְכַוָּנָתוֹ זַכָּה בִּתְפִלָּתוֹ. וְיַחְשֹׁב כִּי אִלּוּ הָיָה צָרִיךְ לְדַבֵּר לִפְנֵי מֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם הָיָה מְסַדֵּר וּמְכַוֵּן בָּהֶם יָפָה לְבַל יִכָּשֵׁל, קַל וָחוֹמֶר לִפְנֵי ממהה"ב שֶׁהוּא חוֹקֵר כָּל הַמַּחְשָׁבוֹת. יָשִׂים אֶל לִבּוֹ שֶׁהוּא מִתְפַּלֵּל כְּנֶגֶד יְרוּשָׁלַיִם, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וּבֵית קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים.

אֲדֹנָי, שְׂפָתַי תִּפְתָּח, וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל, הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֶלְיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים, קוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת, וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. <> כשיאמר "באהבה" יכוין למסור עצמו

על קידוש ה', בסקילה שריפה הרג וחנק.

עת רצון

אֶת כָּל הַמַּעֲוִילִים וְהַחוֹמוֹת שֶׁל בַּרְזֶל, וְהַקְלִפּוֹת רָעוֹת, וְנִתְעַלֶּה כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל הַכֹּל, וּבְפֶרֶט כְּשֶׁאָדָם עוֹנֶה: "**אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּה מְבָרַךְ**", אָז נִתְבַּטֵּל הַסִּטְרָא אַחֲרָא לְגַמְרֵי; כִּי הַקְּדִישׁ הוּא הִתְגַּלּוּת הָרָצוֹן, "**בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִּרְעוּתֵהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ**", וּמַעֲלִים וּמְקַשְּׁרִים הָרָצוֹן לְשֹׁרֶשׁ הָרָצוֹן שֶׁהוּא סוֹד רָעָוא דְּרָעָוִין, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁאָנוּ אוֹמְרִים: "**יִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדַּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלַּל שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא**". וְלָכֵן רָאוּי, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְכַוֵּן הֵיטֵב בְּעֵת שֶׁהַחַזָּן אוֹמֵר קַדִּישׁ, כִּי עֲכְשָׁו נִפְתָּחִים כָּל הַשַּׁלְשְׁלָאִין דְּפַרְזְלָא, וְשׁוֹבְרִים אֶת כָּל הַחוֹמוֹת שֶׁל בַּרְזֶל, וְנִתְגַּלֶּה שֶׁהַכֹּל עֶצֶם גִּלּוּי אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ רַעֲוָא דְּרַעֲוִין, רָצוֹן שֶׁבְּרָצוֹנוֹת, וְאֵין שׁוּם טֶבַע כְּלָל, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַּטֶּלֶת הַסִּטְרָא־אַחֲרָא לְגַמְרֵי; אַשְׁרֵי מִי שֶׁנִּזְהָר לְכַוֵּן בְּעֵת אֲמִירַת קַדִּישׁ, כִּי בַּאֲמִירַת קַדִּישׁ אָנוּ מְגַלִּים אֵיךְ שֶׁאֵין שׁוּם טֶבַע כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל הוּא רָצוֹן שֶׁבְּרָצוֹנוֹת.

בשבת תשובה: זָכְרֵנוּ לְחַיִּים, מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים, כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים, לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים.

אם לא אמר "זכרנו" ונזכר לפני שאמר "ה'" חוזר, ואם אחר "ה'" אינו חוזר.

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מָגֵן אַבְרָהָם.

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי, מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה, רַב לְהוֹשִׁיעַ,

בקיץ אומרים: **מוֹרִיד הַטָּל.**
אם אמר משיב הרוח חוזר לאתה גיבור ואם נזכר אחרי שחתם מחיה המתים חוזר לראש.

בחורף אומרים: **מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם.**
אם אמר מוריד הטל ונזכר לפני שחתם מחיה המתים חוזר למשיב הרוח. ואם חתם מחיה המתים אינו חוזר.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, סוֹמֵךְ נוֹפְלִים, וְרוֹפֵא חוֹלִים, וּמַתִּיר אֲסוּרִים, וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה־לָּךְ, מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה.

בשבת תשובה אומרים: מִי כָמוֹךָ אָב הָרַחֲמָן זוֹכֵר יְצוּרָיו בְּרַחֲמִים לְחַיִּים.
ואם לא אמר, ולא נזכר עד שאמר שם ה' בברכה, אינו חוזר.

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ, וּקְדוֹשִׁים בְּכָל־יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

בשבת תשובה אומרים: הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ.

ואם שכח ולא נזכר תוך כדי דיבור חוזר לראש. וש"צ שטעה ולא נזכר אלא לאחר כדי דיבור, חוזר לאתה קדוש.

אַתָּה קִדַּשְׁתָּ אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי לִשְׁמֶךָ, תַּכְלִית מַעֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ, וּבֵרַכְתּוֹ מִכָּל־הַיָּמִים, וְקִדַּשְׁתּוֹ מִכָּל־הַזְּמַנִּים, וְכֵן כָּתוּב ‹› בְּתוֹרָתֶךָ:

וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ, כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־ בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג. עַם ‹› מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי, כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ. וְהַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ, חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ, זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית.

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ! רְצֵה נָא בִּמְנוּחָתֵנוּ, קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, שִׂים חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ, שַׂמֵּחַ נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ, וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת, וְהַנְחִילֵנוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה

וּבָרְצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ, וְיָנוּחוּ בָהּ כָּל־יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

רְצֵה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה, וְהָשֵׁב הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ, וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם מְהֵרָה בְאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן, וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ.

בראש־חודש ובחול־המועד אומרים: יעלה ויבוא, ואם שכח ונזכר אחר שאמר "ברוך אתה ה'" של המחזיר שכינתו לציון, יאמר "למדני חקיך", ויחזור לרצה ויאמר יעלה ויבא. ואם נזכר קודם שאמר מודים, יאמר יעלה ויבוא שם. ואם התחיל מודים, ועוד לא הגיע לפסוק יהיו לרצון האחרון, חוזר לרצה. ואם סיים פסוק יהיו לרצון האחרון, חוזר לראש, חוץ מערבית של ליל ראש־חודש שאינו חוזר כלל (וגם לא יאמר אז למדני חקיך כדי לחזור).

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ! יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וְזִכָּרוֹן אֲבוֹתֵינוּ, זִכָּרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ, וְזִכָּרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד עַבְדֶּךָ, וְזִכָּרוֹן כָּל־עַמְּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל – לְפָנֶיךָ, לִפְלֵיטָה, לְטוֹבָה, לְחֵן, לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם, בְּיוֹם

בראש־חודש: רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ (י"נ: חֹדֶשׁ) הַזֶּה,

בחול־המועד פסח: חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם ◦ מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,

בחול־המועד סוכות: חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם ◦ מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,

עת רצון

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ תְּפִלַּת: "יַעֲלֶה וְיָבוֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ" וְכוּ' וְכוּ' - תִּתְעוֹרֵר מְאֹד לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּזְכֹּר לָנוּ זְכוּת אֲבוֹתֵינוּ וּזְכוּת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, וּזְכוּת יְרוּשָׁלַיִם עִיר־הַקֹּדֶשׁ שָׁבָּהּ הָיוּ עוֹלִין לָרֶגֶל, וּזְכוּת כָּל עַם־יִשְׂרָאֵל, שֶׁמּוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם, וּתְבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיְּחוּס וִירַחֵם עָלֵינוּ, וְיִזְכְּרֵנוּ לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה, וְיוֹשִׁיעֵנוּ לְחַיִּים טוֹבִים וְנִזְכֶּה לִישׁוּעָה

לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זָכְרֵנוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, וּפָקְדֵנוּ בּוֹ לִבְרָכָה, וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים טוֹבִים, בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. חוּס וְחָנֵּנוּ וַחֲמֹל וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ, כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה.

וְאַתָּה – בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, תַּחְפֹּץ בָּנוּ וְתִרְצֵנוּ, וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה , הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד, צוּרֵנוּ צוּר חַיֵּינוּ וּמָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא, לְדֹר וָדֹר נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ, עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶיךָ, וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ, וְעַל־נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל־יוֹם עִמָּנוּ, וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת, עֶרֶב ◇ וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב – כִּי־לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְרַחֵם – כִּי־לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ, כִּי מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ.

בחנוכה ובפורים אומרים כאן: "על הנסים". ואם לא אמרו ונזכר לפני שאמר: "ברוך אתה ה'" - חוזר. ואם אמר "ה'" - אינו חוזר:

עַל הַנִּסִּים, וְעַל הַפֻּרְקָן, וְעַל הַגְּבוּרוֹת, וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת, וְעַל הַנִּפְלָאוֹת, וְעַל הַנֶּחָמוֹת שֶׁעָשִׂיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה.

עת רצון

וְרַחֲמִים, וּתְכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת עַל מַה שֶּׁאַתָּה אוֹמֵר, וְתִשְׁפֹּךְ נַפְשְׁךָ בִּתְפִלָּה זוֹ, כְּשֵׁשׁ בָּהּ רָזִין וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת, וּכְלוּלָה מַעְשֶׂר סְפִירוֹת, אֲשֶׁר יֵשׁ בָּהֶם עֲשָׂרָה שֵׁמוֹת, וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ מָה הַתְּפִלָּה הַזּוֹ פּוֹעֶלֶת בַּשָּׁמַיִם, הָיִיתָ שׁוֹפֵךְ דְּמָעוֹת כַּמַּיִם.

לחנוכה:

בִּימֵי מַתִּתְיָהוּ בֶן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל חַשְׁמוֹנַאי וּבָנָיו, כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יָוָן הָרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, לְשַׁכְּחָם תּוֹרָתֶךָ וּלְהַעֲבִירָם ‹› מֵחֻקֵּי רְצוֹנֶךָ. וְאַתָּה, בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעֵת צָרָתָם, רַבְתָּ אֶת־רִיבָם, דַּנְתָּ אֶת־דִּינָם, נָקַמְתָּ אֶת־נִקְמָתָם, מָסַרְתָּ גִּבּוֹרִים בְּיַד חַלָּשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד מְעַטִּים, וּרְשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים, וּטְמֵאִים בְּיַד טְהוֹרִים, וְזֵדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תוֹרָתֶךָ. לְךָ עָשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמֶךָ, וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה וּפُרְקָן כְּהַיּוֹם הַזֶּה. וְאַחַר כָּךְ בָּאוּ בָנֶיךָ לִדְבִיר בֵּיתֶךָ, וּפִנּוּ אֶת־הֵיכָלֶךָ, וְטִהֲרוּ אֶת־מִקְדָּשֶׁךָ, וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת בְּחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ, וְקָבְעוּ שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ בְּהַלֵּל וּבְהוֹדָאָה. וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, וְנוֹדֶה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה.

לפורים:

בִּימֵי מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה, כְּשֶׁעָמַד עֲלֵיהֶם הָמָן הָרָשָׁע, בִּקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד לַהֲרוֹג וּלְאַבֵּד אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים, מִנַּעַר וְעַד זָקֵן, טַף וְנָשִׁים, בְּיוֹם אֶחָד, בִּשְׁלִשָּׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ ‹› שְׁנֵים עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר, וּשְׁלָלָם לָבוֹז. וְאַתָּה, בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, הֵפַרְתָּ אֶת־עֲצָתוֹ, וְקִלְקַלְתָּ אֶת־מַחֲשַׁבְתּוֹ, וַהֲשֵׁבוֹתָ לוֹ גְּמוּלוֹ בְּרֹאשׁוֹ, וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֶת־בָּנָיו עַל הָעֵץ, וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, וְנוֹדֶה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה.

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא תָּמִיד, שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ לְעוֹלָם וָעֶד, וְכָל־הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶלָה.

בעש"ת אומרים: וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל־בְּנֵי בְרִיתֶךָ.

ואם לא אמר ונזכר לפני שאמר: "ברוך אתה ה'" של ברכת "הטוב שמך" - חוזר. ואם לא נזכר עד לאחר שאמר שם ה' אינו חוזר.

וְיִתְהַלְלוּ וְיבָרְכוּ אֶת־שִׁמְךָ הַגָּדוֹל בֶּאֱמֶת, לְעוֹלָם, כִּי טוֹב, הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה, הָאֵל הַטּוֹב. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ (ה), הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שִׂים שָׁלוֹם, טוֹבָה וּבְרָכָה, חַיִּים, חֵן וָחֶסֶד, צְדָקָה וְרַחֲמִים, עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ, וּבָרְכֵנוּ

אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ, כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, תּוֹרָה וְחַיִּים, אַהֲבָה וָחֶסֶד, צְדָקָה וְרַחֲמִים, בְּרָכָה וְשָׁלוֹם, וְטוֹב ‹› בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ, וּלְבָרֵךְ אֶת־כָּל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, בְּרֹב עֹז וְשָׁלוֹם.

בעשרת ימי־תשובה מוסיפים: וּבְסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה וִישׁוּעָה וְנֶחָמָה וּגְזֵרוֹת ‹› טוֹבוֹת, נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ, אֲנַחְנוּ וְכָל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם.

ואם לא אמר, ונזכר לאחר שהזכיר שם ה' בחתימת הברכה - אינו חוזר.

בָּרוּךְ אַתָּה יהוהוו, הַמְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם, אָמֵן:

אמן: אמת שהשי"ת מברך את עמו בשלום, וכן יהי רצון שיָשִׂים שלום עלינו.

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה יאהדונהי צוּרִי וְגֹאֲלִי:

אֱלֹהַי, נְצֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע, וְשִׂפְתוֹתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה, וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדֹּם, וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה, פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ, וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי, וְכָל־הַקָּמִים עָלַי לְרָעָה, מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם. הַרְגִיל לוֹמַר "עֲשֵׂה לְמַעַן וְכוּ" בְּכָל־עֵת וּמְקַבֵּל פְּנֵי שְׁכִינָה עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ,

עֲשֵׂה לְמַעַן קָדְשָׁתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ, הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי:

סגולה שלא ישכח שמו ליום הדין: יאמר קודם "יהיו לרצון" פסוק מתנ"ך המתחיל באות הראשונה של שמו, ומסתיים באות האחרונה של שמו, או פסוק ששמו מופיע בו.

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה יאהדונהי צוּרִי וְגֹאֲלִי:

אם יש אחריו מי שלא גמר תפילתו ימתין עד שיסיים ואז יוכל לפסוע.

עֹשֶׂה שָׁלוֹם (בעשי"ת אומר: הַשָּׁלוֹם) בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּבָּנֶה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, לַעֲשׂוֹת חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם.

אחרי התפלה אומרים הש"ץ עם הקהל בקול רם ובעמידה:

וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים

עת רצון

בְּנִי! אוֹמְרִים כָּאן "וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם", וּצְרִיכִים לְכַוֵּן מְאֹד בִּפְסוּקִים אֵלּוּ, כִּי אֲז נַעֲשָׂה עַד, שֶׁמַּעִיד שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בָּרָא אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת בְּשִׁשָּׁה יָמִים, וְנִתְכַּפְּרִים לוֹ כָּל עֲוֹונוֹתָיו, כַּמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (וַיַּקְהֵל רז:): 'בָּעֵי בַּר־נַשׁ לְמִסְהַד סַהֲדוּתָא דָּא בְּחֶדְוָא בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא לְאַסְהָדָא קָמֵי מָארֵהּ דְּמַהֲמְנוּתָא, וְכָל מַאן דְּיִסְהִיד דָּא וְיַשְׁוֵי לִבָּא וּרְעוּתֵהּ לְדָא - מְכַפַּר עַל כָּל עֲוֹונוֹתָיו' [צָרִיךְ אָדָם לְהָעִיד עֵדוּת זוֹ בְּשִׂמְחָה וּבְרָצוֹן הַלֵּב, לְהָעִיד לִפְנֵי אֲדוֹן הָאֱמוּנָה, וְכָל מִי שֶׁמַּעִיד זֶה וּמְשִׂים לִבּוֹ וּרְצוֹנוֹ לָזֶה, מְכַפֵּר לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל עֲוֹונוֹתָיו].

אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ, כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

ואחר־כך הש"ץ אומר ברכה מעין שבע, ואין היחיד אומר אותה:

מֵעֵין שֶׁבַע

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל, הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֶלְיוֹן, קוֹנֵה בְרַחֲמָיו

עת רצון

וּמוּבָא (כָּל בּוֹ, דִּין תְּפִלַּת עַרְבִית שֶׁל שַׁבָּת, סִימָן לה):

'וְאַחַר־כָּךְ פּוֹתֵחַ שְׁלִיחַ־צִבּוּר וְכָל הַקָּהָל בְּקוֹל רָם "וַיְכֻלּוּ", וְכֻלָּם עוֹמְדִים, שֶׁזֹּהִי עֵדוּת עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּיצִירַת מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, וְעֵדוּת מְעֻמָּד. וְכֵן יֵשׁ בַּמִּדְרָשׁ: כָּל הָאוֹמֵר "וַיְכֻלּוּ" מְעֻמָּד, שְׁנֵי מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מְלַוִּין לוֹ לָאָדָם, וּמַנִּיחִין יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁוֹ וְאוֹמְרִים לוֹ (יְשַׁעְיָה ו, ז): "וְסָר עֲוֹנֶךָ וְחַטָּאתְךָ תְּכֻפָּר"; רוֹצֶה לוֹמַר שֶׁעַל שְׁבוּעַת הָעֵדוּת כְּתִיב (וַיִּקְרָא ה, א): "אִם לוֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ"; וְכֵיוָן שֶׁהֵעִיד זֶה עֵדוּתוֹ אוֹמְרִים לוֹ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת "וְסָר עֲוֹנֶךָ", שֶׁהֲיָה אִם לֹא תַּגִּיד, וְאַחַר־כָּךְ מְבָרְכִים אוֹתוֹ וְאוֹמְרִים לוֹ: "וְחַטָּאתְךָ תְּכֻפָּר"'; רְאֵה וְתַשְׂכִּיל, אֲהוּבִי, בְּנִי, אֶת גֹּדֶל הָעִנְיָן הַנּוֹרָא וְהַנִּפְלָא הַזֶּה.

וְאַחַר־כָּךְ אוֹמְרִים בִּרְכַּת מֵעֵין־שֶׁבַע, וְצָרִיכִים לְכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת,

וְלִשְׁמֹחַ מְאֹד עַל נֹעַם חֶלְקֵנוּ שֶׁאָנוּ מְעִידִים עֵדוּת שֶׁהוּא: "אֵל עֶלְיוֹן קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ"; אַשְׁרֵי מִי שֶׁשָּׂשׂ וְשָׂמֵחַ בְּשִׂמְחָה אֵין סוֹפִית, שֶׁהוּא זוֹכֶה לִהְיוֹת בְּכֶלֶל שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוּא מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבָקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וְעַל־כֵּן וְיָכֶל"ו הַשָּׁמַי"ם וְהָאָרֶ"ץ עוֹלֶה ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, קס"א, קמ"ג, קנ"א. וְאָז נִמְשָׁכִים עָלָיו אוֹרוֹת צַחֲצָחוֹת, אוֹרוֹת עֶלְיוֹנִים מִכָּל הָעוֹלָמוֹת. וְאִם הָיוּ בְּנֵי־אָדָם יוֹדְעִים מַעֲלַת הַזּוֹכֶה לוֹמַר "וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם" וּבִרְכַּת מֵעֵין־שֶׁבַע, וְהַתְּקוּנִים שֶׁעוֹשִׂים לְמַעְלָה בַּשָּׁמַיִם - הָיוּ מְכַוְּנִים מְאֹד מְאֹד עַל כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁמּוֹצִיאִים מִפִּיהֶם. וְדַעְתֵּנוּ קְצָרָה לְהַסְבִּיר אֶת גֹּדֶל הַיִּחוּדִים הָעֶלְיוֹנִים שֶׁנַּעֲשִׂים עַל־יְדֵי הַתְּפִלּוֹת הָאֵלּוּ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ כְּלָל.

שָׁמַיִם וָאָרֶץ, מָגֵן אָבוֹת בִּדְבָרוֹ, מְחַיֵּה מֵתִים בְּמַאֲמָרוֹ, הָאֵל (בשבת־תשובה: הַמֶּלֶךְ) הַקָּדוֹשׁ ◦ שֶׁאֵין כָּמוֹהוּ, הַמֵּנִיחַ לְעַמּוֹ בְּיוֹם שַׁבַּת קָדְשׁוֹ, כִּי בָם רָצָה לְהָנִיחַ לָהֶם. לְפָנָיו נַעֲבֹד בְּיִרְאָה וָפַחַד, וְנוֹדֶה לִשְׁמוֹ בְּכָל־יוֹם תָּמִיד מֵעֵין הַבְּרָכוֹת וְהַהוֹדָאוֹת, לָאֵדוֹן הַשָּׁלוֹם, מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וּמְבָרֵךְ הַשְּׁבִיעִי, וּמֵנִיחַ בִּקְדֻשָּׁה לְעַם ◦ מְדֻשְּׁנֵי עֹנֶג, זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ! רְצֵה נָא בִּמְנוּחָתֵנוּ, קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, שִׂים חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ, שַׂמֵּחַ נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ, וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. וְהַנְחִילֵנוּ יְהוָה־ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ, וְיָנוּחוּ בָהּ כָּל־יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

ואומר החזן קדיש תתקבל

יִתְגַּדַּל (כריעה) וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן וכן יהי רצון. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ, וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן וכן יהי רצון. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. אמן וכן יהי רצון.באומרו 'יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא' יכוין: יה"ר שימחה וכר עמלק ואז יהיה השם שלם והכסא שלם יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא (כריעה) מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ (כריעה), וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ (כריעה) הוּא, אמן וכן יהי רצון. לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן (כריעה). אמן וכן יהי רצון.

תִּתְקַבַּל צְלוֹתָנָא וּבָעוּתָנָא עִם צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְּכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל, קֳדָם אֲבוּנָא דְּבִשְׁמַיָּא (וְאַרְעָא), וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא, חַיִּים וְשָׂבָע וִישׁוּעָה וְנֶחָמָה וְשֵׁיזָבָא וּרְפוּאָה וּגְאֻלָּה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְרֶוַח וְהַצָּלָה. לָנוּ וּלְכָל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

יפסע שלוש פסיעות ויאמר:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם (בעש"ת אומרים: הַשָּׁלוֹם) בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

מִזְמוֹר לְדָוִד, יְהוָה יאהדונהי רֹעִי לֹא אֶחְסָר: בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי, עַל־מֵי מְנֻחוֹת יְנַהֲלֵנִי: נַפְשִׁי יְשׁוֹבֵב, יַנְחֵנִי בְמַעְגְּלֵי־צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ: גַּם כִּי־אֵלֵךְ בְּגֵיא צַלְמָוֶת לֹא־אִירָא רָע כִּי־אַתָּה עִמָּדִי, שִׁבְטְךָ וּמִשְׁעַנְתֶּךָ הֵמָּה יְנַחֲמֻנִי: תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן ◇ נֶגֶד צֹרְרָי, דִּשַּׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי כּוֹסִי רְוָיָה: אַךְ טוֹב ◇ וָחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל־יְמֵי חַיָּי, וְשַׁבְתִּי בְּבֵית־יְהוָה יאהדונהי לְאֹרֶךְ יָמִים:

ואומרים קדיש יהא שלמא:

יִתְגַּדַּל (כריעה) וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן וכן יהי רצון. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ, וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן וכן יהי רצון. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. אמן וכן יהי רצון.באומרו 'יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא' יכוון: יה"ר שימחה זכר עמלק ואו יהיה השם שלם והכסא שלם יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא (כריעה) מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ (כריעה), וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ (כריעה) הוּא, אמן וכן יהי רצון. לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא

וְנֶחְמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן וכו״עתו. אמן וכן יהי רצון.

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא, חַיִּים וְשָׂבָע וִישׁוּעָה וְנֶחָמָה וְשֵׁיזָבָא וּרְפוּאָה וּגְאֻלָּה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְרֶוַח וְהַצָּלָה. לָנוּ וּלְכָל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ

אָמֵן. (אמן)

יפסע שלוש פסיעות ויאמר:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם (בעש״ת אומרים: הַשָּׁלוֹם) בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ,

וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

ואומר: בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה יאהדונהי הַמְבֹרָךְ:

ועונים הקהל: בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

וחוזר: בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל, לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית, שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה, שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל־ הֲמוֹנָם, שֶׁהֵם ◦ מִשְׁתַּחֲוִים לַהֶבֶל וָרִיק, וּמִתְפַּלְלִים אֶל אֵל ◦ לֹא יוֹשִׁיעַ (יפסיק מעט), וַאֲנַחְנוּ מִשְׁתַּחֲוִים (יכרע כל גופו) לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ, וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם ◦ מִמַּעַל, וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים, הוּא אֱלֹהֵינוּ וְאֵין עוֹד אַחֵר, אֱמֶת מַלְכֵּנוּ וְאֶפֶס זוּלָתוֹ, כַּכָּתוּב ◦ בַּתּוֹרָה: וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל ◦ ־ ◦ לְבָבֶךָ, כִּי יְהוָה יאהדונהי הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם ◦ מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

עַל כֵּן ◌ נְקַוֶּה לְךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת
מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ, לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים ◌ מִן
הָאָרֶץ, וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן, לְתַקֵּן עוֹלָם
בְּמַלְכוּת שַׁדַּי, וְכָל־בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ, לְהַפְנוֹת
אֵלֶיךָ ◌ כָּל־רִשְׁעֵי־אָרֶץ, יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל־יוֹשְׁבֵי תֵבֵל,
כִּי לְךָ תִכְרַע כָּל־בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל ◌ לָשׁוֹן, לְפָנֶיךָ
יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ, וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר
יִתֵּנוּ, וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת־עֹל מַלְכוּתֶךָ, וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם
◌ מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא,
וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד, כַּכָּתוּב ◌ בְּתוֹרָתֶךָ:
יְהוָה יאהדונהי יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר: וְהָיָה יְהוָה יאהדונהי
לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ, בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה יאהדונהי
אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: וּבְתוֹרָתְךָ יְהוָה יאהדונהי
אֱלֹהֵינוּ כָּתוּב לֵאמֹר: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה יאהדונהי
אֱלֹהֵינוּ יְהוָה יאהדונהי אֶחָד:

יש נוהגים לומר פיוט זה אחר התפילה:

יִגְדַּל אֱלֹהִים חַי וְיִשְׁתַּבַּח. נִמְצָא וְאֵין עֵת אֶל מְצִיאוּתוֹ:
אֶחָד וְאֵין יָחִיד כְּיִחוּדוֹ. נֶעְלָם וְגַם אֵין סוֹף לַאֲחָדוּתוֹ:
אֵין לוֹ דְּמוּת הַגּוּף וְאֵינוֹ גּוּף. לֹא נַעֲרֹךְ אֵלָיו קְדֻשָּׁתוֹ:
קַדְמוֹן לְכָל־דָּבָר אֲשֶׁר נִבְרָא. רִאשׁוֹן וְאֵין רֵאשִׁית לְרֵאשִׁיתוֹ:
הִנּוֹ אֲדוֹן עוֹלָם לְכָל־נוֹצָר. יוֹרֶה גְּדֻלָּתוֹ וּמַלְכוּתוֹ:
שֶׁפַע נְבוּאָתוֹ נָתַנּוֹ אֶל אֲנָשֵׁי סְגֻלָּתוֹ וְתִפְאַרְתּוֹ:

לֹא קָם בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה עוֹד. נָבִיא וּמַבִּיט אֶת ◦ תְּמוּנָתוֹ:
תּוֹרַת אֱמֶת נָתַן לְעַמּוֹ אֵל. עַל־יַד נְבִיאוֹ נֶאֱמַן בֵּיתוֹ:
לֹא יַחֲלִיף הָאֵל וְלֹא יָמִיר. דָּתוֹ לְעוֹלָמִים לְזוּלָתוֹ:
צוֹפֶה וְיוֹדֵעַ סְתָרֵינוּ. מַבִּיט לְסוֹף דָּבָר בְּקַדְמוּתוֹ:
גּוֹמֵל ◦ לְאִישׁ חָסִיד כְּמִפְעָלוֹ. נוֹתֵן לְרָשָׁע רָע כִּרְשָׁעָתוֹ:
יִשְׁלַח לְקֵץ יָמִין מְשִׁיחֵנוּ. לִפְדוֹת מְחַכֵּי קֵץ יְשׁוּעָתוֹ:
מֵתִים יְחַיֶּה אֵל בְּרֹב חַסְדּוֹ. בָּרוּךְ עֲדֵי־עַד שֵׁם תְּהִלָּתוֹ:
אֵלֶּה שִׁלֵּשׁ־עֶשְׂרֵה לְעִקָּרִים. הֵן הֵם יְסוֹד ◦ דַּת אֵל וְתוֹרָתוֹ:
תּוֹרַת מֹשֶׁה אֱמֶת וּנְבוּאָתוֹ. בָּרוּךְ עֲדֵי־עַד שֵׁם תְּהִלָּתוֹ:

סֵדֶר לֵיל שַׁבָּת

כשיבוא לביתו ינשק ידי אביו ואמו, כי יש סוד בדבר, ואח"כ יסתכל באור הנר אשר ברכו עליו, ויסתכל בשני הנרות ויכוין שהם אחד כנגד זכור ושמור. ואח"כ יעמוד במקום שיֵשב שם אצל השולחן, ויאמר בקול רם: דָּא הִיא סְעָדָתָא דַּחֲקַל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין, ויקיף את השלחן פעם אחת, ויקח שתי אגודות הדס (אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור) ויברך עליהם וירית, ויאמר בפיו: זָכוֹר וְשָׁמוֹר בְּדִבּוּר אֶחָד נֶאֶמְרוּ, וגם יאמר בלחש: רֵיחַ נִיחוֹחַ לַיהוָה, ויקיף בשתיקה פעם שניה את שלחנו בעוד ההדס בידו (אם אין לו הדס יקח מיני בשמים אחרים). ויאמר בשמחה תְּפִלָּה זוֹ הִמְהַוָּה אֶת קַבָּלַת הַפָּנִים לַמַּלְאָכִים הַמְלַוִּים אֶת הַיְּהוּדִי בְּדַרְכּוֹ מִבֵּית הַכְּנֶסֶת לְבֵיתוֹ (שַׁבָּת קי"ט).

עת רצון

סֵדֶר הַשֻּׁלְחָן

א.

בְּנִי! בְּצֵאתְךָ מִבֵּית־הַכְּנֶסֶת תֵּלֵךְ מְיֻדָּד לְבֵיתֶךָ, וְתִשְׂמַח מְאֹד מְאֹד, וְתֵכֶף־וּמִיָּד תְּקַדֵּשׁ עַל הַיַּיִן, וּתְכַוֵּן הֵיטֵב בִּשְׁעַת הַקִּדּוּשׁ, כִּי כָּל תֵּבָה וְתֵבָה יֵשׁ בָּהּ שְׁמוֹת וְצֵרוּפִים הָעוֹשִׂים רֹשֶׁם לְמַעְלָה, וְאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר אֶת הַחִדּוּשִׁים וְהַצֵּרוּפִים הַיּוֹצְאִים מֵהַקִּדּוּשׁ בְּעֵת שֶׁבַּר־יִשְׂרָאֵל עוֹשֶׂה קִדּוּשׁ, וְזָכוֹר תִּזְכֹּר שֶׁאֵילָן שֶׁאָכַל מִמֶּנּוּ אָדָם הָרִאשׁוֹן - גָּפֶן הָיָה' (בְּרָכוֹת מ.); עַל־כֵּן עָכְשָׁו הוּא הַזְּמַן לְתַקֵּן מַה שֶׁקִּלְקֵל, וּתְכַוֵּן לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ יַיִן הַמְּשָׁמֵר מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית (בְּרָכוֹת לד:), וְ'יַיִן נִתַּן בְּשִׁבְעִים אוֹתִיּוֹת - נְכְנַס יַיִן יָצָא סוֹד' (עֲרוּבִין סה.); וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ סוֹד הַקִּדּוּשׁ, הָיִיתָ מִזְדָּעְזֵעַ מְאֹד, מֶרֶב אֵימָה וְפַחַד מִמַּה שֶׁקּוֹרֶה עַכְשָׁו בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים בְּעֵת שֶׁאַתָּה מְקַדֵּשׁ עַל הַיַּיִן, כִּי בְּעֵת הַקִּדּוּשׁ נִמְשָׁכֶת עַל הָאָדָם יִרְאָה עֶלְיוֹנָה (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הַרְשָׁאָה, הֲלָכָה ג, אוֹתִיּוֹת: יב-יד), כִּי סוֹד הַקִּדּוּשׁ הוּא אֲשֶׁר כָּל אָדָם שָׂרַק רוֹצֶה לָצֵאת מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל וּלְהִכָּנֵס בִּקְדֻשַּׁת שַׁבָּת, וְרוֹצֶה מְאֹד לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת, אָז צָרִיךְ לְקַדֵּשׁ עַל כּוֹס יַיִן, כִּי הַקִּדּוּשׁ עַל יַיִן זֶה יִרְאָה עֶלְיוֹנָה שֶׁמִּתְיָרֵא מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא

מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי יִרְאָה הִיא מַלְכוּת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אבות ג, ב): 'אִלְמָלֵא מוֹרָאָה שֶׁל מַלְכוּת'; וְזֶה סוֹד פּוֹס הַיַּיִן שֶׁל קִדּוּשׁ, כִּי פּוֹ"ס בְּגִימַטְרִיָּה אֱלֹהִי"ם, שֶׁהוּא סוֹד הַיִּרְאָה, וְעַל־כֵּן דַּיְקָא בְּעֵת שֶׁעוֹשִׂים קִדּוּשׁ, מְקַדְּשִׁים אֶת עַצְמָם בִּקְדֻשָּׁה עֶלְיוֹנָה, וְיוֹצְאִים מִכָּל הַיִּרְאוֹת חִיצוֹנִיּוֹת שֶׁהָיוּ לָאָדָם בְּמֶשֶׁךְ כָּל הַשָּׁבוּעַ, כִּי בְּשֵׁשֶׁת יָמִים הָאָדָם מָלֵא יִרְאוֹת נְפוּלוֹת, וְהָיָה מִתְפַּחֵד מִבְּנֵי־אָדָם וּמַחְיוֹת רָעוֹת וְלִסְטִים, וְרַחֲמָנָא לְצַלָּן, שֶׁכֵּן מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁהוּא מְלֻבָּשׁ בְּכָל דָּבָר, כְּדֵי לְהַפְחִידוֹ וּלְהַחְדִּיר בּוֹ יִרְאָה עִלָּאָה שֶׁיִּפַּחֵד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אַךְ הָאָדָם מַחֲמַת קְטָנוּת מֹחוֹ וְדַעְתּוֹ, מֵחֲמַת עֲוֹנוֹתָיו, נִפְלָה הָאֱמוּנָה מִמֶּנּוּ, וְנִכְנְסָה בּוֹ יִרְאָה חִיצוֹנָה שֶׁזֶּה נִפְילַת הַמַּלְכוּת, וְעִכְשָׁו בְּעֵת הַקִּדּוּשׁ הוּא הַזְּמַן לְהַגְבִּיהַּ אֶת הַיִּרְאָה עִלָּאָה, לְהַגְבִּיהַּ אֶת הַמַּלְכוּת לְשָׁרְשָׁהּ, כִּי שֹׁרֶשׁ הַיִּרְאָה הוּא דַּעַת (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן טו), שֶׁנִּקְרָא קֹדֶשׁ, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְקַבֵּל הַכּוֹס בִּשְׁנֵי יָדַיִם, כִּי הַיָּדַיִם הֵם בְּסוֹד 'חֶסֶד' וּ'גְבוּרָה', שֶׁמִּתְאַחֲדִים יַחַד עַל־יְדֵי בְּחִינַת מִשְׁפָּט שֶׁהוּא שׁוֹפֵט אֶת עַצְמוֹ, כִּי בָּאֱמֶת רָאוּי לָאָדָם לִשְׁפֹּט אֶת עַצְמוֹ הֵיטֵב קֹדֶם קִדּוּשׁ, אֵיךְ עָבְרוּ עָלָיו כָּל הַשִּׁשָּׁה יָמִים, שֶׁנִּפַּל אֶל יִרְאָה חִיצוֹנָה, וְנִתְפַּחֵד פְּחָדִים שֶׁל שָׁוְא, כִּי בֶּאֱמֶת מַמָּה יֵשׁ לוֹ לָאָדָם לְהִתְפַּחֵד מִלְּבַדּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ (תהלים קיח, ו-ט): "ה' לִי לֹא אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם, ה' לִי בְּעֹזְרָי וַאֲנִי אֶרְאֶה בְשֹׂנְאָי, טוֹב לַחֲסוֹת בַּה' מִבְּטֹחַ בָּאָדָם, טוֹב לַחֲסוֹת בַּה' מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים"; כִּי כְּשֶׁאָדָם רוֹצֶה לְהַגִּיעַ אֶל אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכָּכֶת, וְיוֹדֵעַ וָעַד אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, אָז אֵין לוֹ לְפַחֵד מִבְּנֵי־אָדָם, וּמִשּׁוּם חַיָּה רָעָה וְלִסְטִים, כִּי הוּא נִכְלָל לְגַמְרֵי בָּאַיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, אַךְ מֵחֲמַת שֶׁבְּשֵׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל אָדָם שׁוֹכֵחַ לְגַמְרֵי אֵיפֹה הוּא, וּמַחְדִּיר בָּעַצְמוֹ יִרְאוֹת נְפוּלוֹת יִרְאוֹת חִיצוֹנוֹת, וְלָכֵן עַכְשָׁו כְּשֶׁרוֹצֶה לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת וְיוֹם־טוֹב, עָלָיו לְקַדֵּשׁ עַל הַיַּיִן, וּלְהַגְבִּיהַּ אֶת הַכּוֹס עִם שְׁתֵּי הַיָּדַיִם, וְיִכָּוֵן אֶל שֵׁם אֱלֹהִי"ם, שֶׁהוּא שֵׁם הַדִּין וְהַיִּרְאָה, וְלָכֵן מַזְכִּירִים בְּקִדּוּשׁ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים אֱלֹהִים, וְשָׁלֹשׁ פְּעָמִים שְׁבִיעִי, שֶׁזֶּה עִקַּר קְדֻשַּׁת הַשַּׁבָּת, שֶׁמַּמְשִׁיכִים עַל־יְדֵי הַקִּדּוּשׁ: יִרְאָה, מִשְׁפָּט, דַּעַת, הַיְנוּ הַיִּרְאָה עוֹלֶה אֶל הַדַּעַת, דַּיְקָא עַל־יְדֵי מִשְׁפָּט שֶׁאָדָם מַתְחִיל לִשְׁפֹּט אֶת עַצְמוֹ, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁמְּבֹאָר בְּכַוָּנוֹת הַקִּדּוּשׁ (דרושי קדוש ליל שבת, דרוש ב), שֶׁשָּׁלֹשׁ פְּעָמִים שְׁבִיעִי וְשָׁלֹשׁ פְּעָמִים אֱלֹהִים הֵם כְּנֶגֶד שָׁלֹשׁ עֶלְיוֹת הַמַּלְכוּת שֶׁעוֹלָה בִּנה"י וּבחג"ת וּבחב"ד, וְעַל־כֵּן נוֹטְלִים רְשׁוּת קֹדֶם בִּרְכַּת הַיַּיִן שֶׁאוֹמְרִים "סַבְרִי מָרָנָן" אוֹ "בִּרְשׁוּת", כְּדֵי לְקַבֵּל רְשׁוּת מִכָּל הַמְּסֻבִּים, כִּי כְּשֶׁרוֹצִים לְבַטֵּל אֶת הַיִּרְאוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, יִרְאוֹת נְפוּלוֹת, וּלְהַעֲלוֹת אֶת הַיִּרְאָה לְשָׁרְשָׁהּ שֶׁהוּא הַדַּעַת, אָז צְרִיכִים לְהִכָּלֵל בְּיִחַד נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהִכָּלֵל בְּאֶחָד שֶׁשָּׁם כֻּלּוֹ טוֹב כֻּלּוֹ אֶחָד, אֶלָּא כְּשֶׁעִם־יִשְׂרָאֵל מַחֲזִיקִים אֶת עַצְמָם בְּיַחַד, וּלְהַפֵּךְ עִקַּר הַקְּלָלָה וְעִקַּר הָרְחוֹק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ הוּא דַּיְקָא כְּשֶׁיֵּשׁ פְּרוּדִים בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעַל־כֵּן דַּיְקָא לִפְנֵי קִדּוּשׁ תִּקְּנוּ לְקַבֵּל רְשׁוּת מִכָּל הַמְּסֻבִּים, וְאוֹמְרִים: "סַבְרִי מָרָנָן" אוֹ "בִּרְשׁוּת כָּל הַמְּסֻבִּים", כִּי

שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם ◇ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן, מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ג׳ פעמים

בּוֹאֲכֶם לְשָׁלוֹם ◇ מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם, מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן, מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ג׳ פעמים

בָּרְכוּנִי לְשָׁלוֹם ◇ מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם, מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן, מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ג׳ פעמים

בְּשׁוּבְתְּכֶם לְשָׁלוֹם ◇ מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם, מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן, מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ג׳ פעמים

עת רצון

רוֹצִים לְהַכְלֵל בִּנְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל יַחַד.

וְלָכֵן רְאֵה אֱהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, עֲכָשָׁו בְּשָׁעַת קְדוּשׁ לְהִתְעוֹרֵר בְּיִרְאָה וּפַחַד, יִרְאַת הָרוֹמְמוּת, לִירָא וּלְהִתְפַּחֵד רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּעֲלֶה אֶת כָּל הַיִּרְאוֹת חִיצוֹנִיּוֹת שֶׁהָיוּ לְךָ בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל, שֶׁזֶּה הָיָה הַפֶּגֶם שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן, שֶׁעָבַר עַל רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי הַנָּחָשׁ שֶׁהֶסִיתוֹ לְהַפְרֵד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁנֶּאֱמַר אֲצִלּוֹ (בְּרֵאשִׁית ג, ח): "וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי ה' אֱלֹהִים"; וְעַל־כֵּן דַּיְקָא עַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן לְתַקֵּן אֶת זֶה, עַל־יְדֵי שֶׁתִּדְבַּק אֶת עַצְמוֹ בַּאֲיִן־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְאֵינוֹ מִתְיָרֵא וּמִתְפַּחֵד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, אֶלָּא מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הַיִּרְאָה עֶלְיוֹנָה לִירָא וּלְפַחֵד רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ.

וְלָכֵן רְאֵה אֱהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר לְהִתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד בְּעֵת אֲמִירָתְךָ אֶת הַקְּדוּשׁ, וְתִשְׂמַח מְאֹד שֶׁאַתָּה זוֹכֶה לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְכַוֵּן בְּפֵרוּשׁ הַמִּלּוֹת, אֲשֶׁר בְּכָל תֵּבָה וְתֵבָה שֶׁל הַקְּדוּשׁ גְּנוּזִים שֵׁמוֹת וְיִחוּדִים לְמַעְלָה מֵהַשָּׂגַת דַּעְתֵּנוּ וּמֹחֵנוּ, כִּי בְּעֵת אֲמִירָתְךָ אֶת סֵדֶר הַקְּדוּשׁ, תֵּדַע שֶׁאַתָּה מֵעִיד לָעֶלְיוֹנִים וְלַתַּחְתּוֹנִים שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ אֶחָד, יָחִיד וּמְיֻחָד, וְהוּא נִמְצָא וּבִלְעָדָיו אֵין שׁוּם נִמְצָא, וְעַל־כֵּן רָאוּי לְךָ לִירָא וּלְפַחֵד אָז מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ הַנִּמְצָא אִתְּךָ, עִמְּךָ וְאֶצְלְךָ, וְאִם תִּדְבַּק אֶת עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּעֵת הַקְּדוּשׁ, אָז יִמְשֹׁךְ עָלֶיךָ אוֹר וְנֹעַם וְזִיו מִיֶּין הַמְּשֻׁמָּר לֶעָתִיד לָבֹא; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ כְּלָל, וּמַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ דְּבֵקוּת אֱמֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

בְּצֵאתְכֶם לְשָׁלוֹם ◦ מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם, מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן,
מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ג׳ פעמים

כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה־לָךְ, לִשְׁמָרְךָ בְּכָל־דְּרָכֶיךָ: יְהוָה
יאהדונהי ◦ יִשְׁמָר־צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ, מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:

לפי סדר א־ב

אֶשֶׁת־ חַיִל מִי יִמְצָא, וְרָחֹק מִפְּנִינִים ◦ מִכְרָהּ: בָּטַח
בָּהּ לֵב ◦ בַּעְלָהּ, וְשָׁלָל לֹא יֶחְסָר: גְּמָלַתְהוּ
טוֹב ◦ וְלֹא־רָע, כֹּל יְמֵי חַיֶּיהָ: דָּרְשָׁה צֶמֶר וּפִשְׁתִּים,
וַתַּעַשׂ בְּחֵפֶץ כַּפֶּיהָ: הָיְתָה כָּאֳנִיּוֹת סוֹחֵר, מִמֶּרְחָק
תָּבִיא לַחְמָהּ: וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה, וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ
וְחֹק לְנַעֲרֹתֶיהָ: זָמְמָה שָׂדֶה וַתִּקָּחֵהוּ, מִפְּרִי
כַפֶּיהָ נָטְעָה כָּרֶם: חָגְרָה בְעוֹז מָתְנֶיהָ, וַתְּאַמֵּץ
זְרוֹעֹתֶיהָ: טָעֲמָה כִּי־טוֹב סַחְרָהּ, לֹא־יִכְבֶּה בַלַּיְלָה
נֵרָהּ: יָדֶיהָ שִׁלְּחָה בַכִּישׁוֹר, וְכַפֶּיהָ תָּמְכוּ פָלֶךְ: כַּפָּהּ
פָּרְשָׂה לֶעָנִי, וְיָדֶיהָ שִׁלְּחָה לָאֶבְיוֹן: לֹא־תִירָא לְבֵיתָהּ
מִשָּׁלֶג, כִּי כָל־בֵּיתָהּ לָבֻשׁ ◦ שָׁנִים: מַרְבַדִּים
עָשְׂתָה־לָּהּ, שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁהּ: נוֹדָע
בַּשְּׁעָרִיםבַּעְלָהּ, בְּשִׁבְתּוֹ עִם־זִקְנֵי־אָרֶץ: סָדִין עָשְׂתָה
וַתִּמְכֹּר, וַחֲגוֹר נָתְנָה לַכְּנַעֲנִי: עֹז־וְהָדָר לְבוּשָׁהּ,
וַתִּשְׂחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן: פִּיהָ פָּתְחָה בְחָכְמָה, וְתוֹרַת־
חֶסֶד עַל־לְשׁוֹנָהּ: צוֹפִיָּה הֲלִיכוֹת בֵּיתָהּ, וְלֶחֶם עַצְלוּת

לֹא תֵאָבֵל: קָמוּ בָנֶיהָ וַיְאַשְּׁרוּהָ, בַּעְלָהּ וַיְהַלְלָהּ: רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל, וְאַתְּ עָלִית עַל־כֻּלָּנָה: שֶׁקֶר הַחֵן וְהֶבֶל הַיֹּפִי, אִשָּׁה יִרְאַת־יְהוָה יאהדונהי הִיא תִתְהַלָּל: תְּנוּ־לָהּ מִפְּרִי יָדֶיהָ, וִיהַלְלוּהָ בַּשְּׁעָרִים מַעֲשֶׂיהָ:

יש נוהגים לומר:

רִבּוֹן כָּל־הָעוֹלָמִים, אֲדוֹן כָּל־הַנְּשָׁמוֹת, אֲדוֹן הַשָּׁלוֹם. מֶלֶךְ אַבִּיר, מֶלֶךְ בָּרוּךְ, מֶלֶךְ גָּדוֹל, מֶלֶךְ הוֹבֵר שָׁלוֹם, מֶלֶךְ הָדוּר, מֶלֶךְ וָתִיק, מֶלֶךְ זַךְ, מֶלֶךְ חֵי הָעוֹלָמִים, מֶלֶךְ טוֹב וּמֵטִיב, מֶלֶךְ יָחִיד וּמְיֻחָד, מֶלֶךְ כַּבִּיר, מֶלֶךְ לוֹבֵשׁ רַחֲמִים, מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים, מֶלֶךְ נִשְׂגָּב, מֶלֶךְ סוֹמֵךְ נוֹפְלִים, מֶלֶךְ עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, מֶלֶךְ פּוֹדֶה וּמַצִּיל, מֶלֶךְ צַח וְאָדוֹם, מֶלֶךְ קָדוֹשׁ, מֶלֶךְ רָם וְנִשָּׂא, מֶלֶךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה, מֶלֶךְ תָּמִים דֵּרְכּוֹ. מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְהוָה־ יאהדונהי, אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, עַל־כָּל־הַחֶסֶד אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּדִי, וַאֲשֶׁר אַתָּה עָתִיד לַעֲשׂוֹת עִמִּי וְעִם־כָּל־בְּנֵי־בֵיתִי וְעִם־כָּל־בְּרִיּוֹתֶיךָ בְּנֵי בְרִיתִי. וּבְרוּכִים הֵם מַלְאָכֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים וְהַטְּהוֹרִים שֶׁעוֹשִׂים רְצוֹנֶךָ. אֲדוֹן הַשָּׁלוֹם, מֶלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ, בָּרְכֵנִי לְשָׁלוֹם, וְתִפְקֹד אוֹתִי וְאֶת־כָּל־בְּנֵי־בֵיתִי, וְכָל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם. מֶלֶךְ עֶלְיוֹן עַל כָּל־צְבָא מָרוֹם, יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית! אֲחַלָּה פָּנֶיךָ הַמְּאִירִים, שֶׁתְּזַכֵּה אוֹתִי וְאֶת־כָּל־בְּנֵי־בֵיתִי לִמְצֹא חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל־בְּנֵי־אָדָם וְחַוָּה, וּבְעֵינֵי כָל־רוֹאֵינוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ. וּסְלַח וּמְחֹל לָנוּ וּלְזַרְעֵנוּ עַל־כָּל־פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ וַעֲוֹנוֹתֵינוּ. וְזַכֵּנוּ לְקַבֵּל שַׁבָּתוֹת מִתּוֹךְ רֹב שִׂמְחָה וּמִתּוֹךְ עֹשֶׁר וְכָבוֹד, וּמִתּוֹךְ מְעוּט עֲוֹנוֹת. וְהָסֵר מִמֶּנִּי וּמִכָּל־בְּנֵי בֵיתִי וּמִכָּל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, כָּל־מִינֵי חוֹלִי וְכָל־מִינֵי מַדֶּוֶה וְכָל־מִינֵי דַּלּוּת וַעֲנִיּוּת וְאֶבְיוֹנוּת. וְתֵן בָּנוּ יֵצֶר טוֹב לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת וּבְיִרְאָה וּבְאַהֲבָה. וְנִהְיֶה מְכֻבָּדִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל־רוֹאֵינוּ, כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד, כִּי לְךָ נָאֶה כִּי לְךָ יָאֶה. אָנָּא, מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא! צַוֵּה לְמַלְאָכֶיךָ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת

מְשָׂרְתֵי עֶלְיוֹן, שֶׁיִּפְקְדוּנִי בְּרַחֲמִים וְיָבָרְכוּנִי בְּבוֹאָם לְבֵיתִי בְּיוֹם קָדְשֵׁנוּ. כִּי הִרְלַקְתִּי נֵרוֹתַי וְהִצַּעְתִּי מִטָּתִי וְהֶחֱלַפְתִּי שִׂמְלוֹתַי לִכְבוֹד יוֹם הַשַּׁבָּת. וּבָאתִי לְבֵיתְךָ לְהַפִּיל תְּחִנָּתִי לְפָנֶיךָ שֶׁתַּעֲבִיר אַנְחָתִי, וְאָעִיד אֲשֶׁר בָּרָאתָ בְּשִׁשָּׁה יָמִים כָּל־הַיְצוּר, וַאֲשֶׁגֶּה, וַאֲשַׁלֵּשׁ עוֹד לְהָעִיד עַל כּוֹסִי בְּתוֹךְ שִׂמְחָתִי כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָנִי לְזָכְרוֹ, וּלְהִתְעַנֵּג בְּיֶתֶר נִשְׁמָתִי אֲשֶׁר נָתַתָּה בִּי. בּוֹ אֶשְׁבּוֹת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָנִי לְשָׂרְתֶךָ, וְכֵן אַגִּיד גְּדֻלָּתְךָ בְּרִנָּה. וְשִׁוִּיתִי יְהוָה֣ יאהדונהי לְקָרָאתִי שֶׁתְּרַחֲמֵנִי עוֹד בְּגָלוּתִי לְגָאֳלֵנִי, לְעוֹרֵר לִבִּי לְאַהֲבָתֶךָ. וְאָז אֶשְׁמוֹר פִּקּוּדֶיךָ וְחֻקֶּיךָ בְּלִי עָצֶב, וְאֶתְפַּלֵּל כַּדָּת וְכָרָאוּי וְכַנָּבוֹן. מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם בּוֹאֲכֶם לְשָׁלוֹם בָּרְכוּנִי לְשָׁלוֹם. וְאִמְרוּ בָרוּךְ לְשֶׁלְחָנִי הֶעָרוּךְ, וְצֵאתְכֶם לְשָׁלוֹם, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם, אָמֵן סֶלָה: ע"כ

אַתְקִינוּ סְעָדְתָא דִּמְהֵימְנוּתָא שְׁלֵימְתָא, חֶדְוָתָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא: אַתְקִינוּ סְעָדְתָא דְּמַלְכָּא, דָּא הִיא סְעָדְתָא דְּחַכָּל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין (זוהר אמור)

וְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא אַתְּקַן לְסַעֲדָא בַּהֲדַיְיהוּ:

אֱלֹהַלְלָה שֵׁם־אֱלֹהִים בְּשִׁיר, וַאֲגַדְּלֶנּוּ בְתוֹדָה: יְהוָה֣ יאהדונהי עֻזִּי וּמָגִנִּי בּוֹ בָטַח לִבִּי וְנֶעֱזָרְתִּי, וַיַּעֲלֹז לִבִּי, וּמִשִּׁירִי אֲהוֹדֶנּוּ:

אֲזַמֵּר בִּשְׁבָחִין

האר"י ז"ל יסד לאמר מזמור זה בתוך הסעודה, אך פשט המנהג בכל המקומות לאומרו קודם הקידוש, וכשיש סיבה לעשות את הקידוש מהר - יאמר פזמון זה בתוך הסעודה (בא"ח בר' כט).

סימן: אני יצחק לוריא בן שלמה (האר"י זיע"א).

אֲזַמֵּר בִּשְׁבָחִין, לְמֵיעַל גּוֹ פִּתְחִין, דְּבַחֲקַל תַּפּוּחִין,
דְּאִינּוּן קַדִּישִׁין: נְזַמִּין לָהּ הַשְׁתָּא, בְּפָתוֹרָא חַדְתָּא, וּבִמְנַרְתָּא טַבְתָּא, דְּנַהֲרָא עַל רֵישִׁין: יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, וּבֵינַיְהוּ כַּלָּה, בְּקִשּׁוּטִין אַזְלָא, וּמָאנִין וּלְבוּשִׁין: יְחַבֵּק לָהּ בַּעְלָהּ, וּבִיסוֹדָא דִילָהּ, דְּעָבִיד

נַיְחָא לָהּ, יְהֵא בַּתִּישׁ בַּתִּישִׁין: צְוָחִין אַף עַקְתִּין,
בְּטֵילִין וּשְׁבִיתִין, בְּרַם אַנְפִּין חַדְתִּין, וְרוּחִין עִם
נַפְשִׁין: חֲדוּ סַגִּי יֵיתֵי, וְעַל חֲדָא תַּרְתֵּי, נְהוֹרָא לָהּ
יְמֵשׁ, וּבִרְכָאן דִּנְפִישִׁין: קְרֵיבוּ שׁוּשְׁבִינִין, עֲבִידוּ
תִּקּוּנִין, לְאַפָּשָׁא זִינִין, וְנוּנִין עִם רַחֲשִׁין: לְמֶעְבַּד
נִשְׁמָתִין, וְרוּחִין חַדְתִּין, בְּתַרְתֵּין וּבְתְלָתִין, וּבְתְלָתָא
שְׁבְשִׁין: וְעִטּוּרִין שְׁבְעִין לָהּ, וּמַלְבָּא דִּלְעֵלָּא,
דְּיִתְעַטַּר כְּלָא (י״ג דְּתִתְעַטַּר כַּלָּה), בְּקַדִּישׁ קַדִּישִׁין: רְשִׁימִין
וּסְתִימִין, בְּנַוָּהּ (י״ג בְּנוּ) כָּל־עַלְמִין, בְּרַם עַתִּיק יוֹמִין, הֲלָא
בַּתִּישׁ בַּתִּישִׁין: יְהֵא רַעֲוָא קָמֵיהּ, דְּתִשְׁרֵי עַל עַמֵּיהּ,
דְּיִתְעַנַּג לִשְׁמֵיהּ, בְּמִתִּיקִין וְדוּבְשִׁין: [כשאין השלחן בצפון והמערה בדרום
לא יאמר אֲסַדֵּר אלא ״אֲסַדְּרוּ״ ויכוין בזה על ישראל שבלילה הזה כך מסדרים השלחן (תורה לשמה פ)] אֲסַדֵּר
לְדָרוֹמָא, מְנַרְתָּא דְּסִתְיָמָא, וְשֻׁלְחָן עִם נַהֲמָא,
וּבְצִפּוֹנָא אַרְשִׁין: בְּחַמְרָא גּוֹ כַּפָּא, וּמְדָאנֵי אַפָּא,
לְאָרִים וַאֲרוּסָה, לְחַתַּקְפָּא חַלָּשִׁין: נַעֲבֵד (י״ג נְעַטַּר) לְחוֹן
כְּתָרִין, כְּמִלִּין יַקִּירִין, בְּשִׁבְעִין עִטּוּרִין, דְּעַל גַּבֵּי
חַמְשִׁין: שְׁבִיתִין וּשְׁבִיקִין, מְסַאֲבִין דְּרָחִיקִין, חֲבִילִין
דִּמְעִיקִין, וְכָל־זִינֵי חַרְשִׁין: שְׁכִינְתָּא תִּתְעַטַּר, בְּשִׁית
נַהֲמֵי לִסְטָר, בְּוָוִין תִּתְקַטַּר, וְזִינִין דִּכְנִישִׁין:

יש נוהגים לומר פיוט ״למבצע על רפתא״, אחר הנטילה קודם בציעת הפת, אך עדיף לאומרו קודם הקידוש משום חשש הפסק, וכן נראה לפי הסוד (כה״ח קסו ס״ק ח).

לְמִבְצַע ◦ עַל רִפְתָּא, בְּזִיתָא וּכְבִיעָתָא, תְּרִין יוּדִין ◦ נַקְטָא, סְתִימִין וּפְרִישִׁין: מְשַׁח זֵיתָא דַכְיָא, דְּמַטְחַנִין רֵחַיָּא, וְנַגְדִין ◦ נַחֲלַיָּא, בְּנַוָּהּ בִּלְחִישִׁין: הֲלָא נִימָא רָזִין, וּמִילִין דִּגְנִיזִין, דִּלֵיתְהוֹן מִתְחָזִין, טְמִירִין וּכְבִישִׁין: אִתְעַטְּרַת כַּלָּה, בְּרָזִין דִּלְעֵילָּא, בְּגוֹ הַאי הֵילוּלָא, דְּעִירִין קַדִּישִׁין:

ואח"כ יאמר בקשת "היא רעוא" כולה, כי זאת התפלה טוב לאומרה קודם כל סעודה מג' סעודות של שבת (שער הכוונות עא, ב).

וְיהֵי רַעֲוָא מִן קֳדָם עַתִּיקָא קַדִּישָׁא דְּכָל־קַדִּישִׁין, טְמִירָא דְּכָל־טְמִירִין, סְתִימָא דְּכֹלָּא, דְּיִתְמְשַׁךְ טַלָּא עִלָּאָה מְנוּחָה לְמַלְיָא רֵישֵׁהּ דְּזָעִיר אַנְפִּין, וּלְהַטְּיָל ◦ לַהֲמָנָל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין בִּנְהִירוּ דְּאַנְפִּין בְּרַעֲוָא וּבְחֶדְוָתָא דְּכֹלָּא. וְיִתְמְשַׁךְ מִן קֳדָם עַתִּיקָא קַדִּישָׁא דְּכָל־קַדִּישִׁין, טְמִירָא דְּכָל־טְמִירִין סְתִימָא דְּכֹלָּא, רְעוּתָא וְרַחֲמֵי חִנָּא וְחִסְדָּא בִּנְהִירוּ עִלָּאָה בִּרְעוּתָא וְחֶדְוָה, עָלַי וְעַל כָּל־בְּנֵי בֵיתִי, וְעַל כָּל־הַנִּלְוִים אֵלַי, וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּהּ. וְיִפְרְקִינָּן מִכָּל־עַקְתִין בִּישִׁין דְּיֵיתוֹן לְעָלְמָא. וְיַזְמִין וְיִתְיְהִיב לָנָא מְזוֹנָא וּפַרְנָסָתָא טָבְתָא, בְּלִי צָרָה וְעַקְתָּא, מִמַּזָּלָא דְּכָל־מְזוֹנֵי בֵּהּ תַּלְיָן. וְיִשְׁזְבִינָּן מֵעָנָא בִישָׁא וּמִחַרְבָּא דְּמַלְאַךְ הַמָּוֶת וּמִדִּינָהּ שֶׁל גֵּהִנָּם. וְיֵיתֵי לָנָא וּלְכָל־נַפְשָׁתָנָא – חִנָּא וְחִסְדָּא וְחַיֵּי אֲרִיכֵי וּמְזוֹנֵי רְוִיחֵי וְרַחֲמֵי מִן קֳדָמֵהּ. אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן, אָמֵן וְאָמֵן.

נוהגים לומר לפני הקידוש לשון הזוהר:

יוֹמָא דָּא מִתְעַטְּרָא בְּשִׁבְעִין עִטְרִין, וּשְׁמָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא אִשְׁתְּלִים בְּכָל־סִטְרִין, וְאִתְנְהִירוּ כֻּלְּהוּ דַּרְגִּין וְכֹלָּא בְּחֶדְוָה דִּבְרָכָאן וּבְקֻדְשָׁה עַל קֻדְשָׁה וְתוֹסֶפֶת דִּקְדֻשָּׁה, קֻדְשָׁה דְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא דָּא אִיהִי קֻדְשָׁה דְּשַׁבַּת בְּרֵאשִׁית, דְּהָא אִתְקַדָּשָׁא מִתְּלָתִין וּתְרִין שְׁבִילִין וּתְלַת דַּרְגִּין דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין, וּבְעִינָן לְאַדְבָּרָא עַל הַאי קִדּוּשָׁא כְּלָלָא דְּעָבְדָא דִּבְרֵאשִׁית, וְנַיְחָא בְּרָזָא דִּתְלָתִין וּתְרִין שְׁבִילִין וּתְלַת דַּרְגִּין דְּאִתְכְּלִילָן בְּהוּ רָזָא דְּסַהֲדוּתָא

דְּעָבְדָא דִּבְרֵאשִׁית, דְּהַיְנוּ וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם וְגוֹ', דְּאִית בְּסַהֲדוּתָא דָּא תְּלָתִין וְחָמֵשׁ תֵּיבִין, תְּלָתִין וּתְרֵין שְׁבִילִין וּתְלַת דַּרְגִּין דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין, תְּלַת דַּרְגִּין אינון שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי, וְאִית בֵּיהּ רָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה וְרָזָא דְּעָלְמָא תַּתָּאָה וְרָזָא דְּכָל־מְהֵימְנוּתָא, תְּלַת זִמְנִין אֱלֹהִים, חַד עָלְמָא תַּתָּאָה, וְחַד פַּחַד יִצְחָק, וְחַד עָלְמָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא קַדִּישִׁין, וּבְעִי בַּר נָשׁ לְמִסְהַד סַהֲדוּתָא דָּא בְּחֶדְוָה וּבִרְעוּתָא דִּלְבָּא לְאַסְהָדָא קָמֵי מָארֵי דְּמְהֵימְנוּתָא, וְכָל־מַאן דְּיַסְהִיד ◇ דָּא וְיִשְׁוֵי לִבֵּיהּ וּרְעוּתֵיהּ לְדָא מִכַּפֵּר עַל כָּל־חוֹבוֹי, בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְרָצָה בָּנוּ וְכוּ', הַאי קִדּוּשָׁא אִיהוּ בְּחַד מַתְקְלָא לָקְבֵל סַהֲדוּתָא דִּמְהֵימְנוּתָא, וְאִינּוּן תְּלָתִין וְחָמֵשׁ תֵּיבִין אָתָּרְנָן בְּמָא דְּאִית בְּוַיְכֻלּוּ, כֹּלָּא סָלְקִין לִשְׁבְעִין תֵּיבִין לְאִתְעָטָרָא בְּהוּ שַׁבָּת דְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא, וַבָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּבַר נָשׁ דְּיִכֵּוֵן בִּרְעוּתֵיהּ לְמִלִּין אִלֵּין לִיקָרָא דְּמָארֵיהּ, בָּרוּךְ יְהוָה־יהוה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

קִדּוּשׁ לֵיל שַׁבָּת

לפני הקידוש יאמר "לשם יחוד" זה שהובא בסה"ק "בן איש חי" פרשת בראשית שנה שניה:

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, לְיַחֲדָא שֵׁם אוֹת יו"ד אוֹת ה"א בְּאוֹת וָא"ו אוֹת ה"א בְּיִחוּדָא שְׁלִים (יהוה), בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל, הִנֵּה אֲנַחְנוּ בָּאִים לְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה דְּאוֹרַיְתָא לְקַדֵּשׁ אֶת הַשַּׁבָּת, וּלְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה דְּרַבָּנָן לְקַדֵּשׁ עַל הַיַּיִן, כְּמוֹ שֶׁפֵּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה פָּסוּק: "זָכוֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ" – זָכְרֵהוּ בִּדְבָרִים הַנֶּאֱמָרִים עַל הַיַּיִן. לְתַקֵּן שֹׁרֶשׁ מִצְוֹת אֵלּוּ בְּמָקוֹם עֶלְיוֹן. וַהֲרֵי אֲנַחְנוּ מוּכָנִים לְהַמְשִׁיךְ אוֹרוֹת עֶלְיוֹנִים לַחֲמָל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין עַל יְדֵי הֲכָנָה בְּסוֹד הַמַּעֲשֶׂה וַהֲכָנָה בְּסוֹד הַדִּבּוּר.

וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתַּעֲלֶה לְפָנֶיךָ בְּאִלּוּ בָּנִינוּ בְּכָל הַבְּנוּנוֹת הָרְאוּיוֹת לְבֵנִין בְּסוֹד הַמַּעֲשֶׂה וּבְסוֹד הַדִּבּוּר אֲשֶׁר יִפְרוּ לָנוּ עֲבָדֶיךָ חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל בְּסֵדֶר הַקִּדּוּשׁ שֶׁל שַׁבָּת, וְתַעֲלֶה לְפָנֶיךָ קִדּוּשׁ זֶה עִם קִדּוּשֵׁי כָּנֶיךָ הַיּוֹדְעִים וּמְכַוְּנִים כְּהִגָּן. וְיִמָּשֵׁךְ שֶׁפַע וּבְרָכָה רַבָּה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת הַקְּדוֹשִׁים, וּמִשָּׁם יִמָּשֵׁךְ שֶׁפַע רַב לְנַפְשֵׁנוּ רוּחֵנוּ וְנִשְׁמָתֵנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת וְלִשְׁמוֹר אֶת כָּל שַׁבְּתוֹת קָדְשֶׁךָ, כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ, בְּמַחֲשָׁבָה וְדִבּוּר וּמַעֲשֶׂה, בְּיִרְאָה וְאַהֲבָה וְשִׂמְחָה רַבָּה. וַהֲרֵי אֲנַחְנוּ מוּכָנִים לְקַבֵּל עָלֵינוּ מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל הַתְּשׁוּבָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: וְשַׁבְתָּ עַד־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְקֹלוֹ. וְיִהְיֶה נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁיַחֵא עַתָּה עֵת רָצוֹן לְפָנֶיךָ, וְיִמָּשֵׁךְ לָנוּ וְלִנְשׁוֹתֵינוּ וּלְבָנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל שֶׁפַע שָׁלוֹם, טוֹבָה וּבְרָכָה, חַיִּים חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים, עַל־יְדֵי כ״ב צִנּוֹרוֹת עֶלְיוֹנִים אֲשֶׁר הֵם פְּתוּחִים וּמְרִיקִים שֶׁפַע וּבְרָכָה מִבְּרֵיכָה הָעֶלְיוֹנָה מֵרֹאשׁ כָּל הַכְּתָרִים. וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁבִּזְכוּת מִצְוַת מְזוּגַת כּוֹס הַיַּיִן שֶׁל הַקִּדּוּשׁ בְּמַיִם, מַלֵּא יָדֵינוּ מִבִּרְכוֹתֶיךָ, מֵעֲשֶׂר מַתָּנוֹת יָדֶיךָ, וּבִזְכוּת יַעֲקֹב תְּמִימֶךָ, אֲשֶׁר מִתֹּק הַגְּבוּרוֹת בַּחֲסָדִים, בַּכָּתוּב: ״וַיָּבֵא לוֹ יַיִן וַיֵּשְׁתְּ״ – דְּאַרְמֵי לֵהּ מַיָּא בְּיֵינָא, כֵּן בְּרַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ יִתְמַתְּקוּ כָּל הַגְּבוּרוֹת וְהַדִּינִין וְנָמְלֵנוּ חֲסָדִים טוֹבִים:

וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁבִּזְכוּת מִצְוַת הַבְּרָכָה שֶׁל קִדּוּשׁ שַׁבָּת עַל כּוֹס יַיִן מָלֵא, יִתְמַלְּאוּ אוֹתִיּוֹת כּוֹס שֶׁהֵם ב״ף וָא״ו סָמֶ״ךְ, שֶׁעוֹלִים מִסְפַּר הַבְּרָכָה, וְיִהְיוּ צִנּוֹרוֹת לְקַבֵּל לָנוּ שֶׁפַע הַבְּרָכָה מִן הַבְּרֵכָה הָעֶלְיוֹנָה מִמְּקוֹר הַבְּרָכוֹת. וְיִתְקַיֵּם בָּנוּ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב: יְצַו יְהוָה אִתְּךָ אֶת־הַבְּרָכָה בַּאֲסָמֶיךָ וּבְכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ. וְעַתָּה, אֲדֹנָי אֱלֹהִים, הוֹאֵל וּבָרֵךְ אֶת בֵּית עַבְדְּךָ וּמִבִּרְכָתְךָ יְבֹרַךְ בֵּית עַבְדְּךָ לְעוֹלָם. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

יש נוהגים לומר מזמור זה לפני הקידוש:

מִזְמוֹר לְדָוִד, יְהוָה [אדונ-י] רֹעִי לֹא אֶחְסָר: בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי, עַל־מֵי מְנֻחוֹת יְנַהֲלֵנִי: נַפְשִׁי יְשׁוֹבֵב, יַנְחֵנִי בְמַעְגְּלֵי־צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ: גַּם כִּי־אֵלֵךְ בְּגֵיא צַלְמָוֶת לֹא־אִירָא רָע כִּי־אַתָּה עִמָּדִי, שִׁבְטְךָ וּמִשְׁעַנְתֶּךָ הֵמָּה יְנַחֲמֻנִי: תַּעֲרֹךְ לְפָנַי| שֻׁלְחָן ‹› נֶגֶד צֹרְרָי, דִּשַּׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי כּוֹסִי רְוָיָה: אַךְ| טוֹב ‹› וָחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל־יְמֵי חַיָּי, וְשַׁבְתִּי בְּבֵית־יְהוָה [אדונ-י] לְאֹרֶךְ יָמִים:

יוֹם הַשִּׁשִּׁי: וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים ‹› אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ, כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

סַבְרִי מָרָנָן, (ועונים: לְחַיִּים) ♦

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

ויכוון לקיים מצות עשה דאורייתא של הקידוש, ועל היין מצוה דרבנן.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְרָצָה בָּנוּ, וְשַׁבַּת קָדְשׁוֹ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחִילָנוּ, זִכָּרוֹן לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, תְּחִלָּה לְמִקְרָאֵי קֹדֶשׁ, זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרַיִם. וְשַׁבַּת קָדְשְׁךָ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחַלְתָּנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

ישב וישתה רביעית או מלוא לוגמיו, ולא יברך אחריו ברכה אחרונה, אף אם שתה רביעית.

ברכת אב

על הבנים לנשק ידי הוריהם, וטוב שהאב יניח ידיו על ראשם ויברכם:

לבן: יְשִׂמְךָ אֱלֹהִים כְּאֶפְרַיִם וְכִמְנַשֶּׁה:

לבת: יְשִׂימֵךְ אֱלֹהִים כְּשָׂרָה, רִבְקָה, רָחֵל וְלֵאָה:

יְבָרֶכְךָ יְהוָה (יהוה אהרונהי) וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה (יהוה אהרונהי) פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְהוָה (יהוה אהרונהי) פָּנָיו אֵלֶיךָ, וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם: וְשָׂמוּ אֶת־שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַאֲנִי אֲבָרְכֵם.

ימהר ליטול ידיו לסעודה אחר הקידוש. וקודם נטילת ידים יש נוהגים לומר לשם יחוד זה, שהובא בבא"ח שנה שניה פ' בראשית.

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ לְיַחֲדָא שֵׁם אוֹת יו"ד אוֹת הֵ"א בְּאוֹת וָא"ו אוֹת הֵ"א, בְּיִחוּדָא שְׁלִים (יהוה) בְּשֵׁם כָּל־יִשְׂרָאֵל, לַאֲקָמָא שְׁכִינְתָּא מֵעַפְרָא וּלְעַלּוּיֵי שְׁבִינַת עֻזָּנוּ, הֲרֵינִי בָּא לְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה דְּרַבָּנָן לִטּוֹל יָדַי וּלְשַׁפְשְׁפָן הֵיטֵב קֹדֶם סְעֻדָּה, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרִי וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאִי, לְתַקֵּן שֹׁרֶשׁ מִצְוָה זוֹ בְּמָקוֹם עֶלְיוֹן. וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְהוָה (יהוה אהרונהי) אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּהְיֶה חֲשׁוּבָה וּמְקֻבֶּלֶת וּרְצוּיָה לְפָנֶיךָ מִצְוָה זוֹ שֶׁל נְטִילַת יָדַיִם וְהַשְׁפְּשׁוּף קֹדֶם סְעֻדָּה, כְּאִלּוּ כִּוַּנְתִּי בְּכָל־הַכַּוָּנוֹת הָרְאוּיוֹת לְכַוֵּן בְּמִצְוָה זוֹ.

וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְהוָה (יהוה אהרונהי) אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁבִּזְכוּת מִצְוַת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר נְבָרֵךְ עַל נְטִילַת יָדַיִם קֹדֶם סְעֻדָּה, יִהְיֶה עִמָּה עִת רָצוֹן לְפָנֶיךָ, וְיִמָּשֵׁךְ מִן אוֹר אֵין סוֹף שֶׁפַע מֹחִין וְאוֹרוֹת גְּדוֹלִים לִשְׁנֵים עָשָׂר פַּרְצוּפִים, הֲרָמוּזִים בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת הַכּוֹלְלוֹת, שֶׁהֵן רְמוּזוֹת בְּעֶשֶׂר אֶצְבְּעוֹת הַיָּדַיִם, וּמִשָּׁם נִקָּבֵל שֶׁפַע עֶשֶׂר הַבְּרָכוֹת, כַּכָּתוּב: וְיִתֶּן־לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֹב דָּגָן וְתִירֹשׁ: יַעַבְדוּךָ עַמִּים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךָ לְאֻמִּים, הֱוֵה גְּבִיר לְאַחֶיךָ, וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךָ בְּנֵי אִמֶּךָ. אוֹרְרֶיךָ אָרוּר, וּמְבָרְכֶיךָ בָּרוּךְ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדָיִם:

יאחז שתי ככרות פת בשתי ידיו, ויברך. ויש נוהגים לומר פסוקים אלו קודם הברכה:

עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת־אָכְלָם בְּעִתּוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת־יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל־חַי רָצוֹן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ.

יבצע פרוסה ויטבול אותה במלח שלש פעמים ויכוין שלש פעמים הוי"ה, ויטעם ממנה, ואח"כ יתן פרוסות לחם לכל המסובים.

אחר שאכל כזית יאמר:

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ לְיַחֲדָא שֵׁם אוֹת יו"ד אוֹת ה"א בְּאוֹת וָא"ו אוֹת ה"א, בְּיִחוּדָא שְׁלִים (יהוה) **בְּשֵׁם כָּל־יִשְׂרָאֵל, לַאֲקָמָא שְׁכִינְתָּא מֵעַפְרָא וּלְעָלוּיֵי שְׁכִינַת עֻזֵּנוּ, הֲרֵינִי מוּכָן לְקַיֵּם מִצְוַת סְעֻדָּה רִאשׁוֹנָה שֶׁל שַׁבָּת, לְתַקֵּן אֶת־שָׁרְשָׁהּ בְּמָקוֹם עֶלְיוֹן, וְהִיא כְּנֶגֶד יִצְחָק אַבָּא קַדִּישָׁא. וּבְזוּתוֹ נִנָּצֵל מֵחֶבְלוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ, וְיִקָּיֵם בָּנוּ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב: "וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ". וְיִהְיֶה נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:**

עת רצון

ב.

בְּנִי, בְּנִי! תּוֹרָה לִטֹּל יָדֶיךָ, וּתְבָרֵךְ בִּרְכַת: "**עַל נְטִילַת יָדַיִם**" בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה, וּתְבָרֵךְ עַל פַּת. וּמִנְהָג יִשְׂרָאֵל, כִּי עִקַּר הָאֲכִילָה שֶׁל הָאָדָם צָרִיךְ שֶׁתִּהְיֶה רַק לֶחֶם וּמֶלַח, כִּי (אבות ו, ד): 'כְּךָ הִיא דַּרְכָּהּ שֶׁל תּוֹרָה, פַּת בַּמֶּלַח תֹּאכַל', כִּי בָּאֱמֶת בַּלֶּחֶם וּבְמֶלַח כְּלוּלִים כָּל הַטְּעָמִים וְכָל הַמְּתִיקוּת שֶׁל כָּל הַפֵּרוֹת וְכָל הַמַּאֲכָלִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְעַל־כֵּן כָּל הַשָּׁנָה צְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד לֹא לְהַרְבּוֹת בְּמַעֲדָנִים.

יאמר נא ישראל זוהר זה המדבר בכבוד השבת, פרשת יתרו דף פח ע"א.

זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, כְּתִיב וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וּכְתִיב בַּפֶּתַן, שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקְטוּהוּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לֹא יִהְיֶה־בּוֹ. בֵּיוָן דְּלָא מִשְׁתַּכְּחֵי בֵּהּ מְזוֹנֵי, מַה בִּרְכָתָא אִשְׁתְּכַח בֵּהּ? אֶלָּא הָכִי תָּנָא, כָּל־בִּרְכָן דִּלְעֵלָּא וְתַתָּא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה תַּלְיָן. וְתָנָא, אַמַּאי לָא אִשְׁתְּכַח מַנָּא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה? מִשּׁוּם דְּהַהוּא יוֹמָא מִתְבָּרְכָן מִנֵּהּ כָּל־שִׁתָּא יוֹמִין עִלָּאִין, וְכָל־חַד וְחַד יָהִיב מְזוֹנֵהּ לְתַתָּא, כָּל־חַד בְּיוֹמוֹי, מַהַהִיא בִּרְכָה דְּמִתְבָּרְכָן בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה. בְּגִין כָּךְ, מָאן דְּאִיהוּ בְּרִרְגָּא דְּמְהֵימְנוּתָא, בָּעֵי לְסַדָּרָא פִּתּוֹרָא וּלְאַתְקָנָא סְעוּדְתָּא בְּלֵילְיָא דְּשַׁבְּתָא, בְּגִין דְּיִתְבָּרֵךְ פִּתּוֹרֵהּ כָּל־אִנּוּן שִׁתָּא יוֹמִין, דְּתָא, בְּהַהוּא זִמְנָא אִזְדַּמַּן בְּרָכָה לְאִתְבָּרְכָא כָּל־שִׁתָּא יוֹמִין דְּשַׁבְּתָא, וּבִרְכָתָא לָא אִשְׁתְּכַח בְּפִתּוֹרָא דְּרִיקָנָא. וְעַל דָּא, בָּעֵי לְסַדָּרָא פִּתּוֹרֵהּ בְּלֵילְיָא דְּשַׁבְּתָא בְּנַהֲמָא וּבְמְזוֹנֵי. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, אֲפִלּוּ בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא נַמִּי. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, בָּעֵי לְאִתְעַנְּגָא בְּהַאי יוֹמָא וּלְמֵיכַל תְּלַת סְעוּדָתֵי בְּשַׁבְּתָא, בְּגִין דְּיִשְׁתְּכַח שָׂבְעָא וְעִנּוּגָא בְּהַאי יוֹמָא בְּעָלְמָא. רִבִּי אַבָּא אָמַר, לְאִזְדַּמְּנָא בִּרְכָתָא בְּאִנּוּן יוֹמִין דִּלְעֵלָּא דְּמִתְבָּרְכָן מֵהַאי יוֹמָא, וְהַאי יוֹמָא מַלְיָא רֵישֵׁהּ דְּזָעִיר אַנְפִּין מִטַּלָּא דְּנָחִית מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָא דְּכֹלָּא, וְאַטִּיל לְחַקְלָא דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין תְּלַת זִמְנֵי מִכַּד עָיֵיל שַׁבְּתָא, בְּגִין דְּיִתְבָּרְכוּן כֻּלְּהוֹן כַּחֲדָא. וְעַל דָּא, בָּעֵי בַּר נַשׁ לְאִתְעַנְּגָא תְּלַת זִמְנִין אִלֵּין, דְּתָא בְּהָא תַּלְיָא מְהֵימְנוּתָא דִּלְעֵלָּא, בְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא וּבְזָעִיר אַנְפִּין וּבְחַקְלָא דְּתַפּוּחִין, וּבָעֵי בַּר נַשׁ לְאִתְעַנְּגָא בְּהוּ וּלְמֶחֱדֵי בְּהוּ. וְמָאן דְּנָרַע חַד סְעוּדְתָּא מִנַּיְהוּ, אַחֲזֵי פְּגִימוּתָא לְעֵלָּא, וְעָנְשֵׁהּ דְּהַהוּא בַּר נַשׁ סַגִּי. בְּגִינֵי כָךְ, בָּעֵי לְסַדָּרָא פִּתּוֹרֵהּ תְּלַת זִמְנִין מִכַּד עָיֵיל שַׁבְּתָא וְלָא יִשְׁתְּכַח פִּתּוֹרֵהּ רֵיקָנָיָא, וְתִשְׁרֵי בִּרְכָתָא עֲלֵהּ כָּל־שִׁתָּא יוֹמֵי דְּשַׁבְּתָא, וּבְהַאי מִלָּה אַחֲזֵי וְתָלֵי מְהֵימְנוּתָא לְעֵלָּא. רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, הַאי מָאן דְּאַשְׁלִים תְּלַת סְעוּדָתֵי בְּשַׁבְּתָא, קָלָא נָפִיק וּמַכְרָזָא עֲלֵהּ: "אָז תִּתְעַנַּג עַל ה'", דָּא סְעוּדְתָּא חֲדָא לְקַבֵּל עַתִּיקָא קַדִּישָׁא דְּכָל קַדִּישִׁין. וְהַרְכַּבְתִּיךָ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ, דָּא סְעוּדְתָּא תִּנְיָנָא לְקַבֵּל חַקְלָא

דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין. וְהַאֲבָלְתִּיךְ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ, דָּא הוּא שְׁלִימוּ דְּאִשְׁתְּלִים בִּזְעֵיר אַנְפִּין. וּלְקַבְלֵיהּ בָּעֵי לְאַשְׁלְמָא סְעוּדְתֵּהּ, וּבָעֵי לְאִתְעַנְּגָא בְּכֻלְּהוּ סְעוּדְתֵּהּ, וּלְמֶחֱדֵי בְּכָל־חַד וְחַד מִנַּיְהוּ, מִשּׁוּם דְּאִיהוּ מְהֵימְנוּתָא שְׁלֵימָתָא. וּבְגִין כָּךְ, שַׂבְּעָה אִתְיַקַּר מִכָּל־שְׁאָר זְמָנִין וְחַגִּין, מִשּׁוּם דְּכֻלָּא בֵּהּ אִשְׁתְּכַח, וְלֹא אִשְׁתְּכַח כְּבִי בְּכֻלְּהוּ זְמָנִין וְחַגִּין. אָמַר רִבִּי חִיָּא, בְּגִין כָּךְ, מִשּׁוּם דְּאִשְׁתְּכַח כֻּלָּא בֵּהּ, אִדְכַּר תְּלָת זְמָנִין, דִּכְתִיב: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיִּשְׁבּוֹת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי. רִבִּי אַבָּא כַּד חֲוָה יָתִיב בִּסְעוּדְתָּא דְּשַׁבְּתָא, חֲוָה חָדֵי בְּכָל־חַד וְחַד, וַהֲוָה אָמַר: דָּא הִיא סְעוּדְתָּא קַדִּישָׁא דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָא דְּכֻלָּא. בִּסְעוּדְתָּא אַחֲרָא הֲוָה אָמַר: דָּא הִיא סְעוּדְתָּא דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֵן בְּכֻלְּהוּ סְעוּדָתֵי, וַהֲוָה חָדֵי בְּכָל־חַד וְחַד. כַּד הֲוָה אַשְׁלִים סְעוּדָתֵי, אָמַר: אַשְׁלִימוּ סְעוּדָתֵי דִּמְהֵימְנוּתָא. רִבִּי שִׁמְעוֹן, כַּד הֲוָה אָתֵי לִסְעוּדְתָּא, הֲוָה אָמַר הָכִי: אַתְקִינוּ סְעוּדְתָּא דִּמְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה, אַתְקִינוּ סְעוּדְתָּא דְּמַלְכָּא, וַהֲוָה יָתִיב וְחָדֵי. כַּד אַשְׁלִים סְעוּדְתָּא תְּלִיתָאָה, חֲוֹ מַכְרְזֵי עֲלַהּ: אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ, וְהִרְכַּבְתִּיךְ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ, וְהַאֲבַלְתִּיךְ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר לַאֲבוּי, אִלֵּין סְעוּדָתֵי הֵיךְ מִתְתַּקְנָן? אָמַר לֵהּ, לֵילְיָא דְּשַׁבְּתָא כְּתִיב: וְהִרְכַּבְתִּיךְ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ. בֵּהּ בְּלֵילְיָא מִתְבָּרְכָא מַטְרוֹנִיתָא, וְכֻלְּהוּ חֲקַל תַּפּוּחִין, וּמִתְבָּרְכָא פִּתּוֹרֵהּ, דְּכַר נַשׁ, וְנִשְׁמְתָא אִתּוֹסֶפַת בֵּהּ. וַהֲוּא לֵילְיָא, חֶדְוָה דְּמַטְרוֹנִיתָא חֲזֵי, וּבָעֵי בַּר נַשׁ לְמֶחֱדֵי בְּחֶדְוָתָא וּלְמֵיכַל סְעוּדְתָּא דְּמַטְרוֹנִיתָא בָּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פִּזְמוֹנִים לְשַׁבָּת

סימן שמעון לביא

בַּר יוֹחָאי, נִמְשַׁחְתָּ אַשְׁרֶיךָ, שֶׁמֶן שָׂשׂוֹן מֵחֲבֵרֶיךָ:

בַּר יוֹחָאי, שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ, נִמְשַׁחְתָּ מִמִּדַּת הַקֹּדֶשׁ, נָשָׂאתָ צִיץ נֵזֶר הַקֹּדֶשׁ, חָבוּשׁ עַל רֹאשְׁךָ פְּאֵרֶךָ:

בַּר יוֹחָאי, מוֹשַׁב טוֹב יָשַׁבְתָּ, יוֹם נַסְתָּ יוֹם אֲשֶׁר בָּרַחְתָּ, בִּמְעָרַת צוּרִים שָׁעָמַדְתָּ, שָׁם קָנִיתָ הוֹדְךָ וַהֲדָרֶךָ:

בַּר יוֹחָאי, עֲצֵי שִׁטִּים עוֹמְדִים, לִמּוּדֵי יְהוָה הֵם לוֹמְדִים, אוֹר מָפְלָא אוֹר הַיְקוֹד הֵם יוֹקְדִים, הֲלֹא הֵמָּה יוֹרוּךָ מוֹרֶיךָ:

בַּר יוֹחָאי, וְלִשְׁדֵה תַּפּוּחִים, עָלִיתָ לְלִקּוֹט בּוֹ מֶרְקָחִים, סוֹד תּוֹרָה בְּצִיצִים וּפְרָחִים, נַעֲשֶׂה אָדָם נֶאֱמַר בַּעֲבוּרֶךָ:

בַּר יוֹחָאי, נֶאֱזַרְתָּ בִּגְבוּרָה, וּבְמִלְחֶמֶת אֵשׁ דַּת הַשַּׁעֲרָה, וְחֶרֶב הוֹצֵאתָ מִתַּעֲרָהּ, שָׁלַפְתָּ נֶגֶר צֹרְרֶיךָ:

בַּר יוֹחָאי, לִמְקוֹם אַבְנֵי שַׁיִשׁ, הִגַּעְתָּ לִפְנֵי אַרְיֵה לַיִשׁ, גַּם גִּלַּת כּוֹתֶרֶת עַל עַיִשׁ, תָּשׁוּרִי וּמִי יְשׁוּרֶךָ:

בַּר יוֹחָאי, בְּקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, קַו יָרוֹק מְחַדֵּשׁ חֲדָשִׁים, שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת סוֹד חֲמִשִּׁים, קָשַׁרְתָּ קִשְׁרֵי שי"ן קְשָׁרֶיךָ:

בַּר יוֹחָאי, יו"ד חָכְמָה קְדוּמָה, חִשְׁקַפְתָּ לִכְבוֹדוֹ פְּנִימָה, שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת רֵאשִׁית ‹› תְּרוּמָה, אַתְּ פְּרוּב מְמְשַׁח זִיו אוֹרֶךָ:

בַּר יוֹחָאי, אוֹר מוּפְלָא רוּם ‹› מַעֲלָה, יֵרֵאתָ מִלְּהַבִּיט כִּי רַב לָהּ, תַּעֲלוּמָה וְאַיִן קוֹרֵא לָהּ, נַמְתָּ עַיִן לֹא תְשׁוּרֶךָ:

בַּר יוֹחָאי, אַשְׁרֵי הָעָם הֵם לוֹמְדֶיךָ, וְאַשְׁרֵי הָעוֹמְדִים עַל סוֹדֶךָ, לְבוּשֵׁי חֹשֶׁן תָּמֵיד וְאוּרֶיךָ:

בַּר יוֹחָאי, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל אָחֵינוּ, שֶׁיָּבוֹא וְיִגָּאֲלֵנוּ בִּמְהֵרָה, וְנֹאמַר אָמֵן:

בַּר יוֹחָאי, נִמְשַׁחְתָּ אַשְׁרֶיךָ, שֶׁמֶן שָׂשׂוֹן מֵחֲבֵרֶיךָ:

מלים: רבי אברהם אבן עזרא זצ"ל. סימן: אברהם.

כִּי־אָשְׁמְרָה שַׁבָּת אֵל יִשְׁמְרֵנִי. אוֹת הִיא לְעוֹלְמֵי עַד בֵּינוֹ וּבֵינִי:

אָסוּר מִצֹּא חֵפֶץ לַעֲשׂוֹת דְּרָכִים. גַּם ‹› מִלְּדַבֵּר בּוֹ, דִּבְרֵי צְרָכִים. דִּבְרֵי סְחוֹרָה אוֹ דִּבְרֵי מְלָכִים. אֲהָגָה בְתוֹרַת אֵל וּתְחַכְּמֵנִי:

בּוֹ אֶמְצָאָה תָּמִיד נוֹחַ לְנַפְשִׁי. הִנַּה לְדוֹר רִאשׁוֹן ‹› נָתַן קָדוֹשִׁי. מוֹפֶת בְּתֵת לֶחֶם ‹› מִשְׁנֶה בַּשִּׁשִּׁי. בָּכָה בְּכָל־שִׁשִּׁי יַכְפִּיל מְזוֹנִי:

רָשַׁם בְּדָת הָאֵל חֹק אֶל סְגֻלָּיו. בּוֹ לַעֲרֹךְ לֶחֶם פָּנִים לְפָנָיו. עַל כֵּן לְהִתְעַנּוֹת בּוֹ עַל פִּי נְבוֹנָיו, אָסוּר לְבַד מִיּוֹם כִּפּוּר עָוֹנִי:

הַיּוֹם מְכֻבָּד הוּא יוֹם תַּעֲנוּגִים, לֶחֶם וְיַיִן טוֹב בָּשָׂר וְדָגִים. הַשְׁמֵחִים בּוֹ הֵם שִׂמְחָה מַשִּׂיגִים, כִּי יוֹם שִׂמָּחוֹת הוּא ‹› וּתְשַׂמְּחֵנִי:

מֵחֵל מְלָאכָה בּוֹ סוּפוֹ לְהַבְרִית. עַל כֵּן אֲכַבֵּם בּוֹ לִבִּי בְּבוֹרִית. אֶתְפַּלְלָה אֶל אֵל עַרְבִית וְשַׁחֲרִית. מוּסָף וְגַם ‹› מִנְחָה הוּא יַעֲנֵנִי:

מלים: דונש בן לברט. סימן: דונש בכל בית.

דְּרוֹר יִקְרָא לְבֶן עַם בַּת. וְיִנְצְרֶכֶם כְּמוֹ בָבַת. נְעִים שִׁמְכֶם וְלֹא יֶשְׁבַּת. שָׁבוּ נוּחוּ בְּיוֹם שַׁבָּת:

דְּרוֹשׁ נָוִי וְאוּלַמִּי. וְאוֹת יֶשַׁע עֲשֵׂה עִמִּי. נְטַע שׂוֹרֵק בְּתוֹךְ כַּרְמִי. שְׁעֵה שַׁוְעַת בְּנֵי עַמִּי:

דְּרוֹךְ פּוּרָה בְּתוֹךְ בָּצְרָה. וַעֲת בָּבֶל אֲשֶׁר גָּבְרָה. נְתוּן צָרַי בְּאַף עֶבְרָה.
שְׁמַע קוֹלִי בְּיוֹם אֶקְרָא:

אֱלֹהִים תֵּן בְּמִדְבָּר הַר. חֲדַם שִׁטָּה בְּרוֹשׁ תִּדְהָר. וְלַמַּזְהִיר וְלַנִּזְהָר.
שְׁלוֹמִים תֵּן כְּמֵי נָהָר:

הֲדוֹךְ קָמַי אֵל חַי קַנָּא. בְּמוֹג לֵבָב וּבְמִגְנָה. וְנַרְחִיב פֶּה וּנְמַלְאָנָה. לְשׁוֹנֵנוּ
לְךָ רִנָּה:

דְּעֵה חָכְמָה לְנַפְשֶׁךָ. וְהִיא כֶּתֶר לְרֹאשֶׁךָ. נְצוֹר מִצְוַת אֱלֹהֶיךָ. שְׁמוֹר שַׁבַּת
קָדְשֶׁךָ:

פזמון לפני ברכת המזון

צוּר מִשֶּׁלּוֹ אָכַלְנוּ, בָּרְכוּ אֱמוּנַי, שָׂבַעְנוּ וְהוֹתַרְנוּ, כִּדְבַר יְהוָה:

חַנֵּן אֶת־עוֹלָמוֹ, רוֹעֵנוּ אָבִינוּ, אָכַלְנוּ מִלַּחְמוֹ, וּמֵיֵינוּ שָׁתִינוּ, עַל כֵּן ◇ נוֹדֶה
לִשְׁמוֹ, וּנְהַלְלוֹ בְּפִינוּ, אָמַרְנוּ וְעָנִינוּ, אֵין קָדוֹשׁ כַּיהוָה:

בְּשִׁיר וְקוֹל תּוֹדָה, נְבָרֵךְ לֵאלֹהֵינוּ, עַל אֶרֶץ חֶמְדָּה טוֹבָה, שֶׁהִנְחִיל ◇
לַאֲבוֹתֵינוּ, וּמָזוֹן וְצֵדָה, הִשְׂבִּיעַ לְנַפְשֵׁנוּ, חַסְדּוֹ גָּבַר עָלֵינוּ, וֶאֱמֶת
יְהוָה:

רַחֵם בְּחַסְדֶּךָ, עַל עַמְּךָ צוּרֵנוּ, עַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ, וְבוֹל בֵּית ◇
תִּפְאַרְתֵּנוּ, וְבֶן דָּוִד עַבְדֶּךָ, יָבֹא וְיִגְאָלֵנוּ, רוּחַ אַפֵּנוּ מְשִׁיחַ יְהוָה:

יִבָּנֶה הַמִּקְדָּשׁ, עִיר צִיּוֹן תִּמָּלֵא, וְשָׁם נָשִׁיר שִׁיר חָדָשׁ, וּבִרְנָנָה שָׁם נַעֲלֶה,
הָרַחֲמָן הַנִּקְדָּשׁ, יִתְבָּרַךְ וְיִתְעַלֶּה, עַל כּוֹס יַיִן מָלֵא, כְּבִרְכַּת יְהוָה:

סֵדֶר בִּרְכַּת הַמָּזוֹן

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ לְיַחֲדָא שֵׁם אוֹת יו״ד אוֹת ה״א בְּאוֹת וָא״ו אוֹת ה״א, בְּיִחוּדָא שְׁלִים (יהוה) בְּשֵׁם כָּל־יִשְׂרָאֵל, הָרֵי אֲנַחְנוּ בָּאִים לְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה דְאוֹרַיְתָא לְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, בַּפָּתוּב בַּתּוֹרָה: וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת יְהוָה־ אֱלֹהֶיךָ, לְתַקֵּן שׁוֹרֶשׁ מִצְוָה זוֹ בְּמָקוֹם עֶלְיוֹן. וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה

עת רצון

סֵדֶר בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן

א.

בְּנִי! עָלֶיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן הִיא מִצְוַת עֲשֵׂה מִדְּאוֹרַיְתָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ם (הִלְכוֹת בְּרָכוֹת, פֶּרֶק א, הֲלָכָה א): 'מִצְוַת עֲשֵׂה מִן הַתּוֹרָה לְבָרֵךְ אַחַר אֲכִילַת מָזוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים ח, י): "וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ"; וְאֵינוֹ חַיָּב מִן הַתּוֹרָה אֶלָּא אִם־כֵּן שָׂבַע, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ", וּמִדִּבְרֵי סוֹפְרִים אֲכַל אֲפִלּוּ כְּזַיִת - מְבָרֵךְ אַחֲרָיו'; וְלָכֵן צָרִיךְ לִשְׁמֹחַ מְאֹד בְּשָׁעָה שֶׁהוֹלֵךְ לְבָרֵךְ בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן, וּלְדַקְדֵּק בְּכָל בְּרָכָה וּבְרָכָה, כִּי הָאַרְבַּע בְּרָכוֹת עַל כַּוָּנוֹת עֶלְיוֹנוֹת נִתְּקָנוּ. וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ אֶת גֹּדֶל הַתִּקּוּנִים שֶׁנַּעֲשִׂים עַכְשָׁו בְּעֵת שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ לְבָרֵךְ אֶת בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְאֵילוּ הַשְׁפָּעוֹת טוֹבוֹת נִשְׁפָּעוֹת עָלֶיךָ, אִז הָיִיתָ מְבָרֵךְ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְכַמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (וַיַּקְהֵל רִיחִ):

'כָּל מָאן דְּמְבָרֵךְ בִּרְכַּת מְזוֹנָא כַּדְקָא יָאוֹת בְּחֶדְוָא בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא, כַּד סָלִיק מֵהַאי עָלְמָא אַתַּר אִתְּתָקָנָא לֵהּ גּוֹ רָזִין עִלָּאִין בְּהֵיכָלִין קַדִּישִׁין' [כָּל מִי שֶׁמְּבָרֵךְ בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן כָּרָאוּי בְּשִׂמְחָה וּבִרְצוֹן טוֹב וּבְכָל לִבּוֹ, כְּשֶׁעוֹלֶה מֵהָעוֹלָם־הַזֶּה נִתְקָן לוֹ מָקוֹם בְּתוֹךְ הַהֵיכָלוֹת הַקְּדוֹשִׁים לְמַעְלָה]; כִּי בְּשָׁעָה שֶׁאָדָם מְבָרֵךְ בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן מְגַלֶּה וּמְפָרְסֵם אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בָּעוֹלָם, כַּמּוּבָא (סִפְרֵי־הַמִּדּוֹת, אֲכִילָה, חֵלֶק ב, סִימָן ג): 'עַל־יְדֵי בִּרְכַּת הַמָּזוֹן נִתְוַדַּע הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בָּעוֹלָם'; כִּי בֶּאֱמֶת הַמָּזוֹן הוּא דָּבָר גָּשְׁמִי, הַיְנוּ שֶׁאָדָם אוֹכֵל צוֹמַח, אוֹ חַי שֶׁנִּצְמָח וְנִתְגַּדֵּל עַל דּוֹמֶם, וּבְעֵת אֲכִילָתוֹ כְּשֶׁהוּא מְכַוֵּן אֲפִלּוּ כַּוָּנָה פְּשׁוּטָה, אֵיךְ שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גְּמוּרָה הִיא, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזַי עַל־יְדֵי שֶׁהַמְדַבֵּר מְבָרֵךְ וּמְהַלֵּל וּמְשַׁבֵּחַ אֶת הַבּוֹרֵא

יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּהְיֶה חֲשׁוּבָה וּמְקֻבֶּלֶת וּרְצוּיָה לְפָנֶיךָ בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה וּבְרָכָה שְׁנִיָּה וּבְרָכָה שְׁלִישִׁית אֲשֶׁר נְבָרֵךְ עָתָּה עַל הַמָּזוֹן. וְתִתֵּן לָנוּ כֹּחַ וִיכֹלֶת וְעֶזֶר וְסִיּוּעַ לְהַעֲלוֹת מַיִן נֶקֵבִין וּלְהַמְשִׁיךְ אַרְבַּעַת הַמּוֹחִין לְיִשְׂרָאֵל זָרְחֵל וְהַגְּדוּלָה. וְגַם תִּהְיֶה חֲשׁוּבָה וּמְקֻבֶּלֶת וּרְצוּיָה לְפָנֶיךָ, בְּרָכָה רְבִיעִית אֲשֶׁר נְבָרֵךְ עָתָּה. וְתִתֵּן לָנוּ כֹּחַ וִיכֹלֶת וְעֶזֶר וְסִיּוּעַ לְהַעֲלוֹת

עת רצון

יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּמְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא הַמְלַבֵּשׁ בָּהֶם, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מַעֲלֶה אֶת הַדּוֹמֵם וְהַצּוֹמֵחַ וְהַחַי בִּתְכְלִית הָעֲלִיָּה, וְגוֹרֵם יִחוּד גָּדוֹל לְמַעְלָה, וּמִזֶּה נַעֲשֶׂה שִׂמְחָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וּמֵהַשִּׂמְחָה הַזּוֹ נִשְׁפַּעַת עָלָיו פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע. וְעַל־כֵּן הַזָּהִיר לְבָרֵךְ בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן בְּכַוָּנָה מִלָּה בְּמִלָּה מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר - מֻבְטָח לוֹ שֶׁתִּהְיֶה לוֹ פַּרְנָסָה בְּרֶוַח כָּל יְמֵי חַיָּיו. וְכִמְעַט שֶׁרֹב הַפְּעָמִים הָעֲנִיּוּת בָּאָה לָאָדָם רַק מֵחֲמַת שְׁמִזָּלְזֵל בִּבְרַכַּת־הַמָּזוֹן, וְאֵינוֹ מְדַקְדֵּק לְבָרֵךְ בְּכַוָּנָה, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא מְבָרֵךְ מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר, שֶׁזֶּה גּוֹרֵם לוֹ שֶׁמְּחַסֵּר אֵיזוֹ בְּרָכָה, חַס וְשָׁלוֹם, וְגוֹרֵם קִלְקוּל בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה סוֹבֵל עֲנִיּוּת, וְעַל־כֵּן הַזָּהִיר לְבָרֵךְ בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר דַּיְקָא, יְכֻבָּה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשָּׂא וְיָאִיר פָּנָיו אֵלָיו, וְיַמְשִׁיךְ לוֹ שֶׁפַע בְּפַרְנָסָתוֹ. וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (בְּרָכוֹת כ:): 'אָמְרוּ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כָּתוּב בְּתוֹרָתְךָ (דְּבָרִים י, יז): "אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָנִים וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד"; וַהֲלֹא אַתָּה נוֹשֵׂא פָנִים לְיִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב (בְּמִדְבַּר ו, כו): "יִשָּׂא ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ"? אָמַר לָהֶם: 'וְכִי לֹא אֶשָּׂא פָנִים לְיִשְׂרָאֵל? שֶׁכָּתַבְתִּי לָהֶם בַּתּוֹרָה (דְּבָרִים ח, י): "וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ"; וְהֵם מְדַקְדְּקִים עַל עַצְמָם עַד כְּזַיִת וְעַד כְּבֵיצָה"; וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע שֶׁהָאַרְבַּע בְּרָכוֹת הָאֵלֶּה שֶׁל בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן מְיֻסָּדוֹת עַל שִׁמּוֹת וְיִחוּדִים עֶלְיוֹנִים, וְלֹא בָּאתִי לְהַאֲרִיךְ אֶלָּא לְקַצֵּר, כִּי לֹא יְכֻלָּה הַנַּיָּר מִלְּבָאֵר בִּפְרָטִיּוּת אֶת הַשֵּׁמוֹת וְהַיִּחוּדִים וְהַתִּקּוּנִים שֶׁנַּעֲשִׂים עַל־יְדֵי בַּר־יִשְׂרָאֵל שֶׁמְּבָרֵךְ בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה וּבְכַוָּנָה גְּדוֹלָה, וְזוֹ לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם (הִלְכוֹת בְּרָכוֹת, פֶּרֶק ב, הֲלָכָה א): 'סֵדֶר בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן כָּךְ הִיא: רִאשׁוֹנָה - בִּרְכַּת הַזָּן, שְׁנִיָּה - בִּרְכַּת הָאָרֶץ, שְׁלִישִׁית - בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם, רְבִיעִית - הַטּוֹב וְהַמֵּיטִיב. בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה - מֹשֶׁה רַבֵּנוּ תִּקְּנָהּ, שְׁנִיָּה - תִּקֵּן יְהוֹשֻׁעַ, שְׁלִישִׁית - תִּקֵּן דָּוִד וּשְׁלֹמֹה בְּנוֹ, רְבִיעִית - חֲכָמֵי מִשְׁנָה תִּקְּנוּהָ'; וּמְקוֹרוֹ בִּגְמָרָא (בְּרָכוֹת מח:): 'מֹשֶׁה תִּקֵּן לְיִשְׂרָאֵל בִּרְכַּת הַזָּן בְּשָׁעָה שֶׁיָּרַד לָהֶם מָן, יְהוֹשֻׁעַ תִּקֵּן לָהֶם בִּרְכַּת הָאָרֶץ, כֵּיוָן שֶׁנִּכְנְסוּ לָאָרֶץ, דָּוִד וּשְׁלֹמֹה תִּקְּנוּ בּוֹנֶה יְרוּשָׁלַיִם, דָּוִד תִּקֵּן עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ, וּשְׁלֹמֹה תִּקֵּן עַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ, הַטּוֹב

מַיִן נֶקְבִין, וּלְהַמְשִׁיךְ אַרְבַּעַת הַמּוֹחִין לְיַעֲקֹב וְרָחֵל. וְיַעֲלֶה לְפָנֶיךָ כְּאִלּוּ כִּוַּנּוּ בְּכָל־הַכַּוָּנוֹת הָרְאוּיוֹת לְכַוֵּן בְּאַרְבַּע בְּרָכוֹת אֵלּוּ שֶׁל הַמָּזוֹן. וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ: (כ"פ)

אחר־כך יטול מים אחרונים על אצבעותיו וינגבם, ויאמר:

עת רצון

וְהַמִּיטִיב בְּיֵבָנֶה תִּקְנוּהָ כְּנֶגֶד הָרוֹגֵי בֵּיתָר, דְּאָמַר רַב מַתְנָא: אוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁנִּתְּנוּ הָרוֹגֵי בֵּיתָר לִקְבוּרָה תִּקְנוּ בְּיַבְנֶה "הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב", "הַטּוֹב" - שֶׁלֹּא הִסְרִיחוּ, "וְהַמֵּטִיב" - שֶׁנִּתְּנוּ לִקְבוּרָה'; וְלָכֵן רָאוּי לְכַוֵּן מְאֹד בְּעֵת אֲמִירַת כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה מֵאַרְבַּע בְּרָכוֹת, וּלְהִתְעוֹרֵר בָּהֶן מְאֹד מְאֹד, וְעַל־יְדֵי־זֶה נָכוֹן לִבּוֹ יִהְיֶה בָּטוּחַ שֶׁיִּשְׁפַּע עָלָיו שֶׁפַע רוּחָנִי וְשֶׁפַע גַּשְׁמִי.

ב.

אַהוּבִי, בְּנִי, קֹדֶם שֶׁתְּבָרֵךְ בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן, תְּהֶיֶה נִזְהָר מְאֹד לִטֹּל יָדֶיךָ בְּמַיִם, וְנִקְרָאִים מַיִם אַחֲרוֹנִים, שֶׁמּוֹרִידִים אֶת הַזֻּהֲמָה וְהַקְּלִפּוֹת שֶׁנִּתְאַחֲזוּ בְּאֶצְבְּעוֹתָיו בְּעֵת אֲכִילָה, כִּי כְּשֶׁאָדָם מַסִּיחַ דַּעְתּוֹ בָּרֶגַע בְּעֵת אֲכִילָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ וְנִמְשָׁךְ אַחַר גַּשְׁמִיּוּת הָאֲכִילָה, אָזַי יֵשׁ לַסִּטְרָא־אַחֲרָא יְנִיקָה מֵאֲכִילָה זוֹ, וְהֵם שׁוֹרִים עַל אֶצְבְּעוֹתָיו, כִּי נִדְמֶה לוֹ אֲשֶׁר "כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחַיִל הַזֶּה" (דְּבָרִים ח, יז), וְלָכֵן הוּא חוֹבָה מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים לִטֹּל יָדָיו אַחַר הָאֲכִילָה, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (עָרוּבִין יז:): 'מַיִם אַחֲרוֹנִים חוֹבָה'; וְכֵן מוּבָא בַּזֹּהַר (עֵקֶב רעג:): 'מַיִם אַחֲרוֹנִים דְּתַקִּינוּ לוֹן בְּגִין מֶלַח סְדוֹמִית הַמְסַמֵּא אֶת הָעֵינַיִם, אַמַּאי אִקְרוֹן 'חוֹבָה'? אֶלָּא בְּאַרַח רָזָא סַם הַמָּוֶת שַׂרְיָא עַל יָדַיִן מִזֹּהֲמִין דְּעַבְדֵי בְּהוּ בְּרָכָה' [מַיִם אַחֲרוֹנִים שְׁתַּקְנוּ אוֹתָם בְּגִלַּל הַמֶּלַח סְדוֹמִית, שְׁמְסַמֵּא אֶת הָעֵינַיִם (וּמְנַקִּים שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר עַל הַיָּדַיִם) לָמָּה קָרְאוּ לָזֶה 'חוֹבָה'? אֶלָּא עַל דֶּרֶךְ הַסּוֹד סַם הַמָּוֶת שׁוֹרֶה עַל יָדַיִם מְזֹהָמוֹת שֶׁעוֹשִׂים בָּהֶן בְּרָכָה']; כִּי אִם אֵין הָאָדָם נוֹטֵל אֶת יָדָיו בְּמַיִם אַחֲרוֹנִים, אָזַי הַסִּטְרָא־אַחֲרָא סַם הַמָּוֶת שׁוֹרֶה עַל יָדָיו, וְנִסְמוֹת עֵינָיו, וְחוֹשֵׁב כְּאִלּוּ הַכֹּל טָבַע, מִקְרֶה וּמַזָּל, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבַן, שֶׁאָז הַנָּחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי מִתְלַבֵּשׁ בּוֹ, שֶׁמְּסִיתוֹ לִכְפֹּר בַּכֹּל. וּבָזֶה שָׁנוֹטֵל אֶת יָדָיו אַחַר הָאֲכִילָה זוֹכֶה לְהַעֲבִיר אֶת הַנָּחָשׁ לְגַמְרֵי. וְזֶה אֲשֶׁר שֻׁלְחָן אוֹתִיּוֹת לְנָחָ"שׁ, כִּי אִם זוֹכֶה לֶאֱכֹל בְּכַוָּנָה וּבִדְבֵקוּת, לַיֵּדַע שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת הוּא, אָז יוֹצֵא כְּרוּז לְפָנָיו (יְחֶזְקֵאל מא, כב): "וַיְדַבֵּר אֵלַי זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָ"ה"; וְנַעֲשֶׂה יְחוּד בֵּין קְדֻשָּׁא־בְּרִיךְ־הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ אַפִּין בְּאַפִּין (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן סב), וְזוֹכֶה שֶׁשֻּׁלְחָנוֹ מְכַפֵּר אֶת מַצַּת הַנָּחָשׁ, הַמַּסִּית אֶת הָאָדָם שֶׁהַכֹּל טָבַע וּמִקְרֶה וּמַזָּל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ד), וְזוֹכֶה לְהַאֲרַת הָרָצוֹן, שֶׁנִּתְגַּלֶּה לוֹ שֶׁהַכֹּל בִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ לְבַד, וְאָז נַעֲשֶׂה אֶצְלוֹ מֵאוֹתִיּוֹת

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינֹת מִזְמוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ, יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה: לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ, בְּכָל־גּוֹיִם יְשׁוּעָתֶךָ: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים, יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: יִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ לְאֻמִּים כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים ‹› מִישׁוֹר, וּלְאֻמִּים בָּאָרֶץ תַּנְחֵם סֶלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים, יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ, יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים, וְיִירְאוּ אוֹתוֹ כָּל־אַפְסֵי־אָרֶץ:

עת רצון

שֶׁלְּחָ"ן אוֹתִיּוֹת לַחֹ"שׁ"ן, שֶׁמְּכַפֵּר עַל הַדִּין, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (זֹהַר פִּחִים פח:): 'חֹשֶׁן מְכַפֵּר עַל הַדִּינִין'; כִּי עִקַּר הַדִּין הוּא רַק כְּשֶׁתּוֹלָה בְּטֶבַע וּבְמַזָּל וּבְמִקְרֶה, כְּאִלּוּ כָּל פַּרְנָסָתוֹ תְּלוּיָה בְּיָדָיו, שֶׁזּוֹ קְלִפַּת "כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחַיִל הַזֶּה" (דְּבָרִים ח, יז), שֶׁזֶּה אֲבִי אָבוֹת הַטֻּמְאָה, שֶׁמְּטַמֵּא כְּטֻמְאַת מֵת, בְּחִינַת (בְּרָכוֹת יח:): 'רְשָׁעִים בְּחַיֵּיהֶם נִקְרָאִים מֵתִים'; שֶׁמֵּהֶם נִמְשָׁכִים כָּל הַדִּינִים, וְתַכְלִיתָם וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לִטֹּל יָדָיו בְּמַיִם אֲחֲרוֹנִים, הוּא מַסִּיר אֶת קְלִפַּת הַנַּחַשׁ מֵעַל אֶצְבְּעוֹתָיו, וְנִתְבַּטְּלָת הַטֻּמְאָה מֵעַל יָדָיו. וְלָכֵן אוֹמְרִים בְּעֵת נְטִילַת מַיִם אֲחֲרוֹנִים, פָּסוּק זֶה (אִיּוֹב כ, כט): "זֶה חֵלֶק אָדָם רָשָׁע מֵאֱלֹהִים וְנַחֲלַת אִמְרוֹ מֵאֵל"; (עֵץ בְּרֵאשִׁית־חִי, שַׁלְחֵ"לְךָ, סְעִיף ט). וְיִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד לֹא לְדַבֵּר וְלֹא לַעֲשׂוֹת שׁוּם הֶפְסֵק בֵּין נְטִילַת מַיִם אֲחֲרוֹנִים לְבִרְכַּת־הַמָּזוֹן, כִּי אָז יִסְבֹּל סֵבֶל גָּדוֹל עַל הַכַּתָּף, וְאִם הִפְסִיק רָאוּי וְנָכוֹן לִטֹּל עוֹד פַּעַם יָדָיו, וְכֵן יִזָּהֵר שֶׁלֹּא יִטֹּל מַיִם אֲחֲרוֹנִים מִכּוֹס שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁים בּוֹ לַאֲכִילָה, כִּי הוּא סַכָּנָה גְּדוֹלָה. וּבְנֵי־אָדָם אֵינָם נִזְהָרִים וְאֵינָם מַקְפִּידִים בָּזֶה וְנוֹטְלִים מִכּוֹס שְׁתִיָּה, וְעַל־יְדֵי־זֶה מַשְׁרֶה סִטְרָא־אַחֲרָא וְטֻמְאָה בַּכּוֹס הַזֶּה, וּכְשֶׁשּׁוֹתֶה אַחַר־כָּךְ מֵהַכּוֹס הַזֶּה - נִמְשָׁכוֹת עָלָיו כָּל־מִינֵי מַחֲלוֹת, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן כְּשֶׁנּוֹפֵל מֵהַמַּיִם אַחֲרוֹנִים עַל אֵיזֶה מַאֲכָל, שֶׁרוּחַ הַטֻּמְאָה וּמַזִּיקִים שׁוֹרִים עַל הָאֹכֶל הַזֶּה, וּמִי שֶׁאוֹכֵל מִמֶּנּוּ נִזָּק. וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁנִּזָּהֵר בְּמַיִם אַחֲרוֹנִים בִּכְלִי הַמְיֻחָד לָהֶם, וְאָז יַעֲבִיר אֶת הַסִּטְרָא־אַחֲרָא מֵאֶצְבְּעוֹתָיו, וְיִשְׁרֶה אֶת שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ עֲלֵיהֶם.

ג.

בְּנֵי! הָאֲרִיזַ"ל הִזְהִיר מְאֹד שֶׁיֹּאמַר בְּסוֹף הַסְּעֻדָּה מִזְמוֹר סז: "לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת", אֲשֶׁר סִגְלָתוֹ רָם וְנִשָּׂא, וְהַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ רַבִּי פִּינְחָס מִקּוֹרִיץ, זְכוּתוֹ תָּגֵן עָלֵינוּ, אָמַר, שֶׁיֵּשׁ לוֹמַר עַל הַשֻּׁלְחָן מִזְמוֹר "אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ" בְּצִיּוּר מְנוֹרָה, כִּי שֻׁלְחָן בַּצַּפּוֹן שֶׁהוּא הַגְּבוּרָה, וּמְנוֹרָה בַּדָּרוֹם שֶׁהוּא הַחֶסֶד, וְהָאָדָם שֶׁהוּא הִתְפָּאֶרֶת יוֹשֵׁב בָּאֶמְצַע, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה יִחוּד גָּדוֹל בְּעֵת אֲמִירַת מִזְמוֹר זֶה"; וְקֹדֶם שֶׁיִּטֹּל יָדָיו בְּמַיִם אַחֲרוֹנִים, טוֹב לוֹמַר מִזְמוֹר קכו, "בְּשׁוּב הַוְיָ"ה אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן", כִּי זֶה סוֹבֵב עַל בִּנְיַן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁנִּקְרָא עַל־יְדֵי הָאָבוֹת

א. צריך להשתדל מאד לרדוף אחר זימון, כי הוא דבר גדול, שעל ידי זה יש כח לסלק את הסטרא אחרא ולדחותה. ומצוה גדולה יותר לחזר אחר עשרה כדי לזמן בשם (בא"ח קרח א).

ב. שלשה שישבו לאכול, ואחד מהם אכל מיני מזונות או פירות בשיעור ברכה אחרונה, והשנים אכלו פת, יכולים לזמן עליו, אבל טוב לנסות לשכנעו שיאכל פת (שם ה).

ג. למצוה מן המובחר צריך שיהיו כל המצטרפים לזימון גדולים ממש, שעשו בר מצוה, אבל אם חסר אחד להשלים שלשה או עשרה - יכולים להשלים ע"י קטן שהגיע לעונת הפעוטות שהוא כבן תשע (שם יא). אך לא בשבע ברכות שמברכים לחתן.

ד. אם סיימו חלק מן המסובים את אכילתם, וחלק מן המסובים רוצים להמשיך באכילה, יזמנו, ומיד אחר שאמר המזמן "ברוך שאכלנו משלו ובטובו חיינו", רשאים להמשיך באכילתם. והאשכנזים נוהגים להמתין עד שיסיים המזמן "הזן את הכל", ואח"כ ממשיכים באכילתם (שו"ע ר ב).

ה. מי שלא אכל ושומע זימון, עונה "בָּרוּךְ וּמְבֹרָךְ שְׁמוֹ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד", ואם מזמנים בעשרה אומר "בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ וּמְבֹרָךְ שְׁמוֹ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד" (שו"ע קצח א).

אֲבָרְכָה אֶת־יְהוָה יאהדונהי **בְּכָל־עֵת, תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי: סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע, אֶת־הָאֱלֹהִים יְרָא וְאֶת־מִצְוֹתָיו שְׁמֹר, כִּי־זֶה כָּל־הָאָדָם: תְּהִלַּת יְהוָה יאהדונהי יְדַבֶּר פִּי, וִיבָרֵךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּיָהּ: וַיְדַבֵּר אֵלַי, זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה יאהדונהי:**

אם הם ג' אומר המזמן: **הַב לָן וְנִבְרִיךְ לְמַלְכָּא עִלָּאָה קַדִּישָׁא**, עונים: **שָׁמַיִם:**

אומר המזמן: **בִּרְשׁוּת מַלְכָּא עִלָּאָה קַדִּישָׁא** (בשבת יוסיף: וּבִרְשׁוּת שַׁבָּת מַלְכְּתָא), **(ביום־טוב:**

עת רצון

הַקְדוֹשִׁים הַ'ר, שֶׁ'דֶה, בַּ'יִת (פְּסָחִים פח.), וְלָכֵן "שִׁ'יר הַ'מַּעֲלוֹת בְּ'שׁוּב" - רָאשֵׁי־תֵבוֹת הָ'שֵׁ'ב'. שֶׁאֲנַחְנוּ מַזְכִּירִים כָּאן עַל בִּנְיַן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁיִּבָּנֶה בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, וְיִהְיֶה נַעֲשָׂה מַהֵר שָׂדֶה וּמִשָּׂדֶה בַּיִת, שֶׁזֶּה שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן י), וְיִהְיֶה נַעֲשָׂה יְחוּד עֶלְיוֹן, וְיָמֵשַׁךְ שֶׁפַע אוֹר וְדַעַת עַל כָּלַל יִשְׂרָאֵל:

וּבְרִשּׁוּת יוֹמָא טָבָא אִשְׁפִּיזָא קַדִּישָׁא) וּבְרִשְׁוּת מוֹרַי וְרַבּוֹתַי, וּבְרִשְׁוּתְכֶם, נְבָרֵךְ (אם יש עשרה אומר: אֱלֹהֵינוּ) שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ:

והמסובים עונים: בָּרוּךְ (אם יש עשרה אומר: אֱלֹהֵינוּ) שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ:

והמזמן חוזר: בָּרוּךְ (אם יש עשרה אומר: אֱלֹהֵינוּ) שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ:

בסעודת חתן אומר המזמן:

נְבָרֵךְ (אם יש עשרה אומר: אֱלֹהֵינוּ) שֶׁהַשִּׂמְחָה בִּמְעוֹנוֹ, שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ: ועונים המסובים: בָּרוּךְ (אם יש עשרה אומרים: אֱלֹהֵינוּ) שֶׁהַשִּׂמְחָה בִּמְעוֹנוֹ, שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ: והמזמן חוזר:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הָאֵל הַזָּן אוֹתָנוּ וְאֶת־הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּטוּבוֹ, בְּחֵן, בְּחֶסֶד, בְּרָוַח וּבְרַחֲמִים רַבִּים. נֹתֵן לֶחֶם לְכָל־בָּשָׂר, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וּבְטוּבוֹ הַגָּדוֹל תָּמִיד לֹא חָסַר לָנוּ, וְאַל יֶחְסַר לָנוּ מָזוֹן תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הוּא אֵל זָן וּמְפַרְנֵס לַכֹּל, וְשֶׁלְּחָנוֹ עָרוּךְ לַכֹּל, וְהֵתְקִין מִחְיָה וּמָזוֹן לְכָל־בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא, בְּרַחֲמָיו וּבְרֹב חֲסָדָיו, כָּאָמוּר: פּוֹתֵחַ אֶת־יָדֶךָ (בפסוק זה יש פורשים בפיהם כלפי מעלה) **וְצָרִיךְ לְכֹל מְאֹד בַּפָּסוּק זֶה כִּי בּוֹ עִקַּר הַפַּרְנָסָה, וְיִכָּוֵן שהשי"ת זָן וּמְפַרְנֵס לַכֹּל, וּבוֹטֵחַ בּוֹ שֶׁיְּפַרְנְסֵנוּ בְּכָבוֹד וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל־חַי רָצוֹן: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַזָּן בְּרַחֲמָיו אֶת־הַכֹּל:**

נוֹדֶה לְךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ
לַאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֶמְדָּה טוֹבָה וּרְחָבָה, בְּרִית
וְתוֹרָה, חַיִּים וּמָזוֹן, עַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם,
וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עֲבָדִים, וְעַל בְּרִיתְךָ שֶׁחָתַמְתָּ
בִּבְשָׂרֵנוּ, וְעַל תּוֹרָתְךָ שֶׁלִּמַּדְתָּנוּ, וְעַל חֻקֵּי־רְצוֹנְךָ
שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ, וְעַל חַיִּים וּמָזוֹן שֶׁאַתָּה זָן וּמְפַרְנֵס אוֹתָנוּ:

בחנוכה ובפורים אומרים "על הנסים". ואם לא אמר ונזכר לפני שאמר תיבת "ה'" של ברכת על הארץ חוזר לאומרו. ואם נזכר אחר שאמר תיבת "ה'", יאמר אותו בהרחמן, ויאמר: "הרחמן הוא יעשה לָנוּ נסים ונפלאות כמו שעשה לאבותינו, בימים ההם בזמן הזה, בימי..." וכו'.

עַל הַנִּסִּים, וְעַל הַפֻּרְקָן, וְעַל הַגְּבוּרוֹת, וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת, וְעַל הַנִּפְלָאוֹת, וְעַל
הַנֶּחָמוֹת שֶׁעָשִׂיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה.

לחנוכה:

בִּימֵי מַתִּתְיָה בֶן יוֹחָנָן גָּדוֹל חַשְׁמוֹנַאי
וּבָנָיו, כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יָוָן הָרְשָׁעָה עַל
עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, לְשַׁכְּחָם תּוֹרָתֶךָ וּלְהַעֲבִירָם
<> מֵחֻקֵּי רְצוֹנֶךָ. וְאַתָּה, בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים,
עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעֵת צָרָתָם, רַבְתָּ אֶת־רִיבָם,
דַּנְתָּ אֶת־דִּינָם, נָקַמְתָּ אֶת־נִקְמָתָם, מָסַרְתָּ
גִּבּוֹרִים בְּיַד חַלָּשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד מְעַטִּים,
וּרְשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים, וּטְמֵאִים בְּיַד
טְהוֹרִים, וְזֵדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תוֹרָתֶךָ. לְךָ
עָשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמֶךָ, וּלְעַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה וּפֻרְקָן כְּהַיּוֹם
הַזֶּה. וְאַחַר כָּךְ בָּאוּ בָנֶיךָ לִדְבִיר בֵּיתֶךָ,

לפורים:

בִּימֵי מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה,
כְּשֶׁעָמַד עֲלֵיהֶם הָמָן הָרָשָׁע, בִּקֵּשׁ
לְהַשְׁמִיד לַהֲרוֹג וּלְאַבֵּד אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים,
מִנַּעַר וְעַד זָקֵן, טַף וְנָשִׁים, בְּיוֹם אֶחָד,
בִּשְׁלִשָּׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ <> שְׁנֵים עָשָׂר הוּא
חֹדֶשׁ אֲדָר, וּשְׁלָלָם לָבוֹז. וְאַתָּה, בְּרַחֲמֶיךָ
הָרַבִּים, הֵפַרְתָּ אֶת־עֲצָתוֹ, וְקִלְקַלְתָּ אֶת־
מַחֲשַׁבְתּוֹ, וַהֲשֵׁבוֹתָ לוֹ גְּמוּלוֹ בְּרֹאשׁוֹ,
וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֶת־בָּנָיו עַל הָעֵץ, וְעָשִׂיתָ
עִמָּהֶם נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, וְנוֹדֶה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל

סֶלָה.

וּפָנוּ אֶת־הֵיכָלֶךָ, וְטִהֲרוּ אֶת־מִקְדָּשֶׁךָ, וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת בְּחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ, וְקָבְעוּ שְׁמוֹנַת יְמֵי
חֲנֻכָּה אֵלּוּ בְּהַלֵּל וּבְהוֹדָאָה. וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, וְנוֹדֶה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה.

עַל הַכֹּל יְהוָה־ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ
וּמְבָרְכִים ◦ אֶת־שִׁמְךָ, כָּאָמוּר: וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ,
וּבֵרַכְתָּ (בשיאמר מילת "את" ימשוך את הכוס) אֶת־יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֶיךָ,
עַל־הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן־לָךְ: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה,
עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמָּזוֹן:

רַחֵם יְהוָה־ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ,
וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ, וְעַל הַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ,
וְעַל הֵיכָלֶךָ, וְעַל מְעוֹנֶךָ, וְעַל דְּבִירֶךָ, וְעַל הַבַּיִת
הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ, שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו. אָבִינוּ! רְעֵנוּ,
זוּנֵנוּ, פַּרְנְסֵנוּ, כַּלְכְּלֵנוּ, הַרְוִיחֵנוּ, הַרְוַח לָנוּ מְהֵרָה
מִכָּל־צָרוֹתֵינוּ, וְנָא, אַל־תַּצְרִיכֵנוּ יְהוָה־ יאהדונהי
אֱלֹהֵינוּ, לִידֵי מַתְּנוֹת בָּשָׂר וָדָם, וְלֹא לִידֵי הַלְוָאָתָם,
אֶלָּא לְיָדְךָ הַמְּלֵאָה וְהָרְחָבָה, הָעֲשִׁירָה וְהַפְּתוּחָה. יְהִי
רָצוֹן שֶׁלֹּא נֵבוֹשׁ בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא נִכָּלֵם לָעוֹלָם
הַבָּא, וּמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ תַּחֲזִירֶנָּה לִמְקוֹמָהּ
בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

בשבת אומרים:

רְצֵה וְהַחֲלִיצֵנוּ יְהוָה־ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וּבְמִצְוַת יוֹם הַשְּׁבִיעִי
הַשַּׁבָּת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ הַזֶּה, כִּי יוֹם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ הוּא מִלְּפָנֶיךָ. נִשְׁבֹּת
בּוֹ וְנָנוּחַ בּוֹ וְנִתְעַנֵּג בּוֹ בְּמִצְוַת חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ, וְאַל תְּהִי צָרָה וְיָגוֹן בְּיוֹם ◦
מְנוּחָתֵנוּ. וְהַרְאֵנוּ בְּנֶחָמַת צִיּוֹן בְּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, כִּי אַתָּה הוּא בַּעַל הַנֶּחָמוֹת.
וְהַנַּם שֶׁאָכַלְנוּ וְשָׁתִינוּ, חָרְבַּן בֵּיתְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ לֹא שָׁכַחְנוּ. אַל תִּשְׁכָּחֵנוּ
לָנֶצַח, וְאַל תְּזָנְחֵנוּ לָעַד, כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה:

א. השוכח לומר רצה והחליצנו בסעודת ליל שבת ובסעודת יום שבת בבוקר, אם נזכר אחר שאמר: "ברוך אתה ה'", קודם שאמר "בונה ירושלים", יאמר "למדני חוקיך" ויחזור לומר "רצה והחליצנו, ואם אמר "בונה ירושלים" ואח"כ נזכר שלא אמר "רצה והחליצנו", יאמר שם ברכת "שנתן שבתות" כדלקמן.

ב. אם אחרי שהתחיל ברכת "הטוב והמטיב" נזכר שלא אמר "רצה והחליצנו", חוזר לראש. ואם התחיל בברכה הרביעית ואמר "ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם" ונזכר מיד שלא אמר "רצה והחליצנו", ימשיך: "אשר נתן שבתות" וכו', ורק אם התחיל ממש בנוסח הברכה אפילו בתיבה אחת, חוזר לראש. וכן אשה ששכחה "רצה והחליצנו", דינה ככל האמור לעיל, שהרי גם הנשים חייבות בסעודות שבת.

ג. אם שכח "רצה והחליצנו" בסעודה שלישית של שבת, אם נזכר לאחר שסיים "בונה ירושלים", אומר שם ברכת "אשר נתן שבתות" וכו', בשם ומלכות, וממשיך ברכת הטוב והמטיב, ואם לא נזכר עד שהתחיל בברכה רביעית אינו חוזר. וכן אשה ששכחה "רצה והחליצנו" בסעודה שלישית אינה חוזרת. ואם סיים סעודתו לאחר שחשכה, אף שנזכר לפני ברכת "הטוב והמטיב" אינו אומר ברכת "אשר נתן" וכו', ולכתחילה אומר "רצה והחליצנו" לאחר חשכה.

בראש־חודש וביום־טוב ובחול־המועד אומרים "יעלה ויבוא", ואם לא אמרו אינו חוזר, חוץ מליל א' של פסח וליל א' של סוכות שאם שכח חוזר לראש ברכת המזון.

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ! יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וְזִכָּרוֹן אֲבוֹתֵינוּ, זִכָּרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ, וְזִכָּרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד עַבְדֶּךָ, וְזִכָּרוֹן כָּל־עַמְּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל - לְפָנֶיךָ, לִפְלֵיטָה, לְטוֹבָה, לְחֵן, לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם, בְּיוֹם

עת רצון

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ תְּפִלָּתְךָ: "יַעֲלֶה וְיָבוֹא וְיַגִּיעַ שֶׁמּוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם,
וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר וּתְבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס
זִכְרוֹנֵנוּ" וְכוּ' וְכוּ' - תִּתְעוֹרֵר מְאֹד לְבַקֵּשׁ וִירַחֵם עָלֵינוּ, וְיִזְכְּרֵנוּ לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה,
מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּזְכֹּר לָנוּ זְכוּת אֲבוֹתֵינוּ וּזְכוּת וְיוֹשִׁיעֵנוּ לְחַיִּים טוֹבִים וְנִזְכֶּה לִישׁוּעָה
מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, וּזְכוּת יְרוּשָׁלַיִם עִיר־הַקֹּדֶשׁ וְרַחֲמִים, וּתְכַוֵּן פְּרוּשׁ הַמִּלּוֹת עַל מַה
שֶּׁהָיוּ עוֹלִין לָרֶגֶל, וּזְכוּת כָּל עַם־יִשְׂרָאֵל, שֶׁאַתָּה אוֹמֵר, וְתִשְׁפּךְ נַפְשְׁךָ בִּתְפִלָּה זוֹ,

בראש־חודש: רֹאשׁ [הַ]חֹדֶשׁ הַזֶּה,

בפסח: חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם (ביו"ט: טוֹב) מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,

בסוכות: חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם (ביו"ט: טוֹב) מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,

בשמיני־עצרת: שְׁמִינִי חַג עֲצֶרֶת הַזֶּה, בְּיוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,

בראש־השנה: הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה, בְּיוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,

בשבועות: חַג הַשָּׁבוּעוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,

לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זָכְרֵנוּ יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ יאהדונהי בּוֹ לְטוֹבָה, וּפָקְדֵנוּ בּוֹ לִבְרָכָה, וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים, בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. חוּס וְחָנֵּנוּ וַחֲמֹל וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ, כִּי אֵל מֶלֶךְ <> חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

וְתִבְנֶה יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, בּוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם. (ואומר בלחש: אָמֵן):

אם בשבת שכח לומר "רצה והחליצנו" ונזכר לפני שהתחיל ברכת "הטוב והמטיב" יאמר:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ יאהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁנָּתַן שַׁבָּתוֹת לְמְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל – בְּאַהֲבָה, לְאוֹת וְלִבְרִית. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ יאהדונהי, מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

אם שכח לומר "יעלה ויבוא" בראש חודש ונזכר לאחר שחתם "בונה ירושלים", יאמר:

בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לְזִכָּרוֹן.

אם שכח לומר "רצה והחליצנו" וגם "יעלה ויבוא" בר"ח ושבת, ונזכר לאחר שחתם "בונה ירושלים", יאמר:

עת רצון

שֵׁשׁ בָּהּ רָזִין וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת, וּכְלוּלָה מַעֲשֶׂר סְפִירוֹת, אֲשֶׁר יֵשׁ בָּהֶם עֲשָׂרָה שֵׁמוֹת, וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ מָה הַתְּפִלָּה הַזּוֹ פּוֹעֶלֶת בַּשָּׁמַיִם, הָיִיתָ שׁוֹפֵךְ דְּמָעוֹת כַּמַּיִם.

עַיִן שׁוּ"ת בְּרֶסְלֶב (כ"א סיון ה'תשע"ג) דְּכָתַב שָׁם מוֹהֲרַא"ש שֶׁגַּם לִבְנֵי סְפָרַד רָאוּי לוֹמַר "בִּרַחֲמָיו".

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה־ יאהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁנָּתַן שַׁבָּתוֹת לְמְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה, לְאוֹת וְלִבְרִית, וְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לְזִכָּרוֹן. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וְיִשְׂרָאֵל וְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, לָעַד, הָאֵל, אָבִינוּ, מַלְכֵּנוּ, אַדִּירֵנוּ, בּוֹרְאֵנוּ, גּוֹאֲלֵנוּ, קְדוֹשֵׁנוּ, קְדוֹשׁ יַעֲקֹב, רוֹעֵנוּ רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל, הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב ‹› וְהַמֵּטִיב לַכֹּל, שֶׁבְּכָל־יוֹם וָיוֹם הוּא הֵטִיב לָנוּ, הוּא מֵטִיב לָנוּ, הוּא יֵיטִיב לָנוּ, הוּא גְמָלָנוּ, הוּא גּוֹמְלֵנוּ, הוּא יִגְמְלֵנוּ לָעַד חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרֶוַח וְהַצָּלָה וְכָל־טוֹב: יענו: אָמֵן,

אַחֲרֵי מִצְוַת ברהמ"ז הִנְהִיגוּ לוֹמַר בַּקָּשׁוֹת אֵלּוּ, שֶׁבְּזֶה הַזְּמַן מִתְקַבֶּלֶת הַתפ' בְּיוֹתֵר, מִפְּנֵי שֶׁתְּפִלָּתוֹ שֶׁל אָדָם נִשְׁמַעַת בְּשָׁעָה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה מִצְוָה (תוֹסֶפְתָּא מע"ש פ"ה) ♦

הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁתַּבַּח עַל כִּסֵּא כְבוֹדוֹ. הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁתַּבַּח בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ. הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁתַּבַּח בָּנוּ לְדֹר דּוֹרִים. הָרַחֲמָן הוּא קֶרֶן לְעַמּוֹ יָרִים. הָרַחֲמָן הוּא יִתְפָּאַר בָּנוּ לָנֶצַח נְצָחִים. הָרַחֲמָן הוּא יְפַרְנְסֵנוּ בְּכָבוֹד וְלֹא בְּבִזּוּי, וּבְהֶתֵּר וְלֹא בְּאִסּוּר, בְּנַחַת וְלֹא בְצַעַר. הָרַחֲמָן הוּא יִתֵּן שָׁלוֹם בֵּינֵינוּ. הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁלַח בְּרָכָה רְוָחָה וְהַצְלָחָה בְּכָל־מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ. הָרַחֲמָן הוּא יַצְלִיחַ אֶת־דְּרָכֵינוּ. הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁבֹּר עֹל גָּלוּת מְהֵרָה מֵעַל צַוָּארֵנוּ. הָרַחֲמָן הוּא יוֹלִיכֵנוּ מְהֵרָה קוֹמְמִיוּת לְאַרְצֵנוּ. הָרַחֲמָן הוּא יִרְפָּאֵנוּ רְפוּאָה

שְׁלֵמָה רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאַת הַגּוּף. הָרַחֲמָן הוּא יִפְתַּח לָנוּ אֶת־יָדוֹ הָרְחָבָה. הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ ‹› כָּל־אֶחָד וְאֶחָד מִמֶּנּוּ בְּשִׁמּוֹ הַגָּדוֹל, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּרְכוּ אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, בַּכֹּל, מִכֹּל, כֹּל, כֵּן יְבָרֵךְ אוֹתָנוּ יַחַד בְּרָכָה שְׁלֵמָה, וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן. הָרַחֲמָן הוּא יִפְרֹשׂ עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמוֹ.

בשבת: הָרַחֲמָן הוּא יַנְחִילֵנוּ עוֹלָם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים.

בראש־חודש: הָרַחֲמָן הוּא יְחַדֵּשׁ עָלֵינוּ אֶת־הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה.

בראש־השנה: הָרַחֲמָן הוּא יְחַדֵּשׁ עָלֵינוּ אֶת־הַשָּׁנָה הַזֹּאת לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה.

בסוכות: הָרַחֲמָן הוּא יָזְכֵּנוּ לֵישֵׁב בְּסֻכַּת עוֹרוֹ שֶׁל לִוְיָתָן. הָרַחֲמָן הוּא יַשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ שֶׁפַע קְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה מִשְּׁבָעָה אֶשְׁפִּיזִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין, זְכוּתָם תְּהֵא מָגֵן וְצִנָּה עָלֵינוּ. הָרַחֲמָן הוּא יָקִים לָנוּ אֶת־סֻכַּת דָּוִד הַנּוֹפֶלֶת.

במועדים: הָרַחֲמָן הוּא יַגִּיעֵנוּ לְמוֹעֲדִים אֲחֵרִים הַבָּאִים לִקְרָאתֵנוּ לְשָׁלוֹם.

ליום־טוב: הָרַחֲמָן הוּא יַנְחִילֵנוּ יוֹם שֶׁכֻּלּוֹ טוֹב.

הָרַחֲמָן הוּא יִתַּע תּוֹרָתוֹ וְאַהֲבָתוֹ בְּלִבֵּנוּ, וְתִהְיֶה יִרְאָתוֹ עַל פָּנֵינוּ לְבִלְתִּי נֶחֱטָא, וְיִהְיוּ כָּל־מַעֲשֵׂינוּ לְשֵׁם שָׁמָיִם.

ברכת האורח: הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת־הַשֻּׁלְחָן הַזֶּה שֶׁאָכַלְנוּ עָלָיו, וְיִסַּדֵּר בּוֹ כָּל־מַעֲדַנֵּי עוֹלָם, וְיִהְיֶה כְּשֻׁלְחָנוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, כָּל־רָעֵב מִמֶּנּוּ יֹאכַל, וְכָל־צָמֵא מִמֶּנּוּ יִשְׁתֶּה, וְאַל יֶחְסַר מִמֶּנּוּ כָּל־טוּב לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים. הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת־בַּעַל הַבַּיִת הַזֶּה וּבַעַל הַסְּעֻדָּה הַזֹּאת, הוּא ‹› וּבָנָיו ‹› וְאִשְׁתּוֹ וְכָל־אֲשֶׁר לוֹ, בְּבָנִים שֶׁיִּחְיוּ, וּבְנָכְסִים שֶׁיִּרְבּוּ, בָּרֵךְ יְהוָה־יהוה חֵילוֹ וּפֹעַל יָדָיו תִּרְצֶה, וְיִהְיוּ נְכָסָיו וּנְכָסֵינוּ מֻצְלָחִים וּקְרוֹבִים לָעִיר, וְאַל יִזְדַּקֵּק לְפָנָיו ‹› וְלֹא לְפָנֵינוּ שׁוּם דְּבַר חֵטְא וְהֶרְהוּר עָוֹן. שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ כָּל־הַיָּמִים בְּעֹשֶׁר וְכָבוֹד, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. לֹא יֵבוֹשׁ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא יִכָּלֵם לָעוֹלָם הַבָּא. אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

בסעודת המילה: הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת־בַּעַל הַבַּיִת הַזֶּה אָבִי הַבֵּן, הוּא וְאִשְׁתּוֹ הַיּוֹלֶדֶת מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת־הַיֶּלֶד הַנּוֹלָד, וּכְשֵׁם שֶׁזִּכָּהוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לַמִּילָה, כָּךְ יְזַכֵּהוּ לְפֶנֶם לְתוֹרָה, וּלְחֻפָּה, וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן. הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת־מַעֲלַת הַסַּנְדָּק וְהַמּוֹהֵל וּשְׁאָר הַמִּשְׁתַּדְּלִים בַּמִּצְוָה, הֵם וְכָל־אֲשֶׁר לָהֶם.

בסעודת החתן: הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת־הֶחָתָן וְהַכַּלָּה בְּבָנִים וְבָרִים לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ. ויש מוסיפים: הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת־כָּל־הַמְסֻבִּים בַּשֻּׁלְחָן הַזֶּה, וְיִתֵּן לָנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִשְׁאֲלוֹת לִבֵּנוּ לְטוֹבָה.

הָרַחֲמָן הוּא יְחַיֵּינוּ וְיַזְכֵּנוּ וְיָקָרְבֵנוּ לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ וּלְבִנְיַן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. מַגְדִּיל (ביום שמתפללים מוסף, וכן במוצ"ש אומרים: מְגַדֵּל) יְשׁוּעוֹת מַלְכּוֹ, וְעֹשֶׂה־חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ – לְדָוִד וּלְזַרְעוֹ עַד־עוֹלָם. כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעֵבוּ, וְדֹרְשֵׁי יְהוָה יאהדונהי לֹא־יַחְסְרוּ כָל־טוֹב. נַעַר הָיִיתִי גַּם־זָקַנְתִּי, וְלֹא־רָאִיתִי צַדִּיק נֶעֱזָב, וְזַרְעוֹ מְבַקֶּשׁ־לָחֶם: כָּל־הַיּוֹם חוֹנֵן וּמַלְוֶה, וְזַרְעוֹ לִבְרָכָה: מַה־שֶּׁאָכַלְנוּ יִהְיֶה לְשָׂבְעָה, וּמַה שֶּׁשָּׁתִינוּ יִהְיֶה לִרְפוּאָה, וּמַה שֶּׁהוֹתַרְנוּ יִהְיֶה לִבְרָכָה, כִּדְכְתִיב: וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם, וַיֹּאכְלוּ וַיּוֹתִירוּ כִּדְבַר יְהוָה יאהדונהי: בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה יאהדונהי, עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּיהוָה יאהדונהי, וְהָיָה יְהוָה יאהדונהי מִבְטַחוֹ: יְהוָה יאהדונהי עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן, יְהוָה יאהדונהי <> יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם: עֹשֶׂה שָׁלוֹם

בִּמְרוֹמָיו הוּא בְרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן:

אם מברכים על הכוס אומרים:

בּוֹס־יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא, וּבְשֵׁם יְהוָה יאהדונהי אֶקְרָא:

סַבְרֵי מָרָנָן: ועונים: לְחַיִּים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

בִּרְכַּת מֵעֵין שָׁלֹשׁ

כל דבר שצריך כוס צריך לשתות ממנו מלוא לוגמיו שהוא רוב רביעית ומצוה לשתות רביעית שלם. אחר ששתה משגרו לאשתו שתשתה ממנו. ואם שתה רביעית דהיינו כ"ז דרהם (81 גרם) יברך אחריו ברכה זו.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,

אם אכל מזונות יאמר: עַל הַמִּחְיָה וְעַל הַכַּלְכָּלָה

אם שתה יין יאמר: עַל הַגָּפֶן וְעַל פְּרִי הַגָּפֶן

אם אכל פֵּרוֹת משבעת מינים יאמר: עַל הָעֵץ וְעַל פְּרִי הָעֵץ

וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה, וְעַל אֶרֶץ חֶמְדָּה, טוֹבָה וּרְחָבָה, שֶׁרָצִיתָ וְהִנְחַלְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ, לֶאֱכוֹל מִפִּרְיָהּ, וְלִשְׂבֹּעַ מִטּוּבָהּ. רַחֵם יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ, וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ, וְעַל הַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ, וְעַל מִזְבְּחֶךָ, וְעַל הֵיכָלֶךָ, וּבְנֵה

וּרְושָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ, בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ, וְשַׂמְּחֵנוּ בְּבִנְיָנָהּ, וְנִבָרֶכְךָ עָלֶיהָ בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה.

בשבת: וּרְצֵה וְהַחֲלִיצֵנוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה.

בראש־חודש: וְזָכְרֵנוּ לְטוֹבָה בְּיוֹם רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה.

בראש־השנה: וְזָכְרֵנוּ לְטוֹבָה בְּיוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה.

בפסח: וְשַׂמְּחֵנוּ בְּיוֹם חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם (ביו"ט: טוֹב) מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,

בסוכות: וְשַׂמְּחֵנוּ בְּיוֹם חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם (ביו"ט: טוֹב) מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,

בשמיני־עצרת: וְשַׂמְּחֵנוּ בְּיוֹם שְׁמִינִי חַג עֲצֶרֶת הַזֶּה, בְּיוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,

בשבועות: וְשַׂמְּחֵנוּ בְּיוֹם חַג הַשָּׁבוּעוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,

כִּי אַתָּה טוֹב וּמֵטִיב לַכֹּל, וְנוֹדֶה לְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל הָאָרֶץ וְעַל יאהדונהי

הַמִּחְיָה וְעַל הַכַּלְכָּלָה. פְּרִי הַגֶּפֶן. הַפֵּרוֹת.

על של א"י על של א"י:

מִחְיָתָהּ וְעַל כַּלְכָּלָתָהּ. פְּרִי גַפְנָהּ. פֵּרוֹתֶיהָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, עַל הָאָרֶץ וְעַל

הַמִּחְיָה. פְּרִי הַגֶּפֶן. הַפֵּרוֹת.

על של א"י על של א"י:

מִחְיָתָהּ. פְּרִי גַפְנָהּ. פֵּרוֹתֶיהָ:

ברכות הנהנין

על תבשיל מחמשת מיני דגן ועל מאפה ממינים אלה (חוץ מן הלחם), ועל האורז מברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת:

על היין מברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

על פירות העץ מברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ:

על פירות האדמה מברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה:

על דבר שאין גִּדּוּלוֹ מן הארץ כגון בשר, דגים, חלב, גבינה, וכדומה, וכן השותה מים או שאר משקים חוץ מן היין, מברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהַכֹּל נִהְיָה בִּדְבָרוֹ:

על פֵּרוֹת האילן (חוץ מז' מינים), על פֵּרוֹת האדמה, ועל דבר שאין גידולו מן הארץ (חוץ מן היין), אם אכל כזית בכדי אכילת פרס (4 דקות, ו"א 8 דקות), או שתה רביעית בבת אחת, מברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת
רַבּוֹת, וְחֶסְרוֹנָן עַל־כָּל־מַה־שֶּׁבָּרָאתָ, לְהַחֲיוֹת
בָּהֶם נֶפֶשׁ כָּל־חָי, בָּרוּךְ ‹›חֵי הָעוֹלָמִים.

שַׁחֲרִית לְשַׁבָּת

מתחילים מ"לשם יחוד" שלפני התפילה וכו' לעיל בשחרית לחול עד "ה' מָלָךְ" וכו', ואח"כ ממשיכים במזמורים אלו:

לַמְנַצֵּחַ, מִזְמוֹר לְדָוִד: הַשָּׁמַיִם ‹› מְסַפְּרִים כְּבוֹד־אֵל,
וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ: יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ
אֹמֶר, וְלַיְלָה לְלַיְלָה יְחַוֶּה־דָּעַת: אֵין־אֹמֶר וְאֵין

עת רצון

בָּנַי! בְּשַׁבָּת וּבְיוֹם־טוֹב מוֹסִיפִים פֹּה מִזְמוֹרִים אֵלּוּ. וּמוּבָא (לְבוּשׁ אוֹרַח־חַיִּים, סִימָן רפא): וְאֵלּוּ הַמִּזְמוֹרִים שֶׁמּוֹסִיפִים הֵם כֻּלָּם מְדַבְּרִים אוֹ מִמַּעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית שֶׁכָּלוֹ בְּשַׁבָּת, אוֹ מִמַּתַּן־תּוֹרָה לְפִי שֶׁנִּתְּנָה בְּשַׁבָּת; וְכֵן אִיתָא (אוֹר־זָרוּעַ): וְתִקְּנוּ רַבּוֹתֵינוּ וְהוֹסִיפוּ מִזְמוֹרִים לְכָבוֹד הַשַּׁבָּת, כְּגוֹן (תְּהִלִּים יט): "**הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל**", (שָׁם לג): "**רַנְּנוּ צַדִּיקִים**", (שָׁם לד): "**לְדָוִד בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת טַעְמוֹ**", (שָׁם צ): "**תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה**", (שָׁם צא): "**יֹשֵׁב בְּסֵתֶר**", (שָׁם קלה): "**הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב**", (שָׁם קלו): "**הַלֵּל הַגָּדוֹל**", (שָׁם לג): "**הוֹדוּ לַהֲוָיָ"ה כִּי טוֹב**", (שָׁם צב) "**מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת**", (שָׁם צג): "**נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז**", מִכָּאן וְאֵילָךְ מְסַיְּמִים כְּשֶׁאָר יָמִים. וּמוּבָא (אֲבוּדְרָהֵם), וְהַטַּעַם שֶׁמּוֹסִיפִים מִזְמוֹרִים אֵלּוּ בְּשַׁבָּת, כְּדֵי לְהַבְדִּיר בֵּין שַׁבָּת לְחֹל, וְיִתְקַיֵּם הַפָּסוּק שֶׁאוֹמֵר (שְׁמוֹת לא, יז): "בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעֹלָם", וְגַם בְּיָמִים טוֹבִים נָהֲגוּ לְאָמְרָם, שֶׁגַּם הֵם נִקְרְאוּ שַׁבָּתוֹן לְמִקְרָאֵי קֹדֶשׁ, וּמְקַדְּשִׁים אוֹתָם עַל הַכּוֹס כְּמוֹ בְּשַׁבָּת.

עַל־כֵּן רְאֵה, אָהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לְכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַפְּשׁוּט בְּכָל מִזְמוֹר וּמִזְמוֹר שֶׁאַתָּה אוֹמֵר וּתְפָרְשָׁם עַל עַצְמְךָ, כִּי יֵשׁ בָּהֶם סוֹדוֹת נוֹרָאִים לָמָּה תָּפְסוּ אֶת הַמִּזְמוֹרִים הָאֵלּוּ דַּיְקָא.

דְּבָרִים, בְּלִי נִשְׁמַע קוֹלָם: בְּכָל־הָאָרֶץ יָצָא קַוָּם, וּבִקְצֵה תֵבֵל מִלֵּיהֶם, לַשֶּׁמֶשׁ שָׂם־אֹהֶל בָּהֶם: וְהוּא כְּחָתָן יֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ, יָשִׂישׂ כְּגִבּוֹר לָרוּץ אֹרַח: מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם מוֹצָאוֹ, וּתְקוּפָתוֹ עַל־קְצוֹתָם, וְאֵין נִסְתָּר מֵחַמָּתוֹ: תּוֹרַת יְהוָה תְּמִימָה, מְשִׁיבַת נָפֶשׁ, עֵדוּת יְהוָה נֶאֱמָנָה, מַחְכִּימַת פֶּתִי: פִּקּוּדֵי

עת רצון

א.

מַתְחִילִים עִם הַמִּזְמוֹר: **"הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ"**; וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ שׁוֹחַר־טוֹב, תְּהִלִּים יט): 'אָמַר רַב פִּינְחָס מִמַּה שֶׁהַשָּׁמַיִם מוֹרִידִים גְּשָׁמִים וְהָאָרֶץ מְגַדֶּלֶת פֵּרוֹתֶיהָ - הַבְּרִיּוֹת מְקַלְּסִים לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, לְפִיכָךְ: "הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל"'; כִּי בֶּאֱמֶת אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ. וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עָצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַכֹּל מוֹצִיאִים שְׁבָחִים לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עַד אֲשֶׁר אֲפִלּוּ: **"יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ אֹמֶר וְלַיְלָה לְלַיְלָה יְחַוֶּה דָּעַת"** - שֶׁגַּם הַיּוֹם מְדַבֵּר שְׁבָחִים מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְהַלַּיְלָה מַמְשִׁכְת דַּעַת כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (עֲרוּבִין סה.): 'לֹא אִבְרֵי לַיְלָה אֶלָּא לְגַרְסָא'; וְהָעִקָּר לִשְׁמֹעַ תָּמִיד בְּקוֹל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, כִּי בָּרֹגַע שֶׁאָדָם זוֹכֶה לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, עַל־יְדֵי־זֶה נִפְתָּח פִּיו לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ; כִּי הַצַּדִּיק מְעוֹרֵר מַהַשָּׁנָה (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ס), וְאָז יֶשׁ לוֹ דִּבּוּרִים לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי קֹדֶם שֶׁשּׁוֹמְעִים אֶת הַהִתְעוֹרְרוּת שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, אִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְזֶה מַאֲמָרָם זַ"ל (תְּרוּמוֹת א, ב): 'סְתָם 'חֲרַשׁ' - אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ מְדַבֵּר'; מִי שֶׁאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ אֶת קוֹל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת - אֵין לוֹ דִּבּוּרִים לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁזֶּה: **"אֵין אֹמֶר וְאֵין דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמַע קוֹלָם"** - כְּשֶׁלֹּא שׁוֹמְעִים אֶת קוֹל הַצַּדִּיק, אָז אֵין דִּבּוּרִים לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. **"וְהוּא כְּחָתָן יֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ יָשִׂישׂ כְּגִבּוֹר לָרוּץ אֹרַח"** - כִּי צָרִיךְ הִתְגַּבְּרוּת גְּדוֹלָה לָרוּץ אֹרַח הַזֶּה שֶׁהָיָה אָדָם נָזוּף, כִּי זֶה סוֹבֵב עַל בְּנֵי־אָדָם הַזּוֹכִים לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל הָעָבָר, שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן מט), שֶׁאַף־עַל־פִּי שֶׁזּוֹכִים לְתִקֵּן מַה שֶּׁעָבַר, אַף־עַל־פִּי־כֵן עֲדַיִן הָיְכָן הוּא הַזְּמַן שֶׁהָיוּ רְחוֹקִים מֵהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, שֶׁהָיוּ יְכוֹלִים לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן, וּבַוַּדַּאי צְרִיכִים לְתַקֵּן

יְהוָה יאהדונהי יִשָּׂרִים, מְשַׂמְּחֵי־לֵב, מִצְוַת יְהוָה יאהדונהי
בָּרָה, מְאִירַת עֵינָיִם: יִרְאַת יְהוָה יאהדונהי

עת רצון

זאת, דְּהֵינוּ לְהַשְׂלִים וּלְמַלֵּא אֶת הָעֲבוֹדָה שֶׁהָיוּ יְכוֹלִים לַעֲבד אֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּכָל אוֹתָהּ הַעֵת שֶׁהָיוּ נְזוּפִים לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ וְהָיוּ רְחוֹקִים מִמֶּנּוּ, וְעַל־כֵּן אַחַר שֶׁזּוֹכִים לְהִתְעוֹרֵר בִּתְשׁוּבָה צְרִיכִים זְרִיזוּת גְּדוֹלָה בַּעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, לָרוּץ מְאד מְאד, כְּדֵי שֶׁיּזְכֶּה עַל־יְדֵי זְרִיזוּת עֲבוֹדָתוֹ לְתַקֵּן וּלְהַשְׂלִים גַּם חִסָּרוֹן הָעֲבוֹדָה שֶׁל הַיָּמִים שֶׁעָבְרוּ; כִּי עַכְשָׁו צְרִיכִים לָרוּץ בִּמְהִירוּת גְּדוֹלָה זֶה הַדֶּרֶךְ שֶׁהָיָה יָכוֹל לֵילֵךְ בִּזְמַן שֶׁהָיָה רָחוֹק מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָסוּר לְהִתְיָאֵשׁ בְּשׁוּם פָּנִים וְאֹפָן, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא וְאֵין בִּלְעָדָיו נִמְצָא - "**מְקֹצֵה הַשָּׁמַיִם מוֹצָאוֹ וּתְקוּפָתוֹ עַל קְצוֹתָם וְאֵין נִסְתָּר מֵחַמָּתוֹ**", וְעַל־כֵּן עַל הָאָדָם לִבְרֹחַ תָּמִיד אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וּלְלִמֹּד תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה - "**תּוֹרַת יְהוָה תְּמִימָה מְשִׁיבַת נָפֶשׁ עֵדוּת יְהוָה נֶאֱמָנָה מַחְכִּימַת פֶּתִי**", כִּי חָכְמַת הַתּוֹרָה שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהִתְיַגֵּעַ בַּתּוֹרָה וּלְהָבִינָהּ, זֶה עִקַּר הַמְתָּקַת הַדִּין וּרְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וּמְשִׁיבַת הַנֶּפֶשׁ וּמַעֲלֶהוּ לְשָׁרְשָׁהּ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן עד), וְהַתּוֹרָה עוֹמֶדֶת גַּם בְּמָקוֹם נִסְתָּר וְקוֹרֵאת אוֹתוֹ (מִשְׁלֵי ט, ד): "מִי פֶתִי יָסֹר הֵנָּה חֲסַר לֵב אָמְרָה לּוֹ"; שֶׁהַתּוֹרָה הִיא עֵדוּת יְהוָ"ה וּמְקָרֶבֶת אֶת הָאָדָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן קמו); וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק מְאד בִּלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וּלְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתֶיהָ יִתְבָּרַךְ, כִּי: "**פִּקּוּדֵי יְהוָה יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב מִצְוַת יְהוָה בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם**"; כִּי עִקַּר הַשִּׂמְחָה הִיא מִן הַמִּצְוֹות, וְעִקַּר הַשִּׂמְחָה הִיא בַּלֵּב (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן ל); וְכֵן עָלֶיךָ, אֲהוּבִי, בָּנַי, לָדַעַת, כִּי שֹׁרֶשׁ נְקֻדַּת הַמִּצְוֹות הִיא שִׂמְחָה, וְהַשִּׂמְחָה הִיא קוֹמָה שְׁלֵמָה, מֵרַמַ"ח אֵבָרִים וְשָׁסָ"ה גִּדִּים, וְכָל מִצְוָה מִתַּרְיַ"ג מִצְוֹות, יֵשׁ לָהּ אֵבָר מֵהַשִּׂמְחָה, וְעַל־כֵּן אִם פָּגַם בְּאֵיזוֹ מִצְוָה, אֲזַי כְּשֶׁפָּגַם בָּזֶה הָאֵבָר שֶׁהוּא כְּנֶגֶד אוֹתָהּ הַמִּצְוָה שֶׁעָבַר, אִי אֶפְשָׁר לוֹ לִשְׂמֹחַ שָׁם, וְעַל־יְדֵי־זֶה מַרְגִּישׁ וְנִזְכָּר הַחֵטְא שֶׁעָשָׂה מִקֹּדֶם, וְיָכוֹל לְהִתְוַדּוֹת וְדוּי דְּבָרִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה מְתַקֵּן פְּגָמָיו וַחֲטָאָיו (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן קעח); וְלָכֵן רְאֵה שֶׁתִּתְפַּלֵּל עָלֶיךָ יִרְאָה גְּדוֹלָה - "**יִרְאַת יְהוָה טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לָעַד מִשְׁפְּטֵי יְהוָה אֱמֶת צָדְקוּ יַחְדָּו**", כִּי בָּרֶגַע שֶׁאָדָם מַתְחִיל לְהִתְבּוֹדֵד עַצְמוֹ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזַי נוֹפֶלֶת עָלָיו יִרְאָה גְּדוֹלָה עַד מְאד, שֶׁמִּתְיָרֵא וּמִתְפַּחֵד רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ; בָּנַי, רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּתוֹךְ הַפְּסוּקִים הָאֵלּוּ, וּתְפָרֵשׁ אֶת כָּל פָּסוּק וּפָסוּק עָלֶיךָ, וְאָז תִּמְצָא עֲרֵבוּת נְעִימוּת יְדִידוּת זִיו חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

טְהוֹרָה, עוֹמֶדֶת לָעַד, מִשְׁפְּטֵי־יְהוָה יאהדונהי אֱמֶת, צָדְקוּ יַחְדָּו: הַנֶּחֱמָדִים מִזָּהָב וּמִפַּז רָב, וּמְתוּקִים מִדְּבַשׁ וְנֹפֶת צוּפִים: גַּם־עַבְדְּךָ נִזְהָר בָּהֶם, בְּשָׁמְרָם עֵקֶב רָב: שְׁגִיאוֹת מִי־יָבִין, מִנִּסְתָּרוֹת נַקֵּנִי: גַּם ◇ מִזֵּדִים| חֲשֹׂךְ עַבְדֶּךָ, אַל־יִמְשְׁלוּ־בִי אָז אֵיתָם, וְנִקֵּיתִי מִפֶּשַׁע רָב: יִהְיוּ לְרָצוֹן| אִמְרֵי־פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה יאהדונהי צוּרִי וְגֹאֲלִי:

מִזְמוֹר זֶה וּמִזְמוֹר "בְּשַׁנּוֹתוֹ" יֵשׁ בָּהֶם סוֹדוֹת גְּדוֹלִים וַעֲמֻקִּים, וְאִם יְחַסֵּר מֵהֶם תֵּבָה אַחַת יֹאבַד טוֹבָה הַרְבֵּה ח"ו, וְעַל כֵּן צָרִיךְ לְדַקְדֵּק מְאֹד בַּאֲמִירָתָם.

רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיהוָה יאהדונהי, לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה: הוֹדוּ לַיהוָה יאהדונהי בְּכִנּוֹר, בְּנֵבֶל עָשׂוֹר זַמְּרוּ־לוֹ: שִׁירוּ־לוֹ שִׁיר חָדָשׁ, הֵיטִיבוּ נַגֵּן בִּתְרוּעָה:

עת רצון

ב.

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ: "**רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיהוָה לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה**" - רְאֵה לְהַכְנִיס בְּעַצְמְךָ שִׂמְחָה עֲצוּמָה שֶׁאַתָּה זוֹכֶה לִהְיוֹת מְקֻשָּׁר אֶל צַדִּיקִים הַדְּבֵקִים בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וּבַמִּזְמוֹר זֶה יֵשׁ י"ג שֵׁמוֹת הַוְיָ"ה שֶׁהֵם כְּנֶגֶד י"ג מְכִילִין דְּרַחֲמֵי, וְלָכֵן עָלֶיךָ לְשִׁיר שִׁיר חָדָשׁ לְהַקְדּוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁזְּכִיתָ לִהְיוֹת בְּחֶלְקָם שֶׁל צַדִּיקִים הַמְגַלִּים לְךָ שֶׁאֵין שׁוּם עַקְמוּמִיּוּת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי הָעִקָּר שֶׁצְּרִיכִים לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, לֵידַע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהַוְדִּיעַ אֲשֶׁר אֵין יוֹדְעִים כְּלָל. "**כִּי יָשָׁר דְּבַר יְהוָה וְכָל מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה**" - כָּל מַה שֶּׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה זֶה יָשָׁר, הָעִקָּר צְרִיכִים לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְתֵדַע אֲשֶׁר: "**בִּדְבַר יְהוָה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם**" - הַכֹּל נִבְרָא רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשָׂה מֵעַצְמוֹ אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן, כִּי בְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם. "**כְּנַס כַּנֵּד מֵי הַיָּם נֹתֵן בְּאוֹצָרוֹת תְּהוֹמוֹת**", וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּכָּנֵס בְּךָ יִרְאָה גְּדוֹלָה שֶׁתִּתְיָרֵא

כִּי־יָשָׁר דְּבַר־יְהוָה יאהדונהי, וְכָל־מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה:
אֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט, חֶסֶד יְהוָה יאהדונהי מָלְאָה
הָאָרֶץ: בִּדְבַר יְהוָה יאהדונהי שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ, וּבְרוּחַ פִּיו
כָּל־צְבָאָם: כֹּנֵס כַּנֵּד מֵי הַיָּם, נֹתֵן בְּאוֹצָרוֹת <>

עת רצון

וְתִפְחַד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. "**יִירְאוּ מֵיְהוָה כָּל הָאָרֶץ מִמֶּנּוּ יָגוּרוּ כָּל יֹשְׁבֵי תֵּבֵל**", כִּי בְּרֶגַע שֶׁאָדָם מַכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֱמוּנַת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ וְעֵד אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, אָז הוּא יָרֵא וּמְפַחֵד רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ שֶׁאֲפִלּוּ בְּתוֹךְ הַצָּרוֹת וְהַמְּרִירוּת שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו, בְּהַכֹּל גָּנוּז שָׁם אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְזֶה: "**כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד**", וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מגלה י:): 'כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר 'וַיְהִי' אֵינוֹ אֶלָּא צַעַר'; וְכֵן דָּרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בראשית ו: סו:): 'אֵין עֲמִידָה אֶלָּא תְּפִלָּה'; וְזֶה שֶׁאָנוּ מְבַקְּשִׁים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ: "**כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי**", אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאַתָּה אָמַרְתָּ שֶׁיַּעֲבֹר עָלַי צַעַר שֶׁזֶּה בְּחִינַת "וַיְהִי", אֲבָל אֲנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ שֶׁאָזְכֶּה לְהִתְחַזֵּק בִּתְפִלָּה, וְלֹא לְהִתְיָאֵשׁ, שֶׁזֶּה: "**הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד**", כִּי עַל־יְדֵי תְּפִלָּה זוֹכִים לְהַעֲמִיד אֶת הַצָּרָה. וּזְכֹר זֹאת הַיֵּטֵב, אָהוּבִי, בְּנִי, כִּי עוֹבֵר עַל בְּנֵי־אָדָם כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה צָרוֹת וְיִסּוּרִים וְלֹא יוֹדְעִים אֵיךְ לְהִתְחַזֵּק מַעֲמָד, וְעַל־כֵּן מְבַקְּשִׁים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ: "**כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי**", אַתָּה אָמַרְתָּ שֶׁתִּהְיֶה לִי צָרָה, וְעַל־כֵּן אֲנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ: "**הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד**", שֶׁכְּבָר תְּצַוֵּה אֶת הַצָּרוֹת שֶׁיַּעַמְדוּ וְיַעַזְבוּ אוֹתִי כְּבָר. וּתְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאַל תַּחְשֹׁב שֶׁיֵּשׁ אֵיזֶה טֶבַע אוֹ מִקְרֶה אוֹ מַזָּל, אֶלָּא כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ אֲפִלּוּ מִבֶּשֶׂר וָדָם הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשָׂה מֵעַצְמוֹ, שֶׁזֶּה "**מְּמֻכָּן שִׁבְתּוֹ הִשְׁגִּיחַ אָל כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ**", רָאשֵׁי־תֵבוֹת: מ'ש'ה', א'י'כ'ה'. כִּי כְּשֶׁאָדָם מְחַפֵּשׂ וּמְבַקֵּשׁ אַחַר הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, הַמְגַלֶּה אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז זוֹכֶה שֶׁמַּאִיר עָלָיו הָאוֹר הַבָּא שֶׁל הַהַשְׁגָּחָה, כִּי הַהַשְׁגָּחָה שֶׁנִּמְשֶׁכֶת עַל הָאָדָם זֶה בָּא עַל־יְדֵי מֹשֶׁה שֶׁהוּא הַצַּדִּיק שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר. וְהָעִקָּר עָלֶיךָ לִזְכֹּר שֶׁכָּל הָרְשָׁעִים שֶׁעוֹמְדִים עָלֶיךָ אֵינָם כְּלוּם, כִּי: "**שֶׁקֶר הַסּוּס לִתְשׁוּעָה וּבְרֹב חֵילוֹ לֹא יְמַלֵּט**" - כִּי הַכֹּל תְּלוּי בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מַשְׁגִּיחַ עַל יְרֵאָיו, "**הִנֵּה עֵין יְהוָה אֶל יְרֵאָיו לַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ**", וְהוּא שׁוֹמֵר אוֹתָם מִכָּל פְּגָעֵי וּמִקְרֵי הַזְּמַן, "**לְהַצִּיל מִמָּוֶת נַפְשָׁם וּלְחַיּוֹתָם בָּרָעָב**", וְעַל־כֵּן עִקַּר הָעֲצָה רַק לְקַוּוֹת וּלְחַכּוֹת לִישׁוּעָתוֹ יִתְבָּרַךְ, "**נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַיהוָה עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ הוּא**" - כִּי רַק הוּא יִתְבָּרַךְ יָכוֹל לַעְזֹר

תְּהוֹמוֹת: יִירָאוּ מֵיְהוָה יאהדונהי כָּל־הָאָרֶץ, מִמֶּנּוּ
יָגוּרוּ כָּל־יוֹשְׁבֵי תֵבֵל: כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי, הוּא־צִוָּה
וַיַּעֲמֹד: יְהוָה יאהדונהי הֵפִיר עֲצַת־גּוֹיִם, הֵנִיא
מַחְשְׁבוֹת עַמִּים: עֲצַת יְהוָה יאהדונהי לְעוֹלָם תַּעֲמֹד,
מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדֹר וָדֹר: אַשְׁרֵי הַגּוֹי אֲשֶׁר־יְהוָה
יאהדונהי אֱלֹהָיו, הָעָם בָּחַר לְנַחֲלָה לוֹ: מִשָּׁמַיִם הִבִּיט
יְהוָה יאהדונהי, רָאָה אֶת־כָּל־בְּנֵי הָאָדָם: מִמְּכוֹן־
שִׁבְתּוֹ הִשְׁגִּיחַ, אֶל כָּל־יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: הַיֹּצֵר יַחַד לִבָּם,
הַמֵּבִין אֶל־כָּל־מַעֲשֵׂיהֶם: אֵין־הַמֶּלֶךְ נוֹשָׁע בְּרָב־חָיִל,
גִּבּוֹר לֹא־יִנָּצֵל בְּרָב־כֹּחַ: שֶׁקֶר הַסּוּס לִתְשׁוּעָה, וּבְרֹב
חֵילוֹ לֹא יְמַלֵּט: הִנֵּה עֵין יְהוָה יאהדונהי אֶל־יְרֵאָיו,
לַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ: לְהַצִּיל מִמָּוֶת נַפְשָׁם, וּלְחַיּוֹתָם
בָּרָעָב: נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַיהוָה יאהדונהי, עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ
הוּא: כִּי־בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ, כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ:
יְהִי־חַסְדְּךָ יְהוָה יאהדונהי עָלֵינוּ, כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ:

עת רצון

לָנוּ וְלֹא שׁוּם בָּשָׂר וָדָם, וְלָכֵן: "כִּי בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ", וְתַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, בְּתוֹךְ הַמִּזְמוֹר הַזֶּה, וּתְפָרְשׁוֹ כְּפִי בְּחִינָתְךָ עַד שֶׁתִּהְיֶה דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

לְדָוִד , בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת־טַעְמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ, וַיְגָרְשֵׁהוּ
וַיֵּלַךְ: אֲבָרְכָה אֶת־יְהוָה יאהדונהי בְּכָל־עֵת,
תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי: בַּיהוָה יאהדונהי תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי,
יִשְׁמְעוּ עֲנָיִם וְיִשְׂמָחוּ: גַּדְּלוּ לַיהוָה יאהדונהי אִתִּי,

עת רצון

ג.

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ: "**לְדָוִד בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת טַעְמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיְגָרְשֵׁהוּ וַיֵּלַךְ**" - תִּתְעוֹרֵר לִרְאוֹת אֶת גֹּדֶל הַנִּסִּים שֶׁקָּרוּ לְדָוִד הַמֶּלֶךְ בְּשַׁבָּת בְּעֵת שֶׁהָיָה אֵצֶל אֲכִישׁ מֶלֶךְ גַּת (שְׁמוּאֵל־א כא, יא-טז). וְזֶה שַׁיָּךְ לְכָל בַּר־יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁרוֹאֶה שֶׁמִּתְגַּבֶּרֶת עָלָיו הַסִּטְרָא אַחֲרָא בְּעֲצָבוּת וּבְמְרִירוּת, וְרוֹצָה לְהַפִּילוֹ, אָז עִקַּר הָעֵצָה לְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מַה שֶּׁיָּכוֹל, וְעַל־יְדֵי־זֶה יְזַכֶּה לְהַבְרִיחַ אֶת הַסִּטְרָא־אַחֲרָא שֶׁרוֹצָה לְלָכְדוֹ בְּמְצוּדָתָהּ (לִקּוּטֵי־הַלָּכוֹת, נְפִילַת אַפַּיִם, הֲלָכָה ד, אוֹת ז), וְעַל־יְדֵי־זֶה יָכוֹל לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, שֶׁזֶּה: "**אֲבָרְכָה אֶת יְהוָה בְּכָל עֵת תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי**". **בַּיהוָה תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּ עֲנָיִם וְיִשְׂמָחוּ**". כִּי דַּיְקָא כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לִשְׂמֹחַ מְאֹד בְּשִׂמְחַת הָאֱמוּנָה בָּרוּךְ־הוּא, אָז יוּכַל לְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ וּלְפָאֵר אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתוֹ, כִּי כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לְהִכָּנֵס בַּקְּדֻשָּׁה, מִתְגַּבֶּרֶת עָלָיו הַסִּטְרָא־אַחֲרָא בְּיוֹתֵר וְרוֹצֶה לִשְׁבֹּר אוֹתוֹ, וְהָאָדָם צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק מַעֲמָד, לֹא לְהִשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה יַצִּילוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי הָעִקָּר לֹא לְהִתְיָאֵשׁ בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, אֶלָּא כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו יָבוֹא אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְיִצְעַק בִּתְמִימוּת וּבְפָשִׁיטוּת, וְאָז יִתְקַיֵּם אֶצְלוֹ: "**זֶה עָנִי קָרָא וַיהוָה שָׁמֵעַ וּמִכָּל צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוֹ**". וְאַף שֶׁבֵּין כָּךְ הָרְשָׁעִים וְהַמִּתְנַגְּדִים מִתְגַּבְּרִים עָלָיו וְרוֹצִים לְהַפִּילוֹ, עִם כָּל זֹאת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שׁוֹמְרוֹ - "**חֹנֶה מַלְאַךְ הוי"ה סָבִיב לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם**". כִּי אֵין שׁוּם עֵצָה אַחֶרֶת רַק לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל זֶה מְבַקֵּשׁ דָּוִד הַמֶּלֶךְ: "**טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב הַוָי"ה אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר יֶחֱסֶה בּוֹ**", רַק טַעֲמוּ וְאָז תִּרְאוּ כִּי טוֹב הַוָי"ה, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רַק טוֹב, וְאַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יֶחֱסֶה בּוֹ. וְלָמָּה צְרִיכִים לָלֶכֶת אֶל בְּנֵי־אָדָם?! "**יִרְאוּ אֶת הַוָי"ה קְדֹשָׁיו, כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו**", מִי שֶׁיָּרֵא רַק מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הוּא אֵינוֹ מְפֻחָד מֵאַף אֶחָד, וְלֹא יֶחְסַר לוֹ שׁוּם דָּבָר, וְכֵן נוֹתֵן עֵצָה לְבַר־יִשְׂרָאֵל אֵיךְ יַחֲזִיק מַעֲמָד בָּזֶה הָעוֹלָם. "**לְכוּ בָנִים שִׁמְעוּ לִי יִרְאַת הַוָי"ה אֲלַמֶּדְכֶם, מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים אֹהֵב יָמִים לִרְאוֹת טוֹב**", וְנִקַּט שָׁלֹשׁ לְשׁוֹנוֹת: "חָפֵץ חַיִּים", "אוֹהֵב יָמִים", "לִרְאוֹת טוֹב", כִּי זֶה תָּלוּי בָּזֶה; כִּי יֵשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁכָּל־כָּךְ

וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו: דָּרַשְׁתִּי אֶת־יְהוָה יאהדונהי וְעָנָנִי, וּמִכָּל־מְגוּרוֹתַי הִצִּילָנִי: הִבִּיטוּ אֵלָיו ◇ וְנָהָרוּ, וּפְנֵיהֶם אַל־יֶחְפָּרוּ: זֶה עָנִי קָרָא וַיהוָה יאהדונהי שָׁמֵעַ, וּמִכָּל־צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוֹ: חֹנֶה מַלְאַךְ־יְהוָה יאהדונהי סָבִיב לִירֵאָיו, וַיְחַלְּצֵם: טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי־טוֹב יְהוָה יאהדונהי, אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר יֶחֱסֶה־בּוֹ: יְראוּ אֶת־יְהוָה יאהדונהי קְדֹשָׁיו, כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו: כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעֵבוּ, וְדוֹרְשֵׁי יְהוָה יאהדונהי לֹא יַחְסְרוּ כָל־טוֹב: לְכוּ־בָנִים שִׁמְעוּ לִי, יִרְאַת יְהוָה יאהדונהי אֲלַמֶּדְכֶם: מִי־זֶה הָאִישׁ חָפֵץ חַיִּים, אֹהֵב יָמִים לִרְאוֹת טוֹב: נְצֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרָע וְשִׂפְתֹתֶיךָ מִדַּבֵּר מִרְמָה: סוּר מֵרָע וַעֲשֵׂה טוֹב, בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם וְרָדְפֵהוּ: עֵינֵי יְהוָה יאהדונהי אֶל צַדִּיקִים, וְאָזְנָיו אֶל שַׁוְעָתָם: פְּנֵי יְהוָה יאהדונהי בְּעֹשֵׂי רָע, לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ זִכְרָם: צָעֲקוּ וַיהוָה שָׁמֵעַ, וּמִכָּל צָרוֹתָם הִצִּילָם: קָרוֹב יְהוָה יאהדונהי לְנִשְׁבְּרֵי לֵב, וְאֶת דַּכְאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ: רַבּוֹת רָעוֹת צַדִּיק, וּמִכֻּלָּם יַצִּילֶנּוּ יְהוָה יאהדונהי: שֹׁמֵר כָּל עַצְמוֹתָיו, אַחַת מֵהֵנָּה לֹא נִשְׁבָּרָה: תְּמוֹתַת רָשָׁע רָעָה, וְשׂנְאֵי צַדִּיק יֶאְשָׁמוּ: פּוֹדֶה יְהוָה יאהדונהי נֶפֶשׁ עֲבָדָיו, וְלֹא יֶאְשְׁמוּ כָּל־הַחוֹסִים בּוֹ:

עת רצון

נִמְאָסוּ לָהֶם הַחַיִּים, עַד שֶׁמְּבַקְּשִׁים לָמוּת, וּמִזֶּה בָּא אֲשֶׁר כָּל יוֹם אֹרֶךְ לָהֶם כְּמוֹ הַגָּלוּת, וְאֵינָם יוֹדְעִים מַה לְעָשׂוֹת בְּיוֹם הַזֶּה, כִּי רוֹאִים רַק רַע בַּיָּמִים שֶׁלָּהֶם, עַל־כֵּן הוּא נוֹתֵן לָהֶם עֵצָה לִרְאוֹת טוֹב, שֶׁיִּסְתַּכְּלוּ בַּטּוֹב שֶׁיֵּשׁ בְּכָל יוֹם וָיוֹם, כִּי בְּכָל יוֹם וָיוֹם יֵשׁ הִתְגַּלּוּת אוֹר הַגְּנוּז דְּעַתִּיקָא סְתִימָאָה (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן לג), וְאָז כְּשֶׁכָּבָר אוֹהֵב הָאָדָם אֶת הַיָּמִים, אָז הוּא "חָפֵץ חַיִּים". וְאֵיךְ זוֹכִים לָזֶה? עַל־יְדֵי: **"נְצֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרָע וְשִׂפְתֹתֶיךָ מִדַּבֵּר מִרְמָה"**, כִּי צְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד אֶת הַדִּבּוּר שֶׁלּוֹ שֶׁלֹּא יְדַבֵּר לָשׁוֹן־הָרַע וּשְׁקָרִים, וִידַבֵּק אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיֵדַע אֲשֶׁר: **"עֵינֵי יְהוָה אֶל צַדִּיקִים וְאָזְנָיו אֶל שַׁוְעָתָם"**, הַצַּדִּיקִים כָּל־כָּךְ דְּבֵקִים בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עַד שֶׁהֵם מְקַבְּלִים עֵינֵי הַוָּיָ"ה (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן צח), וּמַה גַּם שֶׁמִּסְתַּכְּלִים תָּמִיד עַל שֵׁם הַוָּיָ"ה בְּמִלּוּי ע"ב: יו"ד ה"י וי"ו ה"י. **"וְאָזְנָיו אֶל שַׁוְעָתָם"**, שֶׁמְּכַוְּנִים אֶל שֵׁם הַוָּיָ"ה בְּמִלּוּי ס"ג: יו"ד ה"י וא"ו ה"י, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ עֲלֵיהֶם אוֹר גָּדוֹל מִלְּמַעְלָה, עַד שֶׁזּוֹכִים: **"פְּנֵי יְהוָה בְּעֹשֵׂי רָע לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ זִכְרָם"** - כִּי דַּיְקָא כְּשֶׁמֵּאִיר עָלָיו פְּנֵי הַוָּיָ"ה - אוֹר הַפָּנִים בְּהִתְגַּלּוּת נוֹרָאָה, אָפְלוּ אִם, חַס וְשָׁלוֹם, נִכְשְׁלוּ וּפָגְמוּ בְּפֶגֶם הַמְּגִנָּה שֶׁל הוֹצָאַת־זֶרַע־לְבַטָּלָה, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁנִּקְרָא "רַע", וּפָגְמוּ בְּפֶגֶם־הַבְּרִית, חַס וְשָׁלוֹם, כְּשֶׁמֵּאִיר עֲלֵיהֶם אוֹר פְּנֵי הַוָּיָ"ה, עַל־יְדֵי־זֶה: **"לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ זִכְרָם"**, נִכְרֶת זֵכֶר חַטָּאתָם וְנִמְחָק לְגַמְרֵי, בְּשָׁעָה שֶׁמֵּאִיר בָּהֶם פְּנֵי הַוָּיָ"ה בְּגִלּוּי נִפְלָא.

וּבִפְרָט כְּשֶׁהֵם זוֹכִים לִצְעֹק הַרְבֵּה אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא **"צָעֲקוּ וַיהוָה שָׁמֵעַ וּמִכָּל צָרוֹתָם הִצִּילָם"**, כִּי זֶה עִקַּר הָעֲצָה לְמִי שֶׁנָּפַל בַּחֵטְא הַמְּגִנָּה הַזֶּה - לִצְעֹק וּלְהִתְחַנֵּן וּלְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁיַּחוּס עָלָיו, וְאָז: **"קָרוֹב יְהוָה לְנִשְׁבְּרֵי לֵב וְאֶת דַּכְאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ"**, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רוֹצֶה בִּתְשׁוּבַת הָרְשָׁעִים, וּמִי שֶׁלִּבּוֹ שָׁבוּר עָלָיו וְרוּחוֹ נְמוּכָה, וְנִשְׁמָר בְּדִבּוּר פִּיו, אָז הַשְּׁכִינָה מְהַלֶּכֶת לְפָנָיו, וְכָל שִׁבּוּרֵי לֵב שֶׁהֵם בְּעֵינֵי עַצְמָם כְּאַיִן - חֲבִיבִים לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יוֹתֵר מִמַּלְאָכֵי הַשָּׁרֵת. **"רַבּוֹת רָעוֹת צַדִּיק וּמִכֻּלָּם יַצִּילֶנּוּ יְהוָה"** -

אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר יֶחֱסֶה־בּוֹ: יְרֵאוּ אֶת־יְהוָה יאהדונהי קְדֹשָׁיו, כִּי־אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו: כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעֵבוּ, וְדֹרְשֵׁי יְהוָה יאהדונהי לֹא־יַחְסְרוּ כָל־טוֹב: לְכוּ־בָנִים שִׁמְעוּ־לִי, יִרְאַת יְהוָה יאהדונהי אֲלַמֶּדְכֶם: מִי־הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים, אֹהֵב יָמִים לִרְאוֹת ◇ טוֹב: נְצֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרָע, וּשְׂפָתֶיךָ מִדַּבֵּר מִרְמָה: סוּר מֵרָע וַעֲשֵׂה־טוֹב, בַּקֵּשׁ ◇ שָׁלוֹם וְרָדְפֵהוּ: עֵינֵי יְהוָה יאהדונהי אֶל־צַדִּיקִים, וְאָזְנָיו אֶל־שַׁוְעָתָם: פְּנֵי יְהוָה יאהדונהי בְּעֹשֵׂי ומלעילו רָע, לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ זִכְרָם: צָעֲקוּ וַיהוָה יאהדונהי שָׁמֵעַ, וּמִכָּל־צָרוֹתָם הִצִּילָם: קָרוֹב יְהוָה יאהדונהי לְנִשְׁבְּרֵי־לֵב, וְאֶת־דַּכְּאֵי־רוּחַ יוֹשִׁיעַ: רַבּוֹת רָעוֹת צַדִּיק, וּמִכֻּלָּם יַצִּילֶנּוּ יְהוָה יאהדונהי: שֹׁמֵר כָּל־עַצְמוֹתָיו, אַחַת מֵהֵנָּה לֹא נִשְׁבָּרָה: תְּמוֹתֵת רָשָׁע רָעָה, וְשֹׂנְאֵי צַדִּיק יֶאְשָׁמוּ: פֹּדֶה יְהוָה יאהדונהי נֶפֶשׁ עֲבָדָיו, וְלֹא יֶאְשְׁמוּ כָּל־הַחֹסִים בּוֹ:

עת רצון

שֶׁהַסָּמָ"ךְ־מ"ם רוֹצָה לְהַכְשִׁיל אֶת הָאָדָם בְּיִסּוֹדוֹ עַל־יְדֵי רָעוֹת, שֶׁהוּא הַחֵטְא הַמְּגָנֶּה הַזֶּה, עִקַּר הָעֲצָה לָזֶה הוּא מִקְוֶה. וְעַל־כֵּן צַדִּיק' וּמִכֻּלָּם' יַצִּילֶנּוּ' הַוָיָ"ה' - הֵם סוֹפֵי־תֵבוֹת: 'מִקְוֶה'. וְעַל־יְדֵי־זֶה: "**שֹׁמֵר כָּל עַצְמוֹתָיו אַחַת מֵהֵנָּה לֹא נִשְׁבָּרָה**" - כִּי כָּל הַצָּרוֹת שֶׁעוֹבְרוֹת עַל הָאָדָם הֵן רַק מֵחֲמַת חֲטָאָיו הַמְּרֻבִּים שֶׁנֶּחְקְקוּ בְּתוֹךְ עַצְמוֹתָיו (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן ד), שֶׁאָז: "תְּמוֹתֵת רָשָׁע רָעָה", אֲשֶׁר הָרִשְׁעוּת וְהָרָעָה שֶׁעָשָׂה זֶה מֵרַע לוֹ. וְתֵבִין הֵיטֵב, אֲהוּבִי, בְּנִי, כָּל מַה שֶּׁאַתָּה אוֹמֵר, וּלְפָרֵשׁ אֶת כָּל הַמְּזֻמּוֹר עָלֶיךָ, וְאָז אֵל רַב טוּב הַצָּפוּן תִּזְכֶּה.

תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה אִישׁ־הָאֱלֹהִים, אֲדֹנָי – מָעוֹן אַתָּה
הָיִיתָ לָּנוּ בְּדֹר וָדֹר: בְּטֶרֶם הָרִים יֻלָּדוּ,
וַתְּחוֹלֵל אֶרֶץ וְתֵבֵל, וּמֵעוֹלָם עַד־עוֹלָם אַתָּה אֵל:
תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ עַד־דַּכָּא, וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי־אָדָם: כִּי

עת רצון

ד.

בָּנַי! בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר: **"תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים"** - תִּתְעוֹרֵר מְאֹד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי אַתָּה אוֹמֵר עַכְשָׁו תְּפִלָּתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁבּוֹ הוּא מְרַמֵּז וּמְחַזֵּק אֶת כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יִתְיָאֲשׁוּ כְּלָל, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ לְמַעְלָה מֵהַמָּקוֹם וּלְמַעְלָה מֵהַזְּמַן, וְאֵין בּוֹ שׁוּם תְּפִיסָה כְּלָל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן סא); **"בְּטֶרֶם הָרִים יֻלָּדוּ וַתְּחוֹלֵל אֶרֶץ וְתֵבֵל וּמֵעוֹלָם עַד עוֹלָם אַתָּה אֵל"** - כִּי מִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל וּמִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב אֵיךְ שֶׁהַכֹּל אֱלֶקוּת גָּמוּר הוּא, אָז יִרְאֶה אֲשֶׁר אֵין שׁוּם זְמַן, כִּי הַזְּמַן פּוֹרֵחַ וְעוֹבֵר, כִּי בֶּאֱמֶת אֵין שׁוּם זְמַן כְּלָל, וּכְשֶׁאָדָם מַכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֶת הַדַּעַת הַזֹּאת, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא וּבִלְעָדָיו אֵין שׁוּם נִמְצָא, אָז יִרְאֶה אֲשֶׁר אֵין זְמַן כְּלָל, וְזֶה שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים: **"תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ עַד דַּכָּא, וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי־אָדָם"** - כִּי מִשָּׁם נִמְשֶׁכֶת הִתְשׁוּבָה, כִּי כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְדַעַת אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו כְּלָל, וְאֵין שׁוּם זְמַן כְּלָל, אָז הוּא יָכוֹל לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע, כִּי עִקַּר הַמְנִיעָה לַחֲזוֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הֵיא רַק כִּי אָדָם חוֹשֵׁב שֶׁנִּתְיַשֵּׁן בַּעֲוֹנוֹתָיו וּבְחַטָּאָיו וּבְמַעֲשָׂיו הָרָעִים, אֲבָל כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ אֲשֶׁר אֵין זְמַן כְּלָל, וְעִקַּר הַתְּשׁוּבָה בָּאָה מִלְּמַעְלָה מֵהַזְּמַן, כְּמוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (סִפְרֵי־הַמִּדּוֹת, תְּשׁוּבָה, חֵלֶק ב, סִימָן א): 'יוֹם שֶׁאָדָם עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה הוּא לְמַעְלָה מִכָּל הַיָּמִים וּלְמַעְלָה מֵהַזְּמַן'; וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ אָז הוּא זוֹכֶה לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה.

"כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר וְאַשְׁמוּרָה בַּלָּיְלָה" - כִּי כָּל הַמִּזְמוֹר הַזֶּה מְדַבֵּר מֵהַבֶּל הַזֶּמַן שֶׁהוּא כְּצֵל עוֹבֵר, מֵאַחַר שֶׁבֶּאֱמֶת אֵין שׁוּם זְמַן, כִּי הַזְּמַן הוּא מַחְסְרוֹן הַדַּעַת, כְּמוֹ שֶׁרוֹאִים בַּשֵּׁנָה, שֶׁכָּל מַה שֶׁהַשֵּׂכֶל נִקְטָן יוֹתֵר - הַזְּמַן נִגְדָּל בְּעֵינָיו יוֹתֵר (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, מִילָה, הֲלָכָה ד, אוֹת יט); הַיְנוּ שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ מֵהַבֶּל הַזְּמַן, וְאוֹמֵר: **"כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוֹל"** - שֶׁזֶּה לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן, שֶׁאֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינָיו נֶחְשָׁבוֹת כְּיוֹם אֶחָד, וְזֶה: **"וְאַשְׁמוּרָה בַּלָּיְלָה"**, הַיְנוּ שֶׁמַּסְבִּיר לָנוּ, שֶׁהַזְּמַן הֶבֶל, וְאֵין לוֹ קִיּוּם כְּלָל, כִּי זֶה אָנוּ רוֹאִים עַל־יְדֵי אַשְׁמוּרָה הַיְנוּ שְׁנַת לַיְלָה, כְּשֶׁאָדָם יָשֵׁן, נִדְמֶה לוֹ עַל רֶבַע שָׁעָה שֶׁהִיא שִׁבְעִים שָׁנָה, וְאַחַר־כָּךְ כְּשֶׁמַּקִּיץ מִשְּׁנָתוֹ, וְחוֹזֵר לוֹ הַשֵּׂכֶל, הוּא רוֹאֶה שֶׁהַזְּמַן שֶׁל הַשֵּׁנָה וְהַחֲלוֹם הוּא הֶבֶל, כְּמוֹ־כֵן כָּל הָאֶלֶף שָׁנָה שֶׁלָּנוּ בָּאֱמֶת הֵם רַק

אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר, וְאַשְׁמוּרָה בַלָּיְלָה: זְרַמְתָּם שֵׁנָה יִהְיוּ, בַּבֹּקֶר כֶּחָצִיר יַחֲלֹף: בַּבֹּקֶר יָצִיץ וְחָלָף, לָעֶרֶב יְמוֹלֵל וְיָבֵשׁ: כִּי־כָלִינוּ בְאַפֶּךָ, וּבַחֲמָתְךָ נִבְהָלְנוּ: שַׁתָּה עֲוֹנֹתֵינוּ לְנֶגְדֶּךָ, עֲלֻמֵנוּ לִמְאוֹר פָּנֶיךָ: כִּי כָל־יָמֵינוּ פָנוּ בְעֶבְרָתֶךָ, כִּלִּינוּ שָׁנֵינוּ כְמוֹ־הֶגֶה: יְמֵי־שְׁנוֹתֵינוּ בָהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה, וְאִם בִּגְבוּרֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה, וְרָהְבָּם

עת רצון

כְּמוֹ: "**יוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר וְאַשְׁמוּרָה בַלָּיְלָה**" - הַיְנוּ כְּמוֹ הָאַשְׁמוּרָה בַּלַּיְלָה שֶׁהוּא זְמַן שֵׁנָה, שֶׁאָז נִדְמֶה עַל שָׁעָה מָעֻטֶת שֶׁהִיא זְמַן אָרְכּוֹ, כְּמוֹ־כֵן הוּא בָּאֱמֶת כָּל הַזְּמַן שֶׁלָּנוּ, שֶׁנִּדְמֶה בְּעֵינֵינוּ לִזְמַן אָרְךְ כְּאִלּוּ הוּא אֶלֶף שָׁנָה, וּבָאֱמֶת אֵינוֹ כְלוּם, כִּי הוּא צֵל עוֹבֵר, וְאֶלֶף שָׁנָה הֵם כְּיוֹם אֶתְמוֹל, וְעַל־יְדֵי־זֶה כְּשֶׁמִּסְתַּכְּלִים עַל זֶה בָּאֱמֶת וּמַאֲמִינִים בָּזֶה בָּאֱמֶת, עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא זוֹכִים לְתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, אֲפִלּוּ מִכָּל הַנְּפִילוֹת שֶׁבָּעוֹלָם וַאֲפִלּוּ שֶׁעָשָׂה כְּבָר מַה שֶּׁעָשָׂה וְנִתְכַּלְכֵּלְךָ בְּמַה שֶׁנִּתְכַּלְכֵּלְךָ, עִם כָּל זֹאת יָכוֹל לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, שֶׁזֶּה: "**תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ עַד דַּכָּא**", וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ירושלמי, חגיגה פ"ט): 'עַד דְּכְדּוּכָהּ שֶׁל נֶפֶשׁ'. "**וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי־אָדָם, כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר וְאַשְׁמוּרָה בַלָּיְלָה**" - כִּי הַכֹּל הֶבֶל וְהַזְּמַן שֶׁעָבַר כְּבָר לְעוֹלָם לֹא יַחֲזוֹר לוֹ, וְעַל־כֵּן מַה יֵּשׁ לְהִתְבַּלְבֵּל?! וְזֶה: "**זְרַמְתָּם שֵׁנָה יִהְיוּ בַּבֹּקֶר כֶּחָצִיר יַחֲלֹף**" - הַיְנוּ שֶׁאָדָם עֹבֵר חֲטָאִים בְּפִגַּם־הַבְּרִית, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יחזקאל כג, ט): "וְזִרְמַת סוּסִים זִרְמָתָם"; שֶׁסּוֹבֵב עַל פִּגַּם־הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לִישַׁזְבַן, וַאֲפִלּוּ שֶׁנָּפַל בְּמָקוֹם שֶׁנָּפַל וְנִתְכַּלְכֵּלְךָ בְּמַה שֶׁנִּתְכַּלְכֵּלְךָ, עִם כָּל זֹאת "**בַּבֹּקֶר כֶּחָצִיר יַחֲלֹף**" - תַּכְלִיתוֹ כְּשֶׁאָדָם קָם מִשְּׁנָתוֹ הוּא רוֹאֶה שֶׁאֵין שׁוּם זְמַן וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֻקוּת גָּמוּר הוּא, וְהַכֹּל צֵץ וְחָלַף לְגַמְרֵי, וּמַה שֶּׁעָשָׂה בָּעָרֶב נִתְמוֹלֵל וְנִתְיַבֵּשׁ, וְזֶה שֶׁקּוֹבֵל: "**כִּי כָלִינוּ בְאַפֶּךָ וּבַחֲמָתְךָ נִבְהָלְנוּ, שַׁתָּה עֲוֹנֹתֵינוּ לְנֶגְדֶּךָ עֲלֻמֵנוּ לִמְאוֹר פָּנֶיךָ**" - שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וְצוֹעֵק אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁהֶעָוֹנוֹת שֶׁעָשִׂיתִי לְפָנֶיךָ גּוֹרְמִים לִי חָרוֹן־אַף, עַד שֶׁאֲנִי לֹא יוֹדֵעַ מַה לַּעֲשׂוֹת. "**כִּי כָל יָמֵינוּ פָּנוּ בְעֶבְרָתֶךָ כִּלִּינוּ שָׁנֵינוּ כְמוֹ הֶגֶה, יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה וְאִם בִּגְבוּרֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְרָהְבָּם עָמָל וָאָוֶן, כִּי גָז חִישׁ וַנָּעֻפָה**"- וְהַכֹּל מֵרֹב

עָמֵל וָאָוֶן, כִּי־גָז חִישׁ וַנָּעֻפָה: מִי־יוֹדֵעַ ‹› עֹז אַפֶּךָ, וּכְיִרְאָתְךָ עֶבְרָתֶךָ: לִמְנוֹת יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע, וְנָבִא לְבַב חָכְמָה: שׁוּבָה יְהוָה [יהוה] עַד־מָתָי, וְהִנָּחֵם עַל־עֲבָדֶיךָ: שַׂבְּעֵנוּ בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ, וְנְרַנְּנָה וְנִשְׂמְחָה בְּכָל־יָמֵינוּ: שַׂמְּחֵנוּ כִּימוֹת עִנִּיתָנוּ, שְׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה: יֵרָאֶה אֶל־עֲבָדֶיךָ פָּעֳלֶךָ, וַהֲדָרְךָ עַל־בְּנֵיהֶם: וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

עת רצון

הַחֲטָאִים וְהָעֲוֹנוֹת שֶׁאָדָם חוֹטֵא, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא נוֹפֵל תַּחַת הַמָּקוֹם וְתַחַת הַזְּמַן, וְעַל־יְדֵי־זֶה קָשֶׁה לוֹ לַחֲזֹר אֲלֵיהֶן יִתְבָּרַךְ, לָזֹאת הוּא קוֹבֵל: "**מִי יוֹדֵעַ עֹז אַפֶּךָ וּכְיִרְאָתְךָ עֶבְרָתֶךָ, לִמְנוֹת יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע וְנָבִא לְבַב חָכְמָה**" - מִי יוֹדֵעַ מַה יִּהְיֶה אִם לֹא אֶחֱזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, אֲזַי אֲנִי יָכוֹל לְאַבֵּד אֶת הָעוֹלָם־הַזֶּה וְאֶת הָעוֹלָם־הַבָּא גַּם יַחַד. "**שׁוּבָה יְהוָה עַד מָתָי וְהִנָּחֵם עַל עֲבָדֶיךָ**" - שֶׁתְּרַחֵם עָלַי עַל כָּל מַה שֶּׁעָשִׂיתִי. "**שַׂבְּעֵנוּ בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וְנְרַנְּנָה וְנִשְׂמְחָה בְּכָל יָמֵינוּ, שַׂמְּחֵנוּ כִּימוֹת עִנִּיתָנוּ שְׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה**" - שֶׁעָבְרוּ עָלַי בְּחַיַּי כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה צָרוֹת וְיִסּוּרִים, וְעַל־כֵּן רְאֵה לְעָזְרֵנִי כְּנֶגֶד מַה שֶּׁסָּבַלְתִּי סֵבֶל קָשֶׁה כָּזֶה, תַּמְשִׁיךְ עָלַי אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּבִפְרָט כְּשֶׁרוֹצִים לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה.

וְלָכֵן, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה תִּתְעוֹרֵר מְאֹד בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֲלֵיהֶן יִתְבָּרַךְ, תְּשׁוּבָה שֶׁל שִׂמְחָה, תְּשׁוּבָה שֶׁל אַהֲבָה. וְזוֹ הָיְתָה תְּפִלָּתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁמְּגִלָּה אֵיךְ שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, הַכֹּל לַכֹּל אֱלִקוּת גָּמוּר הוּא, וְאֵין שׁוּם זְמַן כְּלָל, כִּי מַה שֶּׁנִּדְמֶה לָאָדָם שֶׁיֵּשׁ זְמַן, הוּא רַק מֵחֲמַת הַשִּׁנָּה וְהַקְּטָנוּת שֶׁנִּמְצֵאת בּוֹ, כִּי כְּמוֹ שֶׁאָדָם יָשֵׁן אָז הוּא רוֹאֶה בְּרֶבַע שָׁעָה כְּאִלּוּ עָבְרוּ לוֹ שִׁבְעִים שָׁנָה, וְכִשֶּׁקָּם מִשְּׁנָתוֹ הוּא רוֹאֶה שֶׁהָיָה רַק רֶבַע שָׁעָה, כְּמוֹ־כֵן כָּל הַשִּׁבְעִים שָׁנָה שֶׁלָּנוּ הֵם כְּמוֹ רֶבַע שָׁעָה, וְעַל־כֵּן כָּל מַה שֶּׁעָשָׂה עַד עַכְשָׁו וְכָל מַה שֶּׁפָּגַם וְלִכְלֵךְ אֶת עַצְמוֹ, עַל־יְדֵי תְּשׁוּבָה אֲמִתִּית, שֶׁעוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה עַד הִכָּרוּכָה שֶׁל נֶפֶשׁ, מִפְּנִימִיּוּת לִבּוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְשַׁמַּח אוֹתוֹ, וְיַמְשִׁיךְ עָלָיו אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

יֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן, בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן: אֹמַר לַיהוָה
יאהדונהי מַחְסִי וּמְצוּדָתִי, אֱלֹהַי אֶבְטַח־בּוֹ: כִּי
הוּא יַצִּילְךָ מִפַּח יָקוּשׁ מִדֶּבֶר הַוּוֹת: בְּאֶבְרָתוֹ יָסֶךְ
לָךְ, וְתַחַת־כְּנָפָיו תֶּחְסֶה, צִנָּה וְסֹחֵרָה אֲמִתּוֹ: לֹא־
תִירָא מִפַּחַד לָיְלָה, מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם: מִדֶּבֶר בָּאֹפֶל

עת רצון

וְעַל־כֵּן מְסַיֵּם אֶת הַמִּזְמוֹר: "**וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ**"; שֶׁאוֹמְרִים אֶת זֶה בְּשַׁבָּת, שֶׁאָז מֵאִיר נֹעַם הָעֶלְיוֹן הַמּוֹחִין הָעֶלְיוֹנִים (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן עא). וּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ גָּאַל אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם - מִמֵּצַר־יָם, שֶׁשָּׁם עָבַר עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל פְּגַם־הַבְּרִית, שֶׁבָּא מֵחֲמַת חֶסְרוֹן הַדַּעַת, וְעַל־כֵּן הָיְתָה הַגְּאֻלָּה דְּיֻקָּא עַל־יְדֵי מֹשֶׁה, שֶׁהוּא דַּעַת עֶלְיוֹן, נֹעַם עֶלְיוֹן; כִּי מֹשֶׁה הוּא סוֹד קס"א, שֶׁזֶּה גִּימַטְרִיָּה נֹע"ם, וְעַל־כֵּן דְּיֻקָּא מֹשֶׁה רַבֵּנוּ אָמַר אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה, כִּי בָּזֶה תְּלוּיָה הַגְּאֻלָּה, שֶׁאָדָם יוֹדֵעַ אֲשֶׁר אֵין שׁוּם זְמַן כְּלָל, וְכָל הַזְּמַן הוּא גַּם־כֵּן נִבְרָא, וּכְשֶׁאָדָם עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה בֶּאֱמֶת, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַּטֵּל מִמֶּנּוּ כָּל הַזְּמַן, כִּי אֵינוֹ רוֹאֶה שׁוּם זְמַן כְּלָל, רַק אֶת עַצְמוֹ עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַכֹּל פּוֹרֵחַ, וְאָז נִמְשָׁךְ עָלָיו נֹעַם הָעֶלְיוֹן, שֶׁכָּבָר אֵינוֹ רוֹצֶה שׁוּם דָּבָר, רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, וַאֲפִלּוּ מַה שֶּׁעוֹשֶׂה בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו רוֹדֵעַ שָׁגַם שָׁם אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס דִּבּוּרִים אֵלּוּ בְּתוֹךְ לִבּוֹ וְשָׁב בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית.

ה.

בְּנִי! בְּאֶמְרְךָ מִזְמוֹר: "**יֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן**" - תִּתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד, כִּי הַמִּזְמוֹר הַזֶּה אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שׁוֹחַר־טוֹב, תְּהִלִּים צא), שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ אָמָרוֹ בְּבֵית קָדְשֵׁי הַקָּדָשִׁים, וְהוּא שִׁיר שֶׁל פְּגָעִים שֶׁהָיָה מֹשֶׁה אוֹמֵר בְּשָׁעָה שֶׁעָלָה לָרָקִיעַ, שֶׁאָמַר "**יֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן**"; וּמִזְמוֹר זֶה מְרַמֵּז עַל מַעֲלַת הָאָדָם הַזּוֹכֶה לְהִסָּתֵר בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן, כִּי בָּאֱמֶת עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד בָּזֶה הָעוֹלָם מַה שֶּׁעוֹבֵר צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמַכְאוֹבִים רָעִים, וְאִי אִפְשָׁר לְהִנָּצֵל מִזֶּה אֶלָּא עַל־יְדֵי תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, כְּשֶׁאָדָם מַחְבִּיא אֶת עַצְמוֹ בְּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וּבָא וּמִתְחַנֵּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְכָל מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ הוּא מְבַקֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְכָל תְּלוּנָתוֹ הוּא מִתְלוֹנֵן לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְלֹא לְבָשָׂר וָדָם, וְאָז דַּיְקָא יוֹצֵא מֵהַשֶּׁבִי, וְיִזְכֶּה לַגְּאֻלָּה, כִּי הַגְּאֻלָּה תִּהְיֶה דַּיְקָא עַל־יְדֵי מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד שֶׁיְּגַלֶּה אֶת הָעִנְיָן שֶׁל תְּפִלָּה

יַחֲלֹךְ, מִקְטֹב יָשׁוּד צָהֳרָיִם: יִפֹּל מִצִּדֶּךָ אֶלֶף וּרְבָבָה מִימִינֶךָ, אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ: רַק בְּעֵינֶיךָ תַבִּיט, וְשִׁלֻּמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה: כִּי־אַתָּה יְהוָה יהדונהי מַחְסִי, עֶלְיוֹן שַׂמְתָּ מְעוֹנֶךָ: לֹא־תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה, וְנֶגַע לֹא־יִקְרַב בְּאָהֳלֶךָ: כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה־לָּךְ, לִשְׁמָרְךָ בְּכָל־

עת רצון

וְהִתְבּוֹדְדוּת, כִּי חַרְבּוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ הִיא תְּפִלָּה (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן ב); וְעַל־כֵּן י'שֵׁ'ב' הוּא אוֹתִיּוֹת שְׁ'בִ'י', וְגַם י'שֵׁ'ב' הֵינוּ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְלָצֵאת מֵהַשֵּׁבִי, אֶלָּא כְּשֶׁמַּסְתִּיר אֶת עַצְמוֹ בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן, וְכָל מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ הוּא בָּא וּמִתְלוֹנֵן רַק לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה "בְּ'צֵל שַׁ'דַּי יִ'תְלוֹנָן", שֶׁהוּא רֹאשֵׁי־תֵבוֹת שְׁ'בִ'י', וְהוּא רֹאשֵׁי־תֵבוֹת י'שֵׁ'ב'; כִּי אִי אֶפְשָׁר לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְלָצֵאת מֵהַשֵּׁבִי, אֶלָּא כְּשֶׁהוּא מַחֲזִיק בְּ'צֵל שַׁ'דַּי יִ'תְלוֹנָן, שֶׁמַּסְתִּיר אֶת עַצְמוֹ בְּסֵתֶר צֵל עֶלְיוֹן, וְשָׁמָּה הוּא מִתְלוֹנֵן וּמְבַקֵּשׁ מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ, וְלָכֵן צ"ל שַׁדַּ"י גִּימַטְרִיָּה מָשִׁי"חַ בָּ"ן דָּוִ"ד. וְכָל הַמְּזִמּוֹר הַזֶּה מְדַבֵּר אֵיךְ שֶׁאָיו מִי שֶׁיִּשְׁמֹר עַל הָאָדָם אֶלָּא רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. **"אֹמַר לַיהוָה מַחְסִי וּמְצוּדָתִי אֱלֹהַי אֶבְטַח בּוֹ"** - כִּי מֵרֹב צָרוֹתָיו שֶׁל הָאָדָם מְסַבְּבִים אוֹתוֹ הַקְּלִפּוֹת שָׁחָטָא, וְרוֹצוֹת לְהִתְאַחֵז בּוֹ, וְאֵין לוֹ שׁוּם עֵצָה אֵיךְ לְהִתְגַּבֵּר עַל מִדַּת הַגְּבוּרָה אֶלָּא עַל־יָדוֹ יִתְבָּרַךְ. **"כִּי הוּא יַצִּילְךָ מִפַּח יָקוּשׁ מִדֶּבֶר הַוּוֹת"** - כִּי מִי שֶׁיּוֹדֵעַ שְׁחָטָא וּפָגַם בִּפְרָט בִּפְגַם־הַבְּרִית, שֶׁאָז רוֹצִים לְהִתְאַחֵז בּוֹ הַגְּבוּרוֹת וְהַדִּינִים, עָלָיו לָבוֹא אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה: **"לֹא תִירָא מִפַּחַד לָיְלָה מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם"** - הֵן הַקְּלִפּוֹת שֶׁרוֹצוֹת לְהִתְאַחֵז בּוֹ בַּיּוֹם, וְהֵן הַקְּלִפּוֹת שֶׁרוֹצוֹת לְהִתְאַחֵז בּוֹ בַּלַּיְלָה, וְלֹא תִּתְיָרֵא מֵהֶם, כִּי בָּרֶגַע שֶׁאָדָם מְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז אֵין לוֹ מָה לְפַחֵד כְּלָל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם.

וְזֶה: "יִפֹּל מִצִּדְּךָ אֶלֶף וּרְבָבָה מִימִינֶךָ אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ" - שֶׁהֵן הַקְּלִפּוֹת הָרוֹצוֹת לְהִתְאַחֵז בָּאָדָם, וְעַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה וְהַבַּקָּשָׁה שֶׁאָדָם מְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֵין לוֹ מָה לְפַחֵד כְּלָל, וְנִצּוֹל מֵהֶם. וּבִפְרָט כְּשֶׁאָדָם מַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְהִסְתַּכֵּל אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעֵינָיו, וּמִכֹּל דָּבָר שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, הוּא יוֹדֵעַ שֶׁאֵין לוֹ אַף אֶחָד רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ יְשַׁמֵּר מִכָּל הַמַּזִּיקִים וְהַנְּגָעִים וְהָרַע שֶׁרוֹצִים לְהִתְאַחֵז בּוֹ, וְזֶה: **"רַק בְּעֵינֶיךָ תַבִּיט וְשִׁלֻּמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה"** - אִם אָדָם רַק מִסְתַּכֵּל עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אָז הָרְשָׁעִים

דְּרָכֶיךָ: עַל־כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ, פֶּן־תִּגֹּף בָּאֶבֶן רַגְלֶךָ: עַל־שַׁחַל וָפֶתֶן תִּדְרֹךְ, תִּרְמֹס כְּפִיר וְתַנִּין: כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ, אֲשַׂגְּבֵהוּ כִּי־יָדַע שְׁמִי: יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ עִמּוֹ־אָנֹכִי בְצָרָה, אֲחַלְּצֵהוּ וַאֲכַבְּדֵהוּ: אֹרֶךְ יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ, וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי:

ביום־טוב מוסיפים כאן את מזמור הרגל לקמן בעמ' 590

עת רצון

מִתְהַפְּכִים וּמַשְׁלִימִים עִמּוֹ וְנִתְבַּטְּלִים לְפָנָיו, וְאֵין לוֹ מָה לְהִתְפַּחֵד כְּלָל, כִּי: "**לֹא תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהֳלֶךָ**", הַנִּגָּעִים סוֹבֵב עַל פְּגֵם הַבְּרִית נִגְעֵי בְּנֵי־אָדָם, כִּי כָּל הַצָּרוֹת שֶׁאָדָם סוֹבֵל מִבְּנֵי־אָדָם הֵם רַק מֵחֲמַת שֶׁפָּגַם בִּפְגַם הַבְּרִית, שֶׁהֵם נִקְרָאִים נִגְעֵי בְּנֵי־אָדָם. וְעַל־כֵּן אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (סִפְרֵי־הַמִּדּוֹת, נאוף, סימן כו): 'עַל־יְדֵי הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה בּוֹרֵא קְלִפּוֹת הַמִּתְלַבְּשִׁים בִּבְנֵי־אָדָם הַמִּתְנַגְּדִים וְחוֹלְקִים עָלָיו וְעוֹשִׂים לוֹ יִסּוּרִים'; וְלָכֵן כְּשֶׁאָדָם דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִסְתַּכֵּל רַק אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֵין לוֹ מָה לְפַחֵד - "**כִּי אַתָּה יְהוָה מַחְסִי עֶלְיוֹן שַׂמְתָּ מְעוֹנֶךָ**" - אַתָּה הַוְי"ה בָּרוּךְ־הוּא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ מַחֲסִי, וְאֶצְלְךָ אֲנִי מִתְחַבֵּא, עַל־כֵּן: "**לֹא תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהֳלֶךָ**", כִּי אֲנִי מְסֻבָּב עִם מַלְאֲכֵי הַשְּׁמִירָה, וְזֶה: "**כִּי' מַלְאָכָיו יְצַוֶּה' לָךְ' לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ**", (סוֹפֵי־תֵבוֹת יוה"ך) שֶׁהוּא שָׁם הַשְּׁמִירָה, שֶׁשּׁוֹמֵר אֶת הָאָדָם.

וּצְרִיכִים הַרְבֵּה לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שְׁיִהְיֶה שָׁמוּר עַד הֶרֶגַע הָאַחֲרוֹן שֶׁהוּא נִמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁלֹּא יִתְאַחֲזוּ בּוֹ הַקְלִפּוֹת, וַאֲפִלּוּ לְאַחַר שֶׁיּוֹצֵא מִזֶּה הָעוֹלָם שֶׁלֹּא יִלְווּ אוֹתוֹ אֵלּוּ הַטִּפּוֹת שֶׁהוֹצִיא לְבַטָּלָה. וְזֶה: "**עַל כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ פֶּן תִּגֹּף בָּאֶבֶן רַגְלֶךָ**" - שֶׁגַּם אָז לֹא יָבוֹאוּ אַחֲרָיו (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן קמא). וּמִסַּיְמִים: "**אֹרֶךְ יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי**", כְּשֶׁאָדָם מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר הָעֶלְיוֹן וְתָמִיד חוֹשֵׁב אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּמִתְעַנֵּג בְּזִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ וָעַד אֲשֶׁר הַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, דַּיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה נִסְתָּר בְּסֵתֶר צֵל כְּנָפָיו יִתְבָּרַךְ. וְזֶה יִהְיֶה בִּשְׁלֵמוּת כְּשֶׁיִּתְגַּלֶּה מָשִׁי"ח בָּ"ן דָּוִ"ד שֶׁעוֹלֶה צ"ל שַׁדַּ"י; כִּי אֵין לָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם הֵיכָן לְהִתְחַבֵּא אֶלָּא רַק אֵצֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאֵין עוֹד מָקוֹם יוֹתֵר בָּטוּחַ הֵיכָן לְהִתְחַבֵּא אֶלָּא אֵצֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת זֶה הַיֵּטֶב בִּלְבּוֹ, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

מִזְמוֹר , שִׁירוּ לַיהוָה יאהדונהי| שִׁיר חָדָשׁ, כִּי־נִפְלָאוֹת
עָשָׂה, הוֹשִׁיעָה־לּוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ: הוֹדִיעַ
יְהוָה יאהדונהי <> יְשׁוּעָתוֹ, לְעֵינֵי הַגּוֹיִם גִּלָּה צִדְקָתוֹ:
זָכַר חַסְדּוֹ| וֶאֱמוּנָתוֹ לְבֵית יִשְׂרָאֵל, רָאוּ כָל־אַפְסֵי־
אָרֶץ אֵת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ: הָרִיעוּ לַיהוָה יאהדונהי

עת רצון

א.

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ **"מִזְמוֹר שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ, כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה"** - תִּשְׂמַח מְאֹד מְאֹד, כִּי הַשִּׁיר הַזֶּה סוֹבֵב עַל שִׁיר שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד, שֶׁהוּא הַנִּגּוּן שֶׁל הַהַשְׁגָּחָה, שֶׁאָז יִתְגַּלֶּה נִפְלָאוֹת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ לְעֵין כֹּל (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב, סימן ח); כִּי אָז יִתְנַהֵג הָעוֹלָם עַל־יְדֵי הַשְׁגָּחָה וְנִפְלָאוֹת לְבַד, כִּי יֵשׁ נִגּוּן שֶׁל דֶּרֶךְ הַטֶּבַע, שֶׁהוּא (תהלים יט): **"הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ"** - שֶׁהוּא הַשִּׁיר וְהַנִּגּוּן שֶׁל דֶּרֶךְ הַטֶּבַע שֶׁל תְּכוּנַת הַשָּׁמַיִם, הַיְנוּ הַשִּׁירוֹת וְהַתְּשְׁבָּחוֹת שֶׁמְּשַׁבְּחִים לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ עַל הַנְהָגָה שֶׁל עַכְשָׁו, שֶׁמְּנַהֵג אֶת הָעוֹלָם בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע. אֲבָל לֶעָתִיד בְּהִתְגַּלּוּת מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ וְיִתְעַר שִׁיר חָדָשׁ שֶׁל נִפְלָאוֹת, גִּלּוּי הַשְׁגָּחָה, שֶׁאָז יִתְגַּלֶּה שִׁיר פָּשׁוּט כְּפוּל, מְשֻׁלָּשׁ וּמְרֻבָּע, שֶׁעוֹלֶה ע"ב כַּזֶּה: י', י"ה, יה"ו, יהו"ה, שֶׁעוֹלֶה חֵס"ד, שֶׁבְּכָל פַּעַם חוֹזְרִים וּמִתְחַדְּשִׁים, שֶׁזֶּה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם לֶעָתִיד, שֶׁאָז תִּתְקַיֵּם נְבוּאַת הַנְּבִיאִים, שֶׁכֻּלָּם יִרְאוּ בְּמוֹ עֵינֵיהֶם רַק אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה סוֹד הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ זַ"ל בִּשְׁבִיל תִּקּוּן פֶּגֶם הַבְּרִית; י' הוּא כֶּתֶר, י"ה הוּא חָכְמָה בִּינָה, יה"ו הוּא חֶסֶד, גְּבוּרָה, תִּפְאֶרֶת, יהו"ה הוּא נֵצַח, הוֹד, יְסוֹד, מַלְכוּת. וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל הַגִּלּוּי הַזֶּה, אָז: **"זָכַר חַסְדּוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לְבֵית יִשְׂרָאֵל, רָאוּ כָל אַפְסֵי אָרֶץ אֵת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ"** - כִּי תַּכְלִיתוֹ וּמַטָּרָתוֹ כְּשֶׁזּוֹכֶה הָאָדָם אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְרוֹאֶה אֶת הַהַשְׁפָּעוֹת שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַה שֶׁהוּא מַשְׁפִּיעַ לְבֵית יִשְׂרָאֵל, עַל־יְדֵי־זֶה: **"רָאוּ כָל אַפְסֵי אָרֶץ"** - רוֹאֶה שֶׁכָּל הָאַרְצִיּוֹת הִיא אֶפֶס וְאַיִן, כִּי מַעְלָה אֶת הָאוֹתִיּוֹת מֵאָלֶ"ף עַד תָּי"ו, וְהוּא עוֹשֶׂה מִזֶּה דִּבּוּרִים שֶׁמְּדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן צד), וְעַל־יְדֵי הַדִּבּוּרִים שֶׁמְּדַבְּרִים עִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת שֶׁמְּשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, מַמְשִׁיכִים יְשׁוּעוֹת אֱלֹהֵינוּ, אַשְׁרֵי מִי שֶׁשָּׂר וּמְשַׁבֵּחַ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּכָל יוֹם.

כָּל־הָאָרֶץ, פִּצְחוּ וְרַנְּנוּ וְזַמֵּרוּ: זַמְּרוּ לַיהוָה יאהדונהי
בְּכִנּוֹר, בְּכִנּוֹר וְקוֹל זִמְרָה: בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר,
הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְהוָה יאהדונהי: יִרְעַם הַיָּם וּמְלֹאוֹ,
תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ: נְהָרוֹת יִמְחֲאוּ־כָף, יַחַד הָרִים יְרַנֵּנוּ:
לִפְנֵי־יְהוָה יאהדונהי כִּי בָא לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ, יִשְׁפֹּט־
תֵּבֵל בְּצֶדֶק, וְעַמִּים בְּמֵישָׁרִים:

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת, אֶשָּׂא עֵינַי אֶל־הֶהָרִים, מֵאַיִן יָבֹא
עֶזְרִי: עֶזְרִי מֵעִם יְהוָה יאהדונהי, עֹשֵׂה שָׁמַיִם
וָאָרֶץ: אַל־יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ, אַל־יָנוּם שֹׁמְרֶךָ: הִנֵּה
לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן, שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: יְהוָה יאהדונהי

עת רצון

1.

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ "**אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן**
יָבֹא עֶזְרִי", תִּתְעוֹרֵר מְאֹד; כִּי בֶּאֱמֶת
אֵין לָאָדָם אַף אֶחָד בָּזֶה הָעוֹלָם אֶלָּא רַק
הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאֵין לוֹ הֵיכָן לִבְרֹחַ רַק
אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּכְשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ מִכָּל
זֶה, אָז נִתְקַיֵּם אֶצְלוֹ: "**יְהוָה שָׁמְרְךָ יְהוָה צִלְּךָ**
עַל יַד יְמִינֶךָ", כִּי מִי יָכוֹל לִשְׁמֹר אוֹתוֹ וּמִי
יָכוֹל לְהַכְנִיסוֹ בְּצֵל סֵתֶר כְּנָפָיו יִתְבָּרַךְ? רַק
הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ - "**יְהוָה יִשְׁמָרְךָ**
מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת נַפְשֶׁךָ". וְעַל־כֵּן רְאֵה
לְהַכְנִיס בְּעַצְמְךָ תָּמִיד אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ
יִתְבָּרַךְ, וְכָל זְמַן שֶׁאַתָּה חַי בָּזֶה הָעוֹלָם
תָּמִיד תִּזְכֹּר רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ; כִּי אֵין לָאָדָם
בָּזֶה הָעוֹלָם רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאַל
יַטְעֶךָ יִצְרְךָ כְּאִלּוּ יֵשׁ לְךָ אֵיזֶה בֶּן אָדָם בָּזֶה
הָעוֹלָם שֶׁיָּכוֹל לַעְזֹר לְךָ, אַל תַּחְשֹׁב זֹאת
כָּרֶגַע, אֲהוּבִי, בְּנִי, אֶלָּא תָּמִיד תִּזְכֹּר, כִּי:
"**מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי**" - עֶזְרְךָ הוּא רַק מֵאֵי"ן,
שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁאֵין לְךָ, רַק אֶת הָאֵין־סוֹף
בָּרוּךְ־הוּא, וְעַל־יְדֵי־זֶה: "**יְהוָה יִשְׁמָר צֵאתְךָ**
וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם", שֶׁיִּשְׁמָרְךָ כְּשֶׁאַתָּה
יוֹצֵא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה וְאַתָּה בָּא אֶל הָעוֹלָם
הַבָּא; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס דִּבּוּרִים אֵלּוּ אֶל
תּוֹךְ לִבּוֹ.

שָׁמְרֶךָ, יְהוָה יאהדונהי צִלְּךָ עַל־יַד יְמִינֶךָ: יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא־יַכֶּכָּה, וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה: יְהוָה יאהדונהי <>
יִשְׁמָרְךָ מִכָּל־רָע, יִשְׁמֹר אֶת־נַפְשֶׁךָ: יְהוָה יאהדונהי
יִשְׁמָר־צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ, מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד, שָׂמַחְתִּי בְאֹמְרִים לִי, בֵּית יְהוָה יאהדונהי נֵלֵךְ: עֹמְדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בִּשְׁעָרַיִךְ יְרוּשָׁלָם: יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה, כְּעִיר שֶׁחֻבְּרָה־לָּהּ יַחְדָּו:

עת רצון

ח.

בְּנִי, בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר **"שָׂמַחְתִּי בְאֹמְרִים לִי בֵּית יְהוָה נֵלֵךְ"**, תִּשְׂמַח מְאֹד מְאֹד, וְתַזְכִּיר אֶת עַצְמְךָ אֵיךְ שֶׁדָּוִד הַמֶּלֶךְ שָׁר שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאָמַר זֹאת בְּעֵת שֶׁהָיוּ רְשָׁעִים אֲרוּרִים מְצַעֲרִים אוֹתוֹ וְעוֹשִׂים מִמֶּנּוּ צְחוֹק, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (יְרוּשַׁלְמִי, בְּרָכוֹת פֶּרֶק ב): אֵין דּוֹר שֶׁאֵין בּוֹ לֵיצָנִים, מָה הָיוּ פְּרִיצֵי הַדּוֹר עוֹשִׂים? הָיוּ הוֹלְכִים אֵצֶל חֲלוֹנוֹתָיו שֶׁל דָּוִד וְאוֹמְרִים לוֹ: אֵימָתַי יִבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ? אֵימָתַי בֵּית הַשֵּׁם נֵלֵךְ? וְהוּא אוֹמֵר אַף־עַל־פִּי שֶׁהֵם מִתְכַּוְּנִים לְהַכְעִיסֵנִי, תָּבוֹא עָלַי, שֶׁאֲנִי שָׂמֵחַ בַּלֵּב, דִּכְתִיב: **"שָׂמַחְתִּי בְאֹמְרִים לִי בֵּית יְהוָה נֵלֵךְ"**, שֶׁאַף שֶׁצַּעֲרוּ אוֹתוֹ מְאֹד וְרָצוּ שֶׁיָּמוּת כְּבָר, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (שׁוֹחַר טוֹב, תְּהִלִּים קכב): 'אָמַר דָּוִד שָׁמַעְתִּי בְּנֵי־אָדָם שֶׁאוֹמְרִים, מָתַי יָמוּת זָקֵן זֶה, וְיָבוֹא שְׁלֹמֹה בְּנוֹ, וְיִבְנֶה בֵּית הַבְּחִירָה וְנַעֲלֶה לָרֶגֶל'; אַף־עַל־פִּי־כֵן דָּוִד הַמֶּלֶךְ הִתְחַזֵּק מְאֹד, וּמָצָא אֶת הַטּוֹב שֶׁבְּכָל אֶחָד וְאֶחָד; כִּי כָּךְ צָרִיךְ הָאָדָם לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ, שֶׁאֲפִלּוּ רְשָׁעִים אֲרוּרִים הַשּׁוֹפְכִים אֶת דָּמוֹ כַּמַּיִם, עִם כָּל זֹאת יַחְפֹּשׂ וְיְבַקֵּשׁ אַחַר הַטּוֹב שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן רפב), שֶׁצְּרִיכִים לְחַפֵּשׂ וְלִמְצֹא אֶת הַטּוֹב שֶׁיֵּשׁ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד וְלָדוּן אוֹתוֹ לְכַף־זְכוּת, וְכֵן מוּבָא (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן קצה), שֶׁצָּרִיךְ לְמְצֹא הַרְחָבוֹת בְּתוֹךְ הַצָּרוֹת. וְכָךְ הִתְנַהֵג דָּוִד הַמֶּלֶךְ בְּשָׁעָה שֶׁשָּׁפְכוּ אֶת דָּמוֹ הָעֲנִיִּים הָרְשָׁעִים וְעָשׂוּ מִמֶּנּוּ צְחוֹק, וְהִלְבִּישׁוּ אֶת זֶה בְּבִנְיַן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וְאָמְרוּ: 'מָתַי יָמוּת זָקֵן זֶה'? וְאַף־עַל־פִּי־כֵן דָּוִד הַמֶּלֶךְ חִזֵּק אֶת עַצְמוֹ וְאָמַר: **"שָׂמַחְתִּי בְאֹמְרִים לִי בֵּית יְהוָה נֵלֵךְ"** - שֶׁעַל־כָּל־פָּנִים הֵם רוֹצִים אֶת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וְהוּא הִסְתַּכֵּל רַק עַל הַטּוֹב שֶׁלָּהֶם.

שֶׁשָּׁם עָלוּ שִׁבְטֵי־יָהּ, עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל,
לְהֹדוֹת לְשֵׁם יְהוָה׃ יאהדונהי׃ כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ כִסְאוֹת
לְמִשְׁפָּט, כִּסְאוֹת לְבֵית דָּוִד׃ שַׁאֲלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלִַם,

עת רצון

רְאֵה וְגַם רְאֵה, אָהוּבַי, בְּנֵי הַיָּקָר, דָּוִד הַמֶּלֶךְ הָיוּ לוֹ שׁוֹנְאִים אֲרוּרִים כָּאֵלּוּ שֶׁכָּזְנוּ לְהַכְעִיסוֹ, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא חִזֵּק אֶת עַצְמוֹ בָּזֶה, שֶׁהֵם לְכָל הַפָּחוֹת מַלְבִּישִׁים אֶת זֶה בְּבִנְיַן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, כָּךְ גַּם אַתָּה אָהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, וְאַל תִּסְתַּכֵּל עַל רְשָׁעִים אֲרוּרִים שֶׁעוֹשִׂים מִמְּךָ צְחוֹק וְלַעֲנוּת, אֶלָּא תִּמְצָא אֶת הַטּוֹב הַגָּנוּז בְּכָל זֶה, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ יִרְאַת־שָׁמַיִם, שֶׁזֶּה סוֹד יְרוּשָׁלַיִ"ם - יִרְאָ"ה שָׁלֵ"ם, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן א) יְרוּשָׁלַיִ"ם הִיא סוֹד יִרְאָ"ה שָׁלֵ"ם (מִדְרַשׁ רַבָּה, וַיֵּרָא, פָּרָשָׁה נו, סִימָן י), וְלָכֵן אֵיפֹה שֶׁרַק אָדָם עוֹמֵד בְּזֶה הָעוֹלָם, צָרִיךְ לְכַוֵּן אֲשֶׁר: **"עֲמָדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בִּשְׁעָרַיִךְ יְרוּשָׁלִָם"**, אֵיפֹה שֶׁהוּא רַק עוֹמֵד בְּזֶה הָעוֹלָם יְכַוֵּן שֶׁהוּא עוֹמֵד בִּירוּשָׁלַיִם, כִּי צְרִיכִים תָּמִיד לְכַוֵּן לִבּוֹ אֲלֵיהֶן יִתְבָּרַךְ, שֶׁזּוֹ שְׁלֵמוּת הַיִּרְאָה, שֶׁתָּמִיד יֵרָא וְיִפָּחֵד מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאָז יַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת יְרוּשָׁלַיִם עָלָיו.

וְעַל־כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שׁוֹחַר־טוֹב, תְּהִלִּים קכב): 'מִי גָּרַם לְרַגְלֵינוּ שֶׁיַּעַמְדוּ בְּמַלְחָמָה? שַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלַיִם שֶׁהָיוּ עוֹסְקִים בָּהֶם בַּתּוֹרָה'; כִּי בְּמָקוֹם שֶׁאָדָם מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ קְדֻשַּׁת יְרוּשָׁלַיִם, שָׁהִיא שְׁלֵמוּת הַיִּרְאָה, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מְנֻצָּח בַּמִּלְחָמָה. **"יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחֻבְּרָה לָּהּ יַחְדָּו"** - שֶׁזֶּה הַיִּחוּד בֵּין יְרוּשָׁלַיִם שֶׁלְּמַטָּה לִירוּשָׁלַיִם שֶׁלְּמַעְלָה, שֶׁזֶּה בִּינָה וּמַלְכוּת, וְאֵל זֶה זוֹכִים דַּיְקָא עַל־יְדֵי שֶׁמִּתְאַחֲדִים יַחַד, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שׁוֹחַר־טוֹב, תְּהִלִּים קכב): **"יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחֻבְּרָה לָּהּ יַחְדָּו"** - עִיר שֶׁהִיא עוֹשָׂה כָּל יִשְׂרָאֵל חֲבֵרִים; כִּי כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְיִרְאַת־שָׁמַיִם, וּמְפַחֵד רַק מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אָז יִהְיֶה בְּאַחְדוּת אַחַת עִם כָּלָל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁזֶּה עִקַּר הַשָּׁלוֹם, כְּשֶׁמַּכְנִיסִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּתוֹכוֹ, כִּי שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִקְרָא שָׁלוֹם (שַׁבָּת י). וְזֶה: **"שַׁאֲלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַם יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ, יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ"**; כִּי עִקַּר הַשָּׁלוֹם הוּא רַק כְּשֶׁזֶּה מְצֻרָף עִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי בְּלִי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לֹא שַׁיָּךְ שָׁלוֹם, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְחַפֵּשׂ תָּמִיד רַק אַחַר שָׁלוֹם, וְלִבְרֹחַ מִמַּחֲלֹקֶת. **"לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ"** - שֶׁזֶּה הַיִּחוּד הַשָּׁלֵם, "רֵעָי"

יִשְׂלָיוּ אֹהֲבָיִךְ: יְהִי־שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ, שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ:
לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי, אֲדַבְּרָה־נָּא שָׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן
בֵּית־יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת־עֵינָי, הַיּוֹשְׁבִי
בַּשָּׁמָיִם: הִנֵּה כְעֵינֵי עַבָדִים אֶל־יַד אֲדוֹנֵיהֶם,

עת רצון

הֵם הַמּוֹחִין, אַבָּא וְאִמָּא, י"ה, "אַחי" זֶה זְעֵיר־אַנְפִּין וְנֶקְבָא, שֶׁזֶּה עִקַּר הַשָּׁלוֹם - כְּשֶׁמַּכְנִיסִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּתוֹכוֹ, וְאֶל זֶה זוֹכִים בִּשְׁלֵמוּת הַיִּרְאָה, וּכְשֶׁאָדָם מְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, אָז הוּא מְפַחֵד רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאָז יֵשׁ לוֹ שָׁלוֹם עִם כֻּלָּם, וְאֵינוֹ מִסְתַּכֵּל עַל אֵלּוּ הָרְשָׁעִים הָעוֹשִׂים חַיִל וּמַחֲלִילִים עַכְשָׁו אֶת יְרוּשָׁלַיִם, כִּי יוֹדֵעַ כִּי אַחֲרִיתָם תִּכָּרֵת לְגַמְרֵי. וְזוֹ עֲבוֹדַת הַצַּדִּיקִים, שֶׁכָּל־כָּךְ דְּבֵקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵינָם מִבַּלְבְּלִים אֶת עַצְמָם מִשּׁוּם דָּבָר, וְאַף שֶׁרוֹאִים שֶׁרְשָׁעִים מַצְלִיחִים בַּדִּין, עִם כָּל זֹאת הֵם מִסְתַּיְּרִים אֶת עַצְמָם בְּסֵתֶר צֵל עֶלְיוֹן, וְעַל־יְדֵי־זֶה הֵם נִצּוֹלִים מֵרְשָׁעִים (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן נה). **"לְמַעַן בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ"**, בְּרֶגַע שֶׁמְּיַחֲדִים הַוַּי"ה אֶל אֱלֹהִי"ם, אָז מוֹצְאִים רַק אֶת הַטּוֹב שֶׁהוּא עִלָּמָא דְּאָתֵי (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן נד); וְתַכְנִיס זֹאת הֵיטֵב בְּלִבְּךָ.

ט.

בָּנַי! בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר: **"אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת עֵינַי הַיּוֹשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם"** - תְּבַטֵּל אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע אֲשֶׁר אֵין לָנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם כְּלוּם, רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, וּכְמוֹ שֶׁ**"עֵינֵי עֲבָדִים אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבִרְתָּהּ כֵּן עֵינֵינוּ אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַד שֶׁיְּחָנֵנוּ"**. וְלָזֹאת אֲנוּ מְבַקְּשִׁים וּמִתְחַנְּנִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ: **"חָנֵנוּ יְהוָה חָנֵנוּ כִּי רַב שָׂבַעְנוּ בוּז, רַבַּת שָׂבְעָה לָהּ נַפְשֵׁנוּ הַלַּעג הַשַּׁאֲנַנִּים הַבּוּז לְגַאֲי יוֹנִים"** - כִּי אָדָם צָרִיךְ לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְלֵידַע אֲשֶׁר אֵין לוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם כְּלוּם, רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, וְאִם הוּא צָרִיךְ אֵיזוֹ יְשׁוּעָה, שֶׁיְּבַטֵּחַ וִיבַקֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא יִבְטַח בְּשׁוּם בֶּן אָדָם, שֶׁזֶּה (מִשְׁלֵי כה, יט): "מִבְטָח בּוֹגֵד" (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ס); כִּי יֵשׁ בְּטָחוֹן שֶׁל סִטְרָא־אָחֳרָא, שֶׁאָדָם בּוֹטֵחַ שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁיַּעֲשֶׂה אֵיזֶה עִוּוּן יִנָּצֵל, וְזֶה בְּטָחוֹן פָּסוּל, כִּי אָדָם צָרִיךְ לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֵידַע אֲשֶׁר אֵין לוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה יַצְלִיחַ מְאֹד.

בְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל־יַד גְּבִרְתָּהּ, כֵּן עֵינֵינוּ אֶל־יְהוָה
יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, עַד שֶׁיְּחָנֵנוּ: חָנֵנוּ יְהוָה יאהדונהי חָנֵנוּ,
כִּי־רַב שָׂבַעְנוּ בוּז: רַבַּת שָׂבְעָה־לָּהּ נַפְשֵׁנוּ, הַלַּעַג
הַשַּׁאֲנַנִּים, הַבּוּז לִגְאֵי יוֹנִים:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד, לוּלֵי יְהוָה יאהדונהי שֶׁהָיָה לָנוּ,
יֹאמַר־נָא יִשְׂרָאֵל: לוּלֵי יְהוָה יאהדונהי שֶׁהָיָה
לָנוּ, בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם: אֲזַי חַיִּים בְּלָעֻונוּ, בַּחֲרוֹת
אַפָּם בָּנוּ: אֲזַי הַמַּיִם שְׁטָפוּנוּ, נַחְלָה עָבַר עַל־נַפְשֵׁנוּ:
אֲזַי עָבַר עַל־נַפְשֵׁנוּ, הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים: בָּרוּךְ יְהוָה
יאהדונהי, שֶׁלֹּא נְתָנָנוּ טֶרֶף לְשִׁנֵּיהֶם: נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר
נִמְלְטָה מִפַּח יוֹקְשִׁים, הַפַּח נִשְׁבָּר וַאֲנַחְנוּ נִמְלָטְנוּ:
עֶזְרֵנוּ בְּשֵׁם יְהוָה יאהדונהי, עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

עת רצון

י.

בְּנֵי! בְּאֻמְרָךְ מִזְמוֹר: "לוּלֵי יְהוָה שֶׁהָיָה לָנוּ יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל" - תִּתְעוֹרֵר מְאֹד וְתִתְחַזֵּק בְּכָל־מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לֹא לְהִשָּׁבֵר, וְתִזְכֹּיר לְעַצְמְךָ אֵיךְ שֶׁדָּוִד הַמֶּלֶךְ הֶחֱזִיק מַעֲמָד, וַאֲפִלּוּ שֶׁקָּמוּ עָלָיו כָּל־מִינֵי שׂוֹנְאִים וְאַנְשֵׁי בְּלִיַּעַל, וְרָצוּ לַעֲשׂוֹת לוֹ מַה שֶּׁרָצוּ, אַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא בָּרַח תָּמִיד רַק אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ. וּכְשֶׁזּוֹכֶה אָדָם לִבְרֹחַ רַק אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ, אָז שׁוּם שׂוֹנֵא וְשׁוּם בְּלִיַּעַל וְשׁוּם אָדָם רַע לֹא יוּכַל עָלָיו, אֶלָּא: "נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר נִמְלְטָה מִפַּח יוֹקְשִׁים הַפַּח נִשְׁבָּר וַאֲנַחְנוּ נִמְלָטְנוּ" - כִּי בָּרֶגַע שֶׁאָדָם מְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז אֵין לוֹ מַמָּה לְפַחֵד, כִּי הַכֹּל נִתְבַּטֵּל וְנִשְׁבָּר וְהוּא בּוֹרֵחַ - "עֶזְרֵנוּ בְּשֵׁם יְהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ" - בָּרֶגַע שֶׁאָדָם מְיַחֵד בֵּין שָׁמַיִם וָאָרֶץ בֵּין עוֹלָם־הַזֶּה לָעוֹלָם־הַבָּא, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְיַחֵד שֵׁם הַוּי"ה בָּרוּךְ הוּא, יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, בִּמְלוֹי שָׁלֵם, וְזוֹכֶה לִרְאוֹת יְשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת.

הַלְלוּיָהּ׀, הַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה יאהדונהי, הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה יאהדונהי: שֶׁעֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה יאהדונהי, בְּחַצְרוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ: הַלְלוּיָהּ, כִּי־טוֹב יְהוָה יאהדונהי, זַמְּרוּ לִשְׁמוֹ כִּי נָעִים: כִּי־יַעֲקֹב ◦ בָּחַר לוֹ יָהּ, יִשְׂרָאֵל ◦ לִסְגֻלָּתוֹ: כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי־גָדוֹל יְהוָה יאהדונהי, וַאֲדֹנֵינוּ מִכָּל־אֱלֹהִים: כֹּל אֲשֶׁר־חָפֵץ יְהוָה יאהדונהי,

עת רצון

יא.

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ אֶת הַמִּזְמוֹר: "הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ **אֶת שֵׁם יְהוָה הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה, שֶׁעֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה בְּחַצְרוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ**" - תִּשְׂמַח מְאֹד מְאֹד, וְתַכְנִיס בְּעַצְמְךָ שִׂמְחָה עֲצוּמָה, שֶׁזָּכִיתָ לְהִבָּרֵא מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וְאַתָּה עֶבֶד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאַתָּה עוֹמֵד בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת שֶׁהוּא בֵּית הַשֵּׁם, שֶׁזֶּה: "**בְּחַצְרוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ**"; כִּי בֶּאֱמֶת עִקַּר הַמָּקוֹם הוּא לִהְיוֹת בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ, אַךְ עַכְשָׁו שֶׁבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ נֶחֱרַב, אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מגלה כט.) עַל פָּסוּק: "וָאֱהִי לָהֶם לְמִקְדָּשׁ מְעָט" (יחזקאל יא, טז) - 'אֵלּוּ בָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת'; לָזֹאת כְּשֶׁעוֹמְדִים בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת שֶׁהוּא בֵּית הַשֵּׁם, עָלָיו לִזְכֹּר שֶׁהוּא נִמְצָא: "**בְּחַצְרוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ**"; וּצְרִיכִים לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד עַל נֹעַם חֶלְקֵנוּ שֶׁזָּכִינוּ לִהְיוֹת בְּחֶלְקוֹ יִתְבָּרַךְ.

לָזֹאת עָלֶיךָ לָדַעַת, אָהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, שֶׁכָּל פָּסוּק וּפָסוּק שֶׁאַתָּה אוֹמֵר בְּמִזְמוֹר זֶה - יֶשׁ לוֹ חִדּוּשׁ וּפֵרוּשׁ אַחֵר לְגַמְרֵי, כִּי כָּל פָּסוּק וּפָסוּק שֶׁבְּמִזְמוֹר זֶה הוּא שֶׁבַח נִפְלָא לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּצְרִיכִים לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל גֹּדֶל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ. "**הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב יְהוָה זַמְּרוּ לִשְׁמוֹ כִּי נָעִים**", כִּי אָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת כָּל־כָּךְ דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיַּרְגִּישׁ אֶת הַנְּעִימוּת שֶׁיֵּשׁ בַּחַיִּים, וְאֶל זֶה זוֹכִים רַק כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא תָּמִיד טוֹב, וּכְשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁכָּל מַאֲרָעוֹתָיו הֵם לְטוֹבָתוֹ, זֹאת הַבְּחִינָה הִיא מַעְיַן עוֹלָם־הַבָּא (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן ד), שֶׁזֶּה נִקְרָא 'טוֹב'; וְעַל־כֵּן אָנוּ אוֹמְרִים "**זַמְּרוּ לִשְׁמוֹ כִּי נָעִים**" - מִי שֶׁמְּיַחֵד שִׂמְחָתוֹ יִתְבָּרַךְ, מְמַשִּׁיךְ עַל עַצְמוֹ נַעַם עֶלְיוֹן (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב, סימן עא). "**כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ**" - כִּי אֲנַחְנוּ עַם־יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים (דברים ז, ו): "עַם סְגֻלָּה"; כְּמוֹ סְגֻלָּה שֶׁעוֹשִׂים לִרְפוּאָה, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין הַטֶּבַע מְחַיֵּב שֶׁיִּהְיֶה זֶה לִרְפוּאָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן דָּבָר זֶה מְסֻגָּל לִרְפוּאָה, וְזֶה לְמַעְלָה מֵהַטֶּבַע שֶׁאֵין הַשֵּׂכֶל הָאֱנוֹשִׁי מֵבִין אֶת זֶה, כְּמוֹ־כֵן אֲנַחְנוּ, לָקַח

יאהדונהי עָשָׂה, בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, בַּיַּמִּים וְכָל־תְּהֹמוֹת:
מַעֲלֶה נְשִׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ, בְּרָקִים לַמָּטָר עָשָׂה,
מוֹצֵא־רוּחַ מֵאוֹצְרוֹתָיו: שֶׁהִכָּה בְכוֹרֵי מִצְרַיִם, מֵאָדָם
עַד־בְּהֵמָה: שָׁלַח אוֹתֹת וּמוֹפְתִים בְּתוֹכֵכִי מִצְרַיִם,
בְּפַרְעֹה וּבְכָל־עֲבָדָיו: שֶׁהִכָּה גּוֹיִם רַבִּים, וְהָרַג
מְלָכִים עֲצוּמִים: לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי, וּלְעוֹג מֶלֶךְ

עת רצון

אוֹתָנוּ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לְעֵם סְגֻלָּתוֹ, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין הַשֵּׂכֶל הָאֱנוֹשִׁי מֵבִין זֶה אֵיךְ לְקַח עַם מִתּוֹךְ עַמִּים, כְּמוֹ בִּשְׁעַת קְרִיעַת יַם־סוּף שֶׁקִּטְרְגָה מִדַּת הַדִּין: 'הַלְלוּ עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה־זָרָה' וְכוּ' (מִדְרַשׁ־רַבָּה, בְּשַׁלַּח, פָּרָשָׁה כא, סִימָן ז); אַף־עַל־פִּי־כֵן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לָקַח אוֹתָנוּ עַם קָדוֹשׁ. נִמְצָא, שֶׁזֶּה הַדָּבָר הוּא כְּמוֹ סְגֻלָּה לְמַעְלָה מֵהַטֶּבַע, לְמַעְלָה מִשֵּׂכֶל אֱנוֹשִׁי, וְזֶה: "**כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ**" - כְּשֶׁאָדָם נִמְצָא בִּבְחִינַת יַעֲקֹב שֶׁזֶּה עֵקֶב, בְּמַדְרֵגָה קְטַנָּה, אֵין לוֹ לְגַלּוֹת אֶת מַה שֶּׁהוּא מְחֻדָּשׁ לַאֲחֵרִים, אֶלָּא תַּשְׁאִיר אֶת זֶה בְּשִׁבְעִיל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲבָל כְּשֶׁזּוֹכֶה לְמַדְרֵגַת מֹחִין שֶׁזֶּה: "**יִשְׂרָאֵל**" - אוֹתִיּוֹת לִ'י' ר'א'ש', אָז "**לִסְגֻלָּתוֹ**" - תְּגַלֶּה אֶת זֶה לְעֵם סְגֻלָּתוֹ (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן כא); וְזֶה מַה שֶּׁאוֹמְרִים: "**כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ**" - כִּי זֶה עִנְיָן גָּדוֹל מְאֹד לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם לָאֲחֵרִים מַה שֶּׁהוּא מְחֻדָּשׁ, אֲבָל לֹא כָּל דָּבָר יְכוֹלִים לְגַלּוֹת, כִּי עַדַיִן כְּשֶׁהַמֹּחִין שֶׁלּוֹ בְּקָטְנוּת, אָז יַשְׁאִיר אֶת זֶה אֶצְלוֹ, אֲבָל תֶּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁזּוֹכֶה לְגֻדְלוּת הַמֹּחִין, יְגַלֶּה אֶת זֶה לְעֵם סְגֻלָּתוֹ, וּמַה גַּם תְּכוּנַן שֵׁם יי"ה, שֹׁרֶשׁ חָכְמָה וּבִינָה, שֶׁבְּשֵׁם זֶה זוֹכִים לְהַכְנִיעַ אֶת הַגַּאֲוָה וְהַגְּדֻלּוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּאָדָם, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי הָאֲרִיזַ"ל (שַׁעַר הַיִּחוּדִים): 'מִי שֶׁהוּא בַּעַל גַּאֲוָה פּוֹגֵם בְּשֵׁם יי"ה'; וּכְשֶׁאָדָם דָּבוּק בְּשֵׁם יי"ה, עַל־יְדֵי־זֶה מְתַקֵּן אֶת הַגַּאוּת וּבָא לַעֲנָוָה. וְעַל־כֵּן דַּיְקָא: "**כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ**" - הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רוֹצֶה שֶׁתָּמִיד יֵחָשֵׁב הָאָדָם, אֵיךְ שֶׁבְּחִינַת 'אַבָּא' וְ'אִמָּא' מְסַכְּכִים אוֹתוֹ, שֶׁהוּא שֵׁם יי"ה, שֶׁזֶּה מַגִּינוֹ וּמַצִּילוֹ מִמִּיתָה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא צָרַךְ לְעַם־יִשְׂרָאֵל אֶת הַשֵּׁם יי"ה, ה"א מִצַּד זֶה וְיו"ד מִצַּד זֶה, לוֹמַר: 'מַעִיד אֲנִי עֲלֵיהֶם'. וְזֶהוּ שֶׁמְּפֹרָשׁ עַל־יְדֵי דָּוִד (תְּהִלִּים קכב, ד): "שִׁבְטֵי יָהּ עֵדוּת": הַשֵּׁם הַזֶּה מֵעִיד עֲלֵיהֶם שֶׁהֵם מִתְיַחֲסִים לְשִׁבְטֵיהֶם, לְפִיכָךְ בְּכָלָם כְּתִיב הַ'חֲנֻכִּי' הַ'פַּלְאִי', ה' בָּרֹאשׁ וְיו' בַּסּוֹף (עֵין רש"י בְּמִדְבַּר כו, ה). "**כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יְהוָה וַאֲדֹנֵינוּ מִכָּל אֱלֹהִים**" - דָּוִד הַמֶּלֶךְ מִתְפָּאֵר:

הַבָּשָׁן, וּלְכֹל מַמְלְכוֹת כְּנָעַן: וְנָתַן אַרְצָם נַחֲלָה,
נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ: יְהוָה יאהדונהי שִׁמְךָ לְעוֹלָם,
יְהוָה יאהדונהי זִכְרְךָ לְדֹר־דֹּר: כִּי־יָדִין יְהוָה יאהדונהי
עַמּוֹ, וְעַל־עֲבָדָיו יִתְנֶחָם: עֲצַבֵּי הַגּוֹיִם כֶּסֶף וְזָהָב,
מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם: פֶּה־לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ, עֵינַיִם לָהֶם
וְלֹא יִרְאוּ: אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יַאֲזִינוּ, אַף אֵין־יֶשׁ־רוּחַ

עת רצון

"אֲנִי יָדַעְתִּי" דַּיְקָא, כִּי גְּדֻלַּת הַבּוֹרֵא, יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר לַחֲבֵרוֹ, וַאֲפִלּוּ לְעַצְמוֹ אִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר מִיּוֹם לְיוֹם כְּפִי מַה שֶּׁמַּזְרִיחַ לוֹ וּמִתְנוֹצֵץ לוֹ בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם אֵינוֹ יָכוֹל לְסַפֵּר לְעַצְמוֹ, לַיּוֹם הַשֵּׁנִי, הַזְרִיחָה וְהִתְנוֹצְצוּת שֶׁל גְּדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהָיְתָה לוֹ אֶתְמוֹל, וְעַל־כֵּן אָמַר: "**כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יְהוָה וַאֲדֹנֵינוּ מִכָּל אֱלֹהִים**", אֲנִי דַּיְקָא (שיחות־הַר"ן, סימן א). "**כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ יְהוָה עָשָׂה בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ בַּיַּמִּים וְכָל תְּהֹמוֹת**" - הוּא עִנְיַן אַחַד לְגַמְרֵי, וְהוּא שֶׁבַח נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, כִּי בֶּאֱמֶת אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֱלוֹהוּ שֶׁל עוֹלָם, וּצְרִיכִים לְמָצֹא אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּכָל פֶּרֶט וּפֶרֶט מִפְּרָטֵי הַבְּרִיאָה, וְכָךְ סוֹבֵב כָּל פָּסוּק וּפָסוּק מִשֶּׁבַח אַחַר, וּתְפָרֵשׁ אֶת הַפְּסוּקִים עַל עַצְמְךָ, כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ עָלֶיךָ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבָקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְאַל תִּירָא וְאַל תִּפָּחֵד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי הַכֹּל תְּלוּי בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ. "**שֶׁהַכֹּה בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם מֵאָדָם עַד בְּהֵמָה, שָׁלַח אוֹתֹת וּמוֹפְתִים בְּתוֹכֵכִי מִצְרַיִם בְּפַרְעֹה וּבְכָל עֲבָדָיו, שֶׁהִכָּה גּוֹיִם רַבִּים וְהָרַג מְלָכִים עֲצוּמִים, לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן וּלְכֹל מַמְלְכוֹת כְּנָעַן**" - וּכְמוֹ־כֵן הוּא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת לְךָ נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, לְהַכְנִיעַ אֶת כָּל שׂוֹנְאֶיךָ תַּחְתֶּיךָ, אֲפִלּוּ שֶׁאַתָּה נִמְצָא עַכְשָׁו בַּמַּצָּבִים הַכִּי קָשִׁים, זְכֹר זֹאת, כִּי: "**יְהוָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְהוָה זִכְרְךָ לְדֹר וָדֹר**" - תָּמִיד תִּזְכֹּר מִשְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְיַחֵד אֶת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ לְפָנֶיךָ תָּמִיד, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִפְלוּ אֵימָה וָפַחַד עַל שׂוֹנְאֶיךָ וְיִתְבַּטְּלוּ לְגַמְרֵי; כִּי מִי שֶׁעוֹקֵר אֶת עַצְמוֹ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא נוֹפֵל בְּתַאֲוַת מָמוֹן אֲשֶׁר הִיא הַתַּאֲוָה הַכִּי מְגֻנֶּה, שֶׁעוֹקֶרֶת אֶת הָאָדָם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן יג; ספורי־מעשיות, מעשה יב), וְאָז כְּשֶׁאָדָם חוֹשֵׁב שֶׁהַכֹּל תָּלוּי בִּידֵי אָדָם, נוֹפֶלֶת עָלָיו עַצְבוּת וּמְרִירוּת גְּדוֹלָה, שֶׁזֶּה: "**עֲצַבֵּי הַגּוֹיִם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם**" - כְּשֶׁאָדָם חוֹשֵׁב שֶׁכֶּסֶף וְזָהָב נַעֲשָׂה רַק עַל־יְדֵי בְּנֵי־אָדָם, וְזֶה שֶׁהוּא עוֹבֵד

בְּפִיהֶם: בְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם, כֹּל אֲשֶׁר־בֹּטֵחַ בָּהֶם:
בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה יאהדונהי, בֵּית אַהֲרֹן בָּרְכוּ
אֶת־יְהוָה יאהדונהי: בֵּית הַלֵּוִי בָּרְכוּ אֶת־ יְהוָה יאהדונהי
יאהדונהי, יִרְאֵי יְהוָה יאהדונהי בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה יאהדונהי:
בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי מִצִּיּוֹן, שֹׁכֵן יְרוּשָׁלָם, הַלְלוּיָהּ:

הוֹדוּ לַיהוָה יאהדונהי כִּי־טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
הוֹדוּ לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

עת רצון

וּמִתְיַגֵּעַ יִהְיֶה לוֹ כֶּסֶף וְזָהָב, עַל־יְדֵי־זֶה נוֹפֶלֶת עָלָיו עֲצָבוּת וּמְרִירוּת וְדַכָּאוֹן, לֹא־כֵן מִי שֶׁמְּדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, אָז הוּא תָּמִיד מְבָרֵךְ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁזֶּה: "**בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ אֶת יְהוָה בֵּית אַהֲרֹן בָּרְכוּ אֶת יְהוָה, בֵּית הַלֵּוִי בָּרְכוּ אֶת יְהוָה יִרְאֵי יְהוָה בָּרְכוּ אֶת יְהוָה**", וּמְפָרֵשׁ שְׁלֹשָׁה בָּתִּים שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל כְּלוּלִים מֵהֶם, הַיְנוּ: כֹּהֵן לֵוִי יִשְׂרָאֵל, שֶׁזֶּה כְּלִלִי שֶׁלּוֹ, וּמֵהֶם יוֹצְאִים כְּלָל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהֵם עוֹסְקִים לְבָרֵךְ תָּמִיד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְעַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיכִים עַל עַצְמָם אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְיֵשׁ עוֹד מַעֲלָה יְתֵרָה, שֶׁהֵם: "**יִרְאֵי יְהוָה**", שֶׁאָצְלָם לֹא כָּתוּב בַּיִת, כִּי זֶה סוֹבֵב עַל כָּלָל תַּלְמִידֵי הַחֲכָמִים, שֶׁהֵם עוֹלִים עַל כֻּלָּם, כִּי אָצְלוֹ יִתְבָּרַךְ מְאֹד חָשׁוּב "יִרְאֵי יְהוָה" הַלּוֹמְדִים תּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ (הוֹרָיוֹת יג.): 'מַמְזֵר שֶׁלּוֹמֵד תּוֹרָה הוּא יוֹתֵר גָּדוֹל מִכֹּהֵן גָּדוֹל עַם הָאָרֶץ, שֶׁנִּכְנַס לִפְנֵי וּלְפָנִים'; וְלָכֵן נָקַט אֶת הַשְּׁלֹשָׁה בָּתִּים, שֶׁהֵם "בֵּית יִשְׂרָאֵל", "בֵּית אַהֲרֹן", "בֵּית הַלֵּוִי", אַךְ "יִרְאֵי הַשֵּׁם" לָהֶם אֵין שׁוּם בַּיִת, כִּי עַכְשָׁו אֵין לָהֶם חֲשִׁיבוּת כְּלָל, עִם כָּל זֹאת מִי שֶׁיֵּרֵא אֶת הַשֵּׁם וְלוֹמֵד תּוֹרָה, הוּא עוֹלֶה עַל הַשְּׁלֹשָׁה בָּתִּים: "בֵּית יִשְׂרָאֵל", "בֵּית אַהֲרֹן", "בֵּית הַלֵּוִי"; וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁאָז מֵאִיר עָלָיו אוֹר נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד.

יב.

בְּאֲמִרָה הַלֵּל הַגָּדוֹל, תִּשְׁמַח מְאֹד, כִּי יֵשׁ בּוֹ כ"ו פְּסוּקִים, וּמְרֻמָּזִים בָּהֶם שִׁמּוֹת וְרָזֵי־דְרָזִין, וּמַלְאֲכֵי מַעְלָה אוֹמְרִים שִׁירָה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בִּפְסוּקִים אֵלּוּ, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסָחִים קיח.): 'לָמָּה נִקְרָא

הוֹדוּ לַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת גְּדֹלוֹת לְבַדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְעֹשֵׂה הַשָּׁמַיִם בִּתְבוּנָה, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְרֹקַע הָאָרֶץ עַל־הַמָּיִם, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
אֶת־הַשֶּׁמֶשׁ לְמֶמְשֶׁלֶת בַּיּוֹם, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
אֶת־הַיָּרֵחַ וְכוֹכָבִים לְמֶמְשְׁלוֹת בַּלָּיְלָה, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְמַכֵּה מִצְרַיִם בִּבְכוֹרֵיהֶם, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

עת רצון

שְׁמוֹ 'הַלֵּל הַגָּדוֹל'? אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מִפְּנֵי שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יוֹשֵׁב בְּרוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם וּמְחַלֵּק מְזוֹנוֹת לְכָל בְּרִיָּה. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי: הֲנֵי עֶשְׂרִים וְשִׁשָּׁה "כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ" - כְּנֶגֶד מִי? כְּנֶגֶד עֶשְׂרִים וְשִׁשָּׁה דּוֹרוֹת שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעוֹלָמוֹ וְלֹא נָתַן לָהֶם תּוֹרָה, וְזֶן אוֹתָם בְּחַסְדּוֹ; וְלָכֵן בָּאָמְרוּ אֶת הַפְּסוּקִים הָאֵלּוּ, תִּתְעוֹרֵר בִּדְבֵקוּת עֲצוּמָה, כִּי אַתָּה נִכְלָל עַכְשָׁו עִם הַמַּלְאָכִים הָאוֹמְרִים אֶת הַפְּסוּקִים הָאֵלּוּ, וּמְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הֱיֵה עוֹד נֹעַם וַעֲרֵבוּת יוֹתֵר מִזֶּה שֶׁאָדָם נִכְלָל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְנַעֲשֶׂה יוֹתֵר גָּדוֹל מִמַּלְאֲכֵי מַעְלָה?! כִּי מַלְאַךְ אֵין לוֹ רְשׁוּת לוֹמַר שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת אֶלָּא בִּזְמַן קְבוּעַ, וַאֲנַחְנוּ עַם־יִשְׂרָאֵל, צאן מַרְעִיתוֹ, יְכוֹלִים לוֹמַר שִׁירָה מָתַי שֶׁאֲנַחְנוּ רַק רוֹצִים, וְלָכֵן בָּאָמְרָךְ הַכ"ו פְּסוּקִים הָאֵלּוּ, תִּתְעוֹרֵר בִּדְבֵקוּת עֲצוּמָה, וְאָז יֵמָשֵׁךְ עָלֶיךָ עֲרֵבוּת, נְעִימוּת, יְדִידוּת, זִיו, חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְכָל פָּסוּק וּפָסוּק שֶׁאַתָּה אוֹמֵר יֵשׁ בָּזֶה סוֹדוֹת וְרָזִי־דְרָזִין סִתְרֵי נִסְתָּרוֹת, וְעַל־כֵּן בָּאָמְרָךְ אֵלּוּ הַכ"ו פְּסוּקִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם כ"ו פְּעָמִים "כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ", תִּתְעוֹרֵר בִּתְשׁוּקָה עֲצוּמָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

"כִּי" לְעוֹלָ"ם חַסְדּ"וֹ - עוֹלֶה רפ"ד, וְכ"ו פְּעָם רפ"ד הֵם שִׁבְעָה אֲלָפִים וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וּשְׁמוֹנִים וְאַרְבַּע שֶׁעוֹלֶה מִסְפַּר ל"ו פְּעָם צַדִּי"ק, שֶׁעֲלֵיהֶם הָעוֹלָם עוֹמֵד, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (סנהדרין מה:): 'לֹא פַּחוּת עָלְמָא מִתְּלָתִין וְשִׁית צַדִּיקִים'; כִּי הַצַּדִּיקִים נִכְלָלִים לְגַמְרֵי בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְהַמְּזִמּוֹר הַזֶּה מְדַבֵּר מִנִּפְלְאוֹת הַבְּרִיאָה וְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם

וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
לְגֹזֵר יַם־סוּף לִגְזָרִים, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
וְהֶעֱבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
וְנִעֵר פַּרְעֹה וְחֵילוֹ בְיַם־סוּף, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
לְמַכֵּה מְלָכִים גְּדֹלִים, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
וַיַּהֲרֹג מְלָכִים אַדִּירִים, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
וְנָתַן אַרְצָם לְנַחֲלָה, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
שֶׁבְּשִׁפְלֵנוּ זָכַר לָנוּ, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
וַיִּפְרְקֵנוּ מִצָּרֵינוּ, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
נֹתֵן לֶחֶם לְכָל־בָּשָׂר, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמָיִם, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃

עת רצון

וְיִצִיאַת מִצְרַיִם, שֶׁהוּא עֵדוּת עַל חִדּוּשׁ הַגְּאֻלָּה הָעֲתִידָה וּפִרְנָסָה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּכַוֵּן הָעוֹלָם וּקְרִיעַת יַם־סוּף וּבִיאַת הָאָרֶץ, וְעַל אֶל פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת בְּמַה שֶׁהוּא אוֹמֵר.

כִּי גָבַר עָלֵינוּ חַסְדּוֹ, וֶאֱמֶת־יְהוָה יאהדונהי לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

הָאַדֶּרֶת וְהָאֱמוּנָה, לְחַי עוֹלָמִים: הַבִּינָה וְהַבְּרָכָה, לְחַי עוֹלָמִים: הַגַּאֲוָה וְהַגְּדֻלָּה, לְחַי עוֹלָמִים: הַדֵּעָה וְהַהִדּוּר, לְחַי עוֹלָמִים: הַהוֹד וְהֶהָדָר, לְחַי עוֹלָמִים: הַוַּעַד וְהַוָּתִיקוּת, לְחַי עוֹלָמִים: הַזִּוּ וְהַזֹּהַר, לְחַי עוֹלָמִים: הַחַיִל וְהַחֶסֶן, לְחַי עוֹלָמִים: הַטֶּכֶס וְהַטַּהַר, לְחַי עוֹלָמִים: הַיִּחוּד וְהַיִּרְאָה, לְחַי עוֹלָמִים: הַכָּתֶר וְהַכָּבוֹד, לְחַי עוֹלָמִים: הַלֶּקַח וְהַלִּבּוּב, לְחַי עוֹלָמִים: הַמְּלוּכָה וְהַמֶּמְשָׁלָה, לְחַי עוֹלָמִים: הַנּוֹי וְהַנִּצָּח, לְחַי עוֹלָמִים: הַסְּגוּי וְהַשֶּׂגֶב, לְחַי עוֹלָמִים: הָעוֹז וְהָעֲנָוָה, לְחַי עוֹלָמִים: הַפְּרוּת וְהַפְּאֵר, לְחַי עוֹלָמִים: הַצֶּבִי וְהַצֶּדֶק, לְחַי עוֹלָמִים: הַקְּרִיאָה וְהַקְּדֻשָּׁה, לְחַי עוֹלָמִים: הָרוֹן וְהָרוֹמְמוּת, לְחַי עוֹלָמִים: הַשִּׁיר וְהַשֶּׁבַח, לְחַי עוֹלָמִים: הַתְּהִלָּה וְהַתִּפְאָרֶת, לְחַי עוֹלָמִים:

בָּרוּךְ הַמְּנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ:

בָּרוּךְ שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם, בָּרוּךְ הוּא, בָּרוּךְ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה, בָּרוּךְ גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם, בָּרוּךְ עוֹשֶׂה בְרֵאשִׁית, בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל הָאָרֶץ, בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת, בָּרוּךְ מְשַׁלֵּם שָׂכָר טוֹב לִירֵאָיו, בָּרוּךְ ◦ חַי לָעַד וְקַיָּם לָנֶצַח, בָּרוּךְ פּוֹדֶה וּמַצִּיל, בָּרוּךְ שְׁמוֹ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הָאֵל, אָב הָרַחֲמָן, הַמְהֻלָּל בְּפִי־עַמּוֹ, מְשֻׁבָּח וּמְפֹאָר בִּלְשׁוֹן חֲסִידָיו ◦ וַעֲבָדָיו, וּבְשִׁירֵי דָוִד עַבְדְּךָ נְהַלֶּלְךָ, יְהוָה

עת רצון

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ: "הָאַדֶּרֶת וְהָאֱמוּנָה" - תִּתְלַהֵב מְאֹד, וְהוּא שִׁיר וְשֶׁבַח עֶלְיוֹן וְנוֹרָא מְאֹד, וְהוֹלֵךְ עַל־פִּי הָאֲ' ב', שֶׁמְּשַׁבְּחִים אֶת חַי הָעוֹלָמִים, וְנִתְקַן עַל־פִּי מִדּוֹת וְסִפִירוֹת עֶלְיוֹנוֹת, אַשְׁרֵי מִי שֶׁשָּׂם לִבּוֹ אֶל מַה שֶּׁהוּא אוֹמֵר, כִּי הוּא שֶׁבַח גָּדוֹל הַמַּמְשִׁיךְ אֶת לֵב הָאָדָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּצְרִיכִים לְהִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב בְּמַה שֶּׁהוּא אוֹמֵר, כִּי מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת עֶלְיוֹן, וְכָל שֶׁבַח הוּא פְּאַר "לְחַי עוֹלָמִים".

יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, בִּשְׁבָחוֹת וּבְזִמִּירוֹת, וְנַגְדִּלְךָ, וְנִשְׁבָּחֲךָ, וְנִפְאָרְךָ, וְנַמְלִיכְךָ, וְנַזְכִּיר שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ אֱלֹהֵינוּ, יָחִיד, חַי הָעוֹלָמִים, מֶלֶךְ מְשֻׁבָּח וּמְפֹאָר עֲדֵי־עַד שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מֶלֶךְ מְהֻלָּל בַּתִּשְׁבָּחוֹת:

מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת: טוֹב לְהֹדוֹת לַיהוָה יאהדונהי, וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן: לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ, וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת: עֲלֵי־עָשׂוֹר וַעֲלֵי־נָבֶל, עֲלֵי הִגָּיוֹן

עת רצון

מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת

בְּנֵי! בְּחֹל אוֹמְרִים כָּאן "מִזְמוֹר לְתוֹדָה", שֶׁאָז כְּבָיכוֹל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַלְבִּישׁ אֶת עַצְמוֹ בְּשִׁשָּׁה יָמִים דְּחֹל, אֲבָל בְּשַׁבָּת הוּא זְמַן עֲלִיַּת כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְלָכֵן אָנוּ אוֹמְרִים "**טוֹב לְהֹדוֹת לַיהוָה וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן**", כִּי אֲנַחְנוּ מְהַלְלִים וּמְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים אֶת הַבּוֹרֵא, יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, שֶׁהָעוֹלָמוֹת עוֹלִים עַכְשָׁו לְמַעְלָה לְמַעְלָה, כִּי בְּשַׁבָּת וְיוֹם־טוֹב יֵשׁ עֲלִיַּת הָעוֹלָמוֹת, כִּי אָסוּר לַעֲשׂוֹת שׁוּם מְלָאכָה, וְהַכֹּל בְּטֵלִים לְגַבֵּי הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְלָכֵן מוֹדִים וּמְזַמְּרִים לַשֵּׁם הָעֶלְיוֹן שֶׁהוּא כֶּתֶר עֶלְיוֹן, וְלָכֵן אוֹמְרִים מִזְמוֹר זֶה בְּשַׁבָּת שְׁתֵּי פְּעָמִים, פַּעַם אַחַת בְּלֵיל שַׁבָּת, שֶׁאָז הוּא עֲלִיַּת הַמַּלְכוּת, וּפַעַם שֵׁנִיָּה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת כְּנֶגֶד עֲלִיַּת זְעֵיר־אַנְפִּין, וּצְרִיכִים לִזְכֹּר אֲשֶׁר אֵין בַּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וַאֲפִלּוּ שֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם כָּל־מִינֵי חֲשֻׁכוֹת וְדִינִים, עִם כָּל זֹאת עָלָיו לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה, וְאָז דַּיְקָא בַּבֹּקֶר יִמְשֹׁךְ עָלָיו חֶסֶד וְרַחֲמִים, שֶׁזֶּה: "**לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת**" - אִם אָדָם מְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּשָׁעָה שֶׁמֹּר לוֹ מְאֹד מֹרֶב צָרוֹת וְיִסּוּרִים שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו, וְחוֹשֵׁךְ לוֹ כְּמוֹ לַיְלָה, עִם כָּל זֹאת כְּשֶׁמְּחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ אָז בֶּאֱמוּנָה, אֲזַי בַּבֹּקֶר זוֹכֶה לִרְאוֹת חֶסֶד אֵל, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַמְשִׁיךְ עָלָיו חֲסָדִים וְרַחֲמִים גְּמוּרִים. "**עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נָבֶל עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר**" - הַיְנוּ הַכִּנּוֹר שֶׁל מִשִּׁיחַ יִהְיֶה שֶׁל עֲשָׂרָה נִימִין, וּמַחֲמַת שֶׁבְּשַׁבָּת מֵאִיר מַעְיָן לֶעָתִיד לָבוֹא בְּיוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת, וְעַל־כֵּן גַּם אָז שָׁרִים בְּכִנּוֹר הָעֲשׂוּי מֵעֲשָׂרָה נִימִין, שֶׁזֶּה סוֹד

בְּבִנְוֹר: כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְהוָה יאהדונהי בְּפָעֳלֶךָ, בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן: מַה־גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה יאהדונהי, מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ: אִישׁ־בַּעַר לֹא יֵדָע, וּכְסִיל ◦ לֹא־יָבִין אֶת־זֹאת: בְּפָרְחַ רְשָׁעִים| כְּמוֹ עֵשֶׂב, וַיָּצִיצוּ כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן, לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי־עַד: וְאַתָּה מָרוֹם לְעֹלָם יְהוָה יאהדונהי: כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ, יְהוָה יאהדונהי! כִּי־הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ, יִתְפָּרְדוּ כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן: וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי, בַּלֹּתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן: וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרָי, בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי: צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח, כְּאֶרֶז

עת רצון

הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרִים שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ ז"ל בִּשְׁבִיל תִּקּוּן הַבְּרִית, אֲשֶׁר רָאוּי לָנוּ לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד עַל אֲשֶׁר נִפַּלְנוּ בְּחֶלְקוֹ. "**כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְהוָה בְּפָעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן, מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ**" - שֶׁדַּיְקָא מְגֻשָּׁם כָּמוֹנִי זְכָה לְהִתְקָרֵב אֶל קְדֻשָּׁה עֶלְיוֹנָה כָּזוֹ, הַמְגַלֶּה וּמְפָרְסֶמֶת אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתְךָ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, עַד שֶׁבִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְנִסָּיוֹן נָתַתָּ כֹּחַ לְמִתְנַגְּדִים רְשָׁעִים לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה. "**בְּפָרְחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי־עַד**" - כִּי לְבַסּוֹף כָּל אֵלּוּ הַמִּתְנַגְּדִים הַמַּעֲלִימִים וּמַסְתִּירִים וּמְכַסִּים אֶת אֵלּוּ הַמְגַלִּים אֶת הָאוֹר הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא הַזֶּה - יִתְבַּטְּלוּ לְגַמְרֵי. "**וְאַתָּה מָרוֹם לְעֹלָם יְהוָה**" - 'לְעוֹלָם יָדְךָ עַל הָעֶלְיוֹנָה' (רש"י שם);

וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד כָּל מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהִתְקָרֵב אֶל הַקְּדֻשָּׁה, וְלֵידַע מֵאוֹרוֹת צַחְצָחוֹת כָּאֵלּוּ, עָלָיו לֵידַע אֲשֶׁר בִּשְׁבִיל חֲטָאָיו הַמְּרֻבִּים נִבְרְאוּ לוֹ שֵׁדִים וְרוּחוֹת וּקְלִפּוֹת, הַמַּעֲלִימִים וּמַסְתִּירִים וּמְכַסִּים אֶת הָאוֹר הַגָּנוּז הַזֶּה, וְזֶה הַכֹּל בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן, לִרְאוֹת אֶל מִי יִפְנֶה בְּעֵת צָרָה כָּזוֹ. אֲבָל עָלָיו לֵידַע שֶׁלְּבַסּוֹף כֻּלָּם יִתְבַּטְּלוּ - "**כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יְהוָה כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן**"; אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה זֹאת, מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַחֲזִיק אֶת עַצְמוֹ בִּקְדֻשָּׁה עֶלְיוֹנָה, וְאֵינוֹ מִסְתַּכֵּל עַל כָּךְ שֶׁהַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים הַמְגַלִּים וְהַמְפָרְסְמִים עַכְשָׁו אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי נוֹרָא כָּזֶה, נִמְצָאִים בִּשְׁפָלוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, אֲבָל יַגִּיעַ הַזְּמַן

בַּלְבָנוֹן יִשְׂגֶּה: שְׁתוּלִים בְּבֵית יְהוָה יאהדונהי, בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ: עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה, דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי־יָשָׁר יְהוָה יאהדונהי, צוּרִי וְלֹא־עַוְלָתָה בּוֹ:

יְהוָה יאהדונהי מָלָךְ, גֵּאוּת לָבֵשׁ, לָבֵשׁ יְהוָה יאהדונהי, עֹז הִתְאַזָּר, אַף־תִּכּוֹן תֵּבֵל, בַּל־תִּמּוֹט: נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז, מֵעוֹלָם אָתָּה: נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יְהוָה יאהדונהי,

עת רצון

שֶׁיֵּאיר אוֹרָם בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ. "צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה, שְׁתוּלִים בְּבֵית יְהוָה בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ, עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ" - הָעִקָּר לְהַחֲזִיק מַעֲמָד וְלֹא לִבְרֹחַ מֵהֶם, וְאַף שֶׁיֵּשׁ עֲכָשָׁו הַרְבֵּה קְשָׁיוֹת עַל הַצַּדִּיקִים, כִּי צַדִּיקִים מִתְדַּמִּים לְיוֹצְרָם (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב, סימן נב), אֲבָל צְרִיכִים לִזְכֹּר תָּמִיד "כִּי יָשָׁר יְהוָה צוּרִי וְלֹא עַוְלָתָה בּוֹ" - אֲפִלּוּ שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֲכָשָׁו קְשָׁיוֹת עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הַכֹּל מִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ הַמְּרֻבִּים, אֲבָל בֶּאֱמֶת אֵין שׁוּם קְשָׁיוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, אִם זוֹכִים לְדַבֵּק אֶת עַצְמָם בָּאוֹר אֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וּמַלְבִּישִׁים אֶת עַצְמָם בִּלְבוּשׁ הַפְּאֵר הַזֶּה, שֶׁזֶּה: "יְהוָה מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְהוָה עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט" - כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַלְבִּישׁ אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הַבְּרִיאָה, עַד שֶׁלֹּא יְכוֹלִים לְהָבִין אֵיךְ שְׁנֵי הַפָּכִים עוֹמְדִים בְּנוֹשֵׂא אֶחָד, מִצַּד אֶחָד רוֹאִים גַּשְׁמִיּוּת, וְלֹא רוֹאִים שׁוּם רוּחָנִיּוּת, שֶׁזֶּה הַמּוֹן־עָם. אֲבָל מִצַּד שֵׁנִי רוֹאִים רַק רוּחָנִיּוּת שֶׁזֶּה הַצַּדִּיקִים - "נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה", שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, הוּא כִּסֵּא לוֹ יִתְבָּרַךְ. "נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יְהוָה נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם" - הִזְכִּיר שָׁלֹשׁ פְּעָמִים "נְהָרוֹת", כְּנֶגֶד: 'נֶפֶשׁ', 'רוּחַ', 'נְשָׁמָה'. 'עֲשִׂיָּה', 'יְצִירָה', 'בְּרִיאָה'. שֶׁבְּכָל פַּרְט וּפְרָט מִלְּבַשׁ בּוֹ הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְאַף שֶׁ'בְּרִיאָה', 'יְצִירָה', 'עֲשִׂיָּה' הֵם נִפְרָדִים מֵ'אֲצִילוּת', עִם כָּל זֹאת הֵם כֻּלָּם רוֹעֲשִׁים וְגוֹעֲשִׁים "מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְהוָה" - כֻּלָּם מְשַׁבְּחִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ לֹא שַׁיָּךְ יָמִים וּמִדּוֹת, אֶלָּא סְפִירוֹת עֶלְיוֹנוֹת אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ מְלֻבָּשׁ בָּהֶם; אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה זֹאת, מִי שֶׁשָּׂם לִבּוֹ אֶל דְּבָרִים אֵלּוּ וְנִכְלָל בְּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, אָז מֵאִיר לוֹ מֹחוֹ וְדַעְתּוֹ, עַד שֶׁרוֹצֶה לִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ עַל

נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם, יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם: מִקֹּלוֹת| מַיִם רַבִּים אַדִּירִים ◦ מִשְׁבְּרֵי־יָם, אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְהוָה־יאהדונהי: עֵדֹתֶיךָ| נֶאֶמְנוּ מְאֹד, לְבֵיתְךָ נַאֲוָה־קֹדֶשׁ, יְהוָה־יאהדונהי לְאֹרֶךְ יָמִים:

ש יְהִי כְבוֹד יְהוָה־יאהדונהי לְעוֹלָם, יִשְׂמַח יְהוָה יאהדונהי בְּמַעֲשָׂיו: ד יְהִי שֵׁם יְהוָה־יאהדונהי מְבֹרָךְ, מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: ◦ מִמִּזְרַח־שֶׁמֶשׁ עַד־מְבוֹאוֹ, מְהֻלָּל שֵׁם יְהוָה־יאהדונהי: ש רָם עַל־כָּל־גּוֹיִם| יְהוָה־יאהדונהי, עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: ◦ יְהוָה־יאהדונהי שִׁמְךָ לְעוֹלָם, יְהוָה־יאהדונהי זִכְרְךָ לְדֹר־דֹּר: ד יְהוָה־יאהדונהי בַּשָּׁמַיִם הֵכִין כִּסְאוֹ, וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה: ד יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ, וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם יְהוָה־יאהדונהי מָלָךְ: ◦ יְהוָה־יאהדונהי מֶלֶךְ, יְהוָה־יאהדונהי מָלָךְ, יְהוָה־יאהדונהי ◦ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: ש יְהוָה־יאהדונהי מֶלֶךְ עוֹלָם וָעֶד, אָבְדוּ גוֹיִם ◦ מֵאַרְצוֹ: ד יְהוָה־יאהדונהי הֵפִיר עֲצַת־גּוֹיִם, הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים: ש רַבּוֹת מַחֲשָׁבוֹת בְּלֶב־

עת רצון

קְדוּשׁ הַשֵּׁם בְּכָל עֵת וָרֶגַע. וּלְכָל זֶה תִּזְכֶּה אָהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, אִם תִּהְיֶה דָּבוּק בְּצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים הַמַּגְלִים אֶת שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא תִּתְחַבֵּר אֶל רְשָׁעִים אֲרוּרִים הַמְצִיקִים לָהֶם, כִּי הֵן הֵן מְצִיקִים וּמְצַעֲרִים לַשְּׁכִינָה. אַשְׁרֵי מִי שֶׁבּוֹרַח מֵהֶם וּמִתְחַבֵּר אֶל צַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים.

אִישׁ, וַעֲצַת יְהוָה יאהדונהי הִיא תָקוּם: ׀ עֲצַת יְהוָה יאהדונהי לְעוֹלָם תַּעֲמֹד, מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדֹר וָדֹר: ׀ כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי, הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד: ש כִּי בָחַר יְהוָה יאהדונהי בְּצִיּוֹן, אִוָּה לְמוֹשָׁב לוֹ: ׀ כִּי יַעֲקֹב ‹› בָּחַר לוֹ יָהּ, יִשְׂרָאֵל ‹› לִסְגֻלָּתוֹ: ׀ כִּי לֹא־יִטֹּשׁ יְהוָה יאהדונהי עַמּוֹ, וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב: ׀ וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית, וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ, וְלֹא־יָעִיר כָּל־חֲמָתוֹ: ש יְהוָה יאהדונהי הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ:

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ, עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ, אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְּהוָה יאהדונהי (כתר) אֱלֹהָיו:

תְּהִלָּה לְדָוִד, אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל־יוֹם אֲבָרְכֶךָּ, וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְהוָה יאהדונהי(חכמה) וּמְהֻלָּל מְאֹד, וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ, וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ, וְדִבְרֵי נִפְלְאֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יאמֵרוּ, וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זֵכֶר ‹› רַב־טוּבְךָ יַבִּיעוּ, וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: חַנּוּן וְרַחוּם יְהוָה יאהדונהי(בינה), אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל־חָסֶד: טוֹב־יְהוָה יאהדונהי(חסד) לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְהוָה יאהדונהי(גבורה) כָּל־מַעֲשֶׂיךָ, וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יאמֵרוּ, וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי

הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו, וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ
מַלְכוּת כָּל־עֹלָמִים, וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל־דּוֹר וָדֹר: סוֹמֵךְ
יְהוָה יאהדונהי לְכָל־הַנֹּפְלִים, וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים:
עֵינֵי־כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ, וְאַתָּה נוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אָכְלָם
בְּעִתּוֹ: (יְכַוֵּן שהפרנסה מאתו יתברך, ובוטח בו שיפרנסנו בכבוד) פּוֹתֵחַ אֶת־יָדֶךָ
(יכוין ר"ת שם פא"י שהוא בגימט' יאהדונה"י, וכן סא"ל, וס"ת חת"ך) , וּמַשְׂבִּיעַ (בגימט'
חת"ך) לְכָל־חַי רָצוֹן: צַדִּיק יְהוָה יאהדונהי (יסוד) בְּכָל־
דְּרָכָיו, וְחָסִיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְהוָה יאהדונהי(מלכות)
לְכָל־קֹרְאָיו, לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶּאֱמֶת: רְצוֹן־יְרֵאָיו
יַעֲשֶׂה, וְאֶת־שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְהוָה
יאהדונהי (נצח) אֶת־כָּל־אֹהֲבָיו, וְאֵת כָּל־הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד:
תְּהִלַּת יְהוָה יאהדונהי (הוד) <> יְדַבֶּר פִּי, וִיבָרֵךְ <>
כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ| נְבָרֵךְ יָהּ,
מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם, הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ, הַלְלִי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה=אי"ן יאהדונהי: אֲהַלְלָה
יְהוָה=אי"ן יאהדונהי בְּחַיָּי, אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי:
אַל־תִּבְטְחוּ בִנְדִיבִים, בְּבֶן־אָדָם| שֶׁאֵין לוֹ תְּשׁוּעָה:
תֵּצֵא רוּחוֹ יָשָׁב לְאַדְמָתוֹ, בַּיּוֹם הַהוּא אָבְדוּ
עָשְׁתֹנֹתָיו: אַשְׁרֵי שֶׁאֵל יַעֲקֹב <> בְּעֶזְרוֹ, שִׂבְרוֹ
עַל־יְהוָה=אי"ן יאהדונהי אֱלֹהָיו: עֹשֵׂה| שָׁמַיִם וָאָרֶץ, אֶת־
הַיָּם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּם, הַשֹּׁמֵר אֱמֶת לְעוֹלָם: עֹשֶׂה
מִשְׁפָּט| לָעֲשׁוּקִים, נֹתֵן לֶחֶם לָרְעֵבִים, יְהוָה יאהדונהי

מַתִּיר אֲסוּרִים: יְהוָה יאהדונהי| פּוֹקֵחַ עִוְרִים, יְהוָה יאהדונהי זוֹקֵף כְּפוּפִים, יְהוָה יאהדונהי אוֹהֵב צַדִּיקִים: יְהוָה יאהדונהי| שֹׁמֵר אֶת־גֵּרִים, יָתוֹם וְאַלְמָנָה יְעוֹדֵד, וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים יְעַוֵּת: יִמְלֹךְ יְהוָה יאהדונהי| לְעוֹלָם, אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר, הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ| כִּי־טוֹב זַמְּרָה אֱלֹהֵינוּ, כִּי־נָעִים נָאוָה תְּהִלָּה: בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם יְהוָה יאהדונהי, נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס: הָרֹפֵא לִשְׁבוּרֵי לֵב, וּמְחַבֵּשׁ לְעַצְּבוֹתָם: מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים, לְכֻלָּם שֵׁמוֹת יִקְרָא: גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב־כֹּחַ, לִתְבוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר: מְעוֹדֵד עֲנָוִים יְהוָה יאהדונהי, מַשְׁפִּיל רְשָׁעִים עֲדֵי־אָרֶץ: עֱנוּ לַיהוָה יאהדונהי בְּתוֹדָה, זַמְּרוּ לֵאלֹהֵינוּ בְּכִנּוֹר: הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם| בְּעָבִים, הַמֵּכִין לָאָרֶץ מָטָר, הַמַּצְמִיחַ הָרִים חָצִיר: נוֹתֵן לִבְהֵמָה לַחְמָהּ, לִבְנֵי עֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ: לֹא בִגְבוּרַת הַסּוּס יֶחְפָּץ, לֹא־בְשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה: רוֹצֶה יְהוָה יאהדונהי אֶת־יְרֵאָיו, אֶת־הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ: שַׁבְּחִי יְרוּשָׁלַם אֶת־יְהוָה יאהדונהי, הַלְלִי אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן: כִּי־חִזַּק בְּרִיחֵי שְׁעָרָיִךְ, בֵּרַךְ בָּנַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ: הַשָּׂם־גְּבוּלֵךְ שָׁלוֹם, חֵלֶב חִטִּים יַשְׂבִּיעֵךְ: הַשֹּׁלֵחַ אִמְרָתוֹ אָרֶץ, עַד־מְהֵרָה יָרוּץ דְּבָרוֹ: הַנֹּתֵן שֶׁלֶג כַּצָּמֶר, כְּפוֹר כָּאֵפֶר יְפַזֵּר: מַשְׁלִיךְ קַרְחוֹ

בְּפִתְאֹם, לִפְנֵי קָרָתוֹ מִי יַעֲמֹד: יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיְמִסֵּם,
יַשֵּׁב רוּחוֹ יִזְלוּ־מָיִם: מַגִּיד ◇ דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב, חֻקָּיו
וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל: לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל־גּוֹי, וּמִשְׁפָּטִים
בַּל־יְדָעוּם, הַלְלוּיָהּ:

יְזַהֵר לוֹמַר מִזְמוֹר זֶה וּמִזְמוֹר "הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ" בְּמִתוּן וּבְכַוָּנָה, כִּי עֲלֵיהֶם אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל בַּגְּמָרָא, יְהֵא חֶלְקִי מִגּוֹמְרֵי הַלֵּל בְּכָל יוֹם (רש"י שבת קיח:).

הַלְלוּיָהּ | הַלְלוּ אֶת־יְהוָה יאהדונהי מִן־הַשָּׁמַיִם,
הַלְלוּהוּ בַּמְּרוֹמִים: הַלְלוּהוּ כָּל־מַלְאָכָיו,
הַלְלוּהוּ כָּל־צְבָאָיו: הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ, הַלְלוּהוּ
כָּל־כּוֹכְבֵי אוֹר: הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמָיִם, וְהַמַּיִם אֲשֶׁר
מֵעַל הַשָּׁמָיִם: יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה יאהדונהי, כִּי הוּא
צִוָּה וְנִבְרָאוּ: וַיַּעֲמִידֵם לָעַד לְעוֹלָם, חָק־נָתַן וְלֹא
יַעֲבוֹר: הַלְלוּ אֶת־יְהוָה יאהדונהי מִן־הָאָרֶץ, תַּנִּינִים
וְכָל־תְּהֹמוֹת: אֵשׁ וּבָרָד שֶׁלֶג וְקִיטוֹר, רוּחַ סְעָרָה
עֹשָׂה דְבָרוֹ: הֶהָרִים וְכָל־גְּבָעוֹת, עֵץ פְּרִי וְכָל־אֲרָזִים:
הַחַיָּה וְכָל־בְּהֵמָה, רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר כָּנָף: מַלְכֵי־אֶרֶץ
וְכָל־לְאֻמִּים, שָׂרִים וְכָל־שֹׁפְטֵי אֶרֶץ: בַּחוּרִים וְגַם־
בְּתוּלוֹת, זְקֵנִים עִם־נְעָרִים: יְהַלְלוּ | אֶת־שֵׁם יְהוָה
יאהדונהי, כִּי־נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ, הוֹדוֹ עַל־אֶרֶץ וְשָׁמָיִם:
וַיָּרֶם קֶרֶן | לְעַמּוֹ, תְּהִלָּה לְכָל־חֲסִידָיו, לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
עַם קְרֹבוֹ, הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ | שִׁירוּ לַיהוָה יאהדונהי שִׁיר חָדָשׁ, תְּהִלָּתוֹ
בִּקְהַל חֲסִידִים: יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו, בְּנֵי־
צִיּוֹן יָגִילוּ בְמַלְכָּם: יְהַלְלוּ שְׁמוֹ בְמָחוֹל, בְּתֹף וְכִנּוֹר
יְזַמְּרוּ־לוֹ: כִּי־רוֹצֶה יְהוָה יאהדונהי בְּעַמּוֹ, יְפָאֵר עֲנָוִים
בִּישׁוּעָה: יַעְלְזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד, יְרַנְּנוּ עַל־
מִשְׁכְּבוֹתָם: רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם, וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת
בְּיָדָם: לַעֲשׂוֹת נְקָמָה בַגּוֹיִם, תּוֹכֵחוֹת בַּלְאֻמִּים:
לֶאְסֹר מַלְכֵיהֶם בְּזִקִּים, וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בַרְזֶל:
לַעֲשׂוֹת בָּהֶם| מִשְׁפָּט כָּתוּב, הָדָר הוּא לְכָל־חֲסִידָיו,
הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ | הַלְלוּ־אֵל בְּקָדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ ‹ עֻזּוֹ:
הַלְלוּהוּ בִגְבוּרֹתָיו, הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ:
הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ
בְּתֹף וּמָחוֹל, הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב: הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי־
שָׁמַע, הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל
יָהּ, הַלְלוּיָהּ: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ, הַלְלוּיָהּ:

בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי לְעוֹלָם, אָמֵן וְאָמֵן: בָּרוּךְ יְהוָה
יאהדונהי מִצִּיּוֹן, שֹׁכֵן יְרוּשָׁלָם, הַלְלוּיָהּ: בָּרוּךְ
יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת
לְבַדּוֹ: וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם, וְיִמָּלֵא כְבוֹדוֹ
אֶת־כָּל־הָאָרֶץ, אָמֵן וְאָמֵן:

יעמוד ויאמר בכוונה:

וַיְבָרֶךְ דָּוִיד אֶת־יְהוָה יאהדונהי לְעֵינֵי כָּל־הַקָּהָל,
וַיֹּאמֶר דָּוִיד: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ, מֵעוֹלָם וְעַד־עוֹלָם: לְךָ יְהוָה יאהדונהי
הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד, כִּי־כֹל
בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, לְךָ יְהוָה יאהדונהי הַמַּמְלָכָה,
וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל | לְרֹאשׁ: וְהָעֹשֶׁר וְהַכָּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ,
וְאַתָּה מוֹשֵׁל בַּכֹּל, וּבְיָדְךָ ◦ כֹּחַ וּגְבוּרָה, וּבְיָדְךָ לְגַדֵּל
וּלְחַזֵּק לַכֹּל: וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ,
וּמְהַלְלִים לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ: וַיְבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךָ,
וּמְרוֹמַם עַל־כָּל־בְּרָכָה וּתְהִלָּה: אַתָּה־הוּא יְהוָה
יאהדונהי לְבַדֶּךָ, אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם, שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם
וְכָל־צְבָאָם, הָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר עָלֶיהָ, הַיַּמִּים וְכָל־
אֲשֶׁר בָּהֶם, וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת־כֻּלָּם, וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ
מְשְׁתַּחֲוִים: אַתָּה־הוּא יְהוָה יאהדונהי הָאֱלֹהִים (עד כאן מעומד)
אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בְּאַבְרָם, וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר כַּשְׂדִּים, וְשַׂמְתָּ
שְׁמוֹ אַבְרָהָם: וּמָצָאתָ אֶת־לְבָבוֹ נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ, וְכָרוֹת
עִמּוֹ הַבְּרִית לָתֵת אֶת־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי, הַחִתִּי, הָאֱמֹרִי
וְהַפְּרִזִּי וְהַיְבוּסִי וְהַגִּרְגָּשִׁי, לָתֵת לְזַרְעוֹ, וַתָּקֶם אֶת־
דְּבָרֶיךָ ◦ כִּי צַדִּיק אָתָּה: וַתֵּרֶא (מלעיל) אֶת־עֳנִי אֲבֹתֵינוּ
בְּמִצְרָיִם, וְאֶת־זַעֲקָתָם שָׁמַעְתָּ עַל־יַם־סוּף: וַתִּתֵּן
אֹתֹת וּמֹפְתִים בְּפַרְעֹה וּבְכָל־עֲבָדָיו וּבְכָל־עַם אַרְצוֹ,

כִּי יָדַעְתָּ כִּי הֵזִידוּ עֲלֵיהֶם, וַתַּעַשׂ־לְךָ שֵׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה׃
וְהַיָּם בָּקַעְתָּ לִפְנֵיהֶם, וַיַּעַבְרוּ בְתוֹךְ־הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה,
וְאֶת־רֹדְפֵיהֶם הִשְׁלַכְתָּ בִּמְצוֹלֹת כְּמוֹ־אֶבֶן בְּמַיִם
עַזִּים׃

וַיּוֹשַׁע יְהוָה אֲדוֹנָי בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּד
מִצְרָיִם, וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת־מִצְרַיִם ◇ מֵת
עַל־שְׂפַת הַיָּם׃ וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת־הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר
עָשָׂה יְהוָה אֲדוֹנָי בְּמִצְרַיִם וַיִּירְאוּ הָעָם אֶת־יְהוָה
וַיַּאֲמִינוּ בַּיהוָה אֲדוֹנָי וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ׃

אָז יָשִׁיר־מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיהוָה
אֲדוֹנָי, וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר, אָשִׁירָה לַיהוָה אֲדוֹנָי
כִּי־גָאֹה גָּאָה, סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם׃ עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ,
וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה, זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ, אֱלֹהֵי אָבִי
וַאֲרֹמְמֶנְהוּ׃ יְהוָה אִישׁ מִלְחָמָה, יְהוָה שְׁמוֹ׃ מַרְכְּבֹת
פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם, וּמִבְחַר שָׁלִשָׁיו טֻבְּעוּ בְיַם־
סוּף׃ תְּהֹמֹת יְכַסְיֻמוּ, יָרְדוּ בִמְצוֹלֹת כְּמוֹ־אָבֶן׃ יְמִינְךָ
יְהוָה נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ, יְמִינְךָ יְהוָה אֲדוֹנָי תִּרְעַץ אוֹיֵב׃
וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרֹס קָמֶיךָ, תְּשַׁלַּח ◇ חֲרֹנְךָ יֹאכְלֵמוֹ
כַּקַּשׁ׃ וּבְרוּחַ אַפֶּיךָ נֶעֶרְמוּ מָיִם, נִצְּבוּ כְמוֹ־נֵד נֹזְלִים,
קָפְאוּ תְהֹמֹת בְּלֶב־יָם׃ אָמַר אוֹיֵב אֶרְדֹּף אַשִּׂיג
אֲחַלֵּק שָׁלָל, תִּמְלָאֵמוֹ נַפְשִׁי, אָרִיק חַרְבִּי תּוֹרִישֵׁמוֹ

יָדִי: נָשַׁפְתָּ בְרִיחֲךָ ‹› בִּפְמוֹ יָם, צָלְלוּ כַּעוֹפֶרֶת בְּמַיִם
אַדִּירִים: מִי־כָמֹכָה בָּאֵלִם יְהוָה יאהדונהי, מִי כָּמֹכָה
נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ, נוֹרָא תְהִלֹּת, עֹשֵׂה פֶלֶא: נָטִיתָ יְמִינְךָ,
תִּבְלָעֵמוֹ אָרֶץ: נָחִיתָ בְחַסְדְּךָ, עַם־זוּ גָּאָלְתָּ, נֵהַלְתָּ
בְעֻזְּךָ אֶל־נְוֵה קָדְשֶׁךָ: שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגָּזוּן, חִיל אָחַז
יוֹשְׁבֵי פְלֶשֶׁת: אָז נִבְהֲלוּ אַלּוּפֵי אֱדוֹם, אֵילֵי מוֹאָב
יֹאחֲזֵמוֹ רָעַד, נָמֹגוּ כֹּל יוֹשְׁבֵי כְנָעַן: תִּפֹּל עֲלֵיהֶם
אֵימָתָה וָפַחַד, בִּגְדֹל זְרוֹעֲךָ יִדְמוּ כָּאָבֶן, עַד־יַעֲבֹר
עַמְּךָ יְהוָה יאהדונהי, עַד־יַעֲבֹר עַם־זוּ קָנִיתָ: תְּבִאֵמוֹ
וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר נַחֲלָתְךָ, מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ יְהוָה
יאהדונהי, מִקְדָּשׁ [יפסיק מעט] אֲדֹנָי כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ:

יְהוָה ‹› יאהדונהי| ‹› יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: יְהוָה יאהדונהי| יִמְלֹךְ
‹› לְעֹלָם וָעֶד: יְהוָה יאהדונהי מַלְכוּתֵהּ קָאִים
לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: כִּי בָא סוּס פַּרְעֹה בְּרִכְבּוֹ
וּבְפָרָשָׁיו בַּיָּם, וַיָּשֶׁב יְהוָה יאהדונהי עֲלֵהֶם אֶת־מֵי
הַיָּם, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ בַיַּבָּשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם:

כִּי לַיהוָה יאהדונהי הַמְּלוּכָה, וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם: וְעָלוּ
מוֹשִׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפֹּט אֶת־הַר עֵשָׂו, וְהָיְתָה
לַיהוָה יאהדונהי הַמְּלוּכָה: וְהָיָה יְהוָה יאהדונהי לְמֶלֶךְ
עַל־כָּל־הָאָרֶץ, בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה יאהדונהי אֶחָד
וּשְׁמוֹ אֶחָד.

כשאומר נשמת כל חי יְכַוֵּן לקבל תוספת נפש יתירה דבחינת היום.

נִשְׁמַת כָּל־חַי תְּבָרֵךְ אֶת־שִׁמְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, וְרוּחַ כָּל־בָּשָׂר תְּפָאֵר וּתְרוֹמֵם זִכְרְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד. מִן־הָעוֹלָם וְעַד־הָעוֹלָם אַתָּה אֵל. וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ, פּוֹדֶה וּמַצִּיל,

עת רצון

עִנְיַן נִשְׁמַת

בְּנֵי! בְּאָמְרְךָ: "נִשְׁמַת", תִּתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד,

כִּי עַכְשָׁו נִכְנֶסֶת בָּאָדָם תּוֹסֶפֶת 'נֶפֶשׁ',

'רוּחַ' וּ'נְשָׁמָה' (שַׁעַר־הַכַּוָּנוֹת, דְּרוּשֵׁי קְדוּשׁ לֵיל שַׁבָּת, דְּרוּשׁ א), וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ אֵילוּ יְחוּדִים נַעֲשִׂים בָּעוֹלְמוֹת הָעֶלְיוֹנִים בְּאָמְרְךָ אֶת הַשִּׁיר וְהַשֶּׁבַח וְהַהוֹדָאָה הַנִּפְלָאָה הַזֹּאת, הָיִיתָ רוֹקֵד מֵרֹב שִׂמְחָה, כִּי מֵהַשֶּׁבַח הַנִּפְלָא הַזֶּה נַעֲשִׂים לְמַעְלָה יְחוּדִין עִלָּאִין, וְאִם הָאָדָם מְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ אֶל תִּבּוֹת הַתְּפִלָּה, וּמְכַוֵּן אֶל מַה שֶּׁאוֹמֵר בִּפְשׁוּטָם שֶׁל דְּבָרִים, אָז יָכוֹל לִזְכּוֹת שְׁתִּשְׁרֶה בּוֹ רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, וְיִהְיֶה הַדִּבּוּר יוֹצֵא מִפִּיו, כִּי "נִשְׁמַת" הוּא שֶׁבַח וְהוֹדָאָה נִפְלָאָה, כִּי עִקַּר כְּלָלִיּוּת הַפְּעֻלּוֹת הַמִּשְׁתַּנּוֹת בְּשִׁשֶּׁת יְמֵי הַחֹל, הֵם דַּיְקָא כְּשֶׁמִּתְאַחֲדִים בְּאַחְדוּת פָּשׁוּט עַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת שַׁבָּת, שֶׁאָז זוֹכִים לְשִׁיר וְהַשֶּׁבַח וְהַהוֹדָאָה הַנִּפְלָאָה הַזֹּאת, שֶׁהִיא: "**נִשְׁמַת כָּל חַי תְּבָרֵךְ**" (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, פְּרִיקָה וּטְעִינָה, הֲלָכָה ד, אוֹת טז); כִּי בָּאֱמֶת עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע מַה שֶּׁעוֹבֵר, כִּי עַל כָּל אָדָם בְּהֶכְרֵחַ שֶׁיַּעֲבֹר עָלָיו כַּמָּה וְכַמָּה מִינֵי הַרְפַּתְקָאוֹת וּתְלָאוֹת מְשֻׁנּוֹת וְצָרוֹת וְיִסּוּרִים, כִּי (אִיּוֹב יד, א): "אָדָם יְלוּד אִשָּׁה, קְצַר יָמִים וּשְׂבַע רֹגֶז"; וּכְתִיב (קֹהֶלֶת ב, כג): "כִּי כָל יָמָיו מַכְאֹבִים וְכַעַס עִנְיָנוֹ, גַּם בַּלַּיְלָה לֹא שָׁכַב לִבּוֹ, גַּם זֶה הֶבֶל הוּא"; וּכְמוֹ שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן קיט): אֵין גַּם אֶחָד שֶׁיִּהְיֶה לוֹ עוֹלָם הַזֶּה, וַאֲפִלּוּ הָעֲשִׁירִים הַגְּדוֹלִים וַאֲפִלּוּ הַשָּׂרִים אֵין לָהֶם שׁוּם עוֹלָם הַזֶּה כְּלָל, כִּי כָּל יְמֵיהֶם כַּעַס וּמַכְאוֹבוֹת, וְכֻלָּם מְלֵאִים טְרָדוֹת וּדְאָגוֹת וְעַצְבוּת וְיָגוֹן וַאֲנָחָה תָּמִיד, וְכָל אֶחָד יֶשׁ לוֹ יִסּוּרִים מְיֻחָדִים, וְאֵין גַּם אֶחָד מִכָּל הָעֲשִׁירִים וְהַשָּׂרִים שֶׁיִּהְיֶה לוֹ הַכֹּל כְּסִדָּר כִּרְצוֹנוֹ תָּמִיד, וְכֻלָּם כְּאֶחָד מְלֵאִים יִסּוּרִים וּדְאָגוֹת תָּמִיד, וְזֶה בָּרוּר וְיָדוּעַ לְכָל מִי שֶׁבָּקִי קְצָת בָּהֶם וּבְדַרְכֵיהֶם, וְאֵין צָרִיךְ לְבָאֵר זֹאת לְמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מֹחַ בְּקִדְקָדוֹ וּמִסְתַּכֵּל קְצָת בָּהֶם בָּאֱמֶת, וְכָל עִקַּר הֶעָבוֹדָה שֶׁל בַּר־יִשְׂרָאֵל בָּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכָה לִהְיוֹת, שֶׁיִּשְׂמַח וְיִפָּאֵר אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְלִמְצֹא אֶת הַטּוֹב שֶׁהוּא עוֹשֶׂה עִמָּנוּ, וּבִפְרָט בַּגְּלוּת הַמָּרָה הַזּוֹ, אֲשֶׁר תִּכְפּוּ עָלֵינוּ צָרוֹת מֵהָעֲרֶב־רַב הַמִּתְפַּשְּׁטִים עַכְשָׁו בֵּין

וְעוֹנֶה וּמְרַחֵם, בְּכָל־עֵת צָרָה וְצוּקָה, אֵין לָנוּ מֶלֶךְ עוֹזֵר וְסוֹמֵךְ אֶלָּא אָתָּה:

אֱלֹהֵי הָרִאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים, אֱלוֹהַּ כָּל־בְּרִיּוֹת, אֲדוֹן כָּל־תּוֹלָדוֹת, הַמְּהֻלָּל בְּכָל־הַתִּשְׁבָּחוֹת, הַמְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד, וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים. וַיהוָה־יְיָ יאהדונהי

עת רצון

נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְכוֹפְרִים בְּעֵקֶר, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וְכָל כַּוָּנָתָם הַטְּמֵאָה הִיא רַק לַעֲקֹר אֶת הָאֱמוּנָה מֵעַם יִשְׂרָאֵל, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וּמְדַבְּרִים בְּגָלוּי נִגְדּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר דָּבָר כָּזֶה עוֹד לֹא הָיָה מִימוֹת עוֹלָם, וְאֵין לָנוּ שׁוּם חִיּוּת, כִּי אִם עַל־יְדֵי הַהַרְחָבוֹת שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מַרְחִיב לָנוּ בֵּין צָרָה לְצָרָה, וְגַם בְּתוֹךְ הַצָּרָה בְּעַצְמָהּ יֵשׁ הָרְחָבוֹת גְּדוֹלוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים ד, ב): "בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לִּי"; וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן קצה); הַיְנוּ שֶׁאֲפִלּוּ בְּהַצָּרָה בְּעַצְמָהּ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מַרְחִיב לָנוּ, כִּי אִם יִסְתַּכֵּל הָאָדָם עַל חַסְדֵי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ יִרְאֶה שֶׁאֲפִלּוּ בְּעֵת שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מֵצֵר לוֹ, גַּם בְּהַצָּרָה בְּעַצְמָהּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַרְחִיב לוֹ וּמַגְדִּיל חֲסָדָיו, וְזֶה: "בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לִּי" - הַיְנוּ בְּתוֹךְ הַצָּרָה בְּעַצְמָהּ נָתַתָּ לִי הֶרְחָבָה בְּתוֹכָהּ, מִלְּבַד מַה שֶּׁאָנוּ מְצַפִּים שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ יוֹשִׁיעֵנוּ בְּקֶרוֹב מִכָּל הַצָּרוֹת, וְיֵיטִיב עִמָּנוּ מְאֹד, אַךְ אֲפִלּוּ גַּם בַּצָּרָה בְּעַצְמָהּ מַרְחִיב לָנוּ, וְכָךְ צְרִיכִים לִחְיוֹת בְּמֶשֶׁךְ זְמַן הַגָּלוּת, לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמֵנוּ עֲרֵבוּת, נְעִימוּת, יְדִידוּת, זִיו, חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מֵאֵלּוּ הָרְשָׁעִים וְהַקְלָלִי עוֹלָם הָרוֹצִים לְהַשְׁכִּיחַ אֶת שֵׁם הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מֵאִתָּנוּ, חַס וְשָׁלוֹם (הִיא לֹא תִהְיֶה), אַדְרַבָּה עָלֵינוּ לִבְנוֹת בָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת וְתַלְמוּדֵי תּוֹרָה וּמִקְוָאוֹת, וּלְהַרְבּוֹת בְּמַעֲשֵׂי צְדָקָה וָחֶסֶד, כְּדֵי לְבַטֵּל אֶת הָרְשָׁעִים הָאֵלּוּ לְגַמְרֵי, וּצְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד לְבַל נְקַטְרֵג עַל שׁוּם בַּר־יִשְׂרָאֵל, אַדְרַבָּה צְרִיכִים לָתֵת שֶׁבַח וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁבְּכָל מְדִינָה וּמְדִינָה וּבְכָל עִיר וָעִיר וּבְכָל כְּפָר וּמוֹשָׁב מִתְמַלְּאִים בָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, מִקְוָאוֹת וְתַלְמוּדֵי תּוֹרָה וּבָתֵּי סֵפֶר, שֻׁלְחָנוֹת מְדִים בָּהֶם תּוֹרַת הַוַּיָ"ה, יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּמְגִלִּים לְתִינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, זֶה עִקַּר הַשֶּׁבַח שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהוּא מְשַׁבֵּחַ אֶת עַצְמוֹ עִם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאָסוּר לְקַטְרֵג מִזֶּה עַל זֶה וּמִזֶּה עַל זֶה, כִּי אַדְרַבָּה כְּמוֹתָם יִרְבֶּה בְּיִשְׂרָאֵל, וְיַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר, כִּי בָּזֶה מַכְנִיעִים אֶת הָעֲרֶב־רַב וְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא הָרְשָׁעִים אֲרוּרִים הַכּוֹפְרִים בָּעֵקֶר, הָרוֹצִים לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר

אֱלֹהִים אֱמֶת, לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן, הַמְעוֹרֵר יְשֵׁנִים, וְהַמֵּקִיץ נִרְדָּמִים, מְחַיֵּה מֵתִים, וְרוֹפֵא חוֹלִים, פּוֹקֵחַ

עֹת רָצוֹן

אֶת שֵׁם הַוָּי"ה בָּרוּךְ־הוּא, יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, שֶׁזֶּה עִקַּר הַצָּרוֹת שֶׁעוֹבְרִים בִּכְלָלִיּוּת וּבִפְרָטִיּוּת וּבִפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וְאַף שֶׁגַּם הַצָּרוֹת הָאֵלּוּ הֵם בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן; כִּי זֶה יָדוּעַ, אֲשֶׁר כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם, בְּוַדַּאי כַּוָּנַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לְטוֹבָה, כְּדֵי לְהַזְכִּירוֹ לָשׁוּב וּלְהִתְקָרֵב עַל־יְדֵי־זֶה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וַאֲפִלּוּ שֶׁעוֹבְרוֹת עַל הָאָדָם צָרוֹת פְּרָטִיּוֹת, שֶׁמַּרְגִּישׁ אֶת עַצְמוֹ הֲכִי גָּרוּעַ, אָסוּר לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כְּלָל, אֶלָּא לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ וּלְהִתְקָרֵב אֶל צַדִּיקֵי אֱמֶת, הַמְגַלִּים וּמְפָרְסְמִים אֶת אֱמוּנַת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הֵם יַרְחִיבוּ לוֹ אֶת דַּעְתּוֹ וּמֹחוֹ בְּאֹפֶן שֶׁיּוּכַל גַּם־כֵּן לְהִתְפַּלֵּל וּלְלָמֹד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּלְהִתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל הַהַדְרָחִיּוֹת שֶׁל שֶׁקֶר שֶׁאָדָם מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ, וְאוֹמֵר, שֶׁמִּפְנֵי שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה צָרוֹת וְיִסּוּרִים, אֵינוֹ יָכוֹל לִלְמֹד וּלְהִתְפַּלֵּל וּלְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ - בֶּאֱמֶת הַכֹּל דִּמְיוֹן גָּדוֹל! כִּי הֲרֵי הוּא לְהֶפֶךְ - שֶׁכָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שׁוֹלֵחַ עַל כָּל אָדָם, וְעַל כָּל אֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ - הַכֹּל הוּא כְּדֵי לְקָרֵב וְלֹא לְרַחֵק, כִּי כַּוָּנַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ הִיא בְּוַדַּאי לְטוֹבָה וְלֹא לְרָעָה, חַס וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ס:): 'חַיָּב אָדָם לוֹמַר בְּכָל עֵת: כָּל מַה דְּעָבִיד רַחֲמָנָא לְטָב עָבִיד''; עַל־כֵּן עִקַּר הָעֲצָה לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹדָה וּבְהוֹדָאָה לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה שֶׁעֲשׁוּעַ עוֹלָם־הַבָּא, לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ עַל כָּל הַחֲסָדִים וְהַנִּפְלָאוֹת שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ עַד הַנָּה, וְהוֹצִיאוֹ וּמֹלֵט נַפְשׁוֹ מִכַּמָּה צָרוֹת רָעוֹת בְּגוּף וְנֶפֶשׁ וּמָמוֹן, כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים בְּשַׁבָּת וְיוֹם־טוֹב שִׁירַת "נִשְׁמַת", אֲשֶׁר הַשִּׁיר הַזֶּה הוּא שִׁיר נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, וּמִי שֶׁיַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לוֹמַר אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת, אָז יָמִשֵּׁךְ עָלָיו אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא, יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

כִּי הָעִקָּר בָּזֶה הָעוֹלָם הוּא לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל עִקַּר הַחֶסֶד וְהַטּוֹב וְהַנִּצְחִיּוּת אֲשֶׁר הִפְלִיא חַסְדּוֹ הַגָּדוֹל עִמָּנוּ, וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים, וּבָחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים, וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ, וַאֲפִלּוּ שֶׁיּוֹדֵעַ הָאָדָם אֶת פְּחִיתוּתוֹ וּגְרִיעוּתוֹ, וְרוֹאֶה אֶת מַעֲשָׂיו הַמְגֻנִּים, אַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא חֶסֶד נִפְלָא שֶׁלֹּא עָשָׂנִי גּוֹי, כִּי בְּוַדַּאי יֵשׁ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, וּבָזֶה צָרִיךְ לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ וְלִתֵּן שֶׁבַח וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, בְּכָל יוֹם (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן רפב), כִּי בֶּאֱמֶת אֵין זוֹ עֵצָה לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ מִכָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו; כִּי אֵין לְךָ אֵיזֶה אָדָם בָּזֶה הָעוֹלָם שֶׁלֹּא יַעֲבֹר עָלָיו אֵיזֶה מִשְׁבָּר בַּחַיִּים, וְעִקַּר הָעֲצָה שֶׁנָּתַן לָנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל־יְדֵי צַדִּיקָיו הָאֲמִתִּיִּים

עֵרִים, וְזוֹקֵף כְּפוּפִים, הַמְּשִׁיחַ אִלְּמִים, וְהַמְפַעְנֵחַ נֶעֱלָמִים, וּלְךָ לְבַדְּךָ אֲנַחְנוּ מוֹדִים:

עת רצון

- לְהַחֲזִיק מַעֲמָד וְלִתֵּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה וְשֶׁבַח לְהַבּוֹרֵא, יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְאֻפְּלוּ שֶׁעוֹבְרוֹת עָלָיו פְּעָלוֹת מְשֻׁנּוֹת, אַף־עַל־פִּי־כֵן עָלָיו לְהִתְאַחֵד בְּאַחְדוּת הַפָּשׁוּט (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ב), וְכָל מָה שֶׁנִּגְדֶּלֶת הַתּוֹדָה וְהַהוֹדָאָה שֶׁאָדָם מְשַׁבֵּחַ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כְּמוֹ־כֵן מִתְבַּטְּלוֹת הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים; וְלָכֵן אָהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, בְּאָמְרְךָ אֶת הַשֶּׁבַח הַנּוֹרָא הַזֶּה, תְּכַוֵּן אֶל פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וְאָז יָאִיר עָלֶיךָ אוֹר נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְשַׁרֵּשׁ נִשְׁמָתְךָ. וְהָעִקָּר תְּחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּעֵת שָׂרַע וָמַר לְךָ מִכָּל הַצְּדָדִים, וְאַל תְּיָאֵשׁ אֶת עַצְמְךָ בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, כִּי עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ חָפֵץ חֶסֶד, וְרוֹצֶה רַק בִּתְשׁוּבַת הָרְשָׁעִים וְאֵינוֹ חָפֵץ בְּמִיתָתָם כְּלָל, וְהָרֹגֶל אֶת עַצְמְךָ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל אֶת הַבּוֹרֵא, יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְתִתֵּן לוֹ תּוֹדָה וְהוֹדָאָה שֶׁנִּבְרֵאתָ מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וְתֹאמַר בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה אֶת הַשִּׁיר הַזֶּה, וּתְכַוֵּן בִּפְשׁוּטָן שֶׁל דְּבָרִים, "**הַמְּעוֹרֵר יְשֵׁנִים וְהַמֵּקִיץ נִרְדָּמִים וְהַמְּשִׁיחַ אִלְּמִים**" - כִּי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת מְעוֹרֵר אֶת בְּנֵי־אָדָם מֵהַשֵּׁנָה (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן ס), כִּי יֵשׁ בְּנֵי־אָדָם הַיְשֵׁנִים אֶת יְמֵיהֶם וְעַל־יְדֵי־זֶה אֵינָם מְדַבְּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי מֵאַחַר שֶׁאֵינָם שׁוֹמְעִים בְּקוֹל הַהִתְעוֹרְרוּת שֶׁל הַצַּדִּיק, מֵחֲמַת זֶה אֵינָם יְכוֹלִים לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (תְּרוּמוֹת א, ב): 'סְתָם 'חֵרֵשׁ - אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ מְדַבֵּר'; אֲבָל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הוּא מְעוֹרֵר אֶת בְּנֵי־אָדָם מֵהַשֵּׁנָה וּמֵקִיץ אֶת הַנִּרְדָּמִים, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא "**מֵשִׁיחַ אִלְּמִים**" - פּוֹתֵחַ אֶת פִּיהֶם שֶׁיַּתְחִילוּ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁזּוֹ הִיא יְשׁוּעָה הֲכִי גְּדוֹלָה, כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ אֲשֶׁר אֵין לוֹ בָּזֶה הָעוֹלָם, אֶלָּא רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְיָכוֹל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יָדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ הוּא זוֹכֶה לְהַפְקֵד בְּזֶרַע־שֶׁל־קַיָּמָא, וְזֶה: "**מַתִּיר אֲסוּרִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְזוֹקֵף כְּפוּפִים**", כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה עט, סִימָן א): "וְאֶת אֲסִירָיו לֹא בָזָה" (תְּהִלִּים סט, לד) - 'אֵלּוּ הָעֲקָרוֹת שֶׁהֵן אֲסוּרוֹת בְּתוֹךְ בָּתֵּיהֶן וַעֲלוּבוֹת, וְכֵיוָן שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא פּוֹקְדָן בְּבָנִים הֵן נִזְקָפוֹת'; וְכֵן שָׁם (סִימָן ב): "סוֹמֵךְ הֲוָיָ"ה לְכָל הַנֹּפְלִים" (תְּהִלִּים קמה, יד) - 'אֵלּוּ הָעֲקָרוֹת שֶׁהֵן נוֹפְלוֹת בְּתוֹךְ בָּתֵּיהֶם. "וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים" - מִכָּיוָן שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא פּוֹקְדָן בְּבָנִים הֵן נִזְקָפוֹת'; וְלָכֵן רָאוּי לְךָ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ אֶת הַבּוֹרֵא, יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, עַל גֹּדֶל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְוַדֵּעַ מִצַּדִּיק אֱמֶת כָּזֶה שֶׁיָּכוֹל לְעוֹרֵר אוֹתָנוּ מִתַּקָּף הַשֵּׁנָה וְהַתַּרְדֵּמָה שֶׁאָנוּ יְשֵׁנִים וּרְדוּמִים, וְהוּא מְעוֹרֵר אוֹתָנוּ וּמְחַזֵּק וּמְאַמֵּץ וּמְשַׁמֵּחַ אוֹתָנוּ לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר:

וְאִלּוּ פִינוּ מָלֵא שִׁירָה כַּיָּם, וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה כַּהֲמוֹן גַּלָּיו,
וְשִׂפְתוֹתֵינוּ שֶׁבַח כְּמֶרְחֲבֵי רָקִיעַ, וְעֵינֵינוּ
מְאִירוֹת כַּשֶּׁמֶשׁ וְכַיָּרֵחַ, וְיָדֵינוּ פְּרוּשׂוֹת
כְּנִשְׁרֵי שָׁמַיִם וְרַגְלֵינוּ קַלּוֹת כָּאַיָּלוֹת,

עת רצון

אֵין אֲנַחְנוּ מַסְפִּיקִים לְהוֹדוֹת לְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וּלְבָרֵךְ אֶת שְׁמְךָ מַלְכֵּנוּ עַל
אַחַת מֵאֶלֶף אַלְפֵי אֲלָפִים וְרִבֵּי רְבָבוֹת
פְּעָמִים הַטּוֹבוֹת נִסִּים וְנִפְלָאוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִם
אֲבוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ, מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ, בְּרָעָב זַנְתָּנוּ
וּבְשָׂבָע כִּלְכַּלְתָּנוּ, מֵחֶרֶב הִצַּלְתָּנוּ וּמִדֶּבֶר
מִלַּטְתָּנוּ, וּמֵחֳלָאִים רָעִים וְרַבִּים וְנֶאֱמָנִים
דִּלִּיתָנוּ, עַד הֵנָּה עֲזָרָנוּ רַחֲמֶיךָ וְלֹא עֲזָבוּנוּ
חֲסָדֶיךָ" - אֵיזֶה שֶׁבַח וְאֵיזוֹ הוֹדָאָה זוֹ.
וְעַל־כֵּן אָנוּ מְבַקְּשִׁים וּמִתְחַנְּנִים מִמֶּנּוּ
יִתְבָּרַךְ, שֶׁיְּחוּס וְיִרַחֵם עָלֵינוּ גַּם לְהַבָּא -
"וְאַל תַּטְשֵׁנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לָנֶצַח". וְכָךְ
תְּבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן מַהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּתְכַוֵּן
רַק פְּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִמָּשֵׁךְ עָלֶיךָ
אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא, יִתְבָּרַךְ
שְׁמוֹ, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לְצֵאת
מֵהַצָּרוֹת וְהַגָּלְיוֹת שֶׁנָּפַלְתָּ אֲלֵיהֶם; כִּי בֶּרֶגַע
שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ בַּדֶּרֶךְ
הַנִּפְלָאָה הַזּוֹ, לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ אֶת
הַבּוֹרֵא, יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, בְּכָל יוֹם, עַל־יְדֵי־זֶה
הוּא נִצּוֹל מִכָּל צָרוֹתָיו, וְזוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל
מַדְרֵגַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, שֶׁנִּשְׁפָּע עָלָיו אוֹר וְזִיו
וְדַעַת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא, יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. כִּי
אֲפִלּוּ אָדָם שֶׁנָּפַל בְּמָקוֹם שֶׁנָּפַל, וְנִכְשַׁל
בְּמַה שֶׁנִּכְשַׁל, אִם רַק יְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ וְלֹא
יָנִיחַ אֶת מִקְצַת עֲבוֹדָתוֹ שֶׁעוֹבֵד אֶת
הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל־יְדֵי קִיּוּם מִצְוֹתָיו
וְלִמּוּד תּוֹרָתוֹ וּתְפִלּוֹתָיו, שֶׁמִּתְפַּלֵּל וּמִתְחַנֵּן
אֲלָיו יִתְבָּרַךְ, וַאֲפִלּוּ שֶׁעוֹבְרוֹת עָלָיו
מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת וּבִלְבּוּלִים וְהֶרְהוּרִים רָעִים
וְכוּ', וְנוֹפֵל בְּכָל פַּעַם, עִם כָּל זֹאת אִם רַק
יַחֲזִיק מַעֲמָד, וְלֹא יִתְיָאֵשׁ כְּלָל, אֶלָּא יַמְשִׁיךְ
אֶת עַצְמוֹ אֲלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבְתוֹךְ תִּקָּף צָרוֹתָיו
וּמְרִירוּתוֹ שֶׁעוֹבֵר עָלָיו - הֵן מַעֲצְמוֹ וְהֵן
מֵאֲחֵרִים, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן יִתֵּן שֶׁבַח גָּדוֹל
לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה שֶׁיִּמָּשֵׁךְ
עָלָיו אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא, יִתְבָּרַךְ
שְׁמוֹ, עַד רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ. שֶׁזּוֹ הָיְתָה מַדְרֵגַת
דָּוִד הַמֶּלֶךְ, שֶׁמִּכָּל צָרוֹתָיו שֶׁעָבְרוּ עָלָיו
בָּרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְשָׁר לְפָנָיו שִׁירוֹת
וְתִשְׁבָּחוֹת, עַד שֶׁזָּכָה לִהְיוֹת דָּבוּק בְּחַי
הַחַיִּים לָנֶצַח, וְעוֹד לֹא הָיָה אָדָם שֶׁסָּבַל
כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה יִסּוּרִים כְּמוֹ דָּוִד הַמֶּלֶךְ,
כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (ספרי, ואתחנן): 'כָּל הַפָּרָעָנִיּוּת
שֶׁבָּאוּ עַל דָּוִד הָיוּ מָכְפָּלוֹת'; וְאָמְרוּ
(שוחר־טוב תהלים צ): 'כָּל אוֹתָן שִׁבְעִים שָׁנָה
שֶׁהָיָה דָּוִד חַי הָיָה בְּצָרוֹת וּבְעָמָל'; וְכֵן

שָׁמַיִם, וְרַגְלֵינוּ קַלּוֹת כָּאַיָּלוֹת, אֵין אֲנַחְנוּ מַסְפִּיקִין לְהוֹדוֹת לְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יאהדונהי, וּלְבָרֵךְ אֶת־שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ, עַל אַחַת מֵאֶלֶף אַלְפֵי אַלָּפִים וְרֹב רִבֵּי רְבָבוֹת פְּעָמִים, הַטּוֹבוֹת נִסִּים וְנִפְלָאוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעִם אֲבוֹתֵינוּ. מִלְּפָנִים ◇ מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, מִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ, בְּרָעָב זַנְתָּנוּ, וּבְשָׂבָע כִּלְכַּלְתָּנוּ, מֵחֶרֶב הִצַּלְתָּנוּ, מִדֶּבֶר מִלַּטְתָּנוּ, וּמֵחֳלָאִים רָעִים וְרַבִּים דִּלִּיתָנוּ. עַד הֵנָּה עֲזָרוּנוּ רַחֲמֶיךָ, וְלֹא עֲזָבוּנוּ חֲסָדֶיךָ. עַל כֵּן אֵבָרִים שֶׁפִּלַּגְתָּ בָּנוּ, וְרוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁנָּפַחְתָּ בְּאַפֵּינוּ, וְלָשׁוֹן אֲשֶׁר שַׂמְתָּ בְּפִינוּ, הֵן הֵם יוֹדוּ, וִיבָרְכוּ, וִישַׁבְּחוּ, וִיפָאֲרוּ (וישורוּ), אֶת־שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד, כִּי כָל־פֶּה לְךָ יוֹדֶה, וְכָל־לָשׁוֹן לְךָ תִשָּׁבַח, וְכָל־עַיִן לְךָ תְצַפֶּה, וְכָל־בֶּרֶךְ לְךָ תִכְרַע, וְכָל־קוֹמָה לְפָנֶיךָ תִשְׁתַּחֲוֶה.

עת רצון

אָמְרוּ (שׁוֹחַר־טוֹב, תְּהִלִּים קיט): "דָּלְפָה נַפְשִׁי מִתּוּגָה" - 'מִן הַשְּׂבָרִים שֶׁבָּאוּ עָלַי, אֵין שָׂנָה שֶׁאֵין בָּהּ שֵׁבֶר, אֵין חֹדֶשׁ שֶׁאֵין בּוֹ שִׁמּוּעָה רָעָה, אֵין יוֹם שֶׁאֵין בּוֹ צָרָה - 'הוֹי' עַל 'הוֹי'. וְכֵן אָמַר דָּוִד: "סְעָדֵנִי", שֶׁיִּהְיֶה בִּי כֹּחַ לַעֲמֹד בַּיִּסּוּרִים שֶׁאַתָּה מֵבִיא עָלַי; כִּי בְּכָל הַצָּרוֹת שֶׁנִּכְנָס בָּהֶן דָּוִד, הָיָה מְבַקֵּשׁ מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁיּוֹצִיאוּ מִשָּׁם, וְכֵן צָרִיךְ כָּל בַּר־יִשְׂרָאֵל לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לֹא לְהִתְיָאֵשׁ, וַאֲפִלּוּ בַּמַּצָּבִים הַכִּי קָשִׁים, יַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִתֵּן שֶׁבַח וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְיִהְיֶה חָזָק בָּזֶה מְאֹד כָּל יְמֵי חַיָּיו, בֵּין שֶׁמַּאִיר לוֹ כַּשֶּׁמֶשׁ, וּבֵין שֶׁמַּאִיר לוֹ כַּיָּרֵחַ (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן טו); שֶׁזֶּה: "וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כַּשֶּׁמֶשׁ וְכַיָּרֵחַ", לְפָעָמִים מְאִירִים לוֹ הַמֹּחִין כַּשֶּׁמֶשׁ, וְלִפְעָמִים מְאִירִים לוֹ הַמֹּחִין כַּיָּרֵחַ, אַף־עַל־פִּי־כֵן לֹא יַעֲזֹב אֶת עַצְמוֹ, אֶלָּא שֶׁיִּהְיֶה "כָּל עַצְמוֹתַי

וְהַלְּבָבוֹת יִרָאוּךָ, וְהַקֶּרֶב וְהַכְּלָיוֹת יְזַמְּרוּ לִשְׁמֶךָ,
כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר: כָּל־עַצְמֹתַי תֹּאמַרְנָה: יְהוָה יאהדונהי מִי כָמוֹךָ!
מִי כָמוֹךָ! מַצִּיל עָנִי מֵחָזָק מִמֶּנּוּ, וְעָנִי וְאֶבְיוֹן מִגּוְלוֹ:

שַׁוְעַת עֲנִיִּים אַתָּה תִּשְׁמַע, צַעֲקַת הַדַּל תַּקְשִׁיב <>
וְתוֹשִׁיעַ, וְכָתוּב: רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיהוָה יאהדונהי,
לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה:

בְּפִי	יְשָׁרִים	תִּתְרוֹמָם,
וּבְשִׂפְתֵי	צַדִּיקִים	תִּתְבָּרַךְ,
וּבִלְשׁוֹן	חֲסִידִים	תִּתְקַדָּשׁ,
וּבְקֶרֶב	קְדוֹשִׁים	תִּתְהַלָּל,

עת רצון

תֹּאמַרְנָה", שֶׁיַּרְגִּישׁ אֶת עֲרֵבוּת נְעִימוּת דְּבוּרֵי הַתְּפִלָּה בְּכָל עַצְמוֹתָיו (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן נ), שֶׁזֶּה הַשַּׁבָּת הֲכִי גָּדוֹל, שֶׁאָדָם לֹא יִתְיַאֵשׁ בְּכָל הַמַּצָּבִים בָּעוֹלָם. וְאֶת הַלִּמּוּד הַזֶּה אֲנַחְנוּ מְקַבְּלִים מֵהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁמְּגַלֶּה וּמְפָרֵסֶם אֶת אֱמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁדַּיְקָא בְּהִתְגַּלּוּתוֹ יִתְבַּטְּלוּ הָרְשָׁעִים וְהָעֲרֵב־רַב וְהַקְּלִפּוֹת. וְעַל־כֵּן, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיְקָר, רְאֵה לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד בְּאֱמֶתּךָ אֶת הַשִּׁיר הַנּוֹרָא וְהַנִּפְלָא הַזֶּה, וְעַל־יְדֵי־זֶה יָאִיר עָלֶיךָ 'נֶפֶשׁ', 'רוּחַ' וּ'נְשָׁמָה' בְּזִכּוּךְ נִפְלָא, וְתַרְגִּישׁ הָאֲרַת הַשַּׁבָּת וְהַיּוֹם־טוֹב, וְלָכֵן תִּקְנוּ לוֹמַר אֶת הַשִּׁיר וְהַשֶּׁבַח הַזֶּה דַּוְקָא בְּשַׁבָּת וּבְיוֹם־טוֹב, שֶׁאָז מֵאִיר אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי רַב עַד מְאֹד, כִּי (פְּסָחִים קיז:): 'שַׁבָּת קְבִיעָא וְקַיְמָא'; וְיוֹם־טוֹב נִקְרָא: "מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ" (וַיִּקְרָא כג, פְּסוּקִים ב, ד, לז), שֶׁאָז נִתְגַּלֶּה שֶׁהַכֹּל בִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ד); וְלָכֵן רְאֵה אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיְקָר, רַק לְכַוֵּן אֶל פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וְזֶה יַכְנִיס בְּךָ שִׂמְחָה עֲצוּמָה כָּזוֹ, עַד שֶׁתִּרְקֹד מֵרֹב שִׂמְחָה בָּעֵת אָמְרְךָ אֶת הַשִּׁיר וְהַשֶּׁבַח הַזֶּה, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה. וּבְאָמְרְךָ: **"בְּפִי יִשָּׁרִים תִּתְרוֹמָם, וּבְשִׂפְתֵי צַדִּיקִים תִּתְבָּרַךְ, וּבִלְשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְקַדָּשׁ וּבְקֶרֶב קְדוֹשִׁים תִּתְהַלָּל"**, תְּכַוֵּן בְּרָאשֵׁי־תֵבוֹת: יִצְחָק', רִבְקָה', כִּי כָּל עֲבוֹדַת רֹאשׁ־הַשָּׁנָה הַקְּדוֹשׁ הִיא הָאֲרַת יִצְחָק וְרִבְקָה, וְעַל־כֵּן נֶאֱמַר אָצְלוֹ

בְּמַקְהֲלוֹת רִבְבוֹת עַמְּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל, שֶׁבֵּן חוֹבַת כָּל־הַיְצוּרִים, לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדוֹת, לְהַלֵּל, לְשַׁבֵּחַ, יאהדונהי

עת רצון

(בְּרֵאשִׁית כה, כא): "וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַה' לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ, כִּי עֲקָרָה הִיא וַיֵּעָתֶר לוֹ ה' וַתַּהַר רִבְקָה אִשְׁתּוֹ"; וְזֶה הָיָה בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה סג, סִימָן ה): "לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ" - זֶה עוֹמֵד בְּזַוִּית זוֹ וּמִתְפַּלֵּל וְזוֹ עוֹמֶדֶת בְּזַוִּית זוֹ וּמִתְפַּלֶּלֶת'; כִּי שְׁנֵיהֶם הִתְפַּלְּלוּ, כִּי (יְבָמוֹת סד.): 'הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִתְאַוֶּה לִתְפִלָּתָן שֶׁל צַדִּיקִים'; וּמֵחֲמַת שֶׁכָּל הַזְּכוּת שֶׁל עַם־יִשְׂרָאֵל בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה הִיא עַל־יְדֵי הָעֲקֵדָה שֶׁנֶּעֱקַד יִצְחָק עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, וְהָיָה מוּכָן וּמְזֻמָּן לִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ, בְּזֹאת הַזְּכוּת אָנוּ בָּאִים אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וּמִתְפַּלְּלִים לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים בַּמִּדְרָשׁ (שָׁם): שֶׁהָיָה יִצְחָק שָׁטוּחַ כָּאן וְהִיא שְׁטוּחָה כָּאן, וְאָמַר: 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כָּל בָּנִים שֶׁאַתָּה נוֹתֵן לִי יִהְיוּ מַהֲצַדֶּקֶת הַזֹּאת'; אַף הִיא אָמְרָה כֵּן: כָּל בָּנִים שֶׁאַתָּה עָתִיד לִתֵּן לִי יִהְיוּ מֵהֲצַדִּיק הַזֶּה, וּמִשְּׁנֵיהֶם נוֹלַד יַעֲקֹב, אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ יָצְאוּ כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְעַל־כֵּן תִּכֶּף־וּמִיָּד בִּהַתְחָלַת הַתְּפִלָּה בְּשָׁעָה שֶׁאָנוּ מַמְלִיכִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וּמוֹשִׁיבִים אוֹתוֹ עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא, וּמַזְכִּירִים בְּרָמְזוֹ 'יִצְחָק - רִבְקָה' דַּיְקָא, לְהוֹרוֹת, כִּי בִּזְכוּת מְסִירַת נַפְשָׁם שֶׁמָּסְרוּ אֶת עַצְמָם בִּתְפִלָּה, נוֹלַד יַעֲקֹב, אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ יָצְאוּ כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּבִשְׁבִיל זֶה אוֹמְרִים: "**וּבְמַקְהֲלוֹת רִבְבוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יִתְפָּאַר שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר**", "**וּבְמַקְהֲלוֹת רִבְבוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל**" דַּיְקָא; כִּי זֶה עִקַּר הַשָּׁבָחָה, שֶׁעַל־יְדֵי רִבּוּי פְּעֻלּוֹת הַמִּשְׁתַּנּוֹת, כִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִשָּׁנָה מֵחֲבֵרוֹ, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן מִתְאַחֲדִים יָחַד וּמַמְלִיכִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְצוֹעֲקִים כֻּלָּם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּיַחַד "**הַמֶּלֶךְ**" - זֶה עִקַּר שִׁבְחוֹ יִתְבָּרַךְ. וְתִהְיֶה שִׂמְחַ מְאֹד מְאֹד בְּאָמְרְךָ אֶת הַשָּׁבַח הַנּוֹרָא הַזֶּה, וּתְבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁגַּם לְךָ יִהְיֶה חֵלֶק בָּאוֹר הַנּוֹרָא וְהַנִּשְׂגָּב הַזֶּה לְהַמְלִיכוֹ יִתְבָּרַךְ עָלֶיךָ וְעַל כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ. וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ אֵילּוּ שַׁעֲשׁוּעִים אַתָּה גּוֹרֵם עַכְשָׁו לְמַעְלָה בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה מַזְכִּיר אֶת הָאַרְבָּעָה שְׁבָחִים הָאֵלּוּ: "**יִשְׂרִים תִּתְרוֹמָם**", "**צַדִּיקִים תִּתְבָּרַךְ**", "**חֲסִידִים תִּתְקַדָּשׁ**" "**קְדוֹשִׁים תִּתְהַלָּל**" - שֶׁהֵם רָאשֵׁי־תֵבוֹת: יִצְ'חָ'ק' ר'בְ'קָ'ה'. כִּי הָאַרְבָּעָה שְׁבָחִים אֵלּוּ הֵם כְּנֶגֶד אַרְבָּעָה רַגְלֵי כִּסֵּא הַכָּבוֹד, שֶׁבְּכָל צַד עוֹמְדִים שְׁלֹשָׁה מַלְאָכִים, וּבְיַחַד הֵם י"ב מַלְאָכִים דְּסַחֲרִין לְכָרְסְיָא, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יוֹשֵׁב עֲכְשָׁו עַל כִּסֵּא הַכָּבוֹד הַזֶּה, אֵיזֶה פַּחַד רָאוּי לִפֹּל עָלֶיךָ מִצַּד אֶחָד, וְאֵיזוֹ שִׂמְחָה צְרִיכָה לִפֹּל עָלֶיךָ מִצַּד שֵׁנִי, שֶׁאַתָּה זוֹכֶה לִהְיוֹת בְּחֶלְקוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

לְפָאֵר, לְרוֹמֵם, לְהַדֵּר, וּלְנַצֵּחַ, עַל כָּל־דִּבְרֵי שִׁירוֹת
וְתִשְׁבְּחוֹת דָּוִד בֶּן־יִשַׁי עַבְדְּךָ מְשִׁיחֶךָ: וּבְכֵן

שֶׁבַח בִּרְכַּת "יִשְׁתַּבַּח" הוּא עָצוּם וְנוֹרָא מְאֹד, וְיֵשׁ בָּהּ י"ג שְׁבָחִים כְּנֶגֶד י"ג מִדּוֹת הָרַחֲמִים, וְאֵין לְמַהֵר אֲמִירָתָם אֶלָּא אוֹמְרָם בְּנַעֲיָמָה כְּמַסֵּדֶר שִׁבְחוֹ שֶׁל מָלֶךְ, פִּיו וְלִבּוֹ שָׁוִים (החיד"א בשם היעב"ץ, בא"ח).
וְיִמְנָה אוֹתָם בְּאָצְבְּעוֹתָיו, וְיַזְהֵר שֶׁלֹּא לְהָבִיא עַצְמוֹ לִידֵי הֶפְסֵק בֵּינֵיהֶם לְקַדֵּישׁ וּקְדֻשָּׁה, וְאִם הִכְרַח לְהַפְסִיק יַחֲזֹר לוֹמַר כִּי לְךָ נָאֶה וכו' כְּדֵי שֶׁיֵּאָמֵר הי"ג שְׁבָחִים בְּלִי הֶפְסֵק בֵּינֵיהֶם.

יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ, הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל
וְהַקָּדוֹשׁ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, כִּי־לְךָ נָאֶה יְהוָה
יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד, א שִׁיר ב
וּשְׁבָחָה, ג הַלֵּל ד וְזִמְרָה, ה עֹז, ו וּמֶמְשָׁלָה, ז נֶצַח,
ח גְּדֻלָּה ט וּגְבוּרָה, י תְּהִלָּה יא וְתִפְאֶרֶת, יב קְדֻשָּׁה יג
וּמַלְכוּת, בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ,
וּמֵעוֹלָם וְעַד־עוֹלָם אַתָּה אֵל. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מֶלֶךְ
גָּדוֹל וּמְהֻלָּל בַּתִּשְׁבָּחוֹת. אֵל הַהוֹדָאוֹת, אֲדוֹן
הַנִּפְלָאוֹת, בּוֹרֵא כָּל־הַנְּשָׁמוֹת, רִבּוֹן כָּל־הַמַּעֲשִׂים,
הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה, מֶלֶךְ אֵל חֵי הָעוֹלָמִים, אָמֵן:

בשבת תשובה מוסיפים מזמור זה:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְהוָה יאהדונהי: אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלִי,
תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי: אִם־עֲוֹנוֹת <> תִּשְׁמָר־יָהּ, אֲדֹנָי
מִי יַעֲמֹד: כִּי־עִמְּךָ הַסְּלִיחָה, לְמַעַן תִּוָּרֵא: קִוִּיתִי יְהוָה יאהדונהי קִוְּתָה נַפְשִׁי,
וְלִדְבָרוֹ הוֹחָלְתִּי: נַפְשִׁי לַאדֹנָי, מִשֹּׁמְרִים לַבֹּקֶר, שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר: יַחֵל יִשְׂרָאֵל
אֶל־יְהוָה יאהדונהי, כִּי־עִם־יְהוָה יאהדונהי הַחֶסֶד, וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְּדוּת: וְהוּא
יִפְדֶּה אֶת־יִשְׂרָאֵל מִכֹּל עֲוֹנֹתָיו:

ואומר החזן חצי קדיש:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן (כריעה) ובן יהי רצון). בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ, וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן ובן יהי רצון). בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־ יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. אמן ובן יהי רצון). (באומרו יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא' יכוין: ה"ר שימחה זכר עמלק ואו יהיה השם שלם והכפא שלם) יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא (כריעה) מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ (כריעה), וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ (כריעה) הוּא, אמן ובן יהי רצון). לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן (כריעה). אמן ובן יהי רצון).

ק"ש וּבִרְכוֹתֶיהָ

ואומר החזן: בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה (כריעה) יאהדונהי הַמְבֹרָךְ׃

ועונים הקהל: בָּרוּךְ יְהוָה (כריעה) יאהדונהי הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד׃

וחוזר החזן: בָּרוּךְ יְהוָה (כריעה) יאהדונהי הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד׃

מנהגנו שלא עומדים בעניית "ברוך ה'", ויש נוהגים להגביה גופם מעט.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, יוֹצֵר ‹› אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ, עֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת־הַכֹּל. הַכֹּל יוֹדוּךָ, וְהַכֹּל יְשַׁבְּחוּךָ, וְהַכֹּל יֹאמְרוּ: אֵין־קָדוֹשׁ כַּיהוָה (כריעה) יאהדונהי. הַכֹּל יְרוֹמְמוּךָ פֶּלָה, יוֹצֵר הַכֹּל. הָאֵל הַפּוֹתֵחַ בְּכָל־יוֹם דַּלְתוֹת שַׁעֲרֵי מִזְרָח, וּבוֹקֵעַ חַלּוֹנֵי רָקִיעַ, מוֹצִיא חַמָּה מִמְּקוֹמָהּ וּלְבָנָה מִמְּכוֹן שִׁבְתָּהּ, וּמֵאִיר לָעוֹלָם כֻּלּוֹ וּלְיוֹשְׁבָיו, שֶׁבָּרָא בְּמִדַּת הָרַחֲמִים.

הַמֵּאִיר לָאָרֶץ וְלַדָּרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים, וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל־יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. מָה־רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה יאהדונהי, כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ, מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶיךָ. הַמֶּלֶךְ הַמְרֻמָּם לְבַדּוֹ מֵאָז, הַמְשֻׁבָּח וְהַמְפֹאָר וְהַמִּתְנַשֵּׂא מִימוֹת עוֹלָם. אֱלֹהֵי עוֹלָם! בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ. אֲדוֹן עֻזֵּנוּ, צוּר מִשְׂגַּבֵּנוּ, מָגֵן יִשְׁעֵנוּ, מִשְׂגָּב ◇ בַּעֲדֵנוּ. אֵין עֲרוֹךְ לָךְ וְאֵין זוּלָתָךְ, אֶפֶס בִּלְתֶּךָ, וּמִי דּוֹמֶה־לָּךְ. אֵין עָרוֹךְ לָךְ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְאֵין זוּלָתָךְ מַלְכֵּנוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, אֶפֶס בִּלְתֶּךָ גּוֹאֲלֵנוּ לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ, וּמִי דּוֹמֶה־לָּךְ מוֹשִׁיעֵנוּ לִתְחַיַּת הַמֵּתִים.

אֵל אָדוֹן עַל כָּל־הַמַּעֲשִׂים, בָּרוּךְ וּמְבֹרָךְ בְּפִי כָּל־הַנְּשָׁמָה: גָּדְלוֹ וְטוּבוֹ מָלֵא עוֹלָם, דַּעַת וּתְבוּנָה סוֹבְבִים הוֹדוֹ: הַמִּתְנָאֶה עַל חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, וְנֶהְדָּר בְּכָבוֹד עַל הַמֶּרְכָּבָה: זִכּוּת וּמִישׁוֹר לִפְנֵי כִסְאוֹ, חֶסֶד וְרַחֲמִים ◇ מָלֵא כְּבוֹדוֹ: טוֹבִים ◇ מְאוֹרוֹת שֶׁבָּרָאָם אֱלֹהֵינוּ, יְצָרָם בְּדַעַת בִּבִינָה וּבְהַשְׂכֵּל: כֹּחַ וּגְבוּרָה נָתַן בָּהֶם, לִהְיוֹת מוֹשְׁלִים בְּקֶרֶב תֵּבֵל: מְלֵאִים זִיו וּמְפִיקִים נְגַהּ, נָאֶה זִיָּם בְּכָל־הָעוֹלָם: שְׂמֵחִים בְּצֵאתָם שָׂשִׂים בְּבֹאָם, עוֹשִׂים בְּאֵימָה רְצוֹן קוֹנֵיהֶם: פְּאֵר וְכָבוֹד נוֹתְנִים לִשְׁמוֹ,

צָהֳלָה וְרִנָּה לְזֵכֶר מַלְכוּתוֹ: קָרָא לַשֶּׁמֶשׁ וַיִּזְרַח אוֹר,
רָאָה וְהִתְקִין צוּרַת הַלְּבָנָה: שֶׁבַח נוֹתְנִים לוֹ כָּל־צְבָא
מָרוֹם, תִּפְאֶרֶת וּגְדֻלָּה, שְׂרָפִים וְחַיּוֹת וְאוֹפַנֵּי הַקֹּדֶשׁ:

ביום־טוב שאינו שבת מדלגים קטע זה:

לָאֵל אֲשֶׁר שָׁבַת מִכָּל־הַמַּעֲשִׂים, וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
נִתְעַלָּה וְיָשַׁב עַל כִּסֵּא כְבוֹדוֹ, תִּפְאֶרֶת עָטָה
לְיוֹם הַמְּנוּחָה, עִנֵּג קָרָא לְיוֹם הַשַּׁבָּת. זֶה שִׁיר שֶׁבַח
שֶׁל יוֹם הַשְּׁבִיעִי, שֶׁבּוֹ שָׁבַת אֵל מִכָּל־מַלְאַכְתּוֹ. וְיוֹם
הַשְּׁבִיעִי מְשַׁבֵּחַ וְאוֹמֵר: מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת:
לְפִיכָךְ יְפָאֲרוּ לָאֵל כָּל־יְצוּרָיו, שֶׁבַח וְיִקָר וּגְדֻלָּה
וְכָבוֹד יִתְּנוּ לַמֶּלֶךְ יוֹצֵר כֹּל, הַמַּנְחִיל מְנוּחָה לְעַמּוֹ
יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ: ע״כ

שִׁמְךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ יִתְקַדָּשׁ, וְזִכְרְךָ יִתְפָּאַר
מַלְכֵּנוּ, בַּשָּׁמַיִם ◦ מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת,
עַל כָּל־שֶׁבַח מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ, וְעַל מְאוֹרֵי אוֹר שֶׁיָּצַרְתָּ,
חֻמָּה יְפָאֲרוּךָ סֶּלָה.

תִּתְבָּרַךְ לָנֶצַח צוּרֵנוּ מַלְכֵּנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ – בּוֹרֵא
קְדוֹשִׁים, יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ –
יוֹצֵר מְשָׁרְתִים, וַאֲשֶׁר מְשָׁרְתָיו כֻּלָּם עוֹמְדִים בְּרוּם
עוֹלָם, וּמַשְׁמִיעִים בְּיִרְאָה יַחַד בְּקוֹל, דִּבְרֵי אֱלֹהִים
חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם. כֻּלָּם אֲהוּבִים, כֻּלָּם בְּרוּרִים, כֻּלָּם

גִּבּוֹרִים, כֻּלָּם קְדוֹשִׁים, כֻּלָּם עוֹשִׂים בְּאֵימָה וּבִירָאָה רְצוֹן קוֹנֵיהֶם, וְכֻלָּם פּוֹתְחִים ‹› אֶת־פִּיהֶם בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה, בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה, וּמְבָרְכִין, וּמְשַׁבְּחִין, וּמְפָאֲרִין, וּמַקְדִּישִׁין, וּמַעֲרִיצִין, וּמַמְלִיכִין, אֶת־שֵׁם הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, קָדוֹשׁ הוּא. וְכֻלָּם ‹› מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם זֶה מִזֶּה, וְנוֹתְנִים רְשׁוּת זֶה לָזֶה, לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצְרָם בְּנַחַת רוּחַ, בְּשָׂפָה בְרוּרָה וּבִנְעִימָה, קְדֻשָּׁה כֻּלָּם כְּאֶחָד עוֹנִים בְּאֵימָה, וְאוֹמְרִים בְּיִרְאָה:

קְדֻשָּׁה זו צריך לאומרה בישיבה, ואם היה עומד צריך לשבת.

קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת, מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ בְּרַעַשׁ גָּדוֹל מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת הַשְּׂרָפִים, לְעֻמָּתָם ‹› מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ ‹› כְּבוֹד־יְהוָה יאהדונהי מִמְּקוֹמוֹ:

לָאֵל בָּרוּךְ, נְעִימוֹת יִתֵּנוּ. לַמֶּלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם, זְמִירוֹת יֹאמֵרוּ, וְתִשְׁבָּחוֹת יַשְׁמִיעוּ. כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ, פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת, עֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת, בַּעַל מִלְחָמוֹת, זוֹרֵעַ צְדָקוֹת, מַצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת, בּוֹרֵא רְפוּאוֹת, נוֹרָא תְהִלּוֹת, אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת, הַמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל־יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, כָּאָמוּר: לְעֹשֵׂה אוֹרִים

גְּדוֹלִים, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת:

אַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתָּנוּ יְהוָה־יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, חֶמְלָה גְּדוֹלָה וִיתֵרָה חָמַלְתָּ עָלֵינוּ. אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! בַּעֲבוּר שִׁמְךָ הַגָּדוֹל, וּבַעֲבוּר אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבָּטְחוּ בָךְ, וַתְּלַמְּדֵמוֹ חֻקֵּי חַיִּים לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם, כֵּן תְּחָנֵנוּ אָבִינוּ אָב הָרַחֲמָן. הַמְרַחֵם רַחֵם־נָא עָלֵינוּ וְתֵן בְּלִבֵּנוּ בִּינָה לְהָבִין, לְהַשְׂכִּיל, לִשְׁמֹעַ, לִלְמֹד וּלְלַמֵּד, לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת־כָּל־דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה. וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ, וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְיַחֵד לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת־שְׁמֶךָ. וְלֹא נֵבוֹשׁ וְלֹא נִכָּלֵם וְלֹא נִכָּשֵׁל ◦ לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא בָּטָחְנוּ. נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתֶךָ, וְרַחֲמֶיךָ יְהוָה־יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, וַחֲסָדֶיךָ הָרַבִּים, אַל יַעַזְבוּנוּ נֶצַח סֶלָה וָעֶד. מַהֵר וְהָבֵא עָלֵינוּ בְּרָכָה וְשָׁלוֹם ◦ מְהֵרָה מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת (כָּל) הָאָרֶץ, (יקבץ ארבע הציצות בידו השמאלית) וְשִׁבּוֹר עֹל הַגּוֹיִם ◦ מֵעָלֵינוּ, וְהוֹלִיכֵנוּ מְהֵרָה קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ. כִּי אֵל פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת אָתָּה, וּבָנוּ בָחַרְתָּ מִכָּל־עָם וְלָשׁוֹן, וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל בְּאַהֲבָה, לְהוֹדוֹת לָךְ וּלְיַחֶדְךָ, לְיִרְאָה וּלְאַהֲבָה אֶת־שְׁמֶךָ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה:

א. יָכוֹן לקיים מצות עשה דאורייתא של קריאת שמע של שחרית, ומצוַת יְחוּד השם.

ב. יִקְרָא ק"ש בְּכַוָּנָה בְּאֵימָה וְרָתֵת וְזִיעַ, שֶׁיְכַוֵּן בְּשָׁעָה שֶׁהוּא קוֹרֵא אֶת שְׁמַע [כשאומר ה' אלהינו] לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, לְהְיוֹת נָהֳרָג עַל קִדּוּשׁ ה', שֶׁזֶּהוּ שֶׁאוֹמְרִים 'בְּכָל נַפְשְׁךָ' (מ"ב ס"א סק"ג). וּכְשֶׁאוֹמֵר "ה' אֶחָד" יְכַוֵּן לְהַאֲמִין שהשם ית' אֶחָד בְּלִי שִׁתּוּף.

ג. צָרִיךְ לְהַאֲרִיךְ בַּחי"ת שֶׁל אֶחָד כְּדֵי שֶׁיַּמְלִיךְ הקב"ה בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, שֶׁלָּזֶה רוֹמֵז הַחֲטוּטְרוֹת שֶׁבָּאָמְצַע גַּג החי"ת, וְיַאֲרִיךְ בְּדָלֶ"ת שֶׁל אֶחָד שֶׁעוֹד שֶׁיַּחְשֹׁב שֶׁהַקב"ה יָחִיד בָּעוֹלָמוֹ וּמוֹשֵׁל בְּד' רוּחוֹת הָעוֹלָם (שו"ע ס"א).

ד. יפסיק מעט, ובעוד שעיניו מכוסות יאמר 'ברוך שם' וכו' בכוונה, שאם לא כיון בפשט הדברים לא יצא ידי חובה, וצריך לחזור מפסוק שמע (בא"ח וארא יא) . ויתאר האדם לנפשו שהוא עומד בביהמ"ק, ושומע השם מפי הכה"ג ונופל על פניו בפישוט ידים ורגלים ואומר בשכמל"ו, ובאמירה זו מבטל האדם כל מהותו ומציאותו לקב"ה (עיון תפלה).

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָ֣ה אֱלֹהֵ֔ינוּ, יְהוָ֥ה אֶחָֽד׃

בלחש: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, לְעוֹלָם וָעֶד׃

וְאָהַבְתָּ֗ אֵת֙ יְהוָ֣ה יאהדונהי **אֱלֹהֶ֔יךָ, בְּכָל־לְבָבְךָ֖, וּבְכָל־נַפְשְׁךָ֑, וּבְכָל־מְאֹדֶֽךָ׃ וְהָי֗וּ הַדְּבָרִ֤ים הָאֵ֙לֶּה֙,**
אֲשֶׁ֣ר אָנֹכִ֔י מְצַוְּךָ֖ הַיּ֑וֹם (יפסיק מעט) **, עַל־לְבָבֶֽךָ׃ וְשִׁנַּנְתָּם֙ לְבָנֶ֔יךָ, וְדִבַּרְתָּ֖ בָּ֑ם, בְּשִׁבְתְּךָ֤ בְּבֵיתֶ֙ךָ֙, וּבְלֶכְתְּךָ֣ בַדֶּ֔רֶךְ, וּבְשָׁכְבְּךָ֖ וּבְקוּמֶֽךָ׃** (כשיאמר על ידך ימשמש בתפילין של יד) **וּקְשַׁרְתָּם֙ לְא֣וֹת עַל־יָדֶ֔ךָ,** (כשיאמר בין עינך ימשמש בתפילין של ראש) **וְהָי֥וּ לְטֹטָפֹ֖ת בֵּ֥ין עֵינֶֽיךָ׃ וּכְתַבְתָּם֙ עַל־מְזוּזֹ֣ת בֵּיתֶ֔ךָ** [ולא תחמוד] **וּבִשְׁעָרֶֽיךָ׃**

וְהָיָ֗ה אִם־שָׁמֹ֤עַ תִּשְׁמְעוּ֙ אֶל־מִצְוֹתַ֔י, אֲשֶׁ֥ר אָנֹכִ֛י מְצַוֶּ֥ה
אֶתְכֶ֖ם הַיּ֑וֹם (יפסיק מעט) **, לְאַהֲבָ֣ה אֶת־יְהוָ֔ה** יאהדונהי **אֱלֹהֵיכֶ֑ם** (יבמא היטב את העין) **וּלְעָבְדוֹ֙, בְּכָל־לְבַבְכֶ֔ם וּבְכָל־**

נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ, יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ,
וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב ◦ בְּשָׂדְךָ
לִבְהֶמְתֶּךָ, וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן־יִפְתֶּה
לְבַבְכֶם, וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם ◦ אֱלֹהִים ◦ אֲחֵרִים,
וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: (יאמר בלחש, אך ישמיע לאזניו) וְחָרָה (יפסיק מעט) אַף־
יְהוָה (יאהדונהי בְּכֶם, וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם, וְלֹא־יִהְיֶה
מָטָר, וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ, וַאֲבַדְתֶּם ◦
מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה (יאהדונהי נֹתֵן
לָכֶם: (עד כאן בלחש) וְשַׂמְתֶּם ◦ אֶת־דְּבָרַי אֵלֶּה עַל־לְבַבְכֶם
וְעַל־ נַפְשְׁכֶם, וּקְשַׁרְתֶּם ◦ אֹתָם לְאוֹת (ימשמש בתפילין של יד)
עַל־יֶדְכֶם, וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת (ימשמש בתפילין של ראש) בֵּין עֵינֵיכֶם:
וְלִמַּדְתֶּם ◦ אֹתָם ◦ אֶת־ בְּנֵיכֶם, לְדַבֵּר בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ
בְּבֵיתֶךָ, וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ, וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם
עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי
בְּנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר (יבמא היטב את העין) נִשְׁבַּע ◦ יְהוָה (יאהדונהי
לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם, כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־
הָאָרֶץ:

יאחז הציציות גם בידו הימנית ושורשם ישארו בידו השמאלית. וטוב להסתכל בציצית וכו'
ויכוין כאלו יש בו תכלת, דאותה ההארה לא נפסקה (האר"י זצוק"ל)

וַיֹּאמֶר יְהוָה (יאהדונהי אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם, וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת
עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם, וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף ◦

פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת, וּרְאִיתֶם ◦ אֹתוֹ (יעביר הציציות שבידו ע"ג עֵינָיו פַּעֲמָיִם, ובכל פעם ינשקם), וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה יאהדונהי וַעֲשִׂיתֶם ◦ אֹתָם, וְלֹא־תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם, (יעביר הציציות על גבי עיניו וינשקם) אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים ◦ אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ, וַעֲשִׂיתֶם ◦ אֶת־כָּל־ מִצְוֹתָי, וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: (יְכַוֵּן לְקַיֵּם מ"ע לִזְכּוֹר יצי"מ בְּכָל יוֹם, בִּקֶּרֶב, וְעֶרֶב, שֶׁנֶּא' לְמַעַן תִּזְכּוֹר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ) אֲנִי יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵיכֶם, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם ◦ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים, אֲנִי יְהוָה יאהדונהי (ולא תענה ברעך עד שקר) אֱלֹהֵיכֶם: אֱמֶת.

יזהר לסיים "אני ה' אלהיכם אמת" עם הש"ץ ביחד ומלת אמת יאמר אותה עם הקהל בקול רם (גם הש"ץ יאמר אותה בלחש), ואחר כך ישתוק וישמע מהש"ץ כשחוזר לומר "ה' אלהיכם אמת" וְיכַוֵּן לצאת ידי חובה באמירתן. ואם לא הספיק לגמור עם הש"ץ או שהוא מתפלל ביחיד, אז אחרי שגומר "אני ה' אלהיכם אמת" יחזור לומר "ה' אלהיכם אמת", כדי להשלים מנין רמ"ח תיבות של ק"ש כמנין איבריו של הָאָדָם:

וחוזר הש"ץ: יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵיכֶם אֱמֶת.

וַיַּצִּיב , וְנָבוֹן, וְקַיָּם, וְיָשָׁר, וְנֶאֱמָן, וְאָהוּב, וְחָבִיב, וְנֶחְמָד, וְנָעִים, וְנוֹרָא, וְאַדִּיר, וּמְתֻקָּן, וּמְקֻבָּל, וְטוֹב, וְיָפֶה, הַדָּבָר הַזֶּה עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. אֱמֶת אֱלֹהֵי עוֹלָם ◦ מַלְכֵּנוּ, צוּר יַעֲקֹב מָגֵן יִשְׁעֵנוּ, לְדוֹר וָדוֹר הוּא קַיָּם וּשְׁמוֹ קַיָּם, וְכִסְאוֹ נָכוֹן, וּמַלְכוּתוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לָעַד קַיֶּמֶת, וּדְבָרָיו חַיִּים וְקַיָּמִים וְנֶאֱמָנִים וְנֶחְמָדִים לָעַד (כשיאמר לעד ינשק הציציות ויעבירן על גבי עיניו ויניחן מידיו) וּלְעוֹלְמֵי

עוֹלָמִים. עַל אֲבוֹתֵינוּ, עָלֵינוּ, וְעַל בָּנֵינוּ, וְעַל דּוֹרוֹתֵינוּ, וְעַל כָּל־דּוֹרוֹת זֶרַע יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ, עַל הָרִאשׁוֹנִים, וְעַל הָאַחֲרוֹנִים, דָּבָר טוֹב ◦ וְקַיָּם, בֶּאֱמֶת וּבֶאֱמוּנָה חֹק וְלֹא יַעֲבוֹר. אֱמֶת שֶׁאַתָּה הוּא יְהוָה־ יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מַלְכֵּנוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ, גּוֹאֲלֵנוּ גּוֹאֵל אֲבוֹתֵינוּ, יוֹצְרֵנוּ צוּר יְשׁוּעָתֵנוּ, פּוֹדֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ מֵעוֹלָם הוּא שְׁמֶךָ, וְאֵין לָנוּ עוֹד אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ סֶלָה.

עֶזְרַת אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם, מָגֵן וּמוֹשִׁיעַ לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר. בְּרוּם עוֹלָם ◦ מוֹשָׁבֶךָ, וּמִשְׁפָּטֶיךָ וְצִדְקָתְךָ עַד אַפְסֵי אָרֶץ. אֱמֶת, אַשְׁרֵי אִישׁ ◦ שֶׁיִּשְׁמַע לְמִצְוֹתֶיךָ, וְתוֹרָתְךָ וּדְבָרְךָ יָשִׂים עַל ◦ לִבּוֹ. אֱמֶת שֶׁאַתָּה הוּא אָדוֹן לְעַמֶּךָ, וּמֶלֶךְ גִּבּוֹר לָרִיב רִיבָם לְאָבוֹת וּבָנִים. אֱמֶת, אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן, וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן, וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ.

אֱמֶת, מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ יְהוָה־ יהוה אֱלֹהֵינוּ, מִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ, כָּל־בְּכוֹרֵיהֶם הָרָגְתָּ, וּבְכוֹרְךָ יִשְׂרָאֵל גָּאָלְתָּ, וְיַם־סוּף לָהֶם בָּקָעְתָּ, וְזֵדִים טִבַּעְתָּ, וִידִידִים עָבְרוּ יָם, וַיְכַסּוּ מַיִם צָרֵיהֶם, אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתָר. עַל־זֹאת שִׁבְּחוּ אֲהוּבִים וְרוֹמְמוּ לָאֵל, וְנָתְנוּ

יְדִידִים זְמִירוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת
לַמֶּלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם, רָם וְנִשָּׂא, גָּדוֹל וְנוֹרָא, מַשְׁפִּיל
גֵּאִים עֲדֵי אָרֶץ, מַגְבִּיהַּ שְׁפָלִים עַד מָרוֹם, מוֹצִיא
אֲסִירִים, פּוֹדֶה עֲנָוִים, עוֹזֵר דַּלִּים, הָעוֹנֶה לְעַמּוֹ
יִשְׂרָאֵל בְּעֵת שַׁוְּעָם אֵלָיו.

מיד באמרו 'תְּהִלּוֹת' יעמוד ויכין עצמו לתפילה, וכתבו גורי האר"י שיש בזה רמז וסוד גדול.

תְּהִלּוֹת לָאֵל עֶלְיוֹן גּוֹאֲלָם, בָּרוּךְ הוּא ◇ וּמְבוֹרָךְ.
מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל ◇ לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה
רַבָּה, וְאָמְרוּ כֻלָּם: מִי־כָמֹכָה בָּאֵלִם יְהוָ֫ה יאהדונהי,
מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ, נוֹרָא תְהִלֹּת, עֹשֵׂה פֶלֶא:
שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְּחוּ גְאוּלִים לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל עַל־שְׂפַת
הַיָּם, יַחַד כֻּלָּם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ: יְהוָ֫ה יאהדונהי
יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר: גָּאַלְנוּ יְהוָ֫ה יאהדונהי
צְבָאוֹת שְׁמוֹ, קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, גָּאַל
יִשְׂרָאֵל:

תְּפִילַת שֶׁבַע

יָשִׂים אֶל לִבּוֹ שֶׁהוּא מִתְפַּלֵּל כְּנֶגֶד יְרוּשָׁלַיִם, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וּבֵית קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים.

אֲדֹנָי, שְׂפָתַי תִּפְתָּח, וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי
אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל

הַגָּדוֹל, הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֶלְיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים, קוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת, וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. כשיאמר "באהבה" יכוין למסור עצמו

על קידוש ה', בסקילה שריפה הרג וחנק.

בעשי"ת: זָכְרֵנוּ לְחַיִּים, מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים, וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים, לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים.

אם לא אמר "זכרנו" ונזכר לפני שאמר "ה'" חוזר, ואם אחר "ה'" אינו חוזר.

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ (הוי), מָגֵן אַבְרָהָם.

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים ונאים.

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי, מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה, רַב לְהוֹשִׁיעַ,

בקיץ אומרים: **מוֹרִיד הַטָּל.**

אם אמר משיב הרוח חוזר לאתה גיבור ואם נזכר אחרי שחתם מחיה המתים חוזר לראש.

בחורף אומרים: **מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגָּשֶׁם.**

אם אמר מוריד הטל ונזכר לפני שחתם מחיה המתים חוזר למשיב הרוח. ואם חתם מחיה המתים אינו חוזר.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, סוֹמֵךְ נוֹפְלִים, וְרוֹפֵא חוֹלִים, וּמַתִּיר אֲסוּרִים, וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה־לָּךְ, מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה.

בשבת תשובה אומרים: מִי כָמוֹךָ אָב הָרַחֲמָן זוֹכֵר יְצוּרָיו בְּרַחֲמִים לְחַיִּים.

ואם לא אמר, ולא נזכר עד שאמר שם ה' בברכה, אינו חוזר.

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים ונאים.

כשמגיע החזן לְקָדֵּשׁ צריך לחזור ג' פסיעות למקום שבו עמד בתפלתו, ויצמיד רגליו, עד שיענה אמן של ברכת "האל הקדוש". ובאומרו "קדוש" וכו' ידלג ג' דלוגים, שיגביה עקביו וגופו כלפי מעלה, וכן ידלג בפסוק "ברוך" וכו', ובפסוק "ימלוך" וכו':

נַקְדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ, כְּנֹעַם שִׂיחַ סוֹד שַׂרְפֵי קֹדֶשׁ, הַמְשַׁלְּשִׁים לְךָ קְדֻשָּׁה, וְכֵן כָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ: וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה יהוה צְבָאוֹת, מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: לְעֻמָּתָם ‹› מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ ‹› כְּבוֹד־יְהוָה יהוה מִמְּקוֹמוֹ: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ ‹› כָּתוּב לֵאמֹר: יִמְלֹךְ יְהוָה יהוה לְעוֹלָם, אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר, הַלְלוּיָהּ:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ, וּקְדוֹשִׁים בְּכָל־יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

בשבת תשובה חותמים: הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ.

ואם שכח ולא נזכר תוך כְּדֵי דיבור חוזר לראש. וש"צ שטעה ולא נזכר אלא לאחר כְּדֵי דיבור, חוזר לאתה קדוש.

יִשְׂמַח מֹשֶׁה בְּמַתְּנַת חֶלְקוֹ, כִּי עֶבֶד נֶאֱמָן קָרָאתָ לוֹ. כְּלִיל תִּפְאֶרֶת בְּרֹאשׁוֹ נָתַתָּ, בְּעָמְדוֹ לְפָנֶיךָ עַל־הַר סִינַי. שְׁנֵי לוּחוֹת אֲבָנִים הוֹרִיד בְּיָדוֹ, וְכָתוּב ‹› בָּהֶם שְׁמִירַת שַׁבָּת, וְכֵן כָּתוּב ‹› בְּתוֹרָתֶךָ:

וְשָׁמְרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשַּׁבָּת, לַעֲשׂוֹת אֶת־הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם. בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעֹלָם, כִּי־שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה יהוה

אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ, וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ:

וְלֹא נְתַתּוֹ יְהוָה־ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ לְגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, וְלֹא הִנְחַלְתּוֹ מַלְכֵּנוּ לְעוֹבְדֵי אֱלִילִים, וְגַם בִּמְנוּחָתוֹ לֹא יִשְׁכְּנוּ עֲרֵלִים, כִּי לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל נְתַתּוֹ בְּאַהֲבָה, לְזֶרַע יַעֲקֹב אֲשֶׁר בָּם בָּחָרְתָּ:

יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג, עַם <◦> מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי, כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ, וְהַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ, חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, רְצֵה נָא בִּמְנוּחָתֵנוּ, קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, שִׂים חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ, שַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ, וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת, וְהַנְחִילֵנוּ יְהוָה־ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ, וְיָנוּחוּ בוֹ כָּל־יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

אמן: אמת שהשי"ת מקדש השבת, וכן יהי רצון שינַחֵילֵנוּ את שבת קדשו וישבתו בו כל ישראל.

רְצֵה יְהוָה־ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה, וְהָשֵׁב הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ, וְאִשֵּׁי

יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן, וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

בראש־חודש ובחול־המועד אומרים: יעלה ויבוא, ואם שכח ונזכר אחר שאמר "ברוך אתה ה'" של המחזיר שכינתו לציון, יאמר "למדני חקיך", ויחזור לרצה ויאמר יעלה ויבא. ואם נזכר קודם שאמר מודים, יאמר יעלה ויבוא שם. ואם התחיל מודים, ועוד לא הגיע לפסוק יהיו לרצון האחרון, חוזר לרצה. ואם סיים פסוק יהיו לרצון האחרון, חוזר לראש, חוץ מערבית של ליל ראש־חודש שאינו חוזר כלל (גם לא יאמר אז למדני חקיך כדי לחזור).

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ: יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיִגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר
זִכְרוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ, זִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ, וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד עַבְדֶּךָ, וְזִכְרוֹן כָּל־עַמְּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל - לְפָנֶיךָ, לִפְלֵיטָה, לְטוֹבָה, לְחֵן, לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם, בְּיוֹם

בראש־חודש: **רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ** (י"נ: חֹדֶשׁ) **הַזֶּה**,

בחול־המועד פסח: **חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם** <> **מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה**,

בחול־המועד סוכות: **חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם** <> **מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה**,

לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זָכְרֵנוּ יְהוָה־יהוה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, וּפָקְדֵנוּ בּוֹ לִבְרָכָה, וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים טוֹבִים, בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. חוּס וְחָנֵּנוּ וַחֲמֹל וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ, כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה.

עת רצון

בְּנִי! בְּאָמְרְךָ תְּפִלַּת: "יַעֲלֶה וְיָבוֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ" וְכוּ' וְכוּ' - תִּתְעוֹרֵר מְאֹד לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ שֶׁיִּזְכֹּר לָנוּ זְכוּת אֲבוֹתֵינוּ וּזְכוּת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, וּזְכוּת יְרוּשָׁלַיִם עִיר־הַקֹּדֶשׁ שֶׁבָּהּ הָיוּ עוֹלִין לָרֶגֶל, וּזְכוּת כָּל עַם־יִשְׂרָאֵל, שֶׁמּוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם, וּתְבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁיָּחוּס וְיִרַחֵם עָלֵינוּ, וְיִזְכְּרֵנוּ לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה, וְיוֹשִׁיעֵנוּ לְחַיִּים טוֹבִים וְנִזְכֶּה לִישׁוּעָה וְרַחֲמִים, וּתְכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת עַל מַה שֶּׁאַתָּה אוֹמֵר, וְתִשְׁפֹּךְ נַפְשְׁךָ בִּתְפִלָּה זוֹ, שֶׁיֵּשׁ בָּהּ רָזִין וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת, וּכְלוּלָה מַעֲשֶׂר סְפִירוֹת, אֲשֶׁר יֵשׁ בָּהֶם עֲשָׂרָה שֵׁמוֹת, וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ מָה הַתְּפִלָּה הַזּוֹ פּוֹעֶלֶת בַּשָּׁמַיִם, הָיִיתָ שׁוֹפֵךְ דְּמָעוֹת כַּמַּיִם.

וְאַתָּה – בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, תַּחְפֹּץ בָּנוּ וְתִרְצֵנוּ, וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה , הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

אמן: אמת שהשי"ת יחזיר שכינתו לציון, וכן יה"ר שיחזיר העבודה לביהמ"ק.

בחזרה, כשהחזן אומר "מודים", יאמרו הקהל בלחש "מודים דרבנן" ויכרעו ראשם לבד (ו"א שיכרע גם גופו). וצריך להיזהר לענות "אמן" על ברכת "המחזיר שכינתו" ואח"כ יאמרו "מודים":

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד, צוּרֵנוּ צוּר חַיֵּינוּ וּמָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא, לְדֹר וָדֹר נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ, עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶיךָ, וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ, וְעַל־נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל־יוֹם עִמָּנוּ, וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ

מוֹדִים דְּרַבָּנָן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי כָל־בָּשָׂר, יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ, עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ. כֵּן תְּחַיֵּינוּ וּתְחָנֵּנוּ, וְתֶאֱסֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ, לִשְׁמֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ, וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ. בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת.

וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת, עֶרֶב ◇ וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב – כִּי־לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְרַחֵם – כִּי־לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ, כִּי מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ.

בחנוכה ובפורים אומרים כאן: "על הנסים". ואם לא אמרו ונזכר לפני שאמר: "ברוך אתה ה'" - חוזר. ואם אמר "ה'" - אינו חוזר:

עַל הַנִּסִּים, וְעַל הַפֻּרְקָן, וְעַל הַגְּבוּרוֹת, וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת, וְעַל הַנִּפְלָאוֹת, וְעַל הַנֶּחָמוֹת שֶׁעָשִׂיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה.

לחנוכה:

בִּימֵי מַתִּתְיָהוּ בֶן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל חַשְׁמוֹנַאי וּבָנָיו, כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יָוָן הָרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, לְשַׁכְּחָם תּוֹרָתָךְ וּלְהַעֲבִירָם <> מֵחֻקֵּי רְצוֹנֶךָ. וְאַתָּה, בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעֵת צָרָתָם, רַבְתָּ אֶת־רִיבָם, דַּנְתָּ אֶת־דִּינָם, נָקַמְתָּ אֶת־נִקְמָתָם, מָסַרְתָּ גִּבּוֹרִים בְּיַד חַלָּשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד מְעַטִּים, וּרְשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים, וּטְמֵאִים בְּיַד טְהוֹרִים, וְזֵדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תוֹרָתֶךָ. לְךָ עָשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמֶךָ, וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה וּפֻרְקָן כְּהַיּוֹם הַזֶּה. וְאַחַר כָּךְ בָּאוּ בָנֶיךָ לִדְבִיר בֵּיתֶךָ,

לפורים:

בִּימֵי מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה, כְּשֶׁעָמַד עֲלֵיהֶם הָמָן הָרָשָׁע, בִּקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד לַהֲרוֹג וּלְאַבֵּד אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים, מִנַּעַר וְעַד זָקֵן, טַף וְנָשִׁים, בְּיוֹם אֶחָד, בִּשְׁלִשָּׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ <> שְׁנֵים עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר, וּשְׁלָלָם לָבוֹז. וְאַתָּה, בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, הֵפַרְתָּ אֶת־עֲצָתוֹ, וְקִלְקַלְתָּ אֶת־מַחֲשַׁבְתּוֹ, וַהֲשֵׁבוֹתָ לוֹ גְּמוּלוֹ בְּרֹאשׁוֹ, וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֶת־בָּנָיו עַל הָעֵץ, וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, וְנוֹדֶה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה.

וּפִנּוּ אֶת־הֵיכָלֶךָ, וְטִהֲרוּ אֶת־מִקְדָּשֶׁךָ, וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת בְּחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ, וְקָבְעוּ שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ בְּהַלֵּל וּבְהוֹדָאָה. וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, וְנוֹדֶה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה.

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא תָּמִיד, שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ לְעוֹלָם וָעֶד, וְכָל־הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶלָה.

בשבת תשובה אומרים: **וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל־בְּנֵי בְרִיתֶךָ.**

ואם לא אמר ונזכר לפני שאמר: "ברוך אתה ה'" של ברכת "הטוב שמך" - חוזר. ואם לא נזכר עד לאחר שאמר שם ה' אינו חוזר.

וְיַהַלְלוּ וִיבָרְכוּ אֶת־שִׁמְךָ הַגָּדוֹל בֶּאֱמֶת, לְעוֹלָם, כִּי טוֹב, הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה, הָאֵל הַטּוֹב. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה (ה), הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים

סֵדֶר נְשִׂיאַת כַּפַּיִם

כשעומדים הכהנים על הדוכן יהיו פניהם כלפי ההיכל ואחוריהם כלפי העם ויאמרו "יהי רצון" זה, ומאריכין בו עד שיסיים הש"צ "ולך נאה להודות" כדי שתהיה עניית אמן של הקהל גם על זה.

יהי רצון מלפניך ה' או"א שתהיה ברכה זו שצויתנו לברך את עמך ישראל ברכה שלמה, ולא יהיה בה מכשול ועון, מעתה ועד עולם.

הכהנים מברכים: **בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בִּקְדֻשָּׁתוֹ שֶׁל אַהֲרֹן וְצִוָּנוּ לְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה.**

עת רצון

בִּרְכַּת כֹּהֲנִים

בְּנִי! בְּעֵת בִּרְכַּת כֹּהֲנִים תְּכוֹפֵף עַצְמְךָ וּתְכַוֵּן אֶל כָּל מַה שֶּׁהַכֹּהֲנִים מְבָרְכִים, כִּי עַכְשָׁו בְּעֵת שֶׁהַכֹּהֲנִים מְבָרְכִים אֶת יִשְׂרָאֵל נִפְתָּחִים כָּל הָעוֹלָמוֹת וְהַבְּרָכוֹת מְצוּיוֹת, וְעַל־כֵּן תְּבַקֵּשׁ אָז מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ שֶׁיְּבָרֵךְ אוֹתְךָ, וּתְבַקֵּשׁ בֵּינְךָ לְבֵין עַצְמְךָ כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ, כִּי עַכְשָׁו הוּא עֵת־רָצוֹן גָּדוֹל מְאֹד, כִּי בְּעֵת בִּרְכַּת הַכֹּהֲנִים יֵשׁ עֵת־רָצוֹן גָּדוֹל מְאֹד לְמַעְלָה, וְיכוֹלִים לִפְעֹל כָּל מַה שֶּׁרַק רוֹצִים, וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (ילקוט נשא, רמז תשי; תנחומא, נשא, ח): 'אֱמֹר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְיִשְׂרָאֵל, אַף־עַל־פִּי שאמרתי לכהנים שיהיו מברכים אֶתְכֶם, אֲנִי עוֹמֵד עִמָּהֶם וּמְבָרֵךְ אֶתְכֶם; לְפִיכָךְ פֵּרְשׁוּ הַכֹּהֲנִים אֶת כַּפֵּיהֶם, לוֹמַר שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹמֵד עֲלֵינוּ (שיר השירים ב, ט) : "הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחַר כָּתְלֵנוּ מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלּוֹנוֹת" - מִבֵּין אֶצְבְּעוֹתֵיהֶם שֶׁל כֹּהֲנִים. "מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים" - בְּשָׁעָה שֶׁפּוֹרְשִׂים כַּפֵּיהֶם'; וּבְעֵת בִּרְכַּת הַכֹּהֲנִים יְכוֹלִים לְהַכְנִיעַ אֶת הָרַע שֶׁל הָאֻמּוֹת, שֶׁהֵם כָּל הַתַּאֲווֹת, כֹּחַ הַמְּדָמֶה שֶׁבַּלֵּב שֶׁמַּתְאָוֶה לְכָל הַתַּאֲווֹת (לקוטי־הלכות, נשיאות כפים, הלכה א), וּבְעֵת שֶׁהַכֹּהֲנִים מְבָרְכִים אֶת יִשְׂרָאֵל, אָז נִמְשָׁךְ עֵת־רָצוֹן גָּדוֹל עַל כָּל אֵלּוּ שֶׁעוֹמְדִים שָׁם (לקוטי־הלכות, נשיאות כפים, הלכה ג, אות ב); כִּי הַכֹּהֲנִים נִכְלָלִים בְּחֶסֶד, וּמַמְשִׁיכִים אֶת הַחֶסֶד עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְזֶה שֶׁמְּבָרְכִים "יְבָרֶכְךָ הַוְיָ"ה" - 'בְּמָמוֹן', "וְיִשְׁמְרֶךָ" - 'מִן הַמַּזִּיקִים' (במדבר רבה, פרשה יא, סימן ה); כִּי זֶה עִקַּר הַבְּרָכָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַשְׁפִּיעַ עָלָיו שֶׁפַע, וּמְשַׁמְּרוֹ מִכָּל הַמַּזִּיקִים שֶׁלֹּא יְאַבֵּד אֶת מָמוֹנוֹ, "יָאֵר הַוְיָ"ה פָּנָיו אֵלֶיךָ", שֶׁהִיא הָאָרַת הַפָּנִים הָעֶלְיוֹנִים, וְכֵן "יִשָּׂא הַוְיָ"ה פָּנָיו אֵלֶיךָ", כִּי בְּשָׁעָה שֶׁיֵּשׁ הָאָרַת פָּנִים, הַדְרַת פָּנִים, זוֹכֶה לְשַׁבֵּר תַּאֲוַת מָמוֹן

ומקרא הש"ץ: **יְבָרֶכְךָ יְהוָה** (אדנות) **וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה** (אדנות) **פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְהוָה** (אדנות) **פָּנָיו אֵלֶיךָ, וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:** (וְיָשִׂמוּ אֶת־שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַאֲנִי אֲבָרְכֵם)

רִבּוֹן הָעוֹלָמִים עָשִׂינוּ מַה שֶּׁגָּזַרְתָּ עָלֵינוּ, עֲשֵׂה אַתָּה מַה שֶּׁהִבְטַחְתָּנוּ: הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם וּבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל:

ואם אֵין כהנים יאמר הש"ץ "או"א" וכו', ואחר כל פסוק יענו הקהל: "כן יהי רצון".

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ: בָּרְכֵנוּ בַּבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה הַכְּתוּבָה עַל־יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ, הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו הַכֹּהֲנִים עַם קְדוֹשֶׁיךָ, כָּאָמוּר:

ואחר־כך יאמר: "ברכך" וכו' עד "ואני אברכם", ואחר כל פסוק עונים הקהל: "כן יהי רצון".

עת רצון

וְזוֹכֶה לְשָׁלוֹם (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן כו). וּצְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד לֹא לְהִסְתַּפֵּל עַל הַכֹּהֲנִים בְּעֵת שֶׁהַכֹּהֲנִים מְבָרְכִים אֶת יִשְׂרָאֵל, כְּמַאֲמָרָם ז"ל (חגיגה טו.): 'הַמִּסְתַּכְּלִין בַּכֹּהֲנִים שֶׁהָיוּ עוֹמְדִין עַל דּוּכָנָן וּמְבָרְכִין אֶת יִשְׂרָאֵל בַּשֵּׁם הַמְפֹרָשׁ - עֵינֵיהֶם כֵּהוֹת'; וְלָכֵן צְרִיכִים לְהַזָּהֵר בָּזֶה מְאֹד, וְהַכֹּהֲנִים צְרִיכִים לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּעַיִן־טוֹבָה, כַּמּוּבָא (זהר, נשא קמז): 'כַּהֲנָא דְּבָרִיךְ בְּעַיְנָא טָבָא - בְּרִכָתֵיהּ אִתְקַיָּם'; וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי, כִּי הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה שְׁרוּיָה עַל אֶצְבְּעוֹת הַכֹּהֲנִים, וּבִרְכַּת כֹּהֲנִים כַּוָּנָתָם צְרִיכָה - לְבָרֵךְ תְּחִלָּה לְהַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה, וְהַשְּׁכִינָה תְּבָרֵךְ אַחַר־כָּךְ אֶת יִשְׂרָאֵל, כִּדְכְתִיב: "כֹּה" הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה נִקְרֵאת "כֹּה", כִּדְאִיתָא (עץ־חיים, שער תקון נקבא, פרק ב, כלל כב), וְזֶהוּ: **"כֹּה תְּבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"** - כְּלוֹמַר **כ"ה** וְאוֹת **ת'** שֶׁל **תְּ**בָרְכוּ הֲרֵי הוּא שֵׁם **תכ"ה**, רָאשֵׁי־תֵּבוֹת כְּ'ל הַנִּשָּׁמָה תְּ'הַלֵּל, שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה חֶלְקֵי נֶפֶ"שׁ, רוּ"חַ, נִשְׁמָ"ה, חַיָּ"ה, יְחִידָ"ה. וְכָל אֶחָד כָּלוּל גַּם־כֵּן מֵחֲמִשָּׁה חֲלָקִים הֲרֵי כ"ה חֶלְקֵי נֶפֶ"שׁ, רוּ"חַ, נִשְׁמָ"ה, חַיָּ"ה, יְחִידָ"ה, וְעִקַּר הַבְּרָכָה שֶׁל חֲמֵשׁ אֶצְבְּעוֹת הַכֹּהֲנִים עַל יִשְׂרָאֵל, לְהוֹרוֹת שֶׁצְּרִיכִין לְבָרֵךְ לְיִשְׂרָאֵל בַּחֲמִשָּׁה חֶלְקֵי נֶפֶ"שׁ, וְהַטַּעַם כִּי בְּתוֹךְ בַּר־יִשְׂרָאֵל נִמְצְאִים חֲמִשָּׁה חֶלְקֵי נֶפֶ"שׁ כַּנּוֹדָע, 'זָכָה יַתִּיר' וְכוּ' (עץ זהר, משפטים צד:), וּמְאַלּוּ חֲמִשָּׁה חֶלְקֵי נֶפֶשׁ פְּנִימִיִּים צוֹמֵחַ מִזֶּה בְּקְדֻשָּׁה חָמֵשׁ אֶצְבְּעוֹת שֶׁל יָד יָמִין וּשְׂמֹאל, הֲרֵי בֵּין הַכֹּל הֵם חָמֵשׁ פְּעָמִים חָמֵשׁ, הַמְרֻמָּזִים לְ**"כה תְּבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"**, וְהָבֵן.

הרואה חלום ונפשו עגומה, יאמר בעת נשיאת כפים:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! אֲנִי שֶׁלְּךָ וַחֲלוֹמוֹתַי שֶׁלָּךְ, חָלוֹם חָלַמְתִּי וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה הוּא, בֵּין שֶׁחָלַמְתִּי אֲנִי לְעַצְמִי, וּבֵין שֶׁחָלְמוּ לִי אֲחֵרִים, וּבֵין שֶׁאֲנִי חָלַמְתִּי עַל אֲחֵרִים, אִם טוֹבִים הֵם - חַזְּקֵם וְאַמְּצֵם כַּחֲלוֹמוֹתָיו שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק, וְאִם צְרִיכִים רְפוּאָה - רְפָאֵם כְּמֵי מָרָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, וּכְמֵי יְרִיחוֹ עַל יְדֵי אֱלִישָׁע, וּכְמִרְיָם מִצָּרַעְתָּהּ, וּכְנַעֲמָן מִצָּרַעְתּוֹ, וּכְחִזְקִיָּהוּ מֵחָלְיוֹ. וּכְשֵׁם שֶׁהָפַכְתָּ קִלְלַת בִּלְעָם בֶּן־בְּעוֹר מֵרָעָה לְטוֹבָה, כֵּן תַּהֲפוֹךְ לִי כָּל־חֲלוֹמוֹתַי לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה, וְתִרְצֵנִי בְרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

שִׂים שָׁלוֹם, טוֹבָה וּבְרָכָה, חַיִּים, חֵן וָחֶסֶד, צְדָקָה וְרַחֲמִים, עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ, וּבָרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ, כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, תּוֹרָה וְחַיִּים, אַהֲבָה וָחֶסֶד, צְדָקָה וְרַחֲמִים, בְּרָכָה וְשָׁלוֹם, וְטוֹב ◦ בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ, וּלְבָרֵךְ אֶת־כָּל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, בְּרֹב עֹז וְשָׁלוֹם.

בשבת תשובה מוסיפים: וּבְסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה וִישׁוּעָה וְנֶחָמָה וּגְזֵרוֹת ◦ טוֹבוֹת, נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ, אֲנַחְנוּ וְכָל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם.

ואם לא אמר, ונזכר לאחר שהזכיר שם ה' בחתימת הברכה - אינו חוזר.

בָּרוּךְ אַתָּה יהוה, הַמְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם, אָמֵן:

אמן: אמת שהשי"ת מברך את עמו בשלום, וכן יהי רצון שיָשִׂים שלום עלינו.

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה יאהדונהי צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

אֱלֹהַי, נְצֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע, וְשִׂפְתוֹתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה, וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדֹּם, וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה, פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ, וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי, וְכָל־הַקָּמִים עָלַי לְרָעָה, מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם. הַרְגֵּיל לומר "עֲשֵׂה לְמַעַן וכו" בְּבִנְיָה וזכה ומקבל פְּנֵי שְׁכִינָה עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ, הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי:

סגולה שלא ישכח שמו ליום הדין: יאמר קודם "יהיו לרצון" פסוק מתנ"ך המתחיל באות הראשונה של שמו, ומסתיים באות האחרונה של שמו, או פסוק ששמו מופיע בו.

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה יאהדונהי צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

אם יש אחריו מי שלא גמר תפילתו ימתין עד שיסיים ואז יוכל לפסוע.

עֹשֶׂה שָׁלוֹם (בעשי"ת אומר: הַשָּׁלוֹם) בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה=ה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּבָּנֶה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, לַעֲשׂוֹת חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם.

בעשרת ימי־תשובה אומרים אבינו מלכנו:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! חָטָאנוּ לְפָנֶיךָ רַחֵם עָלֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! חַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! בַּטֵּל מֵעָלֵינוּ כָּל־גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! בַּטֵּל מַחְשְׁבוֹת שׂוֹנְאֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! הָפֵר עֲצַת אוֹיְבֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כַּלֵּה כָּל־צַר וּמַשְׂטִין מֵעָלֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כַּלֵּה דֶּבֶר וְחֶרֶב ‹› וְרָעָה וְרָעָב וּשְׁבִי וּבִזָּה וּמַשְׁחִית וּמַגֵּפָה וְיֵצֶר הָרָע וְחֶלְאִים רָעִים מִבְּנֵי בְרִיתֶךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! שְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל־חוֹלֵי עַמֶּךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! מְנַע מַגֵּפָה מִנַּחֲלָתֶךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! זָכוּר (י״ג זְכֹר) כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! מְחוֹל וְסְלַח לְכָל־עֲוֹנוֹתֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! קְרַע רוֹעַ גְּזַר דִּיגֵנוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! מְחוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים כָּל־שִׁטְרֵי חוֹבוֹתֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר צַדִּיקִים וַחֲסִידִים.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר יְשָׁרִים וּתְמִימִים.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה טוֹבָה.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר מְחִילָה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר גְּאֻלָּה וִישׁוּעָה.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב מִלְּפָנֶיךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! הַצְמַח לָנוּ יְשׁוּעָה בְּקָרוֹב.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! הָרֵם קֶרֶן יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! וְהָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחֶךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! הַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ.

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! שְׁמַע קוֹלֵנוּ, חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ אִם־לֹא לְמַעֲנֵנוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת<>תְּפִלָּתֵנוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! אַל־תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם <> מִלְּפָנֶיךָ.

אחר החזרה אומרים::

יְהִי שֵׁם יְהוָה יאהדונהי מְבֹרָךְ, מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: מִמִּזְרַח־שֶׁמֶשׁ עַד־מְבוֹאוֹ, מְהֻלָּל שֵׁם יְהוָה יאהדונהי: רָם עַל כָּל־גּוֹיִם יְהוָה יאהדונהי, עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: יְהוָה יאהדונהי אֲדֹנֵינוּ! מָה־אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ:

ואומר החזן קדיש תתקבל

יִתְגַּדַּל וכריעה וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן וכן יהי רצון. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ, וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן וכן יהי רצון. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. אמן וכן יהי רצון.באומרו 'יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא' יכוין: יה"ר שימחה זכר עמלק ואז יהיה השם שלם והכסא שלם יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא וכריעה מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ וכריעה, וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ וכריעה הוּא, אמן וכן יהי רצון. לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן וכריעה. אמן וכן יהי רצון.

תִּתְקַבַּל צְלוֹתָנָא וּבָעוּתָנָא עִם צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְּכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל, קֳדָם אֲבוּנָא דְּבִשְׁמַיָּא (וארעא), וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא, חַיִּים וְשָׂבָע וִישׁוּעָה וְנֶחָמָה וְשֵׁיזָבָא וּרְפוּאָה וּגְאֻלָּה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְרֶוַח וְהַצָּלָה. לָנוּ וּלְכָל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

יפסע שלוש פסיעות ויאמר:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם (בעש"ת אומרים: הַשָּׁלוֹם) בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

סֵדֶר קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּשַׁבָּת

קודם הוצאת ספר תורה אומרים "אתה הראת", וביו"ט שאינו בשבת מדלגים על שני הפסוקים הראשונים ומתחילים "יהי ה' וגו'".

אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי יְהוָה [יהוה] הוּא הָאֱלֹהִים, אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ:
אֵין־כָּמוֹךָ בָאֱלֹהִים אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ: יְהִי יְהוָה [יהוה] אֱלֹהֵינוּ
עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם־אֲבֹתֵינוּ, אַל־יַעַזְבֵנוּ וְאַל־יִטְּשֵׁנוּ: הוֹשִׁיעָה אֶת־עַמְּךָ
וּבָרֵךְ אֶת־נַחֲלָתֶךָ, וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד־הָעוֹלָם: וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָאָרֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה,
קוּמָה יְהוָה [יהוה] וְיָפֻצוּ אוֹיְבֶיךָ וְיָנֻסוּ מְשַׂנְאֶיךָ מִפָּנֶיךָ: קוּמָה יְהוָה
[יהוה] לִמְנוּחָתֶךָ, אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ: כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ־צֶדֶק, וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ:
בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ, אַל־תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ:

פותחים ההיכל ואומרים:

בְּרִיךְ שְׁמֵהּ דְּמָארֵי עָלְמָא, בְּרִיךְ ◦ כְּתָרָךְ וְאַתְרָךְ.
יֵהֵא רְעוּתָךְ, עִם עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל ◦ לְעָלַם, וּפוּרְקַן
יְמִינָךְ אַחֲזֵי לְעַמָּךְ בְּבֵית מִקְדָּשָׁךְ, וּלְאַמְטוּיֵי לָנָא
מְטוּב נְהוֹרָךְ, וּלְקַבְּלָא צְלוֹתָנָא בְּרַחֲמֵי. יְהֵא רַעֲוָא
קֳדָמָךְ דְּתוֹרִיךְ לָן חַיִּין בְּטִיבוּ, וְלֶהֱוֵי אֲנָא עַבְדָּךְ
פְּקִידָא בְּגוֹ צַדִּיקַיָּא, לְמִרְחַם עָלַי וּלְמִנְטַר יָתִי, וְיָת
כָּל־דִּי לִי, וְדִי לְעַמָּךְ יִשְׂרָאֵל. אַנְתְּ הוּא זָן לְכֹלָּא
וּמְפַרְנֵם לְכֹלָּא. אַנְתְּ הוּא שַׁלִּיט עַל כֹּלָּא, אַנְתְּ הוּא
דְּשַׁלִּיט עַל מַלְכַיָּא, וּמַלְכוּתָא דִילָךְ הִיא. אֲנָא עַבְדָּא
דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּסָגִידְנָא קַמֵּהּ וּמִן קַמֵּי דִּיקָר
אוֹרַיְתֵהּ בְּכָל־עִדָּן וְעִדָּן. לָא עַל אֱנָשׁ רָחִיצְנָא, וְלָא
עַל בַּר אֱלָהִין סָמִיכְנָא, אֶלָּא בֶּאֱלָהָא דִּשְׁמַיָּא, דְּהוּא

אֱלָהָא דְקִשׁוֹט, וְאוֹרַיְתֵהּ קִשׁוֹט, וּנְבִיאוֹהִי קִשׁוֹט, וּמַסְגֵּי לְמֶעְבַּד טָבְוָן וּקְשׁוֹט, בֵּהּ אֲנָא רְחִין וְלִשְׁמֵהּ יַקִּירָא קַדִּישָׁא אֲנָא אֵמַר תֻּשְׁבְּחָן. יְהֵא רַעֲוָא קָדָמָךְ דְּתִפְתַּח לִבִּי בְּאוֹרַיְתָךְ, (וְתֵהַב לִי בְּנִין דְּכִרִין דְּעַבְּדִין רְעוּתָךְ), וְתַשְׁלִים <> מִשְׁאֲלִין דִּלְבָאי וְלִבָּא דְכָל־עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל <> לְטַב וּלְחַיִּין וְלִשְׁלָם אָמֵן:

מי שבירך לחיילי צה"ל.

מִי שֶׁבֵּרַךְ אֲבוֹתֵינוּ: אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, הוּא יְבָרֵךְ אֶת־חַיָּלֵי צְבָא הָגָנָה לְיִשְׂרָאֵל, הָעוֹמְדִים עַל מִשְׁמַר אַרְצֵנוּ וְעָרֵי אֱלֹהֵינוּ, מִגְּבוּל הַלְּבָנוֹן וְעַד מִדְבַּר מִצְרַיִם וּמִן הַיָּם הַגָּדוֹל עַד לְבוֹא הָעֲרָבָה, בַּיַּבָּשָׁה בָּאֲוִיר וּבַיָּם, יִתֵּן יְהוָה־יִ אֶת־אוֹיְבֵינוּ הַקָּמִים עָלֵינוּ נִגָּפִים לִפְנֵיהֶם. הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁמֹר וְיַצִּיל אֶת־חַיָּלֵינוּ מִכָּל־צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל־נֶגַע וּמַחֲלָה וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל־מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, וְיַדְבֵּר שׁוֹנְאֵינוּ תַּחְתֵּיהֶם וְיַעֲטֵרֵם בְּכֶתֶר יְשׁוּעָה וּבַעֲטֶרֶת נִצָּחוֹן, (וְיַחֲזִירֵם בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה) וְיִקַּיֵּם בָּהֶם הַכָּתוּב: כִּי יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵיכֶם הַהֹלֵךְ עִמָּכֶם, לְהִלָּחֵם לָכֶם עִם־אֹיְבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם: וְנֹאמַר אָמֵן:

צְאֶינָה וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּעֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה־לּוֹ אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ וּבְיוֹם שִׂמְחַת לִבּוֹ:

בָּרוּךְ הַמָּקוֹם שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, בָּרוּךְ הוּא: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ, אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְּהוָה־יִ אֱלֹהָיו:

וכשמוציאים ספר תורה אומר החזן עם הקהל:

גַּדְּלוּ לַיהוָה־יִ אִתִּי, וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו:

רוֹמְמוּ יְהוָה־יִ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדֹם רַגְלָיו, קָדוֹשׁ הוּא: רוֹמְמוּ יְהוָה־יִ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ, כִּי־קָדוֹשׁ יְהוָה־יִ

אֱלֹהֵינוּ: אֵין־קָדוֹשׁ כַּיהוָה יאהדונהי כִּי־אֵין בִּלְתֶּךָ, וְאֵין צוּר כֵּאלֹהֵינוּ: כִּי מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי יְהוָה יאהדונהי, וּמִי צוּר זוּלָתִי אֱלֹהֵינוּ: תּוֹרָה צִוָּה־לָנוּ מֹשֶׁה, מוֹרָשָׁה קְהִלַּת יַעֲקֹב: עֵץ־חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ, וְתֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר: דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי־נֹעַם, וְכָל־נְתִיבֹתֶיהָ שָׁלוֹם: שָׁלוֹם רָב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ, וְאֵין־לָמוֹ מִכְשׁוֹל: יְהוָה יאהדונהי עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן, יְהוָה יאהדונהי ‹› יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם: כִּי שֵׁם יְהוָה יאהדונהי אֶקְרָא, הָבוּ גֹדֶל ‹› לֵאלֹהֵינוּ: הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ, וְתִנּוּ עֹז לֵאלֹהִים, וּתְנוּ כָבוֹד לַתּוֹרָה: יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ, וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם יְהוָה יאהדונהי מָלָךְ: יִשְׂמַח הַר־צִיּוֹן תָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה, לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ:

ומגביה ספר תורה ומראה הכתב לקהל ומשתחוים ואומרים:

וְזֹאת הַתּוֹרָה, אֲשֶׁר־שָׂם ‹› מֹשֶׁה לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

תּוֹרָה צִוָּה־לָנוּ מֹשֶׁה, מוֹרָשָׁה קְהִלַּת יַעֲקֹב: הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ, אִמְרַת־יְהוָה יאהדונהי צְרוּפָה, מָגֵן הוּא לְכֹל הַחוֹסִים בּוֹ:

קְרִיאַת הַתּוֹרָה

בשבת קוראים לפחות שבעה עולים בפרשת השבוע, והשמיני מפטיר. והמדקדקים לא מוסיפים עליהם. איסור חמור לדבר בשעת הקריאה בספר התורה.

אומר העולה: בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה יאהדונהי הַמְבֹרָךְ:

ועונים הקהל: בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

וחוזר העולה: בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

ואחר קריאת התורה מברך העולה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ אֶת‹›תּוֹרָתוֹ תּוֹרַת אֱמֶת, וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

לשבת חתן

המנהג שקוראים לחתן אחר שעלה לתורה ובירך ברכה אחרונה, פרשת 'ואברהם זקן' מתוך חומש או סידור, ומתרגמים פסוק פסוק בנעימה

ברשות אל חי אמת ויציב, אתרגם פרשת וְאַבְרָהָם סִיב:

וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַיהוָה בֵּרַךְ אֶת־אַבְרָהָם בַּכֹּל: וְאַבְרָהָם סִיב עָאל בְּיוֹמִין. וַיְיָ בָּרִיךְ יָת אַבְרָהָם בְּכוֹלָא: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־עַבְדּוֹ זָקַן בֵּיתוֹ הַמֹּשֵׁל בְּכָל־אֲשֶׁר־לוֹ שִׂים־נָא יְדְךָ תַּחַת יֶרֶכִי: וַאֲמַר אַבְרָהָם לְעַבְדֵּיהּ סָבָא דְּבֵיתֵהּ, דְּשַׁלִּיט בְּכָל דִּי לֵהּ, שַׂוִּי כְעַן יָדָךְ תְּחוֹת יַרְכִּי: וְאַשְׁבִּיעֲךָ בַּיהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וֵאלֹהֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא־תִקַּח אִשָּׁה לִבְנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אָנֹכִי יוֹשֵׁב בְּקִרְבּוֹ: וַאֲקַיֶּמִנָּךְ עָלָךְ בְּמֵימְרָא דַּיְיָ אֱלָהָא דִּשְׁמַיָּא וֵאלָהָא דְּאַרְעָא. דְּלָא תִסַּב אִתְּתָא לִבְרִי מִבְּנָת כְּנַעֲנָאֵי דִּי אֲנָא יָתֵיב בֵּינֵיהוֹן: כִּי אֶל־אַרְצִי וְאֶל־מוֹלַדְתִּי תֵּלֵךְ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי לְיִצְחָק: אֱלָהִין לְאַרְעִי וּלְיַלָּדוּתִי תֵּיזֵיל, וְתִסַּב אִתְּתָא לִבְרִי לְיִצְחָק: וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָעֶבֶד אוּלַי לֹא־תֹאבֶה הָאִשָּׁה לָלֶכֶת אַחֲרַי אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת הֲהָשֵׁב אָשִׁיב אֶת־בִּנְךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יָצָאתָ מִשָּׁם: וַאֲמַר לֵהּ עַבְדָּא, מָאִים לָא תֵיבֵי אִתְּתָא לְמֵיתֵי בַּתְרַי לְאַרְעָא הָדָא, הַאֲתָבָא אָתִיב יָת בְּרָךְ לְאַרְעָא דִּי נְפַקְתָּ מִתַּמָּן: וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־תָּשִׁיב אֶת־בְּנִי שָׁמָּה: וַאֲמַר לֵהּ אַבְרָהָם אִסְתְּמַר לָךְ דִּלְמָא תָּתִיב יָת בְּרִי לְתַמָּן: יְהוָה | אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לָקָחַנִי מִבֵּית אָבִי ׀ וּמֵאֶרֶץ מוֹלַדְתִּי וַאֲשֶׁר דִּבֶּר־לִי וַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע־לִי לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת הוּא יִשְׁלַח מַלְאָכוֹ לְפָנֶיךָ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי מִשָּׁם: יְיָ אֱלָהָא דִּשְׁמַיָּא דְּמַדְבְּרַנִי מִבֵּית אַבָּא וּמֵאַרַע יַלָּדוּתִי וּדִי מַלֵּיל לִי. וְדִי קַיֵּים לִי לְמֵימַר לִבְנָךְ אֶתֵּין יָת אַרְעָא הָדָא, הוּא יִשְׁלַח מַלְאָכֵיהּ קֳדָמָךְ וְתִסַּב אִתְּתָא לִבְרִי מִתַּמָּן: וחוזרים על הפסוק האחרון בלי תרגום יְהוָה | אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לָקָחַנִי מִבֵּית אָבִי ׀ וּמֵאֶרֶץ מוֹלַדְתִּי וַאֲשֶׁר דִּבֶּר־לִי וַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע־לִי לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת הוּא יִשְׁלַח מַלְאָכוֹ לְפָנֶיךָ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי מִשָּׁם:

סדר זבד הבת

וְנָתַתִּי בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע בְּסֵתֶר הַמַּדְרֵגָה, הַרְאִינִי אֶת־מַרְאַיִךְ הַשְׁמִיעֵנִי אֶת־קוֹלֶךָ, כִּי־קוֹלֵךְ עָרֵב וּמַרְאַיִךְ נָאוֶה. מִי שֶׁבֵּרַךְ אִמּוֹתֵינוּ, שָׂרָה, רִבְקָה, רָחֵל וְלֵאָה וּמִרְיָם הַנְּבִיאָה וַאֲבִיגַיִל, וְאֶסְתֵּר בַּת אֲבִיחַיִל, הוּא יְבָרֵךְ אֶת־חַיָּלְדָּה הַנַּעֲרָה הַזֹּאת, וְיִקָּרֵא שְׁמָהּ (פלונית) בְּמַזָּל טוֹב וּבְשָׁעַת בְּרָכָה, וְיִנָּדְלֶה בִּבְרִיאוּת שָׁלוֹם וּמְנוּחָה, וְיִזְכֶּה לְאָבִיהָ וּלְאִמָּהּ לִרְאוֹת בְּשִׂמְחָתָהּ וּבְחֻפָּתָהּ, בְּבָנִים וְזְרָים, עֹשֶׁר וְכָבוֹד, דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה, וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

בִּרְכַּת הַגּוֹמֵל

מצאנו מן התורה ומן הכתובים ומן הנביאים שצריך אדם ליתן שבח והודאה לשם על מעשה נס (מדרש הגדול פרשת בא עיין שם). ולכן ראוי לכל מי שהתחייב בברכת הגומל, לברך אותה בעצמו דוקא, שברכה זו נתקנה במקום קרבן תודה.

הַלְלוּיָהּ, אוֹדֶה יְהוָ֗ה יאהדונהי בְּכָל־לֵבָב, בְּסוֹד יְשָׁרִים וְעֵדָה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַגּוֹמֵל<לְחַיָּבִים טוֹבוֹת, שֶׁגְּמָלַנִי כָּל־טוּב.

והקהל עונים: אָמֵן. הָאֵל שֶׁגְּמָלְךָ כָּל־טוּב, הוּא יִגְמָלְךָ כָּל־טוּב סֶלָה.

והוא עונה אחריהם: אָמֵן בֵּן יְהִי רָצוֹן:

בִּרְכוֹת הַהַפְטָרָה

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָ֗ה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בִּנְבִיאִים טוֹבִים, וְרָצָה בְּדִבְרֵיהֶם הַנֶּאֱמָרִים בֶּאֱמֶת: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָ֗ה הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ, וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ, וּבִנְבִיאֵי הָאֱמֶת וְהַצֶּדֶק:

וקורא ההפטרה, והקהל קוראים אותה בלחש: ולאחר קריאת ההפטרה יאמר:

גּוֹאֲלֵנוּ יְהוָ֗ה יאהדונהי צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:

ואחר כך יברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם צוּר כָּל־הָעוֹלָמִים, צַדִּיק בְּכָל־הַדּוֹרוֹת, הָאֵל הַנֶּאֱמָן, הָאוֹמֵר וְעֹשֶׂה, הַמְדַבֵּר וּמְקַיֵּם, כִּי כָל־דְּבָרָיו אֱמֶת וָצֶדֶק. נֶאֱמָן אַתָּה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנֶאֱמָנִים דְּבָרֶיךָ, וְדָבָר אֶחָד מִדְּבָרֶיךָ אָחוֹר לֹא יָשׁוּב רֵיקָם, כִּי אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן וְרַחֲמָן אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הָאֵל הַנֶּאֱמָן בְּכָל־דְּבָרָיו:

רַחֵם עַל צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיֵּינוּ וְלַעֲלוּבַת נֶפֶשׁ תּוֹשִׁיעַ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְשַׂמֵּחַ צִיּוֹן בְּבָנֶיהָ:

שַׂמְּחֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא עַבְדֶּךָ, וּבְמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ, בִּמְהֵרָה יָבֹא וְיָגֵל ‹› לִבֵּנוּ. עַל כִּסְאוֹ לֹא יֵשֵׁב זָר וְלֹא יִנָּחֲלוּ עוֹד אֲחֵרִים ‹› אֶת־כְּבוֹדוֹ, כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ נִשְׁבַּעְתָּ לוֹ שֶׁלֹּא יִכְבֶּה נֵרוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מָגֵן דָּוִד:

עַל הַתּוֹרָה, וְעַל הָעֲבוֹדָה, וְעַל הַנְּבִיאִים, וְעַל יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה שֶׁנָּתַתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לִקְדֻשָּׁה וְלִמְנוּחָה לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת. עַל הַכֹּל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתָךְ. יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָּל־חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת, אָמֵן.

אחרי סיום המפטיר מברך החזן את הקהל:

מִי שֶׁבֵּרַךְ אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן דָּוִד וּשְׁלֹמֹה, וְכָל־הַקְּהִלּוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת וְהַטְּהוֹרוֹת, הוּא יְבָרֵךְ אֶת־כָּל־הַקָּהָל הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה, גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים, הֵם וּנְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם וְתַלְמִידֵיהֶם, וְכָל־אֲשֶׁר לָהֶם. מַלְבָּא דְעָלְמָא הוּא יְבָרֵךְ יַתְבֹן, וְיַזְפֵּה יַתְבֹן, וְיִשְׁמַע בְּקַל צְלוֹתְבֹן, תִּתְפָּרְקוּן וְתִשְׁתֵּזְבוּן מִכָּל־צָרָה וְעַקְתָא, וְיֵהֵא מֵימְרָא דַיְיָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּסַעֲדְכֶם, וְיָגֵן בַּעֲדְכֶם, וְיִפְרוֹשׂ סֻכַּת שְׁלוֹמוֹ עֲלֵיכֶם, וְיִטַּע בֵּינֵיכֶם אַהֲבָה וְאַחֲוָה, שָׁלוֹם וְרֵעוּת, וְיִסַּלֵּק שִׂנְאַת חִנָּם מִבֵּינֵיכֶם, וְיִשְׁבּוֹר עֹל הַגּוֹיִם מֵעַל צַוָּארֵיכֶם, וְיַכֵּיִם בָּכֶם ‹› מִקְרָא שֶׁכָּתוּב: יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם יֹסֵף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף ‹› פְּעָמִים, וִיבָרֵךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם, (בשבת־תשובה: וְיִכְתְּבֵכֶם לְחַיִּים טוֹבִים). וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

הַכְרָזַת תַּעֲנִית

בשבת שלפני הצום של י"ז בתמוז ושל י' בטבת מכריז החזן (חוץ מט' באב וכיפור ותענית אסתר שאין מכריזין עליהם, וסימניך "אכ"ף עליו פיהו")

אַחֵינוּ בֵּית־יִשְׂרָאֵל שְׁמָעוּ. צוֹם (ל"ז בתמוז) **הָרְבִיעִי** (לעשרה בטבת) **יְהֵוֶה יוֹם** (פלוני).
יַהֲפֹךְ אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה, כְּדִכְתִיב: כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת צוֹם הָרְבִיעִי (י"ז בתמוז) **וְצוֹם הַחֲמִישִׁי** (ט' באב) **וְצוֹם הַשְּׁבִיעִי** (צום גדליה) **וְצוֹם הָעֲשִׂירִי** (עשרה בטבת) **יִהְיֶה לְבֵית־יְהוּדָה לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה וּלְמוֹעֲדִים טוֹבִים, וְהָאֱמֶת וְהַשָּׁלוֹם אֱהָבוּ:**

הַכְרָזַת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ

בשבת שלפני ראש־חדש, אפילו בראש־חדש אב מכריזין ראש־חדש, ואומר: יהי רצון, חוץ מראש־חדש תשרי, שאין מכריזין, דכתיב: "בכסה ליום חגנו". ונכון לידע זמן המולד, ולכן יש נוהגים להכריז בשעת קריאת "יהי רצון" על זמן המולד בדיוק.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם, לְכוֹנֵן אֶת־בֵּית חַיֵּינוּ וּלְהָשִׁיב שְׁבִינָתוֹ לְתוֹכוֹ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם, לְרַחֵם עַל פְּלֵיטָתֵנוּ, וְלַעֲצוֹר הַמַּגֵּפָה, וְהַמַּשְׁחִית, וְהַחֶרֶב, וְהָרָעָב, וְהַשִּׁבְי, וְהַבִּזָּה, מֵעָלֵינוּ וּמֵעַל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם, לְקַיֵּם לָנוּ אֶת־כָּל־חִכְמֵי יִשְׂרָאֵל, הֵם וּנְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם וְתַלְמִידֵיהֶם, בְּכָל־מְקוֹמוֹת מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם, וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם, שֶׁנִּשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׂר בְּשׂוֹרוֹת ‹› **טוֹבוֹת בְּשׂוֹרוֹת יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת, מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ, וְאִמְרוּ אָמֵן:**

יש הנוהגים להכריז כאן על זמן המולד.

מִי שֶׁעָשָׂה נִסִּים לַאֲבוֹתֵינוּ וּמִמְּצָרַיִם גְּאָלָם, הוּא יִגְאַל אוֹתָנוּ וְיָשִׁיב ‹› **בָּנִים לִגְבוּלָם, בְּסִימָן טוֹב יְהֵא לָנוּ רֹאשׁ־חֹדֶשׁ** פלוני **בְּיוֹם** פלוני ופלוני (חֲדוּשֵׁיהּ בְּיוֹם פלוני וּקְבוּעֵיהּ וּמְנָיֵנֵיהּ בְּיוֹם פלוני). **יַחְדְּשֵׁהוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עָלֵינוּ וְעַל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל**

בְּכָל־מָקוֹם שֶׁהֵם, לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה, לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה, לִישׁוּעָה וּלְנֶחָמָה,
לְפַרְנָסָה וּלְכַלְכָּלָה טוֹבָה, לִשְׁמוּעוֹת <> טוֹבוֹת, וְלִבְשׂוֹרוֹת < > טוֹבוֹת, (כתוב:
וְלִנְשָׁמִים בָּעוֹלָם), (בקיץ: וּלְטַלֵּי בְרָכָה), וְלִרְפוּאָה שְׁלֵמָה, וְלִגְאֻלָּה קְרוֹבָה, וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי חַסְדְּךָ יְהוָה יאהדונהי עָלֵינוּ, כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ:

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ, עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: אַשְׁרֵי הָעָם
שֶׁכָּכָה לּוֹ, אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְהוָה יאהדונהי (כתר)
אֱלֹהָיו:

תְּהִלָּה לְדָוִד, אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ
לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל־יוֹם אֲבָרְכֶךָּ, וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ
לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְהוָה יאהדונהי (חכמה) וּמְהֻלָּל מְאֹד,
וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ,
וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ, וְדִבְרֵי נִפְלְאֹתֶיךָ
אָשִׂיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יאמֵרוּ, וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה:
זֵכֶר <> רַב־טוּבְךָ יַבִּיעוּ, וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: חַנּוּן וְרַחוּם
יְהוָה יאהדונהי (בינה), אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל־חָסֶד: טוֹב־יְהוָה
יאהדונהי (חסד) לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְהוָה
יאהדונהי (גבורה) כָּל־מַעֲשֶׂיךָ, וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד
מַלְכוּתְךָ יאמֵרוּ, וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי
הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו, וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ
מַלְכוּת כָּל־עֹלָמִים, וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל־דּוֹר וָדֹר: סוֹמֵךְ
יְהוָה יאהדונהי לְכָל־הַנֹּפְלִים, וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים:
עֵינֵי־כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ, וְאַתָּה נוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אָכְלָם

בְּעִתּוֹ: (יכוין שהפרנסה מאתו יתברך, וכוונה בו שיפרנסנו בכבוד) פּוֹתֵחַ אֶת־יָדֶךָ (יכוין ר"ת שם פא"י שהוא בגימט' יאהדונה"י, וכן סא"ל, וס"ת חת"ך) , וּמַשְׂבִּיעַ (בגימט' חת"ך) לְכָל־חַי רָצוֹן: צַדִּיק יוּהוָוִוּ יאהדונהי (יסוד) בְּכָל־דְּרָכָיו, וְחָסִיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְהוָה יאהדונהי (מלכות) לְכָל־קֹרְאָיו, לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶּאֱמֶת: רְצוֹן־יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה, וְאֶת־שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְהוָה יאהדונהי (נצח) אֶת־כָּל־אֹהֲבָיו, וְאֵת כָּל־הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד: תְּהִלַּת יְהוָה יאהדונהי (הוד) <> יְדַבֶּר פִּי, וִיבָרֵךְ <> כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ, מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם, הַלְלוּיָהּ:

יש נוהגים לומר פסוקים אלו בעת החזרת ספר התורה להיכל:

בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּכֹל אֲשֶׁר דִּבֶּר, לֹא־נָפַל דָּבָר אֶחָד מִכֹּל דְּבָרוֹ הַטּוֹב אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד מֹשֶׁה עַבְדּוֹ:

יְהִי יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם־אֲבֹתֵינוּ, אַל־יַעַזְבֵנוּ וְאַל־יִטְּשֵׁנוּ: לְהַטּוֹת לְבָבֵנוּ אֵלָיו, לָלֶכֶת בְּכָל־דְּרָכָיו וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו אֲשֶׁר צִוָּה אֶת־אֲבֹתֵינוּ: וְיִהְיוּ דְבָרַי אֵלֶּה אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתִּי לִפְנֵי יְהוָה יאהדונהי קְרֹבִים אֶל־יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ יוֹמָם וָלָיְלָה, לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ וּמִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ: לְמַעַן דַּעַת כָּל־עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יְהוָה יאהדונהי הוּא הָאֱלֹהִים, אֵין עוֹד: לֹא־יָמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכָל־הַכָּתוּב בּוֹ, כִּי־אָז תַּצְלִיחַ אֶת־דַּרְכֶּךָ, וְאָז תַּשְׂכִּיל: חֲלוֹא צִוִּיתִיךָ חֲזַק וֶאֱמָץ, אַל־תַּעֲרֹץ וְאַל־תֵּחָת, כִּי עִמְּךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ:

יִמְלֹךְ יְהוָה יאהדונהי לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר, הַלְלוּיָהּ: ב' פעמים.

מחזירים את ספר התורה למקומו ואומרים מזמור הבו להי'

מִזְמוֹר לְדָוִד, הָבוּ לַיהוָה יאהדונהי בְּנֵי אֵלִים, הָבוּ
לַיהוָה יאהדונהי כָּבוֹד וָעֹז: הָבוּ לַיהוָה יאהדונהי
כְּבוֹד שְׁמוֹ, הִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה יאהדונהי בְּהַדְרַת־קֹדֶשׁ:
קוֹל יְהוָה יאהדונהי עַל־הַמָּיִם, אֵל־הַכָּבוֹד הִרְעִים,
יְהוָה יאהדונהי עַל־מַיִם רַבִּים: קוֹל־יְהוָה יאהדונהי
בַּכֹּחַ, קוֹל יְהוָה יאהדונהי בֶּהָדָר: קוֹל יְהוָה יאהדונהי
שֹׁבֵר אֲרָזִים, וַיְשַׁבֵּר יְהוָה יאהדונהי אֶת־אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן:
וַיַּרְקִידֵם כְּמוֹ־עֵגֶל, לְבָנוֹן וְשִׂרְיֹן כְּמוֹ בֶן־רְאֵמִים:
קוֹל־ יְהוָה יאהדונהי חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ: קוֹל־יְהוָה
יאהדונהי <> יָחִיל מִדְבָּר, יָחִיל יְהוָה יאהדונהי מִדְבַּר
קָדֵשׁ: קוֹל יְהוָה יאהדונהי| יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת, וַיֶּחֱשֹׂף
יְעָרוֹת, וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד: יְהוָה יאהדונהי
לַמַּבּוּל יָשָׁב, וַיֵּשֶׁב יְהוָה יאהדונהי מֶלֶךְ לְעוֹלָם:
יְהוָה יאהדונהי עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן, יְהוָה יאהדונהי| יְבָרֵךְ
אֶת־עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

ואומר החזן:

שׁוּבָה [מלעיל] לִמְעוֹנָךְ וּשְׁכוֹן בְּבֵית מַאֲוָיֵךְ, כִּי כָל־פֶּה
וְכָל <> לָשׁוֹן יִתְּנוּ הוֹד וְהָדָר לְמַלְכוּתָךְ: וּבְנָחֹה
יֹאמַר: שׁוּבָה [מלרע] יְהוָה יאהדונהי רִבְבוֹת אַלְפֵי
יִשְׂרָאֵל: הָשִׁיבֵנוּ יְהוָה יאהדונהי אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ
יָמֵינוּ כְּקֶדֶם:

מנהג נכון לומר קודם מוסף "לשם יחוד", כמו לפני כל תפילה.

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּדִחִילוּ וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ לְיַחֲדָא שֵׁם אוֹת יו״ד אוֹת הֵ״א בְּאוֹת וָא״ו אוֹת הֵ״א, בְּיִחוּדָא שְׁלִים (יהוה) בְּשֵׁם כָּל־יִשְׂרָאֵל, הִנֵּה אֲנַחְנוּ בָּאִים לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת מוּסָף שֶׁל שַׁבַּת קֹדֶשׁ, כְּמוֹ שֶׁתִּקְּנוּ לָנוּ רַבּוֹתֵינוּ ז״ל, עִם כָּל־הַמִּצְוֹת הַכְּלוּלוֹת בָּהּ לְתַקֵּן אֶת־שֶׁרְשָׁהּ בְּמָקוֹם עֶלְיוֹן לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאֵנוּ, וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

ואומר החזן חצי קדיש:

יִתְגַּדַּל (כריעה) וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן (כן יהי רצון). בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ, וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן (כן יהי רצון). בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. אמן (כן יהי רצון). (באומרו 'יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא' יכוין: יה״ר שימחה זכר עמלק ואז יהיה השם שלם והכסא שלם יֵהָא שְׁמֵהּ רַבָּא (כריעה) מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ (כריעה), וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (כריעה), אמן (כן יהי רצון). לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן (כריעה). אמן (כן יהי רצון).

מוּסָף שֶׁל שַׁבָּת

יָשִׁים אָל לִבּוֹ שֶׁהוּא מִתְפַּלֵּל כְּנֶגֶד יְרוּשָׁלַיִם, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וּבֵית קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים.

אֲדֹנָי, שְׂפָתַי תִּפְתָּח, וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל

הַגָּדוֹל, הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֶלְיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים, קוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת, וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. כשיאמר "באהבה" יכוין למסור עצמו <>

על קידוש ה', בסקילה שריפה הרג וחנק.

בשבת תשובה מוסיפים: זָכְרֵנוּ לְחַיִּים, מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים, וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים, לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים.

אם לא אמר "זכרנו" ונזכר לפני שאמר "ה'" חוזר, ואם אחר "ה'" אינו חוזר.

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה (ה), מָגֵן אַבְרָהָם.

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים ונאים.

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי, מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה, רַב לְהוֹשִׁיעַ,

בקיץ אומרים: מוֹרִיד הַטָּל.
אם אמר משיב הרוח חוזר לאתה גיבור ואם נזכר אחרי שחתם מחיה המתים חוזר לראש.

בחורף אומרים: מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם.
אם אמר מוריד הטל ונזכר לפני שחתם מחיה המתים חוזר למשיב הרוח. ואם חתם מחיה המתים אינו חוזר.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, סוֹמֵךְ נוֹפְלִים, וְרוֹפֵא חוֹלִים, וּמַתִּיר אֲסוּרִים, וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה־לָּךְ, מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה.

בעש"ת אומרים: מִי כָמוֹךָ אָב הָרַחֲמָן זוֹכֵר יְצוּרָיו בְּרַחֲמִים לְחַיִּים.
ואם לא אמר, ולא נזכר עד שאמר שם ה' בברכה, אינו חוזר.

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים ונאים.

בחזרת הש"ץ אומרים:

כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, מַלְאָכִים הַמְוֻנֵּי מַעְלָה, עִם עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל קְבוּצֵי מַטָּה. יַחַד כֻּלָּם קְדֻשָּׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ, כַּדָּבָר הָאָמוּר עַל יַד נְבִיאֶךָ: וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת, מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: כְּבוֹדוֹ מָלֵא עוֹלָם, וּמְשָׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים: אַיֵּה (בתיבת "איה" יְכַוֵּן לקבל תוספת נשמה דבחינת היום) מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ: לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ <> כְּבוֹד־יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ: מִמְּקוֹמוֹ הוּא יֶפֶן בְּרַחֲמָיו לְעַמּוֹ הַמְיַחֲדִים שְׁמוֹ עֶרֶב וָבֹקֶר, בְּכָל־יוֹם תָּמִיד אוֹמְרִים פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד (בתיבת "אחד" יְכַוֵּן שהוא מוכן למסור נפשו על קדוש השם): הוּא אֱלֹהֵינוּ, הוּא אָבִינוּ, הוּא מַלְכֵּנוּ, הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ, הוּא יוֹשִׁיעֵנוּ וְיַשְׁמִיעֵנוּ שֵׁנִית, וְיַשְׁמִיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו לְעֵינֵי כָל־חַי לֵאמֹר, הֵן נֶאֱלַתִּי אֶתְכֶם אַחֲרִית כְּרִאשׁוֹנָה לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים, אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ <> כָּתוּב לֵאמֹר: יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם, אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר, הַלְלוּיָהּ:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ, וּקְדוֹשִׁים בְּכָל־יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ , הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

בשבת־תשובה חותמים: הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ.

ואם שכח ולא נזכר תוך כְּדֵי דיבור חוזר לראש. וש"צ שטעה ולא נזכר אלא לאחר כְּדֵי דיבור, חוזר לאתה קדוש.

אם במקום "תכנת" קרא "אתה קדשת" או "ישמח משה" או "אתה אחד" יצא, ויש אומרים שלא יצא וצריך לחזור ולהתפלל, ואם מתפלל בציבור יְכַוֵּן מילה במילה עם הש"ץ בחזרה.

תִּנַּנְתָּ שַׁבָּת, רָצִיתָ קָרְבְּנוֹתֶיהָ, צִוִּיתָ פִּירוּשֶׁיהָ עִם
סִדּוּרֵי נְסָכֶיהָ, מַעֲנֶגֶיהָ – לְעוֹלָם כָּבוֹד יִנָּחֲלוּ,
טוֹעֲמֶיהָ חַיִּים זָכוּ, וְגַם הָאוֹהֲבִים (נוסח ספרד הָאוֹהֲבֶיהָ) דְּבָרֶיהָ –
גְּדֻלָּה בָּחָרוּ. אָז מִפִּינַי נִצְטַוּוּ צִוּוּיֵי פְּעֻלֶּיהָ כָּרָאוּי:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה (אדונ"י) אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתַּעֲלֵנוּ בְשִׂמְחָה לְאַרְצֵנוּ וְתִטָּעֵנוּ
בִּגְבוּלֵנוּ, וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת־קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ –
תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם. אֶת מוּסַף יוֹם
הַשַּׁבָּת הַזֶּה נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה, כְּמִצְוַת
רְצוֹנֶךָ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ, עַל־יְדֵי מֹשֶׁה
עַבְדֶּךָ, כָּאָמוּר:

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי־כְבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִים, וּשְׁנֵי
עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְנִסְכּוֹ:
עֹלַת שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ, עַל־עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ:

יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג, עַם <>
מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי, כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ,
וְהַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ, חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ
קָרָאתָ, זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ! רְצֵה נָא בִּמְנוּחָתֵנוּ, קַדְּשֵׁנוּ
בְּמִצְוֹתֶיךָ, שִׂים חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, שַׂבְּעֵנוּ

מְטוּבְךָ, שַׂמֵּחַ נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ, וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת, וְהַנְחִילֵנוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ, וְיָנוּחוּ בוֹ כָּל־יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

אמן: אמת שהשי"ת מקדש השבת, וכן יהי רצון שינַחֲילֵנוּ את שבת קדשו וישבתו בו כל ישראל.

רְצֵה יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה, וְהָשֵׁב הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ, וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן, וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ: וְאַתָּה, בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, תַּחְפֹּץ בָּנוּ וְתִרְצֵנוּ, וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה , הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

אמן: אמת שהשי"ת יחזיר שכינתו לציון, וכן יה"ר שיחזיר העבודה לביהמ"ק.

יזהר לקבל על עצמו במחשבתו בשעת הכריעות שמשתחוֶה אל ה', כעבד הכורע לאדונו. להורות הכנעה ושפלות שאיננו ראוים שיתייחד שם אלהותו עלינו.

בחזרה, כשהחזן אומר "מודים", יאמרו הקהל בלחש "מודים דרבנן" ויכרעו ראשם לבד ו"א שיכרע גם גופו. וצריך להיזהר לענות "אמן" על ברכת "המחזיר שכינתו" ואח"כ יאמרו "מודים":

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד, צוּרֵנוּ צוּר חַיֵּינוּ וּמָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא, לְדֹר וָדֹר נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ, עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶיךָ, וְעַל

נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ, וְעַל־נִפֶּיךָ שֶׁבְּכָל־יוֹם עִמָּנוּ, וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת, עֶרֶב ‹› וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב – כִּי־לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְרַחֵם – כִּי־לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ, כִּי מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ.

מודים דרבנן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי כָל־בָּשָׂר, יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ, עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ. כֵּן תְּחַיֵּנוּ וּתְחָנֵּנוּ, וְתֶאֱסֹף גָּלְיוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ, לִשְׁמֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ, וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ. בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת.

בחנוכה ובפורים אומרים כאן: "על הנסים". ואם לא אמרו ונזכר לפני שאמר: "ברוך אתה ה'" - חוזר. ואם אמר "ה'" - אינו חוזר:

עַל הַנִּסִּים, וְעַל הַפֻּרְקָן, וְעַל הַגְּבוּרוֹת, וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת, וְעַל הַנִּפְלָאוֹת, וְעַל הַנֶּחָמוֹת שֶׁעָשִׂיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה.

לחנוכה:

בִּימֵי מַתִּתְיָה בֶן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל חַשְׁמוֹנַאי וּבָנָיו, כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יָוָן הָרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, לְשַׁכְּחָם תּוֹרָתָךְ וּלְהַעֲבִירָם ‹› מֵחֻקֵּי רְצוֹנֶךָ. וְאַתָּה, בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעֵת צָרָתָם, רַבְתָּ אֶת־רִיבָם, דַּנְתָּ אֶת־דִּינָם, נָקַמְתָּ אֶת־נִקְמָתָם, מָסַרְתָּ גִּבּוֹרִים בְּיַד חַלָּשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד מְעַטִּים, וּרְשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים, וּטְמֵאִים בְּיַד טְהוֹרִים, וְזֵדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תוֹרָתֶךָ. לְךָ עָשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמֶךָ, וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה וּפֻרְקָן כְּהַיּוֹם הַזֶּה. וְאַחַר כָּךְ בָּאוּ בָנֶיךָ לִדְבִיר בֵּיתֶךָ,

לפורים:

בִּימֵי מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה, כְּשֶׁעָמַד עֲלֵיהֶם הָמָן הָרָשָׁע, בִּקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד לַהֲרוֹג וּלְאַבֵּד אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים, מִנַּעַר וְעַד זָקֵן, טַף וְנָשִׁים, בְּיוֹם אֶחָד, בִּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ ‹› שְׁנֵים עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר, וּשְׁלָלָם לָבוֹז. וְאַתָּה, בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, הֵפַרְתָּ אֶת־עֲצָתוֹ, וְקִלְקַלְתָּ אֶת־מַחֲשַׁבְתּוֹ, וַהֲשֵׁבוֹתָ לוֹ גְּמוּלוֹ בְּרֹאשׁוֹ, וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֶת־בָּנָיו עַל הָעֵץ, וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, וְנוֹדָה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה.

וּפְנוּ אֶת־הֵיכָלֶךָ, וְטַהֲרוּ אֶת־מִקְדָּשֶׁךָ, וְהַדְלִיקוּ נֵרוֹת בְּחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ, וְקַבְּעוּ שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ בְּהַלֵּל וּבְהוֹדָאָה. וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, וְנוֹדֶה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה.

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא תָּמִיד שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ לְעוֹלָם וָעֶד, וְכָל־הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶלָה:

בשבת תשובה: וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל־בְּנֵי בְרִיתֶךָ.

ואם לא אמר ונזכר לפני שאמר: "ברוך אתה ה'" של ברכת "הטוב שמך" - חוזר. ואם לא נזכר עד לאחר שאמר שם ה' אינו חוזר.

וִיהַלְלוּ וִיבָרְכוּ אֶת־שִׁמְךָ הַגָּדוֹל בֶּאֱמֶת, לְעוֹלָם, כִּי טוֹב, הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה, הָאֵל הַטּוֹב. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ (ה'), הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים ונאים.

סֵדֶר נְשִׂיאַת כַּפַּיִם

כשעומדים הכהנים על הדוכן יהיו פניהם כלפי ההיכל ואחוריהם כלפי העם ויאמרו "יהי רצון" זה, ומאריכין בו עד שיסיים הש"צ "ולך נאה להודות" כדי שתהיה עניית אמן של הקהל גם על זה.

יהי רצון מלפניך ה' או"א שתהיה ברכה זו שצויתנו לברך את עמך ישראל ברכה שלמה, ולא יהיה בה מכשול ועון, מעתה ועד עולם.

עת רצון

בִּרְכַּת כֹּהֲנִים

בְּנִי! בְּעֵת בִּרְכַּת כֹּהֲנִים תִּכּוֹפַף עַצְמְךָ וּתְכַוֵּן נִפְתָּחִים כָּל הָעוֹלְמוֹת וְהַבְּרָכוֹת מְצוּיוֹת,
אֶל כָּל מַה שֶּׁהַכֹּהֲנִים מְבָרְכִים, כִּי וְעַל־כֵּן תִּבַקֵּשׁ אָז מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁיְּבָרֵךְ
עַכְשָׁו בְּעֵת שֶׁהַכֹּהֲנִים מְבָרְכִים אֶת יִשְׂרָאֵל אוֹתְךָ, וּתְבַקֵּשׁ בֵּינְךָ לְבֵין עַצְמְךָ כָּל מַה

הכהנים מברכים: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בִּקְדֻשָּׁתוֹ שֶׁל אַהֲרֹן וְצִוָּנוּ לְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה.

ומקרא הש"ץ: יְבָרֶכְךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ, וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם: (וְשָׂמוּ אֶת־שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַאֲנִי אֲבָרְכֵם)

עת רצון

שֶׁאַתָּה צָרִיךְ, כִּי עָכְשָׁו הוּא עֵת־רָצוֹן גָּדוֹל מְאֹד, כִּי בְּעֵת בִּרְכַּת הַכֹּהֲנִים יֵשׁ עֵת־רָצוֹן גָּדוֹל מְאֹד לְמַעְלָה, וְיכוֹלִים לִפְעֹל כָּל מַה שֶּׁרַק רוֹצִים, וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (ילקוט נשא, רמז תשי; תנחומא, נשא, ח): 'אֹמֵר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְיִשְׂרָאֵל, אַף־עַל־פִּי שאמרתי לכהנים שיהיו מברכים אֶתְכֶם, אֲנִי עוֹמֵד עִמָּהֶם וּמְבָרֵךְ אֶתְכֶם; לְפִיכָךְ פֵּרְשׁוּ הַכֹּהֲנִים אֶת כַּפֵּיהֶם, לוֹמַר שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹמֵד עֲלֵינוּ (שיר השירים ב, ט) : "הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחַר כָּתְלֵנוּ מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלּוֹנוֹת" - מִבֵּין אֶצְבְּעוֹתֵיהֶם שֶׁל כֹּהֲנִים. "מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים" - בְּשָׁעָה שֶׁפּוֹרְשִׂים כַּפֵּיהֶם'; וּבְעֵת בִּרְכַּת הַכֹּהֲנִים יְכוֹלִים לְהַכְנִיעַ אֶת הָרַע שֶׁל הָאֻמּוֹת, שֶׁהֵם כָּל הַתַּאֲוֹת, כֹּחַ הַמַּדְמֶה שֶׁבַּלֵּב שְׁמִתְאַוֶּה לְכָל הַתַּאֲוֹת (לקוטי־הלכות, נשיאות כפים, הלכה א), וּבְשָׁעָה שֶׁהַכֹּהֲנִים מְבָרְכִים אֶת יִשְׂרָאֵל, אָז נִמְשָׁךְ עֵת־רָצוֹן גָּדוֹל עַל כָּל אֵלּוּ שֶׁעוֹמְדִים שָׁם (לקוטי־הלכות, נשיאות כפים, הלכה ג, אות ב); כִּי הַכֹּהֲנִים נִכְלָלִים בְּחֶסֶד, וּמַמְשִׁיכִים אֶת הַחֶסֶד עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְזֶה שֶׁמְּבָרְכִים "יְבָרֶכְךָ יְהוָ"ה" - 'בְּמָמוֹן', "וְיִשְׁמְרֶךָ" - 'מִן הַמַּזִּיקִים' (במדבר רבה, פרשה יא, סימן ה); כִּי זֶה עִקַּר הַבְּרָכָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַשְׁפִּיעַ עֲלֵיהֶם שֶׁפַע, וּמְשַׁמְּרוֹ מִכָּל הַמַּזִּיקִים שֶׁלֹּא יְאַבֵּד אֶת מָמוֹנוֹ, "יָאֵר יְהוָ"ה פָּנָיו אֵלֶיךָ", שֶׁהִיא הָאָרַת הַפָּנִים הָעֶלְיוֹנִים, וְכֵן "יִשָּׂא יְהוָ"ה פָּנָיו אֵלֶיךָ", כִּי בְּשָׁעָה שֶׁיֵּשׁ הָאָרַת פָּנִים, הַדַּרַת פָּנִים, זוֹכֶה לְשַׁבֵּר תַּאֲוַת מָמוֹן וְזוֹכֶה לְשָׁלוֹם (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן כז).

וּצְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד לֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל הַכֹּהֲנִים בְּעֵת שֶׁהַכֹּהֲנִים מְבָרְכִים אֶת יִשְׂרָאֵל, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (חגיגה טז:): 'הַמִּסְתַּכְּלִין בַּכֹּהֲנִים שֶׁהֵיוּ עוֹמְדִין עַל דּוּכָנָן וּמְבָרְכִין אֶת יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁם הַמְפֹרָשׁ - עֵינֵיהֶם כֵּהוֹת; וְלָכֵן צְרִיכִים לְהַזָּהֵר בָּזֶה מְאֹד, וְהַכֹּהֲנִים צְרִיכִים לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּעֵין־טוֹבָה, כְּמוּבָא (זהר, נשא קמז:): 'כַּהֲנָא דְּבָרִיךְ בְּעַיְנָא טָבָא - בְּרִכְתֵּיהּ אִתְקַיָּם'; וְצָרִיךְ שֶׁתַּדַּע, אֲהוּבִי, בְּנִי, כִּי הַשְׁכִּינָה הַקְּדוֹשָׁה שְׁרוּיָה עַל אֶצְבְּעוֹת הַכֹּהֲנִים, וּבִרְכַּת כֹּהֲנִים כַּוָּנָתָם צְרִיכָה - לְבָרֵךְ תְּחִלָּה לְהַשְׁכִּינָה הַקְּדוֹשָׁה, וְהַשְׁכִּינָה תְּבָרֵךְ אַחַר־כָּךְ אֶת יִשְׂרָאֵל, כְּדִכְתִיב: "כֹּה" הַשְׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה נִקְרֵאת "כֹּה", כְּדַאִיתָא (עץ־חיים, שער תקון נקבא, פרק ב, כלל כב), וְזֶהוּ: "**כֹּה תְּבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**" - כְּלוֹמַר **כ"ה** וְאוֹת **ת'** שֶׁל **תְּ'בָרְכוּ** הֲרֵי

רבון העולמים עשינו מה שגזרת עלינו, עשה אתה מה שהבטחתנו: השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל:

ואם אֵין כהנים יאמר הש"ץ "או"א" וכו', ואחר כל פסוק יענו הקהל: "כן יהי רצון".

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ! בָּרְכֵנוּ בַּבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה הַכְּתוּבָה עַל־יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ, הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו הַכֹּהֲנִים עַם קְדוֹשֶׁיךָ, כָּאָמוּר:

ואחר־כך יאמר: "ברכך" וכו' עד "ואני אברכם", ואחר כל פסוק עונים הקהל: "כן יהי רצון".

שִׂים שָׁלוֹם, טוֹבָה וּבְרָכָה, חַיִּים, חֵן וָחֶסֶד, צְדָקָה וְרַחֲמִים, עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ, וּבָרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ, כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְהוָה־יהוה אֱלֹהֵינוּ, תּוֹרָה וְחַיִּים, אַהֲבָה וָחֶסֶד, צְדָקָה וְרַחֲמִים, בְּרָכָה וְשָׁלוֹם, וְטוֹב ◦ בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ, וּלְבָרֵךְ אֶת־כָּל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, בְּרֹב עֹז וְשָׁלוֹם:

בשבת תשובה מוסיפים: וּבְסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה וִישׁוּעָה וְנֶחָמָה וּגְזֵרוֹת ◦ טוֹבוֹת, נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ, אֲנַחְנוּ וְכָל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם.

עת רצון

הוּא שֵׁם **תכ"ה**, רָאשֵׁי־תֵבוֹת כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהִלָּל, שֵׁהֵם חֲמִשָּׁה חֶלְקֵי נֶפֶ"שׁ, רו"ח, נְשָׁמָ"ה, חַיָּ"ה, יְחִידָ"ה. וְכָל אֶחָד כָּלוּל גַּם־כֵּן מֵחֲמִשָּׁה חֲלָקִים הֲרֵי כ"ה חֶלְקֵי נֶפֶ"שׁ, רו"ח, נְשָׁמָ"ה, חַיָּ"ה, יְחִידָ"ה, וְעִקַּר הַבְּרָכָה שֶׁל חֲמֵשׁ אֶצְבָּעוֹת הַכֹּהֲנִים עַל יִשְׂרָאֵל, לְהוֹרוֹת שֶׁצְּרִיכִין לְבָרֵךְ לְיִשְׂרָאֵל בַּחֲמִשָּׁה חֶלְקֵי נֶפֶ"שׁ, וְהַטַּעַם כִּי בְּתוֹךְ בַּר־יִשְׂרָאֵל נִמְצָאִים חֲמִשָּׁה חֶלְקֵי נֶפֶ"שׁ כְּנוֹדָע, 'זְכֶה יַתִּיר' וְכוּ' (עֵץ חַיִּים, מִשְׁפְּטִים צד:), וּמֵאֵלּוּ חֲמִשָּׁה חֶלְקֵי נֶפֶשׁ פְּנִימִיִּים צוֹמֵחַ מִזֶּה בְּקְדֻשָּׁה חֲמֵשׁ אֶצְבָּעוֹת שֶׁל יָד יָמִין וּשְׂמֹאל, הֲרֵי בֵּין הַכֹּל הֵם חֲמֵשׁ פְּעָמִים חֲמֵשׁ, הַמְרַמְּזִים לְ"**כֹּה תְּבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**", וְהָבֵן.

ואם לא אמר, ונזכר לאחר שהזכיר שם ה' בחתימת הברכה אינו חוזר.

בָּרוּךְ אַתָּה יהוה, הַמְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם. אָמֵן:

אמן: אמת שהשי"ת מברך את עמו בשלום, וכן יהי רצון שיָּשִׂים שלום עלינו.

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה יאהדונהי צוּרִי וְגֹאֲלִי:

אֱלֹהַי, נְצֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע, וְשִׂפְתוֹתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה, וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדֹּם, וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה, פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ, וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי, וְכָל־הַקָּמִים עָלַי לְרָעָה, מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם. עֲשֵׂה הַרְגִּיל לומר "עֲשֵׂה לְמַעַן וכו" בְּבִנְיָנָה וזֹכֶה וּמְקַבֵּל פְּנֵי שְׁכִינָה לְמַעַן שְׁמֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ, הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי:

סגולה שלא ישכח שמו ליום הדין: יאמר קודם "יהיו לרצון" פסוק מתנ"ך המתחיל באות הראשונה של שמו, ומסתיים באות האחרונה של שמו, או פסוק ששמו מופיע בו.

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה יאהדונהי צוּרִי וְגֹאֲלִי:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם (בשבת־תשובה אומר: הַשָּׁלוֹם) בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה (יהוה) אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּבָּנֶה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, לַעֲשׂוֹת חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם.

בשבת שלא חל בה ר"ח יאמר "יהי שם" .

מוּסָף לְשַׁבָּת וְרֹאשׁ חֹדֶשׁ

אֲדֹנָי, שְׂפָתַי תִּפְתָּח, וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל, הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֶלְיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים, קוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת, וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. כשיאמר "באהבה" יכוין למסור עצמו <>

על קידוש ה', בסקילה שריפה הרג וחנק.

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה (יהוה), מָגֵן אַבְרָהָם.

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים ונאים.

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי, מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה, רַב לְהוֹשִׁיעַ,

בקיץ אומרים: מוֹרִיד הַטָּל.

אם אמר משיב הרוח חוזר לאתה גיבור ואם נזכר אחרי שחתם מחיה המתים חוזר לראש.

בחורף אומרים: מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגָּשֶׁם.

אם אמר מוריד הטל ונזכר לפני שחתם מחיה המתים חוזר למשיב הרוח. ואם חתם מחיה המתים אינו חוזר.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, סוֹמֵךְ נוֹפְלִים, וְרוֹפֵא חוֹלִים, וּמַתִּיר אֲסוּרִים, וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה־לָּךְ, מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה.

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים ונאים.

בחזרת הש"ץ אומרים:

בָּתֵּר יִתְּנוּ לְךָ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, מַלְאָכִים הַמְוֻנִּי מַעְלָה, עִם עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל קְבוּצֵי מַטָּה. יַחַד כֻּלָּם קָדֻשָּׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ, כַּדָּבָר הָאָמוּר עַל יַד נְבִיאֶךָ: וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה יהוה אֱהִדונהי צְבָאוֹת, מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: כְּבוֹדוֹ מָלֵא עוֹלָם, וּמְשָׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים: אַיֵּה (כתיבת "איה" יֻכַּן לקבל תוספת נשמה דבחינת היום) מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ: לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ <> כְּבוֹד־יְהוָה יהוה אֱהִדונהי מִמְּקוֹמוֹ: מִמְּקוֹמוֹ הוּא יֶפֶן בְּרַחֲמָיו לְעַמּוֹ הַמְיַחֲדִים שְׁמוֹ עֶרֶב וָבֹקֶר, בְּכָל־יוֹם תָּמִיד אוֹמְרִים פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה יהוה אֱהִדונהי אֱלֹהֵינוּ יְהוָה יהוה אֱהִדונהי אֶחָד (כתיבת "אחד" יֻכַּן שהוא מובן למסור נפשו על קדוש השם): הוּא אֱלֹהֵינוּ, הוּא אָבִינוּ, הוּא מַלְכֵּנוּ, הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ, הוּא יוֹשִׁיעֵנוּ וְיַשְׁמִיעֵנוּ שֵׁנִית, וְיַשְׁמִיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו לְעֵינֵי כָל־חַי לֵאמֹר, הֵן נָאַלְתִּי אֶתְכֶם אַחֲרִית כְּרִאשׁוֹנָה לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים, אֲנִי יְהוָה יהוה אֱהִדונהי אֱלֹהֵיכֶם: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ <> כָּתוּב לֵאמֹר: יִמְלֹךְ יְהוָה יהוה אֱהִדונהי לְעוֹלָם, אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר, הַלְלוּיָהּ:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ, וּקְדוֹשִׁים בְּכָל־יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים ונאים.

אַתָּה יָצַרְתָּ עוֹלָמְךָ מִקֶּדֶם, כִּלִּיתָ מִלַּאכְתְּךָ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, בָּחַרְתָּ בָּנוּ מִכָּל־הָאֻמּוֹת וְרָצִיתָ בָּנוּ מִכָּל־הַלְּשׁוֹנוֹת, וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ, וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ. וַתִּתֶּן־לָנוּ יְהוָה־יהוה אֱלֹהֵינוּ אדהונ״י בְּאַהֲבָה שַׁבָּתוֹת לִמְנוּחָה וְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים לְכַפָּרָה. וּלְפִי שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ יְהוָה־יהוה אֱלֹהֵינוּ וַאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, חָרְבָה עִירֵנוּ וְשָׁמֵם ◦ מִקְדָּשֵׁנוּ, וְגָלָה יָקָרֵנוּ, וְנָטַל כָּבוֹד מִבֵּית חַיֵּינוּ, וְאֵין אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לְהַקְרִיב לְפָנֶיךָ קָרְבָּן, וְלֹא כֹהֵן שֶׁיְכַפֵּר בַּעֲדֵנוּ.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה־יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתַּעֲלֵנוּ בְשִׂמְחָה לְאַרְצֵנוּ וְתִטָּעֵנוּ בִּגְבוּלֵנוּ, וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת־קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ, תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם. אֶת־מוּסְפֵי יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה, וְיוֹם רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה, נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ ◦ כָּאָמוּר:

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי־כְבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם, וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלַת שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל־עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ:

וּבְרֹאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם תַּקְרִיבוּ עֹלָה לַיהוָה יאהדונהי, פָּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד, כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שִׁבְעָה תְמִימִם: וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כַּמִּדְבָּר: שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאַיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ, וְיַיִן בְּנִסְכּוֹ, וְשָׂעִיר לְכַפֵּר, וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ! חַדֵּשׁ עָלֵינוּ אֶת־הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה, לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה, לִישׁוּעָה וּלְנֶחָמָה, לְפַרְנָסָה וּלְכַלְכָּלָה, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם, לִמְחִילַת חֵטְא, וְלִסְלִיחַת עָוֹן, (בשנה מעוברת אומרים: וּלְכַפָּרַת פֶּשַׁע) ♦ וְיִהְיֶה רֹאשׁ חֹדֶשׁ הַזֶּה סוֹף וָקֵץ לְכָל־צָרוֹתֵינוּ, תְּחִלָּה וָרֹאשׁ לְפִדְיוֹן ❧ נַפְשֵׁנוּ, כִּי בְעִמְּךָ יִשְׂרָאֵל מִכָּל־הָאֻמּוֹת פָּחַרְתָּ, וְחֻקֵּי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לָהֶם קָבָעְתָּ.

יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג, עַם ❧ מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי, כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ, וְהַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ, חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ, זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ! רְצֵה נָא בִּמְנוּחָתֵנוּ, קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, שִׂים חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ, שַׂמֵּחַ נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ, וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת, וְהַנְחִילֵנוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה

וּבְרָצוֹן שַׁבָּת קָדְשֶׁךָ, וְיָנוּחוּ בּוֹ כָּל־יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וְיִשְׂרָאֵל וְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים:

אמן: אמת שהשי"ת מקדש השבת וישראל ור"ח, וכן יהי רצון שירצה במנוחתנו ויקדשנו במצוותיו וינחלנו שבת קדשו.

רְצֵה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה, וְהָשֵׁב הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ, וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם ◦ מְהֵרָה בְאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן, וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וְאַתָּה, בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, תַּחְפֹּץ בָּנוּ וְתִרְצֵנוּ, וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

אמן: אמת שהשי"ת יחזיר שכינתו לציון, וכן יהי רצון שיחזיר העבודה לביהמ"ק.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד, צוּרֵנוּ צוּר חַיֵּינוּ וּמָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא, לְדֹר וָדֹר נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ, עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ, וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ, וְעַל־נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל־יוֹם עִמָּנוּ, וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת, עֶרֶב ◦ וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב – כִּי־לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְרַחֵם – כִּי־לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ, כִּי מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ.

מוֹדִים דְּרַבָּנָן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְהוָה יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי כָל־בָּשָׂר, יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ, עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ. כֵּן תְּחַיֵּינוּ וּתְחָנֵּנוּ, וְתֶאֱסֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ, לִשְׁמֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ, וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ. בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת.

בשבת חנוכה אומרים כאן: "על הנסים".

וְעַל הַנִּסִּים, וְעַל הַפֻּרְקָן, וְעַל הַגְּבוּרוֹת, וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת, וְעַל הַנִּפְלָאוֹת, וְעַל הַנֶּחָמוֹת שֶׁעָשִׂיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה. בִּימֵי מַתִּתְיָהוּ בֶן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל חַשְׁמוֹנַאי וּבָנָיו, כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יָוָן הָרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, לְשַׁכְּחָם תּוֹרָתָךְ וּלְהַעֲבִירָם מֵחֻקֵּי רְצוֹנֶךָ. וְאַתָּה, בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעֵת צָרָתָם, רַבְתָּ אֶת־רִיבָם, דַּנְתָּ אֶת־דִּינָם, נָקַמְתָּ אֶת־נִקְמָתָם, מָסַרְתָּ גִּבּוֹרִים בְּיַד חַלָּשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד מְעַטִּים, וּרְשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים, וּטְמֵאִים בְּיַד טְהוֹרִים, וְזֵדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תוֹרָתֶךָ. לְךָ עָשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמֶךָ, וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה וּפֻרְקָן כְּהַיּוֹם הַזֶּה. וְאַחַר כָּךְ בָּאוּ בָנֶיךָ לִדְבִיר בֵּיתֶךָ, וּפִנּוּ אֶת־הֵיכָלֶךָ, וְטִהֲרוּ אֶת־מִקְדָּשֶׁךָ, וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת בְּחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ, וְקָבְעוּ שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ בְּהַלֵּל וּבְהוֹדָאָה. וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, וְנוֹדֶה לִשְׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה.

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא תָּמִיד שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ לָעוֹלָם וָעֶד, וְכָל־הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶלָה: וְיַהַלְלוּ וְיבָרְכוּ אֶת־שִׁמְךָ הַגָּדוֹל בֶּאֱמֶת, לָעוֹלָם, כִּי טוֹב, הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה, הָאֵל הַטּוֹב. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה (הי), הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים ונאים.

סדר נשיאת כפים עיין לעיל במוסף של שבת.

שִׂים שָׁלוֹם, טוֹבָה וּבְרָכָה, חַיִּים, חֵן וָחֶסֶד, צְדָקָה וְרַחֲמִים, עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ, וּבָרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ, כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, תּוֹרָה וְחַיִּים, אַהֲבָה וָחֶסֶד, צְדָקָה וְרַחֲמִים, בְּרָכָה וְשָׁלוֹם, וְטוֹב ◇ בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵכֵנוּ, וּלְבָרֵךְ אֶת־כָּל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, בְּרֹב עֹז וְשָׁלוֹם: בָּרוּךְ אַתָּה יהוה , הַמְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם, אָמֵן:

אמן: אמת שהש"ת מברך את עמו בשלום, וכן יהי רצון שיָשִׂים שלום עלינו.

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה יאהדונהי צוּרִי וְגֹאֲלִי:

אֱלֹהַי, נְצֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע, וְשִׂפְתוֹתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה, וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדֹּם, וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה, פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ, וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי, וְכָל־הַקָּמִים עָלַי לְרָעָה, מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם. הַרְגִּיל לומר "עֲשֵׂה לְמַעַן וכו'"בְּבַּוְּנָה וזֶה וּמְקַבֵּל פְּנֵי שְׁכִינָה עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ, הוֹשִׁיעָה

יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה (אהדונהי) צוּרִי וְגֹאֲלִי:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן:

אחר החזרה אומרים: מוסף של שבת

יְהִי שֵׁם יְהוָה (אהדונהי) מְבֹרָךְ, מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: מִמִּזְרַח־שֶׁמֶשׁ עַד־מְבוֹאוֹ, מְהֻלָּל שֵׁם יְהוָה (אהדונהי): רָם עַל כָּל־גּוֹיִם יְהוָה (אהדונהי), עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: יְהוָה (אהדונהי) אֲדֹנֵינוּ, מָה־אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ:

ואומר החזן קדיש תתקבל

יִתְגַּדַּל (כריעה) וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן וכן יהי רצון. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ, וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן וכן יהי רצון. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. אמן וכן יהי רצון.באומרו 'יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא' יכוין: יה"ר שימחה זכר עמלק ואו יהיה השם שלם והכסא שלם יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא (כריעה) מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ (כריעה), וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ (כריעה) הוּא, אמן וכן יהי רצון. לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן (כריעה). אמן וכן יהי רצון.

תִּתְקַבַּל צְלוֹתָנָא וּבָעוּתָנָא עִם צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְּכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל, קֳדָם אֲבוּנָא דְּבִשְׁמַיָּא (וְאַרְעָא), וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא, חַיִּים וְשָׂבָע וִישׁוּעָה וְנֶחָמָה וְשֵׁיזָבָא וּרְפוּאָה וּגְאֻלָּה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְרֶוַח וְהַצָּלָה. לָנוּ וּלְכָל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

יפסע שלוש פסיעות ויאמר:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם (בעש"ת אומרים: הַשָּׁלוֹם) בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

כָּל־ יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר: וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים, לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ, נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר:

אָמַר ◦ רִבִּי יְהוּדָה: אַשְׁרֵי מִי שֶׁעָמְלוֹ בַּתּוֹרָה וְעֹשֶׂה נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרוֹ, גָּדֵל בְּשֵׁם־טוֹב, וְנִפְטָר בְּשֵׁם־טוֹב מִן הָעוֹלָם, וְעָלָיו אָמַר שְׁלֹמֹה בְּחָכְמָתוֹ: טוֹב שֵׁם ◦ מִשֶּׁמֶן טוֹב, וְיוֹם הַמָּוֶת מִיּוֹם הִוָּלְדוֹ. לְמוֹד תּוֹרָה הַרְבֵּה וְיִתֶּנּוּ לְךָ שָׂכָר הַרְבֵּה. וְדַע, מַתַּן שְׂכָרָם שֶׁל צַדִּיקִים – לָעָתִיד לָבוֹא:

רִבִּי חֲנַנְיָה בֶּן־עֲקַשְׁיָא אוֹמֵר: רָצָה הַקָּדוֹשׁ־ בָּרוּךְ־ הוּא לְזַכּוֹת אֶת־יִשְׂרָאֵל, לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר: יְהוָה־ יאהדונהי חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ, יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

אֵין כֵּאלֹהֵינוּ, אֵין כַּאדוֹנֵנוּ, אֵין כְּמַלְכֵּנוּ, אֵין כְּמוֹשִׁיעֵנוּ: מִי כֵאלֹהֵינוּ, מִי כַאדוֹנֵנוּ, מִי כְמַלְכֵּנוּ, מִי כְמוֹשִׁיעֵנוּ: נוֹדֶה לֵאלֹהֵינוּ, נוֹדֶה לַאדוֹנֵנוּ, נוֹדֶה לְמַלְכֵּנוּ, נוֹדֶה לְמוֹשִׁיעֵנוּ: בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ, בָּרוּךְ אֲדוֹנֵנוּ, בָּרוּךְ מַלְכֵּנוּ, בָּרוּךְ מוֹשִׁיעֵנוּ: אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ, אַתָּה הוּא אֲדוֹנֵנוּ, אַתָּה הוּא

מַלְכֵּנוּ, אַתָּה הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ: אַתָּה תוֹשִׁיעֵנוּ. אַתָּה
תָּקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן, כִּי־עֵת לְחָנְנָהּ, כִּי־בָא מוֹעֵד:

אַתָּה הוּא יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ שֶׁהִקְטִירוּ אֲבוֹתֵינוּ
לְפָנֶיךָ אֶת־קְטֹרֶת הַסַּמִּים, בְּזְמַן שֶׁבֵּית־
הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם, כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָ אוֹתָם עַל־יַד מֹשֶׁה נְבִיאֶךָ
כַּכָּתוּב ‹› בְּתוֹרָתֶךָ:

וַיֹּאמֶר יְהוָה יאהדונהי אֶל־מֹשֶׁה, קַח־לְךָ סַמִּים, נָטָף
וּשְׁחֵלֶת וְחֶלְבְּנָה, סַמִּים וּלְבֹנָה זַכָּה, בַּד בְּבַד
יִהְיֶה: וְעָשִׂיתָ אֹתָהּ קְטֹרֶת, רֹקַח מַעֲשֵׂה רוֹקֵחַ, מְמֻלָּח
טָהוֹר קֹדֶשׁ: וְשָׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה ׳ הָדֵק, וְנָתַתָּה מִמֶּנָּה
לִפְנֵי הָעֵדֻת בְּאֹהֶל מוֹעֵד, אֲשֶׁר אִוָּעֵד לְךָ שָׁמָּה,
קֹדֶשׁ קָדָשִׁים תִּהְיֶה לָכֶם: וְנֶאֱמַר: וְהִקְטִיר עָלָיו אַהֲרֹן
קְטֹרֶת סַמִּים, בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר, בְּהֵיטִיבוֹ אֶת־הַנֵּרֹת
יַקְטִירֶנָּה: וּבְהַעֲלֹת אַהֲרֹן אֶת־הַנֵּרֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם
יַקְטִירֶנָּה, קְטֹרֶת ‹› תָּמִיד לִפְנֵי יְהוָה יאהדונהי
לְדֹרֹתֵיכֶם:

תָּנוּ רַבָּנָן, פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת כֵּיצַד? שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים
וּשְׁמוֹנָה מָנִים הָיוּ בָהּ, שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים
וַחֲמִשָּׁה כְּמִנְיַן יְמוֹת הַחַמָּה, מָנֶה בְּכָל־יוֹם, מַחֲצִיתוֹ
בַּבֹּקֶר וּמַחֲצִיתוֹ בָּעֶרֶב. וּשְׁלֹשָׁה מָנִים יְתֵרִים, שֶׁמֵּהֶם

‹› מַכְנִיס כֹּהֵן גָּדוֹל, וְנוֹטֵל מֵהֶם ‹› מְלֹא חָפְנָיו בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, מַחֲזִירָן לַמִּכְתֶּשֶׁת בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים כְּדֵי לְקַיֵּם ‹› מִצְוַת דַּקָּה מִן הַדַּקָּה. וְאַחַד עָשָׂר סַמָּנִים הָיוּ בָהּ, וְאֵלּוּ הֵן: (טוב למנותם באצבעותיו) א הַצֳּרִי, ב וְהַצִּפֹּרֶן, ג וְהַחֶלְבְּנָה, ד וְהַלְּבוֹנָה, מִשְׁקַל שִׁבְעִים שִׁבְעִים ‹› מָנֶה. ה מוֹר, ו וּקְצִיעָה, ז וְשִׁבֹּלֶת נֵרְדְּ, ח וְכַרְכֹּם, מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עָשָׂר שִׁשָּׁה עָשָׂר מָנֶה. ט וְהַקֹּשְׁטְ שְׁנֵים עָשָׂר, י קִלּוּפָה שְׁלֹשָׁה, יא קִנָּמוֹן תִּשְׁעָה. בּוֹרִית כַּרְשִׁינָא תִּשְׁעָה קַבִּין, יֵין קַפְרִיסִין סְאִין תְּלָת וְקַבִּין תְּלָתָא, וְאִם לֹא מָצָא יֵין קַפְרִיסִין מֵבִיא חֲמַר חִוָּר עַתִּיק. מֶלַח סְדוֹמִית רֹבַע, מַעֲלֶה עָשָׁן כָּל־שֶׁהוּא. רִבִּי נָתָן הַבַּבְלִי אוֹמֵר: אַף כִּפַּת הַיַּרְדֵּן כָּל־שֶׁהִיא. אִם נָתַן בָּהּ דְּבַשׁ פְּסָלָהּ, וְאִם חִסֵּר אַחַת מִכָּל־סַמָּנֶיהָ חַיָּב מִיתָה:

רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן־גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הַצֳּרִי אֵינוֹ אֶלָּא שְׂרָף הַנּוֹטֵף מֵעֲצֵי הַקְּטָף. בּוֹרִית כַּרְשִׁינָא לָמָּה הִיא בָאָה? כְּדֵי לְשַׁפּוֹת בָּהּ אֶת־הַצִּפֹּרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא נָאָה. יֵין קַפְרִיסִין לָמָּה הוּא בָא? כְּדֵי לְשָׁרוֹת בּוֹ אֶת־הַצִּפֹּרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא עַזָּה. וַהֲלֹא מֵי רַגְלַיִם יָפִין לָהּ, אֶלָּא שֶׁאֵין מַכְנִיסִין מֵי רַגְלַיִם בַּמִּקְדָּשׁ מִפְּנֵי הַכָּבוֹד:

תַּנְיָא, רִבִּי נָתָן אוֹמֵר: בְּשָׁהוּא שׁוֹחֵק אוֹמֵר חָדֵק חֵיטֵב, חֵיטֵב חָדֵק, מִפְּנֵי שֶׁהַקּוֹל יָפֶה לַבְּשָׂמִים. פִּטְמָה לַחֲצָאִין כְּשֵׁרָה, לִשְׁלִישׁ וּלְרָבִיעַ לֹא שָׁמַעְנוּ. אָמַר ‹› רִבִּי יְהוּדָה: זֶה הַכְּלָל: אִם כְּמִדָּתָהּ – כְּשֵׁרָה לַחֲצָאִין, וְאִם חִסֵּר אַחַת מִכָּל־סַמָּנֶיהָ – חַיָּב מִיתָה:

תָּנֵי בַר קַפָּרָא: אַחַת לְשִׁשִּׁים אוֹ לְשִׁבְעִים שָׁנָה הָיְתָה בָּאָה שֶׁל שִׁירַיִם לַחֲצָאִין. וְעוֹד תָּנֵי בַר קַפָּרָא: אִלּוּ הָיָה נוֹתֵן בָּהּ קָרְטוֹב שֶׁל דְּבַשׁ אֵין אָדָם יָכוֹל ‹› לַעֲמוֹד מִפְּנֵי רֵיחָהּ. וְלָמָּה אֵין מְעָרְבִין בָּהּ דְּבַשׁ? מִפְּנֵי שֶׁהַתּוֹרָה אָמְרָה: כִּי כָל־שְׂאֹר וְכָל־דְּבַשׁ לֹא־תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיהוָה יאהדונהי: יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת עִמָּנוּ, מִשְׂגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת, אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְהוָה יאהדונהי הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ: וְעָרְבָה לַיהוָה יאהדונהי מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם, כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמֹנִיּוֹת:

תָּנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ: (קבוּר לְטוֹב) כָּל־הַשּׁוֹנֶה הֲלָכוֹת בְּכָל־יוֹם ‹› מֻבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן־הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר: הֲלִיכוֹת עוֹלָם לוֹ. אַל תִּקְרֵי הֲלִיכוֹת אֶלָּא הֲלָכוֹת: אָמַר ‹› רִבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר ‹› רִבִּי חֲנִינָא: תַּלְמִידֵי

חֲכָמִים ‹› מַרְבִּים שָׁלוֹם בָּעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר: וְכָל־בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְהוָה יאהדונהי, וְרַב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ. אַל תִּקְרֵי בָּנַיִךְ, אֶלָּא בּוֹנַיִךְ: יְהִי־שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ, שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ: לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי, אֲדַבְּרָה־נָּא שָׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן בֵּית־יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ: וּרְאֵה־בָנִים לְבָנֶיךָ, שָׁלוֹם עַל־יִשְׂרָאֵל: שָׁלוֹם רָב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ, וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל: יְהוָה יאהדונהי עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן, יְהוָה יאהדונהי ‹› יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

זה הקדיש יש בו תועלת גדולה לנפטר ולכן יאמרו לכתחילה יתום, ומ"מ יש להקפיד שיאמרו הש"ץ אף כשאין יתום בביהכנ"ס, וזאת כדי להסמיך ה'ברכו' בתרא לקדיש כי כן עיקר מדינא (שו"ת אז נדברו ח"י-ג ל"ג). ולדברי האר"י ז"ל אמירת קדישים אלו גורמת השתלשלות השפעת התפילה לעולם, כידוע לאלו הבאים בסוד ה', ולכן אין להמנע מלאומרם (כה"ח מ"ח סק"א).

יִתְגַּדַּל [בריעה] וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן [וכן יהי רצון] ♦ בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ, וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ, וְיָקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן [וכן יהי רצון] ♦ בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־ יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. אמן [וכן יהי רצון] ♦ באומרו 'יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא' יכוין: יה"ר שימחה זכר עמלק ואז יהיה השם שלם והכסא שלם יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא [בריעה] מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ [בריעה], וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ [בריעה] הוּא, אמן [וכן יהי רצון] ♦ לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [בריעה] ♦ אמן [וכן יהי רצון] ♦

עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבָּנָן וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל־
תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן, דְּעַסְקִין בְּאוֹרַיְתָא קַדִּישְׁתָּא,
דִּי בְאַתְרָא הָדֵין וְדִי בְכָל־אֲתָר וַאֲתָר, יְהֵא לָנָא
וּלְהוֹן וּלְכוֹן חִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי, מִן קֳדָם ‹› מָארֵי
שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא, חַיִּים וְשָׂבָע וִישׁוּעָה
וְנֶחָמָה וְשֵׁיזָבָא וּרְפוּאָה וּגְאֻלָּה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה
וְרֶוַח וְהַצָּלָה, לָנוּ וּלְכָל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם
עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

ואומר: (רבנן) בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה יאהדונהי הַמְבֹרָךְ:

ועונים הקהל: בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

וחוזר: בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל, לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר
בְּרֵאשִׁית, שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, וְלֹא
שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה, שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם
וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל־הֲמוֹנָם, שֶׁהֵם ‹› מִשְׁתַּחֲוִים לַהֶבֶל וָרִיק,
וּמִתְפַּלְלִים אֶל אֵל ‹› לֹא יוֹשִׁיעַ (יפסיק מעט), וַאֲנַחְנוּ
מִשְׁתַּחֲוִים (יכרע כל גופו) לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ
בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ, וּמוֹשַׁב

יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם ◦ מִמַּעַל, וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים,
הוּא אֱלֹהֵינוּ וְאֵין עוֹד אַחֵר, אֱמֶת מַלְכֵּנוּ וְאֶפֶס זוּלָתוֹ,
כַּכָּתוּב ◦ בַּתּוֹרָה: וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל ◦ ־ ◦
לְבָבֶךָ, כִּי יְהוָה אֽ֝הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם ◦ מִמַּעַל
וְעַל־הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

עַל כֵּן ◦ נְקַוֶּה לְךָ יְהוָה֗ אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת
מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ, לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים ◦ מִן
הָאָרֶץ, וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן, לְתַקֵּן עוֹלָם
בְּמַלְכוּת שַׁדַּי, וְכָל־בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ, לְהַפְנוֹת
אֵלֶיךָ ◦ כָּל־רִשְׁעֵי־אָרֶץ, יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל־יוֹשְׁבֵי תֵבֵל,
כִּי לְךָ תִכְרַע כָּל־בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל ◦ לָשׁוֹן, לְפָנֶיךָ
יְהוָה֗ אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ, וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר
יִתֵּנוּ, וְיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת־עֹל מַלְכוּתֶךָ, וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם
◦ מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא,
וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד, כַּכָּתוּב ◦ בְּתוֹרָתֶךָ:
יְהוָה֗ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר: וְהָיָה יְהוָה֗
לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ, בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה֗
אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: וּבְתוֹרָתְךָ יְהוָה֗
אֱלֹהֵינוּ כָּתוּב לֵאמֹר: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה֗
אֱלֹהֵינוּ יְהוָה֗ אֶחָד:

יש נוהגים לומר כאן מזמור שיר ליום השבת, ופיוט אדון עולם, ואחריו קדיש יהא שלמא.

סְעוּדַת שַׁחֲרִית

כשיבוא לביתו, יעמוד במקום שעומד לשבת בו בסעודת שחרית, ויקיף את השלחן פעם אחת, ויקח שתי אגודות הדס (אחד בנגד זכור ואחד בנגד שמור) ויברך עליהם ויריח, ויאמר בפיו: זָכוֹר וְשָׁמוֹר בְּדִבּוּר אֶחָד נֶאֶמְרוּ, וגם יאמר בלחש: רֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיהוָה ויקיף בשתיקה פעם שניה את שלחנו בעוד ההדס בידו (אם אין לו הדס יקח מיני בשמים אחרים).

אומרים משניות אלו ממסכת כלים פרק א' משנה ו'.

ו. עֶשֶׂר קְדֻשׁוֹת הֵן, אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מְקֻדֶּשֶׁת מִכָּל־הָאֲרָצוֹת. וּמַה הִיא קְדֻשָּׁתָהּ, שֶׁמְּבִיאִים מִמֶּנָּה הָעֹמֶר וְהַבִּכּוּרִים וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם, מַה שֶּׁאֵין מְבִיאִין כֵּן מִכָּל־הָאֲרָצוֹת: ז. עָיְרוֹת הַמֻּקָּפוֹת חוֹמָה מְקֻדָּשׁוֹת מִמֶּנָּה, שֶׁמְּשַׁלְּחִין מִתּוֹכָן אֶת־הַמְּצוֹרָעִים, וּמְסַבְּבִין לְתוֹכָן מֵת עַד שֶׁיִּרְצוּ. יָצָא, אֵין מַחֲזִירִין אוֹתוֹ: ח. לִפְנִים מִן הַחוֹמָה מְקֻדָּשׁ מֵהֶם, שֶׁאוֹכְלִים שָׁם קָדָשִׁים קַלִּים וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי. הַר הַבַּיִת מְקֻדָּשׁ מִמֶּנּוּ, שֶׁאֵין זָבִים וְזָבוֹת נִדּוֹת וְיוֹלְדוֹת נִכְנָסִים לְשָׁם. הֵחֵיל מְקֻדָּשׁ מִמֶּנּוּ, שֶׁאֵין גּוֹיִם וּטְמֵאֵי מֵתִים נִכְנָסִים לְשָׁם. עֲזָרַת נָשִׁים מְקֻדֶּשֶׁת מִמֶּנּוּ, שֶׁאֵין טְבוּל יוֹם נִכְנָס לְשָׁם, וְאֵין חַיָּבִים עָלֶיהָ חַטָּאת. עֲזָרַת יִשְׂרָאֵל מְקֻדֶּשֶׁת מִמֶּנָּה, שֶׁאֵין מְחֻסַּר כִּפּוּרִים נִכְנָס לְשָׁם, וְחַיָּבִין עָלֶיהָ חַטָּאת. עֲזָרַת הַכֹּהֲנִים מְקֻדֶּשֶׁת מִמֶּנָּה,

שֶׁאֵין יִשְׂרָאֵלִים נִכְנָסִים לְשָׁם אֶלָּא בִּשְׁעַת צָרְכֵיהֶם, לִסְמִיכָה לִשְׁחִיטָה וְלִתְנוּפָה: ס בֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ מְקֻדָּשׁ מִמֶּנָּה, שֶׁאֵין בַּעֲלֵי מוּמִין וּפְרוּעֵי רֹאשׁ נִכְנָסִים לְשָׁם. הַהֵיכָל מְקֻדָּשׁ מִמֶּנּוּ, שֶׁאֵין ◇ נִכְנָס לְשָׁם שֶׁלֹּא רְחוּץ יָדַיִם וְרַגְלַיִם. קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים מְקֻדָּשׁ מֵהֶם, שֶׁאֵין ◇ נִכְנָס לְשָׁם אֶלָּא כֹּהֵן גָּדוֹל בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים בִּשְׁעַת הָעֲבוֹדָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בַּחֲמִשָּׁה דְבָרִים בֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ שָׁוֶה לַהֵיכָל, שֶׁאֵין בַּעֲלֵי מוּמִין, וּפְרוּעֵי רֹאשׁ, וּשְׁתוּיֵי יַיִן, וְשֶׁלֹּא רְחוּץ יָדַיִם וְרַגְלַיִם נִכְנָסִין לְשָׁם, וּפוֹרְשִׁין מִבֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ בִּשְׁעַת הַקְּטָרָה:

ואומרים משנה ראשונה מפרק ב', משום אל תעמוד על הפרק.

כְּלֵי עֵץ וּכְלֵי עוֹר וּכְלֵי עָצָם וּכְלֵי זְכוּכִית פְּשׁוּטֵיהֶן טְהוֹרִים, וּמְקַבְּלֵיהֶן טְמֵאִים. נִשְׁבְּרוּ, טְהֵרוּ. חָזַר וְעָשָׂה מֵהֶם כֵּלִים, מְקַבְּלִין טֻמְאָה מִכָּאן וּלְהַבָּא. כְּלֵי חֶרֶס וּכְלֵי נֶתֶר טֻמְאָתָן שָׁוָה, מִשֶּׁמֵּאין וּמִטַּמְּאִין בְּאֲוִיר, וּמִטַּמְּאִין מֵאֲחוֹרֵיהֶן וְאֵינָן מִשֶּׁמֵּאין מִנֶּגְבֵּיהֶן, וּשְׁבִירָתָן הִיא טָהֳרָתָן:

יאמר נא ישראל זוהר זה המדבר במעלת סעודות השבת. (והוא בפרשת יתרו דף פ"ח ע"ב).

בְּיוֹמָא דְשַׁבַּתָּא בִּסְעוּדְתָּא תִנְיָנָא, כְּתִיב: "אָז תִּתְעַנַּג עַל־יְהוָה". "עַל ה'" וַדַּאי, דְּהַהִיא שַׁעְתָּא אִתְגַּלְיָא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא, וְכָלְהוּ עָלְמִין בְּחֶדְוָתָא וּשְׁלִימוּ. וְחֶדְוָתָא דְעַתִּיקָא עִבְרִינָן, וּסְעוּדְתָא דִילֵהּ הִיא וַדַּאי. בִּסְעוּדְתָא תְלִיתָאָה דְשַׁבַּתָּא, כְּתִיב: "וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ", דָּא הִיא סְעוּדְתָא דְזָעִיר אַנְפִּין דַּהֲוֵי בִּשְׁלִימוּתָא, וְכָלְהוּ שִׁתָּא יוֹמִין מֵהַהוּא שְׁלִימוּ מִתְבָּרְכָן. וּבְעֵי בַר נַשׁ לְמֶהֱוֵי בִּסְעוּדְתֵהּ וּלְאַשְׁלְמָא אִלֵּין סְעוּדָתֵי, דְּאִנּוּן סְעוּדָתֵי דִּמְהֵימְנוּתָא שְׁלִימְתָא דְזַרְעָא קַדִּישָׁא דְיִשְׂרָאֵל, דִּי

מְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה דָּא דִּילְהוֹן, וְלָא דְּעִמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, וּבְגִין כָּךְ אָמַר: "בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". תָּא חֲזֵי, בִּסְעוּדָתִי אִלֵּין אִשְׁתְּמוֹדָעִין יִשְׂרָאֵל דְּאִנּוּן בְּנֵי מַלְכָּא, דְּאִנּוּן מֵהֵיכְלָא דְּמַלְכָּא, דְּאִנּוּן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא. וּמָאן דְּפָגִים חַד סְעוּדָתָא מִנַּיְהוּ, אַחֲזֵי פְּגִימוּתָא לְעִלָּא, וְאַחֲזֵי גַּרְמֵה דְּלָאו מִבְּנֵי מַלְכָּא עִלָּאָה הוּא, דְּלָאו מִבְּנֵי הֵיכְלָא דְּמַלְכָּא הוּא, דְּלָאו מִזַּרְעָא קַדִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל הוּא, וְהָכֵין עֲלֵהּ חָמְרָא דְּתַלְתַּל מִלִּין דִּינָא דְּגֵיהִנָּם וכו'. וְתָא חֲזֵי, בְּכָלְהוּ שְׁאָר זְמָנִין וְחַגִּין, בָּעֵי בַר נַשׁ לֶחֱדֵי וּלְמֶחְדֵי לְמִסְכְּנֵי, וְאִי אִיהוּ חָדֵי בִּלְחוֹדוֹי וְלָא יָהִיב לְמִסְכְּנֵי, עוֹנְשֵׁהּ סַגִּי, דְּהָא בִּלְחוֹדוֹי חָדֵי וְלָא יָהִיב חֶדְוָה לְאַחֲרָא. עֲלֵהּ כְּתִיב: וְזֵרִיתִי פֶּרֶשׁ עַל־פְּנֵיכֶם פֶּרֶשׁ חַגֵּיכֶם. וְאִי אִיהוּ בְּשַׁבַּתָּא חָדֵי, אַף עַל גַּב דְּלָא יָהִיב לְאַחֲרָא, לָא יָהְבִין עֲלֵהּ עוֹנְשָׁא בִּשְׁאָר

זְמָנִין וְחַגִּין, דִּכְתִיב: "פֶּרֶשׁ חַגֵּיכֶם". "פֶּרֶשׁ חַגֵּיכֶם" קָאָמַר, וְלָא פֶּרֶשׁ <> שַׁבַּתְכֶם. וּכְתִיב: חָדְשֵׁיכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם שָׂנְאָה נַפְשִׁי, וְאִלּוּ שַׁבָּת לָא קָאָמַר.

וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמִשּׁוּם דְּכָל מְהֵימְנוּתָא אִשְׁתְּכַח בְּשַׁבַּתָּא, וָהָכֵין לֵהּ לְבַר נַשׁ נִשְׁמְתָא אַחֲרָא, נִשְׁמְתָא עִלָּאָה, נִשְׁמְתָא דְּכָל־שְׁלִימוּ בָּהּ פַּרְגְּמָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי שַׁבָּת. מַהוּ שַׁבָּת, שְׁמָא דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁמָא דְּאִיהוּ שְׁלִים מִכָּל־סִטְרוֹי. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, זַּאי כָּךְ הוּא. יַי לֵהּ לְבַר נַשׁ דְּלָא אַשְׁלִים חֶדְוָתָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וּמָאן חֶדְוָתָא דִּילֵהּ אִלֵּין תְּלַת סְעוּדָתֵי מְהֵימְנוּתָא. סְעוּדָתֵי דְּאַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב כְּלִילָן כְּחוּ. וְכָלְהוּ חֲדוּ עַל חֲדוּ מְהֵימְנוּתָא שְׁלִימָתָא מִכָּל־סִטְרוֹי. תָּנָא, בַּהֲדֵין יוֹמָא מִתְעַטְּרִין אֲבָהָן וְכָל־בְּנִין יַנְקִין, מַה־דְּלָאו הָכִי בְּכָל־שְׁאָר חַגִּין וְזִמְנִין. בַּהֲדֵין יוֹמָא חַיָּבָיָא דְּגֵהִנָּם נָיְחִין. בַּהֲדֵין יוֹמָא כָּל־דִּינִין אִתְכַּפְיָן, וְלָא מִתְעֲרִין בְּעָלְמָא. בַּהֲדֵין יוֹמָא אוֹרַיְתָא מִתְעַטְּרָא בְּעִטְרִין שְׁלֵמִין. בַּהֲדֵין יוֹמָא חֶדְוָתָא וְתַפְנוּקָא אִשְׁתְּכַח בִּמְאָתָן וְחַמְשִׁין עָלְמִין. בְּרִיךְ יְהוָה יאהדונהי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

אַתְקִינוּ סְעָדְתָא דִּמְהֵימְנוּתָא שְׁלִימְתָא, חֶדְוָתָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא: אַתְקִינוּ סְעָדְתָא דְּמַלְכָּא, דָּא הִיא סְעָדְתָא דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא יהוה אֶחָד יהוה קַדִּישִׁין

וְעַיֵּר אַנְפִּין אַתִּין לְסַעֲדָא בְּהַדֵּיהּ:

פיוט "אסדר לסעודתא" לרבנו האר"י ז"ל

אֲסַדֵּר לִסְעוּדְתָא, בְּצַפְרָא דְשַׁבַּתָא, וְאַזְמִין בָּהּ הַשְׁתָא, עָתִיקָא קַדִּישָׁא.
נְהוֹרֵהּ יִשְׁרֵי בָהּ, בְּקִדּוּשָׁא רַבָּא, וּמַחֲמְרָא טָבָא, דְּבֵהּ תֻּחְדֵּי נַפְשָׁא.
יְשַׁדַּר לָן שׁוּפְרֵהּ, וְנָחֲזֵי בִיקָרֵהּ, וַיְחֵי לָן סִתְרֵהּ, דְּמִתְאַמַּר בִּלְחִישָׁא.
יְגַלֶּה לָן טַעֲמֵי, דְּבִתְרֵיסַר נַהֲמֵי, דְּאִנּוּן אָת בִּשְׁמֵהּ, בְּפִילָא וּקְלִישָׁא.
צְרִירוּ (י"נ צְרוֹרָא) דִּלְעֵלָּא, דְּבֵהּ חַיֵּי כֹלָּא, דְּיִתְרַבֵּי חֵילָא, וְתִסַּק עַד רֵישָׁא.
חֲדוּ מְחַצְּדֵי חַקְלָא, בְּרִבּוּר וּבְקָלָא, וּמַלִּילוּ מִלָּה, דְּחַפְיָא בִלְבוּשָׁא (י"נ מְתִיקָא כַּדְּבָשָׁא).
קָדָם רִבּוֹן עָלְמִין, בְּמִלִּין דִּסְתִימִין, תְּגַלּוֹן פִּתְגָמִין, וְתֵימְרוּן חִדּוּשָׁא.
לְעֵטֶר פָּתוֹרָא, בְּרָוָא יַקִּירָא, עֲמִיקָא טְמִירָא, וְלָא מִלְּתָא אַוְשָׁא.
וְאִלֵּין מִלַּיָּא, יְהוֹן בִּרְקִיעָיָא, וְתַמָּן מָאן שַׁרְיָא, הֲלָא הַהוּא שְׁמְשָׁא.
רְבוּ יַתִּיר יִמְּגָא, לְעֵלָּא מִן דַּרְגֵּהּ, וְיִפַּב בַּת זוּגֵהּ, דְּתָנֵת פְּרִישָׁא.

וקודם שיטול מים אחרונים יאמר זה (שעה"כ עד ע"ד).

יָדַי אַסְחֵי אָנָא, לְגַבֵּי חַד מָאנָא, לְסַטְרָא אַחֲרִינָא, דְּלֵית בֵּהּ מַמָּשָׁא.
אֲזַמֵּן בִּתְלָתָא, בְּכַסָּא דְּבִרְכָתָא, לְעֵלַּת עֶלְתָּא, עָתִיקָא קַדִּישָׁא.

ואח"כ יאמר בקשת "יהא רעוא" כולה, כי זאת התפלה טוב לאומרה קודם כל סעודה מג' סעודות של שבת (שער הכוונות עא, ב).

וִיהֵי רַעֲוָא מִן קֳדָם עַתִּיקָא קַדִּישָׁא דְּכָל־קַדִּישִׁין, טְמִירָא דְּכָל־טְמִירִין,
סְתִימָא דְּכֹלָּא, דְּיִתְמְשַׁךְ טַלָּא עִלָּאָה מְנֻהָּה לְמַלְיָא רֵישֵׁהּ דְּזָעִיר אַנְפִּין,
וּלְהַטִּיל ◦ לַחֲקַל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין בִּנְהִירוּ דְּאַנְפִּין בְּרַעֲוָא וּבְחֶדְוָתָא דְּכֹלָּא.
וְיִתְמְשַׁךְ מִן קֳדָם עַתִּיקָא קַדִּישָׁא דְּכָל־קַדִּישִׁין, טְמִירָא דְּכָל־טְמִירִין סְתִימָא
דְּכֹלָּא, רְעוּתָא וְרַחֲמֵי חִנָּא וְחִסְדָּא בִּנְהִירוּ עִלָּאָה בְּרַעוּתָא וְחֶדְוָה, עֲלֵי וְעַל
כָּל־בְּנֵי בֵיתִי, וְעַל כָּל־הַנִּלְוִים אֵלַי, וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֵּהּ. וְיִפְרְקִנָּן מִכָּל־
עַקְתִין בִּישִׁין דְּיֵיתוֹן לְעָלְמָא. וְיַזְמִין וְיִתְיְהִיב לָנָא מְזוֹנָא וּפַרְנָסָתָא טַבְתָּא,
בְּלִי צָרָה וְעַקְתָּא, מִמַּזָּלָא דְּכָל־מְזוֹנֵי בֵּהּ תַּלְיָן. וְיֵשֵׁבִינָן מֵעָנָא בִישָׁא
וּמֵחַרְבָּא דְּמַלְאַךְ הַמָּוֶת וּמְדִינָהּ שֶׁל גֵּהִנָּם. וְיֵיתֵי לָנָא וּלְכָל־נַפְשָׁתָנָא – חִנָּא
וְחִסְדָּא וְחַיֵּי אֲרִיכֵי וּמְזוֹנֵי רְוִיחֵי וְרַחֲמֵי מִן קֳדָמֵהּ. אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן, אָמֵן וְאָמֵן.

נכון לומר קודם קדושא רבא לשון הזוהר, פרשת ויקהל דף ר"ז ע"ב.

קִדּוּשָׁא דְיוֹמָא דָּא אוֹקְמוּהּ - "בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן" וְלָא יַתִּיר. דְּהָא יוֹמָא קָאִים לְקַדָּשָׁא לֵיהּ, מַה דְּלֵית הָכִי בְּלֵילְיָא, דַּאֲנַן צְרִיכִין לְקַדָּשָׁא לֵיהּ בְּהָנֵי מִלִּין בְּמָה דְאוֹקִימְנָא. וְלָא אִתְקַדַּשׁ הַאי לֵילְיָא אֶלָּא בְּעַמָּא קַדִּישָׁא לְתַתָּא, כַּד שַׁרְיָא עֲלַיְהוּ הַהוּא רוּחָא עִלָּאָה. וַאֲנַן בָּעֵינָן לְקַדָּשָׁא לֵיהּ בִּרְעוּתָא דִלְבָּא, וּלְכַוְּנָא דַּעְתָּא לְהַאי. וְיוֹמָא אִיהוּ קָא מְקַדָּשָׁא לֵיהּ, וְיִשְׂרָאֵל מִתְקַדְּשִׁין בִּצְלוֹתִין וּבָעוּתִין, וּמִתְקַדְּשִׁין בִּקְדֻשָּׁתֵהּ דְּהַאי יוֹמָא. זַכָּאִין יִשְׂרָאֵל - עַמָּא קַדִּישָׁא - דְּאַחְסִנוּ יוֹמָא דָּא אַחְסָנַת יֶרְתָּא לְעָלְמִין.

בָּרוּךְ יְהוָה יהוה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

קִדּוּשׁ הַיּוֹם

מִזְמוֹר לְדָוִד, יְהוָה יהוה רֹעִי לֹא אֶחְסָר: בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי, עַל־מֵי מְנֻחוֹת יְנַהֲלֵנִי: נַפְשִׁי יְשׁוֹבֵב, יַנְחֵנִי בְמַעְגְּלֵי־צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ: גַּם כִּי־אֵלֵךְ בְּגֵיא צַלְמָוֶת לֹא־אִירָא רָע כִּי־אַתָּה עִמָּדִי, שִׁבְטְךָ וּמִשְׁעַנְתֶּךָ הֵמָּה יְנַחֲמֻנִי: תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן נֶגֶד צֹרְרָי, דִּשַּׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי כּוֹסִי רְוָיָה: אַךְ טוֹב וָחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל־יְמֵי חַיָּי, וְשַׁבְתִּי בְּבֵית־יְהוָה יהוה לְאֹרֶךְ יָמִים:

אִם־תָּשִׁיב מִשַּׁבָּת רַגְלֶךָ, עֲשׂוֹת חֲפָצֶךָ בְּיוֹם קָדְשִׁי, וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג לִקְדוֹשׁ יְהוָה יהוה מְכֻבָּד, וְכִבַּדְתּוֹ מֵעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ, מִמְּצוֹא חֶפְצְךָ וְדַבֵּר דָּבָר: אָז תִּתְעַנַּג עַל־יְהוָה יהוה וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל־בָּמֳתֵי אָרֶץ, וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ<כִּי פִי יְהוָה יהוה דִּבֵּר:

וְשָׁמְרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשַּׁבָּת, לַעֲשׂוֹת אֶת־הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעֹלָם, כִּי־שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה יהוה אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ:

עַל כֵּן בֵּרַךְ יְהוָה אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ:

ואח"כ יאמר המקדש סַבְרֵי מָרָנָן, ויענו השומעים לחיים, ואפילו שהוא מקדש לבד ואין אחר שעומד עמו ג"כ יאמר סַבְרֵי מָרָנָן, שיש בזה סוד וכוונה לבד מהפשט (בא"ח נשא).

סַבְרֵי מָרָנָן: ועונים: לְחַיִּים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

ושותה רביעית או מלוא לוגמיו ויתן לכל המסובין, ואחר־כך יטול ידיו מעומד, ויברך "על נטילת ידיים" ויבצע על שני כיכרות כנזכר בליל שבת.

לפני הסעודה יאמר:

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, לְיַחֲדָא שֵׁם אוֹת יו"ד אוֹת הֵ"א בְּאוֹת וָא"ו אוֹת הֵ"א, בְּיִחוּדָא שְׁלִים (יהוה) **בְּשֵׁם כָּל־יִשְׂרָאֵל, הִנֵּה אָנֹכִי בָּא לָקַיֵּם מִצְוַת סְעֻדַּת שְׁנִיָּה שֶׁל שַׁבַּת קֹדֶשׁ, הַמְיֻחֶסֶת לְאַבְרָהָם חֶסְדָּא, לְתַקֵּן אֶת־שָׂרְשָׁהּ בְּמָקוֹם עֶלְיוֹן, וּבִזְכוּתָהּ נִצּוֹל מִדִּינָהּ שֶׁל גֵּיהִנֹּם, וְיִקָּיֵם בָּנוּ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב: "אָז תִּתְעַנַּג עַל־יְהוָה" וְכוּ'. וְיִהְיוּ נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:**

מִנְחָה שֶׁל שַׁבָּת

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ לְיַחֲדָא שֵׁם אוֹת יו״ד אוֹת הֵ״א בְּאוֹת וָא״ו אוֹת הֵ״א, בְּיִחוּדָא שְׁלִים (יהוה) בְּשֵׁם כָּל־יִשְׂרָאֵל, הִנֵּה אֲנַחְנוּ בָּאִים לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת מִנְחָה שֶׁל שַׁבָּת קֹדֶשׁ, שֶׁתִּתֵּקֵן יִצְחָק אָבִינוּ עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם, עִם כָּל־הַמְּצוּת הַכְּלוּלוֹת בָּהּ לְתַקֵּן אֶת־שָׁרְשָׁהּ בְּמָקוֹם עֶלְיוֹן לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רָצוֹן בּוֹרְאֵנוּ. וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ.

לַמְנַצֵּחַ עַל־הַגִּתִּית, לִבְנֵי־קֹרַח מִזְמוֹר: מַה־יְּדִידוֹת
מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת: נִכְסְפָה
וְגַם־כָּלְתָה נַפְשִׁי לְחַצְרוֹת יְהוָה יאהדונהי, לִבִּי וּבְשָׂרִי
יְרַנְּנוּ אֶל אֵל־חָי: גַּם־צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת, וּדְרוֹר קֵן
לָהּ, אֲשֶׁר־שָׁתָה אֶפְרֹחֶיהָ, אֶת־מִזְבְּחוֹתֶיךָ, יְהוָה יאהדונהי
צְבָאוֹת, מַלְכִּי וֵאלֹהָי: אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ, עוֹד
יְהַלְלוּךָ סֶלָה: אַשְׁרֵי אָדָם עוֹז־לוֹ בָךְ, מְסִלּוֹת
בִּלְבָבָם: עֹבְרֵי בְּעֵמֶק הַבָּכָא, מַעְיָן יְשִׁיתוּהוּ, גַּם־
בְּרָכוֹת יַעְטֶה מוֹרֶה: יֵלְכוּ מֵחַיִל אֶל־חָיִל, יֵרָאֶה
אֶל־אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן: יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהִים צְבָאוֹת
שִׁמְעָה תְפִלָּתִי, הַאֲזִינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: מָגִנֵּנוּ רְאֵה
אֱלֹהִים, וְהַבֵּט פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: כִּי טוֹב־יוֹם בַּחֲצֵרֶיךָ
מֵאָלָף, בָּחַרְתִּי הִסְתּוֹפֵף בְּבֵית אֱלֹהָי, מִדּוּר בְּאָהֳלֵי־
רֶשַׁע: כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהִים, חֵן

וְכָבוֹד יִתֵּן יְהוָה יאהדונהי, לֹא יִמְנַע־טוֹב לַהֹלְכִים
בְּתָמִים: יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת, אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ
בָּךְ:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְעָשִׂיתָ כִּיּוֹר נְחֹשֶׁת
וְכַנּוֹ נְחֹשֶׁת לִרְחָצָה וְנָתַתָּ אֹתוֹ בֵּין אֹהֶל מוֹעֵד
וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנָתַתָּ שָׁמָּה מָיִם: וְרָחֲצוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו
מִמֶּנּוּ אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם: בְּבֹאָם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד
יִרְחֲצוּ מַיִם וְלֹא יָמֻתוּ אוֹ בְגִשְׁתָּם אֶל הַמִּזְבֵּחַ לְשָׁרֵת
לְהַקְטִיר אִשֶּׁה לַיהוָה: וְרָחֲצוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וְלֹא
יָמֻתוּ וְהָיְתָה לָהֶם חָק עוֹלָם לוֹ וּלְזַרְעוֹ לְדֹרֹתָם:

וַיְדַבֵּר יְהוָה יאהדונהי אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: צַו אֶת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם, אֶת־קָרְבָּנִי לַחְמִי
לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ:

עת רצון

ה.

בְּנִי! נוֹהֲגִין לוֹמַר פָּרָשַׁת הַכִּיּוֹר, כִּי מִצְוֹת עֲשֵׂה עַל כֹּהֵן הָעוֹבֵד לְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וְאַחַר־כָּךְ יַעֲבֹד, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות ל, יט): "וְרָחֲצוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מִמֶּנּוּ אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם"; וְכֹהֵן שֶׁעָבַד וְלֹא קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו שַׁחֲרִית חַיָּב מִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: "יִרְחֲצוּ מַיִם וְלֹא יָמוּתוּ", וַעֲבוֹדָתוֹ פְּסוּלָה בֵּין כֹּהֵן גָּדוֹל בֵּין כֹּהֵן הֶדְיוֹט, וּמַנַּיִן שֶׁעֲבוֹדָתוֹ פְּסוּלָה? שֶׁנֶּאֱמַר: "חֻקַּת עוֹלָם לוֹ וּלְזַרְעוֹ"; וְאֵין הַכֹּהֵן צָרִיךְ לְקַדֵּשׁ בֵּין כָּל עֲבוֹדָה וַעֲבוֹדָה, אֶלָּא פַּעַם אַחַת מְקֻדָּשׁ בַּבֹּקֶר, וְעוֹבֵד וְהוֹלֵךְ כָּל הַיּוֹם כֻּלּוֹ וְכָל הַלַּיְלָה, וְהוּא שֶׁלֹּא יֵצֵא מִן הַמִּקְדָּשׁ וְלֹא יִישַׁן וְלֹא יַטִּיל מַיִם וְלֹא יִסַּח דַּעְתּוֹ, וְאִם עָשָׂה אַחַת מֵאַרְבַּעְתָּן צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְקַדֵּשׁ (רמב"ם, בִּיאַת הַמִּקְדָּשׁ, פֶּרֶק ה); וְיֵשׁ שֶׁאָנוּ הוֹלְכִין לוֹמַר אֶת פָּרָשַׁת הַתָּמִיד, וּלְקַיֵּם (הושע יד,

וְאָמַרְתָּ לָהֶם, זֶה הָאִשֶּׁה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיהוָה יאהדונהי,
כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם, שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תָּמִיד:
אֶת־הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר, וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי
תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם: וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה,
בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית רְבִיעִת הַהִין: עֹלַת ◇ תָּמִיד,
הָעֲשָׂיָה בְּהַר סִינַי לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיהוָה יאהדונהי:
וְנִסְכּוֹ רְבִיעִת הַהִין לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד, בַּקֹּדֶשׁ הַסֵּךְ נֶסֶךְ
שֵׁכָר לַיהוָה יאהדונהי: וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין
הָעַרְבָּיִם, כְּמִנְחַת הַבֹּקֶר וּכְנִסְכּוֹ תַּעֲשֶׂה, אִשֵּׁה רֵיחַ
נִיחֹחַ לַיהוָה:

אַתָּה הוּא יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ שֶׁהִקְטִירוּ אֲבוֹתֵינוּ
לְפָנֶיךָ אֶת־קְטֹרֶת הַסַּמִּים, בִּזְמַן שֶׁבֵּית־
הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם, כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָ אוֹתָם עַל־יַד מֹשֶׁה
נְבִיאֶךָ, כַּכָּתוּב ◇ בְּתוֹרָתֶךָ: וַיֹּאמֶר יְהוָה יאהדונהי
אֶל־מֹשֶׁה, קַח־לְךָ סַמִּים, נָטָף וּשְׁחֵלֶת וְחֶלְבְּנָה,
סַמִּים וּלְבֹנָה זַכָּה, בַּד בְּבַד יִהְיֶה: וְעָשִׂיתָ אֹתָהּ
קְטֹרֶת, רֹקַח מַעֲשֵׂה רוֹקֵחַ, מְמֻלָּח טָהוֹר קֹדֶשׁ:
וְשָׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה הָדֵק, וְנָתַתָּה מִמֶּנָּה לִפְנֵי הָעֵדֻת

עת רצון

ג: "וְנִשְׁלְמָה פָּרִים שְׂפָתֵינוּ"; וְכָל הַיּוֹם הָיִינוּ לְכֵן אוֹמְרִים עַכְשָׁו פָּרָשַׁת הַכִּיּוֹר, שֶׁזּוֹ הָעֲבוֹדָה
טְרוּדִים בְּעִסְקֵי הָעוֹלָם־הַזֶּה וְהִסַּחְנוּ דַּעְתֵּנוּ, הָרִאשׁוֹנָה שֶׁל הַכֹּהֵן כְּשֶׁנִּכְנָס לְבֵית־הַמִּקְדָּשׁ.

בְּאָהֶל מוֹעֵד, אֲשֶׁר אִוָּעֵד לְךָ שָׁמָּה, קַדֵּשׁ מֻקְדָּשִׁים תִּהְיֶה לָכֶם: וְנֶאֱמַר: וְהִקְטִיר עָלָיו אַהֲרֹן קְטֹרֶת סַמִּים, בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר, בְּהֵיטִיבוֹ אֶת־הַנֵּרֹת יַקְטִירֶנָּה: וּבְהַעֲלֹת אַהֲרֹן אֶת־הַנֵּרֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה, קְטֹרֶת ◇ תָּמִיד לִפְנֵי יְהוָה יאהדונהי לְדֹרֹתֵיכֶם:

תָּנוּ רַבָּנָן, פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת בִּיצַד? שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וּשְׁמוֹנָה מָנִים הָיוּ בָהּ, שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וַחֲמִשָּׁה בִּמְנַיַן יְמוֹת הַחַמָּה, מָנֶה בְּכָל־יוֹם, מַחֲצִיתוֹ בַּבֹּקֶר וּמַחֲצִיתוֹ בָּעֶרֶב. וּשְׁלֹשָׁה מָנִים יְתֵרִים, שֶׁמֵּהֶם ◇ מַכְנִיס כֹּהֵן גָּדוֹל, וְנוֹטֵל מֵהֶם ◇ מְלֹא חָפְנָיו בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, מַחֲזִירָן לַמַּכְתֶּשֶׁת בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים בְּדֵי לְקַיֵּם ◇ מִצְוַת דַּקָּה מִן הַדַּקָּה. וְאַחַד עָשָׂר סַמָּנִים הָיוּ בָהּ, וְאֵלּוּ הֵן: (טוב למנותם באצבעותיו) א הַצָּרִי, ב וְהַצִּפֹּרֶן, ג וְהַחֶלְבְּנָה, ד וְהַלְּבוֹנָה, מִשְׁקַל שִׁבְעִים שִׁבְעִים ◇ מָנֶה. ה מוֹר, ו וּקְצִיעָה, ז וְשִׁבֹּלֶת נֵרְדְּ, ח וְכַרְכֹּם, מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עָשָׂר שִׁשָּׁה עָשָׂר מָנֶה. ט [הַ]קִּשְׁטְ שְׁנֵים עָשָׂר, י קִלּוּפָה שְׁלֹשָׁה, יא קִנָּמוֹן תִּשְׁעָה. בּוֹרִית כַּרְשִׁינָא תִּשְׁעָה קַבִּין, יֵין קַפְרִיסִין סְאִין תְּלָת וְקַבִּין תְּלָתָא, וְאִם לֹא מָצָא יֵין קַפְרִיסִין מֵבִיא חֲמַר חִוָּר עַתִּיק. מֶלַח סְדוֹמִית רֹבַע, מַעֲלֶה עָשָׁן כָּל־שֶׁהוּא. רַבִּי נָתָן הַבַּבְלִי אוֹמֵר: אַף כִּפַּת הַיַּרְדֵּן כָּל־שֶׁהִיא.

אִם נָתַן בָּהּ דְּבַשׁ פְּסָלָהּ, וְאִם חִפֵּר אַחַת מִכָּל־סַמְמָנֶיהָ חַיָּב מִיתָה:

רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן־גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הַצָּרִי אֵינוֹ אֶלָּא שְׂרָף הַנּוֹטֵף מֵעֲצֵי הַקְּטָף. בּוֹרִית כַּרְשִׁינָא לְמָה הִיא בָאָה? כְּדֵי לְשַׁפּוֹת בָּהּ אֶת־הַצִּפֹּרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא נָאָה. יֵין קַפְרִיסִין לְמָה הוּא בָא? כְּדֵי לְשָׁרוֹת בּוֹ אֶת־הַצִּפֹּרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא עַזָּה. וַהֲלֹא מֵי רַגְלַיִם יָפִין לָהּ, אֶלָּא שֶׁאֵין מַכְנִיסִין מֵי רַגְלַיִם בַּמִּקְדָּשׁ מִפְּנֵי הַכָּבוֹד:

תַּנְיָא , רִבִּי נָתָן אוֹמֵר: כְּשֶׁהוּא שׁוֹחֵק אוֹמֵר הָדֵק הֵיטֵב, הֵיטֵב הָדֵק, מִפְּנֵי שֶׁהַקּוֹל יָפֶה לַבְּשָׂמִים. פִּטְמָהּ לַחֲצָאִין כְּשֵׁרָה, לְשָׁלִישׁ וּלְרָבִיעַ לֹא שָׁמַעְנוּ. אָמַר ‹› רִבִּי יְהוּדָה: זֶה הַכְּלָל: אִם כִּמִּדָּתָהּ – כְּשֵׁרָה לַחֲצָאִין, וְאִם חִפֵּר אַחַת מִכָּל־סַמְמָנֶיהָ – חַיָּב מִיתָה:

תָּנֵי בַּר קַפָּרָא: אַחַת לְשִׁשִּׁים אוֹ לְשִׁבְעִים שָׁנָה הָיְתָה בָאָה שֶׁל שִׁירַיִם לַחֲצָאִין. וְעוֹד תָּנֵי בַּר קַפָּרָא: אִלּוּ הָיָה נוֹתֵן בָּהּ קָרְטוֹב שֶׁל דְּבַשׁ אֵין אָדָם יָכוֹל ‹› לַעֲמוֹד מִפְּנֵי רֵיחָהּ. וְלָמָּה אֵין מְעָרְבִין בָּהּ דְּבַשׁ? מִפְּנֵי שֶׁהַתּוֹרָה אָמְרָה: כִּי כָל־שְׂאֹר וְכָל־

דְּבַשׁ לֹא־תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיהוָה׃ יאהדונהי: יְהוָה
יאהדונהי צְבָאוֹת עִמָּנוּ, מִשְׂגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה:
יְהוָה׃ יאהדונהי צְבָאוֹת, אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְהוָה
יאהדונהי הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ: וְעָרְבָה
לַיהוָה׃ יאהדונהי מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם, כִּימֵי עוֹלָם
וּכְשָׁנִים קַדְמֹנִיּוֹת:

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ, עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: אַשְׁרֵי הָעָם
שֶׁכָּכָה לּוֹ, אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְּהוָה׃ יאהדונהי (כתר)
אֱלֹהָיו:

תְּהִלָּה לְדָוִד, אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ
לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל־יוֹם אֲבָרְכֶךָּ, וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ
לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְהוָה יאהדונהי (חכמה) וּמְהֻלָּל מְאֹד,
וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ,
וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ, וְדִבְרֵי נִפְלְאֹתֶיךָ
אָשִׂיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ, וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה:
זֵכֶר ◦ רַב־טוּבְךָ יַבִּיעוּ, וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: חַנּוּן וְרַחוּם
יְהוָה׃ יאהדונהי (בינה) , אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל־חָסֶד: טוֹב־יְהוָה
יאהדונהי (חסד) לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְהוָה
יאהדונהי (גבורה) כָּל־מַעֲשֶׂיךָ, וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד
מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ, וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי
הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו, וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ

מַלְכוּת כָּל־עֹלָמִים, וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל־דּוֹר וָדֹר: סוֹמֵךְ יְהוָה יאהדונהי לְכָל־הַנֹּפְלִים, וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים: עֵינֵי־כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ, וְאַתָּה נוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אָכְלָם בְּעִתּוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת־יָדֶךָ (יְכַוֵּן שהפרנסה מאתו יתברך, ובוטח בו שיפרנסנו בכבוד) (יכוין ד"ת שם פא"י שהוא בגימט' יאהדונה"י, וכן סא"ל, וס"ת חת"ד) , וּמַשְׂבִּיעַ (בגימט' חת"ד) לְכָל־חַי רָצוֹן: צַדִּיק יְהוָה יאהדונהי (יסוד) בְּכָל־דְּרָכָיו, וְחָסִיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְהוָה יאהדונהי (מלכות) לְכָל־קֹרְאָיו, לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת: רְצוֹן־יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה, וְאֶת־שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְהוָה יאהדונהי (נצח) אֶת־כָּל־אֹהֲבָיו, וְאֵת כָּל־הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד: תְּהִלַּת יְהוָה יאהדונהי (הוד) יְדַבֶּר פִּי, וִיבָרֵךְ <> כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ, מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם, הַלְלוּיָהּ:

וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל, וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב, נְאֻם יְהוָה יאהדונהי: וַאֲנִי – זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם, אָמַר יְהוָה יאהדונהי, רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ, וּדְבָרַי אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי בְּפִיךָ, לֹא־יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעֲךָ וּמִפִּי זֶרַע זַרְעֲךָ, אָמַר יְהוָה יאהדונהי, מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:

וְאַתָּה קָדוֹשׁ, יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת, מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: (בלחש) וּמְקַבְּלִין דֵּין

מִן־דִּין וְאָמְרִין: קַדִּישׁ בִּשְׁמֵי מְרוֹמָא עִלָּאָה בֵּית
שְׁכִינְתֵּהּ, קַדִּישׁ עַל־אַרְעָא עוֹבַד גְּבוּרְתֵּהּ, קַדִּישׁ
לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת, מַלְיָא
כָל־אַרְעָא זִיו יְקָרֵהּ: (בקול:) וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ, וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי
קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל: בָּרוּךְ ‹› כְּבוֹד־יְהוָה יאהדונהי
מִמְּקוֹמוֹ: (בלחש:) וְנָטְלַתְנִי רוּחָא, וּשְׁמָעִית בַּתְרַי קַל זִיעַ
שַׂגִּיא דְּמְשַׁבְּחִין וְאָמְרִין: בְּרִיךְ יְקָרָא דַּיְהָוָה יאהדונהי
מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ: (בקול:) יְהוָה יאהדונהי ‹› יִמְלֹךְ
לְעֹלָם וָעֶד: (בלחש:) יְהָוָה יאהדונהי מַלְכוּתֵהּ קָאִים לְעָלַם
וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: (בקול:) יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ, שָׁמְרָה־זֹּאת לְעוֹלָם, לְיֵצֶר
מַחְשְׁבוֹת לְבַב עַמֶּךָ, וְהָכֵן לְבָבָם אֵלֶיךָ: וְהוּא רַחוּם
יְכַפֵּר עָוֹן, וְלֹא־יַשְׁחִית, וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ, וְלֹא־
יָעִיר כָּל־חֲמָתוֹ: כִּי אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב ‹› וְסַלָּח,
וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קֹרְאֶיךָ: צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם, וְתוֹרָתְךָ
אֱמֶת: תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב, חֶסֶד לְאַבְרָהָם, אֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם: בָּרוּךְ אֲדֹנָי ‹› יוֹם יוֹם
יַעֲמָס־לָנוּ, הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה: יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת
עִמָּנוּ, מִשְׂגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְהוָה יאהדונהי
צְבָאוֹת, אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְהוָה יאהדונהי הוֹשִׁיעָה,
הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ:

בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לִכְבוֹדוֹ, וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים, וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת, וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ. הוּא יִפְתַּח לִבֵּנוּ בְּתוֹרָתוֹ, וְיָשֵׂם בְּלִבֵּנוּ אַהֲבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וּלְעָבְדוֹ בְּלֵבָב שָׁלֵם.

כְּשֶׁאוֹמֵר "לֹא נִיגַע לָרִיק וכו'" יָכִין מֵאַד עַל בָּנָיו שֶׁיְּהוּ עוֹסְקֵי תוֹרָה וַעֲבוֹדָה וּבַעֲלֵי מִדּוֹת טוֹבוֹת (מ"ב מ"ו) לֹא נִיגַע לָרִיק, וְלֹא נֵלֵד לַבָּהָלָה. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁנִּשְׁמֹר חֻקֶּיךָ וּמִצְוֹתֶיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְנִזְכֶּה וְנִחְיֶה וְנִירַשׁ טוֹבָה וּבְרָכָה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ ◇ כָּבוֹד וְלֹא יִדֹּם (יפסיק מעט), יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ: יְהוָה יאהדונהי חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ, יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר: וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ, כִּי לֹא־עָזַבְתָּ דוֹרְשֶׁיךָ יְהוָה יאהדונהי: יְהוָה יאהדונהי אֲדֹנֵינוּ! מָה־אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ: חִזְקוּ וְיַאֲמֵץ לְבַבְכֶם כָּל־הַמְיַחֲלִים לַיהוָה יאהדונהי:

ואומר החזן חצי קדיש:

יִתְגַּדַּל וכריעה וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן וכן יהי רצון. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ, וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן וכן יהי רצון. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. אמן וכן יהי רצון. באומרו 'יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא' יכוין: יה"ר שיתחה זכר עמלק ואז יהיה השם שלם והכסא שלם יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא וכריעה מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ וכריעה, וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ וכריעה הוּא, אמן וכן יהי רצון. לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן וכריעה. אמן וכן יהי רצון.

לפני הוצאת ספר תורה עומדים ואומרים:

וַאֲנִי תְפִלָּתִי־לְךָ יְהוָה יאהדונהי עֵת רָצוֹן, אֱלֹהִים!
בְּרָב־חַסְדֶּךָ, עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ: ב׳ פעמים

ופותחים ההיכל ואומרים:

בְּרִיךְ שְׁמֵהּ דְּמָארֵי עָלְמָא, בְּרִיךְ ◇ כְּתָרָךְ וְאַתְרָךְ. יֵהֵא רְעוּתָךְ, עִם עַמָּךְ
יִשְׂרָאֵל ◇ לְעָלַם, וּפוּרְקַן יְמִינָךְ אַחֲזֵי לְעַמָּךְ בְּבֵית מִקְדָּשָׁךְ,
וּלְאַמְטוּיֵי לָנָא מְטוּב נְהוֹרָךְ, וּלְקַבְּלָא צְלוֹתָנָא בְּרַחֲמֵי. יְהֵא רַעֲוָא קֳדָמָךְ
דְּתוֹרִיךְ לָן חַיִּין בְּטִיבוּ, וְלֶהֱוֵי אֲנָא עַבְדָּךְ פְּקִידָא בְּגוֹ צַדִּיקַיָּא, לְמִרְחַם עָלַי
וּלְמִנְטַר יָתִי, וְיָת כָּל־דִּי לִי, וְדִי לְעַמָּךְ יִשְׂרָאֵל. אַנְתְּ הוּא זָן לְכֹלָּא וּמְפַרְנֵם
לְכֹלָּא. אַנְתְּ הוּא שַׁלִּיט עַל כֹּלָּא, אַנְתְּ הוּא דְּשַׁלִּיט עַל מַלְכַיָּא, וּמַלְכוּתָא
דִּילָךְ הִיא. אֲנָא עַבְדָּא דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּסָגִידְנָא קֳמֵּהּ וּמִן קֳמֵי דִּיקָר
אוֹרַיְתֵהּ בְּכָל־עִדָּן וְעִדָּן. לָא עַל אֱנָשׁ רָחִיצְנָא, וְלָא עַל בַּר אֱלָהִין סָמִיכְנָא,
אֶלָּא בֶּאֱלָהָא דִּשְׁמַיָּא, דְּהוּא אֱלָהָא דְּקִשׁוֹט, וְאוֹרַיְתֵהּ קִשׁוֹט, וּנְבִיאוֹהִי
קִשׁוֹט, וּמְסַגֵּי לְמֶעְבַּד טָבָן וּקְשׁוֹט, בֵּהּ אֲנָא רָחִיץ וְלִשְׁמֵהּ קַדִּישָׁא
אֲנָא אֵמַר תֻּשְׁבְּחָן. יְהֵא רַעֲוָא קֳדָמָךְ דְּתִתְפְּתַח לִבִּי בְּאוֹרַיְתָךְ, (וְתִתֵּב לִי בְּגוֹ דְּבְרִין
דְּעִבְדִין דְּחִילְתָּךְ), וְתַשְׁלִים ◇ מִשְׁאֲלִין דִּלְבָּאי וְלִבָּא דְּכָל־עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל ◇ לְטַב
וּלְחַיִּין וְלִשְׂבָע אָמֵן:

בָּרִיךְ הַמָּקוֹם שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, בָּרִיךְ הוּא: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה
לוֹ, אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְּהוָה יאהדונהי אֱלֹהָיו:

וכשמוציאים ספר תורה אומר החזן עם הקהל:

גַּדְּלוּ לַיהוָה יאהדונהי אִתִּי, וְנָרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו:

רוֹמְמוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדֹם רַגְלָיו, קָדוֹשׁ הוּא: רוֹמְמוּ
יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ, כִּי־קָדוֹשׁ יְהוָה יאהדונהי
אֱלֹהֵינוּ: אֵין־קָדוֹשׁ כַּיהוָה יאהדונהי כִּי־אֵין בִּלְתֶּךָ, וְאֵין צוּר כֵּאלֹהֵינוּ: כִּי מִי

אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדַי יְהוָה יאהדונהי, וּמִי צוּר זוּלָתִי אֱלֹהֵינוּ: תּוֹרָה צִוָּה־לָנוּ מֹשֶׁה, מוֹרָשָׁה קְהִלַּת יַעֲקֹב: עֵץ־חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ, וְתֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר: דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי־נֹעַם, וְכָל־נְתִיבֹתֶיהָ שָׁלוֹם: שָׁלוֹם רָב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ, וְאֵין־לָמוֹ מִכְשׁוֹל: יְהוָה יאהדונהי עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן, יְהוָה יאהדונהי <> יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם: כִּי שֵׁם יְהוָה יאהדונהי אֶקְרָא, הָבוּ גֹדֶל <> לֵאלֹהֵינוּ: הַכֹּל תְּנוּ עֹז לֵאלֹהִים וּתְנוּ כָבוֹד לַתּוֹרָה:

יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ, וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם יְהוָה יאהדונהי מָלָךְ: יִשְׂמַח הַר־צִיּוֹן תָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה, לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ:

ומגביה ספר תורה ומראה הכתב לקהל ומשתחוים ואומרים:

וְזֹאת הַתּוֹרָה, אֲשֶׁר־שָׂם<>מֹשֶׁה לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

תּוֹרָה צִוָּה־לָנוּ מֹשֶׁה, מוֹרָשָׁה קְהִלַּת יַעֲקֹב: הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ, אִמְרַת־יְהוָה יאהדונהי צְרוּפָה, מָגֵן הוּא לְכֹל הַחוֹסִים בּוֹ:

וקוראים לפחות עשרה פסוקים מפרשת שבוע הבא ואֵין אומרים חצי קדיש, ומיד אומרים מזמור שיר ליום השבת ואח"כ אומרים יהללו.

מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת: טוֹב לְהֹדוֹת לַיהוָה יאהדונהי, וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן: לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ, וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת: עֲלֵי־עָשׂוֹר וַעֲלֵי־נָבֶל, עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר: כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְהוָה יאהדונהי בְּפָעֳלֶךָ, בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן: מַה־גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה יאהדונהי, מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ: אִישׁ־בַּעַר לֹא יֵדָע, וּכְסִיל<>לֹא־יָבִין אֶת־זֹאת: בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב, וַיָּצִיצוּ כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן, לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי־עַד: וְאַתָּה מָרוֹם לְעֹלָם יְהוָה יאהדונהי: כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ, יְהוָה יאהדונהי! כִּי־הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ, יִתְפָּרְדוּ כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן: וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי, בַּלֹּתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן: וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרָי, בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי: צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח, כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה: שְׁתוּלִים בְּבֵית יְהוָה יאהדונהי, בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ: עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה, דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי־יָשָׁר יְהוָה יאהדונהי, צוּרִי וְלֹא־עַוְלָתָה בּוֹ:

יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה־יהוה כִּי־נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ, הוֹדוֹ עַל־אֶרֶץ וְשָׁמָיִם:
וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל־חֲסִידָיו לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרֹבוֹ הַלְלוּיָהּ:
יְהוָה־יהוה הוּא הָאֱלֹהִים, יְהוָה־יהוה הוּא הָאֱלֹהִים, בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל,
וְעַל־הָאָרֶץ מִתָּחַת, אֵין עוֹד: אֵין־כָּמוֹךָ בָאֱלֹהִים אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ:
חֲשִׁיבֵנוּ יְהוָה־יהוה אֱלֹהֵינוּ וְנָשׁוּבָה, חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם:

כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל־תַּעֲזֹבוּ:

תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ, מַשְׂאַת כַּפַּי מִנְחַת־עָרֶב:
הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְעִי מַלְכִּי וֵאלֹהָי, כִּי־אֵלֶיךָ אֶתְפַּלָּל:

תְּפִלַּת שֶׁבַע

יָשִׂים אָל לִבּוֹ שֶׁהוּא מִתְפַּלֵּל כְּנֶגֶד יְרוּשָׁלַיִם, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וּבֵית קָדָשׁ הַקָּדָשִׁים.

אֲדֹנָי, שְׂפָתַי תִּפְתָּח, וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל, הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֶלְיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים, קוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת, וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. <> כשיאמר "באהבה" יכוין למסור עצמו על קידוש ה', בסקילה שריפה הרג ותנק.

בעש"ת: זָכְרֵנוּ לְחַיִּים, מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים, כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים, לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים.

אם לא אמר "זכרנו" ונזכר לפני שאמר "ה'" חוזר, ואם אחר "ה'" אינו חוזר.

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ (הוי), מָגֵן אַבְרָהָם.

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים ונאים.

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי, מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה, רַב לְהוֹשִׁיעַ,

בקיץ אומרים: **מוֹרִיד הַטָּל.**

אם אמר משיב הרוח חוזר לאתה גיבור ואם נזכר אחרי שחתם מחיה המתים חוזר לראש.

בחורף אומרים: **מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם.**

אם אמר מוריד הטל ונזכר לפני שחתם מחיה המתים חוזר למשיב הרוח. ואם חתם מחיה המתים אינו חוזר.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, סוֹמֵךְ נוֹפְלִים, וְרוֹפֵא חוֹלִים, וּמַתִּיר אֲסוּרִים, וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה־לָּךְ, מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה.

בשבת תשובה אומרים: **מִי כָמוֹךָ אָב הָרַחֲמָן זוֹכֵר יְצוּרָיו בְּרַחֲמִים לְחַיִּים.**

ואם לא אמר, ולא נזכר עד שאמר שם ה' בברכה, אינו חוזר.

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים ונאים.

כשמגיע החזן לְקָדֵּשׁ צריך לחזור ג' פסיעות למקום שבו עמד בתפלתו, ויצמיד רגליו, עד שיענה אמן של ברכת "האל הקדוש". ובאומרו "קדוש" וכו' ידלג ג' דלוגים, שיגביה עקביו וגופו כלפי מעלה, וכן ידלג בפסוק "ברוך" וכו', ובפסוק "ימלוך" וכו':

נַקְדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ, כְּנֹעַם שִׂיחַ סוֹד שַׂרְפֵי קֹדֶשׁ, הַמְשַׁלְּשִׁים לְךָ קְדֻשָּׁה, וְכֵן כָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ: וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה־צְבָאוֹת, מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: לְעֻמָּתָם ‹› מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ ‹› כְּבוֹד־יְהוָה־מִמְּקוֹמוֹ: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ ‹› כָּתוּב לֵאמֹר: יִמְלֹךְ יְהוָה־לְעוֹלָם, אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר, הַלְלוּיָהּ:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ, וּקְדוֹשִׁים בְּכָל־יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

בשבת תשובה חותמים: הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ.

ואם שכח ולא נזכר תוך כְּדֵי דיבור חוזר לראש. וש"צ שטעה ולא נזכר אלא לאחר כְּדֵי דיבור, חוזר לאתה קדוש.

אַתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד, וּמִי כְעַמְּךָ כְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ. תִּפְאֶרֶת גְּדֻלָּה, וַעֲטֶרֶת יְשׁוּעָה, יוֹם ‹› מְנוּחָה וּקְדֻשָּׁה לְעַמְּךָ נָתַתָּ. אַבְרָהָם יָגֵל, יִצְחָק יְרַנֵּן, יַעֲקֹב וּבָנָיו יָנוּחוּ בוֹ. מְנוּחַת אַהֲבָה וְנָדָבָה, מְנוּחַת אֱמֶת וֶאֱמוּנָה, מְנוּחַת שָׁלוֹם הַשְׁקֵט וָבֶטַח, מְנוּחָה שְׁלֵמָה שֶׁאַתָּה רוֹצֶה בָהּ. יַכִּירוּ בָנֶיךָ וְיֵדְעוּ כִּי מֵאִתְּךָ הִיא מְנוּחָתָם, וְעַל מְנוּחָתָם יַקְדִּישׁוּ אֶת־שְׁמֶךָ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, רְצֵה נָא בִּמְנוּחָתֵנוּ, קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, שִׂים חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ, שַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ, וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת, וְהַנְחִילֵנוּ יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה

וּבְרָצוֹן שַׁבָּת קָדְשֶׁךָ, וְיָנוּחוּ בוֹ כָּל־יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

אמן: אמת שהשי"ת מקדש השבת, וכן יהי רצון שינַחֵילֵנוּ את שבת קדשו וישבתו בו כל ישראל.

רְצֵה יְהוָה־יהוה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה, וְהָשֵׁב הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ, וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם מְהֵרָה בְאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן, וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

בראש־חודש ובחול־המועד אומרים: יעלה ויבוא, ואם שכח ונזכר אחר שאמר "ברוך אתה ה'" של המחזיר שכינתו לציון, יאמר "למדני חקיך", ויחזור לרצה ויאמר יעלה ויבא. ואם נזכר קודם שאמר מודים, יאמר יעלה ויבוא שם. ואם התחיל מודים, ועוד לא הגיע לפסוק יהיו לרצון האחרון, חוזר לרצה. ואם סיים פסוק יהיו לרצון האחרון, חוזר לראש, חוץ מערבית של ליל ראש־חודש שאינו חוזר כלל (וגם לא יאמר אז למדני חקיך כדי לחזור).

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ! יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיִגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ, זִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ, וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד עַבְדֶּךָ, וְזִכְרוֹן כָּל־עַמְּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל – לְפָנֶיךָ, לִפְלֵיטָה, לְטוֹבָה, לְחֵן, לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם, בְּיוֹם

עת רצון

בני! בְּאָמְרְךָ תְּפִלָּת: "יַעֲלֶה וְיָבוֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ" וְכוּ' וְכוּ' - תִּתְעוֹרֵר מְאֹד לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ שֶׁיִּזְכֹּר לָנוּ זְכוּת אֲבוֹתֵינוּ וּזְכוּת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, וּזְכוּת יְרוּשָׁלַיִם עִיר־הַקֹּדֶשׁ שַׁבָּת הִיא עוֹלִין לָרֶגֶל, וּזְכוּת כָּל עַם־יִשְׂרָאֵל, שֶׁמּוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם, וּתְבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁיָּחוּס וִירַחֵם עָלֵינוּ, וְיִזְכְּרֵנוּ לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה, וְיוֹשִׁיעֵנוּ לְחַיִּים טוֹבִים וְנִזְכֶּה לִישׁוּעָה וְרַחֲמִים, וּתְכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת עַל מַה שֶּׁאַתָּה אוֹמֵר, וְתִשְׁפֹּךְ נַפְשְׁךָ בִּתְפִלָּה זוֹ, שֶׁיֵּשׁ בָּהּ רָזִין וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת, וּכְלוּלָה מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת, אֲשֶׁר יֵשׁ בָּהֶם עֲשָׂרָה שֵׁמוֹת, וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ מָה הַתְּפִלָּה הַזּוֹ פּוֹעֶלֶת בַּשָּׁמַיִם, הָיִיתָ שׁוֹפֵךְ דְּמָעוֹת כַּמַּיִם.

בראש־חודש: רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ (י"נ: חֹדֶשׁ) הַזֶּה,
בחול־המועד פסח: חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם ‹› מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,
בחול־המועד סוכות: חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם ‹› מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,
לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זָכְרֵנוּ יְהוָה֗ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, וּפָקְדֵנוּ בּוֹ לִבְרָכָה, וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים טוֹבִים, בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. חוּס וְחָנֵּנוּ וַחֲמֹל וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ, כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה.

וְאַתָּה – בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, תַּחְפֹּץ בָּנוּ וְתִרְצֵנוּ, וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה , הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

אמן: אמת שהשי"ת יחזיר שכינתו לציון, וכן יה"ר שיחזיר העבודה לביהמ"ק.

בחזרה, כשהחזן אומר "מודים", יאמרו הקהל בלחש "מודים דרבנן" ויכרעו ראשם לבד (ו"א שיברע גם גופם). וצריך להיזהר לענות "אמן" על ברכת "המחזיר שכינתו" ואח"כ יאמרו "מודים":

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְהוָה֗ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד, צוּרֵנוּ צוּר חַיֵּינוּ וּמָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא, לְדֹר וָדֹר נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ, עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶיךָ, וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ, וְעַל־נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל־יוֹם עִמָּנוּ, וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ

מוֹדִים דְּרַבָּנָן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְהוָה֗ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי כָל־בָּשָׂר, יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ, עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ. כֵּן תְּחַיֵּינוּ וּתְחָנֵּנוּ, וְתֶאֱסֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ, לִשְׁמֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ, וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ. בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת.

וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת, עֶרֶב ‹› וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב – כִּי־לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְרַחֵם – כִּי־לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ, כִּי מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ.

בחנוכה ובפורים אומרים כאן: "על הנסים". ואם לא אמרו ונזכר לפני שאמר: "ברוך אתה ה'" - חוזר. ואם אמר "ה'" - אינו חוזר:

עַל הַנִּסִּים, וְעַל הַפֻּרְקָן, וְעַל הַגְּבוּרוֹת, וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת, וְעַל הַנִּפְלָאוֹת, וְעַל הַנֶּחָמוֹת שֶׁעָשִׂיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה.

לחנוכה:

בִּימֵי מַתִּתְיָה בֶן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל חַשְׁמוֹנַאי וּבָנָיו, כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יָוָן הָרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, לְשַׁכְּחָם תּוֹרָתֶךָ וּלְהַעֲבִירָם ‹› מֵחֻקֵּי רְצוֹנֶךָ. וְאַתָּה, בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעֵת צָרָתָם, רַבְתָּ אֶת־רִיבָם, דַּנְתָּ אֶת־דִּינָם, נָקַמְתָּ אֶת־נִקְמָתָם, מָסַרְתָּ גִּבּוֹרִים בְּיַד חַלָּשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד מְעַטִּים, וּרְשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים, וּטְמֵאִים בְּיַד טְהוֹרִים, וְזֵדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תוֹרָתֶךָ. לְךָ עָשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמֶךָ, וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה וּפُרְקָן כְּהַיּוֹם הַזֶּה. וְאַחַר כָּךְ בָּאוּ בָנֶיךָ לִדְבִיר בֵּיתֶךָ, וּפִנּוּ אֶת־הֵיכָלֶךָ, וְטִהֲרוּ אֶת־מִקְדָּשֶׁךָ, וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת בְּחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ, וְקָבְעוּ שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ בְּהַלֵּל וּבְהוֹדָאָה. וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, וְנוֹדֶה לִשְׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה.

לפורים:

בִּימֵי מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה, כְּשֶׁעָמַד עֲלֵיהֶם הָמָן הָרָשָׁע, בִּקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד לַהֲרוֹג וּלְאַבֵּד אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים, מִנַּעַר וְעַד זָקֵן, טַף וְנָשִׁים, בְּיוֹם אֶחָד, בִּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ ‹› שְׁנֵים עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר, וּשְׁלָלָם לָבוֹז. וְאַתָּה, בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, הֵפַרְתָּ אֶת־עֲצָתוֹ, וְקִלְקַלְתָּ אֶת־מַחֲשַׁבְתּוֹ, וַהֲשֵׁבוֹתָ לּוֹ גְּמוּלוֹ בְּרֹאשׁוֹ, וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֶת־בָּנָיו עַל הָעֵץ, וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, וְנוֹדֶה לִשְׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה.

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא תָּמִיד, שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ לְעוֹלָם וָעֶד, וְכָל־הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶלָה.

בשבת תשובה אומרים: וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל־בְּנֵי בְרִיתֶךָ.

ואם לא אמר ונזכר לפני שאמר: "ברוך אתה ה'" של ברכת "הטוב שמך" - חוזר. ואם לא נזכר עד לאחר שאמר שם ה' אינו חוזר.

וְיַהַלְלוּ וְיָבָרְכוּ אֶת־שִׁמְךָ הַגָּדוֹל בֶּאֱמֶת, לְעוֹלָם, כִּי טוֹב, הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה, הָאֵל הַטּוֹב. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה (ה), הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים ונאים.

שִׂים שָׁלוֹם, טוֹבָה וּבְרָכָה, חַיִּים, חֵן וָחֶסֶד, צְדָקָה וְרַחֲמִים, עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ, וּבָרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ, כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ (יאהדונהי) אֱלֹהֵינוּ, תּוֹרָה וְחַיִּים, אַהֲבָה וָחֶסֶד, צְדָקָה וְרַחֲמִים, בְּרָכָה וְשָׁלוֹם, וְטוֹב ‹› בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ, וּלְבָרֵךְ אֶת־כָּל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, בְּרֹב עֹז וְשָׁלוֹם:

בשבת תשובה מוסיפים: וּבְסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה וִישׁוּעָה וְנֶחָמָה וּגְזֵרוֹת ‹› טוֹבוֹת, נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ, אֲנַחְנוּ וְכָל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם.

ואם לא אמר, ונזכר לאחר שהזכיר שם ה' בחתימת הברכה - אינו חוזר.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַמְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם, אָמֵן:

אמן: אמת שהשי"ת מברך את עמו בשלום, וכן יהי רצון שיָשִׂים שלום עלינו.

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה (יאהדונהי) צוּרִי וְגֹאֲלִי:

אֱלֹהַי, נְצֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע, וְשִׂפְתוֹתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה,
וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדֹּם, וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל
תִּהְיֶה, פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ, וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף
נַפְשִׁי, וְכָל־הַקָּמִים עָלַי לְרָעָה, מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם
וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם. הַרְגִּיל לוֹמַר "עֲשֵׂה לְמַעַן וְכוּ" בְּכָל־עֵת וּמְקַבֵּל פְּנֵי שְׁכִינָה עֲשֵׂה
לְמַעַן שְׁמֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ,
עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ, הוֹשִׁיעָה
יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי:

סגולה שלא ישכח שמו ליום הדין: יאמר קודם "יהיו לרצון" פסוק מתנ"ך המתחיל באות הראשונה של שמו, ומסתיים באות האחרונה של שמו, או פסוק ששמו מופיע בו.

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה יאהדונהי
צוּרִי וְגֹאֲלִי:

אם יש אחריו מי שלא גמר תפילתו ימתין עד שיסיים ואז יוכל לפסוע.

עֹשֶׂה שָׁלוֹם (בעשי"ת אומר: הַשָּׁלוֹם) בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְרַחֲמָיו
יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל,
וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּבָּנֶה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה
בְיָמֵינוּ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, לַעֲשׂוֹת חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם.

בעשרת ימי־תשובה אומרים אבינו מלכנו:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! חָטָאנוּ לְפָנֶיךָ רַחֵם עָלֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! חַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה.

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! בַּטֵּל מֵעָלֵינוּ כָּל־גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! בַּטֵּל מַחְשְׁבוֹת שׂוֹנְאֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! הָפֵר עֲצַת אוֹיְבֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כַּלֵּה כָּל־צַר וּמַשְׂטִין מֵעָלֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כַּלֵּה דֶּבֶר וְחֶרֶב ‹› וְרָעָה וְרָעָב וּשְׁבִי וּבִזָּה וּמַשְׁחִית וּמַגֵּפָה וְיֵצֶר הָרָע וְחֶלְאִים רָעִים מִבְּנֵי בְרִיתֶךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! שְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל־חוֹלֵי עַמֶּךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! מְנַע מַגֵּפָה מִנַּחֲלָתֶךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! זָכוּר (י״ג זְכֹר) כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! מְחוֹל וְסְלַח לְכָל־עֲוֹנוֹתֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! קְרַע רוֹעַ גְּזֵר דִּינֵנוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! מְחוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים כָּל־שִׁטְרֵי חוֹבוֹתֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר צַדִּיקִים וַחֲסִידִים.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר יְשָׁרִים וּתְמִימִים.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה טוֹבָה.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר מְחִילָה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר גְּאֻלָּה וִישׁוּעָה.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב מִלְּפָנֶיךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! הַצְמַח לָנוּ יְשׁוּעָה בְּקָרוֹב.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! הָרֵם קֶרֶן יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! וְהָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחֶךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! הַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! שְׁמַע קוֹלֵנוּ, חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ אִם־לֹא לְמַעֲנֵנוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת‹›תְּפִלָּתֵנוּ.
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! אַל־תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם ‹› מִלְּפָנֶיךָ.

אחר החזרה בימים שאומרים בהם תחנון אומרים:

צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי־אֵל, מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה. אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ יְהוָה יאהדונהי: וְצִדְקָתְךָ אֱלֹהִים עַד־מָרוֹם, אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ גְּדֹלוֹת. אֱלֹהִים! מִי כָמוֹךָ: צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם, וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת:

ביום שאין אומרים בו תחנון במנחה אילו היה חל ביום חול, אין אומרים בו בשבת "צִדְקָתְךָ", אלא אומרים "יהי שם" וגו'.

יְהִי שֵׁם יְהוָה יאהדונהי מְבֹרָךְ, מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: מִמִּזְרַח־שֶׁמֶשׁ עַד־מְבוֹאוֹ, מְהֻלָּל שֵׁם יְהוָה יאהדונהי: רָם עַל כָּל־גּוֹיִם יְהוָה יאהדונהי, עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: יְהוָה יאהדונהי אֲדֹנֵינוּ, מָה־אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ:

ואומר החזן קדיש תתקבל

יִתְגַּדַּל וכריעה וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן וכן יהי רצון. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ, וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ, וְיָקֵרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן וכן יהי רצון. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. אמן וכן יהי רצון.באומרו 'יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא' יכוין: יה"ר שימחה זכר עמלק ואז יהיה השם שלם והכסא שלם יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא וכריעה מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ וכריעה, וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ וכריעה הוּא, אמן וכן יהי רצון. לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן וכריעה. אמן וכן יהי רצון.

תִּתְקַבַּל צְלוֹתָנָא וּבָעוּתָנָא עִם צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְּכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל, קֳדָם אֲבוּנָא דְּבִשְׁמַיָּא (וארעא), וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא, חַיִּים וְשָׂבָע וִישׁוּעָה וְנֶחָמָה וְשֵׁיזָבָא וּרְפוּאָה וּגְאֻלָּה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְרֶוַח וְהַצָּלָה. לָנוּ וּלְכָל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

יפסע שלוש פסיעות ויאמר:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם (בעש"ת אומרים: הַשָּׁלוֹם) בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

הַלְלוּיָהּ׀ אוֹדֶה יְהוָה֗ בְּכָל ◦ ־ ◦ לֵבָב, בְּסוֹד יְשָׁרִים וְעֵדָה: גְּדֹלִים ◦ מַעֲשֵׂי יְהוָה, דְּרוּשִׁים לְכָל־חֶפְצֵיהֶם: הוֹד־וְהָדָר פָּעֳלוֹ, וְצִדְקָתוֹ עֹמֶדֶת לָעַד: זֵכֶר עָשָׂה לְנִפְלְאֹתָיו, חַנּוּן וְרַחוּם יְהוָה: טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו, יִזְכֹּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ: כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ, לָתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם: מַעֲשֵׂי יָדָיו אֱמֶת וּמִשְׁפָּט, נֶאֱמָנִים כָּל־פִּקּוּדָיו: סְמוּכִים לָעַד לְעוֹלָם, עֲשׂוּיִם בֶּאֱמֶת וְיָשָׁר: פְּדוּת׀ שָׁלַח לְעַמּוֹ, צִוָּה־לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ, קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ: רֵאשִׁית חָכְמָה׀ יִרְאַת יְהוָה֗ שֵׂכֶל טוֹב לְכָל־עֹשֵׂיהֶם, תְּהִלָּתוֹ עֹמֶדֶת לָעַד:

ואומרים קדיש יהא שלמא.

יִתְגַּדַּל (כריעה) וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן (בן יהי רצון). בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ, וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן (בן יהי רצון). בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. אמן (בן יהי רצון). (באומרו 'יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא' יכוין: יה"ר שימחה זכר עמלק ואז יהיה השם שלם והכסא שלם) יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא (כריעה) מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ (כריעה), וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ (כריעה) הוּא, אמן (בן יהי רצון). לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן (כריעה). אמן (בן יהי רצון).

יֵהָא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא, חַיִּים וְשָׂבָע וִישׁוּעָה וְנֶחָמָה וְשֵׁיזָבָא וּרְפוּאָה וּגְאֻלָּה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְרֶוַח וְהַצָּלָה. לָנוּ וּלְכָל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ:

אָמֵן. (אמן)

יפסע שלוש פסיעות ויאמר:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם (בעש"ת אומרים: הַשָּׁלוֹם) **בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ,**

וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

ואומר: (הַבָּנִין) בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה֙ יאהדונהי הַמְבֹרָךְ:

ועונים הקהל: בָּרוּךְ יְהוָה֙ יאהדונהי הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

וחוזר: בָּרוּךְ יְהוָה֙ יאהדונהי הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל, לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית, שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה, שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל־ הֲמוֹנָם, שֶׁהֵם ‹› מִשְׁתַּחֲוִים לַהֶבֶל וָרִיק, וּמִתְפַּלְלִים אֶל אֵל ‹› לֹא יוֹשִׁיעַ (יפסיק מעט), **וַאֲנַחְנוּ מִשְׁתַּחֲוִים** (יכרע כל גופו) **לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ, וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם ‹› מִמַּעַל, וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים, הוּא אֱלֹהֵינוּ וְאֵין עוֹד אַחֵר, אֱמֶת מַלְכֵּנוּ וְאֶפֶס זוּלָתוֹ, כַּכָּתוּב ‹› בְּתוֹרָתוֹ: וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל ‹› ־ לְבָבֶךָ, כִּי יְהוָה֙ יאהדונהי הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם ‹› מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:**

עַל כֵּן ◦ נְקַוֶּה לְךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת
מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ, לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים ◦ מִן
הָאָרֶץ, וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן, לְתַקֵּן עוֹלָם
בְּמַלְכוּת שַׁדַּי, וְכָל־בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ, לְהַפְנוֹת
אֵלֶיךָ ◦ כָּל־רִשְׁעֵי־אָרֶץ, יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל־יוֹשְׁבֵי תֵּבֵל,
כִּי לְךָ תִכְרַע כָּל־בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל ◦ לָשׁוֹן, לְפָנֶיךָ
יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ, וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יָקָר
יִתֵּנוּ, וְיִקַּבְּלוּ כֻלָּם אֶת־עֹל מַלְכוּתֶךָ, וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם
◦ מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא,
וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד, כַּכָּתוּב ◦ בְּתוֹרָתֶךָ:
יְהוָה יאהדונהי יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר: וְהָיָה יְהוָה
יאהדונהי לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ, בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה
יאהדונהי אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: וּבְתוֹרָתְךָ יְהוָה יאהדונהי
אֱלֹהֵינוּ כָּתוּב לֵאמֹר: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה יאהדונהי
אֱלֹהֵינוּ יְהוָה יאהדונהי אֶחָד:

סְעֻדָּה שְׁלִישִׁית

אַתְקִינוּ סְעֻדְּתָא דִּמְהֵימְנוּתָא שְׁלֵימְתָא, חֶדְוָתָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא: אַתְקִינוּ סְעֻדְּתָא דְּמַלְכָּא. דָּא הִיא סְעֻדְּתָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא זָהִיר אַנְפִּין, (וְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא וַחֲקַל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין אַתְיָן לְסַעֲדָא בַּהֲדֵיהּ):

ואח"כ יאמר בקשת "יהא רעוא" כולה, כי זאת התפלה טוב לאומרה קודם כל סעודה מג' סעודות של שבת (שער הכוונות עא, ב).

וְיהֵי רַעֲוָא מִן קֳדָם עַתִּיקָא קַדִּישָׁא דְּכָל־קַדִּישִׁין, טְמִירָא דְּכָל־טְמִירִין, סְתִימָא דְּכֹלָּא, דְּיִתְמְשַׁךְ טַלָּא עִלָּאָה מְנֵה לְמַלָּא רֵישֵׁהּ דְּזָעִיר אַנְפִּין, וּלְחַטָּטָיל <◦> לְחֲקַל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין בִּנְהִירוּ דְּאַנְפִּין בְּרַעֲוָא וּבְחֶדְוָתָא דְּכֹלָּא. וְיִתְמְשַׁךְ מִן קֳדָם עַתִּיקָא קַדִּישָׁא דְּכָל־קַדִּישִׁין, טְמִירָא דְּכָל־טְמִירִין סְתִימָא דְּכֹלָּא, רְעוּתָא וְרַחֲמֵי חִנָּא וְחִסְדָּא בִּנְהִירוּ עִלָּאָה בִּרְעוּתָא וְחֶדְוָה, עָלַי וְעַל כָּל־בְּנֵי בֵיתִי, וְעַל כָּל־הַנִּלְוִים אֵלַי, וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּהּ. וְיִפְרְקִנָּן מִכָּל־עַקְתִין בִּישִׁין דְּיֵיתוֹן לָעָלְמָא. וְיַזְמִין וְיִתְיְהִיב לָנָא מְזוֹנָא וּפַרְנָסָתָא מַבְּתָא, בְּלִי צָרָה וְעַקְתָא, מִמַּזָּלָא דְּכָל־מְזוֹנֵי בֵּהּ תַּלְיָן. וְיֵשְׁזְבִינָּן מֵעָנָא בִישָׁא וּמֵחַרְבָּא דְּמַלְאַךְ הַמָּוֶת וּמִדִּינָהּ שֶׁל גֵּהִנֹּם. וְיֵיתֵי לָנָא וּלְכָל־נַפְשָׁתָנָא – חִנָּא וְחִסְדָּא וְחַיֵּי אֲרִיכֵי וּמְזוֹנֵי רְוִיחֵי וְרַחֲמֵי מִן קֳדָמֵהּ. אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן, אָמֵן וְאָמֵן.

לפני סעודה שלישית יאמר:

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, לְיַחֲדָא שֵׁם אוֹת יו"ד אוֹת ה"א בְּאוֹת וָא"ו אוֹת ה"א, בְּיִחוּדָא שְׁלִים (יהוה) בְּשֵׁם כָּל־יִשְׂרָאֵל, הִנֵּה אָנֹכִי בָּא לָקִים מִצְוַת סְעֻדָה שְׁלִישִׁית שֶׁל שַׁבָּת, וְהִיא בְּנֶגֶד יַעֲקֹב אָב שֶׁל שִׁבְעִים נָפֶשׁ, וּבְזְכוּתוֹ נִנָּצֵל מִמִּלְחֶמֶת גּוֹג וּמָגוֹג, וְיִקָּיֵם בָּנוּ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב: וְהָאֲבַלְתִּיךְ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ, נַחֲלָה בְּלִי

מִצְרַיִם. וּבְכֵן בְּכֹחַ סְגֻלַּת שֶׁלֹשׁ סְעֻדוֹת אֵלּוּ יִתְקַן פְּגָמֵינוּ בִּסְעֻדוֹת הָרְשׁוּת וּמַאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת. וְיִהְיוּ נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

ואחר כך יאמר המאמר מהזוהר הקדוש המדבר מכבוד סעודה זו:

תָּא חֲזֵי, בְּכָל־שְׁתָּא יוֹמֵי דְּשַׁבַּתָּא כַּד מָטָא שַׁעְתָּא דְּצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה דִּינָא תַּקִּיפָא שַׁלְטָא וְכָל־דִּינִין מִתְעָרִין, אֲבָל בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא כַּד מָטָא עִדָּן דְּצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה רַעֲוָא דְּרַעֲוִין אִשְׁתַּכַּח וְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא גַּלֵּי רָצוֹן דִּילֵיהּ וְכָל־דִּינִין דִּילֵהּ מִתְכַּפְּיָן וְאִשְׁתַּכַּח רְעוּתָא וְחֶדְוָה בִּכְלָּא, וּבְהַאי רָצוֹן אִסְתַּלַּק מֹשֶׁה נְבִיאָה מְהֵימְנָא קַדִּישָׁא מֵעָלְמָא, בְּגִין לְמִנְדַּע דְּלָא בְּדִינָא אִסְתַּלַּק, וְהַאי שַׁעְתָּא בְּרָצוֹן דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא נַפְקַת נִשְׁמְתֵּהּ וְאִתְטַמַּר בֵּהּ, בְּגִין דְּכְתִיב "וְלֹא־יָדַע אִישׁ אֶת־קְבֻרָתוֹ" כְּתִיב, מָה עַתִּיקָא קַדִּישָׁא טְמִירָא דְּכָל־טְמִירִין וְלָא יַדְּעִין עֵילָאִין וְתַתָּאִין, אוֹף הָכָא הַאי נִשְׁמְתָא דְּאִתְטַמַּר בְּהַאי רָצוֹן דְּאִתְגַּלְיָא בְּשַׁעְתָּא דְּצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה דְּשַׁבַּתָּא כְּתִיב "וְלֹא־יָדַע אִישׁ אֶת־קְבֻרָתוֹ", וְהוּא טָמִיר מִכָּל־טְמִירִין דְּעֵלְמָא, וְדִינָא לָא שַׁלְטָא בֵּיהּ, וַהֲוָה חוּלָקֵיהּ דְּמֹשֶׁה, תָּאנָא, בְּהַאי יוֹמָא דְּאוֹרַיְתָא מִתְעַטְּרָא בֵּיהּ מִתְעַטְּרָא בְּכֹלָּא, בְּכָל־אִנּוּן פִּקּוּדִין בְּכָל־אִינּוּן גְּוָונִין וְעוֹנְשִׁין, בְּשִׁבְעִין עַנְפִּין דְּנָהֲרִין מִכָּל־סִטְרָא וְסִטְרָא, מַאן חָמֵי עַנְפִּין דְּנַפְקִין מִכָּל־עַנְפָּא וְעַנְפָּא חַמְשָׁא קַיְימִין בְּגוֹ אִילָנָא, כֻּלְּהוּ עַנְפִּין בְּהוּ אַחִידָן, מַאן חָמֵי אִינּוּן תַּרְעִין דְּמִתְפַּתְּחִין בְּכָל־סְטַר וְסְטַר כֻּלְּהוּ מְזַדְּהֲרִין וְנַהֲרִין בְּהַהוּא נְהוֹרָא דְּנָפִיק וְלָא פָסִיק, כָּל בָּרוֹזָא נָפִיק אִתְעָרוּ קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין, אִתְעָרוּ עַמָּא קַדִּישָׁא דְּאִתְבְּחָרוּ לְעֵילָא וְתַתָּא, אִתְעָרוּ חֶדְוָתָא לְקַדְמוּת מָארֵיכוֹן, אִתְעָרוּ בְּחֶדְוָתָא שְׁלֵימָתָא, אִזְדַּמְנוּ בִּתְלַת חֶדְוָן דִּתְלַת אֲבָהָן, אִזְדַּמְנוּ לְקַדְמוּת מְהֵימְנוּתָא דְּחֶדְוָתָא דְּכָל־חֶדְוָתָא, וַהֲוָה חוּלָקֵיכוֹן יִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְּאָתֵי, דָּא הִיא יְרוּתָא לְכוֹן מִכָּל־עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, וְעַל דָּא כְּתִיב: "בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", אָמַר רִבִּי יְהוּדָה: הָכִי הוּא וַהֲאי, וְעַל דָּא כְּתִיב: "זָכוֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ", וּכְתִיב: "קְדֹשִׁים תִּהְיוּ, כִּי

קָדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה", וּכְתִיב: "וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג לִקְדוֹשׁ יְהוָה מְכֻבָּד", תָּאנָא, בְּהַאי יוֹמָא כָּל־נִשְׁמָתִיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא מִתְעַדְּנִין בְּתַפְנוּקֵי עִתִּיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָא דְּכָל־סְתִימִין, וְרוּחָא חֲדָא מְעַנּוּגָא דְּהַהוּא עִתִּיקָא מִתְפַּשְׁטָא בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין וְסַלְקָא וְנָחְתָא וּמִתְפַּשְׁטָא לְכֻלְּהוּ בְּנֵי קַדִּישֵׁי, לְכֻלְּהוּ נְטוּרֵי אוֹרַיְתָא, וְנַיְחִין בְּנַיְחָא שְׁלִים, וּמִתְנַשֵּׁי מִכֻּלְּהוּ כָּל־דִּינִין וְכָל־פּוּלְחָנִין קָשִׁין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב: "בְּיוֹם הָנִיחַ יְהוָה לְךָ מֵעֲצִבְךָ וּמֵרָגְזֶךָ, וּמִן־הָעֲבֹדָה הַקָּשָׁה", בְּגִין כָּךְ שְׁקִיל שַׁבַּתָּא לְקַבֵּל אוֹרַיְתָא, וְכָל־דְּנָטִיר שַׁבַּתָּא כְּאִלּוּ נָטִיר אוֹרַיְתָא כֻּלָּהּ, וּכְתִיב: "אַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ יַעֲשֶׂה־זֹּאת וּבֶן־אָדָם יַחֲזִיק בָּהּ, שֹׁמֵר שַׁבָּת מֵחַלְּלוֹ וְשֹׁמֵר יָדוֹ מֵעֲשׂוֹת כָּל־רָע", אִשְׁתַּמַּע דְּמָאן דְּנָטִיר שַׁבָּת כְּמָאן דְּנָטִיר אוֹרַיְתָא כֻּלָּהּ, "בָּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן":

אלפא ביתא

מאחרין להתפלל ערבית במוצאי שבת, ויש נוהגים לומר מזמורים אלו קודם תפלת ערבית.

לְכוּ נְרַנְּנָה לַיהוָה, נָרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ: נְקַדְּמָה פָנָיו בְּתוֹדָה, בִּזְמִרוֹת נָרִיעַ לוֹ: כִּי אֵל גָּדוֹל יְהוָה, וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים: אֲשֶׁר בְּיָדוֹ מֶחְקְרֵי אָרֶץ, וְתוֹעֲפוֹת הָרִים לוֹ: אֲשֶׁר לוֹ הַיָּם וְהוּא עָשָׂהוּ, וְיַבֶּשֶׁת יָדָיו יָצָרוּ: בֹּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה, נִבְרְכָה לִפְנֵי יְהוָה עֹשֵׂנוּ: כִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ, וַאֲנַחְנוּ עַם מַרְעִיתוֹ וְצֹאן יָדוֹ, הַיּוֹם אִם בְּקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ: אַל תַּקְשׁוּ לְבַבְכֶם כִּמְרִיבָה, כְּיוֹם מַסָּה בַּמִּדְבָּר: אֲשֶׁר נִסּוּנִי אֲבוֹתֵיכֶם, בְּחָנוּנִי גַּם רָאוּ פָּעֳלִי: אַרְבָּעִים שָׁנָה אָקוּט בְּדוֹר, וָאֹמַר עַם תֹּעֵי לֵבָב הֵם, וְהֵם לֹא יָדְעוּ דְרָכָי: אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי בְאַפִּי, אִם יְבֹאוּן אֶל מְנוּחָתִי:

אָנָּא יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָּא, אָנָּא יְהוָה הַצְלִיחָה (ומלרע) נָּא: בָּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יְהוָה, בֵּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יְהוָה: אֵל יְהוָה וַיָּאֶר לָנוּ, אִסְרוּ חַג בַּעֲבֹתִים, עַד קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ: אֵלִי אַתָּה וְאוֹדֶךָּ, אֱלֹהַי אֲרוֹמְמֶךָּ: הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

א אַשְׁרֵי תְמִימֵי דָרֶךְ, הַהֹלְכִים בְּתוֹרַת יְהוָה: אַשְׁרֵי נֹצְרֵי עֵדֹתָיו, בְּכָל לֵב יִדְרְשׁוּהוּ: אַף לֹא פָעֲלוּ עַוְלָה, בִּדְרָכָיו הָלָכוּ: אַתָּה צִוִּיתָה פִקֻּדֶיךָ לִשְׁמֹר מְאֹד: אַחֲלַי יִכֹּנוּ דְרָכַי לִשְׁמֹר חֻקֶּיךָ: אָז לֹא אֵבוֹשׁ, בְּהַבִּיטִי אֶל כָּל מִצְוֹתֶיךָ: אוֹדְךָ בְיֹשֶׁר לֵבָב, בִּלְמֹדִי מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ: אֶת חֻקֶּיךָ אֶשְׁמֹר, אַל תַּעַזְבֵנִי עַד מְאֹד:

ב בַּמֶּה יְזַכֶּה נַעַר אֶת אָרְחוֹ, לִשְׁמֹר כִּדְבָרֶךָ: בְּכָל לִבִּי דְרַשְׁתִּיךָ, אַל תַּשְׁגֵּנִי מִמִּצְוֹתֶיךָ: בְּלִבִּי צָפַנְתִּי אִמְרָתֶךָ, לְמַעַן לֹא אֶחֱטָא לָךְ: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ: בִּשְׂפָתַי סִפַּרְתִּי כֹּל מִשְׁפְּטֵי פִיךָ: בְּדֶרֶךְ עֵדְוֹתֶיךָ שַׂשְׂתִּי, כְּעַל כָּל הוֹן: בְּפִקּוּדֶיךָ אָשִׂיחָה, וְאַבִּיטָה אׇרְחֹתֶיךָ: בְּחֻקֹּתֶיךָ אֶשְׁתַּעֲשָׁע, לֹא אֶשְׁכַּח דְּבָרֶךָ:

ג גְּמֹל עַל עַבְדְּךָ אֶחְיֶה, וְאֶשְׁמְרָה דְבָרֶךָ: גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ: גֵּר אָנֹכִי בָאָרֶץ, אַל תַּסְתֵּר מִמֶּנִּי מִצְוֹתֶיךָ: גָּרְסָה נַפְשִׁי לְתַאֲבָה אֶל מִשְׁפָּטֶיךָ בְכָל עֵת: גָּעַרְתָּ זֵדִים אֲרוּרִים הַשֹּׁגִים מִמִּצְוֹתֶיךָ: גַּל מֵעָלַי חֶרְפָּה וָבוּז, כִּי עֵדֹתֶיךָ נָצָרְתִּי: גַּם יָשְׁבוּ שָׂרִים בִּי נִדְבָּרוּ, עַבְדְּךָ יָשִׂיחַ בְּחֻקֶּיךָ: גַּם עֵדֹתֶיךָ שַׁעֲשָׁעַי, אַנְשֵׁי עֲצָתִי:

ד דָּבְקָה לֶעָפָר נַפְשִׁי, חַיֵּנִי כִּדְבָרֶךָ: דְּרָכַי סִפַּרְתִּי וַתַּעֲנֵנִי, לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ: דֶּרֶךְ פִּקּוּדֶיךָ הֲבִינֵנִי, וְאָשִׂיחָה בְנִפְלְאוֹתֶיךָ: דָּלְפָה נַפְשִׁי מִתּוּגָה, קַיְּמֵנִי כִּדְבָרֶךָ: דֶּרֶךְ שֶׁקֶר הָסֵר מִמֶּנִּי, וְתוֹרָתְךָ חָנֵּנִי: דֶּרֶךְ אֱמוּנָה בָּחָרְתִּי, מִשְׁפָּטֶיךָ שִׁוִּיתִי: דָּבַקְתִּי בְעֵדְוֹתֶיךָ, יְהוָה אַל תְּבִישֵׁנִי: דֶּרֶךְ מִצְוֹתֶיךָ אָרוּץ, כִּי תַרְחִיב לִבִּי:

ה הוֹרֵנִי יְהוָה דֶּרֶךְ חֻקֶּיךָ, וְאֶצְּרֶנָּה עֵקֶב: הֲבִינֵנִי וְאֶצְּרָה תוֹרָתֶךָ, וְאֶשְׁמְרֶנָּה בְכָל לֵב: הַדְרִיכֵנִי בִּנְתִיב מִצְוֹתֶיךָ, כִּי בוֹ חָפָצְתִּי: הַט לִבִּי אֶל עֵדְוֹתֶיךָ, וְאַל אֶל בָּצַע: הַעֲבֵר עֵינַי מֵרְאוֹת שָׁוְא, בִּדְרָכֶךָ חַיֵּנִי: הָקֵם לְעַבְדְּךָ אִמְרָתֶךָ, אֲשֶׁר לְיִרְאָתֶךָ: הַעֲבֵר חֶרְפָּתִי אֲשֶׁר יָגֹרְתִּי, כִּי מִשְׁפָּטֶיךָ טוֹבִים: הִנֵּה תָּאַבְתִּי לְפִקֻּדֶיךָ, בְּצִדְקָתְךָ חַיֵּנִי:

ו וִיבֹאֲנִי חֲסָדֶךָ יְהוָה, תְּשׁוּעָתְךָ כְּאִמְרָתֶךָ: וְאֶעֱנֶה חֹרְפִי דָבָר, כִּי בָטַחְתִּי
בִּדְבָרֶךָ: וְאַל תַּצֵּל מִפִּי דְבַר אֱמֶת עַד מְאֹד, כִּי לְמִשְׁפָּטְךָ יִחָלְתִּי:
וְאֶשְׁמְרָה תּוֹרָתְךָ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד: וְאֶתְהַלְכָה בָרְחָבָה, כִּי פִקֻּדֶיךָ דָרָשְׁתִּי:
וַאֲדַבְּרָה בְעֵדֹתֶיךָ נֶגֶד מְלָכִים וְלֹא אֵבוֹשׁ: וְאֶשְׁתַּעַשַׁע בְּמִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר
אָהָבְתִּי: וְאֶשָּׂא כַפַּי אֶל מִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אָהָבְתִּי, וְאָשִׂיחָה בְחֻקֶּיךָ:

ז זְכֹר דָּבָר לְעַבְדֶּךָ, עַל אֲשֶׁר יִחַלְתָּנִי: זֹאת נֶחָמָתִי בְעָנְיִי, כִּי אִמְרָתְךָ
חִיָּתְנִי: זֵדִים הֱלִיצֻנִי עַד מְאֹד, מִתּוֹרָתְךָ לֹא נָטִיתִי: זָכַרְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ
מֵעוֹלָם יְהוָה, וָאֶתְנָחָם: זַלְעָפָה אֲחָזַתְנִי מֵרְשָׁעִים, עֹזְבֵי תוֹרָתֶךָ: זְמִרוֹת הָיוּ
לִי חֻקֶּיךָ, בְּבֵית מְגוּרָי: זָכַרְתִּי בַלַּיְלָה שִׁמְךָ יְהוָה, וָאֶשְׁמְרָה תוֹרָתֶךָ: זֹאת
הָיְתָה לִּי, כִּי פִקֻּדֶיךָ נָצָרְתִּי:

ח חֶלְקִי יְהוָה אָמַרְתִּי, לִשְׁמֹר דְּבָרֶיךָ: חִלִּיתִי פָנֶיךָ בְכָל לֵב, חָנֵּנִי כְּאִמְרָתֶךָ:
חִשַּׁבְתִּי דְרָכָי, וָאָשִׁיבָה רַגְלַי אֶל עֵדֹתֶיךָ: חַשְׁתִּי וְלֹא הִתְמַהְמָהְתִּי,
לִשְׁמֹר מִצְוֹתֶיךָ: חֶבְלֵי רְשָׁעִים עִוְּדָנִי, תּוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי: חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם
לְהוֹדוֹת לָךְ, עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ: חָבֵר אָנִי לְכָל אֲשֶׁר יְרֵאוּךָ, וּלְשֹׁמְרֵי
פִקּוּדֶיךָ: חַסְדְּךָ יְהוָה מָלְאָה הָאָרֶץ, חֻקֶּיךָ לַמְּדֵנִי:

ט טוֹב עָשִׂיתָ עִם עַבְדְּךָ, יְהוָה כִּדְבָרֶךָ: טוּב טַעַם וָדַעַת לַמְּדֵנִי, כִּי
בְמִצְוֹתֶיךָ הֶאֱמָנְתִּי: טֶרֶם אֶעֱנֶה אֲנִי שֹׁגֵג, וְעַתָּה אִמְרָתְךָ שָׁמָרְתִּי: טוֹב
אַתָּה וּמֵטִיב, לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ: טָפְלוּ עָלַי שֶׁקֶר זֵדִים, אֲנִי בְכָל לֵב אֶצֹּר
פִּקּוּדֶיךָ: טָפַשׁ כַּחֵלֶב לִבָּם, אֲנִי תוֹרָתְךָ שִׁעֲשָׁעְתִּי: טוֹב לִי כִּי עֻנֵּיתִי, לְמַעַן
אֶלְמַד חֻקֶּיךָ: טוֹב לִי תוֹרַת פִּיךָ, מֵאַלְפֵי זָהָב וָכָסֶף:

י יָדֶיךָ עָשׂוּנִי וַיְכוֹנְנוּנִי, הֲבִינֵנִי וְאֶלְמְדָה מִצְוֹתֶיךָ: יְרַאֶיךָ יִרְאוּנִי וְיִשְׂמָחוּ, כִּי
לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי: יָדַעְתִּי יְהוָה כִּי צֶדֶק מִשְׁפָּטֶיךָ, וֶאֱמוּנָה עִנִּיתָנִי: יְהִי נָא
חַסְדְּךָ לְנַחֲמֻנִי, כְּאִמְרָתְךָ לְעַבְדֶּךָ: יְבֹאוּנִי רַחֲמֶיךָ וְאֶחְיֶה, כִּי תוֹרָתְךָ
שַׁעֲשֻׁעָי: יֵבֹשׁוּ זֵדִים כִּי שֶׁקֶר עִוְּתוּנִי, אֲנִי אָשִׂיחַ בְּפִקּוּדֶיךָ: יָשׁוּבוּ לִי יְרֵאֶיךָ,
וְיֹדְעֵי עֵדֹתֶיךָ: יְהִי לִבִּי תָמִים בְּחֻקֶּיךָ, לְמַעַן לֹא אֵבוֹשׁ:

כ כָּלְתָה לִתְשׁוּעָתְךָ נַפְשִׁי, לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי: כָּלוּ עֵינַי לְאִמְרָתֶךָ, לֵאמֹר מָתַי תְּנַחֲמֵנִי: כִּי הָיִיתִי כְּנֹאד בְּקִיטוֹר, חֻקֶּיךָ לֹא שָׁכָחְתִּי: כַּמָּה יְמֵי עַבְדֶּךָ, מָתַי תַּעֲשֶׂה בְרֹדְפַי מִשְׁפָּט: כָּרוּ לִי זֵדִים שִׂיחוֹת, אֲשֶׁר לֹא כְתוֹרָתֶךָ: כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה, שֶׁקֶר רְדָפُונִי עָזְרֵנִי: כִּמְעַט כִּלּוּנִי בָאָרֶץ, וַאֲנִי לֹא עָזַבְתִּי פִקּוּדֶיךָ: כְּחַסְדְּךָ חַיֵּנִי, וְאֶשְׁמְרָה עֵדוּת פִּיךָ:

ל לְעוֹלָם יְהוָה דְּבָרְךָ נִצָּב בַּשָּׁמָיִם: לְדֹר וָדֹר אֱמוּנָתֶךָ, כּוֹנַנְתָּ אֶרֶץ וַתַּעֲמֹד: לְמִשְׁפָּטֶיךָ עָמְדוּ הַיּוֹם, כִּי הַכֹּל עֲבָדֶיךָ: לוּלֵי תוֹרָתְךָ שַׁעֲשָׁעָי, אָז אָבַדְתִּי בְעָנְיִי: לְעוֹלָם לֹא אֶשְׁכַּח פִּקּוּדֶיךָ, כִּי בָּם חִיִּיתָנִי: לְךָ אֲנִי הוֹשִׁיעֵנִי, כִּי פִקּוּדֶיךָ דָרָשְׁתִּי: לִי קִוּוּ רְשָׁעִים לְאַבְּדֵנִי, עֵדֹתֶיךָ אֶתְבּוֹנָן: לְכָל תִּכְלָה רָאִיתִי קֵץ, רְחָבָה מִצְוָתְךָ מְאֹד:

מ מָה אָהַבְתִּי תוֹרָתֶךָ, כָּל הַיּוֹם הִיא שִׂיחָתִי: מֵאֹיְבַי תְּחַכְּמֵנִי מִצְוֹתֶךָ, כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי: מִכָּל מְלַמְּדַי הִשְׂכַּלְתִּי, כִּי עֵדוֹתֶיךָ שִׂיחָה לִי: מִזְּקֵנִים אֶתְבּוֹנָן, כִּי פִקּוּדֶיךָ נָצָרְתִּי: מִכָּל אֹרַח רָע כָּלָאתִי רַגְלָי, לְמַעַן אֶשְׁמֹר דְּבָרֶךָ: מִמִּשְׁפָּטֶיךָ לֹא סָרְתִּי, כִּי אַתָּה הוֹרֵתָנִי: מַה נִּמְלְצוּ לְחִכִּי אִמְרָתֶךָ, מִדְּבַשׁ לְפִי: מִפִּקּוּדֶיךָ אֶתְבּוֹנָן, עַל כֵּן שָׂנֵאתִי| כָּל אֹרַח שָׁקֶר:

נ נֵר לְרַגְלִי דְּבָרֶךָ, וְאוֹר לִנְתִיבָתִי: נִשְׁבַּעְתִּי וָאֲקַיֵּמָה, לִשְׁמֹר מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ: נַעֲנֵיתִי עַד מְאֹד, יְהוָה חַיֵּנִי כִּדְבָרֶךָ: נִדְבוֹת פִּי רְצֵה נָא יְהוָה, וּמִשְׁפָּטֶיךָ לַמְּדֵנִי: נַפְשִׁי בְכַפִּי תָמִיד, וְתוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי: נָתְנוּ רְשָׁעִים פַּח לִי, וּמִפִּקּוּדֶיךָ לֹא תָעִיתִי: נָחַלְתִּי עֵדוֹתֶיךָ לְעוֹלָם, כִּי שְׂשׂוֹן לִבִּי הֵמָּה: נָטִיתִי לִבִּי לַעֲשׂוֹת חֻקֶּיךָ, לְעוֹלָם עֵקֶב:

ס סֵעֲפִים שָׂנֵאתִי, וְתוֹרָתְךָ אָהָבְתִּי: סִתְרִי וּמָגִנִּי אָתָּה, לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי: סוּרוּ מִמֶּנִּי מְרֵעִים, וְאֶצְּרָה מִצְוֹת אֱלֹהָי: סָמְכֵנִי כְאִמְרָתֶךָ וְאֶחְיֶה, וְאַל תְּבִישֵׁנִי מִשִּׂבְרִי: סְעָדֵנִי וְאִוָּשֵׁעָה, וְאֶשְׁעָה בְחֻקֶּיךָ תָמִיד: סָלִיתָ כָּל שׁוֹגִים מֵחֻקֶּיךָ, כִּי שֶׁקֶר תַּרְמִיתָם: סִגִים הִשְׁבַּתָּ כָל רִשְׁעֵי אָרֶץ, לָכֵן אָהַבְתִּי עֵדֹתֶיךָ: סָמַר מִפַּחְדְּךָ בְשָׂרִי, וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ יָרֵאתִי:

ע עָשִׂיתִי מִשְׁפָּט וָצֶדֶק, בַּל תַּנִּיחֵנִי לְעֹשְׁקָי: עָרַב עַבְדְּךָ לְטוֹב, אַל יַעַשְׁקֻנִי זֵדִים: עֵינַי כָּלוּ לִישׁוּעָתֶךָ, וּלְאִמְרַת צִדְקֶךָ: עֲשֵׂה עִם עַבְדְּךָ כְּחַסְדֶּךָ, וְחֻקֶּיךָ לַמְּדֵנִי: עַבְדְּךָ אָנִי הַבִינֵנִי, וְאֵדְעָה עֵדֹתֶיךָ: עֵת לַעֲשׂוֹת לַיהוָה, הֵפֵרוּ תוֹרָתֶךָ: עַל כֵּן אָהַבְתִּי מִצְוֹתֶיךָ מִזָּהָב וּמִפָּז: עַל כֵּן כָּל פִּקּוּדֵי כֹל יִשָּׁרְתִּי, כָּל אֹרַח שֶׁקֶר שָׂנֵאתִי:

פ פְּלָאוֹת עֵדוֹתֶיךָ, עַל כֵּן נְצָרָתַם נַפְשִׁי: פֵּתַח דְּבָרֶיךָ יָאִיר, מֵבִין פְּתָיִים: פִּי פָעַרְתִּי וָאֶשְׁאָפָה, כִּי לְמִצְוֹתֶיךָ יָאָבְתִּי: פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵנִי, כְּמִשְׁפָּט לְאֹהֲבֵי שְׁמֶךָ: פְּעָמַי הָכֵן בְּאִמְרָתֶךָ, וְאַל תַּשְׁלֶט בִּי כָּל אָוֶן: פְּדֵנִי מֵעֹשֶׁק אָדָם, וְאֶשְׁמְרָה פִּקּוּדֶיךָ: פָּנֶיךָ הָאֵר בְּעַבְדֶּךָ, וְלַמְּדֵנִי אֶת חֻקֶּיךָ: פַּלְגֵי מַיִם יָרְדוּ עֵינָי, עַל לֹא שָׁמְרוּ תוֹרָתֶךָ:

צ צַדִּיק אַתָּה יְהוָה, וְיָשָׁר מִשְׁפָּטֶיךָ: צִוִּיתָ צֶדֶק עֵדֹתֶיךָ, וֶאֱמוּנָה מְאֹד: צִמְּתַתְנִי קִנְאָתִי, כִּי שָׁכְחוּ דְבָרֶיךָ צָרָי: צְרוּפָה אִמְרָתְךָ מְאֹד, וְעַבְדְּךָ אֲהֵבָהּ: צָעִיר אָנֹכִי וְנִבְזֶה, פִּקֻּדֶיךָ לֹא שָׁכָחְתִּי: צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם, וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: צַר וּמָצוֹק מְצָאוּנִי, מִצְוֹתֶיךָ שַׁעֲשָׁעָי: צֶדֶק עֵדְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם, הֲבִינֵנִי וְאֶחְיֶה:

ק קָרָאתִי בְכָל לֵב עֲנֵנִי יְהוָה, חֻקֶּיךָ אֵצֹרָה: קְרָאתִיךָ הוֹשִׁיעֵנִי, וְאֶשְׁמְרָה עֵדֹתֶיךָ: קִדַּמְתִּי בַנֶּשֶׁף וָאֲשַׁוֵּעָה, לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי: קִדְּמוּ עֵינַי אַשְׁמֻרוֹת, לָשִׂיחַ בְּאִמְרָתֶךָ: קוֹלִי שִׁמְעָה כְחַסְדֶּךָ, יְהוָה כְּמִשְׁפָּטֶךָ חַיֵּנִי: קָרְבוּ רֹדְפֵי זִמָּה, מִתּוֹרָתְךָ רָחָקוּ: קָרוֹב אַתָּה יְהוָה, וְכָל מִצְוֹתֶיךָ אֱמֶת: קֶדֶם יָדַעְתִּי מֵעֵדֹתֶיךָ, כִּי לְעוֹלָם יְסַדְתָּם:

ר רְאֵה עָנְיִי וְחַלְּצֵנִי, כִּי תוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי: רִיבָה רִיבִי וּגְאָלֵנִי, לְאִמְרָתְךָ חַיֵּנִי: רָחוֹק מֵרְשָׁעִים יְשׁוּעָה, כִּי חֻקֶּיךָ לֹא דָרָשׁוּ: רַחֲמֶיךָ רַבִּים יְהוָה, כְּמִשְׁפָּטֶיךָ חַיֵּנִי: רַבִּים רֹדְפַי וְצָרָי, מֵעֵדְוֹתֶיךָ לֹא נָטִיתִי: רָאִיתִי בֹגְדִים וָאֶתְקוֹטָטָה, אֲשֶׁר אִמְרָתְךָ לֹא שָׁמָרוּ: רְאֵה כִּי פִקּוּדֶיךָ אָהָבְתִּי, יְהוָה כְּחַסְדְּךָ חַיֵּנִי: רֹאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת, וּלְעוֹלָם כָּל מִשְׁפַּט צִדְקֶךָ:

ש שָׂרִים רְדָפֻנִי חִנָּם, וּמִדְּבָרְךָ פָּחַד לִבִּי: שָׂשׂ אָנֹכִי עַל אִמְרָתֶךָ, כְּמוֹצֵא שָׁלָל רָב: שֶׁקֶר שָׂנֵאתִי וָאֲתַעֵבָה, תּוֹרָתְךָ אָהָבְתִּי: שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ, עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ: שָׁלוֹם רָב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ, וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל: שִׂבַּרְתִּי לִישׁוּעָתְךָ יְהוָה, וּמִצְוֹתֶיךָ עָשִׂיתִי: שָׁמְרָה נַפְשִׁי עֵדְתֶיךָ, וָאֹהֲבֵם מְאֹד: שָׁמַרְתִּי פִקּוּדֶיךָ וְעֵדֹתֶיךָ, כִּי כָל דְּרָכַי נֶגְדֶּךָ:

ת תִּקְרַב רִנָּתִי לְפָנֶיךָ יְהוָה, כִּדְבָרְךָ הֲבִינֵנִי: תָּבוֹא תְחִנָּתִי לְפָנֶיךָ, כְּאִמְרָתְךָ הַצִּילֵנִי: תַּבַּעְנָה שְׂפָתַי תְּהִלָּה, כִּי תְלַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ: תַּעַן לְשׁוֹנִי אִמְרָתֶךָ, כִּי כָל מִצְוֹתֶיךָ צֶדֶק: תְּהִי יָדְךָ לְעָזְרֵנִי, כִּי פִקּוּדֶיךָ בָחָרְתִּי: תָּאַבְתִּי לִישׁוּעָתְךָ יְהוָה, וְתוֹרָתְךָ שַׁעֲשָׁעָי: תְּחִי נַפְשִׁי וּתְהַלְלֶךָּ, וּמִשְׁפָּטְךָ יַעְזְרֵנִי: תָּעִיתִי כְשֶׂה אֹבֵד בַּקֵּשׁ עַבְדֶּךָ, כִּי מִצְוֹתֶיךָ לֹא שָׁכָחְתִּי:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, אֶל יְהוָה בַּצָּרָתָה לִּי קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי: יְהוָה! הַצִּילָה נַפְשִׁי מִשְּׂפַת שֶׁקֶר, מִלָּשׁוֹן רְמִיָּה: מַה יִּתֶּן לְךָ וּמַה יֹּסִיף לָךְ, לָשׁוֹן רְמִיָּה: חִצֵּי גִבּוֹר שְׁנוּנִים, עִם גַּחֲלֵי רְתָמִים: אוֹיָה לִי כִּי גַרְתִּי מֶשֶׁךְ, שָׁכַנְתִּי עִם אָהֳלֵי קֵדָר: רַבַּת שָׁכְנָה לָּהּ נַפְשִׁי, עִם שׂוֹנֵא שָׁלוֹם: אֲנִי שָׁלוֹם, וְכִי אֲדַבֵּר הֵמָּה לַמִּלְחָמָה:

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת, אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים, מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי: עֶזְרִי מֵעִם יְהוָה, עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: אַל יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ, אַל יָנוּם שֹׁמְרֶךָ: הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן, שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: יְהוָה שֹׁמְרֶךָ, יְהוָה צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ: יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא יַכֶּכָּה, וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה: יְהוָה יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע, יִשְׁמֹר אֶת נַפְשֶׁךָ: יְהוָה יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד, שָׂמַחְתִּי בְּאֹמְרִים לִי, בֵּית יְהוָה נֵלֵךְ: עֹמְדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בִּשְׁעָרַיִךְ יְרוּשָׁלָ ם: יְרוּשָׁלָ ם הַבְּנוּיָה, כְּעִיר שֶׁחֻבְּרָה לָּהּ יַחְדָּו: שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים שִׁבְטֵי יָהּ, עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל, לְהֹדוֹת לְשֵׁם יְהוָה: כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ כִסְאוֹת לְמִשְׁפָּט, כִּסְאוֹת לְבֵית דָּוִד: שַׁאֲלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלָ ם, יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ: יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ, שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ: לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי, אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת עֵינָי, הַיּוֹשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם: הִנֵּה כְעֵינֵי עֲבָדִים
אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם, כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבִרְתָּהּ, כֵּן עֵינֵינוּ אֶל יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ, עַד שֶׁיְּחָנֵנוּ: חָנֵּנוּ יְהוָה חָנֵּנוּ, כִּי רַב שָׂבַעְנוּ בוּז: רַבַּת שָׂבְעָה לָּהּ
נַפְשֵׁנוּ, הַלַּעג הַשַּׁאֲנַנִּים, הַבּוּז לִגְאֵי יוֹנִים:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד, לוּלֵי יְהוָה שֶׁהָיָה לָנוּ, יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל: לוּלֵי יְהוָה
שֶׁהָיָה לָנוּ, בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם: אֲזַי חַיִּים בְּלָעֻנוּ, בַּחֲרוֹת אַפָּם בָּנוּ: אֲזַי
הַמַּיִם שְׁטָפוּנוּ, נַחְלָה עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ: אֲזַי עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ, הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים:
בָּרוּךְ יְהוָה, שֶׁלֹּא נְתָנָנוּ טֶרֶף לְשִׁנֵּיהֶם: נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר נִמְלְטָה מִפַּח יוֹקְשִׁים,
הַפַּח נִשְׁבָּר וַאֲנַחְנוּ נִמְלָטְנוּ: עֶזְרֵנוּ בְּשֵׁם יְהוָה, עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, הַבֹּטְחִים בַּיהוָה כְּהַר צִיּוֹן לֹא יִמּוֹט, לְעוֹלָם יֵשֵׁב: יְרוּשָׁלַ
ִם הָרִים סָבִיב לָהּ, וַיהוָה סָבִיב לְעַמּוֹ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: כִּי לֹא יָנוּחַ
שֵׁבֶט הָרֶשַׁע עַל גּוֹרַל הַצַּדִּיקִים, לְמַעַן לֹא יִשְׁלְחוּ הַצַּדִּיקִים בְּעַוְלָתָה יְדֵיהֶם:
הֵיטִיבָה יְהוָה לַטּוֹבִים, וְלִישָׁרִים בְּלִבּוֹתָם: וְהַמַּטִּים עֲקַלְקַלּוֹתָם יוֹלִיכֵם יְהוָה
אֶת פֹּעֲלֵי הָאָוֶן, שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, בְּשׁוּב יְהוָה אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן, הָיִינוּ כְּחֹלְמִים: אָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק
פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה, אָז יֹאמְרוּ בַגּוֹיִם, הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם אֵלֶּה:
הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ, הָיִינוּ שְׂמֵחִים: שׁוּבָה יְהוָה אֶת שְׁבִיתֵנוּ, כַּאֲפִיקִים
בַּנֶּגֶב: הַזֹּרְעִים בְּדִמְעָה בְּרִנָּה יִקְצֹרוּ: הָלוֹךְ יֵלֵךְ וּבָכֹה נֹשֵׂא מֶשֶׁךְ הַזָּרַע,
בֹּא יָבֹא בְרִנָּה נֹשֵׂא אֲלֻמֹּתָיו:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לִשְׁלֹמֹה, אִם יְהוָה| לֹא יִבְנֶה בַיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ, אִם
יְהוָה לֹא יִשְׁמָר עִיר שָׁוְא| שָׁקַד שׁוֹמֵר: שָׁוְא לָכֶם מַשְׁכִּימֵי קוּם,
מְאַחֲרֵי שֶׁבֶת, אֹכְלֵי לֶחֶם הָעֲצָבִים, כֵּן יִתֵּן לִידִידוֹ שֵׁנָא: הִנֵּה נַחֲלַת יְהוָה
בָּנִים, שָׂכָר פְּרִי הַבָּטֶן: כְּחִצִּים בְּיַד גִּבּוֹר, כֵּן בְּנֵי הַנְּעוּרִים: אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר
אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת אַשְׁפָּתוֹ מֵהֶם, לֹא יֵבֹשׁוּ כִּי יְדַבְּרוּ אֶת אוֹיְבִים בַּשָּׁעַר:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, אַשְׁרֵי כָּל יְרֵא יְהוָה הַהֹלֵךְ בִּדְרָכָיו: יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל,
אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ: אֶשְׁתְּךָ| כְּגֶפֶן פֹּרִיָּה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ, בָּנֶיךָ כִּשְׁתִלֵי
זֵיתִים סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ: הִנֵּה כִי כֵן יְבֹרַךְ גָּבֶר, יְרֵא יְהוָה: יְבָרֶכְךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן
, וּרְאֵה בְּטוּב יְרוּשָׁלִָם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ: וּרְאֵה בָנִים לְבָנֶיךָ, שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרַי, יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל: רַבַּת צְרָרוּנִי
מִנְּעוּרָי, גַּם לֹא יָכְלוּ לִי: עַל גַּבִּי חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים, הֶאֱרִיכוּ לְמַעֲנִיתָם:
יְהוָה צַדִּיק, קִצֵּץ עֲבוֹת רְשָׁעִים: יֵבֹשּׁוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר, כֹּל שֹׂנְאֵי צִיּוֹן: יִהְיוּ
כַּחֲצִיר גַּגּוֹת, שֶׁקַּדְמַת שָׁלַף יָבֵשׁ: שֶׁלֹּא מִלֵּא כַפּוֹ קוֹצֵר, וְחִצְנוֹ מְעַמֵּר: וְלֹא
אָמְרוּ| הָעֹבְרִים בִּרְכַּת יְהוָה אֲלֵיכֶם, בֵּרַכְנוּ אֶתְכֶם בְּשֵׁם יְהוָה:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְהוָה: אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלִי, תִּהְיֶינָה
אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי: אִם עֲוֹנוֹת ‹ יָהּ, אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד:
כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה, לְמַעַן תִּוָּרֵא: קִוִּיתִי יְהוָה קִוְּתָה נַפְשִׁי, וְלִדְבָרוֹ הוֹחָלְתִּי:
נַפְשִׁי לַאדֹנָי, מִשֹּׁמְרִים לַבֹּקֶר, שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר: יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה, כִּי
עִם יְהוָה הַחֶסֶד, וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְּדוּת: וְהוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִכֹּל עֲוֹנֹתָיו:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד, יְהוָה| לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא רָמוּ עֵינָי, וְלֹא הִלַּכְתִּי|
בִּגְדֹלוֹת וּבְנִפְלָאוֹת מִמֶּנִּי: אִם לֹא שִׁוִּיתִי| וְדוֹמַמְתִּי נַפְשִׁי, כְּגָמֻל עֲלֵי
אִמּוֹ, כַּגָּמֻל עָלַי נַפְשִׁי: יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, זְכוֹר יְהוָה לְדָוִד אֵת כָּל עֻנּוֹתוֹ: אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַיהוָה, נָדַר
לַאֲבִיר יַעֲקֹב: אִם אָבֹא בְּאֹהֶל בֵּיתִי, אִם אֶעֱלֶה עַל עֶרֶשׂ יְצוּעָי: אִם
אֶתֵּן שְׁנַת לְעֵינָי, לְעַפְעַפַּי תְּנוּמָה: עַד אֶמְצָא מָקוֹם לַיהוָה, מִשְׁכָּנוֹת לַאֲבִיר
יַעֲקֹב: הִנֵּה שְׁמַעֲנוּהָ בְאֶפְרָתָה, מְצָאנוּהָ בִּשְׂדֵי יָעַר: נָבוֹאָה לְמִשְׁכְּנוֹתָיו,
נִשְׁתַּחֲוֶה לַהֲדֹם רַגְלָיו: קוּמָה יְהוָה לְמְנוּחָתֶךָ, אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ: כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ
צֶדֶק, וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ: בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ, אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: נִשְׁבַּע
יְהוָה| לְדָוִד אֱמֶת לֹא יָשׁוּב מִמֶּנָּה, מִפְּרִי בִטְנְךָ אָשִׁית לְכִסֵּא לָךְ: אִם
יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ| בְּרִיתִי, וְעֵדֹתִי זוֹ אֲלַמְּדֵם, גַּם בְּנֵיהֶם עֲדֵי עַד יֵשְׁבוּ לְכִסֵּא לָךְ:
כִּי בָחַר יְהוָה בְּצִיּוֹן, אִוָּה לְמוֹשָׁב לוֹ: זֹאת מְנוּחָתִי עֲדֵי עַד, פֹּה אֵשֵׁב כִּי

אוֹתִיָּה: צֵידָה בָּרֵךְ אָבָרֶךָּ, אֶבְיוֹנֶיהָ אַשְׂבִּיעַ לָחֶם: וְכֹהֲנֶיהָ אַלְבִּישׁ יֶשַׁע, וַחֲסִידֶיהָ רַנֵּן יְרַנֵּנוּ: שָׁם אַצְמִיחַ קֶרֶן לְדָוִד, עָרַכְתִּי נֵר לִמְשִׁיחִי: אוֹיְבָיו אַלְבִּישׁ בֹּשֶׁת, וְעָלָיו יָצִיץ נִזְרוֹ:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד, הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד: כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב [הטוב] עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד עַל הַזָּקָן, זְקַן אַהֲרֹן, שֶׁיּוֹרֵד עַל פִּי מִדּוֹתָיו: כְּטַל חֶרְמוֹן שֶׁיּוֹרֵד עַל הָרְרֵי צִיּוֹן, כִּי שָׁם [שם] צִוָּה יְהוָה אֶת הַבְּרָכָה, חַיִּים עַד הָעוֹלָם:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, הִנֵּה [הנה] בָּרְכוּ אֶת יְהוָה כָּל עַבְדֵי יְהוָה, הָעֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה בַּלֵּילוֹת: שְׂאוּ יְדֵכֶם קֹדֶשׁ, וּבָרְכוּ אֶת יְהוָה: יְבָרֶכְךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן, עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

לַמְנַצֵּחַ אַל תַּשְׁחֵת, מִזְמוֹר לְאָסָף שִׁיר: הוֹדִינוּ לְךָ [לך] אֱלֹהִים, הוֹדִינוּ וְקָרוֹב שְׁמֶךָ, סִפְּרוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ: כִּי אֶקַּח מוֹעֵד, אֲנִי מֵישָׁרִים אֶשְׁפֹּט: נְמוֹגִים אֶרֶץ וְכָל יֹשְׁבֶיהָ, אָנֹכִי תִּכַּנְתִּי עַמּוּדֶיהָ סֶלָה: אָמַרְתִּי לַהוֹלְלִים אַל תָּהֹלּוּ, וְלָרְשָׁעִים אַל תָּרִימוּ קָרֶן: אַל תָּרִימוּ לַמָּרוֹם קַרְנְכֶם, תְּדַבְּרוּ בְצַוָּאר עָתָק: כִּי לֹא מִמּוֹצָא וּמִמַּעֲרָב, וְלֹא מִמִּדְבַּר הָרִים: כִּי אֱלֹהִים שֹׁפֵט, זֶה יַשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים: כִּי כוֹס בְּיַד יְהוָה, וְיֵין חָמַר [חמר] מָלֵא מֶסֶךְ, וַיַּגֵּר מִזֶּה, אַךְ שְׁמָרֶיהָ יִמְצוּ יִשְׁתּוּ כֹּל רִשְׁעֵי אָרֶץ: וַאֲנִי אַגִּיד לְעֹלָם, אֲזַמְּרָה לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: וְכָל קַרְנֵי רְשָׁעִים אֲגַדֵּעַ, תְּרוֹמַמְנָה קַרְנוֹת צַדִּיק:

מִכְתָּם לְדָוִד, שָׁמְרֵנִי אֵל כִּי חָסִיתִי בָךְ: אָמַרְתְּ לַיהוָה אֲדֹנָי אָתָּה, טוֹבָתִי בַּל עָלֶיךָ: לִקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הֵמָּה, וְאַדִּירֵי כָּל חֶפְצִי בָם: יִרְבּוּ עִצְּבוֹתָם אַחֵר מָהָרוּ, בַּל אַסִּיךְ נִסְכֵּיהֶם מִדָּם, וּבַל אֶשָּׂא אֶת שְׁמוֹתָם עַל שְׂפָתָי: יְהוָה מְנָת חֶלְקִי וְכוֹסִי, אַתָּה תּוֹמִיךְ גּוֹרָלִי: חֲבָלִים נָפְלוּ לִי בַּנְּעִמִים, אַף נַחֲלָת שָׁפְרָה עָלָי: אֲבָרֵךְ אֶת יְהוָה אֲשֶׁר יְעָצָנִי, אַף לֵילוֹת יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי: שִׁוִּיתִי יְהוָה לְנֶגְדִּי תָמִיד, כִּי מִימִינִי, בַּל אֶמּוֹט: לָכֵן [לכן] שָׂמַח לִבִּי וַיָּגֶל [ומלעיל] כְּבוֹדִי, אַף בְּשָׂרִי יִשְׁכֹּן לָבֶטַח: כִּי לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לִשְׁאוֹל, לֹא תִתֵּן חֲסִידְךָ לִרְאוֹת שָׁחַת: תּוֹדִיעֵנִי אֹרַח ‹› חַיִּים, שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ, נְעִמוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח:

לְדָוִד] בָּרוּךְ יְהוָה] צוּרִי, הַמְלַמֵּד יָדַי לַקְרָב, אֶצְבְּעוֹתַי לַמִּלְחָמָה: חַסְדִּי וּמְצוּדָתִי, מִשְׂגַּבִּי וּמְפַלְטִי לִי, מָגִנִּי וּבוֹ חָסִיתִי, הָרוֹדֵד עַמִּי תַּחְתָּי: יְהוָה, מָה אָדָם וַתֵּדָעֵהוּ, בֶּן אֱנוֹשׁ וַתְּחַשְּׁבֵהוּ: אָדָם לַהֶבֶל דָּמָה, יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר: יְהוָה הַט שָׁמֶיךָ וְתֵרֵד, גַּע בֶּהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ: בְּרוֹק בָּרָק וּתְפִיצֵם, שְׁלַח חִצֶּיךָ וּתְהֻמֵּם: שְׁלַח יָדֶיךָ מִמָּרוֹם, פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי מִמַּיִם רַבִּים, מִיַּד בְּנֵי נֵכָר: אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוְא, וִימִינָם יְמִין שֶׁקֶר: אֱלֹהִים שִׁיר חָדָשׁ אָשִׁירָה לָּךְ, בְּנֵבֶל עָשׂוֹר אֲזַמְּרָה לָּךְ: הַנּוֹתֵן תְּשׁוּעָה לַמְּלָכִים, הַפּוֹצֶה אֶת דָּוִד עַבְדּוֹ מֵחֶרֶב רָעָה: פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי מִיַּד בְּנֵי נֵכָר, אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוְא, וִימִינָם יְמִין שֶׁקֶר: אֲשֶׁר בָּנֵינוּ] כִּנְטִעִים מְגֻדָּלִים בִּנְעוּרֵיהֶם, בְּנוֹתֵינוּ כְּזָוִיֹת, מְחֻטָּבוֹת ‹› תַּבְנִית הֵיכָל: מְזֵוֵינוּ מְלֵאִים מְפִיקִים מִזַּן אֶל זַן, צֹאנֵנוּ מַאֲלִיפוֹת מְרֻבָּבוֹת בְּחוּצוֹתֵינוּ: אַלּוּפֵינוּ מְסֻבָּלִים, אֵין פֶּרֶץ וְאֵין יוֹצֵאת, וְאֵין צְוָחָה בִּרְחֹבֹתֵינוּ: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ, אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְּהוָה אֱלֹהָיו:

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינֹת, מִזְמוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יָחְנֵנוּ וִיבָרְכֵנוּ, יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה: לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ, בְּכָל גּוֹיִם יְשׁוּעָתֶךָ: יוֹדוּךָ עַמִּים] אֱלֹהִים, יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: יִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ לְאֻמִּים, כִּי תִשְׁפֹּט עַמִּים מִישֹׁר, וּלְאֻמִּים] בָּאָרֶץ תַּנְחֵם סֶלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים] אֱלֹהִים, יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ, יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים, וְיִירְאוּ אוֹתוֹ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ:

לְדָוִד מִזְמוֹר, לַיהוָה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ, תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ: כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ, וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנָהָ: מִי יַעֲלֶה בְהַר יְהוָה, וּמִי יָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ: נְקִי כַפַּיִם וּבַר לֵבָב, אֲשֶׁר] לֹא נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשִׁי, וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִרְמָה: יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְהוָה, וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ: זֶה דּוֹר דֹּרְשָׁיו, מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים] רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם, וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד, יְהוָה צְבָאוֹת, הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה:

מוצאי שבת

לפני ההבדלה יש נוהגים לומר:

אֵלְיָהוּ הַנָּבִיא, אֵלְיָהוּ הַתִּשְׁבִּי, אֵלְיָהוּ הַגִּלְעָדִי: בִּמְהֵרָה יָבֹא אֵלֵינוּ עִם מָשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד: אִישׁ אֲשֶׁר קִנֵּא לְשֵׁם הָאֵל, אִישׁ בָּשַׂר שָׁלוֹם עַל יַד יְקוּתִיאֵל, אִישׁ גָּשׁ וַיְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: אֵלִיהוּ אִישׁ הוֹרוֹת שְׁנֵים עָשָׂר רָאוּ עֵינָיו, אִישׁ הַנִּקְרָא בַּעַל שֵׂעָר בִּסְימָנָיו, אִישׁ וְאֵזוֹר עוֹר אָזוּר בְּמָתְנָיו: אֵלִיהוּ אִישׁ זָעָף עַל עוֹבְדֵי חַמָּנִים, אִישׁ חָשׁ וְנִשְׁבַּע מְחִיוֹת גִּשְׁמֵי מְעוֹנִים, אִישׁ טַל וּמָטָר עָצַר שָׁלֹשׁ שָׁנִים: אֵלִיהוּ אִישׁ יָצָא לִמְצוֹא לְנַפְשׁוֹ נַחַת, אִישׁ כִּלְכְּלוּהוּ הָעוֹרְבִים וְלֹא מֵת לַשַּׂחַת, אִישׁ לְמַעֲנוֹ נִתְבָּרְכוּ כַּד וְצַפַּחַת: אֵלִיהוּ אִישׁ מוֹסָרָיו הִקְשִׁיבוּ כְּמֵהִים, אִישׁ נֶעֱנָה בָּאֵשׁ מִשְׁמֵי גְּבוֹהִים, אִישׁ שָׂחוּ אַחֲרָיו יְהוָה־אֱלֹהִים הוּא הָאֱלֹהִים: אֵלִיהוּ אִישׁ עָתִיד לְהִשְׁתַּלֵּחַ מִשְׁמֵי עֲרָבוֹת, אִישׁ פָּקִיד עַל כָּל־בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת, אִישׁ צִיר נֶאֱמָן לְהָשִׁיב לֵב בָּנִים עַל אָבוֹת: אֵלִיהוּ אִישׁ קָרָא קַנֹּאתִי לַיהוָה בְּתִפְאָרָה, אִישׁ רָכַב עַל סוּסֵי אֵשׁ וְעָלָה בַּסְּעָרָה, אִישׁ שֶׁלֹּא טָעַם טַעַם מִיתָה וּקְבוּרָה: אֵלִיהוּ תִּשְׁבִּי תַּצִּילֵנוּ מִפִּי אֲרָיוֹת, תְּבַשְּׂרֵנוּ בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּתוֹת, תְּשַׂמְּחֵנוּ בָּנִים עַל אָבוֹת: אֵלִיהוּ אִישׁ תִּשְׁבִּי עַל שְׁמוֹ נִקְרָא, תַּצִּילֵנוּ עַל יָדוֹ בַּתּוֹרָה, תַּשְׁמִיעֵנוּ מִפִּיו בְּשׂוֹרָה טוֹבָה בִּמְהֵרָה, תּוֹצִיאֵנוּ מֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה: אֵלִיהוּ אַשְׁרֵי מִי שֶׁרָאָה פָּנָיו בַּחֲלוֹם, אַשְׁרֵי מִי שֶׁנָּתַן לוֹ שָׁלוֹם, וְהֶחֱזִיר לוֹ שָׁלוֹם, יְהוָה־אֱלֹהִים יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם: אֵלִיהוּ בַּפָּתוּב הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֶת אֵלִיָּה הַנָּבִיא, לִפְנֵי בוֹא יוֹם יְהוָה־אֱלֹהִים הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא: וְהֵשִׁיב לֵב־אָבוֹת עַל־בָּנִים, וְלֵב בָּנִים עַל־אֲבוֹתָם:

ראוי ליזהר במוצ"ש לומר או"א בסימן טוב ובמזל וכו', כי הוא מובא בירושלמי ובטור סימן רצ"ט ובפוסקים (טעמי המנהגים עמ' קפ"ט ומ"ב סימן רצ"ה סקי"ז).

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בְּסִימָן טוֹב וּבְמַזָּל טוֹב תָּחֵל עָלֵינוּ אֶת־(שֹׁשֶׁת)
יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה הַבָּאִים לִקְרָאתֵנוּ לְשָׁלוֹם, חֲשׁוּבִים מִכָּל־חֵטְא וָפֶשַׁע,
וּמְנֻקִּים מִכָּל־עָוֹן וַאֲשָׁמָה וָרֶשַׁע, וּמְדֻבָּקִים בְּתַלְמוּד תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים,
וַחֲנוּנִים חָכְמָה בִּינָה וָדַעַת מֵאִתְּךָ, וְתִשְׁמִיעֵנוּ בָהֶם שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה, וְלֹא
תַעֲלֶה קִנְאָתֵנוּ עַל לֵב אָדָם, וְלֹא קִנְאַת אָדָם תַּעֲלֶה עַל לִבֵּנוּ, כַּלְבֵּנוּ
וֵאלֹהֵינוּ, שִׂים בְּרָכָה רְוָחָה וְהַצְלָחָה בְּכָל־מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ, וְכָל־הַיּוֹעֵץ עָלֵינוּ
וְעַל עַמְּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל עֵצָה טוֹבָה וּמַחֲשָׁבָה טוֹבָה אַמְּצוֹ, בָּרְכוֹ, גַּדְּלוֹ,
קַיְּמוֹ, קַיֵּם עֲצָתוֹ, כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר: יִתֵּן־לְךָ־כִלְבָבֶךָ, וְכָל־עֲצָתְךָ יְמַלֵּא:
וְנֶאֱמַר: וְתִגְזַר־אֹמֶר וְיָקָם לָךְ, וְעַל־דְּרָכֶיךָ נָגַהּ אוֹר: וְכָל־הַיּוֹעֵץ עָלֵינוּ וְעַל
עַמְּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל עֵצָה שֶׁאֵינָהּ טוֹבָה וּמַחֲשָׁבָה שֶׁאֵינָהּ טוֹבָה, אַבְּדוֹ, בַּטְּלוֹ,
גַּדְּעוֹ, הָפְרוֹ, הָפֵר עֲצָתוֹ, כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר: יְהוָה הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם, הֵנִיא
מַחְשְׁבוֹת עַמִּים: וְנֶאֱמַר: עֲצוּ עֵצָה וְתֻפָר, דַּבְּרוּ דָבָר וְלֹא יָקוּם כִּי עִמָּנוּ
אֵל: וּפְתַח לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּזֶה הַשָּׁבוּעַ וּבְכָל־שָׁבוּעַ וְשָׁבוּעַ, שַׁעֲרֵי אוֹרָה,
שַׁעֲרֵי בְרָכָה, שַׁעֲרֵי גִילָה, שַׁעֲרֵי דִיצָה, שַׁעֲרֵי דֵעָה, שַׁעֲרֵי הוֹד וְהָדָר, שַׁעֲרֵי
וַעַד טוֹב, שַׁעֲרֵי זִמְרָה, שַׁעֲרֵי חֶדְוָה, שַׁעֲרֵי חֶמְלָה, שַׁעֲרֵי חֵן וָחֶסֶד, שַׁעֲרֵי
חַיִּים טוֹבִים, שַׁעֲרֵי טוֹבָה, שַׁעֲרֵי יְשׁוּעָה, שַׁעֲרֵי כַפָּרָה, שַׁעֲרֵי כַלְכָּלָה,
שַׁעֲרֵי לִמּוּד תּוֹרָה לִשְׁמָהּ, שַׁעֲרֵי מָזוֹן, שַׁעֲרֵי מְחִילָה, שַׁעֲרֵי נֶחָמָה, שַׁעֲרֵי
סְלִיחָה, שַׁעֲרֵי עֶזְרָה, שַׁעֲרֵי פְּדוּת, שַׁעֲרֵי פַּרְנָסָה טוֹבָה, שַׁעֲרֵי צְדָקָה, שַׁעֲרֵי
צְהָלָה, שַׁעֲרֵי קוֹמְמִיוּת, שַׁעֲרֵי רְפוּאָה שְׁלֵמָה, שַׁעֲרֵי שָׁלוֹם, שַׁעֲרֵי שַׁלְוָה,
שַׁעֲרֵי תּוֹרָה, שַׁעֲרֵי תְּפִלָּה, שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה, שַׁעֲרֵי תְּשׁוּעָה, כְּדִכְתִיב
וּתְשׁוּעַת צַדִּיקִים מֵיְהוָה מָעוּזָּם בְּעֵת צָרָה: וַיַּעְזְרֵם יְהוָה וַיְפַלְּטֵם,
יְפַלְּטֵם מֵרְשָׁעִים וְיוֹשִׁיעֵם, כִּי־חָסוּ בוֹ: וְנֶאֱמַר: חָשַׂף יְהוָה אֶת־זְרוֹעַ קָדְשׁוֹ
לְעֵינֵי כָּל־הַגּוֹיִם, וְרָאוּ כָּל־אַפְסֵי־אָרֶץ אֶת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ: וְנֶאֱמַר: קוֹל
צֹפַיִךְ נָשְׂאוּ קוֹל יַחְדָּו יְרַנֵּנוּ, כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב יְהוָה צִיּוֹן: וְקָרוּם לָנוּ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב: מַה־נָּאוּוּ עַל־הֶהָרִים רַגְלֵי מְבַשֵּׂר מַשְׁמִיעַ
שָׁלוֹם מְבַשֵּׂר טוֹב מַשְׁמִיעַ יְשׁוּעָה, אוֹמֵר לְצִיּוֹן מָלַךְ אֱלֹהָיִךְ:

נמצא בכתבי הקודש של הרב הקדוש רבי לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל מחבר ספר קדושת לוי, תפלה להצלחה לאומרה במוצ"ש ג"פ מהרה"ק ר' לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל:

אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב! שְׁמֹר וְהַצֵּל אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲחוּזֶיךָ מִכָּל־רָע, לְמַעַן שֵׁם תְּהִלָּתֶךָ, הִנֵּה שַׁבַּת קֹדֶשׁ הָאֲחוּזָה עוֹבֶרֶת, וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שֶׁיָּבֹא עָלֵינוּ הַשָּׁבוּעַ הַבָּא לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, לֶאֱמוּנַת חֲכָמִים, לְאַהֲבַת חֲבֵרִים, לְדִבְקוּת הַבּוֹרֵא בָּרוּךְ־הוּא, לְהַאֲמִין בְּשִׁלְשָׁה־עָשָׂר עִקָּרִים שֶׁלְּךָ, וּבִנְאֻלָּה קְרוֹבָה בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, וּבְתִחִיַּת הַמֵּתִים, וּבִנְבוּאַת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! אַתָּה הַנּוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ, תֵּן כֹּחַ גַּם לִילָדֶיךָ רְחוּמֶיךָ הַיְחִידִים, לְהַלֵּל שִׁמְךָ וְלַעֲבֹד אוֹתְךָ לְבַדֶּךָ, וְהַשָּׁבוּעַ הַבָּא, יָבוֹא עָלֵינוּ לִבְרִיאוּת וּלְמָזָל, וּלְהַצְלָחָה וְלִבְרָכָה וּלְחֶסֶד, וְלִבְנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי, לָנוּ וּלְכָל־יִשְׂרָאֵל, וְנֹאמַר אָמֵן:

סֵדֶר הַבְדָּלָה

רֹאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנָּם, וְלִירוּשָׁלַיִם<כְּמַבְשֵׂר אֶתֵּן: אַל־תִּשְׁמְחִי אוֹיַבְתִּי לִי כִּי נָפַלְתִּי קַמְתִּי, כִּי־אֵשֵׁב < בַּחוֹשֶׁךְ יְהוָה יאהדונהי אוֹר לִי: לַיְּהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה, וְשָׂשׂוֹן וִיקָר: וַיְהִי דָּוִד לְכָל־דְּרָכָיו מַשְׂכִּיל וַיהוָה יאהדונהי עִמּוֹ: וְנֹחַ מָצָא חֵן בְּעֵינֵי יְהוָה יאהדונהי: כֵּן<נִמְצָא חֵן (וְתִמְצָאוּ חֵן) וְשֵׂכֶל טוֹב < בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם:

קוּמִי אוֹרִי כִּי־בָא אוֹרֵךְ, וּכְבוֹד יְהוָה יאהדונהי עָלַיִךְ זָרַח: כִּי־הִנֵּה הַחֹשֶׁךְ יְכַסֶּה־אֶרֶץ וַעֲרָפֶל < לְאֻמִּים, וְעָלַיִךְ יִזְרַח יְהוָה יאהדונהי וּכְבוֹדוֹ עָלַיִךְ יֵרָאֶה:

יקח הכוס בידו ויאמר:

פּוֹם־יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא, וּבְשֵׁם יְהוָה יאהדונהי אֶקְרָא:

אָנָא יְהוָה יאהדונהי הוֹשִׁיעָה נָּא שתי פעמים,

אָנָּא יְהוָה־יאהדונהי הַצְלִיחָה נָא שתי פעמים:

הַצְלִיחֵנוּ, הַצְלִיחַ דְּרָכֵינוּ, הַצְלִיחַ לְמוּדֵינוּ, וּשְׁלַח בְּרָכָה רְוָחָה וְהַצְלָחָה בְּכָל־מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ, בְּרַכְתִּיב: יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְהוָה־יאהדונהי וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ: לַיְהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה, וְשָׂשׂוֹן וְיֹקָר: וּכְתִיב: וַיְהִי דָוִד לְכָל־דְּרָכָיו מַשְׂכִּיל, וַיהוָה יאהדונהי עִמּוֹ: כֵּן יְהִי עִמָּנוּ תָּמִיד:

סַבְרֵי מָרָנָן. ועונים: לְחַיִּים.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

במוצאי יו"ט שאינו מוצ"ש אֵין מברכים על הבשמים ועל הנר.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא עֲצֵי (עשבי) (מיני) בְשָׂמִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל וּבֵין אוֹר לְחֹשֶׁךְ וּבֵין יִשְׂרָאֵל ◇ לָעַמִּים וּבֵין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל:

שותה רביעית ומברך "על הגפן".

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, עַל הַגֶּפֶן וְעַל פְּרִי הַגֶּפֶן וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה, וְעַל אֶרֶץ חֶמְדָּה, טוֹבָה וּרְחָבָה, שֶׁרָצִיתָ וְהִנְחַלְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ, לֶאֱכוֹל מִפִּרְיָהּ, וְלִשְׂבֹּעַ מִטּוּבָהּ. רַחֵם יְהוָה־יהוה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ, וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ, וְעַל הַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ, וְעַל מִזְבָּחֶךָ, וְעַל הֵיכָלֶךָ, וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ, בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ, וְשַׂמְּחֵנוּ בְּבִנְיָנָהּ, וְנֹאכַל מִפִּרְיָהּ וְנִשְׂבַּע מִטּוּבָהּ וּנְבָרֶכְךָ עָלֶיהָ בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה.

בראש־חודש: וְזָכְרֵנוּ לְטוֹבָה בְּיוֹם רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה.

בחוה"מ סוכות: וְשַׂמְּחֵנוּ בְּיוֹם חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה בְּיוֹם מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה.

בחוה"מ פסח: וְשַׂמְּחֵנוּ בְּיוֹם חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה בְּיוֹם מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה.

כִּי אַתָּה טוֹב וּמֵטִיב לַכֹּל, וְנוֹדֶה לְךָ יְהוָה־יהוה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרִי הַגֶּפֶן. על של א"י: פְּרִי גַפְנָהּ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרִי הַגֶּפֶן. על של ארץ ישראל: פְּרִי גַפְנָהּ:

שִׁירִים לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת

מצוה לומר זמירות במוצאי שבת, כדי ללוות את הכלה, שהיא השבת. וזמירות של מוצאי שבת מסוגלות להצלחה בכל דרכיו כל ימי השבוע (כה"ח פאלאגי').

הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל. חַטָּאתֵינוּ יִמְחוֹל. זַרְעֵנוּ וְכַסְפֵּנוּ יַרְבֶּה כַּחוֹל. וְכַכּוֹכָבִים בַּלָּיְלָה:

יוֹם פָּנָה בְּצֵל תֹּמֶר. אֶקְרָא לָאֵל עָלַי גּוֹמֵר. יוֹם אֲשֶׁר אָמַר שׁוֹמֵר. אָתָא בֹקֶר וְגַם לַיְלָה: המבדיל

צִדְקָתְךָ כְּהַר תָּבוֹר. עֲלֵי פְּשָׁעַי עֲבֹר תַּעֲבוֹר. כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבוֹר. וְאַשְׁמוּרָה בַּלָּיְלָה: המבדיל

חָלְפָה עוֹנַת מִנְחָתִי. מִי יִתֵּן מְנוּחָתִי. יָגַעְתִּי בְּאַנְחָתִי. אַשְׁחֶה בְכָל־לַיְלָה:

המבדיל

קוֹלִי שִׁמְעָה בַּל יֶגְמַל. פְּתַח לִי שַׁעַר הַמְּנֻמָּל. שֶׁרֹאשִׁי נִמְלָא טָל. קְוָצוֹתַי רְסִיסֵי לָיְלָה: המבדיל

חֶעָתֵר נוֹרָא וְאָיוֹם. אֲשַׁוֵּעַ תְּנָה פְּרִיּוֹם. בְּנֶשֶׁף בְּעֶרֶב יוֹם. בְּאִישׁוֹן לַיְלָה:

המבדיל

קָרָאתִיךָ יְהֹוָה הוֹשִׁיעֵנִי. אֹרַח חַיִּים תּוֹדִיעֵנִי. מַדְלוּת <> תְּבַצְּעֵנִי. מִיּוֹם עַד לַיְלָה: המבדיל

טַהֵר טִנּוּף מַעֲשַׂי. פֶּן יֹאמְרוּ מַכְעִיסַי. אַיֵּה אֱלוֹהַּ עוֹשַׂי. נוֹתֵן זְמִירוֹת בַּלָּיְלָה:

המבדיל

נַחֲנוּ בְיָדְךָ בַּחֹמֶר. סְלַח נָא עַל כָּל וָחֹמֶר. יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ אֹמֶר, וְלַיְלָה לְלַיְלָה: המבדיל

אֵל פּוֹדֶה מִכָּל־צָר. קְרָאנוּךָ מִן הַמֵּצַר. יָדְךָ לֹא תִקְצַר. לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה:

המבדיל

מִיכָאֵל שַׂר יִשְׂרָאֵל. אֵלְיָהוּ וְנַבְרִיאֵל. בּוֹאוּ נָא עִם הַגּוֹאֵל. קוּמוּ בַּחֲצִי הַלָּיְלָה: המבדיל

מִימִינֵנוּ מִיכָאֵל. וּמִשְּׂמֹאלֵנוּ גַּבְרִיאֵל. וְעַל רֹאשֵׁנוּ שְׁכִינַת אֵל. בְּכָל־יוֹם וּבְכָל־לַיְלָה: המבדיל

תְּנָה־לָנוּ שָׁבוּעַ טוֹב. רַעֲנָן כְּגַן רָטוֹב. וּמְיִרְוָה יָבוֹא חֲסוֹב. כָּל־חַיּוֹם וְכָל־חַלַּיְלָה: המבדיל

יְבָרֵךְ הַבַּיִת הַזֶּה. מִפִּי נָבִיא וְגַם חוֹזֶה. כִּי כֵן יְצַוֶּה אֱלֹהֵינוּ זֶה. לְשָׁמְרוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה: המבדיל

הַמַּבְדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם. יְחַיֵּינוּ מִיוֹמַיִם. יַרְאֵנוּ בְּטוּב יְרוּשָׁלַיִם. וְלִמְשׁוֹל בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה: המבדיל

מלים: רבי יוסף חיים זצ"ל.

עַל בַּיִת זֶה וְיוֹשְׁבֵיהוּ. תִּהְיֶה בְרָכַת אֵלְיָהוּ:

אֵלְיָהוּ בַּעַל הָאוֹת. מַלְאַךְ יְהוָה צְבָאוֹת. זָכָה וְעָשָׂה נִפְלָאוֹת. אַשְׁרֵי הָעַיִן רָאָתְהוּ: על בית

לָבַשׁ קִנְאָה בְּתוֹךְ עַמּוֹ. וְהָיָה יְהוָה עִמּוֹ. זָכָה וְלָקַח לְעַצְמוֹ. נֶפֶשׁ נָדָב וַאֲבִיהוּא: על בית

יָדָיו רַב לוֹ בְּקִנְאָתוֹ. נָתַן לוֹ הָאֵל בְּרִיתוֹ. הַחַיִּים וְהַשָּׁלוֹם אִתּוֹ. רוּחַ יְהוָה תַּנְחֵהוּ: על בית

הוּא בְּאַרְבַּע עֲפִיפָתוֹ. וּבְשִׁבְעֵי מְרוֹמִים בֵּיתוֹ. אַשְׁרֵי אִישׁ יִזְכֶּה לִרְאוֹתוֹ. וְיִלְמַד תּוֹרָה מִפִּיהוּ: על בית

וְאַשְׁרֵי נוֹתֵן לוֹ שָׁלוֹם. וְהוּא מַחֲזִיר לוֹ שָׁלוֹם. הַלְוַאי נִרְאֵהוּ בַּחֲלוֹם. וְנִשְׂבַּע מֵאוֹר פָּנֵיהוּ: על בית

חַי וְקַיָּם בְּעֹז וָאֵל. יַמְלִין טוֹב בְּעַד יִשְׂרָאֵל. וְחִישׁ יָבֹא עִם הַגּוֹאֵל. נָאוּז עַל הָרִים רַגְלֵיהוּ: על בית

זְבוּתוֹ תָּגֵן עָלֵינוּ. הוּא יִכְתֹּב זְכֻיּוֹתֵינוּ. בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּתֵּנוּ. בְּעֵץ הַחַיִּים יוֹשֵׁב הוּא: על בית

קוֹל אֱלָהּ֙ וַיִּשְׁמַ֔ע. שָׁל֥וֹם וִישׁוּעָ֖ה יַזְרִ֑יעַ. כִּי֩ עֵ֨ת הַזְּמִ֜יר הִגִּ֗יעַ. נָחָ֤ה רוּחַ֙ אֱלָהּ֙: עַל בֵּית

סימן: לסעדיה.

לַנֵּ֖ר וְלִבְשָׁמִ֑ים, נַפְשִׁ֥י מְיַחֶ֖לֶת. אִם תִּתְּנוּ֙ לִי֙ כּ֣וֹס יַ֔יִן לְחַבְּדָ֖לָה: אם תתנו
סְלוּ֙ דְּרָכִ֔ים לִי, פַּנּ֥וּ לְנָבוֹכָ֖ה. פִּתְח֥וּ שְׁעָרִ֖ים לִי, כָּל־מַלְאֲבֵ֥י מַעְלָ֖ה: אם תתנו
עֵינַ֥י אֲנִי֙ אֶשָּׂ֔א, אֶל אֵ֖ל בְּלֵ֣ב כּוֹסֵ֑ף. מַמְצִ֥יא צְרָכַ֖י לִי, בַּיּ֥וֹם וּבַלָּיְלָ֖ה: אם תתנו
דַּי֙ מַחְסוֹר֙ תֵּ֣ן לִי, מֵאוֹצְר֔וֹת טוּבָ֑ךְ. כִּי֩ לַחֲסָדֶ֨יךָ, אֵ֜ין קֵ֗ץ וְאֵ֤ין תִּכְלָ֔ה: אם תתנו
יִתְחַדְּשָׁ֥ה גִילִ֖י, טַרְפִּ֣י וְטוּבָתִ֑י. תָּסִ֥יר יְגוֹנוֹתַ֖י, מַכְאוֹ֥ב וּמַאֲפֵ֖לָה: אם תתנו
הִנֵּ֥ה יְמֵי֙ מַעֲשֶׂ֔ה, מִתְחַדְּשִׁ֥ים תָּמִ֖יד. יִתְחַדְּשׁוּ֙ (כצ"ל) בָּהֶ֔ם, שָׁל֥וֹם וְטוּב֖ סֶֽלָה: אם תתנו

פסוקי ברכה

סגולה לפרנסה, לומר בכל מוצאי שבת קודש, "ויתן לך" וגו', וטוב שיאמרו שנים ביחד (סגולות ישראל מערכת פ"א אות כ').

וְיִתֶּן־לְךָ֙ הָאֱלֹהִ֔ים מִטַּ֖ל הַשָּׁמַ֑יִם וּמִשְׁמַנֵּ֥י הָאָ֖רֶץ. וְרֹ֥ב דָּגָ֖ן וְתִירֹֽשׁ: יַעַבְדוּךָ֙
עַמִּ֔ים וְיִשְׁתַּחֲו֥וּ לְךָ֖ לְאֻמִּ֑ים, הֱוֵ֣ה גְבִ֔יר לְאַחֶ֖יךָ וְיִשְׁתַּחֲו֣וּ לְךָ֔ בְּנֵ֖י אִמֶּ֑ךָ.
אֹרְרֶ֖יךָ אָר֥וּר, וּמְבָרֲכֶ֖יךָ בָּר֥וּךְ: וְאֵל֙ שַׁדַּ֣י יְבָרֵ֔ךְ אֹתְךָ֖ וַיַּפְרְךָ֣ וְיַרְבֶּ֑ךָ. וְהָיִ֥יתָ
לִקְהַ֖ל עַמִּֽים: וְיִתֶּן־לְךָ֙ אֶת־בִּרְכַּ֣ת אַבְרָהָ֔ם, לְךָ֥ וּלְזַרְעֲךָ֖ אִתָּ֑ךְ. לְרִשְׁתְּךָ֗
אֶת־אֶ֙רֶץ֙ מְגֻרֶ֔יךָ אֲשֶׁ֥ר נָתַ֖ן אֱלֹהִ֑ים לְאַבְרָהָֽם: מֵאֵ֥ל אָבִ֖יךָ וְיַעְזֹרֶ֑ךָ וְאֵ֥ת שַׁדַּ֖י
וִיבָרְכֶ֑ךָ בִּרְכֹ֤ת שָׁמַ֙יִם֙ מֵעָ֔ל, בִּרְכֹ֖ת ‹› תְּהֹ֣ום רֹבֶ֑צֶת ‹› תָּחַ֔ת. בִּרְכֹ֥ת שָׁדַ֖יִם
וָרָֽחַם: בִּרְכֹ֥ת אָבִ֖יךָ גָּבְר֣וּ עַל֙ בִּרְכֹ֣ת הוֹרַ֔י, עַד֙ תַּאֲוַ֣ת גִּבְעֹ֔ת תִּהְיֶ֖ינָה
לְרֹ֣אשׁ יוֹסֵ֑ף, וּלְקָדְקֹ֖ד נְזִ֥יר אֶחָֽיו: וַאֲהֵבְךָ֙ וּבֵרַכְךָ֔ וְהִרְבֶּ֖ךָ. וּבֵרַ֥ךְ פְּרִי־בִטְנְךָ֖
וּפְרִי־אַדְמָתֶ֑ךָ דְּגָנְךָ֥ וְתִירֹשְׁךָ֖ וְיִצְהָרֶ֑ךָ שְׁגַ֥ר אֲלָפֶ֖יךָ וְעַשְׁתְּרֹ֥ת צֹאנֶֽךָ, עַל
הָאֲדָמָ֗ה אֲשֶׁ֤ר־נִשְׁבַּע֙ לַאֲבֹתֶ֔יךָ לָתֵ֥ת לָ֖ךְ: בָּר֥וּךְ תִּהְיֶ֖ה מִכָּל־הָעַמִּֽים. לֹא
יִהְיֶ֥ה בְךָ֖ עָקָ֣ר וַעֲקָרָ֑ה וּבִבְהֶמְתֶּ֖ךָ: וְהֵסִ֨יר יְהוָ֜ה יהוה מִמְּךָ֗ כָּל־חֹ֔לִי.
וְכָל־מַדְוֵ֥י מִצְרַ֖יִם הָרָעִ֑ים אֲשֶׁ֤ר יָדַ֙עְתָּ֙ לֹ֣א יְשִׂימָ֔ם בָּ֔ךְ, וּנְתָנָ֖ם בְּכָל־שֹׂנְאֶֽיךָ:
בָּר֥וּךְ אַתָּ֖ה בָּעִ֑יר. וּבָר֥וּךְ אַתָּ֖ה בַּשָּׂדֶֽה: בָּר֥וּךְ פְּרִי־בִטְנְךָ֖ וּפְרִי אַדְמָתְךָ֑ וּפְרִי
בְהֶמְתֶּ֗ךָ. שְׁגַ֤ר אֲלָפֶ֙יךָ֙ וְעַשְׁתְּרוֹת֙ צֹאנֶ֔ךָ: בָּר֥וּךְ טַנְאֲךָ֖ וּמִשְׁאַרְתֶּֽךָ: בָּר֥וּךְ אַתָּ֖ה

בְּבֹאֶךָ. וּבָרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתֶךָ: יַצֵּו יְהוָה אֲדֹנָי אִתְּךָ אֶת־הַבְּרָכָה בַּאֲסָמֶיךָ וּבְכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ. וּבֵרַכְךָ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֲדֹנָי אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ: יִפְתַּח יְהוָה אֲדֹנָי לְךָ אֶת־אוֹצָרוֹ הַטּוֹב אֶת־הַשָּׁמַיִם לָתֵת מְטַר אַרְצְךָ בְּעִתּוֹ, וּלְבָרֵךְ אֵת כָּל־מַעֲשֵׂה יָדֶךָ. וְהִלְוִיתָ גּוֹיִם רַבִּים, וְאַתָּה לֹא תִלְוֶה: אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ עַם נוֹשַׁע בַּיהוָה אֲדֹנָי, מָגֵן עֶזְרֶךָ, וַאֲשֶׁר־חֶרֶב גַּאֲוָתֶךָ. וְיִכָּחֲשׁוּ אוֹיְבֶיךָ לָךְ, וְאַתָּה עַל בָּמוֹתֵימוֹ תִּדְרֹךְ:

יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בַּיהוָה אֲדֹנָי תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים. לֹא תֵבֹשׁוּ וְלֹא תִכָּלְמוּ עַד עוֹלְמֵי עַד: וַאֲבַלְתֶּם אָכוֹל וְשָׂבוֹעַ, וְהִלַּלְתֶּם אֶת־שֵׁם יְהוָה אֲדֹנָי אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־עָשָׂה עִמָּכֶם לְהַפְלִיא. וְלֹא־יֵבֹשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם: וְיָדַעְתֶּם כִּי בְקֶרֶב יִשְׂרָאֵל אָנִי, וַאֲנִי יְהוָה אֲדֹנָי אֱלֹהֵיכֶם וְאֵין עוֹד. וְלֹא־יֵבֹשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם: וּפְדוּיֵי יְהוָה אֲדֹנָי יפסיק מעט יָשֻׁבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה, וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל־רֹאשָׁם. שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ, וְנָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה: כִּי בְשִׂמְחָה תֵּצֵאוּ וּבְשָׁלוֹם תּוּבָלוּן. הֶהָרִים וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ לִפְנֵיכֶם רִנָּה, וְכָל־עֲצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחֲאוּ־כָף: הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי, אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחָד. כִּי עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ יְהוָה אֲדֹנָי, וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה: וּשְׁאַבְתֶּם מַיִם בְּשָׂשׂוֹן. מִמַּעְיְנֵי הַיְשׁוּעָה: וַאֲמַרְתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ לַיהוָה אֲדֹנָי קִרְאוּ בִשְׁמוֹ, הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו. הַזְכִּירוּ כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ: זַמְּרוּ יְהוָה אֲדֹנָי כִּי גְאוּת עָשָׂה. מוּדַעַת זֹאת בְּכָל־הָאָרֶץ: צַהֲלִי וְרָנִּי יוֹשֶׁבֶת צִיּוֹן. כִּי־גָדוֹל בְּקִרְבֵּךְ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קִוִּינוּ לוֹ וְיוֹשִׁיעֵנוּ. זֶה יְהוָה אֲדֹנָי קִוִּינוּ לוֹ, נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ: בּוֹרֵא נִיב שְׂפָתָיִם. שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב, אָמַר יְהוָה אֲדֹנָי וּרְפָאתִיו: וְרוּחַ לָבְשָׁה אֶת־עֲמָשַׂי רֹאשׁ הַשָּׁלִישִׁים, לְךָ דָוִיד וְעִמְּךָ בֶּן־יִשַׁי, שָׁלוֹם שָׁלוֹם לְךָ וְשָׁלוֹם לְעֹזְרֶךָ. כִּי עֶזְרְךָ אֱלֹהֶיךָ, וַיְקַבְּלֵם דָּוִיד, וַיִּתְּנֵם בְּרָאשֵׁי הַגְּדוּד: וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לָחָי. וְאַתָּה שָׁלוֹם וּבֵיתְךָ שָׁלוֹם, וְכֹל אֲשֶׁר לְךָ שָׁלוֹם: אומר פסוק "ואמרתם" ז' פעמים, וי"א אותו כמנין בני הבית. בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּיהוָה אֲדֹנָי וְהָיָה יְהוָה אֲדֹנָי מִבְטַחוֹ: יְהוָה אֲדֹנָי עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְהוָה אֲדֹנָי (יפסיק מעט) יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

ארבעה עשר פסוקים משלש תיבות:

וּמִשְׁמָע וְדִימָה וּמַשָּׂא: וַיֵּשֶׁב יִצְחָק בִּגְרָר: וְהָרָעָב כָּבֵד בָּאָרֶץ: וּבְנֵי־דָן
חֻשִׁים: לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְהוָה׀ יאהדונהי: יִשָּׂשכָר (לקרוא יִשָּׂשכָר) וְבוּלֻן
וּבְנָיִמִן: מְכַשֵּׁפָה לֹא תְחַיֶּה: וְעָשִׂיתָ מִשְׁבְּצֹת זָהָב: וּלְצַרַעַת הַבֶּגֶד וְלַבָּיִת:
וְלַשְּׂאֵת וְלַסַּפַּחַת וְלַבַּהֶרֶת: יְבָרֶכְךָ יְהוָה׀ יאהדונהי וְיִשְׁמְרֶךָ: וַיְהִי אַחֲרֵי
הַמַּגֵּפָה: וּבְנֵי פַלּוּא אֱלִיאָב: בָּרוּךְ מַנְאָךְ וּמִשְׁאַרְתֵּךְ:

וְהַחוּט הַמְשֻׁלָּשׁ, לֹא בִמְהֵרָה יִנָּתֵק: יְהוָה׀ יאהדונהי צְבָאוֹת עִמָּנוּ.
מִשְׂגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְהוָה׀ יאהדונהי צְבָאוֹת. אַשְׁרֵי אָדָם
בֹּטֵחַ בָּךְ: יְהוָה׀ יאהדונהי הוֹשִׁיעָה. הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ: יְהוָה יאהדונהי עֹז
לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְהוָה׀ יאהדונהי| (יפסיק מעט) יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם: יִהְיוּ לְרָצוֹן
אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה׀ יאהדונהי צוּרִי וְגֹאֲלִי:

עשרה פסוקים מהרמב"ן ז"ל, וצריך באמירתם כוונה גדולה:

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ: וּלְכֹל חַיַּת הַחָזָקָה, וּלְכֹל
הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל. אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה, לְעֵינֵי כָּל־יִשְׂרָאֵל: וְיַעֲקֹב הָלַךְ
לְדַרְכּוֹ. וַיִּפְגְּעוּ־בוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם, מַחֲנֵה אֱלֹהִים
זֶה. וַיִּקְרָא שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנָיִם: הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבֵּרָה. וְתִשְׁמַע
הָאָרֶץ אִמְרֵי־פִי: יַעֲרֹף כַּמָּטָר לִקְחִי, תִּזַּל כַּטַּל אִמְרָתִי. כִּשְׂעִירִם
עֲלֵי־דֶשֶׁא, וְכִרְבִיבִים עֲלֵי־עֵשֶׂב: וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָאָרֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה. קוּמָה מלרע
יְהוָה׀ יאהדונהי וְיָפֻצוּ אֹיְבֶיךָ, וְיָנֻסוּ מְשַׂנְאֶיךָ מִפָּנֶיךָ: וּבְנֻחֹה יֹאמַר. שׁוּבָה מלרע
יְהוָה׀ יאהדונהי, רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל: וְצִבְאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם. חֲמִשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים
אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת: כָּל־הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֵה אֶפְרַיִם מְאַת אֶלֶף וּשְׁמֹנַת־אֲלָפִים
וּמֵאָה לְצִבְאֹתָם. וּשְׁלֹשִׁים יָפָעוּ:

אחד עשר פסוקים שמתחילין בנו"ן ומסיימין בנו"ן, והם טובים לשמירה מפחד:

נָגַע צָרַעַת כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם. וְהוּבָא אֶל־הַכֹּהֵן: נַחֲנוּ נַעֲבֹר חֲלוּצִים לִפְנֵי יְהוָ
יאהדונהי אֶרֶץ כְּנָעַן. וְאִתָּנוּ אֲחֻזַּת נַחֲלָתֵנוּ, מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן: נָבִיא מִקִּרְבְּךָ
מֵאַחֶיךָ כָּמֹנִי, יָקִים לְךָ יְהוָה׀ יאהדונהי אֱלֹהֶיךָ. אֵלָיו תִּשְׁמָעוּן: נָהָר פְּלָגָיו

יְשַׂמְּחוּ עִיר־אֱלֹהִים. קְדֹשׁ מִשְׁכְּנֵי עֶלְיוֹן: נֶגֶד אֲבוֹתָם עָשָׂה פֶּלֶא. בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׂדֵה־צֹעַן: נָחִיתָ כַצֹּאן עַמֶּךָ. בְּיַד־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן: נַפְתִּי מִשְׁפָּבִי. מֹר אֲהָלִים וְקִנָּמוֹן: גֶּר יְהוָה׀ יהוה נִשְׁמַת אָדָם. חֹפֵשׂ כָּל־חַדְרֵי־בָטֶן: נֹפֶת ‹ תִּטֹּפְנָה שִׂפְתוֹתַיִךְ כַּלָּה. דְּבַשׁ וְחָלָב תַּחַת לְשׁוֹנֵךְ, וְרֵיחַ שַׂלְמֹתַיִךְ כְּרֵיחַ לְבָנוֹן: נָדוּ מִתּוֹךְ כָּבֶל וּמֵאֶרֶץ בַּשְׂדִים יֵצֵאוּ. וְהִוּ בְעִתּוֹדִים לִפְנֵי־צֹאן: נִשְׁקֵן קֶשֶׁת מַיְמִינִים וּמַשְׁמְאִלִים בָּאֲבָנִים, וּבַחִצִּים בַּקָּשֶׁת. מֵאֲחֵי שָׁאוּל מִבִּנְיָמִן:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! הַצֵּל אֶת־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, מִכָּל־מִינֵי כְּשָׁפִים וּמִכָּל־עַיִן הָרָע. וּכְשֵׁם שֶׁפָּרַשְׂתָּ כְּנָפֶיךָ עַל אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבַּמִּדְבָּר שֶׁלֹּא שָׁלְטָה עֲלֵיהֶם עַיִן בִּישָׁא דִּבְלְעָם, כֵּן תִּפְרוֹשׂ עָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, לִהְיוֹתֵינוּ מְכֻסִּים בְּמִכְסֶה וּבְהַנְהָגָה בִּשְׁמוֹתֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים, מִכָּל־עַיִן בִּישָׁא:

שלשה פסוקים המסוגלים לשמירה.

אַתָּה סֵתֶר לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי. רָנֵי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה: בְּטְחוּ בַיהוָה׀ יהוה עֲדֵי־עַד. כִּי בְיָהּ יְהוָה׀ יהוה צ֥וּר עוֹלָמִים: יְהוָה׀ יהוה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְהוָה׀ יהוה (יפסיק מעט) יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

שבעה פסוקים בישעיה, שמתחילין בכ"ף ומסיימין בכ"ף:

כִּי־תַעֲבֹר בַּמַּיִם אִתְּךָ אָנִי, וּבַנְּהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּךָ. כִּי־תֵלֵךְ בְּמוֹ־אֵשׁ לֹא תֵכָוֶה, וְלֶהָבָה לֹא תִבְעַר־בָּךְ: כִּי־עַם בְּצִיּוֹן יֵשֵׁב בִּירוּשָׁלָיִם. בָּכוֹ לֹא־תִבְכֶּה חָנוֹן יָחְנְךָ לְקוֹל זַעֲקֶךָ, כְּשָׁמְעָתוֹ עָנָךְ: כִּי אֲנִי יְהוָה׀ יהוה אֱלֹהֶיךָ, קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעֶךָ. נָתַתִּי כָפְרְךָ מִצְרַיִם, כּוּשׁ וּסְבָא תַּחְתֶּיךָ: כִּי אֲנִי יְהוָה׀ יהוה אֱלֹהֶיךָ מַחֲזִיק יְמִינֶךָ. הָאֹמֵר לְךָ, אַל־תִּירָא אֲנִי עֲזַרְתִּיךָ: כִּי לֹא שְׁאוֹל תּוֹדֶךָ מָוֶת יְהַלְלֶךָ. לֹא־יְשַׂבְּרוּ יוֹרְדֵי־בוֹר אֶל־אֲמִתֶּךָ: כִּי אֶצֹק־מַיִם עַל־צָמֵא, וְנוֹזְלִים עַל־יַבָּשָׁה. אֶצֹק רוּחִי עַל־זַרְעֶךָ, וּבִרְכָתִי עַל־צֶאֱצָאֶיךָ: כִּי־אַתָּה אָבִינוּ, כִּי אַבְרָהָם לֹא יְדָעָנוּ, וְיִשְׂרָאֵל לֹא יַכִּירֵנוּ. אַתָּה יְהוָה׀ יהוה אָבִינוּ, גֹּאֲלֵנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֶךָ:

יְבָרֶכְךָ יְהוָה׀ יהוה וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה׀ יהוה| פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיִחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְהוָה׀ יהוה| פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם: וְשָׂמוּ (מלרע) אֶת־שְׁמִי עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרְכֵם:

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי אֶל־הֶהָרִים מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי: עֶזְרִי מֵעִם יְהוָה (אהדונהי)
עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: אַל־יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ אַל־יָנוּם שֹׁמְרֶךָ: הִנֵּה לֹא־יָנוּם
וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: יְהוָה (אהדונהי) שֹׁמְרֶךָ יְהוָה (אהדונהי) צִלְּךָ עַל־יַד
יְמִינֶךָ: יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא־יַכֶּכָּה וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה: יְהוָה (אהדונהי) (יפסיק מעט) יִשְׁמָרְךָ
מִכָּל־רָע יִשְׁמֹר אֶת־נַפְשֶׁךָ: יְהוָה (אהדונהי) (יפסיק מעט) יִשְׁמָר־צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ
מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:

סְעֻדָּה רְבִיעִית

לעולם יסדר אדם שולחנו במוצאי שבת בלחם משנה, אפילו שאינו יכול לאכול אלא רק כזית. וטוב שלא יפשוט בגדי שבת עד אחר סעודה רביעית . ולכתחילה לא יאחרנה עד אחר ד' שעות מן הלילה, ואם נאנס יכול לקיימה עד חצות. כתבו גורי האר"י זצ"ל וז"ל: הנפש יתירה אינה הולכת לגמרי עד סעודת מוצאי שבת, לכן אין ראוי להתעסק במלאכה שאינה אוכל נפש או בתורה, עד אחר שסועד סעודת מוצאי שבת, עכ"ל (מחב"ר סי' ש').

לפני סעודה רביעית יאמר:

אַתְקִינוּ סְעֻדְתָא דִמְהֵימְנוּתָא דָא הִיא סְעֻדְתָא רְבִיעָאָה דְּדָוִד מַלְכָּא מְשִׁיחָא:

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ,
לְיַחֲדָא שֵׁם אוֹת יו"ד אוֹת הֵ"א בְּאוֹת וָא"ו אוֹת הֵ"א, בְּיִחוּדָא שְׁלִים
(יהוה) **בְּשֵׁם כָּל־יִשְׂרָאֵל, הִנֵּה אָנֹכִי בָּא לִסְעֹד סְעֻדָּה רְבִיעִית שֶׁל שַׁבָּת**
לְלַוּוֹת אֶת־הַמַּלְכָּה, וּלְלַוּוֹת אֶת־הַנֶּפֶשׁ יְתֵרָה בְּחִינַת חַיָּה שֶׁנִּפְּחָה, הַמִּסְתַּלֶּקֶת
עַתָּה, וּלְהַשְׁאִיר בָּרָכָה בְּכָל־סְעֻדּוֹתֵינוּ בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל, וּלְהַשְׁאִיר בָּהֶן
מִקְדֶּשֶׁת הַשַּׁבָּת. וּבְכֵן בְּכֹחַ סַגְלָתָהּ שֶׁמְּרִינוּ בְּאִישׁוֹן בַּת־עָיִן, וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ
תַּסְתִּירֵנוּ, וְהוֹשִׁיעֵנוּ מִצַּעַר חִבּוּט הַקֶּבֶר, וְתַשְׁבִּין אֶת־נַפְשֵׁנוּ, רוּחֵנוּ
וְנִשְׁמָתֵנוּ, בְּמִשְׁפְּנוֹת מִבְטָחִים. וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ
כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

סֵדֶר רֹאשׁ חֹדֶשׁ

בראש־חודש שחרית מתפללים כבכל יום, ומוסיפים "יעלה ויבוא" בברכת "רצה", ואחר חזרת הש"ץ אומרים הלל בדילוג ובלא ברכה תחילה וסוף. הימים שקוראים בהם הלל שלם, ובברכה תחילה וסוף, הם: יום־טוב הראשון של פסח (ובחוץ־לארץ גם ביום־טוב שני של פסח), יום־טוב של שבועות, כל שבעת ימי חג הסוכות, שמיני עצרת (ובחוץ לארץ גם בשמחת תורה), כל שמונת ימי חנוכה.

עת רצון

עִנְיַן רֹאשׁ־חֹדֶשׁ

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר רֹאשׁ־חֹדֶשׁ נִקְרָא חָג וּמוֹעֵד, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (פְּסָחִים עז.): 'רֹאשׁ־חֹדֶשׁ אִקְרֵי מוֹעֵד'; וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסִיקְתָּא רַבְּתִי): 'רָאשֵׁי חֳדָשִׁים שְׁקוּלִים כְּנֶגֶד הַמּוֹעֲדוֹת וְהַשַּׁבָּתוֹת'; וְ'עִם־יִשְׂרָאֵל נִדְמִין וּמוֹנִין לַלְּבָנָה', כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (סֻכָּה כט.); וְלָכֵן רֹאשׁ־חֹדֶשׁ הוּא יוֹם־טוֹב לְיִשְׂרָאֵל, וּכְמוֹ שֶׁהַלְּבָנָה מִתְחַדֶּשֶׁת בְּכָל חֹדֶשׁ, כָּךְ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִתְחַדְּשִׁים בְּכָל חֹדֶשׁ. וְעַל־כֵּן רֹאשׁ־חֹדֶשׁ הוּא סוֹד לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם שֶׁהוּא יוֹם תְּשׁוּבָה, וְהוּא תִּקּוּן כְּלַל הַחֲטָאִים (לִקּוּטֵי־הַלָּכוֹת, צִיצִית, הֲלָכָה ג, אוֹת כו); וְעָלֶיךָ לָדַעַת, אֲהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית א, טז): "וַיַּעַשׂ אֱלֹקִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים, אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדֹל לְמֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם, וְאֶת הַמָּאוֹר הַקָּטֹן לְמֶמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה, וְאֶת הַכּוֹכָבִים"; וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (חֻלִּין ס.): 'אָמְרָה יָרֵחַ לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֶפְשָׁר לִשְׁנֵי מְלָכִים שֶׁיִּשְׁתַּמְּשׁוּ בְּכֶתֶר אֶחָד?' אָמַר לָהּ: 'לְכִי וּמַעֲטִי אֶת עַצְמֵךְ'! אָמְרָה לְפָנָיו: 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הוֹאִיל וְאָמַרְתִּי לְפָנֶיךָ דָּבָר הָגוּן, אֹמְעִיט אֶת עַצְמִי'? אָמַר לָהּ: 'לְכִי וּמְשָׁלִי בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה'. אָמְרָה לֵיהּ: 'מַאי רְבוּתַיהּ דִּשְׁרָגָא בְּטִיהֲרָא מַאי אַהֲנֵי'? אָמַר לָהּ: 'זִיל, לֵימְנוּ בָּךְ יִשְׂרָאֵל יָמִים וְשָׁנִים'. אָמְרָה לֵיהּ: 'יוֹמָא נָמֵי, אִי אֶפְשָׁר דְּלָא מָנוּ בֵּי תְּקוּפְתָּא, דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית א, יד): "וְהָיוּ לְאֹתֹת וּלְמוֹעֲדִים, וּלְיָמִים וְשָׁנִים"; זִיל, לִיקְרוּ צַדִּיק בְּשִׁמֵּךְ (עָמוֹס ז, ב): "יַעֲקֹב הַקָּטָן", "שְׁמוּאֵל הַ קָּטָן" "דָּוִד הַקָּטָן" (שְׁמוּאֵל־א יז, יד); חֲזִיֵּיה דְּלָא קָא מִיתְבָּא דַּעְתֵּהּ, אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: 'הָבִיאוּ כַּפָּרָה עָלַי, עַל שֶׁמִּעַטְתִּי אֶת הַיָּרֵחַ'; וְהֵינוּ דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ: מַה נִּשְׁתַּנְּתָה שָׂעִיר שֶׁל רֹאשׁ־חֹדֶשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (בְּמִדְבַּר כח,

יא): "לַהֲוֵי"ה"? אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: 'שָׁעִיר זֶה יֵהֵא כִּפָּרָה עַל שֶׁמִּעַטְתִּי אֶת הַיָּרֵחַ'; וְהָעִנְיָן הוּא, כִּי בְּתְחִלַּת הַבְּרִיאָה הָיוּ הַשֶּׁמֶשׁ וְהַלְּבָנָה שָׁוִין בְּקוֹמָתָן, הָיְנוּ הַשֶּׁמֶשׁ הוּא גְּלוּי אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַכְלִית הַמַּדְרֵגָה הָעֶלְיוֹנָה, שֶׁאָדָם בָּא אֶל שֵׂכֶל אֱמֶת וּמֵבִין, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, עַד שֶׁהוּא רוֹאֶה אֶת זֹאת בְּמַרְאֵה עֵינָיו, שֶׁזּוֹ מַדְרֵגַת הַצַּדִּיקִים, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן א), שֶׁהַצַּדִּיקִים זוֹכִים אֶל גִּלּוּי הַשֶּׁמֶשׁ, כִּי הַשֵּׂכֶל מֵאִיר לָהֶם בְּכָל דַּרְכֵיהֶם כְּמוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁזֶּה (מִשְׁלֵי ד, יח): "וְאֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם"; וְהַלְּבָנָה הִיא בְּחִינַת מַלְכוּת, שֶׁהוּא הֶאֱמוּנָה, כִּי הַשֵּׂכֶל־יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הַלְּבָנָה שֶׁתִּהְיֶה אוֹרָהּ גָּדוֹל כְּמוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, הָיְנוּ שֶׁתִּהְיֶה הֶאֱמוּנָה חֲזָקָה וּמְאִירָה כָּל־כָּךְ כְּמוֹ הַחָכְמָה שֶׁהִיא הַשֵּׂכֶל מַמָּשׁ (לִקּוּטֵי־הַלָּכוֹת, רֹאשׁ־חֹדֶשׁ, הֲלָכָה ו, אוֹת ב); כִּי זֶה עִקַּר שְׁלֵמוּת הֶאֱמוּנָה הָאֲמִתִּית, שֶׁלֹּא יִהְיֶה שׁוּם הֶפְרֵשׁ כְּלָל בֵּין שְׁמַבִּין בְּשִׂכְלוֹ וּבֵין שֶׁאֵינוֹ מֵבִין בְּשִׂכְלוֹ, רַק מַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ. אַךְ הַלְּבָנָה קְטַרְגָה וְאָמְרָה: 'אִי אֶפְשָׁר לִשְׁנֵי מְלָכִים שֶׁיִּשְׁתַּמְּשׁוּ בְּכֶתֶר אֶחָד'! דְּהַיְנוּ שֶׁפִּגְמָה תַּכְלִית בְּעִנְיָן זֶה, כִּי אָמְרָה, שֶׁאִי אֶפְשָׁר שֶׁתִּהְיֶה הֶאֱמוּנָה שָׁוָה אֶל הַשֵּׂכֶל. וְזֶה הַפֶּגֶם שֶׁל כָּל הַפּוֹגְמִים בֶּאֱמוּנָה, כִּי אֵינָם חָפְצִים לְצַמְצֵם אֶת שִׂכְלָם, וּמִתְאַוִּים דַּוְקָא לְהָבִין הַדָּבָר בְּשִׂכְלָם מִיָּד, כִּי אֵינָם רוֹצִים לְבַטֵּל אֶת שִׂכְלָם וְלִסְמֹךְ עַל אֱמוּנָה לְבַד, כְּאִלּוּ רוֹאִים הַדָּבָר בְּעֵינֵיהֶם מַמָּשׁ, שֶׁאֵז הֶאֱמוּנָה שָׁוָה אֶל הַשֵּׂכֶל, אֲבָל אִלּוּ הַפּוֹגְמִים בָּזֶה, זֶה פֶּגֶם קְטָרוּג הַיָּרֵחַ, שֶׁאָמְרָה אִי אֶפְשָׁר לִשְׁנֵי מְלָכִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֶתֶר אֶחָד, עַל־כֵּן אָמַר לָהּ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ: 'לְכִי וּמַעַטִי אֶת עַצְמֵךְ'! כִּי הַלְּבָנָה בְּקִטְרוּגָהּ רָצְתָה שֶׁתִּהְיֶה גְּדוֹלָה מֵהַחַמָּה, כַּמּוּבָן מִדְּבָרֶיהָ, שֶׁאָמְרָה: 'אִי אֶפְשָׁר לִשְׁנֵי מְלָכִים שֶׁיִּשְׁתַּמְּשׁוּ בְּכֶתֶר אֶחָד'; עַל־כֵּן הִיא חָפְצָה שֶׁתִּהְיֶה גְּדוֹלָה מֵהַחַמָּה; הָיְנוּ כִּי בֶּאֱמֶת עַל־יְדֵי אֱמוּנָה בִּשְׁלֵמוּת יְכוֹלִים לַעֲלוֹת לְמַעְלָה לְמַעְלָה מַהַשֵּׂכֶל, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן סד), שֶׁעַל־יְדֵי תִּקֻּף הֶאֱמוּנָה עוֹבְרִים עַל הַכֹּל, אֲפִלּוּ אֶת הֶחָלָל הַפָּנוּי, כִּי הֶאֱמוּנָה כָּל־כָּךְ חֲזָקָה, עַד שֶׁעַל יָדָהּ הָאָדָם יָכוֹל לַעֲבֹר אֶת הַכֹּל, וּלְהַגִּיעַ אֶל הַמַּדְרֵגוֹת הֶכִי עֶלְיוֹנוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (שִׂיחוֹת־הָר"ן, סִימָן לב): 'כְּשֶׁהָאָדָם הוֹלֵךְ בְּתָמִימוּת בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז יָכוֹל לַעֲלוֹת עַד רָצוֹן שֶׁבְּרָצוֹנוֹת, עַד הַמַּדְרֵגָה הֶכִי עֶלְיוֹנָה שֶׁאָדָם רַק יָכוֹל לִזְכּוֹת אֵלֶיהָ'; וְכֵן אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן צא), כִּי עַל־יְדֵי אֱמוּנָה, שֶׁהִיא הַמַּלְכוּת, יְכוֹלִים לָבוֹא גַּם אֶל הַשֵּׂכֶל שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר, שֶׁהוּא אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ, אַךְ מֵאַחַר שֶׁקִּטְרְגָה, לָכֵן אָמַר לָהּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּתַּמְעֵט אֶת עַצְמָהּ, שֶׁזֶּה פְּגִימַת הַלְּבָנָה, אֲשֶׁר מִשָּׁם נִמְשָׁכוֹת כָּל הַצָּרוֹת וְהַחֳלָאִים רָעִים, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן קנא), שֶׁזֶּה סוֹד מְאוֹרֹת חָסֵר וְי"ו, שֶׁהוּא הַחִיּוּת שֶׁל כָּל דָּבָר, כַּמּוּבָא בַּזֹּהַר (וַיְחִי רלו. פִּנְחָס רנד.), שֶׁזֶּה סוֹד פְּגִימַת הַלְּבָנָה, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ אַסְפָּרָא לְרַבֵּי, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְכֵן כָּל הַמַּחֲלוֹת וְהֶחֳלָאִים רָעִים; וְכַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ה): 'כִּי יֵשׁ סוֹבְלֵי חֳלָאִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם מַכּוֹת מִפְּלָאוֹת, וְהֵם סוֹבְלִים הֶחֳלָאִים רַק בִּשְׁבִיל נְפִילַת הֶאֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דִּבְרִים כח, יט):

"וְהִפְלָא הַוְיָ"ה אֶת מַכֹּתְךָ... מַכּוֹת גְּדֹלֹת וְנֶאֱמָנוֹת וְחֳלָיִם רָעִים וְנֶאֱמָנִים"; 'וְנֶאֱמָנִים' דַּיְקָא, כִּי הֵם בָּאִים עַל־יְדֵי פְּגַם הָאֱמוּנָה. כִּי עַל־יְדֵי נְפִילַת הָאֱמוּנָה בָּאוֹת מַכּוֹת נִפְלָאוֹת. וּמְצָא, שֶׁזֶּה פְּגַם מְעוּט הַלְּבָנָה, שֶׁמִּמֶּנָּה נִמְשָׁכוֹת לָאָדָם כָּל הַצָּרוֹת וְהַמְרִירוּת. וּבִשְׁבִיל זֶה יִשְׂרָאֵל מוֹנִים לַלְּבָנָה, כִּי עַם־יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים עִבְרִיִּים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית לט, יד): "הֵבִיא לָנוּ אִישׁ עִבְרִי" וְגוֹ'; וְכֵן (שָׁם מא, יב): "וְשָׁם אִתָּנוּ נַעַר עִבְרִי" וְגוֹ'; וְכֵן (שְׁמוֹת ב, יא): "וַיַּרְא אִישׁ מִצְרִי מַכֶּה אִישׁ עִבְרִי מֵאֶחָיו"; וְכֵן נִקְרָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא (שָׁם ג, יח): "אֱלֹהֵי הָעִבְרִיִּים" וְגוֹ'; וְהַכֹּל עַל שֵׁם אַבְרָהָם אָבִינוּ הַנִּקְרָא עִבְרִי, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית יד, יג): "לְאַבְרָם הָעִבְרִי" וְגוֹ'; וְדִרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסִיקְתָא רַבָּתִי, פְּרָק לג, סִימָן ד): 'מַהוּ "הָעִבְרִי"? שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ לְעֵבֶר אֶחָד, וְהוּא הָיָה לְעֵבֶר אֶחָד, וְהָיָה אוֹהֵב לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְעוֹבְדוֹ. לָכֵן קוֹרֵא אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עִבְרִי'; וּבְתַקֵּף אֱמוּנָתוֹ שֶׁהָיְתָה לוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עֵבֶר מֵעֵבֶר אֶל עֵבֶר, וְלֹא הִתְפָּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי מִי שֶׁזּוֹכֶה לֶאֱמוּנָה וּמְזֻכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, לִבּוֹ חָזָק וְאַמִּיץ וְאֵינוֹ מִתְיָרֵא מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְעוֹבֵר עַל הַכֹּל. וְלָכֵן דַּיְקָא עַם־יִשְׂרָאֵל מוֹנִין לַלְּבָנָה, וְעוֹסְקִים תָּמִיד לְמַלֹּא פְּגִימַת הַלְּבָנָה, שֶׁהוּא חִסָּרוֹן הָאֱמוּנָה, וְהֵם מִתְחַזְּקִים בְּכָל פַּעַם בְּיָתֵר שְׂאֵת וּבְיָתֵר עֹז בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְמַלֵּאת פְּגִימַת הַלְּבָנָה. וּבְיוֹתֵר נַעֲשֶׂה דָּבָר זֶה בְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ, וְעַל־כֵּן עִקַּר הַתִּקּוּן הוּא עַל־יְדֵי חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם יוֹדְעִים לְעַבֵּר אֶת הַשָּׁנִים, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן סא); וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּיוֹתֵר בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים, כִּי דַּיְקָא עַל־יָדֵם בָּאִים עַל־יְדֵי פְּגַם הָאֱמוּנָה. כִּי עַל־יְדֵי נְפִילַת הָאֱמוּנָה בָּאוֹת מַכּוֹת נִפְלָאוֹת. נִמְצָא, שֶׁזֶּה פְּגַם מְעוּט הַלְּבָנָה, שֶׁמִּמֶּנָּה נִמְשָׁכוֹת לָאָדָם כָּל הַצָּרוֹת וְהַמְרִירוּת. וּבִשְׁבִיל זֶה יִשְׂרָאֵל מוֹנִים לַלְּבָנָה, כִּי עַם־יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים עִבְרִיִּים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית לט, יד): "הֵבִיא לָנוּ אִישׁ עִבְרִי" וְגוֹ'; וְכֵן (שָׁם מא, יב): "וְשָׁם אִתָּנוּ נַעַר עִבְרִי" וְגוֹ'; וְכֵן (שְׁמוֹת ב, יא): "וַיַּרְא אִישׁ מִצְרִי מַכֶּה אִישׁ עִבְרִי מֵאֶחָיו"; וְכֵן נִקְרָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא (שָׁם ג, יח): "אֱלֹהֵי הָעִבְרִיִּים" וְגוֹ'; וְהַכֹּל עַל שֵׁם אַבְרָהָם אָבִינוּ הַנִּקְרָא עִבְרִי, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית יד, יג): "לְאַבְרָם הָעִבְרִי" וְגוֹ'; וְדִרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסִיקְתָא רַבָּתִי, פְּרָק לג, סִימָן ד): 'מַהוּ "הָעִבְרִי"? שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ לְעֵבֶר אֶחָד, וְהוּא הָיָה לְעֵבֶר אֶחָד, וְהָיָה אוֹהֵב לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְעוֹבְדוֹ. לָכֵן קוֹרֵא אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עִבְרִי'; וּבְתַקֵּף אֱמוּנָתוֹ שֶׁהָיְתָה לוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עֵבֶר מֵעֵבֶר אֶל עֵבֶר, וְלֹא הִתְפָּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי מִי שֶׁזּוֹכֶה לֶאֱמוּנָה וּמְזֻכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, לִבּוֹ חָזָק וְאַמִּיץ וְאֵינוֹ מִתְיָרֵא מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְעוֹבֵר עַל הַכֹּל. וְלָכֵן דַּיְקָא עַם־יִשְׂרָאֵל מוֹנִין לַלְּבָנָה, וְעוֹסְקִים תָּמִיד לְמַלֹּא פְּגִימַת הַלְּבָנָה, שֶׁהוּא חִסָּרוֹן הָאֱמוּנָה, וְהֵם מִתְחַזְּקִים בְּכָל פַּעַם בְּיָתֵר שְׂאֵת וּבְיָתֵר עֹז בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְמַלֵּאת פְּגִימַת הַלְּבָנָה. וּבְיוֹתֵר נַעֲשֶׂה דָּבָר זֶה בְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ, וְעַל־כֵּן עִקַּר הַתִּקּוּן הוּא עַל־יְדֵי חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם יוֹדְעִים לְעַבֵּר אֶת הַשָּׁנִים, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן סא); וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּיוֹתֵר בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים, כִּי דַּיְקָא עַל־יְדֵי פְּגִימַת הַלְּבָנָה, וְנִתְקַנִּים (יְשַׁעְיָה ל, כו): "וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה"; כִּי עַל־יְדֵי תִּקּוּף הָאֱמוּנַת חֲכָמִים בָּאִים לֶאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ; כִּי עִקַּר הָאֱמוּנָה תָּלוּי רַק בְּחַכְמֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם יוֹדְעִים לְהַשְׁוֹוֹת אֶת אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁפָּע כָּל הַטּוֹב לְעַם־יִשְׂרָאֵל. וְלָכֵן רֹאשׁ־חֹדֶשׁ הוּא חָג. וְאָמְרוּ בַּזֹּהַר (תִּקּוּנֵי זֹהַר קנ:): 'בְּשַׁבָּתַי וּבְיַרְחֵי וּבְזִמְנֵי וּבְחַגֵּי בְּהַהוּא אֲתַר נוּרָא אִשְׁתְּכַךְ וְלָא אִתְדַּנוּ'; הֵינוּ שֶׁבְּשַׁבָּת וּבְרֹאשׁ־חֹדֶשׁ וּבְחָג, אָז אֵשׁ הַגֵּיהִנּוֹם נָחָה, וְאֵינָהּ נוֹקֶמֶת בָּרְשָׁעִים. וְלָכֵן הוּא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד לְהִזָּהֵר לַעֲשׂוֹת סְעֻדַּת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ, כַּמּוּבָא (שְׁלַחְעָרוּךְ, אֹרַח־חַיִּים, סִימָן תיט): 'מִצְוָה לְהַרְבּוֹת בִּסְעֻדַּת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ'; וּמוּבָא (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, רֹאשׁ־חֹדֶשׁ, הֲלָכָה ו, אוֹת ה), שֶׁחַיָּבִים בִּסְעֻדָּה אָז, כִּי עַל־יְדֵי סְעֻדַּת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ בְּשִׂמְחָה, זוֹכִים לְהִנָּצֵל מִמִּקְרֶה לַיְלָה. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁלֹּא בָּא דָּוִד אֶל שָׁלְחָן הַמֶּלֶךְ בִּסְעֻדַּת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ, אָמַר שָׁאוּל (שְׁמוּאֵל־א כ, כו): "כִּי אָמַר מִקְרֶה הוּא בִּלְתִּי טָהוֹר הוּא, כִּי לֹא טָהוֹר" וְגוֹ, כִּי הַמִּקְרֶה הוּא הֵפֶךְ סְעֻדַּת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ; וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד לַעֲשׂוֹת סְעֻדָּה בְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ, וּ"בְרֹב עָם הַדְרַת מֶלֶךְ" (מִשְׁלֵי יד, כח), וְהוּא תִּקּוּן הַבְּרִית, תִּקּוּן מִקְרֶה לַיְלָה, וּמְשַׁבְּחִין וּמְפָאֲרִין אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בְּשִׁירוֹת וּבְתֻשְׁבָּחוֹת. וְרַבֵּנוּ זַ"ל הִקְפִּיד מְאֹד, שֶׁבְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ יֵלְכוּ לְמִקְוֶה קֹדֶם הַתְּפִלָּה דַּיְקָא (אֲבָנֵיהּ־בְּרָזֶל, שִׂיחוֹת וְסִפּוּרִים מֵרַבֵּנוּ זַ"ל, סִימָן ו). וְאָמַר (מוּבָא בְּשִׂיחֵי־שָׂרְפֵי־קֹדֶשׁ חֵלֶק ג סִימָן עא; חֵלֶק ה, סִימָן עב): שֶׁסְּעֻדַּת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ מְסֻגֶּלֶת לְבָנִים

הַלֵּל לְרֹאשׁ חֹדֶשׁ וְלִמּוֹעֲדִים

ביום שגומרים את ההלל אומר החזן: **בִּרְשׁוּת מוֹרַי וְרַבּוֹתַי.** ועונים: **שָׁמַיִם.**

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ לִגְמוֹר אֶת־הַהַלֵּל:

עת רצון

וּלְגַדֵּל אֶת בָּנָיו בְּנָקֶל; וְלָכֵן הֶחָכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ לְהִזָּהֵר בִּסְעֻדַת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פִּרְקֵי־דְּרַבִּי־אֱלִיעֶזֶר, פֶּרֶק ג): 'כְּמוֹ רָאשֵׁי חֳדָשִׁים מִתְחַדְּשִׁים וּמִתְקַדְּשִׁים בָּעוֹלָם־הַזֶּה, כָּךְ יִהְיוּ יִשְׂרָאֵל מִתְחַדְּשִׁים וּמִתְקַדְּשִׁים לָעוֹלָם־הַבָּא'; וּבְיוֹתֵר נִמְסַר רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לָחֹג לִנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (שָׁם, פֶּרֶק מד): 'שָׁמְעוּ הַנָּשִׁים וְלֹא קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם לִתֵּן נְזָמֵיהֶן לְבַעְלֵיהֶן [לַעֲשׂוֹת מֵהֶם הָעֶגֶל], אֶלָּא אָמְרוּ לָהֶם אַתֶּם רוֹצִים לַעֲשׂוֹת שִׁקּוּץ וְתוֹעֵבָה, שֶׁאֵין בּוֹ כֹּחַ לְהַצִּיל. לֹא שָׁמְעוּ לָהֶם. וְנָתַן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שְׂכָרָן שֶׁל נָשִׁים בָּעוֹלָם־הַזֶּה, שֶׁהֵן מְשַׁמְּרוֹת רָאשֵׁי חֳדָשִׁים יוֹתֵר מִן הָאֲנָשִׁים. וְנָתַן לָהֶם שָׂכָר לָעוֹלָם־הַבָּא, שֶׁהֵם עֲתִידוֹת לְהִתְחַדֵּשׁ כְּמוֹ רֹאשׁ־חֹדֶשׁ'; אַשְׁרֵי מִי שֶׁנִּזְהָר לְקַבֵּל אֶת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ בְּשִׂמְחָה, וּמוֹדֶה וּמְהַלֵּל וּמְשַׁבֵּחַ אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְעוֹשֶׂה סְעֻדַת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה אֲל רַב טוּב הַצָּפוּן יִזְכֶּה.

סֵדֶר הַלֵּל

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר אָמִירַת הַלֵּל הִיא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד, וְזֶה שַׁעֲשׁוּעַ עוֹלָם־הַבָּא. כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ב), אֲשֶׁר עִנְיַן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה זֶה שַׁעֲשׁוּעַ עוֹלָם־הַבָּא, שֶׁאָדָם מְהַלֵּל וּמְשַׁבֵּחַ אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ תָּמִיד, וְאוֹמֵר הַלֵּל וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, בְּרֵאשִׁית, פָּרָשָׁה מח, סִימָן ז): 'עַל כָּל שֶׁבַח וְשֶׁבַח שִׁישְׂרָאֵל מְשַׁבְּחִין לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא - מַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ עֲלֵיהֶם, מַה טַּעַם? "וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל" (תְּהִלִּים כב, ד)'; וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (סִפְרֵי־הַמִּדּוֹת, אַהֲבָה, סִימָן ח): 'עַל־יְדֵי אֲמִירַת הַלֵּל בְּקוֹל גָּדוֹל, זוֹכִים לְאַהֲבַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ'; כִּי בָּזֶה שֶׁאָדָם מְהַלֵּל וּמְשַׁבֵּחַ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּבִפְרָט בְּקוֹל גָּדוֹל שֶׁכֻּלָּם יִשְׁמְעוּ, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְאַהֲבַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל שֶׁאָדָם יוֹתֵר מְהַלֵּל וּמְשַׁבֵּחַ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, יוֹתֵר נִכְנֶסֶת בּוֹ אַהֲבָה עֲצוּמָה, אַהֲבָה עַזָּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (סִפְרֵי־הַמִּדּוֹת, מְרִיבָה, סִימָן ג): 'עַל־יְדֵי קְרִיאַת הַלֵּל, יוֹשִׁיעַ לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מֵאוֹיְבֶיךָ'; כִּי כְּשֶׁאָדָם מְהַלֵּל וּמְשַׁבֵּחַ רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא נִדְבָּק בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא יִתְבָּרֵךְ מוֹשִׁיעוֹ מֵאוֹיְבָיו, שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת לוֹ דָּבָר. וְלָכֵן הוּא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד לוֹמַר הַלֵּל בְּשָׁעָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה לוֹ נֵס. וְכֵן אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (סִפְרֵי־הַמִּדּוֹת, שָׁרִים, סִימָן ג): 'אֲמִירַת הַלֵּל וּצְדָקָה מְסַגְּלִים לְחֵן בְּעֵינֵי הַשָּׂר'; אִם אָדָם צָרִיךְ אֵיזֶה יְשׁוּעָה דָּרָךְ שָׂר, בָּזֶה שֶׁהוּא אוֹמֵר הַלֵּל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהוּא נוֹתֵן צְדָקָה, מוֹצֵא חֵן בְּעֵינֵי הַשָּׂר וְרוֹאֶה יְשׁוּעָה. וְעַל־כֵּן, אֲהוּבִי, בְּנִי! בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר הַלֵּל, תְּשַׂמַּח מְאֹד עַל נַעַם חֶלְקְךָ, שֶׁאַתָּה זוֹכֶה לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, שִׁיר־הַשִּׁירִים, פָּרָשָׁה ב, סִימָן ו): "הַשְׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלֵךְ" - 'בְּהַלֵּל'; כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְאֹד חָפֵץ לִשְׁמֹעַ בְּהִלּוּל שֶׁמְּהַלְלִים וּמְשַׁבְּחִים אוֹתוֹ. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (פְּסָחִים קיז.): 'נַחְלְקוּ: הַלֵּל זֶה מִי אֲמָרוֹ? רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל אֲמָרוּהוּ בְּשָׁעָה שֶׁעָמְדוּ עַל הַיָּם, הֵם אָמְרוּ (תְּהִלִּים קטו, א): "לֹא לָנוּ ה' לֹא לָנוּ"; מֹשִׁיבָה רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ וְאָמְרָה לָהֶן (יְשַׁעְיָה מח, יא): "לְמַעֲנִי לְמַעֲנִי אֶעֱשֶׂה"; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: יְהוֹשֻׁעַ וְיִשְׂרָאֵל אֲמָרוּהוּ בְּשָׁעָה שֶׁעָמְדוּ עֲלֵיהֶן מַלְכֵי כְּנַעַן, הֵם אָמְרוּ: "לֹא לָנוּ" וּמֹשִׁיבָה וְכוּ'. רַבִּי אֶלְעָזָר הַמּוֹדָעִי אוֹמֵר: דְּבוֹרָה וּבָרָק אֲמָרוּהוּ בְּשָׁעָה שֶׁעָמַד עֲלֵיהֶם סִיסְרָא. הֵם אָמְרוּ: "לֹא לָנוּ"; וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ מְשִׁיבָה וְאוֹמֶרֶת לָהֶם: "לְמַעֲנִי לְמַעֲנִי אֶעֱשֶׂה"; רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: חִזְקִיָּה וְסִיעָתוֹ אֲמָרוּהוּ בְּשָׁעָה שֶׁעָמַד עֲלֵיהֶם סַנְחֵרִיב. הֵם אָמְרוּ: "לֹא לָנוּ"; וּמֹשִׁיבָה וְכוּ'. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: חֲנַנְיָה, מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה אֲמָרוּהוּ בְּשָׁעָה שֶׁעָמַד עֲלֵיהֶם נְבוּכַדְנֶצַּר הָרָשָׁע, הֵם אָמְרוּ: "לֹא לָנוּ"; וּמֹשִׁיבָה וְכוּ'. רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר אֲמָרוּהוּ בְּשָׁעָה שֶׁעָמַד עֲלֵיהֶם הָמָן הָרָשָׁע. הֵם אָמְרוּ: "לֹא לָנוּ"; וּמֹשִׁיבָה וְכוּ'. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: נְבִיאִים שֶׁבֵּינֵיהֶן תִּקְּנוּ לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל שֶׁיְּהוּ אוֹמְרִים אוֹתוֹ עַל כָּל פֶּרֶק וָפֶרֶק וְעַל כָּל צָרָה וְצָרָה שֶׁלֹּא תָּבוֹא עֲלֵיהֶם לְיִשְׂרָאֵל, וְלִכְשֶׁנִּגְאָלִין אוֹמְרִים אוֹתוֹ עַל גְּאֻלָּתָן; וְצָרִיךְ שֶׁתַּדַּע, אֲהוּבִי, בְּנִי! שֶׁיֵּשׁ בָּאֲמִירַת הַלֵּל סוֹדוֹת וְיִחוּדִים עִלָּאִין, שֶׁמַּמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְזִיו מֵעוֹלָמוֹת עֶלְיוֹנִים אֶל הָעוֹלָם־הַזֶּה. וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ אֵילּוּ יִחוּדִים נוֹרָאִים אַתָּה גּוֹרֵם בְּעֵת אֲמִירַת הַהַלֵּל, הָיִיתָ מִתְלַהֵב מֵרֹב שִׂמְחָה.

וְהִנֵּה הַטַּעַם בַּאֲמִירַת הַלֵּל בְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ, כִּי בְּשַׁבָּת שֶׁהוּא קֹדֶשׁ, בְּחִינַת אַבָּא, כְּלוֹ רַחֲמִים, וּלְכָךְ אֵינוֹ מִתְפַּשֵּׁט רַק עַד סוֹף אֲצִילוּת, כִּי לֹא יָצְאוּ דִּינִין מִמֶּנּוּ. לְכָךְ בְּשַׁבָּת אֵין צָרִיךְ לֹא הַלֵּל וְלֹא י"ג מִדּוֹת שֶׁהוּא לְמַתֵּק דִּינִין, כִּי בְּשַׁבָּת אֵין דִּינִין, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּיוֹם־טוֹב, הוּא בְּחִינַת אִמָּא, שֶׁשָּׁה קְצָווֹת דְּאִמָּא גּוּפָא הָאָרָה שְׁלָמָה, אֲמָנָם לְפִי שֶׁאִמָּא יֵשׁ שָׁם שֹׁרֶשׁ דִּינִין, וּלְכָךְ מְקַנְּנָת בַּבְּרִיאָה, לְכָךְ אוֹמְרִים הַלֵּל שָׁלֵם, לְמַתֵּק דִּינֶיהָ. וּלְפִי שֶׁבְּיוֹם־טוֹב הַהַנְהָגָה מִשִּׁשָּׁה קְצָווֹת דְּאִמָּא, שֶׁהִיא שָׁם ס"ג, גִּימַטְרִיָּה יוֹם־טוֹב, וְלֹא עַל־יְדֵי מַלְכוּת דְּאִמָּא, שֶׁהִיא בְּחִינַת מְלָאכָה, לָכֵן אָסוּר

בְּיוֹם־טוֹב בְּמִלְאָכָה, אַךְ בְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ לוֹ יֵשׁ תּוֹסֶפֶת אוֹר הָאָרָה לָנֶקְבָא, שֶׁמְּקַבֶּלֶת הָאָרָה רַק מִמַּלְכוּת דְּבִינָה, לָכֵן אוֹמְרִים גַּם־כֵּן הַלֵּל לְמִתֵּק דִּינֶיהָ. כִּי הַלֵּל גִּימַטְרִיָּה אָדנָ"י, מַלְכוּת דַּאֲצִילוּת, וּבָזֶה הִיא נִמְתֶּקֶת, כְּמוֹ בְּי"ג מִדּוֹת. וְלָכֵן הַלֵּל בְּמָקוֹם י"ג מִדּוֹת, וּתְכֵנָן בְּפְסוּקִים "מִן הַמֵּצַר" לִי"ג מִדּוֹת, דְּהַיְנוּ תִּשְׁעָה תִּקּוּנָא דְּקָנָא דְּזַעֲיר־אַנְפִּין, וְיכֵנָן לַעֲשׂוֹת זוּוּג לֵאָה בְּקִרְיָאָתָהּ בְּמָקוֹם "וַיַּעֲבֹר", וּלְפִי שֶׁאֵין עַתָּה הָאָרָה שְׁלֵמָה כְּמוֹ בְּיוֹם־טוֹב, שֶׁשָּׁם מְקַבֵּל מִשִּׁשָּׁה קְצָווֹת דְּאִמָּא, וְכָאן רַק מִמַּלְכוּת אִמָּא, לָכֵן אֵין הַלֵּל גָּמוּר בְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ. וְהִנֵּה הִיא אַחַר שֶׁהִקְטִינָהּ, חָזְרָה לְהִתְחַדֵּשׁ, לְמִתֵּק דִּינֶיהָ שֶׁגָּבְרוּ בְּמַעוּטָהּ, וּמִתְבַּטֶּלֶת יְנִיקַת הַקְּלִפּוֹת, וְנִצּוֹלוּ הָעוֹלָם מֵאֲסֵכָרָה וּמִכָּל חֹלִי. וְזֶה שֶׁאוֹמְרִים הַלֵּל בְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ דַּיְקָא (לקו"ש־הִלְכוֹת, רֹאשׁ־חֹדֶשׁ, הֲלָכָה ב, אות ד), כִּי הַלֵּל הֵפֶךְ הַקְּלִפָּה שֶׁהִיא בְּחִינַת יְלָלָה. כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לקו"ש־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן רה); כִּי יְנִיקָתָהּ מִמְּאֹרַת חֶסֶר, וּבְרֹאשׁ־חֹדֶשׁ מַתְחִיל הַתִּקּוּן, עַל־כֵּן אוֹמְרִים אָז הַלֵּל, שֶׁהוּא הֵהֵפֶךְ מִמֶּנּוּ. וְאֵין אוֹמְרִים רַק חֲצִי הַלֵּל, כִּי אָז הוּא רַק הַתְחָלַת הַמִּלּוּי וְהַתִּקּוּן. וְעִקַּר שְׁלֵמוּת הַתִּקּוּן הוּא בְּיוֹם־טוֹב. וְאָז אוֹמְרִים הַלֵּל שָׁלֵם. וּמֵאַחַר שֶׁרֹאשׁ־חֹדֶשׁ הוּא שֹׁרֶשׁ הַתְּשׁוּבָה, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לקו"ש־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן י), וְעַל זֶה מְרַמְּזִים מַה שֶׁאוֹמְרִים חֲצִי הַלֵּל. דְּהַיְנוּ הַלֵּל בְּדִלּוּג. כִּי כֵן הַבַּעַל־תְּשׁוּבָה שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֵילֵךְ כְּסֵדֶר מַדְרֵגָה לְדַרְגָּה רַק בְּדִלּוּג, כִּי צָרִיךְ לְדַלֵּג וְלִקְפֹּץ עַל כַּמָּה מַדְרֵגוֹת, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לקו"ש־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן מט) עַל פָּסוּק (תְּהִלִּים סח, יג): "מַלְכֵי צְבָאוֹת יִדֹּדוּן יִדֹּדוּן"; שֶׁהַבַּעַל תְּשׁוּבָה צָרִיךְ לְהִזְדָּרֵז מְאֹד מְאֹד וְלִקְפֹּץ וּלְדַלֵּג עַל הַכֹּל, כְּדֵי שֶׁיַּשִּׂיג אֶת הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁאָבַד עַל־יְדֵי עֲוֹנוֹתָיו. וְכֵן מוּבָא בַּזֹּהַר (חַיֵּי־שָׂרָה קכט): 'זַכָּאִין אִנּוּן מָארֵיהוֹן דִּתְשׁוּבָה, דְּהָא בְּשַׁעֲתָא חָדָא, בְּיוֹמָא חָדָא, בְּרִגְעָא חָדָא, קָרֵיבִין לְגַבֵּי קֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא, מַה דְּלָא הָווֹ הָכֵי אֲפִלּוּ לְצַדִּיקִים גְּמוּרִים דְּאִתְקָרִיבוּ גַּבֵּי קֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא בְּכַמָּה שְׁנִין', עַיֵּן שָׁם; וְלָכֵן רָאֵה עָכְשָׁו בְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ לוֹמַר הַלֵּל בְּדִלּוּג דַּיְקָא, כִּי עָכְשָׁו הוּא שֹׁרֶשׁ הַתְּשׁוּבָה, וְאִי אֶפְשָׁר לְלֶכֶת כְּסֵדֶר, אֶלָּא צְרִיכִים לִבְרֹחַ תָּכְף־וּמִיָּד מֵהָרַע וְהַטְמָאָה וְהַזְּהָמָה שֶׁנִּדְבַּק בָּהֶם, וְלֹא לְהִתְיַאֵשׁ בְּשׁוּם פָּנִים וְאֹפֶן, אֶלָּא לַעֲשׂוֹת הַתְחָלָה חֲדָשָׁה, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לְהִכָּנֵס אֶל תּוֹךְ הַקְּדֻשָּׁה. כִּי בֶּאֱמֶת עַל זֶה מְרַמְּזִים רֹאשׁ־חֹדֶשׁ, שֶׁבְּכָל פַּעַם אָדָם צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת הִתְחַדְּשׁוּת חֲדָשָׁה, וְלֹא לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כְּלָל. כְּמוֹ שֶׁהִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל (שִׂיחוֹת־הַר"ן, סִימָן נא): שֶׁאָסוּר לִהְיוֹת זָקֵן; אֶלָּא תָּמִיד לְהִתְחַזֵּק בְּהִתְחַדְּשׁוּת חֲדָשָׁה, וְלֹא לָתֵת לְעַצְמוֹ לְהִתְיָאֵשׁ כְּרֶגַע, כִּי הַיֵּאוּשׁ הוּא הַסִּטְרָא־אָחֳרָא הָרוֹצֶה לְהִתְאַחֵז בָּאָדָם, וְלוֹמַר לוֹ, שֶׁאֵין לוֹ כְּבָר שׁוּם תִּקְוָה וְתוֹחֶלֶת, וּכְבָר אִי אֶפְשָׁר לוֹ לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּבֶאֱמֶת הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ, כִּי כָּל זְמַן שֶׁאָדָם חַי, הוּא יָכוֹל לְתַקֵּן אֶת הַכֹּל, אִם רַק יִהְיֶה עַקְשָׁן גָּדוֹל בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ. וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לקו"ש־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן מח): שֶׁצְּרִיכִים לִהְיוֹת עַקְשָׁן גָּדוֹל בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, וְלִבְלִי לְהָנִיחַ אֶת עַצְמוֹ בְּשׁוּם פָּנִים וְאֹפֶן, וַאֲפִלּוּ שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו בֵּין כָּךְ יָמִים וְשָׁנִים, וְהוּא חוֹזֵר וְנוֹפֵל, אָסוּר לוֹ לְהִתְיָאֵשׁ, אֶלָּא

הַלְלוּיָהּ |, הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה יאהדונהי, הַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה יאהדונהי: יְהִי שֵׁם יְהוָה יאהדונהי מְבֹרָךְ, מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: מִמִּזְרַח־שֶׁמֶשׁ עַד־מְבוֹאוֹ, מְהֻלָּל

עת רצון

לַעֲשׂוֹת בְּכָל פַּעַם הַתְחָלָה חֲדָשָׁה; שֶׁזֶּה רֹאשׁ־חֹדֶשׁ, לַעֲשׂוֹת הַתְחָלָה מֵרֹאשׁ דַּיְקָא בְּכָל פַּעַם, וְעַל־יְדֵי־זֶה סוֹף־כָּל־סוֹף יִזְכֶּה לְהִכָּנֵס אֶל תּוֹךְ שַׁעֲרֵי הַקְּדֻשָּׁה, וְיִזְכֶּה לְהִתְעַנֵּג בַּעֲרֵבוּת נְעִימוּת זִיו יְדִידוּת שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִגִּיעַ אֶל מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ לְהַגִּיעַ בְּזֶה הָעוֹלָם.

הַלְלוּ עַבְדֵי הַשֵּׁם

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר מִזְמוֹר זֶה, אַתָּה צָרִיךְ לְהִתְלַהֵב מְאֹד, כִּי הַמִּזְמוֹר הַזֶּה הוּא שֶׁבַח גָּדוֹל עֶלְיוֹן וְנוֹרָא מְאֹד, שֶׁבָּא מִמָּקוֹם סָתוּם, כַּמּוּבָא בַּזֹּהַר (ויחי רלב:): 'תָּא חֲזֵי, הַלְלוּיָהּ, הָכָא אִית שִׁבְחָא עִלָּאָה דְּמָארֵי דְּכָלָּא, אֲתַר דְּלָא שַׁלְטָא בֵּיהּ עַיְנָא לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכָּלָא, דְּאִיהוּ טְמִירָא דְּכָל טְמִירִין. וּמַאן אִיהוּ י"ה, שְׁמָא עִלָּאָה עַל כָּלָּא. וּבְגִין כָּךְ הַלְלוּ"ה שַׁבְּחָא וּשְׁמָא כַּחֲדָא כְּלִילָן כַּחֲדָא. וְהָכָא סָתִים מִלָּה דְּאָמַר הַלְלוּיָהּ וְלֹא אָמַר מַאן הַלְלוּיָהּ, לְמַאן אְמְרוּ הַלְלוּ? אֶלָּא כְּמָה דְּי"ה סָתִים הָכִי שִׁבְחָא דְּשִׁבּוּחֵי סָתִים. אִנּוּן דְּמְשַׁבְּחֵי לָא יָדְעָנָא מַאן אִנּוּן, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ לְמִיהֱוֵי כֹּלָּא סָתִים בְּרָזָא עִלָּאָה וּלְבַתַּר דְּסָתִים בְּרָזָא עִלָּאָה גְּלֵי. וְאָמַר: "הַלְלוּ עַבְדֵי הַוָ"ה הַלְלוּ אֶת שֵׁם הַוָ"ה"; בְּגִין דְּדָא אִיהוּ אֲתַר דְּלָא סָתִים כְּהַהוּא עִלָּאָה טְמִירָא דְּכָל טְמִירִין, דָּא הוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי "שֵׁם", כְּמָה דְּאַתְּ אְמַר (שמואל־ב, ו, ב): "אֲשֶׁר נִקְרָא שֵׁם שֵׁם הַוָ"ה"; קַדְמָאָה סָתִים דְּלָא גְּלְיָא, סָתִים וְגְלְיָא. וּבְגִין דְּקַיְמָא בְּאִתְגַּלְיָא אָמַר אִנּוּן דְּקָא מְשַׁבְּחֵי לְהַהוּא אֲתַר מַאן אִנּוּן, וְקָאָמַר דְּאִנּוּן עַבְדֵי הַוָ"ה, דְּאִתְחַזּוּן לְשַׁבְּחָא לַאֲתַר דָּא. "יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבֹרָךְ" - מַאי שְׁנָא דְּקָאָמַר "יְהִי"? אֶלָּא "יְהִי" רָזָא דְּאַמְשָׁכוּתָא מֵהַהוּא אֲתַר עִלָּאָה דְּאִיהוּ סָתִים דְּקָאָמַרָן דְּאִיהוּ י"ה, עַד רָזָא דִּבְרִית דְּאִיהוּ יו"ד תַּתָּאָה כְּגַוְנָא דְּיו"ד עִלָּאָה שֵׁרוּתָא כְּסוּפָא. וּבְגִין כָּךְ "יְהִי" - רָזָא דְּאַמְשָׁכוּתָא מִטְּמִירָא דְּכָל טְמִירִין, עַד דְּרָגָא תַּתָּאָה. וּבְמִלָּה דָּא אִתְקַיָּם כָּל עֻבְדָּא דִּבְרֵאשִׁית, כְּמָה דְּאַתְּ אְמַר: "יְהִי רָקִיעַ", "יְהִי מְאוֹרוֹת", "יְהִי אוֹר". בְּכָל אִנּוּן עוֹבָדִין דִּלְעֵלָּא כְּתִיב: יְהִי", בְּכָל אִינּוּן עוֹבָדִין דִּלְתַתָּא לָא כְּתִיב יְהִי", בְּגִין דְּרָזָא דָּא דְּאִיהוּ מְרָזָא עִלָּאָה סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין לָא אִתְקַיָּם אֶלָּא בְּמִלִּין עִלָּאֵי

שֵׁם יְהוָה יאהדונהי: רָם עַל־כָּל־גּוֹיִם יְהוָה יאהדונהי, עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: מִי כַיהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, הַמַּגְבִּיהִי לָשָׁבֶת: הַמַּשְׁפִּילִי לִרְאוֹת, בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ: מְקִימִי

עת רצון

דִּלְעֵלָּא וְלָא אִתְמַר בְּאַנּוּן מִלִּין תַּתָּאִין דִּלְתַתָּא, וּבְדָא מִתְבָּרַךְ שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּכֻלָּא, וְעַל דָּא כְּתִיב: "יְהִ"י שֵׁם הַוָ"ה מְבֹרָךְ"' וְגו, עַיֵּן שָׁם; וְאָמַר: "הַלְלוּ עַבְדֵי הַוָ"ה" - כִּי אָדָם צָרִיךְ לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֲלֵיהֶן יִתְבָּרַךְ, וְאַף שֶׁנִּקְרָא "בֵּן", כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים יד, א): "בָּנִים אַתֶּם לַהַוָ"ה אֱלֹקֵיכֶם"; עִם כָּל זֹאת הַשְׁלֵמוּת, שֶׁגַּם ה"בֵּן" יַשְׁלִיךְ אֶת חָכְמָתוֹ וְשִׂכְלוֹ לְגַמְרֵי, וְיַעֲבֹד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּבְחִינַת "עֶבֶד", כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ה); וּבֶאֱמֶת כְּשֶׁבַּיִּשְׂרָאֵל עוֹבֵד אֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בִּבְחִינַת עֶבֶד, בְּסוֹד "עַבְדֵי הַוָ"ה", עַל־יְדֵי־זֶה נִכְנַעַת זְהֵמַת הָעֶבֶד דְּסִטְרָא־אַחֲרָא. כִּי אֵין הַדִּין נִמְתָּק אֶלָּא בְּשָׁרְשׁוֹ (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, בִּרְכוֹת הַשַּׁחַר, הֲלָכָה ג, אוֹת מג); עַל־כֵּן עַתָּה צְרִיכִים לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בַּעֲבוֹדוֹת דִּיקָא, אַף־עַל־פִּי שֶׁבֶּאֱמֶת אֵין זוֹ עֲבוֹדָה כְּלָל, כִּי מִי שֶׁמַּרְגִּישׁ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת עֲבוֹדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, זֶה הַתַּעֲנוּג הֵכִי גָּדוֹל מִכָּל הַתַּעֲנוּגִים, וְאֵין זֶה נִקְרָא עֲבוֹדוּת כְּלָל, שֶׁזֶּה סוֹד הַשָּׂגַת הַבֵּן, שֶׁהוּא מִתְעַנֵּג וּמִשְׂתַּעֲשֵׁעַ עִם אָבִיו. וְלָכֵן צְרִיכִים לִרְאוֹת שֶׁלֹּא תִּקָּרֵא עֲבוֹדוּת הַשֵּׁם, כִּי אֵין זוֹ עֲבוֹדוּת כְּלָל, אֲבָל מֵחֲמַת אֲחִיזַת זְהֵמַת הָעֶבֶד שֶׁנִּתְאַחֲזָה בְּכָל אֶחָד, וְלָכֵן צְרִיכִים עֲבוֹדוֹת דַּיְקָא, וְזֶהוּ: "הַלְלוּ עַבְדֵי הַוָ"ה הַלְלוּ אֶת שֵׁם הַוָ"ה"; כִּי עַל־יְדֵי עַבְדֵי הַוָ"ה שֶׁעוֹבְדִים אֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַּטֶּלֶת עַבְדוּת הַסִּטְרָא־אַחֲרָא, וְאָז נִגְדַּל שֵׁם הַוָ"ה, וְזֶה: "יְהִי שֵׁם הַוָ"ה מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם" - כִּי עַל־יְדֵי בְּטוּל הָעֲבוֹדוּת דְּסִטְרָא־אַחֲרָא, שֶׁהוּא הַשֶּׁקֶר שֶׁנִּתְאַחֲזוּ בָּאָדָם, עַל־יְדֵי־זֶה יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ עַד עוֹלָם, כִּי נִזְכֶּה אַחַר־כָּךְ שֶׁיִּתְגַּלֶּה לָנוּ שֵׁם הָעָצֻם יִתְבָּרַךְ, שֶׁשָּׁם עִקַּר הַחַיִּים נִצְחִיִּים, שֶׁנִּזְכֶּה לְגַדֵּל וּלְבָרֵךְ שְׁמוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. וְזֶהוּ: "מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם הַוָ"ה"; כִּי אַחַר בִּיאַת הַשֶּׁמֶשׁ, אָז הוּא חֶשְׁכַּת לַיְלָה, שֶׁשָּׁם עִקַּר אֲחִיזַת הָעֲבֹד, שֶׁהוּא חֹשֶׁךְ שֶׁקֶר, וּכְשֶׁמַּכְנִיעִים אֶת זֶה, עַל־יְדֵי עֲבוֹדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, לַעֲבֹד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, אָז מֵאִיר אוֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ, שֶׁהוּא מִקָּצֶה עַד קָצֶה, מִקָּצֶה הָעֶלְיוֹן עַד קָצֶה הַתַּחְתּוֹן, מִיּוֹם עַד לַיְלָה, מֵהַתְחָלַת הָאוֹר עַד תַּכְלִית הַחֹשֶׁךְ. "מְהֻלָּל שֵׁם הַוָ"ה" - כִּי עַל־יְדֵי עַבְדֵי הַשֵּׁם הָאֲמִתִּיִּים, שֶׁהֵם הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, הַמַּשְׁלִיכִים אֶת חָכְמָתָם לְגַמְרֵי, וְעוֹבְדִים

מֵעָפָר דָּל, מֵאַשְׁפֹּת יָרִים אֶבְיוֹן: לְהוֹשִׁיבִי עִם־נְדִיבִים, עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ: מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת, אֵם־הַבָּנִים שְׂמֵחָה, הַלְלוּיָהּ:

עת רצון

אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּבְחִינַת עֶבֶד, עַל־יְדֵי־זֶה הֵם הוֹחִים אֶת הַשֶּׁקֶר וְהַזְּהָמָה שֶׁל הָעֶבֶד, עַד שֶׁמַּכִּירִים שֵׁם הַוָּי"ה, שֶׁהוּא הָאֱמֶת בְּכָל מָקוֹם, עַד שֶׁכֻּלָּם חוֹזְרִים בִּתְשׁוּבָה, וְשָׁרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל שֵׁם הַוָּי"ה בָּרוּךְ־הוּא בֶּאֱמֶת תָּמִיד. וְזֶה שֶׁסִּיֵּם הַמְזַמּוֹר: **"אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה הַלְלוּיָהּ"**; כִּי פָּתַח בְּ"עֶבֶד" כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: **"הַלְלוּ עַבְדֵי הַוְיָ"ה"**, וְסִיֵּם בְּ"בֵן", כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: **"אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה"**; כִּי כֵן הַדָּבָר, שֶׁבִּתְחִלָּה צְרִיכִים לְעָבְדוֹ יִתְבָּרַךְ בִּבְחִינַת עֲבדוּת, לְהַשְׁלִיךְ אֶת חָכְמָתוֹ הַמְדֻמָּה לְגַמְרֵי, לַעֲשׂוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּעֶבֶד הָעוֹשֶׂה רְצוֹן רַבּוֹ, כִּי מְחֻמַּת גַּשְׁמִיּוּת הַגּוּף נִקְרָא בֹּשֶׁם עֲבדוּת, וּכְשֶׁעוֹבְדִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּבְחִינַת עֶבֶד, עַל־יְדֵי־זֶה מַכְנִיעִים וּמְבַטְּלִים עֲבוֹדַת הַסִּטְרָא־אַחֲרָא, וְאַחַר־כָּךְ זוֹכִים לְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל הַגּוּף לְגַמְרֵי, עַד שֶׁנִּקְרָאִים בִּבְחִינַת "בֵּן" - "אֵם הַבָּנִים" דַּיְקָא.

וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר בְּאָמְרָךְ **"יְהִי שֵׁם הַוָּי"ה מְבֹרָךְ"** - תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת אַרְבָּעָה מִלּוּאִים: ע"ב כָּזֶה: יו"ד ה"י וי"ו ה"י. ס"ג כָּזֶה: יו"ד ה"י וא"ו ה"י. מ"ה כָּזֶה: יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ב"ן כָּזֶה: יו"ד ה"ה וי"ו ה"ה, שֶׁעוֹלֶה בְּיַחַד כְּמִסְפַּר רל"ב, וְהַמִּלּוּאִים שֶׁלָּהֶם שָׁוִים: מ"ו ל"ז י"ט כ"ו, עוֹלֶה קכ"ח, וּבְיַחַד עוֹלִים ש"ס. **"מְהֻלָּל שֵׁם הַוָּי"ה"** - תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת כְּמִנְיַן קפ"ד קס"ו, שֶׁהֵם אֲחוֹרַיִם דְּמִלּוּי ע"ב ס"ג. **"רָם עַל כָּל גּוֹיִם הַוָּי"ה עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ"** - תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת עוֹלֶה כְּמִנְיַן הַוָּי"ה מצפ"ץ ע"ב. **"מִי כַּהַוָּי"ה אֱלֹקֵינוּ הַמַּגְבִּיהִי לָשָׁבֶת"** - תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת כְּמִנְיַן א"ל אדנ"י. **"מְקִימִי מֵעָפָר דָּל"** - תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת כְּמִנְיַן אהי"ה ס"ג. **"מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת"** - תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת ס"ג ב"ן. וּתְכַוֵּן הֵיטֵב אֶל פְּרוּשׁ הַמִּלּוֹת שֶׁאַתָּה אוֹמֵר, וּתְצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ אֵיךְ שֶׁהָיִיתָ עַד עַכְשָׁו בְּנְקֻבָּא דִּתְהוֹמָא רַבָּא, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מֵרֹב רַחֲמָנוּתוֹ קַיֵּם בְּךָ **"הַמַּגְבִּיהִי לָשָׁבֶת"** בֵּין הַצַּדִּיקִים וְהַחֲכָמִים, וְלִבְלִי לְהִתְנַגֵּד עֲלֵיהֶם, וְכָל מַה שֶּׁנַּפַלְתָּ וְיָרַדְתָּ, הַכֹּל הָיָה כְּדֵי שֶׁתִּזְכֶּה לְהִתְעַלּוֹת בְּיֶתֶר שְׁאֵת וּבְיֶתֶר עֹז, וְלִרְאוֹת בְּגֻדֶּלְתּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְקַשֵּׁר עוֹלָם־הַזֶּה בָּעוֹלָם־הַבָּא, שֶׁזֶּה: **"הַמַּשְׁפִּילִי לִרְאוֹת בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ"**; וְתַזְכִּיר לְעַצְמְךָ הֵיטֵב, בְּאֵיזֶה מָקוֹם מְזֻהָם הָיִיתָ עַד עַכְשָׁו, וּבְאֵיזֶה זֶבֶל וְלִכְלוּךְ נָפַלְתָּ וְנִשְׁלַכְתָּ, וְעַכְשָׁו: **"מְקִימִי מֵעָפָר דָּל מֵאַשְׁפּוֹת יָרִים אֶבְיוֹן לְהוֹשִׁיבִי עִם נְדִיבִים, עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ"**

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם, בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לֹעֵז: הָיְתָה יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ, יִשְׂרָאֵל מַמְשְׁלוֹתָיו: הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס, הַיַּרְדֵּן יִסֹּב לְאָחוֹר: הֶהָרִים רָקְדוּ כְאֵילִים,

עת רצון

שֶׁאַתָּה זוֹכֶה לִהְיוֹת בְּיַחַד עִם הַצַּדִּיקִים - וְהַחֲכָמִים, וְאֵינְךָ מִתְנַגֵּד עֲלֵיהֶם, שֶׁבָּזֶה אַתָּה יָכוֹל לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמְךָ מְאֹד. **"מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה"** - שֶׁזֶּה סוֹבֵב עַל עוֹלָם־הַבָּא וְעוֹלָם־הַזֶּה גַּם יַחַד, כַּמּוּבָא בַּזֹּהַר (וַיֵּצֵא קנז.): 'אָמַר רַבִּי חִיָּא: רוּחַ הַקֹּדֶשׁ קָאָמַר (תְּהִלִּים קיג, ט): "מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת" - דָּא רָחֵל, "אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה" - דָּא לֵאָה; "מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת" - דָּא עִלָּמָא תַּתָּאָה, "אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה" - דָּא עִלָּמָא עִלָּאָה, בְּגִין כָּךְ "הַלְלוּיָהּ"'; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ כְּלָל, וְהָבֵן לְמַעֲשֶׂה!

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר מִזְמוֹר זֶה, תַּזְכִּיר אֶת עַצְמְךָ בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, שֶׁאָז נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וְרָאוּ מַרְאוֹת אֱלֹקִים, כְּמַאֲמָרָם ז"ל (מִדְרַשׁ־רַבָּה, דִּבְרִים, פָּרָשָׁה ז, סִימָן ח): 'רָאֲתָה שִׁפְחָה עַל הַיָּם מַה שֶּׁלֹּא רָאָה יְחֶזְקֵאל בֶּן בּוּזִי וּשְׁאָר כָּל הַנְּבִיאִים'; וְשֵׁבֶט יְהוּדָה מָסְרוּ אֶת נַפְשָׁם הָרִאשׁוֹנִים לְקִדּוּשׁ לְתוֹךְ הַיָּם, שֶׁזֶּה: **"הָיְתָה יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ"**, כְּמַאֲמָרָם ז"ל (מִדְרַשׁ־רַבָּה, שְׁמוֹת, פָּרָשָׁה כד, סִימָן א): 'אֲלוּלֵי שֶׁבֶט יְהוּדָה שֶׁקָּפַץ תְּחִלָּה וְקִדֵּשׁ שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים קיד, א-ב): "בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם... הָיְתָה יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ"'; עַל־יְדֵי־זֶה הֵיקֵא זָכָה כָּל בְּרֵי־יִשְׂרָאֵל לְקַשֵּׁר אֶת הַנְּקֻדָּה הַשַּׁיֶּכֶת אֶל לִבּוֹ בְּעֵת הַזֹּאת, שֶׁזֶּה: **"יִשְׂרָאֵל מַמְשְׁלוֹתָיו"**, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן לד), וְעַל־יְדֵי־זֶה שָׁרוּ שִׁירָה עַל הַיָּם, כָּל אֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ וּכְפִי הַשָּׂגָתוֹ בְּהָאֲרַת הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הִתְנָה תְּנַאי עִם הַיָּם בְּעֵת בְּרִיאַת הָעוֹלָם שֶׁיִּבָּקַע, כַּמּוּבָא בַּזֹּהַר (בְּשַׁלַּח מט.): 'בְּשַׁעְתָּא דְּקָרִיבוּ יִשְׂרָאֵל לְיַמָּא קָרָא קֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא לְמַמָּנָא רַבְרְבָא דְּעַל יַמָּא, אָמַר לֵהּ בְּשַׁעְתָּא דְּעָבְדִית אֲנָא עָלְמָא מַנִּיתִי לָךְ עַל יַמָּא, וּתְנַאי אִית לִי עַל יַמָּא דִּי יִבְזַע מֵימוֹי מִקַּמֵּי בָּנַי, הַשְׁתָּא מַטָּא עִדָּנָא דִּיעִבְרוּ בָּנֵי בְּגוֹ יַמָּא, עַיֵּן שָׁם; וְנִבְקַע הַיָּם רַק בִּזְכוּת יוֹסֵף, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (מִדְרַשׁ תְּהִלִּים, מִזְמוֹר קיד): "הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס" - 'דָּבָר אַחֵר: רָאָה אֲרוֹנוֹ שֶׁל יוֹסֵף יוֹרֵד לַיָּם, אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יָנוּס הַיָּם מִפָּנַי הַנָּס מִן הָעֲבָרָה, שֶׁנֶּאֱמַר: "וַיָּנֹס

גְּבָעוֹת כִּבְנֵי־צֹאן: מַה־לְּךָ הַיָּם כִּי תָנוּס, הַיַּרְדֵּן תִּסֹּב לְאָחוֹר: הֶהָרִים תִּרְקְדוּ כְאֵילִים, גְּבָעוֹת כִּבְנֵי־צֹאן: מִלִּפְנֵי אָדוֹן חוּלִי אָרֶץ, מִלִּפְנֵי אֱלוֹהַּ יַעֲקֹב: הַהֹפְכִי הַצּוּר אֲגַם־מָיִם, חַלָּמִישׁ לְמַעְיְנוֹ־מָיִם:

עת רצון

הַחוּצָה" (בְּרֵאשִׁית לט, יג), אַף הַיָּם נָס מִפָּנָיו, שֶׁנֶּאֱמַר: "הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס"; וְכֵן כָּל בַּר־יִשְׂרָאֵל שֶׁמּוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, נִפְתָּחִים הַשָּׁמַיִם בְּפָנָיו, שֶׁזֶּה סוֹד קְרִיעַת יַם סוּף, הֵינוּ קְרִיעַת וּבְקִיעַת יַם הַדַּעַת, הָאוֹר אֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא. כִּי מִי שֶׁמּוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא פּוֹתֵחַ לְפָנָיו אֶת כָּל שַׁעֲרֵי הַחָכְמָה. וְכֵיוָן שֶׁמִּתְגַּלֶּה לָאָדָם רָזֵי הַחָכְמָה הָעֶלְיוֹנָה, וְרוֹאֶה לְפָנָיו אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, מִיָּד נִתְבַּטֵּל לְפָנָיו כָּל הַבְּרִיאָה, וְאֵינוֹ רוֹאֶה רַק עָצָם אֱלֹקוּת הַמְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת הַכֹּל, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר. שֶׁזֶּה: **"הֶהָרִים רָקְדוּ כְאֵילִים גְּבָעוֹת כִּבְנֵי צֹאן"** - שֶׁרוֹאֶה אֵיךְ שֶׁכָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, הֶהָרִים וְהַגְּבָעוֹת מִתְבַּטְּלִים לְגַבֵּי גִּלּוּי אֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא. וּכְשֶׁשּׁוֹאֵל עַצְמוֹ מַה זֶּה וְעַל מָה זֶּה: **"מַה לְּךָ הַיָּם כִּי תָנוּס הַיַּרְדֵּן תִּסֹּב לְאָחוֹר, הֶהָרִים תִּרְקְדוּ כְאֵילִים גְּבָעוֹת כִּבְנֵי צֹאן"**; תֵּכֶף־וּמִיָּד מֵשִׁיב לְעַצְמוֹ: **"מִלִּפְנֵי אָדוֹן חוּלִי אָרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלוֹהַּ יַעֲקֹב"**, מֵחֲמַת גֹּדֶל גִּלּוּי אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁמִּתְגַּלֶּה אֵלָיו, אָז רוֹאֶה אֵיךְ שֶׁכָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ זֶזֶה מִלְּפָנָיו. וְזֶה כֹּחַ הַצַּדִּיקִים, שֶׁמֵּרֹב דְּבֵקוּתָם בּוֹ יִתְבָּרַךְ יְכוֹלִים לְהַפֵּךְ אֶבֶן דּוֹמֵם לַאֲגַם מַיִם, שֶׁזֶּה: **"הַהֹפְכִי הַצּוּר אֲגַם מָיִם חַלָּמִישׁ לְמַעְיְנוֹ מָיִם"**; וְלָכֵן בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר מִזְמוֹר זֶה, תִּתְעוֹרֵר מְאֹד אֶל מַה יְלוּד אִשָּׁה יָכוֹל לְזְכּוֹת בָּזֶה הָעוֹלָם; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ.

וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר: **"בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם"** - תִּכָּנֵן רָאשֵׁי־תֵבוֹת שֵׁם ב"ן, וְסוֹפֵי־תֵבוֹת כְּמִנְיַן עֶשֶׂר פְּעָמִים הוי"ה אהי"ה. וּבְשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר: **"בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לֹעֵז"** - תִּכָּנֵן רָאשֵׁי־תֵבוֹת: ל"ז י"ט כ"ו. וּבְשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר: **"הָיְתָה יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ"** - תִּכָּנֵן רָאשֵׁי־תֵבוֹת שֵׁם מ"ה. וּבְשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר: **"יִשְׂרָאֵל מֶמְשְׁלוֹתָיו"** - תִּכָּנֵן רָאשֵׁי־תֵבוֹת וְסוֹפֵי־תֵבוֹת כְּמִנְיַן אֱלֹהִי"ם. וּבְשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר: **"הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס"** - תִּכָּנֵן רָאשֵׁי־תֵבוֹת כְּמִנְיַן מ"ה קס"ו. וּבְשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר: **"הַיָּם רָאָה"** - תִּכָּנֵן סוֹפֵי־תֵבוֹת מ"ה וְרָאשֵׁי־תֵבוֹת כְּמִנְיַן אהי"ה קפ"ד. וּבְשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר: **"יִסֹּב"** - תִּכָּנֵן שֶׁעוֹלֶה ע"ב. וּבְשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר: **"מַה לְּךָ הַיָּם כִּי תָנוּס"** - תִּכָּנֵן סוֹפֵי־תֵבוֹת ע"ב ס"ג. וּבְשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר: **"מִלִּפְנֵי אָדוֹן חוּלִי אָרֶץ"** - תִּכָּנֵן רָאשֵׁי־תֵבוֹת וְסוֹפֵי־תֵבוֹת

בימים שאין גומרים בהם את ההלל מדלגים קטע זה:

לֹא לָנוּ יְהוָה יאהדונהי, לֹא לָנוּ, כִּי־לְשִׁמְךָ תֵּן כָּבוֹד, עַל־חַסְדְּךָ עַל־אֲמִתֶּךָ:
לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם, אַיֵּה־נָא אֱלֹהֵיהֶם: וֵאלֹהֵינוּ בַשָּׁמָיִם, כֹּל אֲשֶׁר־חָפֵץ
עָשָׂה: עֲצַבֵּיהֶם כֶּסֶף וְזָהָב, מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם: פֶּה־לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ, עֵינַיִם

עת רצון

כְּמִנְיַן עֶשֶׂר פְּעָמִים אהי"ה. וּבְשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר: "**מִלְּפָנַי**" - תְּכַוֵּן שֶׁעוֹלֶה עֶשֶׂר פְּעָמִים אהי"ה. וּבְשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר: "**אֲדוֹן**" - תְּכַוֵּן שֶׁזֶּה עוֹלֶה שֵׁם ב"ן עִם אוֹתִיּוֹתָיו. וּבְשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר: "**חוּלִי**" - תְּכַוֵּן שֶׁהוּא שֵׁם יו"ד ה"א וי"ו ה"א. וּבְשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר: "**אָרֶץ**" - תְּכַוֵּן אֱלֹקי"ם בְּמִלּוּי אלפי"ן. וּבְשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר "**אֱלוֹהַּ**" - תְּכַוֵּן שֶׁזֶּה עוֹלֶה מ"ב, שֶׁהוּא שֵׁם הַשְּׁמִירָה. וּבְשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר "**יַעֲקֹב**" - תְּכַוֵּן שֶׁעוֹלֶה אהי"ה קס"א. וְהָעִקָּר צָרִיךְ שֶׁתַּכְנִיס בְּעַצְמְךָ, אֲהוּבִי, בְּנִי, פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וְתָשִׂים לְנֶגֶד עֵינֶיךָ אֵיךְ שֶׁאַתָּה יוֹצֵא עַכְשָׁו מִמִּצְרַיִם, וְנִבְקַע לְךָ הַיָּם, שֶׁבְּכַוָּנָה פְּשׁוּטָה זוֹ כְּבָר תַּעֲלֶה אֶל רוּם הַמַּעֲלוֹת, וְיִמְשְׁכוּ עָלֶיךָ שְׁמוֹת אֵלּוּ תָּמִיד, וְהָבֵן לְמַעֲשֶׂה.

לֹא לָנוּ

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי! בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר מִזְמוֹר זֶה, תִּשְׂמַח מְאֹד שֶׁזָּכִיתָ לְהִבָּרֵא מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל וְלֹא עָשַׂנִי גּוֹי, אֲשֶׁר אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן י), אֲשֶׁר אֵין עוֹד שִׂמְחָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזּוֹ, שֶׁאָדָם שָׂמֵחַ בִּנְקֻדַּת יַהֲדוּתוֹ. וְלָכֵן אָנוּ מְבַקְּשִׁים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ: "**לֹא לָנוּ**" - הַיְנוּ לֹא בִּשְׁבִילֵנוּ תִּגְאַל אוֹתָנוּ, אֶלָּא: "**כִּי לִשְׁמְךָ תֵּן כָּבוֹד עַל חַסְדְּךָ עַל אֲמִתֶּךָ, לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה נָא אֱלֹהֵיהֶם**", וְהֵם מִתְלוֹצְצִים מֵאִתָּנוּ, וְהֵם מִתְגָּרִים בָּנוּ. וּבֶאֱמֶת אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדֶיךָ יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּתְךָ הוּא, כִּי דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם לְבוּשׁ שֶׁהִתְלַבַּשְׁתָּ בָּהֶם, כְּבֵיכוֹל, וְאָנוּ יוֹדְעִים אֲשֶׁר: "**וֵאלֹהֵינוּ בַשָּׁמַיִם, כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ עָשָׂה**", כִּי הַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ, אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן. וּבֶאֱמֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה סוֹבֵב עַל שִׁעְבּוּד מַלְכֻיּוֹת, שֶׁיִּסְבְּלוּ עִם־יִשְׂרָאֵל מֵאֻמּוֹת הָעוֹלָם בְּמָשְׁךְ כָּל הַגָּלוּת, וְכֵן עַל סוֹף הַגָּלוּת, כְּשֶׁתִּהְיֶה מִלְחֶמֶת גּוֹג וּמָגוֹג, שֶׁהִיא הַכְפָּרוּת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת, שֶׁיְּקוּמוּ הַשִּׁבְעִים אֻמּוֹת נֶגֶד עַם־יִשְׂרָאֵל, וְזֶה גּוֹ"ג וּמָגוֹ"ג - עוֹלֶה שִׁבְעִים, כִּי הָרַע שֶׁל הַשִּׁבְעִים אֻמּוֹת, שֶׁהוּא תַּאֲוַת נְאוּף, יִתְגַּבֵּר וְיִתְפַּשֵּׁט עַל עַם־יִשְׂרָאֵל, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חֵלֶק א,

לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ: אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יִשְׁמָעוּ, אַף לָהֶם וְלֹא יְרִיחוּן: יְדֵיהֶם וְלֹא יְמִישׁוּן, רַגְלֵיהֶם וְלֹא יְהַלֵּכוּ, לֹא־יֶהְגּוּ בִּגְרוֹנָם: כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם, כֹּל אֲשֶׁר־בֹּטֵחַ בָּהֶם: יִשְׂרָאֵל בְּטַח בַּיהוָה יאהדונהי, עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא: בֵּית אַהֲרֹן בִּטְחוּ בַיהוָה יאהדונהי, עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא: יִרְאֵי יְהוָה יאהדונהי בִּטְחוּ בַיהוָה, עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא: עד כאן

עת רצון

סימן לו); וּכְמַאֲמָרָם ז"ל (פְּסָחִים קיח.): 'וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: "לֹא לָנוּ הַוְיָ"ה לֹא לָנוּ" - זוֹ שֶׁעָבוּד מַלְכֻיּוֹת, אִבָּא דְּאָמְרֵי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: "לֹא לָנוּ הַוְיָ"ה לֹא לָנוּ" - זוֹ מִלְחֶמֶת גּוֹג וּמָגוֹג'; וְלָכֵן בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר זֶה, תְּכַוֵּן בּוֹ מְאֹד מְאֹד, כְּדֵי לְבַטֵּל אֶת טֻמְאַת עֲבוֹדָה־זָרָה שֶׁל אֻמּוֹת הָעוֹלָם, אֲשֶׁר: **"פֶּה לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ, עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ, אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יִשְׁמָעוּ, אַף לָהֶם וְלֹא יְרִיחוּן, יְדֵיהֶם וְלֹא יְמִישׁוּן, רַגְלֵיהֶם וְלֹא יְהַלֵּכוּ לֹא יֶהְגּוּ בִּגְרוֹנָם"**; וַאֲנַחְנוּ מִתְפַּלְּלִים וּמְבַקְּשִׁים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר: **"כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר בּוֹטֵחַ בָּהֶם"**. וַאֲנַחְנוּ עַם־יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים רַק לִבְטֹחַ בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי אֵין לָנוּ מִי שֶׁיִּשְׁמֹר עָלֵינוּ וְיַצִּילֵנוּ מִכָּלָל אֻמּוֹת הָעוֹלָם וְתַאֲוֹתֵיהֶם אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ. וְעַל זֶה אָנוּ אוֹמְרִים: **"יִשְׂרָאֵל בְּטַח בַּהַוְיָ"ה עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא"** - כִּי אֵין לְעַם־יִשְׂרָאֵל בְּמִי לִבְטֹחַ, אֶלָּא עַל אֲבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם. וְכֵן אֲפִלּוּ הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַכֹּהֲנִים וְיִרְאֵי הַשֵּׁם, שֶׁהֵם זָכוּ כְּבָר לָצֵאת מֵהַאֻמּוֹת שִׁבְעִים אֻמּוֹת, עִם כָּל זֹאת גַּם הֵם אֵין לָהֶם עֵצָה אַחֶרֶת, רַק לִבְטֹחַ בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי אֲפִלּוּ הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ, שָׁכָבַר דָּבוּק בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, הוּא צָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁעָלָיו לַעֲלוֹת בְּכָל פַּעַם מַעֲלָה מַעֲלָה, וּכְנֶגֶד כָּל עֲלִיָּה יֵשׁ יְרִידָה לְפִי בְּחִינָתוֹ, וְעָלָיו לִבְטֹחַ רַק בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר בְּאָמְרְךָ: **"אַיֵּה נָא אֱלֹהֵיהֶם"** - תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת ב"ן, וְסוֹפֵי־תֵבוֹת מ"ו, וּכְשֶׁתֹּאמַר **"לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם"** - תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת מ"ה, וְסוֹפֵי־תֵבוֹת ב"ן (עִם הַכּוֹלֵל), וּכְשֶׁתֹּאמַר: **"לֹא לָנוּ הַוְיָ"ה לֹא לָנוּ"** - תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת ק"ל, וְסוֹפֵי־תֵבוֹת י"ט, וּכְשֶׁתֹּאמַר: **"עַל חַסְדְּךָ"** - תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת וְסוֹפֵי־תֵבוֹת עוֹלֶה מ"ו ל"ז י"ט כ"ו, וּכְשֶׁתֹּאמַר: **"יִשְׂרָאֵל בְּטַח בַּהַוְיָ"ה עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא"** - תְּכַוֵּן סוֹפֵי־תֵבוֹת ע"ב ב"ן, וְתַן תּוֹדָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל גְּדֶל הַזְּכוּת וְהֶחָסֶד שֶׁעָשָׂה עִמְּךָ שֶׁנִּבְרֵאתָ מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וְעַל־יְדֵי הַשִּׁמְחָה הַזּוֹ תִּנָּצֵל מֵהָרָע הַכּוֹלֵל שֶׁל הַשִּׁבְעִים אֻמּוֹת שֶׁהִיא תַּאֲוַת נאוף, וְתִזְכֶּה עַל־יְדֵי־זֶה לְהַשָּׂגַת הַתּוֹרָה, הַמְשֻׁכֶּתֶת הַמּחִין עֶלְיוֹנִים, וְהֶבֶן לְמַעֲשֶׂה.

יְהוָה יאהדונהי זְכָרָנוּ יְבָרֵךְ, יְבָרֵךְ אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל,
יְבָרֵךְ אֶת־בֵּית אַהֲרֹן: יְבָרֵךְ יִרְאֵי יְהוָה יאהדונהי,
הַקְּטַנִּים עִם־הַגְּדֹלִים: יֹסֵף יְהוָה יאהדונהי עֲלֵיכֶם,

עת רצון

הַוָיָ"ה זְכָרָנוּ

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר זֶה, תְּדַבֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְתִזְכֹּר בְּעַלְמָא דְּאָתֵי, כְּמוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן נד), אֲשֶׁר צְרִיכִים לִשְׁמֹר עַל הַזִּכָּרוֹן מְאֹד, שֶׁלֹּא יִפֹּל לִשְׁכְּחָה, שֶׁהוּא מִיתַת הַלֵּב, וְעַל־יְדֵי שֶׁאָדָם זוֹכֵר תָּמִיד בְּעַלְמָא דְּאָתֵי, עַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ בְּרָכָה וְכֵן עַל בְּנֵי בֵיתוֹ, וּמוּבָא בַּזֹּהַר (וַיְחִי רלג.): "הַוָיָ"ה זְכָרָנוּ יְבָרֵךְ" - 'אִלֵּין גּוּבְרִין, "יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל" - אִלֵּין נְשִׁין, בְּגִין דְּדִכּוּרִין לְאִתְבָּרְכָא בְּקַדְמֵיתָא וּלְבָתַר נְשִׁין, וְנָשִׁין לָא מִתְבָּרְכָאן, אֶלָּא מִבִּרְכָתְהוֹן דְּדִכּוּרִין, דְּכַד דְּכוּרִין מִתְבָּרְכָן כְּדֵין נְשִׁין מִתְבָּרְכָן', עַיֵּן שָׁם; וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁהַבְּרָכָה מְצוּיָה אָז הֵם פָּרִים וְרָבִים, שֶׁזֶּה: "יֹסֵף הַוָיָ"ה עֲלֵיכֶם עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם, בְּרוּכִים אַתֶּם לַהַוָיָ"ה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ"; כִּי עִקַּר הַבְּרָכָה בָּאָה דַּיְקָא כְּשֶׁאָדָם מְחַבֵּר אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, הַיְנוּ אַף שֶׁנִּמְצָא בָּזֶה הָעוֹלָם הַגַּשְׁמִי וְהַחֻמְרִי, עִם כָּל זֹאת זוֹכֵר תָּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא מְחַבֵּר אֶת הָעוֹלָם־הַבָּא אֶל הָעוֹלָם־הַזֶּה, שֶׁמִּשָּׁם נִשְׁפָּעוֹת כָּל הַבְּרָכוֹת. וְלָכֵן הַשֵּׁם שֶׁבָּרָא בּוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, הוּא אהו"ה, שֶׁעוֹלֶה טו"ב. "**הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַהַוָיָ"ה וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי־אָדָם**" - וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת לה.): 'רַבִּי לֵוִי רָמֵי כְּתִיב: "לַהַוָיָ"ה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ", וּכְתִיב: "הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַהַוָיָ"ה וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי־אָדָם"? לָא קַשְׁיָא, כָּאן קֹדֶם בְּרָכָה, כָּאן לְאַחַר בְּרָכָה'; כִּי קֹדֶם בְּרָכָה שֶׁמְּבָרֵךְ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זֶה לֹא שֶׁלּוֹ, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁמְּבָרֵךְ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, זֶה נַעֲשָׂה שֶׁלּוֹ. כִּי עַל־יְדֵי שֶׁאָדָם מְבָרֵךְ אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, נִמְשָׁךְ עָלָיו אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְהַכֹּל שַׁיָּךְ אֵלָיו. כִּי לֹא בָּרָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, אֶלָּא בִּשְׁבִיל עַם־יִשְׂרָאֵל, שֶׁיִּשְׁבְּחוּ וִיפָאֲרוּ אוֹתוֹ.

וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! בְּשָׁעָה שֶׁתֹּאמַר: "הַוָיָ"ה זְכָרָנוּ יְבָרֵךְ" - תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת כ"ו, שֶׁהֵם כ"ב אוֹתִיּוֹת אֶל"ף־בֵּי"ת וַחֲמֵשׁ אוֹתִיּוֹת מנצפ"ך. כִּי עִקַּר הַזְּכִירָה בָּא עַל־יְדֵי הַדִּבּוּר שֶׁאָדָם מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכ"ו אוֹתִיּוֹת אֶל"ף־בֵּי"ת וּמנצפ"ך. וּבְשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר: "**יְבָרֵךְ אֶת בֵּית אַהֲרֹן**" - תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת י"ד, כִּי עִקַּר בִּרְכַּת הַכֹּהֵן הוּא בְּיַד דַּיְקָא, וּכְשֶׁתֹּאמַר: "**עֹשֵׂה שָׁמַיִם**" -

עֲלֵיכֶם וְעַל־בְּנֵיכֶם: בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה יאהדונהי, עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַיהוָה יאהדונהי, וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי־אָדָם: לֹא הַמֵּתִים יְהַלְלוּ־יָהּ, וְלֹא כָּל־יֹרְדֵי דוּמָה: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ, מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם, הַלְלוּיָהּ:

בימים שאין גומרים בהם את ההלל מדלגים קטע זה:

אָהַבְתִּי כִּי־יִשְׁמַע יְהוָה יאהדונהי, אֶת־קוֹלִי תַּחֲנוּנָי: כִּי־הִטָּה אָזְנוֹ לִי, וּבְיָמַי אֶקְרָא: אֲפָפוּנִי חֶבְלֵי־מָוֶת וּמְצָרֵי שְׁאוֹל מְצָאוּנִי, צָרָה וְיָגוֹן אֶמְצָא: וּבְשֵׁם־יְהוָה יאהדונהי אֶקְרָא, אָנָּה יְהוָה יאהדונהי מַלְּטָה נַפְשִׁי: חַנּוּן יְהוָה יאהדונהי וְצַדִּיק, וֵאלֹהֵינוּ מְרַחֵם: שֹׁמֵר פְּתָאיִם יְהוָה יאהדונהי, דַּלּוֹתִי

עת רצון

תְּכַוֵּן סוֹפֵי־תֵבוֹת מ"ה, וּכְשֶׁתֹּאמַר: "וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם" - תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת כְּמִסְפַּר אֱלֹהִי"ם עִם הַכּוֹלֵל, וּכְשֶׁתֹּאמַר: "לֹא הַמֵּתִים יְהַלְלוּ יָהּ" - תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת מ"ה. וּצְרִיכִים לְהוֹדוֹת לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בַּחַיִּים חַיּוּתוֹ, כִּי כָּל זְמַן שֶׁאָדָם חַי, הוּא יָכוֹל לְתַקֵּן אֶת הַכֹּל, אֲבָל כֵּיוָן שֶׁמֵּת, אֵז צָרִיךְ רַחֲמִים שֶׁלֹּא יִתְאַחֵז בּוֹ דּוּמָ"ה, שֶׁהוּא הַמַּלְאָךְ הַמְמֻנֶּה לִנְקֹם בָּרְשָׁעִים בְּגֵיהִנּוֹם. וְלָכֵן אַשְׁרֵי אָדָם שֶׁזּוֹכֶה לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה בַּחַיִּים חַיּוּתוֹ, וְאֵז לֹא יִצְטָרֵךְ לַעֲבֹר דֶּרֶךְ דּוּמָ"ה, וְיִזְכֶּה לְהִכָּלֵל בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא. וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ, אָהוּבִי, בְּנִי! אֵל אֵיזוֹ מַדְרֵגָה יְכוֹלִים לִזְכּוֹת בָּזֶה הָעוֹלָם כָּל זְמַן שֶׁהוּא חַי, לֹא הָיִיתָ מְבַלֶּה אֶת זְמַנְךָ, אֶלָּא עוֹסֵק תָּמִיד לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּלְהַכְנִיס בְּמַחֲשַׁבְתְּךָ זִכָּרוֹן בְּעִלְמָא דְּאָתֵי, וְהֵבֵן לְמַעֲשֶׂה.

אָהַבְתִּי

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר מִזְמוֹר זֶה, עָלֶיךָ לְהִתְמַלֵּא עִם אַהֲבָה גְּדוֹלָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲשֶׁר הוּא שׁוֹמֵעַ אֶת קוֹל תְּפִלָּתְךָ וְתַחֲנוּנֶיךָ שֶׁאַתָּה מִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִשְׁפֹּךְ נַפְשְׁךָ כְּמַיִם בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר: "אֲפָפוּנִי חֶבְלֵי מָוֶת וּמְצָרֵי שְׁאוֹל מְצָאוּנִי צָרָה וְיָגוֹן אֶמְצָא" - כִּי כָּל זֶה נֶאֱמַר עַל צָרוֹת הַנֶּפֶשׁ שֶׁמִּתְגַּבְּרוֹת מְאֹד עַל הָאָדָם וְרוֹצוֹת לְיַאֲשׁוֹ לְגַמְרֵי, עַד שֶׁיַּרְגִּישׁ אֶת הַמָּוֶת, כְּדֶרֶךְ הַמִּתְיַאֲשִׁים. וּבֶאֱמֶת גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב, סימן עח): אֲשֶׁר 'אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם

וְלֵי יְהוֹשִׁיעַ: שׁוּבִי נַפְשִׁי לִמְנוּחָיְכִי, כִּי־יְהוָה גָּמַל עָלָיְכִי: כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת, אֶת־עֵינִי מִן־דִּמְעָה, אֶת־רַגְלִי מִדֶּחִי: אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה יאהדונהי

עת רצון

כְּלָל'; וַאֲפִלּוּ שֶׁאָדָם נָפַל בְּעֹמֶק עֲמֻקִּים, בַּשְּׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו, עֲדַיִן גַּם שָׁמָּה לֹא יִתְיָאֵשׁ מִלְּצְעֹק וְלִזְעֹק אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי אֲפִלּוּ כְּשֶׁאָדָם נִמְצָא בַּמְּקוֹמוֹת הַמְטֻנָּפִים, עָלָיו לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדְךָ, אַיֵּה הַמָּקוֹם שֶׁאֲנִי יָכוֹל לִמְצֹא אוֹתְךָ, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהַר"ן, חלק ב, סימן יב), שֶׁאָז עוֹלָה עַד תַּכְלִית הָעֲלִיָּה; כִּי כְּשֶׁאֵין אָדָם מִתְיָאֵשׁ בְּמַצָּבִים הֲכִי קָשִׁים שֶׁלּוֹ, אָז זוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל תַּכְלִית הַשְּׁלֵמוּת, שֶׁזֶּה: **"וּבְשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא, אָנָּה יְהוָה מַלְּטָה נַפְשִׁי. חַנּוּן יְהוָה וְצַדִּיק וֵאלֹהֵינוּ מְרַחֵם. שֹׁמֵר פְּתָאִים יְהוָה דַּלּוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ"** - כִּי בָּרֶגַע שֶׁאָדָם קוֹרֵא רַק לְשֵׁם הַוַּי"ה בָּרוּךְ־הוּא, וּמִתְחַנֵּן אֵלָיו: מַלְּטָה נַפְשִׁי מֵהַשְּׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו שֶׁנַּפַלְתִּי אֵלָיו, וְהוּא עַקְשָׁן גָּדוֹל מְאֹד, וְהוּא מְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה בָּטֵל בְּעֵינֵי עַצְמוֹ לְגַמְרֵי, וְנַעֲשֶׂה כְּמוֹ פֶּתִי וְדַל שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּלוּם, אָז דַּיְקָא יָכוֹל לְהִתְפָּאֵר: **"כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת אֶת עֵינִי מִן דִּמְעָה אֶת רַגְלִי מִדֶּחִי"**; כִּי בָּרֶגַע שֶׁאָדָם חָזָק בְּדַעְתּוֹ, שֶׁבְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן לֹא יִתֵּן לְעַצְמוֹ לְהִתְיָאֵשׁ וְלִפֹּל, וַאֲפִלּוּ שֶׁנִּמְצָא כְּבָר בְּהֵיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת וְהַדִּמְיוֹנוֹת, אַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא אֵינוֹ מִתְיָאֵשׁ, וּבָא בְּכָל פַּעַם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּפְשִׁיטוּת גָּמוּר, וְעוֹשֶׂה אֶת עַצְמוֹ כְּפֶתִי וְדַל, אָז דַּיְקָא יִתְגַּלֶּה אֵלָיו מֶלֶךְ הַכָּבוֹד בְּגִלּוּי אֵין־סוֹף, וְיִתְעַנֵּג בַּעֲרֵבוּת יְדִידוּת זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ. שֶׁזֶּה: **"אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים"** - שְׁתֵּי אַרְצוֹת: אֶרֶץ עֶלְאָה זֶה עוֹלָם־הַבָּא, אֶרֶץ תַּתָּאָה זֶה עוֹלָם־הַזֶּה, שֶׁמְּקַשֵּׁר אֶת שְׁתֵּי הָאַרְצוֹת יַחַד, וְנַעֲשֶׂה אַרְצוֹת הַחַיִּים, כִּי מַרְגִּישׁ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי רַב מְאֹד, עַד שֶׁהוּא הוֹלֵךְ, כְּבִיכוֹל, עִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, בְּסוֹד (ויקרא כו, יב): "וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹקִים, וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי לְעָם"; וּפַרְשׁ רַשִׁ"י זַ"ל: 'אַטַּיֵּל עִמָּכֶם בְּגַן־עֵדֶן כְּאֶחָד מִכֶּם וְלֹא תִּהְיוּ מִזְדַּעְזְעִים מִמֶּנִּי'; וְכָל זֶה זוֹכִים דַּיְקָא עַל־יְדֵי הַדִּבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים הָרַבֵּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא עוֹזְבִים אוֹתוֹ, וְכֵן מְדַבְּרִים עִם בְּנֵי־אָדָם תָּמִיד דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה, שֶׁזֶּה: **"הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עָנִיתִי מְאֹד"**; כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהַר"ן, חלק ב, סימן מד), שֶׁהֶאֱמוּנָה תּוֹלָה בַּפֶּה שֶׁל אָדָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים פט, ב): "אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ בְּפִי"; הֵינוּ עַל־יְדֵי שֶׁמְּדַבְּרִים הֶאֱמוּנָה בַּפֶּה, זֶה בְּעַצְמוֹ הֶאֱמוּנָה, וְגַם עַל־יְדֵי־זֶה בָּאִים לִידֵי אֱמוּנָה; וְלָכֵן לִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ לֶאֱמוּנָה צְרִיכִים הַרְבֵּה לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהַרְבֵּה לְדַבֵּר עִם בְּנֵי־אָדָם, שֶׁזֶּה: "הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר"; כִּי עִקַּר הֶאֱמוּנָה תְּלוּי כְּפִי הַדִּבּוּר, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּתְגַּלֶּה לִי אֶת הָאֱמֶת לַאֲמִתָּהּ,

יאהדונהי, בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים: הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר, אֲנִי עָנִיתִי מְאֹד: אֲנִי אָמַרְתִּי בְחָפְזִי, כָּל־הָאָדָם כֹּזֵב: עד כאן

עת רצון

אֲשֶׁר: **"אֲנִי אָמַרְתִּי בְחָפְזִי כָּל הָאָדָם כֹּזֵב"** - וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (ספר־המִדּוֹת, אֱמֶת, סִימָן ט): 'מִי שֶׁהוּא אִישׁ אֱמֶת, אֲזַי הוּא מַכִּיר בְּאַחֵר, אִם אַחֵר הוֹבֵר שֶׁקֶר אִם לָאו'; כִּי עַל־יְדֵי תֹּקֶף הָאֱמוּנָה שֶׁאָדָם מַאֲמִין בְּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְהוּא מְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה נִדְבָּק בֶּאֱמֶת. כִּי כָּל מַה שֶּׁאָדָם יוֹתֵר נִכְלָל בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְאֵינוֹ רוֹצֶה שׁוּם דָּבָר רַק אֶת אֱמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, יוֹתֵר אֱמֶת נִכְנָס בּוֹ, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן נא); וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא יָכוֹל לְהַכִּיר אֶת הַשֶּׁקֶר, וְאָז הוּא רוֹאֶה אֲשֶׁר "כָּל הָאָדָם כֹּזֵב", וְרַק רוֹצֶה לְהַטְעוֹת אוֹתְךָ, וְתָבִין מַה לְּפָנֶיךָ.

וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! בְּשָׁעָה שֶׁתֹּאמַר: **"אֲהַבְתִּי כִּי יִשְׁמַע יְהוָה אֶת"** - תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת שֵׁם מ"ב, כִּי הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה מַעֲלֶה אֶת הַתְּפִלּוֹת לְהֵיוֹת כְּלִי לְאַהֲבָה. וּכְשֶׁתֹּאמַר: **"כִּי הִטָּה אָזְנוֹ"** - תְּכַוֵּן סוֹפֵי־תֵבוֹת יה"ו, שֶׁהוּא ט"ל אוֹרוֹת, וּכְשֶׁתֹּאמַר: **"אֲנָה יְהוָה מַלְּטָה נַפְשִׁי"** - תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת מַאי"ן; כִּי עִקַּר הָעֲזָרָה שֶׁל אָדָם הוּא מַאי"ן, בְּסוֹד (תְּהִלִּים קכא, א): "מֵאַיִן יָבוֹא עֶזְרִי". וּכְשֶׁתֹּאמַר: **"דַּלּוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ"** - תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת דו"י, וּצְרִיכִים לְהָפֵךְ אֶת זֶה אֶל יו"ד, וּכְשֶׁתֹּאמַר: **"אֶתְהַלְּךָ לִפְנֵי יְהוֹ"ה"** - תְּכַוֵּן סוֹפֵי־תֵבוֹת יוה"ך, שֶׁהוּא שֵׁם הַשְּׁמִירָה שֶׁשּׁוֹמֵר אֶת הָאָדָם עַל הַדֶּרֶךְ, וּכְשֶׁתֹּאמַר: **"הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר"** - תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת כ"ו, וּכְשֶׁתֹּאמַר: **"אֲמַרְתִּי בְחָפְזִי כָּל הָאָדָם"** - תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת אַבְכָּ"ה, כִּי בֶּאֱמֶת יֵשׁ לָאָדָם לִבְכּוֹת אֵיךְ שֶׁהַשֶּׁקֶר מִתְגַּבֵּר בָּעוֹלָם, עַד שֶׁמַּלְבִּישׁ אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמֶת, וּצְרִיכִים לִצְעֹק וְלִזְעֹק הַרְבֵּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיִּתְגַּלֶּה אֵלָיו הָאֱמֶת, וְיֵדַע אֲשֶׁר כָּל אָדָם כּוֹזֵב, כִּי אִם אֵינוֹ מִסְתַּכֵּל עַל תַּכְלִיתוֹ הַנִּצְחִית, וְאֵינוֹ רוֹצֶה רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְבַד - הוּא עֶצֶם הַשֶּׁקֶר, וְהוּא רַק יַטְעֶה אוֹתְךָ, וּצְרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים שֶׁבְּנֵי־אָדָם לֹא יִטְעוּ אוֹתְךָ, וּכְמוֹ שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל (שִׂיחוֹת־הַר"ן, סִימָן נא): 'אֶת זֶה תְּקַבְּלוּ מִמֶּנִּי שֶׁלֹּא יַטְעֶה אֶתְכֶם הָעוֹלָם, כִּי הָעוֹלָם מַטְעֶה מְאֹד'; וְאָדָם נִמְצָא תָּמִיד בְּסַכָּנָה, שֶׁלֹּא יַפִּילוּ אוֹתוֹ בְּנֵי־אָדָם לְנֶקְבָּא דִּתְהוֹמָא רַבָּא. וְכֵן אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (שִׂיחוֹת־הַר"ן, סִימָן פ): 'אֲשֶׁר בְּנֵי־אָדָם יֵשׁ לָהֶם כֹּחַ לִמְנֹעַ וּלְהַסִּיס אֶת הָאָדָם, לְרַחֲקוֹ מֵעֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וּמִצַּדִּיקֵי אֱמֶת, יוֹתֵר מִיֵּצֶר־הָרָע, כִּי הַיֵּצֶר־הָרָע אֵין לוֹ יְכֹלֶת רַק כְּפִי כֹּחוֹ, כְּפִי בְּחִינַת הַיֵּצֶר־הָרָע מֵאֵיזֶה עוֹלָם שֶׁהוּא נִמְצָא, אֲבָל הָאָדָם הוּא כְּלָלִיּוּת גָּדוֹל, שֶׁכָּלוּל מִכָּל הָעוֹלָמוֹת, וְעַל־כֵּן הַמְנִיעוֹת וְהַשֶּׁקֶר שֶׁל בְּנֵי־אָדָם הֵם יוֹתֵר מֵהַמְנִיעוֹת וְהַשֶּׁקֶר שֶׁל יֵצֶר־הָרָע'; וְהָבֵן לְמַעֲשֶׂה.

מָה־ אָשִׁיב לַיהוָה יאהדונהי כָּל־תַּגְמוּלוֹהִי עָלָי:
כּוֹס־יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא, וּבְשֵׁם יְהוָה יאהדונהי
אֶקְרָא: נְדָרַי לַיהוָה יאהדונהי אֲשַׁלֵּם, נֶגְדָּה־נָּא לְכָל־

עת רצון

מָה אָשִׁיב

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר מִזְמוֹר זֶה, תִּתֵּן תּוֹדָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל אֲשֶׁר גָּמַל עִמְּךָ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וַאֲפִלּוּ שֶׁעָבְרָה עָלֶיךָ כְּבָר מִדַּת הַדִּין, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, בְּחַיֶּיךָ, שֶׁהוּא שֵׁם אֱלֹהִי"ם, שֶׁעוֹלֶה גִימַטְרִיָּה כּוֹ"ס, עִם כָּל זֹאת תִּרְאֶה לְנַשְּׁאוֹת וּלְהַגְבִּיהַּ אֶת שֵׁם אֱלֹהִי"ם שֶׁהוּא מִדַּת הַדִּין, וְתַמְשִׁיךְ בּוֹ אֶת שֵׁם יְהוָ"ה, שֶׁהוּא מִדַּת הָרַחֲמִים, שֶׁזֶּה "כּוֹ"ס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא", וְאֵיךְ? עַל־יְדֵי: "וּבְשֵׁם הַוָּי"ה אֶקְרָא" - שֶׁאַמְשִׁיךְ אֶת שֵׁם הַוָּי"ה בְּתוֹךְ שֵׁם אֱלֹהִי"ם, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁגִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן ד), שֶׁאָדָם צָרִיךְ לָדַעַת, שֶׁכָּל מְאוֹרָעוֹתָיו הֵם לְטוֹבָתוֹ, שֶׁכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו זֶה לְטוֹבָתוֹ, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים נ, יא): "בָּאלֹהִים אֲהַלֵּל דָּבָר בַּהַוָּי"ה אֲהַלֵּל דָּבָר"; הֵן שֶׁהוֹלֵךְ לוֹ טוֹב, שֶׁהוּא שֵׁם הַוָּי"ה, וְהֵן שֶׁהוֹלֵךְ לוֹ הַהֶפֶךְ מֵהַטּוֹב, שֶׁהוּא שֵׁם אֱלֹהִי"ם, תָּמִיד צְרִיכִים לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁזֶּה הַמְשָׁכַת עוֹלָם־הַבָּא בָּעוֹלָם־הַזֶּה, וְזֶה עִקַּר הַדַּעַת, שְׁמַיְחֲדִים יַחַד שֵׁמוֹת יְהוָ"ה אֱלֹהִי"ם, שֶׁזֶּה יִחוּד שָׁלֵם, הַמְשָׁכַת זִכְרוֹן עוֹלָם־הַבָּא בָּעוֹלָם־הַזֶּה, כְּמוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן נד); וְצָרִיךְ לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם תָּמִיד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְכָל עַם־יִשְׂרָאֵל. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן נז), אֲשֶׁר הָעִקָּר הוּא לְהָקִים אֶת הֶאֱמוּנָה הַנְּפוּלָה, וְלָזֶה זוֹכִים עַל־יְדֵי נֶדֶר. וְזֶה **"נְדָרַי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם נֶגְדָּה נָּא לְכָל עַמּוֹ"** - כִּי אֵין עוֹד דָּבָר יוֹתֵר גָּדוֹל מִזֶּה, שֶׁאָדָם נוֹדֵר וּמַקְדִּישׁ אֶת נִדְרוֹ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוּא בָּא לֶאֱמוּנַת חֲכָמִים, וְזוֹכֶה לְהַגִּיעַ לְמַדְרֵגוֹת רָמוֹת בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁהוּא מוּכָן לִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ. שֶׁזֶּה: **"יָקָר בְּעֵינֵי יְהוָה הַמָּוְתָה לַחֲסִידָיו"**; כִּי זוֹ עֲבוֹדַת הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים, שֶׁמּוּכָנִים לִמְסֹר אֶת נַפְשָׁם בְּכָל עֵת וְרֶגַע אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ, וּמַשְׁלִיכִים אֶת עַצְמָם לִבְחִינַת בֵּן וְלִבְחִינַת עֶבֶד, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ה); וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִים לְהַגִּיעַ לְמַדְרֵגוֹת עֶלְיוֹנוֹת בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ. וְזֶה שֶׁהִתְפָּאֵר דָּוִד וְאָמַר: **"אָנָּה יְהוָה כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ, אֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן אֲמָתֶךָ, פִּתַּחְתָּ לְמוֹסֵרָי"** - כִּי הוּא זָכָה לְבַטֵּל מְנַפְּשׁוֹ וּמִנֶּפֶשׁ הַדְּבֵקִים בּוֹ אֶת הַעֲבוֹדוֹת שֶׁל הַבֶּן שִׁפְחָה, עַד שֶׁזָּכָה לְהַגִּיעַ לְמִלּוּכָה דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁהוּא

עַמּוֹ: יָקָר בְּעֵינֵי יְהוָה יאהדונהי הַמָּוְתָה לַחֲסִידָיו: אָנָּה יְהוָה יאהדונהי כִּי־אֲנִי עַבְדֶּךָ, אֲנִי־עַבְדְּךָ בֶּן־אֲמָתֶךָ, פִּתַּחְתָּ לְמוֹסֵרָי: לְךָ־אֶזְבַּח זֶבַח תּוֹדָה, וּבְשֵׁם יְהוָה יאהדונהי אֶקְרָא: נְדָרַי לַיהוָה יאהדונהי אֲשַׁל�ֵּם, נֶגְדָּה־נָּא לְכָל־עַמּוֹ: בְּחַצְרוֹת בֵּית יְהוָה יאהדונהי בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלִָם, הַלְלוּיָהּ:

עת רצון

בֶּן הַמֶּלֶךְ הָאֱמֶת. כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (ספורי־מעשיות, מעשה יא); וְלָכֵן זָכָה לִהְיוֹת מֶלֶךְ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְהָעוֹלָם, וּמִמֶּנּוּ יוֹצֵא מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, שֶׁהוּא יוֹצִיא אֶת כְּלַל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מֵעַבְדוּת שֶׁל בֶּן הָעֲבָד, וְיִזְכּוּ לְהַגִּיעַ לְעַבְדוּת שֶׁל בֶּן הַמֶּלֶךְ (לקוטי־הלכות, ברכות־השחר, הלכה ג, אות ז); וְלָכֵן בִּקֵּשׁ דַּיְקָא בִּלְשׁוֹן "אֲנִי עַבְדְּךָ" - כִּי הוּא זָכָה לְעַבְדוּת שֶׁל בֶּן הַמֶּלֶךְ, וְכֵן כָּל בַּר־יִשְׂרָאֵל יָכוֹל לִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ לָזֶה, עַל־יְדֵי שֶׁמְּסַלֵּק אֶת דַּעְתּוֹ וְחָכְמָתוֹ לְגַמְרֵי, וְזוֹכֶה לְעָבְדוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת. וְעַל זֶה צְרִיכִים לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. "**לְךָ אֶזְבַּח זֶבַח תּוֹדָה וּבְשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא**" - עַל־יְדֵי תּוֹדָה וְהוֹדָאָה שֶׁאָדָם נוֹתֵן לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הָאֲרַת הָעוֹלָם־הַבָּא בָּעוֹלָם־הַזֶּה (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב, סימן ב); עַד "**בְּחַצְרוֹת בֵּית יְהוָה בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלִַם הַלְלוּיָהּ**" - שֶׁאֲפִלּוּ בַּחֲצֵרוֹת, שֶׁהוּא כְּלַל הַחוּץ, מְהַפְּכִים לְבֵית הַשֵּׁם, וּמַכְנִיסִים שָׁם יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁהִיא יְרֵאָה שָׁלֵם. וְזֶה עִקַּר הַתַּכְלִית שֶׁאָדָם נִבְרָא אֵלָיו - לַהֲפֹךְ אֶת הַחוּץ לִפְנִים, לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם לְכָלָם אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְזֶה הַשֶּׁבַח וְהַתּוֹדָה שֶׁל כָּל בַּר־יִשְׂרָאֵל, שֶׁצָּרִיךְ לָתֵת תָּמִיד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי! אֲשֶׁר בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר: "נֶגְדָּה' נָא' לְכָל' עַמּוֹ" - תְּכַוֵּן סוֹפֵי־תֵבוֹת שֵׁם אֵלוֹ"ה, וּכְשֶׁתֹּאמַר: **"אֲ'מַתָּךְ פִּ'תַּחְתָּ לְ'מוֹסֵרָי"** - תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת פֵּל"א, וּבְשָׁעָה שֶׁתֹּאמַר: **"וּבְשֵׁם' יְהוָה' אֶקְרָא"** - תְּכַוֵּן סוֹפֵי־תֵבוֹת מֵאָ"ה, שֶׁהוּא סוֹד מֵאָה בְּרָכוֹת שֶׁאָדָם קוֹרֵא וּמְבָרֵךְ אֶת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם, וּכְשֶׁתֹּאמַר: **"בְּחַצְרוֹת בֵּית יְהוָה בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלַיִם הַלְלוּיָהּ"** - תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת שָׁעוֹלָה י"ד טו"ב; אַשְׁרֵי מִי שֶׁנּוֹתֵן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּכָל יוֹם, וְעַל־יְדֵי־זֶה יַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְהָבֵן לְמַעֲשֶׂה.

הַלְלוּ אֶת־יְהוָה יאהדונהי כָּל־גּוֹיִם, שַׁבְּחוּהוּ כָּל־הָאֻמִּים: כִּי גָבַר עָלֵינוּ חַסְדּוֹ, וֶאֱמֶת־יְהוָה יאהדונהי לְעוֹלָם, הַלְלוּיָהּ:

עת רצון

הַלְלוּ אֶת הַשֵּׁם

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר מִזְמוֹר זֶה, תְּכַוֵּן לְהַכְנִיעַ אֶת כָּל אֻמּוֹת הָעוֹלָם תַּחַת הַקְּדֻשָּׁה, שֶׁגַּם הֵם יִשְׁבְּחוּ וְיפָאֲרוּ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. כִּי בֶּאֱמֶת אַפִלּוּ הַגּוֹיִים וְכָל הָאֻמּוֹת רָאוּי לָהֶם לְהוֹדוֹת לוֹ יִתְבָּרַךְ וּלְהַלְלוֹ וּלְשַׁבְּחוֹ. וְאִם תֹּאמַר מֵהֵיכָן נָבוֹא אֶל הָאֱמֶת לְהִתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, לְהַלְלוֹ וּלְשַׁבְּחוֹ, מֵאַחַר שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג וּלְהָבִין דְּרָכָיו, וְקָשֶׁה לָנוּ קֻשְׁיוֹת הָרִבֹּה כָּאֵלֶּה? עַל זֶה מֵשִׁיב דָּוִד: **"כִּי גָבַר עָלֵינוּ חַסְדּוֹ"** - כִּי כְּבָר גָּבַר עָלֵינוּ חַסְדּוֹ כָּל־כָּךְ, שֶׁזָּכִינוּ לִרְאוֹת אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים נוֹרָאִים כָּאֵלֶּה, וְהִתְגַּלּוּת הָאָרַת הַתּוֹרָה בְּגִלּוּי רַב כָּזֶה, עַל־יְדֵי כָּל הַצַּדִּיקִים שֶׁהָיוּ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר עַד הֵנָּה, עַל־יְדֵי כָּל זֶה רָאוּי לָכֶם לְהִסְתַּכֵּל עַל הָאֱמֶת וּלְהָבִין כִּי צַדִּיק הַשֵּׁם, רַק שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהָבִין כָּל דְּרָכָיו בַּשֵּׂכֶל, וּלְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, כִּי: **"וֶאֱמֶת ה' לְעוֹלָם"** - כִּי עֶצֶם הָאֱמֶת אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג וּלְהָבִין מִיָּד, רַק בַּסּוֹף יִתְגַּלֶּה הָאֱמֶת עַל־יְדֵי תֹּקֶף הָאֱמוּנָה. כִּי **"אֱמֶת הַוְיָ"ה לְעוֹלָם"** דַּיְקָא, עַל־כֵּן רָאוּי גַּם לָכֶם לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, אִם תִּרְצוּ לְהִסְתַּכֵּל עַל הָאֱמֶת. וְכָל זֶה אוֹמְרִים לְאֻמּוֹת הָעוֹלָם (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, שַׁבּוּעוֹת, הֲלָכָה ב, אוֹת יח); כִּי בֶּאֱמֶת חַסְדּוֹ יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וַהֲרֵי הוּא מְחַיֶּה וּמְקַיֵּם וּמְהַוֶּה גַּם אֶת אֻמּוֹת הָעוֹלָם, וְאֻמּוֹת הָעוֹלָם מְקַבְּלִים חִיּוּת מֵעַם־יִשְׂרָאֵל. וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (מִדְרַשׁ־רַבָּה, בְּמִדְבַּר, פָּרָשָׁה יא, סִימָן ג): 'אִלּוּ הָיוּ אֻמּוֹת הָעוֹלָם יוֹדְעִים מָה הָיָה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ יָפֶה לָהֶם - קַסְטְרִיּוֹת הָיוּ מַקִּיפִים אוֹתוֹ כְּדֵי לִשְׁמְרוֹ'; כִּי בָּזֶה שֶׁעַם־יִשְׂרָאֵל הִקְרִיבוּ שִׁבְעִים פָּרִים בְּסֻכּוֹת, מֵהֶם יָנְקוּ אֻמּוֹת הָעוֹלָם חִיּוּתָם, וְגַם עַכְשָׁו כָּל קִיּוּמָם הוּא רַק בִּזְכוּת עַם־יִשְׂרָאֵל. כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (תַּעֲנִית ג): 'כְּשֵׁם שֶׁאִי אֶפְשָׁר לָעוֹלָם בְּלֹא רוּחוֹת, כָּךְ אִי אֶפְשָׁר לָעוֹלָם בְּלֹא יִשְׂרָאֵל'; וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן נב), שֶׁכָּל קִיּוּם הָעוֹלָם וּמְצִיאוּתוֹ הוּא רַק בִּשְׁבִיל עַם־יִשְׂרָאֵל. וְלָכֵן רָאוּי גַּם לְאֻמּוֹת הָעוֹלָם לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! בְּשָׁעָה שֶׁתֹּאמַר: **"כִּי גָבַר עָלֵינוּ"** - תְּכַוֵּן סוֹפֵי־תֵבוֹת רי"ו, מִדַּת גְּבוּרָ"ה, שֶׁגַּם עַל־יְדֵי מִדַּת גְּבוּרָ"ה נִמְשָׁךְ חֶסֶ"ד, כִּי הַהֶכְרֵחַ לְחַסִּיד לְהִתְלַבֵּשׁ בְּמִדַּת הַגְּבוּרָה, שֶׁהוּא הַצִּמְצוּם

הוֹדוּ לַיהוָה יהדונהי כִּי־טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
יֹאמַר־נָא יִשְׂרָאֵל, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
יֹאמְרוּ־נָא בֵית־אַהֲרֹן, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
יֹאמְרוּ־נָא יִרְאֵי יְהוָה יהדונהי, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

עת רצון

כַּיָּדוּעַ. וּכְשֶׁתֹּאמַר: "וְאֶמֶת יְהוָה לְעוֹלָם" - תְּכַוֵּן רֹאשֵׁי־תֵבוֹת לוי"ן, שֶׁהוּא הַמְחַבֵּר, בְּסוֹד (בְּרֵאשִׁית כט, לד): "הַפַּעַם יִלָּוֶה אִישִׁי" וְגוֹ'; כִּי בָּאֱמֶת בְּתַקָּף מִדַּת הַגְּבוּרָה צְרִיכִים לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִמְתְּקוּ מִמֶּנּוּ כָּל הַדִּינִים, וְהֶבֵן לְמַעֲשֶׂה.

הוֹדוּ לַהֲוָיָ"ה

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר מִזְמוֹר זֶה, עָלֶיךָ לְהִתְעַלֵּהַב מְאֹד, כִּי אַתָּה מְשַׁבֵּחַ וּמְפָאֵר עַכְשָׁו אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהָאַרְבָּעָה פְּסוּקִים אֵלּוּ הֵם כְּנֶגֶד הָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: 'אֲצִילוּת', 'בְּרִיאָה', 'יְצִירָה', 'עֲשִׂיָּה'. וְיֵדוּעַ שֶׁסּוֹד כֹּהֵן, לֵוִי, יִשְׂרָאֵל, הֵם נֶפֶשׁ, רוּחַ וּנְשָׁמָה. שֶׁהֵם נֶגֶד עֲשִׂיָּה, יְצִירָה, בְּרִיאָה, וְהַכֹּל נִכְלָל בְּעֶצֶם הָאֲצִילוּת, וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה וּמְשַׁבֵּחַ וּמְהַלֵּל תָּמִיד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אָז נִדְבָּק מֹחַ מַחֲשַׁבְתּוֹ בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא.

וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! כְּשֶׁתֹּאמַר: "הוֹדוּ לַיהוָה כִּי" - תְּכַוֵּן סוֹפֵי־תֵבוֹת כ"א, שֶׁעוֹלֶה כְּמִנְיַן אהי"ה, כִּי עַל־יְדֵי הוֹדָאָה שֶׁאָדָם מוֹדֶה וּמְהַלֵּל וּמְשַׁבֵּחַ אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, עוֹלֶה עַד סוֹד הַכֶּתֶר. כִּי אֵין עוֹד דָּבָר יוֹתֵר חָשׁוּב אֲצִלּוֹ יִתְבָּרַךְ כְּתוֹדָה וְהוֹדָאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיכִים עַל עַצְמוֹ שַׁעֲשׁוּעַ עוֹלָם־הַבָּא, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ב); וּכְשֶׁתֹּאמַר: "כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ" - תְּכַוֵּן סוֹפֵי־תֵבוֹת יו"ם, כִּי בְּכָל יוֹם וְיוֹם מֵאִיר חַסְדּוֹ יִתְבָּרַךְ מֵחָדָשׁ, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן לג), בְּסוֹד (תְּהִלִּים מב, ט): "יוֹמָם יְצַוֶּה הַוְיָ"ה חַסְדּוֹ"; שֶׁבְּכָל יוֹם מִתְגַּלֶּה אַהֲבָתוֹ שֶׁל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ אֶל יִשְׂרָאֵל, וְזֶה הַחֶסֶד הַכִּי גָּדוֹל. "כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ" - שֶׁחַסְדּוֹ יִתְבָּרַךְ נִמְצָא עִמָּנוּ לְעוֹלָם, וְהֶבֵן לְמַעֲשֶׂה.

מִן־ הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ, עָנָנִי בַמֶּרְחָב יָהּ: יְהוָה יאהדונהי לִי לֹא אִירָא, מַה־יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם: יְהוָה יאהדונהי לִי בְּעֹזְרָי, וַאֲנִי אֶרְאֶה בְשֹׂנְאָי: טוֹב לַחֲסוֹת

עת רצון

מִן הַמֵּצַר

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר מִזְמוֹר זֶה, תִּתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד, כִּי עִקַּר הַיְשׁוּעָה שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֵלֶיהָ הִיא רַק כְּשֶׁצּוֹעֵק "מִן הַמֵּצַר" דַּיְקָא. וְלָכֵן עוֹבְרִים עַל כָּל אָדָם צָרוֹת וְיִסּוּרִים, מְרִירוּת וְהָרְפַּתְקָאוֹת, הַכֹּל כְּדֵי שֶׁיִּצְעַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ. וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (מִנְחוֹת נג:): 'מַה זַּיִת אֵינוֹ מוֹצִיא שַׁמְנוֹ אֶלָּא עַל־יְדֵי כְּתִית, אַף יִשְׂרָאֵל אֵין חוֹזְרִין לְמוּטָב אֶלָּא עַל־יְדֵי יִסּוּרִין'; כִּי לִפְעָמִים עוֹבְרִים עַל אָדָם יִסּוּרִים מָרִים וְקָשִׁים, כְּדֵי שֶׁיָּבוֹא מִן הַמֵּצַר דַּיְקָא לִצְעֹק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ. וְאָז הַתְּפִלָּה הִיא עִם אֱמֶת, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן קיב), וְאָז יָאִיר בּוֹ אוֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְיַרְחִיב לוֹ. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, בְּרֵאשִׁית, פָּרָשָׁה ט, סִימָן ח): "טוֹב מְאֹד" - 'זוֹ מִדַּת יִסּוּרִין, שֶׁעַל יָדֵיהָ הַבְּרִיּוֹת בָּאִים לְחַיֵּי הָעוֹלָם־הַבָּא'; וְזֶה שֶׁאָמַר: "מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ עָנָנִי בַמֶּרְחָב יָהּ" - כְּשֶׁאָדָם נִמְצָא בְּמֵצַר הַמֹּחִין הַנִּקְרָאִים אַבָּ"א וְאִמָּ"א, בְּסוֹד יָ"הּ, אָז עִקַּר הָעֲצָה - לִקְרֹא אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְיִזְכֶּה שֶׁיַּרְחִיב לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת הַמֹּחִין. וּבֶאֱמֶת עָלֶיךָ לָדַעַת, אָהוּבִי, בְּנִי! שֶׁאָסוּר לְהִתְיָאֵשׁ בַּמַּצָּבִים הַכִּי קָשִׁים שֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי מוֹהַרְנַ"תְּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, רֹאשׁ הַגּוּ, הֲלָכָה ד, אוֹת ב), שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁאָדָם מְנַתֵּק עַצְמוֹ אֲפִלּוּ כְּחוּט הַשַּׂעֲרָה מִגַּשְׁמִיּוּתוֹ לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, דְּהַיְנוּ בְּשָׁעָה שֶׁהוּא נִמְצָא בְּמֵצַר גָּדוֹל, וְהַתְּאָוֹת וְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא מִתְגַּבְּרִים עָלָיו כְּמוֹ שֶׁמִּתְגַּבְּרִים, עַד שֶׁאֵין לוֹ דֶּרֶךְ לִנְטוֹת לְיָמִין וּשְׂמֹאל, וְנִדְמֶה לוֹ שֶׁאֲפָסָה תִּקְוָה, חַס וְשָׁלוֹם, וְהוּא בְּעֶצֶם דַּחֲקוֹ וּמֵצַר נַפְשׁוֹ פּוֹנֶה לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וְצוֹעֵק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ מִן הַמֵּצַר דַּיְקָא, בְּסוֹד: "מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ"; אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא פּוֹנֶה עַצְמוֹ לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ רַק כְּחוּט הַשַּׂעֲרָה, עִם כָּל זֹאת זֶה כְּבָר יָקָר בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ מְאֹד, וְנַעֲשֶׂה מִמַּ'צַ'ר אוֹתִיּוֹת צָ'מָ'ר', שֶׁהוּא שֶׁעֲרוֹת דְּדַקְנָא קַדִּישָׁא, שֶׁשָּׁם כָּלוֹ רַחֲמִים וַחֲסָדִים וְטוֹב נִצְחִי. כִּי אִם אָדָם בָּא בְּלֵב אֱמֶת וְצוֹעֵק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וַאֲפִלּוּ שֶׁכְּבָר מֵרִגְישׁ שֶׁאָבַד מָנוֹס וְתִקְוָה מִמֶּנּוּ, עִם כָּל זֹאת אֵינוֹ מְיָאֵשׁ עַצְמוֹ, וּבוֹרֵחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְצוֹעֵק אֲפִלּוּ מִתּוֹךְ יֵאוּשׁ, עִם כָּל זֹאת לְבַסּוֹף יְרַחֵם לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וּבֶאֱמֶת אִם אָדָם חָזָק בְּדַעְתּוֹ, שֶׁכָּל מַה שֶּׁיַּעֲבֹר עָלָיו הוּא לֹא

בַּיהוָה֣ יאהדונהי תִּתְהַלֵּ֣ל נַפְשִׁ֑י יִשְׁמְע֖וּ עֲנָוִ֣ים וְיִשְׂמָֽחוּ׃ גַּדְּל֣וּ לַיהוָ֣ה יאהדונהי אִתִּ֑י וּנְרוֹמְמָ֖ה שְׁמ֣וֹ יַחְדָּֽו׃ דָּרַ֣שְׁתִּי אֶת־יְהוָ֣ה יאהדונהי וְעָנָ֑נִי וּמִכָּל־מְגוּרוֹתַ֖י הִצִּילָֽנִי׃ הִבִּ֣יטוּ אֵלָ֣יו וְנָהָ֑רוּ וּפְנֵיהֶ֥ם אַל־יֶחְפָּֽרוּ׃ זֶ֤ה עָנִ֨י קָרָ֪א וַיהוָ֡ה יאהדונהי שָׁמָ֘עַ֤ וּמִכָּל־צָרוֹתָ֖יו הוֹשִׁיעֽוֹ׃ חֹנֶ֣ה מַלְאַךְ־יְהוָ֣ה יאהדונהי סָבִ֣יב לִירֵאָ֑יו וַיְחַלְּצֵֽם׃ טַֽעֲמ֣וּ וּרְא֣וּ כִּי־ט֣וֹב יְהוָ֣ה יאהדונהי אַשְׁרֵ֖י הַגֶּ֣בֶר יֶחֱסֶה־בּֽוֹ׃ יְרֵא֣וּ אֶת־יְהוָ֣ה יאהדונהי קְדֹשָׁ֑יו כִּ֥י אֵ֖ין מַחְס֣וֹר לִירֵאָֽיו׃ כְּפִירִ֣ים רָ֭שׁוּ וְרָעֵ֑בוּ וְדֹרְשֵׁ֥י יְהוָ֗ה יאהדונהי לֹ֣א יַחְסְר֣וּ כָל־טֽוּב׃ לְכ֣וּ בָנִ֣ים שִׁמְע֣וּ לִ֑י יִרְאַ֖ת יְהוָ֣ה יאהדונהי אֲלַמֶּדְכֶֽם׃ מִֽי־זֶ֭ה הָאִ֣ישׁ חָפֵ֣ץ חַיִּ֑ים אֹהֵ֥ב יָ֝מִ֗ים לִרְא֣וֹת טֽוֹב׃ נְצֹ֣ר לְשׁוֹנְךָ֣ מֵרָ֑ע וּשְׂפָתֶ֥יךָ מִדַּבֵּ֖ר מִרְמָֽה׃ ס֣וּר מֵרָ֣ע וַעֲשֵׂה־ט֑וֹב בַּקֵּ֖שׁ שָׁל֣וֹם וְרָדְפֵֽהוּ׃ עֵינֵ֣י יְהוָ֣ה יאהדונהי אֶל־צַדִּיקִ֑ים וְאָזְנָ֥יו אֶל־שַׁוְעָתָֽם׃ פְּנֵ֣י יְ֭הוָה יאהדונהי בְּעֹשֵׂ֣י רָ֑ע לְהַכְרִ֖ית מֵאֶ֣רֶץ זִכְרָֽם׃ צָעֲק֣וּ וַיהוָ֣ה יאהדונהי שָׁמָ֑ע וּמִכָּל־צָרוֹתָ֖ם הִצִּילָֽם׃ קָר֣וֹב יְהוָ֣ה יאהדונהי לְנִשְׁבְּרֵי־לֵ֑ב וְאֶת־דַּכְּאֵי־ר֝֗וּחַ יוֹשִֽׁיעַ׃ רַבּ֣וֹת רָע֣וֹת צַדִּ֑יק וּמִכֻּלָּ֖ם יַצִּילֶ֣נּוּ יְהוָֽה יאהדונהי׃ שֹׁמֵ֣ר כָּל־עַצְמוֹתָ֑יו אַחַ֖ת מֵהֵ֣נָּה לֹ֣א נִשְׁבָּֽרָה׃ תְּמוֹתַ֣ת רָ֭שָׁע רָעָ֑ה וְשֹׂנְאֵ֥י צַדִּ֝֗יק יֶאְשָֽׁמוּ׃ פּוֹדֶ֣ה יְהוָ֣ה יאהדונהי נֶ֣פֶשׁ עֲבָדָ֑יו וְלֹ֤א יֶאְשְׁמ֨וּ כָל־הַחֹסִ֖ים בּֽוֹ׃

עת רצון

יִבָּרַח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֶלָּא יָבוֹא וְיִתְפַּלֵּל אֲלֵיהוּ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת, וְאַף שֶׁיִּהְיֶה נִדְמֶה לוֹ שֶׁאֵין צְרִיכִים אוֹתוֹ, וְלֹא שׁוֹמְעִים אוֹתוֹ, הוּא יִמְשִׁיךְ לְהִתְפַּלֵּל וְלִצְעֹק וְלִזְעֹק אֲלֵיהוּ יִתְבָּרַךְ, אֵז יִזְכֶּה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְרַחֵם לוֹ אֶת הַמֹּחִין, וְיָאִיר עָלָיו מָלֵךְ הַכָּבוֹד בְּהָאָרָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד, וְיַרְגִּישׁ אֵיךְ שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ מָלֵא כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְחֶזְקֵאל מג, ב): "וְהָאָרֶץ הֵאִירָה מִכְּבוֹדוֹ"; וְאֵז כְּשֶׁאָדָם מַגִּיעַ לְמַדְרֵגָה כָּזוֹ, שֶׁמֵּאִיר בּוֹ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא כְּבָר אֵינוֹ מַפְסִיד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְזֶה: **"יְהוָה לִי לֹא אִירָא, מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם"**; וְעַל־יְדֵי תִּקּוּף בְּטָחוֹנוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עוֹד רוֹאֶה בְּשׂוֹנְאָיו מַה שֶּׁרָצוּ לִרְאוֹת בּוֹ. וְזֶה: **"יְהוָה לִי בְּעֹזְרָי, וַאֲנִי אֶרְאֶה בְשֹׂנְאָי"** - בָּזֶה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹזֵר לִי, אֲנִי רוֹאֶה אֵיךְ שֶׁשּׂוֹנְאַי מִתְבַּטְּלִים מֵעָנִי. וְלָכֵן מַה לִּי לָרוּץ אַחַר בְּנֵי־אָדָם, יוֹתֵר טוֹב לִי לָרוּץ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ! וְזֶה: **"טוֹב לַחֲסוֹת בַּיהוָה מִבְּטֹחַ בָּאָדָם, טוֹב לַחֲסוֹת בַּיהוָה מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים"** - כִּי מֵמִילָא הֵם לֹא יַעְזְרוּ לְךָ, וְלָכֵן מָה אַתָּה צָרִיךְ אוֹתָם לְגַמְרֵי?! וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ תְּהִלִּים כט): 'כָּל הַתּוֹלֶה בְּטָחוֹנוֹ בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא - הֲרֵי לוֹ מַחֲסֶה בָּעוֹלָם־הַזֶּה וְלָעוֹלָם־הַבָּא'; וּבָזֶה שֶׁאָדָם בּוֹטֵחַ רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא נִכְלָל בַּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וְאֵינוֹ מִפַּחַד מֵאֻמּוֹת הָעוֹלָם שֶׁמִּסְתַּבְּבִים אוֹתוֹ. שֶׁזֶּה: **"כָּל גּוֹיִם סְבָבוּנִי בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילֵם, סַבּוּנִי גַם סְבָבוּנִי בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילֵם, סַבּוּנִי כִדְבוֹרִים דֹּעֲכוּ כְּאֵשׁ קוֹצִים בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילֵם"**; וְאָמַר אַרְבַּע פְּעָמִים 'סְבָבוּנִי', שֶׁהֵם כְּנֶגֶד הַשִּׁבְעִים אֻמּוֹת הַמְסַבְּבִים אֶת בַּר־יִשְׂרָאֵל בְּאַרְבַּע קְלִפּוֹת, שֶׁהֵם: "רוּחַ סְעָרָה", וְ"עָנָן גָּדוֹל", וְ"אֵשׁ מִתְלַקַּחַת", וּקְלִפַּת "נֹגַהּ", שֶׁמִּשָּׁם סוֹבְבִים כָּל הַחֲרָפוֹת, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן פט); וּקְלִפַּת נֹגַהּ זוֹ הַקְּלִפָּה שֶׁל דְּבוֹרָה, שֶׁיֵּשׁ בָּהּ עֹקֶץ רַע, שֶׁהוּא זֶהֳמַת הַנָּחָשׁ, וְיֵשׁ בָּהּ גַּם מִתְיקוּת גְּדוֹלָה, דְּהַיְנוּ הַדְּבַשׁ שֶׁהוּא תַּכְלִית הַמְתִיקוּת, כִּי שָׁם הוּא הַבְּרוּר כַּיָּדוּעַ, כַּמּוּבָא (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, דְּבָרִים הַיּוֹצְאִים מִן הַחַי, הֲלָכָה א, אוֹת ב); וּצְרִיכִים לְהִשָּׁמֵר מְאֹד מִקְּלִפַּת נֹגַהּ, כִּי לִפְעָמִים נִכְלֶלֶת בַּקְּדֻשָּׁה וְלִפְעָמִים נִכְלֶלֶת בְּסִטְרָא־אַחֲרָא, שֶׁזֶּה: **"דָּחֹה דְּחִיתַנִי לִנְפֹּל וַיהוָה עֲזָרָנִי"** - מִצַּד הַטֻּמְאָה וְהָעֹקֶץ רַע שֶׁיֵּשׁ בָּהּ, הֵיא רוֹצָה לִדְחוֹת אוֹתִי, עַד שֶׁאֶפֹּל וְאֵין סוֹמֵךְ, אֲבָל מִצַּד הַקְּדֻשָּׁה וְהַמְתִיקוּת שֶׁבָּהּ, שֶׁנִּכְלֶלֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעוֹזֶרֶת לִי לַחֲזוֹר תָּמִיד אֲלֵיהוּ יִתְבָּרַךְ. וּמוּבָא בַּזֹּהַר (וַיִּשְׁלַח קסט.): "דָּחֹה דְּחִיתַנִי" - דְּחֹה

יְהוָה יאהדונהי כִּי אֲמִילַם: סַבּוּנִי כִדְבוֹרִים דֹּעֲכוּ כְּאֵשׁ קוֹצִים, בְּשֵׁם יְהוָה יאהדונהי כִּי אֲמִילַם: דָּחֹה דְחִיתַנִי לִנְפֹּל, וַיהוָה יאהדונהי עֲזָרָנִי: עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ, וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה: קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה בְּאָהֳלֵי צַדִּיקִים, יְמִין יְהוָה יאהדונהי עֹשָׂה חָיִל: יְמִין יְהוָה יאהדונהי רוֹמֵמָה, יְמִין יְהוָה יאהדונהי עֹשָׂה חָיִל: לֹא־אָמוּת כִּי־אֶחְיֶה, וַאֲסַפֵּר מַעֲשֵׂי יָהּ: יַסֹּר יִסְּרַנִּי יָהּ, וְלַמָּוֶת לֹא נְתָנָנִי: פִּתְחוּ־לִי שַׁעֲרֵי־צֶדֶק, אָבֹא־בָם אוֹדֶה יָהּ: זֶה־הַשַּׁעַר לַיהוָה יאהדונהי, צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ: אוֹדְךָ כִּי עֲנִיתָנִי,

עת רצון

דְּחוּנִי מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי "דָּחֹה דְּחִיתַנִי"? אֶלָּא דָּא סִטְרָא־אַחֲרָא דְּדַחְיָא לֵהּ לְבַר־נַשׁ תָּדִיר, וּבָעֵי לְדַחְיָא לֵהּ לְאַסְטָאָה לֵהּ מֵעִם קֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא, וְדָא הוּא יֵצֶר־הָרָע, דְּאִשְׁתַּכַּח לְגַבֵּיהּ דְּבַר־נַשׁ תָּדִיר וּלְקַבְלֵיהּ אַהֲדַר דָּוִד וְאָמַר: "דָּחֹה דְּחִיתַנִי לִנְפֹּל" - בְּגִין דְּאִיהוּ הַוָּה אִשְׁתַּדַּל לְגַבֵּיהּ בְּכָל אִנּוּן עַקְתִין לְאַסְטָאָה לֵהּ מֵעִם קֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא, וְעַלֵּיהּ אָמַר דָּוִד: "דָּחֹה דְּחִיתַנִי לִנְפֹּל" בְּגֵיהִנּוֹם, "וַיהוָה עֲזָרָנִי" - דְּלָא אִתְמְסָרְנָא בִּידָךְ, וְעַל דָּא אִית לֵהּ לְבַר־נַשׁ לְאִזְדַּהֲרָא מִנֵּיהּ בְּגִין דְּלָא יִשְׁלֹט עָלֵיהּ, וְקֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא כְּדֵין נָטִיר לֵהּ בְּכָל אֲרָחוֹי, עַיִן שָׁם; וְאֵיזֶ זוֹכִים לְכָל זֶה? עַל־יְדֵי שֶׁאָדָם מִתְחַזֵּק בִּזְמִירוֹת וְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת אֶל הַקְּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אָז רוֹאֶה יְשׁוּעָה, שֶׁזֶּה: "עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה"; כִּי כְּשֶׁאָדָם מְחַפֵּשׂ וּמְבַקֵּשׁ וּמוֹצֵא בְּעַצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת וּמְזַמֵּר לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא - אָז מִתְעַלֶּה מְאֹד, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן רפב), שֶׁזּוֹ מַדְרֵגַת הַצַּדִּיקִים, שֶׁתָּמִיד מַטִּים כְּלַפֵּי יָמִין שֶׁהוּא חֶסֶד, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי מוֹהֲרַנ"תְ זַ"ל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הַשְׂכָּמַת הַבֹּקֶר, הֲלָכָה א); **"קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה בְּאָהֳלֵי צַדִּיקִים, יְמִין יְהוָה עֹשָׂה חָיִל יְמִין יְהוָה רוֹמֵמָה, יְמִין יְהוָה עֹשָׂה חָיִל"** - כִּי הַצַּדִּיקִים תָּמִיד מִתְגַּבְּרִים בְּקוֹל רִנָּה וְזִמְרָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּמַטִּים תָּמִיד כְּלַפֵּי יָמִין שֶׁהוּא חֶסֶד, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִים לִרְאוֹת יְשׁוּעָה. וְאֶת הָהֶדְרֵךְ הַזֶּה הֵם מַכְנִיסִים בְּכָל בַּר־יִשְׂרָאֵל, אֲפִלּוּ שֶׁהוּא כְּבָר נִתְרַחֵק מֵהַקָּדֻשָּׁה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְהוּא בִּבְחִינַת מֵת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים

וַתְּחִי־לִי לִישׁוּעָה: אוֹדְךָ כִּי עֲנִיתָנִי, וַתְּהִי־לִי לִישׁוּעָה: אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים, הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה: אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים, הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה: מֵאֵת יְהוָה־ יאהדונהי הָיְתָה זֹּאת, הִיא נִפְלָאת בְּעֵינֵינוּ: מֵאֵת יְהוָה־ יאהדונהי

עת רצון

(בְּרֵכוֹת יח:): 'רְשָׁעִים בְּחַיֵּיהֶם קְרוּיִים מֵתִים'; וְזֶה: **"לֹא אָמוּת כִּי אֶחְיֶה, וַאֲסַפֵּר מַעֲשֵׂי יָהּ, יַסֹּר יִסְרַנִּי יָהּ וְלַמָּוֶת לֹא נְתָנָנִי"** - כִּי עַל־יְדֵי שֶׁהַצַּדִּיקִים מְאִירִים בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶת הַגְּלוּי הַזֶּה - לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, אֲפִלּוּ שְׁנִמְצָאִים בְּמַצַּר הֲכִי גָּדוֹל, אַף־עַל־פִּי־כֵן עֲלֵיהֶם לְהַטּוֹת תָּמִיד כְּלַפֵּי יָמִין, שֶׁהוּא חֶסֶד, וְאָז יֵצְאוּ מִבְּחִינַת מִיתָה, שֶׁהוּא בְּכְלַל רְשָׁעִים, וְיִזְכּוּ לְחַיִּים, שֶׁהוּא בְּכְלַל צַדִּיקִים. וְזֶה: **"פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אָבֹא בָם אוֹדֶה יָהּ, זֶה הַשַּׁעַר לַיהוָה צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ"** - כִּי רַק כָּךְ יְכוֹלִים לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כְּשֶׁהוֹלְכִים בְּמִדַּת הַחֶסֶד וְהָרַחֲמִים וְהַצְּדָקָה, וְאָז הוּא מוֹדֶה וּמְהַלֵּל אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עַל שֶׁעָבַר עָלָיו כְּבָר מַה שֶּׁעָבַר, וְזֶה: **"אוֹדְךָ כִּי עֲנִיתָנִי וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה"** - שֶׁבָּאִים לְהַכָּרָה, שֶׁכָּל הַצַּעַר וְהַיִּסּוּרִים שֶׁסָּבַל, זֶה הָיָה רַק לְטוֹבָתוֹ, כְּדֵי שֶׁיַּחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרָשׁ שׁוֹחַר־טוֹב, תְּהִלִּים צד): 'צֵא וּרְאֵה אֵיזֶה הוּא דֶּרֶךְ שֶׁמְּבִיאָה אֶת הָאָדָם לְחַיֵּי הָעוֹלָם־הַבָּא? אֵלּוּ הַיִּסּוּרִים'; וְאָמְרוּ (שָׁם): 'חֲבִיבִין יִסּוּרִים לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁשְּׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא חָל עַל מִי שֶׁהַיִּסּוּרִים בָּאִים עָלָיו'; כִּי עַל־יְדֵי הַיִּסּוּרִים אָדָם נִמְשָׁךְ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז כְּשֶׁאָדָם מִתְחַזֵּק בְּתִקֻּף הַקְּטָנוּת וְהַדַּחֲקוּת וְהַצַּעַר וְהַמַּצַּר שֶׁעוֹבֵר עָלָיו וְאֵינוֹ מִתְיָאֵשׁ, אֶלָּא קוֹרֵא וּמְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אָז זוֹכֶה לְהַגִּיעַ לְתַכְלִית הַמַּדְרֵגָה הָעֶלְיוֹנָה, אַף שֶׁקֹּדֶם נִדְמֶה לוֹ שֶׁמַּמָּנוּ כְּבָר לֹא יִהְיֶה שׁוּם דָּבָר, אֲבָל אִם הוּא אֵינוֹ מִתְיָאֵשׁ, אָז זוֹכֶה לַעֲלוֹת וּלְהִתְעַלּוֹת מַעְלָה מַעְלָה. וְזֶה: **"אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה"** - הֵינוּ קֹדֶם מָאֲסוּ בּוֹ, וְאָמְרוּ שֶׁאֵין לוֹ כְּבָר שׁוּם תִּקְוָה, וּמִמֶּנּוּ כְּבָר לֹא יִהְיֶה שׁוּם דָּבָר, וּלְבַסּוֹף עוֹלֶה עַד הָרֹאשׁ, אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ בָּנוּ וּמִמֶּנּוּ יָסְדוּ הַצַּדִּיקִים בִּנְיַן נִפְלָא, אֲשֶׁר בֶּאֱמֶת דָּבָר זֶה אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין אֵיךְ שֶׁאָדָם הַנִּמְצָא בַּשְּׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתִּיָּו, בְּמַצַּר הֲכִי גָּדוֹל, יָכוֹל לְהַגִּיעַ אֶל הַמַּדְרֵגוֹת הֲכִי גְּבוֹהוֹת. וְזֶה: **"מֵאֵת יְהוָה הָיְתָה זֹּאת הִיא נִפְלָאת בְּעֵינֵינוּ"** - כִּי דָּבָר זֶה הוּא מִנִּפְלְאוֹת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, אֵיךְ הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד, יְכוֹלִים לַעֲלוֹת אֶת הַנְּשָׁמוֹת הֲכִי פְּגוּמוֹת, וּלְהָאִיר בָּהֶם אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁגַּם הֵם יִצְעֲקוּ וְיִזְעֲקוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיִּתְעַלּוּ בְּתַכְלִית

הָיְתָה זֹּאת, הֵיא נִפְלָאת בְּעֵינֵינוּ: זֶה־הַיּוֹם עָשָׂה יְהוָה־אֲדֹנָי יאהדונהי, נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ: זֶה־הַיּוֹם עָשָׂה יְהוָה־אֲדֹנָי יאהדונהי, נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ:

עת רצון

הָעֲלִיָּה, וְיִזְכּוּ לִמְצֹא אֶת הַטּוֹב הַגָּנוּז שֶׁיֵּשׁ בְּכָל יוֹם, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן פד), וְיִשְׁמְרוּ מְאֹד עַל כָּל יוֹם וְיוֹם, שֶׁלֹּא יֵלֵךְ לָהֶם לְאִבּוּד, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן רעב) עַל הַפָּסוּק (תְּהִלִּים צה, ז): "הַיּוֹם אִם בְּקֹלוֹ תִּשְׁמָעוּ" - אִם אַתָּם רוֹצִים לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלוֹ יִתְבָּרֵךְ, תֵּדְעוּ שֶׁאֵין לָכֶם רַק אֶת הַיּוֹם הַזֶּה, וְאַל תְּדַחוּ מִיּוֹם לַחֲבֵרוֹ, וְאָז אָדָם יִהְיֶה תָּמִיד שָׂמֵחַ; כִּי עִקַּר מַה שֶּׁאָדָם בְּעַצְבוּת וּבְמָרִירוּת וּבְדָכָאוֹן, כִּי הוּא דּוֹחֶה מִיּוֹם לְיוֹם. וּבֶאֱמֶת אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנְחוּמָא שְׁמִינִי, ב): 'אֵין הַשִּׂמְחָה מַמְתֶּנֶת לְאָדָם, לֹא כָּל מִי שֶׁשָּׂמֵחַ הַיּוֹם - שָׂמֵחַ לְמָחָר'; וְלָכֵן: "**זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יְהוָה נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ**" - וְאָסוּר לִדְחוֹת מִיּוֹם לַחֲבֵרוֹ הֵן אֶת הַתְּפִלָּה וְהֵן אֶת הַשִּׂמְחָה, אֶלָּא לַחֲשֹׁב בְּכָל יוֹם וְיוֹם עַל תַּכְלִיתוֹ, וְלֹא יִדְחֶה מִיּוֹם לַחֲבֵרוֹ.

וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! כְּשֶׁתֹּאמַר: "**אוֹדְךָ כִּי עֲנִיתָנִי וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה**", תְּכַוֵּן סוֹפֵי־תֵבוֹת עוֹלֶה אדנ"י, וּכְשֶׁתֹּאמַר: "**וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה**", תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת עוֹלֶה מ"ה אהי"ה. וּכְשֶׁתֹּאמַר: "**אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים**" תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת מ"ו, וְסוֹפֵי־תֵבוֹת א"ל אדנ"י. וּכְשֶׁתֹּאמַר: "**הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה**" - תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת ס"ג ב"ן וְסוֹפֵי־תֵבוֹת קס"ו קמ"ד. וּכְשֶׁתֹּאמַר: "**אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה**" - תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת קס"א. וּכְשֶׁתֹּאמַר: "**מֵאֵת יְהוָה הָיְתָה זֹּאת**" - תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת יו"ד ה"י ו"ו ה"י. וּכְשֶׁתֹּאמַר: "**הִיא נִפְלָאת בְּעֵינֵינוּ**" - תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת כ"ו א"ל. וּכְשֶׁתֹּאמַר "**זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יְהוָה**" - תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת וְסוֹפֵי־תֵבוֹת עוֹלֶה אל"ף ה"ה יו"ד ה"א. וּכְשֶׁתֹּאמַר: "**נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ**" - תְּכַוֵּן רָאשֵׁי־תֵבוֹת יו"ד ה"י וא"ו ה"ה. וּבֶאֱמֶת עָלֶיךָ לְדַעַת, אָהוּבִי, בְּנִי, שֶׁאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר אֶל מָה אָדָם יָכוֹל לִזְכּוֹת בָּזֶה הָעוֹלָם, אִם הוּא רַק מַחֲזִיק מַעֲמָד, וְלֹא מִתְיָאֵשׁ בַּמַּצָּבִים הֲכִי קָשִׁים שֶׁלּוֹ, עַד שֶׁמֹּחוֹ נִזְדַּכֵּךְ לְגַמְרֵי, וְזוֹכֶה שֶׁמְּאִירִים לְפָנָיו כָּל הַשֵּׂמוֹת שֶׁל כָּל פַּרְצוּף הָעוֹלָמוֹת, וְהָבֵן לְמַעֲשֶׂה.

אָנָּא יְהוָה יאהדונהי הוֹשִׁיעָה (מלעיל) נָּא, שתי פעמים

אָנָּא יְהוָה יאהדונהי הַצְלִיחָה (מלרע) נָּא: שתי פעמים

בָּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יְהוָה יאהדונהי, בֵּרַכְנוּכֶם <> מִבֵּית יְהוָה יאהדונהי: בָּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יְהוָה יאהדונהי, בֵּרַכְנוּכֶם <> מִבֵּית יְהוָה יאהדונהי: אֵל יְהוָה יאהדונהי וַיָּאֶר לָנוּ, אִסְרוּ־חַג בַּעֲבֹתִים, עַד־קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ: אֵל יְהוָה יאהדונהי וַיָּאֶר לָנוּ, אִסְרוּ־חַג בַּעֲבֹתִים, עַד־קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ: אֵלַי אַתָּה וְאוֹדֶךָּ, אֱלֹהַי אֲרוֹמְמֶךָּ: אֵלַי אַתָּה וְאוֹדֶךָּ, אֱלֹהַי אֲרוֹמְמֶךָּ: הוֹדוּ לַיהוָה יאהדונהי כִּי־טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: הוֹדוּ לַיהוָה יאהדונהי כִּי־טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

בימים שאין גומרים בהם את ההלל אין אומרים קטע זה:

עת רצון

אָנָּא הַוָיָ"ה

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר אֶת שְׁנֵי הַפְּסוּקִים הָאֵלּוּ - תְּכַוֵּן אֶל הָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: 'אֲצִילוּת', 'בְּרִיאָה', 'יְצִירָה', 'עֲשִׂיָּה', וּבְכָל שֵׁם תְּכַוֵּן אֶת הַמִּלּוּי שֶׁל הַשֵּׁם הַשַּׁיָּךְ לָעוֹלָם הַהוּא. 'אֲצִילוּת' - ע"ב כָּזֶה: יו"ד ה"י וי"ו ה"י. 'בְּרִיאָה' - ס"ג כָּזֶה: יו"ד ה"י וא"ו ה"י. 'יְצִירָה' - מ"ה כָּזֶה: יו"ד ה"א וא"ו ה"א. 'עֲשִׂיָּה' - ב"ן כָּזֶה: יו"ד ה"ה וי"ו ה"ה. וּבָזֶה תַּמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ הָאָרָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד. וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲשֶׁר עַל קֹדֶשֶׁת הַמּוֹחִין, שֶׁהֵם י"ה, אַבָּא וְאִמָּא, צְרִיכִים יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וְלָכֵן נָקַט הַלָּשׁוֹן "הוֹשִׁיעָה נָּא", וְעַל קְדֻשַּׁת הַמַּעֲשִׂים, שֶׁהֵם ו"ה זְעֵיר וְנֻקְבָא, צְרִיכִים הַצְלָחָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וְלָכֵן נָקַט הַלָּשׁוֹן "הַצְלִיחָה נָּא", וְהָבֵן לְמַעֲשֶׂה.

יְהַלְלוּךָ יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ כָּל־מַעֲשֶׂיךָ, וַחֲסִידֶיךָ וְצַדִּיקִים עוֹשֵׂי רְצוֹנֶךָ וְעַמְּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל, כֻּלָּם בְּרִנָּה יוֹדוּ וִיבָרְכוּ וִישַׁבְּחוּ וִיפָאֲרוּ אֶת־שֵׁם כְּבוֹדֶךָ, כִּי לְךָ טוֹב לְהוֹדוֹת, וּלְשִׁמְךָ נָעִים לְזַמֵּר. וּמֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה אֵל. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מֶלֶךְ מְהֻלָּל בַּתִּשְׁבָּחוֹת. אָמֵן:

טוב לומר פסוק זה אחר ההלל שלש פעמים:

וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים, וַיהוָה בֵּרַךְ אֶת־אַבְרָהָם בַּכֹּל: (אח"כ יאמר: ה' **ישמרני ויחיני, כן יהי רצון מלפניך אלהים חיים ומלך עולם אשר בידו נפש כל חי אבי"ר:**

ואומר החזן קדיש תתקבל, ובחנוכה אומר רק חצי קדיש:

יִתְגַּדַּל (כריעה) וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן וכן יהי רצון. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ, וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ, וְיָקֵרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן וכן יהי רצון. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. אמן וכן יהי רצון.באומרו 'יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא' יכוין: יה"ר שימחה זכר עמלק ואז יהיה השם שלם והכסא שלם **יְהֵא** שְׁמֵהּ רַבָּא (כריעה) מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ (כריעה), וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ (כריעה) הוּא, אמן וכן יהי רצון. לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן (כריעה). אמן וכן יהי רצון.

תִּתְקַבַּל צְלוֹתָנָא וּבָעוּתָנָא עִם צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְּכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל, קֳדָם אֲבוּנָא דְּבִשְׁמַיָּא (וארעא), **וְאִמְרוּ אָמֵן.** (אמן)

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא, חַיִּים וְשָׂבָע וִישׁוּעָה וְנֶחָמָה וְשֵׁיזָבָא וּרְפוּאָה וּגְאֻלָּה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְרֶוַח וְהַצָּלָה. לָנוּ וּלְכָל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

יפסע שלוש פסיעות ויאמר:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם (בעש"ת אומרים: הַשָּׁלוֹם) **בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן.** (אמן)

לִפְנֵי הוֹצָאַת סֵפֶר תּוֹרָה אוֹמְרִים:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אַל־יַעַזְבֵנוּ וְאַל־יִטְּשֵׁנוּ: הוֹשִׁיעָה אֶת־עַמֶּךָ, וּבָרֵךְ אֶת־נַחֲלָתֶךָ, וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד־הָעוֹלָם: בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ, אַל־תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ:

פּוֹתְחִים אֶת הַהֵיכָל וְאוֹמְרִים:

בָּרִיךְ שְׁמֵהּ דְּמָארֵי עָלְמָא, בָּרִיךְ כְּתָרָךְ וְאַתְרָךְ.
יְהֵא רְעוּתָךְ, עִם עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל <> לְעָלַם,
וּפוּרְקַן יְמִינָךְ אַחְזֵי לְעַמָּךְ בְּבֵית מִקְדָּשָׁךְ, וּלְאַמְטוּיֵי
לָנָא מְטוּב נְהוֹרָךְ, וּלְקַבְּלָא צְלוֹתָנָא בְּרַחֲמֵי. יְהֵא

עת רצון

קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר בְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ קוֹרְאִים אַרְבָּעָה גְּבָרִי, כְּמַאֲמָרָם ז"ל (מגלה כא.), כְּנֶגֶד עֲלִיַּת הַמַּלְכוּת שֶׁהִיא סוֹד ד, כְּמוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ל); כִּי קְרִיאַת הַתּוֹרָה הִיא שֶׁקּוֹרְאִים אֶת הַחַיִּים הַיְנוּ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהוּא חַי הַחַיִּים, כְּמוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חֵלֶק א, סִימָן נו), כִּי עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁהִיא שְׁמָא דְּקֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא, קוֹרְאִים אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ מִתּוֹךְ הַהֶסְתָּרָה, וּבְרֹאשׁ־חֹדֶשׁ שֶׁאָז הִיא הִתְגַּלּוּת הַהֶסְתָּרָה (לקוטי־הלכות, ראש־חדש, הֲלָכָה ג, אות ח), עַל־כֵּן קוֹרְאִים בְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ דַּיְקָא אַרְבָּעָה גְּבָרִי, שֶׁאָז מַתְחֶלֶת הַמַּלְכוּת לַעֲלוֹת וּלְהַגִּיעַ אֶל שְׁלֵמוּתָהּ, שֶׁהִיא עֲלִיַּת הַמַּלְכוּת. וְלָכֵן אַרְבָּעָה גְּבָרֵי שֶׁקּוֹרְאִים בְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ, הוּא סוֹד אַרְבָּעָה מַחֲנוֹת דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁהֵם הָאַרְבָּעָה דְּגָלִים, שֶׁכָּל מַחֲנֶה כָּלוּל מִשְּׁלֹשָׁה שְׁבָטִים, וְכֵן כָּל אֶחָד מֵהַקּוֹרְאִים צָרִיךְ לִקְרֹא לְפָחוֹת שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים, וְזֶה שִׁעוּר הַקְּרִיאָה. נִמְצָא שֶׁאַרְבָּעָה גְּבָרֵי הֵם בְּחִינַת אַרְבַּע מַחֲנוֹת, שֶׁכָּל אֶחָד כָּלוּל מִשְּׁלֹשָׁה, שֶׁכֻּלָּם הֵם שְׁנֵים־עָשָׂר, בְּסוֹד שְׁנֵים־עָשָׂר שִׁבְטֵי יָהּ, וּבְסוֹד שְׁנֵים־עָשָׂר בָּקָר שֶׁמַּלְכוּת דִּקְדֻשָּׁה עוֹמֶדֶת עֲלֵיהֶם, שֶׁזֶּה כְּנֶגֶד שְׁנֵים־עָשָׂר הַחֳדָשִׁים שֶׁנֶּחֱלָקִים לְאַרְבַּע תְּקוּפוֹת הַשָּׁנָה, כִּי הַחֳדָשִׁים הֵם בְּסוֹד הַמַּלְכוּת. וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לַעֲלוֹת לַתּוֹרָה עַל־כָּל־פָּנִים פַּעַם אַחַת בְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ, וְהוּא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד, וְהָבֵן לְמַעֲשֶׂה.

רַעֲוָא קֳדָמָךְ דְּתוֹרִיךְ לָן חַיִּין בְּטִיבוּ, וְלֶהֱוֵי אֲנָא עַבְדָּךְ פְּקִידָא בְּגוֹ צַדִּיקָיָא, לְמִרְחַם עָלַי וּלְמִנְטַר יָתִי, וְיָת כָּל־דִּי לִי, וְדִי לְעַמָּךְ יִשְׂרָאֵל. אַנְתְּ הוּא זָן לְכֹלָּא וּמְפַרְנֵם לְכֹלָּא. אַנְתְּ הוּא שַׁלִּיט עַל כֹּלָּא, אַנְתְּ הוּא דְּשַׁלִּיט עַל מַלְכַיָּא, וּמַלְכוּתָא דִילָךְ הִיא. אֲנָא עַבְדָּא דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּסָגִידְנָא קַמֵּהּ וּמִן קַמֵּי דְּיִקַּר אוֹרַיְתֵהּ בְּכָל־עִדָּן וְעִדָּן. לָא עַל אֱנָשׁ רָחִיצְנָא, וְלָא עַל בַּר אֱלָהִין סָמִיכְנָא, אֶלָּא בֶּאֱלָהָא דִשְׁמַיָּא, דְּהוּא אֱלָהָא דְּקִשׁוֹט, וְאוֹרַיְתֵהּ קִשׁוֹט, וּנְבִיאוֹהִי קִשׁוֹט, וּמְסַגֵּי לְמֶעְבַּד טַבְוָן וּקְשׁוֹט, בֵּהּ אֲנָא רָחִיץ וְלִשְׁמֵהּ קַדִּישָׁא אֲנָא אֵמַר תֻּשְׁבְּחָן. יְהֵא רַעֲוָא קֳדָמָךְ דְּתִפְתַּח לִבִּי בְּאוֹרַיְתָךְ, (יִתֵּן לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ) וְתַשְׁלִים ◇ מִשְׁאֲלִין דִּלְבָּאי וְלִבָּא דְכָל־ עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל ◇ לְטַב וּלְחַיִּין וְלִשְׁלָם אָמֵן:

קְרִיאָה לְרֹאשׁ חֹדֶשׁ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: צַו אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת־קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ: וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשֶּׁה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיהוָה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תָּמִיד: לוי, ויחזור מפסוק ואמרת להם אֶת־הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם: וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית רְבִיעִת הַהִין: שלישי עֹלַת ◇ תָּמִיד הָעֲשָׂיָה בְּהַר סִינַי לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיהוָה: וְנִסְכּוֹ רְבִיעִת הַהִין לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד בַּקֹּדֶשׁ הַסֵּךְ נֶסֶךְ שֵׁכָר לַיהוָה: וְאֵת הַכֶּבֶשׂ

חַשְּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבַּיִם בְּמִנְחַת הַבֹּקֶר וּבְנִסְכּוֹ תַּעֲשֶׂה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ
לַיהוָה: וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי־כְבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת
מִנְחָה בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל־עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ:
רביעי וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם תַּקְרִיבוּ עֹלָה לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד
כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם: וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה
בַּשָּׁמֶן לַפָּר הָאֶחָד וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן לָאַיִל הָאֶחָד:
וְעִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד עֹלָה רֵיחַ נִיחֹחַ אִשֵּׁה
לַיהוָה: וְנִסְכֵּיהֶם חֲצִי הַהִין יִהְיֶה לַפָּר וּשְׁלִישִׁת הַהִין לָאַיִל וּרְבִיעִת הַהִין
לַכֶּבֶשׂ יַיִן זֹאת עֹלַת חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה: וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת
לַיהוָה עַל־עֹלַת הַתָּמִיד יֵעָשֶׂה וְנִסְכּוֹ:

בסיום הקריאה אומר הרביעי חצי קדיש, וממשיכים "אשרי":

**אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ, עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ, אַשְׁרֵי הָעָם
שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו:** יהוה

תְּהִלָּה לְדָוִד, אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ, וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל־יוֹם
אֲבָרְכֶךָּ, וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְהוָה יהוה וּמְהֻלָּל
מְאֹד, וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ, וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר
כְּבוֹד הוֹדֶךָ, וְדִבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ, וּגְדֻלָּתְךָ
אֲסַפְּרֶנָּה: זֵכֶר ◇ רַב־טוּבְךָ יַבִּיעוּ, וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: חַנּוּן וְרַחוּם יְהוָה יהוה,
אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל־חָסֶד: טוֹב־יְהוָה יהוה לַכֹּל, וְרַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו:
יוֹדוּךָ יְהוָה יהוה כָּל־מַעֲשֶׂיךָ, וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ,
וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו, וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ:
מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל־עֹלָמִים, וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל־דּוֹר וָדֹר: סוֹמֵךְ יְהוָה יהוה
לְכָל־הַנֹּפְלִים, וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים: עֵינֵי־כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ, וְאַתָּה נוֹתֵן־לָהֶם
אֶת־אָכְלָם בְּעִתּוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת־יָדֶךָ, וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל־חַי רָצוֹן: צַדִּיק יְהוָה יהוה
בְּכָל־דְּרָכָיו, וְחָסִיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְהוָה יהוה לְכָל־קֹרָאָיו, לְכֹל אֲשֶׁר
יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת: רְצוֹן־יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה, וְאֶת־שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר
יְהוָה יהוה אֶת־כָּל־אֹהֲבָיו, וְאֵת כָּל־הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד: תְּהִלַּת יְהוָה יהוה

(אדונינו) יַדְבֵּר פִּי, וִיבָרֵךְ ‹› כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם, הַלְלוּיָהּ:

וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל, וּלְשָׁבֵי פֶּשַׁע בְּיַעֲקֹב, נְאֻם יְהוָה (אדונינו): וַאֲנִי – זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם, אָמַר יְהוָה (אדונינו), רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרַי אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי בְּפִיךָ, לֹא־יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעֲךָ וּמִפִּי זֶרַע זַרְעֲךָ, אָמַר יְהוָה (אדונינו), מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: וְאַתָּה קָדוֹשׁ, יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה (אדונינו) צְבָאוֹת, מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: (בלחש) וּמְקַבְּלִין דֵּין מִן־דֵּין וְאָמְרִין: קַדִּישׁ בִּשְׁמֵי מְרוֹמָא עִלָּאָה בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ, קַדִּישׁ עַל־אַרְעָא עוֹבַד גְּבוּרְתֵּהּ, קַדִּישׁ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יְהוָה (אדונינו) צְבָאוֹת, מַלְיָא כָל־אַרְעָא זִיו יְקָרֵהּ: (בקול) וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ, וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל: בָּרוּךְ ‹› כְּבוֹד־יְהוָה (אדונינו) מִמְּקוֹמוֹ: (בלחש) וּנְטָלַתְנִי רוּחָא, וּשְׁמָעִית בַּתְרַי קַל זְיָע שַׁגִּיא דְּמִשַּׁבְּחִין וְאָמְרִין: בְּרִיךְ יְקָרָא דַּייְתָנוּ (אדונינו) יְהוָה (אדונינו) מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ: (בקול) יְהוָה (אדונינו) יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: (בלחש) יְהוָה (אדונינו) מַלְכוּתֵהּ קָאִים לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: (בקול) יְהוָה (אדונינו) אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ, שָׁמְרָה־זֹּאת לְעוֹלָם, לְיֵצֶר מַחְשְׁבוֹת לְבַב עַמֶּךָ, וְהָכֵן לְבָבָם אֵלֶיךָ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא־יַשְׁחִית, וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ, וְלֹא־יָעִיר כָּל־חֲמָתוֹ: כִּי אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב ‹› וְסַלָּח, וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קֹרְאֶיךָ: צִדְקָתְךָ צֶדֶק לָעוֹלָם, וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב, חֶסֶד לְאַבְרָהָם, אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם: בָּרוּךְ אֲדֹנָי ‹› יוֹם יוֹם יַעֲמֹס־לָנוּ, הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה: יְהוָה (אדונינו) צְבָאוֹת עִמָּנוּ, מִשְׂגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְהוָה (אדונינו) צְבָאוֹת, אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְהוָה (אדונינו) הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ:

בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לִכְבוֹדוֹ, וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים, וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת, וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ. הוּא יִפְתַּח לִבֵּנוּ בְּתוֹרָתוֹ, וְיָשֵׂם בְּלִבֵּנוּ אַהֲבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וּלְעָבְדוֹ בְּלֵבָב שָׁלֵם. לֹא נִיגַע לָרִיק, וְלֹא נֵלֵד לַבֶּהָלָה. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה (אדונינו) אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁנִּשְׁמֹר חֻקֶּיךָ וּמִצְוֹתֶיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְנִזְכֶּה וְנִחְיֶה וְנִירַשׁ טוֹבָה וּבְרָכָה לִחַיֵּי

הָעוֹלָם הַבָּא: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ ◇ כָּבוֹד וְלֹא יִדֹּם (יפסיק מעט), יְהוָה אֱלֹהַי אֲדֹנָי יְהוָה
לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ: יְהוָה חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ, יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר: וְיִבְטְחוּ
בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ, כִּי לֹא־עָזַבְתָּ דוֹרְשֶׁיךָ יְהוָה: יְהוָה אֲדֹנֵינוּ!
מָה־אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ: חִזְקוּ וְיַאֲמֵץ לְבַבְכֶם כָּל־הַמְיַחֲלִים לַיהוָה
יאהדונהי:

בֵּית יַעֲקֹב, לְכוּ וְנֵלְכָה בְּאוֹר יְהוָה יאהדונהי: כִּי כָל־הָעַמִּים יֵלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם
אֱלֹהָיו, וַאֲנַחְנוּ נֵלֵךְ בְּשֵׁם־יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: יְהִי
יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ, כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם־אֲבוֹתֵינוּ, אַל־יַעַזְבֵנוּ וְאַל־
יִטְּשֵׁנוּ: לְהַטּוֹת לְבָבֵנוּ אֵלָיו, לָלֶכֶת בְּכָל־דְּרָכָיו, וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו<וְחֻקָּיו
וּמִשְׁפָּטָיו אֲשֶׁר צִוָּה אֶת־אֲבוֹתֵינוּ: וְיִהְיוּ דְבָרַי אֵלֶּה, אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתִּי לִפְנֵי
יְהוָה יאהדונהי, קְרֹבִים אֶל־יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ יוֹמָם וָלָיְלָה, לַעֲשׂוֹת
מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ, וּמִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ: לְמַעַן דַּעַת כָּל־עַמֵּי
הָאָרֶץ כִּי יְהוָה יאהדונהי הוּא הָאֱלֹהִים, אֵין עוֹד:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד, לוּלֵי יְהוָה יאהדונהי שֶׁהָיָה לָנוּ, יֹאמַר־נָא יִשְׂרָאֵל: לוּלֵי
יְהוָה יאהדונהי שֶׁהָיָה לָנוּ, בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם: אֲזַי חַיִּים בְּלָעוּנוּ, בַּחֲרוֹת
אַפָּם בָּנוּ: אֲזַי הַמַּיִם שְׁטָפוּנוּ, נַחְלָה עָבַר עַל־נַפְשֵׁנוּ: אֲזַי עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ,
הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים: בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי, שֶׁלֹּא נְתָנָנוּ טֶרֶף לְשִׁנֵּיהֶם: נַפְשֵׁנוּ
כְּצִפּוֹר נִמְלְטָה מִפַּח יוֹקְשִׁים, הַפַּח נִשְׁבָּר וַאֲנַחְנוּ נִמְלָטְנוּ: עֶזְרֵנוּ בְּשֵׁם
יְהוָה יאהדונהי, עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

הַיּוֹם יוֹם אֶחָד בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ.

לְדָוִד מִזְמוֹר, לַיהוָה יאהדונהי הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ, תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ: כִּי הוּא
עַל־יַמִּים יְסָדָהּ, וְעַל־נְהָרוֹת יְכוֹנְנָהָ: מִי־יַעֲלֶה בְהַר־יְהוָה יאהדונהי,
וּמִי־יָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ: נְקִי כַפַּיִם וּבַר־לֵבָב, אֲשֶׁר לֹא־נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשִׁי,
וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִרְמָה: יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְהוָה יאהדונהי, וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ:
זֶה דּוֹר דּוֹרְשָׁיו, מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם, וְהִנָּשְׂאוּ
פִּתְחֵי עוֹלָם, וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד, יְהוָה יאהדונהי עִזּוּז

וְגִבּוֹר, יְהוָה יהוה גִּבּוֹר מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם, וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם, וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד, יְהוָה יהוה צְבָאוֹת, הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה: הושיענו

הַיּוֹם יוֹם שֵׁנִי בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ.

שִׁיר מִזְמוֹר לִבְנֵי־קֹרַח: גָּדוֹל יְהוָה יהוה וּמְהֻלָּל מְאֹד, בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר־קָדְשׁוֹ: יְפֵה נוֹף, מְשׂוֹשׂ כָּל־הָאָרֶץ, הַר־צִיּוֹן יַרְכְּתֵי צָפוֹן, קִרְיַת מֶלֶךְ רָב: אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׂגָּב: כִּי־הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ, עָבְרוּ יַחְדָּיו: הֵמָּה רָאוּ כֵּן תָּמָהוּ, נִבְהֲלוּ נֶחְפָּזוּ: רְעָדָה אֲחָזָתַם (מלעיל) שָׁם, חִיל כַּיּוֹלֵדָה: בְּרוּחַ קָדִים, תְּשַׁבֵּר אֳנִיּוֹת ◇ תַּרְשִׁישׁ: כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן רָאִינוּ בְּעִיר־יְהוָה יהוה צְבָאוֹת, בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ, אֱלֹהִים יְכוֹנְנֶהָ עַד־עוֹלָם סֶלָה: דָּמִינוּ אֱלֹהִים חַסְדֶּךָ, בְּקֶרֶב הֵיכָלֶךָ: כְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן תְּהִלָּתְךָ עַל־קַצְוֵי־אָרֶץ, צֶדֶק מָלְאָה יְמִינֶךָ: יִשְׂמַח הַר־צִיּוֹן, תָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה, לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ: סֹבּוּ צִיּוֹן וְהַקִּיפוּהָ, סִפְרוּ מִגְדָּלֶיהָ: שִׁיתוּ לִבְּכֶם לְחֵילָה, פַּסְּגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ, לְמַעַן תְּסַפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן: כִּי זֶה אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעֶד, הוּא יְנַהֲגֵנוּ עַל־מוּת: הושיענו

הַיּוֹם יוֹם שְׁלִישִׁי בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ.

מִזְמוֹר לְאָסָף, אֱלֹהִים נִצָּב ◇ בַּעֲדַת־אֵל, בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט: עַד־מָתַי תִּשְׁפְּטוּ־עָוֶל, וּפְנֵי רְשָׁעִים תִּשְׂאוּ־סֶלָה: שִׁפְטוּ־דַל וְיָתוֹם, עָנִי וָרָשׁ הַצְדִּיקוּ: פַּלְטוּ־דַל וְאֶבְיוֹן, מִיַּד רְשָׁעִים הַצִּילוּ: לֹא יָדְעוּ וְלֹא־יָבִינוּ, בַּחֲשֵׁכָה יִתְהַלָּכוּ, יִמּוֹטוּ כָּל־מוֹסְדֵי אָרֶץ: אֲנִי אָמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם, וּבְנֵי עֶלְיוֹן כֻּלְּכֶם: אָכֵן כְּאָדָם תְּמוּתוּן, וּכְאַחַד הַשָּׂרִים תִּפֹּלוּ: קוּמָה אֱלֹהִים שָׁפְטָה הָאָרֶץ, כִּי־אַתָּה תִנְחַל בְּכָל־הַגּוֹיִם: הושיענו

הַיּוֹם יוֹם רְבִיעִי בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ.

אֵל נְקָמוֹת יְהוָה יהוה, אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ, הָשֵׁב גְּמוּל עַל־גֵּאִים: עַד־מָתַי רְשָׁעִים, יְהוָה יהוה, עַד־מָתַי רְשָׁעִים יַעֲלוֹזוּ: יַבִּיעוּ יְדַבְּרוּ עָתָק, יִתְאַמְּרוּ כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן: עַמְּךָ יְהוָה יהוה ◇

יַדְבְּאוּ, וְנַחֲלָתְךָ יְעַנּוּ: אַלְמָנָה וְגֵר יַהֲרֹגוּ, וְיִתוֹמִים יְרַצֵּחוּ: וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה־יָהּ, וְלֹא־יָבִין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: בִּינוּ בֹעֲרִים בָּעָם, וּכְסִילִים<> מָתַי תַּשְׂכִּילוּ: הֲנֹטַע אׇזֶן הֲלֹא יִשְׁמָע, אִם־יֹצֵר עַיִן הֲלֹא יַבִּיט: הַיֹּסֵר גּוֹיִם הֲלֹא יוֹכִיחַ, הַמְלַמֵּד אָדָם דָּעַת: יְהוָה יֵדַע מַחְשְׁבוֹת אָדָם, כִּי־הֵמָּה הָבֶל: אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר־תְּיַסְּרֶנּוּ יָהּ, וּמִתּוֹרָתְךָ תְלַמְּדֶנּוּ: לְהַשְׁקִיט לוֹ מִימֵי רָע, עַד יִכָּרֶה לָרָשָׁע שָׁחַת: כִּי לֹא־יִטֹּשׁ יְהוָה עַמּוֹ, וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב: כִּי־עַד־צֶדֶק יָשׁוּב מִשְׁפָּט, וְאַחֲרָיו כָּל־יִשְׁרֵי־לֵב: מִי־יָקוּם לִי עִם־מְרֵעִים, מִי־יִתְיַצֵּב לִי עִם־פֹּעֲלֵי אָוֶן: לוּלֵי יְהוָה עֶזְרָתָה לִּי, כִּמְעַט שָׁכְנָה דוּמָּה נַפְשִׁי: אִם־אָמַרְתִּי מָטָה רַגְלִי, חַסְדְּךָ יְהוָה יִסְעָדֵנִי: בְּרֹב שַׂרְעַפַּי בְּקִרְבִּי, תַּנְחוּמֶיךָ יְשַׁעֲשְׁעוּ נַפְשִׁי: הַיְחָבְרְךָ כִּסֵּא הַוּוֹת, יֹצֵר עָמָל עָלֵי־חֹק: יָגוֹדּוּ עַל־נֶפֶשׁ צַדִּיק, וְדָם נָקִי יַרְשִׁיעוּ: וַיְהִי יְהוָה לִי לְמִשְׂגָּב, וֵאלֹהַי לְצוּר מַחְסִי: וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם אֶת־אוֹנָם, וּבְרָעָתָם יַצְמִיתֵם, יַצְמִיתֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ: הושיענו

הַיּוֹם יוֹם חֲמִישִׁי בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ.

לַמְנַצֵּחַ עַל־הַגִּתִּית לְאָסָף: הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ, הָרִיעוּ לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: שְׂאוּ־זִמְרָה וּתְנוּ־תֹף, כִּנּוֹר נָעִים עִם־נָבֶל: תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ <> שׁוֹפָר, בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ: כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא, מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ, בְּצֵאתוֹ עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם, שְׂפַת לֹא־יָדַעְתִּי אֶשְׁמָע: הֲסִירוֹתִי מִסֵּבֶל שִׁכְמוֹ, כַּפָּיו מִדּוּד תַּעֲבֹרְנָה: בַּצָּרָה קָרָאתָ וָאֲחַלְּצֶךָּ, אֶעֱנְךָ בְּסֵתֶר <> רָעַם, אֶבְחָנְךָ עַל־מֵי מְרִיבָה סֶלָה: שְׁמַע <> עַמִּי וְאָעִידָה בָּךְ, יִשְׂרָאֵל אִם־תִּשְׁמַע־לִי: לֹא־יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר, וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֵכָר: אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַמַּעַלְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם, הַרְחֶב־פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ: וְלֹא־שָׁמַע <> עַמִּי לְקוֹלִי, וְיִשְׂרָאֵל <> לֹא־אָבָה לִי: וַאֲשַׁלְּחֵהוּ בִּשְׁרִירוּת לִבָּם, יֵלְכוּ בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם: לוּ עַמִּי שֹׁמֵעַ לִי, יִשְׂרָאֵל בִּדְרָכַי <> יְהַלֵּכוּ: כִּמְעַט אוֹיְבֵיהֶם אַכְנִיעַ, וְעַל־צָרֵיהֶם אָשִׁיב יָדִי: מְשַׂנְאֵי יְהוָה <> יְכַחֲשׁוּ־לוֹ, וְיִהְיֶה עִתָּם לְעוֹלָם: וַיַּאֲכִילֵהוּ מֵחֵלֶב חִטָּה, וּמִצּוּר דְּבַשׁ אַשְׂבִּיעֶךָּ: הושיענו

הַיּוֹם יוֹם הַשִּׁשִּׁי בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ.

יְהוָה יאהדונהי מָלָךְ, גֵּאוּת לָבֵשׁ, לָבֵשׁ יְהוָה יאהדונהי, עֹז הִתְאַזָּר, אַף־תִּכּוֹן תֵּבֵל, בַּל־תִּמּוֹט: נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז, מֵעוֹלָם אָתָּה: נָשְׂאוּ נְהָרוֹת, יְהוָה יאהדונהי! נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם, יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם: מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים אַדִּירִים <◦> מִשְׁבְּרֵי־יָם, אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְהוָה יאהדונהי: עֵדֹתֶיךָ נֶאֶמְנוּ מְאֹד, לְבֵיתְךָ נַאֲוָה־קֹדֶשׁ, יְהוָה יאהדונהי לְאֹרֶךְ יָמִים:

בכל יום אחר מזמור היום אומרים 'הושיענו':

הוֹשִׁיעֵנוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, וְקַבְּצֵנוּ מִן־הַגּוֹיִם, לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ, לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן־הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן, הַלְלוּיָהּ: בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי מִצִּיּוֹן, שֹׁכֵן יְרוּשָׁלָיִם, הַלְלוּיָהּ: בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ: וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם, וְיִמָּלֵא כְבוֹדוֹ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ, אָמֵן וְאָמֵן:

ואחר כך מחזירים ספר התורה למקומו, ואומרים "יהללו את שם ה'", ואומר הש"ץ חצי קדיש. וחולצים התפילין - ויש לחולצם רק לאחר הקדיש (בא"ח, בה"ח) - ומתפללים מוסף.

יִתְגַּדַּל וכריעה וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן וכן יהי רצון. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ, וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן וכן יהי רצון. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. אמן וכן יהי רצון.באומרו 'יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא' יכוין: יה"ר שימחה זכר עמלק ואז יהיה השם שלם והכפא שלם יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא וכריעה מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ וכריעה, וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ וכריעה הוּא, אמן וכן יהי רצון. לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן וכריעה. אמן וכן יהי רצון.

מוֹסָף לְרֹאשׁ חוֹדֶשׁ

מוסף לראש חודש ושבת תמצא לעיל עמ'

יָשִׁים אֶל לִבּוֹ שֶׁהוּא מִתְפַּלֵּל כְּנֶגֶד יְרוּשָׁלַיִם, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וּבֵית קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים.

עת רצון

מוֹסָף דְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ לְהִתְפַּלֵּל מוּסָף - תְּכַוֵּן מְאֹד. וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְכַוֵּן אֶת הַצְּרוּף שֶׁשַּׁיָּךְ לַחֹדֶשׁ הַזֶּה בְּעֵת אָמְרוֹ אֶת שֵׁם הַוְי"ה בְּתְפִלַּת מוּסָף, כִּי כָּל חֹדֶשׁ יֵשׁ בּוֹ צֵרוּף אַחֵר כַּמּוּבָא (הקדמת תקוני־זהר ט:), וּכְשֶׁאָדָם מְכַוֵּן אֶת הַצֵּרוּף וְהַיִּחוּד הַשַּׁיָּךְ לְחֹדֶשׁ הַזֶּה - מִתְקַבֶּלֶת תְּפִלָּתוֹ לְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן, וּפוֹעֵל דְּבָרִים עֶלְיוֹנִים לְמַעְלָה. וּתְפִלַּת מוּסָף מִתְפַּלְּלִים רַק עַל הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁהָיוּ צְרִיכִים לְהַקְרִיב בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ, וּבַעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, חָרַב בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ וְאֵינֶנּוּ יְכוֹלִים לְהַקְרִיב שׁוּם קָרְבָּן, עַל־כֵּן אָנוּ מִתְפַּלְּלִים לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ עַל בִּנְיַן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁנִּזְכֶּה לְהַקְרִיב הַקָּרְבָּנוֹת (לקוטי־הלכות, ראש־חדש, הלכה ה, אות י); וְזֶה שֶׁאָנוּ מִתְפַּלְּלִים: "**רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לְעַמְּךָ נָתַתָּ זְמַן כַּפָּרָה לְכָל תּוֹלְדוֹתָם, בְּהִיוֹתָם מַקְרִיבִים לְפָנֶיךָ זִבְחֵי רָצוֹן וּשְׂעִירֵי חַטָּאת לְכַפֵּר בַּעֲדָם, זִכָּרוֹן לְכֻלָּם יִהְיוּ וּתְשׁוּעַת נַפְשָׁם מֵיֵּד שׂוֹנֵא, מִזְבַּח חָדָשׁ בְּצִיּוֹן תָּכִין, וְעוֹלַת רֹאשׁ־חָדָשׁ נַעֲלֶה עָלָיו, וּשְׂעִירֵי עִזִּים נַעֲשֶׂה בְרָצוֹן וּבַעֲבוֹדַת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ נִשְׁמַח כַּלָּנוֹ**" וְכוּ'; **כִּי בֶּאֱמֶת עָלֶיךָ לָדַעַת, אָהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר קְבִיעוּת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ הוּא סוֹד כָּמוּס וְנֶעְלָם מְאֹד, שֶׁזֶּה סוֹד הָעִבּוּר, וְשָׁם סוֹד הַבְּחִירָה, וְסוֹד מַה שֶּׁבָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים, שֶׁכָּל אֵלּוּ הַסּוֹדוֹת אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג, רַק צְרִיכִים לְהַאֲמִין בָּזֶה, כִּי הֵם שִׂכְלִיּוֹת מֻפְשָׁטִים הַסְּתוּמִים וְנֶעְלָמִים מְאֹד מְאֹד בְּזֶה הָעוֹלָם, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל** (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן כא): שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה עַם־יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים עַם סְגֻלָּה, כִּי כְּמוֹ סְגֻלָּה שֶׁהִיא לְמַעְלָה מֵהַשֵּׂכֶל, כְּמוֹ־כֵן זֶה לְמַעְלָה מֵהַשֵּׂכֶל, אֵיךְ לָקַח הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַם מִתּוֹךְ עַם. וְכָל זֶה הוּא סוֹד הָעִבּוּר, שֶׁבּוֹ כְּלוּלִים כָּל סוֹדוֹת הַתּוֹרָה. וּבְתַחְלָה נִתְגַּלָּה לְאָדָם הָרִאשׁוֹן, וּמִמֶּנּוּ לַצַּדִּיקִים בְּכָל דּוֹר, עַד שֶׁבָּא אַבְרָהָם אָבִינוּ, וְכָל אֶחָד הִשִּׂיגוֹ כְּפִי עֲבוֹדָתוֹ וְצִדְקוּתוֹ. וְעִקָּרוֹ הִתְגַּלָּה לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וְגַם הוּא נִתְקַשָּׁה בִּתְחִלָּה, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (תנחומא שמיני); כִּי סוֹד זֶה נֶעְלָם, סוֹד הַבְּחִירָה, וְסוֹד שֶׁבָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים, כִּי יִשְׂרָאֵל מוֹנִים לַלְּבָנָה, וְעַל־כֵּן מְצִוַּת קִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ שֶׁהִיא

אֲדֹנָי, שְׂפָתַי תִּפְתָּח, וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל, הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֶלְיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים, קוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת, וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. <> כשיאמר "באהבה" יכוין למסור עצמו על קידוש ה', בסקילה שריפה הרג וחנק.

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה (הד), מָגֵן אַבְרָהָם.

עת רצון

בְּסוֹד הָעִבּוּר, הִיא מִצְוָה רִאשׁוֹנָה, שְׁנִצְטַוּוּ בָּהּ יִשְׂרָאֵל, וְנִצְטַוּוּ עַל זֶה בְּעוֹדָם בְּמִצְרַיִם קֹדֶם מַתַּן תּוֹרָה, כִּי מִשָּׁם כָּל הַתְּחָלַת קְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים לִהְיוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּה. וְעַל־כֵּן בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ מַתְחִילִים תְּחִלָּה: "רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לָעַמְּךָ נָתַתָּ", וְאַחַר־כָּךְ מְסַיְּמִים בְּשַׁבָּח: "כִּי בְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בָּחַרְתָּ מִכָּל הָאֻמּוֹת"; כִּי כָּל שֶׁבַח זֶה שֶׁבָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים, נִמְשָׁךְ מִקְדֻשַּׁת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ, שֶׁהוּא סוֹד הָעִבּוּר, וְעַל־כֵּן מַתְחִילִים בְּמוּסַף דְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ מִקְדֻשַּׁת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ דַּיְקָא, שֶׁנִּתַּן לְעַם־יִשְׂרָאֵל - "רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לְעַמְּךָ נָתַתָּ". וּמַחֲמַת גֹּדֶל הָאוֹר שֶׁמֵּאִיר בְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ, עַל־יְדֵי־זֶה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מוֹחֵל אֶת כָּל הָעֲוֹנוֹת לְעַם־יִשְׂרָאֵל. שֶׁזֶּה: "זְמַן כַּפָּרָה לְכָל תּוֹלְדוֹתָם"; כִּי הֲרֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא גַּם־כֵּן עָשָׂה דָּבָר שֶׁהִתְחָרַט עָלָיו, שֶׁאָמַר: 'הֲבִיאוּ עָלַי כַּפָּרָה, שֶׁמִּעַטְתִּי אֶת הַיָּרֵחַ'; וּבְכֹחַ זֶה אָנוּ יְכוֹלִים לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּמְחֹל גַּם לָנוּ. כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב, סימן א); וְעַל־כֵּן הַתְּפִלּוֹת בְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ הֵן עַל כַּפָּרַת עֲוֹנוֹתֵינוּ, שֶׁזֶּה שֶׁאָנוּ מְבַקְּשִׁים: **"לְמִחִילַת חֵטְא וְלִסְלִיחַת עָוֹן וּלְכַפָּרַת פֶּשַׁע, וִיהִי הַחֹדֶשׁ הַזֶּה סוֹף וְקֵץ לְכָל צָרוֹתֵינוּ, תְּחִלָּה וְרֹאשׁ לִפְדְיוֹן נַפְשֵׁנוּ, כִּי בְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בָּחַרְתָּ מִכָּל הָאֻמּוֹת, וְחֻקֵּי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לָהֶם קָבָעְתָּ"**; כִּי זֶה תָּלוּי בָּזֶה! אַשְׁרֵי מִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל אֶת תְּפִלַּת הַמּוּסָף בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה, וְהֵבֵן לְמַעֲשֶׂה.

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים ונאים.

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי, מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה, רַב לְהוֹשִׁיעַ,

בקיץ אומרים: **מוֹרִיד הַטָּל.**
אם אמר משיב הרוח חוזר לאתה גיבור ואם נזכר אחרי שחתם מחיה המתים חוזר לראש.

בחורף אומרים: **מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם.**
אם אמר מוריד הטל ונזכר לפני שחתם מחיה המתים חוזר למשיב הרוח. ואם חתם מחיה המתים אינו חוזר.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, סוֹמֵךְ נוֹפְלִים, וְרוֹפֵא חוֹלִים, וּמַתִּיר אֲסוּרִים, וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה־לָּךְ, מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה.

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים ונאים.

כשמגיע החזן לְקָדֵּשׁ צריך לחזור שלוש פסיעות למקום שבו עמד בתפלתו, ויצמיד רגליו, ויכוין לקדש שמו יתברך, ואומרים:

כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, מַלְאָכִים הַמּוֹנֵי מַעְלָה, עִם עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל קְבוּצֵי מַטָּה. יַחַד כֻּלָּם קְדֻשָּׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ, כַּדָּבָר הָאָמוּר עַל יַד נְבִיאֶךָ: וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת, מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: לְעֻמָּתָם ‹› מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ ‹› כְּבוֹד־יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ ‹› כָּתוּב לֵאמֹר: יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם, אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר, הַלְלוּיָהּ:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ, וּקְדוֹשִׁים בְּכָל־יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים ונאים.

רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לְעַמְּךָ נָתַתָּ, זְמַן כַּפָּרָה לְכָל־תּוֹלְדוֹתָם, בְּחִיּוֹתָם ◦ מַקְרִיבִים לְפָנֶיךָ זִבְחֵי רָצוֹן, וּשְׂעִיר חַטָּאת לְכַפֵּר בַּעֲדָם, זִכָּרוֹן לְכֻלָּם הָיָה, תְּשׁוּעַת נַפְשָׁם ◦ מִיַּד שׁוֹנֵא. מִזְבַּח ◦ חָדָשׁ בְּצִיּוֹן תָּכִין, וְעוֹלַת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ נַעֲלֶה עָלָיו, וּשְׂעִיר עִזִּים נַעֲשֶׂה בְרָצוֹן, וּבַעֲבוֹדַת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ נִשְׂמַח כֻּלָּנוּ, וְשִׁירֵי דָוִד עַבְדֶּךָ נִשְׁמַע בְּעִירֶךָ הָאֲמוּרִים לִפְנֵי מִזְבָּחֶךָ. אַהֲבַת עוֹלָם תָּבִיא לָהֶם, וּבְרִית אָבוֹת לַבָּנִים תִּזְכּוֹר:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתַּעֲלֵנוּ בְשִׂמְחָה לְאַרְצֵנוּ וְתִטָּעֵנוּ בִּגְבוּלֵנוּ, וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת־קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם, אֶת־מוּסַף יוֹם רֹאשׁ־הַחֹדֶשׁ הַזֶּה נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ, כָּאָמוּר: וּבְרֹאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם

תַּקְרִיבוּ עֹלָה לַיהוָה יהוה, פָּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד, כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם בַּמִּדְבָּר: שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר, וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאַיִל, וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ, וְיַיִן בְּנִסְכּוֹ, וְשָׂעִיר לְכַפֵּר, וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלָּכָתָם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, חַדֵּשׁ עָלֵינוּ אֶת־הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה, לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה, לִישׁוּעָה וּלְנֶחָמָה, לְפַרְנָסָה וּלְכַלְכָּלָה, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם, לִמְחִילַת חֵטְא, וְלִסְלִיחַת עָוֹן, (בשנה מעוברת אומרים: וּלְכַפָּרַת פֶּשַׁע) וְיִהְיֶה רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה סוֹף וָקֵץ לְכָל־צָרוֹתֵינוּ, תְּחִלָּה וָרֹאשׁ לִפְדְיוֹן נַפְשֵׁנוּ, כִּי בְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל מִכָּל־הָאֻמּוֹת בָּחַרְתָּ, וְחֻקֵּי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לָהֶם

עת רצון

צְרוּפֵי הַחֹדֶשׁ

יָדוּעַ מִכְּתָבֵי מָרָן הָאֲרִיזַ"ל (פְּרִי־עֵץ־חַיִּים, שַׁעַר יט, פֶּרֶק ג) אֲשֶׁר בְּכָל רֹאשׁ־חֹדֶשׁ צְרִיכִין לִכְוֵן בְּמוּסָף בְּסִיּוּם הַבְּרָכָה הָאֶמְצָעִית צְרוּף הַוַ"ה הַשּׁוֹלֶטֶת בְּאוֹתוֹ הַחֹדֶשׁ וְכָתַב עַל זֶה בְּסֵפֶר בְּנֵי יִשָּׂשכָר (מַאֲמְרֵי חֹדֶשׁ נִיסָן, מַאֲמָר א, אוֹת ב) וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: 'וּבָזֶה פֵּרַשְׁנוּ מַה שֶּׁאָמְרוּ רַז"ל (פְּסִיקְתָא רַבְּתִי, פָּרָשָׁה כב, סִימָן ז): 'מִפְּנֵי מָה יִשְׂרָאֵל מִתְפַּלְּלִין וְאֵינָם נַעֲנִים? מִפְּנֵי שֶׁאֵינָם יוֹדְעִים לְהִתְפַּלֵּל בַּשֵּׁם, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים צא, יד-טו): "אֲשַׂגְּבֵהוּ כִּי יָדַע שְׁמִי - יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ". עכ"ל. וְלִכְאוֹרָה אֵינוֹ מוּבָן, וְעַל־פִּי הַנַּ"ל יִתָּכֵן הַיְנוּ שֶׁאֵינָם יוֹדְעִים לְכַוֵּן צְרוּף הַשֵּׁם הַשּׁוֹלֵט בְּאוֹתוֹ הַחֹדֶשׁ

וְזֶהוּ סִדּוּרוֹ לְכַוֵּן מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים: (יוצא מצרוף הַפָּסוּק וּנְקֻדּוֹתָיו)

קַבָּעְתָּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים: (אמת, וכ"ר)

רְצֵה יְהוָה־יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה, וְהָשֵׁב הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ, וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן, וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וְאַתָּה – בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, תַּחְפֹּץ בָּנוּ וְתִרְצֵנוּ, וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן: (אמת, וכ"ר)

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְהוָה־יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד, צוּרֵנוּ צוּר חַיֵּינוּ וּמָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא, לְדֹר וָדֹר נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר

עת רצון

נִיסָן	יְהוָה	אֶהְיֶה	יוצא מצורף הפסוק ונקודותיו (תהלים צו, יא): יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ
אִיָּר	יְהֹוִה	אֲהֹהִי	יוצא מצורף הפסוק ונקודותיו (ירמיהו מ, כג): יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל וְיָדֹעַ
סִיוָן	יְוֹהֹהַ	אֶיהֶהַ	יוצא מצורף הפסוק ונקודותיו (שמות לו, כד-כה): יְדֹתַי וּלְצַלַּע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית
תַּמּוּז	הֶוֹהִי	הֶיֹהֵא	יוצא מצורף הפסוק ונקודותיו (אסתר ה, יג): זֶה אֵינֶנּוּ שֹׁוֶה לִי
אָב	הַוֹיהַ	הַיֹּאֵה	יוצא מצורף הפסוק ונקודותיו (דברים כג, ט): הַסֵּכֶת וּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם
אֱלוּל	הֲהֹוִי	הֹהְיָא	יוצא מצורף הפסוק ונקודותיו (דברים ו, כה): וּצְדָקָה תִּהְיֶה לָּנוּ כִּי
תִּשְׁרֵי	וְהָיָה	יְהֹאָהַ	יוצא מצורף הפסוק ונקודותיו (בראשית יב, טו): וַיִּרְאוּ אֹתָהּ שָׂרֵי פַּרְעֹה
חֶשְׁוָן	וּהַיִ	יְהַהֹא	יוצא מצורף הפסוק ונקודותיו (דברים כג, טו-טז): וְדָבָשׁ הַיּוֹם הַזֶּה יְהוָה
כִּסְלֵו	וַיְהִי	יֹאהֲהַ	יוצא מצורף הפסוק ונקודותיו (בראשית ג, יא): וַיַּרְא יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַכְּנַעֲנִי
טֵבֵת	הָיְתָוְ	הָאהִי	יוצא מצורף הפסוק ונקודותיו (תהלים לד, ד): לַיהוָה אִתִּי וְנָרוֹמְמָה שְׁמוֹ
שְׁבָט	הָיְוָה	הָאְיֶה	יוצא מצורף הפסוק ונקודותיו (ויקרא כג, לג): הָמֵר יְמִירֶנּוּ וְהָיָה הוּא
אֲדָר	הֶהְיֵנ	הֶהָאֵי	יוצא מצורף הפסוק ונקודותיו (בראשית מט, יא): עִירֹה וְלַשֹּׂרֵקָה בְּנִי אֲתֹנוֹ

וַאֲדָר שֵׁנִי יִכֵּון בִּכְלָלוּת כָּלָם יַחַד כָּל שְׁנַיִם־עָשָׂר צִרּוּפֵי הַוָּי"ה וְאָהֳיָה.

תְּהִלָּתֶךָ, עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶיךָ, וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ, וְעַל־נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל־יוֹם עִמָּנוּ, וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת, עֶרֶב ◇ וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב – כִּי־לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְרַחֵם – כִּי־לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ, כִּי מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ.

מודים דרבנן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי כָל־בָּשָׂר, יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ, עַל שֶׁהֶחֱיִתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ. כֵּן תְּחַיֵּינוּ וּתְחָנֵנוּ, וְתֶאֱסֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ, לִשְׁמֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ, וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ.

בחנוכה אומרים כאן: "על הנסים".

עַל הַנִּסִּים, וְעַל הַפֻּרְקָן, וְעַל הַגְּבוּרוֹת, וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת, וְעַל הַנִּפְלָאוֹת, וְעַל הַנֶּחָמוֹת שֶׁעָשִׂיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה. בִּימֵי מַתִּתְיָהוּ בֶן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל חַשְׁמוֹנַאי וּבָנָיו, כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יָוָן הָרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, לְשַׁכְּחָם תּוֹרָתֶךָ וּלְהַעֲבִירָם ◇ מֵחֻקֵּי רְצוֹנֶךָ. וְאַתָּה, בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעֵת צָרָתָם, רַבְתָּ אֶת־רִיבָם, דַּנְתָּ אֶת־דִּינָם, נָקַמְתָּ אֶת־נִקְמָתָם, מָסַרְתָּ גִּבּוֹרִים בְּיַד חַלָּשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד מְעַטִּים, וּרְשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים, וּטְמֵאִים בְּיַד טְהוֹרִים, וְזֵדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תוֹרָתֶךָ. לְךָ עָשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמֶךָ, וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה וּפֻרְקָן כְּהַיּוֹם הַזֶּה. וְאַחַר כָּךְ בָּאוּ בָנֶיךָ לִדְבִיר בֵּיתֶךָ, וּפִנּוּ אֶת־הֵיכָלֶךָ, וְטִהֲרוּ אֶת־מִקְדָּשֶׁךָ, וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת בְּחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ, וְקָבְעוּ שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ בְּהַלֵּל וּבְהוֹדָאָה. וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, וְנוֹדֶה לִשְׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא תָּמִיד שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ לְעוֹלָם וָעֶד, וְכָל־הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶלָה.

וְיַהַלְלוּ וְיבָרְכוּ אֶת־שִׁמְךָ הַגָּדוֹל בֶּאֱמֶת, לְעוֹלָם, כִּי טוֹב, הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה, הָאֵל הַטּוֹב. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ (ה״), הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים ונאים.

סֵדֶר נְשִׂיאַת כַּפַּיִם

כשעומדים הכהנים על הדוכן יהיו פניהם כלפי ההיכל ואחוריהם כלפי העם ויאמרו "יהי רצון" זה, ומאריכין בו עד שיסיים הש"צ "ולך נאה להודות" כדי שתהיה עניית אמן של הקהל גם על זה.

יהי רצון מלפניך ה' או"א שתהיה ברכה זו שצויתנו לברך את עמך ישראל ברכה שלמה, ולא יהיה בה מכשול ועון, מעתה ועד עולם.

הכהנים מברכים: **בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה (יהוה) אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בִּקְדֻשָּׁתוֹ שֶׁל אַהֲרֹן וְצִוָּנוּ לְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה.**

ומקרא הש"ץ: **יְבָרֶכְךָ יְהוָה (יהוה) וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה (יהוה) פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְהוָה (יהוה) פָּנָיו אֵלֶיךָ, וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:** (וְשָׂמוּ אֶת־שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַאֲנִי אֲבָרְכֵם)

עת רצון

בִּרְכַּת כֹּהֲנִים

בְּנִי! בְּעֵת בִּרְכַּת כֹּהֲנִים תְּכוֹפֵף עַצְמְךָ וּתְכַוֵּן אֶל כָּל מַה שֶּׁהַכֹּהֲנִים מְבָרְכִים, כִּי עַכְשָׁו בְּעֵת שֶׁהַכֹּהֲנִים מְבָרְכִים אֶת יִשְׂרָאֵל נִפְתָּחִים כָּל הָעוֹלָמוֹת וְהַבְּרָכוֹת מְצוּיוֹת, וְעַל־כֵּן תְּבַקֵּשׁ אָז מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁיְּבָרֵךְ אוֹתְךָ, וּתְבַקֵּשׁ בֵּינְךָ לְבֵין עַצְמְךָ כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ, כִּי עַכְשָׁו הוּא עֵת־רָצוֹן גָּדוֹל מְאֹד, כִּי בְּעֵת בִּרְכַּת הַכֹּהֲנִים יֵשׁ עֵת־רָצוֹן גָּדוֹל מְאֹד לְמַעְלָה, וְיכוֹלִים לִפְעֹל כָּל מַה שֶּׁרַק רוֹצִים, וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (וילקוט נשא, רמז תשי; תנחומא, נשא, ח): 'אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְיִשְׂרָאֵל, אַף־עַל־פִּי שאמרתי לכהנים שיהיו מברכים אֶתְכֶם, אֲנִי עוֹמֵד עִמָּהֶם וּמְבָרֵךְ אֶתְכֶם; לְפִיכָךְ פֵּרְשׁוּ הַכֹּהֲנִים

רבון העולמים עשינו מה שגזרת עלינו, עשה אתה מה שהבטחתנו: השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל:

עת רצון

אֶת כַּפַּיִם, לוֹמַר שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹמֵד עָלֵינוּ (שיר השירים ב, ט) : "הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחַר כָּתְלֵנוּ מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלֹּנוֹת" - מִבֵּין אֲצְבְּעוֹתֵיהֶם שֶׁל כֹּהֲנִים. "מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים" - בְּשָׁעָה שֶׁפּוֹרְשִׂים כַּפֵּיהֶם'; וּבְעֵת בִּרְכַּת הַכֹּהֲנִים יְכוֹלִים לְהַכְנִיעַ אֶת הָרַע שֶׁל הָאֻמּוֹת, שֶׁהֵם כָּל הַתַּאֲוֹוֹת, כֹּחַ הַמְּדָמֶה שֶׁבַּלֵּב שֶׁמִּתְאַוֶּה לְכָל הַתַּאֲוֹוֹת (לקוטי־הלכות, נשיאות כפים, הלכה א), וּבְשָׁעָה שֶׁהַכֹּהֲנִים מְבָרְכִים אֶת יִשְׂרָאֵל, אֵז נִמְשָׁךְ עֶזְרָצוֹן גָּדוֹל עַל כָּל אֵלּוּ שֶׁעוֹמְדִים שָׁם (לקוטי־הלכות, נשיאות כפים, הלכה ג, אות ב); כִּי הַכֹּהֲנִים נִכְלָלִים בְּחֶסֶד, וּמַמְשִׁיכִים אֶת הַחֶסֶד עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְזֶה שֶׁמְּבָרְכִים "יְבָרֶכְךָ הַוְיָ"ה" - 'בְּמָמוֹן', "וְיִשְׁמְרֶךָ" - 'מִן הַמַּזִּיקִים' (במדבר רבה, פרשה יא, סימן ה); כִּי זֶה עִקַּר הַבְּרָכָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַשְׁפִּיעַ עֲלֵיהֶם שֶׁפַע, וּמְשַׁמְּרוֹ מִכָּל הַמַּזִּיקִים שֶׁלֹּא יַאֲבֵד אֶת מָמוֹנוֹ, "יָאֵר הַוְיָ"ה פָּנָיו אֵלֶיךָ", שֶׁהִיא הָאָרַת הַפָּנִים הָעֶלְיוֹנִים, וְכֵן "יִשָּׂא הַוְיָ"ה פָּנָיו אֵלֶיךָ", כִּי בְּשָׁעָה שֶׁיֵּשׁ הָאָרַת פָּנִים, הַדָּרַת פָּנִים, זוֹכֶה לְשֶׁבֶר תַּאֲוֹת מָמוֹן וְזוֹכֶה לְשָׁלוֹם (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן כו). וּצְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד לֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל הַכֹּהֲנִים בְּעֵת שֶׁהַכֹּהֲנִים מְבָרְכִים אֶת יִשְׂרָאֵל, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (חגיגה טז.): 'הַמִּסְתַּכֵּלִין בַּכֹּהֲנִים שֶׁהָיוּ עוֹמְדִין עַל דּוּכָנָן וּמְבָרְכִין אֶת יִשְׂרָאֵל בַּשֵּׁם הַמְפֹרָשׁ - עֵינֵיהֶם כֵּהוֹת';

וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר בָּזֶה מְאֹד, וְהַכֹּהֲנִים צְרִיכִים לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּעַיִן־טוֹבָה, כַּמּוּבָא (זהר, נשא קמז:): 'כַּהֲנָא דְּבָרִיךְ בְּעַיְנָא טָבָא - בִּרְכָתֵיהּ אִתְקַיָּם'; וְצָרִיךְ שֶׁתַּדַּע, אֲהוּבִי, בְּנִי, כִּי הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה שְׁרוּיָה עַל אֶצְבְּעוֹת הַכֹּהֲנִים, וּבִרְכַּת כֹּהֲנִים כַּוָּנָתָם צְרִיכָה - לְבָרֵךְ תְּחִלָּה לְהַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה, וְהַשְּׁכִינָה תְּבָרֵךְ אַחַר־כָּךְ אֶת יִשְׂרָאֵל, כְּדִכְתִיב: "כֹּה" הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה נִקְרֵאת "כֹּה", כְּדִאִיתָא (עץ־חיים, שער תקון נקבא, פרק ב, כלל כב), וְזֶהוּ: **"כֹּה תְּבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"** - כְּלוֹמַר **כ"ה** וְאוֹת **ת'** שֶׁל **תְּ'בָרְכוּ** הֲרֵי הוּא שֵׁם **תכ"ה**, רָאשֵׁי־תֵּבוֹת כָּ'ל הַ'נְּשָׁמָה תְּ'הַלֵּל, שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה חֶלְקֵי נֶפֶ"שׁ, רוּ"חַ, נְשָׁמָ"ה, חַיָּ"ה, יְחִידָ"ה. וְכָל אֶחָד כָּלוּל גַּם־כֵּן מֵחֲמִשָּׁה חֲלָקִים הֲרֵי כ"ה חֶלְקֵי נֶפֶ"שׁ, רוּ"חַ, נְשָׁמָ"ה, חַיָּ"ה, יְחִידָ"ה, וְעִקַּר הַבְּרָכָה שֶׁל חֲמֵשׁ אֶצְבְּעוֹת הַכֹּהֲנִים עַל יִשְׂרָאֵל, לְהוֹרוֹת שֶׁצְּרִיכִין לְבָרֵךְ לְיִשְׂרָאֵל בַּחֲמִשָּׁה חֶלְקֵי נֶפֶ"שׁ, וְהַטַּעַם כִּי בְּתוֹךְ בַּר־יִשְׂרָאֵל נִמְצָאִים חֲמִשָּׁה חֶלְקֵי נֶפֶ"שׁ כַּנּוֹדָע, 'וְזֶה יַתִּיר' וְכוּ' (עין זהר, משפטים צד:), וּמַאלוּ חֲמִשָּׁה חֶלְקֵי נֶפֶשׁ פְּנִימִיִּים צוֹמֵחַ מִזֶּה בִּקְדֻשָּׁה חֲמֵשׁ אֶצְבְּעוֹת שֶׁל יַד יָמִין וּשְׂמֹאל, הֲרֵי בֵּין הַכֹּל הֵם חֲמֵשׁ פְּעָם חֲמֵשׁ, הַמְּרֻמָּזִים לְ**"כֹּה תְּבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"**, וְהָבֵן.

ואם אֵין כהנים יאמר הש"ץ "או"א" וכו', ואחר כל פסוק יענו הקהל: "כן יהי רצון".

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ: בָּרְכֵנוּ בַּבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה הַכְּתוּבָה עַל־יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ, הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו הַכֹּהֲנִים עַם קְדוֹשֶׁיךָ, כָּאָמוּר:

ואחר־כך יאמר: "יברכך" וכו' עד "ואני אברכם", ואחר כל פסוק עונים הקהל: "כן יהי רצון".

שִׂים שָׁלוֹם, טוֹבָה וּבְרָכָה, חַיִּים, חֵן וָחֶסֶד, צְדָקָה וְרַחֲמִים, עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ, וּבָרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ, כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, תּוֹרָה וְחַיִּים, אַהֲבָה וָחֶסֶד, צְדָקָה וְרַחֲמִים, בְּרָכָה וְשָׁלוֹם, וְטוֹב ◇ בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵכֵנוּ, וּלְבָרֵךְ אֶת־כָּל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, בְּרֹב עֹז וְשָׁלוֹם. בָּרוּךְ אַתָּה יהוה, הַמְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם, אָמֵן:

אמן: אמת שהש"ת מברך את עמו בשלום, וכן יהי רצון שיָשִׂים שלום עלינו.

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה יאהדונהי צוּרִי וְגֹאֲלִי:

אֱלֹהַי, נְצֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע, וְשִׂפְתוֹתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה, וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדֹּם, וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה, פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ, וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי, וְכָל־הַקָּמִים עָלַי לְרָעָה, מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם. הַרְגִּיל לוֹמַר "עֲשֵׂה לְמַעַן וכו'" בְּכָל־נָוֶה וּמָקוֹם אוֹמְרָהּ בְּפְנֵי שְׁכִינָה עֲשֵׂה

לְמַעַן שְׁמֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ, הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי:

סגולה שלא ישכח שמו ליום הדין: יאמר קודם "יהיו לרצון" פסוק מתנ"ך המתחיל באות הראשונה של שמו, ומסתיים באות האחרונה של שמו, או פסוק ששמו מופיע בו.

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה יאהדונהי **צוּרִי וְגֹאֲלִי:**

אם יש אחריו מי שלא גמר תפילתו ימתין עד שיסיים ואז יוכל לפסוע.

עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה־ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּבָּנֶה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, לַעֲשׂוֹת חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם:

אחרי החזרה אומרים:

יְהִי שֵׁם יְהוָה־ יאהדונהי מְבֹרָךְ, מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: מִמִּזְרַח־שֶׁמֶשׁ עַד־מְבוֹאוֹ, מְהֻלָּל שֵׁם יְהוָה־ יאהדונהי: רָם עַל כָּל־גּוֹיִם יְהוָה יאהדונהי, עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: יְהוָה־ יאהדונהי אֲדֹנֵינוּ, מָה־אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ:

ואומר החזן קדיש תתקבל:

יִתְגַּדַּל וכריעה וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן וכן יהי רצון. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ, וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ, וְיָקֵרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן וכן יהי רצון. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. אמן וכן יהי רצון.באומרו 'יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא' יכוין: יה"ר שימחה זכר עמלק ואו יהיה השם שלם והכסא שלם יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא וכריעה מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ וכריעה, וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ

וכריעה) הוֹא, אמן וכן יהי רצון). לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן (וכריעה). אמן וכן יהי רצון).

תִּתְקַבַּל צְלוֹתָנָא וּבָעוּתָנָא עִם צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְּכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל, קֳדָם אֲבוּנָא דְּבִשְׁמַיָּא (וארעא), וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא, חַיִּים וְשָׂבָע וִישׁוּעָה וְנֶחָמָה וְשֵׁיזָבָא וּרְפוּאָה וּגְאֻלָּה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְרֶוַח וְהַצָּלָה. לָנוּ וּלְכָל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

יפסע שלוש פסיעות ויאמר:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם (בעש"ת אומרים: הַשָּׁלוֹם) בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

ואומרים מזמור זה:

בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה׀ (יהוה יהוה) יְהוָה׀ (יהוה יהוה) אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְאֹד, הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ: עֹטֶה־אוֹר כַּשַּׂלְמָה, נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה: הַמְקָרֶה בַמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו, הַשָּׂם־עָבִים רְכוּבוֹ, הַמְהַלֵּךְ עַל־כַּנְפֵי־רוּחַ: עֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת,

עת רצון

בָּרְכִי נַפְשִׁי

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר יֵשׁ נוֹהֲגִים יְקַר אַסְפַּקְלַרְיָה שְׁכִינְתָּא דְּמָארֵיהּ. מְבָרֶכֶת לוֹמַר בְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ אַחַר הָאֲמִירַת שִׁיר וְסַגְדַת קָמֵי קֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא. הָדָא הוּא שֶׁל יוֹם מִזְמוֹר זֶה, וְיסוֹד הַמִּנְהָג לוֹמַר דִּכְתִיב (תהלים קד, א): "בָּרְכִי נַפְשִׁי"' וְגוֹ'; "בָּרְכִי נַפְשִׁי" בְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ הוּא עַל־פִּי וּבֶאֱמֶת כָּל הַמִּזְמוֹר הַזֶּה מְדַבֵּר מִגְלוּי הַמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (וירא צז:): "וְכִסֵּא כָבוֹד אֶלְקוּת, אֵיךְ שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל עַל יְנַחִילֵם" (שמואל־א ב, ח) - מַהוּ "כִּסֵּא כָּבוֹד הַשֵּׂכֶל שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר, הֵינוּ עַל חִיּוּת יְנַחִילֵם"? זֶה יַעֲקֹב אֲבִינוּ. דְּעָבִיד לֵהּ כָּרְסֵי אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, הַמַּחֲיֶה וּמְהַוֶּה אֶת הַדָּבָר יְקָר בִּלְחוּדוֹי. לְקַבְּלָא אוּלְפָּן נְשָׁמָתָא הַזֶּה, שֶׁזּוֹ הֱיוֹתָהּ עֲבוֹדַת יַעֲקֹב, שֶׁהִסְתַּכֵּל עַל דְּצַדִּיקַיָּא. וְקֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא אָזִיל עִמֵּיהּ הַשֵּׂכֶל שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ בְּכָל רֵישׁ יַרְחָא וְיַרְחָא, וְכַד חָמֵי נְשָׁמָתָא זַ"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א, סימן א); וְלָכֵן כָּל

מְשַׁרְתָיו אֵשׁ לוֹהֵט: יָסַד־אֶרֶץ עַל־מְכוֹנֶיהָ, בַּל־תִּמּוֹט עוֹלָם וָעֶד: תְּהוֹם כַּלְבּוּשׁ כִּסִּיתוֹ, עַל־הָרִים יַעַמְדוּ מָיִם: מִן־גַּעֲרָתְךָ יְנוּסוּן, מִן־קוֹל רַעַמְךָ יֵחָפֵזוּן: יַעֲלוּ הָרִים יֵרְדוּ בְקָעוֹת, אֶל־מְקוֹם זֶה יָסַדְתָּ לָהֶם: גְּבוּל־שַׂמְתָּ בַּל־יַעֲבֹרוּן, בַּל־יְשׁוּבוּן לְכַסּוֹת הָאָרֶץ: הַמְשַׁלֵּחַ מַעְיָנִים בַּנְּחָלִים, בֵּין הָרִים יְהַלֵּכוּן: יַשְׁקוּ כָּל־חַיְתוֹ שָׂדָי, יִשְׁבְּרוּ פְרָאִים צְמָאָם: עֲלֵיהֶם עוֹף־הַשָּׁמַיִם יִשְׁכֹּנוּן, מִבֵּין עֳפָאִים יִתְּנוּ־קוֹל: מַשְׁקֶה הָרִים ‹› מִפְּרִי מַעֲשֶׂיךָ

עת רצון

בַּר־יִשְׂרָאֵל צָרִיךְ תָּמִיד לְהַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִהְיוֹת בָּטֵל וּמְבָטָל אֵל הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, וּלְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לִמְצֹא אוֹתוֹ בְּתוֹךְ הַבְּרִיאָה, וְזֶה: **"יְהוָה אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְאֹד הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ"**. וּמוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א, סִימָן נד), שֶׁזֶּה שֵׁם מָלֵא, הַיְנוּ אָדָם צָרִיךְ תָּמִיד לְהִסְתַּכֵּל וְלִזְכֹּר בְּעַלְמָא דְּאָתֵי, וְלֹא לְהַסִּיחַ דַּעַת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כְּרֶגַע, שֶׁזֶּה גִּלּוּי שֵׁם הַוַ"ה. אַךְ מֻחְלָט גָּדֹל הָאוֹר, מֻכְרָח לְהִתְלַבֵּשׁ בְּשֵׁם אֱלֹהִי"ם, שֶׁהוּא גִּימַטְרִיָּה הַטֶּבַ"ע, כִּי הַחָכְמָה בְּהֶכְרֵחַ לְהִתְלַבֵּשׁ בְּתוֹךְ הַמַּלְכוּת, שֶׁהוּא הַצִּמְצוּם, כִּי רִבּוּי הָאוֹר גּוֹרֵם שְׁבִירַת הַכֵּלִים וְהַחֻשָּׁךְ. וְזֶה: **"עֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה"** - הָאוֹר הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, הוּא מֻכְרָח לִהְיוֹת מְלֻבָּשׁ עִם שִׂמְלָה, וְהַשָּׁמַיִם שֶׁהֵם כְּלוּלִים מֵאֵשׁ וּמַיִם, חֶסֶד וּגְבוּרָה, נִרְאִים כַּיְרִיעָה, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מִתְלַבֵּשׁ בִּפְרָטִיּוּת הַבְּרִיאָה, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, בְּרֵאשִׁית, פָּרָשָׁה ד, סִימָן א): 'בְּנֹהַג שֶׁבָּעוֹלָם מֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם בּוֹנֶה פָּלָטִין, וּמְקָרֶה בַּאֲבָנִים וּבְעֵצִים וּבָעָפָר, אֲבָל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לֹא קָרָה אֶת עוֹלָמוֹ אֶלָּא בְּמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים קד, ג): "הַמְקָרֶה בַּמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו"'; כִּי מַיִם הֵם חֶסֶד וְאֵשׁ הִיא גְּבוּרָה, וְהֵם כְּלוּלִים יַחַד בְּתוֹךְ שָׁמַיִם, שֶׁהֵם הָאַרַת הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא. וְלָכֵן גַּם הַשֵּׂכֶל וְהַדַּעַת נִקְרָאִים בְּשֵׁם "מַיִם", כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה יא): "כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת הַוְיָ"ה כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים" וְגוֹ'; **"עֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לוֹהֵט"** - כִּי תַּחְתִּיּוּת הַבְּרִיאָה הִיא בְּסוֹד מַיִם, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁגִּלָּה רַבֵּנוּ זַ"ל (סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה יג, מִיּוֹם ו), מַהַמִּבְצָר שֶׁל מַיִם, שֶׁהַכֹּל הָיָה מַיִם; שֶׁזֶּה סוֹד הִתְגַּלּוּת הַדַּעַת בָּעוֹלָם־הַזֶּה, וּלְמַעְלָה מֵהַבְּרִיאָה הוּא בְּסוֹד אֵשׁ, שֶׁשָּׁם שׂוֹרְפִים מַלְאֲכֵי מַעְלָה, מַלְאֲכֵי אֵשׁ. **"יָסַד אֶרֶץ עַל מְכוֹנֶיהָ בַּל תִּמּוֹט עוֹלָם וָעֶד"**; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ־רַבָּה, בְּרֵאשִׁית, פָּרָשָׁה יב, סִימָן טז): 'אֶרֶץ וְשָׁמַיִם מָשָׁל לְלִגְיוֹן שֶׁהִמְלִיךְ אֶת הַמֶּלֶךְ תְּחִלָּה, אָמַר הַמֶּלֶךְ: 'הוֹאִיל וְלִגְיוֹן זֶה הִמְלִיכֵנִי תְּחִלָּה, הֲרֵי אֲנִי נוֹתֵן לוֹ פְּרוֹקוֹפִּי שֶׁלֹּא תָּזוּז מִמֶּנּוּ לְעוֹלָם'; כָּךְ אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: 'הוֹאִיל וְהָאָרֶץ הִיא עָשְׂתָה צְבִיוֹנִי

תִּשְׂבַּע הָאָרֶץ: מַצְמִיחַ חָצִיר לַבְּהֵמָה וְעֵשֶׂב לַעֲבֹדַת הָאָדָם, לְהוֹצִיא לֶחֶם
◦ מִן־הָאָרֶץ: וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב־אֱנוֹשׁ, לְהַצְהִיל פָּנִים ◦ מִשֶּׁמֶן, וְלֶחֶם
לְבַב־אֱנוֹשׁ יִסְעָד: יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי יְהוָה־ יאהדונהי, אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע:
אֲשֶׁר־שָׁם צִפֳּרִים יְקַנֵּנוּ, חֲסִידָה בְּרוֹשִׁים בֵּיתָהּ: הָרִים הַגְּבֹהִים לַיְעֵלִים,
סְלָעִים ◦ מַחְסֶה לַשְּׁפַנִּים: עָשָׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים, שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ:

עת רצון

תְּחִלָּה, הֲרֵי אֲנִי נוֹתֵן לָהּ פְּרוֹקוֹפִי שֶׁלֹּא תָּזוּז מִמְּנָהּ לְעוֹלָם'; הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תְּהִלִּים קד, ה): "יָסַד אֶרֶץ עַל מְכוֹנֶיהָ בַּל תִּמּוֹט עוֹלָם וָעֶד"'; וְזֶה מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנְחוּמָא נְשֹׂא, טז): 'מִיּוֹם שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹלָמוֹ נִתְאַוָּה שֶׁתְּהֶיהָ לוֹ דִּירָה בַּתַּחְתּוֹנִים'; כִּי דַּיְקָא בְּתַחְתִּיּוֹת הַבְּרִיאָה שֶׁהִיא בְּסוֹד מַיִם, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אוֹהֵב שֶׁיַּכִּירוּ אוֹתוֹ, שֶׁזֶּה **"תְּהוֹם כַּלְבוּשׁ כִּסִּיתוֹ עַל הָהָרִים יַעַמְדוּ מַיִם"**; כִּי זֶה עִקַּר הַשְׁלֵמוּת, אֲשֶׁר בְּנֵי־אָדָם שֶׁנִּמְצָאִים בְּתַחְתִּיּוֹת הַבְּרִיאָה, וְזוֹכִים לִמְצֹא אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְלָכֵן דַּוְקָא מַיִם מְטַהֲרִים, כִּי מַיִם מְרַמְּזִים עַל מֵימֵי הַדַּעַת, וּכְשֶׁאָדָם נִכְלָל בְּתוֹךְ הָאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא הַנִּקְרָא מַיִם, עַל־יְדֵי־זֶה נִטְהָר מִכָּל טֻמְאוֹתָיו, וּכְשֶׁאָדָם דָּבוּק בְּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, אָז כֻּלָּם יִרְאִים וּמְפַחֲדִים מִמֶּנּוּ. **"מִן גַּעֲרָתְךָ יְנוּסוּן מִן קוֹל רַעַמְךָ יֵחָפֵזוּן, יַעֲלוּ הָרִים יֵרְדוּ בְקָעוֹת אֶל מְקוֹם זֶה יָסַדְתָּ לָהֶם"** - שֶׁיִּזְכּוּ בְּנֵי־אָדָם בָּזֶה הָעוֹלָם לְהַכִּירוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה כֻּלָּם יִירְאוּ וְיִפְחֲדוּ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. **"גְּבוּל שַׂמְתָּ בַּל יַעֲבֹרוּן בַּל יְשֻׁבוּן לְכַסּוֹת הָאָרֶץ"** - שֶׁזֶּה סוֹד הַצִּמְצוּם, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא צִמְצֵם אֶת עַצְמוֹ כְּבִיכוֹל בִּלְבוּשֵׁי הָעוֹלָם־הַזֶּה: דּוֹמֶם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, וְכָל אֶחָד כְּפִי הַצִּמְצוּם בְּדַעְתּוֹ - כֵּן מְצִמְצֵם בְּהַשָּׂגָתוֹ. וְכֵן מְמֻשָּׁךְ הַמְזְמוֹר לְדַבֵּר מִסּוֹד פְּלָאֵי הַבְּרִיאָה, אֵיךְ שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְצִמְצֵם בְּכָל פְּרָט וּפְרָט מִפְּרָטֵי הַבְּרִיאָה. וְאִם אָדָם מִתְבּוֹנֵן - יִמְצָא אֶת הָאֱלֹקוּת שֶׁיֵּשׁ בְּפְרָטֵי הַדּוֹמֵם, וּבְפְרָטֵי הַצּוֹמֵחַ, וּבְפְרָטֵי הֶחָי, וּבְפְרָטֵי הַמְדַבֵּר. **"מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ"** וְגוֹ'; וְעַל־יְדֵי יְדִיעוֹת אֵלּוּ שֶׁאָדָם נִכְלָל בָּאֵין־סוֹף בָּרוּךְ־הוּא, אָז: **"אָשִׁירָה לַיהוָה בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי"** - הָאָדָם חַי אֶת הַחַיִּים שֶׁלּוֹ, וְלֹא מְבַלְבֵּל אֶת עַצְמוֹ כְּלָל מֵאֲחֵרִים. כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן סו), וְכֵן זוֹכֶה לִמְצֹא אֶת הַטּוֹב שֶׁיֵּשׁ בּוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא מְזַמֵּר וּמְהַלֵּל תָּמִיד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן רפב), וְעַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ שֶׁאֵינוֹ מִתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, אֶלָּא חַי אֶת הַחַיִּים שֶׁלּוֹ, וְדַן אֶת כֻּלָּם לְכַף־זְכוּת, זוֹכֶה לִרְאוֹת אֲשֶׁר: **"יִתַּמּוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם, בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה הַלְלוּיָהּ".**

תָּשֻׁת־חֹשֶׁךְ וְיהִי לַיְלָה, בּוֹ־תִרְמֹשׂ כָּל־חַיְתוֹ־יָעַר: הַכְּפִירִים שֹׁאֲגִים לַטָּרֶף,
וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵל אָכְלָם: תּוְרַח הַשֶּׁמֶשׁ יֵאָסֵפוּן, וְאֶל־מְעוֹנֹתָם יִרְבָּצוּן: יֵצֵא אָדָם
לְפָעֳלוֹ, וְלַעֲבֹדָתוֹ עַד־עָרֶב: מָה־רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ יאהדונהי, כֻּלָּם בְּחָכְמָה
עָשִׂיתָ, מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ: זֶה הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב יָדָיִם, שָׁם־רֶמֶשׂ וְאֵין
מִסְפָּר, חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם־ גְּדֹלוֹת: שָׁם אֳנִיּוֹת יְהַלֵּכוּן, לִוְיָתָן זֶה־יָצַרְתָּ
לְשַׂחֶק־בּוֹ: כֻּלָּם אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּן, לָתֵת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: תִּתֵּן לָהֶם יִלְקֹטוּן,
תִּפְתַּח יָדְךָ יִשְׂבְּעוּן טוּב: תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ יִבָּהֲלוּן, תֹּסֵף רוּחָם יִגְוָעוּן,
וְאֶל־עֲפָרָם יְשׁוּבוּן: תְּשַׁלַּח רוּחֲךָ יִבָּרֵאוּן, וְתְחַדֵּשׁ פְּנֵי אֲדָמָה: יְהִי כְבוֹד
יְהוָה יאהדונהי לְעוֹלָם, יִשְׂמַח יְהוָה יאהדונהי בְּמַעֲשָׂיו: הַמַּבִּיט לָאָרֶץ וַתִּרְעָד,
יִגַּע בֶּהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ: אָשִׁירָה לַיהוָה יאהדונהי בְּחַיָּי, אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי:
יֶעֱרַב עָלָיו שִׂיחִי, אָנֹכִי אֶשְׂמַח בַּיהוָה יאהדונהי: יִתַּמּוּ חַטָּאִים מִן־הָאָרֶץ
וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם, בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה יאהדונהי, הַלְלוּיָהּ:

ואומרים קדיש יהא שלמא:

יִתְגַּדַּל וכריעה וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, אמן וכן יהי רצון. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ,
וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ, וְיַצְמַח פָּרְקָנֵהּ, וְיָקֵרֵב מְשִׁיחֵהּ. אמן וכן יהי רצון.
בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ
אָמֵן. אמן וכן יהי רצון.באומרו יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא' יכוין: יה"ר שימחה זכר עמלק ואז יהיה השם שלם והכסא שלם יְהֵא
שְׁמֵהּ רַבָּא וכריעה מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ וכריעה, וְיִשְׁתַּבַּח,
וְיִתְפָּאַר, וְיִתְרוֹמַם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדַּר, וְיִתְעַלֶּה, וְיִתְהַלַּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ
וכריעה הוּא, אמן וכן יהי רצון. לְעֵלָּא מִן כָּל־בִּרְכָתָא, שִׁירָתָא, תֻּשְׁבְּחָתָא
וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן וכריעה. אמן וכן יהי רצון.

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא, חַיִּים וְשָׂבָע וִישׁוּעָה וְנֶחָמָה וְשֵׁיזָבָא וּרְפוּאָה
וּגְאֻלָּה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְרֶוַח וְהַצָּלָה. לָנוּ וּלְכָל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ

אָמֵן. (אמן)

יפסע שלוש פסיעות ויאמר:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם (בעש"ת אומרים: הַשָּׁלוֹם) בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ,

וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

וממשיכים "קוה אל ה'" בעמ' 184, וגומרים כביום חול.

תְּפִלָּה לְשָׁלֹשׁ רְגָלִים

מזמור לפסח

הֹדוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב. כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: יֹאמְרוּ נְאוּלֵי יְהוָה, אֲשֶׁר גְּאָלָם ◦
מִיַּד־צָר: וּמֵאֲרָצוֹת קִבְּצָם ◦ מִמִּזְרָח וּמִמַּעֲרָב, מִצָּפוֹן וּמִיָּם: תָּעוּ
בַמִּדְבָּר בִּישִׁימוֹן דָּרֶךְ, עִיר מוֹשָׁב לֹא מָצָאוּ: רְעֵבִים גַּם־צְמֵאִים, נַפְשָׁם
בָּהֶם תִּתְעַטָּף: וַיִּצְעֲקוּ אֶל־יְהוָה בַּצַּר לָהֶם, מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יַצִּילֵם: וַיַּדְרִיכֵם
בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה, לָלֶכֶת אֶל־עִיר מוֹשָׁב: יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ, וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי־אָדָם:
כִּי־הִשְׂבִּיעַ נֶפֶשׁ ◦ שֹׁקֵקָה, וְנֶפֶשׁ רְעֵבָה מִלֵּא־טוֹב: יֹשְׁבֵי חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת,
אֲסִירֵי עֹנִי וּבַרְזֶל: כִּי־הִמְרוּ אִמְרֵי־אֵל, וַעֲצַת עֶלְיוֹן נָאָצוּ: וַיַּכְנַע בֶּעָמָל ◦ ◦
לִבָּם, כָּשְׁלוּ וְאֵין עֹזֵר: וַיִּזְעֲקוּ אֶל־יְהוָה בַּצַּר לָהֶם, מִמְּצֻקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם:
יוֹצִיאֵם מֵחֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת, וּמוֹסְרוֹתֵיהֶם יְנַתֵּק: יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ, וְנִפְלְאוֹתָיו
לִבְנֵי אָדָם: כִּי־שִׁבַּר דַּלְתוֹת נְחֹשֶׁת, וּבְרִיחֵי בַרְזֶל גִּדֵּעַ: אֱוִלִים ◦ מִדֶּרֶךְ
פִּשְׁעָם, וּמֵעֲוֹנֹתֵיהֶם יִתְעַנּוּ: כָּל־אֹכֶל תִּתְעַב נַפְשָׁם, וַיַּגִּיעוּ עַד־שַׁעֲרֵי מָוֶת:
וַיִּזְעֲקוּ אֶל־יְהוָה בַּצַּר לָהֶם, מִמְּצֻקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם: יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וְיִרְפָּאֵם,
וִימַלֵּט מִשְּׁחִיתוֹתָם: יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ, וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם: וְיִזְבְּחוּ זִבְחֵי
תוֹדָה, וִיסַפְּרוּ מַעֲשָׂיו בְּרִנָּה: יוֹרְדֵי הַיָּם בָּאֳנִיּוֹת, עֹשֵׂי מְלָאכָה בְּמַיִם רַבִּים:
הֵמָּה רָאוּ מַעֲשֵׂי יְהוָה, וְנִפְלְאוֹתָיו בִּמְצוּלָה: וַיֹּאמֶר וַיַּעֲמֵד רוּחַ סְעָרָה, וַתְּרוֹמֵם
גַּלָּיו: יַעֲלוּ שָׁמַיִם יֵרְדוּ תְהוֹמוֹת, נַפְשָׁם בְּרָעָה תִתְמוֹגָג: יָחוֹגּוּ וְיָנוּעוּ כַּשִּׁכּוֹר,
וְכָל־חָכְמָתָם תִּתְבַּלָּע: וַיִּצְעֲקוּ אֶל־יְהוָה בַּצַּר לָהֶם, וּמִמְּצוּקֹתֵיהֶם יוֹצִיאֵם:
יָקֶם סְעָרָה לִדְמָמָה, וַיֶּחֱשׁוּ גַּלֵּיהֶם: וַיִּשְׂמְחוּ כִּי־יִשְׁתֹּקוּ, וַיַּנְחֵם אֶל־מְחוֹז
חֶפְצָם: יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ, וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם: וִירוֹמְמוּהוּ בִּקְהַל־עָם,
וּבְמוֹשַׁב זְקֵנִים יְהַלְלוּהוּ: יָשֵׂם נְהָרוֹת לְמִדְבָּר, וּמֹצָאֵי מַיִם לְצִמָּאוֹן: אֶרֶץ
פְּרִי לִמְלֵחָה, מֵרָעַת יוֹשְׁבֵי בָהּ: יָשֵׂם ◦ מִדְבָּר לַאֲגַם־מָיִם, וְאֶרֶץ ◦ צִיָּה
לְמֹצָאֵי מָיִם: וַיּוֹשֶׁב שָׁם רְעֵבִים, וַיְכוֹנְנוּ עִיר מוֹשָׁב: וַיִּזְרְעוּ שָׂדוֹת וַיִּטְּעוּ
כְרָמִים, וַיַּעֲשׂוּ פְּרִי תְבוּאָה: וַיְבָרְכֵם וַיִּרְבּוּ מְאֹד, וּבְהֶמְתָּם לֹא יַמְעִיט:

וַיִּמְעֲטוּ וַיָּשֹׁחוּ, מֵעֹצֶר ׀ רָעָה וְיָגוֹן: שֹׁפֵךְ בּוּז עַל־נְדִיבִים, וַיַּתְעֵם בְּתֹהוּ לֹא־דָרֶךְ: וַיְשַׂגֵּב אֶבְיוֹן מֵעוֹנִי, וַיָּשֶׂם כַּצֹּאן מִשְׁפָּחוֹת: יִרְאוּ יְשָׁרִים וְיִשְׂמָחוּ, וְכָל־עַוְלָה קָפְצָה פִּיהָ: מִי־חָכָם וְיִשְׁמָר־אֵלֶּה, וְיִתְבּוֹנְנוּ חַסְדֵי יְהוָה:

מזמור לשבועות

לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד מִזְמוֹר שִׁיר: יָקוּם אֱלֹהִים יָפוּצוּ אוֹיְבָיו, וְיָנוּסוּ מְשַׂנְאָיו מִפָּנָיו: כְּהִנְדֹּף עָשָׁן תִּנְדֹּף כְּהֵמֵס דּוֹנַג מִפְּנֵי־אֵשׁ, יֹאבְדוּ רְשָׁעִים ׀ מִפְּנֵי אֱלֹהִים: וְצַדִּיקִים יִשְׂמָחוּ יַעֲלְצוּ לִפְנֵי אֱלֹהִים, וְיָשִׂישׂוּ בְשִׂמְחָה: שִׁירוּ לֵאלֹהִים זַמְּרוּ שְׁמוֹ סֹלּוּ לָרֹכֵב ׀ בָּעֲרָבוֹת, בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו: אֲבִי יְתוֹמִים וְדַיַּן אַלְמָנוֹת, אֱלֹהִים בִּמְעוֹן קָדְשׁוֹ: אֱלֹהִים ׀ מוֹשִׁיב יְחִידִים בַּיְתָה מוֹצִיא אֲסִירִים בַּכּוֹשָׁרוֹת, אַךְ־סוֹרְרִים שָׁכְנוּ צְחִיחָה: אֱלֹהִים בְּצֵאתְךָ לִפְנֵי עַמֶּךָ, בְּצַעְדְּךָ בִּישִׁימוֹן סֶלָה: אֶרֶץ רָעָשָׁה אַף־שָׁמַיִם נָטְפוּ מִפְּנֵי אֱלֹהִים זֶה סִינַי, מִפְּנֵי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: גֶּשֶׁם נְדָבוֹת ׀ תָּנִיף אֱלֹהִים, נַחֲלָתְךָ וְנִלְאָה אַתָּה כוֹנַנְתָּהּ: חַיָּתְךָ יָשְׁבוּ־בָהּ, תָּכִין בְּטוּבְךָ לֶעָנִי אֱלֹהִים: אֲדֹנָי ׀ יִתֵּן־אֹמֶר, הַמְבַשְּׂרוֹת צָבָא רָב: מַלְכֵי צְבָאוֹת יִדֹּדוּן יִדֹּדוּן, וְנוֵת־בַּיִת ׀ תְּחַלֵּק שָׁלָל: אִם־תִּשְׁכְּבוּן בֵּין שְׁפָתָיִם כַּנְפֵי יוֹנָה נֶחְפָּה בַכֶּסֶף, וְאֶבְרוֹתֶיהָ בִּירַקְרַק חָרוּץ: בְּפָרֵשׂ שַׁדַּי מְלָכִים בָּהּ תַּשְׁלֶג בְּצַלְמוֹן: הַר־אֱלֹהִים הַר־בָּשָׁן, הַר־גַּבְנֻנִּים הַר־בָּשָׁן: לָמָּה תְרַצְּדוּן הָרִים גַּבְנֻנִּים הָהָר חָמַד אֱלֹהִים לְשִׁבְתּוֹ, אַף־יְהוָה ׀ יִשְׁכֹּן לָנֶצַח: רֶכֶב אֱלֹהִים רִבֹּתַיִם אַלְפֵי שִׁנְאָן, אֲדֹנָי בָּם סִינַי בַּקֹּדֶשׁ: עָלִיתָ לַמָּרוֹם שָׁבִיתָ שֶּׁבִי לָקַחְתָּ מַתָּנוֹת בָּאָדָם, וְאַף סוֹרְרִים לִשְׁכֹּן יָהּ אֱלֹהִים: בָּרוּךְ אֲדֹנָי ׀ יוֹם יוֹם יַעֲמָס־לָנוּ הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה: הָאֵל ׀ לָנוּ אֵל ׀ לְמוֹשָׁעוֹת וְלַיהוִה אֲדֹנָי, לַמָּוֶת ׀ תּוֹצָאוֹת: אַךְ־אֱלֹהִים יִמְחַץ רֹאשׁ אוֹיְבָיו קָדְקֹד שֵׂעָר, מִתְהַלֵּךְ בַּאֲשָׁמָיו: אָמַר אֲדֹנָי מִבָּשָׁן אָשִׁיב, אָשִׁיב מִמְּצֻלוֹת יָם: לְמַעַן תִּמְחַץ רַגְלְךָ בְּדָם לְשׁוֹן כְּלָבֶיךָ, מֵאוֹיְבִים ׀ מִנֵּהוּ: רָאוּ הֲלִיכוֹתֶיךָ אֱלֹהִים, הֲלִיכוֹת אֵלִי מַלְכִּי בַקֹּדֶשׁ: קִדְּמוּ שָׂרִים אַחַר נֹגְנִים, בְּתוֹךְ עֲלָמוֹת ׀ תּוֹפֵפוֹת: בְּמַקְהֲלוֹת בָּרְכוּ אֱלֹהִים, אֲדֹנָי מִמְּקוֹר יִשְׂרָאֵל: שָׁם בִּנְיָמִין צָעִיר ׀ רֹדֵם שָׂרֵי יְהוּדָה רִגְמָתָם, שָׂרֵי זְבֻלוּן

שָׁרֵי נַפְתָּלִי: צִוָּה אֱלֹהֶיךָ עֻזֶּךָ עוּזָּה אֱלֹהִים, זוּ פָּעַלְתָּ לָנוּ: מֵהֵיכָלְךָ עַל־יְרוּשָׁלָיִם, לְךָ יוֹבִילוּ מְלָכִים שָׁי: גְּעַר חַיַּת קָנֶה עֲדַת אַבִּירִים בְּעֶגְלֵי עַמִּים ◦ מִתְרַפֵּס בְּרַצֵּי־כָסֶף, בִּזַּר עַמִּים קְרָבוֹת יֶחְפָּצוּ: יֵאֶתָיוּ חַשְׁמַנִּים ◦ מִנִּי מִצְרָיִם, כּוּשׁ תָּרִיץ יָדָיו לֵאלֹהִים: מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ שִׁירוּ לֵאלֹהִים, זַמְּרוּ אֲדֹנָי סֶלָה: לָרֹכֵב ◦ בִּשְׁמֵי שְׁמֵי־קֶדֶם, הֵן־יִתֵּן בְּקוֹלוֹ קוֹל עֹז: תְּנוּ עֹז לֵאלֹהִים עַל־יִשְׂרָאֵל גַּאֲוָתוֹ, וְעֻזּוֹ בַּשְּׁחָקִים: נוֹרָא אֱלֹהִים ◦ מִמִּקְדָּשֶׁיךָ אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא נֹתֵן עֹז וְתַעֲצֻמוֹת לָעָם בָּרוּךְ אֱלֹהִים:

מזמור לסוכות

לַמְנַצֵּחַ מַשְׂכִּיל ◦ לִבְנֵי קֹרַח: בְּאַיָּל תַּעֲרֹג עַל־אֲפִיקֵי־מָיִם, כֵּן ◦ נַפְשִׁי תַעֲרֹג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים: צָמְאָה נַפְשִׁי לֵאלֹהִים לְאֵל חָי מָתַי אָבוֹא, וְאֵרָאֶה פְּנֵי אֱלֹהִים: הָיְתָה־לִּי דִמְעָתִי לֶחֶם יוֹמָם וָלָיְלָה, בֶּאֱמֹר אֵלַי כָּל־הַיּוֹם אַיֵּה אֱלֹהֶיךָ: אֵלֶּה אֶזְכְּרָה וְאֶשְׁפְּכָה עָלַי נַפְשִׁי כִּי אֶעֱבֹר בַּסָּךְ אֲדַדֵּם עַד־בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל־רִנָּה וְתוֹדָה הָמוֹן חוֹגֵג: מַה־תִּשְׁתּוֹחֲחִי נַפְשִׁי וַתֶּהֱמִי עָלָי הוֹחִילִי לֵאלֹהִים כִּי עוֹד אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעוֹת פָּנָיו: אֱלֹהַי עָלַי נַפְשִׁי תִשְׁתּוֹחָח עַל־כֵּן אֶזְכָּרְךָ מֵאֶרֶץ יַרְדֵּן, וְחֶרְמוֹנִים ◦ מֵהַר מִצְעָר: תְּהוֹם אֶל־תְּהוֹם קוֹרֵא לְקוֹל צִנּוֹרֶיךָ, כָּל־מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ עָלַי עָבָרוּ: יוֹמָם יְצַוֶּה יְהוָה חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי, תְּפִלָּה לְאֵל חַיָּי: אוֹמְרָה לְאֵל סַלְעִי לָמָּה שְׁכַחְתָּנִי לָמָּה־קֹדֵר אֵלֵךְ בְּלַחַץ אוֹיֵב: בְּרֶצַח בְּעַצְמוֹתַי חֵרְפוּנִי צוֹרְרָי, בְּאָמְרָם אֵלַי כָּל־הַיּוֹם אַיֵּה אֱלֹהֶיךָ: מַה־תִּשְׁתּוֹחֲחִי נַפְשִׁי וּמַה־תֶּהֱמִי עָלָי הוֹחִילִי לֵאלֹהִים כִּי־עוֹד אוֹדֶנּוּ, יְשׁוּעוֹת פָּנַי וֵאלֹהָי:

שָׁפְטֵנִי אֱלֹהִים וְרִיבָה רִיבִי מִגּוֹי לֹא־חָסִיד, מֵאִישׁ מִרְמָה וְעַוְלָה תְּפַלְּטֵנִי: כִּי־אַתָּה אֱלֹהֵי מָעוּזִּי לָמָּה זְנַחְתָּנִי לָמָּה־קֹדֵר אֶתְהַלֵּךְ בְּלַחַץ אוֹיֵב: שְׁלַח־אוֹרְךָ וַאֲמִתְּךָ הֵמָּה יַנְחוּנִי, יְבִיאוּנִי אֶל־הַר קָדְשְׁךָ וְאֶל־מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ: וְאָבוֹאָה אֶל־מִזְבַּח אֱלֹהִים אֶל־אֵל שִׂמְחַת גִּילִי וְאוֹדְךָ בְכִנּוֹר אֱלֹהִים אֱלֹהָי: מַה־תִּשְׁתּוֹחֲחִי נַפְשִׁי וּמַה־תֶּהֱמִי עָלָי, הוֹחִילִי לֵאלֹהִים כִּי־עוֹד אוֹדֶנּוּ, יְשׁוּעוֹת פָּנַי וֵאלֹהָי:

מזמור לשמיני־עצרת

לַמְנַצֵּחַ עַל־הַשְּׁמִינִית מִזְמוֹר לְדָוִד: הוֹשִׁיעָה יְהוָה־כִּי־גָמַר חָסִיד, כִּי פַסּוּ
אֱמוּנִים ‹› מִבְּנֵי אָדָם: שָׁוְא יְדַבְּרוּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ שִׂפַת חֲלָקוֹת,
בְּלֵב ‹› וָלֵב יְדַבֵּרוּ: יַכְרֵת יְהוָה כָּל־שִׂפְתֵי חֲלָקוֹת, לָשׁוֹן מְדַבֶּרֶת גְּדֹלוֹת:
אֲשֶׁר אָמְרוּ לִלְשֹׁנֵנוּ נַגְבִּיר שְׂפָתֵינוּ אִתָּנוּ, מִי אָדוֹן לָנוּ: מִשֹּׁד עֲנִיִּים ‹›
מֵאֲנָקַת אֶבְיוֹנִים עַתָּה אָקוּם יֹאמַר יְהוָה, אָשִׁית בְּיֵשַׁע יָפִיחַ לוֹ: אִמְרוֹת יְהוָה
אֲמָרוֹת ‹› טְהוֹרוֹת כֶּסֶף צָרוּף בַּעֲלִיל ‹› לָאָרֶץ, מְזֻקָּק שִׁבְעָתָיִם: אַתָּה
יְהוָה־תִּשְׁמְרֵם, תִּצְּרֶנּוּ מִן־הַדּוֹר זוּ לְעוֹלָם: סָבִיב רְשָׁעִים יִתְהַלָּכוּן, כְּרֹם
זְלוּת לִבְנֵי אָדָם:

מתפללים ערבית כמו בשבת ואחר השכיבנו אומרים אלה מועדי וכשחל בשבת מוסיפים "ושמרו בני ישראל".

אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְהוָה־ יהוה מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ, אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם בְּמוֹעֲדָם:
וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת־מוֹעֲדֵי יְהוָה־ יהוה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

ואומר הש"צ חצי קדיש ואח"כ מתפללים עמידה

תְּפִלַּת הָעֲמִידָה לְשָׁלֹשׁ רְגָלִים

לְעַרְבִית, שַׁחֲרִית וּמִנְחָה

יָשִׂים אָל לִבּוֹ שֶׁהוּא מִתְפַּלֵּל כְּנֶגֶד יְרוּשָׁלַיִם, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וּבֵית קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים.

אֲדֹנָי, שְׂפָתַי תִּפְתָּח, וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי
אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל
הַגָּדוֹל, הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֶלְיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים

טוֹבִים, קוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת, וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. <> כשיאמר "באהבה" יכוין למסור עצמו על קידוש ה', בסקילה שריפה הרג וחנק.

אם לא אמר "זכרנו" ונזכר לפני שאמר "ה'" חוזר, ואם אחר "ה'" אינו חוזר.

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה (הוי), מָגֵן אַבְרָהָם.

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים ונאים.

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי, מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה, רַב לְהוֹשִׁיעַ,

בקיץ אומרים: מוֹרִיד הַטָּל.

אם אמר משיב הרוח חוזר לאתה גיבור ואם נזכר אחרי שחתם מחיה המתים חוזר לראש.

בחורף אומרים: מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם.

אם אמר מוריד הטל ונזכר לפני שחתם מחיה המתים חוזר למשיב הרוח. ואם חתם מחיה המתים אינו חוזר.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, סוֹמֵךְ נוֹפְלִים, וְרוֹפֵא חוֹלִים, וּמַתִּיר אֲסוּרִים, וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה־לָּךְ, מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה.

ואם לא אמר, ולא נזכר עד שאמר שם ה' בברכה, אינו חוזר.

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים ונאים.

כשמגיע החזן לְקָדֵּשָׁה צריך לחזור ג' פסיעות למקום שבו עמד בתפלתו, ויצמיד רגליו, עד שיענה אמן של ברכת "האל הקדוש". ובאומרו "קדוש" וכו' ידלג ג' דלוגים, שיגביה עקביו וגופו כלפי מעלה, וכן ידלג בפסוק "ברוך" וכו', ובפסוק "ימלוך" וכו':

נַקְדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ, כְּנֹעַם שִׂיחַ סוֹד שַׂרְפֵי קֹדֶשׁ, הַמְשַׁלְּשִׁים לְךָ קְדֻשָּׁה, וְכֵן כָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ: וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה־צְבָאוֹת, מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: לְעֻמָּתָם ‹› מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ ‹› כְּבוֹד־יְהוָה יהדונהי מִמְּקוֹמוֹ: וּבִדְבְרֵי קָדְשְׁךָ ‹› כָּתוּב לֵאמֹר: יִמְלֹךְ יְהוָה יהדונהי לְעוֹלָם, אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר, הַלְלוּיָהּ:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ, וּקְדוֹשִׁים בְּכָל־יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים ונאים.

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים, אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ, וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל־הַלְּשׁוֹנוֹת, וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ, וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ.

בערבית של ליל יום־טוב שחל במוצאי שבת מוסיפים:

וַתּוֹדִיעֵנוּ מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ, וַתְּלַמְּדֵנוּ לַעֲשׂוֹת בָּהֶם חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ, וַתִּתֶּן־לָנוּ יְהוָה יהדונהי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה מִשְׁפָּטִים יְשָׁרִים וְתוֹרוֹת אֱמֶת, חֻקִּים וּמִצְוֹת ‹› טוֹבִים, וַתַּנְחִילֵנוּ זְמַנֵּי שָׂשׂוֹן וּמוֹעֲדֵי קֹדֶשׁ וְחַגֵּי נְדָבָה, וַתּוֹרִישֵׁנוּ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת וּכְבוֹד מוֹעֵד וַחֲגִיגַת הָרֶגֶל. בֵּין קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לְקְדֻשַּׁת יוֹם טוֹב הִבְדַּלְתָּ, וְאֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה הִקְדַּשְׁתָּ (י"נ: קִדַּשְׁתָּ), וְהִבְדַּלְתָּ (י"נ: וְהִקְדַּשְׁתָּ) אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתֶךָ. ע"כ

וַתִּתֶּן־לָנוּ יְהוָה יהדונהי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (בשבת: שַׁבָּתוֹת לִמְנוּחָה) **מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה, חַגִּים וּזְמַנִּים לְשָׂשׂוֹן,** ❧

אֶת־יוֹם (בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה, וְאֶת־יוֹם)

בפסח: חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה, אֶת־יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, זְמַן חֵרוּתֵנוּ:

בשבועות: חַג הַשָּׁבוּעוֹת הַזֶּה, אֶת־יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, זְמַן מַתַּן תּוֹרָתֵנוּ:

בסוכות: חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה, אֶת־יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ:

בשמיני עצרת: שְׁמִינִי חַג עֲצֶרֶת הַזֶּה, אֶת־יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ:

בְּאַהֲבָה, מִקְרָא קֹדֶשׁ, זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם.

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ! יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ, זִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ, וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד עַבְדֶּךָ, וְזִכְרוֹן כָּל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל – לְפָנֶיךָ, לִפְלֵיטָה, לְטוֹבָה, לְחֵן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם, בְּיוֹם

עת רצון

בְּנִי! בֶּאֱמֶרְךָ תְּפִלַּת: "יַעֲלֶה וְיָבוֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ" וְכוּ' וְכוּ' - תִּתְעוֹרֵר מְאֹד לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ שֶׁיִּזְכֹּר לָנוּ זְכוּת אֲבוֹתֵינוּ וּזְכוּת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, וּזְכוּת יְרוּשָׁלַיִם עִיר־הַקֹּדֶשׁ שֶׁבָּהּ הָיוּ עוֹלִין לָרֶגֶל, וּזְכוּת כָּל עַם־יִשְׂרָאֵל, שֶׁמּוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם, וּתְבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁיָּחוּס וִירַחֵם עָלֵינוּ, וְיִזְכְּרֵנוּ לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה, וְיוֹשִׁיעֵנוּ לְחַיִּים טוֹבִים וְנִזְכֶּה לִישׁוּעָה וְרַחֲמִים, וּתְבַנֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת עַל מַה שֶּׁאַתָּה אוֹמֵר, וְתִשְׁפֹּךְ נַפְשֶׁךָ בִּתְפִלָּה זוֹ, שֶׁיֵּשׁ בָּהּ רָזִין וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת, וּכְלוּלָה מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת, אֲשֶׁר יֵשׁ בָּהֶם עֶשְׂרָה שֵׁמוֹת, וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ מָה הַתְּפִלָּה הַזּוֹ פּוֹעֶלֶת בַּשָּׁמַיִם, הָיִיתָ שׁוֹפֵךְ דְּמָעוֹת כַּמַּיִם.

בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה, וּבְיוֹם

בפסח: חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה, בשבועות: חַג הַשָּׁבוּעוֹת הַזֶּה,

בסוכות: חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה, בשמיני עצרת: שְׁמִינִי חַג הָעֲצֶרֶת הַזֶּה,

בְּיוֹם־טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זָכְרֵנוּ יְהוָה־ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, וּפָקְדֵנוּ בּוֹ לִבְרָכָה, וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים, בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים, חוּס וְחָנֵּנוּ וַחֲמוֹל וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ, כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה.

וְהַשִּׂיאֵנוּ יְהוָה־ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ אֶת־בִּרְכַת מוֹעֲדֶיךָ לְחַיִּים בְּשִׂמְחָה וּבְשָׁלוֹם, כַּאֲשֶׁר ‹› רָצִיתָ וְאָמַרְתָּ לְבָרְכֵנוּ כֵּן תְּבָרְכֵנוּ סֶלָה.

(בשבת יש מוסיפים: אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ! רְצֵה נָא בִּמְנוּחָתֵנוּ,)

קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, שִׂים חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ, שַׂמֵּחַ נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ, וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת, וְהַנְחִילֵנוּ יְהוָה־ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ (בשבת: בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשָׂשׂוֹן (בשבת: שַׁבָּתוֹת ו)מוֹעֲדֵי קָדְשֶׁךָ, וְיִשְׂמְחוּ בְךָ ‹› כָּל־יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְקַדֵּשׁ (בשבת: הַשַּׁבָּת ו)יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

אמן: אמת שהשי"ת מקדש ישראל והזמנים, וכן יה"ר שיקדשנו במצוותיו וינחילנו בשמחה מועדיו.

רְצֵה יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה, וְהָשֵׁב הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ, וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם ◦◦ מְהֵרָה בְאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן, וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וְאַתָּה – בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, תַּחְפֹּץ בָּנוּ וְתִרְצֵנוּ, וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

אמן: אמת שהשי"ת יחזיר שכינתו לציון, וכן יה"ר שיחזיר העבודה לביהמ"ק.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל־בָּשָׂר, יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ, עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ. כֵּן תְּחַיֵּינוּ וּתְחָנֵנוּ, וְתֶאֱסֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ, לִשְׁמֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ, וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ. בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת.

מוֹדִים דְּרַבָּנָן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי כָל־בָּשָׂר, יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ, עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ. כֵּן תְּחַיֵּינוּ וּתְחָנֵנוּ, וְתֶאֱסֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ, לִשְׁמֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ, וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ. בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד, צוּרֵנוּ צוּר חַיֵּינוּ וּמָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא, לְדֹר וָדֹר נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ, עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶיךָ, וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ, וְעַל־נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל־יוֹם עִמָּנוּ, וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת, עֶרֶב ◦◦ וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב

– כִּי־לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְרַחֵם – כִּי־לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ, כִּי מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ.

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא תָּמִיד שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ לְעוֹלָם וָעֶד, וְכָל־הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה. וְיַהַלְלוּ וִיבָרְכוּ אֶת־שִׁמְךָ הַגָּדוֹל בֶּאֱמֶת לְעוֹלָם כִּי טוֹב, הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה, הָאֵל הַטּוֹב. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה (ה״), הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו יתʼ הם יאים ונאים.

בשחרית אומרים כאן בחזרה ברכת כהנים, תמצא לעיל בעמʼ 137.

שִׂים שָׁלוֹם, טוֹבָה וּבְרָכָה, חַיִּים, חֵן וָחֶסֶד, צְדָקָה וְרַחֲמִים, עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ, וּבָרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ, כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ (יאהדונהי), תּוֹרָה וְחַיִּים, אַהֲבָה וָחֶסֶד, צְדָקָה וְרַחֲמִים, בְּרָכָה וְשָׁלוֹם, וְטוֹב <> בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵכֵנוּ, וּלְבָרֵךְ אֶת־כָּל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, בְּרֹב עֹז וְשָׁלוֹם. בָּרוּךְ אַתָּה יהוה, הַמְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם, אָמֵן:

אמן: אמת שהשי״ת מברך את עמו בשלום, וכן יהי רצון שיָשִׂים שלום עלינו.

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה (יאהדונהי) צוּרִי וְגֹאֲלִי:

אֱלֹהַי, נְצֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע, וְשִׂפְתוֹתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה,
וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדֹּם, וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל
תִּהְיֶה, פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ, וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף
נַפְשִׁי, וְכָל־הַקָּמִים עָלַי לְרָעָה, מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם
וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם. הָגִיל לוֹמַר "עֲשֵׂה לְמַעַן" וְכו' בְּפָנָה וּזְכֶה וּמְקַבֵּל פְּנֵי שְׁכִינָה עֲשֵׂה
לְמַעַן שְׁמֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ,
עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ, הוֹשִׁיעָה
יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי:

סגולה שלא ישכח שמו ליום הדין: יאמר קודם "יהיו לרצון" פסוק מתנ"ך המתחיל באות הראשונה של שמו, ומסתיים באות האחרונה של שמו, או פסוק ששמו מופיע בו.

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה יאהדונהי
צוּרִי וְגֹאֲלִי:

אם יש אחריו מי שלא גמר תפילתו ימתין עד שיסיים ואז יוכל לפסוע.

עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם
עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּבָּנֶה בֵּית־
הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, לַעֲשׂוֹת חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ
וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם:

במקום שכלו הג' פסיעות יעמוד ולא יחזור למקומו עד שיגיע הש"ץ לקְדֻשָּׁה. והש"ץ יעמוד שיעור הילוך ארבע אמות ואחר־כך יתחיל החזרה.
אחרי החזרה אומרים:

יְהִי שֵׁם יְהוָה יאהדונהי מְבֹרָךְ, מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: מִמִּזְרַח־שֶׁמֶשׁ עַד־מְבוֹאוֹ,
מְהֻלָּל שֵׁם יְהוָה יאהדונהי: רָם עַל כָּל־גּוֹיִם יְהוָה יאהדונהי, עַל הַשָּׁמַיִם
כְּבוֹדוֹ: יְהוָה יאהדונהי אֲדֹנֵינוּ, מָה־אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ:

בערבית ליל יום־טוב, אחרי תפלה העמידה, אם חל בשבת אומרים "וַיְכֻלּוּ" והחזן אומר ברכת מעין שבע וקדיש תתקבל. ואם חל בחול אומרים "יהי שם" וגו', ואומר החזן קדיש תתקבל. ובליל יום־טוב ראשון של פסח, אחרי העמידה גומרים את ההלל בברכה תחילה וסוף, ואחר־כך אומר החזן קדיש תתקבל, ואין אומרים בו ברכת מעין שבע ואפילו אם חל בשבת, אלא מיד אחר העמידה יאמרו "וַיְכֻלּוּ" וכו', ויברכו על ההלל. אחרי קדיש תתקבל אומרים מזמורים אלו:

אם חל בשבת מוסיפים מזמור זה:

מִזְמוֹר לְדָוִד, יְהוָה׀ יהוה רֹעִי לֹא אֶחְסָר: בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי, עַל־מֵי מְנֻחוֹת יְנַהֲלֵנִי: נַפְשִׁי יְשׁוֹבֵב, יַנְחֵנִי בְמַעְגְּלֵי־צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ: גַּם כִּי־אֵלֵךְ בְּגֵיא צַלְמָוֶת לֹא־אִירָא רָע כִּי־אַתָּה עִמָּדִי, שִׁבְטְךָ וּמִשְׁעַנְתֶּךָ הֵמָּה יְנַחֲמֻנִי: תַּעֲרֹךְ לְפָנַי׀ שֻׁלְחָן ◇ נֶגֶד צֹרְרָי, דִּשַּׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי כּוֹסִי רְוָיָה: אַךְ׀ טוֹב ◇ וָחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל־יְמֵי חַיָּי, וְשַׁבְתִּי בְּבֵית־יְהוָה׀ יהוה לְאֹרֶךְ יָמִים:

בפסח אומרים:

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם, בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לֹעֵז: הָיְתָה יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ, יִשְׂרָאֵל מַמְשְׁלֹתָיו: הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס, הַיַּרְדֵּן יִסֹּב לְאָחוֹר: הֶהָרִים רָקְדוּ כְאֵילִים, גְּבָעוֹת כִּבְנֵי־צֹאן: מַה־לְּךָ הַיָּם כִּי תָנוּס, הַיַּרְדֵּן תִּסֹּב לְאָחוֹר: הֶהָרִים תִּרְקְדוּ כְאֵילִים, גְּבָעוֹת כִּבְנֵי־צֹאן: מִלִּפְנֵי אָדוֹן חוּלִי אָרֶץ, מִלִּפְנֵי אֱלוֹהַ יַעֲקֹב: הַהֹפְכִי הַצּוּר אֲגַם־מָיִם, חַלָּמִישׁ לְמַעְיְנוֹ־מָיִם:

בשבועות, סוכות ושמיני־עצרת אומרים:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שָׂמְחְתִּי בְּאֹמְרִים לִי, בֵּית יְהוָה׀ יהוה נֵלֵךְ, עֹמְדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ, בִּשְׁעָרַיִךְ יְרוּשָׁלָיִם: יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה, כְּעִיר שֶׁחֻבְּרָה־לָּהּ יַחְדָּו: שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים שִׁבְטֵי־יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל, לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יְהוָה׀ יהוה: כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ כִסְאוֹת לְמִשְׁפָּט, כִּסְאוֹת לְבֵית דָּוִד: שַׁאֲלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלָיִם, יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ: יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ, שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ: לְמַעַן־אַחַי וְרֵעָי, אֲדַבְּרָה־נָּא שָׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן בֵּית־יְהוָה׀ יהוה אֱלֹהֵינוּ, אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ:

ואומרים קדיש יהא שלמא ו"עָלֵינוּ לשבח":

מוסף של שלש רגלים

אֲדֹנָי, שְׂפָתַי תִּפְתָּח, וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל, הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֶלְיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים, קוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת, וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. כשיאמר "באהבה" יכוין למסור עצמו <>

על קידוש ה', בסקילה שריפה הרג וחנק.

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה (הד), מָגֵן אַבְרָהָם.

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים ונאים.

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי, מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה, רַב לְהוֹשִׁיעַ,

בקיץ אומרים: מוֹרִיד הַטָּל.

אם אמר משיב הרוח חוזר לאתה גיבור ואם נזכר אחרי שחתם מחיה המתים חוזר לראש.

בחורף אומרים: מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגָּשֶׁם.

אם אמר מוריד הטל ונזכר לפני שחתם מחיה המתים חוזר למשיב הרוח. ואם חתם מחיה המתים אינו חוזר.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, סוֹמֵךְ נוֹפְלִים, וְרוֹפֵא חוֹלִים, וּמַתִּיר אֲסוּרִים, וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה־לָּךְ, מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה.

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים ונאים.

בחזרת הש"ץ במוסף של יו"ט או שבת ויו"ט אומרים:

בָּתָּר יִתְּנוּ לְךָ, יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, מַלְאָכִים הַמְוֻנֵּי מַעְלָה, עִם עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל קְבוּצֵי מַטָּה. יַחַד כֻּלָּם קְדֻשָּׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ, כַּדָּבָר הָאָמוּר עַל יַד נְבִיאֶךָ: וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת, מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: כְּבוֹדוֹ מָלֵא עוֹלָם, וּמְשָׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים: אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ: לְעֻמָּתָם <> מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ <> כְּבוֹד־יְהוָה יאהדונהי מִמְּקוֹמוֹ: מִמְּקוֹמוֹ הוּא יֶפֶן בְּרַחֲמָיו לְעַמּוֹ הַמְיַחֲדִים שְׁמוֹ עֶרֶב <> וָבֹקֶר, בְּכָל־יוֹם תָּמִיד אוֹמְרִים פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ יְהוָה יאהדונהי אֶחָד: הוּא אֱלֹהֵינוּ, הוּא אָבִינוּ, הוּא מַלְכֵּנוּ, הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ, וְהוּא יַשְׁמִיעֵנוּ וְיַגְאִלֵנוּ שֵׁנִית, וַיַּשְׁמִיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו

במוסף של חול המועד אומרים:

בָּתָּר יִתְּנוּ לְךָ, יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, מַלְאָכִים הַמְוֻנֵּי מַעְלָה, עִם עַמְּךָ (י"נ: וְעַמְּךָ) יִשְׂרָאֵל קְבוּצֵי מַטָּה. יַחַד כֻּלָּם קְדֻשָּׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ, כַּדָּבָר הָאָמוּר עַל יַד נְבִיאֶךָ: וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת, מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: לְעֻמָּתָם <> מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ <> כְּבוֹד־יְהוָה יאהדונהי מִמְּקוֹמוֹ: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ <> כָּתוּב לֵאמֹר: יִמְלֹךְ יְהוָה יאהדונהי לְעוֹלָם, אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר, הַלְלוּיָהּ:

לְעֵינַי כָּל־חַי לֵאמֹר, הֵן נָאַלְתִּי אֶתְכֶם אַחֲרִית כִּרְאשִׁית לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים, אֲנִי יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵיכֶם: וּכְדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ ‹› כָּתוּב לֵאמֹר: יִמְלֹךְ יְהוָה יאהדונהי לְעוֹלָם, אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר, הַלְלוּיָהּ:

וממשיך החזן: "אתה קדוש" וכו'

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ, וּקְדוֹשִׁים בְּכָל־יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶלָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים ונאים.

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים, אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ, וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל־הַלְּשׁוֹנוֹת, וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ, וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ.

וַתִּתֶּן־לָנוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (בשבת: שַׁבָּתוֹת לִמְנוּחָה ◎ **מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חַגִּים וּזְמַנִּים לְשָׂשׂוֹן אֶת־יוֹם** (בשבת: הַשַּׁבָּת הַזֶּה, וְאֶת־יוֹם)

בפסח: חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה, אֶת־יוֹם (ביו"ט מוסיף: טוֹב) מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, זְמַן חֵרוּתֵנוּ.

בשבועות: חַג הַשָּׁבוּעוֹת הַזֶּה, אֶת־יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, זְמַן מַתַּן תּוֹרָתֵנוּ.

בסוכות: חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה, אֶת־יוֹם (ביו"ט מוסיף: טוֹב) מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ.

בשמיני עצרת: שְׁמִינִי חַג עֲצֶרֶת הַזֶּה, אֶת־יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ.

בְּאַהֲבָה, מִקְרָא קֹדֶשׁ, זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ, וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אַדְמָתֵנוּ, וְאֵין אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים

לַעֲלוֹת וְלֵרָאוֹת וּלְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנֶיךָ בְּבֵית בְּחִירָתֶךָ,
בְּנָוֵה הֲדָרֶךָ, בְּבֵית הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ ‹› שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ
עָלָיו, מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ. יְהִי רָצוֹן
מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מֶלֶךְ
רַחֲמָן, שְׁתָשׁוּב וּתְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ
הָרַבִּים, וְתִבְנֵהוּ מְהֵרָה וּתְגַדֵּל כְּבוֹדוֹ. אָבִינוּ, מַלְכֵּנוּ,
אֱלֹהֵינוּ! גַּלֵּה כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מְהֵרָה, וְהוֹפַע
וְהִנָּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָל־חַי, וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם,
וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ, וַהֲבִיאֵנוּ יְהוָה יאהדונהי
אֱלֹהֵינוּ לְצִיּוֹן עִירֶךָ בְּרִנָּה, וְלִירוּשָׁלַיִם עִיר מִקְדָּשְׁךָ
בְּשִׂמְחַת עוֹלָם, אָנָּא אֱלֹהֵינוּ! וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ
אֶת־קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ, תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים
כְּהִלְכָתָם. אֶת־מוּסַף (בשבת: מוּסְפֵי יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה, וְ) יוֹם

בפסח: חַג הַמַּצּוֹת — בשבועות: חַג הַשָּׁבוּעוֹת

בסוכות: חַג הַסֻּכּוֹת — בשמיני עצרת: שְׁמִינִי חַג עֲצֶרֶת

הַזֶּה, וְיוֹם (בר"ח מוסיף: טוֹב) מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב
לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ
עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ, עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ.

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ! מֶלֶךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ, טוֹב
וּמֵטִיב הִדָּרֵשׁ לָנוּ, שׁוּבָה עָלֵינוּ בַּהֲמוֹן

רַחֲמֶיךָ, בִּגְלַל אָבוֹת שֶׁעָשׂוּ רְצוֹנֶךָ, בְּנֵה בֵיתְךָ כְּבַתְּחִלָּה, כּוֹנֵן בֵּית־מִקְדָּשְׁךָ עַל מְכוֹנוֹ, הַרְאֵנוּ בְּבִנְיָנוֹ, שַׂמְּחֵנוּ בְּתִקּוּנוֹ, וְהָשֵׁב שְׁכִינָתְךָ לְתוֹכוֹ, וְהָשֵׁב כֹּהֲנִים לַעֲבוֹדָתָם, וּלְוִיִּים לְדוּכָנָם, לְשִׁירָם וּלְזִמְרָם, וְהָשֵׁב יִשְׂרָאֵל ◇ לִנְוֵיהֶם. וְשָׁם נַעֲלֶה וְנֵרָאֶה וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנֶיךָ בְּשָׁלֹשׁ פַּעֲמֵי רְגָלֵינוּ בְּכָל־שָׁנָה וְשָׁנָה, כַּכָּתוּב ◇ בַּתּוֹרָה: שָׁלוֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל־זְכוּרְךָ אֶת־פְּנֵי יְהוָה־ אֱלֹהֶיךָ יאהדונהי בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר, בְּחַג הַמַּצּוֹת, וּבְחַג הַשָּׁבֻעוֹת, וּבְחַג הַסֻּכּוֹת. וְלֹא יֵרָאֶה אֶת־פְּנֵי יְהוָה־ יאהדונהי רֵיקָם: אִישׁ כְּמַתְּנַת יָדוֹ, כְּבִרְכַּת יְהוָה־ יאהדונהי אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן־לָךְ:

וַהֲשִׁיאֵנוּ יְהוָה־ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ אֶת־בִּרְכַּת מוֹעֲדֶיךָ לְחַיִּים בְּשִׂמְחָה וּבְשָׁלוֹם, כַּאֲשֶׁר ◇ רָצִיתָ וְאָמַרְתָּ לְבָרְכֵנוּ כֵּן תְּבָרְכֵנוּ סֶלָה.

(בשבת יש מוסיפים: אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ! רְצֵה נָא בִּמְנוּחָתֵנוּ)

קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, שִׂים חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ, שַׂמֵּחַ נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ, וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת, וְהַנְחִילֵנוּ יְהוָה־ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ (בשבת: בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשָׂשׂוֹן (בשבת: שַׁבָּתוֹת ו)מוֹעֲדֵי קָדְשֶׁךָ,

וְיִשְׂמְחוּ בְךָ ‹› כָּל־יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְקַדֵּשׁ (בשבת: הַשַּׁבָּת וְ)יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

אמן: אמת שהשי"ת מקדש ישראל והזמנים, וכן יה"ר שיקדשנו במצותיו וינחילנו בשמחה מועדיו.

רְצֵה יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה, וְהָשֵׁב הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ, וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם ‹› ‹› מְהֵרָה בְאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן, וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וְאַתָּה, בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, תַּחְפֹּץ בָּנוּ וְתִרְצֵנוּ, וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה , הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

אמן: אמת שהשי"ת יחזיר שכינתו לציון, וכן יה"ר שיחזיר העבודה לביהמ"ק וישרה שכינתו בתוכו.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד, צוּרֵנוּ צוּר חַיֵּינוּ וּמָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא, לְדֹר וָדֹר נוֹדֶה לְךָ וְנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ, עַל־חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ, וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ, וְעַל־נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל־יוֹם עִמָּנוּ, וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת, עֶרֶב ‹› וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב – כִּי־לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְרַחֵם – כִּי־לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ, כִּי מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ.

מוֹדִים דְּרַבָּנָן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שֶׁאַתָּה הוּא יְהוָה יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי כָל־בָּשָׂר, יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ, עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ. כֵּן תְּחַיֵּינוּ וּתְחָנֵנוּ, וְתֶאֱסֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ, לִשְׁמֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ, וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ.

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא תָּמִיד שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ לְעוֹלָם וָעֶד, וְכָל־הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה. וְיַהַלְלוּ וִיבָרְכוּ אֶת־שִׁמְךָ הַגָּדוֹל בֶּאֱמֶת, לָעוֹלָם, כִּי טוֹב, הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶּלָה, הָאֵל הַטּוֹב. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה (ה״ק), הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

אמן: אמת היא הברכה והשבח הזה, ואני מודה ומאמין שהשבחים לו ית' הם יאים ונאים.

סדר נשיאת כפים עיין לעיל בעמ'.

שִׂים שָׁלוֹם, טוֹבָה וּבְרָכָה, חַיִּים, חֵן וָחֶסֶד, צְדָקָה וְרַחֲמִים, עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ, וּבָרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ, כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְהוָה יהוה אֱלֹהֵינוּ, תּוֹרָה וְחַיִּים, אַהֲבָה וָחֶסֶד, צְדָקָה וְרַחֲמִים, בְּרָכָה וְשָׁלוֹם, וְטוֹב ◇ בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ, וּלְבָרֵךְ אֶת־כָּל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, בְּרֹב עֹז וְשָׁלוֹם. בָּרוּךְ אַתָּה יהוה, הַמְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם, אָמֵן:

אמן: אמת שהשי"ת מברך את עמו בשלום, וכן יהי רצון שיָשִׂים שלום עלינו.

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה יאהדונהי צוּרִי וְגֹאֲלִי.

אֱלֹהַי, נְצֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע, וְשִׂפְתוֹתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה, וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדֹּם, וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה, פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ, וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי, וְכָל־הַקָּמִים עָלַי לְרָעָה, מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם. עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ, הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי.

סגולה שלא ישכח שמו ליום הדין: יאמר קודם "יהיו לרצון" פסוק מתנ"ך המתחיל באות הראשונה של שמו, ומסתיים באות האחרונה של שמו, או פסוק ששמו מופיע בו.

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה יאהדונהי צוּרִי וְגֹאֲלִי.

אם יש אחריו מי שלא גמר תפילתו ימתין עד שיסיים ואז יוכל לפסוע.

עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן:

ביום טוב אחרי החזרה אומרים "יהי שם", ואחריו אומר הש"ץ קדיש "תתקבל". וממשיכים "כל ישראל וכו'" כמו בשבת. ובחול המועד אחרי קדיש "תתקבל" אומרים המזמור השייך לאותו יום טוב, וקדיש "יהא שלמא" ו"קוה אל ה'" עד הסוף.

חֲנֻכָּה

סֵדֶר הַדְלָקַת נֵרוֹת חֲנֻכָּה

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, לְיַחֲדָא שֵׁם אוֹת יו"ד אוֹת הֵ"א בְּאוֹת וָא"ו אוֹת הֵ"א, בְּיִחוּדָא שְׁלִים (יהוה) בְּשֵׁם כָּל־יִשְׂרָאֵל. הִנֵּה אֲנַחְנוּ בָּאִים לְקַיֵּם מִצְוַת הַדְלָקַת נֵרוֹת חֲנֻכָּה כְּמוֹ שֶׁתִּקְּנוּ לָנוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, עִם כָּל־הַמִּצְוֹת הַכְּלוּלוֹת בָּהּ, לְתַקֵּן אֶת־שָׁרְשָׁהּ בְּמָקוֹם עֶלְיוֹן, לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאֵנוּ, וְיַעֲלֶה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּאִלּוּ בִּנְּנוּ בְּכָל־הַבְּנִינוֹת הָרָאוּיוֹת לִבְנוֹן בְּמִצְוָה זוֹ. וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁעָשָׂה נִסִּים לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה:

בליל ראשון מברך גם ברכה זו:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

אחר שידליק נר אחד יאמר:

הַנֵּרוֹת הַלָּלוּ אֲנַחְנוּ מַדְלִיקִין – עַל הַנִּסִּים, וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת, וְעַל הַנִּפְלָאוֹת, שֶׁעָשִׂיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ עַל יְדֵי כֹּהֲנֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים. וְכָל־שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה

הַנֵּרוֹת הַלָּלוּ קֹדֶשׁ, וְאֵין לָנוּ רְשׁוּת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם, אֶלָּא לִרְאוֹתָם בִּלְבָד כְּדֵי לְהוֹדוֹת לִשְׁמְךָ עַל נִסֶּיךָ נִפְלְאוֹתֶיךָ וּתְשׁוּעוֹתֶיךָ:

מִזְמוֹר שִׁיר־חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד: אֲרוֹמִמְךָ יְהוָה יאהדונהי כִּי דִלִּיתָנִי, וְלֹא־שִׂמַּחְתָּ אֹיְבַי לִי: יְהוָה־יי אֱלֹהָי, שִׁוַּעְתִּי אֵלֶיךָ וַתִּרְפָּאֵנִי: יְהוָה יאהדונהי הֶעֱלִיתָ מִן־שְׁאוֹל נַפְשִׁי, חִיִּיתַנִי מִיָּרְדִי־בוֹר: זַמְּרוּ לַיהוָה־יי חֲסִידָיו, וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ: כִּי רֶגַע בְּאַפּוֹ חַיִּים בִּרְצוֹנוֹ, בָּעֶרֶב יָלִין בֶּכִי וְלַבֹּקֶר ◌ִ רִנָּה: וַאֲנִי אָמַרְתִּי בְשַׁלְוִי, בַּל־אֶמּוֹט לְעוֹלָם: יְהוָה יאהדונהי בִּרְצוֹנְךָ הָעֱמַדְתָּה לְהַרְרִי עֹז, הִסְתַּרְתָּ פָנֶיךָ הָיִיתִי נִבְהָל: אֵלֶיךָ יְהוָה־יי אֶקְרָא, וְאֶל־אֲדֹנָי אֶתְחַנָּן: מַה־בֶּצַע בְּדָמִי בְּרִדְתִּי אֶל שָׁחַת, הֲיוֹדְךָ עָפָר הֲיַגִּיד אֲמִתֶּךָ: שְׁמַע־יְהוָה־יי וְחָנֵּנִי, יְהוָה יאהדונהי הֱיֵה־עֹזֵר לִי: הָפַכְתָּ מִסְפְּדִי לְמָחוֹל ◌ִ לִי, פִּתַּחְתָּ שַׂקִּי, וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ ◌ְ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם, יְהוָה־יי אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ:

דיני שחרית לחנוכה

מתפללים כמו בחול, ואומרים על הנסים בהודאה, וגומרים ההלל ואומר חצי קדיש, ומוציאים ספר תורה ואין אומרים ברין שמיה, וקוראים ג' גברי בפרשת נשא, ביום הראשון קוראים לכהן עד "המשכן", לוי עד "חנוכת המזבח", וישראל עד "עמינדב". וביום השני קורא הכהן עד "מלאה קטרת", לוי עד "בן צוער", וישראל חוזר וקורא "ביום השני". וכן בכל שאר ימי החנוכה קורין הקרבן של אותו היום. אחר הקריאה אומרים חצי קדיש, ואין אומרים יענך ותפלה לדוד, וכשיאמר היום יום פלוני בשבת קודש לא יאמר "השיר שהיו הלוים וכו'". ואחרי הושיענו אומרים מזמור שיר חנוכת וגו', וגומרים התפלה כשאר ימים.

ביום הראשון של חנוכה קוראים שלשה אנשים בפרשת נשא עד "נחשון בן עמינדב". כהן קורא עד "לפני המשכן", לוי עד "לחנוכת המזבח", וְיִשְׂרָאֵל עד "נחשון בן עמינדב".

קריאה ליום הראשון

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְבָרְכוּ
אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמוֹר לָהֶם: יְבָרֶכְךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה| פָּנָיו
אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְהוָה| פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם: וְשָׂמוּ אֶת־שְׁמִי עַל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרְכֵם: וַיְהִי בְיוֹם כַּלּוֹת מֹשֶׁה לְהָקִים אֶת־הַמִּשְׁכָּן וַיִּמְשַׁח
אֹתוֹ וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וַיִּמְשָׁחֵם וַיְקַדֵּשׁ
אֹתָם: וַיַּקְרִיבוּ נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל רָאשֵׁי בֵּית אֲבֹתָם הֵם נְשִׂיאֵי הַמַּטֹּת הֵם
הָעֹמְדִים עַל־הַפְּקֻדִים: וַיָּבִיאוּ אֶת־קָרְבָּנָם לִפְנֵי יְהוָה שֵׁשׁ־עֶגְלַת צָב וּשְׁנֵי
עָשָׂר בָּקָר עֲגָלָה עַל־שְׁנֵי הַנְּשִׂאִים וְשׁוֹר לְאֶחָד וַיַּקְרִיבוּ אוֹתָם לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן:
לוי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: קַח מֵאִתָּם וְהָיוּ לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת אֹהֶל
מוֹעֵד וְנָתַתָּה אוֹתָם אֶל־הַלְוִיִּם אִישׁ כִּפְי עֲבֹדָתוֹ: וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הָעֲגָלֹת
וְאֶת־הַבָּקָר וַיִּתֵּן אוֹתָם אֶל־הַלְוִיִּם: אֵת| שְׁתֵּי הָעֲגָלוֹת וְאֵת| אַרְבַּעַת הַבָּקָר
נָתַן לִבְנֵי גֵרְשׁוֹן כִּפְי עֲבֹדָתָם: וְאֵת| אַרְבַּע הָעֲגָלֹת וְאֵת| שְׁמֹנַת הַבָּקָר נָתַן
לִבְנֵי מְרָרִי כִּפְי עֲבֹדָתָם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן: וְלִבְנֵי קְהָת לֹא נָתָן
כִּי־עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵהֶם בַּכָּתֵף יִשָּׂאוּ: וַיַּקְרִיבוּ הַנְּשִׂאִים אֶת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ
בְּיוֹם הִמָּשַׁח אֹתוֹ וַיַּקְרִיבוּ הַנְּשִׂיאִם אֶת־קָרְבָּנָם לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ: וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה נָשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם נָשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם יַקְרִיבוּ אֶת־קָרְבָּנָם לַחֲנֻכַּת

חַמּוּאֵל: ישראל וַיְהִי הַמַּקְרִיב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן אֶת־קָרְבָּנוֹ נַחְשׁוֹן בֶּן־עַמִּינָדָב לְמַטֵּה יְהוּדָה: וְקָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם| מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן נַחְשׁוֹן בֶּן־עַמִּינָדָב:

ביום השני קוראים שלשה אנשים, כהן קורא עד "מלאה קטרת", לוי עד "נתנאל בן צוער", וישְׂרָאֵל חוזר וקורא מ"ביום השני" עד סוף הקרבן, וכן על זו הדרך יעשו בשאר ימי החנוכה.

קריאה ליום השני

בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי הִקְרִיב נְתַנְאֵל בֶּן־צוּעָר נְשִׂיא יִשָּׂשכָר: הִקְרִב אֶת־קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם| מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן נְתַנְאֵל בֶּן־צוּעָר:

קריאה ליום השלישי

בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי נָשִׂיא לִבְנֵי זְבוּלֻן אֱלִיאָב בֶּן־חֵלֹן: קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם| מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלִיאָב בֶּן־חֵלֹן:

קריאה ליום הרביעי

בַּיּוֹם הָרְבִיעִי נָשִׂיא לִבְנֵי רְאוּבֵן אֱלִיצוּר בֶּן־שְׁדֵיאוּר: קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל

חַקֻּדָּשׁ שְׁנֵיהֶם| מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב
מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:
שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים
חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלִיצ֫וּר בֶּן־שְׁדֵיאוּר:

קריאה ליום החמישי

בַּיּוֹם֙ הַחֲמִישִׁי נָשִׂיא לִבְנֵי שִׁמְעוֹן שְׁלֻמִיאֵל בֶּן־צוּרִישַׁדָּי: קָרְבָּנוֹ֙ קַעֲרַת־
כֶּ֫סֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה֙ מִשְׁקָלָ֔הּ מִזְרָ֖ק אֶחָ֑ד כֶּ֫סֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל
בְּשֶׁקֶל הַקֹּ֖דֶשׁ שְׁנֵיהֶם| מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה
זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:
שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים
חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן שְׁלֻמִיאֵל בֶּן־צוּרִישַׁדָּי:

קריאה ליום הששי

בַּיּוֹם֙ הַשִּׁשִּׁי נָשִׂיא לִבְנֵי גָ֫ד אֶלְיָסָ֥ף בֶּן־דְּעוּאֵ֑ל: קָרְבָּנוֹ֙ קַעֲרַת־כֶּ֫סֶף אַחַת
שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה֙ מִשְׁקָלָ֔הּ מִזְרָ֖ק אֶחָ֑ד כֶּ֫סֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּ֖דֶשׁ
שְׁנֵיהֶם| מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה
קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׂעִיר־עִזִּים
אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה
כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֶלְיָסָף בֶּן־דְּעוּאֵל:

קריאה ליום השביעי

בַּיּוֹם֙ הַשְּׁבִיעִ֔י נָשִׂיא לִבְנֵי אֶפְרַ֖יִם אֱלִישָׁמָ֣ע בֶּן־עַמִּיהֽוּד: קָרְבָּנוֹ֙ קַעֲרַת־כֶּ֫סֶף
אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה֙ מִשְׁקָלָ֔הּ מִזְרָ֖ק אֶחָ֑ד כֶּ֫סֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל
הַקֹּ֖דֶשׁ שְׁנֵיהֶם| מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב
מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:
שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים
חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלִישָׁמָע בֶּן־עַמִּיהוּד:

קריאה ליום השמיני

ביום השמיני, קוראים ג"כ שלשה אנשים, כהן קורא עד "מלאה קטורת", לוי עד "זה קרבן גמליאל בן פדהצור", וישְׂרָאֵל חוזר וקורא מ"ביום השמיני" עד "כן עשה את המנורה".

בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי נָשִׂיא לִבְנֵי מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן־פְּדָהְצוּר: קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן גַּמְלִיאֵל בֶּן־פְּדָהְצוּר: ישראל בַּיּוֹם הַתְּשִׁעִי נָשִׂיא לִבְנֵי בִנְיָמִן אֲבִידָן בֶּן־גִּדְעֹנִי: קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֲבִידָן בֶּן־גִּדְעֹנִי: בַּיּוֹם הָעֲשִׂירִי נָשִׂיא לִבְנֵי דָן אֲחִיעֶזֶר בֶּן־עַמִּישַׁדָּי: קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֲחִיעֶזֶר בֶּן־עַמִּישַׁדָּי: בְּיוֹם עַשְׂתֵּי עָשָׂר יוֹם נָשִׂיא לִבְנֵי אָשֵׁר פַּגְעִיאֵל בֶּן־עָכְרָן: קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן פַּגְעִיאֵל בֶּן־עָכְרָן: בְּיוֹם שְׁנֵים עָשָׂר יוֹם נָשִׂיא לִבְנֵי נַפְתָּלִי אֲחִירַע בֶּן־עֵינָן: קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף

שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה:
כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד
בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וְלִזְבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם
אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֲחִירַע
בֶּן־עֵינָן: זֹאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הִמָּשַׁח אֹתוֹ מֵאֵת נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל קַעֲרֹת
כֶּסֶף שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה מִזְרְקֵי־כֶסֶף שְׁנֵים עָשָׂר כַּפּוֹת זָהָב שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה:
שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה הַקְּעָרָה הָאַחַת כֶּסֶף וְשִׁבְעִים הַמִּזְרָק הָאֶחָד ׀ כֹּל כֶּסֶף הַכֵּלִים
אַלְפַּיִם וְאַרְבַּע־מֵאוֹת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ: כַּפּוֹת זָהָב שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה מְלֵאֹת
קְטֹרֶת עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכַּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ כָּל־זְהַב הַכַּפּוֹת עֶשְׂרִים וּמֵאָה:
כָּל־הַבָּקָר לָעֹלָה שְׁנֵים עָשָׂר פָּרִים אֵילִם שְׁנֵים־עָשָׂר כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁנֵים
עָשָׂר וּמִנְחָתָם וּשְׂעִירֵי עִזִּים שְׁנֵים עָשָׂר לְחַטָּאת: וְכֹל בְּקַר ׀ זֶבַח הַשְּׁלָמִים
עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה פָּרִים אֵילִם שִׁשִּׁים עַתֻּדִים שִׁשִּׁים כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שִׁשִּׁים
זֹאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ אַחֲרֵי הִמָּשַׁח אֹתוֹ: וּבְבֹא מֹשֶׁה אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד לְדַבֵּר
אִתּוֹ וַיִּשְׁמַע אֶת־הַקּוֹל מִדַּבֵּר אֵלָיו מֵעַל הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל־אֲרֹן הָעֵדֻת מִבֵּין
שְׁנֵי הַכְּרֻבִים וַיְדַבֵּר אֵלָיו: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן
וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת־הַנֵּרֹת אֶל־מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יָאִירוּ שִׁבְעַת
הַנֵּרוֹת: וַיַּעַשׂ כֵּן אַהֲרֹן אֶל־מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה הֶעֱלָה נֵרֹתֶיהָ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֶת־מֹשֶׁה: וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּנֹרָה מִקְשָׁה זָהָב עַד־יְרֵכָהּ עַד־פִּרְחָהּ מִקְשָׁה הִוא
כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר הֶרְאָה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשָׂה אֶת־הַמְּנֹרָה:

שַׁבַּת זָכוֹר

בשבת זכור, קודם הוצאת ספר תורה [ויש נוהגים לאומרו אחר קריאת התורה (עין כה"ח סימן סח)] נוהגים לומר פיוט "מי כמוך":

מִי כָמוֹךָ, וְאֵין כָּמוֹךָ, מִי דוֹמֶה־לָּךְ, וְאֵין דּוֹמֶה לָּךְ:

על סדר א"ב

אָדוֹן חַסְדְּךָ בַּל יֶחְדָּל, אֲמִתְּךָ מִבְצָר עֹז וּמַגְדִּיל, כִּי־הָיִיתָ מָעוֹז לַדָּל, מָעוֹז לָאֶבְיוֹן בַּצַּר־לוֹ:

בִּימֵי חָרְפִּי מְקַדְּמוֹנָי, בִּי דִבֶּר<רוּחַ יְהוָה> יאהדונהי, וְהַיּוֹם אִם גֵּרְשׁוּנִי עֲוֹנָי, הוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ:

גְּמָלַנִי מֵאָז טוֹבוֹת, גְּלוּיוֹת יְדוּעוֹת לַלְּבָבוֹת, גַּם אִם יִהְיוּ הַצָּרוֹת קְרוֹבוֹת, אַשְׁרֵי כָּל־חוֹכֵי לוֹ:

דְּמֵי מִתְקוֹמְמַי אַזָּה, וְדִגְלֵי אָרִים כִּדְבַר כָּל־חוֹזֶה, הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה, קִוִּינוּ לוֹ:

הַיּוֹם אַבִּיעָה חִידוֹת, הָיוּ מִנִּי קֶדֶם עֲתִידוֹת, נִפְלָא בָּם הַמֵּבִין צְפוּנֵי סוֹדוֹת, יוֹצְרִי מִבֶּטֶן לְעֶבֶד לוֹ:

וַיְהִי בִּימֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ, מֶלֶךְ הוּקַם עַל כִּבְרוֹשׁ, נִשָּׂא וָרָם עַל כָּל־קָצִין וָרֹאשׁ, וַיהוָה<רוּחַ יְהוָה> יאהדונהי הֵנִיחַ־לוֹ:

זִמֵּן בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ לְמַלְכוּתוֹ, לְהַרְאוֹת לְכָל־עֲבָדָיו תְּכוּנָתוֹ, וְאַבְנֵי נֵזֶר מִתְנוֹסְסוֹת עַל אַדְמָתוֹ, וְעִפְּרֹת זָהָב לוֹ:

חֵלֶק לְכָל־בְּנֵי שׁוּשָׁן <> נָתַן, וְהִקְדִּישׁ קְרִיאָיו כְּחָתָן, בַּחֲצַר גִּנַּת בִּיתָן, אִוָּה לְמוֹשָׁב לוֹ:

טָעַם עֲשׂוֹת רְצוֹן כָּל־אִישׁ וְיִצְרוֹ, וְאֵין אוֹנֵס לְאִישׁ יַיִן עֶבְרוֹ, וְלָתֵת לְכָל־שׁוֹאֵל דֵּי מַחְסֹרוֹ, אֲשֶׁר יֶחְסַר לוֹ:

יַחַד אֻסְּפוּ כָּל־הַנִּדָּרָשִׁים, גַּם וַשְׁתִּי הַמַּלְכָּה עָשְׂתָה מִשְׁתֵּה נָשִׁים, וּמִשְׁתֵּה הַנָּשִׁים בַּאֲנָשִׁים, שִׁבְעַת יָמִים יִסְפְּרוּ־לוֹ:

בְּטוֹב לֵב הַמֶּלֶךְ בַּיָּיִן, אָמַר לְהָבִיא לְפָנָיו אֶת יֹפִי הָעָיִן, וַתְּמָאֵן בִּדְבָרוֹ לֵאמֹר אָיִן, הֵעָזָה פָּנֶיהָ וַתֹּאמַר לוֹ:

לַקְרוֹבִים אֵלָיו הַיּוֹשְׁבִים עֲלֵי כֶן, שָׁאַל וַיֵּעָצֵהוּ מְמוּכָן, הוּא הָמָן לַפֶּרֶעָנוּת מוּכָן, לִבּוֹ יִקְפָּץ־אָיֶן לוֹ:

מוֹעֲצוֹתָיו כַּדָּת נְתוּנוֹת, הָיוּ לְעַמֵּי רְפוּאוֹת צְפוּנוֹת, כִּי לוּלֵי אִגְּרוֹת רִאשׁוֹנוֹת, גַּם־פְּלֵיטָה לֹא־הָיְתָה לוֹ:

נוֹעַץ לִקְרֹא לְכָל־הַמּוֹנָיו, לְהָבִיא כָּל יֹפִי‹›תֹּאַר לְפָנָיו, וְהַנַּעֲרָה אֲשֶׁר תִּיטַב ‹› בְּעֵינָיו, מָהַר יַמְהֲרֶנָּה לוֹ:

סִנְסָן לְיָאִיר הֵאִיר וְזָרַח, יָשִׁישׁ כְּגִבּוֹר לָרוּץ אֹרַח, מֶרֶם ‹› מַפָּה יֵיץ רְפוּאָה פָּרַח, כִּי־הִפְלָה יְהוָה־יאהדונהי חָסִיד לוֹ:

עִמּוֹ נֶאֱמְנָה הַדַּסָּה תַּמָּה, הִיא אֶסְתֵּר בַּת דּוֹדוֹ בָּרָה כַּחַמָּה, וּבְמוֹת אָבִיהָ וְאִמָּהּ, לְקָחָהּ מָרְדְּכַי לוֹ:

פֶּגְעָה חֵן וַתֵּלֶךְ וַהֲלוֹם, וַתִּלָּקַח אֶסְתֵּר אֶל בֵּית־הַמֶּלֶךְ גִּוְרַת יָהֲלוֹם, וּמָרְדְּכַי צוָּה לָהּ לְבִי לְשָׁלוֹם, כִּי־הוּא אֲדָנֵךְ וְהִשְׁתַּחֲוִי־לוֹ:

צֶדֶק לָבְשָׁה בְּמַטְלַכְתָּהּ, לֹא הִגִּידָה אֶסְתֵּר עַמָּהּ וּמוֹלַדְתָּהּ, וַהַמֶּלֶךְ אֲהֵבָהּ וַיֵּרֶב תִּפְאַרְתָּהּ, כִּי מֵיְהוָה־יאהדונהי הָיְתָה לוֹ:

קָשֶׁב רַב קָשַׁב צְרוֹר הַמּוֹר, מִסְּרִיסֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּבוּעִים לִשְׁמוֹר, וְהִנָּם חוֹשְׁבִים עַל הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר, הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ:

רָחֲשָׁה אֶסְתֵּר לַמֶּלֶךְ בְּאִמְרֵי שֶׁפֶר, בְּשֵׁם‹›מָרְדְּכַי וְנִכְתָּב ‹› בַּסֵּפֶר, בֶּקֶשׁ וְנִמְצָא לִפְנֵי צְבִי עוֹפֶר, כִּי־בוֹל הָרִים יִשְׂאוּ־לוֹ:

שְׁנֵיהֶם נִתְלוּ עַל הָעֵץ, כִּי שָׁמַע מָרְדְּכַי לְשׁוֹנָם בְּהָוְעֵץ, נִשְׁקָה לַמֶּלֶךְ סַם הַמָּוֶת רוֹעֵץ, אוּלַי ‹› יִפָּתֶה וְנוּכְלָה לוֹ:

תְּשׁוּעָה זֹאת צְפוּנָה לְדוֹר אַחֲרוֹן, נִכְתְּבָה עַל סֵפֶר הַזִּכָּרוֹן, לִהְיוֹת לוֹ מִן הַמֶּלֶךְ תַּגְמוּל וְיִתְרוֹן, כִּי פֹּעַל אָדָם יְשַׁלֶּם־לוֹ:

סימן: אני יהודה הלוי הקטן ברבי שמואל הלוי

אַחַר כָּל־אֵלֶּה הַדְּבָרִים, אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אֶת־הָמָן הֵרִים, וַיְנַשְּׂאֵהוּ מֵעַל כָּל־הַשָּׂרִים, וְתוֹעֲפוֹת הָרִים לוֹ:

נִמְנַע מְרִדְכַי מִסְגּוֹד לָרָשָׁע, גַּיִן עָמָלֵק אֲשֶׁר מִבְּטֶן פָּשַׁע, וְזֶה הוֹסִיף עַל חַטָּאתוֹ פָּשַׁע, לֹא־יֹאבֶה יְהוָה֣ אֲדֹנָ֑י סְלֹחַ לוֹ:

יוֹם בָּרְעוֹ לוֹ כָּל־עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ, וּמָרְדְּכַי בְּתָמּוּ הוֹלֵךְ, בַּקֵּשׁ לְחַתְּחֵר<>רִיב עַל עַם דָּל וְהֹלֵךְ, עֹבֵר מִתְעַבֵּר עַל־רִיב לֹא־לוֹ:

עָעַץ תַּחְבּוּלוֹת כְּשִׁפִּים בְּצִדּוֹ, וַיֵּבֶז בְּעֵינָיו בִּגְאוֹן חֲמָתוֹ, לִשְׁלוֹחַ יָד בְּמָרְדְּכַי לְבַדּוֹ, בָּז לְדָבָר יֶחֱכָל <> לוֹ:

חֵרְפָּה כֶּסֶף וְזָהָב לִבְלִי חוֹק, וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ זֶה עֵת לִשְׂחוֹק, וַיָּבֵא עֲצוֹת מֵרָחוֹק, לָרֶשֶׁת מִשְׁפָּנוֹת לֹא־לוֹ:

וַיַּפֵּל פּוּר וְדָדוֹ בַּגּוֹרָל הָדָה, וַיַּרְא כִּי בָאֲדָר מֵת אָבִי הַתַּעוּדָה, וְלֹא זָכַר כִּי הִיא עֵת הַלֵּידָה, חֶבְלֵי יוֹלֵדָה יָבֹאוּ לוֹ:

דּוֹ ב אוֹרֵב יְעָצוּהוּ רַעְיוֹנָיו, וַיִּשְׁאַל שְׁאֵלָה מֵאֲדוֹנָיו, וְגַם הוּא שְׁנֵי אֲרָיוֹת שְׁנָיו, וּמִתַּלְעוֹת לָבִיא לוֹ:

הֵן עַם אָחוֹר נָזוֹרוּ, וְדָתֵיהֶם שׁוֹנוֹת וְדָתְךָ בַּל יִנָּצוֹרוּ, רוּחַ יִזְרָעוּ וְסוּפָתָהּ יִקְצוֹרוּ, קָמָה אֵין־לוֹ:

הֲכִינוֹתִי כֶּסֶף לִגְנָזֶיךָ יַעַל, לְאַבֵּד זֶה הַגּוֹי הַנִּגְעָל, כָּל־הַבְּרִכִּים אֲשֶׁר לֹא־בֵרְעוּ לַבַּעַל, וְכָל־הַפֶּה אֲשֶׁר לֹא־נָשַׁק לוֹ:

לְהָבִיא אֶל גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ אוֹסֶף, עֶשֶׂרֶת אֲלָפִים כִּכְּרֵי כֶסֶף, וְנֶפֶשׁ אַפֶּה לְכָל־בֵּית־יוֹסֵף, פַּעַם אַחַת וְלֹא אֶשְׁנֶה לוֹ:

וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ יְהִי לְךָ קִנְיָנֶיךָ, וְזֹאת <> מַבַּעְתִּי עַל יַד יְמִינֶךָ, וְהָעָם לַעֲשׂוֹת בּוֹ כַּטּוֹב<>בְּעֵינֶיךָ, וּבָא עַד־קְצוֹ וְאֵין עוֹזֵר לוֹ:

יָצָא וְסוֹפְרֵי הַמֶּלֶךְ נִקְרָאוּ, וַיִּכְתְּבוּ כְּכָל־אֲשֶׁר הוֹרָהוּ, וּבְכָל־עַם וָעָם רָצִים יָצְאוּ, שָׂרֵי הָרֶכֶב אֲשֶׁר־לוֹ:

הָיָה דְבָרוֹ נָחוּץ לֵאמֹר, בְּרֶם חָמַר בְּיוֹם אֶחָד לְזִמּוֹר, בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר בַּאֲדָר הָחֵל וְגָמוֹר, לֹא־אוֹסִיף עוֹד עָבוֹר לוֹ:

קָרַע מָרְדְּכַי בְּגָדָיו לִפְנֵי אֵל, וַיִּצְעַק מַר עַל גּוֹלַת אֲרִיאֵל, הֲבָנִים אֵין לְיִשְׂרָאֵל, אִם־יוֹרֵשׁ אֵין לוֹ:

טָרַף טֶרֶף שְׁאָר חֲמוֹנִי, מִי נָתַן לִמְשִׁסָּה יַעֲקֹב לְמוֹנֵי, וְיִשְׂרָאֵל‹›לְבִזָּזִים - חֲלוֹא יְהוָה יהוה, זוּ חָטָאנוּ לוֹ:

נַעֲרוֹת אֶסְתֵּר הִגִּידוּהָ דָבָר, שָׁמַעְנוּ צְעָקָה בַּיְעָנִים בַּמִּדְבָּר, וּמָרְדְּכַי בִּלְבוּשׁ שַׂק עָבַר, לֹא יָדַעְנוּ מֶה־הָיָה לוֹ:

בְּגָדִים שֶׁלְּהָה לְהַלְבִּישׁוֹ, וְלֹא קִבֵּל מִמְּרִירוּת נַפְשׁוֹ, וַתִּשְׁלַח לַהֲתָךְ לְחָקְרוֹ וּלְדָרְשׁוֹ, לְדֵעָה מַה־יֵּעָשֶׂה לוֹ:

רוּחוֹ הוֹצִיא לַהֲתָךְ וְחָזָה, וּפָרְשַׁת הַכֶּסֶף לְפָנָיו שָׂזָה, וְהַפַּתְשֶׁגֶן שָׁלַח וְעַל אֶסְתֵּר צִוָּה, לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ לְהִתְחַנֵּן־לוֹ:

בִּתְשׁוּבָתָהּ אֲמָרָה לַהֲשִׁיבוֹ, דַּע כִּי בֶן־מָוֶת אֲשֶׁר לֹא יִקָּרֵא וְיָבֹא, לְבַד מֵאֲשֶׁר יוֹשִׁיט לוֹ הַמֶּלֶךְ אֶת־שַׁרְבִיט זָהָבוֹ, בִּקְרַב־אִישׁ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לוֹ:

יַקִּיר בְּשָׁמְעוֹ דִּבְרֵי הֲדַסָּה, וָעַק אֲהָהּ כִּי אֵין מְנוּסָה, זַעַף יְהוָה יהוה אֶשָּׂא, כִּי חָטָאתִי לוֹ:

שָׁלַח לָהּ לֵאמֹר אַל תְּדַמִּי, לְהִתָּמְלֵט בֵּית־הַמֶּלֶךְ מִכָּל־לְאוּמִי, כִּי אַתְּ ‹ › תֹּאבְדִי וְאוּלָם עַמִּי, אַחֲרֵי נִמְכַּר גְּאֻלָּה תִּגְאֶה־לוֹ:

מִמָּקוֹם אַחֵר יִשְׁלַח שְׁלוּמָיו, עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו, כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמָיו, עַל־כֵּן אוֹחִיל ‹› לוֹ:

וַתַּעֲנֵהוּ לֵךְ ‹› כְּנוֹס כָּל־חוֹבֵי פְּרִיזִים, וְצוּמוּ עָלַי שְׁלֹשֶׁת יָמִים לַיְלָה וָיוֹם, וְרַחֲמִים בַּקְּשׁוּ מֵאֵל נוֹרָא וְאָיוֹם, וְאַל־תִּתְּנוּ דָמִי לוֹ:

אֵל נִדְרָשׁ בְּכָל־לֵב יִדְרְשֵׁנוּ, כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמָיו לְעַם יִקָּרֵאנוּ, וַיֹּאמֶר עוֹד זָכֹר אֲזְכְּרֵנוּ, עַל־כֵּן חָמוּ מֵעַי לוֹ:

לֶבֶשׁ חֵן בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבָּשׁ, וַתִּיקַר עַד מְאֹד בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ, וַיִּבְז בְּכָל־אֲשֶׁר הוּא מוֹלִיךְ, וְעַל כָּל־אֲשֶׁר יֶשׁ־לוֹ:

הַיָּפָה בַנָּשִׁים נָטַע נַעֲמָן, מַה־שְׁאֵלָתֵךְ ‹› כִּי תֵכֵל מְזוֹמָן, וַתֹּאמֶר יָבוֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמָן, אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר־ עָשִׂיתִי לוֹ:

לְמָחָר קְרָאתָם לְסוֹד נִכְמָם, וַיֵּצֵא הָמָן בַּיּוֹם הַהוּא שָׂמֵחַ וְנֶעְלָם, וְהוּא בַּמְּלָכִים יִתְקַלָּם, וְרוֹזְנִים‹›מִשְׂחָק לוֹ:

וַיָּבֵא אֹהֲבָיו ‹› וְזֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ, וַיְסַפֵּר לָהֶם כְּבוֹדוֹ וּמֶמְשַׁלְתּוֹ, וּגְזֵרָה עוֹמֶדֶת לְעוּמָתוֹ, הוֹי הַמַּרְבֶּה לֹא־לוֹ:

יְעַצְּדוּ עֲשׂוֹת עֵץ גָּבוֹהַּ חֲמִשִּׁים, לִתְלוֹת עָלָיו קֹדֶשׁ קָדָשִׁים, וּלְהָכִינוֹ בְּחֻפְצוֹ מִבֹּל־חֲרָשִׁים, חָרָשׁ חָכָם יְבַקֶּשׁ־לוֹ:

על סדר א״ב

אֱלֹהִים עֵדֶר צֹאנוֹ בְּקֶר, וַתְּדַד שְׁנַת הַמֶּלֶךְ עַד יְהִי חוֹקֵר, בְּסֵפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת וְהָיָה בְּקֶר, וְיֵדַע יְהוָה־ יאהדונהי אֶת־אֲשֶׁר־לוֹ:

בְּמָצְאוֹ דְּבַר מָרְדְּכַי מְפוֹרָשׁ, מַה־נַּעֲשָׂה יָקָר וּגְדֻלָּה דָּרַשׁ, וַיֹּאמְרוּ כִּי לֹא פֹרַשׁ, מַה־יֵּעָשֶׂה לוֹ:

גִּלָּה אֹזֶן הָמָן בְּרַבְּרוֹ, מַה־לַּעֲשׂוֹת בָּאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ, וַיַּעַן וַיְנַקֵּשׁ בְּמַאֲמָרוֹ, פִּי־כְסִיל מְחִתָּה־לוֹ:

דִּבֶּר לַעֲדוֹתוֹ בַּעֲדֵי מְלָכִים, וְלָלֶכֶת לְפָנָיו אָחַד מֵהַנְּסִיכִים, וְלִבּוֹ בְּמַחֲשָׁבָיו הוֹלֵךְ חֲשֹׁכִים, וְאֵין ‹› נֹגַהּ לוֹ:

הֻשִׁיבוֹ הַמֶּלֶךְ ‹› בֶּן דִּבַּרְתָּ, עֲשֵׂה לְמָרְדְּכַי הַיְּהוּדִי בְּכֹל־ אֲשֶׁר אָמַרְתָּ, בֶּן מִשְׁפָּטֶיךָ אַתָּה תָרַצְתָּ, כַּמִּשְׁפָּט הַזֶּה יֵעָשֶׂה לוֹ:

וַיָּשָׁב מָרְדְּכַי אֶל מִשְׁמַרְתּוֹ, וְהָמָן ‹› נִדְחַף אֶל בֵּיתוֹ, וַיִּוָּעֲדוּ אֹהֲבָיו ‹› וְזֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ, לָבוֹא לָנוּד־לוֹ:

זֶרַע יְשׁוּרוּן זָכְרוּ נְבוֹנָיו, אִם יֵשׁ מָרְדְּכַי אֶחָד מִבָּנָיו, אֲשֶׁר הַחִלּוֹתָ לִנְפֹּל לְפָנָיו, לֹא־תוּכַל לוֹ:

חֻכָּמָיו עוֹדָם‹› מְרַבְּרִים עִמּוֹ, וְסָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ הֻבְהֲלוּהוּ לַהֲקִימוֹ, וְלֹא רָאָה כִּי־יָבֹא יוֹמוֹ, אֲדֹנָי ‹› יִשְׁחַק־לוֹ:

טָרֶם כְּלוֹת מִשְׁתֵּה הַיַּיִן, אָמַר הַמֶּלֶךְ אֶל יַפַּת הָעַיִן, שַׁאֲלִי כִּי הַכֹּל‹ ›לְנֶגְדֵּךְ ‹› כְּאַיִן, וַתִּבְכְּךְ וַתִּתְחַנֶּן־לוֹ:

יִתֶּן לִי נַפְשִׁי בִּשְׁאֵלָתִי, וְעַמִּי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ בְּבַקָּשָׁתִי, כִּי נִמְכַּרְנוּ לְצוֹרֵר וְלֹא מִבְּרִיתִי, תַּאֲוַת לִבּוֹ נָתַתָּה לוֹ:

כִּי מַה־חָפְצִי אַחַר זֶה הַצַּעַר, וּכְלִי הַקֶּרֶב שׁוֹת שָׂתוּ הַשַּׁעַר, הֲיִשְׁאַג אַרְיֵה בַּיַּעַר, וְטֶרֶף אֵין לוֹ:

לָהּ אָמַר מִי הוּא זֶה מִכֹּל־אֲנָשַׁי, וְאֵי זֶה הוּא מִכָּל־מִגְרָשַׁי, אוֹ מִי מִנּוֹשַׁי, אֲשֶׁר־מָכַרְתִּי אֶתְכֶם לוֹ:

מִהֲרָה לַעֲנוֹתוֹ הָמָן זֶה הָרָע, אֲשֶׁר פְּרָעוֹת בְּגוֹי צַדִּיק פָּרַע, אוֹי לְרָשָׁע רָע,
כִּי־גְמוּל יָדָיו יֵעָשֶׂה לוֹ:

נִמְלָא חֵמָה וְקֶצֶף אֶל גַּנּוֹ, וּבְשׁוּבוֹ רָאָתוֹ נוֹפֵל עַל גַּנּוֹ, וַגַּלּוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ, וְאֶרֶץ
מִתְקוֹמָמָה לוֹ:

סָרִים אֶחָד גִּלָּה חַטָּאתוֹ, הֵן עֵץ עָשָׂה לְמָרְדְּכַי בְּבֵיתוֹ, וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ לִתְלוֹתוֹ,
עַל־הָעֵץ אֲשֶׁר־הֵכִין לוֹ:

עֲמִדָה אֶסְתֵּר לְבַקֵּשׁ עַל עַמָּהּ, לְהָשִׁיב סִפְרֵי הָאַף וְהַחֵמָה, כִּי נִחַם יְהוָה
יאהדונהי עַל מַכָּה עֲצוּמָה, וְשָׁב ◦ וְרָפָא לוֹ:

פַּתְשֶׁגֶן הַכְּתָב לְהִיוֹת הַיְהוּדִים, לַהֲרוֹג בְּשׂוֹנְאֵיהֶם עֲתִידִים, כִּי נָפַל פַּחַד
מָרְדְּכַי עַל הַמּוֹרְדִים, וְשָׁלוֹם הָיָה לוֹ:

צָוָה מָרְדְּכַי עַל עַם לֹא אַלְמָן, מוֹשִׁיעַ וְרַב נָגִיד וְנֶאֱמָן, וְהָפְקַד עַל בֵּית
הָמָן, וְעַל כָּל־אֲשֶׁר יֶשׁ־לוֹ:

קִדַּשְׁתִּי לְצוֹרְרֵי מִזְבֵּחַ, וְאָבִין לְבָנָיו מַטְבֵּחַ, בַּעֲוֹן אֲבִיהֶם הַמְרַצֵּחַ, וְאֵלֶּה
שְׁמוֹת הַיְלָדִים לוֹ:

רַצַּצְתִּי פַּרְשַׁנְדָּתָא דַּלְפוֹן אַסְפָּתָא, פּוֹרָתָא אֲדַלְיָא אֲרִידָתָא פַּרְמַשְׁתָּא,
אֲרִיסַי אֲרִידַי וַיְזָתָא, וְגַם־קְבוּדָה לֹא־חָיְתָה לוֹ:

שָׁלַלְתִּי שִׁלְלֵי וְאֹרַע רַע, כִּי עָלָה מִשְׁאַל אֶבְיוֹן גּוֹעַ, וַיְמַלֵּט עָנִי מְשַׁוֵּעַ,
וְיָתוֹם וְלֹא־עֵזֶר לוֹ:

תִּכָּתֵב זֹאת לְדוֹר אַחֲרוֹן, וְלִבְנֵי בָנִים תִּהְיֶה לְזִכָּרוֹן, וְכָל־הַמַּזְכִּיר אֹתָהּ יָרֹן,
אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לוֹ:

סימן: אני יהודה

אִבְּלוּ רֵעִים שִׁתּוּ וְשִׁכְרוּ, וִימֵי הַפּוּרִים בְּשִׂמְחָה שִׁמְרוּ, וְעִם שִׂמְחַתְכֶם
הָאֲבִיוֹנִים זִכְרוּ, וְשִׁלְחוּ מָנוֹת לְאֵין ◦ נָכוֹן לוֹ:

נִסֵּי אֵל מֵאָז נִשָּׂאוּנִי, וּבְנִבְכֵי הַיָּם הֶעֱבִירוּנִי, וְלָבֶן כִּלְיוֹתַי ◦ יִסְּרוּנִי, דּוֹם
לַיהוָה וְהִתְחוֹלֵל ◦ לוֹ:

יוֹם צֵאת פַּרְעֹה אַחֲרַי, לִטְרוֹף כְּאַרְיֵה עֲדָרַי, נִצְּבוּ בַּחוֹמָה מֵימֵי מִשְׁפָּרַי,
וַיִּתְנַעֲשׁוּ כִּי־חָרָה לוֹ:

יָצָא צָר אַחֲרֵי עַם קְדוּשׁוֹ, וַיִּשְׁלַח צוּר עֲנָנוֹ לְהַפְרִישׁוֹ, לִהְיוֹת צֵל עַל־רֹאשׁוֹ, לְהַצִּיל<כ>לוֹ:

הֶעֱבִירוֹ בַיַּבָּשָׁה וְצָרָיו הֶחֱרִיד, בֵּינוֹ וּבֵין רוֹדְפָיו הִפְרִיד, וּלְתַחְתִּיוֹת מְצוּלָה אוֹתָם הוֹרִיד, חִקְקֵי בַּסֶּלַע מִשְׁפָּן לוֹ:

וּבְשׁוּב הַיָּם לְאֵיתָנוֹ, נִטְבַּע פַּרְעֹה וְכָל־חֲמוֹנוֹ, כִּי הַיָּם הִכְבִּיד מַרְכְּבוֹת גְּאוֹנוֹ, וַיַּרְא כִּי לֹא יָכל<כ>לוֹ:

הַחֲרוֹת אַבִּירִים בְּאַדִּירִים נָפְלוּ, וְכַעוֹפֶרֶת בְּמַיִם רַבִּים צָלָלוּ, וְדֹרְשֵׁי יְהוָה יאהדונהי שְׁמוֹ יְהַלְלוּ, בְּנֵבֶל עָשׂוֹר זַמְּרוּ־לוֹ:

חֶרְאָנוּ יָדוֹ הַנִּפְלָאָה, עַל שְׂפַת הַיָּם נוֹרָאָה, אָשִׁירָה לַיהוָה־ יאהדונהי כִּי־גָאֹה גָּאָה, בְּזִמְרוֹת נָרִיעַ לוֹ:

דְּגָלִים עָבְרוּ בַיַּבָּשָׁה, וְלִפְנֵיהֶם אֵל נַעֲרָץ בִּקְרֻבָּשָׁה, אָז שׁוֹרְרוּ שִׁירָה חֲדָשָׁה, מִי־כָמֹכָה בָּאֵלִם יְהוָה־ יאהדונהי:

ומוציאים ספר התורה וקוראים בפרשת השבוע, ולמפטיר קוראים בפרשת זכור. (ואם אמרו 'מי כמוך' לאחר קריאת ספר התורה או אומרים "אשרי" וגומרים התפלה בכל שבת).

זָכוֹר אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה לְךָ עֲמָלֵק בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם: אֲשֶׁר קָרְךָ בַּדֶּרֶךְ וַיְזַנֵּב בְּךָ כָּל־הַנַּחֲשָׁלִים אַחֲרֶיךָ וְאַתָּה עָיֵף וְיָגֵעַ וְלֹא יָרֵא אֱלֹהִים: וְהָיָה בְּהָנִיחַ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ מִכָּל־אֹיְבֶיךָ מִסָּבִיב בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה־אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ תִּמְחֶה אֶת־זֵכֶר עֲמָלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם לֹא תִּשְׁכָּח:

סֵדֶר פּוּרִים

קריאת המגילה

לפני קריאת המגילה מברך החזן בעמידה, וגם הקהל יעמדו בשעת הברכה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ עַל מִקְרָא מְגִלָּה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁעָשָׂה נִסִּים לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה:

בליל פורים, כשקורא בפעם הראשונה, מברך ברכת "שהחיינו", וְכֵן בברכת "שהחיינו" זו לפטור סעודת פורים ומשלוח מנות.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

אחר קריאת המגילה גוללה ואחר־כך מברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, (הָאֵל) הָרָב אֶת־רִיבֵנוּ, וְהַדָּן אֶת־דִּינֵנוּ, וְהַנּוֹקֵם אֶת־נִקְמָתֵנוּ, וְהַמְשַׁלֵּם גְּמוּל ‹› לְכָל־אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ, וְהַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַנִּפְרָע לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִכָּל־צָרֵיהֶם הָאֵל הַמּוֹשִׁיעַ:

אחר־כך אומרים: **אָרוּר הָמָן בָּרוּךְ מָרְדְּכַי. אֲרוּרָה זֶרֶשׁ בְּרוּכָה אֶסְתֵּר. אֲרוּרִים כָּל־חֲרָשָׁעִים בְּרוּכִים כָּל־יִשְׂרָאֵל, וְגַם חַרְבוֹנָה זָכוּר לְטוֹב:** (שלש פעמים)

אומרים "ואתה קדוש" והחזן אומר קדיש תתקבל (ויש מוסיפים "שיר המעלות לְדָוִד, לולי ה' שהיה לָּנוּ" וגו') ואח"כ "שיר למעלות, אשא עיני" וגו', ואומרים קדיש יהא שלמא, ברכו, ו"עָלֵינוּ לשבח".

סֵדֶר יוֹם פּוּרִים

ביום פורים מתפללים כמו כל יום חול ואומרים בהודאה על הנסים, ולאחר העמידה חצי קדיש, ומוציאים ס"ת וקוראים ג' עולים בפרשת בשלח, ונוהגים לחזור על הפסוק האחרון פעם נוספת כְּדֵי להשלים לעשרה פסוקים:

וַיָּבֹא עֲמָלֵק וַיִּלָּחֶם עִם־יִשְׂרָאֵל בִּרְפִידִם: וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בְּחַר־לָנוּ אֲנָשִׁים וְצֵא הִלָּחֶם
בַּעֲמָלֵק מָחָר אָנֹכִי נִצָּב עַל־רֹאשׁ הַגִּבְעָה וּמַטֵּה
הָאֱלֹהִים בְּיָדִי: וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ כַּאֲשֶׁר אָמַר־לוֹ מֹשֶׁה
לְהִלָּחֶם בַּעֲמָלֵק וּמֹשֶׁה אַהֲרֹן וְחוּר עָלוּ רֹאשׁ הַגִּבְעָה:
לוי וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל וְכַאֲשֶׁר
יָנִיחַ יָדוֹ וְגָבַר עֲמָלֵק: וְיְדֵי מֹשֶׁה כְּבֵדִים וַיִּקְחוּ־אֶבֶן
וַיָּשִׂימוּ תַּחְתָּיו וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ וְאַהֲרֹן וְחוּר תָּמְכוּ בְיָדָיו
מִזֶּה אֶחָד וּמִזֶּה אֶחָד וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה עַד־בֹּא
הַשָּׁמֶשׁ: וַיַּחֲלֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת־עֲמָלֵק וְאֶת־עַמּוֹ לְפִי־
חָרֶב: ישראל וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה כְּתֹב זֹאת זִכָּרוֹן
בַּסֵּפֶר וְשִׂים בְּאָזְנֵי יְהוֹשֻׁעַ כִּי־מָחֹה אֶמְחֶה אֶת־זֵכֶר
עֲמָלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם: וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ
יְהוָה נִסִּי: וַיֹּאמֶר כִּי־יָד עַל־כֵּס יָהּ מִלְחָמָה לַיהוָה
בַּעֲמָלֵק מִדֹּר דֹּר:

ואומר החזן חצי קדיש, אשרי, ובא לציון עד מעתה ועד עולם, וקורין המגילה בברכותיה לפניה ולאחריה. אחר המגילה אומרים ואתה קדוש, קדיש תתקבל, יהללו, ומחזירין הס"ת למקומו, ואומרים בית יעקב, שיר של יום, הושיענו, למנצח על אילת השחר, קדיש יהא שלמא, וגומרים התפלה כשאר ימים:

סֵדֶר בִּרְכַּת הָאִילָנוֹת

לפני שיברך טוב לומר "לשם יחוד" זה שהובא ב"לשון חכמים" חלק א':

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בְּרַחִילוּ וּרְחִימוּ וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, לְיַחֲדָא שֵׁם אוֹת יו"ד אוֹת הֵ"א בְּאוֹת וָא"ו אוֹת הֵ"א, בְּיִחוּדָא שְׁלִים (יהו"ה) בְּשֵׁם כָּל־יִשְׂרָאֵל, וּבְשֵׁם כָּל־הַנְּפָשׁוֹת, רוּחוֹת וּנְשָׁמוֹת, הַמִּתְיַחֲסִים אֶל שָׁרְשׁ נַפְשֵׁנוּ רוּחֵנוּ וְנִשְׁמָתֵנוּ וּמַלְבּוּשֵׁיהֶם וְהַקְּרוֹבִים לָהֶם, שֶׁמִּבְּלָלוּת אֲצִילוּת בְּרִיאָה יְצִירָה עֲשִׂיָּה, וּמִכָּל־פְּרָטֵי אֲצִילוּת בְּרִיאָה יְצִירָה עֲשִׂיָּה, חֲרֵי אֲנַחְנוּ מוּכָנִים וּמְזֻמָּנִים לְקַיֵּם מִצְוַת הַבְּרָכָה שֶׁתִּקְנוּ חֲכָמִים זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה עַל רְאִיַּת אִילָנֵי דִּמְלַבְלְבֵי, וְיַעֲלֶה לְפָנֶיךָ יְהוָ֫ה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בְּאִלּוּ כִּוַּנְתִּי בְּכָל־הַכַּוָּנוֹת הֲרָאוּיוֹת לְכַוֵּן בַּבְּרָכָה הַזֹּאת וְסוֹדוֹתֶיהָ, וְתִהְיֶה חֲשׁוּבָה וּמְקֻבֶּלֶת וּרְצוּיָה לְפָנֶיךָ בְּרָכָה זוֹ, לְבָרֵר וּלְהַעֲלוֹת עַל יָדָהּ כָּל־נִיצוֹצֵי הַקְּדֻשָּׁה הַמְעֹרָבִים בַּצּוֹמֵחַ, וְכָל־נְפָשׁוֹת, רוּחוֹת וּנְשָׁמוֹת, הַמִּגְלָגְלוֹת בּוֹ. וְאַתָּה חָאֵל בְּמִדַּת טוּבְךָ, וּבְחַסְדְּךָ הַגָּדוֹל תָּאִיר לָהֶם בְּאוֹר פָּנֶיךָ, וְתַשְׁלִים בִּרוּרָם וְתִקּוּנָם. בָּרְכֵם טַהֲרֵם, רַחֲמֵי צִדְקָתֶךָ, תָּמִיד גָּמְלֵם.

וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָ֫ה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁבִּזְכוּת הַבְּרָכָה הַזֹּאת אֲשֶׁר נְבָרֵךְ יְקַיֵּם בָּנוּ מַאֲמַר: "רְאֵה רֵיחַ בְּנִי כְּרֵיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ יְהוָ֫ה", וְנִקְבֵּל שֶׁפַע עֶשֶׂר הַבְּרָכוֹת, כַּכָּתוּב: "וְיִתֶּן־לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם (חכמה) וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ (בינה), וְרֹב דָּגָן (דעת) וְתִירֹשׁ (חסד); יַעַבְדוּךָ עַמִּים (גבורה) וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךָ לְאֻמִּים (תפארת), הֱוֵה גְּבִיר (נצח) לְאַחֶיךָ (הוד) וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךָ בְּנֵי אִמֶּךָ (יסוד), אֹרְרֶיךָ אָרוּר וּמְבָרְכֶיךָ בָּרוּךְ" (מלכות): "יְהִיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָ֫ה צוּרִי וְגֹאֲלִי":

"וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ":

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁלֹּא חִסַּר בְּעוֹלָמוֹ כְּלוּם, וּבָרָא בוֹ בְּרִיּוֹת ◇ טוֹבוֹת וְאִילָנוֹת ◇ טוֹבוֹת, לֵהָנוֹת בָּהֶם בְּנֵי אָדָם:

ואחר הברכה יאמרו בקשה זו:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתַּעֲלֵנוּ בְּשִׂמְחָה לְאַרְצֵנוּ, וְתִטָּעֵנוּ בִּגְבוּלֵנוּ, וְשָׁם נַקְרִים מִצְוֹת תְּרוּמוֹת וּמַעֲשְׂרוֹת וְכָל־מִצְוֹת הַתְּלוּיוֹת בָּאָרֶץ אֲשֶׁר הִנְחַלְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ הִיא אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ, "אֶרֶץ נַחֲלֵי מָיִם, עֲיָנֹת וּתְהֹמֹת יֹצְאִים בַּבִּקְעָה וּבָהָר: אֶרֶץ חִטָּה וּשְׂעֹרָה וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן, אֶרֶץ־זֵית שֶׁמֶן וּדְבָשׁ", כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָנוּ בְּתוֹרָתְךָ עַל־יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ: אָנָּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל, הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, הַסְדֵּךְ עִמָּנוּ וְקַיֵּם לָנוּ אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר הִבְטַחְתָּנוּ עַל־יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ: "וְנָתַתִּי גִּשְׁמֵיכֶם בְּעִתָּם, וְנָתְנָה הָאָרֶץ יְבוּלָהּ וְעֵץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן פִּרְיוֹ: וְהִשִּׂיג לָכֶם דַּיִשׁ אֶת־בָּצִיר וּבָצִיר יַשִּׂיג אֶת־זָרַע, וַאֲכַלְתֶּם לַחְמְכֶם לָשֹׂבַע וִישַׁבְתֶּם לָבֶטַח בְּאַרְצְכֶם": וְקַיֵּם בָּנוּ אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר הִבְטַחְתָּנוּ עַל־יְדֵי יְשַׁעְיָה נְבִיאֶךָ: "בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה צֶמַח יְהוָה לִצְבִי וּלְכָבוֹד, וּפְרִי הָאָרֶץ לְגָאוֹן וּלְתִפְאֶרֶת לִפְלֵיטַת יִשְׂרָאֵל": וְנֶאֱמַר: "וּבָנוּ בָתִּים וְיָשָׁבוּ, וְנָטְעוּ כְרָמִים וְאָכְלוּ פִּרְיָם": וְקַיֵּם בָּנוּ אֲשֶׁר הִבְטַחְתָּנוּ עַל־יְדֵי עָמוֹס נְבִיאֶךָ: "הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם־יְהוָה וְנִגַּשׁ חוֹרֵשׁ בַּקֹּצֵר וְדֹרֵךְ עֲנָבִים בְּמֹשֵׁךְ הַזָּרַע, וְהִטִּיפוּ הֶהָרִים עָסִיס וְכָל־הַגְּבָעוֹת תִּתְמוֹגַגְנָה: וְשַׁבְתִּי אֶת־שְׁבוּת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וּבָנוּ עָרִים נְשַׁמּוֹת וְיָשָׁבוּ, וְנָטְעוּ כְרָמִים וְשָׁתוּ אֶת־יֵינָם, וְעָשׂוּ גַּנּוֹת וְאָכְלוּ אֶת־פְּרִיהֶם": וְקַיֵּם בָּנוּ אֲשֶׁר הִבְטַחְתָּנוּ עַל־יְדֵי יְחֶזְקֵאל נְבִיאֶךָ: "וְהִרְבֵּיתִי אֶת־פְּרִי הָעֵץ וּתְנוּבַת הַשָּׂדֶה, לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא תִקְחוּ עוֹד חֶרְפַּת רָעָב בַּגּוֹיִם". וְנֶאֱמַר: "וְעַל־הַנַּחַל יַעֲלֶה עַל־שְׂפָתוֹ מִזֶּה וּמִזֶּה כָּל־עֵץ־מַאֲכָל לֹא־יִבּוֹל עָלֵהוּ וְלֹא־יִתֹּם פִּרְיוֹ לָחֳדָשָׁיו יְבַכֵּר כִּי מֵימָיו מִן־הַמִּקְדָּשׁ הֵמָּה יוֹצְאִים, וְהָיָה פִרְיוֹ לְמַאֲכָל וְעָלֵהוּ לִתְרוּפָה":

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מֶלֶךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ, טוֹב וּמֵטִיב הִדָּרֵשׁ לָנוּ, שׁוּבָה עָלֵינוּ בַּהֲמוֹן רַחֲמֶיךָ, בִּגְלַל אָבוֹת שֶׁעָשׂוּ רְצוֹנֶךָ, בְּנֵה בֵיתְךָ כְּבַתְּחִלָּה, כּוֹנֵן בֵּית־מִקְדָּשְׁךָ עַל מְכוֹנוֹ, הַרְאֵנוּ בְּבִנְיָנוֹ, שַׂמְּחֵנוּ בְּתִקּוּנוֹ, וְהָשֵׁב שְׁכִינָתְךָ לְתוֹכוֹ, וְהָשֵׁב כֹּהֲנִים לַעֲבוֹדָתָם, וּלְוִיִּם לְדוּכָנָם, לְשִׁירָם וּלְזִמְרָם, וְהָשֵׁב יִשְׂרָאֵל לִנְוֵיהֶם. וְשָׁם נַעֲלֶה וְנֵרָאֶה וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנֶיךָ, בְּשָׁלֹשׁ פְּעָמֵי רְגָלֵינוּ בְּכָל־שָׁנָה וְשָׁנָה, כַּכָּתוּב: "שָׁלוֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל־זְכוּרְךָ אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר, בְּחַג הַמַּצּוֹת וּבְחַג הַשָּׁבֻעוֹת וּבְחַג הַסֻּכּוֹת, וְלֹא יֵרָאֶה אֶת־פְּנֵי יְהוָה רֵיקָם: אִישׁ כְּמַתְּנַת יָדוֹ, כְּבִרְכַּת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן־לָךְ":

וְתִמְלֹךְ אַתָּה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה עַל כָּל־מַעֲשֶׂיךָ, בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ, וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר מִקְדָּשֶׁךָ, כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ: "יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ":

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד, שָׂמַחְתִּי בְּאֹמְרִים לִי, בֵּית יְהוָה נֵלֵךְ: עֹמְדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ, בִּשְׁעָרַיִךְ יְרוּשָׁלָיִם: יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה, כְּעִיר שֶׁחֻבְּרָה־לָּהּ יַחְדָּו: שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים שִׁבְטֵי־יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל, לְהֹדוֹת לְשֵׁם יְהוָה: כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ כִסְאוֹת לְמִשְׁפָּט, כִּסְאוֹת לְבֵית דָּוִד: שַׁאֲלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלָיִם, יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ: יְהִי־שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ, שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ: לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי, אֲדַבְּרָה־נָּא שָׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן בֵּית־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ:

ואחר כך יאמרו פתיחת אליהו הנביא, ונכון לאמר את התפלה לעלוי הנשמות בעמ' 642.

סֵדֶר לְמוּד לְחֹדֶשׁ נִיסָן

בראש חדש ניסן (שנת ב' תמ"ט) הוקם המשכן, והנשיאים הקריבו את קרבנם לחנוכת המזבח, כל נשיא הקריב יום אחד. ולכן נוהגים לקרוא בפרשת הנשיאים מיום ר"ח ניסן, פרשה של אותו יום כמסודר בסדר הקריאות לחנוכה. ויש נוהגים לקרוא גם פרשת "ויביאו את המשכן" ופרשת "ויהי ביום כלות משה", וגם לקרוא ביחזקאל (פרק ל"ז) וכן קטע זוהר, כפי שמסודר כאן, (אך העיקר הוא פרשת הנשיא, ולכן ומי שאין לו זמן או בביהכ"נ שמתהרים לצאת למלאכתם יאמרו: עֻזְּנוּ בְּשֵׁם ה' עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ, כִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ, תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה קְהִלַּת יַעֲקֹב, בָּרוּךְ אַתָּה ה' לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. וקוראים פרשת הנשיא ומזמור שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שָׂמַחְתִּי וגו', ואומרים קדיש יהא שלמא. ותו לא מידי. וכן מנהג עוב"י תונס יע"א).

וַיָּבִיאוּ אֶת־הַמִּשְׁכָּן אֶל־מֹשֶׁה אֶת־הָאֹהֶל וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו קְרָסָיו קְרָשָׁיו
בְּרִיחֵו וְעַמֻּדָיו וַאֲדָנָיו: וְאֶת־מִכְסֵּה עוֹרֹת הָאֵילִם הַמְאָדָּמִים
וְאֶת־מִכְסֵה עֹרֹת הַתְּחָשִׁים וְאֵת פָּרֹכֶת הַמָּסָךְ: אֶת־אֲרֹן הָעֵדֻת וְאֶת־בַּדָּיו
וְאֵת הַכַּפֹּרֶת: אֶת־הַשֻּׁלְחָן אֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֵת לֶחֶם הַפָּנִים: אֶת־הַמְּנֹרָה
הַטְּהֹרָה אֶת־נֵרֹתֶיהָ נֵרֹת הַמַּעֲרָכָה וְאֶת־כָּל־כֵּלֶיהָ וְאֵת שֶׁמֶן הַמָּאוֹר: וְאֵת
מִזְבַּח הַזָּהָב וְאֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֶת קְטֹרֶת הַסַּמִּים וְאֶת מָסַךְ פֶּתַח הָאֹהֶל:
אֶת מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת וְאֶת־מִכְבַּר הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר־לוֹ אֶת־בַּדָּיו וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו
אֶת־הַכִּיֹּר וְאֶת־כַּנּוֹ: אֶת קַלְעֵי הֶחָצֵר אֶת־עַמֻּדֶיהָ וְאֶת־אַדְנֶיהָ וְאֶת־הַמָּסָךְ
לְשַׁעַר הֶחָצֵר אֶת־מֵיתָרָיו וְיִתֵדֹתֵיהֶם וְאֵת כָּל־כְּלֵי עֲבֹדַת הַמִּשְׁכָּן לְאֹהֶל
מוֹעֵד: אֶת־בִּגְדֵי הַשְּׂרָד לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ אֶת־בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן
וְאֶת־בִּגְדֵי בָנָיו לְכַהֵן: כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה (יאהדונהי) אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל־הָעֲבֹדָה: וַיַּרְא מֹשֶׁה אֶת־כָּל־הַמְּלָאכָה וְהִנֵּה עָשׂוּ אֹתָהּ
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה (יאהדונהי) כֵּן עָשׂוּ וַיְבָרֶךְ אֹתָם מֹשֶׁה: וַיְדַבֵּר יְהוָה (יאהדונהי)
אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: בְּיוֹם־הַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ תָּקִים אֶת־מִשְׁכַּן
אֹהֶל מוֹעֵד: וְשַׂמְתָּ שָׁם אֵת אֲרוֹן הָעֵדוּת וְסַכֹּתָ עַל־הָאָרֹן אֶת־הַפָּרֹכֶת:
וְהֵבֵאתָ אֶת־הַשֻּׁלְחָן וְעָרַכְתָּ אֶת־עֶרְכּוֹ וְהֵבֵאתָ אֶת־הַמְּנֹרָה וְהַעֲלֵיתָ אֶת־
נֵרֹתֶיהָ: וְנָתַתָּה אֶת־מִזְבַּח הַזָּהָב לִקְטֹרֶת לִפְנֵי אֲרוֹן הָעֵדֻת וְשַׂמְתָּ אֶת־מָסַךְ

הַפֶּתַח לַמִּשְׁכָּן: וְנָתַתָּה אֶת מִזְבַּח הָעֹלָה לִפְנֵי פֶּתַח מִשְׁכַּן אֹהֶל־מוֹעֵד:
וְנָתַתָּ אֶת־הַכִּיֹּר בֵּין־אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנָתַתָּ שָׁם מָיִם: וְשַׂמְתָּ
אֶת־הֶחָצֵר סָבִיב וְנָתַתָּ אֶת־מָסַךְ שַׁעַר הֶחָצֵר: וְלָקַחְתָּ אֶת־שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה
וּמָשַׁחְתָּ אֶת־הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בּוֹ וְקִדַּשְׁתָּ אֹתוֹ וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְהָיָה
קֹדֶשׁ: וּמָשַׁחְתָּ אֶת־מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְקִדַּשְׁתָּ אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְהָיָה
הַמִּזְבֵּחַ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים: וּמָשַׁחְתָּ אֶת־הַכִּיֹּר וְאֶת־כַּנּוֹ וְקִדַּשְׁתָּ אֹתוֹ: וְהִקְרַבְתָּ
אֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְרָחַצְתָּ אֹתָם בַּמָּיִם: וְהִלְבַּשְׁתָּ
אֶת־אַהֲרֹן אֶת בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ וּמָשַׁחְתָּ אֹתוֹ וְקִדַּשְׁתָּ אֹתוֹ וְכִהֵן לִי: וְאֶת־בָּנָיו
תַּקְרִיב וְהִלְבַּשְׁתָּ אֹתָם כָּתֳנֹת: וּמָשַׁחְתָּ אוֹתָם כַּאֲשֶׁר מָשַׁחְתָּ אֶת־אֲבִיהֶם
וְכִהֲנוּ לִי וְהָיְתָה לְהֻיֹּת לָהֶם מָשְׁחָתָם לִכְהֻנַּת עוֹלָם לְדֹרֹתָם: וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה
כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ כֵּן עָשָׂה: וַיְהִי בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בַּשָּׁנָה
הַשֵּׁנִית בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הוּקַם הַמִּשְׁכָּן: וַיָּקֶם מֹשֶׁה אֶת־הַמִּשְׁכָּן וַיִּתֵּן אֶת־אֲדָנָיו
וַיָּשֶׂם אֶת־קְרָשָׁיו וַיִּתֵּן אֶת־בְּרִיחָו וַיָּקֶם אֶת־עַמּוּדָיו: וַיִּפְרֹשׂ אֶת הָאֹהֶל
עַל־הַמִּשְׁכָּן וַיָּשֶׂם אֶת־מִכְסֵה הָאֹהֶל עָלָיו מִלְמָעְלָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֶת־מֹשֶׁה: וַיִּקַּח וַיִּתֵּן אֶת־הָעֵדֻת אֶל־הָאָרֹן וַיָּשֶׂם אֶת־הַבַּדִּים עַל־הָאָרֹן וַיִּתֵּן
אֶת־הַכַּפֹּרֶת עַל־הָאָרֹן מִלְמָעְלָה: וַיָּבֵא אֶת־הָאָרֹן אֶל־הַמִּשְׁכָּן וַיָּשֶׂם אֶת
פָּרֹכֶת הַמָּסָךְ וַיָּסֶךְ עַל אֲרוֹן הָעֵדֻת כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וַיִּתֵּן
אֶת־הַשֻּׁלְחָן בְּאֹהֶל מוֹעֵד עַל יֶרֶךְ הַמִּשְׁכָּן צָפֹנָה מִחוּץ לַפָּרֹכֶת: וַיַּעֲרֹךְ עָלָיו
עֵרֶךְ לֶחֶם לִפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וַיָּשֶׂם
אֶת־הַמְּנֹרָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד נֹכַח הַשֻּׁלְחָן עַל יֶרֶךְ הַמִּשְׁכָּן נֶגְבָּה: וַיַּעַל הַנֵּר
לִפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וַיָּשֶׂם אֶת־מִזְבַּח
הַזָּהָב בְּאֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי הַפָּרֹכֶת: וַיַּקְטֵר עָלָיו קְטֹרֶת סַמִּים כַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וַיָּשֶׂם אֶת־מָסַךְ הַפֶּתַח לַמִּשְׁכָּן: וְאֶת מִזְבַּח הָעֹלָה
שָׂם פֶּתַח מִשְׁכַּן אֹהֶל־מוֹעֵד וַיַּעַל עָלָיו אֶת־הָעֹלָה וְאֶת־הַמִּנְחָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וַיָּשֶׂם אֶת־הַכִּיֹּר בֵּין־אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וַיִּתֵּן
שָׁמָּה מַיִם לְרָחְצָה: וְרָחֲצוּ מִמֶּנּוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת־יְדֵיהֶם וְאֶת־רַגְלֵיהֶם:
בְּבֹאָם אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד וּבְקָרְבָתָם אֶל־הַמִּזְבֵּחַ יִרְחָצוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה

אֶת־מֹשֶׁה: וַיָּקֶם אֶת־הֶחָצֵר סָבִיב לַמִּשְׁכָּן וְלַמִּזְבֵּחַ וַיִּתֵּן אֶת־מָסַךְ
שַׁעַר הֶחָצֵר וַיְכַל מֹשֶׁה אֶת־הַמְּלָאכָה: וַיְכַס הֶעָנָן אֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וּכְבוֹד
יְהוָה מָלֵא אֶת־הַמִּשְׁכָּן: וְלֹא־יָכֹל מֹשֶׁה לָבוֹא אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד
כִּי־שָׁכַן עָלָיו הֶעָנָן וּכְבוֹד יְהוָה מָלֵא אֶת־הַמִּשְׁכָּן: וּבְהֵעָלוֹת הֶעָנָן
מֵעַל הַמִּשְׁכָּן יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכֹל מַסְעֵיהֶם: וְאִם־לֹא יֵעָלֶה הֶעָנָן וְלֹא יִסְעוּ
עַד־יוֹם הֵעָלֹתוֹ: כִּי עֲנַן יְהוָה עַל־הַמִּשְׁכָּן יוֹמָם וְאֵשׁ תִּהְיֶה לַיְלָה
בּוֹ (הב"ח בדגש קל) לְעֵינֵי כָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּכָל־מַסְעֵיהֶם:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה
תְבָרְכוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמוֹר לָהֶם: יְבָרֶכְךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֶךָ:
יָאֵר יְהוָה| פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְהוָה| פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם
לְךָ שָׁלוֹם: וְשָׂמוּ מלרע אֶת־שְׁמִי עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרֲכֵם:

וַיְהִי בְּיוֹם כַּלּוֹת מֹשֶׁה לְהָקִים אֶת־הַמִּשְׁכָּן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ
וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וַיִּמְשָׁחֵם וַיְקַדֵּשׁ אֹתָם:
וַיַּקְרִיבוּ נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל רָאשֵׁי בֵּית אֲבֹתָם הֵם נְשִׂיאֵי הַמַּטּוֹת הֵם הָעֹמְדִים
עַל־הַפְּקֻדִים: וַיָּבִיאוּ אֶת־קָרְבָּנָם לִפְנֵי יְהוָה שֵׁשׁ־עֶגְלַת צָב וּשְׁנֵי
עָשָׂר בָּקָר עֲגָלָה עַל־שְׁנֵי הַנְּשִׂאִים וְשׁוֹר לְאֶחָד וַיַּקְרִיבוּ אוֹתָם לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן:
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: קַח מֵאִתָּם וְהָיוּ לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת
אֹהֶל מוֹעֵד וְנָתַתָּה אוֹתָם אֶל־הַלְוִיִּם אִישׁ כִּפְי עֲבֹדָתוֹ: וַיִּקַּח מֹשֶׁה
אֶת־הָעֲגָלֹת וְאֶת־הַבָּקָר וַיִּתֵּן אוֹתָם אֶל־הַלְוִיִּם: אֵת| שְׁתֵּי הָעֲגָלֹת וְאֵת
אַרְבַּעַת הַבָּקָר נָתַן לִבְנֵי גֵרְשׁוֹן כִּפְי עֲבֹדָתָם: וְאֵת| אַרְבַּע הָעֲגָלֹת וְאֵת
שְׁמֹנַת הַבָּקָר נָתַן לִבְנֵי מְרָרִי כִּפְי עֲבֹדָתָם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן:
וְלִבְנֵי קְהָת לֹא נָתָן כִּי־עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵהֶם בַּכָּתֵף יִשָּׂאוּ: וַיַּקְרִיבוּ הַנְּשִׂאִים
אֶת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הִמָּשַׁח אֹתוֹ וַיַּקְרִיבוּ הַנְּשִׂיאִם אֶת־קָרְבָּנָם לִפְנֵי
הַמִּזְבֵּחַ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נָשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם נָשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם
יַקְרִיבוּ אֶת־קָרְבָּנָם לַחֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ:

וַיְהִי הַמַּקְרִיב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן אֶת־קָרְבָּנוֹ נַחְשׁוֹן בֶּן־עַמִּינָדָב לְמַטֵּה יְהוּדָה:
וְקָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם [מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה:
כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן נַחְשׁוֹן בֶּן־עַמִּינָדָב:

ויש נוהגים להוסיף בקשה זו:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה֤ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּהֵא חֲשׁוּבָה וּמְרֻצָּה קְרִיאָתֵנוּ בַּתּוֹרָה סֵדֶר קָרְבַּן הַנָּשִׂיא נַחְשׁוֹן בֶּן־עַמִּינָדָב מִשֵּׁבֶט יְהוּדָה הֶחָתוּם בַּמַּלְכוּת, קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר הִקְרִיב לַחֲנֻכַּת מִזְבַּחַךְ הַקָּדוֹשׁ. וְתַעֲלֶה עָלֵינוּ, כְּאִלּוּ הִשַּׁגְנוּ כָּל־הַסּוּדוֹת וְכָל־שְׁמוֹת הַקֹּדֶשׁ הַיּוֹצְאִים מֵרָאשֵׁי תֵּבוֹת וְסוֹפֵי תֵּבוֹת מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה, וּנְשַׁלְמָה פָּרִים שְׂפָתֵינוּ. וְיָאִירוּ נָא עָלֵינוּ, וְעַל־כָּל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל אַחֵינוּ, כָּל־נִיצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה וְכָל־הָאוֹרוֹת הַקְּדוֹשִׁים, הַכְּלוּלִים בְּקְדֻשַּׁת זֶה הַשַּׁבָּט. וְנִהְיֶה מְלֻבָּשִׁים בְּקְדֻשַּׁת זֶה הַשַּׁבָּט, לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל בְּתוֹרָתְךָ וּבְיִרְאָתֶךָ - יִרְאַת הָרוֹמְמוּת, לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ כִּרְצוֹנֶךָ כָּל־יְמֵי חַיֵּינוּ, אֲנַחְנוּ וְזַרְעֵנוּ וְזֶרַע זַרְעֵנוּ:

וּבְשֵׁם שֶׁבִּחַרְתָּ הַזֶּה פָּדִיתָ אֶת־עַמְּךָ שִׁבְטֵי נַחֲלָתֶךָ מִבּוּר הַבַּרְזֶל מִמִּצְרַיִם, וְזָכַרְתָּ בְּאַהֲבָה לְתִהְלָה לְשֵׁם וּלְתִפְאֶרֶת לִשְׁמוֹת מַטּוֹת אֲבוֹתָם, עַל הַנִּסִּים עַל הַפֶּרְקָן עַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּהֶם, כֵּן יְהוָה֤ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, צַוֵּנוּ בְּרַחֲמִים תִּפְקֹד, וּזְכֹר לָנוּ אַהֲבַת הַקְּדֻמוֹנִים שִׁבְטֵי־יָהּ, בְּגָלוּת הַחֵל הַזֶּה. שֵׁבֶט יְהוּדָה בְּרֹאשׁ וּבְצַעַר. וּבְשֵׁם שֶׁהוֹדוּ לַיהוָה֤ מלרע יאהדונהי חַסְדּוֹ בִּיצִיאַת מִצְרַיִם בִּזְכוּת יְהוּדָה, כֵּן נוֹדֶה לְךָ יְהוָה֤ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, עַל גְּאֻלָּתֵנוּ וְעַל פְּדוּת נַפְשֵׁנוּ, בִּזְכוּת יְהוּדָה מֶלֶךְ בְּאָחָיו. וְלֹא יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה וּמְחוֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו. זַרְעוֹ לְעוֹלָם יִהְיֶה וְכִסְאוֹ כַּשֶּׁמֶשׁ נֶגְדֶּךָ. מֶלֶךְ בְּיָפְיוֹ תֶּחֱזֶינָה עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח

לִבֵּנוּ. וְתִמְלוֹךְ אַתָּה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה עַל־כָּל־מַעֲשֶׂיךָ, בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר מִקְדָּשֶׁךָ. כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ: יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם, אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר, הַלְלוּיָהּ: וְנֶאֱמַר: כִּי לַיהוָה הַמְּלוּכָה. וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם: וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפּוֹט אֶת־הַר עֵשָׂו. וְהָיְתָה לַיהוָה הַמְּלוּכָה: וְהָיָה יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ. בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: יְהִי לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי: שַׁוְעָתֵנוּ קַבֵּל, וּשְׁמַע צַעֲקָתֵנוּ, יוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת:

יחזקאל ל״ז

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: וְאַתָּה בֶּן־אָדָם קַח־לְךָ עֵץ אֶחָד, וּכְתֹב עָלָיו לִיהוּדָה, וְלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל חֲבֵרָיו. וּלְקַח עֵץ אֶחָד וּכְתֹב עָלָיו לְיוֹסֵף עֵץ אֶפְרַיִם, וְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל חֲבֵרָיו: וְקָרֵב אֹתָם אֶחָד אֶל־אֶחָד לְךָ לְעֵץ אֶחָד. וְהָיוּ לַאֲחָדִים בְּיָדֶךָ: וְכַאֲשֶׁר יֹאמְרוּ אֵלֶיךָ בְּנֵי עַמְּךָ לֵאמֹר. הֲלוֹא־תַגִּיד לָנוּ מָה־אֵלֶּה לָךְ: דַּבֵּר אֲלֵהֶם כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה הִנֵּה אֲנִי לֹקֵחַ אֶת־עֵץ יוֹסֵף אֲשֶׁר בְּיַד־אֶפְרַיִם וְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל חֲבֵרָיו. וְנָתַתִּי אוֹתָם עָלָיו אֶת־עֵץ יְהוּדָה וַעֲשִׂיתִים לְעֵץ אֶחָד וְהָיוּ אֶחָד בְּיָדִי: וְהָיוּ הָעֵצִים אֲשֶׁר־תִּכְתֹּב עֲלֵיהֶם בְּיָדְךָ לְעֵינֵיהֶם: וְדַבֵּר אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה הִנֵּה אֲנִי לֹקֵחַ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מִבֵּין הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הָלְכוּ־שָׁם. וְקִבַּצְתִּי אֹתָם מִסָּבִיב, וְהֵבֵאתִי אוֹתָם אֶל־אַדְמָתָם: וְעָשִׂיתִי אֹתָם לְגוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ בְּהָרֵי יִשְׂרָאֵל, וּמֶלֶךְ אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם לְמֶלֶךְ. וְלֹא יִהְיוּ־עוֹד לִשְׁנֵי גוֹיִם, וְלֹא יֵחָצוּ עוֹד לִשְׁתֵּי מַמְלָכוֹת עוֹד: וְלֹא יִטַּמְּאוּ עוֹד בְּגִלּוּלֵיהֶם וּבְשִׁקּוּצֵיהֶם וּבְכֹל פִּשְׁעֵיהֶם. וְהוֹשַׁעְתִּי אוֹתָם מִכֹּל מוֹשְׁבֹתֵיהֶם אֲשֶׁר חָטְאוּ בָהֶם, וְטִהַרְתִּי אוֹתָם וְהָיוּ־לִי לְעָם וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים: וְעַבְדִּי דָוִד מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם, וְרוֹעֶה אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם. וּבְמִשְׁפָּטַי יֵלֵכוּ וְחֻקּוֹתַי יִשְׁמְרוּ וְעָשׂוּ אוֹתָם: וְיָשְׁבוּ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְעַבְדִּי לְיַעֲקֹב, אֲשֶׁר יָשְׁבוּ־בָהּ אֲבוֹתֵיכֶם. וְיָשְׁבוּ עָלֶיהָ הֵמָּה וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם עַד־עוֹלָם, וְדָוִד עַבְדִּי נָשִׂיא לָהֶם לְעוֹלָם: וְכָרַתִּי לָהֶם בְּרִית שָׁלוֹם, בְּרִית עוֹלָם יִהְיֶה אוֹתָם. וּנְתַתִּים וְהִרְבֵּיתִי אוֹתָם,

וְנָתַתִּי אֶת־מִקְדָּשִׁי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם: וְהָיָה מִשְׁכָּנִי עֲלֵיהֶם, וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים. וְהֵמָּה יִהְיוּ־לִי לְעָם: וְיֵדְעוּ הַגּוֹיִם, כִּי אֲנִי יְהוָה יאהדונהי מְקַדֵּשׁ אֶת־יִשְׂרָאֵל. בִּהְיוֹת מִקְדָּשִׁי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שָׂמַחְתִּי בְאֹמְרִים לִי בֵּית יְהוָה יאהדונהי נֵלֵךְ: עֹמְדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בִּשְׁעָרַיִךְ יְרוּשָׁלִָם: יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחֻבְּרָה־לָּהּ יַחְדָּו: שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים שִׁבְטֵי־יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהֹדוֹת לְשֵׁם יְהוָה יאהדונהי: כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ כִסְאוֹת לְמִשְׁפָּט כִּסְאוֹת לְבֵית דָּוִד: שַׁאֲלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלִָם יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ: יְהִי־שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ: לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה־נָּא שָׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן בֵּית־יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ:

זהר במדבר דף קי"ח ע"ב

אִישׁ עַל דְּגְלוֹ בְּאוֹתוֹת. אִלֵּין אַרְבַּע מַשְׁרְיָן דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאִנּוּן תְּרֵיסַר שִׁבְטִין תְּרֵיסַר תְּחוּמִין סְחוֹר סְחוֹר לָהּ, כְּלָא כְּגַוְנָא דִּלְעֵלָּא. כְּתִיב, שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים, אִלֵּין י"ב שְׁבָטִים י"ב תְּחוּמִין דִּלְתַתָּא. שִׁבְטֵי יָהּ, דָּא אוּקְמוּהּ, בְּגִין דְּיָ"הּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל וַדַּאי. וּבְגִין דָּא הָרְאוּבֵנִי (צריך לקרוא הָרְאוּבֵנִי) הַשְׁמְעוֹנִי, יָהּ בְּכָל־חַד וְחַד. אֲבָל וַדַּאי הָכִי הוּא, דְּהָא אִילָנָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא בֵּהּ אִתְּתָּמוֹ וְאוּקְמוּהּ, דִּכְתִיב: וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּם וגו', דְּיוּקְנָא דְּאָדָם אִתְכְּלִיל בְּכֻלְּהוּ, וַאֲפִין חֲוֹו לְאַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא וּמִתְפָּרְשָׁן בְּרִיוְקְנֵיהוֹן, וְכֻלְּהוּ כְּלִילָן בֵּהּ בְּאָדָם. מִיכָאֵל מִימִינָא, גַּבְרִיאֵל מִשְּׂמָאלָא, אוּרִיאֵל לָקֳדָמֵיהוּ, רְפָאֵל לַאֲחוֹרֵיהוּ, שְׁכִינְתָּא עֲלֵיהוּ, תְּרֵי מִכָּאן וּתְרֵי מִכָּאן, וְהִיא בְּאֶמְצָעִיתָא. כְּגַוְנָא דָּא בְּאַרְעָא דִּלְתַתָּא, תְּרֵי מִכָּאן וּתְרֵי מִכָּאן וְאוֹת יו"ד אוֹת ה"א בֵּינַיְהוּ. בֵּינַיִן דְּנָטְלִין תְּרֵין דִּגְלִין מַה־כְּתִיב? וְנָסַע אֹהֶל מוֹעֵד מַחֲנֵה הַלְוִיִּם וגו'. וּלְבָתַר אִנּוּן תְּרֵין אֲחָרָנִין, אַרְבַּע מַשְׁרְיָן אִנּוּן, לְאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא, וְאִשְׁתַּכְּחוּ תְּרֵיסַר. אוֹף הָכִי לְתַתָּא, כְּגַוְנָא דִּלְעֵלָּא וְנָסַע בָּרִאשׁוֹנָה דֶּגֶל מַחֲנֵה יְהוּדָה לָקֳבֵל מַשְׁרְיָא דְּאוּרִיאֵל, וּמַחֲנֵה דִּרְאוּבֵן לָקֳבֵל מַשְׁרְיָא דְּמִיכָאֵל, דָּא לְדָרוֹם וְדָא

לִמְזָרָח, מִזְבֵּחַ הָכִי נָמִי דְּרוֹמִית מִזְרָחִית, וּמַחֲנֵה דָן לַצָּפוֹן, מַחֲנֵה אֶפְרַיִם יָמָּה, מַחֲנֵה דָן לָקֳבֵל מַשְׂרְיָא דְּגַבְרִיאֵל, וּמַחֲנֵה אֶפְרַיִם לְמַעֲרָב לָקֳבֵל מַשְׂרְיָא דְּרָפָאֵל, מִזְבֵּחַ הָכִי נָמִי צְפוֹנִית מַעֲרָבִית כּוּלָּא אֲחִיד דָּא בְדָא עַד דְּסָלְקָא כּוּלָּא וְאִתְאַחַד בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דְּאִיהוּ שֵׁרוּתָא דְּכוּלָּא, עִלָּאָה דְּכוּלָּא, קַדִּישָׁא דְּכוּלָּא, כּוּלָּא אִתְכְּלִיל בֵּהּ. יו״ד מִזְרָח הוּא שֵׁרוּתָא דְּנְהוֹרָא, אָזִיל וְשָׁט וְאַפִּיק לְדָרוֹם, וְדָרוֹם נָפִיק וְתַלְיָא בְּשֵׁרוּתָא דְּמִזְרָח. ה״א דָּרוֹם, מְנִיהּ נָפִיק דָּרוֹם בְּעָלְמָא, וְעָיל יו״ד בְּשֵׁרוּתָא דְּמִזְרָח וְאַפִּיק לֵהּ. וּמִן ה״א תַּלְיָן דָּרוֹם וְצָפוֹן וְהַהוּא דְּבִינַיְהוּ, יו״ד מִזְרָח, ה״א דָּרוֹם וְצָפוֹן תַּלְיָן בֵּהּ. וָא״ו בְּאֶמְצָעִיתָא, וְדָא הוּא בֵּן דְּכַר. בְּגִין כָּךְ, אִיהוּ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם. וְעַל דָּא תָּנֵינָן, מָאן דְּיָחִיב מִטָּתֵהּ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, חַיָּין לֵהּ בָּנִים זְכָרִים, דְּהָא בֵּן דְּכַר אִיהוּ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם. ה״א עִלָּאָה, בָּהּ תַּלְיָן צָפוֹן וְדָרוֹם, וּבֵן דְּכַר בֵּינַיְהוּ בְּרָזָא דְּיו״ד וָא״ו ה״א. ה״א בַּתְרָאָה מַעֲרָב, וְעַל דָּא, דָּרוֹם אֶחִיד בַּמִּזְרָח, דְּאִיהוּ שֵׁרוּתָא דְּשִׁמְשָׁא וְתַלְיָא בֵּהּ. וְעַל דָּא תָּנֵינָא מִפִּטְרָא דְאַבָּא אֶחִיד וְתַלְיָא חֶסֶד עִלָּאָה, מִפִּטְרָא דְאִמָּא תַּלְיָא גְּבוּרָה. בְּגִנָּא דָּא, אֶחִיד כּוּלָּא דָּא בְדָא, זְנֵין דְּמַדְבְּחָא הָכִי נָמִי אִסְתַּחָרָן. וּבָא לוֹ לְקֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית, דְּדָרוֹם תָּקְפֵּהּ דְּמִזְרָח, הוּא אַנְחִיר לְצָפוֹן, וְצָפוֹן אִתְכְּלִיל בְּדָרוֹם, דְּהָא שְׁמָאלָא אִתְכְּלִיל בִּימִינָא. צְפוֹנִית מַעֲרָבִית, דְּהָא מַעֲרָב דְּאִיהִי ה״א בַּתְרָאָה נָטְלָה מִצָּפוֹן, וְעַל דָּא, צָפוֹן אָזִיל לְמַעֲרָב. מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית, הִיא אָזְלָא לְאִתְחַבְּקָא בְּדָרוֹם, כְּמָה דְּדָרוֹם תַּלְיָא בְּמִזְרָח וְתָקְפֵּהּ אָזִיל בְּשֵׁרוּתָא, הָכִי נָמִי מַעֲרָב אָזְלָא לְאִתְחַבְּקָא בְּדָרוֹם, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי, דָּא הוּא דָּרוֹם. בְּגִין כָּךְ, יָנֵקָא מִתְּרִין סִטְרִין, מִצָּפוֹן וּמִדָּרוֹם. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי. שְׂמֹאלוֹ, דָּא הוּא צָפוֹן. וִימִינוֹ, דָּא הוּא דָּרוֹם. וְרָזָא דָּא אוֹלִיפְנָא, קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָחִיב מִטָּתֵהּ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם וַאֲחִידַת לְהַאי בֵּן זַכַּאי. וְעַל דָּא, אִית לְהוּ לְבְנֵי נָשָׁא לְמֵיהַב מִטָּתַיְהוּ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם. וְהָכִי אוֹלִיף לִי אַבָּא, דְּיַהֲבִין לְהוּ בְּנִין דְּכְרִין, דְּהָא אִיהוּ אִתְבַּנַּן בְּלַפֵּי מְהֵימְנוּתָא שְׁלֵימָא עִלָּאָה בִּשְׁלֵימוּתָא דְּכוּלָּא, לְגַבֵּי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, וּלְגַבֵּי

בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאִיתֵי בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, וַדַּאי יֶחֱזֶה לֵהּ בְּנִין דִּכְרִין, וּבְכֹלָּא בָּעֵי לְאַחֲזָאָה עוֹבָדָא כְּגַוְנָא דִּלְעֵלָּא. וּכְמָה דְּאַחֲזֵי עוֹבָדָא לְתַתָּא, הָכִי נָמֵי אִתְעֲר לְעֵלָּא, וְאוֹקְמוּהּ. שָׁמַע רִבִּי פִּנְחָס וְנַשְּׁקֵהּ לְרִבִּי אֶלְעָזָר, וּבָכָה וְחָיִיךְ. אָמַר, זַכָּאָה חוּלְקֵן בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי:

ואחר כך יאמר תפלה זו בכל יום (אחרי פרשת הנשיא) לעלוי הנשמות:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה־יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתָּאִיר הַיּוֹם בְּחַסְדְּךָ הַגָּדוֹל עַל הַנְּשָׁמוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת הָעוֹמְדוֹת בְּשָׁלֹשׁ שׁוּרוֹת שֶׁבְּעֵדֶן, הַמְצַפְּצְפִין בְּקוֹלָם בַּצִּפֳּרִים, וְכָל־נִשְׁמָתָם תְּהַלֵּל יָהּ לְשַׁבֵּחַ וּלְפָאֵר אֶת־הוֹד שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ, וּמַעֲתִירִים עֲתֶרֶת הַחַיִּים וְהַשָּׁלוֹם עָלֵינוּ בְּנֵי יְדִידֶיךָ. אָנָּא בְּכֹחַ גְּדֻלַּת רַחֲמֶיךָ, תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשׁוּבוֹת אֲלֵיהֶם, וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה בְּרַחֲמִים, לְבַטֵּל מֵעָלֵינוּ וּמֵעַל כָּל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל, כָּל־חָרוֹן אַף, וְכָל־מִינֵי מַשְׁחִית וְכָל־מִינֵי פֻּרְעָנוּת. וְתַאֲרִיךְ יָמֵינוּ בַּטּוֹב וּשְׁנוֹתֵינוּ בַּנְּעִימִים – חַיִּים שֶׁל שָׁלוֹם, חַיִּים שֶׁל שַׁלְוָה, חַיִּים שֶׁל טוֹבָה, חַיִּים שֶׁל בְּרָכָה, חַיִּים שֶׁל פַּרְנָסָה טוֹבָה, חַיִּים שֶׁל חִלּוּץ עֲצָמוֹת, חַיִּים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם יִרְאַת חֵטְא, חַיִּים שֶׁאֵין בָּהֶם בּוּשָׁה וּכְלִמָּה, חַיִּים שֶׁל עֹשֶׁר וְכָבוֹד לַעֲבוֹדָתֶךָ, חַיִּים שֶׁתְּהֵא בָנוּ אַהֲבַת תּוֹרָה לִשְׁמָהּ, חַיִּים שֶׁתְּמַלֵּא כָּל־מִשְׁאֲלוֹת לִבֵּנוּ לְטוֹבָה:

וְיהִי נָא חַסְדְּךָ עַל הַנְּשָׁמוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת הָאֵלֶּה, וְיַעֲלֶה וְיָבוֹא, יַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה, יִשָּׁמַע יִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנָן הַטּוֹב לִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ וּמְצָאנָה מְנוּחָה, וְתִצְרוֹר נִשְׁמָתָם לִפְנֵי וְלִפְנִים אֶל־מְקוֹם הַקֹּדֶשׁ, עַיִן לֹא רָאֲתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ, וְתַשְׂבִּיעַ בְּצַחֲצָחוֹת נַפְשׁוֹתָם, יְרִיוִין מִדֶּשֶׁן בֵּיתֶךָ וְנַחַל עֲדָנֶיךָ תַּשְׁקֵם, וְשָׁם חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם, וְנִזְכֶּה וְנִחְיֶה וְנִירַשׁ טוֹבָה וּבְרָכָה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. וְאוֹתָן הַנְּשָׁמוֹת הַנִּדָּחוֹת הַפּוֹרְחוֹת בַּאֲוִיר הָעוֹלָם, וְאוֹתָם שֶׁמִּתוּ קֹדֶם זְמַנָּם וְלֹא נִמְסְרוּ לְרִמָּה, וְאוֹתָם הַטְמוּנִים בָּאָרֶץ וְיָצִיצוּ מֵעִיר כְּעֵשֶׂב הָאָרֶץ, שֶׁלֹּא עָצְרוּ כֹּחַ עֲדַיִן לָבוֹא אֶל מְנוּחָתָם, אַתָּה הָאֵל הַמֵּאִיר לָאָרֶץ וְלַדָּרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים, הָאֵר פָּנֶיךָ וּתְכַסֶּה עַל עֲוֹנָם וּפִשְׁעָם, וְתֹאמַר לְמַלְאָךְ הַמְמֻנֶּה עֲלֵיהֶם לְהָקֵל מֵעֲלֵיהֶם מִשְׁפָּטָם וְדִינָם וְעֹל סִבְלָם. יִתֵּן יְהוָה

אֲהֲרוֹנִי לָהֶן וּמְצָאנָה מְנוּחָה נְבוֹנָה אִישׁ עַל מַחֲנֵהוּ, בְּמְנוּחַת שָׁלוֹם הַשְׁקֵט וָבֶטַח עַד עוֹלָם, וּבְצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנְנוּ תַּחַת כַּנְפֵי הַכְּרוּבִים, מִמַּדְרֵגָה לְמַדְרֵגָה וּמִמַּעֲלָה לְמַעֲלָה יָקוּמוּ וְיַעֲלוּ. וַאֲשֶׁר אֵין לוֹ זְכֻיּוֹת לַעֲלוֹת, עֲשֵׂה עִמּוֹ חֶסֶד מַתְּנַת חִנָּם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֹּאמֶר אֲנִי אַעֲבִיר כָּל־טוּבִי עַל פָּנֶיךָ, וְקָרָאתִי בְשֵׁם יְהוָה אֲהֲרוֹנִי לְפָנֶיךָ. וְחַנֹּתִי אֶת־אֲשֶׁר אָחֹן, וְרִחַמְתִּי אֶת־אֲשֶׁר אֲרַחֵם: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה אֲהֲרוֹנִי צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ביום שני לחדש ניסן

בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי הִקְרִיב נְתַנְאֵל בֶּן־צוּעָר נְשִׂיא יִשָּׂשכָר: הִקְרִבוֹ אֶת־קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן נְתַנְאֵל בֶּן־צוּעָר:

[יש מוסיפים לומר בכל יום: ויהי דבר וגו' שיר המעלות וגו' והזוהר, כמודפס לעיל בקריאה ליום א' בניסן].

ויש נוהגים להוסיף בקשה זו:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֲהֲרוֹנִי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּהֵא חֲשׁוּבָה וּמְרֻצָּה קְרִיאָתֵנוּ בַּתּוֹרָה סֵדֶר קָרְבַּן הַנָּשִׂיא נְתַנְאֵל בֶּן־צוּעָר מִשֵּׁבֶט יִשָּׂשכָר הֶחָתוּם בְּמִדַּת הַנָּצַח דְּמַלְכוּת, קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר הִקְרִיב לַחֲנֻכַּת מִזְבַּחֲךָ הַקָּדוֹשׁ. וְתַעֲלֶה עָלֵינוּ, כְּאִלּוּ הִשַּׁגְנוּ כָּל־הַסּוֹדוֹת וְכָל־שְׁמוֹת הַקֹּדֶשׁ הַיּוֹצְאִים מֵרָאשֵׁי תֵּבוֹת וְסוֹפֵי תֵּבוֹת מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה, וְנִשְׁלְמָה פָּרִים שְׂפָתֵינוּ. וְאֵירוּ נָא עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל אַחֵינוּ, כָּל־נִיצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה וְכָל־הָאוֹרוֹת הַקְּדוֹשִׁים, הַכְּלוּלִים בְּקְדֻשַּׁת זֶה הַשַּׁבָּט. וְנִהְיֶה מְלֻבָּשִׁים בְּקְדֻשַּׁת זֶה הַשַּׁבָּט, לָהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל בְּתוֹרָתְךָ וּבְיִרְאָתֶךָ - יִרְאַת הָרוֹמְמוּת, לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ כִּרְצוֹנֶךָ כָּל־יְמֵי חַיֵּינוּ, אֲנַחְנוּ וְזַרְעֵנוּ וְזֶרַע זַרְעֵנוּ:

וּבְשֵׁם שֶׁבַּחַרְתָּ הַזֶּה, פָּדִיתָ אֶת־עַמְּךָ שִׁבְטֵי נַחֲלָתֶךָ מִבּוֹר הַבְּרִיוֹל מִמִּצְרַיִם, וְזַכְרְתָּ בְאַהֲבָה לְתִהְלָה לְשֵׁם וּלְתִפְאֶרֶת לִשְׁמוֹת מַטּוֹת

אֲבוֹתָם, עַל הַנְּפִים עַל הַפֻּרְקָן עַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּהֶם,
בֵּן יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, צַאֲנֵךְ בְּרַחֲמִים תִּפְקֹד, וּזְכֹר־לָנוּ
אַהֲבַת הַקְּדֻמוֹנִים שִׁבְטֵי יָהּ בְּגָלוּת הַחֵל הַזֶּה. וּבְשֵׁם שֶׁהִרְבֵּיתָ שִׂבְרָם שֶׁל
אֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָאֵלֶּה וּבַזְּמַן הַזֶּה זְכוּת יְשֻׁשָׁר וְאַחֲרֵי־כֵן יָצְאוּ בִּרְכוּשׁ
גָּדוֹל, בֵּן יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, נָקְבָה שִׂבְרְךָ לְעַמְּךָ הַיְּהוּדִים
וְסָחוּפִים בְּגָלוּת הַחֵל הַזֶּה, וְתֵן שָׂכָר טוֹב לְכָל־הַבּוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בֶּאֱמֶת,
וְלָעוֹלָם לֹא נֵבוֹשׁ, כִּי־בְךָ בָטָחְנוּ, וְלִישׁוּעָתְךָ קִוִּינוּ כָּל־הַיּוֹם בִּזְכוּת יְשֻׁשָׁכָר
וּבִרְכָתוֹ: וַיַּרְא מְנוּחָה כִּי טוֹב. וְאֶת־הָאָרֶץ כִּי נָעֲמָה: חֲזֵה צִיּוֹן קִרְיַת מוֹעֲדֵנוּ.
עֵינֶיךָ תִּרְאֶינָה יְרוּשָׁלַיִם נָוֶה שַׁאֲנָן אֹהֶל בַּל יִצָּעֵן בַּל יִסַּע יְתֵדוֹתָיו לָנֶצַח,
וְכָל־חֲבָלָיו בַּל יִנָּתֵקוּ: יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת. הָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה: בָּרְכֵם
מַהֲרֵם, רַחֲמֵי צִדְקָתֶךָ, תָּמִיד גָּמְלֵם: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ.
יְהוָה יאהדונהי צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ואחר כך יאמר את התפלה לעלוי הנשמות בעמ' 642.

ביום שלישי לחדש ניסן

בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי נָשִׂיא לִבְנֵי זְבוּלֻן אֱלִיאָב בֶּן־חֵלֹן: קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת
שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ
שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה
קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׂעִיר־עִזִּים
אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה
כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלִיאָב בֶּן־חֵלֹן:

ואח"כ יאמר בקשה זו:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּהֵא חֲשׁוּבָה
וּמְרֻצָּה קְרִיאָתֵנוּ בַּתּוֹרָה סֵדֶר קָרְבַּן הַנָּשִׂיא אֱלִיאָב בֶּן־חֵלֹן מִשֵּׁבֶט
זְבוּלֻן הֶחָתוּם בְּמִדַּת הוֹד מַלְכוּת, קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר הִקְרִיב לַחֲנֻכַּת מִזְבַּחַ
הַקְּדוֹשׁ. וְתַעֲלֶה עָלֵינוּ, כְּאִלּוּ הִשַּׁגְנוּ כָּל־הַסּוֹדוֹת וְכָל־שְׁמוֹת הַקֹּדֶשׁ הַיּוֹצְאִים
מֵרָאשֵׁי תֵּבוֹת וְסוֹפֵי תֵּבוֹת מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה, וּנְשַׁלְּמָה פָּרִים שְׂפָתֵינוּ.
וְיָאִירוּ נָא עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל אַחֵינוּ, כָּל־נִיצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה וְכָל־

הָאוֹרוֹת הַקְּדוֹשִׁים, הַבְּלוּלִים בִּקְדֻשַּׁת זֶה הַשַּׁבָּט. וְנִהְיֶה מְלֵבָּשִׁים בִּקְדֻשַּׁת זֶה הַשֵּׁבֶט, לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל בְּתוֹרָתְךָ וּבְיִרְאָתֶךָ - יִרְאַת הָרוֹמְמוּת, לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּרָצוֹנֶךָ כָּל־יְמֵי חַיֵּינוּ, אֲנַחְנוּ וְזַרְעֵנוּ וְזֶרַע זַרְעֵנוּ:

וּבְשֵׁם שֶׁפָּדִיתָ אֶת־אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, וְהִשְׁבַּנְתָּ שִׁבְיָנְתָךְ בְּקִרְבָּם בְּבֵית זְבוּלֶךָ בְּזוּת וְבוּלוּן, כֵּן יְהוָה֤ יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִית קֶדֶם בְּגָלוּת חַחֶל הַזֶּה הַמַּר וְהַנִּמְהָר. וּבְזוּת וְבוּלוּן, הָשֵׁב שִׁבְיָנְתָךְ בְּבֵית זְבוּל תִּפְאַרְתֶּךָ. תֵּשְׁבֵן בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ, וְכִסֵּא דָוִד מְהֵרָה בְּרוֹכָהּ תָּכִין. וּפְקוֹד גֶּפֶן זֹאת דָּנ״ח כָּל־הַיּוֹם, וְהַרְאֵנוּ הוֹ״ד לְטוֹבָה. הוֹשִׁיעֵנוּ יְהוָה֤ יהוה אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן הַגּוֹיִם. לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ, לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: וְהָקֵם לַעֲבָדֶיךָ בִּרְכַּת זְבוּלוּן - עַמִּים הַר־יִקְרָאוּ שָׁם יִזְבְּחוּ זִבְחֵי־צֶדֶק. כִּי שֶׁפַע יַמִּים יִינָקוּ, וּשְׂפוּנֵי טְמוּנֵי חוֹל: יְהוָה֤ יהוה צְבָאוֹת עִמָּנוּ. מִשְׂגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: חַסִין קָדוֹשׁ, בְּרֹב טוּבְךָ, נַהֵל עֲדָתֶךָ: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה֤ יהוה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ואחר כך יאמר את התפלה לעלוי הנשמות בעמ׳ 642.

ביום רביעי לחדש ניסן

בַּיּוֹם֙ הָרְבִיעִ֔י נָשִׂ֕יא לִבְנֵ֖י רְאוּבֵ֑ן אֱלִיצ֖וּר בֶּן־שְׁדֵיאֽוּר: קָרְבָּנ֗וֹ קַעֲרַת־כֶּ֤סֶף אַחַת֙ שְׁלֹשִׁ֣ים וּמֵאָ֔ה מִשְׁקָלָ֖הּ מִזְרָ֣ק אֶחָ֑ד כֶּ֤סֶף שִׁבְעִים֙ שֶׁ֣קֶל בְּשֶׁקֶל֙ הַקֹּ֔דֶשׁ שְׁנֵיהֶ֖ם מְלֵאִ֥ים סֹ֛לֶת בְּלוּלָ֖ה בַּשָּׁ֑מֶן לְמִנְחָֽה: כַּף֙ אַחַ֣ת עֲשָׂרָ֔ה זָהָ֖ב מְלֵאָ֥ה קְטֹֽרֶת: פַּ֚ר אֶחָ֣ד בֶּן־בָּקָ֔ר אַ֥יִל אֶחָ֖ד כֶּ֣בֶשׂ־אֶחָ֑ד בֶּן־שְׁנָת֖וֹ לְעֹלָֽה: שְׂעִיר־עִזִּ֥ים אֶחָ֖ד לְחַטָּֽאת: וְלִזְבַ֣ח הַשְּׁלָמִ֗ים בָּקָ֤ר שְׁנַ֨יִם֙ אֵילִ֣ם חֲמִשָּׁ֔ה עַתּוּדִ֖ים חֲמִשָּׁ֣ה כְבָשִׂ֑ים בְּנֵי־שָׁנָ֣ה חֲמִשָּׁ֔ה זֶ֖ה קָרְבַּ֥ן אֱלִיצ֖וּר בֶּן־שְׁדֵיאֽוּר:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה֤ יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּהֵא חֲשׁוּבָה וּמְרֻצָּה קְרִיאָתֵנוּ בַּתּוֹרָה סֵדֶר קָרְבַּן הַנָּשִׂיא אֱלִיצוּר בֶּן־שְׁדֵיאוּר מִשֵּׁבֶט רְאוּבֵן הֶחָתוּם בְּמִדַּת חֶסֶד דְּמַלְכוּת, קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר הִקְרִיב לַחֲנֻכַּת מִזְבַּחֲךָ הַקָּדוֹשׁ. וְתַעֲלֶה עָלֵינוּ, בְּאִלּוּ הִשַּׁגְנוּ כָּל־הַסְּדוּרוֹת וְכָל־שְׁמוֹת הַמְקֻדָּשׁ הַיּוֹצְאִים

מֵרָאשֵׁי תֵבוֹת וְסוֹפֵי תֵבוֹת מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה, וּנְשַׁלְּמָה פָּרִים שְׂפָתֵינוּ.
וְיָאִירוּ נָא עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל אַחֵינוּ, כָּל־נִיצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה וְכָל־
הָאוֹרוֹת הַקְּדוֹשִׁים, הַכְּלוּלִים בִּקְדֻשַּׁת זֶה הַשַּׁבָּט. וְנִהְיֶה מְלֻבָּשִׁים בִּקְדֻשַּׁת
זֶה הַשַּׁבָּט, לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל בְּתוֹרָתְךָ וּבְיִרְאָתֶךָ – יִרְאַת הָרוֹמְמוּת, לַעֲשׂוֹת
רְצוֹנְךָ בְּרָצוֹנֶךָ כָּל־יְמֵי חַיֵּינוּ, אֲנַחְנוּ וְזַרְעֵנוּ וְזֶרַע זַרְעֵנוּ:

וּכְשֵׁם שֶׁרָאִיתָ אֶת־עֲנִי עַמְּךָ מלרע צאן מַרְעִיתֶךָ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בַּיָּמִים
הָאֵלֶּה וּבִזְמַן הַזֶּה בִּזְכוּת רְאוּבֵן, בֶּן יְהוָ֫ה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ, בְּגָלוּת הַחֵל הַזֶּה, הַבִּיטָה וּרְאֵה אֶת־חֶרְפָּתֵנוּ. וּבִזְכוּת רְאוּבֵן,
רְאֵה־נָא בְעָנְיֵנוּ וְרִיבָה מלרע רִיבֵנוּ, וּמַהֵר לְגָאֳלֵנוּ גְּאֻלָּה שְׁלֵמָה: אָנָּא בְכֹחַ,
גְּדֻלַּת יְמִינְךָ, תַּתִּיר צְרוּרָה: קוֹמָה מלרע עֶזְרָתָה לָּנוּ. וּפְדֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ:
הַפְלֵה חֲסָדֶיךָ מוֹשִׁיעַ חוֹסִים. מִמִּתְקוֹמְמִים בִּימִינֶךָ: יְהִי חַסְדְּךָ יְהוָ֫ה יאהדונהי
עָלֵינוּ. כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ: יְהִיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָ֫ה יאהדונהי
צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ואחר כך יאמר את התפלה לעלוי הנשמות בעמ׳ 642.

ביום חמישי לחדש ניסן

בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי נָשִׂיא לִבְנֵי שִׁמְעוֹן שְׁלֻמִיאֵל בֶּן־צוּרִישַׁדָּי: קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף
אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל
הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם| מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב
מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:
שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים
חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן שְׁלֻמִיאֵל בֶּן־צוּרִישַׁדָּי:

ויש נוהגים להוסיף בקשה זו:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָ֫ה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּהֵא חֲשׁוּבָה
וּמְרֻצָּה קְרִיאָתֵנוּ בַּתּוֹרָה סֵדֶר קָרְבַּן הַנָּשִׂיא שְׁלֻמִיאֵל בֶּן־צוּרִישַׁדָּי
מִשֶּׁבֶט שִׁמְעוֹן הֲתָמִים כְּמִדַּת גְּבוּרָה דְמַלְכוּת, קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר הִקְרִיב לַחֲנֻכַּת
מִזְבַּחֲךָ הַקָּדוֹשׁ. וְתַעֲלֶה עָלֵינוּ, כְּאִלּוּ הִשַּׂגְנוּ כָּל־הַסּוֹדוֹת וְכָל־שְׁמוֹת הַקֹּדֶשׁ

הַיּוֹצְאִים מֵרָאשֵׁי תֵבוֹת וְסוֹפֵי תֵבוֹת מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה, וּנְשַׁלְּמָה פָּרִים שְׂפָתֵינוּ. וְיָאִירוּ נָא עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל אַחֵינוּ, כָּל־נִיצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה וְכָל־הָאוֹרוֹת הַקְּדוֹשִׁים, הַכְּלוּלִים בִּקְדֻשַּׁת זֶה הַשַּׁבָּט. וְנִהְיֶה מְלֻבָּשִׁים בִּקְדֻשַּׁת זֶה הַשַּׁבָּט, לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל בְּתוֹרָתְךָ וּבְיִרְאָתֶךָ – יִרְאַת הָרוֹמְמוּת, לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ כִּרְצוֹנֶךָ כָּל־יְמֵי חַיֵּינוּ, אֲנַחְנוּ וְזַרְעֵנוּ וְזֶרַע זַרְעֵנוּ:

וּבְשֵׁם שֶׁשָּׁמַעְתָּ נַאֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ בְּמִצְרַיִם בַּיָּמִים הָאֵלֶּה וּבַזְּמַן הַזֶּה בִּזְכוּת שִׁמְעוֹן, כֵּן יְהוָה יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, פָּקְדֵנוּ בִּפְקֻדַּת יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים בַּגְּלוּת הַמַּר וְהַנִּמְהָר הַזֶּה. וּבִזְכוּת שִׁמְעוֹן, קַבֵּל רִנַּת, עַמְּךָ. שַׂגְּבֵנוּ, טַהֲרֵנוּ נוֹרָא. שְׁמַע קוֹלֵנוּ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת־תְּפִלָּתֵנוּ, הַנֹּאֲקִים מִבּוֹר גָּלוּת וּמֵאֶרֶץ שִׁבְיָה. אֵל! הַבִּיטָה, דַּל בְּבוֹדֵנוּ בַּגּוֹיִם, וְשִׁקַּצּוּנוּ בְּטָמְאַת הַנִּדָּה. עַד מָתַי עָוְךָ בַּשִּׁבְי, וְתִפְאַרְתְּךָ בְּיַד צָר? הֵמָּה יִרְאוּ וְיֵבוֹשׁוּ וְיֵחַתּוּ מִגְּבוּרָתָם. עוֹרְרָה אֶת־גְּבוּרָתֶךָ, וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ. יְהוָה יהוה כַּגִּבּוֹר יֵצֵא, כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יָעִיר קִנְאָה. יָרִיעַ אַף יַצְרִיחַ, עַל אוֹיְבָיו יִתְגַּבָּר: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה יהוה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ואחר כך יאמר את התפלה לעלוי הנשמות בעמ׳ 642.

ביום ששי לחדש ניסן

בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי נָשִׂיא לִבְנֵי גָד אֶלְיָסָף בֶּן־דְּעוּאֵל: קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֶלְיָסָף בֶּן־דְּעוּאֵל:

ויש נוהגים להוסיף בקשה זו:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּהֵא חֲשׁוּבָה וּמְרֻצָּה קְרִיאָתֵנוּ בַּתּוֹרָה סֵדֶר קָרְבַּן הַנָּשִׂיא אֶלְיָסָף בֶּן־דְּעוּאֵל מִשֶּׁבֶט

גַּד הֶחָתוּם בְּמִדַּת הוֹד דְּמַלְכוּת, קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר הִקְרִיב לַחֲנֻכַּת מִזְבַּחֲךָ הַקָּדוֹשׁ. וְתַעֲלֶה עָלֵינוּ, בְּאִלּוּ הִשַּׁגְנוּ כָּל־הַסּוֹדוֹת וְכָל־שְׁמוֹת הַקֹּדֶשׁ הַיּוֹצְאִים מֵרָאשֵׁי תֵּבוֹת וְסוֹפֵי תֵּבוֹת מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה, וְנִשְׁלְמָה פָּרִים שְׂפָתֵינוּ. וְיָאִירוּ נָא עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל אַחֵינוּ, כָּל־נִיצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה וְכָל־הָאוֹרוֹת הַקְּדוֹשִׁים, הַכְּלוּלִים בִּקְדֻשַּׁת זֶה הַשַּׁבָּט. וְנִהְיֶה מְלֻבָּשִׁים בִּקְדֻשַּׁת זֶה הַשַּׁבָּט, לָהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל בְּתוֹרָתְךָ וּבְיִרְאָתֶךָ – יִרְאַת הָרוֹמְמוּת, לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ כִּרְצוֹנֶךָ כָּל־יְמֵי חַיֵּינוּ, אֲנַחְנוּ וְזַרְעֵנוּ וְזֶרַע זַרְעֵנוּ:

וּבְשֵׁם שֶׁבְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם הוֹרַדְתָּ לָהֶם הַמָּן מִן שְׁמֵי מְרוֹמֶיךָ, וְהוּא בְּזֶרַע גַּד בִּזְכוּת גָּד, כֵּן יְהוָה יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, חָסִין קָדוֹשׁ, בְּרֹב טוּבְךָ, נַהֵל עֲדָתֶךָ, בְּגָלוּת הַחֵל הַזֶּה, פְּתַח לָנוּ אוֹצְרוֹת טַלָּא עִלָּאָה חָוָרָא מִתְרִין מַזָּלִין נִצַּר וְנַקֵּה דָּרְךָ חִיךְ וְגָרוֹן לְאַבָּא וְאִמָּא, וּמִן אַבָּא וְאִמָּא לְזָעִיר אַנְפִּין, וּמִזָּעִיר אַנְפִּין לַחֲכַל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין, דְּמִתַּמָּן אִתְיְהִיב מְזוֹנָא עָלְמָא מֵרַחֲיָא דְּטַחֲנִין תַּמָּן מַנָּא לְצַדִּיקַיָּא, וְשַׂבַּע אֶת־הָעוֹלָם כֻּלּוֹ מִטּוּבֶךָ, וְתֵן טַל וּמָטָר לִבְרָכָה עַל־כָּל־פְּנֵי הָאֲדָמָה, מְמֻגָּד שָׁמַיִם מִטָּל וּמִתְּהוֹם רַבָּצֶת תָּחַת. וּבִזְכוּת גָּד הֶחָתוּם בַּעֲקֵב חוֹד מַלְכוּתֶךָ, תֶּהֱיֶה כַּטַּל לְיִשְׂרָאֵל יִפְרַח כַּשּׁוֹשַׁנָּה וְיַךְ שָׂרָשָׁיו כַּלְּבָנוֹן. יֵלְכוּ יוֹנְקוֹתָיו וִידֵי כַּזַּיִת הוֹדוֹ. וְרֵיחַ לוֹ כַּלְּבָנוֹן: וּבִישׁוּעָתְךָ תָּרוּם מַלְכֵּנוּ, וְתַגְבִּיהַּ קֶרֶן מָשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד עַבְדֶּךָ, וְנָתַתָּ מֶהוֹדְךָ עָלָיו. גָּדוֹל כְּבוֹדוֹ בִּישׁוּעָתֶךָ. הוֹד וְהָדָר תְּשַׂוֵּה עָלָיו: יְהִיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה יהוה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ואחר כך יאמר את התפלה לעלוי הנשמות בעמ' 642.

ביום שביעי לחדש ניסן

בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי נָשִׂיא לִבְנֵי אֶפְרַיִם אֱלִישָׁמָע בֶּן־עַמִּיהוּד: קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלִישָׁמָע בֶּן־עַמִּיהוּד:

ויש נוהגים להוסיף בקשה זו:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה֗ יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּהֵא חֲשׁוּבָה וּמְרֻצָּה קְרִיאָתֵנוּ בַּתּוֹרָה סֵדֶר קָרְבַּן הַנָּשִׂיא אֱלִישָׁמָע בֶּן־עַמִּיהוּד מִשֵּׁבֶט אֶפְרַיִם הֶחָתוּם בַּעֲטֶרֶת הַיְסוֹד דִּזְעִיר אַנְפִּין, קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר הִקְרִיב לַחֲנֻכַּת מִזְבַּחֲךָ הַקָּדוֹשׁ. וְתַעֲלֶה עָלֵינוּ, כְּאִלּוּ חִשַּׁבְנוּ כָּל־הַסּוֹדוֹת וְכָל־שְׁמוֹת הַקֹּדֶשׁ הַיּוֹצְאִים מֵרָאשֵׁי תֵּבוֹת וְסוֹפֵי תֵּבוֹת מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה, וְנִשְׁלָמָה פָּרִים שְׂפָתֵינוּ. וְיָאִירוּ נָא עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל אַחֵינוּ, כָּל־נִיצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה וְכָל־הָאוֹרוֹת הַקְּדוֹשִׁים, הַכְּלוּלִים בִּקְדֻשַּׁת זֶה הַשַּׁבָּט. וְנִהְיֶה מְלֻבָּשִׁים בִּקְדֻשַּׁת זֶה הַשַּׁבָּט, לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל בְּתוֹרָתְךָ וּבְיִרְאָתֶךָ – יִרְאַת הָרוֹמְמוּת, לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּרָצוֹנֶךָ כָּל־יְמֵי חַיֵּינוּ, אֲנַחְנוּ וְזַרְעֵנוּ וְזֶרַע זַרְעֵנוּ: יָחִיד גֵּאֶה, לְעַמְּךָ פְּנֵה, זוֹכְרֵי קְדֻשָּׁתֶךָ: לִפְנֵי אֶפְרַיִם וּבִנְיָמִין וּמְנַשֶּׁה עוֹרְרָה אֶת־גְּבוּרָתֶךָ. וּלְכָה לִישׁוּעָתָה לָנוּ: וְכִמְּאָ מַלְכוּת מָשִׁיחַ בֶּן־אֶפְרַיִם בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם מְהֵרָה תָּכִין, וְאַל תְּהִי צָרָה וְגוֹנֵן בִּגְאֻלָּתֵנוּ, שֶׁלֹּא יֵחָרֵג מָשִׁיחַ בֶּן־אֶפְרַיִם, אֲשֶׁר יַתְחִיל לְנַחֲמֵנוּ וּלְהָרִים דִּגְלֵנוּ עַל הַגּוֹיִם עַל יְדֵי אַרְמִילוֹס הָרָשָׁע. חַיִּים שָׁאַל מִמְּךָ נָתַתָּה לוֹ. אֹרֶךְ יָמִים עוֹלָם וָעֶד: אֲשֶׁר בְּבִרְכָתוֹ בֵּרַךְ אוֹתוֹ – בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ וְקַרְנֵי רְאֵם קַרְנָיו, בָּהֶם עַמִּים יְנַגַּח יַחְדָּו אַפְסֵי אָרֶץ. וְהֵם רִבְבוֹת אֶפְרַיִם, וְהֵם אַלְפֵי מְנַשֶּׁה:

וּבְזֹאת אֶפְרַיִם הֶחָתוּם בַּעֲטֶרֶת יְסוֹד זְעִיר אַנְפִּין, זְכֹר יְהוָה֗ יאהדונהי לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם. הָאוֹמְרִים עָרוּ עָרוּ, עַד הַיְסוֹד בָּהּ: וְכָל־קַרְנֵי רְשָׁעִים תְּגַדֵּעַ, תְּרוֹמַמְנָה קַרְנוֹת צַדִּיק. כִּי אַתָּה תְּבָרֵךְ צַדִּיק. יְהוָה֗ יאהדונהי, כַּצִּנָּה רָצוֹן תַּעֲטְרֶנּוּ: אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן. כִּי עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי־בָא מוֹעֵד: וּמִי שֶׁנָּאַל אֶת־הָאָבוֹת בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, יוֹסִיף יְהוָה֗ יאהדונהי שֵׁנִית לִגְאוֹל אֶת־הַבָּנִים. יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו. בְּנֵי צִיּוֹן יָגִילוּ בְמַלְכָּם: וְסָרָה קִנְאַת אֶפְרַיִם וְצוֹרְרֵי יְהוּדָה יִכָּרֵתוּ. אֶפְרַיִם לֹא־יְקַנֵּא אֶת־יְהוּדָה וִיהוּדָה לֹא־יָצַר אֶת־אֶפְרָיִם: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה֗ יאהדונהי צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ואחר כך יאמר את התפלה לעלוי הנשמות בעמ׳ 642.

ביום שמיני לחדש ניסן

בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי נָשִׂיא לִבְנֵי מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן־פְּדָהְצוּר: קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן גַּמְלִיאֵל בֶּן־פְּדָהְצוּר:

ויש נוהגים להוסיף בקשה זו:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה֗ יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּהֵא חֲשׁוּבָה וּמְרֻצָּה קְרִיאָתֵנוּ בַּתּוֹרָה סֵדֶר קָרְבַּן הַנָּשִׂיא גַּמְלִיאֵל בֶּן־פְּדָהְצוּר מִשֵּׁבֶט מְנַשֶּׁה הֶחָתוּם בִּבְחִינַת הַיְסוֹד, קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר הִקְרִיב לַחֲנֻכַּת מִזְבַּחֲךָ הַקָּדוֹשׁ. וְתַעֲלֶה עָלֵינוּ, כְּאִלּוּ הִשַּׁגְנוּ כָּל־הַסְּדוּרוֹת וְכָל־שְׁמוֹת הַקֹּדֶשׁ הַיּוֹצְאִים מֵרָאשֵׁי תֵּבוֹת וְסוֹפֵי תֵּבוֹת מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה, וְנִשְׁלְמָה פָּרִים שְׂפָתֵינוּ. וְיָאִירוּ נָא עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל אַחֵינוּ, כָּל־נִיצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה וְכָל־הָאוֹרוֹת הַקְּדוֹשִׁים, הַכְּלוּלִים בְּקֶדֶשׁ זֶה הַשֵּׁבֶט. וְנִהְיֶה מְלֻבָּשִׁים בְּקֶדֶשׁ זֶה הַשֵּׁבֶט, לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל בְּתוֹרָתְךָ וּבְיִרְאָתֶךָ – יִרְאַת הָרוֹמְמוּת, לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּרָצוֹנֶךָ כָּל־יְמֵי חַיֵּינוּ, אֲנַחְנוּ וְזַרְעֵנוּ וְזֶרַע זַרְעֵנוּ:

וּבְשֵׁם שֶׁנָּשִׂיתָ לְיִשְׂרָאֵל אֶת־כָּל־עֲמָלָם, וַהֲסִירוֹתָ מִפֶּבֶל שִׁכְמָם בְּמִצְרַיִם בַּיָּמִים הָאֵלֶּה וּבַזְּמַן הַזֶּה בִּזְכוּת מְנַשֶּׁה, כֵּן יְהוָה֗ יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אַתָּה יְהוָה֗ יהוה לֹא תְנִיחֵנוּ בְּגָלוּת הַחֵל הַזֶּה. וְרֵאֵה כִּי עַמְּךָ הַגָּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה, לֹא־תִהְיֶה לוֹ כְּנוֹשָׁה בְּאֶרֶץ נְשִׁיָּה, וְהוֹצִיאָה מִמַּסְגֵּר נַפְשֵׁנוּ לְהוֹדוֹת אֶת־שְׁמֶךָ. וְעַל כֵּן נְקַוֶּה־לְךָ (קְךָ) יְהוָה֗ יהוה אֱלֹהֵינוּ, לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ (עֻזְּךָ), לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן־הָאָרֶץ, וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן, לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי. יִשְׂמַח הַר־צִיּוֹן תָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה, לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ: וּלְצִיּוֹן יֵאָמַר אִישׁ וְאִישׁ יֻלַּד־בָּהּ. וְהוּא יְכוֹנְנֶהָ עֶלְיוֹן: לִפְנֵי אֶפְרַיִם וּבִנְיָמִין וּמְנַשֶּׁה עוֹרְרָה אֶת־גְּבוּרָתֶךָ. וּלְכָה לִישׁוּעָתָה לָּנוּ: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה֗ יהוה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ואחר כך יאמר את התפלה לעלוי הנשמות בעמ׳ 642.

ביום תשיעי לחדש ניסן

בַּיּוֹם הַתְּשִׁיעִי נָשִׂיא לִבְנֵי בִנְיָמִן אֲבִידָן בֶּן־גִּדְעֹנִי: קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֲבִידָן בֶּן־גִּדְעֹנִי:

ויש נוהגים להוסיף בקשה זו:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּהֵא חֲשׁוּבָה וּמְרֻצָּה קְרִיאָתֵנוּ בַּתּוֹרָה סֵדֶר קָרְבַּן הַנָּשִׂיא אֲבִידָן בֶּן־גִּדְעוֹנִי מִשֵּׁבֶט בִּנְיָמִן הֶחָתוּם בִּנְקֻדַּת צִיּוֹן, קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר הִקְרִיב לַחֲנֻכַּת מִזְבַּחַ הַקְּרוּשׁ. וְתַעֲלֶה עָלֵינוּ, כְּאִלּוּ הִשַּׁגְנוּ כָּל־הַסְּדוּרוֹת וְכָל־שְׁמוֹת הַקֹּדֶשׁ הַיּוֹצְאִים מֵרָאשֵׁי תֵּבוֹת וְסוֹפֵי תֵּבוֹת מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה, וּנְשַׁלְּמָה פָּרִים שְׂפָתֵינוּ. וְיָאִירוּ נָא עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל אַחֵינוּ, כָּל־נִיצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה וְכָל־הָאוֹרוֹת הַקְּדוּשִׁים, הַכְּלוּלִים בְּקֶדֶשׁ זֶה הַשֵּׁבֶט. וְנִהְיֶה מְלֻבָּשִׁים בְּקֶדֶשׁ זֶה הַשֵּׁבֶט, לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל בְּתוֹרָתְךָ וּבְיִרְאָתֶךָ - יִרְאַת הָרוֹמְמוּת, לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּרָצוֹנֶךָ כָּל־יְמֵי חַיֵּינוּ, אֲנַחְנוּ וְזַרְעֵנוּ וְזֶרַע זַרְעֵנוּ:

וּבְשֵׁם שֶׁנִּתְקַמְתָּ אֶת־נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּצְרִיִּים, וְיָצָאתָ לְיֵשַׁע עַמֶּךָ בְּכַחֲךָ הַגָּדוֹל, יְמִינְךָ יְהוָה נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ. יְמִינְךָ יְהוָה תִּרְעַץ אוֹיֵב: נָטִיתָ יְמִינְךָ תִּבְלָעֵמוֹ אָרֶץ: בְּזִבוּת בִּנְיָמִן הַצַּדִּיק, בֵּן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בְּגֻלּוּת הַמֶּמֶר וְהַנִּמְהָר הַזֶּה, תִּמְצָא יָדְךָ לְכָל־אוֹיְבֶיךָ. יְמִינְךָ תִּמְצָא שׂוֹנְאֶיךָ: יְמִין יְהוָה רוֹמֵמָה. יְמִין יְהוָה עֹשָׂה חָיִל: הַבֵּט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה. וּפְקֹד גֶּפֶן זֹאת: וְכַנָּה אֲשֶׁר־נָטְעָה יְמִינֶךָ. וְעַל־בֵּן אִמַּצְתָּה לָּךְ: תְּבִיאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר נַחֲלָתֶךָ, מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ יְהוָה. מִקְדָּשׁ אֲדֹנָי כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ: בְּחֶלְקוֹ שֶׁל בִּנְיָמִין, בַּדָּבָר הָאָמוּר: לִבְנְיָמִן אָמַר יְדִיד יְהוָה יִשְׁכֹּן לָבֶטַח עָלָיו. חוֹפֵף עָלָיו כָּל־הַיּוֹם, וּבֵין כְּתֵפָיו שָׁכֵן: וְיַסֵּד יְסוֹד צִיּוֹן אֲשֶׁר בִּלִּיתָ אֶת־חֲמָתְךָ בָהּ,

וַתֵּצֵת־אֵשׁ וַתֹּאכַל יְסוֹדוֹתֶיהָ. וְצֵא נָא לְיַשַּׁע עַמֶּךָ לְיֵשַׁע אֶת־מְשִׁיחֶךָ, וּמְחַץ רֹאשׁ מִבֵּית רָשָׁע, עָרוֹת יְסוֹד עַד־צַוָּאר סֶלָה: וּלְצִיּוֹן יֵאָמַר אִישׁ וְאִישׁ יֻלַּד בָּהּ. וְהוּא יְכוֹנְנֶהָ עֶלְיוֹן: יָחִיד גֵּאֶה, לְעַמְּךָ פְּנֵה, זוֹכְרֵי קְדֻשָּׁתֶךָ: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה יהוה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ואחר כך יאמר את התפלה לעלוי הנשמות. בעמ' 642.

ביום עשירי לחדש ניסן

בַּיּוֹם הָעֲשִׂירִי נָשִׂיא לִבְנֵי דָן אֲחִיעֶזֶר בֶּן־עַמִּישַׁדָּי: קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֲחִיעֶזֶר בֶּן־עַמִּישַׁדָּי:

ויש נוהגים להוסיף בקשה זו:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּהֵא חֲשׁוּבָה וּמְרֻצָּה קְרִיאָתֵנוּ בַּתּוֹרָה סֵדֶר קָרְבַּן הַנָּשִׂיא אֲחִיעֶזֶר בֶּן־עַמִּישַׁדָּי מִשֶּׁבֶט דָּן הֶחָתוּם בַּפָּרָק הַתַּחְתּוֹן דְּחוֹד דְּמַלְכוּת, קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר הִקְרִיב לַחֲנֻכַּת מִזְבַּחֲךָ הַקָּדוֹשׁ. וְתַעֲלֶה עָלֵינוּ, כְּאִלּוּ הִשַּׁגְנוּ כָּל־הַסּוֹדוֹת וְכָל־שְׁמוֹת הַקֹּדֶשׁ הַיּוֹצְאִים מֵרָאשֵׁי תֵּבוֹת וְסוֹפֵי תֵּבוֹת מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה, וְנִשְׁלְמָה פָּרִים שְׂפָתֵינוּ. וָיְאִירוּ נָא עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל אַחֵינוּ, כָּל־נִיצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה וְכָל־הָאוֹרוֹת הַקְּדוֹשִׁים, הַכְּלוּלִים בְּקְדֻשַּׁת זֶה הַשַּׁבָּט. וְנִהְיֶה מְלֻבָּשִׁים בְּקְדֻשַּׁת זֶה הַשַּׁבָּט, לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל בְּתוֹרָתְךָ וּבְיִרְאָתֶךָ – יִרְאַת הָרוֹמְמוּת, לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּרָצוֹנֶךָ כָּל־יְמֵי חַיֵּינוּ, אֲנַחְנוּ וְזַרְעֵנוּ וְזֶרַע זַרְעֵנוּ:

וּבְשֵׁם שֶׁעָמַדְתָּ לָהֶם לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּעֵת צָרָתָם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, וְרַבְתָּ אֶת־רִיבָם וְדַנְתָּ אֶת־דִּינָם בְּזְכוּת דָּן, כֵּן יְהוָה יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, הָרֵם קֶרֶן מָשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד עַבְדֶּךָ אֲשֶׁר לָקַחְתָּ מִזַּרְעוֹ שֶׁל דָּן מוֹשְׁלִים עַם אַמּוֹ שֶׁל דָּוִד. יָדִין בַּגּוֹיִם מָלֵא גְוִיּוֹת. מָחַץ רֹאשׁ עַל־אֶרֶץ

רַבָּה: וְשָׂפַט בְּצֶדֶק דַּלִּים וְהוֹכִיחַ בְּמִישׁוֹר לְעַנְוֵי אָרֶץ. וְהִכָּה־אֶרֶץ בְּשֵׁבֶט פִּיו, וּבְרוּחַ שְׂפָתָיו יָמִית רָשָׁע: הִנָּשֵׂא שׁוֹפֵט הָאָרֶץ. הָשֵׁב גְּמוּל עַל־גֵּאִים: לְאֶמֹר מַלְכֵיהֶם בְּזוֹקִים. וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בַרְזֶל: לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כָּתוּב: וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפּוֹט אֶת־הַר עֵשָׂו. וְהָיְתָה לַיהוָה יאהדונהי הַמְּלוּכָה: כִּי שֻׁמָּה יָשְׁבוּ כִסְאוֹת לְמִשְׁפָּט. כִּסְאוֹת לְבֵית דָּוִד: וְהִשְׁמִיעַ יְהוָה יאהדונהי אֶת־הוֹד קוֹלוֹ, וְנַחַת זְרוֹעוֹ יַרְאָה. יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהִים צְבָאוֹת הֲשִׁיבֵנוּ. הָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה יאהדונהי צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

ואחר כך יאמר את התפלה לעלוי הנשמות בעמ' 642.

ביום אחד עשר לחדש ניסן

בְּיוֹם עַשְׁתֵּי עָשָׂר יוֹם נָשִׂיא לִבְנֵי אָשֵׁר פַּגְעִיאֵל בֶּן־עָכְרָן: קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם] מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן פַּגְעִיאֵל בֶּן־עָכְרָן:

ויש נוהגים להוסיף בקשה זו:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּהֵא חֲשׁוּבָה וּמְרֻצָּה קְרִיאָתֵנוּ בַּתּוֹרָה סֵדֶר קָרְבַּן הַנָּשִׂיא פַּגְעִיאֵל בֶּן־עָכְרָן מִשֶּׁבֶט אָשֵׁר הֶחָתוּם בְּמִטַּת עֵקֶב נָצַח דְּמַלְכוּת, קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר הִקְרִיב לַחֲנֻכַּת מִזְבַּחֲךָ הַקָּדוֹשׁ. וְתַעֲלֶה עָלֵינוּ, כְּאִלּוּ הִשַּׁגְנוּ כָּל־הַסּוֹדוֹת וְכָל־שְׁמוֹת הַקֹּדֶשׁ הַיּוֹצְאִים מֵרָאשֵׁי תֵּבוֹת וְסוֹפֵי תֵּבוֹת מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה, וְנִשַּׁלְּמָה פָּרִים שְׂפָתֵינוּ. וְיָאִירוּ נָא עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל אַחֵינוּ, כָּל־נִיצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה וְכָל־הָאוֹרוֹת הַקְּדוֹשִׁים, הַכְּלוּלִים בִּקְדֻשַּׁת זֶה הַשַּׁבָּט. וְנִהְיֶה מְלֻבָּשִׁים בִּקְדֻשַּׁת זֶה הַשַּׁבָּט, לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל בְּתוֹרָתְךָ וּבְיִרְאָתֶךָ – יִרְאַת הָרוֹמְמוּת, לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּרָצוֹנֶךָ כָּל־יְמֵי חַיֵּינוּ, אֲנַחְנוּ וְזַרְעֵנוּ וְזֶרַע זַרְעֵנוּ:

וּכְשֵׁם שֶׁנִּאַלְתָּ עַמְּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל מִבּוֹר הַטְּבוּל מִמִּצְרַיִם בַּיָּמִים הָאֵלֶּה
וּבַזְּמַן הַזֶּה, וַתַּעַשׂ לְךָ שֵׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה, וְאוֹזֶן שָׁמְעָה וַתְּאַשְּׁרֵנוּ לֵאמֹר
אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ בִּזְכוּת אָשֵׁר, כֵּן יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ, קָרֵב לָנוּ קֵץ הַגְּאֻלָּה, וַעֲשֵׂה עִמָּנוּ אוֹת לְטוֹבָה וְאוֹת לִישׁוּעָה וְאוֹת
לְרַחֲמִים, יְרָאוּ שׂוֹנְאֵינוּ וְיֵבוֹשׁוּ, יֶחֱזוּ אוֹיְבֵינוּ וְיִכָּלְמוּ, כִּי אַתָּה יְהוָה יאהדונהי
עֲזַרְתָּנוּ וְנִחַמְתָּנוּ. אָז יֹאמְרוּ בַגּוֹיִם הִגְדִּיל יְהוָה יאהדונהי לַעֲשׂוֹת עִם־אֵלֶּה.
אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ עַם נוֹשַׁע בַּיהוָה יאהדונהי. אַשְׁרֵי הַגּוֹי אֲשֶׁר יְהוָה
יאהדונהי אֱלֹהָיו. הָעָם בָּחַר לַנַּחֲלָה לוֹ: וְהַצְמַח קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ, וַעֲרִיכַת נֵר
לְבֶן־יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ, בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. וְאָשַׁר בָּאָרֶץ, וֶיֶרְךָ מִיָּם עַד־יָם. וּמִנָּהָר
עַד־אַפְסֵי־אָרֶץ: לְפָנָיו יִכְרְעוּ צִיִּים. וְאוֹיְבָיו עָפָר יְלַחֵכוּ: מַלְכֵי תַרְשִׁישׁ וְאִיִּים
מִנְחָה יָשִׁיבוּ. מַלְכֵי שְׁבָא וּסְבָא אָשְׁכָּר יַקְרִיבוּ: וְיִשְׁתַּחֲווּ־לוֹ כָּל־מְלָכִים.
כָּל־גּוֹיִם יַעַבְדוּהוּ: יְהִי שְׁמוֹ לְעוֹלָם לִפְנֵי שֶׁמֶשׁ יִנּוֹן שְׁמוֹ. וְיִתְבָּרְכוּ בוֹ,
כָּל־גּוֹיִם יְאַשְּׁרוּהוּ: אֱלֹהִים צְבָאוֹת הֲשִׁיבֵנוּ. הָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה: יִהְיוּ לְרָצוֹן
אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה יאהדונהי צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ואחר כך יאמר את התפלה לעלוי הנשמות בעמ' 642.

ביום שנים עשר לחדש ניסן

בְּיוֹם שְׁנֵים עָשָׂר יוֹם נָשִׂיא לִבְנֵי נַפְתָּלִי אֲחִירַע בֶּן־עֵינָן: קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף
אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל
הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב
מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה:
שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים
חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֲחִירַע בֶּן־עֵינָן:

ויש נוהגים להוסיף בקשה זו:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּהֵא חֲשׁוּבָה
וּמְרֻצָּה קְרִיאָתֵנוּ בַּתּוֹרָה סֵדֶר קָרְבַּן הַנָּשִׂיא אֲחִירַע בֶּן־עֵינָן מִשֶּׁבֶט
נַפְתָּלִי הֲחָתוּם בְּמִדַּת פֶּרֶק הַתַּחְתּוֹן דְּנָצַח דְּמַלְכוּת, קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר הִקְרִיב

לַחֲנֻכַּת מִזְבַּחֲךָ הַקָּדוֹשׁ. וְתַעֲלֶה עָלֵינוּ, בְּאִלּוּ הִשַּׂגְנוּ כָּל־הַסּוּדוֹת וְכָל־שְׁמוֹת הַקֹּדֶשׁ הַיּוֹצְאִים מֵרָאשֵׁי תֵּבוֹת וְסוֹפֵי תֵּבוֹת מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה, וּנְשַׁלְּמָה פָּרִים שְׂפָתֵינוּ. וְיָאִירוּ נָא עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל אַחֵינוּ, כָּל־נִיצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה וְכָל־הָאוֹרוֹת הַקְּדוֹשִׁים, הַכְּלוּלִים בְּקְדֻשַּׁת זֶה הַשַּׁבָּט. וְנִהְיֶה מְלֻבָּשִׁים בְּקְדֻשַּׁת זֶה הַשַּׁבָּט, לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל בְּתוֹרָתְךָ וּבְיִרְאָתֶךָ - יִרְאַת הָרוֹמְמוּת, לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּרָצוֹנֶךָ כָּל־יְמֵי חַיֵּינוּ, אֲנַחְנוּ וְזַרְעֵנוּ וְזֶרַע זַרְעֵנוּ:

וּבְשֵׁם שֶׁבְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בַּיָּמִים הָאֵלֶּה וּבַזְּמַן הַזֶּה, בָּחַרְתָּ בָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים, וַתְּלַמְּדֵנוּ תּוֹרָה וּמִצְוֹת מְתוּקִים מִדְּבַשׁ וְנֹפֶת צוּפִים בִּזְכוּת נַפְתָּלִי, כֵּן יְהוָה יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, קָדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, שִׂים חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ בְּגָלוּת הַחֵל הַזֶּה, כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זַרְעֵנוּ. וְהַעֲרֶב־נָא יְהוָה יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֶת־דִּבְרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיפִיּוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְתֵן בְּלִבֵּנוּ בִּינָה לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל, לִשְׁמוֹעַ לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד, לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת־כָּל־דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתְךָ בְּאַהֲבָה, וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ, וּפְתַח לִבֵּנוּ לִדְרוֹשׁ וְלָתוּר בַּחָכְמָה, חֶסֶן יְשׁוּעוֹת חָכְמַת וָדָעַת, לִחְיוֹת בְּפִינוּ כַּדְּבַשׁ, מָתוֹק לַנֶּפֶשׁ וּמַרְפֵּא לָעֲצָם. וַחֲמֹל עַל עַמֶּךָ, וְרַחֵם עַל נַחֲלָתֶךָ, וְיָצָא חֹטֶר מִגֶּזַע יִשָׁי. וְנֵצֶר מִשָּׁרָשָׁיו יִפְרֶה: וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה יהוה. רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה, רוּחַ עֵצָה וּגְבוּרָה, רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יְהוָה יהוה: כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה. וּדְבַר יְהוָה יהוה מִירוּשָׁלָיִם: אֱלֹהִים צְבָאוֹת שׁוּב נָא. הַבֵּט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה, וּפְקוֹד גֶּפֶן זֹאת: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה יהוה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

ואחר כך יאמר את התפלה לעלוי הנשמות בעמ' 642.

ביום שלשה עשר לחדש ניסן

וַיְדַבֵּר יְהוָה יהוה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת־הַנֵּרֹת אֶל־מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יָאִירוּ שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת: וַיַּעַשׂ בֵּן אַהֲרֹן אֶל־מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה הֶעֱלָה נֵרֹתֶיהָ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה יהוה אֶת־מֹשֶׁה: וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּנֹרָה מִקְשָׁה זָהָב עַד־יְרֵכָהּ עַד־פִּרְחָהּ מִקְשָׁה הִיא כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר הֶרְאָה יְהוָה יהוה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשָׂה אֶת־הַמְּנֹרָה:

רָנִּי וְשִׂמְחִי בַּת־צִיּוֹן. כִּי הִנְנִי־בָא וְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכֵךְ נְאֻם־יְהוָה יאהדונהי: וְנִלְווּ
גוֹיִם רַבִּים אֶל־יְהוָה יאהדונהי בַּיּוֹם הַהוּא, וְהָיוּ לִי לְעָם. וְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכֵךְ,
וְיָדַעַתְּ כִּי־יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת שְׁלָחַנִי אֵלָיִךְ: וְנָחַל יְהוָה יאהדונהי
אֶת־יְהוּדָה חֶלְקוֹ, עַל אַדְמַת הַקֹּדֶשׁ. וּבָחַר עוֹד בִּירוּשָׁלָיִם: הַס כָּל־בָּשָׂר
מִפְּנֵי יְהוָה יאהדונהי. כִּי נֵעוֹר מִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ:

וַיַּרְאֵנִי אֶת־יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עֹמֵד לִפְנֵי מַלְאַךְ יְהוָה יאהדונהי. וְהַשָּׂטָן
עֹמֵד עַל־יְמִינוֹ לְשִׂטְנוֹ: וַיֹּאמֶר יְהוָה יאהדונהי אֶל הַשָּׂטָן, יִגְעַר
יְהוָה יאהדונהי בְּךָ הַשָּׂטָן, וְיִגְעַר יְהוָה יאהדונהי בְּךָ הַבּוֹחֵר בִּירוּשָׁלָיִם. הֲלוֹא
זֶה אוּד מֻצָּל מֵאֵשׁ: וִיהוֹשֻׁעַ הָיָה לָבוּשׁ בְּגָדִים צוֹאִים. וְעֹמֵד לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ:
וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֶל־הָעֹמְדִים לְפָנָיו לֵאמֹר, הָסִירוּ הַבְּגָדִים הַצֹּאִים מֵעָלָיו. וַיֹּאמֶר
אֵלָיו רְאֵה הֶעֱבַרְתִּי מֵעָלֶיךָ עֲוֹנֶךָ, וְהַלְבֵּשׁ אֹתְךָ מַחֲלָצוֹת: וָאֹמַר יָשִׂימוּ צָנִיף
טָהוֹר עַל־רֹאשׁוֹ. וַיָּשִׂימוּ הַצָּנִיף הַטָּהוֹר עַל־רֹאשׁוֹ וַיַּלְבִּשֻׁהוּ בְּגָדִים, וּמַלְאַךְ
יְהוָה יאהדונהי עֹמֵד: וַיָּעַד מַלְאַךְ יְהוָה יאהדונהי בִּיהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר: כֹּה־אָמַר
יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת אִם־בִּדְרָכַי תֵּלֵךְ וְאִם אֶת־מִשְׁמַרְתִּי תִשְׁמֹר,
וְגַם־אַתָּה תָּדִין אֶת־בֵּיתִי וְגַם תִּשְׁמוֹר אֶת־חֲצֵרָי. וְנָתַתִּי לְךָ מַהְלְכִים, בֵּין
הָעֹמְדִים הָאֵלֶּה: שְׁמַע־נָא (מנהגנו לקרוא: שַׁמַּע־נָא) יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אַתָּה וְרֵעֶיךָ
הַיֹּשְׁבִים לְפָנֶיךָ, כִּי־אַנְשֵׁי מוֹפֵת הֵמָּה. כִּי הִנְנִי מֵבִיא אֶת־עַבְדִּי צֶמַח: כִּי
הִנֵּה הָאֶבֶן אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ, עַל־אֶבֶן אַחַת שִׁבְעָה עֵינָיִם. הִנְנִי
מְפַתֵּחַ פִּתֻּחָהּ נְאֻם יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת, וּמַשְׁתִּי, אֶת־עֲוֹן הָאָרֶץ־
הַהִוא בְּיוֹם אֶחָד: בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה יאהדונהי צְבָאוֹת, תִּקְרְאוּ אִישׁ
לְרֵעֵהוּ. אֶל־תַּחַת גֶּפֶן וְאֶל־תַּחַת תְּאֵנָה: וַיָּשָׁב הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי. וַיְעִירֵנִי
כְּאִישׁ אֲשֶׁר־יֵעוֹר מִשְּׁנָתוֹ: וַיֹּאמֶר אֵלַי מָה אַתָּה רֹאֶה. וָאֹמַר רָאִיתִי וְהִנֵּה
מְנוֹרַת זָהָב כֻּלָּהּ וְגֻלָּהּ עַל־רֹאשָׁהּ וְשִׁבְעָה נֵרֹתֶיהָ עָלֶיהָ, שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה
מוּצָקוֹת, לַנֵּרוֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשָׁהּ: וּשְׁנַיִם זֵיתִים עָלֶיהָ. אֶחָד מִימִין הַגֻּלָּה,
וְאֶחָד עַל־שְׂמֹאלָהּ: וָאַעַן וָאֹמַר אֶל־הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי לֵאמֹר. מָה־אֵלֶּה
אֲדֹנִי: וַיַּעַן הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי וַיֹּאמֶר אֵלַי, הֲלוֹא יָדַעְתָּ מָה־הֵמָּה אֵלֶּה. וָאֹמַר
לֹא אֲדֹנִי: וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלַי לֵאמֹר, זֶה דְּבַר־יְהוָה יאהדונהי אֶל־זְרֻבָּבֶל

לֵאמֹר. לֹא בְחַיִל וְלֹא בְכֹחַ, כִּי אִם־בְּרוּחִי אָמַר יְהוָה־צְבָאוֹת: מִי־אַתָּה הַר־הַגָּדוֹל לִפְנֵי זְרֻבָּבֶל לְמִישׁוֹר. וְהוֹצִיא אֶת־הָאֶבֶן הָרֹאשָׁה, תְּשָׁאוֹת חֵן חֵן לָהּ:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּהֵא חָשׁוּבָה וּמְרֻצָּה קְרִיאָתֵנוּ בַּתּוֹרָה, קְרִיאַת פָּרָשַׁת הַנְּרוֹת שֶׁנָּתַתָּ בְּאַהֲבָה לְאַהֲרֹן קְדוֹשֶׁיךָ נְשִׂיא שִׁבְטֵי הַלְוִי הֶחָתוּם בִּתְפִאֶרֶת דְּמַלְכוּת, וְתַעֲלֶה עָלֵינוּ, כְּאִלּוּ חִשַּׁבְנוּ כָּל־הַסּוּרוֹת וְכָל־שְׁמוֹת הַקֹּדֶשׁ הַיּוֹצְאִים מֵרָאשֵׁי תֵּבוֹת וְסוֹפֵי תֵּבוֹת מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה, וְנִשְׁלְמָה פָּרִים שְׂפָתֵינוּ. וְיָאִירוּ נָא עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל אַחֵינוּ, כָּל־נִיצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה וְכָל־הָאוֹרוֹת הַקְּדוֹשִׁים, הַכְּלוּלִים בְּקְדֻשַּׁת זֶה הַשַּׁבָּט. וְנִהְיֶה מְלֻבָּשִׁים בְּקְדֻשַּׁת זֶה הַשַּׁבָּט, לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל בְּתוֹרָתְךָ וּבְיִרְאָתֶךָ – יִרְאַת הָרוֹמְמוּת, לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ כְּרִצּוֹנֶךָ כָּל־יְמֵי חַיֵּינוּ, אֲנַחְנוּ וְזַרְעֵנוּ וְזֶרַע זַרְעֵנוּ:

וּכְשֵׁם שֶׁרָאִיתָ אֶת־עֲנִי עַמְּךָ צֹאן מַרְעִיתֶךָ בְּכוּר הַפַּרְזֶל בְּמִצְרַיִם, וְנִתְחַבַּרְתָּ וְנִתְלַוִּיתָ עִמָּהֶם בְּכָל־צָרָתָם בַּפְּנֶה בְּזִכּוּת לֵוִי, בֶּן יְהוָה יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה, נָא גְּבוֹר, דּוֹרְשֵׁי יִחוּדֶךָ, בְּבָבַת שָׁמְרֵם בְּגָלוּת הַחֵל הַזֶּה, וּבְטוּבְךָ הַגָּדוֹל, יָשׁוּב חֲרוֹן אַפְּךָ מֵעַמְּךָ וּמֵעִירֶךָ וּמֵאַרְצְךָ וּמִנַּחֲלָתֶךָ. וְקַיֵּם־לָנוּ אֶת־הַדָּבָר שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ לֵאמֹר: אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה. עֵזְרָה בְצָרוֹת. וְנֶאֱמַר: וְאַף־גַּם־זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם לֹא־מְאַסְתִּים וְלֹא־גְעַלְתִּים לְכַלֹּתָם לְהָפֵר בְּרִיתִי אִתָּם. כִּי אֲנִי יְהוָה־אֱלֹהֵיהֶם: וְנֶאֱמַר: בְּכָל־צָרָתָם לוֹ צָר וּמַלְאַךְ פָּנָיו הוֹשִׁיעָם, בְּאַהֲבָתוֹ וּבְחֶמְלָתוֹ הוּא גְאָלָם. וְנִסְתַּלֵּם וַיְנַשְּׂאֵם כָּל־יְמֵי עוֹלָם: וְהָשֵׁב כֹּהֲנִים לַעֲבוֹדָתָם וּלְוִיִּם לְדוּכָנָם וְיִשְׂרָאֵל לְמַעֲמָדָם, וְיִלְווּ אֵלֶיךָ וְיִשָּׂרְתוּךָ:

וְעַל כֵּן נְקַוֶּה־לְךָ יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ, לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ. כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר: תֵּתֶן לְרָאשֵׁךְ לִוְיַת חֵן. עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת תְּמַגְּנֵךְ: עוּרִי עוּרִי לִבְשִׁי בִגְדֵי תִפְאַרְתֵּךְ יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ. וְהָיִית עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת בְּיַד

יְהוָה יאהדונהי. וְצִנְיַת מְלוּכָה בְּכַפָּ֗ אֱלֹהָיִךְ: וּלְעַמְּךָ֣ בֵית יִשְׂרָאֵל֮ חָקַם אֶת־דְּבָרְךָ֣ לֶאֱמֹר: וּלְתִתְךָ֣ עֶלְיוֹן֮ עַל כָּל־הַגּוֹיִם֒ אֲשֶׁר֙ עָשָׂה, לִתְהִלָּה֙ וּלְשֵׁם וּלְתִפְאָרֶת. כִּי־תִפְאֶ֣רֶת עֻזָּמוֹ אָתָּה. וּבִרְצוֹנְךָ֣ תָּרוּם קַרְנֵינוּ: יְהִיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָה יאהדונהי צוּרִי וְגֹאֲלִי:

סֵדֶר אֵרוּסִין וְנִשּׂוּאִין

סַבְרֵי מָרָנָן. ועונים: לְחַיִּים.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל הָעֲרָיוֹת וְאָסַר לָנוּ אֶת־הָאֲרוּסוֹת, וְהִתִּיר לָנוּ אֶת־הַנְּשׂוּאוֹת לָנוּ עַל יְדֵי חֻפָּה בְּקִדּוּשִׁין. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְקַדֵּשׁ עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי חֻפָּה בְּקִדּוּשִׁין:

ושותה המברך ואחר־כך החתן והכלה.

החתן לפני שיתן הטבעת באצבע הכלה יאמר:

הֲרֵי אַתְּ מְקֻדֶּשֶׁת לִי בְּטַבַּעַת זוֹ (ואם מקדש בכסף יאמר בזה) כְּדַת מֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל:

סֵדֶר שֶׁבַע בְּרָכוֹת

סַבְרֵי מָרָנָן ועונים: לְחַיִּים.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהַכֹּל בָּרָא לִכְבוֹדוֹ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, יוֹצֵר הָאָדָם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר יָצַר אֶת־הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּצֶלֶם דְּמוּת תַּבְנִיתוֹ, וְהִתְקִין לוֹ מִמֶּנּוּ בִּנְיַן עֲדֵי־עַד. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, יוֹצֵר הָאָדָם:

שׂוֹשׂ תָּשִׂישׂ וְתָגֵל עֲקָרָה בְּקִבּוּץ בָּנֶיהָ לְתוֹכָהּ בְּמְהֵרָה בְּשִׂמְחָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְשַׂמֵּחַ צִיּוֹן בְּבָנֶיהָ:

שַׂמֵּחַ תְּשַׂמַּח רֵעִים אֲהוּבִים כְּשַׂמֶּחְךָ יְצִירְךָ בְּגַן עֵדֶן מִקֶּדֶם. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְשַׂמֵּחַ חָתָן וְכַלָּה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּרָא שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה, חָתָן וְכַלָּה, גִּילָה רִנָּה דִּיצָה וְחֶדְוָה, אַהֲבָה וְאַחֲוָה, שָׁלוֹם וְרֵעוּת, מְהֵרָה יְהוָה יאהרונתי אֱלֹהֵינוּ יִשָּׁמַע בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחוּצוֹת יְרוּשָׁלַיִם, קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה, קוֹל חָתָן וְקוֹל כַּלָּה, קוֹל מִצְהֲלוֹת חֲתָנִים‹מֵחֻפָּתָם, וּנְעָרִים›מִמִּשְׁתֵּה נְגִינָתָם, בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְשַׂמֵּחַ הֶחָתָן עִם הַכַּלָּה: (מַצְלִיחַ)

וְטוֹעֲמִים הַכּוֹס וְאַחַר־כָּךְ אוֹמְרִים:

יִרְבּוּ שִׂמְחוֹת בְּיִשְׂרָאֵל וְיִהְיֶה בְּסִימָן טוֹב:

וְשׁוֹבֵר הֶחָתָן כּוֹס לְזִכָּרוֹן יְרוּשָׁלַיִם, וְאוֹמֵר:

אִם־אֶשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלָיִם, תִּשְׁכַּח יְמִינִי: תִּדְבַּק לְשׁוֹנִי לְחִכִּי אִם־לֹא אֶזְכְּרֵכִי. אִם־לֹא אַעֲלֶה אֶת־יְרוּשָׁלַיִם, עַל רֹאשׁ שִׂמְחָתִי:

סֵדֶר בְּרִית מִילָה

תפלה לאומרה לפני המילה:

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, לְיַחֲדָא שֵׁם אוֹת יו״ד אוֹת הֵ״א בְּאוֹת וָא״ו אוֹת הֵ״א, בְּיִחוּדָא שְׁלִים (יהוה) בְּשֵׁם כָּל־יִשְׂרָאֵל, הִנֵּה אָנֹכִי בָּא לָמוּל תִּינוֹק זֶה (ואביו יאמר: לָמוּל אֶת־בְּנִי) לְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: וְאֵת בְּרִיתִי אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ. הִמּוֹל לָכֶם כָּל־זָכָר, לְהַכְנִיסוֹ בִּבְרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, וּלְהַכְנִיסוֹ בְּחוּלָקָא טָבָא דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב: וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם. וּכְתִיב רַעֲוָא דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַאי קְרָבְנָא וְיִתְרְעֵי בֵּיהּ. וְיָזֶבֶּה לְעָשֵׂר חֻפּוֹת דִּזְמִין קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד לְצַדִּיקַיָּא לְעָלְמָא דְּאָתֵי, כְּדִכְתִיב: ״אַשְׁרֵי תִּבְחַר וּתְקָרֵב יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ. נִשְׂבְּעָה בְּטוּב בֵּיתֶךָ. קְדֹשׁ הֵיכָלֶךָ״. וְעַתָּה בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ חָרְבָה עִירֵנוּ וְשָׁמַם בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ וְאֵין לָנוּ קָרְבָּנוֹת שֶׁיְּכַפְּרוּ בַּעֲדֵנוּ. יְהִי רָצוֹן שֶׁיְּהֵא נֶחְשָׁב דַּם הַבְּרִית הַזֶּה כְּאִלּוּ בָּנִיתִי מִזְבֵּחַ וְהֶעֱלֵיתִי עָלָיו עוֹלוֹת וּזְבָחִים. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְדֹוָ֥ה יאהדונהי צוּרִי וְגֹאֲלִי:

תְּפִלָּה לַסַּנְדָּק

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, לְיַחֲדָא שֵׁם אוֹת יו״ד אוֹת הֵ״א בְּאוֹת וָא״ו אוֹת הֵ״א, בְּיִחוּדָא שְׁלִים

(יהוה) בְּשֵׁם כָּל־יִשְׂרָאֵל, הִנֵּה אָנֹכִי בָּא לִהְיוֹת סַנְדָּק וְאָהֳיָה בְּסִבָּא וּמְזַבֵּחַ לַעֲשׂוֹת עַל יֶרֶךְ הַמִּילָה. וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ יאהדונהי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיְּהֵא מְזַבֵּחַ בַּפָּרָה, וּתְכַפֵּר עַל כָּל־חַטֹּאתַי, עֲוֹנוֹתַי וּפְשָׁעַי, וּבְפָרַט מַה שֶּׁפָּגַמְתִּי בִּיֵּרְכַי וּבְאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ. וְתַעֲלֶה עָלֵינוּ כְּאִלּוּ כִּוַּנּוּ כָּל־הַמִּצְוֹת הָרְאוּיוֹת לְכַוֵּן, וּלְתַקֵּן אֶת־שָׂרְשָׁהּ בְּמָקוֹם עֶלְיוֹן, לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רָצוֹן בּוֹרְאֵנוּ. וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

כשמביאים התינוק לבית־הכנסת עומדים כל הקהל ואומרים:

בָּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ יאהדונהי:

וכשלוקח אבי הבן את התינוק בידיו אומר:

שָׂשׂ אָנֹכִי עַל־אִמְרָתֶךָ, כְּמוֹצֵא שָׁלָל רָב: זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה, לֵב־נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה, אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה: הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת־צִיּוֹן, תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם: אָז תַּחְפּוֹץ זִבְחֵי־צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל, אָז יַעֲלוּ עַל־מִזְבַּחֲךָ פָּרִים:

ואחר־כך יאמר אבי הבן: **אַשְׁרֵי תִּבְחַר וּתְקָרֵב יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ.**

ועונים העומדים: **נִשְׂבְּעָה בְּטוּב ◦ בֵּיתֶךָ, קְדֹשׁ הֵיכָלֶךָ:**

בארץ־ישראל נוהגים להוסיף פסוקים אלה:

אִם־ אֶשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלָיִם תִּשְׁכַּח יְמִינִי: תִּדְבַּק לְשׁוֹנִי לְחִכִּי אִם־לֹא אֶזְכְּרֵכִי, אִם־לֹא אַעֲלֶה אֶת־יְרוּשָׁלַיִם, עַל רֹאשׁ שִׂמְחָתִי:

ואחר־כך אומר:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ יאהדונהי אֶחָד:

יְהוָה יאהדונהי מֶלֶךְ יְהוָה יאהדונהי מָלָךְ יְהוָה יאהדונהי יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: ב׳ פעמים

אָנָּא יְהוָה יאהדונהי הוֹשִׁיעָה נָּא: ב׳ פעמים

אָנָּא יְהוָה יאהדונהי הַצְלִיחָה נָּא: ב׳ פעמים

אומר אבי הבן: בִּרְשׁוּת מוֹרַי וְרַבּוֹתַי. ומברך בעמידה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו ◇ וְצִוָּנוּ לְהַכְנִיסוֹ בִּבְרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ:

והקהל והמוהל אומר:

כְּשֵׁם שֶׁהִכְנַסְתּוֹ לַבְּרִית, כָּךְ תִּזְכֶּה לְהַכְנִיסוֹ לַתּוֹרָה וְלַמִּצְוֹת וְלַחֻפָּה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים:

וישב הסנדק על הכסא ומניח התינוק על ברכיו, ואומר המוהל:

זֶה הַכִּסֵּא שֶׁל אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא מַלְאַךְ הַבְּרִית זָכוּר לַטּוֹב:

המוהל לפני שימול יברך ברכה זו:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו ◇ וְצִוָּנוּ עַל הַמִּילָה:

ואחרי שימול יברך אבי הבן ברכה זו:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

ולוקח המוהל או אָדָם אחר כוס יין ומברך:

סַבְרֵי מָרָנָן. עונים: לְחַיִּים.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

ואחר־כך לוקח הדס ומברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא עֲצֵי בְשָׂמִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדַּשׁ יְדִיד מִבֶּטֶן וְחוֹק בִּשְׁאֵרוֹ שָׂם וְצֶאֱצָאָיו חָתַם בְּאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ. עַל כֵּן בִּשְׂכַר זוֹ אֵל חַי חֶלְקֵנוּ צוּרֵנוּ צַוֵּה לְהַצִּיל יְדִידוּת זֶרַע קֹדֶשׁ ◇ שְׁאֵרֵנוּ מִשַּׁחַת, לְמַעַן בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר שָׂם בִּבְשָׂרֵנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, כּוֹרֵת הַבְּרִית:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ קַיֵּם אֶת־הַיֶּלֶד (פְּלוֹנִי) הַזֶּה לְאָבִיו (לְ) וּלְאִמּוֹ וְיִקָּרֵא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל (פְּלוֹנִי). יְשִׂמַח הָאִישׁ (וכשהאב הוא מברך אומר: יהי רצון שאשמח ביוצא חלצי) בְּיוֹצֵא חֲלָצָיו, וְתָגֵל הָאִשָּׁה בִּפְרִי בִטְנָהּ כָּאָמוּר: יִשְׂמַח־אָבִיךְ וְאִמֵּךְ, וְתָגֵל יוֹלַדְתֵּךְ: וְנֶאֱמַר, וַאֲעֹבֵר עָלַיִךְ וָאֵרָאֵךְ מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמָיִךְ וָאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי נותן יין באצבעו בפי התינוק, וכן בפעם השניה כשחוזר לומר "ואומר לך" וָאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי: וְנֶאֱמַר, זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ, דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר: אֲשֶׁר כָּרַת אֶת־אַבְרָהָם, וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׂחָק: וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחֹק, לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: חוֹדִי לַיהוָה (יאהדונהי) כִּי־טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: (פלונ) זֶה הַקָּטָן, אֱלֹהִים יְגַדְּלֵהוּ, כְּשֵׁם שֶׁנִּכְנַס לַבְּרִית כָּךְ יִכָּנֵס לַתּוֹרָה וְלַמִּצוֹת וְלַחֻפָּה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים. וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אַשְׁרֵי כָּל־יְרֵא יְהוָה׀ יאהדונהי, הַהֹלֵךְ בִּדְרָכָיו: יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ: אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פֹּרִיָה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ בָּנֶיךָ כִּשְׁתִלֵי זֵיתִים, סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ: הִנֵּה כִי־כֵן יְבֹרַךְ גָּבֶר יְרֵא יְהוָה׀ יאהדונהי: יְבָרֶכְךָ יְהוָה׀ יאהדונהי מִצִּיּוֹן וּרְאֵה בְּטוּב יְרוּשָׁלִָם, כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ: וּרְאֵה־בָנִים לְבָנֶיךָ שָׁלוֹם עַל־יִשְׂרָאֵל:

ואומרים קדיש יהא שלמא:

סֵדֶר פִּדְיוֹן הַבֵּן

לוקח הכהן את הילד וישאל לאביו:

בִּנְךָ זֶה בְּכוֹר הוּא? ויענה: בֵּן. ואומר לו הכהן: **בְּמַאי בָּעֵית טַפֵּי, בִּבְנְךָ בְכוֹרֶךָ אוֹ בַּחֲמִשָּׁה סְלָעִים דִּמְחַיְּבַתְּ לְפִדּוֹת בָּהֶן?** ועונה האב: **בִּבְנִי בְכוֹרִי.** ואחר כך ישאל הכהן לאם הילד: **בִּנֵּךְ זֶה בְּכוֹר. שֶׁמָּא יָלַדְתְּ בֵּן אַחֵר לְפָנָיו אוֹ שֶׁמָּא הִפַּלְתְּ?** והיא עונה: **זֶה בְּנִי בְכוֹרִי לֹא יָלַדְתִּי וְלֹא הִפַּלְתִּי לְפָנָיו:**

אחר־כך יאמר הכהן:

זֶה הַבֵּן בְּכוֹר הוּא, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא צִוָּה לְפָדוֹתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: וּפְדוּיָו מִבֶּן־חֹדֶשׁ תִּפְדֶּה בְּעֶרְכְּךָ כֶּסֶף חֲמֵשֶׁת שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. עֶשְׂרִים גֵּרָה הוּא: כְּשֶׁהָיִיתָ בְּמֵעֵי אִמֶּךָ הָיִיתָ בִּרְשׁוּת אָבִיךָ שֶׁנֶּאֱמַר וּבִרְשׁוּת אָבִיךָ וְאִמֶּךָ. עַכְשָׁיו אַתָּה בִּרְשׁוּתִי שֶׁאֲנִי כֹהֵן וְאָבִיךָ וְאִמֶּךָ מְבַקְּשִׁים לִפְדּוֹתְךָ שֶׁאַתָּה בְּכוֹר

מְקֻדָּשׁ, שֶׁבֵּן בָּתוּב: וַיְדַבֵּר יְהוָה יאהדונהי אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: קַדֶּשׁ־לִי כָּל־בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל־רֶחֶם בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה. לִי הוּא:

אחר־כך יטול האב את הכסף או שוה כסף בידו ויאמר:

אֲנִי רוֹצֶה לִפְדּוֹתוֹ שֶׁכָּךְ כָּתוּב ◦ בַּתּוֹרָה: אַךְ פָּדֹה תִפְדֶּה אֵת בְּכוֹר הָאָדָם: וּפְדוּיָו מִבֶּן־חֹדֶשׁ תִּפְדֶּה בְּעֶרְכְּךָ כֶּסֶף חֲמִשֶּׁת שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. עֶשְׂרִים גֵּרָה הוּא:

לפני הברכה יאמר לשם יחוד זה ואחר־כך יברך:

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, לְיַחֲדָא שֵׁם אוֹת יו״ד אוֹת הֵ״א בְּאוֹת וָא״ו אוֹת הֵ״א, בְּיִחוּדָא שְׁלִים (יהוה) בְּשֵׁם כָּל־יִשְׂרָאֵל. הִנֵּה אָנֹכִי בָּא לְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל פִּדְיוֹן בְּכוֹר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: וְכֹל בְּכוֹר אָדָם בְּבָנֶיךָ תִּפְדֶּה, וּכְתִיב: וּפְדוּיָו מִבֶּן־חֹדֶשׁ תִּפְדֶּה בְּעֶרְכְּךָ כֶּסֶף חֲמִשֶּׁת שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, עֶשְׂרִים גֵּרָה הוּא. וְיַעֲלֶה לְפָנֶיךָ בְּאִלּוּ קַיַּמְתִּיהָ בְּכָל־פְּרָטֶיהָ וְדִקְדּוּקֶיהָ וְכַוָּנוֹתֶיהָ וְתַרַ״ג מִצְוֹת הַתְּלוּיוֹת בָּהּ וּלְתַקֵּן אֶת־שָׁרְשָׁהּ בְּמָקוֹם עֶלְיוֹן, לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רָצוֹן בּוֹרְאֵנוּ. וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו ◦ וְצִוָּנוּ עַל פִּדְיוֹן הַבֵּן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהֶחֱיָינוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

יתן לכהן ויאמר: זֶה פִּדְיוֹן בְּנֵי בְכוֹרַי:

ויקבל הכהן את הכסף ואומר:

קִבַּלְתִּי מִמְּךָ חֲמִשָּׁה סְלָעִים אֵלּוּ בְּפִדְיוֹן בִּנְךָ זֶה, וַהֲרֵי הוּא פָּדוּי בָּהֶן כְּדַת מֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בְּשֵׁם שֶׁזָּכָה הַבֵּן הַזֶּה לַפִּדְיוֹן, כָּךְ יִזְכֶּה לַתּוֹרָה וְלַמִּצְוֹת וְלַחֻפָּה, וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּחַיֵּי אָבִיו וּבְחַיֵּי אִמּוֹ, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן:

סֵדֶר בִּרְכוֹת

בִּרְכַּת מְזוּזָה

מצות עשה מן התורה לקבוע מזוזה, וצריך לקבוע אותה על מזוזת ימין הנכנס בתוך חלל הפתח, תחת המשקוף, ובטפח הסמוך לחוץ, ובתחילת שליש העליון של גובה השער (מלמטה למעלה), ותהיה זקופה לאורך מזוזת הפתח, ולפני שיקבענה יברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו ‹› וְצִוָּנוּ לִקְבֹּעַ מְזוּזָה:

ואחר שיקבענה ינשקנה ויאמר: זֶה־הַשַּׁעַר לַיהוָה יְהוָה, צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ:

בִּרְכַּת הַמַּעֲקֶה

מצות עשה למי שבונה בית לעשות מעקה לגגו, ואפילו שהשימוש בגג הוא לעתים רחוקות, אם הבית שתחת הגג הוא בית דירה ותשמיש קבע, חייב לעשות מעקה לגג, ואם הניח גגו ללא מעקה, ביטל מצות עשה ועבר על לא תעשה, אבל אם הבית שתחת הגג הוא רק מחסן וכדו' שמשמש לתשמיש ארעי - אינו חייב להניח מעקה לגגו (בא"ח ש"ש פינחס א).

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו ◇ וְצִוָּנוּ לַעֲשׂוֹת מַעֲקֶה:

סֵדֶר הַפְרָשַׁת חַלָּה

א. בזמנינו שהחלה אסורה באכילה לכהנים מפני הטומאה, לא נותנים אותה לכהנים אלא שורפים אותה. ומפרישים רק כל שהוא מבלי כל שיעור.

ב. את החלה שמפרישים צריך לשרוף, ואסור לזורקה לאשפה ולזלזל בקדושתה. ורק לאחר ששרפה אותה מותר לזורקה לאשפה, כיון שכבר נעשה מצוותה, ואין בזה משום זלזול. ואם אין אפשרות לשורפה, תכרוך את החלה פעמיים בנייר ותכניסה לפח הזבל.

ג. טוב להמתין מלהפריש חלה עד לאחר גמר הלישה - כשתֵּעשה העיסה גוש אחד. ואם לא הפרישה מן העיסה ואפתה - מפרישה מן הפת לאחר האפיה.

ד. אין חיוב הפרשת חלה אלא מעיסה העומדת לאפיה. אבל העושה עיסה כדי לבשלה או לטגנה, מפרישה ממנה חלה בלי ברכה, ורק אם רוצה לאפות קצת ממנה - מפרישה ממנה חלה בברכה.

ה. שעור הפרשת חלה בברכה הוא כשיש בקמח שיעור של 1560 גר', וממדת חסידות טוב להפריש חלה בלי ברכה משיעור קילו וחצי לערך (שו"ת חזו"ע עמ' תקיח). ולשיטת החזו"א השעור הוא 2250 גר'.

קודם ההפרשה מברכת:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ לְהַפְרִישׁ חַלָּה תְּרוּמָה:

ואחר כך לוקחת חתיכה כל שהיא ומרימה ביד ימין ואומרת: הֲרֵי זוֹ חַלָּה:

בִּרְכַּת טְבִילַת כֵּלִים

הקונה מגוי כלי סעודה העשויים ממתכת או זכוכית, חייבת להטבילם במקוה או במעיין המכילים ארבעים סאה, ולפני הטבילה בעודו מחוץ למקוה יברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו <> וְצִוָּנוּ עַל טְבִילַת כְּלִי (ועל יותר מכלי אחד או': כֵּלִים):

בִּרְכַּת הקשת

הרואה קשת צריך לברך ברכה זו, ואסור להתבונן בה אלא רק בראיה קצרה לצורך הברכה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, זוֹכֵר הַבְּרִית נֶאֱמָן בִּבְרִיתוֹ וְקַיָּם בְּמַאֲמָרוֹ:

בִּרְכַּת ברקים ורעמים

על הברקים מברך: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, עוֹשֵׂה מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

על הרעמים מברך: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁכֹּחוֹ וּגְבוּרָתוֹ מָלֵא עוֹלָם:

סֵדֶר הַפְּרָשַׁת תְּרוּמוֹת וּמַעֲשְׂרוֹת

כל גידולי קרקע הגדלים בארץ־יִשְׂרָאֵל בבעלות יהודי, חייבים בתרומות ומעשרות. וכל גידול קרקע שאינו ידוע אם הופרשו ממנו תרומות ומעשרות או לא, הרי הוא בחזקת דמאי, וחייב להפריש ממנו תרומות ומעשרות בלי ברכה. ואם ודאי שלא הופרשו ממנו תרומות ומעשרות מפריש בברכה, דהיינו שלפני שיפריש יברך את הברכה ואחר־כך יאמר את נוסח ההפרשה.

נוּסַח הַפְּרָשַׁת תְּרוּמוֹת וּמַעֲשְׂרוֹת לְסָפֵק טֶבֶל

לוקח מן הפֵּרות מעט יותר מאחוז ומבדילו מן הפֵּרות ואומר:

אֶחָד מִמֵּאָה שֶׁיֵּשׁ כָּאן יִשָּׁאֵר טֶבֶל. וְהַיּוֹתֵר מֵאֶחָד מִמֵּאָה שֶׁיֵּשׁ כָּאן בְּצַד צָפוֹן חֲבֵרַי הוּא תְּרוּמָה גְּדוֹלָה (אם מעשר כמה מינים יחד יאמר: כָּל־מִין עַל מִינוֹ). **וְאוֹתוֹ אֶחָד מִמֵּאָה שֶׁיֵּשׁ כָּאן, וְעוֹד תִּשְׁעָה חֲלָקִים כְּמוֹתוֹ בְּצַד צָפוֹן שֶׁל הַפֵּרוֹת** (כָּל־מִין עַל מִינוֹ), **חֲבֵרַי הֵם <> מַעֲשֵׂר<>רִאשׁוֹן. וְאוֹתוֹ אֶחָד מִמֵּאָה שֶׁעָשִׂיתִי מַעֲשֵׂר <> רִאשׁוֹן, עָשׂוּי תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר** (כָּל־מִין עַל מִינוֹ). **אִם צָרִיךְ מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, יִהְיֶה מַעֲשֵׂר שֵׁנִי בְּצַד <> דָּרוֹם שֶׁל הַפֵּרוֹת** (כָּל־מִין עַל מִינוֹ), **וְיִהְיֶה מְחֻלָּל, הוּא וְחֻמְשׁוֹ, עַל פְּרוּטָה בַּמַּטְבֵּעַ שֶׁיִּחַדְתִּי לְחַלֵּל עָלָיו. וְאִם צָרִיךְ מַעֲשֵׂר עָנִי, יְהֵא מַעֲשֵׂר עָנִי בְּצַד <> דָּרוֹם שֶׁל הַפֵּרוֹת** (כָּל־מִין עַל מִינוֹ). **וְאִם יֵשׁ כָּאן רֻבָּעִי, יְהֵא מְחֻלָּל, הוּא וְחֻמְשׁוֹ, עַל פְּרוּטָה בַּמַּטְבֵּעַ שֶׁיִּחַדְתִּי לְחַלֵּל עָלָיו.**

נוּסַח הַפְּרָשַׁת תְּרוּמוֹת וּמַעֲשְׂרוֹת לְטֶבֶל וַדַּאי

אם הוא בעל הגידולים וברור לו מתי חנט כל פרי ומתי נקטף, יאמר הנוסח עם הברכה כך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו <> וְצִוָּנוּ לְהַפְרִישׁ תְּרוּמוֹת וּמַעֲשְׂרוֹת:

אֶחָד מִמֵּאָה שֶׁיֵּשׁ בָּאָן יִשָּׁאֵר טָבֵל. וַהֲיוֹתֵר מֵאֶחָד מִמֵּאָה שֶׁיֵּשׁ בָּאָן בְּצַד צְפוֹן הֲרֵי הוּא תְּרוּמָה גְּדוֹלָה (אם מעשר במה מינים יחד יאמר: כָּל־מִין עַל מִינוֹ). וְאוֹתוֹ אֶחָד מִמֵּאָה שֶׁיֵּשׁ בָּאָן, וְעוֹד תִּשְׁעָה חֲלָקִים כְּמוֹתוֹ בְּצַד צְפוֹן שֶׁל הַפֵּרוֹת (כָּל־מִין עַל מִינוֹ), הֲרֵי הֵם <> מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן. וְאוֹתוֹ אֶחָד מִמֵּאָה שֶׁעָשִׂיתִי מַעֲשֵׂר <> רִאשׁוֹן, עֲשׂוּי תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר (כָּל־מִין עַל מִינוֹ).

פרות משנים א, ב, ד, ה, לשמיטה - חייבים במעשר שני, ולכן יוסיף נוסח זה:

מַעֲשֵׂר שֵׁנִי יִהְיֶה בְּצַד <> דָּרוֹם שֶׁל הַפֵּרוֹת (כָּל־מִין עַל מִינוֹ).

ואחר שהפריש את המעשר שני, יחלל אותו על פרוטה, וקודם החילול יברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו <> וְצִוָּנוּ עַל פִּדְיוֹן מַעֲשֵׂר שֵׁנִי:

ואומר נוסח החילול: **הַמַּעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁיֵּשׁ בָּאָן יִהְיֶה מְחֻלָּל, הוּא וַחֲמִשָּׁתוֹ, עַל פְּרוּטָה בַּמַּטְבֵּעַ שֶׁיִּחַדְתִּי לְחַלֵּל עָלָיו.**

פרות משנים ג, ו, לשמיטה - פטורים ממעשר שני וחייבים במעשר עני, ואינם צריכים חילול, ולכן במקום הפרשת וחילול מעשר שני, יאמר נוסח זה:

מַעֲשֵׂר עָנִי יִהְיֶה בְּצַד <> דָּרוֹם שֶׁל הַפֵּרוֹת (כָּל־מִין עַל מִינוֹ).

אם הפרות הינם ודאי 'נטע רבעי' ויודע בבירור שעדיין לא חוללו יברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו <> וְצִוָּנוּ עַל חִלּוּל רְבָעִי:

ואומר נוסח החילול: **נֶטַע רְבָעִי שֶׁיֵּשׁ בָּאָן יֵהָא מְחֻלָּל, הוּא וַחֲמִשָּׁתוֹ, עַל פְּרוּטָה בַּמַּטְבֵּעַ שֶׁיִּחַדְתִּי לְחַלֵּל עָלָיו.**

תְּפִלַּת הַדֶּרֶךְ

היוצא לדרך, ושוהה בנסיעתו מחוץ לעיר שעה וחמישית (72 דקות) אומר תפלה זו בשם ומלכות, אך אם שהה בנסיעתו מחוץ לעיר פחות מכך לא יברך בשם ומלכות. ברכה זו מברך לאחר שיצא מהעיר, וטוב לסמוך אותה לברכה אחרונה של אכילה או שתיה וכדומה.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתּוֹלִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם, וְתַצְעִידֵנוּ לְשָׁלוֹם, וְתַדְרִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם, וְתַגִּיעֵנוּ לִמְחוֹז חֶפְצֵנוּ לְשָׁלוֹם, (אם חוזר בו ביום מוסיף: וְתַחֲזִירֵנוּ לְשָׁלוֹם) **, וְתַצִּילֵנוּ מִכַּף כָּל־אוֹיֵב** <> **וְאוֹרֵב** <> **בַּדֶּרֶךְ, וְתִשְׁלַח בְּרָכָה בְּמַעֲשֵׂי יָדֵינוּ, וְתִתְּנֵנוּ לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל־רוֹאֵינוּ, וְתִשְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ. כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה וְתַחֲנוּן אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:**

ויש מוסיפים פסוקים אלה לשמירה

וְיַעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ, וַיִּפְגְּעוּ בוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר <> **רָאָם, מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה, וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנָיִם:** (ג' פעמים)

וַיִּסָּעוּ, וַיְהִי חִתַּת אֱלֹהִים עַל הֶעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיהֶם, וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרֵי בְּנֵי יַעֲקֹב: לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְהוָה (ג' פעמים)

יְבָרֶכְךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה| פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְהוָה| פָּנָיו אֵלֶיךָ, וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם: (ג' פעמים)

הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ ׀ מַלְאָךְ לְפָנֶיךָ לִשְׁמָרְךָ בַּדֶּרֶךְ וְלַהֲבִיאֲךָ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הֲכִנֹתִי: (ג' פעמים)

הַמַּלְאָךְ הַגֹּאֵל אֹתִי מִכָּל־רָע יְבָרֵךְ אֶת הַנְּעָרִים, וְיִקָּרֵא בָהֶם שְׁמִי וְשֵׁם אֲבֹתַי, אַבְרָהָם וְיִצְחָק, וְיִדְגּוּ לָרֹב ‹› בְּקֶרֶב הָאָרֶץ: (ג' פעמים)

הטבת חלום

החולם חלום ונפשו עגומה עליו, ואפילו שאין בחלומו משמעות רעה, ייטיבנו בפני שלשה מאוהביו, ויאמר בפניהם פעם אחת:

חֶלְמָא טָבָא חֲזַאי, חֶלְמָא טָבָא חֲזַאי, חֶלְמָא טָבָא חֲזַאי.

והם עונים: חֶלְמָא טָבָא חֲזֵיתָא, חֶלְמָא טָבָא חֲזֵיתָא, חֶלְמָא טָבָא חֲזֵיתָא. חֶלְמָא דִידָךְ טָבָא הוּא וְטָבָא לֶהֱוֵי. רַחֲמָנָא לִשְׁוֵיהּ לְטַב. שְׁבַע זְמְנִין יְגָזְרוּן עֲלֹהּ מִן שְׁמַיָּא דִּי יֶהֱוֵי טָבָא, טָבָא הוּא וְטָבָא לֶהֱוֵי: וכך אומרים שבע פעמים.

שלש הפוכות

ויאמר החולם: הָפַכְתָּ מִסְפְּדִי לְמָחוֹל ‹› לִי. פִּתַּחְתָּ שַׂקִּי, וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה:

והם עונים: אָז תִּשְׂמַח בְּתוּלָה בְּמָחוֹל, וּבַחוּרִים וְזְקֵנִים יַחְדָּו. וְהָפַכְתִּי אֶבְלָם לְשָׂשׂוֹן וְנִחַמְתִּים, וְשִׂמַּחְתִּים ‹› מִיגוֹנָם: וְלֹא־אָבָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹעַ אֶל־בִּלְעָם, וַיַּהֲפֹךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת־הַקְּלָלָה לִבְרָכָה. כִּי אֲהֵבְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:

שלש פדויות

ויאמר החולם פעם אחת: פָּדָה בְשָׁלוֹם נַפְשִׁי מִקְּרָב־לִי. כִּי־בְרַבִּים הָיוּ עִמָּדִי: והם עונים: וּפְדוּיֵי יְהוָה יְשֻׁבוּן, וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה, וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֹאשָׁם. שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ, וְנָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה: וַיֹּאמֶר הָעָם אֶל שָׁאוּל, הֲיוֹנָתָן יָמוּת אֲשֶׁר

עָשָׂה הַיְשׁוּעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת בְּיִשְׂרָאֵל, חָלִילָה, חַי יְהוָה אִם־יִפֹּל מִשַּׂעֲרַת רֹאשׁוֹ אַרְצָה, כִּי־עִם־אֱלֹהִים עָשָׂה הַיּוֹם הַזֶּה. וְיִפְּדוּ הָעָם אֶת־יוֹנָתָן וְלֹא־מֵת.

תשעה שלומות

ויאמר החולם פעם אחת: בּוֹרֵא נִיב שְׂפָתָיִם. שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב, אָמַר יְהוָה וּרְפָאתִיו: וְהֵם עוֹנִים: וְרוּחַ לָבְשָׁה אֶת־עֲמָשַׂי רֹאשׁ הַשָּׁלִישִׁים, לְךָ דָוִיד וְעִמְּךָ בֶּן־יִשַׁי, שָׁלוֹם שָׁלוֹם לְךָ וְשָׁלוֹם לְעֹזְרֶךָ, כִּי עֲזָרְךָ אֱלֹהֶיךָ. וַיְקַבְּלֵם דָּוִד, וַיָּתֶם בְּרָאשֵׁי הַגְּדוּד: וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לֶחָי, וְאַתָּה שָׁלוֹם וּבֵיתְךָ שָׁלוֹם, וְכֹל אֲשֶׁר־לְךָ שָׁלוֹם: בָּרוּךְ הַגֶּבֶר, אֲשֶׁר יִבְטַח בַּיהוָה. וְהָיָה יְהוָה מִבְטַחוֹ: יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם: ויאמר החולם ג״פ: יְהוָה שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי.

ועונים לו על כל פעם: יְהוָה פָּעָלְךָ בְּקֶרֶב שָׁנִים חַיֵּיהוּ, בְּקֶרֶב שָׁנִים תּוֹדִיעַ. בְּרֹגֶז רַחֵם תִּזְכֹּר:

ויאמר החולם ג״פ: שִׁיר לַמַּעֲלוֹת, אֶשָּׂא עֵינַי אֶל־הֶהָרִים, מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי, עֶזְרִי מֵעִם יְהוָה, עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: ויענו לו על כל פעם, עד סוף המזמור: אַל־יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ, אַל־יָנוּם שֹׁמְרֶךָ: הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן, שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: יְהוָה שֹׁמְרֶךָ, יְהוָה צִלְּךָ עַל־יַד יְמִינֶךָ, יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא־יַכֶּכָּה, וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה: יְהוָה יִשְׁמָרְךָ מִכָּל־רָע, יִשְׁמֹר אֶת־נַפְשֶׁךָ: יְהוָה יִשְׁמָר־צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ, מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם.

ויאמר החולם ג״פ: תּוֹדִיעֵנִי אֹרַח <> חַיִּים. ועונים לו על כל פעם: שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת־פָּנֶיךָ, נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח: ויאמר החולם: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו לֵאמֹר, כֹּה תְבָרְכוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אָמוֹר לָהֶם: והֵם עוֹנִים: יְבָרֶכְךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ, וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם: וְשָׂמוּ אֶת־שְׁמִי עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וַאֲנִי אֲבָרְכֵם: ואח״כ אוֹמְרִים לוֹ: לְךָ בְּשִׂמְחָה אֶכֹל <> לַחְמֶךָ, וּשְׁתֵה בְלֵב־טוֹב יֵינֶךָ. כִּי כְבָר, רָצָה הָאֱלֹהִים <> אֶת־מַעֲשֶׂיךָ:

ואחר סדר הטבת החלום, יתן כסף לצדקה.

וְאוֹמְרִים לוֹ: תְּשׁוּבָה תְּפִלָּה וּצְדָקָה, מַעֲבִירִין אֶת־רֹעַ הַגְּזֵרָה, וְשָׁלוֹם לְךָ וְלָנוּ וּלְכָל־יִשְׂרָאֵל. אָמֵן.

פִּרְקֵי אָבוֹת

פרק ראשון

כָּל־יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר: וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים, לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ. נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר:

(א) מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי, וּמְסָרָהּ לִיהוֹשֻׁעַ, וִיהוֹשֻׁעַ לִזְקֵנִים, וּזְקֵנִים לִנְבִיאִים, וּנְבִיאִים מְסָרוּהָ לְאַנְשֵׁי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה. הֵם אָמְרוּ שְׁלֹשָׁה דְבָרִים: הֱווּ מְתוּנִים בַּדִּין, וְהַעֲמִידוּ תַלְמִידִים הַרְבֵּה, וַעֲשׂוּ סְיָג לַתּוֹרָה:

(ב) שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק הָיָה מִשְּׁיָרֵי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה. הוּא הָיָה אוֹמֵר, עַל שְׁלֹשָׁה דְבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד: עַל הַתּוֹרָה, וְעַל הָעֲבוֹדָה, וְעַל גְּמִילוּת חֲסָדִים:

(ג) אַנְטִיגְנוֹס אִישׁ סוֹכוֹ, קִבֵּל מִשִּׁמְעוֹן הַצַּדִּיק. הוּא הָיָה אוֹמֵר, אַל תִּהְיוּ כַּעֲבָדִים הַמְשַׁמְּשִׁין אֶת־הָרַב עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס, אֶלָּא הֱווּ כַּעֲבָדִים הַמְשַׁמְּשִׁין אֶת־הָרַב שֶׁלֹּא עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס, וִיהִי מוֹרָא שָׁמַיִם עֲלֵיכֶם:

(ד) יוֹסֵי בֶן־יוֹעֶזֶר אִישׁ צְרֵדָה, וְיוֹסֵי

בֶּן־יוֹחָנָן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם, קִבְּלוּ מֵהֶם. יוֹסֵי בֶּן־יוֹעֶזֶר אִישׁ צְרֵדָה אוֹמֵר, יְהִי בֵיתְךָ בֵּית־וַעַד לַחֲכָמִים, וֶהֱוֵי מִתְאַבֵּק בַּעֲפַר רַגְלֵיהֶם, וֶהֱוֵי שׁוֹתֶה בַצָּמָא אֶת־דִּבְרֵיהֶם: (ה) יוֹסֵי בֶּן־יוֹחָנָן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם אוֹמֵר, יְהִי בֵיתְךָ פָּתוּחַ לְרִוָּחָה, וְיִהְיוּ עֲנִיִּים בְּנֵי בֵיתֶךָ, וְאַל תַּרְבֶּה שִׂיחָה עִם הָאִשָּׁה. בְּאִשְׁתּוֹ אָמְרוּ, קַל וָחֹמֶר בְּאֵשֶׁת חֲבֵרוֹ. מִכָּאן אָמְרוּ חֲכָמִים, כָּל־הַמַּרְבֶּה שִׂיחָה עִם הָאִשָּׁה, גּוֹרֵם רָעָה לְעַצְמוֹ, וּבָטֵל מִדִּבְרֵי תוֹרָה, וְסוֹפוֹ יוֹרֵשׁ גֵּהִנֹּם: (ו) יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־פְּרַחְיָה וְנִתַּאי הָאַרְבֵּלִי, קִבְּלוּ מֵהֶם. יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־פְּרַחְיָה אוֹמֵר, עֲשֵׂה לְךָ רַב, וּקְנֵה לְךָ חָבֵר, וֶהֱוֵי דָן אֶת־כָּל־הָאָדָם לְכַף זְכוּת: (ז) נִתַּאי הָאַרְבֵּלִי אוֹמֵר, הַרְחֵק מִשָּׁכֵן רָע, וְאַל תִּתְחַבֵּר לָרָשָׁע, וְאַל תִּתְיָאֵשׁ מִן הַפֻּרְעָנוּת: (ח) יְהוּדָה בֶּן־טַבַּאי וְשִׁמְעוֹן בֶּן־שָׁטַח קִבְּלוּ מֵהֶם. יְהוּדָה בֶּן־טַבַּאי אוֹמֵר, אַל־תַּעַשׂ עַצְמְךָ כְּעוֹרְכֵי הַדִּינִין, וּכְשֶׁיִּהְיוּ בַעֲלֵי־הַדִּינִין עוֹמְדִים לְפָנֶיךָ, יִהְיוּ בְעֵינֶיךָ כִּרְשָׁעִים, וּכְשֶׁנִּפְטָרִים מִלְּפָנֶיךָ, יִהְיוּ בְעֵינֶיךָ כְּזַכָּאִין, כְּשֶׁקִּבְּלוּ עֲלֵיהֶם אֶת־הַדִּין: (ט) שִׁמְעוֹן בֶּן־שָׁטַח אוֹמֵר, הֱוֵי מַרְבֶּה לַחֲקוֹר אֶת־הָעֵדִים, וֶהֱוֵי זָהִיר בִּדְבָרֶיךָ, שֶׁמָּא מִתּוֹכָם יִלְמְדוּ לְשַׁקֵּר: (י) שְׁמַעְיָה וְאַבְטַלְיוֹן קִבְּלוּ מֵהֶם. שְׁמַעְיָה אוֹמֵר, אֱהוֹב אֶת־הַמְּלָאכָה, וּשְׂנָא אֶת־הָרַבָּנוּת, וְאַל תִּתְוַדַּע לָרָשׁוּת: (יא) אַבְטַלְיוֹן

אוֹמֵר, חֲכָמִים! הִזָּהֲרוּ בְּדִבְרֵיכֶם, שֶׁמָּא תָּחוּבוּ חוֹבַת גָּלוּת, וְתִגְלוּ לִמְקוֹם מַיִם הָרָעִים, וְיִשְׁתּוּ הַתַּלְמִידִים הַבָּאִים אַחֲרֵיכֶם וְיָמוּתוּ, וְנִמְצָא שֵׁם־שָׁמַיִם מִתְחַלֵּל: (יב) הִלֵּל וְשַׁמַּאי קִבְּלוּ מֵהֶם. הִלֵּל אוֹמֵר, הֱוֵי מִתַּלְמִידָיו שֶׁל אַהֲרֹן, אוֹהֵב שָׁלוֹם, וְרוֹדֵף שָׁלוֹם, אוֹהֵב אֶת־הַבְּרִיּוֹת, וּמְקָרְבָן לַתּוֹרָה: (יג) הוּא הָיָה אוֹמֵר, נָגִיד שְׁמָא אָבַד שְׁמֵהּ, וּדְלָא מוֹסִיף יָסֵף, וּדְלָא יָלִיף קְטָלָא חַיָּב, וּדְאִשְׁתַּמֵּשׁ בְּתָגָא חֲלָף: (יד) הוּא הָיָה אוֹמֵר, אִם אֵין אֲנִי לִי מִי לִי, וּכְשֶׁאֲנִי לְעַצְמִי מָה אֲנִי, וְאִם לֹא עַכְשָׁיו, אֵימָתָי? (טו) שַׁמַּאי אוֹמֵר, עֲשֵׂה תּוֹרָתְךָ קֶבַע, אֱמוֹר מְעַט וַעֲשֵׂה הַרְבֵּה, וֱהֵוֵי מְקַבֵּל אֶת־כָּל־הָאָדָם בְּסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת: (טז) רַבָּן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר, עֲשֵׂה לְךָ רַב, וְהִסְתַּלֵּק מִן הַסָּפֵק, וְאַל תַּרְבֶּה לְעַשֵּׂר אֲמָדוֹת: (יז) שִׁמְעוֹן בְּנוֹ אוֹמֵר, כָּל־יָמַי גָּדַלְתִּי בֵּין הַחֲכָמִים, וְלֹא מָצָאתִי לַגּוּף טוֹב אֶלָּא שְׁתִיקָה, וְלֹא הַמִּדְרָשׁ הוּא הָעִקָּר אֶלָּא הַמַּעֲשֶׂה, וְכָל־הַמַּרְבֶּה דְּבָרִים מֵבִיא חֵטְא: (יח) רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן־גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, עַל־שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד: עַל־הַדִּין וְעַל־הָאֱמֶת וְעַל־הַשָּׁלוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר: אֱמֶת וּמִשְׁפַּט שָׁלוֹם, שִׁפְטוּ בְּשַׁעֲרֵיכֶם:

רִבִּי חֲנַנְיָא בֶּן־עֲקַשְׁיָא אוֹמֵר: רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת־יִשְׂרָאֵל, לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר: יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ. יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

פרק שני

כָּל־יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר: וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים, לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ. נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר:

(א) רִבִּי אוֹמֵר, אֵיזוֹהִי דֶּרֶךְ יְשָׁרָה שֶׁיָּבוֹר לוֹ הָאָדָם? כָּל־שֶׁהִיא תִּפְאֶרֶת לְעוֹשֶׂיהָ, וְתִפְאֶרֶת לוֹ מִן הָאָדָם. וֶהֱוֵי זָהִיר בְּמִצְוָה קַלָּה כְּבַחֲמוּרָה, שֶׁאֵין אַתָּה יוֹדֵעַ מַתַּן שְׂכָרָן שֶׁל מִצְוֹת. וֶהֱוֵי מְחַשֵּׁב הֶפְסֵד מִצְוָה כְּנֶגֶד שְׂכָרָהּ, וּשְׂכַר עֲבֵרָה כְּנֶגֶד הֶפְסֵדָהּ. וְהִסְתַּכֵּל בִּשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים, וְאִי אַתָּה בָּא לִידֵי עֲבֵרָה: דַּע מַה־לְּמַעְלָה מִמְּךָּ, עַיִן רוֹאָה וְאֹזֶן שׁוֹמַעַת, וְכָל־מַעֲשֶׂיךָ בַּסֵּפֶר נִכְתָּבִין: (ב) רַבָּן גַּמְלִיאֵל בְּנוֹ שֶׁל רִבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא אוֹמֵר, יָפֶה תַלְמוּד תּוֹרָה עִם־דֶּרֶךְ אֶרֶץ, שֶׁיְּגִיעַת שְׁנֵיהֶם מְשַׁכַּחַת עָוֹן. וְכָל־תּוֹרָה שֶׁאֵין עִמָּהּ מְלָאכָה, סוֹפָהּ בְּטֵלָה וְגוֹרֶרֶת עָוֹן. וְכָל־הָעֲמֵלִים עִם־הַצִּבּוּר, יִהְיוּ עֲמֵלִים עִמָּהֶם לְשֵׁם שָׁמַיִם, שֶׁזְּכוּת אֲבוֹתָם מְסַיַּעְתָּן, וְצִדְקָתָם עוֹמֶדֶת לָעַד. וְאַתֶּם, מַעֲלֶה אֲנִי עֲלֵיכֶם שָׂכָר הַרְבֵּה, כְּאִלּוּ עֲשִׂיתֶם: (ג) הֱוֵי זָהִירִין בָּרָשׁוּת, שֶׁאֵין מְקָרְבִין לוֹ לָאָדָם אֶלָּא לְצָרֶךְ עַצְמָן, נִרְאִין כְּאוֹהֲבִין בִּשְׁעַת הֲנָאָתָן, וְאֵין עוֹמְדִין לוֹ לָאָדָם בִּשְׁעַת דָּחְקוֹ: (ד) הוּא הָיָה אוֹמֵר, עֲשֵׂה רְצוֹנוֹ כִּרְצוֹנֶךָ, כְּדֵי שֶׁיַּעֲשֶׂה רְצוֹנְךָ כִּרְצוֹנוֹ.

בַּטֵּל רְצוֹנְךָ מִפְּנֵי רְצוֹנוֹ, כְּדֵי שֶׁיְּבַטֵּל רְצוֹן אֲחֵרִים מִפְּנֵי רְצוֹנֶךָ. הִלֵּל אוֹמֵר, אַל תִּפְרוֹשׁ מִן הַצִּבּוּר, וְאַל תַּאֲמִן בְּעַצְמְךָ עַד יוֹם מוֹתֶךָ, וְאַל תָּדִין אֶת־חֲבֵרְךָ עַד שֶׁתַּגִּיעַ לִמְקוֹמוֹ, וְאַל תֹּאמַר דָּבָר שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִשְׁמוֹעַ, שֶׁסּוֹפוֹ לְהִשָּׁמַע, וְאַל תֹּאמַר לִכְשֶׁאֶפָּנֶה אֶשְׁנֶה, שֶׁמָּא לֹא תִפָּנֶה: ס הוּא הָיָה אוֹמֵר, אֵין בּוּר יָרֵא חֵטְא, וְלֹא עַם הָאָרֶץ חָסִיד, וְלֹא הַבַּיְשָׁן לָמֵד, וְלֹא הַקַּפְדָּן מְלַמֵּד, וְלֹא כָּל־הַמַּרְבֶּה בִסְחוֹרָה מַחְכִּים, וּבְמָקוֹם שֶׁאֵין אֲנָשִׁים, הִשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת אִישׁ: ס אַף הוּא רָאָה גֻּלְגֹּלֶת אַחַת שֶׁצָּפָה עַל־פְּנֵי הַמַּיִם, אָמַר לָהּ, עַל דְּאַטֵּפְתְּ אַטְּפוּךְ, וְסוֹף מְטַיְּפַיִךְ יְטוּפוּן: ס הוּא הָיָה אוֹמֵר, מַרְבֶּה בָשָׂר, מַרְבֶּה רִמָּה. מַרְבֶּה נְכָסִים, מַרְבֶּה דְאָגָה. מַרְבֶּה נָשִׁים, מַרְבֶּה כְשָׁפִים. מַרְבֶּה שְׁפָחוֹת, מַרְבֶּה זִמָּה. מַרְבֶּה עֲבָדִים, מַרְבֶּה גָזֵל. מַרְבֶּה תוֹרָה, מַרְבֶּה חַיִּים. מַרְבֶּה יְשִׁיבָה, מַרְבֶּה חָכְמָה. מַרְבֶּה עֵצָה, מַרְבֶּה תְבוּנָה. מַרְבֶּה צְדָקָה, מַרְבֶּה שָׁלוֹם. קָנָה שֵׁם טוֹב, קָנָה לְעַצְמוֹ. קָנָה לוֹ דִּבְרֵי תוֹרָה, קָנָה לוֹ חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. ס רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן־זַכַּאי קִבֵּל מֵהִלֵּל וּמִשַּׁמַאי. הוּא הָיָה אוֹמֵר, אִם לָמַדְתָּ תּוֹרָה הַרְבֵּה, אַל תַּחֲזִיק טוֹבָה לְעַצְמְךָ, כִּי לְכָךְ נוֹצַרְתָּ: ס חֲמִשָּׁה תַּלְמִידִים הָיוּ לוֹ לְרַבָּן יוֹחָנָן בֶּן־זַכַּאי, וְאֵלּוּ הֵן: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן־הוֹרְקְנוֹס,

רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־חֲנַנְיָא, רִבִּי יוֹסֵי הַכֹּהֵן, רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן־נְתַנְאֵל וְרִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־עֲרָךְ. הוּא הָיָה מוֹנֶה שִׁבְחָן: רִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן־הוֹרְקְנוֹס, בּוֹר סוּד שֶׁאֵינוֹ מְאַבֵּד טִפָּה. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־חֲנַנְיָא, אַשְׁרֵי יוֹלַדְתּוֹ. רִבִּי יוֹסֵי הַכֹּהֵן, חָסִיד. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן־נְתַנְאֵל, יְרֵא חֵטְא. רִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־עֲרָךְ, כְּמַעְיָן הַמִּתְגַּבֵּר. הוּא הָיָה אוֹמֵר, אִם יִהְיוּ כָּל־חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל בְּכַף מֹאזְנַיִם, וֶאֱלִיעֶזֶר בֶּן־הוֹרְקְנוֹס בְּכַף שְׁנִיָּה, מַכְרִיעַ אֶת־כֻּלָּם. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר מִשְּׁמוֹ, אִם יִהְיוּ כָּל־חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל בְּכַף מֹאזְנַיִם, וֶאֱלִיעֶזֶר בֶּן־הוֹרְקְנוֹס אַף עִמָּהֶם, וְאֶלְעָזָר בֶּן־עֲרָךְ בְּכַף שְׁנִיָּה, מַכְרִיעַ אֶת־כֻּלָּם. אָמַר לָהֶם, צְאוּ וּרְאוּ אֵיזוֹהִי דֶּרֶךְ טוֹבָה שֶׁיִּדְבַּק בָּהּ הָאָדָם? רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, עַיִן טוֹבָה. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, חָבֵר טוֹב. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, שָׁכֵן טוֹב. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, הָרוֹאֶה אֶת־הַנּוֹלָד. רִבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר, לֵב טוֹב. אָמַר לָהֶם, רוֹאֶה אֲנִי אֶת־דִּבְרֵי אֶלְעָזָר בֶּן־עֲרָךְ מִדִּבְרֵיכֶם, שֶׁבִּכְלָל דְּבָרָיו דִּבְרֵיכֶם. אָמַר לָהֶם, צְאוּ וּרְאוּ אֵיזוֹהִי דֶּרֶךְ רָעָה שֶׁיִּתְרַחֵק מִמֶּנָּה הָאָדָם? רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, עַיִן רָעָה. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, חָבֵר רָע. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, שָׁכֵן רָע. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, הַלּוֶה וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם. אֶחָד הַלּוֶה מִן הָאָדָם, כְּלוֶה מִן הַמָּקוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר: לֹוֶה רָשָׁע וְלֹא

יְשַׁלֵּם. וְצַדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן: רִבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר, לֵב רָע.
אָמַר לָהֶם, רוֹאֶה אֲנִי אֶת־דִּבְרֵי אֶלְעָזָר בֶּן־עֲרָךְ
מִדִּבְרֵיכֶם, שֶׁבְּכָלָל דְּבָרָיו דִּבְרֵיכֶם. (י) הֵם אָמְרוּ
שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, יְהִי כְבוֹד חֲבֵרְךָ
חָבִיב עָלֶיךָ כְּשֶׁלְּךָ, וְאַל תְּהִי נוֹחַ לִכְעוֹס, וְשׁוּב יוֹם
אֶחָד לִפְנֵי מִיתָתֶךָ, וֶהֱוֵי מִתְחַמֵּם כְּנֶגֶד אוּרָן שֶׁל
חֲכָמִים, וֶהֱוֵי זָהִיר בְּגַחֲלָתָן שֶׁלֹּא תִכָּוֶה, שֶׁנְּשִׁיכָתָן
נְשִׁיכַת שׁוּעָל, וַעֲקִיצָתָן עֲקִיצַת עַקְרָב, וּלְחִישָׁתָן
לְחִישַׁת שָׂרָף, וְכָל־דִּבְרֵיהֶם כְּגַחֲלֵי אֵשׁ: (יא) רִבִּי
יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, עַיִן הָרָע וְיֵצֶר הָרָע וְשִׂנְאַת הַבְּרִיּוֹת,
מוֹצִיאִין אֶת־הָאָדָם מִן הָעוֹלָם: (יב) רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר,
יְהִי מָמוֹן חֲבֵרְךָ חָבִיב עָלֶיךָ כְּשֶׁלְּךָ, וְהַתְקֵן עַצְמְךָ
לִלְמוֹד תּוֹרָה, שֶׁאֵינָהּ יְרֻשָּׁה לָךְ, וְכָל־מַעֲשֶׂיךָ יִהְיוּ
לְשֵׁם שָׁמָיִם: (יג) רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, הֱוֵי זָהִיר בִּקְרִיאַת
שְׁמַע וּבִתְפִלָּה, וּכְשֶׁאַתָּה מִתְפַּלֵּל, אַל תַּעַשׂ תְּפִלָּתְךָ
קֶבַע, אֶלָּא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים לִפְנֵי הַמָּקוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר:
כִּי חַנּוּן וְרַחוּם הוּא, אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד, וְנִחָם עַל
הָרָעָה. וְאַל תְּהִי רָשָׁע בִּפְנֵי עַצְמֶךָ: (יד) רִבִּי אֶלְעָזָר
אוֹמֵר, הֱוֵי שָׁקוּד לִלְמוֹד תּוֹרָה, וְדַע מַה־שֶּׁתָּשִׁיב
לָאֲפִיקוֹרוֹס, וְדַע, לִפְנֵי מִי אַתָּה עָמֵל, וְנֶאֱמָן הוּא
בַּעַל מְלַאכְתְּךָ, שֶׁיְּשַׁלֵּם לְךָ שְׂכַר פְּעֻלָּתֶךָ: (טו) רִבִּי
טַרְפוֹן אוֹמֵר, הַיּוֹם קָצֵר, וְהַמְּלָאכָה מְרֻבָּה,

וְהַפּוֹעֲלִים עֲצֵלִים, וְהַשָּׂכָר הַרְבֵּה, וּבַעַל הַבַּיִת דּוֹחֵק:
(טז) הוּא הָיָה אוֹמֵר, לֹא עָלֶיךָ הַמְּלָאכָה לִגְמוֹר,
וְלֹא־אַתָּה בֶּן־חוֹרִין לְהִבָּטֵל מִמֶּנָּה. אִם לָמַדְתָּ תּוֹרָה
הַרְבֵּה, נוֹתְנִין לְךָ שָׂכָר הַרְבֵּה, וְנֶאֱמָן הוּא בַּעַל
מְלַאכְתְּךָ, שֶׁיְּשַׁלֵּם לְךָ שְׂכַר פְּעֻלָּתֶךָ. וְדַע, שֶׁמַּתַּן
שְׂכָרָן שֶׁל צַדִּיקִים לֶעָתִיד לָבוֹא:

רִבִּי חֲנַנְיָא בֶּן־עֲקַשְׁיָא אוֹמֵר: רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת־יִשְׂרָאֵל,
לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר: יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ. יַגְדִּיל
תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

פרק שלישי

בָּל־יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר: וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים,
לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ. נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר:

(א) עֲקַבְיָא בֶּן־מַהֲלַלְאֵל אוֹמֵר, הִסְתַּכֵּל בִּשְׁלֹשָׁה
דְּבָרִים, וְאֵין אַתָּה בָא לִידֵי עֲבֵרָה: דַּע מֵאַיִן
בָּאתָ, וּלְאַן אַתָּה הוֹלֵךְ, וְלִפְנֵי מִי אַתָּה עָתִיד לִתֵּן
דִּין וְחֶשְׁבּוֹן. מֵאַיִן בָּאתָ? מִטִּפָּה סְרוּחָה, וּלְאַן אַתָּה
הוֹלֵךְ? לִמְקוֹם עָפָר רִמָּה וְתוֹלֵעָה. וְלִפְנֵי מִי אַתָּה
עָתִיד לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן? לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים,
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: (ב) רִבִּי חֲנִינָא סְגַן הַכֹּהֲנִים אוֹמֵר,
הֱוֵי מִתְפַּלֵּל בִּשְׁלוֹמָהּ שֶׁל מַלְכוּת, שֶׁאִלְמָלֵא

מוֹרָאָה, אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ חַיִּים בָּלָעוּ: (ג) רַבִּי חֲנִינָא בֶּן־תְּרַדְיוֹן אוֹמֵר, שְׁנַיִם שֶׁיּוֹשְׁבִין וְאֵין בֵּינֵיהֶם דִּבְרֵי תוֹרָה, הֲרֵי זֶה מוֹשַׁב לֵצִים, שֶׁנֶּאֱמַר: וּבְמוֹשַׁב לֵצִים לֹא יָשָׁב. אֲבָל שְׁנַיִם שֶׁיּוֹשְׁבִין וְיֵשׁ בֵּינֵיהֶם דִּבְרֵי תוֹרָה, שְׁכִינָה שְׁרוּיָה בֵּינֵיהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר: אָז נִדְבְּרוּ יִרְאֵי יְיָ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ. וַיַּקְשֵׁב יְיָ וַיִּשְׁמָע וַיִּכָּתֵב סֵפֶר זִכָּרוֹן לְפָנָיו לְיִרְאֵי יְיָ, וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ: אֵין לִי אֶלָּא שְׁנַיִם, מִנַּיִן אֲפִלּוּ אֶחָד, שֶׁיּוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא קוֹבֵעַ לוֹ שָׂכָר? שֶׁנֶּאֱמַר: יֵשֵׁב בָּדָד וְיִדֹּם. כִּי נָטַל עָלָיו: (ד) רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, שְׁלֹשָׁה שֶׁאָכְלוּ עַל שֻׁלְחָן אֶחָד וְלֹא אָמְרוּ עָלָיו דִּבְרֵי תוֹרָה, כְּאִלּוּ אָכְלוּ מִזִּבְחֵי מֵתִים, שֶׁנֶּאֱמַר: כִּי כָּל־שֻׁלְחָנוֹת, מָלְאוּ קִיא צֹאָה, בְּלִי מָקוֹם. אֲבָל שְׁלֹשָׁה שֶׁאָכְלוּ עַל שֻׁלְחָן אֶחָד וְאָמְרוּ עָלָיו דִּבְרֵי תוֹרָה, כְּאִלּוּ אָכְלוּ מִשֻּׁלְחָנוֹ שֶׁל מָקוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיְדַבֵּר אֵלַי, זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ: (ה) רַבִּי חֲנִינָא בֶּן־חֲכִינַאי אוֹמֵר, הַנֵּעוֹר בַּלַּיְלָה, וְהַמְהַלֵּךְ בַּדֶּרֶךְ יְחִידִי, וּמְפַנֶּה לִבּוֹ לְבַטָּלָה, הֲרֵי זֶה מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ: (ו) רַבִּי נְחוּנְיָא בֶּן־הַקָּנָה אוֹמֵר, כָּל־הַמְקַבֵּל עָלָיו עֹל תּוֹרָה, מַעֲבִירִין מִמֶּנּוּ עֹל מַלְכוּת וְעֹל דֶּרֶךְ אֶרֶץ, וְכָל־הַפּוֹרֵק מִמֶּנּוּ עֹל תּוֹרָה, נוֹתְנִין עָלָיו עֹל מַלְכוּת וְעֹל דֶּרֶךְ אֶרֶץ: (ז) רַבִּי חֲלַפְתָּא אִישׁ כְּפַר חֲנַנְיָא

אוֹמֵר, עֲשָׂרָה שֶׁיּוֹשְׁבִין וְעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה, שְׁכִינָה שְׁרוּיָה בֵּינֵיהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר: אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת־אֵל. וּמִנַּיִן אֲפִלּוּ חֲמִשָּׁה? שֶׁנֶּאֱמַר: וַאֲגֻדָּתוֹ עַל־אֶרֶץ יְסָדָהּ. וּמִנַּיִן אֲפִלּוּ שְׁלֹשָׁה? שֶׁנֶּאֱמַר: בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט. וּמִנַּיִן אֲפִלּוּ שְׁנַיִם? שֶׁנֶּאֱמַר: אָז נִדְבְּרוּ יִרְאֵי יְיָ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וַיַּקְשֵׁב יְיָ וַיִּשְׁמָע, וגו'. וּמִנַּיִן אֲפִלּוּ אֶחָד? שֶׁנֶּאֱמַר: בְּכָל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת־שְׁמִי, אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ: (ח) רַבִּי אֶלְעָזָר אִישׁ בַּרְתּוֹתָא אוֹמֵר, תֵּן לוֹ מִשֶּׁלּוֹ, שֶׁאַתָּה וְשֶׁלְּךָ שֶׁלּוֹ. וְכֵן בְּדָוִד הוּא אוֹמֵר, כִּי מִמְּךָ הַכֹּל וּמִיָּדְךָ נָתַנּוּ לָךְ: (ט) רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, הַמְּהַלֵּךְ בַּדֶּרֶךְ וְשׁוֹנֶה, וּמַפְסִיק מִמִּשְׁנָתוֹ וְאוֹמֵר: מַה־נָּאֶה אִילָן זֶה, וּמַה־נָּאֶה נִיר זֶה, מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב, כְּאִלּוּ מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ: (י) רַבִּי דוֹסְתַּאי בְּרִבִּי יַנַּאי מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, כָּל־הַשּׁוֹכֵחַ דָּבָר אֶחָד מִמִּשְׁנָתוֹ, מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: רַק הִשָּׁמֶר לְךָ וּשְׁמֹר נַפְשְׁךָ מְאֹד, פֶּן־תִּשְׁכַּח אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ. יָכוֹל אֲפִלּוּ תַקְּפָה עָלָיו מִשְׁנָתוֹ? תַּלְמוּד לוֹמַר: וּפֶן־יָסוּרוּ מִלְּבָבְךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ, הָא אֵינוֹ מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ, עַד שֶׁיֵּשֵׁב וְיסִירֵם מִלִּבּוֹ: (יא) רַבִּי חֲנִינָא בֶּן־דּוֹסָא אוֹמֵר, כָּל־שְׁיִרְאַת חֶטְאוֹ קוֹדֶמֶת לְחָכְמָתוֹ, חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת. וְכָל־שֶׁחָכְמָתוֹ קוֹדֶמֶת

לִירַאת חֶטְאוֹ, אֵין חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת: (יב) הוּא הָיָה אוֹמֵר, כָּל־שֶׁמַּעֲשָׂיו מְרֻבִּין מֵחָכְמָתוֹ, חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת. וְכָל־שֶׁחָכְמָתוֹ מְרֻבָּה מִמַּעֲשָׂיו, אֵין חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת: (יג) הוּא הָיָה אוֹמֵר, כָּל־שֶׁרוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הֵימֶנּוּ, רוּחַ הַמָּקוֹם נוֹחָה הֵימֶנּוּ. וְכָל־שֶׁאֵין רוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הֵימֶנּוּ, אֵין רוּחַ הַמָּקוֹם נוֹחָה הֵימֶנּוּ: (יד) רַבִּי דוֹסָא בֶּן־הַרְכִּינָס אוֹמֵר, שֵׁנָה שֶׁל שַׁחֲרִית, וְיַיִן שֶׁל צָהֳרַיִם, וְשִׂיחַת הַיְלָדִים, וְיֹשֶׁבֶת בָּתֵּי כְנֵסִיּוֹת שֶׁל עַמֵּי הָאָרֶץ, מוֹצִיאִין אֶת־הָאָדָם מִן הָעוֹלָם: (טו) רַבִּי אֶלְעָזָר הַמּוֹדָעִי אוֹמֵר, הַמְחַלֵּל אֶת־הַקָּדָשִׁים, וְהַמְבַזֶּה אֶת־הַמּוֹעֲדוֹת, וְהַמַּלְבִּין פְּנֵי חֲבֵרוֹ בָּרַבִּים, וְהַמֵּפֵר בְּרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, וְהַמְגַלֶּה פָּנִים בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא כַהֲלָכָה, אַף־עַל־פִּי שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אֵין לוֹ חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא: (טז) רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר, הֱוֵי קַל לְרֹאשׁ וְנוֹחַ לְתִשְׁחֹרֶת, וֶהֱוֵי מְקַבֵּל אֶת־כָּל־הָאָדָם בְּשִׂמְחָה: (יז) רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, שְׂחוֹק וְקַלּוּת רֹאשׁ, מַרְגִּילִין אֶת־הָאָדָם לְעֶרְוָה. מָסוֹרֶת, סְיָג לַתּוֹרָה. מַעֲשְׂרוֹת, סְיָג לָעֹשֶׁר. נְדָרִים, סְיָג לַפְּרִישׁוּת. סְיָג לַחָכְמָה, שְׁתִיקָה: (יח) הוּא הָיָה אוֹמֵר, חָבִיב אָדָם שֶׁנִּבְרָא בְצֶלֶם, חִבָּה יְתֵרָה נוֹדַעַת לוֹ שֶׁנִּבְרָא בְצֶלֶם, שֶׁנֶּאֱמַר: כִּי בְצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת־הָאָדָם. חֲבִיבִין

יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרְאוּ בָנִים לַמָּקוֹם, חִבָּה יְתֵרָה נוֹדַעַת לָהֶם שֶׁנִּקְרְאוּ בָנִים לַמָּקוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר: בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ (צריך לקרוא לה' נ"ע) אֱלֹהֵיכֶם. חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּתַּן לָהֶם כְּלִי חֶמְדָּה. חִבָּה יְתֵרָה נוֹדַעַת לָהֶם, שֶׁנִּתַּן לָהֶם כְּלִי חֶמְדָּה שֶׁבּוֹ נִבְרָא הָעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר: כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם. תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזֹבוּ: (ט) הַכֹּל צָפוּי, וְהָרְשׁוּת נְתוּנָה, וּבְטוֹב הָעוֹלָם נִדּוֹן, וְהַכֹּל לְפִי רֹב הַמַּעֲשֶׂה: (י) הוּא הָיָה אוֹמֵר, הַכֹּל נָתוּן בְּעֵרָבוֹן, וּמְצוּדָה פְּרוּסָה עַל־כָּל־הַחַיִּים. הַחֲנוּת פְּתוּחָה, וְהַחֶנְוָנִי מַקִּיף, וְהַפִּנְקָס פָּתוּחַ, וְהַיָּד כּוֹתֶבֶת, וְכָל־הָרוֹצֶה לִלְווֹת יָבֹא וְיִלְוֶה, וְהַגַּבָּאִים מַחֲזִירִין תָּדִיר בְּכָל־יוֹם, וְנִפְרָעִין מִן־הָאָדָם מִדַּעְתּוֹ וְשֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ, וְיֵשׁ לָהֶם עַל מַה שֶּׁיִּסְמְכוּ, וְהַדִּין דִּין אֱמֶת, וְהַכֹּל מְתֻקָּן לִסְעֻדָּה: (יא) רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־עֲזַרְיָה אוֹמֵר, אִם אֵין תּוֹרָה, אֵין דֶּרֶךְ אֶרֶץ. אִם אֵין דֶּרֶךְ אֶרֶץ, אֵין תּוֹרָה. אִם אֵין חָכְמָה, אֵין יִרְאָה. אִם אֵין יִרְאָה, אֵין חָכְמָה. אִם אֵין בִּינָה, אֵין דַּעַת. אִם אֵין דַּעַת, אֵין בִּינָה. אִם אֵין קֶמַח, אֵין תּוֹרָה. אִם אֵין תּוֹרָה, אֵין קֶמַח: (יב) הוּא הָיָה אוֹמֵר, כָּל־שֶׁחָכְמָתוֹ מְרֻבָּה מִמַּעֲשָׂיו, לְמָה הוּא דּוֹמֶה? לְאִילָן שֶׁעֲנָפָיו מְרֻבִּין וְשָׁרָשָׁיו מוּעָטִין, וְהָרוּחַ בָּאָה וְעוֹקַרְתּוֹ וְהוֹפַכְתּוֹ עַל פָּנָיו, שֶׁנֶּאֱמַר: וְהָיָה כְּעַרְעָר בָּעֲרָבָה, וְלֹא יִרְאֶה

כִּי־יָבֹא טוֹב. וְשָׁכַן חֲרֵרִים בַּמִּדְבָּר, אֶרֶץ מְלֵחָה וְלֹא תֵשֵׁב: אֲבָל כָּל־שֶׁמַּעֲשָׂיו מְרֻבִּין מֵחָכְמָתוֹ, לְמָה הוּא דּוֹמֶה? לְאִילָן שֶׁעֲנָפָיו מוּעָטִין וְשָׁרָשָׁיו מְרֻבִּין, שֶׁאֲפִלּוּ כָּל־הָרוּחוֹת שֶׁבָּעוֹלָם בָּאוֹת וְנוֹשְׁבוֹת בּוֹ, אֵין מְזִיזִין אוֹתוֹ מִמְּקוֹמוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל מַיִם, וְעַל יוּבַל יְשַׁלַּח שָׁרָשָׁיו, וְלֹא יִרְאֶה כִּי יָבֹא חֹם, וְהָיָה עָלֵהוּ רַעֲנָן. וּבִשְׁנַת בַּצֹּרֶת לֹא יִדְאָג, וְלֹא יָמִישׁ מֵעֲשׂוֹת פֶּרִי: (כג) רַבִּי אֶלְעָזָר (בֶּן) חִסְמָא אוֹמֵר, קִנִּין וּפִתְחֵי נִדָּה, הֵן הֵן גּוּפֵי הֲלָכוֹת. תְּקוּפוֹת וְגִימַטְרִיָּאוֹת, פֵּרְפְּרָאוֹת לַחָכְמָה:

רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן־עֲקַשְׁיָא אוֹמֵר: רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת־יִשְׂרָאֵל, לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר: יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ. יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

פרק רביעי

כָּל־יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר: וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים, לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ. נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר:

(א) בֶּן־זוֹמָא אוֹמֵר, אֵיזֶהוּ חָכָם? הַלּוֹמֵד מִכָּל־אָדָם, שֶׁנֶּאֱמַר: מִכָּל־מְלַמְּדַי הִשְׂכַּלְתִּי, כִּי עֵדְוֹתֶיךָ שִׂיחָה לִי. אֵיזֶהוּ גִבּוֹר? הַכּוֹבֵשׁ אֶת־יִצְרוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: טוֹב אֶרֶךְ אַפַּיִם מִגִּבּוֹר, וּמוֹשֵׁל בְּרוּחוֹ מִלּוֹכֵד עִיר. אֵיזֶהוּ עָשִׁיר? הַשָּׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי

תֹּאכַל, אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ. אַשְׁרֶיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְטוֹב לָךְ לָעוֹלָם הַבָּא. אֵיזֶהוּ מְכֻבָּד? הַמְכַבֵּד אֶת־הַבְּרִיּוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר: כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד וּבֹזַי יֵקָלּוּ: (ב) בֶּן־עַזַּאי אוֹמֵר, הֱוֵי רָץ לְמִצְוָה קַלָּה כְּבַחֲמוּרָה, וּבוֹרֵחַ מִן הָעֲבֵרָה. שֶׁמִּצְוָה גּוֹרֶרֶת מִצְוָה, וַעֲבֵרָה גּוֹרֶרֶת עֲבֵרָה. שֶׁשְּׂכַר מִצְוָה – מִצְוָה, וּשְׂכַר עֲבֵרָה – עֲבֵרָה: (ג) הוּא הָיָה אוֹמֵר, אַל תְּהִי בָז לְכָל־אָדָם, וְאַל תְּהִי מַפְלִיג לְכָל־דָּבָר, שֶׁאֵין לְךָ אָדָם שֶׁאֵין לוֹ שָׁעָה, וְאֵין לְךָ דָּבָר שֶׁאֵין לוֹ מָקוֹם: (ד) רַבִּי לְוִיטַס אִישׁ יַבְנֶה אוֹמֵר, מְאֹד מְאֹד הֱוֵי שְׁפַל רוּחַ, שֶׁתִּקְוַת אֱנוֹשׁ רִמָּה: (ה) רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן־בְּרוֹקָה אוֹמֵר, כָּל־הַמְחַלֵּל שֵׁם שָׁמַיִם בְּסֵתֶר, נִפְרָעִין מִמֶּנּוּ בְּגָלוּי. אֶחָד שׁוֹגֵג וְאֶחָד מֵזִיד בְּחִלּוּל הַשֵּׁם: (ו) רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ אוֹמֵר, הַלּוֹמֵד עַל מְנָת לְלַמֵּד, מַסְפִּיקִין בְּיָדוֹ לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד. וְהַלּוֹמֵד עַל מְנָת לַעֲשׂוֹת, מַסְפִּיקִין בְּיָדוֹ לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד, לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת: (ז) רַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר, אַל תִּפְרוֹשׁ מִן הַצִּבּוּר, וְאַל תַּעֲשׂ עַצְמְךָ כְּעוֹרְכֵי הַדַּיָּנִין, וְאַל תַּעֲשֶׂהָ עֲטָרָה לְהִתְגַּדֵּל בָּהּ, וְלֹא קַרְדֹּם לַחְפּוֹר בָּהּ. וְכָךְ הָיָה הִלֵּל אוֹמֵר, וּדְאִשְׁתַּמֵּשׁ בְּתָגָא חֲלָף. הָא לָמַדְתָּ, כָּל־הַנֶּהֱנֶה מִדִּבְרֵי תוֹרָה, נוֹטֵל חַיָּיו מִן הָעוֹלָם: (ח) רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, כָּל־הַמְכַבֵּד אֶת־הַתּוֹרָה, גּוּפוֹ מְכֻבָּד עַל הַבְּרִיּוֹת. וְכָל־הַמְחַלֵּל

אֶת־הַתּוֹרָה, גּוֹפוֹ מְחֻלָּל עַל הַבְּרִיּוֹת: (ט) רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ אוֹמֵר, הַחוֹשֵׂךְ עַצְמוֹ מִן הַדִּין, פּוֹרֵק מִמֶּנּוּ אֵיבָה וְגָזֵל וּשְׁבוּעַת שָׁוְא. וְהַגַּס לִבּוֹ בְּהוֹרָאָה, שׁוֹטֶה רָשָׁע וְגַס רוּחַ: (י) הוּא הָיָה אוֹמֵר, אַל תְּהִי דָן יְחִידִי, שֶׁאֵין דָּן יְחִידִי אֶלָּא אֶחָד. וְאַל תֹּאמַר, קַבְּלוּ דַּעְתִּי! שֶׁהֵן רַשָּׁאִין, וְלֹא אָתָּה: (יא) רַבִּי יוֹנָתָן אוֹמֵר, כָּל־הַמְקַיֵּם אֶת־הַתּוֹרָה מֵעוֹנִי, סוֹפוֹ לְקַיְּמָהּ מֵעֹשֶׁר. וְכָל־הַמְבַטֵּל אֶת־הַתּוֹרָה מֵעֹשֶׁר, סוֹפוֹ לְבַטְּלָהּ מֵעוֹנִי: (יב) רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, הֱוֵי מְמַעֵט בָּעֵסֶק וַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, וֱהֱוֵי שְׁפַל רוּחַ בִּפְנֵי כָל־אָדָם. וְאִם בָּטַלְתָּ מִן הַתּוֹרָה, יֵשׁ לְךָ בְּטֵלִים הַרְבֵּה כְּנֶגְדֶּךָ. וְאִם עָמַלְתָּ בַּתּוֹרָה, יֵשׁ לוֹ שָׂכָר הַרְבֵּה לִתֵּן לָךְ: (יג) רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן־יַעֲקֹב אוֹמֵר, הָעֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת, קוֹנֶה לוֹ פַּרְקְלִיט אֶחָד, וְהָעוֹבֵר עֲבֵרָה אַחַת, קוֹנֶה לוֹ קַטֵּגוֹר אֶחָד. תְּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, כִּתְרִים בִּפְנֵי הַפֻּרְעָנוּת: (יד) רַבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר אוֹמֵר, כָּל־כְּנֻסִּיָּה שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם, סוֹפָהּ לְהִתְקַיֵּם. וְשֶׁאֵינָהּ לְשֵׁם שָׁמַיִם, אֵין סוֹפָהּ לְהִתְקַיֵּם: (טו) רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־שַׁמּוּעַ אוֹמֵר, יְהִי כְבוֹד תַּלְמִידְךָ חָבִיב עָלֶיךָ כְּשֶׁלְּךָ, וּכְבוֹד חֲבֵרְךָ כְּמוֹרָא רַבְּךָ, וּמוֹרָא רַבְּךָ כְּמוֹרָא שָׁמָיִם: (טז) רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, הֱוֵי זָהִיר בְּתַלְמוּד, שֶׁשִּׁגְגַת תַּלְמוּד עוֹלָה זָדוֹן: (יז) רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, שְׁלֹשָׁה כְתָרִים הֵם,

פָּתָר תּוֹרָה וְכָתָר נְחָנָה וְכָתָר מַלְכוּת, וְכָתָר שֵׁם טוֹב עוֹלֶה עַל גַּבֵּיהֶן: (יח) רִבִּי נְהוֹרַאי אוֹמֵר, הֱוֵי גוֹלֶה לִמְקוֹם תּוֹרָה, וְאַל תֹּאמַר שֶׁהִיא תָּבוֹא אַחֲרֶיךָ, שֶׁחֲבֵרֶיךָ יְקַיְּמוּהָ בְיָדֶךָ, וְאֶל־בִּינָתְךָ אַל תִּשָּׁעֵן: (יט) רִבִּי יַנַּאי אוֹמֵר, אֵין בְּיָדֵינוּ לֹא מִשַּׁלְוַת הָרְשָׁעִים, וְאַף לֹא מִיִּסּוּרֵי הַצַּדִּיקִים: (כ) רִבִּי מַתְיָא בֶּן־חָרָשׁ אוֹמֵר, הֱוֵי מַקְדִּים בִּשְׁלוֹם כָּל־אָדָם, וֱהֱוֵי זָנָב לָאֲרָיוֹת, וְאַל תְּהִי רֹאשׁ לַשּׁוּעָלִים: (כא) רִבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר, הָעוֹלָם הַזֶּה דּוֹמֶה לִפְרוֹזְדוֹר בִּפְנֵי הָעוֹלָם הַבָּא, הַתְקֵן עַצְמְךָ בִּפְרוֹזְדוֹר כְּדֵי שֶׁתִּכָּנֵס לְטַרְקְלִין: (כב) הוּא הָיָה אוֹמֵר, יָפָה שָׁעָה אַחַת בִּתְשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בָּעוֹלָם הַזֶּה, מִכָּל־חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. וְיָפָה שָׁעָה אַחַת שֶׁל קוֹרַת רוּחַ בָּעוֹלָם הַבָּא, מִכָּל־חַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה: (כג) רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן־אֶלְעָזָר אוֹמֵר, אַל תְּרַצֵּה אֶת־חֲבֵרְךָ בִּשְׁעַת כַּעְסוֹ, וְאַל תְּנַחֲמֵהוּ בְּשָׁעָה שֶׁמֵּתוֹ מֻטָּל לְפָנָיו, וְאַל תִּשְׁאַל לוֹ בִּשְׁעַת נִדְרוֹ, וְאַל תִּשְׁתַּדֵּל לִרְאוֹתוֹ בִּשְׁעַת קְלָקְלָתוֹ: (כד) שְׁמוּאֵל הַקָּטָן אוֹמֵר: בִּנְפֹל אוֹיִבְךָ אַל תִּשְׂמָח, וּבִכָּשְׁלוֹ אַל־יָגֵל לִבֶּךָ, פֶּן־יִרְאֶה יְיָ וְרַע בְּעֵינָיו, וְהֵשִׁיב מֵעָלָיו אַפּוֹ: (כה) אֱלִישָׁע בֶּן־אֲבוּיָה אוֹמֵר, הַלּוֹמֵד יֶלֶד לְמָה הוּא דוֹמֶה? לִדְיוֹ כְתוּבָה עַל נְיָר

חָדָשׁ. וַהֲלוֹמֵד זָקֵן לְמָה הוּא דּוֹמֶה? לִדְיוֹ כְּתוּבָה עַל נְיָר מָחוּק: (כג) רַבִּי יוֹסֵי בַּר־יְהוּדָה, אִישׁ כְּפַר הַבַּבְלִי אוֹמֵר, הַלּוֹמֵד מִן הַקְּטַנִּים, לְמָה הוּא דּוֹמֶה? לְאוֹכֵל עֲנָבִים קֵהוֹת, וְשׁוֹתֶה יַיִן מִגִּתּוֹ. וְהַלּוֹמֵד מִן הַזְּקֵנִים, לְמָה הוּא דּוֹמֶה? לְאוֹכֵל עֲנָבִים בְּשׁוּלוֹת, וְשׁוֹתֶה יַיִן יָשָׁן: (כד) רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, אַל תִּסְתַּכֵּל בַּקַּנְקַן, אֶלָּא בְּמַה־שֶּׁיֵּשׁ בּוֹ. יֵשׁ קַנְקַן חָדָשׁ מָלֵא יָשָׁן, וְיָשָׁן שֶׁאֲפִלּוּ חָדָשׁ אֵין בּוֹ: (כה) רַבִּי אֶלְעָזָר הַקַּפָּר אוֹמֵר, הַקִּנְאָה וְהַתַּאֲוָה וְהַכָּבוֹד, מוֹצִיאִין אֶת־הָאָדָם מִן הָעוֹלָם: (כו) הוּא הָיָה אוֹמֵר, הַיְלוּדִים לָמוּת, וְהַמֵּתִים לִחְיוֹת, וְהַחַיִּים לִדּוֹן. לֵידַע, וּלְהוֹדִיעַ, וּלְהִוָּדַע, שֶׁהוּא אֵל, הוּא הַיּוֹצֵר, הוּא הַבּוֹרֵא, הוּא הַמֵּבִין, הוּא הַדַּיָּן, הוּא הָעֵד, הוּא בַּעַל־דִּין, הוּא עָתִיד לָדוּן. בָּרוּךְ הוּא, שֶׁאֵין לְפָנָיו לֹא עַוְלָה, וְלֹא שִׁכְחָה, וְלֹא מַשּׂוֹא פָּנִים, וְלֹא מִקַּח שֹׁחַד. וְדַע, שֶׁהַכֹּל לְפִי הַחֶשְׁבּוֹן. וְאַל יַבְטִיחֲךָ יִצְרְךָ, שֶׁהַשְּׁאוֹל בֵּית מָנוֹס לָךְ, שֶׁעַל כָּרְחֲךָ אַתָּה נוֹצָר, וְעַל כָּרְחֲךָ אַתָּה נוֹלָד, וְעַל כָּרְחֲךָ אַתָּה חַי, וְעַל כָּרְחֲךָ אַתָּה מֵת, וְעַל כָּרְחֲךָ אַתָּה עָתִיד לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן, לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא:

רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן־עֲקַשְׁיָא אוֹמֵר: רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת־יִשְׂרָאֵל, לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר: יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ. יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

פרק חמישי

כָּל־יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר: וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים, לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ. נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר:

(א) בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם. וּמַה תַּלְמוּד לוֹמַר, וַהֲלֹא בְּמַאֲמָר אֶחָד יָכוֹל לְהִבָּרְאוֹת? אֶלָּא לְהִפָּרַע מִן הָרְשָׁעִים שֶׁמְּאַבְּדִין אֶת־הָעוֹלָם, שֶׁנִּבְרָא בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת, וְלִתֵּן שָׂכָר טוֹב לַצַּדִּיקִים שֶׁמְּקַיְּמִין אֶת־הָעוֹלָם, שֶׁנִּבְרָא בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת: (ב) עֲשָׂרָה דוֹרוֹת מֵאָדָם וְעַד נֹחַ, לְהוֹדִיעַ כַּמָּה אֶרֶךְ אַפַּיִם לְפָנָיו, שֶׁכָּל־הַדּוֹרוֹת הָיוּ מַכְעִיסִין וּבָאִין, עַד שֶׁהֵבִיא עֲלֵיהֶם אֶת־מֵי הַמַּבּוּל. עֲשָׂרָה דוֹרוֹת מִנֹּחַ וְעַד אַבְרָהָם, לְהוֹדִיעַ כַּמָּה אֶרֶךְ אַפַּיִם לְפָנָיו, שֶׁכָּל־הַדּוֹרוֹת הָיוּ מַכְעִיסִין וּבָאִין, עַד שֶׁבָּא אַבְרָהָם אָבִינוּ וְקִבֵּל שְׂכַר כֻּלָּם: (ג) עֲשָׂרָה נִסְיוֹנוֹת נִתְנַסָּה אַבְרָהָם אָבִינוּ וְעָמַד בְּכֻלָּם, לְהוֹדִיעַ כַּמָּה חִבָּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ: (ד) עֲשָׂרָה נִסִּים נַעֲשׂוּ לַאֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם, וַעֲשָׂרָה עַל הַיָּם. עֲשֶׂר מַכּוֹת הֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִיִּים בְּמִצְרַיִם, וְעֶשֶׂר עַל הַיָּם. עֲשָׂרָה נִסְיוֹנוֹת נִסּוּ אֲבוֹתֵינוּ אֶת־הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בַּמִּדְבָּר, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיְנַסּוּ אֹתִי זֶה עֶשֶׂר פְּעָמִים, וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי: (ה) עֲשָׂרָה נִסִּים נַעֲשׂוּ לַאֲבוֹתֵינוּ

בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ, לֹא תִפְּלָה אִשָּׁה מֵרֵיחַ בְּשַׂר הַקֹּדֶשׁ. וְלֹא הִסְרִיחַ בְּשַׂר הַקֹּדֶשׁ מֵעוֹלָם. וְלֹא נִרְאָה זְבוּב בְּבֵית הַמִּטְבָּחַיִם. וְלֹא אֵרַע קֶרִי לְכֹהֵן גָּדוֹל בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. וְלֹא כִבּוּ הַגְּשָׁמִים אֵשׁ שֶׁל עֲצֵי הַמַּעֲרָכָה. וְלֹא נָצְחָה הָרוּחַ אֶת־עַמּוּד הֶעָשָׁן. וְלֹא נִמְצָא פְּסוּל בָּעֹמֶר, וּבִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וּבְלֶחֶם הַפָּנִים. עוֹמְדִים צְפוּפִים וּמִשְׁתַּחֲוִים רְוָחִים. וְלֹא הִזִּיק נָחָשׁ וְעַקְרָב בִּירוּשָׁלַיִם מֵעוֹלָם. וְלֹא אָמַר אָדָם לַחֲבֵרוֹ, צַר לִי הַמָּקוֹם שֶׁאָלִין בִּירוּשָׁלָיִם: ❧ עֲשָׂרָה דְבָרִים נִבְרְאוּ בְעֶרֶב שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וְאֵלּוּ הֵן: פִּי הָאָרֶץ, וּפִי הַבְּאֵר, וּפִי הָאָתוֹן, וְהַקֶּשֶׁת, וְהַמָּן, וְהַמַּטֶּה, וְהַשָּׁמִיר, וְהַכְּתָב, וְהַמִּכְתָּב, וְהַלּוּחוֹת. וְיֵשׁ אוֹמְרִים, אַף הַמַּזִּיקִין, וּקְבוּרָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, וְאֵילּוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ. וְיֵשׁ אוֹמְרִים, אַף צְבָת בִּצְבַת עֲשׂוּיָה: ❧ שִׁבְעָה דְבָרִים בְּגוֹלֶם וְשִׁבְעָה בְּחָכָם. חָכָם, אֵינוֹ מְדַבֵּר לִפְנֵי מִי שֶׁהוּא גָּדוֹל מִמֶּנּוּ בְּחָכְמָה וּבְמִנְיָן, וְאֵינוֹ נִכְנָם לְתוֹךְ דִּבְרֵי חֲבֵרוֹ, וְאֵינוֹ נִבְהָל לְהָשִׁיב, שׁוֹאֵל כָּעִנְיָן וּמֵשִׁיב כַּהֲלָכָה, וְאוֹמֵר עַל רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן וְעַל אַחֲרוֹן אַחֲרוֹן, וְעַל מַה שֶּׁלֹּא שָׁמַע אוֹמֵר לֹא שָׁמַעְתִּי, וּמוֹדֶה עַל הָאֱמֶת. וְחִלּוּפֵיהֶן בְּגוֹלֶם: ❧ שִׁבְעָה מִינֵי פֻּרְעָנֻיּוֹת בָּאִין לָעוֹלָם, עַל שִׁבְעָה גּוּפֵי עֲבֵרָה. מִקְצָתָן מְעַשְּׂרִין וּמִקְצָתָן אֵינָן מְעַשְּׂרִין, רָעָב

שֶׁל בַּצֹּרֶת בָּא, מִקְצָתָן רָעֵבִים וּמִקְצָתָן שְׂבֵעִים. גָּמְרוּ שֶׁלֹּא לַעֲשֹׂר, רָעָב שֶׁל מְהוּמָה וְשֶׁל בַּצֹּרֶת בָּא. וְשֶׁלֹּא לִטּוֹל אֶת־הַחַלָּה, רָעָב שֶׁל כְּלָיָה בָּא. דֶּבֶר בָּא לָעוֹלָם עַל מִיתוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא נִמְסְרוּ לְבֵית דִּין, וְעַל פֵּרוֹת שְׁבִיעִית. חֶרֶב בָּאָה לָעוֹלָם, עַל עִנּוּי הַדִּין, וְעַל עִוּוּת הַדִּין, וְעַל הַמּוֹרִים בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא כַהֲלָכָה: (ט) חַיָּה רָעָה בָּאָה לָעוֹלָם, עַל שְׁבוּעַת שָׁוְא, וְעַל חִלּוּל הַשֵּׁם. גָּלוּת בָּאָה לָעוֹלָם, עַל עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, וְעַל גִּלּוּי עֲרָיוֹת, וְעַל שְׁפִיכוּת דָּמִים, וְעַל שְׁמִטַּת הָאָרֶץ. בְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים הַדֶּבֶר מִתְרַבֶּה, בָּרְבִיעִית, וּבַשְּׁבִיעִית, וּבְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית, וּבְמוֹצָאֵי הֶחָג שֶׁבְּכָל־שָׁנָה וְשָׁנָה. בָּרְבִיעִית, מִפְּנֵי מַעֲשַׂר עָנִי שֶׁבַּשְּׁלִישִׁית. בַּשְּׁבִיעִית, מִפְּנֵי מַעֲשַׂר עָנִי שֶׁבַּשִּׁשִּׁית. בְּמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית, מִפְּנֵי פֵּרוֹת שְׁבִיעִית. בְּמוֹצָאֵי הֶחָג שֶׁבְּכָל־שָׁנָה וְשָׁנָה, מִפְּנֵי גֶּזֶל מַתָּנוֹת עֲנִיִּים: (י) אַרְבַּע מִדּוֹת בָּאָדָם: הָאוֹמֵר שֶׁלִּי שֶׁלִּי, וְשֶׁלְּךָ שֶׁלָּךְ – זוֹ מִדָּה בֵּינונִית, וְיֵשׁ אוֹמְרִים, זוֹ מִדַּת סְדוֹם. שֶׁלִּי שֶׁלָּךְ, וְשֶׁלְּךָ שֶׁלִּי – עַם הָאָרֶץ. שֶׁלִּי שֶׁלָּךְ וְשֶׁלְּךָ שֶׁלָּךְ – חָסִיד. שֶׁלִּי שֶׁלִּי, וְשֶׁלְּךָ שֶׁלִּי – רָשָׁע: (יא) אַרְבַּע מִדּוֹת בַּדֵּעוֹת: נוֹחַ לִכְעוֹס וְנוֹחַ לִרְצוֹת, יָצָא שְׂכָרוֹ בְּהֶפְסֵדוֹ. קָשֶׁה לִכְעוֹס וְקָשֶׁה לִרְצוֹת, יָצָא הֶפְסֵדוֹ בִּשְׂכָרוֹ. (כך גרס הרע"ב, ויש גורסים להפך). קָשֶׁה לִכְעוֹס וְנוֹחַ

לִרְצוֹת, חָסִיד. נוֹחַ לִבְעוֹם וְקָשֶׁה לִרְצוֹת, רָשָׁע: (יב)
אַרְבַּע מִדּוֹת בְּתַלְמִידִים: מָהִיר לִשְׁמוֹעַ וּמָהִיר
לְאַבֵּד, יָצָא שְׂכָרוֹ בְּהֶפְסֵדוֹ. קָשֶׁה לִשְׁמוֹעַ וְקָשֶׁה
לְאַבֵּד, יָצָא הֶפְסֵדוֹ בִּשְׂכָרוֹ. מָהִיר לִשְׁמוֹעַ וְקָשֶׁה
לְאַבֵּד, זֶה חֵלֶק טוֹב. קָשֶׁה לִשְׁמוֹעַ וּמָהִיר לְאַבֵּד,
זֶה חֵלֶק רָע: (יג) אַרְבַּע מִדּוֹת בְּנוֹתְנֵי צְדָקָה: הָרוֹצֶה
שֶׁיִּתֵּן וְלֹא יִתְּנוּ אֲחֵרִים, עֵינוֹ רָעָה בְּשֶׁל אֲחֵרִים. יִתְּנוּ
אֲחֵרִים וְהוּא לֹא יִתֵּן, עֵינוֹ רָעָה בְּשֶׁלּוֹ. יִתֵּן וְיִתְּנוּ
אֲחֵרִים, חָסִיד. לֹא יִתֵּן וְלֹא יִתְּנוּ אֲחֵרִים, רָשָׁע: (יד)
אַרְבַּע מִדּוֹת בְּהוֹלְכִים לְבֵית הַמִּדְרָשׁ: הוֹלֵךְ וְאֵינוֹ
עוֹשֶׂה, שְׂכַר הֲלִיכָה בְּיָדוֹ. עוֹשֶׂה וְאֵינוֹ הוֹלֵךְ, שְׂכַר
מַעֲשֶׂה בְּיָדוֹ. הוֹלֵךְ וְעוֹשֶׂה, חָסִיד. לֹא הוֹלֵךְ וְלֹא
עוֹשֶׂה, רָשָׁע: (טו) אַרְבַּע מִדּוֹת בְּיוֹשְׁבִים לִפְנֵי חֲכָמִים:
סְפוֹג וּמַשְׁפֵּךְ, מְשַׁמֶּרֶת וְנָפָה. סְפוֹג, שֶׁהוּא סוֹפֵג
אֶת־הַכֹּל. מַשְׁפֵּךְ, שֶׁמַּכְנִיס בָּזוֹ וּמוֹצִיא בָּזוֹ.
מְשַׁמֶּרֶת, שֶׁמּוֹצִיאָה אֶת־הַיַּיִן וְקוֹלֶטֶת אֶת־הַשְּׁמָרִים.
וְנָפָה, שֶׁמּוֹצִיאָה אֶת־הַקֶּמַח וְקוֹלֶטֶת אֶת־הַסֹּלֶת: (טז)
כָּל־אַהֲבָה שֶׁהִיא תְלוּיָה בְּדָבָר, בָּטֵל דָּבָר בָּטְלָה
אַהֲבָה. וְשֶׁאֵינָהּ תְלוּיָה בְּדָבָר, אֵינָהּ בְּטֵלָה לָעוֹלָם.
אֵיזוֹ הִיא אַהֲבָה שֶׁהִיא תְלוּיָה בְּדָבָר? זוֹ אַהֲבַת
אַמְנוֹן וְתָמָר. וְשֶׁאֵינָהּ תְלוּיָה בְּדָבָר? זוֹ אַהֲבַת דָּוִד
וְיהוֹנָתָן: (יז) כָּל־מַחֲלֹקֶת שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם, סוֹפָהּ

לְהִתְקַיֵּם. וְשֶׁאֵינָהּ לְשֵׁם שָׁמַיִם, אֵין סוֹפָהּ לְהִתְקַיֵּם. אֵיזוֹ הִיא מַחֲלֹקֶת שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם? זוֹ מַחֲלֹקֶת הִלֵּל וְשַׁמַּאי. וְשֶׁאֵינָהּ לְשֵׁם שָׁמַיִם? זוֹ מַחֲלֹקֶת קֹרַח וְכָל־עֲדָתוֹ: (ה) כָּל־הַמְזַכֶּה אֶת־הָרַבִּים, אֵין חֵטְא בָּא עַל יָדוֹ. וְכָל־הַמַּחֲטִיא אֶת־הָרַבִּים, אֵין מַסְפִּיקִין בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה. מֹשֶׁה זָכָה וְזִכָּה אֶת־הָרַבִּים, זְכוּת הָרַבִּים תָּלוּי בּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: צִדְקַת יְיָ עָשָׂה, וּמִשְׁפָּטָיו עִם־יִשְׂרָאֵל. יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט חָטָא וְהֶחֱטִיא אֶת־הָרַבִּים, חֵטְא הָרַבִּים תָּלוּי בּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: עַל חַטֹּאוֹת יָרָבְעָם אֲשֶׁר חָטָא, וַאֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל: (ו) כָּל־מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שְׁלֹשָׁה דְבָרִים הַלָּלוּ, הוּא מִתַּלְמִידָיו שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, וּשְׁלֹשָׁה דְבָרִים אֲחֵרִים, הוּא מִתַּלְמִידָיו שֶׁל בִּלְעָם הָרָשָׁע. עַיִן טוֹבָה, וְרוּחַ נְמוּכָה, וְנֶפֶשׁ שְׁפָלָה – מִתַּלְמִידָיו שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ. עַיִן רָעָה, וְרוּחַ גְּבוֹהָה, וְנֶפֶשׁ רְחָבָה – מִתַּלְמִידָיו שֶׁל בִּלְעָם הָרָשָׁע. מַה־בֵּין תַּלְמִידָיו שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ לְתַלְמִידָיו שֶׁל בִּלְעָם הָרָשָׁע? תַּלְמִידָיו שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, אוֹכְלִין בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְנוֹחֲלִין בָּעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר: לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ. וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמַלֵּא: אֲבָל תַּלְמִידָיו שֶׁל בִּלְעָם הָרָשָׁע יוֹרְשִׁין גֵּהִנֹּם, וְיוֹרְדִין לִבְאֵר שַׁחַת, שֶׁנֶּאֱמַר: וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרִדֵם לִבְאֵר שַׁחַת, אַנְשֵׁי דָמִים וּמִרְמָה לֹא

יֶחֱצוּ יְמֵיהֶם. וַאֲנִי אֶבְטַח בָּךְ: (פ) יְהוּדָה בֶּן־תֵּימָא אוֹמֵר, הֱוֵי עַז כַּנָּמֵר, וְקַל כַּנֶּשֶׁר, וְרָץ כַּצְּבִי, וְגִבּוֹר כָּאֲרִי, לַעֲשׂוֹת רְצוֹן אָבִיךָ שֶׁבַּשָּׁמָיִם: (כא) הוּא הָיָה אוֹמֵר, עַז פָּנִים לְגֵהִנֹּם, וּבוֹשֶׁת פָּנִים לְגַן עֵדֶן. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּבָּנֶה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: (כב) הוּא הָיָה אוֹמֵר, בֶּן־חָמֵשׁ שָׁנִים לַמִּקְרָא. בֶּן־עֶשֶׂר לַמִּשְׁנָה. בֶּן־שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה לַמִּצְוֹת. בֶּן־חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה לַתַּלְמוּד. בֶּן־שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה לַחֻפָּה. בֶּן־עֶשְׂרִים לִרְדּוֹף. בֶּן שְׁלֹשִׁים לַכֹּחַ. בֶּן־אַרְבָּעִים לַבִּינָה. בֶּן־חֲמִשִּׁים לָעֵצָה. בֶּן־שִׁשִּׁים לַזִּקְנָה. בֶּן שִׁבְעִים לַשֵּׂיבָה. בֶּן־שְׁמוֹנִים לַגְּבוּרָה. בֶּן־תִּשְׁעִים לָשׂוּחַ. בֶּן־מֵאָה, כְּאִלּוּ מֵת וְעָבַר וּבָטֵל מִן הָעוֹלָם: (כג) בֶּן־בַּג בַּג אוֹמֵר, הָפֹךְ בָּהּ וַהֲפֹךְ בָּהּ, דְּכֹלָּא בָהּ, וּבָהּ תֶּחֱזֵי, וְסִיב וּבְלֵה בָהּ, וּמִנָּהּ לָא תְזוּעַ, שֶׁאֵין לְךָ מִדָּה טוֹבָה הֵימֶנָּה: (כד) בֶּן־הֵא הֵא אוֹמֵר: לְפוּם צַעֲרָא, אַגְרָא:

רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן־עֲקַשְׁיָא אוֹמֵר: רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת־יִשְׂרָאֵל, לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר: יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ. יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

פרק ששי

כָּל־יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר: וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים, לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ. נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר:

שָׁנוּ חֲכָמִים בִּלְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה, בָּרוּךְ שֶׁבָּחַר בָּהֶם וּבְמִשְׁנָתָם: (א) רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, כָּל־הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה לִשְׁמָהּ, זוֹכֶה לִדְבָרִים הַרְבֵּה. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁכָּל־הָעוֹלָם כֻּלּוֹ כְּדַאי הוּא לוֹ. נִקְרָא רֵעַ, אָהוּב, אוֹהֵב אֶת־הַמָּקוֹם, אוֹהֵב אֶת־הַבְּרִיּוֹת, מְשַׂמֵּחַ אֶת־הַמָּקוֹם, מְשַׂמֵּחַ אֶת־הַבְּרִיּוֹת, וּמַלְבֶּשְׁתּוֹ עֲנָוָה וְיִרְאָה, וּמַכְשַׁרְתּוֹ לִהְיוֹת צַדִּיק, וְחָסִיד, וְיָשָׁר וְנֶאֱמָן, וּמְרַחַקְתּוֹ מִן הַחֵטְא, וּמְקָרַבְתּוֹ לִידֵי זְכוּת, וְנֶהֱנִין מִמֶּנּוּ עֵצָה וְתוּשִׁיָּה, בִּינָה וּגְבוּרָה, שֶׁנֶּאֱמַר: לִי עֵצָה וְתוּשִׁיָּה. אֲנִי בִינָה לִי גְבוּרָה: וְנוֹתֶנֶת לוֹ מַלְכוּת וּמֶמְשָׁלָה וְחִקּוּר דִּין, וּמְגַלִּין לוֹ רָזֵי תוֹרָה, וְנַעֲשָׂה כְּמַעְיָן הַמִּתְגַּבֵּר וּכְנָהָר שֶׁאֵינוֹ פוֹסֵק, וְהָוֶה צָנוּעַ, וְאֶרֶךְ רוּחַ, וּמוֹחֵל עַל עֶלְבּוֹנוֹ, וּמְגַדַּלְתּוֹ וּמְרוֹמַמְתּוֹ עַל־כָּל־הַמַּעֲשִׂים: (ב) אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־לֵוִי, בְּכָל־יוֹם וָיוֹם בַּת קוֹל יוֹצֵאת מֵהַר חוֹרֵב וּמַכְרֶזֶת וְאוֹמֶרֶת, אוֹי לָהֶם לַבְּרִיּוֹת מֵעֶלְבּוֹנָהּ שֶׁל תּוֹרָה, שֶׁכָּל־מִי שֶׁאֵינוֹ עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, נִקְרָא נָזוּף, שֶׁנֶּאֱמַר: נֶזֶם זָהָב בְּאַף חֲזִיר. אִשָּׁה יָפָה וְסָרַת טָעַם: וְאוֹמֵר: וַחֲלָחֹת

מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה. וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אֱלֹהִים הוּא, חָרוּת עַל הַלֻּחוֹת: אַל תִּקְרָא חָרוּת אֶלָּא חֵרוּת, שֶׁאֵין לְךָ בֶּן־חוֹרִין, אֶלָּא מִי שֶׁעוֹסֵק בְּתַלְמוּד תּוֹרָה. וְכָל־מִי שֶׁעוֹסֵק בְּתַלְמוּד תּוֹרָה, הֲרֵי זֶה מִתְעַלֶּה, שֶׁנֶּאֱמַר: וּמִמַּתָּנָה נַחֲלִיאֵל. וּמִנַּחֲלִיאֵל בָּמוֹת: ❧ הַלּוֹמֵד מֵחֲבֵרוֹ פֶּרֶק אֶחָד, אוֹ הֲלָכָה אַחַת, אוֹ פָּסוּק אֶחָד, אוֹ דִּבּוּר אֶחָד, אוֹ אֲפִלּוּ אוֹת אַחַת, צָרִיךְ לִנְהוֹג בּוֹ כָּבוֹד. שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּדָוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא לָמַד מֵאֲחִיתֹפֶל אֶלָּא שְׁנֵי דְבָרִים בִּלְבַד, קְרָאוֹ רַבּוֹ, אַלּוּפוֹ וּמְיֻדָּעוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: וְאַתָּה אֱנוֹשׁ כְּעָרְכִּי, אַלּוּפִי וּמְיֻדָּעִי. וַהֲלֹא דְבָרִים קַל וָחֹמֶר, וּמַה־דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא לָמַד מֵאֲחִיתֹפֶל אֶלָּא שְׁנֵי דְבָרִים בִּלְבַד, קְרָאוֹ רַבּוֹ, אַלּוּפוֹ וּמְיֻדָּעוֹ – הַלּוֹמֵד מֵחֲבֵרוֹ פֶּרֶק אֶחָד, אוֹ הֲלָכָה אַחַת, אוֹ פָּסוּק אֶחָד, אוֹ דִּבּוּר אֶחָד, אוֹ אֲפִלּוּ אוֹת אַחַת, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁצָּרִיךְ לִנְהוֹג בּוֹ כָּבוֹד? וְאֵין כָּבוֹד אֶלָּא תּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר: כָּבוֹד חֲכָמִים יְנַחֲלוּ. וּתְמִימִים יְנַחֲלוּ טוֹב: וְאֵין טוֹב אֶלָּא תּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר: כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם. תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזֹבוּ: ❧ כָּךְ הִיא דַּרְכָּהּ שֶׁל תּוֹרָה, פַּת בְּמֶלַח תֹּאכֵל, וּמַיִם בִּמְשׂוּרָה תִּשְׁתֶּה, וְעַל הָאָרֶץ תִּישָׁן, וְחַיֵּי צַעַר תִּחְיֶה, וּבַתּוֹרָה אַתָּה עָמֵל. אִם אַתָּה עֹשֶׂה כֵּן, אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ, אַשְׁרֶיךָ

בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְטוֹב לְךָ לָעוֹלָם הַבָּא: ה אַל תְּבַקֵּשׁ גְּדֻלָּה לְעַצְמְךָ, וְאַל תַּחְמוֹד כָּבוֹד. יוֹתֵר מִלְּמוּדֶךָ עֲשֵׂה, וְאַל תִּתְאַוֶּה לְשֻׁלְחָנָם שֶׁל מְלָכִים, שֻׁלְחָנְךָ גָּדוֹל מִשֻּׁלְחָנָם, וְכִתְרְךָ גָּדוֹל מִכִּתְרָם, וְנֶאֱמָן הוּא בַּעַל מְלַאכְתְּךָ, שֶׁיְּשַׁלֵּם לְךָ שְׂכַר פְּעֻלָּתֶךָ: ו גְּדוֹלָה תּוֹרָה יוֹתֵר מִן הַכְּהֻנָּה וּמִן הַמַּלְכוּת, שֶׁהַמַּלְכוּת נִקְנֵית בִּשְׁלֹשִׁים מַעֲלוֹת, וְהַכְּהֻנָּה נִקְנֵית בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה, וְהַתּוֹרָה נִקְנֵית בְּאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה דְּבָרִים. וְאֵלּוּ הֵן: בְּתַלְמוּד, בִּשְׁמִיעַת הָאֹזֶן, בַּעֲרִיכַת שְׂפָתַיִם, בְּבִינַת הַלֵּב, בְּאֵימָה, בְּיִרְאָה, בַּעֲנָוָה, בְּשִׂמְחָה, בְּטָהֳרָה, בְּשִׁמּוּשׁ חֲכָמִים, בְּדִקְדּוּק חֲבֵרִים, בְּפִלְפּוּל הַתַּלְמִידִים, בְּיִשּׁוּב, בְּמִקְרָא, בְּמִשְׁנָה, בְּמִעוּט סְחוֹרָה, בְּמִעוּט דֶּרֶךְ אֶרֶץ, בְּמִעוּט תַּעֲנוּג, בְּמִעוּט שֵׁנָה, בְּמִעוּט שִׂיחָה, בְּמִעוּט שְׂחוֹק, בְּאֹרֶךְ אַפַּיִם, בְּלֵב טוֹב, בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים, וּבְקַבָּלַת הַיִּסּוּרִין, הַמַּכִּיר אֶת־מְקוֹמוֹ, וְהַשָּׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ, וְהָעֹשֶׂה סְיָג לְדִבָּרָיו, וְאֵינוֹ מַחֲזִיק טוֹבָה לְעַצְמוֹ, אָהוּב, אוֹהֵב אֶת־הַמָּקוֹם, אוֹהֵב אֶת־הַבְּרִיּוֹת, אוֹהֵב אֶת־הַצְּדָקוֹת, אוֹהֵב אֶת־הַמֵּישָׁרִים, אוֹהֵב אֶת־הַתּוֹכָחוֹת, וּמִתְרַחֵק מִן הַכָּבוֹד, וְלֹא מֵגִיס לִבּוֹ בְּתַלְמוּדוֹ, וְאֵינוֹ שָׂמֵחַ בְּהוֹרָאָה, נוֹשֵׂא בְעֹל עִם חֲבֵרוֹ, וּמַכְרִיעוֹ לְכַף זְכוּת, וּמַעֲמִידוֹ עַל הָאֱמֶת, וּמַעֲמִידוֹ עַל הַשָּׁלוֹם, וּמִתְיַשֵּׁב

לִבּוֹ בְּתַלְמוּדוֹ, שׁוֹאֵל וּמֵשִׁיב, שׁוֹמֵעַ וּמוֹסִיף, הַלּוֹמֵד
עַל מְנָת לְלַמֵּד, וְהַלּוֹמֵד עַל מְנָת לַעֲשׂוֹת, הַמַּחְכִּים
אֶת־רַבּוֹ, וְהַמְכַוֵּן אֶת־שְׁמוּעָתוֹ, וְהָאוֹמֵר דָּבָר בְּשֵׁם
אוֹמְרוֹ. הָא לָמַדְתָּ, שֶׁכָּל־הָאוֹמֵר דָּבָר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ,
מֵבִיא גְּאֻלָּה לָעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר: וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לַמֶּלֶךְ
בְּשֵׁם מָרְדְּכָי: ס גְּדוֹלָה תוֹרָה, שֶׁהִיא נוֹתֶנֶת חַיִּים
לְעֹשֶׂיהָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר: כִּי חַיִּים
הֵם לְמֹצְאֵיהֶם. וּלְכָל־בְּשָׂרוֹ מַרְפֵּא: וְאוֹמֵר: רְפָאוֹת
תְּהִי לְשָׁרֶךָ. וְשִׁקּוּי לְעַצְמוֹתֶיךָ: וְאוֹמֵר: עֵץ חַיִּים הִיא
לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ. וְתֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר: וְאוֹמֵר: כִּי לִוְיַת חֵן
הֵם לְרֹאשֶׁךָ. וַעֲנָקִים לְגַרְגְּרֹתֶיךָ: וְאוֹמֵר: תִּתֵּן
לְרֹאשְׁךָ לִוְיַת חֵן. עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת תְּמַגְּנֶךָּ: וְאוֹמֵר: כִּי
בִי יִרְבּוּ יָמֶיךָ. וְיוֹסִיפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים: וְאוֹמֵר: אֹרֶךְ
יָמִים בִּימִינָהּ. בִּשְׂמֹאלָהּ עֹשֶׁר וְכָבוֹד: וְאוֹמֵר: כִּי
אֹרֶךְ יָמִים וּשְׁנוֹת חַיִּים. וְשָׁלוֹם יוֹסִיפוּ לָךְ: וְאוֹמֵר:
דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם. וְכָל־נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם: ס רִבִּי
שִׁמְעוֹן בֶּן־מְנַסְיָא מִשּׁוּם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן־יוֹחַאי אוֹמֵר,
הַנּוֹי, וְהַבֹּחַ, וְהָעֹשֶׁר, וְהַכָּבוֹד, וְהַחָכְמָה, וְהַזִּקְנָה,
וְהַשֵּׂיבָה, וְהַבָּנִים, נָאֶה לַצַּדִּיקִים וְנָאֶה לָעוֹלָם,
שֶׁנֶּאֱמַר: עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת שֵׂיבָה. בְּדֶרֶךְ צְדָקָה תִּמָּצֵא:
וְאוֹמֵר: עֲטֶרֶת חֲכָמִים עָשְׁרָם. וְאוֹמֵר: עֲטֶרֶת זְקֵנִים
בְּנֵי בָנִים. וְתִפְאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם: וְאוֹמֵר: תִּפְאֶרֶת

בַּחוּרִים כֹּחַם. וַהֲדַר זְקֵנִים שֵׂיבָה: וְאוֹמֵר: וְחָפְרָה
הַלְבָנָה וּבוֹשָׁה הַחַמָּה, כִּי־מָלַךְ יְיָ צְבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן
וּבִירוּשָׁלַיִם, וְנֶגֶד זְקֵנָיו כָּבוֹד: רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן־מְנַסְיָא
אוֹמֵר, אֵלּוּ שֶׁבַע מִדּוֹת שֶׁמָּנוּ חֲכָמִים לַצַּדִּיקִים, כֻּלָּם
נִתְקַיְּמוּ בְּרַבִּי וּבְבָנָיו: ס אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֶּן־קִסְמָא,
פַּעַם אַחַת הָיִיתִי מְהַלֵּךְ בַּדֶּרֶךְ, וּפָגַע בִּי אָדָם אֶחָד,
וְנָתַן לִי שָׁלוֹם, וְהֶחֱזַרְתִּי לוֹ שָׁלוֹם. אָמַר לִי, רַבִּי,
מֵאֵיזֶה מָקוֹם אַתָּה? אָמַרְתִּי לוֹ, מֵעִיר גְּדוֹלָה שֶׁל
חֲכָמִים וְשֶׁל סוֹפְרִים אָנִי. אָמַר לִי, רַבִּי, רְצוֹנְךָ
שֶׁתָּדוּר עִמָּנוּ בִּמְקוֹמֵנוּ, וַאֲנִי אֶתֵּן לְךָ אֶלֶף אֲלָפִים
דִּינְרֵי זָהָב וַאֲבָנִים טוֹבוֹת וּמַרְגָּלִיּוֹת? אָמַרְתִּי לוֹ,
בְּנִי, אִם אַתָּה נוֹתֵן לִי כָּל־כֶּסֶף וְזָהָב וַאֲבָנִים טוֹבוֹת
וּמַרְגָּלִיּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, אֵינִי דָר אֶלָּא בִּמְקוֹם תּוֹרָה. לְפִי
שֶׁבִּשְׁעַת פְּטִירָתוֹ שֶׁל אָדָם, אֵין מְלַוִּין לוֹ לָאָדָם, לֹא
כֶסֶף וְלֹא זָהָב וְלֹא אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמַרְגָּלִיּוֹת, אֶלָּא
תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בִּלְבַד, שֶׁנֶּאֱמַר: בְּהִתְהַלֶּכְךָ
תַּנְחֶה אֹתָךְ, בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ. וַהֲקִיצוֹתָ הִיא
תְשִׂיחֶךָ: בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אֹתָךְ, בָּעוֹלָם הַזֶּה.
בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ, בַּקָּבֶר. וַהֲקִיצוֹתָ הִיא תְשִׂיחֶךָ,
לָעוֹלָם הַבָּא. וְכֵן כָּתוּב בְּסֵפֶר תְּהִלִּים עַל יְדֵי דָוִד
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, טוֹב־לִי תוֹרַת פִּיךָ. מֵאַלְפֵי זָהָב וָכָסֶף:
וְאוֹמֵר: לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב. נְאֻם יְיָ צְבָאוֹת: ס

חֲמִשָּׁה קִנְיָנִים קָנָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ, וְאֵלּוּ
הֵן: תּוֹרָה קִנְיָן אֶחָד, שָׁמַיִם וָאָרֶץ קִנְיָן אֶחָד, אַבְרָהָם
קִנְיָן אֶחָד, יִשְׂרָאֵל קִנְיָן אֶחָד, בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ קִנְיָן אֶחָד.
תּוֹרָה קִנְיָן אֶחָד מִנַּיִן, דִּכְתִיב: יְיָ קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ.
קֹדֶם מִפְעָלָיו מֵאָז: שָׁמַיִם וָאָרֶץ קִנְיָן אֶחָד מִנַּיִן,
דִּכְתִיב: כֹּה אָמַר יְיָ, הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי וְהָאָרֶץ הֲדֹם רַגְלָי,
אֵי־זֶה בַּיִת אֲשֶׁר תִּבְנוּ־לִי, וְאֵי־זֶה מָקוֹם מְנוּחָתִי:
וְאוֹמֵר: מָה־רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ, כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ.
מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ: אַבְרָהָם קִנְיָן אֶחָד מִנַּיִן, דִּכְתִיב:
וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמַר, בָּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל עֶלְיוֹן, קֹנֵה שָׁמַיִם
וָאָרֶץ: יִשְׂרָאֵל קִנְיָן אֶחָד מִנַּיִן, דִּכְתִיב: עַד־יַעֲבֹר עַמְּךָ
יְיָ, עַד־יַעֲבֹר עַם־זוּ קָנִיתָ: וְאוֹמֵר: לִקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר
בָּאָרֶץ הֵמָּה. וְאַדִּירֵי כָּל־חֶפְצִי בָם: בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ קִנְיָן
אֶחָד מִנַּיִן, דִּכְתִיב: מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ יְיָ, מִקְדָּשׁ
אֲדֹנָי כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ: וְאוֹמֵר: וַיְבִיאֵם אֶל־גְּבוּל קָדְשׁוֹ.
הַר־זֶה קָנְתָה יְמִינוֹ: (א) כָּל־מַה־שֶּׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ
הוּא בְּעוֹלָמוֹ, לֹא בָרָא אֶלָּא לִכְבוֹדוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: כֹּל
הַנִּקְרָא בִשְׁמִי, וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו. יְצַרְתִּיו אַף־עָשִׂיתִיו:
וְאוֹמֵר: יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:

רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן־עֲקַשְׁיָא אוֹמֵר: רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת־יִשְׂרָאֵל, לְפִיכָךְ
הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר: יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ. יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

סֵדֶר אַרְבַּע תַּעֲנִיּוֹת

סְלִיחוֹת לְצוֹם גְּדַלְיָה

אחר החזרה אומרים וידוי ונפילת אפים, ואחר־כך אומרים:

עַל יְדֵי רַחֲמֶיךָ חָרִבִים סְלַח לָנוּ אָבִינוּ, כִּי בְרוֹב אִוַּלְתֵּנוּ שָׁגִינוּ: מְחֹל <> לָנוּ מַלְכֵּנוּ, כִּי רַבּוּ עֲוֹנֵינוּ: אֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם אַתָּה, וְרַב חֶסֶד תְּשׁוּבָה לָנוּ הוֹרֵיתָ: גְּדֻלַּת רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ, תְּזַכּוֹר הַיּוֹם לְזֶרַע יְדִידֶיךָ: תֵּפֶן אֵלֵינוּ בְּרַחֲמִים, כִּי אַתָּה הוּא בַּעַל הָרַחֲמִים: בְּתַחֲנוּן וּבִתְפִלָּה נְקַדֵּם, כְּמוֹ שֶׁהוֹדַעְתָּ לָעָנָו מִקֶּדֶם: וּמֵחֲרוֹן אַפְּךָ תָּשׁוּב, כְּמוֹ בְּתוֹרָתְךָ כָּתוּב: וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ נֶחֱסֶה וְנִתְלוֹנָן, כְּיוֹם וַיֵּרֶד יְהוָה יהוה בֶּעָנָן: תַּעֲבֹר עַל פֶּשַׁע וְתִמְחֹל אָשָׁם, כְּיוֹם וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם: תַּאֲזִין שַׁוַּע וְתַקְשִׁיב <> בְּרָצוֹן כַּאֲמָר, כְּיוֹם וַיִּקְרָא בְשֵׁם, יְהוָה יהוה: וְשָׁם נֶאֱמַר:

וַיַּעֲבֹר יְהוָה יהוה| עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא: יְהוָה יהוה| יְהוָה יהוה א אֵל ב רַחוּם ג וְחַנּוּן, ד אֶרֶךְ ה אַפַּיִם ו וְרַב־חֶסֶד ז וֶאֱמֶת: ח נֹצֵר חֶסֶד ט לָאֲלָפִים, י נֹשֵׂא עָוֹן יא וָפֶשַׁע יב וְחַטָּאָה, יג וְנַקֵּה:

אֻמְלָל נַפְשִׁי וְחָשַׁךְ תָּאֳרִי, בֵּית<>תִּפְאַרְתִּי נִשְׂרַף בְּיַד הָאֳרִי, גַּם פְּלֵטִים אֲשֶׁר עָזְבוּ שְׁאֵרִי, הוֹעֲבוּ הַיּוֹם בִּשְׁלֹשָׁה בְתִשְׁרִי: הַמַּיִם הַזֹּדוֹנִים שְׁטָפוּנוּ בְּדָלְקָם, וּבוֹסְסוּ צָרִים<>מִקְדָּשִׁי וּבָזוּז חֶלְקָם, זְקֵנַי שְׁאֵרִית אֲשֶׁר נִבְלְטוּ בְּיוֹם נָקָם, חָבְלוּ הַיּוֹם עִם גְּדַלְיָה בֶּן־אֲחִיקָם: טוֹרְפוּ עֲנִיֵּי עַם הָאָרֶץ, יֶתֶר הַגָּזָם אָכַל הָאַרְבֶּה בְּמֶרֶץ, כּוֹרְמִים וְיוֹגְבִים אֲשֶׁר חִפְקִיד נְגִיד הָאָרֶץ, לְקְטוּ הַיּוֹם וְלֹא הָיָה בָהֶם גּוֹדֵר גָּדֵר וְעוֹמֵד בַּפֶּרֶץ: מָה אֶסְפֹּר וְאַנְחוֹתַי עֲצוּמוֹת, נָקְטָה נַפְשִׁי וּמִקְהֲלוֹתַי עֲגוּמוֹת, שְׁרִידַי אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ מֵחֶרֶב <> וְחַמּוֹת, עוֹד הֵם לֹא נִתְקַיְמוּ וְנֶחְצוּ בַּחוֹמוֹת: פָּנֶיךָ עַד אָנָה מִמֶּנּוּ תַסְתִּיר, צַוָּחָתֵנוּ תִּשְׁמַע וְכַבְלֵנוּ תַתִּיר, קָדוֹשׁ הַבִּיטָה בְעָנְיֵנוּ כִּי אֵין לָנוּ מַכְתִּיר,

רְאֵה דַלּוּתֵנוּ וְשָׁבַח לְפָנֶיךָ נַעֲתִיר: שַׁדְּדֵנוּ מִדּוֹר לְדוֹר וּמַקִּין לְקִין, שֹׂרֵשׁ צֶפַע אוֹתָנוּ עַקִּין, תַּקִּיף לְמִשְׁפְּטֶיךָ הָעֵרָה וְהָקֵץ, וּתְכַפֵּר חַטֹּאתֵינוּ וְתֹאמַר לְקָרֵב קֵץ: יֶחֱמוּ רַחֲמֶיךָ עַל מְעוּטֵי עַמִּים, וְשַׂגֵּבם בְּחַסְדֶּךָ לְעֵינֵי כָל־לְאֻמִּים, פְּלָאֶיךָ הַרְאֵם שׁוֹכֵן מְרוֹמִים, אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים וּמִתְנַהֵג בַּחֲסִידוּת, מוֹחֵל עֲוֹנוֹת עַמּוֹ, מַעֲבִיר ◇ רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן. מַרְבֶּה מְחִילָה לַחַטָּאִים, וּסְלִיחָה לַפּוֹשְׁעִים. עֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם כָּל־בָּשָׂר וְרוּחַ, לֹא כְרָעָתָם לָהֶם גּוֹמֵל. אֵל! הוֹרֵתָנוּ לוֹמַר מִדּוֹת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, זְכֹר לָנוּ הַיּוֹם בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, כְּמוֹ שֶׁהוֹדַעְתָּ לֶעָנָו מִקֶּדֶם, וְכֵן כָּתוּב ◇ בְּתוֹרָתֶךָ: וַיֵּרֶד יְהוָה׀ יהוה בֶּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם, וַיִּקְרָא בְּשֵׁם, יְהוָה׀ יהוה: וְשָׁם נֶאֱמַר:

וַיַּעֲבֹר יְהוָה׀ יהוה| עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא: יְהוָה יהוה| יְהוָה׀ יהוה אֵל
ב רַחוּם ג וְחַנּוּן, ד אֶרֶךְ ה אַפַּיִם ו וְרַב־חֶסֶד ז וֶאֱמֶת: ח נֹצֵר חֶסֶד
ט לָאֲלָפִים, י נֹשֵׂא עָוֹן יא וָפֶשַׁע יב וְחַטָּאָה, יג וְנַקֵּה:

על סדר א"ב

אַנְשֵׁי אֱמוּנָה אָבָדוּ, בָּאִים בְּכֹחַ מַעֲשֵׂיהֶם: גִּבּוֹרִים לַעֲמֹד בַּפֶּרֶץ, דּוֹחִים אֶת־הַגְּזֵרוֹת: הָיוּ לָנוּ לְחוֹמָה, וּלְמַחְסֶה בְּיוֹם זָעַם: זוֹעֲבִים אַף בְּלַחֲשָׁם, חֲמָה עָצְרוּ בְּשִׂיחָם: טָרֶם קָרָאוּךָ עֲנִיתָם, יוֹדְעִים לַעֲתֹר וּלְרַצּוֹת: כְּאָב רִחַמְתָּ לְמַעָנָם, לֹא חֻשִׁיבוֹתָ פְּנֵיהֶם רֵיקָם: מֵרֹב עֲוֹנֵינוּ אֲבַדְנוּם, נֶאֶסְפוּ מֶנּוּ בַּחֲטָאֵינוּ: סָעוּ חֵמָה לְמְנוּחוֹת, עָזְבוּ אוֹתָנוּ לַאֲנָחוֹת: פַּסּוּ גּוֹדְרֵי גָדֵר, צָמְתוּ מְשִׁיבֵי חֵמָה: קָמִים בַּפֶּרֶץ אֵין, רָאוּיִים לְרַצּוֹתְךָ אָפְסוּ: שׁוֹטַטְנוּ בְּאַרְבַּע פִּנּוֹת, תְּרוּפָה לֹא מָצָאנוּ: שַׁבְנוּ אֵלֶיךָ בְּבֹשֶׁת פָּנֵינוּ, לְשַׁחֲרֶךָ אֵל בְּעֵת צָרוֹתֵינוּ:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים וּמִתְנַהֵג בַּחֲסִידוּת, מוֹחֵל עֲוֹנוֹת עַמּוֹ, מַעֲבִיר ◇ רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן. מַרְבֶּה מְחִילָה לַחַטָּאִים, וּסְלִיחָה לַפּוֹשְׁעִים. עֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם כָּל־בָּשָׂר וְרוּחַ, לֹא כְרָעָתָם לָהֶם גּוֹמֵל. אֵל! הוֹרֵתָנוּ לוֹמַר מִדּוֹת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, זְכֹר לָנוּ הַיּוֹם בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, כְּמוֹ שֶׁהוֹדַעְתָּ לֶעָנָו

מִקֶּדֶם, וְכֵן פָּתוּב‹ ›בְּתוֹרָתָךְ: וַיֵּרֶד יְהוָה֙ יאהדונהי בֶּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם, וַיִּקְרָא בְּשֵׁם, יְהוָ֔ה יאהדונהי: וְשָׁם נֶאֱמַר:

וַיַּעֲבֹ֣ר יְהוָ֔ה יאהדונהי| עַל־פָּנָ֖יו וַיִּקְרָ֑א: יְהוָ֣ה יאהדונהי| יְהוָ֔ה יאהדונהי א אֵ֚ל
ב רַחוּם֙ ג וְחַנּ֔וּן, ד אֶ֥רֶךְ ה אַפַּ֖יִם ו וְרַב־חֶ֣סֶד ז וֶאֱמֶֽת: ח נֹצֵ֥ר חֶ֖סֶד
ט לָאֲלָפִ֑ים, י נֹשֵׂ֥א עָוֹ֛ן יא וָפֶ֖שַׁע יב וְחַטָּאָ֑ה, יג וְנַקֵּ֔ה:

על סדר תשר״ק

הָמַהְנוּ מֵרָעוֹת, תָּשַׁשׁ כֹּחֵנוּ מִצָּרוֹת. שַׁחְנוּ עַד לִמְאֹד, שָׁפַלְנוּ עַד עָפָר.
רַחוּם כָּךְ הִיא מִדָּתֵנוּ, קָשֵׁי עֹרֶף וּמַמְרִים אֲנַחְנוּ. צָעַקְנוּ בְּפִינוּ חָטָאנוּ, פִּתַּלְתּוֹל וְעִקֵּשׁ לִבֵּנוּ. עֶלְיוֹן! רַחֲמֶיךָ מֵעוֹלָם, סְלִיחָה עִמְּךָ הִיא. נִחַם עַל הָרָעָה, מַטֵּה כְלַפֵּי חֶסֶד. לֹא תִתְעַלַּם בְּעִתּוֹת כָּאֵל, כִּי בְצָרָה גְּדוֹלָה אֲנָחְנוּ. יָדַע לְעֵינֵי הַכֹּל, טוּבְךָ וְחַסְדְּךָ עִמָּנוּ. חֲתֹם פִּי־שָׂטָן, וְאַל יַשְׁטִין עָלֵינוּ, וְעִם בּוֹ וְיוֹם. וְיַעֲמֹד מֵלִיץ טוֹב לְצַדֵּקֵנוּ, הוּא יַגִּיד יָשְׁרֵנוּ. דָּרַכְיךָ רַחוּם וְחַנּוּן גִּלִּיתָ לְנֶאֱמַן בָּיִת. בְּבַקְשׁוֹ אָז מִלְּפָנֶיךָ, אֱמוּנָתְךָ הוֹדַעְתָּ לוֹ.

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים וּמִתְנַהֵג בַּחֲסִידוּת, מוֹחֵל עֲוֹנוֹת עַמּוֹ,
מַעֲבִיר ‹› רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן. מַרְבֶּה מְחִילָה לַחַטָּאִים, וּסְלִיחָה לַפּוֹשְׁעִים.
עֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם כָּל־בָּשָׂר וְרוּחַ, לֹא כְרָעָתָם לָהֶם גּוֹמֵל. אֵל! הוֹרֵתָנוּ לוֹמַר
מִדּוֹת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, זְכֹר לָנוּ הַיּוֹם בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, כְּמוֹ שֶׁהוֹדַעְתָּ לֶעָנָו
מִקֶּדֶם, וְכֵן פָּתוּב‹ ›בְּתוֹרָתָךְ: וַיֵּרֶד יְהוָ֔ה יאהדונהי בֶּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם,
וַיִּקְרָא בְּשֵׁם, יְהוָ֔ה יאהדונהי: וְשָׁם נֶאֱמַר:

וַיַּעֲבֹ֣ר יְהוָ֔ה יאהדונהי| עַל־פָּנָ֖יו וַיִּקְרָ֑א: יְהוָ֣ה יאהדונהי| יְהוָ֔ה יאהדונהי א אֵ֚ל
ב רַחוּם֙ ג וְחַנּ֔וּן, ד אֶ֥רֶךְ ה אַפַּ֖יִם ו וְרַב־חֶ֣סֶד ז וֶאֱמֶֽת: ח נֹצֵ֥ר חֶ֖סֶד
ט לָאֲלָפִ֑ים, י נֹשֵׂ֥א עָוֹ֛ן יא וָפֶ֖שַׁע יב וְחַטָּאָ֑ה, יג וְנַקֵּ֔ה:

וּבְשֶׁחָטְאוּ יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר, עָמַד מֹשֶׁה בִּתְפִלָּה לְפָנֶיךָ, וּבִקֵּשׁ רַחֲמִים עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְכָךְ אָמַר בִּתְפִלָּתוֹ: סְלַח־נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה כְּגֹדֶל

חַסְדֶּךָ, וְכַאֲשֶׁר נָשָׂאתָה לָעָם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד־הֵנָּה, אַף אַתָּה הֱשִׁיבוֹתָ לוֹ כְּרַבְרֵי טוּבֶךָ בִּשַּׂרְתוֹ וַחֲנַנְתוֹ וְאָמַרְתָּ לוֹ: סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ:

דָּנִיֵּאל אִישׁ חֲמוּדוֹת אָמַר לְפָנֶיךָ: הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע, פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שִׁמְמוֹתֵינוּ וְהָעִיר אֲשֶׁר־נִקְרָא שִׁמְךָ עָלֶיהָ, כִּי לֹא עַל־צִדְקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ, כִּי עַל־רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. אֲדֹנָי שְׁמָעָה, אֲדֹנָי סְלָחָה, אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל־תְּאַחַר, לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי־שִׁמְךָ נִקְרָא עַל־עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ. וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ אָמַרְתָּ לָהּ: הִנֵּנִי נִשְׁפָּט אוֹתָךְ עַל־אָמְרֵךְ לֹא חָטָאתִי. אֲנַחְנוּ בּוֹשְׁנוּ בְּמַעֲשֵׂינוּ וְנִבְלַמְנוּ בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ, אֵין לָנוּ פֶּה לְהָשִׁיב ‹› וְלֹא מֵצַח לְהָרִים רֹאשׁ.

על סדר א״ת ב״ש

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ! אַל תַּעַשׂ עִמָּנוּ כָּלָה, תֹּאחֵז יָדְךָ בַּמִּשְׁפָּט. בְּבֹא תוֹבָחָה נֶגְדֶּךָ, שְׁמֵנוּ מִסְפְּרֶךָ אַל תֶּמַח. גְּשֹׁתְךָ לַחֲקֹר מוּסָר, רַחֲמֶיךָ יְקַדְּמוּ רָגְזֶךָ. דַּלּוּת מַעֲשִׂים בְּשׁוּרֶךָ, קָרֵב צֶדֶק מֵאֱלֶיךָ. הוֹרֵנוּ! בְּזַעֲקֵנוּ לָךְ, צַו יְשׁוּעָתֵנוּ בְּמַפְגִּיעַ. וָתָשִׁיב שְׁבוּת אָהֳלֵי תָם, פְּתָחָיו רְאֵה כִּי שָׁמֵמוּ. זְכֹר נָאמָתָ, עֲדוּת לֹא תִשָּׁכַח מִפִּי זַרְעוֹ. חוֹתָם תְּעוּדָה תַּתִּיר, סוֹדְךָ שִׂים בְּלִמּוּדֶיךָ. טַבּוּר אַגַּן הַסַּהַר, נָא אַל יֶחְסַר הַמָּזֶג. יָהּ! דַּע אֶת־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָדָעוּךָ, מַגֵּר אֶת־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יָדָעוּךָ. כִּי תָשִׁיב לְבִצָּרוֹן, לְבוּדִים אֲסִירֵי הַתִּקְוָה.

אָשַׁמְנוּ מִכָּל־עָם, בָּשְׁנוּ מִכָּל־גּוֹי. גָּלָה מִמֶּנּוּ מָשׁוֹשׁ, דָּוֶה לִבֵּנוּ בַּחֲמָאֵינוּ. הָחְבַּל אֲוֵיֵּינוּ, וְנִפְרַע פְּאֵרֵנוּ. זְבוּל מִקְדָּשֵׁנוּ, חָרַב‹› בַּעֲוֹנֵינוּ. טִירָתֵנוּ חָיְתָה לְשַׁמָּה, יְפִי אַדְמָתֵנוּ לְזָרִים, כֹּחֵנוּ לְנָכְרִים. לְעֵינֵינוּ עָשְׁקוּ עָמָלֵנוּ, מְמָשָׁךְ וּמוֹרָט מִמֶּנּוּ. נָתְנוּ עָלֵם עָלֵינוּ, סָבְלֵנוּ עַל שִׁבְמֵנוּ. עָבָדִים‹› מָשְׁלוּ בָּנוּ, פּוֹרֵק אֵין מִיָּדָם. צָרוֹת רַבּוֹת סְבָבוּנוּ, קָרָאנוּךָ יְהוָה־ יהוה אֱלֹהֵינוּ. רָחַקְתָּ מִמֶּנּוּ בַּעֲוֹנֵינוּ, שַׁבְנוּ מֵאַחֲרֶיךָ, תָּעִינוּ כַּצֹּאן וְאָבָדְנוּ. וַעֲדַיִן לֹא שַׁבְנוּ מִתְּעָיָתֵנוּ, וְהֵיאַךְ נָעִיז פָּנֵינוּ, וְנִכָּשֵׁה עָרְפֵּנוּ, לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְהוָה־ יהוה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ צַדִּיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא־חָטָאנוּ.

עֶזְרָא חַסּוֹפֵר אָמַר לְפָנֶיךָ: אֱלֹהַי בּוֹשְׁתִּי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים אֱלֹהַי פָּנַי אֵלֶיךָ, כִּי עֲוֹנֹתֵינוּ רָבוּ לְמַעְלָה רֹאשׁ, וְאַשְׁמָתֵנוּ גָּדְלָה עַד לַשָּׁמָיִם. וְאַתָּה אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת, חַנּוּן וְרַחוּם, אֶרֶךְ־אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד, וְלֹא עֲזַבְתָּם. אַל תַּעַזְבֵנוּ אָבִינוּ, אַל תִּטְּשֵׁנוּ מַלְכֵּנוּ, וְאַל תִּשְׁכָּחֵנוּ יוֹצְרֵנוּ, וְאַל תַּעַשׂ עִמָּנוּ כָּלָה בְּגָלוּתֵנוּ, וְקַיֵּם לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת־הַדָּבָר שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ, עַל יְדֵי יִרְמְיָה חוֹזֶךָ, כָּאָמוּר: בַּיָּמִים הָהֵם וּבָעֵת הַהִיא, נְאֻם־יְהוָה יְבֻקַּשׁ אֶת־עֲוֹן יִשְׂרָאֵל וְאֵינֶנּוּ, וְאֶת־חַטֹּאת יְהוּדָה וְלֹא תִמָּצֶאנָה, כִּי אֶסְלַח לָאֲשֶׁר אַשְׁאִיר. וְאַל יַעֲבֹר לְפָנֶיךָ כָּל־חֵטְא וְעָוֹן אֶת‹›תְּפִלָּתֵנוּ, וּמְחוֹל וְסְלַח לְכָל־עֲוֹנוֹתֵינוּ, כִּי אֵל טוֹב ‹ › וְסַלָּח אָתָּה.

מַה־נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מָרוֹם, וּמַה נְסַפֵּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים, הֲלֹא הַנִּסְתָּרוֹת וְהַנִּגְלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ, אַתָּה יוֹדֵעַ רָזֵי עוֹלָם, וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי כָל־חָי, אַתָּה חוֹפֵשׂ כָּל־חַדְרֵי בָטֶן, רֹאֶה כְלָיוֹת וָלֵב. אֵין דָּבָר נֶעְלָם ‹› מִמְּךָ, וְאֵין ‹› נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּמְחֹל ‹› ־ ‹ › לָנוּ אֶת־כָּל־חַטֹּאתֵינוּ, וְתְכַפֵּר לָנוּ אֶת־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ, וְתִמְחֹל וְתְסְלַח לְכָל־פְּשָׁעֵינוּ, וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ: סְלַח לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ, מְחַל ‹› לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשָׁעְנוּ: כִּי אַתָּה אֲדֹנָי, טוֹב וְסַלָּח, וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קֹרְאֶיךָ: לְמַעַן־שִׁמְךָ יְהוָה, וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנִי כִּי רַב־הוּא: לְמַעַן־שִׁמְךָ יְהוָה תְּחַיֵּנִי, בְּצִדְקָתְךָ תּוֹצִיא מִצָּרָה נַפְשִׁי: יְהוָה צְבָאוֹת עִמָּנוּ, מִשְׂגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְהוָה צְבָאוֹת, אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְהוָה הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ: חֲשִׁיבֵנוּ יְהוָה אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה, חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם:]

וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית, וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ, וְלֹא־יָעִיר כָּל־חֲמָתוֹ: אַתָּה יְהוָה לֹא־תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי, חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנִי: הוֹשִׁיעֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן־הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ, לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: אִם־עֲוֹנוֹת‹›תִּשְׁמָר־יָהּ, אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד: כִּי־עִמְּךָ הַסְּלִיחָה, לְמַעַן תִּוָּרֵא: לֹא כַחֲטָאֵינוּ עֲשֵׂה לָנוּ, וְלֹא

כַּעֲנוֹתֵינוּ נָמַל עָלֵינוּ: אִם־עָוֹנֵינוּ עֲנוּ בָנוּ, יְהוָה יאהדונהי עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ: זְכֹר
<> רַחֲמֶיךָ יְהוָה יאהדונהי וַחֲסָדֶיךָ, כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: עֲנֵנוּ יְהוָה יאהדונהי בְּיוֹם
צָרָה, יְשַׂגֶּבְךָ שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: יְהוָה יאהדונהי הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ
בְיוֹם־קָרְאֵנוּ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ! חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים. עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה
כְּרֹב רַחֲמֶיךָ, וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:

וְעַתָּה אֲדָנָי אֱלֹהֵינוּ, אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ אֶת־עַמְּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה,
וַתַּעַשׂ־לְךָ שֵׁם כַּיּוֹם הַזֶּה, חָטָאנוּ רָשָׁעְנוּ: אֲדָנָי כְּכָל־צִדְקֹתֶיךָ
יָשָׁב־נָא אַפְּךָ וַחֲמָתְךָ מֵעִירֶךָ יְרוּשָׁלַיִם הַר־קָדְשֶׁךָ, כִּי בַחֲטָאֵינוּ וּבַעֲוֹנוֹת
אֲבוֹתֵינוּ, יְרוּשָׁלַיִם וְעַמְּךָ לְחֶרְפָּה לְכָל־סְבִיבוֹתֵינוּ: וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ
אֶל־תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל־תַּחֲנוּנָיו, וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל־מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם, לְמַעַן
אֲדָנָי: הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע, פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שִׁמְמוֹתֵינוּ, וְהָעִיר
אֲשֶׁר־נִקְרָא שִׁמְךָ עָלֶיהָ, כִּי לֹא עַל־צִדְקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ,
כִּי עַל־רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים: אֲדָנָי שְׁמָעָה אֲדָנָי סְלָחָה, אֲדָנָי הַקְשִׁיבָה, וַעֲשֵׂה
אַל־תְּאַחַר, לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי־שִׁמְךָ נִקְרָא עַל־עִירְךָ וְעַל־עַמֶּךָ: אָבִינוּ אָב
הָרַחֲמָן הַרְאֵנוּ אוֹת לְטוֹבָה, וְקַבֵּץ נְפוּצוֹתֵינוּ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ, יֵבִינוּ
וְיֵדְעוּ כָּל־הַגּוֹיִם כִּי אַתָּה יְהוָה־יהוה יאהדונהי אָבִינוּ אָתָּה, אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה
יֹצְרֵנוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ: אָבִינוּ, מַלְכֵּנוּ, צוּרֵנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ, חוּסָה יְהוָה־יהוה יאהדונהי
עַל־עַמֶּךָ, וְאַל־תִּתֵּן נַחֲלָתְךָ לְחֶרְפָּה לִמְשָׁל־בָּם גּוֹיִם, לָמָּה יֹאמְרוּ בָעַמִּים
אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם: יָדַעְנוּ יְהוָה יאהדונהי כִּי חָטָאנוּ, וְאֵין מִי יַעֲמֹד בַּעֲדֵנוּ, אֶלָּא
שִׁמְךָ הַגָּדוֹל יַעֲמֹד־לָנוּ בְּעֵת צָרָה, וּבְרַחֵם אָב עַל בָּנִים רַחֵם עָלֵינוּ, חֲמֹל
עַל עַמְּךָ וְרַחֵם עַל נַחֲלָתֶךָ, חוּסָה נָא כְּרֹב רַחֲמֶיךָ, חָנֵּנוּ מַלְכֵּנוּ וַעֲנֵנוּ, לְךָ
יְהוָה יאהדונהי הַצְּדָקָה, עֲשֵׂה נִפְלָאוֹת בְּכָל־עֵת וָעֵת, הַכֵּט־נָא וְהוֹשִׁיעָה נָא
צֹאן מַרְעִיתֶךָ, אַל יִמְשָׁל־בָּנוּ קֶצֶף כִּי לְךָ יְהוָה־יהוה יאהדונהי הַיְשׁוּעָה, בְּךָ
תּוֹחֲלֹתֵינוּ. אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת! אֲנָא סְלַח נָא, כִּי אֵל טוֹב וְסַלָּח אָתָּה:

אָנָּא מֶלֶךְ רַחוּם וְחַנּוּן, זְכֹר וְהַבֵּט לִבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים, וְתֵרָאֶה לְפָנֶיךָ
עֲקֵדַת יָחִיד, וּלְמַעַן יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ, אַל תַּעְזְבֵנוּ אָבִינוּ, וְאַל תִּטְּשֵׁנוּ
מַלְכֵּנוּ וְאַל תִּשְׁבָּחֵנוּ יוֹצְרֵנוּ, וְאַל תַּעַשׂ עִמָּנוּ כָּלָה בְּגָלוּתֵנוּ, כִּי אֵל מֶלֶךְ
חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

אֵין כָּמוֹךָ חַנּוּן וְרַחוּם אֱלֹהֵינוּ, אֵין כָּמוֹךָ אֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת,
הוֹשִׁיעֵנוּ וְרַחֲמֵנוּ, מְרַעֵשׁ וּמֵרְגֵּז הַצִּילֵנוּ: זְכֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב, אַל־תֵּפֶן אֶל־קְשִׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל־רִשְׁעוֹ וְאֶל־חַטָּאתוֹ: שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל־הָרָעָה לְעַמֶּךָ: וְהָסֵר מִמֶּנּוּ מַכַּת הַמָּוֶת כִּי רַחוּם אָתָּה, כִּי בֶן תַּרְבֵּךְ לַעֲשׂוֹת חֶסֶד חָנֵּם בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר: אֲנָא יְהוָה יאהדונהי הוֹשִׁיעָה נָּא, אֲנָא יְהוָה יאהדונהי הַצְלִיחָה נָּא: אֲנָא יְהוָה יאהדונהי עֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: לְךָ יְהוָה יאהדונהי קִוִּינוּ, לְךָ יְהוָה יאהדונהי חִכִּינוּ, לְךָ יְהוָה יאהדונהי נְיַחֵל, אַל תֶּחֱשֶׁה וּתְעַנֵּנוּ, כִּי נָאְמוּ גוֹיִם: אָבְדָה תִקְוָתָם, כָּל־בֶּרֶךְ לְךָ תִכְרַע, וְכָל־קוֹמָה לְפָנֶיךָ תִשְׁתַּחֲוֶה:

הַפּוֹתֵחַ יָד בִּתְשׁוּבָה לְקַבֵּל פּוֹשְׁעִים וְחַטָּאִים, גִּבְהֲלָה נַפְשֵׁנוּ מֵרֹב עֲצֵבוֹנֵנוּ, אַל תִּשְׁכָּחֵנוּ נֶצַח, קוֹמָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ, אַל תִּשְׁפּוֹךְ חֲרוֹנְךָ עָלֵינוּ, כִּי עַמְּךָ אֲנַחְנוּ, בְּנֵי בְרִיתֶךָ. אֵל הַבִּיטָה! דַּל בְּכוֹדֵנוּ בַּגּוֹיִם וְשִׁקְּצוּנוּ בְּטֻמְאַת הַנִּדָּה, עַד מָתַי עֻזְּךָ בַּשִּׁבְי וְתִפְאַרְתְּךָ בְּיַד צָר, הֲמָה יִרְאוּ וְיֵבֹשׁוּ וְיֵחַתּוּ מִגְּבוּרָתָם, עוֹרְרָה גְבוּרָתְךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ, אַל יִמְעֲטוּ לְפָנֶיךָ תְּלָאוֹתֵינוּ, מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ בְּעֵת צָרוֹתֵינוּ, לֹא לְמַעֲנֵנוּ, אֶלָּא לְמַעַנְךָ פְּעַל, וְאַל תַּשְׁחֵת אֶת־זֶכֶר שְׁאֵרִיתֵנוּ, כִּי לְךָ מְיֻחָלוֹת עֵינֵינוּ, כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם‹›אָתָּה, וְזָכוֹר עֲדוּתֵנוּ בְּכָל־יוֹם תָּמִיד אוֹמְרִים פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה:
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, יְהוָה יאהדונהי אֶחָד:

ואומר הש"ץ חצי קדיש, ומוציאים ס"ת וקוראים שלושה עולים בפרשת ויחל בסוף הסידור, וגומרים התפלה כבכל יום, ואחר "הושיענו" אומרים "שיר מזמור לאסף, אלהים אל דמי לך" לעיל בתפלת שחרית עמ' 178.

סְלִיחוֹת לַעֲשָׂרָה בְּטֵבֵת

אחר החזרה אומרים וידוי ונפילת אפים, ואחר־כך אומרים:

וָאָרֵץ שָׁפַל רוּמִי, וְגָדַל שִׁבְרִי, מְשׁוֹמֵם אֵשֵׁב, יוֹם סָמַךְ הָאֲרִי, עַל צְבִי הַר קֹדֶשׁ צִיּוֹן עִירִי, לָכֵן אֶקּוֹנֵן וְאֶתְאַבֵּל בַּחֹדֶשׁ הָעַשִּׂירִי: בַּחֹדֶשׁ הָעַשִּׂירִי אַרְיֵה עָלָה בְּחֻמָּה, בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בָּנָה עָלַי חוֹמָה, גָּשׁ הוּא

וְכָל־עַמּוֹ לַעֲשׂוֹת בְּעַמִּי נְקָמָה, וַיַּעַרְכוּ אִתָּם‹כ›מִלְחָמָה: מִלְחָמָה שִׁית מִשְׁגַּבִּי וּמוֹשִׁיעִי, בְּאוֹיְבִי וּמַכְנִיעִי, כּוֹם מָלֵא מֶסֶךְ הַשְׁקֵם יְהוָה֗ יאהדונהי רוֹעִי, מָגִנִּי וְקֶרֶן יִשְׁעִי:

בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי דְּלָקַנִי אוֹיֵב‹כ›בַּחֶרֶב, בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הֻכִּין עָלַי אוֹרֵב, וְעַל זֹאת אֶקּוֹנֵן וְגִילִי עָרֵב, אוֹי לָנוּ כִּי פָנָה הַיּוֹם, כִּי יִנָּטוּ צִלְלֵי־עֶרֶב: עֶרֶב יֶהֱפַךְ לְבֹקֶר וּבוֹגְדִים אַל יַעֲלוּ עָל, חֹן עַל עַמְּךָ וְלִבְאֵבָם הַעֲלֵה תַּעַל, זְכָר־לִי בְּרִית אָבוֹת, בְּפָרְשִׂי לְךָ כַּף וְשַׁעַל, מֵמִית וּמְחַיֶּה, מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל:

בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי זְאֵב עֲרָבוֹת עַל עַמִּי נוֹהֵם, בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ [חָנָה בְחֵילוֹ עֲלֵיהֶם], טָרַף טֶרֶף כָּל־הַיּוֹצֵא מֵהֶם, נָמֵר שֹׁקֵד עַל עָרֵיהֶם: עָרֵיהֶם שָׂרְפוּ בָאֵשׁ בִּרְבוֹת תְּלָאוֹת, רוּמָה יְהוָה֗ יאהדונהי בְּעֻזֶּךָ וְדִים לְהַשְׁאוֹת, בּוֹשׁ יֵבוֹשׁוּ בַּעֲשׂוֹתְךָ עִמָּנוּ לְטוֹבָה אוֹת, קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל יְהוָה֗ יאהדונהי צְבָאוֹת:

בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי יְדֵי צַר הֶחֱזִיקוּ מָגֵן וְצִנָּה, בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בְּאִישׁ עָרוּךְ לַמִּלְחָמָה עַל קִרְיָה נֶאֱמָנָה, לְזֹאת חִגְרִי שַׁק עֲדָה עֲדִינָה, גְּזֵי נְזֵרֶךָ וְהַשְׁלִיכִי, וּשְׂאִי עַל שְׂפָיִם קִינָה: קִינָה רוֹבֵר עַמְּךָ בְּיוֹם זֶה לְעָמָּתֶךָ, וְעַפְעֵפֵינוּ יִזְלוּ מַיִם עַל חָרְבָּן בֵּיתֶךָ, יוֹם נָקָם תָּעִיר לְצָרִים הוֹמִים בְּבֵיתֶךָ, דְּרָכֶיךָ יְהוָה֗ יאהדונהי הוֹדִיעֵנִי וְלַמְּדֵנִי אוֹרְחוֹתֶיךָ:

בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי מִנַּי שֻׁפְכוּ עַל עִירִי סוֹלְלָה, בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ נִזְרֵי הָשְׁלַךְ וְתִפְאַרְתִּי נָפְלָה, סָבְבוּנִי הָעֹשְׂים‹כ› ‹מַכְתִּי נַחְלָה, מֵעַי מֵעַי אוֹחִילָה: אוֹחִילָה יוֹם זֶה לְנַעֲרָיו בְּסוֹד קְדוֹשִׁים רַבָּה, וַאֲחַלְּה פָּנָיו לַעֲבֹר עַל פְּשַׁע וְחוֹבָה, אַל תֵּפֶן לִרְשָׁעֵנוּ וּמְחֵה חַטָּאת כְּתוֹבָה, הֲשִׁיבֵנוּ יְהוָה֗ יאהדונהי אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה:

עַל יְדֵי רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים סְלַח לָנוּ אָבֵינוּ, כִּי בְרֹב אִוַּלְתֵּנוּ שָׁגִינוּ: מְחַל‹כ›לָנוּ מַלְכֵּנוּ, כִּי רַבּוּ עֲוֹנֵינוּ: אֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם אַתָּה, וְדַרְכְּךָ תְּשׁוּבָה לָנוּ הוֹדַיְתָּ: גְּרֹלַת רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ, תְּזִכֹּר הַיּוֹם לְזֶרַע יְדִידֶיךָ: תֵּפֶן אֵלֵינוּ בְּרַחֲמִים, כִּי

אַתָּה הוּא בַּעַל הָרַחֲמִים: בְּתַחֲנוּן וּבִתְפִלָּה נְקַדֵּם, כְּמוֹ שֶׁהוֹדַעְתָּ לֶעָנִי מִקֶּדֶם: וּמֵחֲרוֹן אַפְּךָ תָּשׁוּב, כְּמוֹ בְּתוֹרָתְךָ כָּתוּב: וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ נֶחֱסֶה וְנִתְלוֹנָן, בְּיוֹם וַיֵּרֶד יְהוָה יאהדונהי בֶּעָנָן: תַּעֲבוֹר עַל פֶּשַׁע וְתִמְחֹל אָשָׁם, בְּיוֹם וַיִּתְיַצֵּב עָמוֹ שָׁם: תַּאֲזִין שֶׁוַע וְתַקְשִׁיב◦בְּרָצוֹן מַאֲמָר, בְּיוֹם וַיִּקְרָא בְשֵׁם, יְהוָה יאהדונהי: וְשָׁם נֶאֱמַר:

וַיַּעֲבֹר יְהוָה יאהדונהי| עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא: יְהוָה יאהדונהי| יְהוָה יאהדונהי אֵל
ב רַחוּם ג וְחַנּוּן, ד אֶרֶךְ ה אַפַּיִם ו וְרַב־חֶסֶד ז וֶאֱמֶת: ח נֹצֵר חֶסֶד
ט לָאֲלָפִים, י נֹשֵׂא עָוֹן יא וָפֶשַׁע יב וְחַטָּאָה, יג וְנַקֵּה:

על סדר א"ב

אָז בְּבוֹא יוֹם פְּקֻדַּת גֵּיא הַמַּחֲזֶה, בַּחֲרוֹת אַף יְהוָה יאהדונהי בִּרְשָׁפֵי אַזֶּה,
גִּלָּה בְיַד בֶּן־בּוּזִי הַחוֹזֶה: כְּתָב־לְךָ אֶת־שֵׁם הַיּוֹם, אֶת־עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה:
הִבַּרְתִּי בְּאֵשׁ קִנְאָתִי בֵּית מְרִי לִסְפּוֹת, הֲנִנִי אֵלַיִךְ בְּאַף וְרוּחַ וְלַעֲפוֹת:
וְשַׁמְתִּיךְ לְמָשָׁל וְלִשְׁנִינָה וְלַחֲרָפוֹת, שִׁפַּת הַסִּיר שִׁפַּת: זַלְעָפָה אָחֲזָה צִיּוֹן
וְהֵיכָלֵיהָ, חָרְדָה רוּחָהּ נָמוֹגוּ חֲיָלֶיהָ, טֹרֶף לִבָּהּ עֵת קְרֹא אֵלֶיהָ, אֶסֹּף נִתָּחֶיהָ
אֲלֵיהָ: יְרִיבֶיהָ אֲעָנִיק שִׁבִּי וּמַלְקֹחַ, כַּהֲגֵיהָ וּמְרַקְּחֶיהָ אֲשֵׁר◦רָקְחָה רָקֹחַ,
לִשְׁבִי עוֹלָם◦מֵאֵין פְּקַח קֹחַ, מִבְּחַר הַצֹּאן לָקֹחַ: מָשְׁלוּ בָךְ לָעֲגוּ מוֹשֶׁלֶת
עַמִּים, נִקְרֵאת אָז נוֹדַעַתְּ, מְאוּסַת עוֹלָמִים, שׂוֹטְנִים יַעֲנוּ בָךְ וְעָלַיִךְ נוֹאָמִים,
אוֹי עִיר הַדָּמִים: עֲבֵרָה עֲבֵרָה סָרָה הֻפְּרָה בְּרִית יָהּ, פֶּשַׁע רָשְׁעָה טָבְעָה
בְּבוֹר תַּחְתִּיָּה, צָעֲקָה וְלֹא שָׁמַע אֵל בִּכְיָהּ, כִּי דָמָהּ בְּתוֹכָהּ הָיָה: קוֹל
עֲשׂוּקֶיהָ שְׁמַע מִיַּד עוֹשְׁקָם, רַגְשָׁתָם וְצַוְחָתָם לֹא תָשִׁיב רֵיקָם, שִׁבְעָתַיִם
תְּשַׁלֵּם בְּפָעֳלָם אֶל חֵיקָם, שֶׁבַע יִפֹּל צַדִּיק וָקָם: תָּעִינוּ בִרְשָׁעֵנוּ אֵל גָּדוֹל
וְנוֹרָא, וְאִם גָּבְרוּ פְשָׁעֵינוּ חֶמְלָתְךָ גָּבְרָה, רַחֲמֶיךָ וְכִמְעַט קָט בִּלִּיתָם
בְּעֶבְרָה, צָרָה וְנָגוֹן אֶמְצָא וּבְשֵׁם יְהוָה יאהדונהי אֶקְרָא: יֶהֱמוּ רַחֲמֶיךָ עַל
מְעוּטֵי עַמִּים, וְשַׁגְּבֵם בְּחַסְדֶּךָ, לְעֵינֵי כָל־לְאֻמִּים, פְּלָאֶיךָ הַרְאֵם צוּר שׁוֹבֵן
מְרוֹמִים אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים:

שְׁעֵה עֶלְיוֹן, לְקוֹל אֶבְיוֹן, וְשַׁוְּעָתוֹ אַל תִּבְזֶה: לְבָבוֹ מַר, בְּיוֹם נֶאֱמַר, לְבֶן
בּוּזִי הַחוֹזֶה: כְּתָב־לְךָ אֶת־שֵׁם הַיּוֹם, אֶת־עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה: יָהּ צְבָאוֹת,

זְכוֹר תְּלָאוֹת, אֲשֶׁר צַר לִי מְאֹד עֲלֵיהֶן: בְּמַזַּל גְּדִי, חֲלֹא בַעֲדִי, נֶאֶסְפוּ שְׁלָשְׁתֵּיהֶן: וּבוֹ שִׁיּוּת, הַדְּחוּיוֹת, חַל הַנֶּגַע בָּהֶן: וּבוֹ סָמַךְ, מְנָאֵץ שְׁמֶךָ, עַל קְרִית מְשׁוֹשֵׁיהֶן: וּבוֹ נֶאֱסַף רֹאשׁ הַפָּף, הוּא עֻזָּרָא הַסֹּהֵן: כָּל־אֵלֶּה, קָרָאוּנִי וְרַבּוֹת כָּזֶה וְכָזֶה: אֲרִי עָלַז, בְּיוֹם חַלָּז, וְחֵץ קִלְקֵל ‹› לְמוּל עֵירִי: וְקָם עַשִּׁירִי, בָּעֲשִׁירִי, לְשַׁחֵת כָּל־שְׁאָר הָעֲשִׁירִי: לְאַבֵּד כֹּל, פְּרִי אֶשְׁכֹּל, וְלִלְקוֹט עִנְּבֵי נְזִירִי: וְעוֹד קָשׁוּר, אֲנִי לְאָשׁוּר, אֲשֶׁר נִצַּב עַל צִירִי: אֲנִי נִגְדָּע, וְלֹא אֵדָע, לְמִי אֶבְכֶּה הַזֶּה אוֹ זֶה: סְמֹךְ עַמָּךְ, בְּיוֹם סָמַךְ, אֲרִי עַל עִיר צְבִי קֹדֶשׁ: שְׁעֵה שַׁוְעָם, מְחֵה פִּשְׁעָם, בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ: וְהַמְּלוּכָה, הַנִּסּוּכָה, בִּימֵי קֶדֶם חַדֵּשׁ: וְלִתְחִלָּה, כִּבְתְחִלָּה, שִׁמְךָ יָהּ בָּנוּ קַדֵּשׁ: וְכָל־שׁוֹנְאֵנוּ, וּמִתְאַנֵּנוּ, בְּעֹז אַפְּךָ חַדֵּשׁ: וְיִלָּבְדוּ, וְיֹאבְדוּ, בְּיוֹם בָּרָק בְּעִיר קָדֶשׁ: וְשׁוּב עֶלְיוֹן, לְעִיר צִיּוֹן, עֵין בְּעֵין‹›נֶחֱזֶה: וְאָז נֹאמַר, בְּטוּב מַאֲמָר, הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה:

יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם, שְׁעֵה בָּאֵי בָאֵשׁ וּבַמָּיִם: וְחֹן עַל עַם אֲשֶׁר לָקוּ, בְּחַטֹּאתָם בִּפְלָיִם: בְּיוֹם הֵחֵל צַר לָצוּר מְחוֹלַת מַחֲנַיִם, סָמַךְ מֵלֶךְ בָּבֶל אֶל יְרוּשָׁלָיִם: הָעוֹנֶה בַּמֵּצַר, עֲנוּת עָנִי אַל תִּבְזֶה: בְּיוֹם צוֹם הָעֲשִׂירִי, עֲנוּתֵנוּ תֶּחֱזֶה: יוֹם הִזְהִרְתָּ בַּמַּחֲזֶה, לְבֶן־בּוּזִי הַחוֹזֶה: בְּתָבְ־לְךָ אֶת־שֵׁם הַיּוֹם, אֶת־עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה: יוֹם בּוֹ שָׂקַד שַׁחַל, וְנָמֵר עַל דְּלָתָיִם: יוֹם סָמְכוּ עַל אַרְמוֹן ‹› נַחֲלַת צְבִי וָשֶׁפֶר, וּבוֹ הוּחַל הַנֶּגַע בְּמַכְפִּישֵׁי בָאֵפֶר: וְגַם בּוֹ נֶאֱסַף, עֶזְרָא הַכֹּהֵן הַסּוֹפֵר: וְלֵב מְתֵי קְרִית סֵפֶר, בּוֹ הָיָה לְמָיִם, סָמַךְ מֶלֶךְ בָּבֶל אֶל יְרוּשָׁלָיִם:

וממשיכים "אל מֶלֶךְ" ו"אנשי אמונה" (לעיל בעמ' 687) וגומרים כמו בצום גדליה, ומוציאים ס"ת וקוראים ג' עולים בפרשת ויחל כמסודר לקמן בסוף הסידור וגומרים התפילה ככל יום, ואחר "הושיענו" אומרים "שיר מזמור לאסף, אלהים אל דומי לך" לעיל עמ' 178.

סְלִיחוֹת לְתַעֲנִית אֶסְתֵּר

אחר החזרה אומרים וידוי ונפילת אפים, ואחר־כך אומרים:

עַל יְדֵי רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים סְלַח לָנוּ אָבִינוּ, כִּי בְרֹב אִוַּלְתֵּנוּ שָׁגִינוּ: מְחֹל‹›לָנוּ מַלְכֵּנוּ, כִּי רַבּוּ עֲוֹנֵינוּ: אֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם אַתָּה, וְדָרְךָ תְּשׁוּבָה לָנוּ הוֹרֵיתָ: גְּדֹלַת רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ, תְּזֹכֹר הַיּוֹם לְזֶרַע יְדִידֶיךָ: תֵּפֶן אֵלֵינוּ בְּרַחֲמִים, כִּי

אַתָּה הוּא בַּעַל הָרַחֲמִים: בְּתַחֲנוּן וּבִתְפִלָּה נְקַדֵּם, כְּמוֹ שֶׁהוֹדַעְתָּ לָעָנִי מִקֶּדֶם: וּמֵחֲרוֹן אַפְּךָ תָּשׁוּב, כְּמוֹ בְּתוֹרָתְךָ כָּתוּב: וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ נֶחֱסֶה וְנִתְלוֹנָן, בְּיוֹם וַיֵּרֶד יְהוָה אֲדוֹנֵינוּ בֶּעָנָן: תַּעֲבֹר עַל פֶּשַׁע וְתִמְחֹל אָשָׁם, בְּיוֹם וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם: תַּאֲזִין שֶׁוַע וְתַקְשִׁיב◦ בְּרָצוֹן מַאֲמָר, בְּיוֹם וַיִּקְרָא בְשֵׁם, יְהוָה אֲדוֹנֵינוּ: וְשָׁם נֶאֱמַר:

וַיַּעֲבֹר יְהוָה אֲדוֹנֵינוּ| עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא: יְהוָה אֲדוֹנֵינוּ| יְהוָה אֲדוֹנֵינוּ א אֵל
ב רַחוּם ג וְחַנּוּן, ד אֶרֶךְ ה אַפַּיִם ו וְרַב־חֶסֶד ז וֶאֱמֶת: ח נֹצֵר חֶסֶד
ט לָאֲלָפִים, י נֹשֵׂא עָוֹן יא וָפֶשַׁע יב וְחַטָּאָה, יג וְנַקֵּה:

אֲנָגִי בְּחַעֲמִיקוֹ מַחֲשֶׁבֶת וְמָמוֹ, בְּהַוָּסְדוֹ עַל עַם קָדוֹשׁ לְאַבְּדוֹ וּלְהַחֲרִימוֹ, יְמִינִי נָעָה בִּבְכִיָּה לְצוּר שׁוֹכֵן מְרוֹמוֹ, כִּי לֹא יִטּוֹשׁ יְהוָה אֲדוֹנֵינוּ אֶת־עַמּוֹ: אֲנָגִי דְּמָה לְכַלּוֹת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל וּלְאַבְּדֵנוּ, חָפִיל פּוּר הוּא הַגּוֹרָל בְּיוֹם זֶה לְגַדְּעֵנוּ, יְמִינִי וְלֹא קָם וְלֹא זָע מִמֶּנּוּ, וַהֲבוּטֵחַ בַּיהוָה יְהוָה אֲדוֹנֵינוּ: חֶסֶד יְסוֹבְבֶנּוּ: אֲנָגִי זְדוֹנוֹ הִשִּׁיאוֹ בְּעֶצָּה נִבְעָרָה, חָשׁ לִשְׁקוֹל עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים לְאַבֵּד שֵׁה פְּזוּרָה, יְמִינִי טְהַר לִבּוֹ בְּצוֹם וַעֲצָרָה, טוֹב יְהוָה אֲדוֹנֵינוּ לְמֵעוֹז בְּיוֹם צָרָה: אֲנָגִי יָצָא שָׂטָן מִבֵּית מַעֲדָנוֹת, כּוֹנֵן עַיִן לְתִלּוֹת עָלָיו אִישׁ אֱמוּנוֹת, יְמִינִי לָבַשׁ חֵן וְנִסְמָךְ עַל עוֹטֶה גְּאוֹנוֹת, אֲבִי יְתוֹמִים וְדַיַּן אַלְמָנוֹת: אֲנָגִי מְהַר קְרוֹא חֲכָמָיו וּמְרִיבֵי אִשָּׁה, נָפוֹל תִּפּוֹל◦ לְפָנָיו יְעַצּוּחוּ לְבוּשָׁה, יְמִינִי סוֹד הוֹדִיעַ לַחֲדָפָה וּמַלְכוּת לָבָשָׁה, וֶאֱסָרָהּ אֲשֶׁר אֲסָרָה עַל נַפְשָׁהּ: אֲנָגִי עֵת בּוֹאוֹ לְמִשְׁתֵּה מְסִבָּה, פִּיהָ פָּתְחָה בְחָכְמָה אֲהוּבָה נְדִיבָה, יְמִינִי צָהַל בְּרֹאוֹתוֹ מַפָּלַת חָמָן בְּחִבָּה, אֵל נַעֲרָץ בְּסוֹד קְדוֹשִׁים רַבָּה: קָדוֹשׁ הַנֶּעֱרָץ בְּסוֹד שַׂרְפֵי מְעוֹנָי, רוֹמְמוֹתֶךָ יִפְצְחוּ עֲדַת אֱמוּנַי, לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְהוָה אֲדוֹנֵינוּ, בֵּן יֹאבְדוּ כָּל־אוֹיְבֶיךָ יְהוָה אֲדוֹנֵינוּ: יֶחֱמוּ נָא רַחֲמֶיךָ עַל מְעוּטֵי עַמִּים, וְשַׂגְּבֵם בְּחַסְדְּךָ לְעֵינֵי כָל־לְאֻמִּים, פְּלָאֶיךָ הַרְאֵם צוּר שׁוֹכֵן מְרוֹמִים, אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים: יַחֲלֹת עֲבָדֶיךָ בְּחָזְיוֹנֵי כְתֻבֵיהֶם, לְתִתָּם לְרַחֲמִים לִפְנֵי כָל־שׁוֹבֵיהֶם, וְדִבַּרְתָּ עַל◦ לִבָּם לְרַפֹּאת מַכְאוֹבֵיהֶם, וְאַף־גַּם־זֹאת, בְּחִוּתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם: צִמַּתַתְנִי אָז אַרְיֵה מִגֹּפֶן פּוֹרִיָּה, הִגְלָנִי וְהֶעֱלָנִי אֶל אֶרֶץ מַאפֵּלָיָה, הִקְדַּמְתָּ אַרְבָּעָה חוֹגֵי דַת◦

‹תּוּשִׁיָּה, דָּנִיֵּאל חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה, זֶה נִצַּל מֵאֲרָיוֹת וְאֵלֶּה מִלַּהֲבֵיהֶם:
חָשׁ הָאֵיל וְהַחֲזִיר בִּמְהוּמָה וּבְבוּסָה, בִּמְעַט אוֹרִי קָדַר וּמְאוֹר שִׁמְשִׁי בָּפָה,
תָּמַכְתָּ יַד יְמִינִי בִּימִינְךָ וַהֲדַסָּה, וְחִצִּים אֲשֶׁר דָּרְכוּ לִי, שָׁבוּ בְּלֵב רוֹכְבֵיהֶם:
קָם עָלַי בְּפִשְׁעִי הַנָּבָל הַבַּעַר, גְּרוֹנוֹ עָלַי פָּעַר, כַּחֲזִיר בְּתוֹךְ הַיָּעַר, הִקְדַּמְתָּ
לִי מְשִׁיבֵי מִלְחֶמֶת דַּת שָׁעַר, וְהָנֵנִי מִשְׁתַּעְשֵׁעַ בִּשְׂבָלָם וּבְנִיבֵיהֶם, וְאַף גַּם
זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאָרֶץ אוֹיְבֵיהֶם:

וְאַף גַּם־זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם לֹא־מְאַסְתִּים וְלֹא־גְעַלְתִּים לְכַלֹּתָם
לְהָפֵר בְּרִיתִי אִתָּם, כִּי אֲנִי יְהוָה֙ יאהדונהי אֱלֹהֵיהֶם: וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִיתִי
רִאשֹׁנִים, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם, לִהְיוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים
אֲנִי יְהוָה֙ יאהדונהי: וְאֶת־הַחֻקִּים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים וְאֶת־הַתּוֹרֹת אֲשֶׁר עָשָׂה בֵּינוֹ
וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי בְּיַד מֹשֶׁה:

וְאַף גַּם־זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם לֹא־מְאַסְתִּים וְלֹא־גְעַלְתִּים לְכַלֹּתָם
לְהָפֵר בְּרִיתִי אִתָּם, כִּי אֲנִי יְהוָה֙ יאהדונהי אֱלֹהֵיהֶם: וְזָכַרְתִּי אֶת־בְּרִיתִי
יַעֲקוֹב, וְאַף אֶת־בְּרִיתִי יִצְחָק וְאַף אֶת־בְּרִיתִי אַבְרָהָם›אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר:
מִן־הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ: עָנָנִי בַמֶּרְחָב יָהּ: יְהוָה֙ יאהדונהי לִי לֹא אִירָא,
מַה־יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם: יְהוָה֙ יאהדונהי לִי בְּעֹזְרָי, וַאֲנִי אֶרְאֶה בְשֹׂנְאָי: טוֹב
לַחֲסוֹת בַּיהוָה֙ יאהדונהי, מִבְּטֹחַ בָּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיהוָה֙ יאהדונהי, מִבְּטֹחַ
בִּנְדִיבִים: כָּל־גּוֹיִם סְבָבוּנִי, בְּשֵׁם יְהוָה֙ יאהדונהי כִּי אֲמִילַם: דָּחֹה דְחִיתַנִי
לִנְפֹּל, וַיהוָה֙ יאהדונהי עֲזָרָנִי:

יְהִירִים קָמוּ בְּכָל־דּוֹר, וְהָאֱלֹהִים שְׁמָרָנִי, עָלָה אַרְיֵה תְּחִלָּה, בְּכָל־פַּאוֹת
זֵרָנִי, קָם אַחֲרָיו דּוֹב שַׁבּוּל וְלִמְזוֹנֵב מְכָרָנִי, דָּחֹה דְחִיתַנִי לִנְפֹּל
וַיהוָה֙ יאהדונהי עֲזָרָנִי: אָז בְּצֵאתִי מִפִּתְחֵךְ, בָּא נָחָשׁ עֲלֵי דַּרְכִּךְ, עַל עֵינִי וַיִּנָּעֵץ
לְחָבִיא בִּלְבּוֹ מֹרֶךְ, גָּדַעְתָּ וְהִכִּיתָ אוֹתוֹ שׁוֹק עַל יָרֵךְ, יוֹם חֲרִים יָד עָנָו
עֲלֵיהֶם הִגְבִּירָנִי, דָּחֹה דְחִיתַנִי לִנְפֹּל וַיהוָה֙ יאהדונהי עֲזָרָנִי: בְּקוּם הָמָן הָאֲגָגִי,
בַּתַּנִּין לְבַלְּעֵנִי, וְכָתַב שִׂטְנָה עָלַי, בְּיוֹם אֶחָד לְגַדְּעֵנִי, שָׁלַח מִשְׁמַים אֵל
וַיּוֹשִׁיעֵנִי, לְמִחְיָה חִשְׁאִירֵנִי וְעֹז וְיֶשַׁע אִזְרֵנִי, דָּחֹה דְחִיתַנִי לִנְפֹּל וַיהוָה֙
יאהדונהי עֲזָרָנִי: שִׁמְךָ מִגְדַּל מִבְטָחִי, אֵל מִבְּטֶן גּוֹחִי, וְחִלַּצְתָּ אֶת־רוּחִי, מִמָּוֶת
וּמִשָּׁחִי, אֶת־עֵינִי מִן דִּמְעָה, וְאֶת־רַגְלִי מִדֶּחִי, וּבְאֶרֶץ מַהוּחִי, אֵל אֱלֹהִים
חִפַּרְנִי, דָּחֹה דְחִיתַנִי לִנְפֹּל וַיהוָה֙ יאהדונהי עֲזָרָנִי:

דָּחֹה דְחִיתַנִי לִנְפֹּל, וַיהוָה֙ יאהדונהי עֲזָרָנִי: עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ, וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה:
קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה בְּאָהֳלֵי צַדִּיקִים, יְמִין יְהוָה֙ יאהדונהי עֹשָׂה חָיִל: יְמִין
יְהוָה֙ יאהדונהי רוֹמֵמָה, יְמִין יְהוָה֙ יאהדונהי עֹשָׂה חָיִל: לֹא־אָמוּת כִּי־אֶחְיֶה,

וַאֲסַפֵּר מַעֲשֶׂיךָ יָהּ: יַסֵּר יִסְּרַנִּי יָהּ, וְלַמָּוֶת לֹא נְתָנָנִי: פִּתְחוּ־לִי שַׁעֲרֵי־צֶדֶק, אָבֹא־בָם אוֹדֶה יָהּ: זֶה־הַשַּׁעַר לַיהוָה יאהדונהי, צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ: אוֹדְךָ כִּי עֲנִיתָנִי, וַתְּהִי־לִי לִישׁוּעָה: לוּלֵי יְהוָה יאהדונהי שֶׁהָיָה לָנוּ, יֹאמַר־נָא יִשְׂרָאֵל:

אֵיךְ זָרִים, אַבְזָרִים, בַּדְּבוּרִים סְבָבוּנוּ, בְּקוֹם הָמָן, בְּזֶה הַזְּמָן, בְּשֹׁד שַׁלְמָן שְׁדָדוּנוּ. בְּרֹב מַעַל, סַף רַעַל, בְּלִי תַעַל הִשְׁקוּנוּ. לוּלֵי יְהוָה יאהדונהי שֶׁהָיָה לָנוּ, אֲזַי חַיִּים בְּלָעוּנוּ: אֵיךְ דִּמּוּ, וְזָמְמוּ, בְּלִבָּם נִינָם יַחַד. בְּמַחֲשַׁבַת, לְהַחֲרִיב<כ>בַּת, יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד. בְּסוֹד סוֹדָם, לְהַשְׁמִידָם, לְהַכְחִידָם, בְּמוֹ כַחַד. וּבֵין תַּנּוּר וְכִירַיִם, הַמַּיִם שְׁטָפוּנוּ. לוּלֵי יְהוָה יאהדונהי שֶׁהָיָה לָנוּ, אֲזַי חַיִּים בְּלָעוּנוּ. קָם צוֹרֵר, וְלִי עוֹרֵר, אֵיבָתוֹ וְשִׂנְאָתוֹ. וְדָת הֶעֱמִיד, וְקֵץ לַשְׁמִיד, עֲדַת שַׁדַּי וְנַחֲלָתוֹ. וְצוּר חָמַל, וְטוֹב גָּמַל, וְהֵרָאָה אֶת־גְּבוּרָתוֹ. לְהַאֲבִידוֹ, לְהַכְחִידוֹ, וּבָנָיו אֲשֶׁר עִנּוּנוּ. חָשַׁב צָר, בְּעֵת מֵצַר, וְהִפִּיל פּוּר גּוֹרָלוֹ. וְצוּר הִקְשִׁיב, וְאָז הֵשִׁיב, בְּרֹאשׁוֹ אֶת<כ>תַּגְמוּלוֹ. וְאֵל נָאְדָר, בְּחֹדֶשׁ אֲדָר, עֵז הֶרְאָה לְקָהָלוֹ. בְּמוֹ רֶצַח, עֲדֵי נָצַח, הִכָּה אֲשֶׁר הִכּוּנוּ. לוּלֵי יְהוָה יאהדונהי שֶׁהָיָה לָנוּ, אֲזַי חַיִּים בְּלָעוּנוּ:

לוּלֵי יְהוָה יאהדונהי שֶׁהָיָה לָנוּ, יֹאמַר־נָא יִשְׂרָאֵל: לוּלֵי יְהוָה יאהדונהי שֶׁהָיָה לָנוּ, בְּקוֹם עָלֵינוּ אָדָם: אֲזַי חַיִּים בְּלָעוּנוּ, בַּחֲרוֹת אַפָּם בָּנוּ: אֲזַי הַמַּיִם שְׁטָפוּנוּ, נַחְלָה עָבַר עַל־נַפְשֵׁנוּ: אֲזַי עָבַר עַל־נַפְשֵׁנוּ, הַמַּיִם הַזִּידוֹנִים: בָּרוּךְ יְהוָה יאהדונהי, שֶׁלֹּא נְתָנָנוּ טֶרֶף לְשִׁנֵּיהֶם: נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר נִמְלְטָה מִפַּח יוֹקְשִׁים, הַפַּח נִשְׁבָּר וַאֲנַחְנוּ נִמְלָטְנוּ: עֶזְרֵנוּ בְּשֵׁם יְהוָה יאהדונהי, עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

אֲדֹנָי שָׁמַעְתִּי אֲדֹנָי סְלָחָה, אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל־תְּאַחַר, לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי־שִׁמְךָ נִקְרָא עַל־עִירְךָ וְעַל־עַמֶּךָ: הֲשִׁיבֵנוּ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ וְנָשׁוּבָה, חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם:

וממשיכים "אֵל מֶלֶךְ" ו"אנשי אמונה" (בעמ' 687) וגומרים כמו בצום גדליה, ומוציאים ס"ת וקוראים ג' עולים בפרשת ויחל לקמן בסוף הסידור וגומרים התפלה כבכל יום, ואחר "הושיענו" אומרים "למנצח על אילת השחר" וגו' לעיל בתפלת שחרית עמ' 180.

סְלִיחוֹת לי״ז בְּתַמּוּז

אחר החזרה אומרים וידוי ונפילת אפים, ואחר־כך אומרים:

וְאָרֵץ שָׁפַל רוּמִי, יוֹם דִּמָּה רָשָׁע לְהַכְנִיעַ, מְשׁוֹשׂ לִבִּי שָׁבַת, וְהֻשְׁלַכְתִּי מִבֵּית מַרְגּוֹעַ, אָנוּ וְאָבְלוּ פְּתָחַי, יוֹם נֶאֱסַף נְדִיבִי וְשׁוּעִי, לָכֵן אֶקּוֹנֵן מִימִים יָמִימָה בַּחֹדֶשׁ הָרְבִיעִי:

בַּחֹדֶשׁ הָרְבִיעִי אָפְפוּ עָלַי רָעוֹת וַאֲנָחוֹת, בִּשְׁבְעָה־עָשָׂר בּוֹ, בְּאַנְחָתִי נֶעֱתְתִּי וְלֹא מָצְאתִי מְנוּחוֹת, נָגְעָה נָעִיתִי בִּבְכִי וְעַל כָּל־רֹאשׁ קָרְחוֹת, כִּי בְיוֹם זֶה נִשְׁתַּבְּרוּ הַלֻּחוֹת: הַלֻּחוֹת יְצָאוּנִי וְסָבְבוּ עָלַי תְּלָאוֹת, וְגֶבְרָה יַד צָרַי וְזֵרַנִי בְּכָל־פֵּאוֹת, סָב־נָא וְהָגֵן מְחַלֵּי קֵץ פְּלָאוֹת, כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן יְהוָה־אֱלֹהִים צְבָאוֹת:

בַּחֹדֶשׁ הָרְבִיעִי דִּמִּיתִי עֲלוֹת מִטִּיט הַיָּוֵן וְאֵין מַעֲמִיד, בִּשְׁבְעָה עָשָׂר בּוֹ הָיִיתִי לִבְזָה לְמַאֲכָל וּלְהַשְׁמִיד, וְלֹא מָצָאתִי מָנוֹחַ וּמַכְאוֹבִי נֶגְדִּי תָּמִיד, כִּי בוֹ בְּטֵל הַתָּמִיד: הַתָּמִיד יוֹם הוֹסַר גֶּבְרָה יְלָלָתִי בְּיוֹלֶלַת אֲגָלִים, וּמִסְפְּדִי נָדַל בְּמִסְפֵּד הֲדַדְרִמּוֹן בְּפִלַּיִם, סָב־נָא וְהַחֲיֵה רְדוּמֵינוּ, אֵל שׁוֹבֵן שָׁמַיִם, יְחַיֵּינוּ מִיּוֹמָיִם:

בַּחֹדֶשׁ הָרְבִיעִי זַעַם צוּר נָשָׂאתִי וַחֲמָתוֹ בִּי הִבְעִיר, בִּשְׁבְעָה עָשָׂר בּוֹ חַלְחָלָה אֲחָזַתְנִי וְסַעַר מַסְעִיר, טוֹבוֹת נָשִׁיתִי וַתְּזוֹנַח מִשְׁלוֹם נַפְשִׁי פִּתְגֶּרֶת שֵׂעִיר, כִּי בוֹ הָבְקְעָה הָעִיר: הָעִיר יוֹם הָבְקְעָה בְּקוֹם תֵּימָן וּמַגְדִּיאֵל, וְאֵזֹלֶת יָדִי וְלֹא מָצְאָה לָאֵל, סָב־נָא וְהַקְדֵּשׁ פְּלֵיטַת אֲרִיאֵל, וְהַקְהֵישׁוּ אֶת־קְדוֹשׁ יַעֲקֹב וְאֶת־אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

בַּחֹדֶשׁ הָרְבִיעִי יוֹם הוֹ הוֹ יוֹם תּוֹכָחָה וְעֶבְרָה, בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בּוֹ כְּבוֹדִי גָּלָה וְתִפְאַרְתִּי הוּסָרָה, לְשִׁבְרִי אֵין בֵּהָה וּמַכָּתִי נַחֲלָה וְרוּחִי נִשְׁבָּרָה, כִּי בוֹ שָׂרַף אַפּוֹסְטָמוֹס אֶת־הַתּוֹרָה: הַתּוֹרָה יוֹם נִשְׂרְפָה חֻדְּשׁוּ עָלַי <> יְגוֹנַי, וְשָׁבְתוּ מֵעִיר קֹדֶשׁ יְשִׁישֵׁי וּזְקֵנַי, סָב־נָא וְחֹן בְּעָוְדְּךָ עֲדַת אֱמוּנַי, רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יְהוָה־אֱלֹהִים:

בַּחֹדֶשׁ הָרְבִיעִי מְעַוִּתִי מֶדֶד זָר בְּסַאסְאָה וּבָהּ כָּל, בִּשְׁבָעָה עָשָׂר בּוֹ נָוִי
הֵשֵׂם זָר וְאֶת־יַעֲקֹב אָכַל, סְפוֹת שָׁנָה בְּשָׁנָה בְּיוֹם זֶה מַמְרוֹר
אוֹכַל, כִּי בוֹ הָעֱמַד צֶלֶם בַּהֵיכָל: יוֹם הָעֱמַד פֶּסֶל קִנְאָה וְתוֹעֵבָה, וּבוֹ חֻבְּלָה
רוּחִי וְתוֹחַלְתִּי נִבְזֶבָה, סָב־נָא וְרַפֵּא מְשׁוּבַת עַמְּךָ וְתַאֲהֵבֵם נְדָבָה, הֲשִׁיבֵנוּ
יְהוָה יאהדונהי אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה:

עַל יְדֵי רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים סְלַח לָנוּ אָבִינוּ, כִּי בְרוֹב אִוַּלְתֵּנוּ שָׁגִינוּ: מְחֻל<◦>לָנוּ
מַלְבֵּנוּ, כִּי רַבּוּ עֲוֹנֵינוּ: אַל אֶרֶךְ אַפֶּיךָ אַתָּה, וְדַרְכְּךָ תְּשׁוּבָה לָנוּ חוֹרִיתָ:
גְּדֻלַּת רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ, תִּזְכֹּר הַיּוֹם לְזֶרַע יְדִידֶיךָ: תֵּפֶן אֵלֵינוּ בְּרַחֲמִים, כִּי
אַתָּה הוּא בַּעַל הָרַחֲמִים: בְּתַחֲנוּן וּבִתְפִלָּה נְקַדֵּם, כְּמוֹ שֶׁהוֹדַעְתָּ לֶעָנָו
מְקֻדָּם: וּמֵחָרוֹן אַפְּךָ תָּשׁוּב, כְּמוֹ בְּתוֹרָתְךָ כָּתוּב: וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ נֶחֱסֶה
וְנִתְלוֹנָן, כְּיוֹם יָרֵד יְהוָה יאהדונהי בֶּעָנָן: תַּעֲבוֹר עַל פֶּשַׁע וְתִמְחֹל אָשָׁם,
כְּיוֹם וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם: תַּאֲזִין שֵׁוַע וְתַקְשִׁיב<◦>בְּרָצוֹן מַאֲמַר, כְּיוֹם וַיִּקְרָא
בְּשֵׁם, יְהוָה יאהדונהי: וְשָׁם נֶאֱמַר:

וַיַּעֲבֹר יְהוָה יאהדונהי| עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא: יְהוָה יאהדונהי| יְהוָה יאהדונהי אֵל א
ב רַחוּם ג וְחַנּוּן, ד אֶרֶךְ ה אַפַּיִם ו וְרַב־חֶסֶד ז וֶאֱמֶת: ח נֹצֵר חֶסֶד
ט לָאֲלָפִים, י נֹשֵׂא עָוֹן יא וָפֶשַׁע יב וְחַטָּאָה, יג וְנַקֵּה:

על סדר א"ב

אֲוַי בְּבָגְדִי, אִמְרֵי דַר מְעוֹנִי, בְּהִשְׁתָּרֵג עָוֹנִי, הִכְבִּיד עָלַי מִנִּי, גָּבַר עָלַי
זָר בְּמַהֲלֹם לְהַלְמֵנִי, אַפּוּ טָרַף וַיִּשְׂטְמֵנִי: דַּרְכִּיו זָנַחְתִּי אֲשֶׁר לִי הוֹרָה,
הֵן עַל בֵּן הֵעִיר בִּי אַף וְזַעַם וְעֶבְרָה, זַעֲמוֹ בִּי הֵרִיק וְחִצָּיו בִּי יָרָה, וַיְקִימֵנִי
לוֹ לְמַטָּרָה: חָלְפוּ עָלַי בְּיוֹם זֶה חָמֵשׁ תְּלָאוֹת, טָרְפוּ חַיָּתִי וַיְשִׁימוּנִי
לְמַשּׁוֹאוֹת, יָגְעָה נַפְשִׁי יָגוֹן וְהַלְאוֹת, נַעֲוֵיתִי מִשְּׁמֹעַ, נִבְהַלְתִּי מֵרְאוֹת:
כָּל־אֵלֶּה בְּזָכְרִי יְעוֹרְרוּנִי אֲנָחוֹת, לָהֶבָה הֶשִּׁיקַתְנִי מַלַּהֶטֶת כָּסֶל וְטוּחוֹת,
מִסְפֵּד מַר אַגְדִּיל וְאַרְחִיק שְׂמָחוֹת, כִּי בְיוֹם זֶה נִשְׁתַּבְּרוּ הַלּוּחוֹת: נוֹעַד עָלַי
זָר וַהֲמוֹנָיו הִצְמִיד, סַבּוּנִי כַּמַּיִם וְטָבְעָתִי וְאֵין מַעֲמִיד, עַל בֵּן אֲיֵלִיל בְּמוֹ
פִי, וְנָחֵי אַתְמִיד, כִּי בְיוֹם זֶה בָּטֵל הַתָּמִיד: פּוּשְׁחֵי הָמוֹ הַהֲמוֹת זֶרֶם<◦>מִיכַל,

צָמְתוּ בַבּוֹר חַיַּי וַיִּתְּנוּנִי לְמַאֲכָל, קָרָא עָלַי מוֹעֵד וַהֲמוֹנַי שָׁכֹל שִׁבַּל, כִּי בְיוֹם זֶה הָעֲמָד צֶלֶם בְּהֵיכָל: רַבָּתִי עָם, זָר הֵצַר וּפְתָחֶיהָ פִּתַּח הֶעֱרָה, שָׁת גַּפְנִי לְשַׁמָּה בְּיוֹם זָעַם וְעֶבְרָה, תַּאֲוָתוֹ רָאָה זָר וְיָדוֹ בְּעוֹ גָּבְרָה, כִּי בְיוֹם זֶה שָׁרַף אַפּוֹסְטָמוֹס אֶת־הַתּוֹרָה:

חָרְקוּ שֵׁן רְשָׁעִים בְּיוֹם אַף יְהוָה־ אֱהִי֫ה בִּי הֵעִיר, לֹא חָמַל זָר וְעִקֵּשׁ עַל יָשִׁישׁ וְצָעִיר, אַפּוֹ בִּי חָרָה וּרְשָׁפָיו בִּי הִבְעִיר, כִּי בְיוֹם זֶה הָבְקְעָה הָעִיר: רַחֵם יְהוָה־ אֱהִי֫ה וְדַבֵּר עַל<> לֵב עֲנוּמִים, בְּשִׁבְעָה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ יוֹשְׁבִים<> מְשִׁתּוֹמְמִים, יָהּ! גַּלְגֵּל עֲלֵיהֶם חֶמְיָן רַחֲמֶיךָ מְמֻרוֹמִים, אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים:

שְׁעָה נָאְסָר, אֲשֶׁר נִמְסַר, בְּיַד בָּבֶל וְשַׂר הָעִיר: לְךָ יֶהֱמָה, זֶה כַּמָּה, וְיִתְחַנֵּן כְּבֶן צָעִיר: מוּלְךָ צוּר, בְּלֵב עָצוּר, הֶמְיַת מֵעָיו יַסְעִיר: יוֹם גָּבַר הָאוֹיֵב וַתִּבָּקַע הָעִיר: לְוֹאת אִבַּף, וְאֶסְפֹּק כַּף, בְּיוֹם חָמֵשׁ קָרָאוּנִי: וְעַל רֶגֶל, הָעֱגֶל, הַלּוּחוֹת יְצָאוּנִי: וְלֶבַד זָר, חַמְבְּצָר, וּבְמַסְגֵּר הֶבִיאָנִי: וְגַם חִשְׁמִיד, הַתָּמִיד, וּמֵעֲשׂוֹתוֹ בְּלָאָנִי: וְהוּשָׁם אֵלִיל, בְּהֵיכָל כָּלִיל, וְדָתְךָ זָר בָּאֵשׁ הִבְעִיר: מְאֹד אֶתְחַל, וָאֶתְחַלְחַל, בְּיוֹם שַׁדַּי חֲשָׁפָנִי: וְהַשְׁפִּיפוֹן, מִצָּפוֹן, בְּשִׁבּוֹלֶת שְׁטָפָנִי: וְנָהַג שִׁבִּי, אֶרֶץ <> צִבִּי, וְגַם בַּדּוּר צִנָּפָנִי: יוֹם חָשַׁךְ, מְאוֹר שֶׁשַׁךְ, לְיַד פָּרַם וְחָפָנִי: אֲבַלֵּנִי, חֲמָמֵנִי, וְקִינָה עָלַי זֹאת אָעִיר: הֲלָעַד בִּי, מִשְׁגַּבִּי, הֲלָעַד אַפְּךָ יֵעָשֵׁן: גְּדוֹר פִּרְצִי, בְּבֶן פַּרְצִי, וּמַחֲרֵק לֶקֶט שׁוֹשָׁן: עֵין פְּקַח, תְּפִלָּתִי קַח, כְּמוֹ חֵלֶב הַמְּדֻשָּׁן: בְּנֵה בֵית זְבוּל, וְהָשֵׁב גְּבוּל, הַכַּרְמֶל וְהַבָּשָׁן: שְׁפֹט אִלֵּם, וְאָז יְשַׁלֵּם, הַמַּכְעֶה וְהַמַּבְעִיר:

אֱלֹהֵי יְשׁוּעָתֵנוּ, שְׁעֵה שַׁוְעָתֵנוּ, וּרְאֵה שׁוֹמְמוּתֵינוּ, וְאֹרֶךְ גָּלוּתֵנוּ, מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה, בְּזָכְרֵנוּ עֲוֹנוֹתֵינוּ, בְּיוֹם חֲמִשָּׁה דְּבָרִים, אֵרְעוּ אֶת־אֲבוֹתֵינוּ: נָא אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת, וּבוֹחֵן סִתְרֵי טוּחוֹת, שְׁעֵה שִׁוֹת נִדָּחוֹת, נְפוּצוֹת בְּאַרְבַּע רוּחוֹת, מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה בִּזְמַן זֶה נֶאֱנָחוֹת, בְּיוֹם עָקֵב מַדּוּחוֹת, נִשְׁתַּבְּרוּ הַלּוּחוֹת, וּבוֹ כָּל־יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ, נִמְרַר עַל יְגוֹנֵנוּ: דְּלֵה מִטִּיט הַיָּוֵן, טְבוּעִים בּוֹ וְאֵין מַעֲמִיד, עֲדֵר תַּתָּה לְמַאֲכָל, לְבִזָּה וּלְהַשְׁמִיד, מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה, בְּיוֹם זֶה עָצֵב מַצְמִיד, יוֹם בּוֹ יַד זָר הֶאֱמִיר, וּבוֹ בָּטַל הַתָּמִיד, עַל רֹב

עֲוֹנוֹתֵינוּ, וְעֹצֶם חַטֹּאתֵינוּ: יָהּ אֲשֶׁר הַכֹּל יוּכַל, פְּדֵה מִשְׁכּוֹל שָׁכֹל, מִיַּד עִקֵּשׁ וְסָכָל, וּשְׁאַר יַעֲקֹב אָכַל, מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה, בְּיוֹם זֶה מַמְרֹר אוֹכַל, בְּהַעֲמִיד זָר לְמוֹלִי, בּוֹ צֶלֶם בַּהֵיכָל, עַל כָּל־קוֹרוֹתֵינוּ יְוִלּוּ דִּמְעוֹתֵינוּ: שִׁבְרֵנוּ מַה־נּוֹרָא, כִּי סַרְנוּ מִמּוֹרָא, נָאוֹר עָטָה אוֹרָה, גְּמוּלִי לַכֹּל חוֹרָה, מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה, נָהִי בְּיוֹם זֶה אֶחְקוֹרָה, יַעַן כִּי בּוֹ שָׂרַף אַפּוֹסְטָמוֹס אֶת־הַתּוֹרָה, לְזֹאת נִשְׁבְּעָה בְּבָשְׁתֵּנוּ, לְשׁוֹד בֵּית<◦>תִּפְאַרְתֵּנוּ: רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן, וְכָל־חֲמָתוֹ לֹא יָעִיר, פְּדֵה חִישׁ מִיְּדֵי שָׂעִיר, פְּזוּרֵי הַצֹּאן וְצָעִיר, מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה, בְּיוֹם זֶה הֶמְיַת מֵעָיו יַסְעִיר, יוֹם גָּבְרוּ הַזָּרִים וַתִּבָּקַע הָעִיר, כִּי הָיֵינוּ לְלַעַג וָקֶלֶס לִסְבִיבוֹתֵינוּ: רַחֵמָן בְּרַחֲמִים שׁוּבָה, אֶל צִיּוֹן הָעֲלוּבָה, וְחִישׁ נָא לְאִשָּׁה עֲצוּבָה, נֶחָמָה הַפְּתוּבָה, וְאָז שִׁירָה נָנוּבָה, בִּבְנוֹתֵךְ הַחֲרֻבָה, בְּקִבּוּץ נְפוּצוֹתֵינוּ, וּבְשׁוּבֵךְ אֶת שְׁבוּתֵנוּ:

וממשיכים "אל מָלֵא" ו"אנשי אמונה" (בעמ' 687), וגומרים כמו בצום גדליה, ומוציאים ס"ת וקוראים ג' עולים בפרשת ויחל לקמן בסוף הסידור וגומרים התפלה כבכל יום, ואחר "הושיענו" אומרים "מזמור לאסף, אלהים באו גוים" וגו' לעיל עמ' 181.

אַבֵּלוּת

על מת שראוי להתאבל עליו צריך לקרוע מעומד, ולפני שיקרע יברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, דַּיַּן הָאֱמֶת:

צִידּוּק הַדִּין

צַדִּיק אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, **וְיָשָׁר מִשְׁפָּטֶיךָ: צַדִּיק יְהוָה** יאהדונהי **בְּכָל־דְּרָכָיו, וְחָסִיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו: צְדָקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם, וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: מִשְׁפְּטֵי־יְהוָה** יאהדונהי **אֱמֶת, צָדְקוּ יַחְדָּו: בַּאֲשֶׁר דִּבַּר־מֶלֶךְ שִׁלְטוֹן, וּמִי יֹאמַר־לוֹ מַה־תַּעֲשֶׂה: וְהוּא בְאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ, וְנַפְשׁוֹ אִוְּתָה וַיַּעַשׂ: קָטֹן וְגָדוֹל שָׁם הוּא, וְעֶבֶד חָפְשִׁי מֵאֲדֹנָיו: הֵן בַּעֲבָדָיו לֹא יַאֲמִין, וּבְמַלְאָכָיו יָשִׂים תְּהִלָּה: אַף כִּי־אֱנוֹשׁ רִמָּה, וּבֶן־אָדָם תּוֹלֵעָה: הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל־דְּרָכָיו מִשְׁפָּט, אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא: דַּיַּן הָאֱמֶת, שֹׁפֵט צֶדֶק וֶאֱמֶת, בָּרוּךְ דַּיַּן הָאֱמֶת, כִּי כָל־מִשְׁפָּטָיו צֶדֶק וֶאֱמֶת:**

ואומרים השכבה לקמן בעמ' 715

בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וּמָחָה אֲדֹנָי יֱהוִה (קרי אֱלֹהִים) **דִּמְעָה מֵעַל כָּל־פָּנִים, וְחֶרְפַּת עַמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל־הָאָרֶץ כִּי יְהוָה** יאהדונהי **דִּבֵּר: יְחִיוּ מֵתֶיךָ נְבֵלָתִי יְקוּמוּן, הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שֹׁכְנֵי עָפָר כִּי טַל אוֹרוֹת טַלֶּךָ, וָאָרֶץ רְפָאִים תַּפִּיל: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא־יַשְׁחִית, וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ, וְלֹא־יָעִיר כָּל־חֲמָתוֹ: יְהוָה** יאהדונהי **הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ:** ואומרים: **תְּנַחֲמוּ מִן הַשָּׁמַיִם.**

ביום צאתו מהאבלות אומרים לו:

לֹא־יָבוֹא עוֹד שִׁמְשֵׁךְ וְיִרֵחֵךְ לֹא יֵאָסֵף, כִּי יְהוָה יאהדונהי **<>** **יִהְיֶה־לְּךָ לְאוֹר עוֹלָם וְשָׁלְמוּ יְמֵי אֶבְלֵךְ: וּכְתִיב: כְּאִישׁ אֲשֶׁר אִמּוֹ תְּנַחֲמֶנּוּ, כֵּן אָנֹכִי אֲנַחֲמְכֶם וּבִירוּשָׁלַיִם תְּנֻחָמוּ:**

בִּרְכַּת הַמָּזוֹן לַאֲבֵלִים

אם הם שלושה אומרים: נְבָרֵךְ (בעשרה: אֱלֹהֵינוּ) מְנַחֵם אֲבֵלִים שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ:

ועונים: בָּרוּךְ (בעשרה: אֱלֹהֵינוּ) מְנַחֵם אֲבֵלִים שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ הַגָּדוֹל חָיִינוּ:

וחוזר: בָּרוּךְ (בעשרה: אֱלֹהֵינוּ) מְנַחֵם אֲבֵלִים שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ הַגָּדוֹל חָיִינוּ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הָאֵל הַזָּן אוֹתָנוּ וְאֶת־הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּטוּבוֹ, בְּחֵן בְּחֶסֶד בְּרָוַח וּבְרַחֲמִים רַבִּים, נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל־בָּשָׂר, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וּבְטוּבוֹ הַגָּדוֹל תָּמִיד לֹא חָסַר לָנוּ, וְאַל יֶחְסַר לָנוּ מָזוֹן תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הוּא אֵל זָן וּמְפַרְנֵס לַכֹּל וְשׁוֹלְחָנוֹ עָרוּךְ לַכֹּל, וְהֵתְקִין מִחְיָה וּמָזוֹן לְכָל־בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא בְּרַחֲמָיו וּבְרֹב חֲסָדָיו, כָּאָמוּר: פּוֹתֵחַ אֶת־יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל־חַי רָצוֹן. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַזָּן אֶת־הַכֹּל:

נוֹדֶה לְךָ, יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ, עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֶמְדָּה טוֹבָה וּרְחָבָה, בְּרִית וְתוֹרָה, חַיִּים וּמָזוֹן, עַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עֲבָדִים, וְעַל בְּרִיתְךָ שֶׁחָתַמְתָּ בִּבְשָׂרֵנוּ, וְעַל תּוֹרָתְךָ שֶׁלִּמַּדְתָּנוּ, וְעַל חֻקֶּיךָ רְצוֹנֶךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ, וְעַל חַיִּים וּמָזוֹן שֶׁאַתָּה זָן וּמְפַרְנֵס אוֹתָנוּ.

בחנוכה ופורים מוסיפים כאן על הנסים. ואם שכח לאמרו, ונזכר קודם שאמר מלת ה' של ברכת על הארץ, חוזר. ואם נזכר לאחר שאמר ה', אינו חוזר

וְעַל הַכֹּל יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים <> אֶת־שִׁמְךָ, כָּאָמוּר: וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ, וּבֵרַכְתָּ (כשיאמר תיבת את ימוזג הכוס) אֶת־יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֶיךָ, עַל־הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן־לָךְ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמָּזוֹן:

רַחֵם יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ, וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ, וְעַל הַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ, וְעַל הֵיכָלֶךָ וְעַל מְעוֹנֶךָ וְעַל דְּבִירֶךָ, וְעַל

הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ‹› שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו. אָבִינוּ רְעֵנוּ, זוּנֵנוּ, פַּרְנְסֵנוּ, כַּלְכְּלֵנוּ, הַרְוִיחֵנוּ, הַרְוַח לָנוּ מְהֵרָה מִכָּל־צָרוֹתֵינוּ, וְנָא, אַל תַּצְרִיכֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, לִידֵי מַתְּנוֹת בָּשָׂר וָדָם וְלֹא לִידֵי הַלְוָאָתָם, אֶלָּא לְיָדְךָ הַמְּלֵאָה וְהָרְחָבָה, הָעֲשִׁירָה וְהַפְּתוּחָה. יְהִי רָצוֹן שֶׁלֹּא נֵבוֹשׁ בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא נִכָּלֵם לָעוֹלָם הַבָּא, וּמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ תַּחֲזִירֶנָּה לִמְקוֹמָהּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ.

נַחֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת־אֲבֵלֵי צִיּוֹן וְאֶת־אֲבֵלֵי יְרוּשָׁלַיִם וְאֶת־הָאֲבֵלִים הַמִּתְאַבְּלִים בָּאֵבֶל הַזֶּה נַחֵם‹› מֵאֲבָלָם וְשַׂמְּחֵם‹› מִיגוֹנָם. כָּאָמוּר: כְּאִישׁ אֲשֶׁר אִמּוֹ תְּנַחֲמֶנּוּ, כֵּן אָנֹכִי אֲנַחֶמְכֶם וּבִירוּשָׁלַיִם תְּנֻחָמוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְנַחֵם צִיּוֹן בְּבִנְיַן יְרוּשָׁלַיִם אָמֵן: בְּחַיֵּינוּ תִּבָּנֶה עִיר צִיּוֹן וְתִבּוֹנֵן הָעֲבוּדָה בִּירוּשָׁלַיִם. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, לָעַד הָאֵל אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אַדִּירֵנוּ וּגְאָלֵנוּ קְדוֹשֵׁנוּ קְדוֹשׁ יַעֲקֹב. הַמֶּלֶךְ הַחַי הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב אֵל אֱמֶת שׁוֹפֵט בְּצֶדֶק לוֹקֵחַ נְפָשׁוֹת שַׁלִּיט בְּעוֹלָמוֹ לַעֲשׂוֹת כִּרְצוֹנוֹ וַאֲנַחְנוּ עַמּוֹ וַעֲבָדָיו‹› וְעַל הַכֹּל אֲנַחְנוּ חַיָּבִים לְהוֹדוֹת לוֹ וּלְבָרְכוֹ גּוֹדֵר פְּרָצוֹת הוּא יִגְדּוֹר אֶת־הַפִּרְצָה הַזֹּאת מֵעָלֵינוּ וּמֵעַל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים. עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו, הוּא בְרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן:

הַשְׁכָּבָה לְאִישׁ

הַמְרַחֵם עַל־כָּל־בְּרִיּוֹתָיו, הוּא יָחוּס וְיַחְמוֹל וִירַחֵם עַל נֶפֶשׁ רוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁל הַנִּפְטָר בְּשֵׁם טוֹב מִן הָעוֹלָם (פלוני בן פלונית), רוּחַ ה' תְּנִיחֵנוּ בְּגַן עֵדֶן, הוּא וְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַשּׁוֹכְבִים עִמּוֹ, בִּכְלַל הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת, וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן.

לְאָדָם גָּדוֹל בחכמה וביראת שָׁמַיִם אומרים השכבה זו:

וְהַחָכְמָה מֵאַיִן תִּמָּצֵא, וְאֵי זֶה מְקוֹם בִּינָה: אַשְׁרֵי אָדָם מָצָא חָכְמָה, וְאָדָם יָפִיק תְּבוּנָה: מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר־צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ, פָּעַלְתָּ לַחוֹסִים בָּךְ, נֶגֶד בְּנֵי אָדָם: מַה־יָּקָר חַסְדְּךָ אֱלֹהִים, וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנָפֶיךָ יֶחֱסָיוּן: יִרְוְיֻן מִדֶּשֶׁן בֵּיתֶךָ, וְנַחַל עֲדָנֶיךָ תַּשְׁקֵם: טוֹב שֵׁם מִשֶּׁמֶן טוֹב, וְיוֹם הַמָּוֶת

מִיּוֹם הִוָּלְדוֹ: סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע, אֶת־הָאֱלֹהִים יְרָא וְאֶת־מִצְוֹתָיו שְׁמוֹר כִּי־זֶה כָּל־הָאָדָם: יַעֲלוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד, יְרַנְּנוּ עַל־מִשְׁכְּבוֹתָם:

מְנוּחָה נְכוֹנָה, בִּישִׁיבָה עֶלְיוֹנָה, בְּמַעֲלַת קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים, כְּזוֹהַר הָרָקִיעַ מְאִירִים וּמַזְהִירִים, וְחִלּוּיִן עֲצָמִים, וְכַפָּרַת אֲשָׁמִים, וְהַרְחָקַת פֶּשַׁע, וְהַקְרָבַת יֵשַׁע, וְחֶמְלָה וַחֲנִינָה, מִלִּפְנֵי שׁוֹכֵן מְעוֹנָה, וְחוּלָקָא טָבָא, לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, שָׁם תְּהֵא מְנַת וּמְחִיצַת וִישִׁיבַת נֶפֶשׁ הַשֵּׁם הַטּוֹב הַמְּרוּחָם (פב״פ) רוּחַ יְהוָ֔ה יאהדונהי תְּנִיחֲנוּ בְּגַן עֵדֶן, דְּאִתְפְּטַר מִן עָלְמָא הָדֵין בִּרְעוּת אֱלָהָא מָארֵי שְׁמַיָּא וְאַרְעָא. מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים בְּרַחֲמָיו יְרַחֵם עָלָיו, וְיָחוֹס וְיָחְמוֹל עָלָיו. מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים בְּרַחֲמָיו יַסְתִּירֵהוּ בְּצֵל כְּנָפָיו וּבְסֵתֶר אָהֳלוֹ לַחֲזוֹת בְּנוֹעַם יְהוָ֔ה יאהדונהי וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ, וּלְקַץ הַיָּמִין יַעֲמִידֵהוּ, וּמְנַחֵל עֲדָנָיו יַשְׁקֵהוּ, וְיִצְרוֹר בִּצְרוֹר הַחַיִּים נִשְׁמָתוֹ, וְיָשִׂים כָּבוֹד מְנוּחָתוֹ. יְהוָ֔ה יאהדונהי הוּא נַחֲלָתוֹ, וְיִלָּוֶה אֵלָיו הַשָּׁלוֹם וְעַל מִשְׁכָּבוֹ יִהְיֶה שָׁלוֹם, בִּרְכָתִיב: וְבוֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל־מִשְׁכְּבוֹתָם, הֹלֵךְ נְכֹחוֹ, הוּא וְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַשּׁוֹכְבִים עִמּוֹ בְּכָלַל הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת, וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

הַשְׁכָּבָה לְאִשָּׁה

קודם ההשכבה, נוהגים לומר פסוקים אלו:

אֵשֶׁת חַיִל מִי יִמְצָא, וְרָחוֹק מִפְּנִינִים מִכְרָהּ: שָׂקְרָ֣ה הַחֵ֣ן וְהֶ֣בֶל הַיֹּ֑פִי, אִשָּׁה יִרְאַת יְהוָ֔ה יאהדונהי הִיא תִתְהַלָּל: תְּנוּ־לָהּ מִפְּרִי יָדֶיהָ, וִיהַלְלוּהָ בַשְּׁעָרִים מַעֲשֶׂיהָ:

הַמְּרַחֵם עַל־כָּל־בְּרִיּוֹתָיו, הוּא יָחוּס וְיַחְמוֹל וְיִרְחַם עַל נֶפֶשׁ רוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁל הַנִּפְטֶרֶת בְּשֵׁם טוֹב מִן הָעוֹלָם (פלונית בת פלונית), רוּחַ ה׳ תְּנִיחֶנָּה בְּגַן עֵדֶן, הִיא וְכָל־בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הַשּׁוֹכְבוֹת עִמָּהּ, בִּכְלַל הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת, וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן.

לאשה גדולה וחשובה אומרים השכבה זו:

אֵשֶׁת־חַיִל מִי יִמְצָא, וְרָחוֹק מִפְּנִינִים מִכְרָהּ: שָׂשׂ בָּהּ לֵב בַּעְלָהּ וְהֵבֶל חַיֶּיהָ, אִשָּׁה יִרְאַת־יְהוָה יאהדונהי הִיא תִתְהַלָּל: תְּנוּ־לָהּ מִפְּרִי יָדֶיהָ, וִיהַלְלוּהָ בַשְּׁעָרִים מַעֲשֶׂיהָ:

רַחֲמָנָא דְּרַחֲמָנוּתָא דִּי לֵהּ הִיא וּבְמֵימְרֵיהּ אִתְבְּרִיאוּ עָלְמַיָּא עָלְמָא דֵּין וְעָלְמָא דְּאָתֵי וּגְנַז בֵּיהּ צַדְקָנָיוֹת וַחֲסָדָנִיוֹת דְּעַבְדָן רְעוּתֵיהּ וּבְמֵימְרֵיהּ וּבִיקָרֵיהּ וּבְתוּקְפֵּיהּ יֵאמַר לְמֵיעַל גֶּבְרְתָּנָא דְּמוֹתִי דִּיבְרָן נֶפֶשׁ הָאִשָּׁה הַכַּבָּדָה וַהֲצָנוּעָה וַהֲגִבְרֶת מָרַת (פב״פ) רוּחַ יְהוָה יאהדונהי תְּנִיחָהּ בְּגַן עֵדֶן, דְּאִתְפְּטָרַת מִן עָלְמָא דֵּין בִּרְעוּת אֱלָהָא מָארֵי שְׁמַיָּא וְאַרְעָא. הַמֶּלֶךְ בְּרַחֲמָיו יָחוֹס וְיַחְמוֹל עָלֶיהָ, וְיִלָּוֶה אֵלֶיהָ הַשָּׁלוֹם וְעַל מִשְׁכָּבָהּ יִהְיֶה שָׁלוֹם, כִּדְכְתִיב: יָבוֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל־מִשְׁכְּבוֹתָם, הֹלֵךְ נְכֹחוֹ, הִיא וְכָל־בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הַשּׁוֹכְבוֹת עַמָּהּ בִּכְלַל הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת, וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

בִּרְכַּת בֵּית עָלְמִין

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר יָצַר אֶתְכֶם בְּדִין, וּבָרָא אֶתְכֶם בְּדִין, וְזָן אֶתְכֶם בְּדִין, וְכִלְכֵּל אֶתְכֶם בְּדִין, וְהֵמִית אֶתְכֶם בְּדִין, וְהוּא יוֹדֵעַ מִסְפַּר כֻּלְּכֶם בְּדִין, וְהוּא עָתִיד לְהַעֲלוֹת עָפָר מֵעַל עֲיֵנֵיכֶם לְהַחֲיוֹתְכֶם וְלַהֲקִימְכֶם בִּתְחִיַּת הַמֵּתִים בְּדִין, בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

סֵדֶר הַפָּרָשִׁיוֹת

פרשת בראשית

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ: וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל־פְּנֵי הַמָּיִם: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי־אוֹר וַיְהִי־אוֹר: וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־הָאוֹר כִּי־טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים| לָאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד: (לוי) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים| אֶת־הָרָקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם| אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ וַיְהִי־כֵן: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמָיִם וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי: (ישראל) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם| אֶל־מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה וַיְהִי־כֵן: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים| לַיַּבָּשָׁה| אֶרֶץ וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע עֵץ פְּרִי עֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ אֲשֶׁר זַרְעוֹ־בוֹ עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן: וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע לְמִינֵהוּ וְעֵץ עֹשֶׂה־פְּרִי אֲשֶׁר זַרְעוֹ־בוֹ לְמִינֵהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי:

פרשת נח

אֵלֶּה תוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת־הָאֱלֹהִים הִתְהַלֶּךְ־נֹחַ: וַיּוֹלֶד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָנִים אֶת־שֵׁם אֶת־חָם וְאֶת־יָפֶת: וַתִּשָּׁחֵת הָאָרֶץ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ חָמָס: וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי־הִשְׁחִית כָּל־בָּשָׂר אֶת־דַּרְכּוֹ עַל־הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קֵץ כָּל־בָּשָׂר בָּא לְפָנַי כִּי־מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי מַשְׁחִיתָם אֶת־הָאָרֶץ: עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי־גֹפֶר קִנִּים תַּעֲשֶׂה אֶת־הַתֵּבָה וְכָפַרְתָּ אֹתָהּ מִבַּית וּמִחוּץ בַּכֹּפֶר: וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה אֹתָהּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה אֹרֶךְ הַתֵּבָה חֲמִשִּׁים אַמָּה רָחְבָּהּ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתָהּ: (לוי) צֹהַר| תַּעֲשֶׂה לַתֵּבָה וְאֶל־אַמָּה תְכַלֶּנָּה מִלְמַעְלָה וּפֶתַח הַתֵּבָה בְּצִדָּהּ תָּשִׂים תַּחְתִּיִּם שְׁנִים וּשְׁלִשִׁים תַּעֲשֶׂהָ: וַאֲנִי

הִנְנִי֙ מֵבִ֣יא אֶת־הַמַּבּ֔וּל מַ֖יִם עַל־הָאָ֑רֶץ לְשַׁחֵ֤ת כָּל־בָּשָׂר֙ אֲשֶׁר־בּ֣וֹ רֽוּחַ־חַיִּ֔ים מִתַּ֖חַת הַשָּׁמָ֑יִם כֹּ֥ל אֲשֶׁר־בָּאָ֖רֶץ יִגְוָֽע: וַהֲקִמֹתִ֥י אֶת־בְּרִיתִ֖י אִתָּ֑ךְ וּבָ֣אתָ אֶל־הַתֵּבָ֗ה אַתָּה֙ וּבָנֶ֣יךָ וְאִשְׁתְּךָ֔ וּנְשֵׁ֥י בָנֶ֖יךָ אִתָּֽךְ: וּמִכָּל־הָ֣חַי מִכָּל־בָּשָׂ֗ר שְׁנַ֤יִם מִכֹּל֙ תָּבִ֣יא אֶל־הַתֵּבָ֔ה לְהַחֲיֹ֥ת אִתָּ֖ךְ זָכָ֣ר וּנְקֵבָ֑ה יִהְיֽוּ: (ישראל) מֵהָעוֹף לְמִינֵ֗הוּ וּמִן־הַבְּהֵמָה֙ לְמִינָ֔הּ מִכֹּ֖ל רֶ֣מֶשׂ הָאֲדָמָ֑ה לְמִינֵ֗הוּ שְׁנַ֤יִם מִכֹּל֙ יָבֹ֣אוּ אֵלֶ֔יךָ לְהַחֲיֽוֹת: וְאַתָּ֕ה קַח־לְךָ֖ מִכָּל־מַאֲכָ֣ל אֲשֶׁר־יֵאָכֵ֑ל וְאָסַפְתָּ֣ אֵלֶ֔יךָ וְהָיָ֥ה לְךָ֖ וְלָהֶ֑ם לְאָכְלָֽה: וַיַּ֣עַשׂ נֹ֔חַ כְּכֹ֖ל אֲשֶׁ֣ר צִוָּ֑ה אֹתוֹ֙ אֱלֹהִ֔ים כֵּ֥ן עָשָֽׂה:

פרשת לך־לך

וַיֹּ֣אמֶר יְהוָ֗ה אֶל־אַבְרָם֙ לֶךְ־לְךָ֣ מֵאַרְצְךָ֔ וּמִמּֽוֹלַדְתְּךָ֖ וּמִבֵּ֣ית אָבִ֑יךָ אֶל־הָאָ֖רֶץ אֲשֶׁ֥ר אַרְאֶֽךָּ: וְאֶֽעֶשְׂךָ֙ לְגוֹי־גָּד֔וֹל וַאֲבָרֶכְךָ֖ וַאֲגַדְּלָ֣ה שְׁמֶ֑ךָ וֶֽהְיֵ֖ה בְּרָכָֽה: וַאֲבָרְכָ֣ה מְבָרְכֶ֔יךָ וּמְקַלֶּלְךָ֖ אָאֹ֑ר וְנִבְרְכ֣וּ בְךָ֔ כֹּ֖ל מִשְׁפְּחֹ֥ת הָאֲדָמָֽה: (לוי) וַיֵּ֣לֶךְ אַבְרָ֔ם כַּאֲשֶׁ֥ר דִּבֶּ֖ר אֵלָ֣יו יְהוָ֑ה וַיֵּ֤לֶךְ אִתּוֹ֙ לוֹט֔ וְאַבְרָ֕ם בֶּן־חָמֵ֥שׁ שָׁנִ֖ים וְשִׁבְעִ֣ים שָׁנָ֑ה בְּצֵאתוֹ֙ מֵחָרָֽן: וַיִּקַּ֣ח אַבְרָ֗ם אֶת־שָׂרַ֤י אִשְׁתּוֹ֙ וְאֶת־לוֹט֙ בֶּן־אָחִ֔יו וְאֶת־כָּל־רְכוּשָׁ֖ם אֲשֶׁ֣ר רָכָ֑שׁוּ וְאֶת־הַנֶּ֙פֶשׁ֙ אֲשֶׁר־עָשׂ֣וּ בְחָרָ֔ן וַיֵּצְא֗וּ לָלֶ֙כֶת֙ אַרְצָה֙ כְּנַ֔עַן וַיָּבֹ֖אוּ אַרְצָ֥ה כְּנָֽעַן: וַיַּעֲבֹ֤ר אַבְרָם֙ בָּאָ֔רֶץ עַ֚ד מְק֣וֹם שְׁכֶ֔ם עַ֖ד אֵל֣וֹן מוֹרֶ֑ה וְהַכְּנַעֲנִ֖י אָ֥ז בָּאָֽרֶץ: (ישראל) וַיֵּרָ֤א יְהוָה֙ אֶל־אַבְרָ֔ם וַיֹּ֕אמֶר לְזַרְעֲךָ֖ אֶתֵּ֣ן אֶת־הָאָ֣רֶץ הַזֹּ֑את וַיִּבֶן־שָׁ֣ם מִזְבֵּ֔חַ לַיהוָ֖ה הַנִּרְאֶ֥ה אֵלָֽיו: וַיַּעְתֵּ֨ק מִשָּׁ֜ם הָהָ֤רָה מִקֶּ֙דֶם֙ לְבֵ֣ית־אֵ֔ל וַיֵּ֥ט אָהֳלֹ֖ה בֵּ֣ית־אֵ֑ל מִיָּ֥ם וְהָעַ֖י מִקֶּ֑דֶם וַיִּבֶן־שָׁ֤ם מִזְבֵּ֙חַ֙ לַיהוָ֔ה וַיִּקְרָ֖א בְּשֵׁ֥ם יְהוָֽה: וַיִּסַּ֣ע אַבְרָ֗ם הָלוֹךְ֙ וְנָסוֹעַ֙ הַנֶּ֔גְבָּה: וַיְהִ֥י רָעָ֖ב בָּאָ֑רֶץ וַיֵּ֤רֶד אַבְרָם֙ מִצְרַ֣יְמָה לָגֽוּר־שָׁ֔ם כִּי־כָבֵ֥ד הָרָעָ֖ב בָּאָֽרֶץ: וַיְהִ֕י כַּאֲשֶׁ֥ר הִקְרִ֖יב לָב֣וֹא מִצְרָ֑יְמָה וַיֹּ֙אמֶר֙ אֶל־שָׂרַ֣י אִשְׁתּ֔וֹ הִנֵּה־נָ֣א יָדַ֔עְתִּי כִּ֥י אִשָּׁ֛ה יְפַת־מַרְאֶ֖ה אָֽתְּ: וְהָיָ֗ה כִּֽי־יִרְא֤וּ אֹתָךְ֙ הַמִּצְרִ֔ים וְאָמְר֖וּ אִשְׁתּ֣וֹ זֹ֑את וְהָרְג֥וּ אֹתִ֖י וְאֹתָ֥ךְ יְחַיּֽוּ: אִמְרִי־נָ֣א אֲחֹ֣תִי אָ֔תְּ לְמַ֥עַן֙ יִֽיטַב־לִ֣י בַעֲבוּרֵ֔ךְ וְחָיְתָ֥ה נַפְשִׁ֖י בִּגְלָלֵֽךְ:

פרשת וירא

וַיֵּרָ֤א אֵלָיו֙ יְהוָ֔ה בְּאֵלֹנֵ֖י מַמְרֵ֑א וְה֣וּא יֹשֵׁ֔ב פֶּ֥תַח־הָאֹ֖הֶל כְּחֹ֥ם הַיּֽוֹם: וַיִּשָּׂ֤א עֵינָיו֙ וַיַּ֔רְא וְהִנֵּ֥ה שְׁלֹשָׁ֖ה אֲנָשִׁ֣ים נִצָּבִ֣ים עָלָ֑יו וַיַּ֣רְא וַיָּ֗רָץ לִקְרָאתָם֙ מִפֶּ֣תַח הָאֹ֔הֶל וַיִּשְׁתַּ֖חוּ אָ֥רְצָה: וַיֹּ֙אמֶר֙ אֲדֹנָ֔י אִם־נָ֥א מָצָ֖אתִי חֵ֣ן בְּעֵינֶ֑יךָ אַל־נָ֥א תַעֲבֹ֖ר מֵעַ֥ל

עַבְדֶּךָ: יֶקַח־נָא מְעַט־מַיִם וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשָּׁעֲנוּ תַּחַת הָעֵץ: וְאֶקְחָה פַּת־לֶחֶם וְסַעֲדוּ לִבְּכֶם אַחַר תַּעֲבֹרוּ כִּי־עַל־כֵּן עֲבַרְתֶּם עַל־עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵּן תַּעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ: (לוי) וַיְמַהֵר אַבְרָהָם הָאֹהֱלָה אֶל־שָׂרָה וַיֹּאמֶר מַהֲרִי שְׁלֹשׁ סְאִים קֶמַח סֹלֶת לוּשִׁי וַעֲשִׂי עֻגוֹת: וְאֶל־הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם וַיִּקַּח בֶּן־בָּקָר רַךְ וָטוֹב וַיִּתֵּן אֶל־הַנַּעַר וַיְמַהֵר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ: וַיִּקַּח חֶמְאָה וְחָלָב וּבֶן־הַבָּקָר אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם וְהוּא עֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעֵץ וַיֹּאכֵלוּ: (ישראל) וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַיֵּה שָׂרָה אִשְׁתֶּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בָאֹהֶל: וַיֹּאמֶר שׁוֹב אָשׁוּב אֵלֶיךָ כָּעֵת חַיָּה וְהִנֵּה־בֵן לְשָׂרָה אִשְׁתֶּךָ וְשָׂרָה שֹׁמַעַת פֶּתַח הָאֹהֶל וְהִוא אַחֲרָיו: וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זְקֵנִים בָּאִים בַּיָּמִים חָדַל לִהְיוֹת לְשָׂרָה אֹרַח כַּנָּשִׁים: וַתִּצְחַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרֵי בְלֹתִי הָיְתָה־לִּי עֶדְנָה וַאדֹנִי זָקֵן: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם לָמָּה זֶּה צָחֲקָה שָׂרָה לֵאמֹר הַאַף אָמְנָם אֵלֵד וַאֲנִי זָקַנְתִּי: הֲיִפָּלֵא מֵיהוָה דָּבָר לַמּוֹעֵד אָשׁוּב אֵלֶיךָ כָּעֵת חַיָּה וּלְשָׂרָה בֵּן:

פרשת חיי־שרה

וַיִּהְיוּ חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה: וַתָּמָת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע הִוא חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹא אַבְרָהָם לִסְפֹּד לְשָׂרָה וְלִבְכֹּתָהּ: וַיָּקָם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ וַיְדַבֵּר אֶל־בְּנֵי־חֵת לֵאמֹר: גֵּר־וְתוֹשָׁב אָנֹכִי עִמָּכֶם תְּנוּ לִי אֲחֻזַּת־קֶבֶר עִמָּכֶם וְאֶקְבְּרָה מֵתִי מִלְּפָנָי: וַיַּעֲנוּ בְנֵי־חֵת אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ: (לוי) שְׁמָעֵנוּ (ישראל) אֲדֹנִי נְשִׂיא אֱלֹהִים אַתָּה בְּתוֹכֵנוּ בְּמִבְחַר קְבָרֵינוּ קְבֹר אֶת־מֵתֶךָ אִישׁ מִמֶּנּוּ אֶת־קִבְרוֹ לֹא־יִכְלֶה מִמְּךָ מִקְבֹּר מֵתֶךָ: וַיָּקָם אַבְרָהָם וַיִּשְׁתַּחוּ לְעַם הָאָרֶץ לִבְנֵי־חֵת: וַיְדַבֵּר אִתָּם לֵאמֹר אִם־יֵשׁ אֶת־נַפְשְׁכֶם לִקְבֹּר אֶת־מֵתִי מִלְּפָנַי שִׁמְעוּנִי וּפִגְעוּ־לִי בְּעֶפְרוֹן בֶּן־צֹחַר: וְיִתֶּן־לִי אֶת־מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר־לוֹ אֲשֶׁר בִּקְצֵה שָׂדֵהוּ בְּכֶסֶף מָלֵא יִתְּנֶנָּה לִי בְּתוֹכְכֶם לַאֲחֻזַּת־קָבֶר: וְעֶפְרוֹן יֹשֵׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי־חֵת וַיַּעַן עֶפְרוֹן הַחִתִּי אֶת־אַבְרָהָם בְּאָזְנֵי בְנֵי־חֵת לְכֹל בָּאֵי שַׁעַר־עִירוֹ לֵאמֹר: (ישראל) לֹא־אֲדֹנִי שְׁמָעֵנִי הַשָּׂדֶה נָתַתִּי לָךְ וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר־בּוֹ לְךָ נְתַתִּיהָ לְעֵינֵי בְנֵי־עַמִּי נְתַתִּיהָ לָּךְ קְבֹר מֵתֶךָ: וַיִּשְׁתַּחוּ אַבְרָהָם לִפְנֵי עַם הָאָרֶץ: וַיְדַבֵּר אֶל־עֶפְרוֹן בְּאָזְנֵי עַם־הָאָרֶץ לֵאמֹר אַךְ אִם־אַתָּה לוּ שְׁמָעֵנִי נָתַתִּי כֶּסֶף הַשָּׂדֶה קַח מִמֶּנִּי וְאֶקְבְּרָה אֶת־מֵתִי שָׁמָּה: וַיַּעַן עֶפְרוֹן אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר

לוֹ: אֲדֹנִי שְׁמָעֵנִי אֶרֶץ אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל־כֶּסֶף בֵּינִי וּבֵינֶךָ מַה־הִוא וְאֶת־מֵתְךָ קְבֹר: וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם אֶל־עֶפְרוֹן וַיִּשְׁקֹל אַבְרָהָם לְעֶפְרֹן אֶת־הַכֶּסֶף אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּאָזְנֵי בְנֵי־חֵת אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף עֹבֵר לַסֹּחֵר:

פרשת תולדות

וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן־אַבְרָהָם אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת־יִצְחָק: וַיְהִי יִצְחָק בֶּן־אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ אֶת־רִבְקָה בַּת־בְּתוּאֵל הָאֲרַמִּי מִפַּדַּן אֲרָם אֲחוֹת לָבָן הָאֲרַמִּי לוֹ לְאִשָּׁה: וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַיהוָה לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי עֲקָרָה הִוא וַיֵּעָתֶר לוֹ יְהוָה וַתַּהַר רִבְקָה אִשְׁתּוֹ: וַיִּתְרֹצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ וַתֹּאמֶר אִם־כֵּן לָמָּה זֶּה אָנֹכִי וַתֵּלֶךְ לִדְרֹשׁ אֶת־יְהוָה: (כב) וַיֹּאמֶר יְהוָה לָהּ שְׁנֵי גוֹיִם בְּבִטְנֵךְ וּשְׁנֵי לְאֻמִּים מִמֵּעַיִךְ יִפָּרֵדוּ וּלְאֹם מִלְאֹם יֶאֱמָץ וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר: וַיִּמְלְאוּ יָמֶיהָ לָלֶדֶת וְהִנֵּה תוֹמִם בְּבִטְנָהּ: וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אַדְמוֹנִי כֻּלּוֹ כְּאַדֶּרֶת שֵׂעָר וַיִּקְרְאוּ שְׁמוֹ עֵשָׂו: וְאַחֲרֵי־כֵן יָצָא אָחִיו וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעְקֵב עֵשָׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וְיִצְחָק בֶּן־שִׁשִּׁים שָׁנָה בְּלֶדֶת אֹתָם: (ישראל) וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ יֹדֵעַ צַיִד אִישׁ שָׂדֶה וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֹהָלִים: וַיֶּאֱהַב יִצְחָק אֶת־עֵשָׂו כִּי־צַיִד בְּפִיו וְרִבְקָה אֹהֶבֶת אֶת־יַעֲקֹב: וַיָּזֶד יַעֲקֹב נָזִיד וַיָּבֹא עֵשָׂו מִן־הַשָּׂדֶה וְהוּא עָיֵף: וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אֶל־יַעֲקֹב הַלְעִיטֵנִי נָא מִן־הָאָדֹם הָאָדֹם הַזֶּה כִּי עָיֵף אָנֹכִי עַל־כֵּן קָרָא־שְׁמוֹ אֱדוֹם: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב מִכְרָה כַיּוֹם אֶת־בְּכֹרָתְךָ לִי: וַיֹּאמֶר עֵשָׂו הִנֵּה אָנֹכִי הוֹלֵךְ לָמוּת וְלָמָּה זֶּה לִי בְּכֹרָה: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב הִשָּׁבְעָה לִי כַּיּוֹם וַיִּשָּׁבַע לוֹ וַיִּמְכֹּר אֶת־בְּכֹרָתוֹ לְיַעֲקֹב: וְיַעֲקֹב נָתַן לְעֵשָׂו לֶחֶם וּנְזִיד עֲדָשִׁים וַיֹּאכַל וַיֵּשְׁתְּ וַיָּקָם וַיֵּלַךְ וַיִּבֶז עֵשָׂו אֶת־הַבְּכֹרָה: וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ מִלְבַד הָרָעָב הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיָה בִּימֵי אַבְרָהָם וַיֵּלֶךְ יִצְחָק אֶל־אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ־פְּלִשְׁתִּים גְּרָרָה: וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר אַל־תֵּרֵד מִצְרַיְמָה שְׁכֹן בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ: גּוּר בָּאָרֶץ הַזֹּאת וְאֶהְיֶה עִמְּךָ וַאֲבָרְכֶךָּ כִּי־לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת־כָּל־הָאֲרָצֹת הָאֵל וַהֲקִמֹתִי אֶת־הַשְּׁבֻעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם אָבִיךָ: וְהִרְבֵּיתִי אֶת־זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם וְנָתַתִּי לְזַרְעֲךָ אֵת כָּל־הָאֲרָצֹת הָאֵל וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ: עֵקֶב אֲשֶׁר־שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקֹלִי וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֹתַי חֻקּוֹתַי וְתוֹרֹתָי:

פרשת ויצא

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה: וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן שָׁם כִּי־בָא הַשֶּׁמֶשׁ
וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וַיָּשֶׂם מְרַאֲשֹׁתָיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא: וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם
מֻצָּב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ:
(לוי) וְהִנֵּה יְהוָה נִצָּב עָלָיו וַיֹּאמַר אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ וֵאלֹהֵי יִצְחָק
הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ לְךָ אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֶךָ: וְהָיָה זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ
וּפָרַצְתָּ יָמָּה וָקֵדְמָה וְצָפֹנָה וָנֶגְבָּה וְנִבְרְכוּ בְךָ כֹּל מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה וּבְזַרְעֶךָ:
וְהִנֵּה אָנֹכִי עִמָּךְ וּשְׁמַרְתִּיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר־תֵּלֵךְ וַהֲשִׁבֹתִיךָ אֶל־הָאֲדָמָה הַזֹּאת
כִּי לֹא אֶעֱזָבְךָ עַד אֲשֶׁר אִם־עָשִׂיתִי אֵת אֲשֶׁר־דִּבַּרְתִּי לָךְ: וַיִּיקַץ יַעֲקֹב
מִשְּׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אָכֵן יֵשׁ יְהוָה בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאָנֹכִי לֹא יָדָעְתִּי: וַיִּירָא וַיֹּאמֶר
מַה־נּוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם־בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמָיִם: (ישראל)
וַיַּשְׁכֵּם יַעֲקֹב בַּבֹּקֶר וַיִּקַּח אֶת־הָאֶבֶן אֲשֶׁר־שָׂם מְרַאֲשֹׁתָיו וַיָּשֶׂם אֹתָהּ מַצֵּבָה
וַיִּצֹק שֶׁמֶן עַל־רֹאשָׁהּ: וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא בֵּית־אֵל וְאוּלָם לוּז
שֵׁם־הָעִיר לָרִאשֹׁנָה: וַיִּדַּר יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר אִם־יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וּשְׁמָרַנִי
בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי הוֹלֵךְ וְנָתַן־לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ: וְשַׁבְתִּי
בְשָׁלוֹם אֶל־בֵּית אָבִי וְהָיָה יְהוָה לִי לֵאלֹהִים: וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי
מַצֵּבָה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים וְכֹל אֲשֶׁר תִּתֶּן־לִי עַשֵּׂר אֲעַשְּׂרֶנּוּ לָךְ:

פרשת וישלח

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו אֶל־עֵשָׂו אָחִיו אַרְצָה שֵׂעִיר שְׂדֵה אֱדוֹם: וַיְצַו
אֹתָם לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּן לַאדֹנִי לְעֵשָׂו כֹּה אָמַר עַבְדְּךָ יַעֲקֹב עִם־לָבָן גַּרְתִּי
וָאֵחַר עַד־עָתָּה: וַיְהִי־לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה וָאֶשְׁלְחָה לְהַגִּיד
לַאדֹנִי לִמְצֹא־חֵן בְּעֵינֶיךָ: (לוי) וַיָּשֻׁבוּ הַמַּלְאָכִים אֶל־יַעֲקֹב לֵאמֹר בָּאנוּ
אֶל־אָחִיךָ אֶל־עֵשָׂו וְגַם הֹלֵךְ לִקְרָאתְךָ וְאַרְבַּע־מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ: וַיִּירָא יַעֲקֹב
מְאֹד וַיֵּצֶר לוֹ וַיַּחַץ אֶת־הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ וְאֶת־הַצֹּאן וְאֶת־הַבָּקָר וְהַגְּמַלִּים
לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת: וַיֹּאמֶר אִם־יָבוֹא עֵשָׂו אֶל־הַמַּחֲנֶה הָאַחַת וְהִכָּהוּ וְהָיָה הַמַּחֲנֶה
הַנִּשְׁאָר לִפְלֵיטָה: (ישראל) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם וֵאלֹהֵי אָבִי יִצְחָק
יְהוָה הָאֹמֵר אֵלַי שׁוּב לְאַרְצְךָ וּלְמוֹלַדְתְּךָ וְאֵיטִיבָה עִמָּךְ: קָטֹנְתִּי מִכֹּל
הַחֲסָדִים וּמִכָּל־הָאֱמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־עַבְדֶּךָ כִּי בְמַקְלִי עָבַרְתִּי אֶת־הַיַּרְדֵּן

הַזֶּה וְעַתָּה הָיִיתִי לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת: הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי מִיַּד עֵשָׂו כִּי־יָרֵא אָנֹכִי
אֹתוֹ פֶּן־יָבוֹא וְהִכַּנִי אֵם עַל־בָּנִים: וְאַתָּה אָמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ וְשַׂמְתִּי
אֶת־זַרְעֲךָ כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא־יִסָּפֵר מֵרֹב:

פרשת וישב

וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנָעַן: אֵלֶּה| תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף
בֶּן־שְׁבַע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה רֹעֶה אֶת־אֶחָיו בַּצֹּאן וְהוּא נַעַר אֶת־בְּנֵי בִלְהָה
וְאֶת־בְּנֵי זִלְפָּה נְשֵׁי אָבִיו וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת־דִּבָּתָם רָעָה אֶל־אֲבִיהֶם: וְיִשְׂרָאֵל
אָהַב אֶת־יוֹסֵף מִכָּל־בָּנָיו כִּי־בֶן־זְקֻנִים הוּא לוֹ וְעָשָׂה לוֹ כְּתֹנֶת פַּסִּים: (לוי)
וַיִּרְאוּ אֶחָיו כִּי־אֹתוֹ אָהַב אֲבִיהֶם מִכָּל־אֶחָיו וַיִּשְׂנְאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דַּבְּרוֹ
לְשָׁלֹם: וַיַּחֲלֹם יוֹסֵף חֲלוֹם וַיַּגֶּד לְאֶחָיו וַיּוֹסִפוּ עוֹד שְׂנֹא אֹתוֹ: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
שִׁמְעוּ־נָא הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חָלָמְתִּי: וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ מְאַלְּמִים אֲלֻמִּים בְּתוֹךְ
הַשָּׂדֶה וְהִנֵּה קָמָה אֲלֻמָּתִי וְגַם־נִצָּבָה וְהִנֵּה תְסֻבֶּינָה אֲלֻמֹּתֵיכֶם וַתִּשְׁתַּחֲוֶיןָ
לַאֲלֻמָּתִי: (ישראל) וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֶחָיו הֲמָלֹךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ אִם־מָשׁוֹל תִּמְשֹׁל בָּנוּ
וַיּוֹסִפוּ עוֹד שְׂנֹא אֹתוֹ עַל־חֲלֹמֹתָיו וְעַל־דְּבָרָיו: וַיַּחֲלֹם עוֹד חֲלוֹם אַחֵר וַיְסַפֵּר
אֹתוֹ לְאֶחָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה חָלַמְתִּי חֲלוֹם עוֹד וְהִנֵּה הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאַחַד עָשָׂר
כּוֹכָבִים מִשְׁתַּחֲוִים לִי: וַיְסַפֵּר אֶל־אָבִיו וְאֶל־אֶחָיו וַיִּגְעַר־בּוֹ אָבִיו וַיֹּאמֶר לוֹ
מָה הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חָלָמְתָּ הֲבוֹא נָבוֹא אֲנִי וְאִמְּךָ וְאַחֶיךָ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְךָ
אָרְצָה: וַיְקַנְאוּ־בוֹ אֶחָיו וְאָבִיו שָׁמַר אֶת־הַדָּבָר:

פרשת מקץ

וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפַרְעֹה חֹלֵם וְהִנֵּה עֹמֵד עַל־הַיְאֹר: וְהִנֵּה מִן־הַיְאֹר
עֹלֹת שֶׁבַע פָּרוֹת יְפוֹת מַרְאֶה וּבְרִיאֹת בָּשָׂר וַתִּרְעֶינָה בָּאָחוּ: וְהִנֵּה שֶׁבַע
פָּרוֹת אֲחֵרוֹת עֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן מִן־הַיְאֹר רָעוֹת מַרְאֶה וְדַקּוֹת בָּשָׂר וַתַּעֲמֹדְנָה
אֵצֶל הַפָּרוֹת עַל־שְׂפַת הַיְאֹר: וַתֹּאכַלְנָה הַפָּרוֹת רָעוֹת הַמַּרְאֶה וְדַקֹּת הַבָּשָׂר
אֶת שֶׁבַע הַפָּרוֹת יְפֹת הַמַּרְאֶה וְהַבְּרִיאֹת וַיִּיקַץ פַּרְעֹה: (לוי) וַיִּישָׁן וַיַּחֲלֹם
שֵׁנִית וְהִנֵּה| שֶׁבַע שִׁבֳּלִים עֹלוֹת בְּקָנֶה אֶחָד בְּרִיאוֹת וְטֹבוֹת: וְהִנֵּה שֶׁבַע
שִׁבֳּלִים דַּקּוֹת וּשְׁדוּפֹת קָדִים צֹמְחוֹת אַחֲרֵיהֶן: וַתִּבְלַעְנָה הַשִּׁבֳּלִים הַדַּקּוֹת
אֶת שֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים הַבְּרִיאוֹת וְהַמְלֵאוֹת וַיִּיקַץ פַּרְעֹה וְהִנֵּה חֲלוֹם: (ישראל) וַיְהִי
בַבֹּקֶר וַתִּפָּעֶם רוּחוֹ וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא אֶת־כָּל־חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם וְאֶת־כָּל־חַכָמֶיהָ

וַיְסַפֵּר פַּרְעֹה לָהֶם אֶת־חֲלֹמוֹ וְאֵין־פּוֹתֵר אוֹתָם לְפַרְעֹה: וַיְדַבֵּר שַׂר הַמַּשְׁקִים
אֶת־פַּרְעֹה לֵאמֹר אֶת־חֲטָאַי אֲנִי מַזְכִּיר הַיּוֹם: פַּרְעֹה קָצַף עַל־עֲבָדָיו וַיִּתֵּן
אֹתִי בְּמִשְׁמַר בֵּית שַׂר הַטַּבָּחִים אֹתִי וְאֶת שַׂר הָאֹפִים: וַנַּחַלְמָה חֲלוֹם
בְּלַיְלָה אֶחָד אֲנִי וָהוּא אִישׁ כְּפִתְרוֹן חֲלֹמוֹ חָלָמְנוּ: וְשָׁם אִתָּנוּ נַעַר עִבְרִי
עֶבֶד לְשַׂר הַטַּבָּחִים וַנְּסַפֶּר־לוֹ וַיִּפְתָּר־לָנוּ אֶת־חֲלֹמֹתֵינוּ אִישׁ כַּחֲלֹמוֹ פָּתָר:
וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּתַר־לָנוּ כֵּן הָיָה אֹתִי הֵשִׁיב עַל־כַּנִּי וְאֹתוֹ תָלָה: וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה
וַיִּקְרָא אֶת־יוֹסֵף וַיְרִיצֻהוּ מִן־הַבּוֹר וַיְגַלַּח וַיְחַלֵּף שִׂמְלֹתָיו וַיָּבֹא אֶל־פַּרְעֹה:

פרשת ויגש

וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנִי יְדַבֶּר־נָא עַבְדְּךָ דָבָר בְּאָזְנֵי אֲדֹנִי וְאַל־יִחַר
אַפְּךָ בְּעַבְדֶּךָ כִּי כָמוֹךָ כְּפַרְעֹה: אֲדֹנִי שָׁאַל אֶת־עֲבָדָיו לֵאמֹר הֲיֵשׁ לָכֶם
אָב אוֹ־אָח: וַנֹּאמֶר אֶל־אֲדֹנִי יֶשׁ־לָנוּ אָב זָקֵן וְיֶלֶד זְקֻנִים קָטָן וְאָחִיו מֵת
וַיִּוָּתֵר הוּא לְבַדּוֹ לְאִמּוֹ וְאָבִיו אֲהֵבוֹ: (לו) וַתֹּאמֶר אֶל־עֲבָדֶיךָ הוֹרְדֻהוּ אֵלָי
וְאָשִׂימָה עֵינִי עָלָיו: וַנֹּאמֶר אֶל־אֲדֹנִי לֹא־יוּכַל הַנַּעַר לַעֲזֹב אֶת־אָבִיו וְעָזַב
אֶת־אָבִיו וָמֵת: וַתֹּאמֶר אֶל־עֲבָדֶיךָ אִם־לֹא יֵרֵד אֲחִיכֶם הַקָּטָן אִתְּכֶם לֹא
תֹסִפוּן לִרְאוֹת פָּנָי: וַיְהִי כִּי עָלִינוּ אֶל־עַבְדְּךָ אָבִי וַנַּגֶּד־לוֹ אֶת דִּבְרֵי אֲדֹנִי:
(ישראל) וַיֹּאמֶר אָבִינוּ שֻׁבוּ שִׁבְרוּ־לָנוּ מְעַט־אֹכֶל: וַנֹּאמֶר לֹא נוּכַל לָרֶדֶת
אִם־יֵשׁ אָחִינוּ הַקָּטָן אִתָּנוּ וְיָרַדְנוּ כִּי־לֹא נוּכַל לִרְאוֹת פְּנֵי הָאִישׁ וְאָחִינוּ
הַקָּטָן אֵינֶנּוּ אִתָּנוּ: וַיֹּאמֶר עַבְדְּךָ אָבִי אֵלֵינוּ אַתֶּם יְדַעְתֶּם כִּי שְׁנַיִם יָלְדָה־לִּי
אִשְׁתִּי: וַיֵּצֵא הָאֶחָד מֵאִתִּי וָאֹמַר אַךְ טָרֹף טֹרָף וְלֹא רְאִיתִיו עַד־הֵנָּה:
וּלְקַחְתֶּם גַּם־אֶת־זֶה מֵעִם פָּנַי וְקָרָהוּ אָסוֹן וְהוֹרַדְתֶּם אֶת־שֵׂיבָתִי בְּרָעָה
שְׁאֹלָה: וְעַתָּה כְּבֹאִי אֶל־עַבְדְּךָ אָבִי וְהַנַּעַר אֵינֶנּוּ אִתָּנוּ וְנַפְשׁוֹ קְשׁוּרָה
בְּנַפְשׁוֹ:

פרשת ויחי

וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיְהִי יְמֵי־יַעֲקֹב שְׁנֵי חַיָּיו שֶׁבַע
שָׁנִים וְאַרְבָּעִים וּמְאַת שָׁנָה: וַיִּקְרְבוּ יְמֵי־יִשְׂרָאֵל לָמוּת וַיִּקְרָא לִבְנוֹ לְיוֹסֵף
וַיֹּאמֶר לוֹ אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ שִׂים־נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי וְעָשִׂיתָ עִמָּדִי
חֶסֶד וֶאֱמֶת אַל־נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרָיִם: וְשָׁכַבְתִּי עִם־אֲבֹתַי וּנְשָׂאתַנִי מִמִּצְרַיִם
וּקְבַרְתַּנִי בְּקִבְרָתָם וַיֹּאמַר אָנֹכִי אֶעֱשֶׂה כִדְבָרֶךָ: וַיֹּאמֶר הִשָּׁבְעָה לִּי וַיִּשָּׁבַע

לוֹ וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל־רֹאשׁ הַמִּטָּה: (לוי) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר
לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיךָ חֹלֶה וַיִּקַּח אֶת־שְׁנֵי בָנָיו עִמּוֹ אֶת־מְנַשֶּׁה וְאֶת־אֶפְרָיִם: וַיַּגֶּד
לְיַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנֵּה בִנְךָ יוֹסֵף בָּא אֵלֶיךָ וַיִּתְחַזֵּק יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב עַל־הַמִּטָּה:
וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־יוֹסֵף אֵל שַׁדַּי נִרְאָה־אֵלַי בְּלוּז בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיְבָרֶךְ אֹתִי:
(ישראל) וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנְנִי מַפְרְךָ וְהִרְבִּיתִךָ וּנְתַתִּיךָ לִקְהַל עַמִּים וְנָתַתִּי
אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת לְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֲחֻזַּת עוֹלָם: וְעַתָּה שְׁנֵי־בָנֶיךָ הַנּוֹלָדִים לְךָ
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד־בֹּאִי אֵלֶיךָ מִצְרַיְמָה לִי־הֵם אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה כִּרְאוּבֵן
וְשִׁמְעוֹן יִהְיוּ־לִי: וּמוֹלַדְתְּךָ אֲשֶׁר־הוֹלַדְתָּ אַחֲרֵיהֶם לְךָ יִהְיוּ עַל שֵׁם אֲחֵיהֶם
יִקָּרְאוּ בְנַחֲלָתָם: וַאֲנִי בְּבֹאִי מִפַּדָּן מֵתָה עָלַי רָחֵל בְּאֶרֶץ כְּנַעַן בַּדֶּרֶךְ בְּעוֹד
כִּבְרַת־אֶרֶץ לָבֹא אֶפְרָתָה וָאֶקְבְּרֶהָ שָׁם בְּדֶרֶךְ אֶפְרָת הִוא בֵּית לָחֶם: וַיַּרְא
יִשְׂרָאֵל אֶת־בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי־אֵלֶּה: וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אָבִיו בָּנַי הֵם
אֲשֶׁר־נָתַן־לִי אֱלֹהִים בָּזֶה וַיֹּאמֶר קָחֶם־נָא אֵלַי וַאֲבָרֲכֵם:

פרשת שמות

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיְמָה אֵת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ: רְאוּבֵן
שִׁמְעוֹן לֵוִי וִיהוּדָה: יִשָּׂשכָר זְבוּלֻן וּבִנְיָמִן: דָּן וְנַפְתָּלִי גָּד וְאָשֵׁר: וַיְהִי כָּל־נֶפֶשׁ
יֹצְאֵי יֶרֶךְ־יַעֲקֹב שִׁבְעִים נָפֶשׁ וְיוֹסֵף הָיָה בְמִצְרָיִם: וַיָּמָת יוֹסֵף וְכָל־אֶחָיו וְכֹל
הַדּוֹר הַהוּא: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעַצְמוּ בִּמְאֹד מְאֹד וַתִּמָּלֵא
הָאָרֶץ אֹתָם: (לוי) וַיָּקָם מֶלֶךְ־חָדָשׁ עַל־מִצְרָיִם אֲשֶׁר לֹא־יָדַע אֶת־יוֹסֵף: וַיֹּאמֶר
אֶל־עַמּוֹ הִנֵּה עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעָצוּם מִמֶּנּוּ: הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן־יִרְבֶּה
וְהָיָה כִּי־תִקְרֶאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם־הוּא עַל־שֹׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם־בָּנוּ וְעָלָה מִן־
הָאָרֶץ: וַיָּשִׂימוּ עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עַנֹּתוֹ בְּסִבְלֹתָם וַיִּבֶן עָרֵי מִסְכְּנוֹת
לְפַרְעֹה אֶת־פִּתֹם וְאֶת־רַעַמְסֵס: וְכַאֲשֶׁר יְעַנּוּ אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ וַיָּקֻצוּ
מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (ישראל) וַיַּעֲבִדוּ מִצְרַיִם אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ: וַיְמָרְרוּ
אֶת־חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים וּבְכָל־עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה אֵת כָּל־
עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר־עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ: וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ מִצְרַיִם לַמְיַלְּדֹת הָעִבְרִיֹּת אֲשֶׁר
שֵׁם הָאַחַת שִׁפְרָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית פּוּעָה: וַיֹּאמֶר בְּיַלֶּדְכֶן אֶת־הָעִבְרִיּוֹת וּרְאִיתֶן
עַל־הָאָבְנָיִם אִם־בֵּן הוּא וַהֲמִתֶּן אֹתוֹ וְאִם־בַּת הִוא וָחָיָה: וַתִּירֶאןָ הַמְיַלְּדֹת
אֶת־הָאֱלֹהִים וְלֹא עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵיהֶן מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַתְּחַיֶּיןָ אֶת־הַיְלָדִים:

פרשת וארא

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יְהוָה: וָאֵרָא אֶל־אַבְרָהָם אֶל־יִצְחָק
וְאֶל־יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי וּשְׁמִי יְהוָה לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם: וְגַם הֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי
אִתָּם לָתֵת לָהֶם אֶת־אֶרֶץ כְּנַעַן אֶת אֶרֶץ מְגֻרֵיהֶם אֲשֶׁר־גָּרוּ בָהּ: וְגַם| אֲנִי
שָׁמַעְתִּי אֶת־נַאֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מִצְרַיִם מַעֲבִדִים אֹתָם וָאֶזְכֹּר
אֶת־בְּרִיתִי: (לו) לָכֵן אֱמֹר לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְהוָה וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת
סִבְלֹת מִצְרַיִם וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעֲבֹדָתָם וְגָאַלְתִּי אֶתְכֶם בִּזְרוֹעַ נְטוּיָה
וּבִשְׁפָטִים גְּדֹלִים: וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וִידַעְתֶּם כִּי
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלוֹת מִצְרָיִם: וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם
אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתִי אֶת־יָדִי לָתֵת אֹתָהּ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב וְנָתַתִּי
אֹתָהּ לָכֶם מוֹרָשָׁה אֲנִי יְהוָה: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה כֵּן אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא שָׁמְעוּ
אֶל־מֹשֶׁה מִקֹּצֶר רוּחַ וּמֵעֲבֹדָה קָשָׁה: (ישראל) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:
בֹּא דַבֵּר אֶל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְישַׁלַּח אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצוֹ: וַיְדַבֵּר
מֹשֶׁה לִפְנֵי יְהוָה לֵאמֹר הֵן בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לֹא־שָׁמְעוּ אֵלַי וְאֵיךְ יִשְׁמָעֵנִי פַּרְעֹה
וַאֲנִי עֲרַל שְׂפָתָיִם: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן וַיְצַוֵּם אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאֶל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְהוֹצִיא אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם:

פרשת בא

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בֹּא אֶל־פַּרְעֹה כִּי־אֲנִי הִכְבַּדְתִּי אֶת־לִבּוֹ וְאֶת־לֵב
עֲבָדָיו לְמַעַן שִׁתִי אֹתֹתַי אֵלֶּה בְּקִרְבּוֹ: וּלְמַעַן תְּסַפֵּר בְּאָזְנֵי בִנְךָ וּבֶן־בִּנְךָ
אֵת אֲשֶׁר הִתְעַלַּלְתִּי בְּמִצְרַיִם וְאֶת־אֹתֹתַי אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי בָם וְיִדַעְתֶּם כִּי־אֲנִי
יְהוָה: וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־פַּרְעֹה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
הָעִבְרִים עַד־מָתַי מֵאַנְתָּ לֵעָנֹת מִפָּנָי שַׁלַּח עַמִּי וְיַעַבְדֻנִי: (לז) כִּי אִם־מָאֵן
אַתָּה לְשַׁלֵּחַ אֶת־עַמִּי הִנְנִי מֵבִיא מָחָר אַרְבֶּה בִּגְבֻלֶךָ: וְכִסָּה אֶת־עֵין הָאָרֶץ
וְלֹא יוּכַל לִרְאוֹת אֶת הָאָרֶץ וְאָכַל| אֶת־יֶתֶר הַפְּלֵטָה הַנִּשְׁאֶרֶת לָכֶם
מִן־הַבָּרָד וְאָכַל אֶת־כָּל־הָעֵץ הַצֹּמֵחַ לָכֶם מִן־הַשָּׂדֶה: וּמָלְאוּ בָתֶּיךָ וּבָתֵּי
כָל־עֲבָדֶיךָ וּבָתֵּי כָל־מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא־רָאוּ אֲבֹתֶיךָ וַאֲבוֹת אֲבֹתֶיךָ מִיּוֹם
הֱיוֹתָם עַל־הָאֲדָמָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיִּפֶן וַיֵּצֵא מֵעִם פַּרְעֹה: (ישראל) וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי
פַרְעֹה אֵלָיו עַד־מָתַי יִהְיֶה זֶה לָנוּ לְמוֹקֵשׁ שַׁלַּח אֶת־הָאֲנָשִׁים וְיַעַבְדוּ

אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם הַמְּרֵם תֵּדַע כִּי אַבְדָה מִצְרַיִם: וַיּוֹשֶׁב אֶת־מֹשֶׁה
וְאֶת־אַהֲרֹן אֶל־פַּרְעֹה וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם לְכוּ עִבְדוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִי וָמִי
הַהֹלְכִים: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בִּנְעָרֵינוּ וּבִזְקֵנֵינוּ נֵלֵךְ בְּבָנֵינוּ וּבְבְנוֹתֵינוּ בְּצֹאנֵנוּ
וּבְבְקָרֵנוּ נֵלֵךְ כִּי חַג־יְהוָה לָנוּ: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יְהִי כֵן יְהוָה עִמָּכֶם כַּאֲשֶׁר
אֲשַׁלַּח אֶתְכֶם וְאֶת־טַפְּכֶם רְאוּ כִּי רָעָה נֶגֶד פְּנֵיכֶם: לֹא כֵן לְכוּ־נָא הַגְּבָרִים
וְעִבְדוּ אֶת־יְהוָה כִּי אֹתָהּ אַתֶּם מְבַקְשִׁים וַיְגָרֶשׁ אֹתָם מֵאֵת פְּנֵי פַרְעֹה:

פרשת בשלח

וַיְהִי בְּשַׁלַּח פַּרְעֹה אֶת־הָעָם וְלֹא־נָחָם אֱלֹהִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים כִּי קָרוֹב
הוּא כִּי| אָמַר אֱלֹהִים פֶּן־יִנָּחֵם הָעָם בִּרְאֹתָם מִלְחָמָה וְשָׁבוּ מִצְרָיְמָה: וַיַּסֵּב
אֱלֹהִים| אֶת־הָעָם דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר יַם־סוּף וַחֲמֻשִׁים עָלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ
מִצְרָיִם: וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ כִּי| הַשְׁבֵּעַ הִשְׁבִּיעַ אֶת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם וְהַעֲלִיתֶם אֶת־עַצְמֹתַי מִזֶּה אִתְּכֶם:
וַיִּסְעוּ מִסֻּכֹּת וַיַּחֲנוּ בְאֵתָם בִּקְצֵה הַמִּדְבָּר: וַיהוָה הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד
עָנָן לַנְחֹתָם הַדֶּרֶךְ וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם לָלֶכֶת יוֹמָם וָלָיְלָה:
לֹא־יָמִישׁ עַמּוּד הֶעָנָן יוֹמָם וְעַמּוּד הָאֵשׁ לָיְלָה לִפְנֵי הָעָם: (לו) וַיְדַבֵּר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיָשֻׁבוּ וְיַחֲנוּ לִפְנֵי פִּי הַחִירֹת בֵּין
מִגְדֹּל וּבֵין הַיָּם לִפְנֵי בַּעַל צְפֹן נִכְחוֹ תַּחֲנוּ עַל־הַיָּם: וְאָמַר פַּרְעֹה לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל נְבֻכִים הֵם בָּאָרֶץ סָגַר עֲלֵיהֶם הַמִּדְבָּר: וְחִזַּקְתִּי אֶת־לֵב־פַּרְעֹה וְרָדַף
אַחֲרֵיהֶם וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה וּבְכָל־חֵילוֹ וְיָדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי יְהוָה וַיַּעֲשׂוּ־כֵן:
(ישראל) וַיֻּגַּד לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם כִּי בָרַח הָעָם וַיֵּהָפֵךְ לְבַב פַּרְעֹה וַעֲבָדָיו אֶל־הָעָם
וַיֹּאמְרוּ מַה־זֹּאת עָשִׂינוּ כִּי־שִׁלַּחְנוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵעָבְדֵנוּ: וַיֶּאְסֹר אֶת־רִכְבּוֹ
וְאֶת־עַמּוֹ לָקָח עִמּוֹ: וַיִּקַּח שֵׁשׁ־מֵאוֹת רֶכֶב בָּחוּר וְכָל רֶכֶב מִצְרָיִם וְשָׁלִשִׁם
עַל־כֻּלּוֹ: וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת־לֵב פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יֹצְאִים בְּיָד רָמָה:

פרשת יתרו

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כֹּהֵן מִדְיָן חֹתֵן מֹשֶׁה אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה
וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ כִּי־הוֹצִיא יְהוָה אֶת־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם: וַיִּקַּח יִתְרוֹ חֹתֵן מֹשֶׁה
אֶת־צִפֹּרָה אֵשֶׁת מֹשֶׁה אַחַר שִׁלּוּחֶיהָ: וְאֶת שְׁנֵי בָנֶיהָ אֲשֶׁר שֵׁם הָאֶחָד

גֵּרְשֹׁם כִּי אָמַר גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה: וְשֵׁם הָאֶחָד אֱלִיעֶזֶר כִּי־אֱלֹהֵי אָבִי בְּעֶזְרִי וַיַּצִּלֵנִי מֵחֶרֶב פַּרְעֹה: (לו) וַיָּבֹא יִתְרוֹ חֹתֵן מֹשֶׁה וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ אֶל־מֹשֶׁה אֶל־הַמִּדְבָּר אֲשֶׁר־הוּא חֹנֶה שָׁם הַר הָאֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר אֶל־מֹשֶׁה אֲנִי חִתְנְךָ יִתְרוֹ בָּא אֵלֶיךָ וְאִשְׁתְּךָ וּשְׁנֵי בָנֶיהָ עִמָּהּ: וַיֵּצֵא מֹשֶׁה לִקְרַאת חִתְנוֹ וַיִּשְׁתַּחוּ וַיִּשַּׁק־לוֹ וַיִּשְׁאֲלוּ אִישׁ־לְרֵעֵהוּ לְשָׁלוֹם וַיָּבֹאוּ הָאֹהֱלָה: וַיְסַפֵּר מֹשֶׁה לְחֹתְנוֹ אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְפַרְעֹה וּלְמִצְרַיִם עַל אוֹדֹת יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל־הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מְצָאָתַם בַּדֶּרֶךְ וַיַּצִּלֵם יְהוָה: (ישראל) וַיִּחַדְּ יִתְרוֹ עַל כָּל־הַטּוֹבָה אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִצִּילוֹ מִיַּד מִצְרָיִם: וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ בָּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר הִצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרַיִם וּמִיַּד פַּרְעֹה אֲשֶׁר הִצִּיל אֶת־הָעָם מִתַּחַת יַד־מִצְרָיִם: עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי־גָדוֹל יְהוָה מִכָּל־הָאֱלֹהִים כִּי בַדָּבָר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם: וַיִּקַּח יִתְרוֹ חֹתֵן מֹשֶׁה עֹלָה וּזְבָחִים לֵאלֹהִים וַיָּבֹא אַהֲרֹן וְכֹל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לֶאֱכָל־לֶחֶם עִם־חֹתֵן מֹשֶׁה לִפְנֵי הָאֱלֹהִים:

פרשת משפטים

וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם: כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבַשְּׁבִעִת יֵצֵא לַחָפְשִׁי חִנָּם: אִם־בְּגַפּוֹ יָבֹא בְּגַפּוֹ יֵצֵא אִם־בַּעַל אִשָּׁה הוּא וְיָצְאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ: (לו) אִם־אֲדֹנָיו יִתֶּן־לוֹ אִשָּׁה וְיָלְדָה־לוֹ בָנִים אוֹ בָנוֹת הָאִשָּׁה וְיַלְדֶיהָ תִּהְיֶה לַאדֹנֶיהָ וְהוּא יֵצֵא בְגַפּוֹ: וְאִם־אָמֹר יֹאמַר הָעֶבֶד אָהַבְתִּי אֶת־אֲדֹנִי אֶת־אִשְׁתִּי וְאֶת־בָּנָי לֹא אֵצֵא חָפְשִׁי: וְהִגִּישׁוֹ אֲדֹנָיו אֶל־הָאֱלֹהִים וְהִגִּישׁוֹ אֶל־הַדֶּלֶת אוֹ אֶל־הַמְּזוּזָה וְרָצַע אֲדֹנָיו אֶת־אָזְנוֹ בַּמַּרְצֵעַ וַעֲבָדוֹ לְעֹלָם: (ישראל) וְכִי־יִמְכֹּר אִישׁ אֶת־בִּתּוֹ לְאָמָה לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים: אִם־רָעָה בְּעֵינֵי אֲדֹנֶיהָ אֲשֶׁר־לוֹ יְעָדָהּ וְהֶפְדָּהּ לְעַם נָכְרִי לֹא־יִמְשֹׁל לְמָכְרָהּ בְּבִגְדוֹ־בָהּ: וְאִם־לִבְנוֹ יְיָעֲדֶנָּה כְּמִשְׁפַּט הַבָּנוֹת יַעֲשֶׂה־לָּהּ: אִם־אַחֶרֶת יִקַּח־לוֹ שְׁאֵרָהּ כְּסוּתָהּ וְעֹנָתָהּ לֹא יִגְרָע: וְאִם־שְׁלֹשׁ־אֵלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָהּ וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כָּסֶף: מַכֵּה אִישׁ וָמֵת מוֹת יוּמָת: וַאֲשֶׁר לֹא צָדָה וְהָאֱלֹהִים אִנָּה לְיָדוֹ וְשַׂמְתִּי לְךָ מָקוֹם אֲשֶׁר יָנוּס שָׁמָּה: וְכִי־יָזִד אִישׁ עַל־רֵעֵהוּ לְהָרְגוֹ בְּעָרְמָה מֵעִם מִזְבְּחִי תִּקָּחֶנּוּ לָמוּת: וּמַכֵּה אָבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוּמָת: וְגֹנֵב אִישׁ וּמְכָרוֹ וְנִמְצָא בְיָדוֹ מוֹת יוּמָת: וּמְקַלֵּל אָבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוּמָת: וְכִי־יְרִיב�un אֲנָשִׁים וְהִכָּה־אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ בְּאֶבֶן אוֹ בְאֶגְרֹף וְלֹא יָמוּת

וְנִפָּל לְמִשְׁפָּט: אִם־יָקוֹם וְהִתְהַלֵּךְ בַּחוּץ עַל־מִשְׁעַנְתּוֹ וְנִקָּה הַמַּכֶּה רַק שִׁבְתּוֹ יִתֵּן וְרַפֹּא יְרַפֵּא:

פרשת תרומה

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ־לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ תִּקְחוּ אֶת־תְּרוּמָתִי: וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתָּם זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת: וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים: וְעֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים וְעֹרֹת תְּחָשִׁים וַעֲצֵי שִׁטִּים: (לה) שֶׁמֶן לַמָּאֹר בְּשָׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים: אַבְנֵי־שֹׁהַם וְאַבְנֵי מִלֻּאִים לָאֵפֹד וְלַחֹשֶׁן: וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם: בְּכֹל אֲשֶׁר אֲנִי מַרְאֶה אוֹתְךָ אֶת תַּבְנִית הַמִּשְׁכָּן וְאֵת תַּבְנִית כָּל־כֵּלָיו וְכֵן תַּעֲשׂוּ: (ישראל) וְעָשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים אַמָּתַיִם וָחֵצִי אָרְכּוֹ וְאַמָּה וָחֵצִי רָחְבּוֹ וְאַמָּה וָחֵצִי קֹמָתוֹ: וְצִפִּיתָ אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר מִבַּית וּמִחוּץ תְּצַפֶּנּוּ וְעָשִׂיתָ עָלָיו זֵר זָהָב סָבִיב: וְיָצַקְתָּ לּוֹ אַרְבַּע טַבְּעֹת זָהָב וְנָתַתָּה עַל אַרְבַּע פַּעֲמֹתָיו וּשְׁתֵּי טַבָּעֹת עַל־צַלְעוֹ הָאֶחָת וּשְׁתֵּי טַבָּעֹת עַל־צַלְעוֹ הַשֵּׁנִית: וְעָשִׂיתָ בַדֵּי עֲצֵי שִׁטִּים וְצִפִּיתָ אֹתָם זָהָב: וְהֵבֵאתָ אֶת־הַבַּדִּים בַּטַּבָּעֹת עַל צַלְעֹת הָאָרֹן לָשֵׂאת אֶת־הָאָרֹן בָּהֶם: בְּטַבְּעֹת הָאָרֹן יִהְיוּ הַבַּדִּים לֹא יָסֻרוּ מִמֶּנּוּ: וְנָתַתָּ אֶל־הָאָרֹן אֶת הָעֵדֻת אֲשֶׁר אֶתֵּן אֵלֶיךָ:

פרשת תצוה

וְאַתָּה תְּצַוֶּה| אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זַיִת זָךְ כָּתִית לַמָּאוֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד: בְּאֹהֶל מוֹעֵד מִחוּץ לַפָּרֹכֶת אֲשֶׁר עַל־הָעֵדֻת יַעֲרֹךְ אֹתוֹ אַהֲרֹן וּבָנָיו מֵעֶרֶב עַד־בֹּקֶר לִפְנֵי יְהוָה חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְאַתָּה הַקְרֵב אֵלֶיךָ אֶת־אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאֶת־בָּנָיו אִתּוֹ מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכַהֲנוֹ־לִי אַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא אלעזר וְאִיתָמָר בְּנֵי אַהֲרֹן: וְעָשִׂיתָ בִגְדֵי־קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אָחִיךָ לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת: וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶל־כָּל־חַכְמֵי־לֵב אֲשֶׁר מִלֵּאתִיו רוּחַ חָכְמָה וְעָשׂוּ אֶת־בִּגְדֵי אַהֲרֹן לְקַדְּשׁוֹ לְכַהֲנוֹ־לִי: וְאֵלֶּה הַבְּגָדִים אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ חֹשֶׁן וְאֵפוֹד וּמְעִיל וּכְתֹנֶת תַּשְׁבֵּץ מִצְנֶפֶת וְאַבְנֵט וְעָשׂוּ בִגְדֵי־קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אָחִיךָ וְלִבָנָיו לְכַהֲנוֹ־לִי: וְהֵם יִקְחוּ אֶת־הַזָּהָב וְאֶת־

הַתְּכֵלֶת וְאֶת־הָאַרְגָּמָן וְאֶת־תּוֹלַעַת הַשָּׁנִי וְאֶת־הַשֵּׁשׁ: (לז) וְעָשִׂוּ אֶת־הָאֵפֹד זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן תּוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב: שְׁתֵּי כְתֵפֹת חִבְרֹת יְהְיֶה־לּוֹ אֶל־שְׁנֵי קְצוֹתָיו וְחֻבָּר: וְחֵשֶׁב אֲפָדָתוֹ אֲשֶׁר עָלָיו כְּמַעֲשֵׂהוּ מִמֶּנּוּ יְהְיֶה זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר: וְלָקַחְתָּ אֶת־שְׁתֵּי אַבְנֵי־שֹׁהַם וּפִתַּחְתָּ עֲלֵיהֶם שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (ישראל) שִׁשָּׁה מִשְׁמוֹתָם עַל הָאֶבֶן הָאֶחָת וְאֶת־שְׁמוֹת הַשִּׁשָּׁה הַנּוֹתָרִים עַל־הָאֶבֶן הַשֵּׁנִית כְּתוֹלְדֹתָם: מַעֲשֵׂה חָרָשׁ אֶבֶן פִּתּוּחֵי חֹתָם תְּפַתַּח אֶת־שְׁתֵּי הָאֲבָנִים עַל־שְׁמֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֻסַבֹּת מִשְׁבְּצֹת זָהָב תַּעֲשֶׂה אֹתָם: וְשַׂמְתָּ אֶת־שְׁתֵּי הָאֲבָנִים עַל כִּתְפֹת הָאֵפֹד אַבְנֵי זִכָּרֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת־שְׁמוֹתָם לִפְנֵי יְהוָה עַל־שְׁתֵּי כְתֵפָיו לְזִכָּרֹן:

פרשת כי־תשא

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: כִּי תִשָּׂא אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם וְנָתְנוּ אִישׁ כֹּפֶר נַפְשׁוֹ לַיהוָה בִּפְקֹד אֹתָם וְלֹא־יִהְיֶה בָהֶם נֶגֶף בִּפְקֹד אֹתָם: זֶה יִתְּנוּ כָּל־הָעֹבֵר עַל־הַפְּקֻדִים מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשֶּׁקֶל מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה לַיהוָה: (לז) כֹּל הָעֹבֵר עַל־הַפְּקֻדִים מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה יִתֵּן תְּרוּמַת יְהוָה: הֶעָשִׁיר לֹא־יַרְבֶּה וְהַדַּל לֹא יַמְעִיט מִמַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל לָתֵת אֶת־תְּרוּמַת יְהוָה לְכַפֵּר עַל־נַפְשֹׁתֵיכֶם: וְלָקַחְתָּ אֶת־כֶּסֶף הַכִּפֻּרִים מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָתַתָּ אֹתוֹ עַל־עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד וְהָיָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְזִכָּרוֹן לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר עַל־נַפְשֹׁתֵיכֶם: (ישראל) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְעָשִׂיתָ כִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְכַנּוֹ נְחֹשֶׁת לְרָחְצָה וְנָתַתָּ אֹתוֹ בֵּין־אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנָתַתָּ שָׁמָּה מָיִם: וְרָחֲצוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מִמֶּנּוּ אֶת־יְדֵיהֶם וְאֶת־רַגְלֵיהֶם: בְּבֹאָם אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ־מַיִם וְלֹא יָמֻתוּ אוֹ בְגִשְׁתָּם אֶל־הַמִּזְבֵּחַ לְשָׁרֵת לְהַקְטִיר אִשֶּׁה לַיהוָה: וְרָחֲצוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וְלֹא יָמֻתוּ וְהָיְתָה לָהֶם חָק־עוֹלָם לוֹ וּלְזַרְעוֹ לְדֹרֹתָם:

פרשת ויקהל

וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה אֶת־כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לַעֲשֹׂת אֹתָם: שֵׁשֶׁת יָמִים תֵּעָשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן לַיהוָה כָּל־הָעֹשֶׂה בּוֹ מְלָאכָה יוּמָת:

לֹא־תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מֹשְׁבֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת: (לו) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־כָּל־
עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר: קְחוּ מֵאִתְּכֶם
תְּרוּמָה לַיהוָה כֹּל נְדִיב לִבּוֹ יְבִיאֶהָ אֵת תְּרוּמַת יְהוָה זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת:
וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים: וְעֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים וְעֹרֹת
תְּחָשִׁים וַעֲצֵי שִׁטִּים: וְשֶׁמֶן לַמָּאוֹר וּבְשָׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת
הַסַּמִּים: וְאַבְנֵי־שֹׁהַם וְאַבְנֵי מִלֻּאִים לָאֵפוֹד וְלַחֹשֶׁן: וְכָל־חֲכַם־לֵב בָּכֶם יָבֹאוּ
וְיַעֲשׂוּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה: אֶת־הַמִּשְׁכָּן אֶת־אָהֳלוֹ וְאֶת־מִכְסֵהוּ
אֶת־קְרָסָיו וְאֶת־קְרָשָׁיו אֶת־בְּרִיחוֹ אֶת־עַמֻּדָיו וְאֶת־אֲדָנָיו: אֶת־הָאָרֹן וְאֶת־
בַּדָּיו אֶת־הַכַּפֹּרֶת וְאֵת פָּרֹכֶת הַמָּסָךְ: אֶת־הַשֻּׁלְחָן וְאֶת־בַּדָּיו וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו
וְאֵת לֶחֶם הַפָּנִים: וְאֶת־מְנֹרַת הַמָּאוֹר וְאֶת־כֵּלֶיהָ וְאֶת־נֵרֹתֶיהָ וְאֵת שֶׁמֶן
הַמָּאוֹר: וְאֶת־מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת וְאֶת־בַּדָּיו וְאֵת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֶת קְטֹרֶת
הַסַּמִּים וְאֶת־מָסַךְ הַפֶּתַח לְפֶתַח הַמִּשְׁכָּן: אֶת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־מִכְבַּר
הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר־לוֹ אֶת־בַּדָּיו וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו אֶת־הַכִּיֹּר וְאֶת־כַּנּוֹ: אֶת קַלְעֵי
הֶחָצֵר אֶת־עַמֻּדָיו וְאֶת־אֲדָנֶיהָ וְאֶת מָסַךְ שַׁעַר הֶחָצֵר: אֶת־יִתְדֹת הַמִּשְׁכָּן
וְאֶת־יִתְדֹת הֶחָצֵר וְאֶת־מֵיתְרֵיהֶם: אֶת־בִּגְדֵי הַשְּׂרָד לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ אֶת־בִּגְדֵי
הַקֹּדֶשׁ לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְאֶת־בִּגְדֵי בָנָיו לְכַהֵן: וַיֵּצְאוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
מִלִּפְנֵי מֹשֶׁה:

פרשת פקודי

אֵלֶּה פְקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדֻת אֲשֶׁר פֻּקַּד עַל־פִּי מֹשֶׁה עֲבֹדַת הַלְוִיִּם
בְּיַד אִיתָמָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן: וּבְצַלְאֵל בֶּן־אוּרִי בֶן־חוּר לְמַטֵּה יְהוּדָה עָשָׂה
אֵת כָּל־אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וְאִתּוֹ אָהֳלִיאָב בֶּן־אֲחִיסָמָךְ לְמַטֵּה־דָן
חָרָשׁ וְחֹשֵׁב וְרֹקֵם בַּתְּכֵלֶת וּבָאַרְגָּמָן וּבְתוֹלַעַת הַשָּׁנִי וּבַשֵּׁשׁ: (לט) כָּל־הַזָּהָב
הָעָשׂוּי לַמְלָאכָה בְּכֹל מְלֶאכֶת הַקֹּדֶשׁ וַיְהִי| זְהַב הַתְּנוּפָה תֵּשַׁע וְעֶשְׂרִים
כִּכָּר וּשְׁבַע מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ: וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה מְאַת
כִּכַּר וְאֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ: בֶּקַע
לַגֻּלְגֹּלֶת מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ לְכֹל הָעֹבֵר עַל־הַפְּקֻדִים מִבֶּן עֶשְׂרִים
שָׁנָה וָמַעְלָה לְשֵׁשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים: וַיְהִי
מְאַת כִּכַּר הַכֶּסֶף לָצֶקֶת אֵת אַדְנֵי הַקֹּדֶשׁ וְאֵת אַדְנֵי הַפָּרֹכֶת מְאַת אֲדָנִים

לִמְאַת הַכֶּבֶשׂ כֶּבֶר לָאָדֶן: (ישראל) וְאֶת־הָאֵלֶת וּשְׁבַע הַמֵּאוֹת וַחֲמִשָּׁה
וְשִׁבְעִים עֲשָׂה וָיו לָעֲמוּדִים וְצִפָּה רָאשֵׁיהֶם וְחִשַּׁק אֹתָם: וּנְחֹשֶׁת הַתְּנוּפָה
שִׁבְעִים כִּכָּר וְאַלְפַּיִם וְאַרְבַּע־מֵאוֹת שָׁקֶל: וַיַּעַשׂ בָּהּ אֶת־אַדְנֵי פֶּתַח אֹהֶל
מוֹעֵד וְאֵת מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת וְאֶת־מִכְבַּר הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר־לוֹ וְאֵת כָּל־כְּלֵי
הַמִּזְבֵּחַ: וְאֶת־אַדְנֵי הֶחָצֵר סָבִיב וְאֶת־אַדְנֵי שַׁעַר הֶחָצֵר וְאֵת כָּל־יִתְדֹת
הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־כָּל־יִתְדֹת הֶחָצֵר סָבִיב: וּמִן־הַתְּכֵלֶת וְהָאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת הַשָּׁנִי
עָשׂוּ בִּגְדֵי־שָׂרָד לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ וַיַּעֲשׂוּ אֶת־בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר לְאַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה:

פרשת ויקרא

וַיִּקְרָא אֶל־מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְהוָה אֵלָיו מֵאֹהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי־יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיהוָה מִן־הַבְּהֵמָה מִן־הַבָּקָר
וּמִן־הַצֹּאן תַּקְרִיבוּ אֶת־קָרְבַּנְכֶם: אִם־עֹלָה קָרְבָּנוֹ מִן־הַבָּקָר זָכָר תָּמִים
יַקְרִיבֶנּוּ אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד יַקְרִיב אֹתוֹ לִרְצֹנוֹ לִפְנֵי יְהוָה: וְסָמַךְ יָדוֹ עַל
רֹאשׁ הָעֹלָה וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו: (לוי) וְשָׁחַט אֶת־בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי יְהוָה
וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב
אֲשֶׁר־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וְהִפְשִׁיט אֶת־הָעֹלָה וְנִתַּח אֹתָהּ לִנְתָחֶיהָ: וְנָתְנוּ בְּנֵי
אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אֵשׁ עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְעָרְכוּ עֵצִים עַל־הָאֵשׁ: וְעָרְכוּ בְּנֵי אַהֲרֹן
הַכֹּהֲנִים אֵת הַנְּתָחִים אֶת־הָרֹאשׁ וְאֶת־הַפֶּדֶר עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ
אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ: וְקִרְבּוֹ וּכְרָעָיו יִרְחַץ בַּמָּיִם וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־הַכֹּל
הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ־נִיחוֹחַ לַיהוָה: (ישראל) וְאִם־מִן־הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ
מִן־הַכְּשָׂבִים אוֹ מִן־הָעִזִּים לְעֹלָה זָכָר תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ: וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יֶרֶךְ
הַמִּזְבֵּחַ צָפֹנָה לִפְנֵי יְהוָה וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־דָּמוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ
סָבִיב: וְנִתַּח אֹתוֹ לִנְתָחָיו וְאֶת־רֹאשׁוֹ וְאֶת־פִּדְרוֹ וְעָרַךְ הַכֹּהֵן אֹתָם
עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ: וְהַקֶּרֶב וְהַכְּרָעַיִם יִרְחַץ בַּמָּיִם
וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן אֶת־הַכֹּל וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה הוּא אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה:

פרשת צו

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: צַו אֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת
הָעֹלָה הִוא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָה עַל־הַמִּזְבֵּחַ כָּל־הַלַּיְלָה עַד־הַבֹּקֶר וְאֵשׁ

הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ: וְלָבַשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד וּמִכְנְסֵי־בַד יִלְבַּשׁ עַל־בְּשָׂרוֹ וְהֵרִים
אֶת־הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת־הָעֹלָה עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ:
(לוי) וּפָשַׁט אֶת־בְּגָדָיו וְלָבַשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים וְהוֹצִיא אֶת־הַדֶּשֶׁן אֶל־מִחוּץ
לַמַּחֲנֶה אֶל־מָקוֹם טָהוֹר: וְהָאֵשׁ עַל־הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד־בּוֹ לֹא תִכְבֶּה וּבִעֵר עָלֶיהָ
הַכֹּהֵן עֵצִים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעֹלָה וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים:
אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה: (ישראל) וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה הַקְרֵב
אֹתָהּ בְּנֵי־אַהֲרֹן לִפְנֵי יְהוָה אֶל־פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ: וְהֵרִים מִמֶּנּוּ בְקֻמְצוֹ מִסֹּלֶת
הַמִּנְחָה וּמִשַּׁמְנָהּ וְאֵת כָּל־הַלְּבֹנָה אֲשֶׁר עַל־הַמִּנְחָה וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה רֵיחַ
נִיחֹחַ אַזְכָּרָתָהּ לַיהוָה: וְהַנּוֹתֶרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מַצּוֹת תֵּאָכֵל
בְּמָקוֹם קָדֹשׁ בַּחֲצַר אֹהֶל־מוֹעֵד יֹאכְלוּהָ: לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ חֶלְקָם נְתַתִּי אֹתָהּ
מֵאִשַּׁי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם: כָּל־זָכָר בִּבְנֵי אַהֲרֹן יֹאכְלֶנָּה
חָק־עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם מֵאִשֵּׁי יְהוָה כָּל אֲשֶׁר־יִגַּע בָּהֶם יִקְדָּשׁ:

פרשת שמיני

וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר
אֶל־אַהֲרֹן קַח־לְךָ עֵגֶל בֶּן־בָּקָר לְחַטָּאת וְאַיִל לְעֹלָה תְּמִימִם וְהַקְרֵב לִפְנֵי
יְהוָה: וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר קְחוּ שְׂעִיר־עִזִּים לְחַטָּאת וְעֵגֶל וָכֶבֶשׂ
בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם לְעֹלָה: וְשׁוֹר וָאַיִל לִשְׁלָמִים לִזְבֹּחַ לִפְנֵי יְהוָה וּמִנְחָה
בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן כִּי הַיּוֹם יְהוָה נִרְאָה אֲלֵיכֶם: וַיִּקְחוּ אֵת אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה
אֶל־פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּקְרְבוּ כָּל־הָעֵדָה וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי יְהוָה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה
הַדָּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה תַּעֲשׂוּ וְיֵרָא אֲלֵיכֶם כְּבוֹד יְהוָה: (לוי) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
אֶל־אַהֲרֹן קְרַב אֶל־הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֶת־חַטָּאתְךָ וְאֶת־עֹלָתֶךָ וְכַפֵּר בַּעַדְךָ
וּבְעַד הָעָם וַעֲשֵׂה אֶת־קָרְבַּן הָעָם וְכַפֵּר בַּעֲדָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה: וַיִּקְרַב
אַהֲרֹן אֶל־הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁחַט אֶת־עֶגֶל הַחַטָּאת אֲשֶׁר־לוֹ: וַיַּקְרִבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן
אֶת־הַדָּם אֵלָיו וַיִּטְבֹּל אֶצְבָּעוֹ בַּדָּם וַיִּתֵּן עַל־קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־הַדָּם יָצַק
אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ: וְאֶת־הַחֵלֶב וְאֶת־הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת מִן־הַכָּבֵד מִן־
הַחַטָּאת הִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: (ישראל) וְאֶת־הַבָּשָׂר
וְאֶת־הָעוֹר שָׂרַף בָּאֵשׁ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה: וַיִּשְׁחַט אֶת־הָעֹלָה וַיַּמְצִאוּ בְּנֵי אַהֲרֹן
אֵלָיו אֶת־הַדָּם וַיִּזְרְקֵהוּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְאֶת־הָעֹלָה הִמְצִיאוּ אֵלָיו לִנְתָחֶיהָ

וְאֶת־הָרֹאשׁ וַיַּקְטֵר עַל־הַמּוְבֵּחַ: וַיִּרְחַץ אֶת־הַקֶּרֶב וְאֶת־הַכְּרָעָיִם וַיַּקְטֵר
עַל־הָעֹלָה הַמּוְבֵּחָה: וַיַּקְרֵב אֶת קָרְבַּן הָעָם וַיִּקַּח אֶת־שְׂעִיר הַחַטָּאת אֲשֶׁר
לָעָם וַיִּשְׁחָטֵהוּ וַיְחַטְּאֵהוּ בָּרִאשׁוֹן: וַיַּקְרֵב אֶת־הָעֹלָה וַיַּעֲשֶׂהָ כַּמִּשְׁפָּט:

פרשת תזריע

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ
וְיָלְדָה זָכָר וְטָמְאָה שִׁבְעַת יָמִים כִּימֵי נִדַּת דְּוֹתָהּ תִּטְמָא: וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי
יִמּוֹל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ: וּשְׁלֹשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב בִּדְמֵי טָהֳרָהּ
בְּכָל־קֹדֶשׁ לֹא־תִגָּע וְאֶל־הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא עַד־מְלֹאת יְמֵי טָהֳרָהּ: (לוי)
וְאִם־נְקֵבָה תֵּלֵד וְטָמְאָה שְׁבֻעַיִם כְּנִדָּתָהּ וְשִׁשִּׁים יוֹם וְשֵׁשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב
עַל־דְּמֵי טָהֳרָהּ: וּבִמְלֹאת| יְמֵי טָהֳרָהּ לְבֵן אוֹ לְבַת תָּבִיא כֶּבֶשׂ בֶּן־שְׁנָתוֹ
לְעֹלָה וּבֶן־יוֹנָה אוֹ־תֹר לְחַטָּאת אֶל־פֶּתַח אֹהֶל־מוֹעֵד אֶל־הַכֹּהֵן: וְהִקְרִיבוֹ
לִפְנֵי יְהוָה וְכִפֶּר עָלֶיהָ וְטָהֲרָה מִמְּקֹר דָּמֶיהָ זֹאת תּוֹרַת הַיֹּלֶדֶת לַזָּכָר אוֹ
לַנְּקֵבָה: וְאִם־לֹא תִמְצָא יָדָהּ דֵּי שֶׂה וְלָקְחָה שְׁתֵּי־תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה
אֶחָד לְעֹלָה וְאֶחָד לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן וְטָהֵרָה: (ישראל) וַיְדַבֵּר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר: אָדָם כִּי־יִהְיֶה בְעוֹר־בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אוֹ־סַפַּחַת אוֹ
בַהֶרֶת וְהָיָה בְעוֹר־בְּשָׂרוֹ לְנֶגַע צָרָעַת וְהוּבָא אֶל־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אוֹ אֶל־אַחַד
מִבָּנָיו הַכֹּהֲנִים: וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע בְּעוֹר־הַבָּשָׂר וְשֵׂעָר בַּנֶּגַע הָפַךְ לָבָן
וּמַרְאֵה הַנֶּגַע עָמֹק מֵעוֹר בְּשָׂרוֹ נֶגַע צָרַעַת הוּא וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וְטִמֵּא אֹתוֹ:
וְאִם־בַּהֶרֶת לְבָנָה הִוא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְעָמֹק אֵין־מַרְאֶה מִן־הָעוֹר וּשְׂעָרָה
לֹא־הָפַךְ לָבָן וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע שִׁבְעַת יָמִים: וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה הַנֶּגַע עָמַד בְּעֵינָיו לֹא־פָשָׂה הַנֶּגַע בָּעוֹר וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן שִׁבְעַת
יָמִים שֵׁנִית:

פרשת מצורע

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ וְהוּבָא
אֶל־הַכֹּהֵן: וְיָצָא הַכֹּהֵן אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה נִרְפָּא נֶגַע־
הַצָּרַעַת מִן־הַצָּרוּעַ: וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְלָקַח לַמִּטַּהֵר שְׁתֵּי־צִפֳּרִים חַיּוֹת טְהֹרוֹת וְעֵץ
אֶרֶז וּשְׁנִי תוֹלַעַת וְאֵזֹב: וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְשָׁחַט אֶת־הַצִּפּוֹר הָאֶחָת אֶל־כְּלִי־חֶרֶשׂ

עַל־מַיִם חַיִּים: (לו) אֶת־הַצִּפּוֹר הַחַיָּה יִקַּח אֹתָהּ וְאֶת־עֵץ הָאֶרֶז וְאֶת־שְׁנִי
הַתּוֹלַעַת וְאֶת־הָאֵזֹב וְטָבַל אוֹתָם וְאֵת[ו] הַצִּפּוֹר הַחַיָּה בְּדַם הַצִּפֹּר הַשְּׁחֻטָה
עַל הַמַּיִם הַחַיִּים: וְהִזָּה עַל הַמִּטַהֵר מִן־הַצָּרַעַת שֶׁבַע פְּעָמִים וְטִהֲרוֹ וְשִׁלַּח
אֶת־הַצִּפֹּר הַחַיָּה עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה: וְכִבֶּס הַמִּטַהֵר אֶת־בְּגָדָיו וְגִלַּח אֶת־כָּל־
שְׂעָרוֹ וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָהֵר וְאַחַר יָבוֹא אֶל־הַמַּחֲנֶה וְיָשַׁב מִחוּץ לְאָהֳלוֹ שִׁבְעַת
יָמִים: וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יְגַלַּח אֶת־כָּל־שְׂעָרוֹ אֶת־רֹאשׁוֹ וְאֶת־זְקָנוֹ וְאֵת
גַּבֹּת עֵינָיו וְאֶת־כָּל־שְׂעָרוֹ יְגַלֵּחַ וְכִבֶּס אֶת־בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם
וְטָהֵר: (ישראל) וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִקַּח שְׁנֵי־כְבָשִׂים תְּמִימִם וְכִבְשָׂה אַחַת
בַּת־שְׁנָתָהּ תְּמִימָה וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן וְלֹג אֶחָד
שָׁמֶן: וְהֶעֱמִיד הַכֹּהֵן הַמְטַהֵר אֶת הָאִישׁ הַמִּטַּהֵר וְאֹתָם לִפְנֵי יְהוָה פֶּתַח
אֹהֶל מוֹעֵד: וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת־הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד וְהִקְרִיב אֹתוֹ לְאָשָׁם וְאֶת־לֹג
הַשָּׁמֶן וְהֵנִיף אֹתָם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה:

פרשת אחרי־מות

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אַהֲרֹן בְּקָרְבָתָם לִפְנֵי־יְהוָה וַיָּמֻתוּ:
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאַל־יָבֹא בְכָל־עֵת אֶל־הַקֹּדֶשׁ
מִבֵּית לַפָּרֹכֶת אֶל־פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל־הָאָרֹן וְלֹא יָמוּת כִּי בֶּעָנָן אֵרָאֶה
עַל־הַכַּפֹּרֶת: בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל־הַקֹּדֶשׁ בְּפַר בֶּן־בָּקָר לְחַטָּאת וְאַיִל
לְעֹלָה: בְּתְנֹת־בַּד קֹדֶשׁ יִלְבָּשׁ וּמִכְנְסֵי־בַד יִהְיוּ עַל־בְּשָׂרוֹ וּבְאַבְנֵט בַּד יַחְגֹּר
וּבְמִצְנֶפֶת בַּד יִצְנָף בִּגְדֵי־קֹדֶשׁ הֵם וְרָחַץ בַּמַּיִם אֶת־בְּשָׂרוֹ וּלְבֵשָׁם: וּמֵאֵת
עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי־שְׂעִירֵי עִזִּים לְחַטָּאת וְאַיִל אֶחָד לְעֹלָה: וְהִקְרִיב
אַהֲרֹן אֶת־פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר־לוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ: (לו) וְלָקַח אֶת־שְׁנֵי
הַשְּׂעִירִם וְהֶעֱמִיד אֹתָם לִפְנֵי יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וְנָתַן אַהֲרֹן עַל־שְׁנֵי
הַשְּׂעִירִם גֹּרָלוֹת גּוֹרָל אֶחָד לַיהוָה וְגוֹרָל אֶחָד לַעֲזָאזֵל: וְהִקְרִיב אַהֲרֹן
אֶת־הַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַיהוָה וְעָשָׂהוּ חַטָּאת: וְהַשָּׂעִיר אֲשֶׁר
עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַעֲזָאזֵל יָעֳמַד־חַי לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר עָלָיו לְשַׁלַּח אֹתוֹ
לַעֲזָאזֵל הַמִּדְבָּרָה: וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת־פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר־לוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ
וּבְעַד בֵּיתוֹ וְשָׁחַט אֶת־פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר־לוֹ: (ישראל) וְלָקַח מְלֹא־הַמַּחְתָּה
גַּחֲלֵי־אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ מִלִּפְנֵי יְהוָה וּמְלֹא חָפְנָיו קְטֹרֶת סַמִּים דַּקָּה וְהֵבִיא

מִבֵּית לַפָּרֹכֶת: וְנָתַן אֶת־הַקְּטֹרֶת עַל־הָאֵשׁ לִפְנֵי יְהוָה וְכִפָּה [עֲנַן הַקְּטֹרֶת
אֶת־הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל־הָעֵדֻת וְלֹא יָמוּת: וְלָקַח מִדַּם הַפָּר וְהִזָּה בְאֶצְבָּעוֹ
עַל־פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת קֵדְמָה וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת יַזֶּה שֶׁבַע־פְּעָמִים מִן־הַדָּם בְּאֶצְבָּעוֹ:
וְשָׁחַט אֶת־שְׂעִיר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לָעָם וְהֵבִיא אֶת־דָּמוֹ אֶל־מִבֵּית לַפָּרֹכֶת
וְעָשָׂה אֶת־דָּמוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְדַם הַפָּר וְהִזָּה אֹתוֹ עַל־הַכַּפֹּרֶת וְלִפְנֵי
הַכַּפֹּרֶת: וְכִפֶּר עַל־הַקֹּדֶשׁ מִטֻּמְאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפִּשְׁעֵיהֶם לְכָל־חַטֹּאתָם
וְכֵן יַעֲשֶׂה לְאֹהֶל מוֹעֵד הַשֹּׁכֵן אִתָּם בְּתוֹךְ טֻמְאֹתָם: וְכָל־אָדָם לֹא־יִהְיֶה [
בְּאָהֳל מוֹעֵד בְּבֹאוֹ לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ עַד־צֵאתוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וּבְעַד
כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל:

פרשת קדושים

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
קְדֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ
וְאֶת־שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמֹרוּ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: אַל־תִּפְנוּ אֶל־הָאֱלִילִם וֵאלֹהֵי
מַסֵּכָה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: (ליו) וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח שְׁלָמִים
לַיהוָה לְרִצֹנְכֶם תִּזְבָּחֻהוּ: בְּיוֹם זִבְחֲכֶם יֵאָכֵל וּמִמָּחֳרָת וְהַנּוֹתָר עַד־יוֹם
הַשְּׁלִישִׁי בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף: וְאִם הֵאָכֹל יֵאָכֵל בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי פִּגּוּל הוּא לֹא יֵרָצֶה:
וְאֹכְלָיו עֲוֹנוֹ יִשָּׂא כִּי־אֶת־קֹדֶשׁ יְהוָה חִלֵּל וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ:
וּבְקֻצְרְכֶם אֶת־קְצִיר אַרְצְכֶם לֹא תְכַלֶּה פְּאַת שָׂדְךָ לִקְצֹר וְלֶקֶט קְצִירְךָ לֹא
תְלַקֵּט: וְכַרְמְךָ לֹא תְעוֹלֵל וּפֶרֶט כַּרְמְךָ לֹא תְלַקֵּט לֶעָנִי וְלַגֵּר תַּעֲזֹב אֹתָם
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: (ישראל) לֹא תִגְנֹבוּ וְלֹא־תְכַחֲשׁוּ וְלֹא־תְשַׁקְּרוּ אִישׁ
בַּעֲמִיתוֹ: וְלֹא־תִשָּׁבְעוּ בִשְׁמִי לַשָּׁקֶר וְחִלַּלְתָּ אֶת־שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה:
לֹא־תַעֲשֹׁק אֶת־רֵעֲךָ וְלֹא תִגְזֹל לֹא־תָלִין פְּעֻלַּת שָׂכִיר אִתְּךָ עַד־בֹּקֶר:
לֹא־תְקַלֵּל חֵרֵשׁ וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשֹׁל וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה:

פרשת אמור

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אֱמֹר אֶל־הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לְנֶפֶשׁ
לֹא־יִטַּמָּא בְּעַמָּיו: כִּי אִם־לִשְׁאֵרוֹ הַקָּרֹב אֵלָיו לְאִמּוֹ וּלְאָבִיו וְלִבְנוֹ וּלְבִתּוֹ
וּלְאָחִיו: וְלַאֲחֹתוֹ הַבְּתוּלָה הַקְּרוֹבָה אֵלָיו אֲשֶׁר לֹא־הָיְתָה לְאִישׁ לָהּ יִטַּמָּא:

לֹא יִטַּמֵּא בַּעַל בְּעַמָּיו לְחֻלָּלוֹ: לֹא־יִקְרְחוּ קָרְחָה בְּרֹאשָׁם וּפְאַת זְקָנָם לֹא
יְגַלֵּחוּ וּבִבְשָׂרָם לֹא יִשְׂרְטוּ שָׂרָטֶת: קְדֹשִׁים יִהְיוּ לֵאלֹהֵיהֶם וְלֹא יְחַלְּלוּ שֵׁם
אֱלֹהֵיהֶם כִּי אֶת־אִשֵּׁי יְהוָה לֶחֶם אֱלֹהֵיהֶם הֵם מַקְרִיבִם וְהָיוּ קֹדֶשׁ: (ויק) אִשָּׁה
זֹנָה וַחֲלָלָה לֹא יִקָּחוּ וְאִשָּׁה גְרוּשָׁה מֵאִישָׁהּ לֹא יִקָּחוּ כִּי־קָדֹשׁ הוּא לֵאלֹהָיו:
וְקִדַּשְׁתּוֹ כִּי־אֶת־לֶחֶם אֱלֹהֶיךָ הוּא מַקְרִיב קָדֹשׁ יִהְיֶה־לְּךָ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה
מְקַדִּשְׁכֶם: וּבַת אִישׁ כֹּהֵן כִּי תָחֵל לִזְנוֹת אֶת־אָבִיהָ הִיא מְחַלֶּלֶת בָּאֵשׁ
תִּשָּׂרֵף: וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל מֵאֶחָיו אֲשֶׁר־יוּצַק עַל־רֹאשׁוֹ שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וּמִלֵּא
אֶת־יָדוֹ לִלְבֹּשׁ אֶת־הַבְּגָדִים אֶת־רֹאשׁוֹ לֹא יִפְרָע וּבְגָדָיו לֹא יִפְרֹם: וְעַל
כָּל־נַפְשֹׁת מֵת לֹא יָבֹא לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטַּמָּא: וּמִן־הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא וְלֹא
יְחַלֵּל אֶת מִקְדַּשׁ אֱלֹהָיו כִּי נֵזֶר שֶׁמֶן מִשְׁחַת אֱלֹהָיו עָלָיו אֲנִי יְהוָה: (ישראל)
וְהוּא אִשָּׁה בִּבְתוּלֶיהָ יִקָּח: אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וַחֲלָלָה זֹנָה אֶת־אֵלֶּה לֹא יִקָּח
כִּי אִם־בְּתוּלָה מֵעַמָּיו יִקַּח אִשָּׁה: וְלֹא־יְחַלֵּל זַרְעוֹ בְּעַמָּיו כִּי אֲנִי יְהוָה
מְקַדְּשׁוֹ:

פרשת בהר

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
כִּי תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וְשָׁבְתָה הָאָרֶץ שַׁבָּת לַיהוָה: שֵׁשׁ
שָׁנִים תִּזְרַע שָׂדֶךָ וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמֹר כַּרְמֶךָ וְאָסַפְתָּ אֶת־תְּבוּאָתָהּ: (ויק)
וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ שַׁבָּת לַיהוָה שָׂדְךָ לֹא תִזְרָע
וְכַרְמְךָ לֹא תִזְמֹר: אֶת סְפִיחַ קְצִירְךָ לֹא תִקְצוֹר וְאֶת־עִנְּבֵי נְזִירֶיךָ לֹא תִבְצֹר
שְׁנַת שַׁבָּתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ: וְהָיְתָה שַׁבַּת הָאָרֶץ לָכֶם לְאָכְלָה לְךָ וּלְעַבְדְּךָ
וְלַאֲמָתֶךָ וְלִשְׂכִּירְךָ וּלְתוֹשָׁבְךָ הַגָּרִים עִמָּךְ: וְלִבְהֶמְתְּךָ וְלַחַיָּה אֲשֶׁר בְּאַרְצֶךָ
תִּהְיֶה כָּל־תְּבוּאָתָהּ לֶאֱכֹל: (ישראל) וְסָפַרְתָּ לְךָ שֶׁבַע שַׁבְּתֹת שָׁנִים שֶׁבַע
שָׁנִים שֶׁבַע פְּעָמִים וְהָיוּ לְךָ יְמֵי שֶׁבַע שַׁבְּתֹת הַשָּׁנִים תֵּשַׁע וְאַרְבָּעִים שָׁנָה:
וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפַר תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִעִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בְּיוֹם הַכִּפֻּרִים
תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר בְּכָל־אַרְצְכֶם: וְקִדַּשְׁתֶּם אֵת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וְקָרָאתֶם
דְּרוֹר בָּאָרֶץ לְכָל־יֹשְׁבֶיהָ יוֹבֵל הִוא תִּהְיֶה לָכֶם וְשַׁבְתֶּם אִישׁ אֶל־אֲחֻזָּתוֹ
וְאִישׁ אֶל־מִשְׁפַּחְתּוֹ תָּשֻׁבוּ: יוֹבֵל הִוא שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּהְיֶה לָכֶם לֹא
תִזְרָעוּ וְלֹא תִקְצְרוּ אֶת־סְפִיחֶיהָ וְלֹא תִבְצְרוּ אֶת־נְזִרֶיהָ: כִּי יוֹבֵל הִוא קֹדֶשׁ

תִּהְיֶה לָכֶם מִן־הַשָּׁדֶה תֹּאכְלוּ אֶת־תְּבוּאָתָהּ: בִּשְׁנַת הַיּוֹבֵל הַזֹּאת תָּשֻׁבוּ אִישׁ אֶל־אֲחֻזָּתוֹ:

פרשת בחקותי

אִם־בְּחֻקֹּתַי תֵּלֵכוּ וְאֶת־מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם: וְנָתַתִּי גִּשְׁמֵיכֶם בְּעִתָּם וְנָתְנָה הָאָרֶץ יְבוּלָהּ וְעֵץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן פִּרְיוֹ: וְהִשִּׂיג לָכֶם דַּיִשׁ אֶת־בָּצִיר וּבָצִיר יַשִּׂיג אֶת־זָרַע וַאֲכַלְתֶּם לַחְמְכֶם לָשֹׂבַע וִישַׁבְתֶּם לָבֶטַח בְּאַרְצְכֶם: (לו) וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בָּאָרֶץ וּשְׁכַבְתֶּם וְאֵין מַחֲרִיד וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רָעָה מִן־הָאָרֶץ וְחֶרֶב לֹא־תַעֲבֹר בְּאַרְצְכֶם: וּרְדַפְתֶּם אֶת־אֹיְבֵיכֶם וְנָפְלוּ לִפְנֵיכֶם לָחֶרֶב: וְרָדְפוּ מִכֶּם חֲמִשָּׁה מֵאָה וּמֵאָה מִכֶּם רִבָבָה יִרְדֹּפוּ וְנָפְלוּ אֹיְבֵיכֶם לִפְנֵיכֶם לָחֶרֶב: וּפָנִיתִי אֲלֵיכֶם וְהִפְרֵיתִי אֶתְכֶם וְהִרְבֵּיתִי אֶתְכֶם וַהֲקִימֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם: (ישראל) וַאֲכַלְתֶּם יָשָׁן נוֹשָׁן וְיָשָׁן מִפְּנֵי חָדָשׁ תּוֹצִיאוּ: וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכֶכֶם וְלֹא־תִגְעַל נַפְשִׁי אֶתְכֶם: וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וְאַתֶּם תִּהְיוּ־לִי לְעָם: אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִהְיֹת לָהֶם עֲבָדִים וָאֶשְׁבֹּר מֹטֹת עֻלְּכֶם וָאוֹלֶךְ אֶתְכֶם קוֹמְמִיּוּת:

פרשת במדבר

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר: שְׂאוּ אֶת־רֹאשׁ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת כָּל־זָכָר לְגֻלְגְּלֹתָם: מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל־יֹצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל תִּפְקְדוּ אֹתָם לְצִבְאֹתָם אַתָּה וְאַהֲרֹן: וְאִתְּכֶם יִהְיוּ אִישׁ אִישׁ לַמַּטֵּה אִישׁ רֹאשׁ לְבֵית־אֲבֹתָיו הוּא: (לו) וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יַעַמְדוּ אִתְּכֶם לִרְאוּבֵן אֱלִיצוּר בֶּן־שְׁדֵיאוּר: לְשִׁמְעוֹן שְׁלֻמִיאֵל בֶּן־צוּרִישַׁדָּי: לִיהוּדָה נַחְשׁוֹן בֶּן־עַמִּינָדָב: לְיִשָּׂשכָר נְתַנְאֵל בֶּן־צוּעָר: לִזְבוּלֻן אֱלִיאָב בֶּן־חֵלֹן: לִבְנֵי יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם אֱלִישָׁמָע בֶּן־עַמִּיהוּד לִמְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן־פְּדָהצוּר: לְבִנְיָמִן אֲבִידָן בֶּן־גִּדְעֹנִי: לְדָן אֲחִיעֶזֶר בֶּן־עַמִּישַׁדָּי: לְאָשֵׁר פַּגְעִיאֵל בֶּן־עָכְרָן: לְגָד אֶלְיָסָף בֶּן־דְּעוּאֵל: לְנַפְתָּלִי אֲחִירַע בֶּן־עֵינָן: אֵלֶּה קְרוּאֵי הָעֵדָה נְשִׂיאֵי מַטּוֹת אֲבוֹתָם רָאשֵׁי אַלְפֵי

יִשְׂרָאֵל חֵם: (ישראל) וַיִּקַּח מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר נִקְּבוּ
בְּשֵׁמוֹת: וְאֵת כָּל־הָעֵדָה הִקְהִילוּ בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי וַיִּתְיַלְּדוּ עַל־מִשְׁפְּחֹתָם
לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה לְגֻלְגְּלֹתָם: כַּאֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וַיִּפְקְדֵם בְּמִדְבַּר סִינָי:

פרשת נשא

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: נָשֹׂא אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן גַּם־הֵם לְבֵית
אֲבֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם: מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָמַעְלָה עַד בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּפְקֹד
אוֹתָם כָּל־הַבָּא לִצְבֹא צָבָא לַעֲבֹד עֲבֹדָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד: וְאֵת עֲבֹדַת
מִשְׁפְּחֹת הַגֵּרְשֻׁנִּי לַעֲבֹד וּלְמַשָּׂא: (לו) וְנָשְׂאוּ אֶת־יְרִיעֹת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־אֹהֶל
מוֹעֵד מִכְסֵהוּ וּמִכְסֵה הַתַּחַשׁ אֲשֶׁר־עָלָיו מִלְמָעְלָה וְאֵת־מָסַךְ פֶּתַח אֹהֶל
מוֹעֵד: וְאֵת קַלְעֵי הֶחָצֵר וְאֶת־מָסַךְ [פֶּתַח] שַׁעַר הֶחָצֵר אֲשֶׁר עַל־הַמִּשְׁכָּן
וְעַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְאֵת מֵיתְרֵיהֶם וְאֵת־כָּל־כְּלֵי עֲבֹדָתָם וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר
יֵעָשֶׂה לָהֶם וְעָבָדוּ: עַל־פִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו תִּהְיֶה כָּל־עֲבֹדַת בְּנֵי הַגֵּרְשֻׁנִּי
לְכָל־מַשָּׂאָם וּלְכָל עֲבֹדָתָם וּפְקַדְתֶּם עֲלֵהֶם בְּמִשְׁמֶרֶת אֵת כָּל־מַשָּׂאָם: זֹאת
עֲבֹדַת מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי הַגֵּרְשֻׁנִּי בְּאֹהֶל מוֹעֵד וּמִשְׁמַרְתָּם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן־אַהֲרֹן
הַכֹּהֵן: (ישראל) בְּנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית־אֲבֹתָם תִּפְקֹד אֹתָם: מִבֶּן
שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָמַעְלָה וְעַד בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּפְקְדֵם כָּל־הַבָּא לַצָּבָא לַעֲבֹד
אֶת־עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד: וְזֹאת מִשְׁמֶרֶת מַשָּׂאָם לְכָל־עֲבֹדָתָם בְּאֹהֶל מוֹעֵד
קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן וּבְרִיחָיו וְעַמֻּדָיו וַאֲדָנָיו: וְעַמּוּדֵי הֶחָצֵר סָבִיב וְאַדְנֵיהֶם
וְיִתְדֹתָם וּמֵיתְרֵיהֶם לְכָל־כֵּלֵיהֶם וּלְכָל עֲבֹדָתָם וּבְשֵׁמֹת תִּפְקְדוּ אֶת־כְּלֵי
מִשְׁמֶרֶת מַשָּׂאָם: וְזֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי מְרָרִי לְכָל־עֲבֹדָתָם בְּאֹהֶל מוֹעֵד
בְּיַד אִיתָמָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן: וַיִּפְקֹד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּנְשִׂיאֵי הָעֵדָה אֶת־בְּנֵי
הַקְהָתִי לְמִשְׁפְּחֹתָם וּלְבֵית אֲבֹתָם: מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָמַעְלָה וְעַד
בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל־הַבָּא לַצָּבָא לַעֲבֹדָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד: וַיִּהְיוּ פְקֻדֵיהֶם
לְמִשְׁפְּחֹתָם אַלְפַּיִם שְׁבַע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים: אֵלֶּה פְקוּדֵי מִשְׁפְּחֹת הַקְהָתִי
כָּל־הָעֹבֵד בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־פִּי יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה:

פרשת בהעלותך

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּהַעֲלֹתְךָ
אֶת־הַנֵּרֹת אֶל־מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יָאִירוּ שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת: וַיַּעַשׂ כֵּן אַהֲרֹן
אֶל־מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה הֶעֱלָה נֵרֹתֶיהָ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וְזֶה מַעֲשֵׂה
הַמְּנֹרָה מִקְשָׁה זָהָב עַד־יְרֵכָהּ עַד־פִּרְחָהּ מִקְשָׁה הִוא כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר הֶרְאָה
יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשָׂה אֶת־הַמְּנֹרָה: (לוי) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: קַח
אֶת־הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְטִהַרְתָּ אֹתָם: וְכֹה־תַעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהֲרָם הַזֵּה
עֲלֵיהֶם מֵי חַטָּאת וְהֶעֱבִירוּ תַעַר עַל־כָּל־בְּשָׂרָם וְכִבְּסוּ בִגְדֵיהֶם וְהִטָּהֵרוּ:
וְלָקְחוּ פַּר בֶּן־בָּקָר וּמִנְחָתוֹ סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן וּפַר־שֵׁנִי בֶן־בָּקָר תִּקַּח
לְחַטָּאת: וְהִקְרַבְתָּ אֶת־הַלְוִיִּם לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְהִקְהַלְתָּ אֶת־כָּל־עֲדַת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל: (ישראל) וְהִקְרַבְתָּ אֶת־הַלְוִיִּם לִפְנֵי יְהוָה וְסָמְכוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־
יְדֵיהֶם עַל־הַלְוִיִּם: וְהֵנִיף אַהֲרֹן אֶת־הַלְוִיִּם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה מֵאֵת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת יְהוָה: וְהַלְוִיִּם יִסְמְכוּ אֶת־יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ
הַפָּרִים וַעֲשֵׂה אֶת־הָאֶחָד חַטָּאת וְאֶת־הָאֶחָד עֹלָה לַיהוָה לְכַפֵּר עַל־הַלְוִיִּם:
וְהַעֲמַדְתָּ אֶת־הַלְוִיִּם לִפְנֵי אַהֲרֹן וְלִפְנֵי בָנָיו וְהֵנַפְתָּ אֹתָם תְּנוּפָה לַיהוָה:
וְהִבְדַּלְתָּ אֶת־הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם:

פרשת שלח

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: שְׁלַח־לְךָ אֲנָשִׁים וְיָתֻרוּ אֶת־אֶרֶץ כְּנַעַן
אֲשֶׁר־אֲנִי נֹתֵן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לְמַטֵּה אֲבֹתָיו תִּשְׁלָחוּ כֹּל
נָשִׂיא בָהֶם: וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה מִמִּדְבַּר פָּארָן עַל־פִּי יְהוָה כֻּלָּם אֲנָשִׁים
רָאשֵׁי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הֵמָּה: (לוי) וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם לְמַטֵּה רְאוּבֵן שַׁמּוּעַ בֶּן־זַכּוּר:
לְמַטֵּה שִׁמְעוֹן שָׁפָט בֶּן־חוֹרִי: לְמַטֵּה יְהוּדָה כָּלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה: לְמַטֵּה יִשָּׂשכָר
יִגְאָל בֶּן־יוֹסֵף: לְמַטֵּה אֶפְרַיִם הוֹשֵׁעַ בִּן־נוּן: לְמַטֵּה בִנְיָמִן פַּלְטִי בֶּן־רָפוּא:
לְמַטֵּה זְבוּלֻן גַּדִּיאֵל בֶּן־סוֹדִי: לְמַטֵּה יוֹסֵף לְמַטֵּה מְנַשֶּׁה גַּדִּי בֶּן־סוּסִי:
לְמַטֵּה דָן עַמִּיאֵל בֶּן־גְּמַלִּי: לְמַטֵּה אָשֵׁר סְתוּר בֶּן־מִיכָאֵל: לְמַטֵּה נַפְתָּלִי
נַחְבִּי בֶּן־וָפְסִי: לְמַטֵּה גָד גְּאוּאֵל בֶּן־מָכִי: אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־שָׁלַח
מֹשֶׁה לָתוּר אֶת־הָאָרֶץ וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֵׁעַ בִּן־נוּן יְהוֹשֻׁעַ: (ישראל) וַיִּשְׁלַח
אֹתָם מֹשֶׁה לָתוּר אֶת־אֶרֶץ כְּנָעַן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם עֲלוּ זֶה בַּנֶּגֶב וַעֲלִיתֶם

אֶת־הָהָר: וּרְאִיתֶם אֶת־הָאָרֶץ מַה־הִוא וְאֶת־הָעָם הַיֹּשֵׁב עָלֶיהָ הֶחָזָק הוּא הָרָפֶה הַמְעַט הוּא אִם־רָב: וּמָה הָאָרֶץ אֲשֶׁר־הוּא יֹשֵׁב בָּהּ הֲטוֹבָה הִוא אִם־רָעָה וּמָה הֶעָרִים אֲשֶׁר־הוּא יוֹשֵׁב בָּהֵנָּה הַבְּמַחֲנִים אִם בְּמִבְצָרִים: וּמָה הָאָרֶץ הַשְּׁמֵנָה הִוא אִם־רָזָה הֲיֵשׁ־בָּהּ עֵץ אִם־אַיִן וְהִתְחַזַּקְתֶּם וּלְקַחְתֶּם מִפְּרִי הָאָרֶץ וְהַיָּמִים יְמֵי בִכּוּרֵי עֲנָבִים:

פרשת קרח

וַיִּקַּח קֹרַח בֶּן־יִצְהָר בֶּן־קְהָת בֶּן־לֵוִי וְדָתָן וַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב וְאוֹן בֶּן־פֶּלֶת בְּנֵי רְאוּבֵן: וַיָּקֻמוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וַאֲנָשִׁים מִבְּנֵי־יִשְׂרָאֵל חֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם נְשִׂיאֵי עֵדָה קְרָאֵי מוֹעֵד אַנְשֵׁי־שֵׁם: וַיִּקָּהֲלוּ עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב־לָכֶם כִּי כָל־הָעֵדָה כֻּלָּם קְדֹשִׁים וּבְתוֹכָם יְהוָה וּמַדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל־קְהַל יְהוָה: (לוי) וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו: וַיְדַבֵּר אֶל־קֹרַח וְאֶל־כָּל־עֲדָתוֹ לֵאמֹר בֹּקֶר וְיֹדַע יְהוָה אֶת־אֲשֶׁר־לוֹ וְאֶת־הַקָּדוֹשׁ וְהִקְרִיב אֵלָיו וְאֵת אֲשֶׁר יִבְחַר־בּוֹ יַקְרִיב אֵלָיו: זֹאת עֲשׂוּ קְחוּ־לָכֶם מַחְתּוֹת קֹרַח וְכָל־עֲדָתוֹ: וּתְנוּ־בָהֵן אֵשׁ וְשִׂימוּ עֲלֵיהֶן קְטֹרֶת לִפְנֵי יְהוָה מָחָר וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה הוּא הַקָּדוֹשׁ רַב־לָכֶם בְּנֵי לֵוִי: (ישראל) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־קֹרַח שִׁמְעוּ־נָא בְנֵי לֵוִי: הַמְעַט מִכֶּם כִּי־הִבְדִּיל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶתְכֶם מֵעֲדַת יִשְׂרָאֵל לְהַקְרִיב אֶתְכֶם אֵלָיו לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת מִשְׁכַּן יְהוָה וְלַעֲמֹד לִפְנֵי הָעֵדָה לְשָׁרְתָם: וַיַּקְרֵב אֹתְךָ וְאֶת־כָּל־אַחֶיךָ בְּנֵי־לֵוִי אִתָּךְ וּבְקַשְׁתֶּם גַּם־כְּהֻנָּה: לָכֵן אַתָּה וְכָל־עֲדָתְךָ הַנֹּעָדִים עַל־יְהוָה וְאַהֲרֹן מַה־הוּא כִּי תלינו (תַלִּינוּ) עָלָיו: וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לִקְרֹא לְדָתָן וְלַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב וַיֹּאמְרוּ לֹא נַעֲלֶה: הַמְעַט כִּי הֶעֱלִיתָנוּ מֵאֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ לַהֲמִיתֵנוּ בַּמִּדְבָּר כִּי־תִשְׂתָּרֵר עָלֵינוּ גַּם־הִשְׂתָּרֵר:

פרשת חקת

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר: זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ פָּרָה אֲדֻמָּה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין־בָּהּ מוּם אֲשֶׁר לֹא־עָלָה עָלֶיהָ עֹל: וּנְתַתֶּם אֹתָהּ אֶל־אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְהוֹצִיא אֹתָהּ אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְשָׁחַט אֹתָהּ לְפָנָיו: וְלָקַח אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ בְּאֶצְבָּעוֹ וְהִזָּה אֶל־נֹכַח פְּנֵי אֹהֶל־מוֹעֵד מִדָּמָהּ שֶׁבַע פְּעָמִים: וְשָׂרַף אֶת־הַפָּרָה לְעֵינָיו

אֶת־עֵדָה וְאֶת־בְּשָׁרָהּ וְאֶת־דָּמָהּ עַל־פִּרְשָׁהּ יִשְׂרֹף: וְלָקַח הַכֹּהֵן עֵץ אֶרֶז
וְאֵזוֹב וּשְׁנִי תוֹלָעַת וְהִשְׁלִיךְ אֶל־תּוֹךְ שְׂרֵפַת הַפָּרָה: (לוי) וְכִבֶּס בְּגָדָיו הַכֹּהֵן
וְרָחַץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחַר יָבֹא אֶל־הַמַּחֲנֶה וְטָמֵא הַכֹּהֵן עַד־הָעָרֶב: וְהַשֹּׂרֵף
אֹתָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו בַּמַּיִם וְרָחַץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב: וְאָסַף| אִישׁ
טָהוֹר אֶת אֵפֶר הַפָּרָה וְהִנִּיחַ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה בְּמָקוֹם טָהוֹר וְהָיְתָה לַעֲדַת
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמֶרֶת לְמֵי נִדָּה חַטָּאת הִוא: (ישראל) וְכִבֶּס הָאֹסֵף אֶת־אֵפֶר
הַפָּרָה אֶת־בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב וְהָיְתָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם
לְחֻקַּת עוֹלָם: הַנֹּגֵעַ בְּמֵת לְכָל־נֶפֶשׁ אָדָם וְטָמֵא שִׁבְעַת יָמִים: הוּא
יִתְחַטָּא־בּוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִטְהָר וְאִם־לֹא יִתְחַטָּא בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי לֹא יִטְהָר: כָּל־הַנֹּגֵעַ בְּמֵת בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם אֲשֶׁר־יָמוּת
וְלֹא יִתְחַטָּא אֶת־מִשְׁכַּן יְהוָה טִמֵּא וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִיִּשְׂרָאֵל כִּי מֵי
נִדָּה לֹא־זֹרַק עָלָיו טָמֵא יִהְיֶה עוֹד טֻמְאָתוֹ בוֹ: זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי־יָמוּת
בְּאֹהֶל כָּל־הַבָּא אֶל־הָאֹהֶל וְכָל־אֲשֶׁר בָּאֹהֶל יִטְמָא שִׁבְעַת יָמִים: וְכֹל כְּלִי
פָתוּחַ אֲשֶׁר אֵין־צָמִיד פְּתִיל עָלָיו טָמֵא הוּא: וְכֹל אֲשֶׁר־יִגַּע עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה
בַּחֲלַל־חֶרֶב אוֹ בְמֵת אוֹ בְעֶצֶם אָדָם אוֹ בְקֶבֶר יִטְמָא שִׁבְעַת יָמִים: וְלָקְחוּ
לַטָּמֵא מֵעֲפַר שְׂרֵפַת הַחַטָּאת וְנָתַן עָלָיו מַיִם חַיִּים אֶל־כֶּלִי:

פרשת בלק

וַיַּרְא בָּלָק בֶּן־צִפּוֹר אֵת כָּל־אֲשֶׁר־עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לָאֱמֹרִי: וַיָּגָר מוֹאָב מִפְּנֵי
הָעָם מְאֹד כִּי רַב־הוּא וַיָּקָץ מוֹאָב מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר מוֹאָב אֶל־זִקְנֵי
מִדְיָן עַתָּה יְלַחֲכוּ הַקָּהָל אֶת־כָּל־סְבִיבֹתֵינוּ כִּלְחֵךְ הַשּׁוֹר אֵת יֶרֶק הַשָּׂדֶה
וּבָלָק בֶּן־צִפּוֹר מֶלֶךְ לְמוֹאָב בָּעֵת הַהִוא: (לוי) וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־בִּלְעָם
בֶּן־בְּעוֹר פְּתוֹרָה אֲשֶׁר עַל־הַנָּהָר אֶרֶץ בְּנֵי־עַמּוֹ לִקְרֹא־לוֹ לֵאמֹר הִנֵּה עַם
יָצָא מִמִּצְרַיִם הִנֵּה כִסָּה אֶת־עֵין הָאָרֶץ וְהוּא יֹשֵׁב מִמֻּלִי: וְעַתָּה לְכָה־נָּא
אָרָה־לִּי אֶת־הָעָם הַזֶּה כִּי־עָצוּם הוּא מִמֶּנִּי אוּלַי אוּכַל נַכֶּה־בּוֹ וַאֲגָרְשֶׁנּוּ
מִן־הָאָרֶץ כִּי יָדַעְתִּי אֵת אֲשֶׁר־תְּבָרֵךְ מְבֹרָךְ וַאֲשֶׁר תָּאֹר יוּאָר: וַיֵּלְכוּ זִקְנֵי
מוֹאָב וְזִקְנֵי מִדְיָן וְקֶסָמִים בְּיָדָם וַיָּבֹאוּ אֶל־בִּלְעָם וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו דִּבְרֵי בָלָק:
(ישראל) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לִינוּ פֹה הַלַּיְלָה וַהֲשִׁבֹתִי אֶתְכֶם דָּבָר כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר
יְהוָה אֵלָי וַיֵּשְׁבוּ שָׂרֵי־מוֹאָב עִם־בִּלְעָם: וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל־בִּלְעָם וַיֹּאמֶר מִי

הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה עִמָּךְ: וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל־הָאֱלֹהִים בָּלָק בֶּן־צִפֹּר מֶלֶךְ מוֹאָב שָׁלַח אֵלָי: הִנֵּה הָעָם הַיֹּצֵא מִמִּצְרַיִם וַיְכַס אֶת־עֵין הָאָרֶץ עַתָּה לְכָה קָבָה־לִּי אֹתוֹ אוּלַי אוּכַל לְהִלָּחֶם בּוֹ וְגֵרַשְׁתִּיו: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־בִּלְעָם לֹא תֵלֵךְ עִמָּהֶם לֹא תָאֹר אֶת־הָעָם כִּי בָרוּךְ הוּא:

פרשת פנחס

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: פִּינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הֵשִׁיב אֶת־חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּקַנְאוֹ אֶת־קִנְאָתִי בְּתוֹכָם וְלֹא־כִלִּיתִי אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי: לָכֵן אֱמֹר הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת־בְּרִיתִי שָׁלוֹם: (לו) וְהָיְתָה לוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֻנַּת עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קִנֵּא לֵאלֹהָיו וַיְכַפֵּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמֻּכֶּה אֲשֶׁר הֻכָּה אֶת־הַמִּדְיָנִית זִמְרִי בֶּן־סָלּוּא נְשִׂיא בֵּית־אָב לַשִּׁמְעֹנִי: וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמֻּכָּה הַמִּדְיָנִית כָּזְבִּי בַת־צוּר רֹאשׁ אֻמּוֹת בֵּית־אָב בְּמִדְיָן הִוא: (ישראו) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: צָרוֹר אֶת־הַמִּדְיָנִים וְהִכִּיתֶם אוֹתָם: כִּי־צֹרְרִים הֵם לָכֶם בְּנִכְלֵיהֶם אֲשֶׁר־נִכְלוּ לָכֶם עַל־דִּבְר פְּעוֹר וְעַל־דִּבְּר בָּזְבִּי בַת־נְשִׂיא מִדְיָן אֲחֹתָם הַמֻּכָּה בְיוֹם־הַמַּגֵּפָה עַל־דִּבַר פְּעוֹר: וַיְהִי אַחֲרֵי הַמַּגֵּפָה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל אֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן לֵאמֹר: שְׂאוּ אֶת־רֹאשׁ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה לְבֵית אֲבֹתָם כָּל־יֹצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֹתָם בְּעַרְבֹת מוֹאָב עַל־יַרְדֵּן יְרִחוֹ לֵאמֹר: מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַיֹּצְאִים מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם:

פרשת מטות

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־רָאשֵׁי הַמַּטּוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה: אִישׁ כִּי־יִדֹּר נֶדֶר לַיהוָה אוֹ־הִשָּׁבַע שְׁבֻעָה לֶאְסֹר אִסָּר עַל־נַפְשׁוֹ לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ כְּכָל־הַיֹּצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה: וְאִשָּׁה כִּי־תִדֹּר נֶדֶר לַיהוָה וְאָסְרָה אִסָּר בְּבֵית אָבִיהָ בִּנְעֻרֶיהָ: וְשָׁמַע אָבִיהָ אֶת־נִדְרָהּ וַאֲסָרָהּ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ וְהֶחֱרִישׁ לָהּ אָבִיהָ וְקָמוּ כָּל־נְדָרֶיהָ וְכָל־אִסָּר אֲשֶׁר־אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ יָקוּם: וְאִם־הֵנִיא אָבִיהָ אֹתָהּ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ כָּל־נְדָרֶיהָ וַאֲסָרֶיהָ אֲשֶׁר־אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ לֹא יָקוּם וַיהוָה יִסְלַח־לָהּ כִּי־הֵנִיא אָבִיהָ אֹתָהּ:

וְאִם־הָיוֹ תִהְיֶה לְאִישׁ וּנְדָרֶיהָ עָלֶיהָ ׀ אוֹ מִבְטָא שְׂפָתֶיהָ אֲשֶׁר אָסְרָה
עַל־נַפְשָׁהּ: וְשָׁמַע אִישָׁהּ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ וְהֶחֱרִישׁ לָהּ וְקָמוּ נְדָרֶיהָ וְאָסְרָהּ
אֲשֶׁר־אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ יָקֻמוּ: וְאִם בְּיוֹם שָׁמְעַ אִישָׁהּ יָנִיא אוֹתָהּ וְהֵפֵר
אֶת־נִדְרָהּ אֲשֶׁר עָלֶיהָ וְאֵת מִבְטָא שְׂפָתֶיהָ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ וַיהוָה
יִסְלַח־לָהּ: (לו) וְנֵדֶר אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה כֹּל אֲשֶׁר־אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ יָקוּם עָלֶיהָ:
וְאִם־בֵּית אִישָׁהּ נָדָרָה אוֹ־אָסְרָה אִפָּר עַל־נַפְשָׁהּ בִּשְׁבֻעָה: וְשָׁמַע אִישָׁהּ
וְהֶחֱרִשׁ לָהּ לֹא הֵנִיא אֹתָהּ וְקָמוּ כָּל־נְדָרֶיהָ וְכָל־אִפָּר אֲשֶׁר־אָסְרָה
עַל־נַפְשָׁהּ יָקוּם: וְאִם־הָפֵר יָפֵר אֹתָם אִישָׁהּ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ כָּל־מוֹצָא שְׂפָתֶיהָ
לִנְדָרֶיהָ וּלְאִפַּר נַפְשָׁהּ לֹא יָקוּם אִישָׁהּ הֲפֵרָם וַיהוָה יִסְלַח־לָהּ: (ישראל)
כָּל־נֵדֶר וְכָל־שְׁבֻעַת אִסָּר לְעַנֹּת נָפֶשׁ אִישָׁהּ יְקִימֶנּוּ וְאִישָׁהּ יְפֵרֶנּוּ:
וְאִם־הַחֲרֵשׁ יַחֲרִישׁ לָהּ אִישָׁהּ מִיּוֹם אֶל־יוֹם וְהֵקִים אֶת־כָּל־נְדָרֶיהָ אוֹ
אֶת־כָּל־אֱסָרֶיהָ אֲשֶׁר עָלֶיהָ הֵקִים אֹתָם כִּי־הֶחֱרִשׁ לָהּ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ:
וְאִם־הָפֵר יָפֵר אֹתָם אַחֲרֵי שָׁמְעוֹ וְנָשָׂא אֶת־עֲוֹנָהּ: אֵלֶּה הַחֻקִּים אֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ בֵּין־אָב לְבִתּוֹ בִּנְעֻרֶיהָ בֵּית אָבִיהָ:

פרשת מסעי

אֵלֶּה מַסְעֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְצִבְאֹתָם בְּיַד־מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן: וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת־מוֹצָאֵיהֶם לְמַסְעֵיהֶם עַל־פִּי יְהוָה וְאֵלֶּה מַסְעֵיהֶם
לְמוֹצָאֵיהֶם: וַיִּסְעוּ מֵרַעְמְסֵס בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ
הָרִאשׁוֹן מִמָּחֳרַת הַפֶּסַח יָצְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּיָד רָמָה לְעֵינֵי כָּל־מִצְרָיִם: (לו)
וּמִצְרַיִם מְקַבְּרִים אֵת אֲשֶׁר הִכָּה יְהוָה בָּהֶם כָּל־בְּכוֹר וּבֵאלֹהֵיהֶם עָשָׂה יְהוָה
שְׁפָטִים: וַיִּסְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמְסֵס וַיַּחֲנוּ בְּסֻכֹּת: וַיִּסְעוּ מִסֻּכֹּת וַיַּחֲנוּ בְּאֵתָם
אֲשֶׁר בִּקְצֵה הַמִּדְבָּר: (ישראל) וַיִּסְעוּ מֵאֵתָם וַיָּשָׁב עַל־פִּי הַחִירֹת אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי
בַּעַל צְפֹן וַיַּחֲנוּ לִפְנֵי מִגְדֹּל: וַיִּסְעוּ מִפְּנֵי הַחִירֹת וַיַּעַבְרוּ בְתוֹךְ־הַיָּם הַמִּדְבָּרָה
וַיֵּלְכוּ דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּמִדְבַּר אֵתָם וַיַּחֲנוּ בְמָרָה: וַיִּסְעוּ מִמָּרָה וַיָּבֹאוּ
אֵילִמָה וּבְאֵילִם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עֵינֹת מַיִם וְשִׁבְעִים תְּמָרִים וַיַּחֲנוּ־שָׁם: וַיִּסְעוּ
מֵאֵילִם וַיַּחֲנוּ עַל־יַם־סוּף:

פרשת דברים

אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בַּמִּדְבָּר
בָּעֲרָבָה מ֣וֹל סוּף בֵּין־פָּארָן וּבֵין־תֹּפֶל וְלָבָן וַחֲצֵרֹת וְדִי זָהָב: אַחַד עָשָׂר יוֹם
מֵחֹרֵב דֶּרֶךְ הַר־שֵׂעִיר עַד קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ: וַיְהִי בְּאַרְבָּעִים שָׁנָה בְּעַשְׁתֵּי־עָשָׂר
חֹדֶשׁ בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ
אֲלֵהֶם: (לו) אַחֲרֵי הַכֹּתוֹ אֶת סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבּוֹן וְאֶת
עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן אֲשֶׁר־יוֹשֵׁב בְּעַשְׁתָּרֹת בְּאֶדְרֶעִי: בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בְּאֶרֶץ מוֹאָב
הוֹאִיל מֹשֶׁה בֵּאֵר אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת לֵאמֹר: יְהוָה אֱלֹהֵינוּ דִּבֶּר אֵלֵינוּ בְּחֹרֵב
לֵאמֹר רַב־לָכֶם שֶׁבֶת בָּהָר הַזֶּה: פְּנוּ | וְסָעוּ לָכֶם וּבֹאוּ הַר הָאֱמֹרִי
וְאֶל־כָּל־שְׁכֵנָיו בָּעֲרָבָה בָהָר וּבַשְּׁפֵלָה וּבַנֶּגֶב וּבְחוֹף הַיָּם אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי
וְהַלְּבָנוֹן עַד־הַנָּהָר הַגָּדֹל נְהַר־פְּרָת: (ישראל) רְאֵה נָתַתִּי לִפְנֵיכֶם אֶת־הָאָרֶץ
בֹּאוּ וּרְשׁוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב
לָתֵת לָהֶם וּלְזַרְעָם אַחֲרֵיהֶם: וָאֹמַר אֲלֵכֶם בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר לֹא־אוּכַל
לְבַדִּי שְׂאֵת אֶתְכֶם: יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הִרְבָּה אֶתְכֶם וְהִנְּכֶם הַיּוֹם כְּכוֹכְבֵי
הַשָּׁמַיִם לָרֹב: יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם יֹסֵף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים וִיבָרֵךְ
אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם:

פרשת ואתחנן

וָאֶתְחַנַּן אֶל־יְהוָה בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר: אֲדֹנָי יֱהוִה אַתָּה הַחִלּוֹתָ לְהַרְאוֹת
אֶת־עַבְדְּךָ אֶת־גָּדְלְךָ וְאֶת־יָדְךָ הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִי־אֵל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ
אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה כְמַעֲשֶׂיךָ וּכְגִבוּרֹתֶךָ: אֶעְבְּרָה־נָּא וְאֶרְאֶה אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה
אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְּבָנוֹן: (לו) וַיִּתְעַבֵּר יְהוָה בִּי לְמַעַנְכֶם
וְלֹא שָׁמַע אֵלָי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי רַב־לָךְ אַל־תּוֹסֶף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בַּדָּבָר
הַזֶּה: עֲלֵה | רֹאשׁ הַפִּסְגָּה וְשָׂא עֵינֶיךָ יָמָּה וְצָפֹנָה וְתֵימָנָה וּמִזְרָחָה וּרְאֵה
בְעֵינֶיךָ כִּי־לֹא תַעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה: וְצַו אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְחַזְּקֵהוּ וְאַמְּצֵהוּ
כִּי־הוּא יַעֲבֹר לִפְנֵי הָעָם הַזֶּה וְהוּא יַנְחִיל אוֹתָם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּרְאֶה:
וַנֵּשֶׁב בַּגָּיְא מ֖וּל בֵּית פְּעוֹר: וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל שְׁמַע אֶל־הַחֻקִּים וְאֶל־הַמִּשְׁפָּטִים
אֲשֶׁר אָנֹכִי מְלַמֵּד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תִּחְיוּ וּבָאתֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת־הָאָרֶץ
אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם נֹתֵן לָכֶם: לֹא תֹסִפוּ עַל־הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה

אֶתְכֶם וְלֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ לִשְׁמֹר אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
אֶתְכֶם: עֵינֵיכֶם הָרֹאוֹת אֶת אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוָה בְּבַעַל פְּעוֹר כִּי כָל־הָאִישׁ
אֲשֶׁר הָלַךְ אַחֲרֵי בַּעַל־פְּעוֹר הִשְׁמִידוֹ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִקִּרְבֶּךָ: וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים
בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם: (ישראל) רְאֵה| לִמַּדְתִּי אֶתְכֶם חֻקִּים
וּמִשְׁפָּטִים כַּאֲשֶׁר צִוַּנִי יְהוָה אֱלֹהָי לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּקֶרֶב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם
בָּאִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: וּשְׁמַרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם כִּי הִוא חָכְמַתְכֶם וּבִינַתְכֶם לְעֵינֵי
הָעַמִּים אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן אֶת כָּל־הַחֻקִּים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ רַק עַם־חָכָם וְנָבוֹן הַגּוֹי
הַגָּדוֹל הַזֶּה: כִּי מִי־גוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר־לוֹ אֱלֹהִים קְרֹבִים אֵלָיו כַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ
בְּכָל־קָרְאֵנוּ אֵלָיו: וּמִי גּוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר־לוֹ חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים צַדִּיקִם כְּכֹל
הַתּוֹרָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם:

פרשת עקב

וְהָיָה| עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן אֶת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה וּשְׁמַרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְשָׁמַר
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת־הַבְּרִית וְאֶת־הַחֶסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ: וַאֲהֵבְךָ
וּבֵרַכְךָ וְהִרְבֶּךָ וּבֵרַךְ פְּרִי־בִטְנְךָ וּפְרִי־אַדְמָתֶךָ דְּגָנְךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ
שְׁגַר־אֲלָפֶיךָ וְעַשְׁתְּרֹת צֹאנֶךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ לָתֵת לָךְ:
בָּרוּךְ תִּהְיֶה מִכָּל־הָעַמִּים לֹא־יִהְיֶה בְךָ עָקָר וַעֲקָרָה וּבִבְהֶמְתֶּךָ: וְהֵסִיר יְהוָה
מִמְּךָ כָּל־חֹלִי וְכָל־מַדְוֵי מִצְרַיִם הָרָעִים אֲשֶׁר יָדַעְתָּ לֹא יְשִׂימָם בָּךְ וּנְתָנָם
בְּכָל־שֹׂנְאֶיךָ: וְאָכַלְתָּ אֶת־כָּל־הָעַמִּים אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ לֹא תָחוֹס
עֵינְךָ עֲלֵיהֶם וְלֹא תַעֲבֹד אֶת־אֱלֹהֵיהֶם כִּי־מוֹקֵשׁ הוּא לָךְ: כִּי תֹאמַר בִּלְבָבֶךָ
רַבִּים הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִמֶּנִּי אֵיכָה אוּכַל לְהוֹרִישָׁם: לֹא תִירָא מֵהֶם זָכֹר תִּזְכֹּר
אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפַרְעֹה וּלְכָל־מִצְרָיִם: הַמַּסֹּת הַגְּדֹלֹת אֲשֶׁר־
רָאוּ עֵינֶיךָ וְהָאֹתֹת וְהַמֹּפְתִים וְהַיָּד הַחֲזָקָה וְהַזְּרֹעַ הַנְּטוּיָה אֲשֶׁר הוֹצִאֲךָ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ כֵּן־יַעֲשֶׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְכָל־הָעַמִּים אֲשֶׁר־אַתָּה יָרֵא מִפְּנֵיהֶם: וְגַם
אֶת־הַצִּרְעָה יְשַׁלַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּם עַד־אֹבַד הַנִּשְׁאָרִים וְהַנִּסְתָּרִים מִפָּנֶיךָ:
לֹא תַעֲרֹץ מִפְּנֵיהֶם כִּי־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּקִרְבֶּךָ אֵל גָּדוֹל וְנוֹרָא: (לוי) וְנָשַׁל יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ אֶת־הַגּוֹיִם הָאֵל מִפָּנֶיךָ מְעָט מְעָט לֹא תוּכַל כַּלֹּתָם מַהֵר פֶּן־תִּרְבֶּה
עָלֶיךָ חַיַּת הַשָּׂדֶה: וּנְתָנָם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָמָם מְהוּמָה גְּדֹלָה עַד
הִשָּׁמְדָם: וְנָתַן מַלְכֵיהֶם בְּיָדֶךָ וְהַאֲבַדְתָּ אֶת־שְׁמָם מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם לֹא־

יִתְצַב אִישׁ בִּפָנֶיךָ עַד הִשְׁמְדְךָ אֹתָם: פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ
לֹא־תַחְמֹד כֶּסֶף וְזָהָב עֲלֵיהֶם וְלָקַחְתָּ לָךְ פֶּן תִּוָּקֵשׁ בּוֹ כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ הִוא: וְלֹא־תָבִיא תוֹעֵבָה אֶל־בֵּיתֶךָ וְהָיִיתָ חֵרֶם כָּמֹהוּ שַׁקֵּץ| תְּשַׁקְּצֶנּוּ
וְתַעֵב| תְּתַעֲבֶנּוּ כִּי־חֵרֶם הִוא: כָּל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם תִּשְׁמְרוּן
לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תִּחְיוּן וּרְבִיתֶם וּבָאתֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע יְהוָה
לַאֲבֹתֵיכֶם: וְזָכַרְתָּ אֶת־כָּל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הוֹלִיכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ זֶה אַרְבָּעִים
שָׁנָה בַּמִּדְבָּר לְמַעַן עַנֹּתְךָ לְנַסֹּתְךָ לָדַעַת אֶת־אֲשֶׁר בִּלְבָבְךָ הֲתִשְׁמֹר
מִצְוֹתָיו אִם־לֹא: וַיְעַנְּךָ וַיַּרְעִבֶךָּ וַיַּאֲכִלְךָ אֶת־הַמָּן אֲשֶׁר לֹא־יָדַעְתָּ וְלֹא יָדְעוּן
אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן הוֹדִיעֲךָ כִּי לֹא עַל־הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם כִּי עַל־כָּל־מוֹצָא
פִי־יְהוָה יִחְיֶה הָאָדָם: (ישראל) שִׂמְלָתְךָ לֹא בָלְתָה מֵעָלֶיךָ וְרַגְלְךָ לֹא בָצֵקָה
זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה: וְיָדַעְתָּ עִם־לְבָבֶךָ כִּי כַּאֲשֶׁר יִיַּסֵּר אִישׁ אֶת־בְּנוֹ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ מְיַסְּרֶךָּ: וְשָׁמַרְתָּ אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בִּדְרָכָיו וּלְיִרְאָה
אֹתוֹ: כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מְבִיאֲךָ אֶל־אֶרֶץ טוֹבָה אֶרֶץ נַחֲלֵי מָיִם עֲיָנֹת וּתְהֹמֹת
יֹצְאִים בַּבִּקְעָה וּבָהָר: אֶרֶץ חִטָּה וּשְׂעֹרָה וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ־זֵית שֶׁמֶן
וּדְבָשׁ: אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְמִסְכֵּנֻת תֹּאכַל־בָּהּ לֶחֶם לֹא תֶחְסַר כֹּל בָּהּ אֶרֶץ
אֲשֶׁר אֲבָנֶיהָ בַרְזֶל וּמֵהָרָרֶיהָ תַּחְצֹב נְחֹשֶׁת: וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ
אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל־הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן־לָךְ:

פרשת ראה

רְאֵה אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה: אֶת־הַבְּרָכָה אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ
אֶל־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם: וְהַקְּלָלָה אִם־לֹא
תִשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְסַרְתֶּם מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם
הַיּוֹם לָלֶכֶת אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא־יְדַעְתֶּם: וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה בָא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ וְנָתַתָּה אֶת־הַבְּרָכָה
עַל־הַר גְּרִזִים וְאֶת־הַקְּלָלָה עַל־הַר עֵיבָל: הֲלֹא־הֵמָּה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן אַחֲרֵי
דֶּרֶךְ מְבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ בְּאֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בָּעֲרָבָה מol הַגִּלְגָּל אֵצֶל אֵלוֹנֵי
מֹרֶה: כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן לָבֹא לָרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם נֹתֵן לָכֶם וִירִשְׁתֶּם אֹתָהּ וִישַׁבְתֶּם־בָּהּ: (לוי) וּשְׁמַרְתֶּם לַעֲשׂוֹת אֶת
כָּל־הַחֻקִּים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם: אֵלֶּה הַחֻקִּים

וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשְׁמְרִון לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לְךָ
לְרִשְׁתָּהּ כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר־אַתֶּם חַיִּים עַל־הָאֲדָמָה: אַבֵּד תְּאַבְּדוּן אֶת־כָּל־
הַמְּקֹמֹת אֲשֶׁר עָבְדוּ־שָׁם הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אַתֶּם יְרַשִּׁים אֹתָם אֶת־אֱלֹהֵיהֶם
עַל־הֶהָרִים הָרָמִים וְעַל־הַגְּבָעוֹת וְתַחַת כָּל־עֵץ רַעֲנָן: וְנִתַּצְתֶּם אֶת־מִזְבְּחֹתָם
וְשִׁבַּרְתֶּם אֶת־מַצֵּבֹתָם וַאֲשֵׁרֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ וּפְסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תְּגַדֵּעוּן
וְאִבַּדְתֶּם אֶת־שְׁמָם מִן־הַמָּקוֹם הַהוּא: לֹא־תַעֲשׂוּן כֵּן לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם: כִּי
אִם־אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל־שִׁבְטֵיכֶם לָשׂוּם אֶת־שְׁמוֹ
שָׁם לְשִׁכְנוֹ תִּדְרְשׁוּ וּבָאתָ שָּׁמָּה: (ישראל) וַהֲבֵאתֶם שָּׁמָּה עֹלֹתֵיכֶם וְזִבְחֵיכֶם
וְאֵת מַעְשְׂרֹתֵיכֶם וְאֶת תְּרוּמַת יֶדְכֶם וְנִדְרֵיכֶם וְנִדְבֹתֵיכֶם וּבְכֹרֹת בְּקַרְכֶם
וְצֹאנְכֶם: וַאֲכַלְתֶּם־שָׁם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּשְׂמַחְתֶּם בְּכֹל מִשְׁלַח יֶדְכֶם
אַתֶּם וּבָתֵּיכֶם אֲשֶׁר בֵּרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: לֹא תַעֲשׂוּן כְּכֹל אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ עֹשִׂים
פֹּה הַיּוֹם אִישׁ כָּל־הַיָּשָׁר בְּעֵינָיו: כִּי לֹא־בָאתֶם עַד־עָתָּה אֶל־הַמְּנוּחָה
וְאֶל־הַנַּחֲלָה אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ: וַעֲבַרְתֶּם אֶת־הַיַּרְדֵּן וישבתם (וישבתם) יָשַׁבְתֶּם בָּאָרֶץ
אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מַנְחִיל אֶתְכֶם וְהֵנִיחַ לָכֶם מִכָּל־אֹיְבֵיכֶם מִסָּבִיב
וִישַׁבְתֶּם־בֶּטַח:

פרשת שופטים

שֹׁפְטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֶּן־לְךָ בְּכָל־שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ לִשְׁבָטֶיךָ
וְשָׁפְטוּ אֶת־הָעָם מִשְׁפַּט־צֶדֶק: לֹא־תַטֶּה מִשְׁפָּט לֹא תַכִּיר פָּנִים וְלֹא־תִקַּח
שֹׁחַד כִּי הַשֹּׁחַד יְעַוֵּר עֵינֵי חֲכָמִים וְיסַלֵּף דִּבְרֵי צַדִּיקִם: צֶדֶק צֶדֶק תִּרְדֹּף
לְמַעַן תִּחְיֶה וְיָרַשְׁתָּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ: (לו) לֹא־תִטַּע
לְךָ אֲשֵׁרָה כָּל־עֵץ אֵצֶל מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה־לָּךְ: וְלֹא־תָקִים
לְךָ מַצֵּבָה אֲשֶׁר שָׂנֵא יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: לֹא־תִזְבַּח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ שׁוֹר וָשֶׂה אֲשֶׁר
יִהְיֶה בּוֹ מוּם כָּל דָּבָר רָע כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא: כִּי־יִמָּצֵא בְקִרְבְּךָ
בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ אִישׁ אוֹ־אִשָּׁה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
אֶת־הָרָע בְּעֵינֵי יְהוָה־אֱלֹהֶיךָ לַעֲבֹר בְּרִיתוֹ: וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲבֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים
וַיִּשְׁתַּחוּ לָהֶם וְלַשֶּׁמֶשׁ וְאוֹ לַיָּרֵחַ אוֹ לְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לֹא־צִוִּיתִי:
וְהֻגַּד־לְךָ וְשָׁמָעְתָּ וְדָרַשְׁתָּ הֵיטֵב וְהִנֵּה אֱמֶת נָכוֹן הַדָּבָר נֶעֱשְׂתָה הַתּוֹעֵבָה
הַזֹּאת בְּיִשְׂרָאֵל: וְהוֹצֵאתָ אֶת־הָאִישׁ הַהוּא אוֹ אֶת־הָאִשָּׁה הַהִוא אֲשֶׁר עָשׂוּ

אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה אֶל־שַׁעֲרֶיךָ אֶת־הָאִישׁ אוֹ אֶת־הָאִשָּׁה וְסָקַלְתָּם
בָּאֲבָנִים וָמֵתוּ: עַל־פִּי [שְׁנַיִם עֵדִים אוֹ שְׁלֹשָׁה עֵדִים יוּמַת הַמֵּת לֹא יוּמַת
עַל־פִּי עֵד אֶחָד: יַד הָעֵדִים תִּהְיֶה־בּוֹ בָרִאשֹׁנָה לַהֲמִיתוֹ וְיַד כָּל־הָעָם
בָּאַחֲרֹנָה וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ: כִּי יִפָּלֵא מִמְּךָ דָבָר לַמִּשְׁפָּט בֵּין־דָּם [לְדָם
בֵּין־דִּין לְדִין וּבֵין נֶגַע לָנֶגַע דִּבְרֵי רִיבֹת בִּשְׁעָרֶיךָ וְקַמְתָּ וְעָלִיתָ אֶל־הַמָּקוֹם
אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ: וּבָאתָ אֶל־הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְאֶל־הַשֹּׁפֵט אֲשֶׁר
יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם וְדָרַשְׁתָּ וְהִגִּידוּ לְךָ אֵת דְּבַר הַמִּשְׁפָּט: וְעָשִׂיתָ עַל־פִּי
הַדָּבָר אֲשֶׁר יַגִּידוּ לְךָ מִן־הַמָּקוֹם הַהוּא אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה וְשָׁמַרְתָּ לַעֲשׂוֹת
כְּכֹל אֲשֶׁר יוֹרוּךָ: (ישראל) עַל־פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרוּךָ וְעַל־הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר־
יֹאמְרוּ לְךָ תַּעֲשֶׂה לֹא תָסוּר מִן־הַדָּבָר אֲשֶׁר־יַגִּידוּ לְךָ יָמִין וּשְׂמֹאל: וְהָאִישׁ
אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה בְזָדוֹן לְבִלְתִּי שְׁמֹעַ אֶל־הַכֹּהֵן הָעֹמֵד לְשָׁרֵת שָׁם אֶת־יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ אוֹ אֶל־הַשֹּׁפֵט וּמֵת הָאִישׁ הַהוּא וּבִעַרְתָּ הָרָע מִיִּשְׂרָאֵל: וְכָל־הָעָם
יִשְׁמְעוּ וְיִרָאוּ וְלֹא יְזִידוּן עוֹד:

פרשת כי־תצא

כִּי־תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל־אֹיְבֶיךָ וּנְתָנוֹ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּיָדֶךָ וְשָׁבִיתָ שִׁבְיוֹ: וְרָאִיתָ
בַּשִּׁבְיָה אֵשֶׁת יְפַת־תֹּאַר וְחָשַׁקְתָּ בָּהּ וְלָקַחְתָּ לְךָ לְאִשָּׁה: וַהֲבֵאתָהּ אֶל־תּוֹךְ
בֵּיתֶךָ וְגִלְּחָה אֶת־רֹאשָׁהּ וְעָשְׂתָה אֶת־צִפָּרְנֶיהָ: וְהֵסִירָה אֶת־שִׂמְלַת שִׁבְיָהּ
מֵעָלֶיהָ וְיָשְׁבָה בְּבֵיתֶךָ וּבָכְתָה אֶת־אָבִיהָ וְאֶת־אִמָּהּ יֶרַח יָמִים וְאַחַר כֵּן
תָּבוֹא אֵלֶיהָ וּבְעַלְתָּהּ וְהָיְתָה לְךָ לְאִשָּׁה: וְהָיָה אִם־לֹא חָפַצְתָּ בָּהּ וְשִׁלַּחְתָּהּ
לְנַפְשָׁהּ וּמָכֹר לֹא־תִמְכְּרֶנָּה בַּכֶּסֶף לֹא־תִתְעַמֵּר בָּהּ תַּחַת אֲשֶׁר עִנִּיתָהּ: (לוי)
כִּי־תִהְיֶיןָ לְאִישׁ שְׁתֵּי נָשִׁים הָאַחַת אֲהוּבָה וְהָאַחַת שְׂנוּאָה וְיָלְדוּ־לוֹ בָנִים
הָאֲהוּבָה וְהַשְּׂנוּאָה וְהָיָה הַבֵּן הַבְּכֹר לַשְּׂנוּאָה: וְהָיָה בְּיוֹם הַנְחִילוֹ אֶת־בָּנָיו
אֵת אֲשֶׁר־יִהְיֶה לוֹ לֹא יוּכַל לְבַכֵּר אֶת־בֶּן־הָאֲהוּבָה עַל־פְּנֵי בֶן־הַשְּׂנוּאָה
הַבְּכֹר: כִּי אֶת־הַבְּכֹר בֶּן־הַשְּׂנוּאָה יַכִּיר לָתֵת לוֹ פִּי שְׁנַיִם בְּכֹל אֲשֶׁר־יִמָּצֵא
לוֹ כִּי־הוּא רֵאשִׁית אֹנוֹ לוֹ מִשְׁפַּט הַבְּכֹרָה: (ישראל) כִּי־יִהְיֶה לְאִישׁ בֵּן סוֹרֵר
וּמוֹרֶה אֵינֶנּוּ שֹׁמֵעַ בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ וְיִסְּרוּ אֹתוֹ וְלֹא יִשְׁמַע אֲלֵיהֶם:
וְתָפְשׂוּ בוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ וְהוֹצִיאוּ אֹתוֹ אֶל־זִקְנֵי עִירוֹ וְאֶל־שַׁעַר מְקֹמוֹ: וְאָמְרוּ
אֶל־זִקְנֵי עִירוֹ בְּנֵנוּ זֶה סוֹרֵר וּמֹרֶה אֵינֶנּוּ שֹׁמֵעַ בְּקֹלֵנוּ זוֹלֵל וְסֹבֵא: וּרְגָמֻהוּ

כָּל־אַנְשֵׁי עִירוֹ בָאֲבָנִים וָמֵת וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ וְכָל־יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וְיִרָאוּ׃

פרשת כי־תבוא

וְהָיָה כִּי־תָבוֹא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה וְיָרַשְׁתָּהּ וְיָשַׁבְתָּ בָּהּ׃ וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית| כָּל־פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תָּבִיא מֵאַרְצְךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ וְשַׂמְתָּ בַטֶּנֶא וְהָלַכְתָּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם׃ וּבָאתָ אֶל־הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם וְאָמַרְתָּ אֵלָיו הִגַּדְתִּי הַיּוֹם לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי־בָאתִי אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵינוּ לָתֶת לָנוּ׃ (ליא) וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטֶּנֶא מִיָּדֶךָ וְהִנִּיחוֹ לִפְנֵי מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ וְעָנִיתָ וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי| יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲרַמִּי אֹבֵד אָבִי וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה וַיָּגָר שָׁם בִּמְתֵי מְעָט וַיְהִי־שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל עָצוּם וָרָב׃ וַיָּרֵעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרִים וַיְעַנּוּנוּ וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה׃ וַנִּצְעַק אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת־קֹלֵנוּ וַיַּרְא אֶת־עָנְיֵנוּ וְאֶת־עֲמָלֵנוּ וְאֶת־לַחֲצֵנוּ׃ וַיּוֹצִאֵנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה וּבְמֹרָא גָּדֹל וּבְאֹתוֹת וּבְמֹפְתִים׃ וַיְבִאֵנוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיִּתֶּן־לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ׃ וְעַתָּה הִנֵּה הֵבֵאתִי אֶת־רֵאשִׁית פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־נָתַתָּה לִי יְהוָה וְהִנַּחְתּוֹ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ וְשָׂמַחְתָּ בְכָל־הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן־לְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּלְבֵיתֶךָ אַתָּה וְהַלֵּוִי וְהַגֵּר אֲשֶׁר בְּקִרְבֶּךָ׃ (ישראל) כִּי תְכַלֶּה לְעַשֵּׂר אֶת־כָּל־מַעְשַׂר תְּבוּאָתְךָ בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁת שְׁנַת הַמַּעֲשֵׂר וְנָתַתָּה לַלֵּוִי לַגֵּר לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה וְאָכְלוּ בִשְׁעָרֶיךָ וְשָׂבֵעוּ׃ וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בִּעַרְתִּי הַקֹּדֶשׁ מִן־הַבַּיִת וְגַם נְתַתִּיו לַלֵּוִי וְלַגֵּר לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה כְּכֹל־מִצְוָתְךָ אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי לֹא־עָבַרְתִּי מִמִּצְוֹתֶיךָ וְלֹא שָׁכָחְתִּי׃ לֹא־אָכַלְתִּי בְאֹנִי מִמֶּנּוּ וְלֹא־בִעַרְתִּי מִמֶּנּוּ בְּטָמֵא וְלֹא־נָתַתִּי מִמֶּנּוּ לְמֵת שָׁמַעְתִּי בְקוֹל יְהוָה אֱלֹהָי עָשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי׃ הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן־הַשָּׁמַיִם וּבָרֵךְ אֶת־עַמְּךָ אֶת־יִשְׂרָאֵל וְאֶת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לָנוּ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ׃

אַתֶּם נִצָּבִים הַיּוֹם כֻּלְּכֶם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם רָאשֵׁיכֶם שִׁבְטֵיכֶם זִקְנֵיכֶם
וְשֹׁטְרֵיכֶם כֹּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל: טַפְּכֶם נְשֵׁיכֶם וְגִרְךָ אֲשֶׁר בְּקֶרֶב מַחֲנֶיךָ מֵחֹטֵב
עֵצֶיךָ עַד שֹׁאֵב מֵימֶיךָ: לְעָבְרְךָ בִּבְרִית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּבְאָלָתוֹ אֲשֶׁר יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ כֹּרֵת עִמְּךָ הַיּוֹם: (לו) לְמַעַן הָקִים־אֹתְךָ הַיּוֹם| לוֹ לְעָם וְהוּא יִהְיֶה־לְךָ
לֵאלֹהִים כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לָךְ וְכַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב:
וְלֹא אִתְּכֶם לְבַדְּכֶם אָנֹכִי כֹּרֵת אֶת־הַבְּרִית הַזֹּאת וְאֶת־הָאָלָה הַזֹּאת: כִּי
אֶת־אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹּה עִמָּנוּ עֹמֵד הַיּוֹם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֵת אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ פֹּה
עִמָּנוּ הַיּוֹם: (ישראו) כִּי־אַתֶּם יְדַעְתֶּם אֵת אֲשֶׁר־יָשַׁבְנוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֵת
אֲשֶׁר־עָבַרְנוּ בְּקֶרֶב הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עֲבַרְתֶּם: וַתִּרְאוּ אֶת־שִׁקּוּצֵיהֶם וְאֶת גִּלֻּלֵיהֶם
עֵץ וָאֶבֶן כֶּסֶף וְזָהָב אֲשֶׁר עִמָּהֶם: פֶּן־יֵשׁ בָּכֶם אִישׁ אוֹ־אִשָּׁה אוֹ מִשְׁפָּחָה
אוֹ־שֵׁבֶט אֲשֶׁר לְבָבוֹ פֹנֶה הַיּוֹם מֵעִם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לָלֶכֶת לַעֲבֹד אֶת־אֱלֹהֵי
הַגּוֹיִם הָהֵם פֶּן־יֵשׁ בָּכֶם שֹׁרֶשׁ פֹּרֶה רֹאשׁ וְלַעֲנָה: וְהָיָה בְּשָׁמְעוֹ אֶת־דִּבְרֵי
הָאָלָה הַזֹּאת וְהִתְבָּרַךְ בִּלְבָבוֹ לֵאמֹר שָׁלוֹם יִהְיֶה־לִּי כִּי בִּשְׁרִרוּת לִבִּי אֵלֵךְ
לְמַעַן סְפוֹת הָרְוָה אֶת־הַצְּמֵאָה: לֹא־יאבֶה יְהוָה סְלַח לוֹ כִּי אָז יֶעְשַׁן
אַף־יְהוָה וְקִנְאָתוֹ בָּאִישׁ הַהוּא וְרָבְצָה בּוֹ כָּל־הָאָלָה הַכְּתוּבָה בַּסֵּפֶר הַזֶּה
וּמָחָה יְהוָה אֶת־שְׁמוֹ מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם: וְהִבְדִּילוֹ יְהוָה לְרָעָה מִכֹּל שִׁבְטֵי
יִשְׂרָאֵל בְּכֹל אָלוֹת הַבְּרִית הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה: וְאָמַר הַדּוֹר
הָאַחֲרוֹן בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר יָקוּמוּ מֵאַחֲרֵיכֶם וְהַנָּכְרִי אֲשֶׁר יָבֹא מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה וְרָאוּ
אֶת־מַכּוֹת הָאָרֶץ הַהִוא וְאֶת־תַּחֲלֻאֶיהָ אֲשֶׁר־חִלָּה יְהוָה בָּהּ: גָּפְרִית וָמֶלַח
שְׂרֵפָה כָּל־אַרְצָהּ לֹא תִזָּרַע וְלֹא תַצְמִחַ וְלֹא־יַעֲלֶה בָהּ כָּל־עֵשֶׂב כְּמַהְפֵּכַת
סְדֹם וַעֲמֹרָה אַדְמָה וּצְבוֹיִם אֲשֶׁר הָפַךְ יְהוָה בְּאַפּוֹ וּבַחֲמָתוֹ: וְאָמְרוּ
כָּל־הַגּוֹיִם עַל־מֶה עָשָׂה יְהוָה כָּכָה לָאָרֶץ הַזֹּאת מֶה חֳרִי הָאַף הַגָּדוֹל הַזֶּה:
וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֶת־בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָם אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּם
בְּהוֹצִיאוֹ אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיֵּלְכוּ וַיַּעַבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהֶם
אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא־יָדָעוּם וְלֹא חָלַק לָהֶם: וַיִּחַר־אַף יְהוָה בָּאָרֶץ הַהִוא לְהָבִיא
עָלֶיהָ אֶת־כָּל־הַקְּלָלָה הַכְּתוּבָה בַּסֵּפֶר הַזֶּה: וַיִּתְּשֵׁם יְהוָה מֵעַל אַדְמָתָם בְּאַף
וּבְחֵמָה וּבְקֶצֶף גָּדוֹל וַיַּשְׁלִכֵם אֶל־אֶרֶץ אַחֶרֶת כַּיּוֹם הַזֶּה: הַנִּסְתָּרֹת לַיהוָה
אֱלֹהֵינוּ וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד־עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת:

פרשת וילך

וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם בֶּן־מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם לֹא־אוּכַל עוֹד לָצֵאת וְלָבוֹא וַיהוָה אָמַר אֵלַי לֹא תַעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה: יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא [עֹבֵר לְפָנֶיךָ הוּא־יַשְׁמִיד אֶת־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלְּפָנֶיךָ וְיָרַשְׁתָּם יְהוֹשֻׁעַ הוּא עֹבֵר לְפָנֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה: (לו) וְעָשָׂה יְהוָה לָהֶם כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְסִיחֹן וּלְעוֹג מַלְכֵי הָאֱמֹרִי וּלְאַרְצָם אֲשֶׁר הִשְׁמִיד אֹתָם: וּנְתָנָם יְהוָה לִפְנֵיכֶם וַעֲשִׂיתֶם לָהֶם כְּכָל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶתְכֶם: חִזְקוּ וְאִמְצוּ אַל־תִּירְאוּ וְאַל־תַּעַרְצוּ מִפְּנֵיהֶם כִּי [יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא הַהֹלֵךְ עִמָּךְ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַעַזְבֶךָ: (ישראל) וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לִיהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו לְעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל חֲזַק וֶאֱמָץ כִּי אַתָּה תָּבוֹא אֶת־הָעָם הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתָם לָתֵת לָהֶם וְאַתָּה תַּנְחִילֶנָּה אוֹתָם: וַיהוָה הוּא [הַהֹלֵךְ לְפָנֶיךָ הוּא יִהְיֶה עִמָּךְ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַעַזְבֶךָ לֹא תִירָא וְלֹא תֵחָת: וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת וַיִּתְּנָהּ אֶל־הַכֹּהֲנִים בְּנֵי לֵוִי הַנֹּשְׂאִים אֶת־אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה וְאֶל־כָּל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיְצַו מֹשֶׁה אוֹתָם לֵאמֹר מִקֵּץ [שֶׁבַע שָׁנִים בְּמֹעֵד שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה בְּחַג הַסֻּכּוֹת: בְּבוֹא כָל־יִשְׂרָאֵל לֵרָאוֹת אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר תִּקְרָא אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת נֶגֶד כָּל־יִשְׂרָאֵל בְּאָזְנֵיהֶם: הַקְהֵל אֶת־הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְהַטַּף וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ לְמַעַן יִשְׁמְעוּ וּלְמַעַן יִלְמְדוּ וְיָרְאוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְשָׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת: וּבְנֵיהֶם אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ יִשְׁמְעוּ וְלָמְדוּ לְיִרְאָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר אַתֶּם חַיִּים עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:

פרשת האזינו

הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבֵּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי־פִי: יַעֲרֹף כַּמָּטָר לִקְחִי תִּזַּל כַּטַּל אִמְרָתִי כִּשְׂעִירִם עֲלֵי־דֶשֶׁא וְכִרְבִיבִים עֲלֵי־עֵשֶׂב: כִּי שֵׁם יְהוָה אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ: הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל־דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא: שִׁחַת לוֹ לֹא בָּנָיו מוּמָם דּוֹר עִקֵּשׁ וּפְתַלְתֹּל: הֲליהוָה תִּגְמְלוּ־זֹאת עַם נָבָל וְלֹא חָכָם הֲלוֹא־הוּא אָבִיךָ קָנָךְ הוּא עָשְׂךָ וַיְכוֹנְנֶךָּ: (לו) זְכֹר יְמוֹת עוֹלָם בִּינוּ שְׁנוֹת דֹּר וָדֹר שְׁאַל אָבִיךָ וְיַגֶּדְךָ זְקֵנֶיךָ וְיֹאמְרוּ לָךְ:

בְּהַנְחֵל עֶלְיוֹן גּוֹיִם בְּהַפְרִידוֹ בְּנֵי אָדָם יַצֵּב גְּבֻלֹת עַמִּים לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
כִּי חֵלֶק יְהוָה עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ: יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וּבְתֹהוּ יְלֵל
יְשִׁמֹן יְסֹבְבֶנְהוּ יְבוֹנְנֵהוּ יִצְּרֶנְהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינוֹ: כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ עַל־גּוֹזָלָיו יְרַחֵף
יִפְרֹשׂ כְּנָפָיו יִקָּחֵהוּ יִשָּׂאֵהוּ עַל־אֶבְרָתוֹ: יְהוָה בָּדָד יַנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר:
(ישראל) יַרְכִּבֵהוּ עַל־בָּמֳתֵי אָרֶץ וַיֹּאכַל תְּנוּבֹת דָּבַשׁ וַיֵּנִקֵהוּ דְבַשׁ מִסֶּלַע וְשֶׁמֶן
מֵחַלְמִישׁ צוּר: חֶמְאַת בָּקָר וַחֲלֵב צֹאן עִם־חֵלֶב כָּרִים וְאֵילִים בְּנֵי־בָשָׁן
וְעַתּוּדִים עִם־חֵלֶב כִּלְיוֹת חִטָּה וְדַם־עֵנָב תִּשְׁתֶּה־חָמֶר: וַיִּשְׁמַן יְשֻׁרוּן וַיִּבְעָט
שָׁמַנְתָּ עָבִיתָ כָּשִׂיתָ וַיִּטֹּשׁ אֱלוֹהַּ עָשָׂהוּ וַיְנַבֵּל צוּר יְשׁוּעָתוֹ: יַקְנִאֻהוּ בְּזָרִים
בְּתוֹעֵבֹת יַכְעִיסֻהוּ: יִזְבְּחוּ לַשֵּׁדִים לֹא אֱלֹהַּ אֱלֹהִים לֹא יְדָעוּם חֲדָשִׁים מִקָּרֹב
בָּאוּ לֹא שְׂעָרוּם אֲבֹתֵיכֶם: צוּר יְלָדְךָ תֶּשִׁי וַתִּשְׁכַּח אֵל מְחֹלְלֶךָ:

פרשת וזאת הברכה

וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ:
וַיֹּאמַר יְהוָה מִסִּינַי בָּא וְזָרַח מִשֵּׂעִיר לָמוֹ הוֹפִיעַ מֵהַר פָּארָן וְאָתָה מֵרִבְבֹת
קֹדֶשׁ מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ: אַף חֹבֵב עַמִּים כָּל־קְדֹשָׁיו בְּיָדֶךָ וְהֵם תֻּכּוּ לְרַגְלֶךָ
יִשָּׂא מִדַּבְּרֹתֶיךָ: תּוֹרָה צִוָּה־לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה קְהִלַּת יַעֲקֹב: וַיְהִי בִישֻׁרוּן
מֶלֶךְ בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי עָם יַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל: יְחִי רְאוּבֵן וְאַל־יָמֹת וִיהִי מְתָיו
מִסְפָּר: וְזֹאת לִיהוּדָה וַיֹּאמַר שְׁמַע יְהוָה קוֹל יְהוּדָה וְאֶל־עַמּוֹ תְּבִיאֶנּוּ יָדָיו
רַב לּוֹ וְעֵזֶר מִצָּרָיו תִּהְיֶה: (לוי) וּלְלֵוִי אָמַר תֻּמֶּיךָ וְאוּרֶיךָ לְאִישׁ חֲסִידֶךָ אֲשֶׁר
נִסִּיתוֹ בְּמַסָּה תְּרִיבֵהוּ עַל־מֵי מְרִיבָה: הָאֹמֵר לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא רְאִיתִיו
וְאֶת־אֶחָיו לֹא הִכִּיר וְאֶת־בָּנָיו לֹא יָדָע כִּי שָׁמְרוּ אִמְרָתֶךָ וּבְרִיתְךָ יִנְצֹרוּ: יוֹרוּ
מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב וְתוֹרָתְךָ לְיִשְׂרָאֵל יָשִׂימוּ קְטוֹרָה בְּאַפֶּךָ וְכָלִיל עַל־מִזְבְּחֶךָ:
בָּרֵךְ יְהוָה חֵילוֹ וּפֹעַל יָדָיו תִּרְצֶה מְחַץ מָתְנַיִם קָמָיו וּמְשַׂנְאָיו מִן־יְקוּמוּן:
לְבִנְיָמִן אָמַר יְדִיד יְהוָה יִשְׁכֹּן לָבֶטַח עָלָיו חֹפֵף עָלָיו כָּל־הַיּוֹם וּבֵין כְּתֵפָיו
שָׁכֵן: (ישראל) וּלְיוֹסֵף אָמַר מְבֹרֶכֶת יְהוָה אַרְצוֹ מִמֶּגֶד שָׁמַיִם מִטָּל וּמִתְּהוֹם
רֹבֶצֶת תָּחַת: וּמִמֶּגֶד תְּבוּאֹת שָׁמֶשׁ וּמִמֶּגֶד גֶּרֶשׁ יְרָחִים: וּמֵרֹאשׁ הָרְרֵי־קֶדֶם
וּמִמֶּגֶד גִּבְעוֹת עוֹלָם: וּמִמֶּגֶד אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ וּרְצוֹן שֹׁכְנִי סְנֶה תָּבוֹאתָה לְרֹאשׁ
יוֹסֵף וּלְקָדְקֹד נְזִיר אֶחָיו: בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ וְקַרְנֵי רְאֵם קַרְנָיו בָּהֶם עַמִּים
יְנַגַּח יַחְדָּו אַפְסֵי־אָרֶץ וְהֵם רִבְבוֹת אֶפְרַיִם וְהֵם אַלְפֵי מְנַשֶּׁה:

קריאת התורה לתענית ציבור

וַיְחַל מֹשֶׁה אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר לָמָּה יְהוָה יֶחֱרֶה אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ אֲשֶׁר
הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּכֹחַ גָּדוֹל וּבְיָד חֲזָקָה: לָמָּה יֹאמְרוּ מִצְרַיִם לֵאמֹר
בְּרָעָה הוֹצִיאָם לַהֲרֹג אֹתָם בֶּהָרִים וּלְכַלֹּתָם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה שׁוּב מֵחֲרוֹן
אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל־הָרָעָה לְעַמֶּךָ: זְכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלִישְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם
וְכָל־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעֹלָם: וַיִּנָּחֶם יְהוָה
עַל־הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ: (לו) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פְּסָל־לְךָ
שְׁנֵי־לֻחֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים וְכָתַבְתִּי עַל־הַלֻּחֹת אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ
עַל־הַלֻּחֹת הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ: וֶהְיֵה נָכוֹן לַבֹּקֶר וְעָלִיתָ בַבֹּקֶר אֶל־הַר
סִינַי וְנִצַּבְתָּ לִי שָׁם עַל־רֹאשׁ הָהָר: וְאִישׁ לֹא־יַעֲלֶה עִמָּךְ וְגַם־אִישׁ אַל־יֵרָא
בְּכָל־הָהָר גַּם־הַצֹּאן וְהַבָּקָר אַל־יִרְעוּ אֶל־מוּל הָהָר הַהוּא: (ישראל) וַיִּפְס�ֹל
שְׁנֵי־לֻחֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים וַיַּשְׁכֵּם מֹשֶׁה בַבֹּקֶר וַיַּעַל אֶל־הַר סִינַי כַּאֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי לֻחֹת אֲבָנִים: וַיֵּרֶד יְהוָה בֶּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ
שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וַיַּעֲבֹר יְהוָה| עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא יְהוָה| יְהוָה אֵל רַחוּם
וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת: נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה
וְנַקֵּה לֹא יְנַקֶּה| עֹנֹת אָבוֹת עַל־בָּנִים וְעַל־בְּנֵי בָנִים עַל־שִׁלֵּשִׁים
וְעַל־רִבֵּעִים: וַיְמַהֵר מֹשֶׁה וַיִּקֹּד אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ: וַיֹּאמֶר אִם־נָא מָצָאתִי חֵן
בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי יֵלֶךְ־נָא אֲדֹנָי בְּקִרְבֵּנוּ כִּי עַם־קְשֵׁה־עֹרֶף הוּא וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ
וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ: וַיֹּאמֶר הִנֵּה אָנֹכִי כֹּרֵת בְּרִית נֶגֶד כָּל־עַמְּךָ אֶעֱשֶׂה
נִפְלָאֹת אֲשֶׁר לֹא־נִבְרְאוּ בְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הַגּוֹיִם וְרָאָה כָל־הָעָם אֲשֶׁר־
אַתָּה בְקִרְבּוֹ אֶת־מַעֲשֵׂה יְהוָה כִּי־נוֹרָא הוּא אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּךְ:

מִשְׁנָיוֹת שַׁבָּת

מִשְׁנָיוֹת שַׁבָּת לִסְעוּדָה רִאשׁוֹנָה

פרק א יְצִיאוֹת הַשַּׁבָּת, שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע בִּפְנִים, וּשְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע בַּחוּץ. כֵּיצַד, הָעָנִי עוֹמֵד בַּחוּץ וּבַעַל הַבַּיִת בִּפְנִים. פָּשַׁט הָעָנִי אֶת־יָדוֹ לִפְנִים וְנָתַן לְתוֹךְ יָדוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת, אוֹ שֶׁנְּטָלוֹ מִתּוֹכָהּ וְהוֹצִיא, הָעָנִי חַיָּב וּבַעַל הַבַּיִת פָּטוּר. פָּשַׁט בַּעַל הַבַּיִת אֶת־יָדוֹ לַחוּץ וְנָתַן לְתוֹךְ יָדוֹ שֶׁל עָנִי, אוֹ שֶׁנְּטָלוֹ מִתּוֹכָהּ וְהִכְנִיס, בַּעַל הַבַּיִת חַיָּב וְהָעָנִי פָּטוּר. פָּשַׁט הָעָנִי אֶת־יָדוֹ לִפְנִים וְנָטַל בַּעַל הַבַּיִת מִתּוֹכָהּ אוֹ שֶׁנְּתָנַן לְתוֹכָהּ וְהוֹצִיא, שְׁנֵיהֶם פְּטוּרִין. פָּשַׁט בַּעַל הַבַּיִת אֶת־יָדוֹ לַחוּץ וְנָטַל הָעָנִי מִתּוֹכָהּ, אוֹ שֶׁנָּתַן לְתוֹכָהּ וְהִכְנִיס, שְׁנֵיהֶם פְּטוּרִין: ב. לֹא יֵשֵׁב אָדָם לִפְנֵי הַסַּפָּר סָמוּךְ לַמִּנְחָה, עַד שֶׁיִּתְפַּלֵּל. לֹא יִכָּנֵס אָדָם לַמֶּרְחָץ, וְלֹא לַבֵּרְסְקִי, וְלֹא לָאֵבוֹל, וְלֹא לָדִין. וְאִם הִתְחִילוּ, אֵין מַפְסִיקִין. מַפְסִיקִין לִקְרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע, וְאֵין מַפְסִיקִין לִתְפִלָּה: ג. לֹא יֵצֵא הַחַיָּט בְּמַחַטּוֹ סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה, שֶׁמָּא יִשְׁבַּח וְיֵצֵא. וְלֹא הַלַּבְלָר בְּקָלְמוֹסוֹ. וְלֹא יְפַלֶּה אֶת־בֵּלָיו, וְלֹא יִקְרָא, לְאוֹר הַנֵּר. בֵּאֵמֶת אָמְרוּ, הַחַזָּן רוֹאֶה הֵיכָן הַתִּינוֹקוֹת קוֹרְאִים, אֲבָל הוּא לֹא יִקְרָא. בַּיּוֹצֵא בּוֹ, לֹא יֹאכַל הַזָּב עִם הַזָּבָה, מִפְּנֵי הֶרְגֵּל עֲבֵרָה: ד. וְאֵלּוּ מִן הַהֲלָכוֹת שֶׁאָמְרוּ בַּעֲלִיַּת חֲנַנְיָה בֶּן חִזְקִיָּה בֶּן גּוּרְיוֹן בְּשָׁעֲלוּ לְבַקְּרוֹ. נִמְנוּ וְרַבּוּ בֵּית שַׁמַּאי עַל בֵּית הִלֵּל, וּשְׁמוֹנָה עָשָׂר דְּבָרִים גָּזְרוּ בּוֹ בַּיּוֹם: ה. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, אֵין שׁוֹרִין דְּיוֹ וְסַמָּנִים וְכַרְשִׁינִים, אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיִּשּׁוֹרוּ מִבְּעוֹד יוֹם. וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין: ו. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, אֵין נוֹתְנִין אוּנִין שֶׁל פִּשְׁתָּן לְתוֹךְ הַתַּנּוּר, אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיַּחֲבִילוּ מִבְּעוֹד יוֹם. וְלֹא אֶת־הַצֶּמֶר לִיוָרָה, אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיִּקָּלוֹט הָעֵין. וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, אֵין פּוֹרְשִׁין מְצוּדוֹת חַיָּה וְעוֹפוֹת וְדָגִים, אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיְּצוֹדוּ מִבְּעוֹד יוֹם. וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין: ז. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, אֵין מוֹכְרִין לַנָּכְרִי וְאֵין טוֹעֲנִין עִמּוֹ וְאֵין

מַגְבִּיהִין עָלָיו, אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיַּגִּיעַ לְמָקוֹם קָרוֹב. וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין: ח. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, אֵין נוֹתְנִין עוֹרוֹת לָעִבְדָן וְלֹא כֵלִים לְכוֹבֵס נָכְרִי, אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ מִבְּעוֹד יוֹם. וּבְכֻלָּן בֵּית הִלֵּל מַתִּירִין עִם הַשָּׁמֶשׁ: ט. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן־גַּמְלִיאֵל, נוֹהֲגִין הָיוּ בֵּית אַבָּא שֶׁהָיוּ נוֹתְנִין כְּלֵי לָבָן לְכוֹבֵס נָכְרִי שִׁלְשָׁה יָמִים קֹדֶם לַשַּׁבָּת. וְשָׁוִין אֵלּוּ וָאֵלּוּ, שֶׁטּוֹעֲנִין קוֹרוֹת בֵּית הַבַּד וְעַגּוּלֵי הַגַּת: י. אֵין צוֹלִין בָּשָׂר, בָּצָל, וּבֵיצָה, אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיְּצוֹלוּ מִבְּעוֹד יוֹם. אֵין נוֹתְנִין פַּת לַתַּנּוּר עִם חַשֵּׁכָה, וְלֹא חַרָרָה עַל גַּבֵּי נֶחָלִים, אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיִּקָּרְמוּ פָּנֶיהָ מִבְּעוֹד יוֹם. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, כְּדֵי שֶׁיִּקָּרֵם הַתַּחְתּוֹן שֶׁלָּהּ: יא. מְשַׁלְשְׁלִין אֶת־הַפֶּסַח בַּתַּנּוּר עִם חַשֵּׁכָה. וּמַאֲחִיזִין אֶת־הָאוּר בְּמִדּוֹרַת בֵּית הַמּוֹקֵד. וּבַגְּבוּלִין כְּדֵי שֶׁיֵּאָחֲזוּ הָאוּר בְּרֻבָּן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בַּפֶּחָמִין כָּל־שֶׁהוּא:

פרק ב בַּמֶּה מַדְלִיקִין וּבַמֶּה אֵין מַדְלִיקִין. אֵין מַדְלִיקִין לֹא בְלֶכֶשׁ, וְלֹא בְּחֹסֶן, וְלֹא בְּכָלָךְ, וְלֹא בִּפְתִילַת הָאִידָן, וְלֹא בִּפְתִילַת הַמִּדְבָּר, וְלֹא בִּירוֹקָה שֶׁעַל פְּנֵי הַמָּיִם. וְלֹא בְּזֶפֶת, וְלֹא בְשַׁעֲוָה, וְלֹא בְּשֶׁמֶן קִיק, וְלֹא בְּשֶׁמֶן שְׂרֵפָה, וְלֹא בְאַלָּיָה, וְלֹא בְחֵלֶב. נָחוּם הַמָּדִי אוֹמֵר, מַדְלִיקִין בְּחֵלֶב מְבֻשָּׁל. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אֶחָד מְבֻשָּׁל וְאֶחָד שֶׁאֵינוֹ מְבֻשָּׁל אֵין מַדְלִיקִין בּוֹ: ב. אֵין מַדְלִיקִין בְּשֶׁמֶן שְׂרֵפָה בְּיוֹם טוֹב. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר, אֵין מַדְלִיקִין בְּעַטְרָן, מִפְּנֵי כְבוֹד הַשַּׁבָּת. וַחֲכָמִים מַתִּירִין בְּכָל הַשְּׁמָנִים, בְּשֶׁמֶן שֻׁמְשְׁמִין, בְּשֶׁמֶן אֱגוֹזִים, בְּשֶׁמֶן צְנוֹנוֹת, בְּשֶׁמֶן דָּגִים, בְּשֶׁמֶן פִּקּוֹעוֹת, בְּעַטְרָן וּבִנְפְטִ. רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר, אֵין מַדְלִיקִין אֶלָּא בְשֶׁמֶן זַיִת בִּלְבָד: ג. כָּל־הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ, אֵין מַדְלִיקִין בּוֹ אֶלָּא פִּשְׁתָּן. וְכָל הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ, אֵינוֹ מִטַּמֵּא טֻמְאַת אֹהָלִים אֶלָּא פִּשְׁתָּן. פְּתִילַת הַבֶּגֶד שֶׁקִּפְּלָהּ וְלֹא הִבְהֲבָהּ, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, טְמֵאָה, וְאֵין מַדְלִיקִין בָּהּ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, טְהוֹרָה, וּמַדְלִיקִין בָּהּ: ד. לֹא יִקּוֹב אָדָם שְׁפוֹפֶרֶת שֶׁל בֵּיצָה וְיִמַּלְאֶנָּה שֶׁמֶן וְיִתְּנֶנָּה עַל פִּי הַנֵּר בִּשְׁבִיל שֶׁתְּהֵא מְנַטֶּפֶת, אֲפִלּוּ הִיא שֶׁל חֶרֶס. וְרַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר. אֲבָל אִם חִבְּרָהּ הַיּוֹצֵר מִתְּחִלָּה, מֻתָּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּלִי אֶחָד. לֹא יְמַלֵּא אָדָם קְעָרָה שֶׁל שֶׁמֶן, וְיִתְּנֶנָּה בְּצַד הַנֵּר, וְיִתֵּן רֹאשׁ הַפְּתִילָה בְּתוֹכָהּ, בִּשְׁבִיל שֶׁתְּהֵא שׁוֹאֶבֶת. וְרַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר: ה. הַמְכַבֶּה אֶת־הַנֵּר מִפְּנֵי

שֶׁהוּא מִתְיָרֵא מִפְּנֵי גּוֹיִם, מִפְּנֵי לִסְטִים, מִפְּנֵי רוּחַ רָעָה, וְאִם בִּשְׁבִיל הַחוֹלֶה שֶׁיִּישַׁן, פָּטוּר. בְּחָם עַל הַגַּר, בְּחָם עַל הַשָּׁמֶן, בְּחָם עַל הַפְּתִילָה, חַיָּב. וְרַבִּי יוֹסֵי פּוֹטֵר בְּכֻלָּן חוּץ מִן הַפְּתִילָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה פֶּחָם: ו. עַל שָׁלֹשׁ עֲבֵרוֹת נָשִׁים מֵתוֹת בְּשָׁעַת לֵדָתָן, עַל שֶׁאֵינָן זְהִירוֹת בְּנִדָּה וּבַחַלָּה וּבְהַדְלָקַת הַנֵּר: ז. שִׁלְשָׁה דְּבָרִים צָרִיךְ אָדָם לוֹמַר בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ עֶרֶב שַׁבָּת עִם חֲשֵׁכָה, עַשַּׂרְתֶּם, עֵרַבְתֶּם, הַדְלִיקוּ אֶת־הַנֵּר. סָפֵק חֲשֵׁכָה סָפֵק אֵין חֲשֵׁכָה, אֵין מְעַשְּׂרִין אֶת־הַוַּדַּאי, וְאֵין מַטְבִּילִין אֶת־הַכֵּלִים, וְאֵין מַדְלִיקִין אֶת־הַנֵּרוֹת, אֲבָל מְעַשְּׂרִין אֶת־הַוַּדַּאי, וּמְעָרְבִין, וְטוֹמְנִין אֶת־הַחַמִּין:

פרק ג בֵּירָה שֶׁחִסְּפִיקוּהָ בַקַּשׁ וּבַגְּבָבָא, נוֹתְנִים עָלֶיהָ תַּבְשִׁיל. בַּגֶּפֶת וּבָעֵצִים, לֹא יִתֵּן עַד שֶׁיְּגָרוֹף, אוֹ עַד שֶׁיִּתֵּן אֶת־הָאֵפֶר. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, חַמִּין אֲבָל לֹא תַבְשִׁיל. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, חַמִּין וְתַבְשִׁיל. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, נוֹטְלִין אֲבָל לֹא מַחֲזִירִין. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, אַף מַחֲזִירִין: ב. תַּנּוּר שֶׁחִסְּפִיקוּהוּ בַקַּשׁ וּבַגְּבָבָא, לֹא יִתֵּן בֵּין מִתּוֹכוֹ בֵּין מֵעַל גַּבָּיו. כְּפָּח שֶׁחִסְּפִיקוּהוּ בַקַּשׁ וּבַגְּבָבָא, חֲרֵי זֶה כַּבִּירַיִם. בַּגֶּפֶת וּבָעֵצִים, חֲרֵי הוּא כַּתַּנּוּר: ג. אֵין נוֹתְנִין בֵּיצָה בְּצַד הַמַּיְחָם בִּשְׁבִיל שֶׁתִּתְגַּלְגֵּל. וְלֹא יַפְקִיעֶנָּה בַסּוּדָרִין. וְרַבִּי יוֹסֵי מַתִּיר. וְלֹא יַטְמִינֶנָּה בַחוֹל וּבָאֲבַק דְּרָכִים בִּשְׁבִיל שֶׁתִּצָּלֶה: ד. מַעֲשֶׂה שֶׁעָשׂוּ אַנְשֵׁי טְבֶרְיָא וְחֵבְיאוּ סִילוֹן שֶׁל צוֹנֵן לְתוֹךְ אַמָּה שֶׁל חַמִּין. אָמְרוּ לָהֶן חֲכָמִים, אִם בַּשַּׁבָּת, בְּחַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ בַשַּׁבָּת, אֲסוּרִין בִּרְחִיצָה וּבִשְׁתִיָּה. בְּיוֹם טוֹב, בְּחַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ בְיוֹם טוֹב, אֲסוּרִין בִּרְחִיצָה וּמֻתָּרִין בִּשְׁתִיָּה. מוּלְיָאר הַגָּרוּף, שׁוֹתִין הֵימֶנּוּ בַּשַּׁבָּת. אֲנָטִיכִי, אַף עַל פִּי שֶׁגָּרוּפָה, אֵין שׁוֹתִין מִמֶּנָּה: ה. הַמַּיְחָם שֶׁפִּנָּהוּ לֹא יִתֵּן לְתוֹכוֹ צוֹנֵן בִּשְׁבִיל שֶׁיְּחַמּוּ, אֲבָל נוֹתֵן הוּא לְתוֹכוֹ אוֹ לְתוֹךְ הַכּוּם בְּדֵי לְהַפְשִׁירָן. הָאִלְפָּס וְהַקְּדֵרָה שֶׁהֶעֱבִירָן מְרֻתָּחִין, לֹא יִתֵּן לְתוֹכָן תַּבְלִין, אֲבָל נוֹתֵן הוּא לְתוֹךְ הַקְּעָרָה, אוֹ לְתוֹךְ הַתַּמְחוּי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, לַכֹּל הוּא נוֹתֵן, חוּץ מִדָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חֹמֶץ וְצִיר: ו. אֵין נוֹתְנִין כֶּלִי תַּחַת הַגֵּר לְקַבֵּל בּוֹ אֶת־הַשָּׁמֶן. וְאִם נָתַנּוּ מִבְּעוֹד יוֹם, מֻתָּר. וְאֵין נֵאוֹתִין מִמֶּנּוּ, לְפִי שֶׁאֵינוֹ מִן הַמּוּכָן. מִטַּלְטְלִין נֵר חָדָשׁ, אֲבָל לֹא יָשָׁן. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, כָּל־הַנֵּרוֹת מִטַּלְטְלִין, חוּץ מִן הַגֵּר

הַדּוֹלֵק בַּשַּׁבָּת. נוֹתְנִין פְּלִי תַּחַת הַנֵּר לְקַבֵּל נִיצוֹצוֹת. וְלֹא יִתֵּן לְתוֹכוֹ מַיִם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְכַבֶּה:

פרק ד בַּמֶּה מוֹתְנִין, וּבַמֶּה אֵין מוֹתְנִין. אֵין מוֹתְנִין לֹא בַּגֶּפֶת, וְלֹא בַּזֶּבֶל, לֹא בַּמֶּלַח, וְלֹא בַּסִּיד, וְלֹא בַּחוֹל, בֵּין לַחִים בֵּין יְבֵשִׁים. לֹא בַּתֶּבֶן, וְלֹא בַּזָּגִים, וְלֹא בַּמּוֹכִים, וְלֹא בָּעֲשָׁבִים, בִּזְמַן שֶׁהֵן לַחִים, אֲבָל מוֹתְנִין בָּהֶן כְּשֶׁהֵן יְבֵשִׁים. מוֹתְנִין בַּכְּסוּת, וּבַפְּרוֹת, בְּכַנְפֵי יוֹנָה, וּבִנְסֹרֶת שֶׁל חָרָשִׁים, וּבִנְעָרַת שֶׁל פִּשְׁתָּן דַּקָּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר בַּדַּקָּה וּמַתִּיר בַּגַּסָּה: ב. מוֹתְנִין בַּשְּׁלָחִין, וּמְטַלְטְלִין אוֹתָן. בְּגִזֵּי צֶמֶר, וְאֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָן, בֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה, נוֹטֵל אֶת־הַכִּסּוּי וְהֵן נוֹפְלוֹת. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־עֲזַרְיָה אוֹמֵר, קֻפָּה מַסָּה עַל צִדָּהּ וְנוֹטֵל, שֶׁמָּא יִטּוֹל וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַחֲזִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, נוֹטֵל וּמַחֲזִיר. לֹא נִסָּחוּ מִבְּעוֹד יוֹם, לֹא יִבָּסְנוּ מִשֶּׁתֶּחְשַׁךְ. נִסָּחוּ וְנִתְגַּלָּה, מֻתָּר לְבַסּוֹתוֹ. מְמַלֵּא אֶת־הַקִּיתוֹן וְנוֹתֵן לְתַחַת הַבַּר, אוֹ תַחַת הַבֶּסֶת:

פרק ה בַּמֶּה בְּהֵמָה יוֹצְאָה, וּבַמֶּה אֵינָהּ יוֹצְאָה. יוֹצֵא הַגָּמָל בָּאַפְסָר, וְנָאקָה בַּחֲטָם, וְלִבְרִיקִים בַּפְּרֶמְבְּיָא, וְסוּס בַּשִּׁיר, וְכָל בַּעֲלֵי הַשִּׁיר יוֹצְאִים בַּשִּׁיר וְנִמְשָׁכִים בַּשִּׁיר, וּמַזִּין עֲלֵיהֶן וְטוֹבְלִין בְּמִקְוֶה: ב. חֲמוֹר יוֹצֵא בַּמַּרְדַּעַת, בִּזְמַן שֶׁהִיא קְשׁוּרָה לוֹ. זְכָרִים יוֹצְאִין לְבוּבִין. רְחֵלוֹת יוֹצְאוֹת שְׁחוּזוֹת, כְּבוּלוֹת וּכְבוּגוֹת. הָעִזִּים יוֹצְאוֹת צְרוּרוֹת. רַבִּי יוֹסֵי אוֹסֵר בְּכֻלָּן, חוּץ מִן הָרְחֵלִין הַכְּבוּגוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, עִזִּים יוֹצְאוֹת צְרוּרוֹת לְיַבֵּשׁ, אֲבָל לֹא לֶחָלָב: ג. וּבַמֶּה אֵינָהּ יוֹצְאָה, לֹא יֵצֵא גָּמָל בַּמִּטּוֹטֶלֶת, לֹא עָקוּד וְלֹא רָגוּל, וְכֵן שְׁאָר כָּל־הַבְּהֵמוֹת. לֹא יִקָּשׁוֹר גְּמַלִּים זֶה בָּזֶה וְיִמָּשׁוֹךְ. אֲבָל מַכְנִיס חֲבָלִים לְתוֹךְ יָדוֹ וְיִמָּשׁוֹךְ, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִכְרוֹךְ: ד. אֵין חֲמוֹר יוֹצֵא בַּמַּרְדַּעַת, בִּזְמַן שֶׁאֵינָהּ קְשׁוּרָה לוֹ. וְלֹא בַּזּוּג, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא פָּקוּק. וְלֹא בְּסֶלֶם שֶׁבְּצַוָּארוֹ, וְלֹא בִּרְצוּעָה שֶׁבִּרְגִלּוֹ. וְאֵין הַתַּרְנְגוֹלִין יוֹצְאִין בְּחוּטִין, וְלֹא בִּרְצוּעוֹת שֶׁבִּרְגְלֵיהֶן. וְאֵין הַזְּכָרִים יוֹצְאִין בַּעֲנָלָה שֶׁתַּחַת הָאַלְיָה שֶׁלָּהֶן. וְאֵין הָרְחֵלִים יוֹצְאוֹת חֲנוּגוֹת. וְאֵין הָעֶגֶל יוֹצֵא בְּגִימּוֹן. וְלֹא פָּרָה בְּעוֹר הַקֻּפָּד, וְלֹא בִּרְצוּעָה שֶׁבֵּין קַרְנֶיהָ. פָּרָתוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־עֲזַרְיָה הָיְתָה יוֹצְאָה בִּרְצוּעָה שֶׁבֵּין קַרְנֶיהָ, שֶׁלֹּא בִּרְצוֹן חֲכָמִים:

פֶּרֶק ו בַּמֶּה אִשָּׁה יוֹצְאָה, וּבַמֶּה אֵינָהּ יוֹצְאָה. לֹא תֵצֵא אִשָּׁה לֹא בְּחוּטֵי צֶמֶר, וְלֹא בְּחוּטֵי פִשְׁתָּן, וְלֹא בִּרְצוּעוֹת, שֶׁבְּרֹאשָׁהּ. וְלֹא תִטְבּוֹל בָּהֶן עַד שֶׁתְּרַפֵּם. וְלֹא בַּטּוֹטָפֶת, וְלֹא בַּסַּנְבּוּטִין בִּזְמַן שֶׁאֵינָן תְּפוּרִין, וְלֹא בַּכָּבוֹל לִרְשׁוּת הָרַבִּים. וְלֹא בְעִיר שֶׁל זָהָב, וְלֹא בַּקִּטְלָא, וְלֹא בַּנְּזָמִים, וְלֹא בְּטַבַּעַת שֶׁאֵין עָלֶיהָ חוֹתָם, וְלֹא בְּמַחַט שֶׁאֵינָהּ נְקוּבָה. וְאִם יָצְאוּ, אֵינָהּ חַיֶּבֶת חַטָּאת: ב. לֹא יֵצֵא הָאִישׁ בְּסַנְדָּל הַמְסֻמָּר, וְלֹא בַיָּחִיד בִּזְמַן שֶׁאֵין בְּרַגְלוֹ מַכָּה, וְלֹא בַּתְּפִלִּין, וְלֹא בַּקָּמִיעַ בִּזְמַן שֶׁאֵינוֹ מִן הַמֻּמְחֶה, וְלֹא בַּשִּׁרְיוֹן, וְלֹא בַּקַּסְדָּא, וְלֹא בַּמַּגָּפַיִם. וְאִם יָצָא, אֵינוֹ חַיָּב חַטָּאת: ג. לֹא תֵצֵא אִשָּׁה בְּמַחַט הַנְּקוּבָה, וְלֹא בְּטַבַּעַת שֶׁיֵּשׁ עָלֶיהָ חוֹתָם, וְלֹא בַּפּוּלְיָאר, וְלֹא בַּכּוֹבֶלֶת, וְלֹא בִּצְלוּחִית שֶׁל פַּלְיָטוֹן. וְאִם יָצְתָה, חַיֶּבֶת חַטָּאת, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין בַּכּוֹבֶלֶת וּבִצְלוּחִית שֶׁל פַּלְיָטוֹן: ד. לֹא יֵצֵא הָאִישׁ, לֹא בַּסַּיִף, וְלֹא בַקֶּשֶׁת, וְלֹא בַּתְּרִיס, וְלֹא בָאַלָּה, וְלֹא בָרֹמַח. וְאִם יָצָא, חַיָּב חַטָּאת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, תַּכְשִׁיטִין הֵן לוֹ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אֵינָן אֶלָּא לִגְנַאי, שֶׁנֶּאֱמַר, וְכִתַּתּוּ חַרְבוֹתָם לְאִתִּים וַחֲנִיתוֹתֵיהֶם לְמַזְמֵרוֹת, לֹא יִשָּׂא גּוֹי אֶל גּוֹי חֶרֶב וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה. בֵּירִית, טְהוֹרָה, וְיוֹצְאִין בָּהּ בַּשַּׁבָּת. כְּבָלִים, טְמֵאִין, וְאֵין יוֹצְאִין בָּהֶן בַּשַּׁבָּת: ה. יוֹצְאָה אִשָּׁה בְּחוּטֵי שֵׂעָר בֵּין מִשֶּׁלָּהּ בֵּין מִשֶּׁל חֲבֶרְתָּהּ בֵּין מִשֶּׁל בְּהֵמָה, וּבְטוֹטָפֶת וּבַסַּנְבּוּטִין בִּזְמַן שֶׁהֵן תְּפוּרִין. בַּכָּבוֹל וּבְפֵאָה נָכְרִית לֶחָצֵר. בְּמוֹךְ שֶׁבְּאָזְנָהּ, וּבְמוֹךְ שֶׁבְּסַנְדָּלָהּ, וּבְמוֹךְ שֶׁהִתְקִינָה לְנִדָּתָהּ, בַּפִּלְפֵּל וּבְנַרְגִּיר מָלַח, וּבְכָל דָּבָר שֶׁתִּתֵּן לְתוֹךְ פִּיהָ, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא תִתֵּן לְכַתְּחִלָּה בַּשַּׁבָּת. וְאִם נָפַל, לֹא תַחֲזִיר. שֵׁן תּוֹתֶבֶת וְשֶׁן שֶׁל זָהָב, רַבִּי מֵאִיר, וַחֲכָמִים אוֹסְרִים: ז. יוֹצְאִין בְּסֶלַע שֶׁעַל הַצִּינִית, הַבָּנוֹת (קמנות) יוֹצְאוֹת בְּחוּטִין וַאֲפִלּוּ בְּקִיסְמִין שֶׁבְּאָזְנֵיהֶן. עַרְבִיּוֹת יוֹצְאוֹת רְעוּלוֹת, וּמָדִיּוֹת פְּרוּפוֹת, וְכָל אָדָם, אֶלָּא שֶׁדִּבְּרוּ חֲכָמִים בַּהֲוָיָה: ז. פּוֹרֶסֶת עַל הָאֶבֶן וְעַל הָאֱגוֹז וְעַל הַמַּטְבֵּעַ, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא תִפְרוֹךְ לְכַתְּחִלָּה בַּשַּׁבָּת: ח. הַקִּטֵּעַ יוֹצֵא בְּקַב שֶׁלּוֹ, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַרַבִּי יוֹסֵי אוֹסֵר. וְאִם יֵשׁ לוֹ בֵּית קִבּוּל בְּתוּתִין, טָמֵא. סָמוֹכוֹת שֶׁלּוֹ, טְמֵאִין מִדָּרָם, וְיוֹצְאִין בָּהֶן בַּשַּׁבָּת, וְנִבְנָסִין בָּהֶן בָּעֲזָרָה. כִּפָּא וְסָמוֹכוֹת שֶׁלּוֹ, טְמֵאִין מִדָּרָם, וְאֵין יוֹצְאִין בָּהֶן בַּשַּׁבָּת, וְאֵין נִבְנָסִין בָּהֶן בָּעֲזָרָה. אַנְקְטְמִין טְהוֹרִין, וְאֵין יוֹצְאִין בָּהֶן: ט. הַבָּנִים יוֹצְאִין בַּקְּשָׁרִים, וּבְנֵי מְלָכִים בַּזּוּגִין,

וְכָל אָדָם, אֶלָּא שֶׁדִּבְּרוּ חֲכָמִים בַּהוֹוֶה: י. יוֹצְאִין בְּבֵיצַת הַחַרְגּוֹל, וּבְשֵׁן שׁוּעָל, וּבְמַסְמֵר מִן הַצְּלוּב, מִשּׁוּם רְפוּאָה, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אַף בַּחֹל אָסוּר, מִשּׁוּם דַּרְכֵי הָאֱמוֹרִי:

פרק ז כְּלָל גָּדוֹל אָמְרוּ בַּשַּׁבָּת, כָּל־הַשּׁוֹכֵחַ עִקַּר שַׁבָּת וְעָשָׂה מְלָאכוֹת הַרְבֵּה בְּשַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה, אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא חַטָּאת אֶחָת. הַיּוֹדֵעַ עִקַּר שַׁבָּת וְעָשָׂה מְלָאכוֹת הַרְבֵּה בְּשַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה, חַיָּב עַל כָּל־שַׁבָּת וְשַׁבָּת. הַיּוֹדֵעַ שֶׁהוּא שַׁבָּת וְעָשָׂה מְלָאכוֹת הַרְבֵּה בְּשַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה, חַיָּב עַל כָּל־אַב מְלָאכָה וּמְלָאכָה. הָעוֹשֶׂה מְלָאכוֹת הַרְבֵּה מֵעֵין מְלָאכָה אַחַת, אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא חַטָּאת אֶחָת: ב. אָבוֹת מְלָאכוֹת אַרְבָּעִים חָסֵר אֶחָת, הַזּוֹרֵעַ, וְהַחוֹרֵשׁ, וְהַקּוֹצֵר, וְהַמְעַמֵּר. הַדָּשׁ, וְהַזּוֹרֶה. הַבּוֹרֵר, הַטּוֹחֵן, וְהַמְרַקֵּד, וְהַלָּשׁ, וְהָאוֹפֶה. הַגּוֹזֵז אֶת־הַצֶּמֶר, הַמְלַבְּנוֹ, וְהַמְנַפְּצוֹ, וְהַצּוֹבְעוֹ, וְהַטּוֹוֶה, וְהַמֵּסֵךְ, וְהָעוֹשֶׂה שְׁנֵי בָתֵּי נִירִין, וְהָאוֹרֵג שְׁנֵי חוּטִין, וְהַפּוֹצֵעַ שְׁנֵי חוּטִין. הַקּוֹשֵׁר, וְהַמַּתִּיר, וְהַתּוֹפֵר שְׁתֵּי תְּפִירוֹת. הַקּוֹרֵעַ עַל מְנָת לִתְפּוֹר שְׁתֵּי תְּפִירוֹת. הַצָּד צְבִי, הַשּׁוֹחֲטוֹ, וְהַמַּפְשִׁיטוֹ, הַמּוֹלְחוֹ, וְהַמְעַבֵּד אֶת־עוֹרוֹ, וְהַמּוֹחֲקוֹ, וְהַמְחַתְּכוֹ. הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת, וְהַמּוֹחֵק עַל מְנָת לִכְתּוֹב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת. הַבּוֹנֶה, וְהַסּוֹתֵר. הַמְכַבֶּה, וְהַמַּבְעִיר. הַמַּכֶּה בְפַטִּישׁ. הַמּוֹצִיא מְרְשׁוּת לִרְשׁוּת. הֲרֵי אֵלּוּ אָבוֹת מְלָאכוֹת אַרְבָּעִים חָסֵר אֶחָת: ג. וְעוֹד כְּלָל אַחֵר אָמְרוּ, כָּל־הַכָּשֵׁר לְהַצְנִיעַ וּמַצְנִיעִין בְּמוֹהוּ וְהוֹצִיאוֹ בַּשַּׁבָּת, חַיָּב עָלָיו חַטָּאת. וְכָל שֶׁאֵינוֹ כָּשֵׁר לְהַצְנִיעַ וְאֵין מַצְנִיעִין בְּמוֹהוּ וְהוֹצִיאוֹ בַּשַּׁבָּת, אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא חַמַּצְנִיעוֹ: ד. הַמּוֹצִיא תֶּבֶן, כְּמִלֹּא פִי פָרָה. עָצָה, כְּמִלֹּא פִי גָּמָל. עָמִיר, כְּמִלֹּא פִי טָלֶה. עֲשָׂבִים, כְּמִלֹּא פִי גְדִי. עֲלֵי שׁוּם וַעֲלֵי בְצָלִים לַחִים, כַּגְרוֹגֶרֶת. יְבֵשִׁים, כְּמִלֹּא פִי גְדִי. וְאֵין מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא שָׁוּוּ בְשַׁעוּרֵיהֶן. הַמּוֹצִיא אֲבָלִים כַּגְרוֹגֶרֶת, חַיָּב, וּמִצְטָרְפִים זֶה עִם זֶה, מִפְּנֵי שֶׁשָּׁוּוּ בְשַׁעוּרֵיהֶן, חוּץ מִקְּלִפֵּיהֶן וְגַרְעִינֵיהֶן וְעֻקְצֵיהֶן וְסֻבָּן וּמְרָסָנָן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, חוּץ מִקְּלִפֵּי עֲדָשִׁים שֶׁמִּתְבַּשְּׁלוֹת עִמָּהֶן:

פרק ח הַמּוֹצִיא יַיִן, כְּדֵי מְזִיגַת הַכּוֹס. חָלָב, כְּדֵי גְמִיעָה. דְּבַשׁ, כְּדֵי לִתֵּן עַל הַפְּתִית. שֶׁמֶן, כְּדֵי לָסוּךְ אֵבֶר קָטָן. מַיִם, כְּדֵי לָשׁוּף בָּהֶם אֶת־הַקִּילּוֹר. וּשְׁאָר כָּל־הַמַּשְׁקִין, כָּרְבִיעִית. וְכָל הַשּׁוֹפְכִין, כָּרְבִיעִית. רַבִּי

שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, בֶּלֶן בָּרְבִיעִית. וְלֹא אָמְרוּ כָּל־הַשְּׁעוּרִין הַלָּלוּ אֶלָּא לְמַצְנִיעֵיהֶן: ב. הַמּוֹצִיא חֶבֶל, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת אֹזֶן לַקֻּפָּה. גֶּמִי, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת תִּלְאֵי לַנָּפָה וְלַכְּבָרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, כְּדֵי לִטּוֹל מִמֶּנּוּ מִדַּת מִנְעָל לַקָּטָן. נְיָר, כְּדֵי לִכְתּוֹב עָלָיו קֶשֶׁר מוּכְסִין. וְהַמּוֹצִיא קֶשֶׁר מוּכְסִין, חַיָּב. נְיָר מָחוּק, כְּדֵי לִכְרוֹךְ עַל פִּי צְלוּחִית קְטַנָּה שֶׁל פַּלְיָטוֹן: ג. עוֹר, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת קָמִיעַ. קְלָף, כְּדֵי לִכְתּוֹב עָלָיו פָּרָשָׁה קְטַנָּה שֶׁבַּתְּפִלִּין, שֶׁהִיא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. דְּיוֹ, כְּדֵי לִכְתּוֹב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת. כְּחוֹל, כְּדֵי לִכְחוֹל עַיִן אֶחָת: ד. דֶּבֶק, כְּדֵי לִתֵּן בְּרֹאשׁ הַשַּׁבְשֶׁבֶת. זֶפֶת וְגָפְרִית, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת נָקֵב. שַׁעֲוָה, כְּדֵי לִתֵּן עַל פִּי נָקֵב קָטָן. חַרְסִית, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת פִּי כוּר שֶׁל צוֹרְפֵי זָהָב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת פְּטִפּוּט. סְבִין, כְּדֵי לִתֵּן עַל פִּי כוּר שֶׁל צוֹרְפֵי זָהָב. סִיד, כְּדֵי לָסוּד קְטַנָּה שֶׁבַּבָּנוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת בִּלְבּוּל. רַבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת אַנְדִּיפִי: ה. אֲדָמָה, כְּחוֹתָם הַמַּרְצוּפִים, דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, כְּחוֹתָם הָאִגְּרוֹת. זֶפֶת וְחוֹל הַדַּק, כְּדֵי לְזַבֵּל קֶלַח שֶׁל כְּרוּב, דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, כְּדֵי לְזַבֵּל כְּרִישָׁא. חוֹל הַגֶּס, כְּדֵי לִתֵּן עַל מְלֹא כַף סִיד. קָנֶה, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת קָלְמוֹס. וְאִם הָיָה עָבֶה אוֹ מְרֻפָּם, כְּדֵי לְבַשֵּׁל בּוֹ בֵּיצָה קַלָּה שֶׁבַּבֵּיצִים, טְרוּפָה וּנְתוּנָה בְּאִלְפָּם: ו. עֵצִים, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת תַּרְוָד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ חָף. זְבוּכִית, כְּדֵי לִגְרוֹר בּוֹ רֹאשׁ הַבַּרְבַּר. צְרוֹר אוֹ אֶבֶן, כְּדֵי לִזְרוֹק בָּעוֹף. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בַּר יַעֲקֹב אוֹמֵר, כְּדֵי לִזְרוֹק בַּבְּהֵמָה: ז. חֶרֶס, כְּדֵי לִתֵּן בֵּין פַּצִּים לַחֲבֵרוֹ, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, כְּדֵי לַחְתּוֹת בּוֹ אֶת־הָאוּר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, כְּדֵי לְקַבֵּל בּוֹ רְבִיעִית. אָמַר רַבִּי מֵאִיר, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין רְאָיָה לַדָּבָר, זֵכֶר לַדָּבָר, וְלֹא יִמָּצֵא בִּמְכִתָּתוֹ חֶרֶשׂ לַחְתּוֹת אֵשׁ מִיָּקוּד. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסֵי, מִשָּׁם רְאָיָה, וְלַחְשׁוֹף מַיִם מִגֶּבֶא:

משניות שבת לסעודה שניה

פרק ט אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, מִנַּיִן לַעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁמִּטַּמְּאָה בְּמַשָּׂא בַּנָּדָה, שֶׁנֶּאֱמַר תִּזְרֹם כְּמוֹ דָוָה, צֵא תֹּאמַר לוֹ. מַה נִּדָּה מְטַמְּאָה בְּמַשָּׂא, אַף עֲבוֹדָה זָרָה מְטַמְּאָה בְּמַשָּׂא: ב. מִנַּיִן לַסְּפִינָה שֶׁהִיא טְהוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר דֶּרֶךְ אֳנִיָּה בְלֶב יָם. מִנַּיִן לַעֲרוּגָה שֶׁהִיא שִׁשָּׁה עַל שִׁשָּׁה טְפָחִים שֶׁזּוֹרְעִין בְּתוֹכָהּ חֲמִשָּׁה זֵרְעוֹנִין, אַרְבָּעָה בְּאַרְבַּע רוּחוֹת הָעֲרוּגָה וְאֶחָד בָּאֶמְצַע, שֶׁנֶּאֱמַר כִּי כָאָרֶץ תּוֹצִיא צִמְחָהּ וּכְגִנָּה זֵרוּעֶיהָ תַּצְמִיחַ, זֶרַע לֹא נֶאֱמַר, אֶלָּא זֵרוּעֶיהָ: ג. מִנַּיִן לְפוֹלֶטֶת שִׁכְבַת זֶרַע בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהִיא טְמֵאָה, שֶׁנֶּאֱמַר, וְהָיוּ נְכוֹנִים לִשְׁלֹשֶׁת יָמִים. מִנַּיִן שֶׁמַּרְחִיצִין אֶת־הַמִּילָה בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת, שֶׁנֶּאֱמַר, וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהְיוֹתָם כֹּאֲבִים. מִנַּיִן שֶׁקּוֹשְׁרִין לָשׁוֹן שֶׁל זְהוֹרִית בְּרֹאשׁ שָׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ, שֶׁנֶּאֱמַר אִם יִהְיוּ חַטֹּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ: ד. מִנַּיִן לְסִיכָה שֶׁהִיא כַּשְּׁתִיָּה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין רְאָיָה לַדָּבָר, זֶבַח לַדָּבָר, שֶׁנֶּאֱמַר וְתָבֹא כַמַּיִם בְּקִרְבּוֹ וְכַשֶּׁמֶן בְּעַצְמוֹתָיו: ה. הַמּוֹצִיא עֵצִים, כְּדֵי לְבַשֵּׁל בֵּיצָה קַלָּה. תַּבְלִין, כְּדֵי לְתַבֵּל בֵּיצָה קַלָּה, וּמִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. קִלְפֵּי אֱגוֹזִים, קִלְפֵּי רִמּוֹנִים, אִסְטִים וּפוּאָה, כְּדֵי לִצְבּוֹעַ בָּהֶן בֶּגֶד קָטָן בִּסְבָכָה. מֵי רַגְלַיִם, נֶתֶר וּבוֹרִית, קְמוֹנְיָא וְאֶשְׁלָג, כְּדֵי לְכַבֵּס בָּהֶן בֶּגֶד קָטָן בִּסְבָכָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, כְּדֵי לְהַעֲבִיר עַל הַפֶּתֶם: ו. פִּלְפֶּלֶת, כָּל־שֶׁהִיא. וְעִטָּרָן, כָּל־שֶׁהוּא. מִינֵי בְשָׂמִים וּמִינֵי מַתְבּוֹת, כָּל־שֶׁהֵן. מֵאֲבֵנֵי הַמִּזְבֵּחַ וּמֵעֲפַר הַמִּזְבֵּחַ, מֻקָּק מִפְּרִים וּמֻקָּק מִטְּפָחוֹתֵיהֶם, כָּל־שֶׁהֵן, שֶׁמַּצְנִיעִין אוֹתָן לְגָנְזָן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אַף הַמּוֹצִיא מִמְּשַׁמֵּשׁ עֲבוֹדָה זָרָה, כָּל־שֶׁהוּא, שֶׁנֶּאֱמַר וְלֹא יִדְבַּק בְּיָדְךָ מְאוּמָה מִן הַחֵרֶם: ז. הַמּוֹצִיא קֻפַּת הָרוֹכְלִין, אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בָּהּ מִינִין הַרְבֵּה, אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא חַטָּאת אַחַת. זֵרְעוֹנֵי גִנָּה, פְּחוּת מִכַּגְרוֹגֶרֶת. רַבִּי יְהוּדָה (בֶּן בְּתֵירָא) אוֹמֵר, חֲמִשָּׁה. זֶרַע קִשּׁוּאִין, שְׁנַיִם. זֶרַע דְּלוּעִין, שְׁנַיִם. זֶרַע פּוֹל הַמִּצְרִי, שְׁנַיִם. חָגָב חַי טָהוֹר, כָּל־שֶׁהוּא. מֵת, כַּגְּרוֹגֶרֶת. צִפֳּרֵי טְרָפִים בֵּין חַיָּה בֵּין מֵתָה, כָּל־שֶׁהוּא, שֶׁמַּצְנִיעִין אוֹתָהּ לִרְפוּאָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אַף הַמּוֹצִיא חָגָב חַי טָמֵא, כָּל־שֶׁהוּא, שֶׁמַּצְנִיעִין אוֹתוֹ לַקָּטָן לְשַׂחֵק בּוֹ:

פרק י הַמַּצְנִיעַ לְזֶרַע וּלְרִפּוּאָה וְהוֹצִיאוּ בַּשַּׁבָּת, חַיָּב בְּכָל שֶׁהוּא.
וְכָל אָדָם אֵין חַיָּב עָלָיו אֶלָּא בִּשְׁעוּרוֹ. חָזַר וְהִכְנִיסוֹ, אֵינוֹ חַיָּב עָלָיו אֶלָּא בִּשְׁעוּרוֹ: ב. הַמּוֹצִיא אֲבָלִין וּנְתָנָן עַל הָאִסְקֻפָּה, בֵּין שֶׁחָזַר וְהוֹצִיאָן בֵּין שֶׁהוֹצִיאָן אַחֵר, פָּטוּר, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא עָשָׂה מְלַאכְתּוֹ בְּבַת אַחַת. קֻפָּה שֶׁהִיא מְלֵאָה פֵּרוֹת וּנְתָנָהּ עַל הָאִסְקֻפָּה הַחִיצוֹנָה, אַף עַל פִּי שֶׁרוֹב הַפֵּרוֹת מִבַּחוּץ, פָּטוּר, עַד שֶׁיּוֹצִיא אֶת־כָּל־הַקֻּפָּה: ג. הַמּוֹצִיא בֵּין בִּימִינוֹ בֵּין בִּשְׂמֹאלוֹ, בְּתוֹךְ חֵיקוֹ אוֹ עַל כְּתֵפוֹ, חַיָּב, שֶׁכֵּן מַשָּׂא בְנֵי קְהָת. כִּלְאַחַר יָדוֹ, בְּרַגְלוֹ, בְּפִיו וּבְמַרְפְּקוֹ, בְּאָזְנוֹ וּבִשְׂעָרוֹ, וּבְפֵאָתוֹ וּפִיהָ לְמַטָּה, בֵּין פָּנְתָה לַחֲלוּקוֹ, וּבִשְׁפַת חֲלוּקוֹ, בְּמִנְעָלוֹ, בְּסַנְדָּלוֹ, פָּטוּר, שֶׁלֹּא הוֹצִיא בְּדֶרֶךְ הַמּוֹצִיאִין: ד. הַמַּתְכִּין לְהוֹצִיא לְפָנָיו וּבָא לוֹ לְאַחֲרָיו, פָּטוּר. לְאַחֲרָיו וּבָא לוֹ לְפָנָיו, חַיָּב. בָּאֶמֶת אָמְרוּ, הָאִשָּׁה הַחוֹגֶרֶת בַּסִּינָר בֵּין מִלְּפָנֶיהָ וּבֵין מִלְּאַחֲרֶיהָ, חַיֶּבֶת, שֶׁכֵּן רָאוּי לִהְיוֹת חוֹגֵר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אַף מְקַבְּלֵי פְתָקִין: ה. הַמּוֹצִיא כְּפָר לִרְשׁוּת הָרַבִּים, חַיָּב. הוֹצִיאוּהוּ שְׁנַיִם, פְּטוּרִין. לֹא יָכוֹל אֶחָד לְהוֹצִיאוֹ וְהוֹצִיאוּהוּ שְׁנַיִם, חַיָּבִים. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר. הַמּוֹצִיא אֲבָלִין פָּחוֹת מִכַּשְּׂעוֹר בַּכְּלִי, פָּטוּר אַף עַל הַכֶּלִי, שֶׁהַכֶּלִי טְפֵלָה לוֹ. אֶת־הַחַי בַּמִּטָּה, פָּטוּר אַף עַל הַמִּטָּה, שֶׁהַמִּטָּה טְפֵלָה לוֹ. אֶת־הַמֵּת בַּמִּטָּה, חַיָּב. וְכֵן כַּזַּיִת מִן הַמֵּת וְכַזַּיִת מִן הַנִּבֵלָה וְכַעֲדָשָׁה מִן הַשֶּׁרֶץ, חַיָּב. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר: ו. הַנּוֹטֵל צִפָּרְנָיו זוֹ בָזוֹ אוֹ בְשִׁנָּיו, וְכֵן שְׂעָרוֹ, וְכֵן שְׁפָמוֹ, וְכֵן זְקָנוֹ, וְכֵן הַגּוֹדֶלֶת, וְכֵן הַכּוֹחֶלֶת, וְכֵן הַפּוֹקֶסֶת, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב, וַחֲכָמִים אוֹסְרִין מִשּׁוּם שְׁבוּת. הַתּוֹלֵשׁ מֵעֲצִין נָקוּב, חַיָּב. וְשֶׁאֵינוֹ נָקוּב, פָּטוּר. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר בָּזֶה וּבָזֶה:

פרק יא הַזּוֹרֵק מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים, מֵרְשׁוּת הָרַבִּים לִרְשׁוּת הַיָּחִיד, חַיָּב. מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הַיָּחִיד וּרְשׁוּת הָרַבִּים בָּאֶמְצַע, רַבִּי עֲקִיבָא מְחַיֵּב, וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין: ב. בֵּיצַד, שְׁתֵּי גְּוִזְטְרָאוֹת זוֹ כְנֶגֶד זוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, הַמּוֹשִׁיט וְהַזּוֹרֵק מִזּוֹ לָזוֹ, פָּטוּר. הָיוּ שְׁתֵּיהֶן בְּדִיּוּטָא אַחַת, הַמּוֹשִׁיט חַיָּב, וְהַזּוֹרֵק פָּטוּר, שֶׁכְּבָר הָיְתָה עֲבוֹדַת הַלְוִיִּם, שְׁתֵּי עֲגָלוֹת זוֹ אַחַר זוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, מוֹשִׁיטִין הַקְּרָשִׁים מִזּוֹ לָזוֹ אֲבָל לֹא זוֹרְקִין. חֲלִית הַבּוֹר וְהַסֻּלָּע שֶׁהֵן גְּבוֹהִין עֲשָׂרָה וְרָחְבָּן אַרְבָּעָה, הַנּוֹטֵל מֵהֶן

וְהַנּוֹתֵן עַל גַּבָּן, חַיָּב. פָּחוֹת מִכֵּן, פָּטוּר: ג. הַזּוֹרֵק אַרְבַּע אַמּוֹת בַּכֹּתֶל, לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, בְּזוֹרֵק בָּאֲוִיר. לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, בְּזוֹרֵק בָּאָרֶץ. הַזּוֹרֵק בָּאָרֶץ אַרְבַּע אַמּוֹת, חַיָּב. זָרַק לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת וְנִתְגַּלְגֵּל חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת, פָּטוּר. חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת וְנִתְגַּלְגֵּל לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת, חַיָּב: ד. הַזּוֹרֵק בַּיָּם אַרְבַּע אַמּוֹת, פָּטוּר. אִם הָיָה רָקָק מַיִם וּרְשׁוּת הָרַבִּים מְהַלֶּכֶת בּוֹ, הַזּוֹרֵק לְתוֹכוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת, חַיָּב. וְכַמָּה הוּא רָקָק מַיִם, פָּחוֹת מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים. רָקָק מַיִם וּרְשׁוּת הָרַבִּים מְהַלֶּכֶת בּוֹ, הַזּוֹרֵק בְּתוֹכוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת, חַיָּב: ה. הַזּוֹרֵק מִן הַיָּם לַיַּבָּשָׁה וּמִן הַיַּבָּשָׁה לַיָּם, וּמִן הַיָּם לַסְּפִינָה וּמִן הַסְּפִינָה לַיָּם, וּמִן הַסְּפִינָה לַחֲבֶרְתָּהּ, פָּטוּר. סְפִינוֹת קְשׁוּרוֹת זוֹ בָזוֹ, מְטַלְטְלִין מִזּוֹ לָזוֹ. אִם אֵינָן קְשׁוּרוֹת, אַף עַל פִּי שֶׁמַּקָּפוֹת, אֵין מְטַלְטְלִין מִזּוֹ לָזוֹ: ו. הַזּוֹרֵק וְנִזְכַּר לְאַחַר שֶׁיְּצָאָתָה מִיָּדוֹ, קְלָטָהּ אַחֵר, קְלָטָהּ כֶּלֶב, אוֹ שֶׁנִּשְׂרְפָה, פָּטוּר. זָרַק לַעֲשׂוֹת חַבּוּרָה, בֵּין בָּאָדָם, בֵּין בַּבְּהֵמָה, וְנִזְכַּר עַד שֶׁלֹּא נַעֲשֵׂית חַבּוּרָה, פָּטוּר. זֶה הַכְּלָל, כָּל־חַיְבֵי חַטָּאוֹת אֵינָן חַיָּבִין עַד שֶׁתְּהֵא תְחִלָּתָן וְסוֹפָן שְׁגָגָה. תְּחִלָּתָן שְׁגָגָה וְסוֹפָן זָדוֹן, תְּחִלָּתָן זָדוֹן וְסוֹפָן שְׁגָגָה, פְּטוּרִין, עַד שֶׁתְּהֵא תְחִלָּתָן וְסוֹפָן שְׁגָגָה:

פרק יב הַבּוֹנֶה בַּמֶּה יִבְנֶה וְיֵהָא חַיָּב, (הבונה) כָּל־שֶׁהוּא, וְהַמְסַתֵּת וְהַמַּכֶּה בַּפַּטִּישׁ וּבַמַּעֲצָד הַקּוֹדֵחַ, כָּל־שֶׁהוּא, חַיָּב. זֶה הַכְּלָל, כָּל־הָעֹשֶׂה מְלָאכָה וּמְלַאכְתּוֹ מִתְקַיֶּמֶת בַּשַּׁבָּת, חַיָּב. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן־גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, אַף הַמַּכֶּה בַּקֶּרְנָם עַל הַסַּדָּן בְּשָׁעַת מְלָאכָה, חַיָּב, מִפְּנֵי שֶׁהוּא בִּמְתַקֵּן מְלָאכָה: ב. הַחוֹרֵשׁ כָּל־שֶׁהוּא, הַמְנַכֵּשׁ וְהַמְקָרְסֵם וְהַמְזָרֵד כָּל־שֶׁהוּא, חַיָּב. הַמְלַקֵּט עֲצִים, אִם לְתַקֵּן, כָּל־שֶׁהֵן. אִם לְהַסִּיק, כְּדֵי לְבַשֵּׁל בֵּיצָה קַלָּה. הַמְלַקֵּט עֲשָׂבִים, אִם לְתַקֵּן, כָּל־שֶׁהוּא. אִם לַבְּהֵמָה, כְּמְלֹא פִי הַגְּדִי: ג. הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת, בֵּין בִּימִינוֹ בֵּין בִּשְׂמֹאלוֹ, בֵּין מִשֵּׁם אֶחָד בֵּין מִשְּׁנֵי שֵׁמוֹת, בֵּין מִשְּׁנֵי סַמְמָנִיּוֹת, בְּכָל לָשׁוֹן, חַיָּב. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, לֹא חִיְּבוּ שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת אֶלָּא מִשּׁוּם רֹשֶׁם, שֶׁכָּךְ הָיוּ כוֹתְבִין עַל קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן, לֵידַע אֵיזֶהוּ בֶן זוּגוֹ. אָמַר רַבִּי, מָצִינוּ שֵׁם קָטָן מִשֵּׁם גָּדוֹל, שֵׁם מִשְׁמְעוֹן וּשְׁמוּאֵל, נַחְמָנִי וְנַחְמָן, דָּן מִדָּנִיֵּאל, גָּד מִגַּדִּיאֵל: ד. הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת בְּהֶעֱלֵם אֶחָד, חַיָּב. פָּתַב בִּדְיוֹ, בְּסַם, בִּסְקְרָא, בְּקוֹמוֹס וּבְקַנְקַנְתּוֹם, וּבְכָל דָּבָר שֶׁהוּא

רוֹשֵׁם, עַל שְׁנֵי כָּתְלֵי זָיוֹת, וְעַל שְׁנֵי לוּחֵי פְּנָקֵם, וְהֵן נֶחְגִּין זֶה עִם זֶה, חַיָּב. הַבּוֹתֵב עַל בְּשָׂרוֹ, חַיָּב. הַמְסָרֵט עַל בְּשָׂרוֹ, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב חַטָּאת, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר: ה. כָּתַב בְּמַשְׁקִין, בְּמֵי פֵרוֹת, בְּאֶבֶק דְּרָכִים, בְּאֶבֶק הַסּוֹפְרִים, וּבְכָל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְקַיֵּם, פָּטוּר. לְאַחַר יָדוֹ, בְּרַגְלוֹ, בְּפִיו וּבְמַרְפְּקוֹ. כָּתַב אוֹת אַחַת מָמוּשׁ לִכְתָּב. כָּתַב עַל גַּבֵּי כְתָב. נִתְכַּוֵּן לִכְתּוֹב חי״ת וְכָתַב שְׁנֵי זיני״ן. אֶחָד בָּאֲרִין וְאֶחָד בַּקּוֹרָה. כָּתַב עַל שְׁנֵי כָּתְלֵי הַבַּיִת, עַל שְׁנֵי דַפֵּי פְּנָקֵם וְאֵין נֶחְגִּין זֶה עִם זֶה, פָּטוּר. כָּתַב אוֹת אַחַת נוֹטָרִיקוֹן, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־בְּתֵירָא מְחַיֵּב, וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין: ו. הַבּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת בְּשְׁנֵי הֶעְלֵמוֹת, אַחַת שַׁחֲרִית וְאַחַת בֵּין הָעַרְבַּיִם, רַבָּן גַּמְלִיאֵל מְחַיֵּב, וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין:

פרק יג רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, הָאוֹרֵג שְׁלֹשָׁה חוּטִין בַּתְּחִלָּה וְאֶחָד עַל הָאָרִיג, חַיָּב. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, בֵּין בַּתְּחִלָּה בֵּין בַּסּוֹף, שְׁעוּרוֹ שְׁנֵי חוּטִין: ב. הָעֹשֶׂה שְׁנֵי בָתֵּי נִירִין בַּנִּירִין, בַּקָּרוֹם, בַּנָּפָה, בַּכְּבָרָה וּבַסַּל, חַיָּב. וְהַתּוֹפֵר שְׁתֵּי תְפִירוֹת, וְהַקּוֹרֵעַ עַל מְנָת לִתְפּוֹר שְׁתֵּי תְפִירוֹת: ג. הַקּוֹרֵעַ בַּחֲמָתוֹ, וְעַל מֵתוֹ, וְכָל הַמְקַלְקְלִין, פְּטוּרִין. וְהַמְקַלְקֵל עַל מְנָת לְתַקֵּן, שְׁעוּרוֹ בְּמְתַקֵּן: ד. שְׁעוּר הַמְלַבֵּן וְהַמְנַפֵּץ וְהַצּוֹבֵעַ וְהַטּוֹוֶה, בְּמְלֹא רֹחַב הַסִּיט בָּפוּל. וְהָאוֹרֵג שְׁנֵי חוּטִין, שְׁעוּרוֹ בְּמְלֹא הַסִּיט: ה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, הַצַּד צִפּוֹר לַמִּגְדָּל וּצְבִי לַבַּיִת, חַיָּב. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, צִפּוֹר לַמִּגְדָּל, וּצְבִי לַבַּיִת וְלֶחָצֵר וְלַבִּיבָרִין. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן־גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, לֹא כָל הַבִּיבָרִין שָׁוִין. זֶה הַכְּלָל, מְחֻסַּר צִידָה, פָּטוּר, וְשֶׁאֵינוֹ מְחֻסַּר צִידָה, חַיָּב: ו. צְבִי שֶׁנִּכְנַס לַבַּיִת וְנָעַל אֶחָד בְּפָנָיו, חַיָּב. נָעַלוּ שְׁנַיִם, פְּטוּרִין. לֹא יָכוֹל אֶחָד לִנְעוֹל וְנָעֲלוּ שְׁנַיִם, חַיָּבִין. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר: ז. יָשַׁב הָאֶחָד עַל הַפֶּתַח וְלֹא מִלְאָהוּ, יָשַׁב הַשֵּׁנִי וּמִלְאָהוּ, הַשֵּׁנִי חַיָּב. יָשַׁב הָרִאשׁוֹן עַל הַפֶּתַח וּמִלְאָהוּ, וּבָא הַשֵּׁנִי וְיָשַׁב בְּצִדּוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁעָמַד הָרִאשׁוֹן וְהָלַךְ לוֹ, הָרִאשׁוֹן חַיָּב וְהַשֵּׁנִי פָּטוּר. הָא לְמָה זֶּה דּוֹמֶה, לְנוֹעֵל אֶת־בֵּיתוֹ לְשָׁמְרוֹ וְנִמְצָא צְבִי שָׁמוּר בְּתוֹכוֹ:

פרק יד שְׁמוֹנָה שְׁרָצִים הָאֲמוּרִים בַּתּוֹרָה, הַצָּדָן וְהַחוֹבֵל בָּהֶן, חַיָּב. וּשְׁאָר שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים, הַחוֹבֵל בָּהֶן, פָּטוּר. הַצָּדָן לְצֹרֶךְ, חַיָּב. שֶׁלֹּא

לְצֹרֶךְ, פָּטוּר. חַיָּה וְעוֹף שֶׁבִּרְשׁוּתוֹ, הַצָּדָן פָּטוּר, וְהַחוֹבֵל בָּהֶן חַיָּב: ב. אֵין עוֹשִׂין הִילְמִי בַּשַּׁבָּת, אֲבָל עֹשֶׂה הוּא אֶת־מֵי הַמֶּלַח, וְטוֹבֵל בָּהֶן פִּתּוֹ, וְנוֹתֵן לְתוֹךְ הַתַּבְשִׁיל. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וַהֲלֹא הוּא הִילְמִי, בֵּין מְרֻבֶּה וּבֵין מֻעָט. וְאֵלּוּ הֵן מֵי מֶלַח הַמְּתָרִין, נוֹתֵן שֶׁמֶן בַּתְּחִלָּה לְתוֹךְ הַמַּיִם אוֹ לְתוֹךְ הַמֶּלַח: ג. אֵין אוֹכְלִין אֲזוֹבְיוֹן בַּשַּׁבָּת, לְפִי שֶׁאֵינוֹ מַאֲכַל בְּרִיאִים, אֲבָל אוֹכֵל הוּא אֶת־יוֹעֲזֶר וְשׁוֹתֶה אַבּוּב רוֹעֶה. כָּל־הָאֲכָלִין אוֹכֵל אָדָם לִרְפוּאָה, וְכָל הַמַּשְׁקִין שׁוֹתֶה, חוּץ מִמֵּי דְקָלִים וְכוּם עַקָּרִים, מִפְּנֵי שֶׁהֵן לִירוֹקָה. אֲבָל שׁוֹתֶה הוּא מֵי דְקָלִים לִצְמָאוֹ, וְכָךְ שֶׁמֶן עַקָּרִין שֶׁלֹּא לִרְפוּאָה: ד. הַחוֹשֵׁשׁ בִּשְׁנָיו, לֹא יָמַע בָּהֶן אֶת־הַחֹמֶץ, אֲבָל מְטַבֵּל הוּא בְּדַרְכּוֹ, וְאִם נִתְרַפֵּא נִתְרַפֵּא. הַחוֹשֵׁשׁ בְּמָתְנָיו, לֹא יָסוּךְ יַיִן וָחֹמֶץ, אֲבָל סָךְ הוּא אֶת־הַשֶּׁמֶן, וְלֹא שֶׁמֶן וָרֶד. בְּנֵי מְלָכִים סָכִין שֶׁמֶן וָרֶד עַל מַכּוֹתֵיהֶן, שֶׁכֵּן דַּרְכָּם לָסוּךְ בַּחֹל. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, כָּל־יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים הֵם:

פרק טו אֵלּוּ קְשָׁרִים שֶׁחַיָּבִין עֲלֵיהֶן, קֶשֶׁר הַגַּמָּלִין וְקֶשֶׁר הַסַּפָּנִין. וּכְשֵׁם שֶׁהוּא חַיָּב עַל קִשּׁוּרָן, כָּךְ הוּא חַיָּב עַל הַתֵּרָן. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, כָּל־קֶשֶׁר שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַתִּירוֹ בְּאַחַת מִיָּדָיו, אֵין חַיָּבִין עָלָיו: ב. יֵשׁ לְךָ קְשָׁרִים שֶׁאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן בְּקֶשֶׁר הַגַּמָּלִין וּבְקֶשֶׁר הַסַּפָּנִין. קוֹשֶׁרֶת אִשָּׁה מַפְתֵּחַ חֲלוּקָה, וְחוּטֵי סְבָכָה, וְשֶׁל פְּסִיקְיָא, וּרְצוּעוֹת מִנְעָל וְסַנְדָּל, וְנִדּוֹת יַיִן וָשֶׁמֶן, וּקְדֵרָה שֶׁל בָּשָׂר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן־יַעֲקֹב אוֹמֵר, קוֹשְׁרִין לִפְנֵי הַבְּהֵמָה בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא תֵצֵא. קוֹשְׁרִין דְּלִי בַּפְּסִיקְיָא, אֲבָל לֹא בַּחֶבֶל. רַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר. כְּלָל אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל־קֶשֶׁר שֶׁאֵינוֹ שֶׁל קַיָּמָא, אֵין חַיָּבִין עָלָיו: ג. מְקַפְּלִין אֶת־הַבְּגָלִים אֲפִלּוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים, וּמַצִּיעִין אֶת־הַמִּטּוֹת מִלֵּילֵי שַׁבָּת לַשַּׁבָּת, אֲבָל לֹא מִשַּׁבָּת לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר, מְקַפְּלִין אֶת־הַבְּגָלִים וּמַצִּיעִין אֶת־הַמִּטּוֹת מִיּוֹם הַכִּפּוּרִים לַשַּׁבָּת, וְחֲלָבֵי שַׁבָּת קְרֵבִין בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. (אֲבָל לֹא שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים בַּשַּׁבָּת). רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, לֹא שֶׁל שַׁבָּת קְרֵבִין בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, וְלֹא שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים קְרֵבִין בַּשַּׁבָּת:

פרק טז כָּל־בִּתְבֵי הַתַּכְרִיךְ מַצִּילִין אוֹתָן מִפְּנֵי הַדְּלֵקָה, בֵּין שֶׁקּוֹרִין בָּהֶן וּבֵין שֶׁאֵין קוֹרִין בָּהֶן. וְאַף עַל פִּי שֶׁכְּתוּבִים בְּכָל לָשׁוֹן, טְעוּנִים

גְּנִיזָה. וּמִפְּנֵי מָה אֵין קוֹרִין בָּהֶן, מִפְּנֵי בְּטוּל בֵּית הַמִּדְרָשׁ. מַצִּילִין תִּיק הַסֵּפֶר עִם הַסֵּפֶר, וְתִיק הַתְּפִלִּין עִם הַתְּפִלִּין, וְאַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בְּתוֹכָן מָעוֹת. וּלְהֵיכָן מַצִּילִין אוֹתָן, לְמָבוֹי שֶׁאֵינוֹ מְפָלָשׁ. בֶּן־בְּתֵירָא אוֹמֵר, אַף לַמְפָלָשׁ: ב. מַצִּילִין מְזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת, הָרָאוּי לָאָדָם לָאָדָם, הָרָאוּי לַבְּהֵמָה לַבְּהֵמָה. בֵּיצַד, נָפְלָה דְלֵקָה בְּלֵילֵי שַׁבָּת, מַצִּילִין מְזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת. בַּשַּׁחֲרִית, מַצִּילִין מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת. בַּמִּנְחָה, מְזוֹן סְעוּדָה אַחַת. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, לְעוֹלָם מַצִּילִין מְזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת: ג. מַצִּילִין סַל מָלֵא כְּפָרוֹת וְאַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מֵאָה סְעוּדוֹת, וְעִגּוּל שֶׁל דְּבֵלָה, וְחָבִית שֶׁל יַיִן, וְאוֹמֵר לַאֲחֵרִים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם. וְאִם הָיוּ פִּקְחִין, עוֹשִׂין עִמּוֹ חֶשְׁבּוֹן אַחַר הַשַּׁבָּת. לְהֵיכָן מַצִּילִין אוֹתָן, לֶחָצֵר הַמְעֹרֶבֶת. בֶּן־בְּתֵירָא אוֹמֵר, אַף לְשָׁאֲנָה מְעֹרֶבֶת: ד. וּלְשָׁם מוֹצִיא כָּל־כְּלֵי תַשְׁמִישׁוֹ, וְלוֹבֵשׁ כָּל־מַה שֶּׁיָּכוֹל לִלְבּוֹשׁ, וְעוֹטֵף כָּל־מַה שֶּׁיָּכוֹל לַעֲטוֹף. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, שְׁמוֹנָה עָשָׂר כֵּלִים. וְחוֹזֵר וְלוֹבֵשׁ וּמוֹצִיא, וְאוֹמֵר לַאֲחֵרִים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ עִמִּי: ה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן־נַנָּס אוֹמֵר, פּוֹרְסִין עוֹר שֶׁל גְּדִי עַל גַּבֵּי שִׂדָּה תֵּיבָה וּמִגְדָּל שֶׁאָחַז בָּהֶן אֶת־הָאוּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְחָרֵךְ. וְעוֹשִׂין מְחִיצָה בְּכָל הַכֵּלִים בֵּין מְלֵאִים בֵּין רֵיקָנִים בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא תַּעֲבוֹר הַדְּלֵקָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹסֵר בִּכְלֵי חֶרֶס חֲדָשִׁים מְלֵאִין מַיִם, לְפִי שֶׁאֵין יְכוֹלִין לְקַבֵּל אֶת־הָאוּר וְהֵן מִתְבַּקְּעִין וּמְכַבִּין אֶת־הַדְּלֵקָה: ו. נָבְרוּ שָׁבָא לְכַבּוֹת, אֵין אוֹמְרִים לוֹ, כְּבֵה, וְאַל תְּכַבֶּה, מִפְּנֵי שֶׁאֵין שְׁבִיתָתוֹ עֲלֵיהֶן. אֲבָל קָטָן שָׁבָא לְכַבּוֹת, אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ, מִפְּנֵי שֶׁשְּׁבִיתָתוֹ עֲלֵיהֶן: ז. כּוֹפִין קְעָרָה עַל גַּבֵּי הַנֵּר בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא תֶּאֱחוֹז בַּקּוֹרָה, וְעַל צוֹאָה שֶׁל קָטָן, וְעַל עֲקָרֵב שֶׁלֹּא תִּשָּׁךְ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַעֲשֶׂה בָּא לִפְנֵי רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן־זַכַּאי בַּעֲרָב, וְאָמַר חוֹשְׁשַׁנִי לוֹ מֵחַטָּאת: ח. נָבְרוּ שֶׁהִדְלִיק אֶת־הַנֵּר, מִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוּרוֹ יִשְׂרָאֵל. וְאִם בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל, אָסוּר. מִלָּא מַיִם לְהַשְׁקוֹת בְּהֶמְתּוֹ, מַשְׁקֶה אֲחֵרִים יִשְׂרָאֵל. וְאִם בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל, אָסוּר. עָשָׂה גּוֹי כֶּבֶשׁ לֵירֵד בּוֹ, יוֹרֵד אֲחֵרִים יִשְׂרָאֵל. וְאִם בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל, אָסוּר. מַעֲשֶׂה בְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל וּזְקֵנִים שֶׁהָיוּ בָאִין בִּסְפִינָה, וְעָשָׂה גּוֹי כֶּבֶשׁ לֵירֵד בּוֹ, וְיָרְדוּ בּוֹ רַבָּן גַּמְלִיאֵל וּזְקֵנִים:

משניות שבת לסעודה שלישית

פרק יז כָּל־הַכֵּלִים נִטְלִין בַּשַּׁבָּת וְדִלְתוֹתֵיהֶן עִמָּהֶן אַף עַל פִּי שֶׁנִּתְפָּרְקוּ בַּשַּׁבָּת. שֶׁאֵינָן דּוֹמִין לְדַלְתוֹת הַבַּיִת, לְפִי שֶׁאֵינָן מִן הַמּוּכָן: ב. נוֹטֵל אָדָם קֶרֶנֶם לְפַצֵּעַ בּוֹ אֶת־הָאֱגוֹזִים, וְקַרְדֹּם לַחְתּוֹךְ אֶת־הַדֶּבֶלָה. מְגֵרָה, לִגְרוֹר בָּהּ אֶת־הַגְּבִינָה. מַגְרֵפָה, לִגְרוֹף בָּהּ אֶת־הַגְּרוֹגְרוֹת. אֶת־הָרַחַת וְאֶת־הַמַּזְלֵג, לָתֵת עָלָיו לַקָּטָן. אֶת־הַפּוּשׁ וְאֶת־הַכַּרְבַּר, לְתָחוֹב בּוֹ. מַחַט שֶׁל יָד, לִטּוֹל בּוֹ אֶת־הַקּוֹץ. וְשֶׁל סַקָּאִים, לִפְתּוֹחַ בּוֹ אֶת־הַדֶּלֶת: ג. קָנֶה שֶׁל זֵיתִים, אִם יֵשׁ קֶשֶׁר בְּרֹאשׁוֹ, מְקַבֵּל טֻמְאָה. וְאִם לָאו, אֵין מְקַבֵּל טֻמְאָה. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ, נִטָּל בַּשַּׁבָּת: ד. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, כָּל־הַכֵּלִים נִטָּלִין, חוּץ מִן הַמַּפָּר הַנָּדוֹל וְיָתֵד שֶׁל מַחֲרֵשָׁה. כָּל־הַכֵּלִים נִטָּלִין לְצֹרֶךְ וְשֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ. רַבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר, אֵין נִטָּלִין אֶלָּא לְצֹרֶךְ: ה. כָּל־הַכֵּלִים הַנִּטָּלִין בַּשַּׁבָּת, שְׁבִירֵיהֶן נִטָּלִין (עמקנ) וּבִלְבַד שֶׁיְּהוּ עוֹשִׂין מֵעֵין מְלַאכְתָּה, שִׁבְרֵי עֲרֵבָה לְבַסּוֹת בָּהֶן אֶת־פִּי הֶחָבִית, שִׁבְרֵי זְבוּבִית לְבַסּוֹת בָּהֶן אֶת־פִּי הַפַּךְ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, וּבִלְבַד שֶׁיְּהוּ עוֹשִׂין מֵעֵין מְלַאכְתָּן, שִׁבְרֵי עֲרֵבָה לָצוּק לְתוֹכָן מִקְפָּה, וְשֶׁל זְבוּבִית לָצוּק לְתוֹכָן שֶׁמֶן: ו. הָאֶבֶן שֶׁבַּקְרִיָּה, אִם מְמַלְּאִין בָּהּ וְאֵינָהּ נוֹפֶלֶת, מְמַלְּאִין בָּהּ. וְאִם לָאו, אֵין מְמַלְּאִין בָּהּ. זְמוֹרָה שֶׁהִיא קְשׁוּרָה בַּטָּפִיַּח, מְמַלְּאִין בָּהּ בַּשַּׁבָּת: ז. פִּקֵּק חַחְלִון, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, בִּזְמַן שֶׁהוּא קָשׁוּר וְתָלוּי, פּוֹקְקִין בּוֹ. וְאִם לָאו, אֵין פּוֹקְקִין בּוֹ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ, פּוֹקְקִין בּוֹ: ח. כָּל־כִּסּוּיֵי הַכֵּלִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בֵּית אֲחִיזָה, נִטָּלִים בַּשַּׁבָּת. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בִּכְסּוּיֵי הַקַּרְקָעוֹת. אֲבָל בִּכְסּוּיֵי הַכֵּלִים, בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ, נִטָּלִים בַּשַּׁבָּת:

פרק יח מְפַנִּין אֲפִלּוּ אַרְבַּע וְחָמֵשׁ קֻפּוֹת שֶׁל תֶּבֶן וְשֶׁל תְּבוּאָה, מִפְּנֵי הָאוֹרְחִים וּמִפְּנֵי בִטּוּל בֵּית הַמִּדְרָשׁ, אֲבָל לֹא אֶת־הָאוֹצָר. מְפַנִּין תְּרוּמָה טְהוֹרָה, וּדְמַאי, וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁנִּטְּלָה תְּרוּמָתוֹ, וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁנִּפְדּוּ, וְהַתְּרוּמוֹם הַיָּבֵשׁ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַאֲכַל לָעֲנִיִּים. אֲבָל לֹא אֶת־הַטֶּבֶל, וְלֹא מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְּלָה תְרוּמָתוֹ, וְלֹא אֶת־מַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ, וְלֹא אֶת־הַלּוּף, וְלֹא אֶת־הַחַרְדָּל. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן־גַּמְלִיאֵל מַתִּיר בַּלּוּף, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַאֲכַל עוֹרְבִין: ב. חֲבִילֵי קַשׁ וַחֲבִילֵי

עֲצִים וַחֲבִילֵי זְרָדִים, אִם חִתְקִנָּן לְמַאֲכַל בְּהֵמָה, מְטַלְטְלִין אוֹתָן. וְאִם לָאו, אֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָן. כּוֹפִין אֶת־הַפַּל לִפְנֵי הָאֶפְרוֹחִים, כְּדֵי שֶׁיַּעֲלוּ וְיֵרְדוּ. תַּרְנְגֹלֶת שֶׁפָּרְחָה, הוֹחִין אוֹתָהּ עַד שֶׁתִּכָּנֵס. מְדַדִּין עֲגָלִין וּסְחָיִן בִּרְשׁוּת הָרַבִּים. אִשָּׁה מְדַדָּה אֶת־בְּנָהּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵימָתַי, בִּזְמַן שֶׁהוּא נוֹטֶל אַחַת וּמַנִּיחַ אֶחָת. אֲבָל אִם הָיָה גּוֹרֵר, אָסוּר: ג. אֵין מְיַלְּדִין אֶת־הַבְּהֵמָה בְּיוֹם טוֹב, אֲבָל מְסַעֲדִין. וּמְיַלְּדִין אֶת־הָאִשָּׁה בַּשַּׁבָּת, וְקוֹרִין לָהּ חֲכָמָה מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, וּמְחַלְּלִין עָלֶיהָ אֶת־הַשַּׁבָּת, וְקוֹשְׁרִין אֶת־הַטַּבּוּר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, אַף חוֹתְכִין. וְכָל צָרְכֵי מִילָה עוֹשִׂין בַּשַּׁבָּת:

פרק יט רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, אִם לֹא הֵבִיא כֶּלִי מֵעֶרֶב שַׁבָּת, מְבִיאוֹ בַּשַּׁבָּת מְגֹלָה. וּבַסַּפָּנָה, מְכַסֵּהוּ עַל פִּי עֲרִים. וְעוֹד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, כּוֹרְתִים עֵצִים לַעֲשׂוֹת פֶּחָמִין וְלַעֲשׂוֹת (כלי) בָּרְזֶל. כְּלָל אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, כָּל־מְלָאכָה שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת, אֵינָהּ דּוֹחָה אֶת־הַשַּׁבָּת. וְשֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת, דּוֹחָה אֶת־הַשַּׁבָּת: ב. עוֹשִׂין כָּל־צָרְכֵי מִילָה בַּשַּׁבָּת, מוֹחֲלִין, וּפוֹרְעִין, וּמוֹצְצִין, וְנוֹתְנִין עָלֶיהָ אִסְפְּלָנִית וְכַמּוֹן. אִם לֹא שָׁחַק מֵעֶרֶב שַׁבָּת, לוֹעֵס בִּשִּׁנָּיו וְנוֹתֵן. אִם לֹא טָרַח יַיִן וָשֶׁמֶן מֵעֶרֶב שַׁבָּת, יִתֵּן זֶה בְּעַצְמוֹ וְזֶה בְּעַצְמוֹ. וְאֵין עוֹשִׂין לָהּ חָלוּק לְכַתְּחִלָּה, אֲבָל כּוֹרֵךְ עָלֶיהָ סְמַרְטוּט. אִם לֹא הִתְקִין מֵעֶרֶב שַׁבָּת, כּוֹרֵךְ עַל אֶצְבָּעוֹ וּמֵבִיא, וַאֲפִלּוּ מֵחָצֵר אַחֶרֶת: ג. מַרְחִיצִין אֶת־הַקָּטָן, בֵּין לִפְנֵי הַמִּילָה וּבֵין לְאַחַר הַמִּילָה, וּמְזַלְּפִין עָלָיו, בַּיָּד, אֲבָל לֹא בַכֶּלִי. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־עֲזַרְיָה אוֹמֵר, מַרְחִיצִין אֶת־הַקָּטָן בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת, שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹתָם כֹּאֲבִים. סָפֵק וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס, אֵין מְחַלְּלִין עָלָיו אֶת־הַשַּׁבָּת. וְרַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר בָּאַנְדְּרוֹגִינוֹס: ד. מִי שֶׁחָיוּ לוֹ שְׁנֵי תִינוֹקוֹת, אֶחָד לָמוּל אַחַר הַשַּׁבָּת וְאֶחָד לָמוּל בַּשַּׁבָּת, וְשָׁכַח וּמָל אֶת־שֶׁל אַחַר הַשַּׁבָּת בַּשַּׁבָּת, חַיָּב. אֶחָד לָמוּל בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְאֶחָד לָמוּל בַּשַּׁבָּת, וְשָׁכַח וּמָל אֶת־שֶׁל עֶרֶב שַׁבָּת בַּשַּׁבָּת, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב חַטָּאת, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר: ה. קָטָן נִמּוֹל לִשְׁמוֹנָה, לְתִשְׁעָה, וְלַעֲשָׂרָה, וּלְאַחַד עָשָׂר. וּלְשִׁנִּים עָשָׂר, לֹא פָחוֹת, וְלֹא יוֹתֵר, הָא בֵיצַד, בְּדַרְבּוֹ, לִשְׁמוֹנָה. נוֹלַד לְבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת, נִמּוֹל לִתְשָׁעָה. בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל עֶרֶב שַׁבָּת, נִמּוֹל לַעֲשָׂרָה.

יום טוב לאחר שבת, נמול לאחד עשר. שני ימים טובים של ראש השנה, נמול לשנים עשר. קטן החולה, אין מוחלין אותו עד שיבריא: ו. אלו הן צידין המעבירין את־המיולה, בשר החופה את־רב העטרה. ואינו אוכל בתרומה. ואם היה בעל בשר, מתקנו מפני מראית העין. כל ולא פרע את־המיולה, באלו לא כל:

פרק כ רבי אליעזר אומר, תולין את־המשמרת ביום טוב, ונותנין לתלויה בשבת. והכמים אומרים, אין תולין את־המשמרת ביום טוב, ואין נותנין לתלויה בשבת, אבל נותנין לתלויה ביום טוב: ב. נותנין מים על גבי השטרים בשביל שיצלו, ומסננין את־היין בסודרין ובכפיפה מצרית, ונותנין ביצה בסנגת של חרדל, ועושין אגומלין בשבת. רבי יהודה אומר, בשבת, בבוס. ביום טוב, בלגין. ובמועד, בחבית. רבי צדוק אומר, הכל לפי האורחין: ג. אין שורין את־החלתית בפושרין, אבל נותן לתוך החמין. ואין שורין את־הכרשינין ולא שפין אותן, אבל נותן לתוך הכברה או לתוך הכלכלה. אין כוברין את־התבן בכברה, ולא יתנענו על גבי מקום גבוה בשביל שיירד המוץ, אבל נוטל הוא בכברה ונותן לתוך האבוס: ד. גורפין מלפני הפתם, ומסלקין לצדדין מפני הרעי, דברי רבי דוסא. והכמים אוסרין. נוטלין מלפני בהמה זו ונותנין לפני בהמה זו בשבת: ה. הקש שעל גבי המטה, לא ינענענו בידו, אלא מנענענו בגופו. ואם היה מאבל בהמה, או שהיה עליו כר או סדין, מנענענו בידו. מכבש של בעלי בתים, מתירין, אבל לא כובשין, ושל כובסין, לא יגע בו. רבי יהודה אומר, אם היה מתר מערב שבת, מתיר את־כלו ושומטו:

פרק כא נוטל אדם את־בנו והאבן בידו, ובלכלה והאבן בתוכה. ומטלטלין תרומה טמאה עם הטהורה ועם החלין. רבי יהודה אומר, אף מעלין את־המרמע באחד ומאה: ב. האבן שעל פי החבית, מטה על צדה והיא נופלת. היתה בין החביות, מגביהה ומטה על צדה והיא נופלת. מעות שעל הכר, נוער את־הכר והן נופלות. היתה עליו לשלשת, מקנחה בסמרטוט. היתה של עור, נותנין עליה מים עד שתכלה: ג. בית שמאי אומרים, מגביהין מן השלחן עצמות וקלפין. ובית הלל

אוֹמְרִים, נוֹטֵל אֶת־חַמֵּבְלָה בָּלָהּ וּמְנַעֲרָהּ. מַעֲבִירִין מִלִּפְנֵי הַשֻּׁלְחָן פֵּרוּרִין פָּחוֹת מִכַּזַּיִת, וְשֵׂעָר שֶׁל אֲפוּנִין וְשֵׂעָר שֶׁל עֲרָשִׁים, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַאֲבִיל בְּהֵמָה. סְפוֹג, אִם יֵשׁ לוֹ עוֹר בֵּית אֲחִיזָה, מְקַנְּחִין בּוֹ, וְאִם לָאו, אֵין מְקַנְּחִין בּוֹ. (וְחֲכָמִים אוֹמְרִים), בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ, נוֹטֵל בַּשַּׁבָּת, וְאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה:

פרק כב חָבִית שֶׁנִּשְׁבְּרָה, מַצִּילִין הֵימֶנָּה מְזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת. וְאוֹמֵר לַאֲחֵרִים, בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִסְפּוֹג. אֵין סוֹחֲטִין אֶת־הַפֵּרוֹת לְהוֹצִיא מֵהֶן מַשְׁקִין, וְאִם יָצְאוּ מֵעַצְמָן, אֲסוּרִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִם לָאוֹכְלִין, הַיּוֹצֵא מֵהֶן מֻתָּר, וְאִם לַמַּשְׁקִין, הַיּוֹצֵא מֵהֶן אָסוּר. חַלּוֹת דְּבַשׁ שֶׁרִסְּקָן מֵעֶרֶב שַׁבָּת וְיָצְאוּ מֵעַצְמָן, אֲסוּרִין. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַתִּיר: ב. כָּל־שֶׁבָּא בַחַמִּין מֵעֶרֶב שַׁבָּת, שׁוֹרִין אוֹתוֹ בַּחַמִּין בַּשַּׁבָּת, וְכָל שֶׁלֹּא בָא בַחַמִּין מֵעֶרֶב שַׁבָּת, מְדִיחִין אוֹתוֹ בַּחַמִּין בַּשַּׁבָּת, חוּץ מִן הַמְּלִיחַ הַיָּשָׁן (וְדָנִים מְלוּחִים קַפְּנִים) וְקוֹלְיָם הָאִסְפָּנִין, שֶׁהֲדָחָתָן זוֹ הִיא גְּמָר מְלַאכְתָּן: ג. שׁוֹבֵר אָדָם אֶת־הֶחָבִית לְאֻכּוֹל הֵימֶנָּה גְּרוֹגְרוֹת, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּן לַעֲשׂוֹת כֶּלִי. וְאֵין נוֹקְבִין מְנוּפָה שֶׁל חָבִית, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים מַתִּירִין. וְלֹא יִקְּבֶנָּה מִצִּדָּהּ. וְאִם הָיְתָה נְקוּבָה, לֹא יִתֵּן עָלֶיהָ שַׁעֲוָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְמָרֵחַ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַעֲשֶׂה בָא לִפְנֵי רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן־זַכַּאי בְּעֶרֶב, וְאָמַר חוֹשְׁשַׁנִי לוֹ מֵחַטָּאת: ד. נוֹתְנִין תַּבְשִׁיל לְתוֹךְ הַבּוֹר בִּשְׁבִיל שֶׁיְּהֵא שָׁמוּר, וְאֶת־הַמַּיִם הַיָּפִים בָּרָעִים בִּשְׁבִיל שֶׁיְּצַנְּנוּ, וְאֶת־הַצּוֹנֵן בַּחַמָּה בִּשְׁבִיל שֶׁיְּחַמּוּ. מִי שֶׁנִּשְׁרוּ בְלָיו בַּדֶּרֶךְ בַּמַּיִם, מְחַלֵּךְ בָּהֶן וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. הִגִּיעַ לָחָצֵר הַחִיצוֹנָה, שׁוֹטְחָן בַּחַמָּה, אֲבָל לֹא בְנֶגֶד הָעָם: ה. הָרוֹחֵץ בְּמֵי מְעָרָה וּבְמֵי מְבֻרָיָא וְנִסְתַּפֵּג, אֲפִלּוּ בְעֶשֶׂר אֲלֻנְטִיאוֹת, לֹא יְבִיאֵם בְּיָדוֹ, אֲבָל עֲשָׂרָה בְנֵי אָדָם מִסְתַּפְּגִין בַּאֲלֻנְטִית אַחַת פְּנֵיהֶם יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם, וּמְבִיאִין אוֹתָהּ בְּיָדָן: ו. סָבִין וּמְמַשְׁמְשִׁין (כִּבְנֵי מַעִים), אֲבָל לֹא מִתְעַמְּלִין וְלֹא מִתְגָּרְדִין. אֵין יוֹרְדִין לְקוֹרְדִיטָא, וְאֵין עוֹשִׂין אַפְקְטוּיִין, וְאֵין מְעַצְּבִין אֶת־הַקָּטָן, וְאֵין מַחֲזִירִין אֶת־הַשֶּׁבֶר. מִי שֶׁנִּפְרְקָה יָדוֹ וְרַגְלוֹ, לֹא יִטְרְפֵם בְּצוֹנֵן, אֲבָל רוֹחֵץ הוּא כְּדַרְכּוֹ, וְאִם נִתְרַפָּא, נִתְרַפָּא:

פרק כג שׁוֹאֵל אָדָם מֵחֲבֵרוֹ כְּדֵי יַיִן וְכַדֵּי שֶׁמֶן וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יֹאמַר לוֹ הַלְוֵנִי, וְבֵן הָאִשָּׁה מֵחֲבֶרְתָּהּ בְּכָרוֹת, וְאִם אֵינוֹ מַאֲמִינוֹ, מַנִּיחַ

מַלִּיתוֹ אֲצִלוֹ וְעֹשֶׂה עִמּוֹ חֶשְׁבּוֹן לְאַחַר שַׁבָּת. וְכֵן עֶרֶב פֶּסַח בֵּירוּשָׁלַיִם שָׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת, מַנִּיחַ מַלִּיתוֹ אֲצִלוֹ וְנוֹטֵל אֶת־פִּסְחוֹ וְעֹשֶׂה עִמּוֹ חֶשְׁבּוֹן לְאַחַר יוֹם טוֹב: ב. מוֹנֶה אָדָם אֶת־אוֹרְחָיו וְאֶת־פַּרְפְּרוֹתָיו מִפְּיו, אֲבָל לֹא מִן הַכְּתָב. וּמֵפִיס עִם בָּנָיו וְעִם בְּנֵי בֵיתוֹ עַל הַשֻּׁלְחָן, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּן לַעֲשׂוֹת מָנָה גְּדוֹלָה בְּנֶגֶד קְטַנָּה, מִשּׁוּם קֻבְיָא. וּמַטִּילִין חֲלָשִׁים עַל הַקְּדָשִׁים בְּיוֹם טוֹב, אֲבָל לֹא עַל הַמָּנוֹת: ג. לֹא יִשְׁכּוֹר אָדָם פּוֹעֲלִים בַּשַּׁבָּת, וְלֹא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵרוֹ לִשְׂכּוֹר לוֹ פּוֹעֲלִים. אֵין מַחְשִׁיכִין עַל הַתְּחוּם לִשְׂכּוֹר פּוֹעֲלִים וּלְהָבִיא פֵּרוֹת, אֲבָל מַחְשִׁיךְ הוּא לִשְׁמוֹר, וּמֵבִיא פֵּרוֹת בְּיָדוֹ. כְּלָל אָמַר אַבָּא שָׁאוּל, כָּל־שֶׁאֵנִי זַבַּאי בְּאֶמְירָתוֹ, רַשַּׁאי אֲנִי לְהַחְשִׁיךְ עָלָיו: ד. מַחְשִׁיכִין עַל הַתְּחוּם לְפַקֵּחַ עַל עִסְקֵי כַלָּה, וְעַל עִסְקֵי הַמֵּת לְהָבִיא לוֹ אָרוֹן וְתַכְרִיכִין. גּוֹי שֶׁהֵבִיא חֲלִילִין בַּשַּׁבָּת, לֹא יִסְפּוֹד בָּהֶן יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא אִם כֵּן בָּאוּ מִמָּקוֹם קָרוֹב. עָשׂוּ לוֹ אָרוֹן וְחָפְרוּ לוֹ קֶבֶר, יִקָּבֵר בּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִם בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל, לֹא יִקָּבֵר בּוֹ עוֹלָמִית: ה. עוֹשִׂין כָּל־צָרְכֵי הַמֵּת, סָכִין וּמְרַחְצִין אוֹתוֹ, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יָזִיזוּ בּוֹ אֵבֶר. שׁוֹמְטִין אֶת־הַכַּר מִתַּחְתָּיו וּמַטִּילִין אוֹתוֹ עַל הַחוֹל בִּשְׁבִיל שֶׁיַּמְתִּין. קוֹשְׁרִים אֶת־הַלֶּחִי, לֹא שֶׁיֵּעָלֶה, אֶלָּא שֶׁלֹּא יוֹסִיף. וְכֵן קוֹרָה שֶׁנִּשְׁבְּרָה, סוֹמְכִין אוֹתָהּ בַּסַּפְסָל אוֹ בַּאֲרוּכוֹת הַמִּטָּה, לֹא שֶׁתַּעֲלֶה, אֶלָּא שֶׁלֹּא תוֹסִיף. אֵין מְעַמְּצִין אֶת־הַמֵּת בַּשַּׁבָּת, וְלֹא בַחֹל עִם יְצִיאַת הַנֶּפֶשׁ. וְהַמְעַמֵּץ עִם יְצִיאַת נֶפֶשׁ, הֲרֵי זֶה שׁוֹפֵךְ דָּמִים:

פרק כד מִי שֶׁהֶחְשִׁיךְ בַּדֶּרֶךְ, נוֹתֵן בִּיסוֹ לַנָּבְרִי. וְאִם אֵין עִמּוֹ נָבְרִי, מַנִּיחוֹ עַל הַחֲמוֹר. הִגִּיעַ לֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה, נוֹטֵל אֶת־הַכֵּלִים הַנִּטָּלִין בַּשַּׁבָּת. וְשֶׁאֵינָן נִטָּלִין בַּשַּׁבָּת, מַתִּיר אֶת־הַחֲבָלִים, וְהַשַּׁקִּין נוֹפְלִין מֵאֲלֵיהֶם: ב. מַתִּירִין פְּקָקֵי עָמִיר לִפְנֵי בְהֵמָה, וּמְפַסְפְּסִים אֶת־הַבִּיפִּין, אֲבָל לֹא אֶת־הַזִּירִין. אֵין מְרַפְּקִין לֹא אֶת־הַשַּׁחַת וְלֹא אֶת־הֶחָרוּבִין לִפְנֵי בְהֵמָה, בֵּין דַּקָּה בֵּין גַּסָּה. רַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר בֶּחָרוּבִין לַדַּקָּה: ג. אֵין אוֹבְסִין אֶת־הַגָּמָל, וְלֹא דוֹרְסִין, אֲבָל מַלְעִיטִין. וְאֵין מְמָרְחִים אֶת־הָעֲגָלִים, אֲבָל מַלְעִיטִין, וּמְהַלְקְטִין לַתַּרְנְגוֹלִין, וְנוֹתְנִין מַיִם לַמֶּרְכָּן, אֲבָל לֹא גוֹבְלִים. וְאֵין נוֹתְנִין מַיִם לִפְנֵי דְבוֹרִים וְלִפְנֵי יוֹנִים שֶׁבַּשּׁוֹבָךְ, אֲבָל נוֹתְנִין לִפְנֵי אֲוָזִים וְתַרְנְגוֹלִים וְלִפְנֵי יוֹנֵי הַרְדְּסִיּוֹת: ד. מְחַתְּכִין אֶת־הַדִּלּוּעִין לִפְנֵי הַבְּהֵמָה, וְאֶת־הַגְּבֵלָה

לִפְנֵי הַפְּלָבִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִם לֹא הָיְתָה נְבֵלָה מֵעֶרֶב שַׁבָּת, אֲסוּרָה, לְפִי שֶׁאֵינָהּ מִן הַמּוּכָן: ה. מְפִירִין נְדָרִים בַּשַּׁבָּת, וְנִשְׁאָלִין לִדְבָרִים שֶׁהֵן לְצֹרֶךְ הַשַּׁבָּת. פּוֹקְקִין אֶת־הַמָּאוֹר, וּמוֹדְדִין אֶת־הַמִּטְלִית וְאֶת־הַמִּקְוֶה. וּמַעֲשֶׂה בִּימֵי אָבִיו שֶׁל רַבִּי צָדוֹק וּבִימֵי אַבָּא שָׁאוּל בֶּן־בָּטְנִית, שֶׁפָּקְקוּ אֶת־הַמָּאוֹר בְּטָפִיחַ, וְקָשְׁרוּ אֶת־הַמִּסְרָה בְּגָמִי לֵידַע אִם יֵשׁ בַּגִּגִּית פּוֹתֵחַ טֶפַח אִם לָאו. וּמִדְּבְרֵיהֶם לָמַדְנוּ, שֶׁפּוֹקְקִין וּמוֹדְדִין וְקוֹשְׁרִין בַּשַּׁבָּת:

הַצַּעטִיל קָטָן מֵרַבֵּנוּ אֱלִימֶלֶךְ מִלִּיזֶ'ענְסק

אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אוֹתָם הָאָדָם וָחַי בָּהֶם.

א. בְּכָל עֵת וָרֶגַע שֶׁהוּא פָּנוּי מִן הַתּוֹרָה, וּבִפְרָט שֶׁהוּא יוֹשֵׁב בָּטֵל לְבַדּוֹ בַּחֶדֶר, אוֹ שׁוֹכֵב עַל מִטָּתוֹ וְאֵינוֹ יָכוֹל לִישֹׁן, יִהְיֶה מְהַרְהֵר בְּמִצְוַת עֲשֵׂה זוֹ שֶׁל (ויקרא כב, לב): "וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"; וְיַדְמֶה בְּנַפְשׁוֹ וְיצַיֵּר בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ בְּאִלּוּ אֵשׁ גְּדוֹל וְנוֹרָא בּוֹעֵר לְפָנָיו עַד לֵב הַשָּׁמַיִם, וְהוּא בִּשְׁבִיל קְדֻשַּׁת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שׁוֹבֵר אֶת טִבְעוֹ וּמַפִּיל אֶת עַצְמוֹ לְהָאֵשׁ עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּמַחֲשָׁבָה טוֹבָה הַקְּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְצָרְפָהּ לְמַעֲשֶׂה (קדושין מ.); וְנִמְצָא שֶׁאֵינוֹ שׁוֹכֵב וְיוֹשֵׁב בָּטֵל, רַק מְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה דְּאוֹרַיְתָא:

ב. בְּפָסוּק רִאשׁוֹן שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע וּבִרְכָה רִאשׁוֹנָה שֶׁל שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה יְהַרְהֵר כַּנַּ"ל. וְעוֹד יְכַוֵּן אִם יַעֲנוּ אוֹתוֹ כָּל אֻמּוֹת הָעוֹלָם בְּכָל עִנְיָנִים קָשִׁים, וְיִפְּשְׁטוּ עוֹרוֹ מִבְּשָׂרוֹ לְהַכְחִישׁ, חַס וְשָׁלוֹם, בְּיִחוּדוֹ, יִסְבֹּל כָּל הַיִּסּוּרִים וְלֹא יוֹדֶה לָהֶם, חַס וְשָׁלוֹם. וְיצַיֵּר בְּרַעְתּוֹ וּמַחֲשַׁבְתּוֹ בְּאִלּוּ עוֹשִׂין לוֹ כַּנַּ"ל, וְכָזֶה יֵצֵא יְדֵי חִיּוּב קְרִיאַת־שְׁמַע וּתְפִלָּה בַּדִּין:

ג. גַּם בְּשָׁעַת אֲכִילָה וְזִוּוּג יְכַוֵּן כַּנַּ"ל, וּבְשֶׁיִּתְחִיל לְהַרְגִּישׁ תַּעֲנוּג גַּשְׁמִי, יְצַיֵּר בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ כַּנַּ"ל, וְתֵכֶף־וּמִיָּד יֹאמַר בְּפִיו וּבִלְבָבוֹ שֶׁיּוֹתֵר הָיָה לוֹ תַּעֲנוּג וְשִׂמְחָה בַּעֲשַׂיַּת מִצְוַת שֶׁל וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּאֶמְצַע הַנַּ"ל מֵהַרְגָּשַׁת תַּעֲנוּג גַּשְׁמִי הַזֶּה שֶׁהוּא מֻהְצָרַעַת מִשְׁכָּא דְּחִוְיָא, וְכָךְ יֹאמַר וּרְאָיָה לַדָּבָר שֶׁיּוֹתֵר הָיָה לוֹ תַּעֲנוּג וְשִׂמְחָה בַּעֲשַׂיַּת מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּאֶמְצַע הַנַּ"ל, שֶׁאֲפִלּוּ חָיוּ חוֹטְפִין אוֹתוֹ רוֹצְחִים בְּאֶמְצַע אֲכִילָה וְזִוּוּג לַעֲשׂוֹת לוֹ הָעֲנוּיִים קָשִׁים, הָיִיתִי מְשַׁמֵּחַ אֶת עַצְמִי עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר מִתַּעֲנוּג גַּשְׁמִי הַזֶּה. אַךְ יָזֶהֵר שֶׁיִּהְיֶה הוֹבֵר בֶּאֱמֶת בִּלְבָבוֹ, וְשֶׁיִּהְיֶה אָז בִּשְׁעַת מַעֲשֶׂה תָּקוּעַ עַל לוּחַ לִבּוֹ בְּתוֹכִיּוּת וּבִפְנִימִיּוּת חֶלֶב בֶּאֱמֶת גָּמוּר, וְלֹא יִשְׁטֶה אֶת עַצְמוֹ לִהְיוֹת בְּגוֹנֵב דַּעַת עֶלְיוֹנָה, חַס וְשָׁלוֹם:

ד. בְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁבָּעוֹלָם, חֵן בְּתוֹרָה חֵן בִּתְפִלָּה חֵן בְּמִצְוֹת מַעֲשִׂיּוֹת, יַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לוֹמַר בְּזֶה הַלָּשׁוֹן: "הֲרֵינִי עוֹשֶׂה זֹאת לְשֵׁם יִחוּד

קָדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וּשְׁכִינְתֵּהּ לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ"; וְיַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לוֹמַר זֹאת בְּתוֹכִיּוּת וּפְנִימִיּוּת הַלֵּב, וּבְהֶמְשֵׁךְ הַזְּמַן יַרְגִּישׁ הֶאָרָה גְּדוֹלָה בָּאֲמִירָה זוֹ:

ח. כְּשֶׁיַּתְחִיל לְהִתְעוֹרֵר בּוֹ מִדָּה רָעָה, חַס וְשָׁלוֹם, מִמִּדּוֹת רָעוֹת שֶׁהוּא רָגִיל בָּהֶם, כְּגוֹן עַקְשָׁנוּת וּכְשֶׁת שֶׁל גַּאֲוָה וְעַצְלוּת וּבַטָּלָה הַמְּבִיאָה לִידֵי שְׁעָמוּם וְכַיּוֹצֵא בָּהֶם, יֹאמַר תֵּכֶף־וּמִיָּד בְּזֶה הַלָּשׁוֹן וּבְכָל כֹּחוֹ: "הַבְּנַעֲנִי הַחִתִּי הָאֱמוֹרִי הַפְּרִיזִי הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי וְהַגִּרְגָּשִׁי"; וְיַנִּצֵּל. וְיַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְצַמְצֵם רְאִיָּתוֹ שֶׁלֹּא לְהִסְתַּכֵּל חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת אֲפִלּוּ בְּהֵיוֹתוֹ בְּבֵיתוֹ, וּבִפְרָט בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וּבַחֶדֶר שֶׁלּוֹמֵד. בְּדֶרֶךְ הִלּוּכוֹ בַּחוּץ וּבְהִזְדַּמֵּן לְפָנָיו אִשָּׁה אֲפִלּוּ אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו הַקְּטַנִּים וְכַיּוֹצֵא, יָצִיר לִפְנֵי עֵינָיו הַשֵּׁם אַדנ"י:

ט. כְּשֶׁיָּבוֹא לוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, מַחֲשָׁבָה רָעָה מִנְּאוּף, יֹאמַר כַּמָּה פְּעָמִים (דִּבְרִים כג, ט): "וְנִשְׁמַרְתָּ מִכֹּל דָּבָר רָע"; וְיִתְרַחֵר אָז בִּדְרָשׁוֹת חַז"ל שֶׁדָּרְשׁוּ עָלָיו שֶׁלֹּא יְהַרְהֵר אָדָם בַּיּוֹם וְיָבוֹא לִידֵי קֶרִי בַּלַּיְלָה, וְלֹא יָנִיחַ, חַס וְשָׁלוֹם, לִשְׁהוֹת הַמַּחֲשָׁבָה רָעָה בְּמוֹחוֹ שֶׁלֹּא לְטַמְאוֹת שֵׂכֶל הָעֶלְיוֹן, חַס וְשָׁלוֹם:

ז. כְּשֶׁיָּבוֹא, חַס וְשָׁלוֹם, לִידֵי בְּהִזְדַּמְּנוּת כְּנֶגְדּוֹ הִסְתַּכְּלוּת רָעָה, חַס וְשָׁלוֹם, כְּגוֹן בְּהֵמָה וְחַיָּה אוֹ עוֹף שֶׁנִּזְקָקִין זֶה לָזֶה, אוֹ טִפָּה מְגֻלָּה בְּאִשָּׁה בְּמָקוֹם עֶרְוָה, אוֹ בְּצוּרַת אִשְׁתּוֹ נִדָּה וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן, יֹאמַר תֵּכֶף־וּמִיָּד הַפָּסוּק (בְּמִדְבַּר טו, לט): "וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם"; וְלֹא יְטַמֵּא אֶת שִׂכְלוֹ, חַס וְשָׁלוֹם:

ח. יַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ שֶׁלֹּא יַתְחִיל לְדַבֵּר לְשׁוּם אָדָם זוּלַת לְצֹרֶךְ גָּדוֹל הַהֶכְרֵחַ לוֹ, וְאַף הַהֶכְרֵחַ יְדַבֵּר בִּדְבָרִים קְצָרִים מְאֹד מְנֻפָּה בִּשְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה נְפָה, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בִּדְבּוּרוֹ שׁוּם שֶׁקֶר, חַס וְשָׁלוֹם, וְשׁוּם חֲנֻפָּה, וְשׁוּם לָשׁוֹן־הָרָע וּרְכִילוּת, וְשׁוּם הַלְבָּנַת פָּנִים, וְלֹא שׁוּם הַרְאוֹת מַעֲשָׂיו לִבְנֵי אָדָם. וְיַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ בִּכְלָל שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (בְּרָכוֹת ד.): 'לַמֵּד לְשׁוֹנְךָ לוֹמַר אֵינִי יוֹדֵעַ'; כְּשֶׁמְּדַבְּרִין אֵלָיו בְּנֵי־אָדָם אֲשֶׁר אֵין נִזְהָרִים מִלְּדַבֵּר דְּבָרִים בְּטֵלִים, יַשְׁמִיט אֶת עַצְמוֹ מֵהֶם בְּכָל כֹּחוֹ וּבְכָל־מִינֵי תַּחְבּוּלוֹת, וּכְשֶׁלֹּא אֶפְשָׁר לוֹ לְהִשָּׁמֵט מֵהֶם בְּשׁוּם אֹפֶן, עַל־כָּל־פָּנִים יְקַצֵּר מְאֹד מְאֹד בָּזֶה שֶׁמְּבָרֵךְ לְהָשִׁיב לָהֶם:

ט. יַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ תֵּכֶף־וּמִיָּד בְּשֶׁיִּתְעוֹרֵר מִשְּׁנָתוֹ, יֹאמַר: "מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ מֶלֶךְ חַי וְקַיָּם שֶׁהֶחֱזַרְתָּ בִּי נִשְׁמָתִי בְּחֶמְלָה רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ"; וְיֹאמַר אַפִּלּוּ בִּלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז בְּלֵב שָׁמֵחַ: "בָּרִיךְ אֵל עֶלְיוֹן אֲשֶׁר נָתַן לִי מִצְוַת צִיצִית אֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מְסֻבָּב בָּהֶן, וּמִצְוַת נְטִילַת יָדַיִם שַׁחֲרִית לְהַעֲבִיר רוּחַ רָעָה וְהַקְּלִפָּה הַקָּשָׁה מֵעַל שְׁתֵּי יָדַיִם שֶׁלִּי"; וְיִרְאֶה שֶׁיִּהְיֶה לִבּוֹ מָלֵא שִׂמְחָה בְּאָמְרוֹ בַּנַּ"ל, וְיַקְבֵּל עָלָיו הַנָּדֵר שֶׁל מְעוּט הַדִּבּוּר הַנִּזְכָּר לְעֵיל סִימָן ח':

י. יְזָהֵר מְאֹד בְּהַתְמָדַת הַלִּמּוּד שְׁעוּרִין בְּסִדְרָן, תֵּכֶף־וּמִיָּד אַחַר קוּמוֹ מִשְּׁנָתוֹ וְאַחַר אָמְרוֹ תִּקּוּן־חֲצוֹת וְהַצֶּעטִיל־קָטָן, לֹא יָזוּז מֵהַסֵּפֶר שֶׁלּוֹמֵד בּוֹ אֲפִלּוּ שָׁעָה אַחַת. בְּכָל פַּעַם שֶׁיֵּשֵׁב אֶת עַצְמוֹ לִלְמֹד, וְאַחַר שֶׁיֹּאמַר תְּפִלַּת הַשָּׁב הַמַּתְחֶלֶת "אָנָּא הַשֵּׁם" וְכוּ' וּתְפִלַּת הַתַּלְמוּד תּוֹרָה בְּשַׁעֲרֵי־צִיּוֹן הַמַּתְחֶלֶת: "הִנֵּנִי רוֹצֶה לִלְמֹד"; יִרְאֶה בְּכָל כֹּחוֹ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת שׁוּם הֶפְסֵק אֲפִלּוּ בְּמַחֲשָׁבָה אַחֶרֶת, זוּלַת מַחֲשֶׁבֶת הַלִּמּוּד וּמַחֲשֶׁבֶת הַצֶּעטִיל־קָטָן שֶׁהוּא לִפְנֵי עֵינָיו, כִּי הַמָּאוֹר שֶׁבָּהּ יַחֲזִירֵנוּ לְמוּטָב:

יא. יַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל כֹּחוֹ, וּבְקוֹל הַמְּעוֹרֵר הַבָּנָה לְהַדְבִּיק הַמַּחֲשָׁבָה לַדִּבּוּר, וּפָנָיו אֶל הַכֹּתֶל בְּתוֹךְ סִדּוּר הַתְּפִלָּה בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב, וְלֹא יִסְתַּכֵּל לַצְּדָדִין מִתְּחִלַּת הַתְּפִלָּה עַד סוֹפָהּ, וּבַחֲזָרַת הַשַּׁ"ץ הַשְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה יְעַיֵּן בַּסִּדּוּר לַעֲנוֹת אָמֵן בְּכָל כֹּחוֹ עַל כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה, וּבִשְׁעַת קְרִיאַת־הַתּוֹרָה לְהַטּוֹת אָזְנוֹ עַל כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר מֵהַקּוֹרֵא בְּקוֹרֵא אֶת הַמְּגִלָּה, וְלַעֲשׂוֹת עַצְמוֹ כְּאִלֵּם בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, אֲפִלּוּ קֹדֶם הַתְּפִלָּה וְאַחֲרֶיהָ עַד הֲלִיכָתוֹ לְבֵיתוֹ:

יב. יְצַיֵּר בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ תָּמִיד, וּבִפְרָט בִּשְׁעַת קְרִיאַת הַצֶּעטִיל־קָטָן הַזֶּה, כְּאִלּוּ אִישׁ אֶחָד עוֹמֵד סָמוּךְ לוֹ וּמְעוֹרֵר אוֹתוֹ בְּקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל לְקַיֵּם כָּל הַנְהָגוֹת אֵלּוּ, וְאַל יַפִּיל שׁוּם דָּבָר אַרְצָה אֲפִלּוּ נְקֻדָּה קְטַנָּה, וּבְשֶׁיִּרְגִּיל עַצְמוֹ בָּךְ, אֲזַי בְּמֶשֶׁךְ הַזְּמַן יָבוֹא עָלָיו הִתְעוֹרְרוּת גָּדוֹל מִצַּד נִשְׁמָתוֹ, רִשְׁפֵּי אֵשׁ שַׁלְהֶבֶת יָ־הּ:

יג. לְסַפֵּר בְּכָל פַּעַם לִפְנֵי הַמּוֹרֶה לוֹ דֶּרֶךְ הַשֵּׁם, וַאֲפִלּוּ לִפְנֵי חָבֵר נֶאֱמָן, כָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת וְהָרְהוּרִים רָעִים אֲשֶׁר הֵם נֶגֶד תּוֹרָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה אֲשֶׁר הַיֵּצֶר־הָרָע מַעֲלֶה אוֹתָן עַל מֹחוֹ וְלִבּוֹ, הֵן בִּשְׁעַת תּוֹרָה וּתְפִלָּה, הֵן בְּשָׁכְבוֹ עַל מִטָּתוֹ, וְהֵן בְּאֶמְצַע הַיּוֹם, וְלֹא יַעֲלִים שׁוּם דָּבָר מֵחַמַת הַבּוּשָׁה, וְנִמְצָא עַל־יְדֵי סִפּוּר הַדְּבָרִים שֶׁמּוֹצִיא מִכֹּחַ אֶל הַפּוֹעַל, מְשַׁבֵּר אֶת כֹּחַ הַיֵּצֶר־הָרָע שֶׁלֹּא יוּכַל לְהִתְגַּבֵּר עָלָיו כָּל־כָּךְ בְּפַעַם אַחֶרֶת, חוּץ עָצָה הַטּוֹבָה אֲשֶׁר יוּכַל לְקַבֵּל מֵחֲבֵרוֹ שֶׁהוּא דֶּרֶךְ הַשֵּׁם, וְהוּא סְגֻלָּה נִפְלָאָה:

יד. יְזָהֵר מְאֹד וּמְאֹד לַחֲזֹר לִפְעָמִים בְּכָל מֵעֵת לְעֵת זֶה הַצַּעְטִיל־קָטָן, וִיפָרֵשׁ כָּל תֵּבָה וְתֵבָה בִּלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז, וְזֶה יִהְיֶה לוֹ חֹק וְלֹא יַעֲבֹר מִלִּלְמוֹד קֹדֶם חֲזוּג פֶּרֶק ט״ז בְּרֵאשִׁית־חָכְמָה וְהַנְהָגוֹת הָאֲרִ״י זַ״ל, וְאִם יִשָּׁאֵר לוֹ פְּנַאי, יִלְמֹד גַּם פֶּרֶק י״ז מֵרֵאשִׁית־חָכְמָה הַנַּ״ל, וְזֶה יִהְיֶה לוֹ חֹק וְלֹא יַעֲבֹר:

טו. קֹדֶם נְטִילַת יָדָיו לַאֲכִילָה יֹאמַר ״תְּפִלַּת הַשָּׁב״ שֶׁל רַבֵּנוּ יוֹנָה זַ״ל, וְאַחַר אֲכִילַת הַמּוֹצִיא יֹאמַר בְּזֶה הַלָּשׁוֹן: ״לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וּשְׁכִינְתֵּהּ, אֵין אֲנִי אוֹכֵל לַחֲנָאת גּוּפִי, חַס וְשָׁלוֹם, רַק שֶׁיִּהְיֶה גּוּפִי בָּרִיא וְחָזָק לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְאַל יְעַכֵּב שׁוּם חֵטְא וְעָוֹן וְהִרְהוּר רַע וְתַעֲנוּג נַפְשִׁי אֶת הַיִּחוּד קֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא עַל־יְדֵי נִיצוֹצוֹת קְדוֹשׁוֹת שֶׁל הָאֲכִילָה וְהַשְׁתִּיָּה הַזֶּה״; וְיִכַּוֵּן בְּשֶׁהוּא אוֹכֵל דְּבַר מָה אוֹ שׁוֹתֶה דְּבַר מָה, שֶׁהַטַּעַם שֶׁהוּא מַרְגִּישׁ בְּפִיו בִּשְׁעַת לְעִיסָה וּבִשְׁעַת גְּמִיעָה, הִיא פְּנִימִיּוּת הַקְּדֻשָּׁה וְנִיצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה הַשּׁוֹרָה בַּמַּאֲכָל אוֹ בַּמַּשְׁקֶה הַהוּא, וְעַל־יְדֵי הָאֲכִילָה וְהַטְּחִינָה בְּשִׁנַּיִם וְהָאִצְטוֹמְכָא נִבְרָר הַפְּנִימִיּוּת מֵהַמַּאֲכָל שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה מוֹתָר לְהַשְׁפִּיעַ לַחִיצוֹנִים, וְאָז נַפְשׁוֹ נֶהֱנֵית מֵהַפְּנִימִיּוּת וְהַפְּסֹלֶת נַעֲשֶׂה מוֹתָרוֹת וְנִרְדָּה אֶל הַחִיצוֹנִים, וְיַקְבֵּל אָז בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁתַּכְפֵּ־וּמִיד כְּשֶׁרְגִישׁ שֶׁיִּצְטָרֵךְ לִנְקָבָיו, לֹא יִשְׂהֶה אֶת הַפְּסֹלֶת בְּקִרְבּוֹ לְטַמְּאָ, חַס וְשָׁלוֹם, אֶת מֹחוֹ וּלְשַׁכֵּץ אֶת נַפְשׁוֹ לְהַשְׁחוֹת אֶת הַצּוֹאָה וְהַשָּׁתָן בְּקִרְבּוֹ אֲפִלּוּ רֶגַע אֶחָד. וְגַם יְצַיֵּר לְפָנָיו בִּשְׁעַת אֲכִילָה הָאוֹתִיּוֹת ״מַאֲכָל״ בִּכְתָב אַשּׁוּרִית, וִיהַרְהֵר שֶׁעוֹלֶה צ״א בְּמִנְיַן הַיָּו״ד בְּשִׁלּוּב אַדְנ״י:

טז. הָאָדָם לֹא נִבְרָא בָּעוֹלָם רַק לִשְׁבֹּר אֶת הַטֶּבַע, לָכֵן יָזֹרֵז אֶת עַצְמוֹ לְתַקֵּן מִדּוֹתָיו בִּשְׁנַת י"ח דַּוְקָא כְּמוֹ שֶׁאָבֵאר. כְּגוֹן מִי שֶׁנּוֹלַד בְּטֶבַע שֶׁל עַקְשָׁנוּת, יִשְׁבֹּר אֶת טִבְעוֹ אַרְבָּעִים יוֹם רְצוּפִים לַעֲשׂוֹת דַּוְקָא לְהֶפֶךְ מִמַּה שֶׁנַּעֲלֶה בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ. וְכֵן מִי שֶׁבְּטֶבַע עָצֵל, יַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ אַרְבָּעִים יוֹם רְצוּפִים לַעֲשׂוֹת כָּל דָּבָר בְּזְרִיזוּת, הֵן בְּהוֹלֵךְ לִשְׁכַּב עַל מִטָּתוֹ, הֵן לָקוּם בַּבֹּקֶר מִמִּשְׁכָּבוֹ, הֵן בְּזְרִיזוּת לְבִישַׁת בְּגָדִים וּנְטִילַת יָדַיִם וּלְנַקּוֹת אֶת גּוּפוֹ וְלֵילֵךְ בְּזְרִיזוּת לְבֵית־הַכְּנֶסֶת תֵּכֶף אַחַר קוּמוֹ מֵהַסֵּפֶר וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן. וְכֵן מִי שֶׁטִּבְעוֹ בַּיִשָּׁן מֵהַחֵלֶק שֶׁל בּוּשָׁה רָעָה, יַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ אַרְבָּעִים יוֹם לְהִתְפַּלֵּל דַּוְקָא בְּקוֹל רָם וְכֹחַ תְּנוּעַת אֵבָרָיו, וּלְקַיֵּם (תְּהִלִּים לה, י): "כָּל עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה"; וּלְבָרֵךְ עַל הַתּוֹרָה בְּקוֹל רָם, עַד שֶׁיַּעֲזִרוּהוּ מִן הַשָּׁמַיִם לְהָסִיר הַבּוּשָׁה הָרָעָה מִמֶּנּוּ. וְכֵן מִי שֶׁאִמְרֵי פִּיו אֵינָם עוֹלִים יָפֶה וּמְסֻדָּר מֵחֲמַת הֶרְגֵּל טִבְעוֹ וּכְלֵי הַדִּבּוּר שֶׁלּוֹ, יַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ אַרְבָּעִים יוֹם לְהַטּוֹת אָזְנוֹ לְהַדִּבּוּרִים הַיּוֹצְאִים מֵאֵלָיו, הֵן בִּכְלֵי דִּעֲלְמָא וְהֵן בִּכְלֵי דִּשְׁמַיָּא הֵן בְּשָׁעַת לִמּוּד, כִּי הֶרְגֵּל שֶׁל כָּל דָּבָר נַעֲשֶׂה שִׁלְטוֹן. וְכֵן מִי שֶׁטִּבְעוֹ אֵינוֹ מַתְמִיד בְּלִמּוּדוֹ, יַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ גַּם־כֵּן אַרְבָּעִים יוֹם וְיִלְמֹד יוֹתֵר מֵהֶרְגֵּל שֶׁלּוֹ, וְיִסְתַּבֵּל בְּכָל פַּעַם קֹדֶם הַלִּמּוּד בַּצֶּעטיל קָטָן שֶׁלִּי, וּמִשָּׁם וָאֵילָךְ מִן הַשָּׁמַיִם יַעְזְרוּהוּ לִהְיוֹת מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ בִּשְׁבִירַת מִדּוֹת הָרָעוֹת עַד תַּמָּם:

יז. בְּכָל עֵת שֶׁהוּא פָּנוּי מֵהַתּוֹרָה וּמֵהַתְּפִלָּה, יִלְמֹד אֶת עַצְמוֹ בְּעַל־פֶּה דְּבָרִים הַצְּרִיכִים לוֹ, כְּגוֹן תִּקּוּן רָחֵל וְתִקּוּן לֵאָה, וּתְפִלַּת הַשָּׁכֵב, וּבִרְכַּת לְבָנָה, וּבְרִיךְ שְׁמֵהּ, וְעַל הַכֹּל, וּמוֹדִים דְּרַבָּנָן, וְיַהֲרֵהַר בְּמִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל וְנִקְדַּשְׁתִּי וְכוּ', כַּפָּתוּב לְעֵיל.

כָּל זֶה מָצָאתִי בִּכְתַב־יָד.

הַנְהָגוֹת הָאָדָם מֵהָרַב הַמַּגִּיד אִישׁ אֱלֹקִים הַמְפֻרְסָם מוהר"ר אֱלִימֶלֶךְ זַצַ"ל

אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאָדָם וָחַי בָּהֶם

א. חֲרֵאשׁוֹן צָרִיךְ הָאָדָם לִלְמֹד גְּמָרָא וּפֵרוּשׁ רַשִׁ"י וְתוֹסְפוֹת וּמְפָרְשִׁים כָּל אֶחָד לְפִי הַשָּׂגָתוֹ וְהַפּוֹסְקִים אַחֲרֵיהֶם, וּמִתְחִלָּה יִלְמֹד שֻׁלְחָן־עָרוּךְ אֹרַח־חַיִּים, וְצָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיָּבוֹא עַל הָאֱמֶת, כִּי חַטָּאת נְעוּרִים שֶׁל הָאָדָם הָרִאשׁוֹן מְסַמִּין עֵינָיו שֶׁלֹּא יִרְאֶה, אַף שֶׁיָּבוֹל לְפַלְפֵּל וּלְהָגִיד לַאֲחֵרִים דִּינוֹ, אֲבָל הוּא בְּעַצְמוֹ שׁוֹכֵחַ וְלֹא מְקַיְּמָם בֶּאֱמֶת, לָבֵן צָרִיךְ הָאָדָם לְהִתְחָרֵט מְאֹד עַל עֲוֹנוֹתָיו, וּלְהִתְבּוֹדֵד עַצְמוֹ קֹדֶם אוֹר הַיּוֹם שֶׁאָז עֵת־רָצוֹן לִבְכּוֹת עַל גָּלוּת הַשְּׁכִינָה פְּעָמִים הַרְבֵּה עַד אֵין חֵקֶר, וְיִבְכֶּה בִּדְמָעוֹת, וְגַם בַּיּוֹם לִפְעָמִים יִתְבּוֹדֵד, וְאָז יִרְאֶה בְּעַצְמוֹ שֶׁעָמְדוּ עֲוֹנוֹתָיו נֶגֶד עֵינָיו. וְיִזְכֹּר אֶת חַטֹּאתָיו וַעֲוֹנוֹתָיו וּפְשָׁעָיו בְּהָרִים וּגְבָעוֹת אֲשֶׁר מֵעוֹלָם לֹא זָכַר אוֹתָם אִם עָשָׂה בָּכָה. בְּכָה יַעֲשֶׂה לֹא פַּעַם וְלֹא שְׁתַּיִם וְלֹא מֵאָה פְּעָמִים, עַד אֲשֶׁר יְרַחֲמוּ עָלָיו מִן הַשָּׁמַיִם, וְיִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שֶׁיְּדְרִיכֵהוּ בְּדֶרֶךְ וְיוֹרֵהוּ דַּרְכּוֹ שֶׁלֹּא יִבְלֶה חַיָּיו, וְאָז הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו וּבְרֹב חֲסָדָיו יָאִיר עֵינָיו בְּאוֹר תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, וְיָבִין וְיַשְׂכִּיל תֹּכֶן הַדָּבָר לַעֲשׂוֹתוֹ וּלְקַיְּמוֹ:

ב. אֵלֶּה הַדְּבָרִים צָרִיךְ לְזָהֵר: מֵחֲנָפָה וּמִשְׁקָרִים וְלֵצָנוּת וְלָשׁוֹן־הָרָע וְקַנְאָה וְשִׂנְאָה וְתַחֲרוּת וְכָעַס וְנַאֲוָה, וּמִלְּהִסְתַּכֵּל בְּנָשִׁים, וּמִלְּהַרְבּוֹת שִׂיחָה עִם אִשָּׁה אֲפִלּוּ עִם אִשְׁתּוֹ אָמְרוּ וְכוּ', וּבִפְרָט בְּעֵת נִדָּתָהּ צָרִיךְ הַרְחָקָה:

ג. וְיִזְכֹּר תָּמִיד יוֹם הַמִּיתָה, וּכְשֶׁיִּלְמֹד גְּמָרָא אוֹ שְׁאָר סְפָרִים לֹא יַפְסִיק, שֶׁלֹּא יַעֲבֹר עַל דִּבְרֵי חַז"ל שֶׁדָּרְשׁוּ עַל הַקּוֹטְפִים וְכוּ'. וְיִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּלְמֹד תּוֹרָה לִשְׁמָהּ:

ד. וְיַעֲסֹק בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה בְּאֵיזֶה סִפְרֵי מוּסָר בְּכָל יוֹם, בְּרֵאשִׁית־חָכְמָה וּשְׁלָ"ה וְחוֹבוֹת־הַלְּבָבוֹת:

ח. וְלִפְעָמִים יִלְמֹד בְּאֵימָה בִּמְעַט אֵיזֶה פְּתָבִים מֵהָאַר"י זצללל"ה, וְכָל זֶה בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה וּפַחַד הַשֵּׁם. בַּהוֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים הָיוּ נִשְׁמוֹתֵיהֶם נְשָׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת וְהָיוּ נִשְׁמָרִים מִנְּעוּרֵיהֶם מִכָּל חֵטְא וַעֲוֹן וְהָיוּ נִשְׁמוֹתֵיהֶם רְאוּיִים וּמְסֻגָּלִים לִלְמֹד חָכְמָה זֹאת, אֲבָל עַתָּה, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ גּוּף עָכוּר וְחֹמֶר עָב, צָרִיךְ הָאָדָם לְזַכֵּךְ וּלְכַבֵּם עַצְמוֹ מִכָּל חֵטְא וּלְזַכֵּךְ נִשְׁמָתוֹ. וְיָבִין הָאָדָם אִם זִכֵּךְ נִשְׁמָתוֹ כַּאֲשֶׁר אֵין יֵצֶר־הָרָע מִסִּיתוֹ לְשַׂטּוֹת וַהֲבָלִים כַּאֲשֶׁר בַּתְּחִלָּה, וְאָז יוּכַל לִלְמֹד בְּכָל פַּעַם הַכְּתָבִים. וְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ יְזַכֵּהוּ אִם יְזַכֵּךְ מַחֲשַׁבְתּוֹ בְּקִדְשָׁה בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים, שְׁיִפְתַּח לוֹ שַׁעֲרֵי הַחָכְמָה בִּכְתְבֵי הָאַר"י זללה"ה, אֲשֶׁר לֹא־כֵן כָּל זְמַן שֶׁמִּלְבָּשׁ בְּתַאֲווֹת גּוּפָנִיּוֹת בְּהַבְלֵי זְמַן שֶׁהַלִּמּוּד קָשֶׁה לוֹ מְאֹד, חַס וְשָׁלוֹם:

ז. צָרִיךְ הָאָדָם לְזַכֵּךְ גּוּפוֹ וְנַפְשׁוֹ בִּלְמוּד כַּנַ"ל בִּלְמוּד הַגְּמָרָא וְתוֹסְפוֹת. גַּם דִּבְרֵי אַגָּדָה שֶׁבַּגְּמָרָא הֵמָּה מְסֻגָּלִים מְאֹד לְזַכֵּךְ נִשְׁמָתוֹ:

ז. וְיִשְׁמֹר עַצְמוֹ מֵעֲבֵרוֹת מֵהַרְהוּרִים רָעִים בְּכָל אֹפֶן וְאֹפֶן:

ח. וְיִשְׁמֹר עַצְמוֹ מִלִּשְׁנֹא שׁוּם אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל, כִּי אִם הָרְשָׁעִים שֶׁנּוֹדָעִים לוֹ בְּבֵרוּר שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִדּוֹנָם לְכַף־זְכוּת, וְכָל שֶׁאֶפְשָׁר לְדוֹנָם לְזַכּוּת מְחֻיָּב לֶאֱהֹב בְּנַפְשׁוֹ בְּכָל מְאוֹדוֹ בְּגוּפוֹ וּבְנַפְשׁוֹ לְקַיֵּם (ויקרא יט, יח) "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ":

ט. וְיִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מִלְּדַבֵּר שׁוּם דִּבּוּר קֹדֶם הַתְּפִלָּה אֲפִלּוּ דָּבָר אֶחָד, כִּי זֶה מְבַטֵּל כַּוָּנַת הַתְּפִלָּה:

י. וְיִזָּהֵר לְנַקּוֹת אֶת עַצְמוֹ קֹדֶם הַתְּפִלָּה וְקֹדֶם סְעֻדָּה. גַּם בְּכָל פַּעַם שֶׁצָּרִיךְ לִנְקָבָיו, שֶׁלֹּא לְהַשְׁחוֹת וְיַעֲבֹר עַל "בַּל תַּשְׁקִיצוּ":

יא. וְיִזָּהֵר שֶׁיִּהְיוּ בְּגָדָיו הַפְּתֻנֶּת וּמִכְנָסַיִם מְנֻקִּים מִלִּכְלוּךְ וְצוֹאָה וְשֶׁכֶבֶת־זֶרַע, חַס וְשָׁלוֹם:

יב. לֹא יַטִּיל אֵימָה יְתֵרָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְלֹא יַקְפִּיד שׁוּם הַקְפָּדָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְאִם יִהְיֶה לוֹ שׁוּם הַקְפָּדָה עַל שׁוּם אָדָם אוֹ עַל דָּבָר אֶחָד, יִזְכֹּר מִיָּד

חַטַּאת נְעוּרָיו וְיֹאמַר בְּלִבּוֹ אֵין זֶה בִּי אִם עֲוֹנוֹתַי הֵבִיאוּנִי לִידֵי הַקְּפָדָה זוֹ. וְכֵן בְּכָל דָּבָר יִזְכֹּר חַטֹּאתָיו וְעַל־יְדֵי־זֶה יֶכְנַע וְיִשְׁבַּר כֹּחַ הַיֵּצֶר־הָרָע:

יג. וְיִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שֶׁיַּעְזְרֵהוּ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְשֶׁלֹּא יָמוּת בְּלֹא תְּשׁוּבָה, וְיִכְלֹל אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ שְׁאָר בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה שֶׁיַּעְזְרֵהוּ שֶׁיַּעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְיִתְפַּלֵּל עַל מְחִילַת עֲוֹנוֹתָיו בִּכְלָל מְחִילַת עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

יד. וְיִהְיוּ דְּבָרָיו בְּנַחַת עִם בְּנֵי־אָדָם, וְאִם מְשַׁבְּחִין אוֹתוֹ יֵלֵךְ בְּזְרִיזוּת וְיִצְטַעֵר אֶת עַצְמוֹ וְיֹאמַר מַה זֶּה מְשַׁבְּחִין אוֹתִי וְאֵין בִּי, אִלּוּ הָיוּ מַכִּירִין בְּשִׁפְלוּתִי וּשְׁטוּתִי וּמַעֲלָלַי וּמַעֲשַׂי הָרָעִים, וְאֵיךְ אֶשָּׂא עֵינַי לִפְנֵי הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ שֶׁהוּא יוֹדֵעַ וְרוֹאֶה מַעֲשַׂי בְּכָל עֵת וָרֶגַע אַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא מְרַחֵם עָלַי בְּכָל דְּבָרַי:

טו. יַדְמֶה בְּעֵינָיו כְּאִלּוּ אָדָם עוֹמֵד לְנֶגְדּוֹ תָּמִיד וְלֹא יֵרֵד מִמֶּנּוּ הַשְׁגָּחָתוֹ בְּמַעֲשָׂיו תָּמִיד, וְאִלּוּ הָיָה רוֹאֶה בּוֹ דָּבָר מְכֹעָר הָיָה מִתְבַּיֵּשׁ וְנִכְאָם בְּעֵינָיו וְהָיָה מַטְמִין אֶת עַצְמוֹ בְּאַמְתַּחַת עַכְבָּר מִגֹּדֶל הַבּוּשָׁה, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ עוֹמֵד עָלָיו וְרוֹאֶה בְּמַעֲשָׂיו בְּכָל עֵת וָרֶגַע, בִּלְתִּי אֶפְשָׁר לְהַטְמִין עַצְמוֹ מִמֶּנּוּ בְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: "אִם יִסָּתֵר", בְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּאֹרַח־חַיִּים:

טז. אִם יְנַגֶּה אוֹתוֹ שׁוּם אָדָם, יִשְׂמַח מְאֹד שֶׁהִקְרָה הַשֵּׁם לְפָנָיו אִישׁ כָּזֶה שֶׁמִּתְנַגֶּה בְּמַעֲשָׂיו הַמְכֹעָרִים, וְכָל אָדָם יִהְיֶה בְּעֵינָיו טוֹב מִמֶּנּוּ:

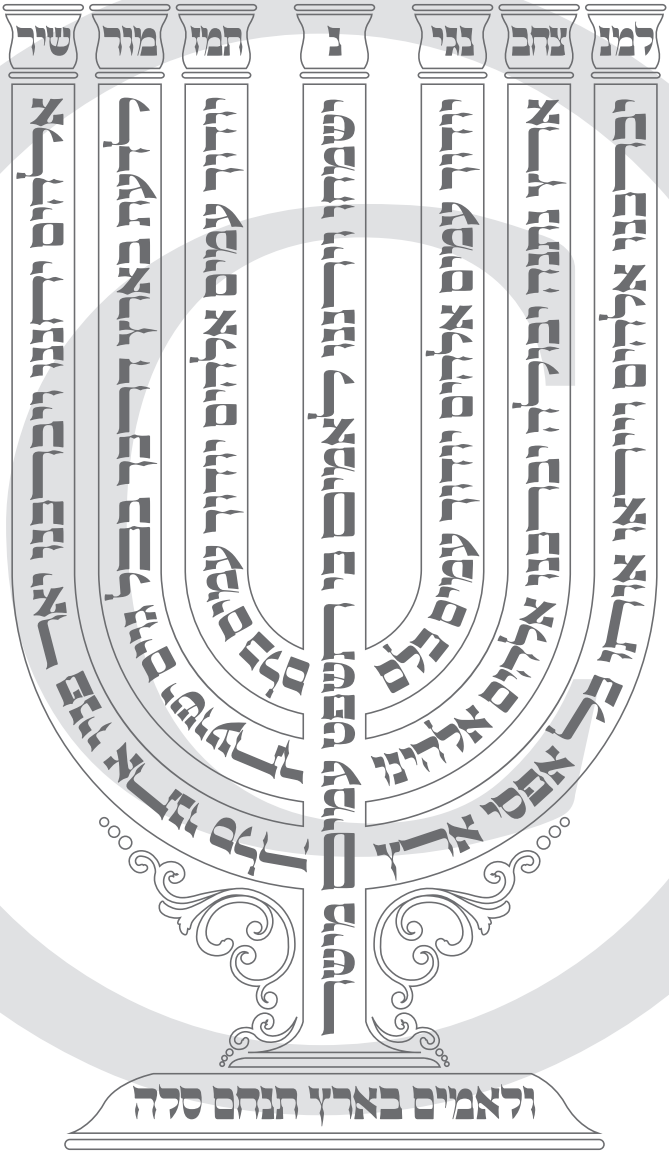
יז. יַרְחִיק אֶת עַצְמוֹ מִכָּל דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ צֹרֶךְ לְתַכְלִית בְּרִיאוּת גּוּפוֹ לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, הֵן בַּאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, הֵן בְּכָל תַּאֲוֹת וַהֲנָאוֹת:

יח. וְעִקָּר שֶׁיִּשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מִמַּשְׁקֵה הַמְשַׁכֵּר, כִּי זֶה חֹלִי רַע וּמֵבִיא אֶת הָאָדָם לִשְׁפִלוּת גָּדוֹל, כְּמַאֲמָר חַתְּנָא לָא תִּרְוֵי וְלָא תֶּחֱטָא:

יט. וְיִשְׁמֹר מִלְּהַזְכִּיר שֵׁם לְבַטָּלָה:

כ. וְיִשְׁמֹר עַצְמוֹ מִלְּדַבֵּר וּמִלַּחֲשֹׁב שׁוּם דָּבָר קְדוּשָׁה בְּמָקוֹם מְטֻנָּף, כִּי הַיֵּצֶר־הָרָע מִתְגַּבֵּר דַּוְקָא לְהַזְכִּיר דָּבָר קְדוּשָׁה בְּמָקוֹם מְטֻנָּף:

כא. וְיִשְׁמֹר עַצְמוֹ מִלְּדַבֵּר בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת הַקָּדוֹשׁ אַף דִּבְרֵי מוּסָר, שֶׁלֹּא יִמָּשֵׁךְ מִתּוֹךְ כֵּן לְדַבֵּר בָּטֵל:


למנצח
צחב
נגי
נ
תמז
מור
שיר
ולאמים בארץ תנחם סלה